http://lib.ulg.ac.be

http://donum.ulg.ac.be

Naldus Nandius Florentinus || in huius operis laudem

Auteur(s), créateur(s), collaborateur(s) : Platon (0427? av. J.C.-0348? av. J.C.); Ficino, Marsilio (1433-1499)
Type d'objet représenté : Incunable
Lieu de création de l'objet original : Venise (Italie)
Identifiant(s) : XV.B130
Accès ouvert - Domaine public
URL permanente : http://hdl.handle.net/2268.1/2270

Les reproductions numériques disponibles sur DONum sont en faible résolution, facilitant le téléchargement. Des fichiers de haute qualité peuvent être obtenus sur conditions, via notre formulaire de contact (feedback).
Certaines de ces reproductions peuvent être payantes. Un devis vous sera envoyé par courriel.

Les documents disponibles sur DONum peuvent être protégés par le droit d'auteur. Ils sont soumis aux règles habituelles de bon usage.

Platonis opera omnia,

... Marsilii Ficini.

1 aff P. est fini quelle [illegible] a reçu le part [illegible]
[illegible] B [illegible] de [illegible]
[illegible] le quel [illegible]
[illegible] par ce [illegible] liberaux P. B. [illegible]
[illegible] l'[illegible] encart, [illegible]
B. [illegible] pour [illegible] que [illegible]
combat. Le jeu a fait plus [illegible] que B [illegible]
[illegible] et [illegible] fera [illegible]
[illegible] l'[illegible]
[illegible] Bel [illegible] et [illegible]
[illegible] le [illegible]
L'aff P. est enf [illegible] quel [illegible] a rapp obtenu [illegible]
l'[illegible] B [illegible]
de sureté. Et l'[illegible] lui l'quel [illegible]
[illegible] de ce [illegible] les B l'D que [illegible]
[illegible] par l'[illegible] et [illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible] que [illegible]
et [illegible] de l'Bel [illegible]
[illegible]

1444 / 24 octobris

Platonis opera omnia,

Marsilii Ficini.

Platonis opera omnia,

Latinè ex vers. Marsilii Ficini.

Impressum Venetiis, per Bernardinum de Choris de Cremona et Simonem de Luero

impensis Andree Toresani de Asula

13 Augusti 1491. in-fol.

2e edition de Platon la 1re de Florence vers 1487 est moins complete et tres inconcite

Edit. rare de cette version; elle a été revue par Marc Musurus; rend. 126 fr. Lasernas

fves B 130

NALDVS NANDIVS FLORENTINVS/
IN HVIVS OPERIS LAVDEM.

Cum deus ethereis hunc mittere uellet ab oris
Q_ui superô nobis a ioue dona daret.
Diuinum celsa demittit ab arce platona
Cui sacra tutele philosophia foret.
Accipit officiumq; datum ℙlato letus ⁊ acri
Mente subit tante iura tuende dee.
Illius ac ponit capiti redimicula mitre
Vngit ⁊ vnguentis tempus utrunq; sacris.
Membra tegit peplo/qz palladis esset amictu
Sub pede purpureas spargit ubiq; rosas
At modo ne pereat/tante pietatis imago
Ne ue suum perdat philosophia decus.
Marsilius terris alter ℙlato redditus est/qui
Factitet hec eadem: que dedit ille prius.

Diuus Plato

¶ Prohemium Marsilij Ficini Florentini in libros Platonis ad Laurentiū Medicē virū magnanimū.

DIuina prouidentia/fortiter attingens oia/suauiterq; disponēs/magnanime Laurēti/statuit/religionē sanctā/nō soluz pphetis z sibillis/sacrisq; armare doctorib⁹:uerūetiā pia quadā/elegātiq; philosophia singulariter exornare: ut ipsa pietas oium origo bonoz taz secura/tādē iter oēs sapiētie/z eloquētie pfessores incederet/q; tuta penes domesticos pquiescit. Oportebat enim religionē/que vnica est ad felicitatē via:nō rudioribⁿ tm̄ hoib⁹/uerūetiā peritioribⁿ cōem fore. Qua dē duce oēs ad beatitudinē/cuius gratia nati sumus/z ad quā psequendā/cōmuni studio laboramus/facilius / tutiusq; peruenire posse mus. Itaq; deus oipotēs/statutis tpibus diuinū Platonis aiuz ab alto demisit/vita/ingenio/eloquioq; mirabili/religionē sacram apud oēs gētes illustraturuz. ¶ Cum vo ad hec usq; secula sol platonicus/nōdum pala latinis gētibus oriret/Cosmus italie decus/z insignis pietate vir/platonicā lucē/religioni admodum salutarē/a grecis ad latinos ppagare pretendēs/me potissimū intra suos lares plurimū educatum/tāto operi destinauit. Ego aūt z si a tenera etate nois platonici cultoz/rez tm̄ adeo grauē/nō meis quidē/sed aui tui Cosmi pspectis auspicijs/sum aggressus:sperans diuinam opē tam necessarioz/tāq; pio officio nō defuturā. Hac ergo in primis spe ducē/ achademiā sum ingressus:decēq; ex ea platonis nostri dialogos/Cosmo primusq; nature cōcederet/latinos feci. Post eius obitum patri tuo Petro prestātissimo viro/dialogos nouē legendos dedi. Postq; vo Petrus e vita decessit/fortuna preclaris sepe opib⁹ inuida/inuitū me a traductionis officio distrahebat. Verū tu z religionis cultor / z philosophie patronus/me ad inceptū omni fauore z auxilio reuocasti. Quāobrē ad institutū munus felicibus iterū auspicijs sum regressus:neq; traduxi tm̄/uerūetiam partim argumētis mētem perstrinxi platonicam /partim quoad potui breuib⁹ cōmētarijs explicaui. Opus itaq; totū diuino auxilio taz absolutū tibi libentissime dedico. Ad quē illa etiā que maioribⁿ tuis inscripta sunt/iure hereditario pertinēt: virū pfecto auite paterneq; in patria colēda virtutis heredez. Leges aūt inter dialogos funebrē Platonis orationem pio fratri tuo Juliano dicatā. Preterea ubi ad libruz de regno peruenerīs/videbis Federicū urbinatem ducem/eo die a me honoratū quo ipse tuas edes honorifice salutauit. Nō solū vo septē atq; triginta libri / qui solo tuo insigniti sunt titulo . sed cūcti deniq; tui sunt/q̄nquidē oēs tui gratia sunt absoluti/atq; ego suz tu⁹. Neq; vo me platonicū in hijs libris stilū oino expressisse profiteor: neq; rursus ab ullo/q̄uis admodū doctioze/vnq; exprimi posse pfido:stilū inq; nō tā humano eloquio q̄ diuino oraculo smilē. Sepe quidē tonā tē altius:sepe vo nectarea suauitate manātē:semp aūt arcana celestia cōplectentē. Profecto quēadmodum mūdus trib⁹ precipue dotib⁹ est munitus/utilitate/ordine/ornamēto:atq; ex his diuinuz nobis testat artificem. Ita platonicus stilus cōtinēs vniuersuz/trib⁹ potissimū abūdat neribⁿ:philosophica sentētiarum utilitate:oratorio dispositionis elocutionisq; ordine:florū ornamēto poeticoz:z ubiq; tum diuinis utitur testib⁹/tum etiā certissimū de architecto mūdi deo perhibet testimoniū. Valeāt igit magnanime Laurēti/ualeant pcul oēs/qui minutissimas erudiēde pueritie a Platone rōnes effugitāt. Erudiāt alij rudiores:z eruditi veniq; fores platonicas adeāt/inde nō taz puerilia rudimēta:q; diuina mysteria tādez reportaturi. Dixi modo Laurēti tādē. Nam Plato noster anteq; diuina fundat oracula: ne sacra pphanis cōmunia fiāt/audiētium aios triplici paulatim ad summū callē pducit/purgatione resolutione/cōuersione. Quāobrē multa leguntur apud Platonē ad purgādos perturbationib⁹ aios pertinētia. Plura rursum ad soluēdas mētes a sensibus. Plurima etiā ad puertēdas tum in seipsas/tum in deū oiuz auctorē: In quē/ueluti solē/rite cōuerse/optatis inde ueritatis radijs/feliciter illustrētur. Interea Plato noster dū occultis sepe modis humano generi necessariū tractat officiū/interduz iocari videt z ludere. Verū platonici ludi atq; ioci admodū grauiores sūt q; seria stoicoz. Neq; enim per humiliora quedā dedignat alicubi peruagari: modo sensiz auditores captās humiliores facilius ad excelsa perducat. Miscet frequēter grauissimo q̄dā cōsilio utilia dulcib⁹ : quo modestis sermonis blādi leporib⁹/aios natura pniores ad uoluptatē per ipsaz uoluptatis escā/ad cibū alliciat salutarē. Fingit z sepe fabulas more pphetico:quippe cum ipse Platonis stilus/nō taz philosophicus q; reuera pphēticus videat. Furit enim interdū/atq; uagatur/ut uates:z ordinē interea nō humanū seruat / sed fatidicū z diuinū:neq; tā docētis personā agit/ q; sacerdotis cuiusdā atq; uatis/partim quidē furētis/partim vo ceteros expiātis:z in diuinū furorez similiter rapientis. Fabulis vo inter hec ob id potissimū uti videt:ut iter varios achademie flores oblectent quidē oēs. Sed expiati dūtaxat poma decerpāt/uescant suauius/facilius pcoquāt/perfectiⁿ nutriant. Agit aūt dialogis oia/ut sermo viuēs/personas loquētes añ oculos ponat/persuadeat efficacius/z moueat uehemētius. Accedit ad hec/qō amicos ut par est/oportune dialogis suis honestat:facilius multos posteritati cōmendans . Preterea opiniones eadē de re diuerse cōmodius dialogo recēsent. Mitto qō dialogus mira quadā varietate delectat/z attētione audiētes detinet z legētes. ¶ Verū quid nā lōgius per minutiora quedā z humiliora digredimur? Sophia magnanime Laurēti/que solo iouis capite nata/ab initio cū eo erat cūcta cō ponēs/patrē imitās/ipsa quoq; filiā solo capite peperit/philosophiā noie:cuius delitie fore/eē cū filijs hoium. Hāc igit in terra quōdā/per varias gentes peregrinātē excellētiora passim admirabant ingenia. Quoz in numero Plato noster/nō solū admirat⁹ est illā:sed z primus z solus ad summū excoluit. Huic enim ille primus/tanq; sacre sacerdotia cinxit tpa mitra:preterea peplū induit. qō augustaz filiā Minerue decoret:caput etiam manusq; z pedes suauiter redolētib⁹ illiniuit vnguentis. Deniq; solum

Sophia

solum ipsum quacūq; philosophicū numē incederet/uarijs aspsit florib⁹ ⁊ ornauit. Talis erat / atq; etiā est hui⁹ viue intra limites achademie deambulātis habit⁹/talis ornat⁹. Quotiēs vo extra ortos achademicos pugat/nō solū vnguēta semp amittit ⁊ flores/sed etiā proh nefas/sepe incidit in latrones: atq; amissis sacerdotij ⁊ grauitatis insignibus nuda passim ⁊ quasi ꝑphana pererrat/adeoq; deformis apparet: ut neq; phebo ulteri⁹ mercurioq; eius familiarib⁹ placeat. Neq; insup uel auo ipsius Jouī uel Minerue matri ꝑbet. Ceterū statim materno ꝓsilio intra parietes ⁊ ortos achademie sese recipies/antiquū resumit dec⁹: ⁊ ibi uelut in patria libētissime reꝓescit. Quāobrē iuuat vna tecū plato nice Laurēti oēs tū discēdi / tum bene viuēdi cupidos/ad achademiā platonicā cohortari. Hic enim iuuenes uel inter iocandū precepta mor⁹/uel inter ludēdū industriā disserēdi iocūde admodū ⁊ facile ꝓsequent⁹. Hic viri etiā rei tū familiaris/tū publice disciplinā abūde perdiscēt. Hic senes pro mortali vita/vitā spabūt eternā. In achademie ortis poete sub lauris canētē apollinē audient. In uestibulo achademie oratores spectabunt Mercuriū declamantē. In porticu vo ⁊ aula iurisc⁹sulti ciuitatūq; gubernatores/Jouē ipm auscultabūt/sanciētem leges/iura dictātē/impia gubernātē. In ipsis denicq; penetralib⁹ philosophi saturnū suū agnoscent: celestiū archanor⁹ ꝓtēplatorē. Ubiq; vo sacerdotes rerūq; sacrarū antistites arma repiēt: quib⁹ pietatez aduersus impios strenue ꝓtegāt. Huc igit/huc precor/oēs accedite/qui liberales colitis disciplinas: hic eas ⁊ libtatē vite pariter adepturi: huc denicq; cūcti ꝓcurrite: quos assequēde ueritatis: ⁊ ꝓsequende beatitudinis perpetuus ardor inflāmat: hic aspirāte deo/ueritatē ad uotū ⁊ felicitatē ꝓsecuturi. Verū interim ammonēdi estis/ne temere de reb⁹ platonicis/immo vo diuinis/feratis sentētiā. sed lōgo ⁊ equo examine iudicetis: neq; liuidā in eos cēsurā exerceatis/qui ꝑcul ab omni liuore uobis vigilāt/ ⁊ laborāt. Immo vo fauete libēter auctori pio / fauete etiā traductori/nō solū trāslatione uerbor⁹: sz explicatione sentētiarū cōmuni oīum utilitati prorsus⁹ ꝓsulēti. Nolite precor antiquā salutarēq; doctrinā/heu iādiu nimis oppressam/nup aūt in lucē diuina ꝑuidētia prodeūtē/insecq; crudeliter ⁊ oppримere: ne forte quā deus oīpotēs vult ubiq; viuam/ mortalis homo frustra perditā uelit. Dextera enim dñi fecit virtutē: dextera dñi iam exaltauit eam/nō morietur/sed viuet/⁊ narrabit opera dñi.

Sed quo naz optime Laurēti nos ingens in Platonē ac nesciēs tenere modū/raptauit amor: Nuz in Platonis causa declamauimus/oratorie facūdie principia: Satis enim supq; ipse pro sua causa declamauerit apud eos ꝑsertim qui perturbationib⁹ uacui/equos se ꝑstiterint audidores. Te vo in pñtia minime adhortabor: mirū in modū ad hec oia uolūtate ꝓpēsum/ingenio promptū/studio eruditū. Sz optabo dūtaxat/ut ⁊ legas feliciter/⁊ felicissime viuas / Marsilij tui memor. Dū vo Marsiliū ficinū nomino / philippū quoq; ualorē achademicū nostrū intellige pariter noiatū Nam si ualor atq; Marsilius in platone defenden do/⁊ in te amādo idē sunt: ꝓculdubio inter se quoq; sunt idē. Valorē tibi Laurēti singularis sua virtus probat/platonicus honor laudat/incredibilis in te amor ualde commendat.

¶ Platonis vita: ⁊ primo genealogia/⁊ genesis.

Plato Atheniensis Aristonis ⁊ Perictiones siue Potone filius/a Neptūno genus utrinq; ducit. Naz Solon a Mereo ⁊ Neptūno descēdit. Solonis vo frater Dropides Critiā maiorē genuit: a quo Calescrus ort⁹ duos habuit filios Critiā. s. minorē/qui vn⁹ ex triginta athenarum gubernatorib⁹ fuit: atq; Glauconē Charmidis ⁊ Perictiones patrē. Perictione vo Aristoni nupta/Platonē pepit ⁊ Adimātū ⁊ Glauconē. Feminā quoq; potonā/que Euryme donti nupta/pepit Speusippū. Rursus Ariston Platonis pater/a Codro filio Melāti descēdit/qui iterū in Neptūnum sicut ⁊ Solon originem referūt. Ferūt athenis celebre eē/Aristonē Perictione cum eēt speciosissima cōgredi conatū eē. Verū fuisse illius conat⁹ irritos/vidisseq; in somnis Apollinē/atq; ab eo iussū mūdā a ꝓiugali copula quoad pareret seruauisse. Dz ⁊ Laertius/⁊ Policrates scribūt. Nascit athenis uel in egina/a troie captiuitate anno septingētesimo quinquagesimosexto: ab urbe ꝓdita trecētesimotertio. Ante xpi aduētū quadringētesimo vigesimotertio. Platonis genesim qualē adolescēs audiueram in libro de amore significauī: sed nūc adducā qualem Julius Firmius astronomus describit. Cui⁹ opinionez hac in re existimo ueriorē. Est aūt eiusmodi. In ascēdēte aquario Mars/Mercurius/Venus. In scōa Sol in piscibus. In quinta/Luna in geminis. In septima/Juppiter in leone. In nona/Saturnus in libra. ¶ Hāc genesim Julius Firmius asserit significare virū / qui mirabili eloquētia polleat/celestiq; ingenio ad oia secreta diuinitatis accedat.

¶ Educatio/indoles/eruditio sobrietas Platonis. 2

Fertur cum in cunis eēt in labijs infantis apes mel fudisse/eloquētie future prefagium. Aiunt Socratē vidisse per somniū olorīs pullu⁹ sibi in gremio plumescere/qui ꝓtinuo exortis pēnis/expāsis alis in altū euolās/suauissimos cant⁹ ediderit. Postridie cū a patre sibi Plato cōmēdatus eēt/hūc esse cygnū quē viderat dixisse. Poetico stilo in adolescentia floruit. Elegias cōposuit ⁊ tragedias duas: quas ⁊ ipse igni dedit/cū primū aīum ad phiam applicuisset. Primis litteris a Dionysio ꝓceptore imbut⁹ est/deinde Socratē audiuit vigesimū annū etatis agēs. Post Socratis mortē Cratylo Heraclitī discipulo / ⁊ Hermogeni Parmenidis phiam tuenti sese accommodauit. Cū eēt annor⁹ duodetriginta megarā se ad Euclidē cū alijs Socraticis cōtulit. Hinc Cirenem ꝑfectus Theodorū mathematicū audiuit/atq; inde in Italiaz ad pythagoreos Philolaū ⁊ Architā tarētinū Eurytūq; ꝓcessit. Ab his in egyptū ad ꝓphetas ⁊ sacerdotes se recepit. ¶ Decreuerat ad indos magosq; ꝓgredi: Veruz ꝓpter asie bella a ꝓposito destitit. Regressus demū athenas in achademia vitam duxit / quem

insalubrē attice locū dicit elegisse: qō etiā diuus Basilius ⁊ Hieronymus comprobant: ut nimis bonus corporis habitus ceu vitio nimia luxuries amputaretur. Erat enim ⁊ speciosissimo ⁊ robustissimo corporis habitu. Unde ⁊ a latis humeris/ampla fronte: ⁊ egregio totius corporis habitu orationisq; ubertate / Plato est nuncupatus. Cum ante noiatus fuisset Aristocles. Nihil in eo deforme nisi forte uox aliquātulum gracilis/⁊ nescio quid sub ceruice gibbosum cum aliquātulum deformabat. Ob achademie habitationē passus est quartanā febrem mēses decem atq; octo: sed sobrietate ⁊ diligētia sua vires post febrem ualidiores q̄ ante recuperauit.

Cur dictus Plato

¶Militia ⁊ nauigatio Platonis trina. Prima nauigatio.

Militauit ter primo in tanagraz/secundo in corinthum/tertio in delum / ubi etiam victoria potitus est. In siciliaz ter nauigauit/primo ut insulaz ⁊ ethnea miracula crateresq; videret. Agebat tunc xl^{m} etatis annum: quo etiam tempore Dionysius Hermocratis filius ut secum loqueretur impulit: ubi cum ille de tyrānide dissereret dicens/non id prestare quod sibi soli esset utile/nisi virtute etiam excelleret: Offensum tyrānum atq; iratum dixisse aiunt. Uerba tua ociosorum senum sunt. At ille. Et tua inquit tyrannidem sapiunt. Ad hec indignatum tyrannum primo quidem illum necare uoluisse. Deinde vo a Dione ⁊ Aristomene obsecratum/id minime effecisse. Uerum polidi lacedemonio qui per id tempus legatus ad se uenerat/eum tradidisse/ut uenundaretur. Euz ille in eginam adductum uendidit. Quo tempore/⁊ chamāder tanq̄ mortis reum accusauit. Sane iuxta promulgatam apud eos legem capitale erat/siquis atheniensium eam insulam adiisset. Ceterum cum a quodaz fuisset allegatum discipline gratia eo philosophū ascendisse: Legemq; illam de boibus non de philosophis qui super homines sunt loqui/absolutum eum dimisere: neq; occidendum sed uendendū decreuerunt. Aderat forte anniceris cirenaicus / qui eum viginti minis redemit/remisitq; athenas ad amicos. Polidez vo a cabria superatum ⁊ postmoduz in elice fuisse submersum fama est/demonio sibi nunciante talia illum philosophi gratia perpeti. Non tamē quieuit Dionysi^{o}. Uerū cum cognouisset que illi ꝓtigerāt/scripsit Platoni/orās ne in se maledicta inqueret. Ad quez ille scripsit/non tātuz sibi a philosophia supereſſe ocij/ut Dionysij meminisset. Obtrectatorib^{9} quibusdā Platonem a Dionysio derelictum obiectantibus respondit/imo vo a Platone Dionysius est relict^{9}. ¶Quo profectus est ad Dionysium iuniorez: ab eo ⁊ Dione philosophandi gratia accersitus. Hac quoq; spe ductus se suis consilijs effecturum ut illic ex tyrannide/aut res.p. fieret/aut regnum/visurūq; quod iādiu uehementer optabat: gubernationem. s. quandam maxime philosophicā/in qua uel gubernēt philosophi/uel gubernatores philosophentur. Putabat enim ciuitates non aliter posse miseriam euitare. Id omne nō vi aut dolo sed philosophicis rationibus persuaso Dionysio fieri cupiebat: Sed quarto fere mense post Platonis accessuz/Dionysius falsis impulsus calūnijs dionez quasi tyrānidi insidiantē expulit. Platonē vo libenter amplectebat. At Plato in patriā redit. Tertio accessit Dionem Dionysio reconciliaturus/⁊ ab utroq; iterum atq; iteruz obsecratus. Rogatus etiam ab archita: Tunc ⁊ Dionysius victatā illi triremem obuiam misit/⁊ Archidamum pythagoricum oratorez/nobilesq; permultos/⁊ ipse quadrigis albis egredientez excepit. Postulauit Plato promissam Dionis restitutionem/atq; insup urbem ac homines qui iuxta constitutam ab eo rem pu. viuerēt. Idq; ille quanq̄ pollicitus implere detractauit. Cum vo Plato palam Dionysiuz redargueret/quod fefellisset fidem/tum sibi de Dione restituendo/tum Theodoti suo de Heraclide seruando: Infensum deinde habuit Dionysium: vnde in summo viuebat periculo/ne a militib^{9} interficeret: sed Architas tarentinus salmiscū misit ad Dionysium oratorem vna cum naui/rogans ut Platonē dimitteret: Ille eum dimisit/ac prebuit commeatū: Plato in patriam redijt: Dionysius paulo post a Dione ciuibusq; pulsus tyrannide criminis in philosophuz commissi penas dedit: Plato miro quodam honore exceptus est in patria: Ibiq; ad rem pu. accersitus accedere noluit/quia plebs malis se moribus assuefecerat.

plato bonūdatq

Iunioreq

ded. eius ni
lia nauigatio

¶Quibus Plato leges dederit.

Hertur archadas ⁊ thebanos condita ciuitate honeste magnitudinis rogasse illum/ut eam rem. p. instituere t. Uerum cum ille eos intellexisset/equalitatē sectari nolle/profectum nō esse. Syracusanis vo expulso tyrāno leges dedit/⁊ cretensibus magnesia nuper condita siue instaurata ciuitate scripsit leges. xij. in libros digestas: Adisit ex familiaribus suis Aristonimuz ad archades legibus instituendos/ad Ilios phormionem. Ad Pyreos meledimum.

¶Continentia/grauitas/comitas Platonis.

Uixit autem celebs ⁊ sobrius admodū ⁊ ut aurelius Augustinus perhibet/castus. Unde ⁊ in senio sacra nature fecisse dicitur/ut se apud vulg^{9} a crimine sterilitatis absolueret: Juuenis adeo uerecundus/adeo compositus fuit / ut nunq̄ ridere/nisi modice deprehensus sit. Iratum vo vidit nemo. Unde apud Platonem educatus puer cum ad parentes reuersus uociferantez videret patrem/nunq̄ inquit apud Platonez vidi. Semel tantum clam subiratus est puero grauiter delinquenti. Sed Xenocrati inquit. Cede tu hūc puerum. Ego enim quia iratus sum nequeo. Edebat quolibet die aut semel tātuz/aut si bis/parcissime. Bormiebat solus. Contrariam vitam multuz vituperabat: Ad amandos adolescētes quemadmodū ⁊ Socrates suus/videbatur paulo pronior. Ueruz uterq; tam rōne ꝓtinens q̄ sensu ꝓclivis: q̄ diuine isti amauerint / ⁊ quo pacto que de amore locuti sunt/exponant/satis in libro de amore tractauim^{9} Optabat memoriam sui uel in libris/uel in amicis relinquere/

relinquere/ꝛ ſi melãcholicus erat profundiſſimiq; ingenij/ut ſcribit Ariſtoteles/iocis tamẽ plurimis utebatur/atq; Xenocratem ꝛ Bionem ſeueriores ſepiſſime admonebat/ut gratijs ſacra facerẽt/quo iocundiores gratioreſq; redderentur. Platonis autem grauitati comitas erat admixta.

¶Diſcipuli Platonis precipui. 6

Diſcipuli eius fuere Speuſippus athenienſis. Xenocrates calcedonius. Ariſtoteles ſtagirites. Philippus opuntius. Eſticus pernitius. Bion ſyracuſan⁹. Amicles heracleotes Eraſcus/ꝛ Boriſcus ſceptij. Timolaus cizicenus. Hebcon lampſacen⁹. Pithon/ꝛ Heraclides henij Hippothales ꝛ Calippus atheniẽſes. Demetrius amphipolites. Heraclides ponticus/ꝛ complures alij/ꝛ cum his mulieres due Laſcheniа mantinea/ꝛ Axiothea phlyaſia que virili utebantur veſte. Theophraſtum item illius fuiſſe auditorem ferunt ꝛ Hipericlem oratorem camelcon: ꝛ Lycurgum/ꝛ Demoſthenẽ quoq; ipſius fuiſſe ſtudioſum: ꝛ Demeneſiſtratum. Veſtibulo achademie inſcriptum erat Nemo huc geometrie expers ingrediatur. Quod quidem nõ ſolum de linearum ſed etiam de affectuum debita menſura uolebat intelligi.

¶Libri Platonis 7

Scripſit librum de ſanctitate euthyphronẽ. Apologiam Socratis: Critonem de eo qõ cum Socrate in carcere tractauit Criton. Phedonem de animi immortalitate: Cratylum de recta nominum ratione. Theetetum de ſciẽtia. Sophiſtam de eo quod eſt: Ciuilem de regno. Parmenidem de vno rerum oium principio ꝛ ideis. Philebum de ſummo bono. Conuiuiũ de amore: Phedrum de pulchro: Alcibiadem primum de natura hominis: Alcibiadem ſecundum de uoto: Hipparchũ de lucri cupiditate: Amatores de philoſophia Theagem de ſapientia: Charmidem de temperãtia Lachez de fortitudine: Liſidem de amicitia: Euthidemum contentioſum: Protagoram de moralib⁹: Gorgiam de rhetorica: Menonem de virtute. Hyppiam maiorem de pulchro: Hyppiam minorem de mendacio: Menexenum de attica antiquitate: De republica libros decem: Timeum de mũdi natura: Critiam de atthica antiquitate: Minoem de lege: De legibus libros duodecim: Epinomim ſiue philoſophum: Epiſtolas xij^m. Hos omnes Platonis libros ipſi e greca lingua tranſtulimus in latinam: Tres vo ſunt platonicorum ſpecies dialogorum: Aut enim ſophiſtas confutat/aut adoleſcẽtes adhortatur/aut docet adultos. Que in epiſtolis uel in libris de legibus ꝛ epinomi Plato ipſe ſuo diſſerit ore/certiſſima vult haberi. Que vo in ceteris libris/Socratis/Timei/Parmenidis/Zenonis ore diſputat/ueriſſimilia.

¶Eloquentia: Sapiẽtia: Auctoritaſq; Platonis. 8

Tilus Platonis/ut ait Ariſtoteles/medius inter ſolutam oratione ꝛ carmẽ fluit/ſuauitas ꝛ copia tãta: ut Cicero Platonem ꝛ intelligẽdi ꝛ dicendi grauiſſimum auctorẽ fuiſſe dixerit. Adiecit quod ſi Juppiter humana lingua loqui uoluiſſet/non alia q̃ Platonis lingua fuiſſe locuturum. Doctrina vo tãta in eo/ut cum ante illuz omnes inter grecos illuſtres/ad externas gẽtes ſapientie gratia peregrinati fuiſſent: poſt Platonis tempora cetere nationes athenas cõfluxerint. Et Ariſtoteles tam miro ingenio preditus ac noue hereſis auidiſſimus/cum Platonem iam pene adultus adiſſet/viginti eum continuos annos audiuerit. Adde quod priuſ q̃ adiret Platonem: iam litteris prouect⁹ erat. Deinde Platonem ſolum habuit preceptorem. Quitto quod a Cicerone ſcribitur. Malo cum Platone errare/q̃ cum ceteris recte ſentire. Preterea quod vna cum Panetio illum appellat deũ philoſophorum. Quitto illud Quintiliani: Quis dubitet platonẽ eſſe precipuum uel acumine diſſerẽdi uel eloquendi facũdia diuina quadam ꝛ homerica. Multum enim illius oratio ſupra proſam orationem/ꝛ quam pedeſtrem greci uocãt/ſurgit/ut mihi non humano ingenio/ſed delphico quodaz oraculo videatur inſtinctus. ¶Diuina quadam ſapiẽtia ꝛ probitate/mirabilem auctoritatem etiaz in patria/quod rariſſime fieri ſolet/ſibi comparauiſſe videtur. ¶Reuerſus ex ſicilia Plato cum ad magnificẽtiſſimam illam olympiorum celebritatem/quaſi quendam orbis terrarum conuentũ perueniſſet/tam letis cũctorum occurſibus exceptus eſt ut e celo deus ad mortales demiſſus videret. Ludos deſeri: Athletarum ſpectacula relinqui: Pugiles ſolos obmitti cerneres: ꝛ quod ammirabilius eſt/qui tam longis terrarum mariſq; tractibus/paſcẽdorum oculorum animumq; ꝛ aliorũ gratia ad olympia uenerant. Omnis uoluptatis obliti Platonem adibãt: Platonem intuebantur. In Platone perinde atq; ameniſſimo diuerſorio conquieſcebat. Nuz tragediã quis referret/nec quiſpiam preter Platonez adeſſet/obiectantibus quibuſdam dedecori eſſe illi quod nemo preter vnum adeſſet: reſpondit ille. Et hic vnus plus eſt/q̃ totus athenienſis populus.

¶Charitas: Magnanimitas: Sanctimoniaq; Platonis. 9

Quam magno ꝛ conſtãti animo/preſertim in amicorum cauſa fuerit/declarãt eius epiſtole Tyrannum ſepe quod iniuſte gubernaret/qõ ue amicos falleret/etiam preſentibus teſtibus audacter redarguebat/tantum aberat/ut illi aſſentaretur. Quitto minutiora illa/quale illud eſt/quod iuſſerat Dionyſius in conuiuio ut ſinguli purpura induti ſaltarent/ſaltauit protinus Ariſtippus. Plato vo dicẽs non conuenire philoſopho mulierbria ꝛ contemptus tyranni/dionyſiq; defenſio. Preterea Labrie fortiſſimo duci Crobylus accuſator improbus diez dixerat ꝛ capitis iudicium intentauerat. Quocirca cum a reliquis deſtitutus ciuibus metu periculi in arcẽ aſcenderet. Solus Plato auxiliũ preſtaturus ſemper illi adfuit. Cum vo calũniator Crobylus ut eum a patrocinio deterreret minitãs dixiſſet/alijs defenſionẽ preſtaturus aduẽtans/ignorans qõ te quoq; Socratis uenenum expectat. Ipſe reſpõdit. Olim Crobyle cũ patrie dignitati militabã: in tolerãdis periculis haud segnis eram: nunc pro officio/ꝛ amici ſalute licet ferrum ac uenena mineris ꝛ ignez/nullum recuſo diſcrimen. Cũ Socrates carcere iniuſtiſſime incluſus eſſet

Plato pecunias ꝓgregauit/ut redimeret innocentē. Et dum iudiciū agebatur/ascendēs in suggestū sic cepit orare. Cum minor natu sim viri athenienses his oī bus qui tribunal ascenderūt. Verum tyrānici iudices ueriti/ne auctoritate ꝛ eloquentia sua ciues moueret: Interpellauerūt repēte/reclamaueruntq; descende: Plato domū abijt. Nam quātuꝫ illi male mētis mor bo/tātuꝫ hic tunc morbo corporis laborabat. Socra tis vo persecutores penas paulo post dederūt. Cum ex ꝓdiscipulis quidam instigaret inuidia/Xenocratē adeo Platoni gratū acceptūq; eē/ut in eum cōflaret inimicitias/multa in Platonem Xenocratis maledi cta renūciauit. Plato medio sermone criminationē respuēs/obaudit. Instat obtrectator vultus seueritate crimē affirmās: Deniq; deos oēs/ac deas obtestāti Plato ut ab eius sese pertinacia solueret/esto inquit: Sed ea Xenocrates side ac grauitate pollet/ut nisi sic expedire iudicasset: dicturus ea nunq; fuisset: Grauitatē/magnanimitatēq; Platonis imitatū fuisse Xenocratē dilectū ei⁹ discipulū: Testis est vita Xenocratis apud Diogenē: que quidē est fortitudinis ꝛ sanctitatis exēplar. Imitatū quoq; fuisse Dionez/Plutarchus est testis. Preterea Philiscus Lycurgi oratoris vitā describens. Magnus vir inqt fuit Lycurgus multaq; sunt ab eo gesta preclare/que facere nemo potuisset/qui nō fuisset Platōis auditor. Demosthenes cū Antipatriū fugeret Archie blādis uerbis se ei vitā seruaturū pollicēti/absit/inquit/ut viuere turpiter maliꝫ q̄ honeste mori. Postq̄ Xenocratē ꝛ Platonē de immortalitate animi differētes audiui. Idez scribēs ad heracleodorꝫ quēdā cōdiscipulū suuꝫ atq; eū reprehēdēs qđ postq̄ Platonē audierat/neglige ret bonas artes/ꝛ vitā parū honeste duceret. Nōne inquit erubescis ea negligere/que a Platone accepisti? Dionysius ad Speusippū scribēs ait. Plato quidē gratis sua limina terentes docebat. Tu vo tributa exigis/ꝛ a uolētibus ac nolentibus accipis. Laertius quoq; carpit eūdem/qđ nō sicut Xenocrates Platonis castitatē ꝛ fortitudinē/mansuetudinēq; fuerit imitatus. Illud vo de fortitudine Xenocratis tacere nō possum/qđ cū Platoni Dionysius diceret: Caput tibi quispiam tollet. Xenocrates qui aderat/inquit. Nemo istud prius q̄ meum hoc abscidet.

¶Sententie ꝛ prouerbia Platonis. 10

De Aristotele ꝛ Xenocrate hec Plato dicebat. Hui qualē equū/qualēq; asinū iungēdos assumpsi. Aristoteles quidē freno indiget: Xenocrates vo calcarib⁹: Erat inter discipulos eius lautus nimiū ꝛ curāde cutis studiosissimus adolescens. Quē Plato rogauit. Quo usq; tibi carcerez edifica re perges? Quotiēs hoiem timore irretitū videret/ille aiebat proprio in corpore mortuus est/viuit in alieno. Addebat. Qui se ipse alteri⁹ gratia deseruerit/oium esse miserrimū/quippe qui neq; se possideat ulterius/neq; alterū. Platonis qđā familiaris vir doct⁹ eū orabat/ut sibi aures paulisper accōmodaret/libellū a se editū lecturo/rogat⁹ subinde a Platone/que libri esset inscriptio/respōdit cōtra dicēdū nō eē. Cui Plato. Cur igit ipse hoc factitas? Cur cōtradicētib⁹ cōtradicis? Cur me cōsulis/si tibi prohibes ꝓtradici. Leo ciuis potēs in cetu carpebat/qđ magnas ꝛ ímodestas in senatu uociferatiōes habuerat. Plato hoc ipsum inqt est uere leonē esse. Diogeni cynico dicēti/qđ humana quidē ista videret: ideas vo nequaq̄? Cui mirū inquit. Oculos enim quibus ista vident habes/ꝛ uteris: mēte vo nō uteris/qua sola ille cernūtur. Mirātibus discipulis/qđ Xenocrates in omni vita seuerus/nescio quid risu excipiēdum dixisset. Quid inquit miramini inter spinas aliquando rosas ꝛ lilia nasci? Ad iuuenes crebro dicere solebat. Ocio labores anteponite/nisi forte/rubiginem splendori prestare putatis. Juuētutem ad beatam vitam hac ratione sepissime incēdebat. Cōtrariam virtutis/ac uoluptatis naturam animaduertite. Huius enim nomē taneā dulcedinē subita penitētia sequit doloꝛq; perpetuus. Illius autē breues labores/eterna uoluptas. Cū vidisset quēdā alea ludentem/arguit: ꝛ cum ille q̄ parua reprehēdis diceret: Plato respōdit. At nō est paruū ꝓsuetudo. Ebrijs ꝛ iratis ꝓsulere solit⁹ erat/sese ut in speculo studiose ituerent/ab eiusmodi statim feditate discessuros. Ebrietatē ꝛ somnū ualde detestabat. Aiebat plurimū referre ad puritiā educādā. Ut honestis solū gaudere pueri assuescerēt. Alioquin uoluptatē docebat escā esse malorꝫ: Addebat sanitatē animi uerā esse philosophiā / ceteras vo facultates nō tam philosophiā q̄ ornamēta videri. Nihil sane mentis suauius esse q̄ uera dicere ꝛ audire. Veritate enim nihil uel melius uel durabilius. Interrogatib⁹ quibusdā/que nā possessionū genera filijs essent potissimū cōparāda. Ea dixit que nō grādinē/nō hominū vim/nō ipsum deniq; Jouem extimescerēt. Be modo eo ꝛ de filij eruditione cōsultāti/qualis inqt in arbusculis plātandis dirigēdisq; talis ꝛ in filijs gignēdis ꝛ instituēdis cura esse debet. Hic labor/illic uoluptas. Lauendū aūt ne in hoc sopiti/in illo plus q̄ vigiles videamur. Philedono cuipiā Platonē carpēti/qđ nō minus in discēdo q̄ in docēdo studiosus ac sedulus esset/ꝛ quoad discipulus esse uellet interrogāti. Quoad inquit meliorez ac peritiorē esse me nō penitebit. Interrogatus quid nam inter peritū imperitūq; interesset: qđ inter medicū egrotūq;/respōdit. Principibus nullū prestantius predioꝝ genus esse dicebat/q̄ eorꝫ familiaritates hominū/qui cauponari nescirēt. Principi non aliter necessariā esse sapiētiā/q̄ corpori animā. Beatissimas fore res publicas. Si aut philosophi dominent/aut saltē qui gubernāt/diuina quadā sorte philosophent. Nihil enim pestilētius esse potestate ꝛ audacia/quā ignorātia comitet. Tales quoq; subditos esse solere/quales principes videant. Magistratui nō propriū bonū sed publicū cogitādū/non partē solū ciuitatis quādā sed totā esse curandam. ¶Quantum Plato neglexit humana/quantū diuina dilexit. 11

Repetebat quotidie sola eterna esse uera: Tēporalia vo uerisimilia. Horrere in corpore animum. Et que sensus appetit aut timet/nihil aliud eē q̄ somnia. Itaq; hec omnia penitus contēnenda. Et ut mala vitētur quib⁹ plenus est mūdus ad eterna cōfugiendū. aliter enim deuitari nō posse. Ipe quoq; que p̄cipiebat ipleuit: Nam cū ꝛ hēditario quodā iure ꝛ ciuiū fauore ꝓnceps in re.p. eēt futur⁹: oēz ꝓsus ciuilē respuit dignitatē:

Cū patrimonio ditissimus esset/fratribus largitus est oia preter suburbanū prediolū:quā achademiā nominabāt. Hoc solo cōtentus vixit / z si preceptor amicusq; principū extitit/diuitias tamē ab his nullas accepit. Solebat rex Dion suis dicere. Aristippus semper pecunias petit. Plato semper libros. Adde q; neq; uxorē duxit/neq; vixit in urbe. ab oibus liber/soli seruiēs ueritati. Unde diuus Hieronymus inquit. Plato egyptū z Architā tarētinum eāq; ozam italie que quodā magna grecia uocabat laboriosissime peragrauit. Ut qui athenis magister erat z potēs. Cuiusq; doctrinā achademie gymnasia personabāt/fieret peregrinus atq; discipulus / mallēs aliena uerecūde discere/q; sua impudenter ingerere. Beniq; cū litteras quasi toto orbe fugientes persequit captus a pyratis z uenūdatus/etiam tyrāno crudelissimo paruit captiuus/vinct⁹/ z seruus:tamen quia philosophus/maior emēte se fuit. Hec Hieronymus.

¶ Pietas z gratitudo Platonis. 12

Gratus deo fuit/a quo principiū cogitandi/dicēdi/agēdi oibus in reb⁹ / z faciēdum dicebat esse/z ipse semp efficiebat. Preterea deo gratias agebat quotidie/qō homo natus esset non brutū. Qō grecus/nō barbarus. Qō tēpozib⁹ Socratis. Quāgrat⁹ preceptoribus fuerit/oibusq; amicis/testimonio sunt eius dialogi. In quib⁹ mirifice eos oēs honorat/atq; Socrati libros suos attribuit. Non solū enim illū in oibus pene dialogis disputantem inducit/sed etiam omnia a se composita/scribit non sua sed Socratis esse.

¶ Que Plato affirmauit. 13

In his que sensib⁹ subiacēt partes Heraclitī tuebat. Porro in his que ad intelligētiā pertinent/Pythagore maxime acquiescebat. In rebus aūt ciuilibus socratē suū amplectebat. Que ubiq; asseuerabat/hec sunt. Deū oibus prouidere. Animas hoīum immortales esse. Bonoz premia maloz supplicia fore. Augustinus in libro contra achademicos inquit. Christi auctoritatē oibus anteponēdam. Si aūt rationibus agēdū sit/apud platonicos repperire se dicit/qō sacris christianoz litteris non repugnet. Idē Dionysius Areopagita significauit. Eusebius postea z Cyrillus lati⁹ declarauerūt. Hinc Augustinus in libro de uera religione. Platonici inquit paucis mutatis xp̄iani fierēt: atq; in cōfessionibus:narrat se prohemiū Joannis euāgeliste/ferme totū apud platonicos repperisse. Propterea in scdo de ciuitate dei inquit. Labeo theologus apud gentiles: Platonē inter semideos cōnumerādū putauit/sicut herculē atq; Romulū / semideos aūt heroibus añponit/sed utroq; inter numina collocat. Uerūtamē istū quē appellat semideū nō heroibus tantū/uerūetiā oīb⁹ ipsis preferēdū esse nō dubito. Unde inquit se Platonicos ante alios elegisse/qz de rebus diuinis atq; humanis rectius admodū q; ceteri philosophi senserint. Qō z Marcus Uarro antea iudicauerat/z Apuleius Platonē/nō tantū heroibus supiorē fecit/sed oīb⁹ equalē:qz videlicet diuinarū rerū adyta penetrauerit. Plato tāta fuit modestia preditus / ut cū mirabilē sibi auctoritatē ante alios cōparauisset/tamen interrogatus a quodā quatenus preceptis suis parēdum foret/rnderit/quoad in terris appareat sacrati or aliquis/qui fontē oibus ueritatis apiat:quē deniq; sequātur oēs. Addidit nihil suo sed diuino tātū lumine repperisse. Qō autez in philosophia senserit/satis in libro de amore/z theologia nostra tractauimus.

¶ Reditus Platonis in patriā celestē z laudes. 14

Atali suo decessit/z annū vnū atq; octuagintā impleuit sine ulla dubitatione: Ideo magi qui tūc athenis erāt Platoni immolauerunt amplioris fuisse sortis q; humane rati / qz cōsumauisset numerū perfectissimū quē nūc nouies multiplicata cōficiūt:atq; qō mirū est/adhuc in ea etate z in eo ipso die scribebat:de quo Cicero inquit. Est etiā quiete z pure atq; elegāter acte etatis placida ac leuis senectus/qualē accepimus Platonis/qui vno z octuagesimo anno scribēs mortuus est. Seneca etiam affirmat id Platoni sobrietatis z diligētie bñficio cōtigisse. Alij interscribēdū/alij discūbentē in nuptijs remotis dapibus interdisserēdū ad supos redijsse. Aristoteles in templo aram Platoni statuāq; sacrauit hoc epigrammate.

idest. Aram Aristoteles hanc Platoni dicauit viro
quem nefas est a malis laudari. Addit Aristoteles:
Qui solus vita/doctrina/moribus/ore. Admonuit
cūctos z monimēta dedit: Ut virtute queant felicē ducere vitā. Nulla ferēt talē secla futura virū. Adiunxerūt z sapiētes alij in platonis laudes carmina plurima: Sed precipua epigrammata tria. Primi hec est
sentētia. Temperātia iustitiaq; excelluit oibus:tantuz
vo sapiētia supauit:ut oēz prorsus inuidiā supauerit.
Secundi hic est sensus. Plato in deoz numerū est
translatus. Longinque hūc nationes honorāt qz diuinam vitā ipse nouit alijsq; monstrauit. Tertij sententia est huiusmodi. Phebus Esculapiū genuit z Platonē/ut ille corpibus/hic animis mederet. Preterea Mithridates Persarū rex Platonis statuā in achademia ita locauit inscriptā. Mithridates Rodobati
filius perses musis imaginē Platonis dicauit Sillaniani opus. Ex his oibus id Plato est cōsecutus / ut
greci Aristotelē quidē demoniū: Platonē vo diuinū
cognominauerint. Auia videlicet ille z vita human⁹
z scientia naturalis maxime fuerit. Hic aūt scientia simul z vita sese potissimū ad diuinū cōtulerit.

¶ Apologia de moribus Platonis.

Hinc iam uerbis imponā si pauca quedaz rursus addidero. Sūt phebei q̄dā uerificatores
qui immerito poetarū sibi nomē usurpāt. Hi
tā moz dissimilitudine q; malignitate inuidie prouocati in optimū quēq; impudētissime ludūt. Quib⁹sū
ma quedā licētia in bonos potius q; in malos pcedit.
Tales igit olim poeticuli/diuinū Platonē / a grecis
Apollinis filiū/z Socratē ab apolline grecoz sapiētissimū iudicatū mozdere nō dubitarūt. ¶ Quozum
impietatē Laertius diogenes summope detestat: atq;
ut ipe declarat/ridicula etiā comicoz puitia Aristippus auxit cyrenēsis homo pessim⁹ z optimi cuiusq;
suoz tēpoz aduersarius/qui sicut alios plerosq; modestissimos doctissimosq; ficta q̄dam historia vituperauit. Sic etiā Socratē preceptorē/z pdiscipulos suos

Xenophōtē atq; Platonē/finxitq; hoꝝ noīe carmina quedā in scorta puerosq; lasciua/videlicet ut falso magnoꝝ philosophoꝝ exēplo liberiorē ipse peccādi licētiā nācisceret. Uerū Aristoteles cui ueritas magis q̄ Plato fuit amica tam falsas in virū sanctū calūnias sustinere non potuit. Nam in elegijs ad Eudemū illa de Platone que in supiorib⁹ diximus cecinit / id illi maxime tribuēs/ut ꝓphani nō solum vituperare Platonē ullo pacto nō debeāt. Uerūetiā sub pretextu laudis sanctū illius nomen/ore prophano noīare/nō audeāt. Neq; elegia eatenus fuit:sed etiā/ut tradit Olympiodorus/preclarā orationē de Platonis laude cōposuit. Obmutescāt igit apud supos inferni canes/atq; apud inferos latratu cerberuz comitentur; Nos aūt Platonis vitā ⁊ sapiētiā iudicio sapientuz approbatissimā ueneremur. atq; vna cū Apuleio medaurēse libere ꝓclamemus. Nos Platonica familia nihil nouimus/nisi festū/letum/celeste/supernum.

¶ Platonis vite finis.

Ad Lectorem.

¶ Ne forte putes amice lector tantum opus editū temere/Scito cuz iam cōposuissem/anteq̄ ederē/me censores huic operi plures adhibuisse Demetrium atheniensem non minus philosophia ⁊ eloquio q̄ genere athicum. Georgiuz Antonium Uespuccium. Joannem Baptistam Boninsegnium/florētinos/viros latine lingue greceq; peritissimos Usum preterea acerrimo Angeli Politiani doctissimi viri iudicio. Usum quoq; cōsilio Christophori Landini ⁊ Bartholomei Scale/virorum clarissimorum.

¶ Tabula librorū Platonis a Marsilio Ficino Florētino traductoꝝ. Itē insunt partim argumēta/partim autē cōmētaria: per eūdem Marsiliū in libros eosdem composita.

Platonis vita per Marsilium Ficinum composita
Hipparchus de lucri cupiditate. Char. 1
De philosophia liber. 2
Theages de sapientia. 3
Mennon de virtute. 5
Alcibiades primus de natura hominis. x
Alcibiades secundus de uoto. 16
Minos de lege. 18
Euthyphron de sanctitate. 19
Parmenides de vno rerum omnium principio. 22
Philebus de summo hominis bono. 29
Hyppias maior de pulchro. 38
Lysis de amicitia. 43
Theetetus de scientia. 48
Jon de furore poetico. 60
Sophista de ente. 62
Ciuilis de regno. 71
Protagoras contra sophistas. 80
Euthydemus siue litigiosus. 89
Hyppias minor de mendacio. 95
Charmides de temperantia. 98
Laches de fortitudine 102
Clithophon exhortatorius. 106
Cratylus de recta nominum ratione. 109
Gorgias de rhetorica. 119
Cōmētū Marsilij Ficini in ꝯuiuiū Platonis. 133
Conuiuium Platonis de amore. 150
Phedrus de pulchro 159
Apologia Socratis. 168
Crito de eo quod agendum. 172
Phedon de anima. 175
Menexenus funebris oratio. 186
Libri decem de re publica. 189
Compēdium Marsilij in Timeum. 241
Timeus de generatione mundi. 252
Critias de athico ⁊ atlantico bello. 264
Libri duodecim de legibus. 267
Epinomis. i. de legibus. 325
Epistole Platonis duodecim. 330
Platonica theologia de immortalitate aīoꝝ. 338

Argumentum Marsilij in Hipparchum.

Ropositū Platonis in Hipparcho est docere nos oēs homines bonum appetere: cum et illi qui propter auaritiam aberrare videntur: bonum appetant. Illi siquidem lucricupidi sunt: lucrū utile est: utile vo bonum: bonum itaq; cupiunt. Etenim lucrū dāno contrarium. Damnum vo cū obsit malum: malo igitur contrarium: Contrariuz malo bonum: lucrum igitur bonum. Quamobrem cum illi etiam qui ab appetitu boni declinare videtur/bonum cupiāt/nihil iam repugnat: quominus omnes homines bonum appetant: bonum autem duplex. Unum finis. Ad finem alterum. Illud propter seipsum: hoc propter aliud expetendum. Illius appetitio uoluntas: huius electio. Illud uenerādum: hoc utile. Illo fruimur: hoc utimur. Illius adeptio beatitudo: huius lucrum uocatur. Lucrū igitur est boni utilis acquisitio/quod ad uenerādi boni consecutionem conducere potest. Quod vo ad hoc non cōfert nec ipsum utile est: nec eius adeptio lucrū. Laudanda igit lucricupiditas/et omnibus natura ineſt. Uituperanda autez opinio falsa: que dum quod reuera utile et lucrum est/ignorat/appetitū nature ad aduersa retorquet. Hec omnia Plato latēter docet: dum Socrates definitiones falsas quas hipparchus de lucri cupiditate refert: et inducendo et ratiocinando refellit: Utitur tamē Plato hac propositione: omnes homines bonum appetunt: tanq; manifesta ad concludendū: q; oēs natura lucrum appetunt/quodq; hec appetitio naturalis laudanda est: hec autem est conclusio quaz modo quodam directo Socrates tribus argumētandi modis infert. i. exemplo: inductione: ratiocinatione. Sed modo quodā conuerso ex omni hac disputatione per argumentationem/a minori colligimus propositionem illam maxime cōfirmatam. Omnes. s. homines bonū appetūt: que huius libri finis ultimus est: cum primus finis sit ostēdere oēs lucricupidos esse: neq; id esse vituperandum.

Hipparchus de Lucri Cupiditate.

SOCRATES: HIPPARCHVS. SO: Uid nam lucri cupiditas est: et qui sunt lucri cupidi? HIP: Abi bi quidem vident qui lucrandum putant ex rebus nulla existimatione dignis. SO: Uidentur ne tibi scire/q; nullius precij sint/an ignorare: q; si ignorare/amentes lucricupidos uocas? HIP: At non amētes appello: sed callidos atq; improbos/et victos a lucro/cognoscētes nullius precij esse/ex quibus lucrari audēt: et tamen audent lucrari per impudētiā. SO: Num huiuscemodi lucricupidū uocas/ueluti si agricola plātans cognoscēsq; nullius precij plantā esse dignū tñ putet ex ea lucrari: talē ne ipm nuncupas? HIP: Undecūq; o socrates lucricupidus querēdū cēset. SO: Ne adeo temere uerba effundas: ueluti alicui propter acceptā iniuriā infensus: sed ad me potius attēdēs rñde: ac si a principio rursus interrogarē. Confiteris lucricupidū cognoscere quāti sit/vnde lucrari dignū putat? HIP: Cōfiteor. SO: Quis peritus est circa plātarum dignitatem qua in regione ac tēpore plantare dignū sit: ut aliqō et nos sapiētum uerboz quibus elegātes causidici utuntur: in medīū afferamus? HIP: Agricolā arbitror. SO: Nū dignū lucro uocas aliud q; lucrādum esse existimare? HIPPAR: Idipsum. SO: Ne me coneris decipe virū tā seniorem/cum adeo iuuenis sis respōdens quēadmodum nūc que ipse minime putas: sed respōde q; uerisime potes. An cēses agricultorē quēpiam cognoscētēq; arbor nullo modo plantatione digna sit/putare ex ipsa se lucraturū? HIPPAR: Nō per iouem. SOCRA: Equestrē preterea virū intelligentem nullius precij pabulū se equo prebere: ignorare cēses: q; equū perdit? HIPPAR: Nequaq;. SO: Non igit putat se ab huiusmodi pabulis lucraturū? HIPPAR: Minime. SO: Gubernatorē vo qui temone et uelis nullius extimationis nauē muniuerit/ignorare cēses q; dāno afficietur et periculū incurret/ne ipse simul et nauis et quecūq; in naui sunt: perdant? HIPPAR: Nō certe. SO: Haud igitur putat se ex instrumētis nullius precij lucraturum? HIPPAR: Minime. SO: Item belli dux cernēs exercitū vilibus armis cōfisum sperat ne ac dignum putat ex ijs lucrum aliquod assequi? HIPPAR: Nullū. SO: Eodē modo tibicen tibiā et citharista citharā et arciser arcū/et ut breui cōplectar/qui cūq; artifex/aut alius quisq; vir peritus organa ac reliquū apparatū nullius precij habeat/putat ne ex ijs aliqñ se lucraturum? HIPPAR: Nō ut apparet. SOCRA: Quos itaq; lucricupidos nūcupas? neq; enim eos quos supra retulimus: qui ex reb⁹ nulla rōne dignis rentur oportere lucrari? HIP: At hoc modo o mirifice vir/quo ipse loqueris nullus hoium lucricupidus esset. Sed ego eos lucricupidos esse intelligo/qui propter inexplebilē auiditatē minima queq; atq; vilia: et nullius precij mirū immodū sitiūt: et in ijs etiā lucrū querūt. SO: Non tū o vir optime discernūt ista nullius esse precij. Jā enim nosipsos in hoc q; cēt impossibile/rōnib⁹ redarguimus. HIPPAR: Mihi sane videt. SO: Si nō cognoscūt/ignorāt igit/opinant tñ que nullius precij sunt/multifaciēda esse. HIP: Apparet. SO: Lucricupidi nonne lucrum cupiunt? HIPPAR: Profecto. SO: Lucrū vo dāno cōtrariū? HIPPAR: Est. SO: Est ne bonuz alicui dāno affici? HIPPAR: Hemini. SO: Malū autē? HIPPAR: Prorsus. SO: Ledūtur itaq; a dāno hoies? HIPPAR: Leduntur. SO: Malum igit dānum? HIPPAR: Malū. SO: Cōtrariū dāno lucrū? HIPPAR: Contrarium. SO: Bonū ne igit lucrū? HIPPAR: Certe. SO: Bonū igitur amātes lucricupidos nūcupas? HIPPARCHVS: Uidet. SO: Nō insanos quidē o amice lucricupidos dicis. Sed tuipse utrū amas q; bonū est: an nō amas? HIPPAR: Amo equidē. SO: An est bonū quicq; quod nō affectes: sed malum? HIPPAR: Nō

per iouem. SO: At forsitan omnia bona affectas? HIPPAR: Omnia. SO: Interroga insuper & me. utrum & ipse: bona equidez amare me confiteboꝛ. sed pꝛeter me: ac te nonne reliqui hoies omnes amãt bona: mala oderunt? HIPPAR: Videntur. SO: Lucrũ autem nonne bonuz esse confessi sumus? HIPPARCHVS: Nempe. SO: Omnes igit lucricupidi videntur hoc modo: quo vo pꝛius diximus/nullus lucricupidus esset. Utra igitur istarũ rationum aliquis utẽs non aberrarit? HIPPAR: Siquis o socrates recte lucricupidum definiat/eum ut puto lucricupidum arbitrabitur qui studet ijs: & decens existimat in ijs lucruz querere/ex quibus boni viri lucrari nunq̃ auderent. SO: At non tenes quod paulo ante inter nos cõuenit: lucrari scilicet esse utilitate affici? HIPPARCHVS: Quid tum? SO: Quod etiam in hoc consensimus omnes semper bonum uelle. HIPPAR: Confessi sumus. SO: Nonne & boni viri omne lucrum expetent: siquidem huiusmodi omne bonum est? HIPPAR: Non tamen ea lucra quibus ledi possint. SOCRA: Ledi uocas damnum pati: an aliud quippiã? HIP: Nil aliud q̃ pati damnum. SO: A lucro ne dãno afficiuntur homines/an a damno potius? HIPPAR: Ab utrisq; eteniz a damno: & a turpi lucro dãno afficiuntur. SO: Num tibi videtur aliquid utile ac bonũ turpe existere? HIPPAR: Minime. SO: Nõne paulo ante concessimus lucrum damno malo existenti/contrarium esse? HIPPAR: Fateoꝛ. SO: Et cum sit malo cõtrarium esse bonum? HIPPAR: Cõcessimus. SO: Ergo ut vides me conaris decipere de industria contraria ijs asserens/que supꝛa confessi sumus? HIPPAR: Non per iouez o socrates/sed ecõtra tu me decipis: ac nescio quomodo in disputando rem sursum deoꝛsumq; conuertis. SO: Bona uerba queso: Neq; enim recte facerem/nisi viro bono & sapienti parerem. HIPPAR: Cui nã? aut quid hoc tãdem? SO: Conciui meo & tuo hipparcho pisistrati philedonici filio/qui filioꝛum pisistrati & maioꝛ natu erat & sapientioꝛ/qui & alia multa pꝛeclara opera sapientie edidit/& homeri libꝛos pꝛimus in hanc urbẽ inuexit: coegitq; poetas cãtoꝛes carminũ apud athenienses referre per oꝛdinem. quod etiam ijs tempoꝛibus obseruant. Et anacreonta teium missa naui quinquaginta remoꝛum in hanc urbem accersiuit: Simonidem pꝛeterea chiuz apud se semper habuit/amplis eum muneribus oꝛnans. Hec autez agebat omnia: ciues suos instruere uolens/ut illis q̃optime viuẽtib⁹ imperaret: ratus minime opoꝛtere/alicui sapientiam inuidere: quippe qui honest⁹ ac bonus existeret. Luz vo ciues abũde eruditi essent/atq; eius sapientiaz admirarentur/cõuertit aiuz ad agricolas & peregrinos eruditendos. Atq; ideo columnas siue quadratos lapides in singulis urbis triuijs erexit. Ex ea postmodum sapientia quam partim didicerat/partiz ipse inuenerat/eliciens potioꝛa/elegis inclusit carminibus: & institutа sapientie inscripsit: adeo ut ciues/aut amplius admirarentur egregia illa epigrãmata delphica/Cognosce teipsum. Nihil nimis: & reliqua huiusmodi/sed hipparchi pꝛecepta ueluti sapiẽtioꝛa uenerarentur. Deinde hac atq; illac pꝛetereuntes/ac legendo illius sapientiam degustãtes ex agris & siluis ad reliqua doctrine instituta pergebãt. Erant autem epigrãmata duo in quibusdã ad sinistrã cuiusq; colũne/que inscribebatur mercurius loquens: queue in medio urbis ac populi extabat. In quibusdã vo ad dexterã/monumentũ hoc hipparchi/per oꝛdinẽ perge iusta cogitans: Itez & alia carmina plura atq; pꝛeclara in ceteris columnis intueri licebat. Sed in via stiriaca inscriptũ id erat. Monumẽtũ hoc hipparchi/ne amicũ decipias. Quãobꝛez ego te mihi amicũ fallere nunq̃ auderem/& illi tãto viro repugnare: Quo vita functo tres annos sub fratre illius hippia tyrãni depꝛessi atheniẽses fuerũt. Ipse vo ab oibus senioꝛibus accepisti solũ id triẽniũ in hac urbe tyrãnidẽ viguisse. Reliquis autẽ tẽpoꝛibus/eodem pene modo quo saturno regnãte athenienses vixerũt. Traditur aũt ab elegãtioꝛib⁹ viris/moꝛtis eius causaz extitisse nõ eã que vulgo fert/soꝛoꝛis. s. canophoꝛie contẽptũ/nã id credere absurdũ est. Sed harmodium amatum eruditũq; ab aristogitone fuisse tradunt/magnũ quiddaz futurũ ex hac educatione sperãte/foꝛe nãq; hipparchuz aduersariũ arbitrabatur. Interiz cõtigisse ut harmodius nobilẽ quendã cuius nomen non satis teneo/amaret/qui pꝛimuz harmodiũ & aristogitonez: ueluti sapientes admirabatur. Verũ deinde familiaris factus hipparcho contemnere illos cepit quo illi indignati hipparchũ interemerũt. HIP: Videris ergo o socrates uel amicũ me nõ putare/uel si putas amicũ/hipparcho minime credere. Ego eniz quo modo me non decipias disserẽdo persuaderi abs te nequeo. SO: Atqui uolo tibi perinde ac si talis luderẽ/retractare quicquid ex supioꝛib⁹ libet/ne te deceptuz existimes. Vis ne illud immutari/q̃ diximus oẽs hoies bona appetere? HIPPAR: Volo. SO: Quid vo illud q̃ dãnũ/ac dãno affici: malũ esse cõcessimus. HIP: Neq; id mutari uolo. SO: Sed quid illud q̃ lucruz atq; lucrari & ipsi dãno & ei quod est dãnũ pati/contraria sunt? HIP: Neq; istud quidẽ. SO: At illud forsitan q̃ lucrari utpote malo contrariũ bonũ est. HIP: Neq; id retractes. SO: Videt igitur tibi ut apparet/aliquod lucrũ bonũ esse/aliquod vo malũ? HIP: Mihi vo. SO: Retracto itaq; tibi hoc. Esto eniz lucrũ aliud bonũ/maluz aliud: nihilo tñ magis hoc q̃ illud lucrum est/nõne? HIP: Quid interrogas? SOCRA: Bicã cibus & bonus est & malus. HIP: Est. SO: Est ne magis cibus alter altero? an similiter cibi sunt ambo: neq; inquantũ cibus vnus ab altero differt: sed inquãtũ vnus quidẽ bonus alter vo malus? HIP: Est ut dicis. SO: Nõne & pot⁹ & reliqua oia: quecũq; in specie eadẽ existentia talia sunt/ut partim bona/partim mala sint: nihil inter se differunt fm id quo eadẽ sunt. quẽadmodũ homo quidez vnus bonus/malus alius. HIPPAR: Sic est. SO: Ceterum neuter illoꝝ ut arbitroꝛ/magis aut minus homo est q̃ alius/neq; bon⁹ malo/neq; bono malus. HIP: Vera dicis. SO: Nõne de lucro similiter iudicabim⁹? q̃ pariter lucrũ tã bonũ q̃ malũ sit? HIP: Necesse est. SO: Nil igit magis lucrat qui bonũ lucruz assequit/q̃ qui maluz: neq; istoꝝ aliq̃ maiꝰ lucrũ apparet ut tã cõuenit? HIP: Pꝛo fecto. SO: Neutro eniz aut magis aut minꝰ adest? HIP: Neutro. SO: Tali autem re/cui neutrum

horuꝫ competit/quomodo quis magis uel minus aliquid aut ageret aut etiaꝫ patereturꝫ HIPPARCHVS: Impossibile. SO: Postꝫ lucra ꝛ utilia sunt similiter ambo/hoc deinceps animaduertendū restat/propter quid utraqꝫ ipa lucrū appellasꝫ Quid nam idez in utrisqꝫ aspicis/ueluti si ipse modo me rogauisses:quare cibum seu bonuꝫ siue malum similiter cibum appellem respondissem utiqꝫ/quoniaꝫ uterqꝫ sicca est:corporis esca/ideo utrūqꝫ cibum nomino: quod quidem ꝛ tu nobis concederes/nonneꝫ HIPPAR: Fateor. SO: Et circa potū eadem rursus respondendi ratio esset:quod humido corporis alimento seu bonum siue malum sit/id nomen/potus/imponitur:ꝛ in alijs eodem modo. Enitere itaqꝫ me sic respōdentem imitari. quid nam idez in lucro bono ꝛ malo cernis/propter cuius presentiam utrūqꝫ lucrum nominasꝫ Quod si tibi desit/quod mihi respondeas/me dicente attende. Num lucrum appellas omnem possessionem/quaꝫ quis acquisiuerit/uel nihil expendens/uel expendens parum cuꝫ plus accipiatꝫ HIPPAR: Id lucruꝫ uocare mihi videor. SO: An huiusmodi dicis/ceu siquis nihil expendēs abunde epulatꝰ sit/ꝛ ex epulis morbum acquisiuerit:ꝫ HIPPAR: Nō per iouem. SO: At bonam ualitudinem ex epulis adeptus/lucrum ne an damnum nanciscereturꝫ HIPPAR: Lucrum. SO: Non est igitur lucrum quolibet acquirereꝫ HIPPAR: Non certe. SOCRA: Nunquid ita se habet/ut non lucretur qui quoduis assequitur/siue bonum seu malumꝫ HIPPAR: Apparet. SO: Neqꝫ in damnum incurrat qui in quoduis incurrit/siue bonū seu maluꝫ HIPPAR: Mihi quidez videtur. SO: Cernis ergo ꝙ circa idem reuolueris:ꝫ Lucrum enim bonuꝫ/damno ꝟo maluꝫ apparet. HIPPAR: Ignoro quid dicaꝫ. SO: Et iure quidē: Sed preterea hoc mihi responde. Siquis minus expendens plus acceperit/lucrari hunc diceresꝫ HIPPAR: Non malum dico:uerum si auri uel argenti minus erogans/plus accipiat. SO: Enimuero hoc insuper interrogabo siquis dimidiam auri libram erogans/duplum reportaret argentum/lucrum ne/an damnum essetꝫ HIPPAR: Damnuꝫ profecto o socrates. naꝫ pro duodecuplo precio/duplum solummodo recipit. SO: Ueruntamen plus accepit. An nō plus est duplum dimidio:ꝫ HIPPAR: Non eiusdem dignitatis ac precij est argentum cuius est aurum. SO: Ergo oportet hoc lucro adijcere/estimationem scilicet ac precium: Nunc utiqꝫ argentum plus existēs ꝙ aurum aut eque estimādum ac precioſuꝫ dicis/ꝛ aurum minus existens/precioſum quoqꝫ ac dignum:ꝫ HIPPAR: Et maxime:sic enim se res habet. SO: Ipſa ergo extimatio dignitasqꝫ lucruꝫ cōtinet/siue parua res siue magna sit. Indignum ꝟo estimatione sine lucro est:ꝫ HIPPAR: Profecto. SO: Ipſum precioſum ac dignum/uocas ne aliter dignum ꝙ adeptione dignū:ꝫ HIPPAR: Adeptione. SO: Dignum autez adeptione utile an inutileꝫ HIPPAR: Utile. SO: Utile nonne bonumꝫ HIPPAR: Est. SO: O vir omnium fortissime: nonne iam tertio ꝛ quarto concluſum a nobis est lucrum bonum esseꝫ HIPPAR: Videtur. SO: Memoria tenes vnde sermo hic incidit:ꝫ HIPPAR: Arbitror. SOCRA: At si minus ipse memineris/ego in memoriam reducam. Ex eo enim ꝙ dubitabas ne boni viri lucra quelibet acceptare nolint/sed ex lucris bona duntaxat: mala ꝟo nequaꝙ. HIPPAR: Hinc sane. SOCRATES: Nōne lucra omnia esse bona/seu magna siue parua sint/ratio nos fateri coegitꝫ HIPPAR: Coegit certe o socrates me magis ꝙ persuasit:sed forsitan deinceps persuadebit. SO: Nūc tamen siue persuasus fueris/seu quomodocunqꝫ aliter sis affectus/cōsentis nobiscum lucra omnia ꝛ ampla ꝛ exigua bona esseꝫ HIPPAR: Consentio. SO: Et bonos viros omnes bona oīa uelle fateris: nec neꝫ HIPPAR: Fateor. SO: Malos autem dicebas oīa lucra tam exigua ꝙ magna cupereꝫ Nonne igitur ex sermonem tuū vniuersi homines ꝛ boni pariter atqꝫ mali lucricupidi essentꝫ HIPPAR: Videt. SO: Nō recte igitur vituperabit quispiam lucricupidos:cum ipse quoqꝫ lucricupidus sit.

Hipparchi finis.

Argumentū Marsilij in librū Platonis de Philosophia.

Summa huius dialogi est:quid sit ꝛ quale officium philosophi definire. Est autem philosophi officium/diuina nosse/gubernare humana: in illo contemplatiua philosophia:in hoc actiua comprehenditur. Philosophus itaqꝫ primo diuinam idest absolutam ipsius boni naturam per sapientiam contemplatur. Deinde ad id bonum uelut ad finem humanas operationes dirigens. humana gubernat. Hec autem gubernatio duo requirit. primum/ut quid humana natura sit/ꝛ quo pacto ducatur ad bonū/a malo remoueatur cognoscat:quod quidem per prudentiam philosophus agit. Alterum ut sic instituat hominum/ꝛ affectus ꝛ actus/sic temperet atqꝫ cohibeat:ut ad bonum quod sapientia ipa inuenerat:ꝛ ad quod prudētia deinde direxerat:facile tēdāt. Id ꝟo per morales virtutes efficitur: quas omnes vno iustitie nomine Plato complectitur. Atqꝫ ex ijs duobus humanorū gubernatio cōstat. Eiusdem autem est scire recte vnū hominem/familiam ac reꝫ publicā gubernare: Quā obrem qui moralis est:idem dominus ciuilis rex idoneus esset. Ex quibus cōcluditur in ipso philosophātis officio hec omnia contineri sapientiam:prudentiam:iustitiam:moralem:domesticam:ciuilem: ac regiam disciplinam:per sapientiaꝫ diuina cognoscit:per prudētiam iustitiamqꝫ humana gubernat/dum rem suam: rem familiarem: rem publicam administrat. Eiusmodi est philosophi ipsius officiuꝫ:quod Plato in libris de re publica latius explicat:in hoc significat breuius. Ac primo duas aliorum opiniones circa philosophi officium confutat. prima videtur uel solonis fuisse uel similis alicuius dicētis id esse ꝙ plurima discere:secunda hippie sophiste uolentis philosophiam artium omnium peritiam esse. His deniqꝫ confutatis/sententiam quaꝫ prediximus/breuiter innuit:Socrates ergo fingitur hec in scholis dionysij: qui grammatice elementa Platoni tradidit/aduersus discipulos duos dionysij disputasse: deinde que in scholis tractauerat:in corona familiarium suoꝝ a principio recensere.

Conludicetur omnes bonos minus lucricupidos esse

+ Hinc vide singula auri pondo ēē valuisse duodena pondo auri.

¶ Platonis dialogus de Philosophia. SO:

Ionysij grammatici ludum ingressus iuuenes quosdam vidi honestaz pre se ferentes indolez/claris ortos parentibus/cunqz ijs vna eorum etiaz familiares. Aderant autez duo quidaz adolescentuli inuicez contendentes: que vo esset illorum questio haud satis aduerteram. Verum tamen de anaxagora uel enopide disceptare videbãtur circulos describentes z inflexiones quasdaz summo quodaz studio manibus imitantes. Ego autez alterius illorum amicuz iuxta quem sedebam / cubito tangens/interrogaui cur ita contenderent adolescentes/z num magnum quiddam esset z pulchrum: in quo tantum studium ponerent: Tum ille quid inquit magnum z pulchruz: Iugantur enim isti de his: que sublimia sunt: z philosophantes garriunt. Huius ego responsum admiratus/o adolescens inq̃ / An turpe tibi philosophari videtur: cur ue tam acerbe respondes: Alter vo iuxta enim assedebat emulus quidam istius/cum z me interrogantem: z respondentẽ illum audisset/non expedit tibi socrates inquit / interrogare hunc an turpe existimet esse philosophiã / nec ne: Nonne intellexisti ipsum in tumiditate quadã z crapula atqz somnolentia vniuersaz etatem egisse ut credas aliud quicq̃ eum tibi responsuruz/q̃ q turpe sit philosophia: Erat autem iste in musica eruditus / alter autem quẽ carpebat in gymnastica. Videbaturqz mihi oportere alium quem prius interrogaueraz missum facere/quoniam haud sane in disputando: sed in agendo potius seipsum demonstrabat expertum: Interrogandum autem censui illum/qui sapientiorez se ostendebat: ut siquo modo possem/ab eo utilitatẽ aliquam reportarem: Dixi igitur ad eum in communi me questionem proposuisse. Si autem tu putas melius isto te responsuruz illud idem te nunc interrogo: utrum videatur tibi philosophari pulchrum esse an secus: Hec fere dicentes nos audierunt adolescẽtes: atqz omissa ea que inter ipsos erat cõtentione ad ea que disserebamus/audienda/seipos silentio parauerunt: Respondit autem ille mihi/z ualde quidem ambitiose. Siquando o socrates philosophari turpe esse ducerem/neqz me hominez putarez neqz quemuis alium sic affectuz. Innuens autem in emuluz dicebat hec/ea uoce/ut amici exaudire possent. Hic ego pulchrũ igitur tibi philosophari videtur: z maxime quidem inquit ille. quid ergo inq̃: num videtur tibi fieri posse: ut noscat quis turpe ne aliquid sit an pulchrũ/ nisi a principio quid ipsuz sit nouerit: Nõ: Nosti igitur inq̃: q est aliquid philosophari: Noui equidem. Quid est: Quid aliud q̃ ꝑm dicta solonis: Dicebat enim solon/senesco semper plurima discens. Et mihi quidem videtur semper sic oportere aliquid discere cum hominem qui philosophus futurus sit/siue iuniorz/siue seniorz sit: ut in vita q̃ plurima discat. Atqz is primo visus est mihi aliquid dixisse. Deinde mecum reputãs interrogaui. an sibi philosophia polymathia idest multa discere videretur: Et ille omnino inquit. Existimas pulchrum aliquid soluz esse philosophiaz uel etiaz bonũ: Et bonũ quoqz. Utrũ in philosophia id proprium inspicis / an etiaz in alijs eodem pacto iudicas/ut uerbi gratia/studiuz gymnastice/nõ modo pulchruz esse/sed etiã bonũ. Tunc ille z ualde ironice duo diuersa protulit: Aduersus hunc inquit: dicatur: q neutruz sit. Aduersus autẽ te o socrates z pulchrum z bonum simul esse confiteor. Ergo in gymnasijs multum laborem existimas esse gymnastice studiũ: Et maxime quidez inqt ille quẽadmodum in philosophãdo multa discere / philosophiaz puto. Atqz ego/credis ne gymnastice studiosos aliquid aliud appetere/q̃ ut eorum corpora bene se habeant: Idipsum inquit. Num multi labores bonam corporis habitudinem efficiunt. Quo naz pacto inquit ille ex paucis laboribus robustũ corpus fieri potest. At deinceps mihi visus est gymnasticus ille prouocãdus esse/ut mihi ex peritia gymnastice auxilium ferret. Illuz deinde percontatus sum. Quid autez tu taces o vir optime/hec isto loquente: Num z tibi videntur homines ex multis laboribus/an temperatis robur acquirere: Equidem o socrates asserere ausim ex moderatis corpus bene sese habere. Unde inq̃. Non virum vigilantem dico z esurientem z insuetam spinã habentem/z curis extenuatum. Et cum hec dixisset/delectati adolescentes arriserunt: Alter autem ille erubuit. Tunc ego/quid tu igitur concedis ne nec paruos neqz magnos labores habitudinem bonã corporis efficere/sed moderatos / an repugnas cum duo simus in disputatione cõcordes: Libenter quidem inquit huic repugnarem atqz aduersus eũ uallerem id quod proposui/defendere etiam si causaz haberem minus ualidam. Nullius enim precij est. uerum tecum nihil decet. preter opinionem con// tendere/sed confiteor non multas immo temperatas exercitationes bonum corporis habituz hominibus prestare: Cibi autem inq̃ multi/an moderati: Et cibi ait: preterea compuli eum/ut concederet reliqua omnia que circa corpus uersantur/temperata quidez prodesse q̃ plurimum: pauca vo uel nimia nunq̃: Et ille moderata iuuare confessus est/ At que ad animam spectant/cum moderata adhibentur/conducunt: an potius immoderata: Moderata. Disciplinе autez nonne ex ijs sunt/que animе adhibentur z conferunt: Cõsensit: Ex disciplinis itaqz que temperate sunt: nõ que multe/utilitatem afferunt: Concessit. Quem ergo interrogare merito cõueniret quales sunt labores atqz cibi moderati ad corpus: In hoc tres vna conuenimus: medicum videlicet uel pedotriuem: idest exercitationis magistrum interroganduz: Quẽ vo de spargendis seminibus/quot moderata sint: Agricolorem confessi sumus. At vo de semente z plantatione disciplinarum in anima: quem nam merito percontabimur: quales uel quante temperate sint: Verum deinceps cum ambiguitatis pleni essemus / ego iocans inq̃/vultis ne postq̃ nos in hoc ambigui sumus/ab ijs adolescẽtibus id queramus: An forsitan erubescimus quemadmodum procos inducit homerus nolentes aliũ quẽpiã preter se arcũ intẽdere: Sed cũ orationẽ meã grauiter ferre videret/alia quadã via id inuestigare aggressus inq̃. Qualia esse debere cõijciemus que oportet phz discere: cuz neqz oia neqz multa sequi debeat: Suscipiẽs vo ꝑmonẽ sapiẽtior ille ait: pulcherrimas atqz maxime

maxime congruas animo disciplinas esse: ex quibus maximam quis gloriam in philosophia consequitur: maximā vo gloriam adipiscetur/si singulaꝝ artiuꝝ peritus esse videatur: si minus omniuꝝ plurimaruꝝ saltez: earumqꝫ presertim que estimatione sunt digne: ea pre ceteris discens que liberos homines decent: queue intelligētie ratione/nō manuū ministerio perficiuntur: Tū ego/sic inq̄ dicis: quemadmodum in fabrica contingit: in qua fabrū quidem ministrum uel ad summum quinque aut sex minis emeres: architectum vo neqꝫ dragmarū decem milibus. nam per omnez greciā rari admodū reperiuntur: nunquid tale aliquid ais: Ille me audiens idipsum se dicere confessus est: Euꝝ mox interrogabam: utrum possibile esset: duas eundez duntaxat artes hoc pacto/ne dum per multas magnasqꝫ percipere. Ne ita me dicere putes o socrates quasi philosophantez oporteat singulas artes ad summum prosequi. quēadmoduꝫ artifices: uerum ut liberuꝫ virum eruditūqꝫ decet ut potis sit percipere: que a quocunqꝫ artifice proferūtur: preceteris omnibus qui presentes sint: ꝛ ipse preterea ita mente coniectare/ut semper ipse elegantissim⁹ ac sapientissimus presentiuꝫ omniuꝝ in his que in quaqꝫ arte ꝛ dicuntur ꝛ fiunt/appareat: Atqꝫ ego adhuc enim quorsum tenderet/ambigebam/intelligo ne inq̄ qualem dicis esse virum philosophū: Videris enim mihi talem dicere/quales in certamine sunt pentathli idest periti quinque certaminuꝝ erga cursores uel peltastas idest clippeatos iaculatores: Etenim illi a cursoribus uel peltastis in eorum certaminibus superantur atqꝫ secūdū ordinem obtinent. Reliquorum vo athletarum primi atqꝫ victores. Tale aliquid forte dicebas philosophie studium prestare philosophis: ut ab ijs qui in quauis arte superemi sunt/in eadem arte intelligentia superentur: dumqꝫ secundum locum tenent/sequentes reliquos antecedant/ut philosophus in singulis facultatibus secunde sortis existat: Eiusce modi mihi videris philosophantez virum ostēdere. Recte inquit o socrates accepisse videris que de philosopho dicta fuerunt: cum eum pentathlo comparaueris. Est enim procul dubio talis: ut nulli negocio seruire penitus uelit/neqꝫ in aliqua re usqꝫ ad summuꝝ elaborare: ne propter vnius exactaꝝ diligentiaꝝ in aljs omnibus facultatibus quēadmodum artifices omnino deficiat: sed oia mediocriter temperateqꝫ attingat: post hāc illius respōsionem cupiens planius nosse quid diceret/interrogaui bonos viros utiles ne an inutiles esse arbitraretur: Utiles inquit o socrates: Nonne si boni utiles/mali inutiles erunt: Consensit: Quid autez philosophos viros utiles uel inutiles putas: Adhec ille maxime omnium utiles esse philosophos asseuerauit. Age igitur dinoscamus si tu quidez uera dicis/quomodo utiles nobis sunt isti secūde sortis homines: Manifestum enim est q̄ singulis artem habentibus inferior est philosophus: Annuit. Age inq̄ si uel tu uel ex amicis aliquis tibi charissimus egrotaret utruꝫ ad curaꝫ ualitudinis philosophum illum secundariuꝫ induceres: an medicum: Utrunqꝫ: Ne mihi dicas utrunqꝫ. Sed utrum potius: Nullus inquit ambigeret: quin medicum ꝛ magis ꝛ prius: Quid autem in naui fluctibus agitata: utrum te: ꝛ tua gubernatori: an philosopho committeres: gubernatori equidem: ꝛ in reliquis omnibus: donec artifex aliquis adsit/philosophus erit inutilis: Apparet inquit: Philosophus igitur nunc nobis inutilis est/cum artifices adsint. Confessi vo sumus bonos quidez utiles esse: malos inutiles: Coact⁹ est deniqꝫ confiteri: Quid ergo post hec abs te petā: An forsitan inhumanuꝫ est/ultra perquirere: Quic quid lubet inquit: Nihil aliud peto nisi ut iterum concedantur iam dicta: habent autem se in hunc moduꝫ. Confessi sumus philosophiam bonum esse: ꝛ extare philosophos: atqꝫ ipsos philosophos bonos: bonos autem utiles. malos contra inutiles. Deinde concessimus: donec artifices adsūt: philosophos inutiles eē: ꝛ artifices adesse semper. Nonne concessa hec sunt: Sunt: Confitemur igitur ut videtur fm tuam oratiōnē/siquidem philosophari est esse sciētem in artibus eo pacto quo ipse dixisti: malos ipsos esse ꝛ inutiles: q̄ diu inter homines artes sunt. Verū nō sic se habēt o amice. Neqꝫ philosophari est circa artes studiose uersari. nec multis negocijs incumbere: neqꝫ multa perdiscere sed aliud quiddam. siquidem existimarē: ꝛ absurdū hoc esse: ꝛ mechanicos appellari eos qui artibus incumbunt: hoc autem modo planius intelligemus an uera dicam si hoc mihi respondes. Qui equos recte domare sciunt/utrum qui illos meliores reddūt/an alij: Qui meliores: Quid autez canes/nū qui illos meliores reddere/ijdem ꝛ recte illos coercere sciunt: Omnino: Eadem ergo ars ꝛ illos meliores reddit ꝛ recte coercet: Eadem. Quid autem/utrum que ꝛ meliores facit/ꝛ recte coercet/eadem cognoscit bonos ꝛ malos an alia: Eadem inquit: Vo les igitur inq̄ idem de hominibus confiteri: que optimos reddit homines/eandem esse/que ꝛ recte cohibet/ꝛ qui boni sint/quiue mali cognoscit: Prorsus inquit. Nonne quecunqꝫ vnum eadem ꝛ multos: ꝛ que multos vnū: Ita: Et in equis preterea ceteriscꝫ omnibus eodem modo: Eodem modo. Que nam scientia est/que intemperantes ꝛ legum transgressores in ciuitate recte punit/nonne iudiciaria: Prorsus. An uocas iustitiam aliam quandam preter istam: Non aliam: Nonne qua scientia recte castigant ꝛ puniunt/eadem bonos ac malos dinoscunt: Eadem: Quicunqꝫ vo vnum nouit/plures quoqꝫ cognoscet: Cognoscet. Atqui multos ignorat/ignorabit ꝛ vnum: Consensit. Si ergo equus existens/bonos ac malos equos ignoret/seipsum etiaꝫ/qualis est: ignorabit: Concessit: Et si bos cuꝫ sit/haud nouerit: qui sint boni aut mali boues/sese etiam qualis ipe sit ignorare cuꝫ necesse est: Ita est inquit: Eodem quoqꝫ modo si canis fuerit: Confessus est: Nūc vo cum homo quis existens ignoret bonos homines ꝛ malos: nonne suiipsius etiam ignarus erit: bonus ne sit an malus: Annuit: Seipsuꝫ ignorare/sapere est uel desipere: Desipere: Seipsum itaqꝫ nosse/sapere est: Cōfiteor inquit. Hoc igitur ut videtur ꝛ inscriptio que in delphis est/precipit: prudentiam scilicet ꝛ iustitiam colere: Apparet: Hec eadem ꝛ recte cohibere scimus: Annuit. Qua ergo recte cohibere scimus/ea uticq̄ iustitia est: Qua vo ꝛ nos ipsos ꝛ alios dinoscere possumus: prudentia:

Declarans quarum Delphin

Uidetur:Eadem igitur est iustitia atq; prudẽtia. Apparet:Quinetiam ciuitates tunc optime gubernant/cuz iniusti dant penas:Uera narras. Atq; hec ciuilis scientia est. Est inquit: Quid vo quotiẽs vir vnus recte ciuitatem instituit/nomen illi conueniens nõne tyrannus z rex? Annuit: Nonne tyrãnica aut regia arte gubernat? Immo: Ne itaq; facultates eedem ac superiores sunt? Uidentur: Quid vo cum vir vnus domum recte disponit/quod huic nomen maxime congruit? nõne economus ac dominus? Conuenit: Utrũ z iste iustitia bene regit familiã: an alia facultate? Justitia: Idem est igitur ut apparet rex: tyrannus: ciuilis: economus: dominus: prudens: iustus. Atq; vna quoq; ars est: regia/tyrannica/ciuilis/dominica/economica/iustitia/atq; prudentia: Uidetur: Quid itaq; philosopho viro: quotiens medicus de egrotãtibus quicq; dixerit/turpe est nõ posse dicta illius assequi/neq; ex seipso aliquid coniectare: z quandocũq; alius quisq; aliorum artificum eodem pacto. cum autez iudex aut alius quis eoz quos paulo ante retulim⁹: non absurdũ in ijs nec assequi dicta: neq; per seipsum cõijcere? quid ni esset absurdum? o socrates in tantis rebus nihil habere quod consulat? Utrũ igitur inq; z circa hec philosophum ut pentathlũ esse oportere dicimus: z secundas possidentem partes inutilem esse/donec aliquis ex superioribus adsit: uel primum quidem ipsum oportere domuz suam nulli administrandam prebere: neq; secũdas in hoc partes tenere: sed ex seipso omnia castigare/iuste diiudicantez/siquidẽ eius familia recte administrari debeat. Assẽtiebatur ille mihi. Atq; ego addidi: Si etiam sibi amicus aliquis vite sue rationẽ. aut ciuitas aliquid decernẽdũ: aut iudicanduz cõmittat: esset ne turpe illi o amice secundum in ijs esse? aut tertium: neq; ducem existere? Ita mihi videtur: Absit igitur o vir optime ut philosophari sit plurima discere/artesq; tractare: Quz ista dixissem: sapiens quidẽ ille ex antedictis rubore affectus tacuit. Indoctus autem affirmauit sic esse: z ceteri omnes dicta laudarunt.

Finis libri de philosophia.

Argumentuz Marsilij in librum de Sapiẽtia: qui Theages inscribitur.

Distinguitur in hoc dialogo sapiẽtia/z ultimum distinctionis membrum sic inuestiganduz assumitur/ut quo pacto acquiratur: ab hominib⁹ pateat. Prima partitione sapientia duplex dicit. Una absoluta: conditionalis altera. Absoluta que simpliciter absq; additione aliqua sapientia nominatur. Conditionalis/que non simpliciter sapientia/sed sapiẽtia quedaz dicta est. Illa sic definitur: Cognitio earum reruz de quibus haberi scientia põt: Habetur autẽ scientia de ijs que semper eadem: z eodem modo sunt. huiusmodi sunt: summa rerum principia z eterne rerũ omniũ rationes: hec autem diuina dicuntur: quo fit ut sapiẽtia sit diuinarum rerum scientia: que quidem absoluta sapientia est. Cõditionalis vo omnibus artibus z facultatibus est cõmunis. Nam summitas cuiusq; artis sapientia quedam uocatur: ut sapientia gubernatoria: sapiẽtia aurigaria: sapiẽtia militaris. Ex omnibus autẽ que cum additione sapientie nuncupat/precipua est/que ceteris ut ministris utitur: cuiusmodi ciuilis sapientia est: Que quidez facultas cõmune ciuitatis z gentium: bonũ coniectãs/definitur. hec tum ciuilis tum etiaz regia disciplina uocatur: Cuius subiectũ ciuitas est. finis cõmune bonum. minis tre artes oẽs. Officia duo/leges condere/z condi tas exequi: illud per prudentiã nomotheticaz/hoc per iustitiam legalẽ z iudiciariam agit. Uerũ quo pacto quis ciuilẽ sapiẽtiam nãcisca tur: in plurimis eius disputationibus Plato dubitat. Et in presenti theage utrũ ciuiles hoies an sophiste/an cõtemplatiui dũtaxat philosophi eam doceant: q; a ciuilibus viris/aut sophistis/aut soli contemplationi deditis discatur/in menone z hic quodãmodo negat: q; illi ne filios quidem suos vnq; docuerint. qõ isti rationẽ boni non habeant: quod hi rerum humanarum experti minime sint. Restat igit ut hec aut a philosophis z contemplandi z agendi apprime peritis percipiatur/aut diuina sorte contingat. illi nusq; reperiuntur. Unde in menone z in theage diuino munere fieri asserit/ut in animos ciuiuz temperatos dei prouidentia boni ipsius intelligentiam z leges ad id ducentes infundat. Quam sane notionem hic ciuilem sapientiam in menone propriori uocabulo uaticinium quoddam nominat: ciuilesq; viros furentibus comparat. Sepe etiaz ait nunq; a malis genus hominũ cessaturum: nisi aut legitimi philosophi dominentur / aut ij qui gubernant rem. p. diuina quadam sorte philosophẽtur: hoc autem libro cum socrates in sua membra sapientiam distinxisset/z hanc ciuilem sapientiam sub quadam ironie specie: nec a ciuilibus viris / nec a sophistis/nec a se ut a philosopho cõtemplationi dedito/theagem adipisci posse dixisset / subiunxit tentandam esse vim demonis/z deniq; uoluntatẽ dei precibus exorandam: quasi illinc ista discãtur/z dei prouidentia per medios spiritus/sepe hominibus agendorum oracula pandat: Eos autem ministros qui dei iussu bonorum ciuiuz z legitimorũ principum mentes ad bene gubernandum illuminant/dionysius areopagita principatus nominat. Esset hic fortasse de demone socratis disputandũ/sed argumenti breuitas prohibet. Quinetiam maximus tyrius: z hermias: z apuleius de hoc abunde disseruerũt. Inducit autem hic tres Plato personas: demodocum ciuem atheniensem vna cum filio suo theage sapientiam affectãte: z socratem. Incipit vo a demodoci petitione dialogus.

Theages de Sapientia.

DEMODOCUS: SOCRATES: THEAGES. DEMO: Adigebam o socrates quedam priuatim tecum communicare: siquidem ocium adsit: uel si sit negociuz: neq; id magnum/uelim tamen mea causa tẽ ocium agere. SO: Equidez ocioſus sum: sed tui causa maxime. Si ergo quid dicẽ vis / licet. DEMO: Uis ergo secedamus huc in proximuz iouis liberatoris porticum? SOCRATES: Ut lubet. DEMO: Eamus ergo o Socrates: Omnes quidem plante eodem se modo habere videntur: Et que quidem ex terra oriuntur

oriuntur ꝛ animalia omnia ꝛ homines ipsi. Enim uero in plantis facillimū hoc est nobis: qui terram colimus/prꝛeparare quidē oīa/anteꝙ platemus/ꝛ ipsam etiaꝫ plantationē: postꝙ vo qō plantatū est/ viuit: tunc cultus ipsius uarius est: ꝛ difficilis: eo dēꝙ modo ꝛ de hominibus videtur. Ex meis eniꝫ rebus ad alia coniecturaꝫ facio. Etenim hec mihi mei filij siue plantatio/seu filij generatio appellanda sit: omniū facillima extitit. Educatio aūt difficilis: ꝛ semper in timoꝛe/maximū metū sui causa subeūti. Et alia quidē multa de hoc dici possent. prꝛecipue vo cupiditas/que huic nūc ineſt: uehementer me solicitat: Est enim nō ingenerosa. Uerum talis ut fallere possit. Cupit enim hic o socrates ut ipse ait/sapiens effici. Et ut mihi videt: populares quidaꝫ eius equales in urbē ueniētes suis sermonib⁹ hunc uehementer incitauerūt: quos hic emulari cepit: ꝛ mihi iamprꝛidez molestus est fas esse putans/ me illius curā suscipere: ac pecuniā sophiste alicui qui ipsum sapientē reddat prꝛebere. Mihi autē pecuniaruꝫ minoꝛ est cura. Ueruꝫ hunc existimo ob hoc eius studiū in periculum non mediocre incurrere. hactenus igit huic obstiti/cōsolās: sed postꝙ ulterius nequeo/operepꝛeciū foꝛe duco ut sibi obtemperē/ne sine me frequēter cuꝫ alijs viuens coꝛrumpat. Nunc aūt ad hoc prꝛoficiscoꝛ/ut eū apud aliquez sophistarū sistam. Tu igit peropoꝛtune nobis obuiā factus es: quē quidē hac in re mihi cōsultoꝛez maxime cupiebā. Itaqꝫ siquid habes qō mihi in ijs que audisti cōsulere queas licet ꝛ expedit.

SO: Ceterū o demodoce cōsilium res sacra dicit: quod si vnꝙ ulluꝫ aliud/hoc est in prꝛimis/de quo queris. Non enim est diuinius aliquid de quo homo cōsulere queat/ꝙ de eruditione sui atqꝫ suoꝝ: Primū igitur ego ꝛ tu cōueniamus/quid nam putemus hoc esse/de quo consultamus/ne sepenumero ego quidē aliud illud existimem/tu item aliud. Ac deinde longe dissentiamus/ridiculi quidez existentes ambo/ꝛ ego qui do/ꝛ tu qui postulas cōsiliuꝫ/cū in nullo inuicē cōsenserimus.

DEMO: Recte quidē mihi dicere videris o socrates. Itaqꝫ faciendū censeo.

SO: Atqui recte quidē ex parte/nō tñ omnino dicebā recte. naꝫ paulisper id muto. oubito enim ne foꝛte hic adolescētulus alia quedā ꝙ que nos rebamur/cupiat: ꝙ si alia nos quoqꝫ absurdioꝛes essemus de alio cōsultantes. Rectissimū igitur mihi videtur/ut initiuꝫ hinc sumētes: ipsum quid cupiat interrogemus.

DEMO: Apparet id quod dicis/optimuꝫ esse.

SO: Dic igit mihi/quod pulchrū nomen est puero: quo noie ipsum uocabimus:

DEMO: Theages o socrates.

SO: Pulchrū o demodoce filio nomē imposuisti. Sed tu dic mihi theages/cupis ne sapiens esse: ac dignum existimas eē/ut pater hic tuus virū inueniat/qui te sua consuetudine sapientē reddat:

THE: Cupio.

SOCRA: Sapientes aūt utrum uocas hoies scientiā habentes: quecunqꝫ illa sint que scierint/nec ne:

THE: Scientes equidē.

SO: Quid igitur nonne te pater edocuit/que hic nobiliū virozū filij docent: scilicet litteras/citharā pulsare/palestram/ꝛ alia certamina:

THE: Docuit.

SO: Putas prꝛeterea aliqua scientia indigere/de qua curā suscipere tui causa patrem deceat:

THE: Puto.

SO: Que est igitur ipsa: dic nobis/ut tibi gratificemur.

THE: Ho uit ꝛ iste o socrates/quoniā persepe illi enarraui. sed de industria hec nunc tecū loquitur quasi nesciat que cupiaꝫ: hoc enim modo ꝛ in alijs multis mecum pugnat: neqꝫ vult alicui me tradere.

SO: Atqui que hactenus aduersus hunc abs te dicta sunt/testibus carent: nunc autē me adhibe testem: atqꝫ coram me denuo recense. Que naꝫ est hec sapientia: quā appetis:

Age si cuperes eam: qua hoies nauigia gubernant/ꝛ ego te rogareꝫ qua nam o theages sapientia indigēs/ patri succenses ꝙ te apud aliquos a quibus sapiens reddaris/sistere nolit: quā nam ipsam esse responderes: nonne gubernatoziā:

THE: Certe.

SO: Sinautē illius cuperes eruditū te fieri: qua currus regunt/ac patri succenseres/ego vo interrogarē/que nam esset hec sapiētia: nōne aurigariaꝫ rnderes:

THE: Utiqꝫ.

SO: Quam igitur nunc cupis: Utrū illam quidez nosti: nomen autē ignoras: uel nomen etiā eius habes:

THEA: Et nomen equidem.

SO: Dic ergo quid est:

THE: Quod aliud nomen huic congruere quis diceret o socrates/nisi sapientiā:

SO: Nonne etiam aurigaria/sapientia est: An ignoꝛātia tibi videt:

THEAGES: Nullo modo.

SO: An nō sapientia:

THE: Sapientia.

SO: Qua ad quid utimur: num qua scimus equoꝝ iuga regere:

THE: Prꝛofecto.

SO: At gubernatoꝛia nonne ꝛ ipsa sapientia est:

THE: Mihi quidem videtur.

SO: Num ꝛ ea est/qua naues gubernamus:

THE: Ea utiqꝫ.

SO: Ea vo quam nunc optas/ que nam sapientia est: quidue illa scimus administrare:

THE: Mihi quidē videtur ea qua scimus hominibus imperare.

SO: Nū qua egrotantibus:

THEAGES: Minime.

SO: Ipsa enim medicina est: nonne:

THE: Est.

SO: At qua canentibus scimus in chozis prꝛecipere:

THE: Nequaꝙ.

SO: Musica enim est.

THE: Ita.

SO: Sed utruꝫ illa qua certantibus prꝛecipere nouimus:

THEA: Nequaꝙ.

SO: Gymnastica enim est.

THE: Est.

SO: Uerum qua quid facientib⁹: conare exprꝛimere/quēadmodū in superioꝛibus ipse narraui.

THE: Mihi plane videt ea: qua illis: qui sūt in ciuitate/prꝛecipitur.

SO: Nonne in ciuitate etiam egroti sunt:

THE: Sunt quidē: sed non istis solum dico uerum oībus qui in ciuitate uersantur.

SO: Intelligo quam artez dicis. Uideris enim non eaz qua prꝛe esse nouimus metētibus: aut vindemiantibus: aut plātantibus: aut serentibus: aut triturantibus. ipsa enim per quam ijs imperamus: agricultura est.

THE: Est.

SO: Neqꝫ rursus qua secantibus uel perfoꝛantibus: uel polientibus: uel toꝛno aliquid faciētibus: nam hec ad fabꝛos pertinet.

THE: Certe.

SO: Uerum foꝛtasse qua ijs vniuersis/ꝛ agricolis: ꝛ fabꝛis: ꝛ artificibus omnibus/ac priuatis cūctis mulieribusqꝫ ꝛ viris: imperitamus: eam tu sapiētiam dicis:

THE: Ista ipsaꝫ o socrates iamprꝛidē dicere uolebam.

SO: Potes ne dicere an egistus/qui agamēnonem apud agros interfecit. his omnibus imperauit quos dixisti: artificib⁹: priuatis: viris: mulieribusqꝫ vniuersis: uel alijs quibusdam.

THE: Nō alijs: sed ijs omnibus.

SO: Quid autem peleus eaci filius in phthia/nonne ijsdem dominatus est:

THE: Eisdem.

SOCRA: Periandruꝫ vo cypsei nonne audisti apud coꝛinthios imperasse:

THEAGES: Equidem.

SOCRA: Nonne eisdez in

eius ciuitate dñatus est? THE: Certe. SO: Quid vo archelauz perdicce nuper in macedonia imperantẽ/ nuz ỹsdẽ existimas dñatuz? THE: Equidẽ. SO: Hippiaz autẽ pisistrati in hac urbe dñantez: quibus nam prefuisse arbitraris? nonne ỹsdem? THE: Quid ni? SO: Bacis vo ꝛ sybilla: ꝛ emedapus amphilyt⁹: quo nam pacto tibi cognominãdi viderẽtur? THE: Non alio ꝙ uatuz noie. SO: Recte dicis eodẽ modo cona re: ut inuenias quo cognomine hippiã ꝛ periandruz propter eundem principatũ noies. THE: Cur aliter ꝙ tyrãnos? SO: Ergo quicũqz cupit more istoꝝ vni uersis suis ciuibus imperare: dñationẽ tyrãnicaz ap petit: seqz tyrannũ fieri? THE: Ita videtur. SO: Hãc tu optas. THE: Videtur ex ỹs que dixi. SO: O scelestе nobis ne more tyrãni preesse cupis? Ac iãdudum succenses patri: qui te ad aliquẽ tyrãnidis preceptorẽ non miserit? Et te demodoce nonne pudet/ cum olim noueris quid iste cõcupiscat. Et si habuisses quo ipz mitteres eum artificẽ illius sapiẽtie quaz appetit: esse cisses. Deinde inuides ipsi nec vis mittere sed nũc vi des. Cũ vo te corã me accusauerit: cõsultemus simul ego ac tu. Est quo ipsum mittamus / ut propter alicu ius consuetudinem sapiens tyrannus efficiatur? DE MO: Per iouẽ o socrates consultemus. Est enim ut mihi videtur cõsilio opus/ ꝛ maximo. SO: Sine bo ne vir/ interrogemus ipsum prius. DEMO: Interro ga. SO: Qui si euripide ad aliqd utamur o theages? Inquit enim ille sapientes tyrãni sapiẽtuz cõsuetudi ne: Siquis ab euripide peteret: qua in re sapiẽtuz cõ suetudine ais sapiẽtes esse tyrãnos? quẽadmodum si cum dixisset sapientes agricole sapiẽtuz cõsuetudine percõtaremur: in quo sapientũ: quid putas ipsum di cturuz/ an aliud ꝙ in re rustica? THE: Nihil aliud. SO: Eodẽqz modo si dixisset: sapiẽtes coqui/ sapiẽtũ cõsuetudine/ noscqz interrogaremus/ qua nam in re sa piẽtũ/ quid aliud rñderet/ ꝙ in coquinaria? THE: Id ipsum. SO: Quid si dixisset sapiẽtes certatores sapiẽ tum cõsuetudine ꝛ nos in quo sapientuz interrogare mus: nonne in certando responderet? THE: Immo. SO: Postꝙ autem dixit sapientes tyrãni sapientum cõsuetudine: si interrogaremus illũ: qua in re o euripi des sapientũ: quid euz responsurũ putas? THE: Per iouẽ nescio. SO: Vis tibi dicaz? THE: Ut lubet. SO CRA: Hec sunt que ait anacreon ipsam callicratem nosse. Audisti carmen? THE: Audiui. SO: Quid igi tur? huiusmodi ne viri consuetudinẽ cupis/ qui parti ceps eẽt eiusdẽ artis/ cuius ꝛ callicrates cyane nata: sciretqz tyrãnica que callicratẽ nouisse poeta inquit: ut nobis ꝛ ciuitati tyrãnus efficiaris? THE: Jãdudũ me mordes socrates atqz irrides? SO: Quamobrez? nõne ais hanc te sapiẽtiã optare: qua cũctis imperes ciuibus? Atqui hec faciẽs/ aliud ne ꝙ tyrãnus esses? THE: Optarẽ equidẽ oium hoiuz uel ꝙ plurimoruz tyrãnide potiri: quod idẽ de te ac ceteris oibus arbi troꝛ: Vel potius deus esse. Uerũtn non hoc appetere dicebam. SO: Quid tandẽ est hoc quod cupis? nõne ciuibus preesse? THE: Non vi quidẽ/ neqz ut tyrãni / sed uolẽtibus: quẽadmodũ alỹ in ciuitate rationis cõ potes hoies. SO: Dicis ergo qualis themistocles fu it ꝛ pericles/ ꝛ cimon: ꝛ quicũqz alỹ in administratio ne rei. p. floꝛuerũt? THE: Per iouem istos inꝙ. SO CRA: Quid vo si nobilẽ effici equestrẽ expeteres: ꝛ in ea arte sapiẽtẽ/ ad quos nã ut hoc assequereris: accederes preterꝙ ad equestres? THE: Ad nullos alios. SO: Quippe ad hosipsos qui equestri arte pollerẽt/ ꝛ qui equis tũ nostratib⁹ tũ alienis ꝙ plu rimis uterent. THE: Scilicet. SO: Eodẽqz modo si sapienter iaculãdi artẽ adipisci cuperes/ ad eos qui optime iaculẽtur / ꝛ qui multis tam alienis ꝙ proprijs utunt spiculis/ proficiscereris. THE: Mihi hi quidẽ videtur. SO: Age itaqz postꝙ in ciuilib⁹ eruditi vis: ad alios: ut in ỹs sapiens fias/ acceden duz putas/ ꝙ ad hos ciuiles homines/ qui disciplina ciuili summopere ualẽt ꝛ utũtur ea tum patria: tum aliarũ ciuitatũ ꝛ grecaruz ꝛ barbararuz: An putas ab alỹs sapiẽtiaz cõsequi eoꝝ que isti soli cognozũt? THE: Audiui socrates sermones quosdã/ quos tuos asserunt ciuiliũ viroꝝ filios/ nihilo meliozes ꝙ cerdonũ esse. Et mea quidẽ sentẽtia uera dicis. Insipiens ergo essem/ si mihi persuaderem aliquẽ istoꝝ mihi suã sapiẽtiã traditurũ/ qui filios quidẽ suos minime iuuẽt putarẽqz posse me ulla in re circa hec cuiꝙ prodesse. SO: Quomodo te opti me hoium uerteres/ si cũ tibi filius esset: hec tibi ne gocia preberet/ ꝛ ostẽderet cupere in optimum pi ctorẽ euadere tibi aũt succenseret ꝙ nullam in eo pecuniã hoꝝ gratia cõsumere uelles/ huius vo rei artifices pictores paruipẽderet/ neqz ab eis aliqd uellet discere/ uel tibicinas tibicen effici uolẽs / uel etiã citharedos haberes ad quid eo utereris / uel quo alio illum mitteres/ nolentem ab ỹs discere? THE: Minime per iouẽ. SO: Hunc igit eadẽ hec aduersus tuũ patrẽ faciẽs/ miraris ne atqz succẽses si dubitat ad quid te utatur/ ꝛ quo te mittat: postꝙ athenienſiũ in administrãda re publica prestãtissi moꝝ/ cuicũqz uoles cõmẽdaturi sumus: qui tecũ si ne precio uerset. ꝛ simul neqz argentum eroges/ ꝛ multo magis vulgo honoreris/ ꝙ si alỹs cõgredia ris. THE: Quid igit socrates nõne tu ex bonis vi ris es? Si me suscepis / sat habeo neqz aliũ querã. SO: Quid hoc dicis? DEMO: Nõ male dicit o so crates: neqz mihi quicꝙ hoc iocũdius utiliusqz ut arbitroꝛ esse posset/ ꝙ si huic tua cõsuetudo place ret: ꝛ tu cũ eo uersari uelles: ꝛ profecto pudoꝛe im pediꝛ dicere ꝙ uehemẽter affectẽ. Itaqz ambos uos rogatos uelim: ꝛ te ut uelis hũc suscipere: ꝛ te ne aliũ ꝙ socratez queras: meqz maximis curis ꝛ formidine plenis obsecro liberetis: quoniã nũc ue hementer timeo: ne hic cuiuspiaz alterius cõsuetu dinez querat/ a quo deinde perdatur. THE: Me ul teri⁹ mihi timeas mi pater/ si huic persuadere po tes/ ut me suscipiat. DEMO: Recte loqueris: ꝛ ad uersus te o socrates omnis posthac sermo erit. Ego enim ut breuissime loquar: me simul ac mea omnia uel charissima: quocũqz indigeas tibi liben tissime trado: si hunc theagez susceperis: eiqz quo ad poteris: benefeceris. SO: Equidem o demodo ce studiũ hoc tuuz non admiroꝛ: siquidẽ existimas maxime a me hunc iuuari posse. Non enim noui cui rei maiorẽ diligẽtiã quisquis mẽtez habet adhi bere debeat: ꝙ ut filiũ optimuz reddat. Sed vnde tibi hoc ita visuz est/ me videlicet tuũ filiũ meliorẽ posse ciuẽ reddere ꝙ teipz? Atqz vnde hic sibi per suasit posse magis a me ꝙ abs te ad hãc rẽ iuuari?

Id enim

+ Nulli rei maior diligentia adhi benda quam filio instituendo

Jd enim uehemẽter admiror.tu enim primus me senior es:deinde multis ac maximis apud athenie ses functus es magistratib⁹. Necꝙ alius magis ꝙ tu a popularibus anagyrasÿs ac reliquis ciuibus honorat. Jn me autẽ horꝝ aliquid neuter uestrum videt. Verum si ciuiliũ virorꝝ consuetudines theages iste contẽnit/alioſqꝙ querit qui adolescentes instruere profitent/est hic prodicus chius ⁊ gorgias leõtinus ⁊ polus agrigẽtinus/alÿqꝙ permulti / qui adeo sapiẽtes sunt/ut urbes adeũtes nobilissimos ⁊ ditissimos iuuenes ad seipsos alliciãt: quibus licet quorũcũqꝙ ciuiũ uolũt/grata familiaritate uti: quib⁹ persuadẽt priori relicta cõsuetudine/cũ ipis congredi/magnũ argenti precium afferẽtes/⁊ gratiã insuper maximã habẽtes: Ex ÿs ergo decebat te ac filiũ tuum aliquẽ eligere: me vo ad id elegisse non cõuenit. Nullã enim ex istis beatis ⁊ pulchris disciplinis profiteor.uelim tamẽ mihi illas adesse: Verũ semp nihil scire me dico preter exiguã quandam amandi disciplinã:hac utiqꝙ disciplina apud quẽlibet uehemẽtior tum supiorib⁹ tum etiaꝫ presentib⁹ viris esse video. THE:Vides ne pater socratẽ hunc non multũ familiaritatẽ meã recipere: Nã quãtũ ad me attinet/parat⁹ suꝫ/modo ipe uelit.sed hec oĩa ille ioco aduersus nos dicit. Noui enim meorꝝ equaliũ ⁊ aliquãto seniorũ nõnullos/ qui cũ antea nullius essent extimationis/postꝙ familiaritate istius usi sunt/breui oĩum supremi illorum euaserũt/quorꝝ infimi prius fuerãt. SO:Nosti quale hoc sit o demodoci fili: THE: Noui perioue/ꝙ si uolueris/talis fiam / quales illi fuerunt. SO:Non ita o optime:sed hoc te fefellit/quale sit ego autẽ tibi dicã: Adest mihi diuina quadã sorte demonũ quoddã a prima puericia me secutũ. hoc enim uox est/que cũ fit semp eius rei quã facturus sum/dissuasionẽ demonstrat:prouocat vo nunꝙ. Quod siquis amicorũ mecũ quandoqꝙ aliquid cõmunicat/extatqꝙ uox/hoc illa dissuadet/neqꝙ facere sinit. Cui⁹ quidẽ rei uobis testes dabo. Charmidem virũ bonũ glauconisqꝙ filiũ noscitis:hic aliqñ in nemea stadio se exercitaturus mecũ cõmunicabat. Ac statiꝫ ipso dicere incipiẽte/ꝙ se exercitaturus esset / affuit uox/atqꝙ ego prohibui: sibi enarrans quẽadmodũ demonÿ uox extiterat / ne se exerceret. Tum ille fortasse inquit significat/ꝙ me victorẽ non euasurũ.ego autẽ ⁊ si victoria nõ sim potiturus/tamẽ hoc in tẽpore me exercẽs/aliqd proficiã. Atqꝙ ita locutus/certaturus abÿt: Operepre cium igit̃ est percõtari quid sibi ex hoc certamine contigerit. Si aũt vultis clitomachũ timarchi fratreꝫ interrogare quid sibi timarchus dixerit / quãdo propemodũ moriturus esset ipse simul ⁊ euathlus/stadÿ quidẽ excursor.qui illũ fugiẽtẽ suscepit / referet uobis quid sibi tunc dixerit. THE: Quid nam: SO: O clitomache inquit/equidẽ ꝙ primuꝫ moriturus uenio / quoniaꝫ socrati obtẽperare nolui. Quidue hoc inquit timarchus:ego dicam:quãdo surrexit ex conuiuio timarchus / ⁊ philemon philemonidis filius interfecturi nitiã hiroscamandri/soli enim insidiarũ ÿ conscÿ fuerãt:timarchus mihi dixit. Quid ais o socrates: Vos quidẽ bibite me vo oportet alio exire/redibo autẽ paulo post / si occasio contigerit. Tum mihi affuit uox. Jtaqꝙ ne surgas inꝙ:solitũ mihi a demone signũ datũ afferẽs: quieuit ille. Deinde paulisper cõmorat⁹ ardebat itrũ eundi cupiditate:dicens eo iam socrates. Et quia iterũ uocẽ audiui/rursus illũ cohibui: donec ille tertio latere me cupiẽs clanculũ/cum ego mentẽ alio diuertissem se subripuit. Et sic profectus ea peregit. ex quibus in mortẽ incidit. Unde hec eadẽ fratri suo dixerat ut ego nũc uobis:scilicet moriturũ uenire ꝙ mihi credere noluisset. Audietis preterea ab ÿs/ qui in sicilia sunt que de exercit⁹ cõflictu predixerã. Et preterita quidẽ ab ÿs/qui illa nouerunt/audire licet. Tentare vo demonÿ signũ siquid forte dicat/nũc etiã possumus. Jn expeditionez nanqꝙ exÿt neonus cali filius. Mihi autẽ signũ affuit / proficiscitur vo nunc cũ thrasylo aduersus ephesuꝫ ⁊ ioniã militaturus.ego autẽ illũ existimo uel interfectũ iri/uel in huiusmodi aliqd incursurũ: ⁊ de alia negociatione uehementer timeo. Hec oĩa tibi ideo dixi quia potẽtia hec huius demonÿ in familiaritates eorꝝ qui mecum uersant/oĩa potest. Multis eniꝫ aduersat:necꝙ licet his auxiliũ ferri: qui mecũ inuito demone consuetudinẽ habẽt/quare impossibile est:mihi cum ÿs viuere. Multis autẽ herere non prohibet / sed consuetudine nostra nihil omnino iuuant:Quibus aũt fauerit in ipa familiaritate potestas demonÿ/isti sunt/de quibus ipse sensisti:breui enim proficiũt. Sed eorꝫ partim hoc beneficiũ firmũ habẽt atqꝙ durabile.pleriqꝙ vo quoad mecũ sunt/mirifice pollẽt. At cum a me discesserint/rursus nihilo ab alÿs differunt: hoc quandoqꝙ accidit aristidi lysimachi filio. Naꝫ mecũ cõmorans breui multũ profecit: postea vo in militiã profecus est:rediẽs deinde offendit mecum esse thucydidẽ mellisſÿ filiũ: hic autẽ thucydides pridie mihi aduersarius in sermonib⁹ quibusdã extiterat. Cũ me salutasset ⁊ quedã insup allocutus eẽt aristides / thucydidẽ inquit o socrates audio gloriari:⁊ in quibusdã tecũ etiã concertare:tanꝙ aliquid sit. Est inꝙ ut dicis:tũ ille nõne meminit / inquit / anteꝙ tibi adhereret:tanꝙ mãcipiũ se fuisse: Non videt inꝙ/per deos. At ego inquit ille ridiculus sum:Quid nã maxime inꝙ: Quoniã prius ꝙ hinc abirẽ/cuꝫ quouis disputare audebã. Necꝙ aliquo videbar in disserendo deterior/adeo ut cetus prestantiũ virorꝫ audacter adirẽ. Nũc aũt contra / fugio quẽcunqꝙ eruditũ esse intelligo/adeo pudore abduco⁹ ob meã insciti ã. Utrũ igit inꝙ e uestigio te reliqt ipsa vis: an paulatim: paulatim inquit. Quãdo vo in te incessit utrum accidit tibi aliqd a me discẽti:an aliter: Dicã o socrates rem quidẽ incredibilẽ:uerã tamen. Nihil vnꝙ a te ut ipse scis/didici:proficiebã autẽ quotiẽscunqꝙ tecum essem:⁊ si in eadẽ solũ domo essem/non tamen in eadẽ parte domus magis tamẽ quotiẽs eadem in parte. Et mihi quidẽ videbar multo magis/quãdo in eadẽ parte existẽs/aliquid te dicentẽ intuebar: ꝙ cũ alio intuerer. Sed longe magis proficiebam/cuꝫ apud te sedẽs/te tangebã: Nunc aũt omnis habitus ille defluxit: Et igit o theages huiusmodi nostra cõsuetudo. Si enim deo gratũ est/permultũ quidem ⁊ breui proficies.sin contra/minime. Vide igitur ne tibi tutius sit ab aliquo illorũ eruditi/qui ipi in sua potestate continent utilitatem qua hominibus prosunt:

ḡ a me fortuna quadam id assequi. THE: Mihi quidem sic faciendū socrates videt: ut consuetudine nostra demoniū id tentemus. Quod si nobis annuerit/ recte oia: sin min⁹: quid agēdū sit inuicē cōsultabim⁹: utrū alteri culpiā adhereamus/uel hoc diuinū qđ tibi insitū est: precibus ꝛ sacrificijs: ꝛ alio quouis pacto quo uates exponant/placare conemur. DE: Nihil ad hec o socrates huic adolescēti repugnes. bene enim dicit theages. SO: Atqui si videt oportere sic agere/sic agamus. ¶ Finis de sapientia.

¶ Argumentum Marsilij in Menonez de virtute.

Quatuor esse argumentationum genera quib⁹ Plato utit/exemplū/inductionē/ ratiocinationē/ ꝛ enthymema/ ꝛ quo pacto fiant: satis in alcinoi compēdio/quod ꝛ nos traduximus declarat. Ubi etiam tres Platonicorū/dialogorū spēs inuenimus/ ꝛ quibus argumētationibus in quaqz dialogi specie uti soleat. Aut enīz solū inquirit falsaue cōfutat dialogus/ aut solū uera exponit ac docet/aut in utroqz uersat. primus inq̄sitiuus ꝛ contētiosus. Expositiuus alter. postremus mixtus est dictus. Menon aūt licet mixtus sit / maiori tamē ex parte cōtēdit ꝛ cōfutat: ꝛ oēs argumētationes attingit. Ut nisi quis ex alijs Platonis dialogis qui ad expositiōez magis ḡ ad discēptationē pertinēt/sensa colligat/ ꝛ menoni huic adjiciat: difficile summā disputationis hui⁹ elicere possit. est aūt hec/quid virt⁹ sit. ꝛ quomodo nobis adsit inquirere. Id socrates efficit/dum quatuor menonis. Aristippi: gorgie/ ꝛ prodici de virtute definitionis cōfutat: ꝛ definitionē suā post illas inductā geminis obiectionibus retractat. Veritas quippe ex redargutione falsitatis elucet: Est autē hois virtus affectio siue habit⁹ aie/quo potētia naturalis eius ḡ optime suū opus exercet: que definitio in libris de re pu. tradit. Opus cuiusqz potētie tunc optime exercet / cū ad finem suū dirigit. Quod ad finē confert/utile dicitur. Merito igit in hac disputatione cōmune virtutis officium id esse tradit/ut ꝛ actiones ꝛ ea quibus agendo utimur / utilia reddat. Illa itaqz definitio huic dialogo consonat/cunctisqz virtutibus est cōmunis. Virtutū profecto spēs plures sunt/prout virium aie ꝛ actuū diuersitate/ in quib⁹ vna tamē que dicta est cōmunis virtutis ratio semper inspicit. Prima vis aie mens est / cuius actus est perpetua contēplatio ueritatis. Secunda ratio/cuius actus ueritatis inuestigatio. Tertia phantasia/cuius actus collectio eorū que sensus eius nūcij porrigunt: perqz illa discursus. Atqz he sunt vires aie: que cognitiue dicunt. Restant tres alie quas appetitiuas uocāt. Uolūtas ꝛ irascēdi vis ꝛ cōcupiscēdi. Uolūtatis actus/appetere que mēs ꝛ ratio porrigit. Irascibilis aggredi que ratio ꝛ phātasia proponit. Concupiscibilis actus adsciscere: que phātasia sensusqz obijciunt. Sex insup istis due subijciūtur: mouēdi ꝛ nutriēdi vigor: sed he cū superioribus⁹ aut nihil aut vix ꝛ parū admodū in virtute cōmunicāt: Affectio mentis que contēplationem perficit/sapiētia est: que ratiōis indaginē/sciētia atqz prudētia: scia quidē indagationē eorū que natura facit: prudentia cōsultationē in ijs que nos agimus. Que phantasie discursum/opinio recta/quā sagacitatē quidā uocant: Justitia uoluntatē ꝛ liberalitas. Irascibilē fortitudo eiusqz pedissequę. Concupiscibilē continentia simul ꝛ tēperātia. His oibus id est cōmune / ut quelibet earū sit affectio actum potentie naturalis perficiēs: dū decorū reddit ꝛ utilē ad finē ultimuz consequēdū. Varie vo virtutes diuerso modo habentur. Sapiētia quidē natura: est enim eterna rationū oium in mente cōplexio/perpetuusqz ueritatis intuit⁹. Scia per doctrinā philosophie que reminiscētiam prestat/acquirit: dū ratio que pennas olim abiecit/ad mentē cōuersa reminiscēdo iterū alas recupat. Prudētia doctrina simul ꝛ lōgo usu rerum aduenit. Recta opinio exēplis: auctoritate: inductione: sorte. Justitia fortitudoqz ꝛ tēperātia ceteręqz morales virtutes prudētie rectęqz opinionis legibus ꝛ exercitatione legitima perficiuntur. Unde duo hec moraliū virtutū principia Plato posuit/prudentiā ꝛ rectā opinionē. Quāobrē prudentia sepenumero totius moralis virtutis apud Platonē nomē usurpat: Est ꝛ virtus quedā ad rectam opinionē attinens qua legitimi principes ac ciues/in agēdo honesti/cōtēplationis tamē expertes bonū publicū curāt/quā ciuilē peritiā noiant. Eamqz Plato facultatē ꝛ in theage ꝛ in presenti menone haud aliter ḡ sorte diuina/dari ciuilibus hoibus disputat: hac igitur summula quis mentez Platonis in menone colliget: ꝛ huiusmodi premissa distinctione contradictiones renuet / obiectiones qz vitabit: Disputationē vo illā de reminiscētia geometricisqz figuris in argumēto tractare iccirco non placuit: quoniā nō ut principalis sed ut accessoria est inserta: Argumētū aūt summā rei caputqz requirit. Singula quippe discutere nō argumenti: sed commentarij potius est officium.

¶ Menon seu de Virtute.

MENON: SOCRATES: PVER ANITVS. ME:

Otes ne mihi ostendere socrates / utrū virt⁹ doctrina: an exercitatione potius acq̄rat: An forsitā nec doctrina nec usu ab hoib⁹ cōparet: uerū ipsa natura uel alio quoḡ modo hoib⁹ insit: SO: Hactenus o menō thessalici hoies inter grecos illustres tum equestri facultate tū etiā diuitijs habiti sunt. Nūc aūt ut mihi videt/sapiētie quoqz gloriā cōsequent: presertiz amici tui aristippi larissei cōcines. Atqz huius rei causa uobis gorgias extitit/qui in urbē uestrā profectus amicos sibi ob sapiētiā cōparauit/cum reliquos thessalicos optimates: tū maxime alleuador rū familiā/ex qua amicus tuus aristippus originē ducit. Quāobrē sic uos gorgias assuefecit/ut intrepide ꝛ alto animo interrogantib⁹ rīdeatis: quēad modū scientes decet: quippe ꝛ ipse cōcedebat grecorū cuiqz rogare quicqd uellet / ac singulis respōdebat. nobis o amice menon contrariū contigit/si quidē sapientia nostra quodāmodo iam exaruit: atqz ex ijs locis ad uos diuertisse videtur. Itaqz siquē nostroz hoium hoc pacto percontari tenta ueris: nemo utiqz erit: quin tibi subridendo respondeat: O hospes forte tibi beatus quidā videor / qz me nosse existimas utrū doctrina an alia quadam

pr. Albin. Eremo pag. 453

ratione virtus hoibus adsit. Ego vo usq; adeo ab hac cognitione absu: ut nec quid ipsa sit virtus intelligã. Atqui ipe quoq; o menon sic affectus sum: in eadem quippe paupertate animi qua ꝛ cõciues mei sum cõstitutus: ac meipm accuso: utpote quid sit virtus penit⁹ ignorantẽ. Cũ vo quid sit nescią / quo nã pacto quale sit nossem? Num tibi fieri pos se videtur / ut qui nullo modo quis me nõ sit / noue rit / utrũ tamen bonus aut diues: aut generosus / an contra sit noscat? ME: Mihi quidem nequaq;. At vo ipse reuera o socrates quid sit virtus ignoras? Ista de te in patria renunciabimus? SO: Non id quelo solũ amice domi predices / uerũetiã ꝙ nullũ vnq; ut mihi videt / id scientẽ nactus sim. ME: Er go ne gorgią quidẽ cum hic cõmorarer / aliqñ con uenisti? SO: Equidẽ. ME: An hec ignorare tibi vi sus est? SO: Haud satis o menon memini: ideoq; quid tum mihi visu: fuerit: in presentia referre ne queo. Sed forte ꝛ ille nouit: ꝛ tu quid ille docuerit tenes: quare si placet / ipse dicas. Nam tu forsitan cum illo cõuenis. ME: Conuenio equidẽ. SO: Eu: igit cu: absit: omittamus. ipse vo o menon dic per deos obsecro: quid esse virtutẽ existimes: dic inq; / nec inuideas / ut fortunati cuiusdã mendacij redar guar / siquidẽ tu ꝛ gorgias id cognoscere videami ni / cu: tñ ego nemini vnq; hoc sciẽti occurrisse pre dixerim. ME: At o socrates nequaq; difficile est id dicere: ꝛ primo quidez si lubet que viri sit virtus / hec plane est ad ciuilią rerũ administrationẽ: suffi cientẽ esse: ꝙ siq; tractãdis amicos iuuare / inimicos ledere: necnon diligenter cauere: nequid ipse tale aliqñ patiat. Quod si ulteri⁹ que sit mulieris vir tus / nosse requiris / neq; id arduũ erit. Est eni: mu lieris virtus domũ recte gubernare / dum custodit domestica / viroq; obedit. Alia quoq; virtus est pueri femineq; ꝛ masculi: ꝛ viri iam etate maturi: necnõ liberi si uelis alia ꝛ alia serui. Atq; alie per multe virtutes existunt. Quãobrẽ haud nobis de est: quid de virtutis definitiõe dicam⁹. Enimuero ẽm singulas actiones atq; etates ad opera singula singulis hoibus virtus adest. Totidem preterea ꝛ de vitio o socrates / ut arbitror dici possent. SO CRA: Nõ mediocriter in hac uenatione fortuna tus sum o menon: siquidem vna: virtutem inuesti gans: examen quoddã virtutũ apud te habitantiũ repperi. Uerũtamẽ o menon ẽm hoc exemplũ exa minis / si me que sit apis ipsius substãtia percõtan te: multiplices illarũ esse substantias respõdisses / atq; ego iterũ te rogarẽ / nunquid ex hoc ais apu: substãtias eẽ diuersas / quo apes sunt? an alio quo pią? ueluti pulchritudine uł magnitudine aut alio quopia: huiusmodi / quid inq; sic interrogatus po tissimum responderes? ME: Quod inuicẽ eo quo apes sunt / minime differũt. SO: Et si ego post hec dicerem / quid ergo id est o menon / quo minime differunt: sed idez cũcte sunt: haberes ne quod mi hi responderes? ME: Haberẽ profecto. SO: Eadẽ itaq; ratione virtutes ẽ ẽ multe atq; uarie sunt / vnã tamen spẽm quandã in oibus eandẽ habent: qua virtutes existũt: in quã respicere decet eũ qui responsurus sit interroganti cuiq; quid virtus sit. Tenes ne quid dicã? ME: Intelligẽ mihi video: / nondũ tamẽ ut uellẽ quod quesitũ est: comprehendo. SO: Utrũ vo circa virtutẽ id solum o menon tibi vi detur / aliam quidẽ viri esse alia: mulieris: ꝛ aliã reli quoꝝ. An etiã circa sanitatẽ magnitudinẽq; ꝛ robur eodem modo / ut alia quidẽ viri sanitas sit / mulieris alia an potius eadẽ ubiq; sanitas spẽs est? Siquidez sanitas sit seu viro siue mulieri / siue alteri cuilibet adsit? ME: Eadem mihi sanitas ꝛ viri simul ꝛ mulie ris esse videt. SO: Nõne igitur siquidẽ robusta sit fe mina / eadẽ specie robozis robusta erit? cum vo eãdẽ dico qõ nihil differt qua robur ad hoc qõ robur sit intelligo / seu viro / siue mulieri insit. Nũ tibi differre aliqua ex parte videtur? ME: Minime. SO: Ergo ꝛ virtus ad id qõ virtus sit differret ne: seu iuuenẽ seu senem / siue virũ ornet siue feminã? ME: Mihi quidẽ o socrates hoc ceteroꝝ simile nequaq; esse videtur. SO: Nõne viri virtutẽ eẽ dixisti / recte rem. p. guber nare / mulieris vo domum? ME: Dixi equidem. SO CRA: An potest quisq; ciuitatẽ uel domũ aut aliqd aliud recte disponere / nisi tẽperate siue prudenter ac iuste disponat? ME: Nõ certe. SO: Nonne si tempa te iusteq; instituunt / tempantia iustitiaq; instituent? ME: Necesse est. SO: Utrisq; igitur tã vir ꝙ mulier indiget / si boni futuri sint / tempantia scilicet atq; iu stitia. ME: Apparet. SO: Quid vo puer ac senex oũ intempati ꝛ iniusti eẽnt / nu: boni existerẽt? ME: Ne quaq;. SO: At dum temperati ꝛ iusti? ME: Ita. SO CRA: Uniuersi igitur hoies eadẽ ratione boni fiũt / nam eozundẽ participatione boni semp efficiuntur? ME: Videtur. SO: Nunq; non eadẽ ratione boni fie rent / nisi eadẽ illoꝝ virtus esset? ME: Nunq;. SO CRA: Quoniã ergo eadẽ virtus est oĩu: / conare in memoriã reducere quid nã hoc esse gorgias dixerit / ac tu vna consenseris? ME: Quid nã aliud ꝙ preesse hoibus posse. Siquid vnũ in oibus exigis? SO: Req ro equidem attamen eadẽ ne puri ꝛ serui virtus erit o menon preesse posse dño / ac videt tibi ulterius ser uus esse dum impat? ME: Haud certe mihi videtur o socrates. SO: Neq; enim o optime vir id fas esset / sed hoc rursus cõsidera utrũ dominari posse aliquẽ putas / si iuste preesse adꝟciam⁹. Iniuste vo nequaq;. ME: Puto eqdẽ. Justitia enim virtus est. SO: Utrũ virtus o menon / an virtus quedaz? ME: Quo pacto id ais? SO: Quẽadmodu: de quouis alio ut ecce de rotunditate dicerẽ / eam figurã quandã esse non abso lute figuram. atq; ob eam causam ita loquerer: quia alie quoq; figure preter rotunditatẽ sunt. ME: Recte admodum inquis. Atqui ꝛ ipse non iustitiam tantũ / uerumetiã virtutes alias esse fateor. SO: At quas di cis alias explica obsecro: Equidez si me de alĳs figu ris interrogasses / utiq; respodisse: ergo ꝛ tu que sint alie virtutes / enarra. ME: Fortitudo / temperãtia / sa pientia / magnificẽtia: ceteresq; permulte. SO: Rursus in idem incidimus: Nam multas iterũ virtutes alio quodam pacto inuenimus. dum vnã inquireremus / vnam vo que per omnes diffunditur reperire nequi mus. MENON: Nondum queo o socrates ut ipse queris vnam in oibus virtutem / quẽadmodum in ce teris assequi. SO: Et iure quidem: at ego si modo po tuero / perducere nos conabor. Cognoscis ne sic in cunctis contingere: siquis a te petat idez qõ modo di cebam quid figura sit: ac tu ꝙ sit rotũditas rñderes /

454

455

ꝛ ille tibi que ꝛ ego inferret utrum rotũditas ſit figura: an figura quedã: an non illi diceres figuram quandam eſſe? ME: Prorſus. SO: Nonne ob id ꝙ alie quoq; figure ſunt? ME: Ita. SO: Quod ſi quales ille ſunt: querat: e ueſtigio reſpondebis? ME: Eqdẽ. SOCRA: Quinetiaꝫ ſi de colore ſimiliter/quid ſit querat/ꝛ tu ꝙ albedo ſit dicas: ac ille ſic deinde reſumat utrum albedo color ſit/an color aliquis/ inferres ne 456
colorem quẽdam ob hoc eſſe/ꝙ alĩ quoq; colores reperiantur? ME: Maxime. SO: Si iteruꝫ colores ceteros referre iuſſerit: narrabis utiq; ꝛ alios multos/ qui nihilo minus ꝙ albedo colores ſint? ME: Narrabo. SO: Si aũt ut ego nũc: ſermonez ille percurrat/ dicẽs ꝙ ſemper in multa declinarem⁹ qõ ille nequaq; fieri permittat/ſed poſtq; hec multa vno noie nuncupas/diciſq; nihil ex ĩs eſſe quin figura ſit/ q̃uis iſta inter ſe contraria ſint/ eſt autem hoc qõ non minus rotundum continet q̃ rectum/quam quidem figuraꝫ nominas ꝛ nihilo magis inquis rotũdum q̃ rectum figuraꝫ eſſe/an ſi dicis? ME: Sic plane. SO: Nunqd cum ita dicis/tunc nihil magis dicis rotũdum eſſe rotundum q̃ rectum/neq; rectuꝫ magis rectũ q̃ rotundum? ME: Non certe o ſocrates. SO: Uerũtamẽ aſſeris rotundum nihil magis figuram eſſe q̃ rectũ: neq; rectum magis q̃ rotundum? ME: Uera narras. SOCRA: Quid ergo id eſt/cui nomen hoc figura competit? declarare enitere: Si itaq; ſic percõtãti cuipiã de figura ſiue colore diceres: te nequaq̃ quid ipſe uelit cognoſcere/forte ille uehementer admiraretur ac diceret/an non intelligis ꝙ in ĩs omnibus idem quero? Uel non haberes o menon qõ diceres/ſiquis querat quid in rotũdo ſit ac recto ꝛ ceteris quas figuras appellas in omnib⁹ idem: explicare queſo id nitere/ ut hoc pacto reſponſionem ad queſtionẽ de virtute aliquam mediteris? ME: Nequaq̃/ſed ipſemet o ſocrates diſſere. SO: Uis ne tibi gratificer? ME: Divino. SO: Uoles ꝛ ipſe deinde virtutis queſtionem ſoluere? ME: Equidem. SO: Expediẽduꝫ iam eſt: decet enim. ME: Et maxime quidẽ. SO: Age experiamur/ quid figura ſit exprimere: ꝛ vide utrum iſtud admittas. Eſto itaq; id nobis figura/quod ſolum ex omnibus ſemper colorem ſequitur: Satis ne tibi hoc eſt? an forte aliud exigis? Ego enim ſat haberem/ſi mihi poſthac virtutem ipſam oſtẽderes. ME: At iſtud abſurdum quiddam eſt o ſocrates. SO: Quamobrez? ME: Quoniam figura ſm rationẽ tuam eſt/que ſemper colorem ſequitur: Si ergo colorem quis noſſe negaret/eodem modo quo circa figuraꝫ dubitãs/ quid illi potiſſimum reſponderes? SO: Uera equidẽ. Nã ſi qui rogat: ſapiẽtum aliquis ꝛ contẽtioſorum ac pugnantium ſit/reſponderẽ utiq; me dixiſſe: ꝙ ſi minus recte dixerim: ad te nunc attinet rationez ſumere/ac mea dicta refellere. Sinautem quẽadmodũ ego nũc ꝛ tu illi amici ſint/uelintq; inuicem diſputare: decet profecto mitius ꝛ magis dialectico more reſpõdere. Eſt autem dialecticus mos preſtãtior non modo uerum proferre: ſed ĩs illud rationibus approbare: quibus ꝛ ille qui rogat/plane ſe dinoſcere fateatur: hoc itaq; more nunc tecum in diſſerẽdo uti conabor. Dic ergo num finem appellas terminum quẽdaꝫ atq; extremum. hec enim omnia ueluti idem profero: forte vo prodicus ĩs tanq̃ differẽtibus uteretur. Tu autẽ nũ dicis terminari aliquid atq; finiri? nihil quippe diuerſum ĩs uerbis intelligo. ME: Dico ſane ꝛ qõ ais/intelligere arbitror. SO: Et planũ aliquid uocas ꝛ ſolidum aliud? cuiuſmodi que in geometria tractant? ME: Uoco equidẽ. SO: Jam igit quid figuram eſſe dicaꝫ/ex ĩs percipies: in omni quippe figura id aſſero: figuram eſſe id in qõ ſolidum deſinit. Atq; ut ſummatim dicam figuram appello ſolidi terminum. ME: Colorem vo quid uocas o ſocrates? SO: Procax nimium es o menon: homini iam ſeni onus imponis/ac reſpondere tibi iubes: ipſe autem memor quid gorgias virtutez eſſe dixerit/ definire minime vis? ME: At poſtq̃ id mihi declaraueris o ſocrates tibi illud referam. SO// CRA: Quanq̃ in imperãdo ſuperbior es q̃ decet at/gratificabor tamen/ac breuiter reſpõdebo. ME NON: Gratificare obſecro. SO: Uis ne tibi ſm gorgiam reſpondeam ſic maxime aſſentieris? ME NON: Quid ni uelim? SO: Nonne defluxus quidam ſm empedoclem a rebus manare dicuntur? ME: Et maxime quidem. SO: Ac pori: ideſt meatus in quos: ꝛ per quos etiaꝫ defluxus huiuſmodi manant? ME: Omnino. SO: Ex defluxibus autem quidam poris quibuſdam congruere/quidam minores aut maiores eſſe? ME: Sic eſt. SO: Nũquid ꝛ viſum aliquid uocas? ME: Uoco. SO: Ex ĩs igitur quid uelim accipe: ut ait pindarus. Eſt enim color defluxus quidam rerum viſui congruens atq; ſenſibilis. ME: Optime mihi o ſocrates reſpõdiſſe videris. SO: Forte enim tibi ut ſolitus es audire/nũc reſponſum eſt/ꝛ ſimul aduertis ꝙ ex hac reſpõſione facile etiã definire queas: quid ſapor: quid uox: quid odor ſit: ceteraq; huiuſmodi plurima? ME NON: Prorſus. SO: Atqui tragica o menon iſta reſpõſio eſt. Ideoq; tibi magis q̃ figure definitio placet. ME: Mihi vo. SO: At mihi quidez o alexidemi fili minime perſuadeo: eſt enim illa melior. forte etiam nec tibi iſta placebit: ut arbitror: niſi nunc quemadmoduꝫ ꝛ heri nobis obĩcias/te anteqũ perficiãtur myſteria/diſceſſurum/ſed permaneas atq; hic myſterĩs initieris? ME: At diu morarer o ſocrates/ modo huiuſmodi multa narrares. SO: Nihil utiq; pretermittam/quin talia quedam ꝛ tui ſimul ꝛ mei gratia dicam. Uerecor tamẽ ne minus poſſim huiuſmodi plurima dicere: Leterũ iam ad promiſſa ſeruanda nobis accingere: ac nobis communiter quid virtus ſit exprime: nec ut feciſti hactenus: deinceps vnũ in multa diſcerpas: quemadmoduꝫ dicaces aiunt/mordentes eos qui aliquid ſemper in multa diſpertiunt: ſed dimittens eam integram atq; ſanari/ dic tandem quid virtus ſit. exempla vo loquendi a me accepiſti. ME NON: Uidet mihi o ſocrates virtus eſſe/ ut poeta inquit/gaudere honeſtis ac poſſe. Atq; ego id ipſum virtutem uoco: honeſta quidem appetere: eaq; conſequi poſſe. SO: Num honeſta cupientẽ/ bona cupere dicis? ME: Omnino. SO: Nunquid ita loqueris: quaſi ſint nonnulli: qui bona cupiant/ quidam vo qui mala? ME: Immo. SO: Non oẽs igitur o optime vir bona tibi appetere videntur? ME: Mihi nequaq̃. SO: Quida itaq; mala? ME NON: Ita. SO: An ita dicis/quaſi que mala ſint/

bona esse opinentur: aut etiam noscentes q̄ mala sunt/nihilominus illa cupiant: ME: Utrunq; aio. SO: An censes aliquem cognoscentem mala q̄ mala sunt illa tñ appetere: ME: Arbitror. SO: Quid autem exoptare hunc dicis: num hec sibi adesse: ME: Adesse sane: naz quid aliud optet: SO: Utrū qui mala desiderat/mala esse cognoscens / iuuare illa cum adsunt/existimat: an vnūquodq; potius sua presentia ledere: ME: Sunt certe qui mala prodesse putēt nec desunt/qui obesse cognoscant. SO CRA: Uidentur tibi mala nosse q̄ mala sunt/qui mala prodesse cuiq̄ opinātur: ME: Haud sane id mihi videtur. SO: Ex ijs igitur patet eos nō appetere mala / qui illa minime nozint / sed illa potius: que bona esse putauerint: cum tamen mala sint: Quapropter ignorantes illa/bonaq; existimātes/ perspicuum est bona potius exoptare. An non: ME: Sic isti se habere vidētur. SO: At vo qui mala quidem affectant/ut ipse inquis / eaq; cuicunq; accidunt/obesse censent/noscunt ne q̄ illorum presentia ledentur: ME: Necessario sequitur. SO CRA: Quid vo lesos homines: nōne isti miseros esse/quatenus lesi sunt/opinātur: ME: Hoc quoq; necessarium. SO: Miseros autē nonne infelices: ME: Reor equidez. SO: Est ne aliquis: qui miser z infelix esse uelit: ME: Non videtur. SO: Nemo igitur mala vult siquidem talis esse minime uelit: Naz quid aliud est esse miserū/q̄ cupere mala in eaq; incurrere: ME: Uera loq̄ videris o socrates: nemo enim vult mala. SO: Nonne paulo ante dixisti virtutem esse bona uelle/ac posse: ME: Dixi equidem. SO: An non ex eo quod dictum est/uoluntas quidem ipsa omnibus adest / atq; hac ratione nullus alio melior: ME: Apparet. SO: Ergo siquidem est alius alio melior: nec id fm ipsam uoluntatem/sequitur ut fm ipsam potentiam sit melior: ME: Sequitur. SO: Secundum igitur rationē tuam hoc est virtus / bonorum comparandorum potestas: ME: Sic prorsus se habere videtur/ut nūc accipis. SO: Animaduertamus posthac/utrū id uere asseras nec ne: forte eniz bene loqueris: bona uendicare posse/virtutez esse dicis: ME: Istuc ipsum. SO: Bona vo nonne hec uocas/ceu sanitatem/diuitias/aurumq;: z argentum plurimuz possidere: honoribus preterea z magistratibus in re publica fungi: num alia quedam preter ista bona nuncupas: ME: Nequaq̄: sed omnia bona huiusmodi esse dico. SO: Ita aurum atq; argentum acquirere virtus est: ut inquit menon magni regis patrius hospes. Utrū vo addis huic lucro o menon: iuste ac sancte lucrari: an nihil interest/sed etsi iniuste quis ista possidet/nihilominus questuz huiusmodi virtutem uocas: ME: Nequaq̄ o socrates/ sed vitiū. SO: Omnino igitur ut videtur huic possessioni: iustitie: uel temperantie uel sanctitatis/aut alterius virtutis presentia opus est: Alioquin virtus minime erit: q̄uis bona sibi uēdicet. ME: Qui enim sine ijs virtus existat: SOCRA: At non cōparare aurum z argentum/quando minime iustū sit aut sibi aut alteri / neq; etiam virtus est hec egestas: ME: Uidetur. SO: Nihilo magis igitur horū bonorum copia virtus erit q̄ inopia. Ueruz ut videtur/quodcūq; cum iustitia sit/virtus est: quod aūt absq; illa eiusq; similibus: pranitas. MENON: Uidetur mihi necessarium esse quod dicis. SO: Nonne vnumquodq; horum paulo ante virtutis partem esse diximus iustitiam z temperantiam ceteraq; huius modi: ME: Diximus plane. SO: Siccine o menon me deludis: MENON: Quorsum hec o socrates: SO: Quoniam cum te orassem / ne amplius virtutē discerperes z exempla respondendi dedissem id tu neglexisti/dicens virtutem esse/bona cuz iustitia cōparare posse: iustitiam vo virtutis partem confessus es. ME: Sic est. SO: Nonne efficitur ex ijs que iam cōcessisti / virtutem esse agere cū parte virtutis quic quid agitur. Justitiam eniz z huiusmodi singula virtutis particulas confiteris. MENON: Quid tum: SO: Quia cum rogassem ut totam ipsam virtutem ostenderes/quid ipa sit: nullo modo explicuisti: oēm vo actionem quecunq; cum parte virtutis fit / virtutem esse dixisti: quasi quid tota virtus sit summatim predixeris: atq; ipse iam percepturus sim/si tu eam in particulas diuidas. Eadem igitur questio rursus o menon tibi subozitur: quid virtus sit: siquidem ois actio cum virtutis parte sit virtus. Id nanq; tunc dicitur/cum omnis actio/cum iustitia virtus esse definitur. An non eadem iterum questione opus esse vides: Num putas quempiam virtutis partez aliquā nosse/qui totius naturam minime nouerit: ME: Nō videtur. SO: Si enim memineris que in superiori bus de figura tibi respondi / reiecimus utiq; responsionem illam que per ea fit / quibus ulteriori proba tione opus est nec dum rata habentur: ME: Et merito quidem reiecimus. SO: Neq; tu igitur o vir optime/cum queritur: quid ipsa vniuersalis: ac tota sit virtus: fm partes eius respondens eam querētibus patefacies: neq; aliud quicq̄ dum eodem modo respondeas / sed rursus eadem interrogatione opus erit: quid nā virtus sit: qua supposita ista dicis. Nuz aliquid tibi dicere videor: ME: Mihi quidem probe loqui videris. SO: Responde itaq; iterum a principio: quid esse virtutem z tu z amicus ille tuus asseritis: ME: Audiueram equidem o socrates anteq̄ te alloquerer/officium tuum nihil aliud esse q̄ dubitare / z alijs scrupulos dubitationuz injicere. Et nūc quidem ut mihi videris me prestigijs / z ueneficijs incantationibusq; perturbas: adeo ut ambiguitatis sim plenus. Ac mihi videris omnino si tamen te iocando mozdere aliquantulum decet: q̄ simillimus esse tum forma tuz ceteris omnibus latissimo illi pisci marino qui stupor dicitur: ille siquidem hominem si bi propinquantem atq; tangentem/stupiduz reddit. Et tu quoq; nūc me stupefacis. Reuera enim z aium simul z os stupidum habeo: hesitoq; ne quid tibi respondeam inuenio: quanq̄ milies iaz de virtute pluribus z aduersus q̄plurimos disputaui: z ut mihi visus sum q̄ optime. At in presentia nec etiam quid ipsa sit virtus proferre ullo pacto ualeo. Itaq; caute tibi consuluisse te censeo / q̄ nunq̄ alio peregrinaris. Nam si aduena in aliena urbe hec ageres/utpote prestigiator quidā atq; ueneficus / supplicio forsi tan afficereris. SO: Callidus es o menon/ac ferme nunc me decepisti. ME: Quāobrem o socrates: SO CRA: Aduerti iam quam ob causam imitatione

Magnū ostitatē uno, deinde ostitat et alteri.

quadam me depinxisti.qua nam alia de causa/nisi ut ipse quoq; te contra depingam? Viri enim honesto habitu prediti cum effinguntur/delectari solent illis quippe conducit.honestoꝝ enim honeste sunt ꝛ imagines. At ego personam tuam minime effingã.Equidez si piscis ille stupidus ipse alios reddit stupidos/ei sum persimilis:secus autem minime. Neq; ipse fecundus/ceteros titubare cõpello:sed maxime oium ego dubitans/dubitare quoq; alios facio.Etenim in presentia/quid virtus sit/haud certe noui. tu tamen forte priusq; mihi occurreres/noueras:nunc vo ignoranti mihi assimilis euasisti.Veruntamen vna tecuz discutere hoc institui: quidue sit virtus inuestigare. ME: At quo tramite id inuestigabis o socrates? qõ quidem omnino quid sit ignoras? Quale enim tibi proponens id quod ignoras inquirẽs? Aut etiam si in illud incidas/quo naz signo id quod ignoraueras esse illud agnosces? SO: Intelligo quid uelis o men non. At tu animaduertis ne q̃ litigiosaz argumentationem in mediũ adduxisti:q̃ videlicet homo neq; quod noscit/neq; quod ignorat inquirit. Nam si noscit nulla inquisitione opus est.Sed neq; quod nescit inuestigat:non enim nouit quid querat.ME: Nonne recte induci o socrates hanc rationẽ existimas? SOCRA: Nequaq̃.ME: Potes dicere cur tibi nõ placeat? SO: Possum: Id enim a viris ac mulieribus diuinarũ rerũ peritis quandoq; percepi.ME:Quis istoruz sermo? SO:Verus:ut mihi videt atq; preclarus. ME: Quis inq̃ iste? ꝛ qui nam testantur? SOCRA: Qui hoc asserunt:religiosi viri sunt/ac religiose etiam mulieres quibuscunq; cura extitit ut eorum que profitent rationẽ reddere possent. Tradit preterea pindarus/ꝛ quicũq; ex poetis diuini sũt/talia quedam:que aduerte queso/num uera tibi videãtur:ferunt enim hominis animum immortalem esse: eũq; tũ decedere/quod quidem mori uocant/tuz iterum redire/interire vo nunq̃.Quam ob causam vitam q̃ sanctissime agere monent. Quicunq; eniz penas antique miserie proserpine iaz dederunt/ꝝ illa ad supernum solem nono anno rursus animam reddit. Quousq; in reges gloria celeritate sapientiaq; prestantes euadant:Reliquum autem tempus sancti heroes inter homines uocantur.Cum ergo animus immortalis sit / ac sepius in hanc vitam redierit/viderit; persepe ꝛ que in hac: ꝛ que in alia vita sunt: omniaq; perceperit/nihil utiq; restat/quin ipse didicerit:Quamobrem nihil mirum est/si eorum que ad virtutez ꝛ ad alia pertinent/reminisci possit:quippe cum olim illa cognouerit.Cum enim tota natura cognata sit/ac sibimet cõsona / ꝛ animus cuncta didicerit/nihil prohibet hominem vnius cuiusdam reminiscentem/quam disciplinaz uocant/reliqua omnia recuperare:siquis adeo fortis sit/ut querendo minime fatigetur.Querere igitur ac discere reminiscẽtia est. Quapropter litigiose illi argumentationi nequaq̃ credere decet:pigros enim nos quodãmodo redderet.Ea quoq; mollioribus hominiꝫ mirifice placet. Ratio autem nostra solertes rerum inuestigatores efficit:qua ipse utpote uera fretus / vna tecum quid sit virtꝰ/perscrutari desidero.ME: Immo o socrates/sed num absolute id asseris nos minime discere:quã vo disciplinam uocamus reminiscentiaz esse? potes ne hoc ita esse me docere? SO: In superioribus quoq; o menon te callidũ esse dixi.Et nunc rogas utrum docere te possim:cum ante nullaz esse disciplinam/sed reminiscentiã asseruerim:ut e uestigio mihipsi repugnare videar.ME: Per iouem o socrates nõ hoc animo/sed potius cõsuetudine quadaz ita locutus sum.Quod siqua ratione illud mihi ostendere potes/ostende obsecro. SO: Haud quaq̃ facile est:tui tamẽ gratia explicare conabor Verum huc ad me vnum aliquem istoruz qui te sequũtur/accerse:ut in eo demonstrationem hãc experiamur.ME: Libenter:heus tu huc aduẽta.SOCRATES: Grecus ne est? ꝛ grece loquitur? MENON: Et grecus est:ꝛ in domo mea genitus atq; educatus.SO: Attende igitur num illi memoriem: an doceam?ME: Attendam certe. SO: Dic age o puer cognoscis ne tale hoc spatium quadrangulum esse? PV: Equidẽ. SO: Habet ne quadrangulus has oẽs quatuor lineas equales? PV: Habet. SO: An non ꝛ istas que per mediuz protrahunt / equales habet? PV: Et istas. SO: Nonne ꝛ maior ꝛ minor eẽ põt? PV: Põt. SO: Si ergo sit hoc latus duoꝝ pedũ/ꝛ istud quoq; duorũ/quot pediz totum ipsum erit? Sic autẽ considera:si latus hoc duorum esset pediz/illud vo vnius/esset ne pluſq̃ semel duorum pedum hoc spatium? PV: Semel. SO: Quoniã vo alterũ quoq; latꝰ duoꝝ pedũ est/num aliud q̃ bis duoꝝ pedũ fit? PV: Istuc ipm. SO: Duoꝝ ergo bis pedum efficitur? PV: Ita. SO: Quot nam sunt bis duo pedes? cõputa. PVER: Quatuor. SO: An non fieri posset spatiũ aliud ad hoc duplum/habens similiter omnes equales lineas quemadmodũ istud habere vides? PVER: Prorsus. SO: Quot pediz erit? PV: Octo. SO: Age iam conare mihi dicere/qualis est quelibet illius linea huiꝰ siqdem duorum pedũ:linea vo illius dupli/qualis? PV: Patet o socrates esse duplam. SO: Cernis o menon me nihil ex ijs docere/sed singula potius interrogare? Et nũc iste nosse se putat / qualis ea sit a qua spatiũ octo pedum conficitur. An nõ tibi videtur? ME: Mihi quidẽ. SO: Nouit igitur? ME: Minime. SO: Putat aũt a dupla? ME: Ita. SO: Aspice deinceps hunc per ordinem ut oportet reminiscentem. Tu autem dic ammabo a dupla linea duplum spatium nasci fateris? tale profecto dico/quod non hac longum illa breue/sed equale vndiq; quemadmodũ istud / duplum vo istius octo pedum/sed inspice an tibi adhuc a dupla fieri videatur? PV: Mihi plane. SOCRA: Nonne huius dupla hec fit/si aliam equalem hinc adijciamus? PV: Prorsus. SO: Ab hac fore dicis octo pedum spatium? siquidẽ quatuor huic equales efficiantur? PV: Aio. SO: Describamus iterum igitur ab hac equales quatuor/aliud ne q̃ quod octo pedũ uocas/suboriet? PV: Hoc ipsum. SO: Nonne in ipso sunt hec quatuor/quorũ quodlibet isti quadrupedi equale est? PV: Certe. SO: Quantum itaq; fit? an nõ quater tantum? PV: Quid ni? SO: Num dupluz est id quod quater tantum? PV: Non per iouem. SO: At quotu plũ? PV: Quaduplum. SO: A dupla ergo o puer põ duplum/sed quaduplum spatiuz procreatur?

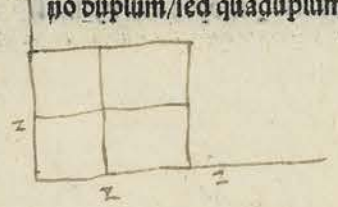

PVER: Vera loqueris. SO: Quater enim quatuor sex et decē cōplent: nōne? PVER: Sic est. SOCRA: Octo pedum autem spatium a qua linea? nōne ab hac quadruplum? PV: Fateor. SO: Quartus vō istud ab hac dimidia. PV: Ita. SO: Age igitur octo pedum nonne huius duplus est: illius vō dimidium? PV: Immo. SO: An nō erit ergo a maiori linea q̄ hec tanta et a minori q̄ illa tanta? PVER: Mihi quidem videt. SO: Sic utiq; recte loqueris: qō enim tibi videt. id respōde: ac mihi dicas. hec ne duorum pedus/illa quatuor? PV: Ita. SO: Oportet itaq; octo pedum spatiū lineas maiorem esse linea spatiū bipedalis/minorē vō quadrupedalis linea? PVER: Oportet. SO: Annitere ut nobis qualis sit dicas. PV: Tripedalis. SO: Nonne si tripedalis est dimidius hui⁹ assumem⁹ eritq; tripedalis. Duo nanq; ii/is autem vnus. et hinc eodem modo/duo quidem isti: iste autez vnus: fitq; hoc quod ais spatiū? PV: Ita. SO: Nonne si hec trium est et illa trium totum utiq; spatium ter triū pedus conficitur? PV: Apparet. SO: Ter vō tres/quot pedes sunt? PV: Nouem. SO: Duplum autē quot pedū eē supra oportuit? PV: Octo. SO: Nō ergo a tripedali spatium octo pedū exoritur? PVER: Non profecto. SO: A quali igitur conare nobis liquido exprimere. q̄ nisi numerare uelis/saltē a quali demonstra. PV: Per iouem o socrates haud noui. SO: Aduertis iterum o menon quantum hic ad reminiscendum proficiat. Nā ab ipso principio disputandi nequaq̄ nouerat/que sit octo pedum spatiū linea? quemadmodum nec in presentia noscit: uerum tunc se nosse illam opinabatur/et audacter nimium quasi sciens respondebat: nec deesse sibi quicq̄ putabat/nunc autem egere se iaz existimat/et ut ignorat/sic se ignorare fatet? ME: Vera dicis. SO: Nonne melius nūc ad id quod ignorat/affectus est? MENON: Hoc quoq; arbitror. SO: Cum ergo ambigere ipsum compulerim et piscis illius more stupidum fecerim/num aliquid obfuit? ME: Non ut mihi videtur. SO: Operepretium itaq; fecimus ad ueritatem inueniendā: nūc enim utpote ignorantie sue conscius libēter et spōte perquirere. At tūc sine cōtrouersia et sepe et ad uersus q̄ plurimos loqui se recte arbitrabat: dum spatiū duplū/duplam longitudine lineam habere oportere profiteretur? ME: Videtur. SO: Num cē ses ipsum studuisse vnq̄ id uel inuenire uel discere quod cū ignoraret/nosse rebatur? priusq̄ in hanc ambiguitatem incideret: qua et suam ingnorantiaz re deprehendit/ et scientiam appetere cepit? MENON: Nequaq̄ o socrates. SO: Profuit igitur sibi stupor eiusmodi? ME: Videtur. SO: Considera itaq; ex hac ambiguitate q̄ iste vna mecum inuestigās nihil me docēte: sed potius interrogante reperiet. Obserua obsecro diligenter nuz vnq̄ docere hunc ac demōstrare illi quicq̄ videar potius q̄ eiusmodi opiniones singulas scisitari: Tu enim dic hoc ne spatiuz quadrupedale est. Intellextin? PV: Equidem. SO: Num et hoc aliud equale isti apponere licet? PV: Licet. SOCRA: Et tertium istud utriq; istorū equale? PV: Et istud? SO: Nonne hoc qō in angulo est complere licet? PV: Prorsus. SO: Hec inde equalia spatia quatuor nascentur? PVER: Ita. SO: Totum igitur hoc quotuplum ad istud efficitur? PV: Quadruplum. SO: Oportebat autem duplum nobis contingere/num recordaris? PV: Maxime. SOCRA: Nōne hec linea ab angulo in angulum aliquem porrecta/in duo utrunq; spatium diuidit? PV: Ita. SOCRA: Ergo quatuor hec linee equales fiunt/id spatiū comprehendentes? PVER: Fiunt. SO: Considera itaq; quale est id spatiū. PV: Haud intelligo. SO: Nōne cū hec quatuor sint/dimidium cuiusq; linea queq; secat intrinsecus? PVER: Secat. SO: Quot igitur tanta in hoc sunt? PVER: Quatuor. SO: Quot autem in isto? PV: Duo. SO: At quatuor ad duo quotupla sūt? PV: Dupla. SO: Hoc itaq; quot pedum fit? PV: Octo. SO: A qua potissimum linea? PV: Ab hac. SO: Ab ea neq; quatuor pedum est? ab angulo protracta in angulū? PV: Ita. SO: Hanc vō diametrū sophiste nūcupāt: et si huic nomen est diameter/a diametro ut ipse ais o puer/duplum spatiuz nasceretur? PV: Prorsus o socrates. SO: Quid tibi me non videtur? respondit ne iste vnq̄ ex alterius q̄ suiipsius opinione? MENON: Hunq̄/sed ex propria semper. SOCRATES: Veruntamen haud nouit/ ut paulo ante confessi sumus. ME: Vera loqueris. SO: Inerant igitur huic opiniones huiusmodi? ME: Inerant. SO: Huic igitur ignoranti opiniones de ijs que ignorat ucre insunt. ME: Apparet. SO: Nūc igitur isti opiniones tales quasi per somniuz suscitate sunt q̄ siquis interroget hunc talia quedam sepe et multa/certo scias hūc ista/siquis alius nouit/perfecte sciturum. ME: Videtur. SO: Nonne ergo nemine prorsus docēte/sed interrogante potius ista sciet/ex seipso scientiam ad se reuocans? ME: Sic est. SO: Resumere vō scientiam in seipso/an nō reminisci dicitur? ME: Prorsus. SOCRA: At vō scientiam quam iste nunc habet/aut accepit aliquādo/aut semper habuit? ME: Verum. SOCRA: Et si habuit semper/sciens semper extitit. sin quandoq; percepit/hac in vita nequaq̄: nemo enim hunc geometrica docuit/cū in ceteris omnibus que cunq; uel ad geometriaz uel ad alias disciplinas pertinent/ hec eadem sit facturus. Est ne aliquis a quo iste cūcta didicerit? Verisimile est te illū cognoscere/ presertim cum penes te et natus et nutritus fuerit. ME: Noui equidē hūc neminem docuisse. SO: Has ne opiniones habet? ME: Necessarium o socrates id apparet. SO: Sinautez utpote in presenti vita minime adeptus/haud nouit/patet eum in alio quodam tempore habuisse atq; didicisse? ME. Apparet. SOCRA: An nō tempus iam fuit/cum nondum homo hic erat? ME: Istuc ipsum. SO: Ergo si quando tempus sit in quo homo non sit/ inerunt tamen ipsi opiniones uere: que sciscitando expergefacte/ scientie fiunt certe per omne tempus: hec hominis animus sciet. nam omne per tēpus aut est aut non est homo? ME: Videtur. SO: Nonne igitur si semper rerū oiuz ueritas in animo est/ immortalis extitit? Quamobrem audacter et magna cū spe oportet/que in presentia minime scimus/ hoc est minime recordamur/ut reminiscamur inq̄rere. ME: Bene mihi nescio quo modo o socrates loqui videris. SOCRA: Mihi quoq; o menon: Atq; cetera nō admodū disputādo

assẽuerarem.q̃ autẽ ōum putamus que quis igno
rat:esse querenda/potiores efficatioresq̃ / ac minus
pigri sumus/q̃ si ignota nec inuestiganda esse nec in
ueniri posse arbitraremur / de hoc inq̃ siquo modo
possem ꝛ uerbis ꝛ opere decertarẽ.ME: Hoc quoq̃
recte dicẽ videris o socrates . SOCRA : Vis ne igi
tur postq̃ confessi sumus ignota perscrutari licere /
quid virtus sit/cõmuniter inuestigemus:ME : Quã
maxime:gratius tamẽ mihi esset audire prius/quod
in principio disputationis interrogaui/utrum virtu
ti incumbẽdum sit/quasi per doctrinam percipi pos
sit/uel natura potius insit uel alio quopiaz pacto ho
minibus adsit.SO : Atqui si tibi o menon quẽadmo
dum mihiipsi imperarem/haud prius utrum docea
tur nec ne:virtus perscrutaremur /q̃ quid ipsa sit in
dagassemus:postq̃ vo nec tu te tibi dominari contẽ
dis ut liber viuas/ac me ut tuo arbitratu respondeã
obsecras/iam utiq̃ respondebo.Videtur igitur con
siderandum esse quale sit qõ nonduz quid est cogno
uimus. Attamen paulisper a proposito tuo declina :
idq̃ ex suppositione considerare permitte/utruz do
ctrina uel alio pacto virtus possideatur:Ex supposi
tione autem sic dico/quemadmodum geometre sepe
discutiunt:postq̃ illos quispiam interrogauit/ueluti
an possit in hunc circulum trigonus hic extendi:ubi
quis dixerit nondũ se nosse an hoc huiusmodi sit ue
rum suppositionem aliquã talem conducere.Si eniz
est hoc spatium tale/ut ad positam eius lineã proten
dens ab eo deficiat quale ipsum protensum est/aliud
quiddam euenturum puto ꝛ aliud item / si talia que
dam pati nequeat / per suppositionem ergo disputa
re decreui de ijs que contingunt circa productionem
illius in circuluz/an fieri possit nec ne . Sic ꝛ nos de
virtute/quoniam nec quid nec quale sit nouimus sup
ponentes hoc/utrum doceri possit/in hunc modum
queramus.Si virtus est aliquid eorum que circa ani
mum uersantur/aut doceri poterit aut non . Primi
pio enim si aliud est q̃ scientia / num doceri poterit :
uel potius : ut modo diximus memoria reuocari:ni
hil referat apud nos utro nomine utamur:an doceri
poterit :' Vel id oibus manifestũ/q̃ preter scientiã ni
hil homo doceꝫ.ME:Mihi sane videꝫ.SO:Sinaũt
scia quedã virtus est/doctrina percipiꝫ . ME:Quid
ni:'SO:Hoc ergo q̃ primũ expediꝫ:nã si talis sit/do
ceꝫ:aliter vo nequaq̃:'ME : Prorsus.SO:Posthac
inuestigãdũ cẽseo utrũ virtus scia:aut aliud quiddaz
sit:'ME:Mihi quoq̃ idẽ querẽdũ eẽ videꝫ.SO : An
virtutẽ aliud q̃ bonũ eẽ dicim⁹:'ꝛ hec nobis positio
stabilis permanet/virtutez.s.esse bonũ:'ME : Valde.
SO:Siqdẽ est aliqõ seorsum a scia bonum/nõne vir
tus forsitã scia nulla erit:'sinautẽ nullũ bonũ est quin
scia cõprehẽdaꝫ/sciam esse virtutẽ suspicantes/recte
utiq̃ suspicabimur:'ME : Sunt hec uera.SO:Quin
etiã vtute boni sum⁹:'ME:Sum⁹.SO : Et si boni uti
les/oia quippe bona utilia:'ME : Sic est.SO : Ergo
ꝛ virt⁹ utile quiddã:'ME:Ex ijs que pfessi sumus/ne
cessario sequiꝫ.SO:Cõsideremus rursus in singulis
qualia sint/que nobis pſunt : sanitas ne ꝛ robur/ for
maq̃ atq̃ diuitie ceteraq̃ huiusmodi cõferre dicun
tur:'ME: Ita.SO:Eadez hec aliqñ nocere fatemur .
An tu aliter sentis:'ME : Sic certe sentio.SO:Vide
itaq̃ quo ducẽte hec obsint/quoue prosint:nõne cuz

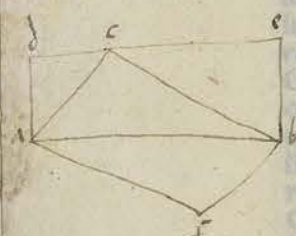

rectus usus pest/iuuãt/cõtra vo nocẽt:'ME:Pro
sus.SO : Preterea que circa aiũm uersant cõside
remus.Tẽperantiã aliqd uocas ꝛ iustitiã ꝛ fortitu
dinẽ / docilitatẽq̃ ꝛ memoriã ꝛ magnificẽtiã ꝛ hu
iusmodi reliqua:'ME:Equidem.SO:Aduerte que
so quecũq̃ ex ijs scie nequaq̃ esse videnꝫ/sed aliõ
quiddã preter sciaz/nõne interdũ iuuãt/aliquãdo
ledunt:'ueluti fortitudo remota prudẽtia : num for
titudo aliud est q̃ audacia quedã/ ꝛ quãdo cuz ra
tione vir audet/iuuatur:cũ absq̃ ratione leditur:'
ME:Sic est.SO:Tempantia quoq̃ ꝛ docilitas eo
dem modo/cũ ratione quidẽ percepta atq̃ cõdita
emolumẽto sunt:cõtra aũt detrimẽto:'ME:Quam
maxime.SO:Ut ergo sũmatim dicã/oẽs aie impe
tus atq̃ oẽs declinationes ducẽte prudẽtia ad bea
titudinẽ tẽdũt:imprudẽtia vo ad cõtrariũ:'ME:Vi
detur.SO:Quapropter si virtus aliqd est eorum
que consistũt in animo necessarioq̃ utilis est / pru
dentiam hanc esse oportet:quippe cuz omnia que
sunt circa animũ ipsa quidẽ fm seipsa nec conferẽ
tia neq̃ noxia sint . Adiuncta vo prudentia uel im
prudẽtia statim aut utilia aut noxia fiant.hac itaq̃
rõne virtutẽ cũ maxime oium conferat/prudentiã
quãdam esse concludiꝫ:'ME:Mihi sane videtur.
SO : Quinetiã in aljs que modo dicebamus:opu
lentiã atq̃ similia tũ utilia esse tũ noxia:nonne quẽ
admodũ prudẽtia ceteris animi viribus ꝛ officijs
presidẽs/utilia reddit:imprudẽtia vo cõtraria/sic
ꝛ illis aius recte utẽs atq̃ ducẽs bona efficit/nõ re
cte aũt mala:'ME:Prorsus.SO:Recte autẽ ducit
aius prudens/imprudẽs aberrat:'ME:Sũt hec ue
ra.SO : Quamobrẽ omnino asserẽdum est cetera
quidẽ humana oia referri ad animũ / ꝛ que in aio
sunt/ad prudentiã/si modo bona futura sunt:eaq̃
ratione prudentia ipsum cõferens erit/virtutẽ vo
pferre predixim⁹:' ME:Omnino.SO:Ergo pru
dentiã virtutẽ aut vniuersam / aut partẽ aliquã cõ
fitemur:'ME: Recte mihi hec omnia dici videtur.
SO:Nonne si hec ita se habent haud natura boni
hoies erunt:'ME:Haud mihi videnꝫ.SO:Id pre
terea contingeret/si natura boni fierent: Adessent
profecto nobis qui filios nostros natura bonos di
noscerent/eosq̃ nos illorũ inditijs seligentes/in ar
ce quadam conseruaremus : illos multo magis q̃
aurum obsignãtes / ne quis corrũperet:sed postq̃
adoleuerint/utiles essent in rẽ publicaz ciues:'ME
NON:Cõsentaneũ hoc o socrates.SO:Cum vo
natura boni minime sint:num forsitan disciplina :'
ME:Necessariũ id apparet. Ac fm positionez no
stram sequiꝫ/ut si scientia virtus est/doctrina perci
piatur.SO:Forte per iouẽ / uereor tamen ne id te
mere confessi fuerimus.ME:In superioribus pla
ne id recte dici visum est.SO : At non in preterito
solum/sed in presenti etiam ꝛ futuro tempore tale
videri debet/siquid in eo sinceri futurum est:'ME
NON:Quid nam impedimẽti est:'ad quid potis
simum respiciẽs suspicaris ac diffidis/ne forte vir
tus sciẽtia minime sit:'SO:Dicã tibi o menon:vir
tutem quidẽ doceri posse/siquidem sciẽtia est / ne
quaq̃ reijcio/quasi minus recte sit dictum.Quod
vo scientia sit/vide an iure diffidã:Age id mihi re
sponde.Siquid doceri potest : nõ de virtute solũ:
sed de

sed de quolibet alio loquor/an nō illius p̄cepto
res discipulosq; eē aliquos necesse est:ME:Ni/
hi quidē videt.SO: At cōtra cuius nec doctores
extāt:nec auditores si id doceri nō posse conjēcia
mus/nōne ꝓbabiliter ꝓiectabimus:ME:Sic est:
sed num virtutis p̄ceptores nullos esse censes:
SO:Sepenumero si quis hui⁹ magistri eēnt:omni
studio inuestigaui:nec unq; iuenī:ꝛ si vna cū cete
ris plurib⁹/atq; ijs ut videbat/huius facultatis
pitis id quesiui. Et nūc quidē opportune o menon
iste iuxta nos assedit:quē inqsitionis huius parti
cipē faciamus. Ac merito ad id sociū adhibebi
mus: hic enim primū diuite ꝛ sapiente patre an
themione nat⁹ est: qui ꝓfecto nō casu quodā aut
alicui⁹ largitione opulēt⁹ euasit/quēadmodū nu
per theban⁹ ismenias polycratis pecunias nact⁹
sed prudētia ꝓpria atq; vigilantia lucrat⁹ est:pre
terea nec supb⁹ ciuis neq; inflat⁹ aut difficilis/ue
rū modestus ꝛ frugi facilisq; vir extitit. Deinde
hūc bene educauit eruditumq;: cuius rei testis est
ois atheniēsis populus/qui eū ad summos eligit
magistrat⁹.par est vna cum huiusmodi viris/an
sint aliqui virtutis magistri/ꝛ qui sint/passim ue
stigare. Ergo age o anite/quere mecū/vnaq; cū
hospite tuo menone/qui nā huius rei p̄ceptores
sint:ꝛ in hūc modū cōsidera.si uellemus menonē
hūc optimū fieri medicū/ad quos potissimū do
ctores ꝓducerem⁹:nōne ad medicos:ANI:p̄or
sus. SO: Et si cerdonē optimū euadē cupemus/
an non ad cerdones:ANI:Ita. SO:Et in alijs
eodē modo. ANI:Dino.SO:Sic iterum de me
dicis mihi dicas/cū diximus mittēdū hūc eē ad
medicos si medicū fore uelimus/an nō id sentie
bam⁹/ut sisti debeat apud eos dūtaxat: qui artē
illā ꝓfitētur/ac mercedē p̄o ea palā ab auditori
bus capiūt nōne hui⁹ ratio hūda est:si modo illā
prudenter locaturi simus:ANI:Sic est.SO:Et
de tibiarū sono ac ceteris oibus similiter iudicā
dū. Neq; enīz mediocris inscitia eēt/oū studere/
mus quēpiā tibicinē fieri/cōmēdare ijs nolle qui
facultatē hanc pollicent/mercedēq; reportāt/sed
hoc onus illis imponere/qui nec doctrinā sibi uē
dicāt:nec est apud illos ullus in hac arte discipu
lus:qua instrui hūc quē mittimus desideramus.
An non ꝓcul a rōne id eēt:ANI:Per iouē non
modo absq; ratione/uerūetiā demētia quedam.
SO: Probe loqueris:Nūc itaq; licet tibi coīter
vna mecū de hoc hospite tuo menone delibera
re:hic enīz o anite iāpridē mihi dixit se hāc sapi
entiā virtutēq; appetē:qua hoies ciuitates ꝛ do/
mos recte gubnāt/filiosq; suos q̄ optime educāt:
ac ciues ꝛ hospites tū admittē tū dimittē sciunt:
ut bono viro dignū est: meditare igit ad quē po
tissimū huius cōparāde virtutis gratia hūc mit
tere deceat. An ex his que modo diximus patet:
cōmittendū his esse qui se docturos talia pollicē
tur:seq; palam cuiq; grecoꝝ discere uolēti semp
exponūt: huius discipline ꝓscriptū p̄ciū capiē
tes. ANI:At quos dicis o socrates:SO: Nosti
quodāmodo ꝛ ipse hos esse/qui publice sophiste
uocant. ANI:Hercle bona uerba queso o socra/
tes. Nullus cognatoꝝ uel familiariū uel amicoꝝ
aut ciuiū aut hospitū in tātā insaniā incidat/ut istis
adherēs/inde perdat:eoꝝ quippe cōsuetudo mani
festa illoꝝ qui eos sectant:pestis est.SO: Cur ita di
cis anite: num ij qui soli ex omni hoium genere p̄o
desse hoibus p̄fitētur/tāto ceteris deteriores sūt/
ut nō modo nō iuuent quēadmodū alij:qō ipsis tra
ditū sit/uerū cōtra corrūpant:atq; huius gratia vul
go mercedē exigāt:Equidē nō video qua rōne fidē
tibi adhibeā. Noui enim virū vnum protagorā qui
plures ob hāc sapientiā pecunias cumulauit quam
aut phidias ille cuius tam perspicua pulchraq; opa
extāt:aut decē alij sculptores lucrati fuerint. ANI/
TVS:Atqui absurdū eēt/si qui calceos ueteres cō
suūt/uestesq; resarciūt/latere nō possent dies trigin
ta/deteriores reddentes q̄ accepint. SO:Ceterū si
talia facerēt/breui fame perirēt:protagoras aūt vni
uersā greciā annos plus q̄ quadraginta decepit/dū
familiares puerteret:deteriores q; redderet q̄ acce
pisset. Nā reor illū vita decessisse natū annos pene
septuaginta:quadraginta uero in hac arte uersatū.
Ac per omne illud tēpus usq; in hāc diē clarus exti
tit:neq; protagoras tātū/sed alij quoq; pmulti/par/
tim priores illo/partim etiā nūc vitā agētes. Utrum
fm orationē tuā dicemus eos cōscios decipe atq; le
dere iuuenes/an seipsos quoq; latere/ꝛ isanos hoc
pacto illos esse/qui a nōnullis oium sapiētissimi iu/
dicant:ANI:Longe abest ut insanire dicant o so/
crates:sed multo magis iuuenes qui illis argētū tra
dūt. Atq; his etiā deteriores sunt/siqui illos quoꝝ
ad se cura pertinet/ijs cōmittant. Omniū postremo
insanissime sunt res.p.que illos excipiūt/neq; expel
lūt/siue quis aduena seu ciuis hoc opus aggrediat.
SO: Num aliq̄s te sophistarū o anite iniuria vnq;
affecit:uel quid illis ita succēses:ANI:Nulla mi/
hi unq; cū aliquo illoꝝ ꝓsuetudo fuit:neq; meoꝝ ali
quē illis uti pmitterē.SO: Nunq; ergo illoꝝ mores
exptus es. ANI: Neq; sim quid tum:SO:Qua nā
rōne dinosces bonū ne an malū sit/cuius nullū feci
sti periculum:ANI:Liquido istos noui quales sunt
siue exptus sim/siue nō. SO:Vates forsitā es o ani/
te:hoc enim te alia rōne nouisse ex ijs que modo di
xisti:admodū admirarer. Verū non eos querimus/
ad quos perfectus menon inficiatur/hi nanq; si vis
sophiste sint: Sed opem patrio feras amico ostēde
illi cui natura adherēs eoꝝ qui tam amplā urbē co
lūt/eā quā narrauim⁹ virtutē adipiscet. ANI:Cur
ipse non indicas:SO:At quos ego magistros existi
mauerā/in mediū iam ꝓduxi:uerū fm rōnem tuam
nihil oīno profeci. Ac forte uera loqueris. Itaq; tu
quoq; iam partē tuā huius muneris exple. Ostende
ad quē atheniēsium ꝓficiscat.ꝓfer cuiusuis nomen.
ANI:Quid opus est hominis vnius nomen audi/
re:quēcūq; atheniēsiū nact⁹ fuerit ex bonis clariscq;
hoib⁹/melior illi⁹ familiaritate/si modo paruerit/
euadet/q̄ cōsuetudine sophistarū. SO:Utrū uero ij
preclari boniq; viri ex seipsis nullo instituēte tales
effecti sunt/eaq; tū docere alios possunt:ꝛ ipsi a nul
lo didicerint. ANI:A seniorib⁹ viris preclaris atq;
bonis percepisse arbitror:An nō tibi videnī in hac
ciuitate multi insignes ꝛ optimi homines extitisse:
SO:Mihi quidem o anite esse hic viros ciuilis ad
ministrationis ꝓtos/nec pauciores olim fuisse videt

Sed num preceptores idonei vtutis sue fuere? hoc enim est de quo nūc disseriē. nō utrū sint aut fuerint hic viri boni/sed utrū virt⁹ doceri possit: z ob hoc utrū viri boni siue superiores siue pntes virtutē eam qua p̄diti sunt/tradere alteri nozint:an forte nec tradi alteri nec recipi virt⁹ possit. Id inq̄ est/qō dudū ego ac me nō inqrimus:Sic aūt ex ipsa tua ozatione cōsidera. Num themistoclē virū bonū fuisse fateris? ANI:Maxime omnium. SO:Et preceptorem bonū virtutis sue.siquis alius virtutis magister sit/themistoclem extitisse? ANI:Reor equidē dūmodo uoluisset. SO:Nū cēses ipsum noluisse alios quoq; bonos fieri? filiū suū p̄sertim? an putas inuidisse filio z de industria virtutem propriā minime cōmunicasse? Audistin themistoclem filiū suū cleophātū in equestri facultate strenuū effecisse? adeo ut equis rectus insisteret: rectusq; ex equo iacularet:ceteraq; permulta stupēda perficeret/in quib⁹ ille diligenter erudiri curauit sapientēq; in singulis/que preceptores eruditi callebāt/effecit:hec a maiozib⁹ accepisti? ANI:Audiui.SO: Nemo igit naturam filij utpote malam culpauerit. ANI:Nullus forte. SO:Quid vo ad hoc:audisti ne ab aliquo seniore aut iuniore cleophātum themistoclis filiū bonū ac sapiētem in qb⁹ pater fuerat:extitisse? ANI:Nunq̄. SO:Num themistoclem arbitramur alienis artib⁹ imbuere filiū uoluisse:paterna vo vtute nihilo vicinis suis prestantiore facere curauisse:siquidē doceri virtus ullo pacto posset? ANI:Forte per iouē minime.SO:Talis igitur hic virtutis magister fuit:quē ipse vnū ex antiqs optimū asseris. Cōsideremus iam z aliū/aristidē lysimachi filiū:nōne hūc quoq; bonū fuisse censes? ANI:Et maxime quidē.SO:An non z iste filiū suū lysimachū in oībus que preceptores ulli profiterent:optime atheniēsiū omniū eruditū euadere uoluit? Hunc quo vis alio meliorē virū eū fecit? Hūc eteniz allocut⁹ es z qualis sit optime nosti:preterea si vis periclē virū magnopere sapientē cōsidera.duos ut te minime preterit/filios educauit:paralum z xanthippū. ANI:Nouī equidē.SO:Nos ut ipse nosti tum in equestri peritia tum in musica tum etiā in certaminib⁹ preceteris atheniēsib⁹ instruxit:Ac deniq; in nullo eoz que in arte pcipiunt inferiores alios esse uoluit:bonos aūt viros an nō fore cupiebat? uoluisse quidē existimo sed id doceri minime potuisse: Ne autem putes paucos ignobilissimosq; atheniensiū id assequi nō posse/aduerte iterū q̄ thucydides duos filios educauit melisiam atq; stephanum/quos z cetera diligēter edocuit/z palestram in primis/ut in ea atheniēses reliquos superarint.Unū quidem xanthie:euodozo alterū cōmendauit: hi vo in palestre ludo ceteris oībus illis tpib⁹/precellere putabant nonne meministi? ANI:Audiui equidē. SO CRA:Neq; vo iste cū que sumptu maximo discebant/filios callere uoluerit/virtutē solam quā absq; pecunijs tradidisset:si modo doceri potuisset/assecl filios noluisse putādus est. An forte thucydides igbilis erat:nec amici sibi plurimi tam ciues q̄ cōmilitones z socij aderāt? Quinimo z ampla familia ozatus z summe cuiusdā auctozitatis tum apud pciues suos/tū etiā apud oēs grecos erat:Ideoq; si per doctrinā cōparari bonitas potuisset/inuenissent saltem uel ciuem aliquem uel peregrinuz/qui filios eius bonos efficeret si minus ipsi ad id docēdū occ̄j a rei.p.negocijs supfuissent. Sed vide o amice ante:ne forte virt⁹ doceri nequeat? ANI:O socrates liberi⁹ q̄ decet/hoies mihi vitupare videris. Itaq; tibi cōsulo si modo parere vis ut tibi caueas: forte enim alia in urbe lene est uel iniuria uel beneficio ciues afficere: in hac aūt graue nimiū ac periculosum:neq; id te fugere arbitroz.SO:O menon anit⁹ iste succēsere mihi videt:neq; id miroz:primo enim hos me viros vitupare cēset/deinde se vnū ex ijs arbitrat.Verū iste siquādo didicerit quid sit hoibus detrahere/haud ulteri⁹ succēsebit:in presentia vo ignozat.At ipse mihi dicas utrum apud nos clari ac boni viri sint? ME:Sūt certe.SO:Volūt ne isti iuuenib⁹ seipsos preceptores exponere? atq; id profiteri? uel virtutē doceri posse fatent? ME:Nō per iouē o socrates:sed interdū ab illis doceri posse virtutē/alias nō posse audies.SO:An istos dicim⁹ hui⁹ rei magistros/inter quos nōdum id puenit? ME:Nequaq̄ mihi videt o socrates.SO:Quid vo/num sophistas si quidē ij soli id predicāt/magistros virtutis existimas? ME:Gozgiam in hoc uehemēter admiroz z amo/q̄ nunq̄ illū hoc pollicentē audias. Immo z alios ridet/quotiens polliceri sentit:putat autē hoc dūtaxat promittēdum esse/eloquētes scilicet uehemēteśq; hoies reddere.SO:Nō ergo sophiste huius preceptores ēe tibi vident.ME:Nescio quid dicā o socrates.nam mihi quoq; idē qō plurimis accidit:tum enim preceptores puto:tum nego. SO:Scito nō tibi soli hoc ceterisq; ciuilibus euenire/ut interdū doceri virtutē credatis/alias vo negetis/uerūetiā poete theognidi eadē omnino dicēti.ME:Quibusnā carminib⁹? SO:Elegis in hūc modū hos propzie bibe z comede/cum ijs una sedeto:ijs obsequere: quozum magna potestas: a bonis enim bona pdisces. Quod si malis adheseris/quā habes mētē proculdubio pdes.Vides iaz q̄ in ijs ita loquit/quasi virt⁹ discī possit? ME:Apparet.SO:At vo paulo post sic inqt. Si sana mens homini tradi posset/multam sane magnāq; mercedē qui id efficerēt reportarent. Neq; bono ex patre filius malus esset/prudētibus monitis persuasus:uerū docendo nunq̄ ex malo bonū hominē facies. Cernis hūc circa eadē ēpria sibi ipsi proferre? ME:Videt. SO:Num aliqd aliud nosti/cuius qui preceptores esse professi sunt/deinde id nedū docere alios posse:sed ne ipsi quidē scire dicant: sed in eoipso improbi esse/cuius se asserūt preceptores z qui clari esse in eo dicunt/nūc doceri posse/nūc vo non posse ferant? eos ne qui in hac cōtrouersia sunt pceptores nuncupas? ME:Minime.SO:Ergo si neq; sophiste:neq; boni clariq; viri huius rei doctores sunt/multo minus ceteri pceptores erūt.ME:Certe.SO:Si nō sunt pceptores neq; discipuli etiā.ME:Sic ut ais mihi videt.SO:An nō cōfessi sumus illud/cuius nec magistri neq; discipuli sūt/doceri minime posse? ME:Cōfessi sumus.SO:Et virtutis nusq̄ pceptores reperiunt. ME:Nusq̄.SO:Si nō pceptores/neq; discipuli etiā.ME:Sic appet.SO:Virt⁹ ergo

Thucydides duos filios habuit

Theognidis puerilia dignatio

ergo doceri nequit? ME: Sic videt: siqdez nos recte diiudicauimus. Quãobrem uehemẽter admiror o socrates: bonos ullos inter hoies reperiri: z que sit ratio qua boni fiũt/ambigo. SO: Videmur o menon ego simul z tu parui precẽ esse videt: gorgias quoqz te ac me prodicus haud satis erudiisse. Itaqz maxime oium ad nosipsos reuocãda mẽs est / querẽdusqz aliqs qui hoc vno nos meliores efficiat: hec autẽ dico ad supiorem indsitionẽ respiciẽs/qz nos ridicule latuit/q nõ solum ducẽte scia negocia recte atqz bene procedũt: uel forte nos subterfugit/qua rõne boni hoies efficiũtur. ME: Quo pacto id ais o socrates? SO: Sic q qdẽ bonos viros utiles esse oportet/probe cõfessi sumus: cum nunq se res aliter habeat: nõne? ME: Ita. SO: Qõ ue utiles futuri sint/si recte agẽdis presint etiã pbe inter nos cõuenit. ME: Probe. SO: Qõ vo nullus recte preesse possit/nisi sit prudens / haud satis recte asseuerasse videmur. ME: Quomodo recte dicis? SO: Dicam qui iter nouit lariſſam uel alio quouis pficiscaẽ / z alios ducat: nõne recte atqz bene perducet? ME: Procul. SO: Quid vo si qs recte opinaẽ/que via ferat lariſſam nunq tñ profect⁹ sit neqz sciuerit: nonne iste quoqz recte duceret? ME: Valde. SO: Et donec rectã opinionẽ habet/de quib⁹ alter sciam: nihilo deterior dux erit: existimãs quidẽ uera/sciẽs miníme: q is q ista nouit. ME: Nihilo certe. SO/CRA: Vera ergo opinio ad recte agẽdum nil minus q prudẽtia ualet. Atqz id est qõ in consideratione virtutis in supioribus pretermisimus. dum solã prudẽtiam recte agẽdi ducẽ assereremus. hec autẽ erat opinio uera. ME: Videt. SO: Num igit nihilominus recta opinio q scia pfert? ME: Hoc utiqz minus pfert o socrates: q quicũqz sciam habet/semp assequit: qui vo rectã opinionẽ: interdũ quidẽ psequit/nõnunq vo fallit. SO: Quid ais? q recta opinione incedit / nõne q diu opinaẽ recte/semp uoti cõpos efficit. ME: Necessarium apparet: Quãobrem miror/quare cũ ita sit / scia tamẽ lõge admodũ prestãtior habeat: q recta opinio: z cur utraqz illarũ aliud quidda sit/dubito. SO/CRA: Nostin quã ob causaz id mireris? an ipse vis tibi dicam? ME: Dic pfus. SO: Quia dedali statuas nunq psideraſti / forte vo neqz apud uos extãt. ME: Quorsum hec? SO: Quoniã iste nisi ligẽtur/discedũt atqz ausugiũt: ligate permanent. ME: Quid tum? SO: Ex eⁱ⁹ artificijs / qõ solutũ est/haud multe estimationis est/istar fugitiui hominis neqz enim permanet: ligatũ vo admiratione dignũ: pulcherrima enim opa sunt. Cuius hec gratia dico? Verarũ opinionũ gratia: he quippe quouisqz stabiles perseuerãt / pulchra quedã opa sunt/oiaqz bona perficiũt. Attñ diu cõsistere nolũt: sed ex hominis aio cõfestim effugiũt: quapropter nõ multi precẽ sunt/donec quis illas rõcinatione a causis ducta liget: hec vo amice menon reminiscẽtia est/ut supra inter nos cõuenit: Postq vo ligate sunt/primo quidẽ scie fiũt: deinde pseuerãtes: ppterea scia recta opinione pstantior est ab eaqz vinculo quodã discrepat. ME: Per iouẽ o socrates cõgrua cõparatio. SO: Quin etiã ipse nõ tanq scies: sed ut cõiectãs ita loquor. Qõ vo est aliud quidda uera opinio atqz scia plane mihi conjcere video. Sed z si quicq aliud me scire faterer/que sane pauca dicerẽ/vnũ hoc ijs que scirem annumerarem. ME: Probe o socrates loqueris. SO// CRA: Quid vo: nõne hoc quoqz recte/q vera opinio opus qõlibet ducẽs/nihilo peius q scia illud assequit? ME: Hoc quoqz uerũ. SO: Nihil igitur uera opinio q scia deterior/nec minus ad actiones utilis est: neqz vir uerã opinionẽ habens q scia preditus. ME: Ita est. SO: Quin etiã virũ bonũ utilẽ esse conuenimus? ME: Cõuenimus. SO: Si igitur hoies nõ per ipsam sciam solum boni atqz utiles ciuitatibus essent/si modo inuenirẽtur: sed etiã ppter opinionẽ rectã/hoz vo neutrũ natura hoibus ineſt/ neqz sciẽtia: neqz uera opinio/neqz etiam aduẽtitia hec sunt: num videt istoz aliqõ natura ineſſe? ME: Mihi neq q. SO: Nõne postq natura non insunt: neqz boni etiã viri natura erũt? ME: Nõ sane. SO: Quoniã vo nequaq natura/utrũ doctrina cõsiderabamus? ME: Ita. SO: Et doctrina cõparabilis visa est si sit prudẽtia virt⁹? ME: Est. SO: Et si cõparabilis per doctrinam/prudentia quoqz visa est. ME: Prorsus. SO: Ac si preceptores essent doceri posse/si nõ/minime. ME: Sic est. SO: Et preceptores eius esse cõmuni sensu negauimus? ME: Negauimus. SO: Cõclusimus itaqz/neqz doceri illã/neqz prudẽtiaz esse. ME: Concluſimus. SO: Preterea bonũ ipsum esse cõcessimus. ME: Cõcessimus. SO: Bonũ autẽ z utile eẽ recte ducẽs. ME: Maxime. SO: Recte deniqz ducere duo hec sola/uerã opinionẽ atqz sciam? quibus homo predit⁹ recte ducit. Que enim fortuna cõtingũt/impio hoies nequaq fiũt. quib⁹ autẽ homo ad rectum dux est/duo hec/opinio uera: atqz scientia. ME: Idẽ mihi videt. SO: Igit cum virtus doctrina percipi nequeat/nequaq scia est. ME: Nõ apparet. SO: Cum ergo duo sint bona atqz utilia: alterũ illorum excipit: neqz erit in actione ciuili sciẽtia ducẽs. ME: Nõ ut mihi videt. SO: Nõ ergo sapientia quadam/neqz ut sapiẽtes ipsi ciuiles hoies rempublicã administrãt: cuiusmodi qui themistoclis tẽporib⁹: z quos paulo ante anit⁹ retulit: extiterũt. Unde nec ceteros tales quales ipsi sunt/reddere possunt. utpote qui sciẽtia nulla sint tales. ME: Sicut ais esse videt o socrates. SO: Si non scia restat ut opinione recta utẽtes ciuiles viri ciuitates gubernẽt/haud sec⁹ ad prudentiam se hñtes ac uates diuinoqz furore correpti? Etenim hi uera q plurima nũciãt. nihil tñ eorũ que loquunt intelligũt. ME: Sic esse videt. SO: Nõne igit o menon: diuinos huiusmodi viros appellare decet? qui mente nequaq utentes multa tñ ac magna z agendo z dicendo disponunt? ME: Prorsus. SO: Quãobrem merito diuinos uocabimus quos modo pdiximus uates furẽtesqz ac poeticos hoies vniuersos/ciuilesqz hoies nõ minus q reliquos diuinos existimabimus diuino afflatos numine deoqz penit⁹ occupatos. quãdoquidẽ rẽpublicã dirigunt: multa maximaqz dicentes/que nequaq intelligunt. ME: Maxime. SO: Mulieres quoqz o menon bonos viros diuinos nũcupant. Et laconici quotiens bonũ quẽdam virũ cõmendare uolũt. Diuinus hic vir aiũt. MENON: Et recte quidẽ loqui videtur o

socrates q̃q̃ anitus iste tibi forte talia loquẽti succẽ set. SO: Haud quaq̃ mihi cure est: cũ hoc eniz o me non alias disseremus. Si autẽ nos in omni hac di// sputatione recte perscrutati sumus virtus utiqz nec doctrina neqz natura nobis aderit: uerũ diuina sor te absqz mente in euz qui illã sortitus fuerit/influet: nisi forte quis ex ciuilib⁹ talis existat/ut aliũ quoqz ciuilẽ efficere possit. Quod si extiterit / talis hic in// ter viuẽtes erit/qualẽ homerus ait tiresiã inter mor tuos esse: Sic dicens. sapientia prestat solus ỹs qui apud inferos: ceteri vo umbre uolitant. Similiter ꝛ ciuis iste ad alios tanq̃ ad umbras se haberet. Uera eniz res quo ad virtutẽ esset. ME: Optime mihi di// cere videris o socrates. SO: Ex hac itaqz ratione o menon diuina sorte virtus adesse cuicũqz adsit: ap// paret. Ueritatẽ tamẽ de hoc perspicuã tũ deniqz cõ// prehẽdemus/cũ anteq̃ quo pacto virtus adsit que// ratur quid ipsa sm seipsam sit/inuestigare tentari// mus. Nunc autem hora iam est ut hinc alio abeam. Ipse vo quod tibi persuasum est/anito huic hospiti tuo iterũ persuade: ut mitior sit. Nam si ei hoc per// suaseris/atheniẽses quoqz iuuabis. Finis menonis.

¶ Argumentum Marsilij in Alcibiadem primum de natura hominis.

Candidissim⁹ Platonis nostri liber qui alcibiades prim⁹ iscribit: alcibiade ipso uenustior ꝛ omni cario auro/quid ho// mo est/quid eius officiũ docet. Est autẽ homo aia rationalis / mẽtis particeps/ corpore utẽs. Ex hac diffinitiõe illius officiũ trahi// tur trifariã distributũ. Ut enim rationalis anima est in seipsam circulo quodã ratiocinationis sese aiad// uertẽdo reflectit. Ut mẽtis particeps in diuinã mẽtẽ uelut riuulus in fontẽ suũ refluit. Ut utens corpore: humanis negocijs gubernãdis incũbit: perfectũ igit ꝛ absolutũ hois officiũ est/primo quidẽ ut naturaz suã aiaduertat: deinde ab illa tanq̃ ab imagine ꝛ ef fectu ad diuinã mẽtẽ exẽplar eius ꝛ causaz ꝓuertat. A qua hois aius illustrat⁹/ipsum bonũ/ipsuz utile/ ipsum pulchrũ/ipsuz iustũ intelligit: suũqz bonũ/uti le pulchrũ/iustũ perfecte comprehendit. Unde quid bonũ: quid utile aliorz hoium quibus cũ uersat: qui busue imperat: noscit: Cũqz bonũ absolutũ/bonum sui: bonũ aliorz cognouerit: ad seipsuz iã ꝛ aliũ vnũ quenqz curandũ sm cogniti boni normam debet ac cedere: philosophie studio/moralis/mathematice/ theologie opus est: ut ad seipsuz ꝛ ad mentẽ sui cau sam redeat. Moralis quippe ꝛ mathematica disci plina animũ in corpus mersum/in seipsum restituit: theologia supra se rapit ꝛ extra seipsum attollit in deũ. Mẽtis diuine idearũqz cognitio/sapiẽtia dicit suiipsius notitia/ꝛ sui suorũqz boni utilisqz inuẽtio ex diuine mẽtis intuitu manãs prudẽtia nũcupatur: prudẽtia sane ut bonũ intelligit / humanas actiones tã publicas q̃ priuatas ad finẽ optimũ refert: Ut uti le/per cõmoda media ,ppriasqz vias / quib⁹ ad finẽ peruenĩãt dirigit. Ut pulchrum quis ordo quis mo// dus in hoc progressu quasi quodã itinere sit seruan dus: istituit. Ut iustũ: que distinctio singulorz operũ que obseruãtia imposita ordinis/qõ supplicijs trans gredientis/quod premiũ/legẽ huius itineris obser// uãtis/prescribit. A philosophia igit ad sapiẽtiã a sa piẽtia ad prudentiã fit accessus: prudentia vo ma// gistra vite disciplinam sui cuiusqz rei familiaris ꝛ rei. p. tribuit: homo per prudẽtiã gubernat: dom⁹ autẽ ꝛ ciuitas per amicitiã publicã iustitiãqz ser// uanẽ. Publicã amicitiã uoco cõsensionẽ illã qua cuncti sub eadẽ lege ꝛ principe libẽter cõueniunt: ꝛ ad eundẽ finẽ respiciũt: iustitiã. pu. nomino legi timã distinctionẽ qua singuli lz sub eodem princi pe ꝛ ad eundẽ finẽ hoc est publicũ bonũ/ diuerso tamẽ tramite proficiscunt: uariãqz officiorz distri butionẽ pro natura ꝛ dignitate cuiusqz a natura ꝛ legibus assignatã seruãt propriozqz munere sine usurpatione alieni funguntẽ. Insunt in hoc dialo// go theologice dictiones due/ipsum quod ipsum/ ipsum unũquodqz. Circa hominem illa significat animam in idea hec animam in corpore. Sed de ỹs latius in cõmentarijs/que in decem hos Pla// tonis dialogos scribere iam institui.

¶ Alcibiades primus de natura hominis.

SOCRATES ALCIBIADES. SO:

O Fili clinie admirari te arbitror q̃ cũ primus ipse omniũ amare te ce// perim/ceteris desinẽtibus te diligere/solus in beniuolẽtia perseuero: ꝛ cũ amici reliqui frequẽtiori con// suetudine tibi quotidie molesti fue rint/ego tot annis minime salutauerim: huius aũt rei causa nõ humanũ quippiam/sed repugnantia quedã demonij fuit/cuius potẽtiã in sequentibus audies. Nũc vo cũ nõ ultra repugnet huc ita pro fectus sum. Spero insup nec in posterũ nobis ad uersaturũ. Supiori aũt tẽpore ꝓsiderabã quo pa cto erga tuos amicos te gereres. Qui q̃uis mul// ti essent atqz supbi/nemo tamen ex illis fuit/quin abs te fastu superatus abierit. Quãue ob causam illos contẽpseris/explicabo. Nis enim te nulla in re hoib⁹ alijs indigere. quippe que tibi insunt: ita esse preclara/ut nec ad corporis nec ad animi bo na cuiusq̃ egeas. Existimas te in primis procero atqz decoro corporis habitu plurimuz excellere. Atqz id apud oẽs constat. Nobilissimo preterea genere ortũ te predicas pre ceteris qui in hac ur be sunt/ciuitatũ grecarũ amplissima: ex paterno quidẽ latere amicos: atqz cognatos adesse q̃plu// rimos ꝛ optimos viros: qui tibi oia cũ opus fue// rit: sumministrare possint. Maternos quoqz nec istis inferiorz neqz etiam pauciorz: Sed multo maiorẽ ỹs omnib⁹ auctoritatẽ afferre tibi ad res agẽdas piclẽ xãthippi filiũ: quẽ qdẽ pater tuus tu torẽ tibi fratriqz reliqt: qui nõ in hac ciuitate solũ: quecũqz vult/põt: sed in omni grecia: ꝛ in multis etiã ac latis barbaroz generibus. Adderẽ quoqz amplissimas tuoz diuitias nisi te scirẽ in ỹs mini me omniũ gloriari. Noz oium causa fastu elatus familiares oẽs superbia supasti. Atqz ipsi utpote inferiorz tibi cesserunt. Neqz vo ista te latuere. Quãobrẽ neqz me etiã fugit admirari te quo aio in beniuolẽtia perseuerauerim/quãue spem de te cõcepim/q̃ alijs te relinquẽtibus ipse solus oium pstiti. AL: At istud forte nescis o socrates/ te nũc me paulo preuenisse: Uenerat eniz in aiũ mihi ut te

ut te prior adortus hec eadē te rogarē. Quid nā vis: quid sperās me turbas: ut semp ubicūq; suz/ tu quoq; obseruātissime adsis. Re uera enim quid sit cōsiliū tuū admiror/illudq; libēter audirē. SO CRA: Audies igit hoc a me ut decet q̄ primū si quidē ut ais nosse desideras q̄d cogitē: Ego enim tanq̄ expectāti & auscultaturo id referā. AL: Et maxime quidē dicas modo. SO: Vide itaq;/neq; enim mirū videri debet: si quēadmodū vix icepi/ ita vix desinā. AL: O vir optime dic iam / audiā enim. SO: Dicēdū est profecto: Arduū quidē est/ cū eo qui amicos ceteros superauerit/amicitiam cōsuetudinēq; inire: Audēdū tamē sententiā meā exprimere. Equidē o alcibiades si te cognouissez ijs rebus quas supra narrauimus esse cōtentū/ vi tāq; illis tuā mancipauisse: iandiu & mihi quidē videor/beniuolētiā erga te meā deposuissez. Nūc autē alias quasdā tuas de teipso cogitationes ar guā: intelligas quā ob causam cū semel tibi mentē adhibuerim: nunq̄ destiti. Videris mihi sane siqs deus tibi dixerit o alcibiades: Vunq̄d viuere vis ea sola possidēs que nūc habes: an statiz obire ni si prestātiora quedā assecl liceat/mortē potius ele cturus: At vo qua nunc spe vitā agas apiā: putes enim si mox in athenīēsis populi cōcionē ascende ris/qō quidē paucos post dies futurū existimas/ athenīēsib⁹ demōstraturū te maiori dignū eē ho nore/q̄ aut picles sit aut alius q̄sq̄ fuerit eox qui superioribus seculis floruerūt: qō si ostēderis maxi me apud ciues tuos auctoritatis fore. Atq; si plu rimū hac in urbe possis oium quoq; grecorū atq; etiā barbarorū quicūq; eādē quā & greci incolūt regionem clarissimū te futurū: Et si deus idez im periū europe cōcesserit: trāsire tamē in asiā & ibi rebus agēdis preesse uetuerit / nōdum electurus mihi videris cū his solis vitā degere/nisi nomen tuū atq; potētiā ut ita dicā per oia hoium genera propagare. Teq; arbitror preter cyrū ac xerxem neminē memoria dignū existimare. Quod igitur huiusmodi spe nutriris/nō coniecto equidē / sed certo scio. forte etiā & tu cōfiteberis utpote tui cō scius me uera dixisse. AL: Quid hoc o socrates: ad eā rationē quā assignare uolebas / ob quā me nōdum deseruerim: SO: Ego tibi dicā o amice cli nie & dinomachis fili. has cogitationes tuas ad optatū finem perducere/absq; me minime potes usq; adeo in te ac tua negocia me posse confido. Quapropter deū ipsuz censeo nō permisisse oliz me tecū disserere: atq; ego expectaui donec ille permitteret. Ut enim tu speras ciuitati tue ostēde re posse omni te apud eā honore dignū esse/atq; his demōstratis nihil adeo magnū restare/qō nō statim cōficere possis/sic & ipse plurimū apud te posse cōfido cū primū ostēdero cūctis me digno rē eē/nec tutorē neq; cognatū neq; aliū quēpiam preter vnicū me deo fauēte tibi eā potētiā quā de sideras traditurū. Quandiu igit eras iunior/nec dū in spem tātā ueneras/mea quidē sentētia deus tecū disputare prohibuit/ne frustra cōtenderem. Nūc vo impulit: nūc igit audies. AL: Lōge mihi nūc mirabilior videris o socrates postq̄ loq̄ me cū cepisti q̄ dū tacitus me sequebaris: q̄ q̄ etiam tūc aspectu talis maxime videbaris/si igit utrū ego hec mente uersarē nec ne/ut videt/optime cognoui sti/etiā si minus uerbis expressero: nihil iaz negocij erit ulterius ad te psuadēdū: esto sane: Si ergo hec ipse maxime intēdo quo nā modo per te cōsequar: nec sine te ista perficiētur: potes ne dicere: SO: In terrogas ne an prolixum sermonē incepturus sim/ quales audire solitus es: Neq; vo id mei moris est. Verūtamē ostēdere tibi possum ut arbitror: hec ita se habere modo in hoc vno dūtaxat mihi obseq ue lis. AL: nisi arduū quiddā exigas/cōcedo. SO: Nū difficile tibi videt ad interrogata rūdere: AL: Ne quaq̄. SO: Rūde igit. AL: Interroga. SO: An tein terrogē ut cogitātē ea que cogitare te dixi: AL: esto si placet ut tādē q̄d feras videā. SO: Age ūtiq;. intē dis ut supra dixi breui adire athenīēsem populū cō sulturus. Si tibi igit mox ad concionem profecturo ego obuius dicerem o alcibiades postq̄ athenīēses de aliquo deliberare cōstituerūt: surrexisti & tu deli beraturus: utrū de ijs que tu melius q̄ isti calles: q̄d respōderes ad hec: AL: Respōderē sane de ijs que melius nossem. SO: Que igit nosti de ijs quoq; est cōsultor bonus: AL: Quid ni: SO: Nōne hec sola cognoscis/que ab alijs didicisti/uel ipse per te inue nisti: AL: Que nā alia: SO: Est aliq̄d qō quādoq; dideris uel ueneris cū nolles uenire uel discere: AL: Non est. SO: Nūquid uoluisti vnq̄ ingrere si ue discē que te scire putabas: AL: Nunq̄. SO: Que nunc scis/fuit quādoq; tēpus/quādo te ignorare pu tabas: AL: Necesse est. SO: Atqui que didicisti/fer me & ipse cognoui: q̄ siq̄d me fugerit dicas. Didici sti enim ut memini litteras/citharā pulsare palestrā: nā inflare tibias noluisti. Hec sunt quorū tu sciētiam habes: nisi quid clāculū forte didiceris/puto autem nec noctu neq; die exisse te domo nos latentē. AL// CI: Nullos preterq̄ horū triū preceptores audiui. SO: An quotiēs athenīēses de litteris consultabūt/ quo pacto scribi debeāt ad cōsilium accedes: AL// CI: Non per iouē. SO: At cū de lyra pulsanda: AL CI: Nullo modo. SO: Neq; de palestris etiā in con cione disceptare consueuerunt. AL: Minime. SO// CRA: Quādo igit & qua de re consultātibus non enim cū de edificijs. AL: Non certe. SO: Edificator enim melius q̄ tu cōsultet. AL: Ita. SO: Neq; tamē cū de vaticinio disceptabūt. AL: Nequaq̄. SO: Fa tidicus enim hec melio⁹ q̄ tu. AL: Melius. SO: Seu paruo⁹ siue magnus/seu formosus siue deformis uel generosus uel ignobilis. AL: Certe. SO: Scientis enim officium est nō diuitis de vno quoq; cōsulere. AL: Quid ni: SO: Atq; ideo seu diues sit siue paup ille qui monet nihil intererit apud athenīēses/quan do deliberabūt qua ratione ciues bene ualeāt / sed querēt/dūtaxat ut medicus sit cōsultor. AL: Et me rito. SO: Quādo igit & in qua causa idoneus cōsul tor eris: AL: Quādo de negocijs eorū deliberabūt. SO: An cū de re nauali querent. quales oportet na ues fabricare: AL: Nō o socrates. SO: Naues enim struere nescis. Est ne hec causa/an aliud quiddam: AL: Nil aliud. SO: At vo de quibus eorū negocijs dicebas: AL: Cum de bello o socrates uel pace aut alio quopiā ciuitatis negocio. SO: Num dicis cum disputabūt quibus cū pax tractāda sit / & aduersus

quos bellū gerendum: ⁊ quo pacto: AL: Profecto. SO: Oportet aūt quibus operep̄reciū est hec indicare. AL: Vis ipsis. SO: Et tunc solū quando melius. AL: Omnino atq; tādiu q̄diu p̄stat/certe. SO: Si ergo quererēt athenienses aduersus quos palestra uel pugnis certādum sit ⁊ quomodo ipse melius q̄ gymnasiū magister consuleres: AL: Gymnasiū magister melius. SO: Potes ne dicere ad quid ille respiciēs admonebit quibus cū luctandū sit palestra uel nō: ⁊ quando ⁊ quo pacto: Tale aliquid dico: nōne cū ȳs certandū/cū quibus cū opep̄reciū est: AL: Cū ȳs utiq;. SO: Et quantū p̄stat: AL: Et quantū p̄stat. SO: Et tūc/quādo melius: AL: Prorsus. SO/CRA: Quin etiā cātorē oportet pulsare citharā ⁊ saltare ad cantilene ipsius exemplar: AL: Oportet. SO: Nonne tunc quando melius: AL: Tunc certe. SO: Et tantū quantū melius: AL: Confiteor. SO// CRA: Quid ergo postq̄ ipsuz melius in utrisq; nominasti/⁊ in pulsatione citharę fm cātilenā ⁊ in palestra/quid uocas in recto ad cātū sono melius: quē admodū ego in palestra uoco gymnasticū. Tu autē quid illud appellas: AL: Haud intelligo. SO: Sed conare me imitari. Equidē ipsum melius respōderē id qō per oia recte se habet. recte vō se habet qō fm artē fit: nonne: AL: Idipsum. SO: Nōne ars gymnastica: AL: Quid ni: SO: Id sane qō melius in palestra/uocaui gymnasticum. AL: Vocasti quidem. SO: An non recte: AL: Mihi videtur. SO: Age igitur ⁊ tu: decet enim te quoq; recte dissererе. Dic p̄imum que ars est/ad quam pertinet recte canere/sonare/saltare. Uniuersa hec ars quomodo nūcupatur: nondum potes exp̄imere: AL: Nondum. SO CRA: Verū sic enitere/que nā huiꝰ artis dee: AL CI: Musas ne o socrates ais: SO: Equidē. inspice iam qō ab his cognomē ars illa nāciscit: AL: Musicā dicere mihi videris. SO: Dico utiq;. Quid igit est/qō fm hanc recte perficitur: quēadmodū modo in illa arte ego tibi qō fm artē recte fieret gymnasticā nominaui. Tu quoq; in hac codē modo quid ais ⁊ quomodo fieri: AL: Musicū mihi videt ⁊ musice. SO: Bene dicis age iā ⁊ ipsuz qō in bello meliꝰ/⁊ in pace ipsum qō melius/quid nūcupas: quemadmodū in supioribus dixisti in vno quoq; meliori/in vno quidē qō magis musicum/in altero vō qō magis gymnasticū. Conare in ȳs similiter ipsum meliꝰ p̄onūciare. AL: Non habeo quid dicā. SO: At vō turpe est sic̄s te de cibis asserētē: q̄ melior est iste q̄ ille/⁊ quādo ⁊ quātus/deinde interroget qd ipsum melius nūcupas o alcibiades/habere in ȳs quid respondeas/qō videlicet salubrius/quāuis te medicū esse nō p̄fitearis: in illo vō cuius te peritū esse gloriaris/⁊ tanq̄ eruditus cōsulturus assurgis/si desit tibi qō respōdeas interrogatus quid melius sit. Nō ne inq̄ turpe hoc est: AL: Turpissimū. SO: Cōsidera itaq; ⁊ conare nobis ostēdere quorsum tēdit ipz melius in pace quibus cū oportet cōficiēda/⁊ in bello etiā cōtra quos oportet: AL: Et si indro/nequeo tamē id inuenire. SO: Animaduertisti cū bellū gerimus/qd sit/qō accusamus ⁊ quomodo nuncupemꝰ illud quo ad bellum incitamur: AL: Animaduerti equidē ad arma nos p̄uocari/cū decepti sumus uel coacti uel aliqua re p̄iuati. SO: Age dicas quo differt pati illa hoc uel illo modo: AL: Cū dicis hoc uel illo modo/itelligis ne idē ac si diceres iuste uel in iuste: SO: Idipsum. AL: Omnino quidē ⁊ fm totū differt. SO: Aduersus quos ut bellū ineāt athenienses hortaberis. Nū aduersus iniuriā inferētes aut iuste agētes: AL: Durū est id qō interrogas: nā ⁊ si q̄s putaret iustos etiā viros opp̄imēdos/nō tū id tibi cōfiteret. SO: Nō enim legitimū hoc ut videt. AL: Minime. SO: Neq; bonū apparet. in his ergo tu circa id qō iustū est/uerba facies. AL CI: Necesse est. SO: Ita qō melius interrogarez in bello gerēdo/aut nō gerēdo/⁊ quibus cū oportet uel nō/⁊ quādo oportet uel non oportet id qō iustius est an nō: AL: Videt. SO: Utrū igit o amice alcibiades te preterit: q̄ hoc ignorас: uel si me īscio ad p̄ceptorē p̄rofectus es/vnde diiudicare didiceris quid iustius ⁊ quid iniustius: Age ⁊ mihi hūc ostēde: ut illi me discipulū atq; hospitē reddas. AL: Mordes o sacrates. SO: Non per deū mihi ⁊ tibi amicū/quem iureiurādo minime fallerē. Sed si habes dic quis est: AL: Quid si nō habeam: nonne putas aliter me iusta atq; iniusta posse dinoscere: SO: Immo sicdē inueneris. AL CI: An non censes inuenisse me: SO: Et maxime quidē modo quesieris. AL: Deinde non credis me quesisse: SO: Credo equidē modo te ignorare putaueris. AL: An non fuit tēpus/cū sic me haberē: SO: Bene dicis: sed scis assignare nobis id tēpus/quādo nō rebaris te iustorū atq; iniustoꝝ cognitionē habere: Age superiori anno ista quesisti nec existimabas te scire/ul existimabas: Ac uera rūde/ne frustra disputationes procedāt. AL: Putabā scire. SO: Tertio vō anno ante id tempus ⁊ quarto ⁊ quinto/nōne eodē pacto: AL: Eodem. SO: Atqui añ hec tpa nōne eras puer: AL: Erā. SO: Tūc sane noui te cogscē putauisse. AL: Quo modo nouisti: SO: Sepenumero te pueruz audiui cum apud ludi magistros/atq; alibi in calculorum iactu ceterisq; puerilibꝰ studiis exercereris/tanq̄ de iustis atq; iniustis minime dubitantē/uerū audacter loquētē de quocūq; puero sermo incidebat/q̄ malus ⁊ iniustus eēt/⁊ iniuste ageret. Nū uera loquor: AL: Quid me oportebat facere cū quis iniuria me afficeret. SO: Tu si te ignorare contigerit utrū inferat iniuria nec ne/tunc queris quid agere te oporteat: AL: Per iouē nō ignorabā quidē/sed plane intelligebā iniuriā mihi fieri. SO: Ergo putabas etiā dū esses puer/iusta ⁊ iniusta dinoscere. AL: Et sciebā equidē. SO: Quo in tēpore inueneras: Non enim in illo cū te scire credebas. AL: Nequaq̄. SO: Quādo igitur hec ignorare putabas: Cōsidera: nō enim id tēpus inuenies. AL: Per iouē o socrates qō dicaz nō habeo. SO: Non ergo per inuētionē ista cognoscis. AL: Non videor. SO: Sed paulo ante neq; per disciplinā etiā percepisse dicebas. q̄ si nec inuenerіs neq; didiceris/quo nam pacto ⁊ vnde cognoscis: AL: Forte haud recte respōdi cum scire me per inuentionē asserui. Id vō in hūc modū se habuit/didici ipse quoq; ut arbitror quēadmodum alī. SO: Rursus in idem relabimur: dic nobis a quo didicisti. AL: A vulgo. SO: Non ad pbatos

refugis

refugis ꝓceptores/cū ad vulgꝰ te refers. AL: An non sufficiūt ad hec docēda isti? Nōne etiā docere possunt / que pertinent ad talares ludos ⁊ que non? ⁊ si viliora ista sunt ꝙ iusta? An non sic tu quoq; putas? SO: Puto. AL: Deinde nonne minora quedā atq; etiā nōnulla maiora tradere possunt? SO: Arbitror equidē. AL: Enim vo multa docere possunt melioza ludo talari. SO: Que nā ista? AL: Ut est grece loqui. Ab ꝝs enīz didici nec preceptorē ullū habui preter istos / quos tu magistros haud satis probatos esse dicebas. SO: O generose huius quidē rei vulgares homines idonei preceptores sunt: ⁊ merito in hac doctrina laudātur. AL: Cur? SO: Quoniaz habēt/qō bonos decet preceptores habere. AL: Quid hoc? SO: Nōne scis oportere eos qui aliquid docturi sunt / prius ꝙ doceāt: intelligere? AL: Quid ni? SO: Intelligētes aūt cōsentire inuicē neq; differre? AL: Ita. SO: In quib⁹ igitur dissentirēt/ea scire illos assereres. AL: Minime. SO: Horum ergo quomodo boni eēnt magistri? AL: Nullo modo. SO: Videt ne tibi dissentire multitudo siquādo interrogetur quid lapis: ⁊ quid lignū? An non in idem ferūtur omnes/cum lignū uolunt aut lapidē capere? atq; eodē pacto in cunctis huiusmodi? AL: Intelligo ferme ꝙ tale quiddā grecā locutionē esse dicis nōne? SO: Dico equidem/atq; iccirco in ꝝs nōne cōueniūt ut diximus ⁊ priuatim ⁊ publice ciuitates inuicē neq; dubitant: he quidem hoc/he vo aliud quiddā uocātes. AL: Non dubitāt. SO: Merito ergo istoꝝ idonei preceptores eēnt? AL: Nempe. SO: Itaq; siquē in his uellemus eruditū euadere recte hunc in doctrinā multitudinis mitteremus. AL: Prorsus. SO: Si aūt nosse uellemus nō modo qui homines ⁊ qui equi sunt / uerūetiā qui ex illis maxime cursu ualeāt: ⁊ qui non nunquid vulgus erudire poterit? AL: Nequaq̄. SO: Sufficiens hec tibi coniectura erit / ꝙ nec sciāt vulgares omnes. neq; apti horū preceptores sint: quoniam de ꝝs inter se nequaq̄ conueniunt. AL: Videtur. SO: Quod si intelligere cupiamus non tantū qui sint homines sed qui bene ualeāt uel egrotēt/nunquid multitudo docebit? AL: Non. SO: Multitudinem ista docere nō posse facile aduertes / si discordes opiniones consideraueris. AL: Sane. SO CRA: De iustis autē hominibus atq; rebus multitudo secū ipsa ⁊ cū alīs cōsentit? AL: Minime per iouē o socrates. SO: At in ꝝs magnopere discrepat? AL: Sūmopere. SO: Arbitror nec vidisse te vnq̄: nec audisse homines de sanis ⁊ egrotis inter se adeo dissentire/ut ob ista bellū gererēt / seq; inuicē interimerēt. AL: Nunq̄. SO: Leterū de iustis atq; iniustis ꝙ acriter dissentiāt: ⁊ si ipse ut arbitror non vidisti: audisti tamē cum ex alīs multis tuz etiā ex homero in odyssea atq; iliade. AL: Omnino o socrates. SO: Nonne igitur hec omnia poemata sunt de iusti atq; iniusti discrimine? AL: Sunt. SO: Pugneq; ⁊ interit⁹ ob eandē profecto dissensionē inter achiuos troianosue fuerunt. eadēq; ratione inter procos penelopis ⁊ ulixem. AL: Vera refers. SO: Recteq; ⁊ inter athenienses lacedemonas atq; boetios/qui prius in ta nagra/deinde in coronia perierūt / ubi etiam pater tuus clinias oppetijt / nulla alia de re ꝙ de iusti iniustiue differētia pugnam tam acerbissimam extitisse. AL: Vera loqueris. SO: Eos itaq; dicemus illa scisse de quibus tam acriter concertarūt ut de iusto ⁊ iniusto altercātes oia extrema subirēt? AL: Non videtur. SO: Nonne in eos preceptores te refers / quos ipsemet ignorare consentis? AL: Videor. SO CRA: Quo nā pacto cōueniēs est te iusta ⁊ iniusta cognoscere in quibus sic aberras: nec didicisse ab aliquo videris neq; per te etiam inuenisse? AL: Ex ꝝs que tu dicis nō est consentaneū. SO: Vides iterum alcibiades hoc te non recte dixisse. AL: Quid? SO CRA: Quod me aiebas hec dicere. AL: Quid aūt nōne ipsa dicis me circa iusta ⁊ iniusta ignarū esse? SO: Nequaq̄. AL: Ego ne igitur? SO: Tu inq̄. AL CI: Quo nā modo? SO: Sic intelliges. Si te interrogē utrū vnū aut duo plura sint / rūdebis ne duo? AL: Duo. SO: Quāto? AL: Uno. SO: Uter nostrū erit qui dicet duo vno plura ꝙ vnū? AL: Ego. SO CRA: Nonne ego quidē interrogabā: tu respondebas? AL: Ita. SO: De ꝝs ergo uter nostꝝ dicere videt? num ego interrogās/an tu respōdēs? AL: Ego. SO: Quid autē si querā quot sunt in socrate littere? tu vo rūdeas/uter nostrum erit qui dicet? AL: Ego? SO: Age dic vno uerbo quotiens interrogatio fit atq; respōsio/uter est qui dicit? interrogans ne an respondēs? AL: Respondēs mihi videtur o socrates. SO: Ego in superioribus semper interrogaui? AL CI: Semper. SO: Tu vo respōdisti? AL: Respondi. SO: Que igitur dicta sunt hactenus uter nostrū dixit? AL: Ex ꝝs que cōcessa sunt/ego dixisse videor. SO: Nōne dictū est ꝙ alcibiades bon⁹ clinie filius iustoꝝ atq; iniustoꝝ insci⁹ / se scire putabat/eratq; concionē atheniensium ascensurus/ea cōsulens que nesciret. Sunt hec uera? AL: Sunt. SO: Euripidis illud nunc nobis o alcibiades occurrit. Abs te quippe ista videris audisse non a me: Neq; ego hec/sed tu dixisti: me autē frustra accusas. Et profecto bene dicis. furiosum enim quiddā aggredi o vir optime statuisti. docturus illa que nescias/neq; discere cures. AL: Reor o socrates atheniēses ⁊ alios grecos raro que nā iustiora queue iniustiora sint/querere. talia enim putant esse perspicua. his igit omissis / que conducāt agentibus inquirūt. Neq; enim eadē esse iusta ⁊ utilia puto. quin multis iniuste agentibus iniustitia profuit. alios contra iuste agentes nil ipsa iustitia iuuit. SO: Alia ergo iusta erunt/alia conferētia. Nunquid vo nosse te putas que utilia sunt hominibus/⁊ ꝙ ob causam? AL: Et quid prohibet socrates? nisi rursus exquiras a quo didicerim/aut quo modo ipse inuenerim? SO: Tale quiddā nunc agis / ac siquid non recte dicas/possitq; id ostēdi per eandem rationē qua superiora/ipse tamen noua quedā existimes audienda/nouasq; demōstrationes in medium adducēdas/quasi priores discisse ⁊ confracte sint instar apparatuū atq; uestium quibus in scena utūtur: quibus quidē tu non amplius induaris nisi quis aliud quiddam purum immaculatūq; afferat. Ego autem missa faciēs sermonis tui preludia / nihilominus interrogabo / vnde utilia didiceris ⁊ ꝙs magister fuerit. ⁊ reliqua cūcta/que prius / vna

interrogatione requirā. Uerūtamē eodē ut arbitror reuolueris: neq; ostēdere poteris qua ratione utilia disciplina ne an inuentione cognoueris. Quādo vo adeo delitijs deditus es: ut non libēter sermonē eundem gustaturus videare: hoc quidē dimitto/noscas ne an non/quid utile quidue inutile sit atheniēsibus. Utrum autē eadem sint iusta ⁊ utilia an diuersa/cur non demōstras: aut ipse me interrogans/ut ego te/aut si placet per teipsum tua tātum oratione discurrens: AL: Haud scio o socrates / an aduersus te disputare ualerē. SO: At o bone vir concionem me in presentia: populū uel esse puta: nōne illic te vnicuiq; persuadere oportebit: AL: Oportebit. SO: Nonne eiusdem est posse vni seorsum aliquid demōstrare/necnon multis simul in ijs que cognoscit: sicut grammaticus vnū pariter in litteris ac multos erudit: ⁊ in numeris eodem modo quis poterit vni ac multis ostēdere: AL: Certe. SO: Hic aūt est arithmeticus. AL: Est. SO: Et tu ergo que pluribus eadē vni persuadere potes. AL: Consentaneum est. SO: Sūt autē hec videlicet que cognoscis. AL: Profecto. SOCRA: Hoc vo ouantaxat/differt rhetor qui apud populū loquitur/ab eo qui in huiusmodi cōgressu: ⁊ ille simul vniuersis/hic seorsum singulis psuadet. AL: Uidetur. SO: Age cum eiusdem esse appareat multis atq; vni ostendere/meditare nunc coram me atq; enitere ut ostendas mihi qò iustum est: aliquando nō prodesse. AL: Contumelioſus es o socrates. SO: Nunc per contumeliā demōstraturus sum tibi contraria coꝝ que tu mihi nō vis. AL: Dic. SO: Respōde modo interrogāti. AL: Minime: sed tuipe dicas. SO: Nōne vis ⁊ maxime psuaderi: AL: Prorsus. SO: Si dixeris hec ita se habere/an non eris maxime persuasus: AL: Mihi quidē videtur. SOCRA: Responde igitur: nam nisi a teipso audieris iusta omnia utilia esse/alteri dicenti nō credes. AL CI: Non: sed iam respondendū est: nihil enim nocitu rū existimo. SO: Uates profecto es/uerum dic. Iustorū quedā conferre asseris: quedā minime. AL: Assero. SO: Quid aūt horum partim esse pulchra: partim contra: AL: Quomodo istud interrogas: SOCRA: Utrū quispiā tibi aliquādo visus sit turpia quidē facere/sed tamē iusta: AL: Mihi nunq̄. SOCRA: Omnia itaq; iusta etiam pulchra. AL: Ita. SO: Rursus pulchra utrū oia bona/an partim bona partim mala: AL: Arbitror eqdē o socrates nō nulla ex pulchris mala eē. SO: Et turpia quedā/bona: AL: Certe. SO: Nūquid tale q̄ddā dicis/perinde ac si nōnulli dum in prelio amico uel propinquo cuidā opem ferre uellēt: vulnerati perierint: qui vo debitū auxiliū nō prestiterūt incolumes inde discesserint. AL: Et maxime quidem. SO: Nonne auxiliū huiusmodi pulchrū appellas: ubi quis seruare conatur quos oportebat: eaq; fortitudo est: AL: Profecto. SO: Malū vo uocas ob interitus ac vulnera: AL: Uoco. SO: An non est aliud fortitudo/aliud mors: AL: Aliud. SO: Non ergo sm idem pulchrū simul ac malum est/amicis opem ferre. AL: Nō videtur. SO: Uide itaq; utrū qua ratione pulchrum/etiam bonū sit: Quēadmodū in ijs. Secundum fortitudinem enim concedis pulchrum esse auxiliū ferre. Ipsa autē fortitudo bonū ne an malum: Sic vo cōsidera utra eligeres adesse tibi/bona an mala: AL: Bona. SO: Nonne maxima bona maxime notares: ac minime omnium his priuari uelles: AL: Quid ni: SO: Quid de fortitudine dicis: Quanto illam precio commutares: AL: Me vi uere quidem uellē/si timidus essem. SO: Extremum ne malum tibi videtur esse timiditas: AL: CI: Mihi uero. SO: Eque ac mori ut videtur. AL: Eque. SO: Mori atq; timiditati vita ⁊ fortitudo contraria sunt: AL: Sunt. SO: Et hec quidem maxime optares adesse tibi illa minime: AL: Certe. SO: An non ex eo quod hec optima illa pessima esse censes: AL: Ualde. SO: Igitur auxiliū ferre amicis in prelio: pulchr̄ quidē uocabas secundum boni ideā fortitudinis actionem. AL: Uideor sane. SO: Secundum uero actionem mali ideā mortis malum. AL: Mihi quidē videtur. SO: An non cōgruum est sic vnanquāq; actionem denominare: si enim eam prout malum fert malam appellas/contra prout fert bonum/bonam uocare decet. ALCI: Uidetur. SOCRA: Nonne etiam qua bonum/pulchrū: qua malum turpe: ALCI: Maxime. SOCRA: Cuz ergo dicis auxilium ipsum in bello/pulchrum esse: sed malum/idem est ac si dixisses ipsum bonū quidem malum tamen. ALCI: Uera mihi dicere videris o socrates. SOCRATES: Nihil igitur pulchrum quatenus pulchrum: malum est: neq; turpe quicq̄ quatenus turpe bonum. ALCIBIADES: Non videtur. SOCRATES: Preterea hunc in modum contemplare: quisquis pulchre agit/nōne bñ agit: ALCI: Utiq;. SOCRA: Bene autez agentes/nonne felices: ALCI: Quid ni: SO: An non felices propter bonorum possessionem: AL: Et maxime. SO: Acquirunt autem hec ex eo q̄ pulchre ac bene agunt: AL: Certe: SOCRA: Igitur bene agere bonum. AL: Quid ni: SO: Nonne pulchrū actio bona: AL: Certe. SOCRA: Idē itaq; rursus apparet nobis pulchrū ac bonum. AL: Apparet. SO: Quicquid igitur inueniemus pulchrum esse idem quoq; bonum existere hac ratione repiemus. AL: Necesse est. SOCRA: Bona autem conferunt nec ne: AL: Conferunt. SO: Meministi quid supra de iustis confessi simus: AL: Reor iusta agentes necessarium esse pulchra facere. SO: Pulchra vo agentes: nōne etiam bona: AL: Ita. SO: Et bona prodesse: AL: Penitus. SO: Iusta igitur o alcibiades utilia sunt. AL: Uidetur. SO: Hec nōne ipse dixisti/ego autem interrogaui: AL: Apparet. SO: Siqs igitur surgat athenienſibus uel peparethijs consulturus putans iusta se ⁊ iniusta dinoscere/dicatq; scire se iusta interdum esse mala / nonne ipsum irrideres/cum tu asseras eadem iusta ⁊ utilia esse: ALCIBIADES: Per deos o socrates quid dicam nescio. Sed absurdo quodam modo habere me videor. Nunc enim alia videtur mihi interrogante te: nunc alia. SOCRA: Ignoras o amice que nā hec affectio sit: AL: Ignoro. SO: Siqs te interrogasset duos ne an tres oculos habeas manusue duas an quatuor: aut aliud q̄ddam huiusmodi: putas illi te tū hoc tū illud / an idē semp

respōsurum

respõsurum fuisse: AL: Et si de meipso iam uere or/puto tamen eadem respõsurum. SO: An non huius causa est/q; cognoscis: AL: Arbitror. SO/ CRA: De quibus igitur inuitus contraria respõ des/constat illa te ignorare. AL: Consentaneum est. SO: Nõne circa iusta & iniusta/pulchra & tur pia/bona & mala/utilia & inutilia respõdendo te errasse fateris: deinde nõ manifestũ est/ob eã cau sa; errauisse/q; ignoraueris: AL: Videtur mihi. SO: Num ita se res habet cum quis aliquid igno rat/illius animum circa id errare necesse est: AL CI: Quid ni: SO: Scis ne quo pacto in celũ ascẽ das: AL: Minime per iouem. SO: Aberrat circa hec opinio tua: AL: Non certe. SO: Scis aũt hu ius causam: an me dicere mauis: AL: Dic. SO/ CRA: Quoniã cum nescias non putas te scire: ALCI: Quomodo rursus id ais: SO: Inspice tu quoq; vna mecum/que nescis cognoscisq; te ea ne scire/num in illis laberis/quẽadmodum de parã dis obsonijs nosti sane q; nescis: ALCI: Penit⁹. SO: Utrum circa hec opinaris quomodo parare conueniat/atq; erras: an potius scieti concedis: AL: Hoc pacto. SO: Quid si nauigares/ nũquid opinareris & inquireres quomodo gubernaculũ esset/ad interna ne an ad externa flectẽdum atq; utpote nescius aberrares uel potius gubernatori cõcedens/quietem ageres: ALCI: Gubernatori. SO: Non igitur erras in ijs que nescis/ si nescire te noueris: AL: Non videt. SO: Cernis errores in actionibus esse ob hanc ignorantiam/q; qui ne scit scire se putat: ALCI: Quo pacto id ais. SO CRA: Tunc agere aggredimur/ cum nosse puta mus q3 agimus. AL: Ita est. SOCRA: Quod si qui ignorantie sue conscij sunt/alijs se committũt. ALCI: Quid ni: SOCRA: Quapropter isti ex ignorantibus soli sine culpa vitam agunt: ex eo q; aliorum cure se credunt. ALCI: Profecto. SO/ CRA: Qui nam peccant: non enim sciẽtes: AL CI: Non certe. SO: Postq; neq; scientes neq; ex ignorantibus ij qui ignorantie sue conscij sunt/ er rant/ qui nam alij restãt q; ij qui cum nesciant/sci re se putant: AL: Nõ alij sed isti. SOCRA: Hec igitur ignorantia malorum causa est & vituperan da insciti a. ALCIBIADES: Nempe. SOCRA TES: Et quando circa maxima est: tunc deterri/ ma atq; turpissima: AL: Maxime. SO: Nuz ha bes quicq; maius q; iustum/bonũ utile: AL: Ne quaq;. SO: Nõne circa hec errasse te asseris: AL CI: Assero. SO: Quod si erras/ nõne ex superio ribus perspicuum est q; nõ modo in maximis re bus inscius es/uerumetiam cum sis ignarus sci/ re te putas: ALCI: Video. SOCRA: Pape: o alcibiades/quo pressus es morbo: hunc eq̃dẽ no minare horresco. Veruntamen cum soli simus/ dicendum est. In turpissima nanq; insciti a o opti me uersaris/ ut ipse oratione tua de te arguis. Quamobrem prius te ad ciuilia confers/ q; sis gubernandi peritus. Neq; te solum morbus hic tenuit/ uerumetiam omnes qui hanc rempublicã administrarũt/ preter admodũ paucos/ac fortas se preter tutorem tuum periclez. ALCIBIA: Fer tur o socrates non casu quodam sapiens euasisse pericles: quin multis ac sapientibus viris familiari/ ter usus fuisse pythoclide in primis & anaxagora: & nunc etiam tam grandis natu/sapientie gratia da/ mone utitur. SOCRA: Num quem vidisti sapien tem qui in ea re in qua ipse sapit/alium sapientẽ effi cere non posset: ueluti qui te in litteris eruditit/ipse quidem erat sapiens/teq; pariter reddidit sapien/ tem/Et eodem pacto quemuis aliũ poterat. ALCI BIADES: Profecto. SO: Et tu quoq; eruditus ab illo/alium instruere poteris: ALCIBIADES: Po tero. SOCRA: Similiter citharedus & magister gymnasij. ALCI: Penitus. SO: Optima igitur hec coniectura est/quosdam aliquid nosse/ cum alium quoq; doctum ab ipsis ostendere possunt. AL: Mihi quidem videtur. SOCRA: Habes quem dicere possis a pericle sapientem factum a filijs incipiens: ALCIBIA: Quid si periclis filij stolidi nati sunt: SO: At vo fratrem tuum cliniam: ALCI: Quid cliniam in medium adducis hominem insanum: SO CRA: Postq; clinias quidẽ fuerit/ filij vo periclis stolidi nati sunt: tibi quaz causaz adscribemus: pro pter quam tecũ talis sis: negligat: ALCIBIA: Ego ipse ut arbitror/in culpa sum/ cum illi mentem non adhibuerim. SOCRA: Verum ex alijs athenien si bus uel hospitibus/dic quem uel seruum uel liberum sapientiorem sua consuetudine fecerit/ sicuti ego ti bi ostendere possum propter xenonis familiaritatẽ pythodorum isolochi & calliam calliade filios factos esse dignos sapientesq; viros/quorum uterq; centũ minas xenoni tradidit. ALCIBIA: Per iouem nõ habeo quẽ dicam. SOCRA: Esto. Quid ergo de te ipso cogitas: utrum qualis nunc es/ & in posterum fore/an curari quodã modo: ALCIBIA: Commu ni consilio opus est o socrates. Etenim tua dicta in telligo eisq; assentior. Nam qui rempublicam admi nistrant/ preter admodum paucos/ineruditi mihi quoq; videntur. SOCRA: Quid tum: ALCI: Si periti essent/ oportebat aggredientem cum illis pa riter concertare: postq; didicisset ac seipsum exer/ cuisset/ tunc demum tanq; ad athletas proficisci: Nunc autem postq; & isti imperiti ad rempublicam accesserunt/ quid exercitatione opus est mihi: quid studio disciplinez: Noui enim q; nature dotibus lon ge hos superabo. SOCRA: Pape: quid nã o opti me dixisti: q; indignum indole tua/ac reliquis que tibi adsunt: ALCIBIADES: Quorsuz hec o socra tes. SOCRA: Grauiter enim fero ob mutuam in/ ter nos beniuolẽtiam. ALCIBIA: Quid nam: SO CRA: Quod dignum putaueris aduersus homi/ nes qui hic sunt/ fore tibi certamen. ALCI: Aduer sus quos igitur: SOCRA: Decet ne ut id querat vir qui tanti se facit: ALCI: Quid ais: nõne aduer sus istos mihi certamen: SOCRA: Si pugnaturã triremem gubernare statueres/ satis ne tibi esset/ tu is connautis in gubernatione prestare: aut hoc exi stimares quidem adesse oportere/respiceres autem ad strenuos aduersarios/ non ut nunc facis/ad pro pugnatores tuos/ quibus te tantum oportet excel lere: ut non contra illos pugnandum existimes/sed eos potius paruipendens/ ceu ministris aduer/ sus externos hostes utaris/ siquidem reuera egre giuz aliquod facinus edere uelis te ac republica tua

dignū. AL: At id quidē cogito. SO: Quā dignū est: ut sat tibi factum putes si sis tuoꝝ militum prestātissimus: non autē respicias ad hostium duces/qua ratione illis excellas: coniectans ad eos semper/ꝛ contra illos te munies: ALCI: Quos dicis o socrates? SOCRA: Nostin urbem nostram cum lacedemonijs/ac magno persarum rege vndiqꝝ bellum gere// re? ALCIBIA: Vera dicis. SOCRA: Nōne cum habeas in animo huius ciuitatis dux fieri/recte senties/si putaueris aduersus lacedemoniorum persarūqꝝ reges certamen te subiturū? ALCIBIA: Vera dicere videris. SOCRA: Non o bone vir/sed admidiā coturnicū nutritorē te decet inspicere/ꝛ alios huiusmodi qui ciuilia tractare similiter aggrediunt: adhuc seruiles ut mulieres dicerēt: hostes in aio pilos ob rusticā impitiā/necdū illos abijcientes/uerū adhuc barbariē redolētes: atqꝝ ita affecti prodeūt adulaturi ciuitati/nō aūt imparaturi. Ad istos inq̄ intueri te decet: ac teipsum negligere neqꝝ discere que cūqꝝ ad eruditionē ptinēt. cū sis tātū certamē aditurus. neqꝝ te in quib⁹ oportet exercere: ꝛ que sunt prepārāda parare atqꝝ ita institutū ciuilē administrationē capessere. AL: O socrates uera mihi dicere videris. Arbitror tn lacedemoniorꝝ duces regēqꝝ persarum nihilo ab alijs discrepare. SO: At o vir optime aīaduerte queso: qualis hec sit opinio tua. AL// CI: Qua in re? SO: Num existimas teipsuꝫ diligentius curaturū si illos formidaueris: potētesqꝝ censueris: An si minime eos timueris? AL: Si potentes illos existimauero. SO: An cēses tuūipsius curā in aliquo tibi posse nocere? AL: Nullo modo: at contra/maxime iuuare. SO: Unū quidē hoc in primis tātū malum ista tua opinio cōtinet. AL: Vera dicis. SOCRA: Secūdum vo q̄ falsa est atqꝝ id ex uerisimilibus aduerte. AL: Quomodo? SO: Utrū cōsentaneum sit meliores esse nās in nobili genere q̄ ignobili? AL: Manifestū q̄ in generoso. SO: Nōne bene nati/si bene etiā nutriātur/ita demuꝫ ad virtutē peruenīūt? AL: Necesse est. SO: Consideremus itaqꝝ illis nostra cōparātes: primū quidē utrū lacedemoniorū persarūqꝝ reges ignobiliori q̄ nos genere orti videantur. An ignoram⁹ illos quidē ab hercule: hos aūt ab achemene gen⁹ ducere? herculis autē ꝛ achemenis origo in persem iouis filium reducit. AL: Et nostrū q̄dē o socrates in eurysacē. Eurysacis in iouē. SO: Atqui nostrū o generose alcibiades in dedaluꝫ etiā/dedalus aūt in vulcanū iouis filiū: Uerū istorū maiores ab ijs incipiētes reges sunt ex regibus usqꝝ ad iouē. Illi q̄dē argoꝝ ꝛ lacedemonis? Isti vo persidis semp: sepe etiā ut ꝛ nūc asie: Nos autē superiores nostri priuati. Quod si te oporteret progenitores ac patriā curysacis oīdere salaminā/uel eaci etiam priorīs eginā artaxersi xersis filio/quos te risus reportaturuꝫ putas? Sed vide ne generis dignitate ac etiā educatione illis inferiores simus: Nunq̄d audisti quāta sit lacedemoniorꝝ regū dignitas? quorūꝫ uxores publice obseruant ab ephoris. i. prefectis. ut quoad fieri pōt/rex nō ex alio latenter q̄ heraclidarū genere oriat: persarum vo rex adeo excellit/ut nemo suspicet regē ex alio q̄ ex ipso genitū esse: Quā obrē regis uxor non ab alio q̄ metu custodit: postq̄ vo nat⁹ est primogenit⁹ qui succedit in regno/primo qui dē eum diem oēs qui sub regno sunt/celebrāt. Atqꝝ ita in posterum quotannis natalez regis diem sacris ac festis omnis asia colit. Luꝝ vo apud nos quis nascit/ne vicini quidem ut ait cōmedus multum sentiunt o alcibiades. Beinceps nutritur puer: nō a quauis nutrice: uerū ab eunuchis qui reliquorum circa regē optimi videātur: quibus ꝛ alia que spectāt ad curam pueri demādantur: Ac precipue ut natū q̄ pulcherrimū reddāt/cōponētes membra eius atqꝝ dirigētes. Atqꝝ hec faciētes magno in honore hntur: Cum aūt pueri septimū etatis annū impleuerūt/ad equestris artis magistros ꝓficiscūtur. deinde in uenationē tendūt. Anno vo quartodecimo puerū suscipiunt hi quos regios pedagogos appellāt: Sunt ų profecto electi ex oib⁹ persis etate sua precipui/quatuor: sapientissimus: iustissimus: tēperatissim⁹: atqꝝ fortissim⁹. Quoꝝ prim⁹ magicā zoroastris oromasų filū docet: est autē illa deoꝝ cult⁹. Atqꝝ idē tradit instituta regia. Secūdus admonet: ut in omni vita sit uerax. Tertius ne ulla cupidine supet: ut liber viuere ꝓsuescat: ac reuera rex imperās primū ijs que in se sunt/ne ulli seruiēs. Quartus deniqꝝ impauidum illū ꝛ intrepidū reddit: nequādo quippiam metuēs seruus fiat. Tibi aūt o alcibiades pericles instituit pedagogū zopyrū thracē oium seruorum suoꝝ obsceniū inutilissimū. Narrarē ꝓterea tibi reliquā educationē: ꝛ disciplinā aduersarioꝝ tuorum: nisi prolixitatē uererer. Quin etiā satis hec sunt ad cetera que ex ijs sequūtur ostēdenda. Tue vo aliorūue atheniēsiū generationis educationis ꝛ discipline nulli ut ita dicā ꝓpinquorū cura est/nisi forte amici id curēt. Si aūt diuitias delitiasqꝝ ꝛ uestiū luxuriosum ornatū vnguētorūqꝝ odores ac ministroꝝ sequētiū turbaꝫ aliāqꝝ persarū mollitiē cōsiderare volueris/ipse tecū tui gratia erubesces/sentiēs quāto sis illis inferior. Rursus si respicere uelis ad lacedemoniorꝝ tēperantiā: modestiā: facilitatē: māsuetudinē: magnanimitatē: moderationē: cōpositionē: fortitudinē: ꝓstātiā: tollerātiā victorie cupiditatē: ꝛ amorē glorie/puerū te in ijs oīb⁹ iudicabis. Siqd rursus opulētie tribuis/ꝛ in hac putas aliqd esse/neqꝝ hec a nobis silētio pretereat. Modo enim sentias ubi nam sis/ꝛ lacedemoniorum diuitias intuearis/cognosces profecto nos ab illis lōge admodū superari. Quicqd enim agroꝝ aut sui aut messanie possidēt: nemo utiqꝝ dubitaret/quin amplitudine ꝛ ubertate ac seruorum tam alioꝝ q̄ ileticoꝝ frequētia ꝛ equoꝝ preterea/aliorūqꝝ pecorū que fert messania copia nostros exsuperet. Ceterum hec omnia in presentia omitto. Auri vo ꝛ argenti apud lacedemonas copia tanta/quantam ne vniuersa quidem reliqua grecia possidet. Multa enim iam secula infertur quidem illuc ex vniuersa grecia/sepe etiaꝫ ex barbaria: effertur autem nusq̄. Sed reuera quemadmodum apud Esopum vulpes leoni dixit de ferarum uestigijs/sic ꝛ nūmoꝝ uestigia ingredientiuꝫ lacedemonē trita quidē videntur in puluere/egredientium vo nusq̄ apparent. Unde coniectare licet lacedemonios auri atqꝝ argenti grecorum omnium esse ditissimos. Quin etiam rex illorum

pecunioſiſſimus eſt. Ex ijs enim maxima pars ad ipſum peruenit. Tributū preterea regi pergrāde impēditur. Et res quidem lacedemonioꝝ quoad reliquos grecos ample/quoad vo perſas regeſq; perſarū: anguſte. Retulit quippe nobis vir quidā grauis vn⁹ ex ijs qui ad perſarū regē ꝓfecti erāt/ ſe quādoq; integrū pene diē latā ac fertilē pagraſ ſe prouinciā/quā incole uxoris regie zonā appel lant. Eſſe quoq; aliā noīe calyptrā. i. ornatū capi tis muliebrem atq; ita multas alias regiones pul chras ac fertiles ad ornatū regine referri/ noiaq; ſingulis locis a ſingulis ornamentis ipoſita. Quā obrē opinor ſiqs diceret amiſtridi xerſis quidem uxori regis autē matri/dinomaches filium in aio habere cum ſuo pugnare/cum dinomachi ornat⁹ adſit forte quinquaginta minarū: filio vo agri ple thra in erchiaſis minus q̄ trecēta: eam admiratu ram qua re fret⁹ alcibiades audeat cum artaxer ſe pugnare. Reorq; illā arbitraturā hūc virum in nulla alia re niſi diligētia ſapiaq; ꝓfiſum id aggre di: hec q̄ppe ſola apud grecos eſtimatione digna exiſtere. Nō ſi forte audiret alcibiadē iſtum certa men tātum inire: primo quidē nōdum integros vi ginti annos natū/deinde oīno indoctum/nec ami co ſuo obediētem dicenti prius diſcendū exercen dūq;/q̄ tantū regem inuadat/arbitror illā admi ratione cōcitam interrogaturā quid nam ſit quo adoleſcēs iſte cōfidat. Cui ſi rnderemus: pulchri tudine: proceritate: nobilitate: diuitijs: aio te fide re/nos o alcibiades iſanire putaret: hec apud ſu os oīa potiora ꝓſpiciēs. Eodēq; modo lāpidonē leotychide filiā: archidami vo uxorē. Agidis aūt matrē/qui oēs reges extitere/miraturā cū norit: qualia circa ſe ſunt/te tam male inſtructū filio ſuo nō dubitare bellū indicere. Atqui nonne turpe vi deat/ſi hoſtiū mulieres rectius de nobis ſentiunt/ q̄ noſipſi: quēadmodū cōtra illos noſipſos accin gere debeamus. Ceterū o beate mihi parēs/r illi qō in delphis eſt/epigrāmati/noſce teipſum: quo niam ij ſunt aduerſarij noſtri/non quos ipſe reba ris/quos quidē nulla re alia/niſi induſtria r arte ſupare poſſumus. Cuiꝰ profecto ſi inferior fue ris/gloria quoq; apud grecos r barbaros tibi de erit: quā ſic ardēter videris appetē/ut nemo vn⁹q; aliq̄d ardētius ꝓcupiuerit. AL: Quā igit curā ad hibēdam cenſes o ſocrates. An potes oſtendere. Mihi enim ſupra q̄ dici poſſit/uera dixiſſe vi deris. SO: Poſſum quidē/uerū cōmuni conſilio opus eſt qua rōne q̄ optimi efficiamur. Ego eniz nō te tantū uerūetiā me diſciplina indigere dico. Nam vnū ſolum eſt/quo a te differo. AL: Quid. SO: Curator meus melior eſt r ſapiētior q̄ tuus pericles. AL: Quis hic o ſocrates. SO: Deꝰ o al cibiades/qui me uetuit ante hunc diem tecū diſſe rere: cui credēs: aſſero te per nullū alium niſi per me claritatē cōſecuturū. AL: Jocaris o ſocrates. SO: Forſitan/uera tū loquor/q̄ ambo curatione indigemus: imo hoies vniuerſi: ceterū nos q̄ plu rimū. AL: Quod quidē ego indigeā: haud quaq̄ mētiris. SO: Neq; etiā q̄ egoipſe. AL: Quid igit agēdum. SO: Nec heſitādū neq; etiā mollitie in dulgēdum eſt o amice. AL: Nō decet o ſocrates. SO: Nō certe: ſed ſimul conſiderādum. Verum dic mihi/an optimi eſſe uolumus. AL: Certe. SO: In qua facultate. AL: Qua videlicet viri boni. SO// CRA: Qua nam in re boni. AL: In rebus agēdis. SO: In quibꝰ. num in equeſtri negocio. AL: Non. SO: Ad equeſtres enim iremus. AL: Profecto. SO CRA: Nūquid in nauis gubernatiōe dicebas. AL CI: Nequaq̄. SO: Ad nautas enim iremꝰ. AL: Iremus. SO: In quo ergo negocio. r quoꝝ hoium offi cio. AL: In ijs que clari boniq; atheniēſiū viri agūt SO: Claros ac bonos prudētes ne an imprudentes appellas. AL: Prudentes. SO: In quo quiſq; pru dēs: in eodē bonus. AL: Certe. SO: Imprudēs autē malus. AL: Malus. SO: Calceoꝝ ſutor prudēs ad calceoꝝ opus. AL: Prorſus. SO: Bonus ergo ad hec. AL: Bonus. SO: Quid vo in ueſtibꝰ ꝓficiēdis: nōne cerdo iſte imprudēs. AL: Ita. SO: Malus er go ad hec. AL: Ita. SO: Idē itaq; ſm hāc rōnē bo nus atq; malus erit. AL: Videt. SO: An dicis viros bonos malos etiā eſſe. AL: Nequaq̄. SO: Quos tā dem bonos uocas. AL: Eos qui in ciuitate preeſſe pñt. SO: Nō tū equis. AL: Nō certe. SO: At hoibꝰ. AL: Hoibus. SO: Num hoibus egrotātibus. AL CI: Nō. SO: An forte nauigātibꝰ. AL: Nō ijs dico. SO: Metētibus ne. AL: Neq; iſtis. SO: Aliquid ne uel nihil faciētibꝰ. AL: Faciētibus. SO: Quid tandē faciētibus id mihi declara. AL: Cōmercia inq̄ agen tibꝰ/atq; inuicem mutuo ſe utētibus/quēadmodum nos in ciuitatibus vitā agimus. SO: Nunquid impa re eos dicis hoibus/qui hoibus utuntur. AL: Aio. SO: An gubernatoribus qui remigibꝰ utūtur. AL CI: Nō. SO: Nec eniz gubnatorie facultatis vtꝰ eſt. AL: Eſt. SO: Fortaſſe impare dicebas tibicinibꝰ qui canētibꝰ preſunt/chorciſq; utuntur. AL: Neq; iſtis. SO: Hoc nāq; ad facultatē chori magiſtrā pertinet. AL: Dino. SO: Quid deniq; uocas imperare poſſe hoibus/qui utūtur hoibus. AL: Preeſſe hoibus cō municantibꝰ inuicē in rei. p. adminiſtratione: atq; cō mercijs. SO: Que naz hec ars eſt. quēadmodū ſi te iterū interrogarē/que facultas efficit ut preeſſe ſcia mus in nauigatione cōmunicātibꝰ. AL: Gubernato ria. SO: Comunicātibus aūt in cantu/ut paulo ante dicebaſ/que ſcia pēſſe docet. AL: Quā tu nup aie bas chori diſciplina. SO: In re. p. vo cōmunicātibꝰ: quā ſciaz uocas. AL: Bonū cōſiliū o ſocrates. SO CRA: Num tibi videt gubernatorꝝ ars carere cō ſilio. AL: Minime. SO: Eſt ipſa quoq; bonū cōſili uz. AL: Mihi ſane videt. SO: Ad nauigātium ſalu tem. AL: Recte loqueris. SO: Quod vo bonū cōſili uz uocas ad quidnā ſpectat. AL: Ad melioꝝ ciuita tis inſtitutionem ciuſq; ſalutē. SO: Qua nam re pre ſente uel abſente melius diſponit atq; ſeruat. Ceu ſi ipſe me rogares/quo preſente aut abſente bene ſe habent corpora: reſpōderem utiq; ſanitate preſente: morboq; remoto. Idem r tu exiſtimas. AL: Idem. SO: Quod ſi idē queras de oculis eadē rōne reſpō debo/pulſa cecitate: adhibito viſu: Et aures curari fugara ſurditate/admoto vo auditu. ALCI: Recte. SOCRATES: Ciuitas autem quo remoto. quoue adhibito melioꝝ fit/ac melius iſtituitur. ALCIBIA DES: Mihi quidem videtur o ſocrates: quando amicitia eſt inter ciues: odia vo r ſeditiones abſunt.

SO: Amicitiã uocas cõsensionem: an dissensionem:
AL: Cõsensionẽ. SO: Per quã artez ciuitates circa numeros ꝓsentiũt:
AL: Per arithmeticã. SO: Priuati vo/an nõ ꝓpter eãdẽ:
AL: Nẽpe. SO: Et vnus quisqz secũ ipse:
AL: Certe. SO: Per quã artẽ dsqz secũ ipse ꝓsentit de palmo ꝛ cubito uter quid ex ỹs maioꝛ sit: nonne per metiẽdi peritiã:
AL: Quid ni:
SO: Nõne etiam priuati inuicem atqz ciuitates.
AL CI: Immo. SO: Et de põderibus eodem pacto.
AL CI: Adsentioꝛ. SO: Consensio igit/quã dicebas/quenam est: circa quid: que ars illã prestat: Etenim ista ꝓsensio talis est ut insit rei.p. ꝛ priuato vnicuiqz ad seipsum ꝛ ad alios.
AL: Cõsentaneũ. SO: Que igit est: ne pigeat rũdere. at prompte enarra.
AL: Reoꝛ eadem esse amicitiã ꝛ ꝓsensionẽ qua pater ac mater filiũ/ꝛ frater fratrẽ ꝛ uxoꝛ virũ amantes ꝓsentiunt.
SO: Putasne o alcibiades virũ cuz uxoꝛe circa lanificiũ ꝓuenire/imperitũ cuz perita:
AL: Nequaq̃.
SO: Neqz oportet quidez/muliebꝛis enim hec disciplina est.
AL: Prorsus. SO: Quid vo mulier cum viro circa opꝰ militare ꝓueniet: cum id haud quaq̃ didicerit:
AL: Minime. SO: Virile enim id rursus esse diceres.
AL: Eadem. SO: Sunt ergo disciplinequedã mulierũ/quedã viroꝝ ꝑm oꝛationẽ tuaz.
AL CI: Quid ni:
SO: In ỹs itaqz mulieribꝰ cum virisꝓsensus est nullus:
AL: Nullus. SO: Neqz amicitia igit/siqdẽ amicitia ꝓsensio quedã est.
AL: Nõ videtur. SO: Ideoqz quatenus mulieres officia sua exercẽt/nõ amãtur a viris.
AL: Nõ apparet. SO: Neqz viri etiam a mulieribꝰ/oũ virilia tractãt.
AL: Nõ. SO: Nõ ergo tũc optime ciuitates instituũtur/cum singuli opibus suis incũbũt:
AL: Ego tñ id o socrates arbitroꝛ. SO: Quomodo hoc ais amicitia sublata/qua pñte ꝓfessi sumꝰ bene ꝓstitui ciuitates/aliter vo ꝓra:
AL: Atqui mihi videt ob hoc inter hoies ꝓsistere amicitiã/ꝙ quisqz suũ officiuz exequat. SOCRA: Nõ tñ id paulo ante dicebas/nunc aũt quopacto rursus ais cõsensione adhibita amicitiã fieri: an põt circa hec cõsensus existere/quoꝝ ũ quidẽ periti/ỹ vo imperiti sunt:
AL: Fieri nõ põt. SO: Justa ne an iniusta faciũt/cum singuli que ad se attinẽt exequũtur:
AL: Justa profecto. SO: Juste igit agentibus ciuibꝰ in ciuitate non est amicitia.
AL: Necessariũ hoc itidẽ videt o socrates. SO: Qua itaqz dicis amicitiã siue cõsensionẽ/circa quã nos sapiẽtes ꝛ cõsultoꝛes esse oportet/ut boni viri simꝰ. neqz enim percipere possum que nam sit/aut in quibꝰ existat cum ex oꝛatione tua interdũ in eisdẽ inesse/nonnunq̃ ab eisdẽ abesse videat.
AL: Per deos o socrates neqz ipse quidẽ qd dicã intelligo. videoꝛqz iãdiu meipsuz latuisse/cuz me turpissime habeã. SO: Cõfidere decet. nam si hoc demuz aĩaduertisses annos quinquaginta natꝰ/arduũ sane foꝛet/teipsum curare. nũc vo in ea es etate/qua id aduertere decet.
AL: Quid igitur hoc aduertẽtẽ facere oportet:
SO: Rñde ad ea que interrogabo te alcibiades. Nã si feceris/ac deꝰ voluerit/siqua modo fides meis est uaticinijs adhibẽda/tu simul ꝛ ego melius nos hẽbimus.
AL: Ita erit quo ad me rñdentẽ attinet.
SO: Age quid est se ipsum curare/ne sepe nosipsos lateamus/nõ curantes nosmet/cuz id agere opinemur: Et quãdo id homo agit: num quotiẽs suoꝝ/totiẽs ꝛ sui curã habet:
AL: Mihi qdẽ videt. SO: Quid: nũ pedes tũc quis curat/cũ coꝝ que pedum sunt/sibi cura est:
AL: Nõ intelligo. SO: Dicis ne eẽ aliqd ipsius manus quẽadmodũ anulus est:
AL: Dico eqdẽ.
SO: Num alterius mẽbri ꝙ digiti anulũ esse censes:
AL: Minime. SO: Et pedis calceuz eodem modo:
AL: Ita. SO: Cum calceoꝝ curam habemus/tũc pedũ nobis cura est:
AL: Haud satis te teneo socrates. SO: Quid vo: o alcibiades uocas ne aliqd rectã alicuius curationẽ:
AL: Voco. SO: An nõ cum quid melius fit: tũc eius rectã curationẽ esse dicis.
AL: Dico. SO: Que ars calceos meliozes efficit:
AL: Cerdonica. SO: Cerdonica igit calceoꝝ curam habemus.
AL: Hac ipsa nunqd ꝛ pedes etiaz cerdonica: uel ipsa potius/qua pedes reddimꝰ meliozes:
AL: Illa. SO: Pedes autez meliozes nonne qua ꝛ reliquũ coꝛpus:
AL: Videt. SO: Hec nõne gymnastica:
AL: Maxime. SO: Ergo gymnastica pedes curamus/cerdonica vo illa que pedum sunt.
AL CI: Prorsus.
SO: Et gymnastica quoqz manus: anularia vo illa que sunt manuum.
AL: Sic est.
SO: Et gymnastica coꝛpus/textoꝛia autem ꝛ alijs facultatibꝰ ea que coꝛpoꝛis sunt.
AL: Omnino. SO: Allia igit arte vnũquodqz alia que illius sunt/curamus.
AL CI: Videtur. SO: Non ergo cum sua quis/tũc etiam se curat.
AL: Nullo pacto. SO: Non enim eadem ars ut videtur que nos ꝛ que nostra curat.
AL: Non apparet.
SO: Age itaqz qua nam arte nosipsos curare possumus:
AL: Non habeo qd dicam. SO: At hoc tamẽ inter nos conuenit: ꝙ nõ qua nostroꝝ aliquid melius efficimus/nos curamus: uerum qua nosipsos ad meliozẽ frugẽ ducimus.
AL: Vera narras. SO: Nosse ne vnq̃ possemus que ars meliozẽ facit calceum nisi calceum ipsum nouerimus:
AL: Fieri neqt.
SO: Neqz etiam que anulum efficit meliozẽ ignoꝛãtes anulum.
AL: Verum. SO: Sciemus ne vnq̃ qua arte meliozes euadamus/ꝙ diu nosipsos ignoꝛauerimꝰ:
AL: Nunq̃. SO: Utrum facile quidda sit seipsuz cognoscere. ac ridiculus fuerit/qui templo apollinis id inscripsit/an potius arduum quippiaz/nec cuiusuis hois opus.
AL: Mihi quidẽ o socrates aliquãdo visum est facile hoc ꝛ cuiusuis officium esse: nõnunq̃ vo oiuz difficillimũ.
SO: Sed siue facile hoc sit o alcibiades siue difficile/nobis sane sic se habet ut ipsum intelligẽtes/etiam qua ratione curandi sumus/intelligamus. Ignoꝛantes vo cõtra.
AL: Est ut dicis. SO: Age quomodo ipsuz qõ ipsuz inueniemus: foꝛte vo sic quid simus ipsi inuenire poterimus. At hoc ignoꝛates nunq̃.
AL CI: Recte loqueris. SO: Attende ergo per deum/cum alio ne ꝙ mecum tu nunc disputas:
AL: Te cum. SO: Et ego nonne tecum:
AL: Et tu mecuz.
SO: Socrates igitur est qui disputat:
AL CI: Est.
SO: Alcibiades vo qui audit:
AL CI: Ita est.
SO CRA: Nonne sermone uel ratione socrates disputat:
AL: Quid ni:
SO CRA: Disputare autẽ ꝛ sermone uel ratione uti idez quodam modo uocas:
AL: Idem. SO: Utẽs autẽ ꝛ que utitur/nonne aliud:
AL: Quomodo dicis:
SO: Quẽadmoduz cerdo incidit quidẽ circulari ꝛ semicirculari

ozgano atq; alijs instrumentis. AL:Est ut dicis. SO:Nõne aliud quiddã est/qui diuidẽdo utitur: alia vo quib⁹ utit:AL:Quid ni:SO:Jtẽ aliud citharedus:aliud quo cũ citharam pulsat:AL:Aliud.SO:Hoc paulo ante interrogabã/an utens ꝛ quo utit/semp aliud esse videat.AL:Videt.SO// CRA:Verdonẽ incidere dicimus instrumẽtis tã tum an etiã manib⁹:AL:Et manibus.SO: Et ijs ergo utit.AL:Utit.SO:An nõ ꝛ oculis utens coria incidit:AL:Prozsus. SO:Utentem vo aliud qddã ab ijs quib⁹ utit esse cõcessimus. AL: Cõ// cessimus. SO: Verdo igit ꝛ citharedus aliud qd dã sunt/q̃ oculi ꝛ manus/quibus utunt. AL:Ap paret.SO:Nõne toto corpore homo utitur:AL CI:Penit⁹.SO:Aliud utiq; utẽs/ꝛ quo utitur: ALCI:Sic est.SO:Homo ergo est a suo corpo// re aliud.AL:Videtur. SO: Quid est igit homo: AL:Ignoro.SO:Scis esse id qõ corpore utitur. AL:Scio.SO:Aliud ne utit ipso q̃ aia:AL:Nil aliud.SO:An nõ imperãs:AL:Imperãs.SO// CRA:Quin etiã neminẽ hoc aliter estimaturuz puto.AL:Quidnã:SO:Quin ex trib⁹/vnũ ali// quid homo sit.AL:Ex quib⁹:SO:Aut aiaz vide licet aut corpus:aut totũ ipsum ex utrisq; cõposi tum.AL:Cur nõ:SO:Verũtñ id qõ impat corpo ri/hoiem esse confessi sumus.AL:Cõfessi sumus. SO:Quid igit homo:Num sibiipsi corpus im// perat:AL:Nullo modo.SO: Subijci enim illud diximus.AL:Certe.SO:Nõ est igit hoc qõ que/ rimus.AL:Nõ ut videt.SO:At utrũq; simul for sitan corpori dñatur/atq; id homo est:AL:For// te.SO:Jmmo minime oium:nam altero illorum nõ dñante nulla cõiectura est/ut simul utrũq; do/ minet.AL:Recte loqueris.SO:Cum vo nec cor/ pus nec simul utrũq; sit homo/restat ut arbitror/ aut nihil oĩno hoiem esse/aut siqd est/nihil aliud esse q̃ aiaz.AL:Prozsus.SO: Adhuc ne liquidi us mõstrari tibi opoztet/animaz esse hoiem:AL CI:Nõ per iouẽ:hec enim sufficere mihi videtur. SO:Et si non in integrũ hec discussa sunt/ medio criter tamẽ inducta in pñtia sufficiũt. Nam tunc demũ penit⁹ cõprehẽdemus/cum inuenerim⁹ qõ nũc/qz latiozẽ speculationẽ reqreret/pretermisi// mus.AL:Quid istud:SO: Quod paulo ante sic est dictũ/q̃ prius psiderãdũ sit ipsum qõ ipsum/ nũc vo pro eo qõ qdem est ipsum qõ ipsum / cõsi derauimus ipsum vnũquodq; quid est: Jdq; for/ te sufficiet. Nihil enim in nobisipsis principalius esse q̃ aiam dicere possemus.AL:Nõ certe.SO/ CRA:Nõne decens est ita putare/me scilicet ac te pspirare inuicẽ aia ad aiam utẽtes sermonib⁹:AL:Et maxime quidẽ.SO:Hoc itaq; erat quod paulo ante dicebamus/q̃ socrates cum alcibiade disputat ozatione utẽs nõ ad psonã tuam ut appa ret:sed ad alcibiadẽ uerba dirigẽs:hoc autem aia est.AL:Mihi sane videt.SO: Aiam igit nosse iu bet:qui recipit nosce teipsum.AL:Videtur.SO// CRA:Quicũq; igit corpus cognoscit:sua quidẽ non seipsum nouit. AL:Sic est. SO:Atq; ideo nullus medicus vt est medic⁹/ neq; gymnastic⁹ ut gymnastic⁹ sese nouit.AL:Nõ ut videt.SO:Mlto min⁹ agricole alijq; opifices se cognoscũt:neq; enim se/neq; sua sed remotioza quedã fz artes suas psiderãt:ijs enim intẽdũt/quib⁹ corpus curat. AL// CI:Vera narras.SO: Quare si prudẽtia est seipsuz cognoscere/nullus istoz fm suam artẽ est prudens: AL:Nõ ut videt.SO:Ob hoc mechanice artes iste nõ autem boni viri discipline vident.AL:Prozsus. SO:Nõne rursus quicũq; corpozis curã habet/sua quidẽ nõ tñ seipsuz curat:AL:Apparet.SO:At vo cui pecunie cure sunt/nec se nec sua sed que procul a suis sunt:curat.AL: Videt.SO: Nõ ergo suis indul get qui pecunias cumulat. AL:Recte. SO: Quisqs etiã corpus alcibiadis amauit vnq̃ non alcibiadem ipsuz/sed que alcibiadis essent amauit.AL:Vera loqueris.SO:Qui vo te amat:amat aiũm.AL:Neces sario sequi ex rõne tua videt.SO:Nonne tui corpo ris amatoz/cũ primũ species deflorescit: abiẽs dese rit:AL:Apparet.SO:At vo qui aiũm tuuz diligit/ nunq̃ deserit donec ad meliozẽ frugẽ perueniat.AL CI:Cõsentaneũ.SO:Hãc ego ob causam te minime desero/uerũ in amicitia perseuero reliqs senescente corpore abeũtib⁹.AL:O q̃ bene facis mi socrates: ne in posterum me deseras obsecro.SO:At enitere ut q̃ pulcherrimus fias.AL:Conaboz. SO: Sic se tua res habet.nec fuit vnq̃ nec est ut opinoz alcibia dis clinie filij amatoz ullus preter vnũ ꝛ illũ quidem amabilẽ/socratẽ sophroniſci ꝛ phanaretis filiũ.AL CI:Vera dicis.SO:Nõne dixisti me aliquãtulũ pre ueniſſe/cum te salutatũ ueniſſem:nam statuisse te ut prioz meipse queniẽs interrogares/quãobrez solus ego te nõ reliquerim.AL:Sic erat.SO: Hec procul dubio causa:quoniã amatoz tui solus erã.ceteri vo tuoz.Tua sane labũtur tẽpore.Tu aũt nunc primuz florescis.ac deinceps quidẽ nisi ab atheniẽsi populo corrũparis:ac turpioz euadas nunq̃ te deseraz. Jd enim uehemẽter timeo.ne amatoz populi factus no bis corrũparis:Multi enim ꝛ ingenui quidez apud atheniẽses id passi sunt.Nam bene psonatus est ma gnanimi erechthei populus sed illũ nudatũ contue ri opoztet.adhibe igit hãc quã dico cautionem. AL CI:Quã:SO: Exue illũ prius o beate ac disce que cũq; sciẽda sunt:anteq̃ tractẽtur ciuilia ut rẽpublicã adeas ferẽs tecum alexipharmacũ idest medicinam prohibẽtẽ mala.ne quid aduersi aliquãdo patiaris. AL:Bene mihi dicere videris o socrates:ueruz co nare iam nobis exponere qua rõne nosmetipsos cu remus.SO:Nõne satis iam a nobis in superioribus definitũ est:Quid enim simus pueniẽter supra cõclusi mus.Timebamus enim ne in hoc decepti nosipsos forsitã laterem⁹.alicuius alterius nõ nostri curã hñ tes.AL:Est ut dicis.SO:Deinde pcessum est aie curã hñdã semq; ad ipsam respiciẽdũ.AL: Manife stũ est.SO:Corpoꝛ vo pecuniarũq; curã alijs relin quẽdã.ALCI:Quid ni:SO:Quo nã igit pacto ista pspicue noscerem⁹ postq̃ hoc intellecto nos quoq; ipsos intelligem⁹:an forte per deos ipsaz inscriptio nẽ delphicã recte monẽtẽ:cuius supra mẽtionem feci mus nõdũ intelleximus:AL:Quidnã aiaduertens sic ais o socrates:SO:Dicã tibi qd suspicor hãc in scriptionẽ nobis psulere.neq; vo passim ei⁹ exẽplar: sed inuisu solũ iueniri posse videt.AL:Quõ id ais: SO:Cõtẽplare tu quoq;:si oculo nostro quẽadmo/ dum homini psuluisset: Vide teipsum quomodo id

Alexipharmacũ.

Ἐφραταὶ Δελφικὸν τὸ γνῶθι σεαυτόν

admonuisse arbitraremur: nõne ut in illud ĩspiceret oculus: ex cuius intuitu seipsum usurus eẽt. AL: Cõstat. SO: Cõsideremus itaq; in quid potissimũ intuentes/illud ipsuz simul ac nosipsos videremus. AL CI: In specula/7 alia huiusmodi. SO: Recte loqueris: sed oculo quo videmus/an nõ inest huiusmodi quiddã. AL: Valde. SO: Nũ aduertisti q facies hominis in oculũ intuentis in oppositi visu relucet uelut in speculo/quã suprẽmã uocamus pupillã simula chrũ inspiciẽtis existens. AL: Aduerti. SO: Oculus igit ita demũ seipsum cernit/cum in oculũ inspicit: in idq; preterea intẽdit: qõ oculi optimũ est 7 quo oculus ipse videt. AL: Apparet. SO: Si aũt in aliud qõdaz hois mẽbrum respexerit/uel in quoduis aliud/ pterq; in id cuius hoc est simile haud quaq; seipsum percipiet. AL: Uerũ. SO: Oculus ergo cum seipsum visur⁹ est/in oculũ respicẽ debet: atq; in eũ oculi locum/in quo virt⁹ est oculi: Is aũt visus atq; pupille acies est. AL: Sic est. SO: Eodem pacto 7 anima o amice alcibiades/Si seipsam noscere vult/in aiam intueat/in eũq; precipue locũ anime in quo inest virtus aie/sapia/7 in aliud cui⁹ hoc est simile. AL: Ni hi quidẽ videt o socrates. SO: Nũ repire possum⁹ quippiã in aia diuinius illo circa qõ intelligẽtia sapientiaq; uersat. AL: Nequaq. SO: Id igit aie diuini simile est: in qõ sane quis intuẽs: 7 omne diuinuz/ deũ scilicet 7 sapiam cernẽs/sic seipsum ꝓsus agnoscet. ALCI: Apparet. SO: Seipsum vo cognoscere/ prudẽtiã esse cõcedimus. AL: Prorsus. SO: Si autem nec nosipsos cognosceremus/nec prudẽtes esse mus. possemus ne nostra seu mala/siue bona cognoscere? AL: Quomodo hoc fieri posset o socrates. SO: Impossibile tibi forte videt quenq; non cognoscẽtem alcibiadẽ tñ que alcibiadis sunt/q alcibiadis sint cognoscere. AL: Impossibile per Iouem. SO/ CRA: Nec nostra q nostra sint/nisi pri⁹ nosipsos. AL: Nullo modo. SO: Si nostra ignoremus nec ea que nostroꝝ sunt/intelligemus. AL: Nõ ut videtur. SO: Nõ igit recte oino ꝓsensimus/cum supra quosdam esse assereremus/qui se ignorãtes/sua tñ oinoscerẽt: Atqui nec ea etiã que suoꝝ: hec enim cũcta dinoscere vnius atq; eiusdẽ artis officium esse videt: seipsuz scilicet 7 que sua sunt 7 que suorum. AL: Uidetur. SO: Atqui sua ignorat/ignorat 7 aliena. AL CI: Cur nõ? SO: Num igit si aliena/etiã que ciuitatum sunt ignorabit? AL: Necesse est. SO: Nunq; ergo hic vir ciuilis esset. AL: Nõ certe. SO: Nec economicus etiã. AL: Neq; hoc. SO: Nec qõ agit/itelliget. AL: Minime. SO: Ignorãs autẽ/nõne errabit? AL: Maxime. SO: Qui aberrat/an nõ male aget 7 priuatim 7 publice? AL: Quid ni? SO: Male agẽs nõne miser? AL: Et maxime quidem. SO: An vo 7 ỹ quibus cũ hec agit? AL: Et isti quoq;. SO: Nemo itaq; felix esse potest nisi sapiẽs bonusq; sit. AL: Nemo. SO: Sequtur ut mali hoies: miseri sint. AL: Apprime. SO: Nõ ergo qui diues fit/sed qui prudens/ miseriã vitat. AL: Videt. SO: Quãobrem nec menibus nec nauib⁹ triremibusq; atq; naualib⁹ o alcibiades nec multitudine nec amplitudine sine virtute ciuitas ad felicitatẽ indiget. AL: Nõ profecto. SO: Si recte ciuitatem gubernaturus es/virtute imbuendi sunt ciues. AL: Quid ni? SO: Nũ dare quis potest alỹ/qõ ipse non habet? AL: At quomodo? SO/ CRA: Ergo virtute prius ornat⁹ ipse debet esse/ quicũq; nõ sibi tãtum ac suis: sed rei.pu.etiã 7 ỹs que ad eã spectãt impaturus est? AL: Uera dicis. SO: Nec igit princip⁹ neq; licẽtia quodcũq; libuerit/faciẽdi aut tibi aut rei.p. uerũ iustitia potius 7 prudẽtia cõparanda. AL: Apparet. SO: Ius te enim ac prudẽter agentes 7 tu simul 7 tua res p. deo gratũ opus efficietis. AL: Decens est. SO/ CRA: Et quẽadmodũ supra diximus/in diuinũ splẽdorem intuẽtes agetis. AL: Uidet. SO: Quin etiã illuc respiciẽtes uosmet uestraq; bona pspicue discernetis. AL: Certe. SO: Nonne sic recte atq; bene agetis? AL: Agemus. SO: Enimuero fi de iubere parat⁹ sum uos si ita vixeritis felices fore. AL: Locuplex certe fideiussor. SO: Contra/si iniuste vixeritis despiciẽtes in tenebras diuinitatis expertes/cõsimilia istis opa/ut ꝓsentaneũ est/ efficietis/uosipsos penitus ignorãtes. AL: Uidet. SO: Cui enim o amice alcibiades potestas adest quodcũq; libuerit/cõficiẽdi: mente vo captus est quid nam ꝓueniẽs est/illi ptingere: seu priuat⁹ ille quidẽ siue res p. sit. Ueluti si egrotãti cuidã libera licẽtia sit/rõnem medici nõ hñti/sed tanq; tyrãnidem exercẽti/ut nemo eũ absterrere ualeat/ quid illi euẽturum est? Nõne uerisimile est ut corpus corrũpat? ALCI: Uera loqueris. SO: Quid vo/si in naui apud quẽpiã ois licẽtia sit quodcũq; videat agẽdi/mẽte tñ 7 gubernãdi peritia careat/num cernis que sibi 7 socỹs euẽtura sint? AL/ CI: Opinor eqdem illuz seipsum vna atq; socios perditurũ. SO: Nõne igit omni rei.p. omniq; imperio 7 dñationi/ubi virt⁹ deest/cõtingit ut male agat? AL: Necesse est. SO: Nõ ergo tyrãnis optime alcibiades aut nobis aut rei.p. parãda est/sed virt⁹ modo felices esse uelimus. AL: Uera dicis. SO: Ceterũ anteq; virt⁹ adsit prestat viro nõ modo puero/regi a meliore q regere. AL: Apparet. SO: Nõne qõ melius est idẽ 7 pulchri⁹? AL: Sic est. SO: Qõ pulchrius decentius? AL: Quid ni? SO: Decet itaq; malum seruire: melius enim est. AL: Decet. SO: Seruilis ergo prauitas. AL: Apparet. SO: Liberalis autẽ virt⁹. AL: Ita est. SO CRA: Nõne o amice seruit⁹ fugiẽda? AL: Maxime qdẽ o socrates. SO: Aduertis quomodo te nũc habeas: utrũ libaliter an ptra? AL: Et maxime qdẽ ut mihi videor hoc sentio. SO: Hosti ne quo pacto id qõ nũc te occupat fugare queas? nolim enim istud in claro hoie noiare. AL: Noui eq dẽ. SO: Quomodo igit? AL: Si ipse uolueris o socrates. SO: Haud recte loqueris alcibiades. AL: At quomodo dicẽdũ est? SO: Si deus uoluerit. AL: Dico eqdẽ/ atq; hoc insup addo q pericli tabimur figuras inuicẽ cõmutare: tuã qdez ego induẽs/tu autẽ meã. fieri enim non pot/qn ego te deinceps ducã: tu autẽ a me ducaris. SO: O generose nihilo igit meus in te amor a ciconia differt/ si postea q prope te uelut in nido amorẽ alatum fouerit/ab illo iterũ nutriatur? AL: Profecto sic se res habet. 7 incipiã hinc iam iustitiã meditari. SO: O q te nelim pseuerare. Timeo autẽ nature tue diffidens huiusq; ciuitatis robur intelligẽs ne

id me simul ac te vincat. Finis Alcibiadis pmi.

Argumētum Marsilij ficini in Alcibiadem secundum de Voto.

Quoniā secūdus alcibiades liber pfecto sanctissimus de uoto inscribitur summatim colligēdum est / quid uotū quid in uoto petēduz z quādo z quo modo . definitio uoti partim ab Orpheo/partim a Platone sumpta hec est. Votum est ardēs affect⁹ casti animi deo dedit⁹/z qō bonum videt exoptās/huic affectui zoroaster z orpheus subfumigationes z characteres adhibuerūt:quotiēs ad secūda numina pces dirigerentur: Mercuri⁹ ac Plato cū supmi numinis maiestatē uenerabant/externas oēs cerimonias auferebāt solā ac purā fragrātiam animi relinquētes:sed de his oibus in nostris cōmētarijs diligētius. In uoto petēdum Plato vult bonū idqz ex eo patet/q petitionē hāc poete lacedemoniozūqz cōprobat: eāqz tutā z prudēti z impudēti esse putat:uotūqz huiusmodi z a quolibet z semper fieri posse: Petitionē vo certi cuiusdā z propij boni tunc demū esse securā/cum prudētiam quis fuerit cōsecutus: alias aūt periculosam. Ubi multa de prudētia disserit:que tu vir omniū prudentissime Cosme lege obsecro diligēter/ut quāti faciat prudētiam prozsus agnoscas. Uniuersalis ergo precatio/qua bonū solūmodo petit/semp fieri pōt: ppria vo quā certū aliquod qō bonū videt/optat:tūc facienda cum quid poscēdū est quis nouerit:tūc id noscet/cum quid bonū quid malū est:intellexerit. Id intelliget:cum a mēte didicerit/discet. Cum se ad illā cōuerterit. Cōuertet:cum purgauerit aiam tenebrasqz expulerit.purgabit cum seipsum legitime philosophie dediderit. Tradet cum suā ignorantiā recognouerit: Nosce ergo teipsuz templo apollinis est inscriptū/ne quis temere deū ozaturus accederet. Quo autē ordine in oratione prozpria sit ozādū. Mercurius in orationib⁹ suis z in eius hymnis Orpheus z Pythagoras in carminib⁹ aureis docuerunt quoz ritus alias exponemus. Plato deinde hos theologos imitat⁹/in li° de pulchritudine ozantē sic socratē introducit. O amice pan atqz cetera numina date obsecro:ut intus pulcher efficiar. Et quecūqz mihi extrinsecus adiacēt/intrinsecis sint amica . Sapientē solū divitē putē: Tantū vo huius auri tradite/quātū nec ferre nec ducē alius q̄ vir tēperans possit: Quid petit socrates: Bonū. Quod bonū: Sapiētiam/hoc est ueritatis diuine cognitionem:quā dare solus deus pōt: quā accipe solus aius pulcher idest tēperatus purus candidus valet . Quid poscit in primis:ut dignū sapientia faciat: Temerarij nēpe hois est munus aliquod quo indignus est petere. Quis diuina sapiētia dignus:qui lumē eius ferre paratus est.quis parat⁹:qui per ptinētiam primo deinde per temperantiā/postremo per sanctimoniā idest ciuilē/ purgatoziā purgatiqz virtutē animi/sic animum expiauerit/ut pulcher hoc est purus oīno nitidusqz euaserit: z virtutē iam exēplarem/diuinā scilicet sapiētiam solā:utpote thesaurum omniū diuitiarū optauerit. Iccirco socrates deum patrē omniū z ministros eius amice adspirare precatur:ut illoz benigno propitioqz fauoze purgat⁹ euadat. Lozpozea vo z externa leuiter pertrā sit/eligēs illa sic se habere. ut tranquillā puritatem animi nō impediāt. Deinde pulchritudine hac iam parta/optat ut sapiētiā solā hoc est dei cognitionez esse opulentiā oēz sufficiētiāqz extimet/solāqz sitiat. Postremo quasi per antedicta parat⁹ fulgidū hoc aurū diuine sapiētie postulat. Neqz id superbe:neqz remisse tamē. Animā quippe ueritatis cognitionē intēperati homies sortiūtur:summā z infinitā in se ipso deus amplectit:magnā vo z amplam vir tēperās adipiscit. Tantū igit huius auri postulauit/quātū solus ferre vir tēperans valet:hoc equidē esse aurū ignitū arbitroz quod emendū Joannes in apocalipsi precepit.

Alcibiades secundus de Voto.

SOCRATES ALCIBIADES.

SO: Dum ne o alcibiades precaturus accedis: AL. Et maxime quidē o socrates. SO: Tristitiā quandā pre te ferre videris: z oculos in terrā figere tanq̄ aliquid tecū ipse premeditās. AL: At quid ad hec premeditatione opus est o socrates. SO: Maxima ut mihi videt: nā dic per iouē obsecro:nōne putas deos que precamur z priuatim z publice:nōnunq̄ partim cōcedere/partim minime: z alijs quidē annuere:alijs vo contra: AL. Omnino quidē. SO: Nōne igit tibi videtur magna prouidētia opus esse:ne quis seipsum lateat:dū magna petit mala credēs bona se poscere: dij aūt in eo sint habitu/in quo rogantib⁹ annuūt/quēadmodum edippū ferunt obsecrasse deū/ut filij de regno paterno ferro decernerēt. Cunqz liceret pñtiū malorū absolutionē poscere : alia insup impcabat. Unde ad effectū ista uenerūt : atqz ex ijs alia multa z grauia: que referre singula nequaq̄ opus est. AL: At tu furentē quidē hoiem in exemplū adduxisti:nā quem putas sane mētis hominē audere talia petē: SO. Insanire nōne ꝛriū est ei qō est prudētē eē: AL: Prozsus. SO: Num ex hoibus alij imprudentes/alij prudētes esse tibi vident: AL: Videntur sane: SO: Age itaqz cōsideremus qui nā isti sint. Esse enim alios quidem imprudētes/alios vo prudētes/nōnullos insanos iam cōuenit. AL: Cōuenit. SO. Preterea bene valētes aliqui sunt: AL: Sunt. SO: Egrotātes alij: AL: Dino. SO. Nō ergo ijdē sunt: AL: Non certe. SO: Sūt ne alij quidā/qui neutrū istoz patiantur: AL: Nequaq̄. SO: Necesse enim hominē uel egrotare uel nō egrotare. AL: Videt. SO: De prudentia vo z imprudētia idem iudicas: AL: Quomodo dicis: SO: Opinaris hoiem aut prudētē aut imprudētē eē oportere: An tertiū pterea mediū quiddā quo nec prudēs nec imprudēs homo sit: AL: Nihil pfecto. SO: Necesse igit alterū istoz pati. AL: Appet. SO. Recordaris ꝛcessisse te insaniā prudētie eē ꝛriā: AL: Equidē. SO: Nōne etiā nullā esse mediā passionē/que hoiez nec prudentē nec imprudentē efficiat: AL: Cōsensi quidē. SO: Quin etiā duo esse eidē rei ꝛria quo pacto pñt: AL: Nullo. SO: Imprudentia igitur atqz insania idē esse videntur. AL: Videntur.

SO:Si ergo oēs imp2udentes insanire dixerimus: recte dicemus:7 ex tuis equalib⁹ necnō etate maioribus quicūq3 sunt imp2udētes/insanos esse. Nōne putas perpaucos esse in hac urbe p2udētes / imp2udētes plurimos:quos insanos appellas. AL:Eqdē. SO:An cēses nos tutos inter nos insanos ita uersari/quin pcutiamur ab ijs ac uerberemur/7 quecūq3 furiosi facere cōsueuere patiētes/iādiu penas nō fuisse daturos:Sed vide o beate/ne aliter se res habeat. AL:Quo pacto se habet o socrates:appet enim non ita esse ut putarā. SO:Nō certe ut mihi videt: uerū sic cogitandū est. AL:Quomodo ais:SO:Dicā tibi ponimus aliquos egrotātes esse:nec ne. AL/CI:Dino quidē. SO:Nunquid necessariū opinaris oēm egrotū cruciari dūtaxat podagra uel febri uel lippitudine:An etiam posse alijs morbis affici:cum multe sint morboꝝ species p2eter istas:AL:Sic mihi videt. SO:Dis lippitudo morb⁹ tibi videt:AL/CI:Mihi certe. SO:Et ois morb⁹ etiā lippitudo:AL:Non mihi quidē:nescio tñ quid asserā. SO:Si dicēti mihi mentē adhibeas 7 ambo simul inuestigemus. Fere qō uolumus cōsequemur:AL:Adhibeo q̄ maxime possum. SO:Nōne cōuenit inter nos lippitudinē oēm esse morbū/non omnē tñ morbū lippitudinē esse:AL:Cōuenit. SO:Et recte quidē cōsensisse videmur. Etenim febricitātes egrotāt oēs/non tñ quicūq3 egrotāt / etiā febricitāt/uel podagra/aut lippitudine afficiunt. Sed omne quidez huiusmodi comuniter morb⁹ est:Differre autē medici dicunt illoꝝ curationē:nō eniz oēs aut similes sunt: aut similiter pertractant/uerū p̄m vim p2opziā singuli morbi tñ sunt oēs:Quēadmodū opifices aliquos eē ponimus:nonne:AL:P2orsus. SO:Et cerdones 7 fabros sculptoresq3 7 q̄ plurimos alios/quos referre singulos referre nil opus est / quiue partes opificū discretas habēt/ac oēs quidē opifices sunt:nō tamē fabri oēs neq3 cozziarij neq3 sculptores/ac cuncti generatim opifices. AL:Sic est. SO:Eadez quoq3 rō ne imp2udentiā inter se plurimi partiūtur/7 qui maiorē sortiunt imp2udētie partē/insani furentesq3 uocant:qui uero aliquāto minorē stolidi atq3 attoniti. Qui autē honestioribus uocabulis eadē significare uolūt/partim quidē magnanimos appellāt/partim ineptos quidā nō malos innocuos 7 inexpertos 7 stupidos. Inuenies quoq3 alia multa noīa: quibus omnib⁹ imp2udētia significat. Discrepāt autē ut in supioꝝb⁹ discrepare apparuit ars ab arte/7 a morbo morbus. Tibi uero quid videtur:AL:Idipsuz. SO:Sed ut redeamus vnde digressi sumus/p2oposituū fuit in disputationis exordio:qui p2udētes qui ue imp2udētes essent diiudicare. Cōuenimus aūt tales aliquos eē nōne:AL:Cōuenimus. SO:P2udētes existimas quicūq3 agēda dicēdaq3 cognoscunt:AL:Equidem. SO:Imp2udētes eos qui neutra vidēt:AL:Eosipsos. SO:Nōne qui utraq3 hec ignorāt/seipsos latēt 7 agētes 7 loquentes que nō oportet:AL:Apparet. SO:Ex his hominib⁹ vnū o alcibiades edippū esse dicebā. Reperies quoq3 nostris tpibus plurimos nō impetu cōcitos ut ille neq3 putātes mala sibijpsis:sed bona potius exoptare. Ille siquidē ut nō optabat/ita nec putabat:sunt uero nō nulli qui hoꝝ ꝫia patiunt:Reor equidē te p2imū si forte deus ille ad quē exorandū accedis/sese ocu lis offerēs/te p2iusq̄ aliqd obsecrares/interroga ret satis ne tibi sit athenīesiū tyrānide potiri / nō si hoc qddā exiguū estimares/adderet 7 grecoꝝ oīum/7 si viderit te neq3 istis etiā acqescere/nisi totius etiā europe adjiciat. neq3 id quidē tibi sufficere nisi eadē die sentiāt oēs alcibiadē clinie filium tyrannū esse atq3 ideo hec tibi p2ecederet oīa: reor inq̄ ab eo te ingēti cū letitia rediturum/ac si maxima bona esses feliciter cōsecutus. AL:Arbitror o socrates 7 quēcūq3 aliū quisquis eādē sor tē assequeret. SO:Nō tamē eligeres aīe tue loco adesse tibi grecoꝝ oīuz atq3 etiā barbaroꝝ tyrānidē. AL:Non ut opinor/quippe cū nullo modo usurus essem. SO:Quid si usurus quidē sis/male tñ 7 cū nocumēto:Neq3 sic qdē. AL:Nō pfecto. SO:Cernis ergo tutū nō esse aut que offerū tur / temere acceptare / aut optare/siqs ꝓpterea incōmoda subiturus sit/uel vitā p2otinus amissurus. multos aūt referre possemus/qui cū tyranni dē affectassent/inq3 illius adeptionē ardenti studio p2ēdissent/utpote bonū aliqd adepturi/p2opter tyrannidē circūuenti insidijs periere: puto etiā audiuisse te nōnulla heri ac nouissime gesta: cū archelaū macedonū tyrannū tyrannidis amātem delitias:aliquis huiuscemodi delitias nō mi nus q̄ ille sitiēs interfecit: ut tyrannus mox beatusq3 futurus: Cū uero triduū aut quatriduū tyrānide potitus esset rursus ab alijs ex insidijs oppressus perijt:Ut aūt referamus que nō ex audi tu pcepimus/sed ipsi nos p2esentes inspeximus/ vides insuper ex nostris ciuib⁹ quicūq3 p2efecturā exercit⁹ affectātes nacti sunt illā/partim etiam ijs tpibus exules oberrare/partim morte damnatos esse. Et siqui forsitan in extremis periculis 7 timoꝝb⁹ strenue rem gessisse visi sunt / nō modo in ipso exercitu/uerūetiā postq̄ in urbē redīre/ nō minoꝝb⁹ ab insidiatoribus ciuibus q̄ a militibus calūnijs affecti sunt:ut pleriq3 illoꝝ optauerint deniq3 se p2iuatos vixisse potius q̄ in publico munere. Quod si pericula 7 laboꝝes huiusmodi/ad aliquā nobis utilitatē afferrēt / pfecto hoc studiū nō nihil rōnis haberet. Nūc uero lōge cōtra res se habet. Inuenies p̄terea eodē pacto nō nullos boies:qui filios uotis exoptāt/at cū filios adepti sūt:in calamitates doloresq3 maximos incidūt. Maz pleriq3 cū nati per omnē etatē imp2obi perseuerēt/vniuersam vitā meroze conficiunt. Qui uero p2obos filios nacti aduerso quodā casu illis orbant/nihilominus q̄ supioꝝes illi miseri sunt:ut p2orsus eligerēt/nunq̄ se filios genuisse. Et q̄uis hec atq3 alia multa huiuscemodi manifesta sint/raro tñ inueniret qui uel a datis abstineret/uel si orādo impetraturus esset/uotū omitteret:Permulti etiā neq3 ab acqsita tyrānide neq3 a parta p2etura/neq3 ab alijs innumeris/que cū possident ledunt potius q̄ p̄sint/discederēt. quin potius orarēt sibi illa cōcedi siquādo nō adsint. Interdū breue post tēpus p2eterita uota dānāt: ad ꝫia recurrētes. Quāobrem uereor equidē ne homines temere deos incusent/quasi mala ab ijs inferant:ij uero seu p̄teritate q̄dā siue insipiētia

sibijpsis

sibiipsis dolores morte acriores pariunt. Quare prudēs mihi videt poeta ille / qui amicis insipien tib⁹ usus dū eos videret ⁊ agētes ⁊ orātes que il lis mime ꝓducebāt/cū tñ eis utilia viderent / pro oib⁹ sic ait. Iuppiter rex optima q̄dē nobis ⁊ uo uētib⁹ ⁊ nō uouētib⁹ tribue: Mala aūt poscētib⁹ quoq; abesse iube: Recte igit ⁊ caute loqui poeta mihi videt. tu vo siq̄d habes in aio qđ aduersus hec ꝓferas ne sileto. AL: Difficile est o socrates: in is que bene dicta sunt/ꝺdicere. Illud autem co gito quātū malū sit hoib⁹ ignorātia/quādoq̄dem ꝓpter hāc nos latet cū male q̄d agim⁹: ⁊ qđ deter rimū est/ob eā pessima nobis qñq; precamur: qđ quidē nemo putaret: Sed illud q̄libet opinaretur posse videlicet se sibiipsi non pessima sed optima petere. hoc enim reuera execrationis cuiusdā nō uoti sile esset. SO: At forte o optime diceret q̄spi am te simul ac me sapientior haud satis recte nos loq̄ dū sic temere ignorātiam vitupamus: nisi hec adꝺiciamus que nā ⁊ quor ignorātia sit. Quibus dā nāq; certo modo affectis bonū forte est ignorā tia quēadmodū alīs malū. AL: Quid ais: Est ne quicq̄ qđ alicui quomodocūq; se hñti / ignorare aliqñ ꝓstet q̄ cognoscere: SO: Mihi sane videt ti bi minime. AL: Nō per iouē. SO: Enimuero nec illud te aduersus matrez patrasse vnq̄ uelle iudi cabo/qđ orestē ⁊ alcmeona ⁊ siqui tales fuere cō misisse ferūt. AL: Bene ominare per iouē o socra tes. SO: Nō decet o alcibiades eū qui inq̄t te nol le ista feciſſe: iubere ut bene ominet: sed potius si quis ꝺia diceret postq̄ facinus tā horrēdū tibi vi deret: ut ne ꝓnūciari q̄dē facile debeat putas orestē si prudēs fuisset: ⁊ q̄d bonū sibi nouisset: scelus tā tū ausurū fuisse: AL: Nō certe. SO: Neq; aliū ut arbitror ullū. AL: Nullū. SO: Malū igit ut vide tur ignorātia optimi ⁊ qđ optimum est ignorare: AL: Mihi sane videt. SO: Nōne ⁊ illis ⁊ ceteris oib⁹: AL: Fateor. SO: Cōsiderem⁹ ꝓterea ⁊ hoc q̄d euēturū eēt/si tibi quoq; adesset ignorātia que dā qua periclē nō cognosceres/dū opinareris me lius esse periclēdam qua periclē nō tū interficere/ ac sumpto gladio ad fores illius ꝓperās interro/ gares num int⁹ sit: uolēs illum dūtaxat/nec aliū quenq̄ occidē/domestici aūt illū int⁹ eē rnderēt. Neq; tñ dico te q̄cq̄ huiusmodi cōcupiscere: sed an videat tibi/qđ q̄dē nihil ꝓhibet/ignorāti quid sit optimū/adesse posse interdū opinionē/ut iudi ces qđ est pessimū nōnunq̄ optimū esse/An nō ti bi videt: AL: Vino q̄dē. SO: Ergo si domū ingres sus/videsq; illū opineris aliū esse/nū ipsum pime res: AL: Nō per iouez ut mihi video. SO: Non enim quē sors offerret/sed quem statueras: nōne: AL: Prorsus. SO: Nū ⁊ si frequēter inuaderes/ semp aūt ignorares periclē / vnq̄ in eū irrueres: AL: Nunq̄. SO: Orestē vo putas vnq̄ manus in laturū fuisse matri/donec eam minime coguisset: AL: Nō arbitror. SO: Neq; enim ille quecūq; oc curreret mulier/sed matrē suā dūtaxat necare de creuerat. AL: Sūt hec uera: SO: Itaq; hoib⁹ sic affectis: ⁊ in ꝗsdē opinionib⁹ inuolutis / ignorare talia prestat. AL: Videt. SO: Vides iā q̄ ignoran tia quedā hoib⁹ certo quodā modo dispositis bo nū q̄ddā est/nō aūt ut tibi videbat malū: AL: Appa ret. SO: Preterea si uolueris qđ deinceps in medīū afferet mirabile dictu/discutere forte ꝓbabile tibi vi debit. AL: Quid istud o socrates: SO: Videtur sane ceterarū oium sciarū possessio nisi qs sciam optimi nactus fuerit/raro quidē ꝓdesse/obesse plerūq;: illi qui sit huiusmodi scientiis ꝓdit⁹. Sic aūt ꝓsidera. Nō ne necessariū tibi videt: cuz aliquid facturi uel dictu ri sum⁹/oportere nos prius quidē uel putare cogno scere uel uere cognoscere qđ prōptius agere ⁊ loqui debemus: AL: Mihi plane videt. SO: Num rheto res statim uel cū sciūt ꝓsulere uel saltē scire se putāt/ ꝓsulunt nobis passim: ꝝ quidē de bello ⁊ pace: illi vo de menib⁹ ꝓstruēdis: uel de portib⁹ preparādis mu niēdisq; ⁊ ut sūmatiz dicā quicquid ipsa ciuitas agit aduersus aliā ciuitatē uel in seipsa / rhetoꝝ consilio perficit. AL: Vera narras. SO: Vide ⁊ que sequūtur si fieri pōt/Vocas aliquos prudentes/imprudentes alios: AL: Voco. SO: Et multos quidem imprudentes: prudentes vo paucos: AL: Profecto. SO: Non ne ad aliquid respiciens/utrosq; nūcupas: AL: Imo. SO: An eum qui ista consulere nouit nisi sciat docere utrum melius/⁊ quid melius/prudētem di// ces: AL: Nequaq̄. SO: Neq; ut arbitror quicunq; pugnare nouit/ignoret tamen quādo ⁊ quātum me lius. AL: Sic est. SO: Neq; siquis quēpiam perime re sciat/⁊ pecuniis spoliare ac exulem a patria face re/nisi sciat etiam quādo ⁊ quem/melius sit. ALCI BIA: Minime. SO: Quicūq; igitur horum aliquid nouerit modo adsit etiam sciētia optimi: que quidez eadem ⁊ utilis scientia est/hunc forte prudentem uo cabis. AL: Hunc ipsum. SO: Prudentemq; ipsum dicemus sufficientem esse sibi ⁊ patrie consultorem. imprudentem vo contra: quid nam tibi videtur: AL CIBIA: Idem. SO: Quid autez siquis equitare aut sagittare sciat/uel palestram uel pugillariam uel ali ud quoddā certum exercere/aut aliud aliquid eorū quecūq; per artem nouimus/quo nomine appellas eum qui intelligit quid in arte melius fiat: an nō ſm equestrē artē/equitē ſm pugillariā pugilē: tibicinari am tibicinē: atq; in alīs eodem modo: an secus: AL CI: Sic certe. SO: Num tibi videt qui horū aliquid intelligit/vir prudēs appellādus: an lōge adhuc ab/ esse: AL: Longe per iouē. SO: Qualē igit ciuitatem eam putabis/que ex peritis sagittarīs ⁊ tibicinibus athletisq; ac ceteris artificibus constet / sint insuper admixti militarem callentes artem / ⁊ qui ad interi mendum prompti/necnō inflati ciuilium rerum ad ministrationes / desit aūt optimi sciētia/⁊ qui nouit quādo ⁊ ad quē vno quoq; illorum uti prestat. AL CI: Ignobilē o socrates. SO: Maxime hoc ut arbi tror diceres/siquādo cerneres vnūquēq; illorum am bitiosum ⁊ plurimas sibi partes rei.p. partiētem ad hoc ut potētissimus sit/potētissimuz inq̄ in eo quod ſm artem ipsam est optimum: ab eo vo quod sibi ⁊ rei.pu. optimum/procul aberrātem quippe qui opi nioni sine mente crediderit. Cūq; hec ita se habērēt nonne recte diceremus hanc ciuitatem tumultus q̄ plurimi iniquitatisq; plenissimam: ALCIBIA: Re cte per iouem. SOCRATES: An non necessariuz nobis visum fuit primum quidem putare nos co// gnoscere uel reuera cognoscere hoc quod prompte

facturi dicturiue sum⁹:/ AL:Visum est.SO:Nōne si qs agit qdē qō nouit aut nosse existimat/addit autē sciam optimi/sequtur ut utiliter agat ad seipz ⁊ ad rē p.AL:Quid ni:/SO:Cōtra vo nec ad ciuitatē neqz etiā ad seipsuz.AL:Ita est.SO:Quid aūt/nūc tibi ita videt/an aliter:/AL:Nō aliter.SO:Dixisti uocare te plures imprudētes/prudentes pauciores:/AL CI:Eqdē.SO:Dixim⁹ ne iterū plures ab eo/qō est optimū/aberrare:utpote qui opinioni absqz mente ut plurimū psenserint:/AL:Dixim⁹ plane.SO:Prodest igit multis neqz nosse qcq̄/neqz putare se nosce re.siqdē prōptiores erūt:ad illa efficiēda/que uel no scūt/uel cognscere opinant.Agētes aūt/sibi nocebūt crebri⁹ q̄ pferent.AL:Uerissima loqueris.SO:Cū ergo dicebam reliquas oēs scias/si absit sciētia opti mi/obesse sepius q̄ pdesse illas hñti/num recte loq tūc tibi videbar:/AL:Et si tūc minime/nunc saltē o socrates.SO:Oportet itaqz ciuitatē ⁊ aiam que re cte victura sit/hāc pculdubio cōplecti scias/quēad modū egrotantē medicū ⁊ qui pspe nauigare uelit/ gubernatorē.Hā quo magis aīus sine hac scia circa diuitias uel corporis robur aut aliud tale uersabit/ eo maiora ex ijs peccata cōmitti necesse est.Qui vo multis ac uarijs artib⁹ ⁊ sciētijs ornat⁹ est/sit aūt ex pers istius scie/ductus a singulis alijs/nōne merito multa tēpestate iactabit:/ qppe cū absqz gubernatore oberret in pelago breui tpe periturus:huic certe cō uenire videt/illud poete carmen:in quo quēdā vitu perans inqt:Multa qdē nouerat/sed male nouerat oia.AL:At vo id poete dictū nihil mihi videt ppo sito nostro cōgruere.SO:Immo quadrat penit⁹:ue rum per enigmata:⁊ iste ⁊ ceteri ferme oēs poete lo quunt:Est enim ipsa natura vniuersa poesis enigma tū plena/ne quiuis eā dinoscit.Ad hāc illius nām ac cedit / q̄ siquādo insit in hoie iuido nolēte sua sensa ceteris hoib⁹ reuelare/miruz est q̄ difficile cognitu sit qō poeta senserit.Neqz enim homerū diuinissimū sapiētissimūqz poetā igrasse putes q̄ scire male ipos sibile sit: ipse enim est qui inqt margitē multa quidē scire/male autē scire oia.sed enigmate sensum occul tat.ut arbitror/male pro malū/ponens:scit autē pro scire.Unde cōpositio quedā extra carminis mēsurā pficit:qō vo sentit/hoc est.Multa qdē sciuit:sed ma lū sibi fuit hec oia scire:patet igit q̄ si erat illi maluz multa scire/ipse quoqz malus erat:siqua fides supra dictis sermonib⁹ adhibenda est.AL:Mihi certe vi det o socrates.Quib⁹ enim uerbis crederē vnq̄/nisi ijs credā:/SO:Et recte quidē tibi videt:⁊ mihi rur sus eodē modo: sed age per iouē:vides ne q̄ta qua lisqz sit in hoc ambiguitas:in hac ipse uersat⁹ esse vi deris:sursum enim deorsūqz iactat⁹ / nusq̄ sane cōsi stis:sed qō oliz asseuerabas/nūc dānas.Si forte de⁹ quē orator⁹ accedis/oculis sese tuis obijciēs/anteq̄ uoueas/ita roget / an tibi aliquid ex ijs que in prin cipio dicta sunt.hēre satis sit/uel tibi licētiā pstet qō lubeat postulādi/quid nā tibi oportunum fore puta res:uel acceptare que de⁹ offerret uel poscere:/ AL CI:Per deos o socrates quid rndeā nō habeo.sed insanū quiddā mihi videt/temere deū pcari/ac dili gēter psiderādū ne quis seipsum lateat/mala petēs/ dū bona se putat orare.Ac paulopost/ut tu dicebas ad ꝫria uota se trālferat.SO:Nōne prudētior nobis

poeta cuius in principio disputationis mētionē fe cim⁹:qui pcabat mala etiā ab orātib⁹ abesse:/ AL CI:Mihi quidē videt.SO:Lacedemonū quoqz o alcibiades/siue hūc poetam imitātes / seu ex se ipsis aiaduertētes idē uotū tā priuatim q̄ publice seruāt/orātes deos / pulchra cū bonis sibi tribue re:nec plura illos pcari quis audiret.Neqz tū ad hec usqz tēpora minus q̄ ceteri hoies felices sūt. Siquid aūt illis vnq̄ minus pspe successit/nō est oratio illoz in causa.quādoquidē in dijs est ut ar bitror que precamur/tribuere uel cōtra.Uolo in sup aliud quiddam tibi referre/qō aliqn a seniori bus quibusdā accepi:Dicebant enim accidisse/ut quotiēscūqz bellū athenienses cuz lacedemonijs ge rerēt/nostri tū terra tū mari infortunati eēnt:nec victores vnq̄ redirēt:qua re pturbatos athenien ses cū nō haberēt quib⁹ machinamētis tantā vita rēt calamitatē/decreuisse ammonē cōsulere quaz ob causaz dij lacedemonijs:potius q̄ atheniensib⁹ victoriā largirent:cū ipsi tū sacrificia tū plura tuz decētiora q̄ reliqui greci offerrēt/simulachris do nisqz tēpla ornantes/ut nemo alius pōpasqz quot annis sūptuosissimas:⁊ uenustissimas celebrarēt. ⁊ omni sūptu qui ad rē diuinā spectat cunctis gre cis magnificētiores existerēt. Cum lacedemonijs nulla esset istoz cura adeo circa diuinū cultū par cis/ut aialia mutilata passim mactarent:⁊ in alijs oib⁹ cerimonijs lōge admodū parciorib⁹ q̄ athe niēses/cū tū pecuniarū numero a nobis non supe rent:posteaq̄ hec dixisset nūcius interrogās quo pacto a pūti calamitate liberari possent/non mul ta ad hec rndisse pphetā:deū enim non pmittere: uocātē vo atheniensiū nūciū in hūc modū fuisse lo cutū. Hec dicit ammō/placere sibi magis lacede moniorz bndictionē q̄ reliquoz cūcta grecoz sa cra:nec plura ijs rndisse.Bndictionē vo nullā pr sus aliā de⁹ mihi dixisse videt:q̄ illoz orationē: per multū enim illa a ceteris differt.Reliqui nāqz greci partim auratis cornib⁹ boues sacrificātes / partiz donarijs egregijs tēpla ornātes/quecunqz occurrūt/seu bona siue mala a dijs petunt.Dij vo cū illos imprcātes audiūt ditissimas illoz pōpas ⁊ sacrificia nō acceptāt:Quāobrē diligēter psidē rādū mihi videt/quid dicēdū sit/quidue nō dicē dū. Inuenies quoqz apud homerū alia horz silia Inqt enim troianos cū suburbanū edificiū moli rent/dicare dijs imortalib⁹ pciosa sacrificia boū. Midorē vo ex littore suauē / ad celū usqz uētis ex tolli. sed beatos deos illo minime uesci / quippe quib⁹ ilion ⁊ priam⁹ ⁊ priami populus odio sint. Itaqz nil troianis pderat/cuz aduersos deos ha berēt/sacra ac munera temere illis offerre. Neqz enim eiusmodi est dei natura/ut ducaē muneribus quēadmodū imprbreb⁹ feneratore.Sed nos nimiuz delīramus/siqn nos lacedemonijs ppter munera acceptiores deo eē ducim⁹. Etenim graue eēt/si de⁹ ad donaria ⁊ sacrificia nostra respiceret po tius q̄ ad aīum/utrū iust⁹ scūsqz sit:Ad quē eqdē deuz arbitror multo magis attēdē q̄ ad multi sū pt⁹ pōpas atqz sacra:que nihil pbibet eū qui mul ta in deum hoiesqz peccauerit/seu priuat⁹ sit siue res.p.singulis annis pficere:Deus autē utpote a

muneribus

munerib⁹ incorrupt⁹ spnit:hec oia ut ipse eiusq; p pheta p̄ dixit. Uñ pspicuū est ⁊ apud deū ⁊ apud hoies sane mētis/iustitiā ⁊ prudētiā precipue honorari. Prudētes aūt iustiq; sūt/qui sciūt/que erga deuz ⁊ hoies agere:atq; dicere deceat. Cupio tñ ex te audire quid in ūs ipse sentias. AL:Mihi vo o socrates haud sec⁹ q̄ tibi ac deo videt:neq; enim fas esset a deo me dissentire. SO:Recorda// ris dixisse te in plurima dubitatiōe discrimineq; uersari ne teipsuz lateres cū mala q̄q; pro bonis optares. AL:Memini. SO:An vides nō satis tu tū tibi esse ad orādū pergere ne quādo te deus audiēs imprecātē ista tua sacrificia renuat:Aliud vo quiddā fortuitū reportes. Mihi ergo videt ope precių esse quietē agere:naz oratiōe lacedemonio rū ppter magnanimitatē: id enim nomē honestissimū est oium/quib⁹ insipiētia significat:nō existimo uti te uelle. Quare necesse est expectare do// nec discat:quēadmodū ad deuz atq; ad hoies habere se deceat. AL:Quādo erit o socrates: ⁊ q̄s preceptor. Jocūdissime enim hūc hoiem/quisq; erit agnoscā. SO:Hic est cui tu cure es. Ueruz mihi videt quēadmodū diomedi mineruam inqt homerus ab oculis nebulā abstulisse/ut discerneret deū ab hoie/sic ⁊ ab aio tuo pri⁹ oportere caligi nem/qua nūc obfundit auferre. deinde illa ppius admouere per que seu bonū quid sit siue malū dinoscas:nūc eniz impos esse videris. AL:Auferat seu nebulā ille uelit siue q̄cūq; aliud. Etenim parat⁹ sum nihil penitus pretermittere q̄ ille perceperit/quisq; deniq; sit/modo ipse sim melior euasurus. SO:Atqui ille mirū in modū tibi ꝓpiet. AL:In illud itaq; tēpus hoc sacrificium differre optimū fore cēseo. SO:Et recte quidē:tutius eniz est q̄ tanto periculo se subīcere. AL:Sic est o socrates:Interea tñ quoniā mihi bene cōsuluisse videris:hāc tibi coronā imponam. Būs aūt ⁊ coronas ⁊ reliqua oia quecūq; decet tunc demū offeremus cū diē illā aduētasse cognouero. Aduentabit aūt q̄ primū: dīs uolētib⁹. SO:Id eqdez ⁊ quod cūq; aliud das/libēter accipio. Quēadmoduz vo creon apud euripidē videt tiresiā coronatū ⁊ audiēs a principio coronā ppter artē a militib⁹ accepisse ait auguriū ponebā triūphales coronas: in tēpestate enim uersamur ut ipse nosti/sic ⁊ ego hāc abire coronationē auguriū pono/Videor autē mihi nō minori q̄ cereon tēpestate iactari. desidero enim omnibus amicis tuis excellere.

¶ Finis secundi Alcibiadis.

Argumētū Marsilij i minonē Platonis de lege.

Minos de lege rogrit ut q̄d lex coīter: quot eius spēs. Unde sit/paucis cōprehendamus. Sicq; Platonis uerba in hoc libro de lege ⁊ in libris de legib⁹: necnō de re.p. diligēter aduertat:sic legē vniuersali definitiōe describet. Lex est uera gubernādi rō:que ad finem optimū per cōmoda media gubernata dirigit trāsgredieti penā/obediēti pmiū statuēs. Quo fit ut institutiōes pncipū cū uere nō sunt/nec ad optimū recto calle pficiscunt/leges minime sint:sed decreta:edicta:institura potiⁱ sint q̄ leges. a lege nāq; legitimū: a legitimo iustū: a iusto bonū/rectū uerūq; opus sepenumero noiat. ppterea legē uerā bonāq; esse necesse est. Sequit eti am ut lex eterna sit ac penit⁹ imutabilis: ⁊ apud oēs gētes eadē de cisdē:si modo uera sit:nā que tēpor⁹ locisq; ⁊ opinionib⁹ pmutat nō lex sed institutio nū cupat. Legis autē spēs:ut ex timeo/phedroq; ⁊ gorgia colligit quatuor sunt:prima diuina:quā puidenti az Plato uocat. secūda celestis quā fatū. Tertia mouēs/quā nām. Quarta humana quā prudētiā nālem: prima in mēte diuina/quā saturni legem orpheus ⁊ Plato esse uolūt. Scda in supiori aīe mundi parte/ quā iouis. Tertia in mouēte inferioriq; illius potentia/quā prime ueneris:postrema in hois mēte quam secūde ueneris legem uocāt. Prima a summo bono q̄ supra mētē est/pfluit. secūda a mēte ⁊ summo bono. Tertia a summo bono:mēte ⁊ vniuersali anima. Quarta a summo bono ititdē ⁊ mēte ⁊ aīa. Dēs vo ad ipm bonū iterū reflectunt. Prima in ideis. circa summū bonū/supra rones. Scda in rōnib⁹ circa ideas:supra semina. Tertia in seminibus circa rones supra formas. Quarta in notiōib⁹ circa rones sup act⁹ ⁊ artes. quā regiā legē appellāt supni regis imitatrice. Unde vo lex pficiscat/ex ūs que dicta sunt/elicit. Ab ipso q̄ppe rerū pncipio oēs/sed uario mō:ut dictū est:manāt. Quāobrē oēs illustres ꝺditores leguz inuētionē legū in deū/sed per diuersa noia atq; media retulerūt: Zoroaster bactrianis pisq; leges trades/in oromasim. Trismegistus egyptijs/in mercuriuz. Moyses iudeis rectissime in patrē totius nāe deum. Minos cretēsib⁹ in iouē. Carondas carthaginē sib⁹ in saturnū. Lycurgus lacedemonijs in apollinē. Draco ⁊ solon athenīesib⁹ in mineruā. Pōpilius romanis in egeriā. Maumeth arabib⁹ in gabrielē. Xamolchis scitis in uestā. Plato noster magnesijs ⁊ siculis in iouē ⁊ apollinē. Arcadib⁹ aūt ⁊ thebanis ⁊ cirenaicis leges postulantibus/denegauit.

¶ Minos de lege.

SOCRATES MINOS.

SO: Quid nā lex apud nos est:MI:De qua lege interrogas:SO:Est ne aliq̄d quo lex a lege ꝺfz q̄ lex est differat:Aduerte plane q̄d querā:Sic eniz interrogo ac si quesissem/q̄d est auruz:⁊ si tu eodē modo de quo auro querā iterroga res/haud recte pcōtari cēserē. Neq; eniz aurū ab auro. ꝺfz q̄ aurū/neq; lapis ꝺfz q̄ lapis a lapide differt: eodēq; modo lex a lege nil discrepat/sed oēs idem sunt. Etenim lex vnaqueq; illarū siliter est/nec vna magis ⁊ alia minus. De hocipso igit vniuerso/quid lex est/generatim iterrogo. q̄ si in prōptu nūc hēs/explica. MI:Et q̄d aliud lex o socrates eēt/q̄ que lege instituunt:SO:An sermo tibi videt ea cē que sermone dicunt:uī visus que vident:uel audit⁹ que audiunt:aut aliud sermo:aliud pnūciata: aliud visus: aliud visa:⁊ audit⁹ similiter atq; audita:necnon lex aliud/aliud lege mandata. Sic ne/an aliter tibi videtur:MI:Sic utiq;. SO:Nō ergo lex est que lege precipiunt. MI:Non videtur. SO:Quid itaq; sit lex/in hūc modū ꝓsiderem⁹:siq; de ūs que modo dixim⁹: percōtet dicēs/postq̄ visu asseritis que vident percipi/quid est visus/quo illa percipiunt:rñderemus

utiqꝫ eſſe ſenſum huiuſmodi qui per oculos colozes declarat ⁊ de auditu interrogāti/ſenſum qui per aures uoces haurit. Eodēqꝫ pacto ſi roget/poſtꝫ lege legitima cōſtituunt/q̄d eſt lex/qua iſta legitima fiūt: utrū ſenſus aliqs uel declaratio quēadmodū que di ſcūtur/declarāte ſcia cōp̄hendūtur/⁊ inueniuntur inuētioe mōſtrāte quēadmodū ſalubzia ⁊ noxia medicina mōſtrant: que vo oꝫ cogitāt/ut uates ferūt di uinādi facultate noſcunt. Vaticiniū nāqꝫ rerū taliuꝫ inuētio eſt/an nō. MI: Pzoſus. SO: Quid hoꝫ p̄cipue legē eſſe p̄ſumimus: inſtituta ne iſta atqꝫ decreta: MI: Vbi quidē videt. Quid enim aliud q̄ſ piā legē eſſe dixerit: ex quo apparet id totū qō rogabas: legē ciuitatis inſtitutū eſſe. SO: Opinione ne ciuitatis legē uocas: MI: Eqdem. SO: Et fozte recte loqueris: fozſitan vo in hūc modū melius intelligem⁹: Aliquos ſapiētes uocas: MI: Voco. SO: Nōne ſapientes ſapia ſapiētes ſunt: MI: Ita. SO: Et iuſti iuſtia iuſti: MI: Pzoſus. SO: Ergo ⁊ legitimi lege legitimi: MI: Nēpe. SO: Iniq̄ aūt iniqtate iniq̄. MI: Lerte. SO: Legitimi vo iuſti. MI: Ita. SO: Iniq̄ aūt iniuſti. MI: Iniuſti. SO: An nō pulcherrimū quiddā lex atqꝫ iuſtitia. MI: Sic eſt. SO: Turpiſſimuꝫ vo iniuſtitia atqꝫ iniqtas: MI: Turpiſſimū. SO: Et illud q̄dez ciuitates ac reliqua oia ſeruat: hoc aūt puertit atqꝫ corzūpit. MI: Ita. SO: Ergo legē opoztet ut pulchzū aliq̄d cogitare ⁊ ut bonū querere. MI: Quid ni: SOCRA: An non inſtitutū ciuitatis legē eſſe diximus: MI: Diximus. SO: Nōne decreta quedā bona/ non nulla etiā mala ſunt: MI: Sunt certe. SO: Lex tñ mala nō erat. MI: Nō certe. SO: Nō igit ita ſimpliciter aſſerēdū eſt/legē ciuitatis iſtitutū eſſe. MI: Hequaqꝫ mihi videt. SO: Hecꝫ enim cōgruit iniquā conſtitutionē legē eē. MI: Nō. SO: Verūtn opinio quedā lex mihi quoqꝫ videt: cūqꝫ p̄ꝛaua opinio minime ſit/an nō p̄ſpicuū eſt ſiquidē eſt opinio / p̄bā opinionē eē: MI: Cōſtat. SO: Pzoba uera opinio: none uera opinio eſt: MI: Eſt. SO: At opinio uera ueritatis inuentio. MI: Certe. SO: Lex itaqꝫ ueritatis inuentio eſſe vult. MI: At quomodo o ſocrates ſi lex ueritatis inuētio eſt/nō ÿſdē ſemp legib⁹ circa eadē utimur/cuꝫ rerū ueritas inuēta ſit: SO: Nihilominus lex ueritatis inuētio eſſe vult: Qd ſi nō ÿſdē ut videt legibus hoies utūtur/nō ſemp vitatē quā lex expetit / repire p̃n̄t. Sed age videamus an hinc nobis liquidius pateat ſiue ÿſdē ſemp ſiue alias alÿs viuamus legibus/ ⁊ nū cūcti hoies eiſdē/aut alÿs alÿ. MI: Veruꝫ neqꝫ id cognitu difficile eſt o ſocrates: q̄ neqꝫ ÿdē ſemper eiſdē: nec alÿ ſemp alÿs viuunt. Hecꝫ enim leges noſtre hoies ſacrificare p̄mittūt. Apud carthaginenſes aūt iuſtū ſanctūqꝫ habet: adeo ut eoꝫ nōnulli ſaturno filios litent: qō ipſe fozſitan audiuiſti: nec mō barbari hoies diuerſas ac nos leges ſequunt/ueruētiaꝫ qui lyciā incolūt: hi ſiquidē ⁊ athamātis ſucceſſozes qualia ſacra offerūt: cū tñ greci ſint ⁊ nos quoqꝫ audiuiſti quales quondā leges circa inferias ſeruaueri mus/hoſtias iugulantes anteq̄ efferretur cadauer: eoſqꝫ qui vnas ducerent aduocantes: Et qui ÿs antiquiozes/defūctos etiā domi ſepeliebant: quozum nos ÿs tempozib⁹ nihil oīno ſeruamus: Innumerabilia p̄ꝛetereā ad idem exēpla referre poſſem⁹: Ample enim p̄uincia patet ad oſtēdēdum q̄ nec nos ÿſdē ſemp nobiſcū nec hoies inuicē legib⁹ vitā agūt SO: Hil mirū ē o vir optime/ſi tu recte loqueris me vo id latuit. Verū donec ipſe per teipſum que tibi vident/p̄lixa oratiōe narrabis: egoqꝫ rurſus idē faciā/nunq̄ ut arbitroꝫ/p̄ſentiemus. At ſi cois diſceptatio p̄ponat: fozſitā cōgruem⁹: Itaqꝫ ſi id vis/interrogas ipſe me: coiter vna mecū p̄lidera ſinaūt rñdere mauis/rñde. MI: Volo equidē o ſocrates: ad qōcūqꝫ libuerit rñdere. SO: Age igit/ nū iuſta putas iniuſta/iniuſtaqꝫ iuſta eē: An iuſta potius iuſta/iniuſta vo dūtaxat iniuſta: MI: Equidē que iuſta ſunt/iuſta: necnō iniuſta quecūqꝫ iniuſta ſunt. SO: An non quēadmodū hic/ſic ⁊ ubiqꝫ gētiū exiſtimat: MI: Ita. SO: Et apud perſas non ne: MI: Et apud perſas. SO: An nō ⁊ ſemper: MINOS: Et ſemp. SO: Utrū que plus trahūt: grauioza hic cēſent/que minus/leuioza: uel huⁱ⁹ oppoſitū: MI: Nō: imo plus trahētia grauioza: minⁱ⁹ trahētia leuioza. SO: Nū ⁊ in lycia ⁊ carthagie idē: MI: Idez. SO: Pulchza q̄ppe ut videt/ubiqꝫ pulchza putant: turpia p̄ꝛa/turpia. nō aūt pulchza/ turpia: uel turpia pulchza. MI: Ita eſt. SO: Nōne per oia generatiꝫ/que uera ſunt/eē cēſent/nō aūt que minime uera: tū apud nos tū apud hoies vniuerſos: MI: Videt. SO: Ergo quiſqs a uero aberrat/a legitimo quoqꝫ aberrat. MI: Scōm rōnē tuam o ſocrates eadē legitima ſemp ⁊ iter nos ⁊ inter ceteros eē vident. At cū nos aīaduerto abſqꝫ fine quotidie leges ſurſuꝫ deoꝛſūqꝫ mutātes/fidē tibi p̄ſtare nō poſſum. SO: Fozte nō p̄cipis q̄ hec trāſpoſita eadē p̄ſeuerāt. Ceterū ſic ipſa mecū intuere: libzū ne vnq̄ de curatione mozboꝫ aliquez nact⁹ es: MI: Eqdē. SO: Noſtin cuius artis liber ille ſit: MI: Noui qō medicine. SO: Medicos uocas qui hec ſciūt: MI: Voco. SO: Qui ſciūt/eadez de eiſdē/an diuerſi diuerſa p̄ſtituunt: MI: Eadem. SO: Utrū greci ſoli cū grecis aut etiā barbari ⁊ ſecū ⁊ cū grecis de ÿs que ſciūt/p̄ueniūt: MI: Neceſſe eſt oīno eadē de ÿs que ſciūt grecos barbaroſqꝫ cēſere. SO: Pzobe rñdiſti: ſed nonne ⁊ ſemp: MINOS: Et ſemp. SO: Nōne medici circa ualitudinē p̄ſcribūt/que eſſe cēſent: MI: Immo. SO: Scripta igit medicoꝫ/leges medicoꝫ ſunt: MI: Sūt. SO: Et geometrica ſcripta geometrarum leges: MI: Certe. SO: Quoꝫ ſunt ſcripta p̄ſtitutioneſqꝫ de cultu oztozum: MI: Oꝛticultoꝫ. SO: Ne igit leges oꝛticultozie ſunt. MI: Ita. SO: Eoꝫ qui oꝛtis p̄eſſe ſciūt. MI: Quid ni: SO: Sciūt aūt oꝛticultores. MI: Nēpe. SO: At quoꝫ ſunt de p̄dūctis obſonioꝫ ſcripta atqꝫ inſtituta: MI: Coquoꝛū. SOCRA: Coquoꝫ igit he leges ſunt: MI: Sūt. SOCRA: Eoꝫ videlicet qui p̄parādis obſonijs p̄eē ſciūt. MI: Proculdubio. SO: Sciūt hec ut aiūt coqui. MI: Sciūt. SO: Age igit dic quoꝫ ſunt conſcripta ⁊ inſtituta de ciuitatis gubnatione: An nō eoꝫ qui adminiſtrande rei. p. periti ſunt: MI: Apparet. SO: Nū alÿ q̄dā p̄ꝛeter ciuiles atqꝫ regios hoies id nouerūt: MI: Iſti ſoli. SO: Ciuilia ergo p̄ſcripta hec ſunt/que hoies regū bonoꝛūqꝫ virorū decreta noiant. MI: Vera narras. SO: Qui ſciunt haud alias: aliud de ÿſdē reb⁹ ſtatuūt. MI: Nō certe. SO: Nō igitur alia atqꝫ alia legitima ſunt.

MI:

MI: Nequaq̃. SO: Siquos dissentientes mutan tesq; viderimus/num scire illos/an ignorare dice mus? MI: Nescire. SO: An non qđ in singulis re ctũ est id in singulis legitimũ nũcupãdum? Utpo te qđ fm rõnem medici fit uel coqui uel orticulto ris id in eis legitimũ. MI: Absq; dubio. SO: Con tra vo/qđ minime rectũ/haud amplius legitimũ appellãdũ. MI: Haud amplius. SO: In legitimuz traq; fit. MI: Necessariũ est. SO: Quãobrẽ in con stitutionibus de iustis atq; iniustis deq; ciuitatis ordine ⁊ gubernãdi rõne tractãtib⁹ qđcũq; rectũ est/regia lex existit: nõ rectũ vo nequaq̃ lex regia qz scia deest esse videt quippe cũ in legitimuz sit. MI: Sic est. SO: Probe igit cõfessi sumus legem esse ueritatis inuẽtionẽ. MI: Apparet. SO: Prete rea ⁊ hoc ad idẽ psideremus quis spargẽdorũ in terrã seminum perit⁹ est? MI: Agricola. SO: Hic utiq; cõueniẽtia semina vnicuiq; solo distribuit. MI: Sane. SO: Agricola igit in ỹs legis lator bo nus est eiusq; leges: ⁊ ad ista distributiones recte. MI: Verũ. SO: Quis in ipsis ad harmoniã pulsa tionib⁹ bonus legis conditor est: ac pro dignitate impartit/⁊ cuius leges recte? MI: Tibicẽ ⁊ citha ristã hec agũt. SO: Qui ergo in ỹs maxime legiti mus est/is maxime tibicen. MI: Ita. SO: Quis optime corporib⁹ alimẽta accõmodare põt/nõne qui prua cuiq; adhibere nouit? MI: Is ipse. SO CRA: Huius partiones institutionesq; optime/ ⁊ quicũq; circa hec legitimus maxime is legis cõ ditor optimus. MI: Prorsus. SO: Quis iste? MI NOS: Pedotriua. SO: Is humanorũ corporum multitudinẽ pascere nouit. MI: Sane. SO: Et vo qui pecudũ gregẽ pascere nouit/qđ nomẽ est? MI NOS: Pastor. SO: Pastoris itaq; leges ouibus optime. MI: Optime. SO: Et bubulci bobus. MI NOS: Etiã. SO: Et cui⁹ potissimũ leges animis hoiuz optime sunt? an non regis? MI: Regis. SO CRA: Bene dicis sed num referre potes quis e prisc̃is hoib⁹ legũ circa tibiarũ inflationẽ conditor optimus extitit forte nõ tenes / vis ne tibi memo rem? MI: Valde. SO: Marsia ⁊ discipulus eius olympus phrygius. MI: Vera loqueris. SO: Ho rũ sane tibicines harmonie diuinissime sunt ⁊ so le pcitãt audiẽtes qui potissimũ dỹs indigeãt ostẽ dunt: ac sole in hũc usq; diẽ utpote diuine restite runt. MI: Vera hec sunt. SO: Quis aũt ex antiqs regib⁹ legis cõditor optimus fuisse ferẽ cuius ad huc tanq̃ diuine institutiões extẽt. MI: Nequaq̃ teneo. SO: An nescis que grecorũ gentes antiqssi mis legib⁹ utantur? MI: Forte lacedemonios ⁊ li curgũ lacedemoniarũ legũ latorem dicis. SO: At hec instituta nõdũ forte trecẽtos annos uel paulo plures impleuerũt: necnõ que ex illis potiora sũt/ vnde habuerunt/nosti. MI: Ex creta ferunt. SO CRA: Isti itaq; ex grecis oib⁹ antiquissimis le gib⁹ viuũt. MI: Verũ. SO: Scis qui apud eos pre stantissimi reges extiterint? Minos videlz ⁊ rha damãtus iouis ⁊ europe filij/quoz hec leges sunt. MI: Rhadamãtũ qđẽ o socrates iustũ viruz fuisse tradũt: minoẽ autẽ agrestẽ durum atq; iniustum. SO: Attica o vir optime ac tragicã fabulã refers. MI: Nõne hec de minoe circũferunt? SO: Nõ tñ homer⁹ aut hesiodus ista testant: q̃q̃ locupletiores admodũ testes sunt/q̃ cũcti tragici: quorum testimo nio talia loqueris? MI: Et qđ isti de minoe tradũt? SO: Dicaz ne tu ut alij multi pphana loquaris. Ni hil enĩ hoc pphani⁹ est: Eteniz primo cauẽdũ est ne qđ in deũ aut vbo aut ope aliqñ peccemus: deinde ne qđ aduersus diuinos hoies: Quin diligẽter caue re decet quotiẽs virũ aliquẽ laudaturus aut vitupa turus es/ne aberres: Atq; huius gratia in primis cu rãdũ est/ut bonos ac malos hoies dinoscamus: Be us quippe nimiũ indignat/quotiens quispiã illius si milẽ imprObat/aut pbat dissimilẽ: Bei vo similis est vir bon⁹. Neq; lapides ac ligna aueſq; atq; serpẽtes sacra existimes/hoies vo nequaq̃: Immo sacratissi mũ oium est vir bon⁹: pphantissimũ ptra vir malus. Et nũc iam quẽadmodũ homerus hesioduſq; mino em ipsum extollũt/hac de causa referã: ne ampli⁹ ho mo ipse ex hoie nat⁹ aduersus heroa Iouis filium perperã obloqueris. Nã homerus ubi de creta mẽ tionẽ faceret/q̃ esset admoduz populosa/⁊ in ea no naginta urbes/inter illas inqt est Knosos ampla ci uitas in qua minos regnauit: nouẽ annos magno cũ ioue collocut⁹. Tãta est hec in minoem homeri laus paucis vbis explicita/ut nunq̃ pari laudatiõe hero um quenq̃ extulerit: Qđ eniz iuppiter sophista est: eaq; ars preclarissima/cũ alibi sepenumero/tũ hoc in loco uel maxime patefacit: Nã minoez annos no uẽ cũ ioue collocutum inqt: ad eũq; discipline gratia pficisci solitũ/q̃si iuppiter sophista sit. Qđ aũt tãto munere hoc est ab ioue eruditũ esse/aliũ heroa nul lũ homerus affecit/mira quedã laus existimãda est: Quinetiã in odyssea minoem mortuorũ aiias iudicã tẽ/aureũ sceptrũ tenẽtẽ iduxit. Rhadamãtũ vo neq; hic neq; alibi iudicãtẽ aut cũ ioue colloquentẽ indu cit. Quãobrẽ ab homero pre ceteris oib⁹ minoẽ ho noratũ assero. Eteniz cũ iouis sit filius/q̃ ab illo dũ taxat sit erudit⁹/nõ habet laudatiõis excessum: hoc nẽpe carmẽ illud significat: Minos regnauit nouem annos magni iouis collocutor/minoem videlicet cũ ioue annos nouẽ in sermonib⁹ cõgressum: oari nãq; sermones sunt: oaristis aũt est in sermonib⁹ cõgredi ens. Minos itaq; annos nouẽ in iouis antrũ erudi endus accessit. Unde ⁊ didicit ⁊ docuit ide ceteros: que ab ioue nouẽ annis accepat. Nec tñ desunt qui oaristim aliter exponant: cõpotatorẽ: cõmessatorẽq; ⁊ collusorẽ iouis. Verũ ex hoc maxime istos non re cte exponere cõñcere possumus: q̃ nulli uel greci uel barbari symposỹs. i. cõpotionib⁹ atq; eiusmodi lu dis abstinẽt preter cretẽses atq; lacedemonios/qui a cretẽsib⁹ didicerũt: in creta pterea iter ceteras mi nois ipsius leges hec extat: Ne inuicẽ cõpotetis ad ebrietatẽ: Cõstat aũt eũ que honesta cẽsebat/ciuibus suis obseruãda mãdasse. Neq; minos improbi hois instar: alia ipse fecisset/alia faciẽda mãdasset: Ceterũ erat psuetudo illa ut dixi discipline gratia vbor̃ col latio: proptereaq; leges huiusmodi ciuib⁹ suis insti tuit/quarũ obseruatione creta per omne tẽpus est fe lix. ac etiam lacedemon/ex quo ỹs legibus utpote di uinis uti cepit. Rhadamãtus autem vir quidem bo nus extitit a minoe siquidem instructus erat: nec ta mẽ regiã disciplinã oẽz/sed regi tãtum ministrare in iudicỹs didicit. Unde iudex perit⁹ appellat⁹ est. Eo

Tallus

plane ueluti legū custode p urbē usus est minos: ad reliquā vo cretā custode tallo. Tallus enim ter quot annis pagos oēs lustrabat leges eoz obseruaturus: tabulis ereis leges insculptas circūferēs. Unde eree noīate sunt: Hesiodus preterea similia quedā in ipm minoem intulit: Nam cum noīs illius mētione fecisset/inqt. Qui mortalib⁹ regibus prestitit/pluribusq; gētib⁹ impauit: Iouis sceptrū hns/quo ciuitates regebat: hic ītē sceptrū iouis nihil aliud uocat q̄ iouis doctrinā: qua cretam oēm moderabat. MI: Quā igitur ob causam socrates fama hec inter hoīes diffusa est/minoem ipsum rudem durūq; hoiem extitisse?

SO: Ob quā z tu o vir optime z vnusq̄sq; alius cui fama cure est/si modo sapitis/diligēter cauere debetis/ne poeticū hoiem infensum aliquē habeatis: poete quippe vim maximā in utrāq; partē: z ad laudandū z ad vitupandū hñt: Qua in re profecto minos deliquit/cum huic urbi bellū indiceret: que cum ceteris sapiētib⁹ plurimis: tum uel maxime poetis ois generis. ac tragicis presertim referta est. Tragedia vo hic est antiquissima nec ut pleriq; putāt a thespide aut a phrynico sumpsit initiuz: sed si perscrutari uolueris: repies tragediā longe antiquo huius ciuitatis inuētum. hec aūt ex vniuersa poesi populū uehemēter oblectat: atq; allicit auditores in qua nos ipsum minoem inserētes ulti sumus: sed z huius gratia tributa illa spendere nos coegit: In hoc igit deliqt minos/cuz nos lacesseret: ex quo euenit qō ipse queris ut infamis euaderet. Quoniā q̄ vir bonus atq; legitimus ut supra diximus z excellēs pastor populi fuerit leges eius argumento sunt/que imurabiles perseuerāt/utpote uera ciuitatis gubernatione reperta.

Tragedia Athenā sū antiquissimū in uentum.

MI: Ucrisimilez rōnem o socrates attulisse videris.

SO: Nōne igit si uera loquor/vident tibi cretenses minois rhadamātiq; ciues antiquissimis legibus uti?

MI: Uidet sane. SO: Iusti ergo priscoz oium legū latores excellētissimi fuerūt/hoiumq; pastores: quēadmodū z homerus exercit⁹ ducē/pastorē populi nuncupat. MI: Prorsus. SO: Age itaq; per iouez amicabilē siqs nos roget cōditor legum circa corporis ualitudinē/quid corpori adhibet/ut bonā ualitudinez tueat: rnderemus utiq; recte ac breuiter q̄ nutrimētum z exercitiū/tum intēdēs/tum remittēs/atq; ita corpus cōponēs. MI: Probe. SO: Si posth ac iterū querat/latorē legū ad aiaz ptinētiū eiusq; pastor optimus/quid illi adhibens meliorē efficit: quid nos huic potissimū rndebimus/ut min⁹ de nobisipsis deq; etate nostra erubescamus: MI: Quid dicam nescio.

SO: At turpe nimium utriusq; nostrū animis est/si que sibiipsis bona: malaue sunt ignorare/que vo ad corpus z ad alia pertinēt: cognoscere videantur.

Finis Minois.

Argumētū Marsilij in Euthyphronē de scitate.

Euthyphron totus in cōfutatione uersat. Quo factū est ut nōnulli Platonicoruz hūc librū quēadmodū euthidemū z hippiaz litigiosum uocauerint. Sed reuera dum falsas euthyphronis de scitate opiniones socrates cōfutat/uenantib⁹ ueritatē illius uestigia signat: In hoc igit libro atq; etiā in gorgia sanctitatē Plato noīat: eā iustitie partē: que suū deo tribuit. Suum tribuit deo qui illa que sine medio accepit a deo/deo reddit. Corpus quidē ut Plato in libro de natura disputat/ab elemētis quatuor: naturalē speciei cōplexionē a celestibus speris: partes aie que trahunt/affectib⁹ a demonibus z animis syderū sperarūq; suscepimus: Rōnem vo ac mētem nostri parētis imaginē/ab ipso mūdi toti⁹ opifice sine ullo celicolarū aut demonum ministerio. hec itaq; dei sunt: hec deo reddēda: atq; hec retributio scitas nūcupat. Quā precedit pietas: religio seqtur: Est enim pietas dei parētis agnitio: Sanctitas eius qō dei est/deo agnito retributio. Religio eius qō deo redditum est assidua meditatione iustisq; opib⁹ cū deo ipso indissolubilis religatio ut merito sapiens ille dixerit funiculū tripli cē difficile solui. funiculū inq̄ ex pietate scitate religiōeq; nexū: pietas scitatē excitat. scitas pietatē cōfirmat z sancit. Scitas quoq; religionē monet: Religio religat scitatē: pri⁹ enim hoc uel instinctu uel inspiratione uel admonitiōe op⁹ est/quo deū vnū nostrū cē parētē fide indubia cogitemus/quā pietatē cē uolūt. Cū quis ista cōcepit/mox omnē mētis z rōnis intētionē in deū noscēdū amādūq; figit. Atq; hūc in cognoscēda amādaq; diuinitate frequētē ituitū/scitatē mercuri⁹ quoq; definit: Ex hac flagrāti in deū intētione mētisq; ardore fit/ut oia dei opa: instituta: mādata meditemur exercea musq; z assiduo studio q̄q̄d ad ei⁹ ueneratione ptinet relegam⁹: Quāobrē nosipsos relegēdo religātes deo religiosi sum⁹: hac aūt definitione z distinctione premissa/que de scitate in euthyphrone uel alibi a Platone dicunt/pspicua fiūt. Cūq; dicit sanctū: qō amat a deo uerū est: sed q; sanctum amat a deo/nō q; amat est sāctū: Et q; amat amatū est: nō tū q; amatū/amat: quoniā nō idem est oīno sanctū atq; amatū. Neq; enim scitatis ratio in ipso amatū cē: sed ipsa potius retributione ac deuotione pfistit. Preterea cū dicit/scitas cura ministra dei/uerū quoq; dicit. Sed ad qō opus dei ministra: Ad puersionē aīe. Op⁹ eniz dei est/creare/puertere/purgare/illuminare/perficere: Cum primū per pietatis instinctū in spirando puertere de⁹ ad se incipit aīum illaipsa assensio qua sese libēter incouertētē deū aīus ipse restituit scitas nūcupat: que qdē ministra dei est ad puersionē perficiēdā: Addit postremo. Scitas scia uouendi z sacrificādi deo: hoc maxime ad religionē pertinet: que scitatē ut diximus/comitat. Uouendo petit/sacrificando dat: Quid petit a deo: seipsum: Quid deo dat: seipsum. Ideā sui que in mēte diuina est petit: quam mercurius petijt a piriandro. Dat autem naturam suam idee participem.

Euthyphron Platonis de Sanctitate.

EVTHYPHRON SOCRATES. EV:

Quid noui o socrates accidit: q̄ pter mittēs exercitationes in lycio/circa regis porticū hic uersaris: Neq; enī causa nūc tibi ulla est quēadmodum mihi ad regē. SO: Nō causam hāc o euthyphron: sed accusationē atheniēses uocāt. EV: Quid ais: num te aliq̄s accusauit: Nō enim te aliū accusasse putarē. SO: Non sane.

EV:

EV: At vo te alius. SO: Prosus. EV: Quis iste. SO: Nec ipse quidē o euthyphron virū hūc satis agnosco. Iuuenis enim quidaz ⁊ ignot⁹ esse videtur: uocāt aūt illū ut puto melitum ex pittheo populo: siquē tu pittheū melitum noscis prolixis de fluisqz capillis aquilino ⁊ gibboso naso: barbaqz rara. EV: Haud agnoui o socrates sed cui⁹ te reū fecit. SO: In ea tñ ut mihi videt accusatione non ut ingenerosus se gessit. Nam iuuenē hoiem rē tā tam nouisse/nō vile quiddā est. Ille siqdem ut ait quō iuuenes corrūpant: ⁊ qui eos corrūpāt / intelligit: ac sapiēs qdā apparet/meāqz inscitiā conspicatus quasi suos equales peruertā / ad patriā me uelut ad matrē accusaturus cōfugit: adeo ut mihi solus ipse recte preesse rebus ciuilibus videatur: Nam in primis iuuenū cura suscipienda est. ut q̄ optimi viri fiāt: quēadmodū bonū agricultorē teneriores primū plātas curare decet / ac deinceps alijs prouidere: Atqui ⁊ melitus fortasse primum nos purgat iuuenū: ut ait germina corrumpētes: posthac senioribus quoqz curā adhibēs plurimorū ingētiūqz bonorz ciuitati causa erit: ut cōsentaneū est/eum facere/qui principiuz huiusmodi dedit. EV: Vellē eqdem o socrates: sed uereor ne cōtra ptingat: Profecto a uesta incipe mihi videtur huic urbi nocere: cum iniuria te afficere tentat: Et mihi dicas qd te agētē/iuuentutē inficere p̄dicat. SO: Absurda quedam auditu o vir mirifice. Inquit enim auctorē me esse deorz: ⁊ ut nouos inducerem deos prisco sue negātem me ut inqt deorū gratia incusauit. EV: Intelligo iam o socrates q̄ ipse demonium tibi passim occurrere profiteris. Unde aduersus te tanq̄ diuinas res innouantem accusationē hāc inscripsit: ⁊ in iudiciū te calūnia turus aduētat: qppe cum nouerit ista facile vulgo calūniaz subire posse: De quoqz cum de diuinis in cōcione pertracto futura prenūciās/ tanq̄ insanientē ridēt: licet nihil vnq̄ nisi verū predixerim: Nobis enim ceterisqz huius generis oib⁹ inuidēt: Nihil aūt de ijs curādum: sed interim eadē rōne pergēdū. SO: O amice euthyphron: irrideri forte nullius momēti est/Atheniēsibus nēpe ut mihi videt nō admodū cure est/siquē peritū eē putēt: nec tñ facultatis eius cōmunicatorē. Quē vo peritia propria ceteros imbuētem sentiūt insectātur. siue id liuore quodā ut tu asseris conciti: siue alia de causa faciat. Quo aūt modo erga me nūc affecti sint: haud multū periclitari studeo. forte enim tu raro teipsum alijs exhibere videris: tuāqz nolle sapiam propagare. Ego aūt formido ne ob humanitatē ⁊ in gen⁹ hoium charitatē his odio fuerim: Quoniā vnicuiqz hoium passim me prebeo: nec sine mercede dūtaxat/uerūetiā libenter ultro meaqz offero/siqs audire me uelit. Si me igitur: ut modo dicebā derisuri essent quēadmoduz tu illud te dicis/nihil sane molestū foret a iocantibus ridētibusqz in iudiciū trahi. Si autem serio isti cōtendūt/id quo tādem deueniat/preterq̄ uobis uaticinātib⁹ est occultū. EV: Nihil forte nego cū o socrates erit: pro mētis viribus in causa tua certabis: ego aūt ut arbitror in mea. SO: Nū alia tibi causa ē: fugis ne an psequeris. EV: Per sequor. SO: Quē: EV: Quē dum persequor insanire video. SO: Quid uolatem forte quēpiam persequeris. EV: Procul admodum abest ut uolet: qui iā grandis est natu. SO: Quis iste. EV: Pater meus. SO: Tuus ne o vir optime. EV: Prorsum inq̄. SO CRA: Aue accusatio est: ⁊ cui⁹ rei iudicium? EV THY: Homicidij socrates. SO: Proh hercules forte o euthyphron ignorat a multis quo pacto hoc recte fiat. Neqz enim puto cuiusuis opus eē: recte hec agere: sed alicui⁹ sapia lōge prouecti. EV: Lōge per iouē. SO: An domestico⁹ q̄spiā a patre peremptus est: Uel id liqdo patet: non enim ob extraneū aliquē homicidij patrē accusares. EV: Ridiculū est o socrates/siqd interesse cēses/domesticus ne an extraneus sit occisus: neqz id dūtaxat obseruādū esse. utrū iure occiderit/quisqs occidit necne: Quod si iure dimittēdum/sin aūt iniuria persequendum: lz qui peremit domesticus familiarisqz sit: Eque enim inq̄naremur si sceleris pscij acqesceremus/nec illū atqz nosipsos iudicio expiaremus: q̄ q̄ qui perijt cliens atqz minister meus erat: qui cum in naxo in agricultura incū beremus: nobis mercede seruiuit: sed ab alio nobis domestico in irā pcit⁹ cum ptinuo iugulauit. Unde pater ob ligatis manib⁹ ac pedib⁹ in foueā coniecit. Atqz huc misit hoiem qui iuris interpretē quid agēdum eēt/interrogaret. Interea vinctū illū ut homicidam neglexit/quasi nihil oino referret: si forte deficeret. Quod ⁊ accidit: nam priusq̄ ab interprete nūci⁹ ipse rediret/fame/frigore/viculis perijt: hac de causa pater ceteriqz propinq̄ grauiter ferūt/q̄ ppter homicide mortē/patrē reum necis accusem: qui ut ipsi aiūt minime iterfecit/uel si etiā iteremisset/de homicide interitu nihil esse curādū. pphanū eni eē ferūt filiū patri diem dicere: male diiudicātes o socrates/quomodo ius diuinū circa sanctū pphanūue se habeat. SO: Tu ne per iouē o euthyphron sic te sincere diuina/sancta ⁊ pphana quomodo se habeāt/scire presumis/ut ijs ita peractis quēadmodū iniqs: haud formides/ne patrē reū necis accusans: pphanuz aliquid aggrediaris. EV: Nihil mihi studiū meū pdesset o socrates: nec rōne ulla euthyphron alijs multis prestaret hoibus/nisi talia quedā plane dinoscerem. SO: O admirande euthyphron opeprecciū est ut discipulus tuus fiā: ⁊ in pētione que mihi cum melito est in primis ista obijciā: me scilicet hactenus diuinorum cognitionē fuisse professum: Hūc aūt postq̄ me ppria uanaqz opinione nouos deos cōfingere dixerit/discipulū tuū esse factū. Si ergo o melite dicā euthyphronē in ijs recte sentire putas/me quoqz existima/neqz dānes. Sin minus preceptorē illū priusq̄ me in iudiciū accersito/senes hoies corrūpētem/me scilicet atqz patrē: me quidē docētem: illū vo corrigētē ⁊ puniētē. Nō si mihi nō obsequat: neqz dimittat iudiciū/neqz pro me te adscribat: eadē tñ ipsa in iudicio coget predicere/ad que ipsuz antea ꝓuocabā. EV: Ita per iouē o socrates: nā si me accusare tentauerit/repiā ut opinor ubi ille debilis infirmusqz sit: ac multo prius de illo q̄ de me in iudicio disceptabit. SO: Atqui ego hec o dulcis amice psiderās/discipulus tuus esse desidero. Cum norim q̄ ⁊ alius quidā ⁊ melitus iste te quidem haud vidit: me vo sic acute/facileqz inspexit: ut impietatis hic accusauerit.

Nūc ergo per iouem mihi dicas qđ plane nosse asse ueraſti/quid piū/ quidue impiū eſſe uelis: ⁊ de nece ⁊ de ceteris oībus: An nō idē eſt in ſingulis actiōib⁹ ipſum ſibi ſanctū: ⁊ prophanū rurſus oēs ſancti ℞ium/ipſum vo ſibiipſi cōſimile.vnāq; ſm qđ prophanum eſt:ideā habet/quodcūq; prophanū eſſe debet: EV:Vino o ſocrates.SO:Sic ergo qđ ſanctuz:qđ prophanū uocas;EV:Sanctū quidē uoco / qđ ipſe nūc facio.Eum qui iniuſte agit uel circa cedes uel ſacrilegia uel aliud huius generis in iudiciuz trahere/ ſeu pater ſiue mater ſiue quiuis ali⁹ deliquerit.Contra vo prophanū.Quin vide queſo o ſocrates q̄ ualidā tibi legis cōiecturā referā.q̄ ita ſit quēadmodū alīs quoq; narraui:docēs tum demū recte agi/ cum nulli prorſus peccāti quiſq; ille ſit/parcimus.Nā fatent oēs iouē ipſum deoꝝ oium optimū atq; iuſtiſſimum eſſe: quem tñ patrē ſuū ligauiſſe ferūt q̄ natos abſq; iure deuorauiſſet.Illū preterea patrez caſtrauiſſe ob talia quedam aſſerūt:Mihi vo ſuccēſent q̄ parētē iniuſtitie obnoxiū perſequor. Atq; ita boies iſti ſibiipſis taz de oīs q̄ de me ℞ia ſentiūt.SO: At qui hāc ob cauſam o euthyphron accuſor. Neq; qđ rñdeam ſatis habeo. Nam quotiēs de oīs talia quedam quis diceret/moleſte ferebā:qua de cauſa ut videt/peccare me ferūt. Nūc āutē ſi tibi hec ita videntur harū rerum perito/neceſſe eſt nos etiā ꝓſentire: quid enim aliud diceremus:quippe qui nihil de ījs intelligē prędicem⁹. Ceterū per iouē amicabilez mihi dicas/an ipſe ſic iſta reuera eueniſſe putes/EV:// THY:Et mirabilioꝛa inſup o ſocrates/que multis occulta ſunt.SO:Bellū igit inter deos agitari inuicem arbitraris:inimicitiaſq; ⁊ pugnas. aliaq; pmulta:que a poetis ⁊ peritis ſcriptoꝛib⁹ memoꝛant:Unde ⁊ alia nobis ſacra huiuſmodi uarietate ſunt plena.⁊ in magnis panathencis peplū īs pictū in arce ſuſpēdit.An hec uera o euthyphron eſſe fatebimur: EV:Non hec ſola o ſocrates:Sed qđ paulo ante dixerā alia quoq; multa ſi uelis / de diuinis exponaz: que cum audiueris ſcio quid loquor/nimiū obſtupesces.SO:Nequaq̄ mirarer:ueruz iſta deinceps maiori cum ocio referes:in pñtia vo qđ modo queſiui explicare planius nitere. Neq; enim principio ſufficiēter amice me docuiſti:cum quid ſanctū eſſet interrogarē:ſed id ſanctū eē dixiſti/qđ tu nūc ageres:duz necis reum patrē tuū accuſas.EV:Et uera nimiuz o ſocrates dixi.SO:Forte ſed nuz alia multa o euthyphron ſancta nūcupas:EV:Et alia.SO:Recoꝛdare igit q̄ nō hoc abs te petū ut vnū me aut duo ex multis ſanctis/ſed illā ipſam ſpēz/qua cūcta ſancta/ſunt ſancta/doceres.Dixiſti eni vna idea oīa ſancta/ſancta eſſe:atq; vna iterū que ſunt ꝓphana/prophana. EV:Equidem.SO:Que nam ſit hec ipſa idea mihi demōſtra:ut ad illā reſpiciēs eaq; tanq̄ exēplari aliquo utens quodcūq; tu uel alius quiuis tale facitis / ſanctū eſſe dicā qđ autē diſſimile negem.EV: Si ita vis o ſocrates ita dicam.SO:Immo uolo.EV:Qđ quidē oīs amicū/ſanctū eſt:qđ non amicū vo:ꝓphanum.SO: Quā pulcherrime o euthyphron:utq; terñdere iubebā/ſic deniq; rñdiſti:utrū tñ ueruz rñderis/nōdū noui:ſed tu plane uera hec eſſe nobis oſtendes.EV:Vino quidē.SO: Age itaq; id de quo dicimus/cōſideremus.Deo amicū opus ſanctū: ac vir deo amic⁹/ſanct⁹ : opus aūt inimicū deo prophanū/⁊ vir deo inimicus/prophanus dicit.Sanctū vo ⁊ prophanū nō eadē ſunt:ſed oino ℞ia:nōne: EV:Sic eſt.SO:Num probe dicta hec eſſe videtur:EV: Sic exiſtimo:dicta enim ſunt.SO:Non ne dictū eſt deos inuicem diſſidere atq; pugnare inimicitiaſq; inter eos eſſe:hoc ne etiā dictū;EV THY:Dictū profecto.SO:Inimicitias autez ⁊ iras o optime diſſenſio de quibuſdam gignit.Sic aūt conſideremus nunqđ ſi ego ⁊ tu de numero diſſentiremus:utra ſint plura diſcutientes: diſſenſio huiuſmodi nos inimicos faceret ⁊ iracūdiam cōcitaret:an potius ad cōputādi rōnem cōfugiētes: mox ab hac diſſenſione ceſſarem⁹.EV: Prorſus. SO: Et ſi de maiori ac minori diſſentiremus:nonne ad mēſuram recurrētes ſtatim cōtrouerſiā ſolueremus:EV:Vera hec ſunt.SO:Ac ſi ad pōderandū libzandūq; tēdamus ſeditionē circa grauius ⁊ leuius diſſoluemus.EV:Quid ni:SO:Que ſunt igit ea de quib⁹ cum diſſentimus nec iudicare facile poſſumus inimici efficimur ⁊ iraſcimur: Forſitan in promptu nō hēs:ſ uerū me dicēte cōſidera:utrū iſta ſint iuſtū ⁊ iniuſtū pulchꝝ ⁊ turpe bonūq; ⁊ malū:nūquid hec ſunt de quib⁹ cum diſſentimus nec poſſumus ad ſufficiēs hoꝝ iudiciū peruenire hoſtes efficimur:ſ quotiens in hoſtiles inimicitias incidimus ⁊ ego ⁊ tu ac demū boies vniuerſi.EV:Hec utiq; diſſenſio eſt o ſocrates:⁊ que circa iſta uerſat.SO:Et oīs o euthyphron ſi de aliquo diſſentiāt de ījs certe diſſentiēt.EV: Ne ceſſe eſt oino.SO:Ex oīs itaq; o generoſe euthyphron alī alia iuſta putant ſm oratiōnē tuā ⁊ pulchꝛa ⁊ turpia:bonaq; ⁊ mala. Nunq̄ enim inuicē decertarēt/niſi de his diſſenſerint an nō.EV: Recte loqueris.SO:Nōne que pulchꝛa ſingulī putāt bonaq; ⁊ iuſta hec amāt que ꝓtraria prorſus oderūt.EV:Vino.SO:Eadē vo ut ais alī iuſta iniuſta alī cēſent de quib⁹ diſceptātes cōtēdūt inuicē atq; pugnāt num ita:EV: Ita.SO:Eadē igitur ut videt a oīs amātur odioq; hñtur:atq; eadē hec tum oīs amica tum etiā inimica.EV:Videt.SO CRA:Hac rōne o euthyphron eadē ſancta erūt ſimul:atq; prophana.EV:Apparet.SO:Non ergo qđ queſiuerā o vir admirabilis rñdiſti nō enī id uolebā qđ ⁊ ſanctū ⁊ prophanū ſimul eſſe contingit:qđ vo deo amicū eſt deo quoq; inimicū eē videt:quāobrē o euthyphron qđ nūc agis parētē puniēs nihil mirū eſſet ſi hoc ioui amicū cōtingeret:ſaturno aūt ⁊ celio inimicū ⁊ vulcano quidez gratū:iunoni moleſtū:⁊ ſiqs deoꝝ ali⁹ de ipſo ab alio diſſidet : circa illos enim ſimiliter eueniret. EV:At opinor o ſocrates in hoc deoꝝ nullum ab alio diſcrepare/q̄ qui iniuſte quenq̄ peremit/ penas pendere debeat.SO:Nuz hoium aliquē o euthyphron in hoc aliquando dubitātem audiſti/q̄ hominem iniuſte occidentē aut aliquid aliud agētem iniuſte penas dare nō deceat.EV: Nunq̄ de ījs diſceptare cum alibi tū etiā in iudicīs ceſſant: qui enim peccarūt cūcta dicere ⁊ agere expiunt / qb⁹ penā deuitēt.SO:An iniuſte agere ꝓfitent:ac ſimul aiūt penas pēdē nō decē.EV:Id nullo mō SO:Nō ergo cūcta dicere ac facere expiunt:hoc enim

enim ut arbitror dicere aut ambigere nequaq̃ au
det/q̃ de iniustis suppliciũ sumẽdũ minime sit.sz
aiunt potius nõ iniuste fecisse/an nõ? EVTHY:
Vera loqueris/SO:Haud igit in hoc ambigunt/
utrũ iniustũ punire oporteat/uerũ de hoc potius
inter se disceptãt quis iniuste fecerit:z quid agen
do/z quãdo/EV:Vera narras/SO:Nõne eadez
hec dijs accidũt/si de iustis atq̃ iniustis ut ozatio
tua testat/dissentiunt? Atqz ij quidẽ iniuste facere
asserũt/alij negãt:postq̃ illud o vir mirabilis nul
lus hoiuz ul deorz dicere audet / iniustũ videlicet
penas nequaq̃ dare debet/EV:Ita:uera enim sũ
matim dicis o socrates/SO:Se vno quoqz ut pu
to eorz/que facta sũt disceptãt o euthyphron qui
cũqz ambigũt/siue hoies / siue dij si modo dij qui
ambigũt/dum de aliqua actione dissentiũt partiz
quidẽ iustã partim vo iniustã fuisse dicentes. An
non isto modo?/EVT:Omnino/SO:O amice eu
thyphron me quoqz ut sapiẽtior fiam/edoce/qua
cõiectura potissimũ asseris q̃ dij cũcti illũ iniuste
perẽptũ existimẽt/qui mercede ministrãs homici
da factus ab impfecti dño vinctus / vinculis ante
perijt/q̃ qui ligauerat a viris interpzete quid agẽ
dum cognosceret. Atqz ob hoc rectũ esse ut filius
patrẽ in capitis discrimẽ inducat: Age obsecro de
ijs aliqd mihi clari demõstrare coneris / q̃ omni
no dij oẽs actionẽ hanc rectã existimẽt: qõ si suffi
cieter ostẽderis / nunq̃ sapiẽtie tue laudes põdica
re desistã/EV: At forte nõ paruũ opus est hoc o
socrates:id tamẽ plane admodum tibi ostendere
possem./SO:Intelligo iam / q̃ ad percipiẽdũ tar
diorz q̃ iudices esse tibi videor:quippe cũ illis liq
do mõstraturus sis hec esse iniusta:omnesqz talia
deos odisse/EV:Perspicue nimiũ o socrates mo
do me dicẽte audiãt/SO:Atqui audiẽt si bene di
cere illis videberis:Illud autẽ loquẽte te cogito:
z ad meipsum referẽs animaduerto/q̃ lz uel ma
xime euthyphron me doceat deos oẽs hanc mor
tẽ iniustã ducere/qui magis inde ab euthyphrone
didicero:quid sanctũ quidue prophanũ sit:Deo
q̃dẽ inimicũ opus hoc eẽt: Attamẽ ab hoc paulo
ante discreta hec eẽ minime visa sunt:sanctũ scili
cet z nõ sanctũ:qõ enim deo amicũ/deo etiã inimi
cũ apparuit. Quãobrẽ hoc tibi dimittam o euthy
phrõ. Et si vis dij oẽs iniustũ putẽt z oderint. Ve
rũtamen istud iã in sermone sic emẽdemus ut qõ
dij oẽs oderint/prophanũ/qõ cõtra oẽs ament /
sanctũ sit. Que vo partim amẽt/partim oderint/
neutra sint/uel simul ambo. Num ita vis nũc san
ctũ z prophanũ nobis esse distinctũ?/EV: Quid
o socrates prohibet?/SO: Nihil ad me o euthy
phron: sed tu qõ ad te attinet/cogita:utrũ ista po
nens/sic me facile:qõ pollicitus es:edoceas./EV
THY:Equidẽ sanctũ qõ dij oẽs amẽt eẽ faterer /
prophanũ cõtra:qõ oẽs oderint/SO:An hoc iterũ
discutiendũ:utrũ recte dicatur nec ne:uel potius
omittẽdũ:atqz ita z nobis ipsis z alijs indulgere
debemus/ut quicquid dictũ fuerit / admittamus:
an qõ dictũ/examinandũ/EV:Discutiẽdum:q̃ q̃
hoc nũc bene dici existimo/SO:Forsitan o bone
vir/sic melius intelligemus:sic enim cogita.Utrũ
sanctũ quia sãctũ est a dijs amatur:uel quia a dijs
amat est sanctũ?/EV:Haud intelligo quid dicas o so
crates/SO:Apertius explicare conabor.Dicimus
quidda latũ z ferẽs:Ductũ z ducẽs:Visum z vidẽs:
atqz huiusmodi cuncta:nũ hec diuersa esse z qua di
uersa sunt/intelligis?/EV: Intelligere mihi videor.
/SO:Nonne z amatũ aliquid est z aliud preter hoc
amãs?/EV:Quid ni?/SO:Dic obsecro/latũ quia fer
tur/latũ est:an ob aliqd aliud?/EV:Nequaq̃/immo
ob hoc ipsuz./SO:Et ductũ similiter qz ducit: z vi
suz qa videt?/EV: Maxime./SO:Nõ ergo qa visuz
est/videt:sed ẽtra quia videt/est visuz:nec quia du
ctũ ducit/sed quia ducit/ductũ: nec quia latũ ferẽ /
sed quia ferẽ est latũ: Nõne perspicuum est o euthy
phron quid inferre uelim?Volo autẽ hoc.siquid fit
aut patit aliquid:nõ quia factũ est/fit/sed quia fit:po
tius factũ:nec etiã quia patiens est patit/sed quia pa
titur patiens.Admittis hec?/EV:Admitto equidez.
/SO:Nonne z amatũ aut factũ aliquid est aut aliqd
ab aliquo patiens?/EV:Prorsus./SO: Istud igit co
dem modo quo supiora se habẽt:non quia amatum
est:amatur a quibus amat:sed quia amat/amatum.
/EV:Necesse/SO:Quid itaqz de sancto dicimus o
euthyphron? An qõ ab oibus dijs amatur / ut ora
tio tua testat/EV:Immo./SO: Nunquid ob hoc q̃
sanctũ est/an ob aliud quidda?/EV:Ob hoc ipsum.
/SO:Ergo quoniã sanctũ est/ amat:nõ quoniã ama
tur est sanctũ/EV:Videtur./SO: Verũtamẽ quoniã
a dijs amat/amatũ est/atqz dijs amicum./EV:Quid
prohibet?/SO:Non ergo deo amicũ:sanctũ est o eu
thyphron/neqz sanctũ amicũ deo/ut tu ais/ sed hoc
aliud est q̃ illud/EV:Qua nam ratione o socrates?
/SO:Quoniã cõfitemur sanctũ ob id amari quia san
ctum est:non quia amat/esse sanctũ:nõne?/EV:Cer
te/SO:Amatũ autẽ a deo/coipso quo amat a deo/
deo amatũ eẽ/ nõ quia amatũ a deo/amari/EV:Ve
ra loqueris./SO:Verũ si idem esset deo amatũ atqz
sanctũ/tunc aut qa sanctũ est/amaret qõ est sanctũ /
atqz ita quia deo amatũ amaret a deo qõ deo ama
tum est: Aut quia amaretur a deo qõ amatũ deo est
deo amatũ esset:atqz ita qõ sanctũ est/ ex eo qõ ama
retur esset sanctũ: Nunc autẽ vides q̃ opposito mo
do se habent: utpote que inter se diuersa sunt: hoc
enim scilicet amatũ deo:quia amatur tale est / ut sit
amatũ. Illud autẽ scilicet sanctũ quia tale est ut ame
tur/amat z amatũ est. Videriscz o euthyphron cuz
quid sanctum sit/interrogatus fueris/essentiã illius
ostendere noluisse:sed passionẽ quãdã assignauisse:
quã hoc sanctũ suscepit. Ab omnibus videlicet dijs
amari/quid autẽ sit nõdũ nobis explicuisti. Si itaqz
tibi placet ne me celes/uerũ a principio rursus defi
nias quid ipsum sanctũ existens uel amat a deo uel
aliud quid vis patitur. Neqz enim de hoc inuicem
dissidebimus: sed prõpte iam dicas quid sanctũ est
quidue prophanũ./EV: At o socrates quomodo ti
bi qõ cogito exprimã non inuenio. Semp enim no
bis qõ proposuimus preterfluit.neqz cõsistere vult/
ubi sistimus/SO:Progenitoris nostri dedali o eu
thyphron opera esse que dixisti videntur.Quod si
ego illa dixissem atqz posuissem:forte me risisses io
co quodã obijciens q̃ orationis mee artificia sm il
lius cognationẽ diffugiũt neqz permanere uolũt ubi
quis illa locauit. Nunc aũt cũ tuc suppositiones iste

Dedali opera

sint:alia quadam opus est dicacitate:neq; enim tibi permanere uolunt:ut tibi quoq; videt/EV: Immo mihi videt o socrates que dicta sunt:eadē pene dicacitatē iocūq; admittere.q; eniz illa circūlabant/ego minime in causa sum.sed tu mihi dedalus ipse videris:quantū nāq; in me est:sic illa mansissent/SO:Ui deor igit o amice eo in hac arte q̄ ille prestantior/quo ille sua solū instabilia fabricabat:ego aūt preter mea/ut apparet etiam aliena. Idq; mihi est in arte pulcherrimū q̄ inuitus sum sapiēs. Malim nanq; rationes mihi manere immobileq; consistere/q̄ supra dedali sapiētiā:tantali quoq; diuitias affatim assequi.postq̄ vo tanq̄ delicatior laborē subterfugere mihi videris:ego vna tecū declarare cōtendā:ut me circa ipsum sanctū erudias: nec in medio sermone deficias.Uide num tibi necessariū videat omne sanctū esse iustū/EV:Mihi vo/SO:Nunquid t omne iustū sanctū:aut poti⁹ omne sanctū iustū: Justū vo nō omne quidē sanctū:sed partim sanctum / partim aliud q̄ddā/EV:Nequaq̄ o socrates que dicta sunt assequor/SO: Uerūtamē iunior me nihilominus q̄ sapiētior es/sed ut dixi delicatior es ob sapientie copiam: At o beate vires tuas excita/enitere. Nihil enim arduū est qō diccbā/cōprehēdere.Dico nāq; cōtrariū eius/qō ijs uerbis poeta cecinit.Jouē quidem cōditorē/quine hec oia genuit/dicē nolle.Ubi enim timor ibi t pudor.Ego aūt a poeta hoc discrepo.Num vis quo differo tibi dicā:/EV: Valde/SO CRA:Non videt mihi ubicūq; timor est/ibi etiam pudor existere. Mā multi pauptatē ac morbos ceteraq; huiusmodi ut mihi videt/metuūt: neq; tamen pudore ullo in ijs afficiunt tibi vo nōne idē/EV:Et mihi/SO:At ubicūq; pudor ibi t timor.Quisquis enim pudore afficit atq; erubescit / opinionē prauitatis formidat/EV:Formidat certe/SO: Haud igit recte dicit/ubi timor ibi pudor/sed ubi pudor ibi t timor:neq; tamē vice uersa ubicūq; timor ibi etiam pudor. Amplior enim ut arbitror est timoris q̄ pudoris natura:siquidē pars timoris est pudor:quēadmodū numeri pars est impar:Ideoq; non ubicūq; numer⁹ ibi impar/ubi tū impar/t numer⁹ est:nū tenes?/EV:Maxime/SO:Be hoc in supiorib⁹ percūctabar/utrū ubi iustū ibi t sanctū:an ubi sanctū ibi iustum/ubi tamē iustū/nō semp t sanctū:pars quippe iusti sanctū est.Sic ne an aliter dicim⁹?/EV:Sic utiq;.probe enim dici videt/SO: Aspice itaq; deinceps si sanctū iusti pars est/oportet nos ut apparet cuiusmodi iusti pars sanctū sit inuenire:Si tu ergo me modo aliquid predictorū interrogares/utputa par:cuiusmodi pars numeri/t quis numerus sit:respōderē profecto/qui nō scalinus:sed isoceles / idest qui nō inequilaterus/sed equilaterus est/An nō idē tibi videtur?/EV:Mihi certe/SO:Conare igitur tu quoq; me ita docere cuiusmodi iusti pars sanctū est ut t melito cōfestim obijciā:ne ulteri⁹ iniustitie nos:t impietatis accuset:q̄ppe cū abs te que pia:que sancta:queue cōtraria sunt ad sufficiētiā didicerimus. EV:Eā iusti partē o socrates sanctū t piū esse reor:que circa deorū curā uersat:que vo ad hoium curā pertinet/reliquā esse iustitie partē.SO:Probe o euthyphron dicere mihi videris:sed paulū quid ultra req̄ro:Curā enim quā uoces/nōdū intelligo. Neq; forte dicis hāc curā talē eē: quales cure sunt:que ad alia spectāt:Ut ecce cum dicimus. Nō quiuis equos curare nouit/sz equester:an nō:EV:Prorsus.SO:Equestris nāq; facultas equorū cura est. EV:Utiq;.SO:Et uenatoria canum t buccolica boū.EV:Omnino.SO: Sanctitas aūt ac pietas cura deorū:sic ne o euthyphron asseris:EV:Assero.SO:An nō cura ois idē intendit/ut quiddā huiusmodi/bonū t utilitatē ei qō curat / afferre t ut equi ab equestri diligētia iuuant: ac meliores euadūt:An nō sic vidētur:EV:Mihi plane.SO:Et canes a uenatorū peritia:t a buccolica boues/ac reliqua cūcta similiter. Num in dānū eius qō curat/curā tēdere putas:EV:Non per iouem.SO CRA:Ad utilitatem vo:EV:Quid ni:SO: Sā ctitas quoq; cū deorū cura sit/dijs ne prodest:ac meliores efficit:Atq; id ipse cōcederes/ut cū sanctū quippiā peragas/deorū aliquē facias meliorē EV:Nunq̄ per iouē.SO:Neq; ego o euthyphrō id te dicere arbitror: lōge enim a me suspitio hec abest.propterea te rogaui qualē ne curā deorū dicerem:nō existimās huiusmodi quādam te dicere. EV:Et recte quidē o socrates:non enim talē asserо.SO: Age que nam deorū cura sanctitas erit:/EV:Qua o socrates serui dominos curant. SO CRA:Intellígo:ministra quedā deorū ut videt/cura hec erit.EV:Prorsus. SO: Potes ne dicere/ad quid suppeditet medicis cura medicoq; ministra:nōne ad sanitatē:EV:Ad hanc ipsam.SO CRA: Minister vo facultas eorū qui naues cōstruunt/ad quid illis ministrat:EV : Ad nauis fabricā.SO:Et que domorū edificatoribus nonne ad domus constructionem:EV:Immo.SO:Dic itaq; mihi vir optime / cura illa ministra deorū / ad cuius opis effectionē dijs obsequitur:perspicuū est te scire: cū diuina te nosse pre ceteris oibus affirmaueris.EV : Et uera loquor o socrates. SO CRA: Dic ergo per iouē quid est mirificū istud opus qō dij nobis ministrātib⁹ faciūt:EV : Multa profecto ac pulchra o socrates.SO:Exercitus quoq; duces multa t pulchra efficiūt o amice/uerūtamē precipuū dicer es opus illorū eē/in prelio superare:an nō:EV:Quid ni:SO:Multa preterea atq; pulchra ut arbitror agricultores:summa tū illorū est:ex terra alimēta colligere. EV:Prorsus.SO: Multorū vo:pulchrorūq; facinorū que dij pficiūt/que nā summa existit:/EV:Etiā paulo ante dixi o socrates:prolixi opis esse hec oia perfecte cōprehēdē. Si aūtē nūc tibi simpliciter dico q̄ siquis grata dijs loq̄ t agere nouit / uouēs:atq; sacrificās/hec sancta sunt:atq; hec officia tum domos proprias tū ciuitates cōseruāt.Cōtraria vo impia sunt/t vniuersa peruertūt ac perdunt.SO CRA:Paucissimo⁹ admodū o euthyphron si uoluisses/summā eorū que rogabā explicuisses/sed videris nequaq̄ proptus t libēs ad me docendū accedē:t nūc utiq; posiq̄ id psensisti/dehortatus es atq; aduertisti:qō si respodisses forte sanctitatē abs te didicissem:nūc aūt/necesse est enim interrogātē iterrogatū sequi quacūq; ducit / quid rursus dicis sanctū eē atq; sanctitatē:/ nōne scientiā quādā uouēdi atq; sacrificādi:/EV:Equidē. SO:Nōne

Adagiū Tantali talenta

Adagiū Ubi timor ibi et pudor.

ſacrificare eſt munera dijs offerre:¶ Vouere autē a dijs petere:EV: Et maxime quidez o ſocrates. SO:Sciētia ergo ꝛ dijs dandi ꝛ ab ijs petēdi ſm hanc rationē ſanctitas erit.EV:Perpulchre o ſocrates qđ dicebam intellexiſti.SO:Auidus ſum o amice ſapiētie tue.mentēq; adhibeo:ne uerba fruſtra effundas.At mihi dicas oꝛo/que nam hec eſt miniſtratio erga deos:¶ An eſſe dicis ab ijs petere aliquid ꝛ ijs dare:EV:Certe.SO: Recte ab illis petere/nonne eſt ea petere/quibus egemus:¶ Recte autē dare ea quib⁹ indigēt/illis offerre:¶ Neq; eniz artificioſum eēt ea alicui qb⁹ nō indiget elargiri.EV:Uera narras o ſocrates.SO: Mercatura igit quedam o euthyphꝛon inter deos ꝛ hoies mutua ſanctitas erit.EV:Mercatura ſi ſic eā nominare lubet.SO:At nihil mihi placet / niſi ſit uerū:Dic ergo que nā dijs ex muneribus noſtris utilitas.Que enim dent vnicuiq; patere pōt. Nihil enim nobis eſt bonū quin illi prebeāt:que vo a nobis accipiūt:quid illis cōferūt:¶ An tanto ipſis in hac mercatura preſtamus:ut cum nos oia ab illis bona ſuſcipiamus / ipſi nihil a nobis boni repoꝛtent:¶EV:Num opinaris o ſocrates deos:ijs que a nobis accipiunt/aliqua ex parte iuuari:SO:At quid tandē erūt hec noſtra dona dijs oblata.EV THY:Quid putas aliud q̄ honorē ueneratiōnē ꝛ ut modo dixerā gratiā:SO:Gratū igitur erit o euthyphꝛon ſanctū:nō autē utile aut placitū dijs. EV:Reor eqđē maxime omniū placitū.SO:Hoc igit iterū ſanctū eſt:dijs placitū. EV: Maxime. SO: Et miraris cū hec dicas:q̄ rationes tibi nequaq̄ cōſiſtere/ſed uacillare potiꝰ uideant:ac meueluti dedalū culpas: q̄ eas nutare cōpellā cū tū ipſe lōge admodū artificioſioꝛ ſis q̄ dedalus / dū ipſe facis ut ſermones circulo reuoluant.An non ſentis oratiōnē rurſus in idez refluere:¶ Meminiſti in ſupioꝛibus ſanctū ꝛ amicū deo haud eadez: ſed diuerſa inuicē apparuiſſe:EV:Meminī.SOCRA: Nunc vo nequaq̄ animaduertis te ſanctum deo placitū dicere:hoc autē nihil aliud eſt q̄ deo amicū:An nō:EV:Omnino.SO:Ergo aut tunc non recte cōceſſimus/aut ſi recte tūc/modo nō recte iudicaremus.EV:Uidet.SO:Igitur a principio rurſus qđ ſanctū ſit/examinandū eſt. Mā ego anteq̄ diſcā uolens ac libēs adſtare nequaq̄ uereboꝛ.Sed ne me contēnas immo mētē penitus adhibēs q̄ maxime nunc exprime ueritatem. Noſti enim ſiqs hoium alius. Neq; dimittendus es quē admodū protheus priuſq̄ dixeris. Mā niſi liqdo ſanctū ac prophanum nouiſſes/nunq̄ mercēnarij cuiuſdā gratia: virū ſenē ꝛ patrē ut reum mortis perſeq̄ ſtatuiſſes.Sed deos timuiſſes/ne forte minus id recte aggrederēris:atq; ex hoium conſpectu erubuiſſes. Nūc autē noui q̄ plane ſanctum ꝛ prophanū cogſcere opinaris:Dic ergo o optime euthyphꝛon:neq; nos celes qđ ipſum exiſtimes:¶ EV:Alias o ſocrates:nūc iam alio propero:horaenim eſt ut abeā.SO:Quid agis amice:¶ Magna de ſpe me nunc abiens deieciſti:qua ſperabā abste quid ſanctū qđ nō ſanctū diſcere atq; ita meliti accuſationē liber euadere:oſtēdens illi q̄ ab euthyphꝛone diuinoꝛ ſapiētiā adeptꝰ fuerim: neq; ulteriꝰ ex mea rudiq; ſnia nouū aliqđ de diuinis inductur⁹ ſim. ſed reliquū omne tps melioꝛ admodū ſim victurus. ¶Finis Euthyphꝛonis.

¶Argumentū Marſilij in Parmenidē de vno rerum omnium principio.

Cum Plato per oēs eius dialogos totiꝰ ſapientie ſemina ſparſerit/in libꝛis de rep.cuncta moꝛalis philoſophie inſtituta collegit:oēz naturaliū rerū ſcientiā in timeo: vniuerſaz in parmenide cōplexus eſt theologia:cūq; in alijs longo interuallo ceteros philoſophos anteceſſerit in hoc tandē ſeipſum ſuperaſſe videt:ꝛ ex diuine mentis aditis intimoq; philoſophie ſacrario celeſte hoc opus diuinitus depꝛomp ſiſſe:Ad cuius ſacrā lectionē quiſq; accedet prius ſobꝛietate animi mētiſq; libertate ſe pꝛeparet q̄ attrectare myſteria celeſtis opis audeat.hic eniz diuꝰ Plato de ipſo vno ſubtiliſſime diſputat: quemadmodum ipſum vnū rerū oium pꝛincipiū eſt: ſuper oia/oiaq; ab illo. Quo pacto ipſum extra oia ſit ꝛ in oibus oiaq; ex illo per illud atq; ad illud: At huius qđ ſup eſſentiā eſt/vnius intelligētiam gradatim aſcendit:Unū quippe in triplici oꝛdine reperit: In ijs que fluūt/atq; ſenſibus ſubijciunt:ꝛ ſenſibilia nominant.In ijs etiā que ſemp eadē ſunt: ꝛ intelligibilia nuncupātur/nō ſenſibus amplius / ſed ſola mēte percipiēda. Nec in ijs tantū uerūctiā ſupza ſenſum ꝛ ſenſibilia/intellectūq; ꝛ intelligibilia ipſum vnum exiſtit. Quāobꝛē hoc in dialogo zenon eleates pꝛimo parmenidis pythagoꝛici diſcipulus vnū eſſe in ſenſibilibus pꝛobat/oſtēdēs q̄ ſi hec multa cēnt:nullo modo vniꝰ natura participātia/errores plurimi ſequerent:Deinde ſocrates zenoni nō repugnās quidem/ſed cum altius eleuās/ad cōſiderationē vnius ꝛ vnitatū/que in rebus intelligibilibus inſunt: pducit ne in hoc vno/qđ ſenſibilibus ineſt/moꝛetur.Ex hoc igit ad ideas inueſtigādas pueniūt: in quib⁹ rerū vnitates cōſiſtūt:poſtremo parmenides ipſe ſenioꝛ haud quaq̄ ſocrati cōtradicēs/ſed incohatā contēplationē eius abſoluēs/integrā idearū explicat rationē:Ubi quatuoꝛ de ideis queſtiones inducit: pꝛimo utrū ſint: ſcōo quoꝛ idee ſint ꝛ quoꝛ minime. Tertio quales ſint/quāue vim habeant:quarto quomodo ab ijs que infra ſe ſunt/participant:hinc iam ad vnū qđ ſup intelligibilia ꝛ ideas exiſtit aſcendit ipſe/nouēq; de illo ſuppoſitiōes adducit.Quinque ſi vnū ſit/quatuoꝛ:ſi nō ſit vnū/querēs quid utrinq; ſequat:he vo ſuppoſitiones a triplici vniꝰ ꝛ duplici ipſiꝰ nō eſſe partitione ducunt.Unū quippe triplex ſup eſſe in eſſe poſt eē repertū. Ipſum vo nō eſſe gemine conſideratioꝛi ſubijcit:Aut eniz nullo modo eē/ aut partim eſſe:partim non eſſe quis cogitat. pꝛima itaq; ſuppoſitio tractat/ſi vnū ſup eſſe exiſtit/quid circa illud ad ipſum ꝛ ad alia ſequit.Secūda/ſi vnū cū eē eſt/quomodo ſe habet ad ſeipſuz atq; ad alia. Tertia/ſi vnū ſub eē ponit qđ illi ad ſeipſum aliaq; contingit.Quarta/ſi vnū ſup eē cōſiſtit / quomodo ſe habēt alia ꝛ ad ſe ꝛ ad vnum.Quinta/ſi eſt illud vnū qđ cū eē locat/qđ alijs ad ſe ꝛ ad illud accidit. Sexta/ſi nō eſt vnū/ita ut partim ſit/partiz minime ſit/qua ſe ratione ad ſeſe ꝛ ad alia hēat:Septima/ſi nō eſt vnū/ita ut nullo modo ſit/quo pacto ſe habet

ad seipsum atq; ad alia. Octaua/si nō est vnū ita:ut partim sit:partim nō sit/qd aliis ad se ꝛ ad illud eue niat. Nona/si nō est vnū:ita ut nullo modo sit.quid alia ad sese ꝛ ad illud veniq; patiātur. In ijs oībus generatiz itēdit parmenides potissimū hoc asserere q; vnū oiuz pncipiū sit/eoq; posito ponant oia/sub lato autē / interimant:Itaq; in primis quinque sup positionib⁹ qnque rerū gradus posito vno in rerū ordine tradit. In quatuor vo sequētibus inqrit quot absurda quot errores quātaq; mala ipso vno subla to sequātur. Prima ex qnque superioribus de vno su premoq; deo disserit:quomodo procreat disponitq; deorū sequētiū ordines.secūda de singulis deoz oz dinibus:quo pacto ab ipso deo proficiscunt.Tertia de diuinis animis.Quarta de ijs que circa materiā fiūt:quomodo a supernis causis producūtur.Quin ta de materia prima quēadmodū suapte natura spe cierū est expers/ꝛ a primo vno dependet.Illud insu per aduertēdū est/q; in hoc dialogo cū dicit vnū py thagoreoz more queq; substātia a materia penitus absoluta significari potest:ut deus:mēs: anima.Cū vo dicit aliud ꝛ alia:tam materiā q; illa:que in mate riam fiunt/intelligere licet. His ergo premissis atq; seruatis ad ipsum dialogum ueniamus.

¶ Parmenides de vno rerum omniū principio.

CEPHALVS:ADIMANTVS:ANTIPHON GLAVCON:PYTHODORVS: SOCRA TES:ZENON:PARMENIDES. CEPHA:

Dum domo e clazomenis athenas pro fecti essemus:iuxta forū adimantū ꝛ Glauconē offendimus.Et manū meā prehendēs adimantus:salue inquit o cephale/ꝛ siquo indiges qō nostre fa cultatis sit:iube. At ego inq; ad id ue ni in quo uestra opera indigebo:expone inquit:quid sit quo indiges:Cū ego fratri uestro germano qō no men erat:nō enim memini.Erat enim ferme puer / quādo huc e clazomenis accessi:longū vo interces sit tēporis interuallū: patri tamē eius pyrilāpes nomē fuisse arbitror:prorsus inqt:ipsi vo nomē antiphon. sed quid potissimū queris? Isti inq; cōciues mei ar dentes sunt sapiētie amatores:audierūtq; hūc anti phonem diu pythodoro zenonis socio familiariter usum:rōnes quas quondā socrates:zenon:atq; par menides inuicē pertractarūt / cum a pythodoro fre quētius accepisset:memoria retinere. Vera inqt di cis:Has itaq; audire desideram⁹:Haud difficile id est:nā dū eēt adolescētulus/eas diligēter meditabat Nūc vo apud auū: cui idem est nomē:circa rē eque strem ut plurimū uersat.Ceterū si opus est/ad eum pficiscamur.Nuper enim hinc domū abijt:habitat aūt prope in melita.Cū hec dicta fuissent/accessim⁹ domiq; inuenimus Antiphonē frenū quoddā aptan dū fabro tradentē:Postq; vo ab illo discessit/ꝛ fra tres/nostri aduentus causam retulerūt/agnouit me ex priori illuc accessu:ꝛ ꝓgratulatus est. Nobis aūt orantibus ut disputationē illā referret/primo quidē recusabat:esse enim operā nō mediocrem deinde ta mē exposuit.Dixit ergo antiphon pythodorū enar rasse/zenonē atq; parmenidē uenisse quondā ad ma gnorū panatheneorū celebritatē: ꝛ parmenidē iam senē fuisse atq; canū/aspectu decoz/annos ferme qnque ꝛ sexaginta etatis agētē.Zenonē vo annos pene quadraginta natū:procero insuper ꝛ grato corporis habitu:parmenidiscq; familiarē.Diuer tisse aūt illos ait apud pythodorū extra menia in ceramico:quo etiā aduentasse socratē / aliosq; cū socrate plurimos: scripta zenonis audire cupien tes: Nā tūc primū ab illis in eā urbem inuecta:so cratē vo co tēpore admodū iuuenē extitisse: legis se autē illis zenonē ipsum: parmenidē enim forte extra domū fuisse: Ac parū supfuisse legēdū/quan do se intrasse domū vna cum parmenide ꝛ aristo tele qui de triginta viris vnus fuit / pythodorus aiebat:Unde pauca que legēda restabāt audisse: Ueruntamē a zenone prius omnia percepisse.

Quorum ijs auditis/socratē vixisse ait uti primā sermonis primi suppositionē ite rum legeret.Qua lecta statim sic intulis se:Quomodo id dicis o zenon q; si mul ta sunt ea que sunt/oportet illa similia atq; dissimi lia esse hoc autē esse impossibile: Neq; enim dissi milia:similia:neq; similia dissimilia eē posse. Nō ne sic dicis:Sic certe rñdisse zenonē: Nōne si im possibile est:dissilia silia esse:ꝛ silia dissilia/ēpossi bile etiā multa esse:Nā si multa eēnt:impossibilia ista cōtingerēt:Rum hoc est:qō sermones tui uo lunt:neq; aliud quicq; intendūt/q; per oia que di cunt asserere q; multa nō sint huiusq; ipsius vnā quāq; rationē coniecturā esse putas: ac totidē cō iecturas inuestigasse te cēses/quot rationes attuli sti q; multa nō sunt:Sic ne dicis? An ipse nō recte percipio:Immo respōdisse zenonē/optime quid hec scripta sentiūt/intellexisti.Intelligo dixisse so cratē o parmenides q; zenon iste nō amicitia solū cōspirare vult tecū:sed ijs etiā:que cōposuit.Idē enim quodāmodo qō ꝛ tu/scripsit/uerū permuta tione quadā nos decipere tentat:quasi aliud q; tu dicat.Nā tu in poematib⁹ vnū ais esse ipz omne: atq; huius argumēta q; pulcherrima exhibes:hic vo rursus non multa esse ait:coniecturasq; ꝛ ipse permultas ac ualidas prebet. Dū ergo alter vnū dicit/alter nō multa/ꝛ cū in modū utercq; loquit / ut nō videant idē inferre cū tñ eadē ferme dicāt / videntur nobis ista supra nos dici. Ita est o socra tes dixisse zenonē: nō omnino tamē ueritatē eorū que scripta sunt/persensisti: q; uis ceu canes lace ne bene trāscurris ꝛ inuestigas dicta.Sed primū quidē hoc te latuit / q; nō omnino sic se extollunt huiuscemodi scripta:ut eā ob causam scripta sit: quā tu putas ut hoies celēt:quasi egregiū quiddā hinc efficiat.Verū tu quidē cōtingēs quiddā dixi sti.Sunt autē hec reuera cōscripta in suffragium Parmenidis aduersus eos qui illū carpe nitunt/ dicentes:siquidē vnū sit omne / ridicula plurima huic opinioni/ac etiā repugnātia sibi penitus euē tura:hec quoq; scripta eos qui multa esse uolunt/ impugnant/ac plura obijciūt:ut pateat multo ab surdiora ex opinione illorum sequi:q; scilicet mul ta sint/q; ex opinione parmenidis q; sit vnū/sicjs diligēter examinauerit.ob hāc itaq; contētionem in ipsa iuuētute librum composui:quē surripiens quispiam edidit anteq; cōsultare mihi liceret/an

efferendus esset in lucē nec ne? Id ergo te fugit o socrates / q̄ existimas non a iuuenili certamine / sed a senili ambitione scriptum fuisse. Verūtamē ut dixi / non inepte coniecisti. Accipio inquit socrates: & puto sic se ut dicis habere.

Sed hoc mihi respōde: putas ne eē ipsaz per seipsam speciē quādā similitudinis? & huic aliā quandā contrariā dissimilitudinis speciē: in quib⁹ duobus & ego & tu participem⁹ & alia que utiq; multa uocam⁹? atq; ea quecūq; in similitudine participāt / similia fieri eatenus / quatenus participāt? que vo dissimilitudine dissimilia & que utrisq; utraq;. Quod si oia in utrisq; cōtrarijs existētibus participāt / & quia utrorūq; participia sunt / similia & dissilia inter se sunt / qd mirū? Siqs enim ipsa similia dissimilia eē diceret / ul dissimilia ipa / similia mōstrū quoddā / ut arbitror esset: Sinautē participantia in utrisq; quispiaz utraq; pati assereret / nihil mihi o zenon mirandū esse videret. Neq; etiā id mirarer: siqs cuncta vnū diceret: ex eo q̄ in vno participant: atq; hec eadē rursus multa / quia in multitudine quoq; participāt. At si qō ipsum vnū est hocipsum multa esse ostēderit / & ipsa multa / vnū / iam summope admiraboz. Ac de ceteris oibus eodē modo: Hā si genera ipsa & spēs & in seipsis asserat ista cōtraria in se recipe. admiratione profecto dignū erit. Etenim siquis me vnū ac multa esse demonstret / cur mirandū: siquidē uolēs multa me asserere / dixerit alia esse dextera mea / sinistra alia / alia anterioza / alia posterioza: & supioza deniq; ac inferiora similiter: multitudinis quippe ut arbitroz / particeps ipse sum: & quādo vnū me ostēdere uelis: dixerit / q̄ e nobis qui septē sumus / ego vnus homo sim: vni⁹ particeps / similiter nihil mirū. Quā obrem uera utraq; affirmant. Si ergo quispiā talia conet vnū & multa eadē demonstrare / lapides videlicet ac ligna & reliqua huiuscemodi / vnū & multa ipsum ostēdisse fatebimur non tamē vnum multa / neq; multa vnū: neq; mirabile quippiā predicasse: sed qō oēs cōfiteremur. At siquis eoz um que paulo ante dixi / primū quidē species ipas ꝑz seipsas seorsum distingueret / ueluti similitudinez: dissimilitudinē: multitudinē: vnū statū: motū: cetera q; huiusmodi / deinde in seipsis ista cōmisceri secerniq; posse assereret obstupescerē equidē o zenon. Et si ea que scripsisti / ut virū forte decet / pertractata eē reor. multo tamē magis mirarer atq; letarer: siquis posset hāc eandē questionē in ipsis speciebus penitus implicitā quēadmodū in reb⁹ que vident expositū est: ita & in ijs que ratione cōprehendūtur / clarius explicare: Dū hec socrates diceret: aiebat pythodorus se putasse parmenidē & zenonē in singulis esse aduersus socratem indignatos: Eos autē summa quadā attētione auscultasse / ac frequēter alterutrū respiciētes subridisse / quasi socratem admirātes. Unde cum finē socrates loquendi fecisset: dixisse parmenidem o socrates q̄ dignus es admiratione ꝓpter impetū quo

a ad rationes promptus accedis.

Verum mihi dicas oro. Tu ita ut dicis seorsum quidem ipsas species discreuisti / seorsum etiā speciebus participantia: videturq; tibi quiddā esse ipsa seorsum similitudo: cuius & nos participes sumus: & vnū rursus ac multa: & oia quecūq; nuper a zenone audisti. Mihi quidē videt socratē respōdisse: Num talia quedā inquis / rogasse parmenidē / ceu iusti speciē quādā ipsam per seipsam & pulchri & boni atq; oīum deniq; taliū: prorsus. Hunc̄d speciem hoīs seorsum a nobis & ceteris eiusdē generis. & ignis etiā & aque speciē? Sepenumero inquit socrates in hac sum ambiguitate uersatus utrum de ijs perinde ut de supioribus dicēdum sit / an secus? Utrum de ijs etiā dubitasti o socrates / que ridicula forte / qs putet / sicut de pilis lutoue & macula: & alijs ignobilissimis rebus atq; vilissimis. Num ambigis utrū ponēda sit horū cuiusq; separata species: aliud quiddā ab illis existēs / uel eorū que nos ptractam⁹ siue nō? Nullo pacto inquit socrates / sed hec que videmus hec & esset. speciē vo quandā illorum esse putare / forte nimis ridiculum esset. Aliquādo me olim ea cogitatio perturbabit: ne quid forte sit de oibus idē: postq̄ vo paulisper institi / inde discessi / metuēs ne in profundā deliratiōnē mersus forte perirē: Unde reuersus ad ea que species habere prediximus / circa illa iam uersor: Iuuenis adhuc es o socrates: nec dū te philosophia cōplexa est. Amplectet autē ut mea fert opinio / quādo nihil istorum neglexeris: nunc vo ad opiniones hominū ob etatē respicis.

Et hoc mihi dicas. Videné ne tibi ut aiebas species quedā existere / & ea que illis participāt / illarū cognomēta sortiri: ueluti similitudine participātia: similia magnitudine magna: pulchritudine atq; iustitia / pulchra & iusta uocari? & maxime quidē inquit socrates: Nonne qō cūq; speciei particeps fit / uel totā spēm uel partē accipit? An est alius preter istos participādi modus? Et qs ali⁹ socrates ait: Utrū videt tibi tota species in vno quoq; multorum esse vna existens: an aliter? Quid prohibet esse vnā? Unū ergo & idē in multis seorsum positis totū simul vnū erit. atq; ita ipsum a seipso seorsuz existet: Nequaq̄ inqt socrates. Verū sicut dies vnus deniq; ubiq; simul adest / nec ipse tamen a seipso secernit: ita nil prohibet quālibet speciē vnā & eandē simul multis adesse: nec tamē a seipsa secerni: Belle o socrates vnū idē simul in multis ostēdis: ac si super multos uelamen quoddā extēdēs: dicas vnū in multis totū esse: nōne tale quiddā dicis? Forsitan: An ergo totū uelamē singulis uel pars eius alia alteri aderit? pars. Diuisibiles igit inqt o socrates spēs erūt & que illis participāt / partē capiēt: nec amplius in quolibet tota / sed pars cuiusq; vnū erit. Sic apparet. Voles ne o socrates vnā speciē reuera diuidi ac etiā vnā eē? Nullo modo. Cōsidera itaq; si ipsā magnitudinē partiaris & vnūquodq; plurium magnorū parte magnitudinis minore q̄ ipsa sit: magnū erit nōne procul a ratione videbitur? prorsus. Quid vo ipsius equalis parte vnūquodq; paruum participās / habebit quo minore existente q̄ ipsum equale id qō habet / equale alicui sit? Impossibile: Sed & aliquis nostrū ipsius parui partē habebit / qua ipsum paruū maius est / q̄ppe cū ea pars ipsius existat: atq; ita ipsum paruū maius erit. Id autem cui ablata pars addicit minus erit: & nihilo maius

q̄ antea fuerit: Istud inquit fieri nō posse: Quo igit modo o socrates ait/cetera speciebus participabūt/ Cum nec ſm totas neq; ſm partes cape queant: per iouē non leue quiddā hoc ad determinādū videtur. Ad illud aūt q̄d ais? Quid nā? Reor te ex hoc vnā quālibet speciē ponere. Cū plura quedā magna tibi videnť/vna quedā forsan idea tibi videť/per oia respicieti: vnde ipsum vnū magnū esse putas: Vera dicis: Quid si ipsum magnū atq; alia que magna sunt aio codē modo per oia respicias/nōne vnū quiddā magnū iterū apparebit/quo hec oia magna videri necesse est: Apparet. Iccirco alia iā magnitudinis spēs preter ipsaz magnitudinē ⁊ participātia magnitudine/iterū elucebit: ⁊ in ȳs oibus alia rursus: quatenus vniuersa sint magna: nec amplio vnaqueq; spēs vna erit: sed numero potio infinite: At forsitan inq̄t socrates quelibet harū specierū notio quedā est nec alibi esse q̄ in animis potest: sic enim vnaqueq; vna erit: nec cōtingent ulterius: que dicebanť. Quid ergo inquit: quelibet notio vna est: notio autē nullio notio? At hoc impossibile: Sed cuiusdā? Cuiusdā sane: existētis uel nō existētis? Existētis: Nuq; vnius cuiusdā q̄ notionē illā in oibus sequētē intelligere licet ideā vnā: prorsus: preterea nonne species erit hoc q̄ intelligit vnū esse/semper in oibus idē? Necessarium hoc quoq; videť: Quid vo inq̄t parmenides/an nō necesse est/cū cetera speciebus participēt / ex notionibus vnūquodq; cōstare ⁊ intelligere singula: uel cū sint notiones: nihil tamē intelligere? Sed neq; id inquit ratione habet: uerū q̄maxime sic ista mihi se habere videnť: has quidē species tanq̄ exēplaria in natura cōsistere: cetera vo ȳs similia fieri: atq; esse simulachra: nec aliter ista speciebus participare q̄ q̄ illis similia fiūt. Siquid igit ut ais speciei simile est: num possibile est speciē ipsam nō esse similē eius q̄ ipsi simile factum est? quatenus ipsi factū est simile? An cogitari potest simile nō esse simili simile? Non certe. Simile autē nōne vnius eiusdē speciei necessario particeps est/cuius ⁊ illud cui simile sit: Necesse est: At quo similia participātia similia fiunt: nonne illud ipsa species erit? Omnino: Nō igit pōt quicq̄ speciei simile esse/nec species alteri. Nā preter ipsaz speciē species alia semper emergeret: q̄ si illa cuiq̄ sit similis/alia rursus nec vnq̄ progressus iste cessabit: q̄n noua species semp occurret: si species participāti similis sit: Verissima loqueris: Non ergo per similitudinē cetera speciebꝰ participant: sed alius quidā preterea querēdus est participādi modus: Appa ret. Cernis o socrates quāta sequit ambiguitas siqs quasi species sint: ipsas ſm seipas distinguat? Et maxime inquit. Scito insup te nondū ut ita dixerim cōprehēdere quāta sit difficultas si vnūquodq; existētiū vnā speciē semper quiddā distinguēdo posueris: Quomodo id inq̄t? Multa quidē alia sunt sed hoc est maximū: siquis asserat illas dinosci nō posse / cū sint tales quales esse species oportere dicimꝰ/Eum sanc qui ista diceret: nō posset aliquis redarguere nisi multarū rerū peritꝰ sit qui dubitat: ⁊ ingeniosus. uelitq; preterea sequi demōstrantē/diū plurima lōgo ordine trāsigit: ueruntamē nec etiā persuaderi potest: qui ignotas illas esse coget. Cur o parmenides ait socrates? Quoniā o socrates arbitror ⁊ te ⁊ quē uis aliū quicūq; essentiā quādā cuiusq; ipsam ſm seipsam existentē ponit / nullā nobis inesse speciē cōcessurū. Quo enim pacto inquit socrates ipsa ſm seipsam esset? Recte loqueris. Nōne igit quod cunq; ex ideis inuicē respiciūt: que sunt ipse ad se ipsas essentiā habēt / nō autē ad ea que circa nos sunt: seu simulachra siue quomodocunq; illa quispiā nominet: quibus nos participātes singula eē denoiamur. Que vo circa nos sunt illis equoca: ipsa similiter ad seipsa non ad species sunt: ⁊ sui ipsorū non illarū quecūq; rursus similiter nuncupant: quomodo dicis inquit socrates: Veluti siqs nostrū alicuius dominus aut seruus sit/nō ipsius domini q̄d dominus est/seruus existit: neq; ipsius serui q̄d seruus est / dominus est qui dominus dicitur: sed hec utraq; est tanq̄ homo: Ipsa vo oīa tio seruitutis ipsius existit id q̄d est: ⁊ ipa iterum seruitus eodē modo ipsius oīationis est seruitꝰ: Nec ea que nobis insunt ad illa: nec etiā que illic sunt/ad nos referunť: Sed ut dixi ipa sui ipsorū ⁊ ad seipsa sunt: ⁊ que hic sunt/similiter ad seipsa respiciūt: Intelligis ne q̄d dico: prorsus intelligo. nōne ⁊ sciētia ipsa q̄d sciētia est/illius ipius q̄d est ueritas: scientia est. Omnino quidē: Quelibet rursus sciētiarū que est q̄d est alicuius existētium est sciētia/an nō: profecto: Sciētia vo nostra / nonne ueritatis que circa nos/sciētia erit? Et rursus vna queq; nostra scientia: vniuscuiusq; eorū que circa nos sunt/sciētia. Necesse est. Verūtamē ipsas species neq; nos habere/neq; circa nos esse posse assentiris: Nō profecto: Cognoscunť ne ipsa sciētie specie genera ipsa que singula sint? Certe. Quā spēz nos haud habemꝰ? Nō certe: Nulla igit spēs a nobis cognoscit: cū ipsius sciētie particeps minime simus. Nō apparet. Ignotū itaq; nobis ipsuz pulchrū ⁊ ipm bonū est ⁊ oīa deniq; que ut ideas esse supponimus. Videť: Cōsidera ⁊ hoc etiā grauius: Quid nā? Num fateris si est ipsum quiddā sciētie genus: multo illud prestātius eē hac nostra sciētia: ⁊ ipsam pulchritudinē ac reliqua eodē pacto: Immo: Nonne siquid aliud est ipsius scientie particeps: nullū nisi deū dices supremā habere scientiā? Necesse est. Num poterit deus cū ipsam sciētiā sit amplexus hec nostra dinoscē? Cur nō? Quoniā inq̄t parmenides confessi sumus o socrates neq; species illas ad nostra vim habere quam habēt: neq; nostra etiā ad superna: uerū utraq; ad seipsa referri. Cōsensimꝰ plane. Ergo si apud deū suprema ipsa dominatio est: atq; ipsa supma sciētia / nunq̄ aut dominatio ipsa nobis dñabitur: aut ipsa sciētia nos / uel aliud nostrorū quicq̄ cognoscet: sed ⁊ nos similiter dīs minime imperabimus impio nostro: neq; diuinū quicq̄ scientia nostra pcipiemꝰ. Et illi itē eadē rōne nec nostri erūt dñi neq; res humanas cū dīs sint/aiaduertent. At nōne ualde mirabilis inq̄t: hic sermo videbit: siqs deū cognitiōe priuaucrit: hec q̄dē o socrates inq̄t parmenides aliaq; preter hec multa necesse est specieb⁹ cōtingere/siquidē he rerū idee sint: ⁊ aliquis ipsam quādā vnāquanq; speciē determinet. Unde uacillat quisq̄ hec audit: ac dubitat ne forte idee nihil sint omnino: uel si sint necesse eas esse

humane nature ignotas existimat. Adeo ut qui ista dicit/iferre aliqd videat. Et ut paulo ante di xi/mirū est q̄ sit incredibile/z viri admodū inge nioſi percipe posse q̄ sit genus quoddā cuiusq̄:z ipa ſm seipsam essentia:necnon mirabiliozis viri officiū est/hec postq̄ uenerit/alios docere posse sufficienter oia discernentē: Assentioz o parmeni des inqt socrates: que enim dicis mēti mee mirifi ce cōsonāt. Uerūtamē inqt parmenides: siqs pre dictis rōnibus motus species rerū existētiū aufe rat/neq̄ speciem ipsam vniuscuiusq̄ distinguat. haud sane repiet / quo cōuertat intelligētiā cū nō permiserit ideā vniuscuiusq̄ rerū existētiū eandē semp existere: z in hūc modū disserēdi etiā facul tatē fundit⁹ subuertet: Talē quādā rōnē tu quoq̄ precipue sensisse mihi videris: Uera dicis: Quid itaq̄ de philosophia facies: quo ūs ignoratis te uertes: haud quaq̄ discernere id in presentia vi deoz: Anteq̄ exercitatus sis o socrates: definire aggrederis: qd pulchrū: iustū: bonū: z aliarū que libet specierū: hoc enim pridē animaduerti: hic te au diens vna cū hoc aristotele disputantē: pulcher sa ne atq̄ diuinus mihi crede impetus iste tuus: quo ad rōnes aduolas. Ceterū collige teipsum/diligē tiusq̄ te in ea facultate exerce: que inutilis esse vi deē: z a multis nugatio siue garrulitas nuncupat/ dū iuuenis es: alioqn te ueritas fugiet: Quis exer citationis huiusce modus est parmenides: Iste inquit/quē a zenone audisti: Sed etiā illud tuū ad uersus hūc dictū miratus sum/cū diceres non in ūs que oculis percipiunt/eozūq̄ erroze cogitatio nē sistere oportere/sed ad ea conscēdere que quis maxime ratione cōprehendere/ac species esse pu taret. Neq̄ in hūc modū arduū eē videt: silia vi delicet atq̄ dissilia/ceteraue que reb⁹ existētibus cōpetūt explicare: Et probe quidē dixisti. Est aūt preter hoc: illud etiā obseruādū: ut nō modo si est aliquid supponas / ac deinde que ,pueniūt ex sup positione cōsideres/uerūetiā si nō sit idipsuz sup ponas si pfectius exercitari uolueris: quo pacto id ais. Uerbi causa si uelis circa istā suppositionē quā zenon inuexit/si multa sunt/quid cuēturū est ipsis multis ad seipsa z ad vnū: z vni ad seipsuz z ad multa. Ac rursus si non sunt multa/iterū cō siderādum quid accidat vni atq̄ multis / tum ad seipsa: tū inuicē. Et rursus si supposuerit esse simi litudinē: uel non esse: quid potissimū ex utraq̄ sup positione cōtingat: tā ūs que supposita sunt / q̄ ce teris oibus ad seipsa pariter atq̄ inuicē. Eadem quoq̄ de dissilitudine ratio est: de motu: statu: ge neratiōe: corruptione: eē: atq̄ nō eē: z ut vno uer bo complectar: de quocūq̄ supponit: aut esse: aut nō esse: siue quā vis aliā passionē suscipe: conside randa sunt que ex suppositione proueniant ad se ipsum/z ad quodlibet aliozū: quodcūq̄ elegeris: z ad plura z ad vniuersa siliter. z alia rursus ad seipsa atq̄ ad aliud: quodcūq̄ assumpseris siue ut existēs siue ut nō existēs ipsum posueris: si mo do absolute exercitat⁹ / ueritatē sis penitus inspe cturus: Arduū inquit opus adducis/nec te omni no intelligo. Sed cur ipse nō supponis aliquid il lud eo modo percurrēs: ut clarius intelligā: Grā de o socrates onus seni imponis. Tūc socrates cur nō ipse o zenon hāc rē discutis: Cui zeno subridens respōdit: ipsum o socrates oremus parmenidē: neq̄ enim leue qddā est/qō ait. An nō vides quātū sit ne gociū qō iubes: Quod si plures essemus haud sane id postulare deceret. Indecoz nāq̄ huiusmodi que dā in conspectu multozū tractare / atq̄ id seni preci pue. Ignorāt enīz multi q̄ absq̄ hoc discursu ac per uagatione per oia impossibile sit mētis ueritati con iuncte cōpotē fieri: Ego igit o parmenides vna cum socrate precoz/ut z mihi etiā liceat tāto tēpoze tran sacto hec audire. Cū vo hec intulisset zenon retulit: Antiphon dixisse pythodozū / se quoq̄ z aristotelē ac reliquos oēs obsecrauisse parmenidē/ut qō dixe rat: demōstraret: neq̄ aliter faceret. Tunc demū par menides necesse est inquit obtemperare/z si mihi vi deoz in id qō passus est ibicius equus incidere. Cui profecto equo athlete seniozi curruū subituro certa mē z propter experiētiā euentū extimescēti ibycus ipse se conferē iuitus inqt z ipse iā senex ad amozes regredi cogoz. Eadē rōne ego mihi admodum trepi dare videoz/cū cogito quo pacto possim iā grandis natu tā profundū disserēdi pelagus trānatare. Ob sequēdū tamē/cū z zenon ipse roget: ūdē enīz sum⁹. Unde igit incipiemus: quidue primū supponemus: An vultis postq̄ negocioſum ludū ingressi sumus a meipso meaq̄ suppositione in primis exordiar: de ipo vno supponēs/siue vnū sit siue nō/qd accidat: prorsus inqt zenon. Quis igit mihi respōdebit: An iunioz: min⁹ enim negocij prebebit/z que ipse sentit maxime respōdebit/ut eius respōsio min⁹ me defati get paratus sum o parmenides: Aristoteles inqt me nāq̄ significas/dū iuniorē rūdere iubes. Sed age/ ut lubet interroga me: tanq̄ libētissime responsurū.

Age igit si vnū est/nō utiq̄ multa erit ipsum vnū: At quomodo: Neq̄ igit partē esse il lius aliquā: neq̄ totū esse ipsum oportet: Cur naz: Pars utiq̄ totius pars est: Est. Quid vo: nōne totum est: cui nulla pars deest: pro rsus. Utrinq̄ igit ipsum vnū ex partib⁹ esset / totūq̄ existēs ac partes habēs: Necesse est: Utrinq̄ rursus ipsuz vnū multa potius q̄ vnū esset: Uerū: Oportet autē nō multa: sed vnū ipsuz existere: Oportet: sane: Itaq̄ nec totū erit neq̄ partes habebit/si vnum fue rit ipsum vnū: Non certe: Si nullā habet partē: nec principiū etiā neq̄ finē. neq̄ mediū habebit: partes enim ipsius hec essent. probe: Quin etiā principiū z finis termini cuiuslibet sunt: Quid ni: Infinitū igit ipsum vnū/cū principio fineq̄ careat: Infinitū: Er go z absq̄ figura: neq̄ enim rotūdi: neq̄ recti parti ceps est. Cur rotūdū: pozro id est/cuius extrema vn diq̄ a medio eque distāt: Id nēpe: Rectum vo cuius mediū extremis utrisq̄ precedit: Sic est: Nōne par tes haberet ipsuz vnū: multaq̄ esset si recte uel circu laris figure esset particeps: Omnino quidē: Iccirco neq̄ rectū est neq̄ rotundū/cum partes etiā nullas habeat. Recte. Quin etiā cū tale sit/nusq̄ est. nā neq̄ in alio neq̄ in seipso eē potest: Quāobrē: Si in alio esset: circulo quodā ab eo in quo esset/cōcluderetur/ passimq̄ ab illo ac multis partibus tāgeret: At cum vnū impartibile sit z rotūditatis expers / impossibi le est multifariam circulo tangi. Impossibile: Sin in

seipso esset ipsum seipsum cõplecteret:nõ aliud quid dã q̃ ipsummet existẽs/siquidẽ in semetipso sit:non enim potest quicq̃ in aliquo esse:quin ab illo etiã cõ prehendat:Impossibile certe:An non aliud quiddã eẽt ipsum ut cõprehẽdẽs/aliud ut cõprehẽsuz:nunq̃ enim idẽ ipsum totũ utraqz hec simul pateret ꝛ ageret:quo fit ut ipsum vnũ/nõ vnũ ulteri⁹/sed duo sit: Est ut dicis:Nusq̃ igit est ipsum vnũ / quãdoquidẽ nec in alio nec in semetipso est:Nusq̃:Cõsidera quo so num qõ huiusmodi est aut stare aut moueri uale at.Cur nõ ꝛ Quoniã qõ mouet/uel fert uel alterat: hi quippe soli sunt motus.Esto:Si ipsum vnũ ex eo qõ est alteret:impossibile est alteri⁹ esse vnũ:Impos sibile:Iccirco ſm alterationẽ nõ mouet:Nõ ut vide tur:nũquid ſm progressionẽ:Fortassis.Atqui si ipm vnũ ferat:uel in codẽ motu spherico circũfert/uel lo cũ aliũ ex alio mutat.Necesse.Nonne qõ circulo cir cunfert in medio cõsistere oportet/atqz alias sui par tes que circa mediũ voluãtur:hẽre ꝛ Cui vo nec me diũ neqz pars ulla puenit/quomodo id cogitari põt in circulũ circa mediũ volui:Nullo pacto:An locũ transiẽs alias alibi fit:atqz ita mouetur:forte.Num esse ipsum in aliquo/ut impossibile iã redargutũ est: Immo:An nõ multo magis impossibile ipsum in ali quo fieri:Non intelligo quomodo.Si in aliquo ali quid fit:necesse est nondũ in illo penitus esse:siquidẽ adhuc in illo cõtinue fiat/nec etiam extra illud pro sus extare/siquidem in eo iã fiat:necesse est.Si ergo aliud quicq̃ hoc patit/id solũ patitur cuius partes alique sunt:partim enim in illo iam est qõ patit:par tim simul extra:qõ aũt nullis partibus cõstat/nunq̃ in aliquo totũ eẽ:ac totũ simul abesse poterit:Vera: Quod vo neqz partes habet ullas neqz totum est/ multo magis etiã impossibile est:siue ſm partes:siue ſm totũ alicubi fieri.Apparet:Ergo nec aliquo per gens nec alicubi ingrediẽs locũ mutat:neqz in codẽ reuolutũ neqz etiã alteratũ:Nõ videt.Secũdũ quẽ libet igit motũ immobile est ipsum vnũ:Immobile: Preterea ipsum vnũ in nullo esse posse asseuerauí mus:Asseuerauim⁹.Haud igit aliquãdo in codẽ est: Quãobrẽ ꝛ quoniã iã in illo esset:in quo eodem est. prorsus.At vo nec in seipso neqz in alio ipsum vnũ esse poterat:nõ certe:Nunq̃ igit ipsum vnũ in codẽ existit.Nunq̃ ut videt.Quod vo nunq̃ in codẽ exi stit:neqz quietem agit neqz stat.Neqz enim possibi le.Iccirco ipsum vnũ nec stare neqz moueri videt. Non apparet.Itẽ nec alteri neqz sibiipsi etiã idem est:rursusqz nec a seipso nec ab alio quodã alterum/ Quid ita:Si a seipso alterũ sit/ab vno alterum eẽt: nec eẽt vnũ:Vera:Et si alteri idẽ fuerit/illõ q̃dẽ erit/ nec ipm qõ est / quapropter nec ulterius erit ipm qõ vnũ.sed aliud q̃ddã pter vnũ:Sic est.Ideo idẽ alte ri uel a semetipo alterũ dici nunq̃ debet.Nunq̃ pla ne.Sz neqz alterũ ab alio eẽ põt:donec vnũ est.neqz enim vni cõgruit/ut ab aliquo alterũ sit:sed soli ei qõ alterũ est ab alio.Alteri aũt nulli puenit:pbe:Ex eo igit q̃ vnũ est:nõ erit alterũ:an ipe putas:Nequaq̃/ q̃ nisi hoc nõ seipso:si nõ seipso:neqz ipm:Ipsum vo nullo modo alterũ existẽs a nullo alterũ est:Recte: neqz tamẽ sibiipsi idẽ erit.Cur nõ ꝛ Nõ ea est ipsius vnius natura que ipsius eiusdẽ natura est:quare:q̃a nõdũ idẽ fit aliquid alicui:vnũ efficit.qua de causa: qõ multis idem fit/multa/nõ vnũ fieri necesse est: Verũ:At si ipsum vnũ atqz ipsum idẽ nihilo discre parent.quotiẽs quid idẽ fieret:vnũ quoqz semp ef ficeret:quotiẽsqz vnũ semp ꝛ idẽ.Et maxime q̃dẽ Quapropter si ipsum vnũ sibimet idẽ fuerit:Nõ vnũ sibi existet:atqz ita vnũ existẽs / nõ vnũ erit/ Impossibile id quidẽ.Impossibile igitur ipsum vnũ aut alterũ ab alio aut sibiipsi idẽ esse.Impos sibile hac itaqz ratione vnũ nec idẽ nec alterũ aut sibi aut alteri esse poterit:Nõ profecto.Sed neqz simile neqz dissile cuipiã aut sibi aut alteri:Quã ob causam:Quia simile est:qõ ipsius eiusdem est particeps:Nempe:Ipsum tamẽ idẽ ab vno natu ra secerni ex ante dictis apparuit.Apparuit cer te:Verũtamẽ siquid preter id qõ est vnũ esse/ipm vnũ recipit/patit iam plura esse q̃ vnũ:Id autẽ impossibile est:Ita.Ob hãc causam nunq̃ ipsum vnũ:idẽ esse uel sibi uel alteri patit:Nõ videt.Er go nec simile aut sibimet aut alteri eẽ potest:Sic apparet:Nihilo tamen magis esse alterũ sustinet: etenim plura q̃ vnum esse cõtingeret:plura sane: Quod alterũ uel a se uel ab alio fit.dissile quoqz aut sibiipsi aut alteri cuidã efficit:quippe cũ illud etiã qõ idem esse recipit:simile fiat:Probe:Unde ipsum vnũ cũ nullo modo susceperit alterũ:nunq̃ quoqz dissimile siue sibimet siue alteri fiet:nunq̃ profecto.Quãobrẽ nec simile neqz dissimile vnq̃ aut sibi aut alteri ipsum vnum est:Non ut vide tur.Preterea cum huiusmodi sit/nec equale etiã nec inequale cuiq̃ uel sibi uel alteri:Quid ita ꝛ Quod equale est earũdẽ mẽsurarũ est quarũ ꝛ il lud cui equale dicit:Sic est:Quod maius est uel minus/quo ad illa quib⁹ cõmẽsurabile est/minori bus quidẽ plures mẽsuras habet:maiorib⁹ autem pauciores.Certe:Quibus autẽ incõmensurabile: quo ad hec quidẽ minorũ ꝛ quo ad illa vo maiorũ mẽsurarũ erit:quid ni:Nonne impossibile est qõ nullo modo ipsius eiusdẽ est particeps/aut mẽsu ras easdẽ aut aliud qõ vis idẽ sortiri ꝛ Impossibi le.Itaqz nec sibi:nec alteri erit equale:quippe cũ mẽsuris eisdẽ nõ utat.Minime ut apparet.Quin etiã si pluribus aut paucioribus mẽsuris circũscri bet:totidẽ partibus quot ꝛ mẽsuris constabit:rur susqz nõ amplius vnũ erit:sed tot potius/quot ꝛ mensure insunt.Recte.q̃ si vnius mẽsure sit/equa le utiqz ipsi mensure fieret:uerũtamẽ impossibile esse apparuit ipsum vnũ equale cuiq̃ esse:Appa ruit certe.Quid igitur nec vnius mẽsure est parti ceps neqz multarũ neqz etiam paucarũ:nec ullo modo ipsius eiusdẽ/nunq̃ sibiipsi ut videt erit eq̃ le:nec etiã alteri:nec maius pterea aut minus uel semetipso uel alio:Sic prorsus se habet.An forte antiqui⁹ aut iunius aliquo uel etiã coetaneũ ipm vnũ apparet:quid prohibet:Id sane:quoniam si eandẽ eratẽ uel secũ uel cũ alio quopiã aget:equa litate ꝛ similitudine tẽporis particípabit:ostẽsum est tamẽ nec equalitatẽ nec similitudinẽ ipsi vni ul lam adesse posse.Ostẽsum profecto.Nonne hoc quoqz diximus nec inequalitatis neqz dissimilitu dinis cõpos existere:q̃ maxime ꝛ quo igit pacto qõ huiusmodi est/senius aut iuni⁹ aliquo uel eta te par ulli esse poterit:Nullo modo:Ergo ipsum

vnum

vnum nō iunius nō senius nō etate par aut ad se ipsum aut ad aliud erit. Non apparet. Item nec in tēpore etiam ullo pacto ipsuz vnū cum tale sit/ erit vnq̄. Etenim necesse est quicq̄d est in tēpore/ seipso semp senius fieri. Necesse. Et qō seni⁹ sem per iuniozi seni⁹: Cur nō: Itaqz qō seipso fit seni⁹ seipso etiā simul iunius fit: siq̄dē aliquo senius esse debet. Quō dicis: hoc modo: Oppositū alterū al teri nihil fieri oportet/ opposito altero iaz exīte. sed hoc iam exīte/ iam esse preterito illo preterijsse: futuro fore. dum vo fit vnū opposituz/ alterum quoqz oppositū nec preterijsse: nec fore: nec eē: sed fieri: nec aliter esse. Necesse. At vo senius oppositum quiddā est iuniozi nec alteri penit⁹ ulli: est qō ergo seipso fit seni⁹/ Necesse est simul quoqz seipso iunius fieri/ Videt. Quinetiā nec longiozi seipso tēpore neqz breuiozi fieri/ sed per equale semp tēpus secū ipso fieri: z esse: z fuisse: futurū esse: ac fore. Necessaria quoqz hec sunt: Necessariuz ergo videt quodlibet eoz que in tēpore sunt/ atqz hoc tali participāt/ eādem secū ipso etatē agere/ ac senius seipso simul: z iunius fieri. Apparet. Ipsi vo vni nulla prorsus exīs passionib⁹ accidit. Nulla. Nullius ergo tēporis particeps/ nec in aliquo tēpore/ Non sane ut ratio dictat. Quid igit ipsum erat: fuit: fiebat/ nōne participationē tēporis quandoqz p̄teriti significare vident: Quinimo. At vo erit: fiet: factū fuerit/ an nō futurū nobis designāt: Futurū. Est autē z fit/ pītis sunt tēporis note. Dino quidē. Si ergo ipsum vnū nullo prorsus participat tpe: nec fuit vnq̄: nec fit: neqz est: neqz fiet: neqz factū erit: neqz erit: Verissima hec sunt: Nuz pōt quicq̄ essentia aliter q̄ sm istoz aliqō participare: Non aliter. Nullo modo igit est ipsuz vnū: haud quaq̄ videt. Non itaqz ita est ut sit vnū: eēt enim iam ens z eēntie particeps/ immo ut videt ipsum vnū neqz vnū est: neqz est siq̄d huic rationi credēdū. Apparet. Ei vo qō non est: nū est uel ipsi uel ipsius aliq̄d: At quomodo: Nō itaqz nomē illi est/ nō sermo/ nō scia quedā: non sensus: non opinio. Nō videt. Quapropter nec noiatur: nec dicitur: nec opinione cogitat: nec cognoscitur: neqz ab aliquo exīs que sunt/ sentit: haud sane videt: An possibile est ista circa ipsum vnum sic se habere: non ut mihi videtur.

Vis ne iterū ad ipsam suppositionē uelut a principio redeamus: psiderātes siquid forte redeūtib⁹ nobis aliter se habere videat: Volo eqdem. Nōne si ipsum vnuz est/ cōfessi sumus que circa illud eueniūt: cuiusmodi esse oporteat: Profecto. Meditare iterū a pncipio/ vnū si est/ nunqd possibile est ipsum esse/ essentia vo nequaq̄ participare: Impossibile. Es// sentia aūt vnius nō idem qō ipsum vnū erit: alioquin si idē: nō utiqz illius essentia esset: neqz ipsum vnū illa participasset: sed quotiēs proferret vnuz esse/ simile quiddā significaret: ac si vnū: vnum diceremus. Nūc autē non est huiusmodi suppositio nostra: scilicet si vnū/ quid nam cuēt⁹ū sit/ sed si vnū est: nōne ita: Prorsus sic est. Nonne ita dicit tanq̄ aliud significet ipsum est: aliud ipsum vnū: Necesse. Nū aliud / q̄ q̄ ips vnū eēntia ipsa participat: hoc enim est qō proferet: quotiēs quis summatim q̄ vnum est/ profert. Omnino. Rursus itaqz dicamus/ vnū si est/ quid nam cōtingat. Age id aduerte. An non necesse est hāc suppositionē ipsum vnū eius scemodi p̄dicare quasi partes habeat: Quo nā modo: Hoc. Si ipsum est de vno ente dicit: z ipm vnuz de ente vno/ est autem idē essentia z vnū/ eodem existente vno qō supposuimus nōne necesse est totū quidem vnum ens ipsum esse/ eiusqz partes tam vnuz q̄ esse existere. Necesse. Utrū vo utraqz harum partiū partem dūtaxat appellamus: An partē totius partē predicare oportet: Totius. Totū igitur est/ qō vnum est: ac partē habet. Penitus. Quid autē num he partes vnius entis. s. vnum z ens ita se inuicē deserūt/ ut ipsi enti vnum/ z ipsi vni ens desit: Non certe. Igit utraqz pars z vnuz simul z ens cōplectitur: adeo ut pars quelibet ex duabus saltem particulis constituatur: z sm eandē rationē quecūqz particula occurrit utraqz semper in ea claudātur: etenim vnum semper ens/ z ens vnum mutuis nexibus amplectunt. Unde cum vbiqz in quauis particula: duo emergāt/ necesse est nunq̄ vnum existere. Omnino. Nonne hac ratione vnuz ens: infinita multitudo erit: Videt. Age quoso z hac perge. Qua: Diximus vnū essentia participare inquātū est: Diximus. Et ob hanc causam vnū ens multitudo esse apparuit: Sic est. Quid autem si ipsum vnū qō essentie particeps esse diximus/ ipsuz sm seipsum solū intelligētia cogitemus seorsum ab illo: quo participare predidimus/ nūquid vnum solū apparebit: uel etiam multa hoc ipsum: Unum soluz puto. Cōsideremus iam z aliud quiddā alterum qd dam esse necesse est ipsius essentiā. alterū vo ipsum: siqdem non essentia ipsum vnuz: sed ut vnū: essentia participat. Necesse est. Quod si alterū essentia: alterum vnū: ipsum vnū nō ex eo qō vnum: ab eēntia alterum est: neqz essentia inquātum essentia ab vno est altera: sed per id: qō est ipsum per se alterū: z ipsum per se aliud/ altera sunt, inuicē. Prorsus. Quāobrez ipsum alterū nec vni nec essentie idez est: Verū. Qō ergo si ex istis elegerimus siue eēntiā z alterū/ seu essentiā z vnū/ siue vnū z alterū/ nōne in qualibet assūptione eliciemus aliq̄ que iure ambo appellari poterūt: quomō: hoc modo inq̄: licet ne eēntiā dicere: Licet. Rursusqz dicere vnum: Et istud. Nonne vtrūqz illorum dictum est: Dictum utrūqz. Quotiēs essentiam z vnū dico: an nō ambo dico: Dicis. Et si essentiam atqz alterū siue alterum atqz vnū / nōne in ꝟs singulis ambo dico: Prorsus. Que vo ambo recte appellata sunt/ nunqd pūt ambo eē/ neqz tū eē duo: Neq̄q̄/ At que duo sunt cogitari ne ita pūt/ ut nō illorū utrunqz vnū sit: Minime. Quoniā igit ista simul duo sunt: iccirco vnūqōqz vnū existit. Videt. Si vnū qōlibet eoz est: z utrūqz vnū mutuo quodā cōiugio inuicē est ꝓnexū/ nōne tria vniuersa resultāt: Maxime. Tria vo nōne imparia: duo aūt paria: Quid ni z cū duo sint: nōne necesse est etiā bis adesse: z cum tria ter: siqdē duob⁹ inest bis vnū. trib⁹ vo ter vnū. Necesse. Duob⁹ deniqz exīntib⁹ ac bis: necesse ē duo bis esse: z trib⁹ exīntib⁹ atqz ter: nōne necesse est rursus tria ter eē: Quid ni: Quid vo trib⁹ exīntib⁹ atqz bis z duob⁹ atqz ter exīntib⁹/ necesse est tria bis eē: ac bis tria. Necesse est oīno. Erūt igit pariter paria

insuper haberēt:equalia inuicē existerēt: sin hec quidem magnitudinem illa paruitatē / aut ipsum vnum magnitudinē/alia paruitatē haberēt/cuicūq; speciei magnitudo adeēt:maior existeret:cuicūq; paruitas: minor. Necesse. Nōne sunt due quedam huiusmodi spēs magnitudo ⁊ paruitas: Etenim nisi eēnt:nunq; ꝺrie inuicē existerent/ac reb⁹ ipsis inessent:Est ut dicis. Igit si vni paruitas accidit/uel toti vni uel parti cuipiā insidet. Necessariū:Si toti insederit/uꝫ equa extēsione per integrū vnū intus amplificabit/uel externis limitib⁹ circūplectet. Plane. Ex equo ꝓfecto vni infusa paruitas equalis proculdubio vni erit:circūplectēs aūt maior. Quid ni: Num potis est paruitas equalis cuiq;:eē uel amplior:effectusq; magnitudinis ⁊ equalitatis iferre: ⁊ ab officio suo desistere: Impotēs proculdubio:Unde concludit in toto vno paruitatē esse nō posse. Restat forsitā ut sit in parte. Restat. Nō tn in tota parte:eadē porro efficeret ad uersus partē que ⁊ aduersus totū effecerat: quippe uel equalis erit uel maior illa ipsa parte semper/cui cūq; insit. Necessario sequit. Nulli igit vnq; rei paruitas inherebit:cum neq; parti neq; toti ihereat. Ex quo fit ut nihil futurū sit paruuz preter ipsāmet paruitatē. Uidet. Sed neq; etiā magnitudo inerit:ꝺppe aliud quicq; preter ipsammet magnitudinē maius esset utputa id/cui inerit magnitudo: uerūtn nihil est paruū:qꝺ quidē supari oportet a magno: siquid magnū sit. etenim quo pacto paruū aliqꝺ reperies:cum paruitas in nullo resideat/Uera loqueris. Quin etiam magnitudo ipsa nullo erit alio maior q; paruitate:neq; paruitas ipsa alio quopiā q; ipsa magnitudine minor. Nullo. Quāobrez cetera preter vnū neq; maiora neq; minora q; vnū erūt:cum magnitudinis paruitatisq; expertia sint. Neq; habebunt hec duo aduersus ipsum vnū vim aliquā/qua uel excedāt uꝫ excedātur:sed inter seipsa id efficient: Neq; etiā ipm vnū aut hisce duob⁹ aut alīs quibuslibet maius uel minus erit:utpote q; taz magnitudinis q; paruitatis est expers. Sic utiqz apparet. Ideoq; cum nec maī nec minus sit vnū q; cetera/nec supabit alia neq; ab alīs supabitur. Absq; dubio. Nonne qꝺ nec superat nec supatur necessario sequtur ut eque se habeat: ⁊ si eque:ut equale sit: Immo. Preterea ⁊ ad seipsum si seipsum vnū habet/ut expe ⁊ magnitudinis ⁊ paruitatis nec seipsum exuperet/nec a seipso exuperet: sed eque se hīs:equale semp sibi sit. Et maxime qdē. Itaq; vnū sibi ceterisq; equale. Uidet. Uerūtamē cū vnū in seipso sit/extrinsec⁹ sese circuit:atq; ita se cōplectēs seipso amplius extat:cūq; etiā cōprehēdat/ angustius est:quo fit ut vnū tū maius tum etiam minus seipso sit. Fit utiq;. Nōne hoc quoq; necessariū est nihil scilicet preter vnū ⁊ alia reperiri: Necessariū. Itē quicqꝺ est an nō semper alicubi eē oportet: Oportet. Insup qꝺ in aliquo est:nōne semp in maiori min⁹: Neq; enim aliter aliud esset in alio. Est qꝺ dicis, postq; vo nihil est preter vnū ⁊ alia oportetq; ista in aliquo esse: nōne in se inuicē hec vicissim esse necesse est: aliaq; in vno: ⁊ in alīs vnū: aut nusq; prius existere: Cōstat: Quia ergo vnū est in alīs/iccirco alia maiora sunt q; vnū:utpote que vnū cōtinent: vnū aūt alīs minus/ex eo qꝺ cōtinet. Quia vo alia in vno sunt:vnū alīs ob eādē rōnē maius est:illa vo minora. Uidet. Unū itaq; eq̄le maiusq; ⁊ min⁹ se ipso ⁊ alīs est. Apparet. Atq; si maius ⁊ minus ⁊ equale:equaliū erit mēsuraruz pluriūq; ⁊ pauciorū quo ad seipsum atq; ad alia: ⁊ si mēsurarū/partiū etiā: Quid phibet: Easdem ergo mēsuras pluresq; ⁊ pauciores hīs/numero quoq; plus atq; minus erit/ ⁊ ad seipsum ⁊ ad cetera:necnō equale sibi atq; alīs ob easdē causas. Quo nā pacto: Quibus maius est/pluresq; illa mēsuras habet: quotq; mēsuras/totidē ⁊ partes: ⁊ qꝺb⁹ minus est/ eodē modo:qꝺbusue equale/silr. Sic est: Nōne cū seipso maius minusq; sit/ ⁊ equale:equaliū mēsurarū pluriūq; ⁊ pauciorū quo ad seipm est particeps: ⁊ postq; mēsurarū etiā partiuz: Quid ni: Habēsq; partes sibiipsi equales/multitudine etiā eq̄le sibi erit/plures vo plus: pauciores deniq; / minus numero semetipso. Uidet. An nō ad alia si militer se vnū hēbit: qz maius illis apparet/necesse est plus q; illa numero esse. qz vo minus magnitudine etiā numero min⁹: qz deniq; equale in magnitudine/numero quoq; par eē. Necessario sit: Hac iterū rone vnū par plus min⁹ pm numerū se ipso erit: ac ceteris. Erit sane. Nunqꝺ ⁊ tempore vnū participat: estq; ⁊ fit iunius ac senius seipso: simul ⁊ alīs: ⁊ rursus cōtra nec iunius neq; seni⁹ seipso uel alīs/dū participat tēpore: At quomodo id fieri pōt: Esse ꝓfecto illi cōpetit/siqꝺē vnuz est. Cōpetit. Ipsum eē aūt qꝺ aliud est q; essentie cū pnti tēpore participatio:quēadmodū ipm erat cū preterito/ ⁊ ipsum erit cū futuro eēntie ipsius coicatio: Istuc ipsuz. Ergo si ipso eē participat/ necesse est tēporis quoq; esse particeps. Nimiū. Nōne fluētis tēporis: Certe. Semp ergo sen⁹ se ipso fit/siqꝺē pm tēpus percurrit. Necesse. Recordamur ne q; senius semp fit senius eo qꝺ iuni⁹ fit: Recordamur. Nōne igit postq; vnū seipso fit senius:seipso dū iunius fit/fit ⁊ senius: Necessarium est. Fit ergo per hūc modū iunius seipso ac seni⁹: Fit. Senius aūt nōne tūc est/qñ pns iam tempus attingit: qꝺ mediū est ipsi⁹ erat ⁊ erit: Neq; enim currēs ex precedēte in posterū pns ipsum supgredit. Nō certe. An nō definit tūc fieri senius cū primum presens tāgit: nec tum fit. sed est iam senius/ Procedēs enim ab ipso pnti nequaq; cōprehēditur. Quod nāq; procedit/sic se habet ut utrunq;: presens scilicet futurūq; attingat: presens qdez relinquens/futurum apprehēdens/inter utrūq; medium presens futurumue cadēs. Uera. Si vo ne// cesse est quodcūq; fit ipsum presens minime trās gredi/cum primum illud nactum est fieri desinit/ estq; tunc iam illud quod fiebat. Apparet. Unum igitur quando senius factum: ipsum presens assequitur/desistit fieri/estq; iā senius. Omnino. An non illo senius est: quo fiebat senius: fiebat autem seipso. Ita. Senius vo iuniori senius. Est. Juni// us ergo seipso tunc est vnum/quando senius fa// ctum / presens assequitur. Necesse. Ipsum preterea presens semper vni adest per vniuersum esse: semper enim est presens q; diu est: Quid ni: Semper ergo vnum est ⁊ fit iunius atq; senius semet ipso. Uidetur: Quin etiam longius ne uel brevius tempus est: aut fit q; ipsummet: an potius equum:

equum? Equum. Verum qđ equale tẽpus est aut fit / eandem agit etatem. Quid prohibet? Quod aũt eandẽ etatẽ implet/neq; senius neq; iuni⁹ est. Nequaq̃. Quapropter vnũ cum equale tẽpus ad seipsum ⁊ sit ⁊ fiat: neq; senius neq; iunius seipso aut est aut efficit: haud sane mihi videt. Quo aũt modo ad alia se habet? Nescio quid dicã: Hoc tñ potes dicere/q̃ alia ab vno siq̃dẽ altera sunt non alterũ plura sunt q̃ vnũ: Nã si alterũ vnũ essent. Altera vo cum sint/plura q̃ vnuz sunt/⁊ multitudinẽ hñt. Hñt prorsus. Multitudo aũt maiorẽ numerũ q̃ vnũ habet. Certe. Quid vo ex ẽs que ad numerũ spectãt: que nam prius fieri ac facta fuisse dicemus/nũ que plura sũt: an que pauciora? Que pauciora: qđ ergo pauciſſimũ primũ. Id autez est vnũ: an nõ? Immo. Unũ ergo primũ factũ omniũ que numerũ capiũt: hñt aũt cetera oĩa numerũ si quidẽ alia sunt / non aliud. Hñt profecto. Primo aũt factũ prius fuit/alia vo posterius: posteri⁹ aũ tẽ facta/iuniora sunt q̃ qđ ante factũ. Ideoq; alia hoc pacto iuniora q̃ vnũ sunt: vnũq; illis antiquius. Certe. Quid aũt ad hoc? Num vnũ effici prẽter nãz suã põt: uel id potius impossibile? Impossibile. Verũtñ partes habere vnum apparuit/q̃ si partes/principiũ quoq; mediũq; ⁊ finez. Plane. Nõne oĩum primo principiũ fit ⁊ vni⁹ ⁊ reliquorũ cuiusq;/ac post principiũ cetera usq; ad finem oĩa? Quid ni? Fatemur ne hec reliqua oĩa partes totius atq; vnius esse? ⁊ illud ipsum vna cum fine vnũ totũq; factũ fuisse? Fatemur. Finis tãdẽ ut arbitror/postremo fit/cũq; hoc simul vnũ ex sui natura cõplet? Quãobrẽ si necesse est vnũ haud prẽter nãm suã effici/cum fine simul cõfectum/postremũ oĩum nature sue iure perficit. Apparet. Juniusitaq; alijs vnũ est: aliaq; vno antiquiora: Sic iterũ mihi videt. Quid aũt principiũ aut aliqua alia pars siue vnius siue cuiuslibet alterius / si modo pars nõ partes sit/nõne vnũ est: siq̃dem pars existit? Necessariũ istỏ est. Ex hoc sequit vnũ simul cum primo effecto fieri/simulq; etiã cum secũdo: ac etiam reliquorũ quecũq; fiũt/nulli vnq̃ deesse: donec ad extremũ usq; percurrens vnũ totũ fiat: nõ a primo/nõ a medio/nõ ab ultimo/nõ ab alio prorsus ullo in generatione exclusum. Verũ. Eandẽ ergo vnũ quã ⁊ cetera oĩa etatem agit. quapropter si nõ prẽter nãm suã natũ est ipsum vnũ: neq; prius neq; posterius q̃ cetera: sed simul potius factũ est. Ideoq; fm hãc rõnez vnũ neq; seni⁹ neq; iunius alijs/neq; alia vno: fm vo rõnem supiorez vnũ ⁊ senius simul ⁊ iunius ceteris oĩb⁹ atq; ecõuerso reliqua cũcta vno. Dino sic esset: hoc ergo modo se habet/⁊ tale est effectũ. Verũ quid namsẽtis de eo qđ dicit fieri vnũ seni⁹ atq; iuni⁹ alijs: aliaq; vno ac etiam neq; iunius neq; senius fieri. Utrũ eadẽ rõne se habet circa ipsum fieri. qua circa ipm esse hẽre p̃diximus/An aliter? Quid dicã ignoro. Ego aũt tãtũ dicã q̃ siqđ est antiquius alio: antiquius quo ad illud ultra fieri q̃ antea fz etatis interuallũ fuisset: minime põt: neq; etiã qđ iunius est in posterũ iunius fieri: Nã equalia inequalib⁹ addita seu tẽpori siue cuilibet alteri eodẽ interuallo distare quo ⁊ ãtea. illa semp efficiũt. Nihil prohibet. Non igit id qđ est: illo qđ vnũ est/aut antiquius aut iunius fieri põt: qñquidem eadẽ semp distantia etatis itercidit: sed ⁊ est: ⁊ fuit hoc quidẽ senius/illud aũt iunius: fit vo minime: Est ut dicis. Itaq; id qđ vnũ est ceteris quecũq; sunt/nunq̃ uel iunius uel senius efficit. Nunq̃. Sed aspice posthac num alia quadã rõne ⁊ iuniora hec ⁊ seniora fiãt: quã nã: Hac inq̃. Unũ ne antiquus alijs ⁊ alia vno esse cõstitit: qđ tum qñquidẽ vnum senius est q̃ cetera: lõgius q̃ illa tẽpus extitit. Quinimo. Aduerte iterũ siquãdo longiori ⁊ breuiori tẽpori par tẽpus adiũciam⁹: nũ equa particula discrepabit lõgius a breuiori: an minore? Minore. Unuz igit nõ tãto etatis interuallo alia de inceps excedet/quãto prius excesserat: sed par tẽp⁹ ac cetera sortitum: minus semp q̃ prius ab illis etate distabit: An nõ? Profecto. Nõne qđ minus excedit: aliqđ etate q̃ prius/iunius fit q̃ pri⁹: quo ad illa qb⁹ erat antiquus? Junius proculdubio. Si illud iunius: an nõ illa aduersus vnum seniora q̃ prius erũt? Patet⁹. Nõ ergo iuni⁹ ante fiebat: seni⁹ fit ad illud qđ añ fiebat eratq; antiquus: est aũt nunq̃ antiquus: uerũ illo semp antiquus fit: illud porro iuueneſcit: hoc ptra seneſcit: qđ rursus antiquus/iuniori iunius similiter efficit. Nã cum ista in ẽsium tẽdãt/ẽsia inuicẽ fiũt. Junius quidẽ seniori senius: senius ptra iunius iuniori. Facta vo fuisse nequeũt. Nã si facta fuissent: non amplius fierẽt: sed iã eẽnt. Nunc vo ⁊ iuniora ⁊ seniora inuicẽ efficiunt. Unũ quidẽ ceteris iuni⁹ fit/ex eo q̃ senius esse apparuit ⁊ prius effectum. Cetera vo seniora q̃ vnum fiũt: ex eo q̃ posteriora facta fuerint. Et fm eãdẽ rõnẽ cetera quoq; siliter ad vnum se habẽt: quippe cum antiquiora ⁊ priora illo facta fuisse apparuerint? Idẽ mihi quoq; videt. An non qua rõne neutrum illorũ altero uel iunius fit uel senius fm q̃ pari numero inuicẽ differunt: neq; vnum alijs antiqui⁹ aut iunius fieret/neq; alia vno? qua vo rõne altera semp parte differre necesse est priora posterioribus ⁊ posteriora prioribus⁹ ex hoc necesse est seniora ⁊ iuniora inuicẽ fieri: tum cetera vno: tum ceteris vnum? Et maxime quidem. Dibus igitur his de causis vnum ex seipso ⁊ alijs senius ac iunius est ⁊ fit: rursusq; neq; iunius neq; senius seipso uel ceteris. aut est aut vnq̃ efficitur. Prorsus. Postq̃ vo vnuz tẽporis est particeps: seniusq; ⁊ iunius fieri potest: nõne preterea necesse est preteriti: pñtis atq; futuri esse particeps: cum participet tẽpore? Necessario sequitur. Erat igit vnum ⁊ est ⁊ erit: fiebatq; ⁊ fit ⁊ fiet. Quid ni? Esset quoq; illi aliquid ⁊ illius: eratq; ⁊ est ⁊ erit. Maxime. Ideoq; scientia de illo esset/opinioq; ac sensus: quippe cum ⁊ nos in presentia hec de illo vniuersa tractemus: Recte ais. Nomen item ac sermo ipsi adest/nominaturq; ⁊ dicitur. Et quodcũq; huiusmodi circa alia reperiuntur circa vnum quoq; existunt. oĩno quidẽ sic se res habet.

Verum tertio iam sic iterũ disseramus. Unũ si est quemadmodum supra dixim⁹: an nõ necesse est ipsum cum sit vnũ ⁊ multa/atq; iterum neq; vnum neq; multa: ⁊ participans tempore/q; vnum est: essentia participare aliquãdo/quia vo non est non participare aliquando? Necessarium hoc est: Num possibile est dum participat / tunc minime participare? Uel quando non

participat participare: Impossibile. In alio itaqz tẽpore particeps in alio vo est exps: hoc eniz modo oũtaxat fieri põt ut particeps atqz expers: eiusdẽ sit: Probe: Nũquid est id tẽpus qñ accipit esse: z quando esse amittit: aut quo pacto esse põt: ut aliqñ idem habeat/aliqñ vo nõ habeat: nisi alias id capiat: alias aũt amittat: Nõ aliter: Accipe eẽntiã: nonne fieri appellas: Eqdẽ: Essentia vo priuari nonne destrui: Et maxime: Unũ igit ut videt assumẽs atqz deponẽs essentiã/fit z interit: Necessariũ: Cũqz vnum z multa sit genitũqz atqz deficiẽs nõne qñ fit vnũ desinit esse multa/qñ vo multa/desinit esse vnũ: Valde: Et cum fiat vnũ z multa: an nõ disgregari z cõgregari oportet: Oportet: Quin etiã quotiẽs dissimile simileqz efficit/nõne assimilari/z ut ita dicam dissimilari oportet: Immo: Et qñ maius z mins atqz equale/crescere/decrescere atqz equari: Sic est. At quotiẽs ex motu in quietem uel ex qete in motũ trãsit/oportet hoc nõ vno in tpe esse: Qua nã rõne: Postqz scilicet pri steterit/moueri postea: cũqz antea motũ fuerit: deinde ꝓsistere. Etenim absqz trãsmutatione hec patine quit: Neqt: Tẽpus vo nullũ est in quo quippiã sic habere se possit ut simul neqz stet/neqz etiã moueatur: Nullũ. Uerũtñ neqz trãsit absqz transmutatione: Haud ꝓsentaneũ eẽt. Qñ ergo trãsit: neqz eniz oũ stat: neqz oũ mouet trãsit: neqz dum in tẽpore est: Nõ certe: An est hoc mirabile quiddã in quo tũc est: cũ transit: Quid nã: Momẽtũ indiuiduũ inqz: hoc eniz momẽtũ certũ quiddã significat: ex quo in utrũqz transitur: Neqz enim ex statu: oũ stat: neqz ex motu: oũ mouet adhuc trãsit. Uerũ momẽtanea ipsa natura atqz mirãda: media mor quietisqz interponit. ac nullo ꝓsus in rẽpore est: necnõ in hãc atqz ex hac/qõ motuz est: trãsit in statũ: z qõ quieuit/in motũ. Appet: Unũ itaqz siqdẽ stat atqz mouet. in utraqz ꝓculdubio trãsit: Solo enim hoc modo utraqz facit: Trãsiẽs autez momẽto indiuiduo trãsit. cũqz migrat/nullo in tempore est: neqz stat tunc: neqz mouet. Minime. Nunquid eodẽ modo ad ceteras mutationes sese habet/qñ ex ipso esse in interitũ migrat: uel ex nõ eẽ in ipm fieri: mediũ tũc fit: quorũdã motuũ ac statuũ: nec est tũc neqz nõ est neqz fit etiã neqz interit. Uidet: Eadẽ quoqz ratione ex vno migrãs in multa z e multis in vnũ: nec vnũ est neqz multa. nec ꝯgregat neqz disgregat: z ex simili in dissimile: rursusqz ex dissimili in simile migrãs/nec simile neqz dissimile: neqz assimilatũ: neqz ut ita dicã dissimilatũ: z ex paruo in magnũ z in ipsuz equale z ꝛria trãsiẽs: nõ paruũ: nõ magnũ: nõ crescẽs: nõ decrescẽs: nõ adequãs: non videt. Hec igit vniuersa vnum si est patitur: Quid ni:

An nõ ꝓsiderãdũ est quid preterea patiãtur alia: si vnũ est: Cõsiderãdũ: Dicim⁹ ne vnũ si est/alia ab vno/pati aliquid oportere: dicimus: nõne qr alia sunt q̃ vnũ/nõ vnũ sũt: alioqn alia q̃ vnũ nõ essent. Probe: Nõ tñ penitus vno priuata sunt: sed quodãmodo vno participant. Qua rõne: Quoniã alia ab vno/ex eo q̃ partib⁹ cõstãt/alia sunt q̃ vnũ: q̃ nisi partes hẽrẽt/vnũ penit⁹ essent: Recte. Partes aũt: eius qõ totũ est/partes eẽ asseruimus. Asseruimus plane: Atqui totũ ipm vnũ ex multis esse oportet: cuius partes sunt que partes appellãtur/quelibet enim partiũ nõ multorũ pars: sed totius existit: At quomõ istud: Siqd multorũ pars esset: qb⁹ ipsuz iesset: suiipsi⁹ quodãmodo esset pars/hoc aũt impossibile: z aliorz cuiusqz/siqd dẽ oĩum: vnius enim nõ exñs pars/preterq̃ hui⁹/aliorum erit. Atqz ita vnius cuiusqz pars nõ erit. Nõ exñs vo pars cuiusqz/nullius ex multis erit: Et si nullius/oĩum istorz aliqd esse/quorz nullius est uel pars uel aliud qõlibet impossibile. Appa// ret quidẽ. Nõ ergo multorz nec oĩuz pars est que cũqz sit pars/sed vnius cuiusdã idee z vni⁹ cuiusdã/qõ totũ uocamus: factũ ex cũctis vnũ atqz ꝓfectũ: hui⁹ inq̃ pars est: quecũqz sit pars. Omino quidem: Si ergo alia partes hñt toto atqz vno participãt. Maxime. Unde vnũ totũ perfectũ/partes cõtinẽs: alia ipsa ab vno/esse necesse est: Necesse: quin etiã de vnaquaqz parte eadẽ ratio est. eteniz huius vnius pticipẽ esse oportet. Nã si vnaqueqz illarũ pars est: hoc ipsum qõ dicit: vnaqueqz: vnũ quodãmodo significat: distinctũ eniz qddã ab aliis z fz seipsum exñs significat: si modo vnaqueqz erit: Recte: Erit autẽ vnius particeps/si aliud qd dã q̃ vnũ fuerit: alioqn haud quaq̃ participaret: si ipsum vnũ eẽt: At vo vnũ esse aliqd/preter ipm vnũ nil põt: nihil participare vno necesse est z totũ simul z partẽ. Ipsum nãqz vnũ totũ erit cuius partes sunt/partes singule/vnũquodqz vo vnuz. pars totius/quecũqz pars toti⁹ existat. sic est: Nõne igit cũ alia sint q̃ vnũ. vno participant oĩa que participãt. Quid ni: Alia vo q̃ vnum/multa quodãmodo sunt. Nã si alia pter vnũ/nec vnũ: neqz plura vno essent. nihil penitus essent. Nihil sane. Postq̃ autez plura vno sunt/que vnius partis z vnius totius participia sunt: nõne necesse est multitudine infinita esse ipsa participãtia vno: Quonã pacto: Hoc plane: Aliud quiddam q̃ vnũ ista sunt/neqz etiã vno participãt: tũc cum primũ vnũ participãt. Certe. Nõne multitudines sunt/in quibus nõ inest vnũ: Multitudines certe. Qõ si uelimus intelligentia ipsa ex ijs aliquid q̃ minimum excerpere/an nõ necesse erit illud extractum: ut pote qõ vnius est expers multitudinem esse non vnum: Necesse. Nõne tibi sic semper cõsideranti ipsam fm seipsam alterã speciei naturam/quantuncũqz illius inspexeris: infinitum multitudine semper occurret. Et maxime quidem. Uerũtamẽ postq̃ vnum quelibet pars effecta est: terminum iam partes inuicem z ad totum habent: necnon ad partes totum. Valde quidem. Itaqz aliis q̃ vnũ cõtingit ex ipso vno z ex seipsis iam in vno cõmunicantibus: alterum quiddã in ipsis fieri: qõ quidẽ terminũ inuicem prebuit: natura autem il// lorum fm seipsam infinitatem. Manifestum est. In hunc itaqz modum alia q̃ vnum. tum tota: tũ etiã fm particulas: z infinita sunt/z termino quodam participant. Prorsus. Nõne insuper similia dissimiliaqz inuicem z sibiipsis: Quamobrem: Qua quidem infinita sunt fm ipsorũmet naturã omnia idem quodãmodo ex hoc inuicem patiuntur. Patiuntur. Item qua cuncta participant termino/ex hoc quoqz idem omnia patiunt. Quid ni: qua tamẽ illis ꝓuenit ut finita sint simul z infinita/que sunt ꝛrie passiones/q̃ maxime fieri põt/

dissimilia

dissimilia sunt: Nimiũ. Ergo fm utrãq; passiones ipsa sibimet ⁊ inuicẽ similia erũt. At vo fz ambas utrinq; simul q̃ maxime ẽtia atq; dissimilia. Constat. Sic igit alia eadẽ sibiipsis ⁊ inuicez similiaq; ⁊ dissimilia erũt: Erunt. Et eadẽ iterũ atq; altera inuicẽ: agitataq; ⁊ stãtia/ceteraſq; ẽtias passiões suscipiẽtia illa que alia sũt q̃ vnũ/facile repiem⁹: quippe cum predictas iam passiones susceperint. Recte dicis.

Nonne preterea si hec tanq̃ pspicua pter mittamus ac rursus vnũ si est/considere mus alia q̃ vnũ sic etiã se habebunt: An sic solũ: Prorsus. Est ne igit a principio iterũ disserẽdũ vnũ si est/quid alia pati oporteat: Disserẽdũ: An non seorsum q̃dẽ vnũ ab alijs: seor sũq; alia erũt ab vno: Cur nam: q; nihil est alterũ pter ista qõ aliud sit q̃ vnũ: aliudq; q̃ cetera: vni uersa q̃ppe cõprehẽsa sunt: cum vnũ ⁊ alia dictuz est: Uniuersa: quare nihil preter hec restat/in quo uelut eadẽ in sede ⁊ vnũ ⁊ alia cõsideãt. Nihil pr sus. Nunq̃ igit in idẽ vnũ aliaq; pcurrũt. Nunq̃: Seorsũ ergo. Seorsuz. Dictũ pterea fuit ipsuz re uera vnũ ptes nullas habere: At quõ hẽre posset: Neq; totũ igit vnũ alijs inerit: neq; ei⁹ particule/ siq̃dẽ seorsum est ab alijs: nulliſq; particulis cõsti tuit. Ita est. Nullo itaq; modo alia vno participa bũt: cũ neq; totũ ipsum neq; partẽ capiãt. nullo ut videt: Atq; iccirco alia nullo pacto vnũ sunt: neq; in seipsis vnũ aliqõ hñt. Minime: Unde nec mul ta sunt alia: Etenim si multa essent: vnũquodq; il lor: utpote pars totius/vnũ eẽt: Nũc aũt nõ vnũ nõ multa nõ totũ non partes alia sunt postq̃ nihi lo vni⁹ particípãt: Probe. Quapropter nec duo nec tria sunt nec vnũ illis ineſt/siq̃dẽ vno prorsus orbant. Sic est. Itaq; nec sil'ia neq; dissimilia nec eadẽ sunt alia vni: neq; illis similitudo ac dissimili tudo ineſt. Si enim similia atq; dissil'ia ipsa essent/ ex eo q̃ in seipsis similitudinez dissil'itudinẽq; ha berẽt duas utiq; ẽtias inuicẽ spẽs ipsa alia q̃ vnũ in seipsis cõprehẽderẽt. Apparet. Fieri tñ nõ põt ut que nullo particípãt/duo quedã in seipsis acci piant: Nõ certe: Neq; ergo similia neq; etiã dissi milia sunt neq; piter ambo: eteniz si similia uel dis similia sint: vna quadã altera specie participarẽt: ⁊ si ambo: duab⁹ quibuſdã contrarijs spẽbus: hec aũt impossibilia esse patuit: Uera dicis. Nõ igitur eadẽ nõ altera: nõ agitata: nõ q̃eta: nõ oziẽtia: non pereũtia: nõ maiora: nõ minora: non equa: non de niq; aliud quicq̃ huius generis sortita sunt: Nam siq̃d tale suscepint. vno quoq; ⁊ duob⁹ ⁊ trib⁹: pa riq; ⁊ impari participarent: quoz participatio il lis uetita est/vno ꝓsus carẽtibus: Uerissima hec sunt: his ergo de causis vnũ si est: oĩa est vnũ ⁊ ni hil est: ⁊ ad seipsum atq; ad alia eodẽ modo / Di no sic se res habet.

At vo si vnũ nõ sit: q̃d cõtingat/nõne post hac pſiderãdũ est: Cõsiderãdũ: Que nã hec suppositio est: si vnũ nõ est: num ali quo differt ab ista: Si nõ vnũ nõ est: Dif fert sane. Num solũmodo differt: uel etiã oino cõ traria est hec/si nõ vnũ nõ est: illius si vnũ nõ est: Cõtraria oino: Quid autẽ si q̃spiã dixerit/si ma gnitudo nõ est/uel paruitas nõ est/uel aliud q̃cq̃ hu iusmodi/nõne in singulis demõstraret q̃ aliud q̃dã exprimeret ipsum nõ ens: Dino: Nõne igit nunc de clarat q̃ alterũ quiddã preter alia ipsum non ens di cit: quãdo dicit vnũ si nõ est ⁊ intelligimus q̃d dicat. Intelligimus: Primũ igit aliq̃d qõ cognosci põt ex primit: deinde alterũ q̃ alia: cum ait vnũ siue esse illi adjẽtes siue nõ esse. nihilominus cognoscit/quid nõ eẽ dicatur/q̃q; differens quiddã est ab alijs/an nõ: Necesse: In hũc itaq; modu a principio dicẽdum/ vnũ si nõ est/quid esse oportet: In primis itaq; ipsi hoc oportet accidere ut videt: esse videlicet quãdaz eius sciam: aut nihil intelligere nos: quid dicam⁹: qñ vnũ si nõ est/pferimus. Uera loqueris: An nõ ⁊ alia altera esse q̃ illud: uel neq; illud alterũ q̃ alia predi cari. Maxime. Ergo diuersitas quoq; preter sciam illi adest: neq; enim alioz diuersitatẽ dicit. qñ vnũ al terũ q̃ alia uocat / sed suiipsius diuersitatẽ: Appet. Quin etiã ipsius illius: ⁊ alicuius: ⁊ huius: ⁊ huic: ⁊ hoz atq; oiuz huiuscemodi particeps ipsuz nõ ens dicit. Neq; eniz vnũ diceret neq; ab illo altera: nec illi q̃cq̃ esset nec illi⁹/neq; aliq̃d appellaret: nisi par ticeps esset ipsius alicuius ⁊ ceteroz talium: Recte. Esse tñ vnũ nisi existat/impossibile est: participare vo multis nihil phibet: Uerũ necesse est: siquidẽ ipz vnũ: illud dũtaxat/nec aliud nõ est: q̃ si nec vnũ nec illud/neq; etiã erit/sed de alio quodã sermo habet: nihil pnũciari oportet. sinaũt vnũ illud dũtaxat: nõ aliud presuppositũ est non esse ipsius illius alioruq; multoz particeps dicẽdũ est. Et maxime q̃dẽ: Quã obrẽ dissi'litudo illi est ad alia. nã cuz alia altera sint q̃ vnũ extranea eẽ oportet: Oportet: Extranea vo nõne aliena: Quid ni: Aliena aũt nõne dissil'ia: Dis similia plane. Atqui si vni dissil'ia sunt/dissimili dissi milia erũt: Plane: Aderit itaq; ⁊ vni dissimilitudo: fm quã alia ipsi dissimilia sunt/Uidet. Et si illi dissi militudo ad alia cõpetit: nõne ad seipsuz similitudo ꝓueniet: quo nam modo: Si vni insit dissimilitudo ad vnũ/haud sane de huiusmodi quodaz ut de vno fmo hẽret: neq; suppositio de vno: sed de alio quo pia fieret. Prorsus: Neq; vo deceret: Nõ certe: Ob hãc causam oportet vni similitudinẽ ad seipm adesse: Oportet. Itẽ nec equale alijs est: Eteniz si equale esset ita ꝓfecto: ac simile illis fm equalitatẽ existeret. Utraq; tñ hec impossibilia cũ vnum minime sit. Im possibilia: postq̃ vo ceteris equale nõ est: nõne ⁊ alia necesse est illi equalia nequaq̃ eẽ: Necesse. Que aũt nõ equalia: inequalia sunt: Inequalia: Inequalia vo inequali cuipiã inequalia sunt: Certe: Unde ⁊ iequa litatis particeps vnũ apparet: fm quaz cetera ipsi in equalia sunt. Particeps ꝓfecto: Ceteruz ad inequa litatẽ magnitudo ac paruitas attinet: Attinet: Et ma gnitudo ergo ⁊ paruitas tali vni ꝓuenit. Uidet. Ma gnitudo rursus ⁊ paruitas semp iuicẽ distãt: Distãt: Ideoq; mediũ quiddã semp iteruenit: Sane. Nũ re peris mediuz aliud inter hec preter equalitatẽ: Nul lũ aliud. cuicũq; igit magnitudo ⁊ paruitas accidit: accidit quoq; equalitas hoz obtinẽs mediũ: Cõstat vni igit dũ no est: equalitas magnitudo paruitas ac cidere videtur. Uidetur. Preterea ⁊ essentia partici pare quodammodo ipsum oportet: At quomodo: habere seipsum oportet eo modo quo dicimus:

nisi enim sic sese haberet / haud quaq̃ uera predica remus / dum vnū nō esse fatemur: Sinaūt uera / manifestū est q̃ ea que sunt / proferimus: nōne? Sic est: Cum vō nos uera predicare dixerimus / necesse est ut ea que sunt. asserere nos ꝓfiteamur? Necesse: Est ergo vnū ut videt nō ens. si enim nō sit nō ens sed aliquid ipsius esse remittat ad hoc ut nō sit statim erit nō ens. Vino quidē: Oportet igit illud tanq̃ vinculum ipsius nō esse habere ipsum esse nō ens / si debet nō esse perinde ut ipsum ens ipsius essendi vinculuz habet: ipsum nō esse nō ens ut perfecte rursus esse liceat. Ita enim ipsum ens maxime erit: ⁊ ipsum non ens / maxime non erit / si ipsum ens quidē participet essentia essendi ens / nō autē essentia essendi nō ens / si oino esse debeat / ipsum vō nō ens nō participet essentia nō essendi nō ens / sed essentia nō essendi ens / siqdem nō ens penit⁹ videri debeat. Verissima hec sunt: Nōne igit posq̃ ens nō essendi particeps est / ⁊ nō ens ipsius essendi particeps / vnū quoq; cuz nō sit: ipso eē participare necesse est / ad hoc ut uere nō sit? Necesse: Essentia igit adesse videt vni si non sit: Videt. Atqui nō eēntia rursus siquidem minime sit: Quid ni? num pōt aliqd: qō certo quodāmodo affectū / sic habere se dicit / nō sic se habere / cum nōdum ex huiusmodi habitu trāsmutatū sit? non pōt. quod cūq; igit sic se ⁊ nō sic se habet mutationē quandam patit: patit. Mutationē vō motū ne an aliud qddaz esse dicemus? Motū: Unū aūt nōne ⁊ ens ⁊ nō ens apparuit? Apparuit: Ergo ⁊ sic ⁊ non sic se hñs. Videt. Unū ergo nō ens moueri videt: siqdez mutationez ex ipso esse in nō esse recipit. Patet. Enimuero si nusq̃ in natura rerū adest: cum nō sit nō utiq; aliū de alio migrare pōt: Quo pacto enim posset? Nō ergo mouet ex eo q̃ trāseat. Minime. neq; tn in eodē quiescet. Eteniz ipsum idē nusq̃ attingit. ens nāq; est ipsum idē / nō ens aūt in aliquo eoz que sunt / cē impossibile est. Impossibile certe. Nō ergo vnū cū nō sit / in eo conuerti: in quo minime est: vnq̃ posset: Nunq̃: neq; etiā alterat vnuz ab seipso / siue sit siue nō sit: haud enim sermo de vno ulterius haberet: siqdez a seipso alteratū fuisset? uerū de alio quodā preter vnū: probe. Si neq; alterat neq; in eodē revoluit neq; progredit / quo nam pacto mouebit? nullo: qō vō moueri nequit quietē agere necesse est: ⁊ qō quiescit / cōsistere: necesse. Igit vnū si nō est: stat atq; mouet: Videt: quin etiā si mouet necesse est ꝑculdubio alterari: quatenus enim quid mouet eatenus non eodez modo quo prius / sed alio sese habet: plane ergo vnū dum mouet etiā alterat? Profecto: Verūtamen nullo modo motū / nullo modo alterat. Nullo penitus. quāobrē vnū qō nō est: qua quidē mouet: absq; dubio alterat: qua vō nō mouetur minime alterat. Minime. Idcoq; vnū: si nō sit / alterat: atq; etiā minime alteratur. Cōstat / qō quidē alteratur: an non alterū q̃ antea fieri pristinūq; habitū exuere oportet. qō vō nō alteratur: nec fieri: neq; etiaz interire: necessario sequtur: Unde vnū qō nō est / q⁹ alteratur: efficitur ac perit: q⁹ vō nō alteratur / nec fit nec iterit. Atq; ita ⁊ fit pariter atq; interit: Rursusq; neq; fit neq; interit: sic est.

Rursus iam ad principiuz redeamus / liqdo inspecturi utrū hec deinceps quēadmodū hactenus an aliter esse videātur? Oppreciū hoc est: nōne iam disseruimus quid circa vnū accidat: si ipsum minime sit: Disseruimus. At quotiēs nō ens proferimus / nihil aliud nobis significat q̃ eēntie absentiā ab illo qō quidē nō eē pronūciamus: nil aliud: utrū quādo dicim⁹ nō esse aliqd / aliquo modo ipsum nō esse intelligimus: aliquo modo esse: An potius hoc ipsum / nō est quotiēs pronūciatur: simpliciter significat / q̃ nullo prorsus modo usq̃ est: ⁊ cum nō sit / nulla ex parte est essentie capax: Absolute id significat: neq; ergo esse ipsuz nō ens poterit: neq; alio quoq̃ modo essentiam attingere. Minime. Fieri aūt ⁊ interire num aliud est q̃ illud qdē essentiā accipe / hoc aūt amittere? Nil aliud: ergo cui nulla huius pars cōuenire potest: nunq̃ aut accipit ipsam / aut amittit. Nunq̃: Uni ergo posq̃ nullo modo est neq; nāciscī: neq; abīcere / neq; aliquo pacto essentiam capē queuit. Becēs est. Nō itaq; interit ipsum vnū cū nō sit / neq; fit: utpote qō nulla ex parte est eēntie capax. Nō videtur: neq; rursus aliquo pacto alteratur. Jam enim ⁊ fieret ⁊ periret: si hoc pati posset: Verum. Si minime alteratur / an non etiam necesse est ne quaq̃ moueri? necesse: neq; tn stare alicubi / qō nullo modo est / asseremus: qō enim stat in aliq̃ eodē semp eē oportet / Quid ni? Sic plane ipsum cū nō sit / nunq̃ aut stare aut moueri fatebimur. nunq̃: preterea nihil ex ijs que sunt / illi adest. Jā enim esentia participaret: utpote qō alicuius existētis esset particeps. Manifestū est: nō magnitudo igitur illi: nō paruitas: nō equalitas accidit: Nō pfecto: Sed nihilo magni similitudo aut diuersitas illi uel ad alia uel ad seipsuz aderit: nequaq̃ videtur Nū ⁊ alia ullo modo illi esse poterūt: cū nihil pr⁹sus ipsi eē queat: haud licet. Quapropter alia nō similia illi nō dissimilia. nō eadē: nō altera sunt: nō sane: An vō ipsum qō illi⁹: uel ipsum qō illi: uel qd uel hoc: uel huius: uel alterius: uel alteri: aut quondā: aut deinceps: aut nūc: seu scia / siue opinio / siue sēsus / an sermo: an nomē / an aliud quoduis ex ijs que sunt / circa ipsum qō minime est: existet? Minime. His igit rōnib⁹ vnū si nō est / nullo prorsus modo aut usq̃ sese habet. Non sane videtur ullo modo aut usq̃ sese habere.

Est ne iterū disputādū vnū si nō est / quid alia preter vnū pati oporteat? Disputandum: primū igitur ⁊ alia esse illa oportet: nisi eniz alia sint: haud sane de ipsis alijs dissereretur. Sic est: Et si de alijs sermo fit / alia p fecto altera sunt: an nō ob idē ipsum aliud ⁊ ipsuz alterū appellas? eqdē / alterū nōne ab altero alterū / ⁊ aliud ab alio aliud eē dicimus? Utiq;: Ergo ipsis alijs / si modo alia futura sunt: aderit aliqd a quo alia erunt. necesse. Quid nam id potissimum erit? Ab vno quidē alia non erūt / cum illud minime sit. nō certe. Innicē itaq; alia sunt. Jd eniz solum restat. alioquin a nullo alia futura sunt. Recte. Jccirco ꝑm multitudines singula inicē alia sūt. Et eniz ꝑz vnū nequeūt / nō exīte vno. Verū qlibet ut videtur aceru⁹ illoq; multitudine infinit⁹ existit. Et si qō minimū apparet / qspiā sūpserit / uelut in somno somniū repete pro eo quod vnum visum fuerat:

fuerat: multitudo occurrit / ⁊ pro eo qđ minimū apparuerat/ꝙ maximū iam ad illa que ex eo selecta ⁊ discreta sunt/apparet:Rectissime. Talibus inꝙ aceruis diuersa inuicē alia preter vnū erunt/ si nō existēte vno:alia sunt:Quā maxime:An nō plures acerui erūt:quorū qlibet vnus prima fronte videbit/nullus tamē vnus erit:cū ipsum vnum minime sit:Certe: Numerus itē illorū aliqs esse videbit:siquidē ⁊ vnū quodlibet cū tamen multa sint:Valde quidē. paria preterea ⁊ imparia falso videbunt/vno prorsus absente:falso:Quod insuper exiguū in illis primo videbit ut dictū est/e uestigio ꝙ maxima ⁊ ꝙ plurima quoad singula parua/que etiā multa sunt:se nobis ostentat:quid prohibet? quin etiā aceruus dſqz equalis multis paruisqz aceruis esse videbit. Hā haud liqđo ex maiori in minus trālisse videret/nisi prius in mediū peruenisse visus esset.hoc aūt phātasma quoddā equalitatis erit. Verisimile est. Nonne ad aliū aceruū terminū habēs ipsum ad seipm:neqz principiū:neqz mediū:neqz finē habet? qua de causa? quia semp cū quis horū aliquid intelligētia cōtuetur/ante principiū semp aliud occurrit principiū ⁊ post finē alter semper finis subsequit:necnon in medio/alia semp interiora ꝙ mediū:semperqz minora/ob id quia nequit vnū aliqđ in his accipi cū vnum minime sit:uerissima loqueris.Discerpi deniqz necessario arbitror ut dispsum/quodcūqz intelligētia quis assumpserit. semper enim aceruus vnius expers accipit:procul dubio. Nōne hoc tale eminus ⁊ obtuse prospicienti vnū apparet? Necesse:Eminus aūt ⁊ acute intelligēti vnūquodqz multitudine infinitū / siquidē ab vno nō existente deserit:prie ceteris necessarium hoc est. In hunc itaqz modū infinita ⁊ finē hātia ⁊ vnū ⁊ multa / quelibet alia apparere oportet/si nō vnū/sed alia preter vnum sunt. Oportet utiqz: An non similia quoqz ⁊ dissimilia videbūtur? At quomodo? Mā cū uelut adumbrata emin⁹ prospicienti vnū appareāt oīa/in eodē aliquo cōmunicare: similiaqz eē videbunt: Prorsus. At vo propius accedēti/multa ⁊ altera/atqz ipso diuersitatis phātasmate altera sibiipsis ⁊ dissimilia. Sic accidit. Similes item atqz dissimiles ipsos aceruos tū sibimet: tū inuicem apparere necesse est. Et maxime quidē. Nonne etiā cosdē ⁊ alteros inuicē ⁊ cōtiguos sibi ⁊ seorsum a seipsis/oibusqz motib⁹ agitatos ⁊ vndiqz permanētes/oriētes/⁊ occidētes/ac neutra oīaqz huiusmodi: que qđē pcurrere facile nobis eēt / si vno nō existēte:multa fuerint. Verissima narras.

Redeuntes iam iterū ad principiū/declaremus/vnū si nō est/quidnā aliꝙ preter vnū /euenturū sit:Declarem⁹:principio igit vnū alia nō erūt.Quomodo enim? Neqz tamē multa. In ꝙs enim que multa sunt:in est ⁊ vnū.Etenim si nullū illorū est vnū cūcta nihil sunt:quapropter neqz multa. Vera loqueris: Cū itaqz vnū haud insit aliꝙs / nec multa nec vnū sunt. Nō plane. Neqz etiā apparent vnū aut multa:Cur nā? Quoniā alia cū ꝙs que nō sunt:nullū prorsus cōmercium habēt:neqz quicꝙ ex ꝙs que minime sunt/ad aliquid aliorū attinet:nam nulla pars ꝙs que nō sunt/adest:Verum. Neqz igitur opinio de eo qđ minime est nec phātasma ceteris ineſt/ neqz ullo modo id qđ nō est: ab aliꝙs opinione cōcipitur. Nō certe. Quapropter si vnū nō est / nihil ex aliꝙs opinione cōcipit aut vnū aut multa esse. Nam absqz vno/multa opinari penitus impossibile. Impossibile nimiū. Ergo si vnum non est alia neqz sunt neqz opinione etiā cogitātur: vnū aut multa eē. Nō videnť. Unde neqz simīlia:neqz etiā dissimilia: Nō: Neqz tamē eadē aut altera/neqz cōtigua neqz seiuncta/neqz reliqua quodcūqz in superiorib⁹ tanꝙ que ad ipsa alia spectare vidērētur/enarrauim⁹ iam ad ipsa alia spectant:uel spectare videnť:vnū si minime sit:Vera: Nōne ut summatim loqr / si dixerim⁹ vnū si nō est:nihil est/recte dicemus? Et maxime quidē: hoc itaqz dictū a nobis sit/atqz illud preterea/ꝙ ut videt/vnū siue sit siue nō sit/tū ipsum tū etiā alia ad sese atqz inuicē oīa omnino sunt/atqz nō sunt/apparentqz insuper ⁊ non apparent. Verissima quidem hec sunt. ¶ Finis parmenidis.

¶ Argumentum Marsilij in Philebum Platonis de hominis bono.

Huius libri propositum est de summo aie bono disserere:qđ quidē summū bonum cū cōditione quadā dicit:cū ipsum rerū oium principiū summū bonum absolute dicat. De hoc igitur qđ cū cōditione bonū/hoc in libro/de eo qđ absolutū/in parmenide disputatur. Ab absoluto aūt hoc manat. Quēadmodū lumē quoddā ab ipso luminis totius fonte depēdet. Quāobrē in phedone ⁊ theeteto dictū est a Platone summū aie bonū/dei similitudinē eē. Nihil vo solis fit sile:nisi quadā luminis ipsius infusione: Unde ⁊ aie bonū erit/integra diuini luminis cōsecutio. Id lumē in mēte primo.in uoluntatē deinde descēdit: in mēte ueritas/in uolūtate gaudiū/in mēte ambrosia/ in uoluntate nectar a Platone hic ⁊ in phedro cognominatur. Itaqz summū hois bonū in sapiētie uoluptatisqz mixtione locauit. Sed ante in sola uel sapiētie uel uoluptatis rōne beatitudinē cōsistere posse negauit:ex eo ꝙ triplex boni summi ꝑditio in neutro repiat. Ea est ut sūmope pfectū sit: ⁊ sufficiens/⁊ expetēdū.pfectū qz nihil sibi deest. sufficiēs/qz nihil deest illi/qđ ipm capit. Expetēdū:qz in illo ⁊ ex illo est : q̄cq̄d appeti pot. Unde qz pfectū sufficiēs:qz sufficiens/expetēdū:Sane quia sibi sat est:alteri sufficit quia sufficit alteri/desiderat ab altero. Nec neqz soli sapiētie neqz uoluptati:sed mixto cuidam ex utraqz cōpetere demōstrātur.ubi de uoluptatis ⁊ sapientie genere/origine atqz natura permulta dicūtur / de infinito ⁊ termino: de cōpositō ⁊ cōpositionis principio. Ac demū cōcluditur/summū in natura bonū/⁊ absolutū esse mēsurā vniuersorū:hoc est totius nature principiū. Sūmū vo bonū mētis:⁊ aie esse illius primi possessionem que mixtioni ex sapiētia ⁊ uoluptate:per ueritatē/cōmēsuratione ⁊ pulchritudinem cōuenit. quapropter in primo bonorū gradu rerum oīum mēsura ponitur. In secūdo ueritas:cōmēsuratio:pulchritudo. In tertio mēs sapiētiaqz. In quarto sciētia:ars:⁊ opinio. In ꝙnto tēperata uoluptas. Beatusqz vir dicitur:qui ⁊ sapiētiam diuinorū adeptus est: ⁊ humanorū peritiā sciētia quadā ⁊ arte ⁊

opinione cõstantẽ: gaudio cõtẽplationis totus exultat uoluptati sensuũ eatenus se cõmittit:quatenꝰ sapiẽtia sciẽtiaqꝫ ꝛ gaudiũ impedimẽtũ inde nullũ accipiunt:Introductio ad dialogũ ciusmodi est:Cum multa de summo bono ultro citroqꝫ socrates philebusqꝫ cõtulissent atqꝫ esset philebus iã disputãdo defessus:protarcho nup aduenienti gratulatus est annuitqꝫ:ut prouinciã in disputãdo suã susciperet.protarchus utpote adolescens subito est assensus.Ad quẽ conuersus socrates/cõsidera inquit quã tutelã susci pias:Neqꝫ temere ad disputationẽ ꝓperes.Immo audi utriusqꝫ sententiã prius.Et eã que tibi recta ratione examinãti probabilior apparet / accipe defendendam.Sed iam ad dialogũ ueniamus.

¶ Philebus Platonis de hominis bono.

SOCRATES : PROTARCHVS: PHILEBVS. SO:

Vide o protarche quẽ nunc a philebo sermonẽ accepturus sis / ꝛ ad quẽ potius /cuius ratio tibi nõ ꝓsonet pugnaturꝰ.Visne utrãqꝫ sniam breuiter resumamꝰ ? PRO:Volo eqdẽ.SO:Philebꝰ quidẽ inquit animãtibꝰ oibus bonum esse letitiã:uoluptatẽ:delectationẽ:ceteraqꝫ huius generis oia . Nostra autẽ aduersus illũ discepta tio est/ut nõ ista quidẽ sint ipsum bonũ:immo sape : intelligere:meminisse : ꝛ que hisce cognata / opinio recta ueriqꝫ rõnis discursus : meliora ꝛ potiora sint q̃ uoluptas oibus quecũqꝫ horum capacia sunt eorũqꝫ adeptio maxime oium utilis sit:ꝛ presentibꝰ ꝛ futuris. Num sic utriqꝫ quodã modo diximus o philebe:PHI:Et maxime quidẽ.SO:An suscipis o protarche eam que tibi nũc oblata est / disputationem:ꝛ PRO:Necesse est me illã suscipere.SO : Philebꝰ quidẽ noster iã dicẽdo defessus est:oportet tamẽ.qd in ꝯs uerũ sit/omni studio definire.PRO:Oportet sane.SO:Age igit preter hec id insup assueremus. PRO:Quid nã:SO : Quod uterqꝫ nostrũ habitũ quendã ꝛ affectionẽ animi:que cunctis hoibus vitã beatã prebere ualeat / demõstrare conabit. Nõne :ꝛ PRO:Certe.SO : Et uos profecto habitũ affectionẽqꝫ teradi:nos autẽ sapiẽdi.PRO:Sic est.SO:Si quis ỽo habitus prestantior istis appareat/qui uoluptati cognatior videat a tali vita cũ stabilis sit:atqꝫ hec firmiter habeat utriqꝫ nimiũ superabimur:uoluptas aũt sapientiã superabit.PRO:Profecto.SOCRA:Sinautẽ sapiẽtie sit ꝓpinquior / vincet utiqꝫ sapientia uoluptatẽ/uoluptas cõtra succũbet:Num ista cõceditis:PRO : Mihi qdẽ cõcedẽda videnꝫ. SO:Philebo autẽ quid nã videtur:PHI:Mihi sane uoluptas prestare videt:semperqꝫ videbit. Ipse autẽ noueris o protarche.PRO : Cũ iã nobis philebe cõcesseris disputationis officiũ:haud amplius apud te assentiẽdi socrati uel dissentiendi potestas erit.PHI:Vera dicis.SO : At nunc expiationis gratia deã ipsam primum inuoco atqꝫ testor.PRO:Et nos quoqꝫ testes erimꝰ te ista dixisse.Verũ deinceps o socrates vna cũ uolẽte philebo uel quomodocũqꝫ vis/conemur absoluere.SO : Annitamur profecto ab ipsa dea exordiẽtes/quã iste uenerẽ nũcupatã inquit,sed uerissimũ nomẽ eius uoluptatẽ esse . PRO TAR:Recte nimium.SO : Reuerentia ỽo mihi semp erga deorũ noia /non humana quedã formido est/sed maximũ quẽqꝫ timorẽ exupat.Et nunc quidẽ uenerẽ quẽadmodũ ipsi gratũ est/sic appello:uoluptatẽ ỽo uariam esse scio.Ab eaqꝫ ut dixi/ principiũ faciẽtes:quã habeat naturã inuestigare debemus.Etenim quãtũ ad auditũ attinet/simpliciter vnũ apparet:formas tamẽ uarias admodũ/ ꝛ inuicẽ quodãmodo dissimiles suscipit:Attende enim delectari dicimꝰ intẽperatẽ hominẽ/delectari ipa tẽperãtia tẽperatẽ:delectari insipiẽtẽ insipiẽtibus opinionibus ac uana spe vndiqꝫ plenũ:delectari etiã sapiẽtia sapiẽtẽ : has utiqꝫ uoluptates sidꝫ dissimiles neget/merito insipiens esse videbit. PRO:Iste quidẽ o socrates ex contrariis rebus pueniũt/neqꝫ tamẽ inuicẽ ipse cõtrarie : nõne uoluptatis uoluptas in dbus uoluptas est sui ipsius/ videlicet oiuꝫ maxime simillima erit: SO:Enim ỽo o beate neqꝫ color a colore ex eo q̃ color vnusqsqꝫ est/differt. Attũ nigrũ albo ꝓter id q̃ differt/ etiã cõtrariũ esse vniuersi cognoscimꝰ.Quin etiã figura ad figurã codẽmodo se habet/genere porro vnũ est vniuersum:partes autẽ generis huius/ partim lõge inter se differẽtes/partim etiã contrarie sunt . ceteraqꝫ huiusmodi multa reperiemus . Quãobrẽ noli huic rationi/que cõtraria singula vnũ efficit/credere.Vereor enim ne forte uoluptates quasdã inter se cõtrarias repiamꝰ.PRO:Forte:at dd hoc rationi nostre obstabit ? SO : Ob id certe obstare dicemꝰ q̃ ipsa cũ dissimilia sint alio quodã nomine nũcupas.Alis enim uoluptaria oia bona esse:uoluptaria ỽo:quin uoluptaria sint nulla prohibet ratio . Cũ autẽ ex ꝯs multa sint mala ꝛ bona quedã ut diximus:tu tamẽ oia bona nũcupas.Ac etiã dissimilia inuicẽ cõfessurus es/siquis coegerit . Quid ergo in cũctis uoluptatibꝰ tã malis q̃ bonis idem cõmuniter inuenit:cuius gratia oẽs bonũ nũcupas:PRO:Quid ais o socrates:ꝛ An putas quẽpiã / cũ posuerit uoluptatẽ ipm bonũ esse/inde cõcessurũ tibi quasdã bonas nonnullas malas esse:SO:Verũtamẽ dissimiles esse multas:plerasqꝫ etiã inter se contrarias confiteberis. PRO : Haud sane inquantum uoluptates sunt . SO:Rursus in idez relabimur o protarche.Dicemus uoluptatem nihilo a uoluptate differre : sed oẽs sibi inuicẽ cõsimiles esse.Et exẽpla in mediũ paulo ante inducta nihil mouebũt:contẽdemusqꝫ instar eorũ qui inepti ꝛ rudes in disputationibus sunt.PRO:Quẽadmodum dicis:SO:Quod si ipe te imitãs atqꝫ repugnãs dicere ausim dissimillimũ dissimillimi oium esse simillimũ/cadẽ que ꝛ tu afferre potero.Unde rudiores q̃ deceat/apparebimus:Et ratio nobis excidet atqꝫ defluet . Revocemꝰ igit eã retractemusqꝫ.forte enim uicissim agẽtes ꝛ.q.easdẽ in ansas redcũtes:aliquo pacto coueniemus . PRO:Dic quomodo:SO:Pone me iterũ interrogatũ abs te o protarche . PRO TAR:Quid nam:SO:Sapiẽtia:scia mẽs ꝛ que cunqꝫ ego a principio ponẽs:bona uocabã / rogatus dd ipsum bonũ sit/nõne idẽ qꝫ ꝛ sermo tuus/ patiẽtur:PRO:Qua ratione.SO : Cuncte nãqꝫ sciẽtie multe videbũtur:earũqꝫ nõnulle dissimiles

inuicē:q̄ sique etiã cõtrarie sint:nunquid p̄esenti
disputatione dignus fuero/si hoc ipsum ueritus /
nullã scientiã scibilitie dissimilẽ dixerim:Sic tãdem
sermo noster tanq̄ fabula euanesceret/nos autẽ
ruditate quadam seruaremur. At sic fieri minime
decet/quin potius salutis ratio habẽda est. Mihi
igit̄ z in tua:z in mea oratione ex equo id placet.
Ut multe videlicet uoluptates atq̄ dissimiles sint
multe p̄eterea differẽtesq̄ sciẽtie. Differentiam
itaq̄ mei ac tui boni o protarche minime absco
dẽtes / sed in lucẽ poti⁹ educẽtes:discutere audea
mus: siquo pacto per redargutionẽ significatur:
utrũ uoluptatẽ ipsum bonũ uel sapientiã / aut ter
tiũ q̄ddã p̄eter ista/nũcupare deceat: Nũc enim
nequaq̄ istud cõtendere debemus/ut que ipse po
no aut que tu/vincãt / sed ut illi quod ueriss̄imum
est:faueamus. PRO:Sic oportet. SO:Hoc item
multo magis mutua p̄fessione asseuerem⁹. PRO
TAR:Quid nã: SO: Quod hoies oẽs fatigat:
tũ uolẽtes tũ etiã nolẽtes / aliquos p̄cipue z ali
qñ. PRO:Dic planius. SO:Sermonẽ qui nũc in
cidit inq̄ natura mirabilẽ/Multa vnũ esse z vnũ
multa mirabile dictu. Atq̄ facile est aduersus eũ
qui alterutrum posuerit dubitationes mouere.
PRO:Nunq̄d ais cũ quispiã me uerbi causa pro
tarchũ vnũ natura genitũ asserit: deinde me rur
sus multos atq̄ ĩfios predicat:magnũ/paruum/
graue/leue eundẽ hoiem aliaq̄ pmulta: SO:Tu
quidẽ o protarche inducis ea circa vnũ ac multa
mirãda/que diuulgata sunt/z ut ita dicã ab oibus
iam cõcessa/q̄ minime tẽtãda sint/ueluti puerilia
quedã z facilia cognitu/ac maxima disputationi
futura obstacula/siquis admiserit: neq̄ etiã mira
bilia hec habẽda inq̄: cũ quis cuiusq̄ mẽbra par
tesq̄ ratione diuidẽs vniuersa hec illud vnũ eẽ fa
tet:deinde talia quedã refellit/deridẽs quasi mon
stra fateri cogat/q̄ vnum multa infinitaq̄ sit/mul
taq̄ vnũ. PRO: Tu vo que nã alia dicis o socra
tes/que nodũ concessa circa sermonẽ eundẽ diuul
gata sint: SO:Quãdo quispiã o puer/ipsum vnũ
nihil ex ĩs/que oriũtur z occidũt/ponit ut paulo
ante nos dixim⁹/tũc tale vnũ/haud quaq̄ refelli
debere cõcessum est. At cũ vnũ hoiem affirmare
conat/bouẽ vnũ/pulchrũ vnũ:vnũq̄ bonũ tũc sa
ne in ĩs vnitatib⁹ z huiuscemodi rebus anxiũ stu
diũ cũ diuisione ambiguitas fit. PRO: Quo pa
cto: SO: Primo quidẽ utrũ admittendũ sit / eius
scemodi q̄sdã uere existentes vnitates eẽ:Deinde
quomodo quãlibet earũ vnã semp eãdẽq̄ esse pu
tandũ:nec generationẽ nec interitũ suscipientem:
suaq̄ in vnitate firmiss̄imã:postremo nunq̄d in re
bus genitis z infinitis queq̄ ponẽda sit/siue disp
sa/multaq̄ ex vna iã facta:siue tota ipsa ab seipsa
seorsuq̄:qõ quidẽ maxime oium impossibile vide
ret/vnũ idẽq̄ simul in vno multisq̄ fieri: Nõ illa
igitur o protarche sed ista sunt / que circa vnum
z multa male accepta/ois difficultatis defectusq̄
sunt causa bene autẽ examinata facilitatis atq̄ fa
cũdie. PRO:Oportet nos o socrates hoc primũ
in p̄esentia discutere/ut z ego fateor: z hos oẽs
talia cõcẽdere tibi existimat:forte vo nunc p̄estat
philebũ quasi malũ:ut dicit̄ qõ bene iacet rogãdo
nõ mouere. SO:At vnde potissimũ exordiemur/cũ
multa z uaria in ĩs dubitationib⁹ pugna insit:hinc
ne: Dicimus utiq̄ idẽ vnũ ac multa rationib⁹ z ser
monibus factũ/semp per singula que dicũtur z nũc
z olim vndiq̄ circũcurrere. Idq̄ neq̄ nũc incepit/
neq̄ desinet vnq̄:sed est:ut mihi videt hec rationũ
sermonũq̄ immortalis z indeficiẽs nobis insita pas
sio:Cũ primũ adolescẽs aliq̄s id gustauit: secũ ipse
cõgratulat:quasi quẽdã thesaurũ sapiẽtie nactus: z
uoluptate plenus exultat:ac furit:oẽmq̄ disputatio
nem p̄opte pertẽtat:atq̄ sermonẽ vndiq̄ discutit:
tũ quidẽ in alterã partẽ reflectẽs z in vnũ cõmiscẽs:
tũ vo explicãs iterũ. z in multa distribuẽs:ubi certe
in dubitationẽ difficultatẽq̄ seipsuq̄ primo ac p̄eci
pue deiẽcit/deinde p̄oximũ quẽq̄ siue iunior siue se
nior:siue equalis sit/nec patri nec matri nec audien
tiũ cuiq̄ parcens/ferme etiã nec aliis amãtibus / ne
dũ hoibus. quãdoq̄dẽ z barbarorũ nemini parcat/
modo interp̄etẽ nanciscat. PRO:An non vides o
socrates nos qui adstam⁹ oẽs iuuenes esse: non me
tuis ne vna cũ philebo:si nos ita obiurgaueris in te
impetũ faciam⁹:uerũtamẽ: Intelligimus enim qõ di
cis/siquis modus est:si qõ machinamentũ ad hanc
perturbationẽ benigne quodãmodo e disputatione
recipiendã:ac viã quandã in rationẽ atq̄ sermonẽ
cõmodiorẽ reperiẽdã/ipse id meditare/nos vo p̄o
viribus te sectabimur: Neq̄ enim exiguus est ser
mo p̄sens o socrates. SO:Nõ certe o pueri:sic enim
philebus uos appellauit. Nulla tñ est via pulchrior
neq̄ esse pot̄ q̄ illa quã semp ego dilexi. At illa me
sepe fugiẽs desertũ inopemq̄ destituit. PRO:Que
nã ista:dic modo. SO: Quã declarare haud nimiũ
difficile est/uti vo difficillimũ:Quecũq̄ enim per ar
tem adinuẽta sunt:hac in lucẽ hoibus p̄odierunt:
Animaduerte queso quã dico. PRO: Dic tñ. SO
CRA: Donũ ꝓfecto deorũ ad hoies ut mihi vide
tur per p̄ometheũ quẽdã vna cum lucidiss̄imo quo
dã igne descẽdit:Etenim p̄isci nobis p̄stãtiores /
diligẽtiq̄ p̄opinquiores: hec nobis oracula tradiderũt:
q̄ cũ ex vno z multis cõstent vniuersa que semp eẽ
dicunt / terminũq̄ z infinitũ innatũ habeant:opor
tet nos in his sic se hñtibus:vnã semp ideã de quoli
bet generatim ponẽtes inquirere: eã insitã inuentu
ros/quã si cõp̄ehẽdam⁹ post vnã:siquo modo due
sint perscrutari:sin minus id pateat tres/aut alium
numerũ querere/z quodlibet eorũ que sunt vnum /
rursus eodẽ pacto diuidere quousq̄ ipsuq̄ in p̄inci
pio vnũ/non modo q̄ vnũ multaq̄ z infinita sit:ue
rũetiã quot sit/aliquis noscat: Infiniti autẽ ideã nõ
p̄ius ad multitudinẽ adhibere q̄ qs numerũ omnẽ
inter infinitũ z vnũ/mediũ cadentẽ percipit. Tunc
demũ vnũ quodlibet oium abeuntiũ in infinitum di
mittere. Dis ergo ut dixim⁹ sic nobis:inuestigare di
scere: z alterutrũ docere dederũt: Qui vo nũc extãt
ex hoibus sapiẽtes: vnũ q̄dẽ ac multa utcũq̄ cõtin
git/uelocius atq̄ tardi⁹ q̄ decet inducũt z post vnũ
infinita continuo:media vo illos effugiunt. Quibus
disputandi ratio/tũ dialectica tũ etiã litigiosa discre
ta est. PRO:Que modo dixisti o socrates/partim
intelligere mihi videor. partim clarius audire desi
dero. SO:Perspicuũ hoc ꝓstat in litteris o protar
che qõ dixim⁹. Itaq̄ in ĩs quas didicisti:id accipe.

Malũ bene sapientẽ, me mone

PRO:Quo nã pacto:SO:Uox inq̃ ex ore nobis erũpẽs vna est ⁊ infinite rursus uoces numero ⁊ cũ ctorũ pariter ⁊ cuiusq̃.PRO:Quid ni:SO:Neutro tñ horũ sapiẽtes efficimur/nec q̃ eius infinituz/nec iterũ q̃ eius vnũ cognoscim⁹:sed quia ⁊ quot ⁊ quales sunt/tenemus:hoc enim vnũ quẽq̃ nostrum grãmaticũ reddit.PRO:Uerissima loqueris.SOCRA:Idẽ quoq̃ musicũ hoiez facit.PRO:Qua rõne:SO:Una quodãmodo ⁊ in hac arte uox est.PRO:Quid ni:SO:Duo itẽ ponẽda sunt:graue ⁊ acutũ:ac tertiũ tonus medius:nõne ita:PRO:Ita:SO:Uerũtñ nõdũ sapiẽs music⁹ eris:si hec sola cognoueris:⁊ ista ignorans ut ita loquar/nullius eris in musica precẽ.PRO:Nullius.SO:Sed postq̃ o amice acceperis quot interualla uocis numero sunt circa graue atq̃ acutũ ⁊ qualia/necnõ interuallorũ termini:⁊ quotcũq̃ ex ẽis cõpositiones proueniunt. Que maiores nostri cõspiciẽtes nobis eor̃ sectatoribꝰ ut huiusmodi quedã harmonias appellarem⁹/tradiderũt:In motib⁹ preterea gestibusq̃ corporis alia quedã talia inesse mõstrarũt:que per numeros mensurata rythmos atq̃ mẽsuras uocari iussere:cogitare preterea q̃ eadẽ rõne de vno quoq̃ qõ vnũ ⁊ multa est/cõsiderare debemus.nã quando ista sic accipis sapiẽs tũc euadis.Cũ vo ⁊ aliud quicq̃ ita cõprehendis/sapiẽs rursus circa illud efficeris.Infinita aũt singulorũ en in singulis multitudo te sapiẽtia:rõnis/numeri reddit expertẽ:utpote in numerũ nullũ alicuius quãdoq̃ respicientẽ.PRO:Preclare hec o philebe socrates mihi dixisse videtur.PHILE:Mihi quoq̃/sed quid ad rẽ hic sermo:quidue sibi vult:SO:Recte id o protarche philebꝰ iste que suit.PRO:Prorsus:Respõde igit.SO:Efficiã qõ vultis.cũ de ẽis ẽisdẽ paulisper etiã disputauero.Ut enim siquis vnũ aliq̃ accipit is ut dixim⁹.aut mox in infiniti naturã/sed in aliquẽ numerũ descẽdere debet:ita vicissim:siquis infinitũ primo sumere cogit/nequaq̃ in vnũ cõtinuo:sed in numerũ quẽdam qui multitudinẽ aliquã hẽat debet intẽdere/ex oibusq̃ tandẽ in vnũ desinere.Quod vo nũc dixim⁹:rursus in litteris conjectari licet.PRO:Quomodo:SOCRA:Postq̃ infinitã uocẽ cogitauit:siue deus aliqs siue homo diuin⁹:qualis apud egyptios theuth fuisse fert/primo in ipa uocis infinitate uocales litteras ꝑsiderauit/que nõ vna:sed plures sunt:rursusq̃ alias que nõ uocis sed phthongi principes eẽnt.Atq̃ harũ numerum certũ similiter definiuit:Tertiã deinde speciẽ litterarũ distinxit/earũ quas nunc mutas uocamus:postremo liquidas mutasq̃ discreuit usq̃ ad quodlibet vnũ:uocalesq̃ ⁊ medias eodẽ modo:donec earũ capiẽs numerum/in vnaquaq̃ ⁊ cũctis elementũ uocauit.Cũq̃ videret neminẽ ipsum vnũ ꝓm seipsum seorsum a reliquis precepturũ huiusmodi vinculũ meditatus:ut vnũ existẽs:⁊ has oẽs vnũ quodãmodo faciẽs:vnã in ipsis artẽ nomine grãmaticã statuit.PHI:Hec planius q̃ superiora videlicet ipsa inuicẽ cõparata o protarche cõprehendi:Idẽ tamẽ ⁊ nũc ⁊ superi⁹ in hac disputatione desidero.SO:Num hoc o philebe requris:quid videlicet ad sermonẽ nostrũ ista conferãt:PHI:Ita id est qõ dudũ ego vna ⁊ protarchus requirim⁹.SO:Nunquid hoc assecuti/requiritis tamẽ iamprudem ut inquis:

PHI:Quo nã pacto:SO:An nõ de sapiẽtia ⁊ uoluptate nobis ab ipso principio disceptatio extitit/utrũ ex ẽis eligendum:PRO:Immo.SO:Et enim vnũ illorũ utrũq̃ esse dixim⁹.PRO:Dixim⁹ profecto.SO:Hoc ipsum prior sermo requirit quomodo vnũ ⁊ multa utrũq̃ horũ est:quoue pacto nõ infinita protinuo/si certũ numerũ quodlibet prius accepit/q̃ infinitũ porrigeret.PRO:Haud sane in leuẽ nos questionẽ circulo quodam nescio quomodo flectens socrates o philebe deduxit.Quare age:cõsidera uter nostrũ ad pẽsentẽ interrogationẽ respõdeat:Forte enim ridiculũ est/me disputationis totius successorẽ/ex eo qõ respõdere ad id modo nequeã:rursus hoc ipm tibi imputare.Attñ ridiculũ multo magis esse neutrũ nostrũ id posse:Meditare itaq̃ quid agamus.Species enim uoluptatis a nobis quererẽ nũc socrates mihi videt:Utrum sint nec ne/quotq̃ preterea/qua lesue sint:⁊ de sapiẽtia eadẽ similiter percõctari.SO:Uera loqueris o callie fili:Nisi enim id circa quodlibet vnũ/simile:idẽ ⁊ pariũ/quẽadmodũ oratio precedẽs ostendit:obseruare possimus/nullus vnq̃ nostrũ ullius erit ad aliqd precẽ.PRO:Sic ferme o socrates se res hẽre videt.Verũ pclarũ tẽperato viro cũcta diuinosce:Secũda vo nauigatio quedã videt seipsum minime latere.quorsum aũt ista nunc dixerim:declarabo.Ipse nobis o socrates cõgregationis hui⁹ auctor extitisti:teq̃ ipm ad inuestigandũ quid ex humanis rebus optimũ sit:prebuisti.Nã cũ philebus uoluptatẽ/delectationẽ/letitiã ⁊ reliqua huius generis:hoibus optima esse assereret/tu illi statim cõtradixisti/nõ ea que diceret esse optima/sed illa poti⁹ que sepenumero in memoriã nobis sponte reducimus recte agẽtes/ut memoria repetita utraq̃ examinentur:Dicis autẽ:ut videt ipse qõ recte appellandũ erit prestãtius uoluptate bonũ esse/mentẽ/scientiã/intelligẽtiã/artẽ/⁊ reliqua huiuscemodi:que capesse potius q̃ illa debemus:Cum igit hec utraq̃ ambiguitate quadã dicta fuissent:nos ioco quodãminati sumus nõ prius te dimissuros q̃ huic controuersie certa quadã determinatione finis sufficiens imponeret:Tu vo cõcessisti quidẽ/teq̃ ipsum ad id exequẽdũ nobis exequẽdũ exposuisti.Nos autẽ dicim⁹ ut pueri solẽt:q̃ recte datorũ ablatio nulla est:pone igit iã hunc disputãdi modũ ad ea que dicta sunt.SO:Quẽ dicis:PRO:Quod dubitationũ scrupulos injcis:eaq̃ interrogas:quor̃ sufficientẽ resp̃sionẽ in presentia tibi reddere nõ possemus.Neq̃ enim disputationis huius finem existimare debemus nostror̃ otium ambiguitatẽ. Atq̃ si minus id nos ualem⁹:tibi agendũ est:pollicitus enim es.At hec itaq̃ tu cõsulta/utrũ uoluptatis ⁊ sapiẽtie species distinguẽde:an potius dimittende:an alio quoq̃ modo queas ac uelis:que nũc inter nos dubitata sunt/aperire:SO:Nihil iã graue futurũ formidare me decet:quãdoquidẽ tu sic ista dixisti.Eo nãq̃ q̃ si uelim dictũ est/ois penitus formido fugat:accedit/q̃ deorũ aliqs ad hec memoriã nobis aliquã suppeditasse videtur.PRO:Quo pacto ⁊ quor̃ memoriã:SO:Cum olim siue somnians siue vigilans quasdã rationes

audíuerim/nunc de uoluptate ⁊ ſapientia cogito hoꝛ neutrum eſſe bonū:ſed tertiū aliq̄d:qđ aliud eſt q̄ utrunqꝫ/⁊ ambob⁹ eſt melius.idqꝫ ſi nūc nobis liq̄do pateat / uoluptas a victoꝛia pꝛocul aberit:bonū quippe idē qđ illa nequaq̄ erit: Sic ne ? an aliter:PRO:Sic utiqꝫ.SO:Speciebus itaqꝫ uoluptatis ad diuiſionē haud ampli⁹:ut mea fert opinio indigebim⁹:qđ in ſequētibus clarius innoteſcet.PRO:Pꝛeclare loqueris:pge ſic obſecro. SO:Paucula quedam pꝛius aſſeuerem⁹. PRO TAR:Que nam:SO:Ipſius boni ſoꝛtē videlicet utrū neceſſe eſt perfectū ipm aut non perfectū eſſe.PRO:Omnium o ſocrates perfectiſſimum. SO:Quid vo:ſufficiēs ne bonū ipſum eſt.PRO TAR:Quid ni:⁊ in hoc ipſuꝫ ab omnibus:que ſunt differre neceſſe eſt cūctiſqꝫ pꝛeſtare.SO:Hoc quoqꝫ de illo maxime ut arbitroꝛ neceſſariuꝫ eſt aſſerere / q̄ omne cognoſcēs idipſum uenaꝫ⁊ appetit:appꝛehēdere cupiens atqꝫ ipſum in ſe⁊ alia circa ipſum poſſidere:ceteroꝝqꝫ nihil curat/pꝛeter q̄ que vna cū bonis perficiunt.PRO:Hīs repugnare nō licet.SO:Cōſideremus igit diiudicemuſqꝫ uoluptatis⁊ ſapiētie vitā/ſeoꝛſum inſpiciētes.PRO:Quo pacto inquis:SO:Neqꝫ in uoluptatis vita ſapiētia inſit:neqꝫ in ſapiētie vita uoluptas:Oꝛtet enim ſiquidē iſtoꝝ alterū bonū eſt nullius amplius indigere:ſi vo indignū apparet / haud ulterius reuera nobis eſt bonū.PRO:Nō certe.SO:Num uolum⁹ in teipſo piculū facere ? PRO:Pꝛoꝛſus.SO:Reſponde igit.PRO:Dic amabo.SO:Optares ne o pꝛotarche plenā ſummis uoluptatib⁹ oēm vitā agere:PRO:Quid ni optez:SO:Nunq̄d alio quopiā indigere te ultra putares / qñ perfecta harū poſſeſſione fruereris. PRO:Nequaq̄.SO:Aduerte itaqꝫ:num ipſa ſapientia indigeres⁊ intelligētia⁊ cōueniēti rōcinatione/⁊ alīs quecūqꝫ hoꝛ cognata/an non rei alicuius viſu ? PRO:Et quid ? oīa pꝛoꝛſo haberē/ſi uoluptate fruerer.SO:Et ita viuēs /per oēm vitā pꝛecipuis uoluptatib⁹ abūdares:PRO:Pꝛofecto.SO:Si mēte/memoꝛia/ſciētia/opinione uera penitus careas/pꝛimo quidē hoc ipſum/gaudeas ne an nō gaudeas/te ignoꝛare neceſſe eſt / cum ſis omni ſapiētia uacuus.PRO:Neceſſe.SO:Et cū memoꝛia ſis pꝛiuatus/haud ſane te aliqñ delectatū fuiſſe recoꝛdaberis.nec ulla uoluptatis repente incidētis reſtabit memoꝛia⁊ opinione uera oꝛb⁹ dū letaberis:letari te minime opinabere.Ratione quoqꝫ captus:q̄ in poſterū uoluptatē aliquā adeptur⁹ ſis/rōcinari nō poteris.Duces aūt nō hoīs vitā/ſed pleumonis cuiuſdā:idest ſpōgie marine: aut oſtree marine per ſimilem:ſunt hec uera:An aliter p̄ter iſta ſentire poſſum⁹ ?:PRO:Et quo pacto aliter ? SO:An vita nobis huiuſmodi expetēda.PRO:Mutū me o ſocrates p̄ſens ratio reddidit.SO:Nōne deſiſtam⁹ hic obſecro:ſed iā mētis vitā in mediū adducētes ulteri⁹ conſideremus. PRO:Qualem inquis:SO:Utrū aliqs viuere ſic eligeret/ut ſapientiā/mentē/ſcientiā/memoriā oēm oīum poſſideret.uoluptate vo nulla penitus frueret/nec rurſus afficeret moleſtia:ſed ſine ullo tali affectu viueret.PRO:Neutra ex ījs o ſocrates vita aut mihi aut alteri:ut arbitroꝛ eligēda videtur.SO:Quid autē o pꝛotarche vita ex ambob⁹ in vnū cōgrediētibus mixta⁊ cois effecta:PRO:Ex uoluptate ais ſapientiaqꝫ⁊ mēte:SO:Hāc ipſam dico.PRO:Unuſq̄ſqꝫ ſane hāc ipſam potius q̄ ex ſuperioꝛib⁹ alterutrā eliget:neqꝫ vnus optabit quidē/ alius minime:ſed idē oēs pariter expetēt.SO:Videmus ne igit qđ ex ījs ſequātur:PRO:Pꝛoꝛſus quidē q̄ tres vite pꝛopoſite ſunt:ex duab⁹ / neutra ſufficiēs:aut optāda uel hoibus uel ceteris animantib⁹. SO:An non circa iſta iam id conſtat/q̄ neutra ipm bonum poſſidet:etenim perfecta⁊ ſufficiens eſſet:⁊ vniuerſis plantis⁊ animantibus exoptanda/que cūqꝫ ſic ſemper viuere poſſent. Siquis vo ex nobis alia eligat: pꝛeter naturam eius qđ reuera affectandum eſt/eliget/neqꝫ id ſponte:ſed ex ignoꝛantia uel infelici quadā neceſſitate.PRO:Hec ita ſe habere vident.SO:Quod ergo philebi deā aut idē qđ ipm bonū exiſtimare oꝛteat:ſatis iā dictū eſſe videt. PHI:Sed neqꝫ etiam tua mēs o ſocrates:pꝛedictas enim obiectationes patit. SO:Foꝛſitan o philebe mea:nō tñ uerā diuinaqꝫ mētē ſic arbitroꝛ:ſed aliter ſeſe hēre:palmā igit⁊ victoꝛiā quin vite cōmuni tradere debeam⁹ nihil ob mentē dubito:Secūdas autē partes cui potius tribuamus:diiudicandū reſtat foꝛte nāqꝫ vite cōmunis cauſam vnus ex nobis mētem: alter uoluptatē eſſe cōtendet: Atqꝫ ita bonū ipſum neutrū erit iſtoꝝ:foꝛte vo quis hoꝛ alterutrum cauſam eſſe cēſebit.De hoc itaqꝫ aduerſus philebū pꝛecipue decertarē: q̄ hac in vita pmixta quicq̄d illud deniqꝫ ſit:qđ ab hac vita ſuſceptū/expetendā ipſam bonāqꝫ reddit:mēs ipſa / nō uoluptas illi cognatioꝛ eſt⁊ ſilioꝛ. Atqꝫ ex hac rōne uoluptas nec pꝛimas: nec ſecūdas etiā partes reuera tenebit:longius autē aberit a tertia ſoꝛte:ſiqua mee menti fides nūc eſt adhibenda.PRO:Atqui o ſocrates uoluptas iā pꝛoſtrata videt rōnibus tuis percuſſa:nā e ſpe victoꝛie decidit:de mēte vo dicendū:q̄ nō ſapiēter ſibi victoriam uēdicaret.Eadē quippe pateret.uoluptas aūt ſecunda ſoꝛte pꝛiuata:omnino iā ab eius amatoꝛib⁹ contēnet:neqꝫ enim eque pulchꝛa ulteri⁹ apparebit. SO:Quid igitur:nōne dimittere illā pꝛeſtat:nec exq̄ſita examinatione:redargutiōeqꝫ affligere:PRO TAR:Nihil ais o ſocrates.SO:An quia impoſſibile quiddā pꝛotuli.affligi uoluptatē:PRO:Nō ob hoc tātū uerūetiā q̄ ignoꝛas noſtrū nullū pꝛius abire te dimiſſurū:q̄ ad hoꝛū finem ratione deueneris. SO:Pape o pꝛotarche:longa admodū oꝛatio ſequens:ferme vo nec facile quiddā nūc: Cōſtat enim alīs q̄buſdā iaculis p̄ter rōnes ſupioꝛes opus eē: ſi quis palmā mēti ſecundā cōparaturus accedat.foꝛte vo aculei quidam hi quoqꝫ ſunt. nonne oꝛtet:PRO:Quid ni:SO:Pꝛincipiū itaqꝫ huius ponentes caute⁊ diſtincte accipere annitamur. PRO TAR:Quale pꝛincipiū dicis:SO:Dia que nūc in vniuerſo ſunt:bifariā diſtinguam⁹. Immo ſi vis trifariam / PRO:Quo nā pacto:SO:Accipiam⁹ nō nulla ex ījs que nūc a nobis ſunt dicta.PRO:Que nam:SO:Deū pꝛofecto dicebam⁹ ex ījs que ſunt:alterū quidē infinitū alterū vo terminum oſtendiſſe. PRO:Omnino quidē.SO:Has utiqꝫ ſpecies duo illa eſſe ponamus: Tertiū illud: qđ vnū ex utriſqꝫ

cõmixtũ. Ridiculus tñ videor/dũ sufficiẽter ſm ſpecies diuidere atq; dinumerare ꝓtẽdo. PRO: Quid ais o bone vir? SO: Quarto adhuc genere opus esse constat. PRO: Quo nã? SO: Causam alterne commixtionis istorũ cõsidera. Eãq; preter tria illa quartũ ponito. PRO: Nunc̃d & quinto insup indigebis aliquo discernẽte? SO: Forte. non tñ in presentia ut arbitror. Si autẽ opus fuerit: ignoſces mihi quintã vitã sectãti. PRO: Quid obstat? SO: Principio ergo ex quatuor tria seligẽtes / duoq; ex trib⁹ sic se habere cõsideremus/ut vnũquodq; duorũ sit multa. diuiduum insup atq; dispersum. Rursusq; in vnũ vtrunq; ducentes/cogitare nitamur quomodo utrunq; vnũ multaue sit. PRO: Si planius eadẽ dixeris/forte assequar. SO: Duo profecto que proposita sunt/ista dico finitũ & infinitũ: q; aũt infinitũ multa quodã modo sit. conabor ostẽdere: finitũ vo in posterũ differat. PRO: Differat. SO: Attende igit: arduũ nãq; atq; maxime dubitãdũ est: qõ considerare te iubeo: Attamẽ aiaduerte: primũ autẽ circa calidi⁹ frigidiusq; cõsidera. utrũ terminũ aliquẽ in eis inuenias. An potius magis ac minus dũ ỹs generib⁹ insunt/finẽ reiciãt: sine nãq; adhibito/ipsa etiã finirentur. PRO: Vera loqueris. SO: Semp tamẽ in ipso calidiori & frigidiori magis ac minus esse fatemur. PRO: Et maxime q̃dẽ. SO: Semper ergo nobis hec ratio mõstrat ab ỹs finẽ abesse: & cũ sine fine sint omnino infinita fieri. PRO: Vehemẽter o socrates. SO: Euge amice protarche aduertisti: nunc q; hoc ipsum uehemẽter abs te modo pronunciatũ & ipsuz quoq; qõ remisse dicit: eandẽ vim habẽt: quã ipsum magis ipsumue minus. Vbicũq; enim adsunt/haud quantũ vnũquodq; esse permittũt: sed semper uehemẽtius remissiori: & vicissim uehemẽtiori remissius oĩbus actionibus inferẽtia/plus ac minus efficiunt. quantũ vo semp obscurãt: Nisi enim deleãt quantũ: sed & ipsum & mẽsuratũ sedem ipsius qõ dicit uehementius & remissius magisq; & min⁹ occupare pmittant/hec ipsa repẽte e sua sede pellent. Neq; eniz calidius & frigidius ultra restarẽt/si quantũ suscepint. Diffugient nẽpe nec ultra cõsistẽt ipsum calidius & frigidius: quãtũ vo regnabit: progressione cessante. Quãobrẽ hac rõne calidius & frigidius infinita iã esse constat. PRO: Sic apparet o socrates: ueruntñ ut ipse dixisti: haud facile ista percipi possunt: Forte vo deinceps iterũ repetita / interrogãtẽ pariter & respondentẽ cõspirare inuicẽ declarabũt. SO: Bene dicis: atq; ita pro viribus agendũ est: sed intuere primũ: num id signũ ponam⁹ infinite nature: Ne singula transcurrẽtes oratiõnẽ in longũ nimiũ ꝓtraham⁹ PRO: Quod nã dicis? SO: Quecũq; magis ac minus uehementer atq; remisse/nimisq; & huiusmodi quedã amittũt cũcta in vnũ infiniti genus reducẽda sunt quẽadmodũ supra dixim⁹: asserẽtes oĩa que diuidua dispersaq; sunt/in vnũ oportere colligi: ſmq; vim vnã: vnam quãdã naturã significari. Memini stin? PRO: Memini. SO: Que vo talia quedã minime capiũt/sed eorũ ꝓria & cũcta / primo q̃dẽ equale ipsum atq; equalitatẽ. post equale mox duplũ: & singulas inde proportiones quascũq; ad numerum numerus & ad mẽsurã mensura demõstrat/hec inq; oĩa in genus finiti merito referremus: Quid ais ad hec? PRO: Preclare nimiũ o socrates. SO: Age dum ex utrisq; cõmixtũ quã ideã ferre dicemus? PRO: Id mihi tu dices ut arbitror. SO: Immo deus: si modo quis deus meas preces exaudiat. PRO: Obsecra igit & cõtẽplare. SO: Contẽplor sane. Ac mihi videt deorũ aliq; nobis amice nũc aspirasse. PRO: Quo pacto id ais? & qua ꝓiectura uteris? SO: Dicã plane: tu vo attẽtis auri⁹ ad ſta. PRO: Dic modo. SO: Calidius ne aliq̃d nũc & frigidius dicebamus? PRO: Certe. SO: Adde ꝓterea siccius & humidius: plus ac pauci⁹: ueloci⁹ atq; tardius: maius & min⁹. Ac deniq; quod cũq; in suprioribus ad naturã vnã magis minusue suscipientẽ redegim⁹. PRO: An infiniti naturã inq̃s? SO: Hanc ipsam: cõmisce posthac vna cũ ỹs progeniẽ termini. PRO: Quam. SO: Progeniẽ scilicet termini. quã profecto decebat nos in vnũ colligere quẽadmodũ de infinito fecim⁹: neq; dũ collegimus. at forte nũc idẽ ages: his quippe utrisq; cõciliatis: illa cõtinuo patefiet. PRO: Quã dicis & quomodo? SO: Progeniẽ equalis & dupli & quecunq; differẽtiũ mutuã ꝓportẽ fugat: cõmensurata vo & cõsona faciens/numerũ efficit. PRO: Intelligo dicere nãq; mihi videris si ista miscentur: generationes quasdã ex eorũ singulis euenturas. SO: Et recte videor. PRO: Dic igit. SO: Nõne in morbis recta horũ cõmunio sanitatis naturam genuit? PRO: Omnino. SO: In acuto aũt & graui/ueloci & tardo/cũ infinita sint: ista & terminũ peperit: & perfectionẽ musice pstitit. PRO: Preclare. SO: Quin etiã rigori & estui tradita: id qõ multũ & min⁹ & infinitũ dicit: abstulit: mensuratũ aũt atq; vna cõmẽsuratũ adhibuit. PRO: Quid ni? SO: Ex ỹs tẽperies anni & quecunq; pulchra sunt cũcta manarũt. infinitis inuicem finitisq; coeũtibus. PRO: Certe. SO: Atq; alia insup innumerabilia pretermitto / ueluti cũ sanitate pulchritudinẽ atq; robur. In animis quoq; pmulta atq; preclara: petulãtiã quippe & vniuersam improbitatẽ dea hec aiaduertẽs o bone philebe omni termino uoluptatũ expletionisq; carere/legẽ & ordinem quibus termin⁹ inest: ỹs apposuit: eãq; tu sic inficiari ac perdi: ego ꝓtra seruari dico: Tibi vo protarche q̃d nã videt? PRO: Hec prorsus ſm meã sentẽtiã sunt asserta. SO: Nõne tria hec iam protuli modo intelligas? PRO: At apprehendere arbitror. Vnũ q̃dẽ infinitũ asseris: Secũdũ aũt in ỹs que sunt terminũ: Tertiũ vo illud q̃d dicere uelis haud satis teneo. SO: Copia te o mirifice vir: generationis eius qõ est tertiũ stupefecit: q̃q̃ & infinitũ multa genera cõtinebat: que tñ genere ipsius magis minusue signata: vnũ apparuerunt. PROTAR: Vera narras. SO: Veruntñ neq; termin⁹ multa ꝓtinebit: neq; q; vnũ natura esset/ulla difficultate admittebamus. PRO: Quo eniz modo? SO: Nullo modo: Sz tertiũ scito me dicere vnũ hoc quodcũq; ex ỹs nascit generationẽ videlicet in essentiã/ex mẽsuris vna cũ termino cõstitutis. PRO: Intellexi. SO: Certũ quid ꝓter hec tria / quartũ genus sit/discutiẽdũ restat: Cõmunis autẽ ista disceptatio est. Vide num tibi necessarium videat: quodcũq; gignit: per aliquam causam gigni.

PRO:Mihi plane:Quomodo enīz absqz ea fie ret:SO:Et efficiētis natura nomine ountaxat a causa differt:efficiensqz ⁊ causa vnū merito uoca bunt:PRO:Merito.SO:Quinetiā factū ac ge nitū solo nomine discrepabūt.PRO:Certe.SO CRA:Precedit quidē atqz ducit natura semper qđ efficiēs est:qđ vo factū est ab eo genitūqz ipsuz sequit.PRO:Prorsus.SO:Non ergo idem:sed aliud est causa:⁊ qđ ad generationē cause seruit. PRO:Quid prohibet:SO:An nō genita ipsa:⁊ ex quibus gignunt oia / tria nobis genera prebue runt:PRO:Maxime.SO:Omniū autē istorum opificē quartū ponim⁹:causamqz uocam⁹:utpote aliud quiddā q̄ illa ad sufficientiā demōstratum. PRO:Ponimus absqz dubio.SO:Verū iam de cet cum quatuor discreta sint:singulorū memorie gratia:singulatim illa dinumerare.PRO:Utiqz. SO:Primū igit infinitū dico:secundū terminū: tertiū/mixtā ex ijs genitāqz essentiaz.Postremo mixtionis generationisqz causam:si quartū uocē/ nūquid errarē:PRO:Nullo pacto.SO:Age dū deinceps que nobis oratio:⁊ quid potissimū inq rentes ad hec deuenim⁹:nōne id erat:Quereba mus nēpe cui nā secūde victorie partes cōcederē tur/uoluptati ne an potius sapiētie:An non ita:? PRO:Ita certe.SO:Postq̄ ista in hūc modum distinxim⁹/nōne melius iudicabimus cui prima / cuiue secūda victorie palma danda sit / ex ijs que supra in certamen uenerūt.PRO:Forte. SO:Ut ctricē sane posuim⁹ vitā ex uoluptate ⁊ sapientia mixtā.PRO:Immo.SO:Qualis sit ⁊ cuius ge neris hec vita quodā modo cernim⁹.PRO:Cer nimus.SO:Pars nēpe tertij generis:Neqz enim qđ ex duobus quibusdā mixtū illud est:sed qđ ex infinitis oibus a termino nexis.Quapropter me rito supatrix hec vita illius pars erit.PRO:Et recte admodū.SO:Eia philebe dulcis illa tua ac simplex vita ad qđ predictoz genus pertinere iu re putabitur:Sic autē respōde anteq̄ explicet. PHI:Dic modo.SO:Voluptas ac doloz terminū hñt:an poti⁹ ex coz genere sunt/que magis minus ue suscipiūt.PHI:Ita ex ijs que magis o socrates neqz enim uoluptas omne bonū esset / nisi suapte natura:⁊ fm multitudinē:⁊ fm id qđ magis infi nita existeret.SO:At neqz etiam doloz o philebe omne malū:quāobrē aliud quiddā nunc cōsidera re debem⁹ q̄ infiniti naturā.qđ uoluptatibus par tez boni aliquā prebeat.Enimuero ex ijs indeter minatis vita illa tua sit.Sapientiā autē scientiāqz ⁊ mentē in qđ potius ex p̄dictis o protarche atqz philebe referētes:aduersus pietatē nequaq̄ pecca bim⁹:haud enim mediocre periculū nobis immi nere videt:recte aut nō recte tractātib⁹ qđ modo quesitū est.PHI:Deum o socrates tuum extollis. SO:Et tu o amice deā tuā.Verū ad id qđ quesitū est redeūdū.PRO:Probe loquit socrates o phi lebe.Ideoqz prestāda illi fides est.PHI:An nō o ptarche pro me dicturū te ꝓmisisti:PRO:Ma xime.Nūc autē hesito ⁊ uereor.teqz adesse nobis o socrates tanq̄ prophetā obsecro:neqd nos tibi circa certatorē aberrātes:pter melodiā canam⁹. PHI:Fides adhibēda protarche:nihil enim diffi cile iubes.SO:Equidē deū reuera ut phileb⁹ inquit extollens iocādo te turbari:interrogās cuius nā ge neris mēs ⁊ sciētia essent.PRO:Maxime quidē o socrates.SO:Facile tamē:oēs siquidē sapiētes sese extollentes cōsentiūt:intellectū esse celi terreqz regē ac forte recte loquunt:q̄ si vis:hoc genus diffusius examinabim⁹.PRO:Dic arbitratu tuo o socrates nihil prolixitatem ueritus neqz enim molestus eris. SO:Preclare loqueris hinc igit interrogātes exor diamur.PRO:Unde:SO:Utrū o protarche dicen dū est vniuersuz hoc agi ab irrationali quadā teme rariaqz ⁊ fortuita potestate:An cōtra quēadmodū maiores nostri senserūt/ordine quodam mētis ⁊ sa pientie mirabilis gubernari:PRO:Nulla est cōpa ratio.Nā qđ modo dicebas o socrates / prophanū mihi videt:fateri autē mēte oia hec exornari/senten tia quedā cōspectu mūdi solisqz ⁊ lune ceterorumqz syderū ⁊ oīs deniqz celestis circuitus digna est:nec ego vnq̄ de ijs aliter loq aut sentire ausim.SO:Utis ne igit qđ a priscis assertū est/nos itē confiteamur: hec videlicet ita sese habere:nec modo putem⁹ alia sine periculo proferri nō posse/uerūetiā vna cū illis vituperationis periculū subeamus/siqñ vir aliquis durus ac uehemēs/ista nō sic:sed sine ordine ferri cō tenderit.PRO:Quid ni uelim:SO:Age igit qđ seq tur contēplare.PRO:Dic iā.SO:Que circa corpo ra viuētiū sunt/ignē/aquā/spiritū:atqz terrā fluctuā tium instar:ut aiūt in cōpositione inesse conspicim⁹. PRO:Et maxime quidē in ijs enim sermonibus re uera propter ambiguitatē fluctuam⁹.SO:Ergo de vno quoqz eorū que circa nos sunt:id accipe.PRO TAR:Quid nā:SO:Quod vnū quodqz horum apud nos exiguū ac vile/nec ullo modo sincerū ⁊ in tegrū.nec vim natura sua dignā ferēs:qđ quidem in vno animaduertens:de reliquis oibus idē existimato: Velut ignis/est quidē apud nos/est etiā in vniuerso. PRO:Est.SO:Nōne ignis hic noster exiguus/im becillus ⁊ vilis:sed qui vniuersi proprius quātitate mirādus ⁊ pulchritudine/⁊ omni que ad ignē perti net:potestate:PRO:Vera nimiū loqueris.SO:An vo sit:alitur/ducit ab igni nostro mūdi totius ignis: uel cōtra ⁊ meus ⁊ tuus ⁊ aliantiū reliquorū oīs ab illo:PRO:Hec respōsione digna nō sunt. SO:Re cte eadē quoqz de animaliū ac mūdi terra diceres:⁊ de alijs oibus que supra quesiuimus:similiter rnde res.PRO:Quis nā respōdēs aliter:sane mētis esti metur:SO:Nemo fortitan:sed iaz ad reliqua:Dia quippe nūc dicta in vnū cōpositra contuētes corpus appellamus.PRO:Quid ni:SO:Idem quoqz de hoc/quē mundū dicim⁹/accipe.Eadē siquidē rōne corp⁹ est/ex eisdē cōpositū.PRO:Recte loqueris. SO:Utrū ex hoc corpore nostrū corp⁹ omnino uel cōtra/ex nostro ipsum nutrit/⁊ quecūqz paulo ante memorauimus/suscepit ⁊ habet:PRO:Neqz hoc etiam o socrates in questionem cadere debet.SO CRA:Quid hoc:debet ne an nō:PRO:Dic qua le sit.SO:Nostrū corpus animā habere fatebimur: PRO:Cōstat.SO:Unde nā o amice protarche su scepit/nisi mūdi corpus/qđ eadē:que ⁊ nostrum ac etiā prestātiora cōtinet animā habeat:PRO:Illū de nequaq̄.SO:Neqz enim existimādū o ptarche quatuor illa terminū/infinitū/mixtū/⁊ cause genus

Magnum
Mens celi, terreqz
regina

in ÿs quartū cunctis existens.qō ÿs quidē que apud nos sunt/animā corpusq; p̄bet/dū imprimit umbrā: labefactatoq; corpore remedia parat:7 in alÿs alia cōstituit atq; restituit/oēm atq; integrā sapientiā uo citari:cūq; eadē hec in vniuerso celo eiusq; partib⁹ amplioríb⁹ insint: Ac p̄terea puriora p̄stātioraq; existāt:in eis tñ p̄clarissimoꝝ p̄ciosissimorumq; naturā minime reperiri.PRO: Nullā profecto ra tionē id haberet.SO:Quāobrē rationē illā ulterius p̄sequētes licebit asserere/ea que sepenumero p̄e dicauim⁹:infinitū p̄orsus in omni consistere/sufficiē temq; terminū causamq; illis haud ignobilē semp adesse/ornātē disponētēq; horas 7 mēses 7 annos: mentē 7 sapientiā merito nuncupatā.PRO:Uer i to.SO:Sapiētia vo atq; mēs absq; aīa nunq̄ eēnt. PRO:Nunq̄ certe.SO:Ergo in iouis ipsius natu ra regiam animā:regiāq; mentē ineſſe p̄opter vim cause cōfiteberis: 7 in alÿs itē alia pulchra ut illorū cuiq; dici placet.PRO:Maxime.SO:Precedētē o p̄otarche sermonē nequaq̄ temere inductum pu tes:his enim qui olim mentē omni mundo p̄sidere ostēderunt admincula p̄ebet.PRO:Prebet sane. SO:Uee vo petitioni respōsuꝝ porrigit / q⁹ mēs eit progenies omniū cause que vnū quiddā ex quatuor his que relata sunt:asserit.habes iā igit nostrā expo sitionē.PRO:Habeo 7 sufficiēter quidē.Et si cum ante respōderis/me hacten⁹ latuisti.SO: Remissio studÿ o ptarche sepenumero iocus est.PRO:Pre clare loqueris.SO:Nūc igit o amice in quo genere sit:quāue habeat vim : ad sufficiētiā ferme mōstratū est.PRO : Omnino.SO : Quinetiā uoluptatis ge nus iamp̄idē patuit.PRO:Nimiū.SO:Reminisca mur iam 7 horū circa utraq;:q⁹ mēs quidē cause co gnata eiusdēq; cū illa generis ferme erat: uoluptas autē infinita/eiusq; generis:qō nec p̄incipiū nec me diū neq; finē in seipso suapte natura cōtinet / aut ali quando continebit.PRO:Quid ni reminiscamur? SO:Oportet itaq; posthac in quo horū utrūq; con sistit:7 propter quā passionē fit / quotiēs fit:aduerte re: Utq; uoluptatis primo genus ipsum inuestigaui mus sic 7 ista circa illā primo nūc inquirem⁹ : Seor sum tamē a dolore uoluptatē sufficienter examinare nō possumus.PRO:Si hac gradiēdū est/hac utiq; gradiamur.SO:Num idē tibi qō mihi de hoc gene ratione videt?PRO:Quid istud?SO:Cōmuni in genere fieri ꝑm naturam dolor uoluptasq; vidētur . PRO:Cōmune id gen⁹ amice socrates / repete ob secro/quid nā ex ÿs que supra distincta sunt . signifi care uelis.SO:Pro viri⁹ o mirifice vir id agam . PRO:Bene inquis.SO : Cōmune profecto intelli gamus:qō ex quatuor tertium numerauim⁹.PRO TAR:An qō post infinitū finitūq; locasti:in quo sa nitatē 7 harmoniam ut arbitror posuisti?SO:Recte dicis:sed nūc dicēdis maxime mētē adhibe . PRO TAR:Dic iā.SO:Harmonia inq̄ soluta in animā tibus:vna nature solutionē generationēq; dolorum eo in tēpore fieri.PRO:Consentaneū.SO:Rursus harmonia contēperata 7 in sui naturā protin⁹ resti tuta uoluptatē fieri dicēdū est:si modo res maxime uerbis paucis cōcludēde sunt.PRO : Reor eqdē te recte o socrates dicere.clarius tñ exprimere eadem annitendū.SO:An non vulgaria 7 notissima cogni tu facilia sunt?PRO:Que nam ista?SO:Fames qdē solutio est:atq; molestia:PRO:Est.SO:Lō mestio vo repletio atq; uoluptas?PRO:Ita.SO CRA:Sitis iterum corruptio solutioq; 7 dolor. Uis aūt humore qō arefactū est reficiēs/uoluptas est.Discretio insup 7 dissolutio p̄eter naturā estu quodā effecta molestia.At sm naturam restitutio refrigerationeq; uoluptas . PRO: Prorsus . SO CRA:Cōcretio quoq; humoris p̄eter aīalis na turā frigore facta:dolor:Contra humido liquescē te/7 in suā redeūte naturā reditus iste uoluptas . Ac sūmatim cōsidera/nuꝝ equa tibi hec oratio vi deat.Quotiens corrūpitur aīata species ex infini to 7 termino sm naturā/ut dixim⁹ genita.eiusmo di corruptio dolor est.Cū vo hec in essentiā suam refluīt:regressum hūc dicimus uoluptatē.PRO TAR:Esto.Videt enim hoc mihi admodū ueri simile.SO : Hanc vnā itaq; uoluptatis 7 doloris speciē in ÿs passionibus utrisq; ponamus.PRO TAR:Ponat.SO:Pone deinceps expectatio nē harū in aīa passionum.Expectationē inq̄ que uoluptaria antecedit/sperātē:audentē atq; suauē: que vo molesta:formidolosam ac mestam . PRO TAR : Est igit hec uoluptatis 7 doloris species alia/seorsuꝝ a corpore solius aīe ab expectatione p̄fecta.SO:Recte accepisti : In ÿs utiq; ut mea fert opinio/utrisq; sinceris existētibus nec mixtis uoluptate videlicet atq; dolore liqdo discernem⁹ num uoluptatis vniuersum genus:amandū sit:an hoc potius alteri cuiq̄ ex ante dictis attribuēdū: uoluptati vo atq; dolori/ceu calido 7 frigido cete risq; talibus cōpetat/ut interdū amāda sint:alias non amāda utpote que bona minime sint:sed quā doq; certū aliquid suscipiētia:naturā boni sequan tur.PRO:Recte ais oportere sic incedere qui ta lia perscrutat.SO:Primū igit id inspiciamus / si uerū est:qō dicebat/destructis illis dolorem : refe ctis uoluptatē sequi:cū neq; deperdūtur neq; etiā recreātur:quā potissimū habitudinē tūc aīalibus tribuere debeam⁹:intentus itaq; aio mihi respon de num tibi necessariū videatur quodlibet aial eo ipso in tpe nullo modo letari uel angi.PRO:Ne cessariū certe.SO:Est ergo status hic tertius p̄e ter merētis 7 gaudētis affectū . PRO: Est profe cto.SO:Age dū/huius meminisse conare.ad iudi candā siquidē uoluptatē reminisci uel nō per mul tum refert breuib⁹ tamē aliqd de ipsa si vis pstrin gamus.PRO:Dicas ergo quid istud?SO:Eum qui contēplationis vitā elegit/nihil ita viuere pro hibet.PRO:Seorsum a letitia 7 molestia dicis? SO:Dictū enim in cuiusq; vite cōparatione virū contēplationi deditū nihil ulla ex parte uel gaude re uel angi.PRO:Omnino sic dictū.SO:Nonne sic illi cōuenit:Ac forte nil mirū eēt / si vita hec ce terarū oium diuinissima fit.PRO:An absurdum est deos gaudere uel cōtra tristari?SO:Absurdū omnino:Indecēs enim utrunq; est : At hoc dein ceps inuestigem⁹:siquid ad hanc disputationē con ferat:ac mēti ad secundas victorie sortes/si minus ad primas possimus/accōmodabim⁹.PRO:Re cte loqueris.SO:Atqui alia species uoluptatum / quā aie proprīā assignauimus/memoria constat .

PRO:

PRO:Quo pacto? SO:Primū qđ memoria sit accipiēdū videt: Immo añ eā qđ sensus: si plani⁹ hec elucidare uelim⁹. PRO:Quo pacto inquis? SO:Pone ex oib⁹ corpis passiōib⁹ ꝯsdā in corpe pri⁹ extinctas q̄ in aiaz trāsfluāt: passiōe uacuā dimittētes. Alias per utrūq; diffusas ꝛ quādā ꝯsi cō cussionē tā ꝓpriā q̄ cōez utriq; pariter inferētes. PRO:Ponant. SO:Et passiōes p utrūq; mime ꝓpagatas: si latē dixerim⁹ aiam: ꝛ per utrūq; manātes inotescē aie: an recte dicem⁹? PRO:Certe. SO:Im ergo latē nullo mō ut dicē video: obliuionis gnātionē eē existimes. Est eniz oblīuio memorie exit⁹. Ea vo in ijs que mō dicebant nondū erat. Ei⁹ aūt qō nec ē nec fuit. iactura fieri aliquā absurdū. PRO:Absurdū. SO:Noia ergo dunta xat pmulta. PRO:Quō? SO:Pro co q̄ latē aiaz dixim⁹ qñ absq; passiōe corpei tumult⁹ existit: quā nūc oblīuionē uocare uideris / isēsationē ut ita lo q̄r poti⁹ notato. PRO:Teneo te. SO:Motū aūt cōi corpis ꝛ aie passiōe factū / si sēsū uocaueris / haud ab re notabis. PRO:Vera loqueris. SO: An nō pcipim⁹ ia qđ sēsū uocari uelim⁹? PRO:Percipimus. SO:Sēsus ꝓterea cōseruationē recte ds memoriā mea snia nūcupabit. PRO:Recte nimium. SO:Et a memoria reminiscētiā discrepare fatemur: nec ne? PRO:Forte. SO:An nō in hoc pcipue? PRO:Quo nā? SO:Quotiēs que cū corpore passa est aliqñ aīa eadē sine corpore in seipsa resumēs aiaduertit: tūc reminisci eam asserimus: an nō? PRO:Valde quidē. SO:Quinetiā qñ memorie passa iactura deinde uel sēsu uel disciplina monēte eā iterū reuocat in seipsa reminisci putatur. Atq; hec iam memorias reminiscētiasq; uocam⁹. PRO:Probe loqueris. SO:Cui⁹ aūt gratia hec dicta sunt oia idē. PRO:Quid naz? SO:Ne aie uoluptatē absq; corpe q̄maxime atq; pspicue capiam⁹: atq; una ꝓcupiam: per hec eniz utraq; ista declarata uident. PRO:Pergam⁹ iā ad reliqua socrates. SO:Multa ꝓsiderare decet: uoluptatis oziginē oēmq; fozmā ei⁹ inuestigātes. Et nūc qđē prio videdū qđ est / ꝛ vñ nascit ꝓcupia. PRO:Videam⁹ iā obsecro: Nihil enim amittem⁹. SO:Immo o ptarche cū qō mō querebam⁹ inuenerimus amittem⁹ aliquid circa ista: videlicet dubitationē. PRO:Quā belle vicē reddidisti: at iā que sequūtur expediam⁹. SO:Nōne famē atq; sitiz ꝛ huius modi multa, ꝓcupiscētias ꝯsdā eē diximus. PROTAR:Maxime. SO:Ad quidnā idē respiciētes res adeo diuersas uno noie nūcupamus? PRO: Per iouē haud facile dictu o socrates dicēdū tñ. SO:Ab eisdem rursus exordiamur. PRO:Quib⁹? SO:Dicim⁹ ne sitire aliquē? PRO:Dicimus. SO:Hoc aūt est exhaustū esse? PRO:Quid ni? SO:Et sitis cōcupiscētia est? PRO:Est. SO:Potionis ne? PRO:Potionis. SO:An nō repletionis pot⁹? PRO:Hui⁹ certe. SO:Vacu⁹ igit ꝛ exhaust⁹ ꝓtra eoz que patit appetit. Nā cū uacu⁹ sit ipleri cupit. PRO:Manifestū ē oīno. SO:Quid ergo? qui ꝑmo exhaust⁹ est nū pōt uel sēsu uel memoria q̄dā ei⁹ repletionē attingē: qō nec pūti in tpe nec aliqñ passus est? PRO:Nullo mō. SO:Sed cū q̄ cupit aliq̄d eupe ꝓfitemur. PRO:Quid ni?

SO:Nō ergo qō patit: appetit: Sitit eni sitis aūt idigentia est: is tū repletionē affectat. PRO:Ita. SO:Alii qđ igit ei⁹ qō appetit expletionē attiget? PRO:Necesse. SO:Corp⁹ qdē neqt: nā exhaustū ē. PRO:Certe. SO:Restat ut aīa repletionē p memoriā ꝓsequit. PRO:Patet. SO:Nā quo alio ꝓsequeret? PRO: Nullo ferme. SO: An aduertim⁹ qđ nob ex ijs rōni b⁹ efficiat? PRO:Quid istud? SO:Corpis cupiditatē cē rō hec nō dictat. PRO:Quo pacto? SO:Am passionib⁹ ei⁹ ꝟriū conatū aīalis ois semp ostendit. PRO:Penit⁹. SO:Impet⁹ aūt in ꝟria q̄ passiones trahēs: memoriā ꝟriarū passionib⁹ inuit. PRO:Dino. SO:Ratio itaq; ostendēs memoriā ad cōcupitarapiētē aīc oēm ipetū ꝛ cupidinē / pncipatūq; ois vi uentis explicuit. PRO:Recte nimiū. SO:Sitire igit uel esurire corp⁹ nostrū / aut aliq̄d eiusmodi pati / ne quaq̄ rō hec admittit. PRO:Vera loqueris. SO:Hoc ꝓterea circa ista ꝓsiderabimus / q̄ hec rō quādā vite spēm in ijs demōstrare uelle videt. PRO:In qb⁹? ꝛ de qua vita loqueris? SO:In replēdo inq̄ ꝛ euacuādo: ꝛ oib⁹ que ad salutē siue pnitiē aialiū attinēt. Et si qs nostrū in alterutro ꝓstitut⁹ afflīgit / tūc fm mutationes letat. PRO:Sic est. SO:Quid? quotiēs in horū medio pmanet? PRO:Quō in medio? SO:Ob passionē qppe tristat: sz uoluptatū interiz ꝓteritarū meminit. Cessat qđē tristitia: nōdū tñ implet: qđ tūc dicēdū: nōne in medio passionū eē? PRO:Dicēdū. SO:Utrū dolētē oino uel ꝓtra gaudētē? PRO:Nō gaudētē per iouē: sed dupla pot⁹ affectū tristitia: fm corp⁹ in passione: fm aīam in expectationis ardore. SO:Quo nā modo ꝓtarche dolorē dupluz aiebas? Nōne uacu⁹ dsplā certā aliqñ repletionē spat: aliqñ ꝓtra despat? PRO:Maxime. SO:Nōdū assecq̄ sperat / ipsa recordatione gaudere videt: simulq; uacu⁹ eo in tpe cruciari? PRO:Necesse. SO:Tūc igitur ꝛ homo ꝛ aīalia reliq̄ / letant simil ac merēt. PRO:Apparet. SOCRA:At cuz uacuus aliquis expletionē oino desperat / nōne tūc passio duplex circa dolores exorit? quā ipse paulo añ intuitus / simplr duplā opinabaris? PRO:Vera hec sūt. SO:Hac taliū passionū disceptatione ad id utamur. PRO:Ad quid ais? SO:Utrū uoluptates istas atq; molestias ueras: an falsas: an partiz ueras: partiz falsas dicē debeamus? PRO:Quo pacto o socrates uoluptates atq; molestie false eē pūt? SO:Quō etiaz o ptarche tumores ueri uel falsi aut expectatiōes uere: seu minime uere? aut opiones uere uel false? PRO:Opiones eqdē cōfiterer: sz hec reliq̄ mime. SO:Quid ais? disputationem tñ haud breuez iceptare videmur. PRO:Vera narras. SO:At si pcedētib⁹ sit ꝓueniēs o viri illi⁹ filii ꝓsiderādū ē. PRO:Istud forte. SO:Omne igit supuacuū ꝛ q̄ qđ ꝓter ꝓpositū est dimittēdū. PRO:Recte. SO:Dic itaq; ꝓtinua nempe me admiratio tenet semp circa eas ꝙs nūc iduxim⁹ qōnes. PRO:Quo pacto inqs? SO:An nō sūt ex uoluptatū nūero false quedā alie uere? PRO:Quō id fieri pōt? SO:Neq; igit reuera / falsoue letari aut tristari dicit: ut tu ais: neq; iter furētes ꝛ isanos ꝓuenit aliq̄s: q̄ gaudē videat cū nō gaudeat: aut dolē qñ nō doleat. PRO:Hec oia sic se habere o socrates oēs admisim⁹. SO:Huz recte an forte differēdū est: recte ne ul nō ista dicant? PRO:Differēdū qdē mea snia. SO:Distinguam⁹

igitur euidentius:quod modo de uoluptate atq; opi
nione dictum est. Est ne aliqd apud boies:opinari:
PRO:Est. SO: Et letari: PRO:Et letari. SO:
CRA:Quin ꝛ opinione conceptū aliqd est:PRO
TAR:Cur non:SO:Et hoc quo gaudens gaudet:
PRO:Et hoc.SO: Qui opinat siue recte seu nō re
cte opinet:ipsum tñ qō reuera est opinari/non pdit.
PRO:Quo cnim modo:SO:Gaudens etiā siue re
cte gaudeat siue nō/ipsum tñ qō reuera gaudere est/
haud admittit.PRO:Immo ꝛ hec ita se hñt. SO:
CRA:Quo igit pacto opinio uera ꝛ falsa sit:Volu
ptas solūmodo uera:cum tñ opinari uere atq; letari
utraq; silr accepint:PRO:Cōsiderandū hoc est.
SO:Hunqd ex eo q opinioni uerū ꝛ falsum indita
sunt:nec solum ob hec opinio facta est / Sed qualis
quedā opinio utraq;:Hoc ne cōsiderādum inquis:
PRO:Ita.SO:Preterea inuestigādū est / an volu
ptas ꝛ dolor caipsa vūtaxat/que sunt permaneant /
nunq; vo ālia quedā efficiant.PRO:Patet.SO:Ve
rū haud quaq; difficile est/q ālia quedā fiāt inspice
re/Jāpridē cōcessim⁹ voluptates atq; molestias/ma
gnas ꝛ paruas:uehementes remissasq; fieri. PRO
TAR:Cōcessim⁹.SO:Ad sicui ex ijs prauitas adij
ciat.prauā sic opinionē/prauā itidē uoluptatē effici
cōfitebimur.PRO:Quid phibet.SO:Quid si recti
tudo uel ꝟriū rectitudinis hoꝝ cuiq; admoueat/nuz
rectā opinionē:que rectitudinē subijt:ac uoluptatem
similiter appellabim⁹:PRO:Necessario sequitur.
SO:Et si qō opinione cōprehēditur/sit fallax / nōne
opinionē falsā poti⁹ q; rectā uocabim⁹: PRO:Im
mo.SO:Jtē si uoluptatē uel dolorē circa id quo gau
demus uel angimur/aberrare cernamus.num rectā
aut bonā uoluptatē dicemus:aut aliquo ꝑclaro noie
honorabimus:PRO:At id fieri neqt/siquidē volu
ptas ipsa delinquat.SO:Verūtñ sepenumero nobis
uoluptas ex opinione falsa exorit. PRO: Procul
dubio.attñ opinionē o socrates eiuscemodi falsaz di
cimus:uoluptatē vo ipsam nemo utiq; falsam deno
minaret.SO:Prōpte nimiuz o ptarche uoluptatis
rōnē in pñtia tueris.PRO:Minime:uerum que au
dio loquor.SO:Nihil ne o amice apud nos differt
uoluptas ab opione recta sciaq; pficiscēs ab ea que
falsam opinionē ꝛ ignorātiā seqtur:PRO:Cōsenta
neū est haud breui quodā interuallo distare.SO:Ve
rum ad hāc ipsam distātiā pscrutandā deueniamus.
PRO:Duc age qua lubet. SO:Ecce hac te duco.
PRO:Qua nā: SO:Opinio quedā uera est:quedā
falsa.PRO:Est.SO:Has sepenumero uoluptas do
lorq; sequit.PRO:Sequit.SO:An non ex sensu ac
memoria in nobis opinio nascit:fitq; ut opione pro
arbitrio disseramus:PRO:Precipue.SO:Nonne
sic circa ista nos habere putādum: PRO:Quomo
do:SO:Fateris ne nōnunq; hoiem pcul aliqua cōfu
se pspicientē/uelle clarī⁹ obiecta discernere: PRO
TAR:Fateor eqdez.SO:Js igit sic a seipso quodā
modo scisscitabitur. PRO:Quo pacto inquis:SO
CRA:Quid naz illud est qō iuxta saxū sub arbore
pcul apparet:An hec ille proferre secuz tibi videt/
dū eiusmodi quedā aspicit/cuiusmodi sibi quādoq;
apparuerunt: PRO:Quid ni:SO:Deinde ueluti
sibiipsi rñdēs/homo ille est inqt:id quasi ueritatē as
secutus.PRO:Minium. SO:Rursus forte mutata
snia opus quoddā a pastoribꝰ fabricatū eē asserit.
PRO:Maxime.SO:Ad siqs illi adsit / que aio
secū ipse uoluerat in uocē fundēs:eadē rursus pñ
ti diceret.Ac sermo tūc fieret.qō añ opinionē uo
cauim⁹.PRO:Manifestum.SO:At si solus sit:
hoc idē secū ipse repetēs/qñq; lōguz tēpus seruās
in seipo pcedit.PRO:Prorsus.SO:Quid ergo
idē ipse in ijs que ꝛ ego sentis:PRO:Quid istō:
SO:Videt mihi tūc hois aīa libri cuiusdam persi
milis.PRO:Qua rōne:SO:Memoria in idem
cū sensib⁹ icidēs ꝛ ille que circa ista passiones sūt
vba quedā in aīa quodāmodo inscribere mihi vi
dent.Cūq; uera pscribūt:passionē huiusmodi ue
rā opinionē dicim⁹:ꝛ orationes in nobis uere ab
hocipso pficiscunt.At cū scriba hic noster falsa re
signat/ꝟria ueris eueniunt.PRO:Dino ita mihi
videt:ꝛ ea que dicta sunt libēter accipio. SO:Ac
cipe aliū eoꝝ que tūc fiunt in animis nostris opifi
cē.PRO:Quē:SO:Pictorē qui post ipz scripto
rē:dictoꝝ imagines in aīa pingit.PRO:Quomo
do hūc ꝛ qñ id agere dicēdū:SO:Añ ab aspectu
siue alio sensu dicta ꝛ opione pcepta/qs educēs/
dictoꝝ ꝛ opinione perceptoꝝ imagines in seipso
quodāmodo ptuet.an hoc in nobis efficit:PRO
TAR:Vehemēter.SO:Nōne uerarū opinionū
sermonūq; imagines uere/falsę vo falsoꝝ:PRO
TAR:Dino.SO:Si modo recte hec diximus /
hoc in ijs preterea cogitem⁹.PRO:Quid istud:
SO:Utrū circa pñtia atq; preterita hoc nobis ac
cidere necesse sit/circa futura nequaq;:PRO:Ea
dē rōne circa tēpora oīa.SO:Nonne uoluptates
atq; molestie ipsius aīe ꝑprie in superioribꝰ dicte
sunt uoluptates ꝛ dolores corporis antecedere:
ꝑpereaq; ꝛ pgaudere: ꝛ pdolere nos ob futura
ꝓtingit.PRO:Vera narras.SO:Utrū inscriptio
nes atq; picture quas paulo añ nobis imprimi uo
lebam⁹/ad pñs pteritūue respiciūt/ad posterū mi
nime:PRO:Ad oīa.SO:Num iccirco ijs assenti
ris/q; hec oīa:spes quedā ad futurū tēpus existūt
nosq; per oēm vitaz ppetua spe nutrimur:PRO
TAR:Prorsus.SO:Age ad hoc pter illa rñde.
PRO:Quid rogas:SO:Vir iust⁹ ꝛ pi⁹ ꝛ ꝑb⁹/nō
ne deo amic⁹ est:PRO:Quid ni:SO:Jniust⁹ ꝛ
improb⁹ ꝓtra se habet.PRO:Cōtra.SO:Pluri
ma tñ ut dicebam⁹ vnusqsq; spe ducit.PRO:Sa
ne. SO:Sermones sunt in vno quoq; nostrū/ijs
spes noīam⁹.PRO:Jnsūt.SO:Quinetiā phātas
mata picta.nam cuiq; licet fingere se cumulū auri
maximū possidē/oblectamētisq; uarijs abūdātē:
oī suauitate pfūdi.PRO:Mil phibet.SO:Nū di
cēdū in terna hec scripta bonis viris/qz deo ami
ci sūt/uera sepe euadere:malis sepenumero ꝓtra.
PRO:Dicēdū certe.SO:Et malis viris oblecta
tiōes nihilomin⁹ adsūt sepe pficte:ac deniq; false.
PRO:Quid ni adsint:SO:Falsis igit uoluptati
b⁹ prauis ut plurimū gestiūt boni hoies ueris alunt
PRO:Necessariū penit⁹.SO:Jnsūt ergo ꝟz hāc
rōnē false quedā aīs hoīuz voluptates:imitātes tñ
ueras nimiūue ridicule:ac dolores eodem pacto:
PRO:Jnsunt utiq;.SO:An licebat sic opinanti
oīno:que nec fuerūt/nec sūt/nec erūt/in seipso for
mare:PRO:Licebat.SO:Atq; hec erāt:que tūc
opinionē

opinionē falsaz: ⁊ opinari falso efficiebāt. An nō:
PRO: Erāt. SO: Nōne in illis reddēdus est habitus aliqs uoluptatib⁹ molestūsqz cōtra rūdēs:
PRO: Quomodo: SO: Nō licebat alicui reue//ra letari: quoquo modo uel temere gestiēti: non tñ ȳs que sunt: aut ante fuerunt/plerūqz etiā letari in ȳs: que nunq̄ eueniēt: PRO: Nec quoqz o socrates necessaria sunt. SO: Et eadē rō de timoꝛib⁹ ⁊ cupidinibus: ceteriscqz huiusmodi: sepe. s. illa falsa existere. PRO: Eadē ꝓfecto. SO: Nū opiniones ob aliud bonas uel prauas: q̄ q: uere uel false sint appellamus: PRO: Ob hoc ipsum. SO: Nec uoluptates malas ob aliud/q̄ qꝛ false. PRO: Dino o socrates ꝯriū ꝓtulisti: forte eniz ob falsū solū uoluptates ⁊ molestias ualde malas eē haud quaq̄ asserere decet: in maximam ac multiplicem prauitatē aliter incidētes. SO: Malas utiqz uoluptates ⁊ ꝓpter prauitatē tales/paulo post si placuerit/referemus: falsas aūt insup alio modo: ruz sepe: tum multas in nobis ⁊ eē ⁊ fieri. dicendū est: hoc enim ad iudicādū fortasse nobis ꝑfert. PRO: Quid ni modo sint: SO: Atqui o ꝓtarche ut mea fert opinio/sunt: hec aūt snia q̄ diu apud nos manet a re dargutione: pcul eē ipossibile est: PRO: Probe. SO: Aggrediamur iterū athletarū moze hāc disputationē. PRO: Aggrediamur. SO: In supioꝛibus diximus: siqdē memineꝛimus qñ cupiditates diuisim nobis ineēnt/tūc coꝛp⁹ passionib⁹ ab aīa discrepare. PRO: Recoꝛdamur dictaqz hec pro culdubio sunt. SO: Nōne cupiebat aīa ꝯriū coꝛporis habitū: Receptaculū aūt doloꝛis ⁊ uoluptatis que passiōe fit/erat coꝛp⁹: PRO: Erat. SO: Colligę: qō ex his sequtur. PRO: Dic. SO: Quotiens ista cōcurrūt/cōgrediūtur quoqz uoluptates atqz doloꝛes/eoꝛūqz sensus/que ꝯria sunt: qō profecto nūc patuit: PRO: Apparet. SO: Hoc quoqz nō ne iter nos ꝓuenit: PRO: Quid nā: SO: Utrūqz magis minusue suscipe/uoluptatē pariter atqz doloꝛē: ⁊ ad genus infiniti referri: PRO: Conuenit certe. SO: Quedā igit ꝓiectura hoꝛ recte iudicā doꝛ nobis adest. PRO: Ubi nā ⁊ quō: SO: Nō ne ꝓpositū in hoc iudicio nobis est passiz dinoscere: que nā ex ȳs maioꝛ/que minoꝛ/que magis/quo intēsioꝛ uoluptas. s. ad molestiā. ⁊ ad molestiā molestia: ac uoluptas iterū ad uoluptatē: PRO: Hec quidē talia sunt: ⁊ istud iudicū nostri ꝓpositum. SO: Quid vo in aspectu/eminꝰ aut cominus magnitudines inspiccre/vitatē obscurat/falsaqz opinari cōpellit. In doloꝛib⁹ autem ⁊ uoluptatibus idē minime fit: PRO: Multo magis o socrates. SO: Id utiqz illi qō paulo añ narratū fuit ꝯriū ē: PRO: Quid ais: SO: Tūc enim opiniōes he false ac uere effecte doloꝛes vna ⁊ uoluptates passione sua ꝓsus implebant. PRO: Uera narras. SO CRA: Nūc aūt he ex eo qō passim transmutare eminꝰ ⁊ cominꝰ videant ⁊ ad se inuicē cōparent: uoluptates q̄dē ad doloꝛes: maioꝛes uehemētioresqz vident/⁊ doloꝛes rursus ad uoluptates cōtra. PRO: Talia quedā necesse est ob eas causas fieri. SO: Qō si quāto utraqz maioꝛa uel minoꝛa q̄ reuera sint appent: tātūdē ipse ademeris: nōne id qō cū appeat quidē utrūqz nō tñ sit/neqz recte appere dices: neqz vnq̄ eiusmodi uoluptatis uel molestie poꝛtiones rectas aut ueras audebis asserere:
PRO: Sic est. SO: Post hec igit inspiciam⁹/num hac rōne in mediū afferam⁹ uoluptates atqz molestias falsas multo magis q̄ iste sint: que ⁊ apparēt in viuētib⁹ ⁊ existūt. PRO: Quales dicis ⁊ quō: SO: Dictū est sepenumero: q̄ quoꝛūlibet natura coꝛrupta cōcretionib⁹/siue discretionib⁹/repletiōib⁹ uel euacuationib⁹/incremētis q̄busdā uel decremētis/doloꝛes/molestie/cruciat⁹/ceteraqz id genꝰ exoꝛiunt: PROTAR: Sepe iā dictū. SO: At cū in nām suā restituūtur/restitutionē talē uoluptatē circa nos posuimus:
PRO: Probe. SO: Quid aūt cum circa nostrū coꝛpus hoꝛ nihil accidit: PRO: At qñ id contigit o socrates: SO: Nihil ad rē o ꝓtarche ista tua petitio.
PRO: Cur nā: SO: Quia nihil impedies me: qō añ rogaueram rursus interrogare. PRO: Quid illud:
SO: Misi fiat o ꝓtarche tale q̄d dicā: q̄d necesse est ex hoc nobis ꝓtingere: PRO: An id dicis videlicet coꝛpoze in neutrā partez exagitato: SO: Idipsum:
PRO: Cōstat o socrates neqz uoluptatē neqz doloꝛē eoipso in tpe pcipi. SO: Recte nimiū rūdisti: Uerū ut arbitroꝛ id sentis/q̄ necesse sit ex ȳs vnuz aliquid semp nobis accidere/quēadmodū sapiētes traduntcūcta q̄ppe sursuz deoꝛsūue iugiter fluūt. PRO: Ferūt sane: nec male loq̄ vident. SO: Quō enim male: cū mali minime fuerint. Uerū impēdētē sermonē euitare uolo: hac aūt fugere cogito: tuqz vna mecū fugito. PRO: Dic qua: SO: Ista sane sic se hēre ȳs dicamus: tu vo rūde: Utrū q̄q̄d vnq̄ patit aīal idē ⁊ sentiat patiēdo: neqz dū crescimus/nosipsos lateamus/neqz dū aliq̄d aliud huiusmodi patimur: an ꝓtra oīno: ferme enim talia quedam vniuersa nos fugiunt.
PRO: Cōtra oīno. SO: Haud igit recte dictū est a nobis qō modo diximꝰ: mutationes sursū deoꝛsūue factas: uoluptates ⁊ doloꝛes iferre. PRO: Cur nō:
SO: Sic aūt rectiꝰ ac tutiꝰ dicere licet. PRO: Quo modo: SO: Mutationes q̄dē magne uoluptates doloresqz afferūt: mediocres autem ⁊ exigue/minime.
PRO: Rectiꝰ isto modo q̄ illo o socrates dicitur.
SO: Enimuero si ista sic se hñt/moꝛ vita in supioꝛibꝰ narrata redibit. PRO: Que nā: SO: Quā absqz meroze ⁊ letitia ponebamꝰ. PRO: Uera loqueris.
SO: Ex ȳs triplicē vitā ponamꝰ: suauē tristē neutrā:
An tu aliud sentis: PRO: Haud aliter q̄ ita: triplicē videlicet vitā eē. SO: Nō igit idē erit nō dolere qō ⁊ letari. PRO: Nequaq̄. SO: Quotiēs ergo audis oīuz dulcissimū eē vniuersā vitā sine meroze trāsigere: q̄d tūc sibi uelle id dicētē existimas: PRO: Dulce eē significare ille mihi videt idipz qō dicit non dolere.
SO: Pone tria quedā ut lubet: ⁊ ut pulchꝛioꝛibꝰ utamur noib⁹/alterū aurū/argētū alterū/neutrū reliquuz noiato. PRO: Ponanē. SO: Nō hoꝛ neutrum est: pōt ne alterū ex ȳs fieri: uel argētum uel aurum:
PRO: Nequit. SO: Uita igit media siqñ suauis uel mesta dicit: aut existimat: nequaq̄ recte uel existimatur uel dicit. PRO: Certe. SO: Attamē o amice aliquos ista loqui ⁊ opinari sentimus. PRO: Maxime. SO: An igit gaudere tūc/quando nō merent: existimāt: PRO: Aiunt quidem. SO: Nonne tunc gaudere putāt: non enim pronūciarent: PRO: Appa//ret. SO: Falso de letitia opinātur/siquidem utriusqz

natura gaudij.ſ.ꝛ idolētie diuerſa eſt.PRO:Diuerſa profecto.SO:Utruꝫ eligemus penes nos hec eſſe quēadmodū nup tria uel duo dūtaxat:doloꝛē quidē hoibus malū abſentiā aut triſtiū ex hocipſo bonam exiſtētē:dulcē cognominarī:PRO:Quomodo id o ſocrates/fiat a nobiſipſis queramus:nō enim intelligo.SO:Reuera aduerſarios huius o ꝓtarche philebi haud intelligis.PRO:Quos naꝫ inqs:SO:Eos qui rerū nām ꝓcipue callere feruntur:qui uoluptates fundit⁹ tollūt.PRO:Quid ni:SO:Doloꝛ effugia eas oēs uocāt:quas philebi ſectatoꝛes nūcupant uoluptates.PRO:His ne credamus o ſocrates cōſulis:SO:Nequaq̄:ſed tanq̄ uatib⁹ quibuſdam utamur nō arte:ſed indignatione quadā nō ingenerose nature uaticinātib⁹:ꝛ in principio a uoluptatis affectu nimiū abhoꝛrētib⁹:nihilq̄ in ea ſinceri eſſe uolentibus adeo ut ipſas quoq̄ eius illecebꝛas maleficam quandā illaqueationē potius q̄ uoluptatē uocēt:his ergo ad hec utere:ꝓſiderās ꝓcterea ꝛ reliqua:qbus ardētiſſime inuehunt:Poſt hec aūt quas ueras exiſtimē uoluptates/accipito:ut ex utriuſq̄ ſermonib⁹ vim eius ꝓſiderātes:ad iudicādū deniq̄ cōparem⁹. PRO:Recte inqs.SO:Hos igit tanq̄ ꝓpugnatoꝛes fm indignationis illoꝛ uestigiuꝫ proſequamur. Reoꝛ eqdē tale quiddā eos innuere:altius atq̄ longius oꝛdiētes:q̄ ſi uelimus ſpeciei cuiuſq̄ nām cognoſcere uelut duri nām utrū ad duriſſima reſpiciētes/ſic maxime cognoſceremus:An ad exigue dura:Oꝓoꝛtet te o ꝓtarche ꝝs indignātiū interrogationib⁹ quēadmodū ꝛ mihi rūdere.PRO:Oꝓoꝛtet ſane illiſq̄ rūdeo/ad primas magnitudines ſuſpicien dū.SO:Si uoluptatis genus quā nām habeat noſſe uelimus:nō in paruas uoluptates lōgeq̄ a ſupꝛema remotas:uerū in eas que ſupꝛeme uehemētiſſimeq̄ dicunt/aſpiciēdū.PRO:Quilibet nūc iſta tibi cōcederet.SO:Nōne in promptu pꝛe ceteris poſite ſūt/que maxime uoluptates ſunt:ut ſepe iaꝫ dicim⁹/ipſe ſ.circa coꝛpus:PRO:Quid ni:SO:Utrū uehemētioꝛes in egrotātib⁹ q̄ bene ualētibus reperiunt:Caueamus obſecro:ne temere rūdentes delinquamus. PRO:Quo nā pacto:SO:Forte enim in bene ualētibus fateremur.PRO:Ueriſimile eſt.SO:An non uoluptates ille excedūt magnope:quarū ardētes cupidines adſunt:PRO:Ucrū id eſt.SO:Nōne febꝛibus ꝛ huiuſmodi moꝛbis affecti hoies ꝛ ſitiūt uehemēter ꝛ algēt:ꝛ quodcūq̄ pati coꝛpoꝛe conſueuerunt/magis admodū q̄ ceteri patiūtur:ꝛ quo fit/ut magis indigeāt/indigētiāq̄ replētes:uehemētius delectent. An uerū hoc eſſe negabim⁹:ꝛ PRO:Dino ut dictuꝫ eſt apparet. SO:Quid vo num recte ſentire videbimur aſſerētes:ſiq̄s ingentiſſimas uoluptates cernere uelit nō ad ſanitatē/ſed ad moꝛbū reſpiciendū.Et vide ne me hac mēte rogare te cēſeas/plurib⁹ ne oblectationib⁹ egrotātes q̄ bene ualentes deliniant:ſed magnitudinē ꝛ uehemētiā uoluptatis ubi naꝫ fiat interrogare putato:perſcrutādū dppe qua cōſtet natura/prediximus:quāue dicāt:qui nullo modo eē illaꝫ aſſeuerarūt.PRO:Teneo pene qd inqs.SO:Forte nil minus o ꝓtotarche oſtēdes.Rūde modo.In laſciuia ꝛ petulātia nō plures inq̄:ſed uehemētioꝛes ꝛ intenſione maioꝛes uoluptates q̄ in vita temperata vides/Dic amabo/mētē adhibēs.PRO:Percepi qd uelis/ꝛ exceſſū cerno q̄ plurimū.SO:Tēperatos nēpe ꝓuerbiū nihil minus ꝓcipiēs ſemp ꝓtinet:ꝛ huic illi obtēperāt:Intēperātes aūt ꝛ diſſolutos hoies uoluptatis feruoꝛ ad furoꝛē uſq̄ occupans imoderatis clamoꝛibus exultare cōpellit. PROTAR:Recte loqueris.SO:Et ſi uerū hoc eſt:patet in quadā depꝛauatiōe tū aīe tū coꝛpoꝛis:potiꝰ q̄ in virtute uehemētes uoluptates:uehemēteſq̄ cruciat⁹ ꝓſiſtere.PRO:Patet certe.SO:An nō aliquas e multis elicere decet/ueſtigātes quaꝛō ne ingēres uocari debeāt:PRO:Neceſſe eſt.SOCRA:Aduerte itaq̄ taliū moꝛboꝝ uoluptates qua rōne ſe hēant.PRO:Qualiū.SO:Deformiū uoluptates/quas illi/quos idignātes uocauim⁹/penit⁹ hoꝛrent.PRO:Quales inq̄:SO:Uelut in ſcabiei medela que fricādo fit/ceteriſq̄ huiuſmodi:haud alio pharmaco indigētib⁹:hāc paſſionez ꝓoh dij imoꝛtales/uoluptatē ne an doloꝛez potiꝰ nūcupabim⁹:PRO:Malū qddā o ſocrates mixtū hoc eſſe videt.SO:Nō tñ philebi gratia in hūc ſermonē incidimus/Sed qꝛ niſi he uoluptates ꝛ que haſce ſequunt/inſpiciant:nunq̄ ferme qō que ſitū nūc eſt/diiudicare ualebim⁹/An nō ad iſtarū cognatas pgendū eſt:PRO:Nū eas inqs:que in mixtione coīcāt:SO:Has ipſas:Sūt igit mixtiones coꝛpoꝛis qdē ipſi⁹ in coꝛpoꝛib⁹ aīe in aia. Et doloꝛes aīe ꝛ coꝛpoꝛis uoluptatib⁹ mixtos repiemus:eāq̄ utroꝝq̄ comixtionē interdū uoluptatē interdū vo doloꝛē cognominatā.PRO:Quo naꝫ pacto:SO:Ut ecce/cū qs in reſtitutione uel coꝛruptione ſimul ꝓria patitur algens ſepe caleſcit:ꝛ calēs aliq̄ refrigeſcit/querēs ut arbitroꝛ id aſſequi/illud abūcere.Dō utiq̄ dicit/amaro dulce ꝓmixtū/cū difficultate reiectionis aſſiſtēs:moleſtiaꝫ:ac deinde agreſtē ꝓgreſſum ꝓficit.PRO:Precipue uerū eſt/qō in pūtia dicit.SO:Nōne harū mixtionū quedā ex equo utrinq̄/quedaꝫ ex alterutro excedēte cōflant:PRO:Nihil ꝓhibet.SO:Dic igitur ex earum numero que doloꝛis plus q̄ delectationis ꝓtinēt/eas eſſe que ſcabiez ſequunt:ꝛ que titillationes qñ qō int⁹ eſt/feruet atq̄ tumeſcit:neq̄ perfricādo aut exagitando quis attingit:qō vo circa cutē eſt ſolū/Diffundit. Tū ſane illa ferētes ad ignē ꝛ in contrariū ambiguitate quadā:ſepenumero trāſmutātes inextimabiles uoluptates pariūt: aliq̄n cōtra interioꝛib⁹ ad exteriοꝛū moleſtias uoluptatib⁹ mixtas:in utrā partē declinatio fiat/exhibēt ex eo q̄ cōmixta per violētiā diffundāt:uel diſpſa cōfundāt/ſimulq̄ uoluptatib⁹ doloꝛes ad moueāt.PRO:Uera narras.SO:Nōne iterū cū uoluptas ampliοꝛ:fꝫ talia vniuerſa cōmiſceꝰ/tūc poꝛtio doloꝛis inexa titillat:ꝛ leui quadā triſtitia afficit.Atq̄ iterū uoluptatis uberioꝛ pars infuſa ꝓuocat/ꝛ interdū proſilire cōpellit ꝛ omniſoꝛmes coloꝛes oigenas figuras:omnimodos ſpiritꝰ cū omni incitamēto ꝛ exclamationes cuꝫ inſania parit:PRO:Sūmope.SO:Logit ꝓterea o amice de ſe tū ipſuꝫ uel tū aliū exclamare/q̄ his uoluptatib⁹ delinit⁹ ac liqueſcēs ꝓpemodū moꝛiꝰ eoq̄ magis eiuſcemodi uoluptates ſectaꝰ qſq̄/quo itēperatioꝛ qs ꝛ ipꝛudētioꝛ eſt.Atq̄ has iſup ſūmas oblectatiōes ꝑdicat:ꝛ eū qui ꝝs delitꝝs totā vitā mulcet

mulcet/beatissimum arbitrat. PRO: Omnia que apud multos in existimationez ueniũt o socrates collegisti. SO: De uoluptatib⁹ o protarche que in coibus corporis passionib⁹ extrinsec⁹ intrinsecus ue miscẽtur/est dictũ. De ijs vo que miscent in aia ꝓria quedã ad corpus cõiũcunt / uoluptatẽ. s. cum dolore ⁊ dolorẽ cum uoluptate in vnã mixtionez cõcurrere. Et hec in supioꝛib⁹ percurrimus/q̃ qñ exhaurit/repletionẽ cupit. Et sperans gaudet/exhaustus/angit. Ista tũc quidẽ testimonijs minime cõfirmauimus. Nũc vo dicimus q̃ aia a corpore discrepante in ijs coibus quoꝛ haud satis multitudo cõprehẽdit: mixtio vna doloris ⁊ uoluptatis emergit. PRO: Recte nimium loqui videris. SOCRA: Una preterea doloris uoluptatisq̃ cõgressio restat. PRO: Que nã? SO: Quã sepe ipsaz in seipsa aiam accipe diximus. PRO: Qua ratione istud asserimus? SO: Irã: timorẽ: desideriũ: lamẽtationẽ: amorẽ: emulationẽ: inuidiã: ⁊ huiusmodi reliqua. An nõ hec oia doloꝛes quosdã ipsius aie ponis? PRO: Equidẽ. SO: Nõne dolores huiusmodi plenos miris quibusdã uoluptatib⁹ inuenire licet? An forte in memoriã nobis illud reducere oportet: q̃ quẽadmodũ apud homerũ accidit virũ: uel prudẽtẽ irasci eo tñ pacto ut eius affectus dulcioꝛ melle sit iugiter distillãte: sic cõtingat in vita ut aliqua ire dulcedo misceat? Et uoluptates in lamẽtationib⁹ atq; desiderijs tristitie mixte sint ⁊ PRO: Nequaq̃: uerũ sic ista nec aliter accidunt. SO: Quinetiaz meministi eos qui tragicis spectaculis adstãt: dũ delectant/sepe lugere. PRO: Memini. SO: Et in comedijs animi nostri affectuz ad oblectationẽ simul atq; meroꝛẽ declinare sensisti. PRO: Haud satis aduerti. SO: Nõ eniz facile est o ꝓtarche affectũ huiusmodi ubiq; cõprehẽdere. PRO: Nõ certe ut mihi videt. SO: Ipsuz igitur tãto magis accipiamus/quãto est obscurioꝛ: ut in ceteris facilius ꝺs uoluptatis tristitieq; cõcursum percipe ualeat. PRO: Dic iam. SO: Inuidie nomen paulo ante inductũ: utrũ doloꝛez quẽdã significare cẽses. necne? PRO: Censeo. SO: Inuidus tñ primoꝛ aduersis letari deprehẽditur. PROTAR: Uehemẽter. SO: Malũ ꝺdẽ ignoꝛãtia est: ⁊ ut nũc loq̃mur / stolidus habitus. PRO: Quid ni? SO: Ex ijs aspice ridiculũ ipsum quã naturam habeat. PRO: Dic modo. SO: Est utiq; summatim deprauatio quedã habit⁹ alicuius denoiata: ⁊ ex omni genere improbitatis ea est: que cõtrariaz cõditionẽ habet/q̃ delphica scripta preceperint. PRO: Inꝺs o socrates/ꝑceptũ hoc/nosce teip̃z? SO: Aio: Oppositũ huic esset/si forte preciperet. Nullo modo teipsuz nosce? PRO: Esset. SO: Ꝺ ꝓtarche conare nunc id trifariã distribuẽ. PROTAR: Dic tu / ego enim nequeo. SO: Alis ergo me nũc istud diuidere oportere? PRO: Alio equidem. ⁊ qõ maius est obsecro. SO: Nõne quisq; ex ijs qui seipsos ignoꝛãt/ꝑz tria id necessario patit? PRO: Quomodo? SO: Primo enim ꝑm pecunias. opulẽtioꝛẽ q̃ppe q̃ sit aliquãdo seipsum existimat. PRO: Multi ꝺdẽ ita decipiũtur. SO: Plures etiã: qui maioꝛes formosioꝛesq; se putãt: ⁊ que cũq; ad corpus attinent: supra q̃ ueritas patiatur habere. PRO: Plures profecto. SO: Plurimi veniq; / qui animi dotes maioꝛes q̃ habeant habere se putãt. PRO: Et maxime ꝺdẽ. SO: Quãtũ vo ad virtutes animi pertinet: nõne vulgus sapiam ꝓsus sibi uendicãs: plenũ est cõtentionib⁹ falsaq; sapiẽtie ipsius opinione? PRO: Quid ni? SO: Siquis ergo passionẽ hãc oẽm/malũ quiddã uocarit: recte nimiũ appellabit. PRO: Maxime. SO: Hoc iterũ o protarche bifariã partiẽdũ si debemus ridiculã inuidiã cognoscẽtes mirã uoluptatis ⁊ molestie mixtionem inspicere. PRO: Quomodo bifariã partiendũ? SOCRA: Ita: quicũq; hanc falsaz de se opinionẽ stulte presumũt/quẽadmodũ ⁊ coibus hoibus/sic ⁊ ijs etiã accidat/necesse est/ut quidã coꝛ robur ac potẽtiã in ijs que profitentur/possideant: quidam vo nequaq̃. PRO: Necessariũ est. SO: Hac ergo rõne distingue quicunq; ex ijs imbecilles sunt: neq; ulcisci iniurias: neq; sibiipsis opẽ ferre ualẽt/merito ridiculi nuncupant? qui vo pñt/terribiles ⁊ robusti ⁊ hostiles iure uocant. Ignoꝛãtia enim potẽtiũ robustoꝛũq; hoium hostilis atq; teterrima res est. hec enim ⁊ quecunq; eius similia/proximis coibus noxia. sinaũt imbecillis ignoꝛantia sit/ridiculoꝛ nãm subit. PRO: Recte loqueris. Attñ uoluptatis doloꝛisq; cõcursus/nõdũ in ijs nobis patuit. SOCRA: Liuoꝛis ꝑmo vim accipe. PRO: Dic. SO: Tristitia quedã ⁊ letitia iniusta est. PRO: Necessariũ hoc est. SO: Aduersarioꝛum malis letari nec iniustũ nec inuidũ est. PRO: Non. SO: Malis aũt amicoꝛ letari potius q̃ tristari/nõne inuidi est atq; iniusti? PRO: Est. SO: Ignoꝛãtiã coibus malã esse diximus? PRO: Et recte quidem. SO: Amicoꝛ igit presumptionez sapie atq; pulchritudinis / ⁊ qõcũq; paulo ante diximus tribus in speciebꝰ fieri: ridicula quidẽ cum imbecillia/odiosa vo cum ualida/hũc inq̃ amicoꝛ habitũ nõne fatemur: cum q̃s habet innoxiũ alijs esse ridiculũ? PRO: Fatemur sane. SO: Hũc quoq; cum ignoꝛãtia sit/malũ eẽ. PRO: Certe. SO: Letamur ne/an tristamur/duz hunc irridemus. PRO: Letamur plane. SO: Voluptatem vo in amicoꝛ malis/nõne a liuoꝛe proficisci prediximus? PRO: Certe. SO: Nos igit in amicorum rebus ridiculis subꝛidẽtes miscere uoluptatem doloꝛi/oum inuidie letitiã addimus/ratio ista cõclusit: liuoꝛẽ quippe tristitiã quãdam animẽ iandudum esse cõstitit: derisionẽ vo letitiam simulq; hec eo in tẽpoꝛe cõgredi patuit. PRO: Vera loqueris. SO: Ratio igit nobis hec dictat: nos nõ modo in ipis spectaculis res gestas repñtantibus ⁊ in alijs multis eodẽ pacto: sed in totius vite quadã ueluti tragedia atq; comedia doloꝛes uoluptatib⁹ immiscere. PRO: Impossibile est ista tibi o socrates non cõcedere/etiã si quis alteri parti potissimũ adstipularet. SO: Iram: desideriũ: lamẽtationẽ: metũ: amoꝛem: emulationez: inuidiã ꝓposuimus. ceteraq; huiusmodi: in quib⁹ ea que iaz sepe repetimus/coire nos diximus reperturos: an nõ? PRO: Ita. SO: Num aduertimus de lamẽtatione: ira: atq; inuidia supioꝛa ꝓtractauisse? PRO: Quid ni aduerterimus? SO: Multa igit restant. PRO: Multa. SO: Ob quã vo potissimũ causã mixtũ in comedijs affectũ declarasse me tibi existimas? nõne fidei gratia? q̃ ipsa in amoꝛib⁹ tioꝛibusq; ⁊ alijs mixtio facilius ostẽdi põt / Quã tu ex teipso

oinoſcēs: ⁊ que dicta ſunt ſeruās me dimitte: nec me
cogas ad illa ſingulatim ordine deſcēdētē: in lōgū di
ſputationē ꝓducere/ Uerū ſimplr id accipito: ⁊ aīaz
abſq; corpore: ⁊ abſq; aīa corp⁹: ⁊ mutuū etiaz utro
rūq; ꝓgreſſum/ in oib⁹ perturbationib⁹ uoluptatis ⁊
doloris habere cōcurſum. Dic ergo: num me dimit
tas aut ad multā noctē detineas. Reor enim te ſi pau
ca quedā dixero: me dimiſſurū. nā hoz oium craſti
nū tibi ſermonē polliceor in pntia vo ad iudiciuz qō
phileb⁹ inſtituit/ pergere cupio. PRO: Preclare in
quis o ſocrates: ⁊ iccirco que reſtāt utcūq; tibi placu
erit: enarrato. SO: Secūdum nām q̄dē poſt mixtas
uoluptates neceſſitate quadā ad puras quodammo
do deueniemus. PRO: Recte nimiū. SO: Conabor
eq̄dē permutādo nobis eas ſignificare: Dicentibus
uoluptates oēs doloz ſedationes eſſe: haud prorſus
aſſentior. Ceterū ut dixi ijs quaſi teſtib⁹ utor ad oſtē
dendū pleraſq; videri cū nō ſint uoluptates: necnon
aduerſus eas/ que cū ingētes multeq; appareāt: mix
te tñ triſtitie ſunt ⁊ in ſedatiōe quadā ingētiū doloz
circa corporis aieq; defectuz uerſant. PRO: Quas
deniq; uoluptates ueras o ſocrates merito cēſere q̄s
debet: SO: Eas utiq; que circa decoros colores atq;
figuras: ⁊ odores pleroſq; ⁊ harmonias cōſiſtunt: ⁊
quecūq; indigētias hñt ſenſib⁹ occultas ac ſine mole
ſtia. repletiones vo patētes ⁊ ſuaues ⁊ triſtitia uacu
as exhibēt. PRO: Qua rōne o ſocrates iſta ſic dici
mus: SO: Certe que loquor: haud ſtatiz pſpicua ſūt:
uerūtñ explicare conādū: figurarū enim pulchritudi
nem: nō ut pleriq; forſitā intelligerēt: ut puta aialiuz:
uel picturarū quarūdā dico: ſed rectū quiddaz ⁊ cir
culare: ⁊ ab ijs ea que tornis fiūt: plana uel ſolida: ⁊
que canonib⁹. i. regulis atq; angulis ꝓſtruūtur: ſi mo
do hec tenes: Iſta ſiq̄dem nequaq̄ ad aliq̄d aliud re
ſpiciētia quēadmodum cetera pulchra dico: ſed pul
chra ſemp ſuapte natura / uoluptates ꝓprias nullo
modo motuū delectationib⁹ ꝓuenientes/ hñtia colo
res itē eadē rōne pulchros atq; gratos eſſe: ſed nun
quid intelligimus: uel q̄d ſupeſt: PRO: An nitor eq̄
dē o ſocrates: uerū ipſe quoq; lucidius explicare ni
tere. SO: Dico preterea ⁊ uocū oblectamēta perſpi
cua nimiū atq; ſuauia: vnā aliquā puram penitus cō
cinnētia melodiā: ad nihil aliud cōparata: ſz natura
ꝓpulchra: ⁊ inatas afferētia uoluptates. PRO: Hoc
quoq; uerū eſt. SO: Genus aūt uoluptatū odores ſe
quētiū. minus diuinū eſt: q̄ autē ipſis neceſſarij dolo
res nequaq̄ miſcent: ⁊ ubicūq; ⁊ in quocūq; id ineſ
ſe ꝓtingit/ hoc illis omne oppoſitū ponerē. Atq; ita
duas uoluptatū ſpēs modo intelligas: iā collegimus.
PRO: Intelligo. SO: Iſtis itē diſciplinarū uolupta
tes addamus ſi ⁊ iſte famē diſcēdi nequaq̄ cōtinere
videnť. neq; ꝓpter diſciplinarū auiditatē a p̄ncipio
dolores inferre. PRO: Aſſentior. SO: Quid vo / ſi
quis doctrina imbut⁹ / inde obliuiſcať/ nōne triſtitiā
quādā ſeq̄ vides: PRO: Nō natura quidē: ſed qua
dā paſſionis cogitatione/ cū q̄s orbatus ꝓpter indi
gētiā triſtať. SO: Ceterū o beate nos in pntia nō opi
nionis: ſed nature paſſiones tractam⁹. PRO: Uere
aſſeris q̄ doctrine obliuio abſq; triſtitia fiat. SO//
CRA: Uoluptates igit diſciplinarū doloris exptes
nec multoz hoium/ ſed paucoz admodum eſſe fatē
dū. PRO: Fatēduz proculdubio. SO: Poſtq̄ uolu
ptates puras ab impuris ſecreuimus/ addēda eſt
iā uehemētib⁹ uoluptatibus imoderatio/ remiſſio
rib⁹ moderatio. Easq; etiā que itēſius remiſſius:
magnū paruū: raro: crebro/ ſuſcipiūt ad ifiniti ge
nus q̄ per aīam corpuſq; fm magis minuſue diſ
currit: referre decet: que vo iſta nō capiūt/ ⁊ ad cō
mēſurati genus potius referēde. PRO: Recte in
quis o ſocrates. SO: Poſt hec id iſup circa uolu
ptates iſtituēdū. PRO: Quid iſtud. SO: Utrū di
cēdū ſit ꝓferre ad vitatē purū ipz atq; ſincerū: an
uehemēs: multū: magnū: ſufficiēs: PRO: Quid ti
bi vis: dū iſta rogas o ſocrates: SO: Nihil o pro
tarche in ipſa diſceptatione uoluptatis ⁊ ſcie pre
termittere uellē. ſiq̄dē utriuſq; illoz portio quedā
pura: quedā impura eſt: ut utrūq; purū in iudiciū
ueniēs ⁊ mihi ⁊ tibi ⁊ iſtis deniq; cunctis ad iudi
candū/ ſe aptū expeditūq; prebeat. PRO: Scite.
SO: Age igit de oib⁹ que genera pura uocamus/
in hūc modum cogitemus/ vnuz aliq̄s ex illis pri
mum in medium inducētes. PROTAR: Quid
potiſſimū eliciemus: SO: Album ſi vis/ primo ge
nus cōſideremus. PRO: Uolo eq̄dem. SO: Quo
modo ita albi/ ⁊ que puritas erit: Utrū quod ma
ximum quiddā eſt ac plurimū / an quod ita ſince
rū/ ut nihil in eo coloris alterius inſit: PRO: Cō
ſtat plane/ q̄ p̄cipue ſincerū eſt. SO: Probe: non
ne hoc ueriſſimū o ꝓtarche ⁊ pulcherrimū albo
rū oiuz affirmabimus: nō aūt q̄ plurimū aut ma
ximū: PRO: Recte. SO: Si ergo q̄ paruum pu
rūq; albū eſt/ mixto multoq; albo. albius pulchri
usq; ⁊ uerī⁹ eſſe dicamus/ recte peni⁹ aſſeremus.
PRO: Recte pculdubio. SO: Hunq̄d exēplis hu
iuſmodi plurib⁹ ad iudicādā uoluptatē egebim⁹.
an poti⁹ hinc noſſe ſufficiet/ q̄ vniuerſa uoluptas
parua q̄ magna/ pauca q̄ multa: modo a doloze
remota ſit: ſuauior eſt ⁊ uerior ac deniq; pulchri
or: PRO: Exemplū id vnicū ſat eſt. SO: Quid
vo ad hoc: An audiuimus uoluptatis quidē gene
rationē ſemp: eēntiā vo nunq̄ exiſtere: Modeſti
eniz q̄dā ⁊ faceti viri hoc ferūt eiſq; gratia hñda
eſt. PRO: Quid tū: SO: Uis ne id interrogādo
pcurrā: PRO: Dic ⁊ interroga modo. SO: Sūt
igit duo quedā: vnū quidē ſm ſeipm: alterū ſemp
aliud appetēs. PRO: Qua rōne ⁊ que iſta eſſe di
cis: SO: Hoc ſuapte natura ſūmope uenerādū: il
lud vo deficiēs. PRO: Exprime clarius. SO: Ui
dim⁹ ſepenumero pulchra quedā bonaq; obiecta
⁊ quoſdā inſup: qui ea nimiū affectarēt. PRO: Ui
dimus. SO: Iſtis ergo duob⁹ exūtib⁹ duo quedā
alia ꝓſilia: quere per oia quecūq; dicim⁹ alteri ter
tiū eſſe. PRO: Proſer obſecro ſocrates clarius
adhuc q̄ ſentis. SO: Nihil uariū o ꝓtarche/ ſed
iocamur. Dicimus autē q̄ ex ijs que ſunt: aliquid
ſemper eſt alterius gratia: aliquid vo cuius gratia
ſemper id quod alterius gratia fit: efficit. PRO
TAR: Uix tandem ob crebram repetitionē per
cepi. SO: Forte etiam procedēte diſputatione cla
rius cōprehēdemus. PRO: Quid ni: SO: Duo
hec altera iteruz aſſumamus. PROTAR: Que
nam: SO: Alterū quidē oium generationē: eſſenti
am alterū. PRO: Eq̄dem duo hec abs te accipio
eſſentiā: ⁊ generationē. SO: Recte: utrū aūt horuz

alterius

alterius gratia dicimus: generationem ne essentie gratia: uel essentiã inquãtum eẽtia nũcupat/hoc est ſm id qõ existit/gratia generationis: An perci pis: PRO: Video: sed per deos ꝺd me interro// gas: SO: Eiuscemodi aliꝺd o ꝓtarche iterrogo: num fabricatio nauiũ nauigñ gratia sit: An cõtra nauigiũ fabricationis nauiũ: Et de oĩb⁹ quecũq; talia sunt/idẽ dico. PRO: Cur nõ ipse o socrates tibiipsi rñdes: SO: Nihil ꝓhibet: Attñ tu quoq; ꝓcurre. PRO: Immo. SO: Generationis gratia inq; pharmaca ⁊ organa oĩa omnẽq; mãm oĩbus adhiberi: singulas aũt generationes singularuz es sentiarũ: vniuersaz denicq; vniuerse eẽtie gratia. PRO: Perspicue admodum. SO: Nõne ⁊ uolu ptas siꝺem generatio est. alicui⁹ eẽntie gratia ne cessario fiet: PRO: Quid ni: SO: Aõ tale est ut eius gratia fiat/qõ semp alterius gratia fit/in bo ni sorte locat: qõ vo alterius gratia: in aliã sortem o vir optime reducẽdũ videt. PRO: Necessariũ id oino. SO: Quãobrẽ si uoluptas generatio est/ ad aliã q; boni sortem merito referemus. PRO TAR: Merito certe. SO: Nõne ut in principio disputationis huius predixi: dicẽti uoluptatis qui dẽ generationẽ/essentiã vo nullã existere/habẽda gratia est: Cõstat enim hũc uoluptatẽ bonuz ꝓdi cãtes: penit⁹ derisuruz. PRO: Magnopere. SO CRA: Quinetiã iste idẽ eos qui generationi im pẽsius studẽt/ridebit atq; despiciet. PRO: Quo pacto ⁊ quales ais: SO: Eos qui oũ famẽ sitimq; restingũt: uel aliquid aliud ex ĩs que generatio cu rat ac sedat/generatione letãtur: ãsi ipsa uoluptas sit: aiũtq; vitã se minime electuros/nisi sitiãt ⁊ esu riant: atq; alĩs que ista sequũtur: afficiant. PRO TAR: Videnť sane. SO: Eius aũt qõ fieri est/ẽzi um destrui ipsum cuncti fatemur. PRO: Necessa rio. SO: Corruptionẽ generationẽq; eligit quisꝺs hec expetit: nõ aũt tertiã illã vitã/quaz ⁊ letitia ⁊ tristitia uacuã: itelligẽtie vo quoad fieri põt puris sime cõpotẽ ꝓposuimus. PRO: A rõne ꝓcul o so crates erit/quicũq; uoluptatẽ nobis/bonũ asseue rabit. SO: Procul admodũ/quãdoquidẽ ⁊ hac ꝓterea rõne oñdere licet. PRO: Qua: SO: Cur enim nõ absurdũ sit/cũ nihil bonũ decoruue sit si ue in corpore/siue in alĩs ullis ꝓterq; in aĩa: in ea tñ solũmodo uoluptatẽ bonũ uocare: fortitudinẽ vo: tẽperantiã: intelligentiã: ac reliqua quecũq; bo na sortit⁹ est aĩus minime: Ac preterea hominem uoluptatis expertẽ: dolore vo affectũ: malũ tunc/ oũ dolet: asserere: ẽz oiuz optimus sit: ⁊ eũ cõtra: qui uoluptatib⁹ delinit: quo magis gestit/eo virtu te prestãtiorem dicere. PRO: Hec o socrates oĩa supra q; dici possit absurda sunt. SO: Ne tñ uolu ptatis vniuerse examinationẽ penit⁹ ꝑseq;mẽtem vo ⁊ sciam ꝓtermittere videamur/age iã siꝺd sor didum adiacet illis/excutiam⁹: Donec ad purissi mã eoz nãm deniq; penetrãtes ⁊ ipaz inspiciẽtes ad ipm iudiciũ tũ hoz tũ uoluptatis partib⁹ vissi mis uti possim⁹. PRO: Scite. SO: Nõne aliõ no bis sciam circa doctrinas: aliud circa educationẽ uel nutritionẽ exhibet: PRO: Sic est. SO: In ĩs facultatib⁹ primũ que manib⁹ utunt: iuestigem⁹: utrũ in illis aliꝺd ẽz sciaz magis/aliꝺd min⁹ insit: oporteatq; aliꝺd purissimũ impuri⁹ aliꝺd arbitrari. PRO: Decet ꝓfecto. SO: Precipuas utiq; a singu lis discernẽdũ. PRO: Quales ⁊ quo pacto: SO: Ut ecce siqs ab oĩb⁹ artib⁹ segregaret numerãdi dimetiẽ diq; ⁊ põderãdi peritiã: vile ꝺddã ut ita dicã eẽt: qõ vniuscuiusq; restaret: PRO: Vile ꝓfecto. SO: Resi duũ ꝺppe imaginatiõe quadã ac sensuũ experiẽtia ⁊ exercitatione: ꝓcturisq; incederet: quas pleriq; ar tes uocãt: cura ⁊ labore vim adeptas. PRO: Necessaria ꝓrsus inducis. SO: An nõ ubi musica ĩs plena est ꝓcẽtũ primo ꝓtẽperat/nõ mẽsura: sed diligẽtie po ti⁹ ꝓctura: ⁊ vniuersa ei⁹ pulsandi facultas mẽsurã corde cuiusq; ꝓctura mote pquirit: adeo ut obscuri tatẽ plurimã mixtã hẽat: stabilitatez vo perpaucam. PRO: Verissime. SO: Quinetiã medicinã: agricul turã: gubnatoriã. militarẽ siliter istitutas cẽ repiem⁹. PRO: Quã maxime. SO: Architecturã vo mẽsure plurime ⁊ instrumẽta: qb⁹ frequẽti⁹ utit ut pspicacez maxime/ita maxime pre multis facultatib⁹ artificio sam efficiũt. PRO: Quo nã pacto: SO: In ipsa ꝓfe cto nauiũ ⁊ domoruũ ꝓstructione: multisq; alĩs ad li gnariũ fabrũ quodãmodo ptinẽtib⁹ utit amussi regu laq; torno/circino/filo/ꝑpẽdiculo: instrumẽto quoq; ad dirigẽda ligna idoneo. PRO: Recte admoduz o socrates inqs. SO: Ponam⁹ igit eas: que dicunt ar tes in ordine duplici: musicã quidẽ in opib⁹ sectãtes pspicacie minoris particeps. architecture vo pediſſe quas aliquãto maioris. PRO: Ponamus. SO: Ha rũ oiuz pspicacissimas/quas paulo añ primas uoca uimus. PRO: Numerãdi pitiã: ⁊ q̃s cũ illa supra iũ xisti/innuẽ nũc mihi videris. SO: Prorsus. sed nũ o ꝓtarche has iterum duplices affirmare/an aliter de bem⁹: PRO: Quas inqs: SO: Arithmeticã primo/ nõne aliã vulgariũ. aliã phantiũ: PRO: Qua nã rõ ne qs partiẽs aliã atq; aliã arithmeticã asseret: SO CRA: Haud exigua discrepãtia o ꝓtarche. Illi por ro vnitates ineq̃les eoz/que ſm numerũ sunt/dinu merãt: ueluti duos exercit⁹: boues duos: duo que mi nima: duo etiã que maxima: hi vo nunq; eos sequerẽ tur/nisi qs ptiũ vnitatẽ aliã ab alia vnitate nullo dis crepantẽ posuerit. PRO: Quã optime loqueris/oũ multã ifers diuersitatẽ eoz qui circa numerũ vsant: adeo ut decẽs sit in duo queꝺã diuidẽ. SO: Quid vo cõputãdi ⁊ dimetiẽdi ẽz architecturã mercaturãue facultas/itẽq; ſm phiam geometria rõcinatioq; dili gẽs: utz vna quedã an due poti⁹ artes: PRO: Prio rẽ ego rñsionẽ secut⁹: mea qdẽ snia duas eẽ ponerez. SO: Probe: sed nũ intelligis cui⁹ gratia in medium hec iduxim⁹: PRO: Forsitã: attñ qõ nũc quesitũ est explanare te uelim. SO: Disputatio nostra que ian diu ꝓpositionẽ quãdã equa diuisionis ꝙuestione uo luptatib⁹ rñdentẽ querit: videť mihi nũc nõ minus q; ab initio assecuta fuisse qõ querit: oũ indagat: nuz sit scia quedã alia scia puriorꝙuãdmoduz uoluptate uoluptas. PRO: Cõstat hoz gratia ista tractata fu isse. SO: Quid aũt nõne in superioribus aliã artẽ in alia eẽ reptũ est: clariorẽq; aliã ⁊ obscuriorẽ aliã: PRO TAR: Maxime. SO: In ĩs aũt an nõ artẽ quãdã rõ uelut equocã pferẽs ⁊ q̃si vnã inuẽs/rursus quasi due sint: indrit: nũ pspicuitas puritasq; illarũ penes phantes aut nõ phantes existat: PRO: Et maxime qdez id indrere mihi videť. SO: Quale huic rñsum

o ptarche reddemus? PRO: Socrates ad mirã sciarũ differẽtiam declarandã descẽdimus. SO: An nõ rñsio facilis? PRO: Quid ni? asseram⁹ itaq; has artes longo interuallo a ceteris discrepare. Ab ijs preterea legitimoꝝ phoꝝ artes mirũ in modũ sincerítate ꝛ ueritate circa mẽsuras numerosq; differre. SO: Sunto igit ista ex tua sñia: nosq; tibi credentes audacter importunis disputatoꝛib⁹ respondeamus. PRO: Quid nã? SO: Duas arithmeticas eẽ ac duas metiẽdi artes aliasq; facultates harũ comites plurimas: geminationẽ hñtes huiusmodi: ꝛ in noie vno coícãtes. PRO: Bem⁹ secũda foꝛtuna his quos importunos uocasti rñsionẽ hanc o socrates. SO: Has ne scias q̃ maxime sinceras atq; supꝛemas asseuera mus? PRO: Vino. SO: Uerũtn o ptarche nos dissẽrendi facultas ipsa renueret: siquã ipsi aliã pꝛeferre mus. PRO: Quã rursus hãc dicere decet? SO: Eaꝝ que oẽm modo inductã peritiã noscit: hãc enim cum circa id qõ est/ ꝛ uere est/ ꝛ semp eodem modo se habet/ uerset arbitroꝛ oẽs/ quib⁹ modo aliqd sane mentis adsit/ longe oium ueriſſimã cognitionẽ esse ptin⁹ pcessuros. Tu vo o ptarche quid sentis? PRO: Boꝛgiam sepe audiui dicẽtem persuadẽdi facũdiã artib⁹ cũctis pꝛecellere: qppe que cũcta nõ vi: sed spõte sibi subijciat: longeq; oium artiũ optima sit. Nũc vo nec tibi nec illi aduersari ueliz. SO: Arma mihi videris dicere uoluisse: uerũ pudoꝛe adduct⁹ pꝛetermisisse. PRO: Sunto hec ut lubet. SO: Ego ne in causa suꝛ ut minus bene accepis? PRO: Quid? SO: Nõdum o amice ptarche que ars aut scia: oẽs antecellat? eo q̃ maxima potissimaq; ꝛ utilissima oium ex se quesi ui: uerũ que perspicuũ/ sincerũ/ uerissimũ pꝛẽpletur? q̃uis parua sit ac minime utilis: hoc pꝛofecto est: qõ modo querimus. At vide nihil goꝛgiã lacesses/ si ei⁹ arti utilitatis laudẽ pꝛestantiãq; pcedas: ei vo quam ipse modo narraui facultati ueritatis pꝛecellẽtiaꝝ tribuas: quẽadmodũ supꝛa de albo dixerã/ q̃ lꝫ paruũ: si tñ purũ esset: multo ꝛ in puro ſm ueritatis excessũ pꝛestaret? Et nũc quidẽ sufficienter discutiẽtes ne respiciamus in ullas disciplinarũ uel cõmẽdatiõcs uel cõmoda. Sed siqua ex natura sua vis animi uerita tẽ amare inducit: eiusq; gratia cũcta peragere: hanc diximus perscrutãtes puritatẽ mẽtis ꝛ sapie/ cõsiderandũ an ꝓbabile sit: a dissẽrendi scia maxime possideri/ uel aliã potius pꝛestatiõẽ ista perq̃rere. PRO TAR: Cõsidero eqdẽ: pcedoq; difficile iueniri posse aliã ul' artẽ uel sciaꝝ ueritati pꝛopinquoꝛẽ. SO: Nñ quid tale qddam cogitãs/ ista modo dixisti q̃ videlicet artes multe ꝛ quecũq; circa ista uersãtur/ pꝛimo qdẽ opinionib⁹ utunt ꝛ que circa opiniones pꝛistũt/ ex instituto perq̃rũt: siue etiã que ad nãm spectãt: in dagãda qs putet. puta que circa mũdũ sunt/ quomodo videlicet mũdus fact⁹ est: quomodo patit aliqd/ quomodo agit: per oẽꝝ vitã scrutat. fatemur hec/ an nõ? PRO: Utiq;. SO: Hec circa ea que semp existũt sed que fiebãt fuũtq; ꝛ fiẽt iste uersat. PRO: Uera loqueris. SO: Nũ ex ijs que nunq̃ aut in pꝛeterito/ aut futuro/ aut pñti eodẽ modo se hñt: aliqd exactissima ueritate perspicuũ esse dicemus? PRO: Non licet. SO: Etenim in ijs que nullã ꝓsus stabilitatem hñt/ quo pacto nos stabile quicq̃ assequeremur? PRO TAR: Nulla ut arbitroꝛ ratione. SO: Neq; mens igit neq; scia ulla circa ista est ueritatẽ supꝛemam hñs. PRO: Cõsentaneuꝫ. SO: Te igit ꝛ me ꝛ goꝛgiã: atq; philebũ ualere sinamus: hoc aũt ratione nũc asseramus. PRO: Quid istud? SO: Qõ illa nobis facultas firmitatẽ: puritatẽ: ueritatẽ: sinceritatẽ continet: que circa ea que semp eodẽ modo ꝛ simplicissima sunt: studet: aut qõ secũdo loco illis ꝓximũ: Reliq̃ oia posteꝛioꝛa dicẽda. PRO: Uera nimiũ. SO: Atqui illa noia que circa talia quedã pulcherrima oium sunt: an nõ reb⁹ quoq; pulcherrimis assignãda? PRO: Par est. SO: Mẽs ꝛ sapiẽtia noia sunt oiuꝫ pꝛecioſissima. PRO: Sunt. SO: Hec igit intelligẽtijs ei⁹ qõ uere est exactissima rõne pfecta atq; tributa/ recte utiq; accommodant. PRO: Pꝛoꝛsus. SO: At que ipse in iudiciũ supꝛa ꝓduxi/ nõ alia q̃ noia hec extiterũt. PRO TAR: Haud alia. SO: Ceterũ siqs uoluptatis ꝛ sapie mixtionẽ nobis uelut opificib⁹ ꝓpositũ esse ex qb⁹ ꝛ in qb⁹ pfect dixerit/ an sic merito cõparabit? PRO: Et maxime qdeꝫ. SO: Itaq; deinceps miscere conãdũ. PRO: Conãdũ plane. SO: Nõne hec pri⁹ admonere pstabit? PRO: Que? SO CRA: Que ꝛ antea memoꝛauim⁹? pclarũ nempe puerbiũ illud quo dicit/ que pulchꝛa sunt/ ꝛ bis ꝛ ter repetẽda eẽ. PRO: Quid ni? SO: Per iouez sic existimo supioꝛa dicta fuisse. PRO: Quomoꝛ SO: Phileb⁹ uoluptatẽ inqt finẽ rectũ cũctis aĩalib⁹ eẽ: oiaq; ad eã itẽdere oportere: atq; id bonũ ipsum vniuersis existere: pterea duo hec noia bonũ ꝛ iocũdũ eidẽ nature ꝓgruere: socrates aũt primũ id eẽ minime inqt: utroq; duo noia sunt/ bonum atqꝫ iocũdũ/ duas etiã differẽtes eẽ nãs. Quietiaꝫ sapiam magis q̃ uoluptatẽ boni participẽ eẽ: Nõne hec o ptarche sunt/ que dicebant? PRO: Maxime. SO: Hoc quoq; ꝛ tũc ꝛ in pñtia pcessiõe dignũ. PRO: Quale? SO: Ipsi⁹ boni nãm hoc pcipue ab alijs discrepare. PRO: Quo nã? SO: Cui cũq; hoc adest ex viuẽtib⁹ semp ꝛ oino ꝛ vndiq; id nullo alio indiget/ pfectãq; sufficiẽtiã ptinet itane? PRO: Ita ꝓsus. SO: An nõ rõne ipsa conati sum⁹ alterũ seoꝛsũ ponẽtes: ab altero. s. uoluptatẽ seoꝛsũ a sapia atq; ꝓuerso sic in vitã cuiusq; respicere? PRO: Certe. SO: Uisũ ne tũc nobis ex his alterutrũ sufficiẽs eẽ? PRO: Et quõ id videri debuerit? SO: Qõ siqd forte tũc aberratũ fuit: nunc saltẽ resumẽs aliqs rectiꝰ asseueret: memoriã: sciaꝝ sapiam: uerã opinionẽ: eiusdẽq; idee ponẽs/ considerãsq; utrũ absq; istis aliquis uel se uel aliũ esse quoquo mõ aut fieri sit electur⁹: nedũ uoluptatez seu plurimã seu uehemẽtissimã sine ijs eligere debeat. Siqdẽ his priuat⁹ neq; reuera gaudẽ se opinabit: neq; qua ꝓditione affect⁹ sit/ noscet: neq; affect⁹ ipsi⁹ memoriã per tẽp⁹ aliqõ reseruabit. Ea dẽ quoq; de sapia dicas: Nũ qspiã ꝓcul ab omni uel minima uoluptate sapiam adipisci q̃ cũ uoluptatib⁹ qbusdã malit: Aut uoluptates oẽs sine sapiẽtia poti⁹ q̃ cũ sapia quadaꝫ? PRO: Nullus o socrates. Uerũtn nil opus est hec toties iã repetẽ. SO: Quapꝛopter horum neutrum perfectum ꝛ oibus expetẽdũ/ ac penit⁹ bonũ? PRO: Neutrũ. SO: Aut igit bonũ ipsum perspicue/ aut figuram eius aliquã sumere decet: ut quẽadmodũ dixim⁹:

cui

cui potissimū secunde sortes tribuende sint/videa mus. PRO:Scite admodū loqueris. SO:An nō semitā ad bonū ipsum quandam ingressi sumus? PRO:Quā? SO:Siquis hoiem aliquē querēs / domū quā ihabitat/primū didicerit/adminiculū sane ad eū inueniēdū ingēs habebit. PRO:Quid ni? SO:Ita & nos presens atq; superior ratio monuit ne in simplici vita / sed mixta bonū ipsum indagaremus. PRO:Omnino. SO:Spes attamen certior:in eo q3 pulchre mixtū q̄ in oppositio nos q3 querimus repturos. PRO:Certior sane. SOCRA:Misceamus igit o protarche dijs ante uouentes siue dionysius siue vulcanus:siue alius ds pia deor̄ sortit⁹ est mixtionis officiū. PRO:Ita prorsus agendū. SO:Atqui nobis tanq̄ vinū misceētibus quibusdā/fontes adstāt:Et melli quidem uoluptatis fontē cōparare quis pōt: Verū sapientie fontē sine vini vi sobriū atq; cuipiam acri atq; etiā saluberrime: hos ergo liquores q̄ pulcherrime in vnū cōfundere studeam⁹. PRO:Studēdū certe. SO:Dic age primū:si omnes uoluptatē cum omni sapiētia misceam⁹:num pulchre iunxerim⁹? PRO:Forsitan. SO:Verū minime tutū:Quo tñ pacto securi⁹ misceam⁹. me nūc declaraturū cōfido. PRO:Dic quomō. SO:Patuit ne in superioribus alia/uoluptas alia/rursusq; sciētia:scīa eē sinceriores? PRO:Patuit plane. SO:Sciētia quoq; a sciētia differēs:& altera q̄dē circa illa que & oriūtur & occidūt:altera circa ea:que neq; fiūt/neq; intereunt/sempq; ꝑm eadē eodē modo se hñt:Atq; hanc/ad ueritatē ipsam respicientes:illa uerioꝛē eē putam⁹. PRO:Recte admodū. SO:Si utriusq; portiones uerissimas inuicē cōnectamus/nunq̄d istarū mixtio sufficiēs erit ad vitā nobis optabilissimā exhibēdā? aut alio preterea quodā alterius rōnis egebimus? PRO:Mihi quidē sic videtur agēduz. SO:Esto igit nobis vir quidā sapiēs qui norit quid ipsa iustitia sit rationēq; intelligētie comitē habeat:necnō reliqua cūcta quecunq; sunt:si militer calleat. PRO:Esto sane. SO:Nuz iste sufficiēti scientia predit⁹ erit/si circuli & sphere ipsi⁹ diuine rationē teneat/humanā vo hāc spheram & hos circulos prorsus ignoret dū in architectura similibusq; op⁹/canonibus/canonibus idest regulis circulisq; uteē? PRO:Ridicula erit o socrates cognitio nostra/si in diuinis dūtaxat uerseē. SO:Quid ais? num falsi canonis atq; circuli impurā & instabilē artē iserere vna & īmiscere debemus? PROTAR:Necessariū hoc est: si modo quis nostrū uel viā que ducat domū repturus sit. SO: An vo & musicā: quā paulo ante diximus cōiecturis imitationeq; plenā a puritate procul abesse? PROTAR:Necessariū id quoq;/siquidē vita nostra. aliquando vita futura sit. SO:Vis ergo tanq̄ ianitor turba pulsus atq; coact⁹: ego nūc fores pādā: sciētiasq; oēs cōfluere iam & confundi sinā/cū pura passiz deteriorē. PRO:Haud noui o socrates ledi aliquē a sciētijs alijs:qui primas habeat. SOCRA: Permitto iam cūctas in homeri recepta culū quadam ualde poetica mixtione confluere. PRO:Absit sunt omnino. SO:Rursus ad uoluptatū fontē proficiscēdū videt:qñ enim ipas misce re cogitauim⁹: uerarū tñ portiōes primū nobis educte minime sunt:uerū propter sciētie totius amorē in idē cōcurrere sciētias vniuersas:priusq̄ uoluptates permisim⁹. PRO:Vera loqueris. SO:Verū tēpus iam urget/ut de uoluptatib⁹ consultemus/utrū oēs coaceruāde:an prime dūtaxat:ac uere sint: admittē de? PRO:Permultū ad securitatē interest primas ueraſq; admittere. SO:Harū ergo cōmerciū admittatur: At q̄d deinceps? si que necessarie sunt:quēad modū & ibi he quoq; in mixtionē excipiēde? PROTAR:Quid prohibet? SO: Necessarias igit quo quo modo accipiam⁹?: Si aūt quēadmodū artes oēs nosse in nocuū & cōferēs in vita esse cōstitit:ita nunc de uoluptatibus constet videlicet:q̄ oibus frui innoxiū & utile sit:forte erūt oēs oibus immiscende: quid ad hec? PRO:Qua rōne de his loquemur? Quid agemus? SO:Non a nobis protarche tale aliquid: sed ab ipsis uoluptatib⁹ sciētijsq; querēdum. PROTAR:Quid istud? SO:O amice siue uoluptates siue alio quodā cognomento appellare uos deceat: utrū eligitis cū omni sapiētia cōgredi: an eē seorsuz a sapia? Reor equidez hoc illas necessario rēsuras. PRO:Quid? SO:Quod quēadmodū in superior⁹ dictū est:neq; possibile multū:neq; utile est genus alterū omnino seorsum ab altero esse. Vnum vo generum optimū si vnū vni cōpareē nobis fore putam⁹ genus ipsum:quo tū cetera oia tū etiā singule nostre vires perfecte noscūtur. PRO:Et recte quidem respondisse illas merito ꝓfitebimur. SO:Rursus igit interrogandū restat mentē & sapiētiam: cum in ipsa mixtione quodāmodo uoluptatib⁹ egere dicamus: qualibus precipue uoluptatib⁹ egeāt? PRO:Veri to. SO: Nostra vo posthac interrogatio talis erit: utrū preter illas uoluptates ueras conueniat uobis uehemētissimarū ingētissimarūq; uoluptatū cōmerciuz: forte sic ille respōdebūt: Non cōueniūt o socrates nobis huiusmodi uoluptates. Ne nāq; nobis impedimēta innumerabilia prebēt. Alias siquidē quas incolimus / uoluptates furiose perturbāt nec adolescere nos pmittunt: nostraſq; progenies ut plurimū per negligētiā iferētes oblioniē omnino corrūpūt: Alias aūt uoluptates ueras ac puras: quas ipse narrasti ferme nobis domesticas arbitrare: Ac preter istas/illas insup: que cū sanitate & tēperātia ceterisq; virtutibus capiūtur. has enim que virtutis tanq̄ dece cuiusdā pediſseque sunt libēter admittim⁹. Que vo cū demētia & alia improbitate cōgrediūtur. eas mēti miscere absurdū est: quādo quis uelit cernēs q̄ pulcherrimā & cōcordē mixtionē atq; tēperiē: in ea pdiscere quid in hoie & vniuerso suapte natura sit bonū quāue ideā ipsius existere diuinandū. An non sapiēter: & tanq̄ sui cōpotē ista mētē: respōdere/& de ipa & de memoria rectaq; opinione dicem⁹? PRO: Dino quidem. SO:Atqui & hoc necessariū est:nec vnq̄ aliter fieri posset. PRO:Quid istud? SO:Cui veritatē non miscem⁹ / nunq̄ id uerū aut fieret aut factū esset. PRO:Quo enim modo? SO:Nullo:uerum si quid huic mixtioni ulterius deest / dicite queso ipse vna atq; philebus. Mihi enim tanq̄ mūdus quidā incorporeus animato corpori pulchre dominatur⁹ sermo hic peract⁹ fuisse videt. PRO: Mihi quoq; o socrates idē videri scito. SO:Nōne si boni ipsius

ꝛ huius talis habitationis ueſtibulū nos nuꝑ ingreſ
ſos eſſe dicamus: fortaſſitan recte quodāmodo profite
bimur. PRO: Mihi ſane videtur. SO: Quid in hu
iuſmodi mixtione pretioſiſſimū ꝛ atq; maxime cau
ſa q̄ cōſtitutio iſta oibus gratiſſima ſit/nobis eſſe vi
detur. Si enim id nouerimus/diſceptabimus inde/
utrū uoluptati uel mēti cognatius ac propius in vni
uerſo cōſiſtat. PRO: Scite. Id enim ad iudiciū no
bis ꝓpoſitū maxime cōferet. SO: Atq; nequaq̄ inuē
tu difficile eſt/que cauſa ſit/ob quā mixtio queq; uel
plurimi uel minimi facienda ſit. PRO: Quo pacto
inq̄s. SO: Nemo hoc ignorat. PRO: Quid hoc tā
dē. SO: Quod quecūq; ꝛ qualiſcūq; mixtio mēſure
ꝛ cōmenſurati nature minime particeps: ex neceſſi
tate que mixta ſunt: immo ꝛ ſeipſam primo diſpdit:
Neq; enim tēperies hec eſt: ſed tanq̄ intēperat⁹ qui
dā paſſiꝫ: fortuituſq; cōcurſus nobis accidere ſolet.
PRO: Vera loqueris. SO: Nunc quidē nos ipſius
boni potētia in naturā pulchri ſe trāſferēs clā fugit.
Mēſura enim cōmēſuratioq; pulchritudo plane ac
virtus ubiq; fit. PRO: Prorſus. SO: Quinetiā ue
ritatē dixim⁹ ipſis in ipſa tēperie cōmiſceri. PRO
TAR: Omnino. SO: Quod niſi bonum ipſuꝫ vna
idea cōplecti poſſim⁹: ſaltē vna cū tribus pulchritu
dine: cōmēſuratione: ueritate cōprehēdētes: dicam⁹
id vniuerſuꝫ uelut vnū/cauſaꝫ eorū que in mixtione
ſunt: eſſe: ꝛ propter hoc tanq̄ qđ bonū eſt: mixtionē
fieri bonā. PRO: Recte nimiū. SO: Quiſq; iam o
protarche idoneus uoluptatis ꝛ ſapiētie eēt iudex:
utrū iſtorū optimo cognatius preſtantiuſq; ꝛ apud
hoīes ꝛ apud deos eſſe cōtingat. PRO: Cōſtat qui
dē: Attamē rōne id quoq; pcurrere preſtat. SO: Se
cundū quodlibet igitē hoꝝ triū: de uoluptate ꝛ ſapiē
tia iudicemus. Videndū enim utri vnūquodq; triū
cognatius aſſeramus. PRO: Nū de pulchritudine:
ueritate: mēſuraq; loqueris. SO: Certe: primū igit
ueritatē ſume protarche: cūq; ſumpſeris/at tria iam
reſpice/mētē/ueritatē/ꝛ uoluptatē: ꝛ poſtq̄ diu ma
ture cōſideraueris: tibiipſi reſpōde. utrū uoluptas
an mēs ueritati propinquior. PRO: Quid diuturna
meditatiōe opus eſt. pmultū ut arbitror itereſt. Vo
luptas enim maxime oīum temeraria: fert enim de ue
neris uoluptatib⁹: que ingētiſſime oīuꝫ eſtimant/q̄
peierātib⁹ illis: oīq; prſus igſcūt/quaſi pueri q̄dā ſint/
nulli⁹ itelligētie cōpotes. Mēs aūt aut idē eſt qō vi
tas: aut oīum certe ſimillima atq; ueriſſima. SO: An
poſthac mēſurā illā moderationēq; cōſiderandū re
ſtat: uoluptas ne an ſapia ſit ei⁹ capacior. PRO: Id
quoq; qō nunc infers/explorato perfacile eſt. Reor
equidē nihil uoluptate / eiuſq; exultatione immode
ratius inueniri poſſe: nihil cōtra/mente ꝛ ſciētia mo
deratius. SO: Preclare: ueruntn̄ tertiū quoq; reſpō
de. Mēs ne pulchritudinis magis eſt particeps: an
ipſa uoluptas: quidue pulchrius ꝛ an mens uolupta
te an cōtra. PRO: Mentē quidē ꝛ ſapientiā ſocra
tes nemo vnq̄ aut reuera aut falſo deformem uel vi
dit: uel aliquo pacto cogitauit: aut fuiſſe vnq̄ aut eē:
aut deinde futurā. SO: Recte. PRO: Siquē vo uo
luptates preſertim maximas pſequentē aduertim⁹/
uel q̄ ridicule uel q̄ obſcene ſint/ipſi quidē erubeſci
mus: atq; celamus: noctis tenebris talia concedētes
quaſi ſint diurni luminis indigna cōſpectu. SO: Cū
ctis igit o protarche: ꝛ per nuncios ꝛ uoce pūti de
clarato: q̄ uoluptatis poſſeſſio neq; primum eſt
neq; ſecūdū bonū. Sed primū circa mēſurā ꝛ mo
deratū/ꝛ oportunū ꝛ vniuerſa quecūq; talia ſem
piternā uocē approbationēq; dixiſſe putandum.
PRO: Apparet utiq; ex ijs que modo ſūt dicta.
SO: Secūdū deinde circa cōmēſuratū/ꝛ pulchrū
perfectū: atq; ſufficiēs/ꝛ quotcūq; huius ordinis
ſunt. PRO: Videt. SO: Tertiū ut ipſe uaticinor ſi
mentē ſapiētiāq; poſueris/haud procul a uerita
te diſcedes. PRO: Forte. SO: Quarta vo ſunt
que ipſius aie ꝓpria poſuim⁹: ſciētie ꝛ artes: opi
nioneſq; recte. que ideo trib⁹ illis ſtatiꝫ ſuccedūt:
qr bona ſunt q̄ uoluptas cognatiora. PRO: For
ſitan. SO: Quinto loco pone uoluptates eas/q̄s
expertes moleſtie definiuim⁹: puras nominantes
aie ipſius ſciētias: ſenſus aūt ſequētes. PRO: For
taſſis. SO: In ſexta vo progenie inquit orpheus
cātilene ornatū finite. Noſtra quoq; oratio in ſex
to iudicio finiri videtur. vnde nihil deinceps no
bis aliud reſtat: niſi ut dictis caput adhibeamus.
PRO: Decet profecto. SO: Tertio iā orationeꝫ
cāde cōſeruatori deo uouētes breuiter perſtringa
mus. PRO: Qualē inquis. SO: Philebus q̄deꝫ
inquit oēm penitus uoluptatē nobis ipſum bonuꝫ
eſſe. PRO: Tertiū o ſocrates modo nūcupaſſe vi
deris: orationem ipſam rurſus repetere. SO: Hoc
ipſum/qō aūt ſequit/audiam⁹. Equidē qō modo
narraui/cōſiderans orationēq; philebi alioqūq;
innumerabiliū grauiter ferēs illiq; repugnās/mē
tē inq̄ longe admodū meliorē potioreq; uolupta
te vite hoīum eſſe. PRO: Dicta hec ſunt. SO: Su
ſpicatus tn̄ eē ꝛ alia multa intuli: q̄ ſi apparuerit
aliq̄d ambobus hiſce preſtātius pro mēte ipſa ad
uerſus uoluptatem de ſecūda ſorte pugnarem: uo
luptaſq; ſecundis etiam honoribus ſpoliaretur.
PRO: Hec quoq; dixiſti. SO: Preterea cū dixiſ
ſem bonū ipſuꝫ eſſe omniū ſufficiētiſſimū: neutrū
ex ijs tn̄ ſufficiēs eſſe cōſtitit. PRO: Vera narras.
SO: Et cū in hac oratione mens ꝛ uoluptas pote
ſtate ſufficiētie perfectioniſq; carere viſe fuiſſent/
neutra eē bonū ipſum apparuit. PRO: Recte ad
modū. SO: Quinetiā cū tertiū q̄dā utraq; meli
us eē cōſtiterit/mēs utiq; longo quodā interuallo
propinquior potiori ſuperātiq; idee q̄ uoluptas
eluxit. PRO: Quid ni. SO: Ergo nonne quintū
gradū ex ea ſnia: quā pōs iudicium protulit/uolu
ptatis potētia ſortiet. PRO: Videt. SO: Primū
tamē uoluptati locū boues darēt: ꝛ equi ꝛ bruta
deniq; vniuerſa: ex eo q̄ eius illecebris mācipata
ſunt: quibus plurimi fidē preſtātes: haud ſecus q̄
augures auibus: uoluptates ad bene viuendū po
tiſſimas oīuꝫ arbitrant̄: ferarūq; amores: locuple
tiores teſtes aſſerūt: q̄ amores eorꝫ qui in philoſo
phica muſa rōne uaticinant̄. PRO: Veriſſima o
ſocrates te narraſſe cūcti fatemur. SO: Nonne er
go me iam dimittis. PRO: Exiguū adhuc quid
dam reſtat o ſocrates. Non debes tanq̄ iam defa
tigatus: priuſq; nos deſiſtere: ego vo que reſtant/
in memoriā tibi reducā. ¶ Finis Philebi.

¶ Argumentū Marſilij Ficini Florētini in Pip
piā Platonis de pulchro: ad Petrum medicem.

Augm Venerem
ſumendum

De pulchro in phedro symposio/ꝛ hippia disputat: In hippia quia socrates agit/aduersus hippiã sophistã/qui cũ ignoraret:se scire putabat/que ignorãtia aũz reddit indocilẽ/quid pulchrũ sit/nõ satis docet:sed quid nõ sit/ostẽdit:ꝛ opiniones falsas redarguit. Sophistã uocat eũ qui se sapiẽtem videri magis ꝙ esse studet / pecuniarũ honoriſqz gratia. Talẽ vo hippiã eẽ in phemio declarat. ꝛ in fine prohemij:sumpta occasiõe ab oratione q̃dã hippie: que de pulchris officijs disserebat iterrogat socrates / q̃d ipsũ per se pulchrũ quo reliqua oia pulchra fiũt: Oportet enim particularia ad vniuersale/qõ in particularibus. ꝛ vniuersale qõ in particularib⁹/ad ipsuz qõ supra singula est/ vniuersale referre. Nã singuli hoies pulchri / per formã quandã singulis cõmunẽ pulchri reddunt: forma vo cois pluribus a diuina specie uelut a sigillo character imprimit. quoniam ois multitudo ad vnũ qõ in multitudine / ꝛ vnũ qõ in multitudine/ad vnũ qõ supra multitudinẽ est:reducit. Quare cũ multa sint pulchra / oportet singula per pulchritudinẽ cõmunẽ oibus:ꝛ oibus insitaz esse pulchra: ꝛ pulchritudinẽ que in oib⁹ est/sicut in alio est/nõ in seipsa/sic ab alio: non a seipsa pendere. Unũquodqz singulis pulchris: pulchrũ hoc plato uocat formã in oibus:pulchritudinẽ/speciem ꝛ ideã supra oia:ipsum pulchrũ. Primũ sensus attingit opinioqz:Secũdũ ratio cogitat. Tertiũ mẽs intuet. Interrogatus hippias: ter ſm sensum opinionemqz definit. Quib⁹ confutatis / socrates terquoqz definit. Bis quidẽ ſm rõnẽ: Postremo ſm mẽtẽ. Sophista enim sensu opinioneqz incedit:philosophus rõne poti⁹ atqz mente: In primis hippias pulchrã virginẽ/ipsum pulchrũ esse rñdet. Quod esse falsum ex eo ꝓstat:ꝙ nõ oia que pulchra sunt/ per virginẽ pulchra fiũt: Et virgo: si cũ brutis cõparet/pulchra/si cũ dijs/deformis apparet. Quare nõ magis pulchra ꝙ turpis esse videt. Tũ hippias aliud quoddam similiter e singulis pulchris: nõ cõmune respõdet. Aurũ quippe ipsũ pulchrũ/ quo oia pulchra fiũt. qõ ea rõne respuit socrates/ quoniã aurũ q̃buscũqz cõuenit / pulchra illa facit. Alia vo deformat: Ergo nõ simpliciter pulchra facit/sed cũ decet: Quocirca nõ sui magis ꝙ alteri⁹ ratione res ornat:nec aurũ solũ est quo cuncta ornantur:sed argentũ quoqz ꝛ ebur:ceteraqz huius modi: Tertio loco aliud quiddã infert / quod etiã pprium est/potius ꝙ cõmune:pulchrũ inqt / corpore bene ualere/diuitẽ esse ꝛ honoratũ/senẽ mori / sepeliri a filijs / sepelisse parẽtes: falsum hoc esse patet/quia non res oẽs preter hoiem hoc ipso pulchre reddũtur. preterea hoc inter hoies forte pulchrũ. Inter deos deorũqz filios/turpe/ubi parentes nõ moriunt: His redargutis que circa singula corporea:per sensum ꝛ opinionẽ hippias adducebat/socrates tã ad altiora tẽdẽs/nõ qõ sensus opinioni:sed qõ opinioni ratio porrigit ifert. Primo enim decoꝝ pulchrũ dicit. Quod quidẽ incorporeũ est magis pluribusqz cõmune. Id tamẽ hac diuisiõe refellit/decorũ aut videri solũ pulchra:aut tam videri ꝙ esse prestat: Si primũ. deceptio quedam circa pulchrũ/potius ꝙ ipsum pulchrũ/decoꝝ existit. Uera eniz pulchritudo/pulchra esse facit quẽ admodũ uera magnitudo:magna:etiã si nõ videant Si secũdũ dixeris/falso dixeris. Nã si ipm pulchrũ quotiẽs esse dat pulchra:videri quoqz pariter largiret quecũqz pulchra sunt:ut sunt / ita oibus apparerent. Id esse falsuz:cõtentiones de rebus pulchris ꝛ cõtrouersie nobis ostendunt. Secundo aliud quid dã etiã:qõ ratio opinioni offert/adducit. Utile porro pulchrũ uocat. Utilitas incorporeũ quiddã multisqz cõmune. Nec mirũ est/cogitationẽ circa decẽs ꝛ utile decipi. Illud quippe ordinẽ partis ac partẽ partiũqz ad totũ: hoc autẽ ordinẽ totius cuiusdã ad totũ aliud habet: ordo vo pulchritudinẽ representare videtur. Quapropter decens uel utile:facile quis pro pulchro accipit. ꝙ decẽs:pulchrũ nõ sit. cõstitit: ꝙ nec utile/sic ostendit. Utile est qõ potentiam ad aliquid faciendum habet: potẽtia igit ꝛ utilitas idem: Quicquid agimus potẽtia quadã agim⁹:sed mala ut plurimũ facim⁹:potẽtia itaqz ꝛ utilitas: malũ ut plurimũ inferũt:pulchrũ aũt nunq̃ mali causa:Ergo nõ simpliciter:quecũqz utilitas pulchrũ: At saltem que ad bonũ cõfert/rñdebit quispiã:aduersus quẽ sic argumentat: Quod ad bonũ tendit cõducibile: Cõducibile bonum efficit:qõ aliquid efficit/aliud est ꝙ id qõ efficit:quapropter aliud cõducibile:aliud bonũ: Conducibile ꝛ pulchrũ/idẽ. Ergo pulchrũ ꝛ bonum aliud. Neqz pulchrũ igit bonũ neqz bonũ pulchruz: qõ prorsus absurdũ. Tandẽ sensus opinionis:cogitationisqz cõuictis erroribus mens rationi dictat:pulchrũ esse gratiã quandã:que animã:per mẽtẽ:visuz: ꝛ auditũ mouet ꝛ allicit: Quod sane partim ex huius dialogi calce/partim ex phedro ꝛ symposio platonis elicit. qua ratione gratia hec insit: ꝛ quo nomine nuncupãda inquirit socrates:nec tñ ambitioso sophiste declarat: que phedro reuelauit ꝛ agathoni qui quãuis ignorarẽt:suã tñ ignorantiã agnoscẽtes / dociles erãt. Gratia profecto pulchritudo est:non ratione sensus:quia mẽti nõ conueniret/ꝛ ceteris sensibus eque ut auditui visuiqz cõpeteret. Non ratione mentis quia oculos auresqz effugeret: Non uoluptatis etiã ratione:qr hec nõ in auditu ꝛ visu dũtaxat: sed in oibus sensibus reperitur:nõ rõne auditus solũ / nõ enim mẽti visuiqz cõgrueret. Nõ rõne visus. Auditui nãqz mentiqz deesset/nõ rõne auditus visusqz simul:quia in visu audituqz vna cõiunctis pulchritudo inesset. In vno quoqz vo illoꝝ seorsum ab altero agente:pulchritudo nulla. Volumus autẽ gratiã illã tribus aie viribus cõmuniter percipi:tribus quoqz obiectis earũ inesse cõmuniter. Quapropter addit uoluptates mentis visus auditusqz ex eo pulchras esse ꝙ maxime oĩum uoluptatũ innoxie sunt ꝛ optime: Si optimas idẽ:qõ conducibiles intellexeris/redibit supior ambiguitas. Conducibile bonũ facit:ergo boni causa. Causa ꝛ effectũ aliud:Ergo aliud cõducibile /aliud bonũ. Quo sequit/aliud pulchrum/ aliud bonũ esse: Ideo neqz pulchrũ bonũ / neqz bonũ pulchrũ: Sinaũt optimas idest innoxias:faciles: spiritales:lucentes:vitalesqz/ut ita dixeriz exposueris:ueri cõpos efficieris. Nam pulchritudo nihil aliud est ꝙ summi boni splẽdor / fulgens in ijs que oculis/auribus/mente/percipiunt/perqz illa ad ipsum

bonū/visum/auditū/mentēq; conuertēs. Quo fit ut pulchritudo circulus quidā diuine lucis existat a bono manās/in bono residēs:per bonū ⁊ ad bonū semiterne reflexus:hoc socrates mysterium qō a dioti ma sybilla didicisse asseruit/nō sophistis sed discipulis reuelauit: Quid ipsum bonū ipsum vnū rerum oīum principiū/actus purus: actus sequētia cuncta viuificās.quid ipsum pulchrū:Viuificus actus e primo fonte bonoꝝ effluēs. Mentē primo diuinā idearum ordine infinite decorās. Numina deinde sequētia menteſq; rōnū serie complēs. Animas tertio numerosis discursib⁹ ornans. Naturas quarto seminibus:formis ḋnto materiā: Sol profecto corpora visibilia ⁊ oculos vidētes procreat. Oculis:ut videāt/lucidū infundit spiritū. Corpora ut videanť / coloribus pingit: Neq; tñ propius oculis radius/propriꝫue coporib⁹ colores:ad visionē perficiēdā sufficiūt: nisi lumē ipsuꝫ. Unū supra multa a quo multa ⁊ propria lumina oculis ⁊ corporib⁹ distributa sunt adueniat:illustret:excitet:atq; roboret. Eodeꝫ modo primus ipse actus ideſt deus speciē actūq; rebus singulis/producēdo largit⁹ est. Qui sane actus cū in subiecto patiente susceptus fuerit/debilis est/⁊ ad opis executionē impotēs. Sed diuini solis perpetua ⁊ invisibilis lux/vna semp oībus adstat:fouet:viuificat: excitat:complet ⁊ roborat:de quo diuine Orpheus: Cūcta fouēs atq; ipse ferēs sup oīa sese:Ut est actus oīuꝫ roboratq; bonū dicit:ut viuificat:lenit:mulcet: ⁊ excitat/ Pulchr;:Ut in obiectis que noscēda sunt: tres illas cōgscentis aīe vires allicit/ Pulchritudo. Ut in cognoscēte potētia/eā applicat cognito / Veritas:Ut bonū est/procreat/regit/⁊ complet. Ut pulchrū:illuminat gratiāq; infundit: preparata aūt esse oportet oīa ad gratiā diuini fulgoris excipiēdā. Corpora quidē proportione:que ordine/modo:⁊ specie cōstat:Voces harmonia: que numeris internallisq; conficit. Officia morū/rectitudine ad finē bonū: disciplinas ordine ad obiectū uerū. Animā puritate per aduersionē ab inferis ⁊ conuersionē ad supera: Mentē:per eternū in ipsum bonū. Intuitū: per hec oīa gradatiꝫ diuine pulchritudinis radi⁹ penetrat: circa corpus in eqlitate numerosa refulget/loco motuiq; subiecta. Circa uoces:in harmonia / extra certū locū/sed motu dispsa. Circa officia disciplinasq; ⁊ aīam:in motu ḋdē:sed rōne vitali consistēs. Circa mentē:supra motū:in eterna idearū serie micās. Circa ipsum bonū:actus purus:vitā ⁊ gratiā oībus inserēs: Hec pcor Petre medices vir oiuꝫ pclarissime: solita diligētia legas. Nā ⁊ tue mentis mirā pulchritudinē prorsus agnosces: ⁊ q̄ proxime ad ipm pulchrum de quo hic disputať/accedas/aīaduerteres.

¶ Platonis Hippias maior de pulchro.

SOCRATES:HIPPIAS. SO: Sapiens ⁊ pulcher hippias / q̄ raro athenas accedis? HIP: Nō datur o socrates ociū: Nā eliēses ciues quotiēs cū externis gentib⁹ aliq̄d est tractādū mihi pre ceteris legationes cōmittūt. Idoneū me iudicē ac nūciū existimātes eorū que apud singulas ciuitates dicuntur: Quā obrē sepe ⁊ ad alias urbes:sepius etiā ⁊ de maximis rebus lacedemonē legatus accessi. Quo fit ut hec loca:qō ipse querebas minus frequentē. SO: Hoc certe o hippia sapiētis pfectiq; viri ꝓpriū est. Tu q̄dē priuatim:multis ab adolescētib⁹ acceptis pecuniis:ad plura etiā prodesse illis q̄ que accepis: uales: Atq; iterū publice patriā tuā tueri/ut decet eū:qui nō contēnendus vulgo / sed summo in precio sit habēdus: Ceterū:que nā o hippia causa/q̄ prisci illi qui sapientū cognomē adepti sunt pittacus atq; bias ⁊ qui thaletis milesiꝫ tēpore: quiue deinceps usq; ad Anaxagorā/sapie studio floruerūt / uel oēs uel plurimi ciuilib⁹ actionib⁹ abstinuere: HIP: Quid aliud putas socrates illos continuisse q̄ imbecillitatē ingenij / cū non possent utraq; priuata ⁊ publica prudenter administrare: SO: An quēadmodū cetere artes incrementū tpe susceperunt/adeo ut nostri tēporis artifices superioribus lōge precellāt ita ⁊ facultatē uestrā:studiū videlicet sophistarū in melius creuisse dicēdū / ac ueteres sapiētie studiosos si uobiscū cōparent: viles admodum extitisse? HIP: Recte oīno loqueris. SO: Ergo si hodie bias in vitā resurgeret/a nobis irrideretur. quēadmodū ipsum dedalū sculptores aiūt: si reuiuiscēs talia fabricaret. qualia quōdā ex quibus sibi gloriā cōparauit:ridiculū fore. HIP: Sic se res habet ut ais o socrates: Veruntamē priscos hoies preferre semper recētioribus cōsueui:ut ⁊ viuentiū inuidiā ⁊ defunctorū indignationē vitarē. SO: Probe o hippia ⁊ sentire ⁊ loqui mihi videris. Ego quoq; testari possum te uera loqui. Naz reuera uestra facultas adaucta est: vimq; suscepit ad publica vna cum priuatis administrāda. Gorgias siquidē iste leontin⁹ sophista huc patrie legatus accessit:utpote qui eēt in ciuiliū rerū gubernatione leontinoꝝ oīum prestantissimus. Ubi ad populū cōcionari preclare iudicatus est. Deinde priuatim disputans ⁊ cū iuuenibus uersatus:multas in hac urbe pecunias cumulauit. Quinetiaz si audire vis:amicus noster: prodicus ⁊ sepe alias publicis muneribus functus est: ut nup ex chio insula ueniens/cū publice in consilio dixisset/summope probat⁹ est:⁊ priuatim disserēs/iuuencsq; erudiēs/pecunias innumeras est lucratus. Et priscis autē illis nullus vnq̄ dignū putauit.argēti mercedē sequi:aut prophāsapiētiā in cetu diuersoꝝ hominū ostētare:adeo inepti ⁊ ignaui erāt: eosq; quāti argentū sit latebat: Sed uterq; illoꝝ quos modo retuli plus argēti sapiētia sua q̄ alius quiuis artifex ex qualibet arte cumulauit. Idēq; protagoras ante illos effecit. HIP: Nihil o socrates egregiū hac in re nosti. Nā si videres quātū ego argēti lucrat⁹ sum / obstupescerес. Mitto alia: Verū in siciliam quādoq; profect⁹/ubi tūc protagoras habitabat: sūmoq; in honore habebať / me admodū seniorē brevi plus q̄ cētū: ⁊ quinquaginta minas collegi / ⁊ ex regione quadā angusta:inyca nomie plus q̄ minas viginti.cūq; domū redūissem / patri dedi / qō quidē tā ille q̄ reliqui ciues uehementer admirati sunt. Enimuero me plures ferme pecunias:q̄ duos alios simul quoscunq; vis sophistas congregasse existimo. SO: O rez preclarā:potissimū hippia id argumētū est:quāto ⁊ tu ⁊ alij huius seculi

ſaplẽtes ueteres ſuꝑatis. Nã primo quãta inſcitia anaxagore fuiſſe uidetur: Cui cõtra ac uobis contigit. Amplũ ꝺppe patrimoniũ neglexiſſe diſſipaſſeq; dicit: adeo ſtulte philoſophabat: deq; ceteris illorũ tẽporũ ſapiẽtib⁹ alia quedã huiuſmodi tradunt. Quapropter optimã hãc attuliſſe cõiecturã videris: q; ſapiẽtes noſtri ſupiorib⁹ ꝓſtẽt: multiq; in hoc cõſentiũt/ſapientẽ in primis ſibipſi ſapere oportere: huius aũt hec eſt ſumma/ut argentũ plurimũ acquirat. Et de ijs ſatis: hoc aũt mihi dicas. Cuz multas urbes adieris: ubi nã potiſſimũ lucratus es. Nuz lacedemone: quo frequẽtius es profect⁹. HIP: Nõ per iouẽ o ſocrates. SO: Quid ais? nunq̃d minimuz? HIP: Immo nihil penitus vnq̃. SO: Mõſtrũ eſt: quod dicis o hippia: dictuq; mirabile. Rñde ad hec: Utrũ ſapiẽtia tua illos qui te cũ uerſant/diſcũtq; / meliores ad virtutẽ efficere poſſit: nec ne? HIP: Et maxime quidẽ. SO: Nunquid inyciorũ ciuiũ filios meliores reddere potuiſti: filios autẽ ſpartanorum minime? HIP: Abſit. SO: An forte ſiculi meliores fieri ſtudent: lacedemones negligũt? HIP: Immo & lacedemones idẽ affectãt. SO: Num pecuniarũ defectu tua cõſuetudine caruerũt? HIP: Nequaq̃: diuites enim ſunt. SO: Cũ igit ſapiẽtiã affectarẽt/& ſuppeterẽt facultates tuq; illos uoti cõpotes reddere poſſes / cur nõ ide locupletiſſim⁹ rediiſti? An forte ipſi lacedemones melius ꝙ tu filios ſuos erudiũt? Uis ita dicamus? Ac tu conſentis? HIP: Nullo modo. SOCRA: Utrũ iuuenibus lacedemone ꝑſuadere nõ potuiſti. ut tibi adherẽtes magis proficerẽt ad virtutẽ: q̃ ſi cũ ſuis vixerint? an parẽtes inducere nõ potuiſti: ut tibi filios poti⁹ q̃ diligẽtie ſue cõmitterẽt? ſi modo filiorũ curã haberẽt? Neq; enim adeo inuidebãt filijs. ut optimos euadere nollent. HIPPIAS: Equidẽ inuidiſſe nõ arbitror. SO: Nunq̃d lacedemon bonis legibus inſtituta eſt? HIP: Bonis profecto. SO: In huiuſmodi vo gubernationibus virtus maxime omniũ honorat. HIP: Maxime quidẽ. SO: Tu autẽ hãc alijs tradere / prece cetera hoibus optime noſti. HIP: Prorſus o ſocrates. SO: Qui facultatẽ equeſtrem egregie docere põt nõne in theſſalia magis q̃ in reliqua grecia coleretur? lucraretur; plurimũ? ſimiliter; & alibi/ ubicũq; hec ars in precio eſt? HIP: Conſentaneũ id quidẽ. SO: Qui ergo potis eſt ꝓclariſſimis virtutis preceptis iuuenes inſtituere/cur non lacedemone ſummopere honorẽt/ibiq; innumeras affatim pecunias cumulet? ac ſimiliter in quacunq; ciuitate grecoꝝ virtus maximi extimatur? At forte in ſicilia magis & in inycia putas? Iſta credere debem⁹ hippia? Si tu iuſſeris credẽdũ eſt. HIP: Nõ eſt o ſocrates mos patrius lacedemonijs mutare leges: neq; preter conſuetudinem filios educare. SO: Quid ais? Lacedemonijs haud patriũ eſt/recte agere? ſed aberrare? HIP: Nunq̃ id ego aſſerem. SO: Recte vo agerẽt: ſi melius: nõ ſi deterius iuuenes erudirẽt. HIP: Recte: uerũ peregrinas diſciplinas lex illoꝝ nõ admittit. Alioqn ſiquis vnq̃ alius ibi quãdoq; diſcipline gratia lucratus eſſet/ſcito me plurimũ fuiſſe lucraturũ: letãtur ergo: cũ me audiũt/atq; laudãt: ſed ut dicebã: lex illorũ peregrina uetat. SO: Legẽ o hippia pernitiẽ ciuitatis/ an ſalutẽ uocas? HIP: Condit mea quidẽ ſnia utilitatis gratia lex: nõnunq̃ tamẽ obeſt: ſi male ſit poſita. SO: Nõne ut maximũ quoddã ciuitati bonũ legem condũt latores legũ: legeq; ſublata cũ iniq̃tate ſimul viuere in ciuitate nõ poſſum⁹? HIP: Uera loqueris. SO: Quotiẽs igit a bono aberrãt hi qui leges ferre nituntur/a legitimo legeq; diſcedunt? Quid ad hec? HIP: Exacta q̃dẽ rõne ſic ſe res habet o ſocrates nõ tñ ſic hoies noiare cõſueuerũt. SO: Utrũ o hippia qui cognoſcunt: uel qui ignorant? HIP: Vulgus. SOCRA: Qui uerũ cognoſcunt: vulgus ſunt. HIP: Nequaq̃. SO: At vo qui ſapiũt hi q̃ utilius eſt / magis legitimũ q̃ q̃ inutile: reuera oibus hoibus eſſe censent: nõne fateris? HIP: Fateor equidẽ ita reuera eẽ. SO: An nõ ita eſt/ut ſcientes exiſtimãt? HIP: Prorſus. SO: Preſtat autẽ ut tu ais / lacedemonios diſciplina tua licet pegrina q̃ patria imbui. HIP: Et uera loquor. SO: Quinetiã quecũq; utiliora ſunt / magis legitima dicis? HIP: Dixi equidẽ. SO: Ergo ẽm rationẽ tuã magis e lege eſt. ut lacedemoniorꝝ filij ab hippia q̃ a parentib⁹ doceant. quãdoq̃dẽ tu magis q̃ illi reuera prodeſſes? HIP: Prodeſſem proculdubio ſocrates. SO: Preter legẽ igit agũt lacedemonij cũ tibi filios ſuos erudiendos auri oblata mercede nõ tradãt. HIP: Aſſentior eq̃dẽ: videris enim pro me dicere. Quãobrẽ repugnare tibi nõ decet. SO: Bonarũ legũ exptes laconas eẽ inuenim⁹: & in reb⁹ q̃dẽ maximis: cũ tñ meliorib⁹ legibus q̃ reliqui greci uti videantur. Te vo quãdo potiſſimũ laudãt hippia: & quibus rebus audiẽdis precipue declectãtur? An videlicet cũ illa narras/que ipſe egregie noſti/aſtra celeſteſq; progreſſus? HIP: Nullo modo hec ſuſtinẽt. SO: Nũ geometrie ſermo illos oblectat? HIP: Minime oium: nã pauci admodũ ex illis: ut ita dicam: numerare ſciũt. SO: Longe igit abeſt ut rõcinatiões cõputationeſq; libẽter audiãt. HIP: Longe per iouẽ. SO: Nunquid illa que tu acutiſſime oium hoium intelligis: litterarũ ſyllabarũq; diſtinctiões: rhythmoruz harmoniarũq; naturas? HIP: Quas o bone vir harmonias ac litteras? SO: At que tandẽ iſta ſunt / que audiẽtes illi letant/teq; laudãt? Tu ſaltẽ referas poſtq̃ ego inuenire nõ poſſum. HIP: Stirpẽ heroũ atq; hoiuz: & antiquarũ urbiũ cõſtructiones: ac ſummatim oẽm antiquitatis hiſtoriam attente audiunt. Quocirca illoruz cauſa ediſcere: meditariq; huius generis oia coactus ſum. SO: Quã bene tecũ actum eſt o hippia: q̃ lacedemonij moleſte ferãt/ſiquis noſtros principes incipiẽs a ſolone recẽſeat. Alioquin eorum nominibus ediſcẽdis fatigari te oportuiſſet? HIP: Quid fatigari ſocrates? ſemel audiens quinquaginta nomina/memoriter repetam. SO: Probe loqueris: ſed ego te memoria pollere non aduerteram: Quapropter lacedemonij te merito delectari: tanq̃ multarum reruz perito iam intelligo/teq; perinde uti / ac aniculis pueri ad confabulandi iocunditatez. HIP: Per iouem o ſocrates nuper ibidem de pulchris ſtudijs: quibus incũbere iuuenẽ decet. ediſſerens admirationi fui. Extat enim de ijs a me cõpoſita luculẽta quedã oratio: que precipue uerboꝝ elegãtia pollet: forma vo & principiũ orationis eiuſmodi eſt: poſtq̃ capta eſt troia: Neoptolemus Neſtorẽ

interrogauit.que sint pulcherrima studia/qbus incũ bens iuuenis:vir illustris euadat.Cui rñdẽs Nestor multa ⁊ pulchra p̃cepta recenset:hãc eqdẽ oratiõnẽ ibi oñdi:⁊ hic quoq; tertia hinc die in phidostrati lu do:atq; insup alia multa auditu digna ostẽsurus sũ. Eudicus enim apimãti filius me rogauit.Quare da operã ut tu quoq; adsis:⁊ alios tecũ ducas:quicũq; dicẽda audiẽdo iudicare sciãt.SO:Fient ista si deus uoluerit hippia.Jn p̃tia aũt breue qddã de hoc ipo rñde:nã oportune me admonuisti: Nup enim o vir optime/cũ in sermone quodam : alia ut pulchra lau darẽ:alia vituperarẽ ut turpia:hãc quispiã in mediũ dubitationẽ induxit/me ualde cõtentiose sic interro gans.Unde o socrates pulchra turpiaue cognoscis: pores ne quid pulchr̃ sit definire:Ego autẽ ob igna uiã meã hesitaui:neq; qõ accõmodate rñderẽ habui atq; ex cetu hoũm abiens mecũ ipse iratus sum/ru ditatẽq; meã uehemẽter vitupaui:ac minatus sum / cũ p̃imũ quẽpiã uestrũ:qui sapientiam profiteminí: obuiũ hẽrez/conaturũ me id audire ac discere/⁊ di ligenter p̃meditatũ/ad eũ qui rogauerat reuersurũ/ ut rursus eadẽ de re pugnarẽ. Quapropter nunc tu ut dicebã/poportune uenisti.Doce obsecro me quid ipsum pulchrũ est:Conare inq; diligentissime omnẽ rñdendo rẽ apire:ne iterũ redargutus irridear. No sti enim perspicue. Jdq; exiguũ quiddã est:e multis que tu calles: HIP:Exiguũ per iouẽ socrates:⁊ nulli us ut ita dicã p̃ccũ.SO:Facile itaq; discam:neq; ul lus ulteri⁹ me refellet.HIP:Nullus certe/Uile nanq; ⁊ rude studiũ meũ cẽt.SO:Per iunonẽ bene loque ris hippia.si virũ illũ capiam⁹.Uerũ ne tibi impedi mento sim imitatus illũ te rñdente rones resumã ut me magis exerceas : Ferme enim in resumendis ser monibus:quoquo modo peritus sum.Si ergo nihil tua interest:repetere cupio:ut uchemẽtius firmiusq; perdiscã.HIP:Repete ut lubet:nã ut modo dicebã : nõ ardua questio est:sed ad difficiliora te rñdere do cerem/ut nemo te refellere possit.SO : O q̃ bene lo queris:Ac post q̃ tu iubes:cius ipse personã indut⁹ te iã interrogare aggredior.Si illi sermonẽ tuuz de pulchris disputantẽ officiõs ostẽdisses cũ p̃imũ finẽ dicẽdi fecisses:de nullo alio prius q̃ de pulchro que sisset.mos enim iste suus:⁊ in hũc modũ interrogas set.O eliẽsis hospes nõne iustitia iusti sunt qcũq; iu sti:Responde queso hippia tanq; percontante illo . HIP:Justitia profecto.SO:An nõ aliqd hec ipsa iu stitia est:HIP:Prorsus.SO:Et sapientia sapientes sunt: quicũq; sapiũt ⁊ bono similiter bona oia que bona sunt:HIP:Quid phibet:SO:Sapientiã vo ⁊ bonũ fm se esse oportet.Nã si ipsa nõ essent alia per illa nunq; talia fierẽt.HIP:Sic est.SO : Nõne ⁊ pul chra oia ipso pulchro sunt pulchra:HIP:Pulchro certe.SO:Est ne igit ipm pulchrũ:HIP : Est procul dubio.SO : Hic ille statim queret:Dic hospes quid hoc ipm pulchrũ est:HIP:Num qui ista interrogat audire indiget:qd est pulchrũ:SO:Nõ mihi videt: sed aliud quiddã est ipsum pulchrũ.HIP:Quid hoc ab illo differt:SO:Nihil ne tibi videt:HIP:Nihil certe:nõ enim differt.SO:Cõstat autẽ te melius nos se:Cõsidera tñ:nõ que res pulchra est/ille petit: sed quid ipsuz pulchrũ est.HIP:Jntelligo iã o bone vir: ⁊ qõ ipsuz pulchrũ est/rñdebo adeo ut nunq; redar guar:Si uerũ dicere oportet/scito socrates virgi nẽ pulchrã ipm pulchrũ esse.SO:Preclare o hip pia ⁊ decore admodũ respõdisti : Runqd ergo si hoc rñdero:ad interrogata respõsum erit ⁊ recte: neq; refellar:HIP:Qua te ille ratione cozzipiet:si qõ oibus videt/⁊ de quo audientes singuli pro te testabũtur/rñderis:SO:Eia q̃ belle:Sed mecũ ipse o hippia qõ dicis aiaduerto : Ille siquidẽ ita quodãmodo pcõtabit:Age rñde mihi o socrates. Quid est ipsum pulchrũ qõ si sit hec oia que pul chra dicunt:per ipsum pulchra sunt:Ego autẽ rñ debo:Si pulchra virgo ipsuz pulchr̃ est/propter qõ hec pulchra fiũt.HIP:Putas ne illuz te repre hẽdere ulteri⁹ ausurũ : q̃si nõ pulchr̃ sit qõ dicis: Uel si forte ausus fuerit non ab oibus irrisum iri: SO:Quod qdẽ audebit o vir mirifice certo scio. Utrũ vo ausus/ridiculus euasur⁹ sit/res ipsa ostẽ det.Que tñ ille ferret / tibi dicere cupio.HIP:Dic ias.SO:Quã lepidus es o socrates dicet pulchra equa/nõne pulchrũ:quã in oraculo deus ipse lau dauit.Quid ad hec o hippia pulchrã equã nonne pulchrã esse fatebimur:nã quo pacto qõ pulchruz est.esse pulchrũ negabim⁹:HIP:Uera narras o so crates:recte qppe deus cecinit:pulcherrime enim eque apud nos nascunt.SO:Addet ille post hec. Jyra pulchra nonne pulchrũ:HIP:Jta.SO:Que ret iterũ.nouit enim eius morem o vir optime pul chra olla:an nõ pulchrũ:HIP:Da socrates / quis adeo rudis est:ut in re seria tã vilia noia misceat: SO:Talis ille est o hippia:nõ enim cõptus iocun duq;:sed sordidus:nihilq; aliud preter ueritatez curans. Attamẽ rñdendũ illi est:⁊ ego prefabor si olla a bono figulo ficta sit:eqlis ⁊ rotunda satisq; cocta quales sunt olle quedaz utriq; aurite atq; perpulchre:que sex patinas capiũt / si de tali inq; olla interroget:rñdendũ pulchram existere.Quo modo enim qõ pulchrũ est/nõ eẽ pulchrũ asserere mus:HIP:Nullo pacto o socrates.SO:An nõ ⁊ olla rogabit illa pulchra pulchrũ:Rñde amabo. HIP:Sic esse arbitror.pulchrũ quoq; uas hoc est cũ ex arte est fictũ : sed totũ hoc si cum equa ⁊ vir gine alq; speciosis oibus cõparet:tali cognomẽ to indignũ est.SO:En hippia iã intelligo:quid in terrogãti illi petit obiciendũ sit.O vir ignoras q̃ scitũ sit illud heracliti . Speciosissima simiarũ de formis est/cũ alio genere aialium cõparata:necnõ ollarũ pulcherrima turpis est /si cũ virginũ gene re cõferat:ut sapiẽs hippias iudicauit:Nonne sic hippia:HIP:Recte nimiũ rñdisti.SO:Audi dein ceps enim scio sic inferet.Quid:siquis genus vir ginũ o socrates/cũ deoz genere cõferat:nõne idẽ patiet qõ ⁊ olla collata cũ virgine:An nõ formo sissima virginũ deformis esse videbit:nõne hera clit⁹ quẽ tu in testimoniũ adduxisti/hoc idẽ tradit hoiez scilicet sapiẽtissimũ ad deũ simiã apparere quo ad sapiẽtiã ⁊ formã ⁊ alia oia:Cõfitebimur hippia speciosissimã vginẽ cuz deoz genere cõpa ratã eẽ deformẽ:HIP : Quis huic socrates õdixe rit:SO:Si hec admittam⁹ ridebit ilico / ⁊ in hũc modũ me iterũ compellabit:Recordaris socrates qd interrogat⁹ fueris.At ego recordor equidẽ me interrogatũ fuisse quid ipsum pulchrũ sit: Tũ ille

dicet interrogatus quid pulchrũ sit:rñdes:qõ non magis pulchrũ q̃ turpe esse cõtingit:ut tuipse fateris. Ita videri dicã.d.quid nã tu amice mihi rñdẽ dum cõsulis:HIP:Hoc ipsum.SO:Quinetiaz q̃ ad deos genus hoium pulchrũ minime sit / concedet. Sinautẽ ab initio te dicet ille:rogassem:quid pulchrũ turpeqz est:z tu mihi eadẽqz in p̃sentia respõdisses recte quidẽ.preterea num tibi ipsum pulchrũ quo decorãtur oĩa:pulchraqz apparent:quotiẽs illa species adest/virgo videt cẽ uel equa:uel lyra:HIP:Si id ille quesiuerit socrates:facillime rñdebit:qd ipsuz pulchrũ sit/quo cetera oĩa decorãtur:cuiusue p̃ntia pulchra videnť. Ineptissim⁹ nẽpe homo est nihilqz p̃clare questionis inducit. Si enim tu illi rñderis/pulchrũ ipsum qõ querit: nihil aliud esse q̃ aurũ hesitabit: profecto neqz te cõfutare tẽtabit. Constat enim apud oẽs cuicũqz hoc adest licet turpe illud antea visum fuerit: pulchrũ videri auro peroznatũ.SO:Nescis hippia/ q̃ molestus vir ille sit / q̃ue difficile dicẽtib⁹ assentiatur:HIP:Quid tũ o socrates:qõ recte dicit.cõcedat necesse est:hoc enim si respuerit:ludibrio oĩbus erit.SO:Atqui rñsionẽ hanc nõ modo nõ accipiet:sz acriter me mordebit.O inflate vir dicet/ phidiã rudẽ artificẽ putas:Et ego illi ut arbitror nullo modo putare me dicã.HIP:Et recte quidẽ. SO:Recte proculdubio/postq̃ vo peritũ artificẽ phidiã esse cõcessero/hec insup addet.Existimas id qõ pulchrũ uocas phidiã ignorasse:At ego qd maxime dicã:Tũ ille/quoniã minerue oculos/nõ aureos fecit:neqz reliquum vultũ neqz pedes neqz man⁹:quãdoquidẽ si aurea fuissent/pulcherrima extitissent:sed eburnea reddidit/in quo certe propter insciticã aberrauit:cũ ignorares aurũ eẽ:cuius p̃ntia pulchra oĩa fiũt/quibuscunqz adheret.quid ad hec hippia:HIP:Nihil arduũ. Recte enim fecisse fatebimur. Nam eburneũ quoqz pulchrum est. SO:Sed ille.Cur non pupillas etiã oculoz eburneas fecit:sed lapideas inueniens quoad fieri potuit/lapidis cũ eboze similitudinẽ. Num pulchrũ lapidẽ.pulchrũ esse o hippia rñdebim⁹:HIP:Imo certe cũ decẽs est.SO:Cũ vo nõ decẽs/turpe fatendũ:nec ne:HIP:Fatendũ sane cũ minime decet.SO:His adiiciet ille:o vir sapiẽs eburnum aurũ nõne cũ decẽt:pulchra oĩa reddũt:cõtra vo cũ decẽt:Renuem⁹ ne an poti⁹ admittem⁹:HIP:Fatebimur plane quicqd aliquid decet/pulchrum esse. SO:Hic ille inferet: Utrũ decet pulchre olle de qua supra diximus.plene bonoz leguminũ aureã tudeculã addere an ficulneã:HIP:Proh hercules:qualẽ hoiem narras.Cur nõ eius nomẽ profers:SO:Haud agnoscerem hoiem/licet nomẽ audires.HIP:Verũtamẽ in p̃ntia indoctũ illũ esse cognosco.SO:Curiosus nimiũ est o hippia.Ceterũ quid dicemus:Utrã potius e duabus tudeculis legumini z olle congruere:an ficulneã:suauiorẽ dpe odorẽ prestat/neqz collidẽs frãgẽsqz ollã diffundet legumina nec aqua ignez extinguet:neqz comesturos hoies/precioso priuabit obsonio.Contra vo aurea tudecula:Quãobrẽ videt mihi ficulnea magis decere q̃ aurea.nisi tu ꝺixeris:HIP:Decet sane magis.q̃uis ego cũ hoie talia perquirẽti minime disputarẽ.SO:Probe miruz o amice:Tibi eniz talibus noibus uti nõ cõuenit/cũ tã speciosa amictu calceisqz ornat⁹ sis: z inter oẽs grecos sapiẽtia polleas:me aũt nihil prohibet:quo minus cũ illo uerser.me igit ante erudias: meiqz gratia rñdere digneris. Ille nãqz sic deinde perget. Si ficulnea decet magis q̃ aurea:nõne pulchrior:HIP:Pulchriorem respõdebis o socrates:postq̃ qõ decet:pulchrius q̃ qõ dedecet/es cõfessus.SO:Nunqd hippia/cõfitendũ ficulneã pulchriorẽ cẽ q̃ aureã:HIP: Vis tibi dicam socrates/quomodo pulchrũ definiẽs / prolixis eũ sermonib⁹ liberabis:SO:Quid ni uelim:modo tamẽ prius q̃ mihi dixeris utrã/e duabus illis tudeculis decentiorẽ pulchriorẽqz existere:rñdenduz sit. HIP:Atqui si vis illã que ex ficu est / pulchriorẽ esse rñde.SO:Nũc iaz dicas qõ paulo ante inceptabas. Hac enim responsione qua ipsum pulchrũ aurũ esse aio/nihilo pulchrius ut arbitror aurũ/q̃ lignũ ficulneũ apparebit:Nũc denuo quid ipsuz pulchrũ asseris:HIP.Dicã equidẽ:requirere nãqz mihi videris tale qddã pulchrũ respõdere qõ nunq̃ alicui turpe videri queat.SO:Omnino o hippia: z nũc recte accipis.HIP:Audiã:scito socrates/siquis habeat / qõ aduersus hoc iferre ualeat/autumare/me nihil vnq̃ penit⁹ laudaturũ.SO:Dic per deos cito.HIP:Aio equidẽ semp:apud quẽlibet z ubicũqz pulcherrimũ esse:ut sanus aliquis sit/diues z honoratus inter grecos usqz ad senectutem:z sicut parentes suos defunctos egregio funere decorauit/sic a filiis suis preclare:atqz magnifice sepeliat.SO:Hui:hui:o hippia q̃ mirifice z excellẽter z ut te decet:dixisti:per iunonẽ ualde te amo / quia mihi videris summa cũ beniuolẽtia pro viri⁹ auxiliari:Virũ tñ illũ nõdũ cõprehẽdim⁹:sed nũc effusius nos/mihi crede ridebit. HIP PIAS: O ineptũ risum:cũ enim nihil aduersus ista proferre ualeat/rideat autẽ/seipsum ridebit/presentibusqz oibus ipse ludibrio erit.SO:Forte sic se res habet:forte etiã ex hac rñsione:ut ego uaticinor:non solũ illudere me audebit.HIP:Quid ultra:SO:Si baculũ habuerit:neqz ego statim fugero / cedere me conabitur.HIP:Quid ais:An tuus ille dominus:si tibi iniuriatus fuerit/non dabit penas:an iniusta uestra ciuitas:cederecq̃ se mutuo ciues permittit. SOCRA:Nullo modo.HIP:Nõne igit puniet:si te iniuste pcusserit:SO:Nõ iniuste quidẽ o hippia/si talia rñderez:sed iure mihi videt.HIP:Mihi quoqz/ quãdoquidẽ z tu hec putas.SO:Vis tibi dicã / quã ob causam me talia rñdẽtẽ/uerberibus dignũ putẽ: An tu me prius q̃ iudices/uerberabis:uel rõnẽ admittes:HIP:Braue hoc eẽt o socrates:si nõ admittere:sed qua rõne id ais:SO:Dicã eodẽ modo quo z paulo ante/imitatus illũ ne corã te uerba/quib⁹ ille mecũ utitur/proferã dura nimiũ z absurda. Haz sic me proculdubio alloquetur.Dic age o socrates iniuste cedi illũ cẽses / qui dithyrãbũ tãtũ incõcinne pronunciãs/tã procul a proposita questione abierit:At ego quo nã pacto interrogabo:tũ ille:quia oblit⁹ es quesitũ fuisse/ipsum pulchrũ/qõ oĩa quibuscunqz inest/pulchra efficit:lapidẽ:lignũ:hoiem:deũ: actionẽ deniqz oẽm:z disciplinã:hoc ipsum o vir pulchrum quid est perquiro.tu vo nõ magis audisti me:q̃ si lapis corã assedisses:z molaris quidẽ/nec aures neqz

cerebrũ habẽs: q̃ si ego perterrit⁹ ad hec ita rñdeã: num grauiter feres hippia:HIP:Quo nam modo:SO:Sic inq̃.Hoc tñ hippias pulchr̃ esse dixit:quã uis ego illũ ut tu me nũc interrogasses:qđ omnibus pulchrũ/semperq̃ exístit:Quid ais:An moleste feres/si hec dixero:HIP:Certo scio o socrates qđ dixi/oibus esse pulchrũ ꝛ ita videbit.SO:An ꝛ erit: dicet ille:semp enim pulchrũ:HIP:Dino.SO:Non ne ꝛ erat/interrogabit:HIP:Et erat.SO:Ad hec ille ꝛ nunqđ cliẽsis hospes inquit achilli pulchr̃ esse/post genitores suos nature cõcedere:ꝛ auo illius caco/alíjsq̃ qcũq̃ ex oĩs nati sunt:ꝛ ipsis deniq̃ oĩs:HIP:Quid hoc:Vacarie herculis filie ad expiandũ scelus:sacra facito:pphane enĩ sũt o socrates huiusmodi questiones.SO:Quid vo:pcõtãte alio hec asserere/nõ ualde ꝓphanũ:HIP:Fortasitan.SO:Forte igit tu is es ille dicet/qui cuilibet ac semp pulchrũ esse dicis a filjs funere honorari/parẽtib⁹ parẽtare: An nõ ex oĩbus vnus hercules erat/alíq̃s/quos antea memorauimus:HIP:At vo non oĩs dicebã.SOCRA:Nec heroibus etiã ut videris.HIP:Nõ certe/quicũq̃ deor̃ filj fuerũt.SO:Illis vo qui nõ deorũ:HIP:Ibis ipsis.SO:Ergo ꝑm sermonẽ tuũ ex heroũ numero tantalo quidẽ ꝛ dardano atq̃ zeto/graue prophanũ ꝛ turpe est:pelopi vo/alíjsq̃ similiter genitis:pulchrũ.HIP:Ita mihi videt.SO:Ad hec ille.tibi ergo videt/qđ in supiorib⁹ nõ dicebas/sepelire parẽtes/a filjs sepelíri/quandoq̃ ꝛ qbusdã turpe cõtingere/immo ipossibile eẽ:hoc oĩbus eẽ pulchrũ. Quãobrẽ similiter hoc atq̃ superiora illa.ſ.virgo ꝛ olla afficit:atq̃ etiã ridicule magis/alíjs pulchr̃ est/alíjs míníme.Quocirca sic me ille corripiet. Nõdũ hodie potes o socrates/quid ipsum/de quo querit/pulchrum sit:exprimere:Et merito me ita iurgabit/dũ sibi talia rñdebo:Talis est ut plurimũ disputatio nostra. Quãdoq̃ vo tanq̃ imperitiã meã ꝛ insciti㠩 miseratus/ipse mihi occurrit/interrogãs:utrũ tale quiddã pulchrũ ipsum esse mihi videat.Vel de quo vis alio disputet.HIP:Quomodo id ais o socrates:SO:Dicã:o beate socrates inquit. Ita rñdere talia desine:inepta quippe sunt:ꝛ facile refellunt.Sed aduerte:num tale quiddã ipsum pulchrũ appareat: qđ nos supra tetigimus/cũ aurũ dicerem⁹/quib⁹ decẽs est/esse pulchrũ/cõtra quibus minime.Atq̃ alía oĩa quibus ipsum decẽs/ciusq̃ natura competit:pulchra fieri.Vide igit num hoc ipsum pulchrũ sit: ego autẽ ista passim cõcedere cõsueui. Nã quid objciã nõ inuenio.tibi vo decorũ/ipsum pulchrum esse videtur:HIP:Omnino o socrates.SO:Caueamus ne in aliquo decipiamur.HIP:Cauendum certe.SO:Vide itaq̃/decorum id uocam⁹/qđ aduenies/videri pulchra singula facit:quib⁹ adest:uel qđ esse efficit. Vel ex ĩjs neutrũ.HIP:Mihi quidẽ videt.SO:Utrũ qđ apparere pulchra facit/perinde ac siquis deformis/amictu calceisq̃ decoris ornet/pulchrior appareat. Nõne si decorũ ea quibus inest pulchriora q̃ sint/videri faciũt/quaten⁹ decorũ est/deceptio quedã circa pulchrũ decor̃ esset:Neq̃ esset hoc qđ querim⁹ hippia. Illud quippe quesiuim⁹/quo res omnes pulchre/pulchre sunt quẽadmodũ oĩa magna/excessu magna sunt.hoc enim oĩa magna sunt:Atq̃ etiam si nõ videant/excedãt tñ/magna esse necesse est:Sic ꝛ pulchrũ quesiuim⁹/quo pulchra sunt oĩa/siue appareant siue nõ:qđ esset.Decor̃ quidẽ nõ est: pulchriora enim q̃ sint: videri facit/inquãtũ decorũ est ut ipe aiebas:qualia vo sunt/videri non sinit. Quod autẽ pulchra esse facit/quẽadmodũ paulo ante dicebã/siue appareãt:siue nõ/qđ est dicẽdũ. hoc nẽpe querit si modo pulchrũ querit.HIP:At qui decor̃ o socrates/ꝛ esse ꝛ apparere pulchra/cũ adest:efficit.SO:Igit ipossibile est/que reuera pulchra sunt/nõ videri pulchra/dũ adest qđ videri facit:HIP:Impossibile.SO:Cõfitebimur hoc o hippia:Oĩa reuera pulchra instituta ꝛ studia: existimari etiã pulchra ab oĩbus:uel ptra ignorari: adeo ut de his hoies priuatiz ꝛ publice acerrime pugnẽt.HIP:Ignorari potius o socrates arbitror.SO:Nõ tñ ignorarent/si ut pulchra sunt:ita pulchra etiã apparerẽt. apparerẽt autẽ.si decorũ pulchrũ eẽt/neq̃ esse solũ: sed videri etiã pulchra cogeret:Quãobrẽ si decor̃ est/qđ pulchra facit eẽ est utiq̃ qđ querim⁹/pulchrũ non tñ id qđ videri cogit.sinaũt videri duntaxat/decorum efficit:ne quaq̃ pulchrũ ipsuz est/qđ petimus:eẽ nãq̃ illud cõpellit. Apparere aũt simul ꝛ esse: neq̃ pulchra neq̃ aliud quicq̃ efficere idẽ pot.Eligamus iam/utrũ decor̃ eẽ putem⁹/qđ videri pulchra/uel qđ esse facit:HIP:Quod videri o socrates arbitror. SO:Pape:q̃ longe nos hippia ipsius pulchri cognitio fugit:postq̃ decorũ/aliud quiddã ꝑter ipm pulchrũ esse apparuit.HIP:Per iouẽ a socrates mihi quidẽ absurde nimiũ.SO:Ceterũ o amice/nõdũ dimittam⁹.neq̃ enim oẽm abieci spem quid sit pulchrũ inueniẽdi.HIP:Omnino sperãdũ o socrates:neq̃ enim inuẽtu difficile:mihi quippe cõscius sum/q̃ si paulisp ad meipsum in solitudine me reciperẽ/exacti⁹ tuis q̃ exprimi possit/tibi id explicarẽ:ut nihil utra requireres.SO:Heu ne alta id uoce dicas o hippia:ne indignatũ/lõgi⁹ nos effugiat:nõ vides quãtũ nos hactenꝰ fatigauerit: Verũ nihil dico.Tu enĩz cũ solus eris:facile ut puto inuenies.Sz age per deos me pñte inuenias ꝛ si vis ut hactenus ita deinceps:vna mecũ perquire. Si inueniem⁹ bene erit.sin minus ego quidẽ mea sorte contẽtus ero.Tu vo postq̃ abieris/facile inuenies.si tñ nũc inueniam⁹/haud amplius tibi molestus ero/qđ tecũ ipe excogitaueris flagitãs.In presentia vo cõsidera/num tibi id pulchrũ esse videatur.Attẽde obsecro diligẽter ne delirem.Hoc utiq̃ pulchrũ esto/qđ utile est.Cuius qđẽ rei hinc maxime cõiectura facio:pulchri oculi sunt:nõ qui impotes videdi:sed qui potẽtes ꝛ utiles ad videndũ.HIP:Certe.SO:Et vniuersum corpus ita pulchrũ dicim⁹:aliud ad cursuz:aliud ad luctã. Itẽq̃ animalia oĩa:ut pulchrũ equũ/gallũq̃/ꝛ coturnicem:ꝛ apparatus oẽs:atq̃ uehicula:tũ terrestria tum maritima/naues atq̃ triremes/instrumenta quoq̃ oĩa tã ad musicã q̃ ad artes alias pertinentia:Itẽ si vis/studia atq̃ leges:singula hec eadem ferme rõne pulchra uocamus:respicientes scilicet qua cõditione:vnũquodq̃ natũ:uel fabricatũ:uel locatũ est:quodue utile est:ꝛ qua rõne utile/ꝛ ad quid utile/ꝛ quãdo utile/pulchrum esse dicentes qđ vo ꝑm hec/inutile/turpe.An nõ idẽ tibi quoq̃ videtur

videtur o hippia:HIP:Mihi vo.SO:Probe igi
tur nūc dicimus pre ceteris oīb⁹ qō utile est/ipm
pulchrū esse.HIP:Probe admodum o socrates.
SO:Nōne quod efficere aliquid pōt / ad id utile
est/ad quod ꝛ potens.Impotens contra:inutile:
HIP:Prorsus.SO:Potētia ergo pulchrū/impo
tentia turpe.HIP:Maxime:naz ꝛ alia nobis oia
sic esse testantur:ꝛ ciuilia precipue.Quoniaz in ci
uitate sua atq; re.p.potētem esse/oīuz est pulcher
rimū/impotētem vo turpissimum.SO:Preclare
loqueris.Sed nūquid ob hanc ipsam rationez/sa
pientia pulcherrimum oium / insipiētia cōtra tur
pissimum:HIP:Tu vo quid putas: SO:Siste pa
rūper o dulcis amice. Nam de eo qō dicimus su
spicor/atq; timeo . HIP:Quid metuis socrates:
nonne scite dicta hec sunt:SO:Velim equidē:sed
mecum hoc aiaduerte.Utrum quis vnq̄ qō neq;
scit/neq; potest/efficiat:HIP:Nequaq̄:quo enim
pacto/quod nequit:ageret:SO:Qui delinquūt ꝛ
mala agūt:efficiūtq; ignari/si hec non potuissent/
nūquid egissent:HIP:Minime.SO:At vo potē
tia possunt/quicūq; possunt:nō enim in potentia.
HIP:Non certe.SO:Possunt autez omnes face
re que faciūt:HIP:Proculdubio.SO:Mala vo
multo plura q̄ bona/omnes hoies statim ab ineū
te etate per omne vitam agunt: neq; sponte delin
quūt.HIP:Vera loqueris.SO:Quid porro:hanc
potētiam:atq; hec utilia que ad malorz executio
nem cōducunt:num pulchra uocabimus:an longe
aliter:HIP:Longe absunt a pulchro o socrates.
SO:Nō ergo potēs nobis ꝛ utile ut videt/ipsum
pulchrū existit.HIP:Immo:si modo bona possit:
ad eaq; cōferat.SO:Illud igit reprobatum est/q̄
potēs ꝛ utile simpliciter pulchrū sit:Sed nunquid
hoc erat o hippia:ad quod anim⁹ noster respicie
bat.Ipsum scilicet potius ꝛ utile ad bonū cōficiē
dum:pulchrum esse:HIP:Mihi quidem videtur.
SO:Hoc cōducibile est.an non:HIP:Valde.SO
CRA:Sic utiq; pulchra corpora / pulchra insti
tuta legum:ꝛ sapientia:ꝛ alia que paulo ante retu
limus/omnia ex eo pulchra sunt/quo cōducibilia
sunt.HIP:Constat.SO:Conducibile itaq; ipsum
nobis pulchrū esse videt.HIP:Maxime omniū.
SO:Atqui conducibile est/qō bonum efficit.HIP
PI:Idipsum.SO:Efficiens autē nihil aliud est:q̄
causa.HIP:Nihil.SO:Ergo boni causa pulchrū
est.HIP:Est profecto.SO:Aliud vo est causa: ali
ud id cuius causa est.Neq; enim causa ipsius cau
se causa esse pōt.Quod hinc maxime cōiectare li
cet:Nōne causam efficiētez esse pstitit:HIP:Pla
ne.SO:Ab efficiente vo effectum fit:nō efficiens.
HIP:Verū est.SO:Aliud efficiens/aliud effectū.
HIP:Aliud certe.SO:Non ergo causa ipsius cau
sa est/sed eius quod ab ipsa efficit. HIP:Sic est.
SO:Itaq; si pulchrū boni causa est/a pulchro fit
bonū.Et ob hanc causaz ut videt/prudētiā aliaq;
pulchra omnia exoptamus:q; opus/qō ex his gi
gnit idest bonum/exoptāduz est.Unde per ea que
inuenimus:pulchrū ad bonuz ideam patris cuius
dam habere videt.HIP:Vino quidem .preclare
enim loqueris.SO:Num ꝛ hoc preclare: q̄ neq;
pater filius est:neq; filius vicissim pater:HIP:Et
hoc.SO:Enimuero nec causa effectū est/nec effectū
causa.HIP:Vera loqueris.SO:Per iouē o vir opti
me/neq; pulchrū bonum est/neq; bonum pulchruz:
An tibi ex his que dicta sunt/fieri posse videt: HIP
PI:Nō mihi:non per iouē.SO:Placet nobis istud:
ꝛ asserere uolumus/q̄ neq; pulchrū bonuz/neq; bo
num pulchruz:HIP:Non per iouē non mihi placet.
SO:Per iouē mihi quoq; o hippia:nihil minus ex
his que dicta sunt:placet.HIP:Ita sane videtur.SO
CRA:Haud amplius igit sermo ille ut supra / egre
gius esse videt:quo id pulchrum asserebatur/qō con
ducibile utileq; ꝛ potens ad bonū aliquod efficiēdū.
immo si possibile est/absurdiorz iudicandus q̄ supe
riorz illi/quibus virginē:ꝛ singula que supra narra
uimus:pulchrū ipsuz nūcupabamus.HIP:Apparet.
SO:Equidē o hippia quo me uertam nescio: hesito
enim ꝛ ambigo.tu vo nū forte quid habes:HIP:In
presentia minime:sed ut alias dixi/si mecuz animad
uertero/inuēturum me aliquid certo scio.SO:At vi
deor mihi ob intelligendi ardētem auiditatem morā
tuam nequaq̄ toleraturus.Sed ecce nūc aliud quid
dam mihi in mētem uenit.attēde obsecro utrū quod
nos delectat:nō de qualibet uoluptate loquor:sed de
illa que per visum atq; auditū : utrum inq̄ tale quid
dam pulchrū sit uocāduz:Nam quo pacto repugna
re possumus:Cum pulchri hoies uarijq; apparat⁹:
picture ꝛ figmēta pulchra/intuētes nos delectēt:Cā
tus quoq; pulchri ꝛ uoces:vniuersaq; musica:sermo
nes/ꝛ confabulationes similiter nos afficiant: Qua
propter si audaci illi pertinaciq; homini respondе//
remus/pulchrū esse/quod per visum auditūq; dele
ctat/nōne audaciā eius reprimeremus:quid putas:
HIP:Nunc mihi o socrates quid ipsum pulchrū sit:
scite dictum videtur . SO:Quid vo: studia pulchra
ac leges.propterea pulchra dicem⁹:q̄ per visum au
ditūq; iocunda sint:an alia quadaz specie contineri:
HIP:Hec ita forte o socrates/ꝛ si hominem latent.
SO:Per canē o hippia/non illū:quez ego maxime
oium uererer/quotiēs delirarē:aut aliqd dicere pfi
terer/cum nihil dicerē.HIP:Quē dicis:SO:Socra
tē sophroniſci filiū:qui nihilo magis mihi cōcederet
ut hec indiscussa facile iudicarē/q̄ ut scire putarem
que nescio.HIP:Atq; mihi quoq; postq̄ ipse dixisti:
aliō qddā id qō ad leges attinet/eē videt.SO:Quie
sce aliquantū o hippia. Nam in eādē circa pulchruz
ambiguitatē incidisse videmur/in quā paulo ante:dū
putam⁹ quiddaz certi nos habere.HIP:Quo pacto
id ais socrates:SO:Dicā equidē qō mihi videt/ut si
quid ueri dico:inspiciam⁹.Hec pfecto que ad studia
legesq; pertinēt:forte nō extra sensuz vidēdi:ꝛ audiē
di existere viderent.Verū sustineamus hunc sermo
nē qui asserit:qō his sensib⁹ gratum est esse pulchrū:
nec leges in mediū producamus. At siquis nos inter
roget/siue is quem retuli / siue quiuis alius in hunc
modum:Quid o hippia atq; socrates:id dūtaxat io
cūdum qō sensibus duobus percipit/pulchrū esse cē
setis: que vo ceteros sensus suauitate perfundunt /
cibos/pot⁹/ueneris/act⁹/aliaq; huiusmodi pulchra
eē nō dicitis.An forte neq; dulcia hec:neq; in sensib⁹
preter q̄ in audiēdo videndoq; uoluptatē aliquā po
nitis:Quid inq̄ o hippia respōdebim⁹: HIP:Ma
gnas quoq; ieiunē alijs sensib⁹ uoluptates assētiemur.

SO:Sed ille qua de causa dicet:cū nō minus q̄ alie uoluptates iste sint/pulchri eas cogmento priuatis: quoniā respōdebimus:nemo est:qui nos non rideat/ si dicamus nō dulce cōmestionem esse:sed pulchrum: suaueq; odorē non suaue esse:sed pulchrū: Veneris quoq; motus dulcissimū quiddā esse: quilibet nobis cuz pugnabit. Oportet autē/siquis hoc potiat/ita potiri:ut lateat/quasi visu turpissimū sit. Cum hec dixerimus hippia/ille forsitan respōdebit. Intelligo equidez q̄ iādiu uos pudor impedit:quo minus uoluptates huiusmodi pulchras denoietis:qz hoibus non videantur. Ego vo non id querebā: qō vulgo pulchrū videt:sed qō pulchrū ipsum est: at illi nos id repetemus/pulchrū esse qō iam proposuimus:partē scilicet eā iocūdi/que per oculos aureosq; delinit. Tu vo hippia quo te uertes:an forte quid aliud inferem⁹?:HIP PI:Non alia preter hec o socrates respondendum. SO:Preclare dicitis inferet ille. Si ergo solum qō per visum/auditūq; gratū aduenit/pulchrum est:qō per aliū sensum delectat:minime pulchrū:Confitebimur ne:HIP:Cōfitebimur. SO:Ille vo sic iterū. An qō per visum iocūdū/per visum z auditū iocunduz est:Et qō per auditū iocūdum/per auditū z visum etiam:ad hec nos:Nullo modo qō per alterum est/ per utrūq; eēt:hoc enim querere nobis videris. Nos vo diximus qō vis e duobus his iocūdis/ipsum per se pulchrū esse:z similiter ambo:nōne sic respondendū?:HIP:Sic prorsus. SO:Tū ille:Nunqd a iocundo/iocūdū eoipo qō iocūdū est/differt:haud quero utrū maior minorue sit uoluptate uoluptas / aut magis ac minus:sed utrū ex pluribus uoluptatib⁹ vna quedā hocipso ab alia differat/q̄ hec q̄dē uoluptas sit illa minime:Nobis quidem non videri dicemus. HIP:Non videri plane. SO:Hic ille inferet. Nonne ppter aliud quiddā/q̄ propterea q̄ uoluptates sint/ has potissimū uoluptates e numero otium elegistis/ tale quiddā in utrisq; inspiciētes/q̄ videlicet naturā quādaz habēt:ab alijs differentē:ad quā profecto respiciētes/pulchras esse illas asseueratis:neq; eniz visus uoluptas iccirco pulchra est/qz per visū fit:Nā si illi⁹ pulchritudinis hec eēt causa/nullo modo que per auditū fit/pulchra esset/cum per visum nequaq̄ efficiat. Nos autem uera illum dicere confitebimur. HIP:Cōfitebimur sane. SO:Neq; rursus audit⁹ uoluptas/ex eo pulchra:qz per auditū fiat:alioqn que per visum percipit pulchra nō esset:quippe cum nō eadē sit:cum illa que per auditū efficitur. Eum viruz qui ista dicit o hippia uera loq̄ fatebimur?:HIP:Vera nimirū. SO:Verūtn utreq; inqet pulchre sunt/ut dicitis:Dicim⁹ ne:HIP:Dicim⁹ certe. SO:Nōne igit cōmune quiddā atq; idez:qō eas pulchras efficit:qō ue ambab⁹ coiter inest/z vnicuiq; ppzie. Neq; eniz aliter ambe pulchre eēnt z quelibet. Age mihi tanq̄ illi rnde. HIP:Ita mihi ut ais/videri rndeo. SO:Si enim uoluptates iste aliqd ambe suscipent:qō nō earum quelibet patere/nunq̄ huiusmodi passione pulchre existerent. HIP:Sic est. SO:Qui enim fieri posset/ut quod neutra illarū patit/ambe perpetiantur? SO:Nō tibi videt. HIP:Atqui z rerū istaruz z locutionū huiusmodi penitus imperitus essez. SO:Jocū de quidē o hippia. ceterū ego forte periclitor videri mihi aliqd intueri/qō ita se habere:ut tu ais/minime possit. Video aūt nihil. HIP:Nō piclitaris o socrates sed nimiū despicis. SO:Enimuero hui⁹ generis permulta mihi in mētem uenīūt quibus fidem non presto:quoniā nō probant abste/qui argenti plus studio sapiētie q̄ ceteri nostri tēporis cumulasti. Ego aūt o amice/utpote qui nihil vnq̄ lucratus sū:cogito ne mecū forte ioceris:ex industriaq; deludas:adeo mihi multa videntur. HIP:Nemo melius q̄ tu intelliget socrates:utrū iocer necne:si ista que tibi occurrūt/proferre ceperis:nihil eniz dicere videberis. quoniā nunq̄ reperies/qō nec ego patior:neq; tu/ambos perpeti. SO:Quomodo inqs hippia:forte tu aliquid dicis/qō ego minus intelligo. Verū ausculta me/qō sentio plani⁹ explicabo. Mihi quidē videt. qō neq; pungit me esse/neq; sum/neq; tu similiter/hoc ambos pati nos posse. Item alia que ambo patimur/neutruz nostrū existere. HIP:Monstra rursus afferre videris o socrates:z magis certe q̄ paulo ante: Attende modo. Si ambo iusti essemus/nōne z singuli:Vel si iniustus uterq;/nōne z ambo:Aut si sani ambo an nō uterq;:Et si quilibet nostrū laborat/ in aliquo/uel vulneratus est/uel percussus:siue aliud quiduis passus fuerit:nōne idem ambo perpetimur:preterea si aurei/uel argētei:uel eburnei:actiā si vis/generosi aut sapiētes/aut honorati uel senes/uel iuuenes/aut aliud quiduis humanū ambo eēmus:nōne omnino necessariū esset hoc quēlibet nostrū esse:SO:Omnino quidem. HIP:Leterum ipse o socrates res ipsas integras non cōsideras:neq; illi quibus cū disputare es solitus:pulsatis ilico pulchrū:z aliud quodcūq; disputandū suscipitis:z vnūquodq; disserēdo diuiditis:Atq; iccirco ita uos latent. magna z vniuersa corpora cōtinuam essentiā ex natura sortita. Et nunc adeo circa hec te ueritas fugit/ut putes esse passionem aliquā uel essentiam:que circa ambo quedā uersetur:circa vo singula minime atq; vicissiz que circa singula quidē sit/circa ambo vo nequaq̄: adeo irrationales:temerarij:inepti:fatui estis. SO:Talia quidem nostra sunt/hippia. non qualia quis optaret/ut trito prouerbio fertur/sed qualia esse pñt: sed ipse semp admonēdo nos iuuas:Eteniz prius q̄ nos in his admoneres/q̄ stolide affecti essem⁹: adhuc tibi clarius aperiā:si que de his sentim⁹ retulero:Dicā ne:HIP:Scīēti socrates referes:Novi enim oēm eorum:qui in disputando uersantur: cōditionem. Verūtamen si cupis/enarra. SO:Cupio eqdē. Enimuero ita rudes eramus/anteq̄ tu hec diceres/ut de me ac te opinaremur/q̄ uterq; nostrum vnus sit:neq; tamē ambo id simus/quod quisq; nostrū:nō eniz vnus sed duo sumus:Adeo fatui eramus:Nūc vo abste didicimus/q̄ si duo ambo sumus/duo similiter utrūq; nostruz esse necesse est:z si vnus uterq;:vnū pariter ambos. Impossibile enim est vniuersali z cōtinua essentie ratione fm hippiam aliter se habere. Sed quod ambo erant idem z singula:z cōtra quod singula pariter ambo. Nūc igitur a te persuasus hic sedeo/ prius tamen o hippia: id mihi memora / Utrum vnus ego tuq; simus:uel tu duo z ego duo. HIP// PIAS:Quid ais socrates:SO:Hec ipa que dico: Vereor

+ prouerbiū Si non quod cupio id velim quod possim: Aut Vt possimus quādo nō volumus nō licet.

Uereor enīz apte corā te loq: Nam mihi succēses: turbasq; qñ dicere aliquid tibiipsi videris. Simul aūt mihi dicas. Nōne uterq; nostrū vn⁹ est / ⁊ vnū esse est passus: HIP: Omnino. SOCRA: Quod si vn⁹ impar quoq; An nō vnū impar existimas: HIP: Equidē. SO: Num ⁊ ambo cum simus duo impares sumus: HIP: Nequaq̄. SO: Sed pares ambo: HIP: Pares. SO: Nūquid ex eo q̄ ambo pares / par etiam uterq; nostrum: HIP: Minime. SO: Non ergo necesse est oīno ut modo dicebas / quecunq; ambo / singulos / ⁊ quecunq; singuli / ambos esse. HIP: Nō in rebus huiusmodi: sed in his que ipse supra narraui. SO: Sat habeo hippia. Nam ista sufficiūt postq̄ alia sic: alia aliter se habere videnť. Dixi equidē si recordaris. Unde sermo hic est ort⁹ / uoluptates per visum ⁊ per auditum / nō hoc pulchras esse / qō queuis earū habet / ambe nequaq̄: uel qō ambe: sed singule minime: Immo eo qō ⁊ ambe hūt ⁊ singule ⁊ iccirco ambas ⁊ singulas pulchras esse: ⁊ tu cōcessisti: ⁊ ego hac de causa per illā ipsam essentiā / que ambas sequit: ambas esse pulchras / si modo pulchre sūt: cē sui: per eam vo que alterā deserit / minime. Et nūc quoq; idē existimo. Ueruz mihi tanq̄ a principio dicas. Si uoluptas que per visum ⁊ que per auditū fiūt / ambe ⁊ singule pulchre sunt / qō ipsas pulchras efficit: nōne ambas ⁊ singulas sequitur: HIP PI: Prorsus. SO: An ex eo q̄ singule atq; ambe sunt uoluptates pulchre sunt: uel hac ratione alie quoq; uoluptates nō minus pulchre: nihil enīz minus uoluptates illas esse cōstitit: meminīstin: HIP PI: Memini. SO: Sed q; per visuz ⁊ auditū fiūt: iccirco pulchras esse illas est dictū. Uide nuz uera loquar: Sic enim ut memini diximus: pulchrum esse / qō iocūdū: nō quidē per sensus quoslibet: sed qō per visum oūtaxat atq; auditū. HIP: Sic prorsus. SO: Nōne passio hec ambas sequitur: singulas minime: Nō enim singule illarū quēadmodum supra diximus / per ambas sunt: sed ambe quidē per ambas: singule minime. Est ita: HIP: Est. SO: Nō ergo hoc singule pulchre sūt / qō nō singulas sequitur. Qō enim ambo dicit: nō sequit singula. Quā obrē ambo illa uocare pulchra ſm suppositionez licet: singula vo nequaq̄. An aliter dicimus: Non ne hoc necessariū est: HIP: Uidet. SO: Dicenduz ne ambo quidez pulchra esse: singula vo nequaq̄: HIP: Quid ,phibet: SO: Hoc mihi amice obstare videť: q̄ quedā sic adesse alīs iudicata sunt / ut si ambob⁹ adsunt / adsint ⁊ singulis: ⁊ cōtra si singulis ⁊ ambob⁹: Talia vo erāt que tu narrasti. HIP PI: Erāt certe. SO: Que autē ego retuli minime: e quoz numero erat: qō ambo dicit: ⁊ qō singula. Est ne ita: HIP: Est. SO: Utrū tibi videť o hippia ex his que ipse exposuisti / pulchrū eē: Ut si ego robustus ⁊ tu / ambo robusti: Itē si ego iustus ⁊ tu / ambo / ⁊ cōtra / si ambo / ⁊ singuli: Uel nihil prohibet ita cōtingere / ut in ipsis paribⁿ ⁊ imparibⁿ accidit. Ubi ambo aliquādo paria sunt / imparia singula: ⁊ aliquādo paria: necnō singula interdum talia sunt / ut exprimi nequeāt / ambo queant / ⁊ interdum nequeāt. Aliaq; huius generis plurima: que mihi occurrere dixeraz. Quorum in numero pulchrum ponis: num ita tibi de hoc ut mihi apparet: nimis enim absurdum esse mihi videť: ut ambo pulchri simus nō singuli: Uel contra / singuli pulchri / nō ambo: aut aliud quodlibet talium. Ita ne ipse eligis ut ego: An illo potius modo: HIP: Sic equidez. SO: Recte agis hippia: ut a lōga inquisitione nos liberemus: Si enim ex his est pulchrū: haud amplius qō per visum: ⁊ auditū delectat: pulchrū erit: Ambo nāq; pulchra facit: singula minime: Hoc aūt impossibile ut inter nos conuenit. HIP: Conuenit certe. SOCRA: Impossibile igit qō per visum: ⁊ auditum iocūdum: pulchrū esse / nam si id pulchrū esset: impossibile aliquid sequeret. HIP: Uera hec sunt. SO: Hic contentiosus ille dicet: exponite iterum a principio / postq̄ istud uos fefellit / quid esse pulchrum hoc dicitis / qō ambabus uoluptatib⁹ inest: propter qō istas pre ceteris honorātes: pulchras uocatis. Necessariū mihi videt o hippia / ut respōdeamus / q̄ inoxie sunt pre ceteris uoluptatib⁹ atq; optime: tam ambe q̄ singule: An tu aliq̄d aliud habes / quo ab alīs differāt: HIP: Nihil: reuera enim optime sunt. SO: Tum ille hoc igit pulchrum esse dicitis: cōducibilē uoluptatē. Uideri equidē rñdebo: tu vo: HIP: Et ego. SO: Ille vo ad hec: Nōne cōducibile est qō bonum efficit: Efficiens autē ⁊ effectū aliud esse cōstitit. vnde eodem relabimur. Neq; enim bonuz pulchrū esset: neq; pulchrū bonū: sicq̄dem aliud vnūquodq; illoz esset. Ita esse nos illi si sapiemus ilico respōdebimus. Nefas enim est: recte loquēti non assentiri. HIP: Quid tu aliud socrates cūcta hec esse ducis: q̄ iminutiones quasdam: pcisiones q; sermonū: ut ante dixi: in minima resolutas: Illud vo pulchrū ⁊ multifaciēdum est: ut qs ualeat / preclara oratione habita: in iudicio / uel consilio / uel alio cōuentu publico ad quem uerba fiunt: auditoribus persuasis: nō minima quedā: sed maxima premia reportare: suiipsius: rerū suarum: amicorūq; salutem: Hec sane omissis minutis his questiunculis cōplecti decet: ne demēs esse videaris: dū deliramenta: ⁊ nugas: ut modo pertractas. SO: O amice hippia / tu quidē beatus es / qui nosti / quibus studere hominem decet: ⁊ ipse abūde ut asseris / studuisti. Me vo mira quedam fortuna detinet / quippe qui aberro semp atq; mēdico. Quotiēs aūt iopia meā sapiētib⁹ uobis ostēdo: uerbis rursus a uobis obiurgor. Obq̄ citis enim cōtinuo: que ⁊ tu nūc obiecisti: me scilicet stolida exilia: ⁊ nihilifacienda tractare. Demū cum persuasus a uobis: eadē que ⁊ uos profero optimū esse eleganter orare in iudicio: ⁊ alio quouis cetu / ⁊ ad uotū peragere / rursus nōnulli e nostris / ⁊ ille vir qui me semp redarguit / grauiter increpāt: primus ille vir mihi genere est / ⁊ vna mecum habitat. Ergo cum primū domum ingressus sum: ⁊ ille me talia docentem audit / interrogat. Quid non erubescā de pulchris opibus disputare: cū adeo manifeste circa pulchrum redargutus sim / q̄ ipsum pulchrum quid sit / ignorem. Inquit enīz qua ratione intelliges / que oratio pulchre composita sit quē non / aut aliam quamlibet actionē pulchram esse / uel turpē / dum pulchrum ipsum / quid est / ignoras: Et quādo ita affectus es / uinere te q̄ mori: prestare putas. Contingit itaq; mihi qō modo dicebā / ut ⁊ a uobis ⁊ ab illo male audiā: Sed forte opepreciū est / hec oia tolerare: neq; enim

id absurdū/siquid lucrat⁹ fuerim. Tātum vo hippia ꝓsuetudine utrozūqꝫ ꝓfeci: ut ꝓuerbiū illud dicēs: pulchra difficilia esse: intelligere mihi iam videar.

Finis Hippie.

Argumentū Marsilij Ficini Florentini in Platonis Lysidem de Amicitia.

Vbi socrates cum sophistis cozūqꝫ sectatozibus disputat: opiniones falsas redarguit: ueras significat. potiꝰ q̄ doceat. Mā acuta igenia redargutis fallis: exiguo deinde uestigio uera uenant. Ad in Euthydemo: Protagoza: Menone: Hippia: Euthyphzone: et Lyside patet. Ubi vo cuz discipulis et studiosis sui sermonē habet: ostēdit ac docet: qō quidē ex multis dialogis intelligit. In lyside igit cum de amicitia inter sophistarū discipulos disputet: cōfutādis falsis potius q̄ mōstrādis ueris Socrates studet. Que vo sit de amicitia: et amoze Platonis sentētia: ex hoc libzo ꝓcere. sed ex libzis de legib⁹ alijsqꝫ multis comprehēdere possum⁹. Amicitiā esse vult/honestā ppetue uoluntatis coionē: Huius finē eē vitā vnā. Principiū eius: cognationē. Mediū aūt amozem. Ut honestā dicit: excludit improbozū hoium cōtubernia: lasciuozūqꝫ cōgressus. Ut perpetue: leues adolescētulozū beniuolētias: etiam si honeste sint: nōdum amicitias appellādas monet. Ut uolūtatis: significat nō similitudinē opinionis cuiusdā uel artis ad amicitiam perficiendā sufficere. Ut cōmunionē: beniuolentie vicissitudinē indicat. Hui⁹ finis est/ut e duob⁹ animis vnus uolūtate fiat: ex vna uoluntate vita vna. Ac demum ex vna vita numinis vnius: eiusdēqꝫ idee fruitio. Principiū quo cōmunionis huius desideriuz excitat: cognatio est. Cognatio ꝓuenientiā in idea: syde re: genio et quadā aie: cozpozilqꝫ affectiōe significat. Nam qui ex vno pēdēt/in vnū: per vnū: atqꝫ ad vnū reuerti nituntᵉ. Mediū et quasi quidā ad amicitiā trames amoz existit: Cū aūt amoz pulchzi desideriū sit: et amicitia ab amoze et ducat pariter et dicat: necesse est eos qui amici futuri sunt/pulchzos esse: pulchzos inq̄ quozum animi pulchzi. Homo enim animus est. Cozpus hois instrumētum: et quilqꝫ pulchzū amat cozpus: nō hoiem: sed ea que sunt hois: amat. Quam obzē quotiēs cognatio illa adest: et aiozum pulchzitudo ꝓcurrit/perfecta nascit amicitia. Si cozpozis forma huic aiozꝫ pulchzitudini adiūcta est/citius amare incipiūt/et bzeui amicitie habitum assequunt. Ad in Platonis dionisqꝫ mutua beniuolētia ꝓtigit. Sin aūt forma cozpozis cum animi deformitate cōiungit nō honeste coionis/sed turpis ꝓgressus cupido exorit. Unde nō amicitia: immo petulātia primū/deinde discozdia proficiscit: Quare si cognatio deest: amici nunq̄: Si adest cognatio/deest ois pulchzitudo: iterdū beniuoli potius q̄ amici. Sinaūt cognationi pulchzitudo cozpozis: nō animi est adiūcta/pro amicitie desiderio obsceni ꝓgressus ardoz exorit. Cū vnᵘ aio pulcher: turpis alter/admonitiōis et icrepatiōis studiū cognatio illa parit. Ad si pulcher vniᵘ aius: alterius nec pulcher est nec turpis: docēdi discēdiqꝫ inuicē uolūtas ex cognatione ꝓuenit. Tādē ex icrepatione illa et hac doctrina amicitia nascit. Quod q̄dē in phedrū et alcibiadē socratis amoz ostēdit. At vo cognatio pulchzitudinez utrinqꝫ nacta cito indissolubilē ꝓcreat amicitiā. Idqꝫ in Platonis asteriscꝫ beniuolētia ꝓstitit. Atqꝫ hec ut e multis colligit/de amicitia Platonis nostri sentētia est. In hoc autē dialogo: primo eos qui amoze abutunt: et sub amicitie specie turpi libidini seruiūt/icrepat. Deinde eos qui ex sola cozpozis forma/amari se dignos existimāt/admonet. Tertio illos qui minus uere de amicitia sentiebāt refellit. Postremo callē quē dā sagacib⁹ animis ad uenādam amicitiā indicat. Singula mēbza suis in locis legētib⁹ patēt. Nā dū hippotalē et ethisippū ironia iocisqꝫ deridet/Socrates/q̄ turpi amoze capti cēnt/significat: Et dū cozā illis adolescētes ad mozes istruit: amatozes admonet: quo pacto amādū: et quō vna viuenduz sit: Cūqꝫ amatozes instituissetᵉ/secūdā dialogi partē ad amatos instituēdos aggredit: Ubi lōga inductionis serie docet: Nō umbzatili huiᵘ cozpusculi forma: sed uera animi pulchzitudine: sapientia. s. et prudētia amicos aucupari decere. Tertio loco cōfutat. Et primo solonis sentētiā: qui amatos inqt amicos eē: Qui tñ sepe amātes oderūt. Addit etiā nec amātes dūtaxat: amicos eē: qz sepe odio habētur: qui amāt: Ubi ꝓcludit reciꝓrocā beniuolētiā/amicitiā eē uocādā: Deinde hēpedoclē reprehēdit/qui qualibet simpliciter silitudinē ad amicitiā sufficere uoluit: Ad falsum esse artiū multarū similitudo declarat: que inuidiā et odiū sepius q̄ amicitiā gignit: Accedit postmodū hesiodi heraclitiqꝫ opinio/q̄ dissimilia sint amica: Idqꝫ falsum eē ex eo ꝓstat: q̄ odiū et amoz cum dissimilia sint/amica nō sūt: nec iustᵘ vir et iniustᵘ: et de alijs eodē pacto. Ad siqd aliqñ dissimile sui appetere videatur/ut aridū qō est/humozē/calozēue/qō frigidū: dicēdū est nō amare ꝓpriū: sed suipsiᵘ restitutionē ex ꝓprio querere: Ad enim calozē nimio preter nām suā uritur: per frigus ad tēperiē nālē reducit. Quare nō frigus sed tēperiē per frigus amat. Idē est de ceteris ꝓprijs iudicādū. His ꝓfutatis opinionē quādam ut suā quasi uaticinās socrates infert. Ubi trifariā affectiōes animi diuidit/bonū aiuz/malū/neutrū. Malū bono ꝓpter diuersitatē amicuz esse nunq̄. Malum a malo ꝓpter iniustitiam ledi. Ergo nec istos inuicē amicos eē. Neutrū quoq̄ amare malū impossibile/malū enim cū obsit/suapte natura odio semp habet. Restat ut amicitia sit inter bonū ac bonū: et neutrū atqꝫ bonū: Et illa quidē in gaudio: in desiderio ista ꝓsistit: Ex qb⁹ due quedā amicitie spēs orte sunt. Sed insurgūt obiectiones quedā: que id turbare videnᵗ: quas socrates palā infert solutiones vo clā inuit. Prima qz bonus bono similis: similia vo nō esse amica ꝓtra hempedoclē dictū fuit. Ubi intelligēdū: nō dictū esse similia/nullo modo amica fieri: immo negatū quod simpliciter quelibet similitudo ad amicitiā ꝓcreādā sufficiat. Itē cū secūdo obȝcit: bonᵘ seipso sufficit: Ergo nō desiderat alterū: vnde nō amat: q̄re nec boni amicus est: Exponendum est q̄ hec absurditas nō ex Platonis mente sequitur: sed ex Hempedoclis et Heraclitidictis: in quibus amozis desideriū ab amicitia nō distinguunt. Quare vna cum amicitia cupiditas perpetua sit necesse est. Plato vo amicitiam habitum quendam esse vult/ex amoze diuturno

diuturno ꝯctū. Quo fit ut amor sit exoriens amicitia. Amicitia vo iueterat⁹ amor: in quo mlto plus uoluptatis q̄ desiderij restat: Ex quo sequit ut qui cupierat: tā delecteť. Itaq; amicitie habit⁹ non necessario desiderij pñtis ardorē: sz delectationē exigit. Ergo si bonus bonū min⁹ desiderat/nō tñ minus/bon⁹ bono gaudet: qō ad seruādā amicitie rōnem plurimū ualet. Atq; hec vna est amicitie spēs inter bonū videlicet atq; bonū/in gaudio poti⁹ q̄ in desiderio constituta. Est ꝛ altera que desiderij plus q̄ uoluptatis includit/inter neutrū bonumq; exoriēs. Que quidē/qua rōne fiat ꝛ cuius gratia: ꝛ ppter qd in textu satis patet. Describit illaz primo ut opinio porrigit: deinde paulatim emendat: Nam cum dixisset/neutrū ppter malū inimicum/amare bonū amicū: boni amiciq; gratia/statim dictis obijciēdo corrigit. Ubi p̄mū docet: amicitias oēs que ad hoies dirigunť/impfectas esse: ꝛ imagines amicitie: que ad ipsum primū bonuz rerūq; oīum respicit auctorē: qō primo amať: ꝛ causa est ut amētur hec oīa. Et quilibet aliqd amat/ipsuz primum tanq̄ finē amoris habet. Nam a primo bono bonū oīb⁹ inest: a primo pulchro/gratia singulis adest: bonitas vo trahit nos: allicit pulchritudo. Nō ergo ista nos inferiora mouēt/sed primuz illud in istis trahit ꝛ allicit. Illō itaq; in istis simulatq; ex istis: nō ista amam⁹. In quo Platonis nostri pietas in deū: summaq; religio mirifice fulget. Ostēdit preterea nō semp nos alteri⁹ gratia amicos esse. Neq; enim primū bonū: boni alteri⁹ gratia exoptamus: Itez nō ppter malum: bonū cupere s. Quia etiaz omni malo e rerū natura sublato restaret bonū suapte natura gratū: ꝛ appetitus in eo qō minus bonū: ad bonū maius cōsequendum traheret. Nō enim malū est: qō summi boni excitat appetitū: sed ipsius minus boni egestas ad sui repletionē in summū bonū cōuertit: que quidē nō malū. qz nunq̄ malū ad bonū: ꝛ ptrariū ad ptrarium: sed inchoatio boni potius nūcupāda. His ad emēdationē illatis: principiū quoddā inducit amicitie perfectius inuestigande: Inqt enim cognationem ꝛ nature pueriētiam amicitiā parere: de qua satis in principio diximus: Postremo iuuenes illos adolescēteſq; mordet/q̄ ignorent quid merito amāduz sit. que amicitia uera. quo pacto honeste: stabiliterq; pfleť. Et anteq̄ hec discāt/temere/procaciter/ꝛ petulāter amicitiā inire ptēdant. Sed ne illos infestos sibi redderet: clam ista significauit: ꝛ seipsum vna cum illis reprehēdit: Hec de argumēto satis: Ad Lysidem ueniamus.

¶ Platonis lysis de Amicitia.

SOCRATES: HIPPOTALES: CTHISIPPVS: MENEXENVS: LYSIS.

Cum ex academia liceū uersus per ipsa suburbia proficiscerer: pylidi ubi fons est epanopius/propinqui: ꝛ ibi hippotalē hieronymi filiū: ꝛ cthisippū peaneū/alios; vna cū his adolescēres offendi: Cū me hippotales ueniēte videret: o socrates inqt: Quo naz ꝛ vnde: At ego ex academia liceū uersus. Tum ille/ades dum neq; ulterius progrediaris. Ad hec equidē decet inq̄: sed ubi naz: ꝛ apud quos uestrum esse me vultis: Ille vo e regione murorum ostēdēs: gymnasiū quoddā circūseptū ꝛ ianuam apertaz hic ait. manere te volumus: hic autem ipsi ꝛ alij multi: ꝛ quidē honesti nos exercem⁹. SO: Qua potissimum in re est hec uestra exercitatio: HIP: In palestra que nup est cōstituta: ac ut plurimū in sermonibus: quos tecū libēter cōmunicaremus. SO: Recte agitis: Sed quis ibi preceptor: HIP: Socius tu⁹ ꝛ laudator mic cus. SO: Per iouē nō ignarus ille quidē/sed sophista perit⁹. HIP: Uis ne me intro sequi: ut eos qui ibi sunt/videas: SO: Id in primis libēter audirē/ad qd ingrediar: ꝛ quis honestior adsit. HIP: Alius alij videtur o socrates. SO: Tibi vo. quis honestior o hippotales: Hic obsecro: at ille interrogat⁹ obticuit. Tū ego o hieronymi fili hippotales: utrū diligas quēpiam necne/nil opus est ut aperias. Noui enim q̄ uehementer honestissimos quoq; diligere soleas. Etenim ceteris in rebus hebes ꝛ inutilis sum: Id aūt vnū mihi mun⁹ a deo datū: ut primo aspectu amicos agnoscam: ad hec ille nihil rñdit. Uerum cthisippus q̄ urbanus es: inquit hippotales/q̄ amici tui nomē socrati referre nolis. Quod si paulisper tecū iste uersetur. audiet te de illo multa loquētē. Nobis iā o socrates aures impleuit noie lysidis: Solum vo postq̄ bibit/paulū requiescimus. Et e somno excīti ilico nomēly sidis audire videmur. Et que soluta oratiōe iste pronūciat/apte quidē ꝛ cōcinne dicta: minus tñ uehemētia sunt: At quotiens nostra poemata scriptaq; usurpare ꝛ effundere nitit uehemētius agit: ꝛ qō grauť est/alta admodū uoce in amicos quotidie cātat: quā nos tolerare necesse est: modo vo a te rogat⁹ obticuit: iuuenis inq̄ lysis hic esse videť. nam audiēs ei⁹ nomen: haud agnoui: tum ille: raro nomē eius enūciāt: sed ex patris noie cuz sit vir admodū nobilis: adhuc iuuenis ipse significať: id enim mihi persuadeo/per multū abesse: ut figurā eius ignorem: adeo nāq; honesta indole preditus est. ut uel ea sola not⁹ oībus esse possit: cuius inq̄ filius est: dicite queso. Democratis inquit exonei maior natu filius: At ego. En o hippotales: q̄ generosam: cōstantēq; beniuolētiam nactus es: Age mihi quoq; que ꝛ istis ostēde: ut videā utrū scias: que de amicis amicū decet: ad se ꝛ ad alios dicere. HIP: Quid ex ijs que iste loquit̄/perpēdis o socrates: SO: Utrum diligere te illuz quē dixit/neges: HIP: Nequaq̄: sed nihil effingere aut scribere in illos aio: Ad hec cthisippus aut sane mētis hic est: sed delirat atq; insanit. SO: O hippotales nec carmina: nec etiam cantilenā/siquam in amicos cōposuisti: audire admodū curo: sed qua mēte in illos sis/intellige re cupio. HIP: Cthisipp⁹ iste tibi referret: nouit enim meminitq;: siquidē ut ipse ait/quotidie audiēs a me obtūditur. CTHI: Et maxime quidē per deos: Naz q̄ ridiculū est/ut cum iste hūc pre ceteris diligat: nihil tñ ex ingenio suo: qō nō etiam quiuis puer possit: afferre ualeat: Que autez ciuitas vniuersa de democrate ꝛ lyside huius auo decq; oībus illoꝝ maioribus predicat: eadem ꝛ ipse circumfert. Diuitias: equorum copiam: victorias in pytho: isthmo: ꝛ nemea: quadrigis ꝛ equis: necnon istis antiquiora: Nam pridem nobis hospitium conuiuiumq; in poemate

quodã retulit:quo ꝺdam ex maiorib⁹ lysidis hercu
lẽ quõdã ob cognationẽ excepit:ꝺppe cuz ille quoꝙ
ex ioue ⁊ filia cuiusdã pncipis populi nat⁹ eẽt:que
anicule etiã cantant. Ceteraꝙ huiusmodi permulta
o socrates, Hec sunt que iste narrãdo:canendoꝙ au
dire nos cogit. SO: O ridicule hippotales / anteꝙ
viceris/laudationẽ in teipm effingis atꝙ decantas.
HIP: Mõ in me ista o socrates ꝓdico:⁊ SO: Mõ ut pu
tas. HIP: Qui istuc dicis:⁊ SO: Maxime oium in te
vnũ ode iste redũdãt. Nam si amicũ talẽ appꝛehẽde
ris/ornamẽto tibi erũt laudes eiusmodi:tanꝙ trium
phatoꝛi cuidã:cum amicũ huiusmodi nactus fueris:
Sinaũt fefellerit/quo maiores illi laudes attribueris
eo maioꝛ expers bonoꝛũ magis quoꝙ ridiculus iu
dicaberis: Quicũꝙ igit in cõparãdis amicis sapiẽs
est/nõ pꝛius quenꝙ coꝛ laudat ꝙ ipsoꝛ familiarita
tem fuerit assecut⁹. futura nãꝙ formidat:pleriꝙ eniz
cuz laudari se ⁊ extolli sentiũt:fastu tumescũt: An nõ
idẽ tibi videt: HIP: Mihi vo. SO: Mõne quo super
biores sũt/eo difficilι⁹ capiunt:⁊ HIP: Verisimile est.
SO: Qualis tibi uenatoꝛ ille videret esse:siꝺs ita fe
ras expelleret/ut ⁊ tutiores fierẽt:⁊ capi difficilι⁹ in
posterũ possent: HIP: Iners videlicet. SO: Atꝺ ser
monib⁹/cãtibusꝙ nõ demulcere/sed exacerbare po
tius hoies/laboꝛ est a musis admoduz alienus: HIP
PO: Videt. SO: Vide igit o hippotales/ne ijs oibus
obnoxiũ reũꝙ te ob poesis studiũ reddas. Arbitroꝛ
sane nullũ te bonũ poetã existimaturũ/qui scipz poe
mate leserit. HIP: Nullũ per iouẽ:que enim hec esset
absurditas: Ob hãc pfecto causam tecũ o socrates
mẽtem meã cõmunico:⁊ siꝺ habes aliud:psule:qua
rõne ꝺs:aut dicẽdo:aut agẽdo cõciliare sibi quos di
ligit:possit. SO: Mõ facile dictu est. Verũ si hunc me
cum colloꝙ iũgeres:tibi forte oñderẽ:que illi dicen
da sint/pro his que loꝙ te ⁊ canere erga illũ isti nar
rarũt. HIP: Nihil impedimẽto fuerit: Si eniz vna cũ
cthisippo hoc ingrediaris/⁊ ibi sedẽs disputes: ipse
tibi ut arbitroꝛ/adherebit. Nam audiendi appꝛime
auidus est. Ac etiã ibi mercurialia celebꝛantes: iuue
nes in vnũ cõueniũt. Ad te igit aduẽtabit.⁊ nisi id fe
cerit: memẽto illũ cthisippi familiarẽ eẽ ꝓpter mene
xenũ huius nepotẽ/cuius ille socius est charissimus.
accersat itaꝙ iste illũ/si minus ipse per se accesserit.
Sic agendũ est inꝙ:⁊ simul appꝛehẽso cthisippo/in
palestrã psecutus sum:⁊ alij nos a tergo secuti sunt:
Ingressi aũt inuenim⁹ sacras cerimonias ferme per
actas: iuueneſqꝙ comptos: calculis:taliſqꝙ ludentes:
Partim in ipso uestibulo extra ludebãt: Partim in
gymnasij angulo paris imparisue iactu exercebãtur:
calculos e calathis quibusdã extrahẽtes: Nos intuẽ
tes alij circũstabãt e ꝺb⁹ lysis erat: qui adstabat iter
iuuenes coꝛonat⁹:⁊ oib⁹ indole pꝛestãs:nec pulcher
tantũ/sed ⁊ honest⁹ ⁊ bonus existimãdus. Nos aũt
e cõspectu ubi quieti locus erat/cõsedimus inuicem
disserẽtes. Conuersus lysis:frequẽter in nos oculos
cõjiciebat:utpote qui ꝓpius accedere cuperet. sed so
lus accedere uerebat. Interim menexenus interlu
dendũ ex aula ingressus est:meꝙ ⁊ cthisippũ conspi
catus:cõsessum uenit. Quẽ lysis intuit⁹ secutus est:⁊
iuxta cum assedit. Aduẽtarũt insup alij: hippotales
aũt postꝙ multos ꝓuenisse pspexit/latere cupiẽs/ea
se recepit/qua videri nõ posse a lyside arbitrabat:ne
forte illi molest⁹ foꝛet:⁊ sic adstãs audiuit. Ego vo
menexenũ inspiciẽs o fili demophontis inꝙ. Uter
uestrũ natu maioꝛ: Ambigim⁹ rñdit ille: Cui isup
addidi: Nunꝺ etiã uter generosioꝛ sit ambigitis:
Et istud: An etiã uter honestioꝛ sit:⁊ Subꝛiserunt
ambo: Uter uestruz ditioꝛ sit: haud quaꝙ interro
gabo: Amici nãꝙ estis: nõne:⁊ Et maxime ꝺdez: rñ
derũt. Amicoꝛ vo coia oĩa. quapꝛopter hoc nihil
differtis: siꝺdẽ id uere de amicitia dicitis: Cõsense
rũt. Sed cũ percõtari uellẽ uter iustioꝛ ⁊ sapiẽtioꝛ
eẽt: interrupit nos ꝺdã qui menexenuz accersiuit:
dicẽs illũ a gymnasij magistro uocari. Uisus enim
mihi est sacroꝙ antistes. Abijt igit:⁊ ego lysidẽ in
terrogaui. Dic age o lysis uehementer te pater ac
mater amãt:⁊ LY: Valde. SO: An nõ beatissimum
fore te cupiũt:⁊ LY: Quid ni:⁊ SO: Videt tibi beat⁹
ille qui seruit:⁊ cui nihil eoꝙ que cõcupiscit: agere
licet:⁊ LY: Mõ per iouẽ. SO: Ergo si te pater ⁊ ma
ter amãt/beatũꝙ fieri uolũt/id omni opa diligen
tiaꝙ curabũt:ut beate viuas. LY: Quid ꝓhibet:⁊
SO: Permittẽt itaꝙ quodcũꝙ lubet efficere:nec
tuis cupiditatib⁹ aduersabũtur. LY: Per iouem
o socrates mihi in plurimis obstãt. SO: Qui istuc
ais:⁊ Dum te fore beatuz exoptãt:te impediũt:quo
minus uoti tui cõpos efficiaris:⁊ Rñde ad hec: Si
cupes aliquo patris tui curru peruehi:capiens ha
benas/qñ pugnat/nunꝺ permitteret:⁊ LY: Nihil
minus. SO: Quẽ ergo permitteret:⁊ LY: Est auri
ga quidam a patre meo mercede conductus. SO
CRA: Quid ais:⁊ Mercẽnario parẽtes tui conce
dẽt potius ꝙ tibi liberã equoꝙ administrationẽ:
⁊ argẽtuz pꝛeterea huius operis causa erogabũt:⁊
LY: Sed ꝺd nam:⁊ SO: Mulos vo iugatos duce
re: loziſqꝙ cedere/tibi cõcedent:⁊ LY: Cur mihi cõ
cesserint:⁊ SO: Nulli ne uerberare hos licet:⁊ LY//
SIS: Et ualde quidem mulioni videlicet. SO: Ser
uo: an libero:⁊ LY: Seruo. SO: Seruum itaꝙ plu
ris faciũt ꝙ te filiũ: liberiusꝙ agẽdi arbitriũ exhi
bent: Quinetiam ad hec mihi rñde. Te ne tibiipsi
dñari permittũt: an nõ:⁊ LY: Neꝙ id ullo pacto.
SO: Quis tibi dñat:⁊ LY: Pedagogus. SO: Nũ
quid seru⁹:⁊ LY: Seru⁹ noster. SO: Quã oneroſiſ
simũ est/ut liber seruo subijciat:⁊ Sed quid agẽdo
pedagogus iste tibi impat:⁊ LY: Nũ ad magistros
me ducit. SO: Et hi quoꝙ ꝓceptoꝛes tibi impant.
LY: Uino. SO. Multos igit dños pncipesꝙ ti
bi pater sponte pꝛeposuit. Sed cum domũ ad ma
trẽ redieris/te ne sinit ꝺcꝺ placeat/agere: ut bea
tus sis:⁊ uel circa lanificiũ/uel circa telam/quando
texit:⁊ An gladiũ forcipesꝙ/radiũ/ac pecten: cete
raꝙ lanificij instrumẽta attrectare sinet:⁊ LY: Mõ
uetaret solũ: sed ⁊ cederet/si tangere auderez. SO
CRA: Proh deus/iniuriã ne patri uel matri ali
quam intulisti:⁊ LY: Nullam pꝛorsus. SO: Quam
ob causam te beatũ fore:⁊ arbitratu tuo dispone
re singula nolunt:⁊ Et quotidie te sic educãt: ut sem
per alicui seruias/⁊ ut brevi cõplectar / nihil pro
tua uoluntate agas:⁊ Quo fit ut nihil tibi prodesse
tam ample diuitie videant: quãdoquidem quiuis
magis ꝙ tu has administrat. Et quod maius est/
nec etiã coꝛp⁹ tã generosũ: ꝺppe cũ ali⁹ hoc alat ⁊
colat:⁊ tu aũt nullũ hẽs impiũ o lysis: nec ulli⁹ uoti
cõpos

Anter mirtoriã euronnii ramb.

Amici omnia

Magnũ pꝛesmonere ne natum.

cõpos efficeris. LY: Nondũ per etatem licet o so
crates. SO: Vide ne minus id sit: Quod tibi impe
dimento est o democratis fili: Nam ista ut arbi//
tror: ꝛ pater ꝛ mater tibi cõcedũt/nec etatẽ proue
ctiorẽ expectãt: quotines legi scribiue sibi aliquid
optãt. Tibi enim pre ceteris domesticis ista cõmit
tũt. LY: Maxie. SO: In his tibi licet tã scribẽdo
ꝙ legendo: quẽuis ordinẽ litterarũ seruare. Et qñ
lyrã sumis: nihil prohibẽt/ut opinor/parẽtes tui/
quo minus intẽdas uel remittas chordarũ quam
libet: ꝛ frices: ꝛ pulses plectro. LY: Nõ certe. SO
CRA: Quid in causa est o lysis: ꝙ in ijs pmittũt/
in superioribꝰ ꝓhibeãt: LY: Quoniã ista ꝗdẽ scio:
illa cõtra ignoro. SO: En o optime lysis: nõ etatẽ
expectat pater ad licẽtiam tibi exhibẽdã: sed ꝓfe
ctũ ingenij. Etenim cũ primũ te senserit te ipo pru
dẽtiorẽ effectũ/ilico ꝛ tua oia ꝛ te libere tibi com
mittet. LY: Spero eqdẽ. SO: Quid porro vicini:
nõne eadẽ rõne se qua ꝛ parẽtes erga te gerẽt: Ui
cinũ cẽses tibi sue domus: cõmissuruꝫ gubernatio
nẽ/si te intellexerit in re familiari peritiorem esse:
an ipsum per se ministraturũ: LY: Mihi cõmissu
rũ puto. SO: Athenienses quoq; dubitas ꝗn rẽ. p.
tibi cõmendẽt/cũ primũ te in his rebꝰ prudẽtiorẽ
alijs esse percepint: LY: Non dubito. SO: Quid
rex magnus: Utrũ eius filiũ natu maiorẽ/cuiꝰ asie
regnũ futurũ est permittet in elixarũ carnium ius
quicqd uelit inijcere: potius ꝙ nos/si illi persua se
rimus popine peritiores esse ꝙ filiũ: LY: Nos vi
delicet. SO: Et illũ nihil ꝓrsus/nos aũt: etiaꝫ si sa
lis multũ capiẽtes immittere uellemus / certe per
mitteret. LY: Quid ni: SO: Et si filiꝰ eius oculos
egrotaret/nunqd permitteret eũ sibi oculos attre
ctare/an ꝓhiberet/cũ medicũ illũ nõ existimaret:
Nos aũt si modo putaret peritos medicos esse/
nil impediret/etiã si uellemꝰ patefactis palpebris:
ꝛ cinere superinfusa curare. LY: Vera loqueris.
SO: Quinetiã cetera oia nobis cõmitteret: potiꝰ
ꝙ sibi uel filio: in quibus sapiẽtiores esse putaret:
LY: Necesse est o socrates. SO: Sic se res habet
amice lysis: Singula in qbꝰ prudẽtes sumus cũcti
nobis cõcedent: ꝛ greci ꝛ barbari: tam viri ꝙ mu
lieres: ꝛ in ijs arbitratu nostro agemus: nec ullus
spõte nobis obstabit: quo minꝰ ꝛ nos liberi simꝰ ꝛ
alioꝝ duces. Et cũ nobis ista cõferãt: nostra erũt.
Que vo ignoramꝰ/nemo nos ut lubet/agere per
mittet: sꝫ oẽs pro viribꝰ repugnabũt: nõ extranei
tantũ/uerũ parẽtes etiã: ꝛ qõ nobis ꝓpinquus est:
nos quoq; ipsi nõ nobis: sed alijs ministrãtibus: ꝛ
ista cum nullo nobis emolumẽto sint a nobis alie
na existẽt. Cõsentis: LY: Cõsentio eqdẽ. SO: Ali
cui ne hoiuꝫ amici erimus/amabitq; nos aliqs in
his rebꝰ/in qbus inutiles sumꝰ: LY: Munq̃. SO
CRA: Ergo nec te pater: nec ullus aliũ quenq̃ di
ligit/quatenus est inutilis. LY: Non ut videt. SO
CRA: Si itaq; sapiẽs euaseris/oẽs amici tibi ꝛ
familiares erũt. Utilis enim ꝛ bonus eris: Sin mi
nus: nec alius qsq̃ tibi nec parentes neq; ꝓpinqui
amici erũt: põt ne aliqs in his supbe sape atq; glo
riari: in quibꝰ nõdũ quicq̃ sapit: LY: Quid istuc
fieri põt: SO: Si tu ꝓceptore idiges/nõdũ sapis:
LY: Nõdũ certe. SO: Nõ ergo supbe sapis: si nil
sapis. LY: Nõ per iouem: ut mihi videor. SO: Que
cum audissem in hippotalẽ ꝓuerti oculos: atq; parũ
abfuit qui nata ducerẽ. O hippotales hoc pacto cuꝫ
adolescẽtibꝰ disputandũ: cohortiẽdo illos atq; deiji
endo: nõ blãdiẽdo: ut ipse agis: ꝛ efferẽdo: sed cuꝫ vi
dissem illũ anxiũ: turbatũq; ex antedictis recordatꝰ
sum: ꝙ dudũ presens: lysidẽ latere uolebat: Recepi er
go meipꝫ: linguãq; cohibui. Interea reuersus mene
xenus: iuxta lysidẽ: vnde surrexerat: requieuit: tum
lysis: gratiose admodũ ꝛ amice a menexeno seorsuꝫ
mihi susurrauit ad aures o socrates que mihi eadeꝫ
obsecro: menexeno quoq; edisseras: Ipse inq̃ lysis
illi referes: Nam attẽte nos auscultasti: Attente sane
rñdit ille. Da igit operam ut diligẽter reminiscaris:
quo illi singula perspicue referas. Nõ siquid forsitã
subterfugerit: rursus a me requires: cũ me primũ cõ
ueneris: Nauabo opam: ꝛ maxime quidẽ ille respõ
dit. Sed noui saltẽ aliquid illi dicas: ut ꝛ ego audiã:
donec redeũdi domũ sit hora. At ego: agẽdũ est/pre
sertim cũ ipse iubeas/sed cogita qua rõne mihi opi
tuleris: si me refellere menexenus iste cõtenderit. An
nõ ꝓtẽtiosuꝫ esse illũ audisti: LY: Prorsus: ꝛ iccirco
te cũ illo disputãtẽ audire percupio. SO: An ut ridi
culus habear: LY: Absit: immo ut illũ castiges atq;
coherceas. SO: Haud facile est: uehemẽs eniꝫ ꝛ facũ
dus est: ctbesippi discipulus. Adest preterea quineti
aꝫ ctbesippus ipse. an nõ vides: LY: Nihil uerearis
o socrates: age obsecro disseras. SO: Disserẽduꝫ vi
deꝰ. Verũ ista nobis seorsum ab alijs colloquẽtibus:
cur inqt ctbesippꝰ soli hec inter uos agitatis: Quin
alijs etiã uestra hec imptite: impartiendũ eẽ rñdi. hic
porro nõ nihil ex his que ꝓferimus/minus percipit/
putatq; menexenũ intelligere. Quocirca percõtari
ab illo me iubet. CTHE: Quid nõ interrogas: SO
CRA: Interrogabo: Sic ammabo o menexene qõ
abs te querã: inata mihi est ab ineũte etate possessio
nis vnius cupiditas: quedã quẽadmoduꝫ ꝛ alijs. Ut
ecce quidã equos desiderat. aliquis canes: aliꝰ aurũ:
honores alius: hec equidẽ paruifacio. nec multũ ista
me mouẽt. Acqrẽdoꝝ aũt amicoꝝ desiderio flagro.
Quare amicũ bonũ habere malim ꝙ pciosissimã co
turnicẽ: aut gallũ: ꝛ per iouẽ potius ꝙ equm atq; ca
nẽ. ac medius fidius potius ꝙ darij aurũ adipisci uꝫ
ipsum dariũ cape optimũ amicuꝫ eligere. Videtis ꝙ
sim amicitie auidus: Quãdo igit te ꝛ lysidẽ aiaduer
to/stupeo ꝓfecto/uosq; felices existimo/ꝙ in tã tene
ra etate cõstituti/tantũ munus breui ꝛ facile cõsecuti
fueritis: ꝛ tu hũc tibi tã facile tãta beniuolẽtia conci
liaueris: ꝛ hic te mutuo sit amore cõplexus. tãtuꝫ vo
a me munus id abest: ut nec etiã quo pacto alter alte
ri amicus fiat/intelligã. Ceterũ hec abs te tanq̃ pito
querere cupio: quare mihi rñdeas oro. qñ qs aliquẽ
diligit/uter utrius amicus efficit: amãs ne amãti: an
amatꝰ amãtis: an nihil interest: ME: Nihil interesse
mihi videt. SO: Quid ais ambo iuicẽ amici fiũt/qñ
quidẽ solus alter alterũ diligit: ME: Mihi qdẽ vide
tur. SO: Quid porro: an nõ repiri põt amãs quidã/
cui amatus haud vicissim in amore respondet: ME
NE: Potest. SO: Nũquid ꝛ odio haberi amatoreꝫ
sepe cõtingit: Quod nõnunq̃ amatoribus erga ama
tos accidit. amãtes enim ꝙ ardẽtissime nõnunq̃ mi
nime redamãtur: immo ꝛ odio quandoq; habentur:

an non uera tibi dicere videor: ME: Uerissima. SO CRA: Nōne in his hic q̄dē amat: Ille aūt amatur: ME: Certe. SO: Uter ergo utrius est amicus: amans ne amāti: siue redamet/siue odio habeat: An amat⁹ amātis: an neuter neutrius tūc est amicus/cum non utriq; vicissiz amāt: ME: Sic se res habere videtur. SO: Aliter itaq; nūc q̄ supra cēsemus. tunc enim vi sum est/si alter solū diligat/ambos amicos eē: Nunc cōtra/nisi uterq; diligat/neutrū amicū esse dicendū. ME: Apparet. SO: Nihil igit illi amicū est: qui amat id a quo minime redamat: ME: Non videt. SO: Ergo nec amici equoz sunt: quos equi nō mutuo amāt: nec amici coturnicū: neq; canū: nec vini: nec exercitationis amici: nec sapie: nisi sapia illos vicissim amet. amāt nēpe hec singuli: nō tñ amica hec sunt. Quāobrem mentit poeta ille qui dicit: felix ille est: cui pueri amici & equi. Uenatoz̄ canes & hospes alienigena. ME: Nequaq̄ mihi videt. SO: Uerum dicere tibi videt: ME: Uerū. SO: Amatū igit amāti amicū est: ut apparet o menexene siue amauerit: siue oderit: quē admodū teneriozis pueri: partim nullo modo amāt partim oderūt: qū a parētib⁹ uerberant: tūc sane dū uehemēter odio habeāt: genitoribus sunt charissimi. ME: Opinor eq̄dē. SO: Nō ergo amās amic⁹ ꝟz hāc rōnē: sed amat⁹ erit. ME: Uidet. SO: Et odio habit⁹ inimicus nō odio hñs. ME: Apparet. SO: Ita multi ab inimicis amātur: & odio ab amicis habētur: & inimicis amici sunt: amicis cōtra inimici: si amatū potius q̄ amās: amicū est. Que autē hec esset absurditas o dulcis amice: Immo impossibile id quidē/amico inimicū/inimico amicū esse. ME: Uera loq̄ videris o socrates. SO: Et si hoc fieri nullo modo pōt/restat ut amās amati sit amicū. ME: Apparet. SO: Similiter q̄ odio habet/inimicum eius q̄ odio habetur. ME: Necesse est. SO: Eadē nobis nūc erūt: que & in superiorib⁹ p̄cedēda: q̄ plerūq; amicū sit aliq̄d nō amici: plerūq; etiā inimici: quotiēs nō amātē uel fastidiētez q̄s amat. Nonunq̄ inimicus erit nō inimici. uel & amici: qñ nō fastidientē q̄s odit uel fastidit amantez. ME: Ita videt. SO: Quid ergo dicem⁹: si neq; amātes amici erūt neq; amati: nec amātes amatiq;: Nū alios quosdā p̄ter istos amicos inuicē esse dicemus: ME: Per iouē o socrates q̄d rñdeā nō inuenio. SO CRA: Uide o menexene/ne forte minus recte in superiorib⁹ quesiuerimus. Tuz lysis id inq̄t mihi videtur o socrates: & sic fat⁹ erubuit. Uisum nāq; mihi in uitū illū effugisse q̄ dicebat: ex eo q̄ attētius incumbebat. Sic enim duz audiebat/habere se videbatur. Ego itaq; uolēs menexenū req̄escere & illi⁹ philosophia nimiū delectat⁹/sic lysidē allocut⁹ sum. O lysis uera mihi loq̄ videris: q: si recte cōsiderauissemus: haud ita nūc aberrarem⁹. Quare ne ulteri⁹ hac via pgamus. Eteniz ardua mihi quasi via quedā aspera p̄sideratio ista videt: Sed iter q̄ nūc ingressi sum⁹: poetarū adminiculis peragēdū: Hi nāq; nobis tanq̄ patres atq; duces sapiētie sūt: Dicūt p̄fecto nō male dū qui amici sint/admonēt: hoies p̄terea p̄ciliatoris dei ductu amicos fieri uolūt: Sic enim aiūt. Deus simile semp ad simile agit: & notū facit. An nō hec ipse aliq̄n repisti: LY: Reperi. SO: Fortasse & sapientum scripta legisti: in q̄bus eadē hec affirmāt: simile simili necessario semper amicū esse. Atq; hec est eoz̄ sniа: qui de natura & vniuerso tractarūt. LY: Uera dicis. SO: Nunq̄d bene dicūt: LY: Forte. SO: Forte id ex parte uerū est/forte etiā ex toto: sed nos nō dū intelligimus. Uidet eniz nobis p̄auus p̄auo/quo p̄pius adheret: & frequētius cū eo uersat: eo magis inimicus fieri. Nā iniuriā infert: fieri vo nequit/ut qui infert & qui accipit iniuriaz amici sint: nōne ita: LY: Sic p̄sus. SO: Hac ratione media pars illius snie falsa erit/siquidē p̄aui similes sūt. LY: Certe. SO: Ueruz mihi vident bonos dicere similes esse inuicē & amicos: Improbos aūt ut sepe de illis dicit/nunq̄ uel sibiipsis uel inuicez similes esse: sed pturbatos penit⁹: & instabiles. Qui vo secū ipse dissentit: nullo modo cū alio p̄sentiet: nec ulli amicus esse poterit. Nōne tu idez existimas: LY: Profecto. SO: Id ergo ut mea fert opinio: significāt o amice/qui simile simili amicū eē dicūt: q̄ solus bon⁹ soli bono amicus: malus aūt nec bono nec malo/vnq̄ reuera amicus efficit. Cōsētis: LY: Assentior. SO: Habemus iam qui sint amici: Naz rō dictat eos qui boni sunt amicos existere. LY: Cōstat. SO: Idē ego arbitror. Sed inest ali quid q̄ me perturbat: Et vide queso q̄ suspicor: Silis simili qua rōne similis/amic⁹: & talis tali utilis est. Immo sic etiā p̄siderem⁹: Sile q̄cūq; cui uis sili q̄ emolumētū aut detrimētū iferre pōt: q̄ nō ipsummet sibiipsi ualeat: Aut quid pati ex illo q̄ nō ex seipso siliter pati queat: hec itaq; cum talia sint/ut nihil se inuicē iuuēt/quo pacto ab inicē expetunt: LY: Nullo modo. SO: Aō nō expetit: quomodo amicū: LY: Nullo. SO: An forsitan similis simili quantū similis: nō amicus: bonus aūt bono quātū bonus nō quātū silis/amicus existit: LY: Forte. SO: Quid vo: nōne bon⁹ quatenus bonus est/eatenus sibiipsi sufficiēs: LY: Ita. SO: Si biipsi sufficiēs p̄m ipsam sufficiētiā/nullo penit⁹ indiget. LY: Quid p̄hibet: SO: Qui nullo eget nullū expetit. LY: Nullū sane. SO: Si nō expetit/nec amat: LY: Nō. SO: Qui nō amat nō est amicus. LY: Nō videt. SO: Quomodo boni bonis amici erūt/qui nec absentes mutuo se desiderāt: cū se ipsis sufficiēter viuāt/nec p̄ntes: se inuicē indigēt. Tales viri qua nam ratione se inuicem multi facere possūt: LY: Nulla. SO: Amici nunq̄ erūt/qui se inuicē non multi faciunt: LY: Nunq̄. SO: Consídera iam o lysis/quo delapsi simus: & nūquid oi no decepti fuerimus: LY: Quo pacto. SO: Accepi qñq; ab aliquo in p̄ria etiā & reminiscor q̄ simili simile aduersum est/& boni bonis inimicissimi sunt. Qui & hesiodi testimonio utebat: dicētis figulū inuidere figulo: cantorē quoq; cantori: & mēdicum mēdico. Et in alijs similiter necessariū asserebat: similia inter se inuidia: emulatione: cōtētione abūdare: & amicitia/dissimilia: Inopem pozzo diuiti amicū necessitate fieri: & imbecillum auxilij gratia forti. & medico similiter egrotantē. Ignorātem quoq; peritū desiderare atq; diligere. Addebat p̄terea sublimioza quedā q̄ multū absit ut simile simili sit amicū: sed cōtra/q̄ maxime contrarium maxime p̄trario amicissimū: Unumquodq; enim appetere nō simile/sed contrarium: ut aridum appetere humidum/frigidum vo calidum.

amarū:

amarū: dulce: acutū: obtusum: uacuum: repletio nē: plenum: uacuitatē: ceteraq; similiter. Cōtrariū enīz ꝟrio alimēta prebere. Simile aūt simili mini me uesci. Enimuero qui talia docuit facundus ⁊ elegās quidā vir esse visus est. bene enīz dixit: Uobis autē quid videt: ME: Probe/ut prima fronte apparet. SO: Dicimus itaq; cōtrario ꝟriū/amicis simū eē: ME: Utiq;. SO: Sit ita o menexene. Sed queso nōne alienum hoc ⁊ extraneū: Cōfestim in nos ultro insurgēt sapientes isti: qui refellendi facundia pollēt. ⁊ a nobis querēt. An nō sit maxime ꝓtrariū/odiū amicitie: Quid istis potissimū rñdebimus: Nōne respondere cogemur eos uera dicere: ME: Cogemur. SO: Nunqd dicēt inimicū amico amicū. Uel amicū inimico/amicum: ME: Neutrum. SO: Num ⁊ iustū ⁊ iniusto uel tēperatū intēpato: aut malo bonū: ME: Nō mihi videtur. SO: Atqui si fm ꝟrietatē amicū est alicui aliquid/amica hec esse oportet: ME: Oportet sane. SO CRA: Quare nec simili simile: neq; ꝟrio ꝟriuz est amicū: ME: Nō videtur. SO: Age ⁊ hoc aduertamus ne nos magis adhuc lateat/ q̄ amicū reuera nihil ex his que dixim⁹/sit: sed qō neq; bonū neq; malū/amicū quandoq; boni efficiatur. ME: Quid ais: SO: Ignoro ⁊ ipse per iouē. Uacillo enim ob sermonis ambiguitatē. Et videtur ut uetus habet ꝓuerbiū/pulchrū ipm amicū esse. Apparet enīz molle quiddā: lene ac pingue: Ideoq; nos facile forte inlabit: serpit ⁊ penetrat: quasi lubricū quiddā atq; lene. Dico enim ipsum bonū pulchrū esse. Nunquid ⁊ tu: ME: Et ego. SO: Equidē diuinās tibi id ꝓfero: boni ⁊ pulchri amicū eē: qō neq; bonū est neq; malū. Quorsuz ista uaticinor: audi: Uidentur mihi tria quedā genera esse: Unū bonū: alterū malum: postremum qō neq; bonum est: neq; malum: tibi autem: ME: Mihi quoq;. SO: Nec bonū bono/nec malū malo: nec bonū malo amicū esse/quēadmodū ratio superior perhibet. Restat siquid alicui est amicū: ut qō nec bonū neq; malū est/amicū sit: aut bono/aut tali alicui quale ipsum est. Nihil enim malo amicum est. ME: Certe. SO CRA: Nec tñ simile simili ut paulo ante mōstrauimus. ME: Profecto. SO: Nō igit erit illi qō nec bonū est/nec malū/amicū/id qō ⁊ ipsum tale est: ME: Nō videt. SO: Solū itaq; qō nec bonum est neq; malū/soli bono amicū fieri pōt. ME: Necessario sequi videtur. SO: Nūquid recte a nobis o pueri id modo expositū est: Si ergo sanū corpus cōsiderem⁹ medicine arte nō indiget: nec auxilio prorsus ullo: sufficiēter enim se habet. Unde sanus nemo per ipsam sanitatē medico est amicus. ME NE: Nemo. SO: Sed egrotās ut puto per ipsum morbū. ME: Quid ni: SO: Morbus quidē malū: medicine vo peritia bonū quoddam ⁊ utile. ME NE: Sic est. SO: Corpus ex eo qō corpus/nec bonū est nec malū. ME: Uerū. SO: Cogit aūt corpus ex morbo querere: ⁊ amare medelam. ME: Apparet. SO: Sequit: qō nec bonū est neq; malus boni amicū propter mali presentiaz fieri. ME: Uidetur SO: Constat aūt id fieri: prius q̄ illud ob mali pēnam malū efficiat. Neq; enim malū effectū est loco boni qō appetit: cuiusue amicū est. Impossibile nanq; esse ostendimus ut malum bono amicū sit. ME: Impossibile ꝓculdubio. SO: Aliaduertite que so qō dico. Nōnulla q̄ppe assero talia fieri: quale id qō illis adest: nōnulla: minime perinde ac siquis uel let colore quodā aliq̄d suptingere: adesset quodāmodo infectio colorato. ME: Adesset. SO: Nonne tunc quoq; tale coloratuz est/quale ipsum esse solet: ME NE: Haud intelligo. SO: Sic forte intelliges: siquis comas tuas que flaue sunt/ceruſa fucauerit/utrū albe fiāt: An potius videātur: ME: Uidebunt. SO. Ueruntamē albedo illis aderit. ME: Aderit. SO: Nihilo magis tñ albe adhuc erunt: ⁊ pīte cādore: neq; cāde erūt: neq; nigre. ME: Uera loqueris. SO Sed quādo senectute canescūt/tūc o amice tales fiūt/quale id: qō aduenit: cani colorīs pītia cane. ME: Quidni: SO: Hoc illud est: qō quesiuerā. nunqd omne cui tale aliquid adest: cōfestim tale ⁊ ipm euadat. an potius si certo modo adest/tale fiat: aliter minime. ME NE: Hoc modo potius. SO: Eadē rōne qō nec bonū est: nec malū/quādoq; pīte malo nōdū est malū/nonnunq̄ malū fit. ME: Omnino. SO: Quādo non dū malū est pīte malo/pītia hec bonū appetere cogit: presentia vo que malū reddit: ⁊ appetitū boni: ⁊ amicitiā reīcit: neq; enim ulterius neutrū est: sed malum. Amicū vo malū bono: ⁊ bonū malo esse nō potest: ME: Nō certe. SO: Ob hāc utiq; causam sapiētes dicendū: haud ulterius philosophari/siue vī/siue hoies isti sint: nec eos etiaz/qui adeo corrupti ab ignorātia sunt: ut improbi sint effecti/nullū q̄ppe malū ⁊ penitus ignorantē philosophari. Restāt igit illi quibus malū id ignorātia scilicet adest: nec tñ rudes penitus ignorātesq; sunt: immo ⁊ suā ignorātiā agnoscunt: ob quā aliaduersionē philosophant idest sapiētiā amāt: nōdū boni aut mali: mali enīz nequaq̄ philosophātur: nec boni etiā. Nā nec ꝟriū cōtrario: neq; simili simile supra nobis amicū apparuit. Recordamini. ME: ⁊ LY: Recordamur sane. SO: Omnino o lysis atq; menexene/quid amicū sit: ⁊ quid non inuenimus. Id enim tā circa animā q̄ circa corpus supra cōclusimus: qō nec bonū est: nec malum propter ipsam mali pītiā: boni amicū fieri: Nec illi oīa cōcesserunt. Et ego ualde letatus sum: tanq̄ uenator/qui id qō uenādo inuestigabā/abūde fuerim cōsecutus: Deinde nescio quomodo extranea quedaz ⁊ absurda suspitio mihi suborta est: quasi minus uera eēnt/que supra concesseramus. Atq; ilico turbatus inq̄: pape o lysis atq; menexene somnium quoddā nacti videmur. ME: Quorsum hec: SO: Uereor ne tanq̄ in hoies supbos atq; uanos: in huiusmodi de amico sermones falsos inciderimus. ME: Qua rōne: SO CRA: Hac plane: utrū amicus alicuius amicus est: an non: ME: Necessario. SO: Utrū nullius gratia ⁊ propter nihil: an gratia alicuius ⁊ propter aliquid: ME: Certe alicui⁹ causa ⁊ ꝓpter aliquid. SO: Nunquid amica est res illa cuius gratia amicus: alicuius est amicus: An forte nec amica nec etiam inimica: ME: Haud satis intelligo. SO: Uerisimile est: uerum sic ⁊ tu ⁊ ipse ut arbitror: melius intelligem⁹: Egro tantē medici amicū eē diximus. ME: Diximus. SO CRA: Nōne propter morbū ⁊ sanitatis gratia medici est amicus: ME: Ita. SO: Morbus malū. ME NE: Quid ni: SO: Sanitas bonum an malum an

neutrū:ME:Bonū.SO:Predixim⁹ corpus cū nec bonū sit nec malū:propter morbū malum medicine amicū eē:bonū vo medicinā:causa vo sanitatis amicitiam medicina nanciscitur:sanitas autem bonum.
ME:Prorsus.SO:Amicū: an nō amicum sanitas:
ME:Amicū.SO:Morbus inimicū.ME:Penitus.
SO:Quod ergo nec bonū est:nec malū/propter malū inimicūqz/boni amicum est/boni amiciqz gratia:
ME:Pater.SO: Ergo amici causa amicū propter inimicū est amicum.ME:Opinor.SO: Agite pueri postꝙ huc disputādo deuenim⁹ / attēdam⁹ obsecro diligenter:ne forte decipiamur: Principio qō amicū amici amicū factū est:simile videlicet similis / qō impossibile esse in suprorib⁹ cōstitit: equidē preter mitto.Sed istud insup cōsideremus:ne nos presens opinio fallat.Medicinā sanitatis gratia amicū esse diximus.ME:Affirmauim⁹.SO:Sanitas nōne amicū:ME:Ualde.SO:Si amicū alicui⁹ gratia est amicum.ME:Est.SO: Amici scilicet / si supra concessa permanēt.ME:Et amici.SO:Nunqd ꝛ illud iteruz amici causa amicū erit:ME:Certe.SO:Necessariū est/ut hoc progressu ad principiū quoddā peruenia mus:qō nō ultra in amicū aliud referat:sed in ipsuz qō primū amicū est/singula que dicunt amica/respiciāt.ME:Necessariū.SO:Hoc est:qō modo diceba considerandū:ne reliqua oia que amica gratia illius prediximus: tanꝙ simulachra quedā eius nos deci piant: Illud autē primū reuera sit amicū. Cōsideremus igit hoc pacto.Quod quisqz multifacit/utputa pater filiū rebus alijs anteponit.talisqz vir ex eo qō filiū multifacit:alia quoqz nōnulla ob illum estimat: exēpli causa.Si illū cicutā ebibisse senserit/vinū plurimi faciet:modo uenena curaturum existimet.ME
NE:Et maxime quidē.SO:Nunqd ꝛ amphoraz in qua vinū:ME:Ualde.SO:Num pluris estimat:tūc calicē fictilez aut tres cyatos ꝙ filiū:an potius sic se res habet:Omne hoc studiū nō ista respicit: que alterius gratia preparant:sed in illud tēdit:cui⁹ causa cetera quesita sunt.Neqz uerū est/qō sepe dicimus/ ꝙ argentū ꝛ aurū multifacimus. Dis quippe intentio estimatioqz illius vnius est:ad qō ista parantur.
ME:Constat.SO:Eadez quoqz de amico ratio est. Quecūqz eniz amici cuiusdā gratia/amica nobis eē diximus:in proprio uocabulo noīauimus.amicū autē reuera illud esse apparet/in qō he oēs:que uocantur amicitie/tēdūt.ME:Sic videt.SO:Quapropter reuera amicū/nullius amici gratia est amicum.ME
NE:Uerū.SO: Hoc igit absit ut amicū amici cuiusdā causa sit amicum.Sed nonne bonum amicū est:
ME:Sic opinor.SO: Nū ꝓpter malū bonū amat:
ꝛ ita se res habet:Si ex tribus que diximus/bonū/malū/neutrū/duo accipiant:malū vo abeat:ꝛ nihil attingat/nec corp⁹ nec aiam nec aliud quicꝙ ex his que dixim⁹ fm seipsa nec bona eē nec mala / nunqd inutile penitus tūc nobis bonū esset: Si enim nihil nos ulterius lederet/nullo boni fauore idigeremus. Et iccirco tūc nobis pateret:qō ꝓpter malū/bonuz quesiuerimus amauerimusqz:quasi bonū sit mali remediū/malū vo morbus/ꝛ cū nullus sit morb⁹/nulla medela indigeam⁹.an sic natura institutū est ipm bonū/ut ꝓpter malū amet a nobis: qui inter bonū/malumqz medij sumus.Ipsum vo suapte natura/nil cōferat:ME:Ita videt.SO:Amicū itaqz illud/in quod desinebāt cetera oia/que alterius amici gratia/amica dicta sunt/longe aliter ꝙ illa se habet. Illa enim amici gratia amica uocata sunt. Ipsuz autē qō reuera amicū est/cōtra / amicū esse inimici causa nobis apparuit.ꝙ si inimicum abesset/haud amplius nobis esset amicū.ME: Non ut mihi presens ratio persuadet.SO:Si malū/extirparet utrum fames nulla sitisue restaret:aut huiusmodi aliud:an forte fames aliqua relinqueret/cū boies ceteraqz aialia essent neqz noxia tū/ꝛ sitis appetitusqz reliqui/nec mali tū/malo penitus extirpato. An ridicula forsitan hec questio est: quid tunc restaret/quid nō:ME:Quis nouit:SO:Hoc saltem nouim⁹/ꝙ nūc accidit esurientē ledi:accidit ꝛ iuuari.ME:Utiqz.SO:Nonne sitientē quoqz ꝛ alia quelibet huius generis cupiētē/quādoqz utiliter / quādoqz noxie/quādoqz neutro modo appetere accidit:ME:Ualde.SO:Si mala ꝓdant / que mala nō sunt/cū illis vna interimant:ME:Nequaꝙ.
SO:Erūt igit appetitus nec boni nec mali etiā si mala fuerint interēpta.ME:Uerisimile.SO:Fieri ne potest/ut qui desiderat aliquid / atqz ardet/id ipsum nō amet:ME:Nō ut mihi videt.SO:Hac de causa etiā destructis malis / ut videt amica nō nulla restabūt.ME:Ita.SO:Sinautē malū causa esset ut alterū alterius esset amicū / sublato malo nihil amicū esset:Nā sublata causa/euent⁹ eius remanē nō pōt.ME:Probe loqueris.SO:Nōne supra iter nos cōuenit amicū amare aliqd: ꝛ ꝓpter aliquid:ac propter malū/id qō: nec malū est nec bonū/ipsum bonū amare:ME:Cōuenit.SO:In presentia autē alia quedā causa vicissiz amādi apparet.ME:Uidet.SO:Nunquid ut modo diceba mus desiderium amicitie causa est:ꝛ id qō desiderat desiderati est amicum:ꝛ tūc quādo desiderat:
Quod vo supra dixim⁹ amicū esse/vmbratile qd daz est/qsi fictio ꝓlixius circūscripta.ME:Apparet.SO:Enimuero qō appetit illud quo indiget/ appetit.ME:Idipsum.SO:Indignū itaqz/amicū est illi⁹ quo indiget.ME:Sic opinor.SO:Eget qō libet illo a quo priuatuz est.ME:Quid porhibet:
SO:Eius igit qō ꝓpriū ꝛ cognatū est / ut videtur amor amicitia appetitioqz existit o menexene atqz lysis.ME:ꝛ LY:Cōcedim⁹. SO:Quare ꝛ uos si amici estis inicē/natura quodāmodo ꝓpinq estis:
ME:ꝛ LY:Et maxime qdē.SO:Et quisqs ali⁹ desiderat aliū o pueri:aut amat:ob id desiderat ꝛ diligit atqz amat. ꝙ propinquus illi est/uel fm animā/uel anime cōsuetudinē/aut mores aut speciē / alioquin nunꝙ diligeret. Cōsensit plane menexenus:lysis tacuit.Sed ego qō inꝙ natura propriū est/necessariū est ut amemus.ME:Uidet.SO:Ergo necessariū est ut legitimus ꝛ minime simulans amator:mutuo ab amatis amet:His lysis atqz menexenus vix tandē annuerūt:Hippothales aūt letitia gestiēs/uarijs est infectus coloribus: Ceterū uolens diligētius sermonē discutere / hec adieci/ si propriū ꝛ simile differūt/diximus tā o lysis atqz menexene quid est amicū: sinautē idem est simile atqz propriū:haud facile est sermonē superiorez reꝙcere/ꝙ nō simile simili fm similitudinem inutile:

inutile autē/amicū nullo pacto:Vultis igit̄ post̄q̄ disserendo uelut ebr̄ facti sumus/fateamur aliud quidd̄ esse p̄opr̄iū:aliud simile:ME: Volumus p̄oculdubio.SO:Utrū bonū cuiq̄ p̄opr̄iū pone mus:malū autē alienū:An malū malo p̄opr̄iū/ꝛ bono bonuꝫ: neutro deniq̄ neutrum:ME:ꝛ LY SIS:Si gula hec singulis p̄opr̄ia nobis esse vidē tur.SO: Rursus o pueri in eos quos a p̄incipio de amicitia redarguim⁹ sermones/nūc incidim⁹. Nā iniustus iniusto/malo malus/non minus ami cus erit q̄ bon⁹ bono.ME:Ita videt.SO: Quid p̄oꝛro:si bonū ꝛ p̄opr̄iū idē esse dixerimus/nōne bonus bono dūtaxat amicus:ME:Dino.SO:At istud quoq̄ cōfutatū a nobis iandudū existimaui mus:Recordamini:ME:Optime.SO:Ad q̄d er go deinceps sermone utemur:ad nihil videlicet. Operep̄reciū itaq̄ est istar sapiētū in iudicijs que dicta sunt: enumerando resumere: Si enim nec amātes neq̄ amati:nec similes neq̄ dissimiles:nec boni/nec p̄opr̄ij/nec alia quotcunq̄ dinumeraui mus/quoꝝ p̄opter multitudinē:haud memini/si inq̄ nihil ex istis amicū est/nihil equidē q̄d̄ afferā amplius habeo:cū ista dixissem/cogitaui quendā e maiorib⁹ natu citare: Sed ilico tanq̄ demones q̄dā pedagogi:tā lysidis q̄ menexeni vna cū illoꝝ fratrib⁹/eos domū redire iusserūt:hesperus enim uenerat: Primū itaq̄ nos ꝛ alij circūstantes peda gogos repulim⁹:Sed cū nihil nos curarēt/ꝛ bar barice susurrātes grauiter ferrent/crebriusq̄ pue ros uocitarent/illoꝝ p̄ocacitate deuicti:cetū dis soluimus.Quippe cū illi hermeis idest quadratis quibusdā lapidibus innixi.importune instarent. Postea iā abeūtibus illis/ad menexenū lysidēq̄ cōuersus/hec breuiter intuli: In p̄ntia ridiculi in eptiq̄ euasisse videmur tā ipe grādis natu:q̄ uos pueri:Siquidē isti abeūtes nos carpēt/q̄ amicos inuicē nos esse putem⁹. Ego enim me uobiscū ad numero. Nōdū aūt quid amicus sit/inuenire inui cē potuerimus. Finis Lysidis.

Epitoma Marsilij Ficini Florentini in Thee tetum Platonis de scientia:ad Petrū Medicē.

Dialogus de Sciētia Petre medices insurgit altius: ꝛ dignas miro ingenij tui acumine questiones mouet:quarū capita solutionesq̄ in hoc compēdio summatiz aīaduertes.Ubi quid sciētia nō sit:quid sit:ꝛ vnde:ꝛ quomodo disputatū repe ries.Socrates quidē q̄d scia sit/interrogat. Theetetus autē rādet scientiā esse geometriā:arithmeti cam: ceteraſq̄ huius generis disciplinas ꝛ artes singulas.Hāc socrates rōnionē tanq̄ interrogatio ni minus congruā respuit. Quia cū interrogaret q̄d scia sit/non quid/sed quot scie sunt/enumerat. Et cuius sciētie sunt exponit: Qui enim arithme ticam dicit/nō scientiā ipsaz/sed numerādi sciam: ꝛ qui geometriā/metiēdi scientiā dicit.Deinde ri dicula rōsio est/cū per ignota reddat: Nemo eniz potest q̄ hec scia numeroꝝ uel figurarū sit/nosse/ nisi quid est sciētia:nouerit:p̄eterea supflua respō sio est. Nā cū posset paucis cōplecti ipsius sciētie rationē:dinumerādis singulis infinitū iter ingredi tur.Affert post hec p̄otagoꝛe definitionē:scientiā sensum esse dicētis.Noiem quippe p̄otagoꝛas rerū oium mensurā esse censet/existētiū quidē ut sunt. nō existentiū aūt/ut nō sunt:ꝛ quelibet cuiq̄ talia esse/ qualia cuiq̄ videtur.Quales eniz res queq̄ sunt/ta les sentiri.Quales sentiunt:tales phantasie idest sen sui interioꝛi videri.Quo effici vult ut sensus sciētia sit.In hoc sane thales milesius: homerus: epichar mus:empedocles:heraclitus: p̄otagoꝛas consense runt:Nā cū inquit thales aquā oium esse p̄incipiū: ꝛ homerus patrē oium oceanū:matrē thetidē esse/ oia ostēdūt in fluxu uersari:Nos relicq̄/quos memo rauimus/imitati/nihil esse vnq̄ / sed fieri semp vnū quodq̄ dixerūt. Unde nihil in se absolute tale potī⁹ esse q̄ tale:sed per motū:mixtionē: relationēq̄ vnī⁹ ad aliud/huic quidem tale / illi tale ꝛ fieri ꝛ videri. Quod oia in motu sint/ex eo cōstare putāt/q̄ a mo tu oia fiāt:q̄ aūt a motu oia/ex eo cōijciūt/q̄ a quo quidq̄ fit/per illud ꝛ cōseruat.Sed tam illa que ad aīam/q̄ que ad coꝛpus ptinēt.motu ꝛ exercitatione seruant/ocio toꝛpoꝛeq̄ pereūt.A moto igit̄ oia p̄te rea q̄diu celoꝝ sphere mouētur/miscentur quatuoꝛ elemēta.Quatenus ista miscētur / eatenus inferioꝛa gignunt:que post̄q̄ genita sunt/exercitatione seruan tur.hec igit̄ oia motus efficit:Addūt q̄ ex caloꝛe ge neratio caloꝛ ex motu solis uel collisione coꝛpoꝛum p̄ouenit:Nō aūt nihil p̄m seipsum vnū aliquid fit. sic exēplo inducūt:albedo ꝛ quisq̄ coloꝛ/nec oculo rū aspectus est/neq̄ coꝛpoꝛū motus: sed ex aspectu motuq̄ mediū quoddā resultat:idest talis circa ocu los passio / Et ex diuersa aspiciētis dispositione/ua rioq̄ intuendi modo/coloꝛes uarij.ꝛ alias alij/ꝛ vi dent ꝛ fiūt: Preterea radioꝝ mot⁹ uarius coꝛpoꝛa pulsans: oculosq̄ feriens / diuersas ꝛ omniformes imagines offert.Quinetiā sepe diuersis hoibus aīa libusq̄ circa idem diuersus coloꝛ apparet:ꝛ est:sepe quoq̄ eidē:ꝛ circa idē q̄q̄ nō codē:sed alio tēpoꝛe: ob nature ipsius mutationē: Opinantur igit̄ quicq̄d est/esse motū: Motus aūt species duas:Unā in agē do:in patiēdo alterā:hoꝝ motuum cōmixtione/oia ut ipsi aiunt/cōficiūtur:Euēnus specie gemini nume ro infiniti sunt:sensibile videlicet:atq̄ sensus:qui cuz sensibili fit semp atq̄ cōgredit:Quotiēs enim sentiē di vis aliqua ꝛ aliquid illi cōsonū vna coherēt/eoꝝ cōcursu duo quedā p̄oueniūt:circa id q̄ obiectum est/species sentiēda/coloꝛ/sapoꝛ/odoꝛ / ceteraq̄ hu iusmodi:circa vim aīe/sensus:Quib⁹ dissiūctis / ista nō fiūt.quo fit:ut ex his que q̄nque sensib⁹ offerunt/ nihil tale suapte natura uel tale sit: sed cū sensu con grediēs alias aliud fiat:Nihil enim agēs uel patiens p̄m seipm est:sed in alterno cōgressu utrūq̄: Quare nihil seipso vnū aliquid est:sed ad aliud ꝛ alicui sem per fit:nec est vnq̄ uerū fit/fluitq̄ semp: Hec aūt ex eo redarguit socrates:q̄ ebr̄ ꝛ hi qui phreneſim pa tiunt:ꝛ insani ꝛ doꝛmiētes:cū somniāt:necnō qui sen sus alio quodā moꝛbo coꝛruptos habēt / uera senti re se ꝛ cogitare affirmāt.cū oia tū illoꝝ visa:falsa eē dicamus:Quo efficitur ut nō oia que videtur: uera sint: In eandē dubitationē cadūt:quecūq̄ vigilantes sobr̄q̄ sentire dicimur: Nā equū ferme tp̄s somno ꝛ vigilie vicissim dam⁹. Iccirco dubiū est: utrū hec an illa potius somnia falsaq̄ sint. Qui vo apparētia oia uera esse opinanti uolūt:sic utiq̄ respōderent:q̄

uarie agentiũ patientiũue affectiones diuersa produ
cunt: ⁊ obiecta que sentiunt: agũt ſm patiẽtis ſenſus
affectionẽ: hec in vigilãte: ⁊ dormiẽte: egrotãte: ⁊ be
neualẽte alia eſt: Quapropter ⁊ alia iudicia fiũt: oia
tñ uera: qz oia cuiqz talia ſunt/qualia iudicant. Me
miniſſe eniz oportet qõ ſupra dictũ nil ſui natura ab
ſolute vnũ aliqd eſſe/ſed ad alterũ ⁊ alteri ⁊ alteri⁹
eſſe/quicquid aliqd eſt: Immo fieri quicquid fit ali
quid: eſſe vo nihil: hec itaqz ſibi inuicẽ cõſonant: ſm
homerũ ⁊ heraclitũ oia fluere: ſm protagorã reruz
oium menſurã eſſe hoiem: ſm theetetuz ſcientiã eſſe
ſenſum. Aduerſus eos ita ſocrates argumẽtatur: Si
ſenſus ſcia eſt/bruta: que magis ꝙ homo/ſenſib⁹ ua
lent/ſciẽtia preſtabũt: Itẽ ſi uera ſunt: quecũqz viden
tur: cuiuſlibet hois cogitationes eque recte ſunt: nec
ullus alio ſapiẽtior: nec hoie deus: accedit ad hec ꝙ
inanis eſſet docẽdi/diſputãdi/redarguẽdi facultas:
cũ nihil diſcere oporteat eos/qui uere de ſingulis iu
dicant: neqz inquirẽda ſint que quiſqz poſſidet: neqz
redarguendũ aliquid ſit: quãdoquidẽ cogitationes
quelibet uere ſunt: preterea ſi idẽ eſt ſentire ac ſcire:
ut videre atqz audire/cuz primũ litteras inſpiciunt
pueri nõdũ eruditi: videt eas. ſciũt igit: aut ſi neſcire
dicant: dicãtur etiã nõ videre: Et cum primũ barba
ros ſua pronũciantes audim⁹: nõdũ illius lingue pe
riti: ſicut audire ſic ⁊ ſcire que pferũt affirmabim⁹:
ꝙ ſiquis itellígere neget: neget ſimiliter ⁊ audire: Re
ſpõdebit ad ultimũ hoc protagoras: qõ videmus au
dimuſue ſcire: qõ ignoram⁹ / nec ſentire quidẽ: Ut in
litteris figurã. ſitus partiũ/⁊ colorẽ pueri videt: ⁊ vi
dentes ſciũt: Voces barbaras audiẽtes: mox acutuz
⁊ graue ut audiũt: ita ſciũt: litterarũ vo uocũqz ſigni
ficata cũ nõ ſentiãt proſus ignorãt: Cõtra illũ ſic in
fertur: Ex hoc o protagoras ſequit: ut cũ ſignificata
ſciũt alio quodã ꝙ ſenſu ſciãt: Scia itaqz aliud quid
dam eſt ꝙ ſenſus: Item ſi videre ſcire eſt: nõ videre/
neſcire erit: Quod autẽ quis vidit dicitqz ⁊ memi
nit/ſcit: Sepe vo id non videt: ergo ⁊ neſcit: quapro
pter idem ſimul ⁊ ſcit ⁊ neſcit: preterea ſi vno oculo
aliquid videas: alio clauſo nihil cernas/illud vides
pariter ⁊ nõ vides: quare litigioſus quiſpiã dixerit:
Si videre ſcire eſt/⁊ non videre neſcire: idem ſcis ſi
mul ⁊ neſcis: Adde ꝙ cũ quid eminus / ⁊ cõfuſe pro
ſpicis: vides quidẽ: neſcis tñ cũ dubites: Nõ igit ſcia
ſenſus eſt: Rñderet forte protagoras: primo quidẽ de
memoria ⁊ ſcientia diſtinguẽdo: nã cũ primũ ſentien
do quis patit/memoriter tenere incipit: deinde etiaz
nõ patiẽdo meminit: Cũ iterũ idẽ ſentit patiturqz/re
miniſcit: in primo quidez ſcit actu nõ habitu: in ſecũ
do habitu: non actu: in tertio ⁊ actu ſimul ⁊ habitu:
quare interdũ ⁊ ſcit ⁊ neſcit: Neqz tñ iſta ꝛia: Nam
nõ eodẽ modo quo ſcit ignorat: Ergo cum nõ videt:
meminit tñ: ſcit habitu: actu neſcit: Nec vo contraria
nõ ſunt: Et cũ a ſocrate dicit: alius alio ſapientior/rñ
det protagoras nõ ex eo ſapiẽtes quoſdã/inſipiẽtes
alios eſſe uocãdos: ꝙ alij uera alij falſa opinent: Nã
opinari vnũquẽqz illa que ꝺſqz patit: pati ea a quib⁹
mouet: moueri ab his que agũt: agẽ illa que ſunt: que
ſunt: uera eſſe. Ex quo oẽs opinari uera cõcludit: nõ
tñ oẽs bona atqz decora. Sapientes aſſerit eos qui
bene affecti quecũqz offerũtur/ut bona ſuſcipiũt bo
naqz ſibi putãt/⁊ ut putãt/ſunt. Inſipiẽtes illos qui
male affecti/mala iudicãt/⁊ mala ſibi ſunt/que iu
dicãt: Cõtra id qõ dicitur: oẽs uera opinari: ſic ſo
crates: Accidit in omni vita ⁊ ſingulis facultatib⁹
ut exiſtimemus in quibuſdã nos metipſos uere iu
dicare: in nõnullis alios: quiſqz enim facultatẽ ali
quã pfitet: ⁊ alteri in aliena arte cõcedit: Aut exi
ſtimatio hec uera aut falſa eſt: Utrinqz ſequit / nõ
oẽs hoies uere putare: Nã ſi uera exiſtimatio illa
ueruz erit ꝙ quidã in multis uere iudicant/in qb⁹
nos falſo opinamur. Nõ oẽs igit uera opinantur:
Sin falſa: ergo in hoc ſaltẽ ſepe decipimur: quare
nõ ois opinio uera: quinetiã ſepe cõtingit / ut que
vnus ut uera cogitat: ab oium alioz opinione ab
horreãt. Illa igit illi uera: falſa alijs videbuntur.
Erũt igit falſa tñ plus ꝙ uera/quo plures ſunt qui
bus falſa ꝙ quibus uera putãtur. Nõ ergo mẽſu
ra rerũ ille/ſed alij: Quare nõ oẽs menſura reruz
oium ſunt. Itẽ protagore ſententia / ꝙ ois opinio
uera ſit/paradoxon eſt ⁊ preter eiuz ferme inniaz.
Ex quo omne pene genus hoium falſam eius opi
nionẽ cẽſet: ꝙ ſi uera eſt omnis opinio: uerũ ⁊ hoc
vniuerſale iudiciũ: ergo ut falſa putat ita ⁊ eſt pta
gore ipſius poſitio: qua dicit oẽm opinionẽ eẽ ue
ram. Nã ſeipſam ita dicẽdo/falſam eſſe concedit:
Et ſi dixerit falſo putare illos: qui ab eius dictis
abhorrẽt/hinc quoqz idẽ ſequit: nõ omnez ſcilicet
opininẽ eſſe uerã: preterea qui ignorat/mẽſura ei⁹
qõ ignorat eẽ nequit. Qui dubitat ignorat/oẽs ho
mines dubitãt: multa ergo ignorant: Non omne
itaqz oium mẽſura ſunt. Cũqz dicit / qualia cuiqz
ſingula videtur/talia ſunt: aberrat. Que nãqz me
dicine artis ignaris / ſalubria corpori noxiaue vi
dentur/nõ ſemp talia ſunt: ſepe illos opinio fallit.
⁊ que utilia uel noxia in rei. p. adminiſtratione ci
ues deliberãdo decernũt/nõ ſemp rei. p. talia ſunt.
Obſunt enim multa que profutura ſperabant: ⁊
que nocitura / pſunt. Quod ſi ipm ſalubre ⁊ utile
nõ ſola opinione hoiumqz cõſuetudine cõſtãt ſed
aliquã ſuapte natura ſubſtantiã hñt multo magis
honeſtũ ipſum atqz bonũ: bonũ quippe utiliũ prin
cipium eſt ⁊ finis. Quapropter nec in his que ad
corporis curã / nec in his que ad aiam: ⁊ rei. p. gu
bernationẽ ſpectãt / qualia cuiqz ſingula videtur/
talia ſunt. Etenim ſi quecunqz videnẽ talia eſſent:
quotiẽs quis futura prediceret / uere nimiũ preſa
giret: qõ quidẽ falſum eſt: Raro enim futura talia
ueniũt/qualia cogitant. Et ſiqs de futuris iudicat
nõ quiuis id agit/ſed artifex de his que ad eius ar
tẽ ſpectant. Ut futurã febrẽ medicus potius ꝙ mu
ſicus / futurã cõſonantiã muſicus melius ꝙ medi
cus preuidet. His veniqz cõfutatis: occaſionem ſu
mẽs ſocrates a libertate: uel ſeruitute loquẽdi/de
libertate philoſophãtiũ: ⁊ ſeruitute ciuiliũ ac rhe
toꝝ diſputat: Qualis ſit utrozũqz vita: ꝙ philoſo
phi finis eſt/ab humanis malis ad ſupna bona cõ
ſcẽdere: De pmijs eoꝝ qui celeſtia petũt: penis eo
ruz: qui terrenis inhiãt. Qua digreſſione peracta
ad propoſitã queſtionẽ reuertit. Eius fundamẽtũ
erat heraclíti ſentẽtia ꝙ oia moueãtur. Cuius con
trariũ parmenides: ⁊ melliſſus: ⁊ eleates: zeno ſen
ſerũt. Omne eniz vnũ ⁊ immobile poſuere. Quo
rum dogma Plato in libro de vno rerum omniũ

Genera Motus

principio/quē traduximus/exponit ⁊ approbat: Contra vo heraclitū ⁊ protagorā a mot⁹ diuisione disserere icipit. Mot⁹ duo sunt genera. Unus fm locū motus: fm rei naturā alter. Latio illa. altera ratio ista dicit: Lationis spēs due: trāsit⁹ ⁊ circulatio. Quia uel de loco ad locū fit trāsitus: uel circa locū vnū eūdēq; circuit⁹. Mot⁹ vo in ipsa rei mo te natura/aut fm substantiā/aut circa quātitatez uel qualitatē efficit. Si fm substantiā ad ipsuz esse quid mouet/generatio: si ad nō ee/corruptio. Secundū quātitatē: ad maius incremētuz/ad minus decrementū dicit. Motus qui de qualitate in qualitatē/affectio nominat. Sortitur deinde uaria exuarūs qualitatib⁹ nōia. Nā qui ad calorem calefactio: ad frigus frigefactio. ad colorem coloratio: similiterq; de ceteris. Distinctione premissa querit socrates. si mouētur oia: utrū duobus illis motus generibus singula/aut vno quodā multa: duobus alia moueant: si vno quodā multa: sequitur nō magis illa moueri q̄ stare. Nā si modo quodā mouētur/quodāmodo ⁊ quiescūt: Opinio vo illorū nō id vult: sed oia oino sine ullo statu moueri: quo fit ut oibus motibus agitētur. Ergo oū res e loco ad locū ferūtur/ex affectione interim in affectionē iugiter transeūt: ut ex calore in frigus: albedine in nigredinē uel contra. Queriť utrū sub vna quadam istarū forma aliquātulū maneāt/nec ne/si manēt/sequtur ut nō ois status sit expulsus: Si nō permanent/oū quid calidū aut albū pronunciať/desinit calidū esse uel albū. Immo priusq̄ pronunciatio incepta desinat: desinit cē forma. Unde nihil vnq̄ uere pronunciať aut percipit: nec magis calidum illud q̄ nō calidū: albū q̄ nō albū est predicandū: cū in nullo consistat: ⁊ sit ⁊ non sit: pariter oū profertur. Quā ob causam reruz forme nobis ignote sūt. Idē de sensu dicēdū. Nā nec visus in visione/nec in audiendo auditus momentum permanet. Quocirca nō magis videre aut audire: q̄ non videre ⁊ nō audire cōtingit etiā dum videre ⁊ audire nos profitemur. Ex quo sequiť ut sublatis sensibus sublata sit ⁊ sensuū ueritas: qua sublata/nullo modo dicēdū sensum sciam esse. Addit ⁊ aliam rationē: ad cuius intelligentiā aduertendum est: q̄ Plato nullā corpori cognitionē tribuit: quēadmodū nullā vitā: qō viuit: id sentit. Uiuit aīa/⁊ anima sentit. In corpore autē nec vita nec sensus: sed vite sensusq; opa declarant. Ideo quos sensus q̄nque alij uocant/ipse organa quinque sensus appellari vult: nihilq; his instrumentis sentiri: sed per hos quasi meatus ab vna quadā aīe vi sentiri singula putat: quē sensum cōmunez uocat: in quē vndiq; e singulis corporis organis: ut ad centrū circuli e superficie linee/varie passiones ifluūt. Colores qui dē per oculos: per aures soni: per nares odores: sapores q; per linguā. Beniq; per totū corpus/calor: frigus: humidū: siccū: graue: leue: molle: duruz: lene: asperū: rarū: dēsum: acutū: similiter ⁊ obtusū. q̄ aīa/ista non multis/sed vna vi sentiat/patet: q; sentiēdo colorē dicimus nō esse uocē: ⁊ saporē sentiēdo/nō esse odorē pronūciamus. Nō pōt aliud ab alio distinguere/qui nō utrūq; cognoscit. Nullum organū eadē que ⁊ aliud organū porrigit/⁊ si eadē/non eodē modo: Iccirco eorū que sentiunť/distinctio/nō in organis est: sed in vna quadam vi aīe percipiente singula: ⁊ singula simul a singulis distinguēte: Que cū ipsa hec oia sola possit/qō nec etiam peripatetici negāt/q̄d multis sensibus opus est: Hic sensus quē cōmunē uocāt/oibus aīalibus statim natis ineſt. Preter quē est ⁊ alia vis: quā phātasiā opinionē/cogitationēq; noīat. Cuius officiū est/de his que cōmunis sensus per organa quinque sensit/iudicare nō quale solū/sed q̄d sunt: q̄ eoq; vnūquodq; idem est secū: ab alio aliud: Unū seorsum/iūcta vo si mul/duo uel tria: similia itē ⁊ dissimilia bona uel mala. pulchra/turpia/utilia noxia: ⁊ ab vno in aliō rōcinando percurrere: aliud applicare cū alio/⁊ preterita ⁊ futura cū pñtib⁹ cōparare. Itaq; hac vi essentiam: vnitatē: numerū. Idē: alterū similitudinē: dissimilitudinē: pulchrū: turpe: bonuz: malū: utile inutile iudicamus: Quod q̄dē iudiciū cū nō statim natis adsit/sed lōgo post tpe/nec oibus aīalib⁹: sed q̄busdā/patet q̄ alia quadā vi preter cōmunē sensum ista percipimus. Hāc phātasiā perfectā ⁊ opinionē nūcupat: Que tū ipsa non sufficit: Nā hec oia propzio quodē ⁊ particulari modo/certo sub tpe locoq; ⁊ cōdictione iudicat. Scimus autē nos de hisdem in genere ⁊ vniuersali modo etiā iudicare/nō quid nunc homo iste uel ibi hoc utile/uerū quid ipa semp humanitas/quid passim utilitas ipa sit. Idcoq; alia vi opus est/que vniuersales rōnes rerū generatim percipiēs de vna discurrat in aliā/discurrendoq; argumentetur: Nō quidē in nobis fieri dum syllogismos nectim⁹/nemo dubitat. Hāc rōnē uel cogitationē dicim⁹ vniuersalem/cū opinionē ipsaz/particularē rationē cogitationēq; nuncupemus. Ad hāc deniq; mens accedit: que oēs rōnes rerū non discursu sed simplici stabiliq; intuitu percipit/nā supra motū ac tēpus/stat⁹ ⁊ eternitas esse debet. Mot⁹ q̄dē ⁊ tps in ratione in mente status est ⁊ eternitas. Nō enim aliud post aliud discit: sed simul oia tenet. Supra mētē ipsa aīe vnitas est summi boni caracter: qua nō rerū rōnib⁹ ideisq; sed primo rerū oium principio qō ipm vnū est/iungit. Cum oēs aīe vires que in cognitione uersant enumerate sint/⁊ scīa in cognitione cōsistat/in qua potissimū vi scia sit/videndū. Sensui q̄dem non cōuenit: ut multis iā rōnibus pstitit: ⁊ hac precipue: quia sensus ille cōmunis essentias rerū non iudicat: sed passiones quasdam corpoz solūmodo percipit. Quisq; ignorat essentiā/ignorat ⁊ ueritatē: Qui ueritatis est expers/a scia nimiū alienus. Non ergo in sensu scīa: ubi aīa nō per se sed per corpus percipit: atq; ideo sepe decipit. Sed in phantasia forsitan ⁊ opinione consistit. Ubi essentias iam pcipim⁹: ⁊ aīa per seipa sine corporis ministerio iudicat. Atq; hec sīa sco loco theeteto placet: q̄ scia sit opinio: non quelibet tñ/sed opinio uera. falsa aūt opinio/ignorātia: Cū vo theetet⁹ opinionē in duo distinxisset/ueram ⁊ falsam quesiuit ilico socrates quomodo falsa opinio esse possit. Unūq; supponit: Quod quisquis opinat/aut ea que nouit/aut que nō nouit opinatur. Un in hūc modum rōcinat: Qui opinat falsa/nunq̄ ex eo falsa opinatur/q̄ putet aliqua que nouit/alia quedam esse que etiā nouit: Nam qui utraq; noscit/aliud pro alio nunq̄ accipit: Neq; que nō nouit: alia

quedã que nõ nouit: Nihil enĩz de illis quis iudicat: que nunq̃ in cogitationẽ uenerũt. Neq̃z qõ nouit id qõ nunq̃ nouit. Aut cõtra qõ non nouit id qõ nouit esse: Quis enim pro ignoto notũ uel pro noto ignotũ accipiat: Mis igit modis opinari falsa/nullus puto se videt: Forte vo alio quodã pacto falsa hoies opinantur cũ ea que nõ sunt/opinant: Ex quo falsa opinio erit/ea que non sunt opinari: Sed neq̃z id fieri põt: Quisq̃s enim videt/vnũ aliquid videt: qui vnuz aliquid videt/existẽs quoddã videt: qui vo non existẽs videt: nec vnũ aliq̃d: Qui nõ vnũ aliquid/nihil. qui nihil videt: nec videt quidẽ: Ergo aut nõ videt: aut qõ est/videt: Similiter de auditu ac ceteris sensibus affirmare possum⁹: Quãobrẽ cũ opinio sensum sequat/quicũq̃z opinat vnũ aliq̃d opinat: qui vnum aliq̃d opinat/existens aliquod opinat: Ergo qõ est/opinatur: qui vo non existens: etiã nec vnũ aliq̃d: Si non vnũ aliq̃d/nihil igit: Si nihil opinat: nec opinat quidẽ: Itaq̃z aut non opinat omnino: aut qõ est opinatur: Quapropter neq̃z hoc modo falsa aliq̃s opinabitur/q̃ que nõ sunt opinet: Accedit modus alius quo cõmutatio fit ita ut aliud pro alio accipiam⁹: ut pro pulchro turpe: et pro utili inutile: qõ quidẽ socrates ita refellit: Opinari secũ ipso loq̃ est: dũ nobiscũ met interrogamus: rñdemus: affirmam⁹: atq̃ negamus: Nec est locutio hec ũtrinseca extrinseco sermone deterior: In extrinseco vo sermone nullus vnq̃ dicit qõ turpe est esse pulchr̃: et qõ homo/bouẽ eẽ: qõ par/impar: aut huiusmodi aliq̃d: Quare multo minus cogitando asseret: horr̃ vnũ aliud esse: Nam aut nosci utraq̃z: aut alterum solũ: Si utraq̃z: nunq̃ utiq̃z cõmutaret: si alterũ: neq̃z sic etiã: qõ enĩz cognoscit nunq̃ pro illo qõ nõdũ in cogitationẽ uenit acciperet: quo fit ut nõdũ inuẽtũ eẽ videat/quomodo falsa opinio nobis insit: Utitur hic Plato et in philebo sophista atq̃z menone sex noibus ad eãdẽ viz anime pertinentib⁹/ad sex illius officia significãda: Nã cũ post sensuz cõmunẽ aia: eadẽq̃z et cõmunis sensus apprehendit opinãte potẽtia percipit/prima ipsa perceptio: imaginatio dicit: Ut apprehẽsa conseruat memoria: Ut iterũ que seruauit: in seipa resumit reminiscentia: Et cum resumẽdo de alio in aliud quasi quadã ratiocinatione discurrit cogitatio: Postq̃ vo discursu peracto affirmat aliq̃d uel negatur opinio. At vo cũ opinione percepta per sensum atq̃ memoriã/aia cogitatione refingẽs ita in hec respicit uelut in illa a quibus ista manarunt: et que imagines sunt: res ueras esse putat picturã quãdã et phãtasiam Plato noiat: Et cũ cerea inducit effigiẽ: cerebri naturaz neq̃ intelligit. Nõ enim dixit in corpore: sed in aio cerea effigiẽ eẽ: Cũ vo in incorporeo nihil sit corporale per translationẽ quãdã operũq̃z simulitudinem pot⁹ q̃ ita ut uerba sonãt hec itelligẽda sunt: Neq̃z in corpore figi vult rerũ imagines: neq̃z in aio ab externis obiectis effingi: Sed uel ex natura sua habere illas aium: uel occasione ab externis motib⁹: corporisq̃z passionib⁹ sumpta in seipsum sua vi formas rõnesq̃z concipere. qui de his dubitat: plotini summi interpretis cõmentaria legat: Mis expositis ad opinionis falsę modos redeundũ est: Inducit plurimos socrates et multos respuit: Et ut sophistarũ fastum reprimat: sepe que cõcessa ab illis sunt: iterũ atq̃ iterũ confutat: Tandẽ ex Platonis mẽte colligẽdũ est: q̃ quãdo sensibile quoddã primo nobis occurrit ciusq̃z occursu sensus in nobis efficit: et a sensu memoria: ac deinde rursus idẽ nobis obũcit memoriã precedẽtẽ cũ sequẽte sensu cõponim⁹: et in his iam dicimus: Socrates/equus/ignis/ceteraq̃z huiusmodi: Atq̃z hec opinio quedã nũcupat/componentibus nobis precedẽtẽ memoriã/cũ recẽte sensu. Et quotiẽs hec que colligãtur/inuicẽ cõsonãt/opinio uera existit: si dissonãt/opinio falsa. Nã si quis dũ socratis speciẽ in memoria seruat: Platonem ipsum offendat/putetq̃z se ob quãdã similitudinẽ/socrati rursus occurrere: postmodũ Platonis sensũ uelut a socrate hauriẽs/memorie socratis ipsum accõmodet/opinio falsa resultat. Atq̃z hoc pacto opinio falsa fit: ex collatione sensus ad cogitationẽ: fit et alio modo: collatione cõmutatio neq̃z cogitationis vnius ad alterius cuiusdã cogitationẽ: põt enĩz quis numerorũ quorũdã species: que in memoria/latẽt etiã absq̃z presente sensu/cogitãdo inuicẽ permutare: ita ut. xij. pro. xj. et cõtra xj. pro duodecim capiat. Verũ dubitatio quedam suborit. Nã quicũq̃z spẽs seruat: scit ea/quoz species habet: hos ergo scit numeros. Sin cõmutat/ignorat: Quare simul eadẽ et scit et ignorat: Rũdẽdũ nõ esse absurdũ/ut is qui vno modo scit/ignoret alio: Nã is habitu q̃dẽ scit/actu ignorat: Quo circa his nihil impediẽtibus/due falsę opinionis spẽs inuente sunt. et paulo ante expositę: Oritur et alia dubitatio: Quia siquis dũ sciẽtias duoz quorundã habet/cõmutãdo falso opinet: et alterũ pro altero capiat: videt rẽ ipsam cuius habet scientiã ignorare/et qõ deterius est: scia ipsa: nõ ignorãtia ignorare: cũ ipsa scia cõmutationis causa sit: ignorantie cõmutatio: Quod si ita est/cũ scia ignorare nos faciat/nihil prohibet quin ignorãtia scire efficiat: Rñdet ad hec theetet⁹ ponẽdã in aio insciẽtie sicut et sciẽ spẽm: et qui alterã pro altera capit falli: Atq̃z ita per ignorantiã potius q̃ per sciam ignorari: Rñsio hec minime sufficit/quin eodez modo quo et supra queret: si cõmutat eas inuicẽ species/utrũ cognoscat utrãq̃z: aut ignoret: Aut alterã norit: alterã ignorauerit: Un̄ supior cõtrouersia oĩs redibit: Itẽ si ponẽda species qua sciẽtia noscit: et qua insciẽtia: iterum species alie: quib⁹ species ipse noscũtur: ponende sunt: et alie rursus: quibus ille: Atq̃z ita in infinitũ pgrediemur. Quocirca nõ ita sed aliter rñdendũ: Nã dicẽdũ erat: ut socrates supra tetigerat. q̃ non rerũ notiones permutationis cause sunt: sed confusio notionũ: negligẽtia diuturna. externa similitudo haud exacte discussa: Nõ ergo sciẽtia immo cõfusione/negligẽtia: deceptio neq̃z ignorare videmur: q̃ q̃ ista haud absolute iudicari prius possunt. q̃ qd est scia. fuerit declaratuz: Nã per lucẽ tenebras: per sonum silentiũ. per bonũ malũ. per uerũ falsuz dinoscimus: Ante igit quid scia est: definiendũ videtur: q̃ falsa opinio declarãda: si perfecte illã cõprehẽdere cupim⁹. Hinc theetetus: sciẽtiã esse uerã opinionẽ asserit: Quod quidẽ ex eo cõfutat socrates q̃ oratoria facultas persuadet: nõ docet: qui psuadet opinionẽ inducit: et opinionẽ uerã: cũ uera refert: neq̃z tamẽ sciẽtiã:

Mã de his que in motu sunt semp̃. ⁊ alias se aliter hñt certa nunq̃ scia est: Talia vo sunt humana negocia: de quibus oratores agũt: psertim cũ sepe ad ea credẽda auditores inducãt / de quibus ipsi dubitant: ⁊ quibus nunq̃ interfuerunt: addit post theetetus leucippi ⁊ cirenei theodori definitionẽ: Scia est opinio uera cũ rõne: ⁊ iccirco que rõnem habẽt/sciri possunt: que ratione carẽt: minime: Et prodicus chius leucippũ imitatus: elemẽta rerũ: quia simplicia sunt: propterea q̃ sine rõne: ignota esse asseruit: cõposita vo cũ rõnẽ habere possint / nota. rationẽ quidẽ definitionẽ ⁊ oratiõnẽ quãdã declarantẽ rei substantiã proprietatẽq̃ intelligũt: Que quia plura includit subiectui: predicatũ iterdũ etiã copulã idest uerbũ ⁊ noia: cõpositũ quoddã significat: Elementũ vo simplex: Jdeoq̃ rõnis expers ⁊ ignotũ relinquit: Duo que dicta sunt: socrates cõfutat: prius quidẽ posteri⁹ hoc/quo dicit elemẽta: quia simplicia/Jgnota: que ex his effecta sunt: q̃ cõposita: nota: Deinde prius illud: q̃ scia sit cũ rõne opinio uera: Et exempli causa pro elemẽtis litteras accipit: pro cõposito syllabã. Verũ que de his tradit: de reb⁹ oibus intelligi vult: Prima cõtra illos ratio est. Quia quẽadmodũ cõposita ab elemẽtis dependẽt: Jta cõpositoq̃ cognitio ab elementorũ cognitione perficit: Neq̃ enim sine causa/que a causa sunt/cognosci possunt: Qua propter impossibile est/ignoratis elemẽtis scire cõposita. Jtem sume cõpositũ quoddã ut ecce: So. primã nominis socratici syllabã: Utrũ syllaba hec utraq̃ elemẽta est: An vna quedã spẽs ex elementis cõgrediẽtibus nata? Si utraq̃ ergo quisq̃s syllabã hãc/So. nouit: utraq̃ elementa nouit. Jnterrogatusq̃ q̃dẽ est So/s/⁊/o/rñdebit. Et si/s/⁊/o/ ignorabit. So. nunq̃ cognoscet: Nã qui utrũq̃ nescit/nescit ⁊ ambo: Jmpossibile igit est ignoratis elemẽtis cõposita nosse. Sed dicet forte aliq̃s syllabã ⁊ vnãquãq̃ spẽm nõ elementa: sed vnũ quiddam preter illa existere. Quẽ socrates sic interrogat. Utrũ spẽs hec ⁊ syllaba partes habeat nec ne. Si habet/totuz quoddã est ⁊ omne: Totum vo ⁊ omne nihil aliud est q̃ partes oẽs: qõ in numeris patet. Eteniz totus numer⁹/nihil aliud est/q̃ oẽs quas ptinet vnitates: atq̃ ita spẽs hec cõstabit ex partibus: ⁊ partes coipso qõ erũt/totius erũt. Sicut ergo nota spẽs/ita ⁊ elemẽta cognita. Nam si spẽm noscit/totũ ⁊ omne noscit. Si totũ ⁊ omne/nullã ipsi ex partibus eius deesse cognoscit: Ergo singulas scit partes habere: singulas itaq̃ noscit: quas si ignorarit / utrũ oẽs assint/nec ne scire nõ poterit. Jmpossibile igit ignoratis elemẽtis spẽm noscere: At sic̃q̃s dixerit spẽz ipsaz vnã/partes nullas habere/ex eo q̃ elemẽta quibus cõstat partes ei⁹ nõ sunt / sequit ut simplex ⁊ ipartibilis sit: quare sicut elementũ quia simplex / ignotũ dictũ fuit/ita ⁊ spẽs ipsa q̃ simplex/ignota eẽ dicet: Jdeoq̃ nullo modo fieri potest/ut ignoratis elemẽtis spẽs que ex his fiũt/noscantur. Quod ex eo quoq̃ perspicue patet/q̃ in singulis artibus fundamentũ cuiusq̃ artis intelligẽde: est: elementa rerũ ipsarũ de quib⁹ ars ipsa agit/cõprehẽdere. Alioquin labor oĩs est irritus. Hoc deniq̃ cõfutato/socrates iam principalẽ ꝓpositionis partẽ refellere incipit. ubi dicebat. sciam eẽ opinionẽ uerã cũ rõne. Tria enim rationis nomine significari possunt: aut oratio: aut per elemẽta rei discursus: aut definitio: Si primũ/omnis opinio scia erit: Siue enim uera seu falsa opinemur q̃ sentim⁹ sermone proferre ualem⁹. ergo rõne opinabit/etiã qui falsa opinabit: Si secũdũ quotiẽs q̃s per elemẽta discurret scire dicetur. Jd vo iccirco falsum est: quia elemẽta discurrẽdo trãsponere potest: ordinẽq̃ peruertere: ⁊ elementũ vnius rei in aliam quãdã referre/⁊ vni elemẽtũ alterius accõmodare: Qui vo ista cõfundit/scire nõ est dicẽdus: Si tertiũ/idest definitionẽ intelligit/⁊ sciam uocat opinionem uerã cũ definitione/sic cõtra illũ argumẽtamur. Definitio interpretatio differẽtie est. ideo quicũq̃ definit: preter rei cõmunia differentiã propriã assignat. Sed qui socratẽ uere ⁊ theetetũ opinat: utrũ differẽtias opinãdo socratis ⁊ theeteti pcipit: nec ne: si non percipit nec uere opinat / nunq̃ enim alterũ ab altero uere distinguerẽ/nisi differẽtias utriusq̃ dinosceres: Ergo eoipso quo uere opinat differẽtias callet: Quare nihil opus est preter opinionẽ uerã/addere rõnem idest differẽtie notionẽ. Verũ dicet forte quispiam in ipsa opinione sensum quendam imaginationẽq̃ differẽtie includi: potⁱ⁹ q̃ certã differẽtie nãlis intelligẽtiã: Jdeoq̃ addẽdũ esse in scie definitione/differẽtie itelligẽtiã. Cõtra hũc ita socrates argumẽtat: Absurda pfecto definitio est / qua idẽ per idem describit. Cũ vo dicim⁹ sciam esse opinionẽ uerã cũ rõne idest cũ differẽtie intelligentia: sciam per sciam definimus: Nã intelligẽtia differẽtie: differentie scia est: vnde scia erit opinio uera cũ sciẽtia differentie: qõ dictu ridiculũ est. Ex his oib⁹ iã false sophistarũ definitiones redargute sũt. Prima que dicebat: sciẽtiã eẽ singulas que discũtur/facultates. Secũda/que sciam esse sensum. Tertia sciam esse opinionẽ uerã. Quarta sciẽtiã esse opinionẽ uerã cũ sermonis prolatione. Quinta opinionẽ uerã cum discursu per elementa. Sexta opinionẽ uerã: cũ differentie imaginatione. Septima opinionẽ uerã cum scia differentie. His deniq̃ redargutis videndũ est: quid Plato doceat. quippe in sexto li. de re. p. brontinũ ⁊ architam pithagoricos imitatus/duo rerũ genera ponit: intelligibile scilicet / ⁊ sensibile. Illud stabile ⁊ incorporeũ: hoc mobile corporeũq̃. Viã ad illud noscendũ rõnem uocat: viã ad hoc sensum/notionẽ cõmunem illius/intelligẽtiã huius opinionẽ. Sed utrũq̃ gen⁹ bifariã diuidit. Vult enim esse intelligibile primũ ⁊ secundũ: in eo ideas: idest diuine mentis spẽs notiones q̃ mẽtes alias ⁊ animas cõtineri. in hoc numeros ⁊ figuras: Numeri quippe ⁊ figure q̃uis incorporalia sint: tñ quia diuisionẽ aliquã suscipiũt/nõ pari dignitate qua impartibiles substãtie. cẽsenda sunt. Illoq̃ cognitionẽ proprio noie intellectũ: hoq̃ cogitationẽ intellectualẽ uocat: sensibile quoq̃ pari diuisione partit in primũ scilicet ⁊ secũdũ: In primo locat corpora oia corporeaq̃: In secundo vmbras ⁊ imagines corpoq̃/siue in aqua siue in speculis appareant. Et eas ita se habere ad corpora: ut mathematica ad diuina existimat: perceptionẽ corporeuz/crũ delitatem propie nominat: vmbrarum/imaginationez. Deinde circa vmbras corpoq̃ uel corpora/uel

Rerũ Genera Duo

mathematica sciētiā esse negat: sed in solo intellectu diuinoꝝ eā locat. Quod ꝛ in hoc dialogo significauit in principio: cū sciam ꝛ sapientiā idē esse propo neret: Nā sapiētiā esse diuinoꝝ contēplationē ubiq; testat. Quo vō differat intellectus ipse idest scia ab opinione: in libro de natura his uerbis ostendit. Si itellectꝰ ueraq; opinio due res sunt: necesse est ideas per semet intellectu potius q̄ sensu cōprehendi. Sin vō ut q̄busdā videt uera opinio ab intellectu nil differt/oia que corpora sentimꝰ: certa hūda sunt. Sed opinor duo esse dicēda / propterea q̄ utraq; magna differētia distat: q̄ppe quoꝝ alterū doctrina nobis insinuat/alterū persuasionis assumptio. Alterū q̄dē semp cū rōne uera: porro sine ulla rōne alterū: Alterum eorū nulla rōne transducibile: alterū nutans in certumq;. Quid: q̄ recte opinionis ois homo particeps: Intellectus autē dei proprius/ꝛ paucorum ad modum electorum hoīum: eadem ferme in menone phileboq; testat. Quid ergo scia est: Diuinarū rerū certa rōne cōprehēsio. hec in intellectu/ p̄mo ac semper: In rone secūdo/nec semp. Nam ratio cū inter intellectū opinionēq; media sit: quotiēs ad inferiora porrigit: opinionis replet errorib⁹: ꝛ diuina cogitare desistit. Cū vō ad mentē sui ducē cōuertitur/diuinorū cognitionē haurit. Quā proprio noie in mente sapientia: in rōne reminiscentiā Plato nūcupat. Et ideo de obstitritia facultate per quam reminiscimur. hoc in dialogo disputauit: ut nō modo q̄d scia sit/uerūetiā quomodo acquirat intelligeremus. Immo ꝛ vnde sit ꝛ per quē explicuit: oū diceret: socratē dei iussu obstitritio munere fungi: Est ergo scia: diuinorū certa rōne cōprehēsio: in mēte residēs: in rōnez profluens: a deo mēti inserta: a dialectico p̄ceptore in rōnem deo aspirāte reducta: rationē in mentē diri gens: mentem cum diuinitate coniungens.

¶ Platonis Theetetus de Scientia.

EVCLIDES: TERPSION: SOCRATES: THEODORVS: THEETETVS. EVCLI:

In 1Bmo Greco pagina 93

Super o terpsion/an pridem rure uenisti: TER: Iampridē/ac te in foro que siui: ꝛ mirat⁹ sum q̄ te repire nequaq̄ potuerim. EVCLI: Non erā in urbe. TER: At ubi: EV: Cū in portū descēdissem/offendi theetetū/qui corintho e castris athenas ferebat. TER: Viuus ne an mortuus: EV: Semiuiuus: vulneribus enim quibusdā afflictus est: ꝛ qō deterius: morbo etiā diuturno in castris est cōfectus. TER: Num dysinteria: EV: Hac ipa. TER: O qualē virū refers in discrimē positū: EV: Preclarū admodū atq; optimū o terpsion: nā paulo ante nōnullos audiui: qui eū circa rē militarē miris laudib⁹ extollebāt. Nec mirū id videri debet. immo lōge magis mirandū esset/si cōtra se haberet. TER: Cur nō diuertit megarā: EV: Properabat domū: Ego enim ꝛ cōsului ꝛ obsecraui. Ille noluit. Quinetiā comitatus ipm / cū ab eo discederē recordat⁹ sum socratis / atq; admiratus q̄ diuine ꝛ sepe alias/ꝛ de hoc maxime uaticinatus fuerit. Nā paucis diebus anteq̄ e vita decederet: obuiā fact⁹ theeteto adhuc adolescētulo/cū eo disseruit/eiusq; indolem ꝛ probauit ꝛ admiratus est. Deinde mihi athenas profecto rationes disputationis illius auditu maxime dignas singulas enarrauit/atq; insup addidit/prestātē omnino virū futurū: si adoleuerit. Ac uera nimiū predixisse videt. TER: Certe: sed qui nā sermones num referre potes: EV: Nō uerbis per iouē: sed litteris. Etenim reuersus domuz statim cōmētarijs eos perstrinxi: deinde per ociū reminiscēdo/latiꝰ scripsi. Et quotiēs athenas pficiscerer: siqd excidisset/socratē interrogabā: atq; huc rediēs emēdabā. Quo factū est/ut vniuersa pene disputatio illa cōscripta sit. TER: Vera loqueris: Audiui enim hec a te pridē: ꝛ ista nosse cupiens: te quesiturus huc sepe accessi. Quid ergo nūc obstat/quo minus percurramus: Enimuero quiete mihi opus est: Nā ex agro ueniens / defessus sum. EV: Ego quoq; erineū usq; theetetuz comitatus sum: Quāobrē libēter admodū requiescerem. Eamus ergo: Nobis enim sedētib⁹ puer aliquis perleget. TER: Probe. EV: Hic o terpsion liber est: nō ita cōpositus: quasi socrates mihi referat/ut reuera retulit: sed quasi cū illis psens disputet: quibus cū disputasse mihi narrauit: hos autez geometrā theodorū ꝛ theetetū fuisse dicebat. Ne igit molestū esset/si inq̄/ꝛ inquit / cōsensit ꝛ negauit/sepius interponeret/his vitatis socratē ipsuz vna cū illis disputantē induxi. TER: Scite euclides: heus tu/accipe librū ac lege. SO: Si cyrenei o theodore preceteris cure mihi eēnt que ad eos spectāt / abste potissimū exq̄rerē siq̄ illic iuuenes geometrie aut alteri philosophie studio ardenter incūberēt. Nunc aūt magis nostros q̄ illos amo. potiusq; intelligere cupio/qui nā e nostris iuuenibus in viros probos euasuri merito videantur. Hec ipse pro viribus semp exploro: ꝛ ab alīs: ad quos iuuenes pfluere video/sepe pcontor. Le aūt nō pauci septant ꝛ merito. Nā ꝛ aliorū gratia ꝛ geometrie maxime concursu dign⁹ eē videris: Si quē igit nactus es memoratu dignū. libenter audirē. THEO: Atqui o socrates ꝛ me referre ꝛ te auscultare decet: qualē e uestris ciuibus adolescentē inuenerim: Qui si formosus cēt: laudare illū uererer / ne cui forsan illi⁹ amore capt⁹ videri possez. Nūc autē ne mihi succēseas neq; turbes: nō enim est pulcher: Similis tibi est/simo naso ꝛ prominētibus oculis: q̄uis minus ille q̄ tu in his modum excedat: libere tecum loquor: scito in primis me nullū adhuc adolescētulū reppisse: licet cū multis uersatus fuerim/taz mirabili nature felicitate donatū. Difficile admodū est: repire hoīem ingenio sum simul: ꝛ pre ceteris māsuetū atq; virilē: Equidē nec fuisse vnq̄ existimo: nec esse video: qui ita natura sint instituti. Ceterū acuti ut iste sagaces q̄ ꝛ memorioſi: ꝛ dociles: ut plurimū in iracūdiā impetusq; precipites sunt: prorūt enim atq; raptantur: quēadmodum sine retinaculis naues: ꝛ furiosi potius q̄ fortes existūt. Graues autē sepe cum ad disciplinas se conferūt: segnes: torpentes obliuioſi sunt. Iste vō ita leniter/libere/suauiter/expedite maxima cū mansuetudine ad disciplinas questiones q; gradit: ut nec lubricus quietusq; olei fluxus mollior ꝛ suauior videat. ꝛ ut mirū sit tantū ingeniū tā mature ista pagere. SO: Optima nuncias: sed cuius

sed cuius nostroꝝ ciuiũ filius est: THEO: Nomẽ quidẽ eius audiui: sed e memoria excidit. Est aũt medius ille eoꝝ qui ꝓtra nos ueniũt paulo ante in platea: que extra menia est: is ꝛ socij sui quidã vncti luserũt. Nũc peracto ludo: huc aduẽtare vidẽtur. Aduerte utrum agnoscas/nec ne: SO: Agnosco eqdẽ. suniẽsis euphronij filius est: viri o amice ꝓculdubio talis/qualẽ tu filiũ figurasti: ꝓbatissimi ante oẽs: qui patrimoniũ amplũ reliqt: sed nomen pueri nõ audiui. THEO: Theetet⁹ o socrates nomen est: patrimoniũ aũt eius tutores dissipasse vident: Verũtñ liberalitate mirifice pollet. SO: Generosum hoiem narras: iube huc illũ accedere: ꝛ nobiscum sedere. THEO: Fiat o theetete/accede huc ad socratẽ. SO: Veni obsecro theetete/ut me ipsum aiaduertã: qualẽ vultũ ꝓferaz. Jnqt enim theodorus/vultu me tibi simile esse. ꝙ si utriusqꝫ nostrũ lyrã siliter tẽperatã assereret: utrũ cõfestim id crederem⁹: an music⁹ ne eẽt pri⁹ inqreremus: THE: Jnqrerem⁹. SO: Et si talẽ repirem⁹/credere m⁹ utiqꝫ. Sinaũt musice exptẽ mime: THE: Jta est. SO: Nũc ergo si cure nobis est nostroꝝ vultuũ silitudo vidẽdũ utrũ pictor sit qui dicit nec ne: THE: Sic videt. SO: Nũquid pictor theodor⁹: THE: Nõ aduerti. SO: Geometric⁹ aũt. THEETE: Maxime qdẽ o socrates. SO: An ꝛ astronom⁹: dialetic⁹: musicus: ꝛ reliqrũ disciplinarũ pit⁹: THE: Mihi qdẽ videt. SO: Bũ ergo in aliq cor poris parte ꝓsimiles eẽ nos ꝑdicat/laudãs quodã modo uel vituperãs: nõ multũ illi fidei adhibẽdũ. THE: Nõ ut apparet. SO: Si quem vo ab animi virtute sapiẽtiaqꝫ laudaret nõne cõueniret hec audienti/laudatũ ipsum ꝓsiderare/laudato autẽ sese ostẽdere. THE: Dino o socrates. SO: Vide o amice theetete: tua interest ostẽdẽ/mea ꝓsiderare. Scito cum theodorus multos mihi taz pegrinos ꝙ ciues laudarit/nullũ maiorib⁹/ac te laudib⁹ extulisse. THE: Bene esset o socrates: sed vide ne iocãs dixerit. SO: Non est mos iste theodori: uerum ne renuas que cõcessa sunt: obꝫctẽs ꝙ hic iocis agat/ne testari cogaris. Nõ facile est eius sentẽtiã refutare: sed audacter in cõcessis persiste. THE: Agendum est si tibi videt. SO: Bic age. Biscis aliqua a theodoro geometrica: THE: Eqdẽ. SO: Que vo ad astronomiã harmoniãqꝫ ꝛ dialeticã spectãt: di scis: THE: Annitor eqdẽ. SO: Ego quoqꝫ o puer ꝛ ab hoc ꝛ ab alꝫs quos aliqd ex his itelligẽ arbitror: ꝛ quo ad alia in his moderate me habeo: exiguũ vo qddã dubito: qõ tecũ ꝛ cũ istis inuestigandũ. Quare mihi rndeas oro: an nõ discere est: sapientiorẽ in eo fieri/qõ dsqꝫ discit: THE: Jdipsum. SO: Sapiẽtia vo sapiẽtes sunt quilibet sapientes. THE: Certe. SO: Nũquid hoc in aliquo a sciẽtia differt: THE: Quid naz: SO: Sapiẽtia videlicet: in qb⁹ sciẽtes/in isdẽ ꝛ sapiẽtes: THE: Quid phibet: SO: Jdẽ igit sapiẽtia ꝛ sciẽtia est. THE: Jdẽ. SO: Hoc illud est qõ dubito: neqꝫ ꝓcludere mecũ ipse ualeo quid scientia sit habemus/quid ad ista dicamus. Quid eẽ asseritis: quis nostrũ prior ostẽdet: Quisqs vo aberrauerit/asin⁹ sedeat/ut circulo ludẽtes pueri ferunt: qui uerax extiterit oñabit nobis ꝛ iubebit qcqd rnderi uoluerit. Quid sile

tis: neqꝫ enim mihi o theodore ob vboꝝ studiũ rusticitate ulla uti est aius: cupio enim uos in disputatiõez iducẽ: amicosqꝫ ꝛ collocutores mutuo fieri. THEODO: Minime hoc o socrates rusticũ esset: Quin ex his pueris aliquẽ rndere tibi iubeas. Naz hec disputandi rõ insueta mihi est: ꝛ assuescere nũc etas ꝓhibet: hos aũt magis ista decẽt: ꝛ longe magis ꝓficiẽt. Reuera iuuẽtus in oibus ꝓficit: ꝛ ut cepisti/ne dimittas theetetũ: sed eũ interroga. SO: Audis o theetete que dicit theodorus: cui tu ut opinor/libenter obedies. Neqꝫ enim fas est: ut huiusmodi in reb⁹ sapiẽti viro iuuenis: minus pareat: Jngenue ergo rnde: qd eẽ sciaz opineris. THE: Parẽdũ est o socrates: quãdo qdẽ uos impatis: siqua enim in re aberrauero/corrigetis. SO: Faciemus ꝓculdubio siquo modo poterimus. THE: Videnẽ mihi sciẽtie esse/que quis a theodoro discere põt/geometria/ꝛ reliqua que in supioribus⁹ enumerasti: ꝓterea cerdonũ aliorũqꝫ opificũ artes/ꝛ oẽs ꝛ singule nihil aliud ꝙ sciẽtie sunt. SO: Generose: ac magnifice o amice/de vno rogat⁹/multa: uariaqꝫ ꝓro vno dedisti. THE: Qua rõne id ais o socrates: SO: Forte nihil dico: qõ tñ puto aperiã: quotiẽs artẽ cerdonica dicis: nihil aliud ais ꝙ cõficiẽdorũ calceoꝝ scientiaz: THE: Nihil aliud. SO: Quid porro/cum tectonicã idest fabrilẽ artẽ: num aliud ꝙ ligneoꝝ opuz sciaz: THE: Nil certe. SO: In utrisqꝫ igit id declaras/cuius utraqꝫ sciẽtia est. THE: ꝓfecto. SO: Questio vo nostra nõ hec erat/quoꝝ sciẽtie ꝛ quot sint. nõ enim numerãdi gratia querebam⁹: sed noscẽdi qd ipsa scia sit. an nihil dico: THE: Immo recte. SO: Aduerte ꝛ hoc: siqs nos de aliquo horũ viliũ vulgariũqꝫ pcõtet: ueluti de luto: qd est. eiqꝫ rndeamus lutũ eoꝝ qui ollas lutũ eoꝝ qui furnulos laternasue lutũ eoꝝ: qui lateres fingũt: nõne ridiculi videamur: THE: Forte. SO: ꝓrimo qdẽ falso iudicaremus/existimates cum qui interrogat/intelligere nos/quotiẽs rndemus lutũ eoꝝ qui simulachra pueroꝝ fingũt: aut aliorũz huiusmodi: Deinde putas aliquem cogniturũ cuius potissimũ nomen aliqõ sit/nisi qd sit illud agnouerit: THE: Nullo pacto. SO: Ergo neqꝫ sciẽtiã calceoꝝ noscet: qui sciẽtiã minime nouit: THE: Non certe. SO: Cerdonica quoqꝫ ignorabit/qsqs ignorat sciam: ꝛ aliã quãuis artẽ. THE: Sic est. SO: Absurda itaqꝫ rnsio est/siqs interrogat⁹ qd sciẽtia sit/artis alicuius nomẽ rndeat: Cuius enim scientia est/cũ nõ de hoc rogeẽ/iste rndet. THE: Videt. SO: ꝓterea cũ liceat simpliciter ac breuiter rndere/per immẽsuz circũuagat. Quẽadmodũ in questione de luto: leue quiddã ꝛ simplex inferri potest/ꝙ terra humori cõmixta/lutum est. Cuius aũt sit lutũ: prętermittẽdum. THE: Facile nunc o socrates ita videtur. Videris enim petere qõ nuper mihi ꝛ socrati huic tibi in nomine simili/disputãtibus in mẽtem uenit. SO: Quid istud o theetete: THE: Theodor⁹ hic de viríb⁹ scripsit magnitudinis tripedalis ꝛ quinquepedalis/ꝙ lõgitudine nõ sunt pedali magnitudini cõmẽsurate. Eodẽqꝫ modo discurrẽs ꝛ eliciẽs singula usqꝫ ad magnitudinẽ septẽ ꝛ decẽ pedũ. Jn ea tãdem ꝓstitit. Nobis igitur id in mẽtem uenit: postꝫ infinite vires ꝑm multitudinem emerserunt/conandum eas in vnum cõprehendere quo oẽs denoiemus. SO: Nuz inuentum tale quiddã est: THE: Mihi quidẽ videt:

cõsidera tu quoq; SO: Dic. THEE: Numerũ oẽz bi fariã diuisimus: Unũ qui possit equalis equaliter fieri: quẽ in figura tetragono cõparauimus: quadrãgularẽ: z eqlaterum appellãtes. SO: Probe. THE: Alterũ qui medius hui⁹: ut tria z qnque z ois numerus qui nequit equalis equaliter fieri. sed uel plus per minus: uel minoz pluries fit/ maiusq; z minus ipsuz lat⁹ semp ꝓtinet: figure altera parte lõgiozi cõparauim⁹/ z numerũ altera parte lõgiozẽ uocauim⁹. SO: Egregie quid tum postea? THE: Oẽs lineas que equilaterum z planũ numerũ quadrãt/ longitudinẽ definiuimus: que aũt altera parte longiozẽ: vires: tanq; longitudine illis nequaq; cõmẽsurabiles: planis autez/ que pñt: z circa solida aliud q̃ddã huiusmodi. SO: Opti me omniũ o pueri: quare theodozus haud quaq; falsi testimonij reus foze videtur. THE: Enimuero o socrates: qõ de sciẽtia queris/ nõ ita ut de lõgitudine z potẽtia/ rñdere ualeo/ q; q; huiusmodi quiddaz perq rere mihi videris. Quo fit ut mendax theodozus visissiz appeat. SO: Quid vo? si te a currendi uelocitate laudasset/ addens nullũ ex pueris prõptiozẽ cursu vidisse/ deide currẽdo: z ab adulto z celerrimo quodam vincaris/ nuz putares minus/ eũ te uere laudasse? THE: Nequaq;. SO: Sciẽtiam vo ut paulo añ diceba/ leue quiddã inuẽtu: an graue potius supzemũq; ducis? THE: Per iouẽ supzemum aliquid arbitroz. SO: Cõside virib⁹ tuis: testimoniumq; theodozi ne paruipẽdas: Annitere omni rõne studioq; cuz de aliis tum etiã de ipsa sciẽtia/ rõnem quid sit/ assignare. THE: Annitendi causa o socrates hec agemus. SO CRA: Age iã: bono aio esto: egregie nãq; modo exposuisti: Conare imitãs rñsionẽ illã de virib⁹: quẽad modũ eas multas vna specie cõprehẽdebas/ ita z scientias multas vna rõne complecti. THE: Scito o socrates me id sepenumero cõsiderare tẽtasse: duz has tuas questiones circũferri audirẽ. Uerum neq; mihi ipse psuadere possum idoneũ ad ista me esse/ satisue habere: neq; aliũ audire: ut tu p̃cipis disputatẽ: neq; tñ ab inqsitione desistere. SO: Uexaris o amice theetete quasi prope iã parturiẽs ex eo: q; nõ uacuus: sed grauidus es. THE: Ignozo o socrates: qõ autez passus sum/ exprimo. SO: O ridicule audistin eẽ me filiuz obstitricis generose admodũ acrisq; z tozue pharetre? THEE: Audiui equidẽ. SO: Num q; z in eadem arte uersoz audisti? THE: Nequaq;. SO: Scito ita esse: nec me tñ cozã aliis accuses: Latuit enim hactenus oẽs/ q; hac arte predit⁹ sim: z tanq; nescij/ hoc de me nõ predicãt. q; vo absurdus suz: z hoies in ambiguitatẽ induco/ hoc audisti? THE: Id prius. SO CRA: Uis tibi causam huius assignẽ? THE: Quid ni uelim? SO: Quales sint obstitrices/ cogita/ ac facile qõ uolo pcipies. Scis enim q; nulla ex illis q; diu cõcipit paritq; parturiẽtib⁹ opitulat: sed cum iam ad fetum inepte sunt. THE: Prorsus. SO: Causaz huius diana ferũt. que cum sterilis sit/ partuũ tutelam suscepit. steriles obstitrices fieri uetuit: Quoniã humana natura imbecilioz est ad artes earũ rerũ: quas nunq; experta est. his aũt que senectute cõcipe ꝓhibentur: id impauit/ similitudinem suam honozãs. THE: Uerisimile id quidẽ. SO: An nõ id quoq; ꝓbabile/ ac necessariũ est/ que pregnãtes sint z que nõ/ acuti⁹ ab obstitricibus q; ab aliis aiaduerti? THE: Omnino. SO

97

CRA: Quinetiã medelis z incantationib⁹ obstitrices excitare: mollireue part⁹ uexationes ualẽt: z egre parturiẽtib⁹ opitulari. fetusq; educere: z si itẽpestiuũ foze videat: obtũdere atq; retrudere. THE: Uera narras. SO: Nunquid z hoc de illis audisti: q; tanq; ꝓnube in cõficiẽdis cõiugijs aptissime sunt: quippe que optime callent: quam cui iugare ad generose prolis procreationem oporteat. THE: Haud satis id noui. SO: Scias nõ min⁹ in hoc gloziari: q; in vmbilici ipsius circũcisione: putas eiusdẽ: an alterius artis officiũ/ cultũ collectionẽq; terrenoz fructuũ: z rursus dinoscere/ qõ in solum quã plantam/ quodue semen iacere deceat. THE: Eiusdem. SO: In feminis autem o amice: alterius facultatis hoc/ alterius illud existimas? THE: Haud sane ꝓnies est. SO: Non certe sed ꝓpter iniustã z absurdã maris z femie ꝓiũctionẽ: cui lenociniũ nomẽ est/ fugiũt cõducẽdi matrimonij artificiũ. q̃si obstitrices easte sint/ uereantur q; ne pro laudabili studio lenocinij notenẽ infamia. siqdẽ legitimis obstitricib⁹ solis cõuenit: recte mares feminasq; iugare. THE: Constat. SO: Atq; id est obstitricuz officiũ. opa mea quodãmodo leuius. Neq; eniz accidit mulieribus: ut aliq̃ simulachra aliq̃ res ueras pariãt: hoc haud facile cognita: qõ si ꝓtingeret maximũ preclarissimũq; obstitricũ mun⁹ esset: uerũ a falso discernere: Tu vo quid sentis? THE: Idẽ pfecto. SO: Arti vo mee adest: quicqd ad illarũ obstitritiã diligẽtiã attinet. Uerũ in hoc prestat: q; maribus: nõ feminis partu riẽtibus succurrit: que aiarũ fetus nõ corpoz; speculat: potissimũ aũt arti mee hoc inest/ posse videlicet diligẽter examinare: utrũ simulachruz quod dam falsũq; an fecũdũ ac ueruz iuuenis cogitatio pariat. Quinctiã qõ obstitricibus/ idẽ z mihi accidit: sterilis sum: z sapiẽtia uacuus: z qõ mihi obiecerũt multi: interrogare me singulos/ rñdẽ nunq;: ꝓpterea q; nihil habeã/ qõ sapiẽter rñdere possiz uere nimiũ obiectant: Huius ꝓfecto hec est causa: parturiẽtib⁹ succurrẽ de⁹ me cogit: generare prohibuit: Quocirca nõ sum admodũ sapiẽs. neq; ex tat aliq̃ mee mẽtis inuẽtũ/ ex me natum. Qui vo mecũ uersant/ principio quidẽ rudes apparẽt. sed mea deinde ꝓsuetudine hi q̃b⁹ deus ipse fauet/ mirũ in modũ ꝓficiũt: ut sibiipsis aliisq; videant. Hoc tñ ꝓstat/ q; nihil vnq; a me discũt. Immo ipsi in se ipsis egregia multa possidẽtes/ inueniũt: Obstitrici sane muneris deus z ego causa: qõ hic maxime ꝓiectare licet. Nam multi quondã hoc ignozãtes: seq; ipsos causam existimãtes/ me q̃dẽ sprecuerũt: forte ab aliis psuasi: vnde citius q; deceret a me discesserũt. Quibus abeũtibus ob prauaz ꝓsuetudinẽ eoz; que residua erãt: abortũ fecere: atq; insup que ego obstitritia ope ex anime illoz; visceribus iam eruerã: male nutriẽtes/ penitus perdiderunt: quippe cum falsa atq; simulachra ueris nimiuz anteponerẽt. Demũ tam sibi q; aliis ignozãtes cuasi se merito visi sunt. Quoz; e numero vnus Irsima chi filius extitit aristides aliq; pmulti. Cuz vo ad me reuertunt ꝓsuetudine mea iterũ idigẽtes: eãq; mirifice affectãtes/ nõnullis statim demoniũ meũ: ꝓgredi ꝓhibet: quibusdã cõtra: pmittit/ qui denuo ualde

ualde ꝓficiũt: patiũtur nẽpe familiares mei idẽ qꝺ parturiẽtes femine. Uexant enim ⁊ difficultate diu noctuq; multo magis ꝙ ille replẽtur. Quẽ qui dẽ ſtimulũ tam excitare ꝙ ſedare artificiũ meum ualet. Et hoꝛ res ita ſe hñt. Añq; vo o theetete / qui fecũdi nõ ſunt / aduertẽs / qꝛ opa mea non indigẽt / eos libenter cum alijs in matrimoniũ copulo. Et ut cum deo dicã: acute preſagio: quibus potiſſimum ꝓiũcti ꝓficiant: Quoꝛ multos ꝓdico tradidi: multos etiã alijs ſophiſtis diuiniſq; homini bus: Hec o optime oĩa hãc ob cauſam altius repetij. Angi enim te cõceptu quodã grauiduꝫ ſuſpicabar: qꝺ ⁊ ipſe putas: Cõmitte ergo te mihi tanꝙ obſtitricis filio ⁊ obſtitritie facultatis longe pito: ⁊ que perꝙro annitere ꝓro virib⁹ rñdere. Et ſiqꝺ ex ijs que dixeris diſcutiẽti mihi ſimulachꝝ potiꝰ ꝙ uerũ apparens refutauero atq; abiecero ne ſuccenſeas oꝛo: quẽadmodũ ꝓrimo partu puerpe circa natos efficiũt. Multi iam o mirifice adoleſcẽs aduerſus me ſic affecti ſunt: ut uel moꝛſib⁹ inuadere uellẽt ſiqñ deliramẽtũ aliqꝺ illis abigerẽ: nõ putãtes id a me beniuolẽtia fieri / cum eos lateret ꝙ nullus deus maliuolus eſt hoĩbus: nec ego tale aliquid maliuolẽtia facio: Mihi plane nefas eſſe videt admittere falſum ac uerũ refellere. Rurſus igitur a ꝓncipio theetete / quid ſcia ſit ut potes exponere tẽta: ut aũt nõ potes / nunꝙ dixeris: Si enim deus uoluerit adiuueritq; ualebis. THEE: Cũ tu ita o ſocrates iubeas / turpe eẽt ſiqs ſuã ſentẽtiã nõ ꝓferret. Uidet mihi qꝺ quiſpiã ſcit / id ſentire qꝺ ſcit: ⁊ ut nũc appet nihil aliud ſciẽtia eſt ꝙ ſenſus. SO: Quã generoſe rñdiſti o puer: ſic enĩq; qꝺ ꝺſq; ſentit exꝑimẽdũ eſt. Sed id coĩter cõſideremus: utrũ fetus hic ſolidus an uan⁹ exiſtat: Sẽſum ais ſciẽtiã eſſe. THEE: Aio. SO: Videris utiq; definitionẽ ſciẽtie haud abiectã intuliſſe: ſed quã ꝓtagoras modo quidẽ alio / eadẽ tñ intẽtiõe induxit: Inquit enim rerũ oĩum mẽſurã hoiem eſſe: Exiſtẽtiũ quidẽ ut ſunt. nõ exiſtẽtiũ vo ut nõ ſũt: legiſti vnꝙ: THEE: Legi equidez ſepenumero. SO: Nõne ſic ait: qualia ſingula mihi vident / talia mihi eſſe / qualia vo tibi. tibi quoq; talia / hoĩes aũt utriq; ſum⁹: THEE: Sic certe ait. SO: Atqui ꝓbabile eſt ſapiẽtem virũ nequaꝙ nugari. Ꝓroſequamur igit: An nõ ſepe flãte uẽto eodem / alter noſtrũ riget / alter minime: Et vnus quidem vix alius uehementer: THEE: Ꝓroculdubio. SO: Utrũ dicem⁹ tũc uẽtũ ipſuz in ſeipſo frigidũ: aut nõ frigidũ: uel ꝓtagore credemus / ꝙ rigẽti ſit frigidus / nõ rigẽti minime: THEE: Videt. SO: Nunquid ita utriq; apparet: THEE: Ita. SOCRA: Appere aũt ſentire eſt: THEE: Eſt. SO: Phãtaſia itaq; ⁊ ſẽſus idẽ in calidis ceteriſq; huiuſmodi. Qualia nãq; ſentit ꝺſq; talia cuiq; vident eſſe. THEE: Videt. SO: Sẽſus igit exiſtẽtis rei ſemp eſt ⁊ uerus: qꝺppe cũ ſcia ſit. THEE: Appet. SO: Nonne per gratiarũ numina egregiẽ ſapiẽs ꝓtagoras erat: Et hoc nobis enigmatuz turba ſignificauit: diſcipulis autẽ in adytis ueritatẽ explicuit. THEE: Quo pacto id o ſocrates inqs: SO: Bicã / nec ꝓtẽnenda qꝺẽ ꝙ nihil in ſe ipſo vnũ certũ eſt: neq; recte ipz ex ſe hoc quiddã aut ẽle quid denoĩare potes. etenim ſi magnũ appellas rurſus parũ etiam apparet: ⁊ ſi graue / leue iterum: Eadẽq; de ceteris rõ quaſi nihil ſit vnũ aut aliquid aut quale: Sed ex latione motuq; ⁊ alterna cõmixtione fiũt oĩa que eſſe dicim⁹ nõ recte denominãtes. Nihil enim eſt vnꝙ: ſemp autẽ fit. Et in hoc oẽs per ordinẽ ſapiẽtes excepto parmenide cõſenſerunt: ꝓtagoras: heraclit⁹: hẽpedocles: ⁊ poetarũ in utroq; poemate ſũmi: in comedia epicharmus: homerus in tragedia. Nã cum oceanuz diceret deoꝝ generationẽ ⁊ matrẽ tethim / oĩa ex fluxu motuq; genita prediciuit: An nõ id ꝓferre videtur: THEE: Mihi vo. SO: Quis ergo aduerſus tãtũ exercitũ eiuſq; ducez homerũ pugnare audeat quin ridiculus habeatur: THEE: Arduũ eſt o ſocrates: SO: Arduũ abſq; dubio theetete / preſertim cũ iſte huic ſermoni argumẽto eſſe poſſint ꝙ videri eſſe atq; eſſe mot⁹ prebet: nõ eſſe aũt ⁊ interire quies: Ignis enim caloꝛq; qui alia gignit ⁊ regit / ipſe ex latione frictioneq; efficitur. hic autẽ motus eſt: An nõ hec ignis oꝛigo: THEE: Hec certe. SO: Quinetiã aialiũ genus ex eiſdẽ naſcitur: THEE: Quid ni: SO: Quid coꝛpoꝝ habit⁹: an nõ octo ⁊ toꝛpoꝛe coꝛrũpit: exercitatiõe aũt motuq; plurimũ ꝓſeruat: THEE: Ita. SO: Aie quoq; habit⁹ diſciplina ⁊ meditatione que motiones ſunt doctrinas ꝓſequit: ſeruat atq; ꝓficitur: Ocio aũt ideſt negligẽtia ⁊ pigritia / nihil penitus diſcit: ⁊ ſiquid didicerit / obliuiſcit. THEE: Et maxime quidẽ. SO: Bonũ itaq; tã in anima ꝙ in coꝛpoꝛe mot⁹ eſt: quies vo contrariũ. THEE: Videt. SO: Preterea in his que ſerenitates tranquillitateſq; uocant hoc aſſero ꝙ quietes putrefaciũt atq; ꝓdũt alia vo cõſeruãt. ⁊ his ſuffragiuz colophoniũ adiũcia ipſam. ſ. cathenã aureã / quã quidem nihil aliud preter ſolẽ homerus intelligit: qꝛ quouſq; ſolis circuitus perſeuerat oĩa tam deoꝝ ꝙ hominuz ſunt atq; ſeruant: ſin autẽ hoc quaſi ligatũ ſtaret / cõfeſtim oĩa diſſoluerẽtur eueniretq; qꝺ dicit ſurſum infra deoꝛſum ſupioꝛa trãſferri. THEE: Mihi quoq; o ſocrates eadẽ que dicis ſentire videt. SO: Accipe ⁊ hoc o optime circa oculos / primũ quidez coloꝛem quẽ dicimus albũ non eſſe ipſum aliud quicq; extra tuos oculos: neq; in oculis. neq; illi tu locũ certuz attribuas. Jam enim eẽt in ordine maneretq; nec in generatione ulterius eſſet. THEE: At quomodo: SOCRA: Sequamur ſermone ſupioꝛẽ nihil ꝑm ſeipſuz vnuz quiddã ponẽtes: atq; ita nobis niger albuſq; ⁊ quiuis alĩ⁹ coloꝛ ex applicatiõe oculoꝝ ad motionẽ ꝓuenientẽ genit⁹ appet: Et id qꝺ coloꝛis noĩe appellamus / neq; applicãs ipm neq; applicitũ erit: ſed mediuz quiddã cuiq; ꝓꝓriũ effectũ: An tu aſſereres qlis tibi quilibet coloꝛ apparet / talẽ canib⁹ ⁊ ſingulis aialibus apparẽ: THEE: Nõ per iouẽ. SO: Quid autez alteri homini ⁊ tibi nũ ſimile vnũqꝺq; aſſerẽdũq; videt: An potius nec tibiipſi idẽ / eo ꝙ nunꝙ tibi ipſe ſimilis ꝓſeueres: THEE: Hoc poti⁹ ꝙ illud opinoꝛ. SO: Si id quo mẽſuramus uel qꝺ attingim⁹ magnũ uel albũ uel calidũ eẽt / nunꝙ in aliud icurrẽs / aliud fieret ipſũ nihil mutatũ. ꝙ ſi mẽſuratũ aut ꝓceptũ qꝺ uis hoꝛ eẽt / nunꝙ alio accedẽte uel patiẽte / ipz nihil patiẽs aliud fieret. Nã in pñtia amice mira quedã ⁊ veridẽda facile dicere cogimur: ut ipſe quoq; ꝓtagoras ⁊ quiſquis alius eiuſdez ſentẽtie eſt confitere tur. THEE: Quo pacto ⁊ qualia dicis: SO: Breue

exẽplũ accipe intelligesq; qõ uolo. Si sex talis qua tuor admoueas/sex pores plures cẽ q̃ quatuor dici mꝰ ac omidio superare. Unde sexqaltera pportio nominat/Sin duodecim pauciores dimidiosq;.hec aliter dici põt.An tu aliter? THEE:Eqdẽ nullo modo. SO:Quid ergo:si te ptagoras aut aliꝰ quis interrogaret/põt ne aliqd o theetete maiꝰ aut plus aliter fieri q̃ adauctũ:qd inq̃ potissimũ rnderes? THEE:Si qõ mihi videt o socrates ad hãc questionẽ ptulero/nõ posse asseuerabo. Sinaũt ad supiorẽ positionem respexero/ne mihi forte repugnẽ posse dicã. SO:Bene atq; diuine per iunonez o amice. Ergo si posse rñderis/Euripidis illud eueniet.nobis enim lingua nõ redarguta:mẽs tñ redarguta iã erit. THEE:Sic certe. SO:Si ego ac tu facũdi sapiẽtesq; essem / postq̃ oia mẽtis sensa discussa fuissent deinceps facũdia subtilitatẽq; tẽtates sophisticis captiũculis inicẽ certare mus/ẏba uerbis more pflictatũ cõferẽtes. Nũc autẽ utpote rudes/uolumꝰ ista primũ pm seipsa inuicem ptẽplari/que nã sint que cogitamꝰ & utrũ psonent nobis/an dissonẽt? THEE:Maxime quidem id uelim. SO:Nec mirꝰ ego:sed cũ ita affecti simꝰ tranqlle,prius utpote ociosi iterũ speculemur nihil succẽsentes inicẽ/sed reuera nosipsos examinãtes / qualia sint hec in nobis visa phãtasmataq;:quibꝰ primũ psideratis dicemꝰ ut arbitror/nihil vnq̃ maiꝰ minusue fieri/uel mole uel numero q̃ diu equale sibiipsi pmanet nõne ita? THEE:Ita ꝑsus. SO:Deinde cui nec addit neq; birabit aliqd/hoc neq; crescere vnq̃ neq; decrescere:semp aũt equale cõsistere. THEE:Valde qdẽ. SO:Tertio vo dicemꝰ qõ ante nõ erat & postea est/nisi fiat & factũ sit cẽ nõ posse. THEE:Sic pfecto videt. SO:Hec utiq; tria pcessa pugnat iter se nobis in aio/qñ de talis illis loqmur: uel qñ fatemur me se nẽ/dũ tãꝰ maneo/nulla in parte aucꝰ minutusue eo dẽ in anno te iuuene maiorẽ nũc cẽ/postea vo minorẽ cũ moles quidẽ mea ablata nõ sit sed tua dũtaxat adaucta. Sũ nãq; postea qõ ante nõ erã:nil tñ factꝰ. Absq; enim fieri factũ eẽ ipossibile:nil aũt molis amittẽs/nunq̃ minꝰ effectꝰ sum. Et alia huiꝰ generis infinita in multis accidunt si hec admiserimus:Dic age o theetete. Videris enim mihi harũ rerũ nõ imperitꝰ. THEE:Per deos o socrates magnope qd ista sint admiror:interdũq; ipsa ispiciẽs:tenebris obfundor. SO:Theodorus o amice nõ male de tuo ingenio cõiectasse videt. Maxime enim phi hec affectio est/que admiratio dicit. Neq; enim aliud pter hoc est phie principiũ. Et qui irim thaumãtis.i.ammirationis filiam eẽ tradidit/nõ absurde originẽ eiꝰ explicuit:Sed nũ pcipis quã ob causaz hec talia sunt/ex quibꝰ ptagorã loq̃ asseuerauimꝰ/an nõ? THEE:Nõdum mihi videor. SO:Gratiã itaq; mihi hẽbis.si tibi viri/imo virorz pstãtissimorz itelligẽtie vitatẽ abditã reserauero. THEE:Quid ni habeã:& ingẽtẽ eqdẽ. SO:Cõtẽplare iã & simul diligẽter caue ne qs pphanꝰ hec audiat:pphani vo sũt:qui nihil aliud eẽ putãt/q̃ qõ pugno tenere põt:actiones vo generatiõesq; & inuisibile vniuersũ in eẽntie parte nequaq̃ accipiũt. THEETE:Duros nimiũ & proteruos hoies o socrates memoras. SO:Sũt isti qdez o puer a musis admodum alieni:nec desũt alĩ qdã elegãtiores:quoz tibi mysteria narraturꝰ suz/principiũ aũt deinceps erit ex quo ea que mõ diximꝰ manãt. Id aũt est ipsoz princiꝑiũ.q̃ vniuersũ motꝰ est & aliud pter motuz nihil: Motoꝰ vo spẽs due & multitudine qdẽ utraq; ifinita:potẽtia aũt altera in agẽdo/altera in patiendo uersat ex harũ pgressu cõpulsuq; mutuo effectus eueniũt numero ifiniti:specie gemini: sẽsibile videlicet ac sensus:qui semp cũ sẽsibili pficit atq; pgredit. Sẽsuũ hec noia sunt.visus auditꝰ olfatꝰ gustꝰ tactusq; frigidoz & calidoz:Quos sequunt uoluptates dolores cupiditates atq; timores. Alĩq; affectꝰ innumeri qdẽ sine noie:noiati quoq; pmultigenꝰ aũt sensibile sensui cuilibet est cognatũ:Vigenis visionibꝰ/colores oigeni auribꝰ itidẽ uoces:ceterisq; sensibꝰ alia sensibilia cognata similiter ad sũt:Quid igit o theetete sermo hic ad supioza:ad uertis ne? THEE:Haud eqdẽ multuz o socrates. SO:Aspice utrũ eiusmodi sermo sic ad exitũ pducat: Illud enim sibi vult oia hec videlicet ut dixi mus agitari:horũq; motibꝰ uelocitatẽ tarditatẽue ineſſe:quatenꝰ tarditas iest in eodẽ & ad,prima cõmoueri:atq; ita pgenerare:Que vo ita gignunt ue locioza euadũt. Ferunt eni & in latiõe illoz motionis natura pstitit. Cuz igit & oculus & aliqd illi cõmẽsuratũ coherẽt/albedinẽ gignũt/sensũq; cognatũ.que nunq̃ nata fuissẽt dũ illoz alterutrũ ad aliud aduẽtasset. Tunc sane in medio motis visione qdẽ ab oculis/albedine aũt ab eo qõ colorẽ cõcreat/oculus visione replet/videtq; & factꝰ est/nõ visio:sed vidẽs oculus. Qõ vo colorẽ pcreat/albedine repletũ est:factũq; est nõ albedo:sed albũ siue lignũ seu lapis siue qõuis aliõ forte sit coloze huiusmodi coloratũ:codẽq; pacto de alĩs/ut de calido & duro/ceterisq; oibus iudicãdũ.nihil ex his sua pte natura vnũ aliqd eẽ/quẽadmodũ in supioribꝰ disputauimꝰ:sed in alterno cõgressu oia fieri & oigena ꝓpter motũ. Quoniã tã agẽs q̃ patiẽs vnuz aliqd eẽ per se haud firmiter ut aiũt itelligere possumꝰ. Neq; enim agẽs est aliquid priꝰ q̃ patiẽti cõgrediat/neq; patiẽs/priꝰ q̃ agẽti. Tũc coherẽs alicui uel agẽs uel patiens emicat:Ex ĩs oibꝰ sequit qõ ab initio quoq; diximꝰ nihil eẽ vnũ fz seipsuz: sed alicui semp fieri/ipm aũt esse vndiq; excipiendũ lz nos in supioribꝰ ꝑsuetudine quadã atq; insciti a/illo.s.ipso eẽ uti sepiꝰ coacti fuerimꝰ:uerũtñ ut sapiẽtũ sermo dictat/nullo modo p̃dicãdũ est aliquid uel alicuius uel mei:aut hoc aut illud aut aliquid aliud nomen qõ exñtiã significet:sed ꝑm nãm enũciare oportet/q̃ agant q̃ fiãt/q̃ cozzũpant / q̃ mutent:nã sic̃ aliqd sermone ꝓsistere asseuerauerit/facile redargui poterit: Oportet autẽ & sigillatim sic loqui:atq; de cũctis in vnũ collectis:in qua collectione hoiem ponũt & lapidẽ & vnũqõq; aial ac spẽz:Hec ne o theetete iocũda tibi eẽ videtur? eaq; tanq̃ tibi placeãt degustabis? THEE:Ignoro o socrates & de te etiã ambigo / utrũ ista tanq̃ tue mẽti ꝓsona referas/an me potiꝰ tẽtes? SO:Nõ recordaris amice me nihil hoz scire:nihilq; taliũ ut meũ mihi uẽdicare:suz enim sterilis:te aũt obstetricis ritu agito atq; exerceo:atq; huiꝰ gratia te incãto & tibi singuloz sapiẽtuz gustãdas epulas offero donec sniaz tuã in lucẽ educã:Cũ demũ educta fuerit/tũc ꝑmũ examiabo/sit ne uana sterilisq;/an fecũda

fecũda ꝛ ſolida. Audacter igit ꝛ cõſtãter bñ atq; viriliter opinionẽ tuã in his que te rogauero iam ꝓme. THEE: Roga igit. SO: Dic nuꝫ tibi place at/nihil eſſe/ſed fieri ſemp bonũ ac pulchꝝ ꝛ qõ cũq; paulo ante dinumerauimus? THEE: Duꝫ te audio diſſerẽtẽ: mirũ in moduꝫ ꝓbabilia ꝛ admittẽda videnť. SO: Ne ꝓtermittamus ergo que reſtãt: Reliquũ eſt enim ut de ſomnijs morbiſq; cum alijs. tum inſania maxime dicã: ꝛ de eo qõ peruerſo modo videre uel audire uel aliter oblique ſentire dicit. Noſti enim in his oĩbus ſermonẽ quez ſuꝓa retulimus ſine ulla cõtrouerſia cõſutari: cũ ſenſus in ipſis ꝓorſus decipiant. Tãtũq; abeſt ut oĩa que apparẽt cuiq; ea ſint/ut cõtra nihil eoꝝ que apparẽt exiſtãt. THEE: Vera narras o ſocrates. SO: Quo deinceps o puer ille cõfugiet qui ſenſuꝫ ſciẽtiã affirmauit/queue cuiq; apparẽt eidem ꝛ talia eſſe qualia viſa ſunt? THEE: Puder me loq; ulterius ſocrates: nihil enim habeo qõ in mediuꝫ aferã: Quod nãq; poſuerã deterrẽdo penit⁹ ſubuertiſti: Reuera negare nunq; poſſem/q; furẽtes ſõniã teſq; falſa nimiũ opinent/cũ illoꝝ nõnulli deos eſſe ſe putãt: alij auiuꝫ inſtar uolare ſe credant. SOCRA: Cernis que nam ex illis circa res ueras ac ſõnia maxime ambiguitas ſequat? THEE: Aue nã? SO: Ea quã ſepe te audiſſe exiſtimo quotiens queriť: Qua potiſſimũ ꝓiectura oñdi poſſit/utrũ dormiamus oẽs ꝛ que cogitamus ſingula ſomniemus/an vigilemus ꝛ reuera inuicem diſſeramus? THEE: Profecto dubiũ eſt o ſocrates/qua id cõiectura quis diſcernere ualeat: Cũcta ſiq̃dez vicisſim eadẽ ſeq; poſſe videnť: Naꝫ que modo diſſerebamus/nihil ꝓhibet ut ſomniãtes colloqui videamur: Et qñ in ſomno ſomnia referre nos arbitramur/mirũ in moduꝫ hec illis ſimilia ſunt. SO: Videsiam q; facile in cõtrouerſiã ueniat: qñquidem utrũ in ſomnia an res uere ſint que videnť nimiuꝫ ambigat: ꝓterea cum equũ tẽpus ſit qõ ſõno datur: ꝛ qõ vigilie in utroq; cõtendit aius pñtes opiniones ut ueras aſſerere: Quãobrẽ par tẽpus hec uera dicimus/par ꝛ illa: ꝛ in utriſq; ſimiliter affirmamus. THEE: Oĩno. SO: Eadeꝫ quoq; de morbis furorib⁹q; rõ eſt: niſi q; tẽpus impar. THEETE: Recte admodũ. SO: Nunq̃d longitudine breuitateue tẽporis uerũ determinat? THEE: At iſtõ plurimũ ridiculũ eẽt. SO: An alio argumẽto oſtẽdẽ potes que ex iſtis opionib⁹ uere ſint? THEETE: Nõ ut mihi videor. SO: A me igit audi/que forſitan rñderẽt qui apparẽtia ſemp uera eſſe opinanti uolũt. Sic enim te ut opinor interrogarẽt o theetete qõ alterũ eſt oĩno/num aliqñ eãdẽ potẽtiam habebit quã ꝛ alterũ? ne id accipiamus quod partim idẽ partim alterũ eſt: ſed qõ penit⁹ alterũ. THEE: Nihil idẽ habere põt: uel quo ad potẽtiã: uel quo ad aliud quodlibet. qñ oĩno eſt alterum. SO: Nonne diſſimile quoq; id qõ huiuſmodi eſt cõſiderare debemus? THEE: Mihi quidẽ videť. SO: Siq̃d ergo alicui ſimile uel diſſimile fit: aut ſibiipſi aut alteri quaten⁹ ſimilis fit idẽ quaten⁹ diſſimile alterũ effici ꝓfitebimur? THEE: Neceſſario ſequiť. SO: An nõ ſuꝑa ꝓceſſim⁹ multa atq; innumera agẽtia eſſe ſiliter ꝛ patiẽtia? THEE: Cõceſſimus. SO: Quinetiã qõ aliud eſt ab alio/cum alio ꝛ alio mixtũ nõ eadẽ ſed altera generabit? THEE: Sic ꝓorſus. SO: Dicemus utiq; me ac te ꝛ alia ꝑm eãdẽ rõnẽ ſocratẽ ſcilicet bene ualẽtẽ ꝛ ſocratẽ egrotantẽ/utrũ ſimile hoc illi an diſſimile eẽ dicemus? THEETE: Nunq̃d egrotãtẽ ſocratẽ totũ hoc inquis illi toti/ſocrati ſcilicet bene ualẽti? SO: Recte nimiuꝫ accepiſti: hoc ipſum dicebã. THEE: Diſſimile plane ꝛ alterũ. SO: Nunquid ſic ut diſſimile? THEE: Neceſſe eſt. SO: Dormiẽtẽ quoq; ꝛ vigilãtẽ ꝛ quecũq; ſuꝑa narrauimus ſimiliter aſſeres? THEE: Equidez. SOCRA: Quodlibet eoꝝ que natura efficere q̃q; pñt: qñ accipiet ſanũ ſocratẽ/ut altero me uteť: qñ debilẽ ut altero. THEE: Quid ni? SO: Et altera in utroq; gignemus. ego q̃dẽ patiẽs illud aũt efficiẽs. THEETE: Nil prohibet. SO: Quotiẽs vinũ ſan⁹ bibo ſuaue ac dulce mihi videtur. THEE: Certe. SO: Ex his porro que cõceſſa ſunt/agẽs ꝛ patiẽs/dulcedinẽ ſenſũq; progenuerũt: ꝛ utraq; mota ꝛ ſenſus quidez circa patiẽs exiſtẽs/ſentire linguã effecit: Dulcedo autẽ penes vinũ circa illud pmota/dulce vinũ ſane linguetaꝫ eſſe q̃ apparere fecit. THEE: Sic ꝓorſus ſuprora cõceſſa ſunt. SO: Cum vo me egrotãtẽ accipit/principio quidẽ non cũdẽ reuera apphẽdit diſſimili nãq; aduenit. THEE: Ita eſt. SO: Deinde alia quedã ſocrates ſic affectus: ꝛ vini potio gignũt circa linguã ſaporis amari ſenſum: circa vinũ/factã ꝛ pernotã amaritudinẽ: ꝛ hoc quidẽ nõ amaritudinẽ ſed amarũ: me vo nõ ſenſum ſed potius ſentiẽtẽ. THEE: Omnino. SO: Et ego nihil vnq̃ aliud fiã ſic ſentiẽs. altius eniꝫ alterius eſt ſenſus: ꝛ alienũ aliudq; ſentientez efficit. Neq; illud me efficiẽs/aliqñ cõgrediẽs alteri/idẽ generãs/tale exiſtet. Ab alio enim aliud generans/alienũ alteratũq; fiet. THEE: Vera hec ſunt. SO: Nec ego mihiipſi talis? nec illud ſibiipſi tale efficietur. THEE: Nõ certe. SO: Neceſſariũ aũt alicui⁹ me fieri qñ ſentiẽs fio/ſentiẽs enim nihil ſentire ipoſſibile ꝛ illud quoq; neceſſe alicui fieri: quotiens dulce aut amarũ aut aliq̃d huiuſmodi reddit: dulce nãq; nulli dulce fieri neq̃t. THEE: Sic eſt oĩno. SO: Reſtat igitur ut opinor ſiue ſimus/nos inuicẽ eẽ: ſiue fiamus inuicẽ fieri: quãdoq̃dẽ noſtrã eſſentiã neceſſitas ipſa cõnectit: Cõnectit inq̃ neq; cũ alio quopiã/neq; nobiſcũ ipſis inuicẽ ergo vinciri ſequiť: Quapropter ſiue q̃s eẽ aliq̃d oixerit/ſiue fieri/ita accipiẽdũ eſt: alicui eẽ fieriue uel alicui⁹ uel ad aliq̃d: ipſum aũt in ſeipſo q̃q; eẽ uel fieri: neq; ipſe q̃q; ꝓfiteri debet: nec alteri aſſeueraꝫ ꝓcedere/quẽadmodũ rõ ſupior admonet. THEE: Sic eſt ꝓorſus o ſocrates. SO: Nõne qñquidẽ me efficiẽs mihi eſt nõ alteri: ego quoq; ipſe ſẽtio/nõ ali⁹? THEE: Quid ni? SO: Ver⁹ itaq; mihi ſẽſus me⁹: mee nãq; cẽntie ſemp exiſtit ꝛ ego ꝑm ꝓtagorã/iudex tã eoꝝ que ſunt ut mihi ſunt/q; eoꝝ que nõ ſũt ut nõ ſunt. THEE: Ita videť. SO: Quid itaꝫ obſtat? quo min⁹ ſciẽs exiſtã quẽadmodũ ꝛ ſentiẽs: q̃ppe cũ nec decipiar nec aberrẽ cogitatione circa ea que uel ſunt uel fiũt? THEE: Nihil ꝓorſus. SO: Egregie igit ipſe dicebas/ſciam nihil aliud eſſe q; ſenſum. In idẽ ſane iſta cõcurrũt/ꝑm homerũ quidẽ ꝛ heraclitum/ꝛ omne id genus fluminis iſtar vniuerſa decurrere: ꝑm vo protagorã ſapientiſſimum hoĩem rerum oĩuꝫ eſſe menſuram: ꝛ poſtremo ꝑm theetetum conceſſis

superioribus/sciẽtiam esse sensuz:nũquid o theetete opinionẽ hanc dicemus esse quasi tuã prolẽ/nup abs te quidẽ genitã:a me autẽ in lucẽ obstitritia quadam opera iaz eductã:Quid ais:THEE:Ita necesse est o socrates,SO:Hanc ut videt qualiscũqz sit/vix tandem genuimus:post partũ vo ut mos est quinta die ab eius natali solẽnia celebrãtes circulo cursiz circũ ferre debem⁹/cauẽtes ne nos fallat/si forte educatio 104
ne digna nõ sit:sed inanis z falsa:Num cẽses natũ tuum oino alẽdũ:nec ullo modo abꝟciẽdum:An forte si reprobatũ videris primogenitũ tuum / nõ moleste feres e medio tolli:THEO:Theetetus o socrates eque feret.Neqz enim morosus est.uerũ dic per deos/an nõ ita se res habet:SO:Disputatiõis auidus es atqz vir bonus o theodore:q̃ me existimas archã quãdam esse sermonũ:facileqz inde promẽtẽ ista nõ ita sese habere dicturũ.qõ aũt accidit non aduertis: q̃ nullus vnq̃ sermo à me manat:sed ab eo semp qui mecũ disputat:Equidẽ scio nihil preter exiguũ quiddam/hoc est a sapiẽte aliquo accipe cõmode rõnez. Et nunc quidẽ hoc ex isto conabor nõ ex meipso dicere.THEE:Rectius ipse o socrates loqueris:Qua re sic efficias oro,SO:Scis o theodore qõ ex dictis amici tui,protagore in primis admiror,THEO:Quid nam:SO:Cetera quidẽ satis mihi placuerũt ou̇ putaret qõ cuiqz videt id illi existere: principiũ tamen sermonis admirat⁹ sum q̃ in exordio libri quẽ de ueritate inscribit/nõ inquit rerũ oiuz mẽsurã esse suem uel prodigiosũ canẽ/uel aliud quicq̃ mirabile ex his que sentiũt.Ut magnifice admodũ z maiori fastu ptẽ ptuqz profari cepisset ostẽdẽs q̃ nos eum tanq̃ deuz ꝓpter sapiẽtiã admiremur:ipse aũt nihilo plus sapiat q̃ rana gyrina/ne dum plus q̃ hoium aliqs.aliter ne dicem⁹ theodore:Si cuiqz uerũ est qõ quisqz per sensuz opinat/neqz alterius effectũ alter melius iudicat:neqz opinionẽ alterius discernere quis aptius q̃ alius põt uera ne sit an falsa:sed ut sepe iam repetiimus quisqz sua solũ opinat:z ea quidẽ recta oia atqz uera/cur o amice protagoras ipse adeo sapiens extitit/ut alioz preceptor mercede etiã ampla exhibita dignus admodũ habit⁹ sit:nos autẽ rudiores:eiusqz discipuli iudicãdi:cum tñ quisqz sapiẽtie ꝓprie mẽsura sit.in his quomodo nõ vulgariter nuget protagoras:Studiũ quoqz meum obstitrice facultatis persimile q̃ ridiculũ erit:Immo z omne disserẽdi officiũ inane:Nam conat⁹ isti discutiẽdi refellẽdiqz vicissim phantasias z opiniones cuz recte sint oẽs/nihil erũt aliud q̃ manifesta deliramẽta/si uerus est protagore liber:neqz clam iocat.THEO:O socrates amic⁹ cũ sim quẽadmoduz ipse modo dicebas/nunq̃ paterer ꝓcedẽte me protagorã cõfutari/neqz tibi rursus ꝑter meam sentẽtiaz repugnare uellẽ.Age igit oia iterum cum theeteto:Etenim apte nimiũ diligẽterqz obsecutus tibi fuisse hacten⁹ visus est.SO:Si lacedemonez profect⁹ theodore ad palestrã alios quosdaz inertes nudato corpore exerceri videres/an nõ opeprecius duceres/speciem tuã nudis mẽbris palã cum illis cõferre:THEO:Verũ quid putas:si me permitterent quẽadmodũ uos in presentia permissuros spero: ut ego quidẽ solũ spectẽ:neqz in gymnasium rapiar/vir dura iam cute illi autẽ libẽtius cũ iuniori mollioriqz luctent:SO:Atqui si tibi id o theodore iocũduz est/

neqz mihi etiã est molestũ ut trito prouerbio ferẽ. Aggrediamur itaqz rursus sapiẽtem theetetũ:dic obsecro theetete primũ que modo percurrim⁹ nõne tu quoqz miraberis:si subito nihilominus appareas sapiens q̃ quilibet hoium uel deoz:nunquid protagoream illã mẽsuram/quo ad deos minus q̃ quo ad hoies inductã fuisse censes:THEETE:Non per iouẽ:quodue rogas magnopere miror:dum enim supra exponebamus/qua rõne qõ cuiqz videt/id cuiqz uerum est/scite admodum dici videbat.Nunc autẽ cõtraria cõfestiz opinio subit,SO:Iuuenis adhuc es o amice immo etiam puer:z iccirco cõcione facile persuaderis:Ad hec enim protagoras z quis ali⁹ eius sectator dicet: O generosi pueri atqz viri ad ꝓcionẽ conuenite:deosqz in mediũ inducite de quibus ego utrum sint an nõ sint neqz loquẽdum neqz scribẽdũ cẽsui:z que multi audiẽtes admitterẽt/hec dicite q̃ graue esset/nisi quilibet vir cuilibet bruto sapiẽtia longe prestaret:Demõstrationẽ vo necessitatẽqz nullã afferte: sed uerisimili tãtuz ratione utimini:Qua si uellet theodorus aut quiuis alius geometra in disputationibus geometricis uti/nullius prorsus extimaretur:Considerate igit tu simul atqz theodorus/utrũ sermones tantis de rebus ratione probabili cõfirmatos suscipiatis.THEE:Iniuste z tu o socrates z nos loqueremur:sed iam alio pacto cõsiderandum:ut tu theodorusqz cõsentitis.THEODO:Alio certe.SO:Sic utiqz cogitem⁹/sit ne idẽ sciẽtia z sensus/an aliud:Ad hoc enim ois superior sermo uergebat:z huius gratia per multa atqz miranda tetigimus.THEE:Sic est oino,SO:Confitebimur quecũqz videdo uel audiẽdo sentimus eadem z scire:utputa barbaroz uocem anteq̃ didicerimus dicemus non audire quãdo loquũtur:an audire scireqz simul:z litterarũ prorsus ignari cum illarũ cõtextum aspicimus/num videre nos eas negabimus:an z scire si modo vidcrimus/asseremus:THE:Idipsum o socrates qõ in his cernimus z audimus:scire insup affirmabimus:hoz quidẽ figuram colorẽqz inspicere z scire similiter: illoz autem acutaz uocez z granẽ audire pariter atqz scire:Que vo grãmatici z interpretes de his tradunt neqz sentire videdo z audiẽdo/neqz etiã scire.SO:Optime o theetete:neqz in his repugnãduz tibi ut magis inde proficias:uerũ aspice z aliud qõ ad hec accedit:qua ratione repelli vitariqz possit.THEE:Quid istuc:SO:Hoc sane:siqs percontetur/fieri ne possit:ut qõ quis quãdoqz sciuit z adhuc memoria tenet/fixũqz cõseruat:idipsum tamẽ nesciat.In longum profecto sermonẽ trahoquerere cupiẽs utruz aliquis qõ didicit memoria retinẽs haud noscat.THEE:Qui istud fieri posset o socrates:Vostrũ quod dicis esset,SO:Ne ipse quoqz delirem aduerte obsecro.Videre nõne sentire dicis visionẽqz sensum:THEE:Aio,SOCRA:Qui aliquid videt nonne idem scit quod z videt:ut presens sermo proponit.THEE:Certe.SO:Memoriaz aliquid uocas:THEE:Uoco equidem,SO:Alicuius ne an nullius:THEE:Alicuius certe.SO:An non earũ rerum quas didicit sensitqz:THEE:Harũ profecto,SO:Quod quis vidit/

vidit/qñq; meminit. THEE: Meminit. SO: Nun quid cũ claudit oculos etiã reminiſcit: aut cuz ali quid huiuſmodi facit/protinus obliuiſcit: THEE TE: Abſurdũ hoc dictu o ſocrates eſſet. Cogit tñ id fateri quiſq; ſermonẽ ſupiorez ſeruare uelit: ali ter aũt miníme. SO: Ego quoq; per iouẽ ſuſpicor neq; oum ſatis intelligo. THEE: Dic ozo quo pa cto. SO: Hoc ſane. qui videt idẽ ſcit qõ ꝛ videt ut cõfeſſi ſumus: nam viſionẽ: ſenſum: ſciamq; idẽ eẽ ꝓuenímus. THEE: Cõuenim⁹. SO: Qui vo vidit atq; ideo ſcit/meminit qõ vidit uel clauſis oculis/ neq; tũc aliq̃d videt. THEE: Sic accidit. SO: Nõ videre aũt neſcire eſt/ſiquidem videre ſcire erat. THEE: Uerũ. SO: Cõtingit itaq; qõ quis qñq; ſci uit/etiã ouz meminit id neſcire ſi nõ videt. Quod quidẽ ſi fieret/monſtrũ quoddã foze prediximus. THEE: Uera loqueris. SO: Nõ nihil igit impoſſi bile videt accidere: ſiq; ſciẽtiam ac ſenſum idẽ eſſe poſuerit. THEE: Sic apparet. SO: Aliud ergo utrũq; fatẽdũ. THEE: Videt. SO: Quãobrẽ quid ſciẽtia ſit a principio iterũ perquirẽdũ: ceterũ q̃d nam agimus o theetete: THEE: Qua de re percõ taris: SO: Uidet utiq; mihi ignaui galli inſtar an teq̃ vicerimus exultates tergiuerſanteſq; a diſpu tatione cantare. THEE: Qui iſtuc? SO: Cõtradi ctozie videmur aduerſus noſtum cõceſſiones ꝓfeſ ſi ꝛ circa tale q̃ddã uerſati/uerba rimari in ipſiſq; cõſiſtere ꝛ cũ nos nõ certatozes ſed philoſophos eſſe pzofiteamur/idẽ tñ qõ acres illi viri clam faci mus. THEE: Nõdũ quid uelis intelligo. SO: Eq̃ dem qõ in his ſentio explanare conabor: queſiui mus nunq̃d qui aliq̃d didicit ac meminit neſciat: oſtẽdẽteſq; eũ qui vidit: clauſis etiaz oculis recoz dari/nec videre tñ neſciũ ſimul ꝛ memozẽ oemon ſtrauímus: qõ nimiũ impoſſibile. Atq; ita ꝓtago rea fabula pzozſus euanuit: ac tua ſimul que ſenſũ ſciẽtiãq; idẽ eſſe canebat. THEE: Cõſtat. SO: Ne quaq̃ ita ut arbitroz o amice/ſi pater alteri⁹ fabu le ſupeſſet. ſed uehemẽtiſſime pzopugnaret. Nunc aũt ozphanã ipſã inſeq̃mur expoliamuſq; . Neq; tutozes quos reliq̃t pzotagozas e quoruz numero vn⁹ eſt theodozus iſte/ſuccurrere uolũt. Uerũ nos iuſtitie gratia illi ſuffragari aggrediemur. THEO DO: Nõ ego quidẽ o ſocrates. immo callias hip ponici fili⁹ rerũ pzotagoze tutoz. Nos pzofecto a nudis ſermonib⁹/ad geometriã repẽte deflexim⁹: Bzatiã tibi tñ hẽbimus ſi illi opẽ tuleris. SO: Sci te loqueris o theodoze. Aduerte igit qua via ſuc currã. ſiq; minus vim verboz aiaduertit qua ple rũq; affirmare quicq̃: ꝛ negare ſolem⁹ / abſurdio ra etiã ſupiozibus cõfiteri coget: Dicã tibi quẽad modum: an theeteto? THEO: Utriſq; cõmuniter: Rñdeat aũt iunioz: Nam redargutus minus vitu pabit. SO: Burã autẽ queſtionẽ vico huiuſmodi: num fieri põt ut qui aliquid nouit/qõ noſcit/igno ret? THEO: Quid rñdebimus theetete? THEE TE: Fieri nõ põt arbitroz. SO: Non utiq; ſi vide re/ſcire eſſe poſueris: Ad quid enim uteris ineui tabili queſtiõe/puteo ut ferẽ incluſus? Siq; te vir intrepidus interrogauerit/manu alterũ tibi tegẽs oculũ/utrũ tecto oculo ueſtẽ videas. THEE: Nõ hoc dicã ſed altero. SO: An nõ idẽ ſimul ꝛ vides ꝛ nõ vides? THEE: Ita quodãmodo. SO: Haud eq̃ dẽ dicet ille/iubeo uel queſiui: quo pacto: ſed utrũ qõ ſcis idẽ ꝛ neſcias. In pñtia vo qõ non vides/videre videris: ꝛ ſupza cõfeſſus es/videre quidẽ ſcire eẽ: nõ videre autẽ neſcire: Collige quid ex his aduerſus te ꝓcludaz. THEE: Cõtraria plane coz que ꝓpoſuerã SO: Plura fozſitan o mirifice puer tibi talia cõtigiſ ſet ſiq̃s a te queſiſſet/utrũ ſcire liceat ꝛ acute ꝛ obtu ſe: ꝛ cominus qñq; ſcire: eminus vo nequaq̃: ꝛ uehe mẽter idẽ atq; remiſſe: ceteraq; permulta. Que q̃dẽ inſidiãdo vir clippeat⁹ ꝛ mercede cõduct⁹ in ſermo nibus querẽs quãdo idẽ ſcientiã ſenſũq; ponebas te in auditũ olfatuz ac ceteros ſenſus ozdine iniecíſſet: ſtudioſeq; ꝛ ſedulo nimiũ redarguiſſet: atq; te cõpze hendẽs nõ pzius te dimiſiſſet/q̃ tu eius exquiſitaz ſa piẽtiã admirat⁹ ab eo vinct⁹ eſſes. Ubi captus atq; ligat⁹ tãta te ipſe pecunia redemiſſes/quãta tu ꝛ ille ſtatuiſſetis. Quã igit rõnem pzo tutãdis opinionib⁹ ſuis ꝓtagozas aſſignabit: Hoc tu fozſitan quereres/ Nũquid aliud tentãdũ eſt: THEE: Et maxime q̃dẽ. SO: Hec utiq; oia que nos opẽ illi ferẽtes dicimus ꝛ ſimul ille ut arbitroz admittet/deſpiciẽs nos penitus atq; obiectãs: bonus iſte ſocrates cum interrogaſſet puerũ/utrũ quis poſſit qõ meminit idẽ ſimul ꝛ igno rare: ꝛ ille perterrit⁹ negauiſſet: ex eo q̃ rẽ ipſaz pzo ſpicere nõ potuerat/ridiculũ me in diſputatione mõ ſtrauit: res autez o ignauiſſime ſocrates ita ſe habet: Quotiẽs ex meis aliq̃d per queſtionẽ cõſideras/ſi in terrogat⁹ rñdeat eadẽq; ego etiam rñderem: refella turq; me quoq; redargutũ exiſtimato: Sin alia/ipm ſolũmodo qui rñdit: pzincipio/putas ne aliquẽ cõceſ ſuruz tibi memoziã adeſſe cuipiã quãdo nos ampli⁹ patiẽ earũ rerũ quas paſſus fuerit: ꝛ ipſaz talẽ paſſio nem eſſe qualis fuerat ouz pateret: permultũ abeſt. An fozmidaturũ cẽſes admittere q̃ poſſit aliq̃s idem noſſe ſimul ꝛ ignozare: qõ ſi fozſitã minus audeat da turũ ſperas eũdẽ eſſe diſſimilẽ factũ alicui pzius q̃ ſi at diſſimilis exiſtẽti: magis aũt iſtũ eſſe aliquem/ſed nõ iſtos: ꝛ eos quidẽ infinitos effectos/ſiq̃dẽ diſſimi litudo fiat ſi modo aucupationes uerbozũ vitare in uicẽ opoztuerit. Ceterũ obeate generoſius ea que di co aggredere: meq; ſi potes refelle q̃ nõ ꝓpzũ cuiq; noſtrũ ſenſus fiãt: uel etiam ſi pzopziũ ſint/nihilo ma gis qõ apparet illi ſoli fiat: uel ſi eſſe opoztet noiare liceat cui apparet. Sues aũt ꝛ ꝓdigioſos canes ouz narras/nõ ipſe ſolũ beſtiã imitaris: ſed idẽ quoq; in mea ſcripta efficere alijs pſuades. Neq; recte facis. eq̃dẽ ueritatẽ habere ſe aſſero quẽadmoduz ſcripſi. meſurã eniz vnũquẽq; noſtrũ eoz que ſunt ꝛ que nõ ſunt eſſe: ſed magnope hoc ipſo alium ab alio diſcre pare/q̃ huic alia ſunt: apparẽtq; illi alia. Sapientiaz vo ꝛ ſapiẽtez virũ nullo modo exiſtere nego. Immo hunc ipſum ſapiẽtem uoco qui illius cõditionem cui mala vidẽtur/ſuntq; permutãs/bona apparere ꝛ eſ ſe illi facit. Sermonẽ aũt meum ne uerbis ountaxat perſequere: Uerũ ſic planius iterũ qõ dico perdiſce: ꝛ in memoziã dictũ ſupius reuoca: q̃ egrotãti amara vident que guſtat ꝛ ſunt: bene ualẽti ꝛia ſunt atq; vi dent. Sapiẽtiozẽ utiq; hoz neutrũ ex hoc oportet aſ ſerere: neq; enim id fieri põt: neq; predicãdũ egrotan tẽ inſipiẽtem eſſe: q̃ iſta putet: ſanũ ꝓtra ſapiẽtem/q̃ diuerſa. Permutãdum vo in alterũ habitum: Alter

enim habitus melior. Similiter in disciplina ab altero habitu in meliorē permutandū: sed medicus q̄dē medelis trāsmutat: sophista sermonib⁹: Nemo enim efficit ut qui falso opinat/uere deide existimet: q̄ppeē ea que nō sunt opinari nemo ualeat: nec alia p̄ter illa que patēt: hec aūt semp uera sunt: facere tñ q̄s pōt ut qui deprauati animi habitu cognata sibi opinat: sana deide mēte diuersa quedā existimet. que plerīq; ob impitiā phantasmata uera noiant. Ego aūt meliora alijs alia dico: uerioza nequaq̄. Sapientes p̄terea o amice socrates nullo pacto ranas nūcupo/imo ꝟz corpa medicos/ſm platas agricolas. Aio eq̄dē hos viros plantis suis p̄ro deprauatis sensib⁹ quotiēs tale aliq̄d egrotat/bonos integrosq; z ueros sensus inferre: sapientes quoq; z bonos rhetores ciuitatibus bona p̄ro malis/videri iusta efficere: quoniā quecūq; ciuitati cuilibet iusta honestaq; videnē: hec z sunt illi talia/q̄ diu sic putat: sed sapiens p̄ro malis his singulis/bonā z iudicari z esse efficit. Eadē rōne sophista eos qui erudiuntur/sic erudire potēs/sapiens est/dignusq; ampla mercede apud auditores habet: Atq; ita alij sapiētiores alijs sunt: neq; ullus tñ falsa putat: z tibi hoc ipsum uelis/nolis/cum rerū mēsura sis admittēdū: hic enim sermo in his seruat: Cui siquo modo a p̄incipio iterū repugnare potes/repugna/in cōtrariū rōne reducēs. Quod si interrogādo vis/interrogando perage. Neq; enim hoc fugiēdū: sed omnium maxime his qui sane mētis sunt sequēdū. Sic tñ id effice: ne iterrogādo sis iniurius: Absurdū est p̄rofecto eum virū qui virtutē meditari se p̄recipue p̄fiteť: in sermonib⁹ semp iniuriū esse: Afficere aūtē iniuria in his est/quādo quis nō seorsum quidē ut certans exercet: seorsum vo disputās: z in illo quidē scilicet certamine iocat: fallitq; p̄ro viribus: in hoc autez disputatione videlicet/serio agit z cogit disputantem: eas illi dūtaxat fallacias indicās: quas ipse ex se ipso p̄eteritisq; disputationib⁹ p̄opulsauit. si ita secerīs/seipsos qui tecum uersabūtur nō te/perturbationis defectusq; sui causas esse cōfitebunť: teq; p̄otinus septabūtur z diligēt: seipsos ꝓtra odio habebūt z a seipsis ad philosophiā cōfugient: ut alij quodam modo effecti/habitū p̄istinū deponāt/sinaūt contraria feceris/quēadmodū alij quoq; permulti/ꝟia etiam tibi ꝓtingēt: z familiares p̄ro philosophis/studij huius inimicos cum adoleuerint reddes: Si igit mihi parueris: qō z supra dictū est: haud hostiliter ꝓtētioseq; : sed ꝓpitia mitiq; sentētia nobiscū sedēs/ꝑsiderabis quomodo dicimus moueri oia: qōue cuiq; videt hoc esse p̄riuatim z publice: z ex his inquires: utrū idē an aliud scientia sit z sensus: Neq; ut modo cepisti ex uerboz noiumq; cōsuetudine disseres. que multi quocūq; libet trahētes/uarios dubitationum iniciūt scrupulos. Nec o theodore in defessionē amici tui tētaui p̄ro viribus: parua q̄dē a paruis: Si enim ipse viueret/fortis magnificētiusq; p̄ro seipso pugnaret. THEO: Jocaris o socrates: nam fortiter p̄ro illo certasti. SO: Recte loqueris o amice: sed mihi dicas. Aduertisti nup cuz p̄otagoras nos increparet: qō cuz puero disputātes ex puerili formidine aduersus eius scripta certem⁹: cūq; ipse nos ad sermonis urbanitatē exhortaret: Tunc sane honestās in p̄mis ipsam oium mensurā serio in eius dictis uersari nos iussit. THEO: Quid ni o socrates aīaduerterim: SO: Quid ergo: iubes nos illi parē: THEO: Sū mopere. SO: Cernis istos omnes excepto te pueros eē: Quare si illi credim⁹/me simul ac te oportet interrogādo vicissim z rndēdo serio sermonez eius examinare. ne iterū nos incusēt/q̄ ludētes cū pueris sermonē suuz exagitemus. THEO: Quid ꝓhibet quin theetetus melius q̄ barbati viri multi perscrutātē te sequat: SO: Nō tñ te o theodore melius. Ne cēseas oportere me amico tuo defuncto oēm opem afferre/te vo nullā: Veruz sequere me obsecro paulisp: quo ad hoc dūtaxat inuenia mus/utrū te deceat in figuris geometricis esse mēsurā: aut oēs eque ac tu in astronomia ceteriseq; facultatib⁹/in q̄bus tu merito p̄restare videris: periti sint. THEO: Arduū est o socrates ut qui tibi assidet roganti nō rndeat. Delirabam p̄rofecto paulo ante cum dicerē te cōcessurū mihi ne ad pugnā accingerer: z lacedemonioq; more me minime impulsurū. Nūc aūt ad scirronē potius declinare videris: nam lacedemonij ex vi uel abire iubent. Tu autē Anteū imitari videris: Cōgredientē nāq; nō p̄ius dimittis/q̄ nudatū tecum certare coegeris. SO: Cōgruā o theodore morbi mei similitudinez reppisti. Robustior tñ illis ego suz. Innumeri iam Hercules z Thesei fortes in dicēdo mecū ꝓgressi sunt. Ego tñ nihilo magis desisto/adeo me exercitationis huius uehemēs amor inuasit. Neq; tu igitur mihi inuideas: quo minus mecū exercitat⁹/te simul ac me iuues. THEO: Haud ultra repugno: ducas qua lubet. Dēm hāc quasi fatalē necessitatē quā tu circa hec infers quincto ferēda est: Neq; tñ ultra ea que ꝓposuisti/me tibi cōmittā. SO: Sat istud erit: sed id mihi obserua/ne clā in puerilē loquēdi ritū labamur: z ob eā causam nos aliqs iterum carpat. THEO: Conabor sane p̄ro viribus. SO: Hoc in p̄mis q̄d etiā supra tetigim⁹/resumamus: utrū recte necne sermonē illius improbaueri mus/q̄ vnūquēq; ad sapiētiā sibimet sufficere p̄ro posuerit. Nobis porro ꝓcessit ꝓtagoras in eo q̄d melius uel deteri⁹ inter se plerosq; differre: quos sapiētes duceret: an nō: THEO: Cōcessit. SO: Si enim ipse pñs ꝓcessisset nō aūt nos in eius fauorē admisissemus/haud iterū oportet repetēdo ea dē ꝓfirmare. Nūc aūt forte quis putet nō satis idoneos esse nos illius rerū cōprobatores: Quāobrē p̄restat perspicue ut se res habet cēcedere: Nā nō paruz interest sic an aliter habeat. THEO: Vera loqueris. SO: Igit nō ex alienis: sed ex suo dūtaxat sermone q̄ breuissime ꝓsensionē accipiamus. THEO. Qui: SO: Sic: Q̄d cuiq; videt id illi cui videt esse dixit. THEO: Dixit certe. SO: Nunqd z nos o ꝓtagoras hois imo hoium oium opiniones dicim⁹: asserimusq; neminē ꝓsus in alijs q̄dē se alijs sapiētiorē putare/in alijs vo sapiētiores alios: An nō in maximis piculis/quotiēs in castris: aut morbis: aut mari fluctuāt: quasi deos habere in singulis p̄incipes/seruatoresq; suos/nullo alio ceteris q̄ sciētia p̄cellentes: Et per oia humana querentibus p̄ceptores ac duces sui ipsoz̄ alioz̄umq; aīantiū atq; operū: qui coiter extimant tā ad docendū q̄ ad imperandū sufficere. In his oibus

quid

quid aliud dicemus: q̄ q hoies inter se sapiētiam
ꝛ ignorantiam esse putent: THEO: Nihil aliud.
SO: Nōne sapiētiā/uerā cogitationē esse dicūt:
ignorātiā vo/falsaz opinionē: THEO: Quid ni:
SO: Quorsum o protagoras sermonē uertemus:
Utrū hoies uera semp opinari dicem⁹: An aliquā
do uera/falsa nonunq̄: Utrinqz sequit ut nō semp
uera: sed utraqz opinētur: Attēde theodore / uelit
ne quis ex protagore septatorib⁹: an tu forsitan de
hocipso pugnare: q̄ nullus sit qui aliū hoiem opi
nari falso ꝛ ignorantē esse cēseat: THEO: Incre
dibile hoc o socrates, SO: Atq̄ in hāc necessitatē
sermo ille delabit: qui mesurā oīuz hoiem p̄dicat.
THEO: Quo pacto: SO: Quando tu aliq̄d tecū
ipse iudicas: deinde mihi opinionē tuā declaras /
tibi quidē ꝑm illius sermonē uerū esto: nos aūt nō
ne iudicij tui iudices fieri possum⁹: an opinari ue
ra semp te iudicam⁹: Quin poti⁹ innumeri hoies
tecum quotidie pugnant ꝛria ac tu opinātes: putā
tesqz te falso iudicare atqz opinari: THEO: Per
ioue o socrates q̄ plurimi sunt/ut inquit homer⁹:
qui mihi ex hoib⁹ negocia p̄bēt. SO: Quid ergo:
Vis dicamus/tūc te tibiipsi uera opinari: per mul
tis aūt falsa: THEO: Ex his que dicta sunt neces
sario seq̄ videt. SO: Quid ipsi protagore: An nō
necessariū: Si enim nec ipse putasset hoiem eē mē
suram: neqz etiā multi quēadmoduz neqz putant/
nulli hāc oporteret esse ueritatē: quā ipse scripsit.
Sinaūt ipse quidē cēsuit / multitudo aūt non con
sentit/scito in primis quo plures sunt hi quib⁹ nō
videtur/q̄ quibus videt: eo magis nō esse q̄ esse.
THEO: Necesse est siquidē ꝑm opiniones singu
las ꝛ erit ꝛ nō erit. Deinde hoc habet p̄clarū. Ille
quippe circa suā opinionē dissentientū sniam/qua
illū mentiri credūt/quodāmodo uerā esse consen
tit: dū uera opinari cunctos fatet. THEO: Absqz
dubio. SO: An non suam esse falsam admittit si iu
diciū illoz̄/qui falso illū opinari uolūt / uerū esse
fatetur: THEO: Necessariū. SO: Alij aūt sibiipis
mentiri nequaq̄ concedunt. THEO: Non certe.
SO: Hic vo ꝛ hanc uerā esse opinionē ex his que
scripsit fatet. THEO: Patet. SO: Ex vniuersis
igitur a protagora emanātib⁹ ambiget: quin ex il
lo maxime cōcedet: Quādo alicui cōtradicēti ue
ra opinari cōcedet: tūc sane ꝛ ipse protagoras cō
fitebit: neqz canē neqz quēuis hoium esse mēsurā
aut oīum aut vni⁹ etiā qd̄ minime didicit. An nō
ita: THEO: Ita certe. SO: Cū ergo ab oibus du
bitet/nulli protagore ueritas uera erit: nec alīs:
neqz etiā sibiipi. THEO: Longe admodū o socra
tes amicū meū o socrates cōculcam⁹. SO: Est ne
insup ignotū amice tibi utrū recte eum cōculcaue
rim⁹: Verisimile aūt est illū cū senior fuerit/sapiē
tiorē quoqz nobis fuisse: Qui si repente resurgens
nos inuaderet/in multis tā me delirantē ut proba
bile est/q̄ te cōsentientē refelleret. deinde protin⁹
euanesceret: Verūtamē uti nobisipsis talib⁹ opor
tet/qualescūqz sumus ꝛ que vident semp exprime
re: Et nūc quidē quēlibet cōcessurū dicamus hoc
ipsuz videlicet aliq̄d aliud esse propterea q̄ alius
alio sapientior insitioue existat: THEO: Mihi
q̄dē videt. SO: Nunq̄d in hoc maxime ilistere ser
monē dicemus/q̄ ipsi subscripsimus fauentes prota
gore: multa quidē qualia videtur/talia cuilibet esse:
calida: sicca: dulcia: ceteraqz huiusmodi. Quod si in
q̄busdā differre aliū ab alio confitebit circa salubria
ꝛ noxia/asseret utiqz nō quālibet mulierculam puel
lūqz ꝛ brutū ad seipsum curandū per salubriū cogni
tionē sufficere. Quinimmo in hoc p̄sertiz si modo
in ullo/differre. THEO: Idez mihi quoqz videtur.
SO: Preterea nonne in ciuilibus etiam/honesta ꝛ
turpia: iusta ꝛ iniusta: sanctaqz ꝛ impia: quecūqz ciui
tas vnaqueqz existimās ponit sibi legitima: eadez re 169
uera vnicuiqz esse uolet: Atqz in his nihilo sapiētio
rē esse priuato priuatū/ciuitateqz ciuitatē: Ait vo in
eo q̄ utilia ꝛ inutilia rei.p. statuunt/si modo in ullo/
in hoc inq̄ precipue differre inuicē cōfitebitur: tam
consultorē a consultore / q̄ rem.p. a re.p. ad ueritatem
inueniēdā. Neqz audebit vnq̄ hoc admittere: ut que
cunqz ciuitas cōferentia sibi putās instituit / eadem
semp illi conducāt. Sed tibi quidē dico in ipis iustis
iniustisue sanctis atqz profanis affirmare uolēt q̄ ni
hil eoz̄ suapte natura substantiā aliquā habeat: sed
cōmuni opinione tūc uerū fiat/quādo videt ꝛ q̄diu
videt. Et q̄cūqz nō oino sermonē ꝓtagore cōplectū
tur/sic quodāmodo sapientiā inducūt: Nobis aūt o
theodore sermo iā ex angustiori amplior imminet.
THEO: An nō ociosi sumus o socrates: SO: Vide
mur: Et sepe alias o beate vir hoc aīaduerti ꝛ nūc
maxime/q̄ q̄cūqz diu in philosophia uersati sunt cū
primū iudicioz̄ cetus igrediūtur/ridiculi rhetores
ꝓsus apparēr. THEO: Qua rōne nūc ais: SO: Vi
dentur hi qui in iudicijs ꝛ foro ab incūte etate reuo
luti sunt/ad eos qui in philosophia ꝛ huiusmodi stu
dijs assuefacti sunt: ut serui ad liberos educati fuisse.
THEO: Quo pacto. SO: Ex eo q̄ his quidē ut tu
dicebas/semp ociū adest: ocioqz trāquillo cōfabulā
tur: quēadmodū ꝛ nos in p̄ntia tertio iā sermonē ex
sermone resumim⁹. Sic ꝛ illi/siquid ultra propositā
questionē/qd̄ magis eos forte delectet inciderit/quē
admodū in p̄ntia nobis cōtingit/nihil curāt prolixi⁹
ne an breui⁹ loquātur: modo ueritatis cōpotes fiāt:
Illi autē tēporis angustijs in loquēdo solicitantur.
Urget enim aqua defluens: Neqz licet de his que cu
piūt uerba facere: Sed necessitatē aduersari⁹ affert
libelli formulā adducēs preter q̄ nihil dicēdum: qd̄
iuramentū mutuū nuncupāt: Sermones aūt semper
de cōseruo ad dominū sedentē manu iudiciū senten
tiamqz tenentē: Certamina quoqz nunq̄ frustra sed
ad rē semp: sepe etiā de aīa vitaqz agit. Quapropter
ex his oibus intenti acresqz fiūt: sciētes domino tam
uerbis adulari q̄ operib⁹ obsequi/non recto sed pu
sillo aīo. Nā animi magnitudinē rectitudinē ꝛ liber
tatē seruitus a puericia sustulit/cogens obliqua per
uersaqz patrare facinora duz discrimina magna fo
midinesqz mollibus adhuc incuteret aīs: que oīa cū
non possint cū iustitia ꝛ ueritate perferre/confestim
in mēdacia mutuasqz iniurias cōuersi/flectuntur vn
diqz atqz confringuntur adeo ut nihil amplius sane
mentis hōtes ex adolescētib⁹ in viros euadāt/facun
dos sapientesqz ut ipsi putāt: Atqz hi q̄dē tales sunt
o theodore: nostri aūt chori hoies vis referam⁹: An
dimittentes potius ad sermonē propositum reuerta
mur: ne ut paulo ante dicebam⁹ sermonis libertate

Magnū animum aquam cōsumit

digressioneq; nimiũ abutamur? THEO: Nullo modo o socrates: sed referamus: probe nãq; dicebas q; in philosophoꝝ choro non nos sermonũ ministri sumus: sed serui nostri sermones: ⁊ vnusquisq; illorum perfici a nobis expectat/quando nobis videt: Nec enim iudex neq; spectator: quẽadmodũ poetis cẽsor nobis ⁊ dominus presidet. SO: Dicam⁹ igit postq; tibi videt de his qui egregũ sunt: Quid enim de his qui philosophie studio abutũtur referendũ sit: Illi sane ab ineũte etate/primũ quidẽ viã in foꝝ ignorãt: neq; iudiciũ aut cõsiliũ: aut cõmunẽ aliũ ciuitatis cõsexũ norũt: leges preterea decretaq; uel dicta uel scripta nec vidẽt nec audiunt. Studia vo ⁊ cõuenticula ad magistratus spectãtia ⁊ ꝓgressus ⁊ cenas ⁊ lasciuiora cõuiuia/neq; somniãt quidẽ: Preterea nuꝝ bene an male in ciuitate quis se habuerit: aut siq; alicui malũ est/turpisq; nota a maioribus suis seu feminis seu viris / magis eos latet q; maris ut dici solet harene. Atq; hec oĩa etiã nescire se nescit. neq; enim vulgaris glorie gratia ab his abstinet: sed reuera corpus dũtaxat illius in urbe habitat atq; uersat: mens aũt hec oĩa parui immo nullius extimãs/passim uolat: ut ait pindarus: ⁊ que sub terra sunt: ⁊ que plana dimetiẽs: per que astronomiã celũ trãscendens/oẽm perscrutata naturã rerũ oĩum que ad vniuersum pertinent: his aũt que prope sunt solis/nullo modo applicans se. THEO: Quo pacto id ais o socrates? SO CRA: Quẽadmodũ thaletẽ/dũ celũ suspiceret intẽtus syderibus/in foueã cadentẽ/thracẽsis quedã ei⁹ ancilla facete nimiũ carpsit / q; que in celo sunt perspicere cupiebat/que vo proxima ⁊ ad pedes non videret. Idẽ similiter oĩbus qui in philosophia uersant obiici potest. Latet enim philosophũ nõ modo quid agat eius proxim⁹: sed fere homo ne sit/an bruꝝ. Quid aũt homo ipse sit/queue actio aut passio ipsius hois propria studiose perquirit. Intelligis o theodore/an nõ? THEO: Intelligo equidẽ: ⁊ qđ dicis approbo. SO: Enimuero o amice ut in superioribus dixim⁹/siquãdo vir talis uel paulatim cũ aliquo/ uel publice in iudicio siue alibi de his que ad pedes ⁊ in cõspectu sunt/disserere cogit/risum mouet/non thracibus solũ/uerũetiã ceteris gentib⁹: quippe cum in foueas ambiguitatesq; multas propter harũ rerũ impitiã incidat. Ubi absurda quedã ineptitudo ignauie notã inurit. Nã cũ forte vituperãdus aliquis est/ nihil habet qđ in obprobriũ afferat: utpote maloruꝝ ignarus/quãdoquidẽ singula singulorũ mala nunq; animaduertit: Ergo tanq; nescius irridet: in laudandis quoq; extollẽdisq; hoibus/cũ nihil simulet dissimuletue: sed aperte rideat/delirus eẽ videt. Etenim cũ tyrannũ aut regẽ laudari sentit vnũ quẽdã subulcuꝝ aut pastoreꝝ ouiũ / uel bubulcũ extolli existimat/q; abunde mulgeat. id tñ interesse censet/q; reges ⁊ tyrãni infensius ⁊ insidiosius animal turẽt ⁊ mulgeãt. Agrestẽ vo ⁊ rudẽ ob suã quandã occupationẽ non minus q; pastorẽ eiusmodi hoĩeꝝ esse necesse est menibus in urbe nõ secus atq; pastor septo in mõte circundatũ. Cũ vo agroꝝ decẽ milia iugera aut plura etiã pdicari audit/quasi magnũ q;ppiã ab illo qui habet possideat/exigua quedã audire se putat: quippe qui vniuersum terre orbẽ spectare sit solit⁹: Quotiẽs preterea quis generis nobilitatẽ refert/q; septẽ auos diuites oẽs enumerare ualeat/hebetis nihilq; magnũ ꝓpter ignorantiã cogitantis animi laudes huiusmodi cẽset quasi ad totius mundi naturã respicere nequeat ⁊ videre q; innumeri vnũquenq; nostrũ aui atq; proaui antecesserũt: quorũ innumero diuites ⁊ inopes: reges ⁊ serui/barbariq; ⁊ greci singulos innumerabiles precessere. Quinctiã quãdo quis stirpẽ q;nque ⁊ viginti maiorũ dinumerat ⁊ in amphitrionidẽ herculẽ originẽ refert certe cũ quintus ab hercule vigesimusq; superior talis extiterit qualis soror illi contigit/ab eo rideꝝ/quasi ille alti⁹ cõsurgere nequeat: ⁊ insane mẽtis uanitatẽ abigere. In his oĩbus philosophus vir vulgo ridiculus habeꝝ: partim q; superbus cõtẽptoriq; apparet: partim q; que palã sunt ignorat ⁊ ambigit. THEO: Rem ipsam o socrates ut accidit enarrasti. SO: At cũ is aliquẽ o amice ad supa erigit ⁊ ille spote cũ eo singulorũ dimissa litigiorũ discussione/ qua querit in quo ego te aut tu me leseris/ad ipius iustitie iniustitieue speculationẽ ascendit q̃d utraq; sint/quo ab alijs oĩbus inter se discrepent: Uel etiã cõtrouersia illa dimissa qua querit utruꝝ rex beatus sit qui multũ auri possidet/ad cõtẽplationẽ regni ipsius beatitudinisq; humane atq; miserie/qualia cuiq; sint: ⁊ quo pacto humane nature cõueniat hoc adipisci illud fugere / quãdo inq; oportet de his oĩbus rõnẽ reddere pusillanimem illũ ⁊ acerrimũ causidicũ/tũc sane vicissim penas philosopho pẽdet: Uertiginẽ enim patit ab excelsa specula caligãti⁹ oculis: utpote qui supne prospicere sit insolit⁹. Moret quoq; titubat ⁊ barbarica profert. Quocirca risuꝝ nõ thracibus neq; rudi cuipiã mouet: neq; enim persentit/sed illis potius oĩbus qui libere ⁊ procul a seruili vita educati sunt. Hec o theodore utriusq; cõdictio. Altera quidẽ hois illius/qui libertate ⁊ ocio est educat⁹ quẽ philosophũ uocas: Qui cum reuera vituperari nõ debeat/tñ fatuus ⁊ ineptus apparet quotiẽscũq; seruilia aggredit ministeria: Cũ neq; stramentoꝝ sarcinas colligare: neq; obsonioꝝ condimẽta conficere: neq; adulatoria blandimẽta uerboꝝ confingere calleat. Altera est hominis illi⁹ cõdictio. qui hec expedite celeriterq; subministrare põt. Sed decenti liberi hois uestitu cõmode uti nescit. Sermonis insup harmonia cõueniẽti deoꝝ ⁊ hoĩum beatoruꝝ vitam ueram canere prorsus ignorat. THEO: Si ceteris hoib⁹ ea que dicis o socrates eque ac mihi psuaderes: pax amplior ⁊ mala pauciora inter hoies nascerentur. SO: At impossibile est o theodore mala penitus extirpari: Nã bono oppositũ aliq̃d esse semp necesse est: Neq; illa tñ apud deos locũ habere possunt. Naturã vo mortalẽ regionẽq; inferiorẽ necessario circũeũt. Quare conandũ est ut hinc illuc q; celerrime fugiam⁹. fuga autẽ est ut deo similes pro viribus efficiamur: deo similes efficit/cũ prudẽtia iustitia simul ⁊ sanctitas: Ceterũ o vir oprime haud facile id persuaderi potest / q; nõ illius gratia cuius vulgus existimat/sequẽda virt⁹/ ⁊ vitiũ fugiẽdũ: hoc est ne malus videaris utq; bonus appareas: hec nãq; anicularũ nuge mihi esse videnꝝ: Sed qđ uerũ sit ita dicamus. Deus nusq; ⁊ nullo modo iniustus: sed q;

iustissim⁹ totã videlicet cõplexus iustitie potestatẽ: nihilq illius similius q̃ iustissim⁹ homo: Circa hoc uera industria ⁊ fortitudo viri: necnõ inertia imbecillitasq uersat: Hoꝛ sane cognitio uera virtus ⁊ sapiẽtia: ignoratio cõtra: inscitia ⁊ improbitas manifesta. Alie vo que facultates sapiẽtieq vidẽtur in ciuilib⁹ quidẽ magistratib⁹ molestę sunt: in artib⁹ autẽ mechanice: Illi igit̃ qui aliq̃d inique patrauit. ⁊ prophana protulit uel cõmisit/prestat nequaq̃ cõcedere eũ astutũs esse potẽtẽ atq fecũ dũ. Exultãt enim obprobrio huius generis hoies seq audire putant minime abiectos ⁊ inanes homũculos esse/quasi ferre ut dicit põdus ineꝛs: sed viros tales ut tuto in re.p. uersari ualeãt: Ideoq ueritas exprimẽda est/q̃ eo magis tales sunt/quales nõ putãt/quo min⁹ putãt: quippe cũ iniustitie multã ignorent quã ignorare minime decet. Neq enim est quã forsitan opinanꝫ uerbera atq cedes: que sepe hi patiũtur: qui iniustũ nihil egerunt: ⁊ in iusti sepe deuitãt: sed ea potius que vitari nõ põt. THEO: Quam dicis: SO: Cum in ordine rerũ o amice exẽplaria duo sint: diuinũ q̃dẽ beatissimuz: qõ vo dei expers miserrimũ/nõ videntes ita rẽ se habere stultitia extremaq demẽtia occupati/latẽter huic quidẽ similes ob actiones iniquas reddũtur: illi cõtra dissimiles. Cuius profecto delicti penas pendẽt/dũ vitã illi cõuenientẽ cui similes effecti sunt/ducũt: Enimuero si dixerim⁹ q̃ hos quidẽ nisi a nequitia cessauerint vita functos locus ille malox expers nõ capiet: Hic autẽ proprie vite similitudinẽ gerẽt semp vna cũ malis mali uersantes: ipsi tanq̃ astuti malitiosiq deliramẽta quedã audire se dicent. THEO: Et maxime q̃dẽ o socrates. SO: Noui equidẽ o amice. Unũ hoc saltẽ illis accidit: q̃ siquãdo priuatim reddere vicissim ⁊ afferre in mediũ rõnes eoꝝ que vituperãt necesse sit/uelintq viriliter disputãdi moꝛã perpeti: neq ignaue fugere: tunc demũ qõ absurdũ est sibiipi in his que dicũt nequaq̃ placẽt: eoꝝũq rhetorica penit⁹ euanescit: ut nihilo differre a pueris videant. Uerũ his iã finẽ cũ preter propositũ sint imponamus. Alioquin materies vndiq plurima cõfluẽs sermonẽ a principio istitutũ obruet: Reuertamur igitur ad prioꝛa si tibi quoq videt. THEO: Abi hi quidẽ ista o socrates nihilo molestioꝛa auditu contingunt: Facile nãq huius etatis hoies hec assequũtur. Uerũtamẽ si tibi placet / redeam⁹ illuc/ vnde digressi sumus. SO: Eo profecto disputãdo deuenim⁹ ut dicerem⁹ eos qui essentiã oẽm in agitatione ponebãt: quodue cuiq videt/hoc eidẽ existere/in ceteris quidẽ rebus uehementius assertuꝛos: atq iniustis nõ nihil: q̃ omnino quecũq ciuitas ut iusta sibi apparẽtia statuit: hec eatenus illi iuste sunt: quatenus statuta permanẽt. At vo nemi nem fortẽ adeo futurũ: qui idẽ in bonis utilibusq contẽdere audeat q̃ videlicet quecunq utilia sibi apparẽtia instituit ciuitas: hec eatenus illi cõferentia sunt/quaten⁹ talia statuta fuerint: nisi forte ꝺs nomẽ dixerit: hoc autẽ ad id qõ uolum⁹ iocus/captiosum quiddam esset. THEO: Proculdubio. SO: Ergo nõ ita dicẽdũ imo qõ tale ciuitas nũcuparit: ad id in condẽdis legib⁹ respicit: ac leges sin gulas quoad putat ⁊ põt/q̃ maxime sibi utiles condit. Muz aliud in legib⁹ ferẽdis intẽdit: THEO: Nihil aliud. SO: Nunquid uoti cõpos semp efficit: an sepe eã fallit opio: THEO: Sepenumero falli arbitroꝛ. SO: Hac preterea rõne quisq magis hec eadẽ cõfitebit. siquis de omni specie percõtet in qua utile cõsistit. Est autẽ quodãmodo ⁊ circa futurũ tps. Nã quotiẽs leges cõdim⁹ ut in posterũ pfuturas cõdim⁹ qõ q̃dẽ futurũ rectiꝰ uocarem⁹. THEO: Maxime. SO: Agedũ ita uel protagoꝛã uel quẽ uis aliũ secta toꝛẽ eius interrogemus: Diũm rerũ hoiem o protagoꝛas mẽsurã asseritis: alboꝝ: grauiũ: leuiũ: ⁊ vniuscuiusq taliũ. Nã cũ iudiciariã illoꝝũ viz in seipo cõtineat: ⁊ qualia patitur talia iudicet / uera sibi ⁊ que sunt: iudicat: An nõ ita: THEO: Ita plane. SO: Nũquid ⁊ futuroꝝ o protagoꝛas dicem⁹ habẽt viz iudiciariam: ⁊ q̃lia putat sibi hec foꝛe: talia sibi existimãti cõtingunt: cũ medicine quispiã imperitus in febriz sese incursurũ putat: atq ita sese calefactũ iniri medicus autẽ repugnat/fria opinatus/utrius illoꝝ ueraz opinionẽ futurã ducimus: num utriusq: ⁊ medico quidẽ neq calidũ neq febricitãtẽ futurũ: sed sibi ipsi utrũq: THEO: Ridiculũ q̃dẽ id eẽt. SO: Quin etiam de vino qõ dulce uel austerũ futurũ sit/agricole nõ cithariste opinio preualet. THEO: Quid ni: SO: Neq de cõsonante dissonãteue futuro/gymnasticus melius q̃ musicus opinat: qõ deinde ipsi gymnastico cõsonãs esse videbit. THEO: Nullo modo. SO: Quãdo vo pata mẽsa offerẽde sunt epule ac de futura illarũ suauitate aliq̃d pdicẽdũ: nõne coq opio potioꝛ q̃ alterius cuiuslibet popinarie imperiti? Deo qõ uel est uel fuit suaue cuiq nõ pugnam⁹: sed de illo poti⁹ qõ in posterũ esse cuiq ⁊ videri debet utrũ sibi quisq idoneus iudex. An tu potius protagoꝛas qõ circa sermones pbabile singulis in iudicio futurũ est. rectius q̃ quiuis rudiũ puideres: THEODO: In hocipso in primis o socrates precellere cunctis protagoꝛas est professus. SO: O miser nemo peroue illũ oblata pecunia sectatus fuisset / nisi familiaribus persuasisset: qõ probabile in posterũ erit/videbiturq neq uatem neq aliũ quẽuis melius q̃ se vnicũ presagire: THEO: Uera loqueris. SO: An nõ legum quoq politiones utilitasq ad futurũ spectant: ⁊ quilibet absq cõtrouersia fateret constitutionẽ rei p. ab eo qõ utile est/sepi⁹ aberrare. THEO: Valde. SO: Satis iã aduersus preceptoꝛẽ tun dictũ sit q̃ fateri cogit/aliũ alio sapiẽtioꝛẽ existere: eumq talẽ eẽ mẽsurã: Abe autẽ cũ expers scie sim nihil mẽsuram fieri cogit: quẽadmodũ sermo nuper illius urgebat: q̃ videlicet seu uelim siue nolim talis essez. THEODO: Ex illo o socrates maxime cõuinci illi⁹ sermo videt: ⁊ ex hoc nõ nihil q̃ aliorũ opiniones ualidas efficit: he vo sermones illius palã reprobant / falsos existimãtes. SO: In multis insup o theodoꝛe deprehendi hoc licet/non oẽm oium opinionẽ uerã existere. Sed circa presentẽ cuiq passionẽ / ex qua sensus ⁊ ẽm eos opiniones nascunt/difficillius deprehẽdit sensus opinionesq ueras nõ esse. forte vo nihil dico: Nam si assecute sunt cõuinci nõ possunt: ⁊ qui illas certas atq scias esse assereret/forsitã nõ aberrarẽt. Et iccirco theetetus iste haud ab re inquit sensum ⁊ scientiã idẽ esse. Quãoꝺrẽ propius accedẽdum est:

113

quẽadmodũ protagoreus sermo precepit: ⁊ hãc agitatã essentiã pulsando examinãdum / integrũ ne an collisum sonũ reddat: pugna utiq; de illa nõ mediocris nec inter paucos extitit. THEO: Permultũ sane abest ut vilis contẽtio sit: que per ioniã passiz pro pagata est: siquidem heraclíti studio si huic sermoni summope suffragant. SO: Propterea o amice theodore a primordijs hec inspiciẽda sunt ut illi ꝓponũt. THEO: Omnino. Eteniz o socrates de his heraclíticis: uel ut ipse ais homericis/ac etiã antiquioribus id existimat ab ephesijs rerũ peritis / ꝙ nõ aliter ꝙ stimulo ⁊ furore loquãtur. Aperte enim in scriptis suis feruntur: Mora aũt expectatioq; in sermone ⁊ questionib⁹ / ⁊ quies inter respondendũ interrogandũq; minus illis adest/ꝙ qõ nihil est: Immo etiã superat qõ neq; nihil: ad id ꝙ neq; paululũ quid illis quietis assit. Sed siquẽ illoꝝ aliqua de re iterroges/ tanꝙ ex pharetra obscura uerbula depromentes sagittent: Et si huius rõnẽ perquiras / altera quadã tenoua denominatione percutiunt: nunꝙ vo cum illoruz aliquo quicꝙ pficies: neq; ipsi inuicẽ: Idq; vnũ obseruãtissime curãt ut nihil stabile aut in sermone aut in ais suis esse permittãt putantes ut mihi videt idipsum stabile esse: atq; id totis viribus insectãtur: ⁊ vndiq; uehemẽter expellunt. SO: Forsitan o theodore hos viros in pugna vidisti: in pace vo nequaꝙ Neq; eniz amici tibi sunt: Uerũ talia quedã discipulis suis ut arbitror in ocio dicunt: quos similes sibi reddere uolũt. THEO: Quibus discipulis o beate: Neq; eniz inter istos alter alteri⁹ fit discipulus: sed spõte nascũtur / undecũq; cõtingit eoꝝ quenq; furore corripi: Atq; alter alterũ scire nihil existimat. Abistis itaq; rõnẽ ut modo dicebã ulla vnꝙ accipies: nec uolẽtib⁹ nec inuitis: Nos autẽ oportet tanꝙ proposítione accepta cõsiderare. SO: Scite loqueris. ꝓpositionẽ siquidẽ aliã quãdã accepimus: a priscis in poemate vulgus celantibus/ꝙ origo alioꝝ oium oceanus scilicet atq; thetis fluxus est: nihilq; ꝓsistit: A recẽtioribus autẽ quasi sapientioríb⁹ palã demonstrãtibus. ut uel cerdones eoꝝ sapiẽtiã audiẽdo perciperent/desinerẽtq; stulte putare res partiz stare partim cõtra moueri/discẽtesq; moueri oia ipsos uenerarentur. Ferme autẽ o theodore me fugit aliorum quorũdã opinio: qui ☞ria ac isti mõstrarũt: Uniuersi videlicet cõgruũ nomẽ esse hoc existens immobile: ⁊ alia quecũq; melissei parmenideiq; aduersantes his oibus asseuerant: ꝙ oia vnũ sunt. Idq; vnũ ipsum in seipso cõsistit locũ in quo moueat nulluz penitus hñs. quid de his oibus o amice dicendũ: sensiz nãq; progressi utrorũq; medꝝ clam euasim⁹, ꝙ si nullo pacto propugnãtes abeamus imbelles penas dabim⁹ instar eoꝝ qui in palestris ad lineã ludũt/quãdo abutrisq; apphẽsi in ☞ria distrahũtur. De his itaq; prius agendũ videt/quos primo/fluẽtes aggressi sum⁹: Et sicꝺ probabile dicere videbũtur / cũ illis vna ⁊ ipsi nos trahem⁹ alios fugiẽtes. Sinautẽ qui vniuersum stabile ponũt/uerioza protulerint / refugiemus ad eos ab illis qui etiã immobilia mouent. At si neutri uerisimile aliꝺ adducere nobis appareant/ridiculi nimiũ euademus putãtes nos viles homũculos magnũ aliꝺ sapere: priscis autẽ illis ac viris sapientibus derogantes. Uide igit o theodore utrũ prestet nec ne tantũ subire periculũ. THEO: Nullo modo cõmittendũ est o socrates/quin utrorũq; sensa quid ueri/quid falsi habeãt discutiamus. SO: Discutiẽdũ est iã/postꝙ ⁊ tu id ꝓbas: Uidet utiq; mihi disputationis huius principiũ a motu sumẽdũ: quo scilicet motu moueri oia dicãt. Quod aũt dicere uolo/ideſt/utrũ spẽm vnã motus inducãt: an quẽadmodũ mihi videt species duas. Neq; id tñ mihi soli videri cupio/sed tibi quoq; / ut pariter ambo quicꝺ oportuerit patiamur. Dic igit: Mun quid moueri dicis: quãdo locũ ꝺ ex loco mutat: uel in eodẽ uertit: THEO: Eꝺdẽ. SO: Ergo vna hec spẽs esto: At cũ eodẽ in loco quid permanens senescit/uel nigrũ ex albo: uel ex molli durũ efficitur: aut alia quadã alteratione mutat: nõne alterã hãc mot⁹ spẽz merito nũcupabim⁹? THEO: Merito. SO: Ex ijs necessarium est geminas spẽs motus existere / alterationẽ scilicet motũq; localem. THEO: Probe. SO: Hac distinctione premissa/ ad eos qui moueri omnia uolunt iam pergam⁹: ⁊ hunc in modum interrogemus. Utrũ quodlibet fatemini utrorũq; modo moueri/alteratum pariter atq; delatum: aut aliquid utrorũq; modo / aliquid vnico: THEO: Equidem quod asserã nõ habeo. SO: Arbitror tamẽ illos utrorũq; modo dicturos. alioquin o amice agitata simul ⁊ consistentia sibi ipsis videbunt nimirũ apparebũt. nec magis moueri oia ꝙ stare oia licebit asserere. THEO: Uera loqueris. SO: Postꝙ moueri ipsa oportet absentiã vo motus nulli cõpetere / oia utiq; semper omni motu mouẽtur. THEO: Necessario sequit. SO: Hoc age ex eoꝝ dictis cõsidera / caloris scilicet uel albedinis uel cuiuslibet generationẽ. Nõne dixim⁹ eos putare vnũquodq; istorũ ferri simul cũ sensu inter agẽs ⁊ patiẽs: ⁊ patiens quidẽ sensibile esse nõ sensum: agẽs aũt efficiẽs esse aliꝺ: nõ tñ qualitatẽ eẽ. forte qualitas extraneũ tibi nomẽ videt: neq; sic in genere dictũ percipis: in partib⁹ igitur audi. Agens enim neq; calor neq; albedo: sed calidũ potius albũq;. ceteraq; eodẽ pacto: Recordaris ita nos supra dixisse: nihil ꝼm scipm vnũ aliꝺ eẽ: neq; insup agẽs aut patiẽs: sed ex utrisq; vicissim cõgrediẽtibus sensus ⁊ sensibilia emanãtia: partim fieri qualia quedam/partiz vo sentire. THEO: Quid ni meminerim? SO: Cetera preter mittamus sic ne/an aliter dicat: Id vo cuius gratia disputat diligẽtius exquiram⁹. Mouẽtur ut dicitis/fluũtq; oia: Nõne? THEO: Certe. SO: An non utrisq; illis quos distinxim⁹ motib⁹? delata simul ⁊ alterata: THEO: Quid ni? si modo perfecte moueri illa necesse sit. SO: Si igit ferrent solũ neq; tamẽ alterarent possemus dicere qualia quedam fluunt que feruntur: an quomodo dicimus: THEO: Hoc pacto. SO: Quoniã vo neq; id permanet ut albũ fluat qõ fluit: sed ꝓmutat / ita ut huius ipsius sit fluxus albedinis: ⁊ in aliũ colorẽ trãsitus/ne ullo modo permanere deprehẽdi possit/ num possumus aliquãdo colorẽ aliquẽ pronuncíare/ita ut recte denominem⁹? THEO: Atqui quo pacto o socrates aut in hoc aut in alio ullo id fieri potest siquidẽ dũ pronũciam⁹ cõtinuo subterfugit utpote qõ semp fluit. SO: Quid porro de quo vis

sensu dicendum: ut videdi uel audiedi nunqd in
visione aut auditu aliquādo permanere: THEO
DO: Minime omnium siquidē cuncta mouent.
SO: Neq; igit videre quicq; potius q; nō videre
dicendū: neq; alio ullo sensu uti magis q; non uti/
cum oia penitus transmutent. THEO: Nō certe.
SO: Uerūtamē sensus ipse scia est/ut ego / theete
tusq; diximus. THEO: Dictū quidē. SO: Nō igit
sciam magis q; nō sciam rndimus qd scia sit inter
rogati. THEO: Sic certe videmini. SO: Oportu
ne itaq; rnsionē illā emēdarem⁹/si demōstrare cō
tenderemus q; oia moueant: ut recta illa rnsio vi
deatur: hoc autē ut videt/apparuit/q; si oia mouē
tur/respōsio quelibet de quocūq; qs rndeat/eque
recta est/qua id sic se habere z nō sic habere se rn
detur. Quod si mauis/fieri dicēdū ne ipos sermo
ne sistam⁹: THEO: Recte loqueris. SO: Preter
q; in hoc o theodore q; ita z nō ita dicebam: opor
tet autē neq; hoc ita dicere: Neq; enim ampli⁹ ita
moueret. neq; rursus nō ita. Non eniz mot⁹ hoc:
sz nomē aliud imponēdū ab ḡs qui talia disserūt:
quoniā nūc ad eoz suppositionē uerba non hnt/
nisi forte dictionē hanc: scilicet nō quomodocūq;
habere videātur. Que quidē potissimū ipsis con
gruit infinite prolata. THEO: Valde cōueniēs il
lis hec dictio est. SO: Jam o theodore qd ad ami
cū tuum attinet expediuim⁹/nec dū concessimus
illi quēlibet hoiem rerū oium esse mensurā/nisi sa
piens quis existat. Sciam insup esse sensum mini
me cōcedemus fm rōnem illā que moueri oia pre
dicat: nisi forte theetetus iste aliter persuadeat.
THEO THEE: Optime dixisti o socrates. His enim per
actis me quoq; ab ḡs expeditū esse decet: ut inter
nos conuenerat: Postq; vo disputatio aduersus
ptagorā finē accepit/ne desistite queso theodore/
anteq; tu z socrates percurratis eos insup qui sta
re oia uoluerūt/quemadmodū paulo ante propo
suistis. THEO: Cum sis iuuenis o theetete/senio
res iniuriā facere doces / dū pacta transgredi ex
hortaris sz accingere tu ut reliquoz socrati si ue
lit rōnez reddas. THEE: Libētissime tñ ea de qui
bus loquor/audirē. THEO: Equitē in cāpuz pro
uocas cū socratē ad disputādū accersis: Interro
ga igitur atq; audies. SO: Uideor equidē o theo
dore in his que theetetus iubet ipsi minime pari
turus. THEO: Quid obstat/quo minus obsequa
ris: SO: Et si melissum atq; alios qui vnū cōsistēs
vniuersum dicunt uereor ne forte onerosi videa
mur illos exagitantes minus tñ q; vnicū parmeni
dē uereor: parmenides autē ut homericis uerbis
utar/uerēdus mihi aceraq; videt. Collocutus sum
olim cum illo sene admodū adhuc adolescēs: mi
hiq; visus est profundā generosamq; oino sapien
tiā possidere: formido itaq; ne dicta eius uocesq;
nequaq; intelligamus/qd autē uerbis subintelligit
multomagis nos lateat: z qd maximū est cui⁹ gra
tia disputatio inter nos cepit: quid scia sit inquirēs
indiscussum relinquat/si pcacitati uerborū indul
geamus: presertim cū amplissima questio illa quā
modo induxim⁹ si preter propositū z quasi digre
diendo tractet indigna nimiū passura sit: z si lati⁹
exactiusq; perficiat/scie ipsius inuestigationē im
peditura. Neutrū vo decet: immo theeteti fetus cir
ca sciaz obstitritia facultate in lucē educere z diligē
ter examinare. THEE: Si ita videt/ita agendū est. THEO
SO: Hoc preterea theetete circa supradicta pside ra
sensum esse sciētiam rndisti/an non: THEE: Certe.
SO: Siqs interrogaret/quo nā alba z nigra homo
videat/quoue acuta z grauia audiat/oculis ut arbi
troz z auribus rnderes. THEE: Equidem. SO: Uti
nominib⁹ uerbisq; cōmunioribus neq; exacte curio
seq; disquirere/sepenumero generosi animi est: Jtiū
autē illiberalis: nōnunq; tñ necessariū est/quēadmo
dū in pntia examinare cogimur: qua ex parte rnsio
tua minus recta sit: attēde que rnsio rectioz. Utrum
que dicit quo videm⁹ id oculos esse: an que dicit/per
qō videmus: Jtē quo audimus aures/an per qō au
dimus: THEE: Potius mihi per que singula senti
mus q; quibus sentim⁹ rndendum videt o socrates.
SO: Absurdū quidē id esset o puer/si multi in nobis
sensus quēadmodū ligneis equis inessent: z oia hec
in vnā siue ideā siue animā seu quomodocūq; uoca
ri decet/minime tēderēt: qua per ista tanq; per orga
na quecūq; sensibus subiacēt sentiam⁹. THEE: Ali
hi quidē hoc poti⁹ q; illo modo videt. SO: Jccirco
ista tecū diligenter perq;ro/ut videamus/utruz vno
quodā eodē qō insit nobis/per oculos quidē alba z
nigra percipiamus: per alia vo organa alia quedaz/
possisq; interrogatus/in corpus singula ista referre:
prestat forsitan te ad singula rndere/q; me tui vicem
gerendo defatigari. Dic itaq;: ea per que sentis cali
da z sicca leuia atq; dulcia/nonne corporis organa
singula ponis: an alterius cuiuspiā: THEE: Nulli⁹
alterius. SO: Nunquid fateberis que per aliā poten
tiam sentis/per aliā sentire nō posse: ueluti que per
auditū/eadē per visum: Et cōtra que per visum / ea
dez per auditū: THEE: Quid ni fatear. SO: Siqd
ergo de utrisq; cogitas/nō utiq; per aliud organuz:
neq; etiā per alio de ambob⁹ id sentis. THEE: Nō
certe. SO: De uoce atq; colore utrisq; simul/primū
quidem id cogitas/q; utraq; sunt. THEE: Cogito.
SO: Jtē q; alterutrū ab alterutro diuersuz est: z sibi
met idē. THEE: Et istuc. SO: Quodue ambo/duo
sunt/utruq; vnū: THEE: Jd quoq;. SO: Potes in
sup utrū similia inter se uel dissimilia sint/iudicare:
THEE: Forte. SO: Hec utiq; oia per qō potissimū
de ipsis existimas: Non per auditū: nō per visum:
cōmune circa illa quicq; accipi pōt. Hinc pterea qō
dicimus/coniectare licet. Si de utrisq; iudicari pos
set/falsa ne sint/an nō: posses proculdubio declara 116
re/quo iudicares: idq; non visum/nō auditum: sed
aliud quiddā esse cōstat. THEE: Cur nō lingue vis
id efficiat: SO: Scite loqueris: Jlla vo potentia per
qō tibi ostendit qō singulis est cōmune: quodue sup
singula quo esse z nō eē denotas: que paulo ante de
his pcōtabamur: Qualia organa his oibus assigna
bis: per que id quod sentit: in nobis singula sentiat.
THEE: Essentiā ais z ipsum nō esse: similitudinēq;
z dissimilitudinē: necnō idē z alterū: Unum quoq;: z
aliū circa illa numerū vnūquēq;: patet eni qō queris
per qō potissimum ex corporeis instrumētis ipa aia
par z impar: z que sequunt/pcipiam⁹. SO: Egregie
admodū o theetete psequeris atq; hec ipsa sunt que
interrogo. THEE: Per iouē o socrates qō dicam /

ignoro : nisi q̄ nullū huiusmodi p̄opriū organū istis ut illis accōmodari puto:sed ipsaz potiꝰ per seipsaz aiam cōmunionē/in oibus iudicare. SO: Pulcher es o theetete nec ut aiebat theodorus:deformis. Nā qui pulchre loquit/pulcher est atq; bonus. Accedit ad hec q̄ ingens mihi bñficiū cōtulisti. Nā prolixa graui disputatione me liberasti.postq̄ tibi videt aia quedā per seipsam aiaduertere:nonnulla per corporis vires apprehēdere. Hec utiq; mea sentētia erat: Cupiebā quoq; idē tibi persuaderi. THEE: Mihi certe persuasum est. SO: Quor in numero essentiā ponis: Hec sane maxima ad oia sequit. THEE: Eorū que ipsa per se aia affectat atq; assequit. SO: Nū quid t̄ simile dissimileq; t̄ idē t̄ alterū : THEE: Et ista. SO: Quid: pulchrū t̄ turpe bonūq; t̄ malum : THEE: Hor quoq; mihi videt maxime oium essentiam inuicē cōsiderare: reputās atq; cōparans in se ipa preterita pñtiaq; ad futura. SO: Aduerte t̄ hoc rei dure duritiem per tactū sentiet: t̄ mollis simili ratione mollitiē. THEE: Ita. SO: Essentiam vo t̄ qō sunt/mutuāq; p̄netatē / ipsiusq; ptrarietatis essentiā ipsa aia per se uolutās t̄ inuicē conferēs/discernere nititur. THEE: Omnino quidē. SO: An non statim natis boibus atq; brutis naturalis quedaz facultas adest/qua passiones per corpus manētes in animaz sentiūt. Rōcinatio vo cōparatioq; istor ad essentiā utilitatēq; vix tandē/post longa curricula tpis / frequenti studio t̄ disciplina aduenit: quibuscūq; cōpetit. THEE: Ita prorsus. SO: Num ueritatē eo perci pere possum⁹:quo essentiā nō pcipim⁹. THEE: Abi nime. SO: Cuius autē quis ueritate caret/hui⁹ sciaz ullam habet: THEE: At quo pacto id fieri posset: SO: In passionibus igit scia nequaq̄ inest:in rōcinatione tñ que circa illas uersat/inesse videt:essentiam quippe ueritatēq; hac attingere possum⁹ / illis vo neq̄q̄. THEE: Constat. SO: Num idem illud t̄ hoc uocas:cū tanta inter se differētia discrepēt: THEETE: Haud sane deceret. SO: Quod illi nomen attribuis: ei scilicet q̄ est videre:audire:odorare : gustare:calefieri:frigefieriq; : Num sentire : THEE: Id ipsum:quid enim aliud: SO: Uniuersum igit hoc sensuz uocas : THEE: Necesse. SO: Huic ueritatis pceptionē cōuenire negauimus:cū essentiā non pcipiat. THEE: Sic est. SO: Neq; scie igitur compos erit. THEE: Nō. SO: Ex his sequitur o theetete/sciam t̄ sensum nunq̄ idem fore. THEE: Nunq̄ penitus. SO: In his perspicue patuit/aliud sensuz/aliud sciētiam esse. Uerū nō huius gratia disserere cepim⁹/ut quid scia nō sit/immo quid sit inueniremus. Eatenꝰ vo disputando processimus/ut sciam in sensu nullo modo querendā iudicauerim⁹:sed in eo noīe potiꝰ / q̄ tūc sortitur aius/cū ipse p̄m seipsuz circa illa que sunt/uersat t̄ agit. THEE: Atqui hoc o socrates ut ipse arbitror/opinari uocat. SO: Recte arbitraris amice:Et nunc aduerte deletis ex aio cunctis superioribus: Nunquid maius pspicias/postq̄ hucusq; euectus es. Quidue sciētia sit/iterū explica. THEE: Opinionē quālibet o socrates / sciam dicere impossibile est: Cū t̄ falsa quedā opinio sit. Apparet aūt opinio uera scia esse. Idq; a me nūc rñsum puta. q̄ si aliter disputando deinceps videbit aliq̄d aliud afferre conabimur. SO: Euge theetete sic p̄opto aio disputare decet:neq; ut ceperas tergiuersari. Si enim ita fecerimus/alterū e duob⁹ cōtinget/aut qō affectamus inueniemus. aut certe qō ignoramus minus nos scire putabim⁹: Neq; mediocre lucrū id erit: t̄ nūc q̄dē q̄d ais: An cū due sint opinionis spēs : uera vna: t̄ altera falsa/opinionē uerā sciētiam de finis : THE: Definio : hoc enim mihi in presentia videt. SO: An de opinione deinceps ab initio per tractādū: THE: Quid nam: SO: Turbas me nūc t̄ sepe alias/adeo ut in ambiguitate plurima quo ad meipsum t̄ quo ad alios uerser:explicare non ualens que nā sit hec in nobis affectio : quoue pacto aduenīat : THE: Que nā ista: SO: Falso scilicet aliquē opinari:de quo nūc etiā ambigo:utrum id omittam⁹:aut aliter q̄ supra p̄sideremꝰ. THEETE: Cur nō o socrates siquo modo decere cēses. Preclare enim tu t̄ theodorus in superioribus de ocio dicebatis / q̄ nihil in talibus urgeat. SOCRA: Opportune admonuisti:forte enim aut abrē erit tanq̄ uestigiū iterato pcurrere:prestat nāq; parū bene/q̄ multū non sufficienter determinare. THE: Prestat sane. SO: Quomodo igit : t̄ quid dicimus: falsam plerūq; opinionē esse dicimus: t̄ aliquē nostrū falsa opinari/aliū uera/quasi hec ex natura ita se habeant: THE: Dicim⁹ absq; dubio. SO: Hone hoc nobis tā circa oia q̄ circa singula copetit: nosse videlicet:uel ignorare : nā discere t̄ obliuisci:utpote isto⁹ media in pñtia subticeo:cū nihil ad propositū nobis conferat. THEE: Nihil prorsus o socrates aliud preter nosse uel ignorare circa vnūquodq; relinquit. SO: Hone igit necessariū est opinātē/opinari illa/de quibus nouit aliquid:uel nō nouit: THE: Necessariū. SO: Quin etiā noscētē ignorare idē:uel ignorātē nosse impossibile est. THE: Quid ni: SO: Num qui falsa opinat̄ que nouit:ea putat nō ea esse:sed alia quedam que etiam nouit: t̄ utraq; noscens/ utraq; rursus ignorat : THE: At fieri hoc nequit o socrates : SO: An forte que nō nouit/ea putat alia quedam esse/que nō nouit: t̄ qui neq; theetetū : neq; socratē agnouit/cogitare vnq̄ potest/socratē theetetū:ul contra theetetū socratem esse: THE: Nunq̄. SOCRA: Neq; tñ que quis nouit/ea que nō nouit/ eē putat: Neq; rursus que nō nouit:ea que nouit: monstrū enim esset: Quo pacto igit falsa quis opinabit/pter ista quidē opinari nō licet/quādoq̄dez oia uel noscimus uel ignoramus. In his autē nullo modo falsa opinari quis posse videt. THE: Vera loqueris. SOCRA: An forte nō ita cōsiderādū qō querimus/scīm nosse t̄ nō nosse/ p̄cedēdo ad secundum nosse t̄ non. THE: Qui istuc ais: SO: Ne simplex sit:quoniam qui nō existentia de quo vis opinat/nō pōt nō falsa opinari:licet quomodocunq; aliter excogitet. THEE: Decens idquoq; o socrates. SO: Quomodo igit quidue rñdebim⁹ theetete/siqs nos interroget/possibile autem vnicuiq; qō dicit: Quis naz hoium ipsum qō non est opinetur:siue de aliquo eoz que sunt:siue ipsum p̄m seipsum: Ad hec utiq; rñdebimus:quādo scilicet quis uera nō putat/existimās: An quomodo aliter: THE: Sic certe. SO: Num t̄ alibi tale quid accidit: THE: Quid istuc: SO: Utrum

aliquis videt quidem aliquid / videt autem nihil:
THEE: Fieri nullo modo põt. SO: At vo si vnuz quidda videt/existentiũ quidda videt. an ipse putas vnũ in his que nõ sunt/esse: THE: Minime.
SO: Qui ergo vnũ aliquid videt/existẽs aliqd videt: THE: Apparet. SO: Et qui aliquid audit / vnũ aliquid audit. ⁊ existens audit: THE: Profecto. SO: Itẽ qui aliquid tãgit/vnũ aliquid tãgit: ⁊ existens insup siquidẽ vnum: THE: Et istud. SO CRA: Qui aũt opinat / nõne vnũ aliqd opinat:
THE: Necessariũ est. SO: Et qui vnum aliquid / nõne existens aliquid: THE: Assentior. SO: Qui ergo nõ existẽs opinat/nihil opinat. THE: Non videtur. SO: Atqui nihil opinat: nec omnino opinatur: THE: Constat. SO: Impossibile igit est / qõ nõ est/opinari / siue de aliquo eorũ que sunt: siue ipsum ꝑm seipsum. THE: Impossibile videt.
SO: Aliud itaqz est opinari falsa q̃ ea que nõ sunt opinari. THE: Aliud apparet. SO: Neqz igitur sic: neqz ut paulo ante cõsiderauim⁹ / opinio falsa nobis inest. THE: Non certe. SO: At in hũc modũ hoc forsitã appellamus. THE: Quẽadmodũ:
SO: Alienã opinionẽ quãda/ falsã opinionẽ uocamus: qñ quis aliquid eorz que sunt/aliud quoddã eorz que etiã sunt promutãte cogitatione cẽ dicit: sic enim existens aliquid semp / sed pro alio aliud opinabit: cuiqz ab eo qõ cogitauit aberret/ture falsa opinari dicetur. THE: Recte nimiruz modo dixisse videris. nã quotiẽs aliqs pro pulchro turpe: uel cõtra pro turpi pulchrũ opinat: totiẽs falsa re uera opinatur. SO: Contẽnis me o theetete neqz uereris: THE: Quorsum hec: SO: Haud tibi ut puto/videor/qõ reuera falsuz est exposuisse interrogatus/utrũ possit uelox tardi aut leue grauis / uel aliud quidda ꝓriũ nõ ꝑm naturã propriã/uerũ ꝑm naturã cõtrarij sibiipsi ꝓriũ fieri. Ne igitur id frustra aut temere audeas/dimitto / placetqz tibi ut ais/falsa opinari esse idẽ: qõ ⁊ aliena opinari.
THE: Mihi quidem. SO: Est ergo ut ipse putas alterũ quoddã ut alterũ: ⁊ nõ ut illud cogitatione ponere. THE: Est utiqz. SO: Quãdo id efficit cogitatio: an nõ necesse est ipsam aut utraqz. aut alterum cogitare: THE: Necesse omnino. SO: Aut simul: aut alterne: THE: Et istud. SO: Ipsum autem cogitare/num idem qõ ⁊ ipse uocas: THEETE: Quid tu uocas: SO: Sermonẽ quẽ ipsa aia in seipa uolutat circa illa que cõsiderat: ut minime noscens ipse tibi declaro. Hoc enim mihi videtur cogitationẽ scilicet aiam nihil aliud agere/q̃ secũ ipsam disserere: interrogãdo: rñdẽdo: affirmãdo: atqz negando: postq̃ vo definit: Idẽqz siue tardi⁹: seu ueloci⁹ aiaduertẽs asserit: neqz uagat: hãc ipaz opinionẽ ponim⁹. Quãobrẽ opinari loqui appello: opinionẽqz sermonẽ: nõ ad aliũ: neqz uoce: sed silẽtio ⁊ ad seipm: Tu vo quid sentis: THE: Idẽ.
SO: Quãdo igit aliquis alterũ opinat alterũ: tũc ut videtur ad seipsum dicit: alterum esse alterum.
THE: Quid ni: SO: Recordare obsecro / siqñ tecũ ipse dixeris/pulchrũ omnino turpe: uel iniustũ esse iustũ: immo summã oiuz ita cõsidera/nunquid psuadere tibi quãdoqz tẽraueris q̃ maxime oiuz alterũ sit alterũ. an cõtra nec in somnijs vnq̃ ausus fueris tecum dicere/q̃ paria prorsus imparia sint: uel aliud quiddaz huiusmodi. THE: Nunq̃ certe. SO: Nunqd aliũ quẽpiã siue prudentẽ siue insanũ/ ausurũ existimas secũ loquẽdo ex industria sibi persuadere bouẽ necessario equm/uel duo vnum esse:
THE: Minime per iouẽ. SO: Si secũ loqui opinari est/nemo dũ utraqz dicit/opinat / attingitqz aio / proferret vnq̃ opinaretur qz alterũ esse alterũ. Mitto tamus si placet uerbũ hoc alterũ /hoc aũt est qõ uolo/neminẽ opinari turpe esse pulchrũ: aut aliud q̃cq̃ eiusdẽ generis. THE: Mitto equidẽ o socrates: mihiqz qõ ais admodum placet. SO: Quare fieri neqt ut qui opinat ambo. alterum esse alteruz opinetur:
THEE: Patet. SO: At neqz is qui alterũ opinatur quidẽ alterũ minime: vnq̃ alterũ esse alterũ opinabitur. THE: Vera narras: nam cogeret etiam qõ non opinat attingere. SO: Neqz igit qui ambo: neqz qui alterũ opinat: aliena opinari põt: Quapropter qui falsam opinionẽ/aliena opinari definit: nihil efficit: Unde neqz hoc modo neqz ꝑm superiora opinionẽ falsam nobis ineesse constat. THE: Non ut videtur.
SO: Verũtamẽ o theetete: si hoc nõ cẽ apparuerit: multa ⁊ absurda cõsiteri cogemur. THE: Que nã:
SO: Non prius tibi dicã/q̃ oino cõsiderare contendero: erubescerẽ nãqz nostri gratia: in ijs que dubitamus cũ confiteri que dico cogeremur: sed si his inuẽtis liberi euaserim⁹/tũ demũ de alijs loquemur talia patientib⁹ / utpote ipsi ab huiusmodi erroze penit⁹ alieni: sinautẽ oino deficiemus/humiles facti/ueluti fluctuãtes ⁊ nauseã patiẽtes / rõni utiqz permittem⁹ uel calcare uel agere qua uelit. itaqz siquid lucror in uestigando/iam audi. THE: Dic modo. SO: Haud fateor recte nos cõsensisse: quãdo concessim⁹ que quis nouit/opinari nõ posse ea eẽ que nõ nouit: atqz mentiri: Immo fieri quodãmodo põt. THE: Nunquid ais qõ ⁊ ego tunc suspicat⁹ sum / quãdo id tale eẽ dixim⁹: q̃ nõnunq̃ ego socratẽ noscẽs / eminusqz aliũ ignotũ mihi prospiciẽs / socratẽ mihi notũ esse putarim: cõtingit enim in hoc qõ dicis. SO: Nonne ab eo iã depulsi sumus/qõ efficiebat ut que noscim⁹ cognoscẽtes minime nosceremus: THE: Prorsus.
SO: Ne igit sic amplius: sed isto modo ponam⁹. ac forte q̃spiã nobis assentiet: forte etiã aduersabit. uerũ ad id attẽdamus in quo necessariũ est sermonẽ illũ oia cõuertentẽ examinare. Vide itaqz an aliqd dicã. potest ne qui ante aliquid ignorauit/postea discere: THE: Potest certe. SO: Nonne aliud deinceps atqz aliud: THE: Quid obstat: SO: Pone exẽpli causa cerea vnã in ais nostris effigiẽ: in hoc maiorẽminorem in illo: in hoc purioris cere: sordidioris duriorisue in alio in q̃busdã molliorisin nõnullis etiã temperate. THE: Pono. SO: Bonũ hoc esse dicamus musarũ matris memorie: ⁊ in hoc quicquid memi nisse cupimus ex ijs que videm⁹ aut audim⁹: aut ipsi excogitamus / insinuãtes ipsum sensibus intelligentijsqz exprimere ueluti anulorz figuras imprimẽtes: Quodue signatum fuerit meminisse nos ⁊ scire quoad figura permaneat. At cum abolet uel inscribi nequit oblinisci atqz nescire. THE: Sic esto. SO CRA: Qui ergo scit quidẽ illa: cõsiderat autẽ q̃cq̃ eorũ que videt uel audit vide utrũ hoc modo falsa opinet. THE: Quo nã: SO: Que nouit esse putans

Mater Musarũ Memoria

alias que nouit/alias que nõ nouit: Hec utiqꝫ supra non recte confessi sumus impossibilia confitentes. THEE: Nunc aũt quomodo dicis? SO: In hũc modũ de illis a principio distinguẽdo dicendũ: qõ dsqꝫ nouit:eiusqꝫ in aĩo monumentũ seruat nec sentit tñ/ existimare nequit aliud quiddã esse/eoꝝ que etiã nouit seruatqꝫ imaginẽ/neqꝫ sentit. Quodue nouit rursus putare esse qõ nõ nouit:cuiusue nullã seruat imaginẽ:ꝛ qõ nõ nouit id insup qõ nõ nouit: ꝛ qõ nõ nouit:id qõ nouit:aut qõ sentit/aliquid aliud eoꝝ que sentit/siue qõ sentit/aliquid qõ minime sentit:aut qõ nõ sentit eoꝝ aliq̃d que nõ sentit: Siue qõ non sentit quicq̃ ex his que sentit: Multoqꝫ minus putare põt qõ nouit:sentitqꝫ seruat illius imaginẽ ꝑm sensum/eẽ aliud quiddã: qõ etiã nouit ꝛ sentit ꝛ seruat eodem modo: Aut qõ nouit ꝛ sentit ꝛ retinet:recte qõ nouit putare: Siue qõ nouit ꝛ sentit ꝛ similiter retinet: id esse qõ sentit: Seu qõ neqꝫ nouit neqꝫ sentit:id eẽ qõ nec nouit etiã neqꝫ sentit. Quodue neqꝫ nouit neqꝫ sentit/id qõ minime nouit. Quodue neqꝫ nouit neqꝫ sentit / id quod minime sentit. Hec omnia talia sunt: ut nemo in eis falsa ulla ratione opinari ualeat. Restat ergo ut in quibusdam huiusmodi si modo alicubi tale quid accidat. THEE: In quib⁹ nã: Videam⁹ obsecro an magis ex ipsis intelligã. Nã in presentia haud assequor/ut in quib⁹ nouit aliqs: ea putet esse alia quedã que ꝛ nouit ꝛ sentit:uel que nõ nouit/sentit tñ:uel que nouit sentitqꝫ / ea que ꝛ nouit ꝛ sentit: Quare nũc longe magis q̃ supra deficio. SO: Age sic iterũ audi. Equidẽ agnoscens theodorũ eiusqꝫ simulachrũ memoria tenẽs/theetetũqꝫ similiter/interdũ quidẽ ipsos video:interdũ nõ video: ꝛ tãgo quãdoqꝫ:alias minime:eodẽqꝫ pacto ꝛ audio ꝛ alĳs sensibus apprehẽdo:sepe etiã sensu uos nullo percipio: sed intra me scio nihilominus atqꝫ memini. THEETE: Prorsus. SO: Hoc itaqꝫ primum ex his que expositurus sum/aiaduerte q̃ põt quidẽ que nouit/nõ sentire:potest etiã sentire. THE: Sic est. SO: Nõne ꝛ que non nouit:sepe etiã neqꝫ sentit:ꝛ sepe solũmodo sentit? THE: Esto. SO: Vide an magis in pñtia quid assequaris: Socrates dũ theodorũ theetetũqꝫ agnoscit.sed neutrũ videt:neqꝫ alio sensu illos percipit nunc̃ secũ ipse theetetũ esse theodorũ opinatur: Quid ad hec? THE: Vera sunt. SO: Hoc fane primũ erat ex his que dicebã? THE: Erat. SO: Alterũ erat hoc:q̃ dũ vnũ e uobis agnosco.ignoro alterũ:ꝛ sentio neutrũ:nunc̃ eũ quẽ cognosco / illũ esse quem ignoro / existimo. THE: Probe. SO: Tertium vo istud:dũ neutrũ cognosco neutrũqꝫ sentio/nunc̃ eũ quẽ ignoro /alium quendam quem rursus ignoro/eẽ arbitror: atqꝫ ita deinceps omnia supradicta repetita similiter: puta in quibus ego nunc̃ de te ac theodoro falsa opinabor: neqꝫ cognoscens neqꝫ ignorãs utrosqꝫ: neqꝫ vnum quidem noscens ignorans alterum. eademqꝫ de sensibus ratio si modo percipis. THE: Percipio equidem. SO: Restat itaqꝫ falsa in hoc opinari:qñ te theodorũqꝫ cognoscẽs/seruansqꝫ in cerea illa effigie utriusqꝫ figuras lõgo ex tpe:tanc̃ anulorum uestrorum signacula: neqꝫ acute cernens utrosqꝫ/tento prorsũ utriusqꝫ signũ prorsie visioni attribuẽdo:ei⁹ accõmodare uestigio ut agnitio fiat: sed aberro ꝛ instar eoꝝ qui cõmutatis calceis errãt cõmuto:ꝛ utriusqꝫ visionẽ ad alienum simulachrũ trãs fero:ꝛ similia quedã patior ĩs que in speculis trãsuerso resultant:cũ aspectus dextera in sinistra cõmutat. Atqꝫ ita decipior:nascituꝛqꝫ aliena opinio:ꝛ id qõ falsa opinari uocaꝛ. THE: Dino o socrates opinionis passio talis est/qualez mirifice figurasti, SO: Preterea cũ utrosqꝫ cognoscẽs:vnũ insup sentio/alterũ minime: cognitionẽ vo alteri⁹ non ꝑm sensum habeo:qõ supra ita dixi:nec tu me intellexisti. THE: Nõ certe. SO: Hoc tñ dicebaꝫ: q̃ qui agnoscit alterũ atqꝫ sentit: ꝛ cognitionẽ ꝑm sensuꝫ ipsius habet / nunc̃ putabit ipsum esse aliũ quendam: quem agnoscit quoqꝫ ꝛ sentit / cuiusue cognitionẽ ꝑm sensuꝫ habet: Erat ne hoc? THEETE: Immo. SO: Pretermissuꝫ quodãmodo fuit: qõ modo dicit/cũ in supioribus assererem⁹ falsaꝫ opinionẽ cõtingere/quotiens quispiam utraqꝫ noscẽs ꝛ videns aut alio quodã sensu percipiẽs ꝛ utrorũqꝫ signacula tenẽs nõ ꝑm ipsius prioriũ sensum utrũqꝫ habet: Verũ instar impiti sagittarĳ a signo procul aberrat:qõ quidẽ mendaciũ nũcupatũ est. THE: Nec iniuria. SO: Et quãdo vni quidem signaculorum adest sensus:alteri minime/qõ vo absentis sensus est/presenti adscribit: oino hec cogitatio fallit:ꝛ ut sũmatim dicã / circa illa que quis nunc̃ aut nouit aut sentit/falli mentiriue:ꝛ falsaꝫ opinionẽ hẽre nõ põt / sic̃d ueri nos nũc loc̃mur. Ceterũ in quibus noscim⁹ ꝛ sentimus: in ĩs ipsis opinio uera uel falsa uersat:que cũ e conspectu directoqꝫ nixu ꝓpria simulachra ꝓducit:figuratqꝫ/ uera est. Cum vo transuerso atqꝫ obliquo falsa. THE: Nonne preclare ista o socrates dicta sunt? SO: Cũ hec audieris/idẽ uehemẽtius asseres. Vera porro opinari pulchꝝ est/mẽtiri turpe. THEETE: Quid ni? SO: Hec utiqꝫ hic maxime fieri tradunt. Cũ alicuius in aĩo cerea effigies illa profunda ꝛ multa/leniſqꝫ ꝛ moderate fabricata est/que per sensus influũt in hoc insculpta:qõ homer⁹ aie cor uocauit/cere hãc similitudinẽ subintelligẽs:ut pote pura signacula ꝛ funditus insidentia/diutur na fiũt: Ac primo quidẽ boies sic instituti/dociles sunt ꝛ acuti:deinde etiam memores.postremo sensum simulachra nõ cõmutant. Unde uera nimirũ opinant. cũ enim perlucida ꝛ ampla in regione sint/uelociter distribuũt diuidũtqꝫ in propriã effigiẽ singula: que quidẽ existẽtia ueraqꝫ uocãtur:viriqꝫ tales sapiẽtes eẽ dicũtur. an nõ idẽ tibi videt? THE: Mirũimmodũ. SO: Quãdo igit̃ densum alicui⁹ est cor/qõ sapiẽtissim⁹ poeta laudauit:uel cũ lutulẽtũ/nec ex defecata cera:uel molle nimis: uel durũ:nõ recte oino se habet: Nã mollis nimiũ cera celeres quidẽ ad percipiẽdum efficit: sed eosdez oblitiosos. Dura vo cõtra:diu memores:sed ineptos tardosqꝫ ad percipiendũ: ꝛ qui dẽsam ꝛ asperam lapideaqꝫ uel terreã uel feculentã habẽt/ obscura simulachra continent.obscura quoqꝫ qui durã: ꝓfunditas q̃ppe nõ adest. Obscura pterea qui molliorẽ:nã ex confusione facile euanescũt.q̃ si preter hec:inuicẽ quoqꝫ congesta sint / ob sedis ipsius angustiã/siquidẽ exigua sit animula/obscuriora quoqꝫ illis simulachra fient. Hoies ergo huiusmodi oes/quales descripsim⁹ / ad opinionem falsam

falsam p:oni reddũtur. Nam cum quid vidẽt aut audiũt aut cogitãt: q: singula singulis mox redde re nequeũt/tardi sunt: p:euaricãturq;.naz peruer se vidẽt plurima audiunt q;: z aliud sepe p:o alio cogitãdo decepti cõcipiũt: atq; hi decepti/mẽtien tes/ignari uocant. THE: Rectissime oiuz o socra tes loqueris. SO: Fatẽdum igit falsas hoibus opi niones inesse. THE: Ualde. SO: Et ueras isuper. THE: Et ueras. SO: Jam ũtiq; satis cõstare putã dum duas opiniones esse. THEE: Magnopere. SO: Jmp:otunus reuera molestusq; admodum o theetete vir garrulus esse videt. THE: Quo:sum hec? SO: Quia ruditatẽ meaz moleste fero/quasi garrulitatẽ quãdam: nam qõ aliud quisq; nomen imponat/qñ alics ob ingenỹ tarditatez sermones sursum deo:sumue inuertit/cũ persuaderi neque at: z tanq; hebes expedire disputationẽ oino nul lam ualeat: z dubitationes euadere? THE: Tu vo quid moleste fers? SO: Non tãtuz egre patio:ue rumetiã dubitaui quid nam rndeaz sics ita quesie rit: o socrates repperisti iam opinionẽ falsam non in sensib⁹ inuicẽ/nõ in cogitationib⁹ sed in cõgres su sensus cum cogitatione cõsistere. at ego fateb:or ut puto glo:iabũdus / quasi egregiũ quiddã iuene rimus. THE: Mihi quidẽ videt o socrates/haud quaq; turpe esse qõ nũc ostẽsum est. SO: Ad hec il le sic infert: nũquid ais q; hoiem quẽ cogitam⁹ dũ taxat/videmus vo nequaq; nunq; equũ esse opine mur: quẽ in pntia nec videmus nec tãgimus: uerũ solũmodo cogitamus: nihilq; aliud circa illuz sen timus: hec eẽdem ut arbitro:/dicere me fateb:or. THE: Et merito. SO: Tum ille. Undecim que ds solum cogitat/sm hãc rationẽ/nunq; putabit esse duodecim: que etiaz solũmodo cogitat: Quid ad hec? THE: Rndebo q; vidẽs aliquis aut tãgẽs fo:sitan vndecim. duodecim esse putaret: que tñ in co gitatiõe habet/nunq; sil'iter iudicaret. SO: Quid po:ro: cẽses aliquẽ secũ ipso ꝓsiderare quinque z septẽ/nõ hoies inq; dnque z septez/nec aliud dcq; eiusmodi sed ipsa dnque z septẽ que diximus ibi in effigie monumẽta eẽ. z falsa in illis opinari pos se neminẽ? THE: Cẽseo. SO: Hec inq; sic ita ꝓsidẽ rẽt secũ ipi perdrẽtes quot sunt nõne illo⁹ alicq; vn decim/alicq; duodecim iudicabũt? Nũ oẽs duode cim eẽ illa dicẽt: atq; putabũt? THE: Nõ per iouẽ uerum pleriq; vndecim: z sics maio:i de numero querat/magis fallit. Arbitro:/ eniz te magis de oi numero dicẽ. SO: Recte sẽtis: aiaduerte igit/nũ z hoc accidat: hoc est ut ipsa duodeciz que in effigie sũt: vndecim eẽ ds putet? THE: Videt. SO: Nõne hoc ad supio:a reuoluit? qui eni id patit/qõ nouit aliud quiddã qõ similiter nouit/esse cẽset: qõ tanq; impossibile sup:a respuimus. Et ex hocipso cõfite ri quẽlibet cogimus falsã opinionẽ nõ esse/ne vn⁹ atq; idem eadem scire simul atq; nescire cogatur. THE: Uera loqueris. SO: Ex ijs iã cõstat/opinio nẽ falsã aliter eẽ definiẽdã/q; cogitatiõis ad sensũ pmutationẽ: nã si ita esset: nunq; in ipsis cogitatio nib⁹ falleremur? Nũc aũt ul' nulla est opinio falsa. uel siqua est/que quis nouit/ut ignoret simul fieri pot. Utrũ potius eligis? THE: Ambiguaz o socra tes electionẽ p:oposuisti. SO: Ambo quidẽ admit tere/ratio uetare videt. Uerũtñ audenduz oia? Qui si pudo:ẽ deponere audeamus? THE: Quo pacto? SOCRA: Si uelimus qd ipsuz scire est/explicare. THE: Cur hoc impudẽs? SO: Haud satis aduertis se videris/q; omnis nobis a pncipio sermo/inuesti gatio scientie fuit/tanq; quid ipsa sit ignoraremus? THE: Teneo. SO: Nõne impudẽtis animi est/ut sciẽ tiam ignorãtes: quid scire sit ostẽdant? Uerũ o theete te iãpridẽ a puritate disputãdi longe uagamur. mili es eniz dixim⁹ hec: Cognoscimus/nõ cognoscim⁹/ scim⁹ atq; nescim⁹: quasi aliqd inuicẽ intelligerem⁹: sed interim sciẽtiã ignorabamus: Ergo z nũc quoq; si placet/uocabulis istis utamur: ignorare scilicet z intelligere ut illis uti cõuenit/siqdem sciẽtie expertes sim⁹. THE: At quo pacto his sublatis o socrates di sputare ualeres? SO: Nullo:dum qualis suz maneo: possem tñ quoquo modo/si cõtẽtiosus essem: Et nũc siqs talis adesset/abstinere ab his uocabulis p:ofite ret: z nos ab his que ipse narro/uehemẽter deterre ret: Postq; vo simplices z ignaui sumus/vis ne p:o ferre audeã/scire ipz quale sit: Mihi enim opepciũ esse videt. THE: Aude per iouẽ: Nã his tibi utẽti ue niã dabim⁹. SO: Audistin/quid nũc scire dicãt esse: THE: Forte/nõ tñ in pntia memini. SO: Sciẽtiã ha bere. t. uti uocãt. THE: Sic est. SO: Nos aũt pauluz permutãtes/sciaz possidere dicam⁹: Que res forte/ quo nã hoc ab illo differat: nihilo fo:sitan: qõ autẽ vi detur mihi/id postq; audiueris mecum examinato. THE: Modo possiz. SO: Haud sane possidere: idẽ qõ hẽre videt: ceu sics empta uestẽ/illã seruans: z uti arbitratu suo potẽs/nõ ferat: hẽre illã minime possi dere certe ꝓsiteremur. THE: Et recte qdẽ. SO: Uide p:eterea utrũ fieri possit: ut qui sciam sil'iter posside at/nõ habeat: pinde ac sics siluestres aues siue colũ bas: siue quasuis alias aucupat⁹/auiario domi ꝓstru cto nutriat: quodãmodo habere semp illas dicet: qa possidet: quodãmodo non habere: sed dñari quidem illis: cũq; in domestico ambitu illas incluserit/posse quotiẽs uelit capere: z habere quãlibet ad uotũ atq; dimittere. THE: Jta est. SO: Rursus quẽadmodũ su p:a in animis nescio qõ figmẽtuz cereũ machinati su mus. Jta z nũc in qualibet aĩa auiariũ quoddaz ois generis auiũ fab:icemus. Quasdã vo ex his seo:sum ab alijs discretis gregib⁹ puagari. alias similiter ad modũ paucas nõnullas solas passim quocũq; ꝓtige rit puolare. TH: Fiat: qd tũ postea? SO: Hãc ꝓfecto caueã in pueris uacuã eẽ dicamus z loco auiũ scias itelligam⁹: z qsqs sciaz nactus/hoc coercuit ambitu: hũc iueniss e didicisseq; rẽ ipaz cui⁹ scia est. ipsũq; sci re id eẽ. THE: Esto. SO: Deinde rursus quãcũq; ue lit sciaz aucupari captãq; hẽre: iterunq; dimittẽ: hec inq; oia qb⁹ exprimẽda noib⁹ sint ꝓsidera. nunqd cis dẽ qb⁹ antea cũ acqsita dũtaxat possidebant? An ali is? Hinc forte clarius me itelliges. Arithmeticã artẽ uocas? THE: Uoco. SO: Hãc suppone sciarũ ois pa ris z iparis aucupiũ esse. THE: Suppono. SO: Hac arte arithmetic⁹ ipe scias nũero⁹ qsi mãcipia quedã sbiectas hẽt z alijs tradit. THE: Prorsus. SO: Eũq; qui tradit/docẽ dicim⁹: qui vo accipit/discẽ. z eũ qui hẽt ex eo q; in ipsa cauea possidet/scire. THE: Ma xime. SO: Que sequuntur diligenter animaduerte: Qui pfect⁹ arithmetic⁹ est/nõne oẽs scit numeros?

oīum quippe numerorum eius animo sciētie insunt.
123 THE: Nil obstat. SO: Nōne iste interduz uel secum ipse interna/uel externa quedaz que numero cōstant dinumerat: THE: Quid ni: SO: Numerare autē nihil aliud esse ponemus/q̄ cōsiderare quātus quisq; sit numerus. THE: Nil aliud certe. SO: Quod ergo scit/tanq̄ nescius cōsiderare videt/is quē scire oēm numerū cōfessi sumus. audis ambiguitates huiusmodi: THE: Equidē. SO: Cum colūbarū possessioni z aucupio cōparauerimus/duplex aucupiuz esse dicemus: vnū ante acquisitionē possidēdi gratia: alteruz postq̄ acqsiuit possedituq;/gratia capiēdi manuq; tenēdi illa ipsa que quis diu possedit: Atq; ita quoq; iā pridē sciētijs discēdo predit⁹ est / queue antea nouit/ ea iterū discere pōt/resumēs cuiusq; sciētiaz/z in lucez eruēs que latebāt. THE: Vera narras. SO: Propterea paulo ante querebā/quomodo noīb⁹ est utendum cum de ijs loqmur/utputa quādo arithmeticus numeraturus est/uel lecturus grāmaticus: Tūc enim sciēs/iterū secū ipse que scit/discere tentat. THE: At absurdū est istud o socrates. SO: An forte dicenduz que nescit/ea uel numerare uel legere /cum ipsi iam litterarū oīum uel numeroz intelligētiam tradideri mus: THE: Hoc quoq; absurdū. SO: Vis ergo dicamus nihil curare nos quomodocūq; noibus sciendi discēdiq; quisq; utat: postq̄ vo determinauimus aliud quiddā esse sciētiā possidere/aliud habere/qō qs possidet/ne possideat/fieri non posse dicimus. Qua propter nunq̄ accidit/ut aliqs qō scit/idez z nesciat: Falsa tñ opinionē circa id ipsam accipi posse: Nā accidere pōt ut sciētiaz vnius pro alterius sciētia capiamus: quādo aliqs nostrū vnā quādam ex internis scientijs aucupās/pro illa aliā preuolātem deceptus apprehēdit: Veluti cum vndecim duodecim esse putat/ ipsoz vndecim sciētiaz loco sciētie ipsoz duodeciz/ cum utraq; intus maneat/capiēs quasi pro columba palūbem. THE: Verisimile id quidē. SO: Cū vo quā affectat apprehēdit tūc expertē esse mēdacij/ueraq; nimirū opinari dicēdum: Et hoc modo uerā z falsaz opinionē existere: nihilq; ex ijs que nos supra turbabant impedimēto nobis fore. Forte mihi assentieris: an quid ages: THE: Assentiar. SO: Jam discrimē illud euasimus/quo nescire aliqui que sciūt/cogebantur: Nam que possidemus/ne possideamus non accidit: neq; si fallamur/neq; si uere iudicemus. Verūtñ aliud quiddā grauius mihi videt. THE: Quid nam istud: SO: Si sciētiarū cōmutatio/falsa fiat opinio. THE: Qui istuc: SO: Nonne ualde absurduz est: ut qui rei cuiusdā sciētiā habet/eam ipsam ignoret/non ignorantia quidē: sed ipsius ciusdē sciētia: Deinde rē hanc aliā quādam z cōtra illā hanc esse existimet: q̄ preter rōnem hoc est/q̄ presente scientia aius cognoscat nihil/ignoret oīa: Enimuero sm hāc rōnez nihil phibet quin ignorātia presens / nosse quicq̄ efficiat: cecitasq; videre: si scientia ignorare quenq̄ effecerit. THE: Haud recte forsitā o socrates aues induxim⁹/ cū solas in aio sciētias poneremus: Oportebatq; in scitias quoq; vna cum sciētijs in aio cōuolātes inducere: z aucupātem hoiem nonunq̄ sciētiam/alias in scitiā circa idem accipientē: cūq; in scientiā incurrit/ uera opinantē: cum ignorātiam/falsa. SO: Non facile possem te nō laudare theetete: qō tñ dixisti iterum aiaduerte. Esto enim ut ais. Qui in ignorātiā incidet/falsa ut ais/opinabitur: nonne: THE: Certe. SO: Nō tamē falsa se opinari putabit. THE: Nō certe. SO: Sed uera potius: z tanq̄ sciens afficiet ad illa in quib⁹ errat. THE: Cur nō: SO: Et iccirco sciētiam nactū se uenādo / nō inscitiam arbitrabitur. THE: Patet. SO: Jam longo quodā circuitu in primā rursus dubitationez relapsi sumus: qp pe ptentiosus redargutor ille subridēs dicet. Vtrū o boni viri utrāq; noscēs aliquis sciētiaz z inscitiam/quam nouit aliā quādam/quā etiā nouit/esse censet: aut neutrā noscens/quam nō nouit/aliam quā nec nouit: aut vnā cognoscens quidē alteram minime/quā nouit eam esse quam nō nouit: uel cō
124 tra quā non nouit/eam esse quā nouit: uel rursus mihi dicetis scientiarū z inscitiarum scientias esse quas qui possidet/in alijs quibusdā ridiculis caueis siue cereis figmentis cohibens quoad possidet/ scit: etiam si in promptu nō habeat. Atq; ita cogemini in infinitū circa idē reuolui/nihil proficientes: Quid ad hec o theetete: THE: Per iouē o socrates quid rñdendū sit nescio. SO: Nōne ratio nos o theetete admonet/nō recte falsaz opinionē priⁿ q̄ sciētiam inuestigasse: z indiscussam sciētiam reliquisse: impossibile autē est ista cognoscere/anteq̄ sufficiēter scientia definita sit. THE: Necessarium o socrates qō ais in presentia asserere. SO: Quid ergo: a principio rursus de scientia disseremus: Nōdum enim dicēdo defessi sumus. THE: Non certe siquidem ipse non renuis. SO: Dic age quo pacto eam definiētes/nobis ipsi minime aduersabimur: THE: Quēadmodum supra contēdimus. nihil enim aliud habeo. SO: Quomodo supra: THE: Veram opinionē sciētiam esse uolebā: nam uere opinari pcul est ab errore: z que a uera opinione proficiscūtur/decora oia bonaq; sunt. SOCRA: Qui in transeundo flumine preit sequentibus cum interrogāt q̄ alta sit aqua/ipsa ostendet inquit: Quod si z nos ingressi perquiram⁹ / forte impedimētum ipsum quod querit demonstrabit: manētib⁹ nobis nihil patebit. THE: Probe loqueris/eamus iam quesituri. SO: An non breuis inuestigationis hoc est: Ars etenim vniuersa argumēto nobis est/sciētiam id minime esse. THE: Qua ratione: queue facultas. SO: Eor qui pre ceteris sapiētes sunt: quos oratores z causidicos uocant: hi siquidem arte sua persuadēt/nō docent. Jnducunt enim auditores ut que ipsi cupiunt opinētur. An tu aliquos adeo in docēdo uehementes existimas: ut cum latrocinijs alijsq; iniurijs nulli testes interfuerint: tamen cōmissorum scelerū ueritatem ad aquaz paucā doceant: THE: Nullo modo docere illos: sed persuadere puto. SO: Persuadere autē nonne idem asseris / qō z opinionem inducere: THE: Idem prorsus. SO: Nōne quando iudices iuste persuadentur: in his que solus ille qui vidit cognoscit: alius autem nequaq̄/tūc ipsa ex auditu iudicantes ueramq; opinionem nacti / absq; scientia recte iudicant ea/in quibus persuasi sunt si modo bene iudicāt. THE: Omnino. SOCRATES: Si tamen idez esset o amice opinio uera iudiciūq; z sciētia / nunq̄ iudex ille summus absq;

sciētia

sciẽtia recte opinaret: Nunc aũt utrũq; diuersum quiddã esse videt. THE: Quod ab aliquo de sciẽtia quondã audiui oblit⁹ eram: sed iaz reminiscor. Inquit aũt opinionẽ ueram cum rõne sciẽtiaz eẽ: sine rõne/expertẽ sciẽtie: ⁊ que ratione carent/scirí non posse. que vo rõnez hñt/sciri. SO: Quã pre clare loqueris: Sed hec ipsa que sciri pñt: ⁊ que non/dic quomodo distinguebat: ut videam⁹ utrũ tu ⁊ ego similiter acceperimus. THE: Inuẽturus ne sim ignoro/forte vo exponẽte alio quodaz asse querer. SO: Audi igit pro somnio somnium: ego quoq; accepisse a quibusdam mihi video pri ma ipsa uelut elemẽta / ex quib⁹ hoies ⁊ alia cõponũ tur oratione nõ habere. Nam vnũquodq; illoruz sm seipsum noiare licet: predicare vo aliqd aliud minime: neq; qõ est: neq; qõ non est: Jam eniz eẽ tiam ipsi uel nõ essentiã adhiberi ptingeret. Opor tet tñ mihil apponere: si forte illud ipsuz solum qs dicat. Etenim neq; ipsũ neq; illud: neq; vnũqõq;: neq; solũ: neq; istud: neq; cetera talia adhiberi uo lunt. Hec enim circũcurrẽtia quotiẽs cuiq; assignã tur/alia quedã esse aiũt pter illud cui adiecta sũt. Oportere aũt siquo modo posset ipsuz dici/habe retq; orationẽ propriaz seorsum ab alijs oib⁹ ipm dicere. Nunc aũt nullum exprimis sermone posse proferri. nihil enim aliud ipsi q̃ nomen adesse/so lũq; nomẽ habere. Que vo ex illis cõposita sunt / quẽadmodũ ipsa copulãtur/sic ⁊ illoz noia copu lata orationẽ fieri. Noium quippe copulationem orationis esse substãtiam: Quocirca elemẽta sine oratione rationeue ⁊ incognita esse: sensib⁹ tñ per cipiẽda: syllabas aũt ⁊ cognosci ⁊ dici posse: ⁊ ue ra opinione cõprehẽdi: quãdo ergo absq; ratione opinionẽ de aliquo uerã aliquis adipiscitur: uera quidẽ de illo eius sentire aium ferunt/nosse vo ne quaq̃: Nam eum qui accipe ⁊ reddere rationẽ ne quit/insciũ esse. Cum vo rationẽ cõsequit/hec oia cognoscere posse: perfectãq; sciẽtiaz adipisci. Sic ⁊ tu in somnium an aliter audiuisti: THE: Sic oi no. SO: Nuz tibi id placet: ⁊ hoc pacto opinionẽ uerã vna cum rõne sciẽtiam asseris: THE: Et ma xime quidẽ. SO: Siccine theetete nos hodie id cõ prehẽdimus/qõ olim sapiẽtes q̃ plurimi inuestigã tes/anteq̃ inuenirẽt/cõsenuerũt. THE: Mihi qui dem o socrates/qõ modo dictũ est/bene dictũ eẽ videt. SO: Et merito: nam que sciẽtia absq; ratiõe rectaq; opinione vnq̃ esse poterit: Unũ tamen ex dictis mihi displicet. THE: Quid istud: SO: Nõ sane magnificẽtius dici videbat elemẽta ignota es se: syllabarũ aũt genus notũ. THE: Nonne recte: SO: Aduertẽduz profecto: Nam tanq̃ uades ser monis exẽplaria ipsa habemus quibus ille usus / hec oia dixit. THE: Aue nam: SO: Litterarũ ele menta ⁊ syllabas/an putas alio intuẽtẽ hec dicere illũ/qui dicit/que ipsi narramus: THE: Non ad alia certe: sed ad ista dũtaxat. SO: Ea igit recẽsen tes examinemus. imo vo sic nosmetipsos: nõne lit teras ita didicimus: Rũde ad hoc primũ: an non syllabe orationẽ diffinitionẽue habẽt: elementa vo minime: THE: Forte. SO: Mihi quoq; oino vi / det. Siqs ergo ita de prima socratis syllaba pcon tet o theetete dic. SO quid est: Quid potissimum rñdebis: THE: Quod S ⁊ O. SO: Habes ergo hãc syllabe rõnem: THE: Equidẽ. SO: Age: dic preterea ipsius S rõnem. THE: At quo pacto quis elementi elementa referre posset: Etenim ipsum S o socrates mutarũ litterarũ sonus quidã est solum lingua ueluti sibilãte: ipius aũt/B/neq; uox neq; sonus neq; pluri mox elemẽtox: Quocirca recte admoduz absq; ra tione esse dicũtur: e quibus septẽ illa notissima uocẽ hñt: rationez vo nequaq̃. SO: Hoc itaq; o amice cir ca scientiam recte asseruimus: THE: Videmur. SO CRA: Quid vo cum diximus ignotũ elemẽtum/syl laba esse notã: nũquid recte: THE: Probabile est. SO: Syllabã vo utrũ elemẽta utraq; esse dicim⁹ uel etiã si plura insint q̃ duo: oia esse: An potius ideam vnã ex ipsis cõpositis genitam: THE: Cũcta dicere mihi videmur. SO: Aspice igitur circa duo S ⁊ O: si utraq; prima mei nois syllaba sunt: quisqs ipsam no nit/utraq; nosci t. THE: Quid ni: SO: Ergo S ⁊ O cognoscit: THE: Plane. SO: Quid porro: si utrũq; ignoret ambo cognoscet: THE: At absurduz ⁊ pter rationẽ hoc esset. SO: Uerũtñ si necessariũ est utraq; nosse/quãdoquidez ambo qs nouerit sequit ut neces se sit eum elemẽta prenosse/qui syllabã q̃q; sit cogni turus: atq; ita nobis pulcher ille sermo subterfugiet. THE: Et repẽte nimiũ: neq; enim bene illum custodi mus: Oportebat forte syllabã non elementa ponere. Sed vnã quãdã ex illis speciẽ pstitutã: que ideã vnã suiipsius habeat: ⁊ ab elementis differat. SO: Sic pri sus: ac forte hoc modo potius q̃ illo se habet. Quã obrẽ psideradũ est diligẽter: neq; ita ignaue sermonẽ taz magnũ tãq; preclarũ prodi decet. THE: Nõ pfe cto. SO: Esto igit syllaba/ut modo dicebamus/idea vna ex singulis cõflatis elemẽtis effecta: tã in litteris q̃ in ceteris oib⁹. THE: Prorsus. SO: Nunqd par tes illius eẽ nõ oportet: THE: Cur naz: SO: Quoni am cuiuscũq; partes sunt/totũ necesse est partes oẽs existere. an totũ vnã quãdam spẽm ex partib⁹ factaz uocas: ab oibus partib⁹ differẽtem. THE: Equidẽ. SO: Omne vo ⁊ totũ idem ne/an differẽs utrũq; uo cas: THE: Quanq̃ nihil habeo certi: tñ q; pmpte re spondere iubes periclitat⁹ differre rñdeo. SO: Prõ ptitudo o theetete recta/Utrũ vo ⁊ responsio recta/ psideradũ. THE: Profecto. SO: Nõne sm pñtẽ ser monẽ totũ ⁊ omne differũt: THE: Certe. SO: Quid porro: oia ⁊ omne num aliquo differũt: Ueluti cũ di cim⁹: vnũ: duo: tria: quatuor: quinque: sex: uel bis tria: ul ter duo: aut quatuor ac duo: aut tria duoq; ⁊ vnũ: Utrum in his oibus idez / an aliud dicimus: THEE TE: Idem penitus. SO: Aliud ne q̃ sex: THE: Mi hil aliud. SO: Nonne in vno quoq; loquendi modo oia sex inuenimus: THE: Ita. SO: Rursus autez nõ vnum aliquid dicimus/duz dicimus oia. THE: Ne cesse est. SO: Nuz aliud sex: THE: Nihil aliud. SO CRA: Ergo in his que numero constant/idem esse omne ⁊ cũcta dicimus: THE: Sic apparet. SO: Sic utiq; de ipis dicamus: Jugeri numerus ⁊ iuger idẽ/ nonne: THE: Idem. SO: Et stadij numerus stadi/ umq; similiter: THEE: Et hoc. SO: Exercit⁹ quoq; ipsius numerus ⁊ exercitus ipse: ceteraq; huiusmo di eodẽ pacto: Numerus enim omnis existẽs omne vnũquodq; illoruz est. THE: Sane. SO: Singulox aũt numer⁹/nũ aliud est q̃ partes: THE: Nequaq̃.

SO: Quecūq igit partes hñt/ex partibus constant.
THEE: Apparet. SO: Omnes autē partes totū esse cōcessū est liquidē oīs numer⁹ omne est. THEE: Ita est. SO: Totū itaq nō cōstat ex partibus: omne enīz esset/quādoquidē oēs esset partes. THEE: Non videt. SO: Pars id quod est/an est alterius q̄ totius? THEE: Ipsius utiq oīs. SO: Strenue theetete pugnas: ipsuz omne nōne ex eo est omne/q̄ nihil deest? THEE: Necesse. SO: Totū quoq nōne eadem rōne totū: qz nihil abest? Cui vo nihil deest/neq tñ totum est/neq omne ipsum est ex seipso. THEE: Videt mihi nunc nihilo totū z omne differre. SO: Bene dixi mus/cuius partes sunt totū z omne/partes oēs eē? THEE: Plane. SO: Rursus qō paulo ante tētauim⁹ none syllaba elemēta nō est/necesse est eam nō tanq̄ partes suas elemēta habere? aut si eadē est cum illis eque ac illa cognosci posse? THEE: Ita certe. SO: CRA: Ne hoc accideret aliud ipsā q̄ illa posuim⁹. THEE: Aliud. SO: Quid vo si elemēta syllabe partes no sunt: nuz alia quedā referre potes/que partes qdē syllabe neq tñ illi⁹ elemēta sint? THEE: Nunq̄ ego partes uocarē que elemēta nō sunt: Ridiculū q̄pe omissis elementis alia querere. SO: Dino igit ex hanc rōnez o theetete vna quedaz impartibilis idea syllaba esse videt. THEE: Videt sane. SO: Num recordaris amice/nos in superioz⁹ admisisse/q̄ primoq ex quibus alia cōponūtur oratio ratioue nō esset ex eo q̄ ipsum p̄m seipsum vnumquodq simplex existere: neq ipsum esse de illo cōgrue predicari posset: neq hoc: neq ita/q̄si hec extranea aliena q sint: z hanc ipsam causam obstare diximus quo min⁹ describi cognosciq possit. THE: Memini. SO: Est ne alia causa preter istā: que vnifozme z impartibile aliquid ipsum faciat: Nā ego nullā aliā video. THEETE: Non videt. SO: Nōne in idem cum illo syllaba quoq ꝯcurrit: quandoqdē species est: nec habet partes: sed idea vna est? THE: Maxime. SO: Si igitur multa elemēta syllaba est z totū quiddam/eiusq partes ista siliter syllabe z elemēta cognosci describiq possunt: quippe cum partes oēs idem quod z totum esse cōstiterit. THE: Precipue. SO: Sinaūt vnū qdam z simplex: eque syllaba atq elemētum definitionis cognitionisq est expers: Eadem enim causa talia hec efficiet. THE: Aliter asserere nequeo. SO: Eius ergo sermonē ne admittamus / qui dixerit syllabam quidem z dici z cognosci posse: elemēta vo nequaq̄. THE: Non certe si huic rōni credimus. SO: Quid siq̄s cōtraria dixerit/an non potius illa concederes/ex his quoz tibiipsi in primis litterarū rudimētis cōscius extitisti. THE: Que nam ista? SO: Ad nihil aliud discere studuisti/q̄ elementa oculis auribusq dinoscernere: z singula p̄m seipsa notare ne illoz⁹ positio dictoz uel scriptoz te turbaret. THE: Vera narras. SO: Citharisteq vo artē didicisse/quid aliō est q̄ vnū quēq tonuz cuiusq chorde dinoscere? Hec enim elemēta musice quilibet appellaret. THE: Nihil aliud. SO: Cuz ergo elemētoz z syllabarū periti fuerim⁹/uelimusq ex his ad alia cōiectura facere/asseremus pfecto genus elemētoz clarioze principalioze q̄ ītelligentiam ꝓtinere q̄ syllabā/ad singulas disciplinas absolute percipiēdas: Et siquis notam syllabam elementū natura ignotū dixerit/ultro illum uel inuituz iocari putabimus. THE: Et maxime quidez. SO CRA: Ceterū alie quoq eiusdē rei demōstrationes paterēt: propositū vo ne ꝓpter hec inquirere dimittamus: quid scilicet de hoc iudicādum sit qō dicit: rationē cum opinione uera perfectā sciētiaz esse. THE: Inquirēdum oino. SO: Dic age/quid ratio nobis significet. Et tribus enim vnū quiddaz significare mihi videt. THE: Et quibus? SO: Primum esse arbitroz cogitationē suam uoce per uerba noiaq expzimere opinionē propziam in uoce/perinde ac in speculo z aqua monstrantē: Nonne tale quiddā sermo tibi eē videt? THE: Mihi vo. SO: Cum qui hoc agit/loqui dicimus. Nōne hoc quisq facere potest: ostēdere scilicet ocius aut tardius/quid sibi de singulis videat/nisi forte mutus uel surdus natura sit. Atq ita quicūq recte aliqd opinant: cum ratione opinari vidētur. Ac nunq̄ recta opinio sine sciētia erit. THE: Uera hec sunt. SO: Ne igitur facile cōdemnemus cum/qui scientiam quod nūc diximus/affirmauit: quasi nihil dicat. forte enim non id uolebat/sed q̄ interrogatus quid vnūquodq/respōdere per elementa interrogati possit. THE: Quale id inquis o socrates? SO CRA: Quemadmodū hesiodus de curru dicit. Centuz ligna currus: que quidē referre nunq̄ possem. neq tu etiā ut opino: sed satis nobis erit: si interroganti/quid est currus: respōdere poterimus rote axis tabule semicirculi iugum. THE: Omnino quidē. SO: Ille aūt forte nos existimaret tanq̄ interrogatos de tuo nomine/respōdēteseq per syllabā ridēdos esse: recte quidē opinantes dicēteseq quod dicimus: putātes aūt grāmaticos esse: z grāmatice habere ac dicere theeteti nois rationem. hoc autē non esse p̄m sciētiam loqui: anteq̄ per elementa cum opinione uera vnūquodq quis determinet: quēadmodum supza dictum est. THE: Dictum proculdubio. SO: Sic utiq z de curru nos rectam opinionē habere. Eum vo qui centum illa percurrere pōt/ipsius currus essentiā accipiens: rationē quoq vna cuz uera opinione cōprehēdisse: loco opinātis/artificiosum z sciētie cōpotez circa currus essentiā euasisse: per elemēta totū determinantē. THE: Nōne bene tibi videt o socrates? SO: Si tibi o amice videtur ac suscipis per elemēta discursum circa vnūquodq oratione rationēue esse/processiuz vo per syllabas: uel p̄z maius quoddam actum orationis expertē/hoc mihi dicas: ut diligētius ꝓsideremus. THE: Suscipio z maxime quidē. SO: Utrū existimas quēlibet cuiusuis scientem esse: quādo vnum z idem alias vnius eiusdem esse illi videtur: alias alterius: Uel quādo vnius z eiusdem tum hoc tuz illud opinat. THE: Nō peroue. SO: Num memoria excidit/in discēdis litteris te atq alios hec effecisse? THE: Solitos ne dicis eiusdē syllabe tum hāc tum illam litteram opinari? Eādemue litterā alias in syllabā propziam: alias in alienaz referre? SO: Hec inq̄. THE: Hec oblit⁹ sū: nec eos qui sic affecti sūt/scire arbitroz. SO: Quid vo: Siq̄s eo in tēpoze theetetū scribēs TH z E/scribendū putet: scribatq̄ z rursus theodoz scribē uolēs T z E scribēdū putet z scribat/nunqd scire illū dicem⁹ p̄mā uestri nois syllabaz? THE:

† Greek λόγος = ratiōnē, oratiōnē; definitiōnē significat. Unde fiunt Graeca hic vere verendum.

THE: Paulo ante inter nos cõuenit eum qui sic
institutus est/nõdũ scire. SO: Quid phibet hoc
idez aliquẽ circa secũdã tertiãqz ⁊ quartã syllabã
perpeti? THE: Nihil oĩno. SO: Nũquid tunc di
scursum per elemẽtum hñs theetetũ recta cuz opi
nione scribet: qñ ordine suo scribet? THE: Absqz
dubio. SO: Nõne adhuc inscius / sed recte opina
tus ut diximus? THE: Certe. SO: Et rõnem hñs
cum opinione recta: nam discursum per elemẽtuz
habens/scripsit: quam orationẽ esse consensimus.
THEE: Uerũ. SO: Est igit o amice quedã cuz ra
tione opinio recta/quã sciẽtiam appellare nõduz
decet? THEE: Apparet. SO: Somniũ quoddã ut
videt/nacti sumus: dum uerissimã sciẽtie rationez
habere cõsideremus. THEE: An nõduz vituparе
debemus. forte enim nõ ita quis orationez rõnẽue
ipsam determinet: sed reliquã e tribus spẽz eligat:
e q̃bus vnã quãdam electurũ diximus illũ: qui sci
entiã esse opinionẽ rectam cum rõne asseuerabat.
SO: Oportune admonuisti: Adhuc enim species
vna restat: prima quidẽ erat: idolũ cogitationis in
uoce: secũda vo in totum per elementa processus.
THEE: Tertiaz aũt quid dicis? SO: Quod ⁊ plu
rimi faterẽtur. posse videlicet signũ quoddã ascri
bere: quo ab alijs omnibus id de quo agit/differt.
THEE: Quã mihi/cuiusue rõnem talez assignare
potes? SO: Ut ecce de sole/si uelis / posse te arbi
tror sufficiẽter accipe: q̃ luce precellit oĩb⁹ que cir
ca terraz in celo uoluunt. THEE: Ĩno. SO: Ac
cipe cuius gratia hoc est dictũ. Est autẽ qõ modo
referebamus: Si differentiã cuiusqz accipias/qua
ab alijs est distinctũ definitionẽ ut quidã tradunt/
acceperis: q̃ diu vo cõmune aliquod attigeris/illo
rum definitionem/quoz cõmunitas est/habebis.
THEE: Intelligo: ac recte huiusmodi quiddã rõ
nem uocari existimo. SO: Qui aũt cum recta opi
nione differẽtiã / qua quodqz a quocũqz seiũgitur
accipit/idipsum deinde sciet/qõ prius opinabat.
THEE: Cõsentaneũ est. SO: Nũc demum o thee
tete cum primũ ad hanc quasi quãdam adumbra
tionẽ ppius accesserim/nihil oĩno me in his intel
ligere aiaduerto. Quousqz vo emimus pspiciebã
dici mihi aliqd videbatur. THEE: Quamobrez?
SO: Dicã si potero. Rectã equidẽ de te opinionez
habẽs/si tuam preterea definitionẽ accipio/te co
gnosco/alioquin dũtaxat opinoz. THEE: Ita est.
SO: Definitio aũt differẽtie tue interptatio erat.
THEE: Erat certe. SO: Quãdo igit opinabar so
lum/nihil eoz quibus es distinct⁹ ab alijs cogita
tione percipiebã. THEE: Nihil ut videt. SO: Cõ
munia ergo quedã attẽdebã: e quibus nihil tu ma
gis q̃ alius quiuis habes. THEE: Necessario seq̃
tur. SO: Dic age per iouem: quo pacto tũc potius
te q̃ alium quemlibet opinabar: pone utiqz ita me
cogitãtem: theetetum esse illum/qui ⁊ homo est: ⁊
nares ⁊ os ⁊ oculos habet: similiterqz reliqua mẽ
bra: Num cogitatio ista efficit: ut theetetũ potius
q̃ theodorum aiaduertam? uel vilissimoz homi
num extremum quẽpiam? THEE: Qui nam? SO
CRA: Si vo non soluz habẽtem nares ⁊ oculos
cogitem: sed ⁊ simũ nasum ⁊ prominẽtes oculos:
nihilo magis iterũ te q̃ meipsum ⁊ alios quicũqz
tales sunt opinabor. THEE: Eque sane. SO: At vo
non prius theetetũ ut arbitror/opinabor/q̃ figuram
hanc simam/ab alijs quascũqz vidi/similis figuris per
aliquod monumẽtum illius proprijũ/insitam mihi di
stinguã: aliaqz similiter: e quibus me cognosceres: Et
si deinde te offendero/memorabis mihi: ⁊ recta de
te opinari facies. THEE: Uera loqueris. SO: Ergo
circa differẽtiam proprijã/recta de vno quoqz uersat
opinio. THEE: Apparet. SO: Quid igit ulteri⁹ erit/
vna cuz recta opinione definitionẽ quoqz assumere?
Si enim simul opinari dicat qua ratione ab alijs di
stinguat/ridiculuz erit preceptum. THEE: Quomo
do? SO: Quoz opinionem rectam habemus/quate
nus ab alijs differũt excogitam⁹. Atqz ita oratio tua
scutice quodãmodo similis/quasi quedam pistilli uel
cuiusuis similis circũuolutio ut prouerbio fertur/ad
hoc preceptum nihil utiqz diceret. ceci nãqz preceptũ
iure uocabitur: Quoniam iubere ut que habemus/
accipiamus/ad ea que opinamur discẽda/ceci homi
nis mãdatuz esse videt. THEE: Dic age quid modo
querebas? SO: Si rationem o puer accipe/nosse pre
cipit: non autẽ differentiã opinari / dulcis sane res es
set ratio/pulcherrima oĩuz que ad sciẽtiam ptinent:
nosse enim accipere sciẽtiam est. THEE: Est pfecto.
SO: Interrogatus itaqz quid sciẽtia sit/respõdet eã
esse opinionem rectam cum sciẽtia differẽtie. Ratio
nis enim assumptio fm illum hoc esset. THEE: Vide
tur. SO: Omnino fatuũ est/sciẽtiam nobis querenti
bus/opinionẽ rectam cum sciẽtia dicere/siue differẽ
tie: siue cuiuscũqz alterius sciẽtia sit: Neqz sensus igi
tur o theetete: neqz opinio uera: neqz cum opinione
uera assumpta ratio scientia est. THEE: Nõ ut vide
tur. SO: Nũquid fetus in nobis aliis circa sciẽtiam
o amice restat: an oĩa iam peperimus? THEE: Per
iouem plura q̃ in me haberem/educente te prõtuli.
SO: Nonne cuncta nobis hec ars obstitritia / uana
educationeqz indigna nata fuisse ostẽdit? THEE: Di
no quidem. SO: Si igitur alioz deinceps plenum fe
cundũqz fieri te cõtendes pregnansqz euades/melio
ribus plenus eris/propter presentẽ discussionem: q̃
si forte uacuus sterilisqz restabis / minus certe mole
stus familiaribus eris ⁊ cum temperãtia mitior: que
nescis nequaq̃ scire te putãs. Tantũ quidẽ ars mea/
nec plus aliud potest: Nec ea noui que alij multi/qui
cũqz magni atqz mirandi viri ⁊ sunt ⁊ fuerũt: Hanc
vo obstitritia facultatẽ ego ac mater mea a deo sorti
ti sumus. illa quidẽ circa feminas: ego autẽ circa ado
lescẽtes ingenuos atqz honestos. Sed nũc iam eũdũ
mihi est in regis porticum: nam melitus in iudicium
me uocauit. Cras sũmo mane o theodore huc redi/
bimus. Theeteti finis.

¶ Argumentum Marsilij Ficini Florentini in Pla
tonis Jonẽ de furore poetico ad Laurẽtiũ medicẽ.

Plato noster optime Laurenti furorem
in phedro/mentis alienationem definit.
Alienatiõis aũt duo genera tradit: Unã
ab humanis morbis: Alterã a deo prouenientem. Insaniam illam/Hãc diuinũ fu
rorem nũcupat. Insania/infra hominis speciem ho
mo deĳcitur: ⁊ ex homine brutũ quodãmodo reddi
tur. diuino furore supra hominis naturam erigitur:
⁊ in deum trãsit. Est autem furor diuinus/illustratio

rõnalis aīe per quaz deus aīam a superis delapsam ad infera/ab inferis ad supera retrahit. Lapsus aīe ab ipo vno rerū oiuz pncipio ad corpora/per quatuor gradus efficit:per mētez:rationē:opinionē:atqz naturā. Nam cū in omni rerū ordine sex gradus existāt/quoz summū tenet ipsum vnū/infimuz corpus/media vo sint quatuor que predixim⁹/necesse est/dc quid a primo ad ultimū labit:quatuor per media cadere: Ipsum vnū reruz omnium terminus z mēsura infinitatis z multitudinis expers. Mens multitudo quidem:sed stabilis z eterna: Ratio:multitudo mobilis/sed finita opinio/multitudo mobilis infinita:sed substātia pūctisqz vnita. Natura similiter/nisi q per corporis pūcta diffunditur. Corpus autem infinita multitudo/subiecta motui z substātia: punctis: mōtisqz diuisa. Hec oīa respicit aīa nostra:per hec descēdit:per hec z ascēdit. Ut enim ab ipso vno qō oiuz principiū est/producit/vnitatē quandam sortita est: que oēm essentiā eius:vires actionesqz vnit:a qua: z ad quā:ita cetera que in aīa sunt/se hñt:sicut a cētro z ad cētrum circuli linee. Unit vo non modo anime partes inuicē z ad totā aīam:sed aīam totā ad ipsuz vnū/rerū oium causam. Ut aūt a mēte diuina dependet/rerū oium ideas per mētem actu stabili cōtēplatur:ut scipsam respicit/rōnes rerū vniuersales cogitat:z a principijs ad conclusiones rōne discurrit: Ut corpus respicit particulares rerū mobiliuz formas/opinione pcipit:easqz percurrit. Ut materiā attingit natura uelut instrumēto utit:quo vnit mām/mouet z formal:vnde generationes augmēta/eorūqz ptraria pficiscūtur. Cernis igit q ab vno qō sup eternitatē/in eternā multitudinē labit:ab eternitate in tēpus: a tēpore in locū atqz māz. Quare sicut per quatuor descēdit gradus:per quatuor ascēdat necesse est. Furor aūt diuinus est qui ad supna cōuertit:ut in eius definitione cōstitit. Quatuor ergo spēs diuini furoris existunt. primus quidē poeticus furor. alter mysterialis. tertius uaticiniū. quartus amatorius affectus: Est autez poesis a musis: Mysteriū a Dionysio: Uaticiniū ab Apolline: Amor a Uenere. Redire qppe ad vnuz aīus nequit:nisi z ipse vnū efficiat. Multa vo effect⁹ est lapsus in corpus in opationes uarias distribut⁹. respiciēsqz ad singula. Ex quo partes ei⁹ superiores pene obdormiūt:inferiores alys oñant:ille torpore. iste pturbatione afficiunt. tot⁹ vo aīus discordia z incinnitate replet: Poetico ergo furore in pmis op⁹ est/qui per musicos tonos que torpent / suscitet: per harmoniacā suauitatē que turbātur/mulceat:per diuersoz deniqz psonātiam/dissonātē pellat discordiā uariasqz partes animi temperet: neqz satis hoc est. Multitudo enim adhuc in aio restat: Accedit ergo mysteriū qō expiationib⁹ sacrisqz z omni deoz cultu oiuz partiū intētionē/in mētem qua deus colitur/dirigit: Unde cum singule animi partes ad vnā mētē redacte sint/iam totū quoddā vnū ex pluribus fact⁹ est aīus. Tertio vo adhuc opus est furore:qui mentē ad vnitatē ipsam aīe caput reducat. Hoc apollo per uaticiniū efficit. Nam cum aīa supra mētem in vnitatem surgit/futura presagit. Demū cum aīa vnum facta est/vnū inq qō in ipsa eēntia aīe inest:restat ut illico in vnū/qō est sup eēntiā/puertat. Hoc celestis ipa Uenus per amorē/hoc est diuine pulchritudinis desiderium/bonicqz ardorē explet: pm⁹ itaqz furor in cōcinna z dissonātia tēperat. secūdus tēperata/vnū totū ex partibus efficit. tertius vnum totum supra partes. quartus in vnum qō super essentiā z totū est/ducit. Primus bonum equū:idest rationē opinionemqz a malo equo. idest a phantasia confusa z natura distinguit. Secūdus malū equum bono/bonū aurige:idest menti subiicit. Tertius aurigaz in caput suum:idest in vnitatē mentis apicem dirigit. Postremus caput aurige in caput rerū omnium uertit. Ubi auriga beatus est:z ad presepe:id est diuinam pulchritudinē sistens equos:obiicit illis ambrosiā: z super ipsam nectar potādū: idest visionē pulchritudinis. z ex visione letitiam: Hec quatuor furoz opera sunt:de quibus generatiz in phedro Plato disputat:propzie vo de furore:postremo idest amore in symposio:de primo/hoc est furore poetico in presenti dialogo:qui Jon inscribitur: Quem in phedro ita definit:poeticus furor est occupatio quedam a musis:que sortita lenez z insuperabilem animā/excusscitat eam atqz exagitat/per cantilenas aliāqz poesim:ad genus hominum instruēdum. Occupatio significat raptū anime z cōuersionem in musarū numina. Lenem dicit quasi agilem a musisqz formabilē:nisi enim preparata sit/non occupatur. Insuperabilē: q postq rapta est:superat oīa:z a nulla rerum inferioz inquinari uel superari potest. Excusscitat e somno corpo// ris ad vigiliaz mentis:ex ignorātie tenebris ad lucem:ex morte ad vitam:ex obliuione lethea ad diuinoz reminiscētiam reuocat:exagitat stimulat z inflāmat ad ea que cōtemplat z presagit carminibus exprimenda: post definitionē addit/eum qui sine furore musarū poeticas ad fores accedit/inanem esse ipsum atqz eius poesim:quasi tāti sit poesis:ut absqz summo dei fauore cōparari nequeat: Eadem in Jone hoc tradit: z vnde sit iste furor: z per quot descēdat gradus edocet: Inquit autez in libro quarto de legibus Plato/deum/fortunā z artem humana oīa gubernare. Quo fit ut poesis uel dei donum sit:uel fortune sors:uel artis opus. Quid istoz potissimū uerum sit/socrates cum ione rhapsodo perquirit. Rhapsodus autē hoc in libro significat/recitatorē interpretēqz z cantorem carminuz. Interpretabat ion homeri carmina z coram populo ad lyram canebat:atqz ita erat affectus/ut alium poetā nullum preter homerū exponeret:etiā si eadē qua homer⁹ facilitate referret: homeri autē oīa celeriter explicabat: Unde sic argumentāduz est. Aut casu profert Jon que scribit homerus:aut arte:aut afflatu diuino. Non casu: q non oīa/sed pauca quedā: z absqz cōtinuatione ordineqz interpretaret. Nō arte:quia quisqs artē integram habet:quicquid eidē arti subiectum est/iudicat. Eidem vo studio poetico subiecta sunt hesiodi aliorumqz poemata / quibus homeri:preseruimqz de eisdē tractāt:que tamen ion non percipit cum homerum perfecte exponat. Ergo nō arte iudicat. Restat ut in spiratione diuina: Ex quo patet q iterpres poete ion z alij multi qui similiter affecti sūt/diuino instinctu alienā poesim interptant. Nō si ad percipiendā poesim ia traditā humanū ingeniū

And Rhapsodus

ingeniū non sufficit / multo minus ad inuētionem sufficiet: Quare nec homerus: nec alius quiuis re uera poeta absq; celesti afflatu poesim ꝓsecuti sūt: Qō ⁊ alīs modis socrates hic ostēdit: primo sic: Oēs artes ⁊ sciētias poete tradunt sed oēs didicisse humano studio impossibile est: cū vnicā ex parte percipe sit difficillimū. Non igit arte humana: sed diuina quadā ifusione ꝓferūt: Cuius rei argumentū est: q; plerisq; uates postq; furoris remissus est impet⁹ / que scripserūt / nō satis intelligūt: cū tñ recte de singulis artib⁹ in furore tractauerint: qō singuli illarū opifices legēdo diiudicāt: Preterea sepe videmus rudē hoiem ⁊ ineptū subito in poetam bonū euadere: ⁊ aliqd magnificū diuinūq; cātare. Magna vo in momēto assecq / nō humani ingenij est: sed diuinit⁹ inspirati: Qua in re pspicue de⁹ ostēdit / nutu suo intelligētiā hāc infundi. Utq; ita esse demōstret sepe ineptos quosdā poti⁹ q; urbanos / insanos potius q; prudētes rapit: ne si acutis prudētibusq; viris ad hec uteret / humana subtilitate ⁊ industria fieri hec existimarētur. Cum ergo non sit a fortuna nec ab arte poesis / a deo ⁊ a musis tribuit. Cum deū dicit / apollinē significat / cum musas / sperarū mūdi aias. Juppiter quidē mens dei est. ab hac apollo / mēs aie mūdi: ⁊ aīa toti⁹ mūdi: octoq; sperarū celestiū aie / que nouē aie / nouez muse uocātur: q; duz celos harmonice mouēt musicā pariūt melodiā: que in nouē distributa sonos octo scilicet sperarū tonos ⁊ vnū oium cōcentuz / nouē syrenes deo canētes producit. Quāobrē ab ioue apollo ⁊ muse: ab apolline idest mēte aie mūdi / chorus musaruz ducit: q; mēs illa sicut ab ioue illustrat: sic ⁊ aias mundi sperarūq; illustrat. Gradus aūt / quib⁹ furor ille descēdit / hi sūt: Juppiter rapit apollinē: Apollo illuminat musas: Muse suscitāt ⁊ exagitāt lenes ⁊ insupabiles uatum aias: Uates inspirati interpretes suos inspirāt. Interp̄tes autez auditores mouēt. Ab alīs vo musis alie aie rapiunt: q; ⁊ alīs speris syderibusq; / alie attribute sūt aie: ut in timeo tradit. Calliope musa uox est ex oībus resultās sperarū uocib⁹. Urania celi stelliferi per dignitatez sic dicta. Polimnia saturni ꝓpter memoriā rerū antiquarū quā saturn⁹ exhibet: ⁊ siccā frigidāq; cōplexionem: Terpsicore / Juppiter / salutifer enim chorus hominum. Clio / Martis / ꝓpter glorie cupiditatē. Melpomene solis: q; totius mūdi tēperatio est. Herato / Veneris / ꝓpter amorē. Euterpe / Mercurij ꝓpter honestā in grauib⁹ reb⁹ delectationē. Talia lune ꝓpter viriditatē eius humoris reb⁹ exhibitā. Apollo itē solis est aīa: lyra eius solis corp⁹: nerui quatuor / motus eius quatuor annuus mēstru⁹ diurn⁹ obliqu⁹ q̄tuor uoces neates hypates: dorriones gemini q̄tuor sunt signoz triplicitates: ex quib⁹ q̄tuor qualitates tēpoz ꝓducūtur. Orpheū quidē afflauit calliope. Museum Urania. Homerū Clio. Polimnia Pindaruz. Herato Saphon. Melpomene Thamirē. Terpsicore Hesiodū. Thalia Maronē. Nasonem Euterpe. Linū rapuit idem qui ⁊ te iā nūc exagitat pheb⁹ optime Laurēti / Pheb⁹ inq; qui auo tuo Cosmo uaticiniū dedit: Parēti aūt Petro arcū atq; medelas: tibi deniq; lyrā ⁊ carmia.

Ion Platonis de furore poetico.

SOCRATES: ION.

SO: Onem saluere iubeo. Unde ad nos accessisti? Munquid Epheso uenis? ION: Nullo pacto o socrates: sed epidauro ab asclepijs. SO: Mūquid rhapsodoz idest eoz qui carmina recitāt certamen epidauri deo instituerunt? ION: Nō in his solū: sed in alio quoq; genere musice. SO: Cōtēde ergo nobiscū. ION: Quāobrē tecum ꝓtendā? primis o socrates premijs potiti sumus. SOCRA: Probe inqs. Age ut in palladis celebratiōe victoriā ꝓsequamur. ION: Fiēt ista qdē si de⁹ voluerit. SO: Etenim o ion artē uestrā semp plurimi feci: Nam multifaciēdū est / q; arti uestre ꝓueniat ut ornetis corpus ⁊ q̄ pulcherrimi appareatis: que oportet in plurimis atq; bonis poetis: ⁊ precipue in homero poetarū oium optimo diuinissimoq; uersari: neq; enim aliqs in rhapsodū euaderet: nisi ea que a poeta dicta sunt intellexerit. Nam poete mētē interpretari rhapsodū apud auditores oportet: fieri autē neqt ut hoc ille efficiat / qui poete sentētiā ignorauerit: Quare hec oia plurimi faciēda vidētur. ION: Vera dicis o socrates: atqui in hoc plurimū laborauī. preclarissima sane pre ceteris de homero me explicaturū profiteor: ut neq; Metrodorus lampsacenus: neq; stesimbrotus thasius: neq; glaucon: neq; aliqs vnq̄ ueteruz tot tāq; preclara homeri sensa quot ego / exponē quat. SO: Recte o ion. Cōstat autē q; nulla inuidia ꝓhibebit / quin ista mihi aperias. ION: Auditu dignū est q̄ uehemēter / homerū exornādo extuleriz. Qua de re dignū eē me cēseo ab illis qui homeri studiosi sūt / corona aurea decorari. SO: Sciū ꝓfecto te audiēdi quādoq; nanciscar: Nunc autē ad hoc vnū mihi responde: Utrū circa homerū soluz: an etiā circa hesiodum ⁊ archilochum id possis? ION: Circa homerū soluz / satis eniz mihi esse videt. SO: Sunt ne aliqua de qb⁹ homer⁹ ⁊ hesiodus eadē referāt? ION: Multa eē arbitror. SO: Utrū melius ea que dicit homer⁹: an que hesiodus explicares? ION: Eque de utrisq; o socrates / in illis rebus / in quibus eadem referunt. SO: Quid autē in his de quibus non eadem dicunt? Utputa de uaticinio homerus atq; hesiodus uerba faciūt? ION: Et maxime quidē. SO: Et in quo poete isti cōsentiunt: aut discrepant / quādo de uaticinio loquuntur / utrum ipse melius q̄ peritus uates aliquis explicares? ION: Uates melius. SO: Si autez uates esses / non illa tātum in quibus cōueniūt: uerūctiaz in quib⁹ dissentiūt / exponere posses. ION: Patet. SOCRA: Quid porro? num circa homerū uehemēs facūduscq; es: circa vo hesiodū alioscq; poetas minime? An homerus de alīs rebus agit? q̄ de ijs que ⁊ alī poete tractant? Nōne multa que ad bellū pertinent: ⁊ que ad ꝓsuetudines bonoz inuicē ⁊ maloz / priuatoz atq; opificum / attinēt / enarrauit? Et de dijs / quē admodū secū inuicē ⁊ cum hoibus uersant: deq; celestibus passionibus ꝓgressibusq;? Itez que apud inferos sunt deorūq; ⁊ heroū generationes cecinit? Nōne circa hec omnis homeri poesis uersat? ION: Vera o socrates loqueris. SOCRA: Nonne eadem

ceteri poete decantãt:ION:Eadẽ certe:sed nõ ita ceteri:ut homerus.SO:An forte deteri⁹?ION:Multo deterius.SO:Heli⁹ ergo homerus?ION:Melius certe.SO:O ion lepidũ caput:cum multi de numero uerba faciũt.ꝛ eoꝝ aliqs recte dicit: nõne põt quispiã ea in re bene dicẽtẽ cognoscere:ION:Põt.SO:Nũquid ille ipe qui male dicẽtem cognoscit/an alius:ION:Ipe idẽ.SO:An nõ hic est qui arithmetica arte est predit⁹?ION:Profecto.SO:Cũ multi de cibis/quales salubres sint loquunt/ꝛ aliqs recte / ea de re loquit/utrũ alius quidã bene dicẽtẽ ꝙ recte alius male dicẽtẽ ꝙ male dicat/aiaduertet:An vnus ꝛ idẽ:ION:Idẽ ꝓculdubio.SO:Quis iste? qđ illi nomen:ION:Medicus.SO:Hõne summatim dicimus/cuꝝ plures eadẽ de re loquunt/ꝙ vnus atqꝝ idẽ tam illũ qui male/ꝙ illũ qui bene loquit internoscet: ꝛ nisi eũ qui in eadẽ re aberrat/cognouerit/nunꝙ eũ qui recte sẽtit agnoscet.ION:Profecto.SO:An nõ ipse idẽ in utrisqꝝ perit⁹ est:ION:Prorsus.SO:Homerũ atqꝝ alios poetas e quoꝝ numero est hesiodus ꝛ archiloch⁹ / eadẽ referre asseris:non tñ eodẽ mõ/sed melius homerũ:ION:Et uera loquor.SO:Si illum qui bene dicit/cognoscis/eos qui male dicũt: ꝙ errẽt intelligis.ION:Cõuenit.SO:Si ergo dicam⁹ o vir optime/ionẽ circa homerũ alioſqꝝ poetas similiter peritũ esse atqꝝ uehemẽtẽ/nequaꝙ errabim⁹:qñ quidẽ ipse iudicẽ eũdeꝝ idoneũ esse circa illos qui eadem in re uersãtur cõfitet:poetas vo pene oẽs eadeꝝ effingere.ION:Quãobrẽ o socrates cuꝝ aliquis de alio poeta disserit:neqꝝ mẽtem adhibeo:neqꝝ quicꝙ existimatione dignũ cõiectare ꝛ ꝓferre ualeo:sed obscito protinus atqꝝ torpeo:postꝙ vo homeri qs mentionẽ fecerit/cõfestim excitor atqꝝ mẽteꝝ adhibeo:ꝛ facultas dicendi suppeditare mihi videtur.SO:Ne quaꝙ arduũ est o amice huius causaꝝ cõiectare.Cõstat enim ꝙ neqꝝ arte neqꝝ scientia de homero scite loqueris.Naꝝ si arte de alijs oibus poetis similiter loqui ualeres:poesis eniꝝ totũ est/nõne:ION:Est certe.SO:Hõne postꝙ aliqs aliã quãuis artẽ integram cõparauit / eque de oibus que sub arte sunt iudicat:Eadẽ quippe de oibus artib⁹ considerãdi ratio est: Vis tibi referã qua ratione id dicã:ION:Octo per iouẽ o socrates:Naꝝ quotiẽs uos sapiẽtes audio miro quodã gaudio statim afficior.SO:Velim o ion ueritatẽ diceres:Verũ sapiẽtes uos rhapsodi fictoresqꝝ estis:ꝛ illi quoꝝ uos poemata decãtatis: ego autẽ nihil pter ueritatẽ loquor/quẽadmoduꝝ decet pinguis minerue hoiem:Nam id de quo paulo ante percõtabar/ituere ꝙ leue sit ꝛ facile cognitu.Quilibet id qđ narrabã/percipe põt/eodem videlicet pacto singula ꝓsiderãda eẽ/siqs artẽ sibi integrã cõparauerit:Exẽpli causa.Nunquid pingendi ars totum quiddã est:ION:Est.SO:Nonne pictores multi / partim boni partim mali ꝛ sunt ꝛ fuerũt:ION:Certe.SO:Vidisti ne aliquẽ qui ꝛ ea que recte ꝛ que nõ polygnotus Aglaophontis filius pinxit:sufficiẽter ostendere possit:que vo pictores alij nequeat:Et siqs aliorũ pictorum opus ostẽderit/obdormiat:neqꝝ facultas illi ad dicẽdũ aliquid cõgruedũqꝝ suppetat.Cum vo de polygnoto:uel de vno quouis alio pictore sit iudicãdũ/expergiscat:ꝛ mentẽ adhibeat:ꝛ facultatẽ dicẽdi habeat:ION:Nõ per iouẽ.SO:Quid in fabris statuarijs:Vidisti quenꝙ qui ea que dedalus metioni⁹: aut epius panopei filius: aut theodorus samius: uel alius quispiã statuarũ faber/bene est machinatus exponere ualeat:In alioꝝ vo sculptoꝝ opib⁹ torpeat atqꝝ obmutescat:ION:Per iouez nunꝙ virũ talẽ reppi. SO:Atqui nec in tibiarũ flatu ut arbitror/nec in pulsu citharę:nec in citharęo cãtu neqꝝ in rhapsodia virũ ituit⁹ es / qui olympi opa uel thamiri uel orphei aut ithacẽsis femꝙ rhapsodi / exprimere possit:in operib⁹ vo ionis ephesij/ deficiat/neqꝝ percipe ꝓferreqꝝ possit/que bene ꝛ que cõtra modulat.ION:Quid in hoc tibi cõtradicã nõ habeo:sed tñ mihiipsi ꝓscius sum/me prę ceteris hoibus pulcherrima de homero referre: neqꝝ deesse mihi dicẽdi copiã.Alios vo oẽs hac in re me laudare:in ceteris vo nequaꝙ.Tu vo qđ nã hoc sit vide.SO:Cõspicio ion:ꝛ qđ mihi id eẽ videt/tibi aperire incipiã.ut bene de homero loquaris ars tibi nõ prestat/ut modo dicebã:sed diuina vis est que te mouet:sicut in lapide quẽ magnetez euripides noiauit/nõnulli heracliã uocãt. Qui lapis nõ solũ ferreos anulos trahit:sed viꝝ etiã anulis ipsis infundit/qua hoc idem efficere possint:ac perinde ut lapis alios anulos trahere.Unde lõga plerũqꝝ ꝓathenatio ferri ꝛ anuloꝝ inuicẽ pẽdet: ꝛ oib⁹ istis ex illo lapide vis attrahit:ita ipsa musa poetas diuino instinctu cõcitat:poete cõciti alios furore corripiũt.Quare ex his oib⁹ series ipsa cõtexit:Oẽs itaqꝝ carminũ poete insignes/non arte:sed diuino afflatu oia ista preclara poemata canũt:ꝛ ut corybãtes nõ sana mẽte saltãt:ita neqꝝ cãtilenarũ modulatores egregij sana mente hos cantus effingũt:sed ubi in harmoniã ꝛ rhythmum insurgũt:ꝛ occupati bacchant:quẽadmodũ bacchãtes femie mẽte nõ sana mel ꝛ lac ex fluminib⁹ hauriũt:sana aũt mẽte haurire nequeunt.idqꝝ efficit illoꝝ aius qui cant⁹ effingũt/qđ ipsi referũt.Aiunt enim nobis poete ꝙ a fontib⁹ quib⁹ mel scaturit/ haurientes ꝛ a musarũ viridaris collibusqꝝ decerpẽtes carmina ad nos trãsferũt:quẽadmodũ mel ex floribus apes:ꝛ instar apum uolare se asserunt. Qua in re uera loquunt.Res enim leuis uolatilis atqꝝ sacra poeta est:neqꝝ poetica prius canere põt ꝙ deo plenus ꝛ extra se positus:ꝛ a mente aliena tus sit:Nam ꝙ diu mente quis ualet: neqꝝ fingere carmina:neqꝝ dare oracula potest. Quasi poete nõ arte preclara hec canant:que tu de homero refers:sed forte diuina id quisqꝝ recte efficere possit: ad quod musa quempiã incitauit:hic dithyrãbos canit:laudes alicuius iste:ille yporchimata choreasqꝝ.alius carmina:alius iambos.In alijs vo illorum quisqꝝ rudis ꝛ ineptus est:Non eniꝝ arte sed diuina vi ista dicũt / nam si de vno quoꝙ istorum per artez recte loqui scirẽt:de ceteris quoqꝝ omnibus idem possent.Ob hanc vo causam deus illis mẽteꝝ subripiẽs ipsis tanꝙ ministris utitur/oraculorũqꝝ nũcijs ꝛ diuinis uatib⁹/ut nos qui audim⁹ pcipiam⁹ nõ eos eẽ/qui tã digna referũt cũ sue mẽtis compotes minime sint:sed hec deũ loqui ꝛ per istos nobis hec inclamare.huic aũt rei euidentissimo argumẽto eẽ põt tynichus calcideus qui antea poema nullũ memoria dignũ cõposuerat:hymnũ aũt in

aũt in apollinẽ quem oẽs cantant/omnium ferme cantilenarũ pulcherrimũ/musarũ inspiratione in uenisse se dicit:in hoc maxime deus ostẽdisse videtur nobis dubitandũ nõ esse/quin p̃clara ista poemata/diuina deorũq; potiꝰ q̃ humana hoiumq; sint opera:poete autẽ nihil aliud sunt/q̃ deor̃ interpretes:dum sunt furore correpti:a quo vis numine quis corripiat. Quod quidẽ deus ostendere uolens:de industria per ineptissimuꝫ poetam/pulcherrimã cecinit melodiã. An nõ uera tibi referre videor? ION:Mihi certe. Atq; aium meum hisermonibus socrates attingis & afficis. Ac diuina quadã sorte a dijs poete insignes ista nobis interp̃tari videnť. SO:Nõne uos rhapsodi poetarũ scripta interp̃tamini? ION:Uera narras. SO:An nõ interpretũ iterpretes estis? ION:Sumꝰ. SO:Animaduerte quid uelim & hoc mihi responde o ion: neq; id de quo te iterrogabo/mihi occultaueris. Cũ apte carmina refers/& stupore perculsos reddis spectantes:siue dũ ulixẽ super pauimentũ suo limine insaltantẽ cantas:& pcis palã se ostẽdentẽ: atq; sagittas ante pedes effundentẽ:Siue achillẽ/impetũ in hectora facientẽ:seu dũ miserabile quiddã:& querulũ circa andromachen. uel hecubam: uel priamũ prosers:Utrũ tunc mentis es cõpos? an a mente alienatus? & reb⁹ gestis quas refers afflatus aĩus interesse illis se cogitat/siue in ithaca/siue apud troiã sint gesta/seu quocũq; alio carmina rapiãt te. ION:Perspicuã mihi coniecturã o socrates attulisti:Neq; id occultaturus tibi recensebo. Quotiẽs enĩz miserabile quicq̃ dico/lachrymis spargunt oculi. Cum aliq̃d terribile:aut uehemens/arrecte propter terrorẽ come erigent: atq; cor salit. SO:Nunq̃d mentis cõpotẽ eum virũ tũc esse asserimus: qui in sacrificijs & celebrationib⁹ pulchra ueste aureisq; coronis ornatus ploret: cũ nihil horũ amiserit? aut formidat magis inter hostes quisq̃ soleat cũ sit inter multos amicos homines constitutus:neq; ullus eũ exuat/neq; iniuria ulla afficiat. ION:Nõ per iouẽ o socrates:si uera fateri uelimus. SO:Uidisti ne spectatiũ multitudinẽ ijsdẽ ijs rebus quas agitis cõmoueri? ION:Uidi equidẽ plurimũ: Atq; aspicio semp/superne ab ipso subgesto & flentes & grauiter intuentes: atq; his que narrantẽ/stupefactos: Et oportet me uade mentẽ ijs adhibere. Nã si illis lachrymas excutiam/ipse argentũ suscipiens/ridebo. sinaũt risuꝫ illis moueã/ipse argentum amittẽs flebo. SO:Uides ne spectatorẽ esse anulorꝫ extremũ:illorũ inq̃ quos sub magnete lapide viz inuicẽ suscipere rebam:Medius autẽ es tu recitato & hystrio:primus autẽ est ipse poeta: deus vo per oẽs istos hominũ aĩum quocũq; uult/trahit/dũ inuicẽ vim suspendit:& traĩcit:ex quo uelut ex illo lapide series longa dependet:qua e latere gradatim nectunť hi qui in choro saltant:& p̃ceptores atq; discipuli:huiusue cathene a musa anuli suspẽdunť: Ex poetis aũt iste ex alia ille ex alia musa suspẽdiť. Uocamꝰ aũt id nos occupari:qõ q̃dẽ illi proximũ est:tenet enĩz. Ab his utiq; p̃mis anulis qui poete sunt:alĩ rursus ab alĩs corripiũtur/diuiniq; fiunt:nonnulli ab orpheo:a museo alĩ: nec pauci ab homero occupanť. atq; tenenť:quorꝫ o ion vnꝰ es:qui ab homero furore correptus es:Et siquis scripta alteriꝰ poete cecinerit/obdormiscis/atq; tibi dicẽdi deest facultas/siquis vo huius poete decãtauerit melodiã/confestim excitaris:aius salit:& dicẽdi facultas sufficit. nõ enim arte: neq; scia:sed diuina quadã sorte & mẽtis occupatione:ea que de homero dicis/recẽses:Et quẽadmodũ corybantes illã dũtaxat melodiã acute sentiunt:que illius dei est/a quo rapiũtur:ad eũq; cõcentũ decentibus uerbis & figuris abundãt:alios vo contẽnunt. Ita & tu o ion/siquis homeri mentionem fecerit/es in dicẽdo facũdus:in alijs vo tibi copia deest. Eius itaq; qõ querebas quãobrẽ circa homerum copiosus es/circa alios deficis. Hec est causa/quoniã nõ arte:sed diuina sorte uehemẽs es homeri laudator. ION:Recte dicis o socrates:Admirarer tñ si tã acute dissereres ut mihi prorsus persuaderes lymphatũ atq; furẽtẽ homerũ laudibus celebrare. neq; enim furens ut arbitror tibi viderer: si me de homero uerba facientẽ audires. SO: Atqui audire uolo: neq; tũ priꝰ q̃ mihi rñderis inter illa de q̃bus homerus agit:de quibus potissimũ bene agit:non enim de oib⁹? ION:Optime nosti o socrates/q̃ nihil est/de quo nõ agat. SO:Non tñ ea bene tractat:que tu quidẽ ignoras/homerus aũt scribit. ION: Que nã ista sunt/que homerus quidẽ narrat/ego autem nescio? SO:Nõne sepenumero multa de artibus explicat? Ueluti de aurigaria disciplina/si meminero illiꝰ carmina tibi recitabo. ION:At ego referã:memini enĩ. SO:Hic mihi que mandat nestor antilocho filio cũ illũ monet ut in equestri cursu gratia patrocli instituto currẽs caute flectat equos. Declina ad leuã paulũ dextrumq; iugalẽ/Urge plagis minitans manibus quoq; lora remitte/Cũ metã attigeris/flectat leuus in arctũ. Donec ad extremũ circli peruenerit axis: Ultimꝰ ac mediũ vita/nec tãgito saxum. SO: Suffi ciunt hec o ion. Recte ne an cõtra in his carminibus homerꝰ loquat/utrũ melius medicꝰ/an auriga perciperet? ION:Auriga proculdubio. SO:Utruꝫ arte hoc iudiciũ fiat/an alio quopiã? ION:Non alio certe q̃ arte. SO:Nõne cuiq; arti facultas a deo tribuitur/certi cuiusdã operis iudicãdi: neq; enim ea que gubernatoria arte cognoscimꝰ/medicina quoq; percipiemꝰ. ION:Nõ certe. SO:Neq; etiã que medicina pspicimus/architectura aĩaduertemꝰ. ION:Nõ sane. SO: An non similiter in omnibus artibus que vna quadã arte cõprehendimus/alia minime cõprehendemus? Sed hoc prius mihi rñde:Aliã & aliam artẽ esse asseris? ION:Assero. SO:Nũquid eadẽ tu qua ego cõiectura artes discernis? Nã ipse quidẽ cũ hec aliarũ/illa aliarũ rerũ scia est/hanc aliã/illã aliã artẽ uoco. Tu vo? ION:Et ego. SO:Si enim eisdez de rebus scia esset:cur hanc aliã:& illã aliam uocaremus? quãdoquidẽ eadem ab utrisq; cognoscerẽtur? Quẽadmodũ a me percipiť q̃nque esse hos digitos: & tu sicuti ego hoc idẽ aĩaduertis. Uñ si te iterrogarẽ utrũ eadẽ arte arithmetica an alia hec eadez cognoscamꝰ? rñderes utiq; q̃ eadẽ. ION:Certe. SO: Dic qõ paulo ante interrogaturus fuerã:utrũ fm oẽs artes videat tibi dicendũ/q̃ eadẽ arte/eadez cognosci necessariũ sit:alia vo arte nõ eadẽ: sed alia quedam quãdoquidẽ ars alia ipa est. ION:Ita mihi videť o

socrates.SO: Siqs artē aliquā assecut⁹ nō fuerit dicta uel facta hui⁹ artis bene discernere nequaq̄ poterit.ION:Uera narras.SO: Ea carmia que tu retulisti / siue bene siue male ab homero canant:utrū tu melius/an auriga percipet ? ION:Auriga.SO:Recitator enim es non auriga . ION:Nempe.SO:Recitatoria vo facultas ab aurigaria alia est.ION:Ut delicet.SO:Quod si alia ars est aliarū quoq; reruz scia est. ION:Aliarū profecto.SO:Quid vo cū homerus illud affert: q̄ echamede nestoris pellex saucio machaoni medele potionē porrigit:cui vinū prā niū infundit:Insup atterit caseū caprinuz eneo quo dā instrumēto/farinā quoq; caseo miscet:Et ad hec cepe obsonȳ loco apponit.Recte ne an cōtra hec ab homero dicant: Utrū medicine artis an recitatorie iudiciū est?ION:Medicine.SO:Quid cū homer⁹ dicit.In mare se mersit retis thaummantias instar. Quod trahit ad funduz plumbi subtexta grauedo: Cuniti cornu forte dans piscib⁹ atrā.Hec quid sibi uelint:ꝛ utrū recte an cōtra dicant/nonne ars pisca toꝛ melius q̄ recitatoꝛ aīaduertet?ION: Constat q̄ ars piscatorū id iudicat.SO:Si p̄terea me ita rogares:postq̄ o socrates in homeri carminibus inuenisti que cuiq; istarū que dicte sunt artium iudicāda sunt/Age iaz mihi repias/que nā a uate uaticinioq; iudicari cōueniat / recte ne an cōtra ab homero sint dicta?Aduerte q̄ facile ac uere tibi rndeā: Sepenumero in odyssea scribit p̄sertim ea que melampodorū uates deos theoclymenus āduersus procos fatur. O miseri quid nūc heu uobis imminet atri. Bū mollē noctu capitis per mēbra sopozem.Cuncta fremunt luctu/resonat plāgoꝛibus aer . Scissaq; triste madēt lachꝛymis manātibus oꝛa Uestibulū plenum est simulachꝛis oīs ꝛ aula.Sub tenebꝛis herebus riget/extinctoq; per oꝛbē:Lumine uelat tristi caligine celū.Sepenumero etiā in iliade:ut in murorū expugnatione/que ad uatē pertinēt tangit. Ibi eniz sic inquit:Certabāt danai troie perrumpere muros.Alti uolansq; iouis pēdebat desup ales.Unguibus incuruis rubꝛ cōplexa draconē.Pellebatq; acies in leuā, tū ferus ille Respirans: ꝛ adhuc trāsfixo pectoꝛe luctans.Oꝛe petēs aquilā perstrinxit vulnere guttur. Illa dolens anguez dimisit in agmina lapsum:Sauciaq; in uentos pennis sublata refugit.Hec equidem dicā ꝛ alia huiusmodi a uate consideranda iudicandaq; esse.ION:Et uera quidē o socrates.SO:Et tu o ion uera narras. Age quemadmodum ego tibi ex odyssea ꝛ iliade excerpsi que ad uatē/que ad medicū/que ad piscatorē p̄tinere vident:sic ꝛ tu qui maiorem in homeri scriptis peritiā habes eligas ꝛ adducas in mediū/que sunt recitatoꝛis proꝛia: que p̄ter alios homines ipsi considerare iudicareq; cōuenit . ION:Dia o socrates assero.SO:Non oia tu supꝛa dicebas o ion. Nū ita obliuiosus es:Atq; non decet recitatorē hoiez obliuiosū esse.ION:Quid nā obliuiscor?SO:Non memoꝛia tenes artem recitādi aliā ab aurigaria te dixisse?ION:Teneo.SO:Nōne cū alia sit/alia cognitura es cōfessus?ION:Profecto. SO: Non igit oia percipiet p̄m sermonē tuū ars recitādi neq; ipse etiā recitatoꝛ? ION:Immo oia p̄eter talia quedā.SO:Cū p̄ter talia quedā dicis/p̄ter ea que aliarū artiū sunt ferme significas.sed que nā cognoscet/postq̄ non omnia noscit?ION: Que decens est ut vir loquatur:que mulier: seruus: liber:subiect⁹:princeps hec oia noscet.SO:Quod decens est ut princeps in mari/nauicula tēpestate oppssa afferat:recitatoꝛ ne magis q̄ gubernatoꝛ / cognoscet?ION:Nō:sed gubernatoꝛ melius hoc percipiet.SO:Sed ea que decens est ut princeps in moꝛbo loquat/recitatoꝛ melius q̄ medic⁹ intelliget?ION:Neq; hec.SO:Sed ea que seruo cōueniunt/dicis.ION:Certe.SO: Scilicet que decēs est ut dicat:seruus bubulc⁹/dū de furētib⁹ ꝛ efferatis bob⁹ p̄fabulat/recitatoꝛ ipe/nō bubulc⁹ agscet. ION:Nequaq̄.SO: Nunquid ea que decens est ut mulier de lanificio textoꝛi referat?ION:Non. SO:Ea que decens est ut vir dux exercitus dicat dū milites hoꝛtat/cognoscet?ION:Talia p̄fecto sunt/que recitatoꝛ agnoscit.SO:Nunqd ars recitatoria eadem est que ꝛ imperatoꝛis exercitus ? ION:Intelligerē equidē si opus eēt / que impatorem loqui decet.SO:Forte ꝛ impatoꝛie facultatis peritus es.ION:Nam si equestri ꝛ citharedica si mul disciplina polleres/illos qui bene ꝛ qui male equitant/cognoscerес.SO: Et si te interrogarē o ion :Utrū arte equestri an arte citharedi illos qui bene equitāt/cognoscis?quid mihi respondereꝛ? ION: Arte equestri . SO:Quod si eos qui bene pulsant citharā cognoscereꝛ ; p̄siteris illos non equestri sed citharedica disciplina cognoscere. ION:Proculdubio.SO: Cū vo que ad impatorem spectāt intelligas/utrū imperatoria:an recitatoria ista calles?ION: Nihil mihi referre videt. SO:Quomodo nihil differre dicis ? impatoriā ꝛ recitatoriā artē vnā ne an duas ponis?ION:Una mihi videtur.SO: Quicūq; igitur bonus est recitator etiā bonus impatoꝛ erit . ION: Et maxime quidē o socrates.SO: Num ꝛ qui exercitus impatoꝛ est optim⁹?idez recitatoꝛ est bonus?ION:Neq; quaq̄.SO:Illud tū admittis q̄ quisquis recitatoꝛ bon⁹ est/bon⁹ est impatoꝛ.ION:Ualde.SO:Nō ne grecoꝛ optimus es recitatoꝛ ? ION: Plane o socrates.SO: Nunqd grecorū optimus es impatoꝛ?ION: Certe o socrates: hec enim in homeri scriptis didici.SO:Cur igit per deos cuz sis optimus grecorū oīum dux exercitus/optimusq; recitatoꝛ/ passim carmina modularis/militaris autē nusq̄?nunqd tibi videt recitatoꝛ aurea coꝛona decoratus plurimū usui esse grecis: imperatoꝛ autē nullo pacto?ION: Nostra o socrates ciuitas uestre subest/a uobisq; gubernat:ꝛ iccirco impatoꝛe non indiget:Uestra autē ꝛ lacedemoniorū res.p. me nunq̄ in exercit⁹ ducē eligeret: Idoneos eniz duces uos esse putatis.SO: O optime ion apollo dorum cyzicenū nō cognoscis?ION:Quē apollo doruz?SO:Illū scilicet/quē sepe atheniēses q̄ uis hospes esset impatoꝛē delegerūt:ꝛ phanosthenez andriū/ꝛ heraclidē clasomeniuz:Quos hec ciuitas licet peregrinos/q; viri p̄stantes hñtur/p̄eterea ꝛ alīs magistratib⁹ ornat:Jonē vo ephesiū imperatoꝛēnon decernet neq; honoꝛe afficiet / si virtute p̄stare visus fuerit.Quid vo:nonne uos ephesȳ p̄isca origine atheniēses estis: Ephesusq; nulla ciuitate est inferioꝛ ? Sed tu o ion siquidem

uera predicas ⁊ scientia arteq; potes homerū laudare iniuria me afficis: quippe qui professus multa ⁊ pulchra homeri scire / teq; ostēsurū mihi pollicitus/me nūc decipis: ac permultū abest ut ostē das siquidem nec que sint ista quoꝝ pitus es. Nec qua ris facultate instructus/aperire vis:me diu tā obsecrāte. Leterū tanꝯ prothe⁹ uarius resultas / sursum deorsumue conuersus. adeo ut postremo me subterfugiens impatoꝝ euaseris:ne mihi ostendas quo pacto tibi circa Homeri sapientiā facundia cōpetat: Si enim arte tibi hoc inest:quemadmodū nūc dixi/pollicitusq; exponere/decipis certe:iniustus es:meq; iniuria afficis. Sinautē cares arte:⁊ sorte quadā diuina ab homero raptus/cuz nihil intelligas/multa ⁊ pulchra circa poetā hunc dicis:Ut ego de te iudicabā/non facis iniuriā. Elige utrū mauis:iniustus homo:An diuinus potius appellari ⁊ ION:Lōge differt o socrates:⁊ multo pulchrius est iudicari diuinum. SO:Hoc itaq; qō pulchrius est/tibi apud nos inest o ion / te scilicet diuinū potius ꝙ artificiosum homeri laudatorez esse. Finis Jonis.

¶ Prefatio Platonis sophistam ꝑm Proculū.

SOphistam Plato uocat / non hoiem quēdā soluz:sed etiā amorē. Plutonē Jouē: ⁊ artē sophisticā preclarissimā dicit:ex quib⁹ subintelligimus ꝙ nobilius subiectum ꝙ appareat hic dialogus respicit:Est enim intētio ꝑm magnū iamblicū de sublunari opifice tractare. Nā est idolorum fictor:purificator aiarū a contrarijs rōnibus semp separans.trāsmutator:⁊ iuuenū diuitū mercennarius uenator. Dū aias suscipit plenas rōnib⁹ a superis uenientes/mercedē ab illis accipit/ipsam aiā liū fabricā:que fit ꝑm mortaliū rōnē. Hic qō nō est incumbit:quia que sunt in materia gignit. Et qō re uera falsuz est/diligit/idest materiā:Simul autē in id qō uerum reuera est respicit. Est ⁊ multiceps: quoniam sibi essentias vitasq; multas uendicauit: per quas uarietatem generationis ipse disponit. Idē quoq; magus est generatione / dū aias naturalib⁹ rōnibus mulcet ⁊ allicit / adeo ut egre a generatione amoueant. Quinetiam ⁊ amor magus ⁊ natura maga a nonnullis dicit: propter reciprocos attractus atq; illecebras: que ꝑm naturā procedūt. Nūc igitur oīariā sophistā declarare vult. Etenim philosophus sophista est/quippe cū celestē opificē:⁊ generationis opificē imitet:Et distinctiua facultas/progressuz rerū ab vno imitat ⁊ generationis opifex/celestē opificez:quare sophista est. Atqui ⁊ ipse homo sophista: qz magna imitat sophista dicit: Et iccirco sophistā multicipitē appellauit. Eleates hospes repsentat patrē opificū / superceleste ⁊ absolutum. Auditores autē/opificis intelligētias. Ille quidē iouis:hic nature angelice tanꝯ interptator ac geometricus. Et quoniā opificiū ab impfecto incipiēs in perfectum desinit. hospes ille primū cū theodoro: Deinde per uersionē cū proprio Socrate uersat. Hactenus ¶ Proculi: Deinceps Marsilij. post Theetetū de scia/legēdus est sophista de ipso ente/qō scie est obiectuz. Duz vo hic de ente differit/circa qō uersatur philosophus/tractat/interim de non ente/ad qō sophista declinat: Apud Pythagorā ⁊ Platonē sophos idest sapiēs solus est deus. Philosophus autē uerus imitator dei:Sophista ambitiosus ⁊ fallax philosophi emulator. Sex Plato sophiste definitiones adducit. Quoniā vo definitio haberi absq; diuisione non pōt/per quā ab ipsa re definiēda que ipsius non sūt separent/genusq; ipsius per differētias diuidat/ex quibus tādē simul ⁊ genere cōponātur spēs atq; definiant: iccirco Plato sophistā definiturus/exactissimas primū partitiones excogitat:admonēs neminē oīno latentē rei cuiusq; naturā discernere posse/nisi eā penitus ab aliena q̄litate secreuerit. Proin de entis atq; non entis descriptiones pro viribus affert / atq; ens: quēadmodū ⁊ in parmenide subiicit vni.entis quinque numerat genera/essentiam/idē ⁊ alterū/statūq; ⁊ motū. docet uerā q̄dē essentiā reb⁹ incorporeis cōuenire:imaginariā vo corporeis:Eos ꝓterea qui incorporea negant admodū detestat.eos insup qui ul' oīa moueri solū:uel solū manere putāt. Itez de sciētia atq; de opinione ⁊ oratione uera uel falsa/de uerbo ⁊ noie disputat:quatenꝰ attētis ipius disputationē pertinere videt. Demum postꝯ de sophista simul ac philosopho disputauit / diuina quadā libri concludit sentētia:Videlicet res naturales/opera esse dei:siq̄dē oīa nature opa a diuina quadā sapientia mundo infusa probauerat ꝓficisci. Res autem umbratiles ⁊ fallaces/ait demonicas esse prestigias. Ibidē ⁊ sophistā nobis occultū esse inqt tanꝯ non entis:idest falsi tenebris inuolutū:⁊ philosophū pariter occultū eē/ꝙuis alia rōne:qz videlicet entis ipsius idest diuine ueritatis splendore undiq; circū fusus vulgariū intuitū aiorū prorsus exsuperet.

¶ Platonis Sophista de eo quod est.

THEODORVS: THEETETVS: SOCRATES: HOSPES ELEATES: qui forte MELLISSVS est.

THEO: Venimus o socrates oportune quēadmodū heri inter nos cōuenit:atq; hospitē hunc nobiscū ducimus: qui eleates est ex familiarib⁹ parmenidis atq; zenonis: ⁊ vir apprime sapientie studiosus. SO:Forte o theodore dum virum hospitē tecū ducere credis/deū quēdam ducis. Inquit enim homerus:cū deos alios tū maxime hospitalē deū/inter hoies qui iusti pudoris participes sunt/uersari:⁊ hoium cōtumelias iniuriasq; inspicere. Te forsitan ⁊ hic e supis vnus huc secutus est / ut nos qui a disputandi rationibus aberramus examinet:atq; corripiat. Atq; ipse redargutionis est deus. THEO:Haud mos iste o socrates huius hospitis: Sed modestior est illis qui cōtrouersijs studēt. Ubi hiq; nullus hoium deus:sed diuinus aliquis eē videtur. Omnes equidē philosophos/diuinos appello. SO:Et recte quidē amice. Genus autē philosophorū haud multo facili⁹ ut ita dixerim ꝙ deorꝝ discernitur. Dēs enim quicūq; non ficte: sed uere philosophant:propter alioꝝ inscitiā oīformes apparent:dū ciuitates circuunt:⁊ quasi ab excelsa quadā specula inferiorū vitā prospectant:Atq; hi a dbusdā nullius estimant/a nōnullis summope honorant. Et iterdū

q̄dē ciuiles apparēt/alias sophiste nonnunq̄ aliquo
rū opinione insani prorsus hūtur. Quapropter per
contari hūc hospitē cupio si modo gratū illi futuruz
sit/quid de his familiares eius eleates sentiant/quid
esse dicāt: ꝛ quomodo noient. THEO: Que nā ista:
SO: Sophistā inq̄. Ciuilez. philosophum. THEO
DO: Quid potissimum ꝛ quale circa hec in dubita
tionē uenit: querēdūue existimas: SO: Hoc: Utrum
vnū hec oīa/an duo esse uelint: An quēadmodū no
mina tria/tria quoq̄ genera distinguētes: singula no
mina/generibus singulis ascripserint. THEO: Nul
la inuidia ut arbitror prohibebit: quo minus hec uo
bis exponat. Tu vō quid ais hospes: HO: Quod ꝛ
tu nulla certe inuidia: neq̄ dictu difficile est/q̄ tria cē
putauerint. Singulatim vō distinguere/ ꝛ quid vnū
quodq̄ sit definire/neq̄ paruū op⁹ est/neq̄ facile.
THEO: In eandē forte questionē o socrates incidi
sti in quā ꝛ nos anteq̄ huc accederemus. hic autem
que tibi nūc eadē tūc nobis rndit audisse se quidē ꝛ
recordari. SO: In eo igitur qō primū rogauimus/
gratificari nobis debes o hospes. Uerū nobis id in
primis declara: Utrū per te ipse perpetua oratione
qō inferre uelles/exponere cōsueueris: An poti⁹ in
terrogando quēadmodū solebat parmenides. Quē
ego adolescēs audiui quōdā ita disputantē admodū
senē: rōnesq̄ pulcherrimas afferentē. HO: Si facile
quis ꝛ apte rndeat/facilius est cū alio interrogando
disserere: sin cōtra per seipsum quisq̄ facilius dispu
tat. SO: Licet igit quencūq̄ vis ex istis eligere: Obē
enīz libētissime obsequētur. Ego vō tibi cōsulo: ut iu
uenē quēpiā eligas/uel hunc theetetū: uel alium qui
cūq̄ tibi aptior videat. HO: Pudor quidā o socra
tes me ꝛ uerecūdia detinet/cū nunc primū uobiscuz
loquar nō vicissim uerbū uerbo reddere/sed plixū
sermonē inceptare: siue solus ipe per me: siue cū alio
respondēte demōstrationis gratia disputem. Quod
enim modo quesitū est/nemo leuiter explicari posse
confidat. Lōga nāq̄ disputatione indiget. Lōtra vō
si tibi ꝛ istis presertim cū tā modeste rogaueris non
obtēperē: agreste quiddā ꝛ ab hospitis māsuetudine
alienū mihi fore videt: Quippe cū disputationis co
mitē theetetū hunc ex his que ꝛ ego dicebā ꝛ tu mo
do iussisti: sim habitur⁹. THEO: Ita certe o hospes
quēadmodū inquit socrates: cunctis gratificaberis.
HO: Nihil aduersus hec ulterius theetete dicendū.
Tecū deinceps agēdū mihi: q̄ si forte sermonis prolí
xitas tibi fastidiosa continget ꝛ labore grauaberis/
nō me obsecro/sed hosce tuos familiares/qui in cau
sa sunt accusato. THEE: Nihil molestum fore arbi
tror: nā si forte me defatigari cōtigerit/hunc socratē
adhibebimus/socrati quidē in noie similez/mihi in
exercitatione sociū: ꝛ equalē: qui mecum laboriosa
multa pagere cōsueuit. HO: Probe loqueris: ꝛ de
his quidē procedēte sermone tecū ipse deliberabis.
Cōmuniter vō mecū tibi nūc considerādū: Incipiē
dumq̄ ut mihi videt ab ipso sophista: ꝛ quid est in
primis definiēdū. In pntia porro tu simul ac ego hu
ius cōmune solū nomē habemus. Rez vō ipsam/que
nomine designat/aliter forte uterq̄ nostrū cogitat.
Prestat autē in singulis rez ipam cū rōnibus q̄ no
men solū absq̄ ratione perspicere. Quod profecto
nunc inquirimus sophiste gen⁹ haud facile definiri
potest. Uetus est oiumq̄ cōmunis sentētia/siquis
ea que magna sunt/recte trāsigere uelit/in paruis
quibusdā pus illa facilioribusq̄ q̄ in maximis cō
siderare debere: Equidē sophiste genus arbitrat⁹
difficile posse cōprehendi/nobis o theetete psulo:
ut ante in alio quodā facilioꝛi progressum illi⁹ pre
meditemur: Nisi tu forte cōmodiorē viā ostēdas.
THEE: Nullā habeo cōmodiorē. HO: Uis ne exi
guū quiddā ꝛ vile in mediū adducamus: maioris
ipius exemplū: THEE: Uolo. HO: An nō propo
nendū notū quiddā atq̄ exile: qō nihilominus ad
maiorū intelligētiā cōferat: qualis hamo piscator
est: Leue enim quiddaz est ꝛ exile. THEE: Certe.
HO: Uiā tn ꝛ rationē ad id de quo agun⁹ aptam
habere videtur. THEE: Optime ita se res hēret.
HO: Age hinc exordiamur. Dic utrū ipm tanq̄
artificiosum: an artis expertē: alterius vō potētie
cuiusdā participē ponere debeam⁹: THEE: Nul
lo modo artis expertē. HO: Artiū ferme omniuz
spēs due sunt. THEE: Que: HO: Agricultura:
ꝛ cuiuslibet mortalis corpis cura: ꝛ facultas ois
que circa cōpositū quodlibet fictumue uersat: que
cōmuniter supellectilia dicūtur: ꝛ que hec imitat:
vniuersa inq̄ facultas huiusmodi vno quodā cōi
nomie nuncupari debet. THE: Quo nam pacto:
Et quo noie: HO: Quotiēs qō ante nō erat: ines
se quis deinde perducit: qō agit facere/qō agitur/
fieri dicimus. THE: Recte. HO: Cuncta que pau
lo ante retulimus/ ad hoc vim hūt. THE: Habēt
certe. HO: Sūmatim itaq̄ illa effectricē facultatez
denominemus. THE: Esto. HO: Discipline vō
ꝛ cognitionis species vniuersa: ꝛ questus certami
nisq̄ ac uenādi peritia/ars acquirēdi summatim
uocāda videt: quippe cū nihil ex istis quicq̄ fabri
cet/que vō sunt ꝛ fuerūt/cōparet: partim sermoni
bus actionibusq̄ capiēs/partim capiētibus nō cō
cedens. THE: Decet. HO: Cum quelibet ars aut
in faciēdo aut in acquirēdo uersēt/ quo in genere
peritiā piscandi ponemus: THE: In eo videlicet
qō acquirit. HO: Nōne eius qō acquirit due sunt
spēs: Una inter uolētes cōmutatio/dono: emptio
ne: mercede. Altera mancipatio uel opere uel ser
mone facta. THE: Ex his que dicta sunt sic esse
cōstat. HO: Mancipatio vō duplex. THE: Qua
ratione: HO: Unā quidē patēs que certādo capit.
Altera latens/que uenādo. THE: Ita est. HO: Ue
natoriā quoq̄ bifariā diuidere decet. THE: Quo
modo bifariam: HOS: Aut enim rem expertem
aníma: aut animatam uenat. THE: Quid ni: siqui
dē ambo hec sunt. HO: Sūt profecto. Et oportet
qō ad inanimū pertinet equiuocū dimittere: pter
quasdā natatorie potentie partes: ꝛ alia huiusmo
di exigua pretermittere. Animatoꝝ vō capturaz/
animalium uenationem uocare. THE: Sic esto.
HO: Uenationis huiusmodi merito due sunt spe
cies: vna quidē gressibiliū aialium uenatio: uarijs
specieb⁹ noibusq̄ distincta: Altera vō agiliū: que
fluentiū uenatio nomiatur. THE: Dino. SO: Agi
liū vō quedā pēnis per aerē: quedā per aquā uagā
tur. THE: Certe. HO: Uolatiū uenatio/ aucupiū
nominatur. THE: Proculdubio. HO: Aquati
lium vō/fere summatim piscatio. THE: Omnino.

+ videtur pro nat' ἔνια, nai ἔνια legendū
in exemplari Ficini

HO: Piſcationē autē nōne in duo maxima membra diuidimus? THE: Que nā iſta? HO: Aut enīz retinaculis: aut pcuſſione piſcamur. THE: Quo naz pacto utrūqz diſtinguis? HO: Quicqd coherendi gratia cohibet aliqd cōprehēdēdo retinaculum noiatur. THE: Prozſus. HO: Naſſam: retia: laqueos: uerriculū ceteraqz huiuſmodi / nunquid aliter q̄ retinacula uocabis? THE: Haud aliter. HO: Hic igitur z alius ſimilis uenādi modus qui cohibendo perficitur piſcationis ſpēs quedā eſt? THE: Eſt. HO: Extat ſpecies altera que hamis z fuſcinis captat. THE: Hāc percutientē piſcationē communiter appellare decet: niſi tu forte quid pulchriús afferas: nō eſt mihi cure nomen: hoc pozzo ſufficit. HO: Alīz quidē nocte hoc efficiūt ad ignis lumen: quapropter ignifera piſcatio nuncupatur? THE: Prozſus. HO: Alīz die in extremo virge cuiuſdā ferētes vncū tridētibus uſi: vnde cōtorta z vnca oīs hec piſcatio nominat. THE: Conſtat. HO: Qui piſcādo percutit retorto quodā inſtrumento: z fuſcinā in ſupiozi parte ad inferiozem demittit. tridentea z fuſcinali piſcatione uti dicitur. THE: Ferūt. HO: Reſtat ſpēs altera. THE: Que nam? HO: Percuſſio quedā hamo facta cōtra ac ſuperiozem neqz in qualibet piſciū parte. ſed in capite z oze dūtaxat: ab inferiozi parte ad ſuperiozez virgis z calamis retrahens. huiº quid potiſſimuz o theetete nomē eſſe dicemº? THE: Uidemur qō ſupza propoſuimus exquirendū / nunc iā pfeciſſe. HO: Hūc igit piſcationis nō modo nomē ego ac tu cōmuni ſnia inſtituimus uerūetiā rōnem ipſius operis ſufficiēter accepimº. Uniuerſe pozzo artis dimidiū in diuiſione fuit que in acquirēdo uerſat: huiº que capit z mācipat / huius uenatozia. Uenatozie aialiū preda / cuius agilis aialis captura: agilis vniuerſaliter piſcatozia: piſcatozie percutiens atqz tundēs piſcatio / percutiētis / que vnco piſcatio fit / huiº denicqz pcuſſio que ſurſuz uerſus ab inferiozi parte cōficit retrahēdo / z inde nomē ſortita retrahens z hamatozia piſcatio dicitur. THETE: Abūde hoc oſtenſum eſt. HO: Atqui ſm hoc exemplum / quid eſt ſophiſta inuenire ſtatuimus? THE: Prozſus. HO: Illudqz in primis quesitum eſt / utrū ipm qui hamo piſcat rudē penitus / an artis alicuiº participē ponere debeamº? THE: Ita eſt. HO: Et nunc quidē ſophiſtā / rudē ne / an callidū appellabimus? THE: Nullo modo rudez. Intelligo equidē nō opozzere illū / qui ita uocat / inertem eſſe: ſed arte quadā inſtructū. HO: Qua igit arte? nunquid hactenus cognationem iſtozum mutuam ignozabimus? THE: Quozuz? HO: Hamatozis atqz ſophiſte. THE: Quemadmodum. HO SPES: Uenatozes quidā eſſe mihi ambo videtur. THE: Quam predam hic alter inſequitur? de altero nanqz dixímus. HO: Predaz vniuerſam bifariam partiti ſumus: in natantē atqz greſſibilem. THE: Profecto. HO: Et uenationē que natātia aquatiliaqz perſequitur / proſecuti ſumus. eam vo que greſſibilia / pretermiſimus / que multiplex eēt adiunxímus. THE: Prozculdubio. HO: Hacteº hamatoz z ſophiſta ab arte uenatozia eque profiſcuntur. THE: Uidentur ſane. HO: Ab aialium uenatione / qdam in mare deſcendit fluminaqz z lacus: z in his animalia ipſa uenat. THE: Quid ni? HO: Quidā autē in terras z fluuios uelut in prata quedā / iuuentute z diuitijs abundantia. in his aialia captaturº. THE: Quo pacto? HO: Uenationis que terra fit / due maxime partes ſunt. THE: Qualis utraqz? HO: Una domeſticozum / agreſtium altera. THE: An eſt ulla domeſticozuz uenatio? HO: Pone que dicā ut lubet / aut enim eſt homo domeſticū aial. aut nullū aial eſt domeſticū: uel aliud quoddaz manſuetū / homo aūt aial ferū. Siue māſuetº homo quidē / ſed hoīs uenatio nulla. Ex his qō magis tibi conſonat / in pītia determina. THE: Arbitroz equidem hoſpes z manſuetū z uenabile aial eſſe hoīem. HO: Duplicē preterea domeſticoz uenationem ſtatuimus. THE: Qua rōne? HO: Eam que demōſtratione cogit. z que redigit in ſeruitutē. Tyrannidē in ſuper z militarē captiuitatē / cuncta hec violentam communiter uenationem aſſerimº. THE: Optime. HO: Que vo iudicando fit uel cōcionando / uel conciliando ſummatim perſuaſionis artificium nuncupamus. THE: Recte. HO: Huius duo ſunt genera. THE: Que nā? HO: Publicū z priuatū. THE: Extat ſpēs utraqz. HO: Priuate rurſus pſuaſionis uenatio / aut mercede fit / aut muneribus. THE: Haud intelligo. HO: Amatoz uenationē nunq̄ conſideraſſe videris. THE: Qua in re? HO: Quod illis quos ceperunt munera inſuper exhibent. THEE: Uera narras. HO: Hec itaqz artis amatozie ſpecies eſto. THE: Eſto. HO: Sed ea que mercede fit / aut uerſat ad gratiaz uoluptatiſqz illecebras parat / ut inde alimenta pro mercede dūtaxat accipiat / quā adulationē uocamus / artez uoluptatum machinatricem. THE: Certe. HO: Aut virtutis oſtendēde gratia cōuerſari ſe profitetur / z pro mercede pecunias exigit. Idqz genº alio noīe nūcupādū videt. THE: Quid ni? HO: Quo nā? exprimere tēta. THE: Cōſtat plane. Sophiſtā nāqz iaz repperiſſe videmur: z hoc nomen huic maxime ꝓgruere arbitroz. HO: Ut ex hac diſputatione colligit / cōſtat o theetete ſophiſticaz facultatē appellādā eſſe artē / que in cōciliādo cōparādoqz uerſat / aialiūqz greſſibiliū z terrenozuz domeſticozūqz uenatio eſt. hoīum videlicet priuata captura ob nūmozū mercedem: Et iuuenum diuitum atqz nobilium opinione virtutis diſciplineqz irretitio. THE: Prozſus ita dicēdū. HO: Preterea hoc modo conſiderem º. nō enim ſimplicis artis qō nūc querit / ſed uarie particeps. Etenim ex ijs que ſupza diximus per imaginē quandā conjectare licet / nō huiº generis qō diximus / ſed alterius eſſe. THE: Cuius igitur? HO: Artis profecto que in acquirendo uerſatur due ſpecies relate ſunt: Uenatio z cōmerciuz. THE: Certe. HO: Cōmercij vo due ſunt ſpēs. vna in largitione. altera in emptione uenditioneqz conſiſtit. THE: Sic eſt profecto. HO: Eā rurſus que ad emendum uendēdumqz pertinet / bifariā diuidimº. THE: Quo pacto? HO: Qui opa ſua uenalia facit / propriozz uenditoz noīatur / qui aliena uendit / cōmutatoz. THE: Omnino. HO: Cōmutatio vo aut inter eiuſdē urbis ciues ꝓficit / quā cauponariā uocamus / aut inter ciues z peregrinos emēdo z uendēdo res de urbe alia in aliam permutant / quā mercaturam

dicim⁹. THE: Quid ni: HO: Mercatura preterea duplex/altera ad victuz corporis spectat: altera ad animi disciplinā/cōmutatq; nummis eruditionem. THE: Quēadmodū dicis: HO: Quod ad animū attinet/fortasse ignoram⁹. Nā qō ad corp⁹/agnoscimus. THE: Nempe. HO: Eū profecto qui musicaz alibi quidē discēdo emit/alibi docēdo uendit. litteraturāq; similiter ꝛ prestigia / ceteraſq; animi disciplinas tam serias ꝙ iocosas / mercatorē nihilomin⁹ ꝙ corporis alimenta uēdentē dicim⁹. THE: Vera narras. HO: Nōne illum similiter appellabis/qui disciplinas nummis empturus cōmutaturusq; urbes uarias circuit: THE: Similiter certe. HO: Huiusmodi mercature pars quedā demōstratiua uocat. pars altera ridicula/nihilominus cū sit disciplinarū uēditio/consimili quodā uenditionis cognomēto uocanda. THE: Prorsus. HO: Alio vo noie nūcupādus qui facultates alias uēdit: alio qui precepta virtutū: THE: Nihil prohibet. HO: Eum sane qui alias facultates uenūdat/artiū uēditorē noiare decet: sed eū hoiem/qui mores mercede tradit/quo noie nūcupabis: Nunqd aliter quis recte cognominare hūc pōt ꝙ qō nūc querimus/sophistam: THE: Haud aliter profecto. HO: Jam igit cōcludam⁹ hūc in modum colligētes / ꝙ secūda inquisitione sophista nobis apparuit/acquisitor eiusmodi scilicet commutator emptor ꝛ uēditor: mercator videlicet qui animi disciplinas uenundat/ad sermones institutaq; virtutuz precipue pertinētes: THE: Valde. HO: Tertio rursus te similiter/sophistā uocaturū hunc arbitror: qui eadem in urbe permanēs partim emi: partiz ipse excogitat disciplinas/cōparandi victus gratia uēditur⁹: THE: Nihil obstat. HO: Sophistā igit appellabis/eū qui in acquirendo uersat cōmutat scilicet ꝛ emit: uenditq; cauponādo/siue sua inuēta/siue aliena circa virtutis studia uēdat. THE: Necesse est: rationi siquidē assentiri decet. HO: Videamus iterū/utrum qō in pūtia querimus genus/cuiusdā talis simile sit: THE: Cuius naz? HO: Eius artis que ad acquirendum pertinet pars quedam certandi facultas erat. THE: Erat certe. HO: Haud igitur ab re erit bifariam illā diuidere. THE: Quas in partes diuides: HO: Una quidē pugnat: repugnat altera. THE: Verum. HO: Pugna utiq; corporis ad corpus/violentia congrue nuncupatur: THE: Cōgrue. HO: Que aūt uerbis aduersus uerba cōmittitur/ambiguitas: THE: Certe. HO: Ambiguitatis due sunt species. THE. Que: HO: Quando oratione perpetua publice de iustis iniustisue certat/iudicialis controuersia noiatur. THE: Ita est. HO: Cū vo priuatim minutis quibusdā argumēratiūculis interrogādo rndē doq; cōtendit: contradictionem appellare solemus. THE: Sic utiq;. HO: Cōtradictio porro que in cōmercȳs utcūq; contingit absq; arte fit/ut spēs quedā seorsuz ponēda est: sic enim ratio ab alīs illā discernit. pprīū vo cognomētū nec ab antiqs accepit: neq; nūc a nobis accipiet: neq; eniz decet. THE: Procul dubio. HO: In uaria nāq; ꝛ minima scindit: que autē arte procedit ꝛ de iustis iniustisue ꝛ ne alīs generatiz ambigit/litigiū appellari solet. THE: Plane. HO: Litigiū duplex. alterū patrimoniū dissipat: alterum pecunias cumulat. THE: Dino. HO: Quod itaq; utriq; tribuēdū sit cognomentū inuenire conemur: THE: Oportet. HO: Quicūq; contentionis huiusmodi studio delectat⁹/res suas negligit/uerba aūt audiētibus iocūda cōponit: ꝛ questiunculas semp aucupat: nō aliter ut mea fert opinio / ꝙ nugator ꝛ garrulus est uocandus: THE: Sic utiq;. HO: At vo qui ex priuatis litigȳs pecunȳs cumulādis incūbit/quomodo uocādus sit/tu nūc vice tua fretus enarra: THE: Quisquis absq; errore rndere uoluerit/sophistā hūc mirabilē quem querimus appellabit quarto se nobis iā offerētē. HO: Ratio itaq; nunc ostendit sophistā nihil esse aliud ꝙ artificē questus gratia cōtētiosuz. ꝺdictionibus ambigentē/in pugnādo certātē: lucri prece teris studiosum. THE: Sic est oīno. HO: Cernis uerū eē qō dicit/uariū hoc aīal esse. Utq; prouerbio fertur: nō altera manu dūtaxat apprehenduz: An igit utraq; uti oportet: THE: Opus est. HO: Ergo pro viribus sic agendum: eiusmodiq; ipsius uestigiū percurrendū. Sic age/habem⁹ nulla ministratoria noia: THE: Multa: Sed quenam e multis interrogas: HO: Talia quedam ut cū dicimus excolare distribuere victū decoquere secernere. THE: Quid ni: HO: Carminare: prētea deducere. pectine texere: aliaq; pmulta huiusmodi in artibus repim⁹: an non: THE: Quid de his potissimū ostēsurus exēpla hec inducis/ꝛ per omnia scisciteris: HO: Ad discernēdū quodā modo pertinēt / quecūq; retulim⁹. THE: Profecto. HO: Omnea quidē snia cū circa hec vna ars in cunctis uersetur/vno quoq; nomine nuncupabimus. THE: Quo nam: HO: Discretiuam dicamus. THE: Esto. HO: Vide rursus / num spēs huius geminas inuenire possim⁹. THE: Celerē breuēq; ut mihi videt cōsiderationē imponis. HO: Enimuero in his que dicte sunt discretionibus / partim deterius a meliori secernebamus. partim a simili simile. Sic enim ferme dictū nunc esse videt. hui⁹ quidē proprīū nomē non habeo: illius autē que/melius qō est/relinquit/qō vo deterius amputat: habeo. THE: Quid istud referas: HO: Dis huiusmodi discretio/ut ipse conȳcio/cōmuniter purgatio noiatur. THE: Constat. HO: Nonne geminā purgationis spēz eē dīqz dinoscere⁹: THE: Ita forte siquis aliquādiu cogitet: ego enim in psentia ignoro. HO: Verūtū spēs multas corporaliū purgationū noie vno cōplecti decet. THE: Quas inquis quoue noie: HO: Purgatio aīati corporis intrinsecus operans per gymnasticā ꝛ medicinā: ꝛ que extrinsec⁹ balneis qō victu vile est/mūdat. Jtē que inaiata corpora fullonum ministerio abstergendo colorat: ꝛ vniuersa ornādi corporis curatura/sigillatim uaria viliaq; nomina sortiūtur. THE: Profecto. HO: Dino ꝺdē o theetete. Ratiocinandi vo progressus nihil magis vnū altero aut minus curat si purgatio spōgȳs fomentationibusq; adhibita minus mūdat: Pharmacū vo magis purificat atq; iuuat. Nam ut artiū oium intelligentiā consequat/quodcūq; cognatū est uel non cognatū inuestigādo eque singulas artes honorat/aliaq; alīs fm similitudinē nihilo magis ridicula cēset. Quinetiā nihilo honestius putat / si militari

porrexabū nō altera tantū manū capiēdū
Ambabus manibus hauriri. Item
nō vna manū capere.

disciplinā / q̄ si alia qua vis vilissima op̄a uenatorium opus exerceat: ꝛ nūc quidē ut querebas quo nā noie cūctas facultates quecūq; corpus: aut aiatum aut inaiatū purgare studeat: penitus cōprehēdemus: Nihil utiq; quo ad p̄sentez pertinet dispputationē referet / quodcūq; nomē inuētū deceāt videat. dūmodo a purgationib⁹ aie sit distinctū / quecūq; purgant corpus / includēs. Hētis porro purgationē ab alīs oibus secernere nūc intendit / si quorsum uergit / inspicim⁹. THE: Aduerti eq̄dem: ꝛ admitto duas spēs purgationis esse / aieq; purgationē a purgatione corporis esse diuersam. HO: Egregie loqueris: ꝛ in hoc insup mihi obsequere: quodue dictur⁹ sum / rursus bifariā diuidere tēta. THE: Utcūq; duxeris / tecū partiri conabor. HO: Prauitatē in aia aliud q̄ virtutem dicimus: THE: Aliud certe. HO: Enimuero purgationem nihil aliud esse dixim⁹ / q̄ qđ p̄auum est / amputare: reliquum vo seruare. THE: Diximus pculdubio. HO: Siquā igit circa aiaz p̄auitatis ablationē reperiemus / merito purgationē appellare debebimus. THE: Maxime. HO: Prauitatis in anima spēs due ponūtur. THE: Que nam: HO: Una morbi corporalis instar: turpitudinis altera. THE: Haud intelligo. HO: Morbū forsitan ꝛ seditionē nō idem uocas. THE: Etiā qđ ad hec rñdeam nescio. HO: Num aliud seditionē putas / q̄ naturalis cognationis corruptelam / discordia q̄dā p̄uenientē: THE: Nihil aliud. HO: Turpitudinē vo num aliud q̄ deformitatez ex dissonātia eorum que natura cognata sunt / resultantem: THE: Istuc ipsum. HO: Quid porro: nōne videmus in eis quorū deprauatus est aīus / opiniones a cupidinib⁹: Irā a uoluptatib⁹: rationē a doloribus dissentire: THE: Et maxime qđē. HO: Uerū tū cuncta hec natura cognata sunt. THE: Patet. HO: Seditionē igit ac morbū aie p̄auitatē uocare decet. THE: Recte. HO: Siqua viderim⁹ / que certo quodā fine ꝓposito / dū ad illud p̄uenire nituntē / singulis in motibus p̄uaricent: atq; aberrēt: utrū consonātia quadā mutua cōueniētiaq; cōmuni / an ꝓꝛijs causis errare dicemus: THE: Cōstat q̄ dissonātia atq; intēperie. HO: Atqui scim⁹ nullum aīum sponte aliquid ignorare. THE: Plane. HO: Ignorātia quidē est demētia quedā aie / quedum ad ueritatē nitiē intelligētia ipsa p̄euaricat. THE: Omnino. HO: Animā igitur ignorantē / in cōcinnā atq; deformē uocare decet. THE: Uidet. HO: Sunt ergo duo hec malorꝫ in anima genera: Unū cōmuniter improbitas noiatur: qui aie ꝓculdubio morb⁹ est. THE: Ita est. HO: Alterū ignorantiā quidē nūcupāt: prauitatē vo aie hāc eē cōfiteri uolūt. THE: Sino cōcedendū est de quo modo dicēte me ambigebas. duo in aia genera prauitatis existere: ꝛ timiditatē qđē itēperātiāq; ꝛ iniustitiā / ceteraq; huiusmodi cūcta morbū existimare debem⁹: plurimā vo ꝛ uariaz. Ignorātiā turpitudinē. HO: An nō circa corpus / quoad hec duo mala due quoq; artes reperiunt. THE: Que nā: HO: Aduersus deformitatem gymnastica: aduersus morbum medicine peritia. THE: Apparet. HO: Nōne aduersus petulantiā iniustitiā timiditatē: ex omni genere artiū / conuenies maxime castigatio ꝛ aiaduersio est iudicialis cēsura: THE: Hoc utiq; ut humana opinio porrigit / consentaneum. HO: Sed aduersus ignorātiā vniuersaz / quid aliud p̄eter doctrinam remediū inuenit: THE: Nullum. HO: Doctrinā vo utrū vnā dūtaxat ac simplicē / an plura genera illius esse dicendū: Immo duo genera eius sic animaduerte. THE: Animaduerto equidē. HO: Hac via, q̄ p̄imū id inuenturi mihi videmur. THE: Qua: HO: Si ignorātiā geminā esse considerem⁹: ea siquidē duplex duplicē docēdi rōnē exigit ut singula singulis alterne reddātur. THE: Nunq̄d iam tibi cōstat qō nūc queritur: HO: Magnā quādam ꝛ onerosam ignorātie partē video / cūctis alīs eius partibus p̄ponderātē. THE: Quā: HO: Hāc cū quis illa que nescit scire se putat: ab hac nimirum oēs quecunq; nos fallunt opiniones / proficiscūtur. THE: Ita est. HO: Atqui huic soli ignorātie parti / insciticie nomē conuenire existimo. THE: Prorsus. HO: Doctrine itaq; partem / qua ab hac ignorātia liberamur: quomodo appellādā cēses: THE: Reor equidē partē aliā doctrinas artiū noiari. hanc vo disciplinā. HO: Sic ferme inter omnes grecos uocat. Nobis autē hoc p̄eterea considerandū: utrū indiuiduum sit omne: an diuisionē aliquā habeat cognomine dignā: THE: Considerādū profecto. HO: Uidetur itaq; mihi ꝛ hoc diuisionez suscipe. THE: Qua ratione: HO: Eius utiq; facultatis / que sermone docet pars quedā asperior / quedā lenior esse videtur. THE: Qualē utrāq; dicimus. HO: Unā quidē ueterez ac patriā / qua aduersus filios maxime utebant: ꝛ nūc etiā pleriq; utunt quotiēscūq; delinquūt: partim grauiter obiurgātes: partim mitius admonētes: Uniuersum hoc admonitionē possumus nūcupare. THE: Ita est. HO: Id profecto nōnulli secū rursus rōcinādo sibiipsis concesserūt oēm insciti ā inuolūtariā esse putandā: nullūq; discere illa / que scire credit affectaturum multoq; labore admonitoria disciplina / vix quicq̄ proficere posse. THE: Recte putant. HO: Quinetiā alia quadā via ad opinionem huius modi eruendā pergūt. THE: Qua nā: HO: Exquirunt scisciteturq; in his rebus: que quis optime intelligere ꝛ exprimere arbitrat / cū nihil ueri dicat. De inde errātiū opiniones facile discutiūt: easq; rōnib⁹ colligētes in vnū inuicē conducūt: atq; illas ostendūt sibiipsis de eisdē ꝛ ad eadē ꝛ ꝑ eadē eē ꝓꝛias. Illi vo hoc inspiciētes secū ipsi indignātur: ꝛ erga alios mites euadūt. Atq; hoc pacto magnas durasq; opiniones deponūt: Que quidē liberatio auditu liberationū oiuz iocundissima est: ꝛ reuera firmissima. Enimuero o dilecte puer qui hos purgare aggrediuntur / haud secus q̄ medici corpora curandos existimant: Medici nāq; tradūt salubribus epulis nō p̄ius nutriri corpus q̄ impedimēta pellant: Similiter isti nō p̄ius egregias doctrinas conferre anime censent: q̄ redargutus is qui errat / erubescat: repulsisq; doctrine impedimentis / falsis videlicet opinionib⁹ / purus euadat / nec alia p̄eter illa que nosse se putet. THE: Optim⁹ modestissimusq; oiuz habit⁹ hic est. HO: His de causis o theetete dicendū / summā p̄cipuāq; purgationē esse redargutionē: cumue qui non redargutus est. etiā si rex magnus sit. quādoquidē in

maximis est impurus/rudē turpemq; esse / ꝑm illa/ quibus purissimus/pulcherrimusq; esse debet / quis quis est felix reuera futurus. THE:Sic est omnino. HO:Quos nā hoies arte hac uti dicemus. Uereor enim sophistas dicere. THE:Quāobrē:HO:Ne illos plus q̄ deceat honoremus. THE:Ueruntamen que modo dicta sunt/tali cuidā similia esse vidētur. HO:Atqui etiā cani lupus maxime ferus:māsuetissimo. Euz vo qui a deceptione tutus viuere debet a similitu dine summope cauere oportet. lubricū porro ꝛ occultū hoc genus. Sed esto:neq; enim de exiguis terminis disceptatur:quādo diligēter hoc vitare studebit. THE: Consentaneū.HO:Esto igit/discretiue artis spēs purgatoria/purgatorie autē pars que mūdat aīam/seligat huius docēdi facultas doctrine/disciplina educatioq;/discipline educationisq;/redargutio illa que uersat circa temerariā sapiētie opinionē: ut pñs oratio mōstrat/nihil aliud q̄ generosa sophistarū facultas eē dicat. THE:Dicat plane:Ambigo tñ q̄d potissimū e multis que sese nobis offerūt/ sophistā eē reuera affirmare conueniat.HO:Et merito ipse dubitas quādoquidē ipsum quoq; sophistā ambigere uerisimile est oīno qua nā via rationes nostras effugiat.Scite nāq; ꝓuerbio dicit:oēs effugere difficile eē. Nūc igit instādum maxime. THE: Pre clare loqueris.HO:Primū quidē stantes/quodam modo respirem⁹ ꝛ nobiscūmet rōcinemur simul requiescentes:Age resumam⁹ q̄ uarias pre se formas sophista iā tulerit/prima inuestigatione apparuit/iuuenū ac diuitū mercēnarius eē uenator. THE:Ita. HO: Secūda mercator q̄dā circa animi doctrinas. THE:Omnino.HO: Tertia/circa hec eadem caupo. THE:Et hoc:Quarta vo circa doctrinas suoz uenditor inventoz.HO: Optime in memoriā reuocasti:quintā vo ego ipe reducā.Certator quidē circa sermones:ꝛ artificiosus nimiū litigator. THE: Sic utiq; constitit.HO:Forma sexta ambigua quidē:ponenda tñ/ꝛ in pñtia quodāmodo concedēda/purgator quidā aīe visus est opiniones extirpans oēs que doctrinis impedimēto sunt. THE: Sic est prorsus. HO:Nunq̄d aduertis quotiēs aliquis in multis peritus apparet: vnus vo cuiusdā artis noīe nūcupat: haud sincere hac imaginatiōe oinosci:ꝛ immo cōstat eū qui circa artē aliquā sic afficit /nō posse illud ipz inspicere:ad qō doctrine omnes huiusmodi tendūt. Quocirca multis pro vno noibus eū qui uarijs sciētijs videtur imbutus/appellat. THE:Ita quodāmodo natura institutū id eē apparet.HO: Ne igitur ꝛ nobis idē propter socordiā in hac indagatiōe cōtingat/repetamus in primis vnū aliq̄d eoruz que de sophista sunt dicta.Unū q̄ppe ex illis pcipue sophistā significasse mihi videt. THE:Quid illud:HO:Cōtradictorez illum esse diximus. THE: Diximus certe. HO: Nonne ꝛ alios ut idem efficiant edocere: THE:Hoc quoq;.HO: Videam⁹ nūc circa q̄d maxime ꝺdictores efficere alios sophiste se ꝓdicāt.Cōsideratio vo nostra hinc sumat exordiū. Nū in reb⁹ diuinis quecūq; vulgus latēt ꝺdicendi facultatē prestant: THE:Ita fert.HO:Quid aūt de his que oculis cōspiciūtur/celo ac terra:ꝛ hisce reb⁹ que his ꝓtinent: THE:Quid maxime:HO:Eteniz in priuatis colloquijs quotiēs de generatione essentiaq; generatim aliquid dicit videmus illos ad contradicēdū uehemētes esse:ꝛ alios sui similes reddere posse. THE:Omnino quidē.HO:Quid vo circa leges ac rē.p.nōne in his quoq; contētiosos hoies se efficere profitētur: THE: Nemo ut ita dixerim/cū illis dissereret/nisi hoc pollicerent.HO:Que vo aduersus singularū artiū professores contētionis studio afferri debeāt/passim scripta circūferūtur. THE:Que protagoras de palestra ceteris q̄ artibus scripsit / dicere mihi videris.HO:Et de multis quidez alijs o beate/Uerum ars ipsa ꝺdicēdi/ nonne summatim facultas est:que omnia in cōtrouersiā deducere pōt: THE: Nihil ferme ptermittere videt.HO: Tu vo per deos o puer fieri hoc posse putas:Forte enim uos iuuenes acutius hoc inspicitis. Senes vo nos obtusius. THE:Quid istud ꝛ quale: Neq; eniz qō nūc queris/intelligo. HO:Querebā utrū hoium q̄spiā scire oīa possit. THE:Beatū profecto hospes genus nostrū eēt. HO:Quo nā pacto ignorans quispiā aduersus intelligentē/ꝺdicēdo/ualidū quicq̄ inferre poterit: THE: Nullo.HO: Quid ergo in sophistarū potētia mirabile videret: THE:Circa q̄d maxime: HO:Quēadmodū videlicet vnq̄ possent iuuenibus persuadere / se oīum in singulis esse sapiētissimos.cōstat enim q̄ nisi recte ꝺdicerēt aut nisi illis apparerēt: apparēteq; nisi aduersando existimarentur esse sapiētiores qō tu querebas nullus oblata pecunia ab istis erudiri cuperet. THE: Nullus penit⁹.HO: Nūc vo exoptāt. THE: Ac uehementer.HO:Uidentur arbitror illa in quibus aduersantur/optime scire. THE:Quid ni: HO: Repugnāt aūt in oibus. Nōne: THE:Absq; dubio. HO: In oibus itaq; sapiētes discipulis esse vidētur. THE:Cur non.HO:Neq; tñ sunt. Impossibile quippe id esse constitit. THE:Impossibile sane.HO:Opinionē igit circa oīa potius q̄ ueram sciaz hēre sophista nobis apparuit. THE:Prorsus:Quodue modo dixisti/recte admodū dixisse videris.HO: Ponamus ergo exemplū aliquod istoruz perspicuū. THE:Quale.HO:Doc:sed attēde diligēter atq; apte rñde. THE:Quale inq̄:: HO:Perinde ac siq̄s assereret:neq; dicere/neq; contradicere:sed scire potius facere/ac fingere arte vna cuncta. THE:Quomodo cūcta dicebas: HO:Principiū sermonis huius statim ignoras. Quid enim hec dictio.cuncta.significet nū intelligis. THE:Non certe.HO:Dico in numero oīuz esse me ac te: ꝛ alia quoq; animalia arboresq;. THE:Quomodo inquis:HO: Siq̄s me ac te ceteraq; viuētia oīa se facturū ꝓmittat. THE:Quē faciēdi modū dicis:Non enim dicis agricultorez quenq̄.nā aīalum factorē arebas.HO:Alio ꝛ terre preterea ꝛ maris celiq;:ac deoz aliorūq; oīuz: ꝛ cum singula breui finxerit / vnūquodq; exiguo precio uendet. THE: Jocum quendam narras. HO:Quid vo:nōne ꝛ ille iocari dicēdus est: qui oīa se nosse ꝓdicat aliūq; docere oīa exigua quadaz mercede breuiq; tpe profitetur: THE: Prorsus.HO:Jocandi vo spēm habes ullā magis artificiosam iocundāq; q̄ imitationē: THE: Nullaz: amplā sane spēz dixisti/in vno oīa cōprehēdente:

atq;

atq; multiplicē. HO: An nō itelligim⁹ eū: qui arte vna cūcta facturū se pollicet/picturā fingētē eq̄o ca rerū simulachra/demētes pueros posse decipe: dū picta emin⁹ ꝓspiciētib⁹ mōstrat/q̄si qōcūq; uelit/ꝓficē possit. THE: Quid ꝓhibet: HO: Nōne ⁊ aliā circa sermones talē artē eē putam⁹: qua seductores q̄si ꝓstigijs q̄busdā utētes/adolescētulos ꝓcul a vitate rerū adhuc exñtes decipe ualeāt/imagines quasdā uerisiles loco uerarū rerū auris⁹ inculcādo. adeo ut uera eloq̄ uideant oiumq; hoiuz eē in oīb⁹ sapiētissimi. THE: Nihil ꝓhibet aliam quādā eiusmodi esse artē. HO: Necesse est multos o theetete/eoz qui hec audiuerūt/cū adoleuerint ac res ipas comin⁹ ꝓsiderauerint affectib⁹ q̄busdā res manifeste attrectare coactos ꝓstinas opiones abjcere: atq; ita cōmutare ut exigua videant/que magna/difficilia/que facilia: ⁊ singula passim sermonib⁹ ꝓcepta phātasmata/actionū ꝓgressib⁹ in cōtraria uerti coganť. THE: Ita mihi videť/ꝓut mee hui⁹ etatis iudiciū pozrigit. Arbitroz eni me adhuc ex eoz numero eē qui a uero ꝓcul absunt. HO: At vo nos pñtes tibi opez ferre conabimur: Et nūc q̄dē nitamur q̄ ꝓxime absq; doctrinis itelligētiā adhibē. De sophista in ꝓimis mihi dicas/ Utrū inter nos ꝓstat q̄si ꝓstigiatorē quēdā hūc eē: uerarūq; rerū imitatorē: an suspicamur adhuc ne forte uerā illarū rerū sciaz hēat/de q̄b⁹ ꝑdicē alijs posse videť. THE: Quis ulteri⁹ suspicet hospes: iā ex his que dicta sunt patet eū ex illoz numero esse qui vna quadā disciplina pollent. HO: Prestigiatoz itaq; ⁊ imitatoz quidā est dicendus. THEETE: Proculdubio. HO: Deinceps cauēdū est ne predā hāc dimittamus/ferme nāq; sophistā ueluti funda q̄dā irretitū rōcinādo cōprehēdim⁹. Qua propter hoc saltem minime subterfugiet. THEETE: Quid istud: HO: Quod videlicet vnus q̄dā est ex his qui allucinationibus ⁊ prestigijs fallūt. THE: Idem quoq; mihi videť. HO: Ostēsum est utiq; q̄ primū artē imaginariā simulachroz videlicet effectricē diuidere oportere. cūq; illā ingressi fuerimus: si statim sophista nos expectet/ cape illum sicut regio est sermone mādatū: eiq; tradēdo predā ostēdere. Si nauū subintrans artis imitandi particulas delitescat/insequēdū esse: ⁊ partez quaq; sese occulit diuidēdā aperiēdāq; quousq; oīno cō prehēdať: Nam nec iste/nec aliud ullū genus eum fugiet: qui per omnia sigillatiz disquirere poterit. THE: Recte mones: atq; ita agēdum. HO: Secundum supioz diuidēdi rōnē duas nūc imitationis spēs cernere mihi videoz: Idcā vo quā querimus utra in specie ponā ambigo: Tu vo? THE: Hasce prius spēs duas distingue atq; declara. HO: Unaz quidē assimilādi artē video: cuius opus est/sm exemplaris cōmēsurationes quo ad lōgitudinē: latitudinē: pfunditatē: pueniētesq; colorez emulā imaginē fabricare. THE: Quicūq; aliquid imitant id pro viribus agūt. HO: Nōne quicūq; magnū aliqō opus fingūt aut pingūt: Si enim uerā pulchroruz cōmēsurationem simulachris preberēt/minora q̄ decet supiora mēbra/maiora vo que infra sunt apparerēt: ꝓpterea q̄ illa emin⁹ ista comin⁹ a nobis ꝓspiciant. THE: Oino. HO: Ergo artifices vitate dimissa/non eas que reuera sunt: sed que videnť pulchre cōmēsuratiois simulachris ipsis accommodāt. THE: Prorsus. HO: Nonne igiť spēs hec assimulatrix nūcupāda est: THE: Certe. HO: Partē itaq; geometrie que circa ista vsať / assimilatricē ut supra diximus/appellabim⁹. THE: Sic ꝓsus. HO: Quid poro: qō apparet q̄dē pulchro simile/ex eo q̄ haud pulchrū respiciať: possitq; aliqs tale q̄d cernere / sufficiē terq; videē q̄ pulchro siłe nō sit/quēadmodū dicebat quo illud noīe nūcupabimus: an nō qz apparet q̄dē/ neq; tñ est simile/phātasma dicēdū: THE: Profecto HO: Secūdū picturā pars ista ⁊ vniuersuz imitationis est genus. THE: Nempe. HO: Artem vo illā qua phātasma fingiť nō imago/phāsticā merito noiandaz putamus. THE: Cōsentaneū est. HO: Has equidem duas imaginarie facultatis spēs supra ponebā / Unā que similitudines efficit: Alterā que phātasmata. THE: Recte. HO: Atq; id est qō ambigebaz/utra in specie sit sophista ponēdus: neq; dum satis agsco. Reuera mirandus vir iste/cognituq; difficilis: q̄nquidē: ⁊ nūc q̄ aptissime tergiuersat⁹: in obscure spēi latebras secessit. THE: Videť. HO: Nunq̄d ipsum cogscēs/mihi nūc assentiris: an impet⁹ quidā ꝓpter hūc sermonē ita te cōsuetū induxit ut repēte cōfitereris: THE: Quorsum hec: HO: In arduā ꝓfecto considerationē incidimus: Semp enim tā in preterito q̄ pñti tpe maxime dubiū est qō dicit: Apparere q̄dē hoc atq; videri: esse vo nequaq̄: Et aliquē loq̄ quedā / nō tñ uera: Admirandū q̄ppe theetete si is sibi non ꝑdixerit: qui asserit qō reuera ⁊ dicere ⁊ opinari falsa ꝓtingit. THE: Cur: HO: Quia talis locutio / id qō nō est/ esse admittit: Falsum nanq; haud aliter qō est fieret. Magnus aūt parmenides o puer: dum pueri adhuc essemus statiz ab initio assidueq; id predicabat. Sic enim carminib⁹ passiz iocať: Nunq̄ inq̄t ⁊ nullo modo sunt illa que nō sūt: sed tu hoc tramite querēs mētez cohibe: Ab illo itaq; testimoniū phibeť: sermoq; huiusmodi si mediocriter discutiatur/rē patefaciet. Age hoc in primis si tibi placet/inspiciam⁹. THEETE: Mea q̄dē nihil interest/ipse videris: ⁊ qua ꝓstare putas/ea ⁊ tu pergas/⁊ me ducas. HO: Ita ꝓsus agēdū: ⁊ mihi rñde: num pronūciare qō nullo modo est audeamus: THE: Quid ni: HO: Siquidē nulli⁹ ꝓtētionis aut loci gratia querēdū de istis uel rñdēdū sit imo audientiū q̄ppiā oporteat/serio nobis nomē hoc nōens declarare quo referēdū sit cognituru eum putam⁹ quo se vtat: q̄due ⁊ quō interrogāti demōstret THE: Rē arduā sciscitaris: mihiq; vni ꝓsus ignotā. HO: Hoc saltē ꝓstat/q̄ id nomē nōens nulli eoz que sūt attribuēdū. TH: Quo mō eniz id fieret: HO: Cū vo ad ens ut ita dixerim/referri non possit: neq; etiā ad aliquid referēdū. THE: Quo nā pacto: HO: Id quoq; nobis patet q̄ dictio ista aliq̄d circa ens aliq̄d ubiq; pnūciať. atq; ipossibile est ipm aliq̄d solū ⁊ q̄si nudatū ab oīb⁹ his que sūt seorsū enūciare. TH: Impossibile certe. HO: Nū ita ꝓsiderās ꝓfiteris necessariū esse eū qui aliq̄d dicit/vnū aliq̄d dicē: THE: Ita. HO: Unius porro signū/ipsuz aliq̄d eē dices/duoruū ⁊ pluriū aliq̄. THE: Dicā plane. HO: Eū vo qui non aliq̄d dicit/necesse est/neq; vnū q̄d idest nihil dicere. THE: Necessariū est oīno. HO: Neq; id cōcedēduz hoiem talē dicere quidē aliq̄d: sed nō vnū quid: idest

i

nihil dicere. THE: Atq; neq; loq; dicendus est ille qui conat nonens proferre. Unde sermo extremus dubitationis haberet. HO: Nodum magnum hoc dicas. Extat enim adhuc o beate circa hec dubitationū maxima atq; prima: que circa ipsius principius accidit. THEE: Quo pacto id dicas declara/ammabo/neq; te pigeat. HO: Si sane qō est/aliquid alterū eor qui sunt/cōtingere pōt. THE: Nihil ꝓhibet. HO: Si vo qō non est: aliqd ne ex his que sunt/adesse vnꝰ posse dicemus? THE: Nequaq;. HO: Uniuersum numerorū genus in ordine eor que sunt/ponim⁹. THE: Certe/si modo aliud quicq; in eo ponēduz. HO: Quare nec numeror multitudinē: neq; vnū nōenti adhibeamus? THE: Haud recte adhiberem⁹ ut ratio nobis ostēdit. HO: Quo pacto igit uel ore proferret quisq; uel cogitatione cōprehēderet ea que non sunt: uel nō ens/seorsum a numero. THE: Qua rōne: HO: Quotiens nōentia dicimus: nōne numeri multitudinē tentamus apponere? THE: Utiq;. HO: Quotiēs autez nōens/vnū. THE: Manifestū id quidē. HO: Enim uero neq; iustū neq; rectū esse diximus ut quis non entī ens adiūgere audeat. THE: Uera loqueris. HOSPES: Aduertis ne q; neq; proferri neq; recte dici neq; cogitari nōens ꝑ se ipsum pōt: sed incogitabile ineffabileq; & irrationale existit. THE: Penitus. HO: Nūquid paulo ante mētitus sum: cum dixi maximā circa illud dubitationē me illaturuz? THE: Aliam adhuc ista maiorē adducē possum⁹? HO: Quid vo o miriſice adolescēs? an nō ex his que dicta sunt vides/q; nōens tātis eū qui ipm redarguit/obfundit tenebris/ut cum primū redargutionē aggreditur/si bimet aduersari cogat. THE: Sic clarius. HO: Haud oportet clarius aliqd in me cōsiderare/Equidem cum supposuissem nōens nec vnius nec multor esse particeps: tñ & paulo ante & nūc etiā vnum ipsuz protuli: dum hoc ipsum nōens pronūciarē. percipis ne? THE: Percipio. HO: Quinetiam supra inexplicabile ipsum & ineffabile & irrationale esse dixi: tenes? THE: Plane. HO: An nōdum ipsum esse predicare de illo conarer/ꝟia supioribus ꝓferebā. THE: Uideris. HO: Nōne cum hoc illi attribui quasi de vno locutus sum. THE: Absq; dubio. HO: Immo & irrōnale dū dicerē inexplicabileq; & ineffabile singulariter pronūciarē? Perinde ac si vnū esset uerba de hoc faciebam. THE: Quid ni? HO: Diximus sane si modo quis recte loqui uoluerit: neq; ut vnū: neq; ut multa: determinare ipsum debere. neq; oino ipsum uocare. Nam in vna quadā specie/appellatione huiusmodi poneret. THE: Prorsus. HO: Be me igit quis ulterius dixerit? Etenim & supra & nūc me in hac pugna aduersus nōens succubuisse cōperiet/apud quez de nōente loquētem/nulla recta locutio reperit: Sed de te iā si placet ꝓsideremus. THE: Quid ais? HO: Lonare age bene & generose/es enim iuuenis: & omni mētis attētione/rectū sermonem de nōente proferre: illi nec essentiā/nec vnū neq; numeri multitudinem adhibens. THE: Quā temerarius essem/si eandē qua tu succubuisti pugnā aggrederer. HO: Ergo si vis te ac me pretermittamus: & donec aliquem recti sermonis cōpotē nanciscamur/dicamus interim/sophistaz preceteris uersute admodum obscuris sese in latebris occuluisse. THE: Et maxime quidem. HO: Uerūtñ si phantastica quadā arte pollere sophistā asserue rimus/facile ex hoc usu loquēdi aduersus nos occasionē nactus/in cōtrariū sermones uertet. Primum ipsum simulachrū auctorē uocabimus/quid maxime simulachrū dicamus/interrogabit. Cogi tandū protinus theetete: quid ita percōtati sophiſte rñdeam⁹? THE: Dicem⁹ videlicet simulachra esse illa que in aquis & speculis obseruntur: picta quoq; & figurata & huius generis alia. HO: Uideris theetete sophistā ꝓspexisse nunq;. THE: Cur? HO: Uidebit tibi aut cōniuētibus oculis: aut sine oculis tecuz loqui? THEE: Qua rōne: HO: Uidebit tecū per figuras/speculaq; rñderis: pinde ac si cum videte loquaris: simulabit ille aquas & speculum & visum penit⁹ ignorare: atq; de hoc tātuz sciscitabit. THE: De quo nā: HO: De eo inq; qō his oib⁹ que dixisti cōmune est: & quasi sit vnū in multis/vno noie hoc est simulachrum appellasti: Strenue itaq; certa: neq; ignaue cedas: sed generose rñde. THE: Quid aliud hospes simulachrū est dicēdū/q; qō ad ueri similitudinē accedit quodāmodo aliudq; est tale: HO: Cum aliud tale dicis/Utruz ueruz/an aliud quiddā intelligi vis? THE: Uerū nullo modo/sed simile. HO: Nunqd ueruz uere ens uocas? THE: Idipsum. HO: Non uerū aūt ueri cōtrariū? THE: Quid prohibet? HO: Si ergo id qō simile uocas/uerū ee negas: ens quoq; existere negas. est tñ. THE: Quo pacto? HO: Esse qdē sed nō uere eē fateris. THE: Certe nō uerum ens: sed imaginē uerā. HO: Ergo nō uere est ens id qō uere esse imaginem dicimus: & non uere ens est uere. THE: Uidet nōens cū ente miris modis implicitū HO: Cur nō mirū videat/cernis q; argute multiceps iste sophista nūc rursus hac alternatiōe nos inuitos nonens quodammodo eē fateri coegerit. THE: Quis nō viderit? HO: Qua rōne ei⁹ artem definiem⁹, ita ut nobis ꝓstem⁹? THE: Quid maxime uerit⁹ ita loqueris? HO: An ipm circa phātasma decipe nos asserim⁹/eiusq; artē decipiēdi astutiā noiam⁹? tūc utrū dicim⁹ aiaz nostrā opinari falsa eius captiūculis irretitā? An aliud iudicamus? THE: Nō aliō certe. HO: Falsa opinio est ꝟia eorū que sūt/opinari. THE: Cōtraria. HO: Nis igit falsam opinionē que nō sunt/opinari? THE: Nio. HO: Utrū nō eē que nō sūt putat? an quodāmō eē que nullo mō sunt? THE: Sicq; vnꝰ quoquo mō opinādo mētit/necesse est/ut que nō sūt/eē quodāmō iudicet. HO: Nōne etiā que oino sūt nullo mō eē putabit? THE: Id quoq;. HO: Et hoc falsū sillicter? THE: Et hoc. HO: Quinetiam sermo mēdax eadē rōne cēsebit: qui videlz que nō sunt eē: & ꝓtra que sūt nō eē ꝓnūciat. THE: Haud aliter mēdax effici pōt. HO: Ferme nō aliter. Nō tñ hec sophista fatebit. Quo pacto quis mētis cōpos hec admiserit: qñquidē supioza illa nec dici nec ꝓferri neq; describi neq; cogitari posse ꝓstiterit: itelligim⁹ qō dicit theetete? THE: Quid ni intelligam⁹? q; obiciet nobis sermonē nostrū sibimet repugnare: cū nunc nōens in opione & locutione ponam⁹? Uñ sepe cogi nos dicet nōenti ens admonē: qō tñ fieri nō posse supra ꝓuenim⁹. HO: Recte in memoriā reuocasti: sz ꝓsultādū iā qd de sophista agē nos oporteat

Nam

Nam si ez in arte prestigiatoz mẽdaciũq; ponẽ tes/definire conemur/obiectiões pmulte dubiaq; nascũtur. THE:Pater. HO:Exiguã hactenus il loz particulã ex innumeris partib⁹ ut ita dixeriz prosecuti sumus. THE:Si hec ita se hñt impossi// bile est sophistã cõprehẽdere. HO:Quid ergo:nũ ab inuestigatiõe ppter mollitiẽ desistem⁹? THEE TE:Nullo modo desistẽdũ arbitroz/siqua ex par te hunc virũ capere ualeamus. HO:Veniaz itaq; dabis:z ut modo dicebas satis factũ duces/si mo do parũ quid in questione taz ardua profecerim⁹. THE:Dabo z libẽter quidẽ. HO:Hoc abs te po tissimũ peto. THE:Quid nam:HO:Ne me quasi patricidã quẽdaz fieri cẽseas. THE:Quozsũ hec: HO:Pro repugnãtib⁹ nobis necesse erit patris parmenidis examinare sermonẽ/cogereq; nõens esse quodãmodo:z ens rursus quoquo modo nõ esse. THE:Videt hoc in sermonibus expugnãdũ. HO:Atqui uel cecus ut dicit id videret:nisi enim ista redarguant cõcedanturue nemo poterit de fal sis sermonib⁹ loqui:ul opinione:uel simulachzis: aut imaginib⁹ aut imitationib⁹ phãtasmatibusue aut de his artib⁹ que circa ista uersant/quin risuz audiẽtib⁹ moueat/dum sibimet cõtraria proferre cogetur. THE:Vera loqueris. HO:Propter hec aduersus paternũ sermonẽ instare audẽduz:uel di mittẽdũ oino siqua pigritia seu uerecũdia detine mur. THE:At nihil prohibebit:quo min⁹ id facia mus. HO:Tertiũ preterea quiddã z ipsum exigu um quidez/abs te postulo. THE:Dic sodes. HO SPES:Dixi paulo ante me circa taliũ redargutio nem cum semp tum in presentia nimis defatigari. THEE:Dixisti sane. HO:Vereoz ne propter illa que a me dicta sunt/furiosus tibi videar/statiz me sursum deorsumue permutãs. Nam tui gratia con futationẽ illius sermonis aggrediemur/si forte cõ futemus. THE:Hac ergo de causa fozti animo ad pugnã accingere. Neq; enim me iudice deliquisse diceris/si eum susceperis pfutandũ. HO:Unde nã cõmodius disputationẽ hãc discrimine plenaz ex ordiemur:hoc utiq; calle o puer eundum necessa rio/puto. THE:Quo naz:HO:Ut que facilioza vident primũ discutiamus:ne rerũ difficultate de territi/ab inceptis protinus desistamus: sed ut fa cile cõmuni cõsensu disserẽdo pergamus/quasi le uiter ac bene de his iudicare possim⁹. THE:Pla nius qõ sentis expzime. HO:Facili disputatiõe vi deẽ hec parmenides prosecut⁹:z quisq; ali⁹ vnq; quot z qlia sint entia determiare est ausus. THEE TE:Quo pacto:HO:Fabulã nobis tanq; pueris vnusq;q; narrasse videt. Un⁹ quidẽ q; tria sũt que existũt:que illoz quedã inuicem qñq; pugnãt: Interdũ vo cociliata in vnũ coeunt/pariũtq;:z pge nitis pozrigũt alimẽta. Alter vo duo posuit/humi dũ z siccũ/uel calidũ z frigidũ:eaq; piugauit inui cẽ atq; expediuit:Eleatica vo apud nos doctrina a xenophane immo z ab antiquozib⁹ oziginem du cẽs/oia que esse dicunt/ut vnum ponit fabulose q; disserit. Jades aũt z sicule muse quedã his poste riozes/ambo hec inuicẽ implicare tuti⁹ cẽsuerũt. Ita ut ens z multa z vnũ sit. Discozdia vo z pcoz dia teneat. Dissidẽs enim semp congredit ut muse uehemẽtiozes canũt. Remissiozes vo muse semp hec ita se habere dimiserũt:Et vniuersum hoc vicissim/ tum vnũ z amicũ sibi propter uenerẽ esse. tum multa z sibiipsi dissidẽs per discozdiã. Durũ est aũt aduer sus tam inclitos antiquosq; viros seu uera siue falsa dixerint ferre sentẽtiã. Tãtum hoc sine inuidia assere re possumus:THE:Quid:HO:Ad nos multos ni miũ cõtẽpserũt:Nam suũ quisq; opus exequit:nulla nostri cura adhibita/utrũ asseq̃mur/nec ne:THEE TE:Quo pacto inquis:HO:Quotiẽs illoz aliquis ait/q; est uel fuit uel fit multa aut vnũ aut duo: z cali dum frigido mixtũ/discretiones quasdam concretio nesq; inducens/quid per deos theetete ex his signifi cari conjicis:Ego quidẽ dum eram iunioz/siquãdo idipsum nõens de quo nũc ambigimus proferret/ex acte me intelligere cõfidebã:Nũc vides quo de hoc dubitãtes redacti sumus. THE:Video equidez. HO SPES:Forte vo z circa ens idẽ nihilominus noster aius patitur:hoc enim aliũde percipe nos quotiens proferret/affirmabamus/illud vo minime/similiter in ambobus affecti. THE:Forte. HO:Idem quoq; de ceteris que supza narrauimus dictũ sit. THE:Nẽ pe. HO:De multis quidẽ postea si videbit cõsidera bimus. De maximo vo precipuoq; z primo nũc iam cogitãduz. THE:Quid ais:an de ente primũ querẽ dum censes/quid maxime significare uelint qui illud enũciãt:HO:Plane intellexisti theetete. Alio eqdez ita nos disputare debere:ac si adessent illi:atq; ita in terrogare. o uos quicũq; calidũ z frigidũ aut aliqua duo talia cũcta esse asseueratis:quid hoc in ambob⁹ existere vultis/quotiens ambo atq; utrunq; esse pre dicatis:hoc ipsuz esse quid a nobis intelligi debet cũ uos profertis:Utrum tertiũ quiddã preter illa duo:q; si ita est tria genera iam sim uos non duo tãtuz po nenda videntur. Sinautẽ alterũ e duobus ipsuz ens uocatis haud similiter utraq; eẽ dicetis:Utrũq; eniz vnum esset:non duo. THE:Vera loqueris. HO:Nũ quid ambo ens uocare vultis:THE:Forsitan. HO SPES:At nos ad eos o amici dicemus/hoc quoq; modo duo hec vnum affirmaretis. THE:Recte in fers. HO:Postq; igit nos in hoc defecimus uos sal tem nobis ad sufficiẽtiam declarate/quid hoc nomi ne ens significare vultis/cum id pronũciatis:cõstat enim uos iãdiu nouisse. nos aũt hactenus scire puta uimus:nũc hesitamus. quãobrem hoc nos in primis docete. ne dũ que traditis discere opinamur/nos opi nio fallat. Si hec exigamus tam ab ijs q; ab alijs qui plus q; vnũ ipsum omne ponũt/nunq̃d errabimus: THE:Minime oium. HO:Quid ad eos qui omne vnũ esse tradũt:nõne querendũ pro virib⁹ quid ens ipsum dicãt:THE:Cur nõ:HO:Ad hec ergo rñde ant. vnũ dicitis esse solũ:dicimus rñdebunt/an non: THE:Ita. HO:Ens aliquid uocatis:THE:Certe. HO:Nũquid idẽ qõ vnũ noibus ad idẽ duob⁹ uten tes:an aliud:THE:Quid ad hec hospes ij respõde bunt:HO:Patet o theetete illũ qui hoc supposuit/ non facile ad istas aliasq; obiectiones huiusmodi re sponsurum. THEE:Qua ratione:HO:Duo quidẽ nomina confiteri cum vnum duntaxat ponatur/ab surdum est. THEETE:Quid ni:HO:Quinetiam dicente aliquo q; nomen aliquod est/admittere teme rarium. THEETE:Quo pacto:HO:Qui ponit

nomen a reuiuersum/uno quedã inducit. THE: Pa tet. HO: Preterea si idẽ cum re nomẽ esse concedit/ coget uel nullius esse nomẽ. uel si est alicui⁹/nois no men esse fateri: alterius vo nequaq̃. THEE: Sic est. HO: Et vnũ vnius ens solũ: ⁊ hoc nois/ipsum vnuz ens. THE: Necesse est. HO: Quid porro: totũ ab en te vno diuersũ/an idẽ dicẽt: THE: Cur nõ dixerint: dicũt enim. HO: Si ergo totũ est quẽadmodũ inquit parmenides/equalis vndiq; sphere moli persimile a medio ad circũferẽtiã penitus eque distãs/eo nãq; neq; maius quicq̃ neq; potẽti⁹ est/necessariũ est ob talẽ circũferẽtiã ipsuz ens mediũ extremaue habere: ⁊ iccirco partibus quoq; pstare. THE: Sic oportet. HO: Atqui nihil ꝓhibet ipsum diuisum in partibus oibus passionez vnius admittere: atq; hoc modo ⁊ omne ens ⁊ totũ vnũ existere. THE: Nihil penitus. HO: Quod aũt hec patiẽt/an non impossibile est id ipsum vnũ esse: THE: Quare: HO: Quia fm ueraz rõnem impartibile oino ipsum reuera vnũ est ponẽ dũ. THE: Oportet sane. HO: Quod vo tale est ut ex plurib⁹ partibus cõstruaẽ / cum vniuersa rõne mini me cõsonabit. THE: Intelligo. HO: Utrũ totũ ipm vnius recipiẽs passionẽ/ita ⁊ vnũ ⁊ totũ erit: Uel oi no nõ dicim⁹ ipsum vnũ totũ existere: THE: Optio nem ambiguã ꝓposuisti. HO: Uera narras: cũq; ens vnũ esse admittat: cur nõ ens ⁊ vnũ idem apparet ⁊ plura oia q̃ vnũ erũt. THE: Certe. HO: Ad si ens sit nõ totũ/ex eo q; illius suscepit passionẽ/sit aũt ipz totũ/indiguuz ens suiipsius efficit. THE: Maxime. HO: Enimuero fm hũc sermonẽ cũ seipso priuetur/ nõens erit ens ipsum. THEE: Sequit. HO: Atq; ita rursus oia plura q̃ vnũ existẽt cum tã ens q̃ totum ꝓpriã naturã seorsũ ab altero sit sortitũ. THE: Pro fecto. HO: Et si oino nõ sit totũ/eadẽ hec enti ꝓueni unt: ac preter id qõ cõtingit nõ esse/cõtingit etiã neq; factũ fuisse ens vnq̃. THE: Quid: HO: Quicq̃d fa ctũ est semp factũ est totũ. Quãobrẽ neq; eẽntiã neq; generationẽ tanq̃ existẽtẽ appellare debet qui vnuz uel totũ in ordine eoꝝ que sunt/non ponit. THE: Di no sic esse videt. HO: Preterea qõ totũ nõ est/quan tũ esse nullo modo põt. Nam quatenus quãtũ est/ea tenus est ⁊ totum. THE: Prorsus. HO: Innumere quoq; preter istas dubitatiões aduersus eũ ĩsurgũt/ quisq̃s ens aut vnum solum aut duo quedam ponit. THE: Testant hoc/que modo mõstrauim⁹. Nã alia semper ex alia aduersus dicta grauior exorit dubita tio. HO: Sermones q̃dẽ illoꝝ qui de ente ⁊ nonente exacte disserũt nõdũ retulim⁹: Uerũtñ satis ista sint. Eos aũt qui aliter tractãt rursus in mediuz adduca mus/ut ex his oibus intelligamus nihilo facili⁹ ens q̃ nonens quid sit definiri posse. THE: Certe ⁊ isti adeũdi vident. HO: Videt utiq; inter eos quasi giga tum pugna quedã esse: ꝓpter eam ꝓtroversiã/qua in uicẽ de essentia certãt. THE: Quo pacto: HO: Qui dam illoꝝ de celo ⁊ inuisibili regione oia ipsis certe manib⁹ in terrã trahũt: saxa ⁊ quercus apprehendẽ tes. Nam cum talia hec oia tãgant/soluz id esse affir mant qõ quoquo modo percipit atq; tangit: Idẽq; corpus ⁊ essentiã tradũt. Quicq̃d vo absq; corpore dicit eẽ/cõtẽnunt/nihil aliud audire uolẽtes. THEE TE: Noui eq̃dẽ quos viros dixeris. Tales eniz mul tos repperi. HO: Horꝝ autez aduersarñ caute admo dum atq; pie supne ex inuisibili sede pro inuisibili essentia pugnant. atq; intelligibiles quasdã ⁊ incor poreas spẽs cogũt eẽntiã uerã existere. Illoruz vo corpora eamue quã noiant: ueritatẽ in minima rõ nibus partiũtur: generationẽq; pro eẽntia fluẽtem denoiant. Unde ingẽs ⁊ inextricabilis pugna iter utrosq; de his semp extitit. THEE: Uera narras. HO: Ab utrisq; itaq; rõnem essentie quã ponũt si gillatim iam exigamus. THEE: Quomodo exige mus: HO: Ab ijs qui in spẽb⁹ eẽntiã locãt facili⁹. mitiores enim sunt: ab illis aũt qui ad corpora vi singula trahũt/durius. forte vo ⁊ impossibile. Ue rũ sic de illis agendum videt. THE: Quo pacto: HO: Prestaret illos ope meliores/si fieri posset/ efficẽ. Sinaũt id fieri neq̃t/dãda opa est ut sermo ne saltẽ efficiamus supponẽtes eos modesti⁹ atq; rectius q̃ nũc respõsuros: Quod eniz a potiorib⁹ ꝓcedit/firmius atq; potius est/q̃ qõ a deteriorib⁹ est ꝓcessum. Nos aũt nõ id curamus/sed querim⁹ ueritatem. THE: Probe. HO: Jube eos meliores factos tibi protinus rñdere: ⁊ qõ aiũt ĩterpretare. THE: Fiet. HO: Utruz qõ mortale aĩal nominãt/ esse aliq̃d asserunt: THE: Quid ni asserant: HO SPES: Nonne hoc animatum corpus appellant: THE: Ualde. HO: Dum hoc ferũt / aiam esse ali quid uolũt: THE: Ita. HO: Aiam vnam iustã/in iustã alterã: Unã sapiẽtẽ/insipiẽtem alterã arbitrã tur: THE: Utiq;. HO: An non iustitie aliorũq; ta lium habitu presentiaq; talẽ aiam fieri/cõtrariorꝝ vo cõtrariã: THE: Hec quoq; fatent. HO: Quod alicui adesse ⁊ abesse potest/esse aliquid dabunt: THE: Dant certe. HO: Cum ergo sit aliquid iusti tia ⁊ sapiẽtia/⁊ virtus quelibet/necnõ virtutis cu iusq; ꝓtrariũ/⁊ aĩa preterea cui hec accidũt/utruz videri tãgiq; posse istoꝝ singula/an nõ opinant: THE: Ferme nullũ ex his videri. HO: Nunq̃d ho rum aliq̃ habere corpus existimãt: THE: Haud simpliciter ad ista rñdent. Sed aiaz quidẽ corpus aliq̃ habere: sapiẽtiaz vo ⁊ cetera de q̃bus percõ taberis/aut nihil esse aut corpus asserere nonduz audẽt. HO: Proculdubio theetete meliores viri nobis euaserũt: naz quicũq; illoꝝ sparte atq; indi gene sunt horꝝ neutrũ asserere uererẽtur: immo qõ pugno premi nequit/oino nihil esse cõtẽderẽt. THE: Ferme/qõ sentiunt/enarrasti. HO: Ab illis iterũ perq̃ramus. Nam siq̃d uel exiguũ quidez in corporeũ esse cõcedũt/sufficit. Quod incorporeis simul atq; corporeis rebus est insitũ/cuius ratiõe esse utraq; dicunt/hoc ab illis exprimi querimus. THE: Deesset forte illis responsio/siquid eis tale ꝓtingeret. HO: Uide utrũ proponẽtib⁹ nobis/ens tale quiddã existere: admissuri sint. THEE: Quid nam: declara. forte enim intelligemus. HO: Dico equidẽ quicq̃d potẽtiã quãcũq; nactum est/uel ad aliud agẽdũ/uel patiẽdũ ab alio q̃uis minimũ q̃d a vilissimo quodã: ⁊ si soluz semel/quodlibet tale reuera esse: Et hac ens definitione describo/nihil aliud q̃ potẽtiam esse. THEE: At vo postq̃ in pre sentia ipsi hoc melius nihil habẽt. hoc ⁊ accipiũt. HO: Probe forsitan deinceps nobis aliquãdo ⁊ illis aliter dicenduz videbitur: Atq; id nunc erga illos admissum ratumq; maneat. THE: Manet.

HO:

HO:Ad ſpecierũ amicos iam deſcẽdamus.tu aũt nobis illoꝝ ſenſũ interp̃tare. THE:Fiet. HO:Aliud eẽtiã/aliud generationẽ dicitis/alterũ ab altero ſecernẽtes:THE:Abſq; controuerſia.HO:Et coꝛpoꝛe quidẽ nos per ſenſum cũ generatione cõmunicare:Aia vo per rõnem cuꝫ uera eẽntia.quã ſemp ꝟz eadẽ ⁊ eodẽ modo ſeſe habere/generationez vo alias aliter apparere aſſeueratis. THE:Aſſeueramus.HO:Coꝛonuꝫ hãc o viri oiuꝫ optimi/quid in ambob⁹ eſſe dicitis:num id qõ nos paulo ante iducebam⁹:THE:Quid iſtuc:HO:Paſſionem uel actionẽ ex potẽtia quadã/ab ꝟs que in inuicẽ ꝓgrediunt/ꝓuenientẽ foꝛſitan illoꝝ ad hec reſpõſionẽ o theetete haud ſatis percipis:ac me diuturna cum illis cõſuetudo ad percipiẽdum iuuat. THE:Quid ergo rñdent:HO:Nõ dãt nobis qõ ſupra aduerſus hoies terra genitos de eſſentia dictũ. THE:Quid illud:HO:Sufficiẽtẽ entiuꝫ defi nitionẽ hãc poſui:videlicet qñ alicui agẽdi uel patiẽdi vis aliqua ul minima adeſt. THE:Hãc ipaꝫ. HO:Ad hec aiũt/q̃ generatio potentie agẽdi uel patiẽdi eſt particeps.eſſentie vo nulla huiuſmodi potẽtia conuenit. THE:An nõ id qõ dicunt/aliq̃d eſt:HO:Ad hoc a nobis obꝟciendũ.q̃ clarius ab illis audire cupimus/utrũ aſſentiãtur/aiaꝫ cognoſcere/eẽntiã vo cognoſci:THE:Affirmãt ꝑfecto. HO:Cognoſcere uel cognoſci actionẽ uocatis uel paſſionẽ:uel utrũq; uel neutrũ iſtoꝝ in neutro participare vultis:Patet q̃ in neutro neutrum:Alioquin ꝟia illoꝝ que ſupra ꝓceſſerãt/nunc admitterent. THE:Intelligo.HO:Siquidez cognoſcere/agere aliq̃d eẽt/cognoſci vo pati/quo cognoſcitur patereẽ:Et iccirco eſſentiã hac rõne/pati ex ipſa cognitione cõtigeret dũ cognoſcit:⁊ quatenus cognoſcit/eatenus pati:⁊ quatenus patit/eatenus ⁊ moueri. Aõ circa rẽ ſtabilẽ fieri nõ poſſe dicim⁹. THE:Recte.HO:Quid vo:dic per iouez reuera motũ:vitã:aiam:ſapiẽtiã nunq̃d ab eo qõ omnino acuere eſt/abeſſe ꝓſus exiſtimandũ:neq; viuere ipſum:neq; ſape:neq; uenerãdum ſanctãq; mentẽ habere:ſed imobile ſtabileq; eẽ:THE:Abſurduꝫ nimis id hoſpes ſi cõcedat.HO:Nunq̃d mentem quidẽ habere/vitã vo minime:THE:Qui iſtuc:HO:An hec utraq; ineſſe illi dicemus nõ tñ ab eo in aia cõtineri:THE:At quo nam modo alio cõtineret:HO:Utrũ mẽtem:vitã:aiaꝫ habere dicẽdũ/immobile tñ cum omnino ſit animatũ conſiſtere:THE:Hec oia mihi rõne carẽ vidẽtur.HO:Ado tum igit ⁊ motionẽ tanꝫ exiſtẽtia adeſſe fatẽduꝫ. THE:Quid obſtat:HO:Ex hoc o theetete ſequitur/mẽtem nulli rerũ immobiliũ nuſq̃/nullo modo/de nullo adeſſe. THE:Sequit plane.HO:Verũtamẽ ſi ferri agitariq; cũcta ꝓſẽtiemus/hoc ſermone ipſuꝫ idẽ ex genere rerũ exiſtẽtiũ auferem⁹. THE:Qua rõne:HO:Videt tibi abſq; ſtatu eſſe vnq̃ poſſe qõ dicit ſm eadẽ eodem modo:⁊ circa idẽ:THE:Nequaq̃.HO:Cernis uſq; ſine his mẽtez uel fuiſſe uel eſſe:THE:Abinime.HO:Aduerſus eum omni rõnum cõnatu pugnãdũ qui ſciẽtia ꝓudẽtia menteq; ſublatis/quicq̃ aliud aſſeueret:THE:Et uehemẽter quidẽ.HO:Neceſſe eſt eum qui philoſophat atq; iſta in ꝓmis/honoꝛat ꝓpterea neq; ſermonẽ illoꝝ admittere quicũq; vnã ſpẽm rerũ uel plures inducẽtes/totũ ſtare ſoluꝫ ferũt:neq; illos audire:qui ens moueri dũtaxat affirmãt:ueruꝫ ſm pueroꝝ optionẽ cõꝓhẽſis oibus quodcũq; uel ſtant uel mouẽtur/ambo ſimul ens ⁊ omne uocare. THE:Vera loqueris.HO:An non ut decet ens ſermone iam cõꝓhendiſſe videmur:THE:Prorſus. HO:Pape o theetete quãta nũc in ambiguitate uerſamur:nihil enim aliud nũc ꝓter difficultatẽ ꝓſide rãdi noſſe mihi videmur. THE:Quorſum hec:HOSPES:Vides ne o beate q̃ dum illud penitus ignoram⁹/dicere tñ de illo nos aliq̃d arbitramur:THE:Et ego arbitror:atq; haud ſcio quã ob cauſã nobis hec ignoratio fit occulta.HO:Aliaduerte obſecro diligẽtius/num in pñtia nos his ꝓceſſis merito quis perinde interrogare poſſet ut ⁊ ipſi ſupra interrogauim⁹ eos qui omne calidũ ⁊ frigidum eſſe uolebãt. THEETE:Quẽadmodũ:memoꝛa mihi ſi placet. HO:Lonaboꝛ equidẽ eodẽ modo abs te nunc querere/quo ab illis ut aliq̃d ꝓficiam⁹. THE:Optime.HO:Ado tum ⁊ ſtatũ nõne inuicẽ cõtraria maxime nũcupas:THE:Cur nõ:HO:Enimuero eſſe illa ſimiliter ais ⁊ ambo pariter ⁊ utrũq;:THE:Aio eq̃dẽ.HO:Añ eſſe utrũq; ⁊ ambo cõcedis/tunc moueri prædicas:THEE:Nullo pacto.HO:An ſtare foꝛte ſignificas/cuꝫ eſſe utrũq; dicis ⁊ ambo:THE:Neq; hoc.HOSPES:Ergo tertiũ q̃dã ipſum ens cogitas:⁊ tanꝫ ſub illo mot⁹ ⁊ ſtat⁹ cõtineãtur/cõꝓhendis utraq; atq; eoꝝ in eẽntia coionẽ reſpiciẽs ſic eſſe ambo denoias. THE:Videmur reuera tertiũ quiddã ipꝫ ens uaticinari/qñ motũ ⁊ ſtatũ cẽ dicimus.HO:Hac de cauſa ipſum ens ambo iſta mot⁹ ⁊ ſtatus nõ eſt:ſed ꝓter hec aliud. THE:Appet.HO:Ens itaq; ſuapte natura neq; ſtat penit⁹ neq; mouetur. THE:Sic ferme dicẽdum.HO:Quo nam cogitatio cõuertẽda ut animus de ente ratum aliquid ⁊ manifeſtuꝫ habeat:THE:Ignoꝛo.HO:Haud facile uſq; arbitroꝛ.Siq̃d eniꝫ nõ mouet/cur nõ ſtet ſaltẽ:uel qõ nõ ſtat/cur nõ moueat:Ens vo nobis extra hec utraq; eſſe apparuit:fieri ne id poteſt:THE:Abinime oium.HO:Hoc utiq; recoꝛdari in pñtia debemus. THE:Quale id:HO:Aõ de nõentis noie interrogati cui nam ꝓueniret declarare nequimus:recoꝛdaris ne:THE:Quid ni recoꝛder:HO:Nũquid circa ens modo facundiores ſumus. THE:Abihi quidẽ hoſpes ſi modo dici põt/magis deficere nunc videmur.HO:Hoc ergo ſi ponat ambiguũ:poſtq̃ vo tam ens q̃ nõens ex equo nobis obſcurũ eſt viſum ſpes reſtat deinceps/ſi alterum clarius uel obſcurius videbitur:⁊ alterum ſimiliter viſum iri:⁊ ſi alterum ignotuꝫ:penitus alterum quoq; ſimiliter foꝛe/Sermonem igitur quãtum poſſumus decentiſſime circa utrunq; pariter perſequamur. THE:Scite. HO:Dicamus plane quo pacto multis noibus idem hoc appellamus:THE:Exemplum ad hoc inducas.HOSPES:Hominem vnum uocantes/cognomentis multis denominamus/dum coloꝛes illi:figuras:magnitudines attribuimus:virtutesq; ⁊ vitia:in quibus omnibus aliꝫq; permultis non hominem tantum eſſe ipſum dicimus:ſed ⁊ bonum ⁊ alia multa:atq; in aliꝫ ſimiliter agimus. Aõ libet enim vnum ponentes/multa deinde multisq; nominibus appellamus. THEETE:Vera narras.

HO:Unde iuuenib⁹ ut arbitroꝝ ⁊ tardo ingenio senibus aduersandi occasionē dedimus. Nā ꝓtinuo dſqꝫ obȳcere pōt.q⁹ impossibile sit multa vnū ⁊ vnū multa esse. Quapropter exultāt oum hoiem bonuz dicinon sinūt/sed bonum quidē:bonum hominez vo hominē uocari uolūt:incidisti sepenumero ut arbitroꝝ theetete in hoies:qui argutȳs eiuscemodi studēt:plerūqꝫ etiaz seniozes qui ꝓpter inopiā sapiētie:hec admirant:⁊ tanꝫ magnificū quiddā iuenerint/se temere iactāt. THE:Et maxime quidē. HO:Ut igitur cūctos ꝯcunqꝫ de essentia vnꝫ aliqd locuti sunt/sermo cōpzehēdat/que deinceps interrogādo subȳciemus/tam aduersus istos ꝙ aduersus alios quos supza retulimus dicta intelligant. THE:Que nam ista:- HO SPES:Utrū neqꝫ eēntiā cuz motu statuue iūgemus: neqꝫ aliud quicꝫ cum alio quoꝫ:-Sed quasi inuicez res/coicare nequeāt/nostris sermonib⁹ eas penit⁹ secernemus:An in idē oia ꝓgeremus tanꝫ misceri singula possint:-An partim licebit quidē:ptim minime:-Quid ex his potissimū theetete electuros illos putamus:- THE:Nescio quid pro illis rñdeā:Cur non sigillatim rñdēdo/quid ex vno quoqꝫ sequit exquisiuisti:- HO: Recte admones. Ponam⁹ ergo si vis dicere illos primū nihil ,prius cum aliquo ad aliqd cōmunionē ullam habere. Nōne motus ⁊ status nullo modo essentie participabūt:- THE: Nullo modo certe. HO: Num erit illoꝝ aliqō cum neutrū sit essentie particeps:- THE: Nō erit. HO: Statim hac cōsensione/oia ut videt peruersa sunt tuz illoꝝ dogmata qui moueri oia tum illoꝝ qui stare ut vnū uolūt. Ac etiā illoꝝ qui ſm spēs ea que sunt/eodēmodo ⁊ ſm eadē eē semp existimāt. Dēs eniz esse adiūgūt:partiz uere moueri:partim uere stare dicētes. THE:Sic est oino. HO:Quinetiā quicūqꝫ interdū cōponunt oia/interdū diuidūt:siue in vnū ⁊ ex vno in infinita siue interminata elemēta diuidāt:⁊ ex his cōponūt:Similiter quidē siue interdū vicissim id fieri ponant/similiter quoqꝫ siue semp:In his inꝫ oibus nihil ueri dicunt:quādoquidē rerū est nulla cōmixtio. THE: Recte. HO: Preterea ⁊ ipsi ꝙ absurdissime sermonem trāsigeremus si nihil pmitterem⁹/alterius passionis coione/alterū appellari. THE:Quomō:- HO: Ipso esse circa singula quodāmodo uti cogūtur:⁊ ipso seozsum ⁊ altero ⁊ ſm seipsum ⁊ inumeris alīs:quib⁹ cū abstinere nequeāt quin sermonib⁹ suis interserāt/nullis alioꝝ redargutionib⁹ indigēt:sed ut fert domi hostē ⁊ aduersariū habēt intrinsecus reclamātem/instar euryclis absurdi:eūqꝫ secū circūferūt. THE:Verum est qō dicis ac simile. HO:Quid vo:-Si oia viz mutue cōmunionis habere dicamus:hoc profecto ⁊ ipse refellere possum. THE:Qua rōne:- HO:Quoniam ⁊ motus ipse oino quiesceret:⁊ status agitaret:si inuicē cōmiscerent:Hoc aūt summa quadā necessitate impossibile est/motū stare statūue moueri. THEETE:Cur nō:- HO:Tertiū itaqꝫ solū restat. THE:Sane. HO:Etenim vnū aliqō istoꝝ necessarium est:uel omnia:uel nullum:uel alia commiscери/alia minime. THE:Necessariū prozsus. HO:Duo quidē reperiri nō pnt. THE:Nō certe. HO:Sequtur ut ꝯcūqꝫ recte rñdere vult/reliquū e trib⁹ ponē debeat. THE:Maxime. HO:Ānquidē alia cohire uolūt alia mime:ferme idē reb⁹ alīs qō ⁊ litteris euenit. Nam quedā ex litteris inicē copulant:quedā minime. THE:Patet. HO:Vocaliū quippe litterarū series per alias oēs tanꝫ vinculū quoddā ptēdit:sine quo nulle inuicē littere vinciri pnt. THE:Et maxime quidez. HO:An itelligit vnuſqſqꝫ que littere qb⁹ ꝯgruāt:-uel arte opus est ut recte id fiat:- THE:Arte. HO SPES:Qua:- THE:Grāmatica. HO:Nōne idem circa grauiū ⁊ acutoꝝ sonos. Qui enim uoces iuicē ꝓsonas/dissonasue arte dinoscit/musicus. Qui vo ignozat:musice exps:- THE:Ita est. HO:Et in alīs artib⁹ artiūqꝫ defectib⁹ eiuscemodi alia repiemus. THE:Manifestū id qdē. HO:Cū vo ⁊ genera rerū eodē pacto mutuā coionē hēre dixerim⁹/-nōne scīa quadā sermones pagere debet:dſqꝫ recte qualia genera qualibus ꝯgruāt:aut dissonēt sit ostēturus:qnetiā per oia cogniturus si ista ꝙueniāt adeo ut cōmiscerī possint:Et in diuisionib⁹ rursus si per oia altera diuisiōis est causa. THE:Scīa ,prius op⁹ est:ac ferme oium maxima. HO:Quā igit hāc appellabimus theetete:- Nunqd clanculū in liberaliū hoium scientiā incidimus:-videmur utiqꝫ dū quereremus sophistā/ante illū inuenisse phm:- THE: Qui istuc:- HO:Per genera diuidē ⁊ neqꝫ eādē spēm alterā credere/neqꝫ alterā rursus eādē esse/nōne dialectice officiū eē dicemus:- THE:Dicemus ,pfecto. HO:Quicūqꝫ hoc agere pōt/vnā ideā per multa/vno quoqꝫ seozsū posito passiz pozrectā acute psentit:⁊ multas inuicez alias extrinsecus sub vna cōpzehēsas:Et vnā rursus per tota illa que multa sunt/ad vnā copulatā:⁊ multas seozsum vndiqꝫ distinctas. Hoc aūt est scire/per gen⁹ discernere qua singula coicare vicissim pnt:⁊ qua nō pnt. THE:Dino. HO:At vo dialecticū op⁹ haud alteri dabis ut arbitroꝝ ꝙ pure legitimeqꝫ philosophanti. THE:Quo pacto alteri dari posset:- HO:Philosophū quidē tali quodā in loco:⁊ nūc ⁊ in posterū/si queremus inueniem⁹:ꝙ ꝙ ⁊ iste nō facile ꝓspici pōt. Sed alia rōne sophista. alia phs intuituz refugit oculoꝝ. THE:Qua:- HO:Sophistā pono:qz in nōentis tenebzas aufugit ⁊ diutuna ꝓsuetudine tenebzis illis obfundit / iccirco summa difficultate discernit. THE:Sic est. HO:Philosoph⁹ aūt entis ipsius idee rōcinatione semp inherēs ob regionis illius splēdozez. haud facile cernit. Nā vulgariū aiarum oculi diuinitatis radios sustinē nō pnt. THE:Cōsentaneū est ista sic nō minus ꝙ illa sese hēre. HO:De hoc alias clarius / si pro uolūtate licebit/tractabim⁹ : Sophista vo nō prius est dimittēdus ꝙ sufficiēter a nobis sit cognitus. THE:Egregie. HO:Postꝫ ergo iter nos cōuenit ex generib⁹ quedā vicissiz ꝓgredi/quedā penit⁹ dissidere:⁊ alia qdē cū paucis/alia cū multis. nōnulla quoqꝫ per oia oib⁹ coherere/Sequamur deinceps rōnē sermonis huius in hūc modū ꝓsiderātes:Nō de oibus spēb⁹ inꝫ /ne multitudine ꝓfūdamur:Verū ꝙsdā ex maximis eligētes/ ꝑmū qdē quales queqꝫ sint/deinde quā iaz mutue cōmunionis habeāt. Ut ens atqꝫ nōens si nō possum⁹ pspicua penit⁹ notione cōpzehēdere/saltē congrua de his disputādi ratione nō careamus / quoad inuestigationis huius conditio patit.q⁹ si nōens uelit imaginādo esse reuera nonens dicemus/insontes

Adagiū Hospes domesticus Erasmus. proverb. Adagiū Erasmi.

fozsitā

fortsitã euademus. THE: Decet sane. HO: Maxima vo oium genera que modo referebamus: ens ipsum ⁊ stat⁹ ⁊ mot⁹. THE: Valde. HO: Duo hec inuicẽ miscerí non posse est dictum. THE: Certe. HO: Ens vo utrisqz miscerí. Ambo enim quodã modo sunt. THE: Nil obstat. HO: Sequit ut tria sint ista. THE: Sequtur. HO: An non istoꝝ quodlibet a duob⁹ reliquis alterũ est/sibi idẽ? THE: Est. HO: Quid ita nũc idẽ ⁊ alterũ dixímus? Munqd ut duo quedã genera/aliaqz tria supiora/illis aũt necessario semp annexa: atqz ita de quinque generib⁹ cogitãdũ: An idẽ hoc ⁊ alterũ illoꝝ quiddaz enũciauimus: qõ tamen nos latuit? THE: Fortsitã. HO: At vo mot⁹ statusqz neqz alterũ est: neqz idẽ. THE: Quã ob causam? HO: Quod coiter motuz statũue uocauimus/hoc neutrũ illoꝝ esse potest. THE: Cur? HO: Quia ⁊ mot⁹ staret: ⁊ status itidem moueret: Circa enim ambo alterũ utrũ vis illoꝝ effectũ/cogeret alterum in nature sue trãsire ẽriũ/utpote cõtrarij particeps. THEE: Prorsus. HO: Ambo tñ codez alteroue particípãt. THEE TE: Nẽpe. HO: Ne ergo dicam⁹ aut motũ eẽ idẽ uel alterũ: aut statum similiter? THE: Non certe. HO: Sed munqd ens ⁊ idẽ vnũ esse inuicez cogitãduz? THE: Forte. HO: At si ens ⁊ idẽ nihilo inter se differũt/quotiẽs motũ ⁊ statũ ambo eẽ dicem⁹/ambo similiter ista idẽ denoiabimus: hoc autẽ impossibile. Nõ põt igit idem ⁊ ens vnũ esse. THEE TE: Sic ferme dicẽdũ. HO: Quartã ergo speciez preter tres supiores/ipm idẽ ponam⁹. THE: Ponamus. HO: Munqd ipsuz alterũ q̃nto loco ponẽdũ: uel hoc ⁊ ens noia duo vnũ quiddaz significare putãdũ? THE: Forte. HO: Arbitror tñ cõcessurum te q̃ eoꝝ que sunt quedã ipsa ꝑz per seipa sũt quedã ad alia referunt. THE: Quid ni? HO: Alterum aũt semp ad alterũ/nõne? THE: Semp. HO SPES: Nõ tñ ita/nisi alterũ ⁊ ens inter se lõge differẽt. Sed si alterũ spẽb⁹ utrisqz participaret/ut ens/esset utiqz aliqd coꝝ que altera sunt: alterum utiqz nõ ad alterũ. Nunc aũt quicquid reuera alterum est/ex necessitate sequit ut ꝑz id qõ est/alterũ sit. THE: Sic est ut dicis. HO: Quãtã ergo alteri⁹ ipsius naturã in specieb⁹ quib⁹ adiunximus ponẽ decet. THE: Profecto. HO: Dicẽdum quoqz per oia hec illã discurrere: esse enim ex alijs vnũqõqz alterũ: nõ per suiipsius naturã: sed q̃ alterius idem sit particeps. THE: Reuera. HO: Sic aũt de quinque sigillatim repetẽdo dicamus. THE: Aui. HO SPES: Principio q̃ mot⁹ oino alterũ quiddã est q̃ stat⁹: Ita ne an aliter asserẽdũ? THE: Ita prorsus. HO: Non ergo stat⁹ est. THE: Nullo pacto. HO: Est aũt ex eo q̃ entis est pticeps. THE: Est. HO: Rursus motus alterum est q̃ ipsum idem. THE: Ferme. HO: Nõ ergo ipsuz idẽ est. THEE TE: Nõ certe. HO: Attñ idẽ quodãmodo est propter participationẽ: Oia enim ipso eodem partici pant. THE: Sũmope. HO: Cõcedẽdũ igit sine cõtrouersia motũ ⁊ idẽ eẽ pariter ⁊ nõ idẽ. neqz eniz simili rõne utrũqz pnũciam⁹. sed idẽ: q̃ ip⁹ eiusdẽ particeps/sibimet idẽ est. Nõ idẽ vo/q̃ ipz quoqz alterũ recipit/quo ab ipo codẽ seiũgit: neqz illõ est sed aliud qddã. Quãobrẽ recte nõ idẽ iterũ dicit.

THE: Recte nimirũ. HO: Quinetiã siquo modo status ipse mot⁹ admitteret/motũ stabilẽ nominare ne quaq̃ eẽt absurdũ. THE: Recte siquidẽ cõcesserim⁹ e generibus quedã inuicẽ coicare uelle: quedaz minime. HO: At vo ad huius prius demõstrationẽ q̃ presentiũ refellendo puenimus/q̃ videlicet sic natura se res habeat. THE: Cur nõ? HO: Dicamus iterũ motum alterũ esse q̃ ipsum alterũ: quẽadmodũ aliud q̃ idẽ ⁊ status erat. THE: Necesse est. HO: Est ergo ⁊ alterũ hac rõne quodãmodo ⁊ nõ alterũ. THE: Uerum. HO: Quid vo deinceps? Nũ alterũ ipm q̃ tria dicemus/nõ tñ a quarto diuersum: cũ quinque illa eẽ ꝓfessi fuerimus/e quib⁹ vnũ cõsiderãdũ ꝓposuim⁹. THE: At quomodo? Neqz enim minorẽ illoꝝ numerum q̃ supra cõstiterit/inducere possumus. HO: Ergo nihil ueriti asseueremus motum aliud esse q̃ ens. THE: Asseueremus protinus. HO: Quare mot⁹ reuera nõens existit: ⁊ ens/quãdoquidẽ entis est particeps? THE: Manifestũ id quidẽ. HO: Sequit itaqz nõens in motu ⁊ in alijs generib⁹ oibus esse. Nã in singulis alterius ipsi⁹ natura/dũ alterũ vnũquodqz q̃ ipsum ens efficit: nõens efficit singula: atqz ideo cũcta similiter non entia hac de causa predicabimus: ⁊ quia ente pticipãt/eẽ iterũ dicemus/entiaqz uocabimus. THE: Apparet. HO: Ergo circa spẽm quamlibet ens quidẽ plurimũ est/nõens aũt multitudine infinitũ. THE: Videt. HO: An nõ ipsum quoqz ens aliud q̃ vnũquodqz alioꝝ est dicẽdum? THE: Necesse est. HO: Ens itaqz quot numero alia sunt/totidẽ non est ipsum: nam cũ illa ipsuz nõ sit/vnũ quidẽ ipsũ est. Alia vo que infinita sunt numero nõ est. THEE: Ita pene dicẽdũ. HO: Haud sane turbare nos ista debẽt siquidẽ natura generũ mutuã coionẽ habet: Siquis aũt minus hec accipit sciẽdũ positis supioribus/cõcedi hec insup oportere. THE: Juste loqueris. HO: Videam⁹ ⁊ hoc. THE: Quid nã? HO: Quotiẽs nõens dicim⁹ ut videmur/nequaq̃ entis ẽriũ dicim⁹ sed alterũ quiddã solũ. THE: Quẽadmodũ? HO: Ceu cũ nõ magnũ dicimus/nõ magis paruũ q̃ equale eo uocabulo significamus. THE: Sic est. HO: Non ergo ẽriũ/qñ negatio dicit significari fatebimur? tãtum vo dũtaxat assueuerabim⁹/q̃ nõ ⁊ neq̃ aliquid ex alioꝝ numero significãt/qñ noia añcedũt: imo quotiẽs añcedũt res ipsas/circa quas noia negationes sequẽtia pnunciant. THE: Sic est oino. HO: Hoc pterea si tibi videt/meditemur. THE: Quid istud: hoc ipsi⁹ alterius natura codẽ modo quo ⁊ scia diuisa dispsaqz videt. THE: Die age quo pacto? HO: Una quidẽ est ⁊ illa: pars aũt illi⁹ in aliquo residẽs/sigillatimqz determinata/cogmentũ ꝓpriũ est fortita: quocirca multe artes scieqz eẽ dicunt. THE: Prorsus. HO: Nonne ⁊ partes nature ipi⁹ alterius/que vna est idẽ qõ ⁊ partes scie patiunt? THE: Fortsitã. Uerum qua rõne declara. HO: Est pulchro pars aliqua ipsi⁹ alterius opposita? THE: Est. HO: Hãc ne omni cogmẽto carere dicem⁹? an poti⁹ cogminari? THE: Cognominari. HO: Quod enim non pulchrũ ubiqz pronũciamus hoc nõ ab alio quoq̃ alterum est/q̃ a pulchri natura. Age itaqz ad hoc responde. THE: Ad quid rñdeam? HO: Cum aliqd in parte quadã entium determinatũ sit/rursusqz alicui entiuz opponat/contingatqz ita non pulchrũ dici/sequit non pulchrum esse

aliq̄d/quandoq̄dē est illud cui opponit. THE:Recte admodū.HO: Nūquid ex hoc sermone pulchrū magis in numero entiū/non pulchrū minus ponēdum? THE: Nihilo magis.HO:Similiter ergo taz nō magnū q̄ magnū eē dicēdū. THE:Similiter.HO:Qui etiā non uultū ex equo ac iustum esse asseuerandum. THE:Absq̄ dubio . HO:Eadēq̄ erit de ceteris rō. postq̄ alterius ipsius natura e genere entiū eē apparuit:Ea vō existēte necesse est:ꝛ partes ei⁹ nihilo minus existere. THE:Quid prohibet? HO:Oppositio ipsa que est inter partez nature ipsius alterius partē ue entis:nihilominus si dictu fas est/q̄ ens ipsuz eēntia est:neq̄ ꝓriū illius sed alterū quiddam dūtaxat/significat. THE:Perspicue.HO:Quā igit ipsam appellabim⁹? THE: Cōstat utiq̄ q̄ nōens a nobis gratia sophiste quesitū hoc ipsū est.HO: An ut dicebas nullius alioz essentiā derelinqt? oportetq̄ audacter iam dicere q̄ nōens firmiter naturā suā habet/quem admodū magnū erat magnū pulchrūq̄ erat pulchrū Ac etiā nō magnū ꝛ nō pulchrū:Eodēq̄ pacto non ens ſm idem erat ꝛ est / nōens spēs vna multis alīs entib⁹ annumerata. Nunqd ulterius circa hoc thee tete diffidim⁹? THE: Nequaq̄.HO: Aduertis ne q̄ loge a parmenidis mēte diuertimus? THE:Cur nā? HO: Ne filius limites trāsgressi sumus:dū ulteri⁹ q̄ sta tuerit ꝓliderauimus ꝛ ostēdim⁹. THE:Quo pacto? HO:Quoniā inquit ille:nunq̄:nusq̄:nullo modo sūt nōentia . Sed tu querēs ab hoc ꝓgressu cohibe mentem:Hec ille . Nos autē nō solū nonentia esse ostēdimus/sed que sit nōentis spēs demōstrauimus . Cum enim ostēderemus alterius ipsius naturā eē:per que oia entia diuisam atq̄ dispsam inuicē/tūc partez ei⁹ opposita ei qd cuiusq̄ ens est/esse ipsum reuera non ens asseruimus . THE:Vera prorsus o hospes dixisse mihi videmur . HO:Nemo itaq̄ dicat / q̄ postq̄ nōens entis ꝓtrariū ostēdimus/esse ipsum dicere audeamus. Nos enim iādiu id prætermisimus/Utrū reuera sit cōtrariū/nec ne? Quod aūt nūc diximus eē nonens uel reprobare debet/qui minus credit:uel si reprobare non ualet/eousq̄ credere:quousq̄ cōtra dicere neqt.q̄ videlicet genera inuicez sint comixta/ensq̄ ꝛ alterū per se iuicē perq̄ alia oia penetrādo / sese mutuo capiāt/dū alterū ente participat:Est enim ob participationē huiusmodi:non tñ est illudipsum/quo participat/sed aliud quiddaz:Cum vō aliud sit q̄ ipsum ens/necessario sequit ut nō ens eē dicatur. Ens quoq̄ ex eo qd est ipsius alterius particeps / alterū quiddā ab alīs generib⁹ est dicendū.Cūq̄ alterum sit q̄ reliqua cūcta/nec vnum aliq̄d ex illis neq̄ cūcta existit:sed ipsū qd est dūtaxat:quapropter ens absq̄ dubio in plurimis plūrima nō est.Et alia quoq̄ similiter taz vniuersa q̄ singula multifariā quidē sūt: ꝛ multifariā nō sunt. THE:Vera narras.HO:Siqs cōtrarijs hisce cōuersionib⁹ fidez non prestat/cogitare debet ut meliora q̄ hec inducat.q̄ siqs quasi arduum quiddā inuenerit/gloziat/tum ad hec /tū ad alia sermones trahēs / haud sane multo studio digna excogitauit:quēadmodū sermones hi testant.Hoc enim neq̄ egregiū aliq̄d est/neq̄ inuētu difficile.Sed illud arduū est atq̄ preclarū. THE:Quid nam?HO:Ꝺ ꝛ supra est dictum.ut his omissis tanq̄ leuibus/possit aliqs sigillatim redarguēdo prosequi / quotiēs dicat quis qd alterū est idē eē/aut qd idē est alterū / ita ut utrūq̄ id per rōnem ꝓpriaz patiat:Utq̄ iterum ostēdere possit qd idē est alterū quoquo modo esse:alterūue idē.magnū quoq̄ paruū simileq̄ dissimile:Atq̄ ita cōtraria semp in sermonib⁹ facile proferre queat. Neq̄ vō aliqua tam uera redargutio est:Cūq̄ nup ens aliqd̄ ꝓceptuz sit:noua est. THE:Dino quidē.HO:Ceterū o adolescēs opti me/omne ab omni secernere/ꝛ incōcinnū est:ꝛ hominis musice phīcq̄ ꝓrsus expertis . THE:Quā obzē:HO:Dis penit⁹ oratio deleat/si vnūquodq̄ ab oibus segregat. Haz ꝓpter mutuā spērū copulam oratio ꝓstitit. THE:Sic est.HO:Aduerte obsecro q̄ oportune nūc aduersus istos pugnātes cogimus eos ut alterū alteri cōmisceri permitterēr. THE:Ad qd maxime.HO:Ad hoc ut oratio vnū aliquid e generib⁹ sit:hoc enim si priuaremur philosophia ut plurimū careremus:Oportet ꝓterea in pntia cōmuni ꝓsensu quid oratio sit/ofinire.q̄ si penit⁹ e medio tolleret / nulla de re loqui possemus.Tolleret aūt si cōcessum esset nullā esse rerū cōmixtionē. THE:Recte id quidez:Veruz qua de causa nūc oratio definiēda sit/nō itelligo.HO:At forte hoc modo pcipies. THE:Quo? HO: Non ens ꝓstitit vnū aliqd̄ genus ex alīs existēs per oia que sunt/eē diffusum. THE:Cōstitit.HO:Cōside rādū ergo deinceps utrū opinioni atq̄ oratiōi immisceat. THE:Cur? HO:Quoniā si nullo modo his imisceat/uera eē oia necesse est/sinautē misceat/falsa opinio oratioq̄ falsa exoziunt.Dicere enim ꝛ opinari nōentia / hoc ipsum falsum est oratioui ꝛ cogitationi ꝓtingēs. THE:Sic est.HO:Cū vō sit falsitas deceptio sequit. THE:Statim.HO:Data deceptione/necesse est simulachris ꝛ imaginibus phātasiaq̄ cuncta repleri. THE: Nihil repugnat. HO:Sophistā utiq̄ dicebam⁹ hic aufugisse/dum falsū aliquo modo eē renueret . q̄ nōens nemo cogitet uel pnūciet : Cū nōens nulla ex parte sit entie particeps. THE:Sic est dictū . HO: Nūc autē hoc entis particeps nobis apparuit.Quapropter haud ultra hūc in modū pugnabit.Forte vō dicet quasdā e spēb⁹ nōente pticipare/quasdā minime: orationē ꝛ opinionē ex illoz numero eē que non participāt:Et iccirco facultatē illā phāstaticā simulachroz magistrā/in qua illū locauim⁹/nusq̄ esse ꝓtēdet/postq̄ opinio oratioq̄ nōente nullo modo participāt.falsūue nihil eē dicet cū nulla cōmunio talis repiat.Quāobrez quid oratio sit opinioq̄ ꝛ phātasia ꝓmo inuestigādū/ut his declaratis/eoz cū nō ente coionē ꝓspiciam⁹:qua inspecta/falsū eē aliq̄d ostēdam⁹:cūq̄ hoc ostēderim⁹/in eo sophistā si re⁹ sit/vinciam⁹ . Alioqn absoluētes illum in alio quodā genere deinde queram⁹. THE:Veruz oino videt hospes/qd ab initio de sophista ꝓdixim⁹/q̄ videlicet difficile capi posset.multis enim est obicib⁹ circūsept⁹:neq̄ ad eū puenire qs pōt nisi pri⁹ obstaculuz qd primo iecit ille submouerit.Et nūc qdā vix tādē obiectionē illā euasim⁹/qua nō ens nullo modo eē intulerat.Cōtinuo siqdē aliud est illatū:Vñ oportet falsitatē circa orationē opinionēq̄ ostēdē:ac forsitā post hoc aliō/aliudq̄ post illud/nullusq̄ termin⁹ inuenit.HO:Forti aio pseq

theetete

theetete debet quisquis contra progredi postꝫ in uasit aliquãtulũ ualet. Qui enim in istis hesitat/in alijs audebit nunꝫ. Nam qui in illis aut nihil perficit/aut retro repellit/nunꝫ ut prouerbio fertur/expugnabit urbẽ. Nũc vo postꝫ ingẽs obstaculuꝫ iaꝫ diſſiecimus/reliqua post hec mínora leuioraqꝫ supsunt. THE: Preclare loqueris. HO: Oratio nem itaqꝫ primo opinionẽue capiamus/ut clariꝰ ostendamus utrum nomens hec attingat: an uera oino sint ambo: falsumqꝫ neutrũ. THE: Optime. HO: Age quẽadmodũ circa spẽs ꝛ litteras dixi mus: similiter circa nomia rursus excogitemꝰ. Vi det enim qõ nũc queritꝫ ita sese hẽre. THE: Quid potissimũ de noibus vis intelligi: HO: Utruꝫ oia inuicẽ congruant: aut nullũ aut quedã consonent: alia dissonẽt: THE: Patet ꝙ quedã cõgruũt: quedaꝫ minime. HO: Forte tale quiddã ais: ꝙ que cõ sequenter dicta/aliquid exprimũt inuicẽ cõgruũt. Que vo cõtinuata/nihil significãt/non cõueniũt. THE: Quomodo dicebas ꝺdue: HO: Quod in telligere te ꝛ fateri putaui: Duo nãqꝫ sunt genera declarationũ earũ/que circa essentiam uoce fiũt. THE: Quo pacto: HO: Unũ quidẽ noium genꝰ/uerboꝝ alterũ. THE: Dic utrũqꝫ. HO: Declamationem qua actiones significant uerbuꝫ dicimus. THE: Sane. HO: Signũ autẽ uocis agẽtibꝰ ipis ipositũ/nomẽ. THE: Prorsus. HO: Ex solis noibus suppositis inuicẽ oratio nunꝫ efficit: neqꝫ rursus ex uerbis absqꝫ noibꝰ subsequẽter ꝓnũciatis. THE: Hec nõ dixisti. HO: Cõstat utiqꝫ ꝙ alio intendẽs aiuꝫ/paulo ante assentiebare: nã hoc ipuꝫ est/qõ dicere uolebã/ꝙ ista si solũ ita continuata ꝓnũciant/oratione nõ faciũt. THE: Quomodo: HO: Ut uadit: currit: dormit: ꝛ alia uerba que cũqꝫ actiões significãt/que sicꝺs subiũgat oia: nihil o magis orationẽ facit. THE: Sic est. HO: Rursusqꝫ cum dicitur. leo: ceruus: equs/ceteraqꝫ noia que ipsos agentes significat/nondũ ac cõtinuatione oratio ulla cõficitur. Nã que proferunt/haud ante actionẽ: uel actionis impedimentũ/aut essentiam siue existẽtis rei/seu nõ existentis ostendunt/ꝙ uerba noibus misceant. Tunc vo primũ conueniũt: statimqꝫ fit oratio: ꝛ prima hoꝝ complexio/prima oratio est: etiã si sit breuissima. THE: Quis tuc inquis: HO: Quãdo quis dicit/homo discit orationẽ hanc esse ais primam atqꝫ breuissimam. THE: Equidẽ. HO: Tunc sane declarat aliqd de his que sunt uel fiũt: aut fuerũt iam aut erũt: neqꝫ noiat tantũ: sed ꝛ perficit aliquid: uerba noibꝰ copulans: ideoqꝫ nõ modo noiare uerũctiam loqui ipm dicimus. taliqꝫ cõtextu nomẽ orationẽ enũciauim. THE: Recte. HO: Enimuero quẽadmodũ res alique consonãt inuicẽ ut supra dixim/alique dissonãt/ita ꝛ signa uocũ quedã nequaꝫ ꝓueniũt: quedã conuẽtu orationẽ conflãt. THE: Prorsus. HO: Accipe ꝛ hoc breue. THE: Quale istud: HO: Orationẽ necesse est quotiens fit/alicuius eẽ orationẽ: nullius enim esse orationem: impossibile est. THE: Ita videt. HO: Nõne ꝛ qualẽ quandã esse ipsaꝫ oportet. THE: Oportet sane. HO: Animaduertamus obsecro diligenter. THE: Decet: HO: Afferã orationẽ tibi/rẽ cũ actione per nomẽ uerbũqꝫ cõiungens: cuius autem oratio sit tu dicas. THE: Efficiam ut potero. HO: Theetetus sedet. num oratio ista prolixa: THE: Nõ: sed mediocris. HO: Tuum est nũc dicere de quo ꝛ cuius oratio est. THE: De me videlicet: atqꝫ mea. HO: Ista autem: THE: Que nã: HO: Theetetus iste/qui cũ ego nũc disputo/uolat. THE: Nemo de hac quoqꝫ aliter diceret/nisi ꝙ de me meaqꝫ est. HO: Dixim⁹ qualem quãdã esse orationẽ quãlibet oportere. THE: Dixi mus. HO: Unã uerã/alteraꝫ falsam. Uera oratio ea que sunt ut sunt/de te ꝓdicat. THE: Certe. HO: Falsa autem/alia preter illa que sunt. THE: Profecto. HO: Que nõ sunt ergo/quasi sint asserit. THE: Sic ferme. HO: Reuera entia de te alia. Multa siquidẽ entia circa vnũquodqꝫ esse predixim⁹/multa quoqꝫ nonentia. THE: Omnino. HO: Primũ quidẽ necesse est orationẽ illã quã secũdo loco de te protuli/ſm orationis definitionẽ/vnã quãdã ex breuissimis eẽ. THE: Sic enim inter nos cõuenit. HO: Deinde ex prime nã alicuiꝰ sit. THE: Alicuius. HO: Si tua nõ est/alteriꝰ multo minus. THE: Patet. HO: Si nullius est/neqꝫ oratio prorsus est. Nam ostensum est/fieri non posse/ut que oratio est/nullius oratio sit. THE: Scite. HO: Ergo quotiẽs de te altera ita predicãtur ac si eadẽ essent/ꝛ nõentia perinde ac si entia/huiusmodi quedã ex vbis ac nomibus cõpositio proculdubio fit oratio falsa. THE: Vera admodum loqueris. HO. Quid aũt de cogitatione: opinione ꝛ phãtasia dicemus: nõne iã cõstat/ꝙ hec oia genera tũ uera tũ falsa in aĩs nostris efficiũtur: THE: Qua ratione: HO: Sic intelliges facile/si prius quid vnũ quodqꝫ istoꝝ sit/quoue inter se singula differãt/acceperis. THE: Bato modo. HO: Nonne cogitatio ꝛ oratio idez: nisi ꝙ cogitatio dicit/illa ipsa sine strepitu uocis interior collocutio/qua sese aĩus noster alloquitur: THE: Penitus. HO: Sed per os effluxus prolationis ab illa oratio nuncupat. THE: Verum. HO: Quinetiam in oratione hoc animaduertimus. THE: Quid: HO: Affirmationẽ inꝫ ꝛ negationẽ. THE: Nempe. HO: Quãdo igit hoc in aĩa per cogitationẽ silẽtio fit/potest ne alio ꝙ opinionis noie nuncupari: THE: Nequaꝫ. HO: Quid vo: cũ non per ipsam sed per sensuꝫ rursus talis passio accidit/potest ne aliter ꝙ phantasia cogminari: THE: Nõ aliter. HO: Postꝫ oratio partim uera partim falsa esse apparuit/Cogitatio vo interior ipsius aĩe collocutio/opinione cogitationis conclusio/in qua opinionis sensusqꝫ cõmixtio reperitur/necessarium esse videt/ut cogitatiões opinioneſqꝫ partiꝫ uere partiꝫ falſe sint. qppe cũ sint orationi cognate. THE: Nihil repugnat. HO: Aduertis ne nos facilꝰ ꝙ putabamꝰ orationẽ ꝛ cogitationẽ falsaꝫ iueniſſe: Vetuebamꝰ sane/ne opꝰ irritũ ꝛ iexplicabile ista querẽtes aggrederemur. THE: Aduerto. HO: Ergo ne reliq̃ metuamus: Verũ postꝫ patefacta sunt ista/supiores illas ſm spẽs/diuisiões iterũ resumamꝰ. THE: Quales: HO: Imaginariã artẽ in duas diuisimus/assimilatricem scilicet ꝛ phantasticaꝫ. THE: Sic egimus. HO: Qua vo in arte duarũ sophistã collocaremus: ambigebamꝰ. THE: Profecto. HO: Post hãc ambiguitatẽ/repẽte profundior emersit caligo: cum sermo ille cunctis dubius inferret/ꝙ neqꝫ imago/neqꝫ

† prouerbiũ Nũquam expugnabit verbum
Caput rimitatum.

ſimulachꝝ/neqꝫ phantaſma oīno uſq̄ eſt:quia nullo modo nuſq̄ nunq̄ falſuꝫ extat. THE:Vera narras. HO:Nūc aūt poſtq̄ apparuit quidem oꝛatio/apparuit ⁊ opinio falſa/poſſibile eſt ſimulachꝛa quedam rerū uerarū emula eē: ⁊ ab hac diſpoſitione artē de cipiēdi manare. THE:Poſſibile certe. HO:Quin etiā q̄ in his ſophiſta uerſat/eſt ꝓceſſuꝫ. THE:Eſt. HO:Admitamur iterū bifariā genus ꝓpoſitū partientes ſemp ad dexterā ꝓgredi diuiſi partē:⁊ que cū ſophiſta quoquo modo cōmunicāt/circūſpicere/ ut cōmunibus oībus amputatis ꝓpꝛiā eius ſedem atqꝫ effigiē:⁊ nos itueamur:Et his qui ad huiuſmodi diſcipline ꝓgreſſuꝫ natura accedūt q̄ ꝓxime/ oſtendamus. THE:Probe. HO:Nōne ab initio artem efficiēdi vnā/acquirēdi alterā partiētes induximus? THE:Certe. HO:Diuiſa poſtmodū acquirēdi arte ſub ea ſophiſtā locauim⁹ in uenatione certamine. mercatura ⁊ huiuſcemodi ſpēbus. THE:Sic ꝓꝛſus eſt actū. HO:Nūc vō poſtq̄ efficiēdi quoqꝫ ars ſophiſtā cōplexa eſt/conſtat in ꝓimis artē hanc eſſe bifariā diuidēdā. Imitatio quippe/effectio quedam eſt/ſimulachꝛoꝝ ſcilicet nō uerarū rerū quēadmodū ſupꝛa diximus? Nōne? THE:Proculdubio. HO:Effectricis igit facultatis due ꝑmū ſint partes. THE:Que? HO:Diuina ⁊ humana. THE:Nōdū intelligo. HO:Si modo que ſupꝛa dicta ſunt/recoꝛdamur/effectricē facultatē diximus/vim quādā que cauſa eſt:ut ſint/poſtea que ante nō fuerāt. THE:Recoꝛdamur. HO:Alia cūcta moꝛtalia. plātaſqꝫ que cunqꝫ terra ex ſeminib⁹ radicibuſue naſcūtur:⁊ que cunqꝫ inanimata in terra cōſiſtūt/ſiue liquefieri poſſint ſiue non poſſint:nunquid alio quodā opifice fabꝛicata q̄ deo fieri poſt cum ꝓꝛius non fuerint ꝓedicabimus? an multoꝫ doctrinaꝫ ſermoneſqꝫ ſectabimur? THE:Quoꝛū? HO:Dicēriū iſta/natura ipſa gigni a cauſa quadā foꝛtuita/ſine mēte hec agente:uel cuꝫ ratione potius ſciētiaqꝫ diuina ab ipſo deo tributa. THE:Ego foꝛte ꝓpter etatē/tū hoc tuꝫ aliud opinoꝛ. In pñtia vō ad te reſpiciēs/putāſqꝫ exiſtimare te per deum hec oīa gigni:ideꝫ ipſe quoqꝫ exiſtimo. HO:Recte admodū theetete. Ac ſi te putaremus in poſterū aliter opinaturū/nūc rōne ſimul cū neceſſaria quadā ꝑſuaſione/ut nobis crederes efficerem⁹: Quoniā vō eius ingenij eſſe te noui/ut etiaꝫ ſine noſtra demōſtratione/ultro ad illa ſis ꝓfecturus/ad que nunc trahi te dicis/dimittā. Nā ſupuacua diſputatio talis eēt. ponā vō illa que natura gigni dicunt: arte diuina fieri:que aūt ex his ab hoībus cōponuntur humana:atqꝫ hac rōne duo effectricis facultatis genera:humanū videlicet ⁊ diuinū. THE:Preclare. HO:Cū vō due ſint artes/utrāqꝫ bifariā diuide. THE:Qui. HO:Quēadmodū ars effectrix vniuerſa per latitudinē eſt diuiſa: ita nūc per lōgitudinē diuidat:atqꝫ ita quatuoꝛ illius partes efficiuntur:due quo ad nos humane/due iterū quo ad deos diuine. THE:Profecto. HO:Ex his quidem rurſus aliter nūc diuiſis/utriuſqꝫ partitionis ꝑs vna eſt effectrix: Relique autē imaginarie nominātur:vnde rurſus efficiendi facultas in duo diuidit. THE:Dicas iterū quēadmoduꝫ utraqꝫ. HO:Hoīes utiqꝫ ⁊ aīalia cetera/eaue ex quibus iſta gignunt:ignis ⁊ aqua:hoꝛūqꝫ germana dei opera eſſe cognoſcim⁹. THE:Nēpe. HO:Post hec hoꝛ ſimulachꝛa ſequūtur/demonica quadā machinatione ꝓducta. THE:Qualia? HO:Phātaſmata que doꝛmiētib⁹ occurrūt: queue in die per ſe abſqꝫ arte vidētur. vmbꝛa quidem cū tenebꝛe igni miſcētur. duplex aūt quando lumē ꝓpꝛiū ⁊ extraneū circa perſpicua leniaqꝫ in vnū concurrens ſenſumqꝫ ꝛium ſolite viſionis ꝓebens/ſpēm efficit. Duo ergo ſunt iſta diuine effectionis opera. res videlicet ſingule/ſingularūqꝫ rerū ſequētia ſimulachꝛa. Ars quoqꝫ humana architectura domū fabꝛicat pictura dom⁹ imaginē: ueluti quoddā humanū inſomniū vigilantibus factū. THE:Nulli dubiū. HO:In alijs quoqꝫ ſimiliter per duo partiēdo/gemina opa effectricis noſtre actionis inuenimus. Ipſam quippe rē ꝓincipali facultate: imaginem vō imaginariā facimus. THE:Plane iaꝫ intelligo: ac duas bifariā pono effectricis ſpēs facultatis:ꝓimo ſiquidē in diuinā partiꝛ ⁊ humanā:deinde in rerū ipſarū imaginū ue effectionē. HO:Reminiſcamur obſecro duo diꝛixiſſe nos imaginarie facultatis genera eſſe oporte re:aſſimilatoꝛiū ſcilicet ⁊ phantaſticū ſi modo aliquid reuera falſum ⁊ falſum vnū aliquid eoꝝ que ſunt/ſit futurū. THE:Dictū certe. HO:Nōne cōſtitit:ideoqꝫ nūc ipſi duas ſine ꝓtroverſia ſpēs annumerabimus? THE:Sane. HO:Phātaſticum itaqꝫ rurſus in duo ſeccādū. THE:Quēadmodū. HO:Unū per inſtrumēta factū:alterū illius qui ſe ſe inſtrumentum phantaſma efficientis exhibet. THE:Qui iſtuc ais? HO:Quotiēs aliqs figuraꝫ tuā uſurpās/coꝛpus ſuū tuo reddit perſimile:ſeu uocē uoci. imitatio iſta phantaſtice nuncupatur. THE:Utiqꝫ. HO:Imitatoꝛiū hoc appellātes ita diſtribuam⁹:Et reliquū omne q̄ſi ia ꝺetis cupidi ꝑmittam⁹. concedamuſqꝫ alteri ut in vnū colligat:⁊ cōueniēs ipſi tribuat cognomētū. THE:Diſtribuatur ut vis ⁊ hoc dimittat. HO:Hoc ꝓtere a duplum o theetete exiſtimandum: Quam vō ob cauſam animaduerte. THE:Dic. HO:Eoꝝ qui imitantur/aliqui cognoſcentes quod imitant hoc agunt. aliqui aūt ignoꝛātes. an maioꝛē aliquā diſcrepantiā diuiſionēqꝫ q̄ per ignoꝛātiā cognitio nemue ponemus? THE:Nullam. HO:Nōne ea quā modo dicebam⁹ cognoſcentiū imitatio erat? figuram quippe tuam imitat ille qui te cognoſcit. THE:Ille ipſe. HO:Quid autē de iuſtitie virtutiſqꝫ vniuerſe figura dicendū? an nō multi dū ignorant/noſſe aūt hāc opinātur/qō illis videt id ipm imitantes/tā uerbis q̄ operibus annituntur/ut in eſſe ipſis appꝛeat. THE:Atqꝫ admodum multi. HO:Nunqd ita illos ſpes fallit: ut ſicut iuſti non ſunt/ita nec etiā videātur? an contra? THE:Contra. HO:Imitatoꝛē hunc diuerſum ab illo ſupioꝛi dicemus/ignoꝛantē a cognoſcēte. THE:Dicem⁹ plane. HO:Unde nomē utriuſqꝫ ꝓpꝛiū deducetur? an videlicet difficile eſt? qꝛ cauſa quedā uetus diuiſiōis generū in ſpēs/ſupioꝛib⁹ noſtris/ignota fuerit? adeo ut nemo partiri contēderit. ideoqꝫ nominū inopes eſſe neceſſe eſt: ⁊ ſi dictu audaci⁹ videri poteſt/declarationis tū diſcretioniſqꝫ gratia imitationē illaꝫ opinionis comitē/opinabilē imitationē denominemus: illā vō que ſcie/hiſtoꝛicaꝫ

quãdã sciẽtẽq imitationẽ. THE: Esto. HO: Harũ quidẽ appellationũ altera oũtaxat utendũ: Nam sophistã ꝛ si in genere imitantiũ/non tñ in genere scientiũ posuim⁹. THE: Sic est. HO: Hunc itaq opinosum imitatorẽ tanq̃ ferrum examinem⁹ sit ne solidus simplexq/an contra: THE: Examinemus. HO: Certe admodũ multiplex: Nam sophista quidã fatuus ꝛ ineptus est/que opinaꝫ/scire se putans. Altera vo figura/propter uariã in sermonibus reuolutionẽ/certe suspitionẽ plurimam metũq reportat/ne forte ignoret illa que coram alĩs scire se simulat. THE: Vino ex utrisq generibus est/ut narrasti. HO: Nonne igit vnũ quidẽ simplicem/alterũ ironicũ imitatorẽ ponem⁹: THE: Cõsentaneũ est. HO: Huius iterũ genus vnũ an duo dicem⁹: THE: Tu videris. HO: Cogito equidẽ/ac duo cogitãti mihi se offerũt: Unus q̃dẽ publice prolixa oratione apud populũ ironia utens. alter priuatiz minutis quibusdã captiũculis cogens eũ qui cũ ipso disputat/sibimet in sermonibus ꝺdicere. THE: Recte admodũ loqueris. HO: Quomodo superiorẽ illũ denoiabim⁹: ciuilẽ ne: an popularez: THE: Popularẽ. HO: Alterũ vo sophon: idest sapientẽ/an sophisticũ: THE: Sapientẽ quidem uocare illũ nõ licet/quãdoquidẽ ignorantem ipsum posuimus. Quoniã vo sapientẽ imitaꝫ/cognomentũ quoddã illius simile sortieꝫ. Ac demuz intelligo/hunc ipm prorsus ꝛ reuera sophistã appellari decere. HO: An nõ ut supra/ita nũc nomẽ eius colligabim⁹ a fine iterũ ad principiũ cõplicãtes. THE: Omnino. HO: Is demũ sophistã uere definiet/qui generationẽ eius ꝛ stirpẽ esse istã asseuerabit. Sophista inq̃ est qui in sermonibus contradicere sibiipsi disputantem cogit: qui ꝛ ironici pars est/ab imitatore opinioso ueniẽs. phãtastici itẽ generis ab imaginaria facultate profluẽs: nõ diuine sed humane effectionis determiata ꝓgenies. Ex eorũq numero/qui uerbis quasi quibusdam prestigĩs mirum immodum decipiunt auditores. THE: Ita prorsum dicendũ. Sophiste finis.

¶ Marsilĩ Ficini apologus in librũ platonis de regno ad Federicũ Urbini ducẽ semper inuictũ.

Iuppiter optimus maximus/cum optaret tale in terris quandoq regnum prospicere quale in celo: semper apud se cõspicit iãdiu per ipsam diuini regis ideã/regiũ quẽdã diuinũq animuz demisit in terras: Conuocatisq celicolis impauit: ut oẽs futuro huic regi suffragarẽtur: quẽ superi quidẽ ꝛ a fide regia fideregũ ꝛ ab orbis imperio orbinatez ducẽ iam noiarent: Homines vo mutatis litteris Federicũ urbinatẽ ducẽ eẽnt appellaturi. Assensere oia iouí preter iunonẽ numina. Sola enim Juno crassioris aeris ambitiosa regina/celeste terris regnũ hactenꝰ inuidet. Uerũ pallas mercuriusq fauentibus alĩs ꝛ teste ueritate/coronã sceptrũq regiũ iãpridẽ viro eidẽ/cui ꝛ iuppiter libẽtissime cõtulerunt. Cũ vo academia passiz Palladẽ/Mercuriumq colat atq secteꝫ: ipsa quoq regnum orbisq totꝰ monarchiã/qlẽ diuinꝰ Plato describit Fiderego orbinati ducí: tũ ex iouis sniã: tũ ex testimonio ueritatis optime merito felicissime tribuit.

Argumentũ Marsilĩ Ficini in Platonis librum de regno.

Quum deus atq natura hoiem agẽdo producant/eũ certe producũt/ut agat/agat inq̃ gratia diuinoꝝ: Quẽadmodum vo alius finis est cuius gratia natura afficit pollicẽ alius cuius gratia manũ siue pedẽ/aliusq rursum/ad quẽ totũ efficit hoiem. sic aliꝰ finis est/ad quẽ hoiem dirigit singularẽ: alius quoq ad quẽ familiã: itẽq alius ad quẽ ciuitatẽ atq regnũ Ac deniq finis ille existimãdus est optimus/cuius gratia deus totũ genus hoium ꝓcreauit. Nemo vo existimet cum proprĩ cuiusq cetus/certus sit finis/nullũ esse totiusqcũq humane vite partibus insit ordo: in vniuerso tñ vite genere esse cõfusionẽ. deniq cũ partes ob finis vnius intentionẽ inter se habeant vnionẽ: totũ ipsum eẽ dispsum. Quãobrẽ necesse est certũ esse humani generis finẽ/eũq in actione quadam circa perfectiora cõsistere: per quã ꝛ superiora pro viribus imiteꝫ: ꝛ diligenter inferiora gubernet. Scientia quidẽ naturalia perscruteꝫ: prudẽtia vo disponat humana/pietate autẽ diuina colat atq ueneretur: eiusmodi ergo finis vitã exigit geminam: ꝛ in actione ꝛ in contẽplatione similiter constitutã: eo tñ pacto: ut actio contẽplationis tanq̃ diuinioris gratia sit instituta: Ceterũ absoluta utriusq vite pfectio/tot tantisq ꝛ tã uarĩs adminiculis idiget: ut neq a paucis q̃busdã: neq etiã a multis hoibꝰ: sed ab vniuerso simul hoium genere duntaxat possit expleri. Fieri vo nõ põt ut tã diuerse gentes per media tã diuersa ad vnũ oium cõmunẽq finem pducant nisi ab vno/per vnã quãdã legẽ cũctos in vnũ pariter ꝓducente. Quẽadmodum neq fabri ministriq genere simul atq igenio longe inter se discrepãtes/materias admodũ uarias ad formã vnã edificiũ conferẽtes: in vnũ vnq̃ cõmode cõgregabũt ꝛ cõstruẽt oportune/nisi ab vna quadã architecti vniꝰ lege regant: Qua propter non iniuria Plato cũ regẽ quereret mundi monarcham/ꝑncipio architectũ ꝓduxit in mediũ: sciamq in tria tandẽ distinxit genera: Quoꝝ primũ in cognoscẽdo/secundũ in agendo/tertiũ in faciẽdo uersatur: In primo arithmetrã geometrãq/in secũdo architectũ/in tertio fabrũ ministrũq collocauit: probans architecti facultatẽ inter speculationẽ solã solũq ministeriũ mediã eẽ ponẽdã/magis tñ speculationis q̃ ministerij esse participẽ: neq iudicare solũ geometrarũ more uerũetiã faciẽtibꝰ impare/opificioq semp adesse. Qualẽ ferme vult regẽ esse debere: qui videlicet ꝛ contẽplãtiũ more uera diiudicet: ꝛ iura nõ aliena quidẽ/sed sua mandet agẽda. Prorinde Plato exactissima usus diuisione/que definitioni scieq admodũ necessaria est/regem homerico more noiat generis humani pastorẽ atq curatorez. Quẽ totius humani generis vniꝰ quasi ouilis vnũ esse pastorẽ debere designat ubi deũ inquit quondã humani generis fuisse pastorẽ: sub quo ꝛ regnũ illud saturni aureũ extitisse: gubernatorẽ quoq regez humane vite quasi nauis iudicat appellãdũ: Significat autẽ in vnũ esse imperiũ oium conferendũ/ut humana gubernatio diuine q̃ simillima sit: siquidẽ ꝛ deus vnus mundi totius est rector/qõ quidem his quoq breuiter rõnibus confirmat. Principio si tres mũdi

partes asiam africā europā.regib⁹ distributas trib⁹ subegeris/facile admodū contingет ut uel vnus duo bus uel duo vni quādoqꝫ inferāt bellū:aut saltē de fi nib⁹:aut alia quapiā de re disceptare cogant. Itaqꝫ uel inter eos ad vnū triū erit litis iudiciū deferēdū: uel ad quartū quēdā preter tres iudicē constitutum. Quacūqꝫ tādē id rōne fiat/necesse erit iudicē/si mo do sñie sit illi⁹ acqescēdū imperiū in eos inter quos iudicat habere.alioquin nulli⁹ momēti erit iudiciū: frustraqꝫ iudicabit: qđ videri possit regibus uel ma gis uel saltē eque potentib⁹ dissoluendū. Unū igitur oportet eē regē oīum iudicē / oībus proculdubio ue nerādū: Preterea virtutū exēplar subiectis oportet esse regez: Maxime vo talis erit/si vnus fuerit ante oēs in quē oculos cūcti conȷciāt qui si orbē totū pos sederit:nec regnū alterius affectabit:nec alīs inuide bit:Que duo scilicet cupiditas ⁊ inuidia solent rapi nas ⁊ bella potissimū procreare:⁊ cū sua cuiqꝫ cha rissima sunt/maxime diliget omnes tanq̄ suos:pari terqꝫ oēs diliget nationes/pariterqꝫ curabit. Optа bit pacē sūmope:cupiet trāquillitatē bonorūqꝫ oīuz copiā/qualis utiqꝫ monarchie vmbra quedaz appa ruit imperante Octauiano.Subditi vo ⁊ iustissime viuent cū iniustis nullus vsq̄ pateat fuge aditus sub monarcha:⁊ q̄uis in minima peccandi licētia/tū in sūma libertate viuēt nō tyrānis/pauciue potētib⁹/ uel insanientis populi subiecti furorib⁹ / sed a sapiēte ⁊ iusto pioqꝫ rege/sic ad cōmune bonum perducti/ tanq̄ naute a prudētia iusti gubernatoris ad portū. Qua quidē in re ⁊ qui regunt obtēperādo regi sibi ipsi cōsultēt:⁊ rex ipse nō tam sibimet q̄ cunctis qui sue cure a deo cōmissi sunt viuet. Recta enim guber natio quēadmoduz in libris de re.p.disputat/guber natorē quidē coꝫ qui gubernant gratia/non guber natos gratia gubernatoris instituit. Cōparat prete rea regē medico:monēs ut medicoꝫ more ⁊ oportu ne ⁊ si opus fuerit iportune ⁊ uolentib⁹: ⁊ quādoqꝫ nolentibus imponat leges/remediaqꝫ afferat saluta ria: Eiusmodi vo gubernatorē atqꝫ curatorē sepius ciuilē uocat virū q̄ regē/significās adeo humanum ac si fieri possit mitē eē debere/ut inter ciues videat esse cōciuis/prudētia/iustitia/cura poti⁹ q̄ alio quo vis excessu supior.q̄ siquis longissimo quodaz inter uallo prudētia ⁊ iustitia manifeste cunctos exsupet/ hūc etiā si priuat⁹ vixerit esse regē oīum a deo crea tū absqꝫ cōtrouersia iudicat. Sinautē inter aliquos quantū ad hec spectat/parū admoduz intersit/illis quodāmodo redactio ad vnū auctoritatē regiaz tri buendā. Multis vo nequaq̄:Quippe cum multi ne queāt tāta auctoritate digni alicubi reperiri: Tradi vo auctoritatē regiā ut ex alīs eius libris cōiectare licet vult a senioribus atqꝫ probatissimis.quoꝝ sena tus deinde sit collega regis/quasi quedā res.p.opti matū. Rex autē vna cū senatu leges cōdat. Quas nō liceat:uel cuiq̄ priuato trāsgredi:uel vulgo mutare/ liceat tñ regi senatuiqꝫ simul pro tēporū oportunita te quaten⁹ expedit diligēti cū equitate ⁊ rebus ipsis accōmodare atqꝫ tēporibus:⁊ si oportuerit/permu tare. Regē ipsum in epistolis sacrum haberi cēset sa cerdotēqꝫ egyptiorū more cōstituī/sacroꝝ mysterio rumqꝫ antistitē:⁊ utpote sacrū nequādo contamine tur nō permittit / iudicīs ubi de cede exilio carcere agit interesse: Proinde in hoc ipso libro eiusmo di regiā dignitatē gubernationū oīum optimā eē probat ut diximus: pessimā vo tyrannidē:que neqꝫ lege neqꝫ mente legitima imperat / sed impetu po ti⁹ atqꝫ libidine. Secūdo loco laudat optimates pariterqꝫ vitupat potētiam paucoꝝ. Tertio loco multorū laudat gubernationē scilicet popularē/si lege gubernēt:similiterqꝫ vitupat:si nō lege. Post hec aūt quid regiū sit officiū disputat:videlicet ut quodcūqꝫ hoīuz generi necessaria sint prouideat: presertimqꝫ ad bene beateqꝫ viuendū: Judicetqꝫ prudenter quot artes ⁊ quales ad hoc ipsum con ferant/siue in pace/siue in bello/seu in dicēdo/seu agēdo / uel publice uel priuatim:habeatqꝫ vna cū senatu summū in oēs imperiū. Precipue vo aios oīum decētissima quadā fortitudinis tēperantieqꝫ mixtione cōponat/musicos imitat⁹/qui acuta gra uibus rite miscētes/concentus suauissimos modu lant. Demōstrat enim ⁊ id quidē diuine nō esse tu tum aīos uel fortitudinē uersus quasi in acutuz su pramodū intēdere uel tēperantiam uersus:quasi in graue nimis remittere. Illinc enim efferatos. hinc effeminatos tandē euadere:⁊ illi quidē ciues ⁊ patriā uelut hostes inuadunt:hi vo neqꝫ se neqꝫ patriā tuent ab hostibus:Quāobrē optimā censet ex cōcinna virtutis utriusqꝫ copula ingeniorū cō sonantiā ubiqꝫ cōflari. Sed hactenus de libri ordi ne satis sit dictū: Que vo de sperarū motu/proui dentiaqꝫ ⁊ fato disputat in theologia nostra satis exposuim⁹.in his certe nos allegorice docet/non hēre nos uerū legitimūqꝫ regē/nisi ul' in ipo celo: uel in terris eum quē uelut pastorē celi rex nobis ipse prefecerit:pastorē inq̄ non noie solū/sed vite similitudine ipsum celi regē pro viribus referētē. Cōmemorat ⁊ duo regna / iouis scilicet ⁊ saturni regnūqꝫ saturni regno iouis tanq̄ felicius antepo nit. Siquidē sub ioue actio vitaqꝫ humana:sub sa turno autē contēplatio diuinoꝝ significat. Satur nus enim greco noie cronos/ut Plato in cratylo docet/puritatē integritateqꝫ mentis inuiolabilem cōprehendit: Qđ aūt ait saturno regnāte beatos hoies viuere / ostēdit diuina quadā viri mente re gnante:que ⁊ actiones gratia contēplationis insti tuat/humanū gen⁹ fore beatū. Ego autē finē mox argumēto faciā:si breuē prius allegoriaz mysterū huius adduxero. Ait enim presentē mūdi circuitū ab oriente ad occidentē esse iouiū atqꝫ fatalē: Ve rum fore quādoqꝫ alterū huic oppositū sub satur no ab occidēte vicissim ad orientē. In quo spōte nascētur hoies:atqꝫ a senio procedēt in iuuētutē: alimentaqꝫ illis ultro etherno sub uere ad uotum suppeditabunt: Jouē ut arbitror aiam mundi uo cat:cuius lege fatali manifestus hic manifesti mun di ordo disponit. Preterea vitā aiorū in corpori bus elementalibus / iouiā esse vult sensibus actio niqꝫ deditā. Saturnuz vo supremū inter angelos intellectū/cui⁹ radīs illustrētur ultra angelos aie accendāturqꝫ / ⁊ ad intellectualē vitā cōtinue pro viribus erigant:que quotiēs ad vitā eiusmodi cō uertunt/eatenus sub regno saturni dicunt viuere quatenus intelligētia viuunt. Proinde in ea vita ideo sponte dicuntur regenerarī: quia electione

propria in melius reformant: Rursus in dies reiu uenescere: idest in dies si modo ibi dies dinume rant magis/magisq; florescere. Hoc illud apostoli Pauli homo interior renouat in dies: Beniq; il lis alimēta sponte affatim sub ppetuo uere suppe ditari: q; nō per sensus oposāq; disciplinā/sed per lumē intimū/sūmaq; cū vite tranqllitate atq; uolu ptate miris ueritatis ipsius spectaculis pfruunt.

Ciuilis Platonis de regno.

SOCRATES MAIOR: THEODORVS: HOSPES ELEATES: SOCRATES MI// NOR.

SO: Agētem tibi o theodore gratiaz de beo: q; Theetetū z Hospitem hunc eleatē notos mihi feceris. THEO DO: Triplaz forte mihi debebis o socrates. Postq; ciuilē tibi hominē z philosophum circumscripserint. SO: An ita dicem⁹ esse theodore/q; ex eo audiue rimus qui in geometria cōputationibusq; precel lit. THEO: Quo pacto o socrates? SO: Quod videlicet vnūquēq; hoium eiusdē eē precij posue rim⁹: qui tū honore lōgius q; fm uestrā cōparatio nem inter se distāt. THEO: Bene o socrates atq; iuste per deum nostrū Ammonē loqueris. Ac me moriter admodū errorē in cōputando meū mihi nunc obiecisti. q̄re deinceps te pro istis adibo. Te vo nūc hospes ne pigeat nobis gratificari. immo post hec seu ciuilē hoiem prius siue philosophum eligis/electū describe. HO: Sic agēdum ut iubes theodore: postq; semel aggressi sumus. neq; prius q; ad calcē peruenerim⁹/ desistēdū. Uerū quid er ga theetetū hūc agere decet? THEO: Qua de re? HO: Nunq̄d requiescere illum iam dimittemus? eiusq; loco socratē istū cōsortē in exercitādo suuz accipiemus? Quid cōsulis? THEO: Ut socratem assumas. Nam cū iuuenes utriq; sint oēs labores facile/presertim per intermissionē ferēt. SO: Atq; utriq; hospes cognati quodāmodo mihi eē vidē tur. Theetetū quidē nos figura vultus mihi consi milem iudicatis. Socratis quoq; istius nomen cū idem sit ac meū/ cognationē quādā nobis mutuā prebet. Decet autē nos natura quadā consimiles/ vicissim sermonib⁹ agnoscere. Cū theeteto quidē heri disputādo cōueni: z hodie hospiti huic rūdē tem audiui. Cum socrate uero neutrū adhuc actū est. Oportet auem z hunc examinare. Mihi sane alias. Tibi nunc respondeat. HO: Sic agem⁹ o so crates. Audis socratez? SO: Audio. HO: Assenti ris illi? SO: Assentior. HO: Quantū igit ad te at tinet nihil prohibet: quo minus edisseram⁹. Nul toq; minus impedimēto disputationi huic esse me decet. Quinimmo post ipsum sophistā necessariū esse videt ut ciuilē virū inuestigemus. Rūde itaq; utrū hunc in eoz qui scientes dicūtur/numerū re ferre deceat? SO: Decet. HO: Ergo scias partiri debem⁹: quēadmodū in sophista querēdo fecim⁹. SO: Forte. HO: Non tamen eadē partiēdi ratio. SO: Non. HO: Sed alia. SO: Alia. HO: Diuerti culū itaq; ciuilis scie/ubi nā reperiemus? Inueni re dppe oportet: z alijs oibus segregatis/ideā illi vnā prefigere/alijsq; aliā vnā spēm: z q̄si scie cuncte duabus spēbus cōclusē sint/cogitare. SO: Tua iā in teresť hospes id agere: Mea vo nequaq̄. HO: Im mo etiā tua: qñ declaratū id fuerit. SO: Scite loque ris. HO: Arithmetica porro alieq; nōnulle hui⁹ per similes ab actione libere sunt: cognitionē vo tantum exhibent. SO: Ita certe dicēdū. HO: Que vo ad ar chitecturā: z manuū ministeriū pertinēt/sciam inna tam actionib⁹ sortiuntur: corporaq; ab illis effecta/ que ante nō erāt perficiūt. SO: Patet. HO: Ita cun ctas scias diuide. Agentē vnā: alterā cognoscentē so lūmodo noia. SO: Sint ergo scie spēs due/cum vna sit scia tota. HO: Utrū ciuilez: regem: dominū: patrē familias: eūdē esse uolumus? An totidē artes in his/ quot z nomina ponimus? Immo hac sequere me. SO: Qua? HO: Hac inq̄: Siquis priuatus publico medico sufficiēter cōsulere pōt/nōne necesse est ciusdez artis hūc noie nūcupari/quo z ille cui consulit? SO: Certe. HO: Quid porro? Siquis priuatus regē ciuitatis admonere z instruere pōt/nōne sciam illā habere dicet/qua pollere qui regit debebat? SO: Di cet. HO: Atqui ueri regis scia/regia disciplina est. SO: Est. HO: Quisquis ea preditus est/seu publico fungatur munere/siue priuatus viuat/ oino fm hāc peritiaz regius merito nūcupabitur. SO: Merito. HO: Enimuero paterfamilias z dñs idē? SO: Idez sane. HO: Nunquid refert ampla ne/an angusta sit urbs ad imperiū? SO: Nihil. HO: Igit vna qō pau lo ante inquirebam⁹/hoz oium scia est/hanc seu re giā quis siue ciuilē: seu familiarē noiet disciplinā? Ni hil interesse putemus. SO: Nihil. HO: Hoc utiq; ne mini dubiū quin ois rex parū quid manibus ac reli quis mēbris ad regni salutē possit. Intelligētia vo z animi robore plurimum. SO: Constat. HO: Uis er go regē dicamus speculatrici scie ppinquiorē q; acti ue aut manuū ministerio? SO: Volo eq̄dez. HO: Ci uilem ergo sciam z ciuilē hoiem regiā atq; regiū: ut vnū idēq; singula cōponem⁹. SO: Plane. HO: Atq; ordine ad sequētia per gen⁹ maxime si speculatricez sciam distinguemus. SO: Prorsus. HO: Attēde ob secro: num refugium aliquod in hac prospiciamus? SO: Dicas quale? HO: Tale inq̄: Extat aliqua com putādi facultas? SO: Extat. HO: Ea ut arbitror ex illarū numero est que in speculādo uersant. SO: Ex illarū numero certe. HO: Cognoscet profecto cōpu tandi facultas differentiā numerorū. Hū aliud huic opus attribuim⁹/q̄ discernere iudicareq; cognita? SO: Quid? HO: Etenim architectus nullus manuū ministerio utit: sed utentib⁹ presidet. SO: Ita est: dū iudiciū adhibet/nō ministeriū. SO: Id quoq; uerū. HO: Jure igit speculādi scie particeps est dicēdus. SO: Et maxime quidē. HO: Hoc ut arbitror ad iu dicē hunc pertinet: ut nō deserat opificiū quēadmo dum cōputatoris: sed incūbat assidue. operarijsq; sin gulis operā propriā mandet z ordinet/ quousq; q̄ō est imperatū absoluerint. SO: Probe. HO: Nonne speculatrices oēs iste sunt/z quotcūq; sciam cōputā di sequūtur: iudicio autē z imperio genera hec iter se duo differunt? SO: Apparent. HO: Quocirca si vniuersam contēplationē in duo distribuamus/par temq; vnā iudicio/imperio alterā assignemus/recte forsitan distribuisse putabimus. SO: Recte nimium

ut mea fert opinio. HO: Qui cõmuniter tractãt aliquid/satisfactũ sibi inuicẽ arbitrãtur/siqñ consenserint. SO: Quid ni? HO: Quousq; igit̃ in hoc cõcordes sumus aliox opiniones pretermittẽde. SO: Penitus. HO: Dic age qua in arte istarũ/regiũ hoiem ponere decet. Nunqd in iudiciaria: tanq; spectatorẽ quendã? An in imperatoria potius: quasi dominum? SO: In hac ipsa potius. HO: Uidẽdũ ꝓterea siquã imperatoria distinctionẽ admittit. Mihiq; ita videtur. Quo differt caupo ab illo qui prozsiũ opus uẽdit/eo rex a precone. SO: Quẽadmodũ? HO: Caupones aliox opera prius uẽdita suscipiẽtes ipsi rursus uendũt. SO: Uerũ. HO: Haud secus preco sentẽtiam alteri⁹ mandatã sibi/alỹs ipse mãdat. SO: Sic est. HO: An miscebimus facultatẽ regiã iterpretatorie: preceptorie: Uaticinio atq; preconio alỹsq; per multis ciusdẽ generis artibus: que cunctis imperãt? An vis potius ꝑm superiorẽ comparationẽ: nomen quoq; per cõparationẽ aliquã machinemur? q̃quidem genus eox qui sua ipsi precipiũt/ferme noie caret: Atq; ita hec partiamur: ut regũ genus in eorum numero qui sua mandãt/ponamus: omissis alỹs oibus/quibus alius quis noia ut lubet imponat: principis quippe gratia nõ subditi sermo nobis est institutus. SO: Nẽpe. HO: Postq; hoc satis ab illis est diuersitate distinctũ ad prozsietatẽ rursus idem est diuidendũ/siquã modo partitionẽ cedentẽ nobis in ipso cõperim⁹. SO: Ualde. HO: Atqui inueniri posse videtur: Age igit̃ sequere diuidẽdo. SO: Quo sequar? HO: Quicũq; presidẽt imperando generationis cuiusdam gratia imperant. SO: Proculdubio. HO: Etenim genita oia bifariã partiri/haud multũ difficile. SO: Qua rõne? HO: Partiz aiata sũt/partiz inaiata. SO: Cõstat. HO: Si in mẽbra hec secare speculatricis facultatis partẽ impatoriã uolum⁹/secemus. SO: In que? HO: Pars eius in generatione inaiatorũ ponat: pars in generatione aiatox. Atq; ita totuz in duo secabit. SO: Reuera. HO: Partem vnã mittamus: alterã resumẽtes: eamq; vniuersam in duo iterũ diuidam⁹. SO: Utrã illarũ resumendã censes? HO: Eã que circa aialia imperat. Neq; enim regia maiestas in aiatis instar architecture presidet: sed generosius animãtib⁹: eiusq; potestas circa ista uersatur. SO: Optime. HO: Circa generationẽ nutritionẽq; aialiũ cura duplex inuenit. Animalis cuiusdã vna: Gregis toti⁹ altera. SO: Recte. HO: Ciuilis autẽ non prozsiã curã aggredit: quẽadmodum arator qui bouẽ agitat/uel minister qui sternit equz: sed illius vicem gerit: qui equos aut boues pascit. SO: Uerũ esse videt/qõ nũc est dictũ. HO: Utrũ ex aialiũ nutritione illã que gregatim ea nutrit/gregis nutritionem/an communez nutritionem uocamus? SO: Utrunq; in loquẽdo contingit. HO: Egregie socrates rñdisti: ac si uerboz curiositatẽ vitabis/cuades in senectute admodũ sapiẽtioz. Itaq; in pñtia ut iubes agẽdũ. Sed nunqd vides quo pacto quis gregis nutritionẽ geminã ostendẽs efficiat? ut qõ in duplis ad id qõ nũc prozsitũ est/inuestigabit/in dimidijs iterũ perquirat. SO: Annitar equidem: et iã mihi videtur/Unã cõmunẽ hoium/Alterã bzutox esse custodiã. HO: Prõpte omnino ac fortiter discreuisti: Cauendũ prozsiribus tñ ne post hac nobis id accidat. SO: Quid cauendum mones? HO: Ne exiguaz vnã particulã aduersus amplas et plurimas secernamus: Neq; illã sine specie capiamus: Sed pars illa simul spẽm habeat: Pulcherrimũ nãq;/qõ queriť ab alỹs statim discernere. si modo recte id fiat: Quẽadmodũ ipse paulo ante de diuidẽdo iudicans: Attamẽ diuidere properasti: sermonẽ attendẽs ad hoies declinãtẽ. Ceterũ haud satis amice tutũ est ad extremũ quiddã et tenue protin⁹ aduentare. Prestat autẽ per media prozgredi partiẽdo/sic eniz facilius meliusq; ideas inuenim⁹. Hoc autẽ ad illa que perquirunť/totũ refert. SO: Qua ratione id ais hospes? HO: Conandũ ob naturae beniuolẽtiã clarius explicare. In pñtia quidẽ per hec adeo qõ est prozsitũ declarare/ut nihil desit impossibile. Ulterius añt aliquãtulũ declarãdi gratia producendũ videť. SO: Quid tandez in nostra partitione culpas? HO: Tale quiddã: siqs humanũ genus in duo secare contendẽs/perinde partiat: ac multi eox qui hic habitãt partiũtur: hi sane grecozũ genus tanq; vnum a ceteris oibus separãt. Cunctos enim alios hoies innumerabiles et nulla inter se vite sermonisq; cõmunione deuinctos/barbarico noie signãt: et ob hanc vnã appellationẽ genus quoq; vnũ vniuersum hoc arbitrãtur. Simile esset preterea siquis numerũ in duo diuidere uolẽs/decẽ millia seorsum ab alỹs caperet ut spẽm vnã/reliquos insup vno quodã imposito illis noie/ut vnũ genus poneret. Rectius autem et per spẽs magis ac per duo mẽbra diuisio fieret/si quis numerũ quidẽ per par et impar: hoiumue genus per marẽ feminãq; diuideret: Lydos autem et frygas aut alios quosdã tũc a cũctis alỹs segregaret/cuz et spes et facultas sibi deesset generis inueniendi simul ac partis utrozũq; inter se diuisorum. SO: Scite loqueris hospes. Ait illud qua ratione planius intelligi posset ostende/non idẽ sed aliud esse partẽ atq; gen⁹. HO: O virozũ optime socrates/haud leue quid postulas. Longi⁹ modo q̃ decet ab instituto digressi sumus: Tu vo ulteri⁹ etiaz peruagari iubes. Nũc pozro ut decẽs est/illuc vnde discessit reflectat oratio. Ad hec alias ociũ nacti/quasi per quedã uestigia diuertem⁹. Ueruntñ diligenter ab hoc cauebis o socrates/neqñ aperte distinctũ hoc audisse ex me videaris. SO: Quid istud? HO: Inter se partam speciemq; differre. SO: Cur nã? HO: Quicqd est alicui⁹ spẽs/eiusdẽ pars quoq; sit necesse est/cuius spẽs esse dicitur. Partẽ vo esse spẽm uel spẽi partẽ/non est necessariuz: hoc modo me potius q̃ illo dicere semp o socrates assere. SO: Fiet ut iubes. HO: Post hec autẽ mihi dicas. SO: Quid? HO: Hoc inq̃ vnde huc digressi sum⁹. Recoz equidẽ eã ob causam huc usq; nos oberrasse/q̃ tu interrogat⁹ que in membra gregis nutritio diuideret/subito nimiũ rñdisti/duo quedã esse animantiũ genera. Alterũ qdez hoium. Alterũ vo bzutox simul omnium vnum. SO: Uerũ est. HO: Tũc sane mihi visus es partem quadã ablata/residuũ omne genus vnũ aialiũ obtinuisse ponendũ/q̃ vno quodaz cõmuni nomine appellare poteras oia duum bzuta uocabas. SO: Sic est actũ. HO: Hoc o fortissime socrates

perinde videt eē / ac siquid aliud aial ut grus aut aliud tale esset prudentie particeps/similiterq; ut tu denoiaret: ꝛ grues genus vnū poneret. Cetera vo cūcta simul cū hoibus vno quodā altero genere cōplecteret: suū genus rōnale uocās: reliqua vo oia bruta. Conemur itaq; nos ab omnib⁹ huiusce modi errorib⁹ declinare. SO: Qua via: HO: Ne aialiū genus oium partiamur: ut minus in his delinquamus: Neq; enim oportet. Sic porro supra deliquimus. SO: Qui: HO: Pars illa cōtemplatricis scie/que ad imperādū spectat/eius generis esse cōstitit/qō aialia curat/aialia videlicet gregabilia: Nonne ita: SO: Ita certe. HO: Quare tunc quoq; omne aialiū genus inferū ꝛ mansuetū est distinctū. Que enim sic natura instituta sunt: ut mansuescere possint/domestica appellata sunt/cetera vo siluestria. SO: Egregie. HO: Scia vo illa quaz querimus/in domesticis est ꝛ erat: Et circa genus animalium sociabile querēda videtur. SO: Sane. HO: Ergo ne ad cuncta simul respiciendo uti tūc diuidamus: neq; in partiēdo nimiū properem⁹/ut repente ciuilē scīam cōprehendamus. Naz nimia festinatio fecit ut illud qō prouerbio ferē/nunc nobis cōtingeret. SO: Quid nā: HO: Ut cū nimis in diuisione properauerimus/tardius absoluamus. SO: Et merito qūidē hospes id egit. HO: De his q̄dē ita. Rursus aūt ab initio cōmunē nutritionez aialiū diuidamus. forte nāq; qō tu uehemēter affectas sermo ipse gradatim ad finē suū deduct⁹ clarius demōstrabit: rūde ad hoc. SO: Ad q̄d respondeā: HO: Hoc forsitā e multis audisti: Neq; enim arbitror iterfuisse te his qui circa nilū pisces ipos mansuefaciunt: aut circa regios lacus: Sed qō circa fontes fit/fortassis ipse vidisti. SO: Et hec ipse vidi: ꝛ illa ex multis audiui. HO: Quinetiā o quidam greges anserū: ꝛ gruum pascant: ꝛ si nunq̄ in agris thessalicis es uersatus / audisti tū ꝛ credis. SO: Proculdubio. HO: Hec abs te ideo scisscitatus sum q; aialiū cōmunis custodia partiz aquaticorum: partiz terrenorū esse videt. SO: Est profecto. HO: Cōsentis gregis custodiā sic esse bifariā distinguendā: ut partim humida: partim sicca aialia nutriat: SO: Consentio equidē. HO: Utraz vo istarū regia respiciat diligentia nullus queret. nā nemini dubiū. SO: Nemini. HO: Unusq̄sq; enim precipue aridorū nutritionē distinguet. SO: Que in mēbra: HO: In uolantiū gradiētiūue custodiā. SO: Sic ueritas habet. HO: Quod ciuilis facultas circa illa que gradiuntur/duntaxat uersef: uel stolidissimus quisq; ut ita dixerim/animaduertet. SO: Absq; cōtrouersia. HO: Bessibilis preterea generis alimoniā/paris instar numeri in duo quedam partiri debemus. SO: Patet. HO: Illuc porro quo sermo noster tendit / gemini calles ducere nos posse videnē. Alter quidē breui quodā tramite/dū angustā particulā ab ampla secernit. Alter vo logiori ambitu/dū preceptū illud seruat antea dictū/ut per media diuisio fiat. licet utrū uolum⁹ ingredi. SO: An per utrunq; proficisci non licet: HO: Non simul o mirifice adolescens. diuersis tn tpib⁹ licet. SO: Utrūq; ergo alterū videlicet post alterū eligo. HO: Facile id q̄dē cū exiguū sit qō re

stat. Sane in p̄ncipio medioue itinere: durū hoc nobis p̄ceptū eēt. Hūc aūt postq̄ ita videt: logiorē p⁹ viā ingrediamur: Nā cū recētes simus iter longum leuius peragemus: Distinctionem itaq; hanc vide. SO: Sic modo. HO: Que gradiunt ꝛ mansuescunt ꝛ cōgregant: in partes duas p̄m naturam diuidunt. SO: Quas in partes: HO: Partim cornib⁹ munita sunt: partim carent. SO: Apparet. HO: Curā gradiētium diuidēs / utriusq; partis cōditionē sermone describe. Nā si noiare ipsas uoluerīs/rē nimis circumplicabis. SO: Quēadmodū ergo dicendum censes: HO: Ita cū gradiētiū cura bifariā distincta sit/pars vna in cornifera gregis parte locata est/altera in mutilata parte relicta. SO: Sic penit⁹ de his dictū est: nā ad sufficiētiā ostensa sunt. HO: Cōstat utiq; regē gregis cuiusdam cornibus mutilati pastorem esse. SO: Cōstat sane. HO: Hāc itaq; discerpētes qō moueatur exhibere illi conemur. SO: Dino. HO: Utruz placet ip̄az in partē iūctis vnguib⁹: ꝛ partē vnguib⁹ scissis diuidere: an potius in generationē p̄priā ꝛ cōmunē: Intelligis: SO: Quid: HO: Quod equoz ꝛ asinorū spēs inter se promiscue generat. SO: Hēpe. HO: Reliq̄ vo domestica ꝛ socialib⁹ generis aialia sine aliena cōmixtione p̄pria tantū ex specie p̄creāt. SO: Perspicuū cuiq;. HO: Ciuilis itaq; disciplina nūquid promiscue generationis animalia: an simplicis curat: SO: Immixte ac simplicis proculdubio. HO: Hanc utiq; animantiū naturā / quēadmodū in superioribus hucusq; seruauim⁹/gemina per mēbra secare debemus: SO: Decet. HO: Enimuero animātes ferme oēs domesticas cōciliabilisq; nature quascicures noiant/generibus duobus exceptis iā discreuimus. Genus porro nostrū inter gregabilia pecora numerare nō decet. SO: Non certe/sed quo pacto: HO: Hoc inq̄ in duo distinguendū / quēadmodū te ac theetetū discernere decet: qūquidē in geometria vsati estis. Diametro scilicet ꝛ diametri rursus diametro. SO: Qui istuc ais: HO: Nunquid aliter generis humani ꝑditio ad p̄gressū natura instituta est q̄ diameter potentia bipes. SO: Haud aliter. HO: Reliqui sane conditio generis rursus p̄m potentiam nostre potētie est diameter: quippe cū bis duob⁹ sit pedibus constituta. SO: Nihil obstat quo minus sit huiusmodi. Ac pene iam quod ostendere vis/intelligo. HO: Cernimus quid insup risu dignū o socrates nobis in superiori diuisione cōtigerit: SO: Quid naz: HO: Genus hoium vna cōmixtū cōcurrensq; cū genere generosissimo oium atq; facillimo. SO: Cerno ꝛ quidē clare qō sequit. HO: An nō cōueniēs est: que tardissima sunt/nouissima peruenire: SO: Cōsentaneum. HO: Istud aūt nequaq̄ aduertim⁹ q̄ adhuc ridiculosior rex apparet vna cū grege discurrēs: cursumq; cū illo peragens: qui optime hoium oium est ad vite facilitatē exercitatus. SO: Omnino quidem. HO: Hūc illud liquido patet o socrates qō in sophiste inq̄sitione est dictū. SO: Quid istud: HO: Quod huiuscemodi processu sermonū de puriori magis q̄ impuriori curauit nihil/breuiorēq; ante longiorē minime sprecuit: Semp autē per illū qō est ueriss̄imū trā sigit. SO: Videt. HO: Post hoc ne me p̄uenias / de via ad regis terminū breuiori percontās / ego prior ingredior. SO: Omnino. HO: Dico igit oportuisse

+ Tui nimii properat. sermo absolut

supra gressibile aial in bipes ⁊ quadrupes distribue re: Cū vo homo tunc cū solo uolatili restaret cōpre hensus/rursus genus ipsum bipes in nudū aial pen nigerūue diuidere: hac deinde distinctione subiūcta arteqꝫ hoium nutrice ⁊ conseruatrice mōstrata/ciui lem iam ⁊ regiū virū ipsi instar aurige preficere: eiqꝫ ciuitatis habenas gubernaculaqꝫ tribuere: q̄si scien tia hec illius sit propria. SO: Optime quidē: ⁊ tanq̄ debituz sermonē mihi reddidisti: digressione ipsa re nouis loco proposita: ac penit⁹ adimpleta. HO: Age itaqꝫ a p̄ncipio ad finē sermonē de ciuilis artis noie colligam⁹. SO: Prorsus. HO: Scie illius que in cō tēplando uersat pars vna erat impandi pitia: huius ps facultas illa que per se suaqꝫ impat. Cui⁹ mēbrū haud sane exiguū aialiuz enutritio: huius itē gregis alimonia. Quam aialiū gradiētiū alimonia diuidit. Ab ea spēs illa selecta est: que aialia comib⁹ carētia pascit. Eius preterea partē nequaq̄ minorē triplicē cōplicare necesse est: siquis vno noie cōprehendere eam uelit sciam appellās generationis circa mixtaz pastoris custodiā. Cuius portio in grege bipedi ho mines oūtaxat pascens illa ipsa quā querimus impa toria facultas est/quā regiā ⁊ ciuilē pariter noiam⁹. SO: Prorsus. HO: Nunquid reuera ut ais o socra tes a nobis actū est: SO: Qua de re: HO: Utrū qō ꝓposuimus/sufficiēter sit absolutū: An in qōne hoc maxime pretermissum: q̄ descripsim⁹ quodāmodo/ nondū tū penitus definiuimus: SO: Quāobrē istud ais: HO: Conabor quod sentio planius explicare. SO: Dic iam. HO: Cum multas pastorū facultates esse constiterit/vna quedā illarum vniusqꝫ custodia gregis/ciuilis ip̄a disciplina visa est. SO: Profecto. HO: Hāc neqꝫ equoꝝ neqꝫ aliorū etiā brutorū/sed hoium tantū cōmunē esse nutritionem ostendimus. SO: Id quoqꝫ. HO: Pastorū itaqꝫ oīum ⁊ regū dif ferentiā propriā videamus. SO: Quā: HO: Siquis forte ex alīs alterius artis nomē hīs/cōmunem gre gis nutritionē sibi uendicet/q̄d dicēdū: SO: Qua rō ne inquis: HO: Perinde inq̄ ac si mercatores/agri cultores ⁊ coqui gymnastici insup ac medici aduer sus pastores quos politicos appellauim⁹. surgerēt/ assererentqꝫ se esse pastores hoium/quippe cuz ipsi victū nō plebi solū uerūetiā regib⁹ magistratibusqꝫ suppediter. SO: An non uera dicerem: HO: Forte: ⁊ hoc utiqꝫ considerem⁹ illud autē scimus. q̄ cum bu bulco de his nemo certaret: sed ipse sine ꝓtroversia armenti pastor est/qui boues curat: Ipse medicus: ipse cōiugioꝝ auctor: partusqꝫ cuiuslibet adiutor ⁊ educator: Preterea nemo melius iocis ⁊ musica ar mentū/quātū natura hoꝝ capax est oblectat. trahit. ⁊ mulcet organis atqꝫ ore gregis sui musicā tractās. Eademqꝫ est de ceteris pastoribus ratio. Nonne: SO: Maxime. HO: Quo pacto igit sermo ille de re ge rectus integerqꝫ videt/q̄n pastorē illū ⁊ nutritorē humani gregis ponim⁹: solū ipsum ab alīs secernen tes/cum alī multi de hoc ipso cōtendāt: SO: Nullo modo. HO: An nō merito paulo añ dubitauim⁹ q̄n suspicati sumus ne figurā quādā regis oūtaxat indu ceremus. Nōdū tū ciuilē ipsum perfecte definirem⁹ nisi prius illos qui cū eo sese implicāt / ⁊ pastores eē ut ille profitent / cōprehēdamus: ⁊ ab illis regē secer nētes/parū illū penitus ostēdam⁹. SO: Recte nimiū.

HO: Hoc igit nobis o socrates agendū est: nisi ue limus in fine sermonis ifamiā reportare. SO: Ab hoc prorsus est declinanduz. HO: Rursus ab alio principio alia quadā via incedēdū est. SO: Qua: HO: Jocū quēdā iterserere his oportet: magnaqꝫ parte ꝓlixe fabule uti: ⁊ qō restat ut supra fecim⁹ exequi: partē semp partis subdiuidēdo: atqꝫ ita ad sūmū qō est quesitū deducere. SO: Oportet sane. HO: Sed iā fabule mee ut pueri solēt/arrectis au ribus adsta. neqꝫ enim a puerilibus annis procul abes. SO: Dic ammabo. HO: Erat olim ⁊ adhuc erit multa uetustarū rerū memoria: Et iter cetera memorabile mōstrū: qō circa atrei thyestiqꝫ litem refertur. Audisti nanqꝫ ac meministi qō tunc acci disse tradunt. SO: Nunquid auree agne ostētum dicis: HO: Nequaq̄: sed de ortus solis occasuſqꝫ ⁊ aliarū stellarū mutatione: Unde enim nunc exo riuntur/tūc occidebāt: ⁊ cōtra exoriebant. Tunc vo deus testimoniū prebens atreo in hāc celū figu rā mutauit. SO: Ferē ⁊ hoc. HO: Quinetiā e mul tis saturni regnū audiuim⁹. SO: Ex plurimis cer te. HO: Quid vo: nonne piscos illos ex terra pro creari/nō ex se inuicē nasci: SO: Hoc quoqꝫ in an tiquis rebus cōmemorat. HO: Cūcta hec ab eadē passione proficiscunt: ⁊ alia preter hec permulta his longe mirabiliora. Uerū longitudine tpis/par tim memoria deleta sunt / partim absqꝫ ordinis se rie sparsim circūfertur: passionē vo illā que hoꝝ oium causa est nemo utiqꝫ dixit: Nunc aūt dicēda est: Nā ad regis ostensionē cōferet. SO: Preclare loqueris. Referas ergo neqꝫ aliquid p̄termittas. HO: Audi iā/Uniuersū hoc alias deus ipse regit. agitat. atqꝫ rotat. alias vo dimittit/cū mūdi circui tus cōpetētia sibi curricula tpis expleuerūt. Tūc sane mundus ultro ac libero motu ꝓtra reflectit. Nā ⁊ viuit ⁊ sapientiā ab eo qui ab initio cōstru xit illū est sortitus. Circuitus autē necessario ipsi hanc ob causam innatus est. SO: Quā ob causaz inquis: HO: Idē esse semp ⁊ fm eadē ⁊ eodem se modo habere / solis oium diuinissimis conuenit. Corporis aūt natura huius ordinis nō est cōpos. Ceterū id omne qō celū mundūqꝫ uocauim⁹: mul ta quidē ⁊ felicia munera a genitore suscepit. Cor poris tū particeps: Quocirca expers oīno muta tionis cuiuslibet esse nō potuit: Attamē quoad fie ri potest/in eodē ⁊ fz eadē ⁊ vno motu mouetur. Quapropter circuitū est adeptū / in quo minima agitationis sue fit permutatio. Seipsum autē con uertere semp ferme nihil pōt: preter id qō rursus agitatis oibus p̄stat. Mouere aūt id alias aliter rursuſqꝫ ꝓrio modo nefas est: Ex his oibus dicen dum est/mūdū neqꝫ seipsum cōuertere semp: neqꝫ totū semp gemino ꝓtrarioqꝫ circuitu ab ipso deo reflecti: Neqꝫ rursus duos deos cōtrarijs senten tijs ipsuz uertere. Solū vo qō nup dixim⁹/restat: alias ab alia quadā diuina causa duci / vitāqꝫ rur sus extrinsecus uenientē ⁊ immortalitatē ab opifi ce suo p̄parata suscipe. Alias aūt q̄n dimissus re currit: Per seipz currere tali pro tpe missuz adeo ut retrogradus multa reuolutionum milia pagat: quia ⁊ maxim⁹ est ⁊ vndiqꝫ penitus equlibris ⁊ mi nimo quodā cardine reuolut⁹. SO: Ueriſimilia

ualde

+ fabule de corruptione hominum

ualde ista videtur. HO: Ex his que dicta sunt / ratiocinantes passionem illam consideremus: quam omnium esse diximus mirabilium causam: Est autez huiusmodi quedaz. SO: Qualis? HO: Quod totius mundi machina tum ita ut nunc / tum cõtra reuoluitur. SO: Quo pacto? HO: Mutationem hanc existimare oportet omnium celestium alternationum maximam / extremamq; esse. SO: Videtur. HO: Quamobrem consentaneum est tunc maximas circa nos intra mundum viuentes mutationes fieri. SO: Verisimile id quoq;. HO: Neq; vo nos latet q̃ egre ꝛ difficile tolleret animantiuz natura magnas multas ꝛ omnigenas mutatiões. SOCRA: Constat. HO: Ergo animalia multa tunc intereunt / hominesq; supsunt perpauci: hi vo multis nouisq; ꝛ mirabilibus passionibus tũc afficiũtur: Id autem contingit omnium maximum: Sequiturq; continuo reuolutionem illam qua celum contra quaz nunc reflectitur. SO: Quid nã? Principio in quacũq; etate quoduis animal est cõstitutum / in eadem progredi cessat: neq; fit senius ultra mortalium aliquod. sed in figuram transit contrariam: iuniorẽq; ꝛ molliorem habituz induit. senorũq; cani capilli nigrescunt: Et quibus gene barba te prius erant / iam barba deposita in priorem speciem restituuntur. pubescentiuz quoq; corpora pilis positis mollescunt / sensimq; singulis diebus ꝛ noctibus decrescentia in puelli naturam redeunt: atq; in his tam anime q̃ corpora habitum subeũt pueroꝝ. Demum tabescentia deficiunt ꝛ intereũt. Cadauera preterea illorum qui celestis mutatiõe uertiginis subito corruerunt: idem patiũtur ꝛ simili retrogressione clã ac breui putrescunt. SO: Que tunc erat hospes animaliuz generatio? quoue modo ex se inuicem generabantur? HO: Constat o socrates illis temporibus inuicem genus suum non propagasse. Quod autez dicitur quandoq; genus ortuz ex terra fuisse / hoc ea tempestate fuit rursus ex terra conuersum: Tradiderunt hec nobis p̃mi ipsi nostri progenitores qui statim post primaz reuolutionem orti sunt: hi sane horum testes sermonum preconesq; fuerunt: qui minime vulgo credũtur: cum tamen credendi sint. Quod vo hinc sequitur / animaduertendum arbitror. Huic enim quod dicitur / senes in naturam regredi puerorum / cõsonum est ex mortuis terraq; reconditis iterum ibi restitutos reuiuiscentesq; sequi uertiginem: generatione in contrarium reuoluta. Ac terrigenas hac ratione necessario renascẽtes: sic nomine ꝛ sermone uocari quotcũq; deus ipsorum in aliam sortem non transtulit uel exornauit. SO: Hoc profecto e superioribus sequitur. Verum vita quaz sub saturni regno esse dicis / utruz sub illis celi conuersionibus / an sub his extitit? Mutationez quippe solis reliquarũq; stellarum in utrisq; uolutionibus contingere certum est. HO: Optime sermonez secutꝰ es. Quod autez querebas / sponte omnia hominibus nasci / presenti conuersioni minime competit: sed superiori potius competebat. Tũc sane totius circuitus princeps curatorq; primuz deus extitit: ut nunc per uarias mũdi plagas singule ipsiꝰ partes a dis principibus distribute sunt: Animalium quoq; genera gregatim distincta demones tanq̃ diuini pastores sortiti sunt: quorum vnusquisq; sufficiens erat ad omnia prebenda singulis: quibus prerat ipse. Quamobrem nihil erat agreste: omnisq; rapacitas ꝛ uorago procul aberat: aberat bellum penitus atq; seditio. Cetera insuper que conditionem illorum temporum sequebantur / innumerabilia sunt. quod vo deuictus facilitate ꝛ libertate vite fertur / ob id est dictum / q̃ deus eos pascebat: ipse illorum pastor ꝛ custos / quemadmodum homines nunc / quorum natura diuinior / brutorum pastores sunt. Deo itaq; custodiente ciuitatum constitutiones nulle erant neq; marium feminarumq; ad filios procreandos coniugia. Omnes enim ex terra reuiuiscebant: rerum preteritarum immemores. Aberãt autem eiuscemodi omnia. Fructus vo illis ꝛ poma ꝛ fruges abunde arbores ꝛ fertile solum sponte sua absq; agriculture opera suggerebant. Nudi quin etiam ꝛ expediti ꝛ errabundi ut plurimum pascebãtur. Nam temperies illis innoxia mollia quoq; passim parata cubilia q̃ plurimis ex terra herbis repululantibus. Vitam o socrates hominum sub saturno viuentium audis: hanc vo quam iouis esse tradũt presens ipse nouisti: utra vo sit felicior / iudicare ne vis ac potes? SOCRA: Minime omniũ. HO SPES: Vis ne igitur ego quodammodo tibi diiudicem? SO: Et maxime quidem. HO: Si saturni quondam alumni in tanto ocio ꝛ libertate vite potentiaq; non solum inter se: sed etiam cum bestijs colloquendi / hisce omnibus ad philosophiam utebantur inter se ꝛ cum bestijs viuentes / scisciantesq; ab omni natura quecunq; propriam sentiendi vim aliquam differentem ab alijs habet ad prudentiam acquirendam / facile iudicari potest / illos longo quodam interuallo nos ad beate viuenduz exsuperasse. Si autem epulis affatim ꝛ poculis saturi inter se ꝛ cum bestijs tales fabulas conferebant / quales de illis nunc referuntur / hoc quoq; ita ut mea fert opinio facile admodum iudicaretur. Sed hec omittamus donec aliquis horum idoneus appareat nuncius / qui nobis referat utrum homines illi scientijs ꝛ confabulationibus operam dederint. cuius autem gratia fabulam hanc ingressi sumus / id iam dicendum ut sequentia cum antecedentibus ꝓiungamus. Cum omnium illoꝝ tempus esset expletum / mutationẽq; circuitus fore iam oporteret / terreno genere omni consumpto: quippe cum quelibet anima generationes omnes implesset / quotq; mandata erant cuiq; totidem vnaquaq; in terram semina proiecisset: tunc vniuersi gubernator deus quasi gubernaculorum dimissis habenis in suiipsius redijt circumspectum. Mundum vo deinceps fatum reuoluit iterum ꝛ innata cupiditas. Omnes quinetiam dij summi demonis college singulis prepositi regionibus / quod contigerat aduertentes mundi partes destituerũt. Mũdus deinde contraria principij finisq; sese agitatione reflectens terremotu ingenti interiora concutiens animalia rursus cuiusq; generis ut plurimum perdidit: At vo certis temporum exactis curriculis / concussio perturbatioq; cessauit: ꝛ mundus a turbulento fragore desistens solita suiipsius progressione cucurrit: ꝛ in ordine debito constitutus /

De Aureo Saturnj seculo.

auctoritatem administrationēq; t suiipsius t eorum que in se sunt / suscepit. auctoris patrisq; sui gubernationem pro viribus memoriter imitatus: Prin/cipio igitur perfectius executus est:sed ab ea demuz imitatione longius degenerauit. Cuius q̄dē defectus causa est natura corporea prisce nature fomes. Haz quōdaz ualde deformē erat t ordinis expers/anteq; presenti ornatu decoraret. Ab eo sane qui ipsum construxit/bona oia possidet.a priori autē deformitate/incōmoda t iniusta oia que intra celum nascuntur t mūdus ipse sustinet t viuētibꝫ inserit. Dum igit animalia sua vna cum gubernatore nutrit/mala quidez parua/bona vo ingentia parit:cuz aūt seiūgit in proximo discessus tēpore perpulchre oia ducit. Verum p̄cedēte tēpore oblitione iam occupat:quapropter prioris deformitatis passio uehemētius dñatur. Demum longo exacto tempore deflorescit. Ac bona exigua procreās/malo; vo naturā his plurimā miscēs periculū subit ne t ipse t que in se sunt oia dissoluantur:Quāobrem deus ille quondaz huius ordinis auctor/cernēs mūdum tanto in discrimine posituz miseretur. Ac ne tumultu adeo turbulento fluctuet dissoluatur;q; t in locū dissimilitudinis infinitum mergat/iterū adstat t p̄sidet: resumptisq; protinus gubernaculis/egrotātia oia dissolutaq; antiqua sui agitatiōe cōuertit:ornat: t corrigit:mortisq; seruat illuz t senectutis ignarū. Hic ergo cūctoz dictus est finis. Sufficit aūt hoc ad regis ipsius ostēsionē si modo supra dicta teneant. Cōuerso iterū mūdo ad p̄ntis geniture progressum/etas rursus ultra progredi destitit: t noua his cōtraria que erāt tunc reddidit. Alia porro morti ob ipsam tenuitatē p̄xima aucta sunt. Que vo nup ex terra cana surrexerāt/iterū in terrā moriētia reciderūt. Cetera itē oia trāsmutata sunt mūdi totiꝰ sequētia passionē. Generationis quippe t conceptionis t alimenti imitatio cuncta necessario secuta est. Neq; enim dabatur amplius in terra per causas alias cōponentes/animal fieri: Nam quēadmodum institutū fuit ut mūdus motionis sue dñs esset/ita simili quadā ductione factū/ut partes mūdi per seipsas quoad fieri pōt/generēt t nascant t nutriāt. Jaz vo ad id puenimus/ad quod nostra ois respexit oratio: De reliquis eniz aiantibꝰ multa t magna referri possent.ex quibꝰ queq; t quas ob causas trāsmutata fuerūt. Que vo circa hoies cōtigerunt/breuiora sunt t magis ad rem attinent. Cum hoies pastoris p̄sidisq; ipsoz demonis eēnt prouidētia destituti: t animalia multa que suapte natura immania fuerant/efferata iterū eēnt/inermes ipsi imbecilles;q; t custodia derelicti/ab illis passim dilaniabātur. Accedebat inertia t imperitia superiorum temporꝫ.laboꝫ eniz curarūq; nescꝰ viperāt: Tellus haud ultra victū spōte suppeditabat:cōparandi vo industria nōduz inuēta.q; nulla necessitas illos ante coegerat. his de causis in summuz discrimen atq; penuriā illoꝫ redacte res erant. Quapropter munera illa que olim a dijs tributa hominibus memorantur/necessaria quadam disciplina eruditiōeq; tributa fuerūt. A prometheo q̄dē ignis. Artes aūt a vulcano illiusq; cōsorte. Semina quoq; t terre cultus ab alijs:omnia summatim vite hoium adminicula tūc deorum opera sunt comparata:cum homines deoruz prouidētia deseruissent:oporteretq;

A prometheo ignis da
tus. a Vulcano artes

ipsosmet ꝓpagationis t alimonie sue curaz habere:mūdi totius instar:quem imitātes omne per tē pus sequētesq; alias aliter nascimur atq; degim⁹: Sed fabula iam finē habeat. Ea vo ꝓducet nobis ad dinoscēdum quātum supra in regis ciuilisq; definitione errauimus. SO:Qua in re t quantuz errasse nos dicis? HO:Partim minus partim generosius magisq; t plus q̄ tunc erratum. SO:Quo pacto? HO:Quod enim dum quereretur rex ciuilisq; vir ex presenti circuitu generatiōeq; pastoreꝫ ex cōtraria cōuersione adduximus: t pro mortali gregis humane pastore deuz cōmemorauimus/longius transgressi sumus:q; vo ciuitatis vniuerse principē illum ostēdimus: quo autem modo princeps esset non declarauimus:Verum quidez diximus non tamen ad integrū perspicueq; descripsimus. Quocirca minus in hoc q̄ in illo deliquisse videmur. SO:Vera loqueris. HO:Existimare ergo debemus tunc demum nos ciuilem virum satis exposuisse/cum gubernāde ciuitatis modū ad sufficiētiam discreuerimus. SO:Preclare. HO:Ob hanc utiq; causaz eā fabulā inceptauimus/ut non solum ostēderetur q; omnes aduersus regem communem gregis nutritionez sibi uēdicant:uerum illum clarius intueremur quem solum sic appellare decet / cum instar ouium boūq; pastorum humani gregis pascendi curam habeat. SO:Recte. HO SPES:Reor equidē socrates pastoris diuini figuram rege prestātiorē esse:Ciuiles autez hos viros subiectis similes esse magis/ꝑm naturas educationesq; t disciplinas. SO:Dino quidez. HO:Neq; vo perscrutādum est utrū magis minusue fuerint: uel utruz ita sint an aliter nati. SO:Cur eniz. HO SPES:Sic porro iterum resumamus. Artem sua ex se precipientem: circa animalia non priuatim: sed publice prouidentem/supra statim gregis nutritionē uocauimus. Recordaris? SO:Recordor. HO:In hoc aberrauimus. Nam ciuilē virū neq; comprehendimus adhuc neq; denominauimus: sed nos eius denominatio fugit. SO:Quo pacto? HO:Greges singulos pascere alijs oibus pastoribus conuenit. Ciuili autem viro competēs nomē non dedimus:Cum deceret cōmune cunctis aliq̄d adhiberi. SO:Vera narras/si modo licebat. HO SPES:Immo vo licebat/curationem cōmuniter attribuere / absq; nutritionis aut alterius negocij distinctione: t aliam quādam appellationez inferre cōmunem siue gregis ductionē siue curationem siue diligētiam appellantes. Atq; ita ciuilem cum alijs vna complecti postq̄ sic oportere ratio significauerat. SO:Optime:Veruz quo nam pacto postea distinguēdum erat? HO:Quemadmodū gregis nutritionem diuisimus ꝑm gressibilium t uolatilium species/immixtoz ūq; t mutilatoz um/ita gregis ductionem: t ꝑm eadez partiri licebat:atq; ita regnum saturni ac presens fuisset sermone comprehensum. SO:Videtur:Sed quid tum? HO:Si ita impositum facultati illi nomen fuisset ut gregis ductionez uocauissemus eam quā gregis nutritionez uocauimus/ꝓstat q; nemo aduersū nos p̄dissēt q̄si curatio oino nō eēt: quēadmoduz tūc meritо est decertatū/q; ars in nobis nulla sit nutritiua

appellatione

appellatione digna:Et si aliqua sit/multis alijs prius magisq; q̄ regie nomē id competat.SO:Recte. HO:Nulla vo ars alia de hoc cōtendit / quasi sit totiº humane cōmunionis curatio maior mitiorq; q̄ regia.SO:Recte loqueris. HO:Post hec nunquid aduertimº socrates q̄ grauiter circa finē deliquimus:? SO:Ubi delictum dicis:? HO:In hoc inq̄:q; ? si artē quāpiam bipedis gregis nutricem esse putauimus/non tn̄ ilico regiā illā atq; ciuilem tanq̄ absolutā appellare debuimus.SO:Cur nō:? HO:Primo quidē oportebat qō dicebamº nomē ad curā magis q̄ ad nutritionē accōmodantes postea diuidenda cura fuit.Nam diuisiones insuper non paruas suscipit.SO:Quas:HO:In diuinuz pastorē ? humanū curatorē. SO:Scite.HO:Curationē itē humanā in duo.SO:Que:HO:In eā que inuitis ? eā que uoluētibus impat.SO:Quid ergo:HO:In hoc sane peccātes ineptius q̄ decebat regem tyrānūq; in idem cōduximus:cū ? ipsi inter se dissimillimi sint ? gubernādi his modi lō ge diuersi.SO:Uera refers.HO:Nunc igit̄ iterū emēdātes ut supra dicebā humanā curationē bifariā partiamur in violentā ? uolūtariā.SO:Absq; dubio.HO:Uiolētā quidē tyrānicā:uolūtariā aūt uolētiūq; bipedū gregis ductionē ciuilē artē denominemus:atq; eum qui facultate hac est preditus/ virū reuera ciuilē regēq; dicamus.SO:Uident iā hospes ciuiliū demōstrationes nobis ita demū penitus absolute.HO:Bene nobiscū eēt o socrates actū. Oportet aūt non tibi solū id sed mihi quoq; tecū vna videri:? nūc quidē rex mihi nōdum perfectā videt habere figurā:sed quēadmodū statuarij interdū importunius festinantes/plura ? maiora q̄ oporteat singula opera interponēdo seriº in deficiūt:sic ? nos ut q̄ primū atq; insuper magnifice priorīs ꝓcessus errata circa regē ostēdere mus/putantes magna illius exēpla ponēda ingentez fabule molē exaggerauimus:maioriq; q̄ oportebat illius parte uti coacti sumº. Quapropter plurioz̄ ostēsionē induximus:? fabule finē haud penitus imposuimus. sed reuera sermo nobis tanq̄ aial exterioz̄ quidē circūferētiam sufficiētez habere videt:pigmētorū vo colorūq; cōmixtiōe perspicua nōdum decorari.picture aūt ? vniuerse manuum facultatis dictione atq; sermone omne aial demonstrare magis cōuenit illis qui assequi pñt:alijs aūt per manuū ministeria.SO:De hoc qdē satis. Quā vo ob causaz nōdū sufficiēter dictū esse ais/ ostende.HO:Arduū est o beate absq; exēplis res magnas sufficiēter ostēdere:Uidet enim vnuscūq; nostrū tanq̄ per somniū nosse oia:reuera aūt oia iterū ignorare.SO:Quo pacto:HO:Absurde ad modū o socrates affectū ? cōditionē aie circa sciētiam supra mouimus.Nempe in magnis arduisq; incepimus:qō in minimis ? facilibº erat per ordinem incohādū.SO:Quorsum hec:? HO:Exēplo rursus exēpluz o felix indiget.SO:Qua ratione:? Dicas nihil mei causa uerit º.HO:Dicēdū postq̄ ipe es audire paratº:aduertimus quid agāt pueri cuz primū litteras discūt.SO:Quid nā:HO:Qō elementa quelibet in breuissimis facillimisq; syllabis sufficiēter persentiunt:ueraq; de illis eloq pñt.

SO:Quid ni:? HO:Eadem hec in alijs ambigentes opinione sermoneq; fallunt.SO:Prorsus.HO:An nō ita facillime atq; optime ad ignota pduci possūt:? SO:Quo pacto:? HO:Reducere illos primam ad ea oportet:in quibus hec eadē recte opinati fuerāt/ eisq; offerre que nōdum noscūt:? ea inuicē cōparando/ostendere eādem similitudinem atq; naturam in utrisq; cōplexionibº esse:donec cum ignotis oibº que uera opinione cōcepta sunt/cōparata monstrent. demōstrata vo ? illoz̄ exēpla facta demū efficiāt ut ex oibº cuiuslibet syllabe elemētis/id qō alterum est/ab alijs alterū nūcupēt/Quō vo idē est/idē semp ꝑz eadē secū ipso.SO:Sic oino. HO:Nōne satis hoc cōperē bēdimus q̄ videlicet tūc exēpli generatio est:cuz qō idē est in alterutro seiūcto recta opinione cōceptū ? utriq; accōmodatū vnā amboz̄ coiter opionē parit. SO:Uidet.HO:Quid mirū:si idē natura patiēs aia nostra circa rerū oiuz elemēta/alias vitate ipsa circa vnūquodq; in quibusdā cōstituit.alias aūt circa oia rursus in alijs ferē.? ipsa in quibusdā copulatiōibus recte quodāmodo opinat:translata vo in magnas ac difficiles rerū syllabas:hec eadem rursus ignorat:nihil utiq; mirū videri debet:Nam qua rōne ḡs o amice posset ab opinione falsa incipiēs/ad aliquā ueritatis uel minimā partē peruenīēdo sapiētiam adipisci:? SO:Nulla ferme.HO:Si hec ita natura se habēt/ne quaq̄ ego ac tu aberraremus/si primo totius exēpli naturā videre anniteremur/in paruo quodā alio ꝑm partē exēplo.Deinde ad maximū accessuri regis exemplū cādem spēm alicūde a minoribus deferentes: per exēplum iterū conaremur rerū ciuilium curationem arte dinoscere:ut ipsa pro somnio ueritas habeatur.SO:Recte admodū.HO:Rursus superioz̄ oratio repetenda qua inferebatur:postq̄ permulti cum regio genere de ciuitatis gubernatione contendunt: sibiq; illam usurpant:oportere eos oēs ab illo seiungere/ipsumq; soluz relinquere:atq; ad hoc exemplo quodam opus esse diximus.SO:Ualde.HO:Quod nam potissimū exēplum exiguum quidem ? eandem ciuilem cōtinens facultatē adducens aliquis sufficienter quod inuestigatur inueniet:Uis ne per iouē o socrates nisi quid aliud in promptu habemus/texendi artem eligamus:non vniuersam quidē:sufficiet enim ut arbitror/lanificium.Forte nāq; pars hec electa qō cupimus/indicabit.SO:Quid ni:HO:Cur nō ut superius vnūquodq; in partiū partes diuidebamus / ita modo circa texēdi artem fecimus ? q̄ breuissime poteramus omnia trāsigētes quod ad propositū conducit elegimus:SO:Quomodo inquis:? HO:Efficiam ut discursus sermonis ipse tibi rñdeat.SO:Preclare loqueris.HO:Eoz̄ que facimus ? possidemº/ quedam gratia aliquid agendi parātur/quedam aduersus passiones sunt propugnacula.propugnaculorum autez alia remedia sunt tam diuina q̄ humana. Alia vo obstacula. Obstaculoz̄/alia militaris armatura/alia circūuallatio.Circūuallationuz vo alia uelamina/alia aduersus estū friguscq munitiones.Munitionum alia tegmēta ? retinacula/alia operimēta. Operimētoz̄ quedā suffulciūt/quedā circūambiūt. Eoz̄ que circūambiunt alia simplicia/alia vo duplicia:atq; cōposita.Cōpositorūz alia pforata/alia sine pforatiōe ꝓnexa:hoz̄ vo quedaz neruea sunt ex his

que terra nascũtur quedã pilea/pilea vo partiz aqua z terra cõglutinata/partim sibimet inuicem sunt connexa.his profecto repugnaculis fulcimẽtisqꝫ que ex eisdem colligatis cõfecta sunt:nomen uestes imposuimus: Artẽ vo que maxime circa uestes vsat. ab ipsa uestiũ effectione uestificã appellemus quẽadmodum disciplinã ciuitatis ꝓcuratricẽ ab ipsa ciuitate ciuilẽ denoiauimus:dicamusqꝫ textoriã facultatẽ: quatenꝰ maxima ex parte uestes cõtexit/nihilo alio nisi noie differre ab ista quã uestificã noiauimꝰ/quẽadmoduz supza regiaz diximus a ciuili.SO:Recte admodum. HO:Post hec utiqꝫ colligamus uestiũ textoriaz alique forsitan sufficiẽter dictã existimaturũ/aiaduerte re nõ ualẽtẽ q ab his que ꝓpe cooperant/nondũ distincta est a multis aũt alijs sibi cognatis discreta fuit.SO:Quibꝰ cognatis dicas obsecro.HO:Videris mẽtem supzadictis haud satis adhibuisse.Quare iterum ut videt a fine ad principiũ redeũdum.Si enim propinquitatez intelligis/hanc utiqꝫ ab ipsa discreuimus/dum stramẽtoꝝ cõpositionẽ suffulcimẽto z ambitu separaremus.SO:Intelligo.HO:Quinetiã artificiũ omne qõ lino z chordis virgultisqꝫ utit/ac sũmatim his que terra nascuntur que nup neruea uocauimus tam seiũximꝰ.Immo z pileoꝝ cõpositionem eãue que perfozãdo z suẽdo opat:que ut plurimũ ad coziariaz ptinet facultatẽ.SO:Vino quidẽ.HO:Seiũximus preterea operimẽtoꝝ simpliciũ opificiũ qõpellibus utit:Itẽ tegmẽtoꝝ retinaculozũqꝫ machinamẽta quodcũqꝫ in edificãdo fiũt:z in alijs artibꝰ quibuscũqꝫ ad aquarũ retẽtionẽ repulsionẽqꝫ:quecunqꝫ circa plicationes inclinationesqꝫ z violẽtas actiones cohibẽtia opa reddũt.sepesqꝫ z maceriam opponũt: z cumulos quosdã obꝟciũt.Itẽ uestibuloꝝ cancellorũqꝫ affixiones que ad clauozuz artificium attinent. Quinetiã armaturã segregauimꝰ: que portio est ample facultatis illius:que ꝓpugnacula z obstacula obꝟcit:preterea magicã que remedia prebere se vite hominũ profiteꝫ/ab initio separauimꝰ:Reliquimus aũt artẽ quãdaz que visa est illa esse quã querimꝰ effectricem scilicet fulcimẽtoꝝ aduersus frigoza laneoꝝ:textoriãqꝫ cognominatã.SO:Videt. HO:Ceterum nõ dũ o puer pfecte his dictis rẽ expediuimꝰ.Qui enim primo uestiũ aggredit artificiũ:cõtra q̃ textoz agere videt.SO:Quaobrẽ:HO:Textoz nãqꝫ quodammodo cõplicat z ꝓnectit.SO:Certe.HO:Ille vo que simul inserta z implicita sunt dissoluit.SO:Quid istõ: HO:Opus eius qui carminat z discernit:Nunquid carminatoziã z discretoziã opam eandẽ cuz textoziaz cõputabimus:carminatozẽqꝫ z discretozẽ eũdẽ cum textoze dicemus:SO:Nullo modo.HO:Siqs autẽ diligẽtiã que stamina z subtegmina preparat textoziam uocet ꝓcul ab opinione hoium z ueritate in noie illo discedet.SO:Plane.HO:Fullonũ preterea sutorũqꝫ operã utrũ nihil cõducere ad uestimẽtoꝝ confectionẽ dicimus:An has oẽs textorias diligẽtias appellamus:SO:Neutrũ dicẽdũ videt.HO:Veruntñ oẽs iste de uestiũ curatione cũ textozis arte ꝓtẽdent: ac plurimũ quidẽ illi huius opis habũt:multũ quoqꝫ sibi eiusdem operis uẽdicabũt.SO:Sic est omnino. HO:Preter has existimare isuper oportet artes instrumẽtoꝝ qbus textoz utit/effectrices/partẽ sibi inficiẽda tela usurpaturas.SO:Probe.HO:Utrum textorie facultatis rõ/quã ut partẽ elegimꝰ/sufficienter distincta erit/si ipsã aliarũ oiuz facultatũ que circa laneã uestẽ vsanẽ maximã pulcherrimãqꝫ dixerimꝰ.Aut ita uerũ quidẽ dicet:pfecte aũt z manifeste nequaq̃ prius q̃ ab ista reliquas secreueri mus.SO:Ita certe.HO:An nõ ita deinceps agendũ est/ut cõsequẽti ordine nobis sermo procedat: SO:Nihil phibet.HO:In primis artes geminas circa omnia que fiunt/considerabimus.SO:Quas: HO:Vnã quidẽ generationis ut ita loquar ꝓcausã alterã vo causã ipam.SO:Quomodo:HO:Que cũqꝫ rem ipsam nõ fabricãt/sed fabricãtibus organa subministrãt:qbus absentibꝰ institutũ opus nequaq̃ perficeret/eas cõcausas ut ita dixeriz nominamus:eas aũt ipsas que principaliter faciũt/causas appellamꝰ.SO:Cõsetaneũ id qdẽ.HO:Post hec artes que colũ fusumqꝫ radiũ pectẽqꝫ efficiũt z alia circa uestiũ operã instrumẽta preparãt:oẽs cõcausas nũcupemus:Illas aũt que uestimẽta curant z efficiũt/causas.SO:Recte.HO:Ex causis vo partẽ eãqꝫ lauat atqꝫ cõsuit:z alias huius generis curaturas cum multa ornãdi diligẽtia sit/generatiz colligere decet:z fullonũ artẽ cognominare. SO:Probe.HO:Eam aũt partem que carminat discernit z filat:z oẽs circa uestiũ effectionem:ars vna cõprehẽdit:que coiter lanificium nominatur. SO:Quid ni:HO:Lanificij pozro partiones due z utreqꝫ duarũ artiũ simul partes sunt. SO:Quẽ admoduz:HO:Facultas illa que carminat z que pectine quodã utit.ac oino quecũqꝫ sunt cõiuncta disiũgit:pars lanificij dicit/cuius maxime partes due sunt.Discretozia vna/Altera cõcretozia.SO CRA:Sic est oino.HO:In ea que discernit carminatozia z alie quas modo diximꝰ facultates insunt. Nam que lanas z stamina diuidit uel pectine quodã uel manibus / aliter atqꝫ aliter/nomina cũcta que modo diximus est sortita.SO:Ita prorsus.HO:Rursus cõcretozis partẽ simul z lanificij in ipsa ꝓtẽtam sumamus:quecũqꝫ aũt ibidẽ discretozia inerat/trãseamꝰ/lanificiũ omne bifariã partiẽtes/in cõcretoziã partẽ z discretoziã.SO:Partiamur.HO:Partẽ itaqꝫ cõcretoziã simul z lanificiũ o socrates diuidere decet:si modo propositaz nobis texẽdi artẽ sufficiẽter cõprehẽdere uolumꝰ. SO:Oportet sane.HO:Oportet absqꝫ dubio: Ideoqꝫ dicamus partem eius vnã in uoluẽdo flectendoqꝫ:alteram in cõplicando uersari.SO:Nũquid hec teneo:Videris enim mihi staminis operam in torquendo ponere.HO:Non huius tantũ sed z subtegminis:An sine retoztione generationẽ huius esse reperiemus:SO:Nequaq̃.HO:Describe horum utrunqꝫ: forte nãqꝫ descriptio talis oportuna videbitur.SO:Qualis:HO:Ecce opꝰ carminatoziz cum in longuz latumqꝫ protrahitur deductionem uocamus.SO:Certe.HO:Cũ hoc factis pensis fuso retoztũ est/solidũqꝫ effectũ filuz stamen appellant/artem autẽ ipsam que hoc dirigit z protrahit staminariã.SO:Recte.HO:Quecunqꝫ vo contoztionem mollem accipiunt z staminis implicatione ad reflexionis attractum: moderatã mollitiẽ nanciscunt/ea utiqꝫ filo deducta subtegmina:artẽ aũt ipaz subtegminaria.SO:Probe.

HO:

HO: Atq; pars illa textorie quã ꝓposuimus tã cui uis patet: Nam pars ꝓcretorie facultatis in lanifi cio qñ recta ꝓtractiõe subtegminis atq; staminis implicationẽ cõtextũq; efficit/Totũ quidẽ ipm im plicitũ ⁊ cõtextu uestẽ laneã/artem vo huiusmodi textoriã nũcupam⁹. SO: Recte admodũ. HO: At cur nõ statim rũdimus textoriã artem esse que sub tegmẽ ⁊ stamen implicat: sed per longas ambages frustra uagati sumus? SO: Nihil mihi quidẽ o ho spes frustra dictũ videt. HO: Nihil mirũ: sed fo⁊ sitan videbit o beate si frequẽter in hunc mo⁊buz in posterũ incidas. Nam quid mirũ/Audi sermo nẽ: qui de huiuscemodi oibus semp est in mediũ af ferẽdus. SO: Bic modo. HO: Excessus in primis defectusq; naturã inspiciamus: ut ꝑm rõnẽ mode rata laudemus: vitupemusq; in singulis quecunq; modũ sermonis nõ seruãt dum in talib⁹ quibusdã disputationib⁹/aut ꝓlixius q̃ decet aut b⁊euius lo quimur. SO: Oportet sane. HO: De his utiq; iu// re habẽda o⁊atio est. SO: De qbus? HO: De pro lixitate inq̃ ⁊ b⁊euitate. deq; omni excessu atq; de fectu. nam dimetiẽdi facultas ad hec oia pertinet. SO: Profecto. HO: Eam itaq; bifariã distingua mus. Cõducit enim ad id qõ intendimus. SO: Bi cas quomodo distinguẽdũ? HO: Sic: Pars vna ꝑm mutuã magnitudinis paruitatisq; cõmunionẽ: altera ex necessariã generationis cẽtiã. SO: Aui istuc ais? HO: An nõ ꝑm naturã tibi videt/qõ ma ius est: nullo alio q̃ minori maius esse dicendũ/qõ ue minus solo maiori minus? SO: Mihi vo. HO SPES: Quid vo? Quod excedit mediocritatez ⁊ qõ excedit seu dicẽdo siue agẽdo nõne eẽ dicem⁹ ea qbus boni hoies a malis differũt? SO: Appet. HO: Bas ergo cẽtias geminas iudiciaq; magni ⁊ parui ponere decet: Nec ut paulo añ dicebam⁹/ inuicẽ solũ ista referri debẽt: immo ut nũc dictũ est potius/partim inuicẽ/partim ad mediocritatẽ cõ parãda videtur: huius aũt rõnẽ nunqd intelligere uolumus? SO: Quid ni uclim⁹? HO: Siqs mato ris naturã ad min⁹ dũtaxat referat/ad mediocre nõ referet: qd ais? SO: Idipsum. HO: An non ar tes ipsas earũq; opa oia hac rõne secerneremus? eãue quã querim⁹ ciuilẽ ⁊ textoriã facultatẽ e me dio tolleremus: he siqdẽ oẽs qõ mediocri mai⁹ est aut minus: nõ quasi nõ sit: sed ut difficile qddaz in actiõibus vitãt: atq; ita mediocritatẽ seruãtes bo na omnia pulch⁊aq; efficiunt. SO: Absq; dubio. HO: Nonne si ciuilẽ peritiã sustulerimus/manca nobis ⁊ dubia erit regie scie pscrutatio? SO: Val de. HO: Utrũ quẽadmoduz in disputatione de so phista nõens esse coegimus postq̃ in hoc nos effu git o⁊atio/ita nũc plus ipsum ⁊ min⁹ cogere debe mus cõmẽsurabilia esse nõ inuicẽ solũ: sed ad me diocris quoq; generationez. Neq; enim ciuilis di scipline qspiã neq; alteri⁹ humane facultatis sine huius cõcessione põt esse perit⁹. SO: Nonne ⁊ in pñtia idẽ sũmope est agẽdũ? HO: Qui⁹ hoc op⁹ o socrates est q̃ illud ⁊ si q̃ prolixum illud quoq; extitit/reco⁊damur: uerũ tale quiddam merito de ipsis est supponendũ. SO: Quale? HO: Qõ quan doq; opus erit eo qõ nũc est dictũ ad sinceri ipius absolutiq; ostẽsionẽ: qõ aũt quo ad ꝓsentia perti net egregie sufficiẽterq; mõstratum est/cõferre mihi videt sermo iste magnope/q̃ videlicet existimãdum est: similiter omnes artes sese habere maiusq; simul⁊ minus cõmẽsurari nõ inuicẽ tãtuz/sed etiã ad mediocris ipsius generationẽ. cum enim hoc est/illa sunt: ⁊ cũ sunt illa/hec sũt: alterutroq; ho⁊ sublato/utrũq; tollit. SO: Hoc qdẽ recte: uerũ qd deinceps? HO: Bi stinguere decet artẽ dimetiẽdi bifariã/quẽadmoduz supra diximus. Unãq; illius partẽ ponere artes oẽs quecũq; numerũ longitudinẽ latitudinẽ ꝓfunditatez ⁊ uelocitatẽ ad ꝓziũ metiuntur. alterã vo artes illas/ que ad mediocre moderatumq; respiciũt/decẽsq; ⁊ opo⁊tunũ atq; debitũ: Et summatim ad oia que vita tis extremis in mediũ cõfugerũt. SO: Ampla quidez utraq; po⁊tio est: ⁊ altera longe ab altera discrepat. HO: Qõ sepenumero ferũt o socrates o⁊nati viri il li/qui magnũ aliqd ac sapiẽs loq se putãt dũ ꝓdicãt dimetiẽdi facultatẽ circa oia que fiũt uersari/nũc acci dit. Atq; id est qõ nup est dictũ. Quicqd enim artifi ciosum est mẽsure quodãmodo particeps eẽ apparu it: quoniã vo quida ꝑm spẽs cõsiderare nequaq̃ ꝓsue uerũt/distinguẽtes hec tam inter se differẽtia/statim cõferũt in idẽ/similia iudicãtes. Atq; huius cõtrari uz rursus efficiũt que altera sunt/per partes minime distinguẽtes. Luz oporteat qñ qs primo multo⁊ pci pit cõmunionẽ nõ pri⁹ desistere q̃ differẽtias oẽs in ea que in spẽb⁹ claudunt/inspexerit. Atq; iterũ quo tiẽs dissimilitudines plurimas in multitudine sentit/ ⁊ egre sentit nõ prius ab hac aspectus molestia desi stere posse q̃ cũcta que cognata sunt intra cognatio nem vnã proprietatẽq; concludens vnius generis es sentia uestiat. De his igitur/deq; excessibus atq; de fectibus hec dicta sufficiant: id autem dũtaxat seruan dum. duo videlicet genera circa ipsa mẽsure adinuen ta fuisse/⁊ que ista sint mẽte tenendum. SO: Tenebi mus. HO: Post hunc sermonẽ alium assumamus de his que modo querebãtur/deq; omni huiuscemodi sermonũ tractatione. SO: Quid istud? HO: Siquis fo⁊te nos percõtetur de puero⁊ũ circa litteras exerci tatione quãdo interrogãtur quibus ex litteris nomẽ aliquod cõstet/utrum putemus tũc eos interrogari vnius dũtaxat nominis illi⁹ declarãdi gratia/an po tius ut in omni grãmatica eruditio⁊es euadant/quid rñdebimus? SO: Ut in omni grãmatica. HO: Quid po⁊ro? ciuilis viri indagatio nobis ipsius gratia ma gis ꝓposita est q̃ ut in oibus disserẽdis acutio⁊es efficiamur. SO: Patet id quoq;/q̃ omnium gratia. HO: Nemo utiq; mẽtis compos textorie facultatis rationẽ ipsius dũtaxat gratia uenari cõtenderet. Ue rum plurimos latet ut arbitro⁊ rerum quarũdam co gnitu faciliuz sensibiles nõnullas imagines esse: quas declarare nequaq̃ arduum est/quotiẽs ipso⁊um ali quis vult/alicui rationem de aliquo perquirẽti/non cum ipsis rebus/sed seo⁊sum ratione facile demõstra re: Rerum autez maximarũ precioſissimarũq; nulla est imago ad homines perspicue fabricata. qua osten sa qui vult animuz postulãtis explere/sensui cuidam accõmodans ad sufficiẽtiã expleat. Quapropter co gitanduz est ut rei cuiuslibet rationem reddere ⁊ re cipere ualeamus. Incopo⁊ea nãq; cum maxima ⁊ pulcherrima sint/ratione sola/alio vo nullo perspi cue declarant: Hoc po⁊ro gratia modo nobis dicta

sunt oia. Cuiuslibet autez rei consideratio in minoz
bus facilioz q̄ in maioribus extat. SO: Preclare lo
queris. HO: Quoz̄ veniqz causa dicta de his omnia
sunt recordemur. SO: Quoz̄. HO: Eius p̄cipue mo
lestie sacietatisqz causa/qua circa textorie facultatis
prolixā orationē affecti sum⁹: necnō circa totius mū
di reuolutionē: atqz sophiste sermonē de nōentis eēn
tia: putauim⁹ sane plixioz̄ fuisse q̄ deceret disputa
tionē. Atqz in his oīb⁹ nosmetipsos deterruim⁹ / me
tuētes ne forte in supuacuis diutius uersaremur. Er
go ne deinceps iterū tale nobis aliqd accidat: iccirco
suprādicta a nobis oia puta. SO: Fiet. dic age que re
stāt. HO: Dico igit̄ oportere t me t te eoz̄ que dixi
mus/semp memores esse/quotiēscūqz uel breuitas ul'
plixitas sermonis in vitupationē cadit: ita ut nō inui
cem prolixitates diiudicemus/sed fz facultatis dime
tiēdi partē: quā supra diximus ad decori normā esse
referēdā. SO: Scite. HO: Non ergo ad hoc oia refe
renda vident/neqz enim prolixitate nulli cōueniente
ad uoluptatē egebimus/nisi q̄d preter ꝓpositum. Ut
aūt qō querit facillime celerrimeqz reperiat nō pmo
uerū secūdo loco ꝓtēdere ratio precipit: maxime vo
oium atqz primū illū honorare ꝓgressuz/quo fz spe
cies distinguere ualeamus. disputationēqz lōgaz ha
ud moleste ferre/sed affectare potius si modo nobis
ad inuētionē cōferat. breuēqz similiter. Eumqz iubet
qui lōgioza vba vitupat/circuitusqz disputationū hu
iusmodi nō admittit: haud ita leuiter temereqz dāna
re ꝓlixitatē: immo ostēdere prius disputationez bre
uioz̄ audiētes t ꝓmptiozes ad disserēdū t ad inue
niēdū sagaciozes redditurā: alias aūt t alio tēdentes
increpatiōes t laudes nec curare penit⁹ nec audire:
Ac de his satis si tibi quoqz videt. Ad ciuilez faculta
tem iterū redeamus textoris exēplū/qō supra posui
mus/cōferētes. SO: Egregie locutus es: atqz ita ut iu
bes/efficiamus. HO: Nōne iam rex a multis pastoz̄
officijs: immo ab oibus armētoz̄ custodib⁹ est distin
ctus: Restāt urbane facultates cōcausarū pariter t
causarū/quas primū a se inuicez separare debemus.
SO: Recte. HO: Has ptiri bifariā difficile est: Cuius
difficultatis causa sequēti sermone patebit. SO: Sic
ꝓsus agendū. HO: Per mēbra itaqz ipsas instar vi
ctime discerpamus/postq̄ secare bifariā nō ualem⁹.
Oportet enim in ꝓximū semp numeruz distribuere.
SO: Quo pacto: Experiamur iam. HO: Quēadmo
dum in supioribus oēs que instrumēta texture para
bant/ueluti ꝯcausas posuimus. SO: Nēpe. HO: Idē
quoqz in p̄tia t multo magis agēduz: quecūqz enim
magnū aliqō: aut paruū in urbe fabricāt instrumētū/
tanq̄ cōcause ponēde sunt. nam sine his ciuitas cōsta
re nō pōt: neqz ciuilis disciplina cōsistere: Nullum tñ
hoz̄ regie artis opus eē ponem⁹. SO: Nullū ꝓsus.
HO: Atq difficile q̄ddā aggrederemur/si genus hoc
ab alijs distingueremus. Qui utiqz dicit vnius cuius
dam eoz̄ que sunt/instrumētū eē/uerisimile quiddā
loq videt: alterū q̄netiā eoruqz possident in ciuitate
hoc est dicēdū. SO: Quid nā: HO: Quod hanc vim
nō habet: neqz enim cause generationis in hoc: ut in
instrumēto. sed ad eius qō fabricatū est salutem respi
cit. SO: Quare istud: HO: Quod siccis t humidis:
igne calefactis t frigidis uariū genus effectū: qō vna
appellatione uas noiam⁹: q̄uis spēs plurima sit: hoc
aūt scie illius quā perq̄rim⁹ nō est op⁹. SO: Nō cer
te. HO: Tertia possessionū spēs multiformis appet
terrestris atqz aquatica/multiuaga t nō errās pre
ciosa t vilis: vno significata noīe: qz vniuersū hoc
semp alicui sedes efficit/assessionis. p̄sidētie explo
rationisqz gratia. SO: Quid hoc: HO: Uehiculuz
nūcupamus/haud sane multū peritie ciuilis op⁹.
immo architecture potius figularieqz t erarie fa
cultatis officiū. SO: Intelligo eq̄dē. HO: Nunqd
quartū p̄ter ista dicēdū/in quo plurima ex ijs que
supra retulimus/p̄tinent: Uestimēta: arma multa:
muri: terreniqz t lapidei ambit⁹: aliaqz permulta.
Cūqz hec oia muniēdi obj̄ciēdiqz gratia fiant/re
cte munimenta obstaculaqz coīter appellari p̄nt:
multoqz magis architectoz̄ textorumqz q̄ ciuilis
sunt opa. SO: Sic est oīno: num q̄nto loco ornādi
pingendi: canēdi artes locabim⁹: t quecūqz his utū
tur: t ab his fiūt imitationes quedā oblectationis
gratia diūtaxat excogitate: que merito vno quodā
noīe cōprehendūtur. SO: Quo: HO: Uniuersum
hoc iocosum quiddaz denoiat. SO: Absqz dubio.
HO: Unū hoc nomē oibus his cōueniet. neqz enim
illoz̄ quicq̄ studij: sed ioci gratia semper efficitur.
SO: Hoc quoqz ferme intelligo. HO: Facultatē vo
illā que his oibus p̄parat corpora ex q̄b⁹ t in q̄b⁹
p̄ficiunt artiū quas modo narrauimus opa/nōne
sextā ponemus/spēm uariā t ex multis artib⁹ de
pendētē: SO: Quā dicis: HO: Eaz que aurū t ar
gētū ceteraqz metalla terre eruta viscerib⁹ prepa
rat. Itē que siluas incidit: que tondet: que ex his
p̄struit aliqd: que plicat atqz cōtexit: seu que corti
ces arboz̄: siue que aialiū pelles circūcidit t polit
t quecūqz artes circa huiusmodi quedā uersātur:
Rursus ille a q̄b⁹ suber: liber: codex: vinculaqz pa
rat/ut fiāt cōposite spēs ex generib⁹ nō cōpositis:
Uniuersuz hoc appellamus primogenitā hoibus
possessionē t simplicez: qō regie artis nequaq̄ est
opus. SO: Optime. HO: Septimū tenet locuz nu
trimēti possessio: t quecūqz cōmixta corpori/par
tibus suis partes corporis alere p̄nt: atqz curare:
qō totū alimētū dici debet: nisi q̄d forte pulchrius
repiamus. agriculture aūt: uenationi: gymnastice:
medicine: cognarie vniuersum hoc rectius q̄ ciui
li tribuit. SO: Rectius sane. HO: Ferme oia que
possident p̄ter domesticoz̄ aialium spēs: in his se
ptē arbitroz numerata. sic aūt cogita: par erat/pri
mogenitā spēm/primū inducere. instrumētuz dein
de: Uas: uehiculū: munimētū: oblectamētum: Alia
p̄termittimus sane/si q̄d nō magnū latuit/qō ali
cui istoz̄ accōmodari possit. Qualis est nūmoruz
idea: sigilloruqz t omnis characteris: Genus enim
hec in illis non admodū cognatū habēt: sed partiz
in ornatū/partim in instrumēta/vi quidē attamen
penitus tracta/quodāmodo congruent/possessio
nem vo aialium domesticoruz seruis exceptis gre
gis nutritio primo distincta/cōprehendisse videt.
SO: Et maxime quidem. HO: Restat seruoruz mi
nistroruqz omniuz genus in quo uaticinoz cos pa
lam insurrecturos/qui de textura cū rege p̄tēdat:
quēadmodū cū textore qui carminat filatqz: t qui
alia de q̄bus diximus/faciūt: Ceteri vo oēs tanq̄
cōcause dicti/vna cum nūc memoratis operibus/

a regia

a regia ciuilíq; actione seiuncti sunt atq; discreti. SO: Apparuit. HO: Cõsiderem⁹ reliquos q̃ ꝓxime accedẽtes/ut certius cognoscam⁹. SO: Oportet ouino. HO: Maximos porro ministros quãtũ hinc intueri licet/ꝑ iã exercitationẽ passionẽq; illi quã suspicati sum⁹ habere repiem⁹? SO: Quos? HO: Empta mãcipia ꝛ simili quodãmodo in seruitutẽ coactos boues. Quos sine controuersia seruos cognominare possumus: lõgissime a regia dignitate distãtes. SO: Quid ni? HO: Quid dicem⁹ de liberis? quicũq; sponte que supra diximus sub ministrãt? Agriculture ꝛ aliarũ artiũ opa trãsportant/mutuisq; cõmutãt cõmercijs / siue de foro in forũ in urbe eadẽ seu de urbe terra mariq; transferẽtes in urbẽ: partiq; cũ reb⁹ alijs nũmos simile q̃ddam simili cõmutãtes: quos nũmularios: mercatores: nauticos: uectores: caupones denominauimus: Nũquid isti ciuilẽ sibi pitiã uẽdicabũt? SO: Forte mercatores. HO: Nõ tñ illi quos utpote mercẽnarios cernimus passim oĩbus ad seruiẽdum expositos/regiaq; usurpare dignitatẽ repient. SO: Est ut dicis. HO: Quid vo de his qui talia quedã nobis ubiq; suppeditãt? SO: Quos dicis? ꝛ quarũ rerũ suppeditatores? HO: Genus preconũ inq̃ ꝛ corũ qui sapiẽter circa publicas litteras subministrant nõnulloſq; alios solertes rerũ ad ꝓncipũ ministeriũ pertinẽtiũ elaboratores: Quid de his dicẽduz socrates? SO: Quod ꝛ ipse dicebas/ministros eẽ non principes ciuitatum. HO: Haud ab re ut arbitror in supioribꝰ dixi inuẽturos nos hac rõne plerosq; de ciuili curatione uehemẽtes ꝓcertatores: q̃uis absurdũ alicui videri possit/eos in ministrorum numero querere. SO: Valde q̃dẽ. HO: Accedamus preterea ꝓpius ad eos qui nõdũ examinati sunt: hi vo sunt qui circa uaticiniũ habẽt scientie alicui⁹ ministre particulã: Interꝑtes enim diuinorum ad hoies hi cẽsent. SO: Certe. HO: Quineti az sacerdotũ gen⁹ ut lege habeẽ/intelligit docetq; quo pacto donaria dijs ꝛ sacra sint offerẽda. item qua rõne uouẽduz sit: quidue boni sit a dijs petenduz. Hec aũt ambo ministratorie artis partes sũt. SO: Videẽ. HO: Jam igit uestigiũ quoddã ci⁹ qõ inuestigam⁹ attingere videmur: figura nãq; sacerdotũ ꝛ uatũ magnanimitate intelligẽtiaq; ꝛ claritate abũdat: ꝓpter eoꝝ que aggrediũtur tractãtq; magnificẽtiã. Quaꝓpter apud egyptios nõ licet regẽ absq; sacerdotio impare. Quinimo si ex alio genere quispiã vi regnuz usurpet/cogit post regni assumptionez sacris initiari: ut rex deniq; sit ꝛ sacerdos. preterea in plurimis grecoꝝ ciuitatibus/apud uos presertiz/repies precipua sacra a magistratib⁹ sumis institui. nam ꝛ apud uos ferẽ/creato regi patria ꝛ solemnia sacra maxima ꝛ puríssima aliorꝝ oĩum esse tributa. SO: Et maxime q̃dẽ. HO: Hos itaq; sorte creatos reges sacerdotesq; ꝛ eoꝝ ministros necnõ aliã quãdã frequẽtẽ turbã ꝑsiderare debemus: que nup semotis supioribꝰ in lucẽ uenit. SO: Quos inq̃s? HO: Miros quosdã inq̃. SO: Quãobrẽ? HO: Modo cogitãti mihi mꝰtifore hoꝝ gen⁹ apparet. Multi ex viris leonũ similes fiũt: cẽtauroruũq; alioruũq; huiusmodi plurimi etiã satyroꝝ: imbeciliũq; ꝛ multiformiũ bestiaruz. Citoq; trãsmutãt ꝛ alternãt inuicem ideas atq; potẽtias. Enimuero nũc primũ eiusmodi viros o socrates excogitasse mihi videor. SO: Dic obsecro videris enim mirũ quiddã nũc intueri? HO: Profecto. Nam ut mirũ aliq̃d ꝓtingat nobis ignoratio semp efficit. Atqui mihi modo idẽ ꝓtigit: Repẽte nãq; ut ambigerẽ accidit/cũ choꝝ negocioꝝ ciuilium intuerer. SO: Quẽ? HO: Maximũ sophistarũ oĩuz prestigiatorẽ: huiusq; artis pre ceteris peritissimũ: quẽ discernere decet a viris reuera regijs atq; ciuilib⁹: q̃uis arduũ id sit. si modo qõ querimus ꝑspicue cognoscere uolum⁹. SO: Nullo modo hoc dimittẽdũ. HO: Nõ certe ut arbitror. Ac mihi dicas. An nõ monarchia: ideſt principat⁹ vnius/vna quedã est gubernationuz ciuilũ? SO: Est. HO: Post hãc paucoꝝ potẽtiã ponere possumus. SO: Sane. HO: Tertiã vo multitudinis gubernationẽ quaz popularem uocãt. SO: Prorsus. HO: Nõne tres iste quodãmodo quinque fiunt: Cũ duo noia ex se insuper pariant? SO: Que nam? HO: Cũ aĩaduertãt plurimi inuitis uel uolentib⁹ imperari posse ꝛ lege uel arbitrio presidere cõtingat ꝛ paupes eẽ qui presunt: uel diuitijs ad imperiũ euehi/duas in spẽs tam vnius q̃ paucoꝝ diuidũt principatum. Et vnius q̃dẽ principatũ in regnũ ꝛ tyrãnidem partiunt. SO: Utiq;. HO: Gubernationẽ vo que paucis agit in paucoꝝ potẽtiã ꝛ potentiam optimatum. SO: Dino. HO: Popularis vo gubernatiõis nomẽ nullus utiq; mutare aliquãdo cõsueuit: siue spõte seu vi populus diuitib⁹ q̃busdam presideat/siue lege/seu arbitro regat. SO: Vera narras. HO: Nunq̃d existimamus aliquã harũ gubernationũ ciuiliũ rectã eẽ finib⁹ ijs distinctiõibusq; determinatã: videlicet vno. paucis. multis. pauptate. diuitijs. violẽtia. volũtate. legib⁹ ꝛ arbitrio. SO: Quid ꝓhibet? HO: Cõsidera diligẽtius: ꝛ hac me sequere. SO: Qua? HO: Stabim⁹ ne in eo qõ in ꝓncipio dictũ: an nõ? SO: In quo nã? HO: Regiã dignitatẽ vnam quãdã sciẽtiarũ esse diximus. SO: Diximus certe. HO: Neq; in quouis scientie genere illã locauim⁹? E multis q̃ppe facultatẽ illã que indicat simul precipitq; selegimus. SO: Sane. HO: Hãc postmodũ sciẽtiã presidẽtẽ: partim reb⁹ inaiatis partim aĩatis ꝑfecim⁹? Et eodẽ ordine diuidẽtes/hucusq; ꝓcessimus/sciẽtie noie in singulis reseruato: que vo potissimũ sciẽtia sit nondũ declarare potuimus. SO: Recte loqueris. HO: Aduertim⁹ ne iporum determinationẽ descriptionẽq; neq; fm violẽtiã ꝛ uolũtatẽ: neq; fz paucos ac multos neq; per inopiam ꝛ opulẽtiã fieri oportere/sed per sciam quãdam si supioza sequamur? SO: Necesse est ut id fiat. HO SPES: Necessario igit hoc nũc ita ꝑsiderare debem⁹ in quo nã hoꝝ sciẽtia insit impatorie facultatis / que ferme comparatu maxima est oĩum atq; difficillima. Inspicere nãq; illã oportet / ut videamus qui nã a sapiente rege segregandi sint: qui sibi ciuilẽ peritiaz uẽdicant. idq; plurimis persuadent cum ab ipsa procul admodum absint. SO: Sic prorsus agendum / ut ratio superior monuit. HO: Nunquid multitudo videtur tibi in ciuitate huius sciẽtie compos? SO: Quonam pacto? HO: An in mille hominum ciuitate fieri potest: ut cẽtum uel quinquaginta viri sufficienter eã adipiscantur? SOCRA: Facillima omnium artium hec esset: scimus enim in mille hoĩum numero totidẽ

Quod regis sit sacerdotũ maximum

viros qui taloꝝ ludo ceteros grecos exſuperent ne quaq̃ repiri:nedum reges:Oportet utiq; virũ illum quicũq; regia peritia inſtruct⁹ eſt regẽ uocare/ſeu do minet/ſiue pꝛuat⁹ degat ut ratio ſupioꝝ ſtatuit.HO SPES:Oportune admoniſti:arbitroꝝ aũt ꝟ ſermo nem inductũ rectã gubernationẽ/ſiq̃ recta ſit/circa vnũ uel duos uel paucos eſſe querẽdã.SO:Cur nõ? HO:Exiſtimare hos oportet ciuiles ac regios ho// mines/ſi modo arte quadã imperẽt/ſiue uolẽtib⁹ ſeu nolẽtibus dñent:ſiue ꝑm ſcripta ſeu abſq; ſcriptis in ſtitutis ꝛ legib⁹/uel etiã paupes ſint uel diuites:Ma ꝛ medicos nihilominus appellandos duximus/ſiue inuitis ſeu uolẽtib⁹ medeant ſecando uel urẽdo: uel aliter affligẽdo ſiue ex ſcriptis curẽt/ſiue nõ:ſiue pau peres ſint:ſeu diuites:quatenus arte quadã curãdoꝝ coꝛpoꝝ pꝛeſidẽt:purgãdo uel aliter extenuando uel replẽdo:ꝛ augẽdo.Eque enim medicos noiam⁹ / dũ modo qui curãt ad bonũ coꝛpoꝛis reſpiciẽtes/ex de teriori habitudine in melioꝛẽ reſtituant atq; ſeruent: hoc modo dũtaxat ut arbitroꝝ rectã eſſe dicem⁹ me dicine uel cuiuſuis pꝛincipat⁹ alterius definitionem/ alio ꝟo nequaq̃.SO:Ita,pꝛius exiſtimãdũ.HO:Ne ceſſe eſt igit eã maxime ac ſolã rectã exiſtimare rem pu.in qua qui magiſtratib⁹ funguñ/reuera guberna re ſciũt:ſiue legib⁹ ſeu abſq; legib⁹ dñent:ſiue uolenti bus ſiue inuitis:uel etiã ſi paupes ſint uel diuites:Ni hil enim ex his quicq̃ ad rectã gubernãdi rõnem re fert.SO:Pꝛeclare.HO:Neq; inſup refert:ſiue cedi bus expulſionibuſq; quibuſdã cois gratia boni ciui tatẽ purgẽt:ſeu colonias emittãt tanq̃ apuꝝ examina populũq; cõminuãt/ſiue aliũde boies futuros ciues aduocẽt:ciuitatẽq; amplificẽt:Quatenus enim ſcien tia ꝛ iuſtitia freti/ex deteriori melioꝛẽ pꝛo virib⁹ ciui tatẽ efficiũt atq; ſeruãt:eatenus rectã appellari rẽ.p. uolumus ꝛ in eoipſo dũtaxat definitionẽ recte guber nationis cõſiſtere. Quodcũq; ꝟo alias rectas eſſe di cimus:neq; legitime:neq; uere dici putãdũ.Sed eas que hãc imitant libẽter laudamus:quaſi facile ad me lioꝛa tẽdẽtes alias cõtra vitupamus tanq̃ imitatione maloꝝ ad deterioꝛa pꝛocliues.SO:Cetera quidẽ ho ſpes pꝛobe dicta vident.q; ꝟo dictũ eſt gubernationẽ ſine legib⁹ rectã eſſe poſſe:haud facile admitti poteſt. HO:Paulo me interrogãdo o ſocrates pꝛeueniſti: Mã te pcõtari decreuerã/utrũ hec admittas oia/an q̃dq̃ renuas.nũc aũt cõſtat nos uelle de ijs qui recte ſine legib⁹ pꝛeſũt/diſſerere.SO:Proculdubio.HO SPES:Patet aũt quodãmodo legũlationẽ ad digni tatẽ regiã ptinere.Optimũ ꝟo eſt non leges q̃dẽ tene re atq; firmare:ſed hoiez cũ pꝛudẽtia regiũ: Nunq̃d huius rõnẽ intelligis?SO:Declara. HO:Quoniam lex nequit qõ optimũ oibus ꝛ iuſtiſſimũ eſt ſimul ꝛ ſincere cõpꝛehẽdẽs:ſemp ut opepꝛeciũ eſt pꝛecipe ho minũ ſane actionũq; diſſimilitudines ꝛ inſtabilis ua riaq; humanarũ rerũ cõditio faciũt ut ars nulla poſ ſit ſimplex aliq̃d ꝛ vniuerſale de cũctis per omne tẽ pus decernere:cõcedimus iſta?SO:Plane.HO:Le gẽ ꝟo cernimus ad hocipſum niti:quaſi hoiem quen dã ptinacẽ ꝛ impitũ:qui nihil agi ꝑter ei⁹ iſtituta per mittat:neq; interrogari etiã/ſiq̃d noui ꝑter illi⁹ oꝛdi nẽ potius meliuſq; alicui ſit.SO:Vera loqueris:Ita enim ut dicebas lex hoies cogit.HO:Fieri nõ põt/ut certus quidã ꝛ ſimplex oꝛdo ſit bonus circa illa que uaria ſemp ſunt ꝛ ſimplicia nunq̃.SO:Apparet. HO:Inueniẽda igit cauſa eſt ob quã cõditio legũ neceſſaria eſt:poſtq̃ lex nõ eſt ipſum qõ optimuꝝ atq; rectiſſimũ.SO:Cui dubiũ?HO:Nõne apud nos ut apud alios ſunt quedã cũctoꝝ ſimul hoiuꝝ cõmunes exercitatiões:ſiue ad curſum ſeu ad q̃ uis aliud concertãdi gratia?SO:Permulte.HO SPES:Referamus ſi placet ꝓcepta illoꝝ qui arte quadã gymnaſijs pꝛeiunt.SO:Que nã?HO:Arbi trant illi quidẽ fieri nõ poſſe ut ſigillatim vnicuiq; qõ ipſi ſeoꝛſum ab alijs cõueniẽs eſt/pꝛecipiãt: ue rum cõmunius inſtituẽdũ cẽſent:qõ ꝛ plurimis ꝛ plurimũ ꝓducẽ videat.SO:Pꝛeclare.HO:Quã obꝛẽ dum equos laboꝛes nũc cũctis vna tribuunt/ paribuſq; eos exercitationib⁹ agitãt / partim cõci tatius irritãt:partim eneruãt:ꝛ inepta ad curſum paleſtrãq; ꝛ alia certamina/coꝛpoꝛa reddũt.SO CRA:Sic accidit.HO:Legũ quoq; cõditoꝛẽ pu temus ſuis gregib⁹ pꝛeſidẽtẽ:deq; iuſtis opib⁹ mu tuiſue cõmercijs iura dãtẽ nõ poſſe dũ cũctis vna pſulit ad ſinguloꝝ cõmoditatem iuſue pꝛoſpicere. SO:Cõſẽtaneũ eſt.HO:Leterũ ut arbitroꝝ/qõ ꝛ plurimis ꝛ plurimũ cõducit/coĩter inſtituet.ꝛ hu iuſmodi leges ſcriptas relinquet:ꝛ patrios etiam non ſcriptos ſimiliter moꝛes inducet.SO:Recte. HO:Recte admodũ:Etenim quo pacto quis poſ ſit peꝛ oẽz vitã ad ſingulos circũſpicere:ſeduluſq; aſſidere cuiq;:ꝛ cuiuſq; cõmoditati pſulere?Ma ſiqs diſciplina regia pꝛeditus/hoc efficere poſſet: nunq̃ impedimẽta illa que leges appellantur ſibi pꝛeſcriberet.SO:Ita:ex his que ſunt dicta videt. HO:Immo magis o ſocrates ex his que dicẽtur. SO:Quib⁹?HO:Diſce inq̃:ſi medic⁹ quidã aut gymnaſticus imminẽte lõga pegrinatiõe: ꝓcul ab ijs quos curat abfuturũ diu ſe putet:diffidatq; illo rũ memozie moniměta quedã agẽdoꝝ cõſcribere illis uolet/nec ne?SO:Volet utiq;. HO:Quid ſi ꝑter opinionez ocius q̃ putauerat/reuertat/uere bit ne alia illis pꝛecipe pꝛeter ea que quõdam ſcri pſerat/ſiqua potioꝛa egrotãtib⁹ adhiberi poſſint ob tẽpoꝝ mutatiões uẽtis aut alio quopiã pꝛeter ſpez ꝛ pſuetudinẽ cõtingẽtes:perſeuerabit ne inq̃ in pꝛioꝛi ꝓpoſito neq; pꝛiſtinas inſtitutiones trã ſgredi quenq̃ uolet nec ipſe mandare alia. nec ab egrotante alia ꝑter ſolita obſeruari:quaſi ea ꝛ me dicine artis pꝛopꝛia ſint ꝛ ſaluberrima:que ꝟo ali ter fiant pꝛeter artẽ ſint ꝛ noxia.an potius quicq̃d eiuſmodi circa ſciẽtiam artẽq; uera accidit ꝟ oia in huiuſmodi cõſtitutionib⁹ riſum plurimũ cõcita bit.SO:Et maxime quidẽ.HO:Homini autez illi qui iuſta ꝛ iniuſta:honeſta ꝛ turpia:bona ꝛ mala ſiue ſcriptis legibus ſiue nõ ſcriptis moꝛibus inſti tuit hoium gregibus/quicũq; in ciuitate ad leguꝝ ſcriptarũ noꝛmã viuũt:nõ licebit alia quedam pꝛe ter ea que ſcripta ſunt agere:neq; ſi ipſe idẽ qui ar te cõſcripſit/redeat:neq; ſiqs alius eius ſimilis ue niat:an poti⁹ dubitatio talis non minus q̃ ſupioꝝ illa reuera ridicula videret?SO:Nihil pꝛohibet. HO:Hoſti ergo quod hac de re vulgo fert? SO CRATES:Non in pꝛeſentia. HO:Enimuero decens eſt. Aiunt enim ſiquis leges quaſdã pꝛiſcis meliozes inuenerit / necnon ciuibus perſuaſerit: oꝛtere

oportere eū leges ferre/si nō persuaserit non dece re. Nunquid recte? SO: Forsitan. HO: Sinautem quispiā nō persuasione sed vi qđ rectius est/indu xerit/qđ potissimū huius violētie nomē? rnde. im mo nōdū ad ista: sed ad supiora prius. SO: Quid ais? HO: Siquis arte medicine pollēs nō persua deat sed cogat eū quē curat puerū uel virū uel mu lierē preter scripta qđ est melius agere quid nā hu ius violentie nomē? Nōne aliud qđ vis potius q̄ artis trāsgressio hoc est illatio morbi? & quid vis aliud potius coacto homini contigisse dicendū q̄ trāsgressionē artis ac morbū. SO: Vera loqueris. HO: Quid autē est cōtra ciuilē artē delictū? nōne qđ turpe dicit: qđ malū & qđ iniustum? SO: Istuc ipz. HO: Age cū aliq̄ cogunt preter patrias leges mores q̄ facere que iustiora/meliora honestioraq̄ sunt/ nōne ridiculosissim⁹ oīum erit quisquis vim eam vituperabit/dicetq̄ illos a curatoribus qui coe gerunt turpia mala iniusta fuisse ppessos? SO: Ve ra penitus loqueris. HO: Nūquid si diues sit qui cogit/iuste coactiones sunt/si pauper aūt iniuste? An potius siue persuaserit siue nō persuaserit: siue pauper sit. seu diues. uel ꝑm scripta uel preter scri pta/modo que utilia sunt inducat / dicēdū est hāc uerā esse recte gubernationis ciuilis definitionē. Qua ratione vir sapiens bonusq̄ gubernabit ad subditorū salutē semp ita respiciēs/ut ad nautarū nauisq̄ salutē respicit gubernator. Nā ut ille non scriptis sed arte quasi lege quadā nautas seruat / ita & vir reuera ciuilis: & apud eos qui ita domi nari possunt/recta est rerū ciuiliū administratio: vim artis potiorē legibus adhibēs. Ac summatim quodcūq̄ prudētes principes agant / nunq̄ delin quunt/q̄ diu vnū hoc potissimū seruāt: ut mente & arte qđ iustissimū est ciuib⁹ distribuētes tueri eos ualeāt / meliores q̄ ex deterioribus quoad fieri po test/efficere. SO: His que modo dicta sunt/repu gnare non licet. HO: Neq̄ illis insup. SO: Quib⁹ dicebas? HO: Quod nulla vnq̄ multitudo potest ea disciplina precellere / qua ꝑm mentē ciuitatē re gat. Immo recta illa ciuitatis administratio apō vnū uel paucissimos querenda est. Alie vo tanq̄ imitationes ponēde vident: ut paulo supra dictū. Partim ꝑm pulchriora. partim ꝑm turpiora hāc imitantes. SO: Quomodo istud dicebas? Neq̄ enim qđ de imitādo tradebas / satis tunc intelleri. HO: Haud paruifaciendū est/siquis hoc illato ser mone/desistet prius q̄ delictū qđ circa ipsum nunc est cōmissum/ostēderit. SO: Quod delictū inquis? HO: Oportet tale aliquid querere/qđ neq̄ cōsue tum est/neq̄ facile cognitu. Ipsum tñ cōprehēde re annitamur. Cū sola hec quā memorauimus/re cta ciuilis gubernatio sit/scis oportere alias hui⁹ institutis utentes seruari dū agūt qđ modo laudat q̄uis haud quaq̄ rectissimū id sit? SO: Quid il lud? HO: Quod nemo quicq̄ ꝑter leges cōmitte re audeat: & quisquis audet / morte multet extre misq̄ oībus supplicijs affligatur: id autē est secun do loco rectissimū atq̄ honestissimū: primo nāq̄ in loco ponendū qđ nūc est dictū. Quo aūt modo euenit qđ modo ꝑm esse diximus/declarem⁹. Vis ne? SO: Et maxime quidē. HO: Veniamus iteruz ad imagines/quibus regios principes semp cōpara re necesse est. SO: Quas imagines inqs? HO: Gene rosum inq̄ nauis gubernatorē: multisq̄ alijs equiua lentē medicū. Consideremus iā figurā aliquā in his fingentes. SO: Qualē? HO: Talē quandā perinde ac si oēs existimaremus ab illis grauia quedam pati: quasi quos nostrū seruare utriq̄ uolūt/seruēt./quos contra pdere/pdāt/dū secant urūt: & instituto quasi quodā tributo mercedē referūt: cunq̄ multa cogant expendere nihil aut parū admodū pro egrotāte ero gant reliquis autē ipsi familiaresq̄ utunt: demū acce ptis pecunijs uel a cognatis uel ab inimicis egrotan tis ipsius eū mori cogunt: Gubernatores quoq̄ alia quedā huius generis permulta patrare dicunt: quasi hoies sepe ex insidijs in recessib⁹ quibusdā solos de stitutosq̄ relinquāt & offensionib⁹ erroribusq̄ in pe lago factis: in mare illos eijciant in alijsq̄ nonnullis ledant. fingamus itaq̄ nos his causis lacessitos con sulere: quo pacto acutoritatē his artibus auferam⁹: ne libere ulteri⁹ aut seruis hoibus aut liberis domi nent: propterea q̄ cetu facto nosipsos cōcurrere uel oēm populū cōuocare uel diuites tantū: ubi etiā ru diū hoium & artificū aliorū de nauigio morbisq̄ cō silium audiat: quo pacto medelis instrumentisq̄ me dicoq̄ erga egrotos uti oporteat. Itē nauibus & ea rum instrumentis ad nauigandū: periculaq̄ procel larū & fluctuū deuitāda & pyratarū insidias euaden das: Ac etiā si mari/longis nauib⁹ aduersus similes sit pugnandū: qua rōne uti his deceat. fingamus itez nos his de rebus snias turbe uel medicoq̄ quorūdā gubernatorūq̄: uel rudiū aliquoq̄ de his cōsultātiū in publicis quibusdā tabulis colūnisq̄ inscribere: & mores quosdā ritusq̄ nō scriptos tanq̄ patrios con stituere: adeo ut reliquū omne tēpus ad horq̄ normā nauigandū sit atq̄ medēdū. SO: Mira quedā finxi sti. HO: Preterea quotannis populi principes cōsti tuere/siue ex diuitib⁹/ siue ex omni populo sorte ele cto: qui ꝑm scriptas institutiones & naues gubernēt & egrotātib⁹ medeant. SO: Hec superiorib⁹ quoq̄ duriora vident. HO: Videamus preterea: qđ hinc se quitur: cū annui magistratus cuiusq̄ tps exactū fue rit/necesse erit cōstituto iudicio aut ex electis diuiti bus aut per sortez ex vniuerso populo in id arcesse re viros magistratib⁹ functos: eosq̄ corrigere: adeo ut liceat uolēti cuilibet actiones illoq̄ preteritas im probare quasi aliter q̄ leges iubeāt & patria ꝓsuetu do doceat aut naues gubernauerint: aut egros cura uerint: & qui aliter fecisse deprehēdent: lata snia: uel supplicio uel alio quodā detrimento a iudicibus dā nabūtur. SO: Nōne quicūq̄ magistratus eiusmodi sponte suscipiet: merito qđ vis supplicū dānūue pa tiet? HO: Ad hec īsup legē ferre oportebit siqs ꝑter scriptas cōstitutiones nauigādi rōnē aliquā inferat: uel ualitudinis naturā circa uētos & calores & frigo ra perscrutetur: & circa hec ingenio suo philosophe tur & doceat: primo quidē hūc neq̄ gubernatorē esse neq̄ medicū noīandū: sed curiosum quēdā delirūq̄ sophistā: deinde posse a quolibet in iudicium trahi / q̄si iuniores alios corrūpat: suadeatq̄ gubernatoriā & medicinā ꝑter legū īstituta tractare/suoq̄ arbitra tu naues morbosq̄ curare: Ac si preter leges iuueni bus aut senibus ꝓsuadere quicq̄ reperiat: extremis

supplicijs afficí:neqz enīz opoztere quicq̄ legibus sa
pietius eē:neqz enim illū ignozare:aut medicine sani
tatisqz naturā.aut gubernādi nauigādiqz optimā rō
nē.Quippe cū uolēti cuilibet liceat scripta mozesqz
pdiscere: Si hec ita cōtingāt circa scias quas narra
uimus:aliasqz pmultas ut fm pscripta potius q̄ fm
artem agat:quid dicemus o socrates:utputa si idez
cōstituat/circa rē militarē:oēmqz uenationē.pictura
quoqz ꝛ vniuersam imitationē: architectura ꝛ oēm
instrumētorū supellectiliūqz effectionē:Agricultura
atqz oēm arborz curā:ꝛ equorz armētorūqz omniuz
custodiā:uaticiniūqz:ꝛ uariū ministrorz obsequium
talorū ludū.Arithmeticā nudā: uel eā que circa pla
nū aut profundū aut uelocitatez tarditatēqz uersat.
SO:Dicem⁹ plane q̄ si ita res se haberēt: artes oēs
funditus subuerterent:neqz deinde renascerent vnq̄
ob hanc ipsam legē que rerū nouarū indagationem
uetat.Quāobrē vita que nūc difficilis est/ tunc prorsus intolerabilis fieret. HO: Quid ad hoc? Si fm
prescriptas leges fieri singula cogeremus/legibusqz
ipsis preficeremus virū quēdā:uel consensu populi
designatū uel sorte creatū qui spretis legib⁹ aut lucri
causa aut propzie libidinis gratia:alia quedā preter
hec que sunt instituta cū ignarus sit/agere tentet:nō
ne hoc priori malo deteri⁹?:SO:Maxime.HO:Et
enīz quisquis imperitus audet preter leges illas age
re:que multa peritia late sunt a cōsultorzibus his qui
gratiose consultātes populo leges eas accipere per
suaserunt/scelus cōmittit superiori peccato longe dete
rius.ac multo magis q̄ scripte leges officia vite con
fundit atqz peruertit.SO:Magnopere.HO: Qua
propter scdō loco pstat: ut hi qui aliqua de re leges
cōscribūt / neminē permittāt aliqd vnq̄ preter illas
efficere:siue vnus istud: siue populus aggrediatur.
SO:Scite.HO: Nōne imitationes quedā ueritatis
singulorz hec crūt: que ab intelligētibus quoad fieri
potest/cōscripta fuerūt?:SO: Nihil obstat.HO:Atq̄
si recordamur/ciuilē reuera hoiem atqz peritū in su
periorzibus dixim⁹ multa sepe arte facturū pter insti
tuta que antea scripserat / quotiēs potiora quedā ijs
que reliqt absentibus inuenisse putauerit. SO:Dixi
mus prorsus dubio.HO: Nonne quisqs aut vir vnus
aut populus/cui leges pscripte sunt / pter eas aliud
quiddā tanq̄ melius aggredit: idē pro virib⁹ qō ue
rus ille ciuilis vir agit?:SO:Summopere.HO:Siq̄
igitur imperiti id agerēt/imitari quidē uerum ipsum
anniterētur peruerse tamē imitarent. Siqui aūt pe
riti idē contenderēt haud amplius imitatio hoc/sed
ipsum illud uerissimū esset.SO:Dino.HO:Enimue
ro supra id inter nos cōuenit/artē nullā multis com
petere.SO:Conuenit certe.HO:Ergo si ars quedā
regia facultas est/turba diuitū ꝛ populus ois nunq̄
ciuilē:hanc sciam nanciscet.SO: Nunq̄.HO:Opor
tet itaqz res.p.ciuscemodi siquando uerā illā guber
nationē vni⁹ viri arte imperātis pro virib⁹ imitatu
re sunt. Nunq̄ aliquid preter scriptas leges moresqz
patrios aggredi. SO:Egregie locut⁹ es.HO:Quan
do illam diuites imitātur rem.p.ipsam optimatū gu
bernationē uocam⁹?:Quādo vō leges pro nihilo ha
bent:paucorz potētiā.SO:Apparet.HO:Quinetiā
quotiēs vnus dñatur fm leges/scientē illū imitatus/
regē uocam⁹?:nō distinguētes noīe illū qui scīa solus
imperat ab eo qui opinione fm leges solus etiam
dñatur.SO:Ita videmur.HO: Nonne igitur si
vnus uera scīa predit⁹ imperat / idē nomē hoc est
regiū habet:nec alio cognomēto significat? Nā ex
quinque noibus gubernationū ciuiliū quas narra
uimus:Unū solū hoc erat.SO:Videt.HO:Quid
porro?:quotiēs neqz ex lege:neqz ex more quispiaz
dñatur:ꝛ quasi sciens simulat hoc ultra leges agi
oportere atqz prestare.inest autē libido quedam ꝛ
ignorantia dux imitationis eiusmodi:an nō vir ta
lis tyrannus est appellādus?:SO: Et maxime qui
dem.HO:Hac rōne rex extitit ut diximus ꝛ tyrā
nus:paucorz potētia:optimatū gubernatio:necnō
popularis administratio: cū egre ferrēt homines
vnius imperiū/diffiderētqz virū talez reperiri ali
quādo posse tāto imperio dignū qui ꝛ possit ꝛ ue
lit ỳtute ꝛ scie imperās sancte ꝛ iuste suū cuiqz ius
tribuere.Timerētqz pterea ne forte vir vnus licen
tiam nactus quēlibet pro libidine lederet ꝛ oppri
meret atqz necaret:quoniā si talis quidā qualē figu
rauim⁹ nobis occurreret amaret pfecto eius ad
ministratio:que sola oium rectissima est:producitqz
ad bene beateqz viuendū.SO:Sane.HO: Nunc
autē postq̄ nō nascit rex talis in ciuitatib⁹/qualis
inter apū examina statim a principio tā corporis
q̄ animi habitu ceteros antecellēs necesse est ceu
cōsultantiū facto instituta cōscribere/uestigiaqz ue
rissime rei.p.illius percurrere.SO:Sic apparet.
HO:Et miramur o socrates q̄ in gubernationib⁹
huiuscemodi mala eueniāt ueturaqz sint: eo iacto
fundamēto: quo nō scīa sed in scriptis q̄busdā isti
tutiōib⁹ moribusqz agere cogimur?:Nulli sane du
biuz est dn istis alia quedā gubernatio uel ciuitas
utēs oīa que ita fiūt.sint funditus euersure. Illud au
tē mirū poti⁹ videri debet/q̄ robusta ex natura sit
ciuitas.nā nūc ciuitates nonnulle sic diu ifecte pma
nent nihilomin⁹ neqz corruūt:multe tñ nauiū istar
submerse perierūt/pereūt atqz peribūt: ob guber
natorū nautarūqz improbitatē:qui in rebus maxi
mis extrema quadā ignorātia detinent:quoniā cū
rerū ciuiliū prorsus ignari sint/in ijs tñ sape summo
pere arbitrantur.SO:Vera loqueris.HO:Cū igi
tur oēs nō recte res.p.sint ad cōuiuendū difficiles
videndū que leuior queue oium onerosissima:Et
si minus ad id de quo nūc agim⁹ pertinere videt:
uerūtñ ad vniuersum forte respicientes cūcta hui⁹
gratia facimus.SO:Ita prorsus agendū.HO:E
tribus vnā atqz eādē facillimā simul ꝛ difficillimā
ferunt.SO:Qui istuc ais?:HO:Nō aliter q̄ supra
tetigerim tres scilicet eē primū ciuiles gubernatio
nes: vnius paucorz atqz multorz superiorē sermo
nem amplificās.SO:Erāt ꝛ supra.HO:Singulis
autē in duas diuisis/sex efficiamus:rectāqz ipsam
ut septimā ab alijs secernamus.SO:Quo pacto?
HO:Unius principatū in regnū ꝛ tyrānidē distri
buim⁹.Dñationē vō que nō multis cōpetit in spēz
vnā que laudāda est/optimatū scilicet gubernatio
nem.Alterā que vituperanda paucorz potētiam.
At multorz administrationē tūc simplicē posuim⁹
popularē gubernationē denotantes.nūc rursus ꝛ
hanc duplicē esse dicamus.SO:Qua rōne hāc di
uidemus?:HO: Non alia q̄ reliqua etiā si nomen

huius sit geminū. Uerū tam huic q̄ alīs commune hoc est/ut uel leges seruent uel trāsgrediantur. SO: Est utiq;. HO: Tunc sane rectā gubernationē querētibus partitio hec nequaq̄ expediebat: ut supra mōstrauim⁹. Postq̄ vo illā segregauim⁹/ceteraſq; ueluti necessarias ītroduxim⁹/in his iā legis seruatio ⁊ transgressio singulas bifariā partiūtur. SO: Ita videt ex eo qui nunc est dictus/sermone. HO: Unius igit dñatio bonis coniūcta cōscriptionibus quas leges uocauim⁹ / oium sex optima est legū expers/dura est/⁊ subiectis oium onerosissima. SO: Apparet. HO: Gubernationē vo in qua nō multi cōmunicāt/quoad utraq; spectat mediā cēsere debemus quēadmodū qō paucum est inter vnū multaue mediū obtinet. ceterū multoꝝ administrationē fm oia debilē / utpote que ad alias cō parata nihil magnū siue bonū ualeat siue malum. propterea q̄ magistratus ad exigua redacti sunt / in multosq; diuisi: Quapropter legitimarū oium rerū. p. hec deterrima est. Iniquarū optima. Ac si oēs intēperate sint/in populari prestat viuere: si tē perate oēs minime oium in ista viuendū. in prima vo vitā agere potissimū est atq; optimū: Excepta septima. Illā nāq; ab oibus alīs gubernationib⁹/ non aliter q̄ ab hominibus deuz secernere decet.. SO: Uident hec ita fieri atq; contingere: ⁊ ut inqs agendū. HO: Nōne ⁊ oēs harū rerū publicarum administratores preter scitū prudētis rei. p. principem segregare decet: utpote qui non sint reuera ciuiles rerū seditiosi/simulachroꝝq; ingentiū presides/eoꝝq; persimiles/imitatores maximi / maximiq; pstigiatores/sophistarūq; sophiste. SO: Cognomentū hoc his qui ciuiles dicūtur competere iure videt. HO: Jam tandē/ab arte ciuili cētauorū illā satyroꝝq; choreā vix separauimus: quā supra cernere nos dicebamus: ⁊ a ciuili separādam arbitrabamur. SO: Uidet. HO: His pterea duri⁹ quiddā restat/qō eo difficilius a rege discernitur/quo illi est natura cōiunctius: ideoq; idē nobis qō aurū effodiētibus cōtigisse videt. SO: Quēadmodum? HO: Terrā ⁊ lapides aliaq; permulta ab illo primū artifices separant: supsunt autē post hec cognatiora quedā auro pciosioraq; cōmixta: igni solo ab auro secernēda: es: argentū: quādoq; etiaz adamas: que vix tādē facto ad ignē examine segregantur pmittūtq; aurū purū atq; sincerū in seipso discerni. SO: Ita de ijs fert. HO: Eadez ratione ⁊ nos nūc videmur a ciuili sciētia aliena ⁊ lōginqua admodū separasse: honorāda vo ⁊ prima reliqsse. Quoꝝ ex numero est/prefectura exercit⁹. iudicialis pretura: oratoria dignitas cuz regia auctoritate cōmunicans: dū qō iustū est persuadet: ⁊ cum illa publicas res gubernat. que modo quodā facile segregās quispiā/nudū ac solū illū quē querim⁹ nobis ostendet. SO: Haud dubiū est hoc omni studio experiundū. HO: Experiētie quidē causa patefiet: per musicā vo demonstrare ipsum aggrediamur: ac mihi dicas. SO: Quid dicā? HO: An est disciplina nobis aliqua musice artiumue que manuum ministerio opus pagūt? SO: Est. HO: Utrū dicem⁹ circa hec oia sciaz aliquā esse/que doceat: que artiū discēda sit/que minime. SO: Esse plane dicemus. HO: Nonne hanc ab alīs esse diuersam? SO: Et hoc. HO: Utrum ipsarū nullā alteri dñari: an huic illas? an potius hāc oium procuratricē alīs presidere: atq; alīs utiq; imperare dicemus eaz que de singulis artibus que discēde sunt: que nō discende diiudicat. Et docēti igit ⁊ discēti impare illā asseris? SO: Prorsus. HO: Et eā que iudicat persuadendū ne sit an non illi que persuadere pōt? SO: Quid ni? HO: Persuasionē illā que ad turbā fit per cōfabulationē quādā exhortationēq; potius q̄ doctrinā cui potissimū scie tribuemus? SO: Constat oratorie tribuendā esse. HO: Cuius artis officiū dicim⁹ iudicare utrū vi an persuasione uti ⁊ in quibus ⁊ ad quos uti deceat? SO: Eiusq; persuadēdi dicēdiq; peritie dñatur. HO: Est autē ea ut arbitror alia nulla preter ciuilis hois facultatē. SO: Preclare. HO: Sic ergo statim oratoria a ciuili distincta videtur/ut alia quedam species/ciuili nihilominus seruiēs. SO: Certe. HO: Quid insuper de hac potētia cogitādum? SO GRA: Qua? HO: Qua pugnamus aduersus eos quibus bellū indiximus. Num artificiosam hāc? an artis expertē esse dicemus? SO: Quis nā artis exptes prefecture reiq; militaris omnis actiōes dixerit. HO: Facultatē vo illā que consultādo prudēter deliberare pōt: quibus cū bellū gerendū sit uel pax ineūda nunquid ab ea diuersam/an eandem cum illa putabimus? SO: Diuersam: si in superioribus stamus. HO: Nōne si superioꝝ rōnē sequimur hanc que de bello consultat illi que bellum gerit/dñari dicemus? SO: Et istud. HO: Quā vo potissimū facultatē pter regiā ciuiliū disciplinā tā amplissime potentissimeq; arti/rei scilicet militari. Uniuerse imperare dicem⁹? SO: Nullā prorsus aliā. HO: Sciam igit eorum qui ducunt exercitus/cū obediat ⁊ seruiat alteri: haud quaq̄ ciuilem ipsam esse scientiam affirmabimus. SO: Haud sane deceret. HO: Age iā pretorū qui iuste singula iudicāt potentiā cogitemus. SO: Cogitemus. HO: Nunquid ultra cōmerciorū iura legitima auctoritas illi⁹ extēdit ut circa hec psideret q̄d iustū q̄d nō/⁊ ad normā legū/quas rex ipse cōdidit respiciens de singulis iudicet / propria virtute semp adhibita: per quā neq; muneribus: neq; minis: neq; cōmiserationib⁹: neq; odio: neq; amore leges trāsgrediatur: ⁊ preter ius alternas causas dirimat. SO: Non aliud certe q̄ nūc abs te dictum iudicis ⁊ officium. HO: Constat itaq; vim iudicū nō eā regiā maiestatē imo ⁊ legū custodiā regisq; pedissequā. SO: Apparet. HO: Quisquis artes quas memorauim⁹ cūctas cōsiderauerit/cogitare debet earū nullā esse ciuilē quā querimus disciplinā: quippe cū regie maiestatis officium sit nō ut ipsa quidē agat / sed ut agere potētib⁹ imperet: cognoscatq; principiū atq; progressuz eorū que in ciuitate sunt maxia: q̄due decorū ⁊ oportunū sit q̄d cōtra: alias vo facultates iussa capessere ⁊ māda transigere. SO: Optime. HO: Quāobrē artes ille quas modo narrauimus cū neq; sui ipsarū: neq; inuicē dñe sint: sed singule proprijs quibusdā incumbant operibus. merito ex actionib⁹ pprijs / propria sortite sunt nomia. SO: Apparet. HO: Ea vo que cūctis his presidet/legūq; ⁊ oium que in ciuitate sunt/curā habet oiaq; cōtexit/merito cōmuni appellatione comprehendentes / ciuilē sciam nuncupabimus.

SO:Omnino.HO: Nunqd in pntia fm textoꝛie facultatis exemplū illā percurrere uolumus? Postꝙ omnia que in ciuitate sunt genera / patefecim⁹?SO CRA:Maxime.HO:Declarandū deinceps ut videt que sit cōplexio regia: ꝛ qua ratione cōplicet texatqꝫ/qualēqꝫ texturaꝫ nobis efficiat.SO:Constat. HO:Res quidē demōstratu difficilis:sed quoniā necessaria visa est pro viribus declarāda videt:ꝙ eniꝫ virtutis pars a specie virtutis dissentiat / facile pōt aduersus multoꝝ opinionē a contētiosis hoib⁹ probari.SO:Haud intelligo.HO:Sic forte itelliges fortitudinē arbitrari te puto partē aliquā virtutis esse. SO:Penitus.HO: Temperātiā autē a fortitudine esse diuersam eē tū eiusdē partē cuius est fortitudo. SO:Ita.HO: Mirū quēdā de his sermonē proferre audēdū.SO:Quē?HO:Quod duo hec quodam modo multis in rebus sibi inuicē plurimū aduersantur.SO:Qua rōne id ais?HO:Inauditū hoc siquidez partes virtutis oēs mutua inuicē amicitia vincirī dicunt.SO:Utiqꝫ.HO: Consideremus itaqꝫ diligenter/utrū hoc ita simplex sit/an differentiā horuꝫ maximā in cognatis quodāmodo habeat. SO:Nē pe:sed dicas ubi considerandū.HO: In oibus que cūqꝫ pulchra uocamus: ꝛ ad duas inter se ꝛias species ea referimus.SO:Bic aperti⁹ aliqd.HO: Laudasti ne vnq̄?:aut aliū laudantē audisti acumē velocitatemqꝫ uel corporū uel aioꝝ uel uocū:siue horum ipsoꝝ: seu etiā simulachroꝝ quecūqꝫ uel musica uel pictura efficit imitādo?SO:Sepenumero. HO:Recordaris quomodo illa in vno quoqꝫ istoꝝ laudāt? SO:Minime.HO:An ita hec ut itelligo explicare uerbis potero?SO:Quid phibet?HO: Facile hoc existimare videris.quare ipsuꝫ in generibus sub cōtrarīs cogitemus:quotiēs admiramur actionū multarum uelocitatē: uehemētiā:acumē tū cogitationis tam corporis tū etiā uocis:Una quadā laudis appellatione uti solem⁹/noie fortitudinis semp adhibito. SO:Quo pacto?HO:Acutū dicim⁹ ꝛ forte:Velox ꝛ forte uehemēs ꝛ forte hasqꝫ naturas communi fortitudinis nomine laudare solemus.SO:Profecto. HO:Nōne etiā quiete generationis spēm in multis actionibus sepe laudauimus.SO:Valde.HO:Nonne ꝛīs in hac atqꝫ in illis laudib⁹ utimur?SO:Quē admodū?HO:Quieta hec sunt sepe dicimus ꝛ temperata: ꝛ hec circa cogitationē amam⁹ laudamusqꝫ: circa actiones tarda ꝛ mollia:circa uoces lenia atqꝫ grauia:Et oēm rhythmiticū numerosumqꝫ motum oēmqꝫ musam oportuna tarditate utentē:hisqꝫ oib⁹ moderationis nomen:non fortitudinis adhibemus. SO:Vera nimiū loqueris.HO:At quotiens oportunitatē ista nō seruāt:cōtra mutatis noib⁹ vitupam⁹. SO:Qui?HO:Cū acutiora fiūt velocioraqꝫ ꝛ asperiora siue duriora ꝙ oportunitas exigit / dicim⁹ ꝓtumeliosa petulātia furiosa.Cum vo grauiora/ tardioraqꝫ ꝛ molliora fiūt/timida ineptaqꝫ dicim⁹ ꝛ ignaua:atqꝫ ut plurimū horꝫ tēperantieqꝫ naturā ꝛ fortitudinē ꝛīoꝝ utpote hostiles ideas: ꝛ in se inuicē seditiosas iueniemus: neqꝫ inuicē in actionib⁹ que circa talia uersant cōmixtas esse:neqꝫ eos insup quoꝝ hec in aīs insunt/inter se consentire / sed discrepare pot⁹/si diligenter iuestigabim⁹. SO:Qui istuc ais? HO:In ꝫs inq̄ oibus que retulimus:quin ꝛ in alīs ut ꝓsentaneū est per multis. nam cū utriqꝫ pro natura sue conueniētia:partiꝫ res ut proprias suasqꝫ laudent/partim alienas ut extraneas reprobēt:in multis deniqꝫ aduersarū inter se uehementes euadūt.SO:Vident.HO: Altercatio hec spērū taliū in qbusdā ludus quidā est. In maximis aūt rebus morbus fit oium ciuitati grauissimus.SO:Qualibus in rebus inquis?HO:In omni ut cōsentaneū est constitutione viuēdi. Nā qui ceteris modestia prestant vite tranqllitati studēt:sua semp priuatim agentes pacis auidi cōcordieqꝫ tam erga hoies alienos ꝙ erga cōciues ꝛ ꝓpios:Atqꝫ hui⁹ amoris excessu fit:ut oū suis priuatim incumbunt operibus/clam ꝛ ipsi imbelles eneruatiqꝫ reddantur: ꝛ iuniores suo exēplo demolliāt:ꝛ effeminent:Unde inuadētib⁹ qbuslibet expositi sunt.ac breui ipsi natiqꝫ ꝛ patria ois clam amissa libertate succumbunt.SO:Burū ualde morbū grauemqꝫ narrasti. HO:Qui vo ad fortitudinē magis ꝙ oporteat declinantes bellicosam vitā uehemēter affectāt/hi sepe patrias suas ad bellū prouocāt ꝛ hortant:atqꝫ ita / gētes plurimas ꝛ potētes suis infensas ciuib⁹ reddūt.Quapropter uel funditus ciuitates suas euertūt uel imprudenter in hostiū redigūt seruitutem.SO:Sic quoqꝫ accidit.HO:Ergo quis neget in his hec utraqꝫ sibi inuicē plurimum aduersari? SO:Nemo utiqꝫ.HO:An non qꝫ ab initio quere bamus/nunc inuenimus:ꝙ videlicet partes virtutis quedā nō parue natura ꝛ ipse secum pugnāt ꝛ hōtes eas / discrepare inter se plurimum faciunt. SO:Apparet.HO: Hoc itidem assumamus.SO CRA:Quid nā?HO: Utrū sciētia aliqua ex his quarū actio in cōponēdo uersat/opus aliqō suum uel vilissimū spōte ex malis ꝛ bonis quibusdā cōstruit. an potius ois scia praua semp pro viribus abꝯcit/apta vo ꝛ utilia captat:Ex his autē partiꝫ similibus partim dissimilibus oibus in vnū collatis vnā quandā vim ideaqꝫ conflat.SO:Istud potius.HO:Nunq̄ igitur uera fm naturā ciuiliū rerum peritia ex malis bonisue hoibus ciuitatē ullā sponte constituet.immo disciplinā vnūquenqꝫ primū examinabit.factoqꝫ examine/idē postea mun⁹ cōmittet illis qui in erudiendo ipsi subministrare ualeant: quibus ipsa sic sedulo presidebit mandabitqꝫ/ut textoria aro carminatorib⁹ ceteriscqꝫ lanificiq̄ ꝓparatorib⁹ ꝓsidet:talia ꝓcipiēs singulis/qualia ad texturā suam cōducere arbitratur.SO:Ita prorsus.HO:Eadem rōne regia maiestas mihi videtur oibus legē sequētibus eruditorib⁹ educatoribusqꝫ presidēs id dūtaxat ut exerceant doceātqꝫ permittere/qō ad ipsius seriē attinēs mores decoros inducit:eos aūt qui mores fortitudinis ꝛ tēperātie ceterarūqꝫ virtutū assecꝙ nequeunt sed prauitate nature ad impietatē petulantiā iniustitiāqꝫ raptant ex cetu ciuiū eꝯcit:exilioqꝫ ꝛ morte ꝛ extremo obprobrio dānat.SO:Ita quodāmodo trahitur.HO:Ignaros aūt pusillanimesqꝫ homūculos seruili ministerio subiugat.SO:Scite admodum. HO:Ceteros autē quoꝝ nature ad generosuꝫ habitum per disciplinā euehi possunt:arteqꝫ mutuaꝫ inuicē cōmixtionē suscipere seruat atqꝫ tutat: Harum vo illas que magis ad fortitudinem uergunt/

ſtaminis vicē ꝓpter ſolidū morē tenere cenſet: illas aūt que ad modeſtiam/mollis pinguiſq; materie. Ac ſm imaginē uicē habere ſubtegminis crocei coloris uel floſculi: atqui utraſq; in ẽria natura tendentes hoc modo vincire inuicē ⁊ cōtexere nitit̃ur. SO: Quo? HO: Primo quidē ſm cognationis naturā aīe ipſoꝝ partē que ſempiterne generationis eſt/diuino vinculo nectit: poſt diuinā autez illā que aīalis nature eſt/humanis. SO: Quomodo iſtud? HO: Quotiens in animis ſit uera ſtabiliſq; opīo de pulchris iuſtiſq; bonis horūue ẽriꝰ/diuinā illā in genere demonico: ideſt ſcito atq; feliciſ fieri aſſero. SO: Decet ſane. HO: Scimus ne oportere ciuilē virū ac bonū latorē legū/ſolū poſſe regia muſa hoc illis iſerere: qui recte diſcipline ut decet participes ſunt: quoſue modo cōmemorauimus? SO: Conſentaneū id quoq;. HO: Qui vo id facere o ſocrates nequit/noibus modo queſitis appellari nō debet. SO: Non certe. HO: An non fortis animus ſi ueritatis huiuſmodi ſit particeps manſueſcit? atq; ita maxime iuſte inter alios viuere ⁊ agere cupit: ſinaūt oīno ſit expers/ad ferinaz nām delabit? SO: Proculdubio. HO: Atq; ⁊ modeſtꝰ natura aīus opinionibꝰ illis imbutꝰ/reuera tēperans moderatuſq; adeo ut rei. p. utilis ſit efficitur: Vacuus autē turpē ſtoliditatis ignauieq; reportat infamiā. SO: Valde. HO: Nōne dicēdū eſt complicationē vinculūq; huiuſmodi/inter malos ac malos: ſeu bonos ⁊ malos nunq; indiſſolubile ꝑmanere? neq; ſciam ullā hoc ad eiuſmodi hoies vinciendos de induſtria uti? SO: Utiq;. HO: Illis aūt quos generoſis morib⁹ natura donauit/⁊ ad nature normā educauit ꝓſuetudo ſolis hoc a lege tribuit: idq; in his artificioſuz q̄ddā pharmacū ⁊ remediū eſt: ⁊ hac rōne illa ipſa quā ſupra dixim⁹ partiū virtutis natura ẽriaruz pugnātiūq; cōcilia tio diuinior conficit. SO: Vera hec ſunt. HO: Luz diuinū hoc vinculū conſtet: extetq; facile ⁊ inueniri ⁊ perfici humana vincula poſſunt. SO: Qua ratione? ⁊ que potiſſimum? HO: Coniugia inq; maris ⁊ femine ad filiorum procreationem: plurimi enim circa hec tū accipiendo tū dando aberrant. SO: Quāobrē? HO: Diuitiaq; quidē potētiarūq; ſtudia in rebus huiuſmodi: quis nā ut extimatiōe digna dānare contendat? SO: Nullus. HO: De illis aūt quibus genus cure eſt/loqui preſtat/ſiquid forte preter modū agāt. SO: Equū eſt. HO: Agūt autē nulla quidē rōne recta. Preſentē uoluptatez ſecuti: ⁊ quatenus ſuis ſimilibus delectant̃/diſſimilibus vo minime/eatenus difficultati plurimuz tribuūt. SO: Quo pacto? HO: Modeſti ſiquidē homines mores ſui ſi'es querūt: ⁊ quoad poſſunt cū talib⁹ tā dādo q; accipiēdo matrimoniū ieūt: Fortes quoq; natura/ſi'e ſibi gen⁹ adſciſcūt: Cū oporteret cōtra omnino ab utriſq; his generibus fieri. SO: Quomodo? ⁊ quā ob cauſaz? HO: Quoniā fortis nature hec eſt ꝓditio ut in multis generationib⁹ expers tēperātie ꝑmanēs / principio ſit robuſtior: tandē vo in furorē uerſa deficiat. SO: Conuenit. HO: Rurſus aīa pudore abundās/audacia vo fortitudinis vndiq; carens ſi per multas ſimiliter generatiōes trāſeat/ſegnior fit q; decet: Ac demuz extremo quodā tempore ſubmergit. SO: Id quoq; ita contingere cōuenit. HO: His ut diximus ligamētis vincire utraq; hoium genera facile poſſum⁹ hoc extante ut utraq; opinionē de bonis ⁊ pulchris eandem habeāt: hoc aūt vnū ⁊ integrū regie texture eſt opus/ut nunq; moderatos mores ſeorſum a fortib⁹ eſſe permittat: Sed utraq; ingenia contexēs inuicez per opinionis eiuſdē ꝓſenſionē per honores vitupationeſq;/per alterna coniugia/telā ex his lenez optimeq; contextā efficiat: hiſq; cōmuniter ſemp ciuiles magiſtratus muneraq; cōmittat. SO: Quo pacto? HO: Ubi vnius ſufficiet gubernatio hoiem prediuz moribus utriſq; perficiet: Ubi pluribus opus erit/utriuſq; generis partes aliquas cōmiſcebit. Tempatoꝝ enim principū mores cauti admodū: ⁊ iuſti ⁊ ſalutares: Acri vo promptitudine ⁊ uehemētia quadā ad agendū idonea indigēt. SO: Ita de his quoq; videtur. HO: Fortitudo autē in cautiōe ⁊ iuſtitia illis cedit. in rebus agēdis plurimum antecellit. Neq; vo poſſunt in ciuitate oīa bene agi priuatim ⁊ publice niſi ambo hec adſint. SO: Non certe. HO: Finē igiē ciuilis actionis recta plicatione cōtextū tūc extare dicamus/qñ fortiū ⁊ tēperantium ingenia cōcordia amicitiaq; conciliās: cōmunē illoꝝ efficit vitā qui ſane contextus preclariſſimus omniuz eſt ⁊ optimus. Alioſq; inſup omnes in ciuitate tā ſeruos q; liberos protegēs ⁊ cōplectens hac textura ſeriecq; cōprehendit: Atq; ita dñatur ⁊ preſidet ciuitati/ut nihil ꝑtermittat eoꝝ que quo ad fieri pōt/beatā efficiūt ciuitatez. SO: Profecto nobis hoſpes regiū ip̄m ciuilēq; virū egregie definiſti.

Finis ciuilis.

Argumentum Marſilij Ficini in Protagoram.

Extat apud grecos uerissimū de Platone dictū/phebū videlicet duos precipue filios genuiſſe/Eſculapiū ⁊ Platonez. Eſculapiū quidē qui corporibus: Platonem vo qui aīs mederet. Socratē quoq; ſocratici oēs purgandoꝝ gratia aiorū a deo miſſuz fuiſſe teſtant. Morbus autē animi in falſis opinionibus maliſq; moribus videt conſiſtere. Tantū vo malum ingenuis aīs haud tam facile ab aliꝭ q; a ſophiſtis ſolet inferri. Profecto philoſophi ſunt qui ueritatē ſtudioſe querūt ueritatis dūtaxat ipſius amore. Sophiſte vo qui opinionē affectāt ſimiliter opinionis amore: hic enī q̄ſi diſciplinaꝝ mercatores ⁊ caupones vndiq; opiniones abſq; delectu uarias cōgregāt. tū ad excogitādū: tū ad dicēdum utcūq; libuerit ptinētes: Quas deinde quaſi uenales diuitib⁹ uēdāt adoleſcētib⁹ diuitiarū ⁊ inanis glorie gratia. Itaq; nihil vnq; habēt penſi/utrū uera uel bona an cōtra aut ipſi diſcāt aut alios doceāt: ſed ⁊ cōfundūt ⁊ paſſim errores effundunt quotidie plurima: nulla prior ſus recte electionis habita ratione modo ⁊ diuitias cumulent ⁊ vulgarē gloriā conſequant̃. Quāobrē neceſſe eſt adoleſcentes atq; viros: qui ſophiſtas ob ſapiētie opinionē ⁊ eloquētie fucū plurimi faciūt/quotidie ab illis falſarū opinionū peſſimorūq; morū uenena cōbibere: Siquidē mali mores ⁊ falſas ſequūtur opiniones: ⁊ facile ab auaris ambitioſiſq; preceptoribus: qui nihilominus plurimi exiſtimant̃/in diſcipulos/tranſfundūtur. Plato igitur aiorū miſertꝰ tam prone tā grauiter periclitātiū/frequētiſſime ſub

aegrotus animi

philosophi

Sophiste

ſocratis ſui ꝑſona/maleficos / uenefícoſq; ſophiſtas
p20 viribus deſtat/quo videlicet homies diſcēdi cu
pidi caute fallaces deuitēt ſyrenū cantus ⁊ noxia po
cula cyrces: Neq; tñ inuectiuis eos manifeſtis efful
minat.ne uel ipſe perturbatione ulla odioq; in eos
videat adducꝰ/uel ipſi ipſoꝝq; ſectatoꝛes/ueneno
ſa in eū impudētiſſime lingue tela retoꝛqueāt: Ergo
partim ironía partim riſu/ſepe ioco ⁊ ludo / ſepius
honeſta quada redargutione immeritā ſophiſtis au
ctoꝛitatē/conat adimere. Id quidem in ſophiſta acu
tiſſime perficit.idē in goꝛgia elegātiſſime. Facete ad
modū ⁊ urbane in hippia. Scite ⁊ argute in euthy
demo. Artificioſe etia in protagoꝛa:ſepeq; ſimiliter:
Ubiq; vo ſophiſtas oía pꝛofitētes inducit iactabu n
dos ⁊ glozioſos/temerarios inſuper ⁊ auaros. In
pꝛincipio quidē diſputationis ſatis aptos/ paulatim
vo ineptiozes:poſtremo oium ineptiſſimos qui nul
la de re pꝛecipue grauiozi:uel quid ſit/uel quata uel
qualis intelligant:cuiq; pꝛofiteant oía/nihil eos oino
ſcire cōuincit. Hactenus in oēs Platonis dialogos
in quibus ſophiſtarū cōmemoꝛatio fit pꝛefatos eſſe
ſufficiat. Pergamus iam ad protagoꝛā. Socrates a
dyotima fatidica/artē amatoꝛiā didicit per quā ſcie
bat per coꝛpoꝛum pulchꝛitudinē quaſi per ueſtigia
quedā ſagaciter uenari/tū animi/ tū mētis angelice:
deiq; pulchꝛitudinē:eādēq; artē ubiq; docebat: De
hac eius arte Plato ⁊ ſepe alibi: ⁊ in ſympoſio ac
Phedro pꝛecipue pertractauit. Eandē in pꝛincipio
huius libꝛi ſignificauit: Iccirco ſubiūxit eū nō minꝰ
amare virū q̄ adoleſcentez: Ac paulo poſt ſenioꝛes
quoq; amare ardētius:modo ſapiētioꝛes appareāt:
Poſt hec ſocrates oū hippocratē adoleſcentē:diſci
plinarū auidiſſimū artificioſiſſime monet:ne temere
cuiuſlibet ſe diſcipline cōmitrat /non ſolū illuz ſed ⁊
nos cōmonefacit:ut curā animi lōge magis q̄ coꝛpo
ris habeamus/caueamuſq; diligenter ne diſciplinis
ip̄m noxijs imbuam⁹. Eas eniz magis obeſſe aio q̄
coꝛpoꝛi noſtro uenenū. Mox quaſi pictoꝛ ſophiſta
rum faſtū uanitatēq; ante oculos ponit. Demōſtrat
quoq; quantū iuuētus credula eoꝝ tū pompā admi
retur tū lenocinis capiatur: Deinde ad ea deſcendit
que maxime ad vitā mōēti ſunt: ⁊ quibus ſophiſte
plurimū gloziātur: querens de virtute quidē omni/
pꝛecipue vo de ꝑcipua ideſt ciuili / per quā ⁊ ꝓpꝛia
cuiuſq; ⁊ familiaris ⁊ publica res ad ſummū bonū
recta rōne diſponit: Quaz ueluti pꝛe ceteris neceſſa
riam Plato in oibus pene querit dialogis: itereaq;
oſtendit hanc nullo modo a ſophiſtis eſſe petendā:
ſed quodāmodo a philoſophis:qui cū uerū itelligāt
colantq; bonū / nimirū recto ad ipſum tramite deo
duce perducere poſſunt: Sed redeamus nunc ad ſo
phiſtā: quē non poſſe virtutē eiuſmodi/uel exemplo
tradere/uel diſputatione docere / ex hoc plane ꝑſpi
citur /q̄ ⁊ ipſe virtutis eſt expers: ⁊ rectū diſputādi
oꝛdinē non obſeruat. cū eniz interroget protagoꝛas
hic a ſocrate utrū virtus doceri poſſit nec ne:utpote
qui uere diſſerendi artis ſit ignarus recipit ſtatiz ſe
oſtenſurū virtutem poſſe doceri/anteq; quid ipſa ſit
quotue in partes diuidat aperiat. Socrates autē tē
tādi ſophiſte gratia argumētat eā doceri nō poſſe /
his pene uerbis. Quando publice de aliquo eius ar
tis opificio conſultat:que a certis pꝛeceptoꝛibus do
ceri pōt/nullus admittit ad conſiliū p̄ter illos qui
artē eiuſmodi ab ipſis p̄ceptoꝛib⁹ didicerūt ipiq;
exercuerūt. Quādo vo de publicis rebus que ad
virtutē ciuilē ſpectant deliberat / oēs ferme ſimili
ter admittunt. neq; ab ullo querit utrū ⁊ a quo ⁊
quādo peritiā ciuilē acceperit / quaſi oēs itelligāt
eā certis in ſcholis diſci nō poſſe. Pꝛeterea ſi ab
altero alteri traderetur: pꝛecipue viri in ea clariſ
ſimi rē hāc tā pꝛecioſaz ſepe ſuis hereditario quo
dam iure relinquerēt. Ad hec pꝛotagoꝛas longis
pꝛobat ambagibus doceri poſſe virtutē. In quib⁹
notāda queda pꝛiſcoꝝ refert myſteria: Decet eniz
q̄uis ſophiſta ſit/nōnulla etiā legiſſe bona ⁊ cum
pꝛolixe loquatur apud Platonē/utilia quedā ad
ducere. Tradūt theologi ueteres ſub terra quōdā
aialia latuiſſe ideſt in pꝛima mundi materia reruz
ſemina pꝛefuiſſe. Pꝛeterea iouē ideſt deū mundi
opificem perſequētes deos hoc eſt per ſtellas aia
lia ex elemētis cōpoſuiſſe: Deos aūt miniſterio de
monū aialia inſtrumētis adminiculiſq; ad vitā ne
ceſſarijs armauiſſe:ea videlicet ratione ut pꝛome
theus qui demonū ſublimiū oꝛdinem ſignificat ar
maret hoies. Epimetheus autē qui iferioꝝ demo
num refert exercitū bꝛuta fulciret.neq; id quidē in
iuria/ſiquidē altioꝛes demones nature icoꝛpoꝛee
atq; rōnali:humiliozes autez coꝛpoꝛee irrōnaliq;
potius fauēt. Quātū vo epimetheus inferioꝛiq; na
tura in his que ad coꝛpus pertinēt fauit bꝛutis tan
tum pꝛometheus:pꝛouidentiaq; ſupioꝛ in his que
ad aīum ſpectāt hoibus cōſuluiſſe videt. Cū enim
artis tribuit rōnē/artificioſū oiumq; natura beſti
is dederat/exhibuit fabꝛū: Accepit aūt artē ipam
vna cum igne ab officina minerue atq; vulcani.
Minerua quidē in arte ingeniū/Vulcanus aūt ef
ficatiam pꝛinet:igne deniq; inſtrumentū. Demina
vo hec numina minerua vulcanuſq; pꝛimo quidē
in ipis artiū ideis excogitant: Deinde in mercurij
martiſq; virtutibus. Poſtremo in demonibus gu
bernatoꝛibus artiū. Ab his igit oibus ꝓmetheus
rationalis anime gubernatoꝛ in hominez traiecit
artis iduſtriā: Quoniā vo diuinū id extitit donū/
ſtatim ob ipſam cū ſuperis cognationez homo ue
neratus eſt deum anteq; uel loqueret uel artes ali
quas exerceret. Quippe cū diuinū munus ob mi
rificā eius potentiā pꝛius erigat in diuina q̄ pozri
gat per humana. Pꝛometheū vo ob id munꝰ do
loꝛe affectū/ſignificat demonicū ipſum curatoꝛez
noſtrū in quo ⁊ affectus eſſe poſſunt:miſericoꝛdia
quadā erga nos affici ⁊ conſiderantē nos ob ip̄m
rōnis munus ab eo uel datū uel pꝛotius excitatum
tāto miſerabiliozē vitā in terris q̄ beſtias agere:
quāto magis ſolicitā atq; inexplebilē. Quod qui
dem pythagoꝛas aīaduertēs epimetheū quantum
ad hoc ip̄m ſpectat ꝓmetheo antepoſuit. Id autē
illi quodāmodo ſimile videt eē: penitet me feciſſe
hoiem. pꝛoinde memēto hoiem hīc quēadmoduz
⁊ apud moyſem ex terra ⁊ poſtremo creatū. Itez
moze quaſi moſaico mundū initiū habuiſſe. Sed
de his alias per eundē pꝛometheū in philebo di
citur datū eſſe nobis a dijs diſſerendi artē vna cū
igne. Ars eniz diſſerēdi/ubi vniuerſalia in partícu
laria diuidit/pꝛoceſſuz rerū a ſupioꝝibus repetat:

ubi particularia viciſſim in vniuerſalia rite reſol
uit ꝓuerſionē rerū ad ſupioza deſignat:ubi definit:
ꝛ ubi demōſtrat/exiſtentiā rerū oſtēdit: ibi quidē
in ſeipſis/hic aūt ab alīs dependentiū. Ideo diſſe
rendi facultas diuinū eſt donū/cū diuinū vniuerſi
ordinē referat. Cū igne ẏo data dicit.qz ignis ſimi
liter diuidit:reſoluit:definit atqz demōſtrat. Item
quia rōnalis facultas ignis inſtar illuminat intelle
ctū.accēdit uolūtatē ꝛ utrūqz eleuat ad ſublimia.
ꝙ aūt tradit ꝓmetheū ciuilē virtutē ſaluti hoīum
penitus neceſſariā largiri nō potuiſſe/ꝓpterea ꝙ
virtꝰ eiuſmodi penes iouē ſit: quo ꝓmetheo nō
licet aſcendere/ea rōne intelligēdum eſt/qz ciuilis
virtutis officiū eſt nō ſolū rebꝰ humanis / ſed etiā
artibꝰ imperare:Singulaſqz cū ſingulis ordinare:
cunctas deniqz in cōmunē oīuz formam dirigere.
Idē ẏo officiū iouis ipius eſt in vniuerſo/ꝙ in ho
minū genere apparet ſcie ciuilis officiū:Quāobrē
non iniuria ad iouē ipſum ſpectat hanc nobis ex
alto largiri. Vniuerſalis enim virtus ad vniuerſa
lem iouis pertinet prouidētiā. Prouidētia ẏo de
monum particularis eſt ꝛ anguſta:ideoqz in iouis
arcē nequit aſcēdere:cū anguſtioz humilioꝛqz pro
uidentia/ampliſſimā eminentiſſimāqz equare non
ualeat.iuppiter igitur per mercuriū ideſt angeluz
diuine uolūtatis interpretē/ciuilis ſcie leges:ideſt
uoluntatis ſue decreta ad humane ſocietatis gene
riſqz ſalutē ſpectātia mentibus noſtris inſcribit:in
ſcribit inqꝙ ꝛ ab initio/qō timeus aperte docet: ꝛ
quotidie per angelos diuinā nobis uolūtatē inter
pretantes:vnde intimus in nobis preſidet iudex in
extinguibile rōnis lumē / rectū ueri falſiqz ꝛ boni
maliqz examē ineuitabilis conſciētie ſtimulus per
hanc deus infuſam oībus legē oēs ita ferme ad cō
mune dirigit bonū:ut oēs flāmas leuitate erigit ad
ſupna. Ab hac utiqz ingenita lege / lex deinde ſcri
pta ducit originē:Quod quidē in ipſo libꝛi legum
exordio Plato aperuit dicēs/non ab hoīe:ſed ab
ipſo deo leges initiū habuiſſe. Sed ut ad pntez
dialogū redeamus ſubiūgit iouē per mercuriū cō
didiſſe legē: qua iubeant oēs ciuilitatis eſſe parti
cipes: quippe cum hec ſola ſit vinculum ciuitatis
ipſamqz ciuitatē iuſtitia ꝛ pudore cōſtātem ait ad
oēs celitus demiſiſſe:eo videlicet pacto/ut ꝙcunqz
poſthac virtutis huius oīno expers deprehenſus
fuerit/tanꝙ ciuitatis peſtis ultimo afficiat ſuppli
cio. Quē ẏo ꝓmo appellauit pudorē/deinde tēpe
rātiā noīauit. Eſt eniz pudoꝛ ingenitꝰ tēperātie fun
damentū. Temperātia quidē in ciuibus proꝓrios
cuiuſqz moderatur affectus/geſtuſqz cōponit. Ju
ſtitia ẏo actus cuiuſqz cōducētes ad alios dirigit.
Memēto ẏo ciuilitatē in perſona priuata his fere
duobus eſſe ꝓtentā. Sed in publica ex Platonis
mente his adhibēdā eſſe prudentiā. Atqz id quidē
pene ſatis in pace fuerit aūt in bello fortitudinem
adhibeto: atqz ita ciuilitatis erit abſoluta deſcri
ptio. Poſt hec aūt confirmat protagoras a cōmu
ni hoīum ſnīa virtutis huius participes oēs eē de
bere. Propterea ꝙ ſicꝫ iniuſtitiā ſuā palam fatea
tur/vulgo inſanus habebit quaſi oēs exiſtimēt/tā
neceſſariā cōmunē ciuitati iuſtitiā/ut etiā ſicꝫ non
habeat/ſaltē habere eā debeat ſimulare. Cum ẏo

oſtēderit hactenus ciuilē virtutē eſſe oībus maxime
oīum neceſſariā:eiuſqz affectū quēdā ſiue fomitez ſe
menqz ab initio diuinitus nobis infuſum / demōſtra
re deinceps aggreditur virtutē ciuilē/immo ꝛ alias.
oēs enim illa cōplectit neqz natura neqz caſu abſolu
tum firmūqz habitū ſortiri poſſe:ſed doctrina dūta
xat ꝛ cōſuetudine eius habitū comparari: ad id ẏo
primo rōnē affert oſtendentē hoīes nō ſolere aliquē
ob ea que uel natura uel caſu fiunt probare vnꝙ uel
improbare. Actiones aūt virtutis aut vitꝫ/laudare
ſemp aut vituperare. Deinde pueritie adoleſcētieqz
educationē ſub domeſticis grāmaticis muſicis gym
naſticis legibus ordine quodā longo diſponit: oſten
dens tota vite inſtitutionē ad id obnixe contēdere/
ut declinent vitia/virtutes poſſideant/quaſi neqz vi
tia neqz virtutes uel fortuna uel fato: ſed arbitrio ꝛ
exercitatione proueniant: Interea priſcoꝝ perſtrin
git ſententiā de vitꝫ puniendis ꝓſideratione dignā:
videlicet neminē qz deliquerit:ſed ne uel ipſe ulteriꝰ
uel alius eius exemplo delinquat puniendū eſſe: rn̄
detqz ad illa que obiecerat ſocrates: Nos aūt ex oī
bus que hactenus diſputata ſunt aureā illā priſcoꝝ
ſniam tenebimꝰ alta mente repoſtā. Primo quidem
deū ipſum vite ſalutiqz noſtre oībus vndiqz modis
prouidere atqz conſulere. Deinde ciuilē virtutez do
num eſſe diuinū:ne quis forte cōfidat ſe abſqz diuina
gratia rem.p.recte feliciterqz gubernaturū: Id enim
in legibus ꝛ alibi Plato confirmās ait:quēadmodū
beſtie multe ab vna niſi ſub humano paſtore recte
duci nō poſſunt/ita neqz homines multi feliciter ab
vno quodā regi:niſi ꝛ vnus ipe regat a deo. Ideoqz
regendi facultatē nō aliunde ꝙ a deo haberi in thea
ge ꝛ menone probat. Protagoras ẏo ſophiſta/quid
uelit ipſe viderit. Deniqz ꝙ neceſſaria ſit iuiolata
iuſtitia miſſa celitus meminerimus: ſi aures aſſidue
noſtras priſcoꝝ uoces ille circūſonēt mortalis quon
dam miſeri anteꝙ ciuilitas celitus mitteret: neqz ſe
gregati viuere poterāt/qn paſſim laniarētur a feris
neqz iterū congregati/quin a ſe inuicē lacerarentur.
itaqz ſalutē nobis qui clam cuncte ſimul artes preſta
re nō potuerūt/ſola tādē iuſtitia prēſtitit. Poſt hec
ſocrates ne ſophiſta propter nōnulla que ab alīs ac
cepta narrauerat bona/admirationi ſit audiētibus/
ironica quadā ꝛ urbana ꝛ artificioſa redarguēdi rō
ne reddit illū pntibus deridendū. Interrogat enim
poſtꝙ de virtute tā magnifice fuerat elocutus:utruz
vna ſit tantū virtus an plures. Preterea ſi plures/
vtrū ſint partes vnius/nec ne: Rurſus ſi partes nun
qd ſimiles ſibi inuicē atqz toti:an utrinqz diſſimiles.
Ad hec ꝓtagoras neqz recte ſcit rndere. neqz defini
re aut partiri virtutes: neqz diſtinguere qua rōne ſi
miles ſint ꝛ qua diſſimiles:neqz qō in diſputādo tur
piſſimū eſt euitare:quin ad id facile deducat ut ſepe
ſibiipſi repugnet. Tandē ẏo cū ob ignorātiā rndēdi
incipet protagoras tergiuerſari:ideoqz ſocrates abi
turum ſe ſimularet ab auditoribus ſophiſta ad diſſe
rendū eſt reuocatus. In qua qdē altercatione prodi
ci ꝓmuz ſophiſte ſuperſtitioſa circa uocabula curio
ſitas demonſtratur: deinde hippie quoqz ſophiſte
oſtentatio in concionādo tumidioꝛ: Poſtremo pro
tagoras reuocatus ad diſputandū importune nimiū
ꝛ inepte in carmina poeſimqz digreditur:Interrogās

socratē de quadā simonidis poete sententia: quam ꝛ ipse minime intelligere a socrate mox cōuincit: Dē tem simonidis exponente quasi dixerit/ virū bonuz fieri quidē esse difficile: perseuerare aūt impossibile: hic audies priscoꝝ sapientiaz uerbis ꝙ pauciss̄imis fuisse ꝓtentā: Atqꝫ posse breuib⁹ multa cōplecti/ viri absolute docti opus esse. Itē neminē mala turpiaqꝫ sponte cōmittere: sed ignorātia. Beniqꝫ ubi dialecti co more disserit/ poetica respuenda: Quis actis iterū sophista tergiuersat atqꝫ vix a pūtibus reuocatur. tūc socrates ad priorē de virtute disputationē regre ditur: utrū multe sint virtutis vnius partes: ꝛ qua in uicem rōne se habeāt: Protagoras aūt iterū labitur affirmās alias inter se virtutes esse simillimas/ qō in superioribus nō admiserat. Itē fortitudinē ab alīs longiss̄ime separans cōsentiensqꝫ hoies absqꝫ prudē tia ceterisqꝫ virtutib⁹ fortes eē posse. Qua in re sibi met repugnare deinde cōpellit/ confiteriqꝫ nō solum fortitudinē sed neqꝫ etiā virtutes ullas absqꝫ pruden tia posse cōsistere. Tū vo de bono ꝛ malo multa tra ctant. Siquidē prudētia est/ scīa eligēdi boni maliqꝫ vitandi: Ambigit autē utrū bonū malūqꝫ idē sit peni tus qō ꝛ uoluptas atqꝫ dolor. Neqꝫ affirmat id qui dem oīno neqꝫ manifeste oīno negat. De hoc enīz in gorgia phileboqꝫ ꝛ alibi: oīno vo probat prudentiā ipsam in qua ꝛ finis vite cognitio ꝛ viarū ad huc co ferentium cōsistit electio/ moraliū virtutū esse princi pem atqꝫ ducē: idqꝫ usqꝫ adeo asserit/ ut virtutes q̄si scie ideſt prudētie quedā videant esse: vitia vo insci tie scilicet imprudētie quedā. Addit deinde peccata oīa ab ignorātia proficisci: neqꝫ ullū aliquādo electu rum mala/ nisi deceptū imagine boni/ neqꝫ fugituruz bona/ nisi imagine quadā mali perterrituz. Siqꝫ vo dixerit hoiem bona discernētē atqꝫ mala/ ab illis tū diuerti ad hec ꝓtra conuerti propterea ꝙ a uolupta te uel affectu sensuū alio superet. Socrates id nega bit/ asserens idipsum/ ꝙ ab affectu superari dicitur/ nihil esse aliud ꝙ insciticiaz. Sciaz vo oīum que in no bis ꝛ circa nos sunt potentiss̄imā esse: neqꝫ ab ulla re vnq̄ superari posse. Beniqꝫ cōcludit sciam plurimū immo totū ad virtutē beatitudinēqꝫ cōferre: ignorā tiam vo pariter ad ꝫria: Iterūqꝫ protagorā corripit ꝙ ꝛ sibimet ꝫdixerit ꝛ ordine usus ꝓpostero fuerit: Siquidē anteq̄ quid sit virtus definiat/ partiri eam aggredit/ ꝛ utrū doceri ualeat disputat. Simulat dn etiā socrates se quoqꝫ in repugnantiā esse deductū/ ex eo dūtaxat ꝙ sophistā secutus fuerit aberrātem: admonetqꝫ ut promethei prouidentiā potius ꝙ epi methei ꝓperātiā in omni vita pro vrib⁹ imitemur.

¶ Protagoras uel sophiste Platonis.

FAMILIARIS: SOCRATES: HIPPOCRA TES: PROTAGORAS: ALCIBIADES: CALLIAS: CRITIAS: PRODICVS: HIPPI AS. FA:

Quide nam o socrates? An videlicet a uenatione illa uenis ad quam honesta alcibiadis indoles prouocare te solet: Vidi eū nup: Etiā vir ingeniā speciez pre se ferre videt. Uiruz inq̄: cui per genas plurima lanugo iam serpit. SO CRA: Esto: quid tum? An nō probas homerū: qui gratiss̄ima est inquit prime lanuginis etas. Eaz vo nunc alcibiades agit? FA: Immo vo: At in pūtia vnde? nunq̄d ab illo? ꝛ quomodo erga te nūc affe ctus est adolescens? SO: Bene quidē: hodie pser tim mihi visus est: nā mihi sepe hodie in dicendo succurrit: ꝛ ab illo nūc uenio: Ac mirabile tibi q̄d dam referā pūtem illū minime intuebar: ꝛ alio in tendens ad eū vix aduertebā. FA: Quid nā tanti fuit ut te ab illo diuerteret? neqꝫ eniz formosior ul lus e nostris ciuibus adesse poterat. SO: Immo aderat quidā admodū pulchrior. FA: Quid ais? ciuis ne? an pegrinus? SO: Peregrinus. FA: Cu ias? SO: Abderites. FA: Nunq̄d adeo insigni for ma preditus tibi visus est peregrinus ille/ ut clinie filio eū prestare putaueris? SO: Quid prohibet o beate quo minus qō sapiētius est/ sit ꝛ pulchrius? FA: An forte a sapiētis cuiusdā colloquio uenis? SO: Sapiētiss̄imi profecto oīum nostre etatis ho minū: si modo sapiētiss̄im⁹ tibi alioꝝ oīum protagoras eē videt. FA: En quid ais? nunq̄d huc acces sit protagoras? SO: Nudiusterti⁹. FA: An modo cum illo fuisti? SO: Modo: ꝛ multa locutus sum: audiui etiā multa. FA: Cur non illa nobis refers? nisi quid prohibet? Sedere hic licet. Tibi quidem puer iste cedet. SO: Referā equidē: ꝛ gratiā insup si audietis habebo. FA: Nos quinetiā geminas ti bi agemus si dixeris/ gratias. SO: Audite igit. sup iori nocte ante lucis exortum hippocrates apollo dori filius frater phasonis hostiū meū baculo ue hementer pulsauit: ꝛ cū hostiū aliquis aperuisset/ repēte ingressus est clamitās: Dormis o socrates adhuc/ an vigilas? Ego aūt cognita eius uoce hip pocrates hic est inq̄: O hippocrates nunq̄d noui Nihil inq̄t nisi gratū nūciaturus aduenio: optime inq̄: Sed q̄d istud? que te huc causa appulit? pta goras uenit ꝛ prope me diuertit. Tū ego ille iāpri dem uenit: tu vo modo audisti? Vesperi per deos inq̄t ille. scabellūqꝫ cōtrectans ad pedes meos sub sedit: adiecitqꝫ hesterno uesperi sero admoduz ex eo reuersus: puer enim me satyrus fugerat: cūqꝫ perseq̄ me illū significare tibi uellē/ alio quodā in terueniente oblitus sum. At cū uenissem/ cenatiqꝫ essemus ꝛ somno nos dare uellemus/ tūc primum nunciat frater uenisse protagorā: Illico ad te pro perare tentaui. Sed intēpesta nox detinuit. Sono aūt experrectus laboreqꝫ leuatus/ mox ad te huc aduentaui: Ego vo eius fortitudinez stuporeqꝫ co gnoscens: Quid hoc ad te inq̄: Num aliqua te in iuria protagoras afficit? tū ille subridēs/ per deos o socrates. quoniā solus est sapiēs: me vo non effi cit sapiētem sed immo certe ꝛ te sapientem reddet si mercede illi oblata psuaseris. HIP: O iuppiter atqꝫ ceteri dī/ neqꝫ meis neqꝫ amicoꝝ rebus par cerem/ modo id me consecuturū confidere: atqꝫ ic circo te nūc adeo/ ut apud eū pro me intercedas. Ego enim ꝛ iunior sum ꝛ ꝓtagorā nunq̄ vidi aut audiui. puer enim tunc erā cū huc primū accessit. Virū quidē hāc oēs o socrates laudāt. ꝛ in dicēdo sapientiss̄imū ferūt. Sed cur non properamus ad eum? ut domi illū cōueniam⁹? Diuertit sane ut au diui apud Calliam hipponici filium? Eamus iaz. SO: Mandū o bone vir inq̄ illuc eundum: Nam ualde adhuc

Prudentia

Scientia

ualde adhuc profunda nox. Sed eamus in aulam ubi deambulabim⁹ quoad aurora lucescat: postea protagorã ipsum adibimus. neq; enim summo mane domo exit ptagoras. Quapropter pside. domi nãq; illũ cõperiemus: his dictis/surreximus/ & in aulã pfecti sumus: Ac uolẽs ipse fortitudinis eius periculũ facere: intuit⁹ sum diligẽter/atq; ita interrogaui. dic age o hippocrates ad ptagorã nũc accedis mercedẽ pro te illi daturus: ad qualẽ hoiem uadis: & ipse qualis ex eo vir euasurus: Quemadmodũ si ad hippocratẽ in noie tecũ cõsortẽ coum & esculapij stirpe natũ pficisci uelles/pro te mercedem erogaturus: & aliqs quereret. Dic mihi o hippocrates mercedẽ hippocrati dabis: Quali nam homini & cui⁹ rõne: quid rnderes: HIP: Ut medico. SO: Qualis & ipse futurus ideſt cuius gratia: HIP: Ut medicus euasurus. SO: Sinaũt aut polycletũ argiuũ aut phidiam athenienſem adires mercede pro te oblata: & aliquis percõtaret qualibus hoibus & qua ratione polycleto & phidie argẽtuz offers: quid ad hec: HIP: Tanq; sculptoribº. SOCRA: Tu vo q̃lis homo futurus: HIP: Sculptor videlicet. SO: Attẽde obsecro: ad protagorã nunc ego ac tu proficiscimur: & argẽtum tui gratia dare illi parati sumus/si modo pecunie nostre sufficiẽt: persuademusq; . sin minº amicoꝝ insup pecunias erogabimus . Siquis ergo nos ad hec adeo ppe rantes interrogaret: Dicite mihi obsecro o socrates & hippocrates/quali nam homini & qua rõne protagore pecunias tribuere cogitatis: quid illi responderemus: Quod nam potissimũ ptagore cognomẽtum audiuimus: phidiã quidẽ sculptorẽ nominãt: homerũ vo poetã: protagorã aũt: HIP: Sophistam o socrates virũ hũc appellant. SO: Ergo tanq; ad sophistã mercede persuadẽduz pgimus: HIP: Maxime. SO: Si quispiã te interroget quamẽte & qualis euasurus ipse protagorã adeas/qd ad illum: hic hippocrates erubuit. iam enim aurora paulisper illuxerat quo vultus eius patere habitus poterat. respõdit deinde ut supradicta cõcludũt pfecto tanq; sophista & ipse futurus. SO: An nõ uereris inter grecos sophiste cognomen: HIPPO: Uehemẽte o socrates/si qõ sentio pferẽdum est. SO: Sz enim vide o hippocrates ne forte alio tendat tuũ hoc protagorice artis studium q̃ ut sophista efficiaris: Quẽadmodum grãmatici luduz citharediq; atq; gymnastici nõ artis ipius exercẽ de gratia frequẽtasti/sed quadaz potius auiditate discendi: ut priuatum ac liberum hominem decet. HIP: Talis oino studij mei apud protagoram ratio futura videt. SO: Scis ne quid nũc factur⁹ sis: an te fugit: HIP: Qua de re: SO: Animi tui curaz viro ut ais sophiste es cõmissurus: Quid autez sophista sit si scias sũmope admiraboz . Qõ si ignoras/nescis quale sit istud bonũ ne an malum / cui opam impẽdere studes. HIP: Scire equidem arbitroz. SO: Dic ergo qd sophistã eẽ cẽses: HIP: Arbitroz esse hũc ut nomẽ significat qui rõnes ad sapiẽtiã pertinẽtes itelligit. SO: Idẽ quoq; de pictoribº ac fabris licet dicere: eos esse videlicet qui rõnes ad sapiẽtiã pertinẽtes intelligũt: Uerũ sicꝝ de pictoribus peteret/ad quarũ rerũ sapiẽtiã / respõderemus utiq; ad efficiẽdarũ imaginũ sapiẽtiaz: simi literq; de ceteris. Et si eodẽ modo de sophista interrogaremur: qualẽ eius sapiẽtiaz esse rnderemus: qõ eius officiũ: HIP: Sapiẽtiaz pfecto qua hoies ad dicẽdũ facũdi reddunt. SO: Uere sic forsitã dicerem⁹: non tñ sufficiẽter. Respõsio enim illa interrogationẽ aliã exigit: quib⁹ naz dicẽdis sophista hoies facũdos efficiat: Citharista nẽpe hisdẽ dicẽdis aptos facit: in quibus & eruditos/in pulsationib⁹ videlicet citharem nõne: HIP: Certe . SO: At vo sophista quã dicẽdi facultatẽ prestat: quibus de rebus: patet q̃ de his que intelligit. HIP: Uerisimile id quidez. SO: Quid ergo istud est/quod & ipse sophista itelligit: & alios docet: HIP: Per iouẽ ignoro. SO: An non vides quãto discrimini aium tuum subdas: nũquid si corpus tuum eidẽ discrimini suppositurus esses quo uel in melius uerti uel in deterius posset/nõ prius alicui tãtum de te periculũ facturo cõmitteres/q̃ diligẽter cõsiderasses cõmittendum ne sit an nõ. amicos quinetiã & propinquos diu de hoc ipso consuluisses: Cum vo aium tuum pluriſſacias q̃ corpus/& ex eius corruptela uel integritate pringat tua oia male/uel bene affici/utrũ committendus sit an non huic hospiti animus nemi nem uel propinquoꝝ uel amicoruz cõsuluisti: Sed cũ hesterno uesperi aduẽtum illius audiueris/ad cum summo mane properas/nullo de hoc psilio habito / utrũ credere teipsum illi debeas nec ne: Immo & tu as oẽs & amicoꝝ pecunias erogare parat⁹ es: quasi iam cognoueris oino esse protagore adherendũ: quẽ neq; vidisti vnq̃ ut ais: neq; es allocutus: Sophistã uocas illum: & quid sophista sit nescis/cui teipsuz es dediturus. HIP: Uera loqui videris o socrates. SOCRA: Nonne sophista est o hippocrates mercator quidã & caupo uectigaliũ quoruñdaz/quib⁹ anim⁹ alitur: HIP: Talis mihi sane videt. ueruz quibus alitur animus: SO: Disciplinis: sed cauẽduz est o amice ne dum laudat sophista que uendit nos decipiat: ut faciunt qui corporis epulas uendũt/mercatores quidaz & caupones. Laudãt illi quidẽ sua oia: neq; intelligũt utrum salubria sint an noxia corpori que uẽdũt: idq; ignorant & illi qui emunt/nisi forte illoruz aliquis medicus sit aut gymnasticus: haud secus illi qui discipli nas uarias per urbes uenales circumferũt & caupo nantes eas emptoribus uẽdũt laudant oẽs: Ac forte eorum nõnulli ignorãt sepe quid utile animo sit quid ue inutile ex his que uendũt. Similiter quoq; qui ab illis emunt: nisi illoꝝ aliquis sit animi medicus. Si ergo intelligis ipse quid ex his prosit/quidue obsit/tuto emere disciplinas & a protagora & ab alio quouis potes. Alioquin caue o beate adolescẽs ne in summũ iacture discrimen que tibi charissima sunt/deducas/ Nam longe grauius periculuz est in disciplinis q̃ cibis emendis. Etenim qui esculenta emit & poculẽta/ põt ante q̃ his uescat: in alijs quibusdaz uasculis illa domũ deferre: Ibiq; deposita diligenter examinare: Et aduocato aliquo istarũ rerũ perito quid edẽdũ/ bibẽdumue sit/quid non/quãtũq; & quãdo deliberare. Quãobrẽ haud graue est in emẽdo periculuz. Disciplinas aũt nõ licet alio in uase trãsferre: Sed necesse est ut qui emit eas aio capiat: & relicto pcio abeat/ intra se ferens/inquinatusq; iam uel ad melioza ꝓpuctus. Hec itaq; cũ senioribº discutiam⁹: iuniores nãq;

gnd Sophista

nos sumus q̃ exigat tãte rei iudicium. In p̃sentia tñ pergamus quo cepimus/virũq; hunc audiamus. Quo audito cum alĩs cõmunicabimus. Neq; enim protagoras ibi solus adest:sed etiã eliẽsis hippias:t prodicus ut arbitror chius:alĩq; permulti viri t ad modũ sapiẽtes/placuerunt hec nobis atq; prexim⁹. Et ingressi uestibulũ sermonem quẽdam in quẽ inter eũdum forte incideramus tractauimus. Ne ergo im perfectus relinqueret in uestibulo ipso collocuti sumus/quoad in disputando cõuenimus:Audiuit nos eunuchus quidã ianitor:sed ꝓpter sophistarũ turbã ueniẽtibus irascebat.pulsauimus.aperuit. cũ nos vidisset/hui sophiste etiã hi sunt inqt:haud ocium illi: Et simul utrisq; manib⁹ nixus hostiũ clausit. Pulsauimus iterũ:sed ille clausis e foris⁹ O boni viri inqt: nõ auditis ociũ illi nõ esse: O bone vir inq̃ neq; ad calliã uenimus:neq; sophiste sumus.Sed cõside ꝓtagora indigemus:Videre illuz cupimus:Hoc nũciato vix tandẽ fores patefecit:ingressi protagorã offendimus in uestibulo porticus deambulãtẽ:Sequebãtur euz multi:hic quidẽ callias hipponici filius:t germanus ei⁹ ex matre paralus pericle nat⁹:t charmides glauconis:Inde vo alter periclis filius xanthippus: t philippides philomeli:t antimirus mẽdeus:Qui inter oẽs protagore auditores insignior habebãtur: discebatq; ea mẽte facultatẽ illam ut t ipse sophista futurus eadẽ quãdoq; doceret. A tergo ꝑterea sequebant alĩ auscultantes protagorã:quor plurimi peregrini eẽ videbãtur:quos ex singulis urbib⁹ per quas circũuagat ille ꝓgregat mulcẽs eos uoce tanq̃ orpheus t alliciẽs: Illi vo uocẽ passim pmulcti sequuntur: Aderãt t nostrates q̃daz in eo choro.Hunc ego chorum/cum cõtẽplarer:ordo me illius mirifice oblectabat:Diligẽti siquidẽ cautione singuli obseruabãt/ne passu protagorã anteirẽt: Sed cum retro pedẽ uerteret/pedissequi auditores apte nimium t in circulum utrinq; diuisi/ita cedebãt/ut posteri semp eẽnt: Hũc post vidi ut uerbis homeri loquar/hippiã eliensem sub opposito porticus uestibulo in throno sedentez. Circa quẽ in subsellĩs quibusdam nõnulli sedebant. Eryximacus acumeni filius:phedrusq; myrrinusi⁹. Andron androtione genitus: Alĩq; nõnulli partiz ciues:partim etiã peregrini:qui de rebus nature sublimibus astrorũq; progressibus interrogare hippiam videbãtur:ille aũt in throno sedens dubitationes singulis enodabat:Vidi preterea tantalũ. Aderat porro prodicus chius:qui in tabernaculũ quoddam secesserat:quo pro penu uti hipponicus cõsueuerat: sed ut oẽs cõsuetium hospitũ turba excipet:angulũ quoq; illuz extractis obsonĩs callias hospitibus habitãdũ dederat. Inuolutus igit recũbebat ibi prodicus supvilosis stramẽtis t quidẽ multis ut videbat:Sedib⁹ aũt ꝓximis aliq; cõsidebant:pausanias ceramẽsis: t penes euz adolescẽtulus quidã optimo ingenio:t generosa indole predit⁹/noĩe ut audiui agathon: neq; mirũ videri debet/si pausanie sit charissimus: Erat ibidẽ t adymãtus uterq; tuz cepidis tũ leucolophili filius: Alĩq; permulti. Que vo differrent haud satis extrinsecus percipe poteraz/ q̃ q̃ uehemẽter audire prodicũ affectabã:Sapiẽtissimus enim diuinusq; vir mihi esse videt:sed reboatus quidã ex uocis ipsi⁹ rotũditate sub fornice cõtinue reuolut⁹ vba singula ꝓfũdebat:Ex uestigio post ingressũ nostrũ itrauit alcibiades ut ais ipse pulcher:t ego credo:t chritias calescbi filius. Nos autẽ cuz ingressi de quibusdã vna disseruissemus:eaq; essemus spectacula contẽplati/accessimus ad ꝓtagorã:Deinde o protagora inq̃ certa de causa ad te ego t hippocrates huc uenimus.PRO:Nũquid seorsum ab alĩs mecuz loqui vultis:an corã oibus:SO:Ad uos quidẽ nihil refert:Sed cum audiueris quã ob causaz uenimus/ipe videris.PRO:Quid ergo istud est:Cuius gratia huc accessistis:SO: Hippocrates hic nostras est apollodori filius nobili atq; felici genere ortus.Ipse vo cum equalibus suis emulatione cõcitus/de virtute cõtendit: cupitq; in re.p.vir illustris euadere atq; huius rei cõpotez familiarita te tua fore se sperat.Vide utrũ de hoc solos tecũ/an corã alĩs ꝓsultare nos deceat.PRO:Videris o socrates recte saluti mee cõsulere:prudenti nãq; cautione indiget peregrinus is qui amplas urbes circũlustrãs claris ubiq; iuuenib⁹ persuadet ut relicta alioz oium tam suoz/q̃ alienigenarũ taz senũ q̃ iuuenũ cõsuetudine ipsi soli adhereãt tanq̃ ipsius familiaritate/prestãtiores alĩs euasuri:inuidi aduersus eum insurgãt necesse est:multiq; mali uoli huic isidient:Ego vo artẽ sophisticã antiquã esse arbitror:priscos aũt viros in ea peritos inuidiam hãc offensionẽq; ueritos sub aliarũ artium specie dissimulasse:partiz quidẽ sub poetis specie: ut homerus fecit t hesiodus t simonides/partim vo sub sacroz oraculorũq; appellatiõe:ut Orpheus t Museus eorũq; etiaz sectatores:Audiui preterea nonnullos eam artẽ appellasse gymnasticã: quod iccus tarẽtinus fecisse videt: t qui adhuc superest sophista nullo inferior/selybrianus herodicus:qui prisca origine genus a megarẽsibus ducit. pythocles quinetiã chi⁹ sophista doctissim⁹ alĩq; permulti sub musice artis uelamine sophisticaz facultatẽ occuluerũt:hi oẽs sicut dictuz est ut inuidiam deuitarẽt/uehemẽter dissimularũt:t sub artiũ aliarũ pretextu sophisticaz artem occuluere.Ego autẽ ab his oibus in hoc dissentio: neq; cõducere uersutias istas existimo. Neq; enim uoti cõpotes eos fieri arbitror. Nam viri in ciuitate prestantes dissimulationes eiusmodi oẽs intelligũt. Vulgus autẽ quodãmodo non aduertit:sed ea laudat que ipsi predicãt.Subterfugiẽdi vo studium istud cuz non assequitur quod molit t inertem indicat fugientem: t aduertẽtes homines reddit infensiores: Existimãt enim preter cetera hũc uersutũ seductorẽq; esse.Ego igitur cõtrariam quãdam viam suz ingressus.Confiteor me esse sophistã:alioq; docere:Et hac ingenua cõfessione tutius q̃ dissimulationi illa vitari inuidiam censeo. Alĩs preterea rationibus [illegible] prospexi:ut nihil mali adiuuãte deo ob sophistice professionem sim passus/ lz multos annos facultatẽ hanc exercuerim. Sum equidem grandis natu: t cuiusq; uestrum etate pater esse possez.Quãobrẽ gratissimũ mihi erit:si de ꝭs me cũ audiẽtibus oibus qui int⁹ sunt uerba facere uelitis:Hic ego euz suspicat⁹ ostẽtare auctoritatẽ suã apud prodicũ t hippiã uelle:q̃ eius sapie auiditate inflãmati ad eũ audiendũ profecti essemus:cur nõ inq̃

nō inq̄ prodicū atq; hippiaz ꝛ eos qui hos comitant: huc aduocamus: ut ꝛ ipsi nos audiāt: PROTA: Aduocem⁹. CAL: Vultis sedes hic parem⁹/ ut sedentes edisseratis: cōsensimus oēs ꝛ audiēdi auiditate admodū festinātes/ sedes oēs collegim⁹: ꝛ iuxta hippiā cōfestim parauimus. Ibi enim plurima erant subsellia: Tum callias ꝛ alcibiades ad uētarunt: prodicūq; ꝛ ad stipulatores eius secū ouerūt: Postq̄ igitur cōsedere oēs repete o socrates inquit protagoras his p̄sentibus / que me paulo ante pro adolescēte hoc obsecrabas. Ab eodez inq̄ exordio nunc quo supra incipiā hippocrates hic adherere tibi uehemēter exoptat. Verū q̄d nā sit ex hac p̄suetudine reportaturus libēter audiret: Hucusq; nostra se extendit oratio. PRO: Petis quid mecū lucratur⁹ sis adolescēs: nunq̄ accedes ad me/ quin habeas doctior: singulisq; diebus me cum proficies. SO: Haud mirū hoc o protagora: sic enim cōuenit. quādoquidē ꝛ tu tam grandis natu: tāq; sapiēs/ si que nescis ab aliquo discceres/ prestantior abires. At vo nō id dūtaxat exquirimus. Sed pinde ac si hippocrates mutata sentētia uersari cum adolescēte hoc nup huc profecto zeuxippo cuperet heracleoti filio/ eumq; aggressus ut te nūc eadē ex illo que ex te audiret/ q̄ videlicet quotidie cum eo proficiet: ac deinde interrogaret zeuxippū/ qua in re sit p̄fecturus/ respōderet utiq; in pingendo: Et si orthagorā thebanum cōueniat audiatq; ex illo doctiorē se idies eius p̄suetudine euasurum: Sed qua in re doctiorē interroget/ in tibiarum sono Orthagoras respōdebit. Eodē modo ꝛ tu huic adolescēti mihiq; pro illo petēti responde. Ais enim hippocratē si protagore adherebit/ indies doctiorē fore: qua tādem in re: declara: Tuz protagoras. Scite interrogas tu q̄dē o socrates: ꝛ ego his qui probe interrogāt/ libēter rñdeo: Hippocrates quidē si mecū uerset/ in eum errorē nō incidet: in quē p̄culdubio incidisset/ cum sophistis alijs cōuersatus. Alij siquidē iuuenibus obsunt. Inuitos nāq; illos ad artes retrahūt: quas aufugerāt: rōcinationes porro cōputationesq; astronomiaz: geometriā: musicā tradunt: ꝛ hippiā simul aspiciēs adidit. Quisquis aūt ad me uenerit/ solū id discet: cuius gratia uenit: disciplina vo huiusmodi est prudens in re familiari ꝛ re. p. cōsultatio. qua quis ꝛ domuz recte gubernat ꝛ ciuitatis negocia optime ꝛ dicēdo trāsigit ꝛ agendo. SO: An intelligo quod uis p̄tagora: ciuilē nāq; artē dicere mihi videris/ pollicerīq; viros optimos ciues efficere. PROTA: Hoc ipsum est o socrates quod passim predico. SO: O q̄ preclarū nactus es artificiū/ si modo es nactus: Nihil sane aliud erga te q̄ qd sētio ferēdum. Id equidē o protagora doceri nō posse putarā. Tibi tñ autumāti nō pstare fidez nequeo: Quā vo ab causam neq; doceri posse neq; ab hoib⁹ alijs/ alijs tradi cēseo/ iure declarare debeo. Eq̄dem qd ꝛ ceteri greci testant/ atheniēses viros sapiētes appello. Video igit qñ p̄cione p̄gregata aliquid de edificādo deliberare vult ciuitas/ edificatoz p̄siliū expeti. ꝛ cuz de nauiū fabrica fabros nauiū accersiri. Idē quoq; faciūt in ceteris oib⁹ que cūq; doceri ꝛ disci posse existimāt: Et siqs ali⁹ cōsultare de artis illius op̄e pergit: Cuius expertez esse putāt/ seu p̄clarissimus in alijs vir sit/ siue ditissim⁹/ siue admodū generosus/ nihilo magis admittūt: sed exsibilāt ꝛ explodūt: quoad uel ipse tumultu deterritus a dicēdo desistat: uel iubētibus magistratib⁹ arceri aut extrudāt ipsum protinus aut trāsfigant. Id itaq; in oibus ad perceptionē artiū pertinētibus obseruare cōsueuerūt. At cū de publica ciuitatis administratione: cōsultādum est/ cōsulit architectus eque ac faber erarius. eque etiā cerdo: mercator: nautā: diues: paup: ingbilis: generosus: neq; horū ullus quenq̄ explodit: ut in supioribus ptingebat/ quasi nusq̄ didicerit/ nullūq; habuerit preceptorē: attamē consultare audeat. Cōstat porro q̄ doceri posse nō putāt. Neq; publice solū hoc/ sed ꝛ priuatim cōspicit. Eteniz qui ciuili sapiētia pollēt/ virtutem hanc in aliū transfundere nequeūt. Siquidē pericles horū adolescētez pater in his reb⁹ que sub magistro discunt/ diligēter eos eruditiuit. in his aūt in q̄b⁹ ipse sapit/ neq; ipse erudit neq; alteri cuiq̄ cōmittit erudiēdos. Sed passim quasi pascētes sine custode pererrāt: si forte casu quodā in hanc virtutē incidāt. Idē quoq; pericles cum esset clinie tutor fratris alcibiadis huius minoris natu / illiq; metueret ab alcibiade/ ne forte cōsuetudine eius inquinaret/ segregauit eos: ꝛ clinia apud ariphronē educauit: sed nōdum sex inde exactis mēsibus illi eū reddidit/ cuz ingenio illius diffideret: multos pterea cōmemorare possem qui cū in republica excellentes viri essent/ nullū tñ aut propinquorū aut alienorū edocuerunt. Equidē o protagora duz hec apud me reputo vir tutē doceri posse diffido. Contra vo dū te audio hec asserētē sniam mutare cogor: ꝛ que dicis haud quaq̄ arbitror cōtenenda: existimās te usu multarū rerum doctrinaq; ꝛ inuētione sapiētem esse. Ergo si potes clarius ostēdere nobis q̄ virt⁹ doctrina aliqua cōparet ostēde obsecro ne inuideas. PRO: Haud inuidebo o socrates. Sed utrum uobis tanq̄ senior iunioribus fabulā referā: an p̄sequar disputādo: tunc sane audiētium plurimi utcūq; mallet/ dicere cōcesserunt. PRO: Gratior nobis fore fabulam arbitror: Olim quādoq; dij soli erant: nulla vo mortaliuz genere: sed cum tēpus generationis fatale uenisset: ipsa dij in terris viscerib⁹ ex igni terraq; finxerūt/ interueniētib⁹ his que igni terreq; miscētur. Cuz vo educere illa in lucē uellēt/ Prometheo Epimetheoq; mandarunt: Ut cōpetētib⁹ viris⁹ singula p̄munirēt: Prometheū itaq; rogauit Epimetheus ut distributionis illi⁹ officium ipsi cōcederet: dispartiētēq; cōsideraret. Cōsensit prometheus: distribuit ille: quibusdā robur absq; celeritate indidit quedam imbecillioza uelocitate donauit. Armauit nonulla. Inermibus aūt aliud quoddam ad salutē machinamētuz excogitauit. Que eniz exiguo corpore clauserat/ partim per aereZ pēnis attolli. partim per terram subrepere iussit. Que vo in molez amplam exhauserat: eaipsa mole ad salutē suam muniuit. Similiterq; in ceteris exequans disperţit singula: adeo ut nullum genus penitus deperdat: postq̄ ipsa ita instruxit/ ut uoraginē mutuam deuitarent/ excogitare iaz cepit qua ratione q̄ facillime sub diuo agere vitam possent. Uestiuit itaq; illa cōfertissimis pilis setisq; pellibusq; duriss̄imis: quibus facile tum hyemis tum est⁹ intēperiē tolerarēt: ꝛ naturalia

Fabula hec mon- strauit uirtutē doceri.

illis stramẽta hisdẽ/ex rebus cubiliaq; parauit:pedibusq; soleas addidit/vngulas/setas/callũ / pelles itidẽ q̃ durissimas.Deinde alimenta alĩs alia suppeditauit:quibusdã ex terra herbas/nonnullis ex arboribus poma baccasq; radices alĩs. Nec defuerũt q̃b⁹ daret ex alterna uoragine victũ.Ceterũ uoracib⁹ aialibus genus quodãmodo sterile:alĩs aũt fecundũ dedit:ut hoc modo genus cõseruaret:Cum vo nõ esset admoduz sapiẽs epimetheus/dotes oẽs inscius effudit in bruta neq; aduertit/nihil ex tanta sibi elargitione supforet:quo gen⁹ nostrũ deinde donaret: Restitit ergo hoiuz genus immune:vnde quo se uerteret/ambigebat.Dubitãti prometheus adstitit partitionis illius cõsiderator.Viditq; cetera aialia suis queq; fulcta muneribus bonisq; referta.Hoiem autẽ nudum/inermẽ calceoq; stramẽtorũq; indigũ.iaz vo imminẽbat fatalis ipse dies:qui in lucẽ terra exire cogebat: Cũq; aliã salutis humane viã ꝓsultans prometheus nõ inueniret surripuit:Vulcani minerueq; artificio sam cum igne pariter sapiẽtiã:Neq; enim fieri poterat ut eam sine igne nanciscer⁹ quis uel etiã uteret. Eam itaq; sic hoiuz generi prometheus est largitus: atq; ita sapiẽtiam que victũ suppeditat ꝓsecuti sum⁹: deerat adhuc ciuilis hoibus sapiẽtia.Erat illa quidẽ apud iouẽ.cuius arcẽ ascẽdere prometheo nondũ licebat:horribiles enim iouis ipsius custodes circũstãtes arcem prometheũ deterrebãt.Ceterũ cõmunem vulcani minerueq; officinã:in qua artes excolebantur/clam ingressus furatus est igneã vulcani artẽ/aliamq; minerue:atq; homini tradidit qua viuẽdi facultas obtigit:prometheus aũt ut ferũt ꝓpter epimetheũ furti penas dedit:quoniã vo solus ex oibus aiantib⁹ homo diuine sortis particeps effect⁹ est principio solus ob hãc cognationẽ deos esse putauit:arasq; illis statuasq; dicauit:Deinde uocẽ in uerba articulatim arte distinxit:edes cõstruxit:uestes calceosq; cõfecit: stramẽta elaborauit:ex terra alimẽta collegit:ita homines ab initio cõstituti sparsim uagabantur habitabantq;:nam urbes nõduz cõstruxerant:Ergo a feris cũ imbecilliores essent:passim laniabant.Artiũ eniz facultas ad victũ cõparandũ sufficiẽs erat:ad pugnã vo ꝓtra bestias truculẽtas minime:Ciuilis nãq; peritie/cuius pars quedã est res militaris/exptes erant: Ut igit se aduersus eaz pestẽ munirẽt structis urbib⁹ cõgregati sunt.Cõgregati aũt inuicẽ iniuriabant: q̃p pe qui ciuili arte carerẽt:quare dispersi iteruz a feris lacerabant.Verũ iuppiter humane saluti ꝓsulẽs mercuriũ misit pudorẽ ꝛ iustitiã hoib⁹ afferẽtem:ut duo hec ciuitates ornarẽt deuincirentq;:ꝛ mutua beniuolentia ciues cõciliarent:interrogauit ergo mercurius qua ꝓditione pudorẽ ꝛ iustitiã hoibus traderet.utrũ ita hec ut artes distribui debẽt inquit mercurius: ille siquidẽ ita distribute sunt/ut vn⁹ in arte medicine peritus ꝓ rudib⁹ multis sufficiat ceteroq; similiter:nũquid ita pudorẽ ꝛ iustitiã hoibus dabo:an oibus iseram:oibus respõdit iuppiter:oẽs siquidẽ hoꝛ participes esse debent:neq; enim ciuitates ulle cõstarent/si hoꝛ pauci ut artiũ aliarũ participes essent: legẽ preterea meo noie cõdas/qua quisq; oĩno iustitie pudorisq; est expers tanq̃ ciuitatis pestis quedam ultimo afficiat supplicio:hac de causa o socrates taz alĩ oẽs q̃ athenienses quotiens de architectura uel alio quodam opificio sermo est habẽdus paucos ad ꝓsiliũ intromittũt:ceteros aũt in artib⁹ rudes excludũt: ut ꝛ tu ais ꝛ ego approbo.Quotiens aũt de ciuili administratione initur cõsiliũ que virt⁹ tẽperãtia ꝛ iustitia cõstat:iure vnũquẽq; admittũt:q̃ppe cuz oporteat omnes huius virtutis eẽ participes:alioquin ciuitates nullas cõsistere:Hec o socrates eius de quo dubitabaꝫ est causa. Sed ne te decipi suspiceris / hãc insup accipe ꝓiecturã qõ oẽs homines cẽseãt:singulos virtutis huius ciuilis/tẽperãtie sicut licet ꝛ iustitie cõpotes esse:Enimuero in ceteris facultatibus ut tu ais/siquis se iactet/puta q̃ sit optimus tibicen/cum tñ in hocipso sit rudis/audiẽtes hunc rident:eiue plurimi indignãtur.Ipm quoq; propinqui admonẽt ut insanũ ꝛ increpant.Cõtra vo in ciuili virtute cõtingit:nam lz sciãt aliqui quẽ piam iniustũ est:tamẽ si ille hoc coram nesciẽtibus fateatur insanire eum existimãt:neq; patefaciẽdaz censent iniquitatẽ:immo semper siue adsit seu non iustitiã ostentãdam.Eum vo qui non simulat iustitiam delirare tanq̃ oporteat vnũquẽq; ciuilis virtutis quodãmodo participẽ esse:uel ex hominũ cetu vitaq; exterminari.Ex his sufficiẽter ostensum puto q̃ merito quẽlibet de re ciuili cõsultorem admittũt qz virtutis huius cõpotem quẽlibet esse censeant.q̃ aũt virtutẽ neq; innasci neq; sorte cõtingere putẽt:sed doctrina ꝛ studio cõparari deinceps tibi conaboꝛ ostẽdere. Nemo ob ea mala que uel natura uel casu fieri putat succẽset alicui uel obiurgat:uel edocet:uel punit/eos qui hisce malis ꝑmũtur/ne tales sint:sed oẽs poti⁹ miserant:ceu defor mes.paruos.ualitudinarios hoies. Nam q̃s adeo demẽs ut ista corripiat.Intelligũt sane ut arbitror oẽs hec mala corrũq; ptraria natura hoibus forq; prouenire.Cõtra vo cum mala quedã adesse cuiq̃ ex studio cõsuetudine ꝛ doctrina existimãt/tunc indignãtur increpant atq; puniũt:Ex quorũ numero est iniq̃tas ꝛ impietas:ac summatim quicquid ciuili virtuti repugnat.Que iccirco q̃sq; passim damnat ꝛ corripit:qz de industria atq; disciplina tam cõtraria ꝓuidentia q̃ ciuilis virtus aduenit:Si enim punitionis intẽtionẽ cõsiderare uoluer is socrates/ex eo quoq; intelliges q̃ hoies virtutem studio cõparari putãt. Nemo enim ꝓteriti gratia punit: ꝛ ea mente iniustos affligit penis/qz iniuriati sunt:nisi qs tanq̃ bruti absq; rone percutiat.Verũ qui rone punire aggreditur nõ ꝓteriti sceleris causa punit:neq; enim assecq̃ pot/ut qd̃ est factũ sit infectũ:sed ad futurũ respicit:ne iterũ aut ipse delinquat:aut alius quilibet exẽplo eius adductus.Quisq; autẽ hoc ꝓposito censuraq; eiusmodi aduertit errata/doctrina virtutẽ existimat cõparabilẽ.Nam absterrẽdi causa plectit. hac mẽte opioneq; ad plectẽdũ accedũt:tã publice q̃ priuatiz:dcũq; in peccãtes aduertũt:Cõdẽnat aũt puniũtq; cum ceteri oẽs eos quos iudicant peccatores tum maxime ciues tui atheniẽses:Quãobrem atheniẽses quoq; ex hac ratione in eorum numero esse constat: qui doceri virtutem putant. Ex his aperte ut arbitror monstratum est o socrates non iniuria ciues tuos in ciuili administratione consilium erarũ fabri corriarũq; non respuere: atq; eos

doctrina

Prometheus.

Pudor.
Justicia.

doctrina ꝛ studio per exercitationē acquiri posse
* virtutē existimare. Restat dubitatio illa:quā de vi
ris virtute claris ipse mouebas:quā ob causam il
li filios suos in oibꝰ/que sub preceptore discunt/
erudiūt/quoad vo paternā virtutē spectat nihilo
alijs hoibus clariores efficiūt. Ad hoc rōnez o so
crates/nō fabulā afferā. Sic enim cogita. utruz est
vnū aliquid aut nō:cuius necesse sit:ciues oēs esse
participes/si modo constare ciuitas debeat. Ita
enim hec tua ambiguitas soluit. aliter vo minime.
Si vnum hoc extat:neqꝫ est architectoꝛ neqꝫ era
rioꝛ artificū:neqꝫ figuloꝛ opificiū/sed iustitia: tē
perātia:sanctitas:ꝛ ut paucis cōprehēdā/viri pro
pria virtꝰ:si hoc est inꝙ/cuius participes eē opor
tet oēs ꝛ cum hoc discere ꝛ agere quodcūqꝫ place
at aliud absqꝫ hoc nequaꝙ/exptez vo huius doce
ri corripiqꝫ ꝛ puerū ꝛ virū ꝛ mulierē:quoad corre
ptione melioꝛ efficiat:siqꝫ aūt hanc sprevierit disci
plinā:cum tanꝙ insanabilē expelli e ciuitatibꝰ uel
interfici si ita est inꝙ ut diximus:viriqꝫ prestantes
in re.p.ciues in alijs erudiūt filios/in hoc nequaꝙ
aduerte ꝙ mirabiliter in eo excellētes euadant. ꝙ
enim doceri posse tam priuatim ꝙ publice opinā
tur ostēdimus:cum vo ꝛ doctrina ꝛ cura acquiri
hoc possit/alia filios docēt in quibus nō est aduer
sus nesciētes mortis pena proposita: in qbus autē
moꝛs ꝛ exiliū aut pecuniarum ablatio aut domo
rū subuersio premit ignaros rudesqꝫ filios in his
nō omni diligētia patres erudiūt: Et ubi mine hu
iusmodi urgēt/doctrina curaqꝫ leuioꝛ adhibetur:
existimare decet o socrates a teneris annis usqꝫ
ad vite finē erudiri eos atqꝫ moneri:nam cum pri
mum puer que dicunt intelligit. nutrix. mater. pe
dagogus:pater ad hoc omni cura studioqꝫ prēdūt
ut in singulis tum uerbis:tum opibus optimꝰ puer
euadat. Sigillatim enim mōstrāt quid iustū:qd in
iustū:quid honestū:quid turpe:quid sanctuz:quid
ue prophanū:que agēda sint:que nō. Quibꝰ si ob
tēperat puer/bene secū agi putāt. Sin cōtra reniti
tur/cum ueluti cōtoꝛtū obliquūqꝫ lignū minis pla
* giisqꝫ dirigūt. ¶Post hec ludi magistris pueros cu
rādos tradūt/moꝛūqꝫ bonoꝛ diligētiā multo ma
gis ꝙ litterarū citharaeqꝫ doctrinā a magistris ex
poscūt. preceptoꝛes aūt curāt ꝛ excolūt. Et postꝙ
litteras didicerūt/ad scriptaqꝫ puertunt/poetarū
in primis excellētiū opera legēda illis ediscēdaqꝫ
proponūt:quibꝰ monimēta ꝙ plurima inseruntur:
psalmoꝛūqꝫ viroꝛ virtute prestātiū gesta laudātur.
ut puer emulatione accensus preclara maioꝛ faci
noꝛa imitet. Citharista quoqꝫ alijs qbusdā talibꝰ /
presertim tēperantie studēt:cauētqꝫ ne quid perpe
ram adolescētes agāt. Atqꝫ ubi pulsare citharā di
dicerūt:poetarū iteruz alioꝛ cātus modulatione
prestātiū cantilenas docēt:quas ad citharā cōcin
nāt:rhythmosqꝫ ꝛ harmonias pueroꝛ animis cō
foꝛmare conant:ut mitioꝛes modestioꝛesqꝫ ꝛ pcin
nioꝛes effecti ad agēdū utiles sint ꝛ ad dicendum:
Vis enim hoīs vita numerosa quadā indiget cōso
nantia. ¶Post hec ad gymnasioꝛ magistros paren
tes filios mittūt:ut firmū aptūqꝫ adepti coꝛpoꝛis
habitū/optime mēti suggerāt ministeriū ne fragili
tate coꝛpoꝛ impediti a militaribꝰ/ciuilibusqꝫ acti
* onibus tanꝙ laboꝛiosis absterreantur: Hec nempe
obscruāt maxime ū qui maxime possunt. possunt au
tē maxime opulētissimi viri:eoꝛūqꝫ filij:qui primi di
sciplinarū scholas ingressi:nouissimi exeūt: Scholis
autez egressi a magistratibus leges iuraqꝫ discere:eo
rumue exēplo viuere coguntne quid ipsi proꝛio in
genio freti temere agāt:sed quemadmodū litteraruz
magistri pueris adhuc scribēdi ignaris/calamo exē
plar quoddā presignāt:ad cuius caracteres scribēdi
artificiū imitando perdiscūt:ita ciuitas leges presceri
bens priscoꝛ hoium in legibus ferēdis prudētissimo
ruz inuenta/ad earum noꝛmā imperare cogit quem
libet ꝛ parere. Eos autez qui preuaricātur punit:pu
nitioqꝫ huiusmodi ꝛ apꝰ uos ꝛ apud alios multos:
propterea ꝙ tanꝙ pena iudicialis dirigat transgres
soꝛem:directio correctioqꝫ uocatur. Cum igit talis
tātaqꝫ sit virtutis tam priuatiz ꝙ publice cura an du
bitas adhuc o socrates:mirariqꝫ si virtꝰ doceri que
at. Neqꝫ vo mirari hoc quisꝙ debet:immo multoma
* gis si doceri non possit. Querebas preterea quaz ob
causam bonoꝛ patrum filij mali reperiūtur. Hoc ite
rum docere te pergo. neqꝫ hoc mirum videri debet si
uera sunt:que dixi videlicet virtutis curā nō ad vnū
aliquem dūtaxat/sed ad oēs spectare oportere si mo
do cōsistere ciuitas debeat. Si autē ita est ut loquoꝛ.
immo certe cum ita sit / elige atqꝫ cōsidera quamuis
aliarū facultatū ꝛ doctrinarū:utputa si nō posset ꝙsi
stere ciuitas/nisi tibicines oēs essemus/qualiscūqꝫ es
se quilibet posset:nōne hoc qlibet priuatiz publiceqꝫ
vnūquēqꝫ doceret:huiusqꝫ ignarū sine inuidie liuoꝛe
corripet:quēadmodū nūc que iusta ꝛ legitima sunt:
quilibet sine inuidia predicat:neqꝫ hec ut alia cedat:
pdest enim oibus coīs iustitia virtusqꝫ. Atqꝫ iccirco
oēs oibus que iusta ꝛ legitima sunt libentissime mon
strant. Si ergo in tibiarū flatibus eadē animi flagrā
tia charitateqꝫ inuicē nos erudiremus:num optimo
rum tibicinū filij magis ꝙ deterioꝛ in his sonis peri
ti euaderēt:nequaꝙ ut arbitroꝛ. Sed quicūqꝫ natura
ad tibias inflādas ingeniosus esset/longe proficeret.
Tardus aūt parū. Ac sepenumero periti tibicinis ru
dis euaderet filius/scpe etiā inepti filius/aptꝰ. Verū
tamen oēs sufficientes essent tibicines/si cum his cō
ferrētur qui rudes sunt:nihilqꝫ de his rebꝰ intelligūt.
Similiter eum existima socrates qui iniustissimus ti
bi videt inter hoīes sub lege viuentes/iustum foꝛe iu
risqꝫ auctoꝛem siquādo cum illis hoibus conferatur:
qbus ne disciplina sit:nec iudicia:neqꝫ leges: neqꝫ ne
cessitas ulla in vita:que virtute colere iubeat: effera
tiqꝫ sint/ut illi quos anno ꝓterito in lenco poeta phe
recrates erudiuit: ac si forte in eos hoīes incideres
qui ex eoꝛ cetu sint humani generis hostes / bene te
cum agi putares/si Eurybatuz offenderes ꝛ phrynō
dam:deploꝛaresqꝫ foꝛtunā tuam/desideras nostroꝛū
hominū prauitatē. Nunc aūt delitioꝛ videris o so
crates cum enim oēs pro viribus virtutis preceptoꝛ
res sint:nullus tamen tibi talis apparet. Quinetiaz si
quereres quis preceptoꝛ nos grece loqui docuerit:
nullus utiqꝫ apparet:itez si peteres quis docuerit me
chanicoꝛum artificum filios ministerium illud/quod
patres eoꝛum consoꝛtesqꝫ alij eiusdem artis exercent
quodue filij imitantur: haud facile o socrates pre//
ceptoꝛ illoꝛum reperiretur. Innumerabilium uero

alioꝝ perfacile: Ita de virtute dicēdū/ac ceteris tali
bus: Uerū satis nos habere putādū siqs paulo com
modius q̄ ceteri/iuuenes ad virtutem prouehat. Ex
quibus vnū me esse profiteor. subtiliusq; ceteris oib⁹
rōnez qua boni honestiq; fiāt/cognoscere: atq; ita rē
ipsam perficere ut dignū est ea mercede quam exigo
immo etiā mercede maiori ut ipsi discipuli iudicant:
Exactionis aūt mee hec est cōditio/postq̄ aliquis a
me didicit si vult ille quidē retribuit quātuz exigo ar
gentū. Sin minus ingressus tēplū iureiurando adhi
bito estimat quāta mercede digna sibi mea documē
ta videātur. tātāq; exponit. q̄ igit virt⁹ doceri disciq;
possit o socrates hac fabula tibi sit ꝛ rōne probatuz.
Quod ꝛ athenienses ipsi testant. Ostēdimus itē nihil
mirū videri debere si bonoꝝ patrū mali sint filij/ma
lozūue boni: quādoquidē ꝛ polycleti filij/parali ꝛ xā
thippi istius equales si cum patre cōparent interual
lo quodā lōgissimo superant: similiter etiā alioꝝ ar
tificū filij: Neq; dum adolescētes isti reprobādi sunt.
spem q̄ppe tenera prebet etas. Cum hec ostendisset
ptagoras loquēdi finē fecit. At ego diu post utpote
supiori oratione permulctus in os ptagore inhiabaz
sequētiū uerboꝝ desiderio inflāmatus: Uerū postq̄
destituisse ꝓsus aīaduerti me ipse recepi: ꝛ ad hippo
cratē cōuersus o fili apollodori inq̄. q̄ ingens tibi de
beo gratias/q̄ me huc hodie adduxisti: Nā plurimi
facio hec a protagora audiuisse. Equidē superiori tē
pore haud humanā curā esse rebar/qua viri boni af
ficiunt: Hunc aūt eam esse ꝓsuasus sum. Sed pauluz
quiddā restat iterū declarandū. qō videlicet protago
ras facile demōstrabit/postq̄ multa hec edocuit. Et
enim siqs de ijsdē rebus cum aliquo forēsium orato
rum loquat/forte tales sermones audiet/quales peri
clis esse solēt/ceteroz̄q; eloquētiū hoium. si autē de
aliquo percōtet/libroꝝ instar neq; quid rñdeāt: neq;
quid interrogēt ipsi hñt. Et siquis de aliquo dictorū
interroget uelut aes percussum alte resonāt/longeq;
uociferant: nisi coꝝ dicta protinus admittant. Atq;
ita rhetores breue quiddā interrogari ꝓlixā ꝓducūt
orationē. Uerū protagoras iste copiose ꝛ ornate loq
pōt/qō superior testat oratio: pōt etiā cuz rogat: sum
matim ac breuiter rñdere: tolerareq; interrogātē: ac
cipereq; ꝛ reddere rōnem. qō quidez de paucis licet
dicere. Jn pñtia igit o protagora parū quid ultra de
sidero. qō si declarueris/putabo mihi in oībus satis
factū. Uirtutē ais doctrine studio cōparabilē. Et ego
sicui vnq̄/tibi maxime credo. Quod vō te dicēte sū
admirat⁹/aperias obsecro. dicebas ꝓfecto iouē iusti
tiā ꝛ pudorē hominibus infudisse. Deinde procedente
sermone/sepe iustitiā noiasti. tēperantiā. sanctitatez.
perinde ac si ista oia sub vna quadā virtute cōtinean
tur: Unūq; aliq̄d ipsa virt⁹ existat: Hec mihi liquido
explanari uelim/utrū scilicet vnū quiddā sit virtus:
cuius partes sint iustitia. tēperātia. sanctitas: an hec
oia que nūc retuli/noia vnius eiusdēq; sint: hoc est
inq̄ qō ultra reḡro. PRO: At facilis est o socrates
ad ista rñsio/q̄ virtutis ipsius que summatim vnum
est/partes sunt que interrogas oia. SO: Utrū quēad
moduz vultus vnius partes sunt/os. nares. oculi. au
res: An sicuti auri partes nihilo differunt: ꝛ a toto
preter magnitudine quadaz ꝛ paruitate. PRO: Ita
se habere mihi vident o socrates virtutis partes ad
totaz/ut vultus partes oēs ad totum. SO: Utrum
alij hoies aliam virtutis partem accipiūt: an neces
se est eum qui vnā habet/oēs habere: PRO: Nul
lo modo: quoniā multi fortes quidē sunt/sed iniu
sti: ꝛ alij iusti q̄dē sunt/sapientes minime. SO: Nū
quid sapientia ꝛ fortitudo partes virtutis sunt:
PRO: Omnino quidē: ꝛ prestantissima pars oi
um est sapientia. SO: Est ne hoc quidē aliud/illud
vō aliud: PRO: Est. SO: Nunquid ꝛ potentiam
utrūq; propriam habet: quemadmodum e vultus
partibus oculus non est auribus similis: neq; illo
rum potentia eadez: neq; alia quelibet pars alteri
us: aut potentia aut alio quoq̄ est similis: Ita ne
virtutis partes se habent/ut neq; alia aliarum sit
similis: neq; idem: neq; eadē sit potentia: An forte
ita esse constat/siquidē nature virtutū exēplar qō
induximus/cōgruit. PRO: Sic certe est socrates.
SO: Non est igitur pars virtutis alia talis qualis
sciētia/neq; qualis iustitia uel fortitudo uel tempe
rantia uel sanctitas. PRO: Non certe. SO: Age
ꝓsideremus vna quāle quid istoꝝ quodlis existit:
primū quidem sic: iustitia res quedā est/an nulla:
Nihi q̄dez res quedā esse videt. Tibi vō: PRO
TA: Et mihi. SO: Quid vō: siquis a me ꝛ te sciscī
tetur o protagora atq; socrates/dicite queso/num
res ista quam modo iustitiaz nominabatis/eoipo
quo est iustitia/est ꝛ iusta/an iniusta: Ego quidem
iustaz esse dicam. tu vō vna mecum senties: an ali
ter: PRO: Tecum plane. SO: Ego igitur interro
ganti respōderem talē esse iustitiā/quale ꝛ iustum:
tu vō: PRO: Ego quoq;. SO: Si quereret iteruz/
nūquid ꝛ sanctitatē aliquam esse dicamus/consen
tiremus utiq; ut opinoꝝ: PRO: Consentiremus.
SO: An non ꝛ hāc rem aliquam esse dicitis/roga
ret ille: nos autem assentiremur. PRO: Et hoc.
SO: Num rei istius naturā talez putatis ut sancta
sit: an ut prophana: interrogationez hanc egre fer
rem/ad eūq; cōuersus objicerem/bona uerba que
so: Nunq̄ porro sanctum aliquid esset/nisi ꝛ san
cta ipsa sanctitas esset. quid ꝛ tu: an nō similiter re
sponderes: PRO: Similiter. SO: Si his addice
ret an que supra dixistis recte accepi: Videbami/
ni mihi paulo ante asserere ita se inuicē partes vir
tutis habere/ut nō sit alia pars qualis est alia/In
ferrem equidē ad hec/q̄ alia recte acceperit/q̄ vō
me in eo cōsensisse putarit/non recte. Nam prota
goras iste hec respōdit. ego autē quesiui: Ergo si di
cat o protagora uere loquitur socrates: ipse es qui
ais virtutis partē aliaz nō esse talē qualis est alia:
Tuus hic sermo est. Quid illi tu rñdebis: PRO
TA: Necesse est o socrates assentiri. SO: His cō
cessis quid illi potissimū respondebimus/si ultra
sic obiecerit: Nō ergo talis est sanctitas ut res iu
sta sit: neq; iustitia talis ut sācta: sed illa talis ut nō
iusta/hec ut nō sancta. iniusta itaq; illa. hec ꝓpha
na quid ad hec inq̄: Equidez mea ex sentētia dicā
iustitiā esse sanctā/iustāq; iterū sanctitatem: Arbi
troꝝ quoq; pmissurū te/ut tua vice hec ipsa respō
deā/q̄ videlicet aut idē est iustitia qō est scitas: aut
hec duo inuicē q̄ simillima: ut maxime oiuz talis iu
stitia sit qualis ꝛ scitas: ꝛ qlis scitas/talis sit ꝛ iusti
tia: Uide utrū me ita rñdē ꝓhibeas/an ita sētias:
PRO:

PRO:Haud ita simplex istud mihi videtur o so crates/ut cōcedi possit sanctitatē esse iustā/sanctā ne iustitiā. Uerū differentia quedā inesse mihi vi detur:sed quid tādē id refert. Si vis esto nobis sā ctitas iusta / sāctaq; iustitia. SO:Haud hec admit to protagora:neq; desidero ut mihi dicatur istud/ si vis ⁊ si tibi placet/redarguat:Sed ⁊ me ⁊ te di cat reqro: Dico aūt ⁊ me ⁊ te existimans tum de mum recte sermonē discuti / cum cōditio ista si ex eo tollit. PRO:Enimuero simile quiddam habet iustitia sanctitati. Nam quodlibet cuilibet quiddā simile habet preter illa que oino inter se cōtraria sunt ut album nigrū/molle duruz:atqui ⁊ illa que supra diximus aliā atq; aliā inter se habere potē tiā/nec tale vnū esse quale est aliud ceu vultus ipsi us partes.quiddā simile inter se habēt:Estq; quo dāmodo tale vnū quale ⁊ aliud:Atq; hac rōne li cet hec refellas si placet/q; cūcta iuicē similia sint: nō tñ quecūq; simile quiddā habēt/ similia uocan da sunt:neq; etiam quicūq; dissimile quiddā/inui cem dissimilia/si exiguū quiddā hñt simile uel dis simile. SO:Admiror equidē o protagora: nūquid ita inuicē iustū sanctūue se habēt/ut parum quid si mile inter se habeant: PRO:Haud ita oino neq; tñ ita ꝓsus ut ipse arbitrari videris. SO:Postq; ista tibi molesta sunt/dimittamus/aliud vo qddā ex his que dicebas/cōsideremus. Insaniā aliquid uocas:eiusq; ꝯriā sapiam cē dicis: PRO:Eqdez. SO:Utrū cum recte ⁊ frugaliter hoies agūt:tunc ita opantes/tēperanter agere tibi videtur:an cum cōtra operant: PRO:Tēperāter agere vident mi hi cuz frugaliter recteq; agūt. SO:Hōne tēperan tia tēperāter agūt: PRO:Necesse est. SO:Hōne quicūq; nō recte agūt insane agūt:⁊ qui ita agunt/ non tēperāter agunt: PRO:Ita videt. SO:Ergo insane agere cōtrariū eius est:qō temperate agere dicit. PRO:Est utiq;. SO:Hōne igit que insane fiūt/insania fiūt: que tēperate/temperātia: PRO TA:Profecto. SO:An nō qcqd roboze fit/fit ro buste:⁊ quicqd debilitate/debiliter: PRO:Appa ret. SO:Et quicqd uelocitate uelociter/quicqd au tem tarditate/tarde: PRO:Et hoc. SO:Et quod eodē modo fit oino/ab eodē efficit:qō vo ꝓtrario modo/efficit a ꝯrio. PRO:Assētioz. SO:Dic ob secro:est ne pulchrum aliqd: PRO:Est profecto. SO:Nuic ꝯriū aliud qcq; est q; turpe: PRO:Ni hil aliud. SO:Est ⁊ aliqd bonū: PRO:Et bonū. SO.Ei nunqd aliud ꝯrium nisi malū: PRO:Nō aliud. SO:Est ne aliqd in uoce acutū: PRO:Sa ne. SO:Num aliud illi contrarium preter graue: PRO:Hoc ipsum. SO:An nō vnicuiq; cōtrario rum nō multa sed vnū est ꝯriū: PRO:Unum oū taxat. SO:Resumam⁹ iā que hactenꝰ a nobis ꝓces sa fuerūt:Cōcessimus plane vni vnū solū eē ꝯriū. PRO:Nēpe. SO:Itē quod ꝯrio modo fit a ꝓtra rijs effici. PRO:Hoc quoq;. SO:Admisim⁹ pre terea ꝓtrario modo fieri qō insane fit ⁊ qō tempe rate. PRO:Etiā. SO:Rursus qō tēperate agitur a tēperātia puenire:qō isane ab isania. PRO:Cō uenit: SO:An non/si ꝯrio fit modo fit a contrario PRO:Utiq;. SO:Fit aūt hoc quidē a tēperātia il lud autez ab insania. PRO:Certe. SO:Cōtrario modo: PRO:Cōtrario. SO:Hōne igit a cōtrarijs: PRO:Et a ꝓtrarijs. SO:Insania itaq; tēperātie cō traria est. PRO:Apparet. SO:Recordamur supra nos ꝓcessisse sapiētie insaniā esse ꝯriā. PRO:Certe. SO:Quin ⁊ vni vnum solum esse ꝯriuz: PRO:Et hoc. SO:Utrū potius sermonē reūciemus ꝓtagora: Eum ne qō dicit vnū vni solum esse cōtrarium: An eum qui uolebat sapiētiā a tēperātia esse diuersam: ⁊ utrāq; partē esse virtutis: ac etiā preter id quod di uerse he utreq; sunt/dissimiles quoq; esse tā ipsas q; earū potētias:quēadmodū vult⁹ ipsius partes: Utrū istoz refutabimus: Ambo quidē isti sermones haud satis musice proferunt:neq; enim inuicez concinnūt. Nam qua rōne cōsonare pñt:siquidē necessariuz sit vni vnū dūtaxat cōtrariū esse/pluribus vo nequaq;/ insanie aūt cum vnū sit/sapiētia ⁊ tēperātia cōtrarie videant: Ita ne an aliter o ꝓtagora: PRO:Esto tan dem. qd tum: SO:An nō hac rōne vnū erit sapientia tēperātiaq;: ⁊ supra cōstitit idez quodāmodo esse iu stitiā ⁊ sanctitatez. Age protagora ne pigeat:sed pga mus ad reliqua: Videt tibi vir iniustus/iniuste agēdo temperāter sape: PRO:Ego quidē cōfiteri hoc o so crates nō auderē:plurimi autem hoium asserūt. SO CRA:Utruz ergo ad illos an ad te uerba dirigam: PRO:Si placet ad hūc primo vulgi sermonē edisse ras. SO:Nihil mea refert/ modo ipse respondeas / siue tibi videant hec/siue nō videant. Sermonē nāq; ipsum maxime in primisq; discutio. Cōtingit tamē ex hoc ⁊ me interrogātē ⁊ rñdentē examinari. Ad hec primū protagoras honestare se uolēs sermonis diffi cultatē culpare cepit: Postmodū vo rñdere admisit. Age inq; ab initio mihi respōde. Uidētur aliqui tibi iniuste agēdo/sapere tēperāter: PRO:Esto. SO:Tē peranter vo sapere/bene sapere uocas: PRO:Uo co. SO:Bene aūt sapere/bene cōsulere in eo qō iniu ste agūt: PRO:Esto. SO:Utrū si bene agūt viuūtq; duz iniuriant/an si male: PRO:Si bene. SO:Dicis ne bona quedā esse: PRO:Dico. SO:Nuz ea bona sunt/que utilia sunt hoibus: PRO:Immo per iouē bona quedā uoco etiā si hoib⁹ utilia nō sint. SO:Cū autē videret mihi protagoras subirasci:⁊ ad respon sionē inuitus descēdere mitius eum submissiusq; ro gaui. Nūquid ais protagora que nulli hoium utilia sunt: an que nullo modo utilia: Et talia quedā bona appellas: PRO: Nequaq;.sed ego multa noui ho minib⁹ inutilia cibos ⁊ potiones:⁊ pharmaca/aliaq; permulta:alia vo utilia. Quedam autē que ad homi nes neutra sunt:ucrū ad equos alicuius momēti sūt. Et nōnulla ad boues ad canes alia:quedā vo ad ho rum nullū:sed ad arbores potius. Et eoz que ad ar bores/quedā ita se habēt ut sepe radicibus prosint/ germinibus obsint. Quēadmodū sterquilinū radici bus utile/ramusculis caulibusq; admodum noxiuz. Oleū quoq; arboribꝰ oibꝰ herbisq; maxime ꝓdest/ pilis autē aialium oium humanis exceptis nocet plu rimū. Nam ⁊ pilis hoium ⁊ toti corpori pfert. Atq; ita uariū quiddā ⁊ multiforme bonū existit. Unde ⁊ oleū externis nostri corpis partib⁹ optimū:iteriorib⁹ pessimū. Quapropter medici egrotātib⁹ olei usuz ue tāt:nec uti pmittūt nisi q; pauciss̄imo ad obsoniorum quorūdā male olētiū offēsionēreciēdā. Cū hec dixis set protagoras / pñtes frequēti applausu acclamātes

Sterquilinū
Oleum

illius dicta cõprobauerũt. At ego o protagora inq̃/ sum equidẽ nimis obliuiosus. Ac siqs oratiõẽ in lõ gũ protrahat: de quo uerba fiũt/ protinus obliuiscor: profecto si surdus essem quodãmodo: mecũq̃ sermo nem haberes existimares altius mihi q̃ ceteris incla mandũ/ sic in pũctia cum obliuiosum hoiem alloqua ris/ cõcisioribus mecũ rñsionibus utere: si modo cu ras ut te sequar. PRO: Quã exigis breuitatẽ? num breuioribus q̃ oporteat uerbis agi tecuz iubes? SO CRA: Minime oĩum. PRO: An forte qõ opus est uerbis? SO: Tot utiq̃. PRO: Nunqd ego orationi modũ imponã? an tu potius debitũ terminũ statues: quẽ non liceat trãsgredi? eũq̃ loquẽdo sim obserua turus. SO: Audiui eqdem scire te adeo abũde quoti ens placet & ample loq̃ ut nunq̃ tibi desit oratio: nec non res easdez paucioribus q̃ ceteri oẽs uerbis per stringere/ Jdẽq̃ ut ceteri faciant/ docere potes ut au dio. Si ergo mecũ disputaturus es breui illa & conci sa rõne dicendi utere queso. PRO: O socrates mul tis cum hoĩbus olim dicẽdo certaui. Ac si ita egissez ut ipse mones/ si inq̃ ad normã mihi ab auditore im positam uerba fecissem/ haud sane quoduis alio ho mine insignior essem/ noiecq̃ protagore ois grecia re sonaret: Ego aũt cum cognouissem supiorẽ rñdendi modũ illi minime placuisse/ eũq̃ sponte ita deinceps minime rñsurum: haud quaq̃ expedire mihi censui/ ut illis disputationib⁹ interessem: atq̃ iccirco o pta gora inq̃/ haud flagito disputationẽ nobis pꝛeter sẽ tentiã tuã procedere. Etenim si uelis ita disserere ut ego assequi possum/ adstabo eqdez: naz ipse quidem ut de te ferẽ & tu profiteris/ eque potes eadẽ & sũma tim perstringere & amplissime eloqui: es eniz sapiẽs/ ego aũt ad prolixã oratiõẽ ineptꝰ sum: atq̃ utinã eiꝰ cõpos essem: uerũ tua intererat nobis aliquãtuluz in dulgere/ quãdoquidẽ eque es ad utrũq̃ paratꝰ: ut di sputatio peragat: postq̃ vo nõ vis & me usq̃ adeo ne gocia urgẽt/ ut nequeã tecum hic diu orante cõmora ri q̃is ista libẽter audissem ab eo iam quo res ipsa me uocat: His dictis surrexi protinus abiturus. Sed callias dextera manũ meã prehẽdit/ siniſtra pallium dicẽs/ haud te dimittemus o socrates. nam si exieris nõ amplius ita inuicẽ colloquemur. Quane obsecro. nullius mihi oratio gratior contingere posset/ q̃ tua cum protagora disputatio: Quare & mihi & oibꝰ his obsequere. At ego iam surrexerã exiturus & ad calli am inq̃ o hipponici fili tuã semp philosophiã admi ratus sum: nũc laudo insup atq̃ amo. Quocirca gra tificari tibi uehemẽter optarim si possibilia poscas: Quod vo nũc petis pinde est/ ac si orares ut crisonẽ imereũ cursorẽ iuuenẽq̃ equis passibus sequerer: uel aliquẽ eoꝝ qui lõgissimũ interuallũ excurrere solẽt: aut diurnũ cursum pagere. Tũc sane obtẽderẽ multo magis meipsum optare q̃ te hos cursores currendi viribus assequi: sed assequi nequeo. qõ si cupis me & hunc quasi alterũ crisonẽ spectare pariter cõcurren tes ipsum ora ut paribꝰ me passibus comitet. Nam ego quidem celeriter currere nequeo. Hic aũt tarde põt: Ergo si optas audire me & protagorã disputan tes/ eum obsecra ut quẽadmodũ a principio fecerat: Ita nũc paucis uerbis & ad propositã questionez re spondeat. Alioquin quis erit disputãdi modus puta bam eqdẽ aliud esse inuicẽ colloqui disserendo: aliud

Crisonem imereum cursorem Nagetis. Crisonem Hi mereus praemisere.

pcionari: vides o socrates inqt callias: iuste loqui videt protagoras: dum cẽset licere sibi suo arbitra tu disserere: tibi item tuo: Hic alcibiades haud re cte loqueris inquit o callia: Socrates enim hic cõ cionãdi impotẽ se esse fatet: & in hoc protagore ce dit: Si aũt & in disputãdo recipiẽdisq̃ & reddẽdis rõnibus cedat alicui: summope admirabor. Si er go protagoras cõfitet socrate se esse in disputãdo inferiorẽ: sat iam socrates habet: sinaũt hoc quoq̃ sibi uẽdicat: cum interrogãte socrate disserat: & vi cissiz rñdendo haud longas per ambages circum uageť: neq̃ cõcionãdo occasionẽ intercipiat disputandi: neq̃ rõnem reddere socrati respuat: diu pro fusius loqtur quoad plurimi audiẽtium id quo de agitť obliuiscãtur: equidẽ pro socrate fideiubeo: eũ que dicentur obliuioni minime mãdaturũ lz ioceť nobiscũ/ obliuiosum esse se dicẽs: Mihi sane vide tur socrates equiora admodum postulare. Decet enim vnũquẽq̃ sentẽtiam suam exprimere: post al cibiadẽ ut arbitror inqt Critias: O prodice atq̃ hippia/ callias quidẽ protagore uehemẽter suffra gari videť. Alcibiades aũt cõtentiosus nimis est & pertinax/ quocũq̃ se uerterit: Nos autẽ alteri ma gis q̃ alteri fauere non decet: uel socrati uel prota gore: Sed cõmuniter utrunq̃ rogare: ne postq̃ ce perint/ media in disputatione resistant: Cuz hec il le dixisset/ prodicus ait/ probe loqueris critia: de cet eniz eos qui disputationibus his intersunt/ cõ munes quidem esse/ utrozũq̃ dicẽtiuz auditores: equos autem minime: Neq̃ vo idem hoc est & il lud. cõmuniter quippe audire utrũq̃ decet: nõ au tem eque utriq̃ tribuere. Sapientiori quidẽ plus: imperitiori vo minus: Equidem o protagora atq̃ socrates arbitror uos inuicez non nihil debere cõ cedere: & de his que dicentur/ ambigere quidem si mul. pꝛtendere vo nequaq̃. Ambigũt porro ppter beniuolentiã cum amicis amici: Contendũt autez aduersarij simul & hostes: Atq̃ ita q̃ optime di sputatio nostra procederet: Vos siquidem disputantes ita maxime a nobis audiẽtibus probaremi ni: non laudaremini inq̃: probant utiq̃ auditores ipsius mẽtis iudicio absq̃ deceptione: laudãt uer bis/ plerũq̃ mendacio preter sentẽtiaz aliquid ex tollẽtes. Nos item auditores ita maxime gaudio non uoluptate afficeremur: Gaudio afficiť ille qui discendo & pꝛemplando ipsa intelligentia delecta tur: Voluptate perfundiť qui dũ comedit uel alio quodam oblectamento potitur/ ipso sensu corpo ris delectatur. Cum hec dixisset prodicus presen tium plurimi consenserunt. Deinde sapiens hippi as sic exorsus est dicere. Arbitror o viri pꝛsentes/ uos omnes cognatos ppinquosq̃ & conciues in uicem esse natura/ non lege. Simile nãq̃ simili na tura cognatum. Lex autem tyrãnus hoĩum/ mul ta preter naturam cogit. Turpe itaq̃ esset si nos qui rerum naturam callemus/ sapientissimiq̃ gre corum omniũ sumus/ postq̃ de hoc ipso disputa turi hanc in urbem conuenimus totius grece sa pientie arcẽ/ hisq̃ in edibus amplissimis sumptuo sissimisq̃ acticarum omnium congregati sumus/ nihil tanta hac amplitudine dignum ostendere/ mus: sed vilium homunculorum more altercantes

Sophistarum nugatio

Oratio fumosa

inuicẽ

inuicē dissentirem⁹:Hortor equidē uos ⁊ obsecro o socrates atq; protagora ut libēter sub nobis tanq̄ arbitris ꝓueniatis:qui uos ad mediū reducemus. Neq; tu sermonis amplitudinē resecare debes ad viuū o socrates:⁊ istud tuū ut ita dixerim breuilo quiū ad vnguē penit⁹ obseruare: Laxa paulisper obsecro sermonib⁹ gubernacula/ut magnificētiores splēdidiores q; appareant. Ꝺro insup protagorā ne tētis prius rudētib⁹ uelisq; inflatis temone relicto in altū sermonē mare ptin⁹ delabat. vñ nusq̄ tellus perspiciat:sed ambo pariter annitamini ut mediocritatē pro viribus obseruetis. Efficite quod consulo:utq; id seruetis integrius eligite scepticrū quēdā presidē atq; iudicē: qui uerbis modū statuat obseruetq; utrūq; loquentē placerūt hec pūtibus:oēsq; ea laudarunt. Mihi vo ad idem hortatus est callias:rogarūtq; eligere arbitrū: At ego nō decet inq̄ iudicē huic disputationi prefice re. Haz si nobis imperitior erit iudex iniustū erit ut deterior aliqs potiorib⁹ presit. Si autē similis neq; rursus recte ita aget:Similis enim nobis similia faciet. Quapropter supuacuus erit:prestātiorē vo nobis quenq̄ eligere impossibile reuera est ut arbitror:quippe cū protagora hoc sapiētior alius eligi nequeat:q; siquē elegeritis nihilo doctiorē/asseretis tū/dedecori protagore hoc dabit q; illi tanq̄ insscio ⁊ ignobili arbitrū prescripseritis. Mihi vo nihil interest.ceterū ut disputare pergam⁹ quēadmodū cupitis ita mihi videt agendū:Si non vult rndere protagoras/interroget saltē/ego aūt rnde bo eiq; conabor ostendere quo pacto rndere quis alteri meo iudicio debeat. Postq̄ ego illi ad quā libet ei⁹ interrogationē rnsionē dedero:rursus ille mihi similē sermonē subiiciat si forte tergiuersari videbit/ego simul ⁊ uos eū orabim⁹ quēadmodū uos me nūc oratis/ne cetū dissoluat: Neq; vo opus est huius gratia censorē vnū ꝓponere. Uos enim oēs vna censebitis:Consenserūt oēs ita esse agendū. Protagoras autē inuitus ad hec descēdere videbat:Tandē cedere coactus est/interrogaturū se:⁊ postq̄ satis interrogauerit breuiter rnsurum:itaq; in hunc modū interrogare cepit. Arbitror o socrates precipuā doctrine partē in hoc cōsistere:ut quis in carminibus peritus euadat. Est aūt hoc ut poetarū dicta intelligere possit:que scilicet recte se hñt que non:sciatq; discernere:⁊ cum interrogat reddere rōnem. Et nunc quidē interrogabit forte dspiā de eo qō utriq; simul iuestigam⁹: de virtute videlicet: Sed hoc intererit q; id ad carmina trāsferet. Dicit enim simonides ad scopā creontis thessalici filiū:difficile eē virū uere bonū fieri manibus pedibusq; ⁊ mente tetragonū idest quadrāgulū absq; vituperatione fabricatū:Teneres ne memoriter carmina:uel ut referam expetis. SO:Nihil opus est:Teneo nāq; ⁊ diligēs mihi horū carminū cura fuit. PRO:Bene loqueris:utrū bene recteq; dixisse tibi videt simonides/an non? SO:Immo optime. PRO:Uidet ne recte loqui poeta si ipse sibimet cōtradixerit? SO:Minime. PRO:Attēde itaq; diligētius. SO:Satis o bone vir attēdimus. PRO:In eisdē carminib⁹ postea dicit pictaci licet sapiētis viri sniam absonā sibi videri:qua inquit difficile est bonum manere: Cernis eundē simonidē hec ⁊ supiora dixisse? SO: Equidē. PRO:Nunqd eadē postea que ⁊ antea protulit: eadem inq̄ ut mihi videt / ⁊ simul metuens neq; ultra adiiceret interrogaui/an nō sibi quoq; videret: Rogas inquit utrū constare sibimet illum putē? qui hec utraq; dixit? ⁊ primo quidē proposuit bonū virū fieri uere difficile esse: paulo autē post tanq̄ suiipsius oblitus:pictacū eadē cū illo dicētē difficile scilicet eē virū/bonū manere/carpit/ei⁹ dicta respuēs / qui ea dē dixerat? Enimuero cū opinionis eiusdē ac sue actorē pictacū accusat:seipm dānat: Quapropter aut prius aut posteri⁹ nō recte dicit. His dictis acclamarūt auditores plurimi ⁊ protagorā collaudarunt. Ego aūt primū tanq̄ a pugili robusto percussus calligantibus pre uertigine oculis uacillaui. Nā ⁊ eius uox ⁊ aliorū clamor me prorsus obruerāt. Deinde vo ut tecū ingenue uerū fatear/quo morā ad poete mentez inuestigādā captarē/ad prodicū conuersus inq̄ /conciuis tuus o prodice simonides extitit. Ergo tua ite rest illi opē ferre: Uideor equidē aduocare te quēad modū inquit homerus/scamandrū ab achille obsessum simoentē aduocasse. O dulcis frater viri huius vna ambo vim cōprimamus: haud secus ego te nūc accerso ne protagoras simonidē nostrum expugnet: Emēdatio sane circa simonidis uerba tua idiget musica:qua uelle distinguis ⁊ cupere: ⁊ que modo dicebas multa atq; preclara: Et nūc quidē vide num tibi idem qō mihi videat:neq; enim repugnare sibi in dicendo videt simonides. Ipse o prodice sniam tuam prior exprime:idē tibi videt fieri atq; esse/an aliud? Aliud inquit prodicus: Nonne in primis inq̄ simonides mentē suā aperuit/q; virū uere bonū fieri difficile sit: Uera narras prodicus ait:pictacū aūt improbat non ut censet protagoras idez dicentē:sed aliud: Non enim dixit pictacus difficile eē virū fieri bonū: ut simonides/sed bonū perseuerare. Est autē nō idē o protagora sicut existimat prodicus iste/eē ⁊ fieri. si autem non idem est esse quod ⁊ fieri / haud quaq̄ sibiipsi simonides contraria ponit. Ac forsitan diceret prodicus iste ⁊ alī multi sm hesiodum / effici bonum esse difficile: Nam ante virtutem sudorē a dīs positū ait. At cū ad summū uerticē peruentū est facilem esse q̄uis cōparatu difficilis fuerit:prodicus igit cū hec audisset/me laudauit:protagoras autē emēdatio inqt ista o socrates absurdior est q; qō emendas: Tū ego o protagora inq̄ male mecū actū est ut videtur:sumq; ridiculus medicus:quippe qui dū curare cōtēdo/morbū exaugeo. PRO:Sic tñ res se habet. SO:Qua rōne? PRO: Nimis iscius poeta ille fuisset:si adeo virtutē paruifecisset:ut facilē esse eius possessionē existimasset/cū sit oiuz difficillima:ut oībus videtur hoībus. SO:Opportune per iouē nostris iste prodicus sermonibus interuenit:Uidet sane o protagora diuina esse pdici sapientia:iandudū uel trahēs originē a simonide/uel etiā ab antiq̄oribus orta:tu autem cū multarū rerū sis aliarū peritus / huius tñ imperitus appares. Ego vo eā expertus sum/cū fueriz prodici istius discipulus. Atqui in pūtia haud satis animaduertere mihi videris/ipsum qō difficile dicitur forsitan simonidē non ita accepisse/ut ipse nunc accipis:uerū tanq̄ malū ⁊ graue quiddā intelligēdū esse

passim me prodicus admonet. Nam quotiēs ut aliū laudans aut te/ita loquor: ptagoras sapiēs vir est ⁊ dinos ideſt uehemēs grauiſq;/corripit me cōtinuo q̄ bona grauia dicā cū graue malū ſit. Nemo enim ita loquit/ut dicat graues diuitias:grauē pacē: ſanitatē grauē/Immo grauē morbū:graue bellū:grauē paupertatē:quaſi graue ideſt onerosum malum ſit.forte igit chȳ atq; ſimonides/ipſum difficile/uel ut malū accipiunt:uel aliud:qđ tu minus intelligis:Ergo a prodico ſciſcitemur:Decet enim de ſimonidis ſcriptis hūc maxime percontari. Quid nā o prodice ſimonides ipo difficilis noīe ſubintelligi uoluit:PROD:Malū ꝓfecto.SO:Ob hoc ut arbitror prodice pictacū reprehendit/dicentē/difficile eſſe bonū manere:ac ſi dixiſſet malū eſſe/manē bonū.PROD:Et q̄d aliud putas o ſocrates ſibi uoluiſſe ſimonidē:q̄ vituparet pictacum/q̄ noīa recte diſtinguere neſciebat:utpote qui leſbius erat ⁊ in uoce barbarica educatus? SOCRA:Audis o protagora que prodicus iſte dicit? Quidē ad hec:PRO:Permultū abeſt ut ita ſit ꝓdice:Certe equidē ſcio ſimonidē difficilis noīe id qđ ⁊ alij ſolent ſignificare uoluiſſe: nō malū/immo qđ nō facile:ſed multis cū laboribus cōparat.SO:Ego itē hoc uoluiſſe ſimonidē arbitror o protagora:idemq; prodicū intelligere:ſed iocari tecū:tentareq; te utrū ſermoni tuo ualeas ſuffragari.q̄ enim ſimonides difficile non malū intelligi uelit / argumento ſunt que ſequunt:ſubiungit enim q̄ ſolus deus hoc munere fruitur: Neq; vō ſi uellet malū eſſe bonū pſeuerare/paulo poſt adiūgeret/ſolū deum huius compotem eſſe: deoq; ſoli munus id attribueret. Diſſolutum plane hoiem nec ullo modo chiū prodicus ita diceret fuiſſe ſimonidē. ceterū quid tādē ſenſiſſe in his carminibus ſimonidē ducā/uobis aperiā: ſi vis de me periculū facere quēadmodū circa poetica ſim affectus: Si aūt vis/te audiā:protagoras cū hec audiſſet: Ut lubet inquit o ſocrates. uerū ꝓdicꝰ ⁊ hippias alīq; oēs agere me ita iuſſerūt. Conabor inq̄ quid de his carminibus ſentiā/uobis exponere: Antiquiſſimum apud grecos ⁊ plurimū ſapiētie ſtudiū in creta ⁊ lacedemonia extat:Et ſophiſte plures ibi q̄ alibi uſq; reperiunt:diſſimulāt aūt:⁊ imperitos eſſe ſe fingūt: ne ceteros grecos ſuperare ſapiētia deprehendant: inſtar eorū quos ptagoras ſophiſtas supra dicebat: Sed ut videant re militari potius ⁊ fortitudine ceteros anteire:Suſpicant enim ne ſi forte mentis illorū habitus pateſiat. Ceteri oēs idē ſtudiū proſequātur: Ergo celant/decipiuntq; incolas qui lacedemonios imitātur / auriū circūciſione/inuolutione corigiarū: exercitationiꝫ corporis:breuibus ueſtibus:perinde ac ſi huiuſcemodi rebꝰ/lacedemonū ceteros grecos exſuperent. Lacedemonū vō quotiēs cum ſophiſtis ſuis liberius conuenire uolūt:externorū hoiuz famiiaritatē egre ferūt:⁊ clanculū cōgregant:excluſiſq; peregrinis oībus vna cū ſophiſtis philoſophantur: Prohibent quinetiā ⁊ ipſi ⁊ cretenſes adoleſcētes: alias urbes adire/ne que apud eos docētur alibi forte dediſcant. Repiuntur in his ciuitatibus nō viri tā tum doctrina egregȳ:uerūetiā mulieres:q̄ aūt uera loquar ⁊ lacedemonū optime ad philoſophiam ſermoneſq; ſint educati:hinc maxime ituri licet. Sicꝫ cū viliſſimo quoq; lacedemoniorū colloquat: rudē plerūq; in uerbis apparere cum primo cōperiet: Deinde ubicunq; rei ipſius opportunitas exigit:inſtar uehementis iaculatoris uerbū non parui momenti breue cōtorquq; eiaculat:ut qui cū eo loquitur.nihil a puero differre exiſtimet: q̄ aūt lacedemoniorū virtus/in ſapiētie magis q̄ exercitatiōis ſtudio cōſiſtat/intelligunt nōnulli noſtre etatis homines ⁊ olim multi idē aiaduerterūt:ſcientes uerba eiuſmodi enunciare poſſe viri abſolute docti officiū eſſe. Horū e numero fuit Thales mileſius: ⁊ mityleneus pictacꝰ:bias prieneus:noſter ſolon: cleobales lindrus:miſon ocheneus. Septimꝰ horū dictꝰ eſt lacedemonius chilon:hi oēs emuli ſtudioſiq; fuerūt diſcipuli lacedemonice ſapientie. Quorum ſapientiā talē eſſe cōperimus. Verba breuia memoratu vnicuiq; digna: Hi facto cōcilio ex cōmuni cōſenſu / has delphici apollinis tēplo primitiā ſapientie dedicarūt: que tēplo inſcripte ab oibus celebrantur/cognoſe teipſum. Nihil nimis: Hec ob eā cauſam refero ut pateat eā priſce philoſophie fuiſſe figurā.lacedemonicū ſcilicet quoddā ut ita dixerim breuiloquiū: Atqui ⁊ pictaci ꝓprium hoc dictū circūferebatur a ſapiētibꝰ celebratū bonum manere difficile eſſe. Simonides itaq; cuz ſapientie gloriā cuperet/cognouit ſi prouerbiū id refelleret conuinceretq; tanq̄ inſignē certatorē foret ut ipe illuſtris ab oībus haberetur: Quāobrē carmina illa cōpoſuit illi inſidiatus eius uerba diſturbaturus/ut arbitror. Diſcutiamus hec vna oēs ut videamꝰ utrū uera loquar:primū quidē carmina illa prioza inſanū hoiem indicarēt ſi dicere nolēs virū effici bonū eſſe difficile:deinde iniecisſet hāc particulā quidē hoc enim nulla rōne videt iniectū niſi quis putet aduerſus pictaci uerba certantez ſimonidē loqui. Et cū ille dicat/difficile eſſe bonum manere/ſimonidē ad hec obȳcere: Non ita eſt o pictace: Immo bonū quidē virū effici difficile eſt: ⁊ uere nō reuera bonū.non ob hoc reuera q̄ ſint aliqui uere boni: alij aūtē boni quidē ſed nō uere. Abſonū hoc utiq; videret.neq; ſimonide dignuz, ſed ad ſuperexceſſum ponere oportet in uerſibus id qđ uere dicit/ſupplēdo ita pictaci uerba/ceu ſi ponerem pictacū ipſum dicere:o viri difficile eſt bonū manere ⁊ ſimonidē rndere:O pictace uera minime loqueris: Nō enim eſſe ſed fieri virū bonū manibus pedibuſq; ⁊ mente quadratū abſq; vitu peratione aliqua fabricatū:eſt difficile uere: ita videtur aduerſus ſermonē:hoc quidē iniectū:⁊ ipm uere aut ab re poſtremo locatū. Atq; ⁊ que ſequūtur oīa huic atteſtant:q̄ hūc in modū eſt dictum. Multa inſup extant que recte diſpoſita in his carminibus ſigillatim oſtendere poſſum. Scite nāq; ⁊ accurate cōpoſita ſunt:ſed ꝓlixior foret oratio. Quare ſummatim poete huius formā cōſiliumq; exponendū. Intēdit aūt in ſingulis uerſibꝰ pictaci uerba refellere. Ait enim paulo poſt ferme in hūc modū q̄ effici virū bonū difficile uere:poſſibile tñ ad tēpus. Factū vō bonū eo in habitu pſeuerare: eēq; bonū ut ipſe ais o pictace ipoſſibile eſt: neq; humanū:ſed ſolus hoc deus munere fungit.hoiez vō ita bonuz manere:ne rurſus labat impoſſibile eſt:que ſors inopina ꝓfringit. Quē nam potiſſimū

inopinat⁹ casus in nauis gubernatiõe submergit: non rudẽ hoiem: nã semp ille succũbit: ⁊ quemad modum iacentem nullus deĳcit: sed stantem quan doq; aliquis deĳcit ut iacere cogat: iacẽtem vo ne quaq; / ita solertẽ ⁊ sagacẽ hominẽ nõnunq; inopi natus casus circumuenit: Enimuero qui nihil pẽsi vnq; habet, minime. Et gubernatori q̃q; ingens tempestatis impetus improuisus supuenit: ⁊ agri cultori intẽperies anni. Et medico quoq; similia adeo ut tunc improuidi fuisse videant: posset enĩz bonus aliquis malus fieri: qõ alius poeta testatur dicẽs. Vir bon⁹ / alias prauus / alias bonus est: Ut aũt malus efficiat malus fieri nõ potest. Esse enĩz semp necesse est. Quãobrẽ quotiẽs casus inopinatus / prouidũ hoiem sapiẽtẽq; ⁊ bonũ inuadit malus efficit: tu vo dicis o pictace difficile esse bonũ manere: Res aũt ita se habet ut fieri bonũ possibile sit difficile tñ / perdurare autẽ bonũ penitus impossibile. Quilibet enim bene agẽs / bonus / male / ptra / malus. Que nã circa litteras bona est actio: queue actio virũ ad illas bonũ efficit: ⁊ Constat q; harũ perceptio: Que itẽ actio bona bonum efficit medicũ: ⁊ Worboz videlicet curandoruz peritia: Qui bene curat bonus medicus / qui male contra malus. quis ergo malus medicus nõnunq; efficit: Ille certe / cui primo hoc ineſt ut medicus sit / deinde ut bonus medicus: Hic enim malus quandoq; medicus effici põt: Nos aũt medicine artis ignari nunq; male agendo aut medici aut fabri efficere mur / aut aliud tale: Quisquis autẽ nõ fit medicus male operat⁹: neq; etiã malus medicus: Ita ⁊ bonus vir fieri põt aliquãdo malus uel ꝓpter tẽpus: uel laborẽ: uel morbũ: uel aliũ casuz: Hec porro sola est actio prauа / priuari scia: Malus autem vir nunq; malus fieret / est enĩz semp: Ac si malus fieri debet: oportet ut a me bon⁹ efficiat: Ad hoc itaq; carmina illa tendũt / ut affirmet ipossibile eẽ virũ semp bonũ pseuerare: fieri aũt bonũ / eundẽq; rursus ⁊ malũ possibile: Plurimũ aũt optimos eẽ illos quos oĩ diligũt: Hec itaq; oia aduersus pictacũ sunt illata: qõ ⁊ sequẽtia clarius patefaciũt: hac de causa inquit nunq; ego qõ fieri neq; reprẽs frustra spero perpetuo sine reprehẽsione victurũ homine aliquẽ ex his qui fructibus terre uescunt: Deinde uobis que cõperta mihi sunt / predico: ⁊ cetera que sequunt: Ita passim in pictaci uerba uehemẽter inuehit: Unũquẽq; vo laudo: amoq; libẽs / qui turpe nihil patrat. Necessitati aũt neq; oĩ ipi repugnat: Id autẽ est ad hoc idẽ dictũ: Neq; enĩz usq; adeo rerũ inscius erat simonides / ut illũ laudare se diceret: qui turpe nihil sponte cõmittit: ãsi sint aliq; qui spõte male agãt. Arbitror eq̃dẽ sapiẽtẽ nullũ putare / eẽ hoiez aliquẽ qui ultro aberret. malaq; ⁊ turpia sponte cõmittat. Sciũt etenim sapientes oẽs qui mala turpiaq; cõmittũt: preter uoluntatẽ peccare. Atq; ⁊ simonides nequaq; laudare se dicit illũ / qui nõ spõte scelera patrat: Immo de seipso id qõ spõte dicit / p̃dicat: putabat enĩz p̃clarũ bonũq; virũ sepe seipz ipulsurũ: ut amicus laudatorq; alicuius efficiat: amareq; ⁊ laudare ꝓgat Utputa si illi morosi ⁊ iniqui parentes cõtingant: aut patria / aut tale aliq̃d: Improbos quidẽ cẽsuit hoies / libenter in parentum patrieq; errata inuehi solere ⁊ passim illa oĩbus diuulgare ut nemo illos q; parentes ⁊ patria negligãt: corripe audeat: Quare ⁊ vituparе parẽtes patriãq; ⁊ ultra necessitatem uolũ tarijs quoq; odijs ⁊ inimicitijs agitare. ꝓbos aũt viros occultare potius ⁊ ad laudandũ seipsos cogere: Et siqua in re iure parentib⁹ ⁊ patrie indignant / cõsolari seipsos / seq; suis ꝯciliare: ut etsi nõ libẽti aĩo / laudent tñ ⁊ diligãt: Sepe etiã simonidẽ ipsum arbitror non ex animi sui sñia / sed inuitũ ad tyrannũ quẽdam aut aliũ talẽ laudandũ ⁊ extollẽdũ se cõtulisse: Hec igitur ad pictacũ refert: Ego quidẽ o pictace nõ te ob id carpo q; sim natura detractor: quandoq̃dẽ mihi satisfacit ⁊ ille qui non est malus / nimiũue ignauus: Sciens quidẽ iuuabit ciuitatẽ iustam vir sanus: Neq; tñ ipse derogabo: neq; enim derogãdi suz studiosus. Stultoz nãq; est ifinita progenies: Quapro pter siquis eos vituparе ꝓgat defatigabit: Dia poro honesta / quib⁹ turpia nõ miscent: haud hoc dicit perinde ac si diceret oĩa alba quibus nigra nulla miscẽtur: Ridiculũ nempe id esset: Sed quasi dicat media se accepturũ neq; illa vituperaturũ: Non quero inquit hoiem irreprehẽsibilẽ penit⁹ inter eos q̃cũq; passim fructibus terre uescũtur: deinde uobis qõ mihi cõpertũ est / nuncio. q; videlicet huius causa neminem laudaturus sum. Verũ mihi sufficit ille / qui mediuz tenet: neq; turpe quid agit: Quoniã ego oẽs sic diligo atq; laudo: hic utiq; mityleneorum lingua est usus tanq; aduersus pictacum sic dicens: Dẽm aũt laudo ⁊ diligo libẽs: hic oportet id qõ libẽs dicitur / seorsum a sequẽtibus capere: addicere postmodum / quicũq; nihil turpe cõmittit: Paz sunt ⁊ aliqui quos ego nõ libens laudo ⁊ diligo: q; si ⁊ tu mi pictace mediocriter cõsentanea ueraq; dixisses / nunq; te reprehendissem. Nũc ⁊ vo cũ ⁊ maxime ⁊ in maximis falsa proferas que uera multis apparẽt / te reprehendere cogor. Hec mihi o prodice atq; protagora his in carminibus simonidis ipsius mens fuisse videt. Tuz hippias: Bene inquit o socrates carmina hec exposuisse videris. Est ⁊ mihi ratio illis accommodata: quã uobis si vultis ostẽdã: Immo vo inquit alcibiades: Sed postea: prius aũt peragere decet que inter socratẽ ⁊ protagorã ꝓuenerũt: Et si protagoras iterrogare ulterius vult / rñdere socrates debet: Sinaũt respondere vult ꝓtagoras interrogare socrates: At qui cõcedo inq; protagore quodcũq; hoz ipsi gratⁱ⁹ est futurũ: q; si placet / uersus pretermittamus: ea vo que abs te: primo querebã protagoras libẽter vna tecum absoluerẽ: Videt enim mihi disputatio de reb⁹ poeticis persimilis esse ꝓuiuꝫ impitorũ plebeorũq; hoium. Qui cũ propter inscitiã nequeãt inuicez propria uoce suisq; sermonibus cõloqui / mercede exhibita tibicinas introducũt: ⁊ aliena uoce hoc est tibiarum flatu / ꝓuiuiũ transigũt / Ubi aũt boni preclariq; ⁊ eruditi viri conueniũt: neq; tibicinas ibi neq; saltatrices neq; cãtatrices ullas videbis: sed eos propria uoce remotis his nugis iocisq; cõuiuiũ celebrare: ⁊ alterius interrogationib⁹ rñsionibusq; modeste disserere / etiã si vinũ abũde biberint: Eodẽ modo si ad huiuscemodi disputationes viri tales ꝓueniunt / quales esse nos plurimi predicãt / haud quaq; aliena uoce ⁊ poetarũ uerbis indigent: quos percontari non

Improbi

Probi

nõ

datur de his que scribunt: ⁊ qui eorum testimonia in mediū afferūt/partim hoc / partim illud sentire poetam interpretant: neq; conuincere possunt/neq; rez ipsam de qua disserūt/expedire. Tales ergo cōfabulationes sapientes viri dimittūt: ipsiq; per se inuicez colloquūtur vicissimq; ingenij piculū faciunt. Disputatorez aūt huiusmodi ut arbitroz. Ego ⁊ tu nūc imitari debemus: ⁊ poetis post habitis/nostris rōnib⁹ rem ipsam discutere/facereq; tā ingenij nostri q̄ veritatis examen. Si ergo ultra querere cupis/rndere tibi paratus sum. sin aliter mauis te mihi prebe ⁊ ad tua ad ea que intermissimus pagēda. Cū hec aliaq; huiusmodi intulissem/protagoras quid potissimum agendū eligeret nequaq̄ aperuit. Tūc alcibiades ad calliam puersus o Callia inquit: Videt ne tibi nūc recte protagoras facere/cū declarare nolit utrū rōnez reddere placeat nec ne? Mihi quidē nō videt. Sed iam uel disputet/uel disputare nolle se dicat: ut huic quidē hec adscribamus: Socrates autē cū alio quouis dixerat: uel alius quicūq; vult cū alio quopiam: Protagoras tūc ut visus est mihi uerecūdia motus propter alcibiadis oratiōnē/calliecq; ⁊ aliorū pūtiuz preces/vix tandē ad disserendū descendit: iussitq; socratē ipsum interrogare/se rndere pollicitus. O protagora inq̄ ne me tecū ob aliud disserere putes / nisi q̄ que passim dubito/discutere uelim. Arbitroz enim aut ab re illud ab homero dictū fuisse: Si duo simul cōgrediant/alter altero magis intellexerit. Sagaciores nanq; sumus cuncti ad quodlibet opus/uerbū ⁊ sensum inuestigandū. Siquis autē solus. quippiā cogitat/mox passim perquirit aliquē qui cū cōmunicet approbetq;/quoad inueniat. Quāobrē ipse nūc tecū libētius q̄ cū alio quouis disputo / existimās te optime oium diiudicaturuz: ⁊ de alijs oibus que ad probi viri iudiciū spectāt: ⁊ de his maxime que ipse quereaz/videlicet de virtute. Nā quē melius q̄ te id facturum sperē? Nempe pleriq; alij / probi quidē ipsi sunt/sed alios tales efficere nequeūt: Tu autē nō modo virtute preditū esse te ducis/uerūetiā ceteros homines eadē oznaturū te polliceris. Atq; adeo tuo ingenio confisus es/ut ceteris oibus dissimulantib⁹ solus ipe artē hāc profitearis: teq; palā per oēs grecos sophistā quasi publico quodā preconio: predices: doctrine mozūq; magistrū: ⁊ primus mercedē artificij istius exposcas. Quid igit obstat quidē/ipe prece teris ad harū rerū iudiciū sis aduocandus? interrogāduſq; ⁊ tecū cōmunicanda sint oia? nihil penitus obstat: Atqui ⁊ ipse nunc illa de quibus primo interrogaui cupio rursus / ptim abs te mihi in mētē reduci/partiz coi iudicio discuti: erat autē talis/ut arbitroz/questio. utrū sapiētia: tēperātia: fortitudo: iustitia: sāctitas: q̄nque noīa eiusdem rei sint: an vnicuiq; hoz noīum subsit propria quedā essentia: ⁊ res quedam vim propriā hns: adeo ut nō sit vnū quale est aliud: Dixisti tunc nequaq̄ vnius rei esse hec noīa: sed singula noīa rebus singulis adhiberi. Quinetiā partes oēs has esse virtutis/haud sane perinde ut auri partes inter se totiusq; cōsimiles: sed ut vultus partes inuicem totiusq; dissimiles: proprijsq; discretas potentijs. Si hec iterū ut supra cōfirmas/exprime: Sin aliter modo sentis hoc discerne. Eq̄dez tibi nihil in sermonibus imputabo: si nunc aliter dicas: Neq; enim mirarer/si illa tūc socratis tentādi gratia dixeris: PRO: Hec oia partes virtutis esse dico: ex quib⁹ quatuoz satis inuicē cōsimiles sunt: Fortitudo aūt longe ab alijs differt: q̄ aūt uere loquar hūc in modum cognosces. Reperies nōnullos hoies iniustissimos: prophanissimos: intēperatissimos: impiissimos: qui tñ ceteris fortitudine pstant. SO: Attende ammabo: cōsiderādū est qd dicis: Utrū fortes audentes uocas/an alios quosdā? PRO: Immo etiā ad ea precipites/a quibus plurimi deterrent. SO: Age itaq; virtutē honestū quiddā ⁊ pulchrū asseris: cāq; ut pulchrū aliqd doces? PRO: Pulcherrimū equidē nisi forte insanio. SO: Utrū hui⁹ quiddā turpe est/qddā pulchrū? an pulchz totuz? PRO: Totū q̄ maxime eē pōt pulchz. SO: Scis ne qui audacter in puteis natāt? PRO: Immo vo natatores enim. SO: Utrū q; natare sciūt/an ob aliud? PRO: Quia natare sciunt. SO: Qui nā ex equis maxime pugnare audēt: utrum equites / an equestris idustrie rudes? PRO: Eqtes. SO: Qui nam clippeis audacter pugnāt? Clippiferi ne: an alij? PRO: Isti quidem ⁊ in ceteris oibus si istud queris audaciores sunt qui sciunt q̄ qui nesciunt: ndēq; hoies postq̄ didicerūt/audent uehemētius q̄ cū ignorabāt. SO: Vidisti vnq̄ aliquos horum ignaros oium: ad hec oia tñ audētes? PRO: Vidi equidē ⁊ audaces maxime. SO: Nunqd audaces isti fortes sunt? PRO: Turpe quiddā esset fortitudo: quādoquidē audaces isti furiosi sunt. SO: An non dicis fortes audaces ipsos esse? PRO: Dixi equidē ⁊ dico. SO: Nonne isti qui sic audent: fortes quidē minime sed furentes apparēt? Et supra rursus sapiētissimi illi audētissimi nobis apparuerunt: Et q; audentissimi ideo ⁊ fortissimi. Atq; ita fm hanc rationem sapientia ipsa fortitudo esset. PRO: Haud satis recordaris o socrates que dixi supra tibiq; rndi. Equidē interrogatus abste/ Utrū fortes viri audētes essent/consensi: Utrū vo ⁊ audentes fortes eēnt/nō quesiuisti. Quod si tūc interrogasses/rndissem utiq; non oēs: q̄ vo fortes audentes nō sint a me pcessum nunq̄ monstrasses quia nō recte cōcessissem. Proinde sciētes hoies ostēdis ignorantib⁹ seipsis ⁊ alijs audaciores eē: ⁊ iccirco idē esse sapiētiā ⁊ fortitudinē arbitraris. Eadē rōne procedēs/robur quoq; sapiētiam esse duceres. Nā si a me similiter in hunc modū quesisses/utrum robusti hoies potētes sint/asseruissem utiq;: Deinde utrū palestre periti ad certandū potentiores sint q̄ ignari ⁊ ipsi postq̄ didicerunt se ipsis dū ignorabāt. Hoc iterū admisissez: Nec me confitēte licuisset tibi argumētis ijsdē conijciēti dicē: per pcessionē meā sapiētiā robur existere. Ego aūt nusq̄ in pūtia potētes hoies robustos esse puteoz: Robustos tñ potētes esse autumo. Non idez eē robur ⁊ potētiā arbitroz. Naz ⁊ a scia ⁊ ab ira ab ignia ⁊ ab ira pōt potētia puenire. Robur autē a natura dūtaxat: Et debita corpoz nutritiōe pcedit. Similiter ⁊ in illis: nequaq̄ idē esse censendū: fortitudinē ⁊ audaciā. Quapropter contingit/fortes quidē audētes esse: non tñ audētes oēs esse fortes. Audacia enim ab arte hoibus ab ira / ab insania datur/quēadmodū de potētia dixim⁹. Fortitudo

autem a natura debitaq; educatione prouenit aio
ruz. SO: Dicis ne o protagora/alios hoies bene/
male alios viuere? PRO: Dico equidē. SO: Nū
quid bene viuere homo tibi videt/si cū molestia/
doloreq; viuat? PRO: Minime. SO: Si autem
usq; ad vite finē iocūde quis vixerit/bene vixisse
dicendus? PRO: Certe. SO: Ergo iocunde viue
re bonū/moleste malū. PRO: Si modo honestis
fuerit delectatus. SO: Nunqd ipse protagora quē
admodū alij multi iocunda quedā mala uocas tri
stia bona? Sic autē interrogo/utrū inquantū iocū
da sunt/intantū nō bona nō siqd ab illis prouenit
aliud rursusq; utrū similiter tristia non ex eo q; tri
stia mala. PRO: Ignoro socrates utrū ita simpli
citer ut interrogas/rndere me deceat/iocūda oia
bona esse/tristia mala. Sed tutius mihi fore vide
tur nō solū ad pūtem questionē: uerūetiā ad oēm
vite mee rationē ut rndeā esse iocunda quedā/nō
bona z tristia/quedā non mala: Esse rursus z neu
tra: que neq; bona sint neq; mala. SO: Nū iocūda
uocas ea que uel uoluptatis principia sunt/ul' effici
unt uoluptatē? PRO: Prorsus. SO: Quero igit
hoc: utrū ex eo q; iocūda sunt/nō bona sint: Utrū
videlicet ipsa uoluptas sit nō bonum? PRO: Ut
ipse ubiq; dicis o socrates istud cōsideremus: z si
ad rem cōducere hec cōsideratio videat/idēq; io
cundū bonūq; appareat pcedemus. Sin minus:
tunc iā dubitātes obīciem⁹. SO: Utrū igitur ipse
disputationis dux esse vis? an me ducere iubes?
PRO: Equum est te esse ducem: Tu nāq; cepisti.
SO: Hoc modo forsitā qd querim⁹ patefiet: Quē
admodū siquis ad dinoscendā hois sanitatez uel
aliū corporis habitū atq; opus vultum eius z ma
nus extremas contēplatus addiciat/age iā pectus
mihi dorsumq; nuda/ut clarius inspiciā: Ita nūc
ego idē ad iudiciū id requiro. Nā cū affectū tuum
erga bonū z uoluptatē ex tuis uerbis agnouerim
tale aliquid mihi expedit dicere: Age protagora z
in hoc tuā mentē aperias: quid de scia sentis? nun
quid idem tibi qd alijs/an aliud placet? plurimi sa
ne hoc de scia iudicāt/q; neq; robustū aliquid sit:
neq; ducat neq; etiā dñetur. Neq; enim de ipsa ut
de duce z principe cogitāt: immo sepe homini pñ
te scia/non ipsaz dñari existimāt: sed aliud aliqd/
tum irā/tū uoluptatē/alias dolorē alias z amorē:
z sepe formidinē: Atq; ita de scia cogitāt/quasi de
mācipio quodā ab alijs oibus vndiq; tracto: nun
quid z tu idē sentis? an potius preclarū quiddam
sciam z hois principē arbitraris ita ut siqs bona
malaue discernat/nunq; ab alio inducat ad aliud
q; scia iubet agendū: sed sufficiēs sit hois adiutrix
presidiūq; prudentia. PRO: Videt mihi qd dicis
o socrates. Nam si cuiq; hoium turpe est negare
sapientiā sciamq; oium rerū humanarū eē potēti
simū/mihi certe turpissimū. SO: Preclare nimiū
uereq; loqueris: sed enim nosti multos mihi z tibi
nō credere? Aiunt porro pleroſq; bonoz pscios/
cuz bona agere liceat/agere illa nolle/sed alia. Et
quotcunq; rogaui que huius rei sit causa/ferunt
homines uoluptate uel doloze uel aliquo alio illo
rum que supza retulimus superatos/hec agere?
PRO: Alia quoq; multa sunt o socrates in quib⁹
hoies errāt. SO: Age itaq; vna mecū conare hoib⁹
persuadere: docereq; illos que nam hec sit passio/q;
aiunt se a uoluptatibus superari: z hanc ob causam
qui cognoscūt bona/nō facere: Forte nanq; dicētib⁹
nobis illos errare/statiz obīcerēt/o protagora atq;
socrates/si nō est passio hec vinci a uoluptatib⁹: que
nā est alia: quaz dicitis uos: exponite. PRO: Quid
vo nos ad multoz opinionem attēdere decet: qui ut
cunq; ptingit loquūtur? SO: Cōducturū uobis hoc
arbitroz ad inueniendū quomodo ad ceteras viru
tis partes fortitudo se habeat: quare si in supioz con
uentione standū cēses/ut videlicet ego ducā/qua ma
xime inueniri posse qō querimus arbitroz/sequere:
Sin minus hoc/z dimitti mauis: mitto. PRO: Pro
be loqueris: perge igit ut cepisti. SO: Si iterum a no
bis scīscitarent/quid istud uos eē dicitis/qō nos vin
ci a uoluptatibus dicebamus: sic ego ad illos. Audi
te iam: ego z protagoras uobis istud declarare cona
bimur. Nunqd perinde hoc fieri dicitis/ut sepe con
tingit hoies ciboz poculoz̄q; z uenereoz uolupta
te pellectos victosq; adsciscere illa/etiā si mala esse
cognoscāt: assentirent illi. Tunc uos ita. Mala vo il
la cur dicitis? Utrū q; uoluptatē hanc pūtez prebēt/
z suauitate deliniunt? An q; in posterū morbos/ino
piam/z alia multa generis huius adducunt? An etiā
si nihil tale in posterū inferunt/tantūq; delectant/ni
hilominus mala sunt/ex eo qō cognoscentē hominē
delectant? putamus ne eos o ptagora aliter rīsuros
q; q; non propter pūtem uoluptatis ipsius illationez
mala sunt: sed propter morbos z alia que sequūtur.
PRO: Sic vulgus arbitroz rīsurū. SO: Nōne duz
morbos adducūt/doloꝛes inferūt? dum egestatē do
lorem? Assentirent ut arbitroz. PRO: Immo certe.
SO: Hec ergo o viri non ob aliud ut ego z protago
ras arbitramur/mala uobis apparent/q; q; in dolo
res desinunt ceterisq; uoluptatibus priuāt: confiterē
tur. PRO: Proculdubio. SO: Si ptra rursus inter
rogarem⁹ o viri qui bona iterū tristia esse fatemini:
nōne eiusmodi quedā dicitis? ceu exercitationes coz
porum: labores militie: medicoz curationes/que uel
secando fiunt uel urendo: uel pharmacis uel inedia/
bona dicitis/sed molesta: cōsentirēt. PRO: Et hoc.
SO: Utrū hec ex eo bona uocatis q; pūtibus dolori
bus cruciatibusq; cōficiūt: An ob id potius q; in po
sterum ex his sanitas z bona corporis habitudo pa
trie salus/potentie/diuitieq; sequūtur. Ob id ipsum
dicerent ut existimo? PRO: Ego quoq; id iudico.
SO: An ob aliud hec bona sunt/q̄ q; in uoluptates
desinunt z molestias pellūt? Aliū ne finem assignare
potestis/ad quē respicientes hec bona uocetis q; uo
luptates atq; dolores? Non possum⁹ ut arbitroz rn
derent. PRO: Sic equidē puto. SO: An nō voluptа
tem ut bonū sequimini? doloꝛē ut malū fugitis? cōce
derent. PRO: Profecto. SO: Ergo id maluz existi
matis/doloꝛē scilicet: bonū uoluptatē. quandoquidē
z ipsam oblectationē tunc sane malā dicitis esse/qn
maioꝛibus uoluptatibus priuat/q̄ prebet: uel qn ue
hementioꝛes doloꝛes infert illis quas ptinet voluptа
tibus. Quoniā si ob aliud delectationem ipsam/ma
lam appellaretis ad alium finem respicientes/nobis
quoq; monstrare possetis. Sed nequaq; poteritis.
PRO: Neq; mihi posse videntur. SO: Similiter

quoq; dolorem ipſuz tunc duntaxat bonum dicitis/ cuz maiores fugat dolores q; infert/aut uoluptates moleſtiꝫs uehemẽtiores inducit:qñquidẽ ſi ad alium finẽ reſpiciẽtes/dolorẽ bonũ iudicaretis/nobis aperire poſſetis:ſed nõ poteritis. PRO:Uera narras o ſocrates. SO:Si me ꝓtra interrogaretis o viri: quã obrẽ ubiq; multa de hoc loquar: ignoſcite mihi ꝓtinus rñderem:primo nanq; haud facile demõſtrari hoc põt/quid eſt qõ dicitis a uoluptatibus ſuperari: Deinde demõſtrationes oẽs in hocipſo cõſiſtũt: Et nunc etiã retractare licet/ſiquo modo habetis aliud qõ bonũ dicatis q; uoluptatẽ:z qõ malũ aliud q; dolorem. An ſufficit uobis vitã iocunde abſq; triſtitia ducere. Quod ſi ſufficit neq; dicere poteſtis aliud bonũ uel malũ/qõ nõ ad hec tendat/audite qõ ſequitur. Alio equidẽ his ita ſe hñtibus/ridiculũ uobis eẽ ſermonẽ/qñ dicitis hoiem mala cognoſcentez eẽ mala/illa nihilominus agere/cũ liceat non agere/uoluptatibus tractũ atq; perculſum: Atq; iterũ qñ dicitis hoiem bonoꝝ conſcium/agere nolle pñti uoluptate detentũ: Hec aũt ridicula eſſe patebit:niſi multis utamur nominibus: Jocundo:triſti:bono ac malo. Sed poſtq; duo hec eſſe apparuerũt/duobus ipſa noibꝰ appellamꝰ.primũ quidẽ bono ac malo:poſtea iocundo ac triſti:his poſitis ita dicamus: cognoſcentẽ hominẽ mala eſſe mala/illa nihilominus agere: Siquis aũt querat quãobrẽ:qz videlicet victus rñdebimus: A quo:queret ille: nobis autẽ non licebit ulterius a uoluptate victũ dicere: Aliud eniz nomẽ uoluptatis loco ſuſcepit:bonum: Jdeo rñdebimus illi victum a bono: Tunc ſi ille qui nos interrogat contumelioſus forte vir ſit ridebit nos atq; dicet/q; abſurdũ eſt qõ dicitis: Si facit quis mala:ſciens mala eſſe cum non oporteat facere victus a bonis: an bona hec digna ſunt/ut mala vincant uel nõ digna: Non digna dicemus:neq; enim aberraſſet ille quẽ dicimꝰ a uoluptatibus ſupatũ. Ad hec ille quãobrẽ bona idigna ſunt ut mala vincant/uel mala ut bona:nunqd ob aliud/ q; cũ hec maiora ſunt/illa minora:uel plura hec/illa paucioꝝ: Nõ habebimus ꝓter hãc cauſam aliquã Addet ille. Conſtat iã q; ſuperari hoc dicit/loco exiguoruz bonoꝝ/maiora mala ſuſcipe: Hec itaq; ſic ſe habeant. Mutemus igit hec noia accipiamuſq; ad eadẽ iocundũ ac triſte/dicentes hoiem agere/tũc dixímus mala/dicamus nunc triſtia/ſcientẽ triſtia eſſe a uoluptarijs ſuperatũ:talibꝰ ſcilicet ut victoria ſint indigna: Que vo alia ineſt ad dolorẽ indignitas uoluptati q; exceſſus iter ſe atq; defectꝰ: hoc eſt cuz inter ſe hec maiora minoraue fiunt:plura itẽ z pauciora/uehemẽtioraq; z remiſſioꝝa. Siquis aũt dixerit: At multum differt o ſocrates uoluptas pñs a futura uoluptate atq; moleſtia:dicã equidẽ/num alio quopiaz q; uoluptate atq; moleſtia: haud ſane alio põt: Sed perinde eſt ac ſi vir peritus ponderuz collectis uoluptarijs collectiſq; triſtibꝰ/eminuſq;: z cominꝰ/lancibꝰ ſupponere/diceretq; utra ſint plura. Si eniz uoluptaria cũ uoluptarijs libꝝes/maiora ſemp z plura ſunt eligenda:ſinautẽ triſtibus/triſtia compares/paucioꝝa atq; minoꝝa:ſin iocũda cũ triſtibꝰ:z triſtia a uoluptarijs excedant/ſiue ꝓpinqua/remotis/ſiue remota ꝓpinquis/ratio illa eſt eligenda in qua hec inſunt.q; ſi iocunda a triſtibꝰ excedant/minime, an aliter ſe res habet o viri:ſcio eqdez nihil afferre eos aliud poſſe. PRO:Idem z ipſe arbitroꝝ. SO:Poſtq; vo ita ſe id habet/illos hũc in modũ interrogabo. Apparẽt oculis ueſtris eedẽ moles cominus maiores minores eminus:ita rñdebunt. Et craſſa z multa ſimiliter:z equales uoces/ꝓpe maiores/longe vo minores: Conſentient:ſi in hoc bene agere z felicitas noſtra ꝓſiſteret/hoc eſt in magnis molibus fabricandis accipiẽdiſq;/ pariſq; vitadis/que nã nobis potiſſima vite ſalus eſſet:num ars dimetiẽdi:an apparẽtis potẽtia: Immo potẽtia hec nos decipet z errore ꝓfundẽs ſepe nos cogeret eadez alias aliter iudicare:atq; adſciſcere: In actionibuſq; z electionibus magnoꝝ ac paruoꝝ ſepius penitere. Dimetiendi vo facultas apparens hoc abrogaret refelleretq;:ueritatemq; aperiens aio quietẽ daret in ueritate manẽti: atq; ita vitã ſeruare. Cõſentirẽt ne hoies ad hec dimetientem artẽ ſeruare nos/an aliam: PRO: Hanc ipſam. SO:Quid porro: ſi in ipſa paris iparilue electione ſalus vite cõſiſteret:qñ qõ plus eſt recte eligi oporteret:z qñ qõ minus/uel ipſuz ad ſeipz/uel aliud forte ad aliud/ſiue ꝓpe ſeu ꝓcul ſit/qd potiſſimũ noſtrã vitã ſeruaret: nonne ſcia: Et nõ metiẽdi qdẽ cũ exceſſus:atq; defectꝰ ars iſta ſit. Cũ vo paris z imparis hñda ratio ſit/non alia q; numerãdi ſcia. Concederẽt homines hec: An nõ: PRO:Abſq; ꝓtroverſia cõſentirẽt. SO: Poſtq; vo ſalus vite apparuit in recta uoluptatis z doloris electione conſiſtere quoad plura z paucioꝝa/maioꝝa z minoꝝa/ꝓpinquioꝝa z remotioꝝa pertinet:nõne dimetiẽdi primo facultas exceſſus atq; defectꝰ/eqlitatiſq; mutue ꝓſideratrix: PRO:Neceſſe eſt. SO:Am vo metiẽdi facultas eſt/neceſſe eſt ut ars z ſcia ſit. PRO:Admittẽt. SO:Que vo potiſſimũ hec ſcia ſit/alias cõſiderabimus: Sufficit in pñtia ſciam eẽ quantũ ad eã ſpectat rñſionẽ: quã ego z protagoras ueſtre eramꝰ queſtioni daturi. Hec ſi recordamini erat queſtio. Nos quidẽ conſenſimus nihil ſcia potentius eſſe:immo ſemp ubicũq; adeſt uoluptati cunctiſq; aliꝫs dñari: Tũc uos obiecíſtis uoluptatem ſepenumero ſciẽti hoi dñari: Quod cuz uobis nequaq; daremus:ſtatim uos ita rogaſtis o protagoꝝa atq; ſocrates: ſi hoc non eſt a uoluptatibꝰ ſuperari/ſed aliud quidã/ declarate uos quid uſtud. Si illico uobis rñdiſſemus inſcitiã eſſe/nos protinus riſiſſetis. Nũc aũt ſi nos deridetis:uos quoq; ipſos irridebitis. Jpi enim uos paulo ante confeſſi eſtis defectu ſcientie aberrare illos:qui in uoluptatũ z doloꝝ electione delinquunt. Ea vo bona ſunt z mala:neq; defectu ſcie tantũ dixiſtis/ſed ulterius addidiſtis/defectu ſcilicet ſcie metiendi. Actio aũt aberrãs abſq; ſcia ut z uos nõ latet/ab inſcitia prouenit. quapropter qõ dici ſolet a uoluptatibꝰ ſupari extrema inſcitia eſt. Quã ueluti morbũ protagoras hic z prodicus z hippias curaturos ſe quaſi medicos profitẽtur. Uos autẽ qz aliud quidã eſſe hoc q; inſcitiaz opinamini:neq; uos ipſos neq; filios ueſtros hiſce ſophiſtis rerũ harũ doctoribus curandos traditis/ quaſi virtus doceri nõ poſſit. Sed cuz pecunijs indulgeatis nimiũ neq; mercedẽ his preceptoribus

offeratis priuatim publiceq; delinquitis: Hec plane vulgo rñdissemus: Nunc autē uos etiā o prodice atq; hippia vna cū protagora hoc percōtor/cōmunis enim uobis hic sermo: nunq̄d uera uobis loqui videar an falsa? Vere admodū dicta esse superiora/visuz est oibus. Cōceditis igit inq̄/qō iocundū est/esse bonū/qō triste/malū. Distinctionē vo illā noium/quā prodicus hic iducere solet/reiicio eiusq; requiro iudiciū. Siue eniz uoluptariū/siue delectabile: seu letuz: seu quomodocūq; aliter noies optime prodice. hoc mihi nunc ad qō uolo rñdeas: Subridēs prodicus assensus est: et alij pariter cōsenserūt. Tū ego quid ad hoc o viri? actiones oēs que adiocunde et sine molestia viuendum tendūt nōne honeste et utiles: honestūq; opus/bonum et utile? Annuerūt: Si ergo iocundū ipsum/bonū est/nemo uel sciens uel existimās alia meliora esse his que facit/ac pōt. deinde hec agit: oū meliora pōt. Quod vo dicit ab effectib⁹ superari/nihil est aliud q̄ inscitia: Et qō affectibus oñari/sapientia: placuit oibus: quid vo inscitiā nonne tale quiddā dicitis: qñ quis falsa opinione decipit circa res plurimi faciendas: hoc quoq; dederūt: Nemo vo libens ad mala descēdit/uel ad illa que mala existimat. Neq; hoc ut videt nature hois ineſt: ut ad ea que censet mala loco bonoz declinare uelit: Et cū e duobus malis alterū eligere cogitur nemo qō peius eligit/oū licet qō est mīn⁹ malū eligere. Hec oia cūctis nobis rata hñda visa sūt: Quid inq̄ timorē ac terrorē uocatis? Nunquid qō ego erga te dico p̄dice? expectationē porro quādā mali/siue timorē: seu terrorē dicatis ipse uoco: Visuz est ptagore atq; hippie timorē ac terrorē hoc eē: prodico autē timorē quidē esse hoc/terrorē vo minime: Nihil id refert inq̄ o prodice sed istud si uera sunt supradicta: Volet ne aliquis ad illa proficisci que metuit/oū licebit ad ea que minime timet? An fieri nequit fm ea que iam pcessimus? naz quis metuit/cōstitit q̄ male esse putat: q̄q; nullus spōte ad illa descēdit et accipit que mala existimat: hec quoq; oibus placuerunt: His ita suppositis o prodice inq̄ et hippias/primā eius rñsionē protagoras coā uobis tanq̄ uerā defendat: Immo vo nūc nō primā. Inquit enim primo ex quinque virtutis partibus/nullā talē esse/qualis est alia: et vnā quāq; propriā habere potētiā/nō hoc exigo nūc: sed qō postea dixit. Inquit enim in sequētib⁹ quatuor virtutis partes satis inuicē propinquas esse. Unā vo illarū scilicet fortitudinē a reliq̄s longe differre. Quod inde conīci posse dicebat/q̄ pleriq; inuenirent fortissimi viri: qui tñ prophanissimi: iniustissimi: intēperatissimi: et insipientissimi essent. ex quo patere uolebat fortitudinez ab oibus alīs virtutis partibus plurimū differre: Cuius ego rñsum statim uehementer sum admiratus: multoq; etiam magis postq̄ uobiscū hec tractaui: Quare ab illo scisitatus sum utruz fortes audaces uocaret. Ille vo p̄cipites isup addidit: Recordaris protagora hec te rñdisse. PRO: Recordor. SO: Dic obsecro nobis ad quid precipites homines/fortes nuncupas? An ad ea/que timidi aggrediūtur? PRO: Non. SO: Ergo ad alia? PRO: Nempe. SO: Utrū timidi audenda aggrediunt. Metuenda fortes? PRO: Ita ferē o socrates. SO: Vera narras: Verū nō istud requiro: immo vo tu ad qd precipites fortes appellas? num ad mala sciētes cē mala pernitiosaq; uel ad ea que talia non sunt? PRO: Impossibile hoc esse abs te superiorib⁹ rōnibus est ostēsuz. SO: Et in hoc quoq; uere loqueris: Quāobrē si hoc recte est demōstratū/ea que mala pernitiosaq; iudicat nullus aggredit: qñquidē constitit inscitiā esse qō dicit ab effectibus supari. PRO: Plane. SO: Enim uero oēs inuadūt illa que audent/tā timidi q̄ fortes. Atq; hac rōne eadē et timidi et fortes aggrediuntur. PRO: Immo ꝛria oino sunt o socrates ea ad que fortes et timidi proficiscunt: Nam ad bellū quidē ire bi uolunt/illi vo nolūt. SO: Utrū ire honestū: an turpe? PRO: Honestū. SO: Nonne si honestū/etiā bonum esse supra cōsensim⁹? Oēs enim actiones honestas et pulchras/etiā bonas esse puenim⁹. PRO: Vera loqueris: et mihi quidē semp ita videt. SO: Probe/Verū quos nā dicis in prelīū ire nolle/cū iter id pulchrū bonūq; sit? PRO: Timidos. SO: Nonne si pulchr̄ et bonum/etiam est iocundum? PRO: Concessum est. SO: Nunquid cognoscētes timidi ad pulchrū/melius et iocūdius proficisci nolūt? PRO: At vo si istud admittimus superiores puentiones peruertimus. SO: Quid porro? Vir fortis nōne ad id quod pulchrū melius iocūdiusq; est tendit? PRO: Necesse est p̄fiteri. SO: Omnino igit fortes viri: Neq; turpiter metuunt/siquādo metuūt/neq; turpiter audēt. PRO: Ita est. SO: Si non turpiter/honeste et pulchre. PRO: Certe. SO: Sin honeste etiam bene. PRO: Utiq;. SO: None et timidi et feroces et furiosi cōtra turpiter audēt et metuūt turpiter? PRO: Et istud. SO: Cur autē turpiter et male audent/nisi propter ignorantiā et inscitiam? PRO: Ob hāc ipsam causam. SO: Quid uocas hoc/quo timidi ip̄i timidi sunt: Timiditatē ne? an fortitudinē? PRO: Timiditatem. SO: Timidi aūt nōne propter metuēdorū inscitiā apparuerūt? PRO: Sane. SO: Propter hāc ergo iscitiaz timidi sunt? PRO: Nepe. SO: Illud aūt quo timidi sunt: timiditate ee asseruisti. PRO: Asserui. SO: Nonne igit metuendoz et nō metuendorum inscitia/timiditas erit? PRO: Erit. SO: Enimuero contraria est fortitudo timiditati? PRO: Absq; dubio. SO: An non sapiētia metuendoz et nō metuendorum/eorundem inscitie ꝛria est. PRO: Prorsus. SO: Horū vo inscitia timiditas. PRO: Et maxime quidē: Sapientia igit metuendoz et nō metuendoz fortitudo est/eorundē inscitie ꝛria existens: Haud ulterius annuit protagoras/sed siluit: Tum ego: Quid taces protagora? cur nō aut annuis aut renuis? ipse met perage inquit: Concludam protinus inq̄/si vnū hoc oūtaxat interrogauero: Utrū tibi nunc etiā ut et supra insipientissimi quidā esse videant qui tñ fortissimi sint. Contēdere nimis inquit videris o socrates ut ipse rñdeā. ergo morē tibi gerā. Impossibile dico videri ex his que supra cōcessim⁹: nō ob aliā causam inq̄ de his oibus te percontor q̄ q̄ nosse cupiā qualia sint que ad virtutē pertinēt/quidue ipa sit virtus. Scio equidē hoc declarato statim notū fore et illud/quo de ego et tu tot iam uerba consumpsimus: dum ego quidē virtutē doceri posse negarem/tu vo posse

asseuerares. Atq; arbitror nostre disputationis exitum/si hois instar uocē nanciscerēt derisuruz nos z his atq; huiusmodi corrceptionibus reprehēsurū: q; absurdi estis o socrates atq; protagora: Tu quidem ab initio dicebas o socrates doceri non posse vtutē/nunc repugnare tibiipsi studes/dū ostēdere niteris oia hec esse sciam/iustitiā scilicet/tempantiā/fortitudinē: Qua rōne maxime virtutē doceri posse cōstaret: Si eniz aliud q̄ddā esset scia q; virtus/qō ptagoras asserere supra tentabat/plane doceri nō posset. Nunc aūt si vniuersū scia apparebit: qō ipse inferre conaris o socrates/mirū erit/si per doctrinā virtus comparari nō possit. Protagoras aūt primo quidē doceri virtutē uoluit: nunc ptra anniti videtur/ut qō uis aliud poti⁹ q; scia virtus appareat. Quo pacto minime oium doceret: Equidē o protagora videns hec oia sursuz/deorsumq; grauiter perturbata ut in lucem ueniāt/uehemēter affecto. Veliz aūt his inter nos enarratis/quid virtus est ostēderem⁹: rursusq; utrū doceri possit nec ne mōstrarem⁹: Ne sepe nos epimetheus ille fallat in ꝓsideratiōe decipiēs/quēad modū in distributione neglexit ut tu narrabas: pmetheus enim ea in fabula mihi magis q; epimetheus placuit: quo utens z vniuerse vite mee ꝓpidens/hec oia tracto. Atqui si ipse uelles/ut ab initio dixi/libētissime de his reb⁹ tecū deliberarē. Tū protagoras/studiū hoc tuuz inquit o socrates sermonisq; discursum laudo. Etenim cū cetera nisi me fallit opinio a me absint vitia/inuidia certe oium remotissima: Et de te quidē multis iam dixi me oiuz quos ꝓuenerim maxime me te admirari: equalium certe q; maxime. Addo quinetiā nil mirū mihi fore/si sapiētie studio clarus euaseris. Ac de his alias qñcunq; uoles edisseremus. Nūc iam hora est ut me ad alia conferam. Ita inq; agendū est/si tibi videt. qñquidē z ipse iam pridē alio abire cogebar ut dixi: ueruntamen ut callie honesto adolescēti morem gererem/perstiti. His dictis atq; auditis abiuimus. ¶ Protagore finis.

¶ Argumentum Marsilij in Euthydemum.

Plato insignis charitate vir in Euthydemo quēadmodū z sepe alibi studet aios ad seria natos a uanis sophistarū nugis auertere: ostendēs eos uel ubi de rebus grauissimis agit̄/ludere: spemq; audiētiū ubiq; deludere. Nos autez z alibi aliter z hic ita describit/curiosos z uanos in uerborū altercatiōe certatores/promptos ad qō vis dictū: seu uerū/siue falsum sit/refellendū. Primo quidē ostendit q; auaruz sit ingeniū sophistarū: cum euthydemus dionysodorusq; fratres sophiste/artē militarē/qua gloziantur/parati sint mercede docere/quā nullus vnq; uēdidit Deinde q; ambitiosuz: Quippe cū iudicialē peritiā vna cū militari z utrāq;/vna cū sophistica/que logistice inter se discrepāt simul profiteant. Tertio q; uanuz. nempe tā senes a rebus ad uerba/a ueritatis studio ad mendacia sese cōferūt. Quarto q; ptēnendū: Breui eniz z ad sūmā biēnio q̄libet cauillatoziā hāc assequit facultatē. Quinto q; periculosum. Nā cui mirū videri debet simplices adolescentes fucatis sophistarū argutijs facile irretiri/falsisq; inde opinionibus pernitiosisq; moribus imbui: Quādoquidē z socrates ipse senex sapientissimusq; fingit̄ eadē esca illaqueatus/admirabunduscq; ad sophistarū gymnasia properare. Adde q; z socraticus ille demon qui a nullo decipi posse videt̄/a sophisticis horuz nebulonū prestigijs fingit̄ esse deceptus. Interea socrates etiā in senectute scholas puerorum z ludos musice/uerborūq; rudimēta frequentās/nos admonet: primo quidē nequid ad disciplinarū pfectionem uel minimū contēnamus: deinde ne ut sepe accidit sub rustico quodā uerecundie rubore a discipline studijs arceamur. Tertio ut solonis more tandiu discendū nobis esse censeamus q; diu viuēdū. ¶ Proinde q; sophiste socraticā aduersus eos ironiā nunq; animaduertunt: immo vo nihil tam magnificū in eorū laudes adducit̄/quin facillime credant palamq; recipiāt: duo nobis declarat precipue: alterū q̄dē nihil uanius his nebulonibus reperiri posse: alterū vo eos qui ad alios fallendos impensius studēt: nimirū sua ipsoz fallacia facillime falli. Preterea q; prestigiatores eiusmodi virtutē quā pollicent neq; prestāt vnq; neq; ad ipam alicubi exhortātur: sed ad cōsuetas uerboz cauillationes ubiq; refugiunt: easq; quasi res serias studijs alijs quasi ludis proculdubio anteponūt tria potissimū nobis significat. Primuz eos qui virtute ipsi ornati non sunt/eā nunq; uel rōne uel exemplo posse docere. Secundū hoies uerboz nimiuz curiosos/res bonas nunq; uel cōsequi uel afferre. Tertiuz eos qui facillime plurima pollicētur/minime oium promissa seruare: Accedit ad hec q; socrates sophistas ad docēdā virtutē allicit discipulorum diuitū plurimorūq; turba tanq; ambitiosos nimiū z auaros. Sed ibi sub persona critonis admonemur/ne temere cuilibet curandū aium committamus. Quod vo socrates sophistas dū virtutez promittūt: interim quasi deos obsecrat aperte declarat/ab ipso deo/virtutē esse petendā: hoiesq; virtute preditos quasi diuinos hūdos esse. Itē q; illos ob virtutis studium regibus beatiores existimat/plane significat viruz virtute preditū/primo quidē sui ipsius/deinde z regū cē regē. Docet preterea socrates in clinia curando quāta cū charitate quantā curāde iuuentuti adhibere diligentiā debeamus: Adhoc vo sub insolētissimoz sophistarū pollicitationibus parturiūt montes/nascet̄ ridiculus mus. Sed z notanda est ibi hyperbolica quedam ad uanos hoies deridēdos socratis ironia. Deinde incōparabilis uanitas nebulonum pro rebus uerba z illa quidem ineptissima ubiq; prestātium cūq; exhortationē ad sapientiā promiserint ad pueriles ineptias relabentiū: tum socrates uniuersuz sophistarū gymnasiū/ait ludū cē uerboz/eosq; rerum naturā oino latere: atq; artificiosas illoz telas/sola vboz expositione significationisq; distinctiōe posse dissolui. Obsecrat deinde facetissima quadaz ironia sophistas/ut post ludos ad seria ueniāt/ꝓponitq; formulā quādā ad cuius exēplar exhortationez ad philosophiam ab illis exoptet. In eiusmodi formula felicitatē primo quidē cōmuni notiōe describit bene viuere: Deinde hoc ipm bene viuere uel in ipsa rerū ad uotū ꝓsecutione/uel in recto rerū ipsarum usu probat cōsistere. Atq; utrinq; per inductiones cōcludit sapientiā/

cum

cum ſola ⁊ cõſequat res ad uotũ ⁊ utatur recte ſo lam beatos efficere. Ibiq; talis inductionib⁹ ordo cõſpicit/ut ſi per ſingulas vite ptes ſapiẽtia tũ ad uotũ cõſeq̃tur: tũ recte utit cõſequentẽ in vniuerſa vita finẽ vite cõmunẽ ſummũq; bonũ ſapia cadez affert in cõſecutione ꝓſpera rectoq; uſu cõſiſtens. Inter argumẽtandũ vo ꝑclara fulget ſentẽtia ſecte ſtoice fundamẽtũ externa videlicet ⁊ corporea eẽ in differẽtia potius ⁊ cõmunia q̃ aut bona aut ma la dicẽda. Proprie vo bonã eſſe ſapiam/malã vo inſipiẽtiã: Siqdẽ per illaz bona oia/per hanc oia mala nobis euadũt: ideoq; ſapiam ſolã beatos fa cere poſſe. q̃ vo in ſciẽtia poteſtas ad felicitatez to ta cõſiſtat: tria ipſa felicitatis noia a priſcis greco rũ auctoribus inſtituta declarãt. ſ. eudemonia: eu tychia: eupragia. Primũ ſignificat cognitionez bo ni: ſecũdũ cõſecutionẽ: tertiũ vo uſum/que oia ſciẽ tia nobis pficit: Quã boni ſciẽtiam Plato ⁊ hic ⁊ alibi dicit quodãmodo oẽm eſſe virtutẽ. Sapiẽtiã qdẽ eſſe abſoluti diuiniq; boni ſciẽtiã. Prudẽtiaz vo ſciam bonoꝝ maloruq; ꝓprie ad hoiem ptinẽ tiuz. iuſtitiã quoq; ſciẽtiã bonoꝝ maloruq; pro me ritis diſtribuẽdoꝝ. fortitudinẽ aũt ſciẽtiã circa bo na ⁊ mala audẽdi atq; metuẽdi. Tẽperãtiã deniq; ſcientiam circa bona malaq; ſimiliter ad ſciſcendi atq; fugiendi. Meminiſſe pre ceteris hic oportet Platonẽ ⁊ hic ⁊ ſepe alibi innuere ſapiẽtiam non tam humano ſtudio cõparari q̃ purgatis mẽtib⁹ diuinit⁹ infundi ſolere. Quippe cum aĩus huic cõ iũct⁹ corpori/ad res penitus a corpore ſeparatas reddat inept⁹ ⁊ quaſi noctua ſub nimio diuinoruz ſplẽdore caliget: Quapropter ſocratica ad ſapiẽti am adhortatio/non tam ad ſpeculationẽ ptinet q̃ ad mores: Quib⁹ tandẽ purgat⁹ aĩus ſapiẽtiam a deo ⁊ ſciẽtiã prudentiãq; cõſequit. Per hec ſocra tes dũ a ſophiſtis exhortationẽ ad philoſophiam que eſt ſapiẽtie ſtudiũ expoſcere ſimulat/ipſe inte riz aptiſſima quadã diſſimulatiõe ad philoſophã dum mirabiliter adhortat. Verũtñ nõdũ ſophiſte exhortationẽ uel pro ſeipſis uel pro alĩs ſaltẽ acci piũt. Sed per ſolitas iteruz ineptias reuoluuntur: Ubi apparet q̃ ptinax uel in vitĩs uł in nugis ſem per ſit ingeniũ uel inique natũ uel perperaz educa tũ. Inter hec aĩaduerte diligentiſſime diuinã Pla tonis ſentẽtiã: qua iubemur virtutis ſapiẽtieq; ꝓſe quẽde gratia/perpeti nõ ſolũ incõmoda: iacturas: labores: ⁊ ſeruitutẽ: uerũetiã ſi ſperem⁹ ex ipa diſ ſolutione noſtri meliores deniq; euaſuros/pmitte re nos illi qui hoc ipm pmiſerit excoriãdos lique faciẽdoſq; ac penit⁹ diſſoluẽdos: Ubi apparet quã tum animi bonũ reb⁹ preſtet corporeis: ⁊ quantuz pbãdi ſint ueteres illi fortiſſimi martyres chriſtia noꝝ: huic illud ſimile qui aĩaz amat ſuã in hoc mũ do perdet eam: qui vo hic eam pdiderit/eãdem in eterna vita recipiet: Proinde ſocrates ſophiſta rũ captiũculas ꝓfutas demõſtrat cõtra ſophiſtas facillime poſſe ſophiſmata retorqueri: pſertim q̃a cogit eos ⁊ ſibimet repugnare ⁊ abſurdiſſima ꝓfi teri. His actis rurſus ſimile ſupiori formulaz ſimu lãdo/declarat nihil boni auditores a ſophiſtis ac cipere/ſophiſtaſq; ipſos ueluti perditiſſimos ad bonam frugẽ reuocari nõ poſſe. Quoniaz vo tria hec noia inter diſputãdũ ſapiẽtiam/ſciẽtiã/prudẽtiã/ ſepe repetit aĩaduertẽdũ eſt/ubi obſeruãtius loquit ſapiẽtiã definire diuinoꝝ cognitionẽ ſciẽtiã naturali um/prudẽtiaz humanoꝝ: Ubi vo minus obſeruãter/ ſciẽtie noie ad tria hec ſignificãda uti ſolere. Sed ubi liberius ſingulis pariter pro oib⁹ uti. Preterea duo adducit artiũ genera/earũ ſcilicet que efficiãt opa: ⁊ earũ que factis utant. Et quoniã ars que utit alteri⁹ artis ope/tum finẽ illi fabricãdi preſcribit: tũ exẽplar adhibet opis abſoluẽdi/nõ iniuria utẽtẽ artez faciẽti dignitate preponimus. Attẽde hic Platonẽ tã parui facere faciẽtẽ artẽ/taz magnifacere utẽtẽ/ut apertiſſi me uelit ſiqs uel materias oẽs in aurum pro arbitrio poſſit quertere: imo ⁊ imortalitatẽ ipam inter hoies cõparare/nihil ſibi uel tãtam auri molẽ uel immorta litatẽ niſi uti ſciuerit ꝓfuturã: Attẽde iterũ cõmunem hic oratorie artis abuſum ſophiſtice ſimilẽ ꝓfus vi tuperari tanq̃ faſcinationis malefice ſpẽm ubiq; ad in ficiẽdos perturbationibus animos uenefice cõtendẽtẽ. Simili quadã rõne cõmunez poeſis abuſum alibi de teſtat: Sed q; hic in artib⁹ numerãdis noiat dialecti cam: ne quozũdã more dixerim dialecticẽ: nam diale ctica mihi latinius ſonat/meminiſſe oportet logicam apud Platonẽ ſignificare artẽ regulas noiuz oratio nũ argumẽtationũq; diſponẽtem: dialecticã vo ſaga cem philoſophãtis indaginẽ regulis his utẽtez ad ra tiones rerum inueſtigãdas. Diuinarũ preſertiz/a qui bus rerũ quoq; ſequentiũ ſumme rationes accipiun tur. Ideoq; dialecticã plerũq; apud Platonez theo logiã nobis ſignificare: Noiat ibidem artẽ regiã atq; ciuilẽ. ſ. prudentiaz humani generis feliciter guberna di: Que quidẽ ſiue in pſona priuata ſiue publica ſit/ uel vna uel multis/eque ab ipſo tam ciuilis q̃ regia nũcupatur: huic pfecto tanq̃ regine oẽs ſubigit facul tates: que in agendo faciẽdoq; uerſant: quibus ipſa dat leges: ac tanq̃ inſtrumentis utit ⁊ ancillis. Subij cit ſimiliter theologie ſciẽtias oẽs que uerſant in ſpe culando: ad quã he ita ſe habeãt/quẽadmodũ priua te artes ad regiã. quãobrem ſocrates dum in ipſa for mula ſupiori formule rurſus cõtinuata/facultatẽ que rit ad felicitatẽ potiſſimũ cõducentẽ/merito dimiſſis alĩs ad regiã theologiãq; cõfugit: Preſertim cum fe licitas in optimo rerũ uſu cõſiſtat: he vo rectiſſimum tum ſpeculãdi tum agẽdi ⁊ faciendi uſum afferre oi bus per oia ſtudeant. Idẽ tradidit in phileb⁹: idem in ultimo legum: idez in libris de re. p. ubi ad generis humani felicitatez futurum gubernatorem in theolo gia primũ/deinde in ciuili inſtruit diſciplina aſſerẽs diuinam ipſam boni ideã: vix tãdem a ſolo legitimo theologo percipi. Ac niſi percepta fuerit/non poſſe quicq̃/uel priuatiz uel publice recte agi feliciterq; di ſponi: q̃uis aũt ita ſit: Socrates tñ hic inter adoleſcẽ tes atq; ſophiſtas/myſteria hec reuelãda nõ cenſet: Nos enim ſocraticus adoleſcẽtes exhortat ſolũ. ſo phiſtas ſolum cõfutat/viros deniq; legitimos docet: Hic ergo ſub ironia atq; diſſimulatione eiuſmodi tã git myſteria/ſeq; ſimulat heſitare: ⁊ quaſi inter ſophi ſtas uertiginoſos pati uertiginez. Forte vo ambigere ꝓpterea ſimulat utrũ theologia ciuiliſq; pſtet felicita tẽ/qz neq; theologie: neq; ciuilis diſcipline abſolutaz pfectionẽ humana quadã via/ſed diuina poti⁹ ſpira tiõe hẽri poſſe ſepe pfirmat. Quapropter nõ iniuria

humanis diffisus viribus/felicitatē in diuinam refert munificētiā/in quā ⁊ theologie sapiētia:⁊ ciuilis prudentiam ꝓculdubio retulit:Eo deniq; pacto hec oia nobis accipiēda sunt:ut humana quidē officia mētes ad felicitatē preparēt/ꝑcipue sub theologica ciuiliq; disciplina rectissime gubernata:dei vo ipsius clementissima bonitas/summū hoīs bonū per hec quasi media ad ipsum cōuersis deniq; largiat.Statueraz hic satis honestū argumēto immo vo cōmētario finē imponere:Verum detinet me adhuc necessaria questio: ad quid cōducat frequēs socratis ironia/que quidez semp socratis bona dissimulat:sepe vo bona simulat superbo:⁊ quātū semp socrati derogat tātum/sepe superbis arrogat:atq; id quidē iocis facetijsq; frequētibus efficit.⁊ sepius ultra fidē:Ut in se quidē deprimēdo audiētes reddat modestiores:in superbis vo superā fidei modū extollēdis/superbiā reddat oībus deridendam:Profecto qui preter modū laudātur a socrate si nō oino perditi sunt/ruboze cōfusi seipos emēdāt: sin vo iam perditissimi/non ipsi iam/sed pītes correptionis eius exēplo tam ridiculā superbie uanitatē cautissime vitāt.Est aūt socratica ironia/res admodum artificiosa:urbana:faceta:uenusta:Tutius ueritati adstipulat odiūq; declinat:dum ⁊ professiones apte dissimulat ⁊ prius sibi derogat manifeste q̄ uel claz derogare alteri deprehēdat:⁊ quod maximū est in vitijs corrigēdis fugit maledici notā.Per hāc utiq; propehuius dialogi finē sophistice cauillationis vitupatiōnē in tria colligit capita.Primū q̄ pbatissimi quiq; nugas eiusmodi aspernant.Secundū q̄ sophismata seipsa cōfundūt.Tertiū q̄ uel pueri hec tanq̄ leuissima biduo assequunt/mox a sophista descēdit ad rhetorē:Uterq; enim ciuilē virtutē falso ꝓfiteť/ut scribit in gorgia:⁊ sophista quidē philosophi speculationē:rhetor aūt moralē philosophi disciplinā simulat procul a uero:ostēdit aūt rhetores atq; oratores dum se ⁊ philosophos ⁊ ciuiles simul ꝓfitent esse ad utrūq; prorsus inutiles.Cōcludit postremo dialogū gemina optimaq; sentētia:Altera quidē curāduz magis esse/ut bene sint filij q̄ ut sint:atq; ut illos relinq̄s bonos/potius q̄ illis relinquas bona.Altera vo oino eē philosophādum q̄nquidez philosophia ipsa res est diuina:neq; uel ob falsos eius ꝓfessores:uel ob mēdaces calūniatores dimittēdaz esse ꝓfessionē adeo pciosā.

Euthydemus siue litigiosus.

CRITON:SOCRATES:EVTHYDEMVS:DIONYSODORVS:CLINIAS:CHTISIPPVS.

CRI: Quis nam ille erat o socrates qui cū heri in lycio disputabas? Nempe turba frequēs circūstabat.Quare lz ꝓpi⁹ accederē audiēdi auidus/nihil tn aperte percipe poterā.cuz vo in pedes erect⁹ inspicerē/mihi visus est hospes quidā esse/qui cum disserebas.Quis ille?SO:De quo iterrogas crito/Nō enim vnus tantū/sed duo aderant. CRI:Terti⁹ ad dexterā tuaz sedebat is/cuius nomē audire pcupio:Medius aūt adolescētulus ille Axiochi filius:qui mihi visus est satis admodū ꝓfecisse:Critobuli q̄dē nostri ferme equalis est.Ueruz ille aridiori quodā corpis habitu:Iste grādioris spēz pre se ferre videť: honesta sane idole atq; egregia.SO:Euthydemus iste est quē queris o crito:Qui vo ad sinistrā sedebat/dionysodorus eius frater.qui disputationis particeps simul extitit.CRI:Neutrū cognosco o socrates.SO:Noui q̄dē hi ut videtur sophiste.CRI:Que nam horz patria est?que sapientia?SO:Chij sunt ut arbitror patria:thurios populos petiere:Unde digressi multos iā annos his in locis uersant.Sapiētia vo illoz mirabilis est o crito.In oībus certe sapiētissimi:⁊ hactenus ignorabā equidē pfectos athletas esse:hi eniz ad omne certādi genus potētes sunt:non quēadmodū acarnani fratres athlete:Illi nāq; corpore tātuz ualēt/hi vo corpore primum pugnare maxime pīt:⁊ eo genere pugne/quo oia supantur:sane ad rē militarem instructi sunt plurimū:⁊ quēuis alium modo mercedē exponat/ad eaz rē strenuū virū reddere possunt:Deinde iudicialē pugnā ⁊ ipsi tractare expediteq;:⁊ vnūquēq; instruere possunt ad scribendas causas ⁊ orādas.Hacten⁹ q̄dē harū reruz dū taxat piti erāt.Nūc aūt pfecte athletarū facultati finē imposuerūt.Ab eniz deerat certādi gen⁹ nup assecuti sūt:ut nemo illis ualeat reluctari usq; adeo in vboz altercatione fortes euaserūt / promptiq; ad quoduis dictū seu uerū siue falsuz sit/refellēdū: Quapropter o crito his me viris tradere cogito: pollicētur enim quēuis aliuz breui se eorūdē cōpotē reddituros.CRI:An nō te grādior etas absterret o socrates?SO:Minime crito:Est enim quod me soleť:neq; diffidere sinat. Nēpe ⁊ hi iā senes ut ita dixerim/huic se facultati quā ego nūc exopto/ptētiose videlicet dediderūt. Nā ante biēniū eā nōdū callebāt:Unū vo hoc tātuz uereor/ne his decori sim/quēadmodū conno metrobij filio citharisteq;/qui me etiaz nūc fidib⁹ docet:pueri igit cōdiscipuli me quotidie ridēt ⁊ connū ipm senū magistrū nūcupāt:Ne ergo hoc idē aliq̄s hospitib⁹ his obij ciat/⁊ illi hoc detēti/me recusent/alios quoq; nō nullos o crito natu grādes mecū illuc discēdi gratia ꝓficisci sum exhortat⁹:hic itē alijs psuadere conabor.Sed cur nō ⁊ tu uenis?filios tecū ducens? porro cū viderint/q; spabūt filioz quoq; tuoz cōcursum his quasi illecebris adducti libēti⁹ nos erudiēdos excipiēt. CRI:Nihil ꝓhibet socrates/si tibi videť.Uerū prius que illoz sapiētia sit enarra/ut q̄d pcepturi sim⁹ cognoscam.SO:Haud quaq̄ nūc an obijciā/q̄ nō satis recorder:q; min⁹ attēderiz:imo ⁊ incubui diligēter ⁊ memini:tibiq; a pncipio cūcta referre conabor.Equidē diuina quadā sorte in gymnasio solus ubi me vidisti / sedebam: Jāq; inde discedere cogitabā. Sed statim surgēti mihi solitū illud demonicū signum obstitit.Restiti itaq; ac paulo post ingressi sūt hi/euthydem⁹ dionysodorusq; ⁊ alij multi cū illis. qui illoz mihi discipuli videbant:Ingressi autē/in ipso adopto cursu deambulabāt:Neq; dū bis aut ter iter illud exegerāt cū aduētauit clinias ille/quē ꝓfecisse dicis ⁊ uere loqueris:Eū secuti sūt amici ⁊ alij multi:⁊ adolescēs q̄dā chtesipp⁹ peaneus ingenio q̄dē bonus ⁊ pulcher/sed ipsa iuuētute lasciuior:Intuit⁹ me ab ingressu clinias sedētem solum contra uenit:⁊ ad dexteram meam sedit ut ⁊ ipse ais:Cum vo eum

dionysodorus

dionysodorus euthydemusq; vidissent primũ qui dez nouis astãtes inuicẽ dissserebãt:hinc atq; illinc in nos oculos puertẽtes:Ego enim illos diligẽtissi me obseruabã.Deinde ꝓpius accedẽtes/consedẽrũt:Euthydemus quidẽ iuxta ipsum adolescẽtez: Dionysodorus aũt iuxta me ad sinistrã:Alꝫ vo ut cũq; cõtigit:his igit cõgratulatus sum/ utpote qui viu illos nõ viderã.Post hec ad cliniã conuersus inq;/Isti quidẽ o clinia viri euthydemus dionysodorusq; nõ in reb⁹ paruis sunt/sed maximis sapiẽtes.Nam que ad rẽ militarẽ ptinẽt/sciũt oia:quot nosse debet quicũq; strenuus dux exercitus est futurus:circa acies ordinesq;:z exercitus instructiones:z prelia pñt quinetiã causidicũ quẽuis efficere accusatorẽq; acerrimũ eoz qui iniurias tulerũt: illi me ita locutũ cõtemplerũt:seq; inuicẽ inspicientes subrisere:Atq; inqt euthydemus/haud ampli⁹ hec serio tractamus o socrates:sed his intermittẽdi studꝫ gratia utimur.Quod ego admirat⁹ inq;/ q; preclara studia uestra sunt/si res tãte quasi intermissiões quedã iociq; a uobis habent:Dicite per deos obsecro/quid hoc uestrũ tam egregiũ opus:
366 EVTHY:Virtutez o socrates arbitramur facilli me atq; optime omniuz docere posse.SO:Proh iuppiter/q; preciosam rẽ pollicemini:Qua sorte potissimũ lucrũ istud uobis obtigit:Equidẽ ita de uobis cogitabã hacten⁹ut modo dicebã: quasi de viris in re militari prestãtib⁹:idq; de uobis prediicabã.Demini enim cum huc primũ uenistis/hoc solũmodo fuisse professos.q; si nũc reuera sciẽtiaz hãc adepti estis/estote ꝓpitꝫ profecto uos pinde/ac deos aduoco:obsecrãs ut supiora errata mihi nũc ignoscatis:Verũ videte o euthydeme dionysodoreq; utrũ uera loq̃mini:Neq; mirum videri debet siquis rei istius quã pollicemini magnitudinez estimãs difficile credat.EVTHY:Certe scito ita esse o socrates.SO:Beatiores equidẽ uos ob cuius rei possessionẽ q; ob regnũ suũ magnuz regem existimo.Verũ dicite queso/utrũ ostẽdere hanc sapiẽtiam cogitetis:an aliter uobis sit cõsultum:EVTHY:Ad hoc ipsum o socrates uenim⁹ tanq; demonstraturi atq; docturi/siqs discere cupiat.SOCRA:Atqui q; uolẽt oẽs quicũq; carent/ipse uobis quasi sponsor affirmo.Ego quidẽ primo:deinde etiã clinias iste:preterea chtesippus ipse: alꝫq; pñtes:Ostẽdi enim illis clinie ipsius amicos: qui nos iam circũstabãt.Chtesippus forte procul a clinia sedebat:Cum vo euthydemus inter disputãdũ ad anteriora pced⁹ clinie iter nos medio sese opponeret.z chtesippo eius impediret aspectũ:surrexit chtesippus z primus e cõspectu nostrum stetit: ut z videret amicũ z disputantes audiret:Similiter z alꝫ hũc secuti nobis ꝓtinus astiterũt:tam clinie amici q; euthydemi z dionysodori comites: hos ego oẽs digito signãs euthydemo pollicit⁹ sũ illius forte discipulos.Chtesippus igit uehementer est assensus:necnõ alꝫ:iusserũtq; sapiẽtie vim ostẽdere.Tuz ego o euthydeme atq; dionysodore/his ꝓsus gratificari uelitis:z mei gratia demõstrare: plurima quidẽ talia sunt ut ostẽdere illa opus ꝓlixum sit futurũ.Id autẽ mihi dicite:utrũ hominez dũtaxat iam persuasum q; discere a uobis oporte at/bonũ efficere virum potestis:An illum preterea qui nõdũ fuerit persuasus:q; nullo pacto doceri posse virtutẽ putauerit/uel forte uos illius non esse magistros:Nũquid artis eiusdẽ opus est homini sic affecto psuadere q; z doceri virt⁹ potest:z ipsi uos estis a quibus optime quilibet discat:sic ne an aliter:Hui⁹ eiusdem inquit dionysodorus artis est opus o socrates:Vos itaq; pre ceteris inq; hoibus optime ad philosophie virtutisq; curã exhortaremini.Sic arbitramur o socrates:Cetera inq; postea ostẽdetis:hoc vo nũc ostẽdite.persuadete queso huic adolescentulo q; philosophie virtutisq; studio totis sit viribꝰ incũbendum.Mihiq; z his oibus morẽ gerite.Porro adolescẽtulus hic usq; adeo mihi:z his oibus cure est:ut eum in optimũ virũ euadere summope studeamus. Est autẽ axioci filius ex maiore alcibiade nati.minoris aũt alcibiadis qui nũc est patruelis:Nomen eius est clinias.Cui cum in tenera etate sit/ut decet/timemus ne quis forte nos preueniẽs alio eius animuz flectat atq; inquinet.Quare uos peroportune uenistis: Et nisi quid ꝓhibet/pueri huius periculũ facite / nobisq; presentib⁹ cum illo disserite:Cum hec ferme dixissem euthydemus fortiter niniuz z audacter nihil ait o socrates ꝓhibet/si modo uelit nobis adolescentulus rñdere.Haud insuetũ inq; illi hoc est.frequẽter enim pñtes hi cum eo disputant/deq; multis interrogant.Quocirca ꝓsentaneũ est ut rñdere nũc audeat: Que sequunt o crito:utinã pro dignitate recẽsere ualerem.Neq; enim exiguũ opus putãdũ.ut ualeat ds inextimabilẽ illam sapiẽtiam enarrare:Quare mihi nũc ut z poetis opus esse videt musaruz:memoriecq; suffragiũ inuocare priusq; tãte rei narrationem exordiar.Euthydemus hũc in modũ ut arbitror est exor sus:Utri sũt o clinia hoies:qui aliqd discũt:sapiẽtes 367
ne:an ignorãtes:puer autem ꝓpter questionis illius pondus erubuit:z hesitãs:oculos in me puertit.Ego vo perturbationẽ illi⁹ animaduertẽs inq;. Bono ano esto clinia:z que tibi videnꝫ/viriliter isti rñde.Forte enim maxime te iuuabit:ita loquẽti mihi dionysodorus inclinat⁹ ad aurẽ ac ridẽs ait: pdico tibi o socrates qd qd puer rñderit/ꝓfutatũ iri.Interiz rñderat clinias/ itaq; puerũ mihi admonere nõ licuit.Rñderat aũt sapiẽtes esse qui discũt.Ad quẽ euthydem⁹.Vocas ꝓceptores aliquos an nõ:Assensus est.An nõ ꝓceptores discẽtiũ ꝓceptores sunt:quẽadmoduz citharista atq; grãmatic⁹ z tui z ceteroꝝ pueroꝝ ꝓceptores fuerũt/ uos aũt discipuli.Cõsensit.Cũ discebatis / nõdũ sciebatis hec eadẽ que discebatis:Nõdum.Nunqd eratis sapiẽtes:qñ hec ignorabatis:Nequaq;.Si non sapiẽtes:ignorãtes igit:Vino.Vos ergo oũ discebatis que ignorabatis/ignorãtes discebatis.Annuit adolescẽs.Ex hoc sequit:ut ignorãtes discant o clinia:nos sapiẽtes:ut ipse putabas.Cum hec ille dixisset/tanq; chor⁹ significãte magistro/sũmo applausu ꝓclamarũt riserũtq; illi euthydemi z dionysodori sectatores.Ac ꝓinq; respiraret puer/bñ atq; ꝓclare excipiẽs sermonẽ dionysodor⁹ait:Quid porro o clinia:Ñ aliqua recitat grãmatic⁹/qui nã pueri illa perdiscũt sapiẽtes ne an ignorãtes:Sapiẽtes inqt clinias.Ergo sapientes discũt nõ ignorãtes.Quare nõ recte euthydemo paulo añ rñdisti:Hic alti⁹ exclamarũt riserũtq; illorũ astipulatores/euthydemi dionysodoriq; sapiẽtiã

admirati. Nos aũt quasi stupidi cõticuimus: Quz ergo nos euthydemus ad hec stupidos redditos eẽ cognosceret/ut in maiorẽ quoqz sui admirationẽ trahe ret: nõdũ dimisit puerũ/sed ulterius eũ interrogauit. Atqz illoz more qui in choro sunt ad saltãdũ pmptissimi/duplicẽ circa rem eandem questionẽ inuertit: dicens: Utrũ discẽtes: que sciũt/discũt: an que nesciũt? Tũc dionysodorus iterũ mihi susurrãs ad aures. Tale inquit o socrates est ? hoc/quale qõ supra fuit illa tuz. Proh iuppiter inq̃ q̃ preclara: etiã superior nobis visa est questio: Ita semp ait ineuitabiles questiones pponimus. Ideoqz videmini inq̃ apud discipulos uestros auctoritatẽ habere nõ mediocrem. Interim clinias euthydemo rñdit/eos qui discũt / que ignrant perdiscere: Statim ille cum quẽadmodũ ? ante interrogauit. Scis ne ipse litteras? Scio. Nõne oẽs? Et oẽs. Añ aliqs recitat: nõne litteras recitat? Concessit. Ergo illa que scis recitat: quãdoqdem ipse oẽs scis litteras. Admisit ? istud. Nõne discis: que qs re cẽset. Assensus est. An vo igrans litteras discis? Vbi nime. Immo scies disco: Nõne igit que scis/discis/si quidẽ oẽs scis litteras? Annuit. Nõ recte itaqz respõdisti. Vix aũt dixerat hec euthydemus/cum dionysodorus tanq̃ spherã sermonẽ assumẽs aduersus adolescẽtulũ hec itulit. Decipit te euthydemus o clinia. Dic mihi. An nõ discere est/sciẽtiã illius accipere: qõ quis discit? Admisit clinias. Scire aũt nũquid aliud est q̃ sciẽtiam ipsam iam habere? Concessit. Nescire igit est/nõdum habere sciẽtiã. Dedit ? istud. Utri rez aliquã capiũt: qui hñt? An qui nõ habẽt? Qui nõ hñt An nõ cõfessus es/nesciẽtes hoies ex illoz numero esse/qui nõ habẽt? Annuit. Discẽtes igit ex illorũ numero sunt qui capiũt nõ ex eoz qui hñt: Probauit. Ergo qui nesciũt o clinia discũt: non qui sciunt: Post hec vo tertio iam certamine oppugnare euthydemꝰ adolescẽtulũ pperabat. Ego aũt succũbẽtem miseratus ut eum paulũ recrearẽ/ne forte nimiũ expauescer et/hũc in modũ cõsolari cepi. Ne mireris o clinia/si insueti tibi sermones isti videtur: forte nãqz nõ percipis dd erga te hospites isti faciãt. Idẽ pfecto faciũt isti qõ furẽtes sacerdotes illi qui corybãtes uocãtur/in mysterijs agũt: qñ in solio collocãt illũ quem sacris initiaturi sũt/uarijsqz locis applaudũt: ? choreas ducũt. Intelligere hec te arbitror si modo ? ipse initiatus es/ludũt similiter isti nunc ? circa te choreas ducũt ac saltãt: quasi nũc expiãtes te ? postea sacris initiaturi: Itaqz in pñtia existima primas quasdã sacrorũ sophisticoz cerimonias celebrari. naz primũ ddẽ ut iubet pdicus pprias noium significationes oportet accipe. Qõ ? tibi hospites ostẽderunt: circa id qõ discere noiat: cuius pprietatẽ minime nosti. Utuntur enim vbo hoc hoies ad eũ actũ significãdũ/qñ aliqs ab initio rei alicuius sciam nullã hñs/deinde illi⁹ scientiã accipit. Utunt̃ qnetiã vbo eodẽ ad aiaduersionẽ illius significãdã qui sciam hñs/hac ipsa sciẽtia rẽ eãdẽ quotiẽs fit uel dicit: agnoscit. Magis aũt pprie cogitare ? aiaduertere hoc q̃ discere uocãt interdũ etiã discere. id vo te latuit ut isti mõstrarũt/idẽ videlicet nomẽ ꝓrijs ab hoib⁹ attributũ: sciẽti ddẽ ? nesciẽti. Simile aũt huius est ? illud/qõ in secũda questiõe proposuerunt: interrogãtes utra discãt homines / an que sciunt/an que nesciunt. Hec omnia ludi quidam in disciplinis sunt. quapropter ludere tecum istos existimo. Ludum aũt hac de causa nũcupo: Quia ? siquis multa generis huius uel oia nouerit/rerũ ddẽ naturas nihilomin⁹ intelliget/ludere tñ ex ipa noiuz differẽtia aduersus hoies poterit quasi iter iecto crure pternẽs eoz more qui sedere uolẽtib⁹ furtiz sbsellia sbtrahũt ? effusi⁹ ridẽt: cũ videt aliquẽ cecidisse supinuz. Hec igit ? tu pro ludis dbusdã ab istis accipe. Deinceps autẽ seria tibi isti tractabũt. Egoqz ab illis que ꝓmiserũt exposcã: ꝓmiserũt porro se exhortatoriã sapiaz ostẽsuros. Nũc aũt mihi videnť putasse pri⁹ tecũ eẽ iocãdũ: Satis ergo hacten⁹ o euthydeme dionysodoreqz uobis sit lusum. Ostẽdite iã qõ sequit. Restat nẽpe ut ad virtutis ? sapiẽtie studiũ: hũc adolescẽtulũ exhortemini. Verũ primo ipse exẽplar quoddã ? formulã exhortationis illi⁹ quã postulo uobis prefiniaz. Qõ si rustice ? absurde pscribere videor: ne deridetis obsecro: Naz sapie uestre audiẽde auidita te pcitus ineptias nũc meas oñdere uobis audeo. Audite igit sine risu uos ? discipuli. Tu aũt mihi axioci fili rñde/Utrũ oẽs bene agere: hoc est bene viuere cupiam⁹? An forte questio hec ut formidabã ex eoz numero est que ridicula sunt. Demẽtis enim hois est hec talia in cõtrouersiã trahere. Nã qs est hoium qui bene viuere nõ cupiat? CLI: Nemo. SO: Age postq̃ bene viuere uolum⁹/quo pacto hoc assequi possum⁹? Nũquid si bona multa nobis adsint: an ineptior est qui de hoc ambigit: Cõstat eniz ita eẽ: CLI: Cõstat sane. SO: Bona vo ex omni rerũ genere que nã sunt: An forte neqz id arduũ est inuẽtu. neqz ab elegãti ingenio dubitandũ: Quilibet eniz diceret eẽ bonũ/diuitẽ esse: Nõne: CLI: Maxime. SO: An nõ ? sanũ eẽ ? pulchruz: ceteriscqz corpis dotib⁹ frui: CLI: Certe. SO: Qui etiã nobilitas generis ? potẽtie ? honores in sua cuiqz ciuitate sũt bona: CLI: Et ista. SO: Que preterea bona restãt: Si dixerim⁹ tẽperãtiã iustitiam fortitudinẽ eẽ bona/nunqd recte: CLI: Dubitaret forte dspiã. SO: Tu vo quid ais? CLI: Bona pfecto dicẽda. SO: Sapiam vo quo in genere locabimus: bonoz ne: an aliter? CLI: In bonoz genẽ. SO: Vide ne quid bonoz rõne aliqua dignuz pretermittam⁹. CLI: Mihi sane nulluz ptermisisse videmur: Tũc recordat⁹ inq̃ videmur o clinia maximũ bonoz oium postposuisse: quid hoc petit ille. felicitatẽ inq̃ hoc est rerũ cõsecutionẽ ad uotum/quã uel impitissimi hoies summũ bonũ nũcupant: Vera loqueris ait. Tũc ego rursus penitẽtia mot⁹ ferme inq̃ risuz o clinia hospitib⁹ ꝓcitauim⁹: quã obrẽ: SO: Quoniã cũ felicitatẽ in supioribus posuerimus: modo iterũ eadẽ de re loquebamur: Quid istud: ridiculũ porro qõ añ positũ est rursus pponẽ/bisqz eadẽ recẽserc: Qua rõne id ais: Sapiẽtia inq̃ ipa felicitas est: qõ ddẽ puer quiuis intelligat. Qõ ille tñ ob puerilẽ ruditatẽ admirat⁹ est: ? ego affectũ ei⁹ cognicẽs/hũc in modũ iterrogaui: Nõne o clinia nosti q̃ periti tibicines optime oiuz dequid ad tibiarũ usum ptinet cõsequunt? Assensus est: ? eruditi grãmatici quod ad litteras tũ scribendas tũ legẽdas attinet: Prorsus: Sapiẽtes quoqz gubernatores optatum nauigationis portum preceteris

368

369

Adagiũ Sphceram mittere rese reddere.

Mos imitandi

ceteris assequunt: Ita est: Necnō belli uox sapiēs/ qō ad militiā spectat/securi⁹ expedit: ⁊ cū illo tuti⁹ q̄ cum ignorāte militabis absq; dubio: Et sapiens medicus ad optatā corporis ualitudinē melius q̄ insipiēs te perducet: tuq; teipsum libētius illi committes: Certe: An ideo q̄ putares felicius ⁊ ad uotum sapientie cum illo magis tibi res successuras: Cōsensit: Sapiētia igit oībus humanis in reb⁹/ felices nos idest uoti cōpotes efficit: Neq; enim aberrat vnq̄ nec fallit sapiētia ulla/sed recte op⁹ peragit atq; assequit: alioqn sapiētia nulla esset. Cōuenimus tandē nescio quo modo ita summatim eē dicēdum/pñte sapiētia/haud ulterius felicitatez desiderari. His vo cōcessis rursus illū percōtatus suz quid de his que supra cōcessa fuerāt / sentiremus: Confessi enim sumus si multa nobis sunt bona/bene beateq; nos viuere admisit: Nuz beate viuim⁹ ppter pñtia bona/si nihil ꝓsunt nobis/an si ꝓsūt: Si ꝓsunt ait: An vo cōferunt quicq̄/si habemus illa dūtaxat/nec tñ utimur: Veluti si epulas multas poculaq; habemus/nec uescimur/nūquid iuuant: Nihil: Preterea si artificibus exposita sint ꝑparataq; singula ad ipsum opus perficiēdū/ipsi vo nō utātur/num bene agēt propter ip̄am dūtaxat possessionē eoz que ad perfectionē opis requirūtur: Ceu si fabro preparata sint instrumēta oia lignaq; sufficiēter exposita/ipse vo nihil fabricet/nunquid ipsa possessione iuuabit: Nullo pacto inqt. Quid vo: siqs diuitias ⁊ bona que dixim⁹ oia nactus neq̄ utatur/nūquid erit ipsa bonoz possessione beatus: Minime o socrates. Oportet itaq; illum inq̄ qui beat⁹ futurus est nō solū bona huiusmodi possidere sed uti: Nihil enim sola possessio iuuat: Vera loqueris. Num possessio ususq; bonorum oclinia ad beate viuēdum sufficit: Mihi quidez videt: Utrū ita dicis/si modo qs recte utat/an etiaz si non recte: Si recte: Probe loqueris. Lōge nāq; a beatitudine ut arbitror/alienior est qui aliquib⁹ abutit/q̄ qui dimittit. Illi siqdē mala sunt/isti nec bona sūt neq; mala. Nōne ita dicēdū: Probauit: Nūquid in effectione ⁊ usu circa ligna aliud ꝑter fabrilē sciētiam/recte uti singulis efficit: Nō aliō: Quinetiā circa uasa ꝓficiēda/rectū usum scientia prestat: Annuit: Nōne ⁊ circa usuz bonoz que supra retulimus/diuitiarū sanitatis ⁊ forme scientia ipa dux erat docēs recte his uti actionēq; dirigēs: Prorsus: Nō solum igit ꝓsperam rerū cōsecutionez/sed ⁊ bonā actionē ut videt in omni possessione actioneq; hoibus sciētia prebet. Assensus est: an est ulla per deos ex possessionib⁹ alīs absq; prudētia sapiētiaq; utilitas: Uter horz maiorē reportat utilitatē. An qui mēte captus est/Multis tñ reb⁹ abūdat/multaq; facit: An qui pauca facit ⁊ possidet mentis cōpos: Sic autem cōsidera: Nōne qui pauciora agit rarius errat/minus errans / minus agit male. Minus male agens/minus est miser: oino inquit. Quo autem modo quis pauciora facit: nunqd si paup est: an si diues: Si paup: Utrū si debilis/an si robustus: Si debilis: Utrū si honorat⁹/ an si abiectus: Si abiect⁹: Utrū si fortis ⁊ tēperās agit pauciora. an si timidus: Si timidus: Nōne ⁊ piger min⁹ efficit q̄ ꝓptior ad agēdū: Admisit. Et tardus q̄ uelox. hebes ad visum atq; auditum. q̄ acutus. oīa hec inter nos cōuenerunt: Tunc vo hunc in modum sermonē superiorem cōclusi. Nulla ex his o clinia que bona nuncupabamus/seipsis bona eē videntur. Immo sic dicēduz constat/si illis inscitia prē sit/eo deteriora esse q̄ illorum contraria/quomodo uberius improbo duci adminicula scelerū suppedita re possunt/Sinaūt prudētia ⁊ sapiētia his presideat tuz deniq; meliora. Ipsa vo suapte natura nec bona sunt nec mala existimatione aliqua digna: Videtur inquit ita esse ut dicis. Quid aliud inq̄ ex antedictis cōcluditur/q̄ nullum alioz bonum esse uel malum: E duobus autē ipsis/sapiētiam quidem bonū/insipientiam vo malū: Probauit: Que sequūtur insuper considerem⁹: postq̄ beati esse affectamus oēs/beati autem efficimur ut apparuit ex eo q̄ rebus utimur ⁊ recte utimur/rectitudinē vo usus ⁊ ꝓsecutionis prosperitatez scientia prebet: ceteris omnibus pretermissis omni studio niti dsq; debet ut q̄ sapiētissim⁹ fiat: nōne: Certe: Existimare igitur debet quisq; hoc potius expetēdum a parētibus q̄ multarū pecuniaruz herēditatem a tutoribus: preterea ⁊ amicis tum alīs tum uel maxime ab illis qui in amore ardentiores esse se predicāt: siue hospites sint seu ciues. Quos oportet suppliciter exorare/ut sapiētiam suam impartiant: neq; turpe est neq; abhorrēdum o clinia cōsequēde sapiētie gratia seruire cuilibet / ⁊ honestis obsequūs vnicuiq; morem gerere. Idem ne ⁊ tu sentis: Idem omnino: Probe eniz loqui videris: si modo inq̄ docerī sapiētia pōt/neq; sorte hoib⁹ aduenit. Hoc enim insuper restat inuestigādum. Neq; dum inter nos id constitit: Tum ille doceri mihi quidē posse videtur o socrates: hac ego responsione delectatus inq̄: O q̄ belle loqueris virorū optime/Maximo quodaz me beneficio affecisti/longa mecū indagatione animum liberās. Ambigebā sane utrū docerī posset nec ne sapientia. Nunc vo postq̄ tibi doctrina cōparari posse videtur/solaq; hec ex oībus beatū ⁊ felicem efficit hoiem/quid nam aliud dixeris agendum nūc q̄ philosophandum: Nunquid ⁊ ipse hoc agere cogitas: q̄ maxime inqt fieri pōt o socrates. Hec cum libēter audissem exēplar inq̄ o dionysodore ⁊ euthydeme exhortationis quā expeto/tale est rudib⁹ ꝓlixisq; vbis vir a me coaggeratū: Uter aūt uestrū mauult idē hoc artificiose cōtexēs nobis ostēdat. Si hoc nō vultis/ saltē qō orationi mee deest/deinceps adolescētulo demōstrate/utrū necesse sit oēm sciam adipisci: uel vna quedā poti⁹ scia sit/quā cōparare debet q̄dq̄ vir bonus est beatusq; futur⁹: Queue hec scia sit declarate: nā ut in principio disputatiōis dixi uehemēter desideram⁹ hūc adolescētulū sapiētez bonūq; euadere. hec eqdē tūc edixi o crito: Ac me ad sequētia attētiōe animi ꝑparaui/obseruaturus quale dicēdi exordiū facerēt: quaue potissimū rōne clinia ad sapientie ⁊ vtutis studiuz exhortarent: Statim vo qui natu grādior est dionysodorus prim⁹ effari cepit: in quez nos oculos oēs ꝓuertim⁹: tanq̄ mirificā quādā orationē ꝓtin⁹ audituri. Quod ⁊ nobis contingit. Miruz nāq; sermonem inceptauit o crito qui sane dignus est qui abs te audiatur/q̄ belle ꝓuocet ad virtutez: Dic mihi ait o socrates uosq; alī/quicūq; adolescentem istum fieri sapiētem curatis/utrū iocamini an serio dicitis: atq; 37

id reuera deſideratis. Ego igit arbitrat⁹ illos put aſ
se nos ab initio ſecũ fuiſſe iocatos cum iuſſimus eos
cũ adoleſcẽtulo diſputare/atq; iccirco luſiſſe ⁊ illos
nobiſcũ hactenus neq; ſeria tractauiſſe / cõfeſtim di
xi q̃ maxime nos ⁊ ſtudioſiſſime exoptare. Tunc ita
dionyſodorus. Uide o ſocrates ne que nũc aſſeris ali
quãdo neges: Scio nunq̃ me negaturuz: Quid utiq;
dicitis: Uultis ne ipſum fieri ſapiẽtem: uolum⁹/quid
ni: Utrũ ſapiẽs nũc eſt clinias an nõ: nõdum ait inq̃.
Eſt enim minime iactabũdus. Uos aũt inq̃t ſapiẽtez
ne fieri vultis/ignorãtez vo eſſe nequaq̃: Admiſim⁹:
Ergo qõ nõ eſt fieri ipſum cupitis/qõ vo nũc eſt/ha
ud amplius eſſe. Quod cum audiſſem turbat⁹ ſuz: ⁊
ille me turbatũ aduertẽs: quoniam inquit vultis qõ
nũc eſt/nõ amplius eſſe vultis ut videt/hũc interire:
At vo q̃ chari hõdi ſunt huius generis uel amici uel
amatores/qui amatos omni cura pdere ſtudẽt: Hec
audiẽs chteſippus amati gratia grauiter tulit ⁊ indi
gnatus: O hoſpes inquit thurie/niſi dictu ruſticius eſ
ſet dixiſſem utiq; tibi in caput / q̃ aduerſus me ⁊ ali
os mẽtiris hac in re: quaz uel dictu nefariam duco: q̃
ego hunc perire uelim. Hic euthydem⁹ ad chteſippũ
cõuerſus ait: videt ne tibi fieri poſſe ut aliquis mẽtia
tur: per iouẽ inquit/niſi forte inſanio: Qui vo mentit
utrũ rẽ ipſam de qua ſermo eſt/dicit/an nõ dicit: di
cit/an nõ dicit: dicit ait: Si rem ipaz dicit/haud aliõ
quicq̃ dicit/preter id qõ dicit: Quo nam pacto aliter
fieri poſſet/chteſippus ait: Nũquid vna quedaz res
eſt quã dicit ab alĩs rebus diuerſa. Prorſus. Nonne
qui illã dicit/id qõ eſt profert: Ita: Enimuero q̃cũq;
qõ eſt queue ſunt dicit/uera loquit. Quãobrẽ dion
ſodorus/ſi que ſunt dicit/uera predicat. neq; q̃cq̃ ad
uerſus te mẽtit. Ita inq̃t chteſippus: Uerũ qui hec lo
quit o euthydeme nõ ea que ſunt/dicit: ad quẽ euthy
dem⁹/nõ exiſtẽtia nõ ſunt: nõ ait: nuſq̃ vo que nõ ſũt/
exiſtẽtia ſunt: Nuſq̃. Fieri ne põt ut aliquis circa ea
que nõ ſunt quicq̃ agat: ut illa faciat aliqs/exiſtentia
nuſq̃: Nequaq̃ mihi videt/chteſippus ait. cũ rhero
res ad populũ pcionant/nihil ne agũt: agũt aliquid:
Si agũt ergo ⁊ faciũt. Sequit: Ergo ipm dicere/age
re eſt ⁊ facere: cõſenſit: nullus igit/nõ exiſtẽtia dicit:
Faceret nãq; aliquid. Tu vo cõfeſſus es impoſſibile
eſſe ut aliqs nõ exiſtẽtia faciat. Quapropter ſm ora
tionẽ tuam falſa nullus loqtur. Immo vo ſi loquitur
dionyſodorus/uera ⁊ exiſtẽtia loqtur. Sic eſt euthy
deme chteſippus ait. Nam exiſtẽtia quidẽ quodãmo
do dicit/nõ tñ ita ut ſe habent dicit: Qui vo iſtuc ais
chteſippe dionyſodorus inquit: Sũt ne qui res ipas
ut hñt ſe dicãt: Sũt certe rñdit ille viri boni preclа
ri atq; ueridici: Quid porro iterrogauit alter / bona
nõne bene ſe hñt: Mala cõtra male: Probauit. Bo
nos aũt ⁊ preclaros hoies cõfiteris/res ipſas ita ut
ſe habẽt/cloq; Cõfiteor: Ergo boni viri o chteſippe
male mala dicũt ſiqdẽ ut ſunt enũciãt: Maxime per
iouẽ: Et malos hoies/male/ex quoz numero ne ſis
ipſe cauebis/ſi mihi credes ne boni viri male de te lo
quantur: Tũc euthydemus adiecit: Nunqd illi ⁊ ma
gnos viros magne: ⁊ calidos calide dicũt: Sũmope
rñdit chteſipp⁹: Et frigidos frigide dicũt: aiũtq; diſſe
rere frigide. Tunc dionyſodorus: Cõuitiaris chteſip
pe ait/cõuitiaris: Non per iouẽ dionyſodore: naz te
diligo: immo vo amice te moneo: ⁊ perſuadere cõtẽ
do/nunq̃ me corã uſq; adeo mordere ut dicas uel
le me hos perdi quos chariſſimos habeo. Ego au
tem cũ illos irritari iam inuicẽ acriter pſentirẽ: cũ
chteſippo iocat⁹ inq̃/decet nos chteſippe ut mihi
videt ab his hoſpitib⁹ que dãt accipe/ſi modo im 372
partire quicq̃ uelint: Neq; noibus altercari. nã ſi
ita pdere ſciũt hoies/ut ex malis ⁊ imprudẽtib⁹/
pbos prudẽteſq; efficiãt/ſiue ipſi perditionis talis
inuẽtores extiterint/ſeu ab alio quodã didicerint:
ut pro malo hoĩc bonũ reſtituãt/patet aũt eos ſci
re: Dixerũt enim artẽ nup ſibi compertã qua bo
nos ex malis hoies faciãt: ſi hoc inq̃ ſciũt/permit
tamus utiq; ut ſic adoleſcẽtulũ perdãt/modo effi
ciant ſapiẽtem: immo etiã noſipſos illis ita cura
dos tradamus. Quod ſi uos iuniores reformida
tis/ego certe uelut homũculus quidaz ex caria di
ſcrimen hoc ſubeã: leuius enim in me utpote ſenio
re diſcrimẽ. Ade igit dionyſodoro huic dedo qua
ſi medee ex colchis/ut me diſſoluat. ⁊ ſi uelit eli
xet: uel quodcunq; aliud mauult in me moliat/mo
do optimũ virũ efficiat: chteſippus quoq; inquit:
Ego itẽ o ſocrates meipſuz hoſpitũ uolũtati com
mitto. ⁊ ſi me magis etiã q̃ nunc excoriare uelint/
excoriẽt/ſi modo pellis mihi mea nõ in utrẽ cõuer
tatur ut marſie/ſed in virtutẽ. Atqui putat dion
ſodorus hic ipſi me ſuccẽſere. Ego autez nõ ſuccẽ
ſeo quidẽ: ſed aduerſus illa dico/que in me non re
cte is loquit. Tu vo dionyſodore cõtradictionem
ipſam ne cõuitiũ noies. Aliud nãq; eſt ptradicere/
aliud vo cõuitiari: Ad hec cõiecit dionyſodorus:
Ita ne tu de cõtradicẽdo loqueris/quaſi ſit aliqd
cõtradicẽ: Maxime quidẽ chteſippus ait. Tu vo
nõ putas eſſe aliquid cõtradicere: Neq; tu reſpõ
dit dionyſodorus iſtud oſtẽderes/cũ nunq̃ alterũ
alteri cõtradicẽtem audiueris. Uera loqueris ait.
Sed audiam⁹ in pñtia ſi tibi demõſtro chteſippũ
dionyſodoro cõtradicẽtem: nũquid ſermonẽ hui⁹
vis polliceri: Prorſus ait: Sunt ne inq̃t vnicuiq;
rerũ ſermones rõneſq;: Sũt. Ut eſt vnaquaq; res:
an ut non eſt: ut eſt: Si recordaris chteſippe ait/
paulo ante mõſtrauim⁹ neminez quod nõ eſt/dice
re: Dõ enim nõ eſt/nullus dicere nobis apparuit:
Quid tũ: chteſipp⁹ ait: Quid ꝓhibet hoc/quo mi
nus ego ⁊ tu ꝺicam⁹: Tũ alter: Utrũ ꝺicerem⁹ſi
utriq; eiuſdẽ rei ſermonẽ rõnẽue cogitarem⁹: An
poti⁹ ſic eadẽ loqueremur: Cõſenſit: An forte cũ
neuter rei rõnẽ ꝓfert/iuicẽ ꝺicim⁹: uel ſic neuter
rei ipſi⁹ mẽtionẽ faceret: Id quoq; admiſit. Num
inquit cum ego rei rationẽ pronuncio/tu vo alteri
us cuiuſdam/tunc demum contradicimus: uel po
tius ego tunc rem dico/tu aũt oino nõ dicis. Non
dicens aũt dicẽti quomodo ꝺiceret: Ad hec chte
ſippus obmutuit: Ego autẽ admirat⁹ que dicebан
tur. Qua inq̃ rõne iſtud ais dionyſodore: Equi
dẽ cuz ſermonẽ huiuſmodi ſepenumero ex multis
audiueriz/ſemp admirari ſoleo: hũc ſiquidẽ ꝓtago
re ſectatores eiſq; etiã antiqores frequẽter uſurpa
re ꝓſueuerũt. Mihi vo ſemp mirabilis viſus eſt/ta
liſq; eẽ ut ⁊ alios ⁊ ſeipſũ puertat. Reor aũt vitatẽ
ipſi⁹ me nũc abs te potiſſimũ auditurũ. nũ ſibi id
vult ſermo ut falſa dicẽ ipoſſibile ſit: oporteatq; il
lũ qui loquit uera ꝓferre: uel oino nõ loq: Aſſeruit:

Utrũ

Utrū falsa loqui quidē impossibile est/opinari vo falsa possibile. Neq opinari inqt: Ergo nulla est inq falsa opinio: Nulla ꝓrsus: Neq inscitia insuper: neq hoies inscī: An nō inscitia esset/si modo esset istud/de rebꝰ scilicet falsa sentire: Omnino: Istud aūt nō est inq. Non certe rndit ille. Consabuladi ne gratia o dionysodore hec inducis/ut miruz aliqd inferas: An reuera tibi videt nullus hominū inscius eē: At ipse inqt refelle: an refelli qcq pōt cum nemo ut asseris mētiat: Nō pōt euthydemus ait. Tum dionysodorus: nō iussi igit ut refelleres/nam quo pacto qs qō nō est iubeat: O euthydeme inq scita hec atq preclara haud multuz edisco/sed quasi cursim attingo. forsitā ergo onerosū qd rogabo: Sed ignosce obsecro: Uide ammabo. 373
Si neq mētiri quisq pōt. neq opinari falsa/neq inscius esse: nemo etiaz dum agit quicq aberrare pōt. Nullus eniz ab eo qō agit aberrat. Nōne ita dicitis: ita plane: hec est inq onerosa illa questio. Si enim nō erramus vnq: neq agēdo: neq loquēdo: neq etiā cogitādo/quid nam uos huc docturi uenistis: an nō supza predicabatis uos pze ceteris oibꝰ optime virtutē uolēti cuiq tradituros. Usq adeo uanus es o socrates inquit dionysodorꝰ/ut que a principio diximus reminiscaris nunc. Et si quid superiori anno dixerim/nūc quoq sis recordaturus: his aūt que in pūtia dicta sunt quomodo utaris nō habeas: difficiles admodum sermones sunt inq: neq iniuria: Nam a viris sapiētibus predicant. Quādoquidē z eo qō nouissime dictuz est uti est difficillimū: Cum enim dicis nō habere me quomodo utar dionysodore qd potissimuz vis inferre: an videlicet qō non habeā/qua rōne pūtem sermonē cōuincā: nam mihi dicas quid aliud tibi vbū istud intelligit/q nō habeo quomodo sermonibus utar: Aliud ipe ais inqt/hoc q ualde difficile sit hoc uti: nēpe respōde: Anteq tu rndeas inq dionysodore: quid non rndis ait: An par est inq: Par: Tum ego qa pcipue rōne: an forte ex eo q ipse ad nos in disserēdo sapientissimus adueniſti. Ac nosti qū rndendū sit/qn non rndendū: ideoq nūc rndes nihil q respondēdū nihil eē cognoscis: Ad hec ille: Nugaris o socrates atq respondere negligis: Sed o bone vir crede mihi: atq respōde postq sapiētē esse me cōfiteris: parēdum omnino: sic enim decet cū tu presideas. interroga igit: Utrū inquit aīam hñt quecūq intelligūt aliqd: an z aīa carēt: Hñt aīam: Nosti ne uerbū aliqō aīam hñs: nullū equidē: Cur itaq nup interrogabas quid mihi uerbū illud intelligeret: Non ob aliud inq/nisi ob ignauiā meā/que me errare coegit: Uel forsitā nō errauī: immo recte locutus sum cum dicerez q uerba intelligūt. Tu vo utruz errasse me dicis/nec ne: si enim nō erraui/neq tu nūc redargues/sis lz sapiens/neq quo modo sermone utaris habebis. Sinaūt erraui/neq sic quidē recte tu loqueris/qn dicis errare posse neminem. Atq hec quidem nō aduersus illa que anno superiori dicebas nūc adduco. Uidet autē mihi o dionysodore euthydemeq sermo hic eodē reuolui. z nūc etiam ut z quondaz solebat fieri cum deiecerit cadere: Quod qdez ne ipsi accidat ab arte uestra lz circa acriorez sermonum diligentiā admirabili nōdum videt esse puisuz. Hic chtesippus. Mirabilia dicitis o viri thurq siue chq: seu quodcūq aliud agnomē uēdicare lubet. Uobis enim deliramēta z nuge nihil sunt cure. Ego aūt ueritus ne ad ꝓtumelias deueniret chtesippū rursus sic mitigaui: O chtesippe eadem tibi nūc dico: que clinie quoq dicebā. q nescis q mirabilis sit horuz hospitū sapiētia. Uerū noluerunt serio agētes nobis illā ostēdere: sed imitātes ptheū egyptiū sophistā prcsti gys qbusdā nos fallūt. Nos igit menelaū imitemur. neq hos viros ante mittamꝰ q studia sua nobis aperiāt: Arbitror enim pulcherrimū quiddā visū iri horum opus/cuz seria tractare cepint. Quapropter exhortationibus atq uotis supplices exoremus/ut suū nobis studiū patefaciāt. Exponēdum autē rursus mihi videt/qualē studioz ab illis figuram reqro: Conabor igit inde deinceps cōtinuare sermonez ubi supza destitimus. Siquo pacto eos ꝓuocare possiz/ut mei misereant circa grauia cōtendētis: ipsiq deinde rem studiose tractēt. Tu vo clinia mihi memora ubi nam orationē in superioribus intermisimus. nam ut ego arbitror hic orationē abrupimus. cum iam cōclusum fuisset a nobis philosophādum esse: nōne: CLI: Pro fecto. SO: Philosophia vo scientie acqsitio. CLI: Certe. SO: Quā itaq potissimū adipisci sciētiam decet: nōne ut summatim dicā/illam que nobis ꝓdest: CLI NI: Illam ipsam. SO: An sciētia illa maxime nobis prodesset/si sciremus/quibus in terris aurū multum effoditur: CLI: Utiq. SO: Uerūtamen supza id confutauimus: qz nihilo magis ꝓdesset nobis sciētia ista etiaz si absq labore/telluriſq effossione/aurū omne 374
cōperiremus/uel etiā si lapides efficeremus aureos dum uti auro ignoraremus: nō recordaris: CLI: Recordor z maxime quidez. SO: Neq ulla alterius cuiusq sciētie est utilitas/siue nūmularie seu medicine/siue cuiusuis alterius/quecūq facere qcq docet/uti aūt eo quod factū est/minime: Nōne ita: CLI: Ita prsus. SO: Immo etiā siqua sciētia esset/que hoies immortales efficeret/uti vo immortalitate ipsa nequaq doceret/inutilis esset ꝓrsus/siqua fides est superiorib⁹ adhibēda. CLI: Sic nobis hec oīa videbant. SO: Ea igit sciētia opus est ingenue puer/in qua z opis effectio z opis usus ꝓueniāt: CLI: Appet. SO: Permultū igit abest ut lyrarū fabros eē nos oporteat/talēq sciētiam assequi. In his enim ars efficiēs/ab arte que utit circa idem distinguitur. Naz ars que fabricat lyram z que lyraz pulsat longe inter se differūt: an nō: CLI: Sic est. SO: Neq rursus tibiarū effectrice egemus. Ea siquidez ab illa que utit/discrepat. CLI: Sane. SO: Num forte cōponēde orationis exquirēda facultas/siqs beatus esse desiderat: CLI: Nō arbitror. SO: Que nā te ratio mouet: CLI: Noui eqdem quosdam orationū auctores: qui orationib⁹ hisce quas cōdiderūt/uti perinde nesciūt/ac lyris fabri ipi lyrarū: qui ad aliorum usum lyras cōstruxerūt: quas z qui illis utuntur facere nesciunt. Constat similiter z circa orationes aliam esse artem que cōdit/aliam que conditis utitur. SO: Euidentissimo quodam argumento ostendisse videris/artem illorum qui componunt orationes/ad beatitudinem nequaq sufficere: q qq ego putabam hoc in genere nos eam sciētiam/quam iādiu querimus/inuenturos. Eteniz viri huiusmodi

clinia orationũ auctores quotiẽs eos alloquor supra ceteros hoies sapiẽtes mihi vident: ipsaq; eorũ ars diuina penitus atq; excelsa. Neq; id mirũ: Est enim artis incantãdi particula: paulo illa inferior. Incantationũ porro facultas/viperarũ/aranearũ/scorpionum/ceterarũq; ferarũ atq; morbor illectio ⁊ mitigatio est: Oratoria vo iudicũ/cõcionator/aliarũq; turbarũ/oblectamẽtum quoddã ⁊ delinitio. An vo tu aliter sentis: CLI: Nõ aliter: sed ita prorsus ut ais. SO: Quo ergo nos uertem⁹: ad quã videlicet artẽ: CLI: Ambigo. SOCRA: At ego inuenisse arbitror. CLI: Quã: SO: Prefectura exercitus ea potissimũ esse mihi videt: que beatũ adeptione sua quẽlibet efficit. CLI: Mihi vo nõ videt. SO: Quamobrem: CLINI: Quia uenatoria quedã ars hoium hec esse videtur. SO: Quid tũ: CLI: Nullus sane uenationis op⁹ ulterius porrigit/q̃ ad inuestiganduz capiendumq;. postq̃ aũt uenatores/qõ insecuti sũt/cõprehẽderũt/eo uti nequeũt. Sed ⁊ qui uenãtur canibus ⁊ qui piscantur/predã coquis exhibẽt. Geometre item: astronomi: cõputatores: uenatores quidã sunt: neq; eniz figuras descriptionesq; hi faciũt: sed existẽtia hec adinueniũt. Cum itaq; uti illis ipsi nesciãt: uenari aũt solũ ualeant/quicũq; illor mẽte capti nõ sunt/sua inuẽta dialecticis prebẽt ut illi illis utant. SO: Eia pulcherrime ⁊ sapientissime clinia est ita: CLI: Ita prorsus: Atq; eadẽ ratione duces exercitus/postq̃ uel urbẽ/uel exercitũ occuparũt viris ciuilib⁹ predã ⁊ spolia tradũt. Nam ipsi his que cõprehenderũt/uti nesciũt quẽadmodũ aucupes qui postq̃ cepunt coturnices/nutritoribꝰ tribuũt. Si igit ea arte indigemus que cõparata/seu in efficiẽdo: siue in uenãdo uerset sciat ⁊ uti: ideoq; beatos efficiat possidẽtes/aliam quandaz preter militarẽ oportet inquirere. CRI: Quid ais o socrates: Nunquid adolescentulus ille talia dixit: SO: Non putas crito: CRI: Nõ per iouẽ. nam reor illũ si talia dixit. neq; euthydemi neq; alterius cuiusli bet hoĩs disciplina ulterius indigere. SO: Forte vo chtesippus hec dixit: ego vo nõ memini. CRI: Quis chtesippꝰ: SO: Saltez hoc memini: neq; euthydemũ attulisse hec: neq; dionysodorũ. Sed o beate crito suspicor prestãtiorẽ quẽpiam virũ presentẽ hec dixisse: Nam hec me audiuisse nõ dubito. CRI: Per iouez o socrates excellentior aliqs ista protulisse videt. Verum post hec quã artez perscrutati estis: Inueneristis ne artẽ quã querebatis: an nõ: CRI: Queris an inuenerimus: Risu quiddã dignũ nobis accidit. Etenim puerorꝰ more qui galeritas siue alaudas insequũtur: uehemẽti quodã affectu singulas scientias persequebamur: ⁊ illa semp quã capturos nos e uestigio putabam⁹/fallebat nos ⁊ repẽte subterfugiebat. Quid tibi multas referã: Regiã certe artẽ ingressi sumus: eã cõtẽplati utrũ hec ea esset que beatos efficiat: Sed ne lut in labyrinthũ delapsi/dum ꝓpe finẽ esse iam sperabamus/retrogradi rursus ad principiũ reuerteba mur: eodẽ modo affecti/quo in questionis initio fueram⁹. CRI: Quo pacto uobis hoc accidit: SO: Dicam: Visa nobis est regia facultas eadẽ esse atq; ciuilis. Et cũ res militaris ac oẽs relique facultates/operum suorꝰ imperiũ ciuili arti cõcedere viderent/ut pote que sola uti sciat/nihil nobis impedimẽto fore putauim⁹/quo minus hec esset quam querebamus: causaq; recte in ciuitate agẽdi. Et hz illud eschyli/sola puppi psidẽs ciuitatis/totiusq; gubernacula regẽs dominaret omnibus: singulaq; utilia redderet. CRI: An nõ recte visuz est uobis o socrates: SO: Ipse iudicabis crito si audire uolueris/que nobis deinceps cõtigerint. nã rursus hũc in modũ quesiuim⁹. Age/ars regia oĩb⁹ psidẽs/opus ne nobis aliqd efficit an nullũ: Dino aliqd exhibere: inuicẽ oẽs psensim⁹/Nõne ⁊ tu hec crito pcederes: CRI: Absq; dubio. SO: Qd ergo illius opus esse diceres: quẽadmodũ si te rogarẽ. Medicina duz dñat oĩb⁹ quoz domina est/qd nã opus exhibet: an nõ sanitatẽ ptinus rnderes: CRI: Utiq; / Ars itẽ uestra agricultura dũ dñat oĩb⁹ quoz est dña/qd opus implet: Nõne alimoniam ex terra nobis porrigere diceres: CRI: Equidẽ. SO: Regia ergo facultas/cũ oibus quoz est dña/dñet qd opus explet: Forte id in prõptu nõ habes. CRI: Non per iouẽ o socrates. SO: Neq; nos o crito: sed hoc saltẽ nosti/si hec ea est quã exoptamus utilẽ esse hãc oportere. CRI: Sũmope. SO: Nõne igit boni alicuid afferre nobis eam necesse est: CRI: Necesse oino. SO: Bonũ aũt nihil esse aliud q̃ sciẽtiã quãdã ego ⁊ clinias una consensimus. CRI: Ita certe dicebas. SO: Opa quidẽ ciuilis gubernatiõis hec esse plurimũ dsq; diceret: diuites facere ciues: liberos ⁊ cõcordes. Hec aũt oia neq; bona neq; mala apparuerũt. Oportet aũt eam ut cõstitit/sapiẽtes efficere sciẽtiamq; tribuere/si modo ea futura sit/que ꝓsit: ⁊ beatos efficiat. CRI: Vera narras. Sic eniz tũc inter uos ꝓstitit/ut ipse recẽsuisti. SO: Nũ quid regia disciplina sapientes facit hoies atq; bonos: CRI: Quid prohibet socrates: SO: Num ⁊ oẽs: ⁊ in oĩb⁹ bonos: oẽmq; sciẽtiam ipsa prebet: coriariã fabrilem ⁊ reliquas uniuersas: CRI: Haud eqdẽ arbitror o socrates. SO: At quã sciẽtiaz: ⁊ qua in re iuuabimur: Operũ qdẽ illor que neq; bona sũt neq; mala/opificẽ esse ipsam haud oportet. Sciam vo aliã ꝓbere nullã/q̃ ipsam scipsaz cõuenit: dicam⁹ igit que nam hec sit: ⁊ quo inuemur: Vis ne eã dicamus o crito: qua bonos alios facie m⁹: CRI: Volo eqdẽ. SO: Quo boni nobis erũt: quoue utiles: an dicem⁹ iterũ q̃ alios bonos faciẽt alĩqz illi alios iterũ: quo aũt boni sint nusq̃ apparẽt: postq̃ illa que ciuilis artis opa ꝓdicant/negle xim⁹: ⁊ qd ꝓuerbio fert/cũ aiũt iouis corinth⁹ nobis accidit: atq; ut supra dixerã equo iteruallo immo etiã lõgior q̃ antea ab ei⁹ artis inuẽtiõe dista m⁹/que ꝓstare nobis btitudinẽ ualeat. CRI: Per iouẽ o socrates in ambiguitatẽ plurimã icidisse videmini. SO: Ego qdẽ o crito cũ in hanc dubitationẽ mersus essez/q̃ alta potui uoce ꝓtin⁹ exclamaui. hospites illos tanq̃ castorẽ ⁊ pollucẽ iouis filios suppliciter obsecrãs: ut nos me. s. ⁊ adolescẽtulũ ipm ex turbulẽta fluctuatiõe sermonũ eriperẽt. Jocisq; omissis seria disputãdi rõne nobis ostẽderent/que porissimũ scia sit/quã adepti/qd vite sup est feliciter trãsigam⁹. Nunqd mõstrare uobis Euthydem⁹ uoluit: SO: Quid ni: Magnifice nimiũ o amice hũc in modũ effari cepit. EV: Utrũ te o socrates hãc quã iãpridẽ queritis sciaz doceã. An hẽre te ipaz oñdã: SO: O btẽ vir/tãta ne apud te est auctoritas:

375

Prouerbium Iouis Corinthus

37

auctoritas: EVTHY: Ualde. SO: Ostẽde igit me hẽre: facilĩ enim mihi istud/q̃ denuo hac in etate discere. EVTHY: Dic age/scis ne q̃dq̃. SO: Scio eq̃dẽ multa: sed parua. EVTHY: Sufficit: putas ne aliquid eorũ que sunt idipsum qõ est/non esse: SO: Nullo pacto. EVTHY: An nõ scire te aliq̃d asseris: SO: Profecto. EVTHY: An nõ es sciẽs: si modo scis: SO: Sum equidẽ/sed illĩ ipsius/qõ scio. EVTHY: Nihil refert: Non necesse est scire te oia: siqua eorũ que sunt scis: SO: Nõ per iouẽ: qñquidẽ & alia multa minime scio. EVTHY: Si quid nescis es nescius: SO: Illius ipsius o amice qõ nescio. EVTHY: Nihilomin⁹ nesci⁹ es: & paulo ante sciũ cẽ te predicabas. Atq; ita fit ut ille ipse sis qui & es: & rursus non sis / simul & ꝑm eadem. SO: En euthydeme/ut prouerbio fert / q̃ belle loqueris. Qua igitur rõne/scĩam illã quã querimus habeo: q; videlicet impossibile est/eẽ idẽ atq; non esse: Unde si vnũ quiddã scio/cũcta scio. neq; enim esse possum scius simul & nescius. q̃ si oia scio/illã quoq; sciaz habeo. An non ita loqueris: & hoc est ipsuz sapiens: EVTHY: Ipse te redarguis socrates. SO: Quid vo euthydeme tibi nõne idẽ ꝓtigit: nã mihi q̃dẽ non multũ molestũ est/qõ tecũ vna & cũ dionysodoro hoc lepido capite patiar. Dic mihi nonne & uos quedam scitis / quedam nescitis: DIO: Minime quidẽ o socrates. SO: Quid dicitis: An nihil scitis: DIO: Immo scim⁹. SO: Dia itaq; scitis si aliq̃d scitis. DIO: Omnia certe: & tu quoq; scis oia/si vnũ aliquid scis. SO: Proh iupiter q̃ mirabile dictu/q̃ue igẽs hoc bonũ: Num & ceteri oẽs sciunt oia: uel nihil: Non enim dicendum videt/scire eos aliqua/nescire alia. Atq; ita scientes esse simul & nesciẽtes. Quid ergo dicem⁹: DIO: Omnes plane scire oia / siquid vnũ sciunt. SO: Bũ boni/nũc demũ dionysodoro serio loqui mihi videmini: & vix tandem ut studiose ageretis nunc impetraui. Ipsi reuera scitis oia: & fabrilem videlicet artẽ & coriariaz: DIO: Omnia prorsus. SO: Nũquid & neruis suere scitis: DIO: Certe & calceos q̃dẽ. SO: An & stellarũ numerũ & harene: DIO: Et ista. SO: Putas nos ista concedere: CHTE: Coniecturã nobis aliquã talẽ adducite: qua uera uos loqui conĩciamus. DIO: Qualem: CHTE: Scis ne quot dentes euthydem⁹ habet: Atq; euthydem⁹ quot habes ipe cognoscit: DIONY: Non tibi sat est / q̃ omnia scimus/audisse: CHTE: Minime. sed vnũ hoc tantũ nobis ostendite q̃ uere loq̃mini. Nam si dixeritis quot habet dentes uterq; nobisq; postea numerantibus uera dixisse apparueritis / alia quoq; uobis credem⁹: Illi vo cũ mordere chtesippũ existimarẽt/rñdere aliud noluerũt/nisi q̃ scirẽt oia/de singulis a chtesippo interrogati: chtesippus siquidẽ apte de vna quaq; re uel de minimis q̃busq; scisscitatus est: Illi aũt forti aio pariter contra rñderũt se oia intelligere: instar aprorũ qui simul cõtra ictũ innituntur. Quãobrẽ ipse quoq; o crito deniq; propter incredulitatẽ coactus sum euthydemũ interrogare/an etiã saltare dionysodorus sciret: ille vo consensit. Non tñ ĩnq̃ supensos humi inclinato capite transilire: & sup rotã uolui/taz grãdis natu: Atq; adeo sapientia supexcellẽs: Nihil est inquit qõ nesciat: Tũ ego: Num oia nunc oũtaxat cognoscitis: an & semp: Et semper. Num a tenera etate statimq; nati oia cognouistis: Oia rñderunt simul utriq;. Nobis utiq; res incredibilis visa est: Tunc euthydem⁹: nõ credis o socrates: excepto hoc ĩnq̃ q̃ uerisimile est uos sapientes esse: At si mihi uoles rñdere ait/ostendaz te quoq; hec mirabilia confitentẽ. Grata mihi ĩnq̃ hec redargutio erit: q̃ siqua in re me mea sapiẽtia latuit/haud quaq̃ ostendes me oia scire: ac semp: qõ enim maius lucruz in vita nanciscerer: Rñde iam inquit. Tanq̃ rñsurũ interroga: Nunq̃d alicuius scius es o socrates: an nullius: Alicuius. An eodẽ scis quo sci⁹ es: an alio quopiã: Quo scius sum. Arbitroz eniz te aiam dicere. Nanc ne intelligis: Nõne te pudet o socrates/dũ interrogaris vicissim interrogare: At q̃d faciã ĩnq̃: Faciã equidẽ utcũq; iusseris: qñ qõ queris ignoze. Jubes autẽ ut rñdeã quidẽ/non interrogem: Cogitas ne quoquo modo inq̃t id qõ quero: Eq̃dẽ. Ad istud ergo rñde qõ cogitas: Quid ĩnq̃ si tu alia mẽte interroges / alia ego rñdeam/cũ aliud q̃ tu cõcepim: satis ne tibi factũ putabis/si nihil ad rẽ ipsam respondero: Mihi quidẽ sat erit inquit/tibi non/ut arbitroz. Tum ego: per iouẽ nõ prius rñdebo q̃ quomodo rñdendũ sit/intellexero: Nõ rñdes inq̃t ad ea semp que mẽte cõcipis: Quoniã nugaris socrates & uanioz es admodũ q̃ oportet: Agnoui tũc illũ mihi iam subiratũ/q̃ uerba q̃bus me irretiri studebat dispergerẽ. Uenit mihi preterea in mentẽ connus / qui aduersus me sepenumero indignat quotiẽs illi non pareo: deinde me spnit ut rudẽ. Postq̃ igit cogitaui hoz doctrine me tradere/arbitrat⁹ sum obseq̃ oportere/ne quis eoz me ut ineptũ & indocilem respuat. Quo circa & illi ĩnq̃: si tibi ita euthydeme videtur agendũ ita agat. Tu nãq; me multo melius disputandi rõnẽ intelligis: cũ tu artẽ hanc teneas/ego vo sim rudis: Ideoq; interroga iterum ab initio: Rñde rursus inq̃t: Utrũ scis aliquo que scis/an nullo: Anima ĩnq̃: hic ait ille rẽ anticipat: & plus q̃ rogatus sit/ rñdet: Non interrogo quo scias/ sed utrũ scias aliquo nec ne: Ego ad hec: plus q̃ decebat propter impitiã meã respondi: Sed ignosce mihi obsecro. Rñdebo iaz nũc simpliciter/q̃ scio aliquo semp quecũq; scio. Utrũ ait hoc eodẽ semp/an tũ hoc/tum alio: Semp ĩnq̃ qñ scio hoc scio: Hic ille: Nondũ prevaricari desinis: ne forte ĩnq̃/id qõ semp dicit / nos falleret/ita rñdi: Non nos inq̃t dicas/sed te. Sed respõde: Utrũ semp hoc scias: Semp ĩnq̃/postq̃ ipsuz qñ oportet subtrahere. Nõne semp hoc scis: semp autem sciens utrũ aliqua hoc scias quo scis aliq̃ alio: uel hoc ipso omnia: hoc ĩnq̃ cuncta quecũq; scio: hic rursus trãsgrederis socrates: excipiat ĩnq̃ qõ dictũ est/quecũq; scio: ut excipias nihil postulo/immo rñde/posses ne oia scire/nisi scires oia: Nõstrũ esset hoc ĩnq̃: Adice nunc iam ait quicquid lubet. Cuncta nãq; scire fateris: Sic videor ĩnq̃: Postq̃ nullius monẽti est qõ dicitur quecũq; scio/oia aũt scio: Nonne & semp confessus es scire hoc quo scis: siue qñ scis / seu quo modocũq; placet. Semp enim scire es confessus: ac omnia simul: Cõstat ergo q̃ puer sciebas: & qñ genitus es & qñ natus: immo & anteq̃ nascereris. & ante celi terreq; ortuz scisti omnia / si modo semper scis.

Ac per iouẽ ſemper ſcies ⁊ oĩa ſi uoluero. At uoles inq̃ honozãde nimiũ euthydeme ſi oĩno uera dicis. Sed poſſe te nõ multũ cõfido / niſi idẽ tecũ uelit frater iſte tuus dionyſodozus. ſic eniz fozte ualebis. Bi eite pozro: Cetera quomodo uobis nõ ꝓcedã neſcio tam mirabili: atq; noua ſapiẽtia prediti eſtis. quo minus ego oĩa ſciam: qñquidẽ uos aſſeritis. Talia quedam qua rõne ſcire me dicã euthydeme: q̃ videlicet boni viri iniuſti ſint. Bic ſcio ne iſtud / an neſcio: ſcis utiq;: Quid: q̃ viri boni iniuſti non ſunt: Jampridẽ ſciebã hoc inq̃: Verum nõ iſtud quero / ſed q̃ iniuſti ſunt viri boni / qñ didici: Muſq̃ dionyſodozus ait: Non ergo inq̃ hoc ſcio. Tũc euthydemus ad dionyſodozũ conuerſus ait. ſermonẽ deſtrius apparebitq; iſte ſi neſciat / ſciẽs ſimul ⁊ neſciens: Dionyſodozus ꝺdẽ erubuit. ſed ego: Tu vo quid ais euthydeme: nõ videtur tibi frater tuus uera loqui / cuz nouerit oĩa: Frater ego ſum euthydemi dionyſodozus ait: Abit te inq̃ o bone vir quoad me euthydemus doceat q̃ ſciam viros bonos / iniuſtos eſſe: Neq; hãc mihi doctrinã inuideas: Fugis o ſocrates ait dionyſodozus / neq; vis rñdere: Non iniuria inq̃ fugio: nam cũ alte rutro ſim imbecillioz / cur nõ ambos fugiã: hercule quidẽ multo ſum imbecillioz: qui pugnare ſimul non ualuit aduerſus hydrã ſophiſticã: cui ꝓpter ſapientiaz ꝓ vno ſermonis capite amputato multa repullulabant ac etiã aduerſus cancrũ ſophiſtã quẽdã ex mari aduentantẽ ⁊ nup ut arbitroz aduectuz naui. a quo cũ hercules ad ſiniſtrã angeret / uerbiſq; acriter mozderet / nepotis ſui iolai auxiliũ implozauit. qui ſummope illi ſuccurrit. meus autẽ iolaus patrocles ſi uenerit / lõge aliter faciet. Rñde ergo inquit dionyſodozus / poſtq̃ ipſe hec predicas / utrũ iolaus herculis magis nepos q̃ tuus fuerit: Operepreciũ foze arbitroz ut tibi rñdeam dionyſodoze. Neq; enim deſineres ſciſcitari / ⁊ ꝓpter inuidiã quãdã interturbare ne euthydemus ſapiens illud me doceat: Rñde igitur inquit. Rñdeo inq̃ iolaũ herculis nepotẽ fuiſſe: meum autẽ ut videt nequaq̃. Neq; enim pater ipſi patrocles fuit frater meus: ſed aliquis noĩe proxim⁹ iphicles / herculis frater: patrocles autẽ inquit tuus: nimirũ / ſed ex matre eadẽ non patre: frater ergo tibi eſt: ⁊ non frater: non eodẽ ex patre inq̃ vir optime: Illius eniz pater cheredemus ſonophroniſcus autẽ meus: pater autẽ inquit erat ſophroniſcus: atq; cheredemus. Omnino ille meus / hic ſuus: Nonne cheredemus alius q̃ pater erat: Alius ſcilicet q̃ pater meus: Nunqd pater erat / cũ alius q̃ pater eſſet: An tu idem es qz lapis: Verebar inq̃ ne idẽ / te aſſerẽte viderer. Adhi vo non video: nõne igit alius es q̃ lapis: ali⁹ certe: q̃ ſi alius es q̃ lapis / nõ es lapis: Et ſi alius q̃ aurũ / nõ es aurũ: Sic eſt: An non eadẽ rõne cheredemus cum alius ſit q̃ pater / pater nõ erit: Videt inq̃ nõ eſſe pater: Ad hec euthydemus adiecit: haud pater eſt cheredemus: rurſuſq; ⁊ ſophroniſcus cũ alius ſit q̃ pater / non eſt pater. Quapropter ſine patre es o ſocrates: Sermonẽ vo ſuſcipiẽs chteſippus tulit / pater aũt ueſter cũ eadẽ ſibi ꝓtigerint / alius eſt q̃ pater meus: longe abeſt euthydemus ait: Num idẽ: Jdẽ ſane: Non cõſentirẽ. Sed utrũ meus euthydeme pater eſt dũtaxat: an ⁊ ceteroz̃ hoiuz: ⁊ ceterozũ inſuper: nunquid putas eundẽ hoiem patrẽ exiſtentẽ non eſſe patrẽ: putarã equidẽ chteſippus ait. An ⁊ aurũ inquit / aurũ exiſtẽs nõ eſſe aurum: ⁊ hoiem exiſtentẽ / hoiem nõ eſſe: Tum chteſippus / non ut ferẽ euthydeme lino linũ cõnectis: Rem grauẽ dicis / ſi pater tuus / pater eſt oiuz. Eſt tñ. Utrũ hoiuz dũtaxat: an equoz̃ etiã / ceteroz̃q; animaliũ oium: Oium prozſus: An ⁊ mater tua / mater oium: Et mater: Ergo tua mater echinozũ marinoz̃ mater eſt. Et tua inquit: Et tu rurſus frater es gobioz̃ catuloz̃uz ⁊ pozcelloz̃um: Et tu ait. Quinetiã tibi pater eſt canis: ⁊ tibi inſup: Bic dionyſodozus. Si mihi rñdere chteſippe volueris / faciam ut iſta concedas. Bic age / eſt tibi canis: Et moleſtus admodũ canis chteſippus ait: Habet catulos: tales habet multos. An non illoz̃ pater eſt canis: prozſus: Signa nãq; vidi ex quib⁹ illoz̃ patrem eſſe conjcio: nõne tuus eſt canis: Eſt: Nõne igit pater exiſtens / tuus eſt: Quare tuus pater ſit canis: tuq; catuloz̃ frater. Sed nequid chteſippus anticiparet / repente adiecit dionyſodozus / paulũ quid ultra rñde. Canẽ hunc uerberas: Arridens chteſippus ait uerbero: te aũt nequeo: An nõ igit tuũ patrẽ vberas: Lõge rñdit iuſtius eẽt ut patrẽ ueſtrũ vberarẽ: qui diſciplinã quãdã adepti⁹: adeo ſapientes filios genuit: profecto euthydeme multa bona ex ueſtra ſapientia ueſter ⁊ catuloz̃um pater eſt conſecutus: Neq; ille bonis multis indiget o chteſippe neq; tu. Neq; tu etiã euthydeme: neq; alius quiſq̃ hoium inqt. Bic etenim chteſippe mihi / utrum bonũ eſſe cenſeas: uel egrotãti pharmacum bibere qñ indiget an nõ: Vel hoi pugnaturo bonum eſſe ut armatus prodeat / an inermis: Arbitroz equidẽ: nempe expecto aliquid abs te egregium: Ipſe videbis optime inquit: Verũ reſpode: poſtq̃ confeſſus es bonũ eẽ qñ res poſtulat / pharmacum bibere / nunqd hoc bonũ q̃ plurimũ opoz tet bibere: optimũq; erit ſiquis terat ⁊ infundat poculo elleboz̃ tantũ quantũ curru aliquo uehitur: prozſus ita chteſippus ait: ſi tantus ſit qui bibitur⁹ eſt quãta eſt ſtatua delphica: Nonne ſimiliter ⁊ in bello inquit / ſi bonũ eſt armis fulciri / plurima arma hñda ſunt: iaculoz̃ũq; ⁊ clippeoz̃ circũferẽda eſt ſarcina: qñquidẽ id bonũ eſt: ⁊ maxime ꝺdem chteſippus ait: Tu vo non putas euthydeme / ſed vnũ dũtaxat iaculũ eẽ ferẽdũ: eqdẽ: Ita geryonẽ inquit briareũq; armares: ego autez putaui robuſtioz̃ te eſſe / ſociũq; ſimiliter iſtũ utpote viros armigeros. Euthydemus quidẽ tacuit. Dionyſodorus autẽ aduerſus ea que primũ chteſippus rñderat intulit: bonũ tibi eẽ videt aurũ habere: Valde quidẽ rñdit chteſippus: An non ⁊ hẽre pecunias ſemp atq; ubiq;: Maxime inquit: Nõne bonũ eẽ aurum cõfiteris: confeſſi iam ſumus: Semp ipſuz habere ⁊ ubiq; oportet. ⁊ in ſeipſo q̃ maxie: Beatiſſimuſq; is eſſet / qui tria auri talẽta in uẽtre haberet: Talentũ vnũ ſub capitis oſſe: ſtaterẽ autem ideſt nummũ quendã ⁊ podus auri utriſq; in oculis: Ferunt inqt chteſippus o euthydeme apud ſcythas eos feliciſſimos optimoſq; viros eſſe / qui in ſui capitis oſſibus aurũ multũ continẽt: quẽadmodum tu paulo ante canẽ dicebas patrez. Quodq; magis eſt mirũ / ſuis ex capitibus deauratis bibũt

Hercules aduerſus Hydram ſophiſtrã et Cancrum ſophiſtam Ille Hercules quidem aduerſus duos

ꝛ hec introſpiciunt/uerticē frontēq; ſuā manibus attollētes: ad hec euthydemus. Utrū chteſippe vi dēt ꝛ ſcythe ꝛ ceteri hoies: que poſſunt videre uel que non poſſunt: Que pñt plane: Nonne ꝛ tu: Et ego ſimiliter: Uiden noſtras ueſtes: Uideo: Poſ ſunt igit he videre: Mirifice chteſippꝰ ait: Quid porro inqt nihil: Ipſe vo nō putas has vidē: uſq; adeo iocundus es vir: Uideris mihi euthydeme quodāmodo extra ſomnū obdormÿſſe: poſſeq; te puto dicētem nihil dicere: Et tu iſtud facere vide ris: Nunquid impoſſibile eſt dionyſodorus ait/ta centem dicere: Impoſſibile chteſippus inquit: Bi centem vo tacere: Poſſibile multo minus: Quan do igitur lapidē dicis/nōne tacentē dicis: Et qñ li gnū ꝛ ferrū ſimiliter: haud ſilere tibi ferrea ꝓcedā chteſippus ait: Nam ſiquis pulſet ſonare illa q̄dē ꝛ reboare dicunt: Quare q̄ in hoc nihil diceres/ te ꝓpter ſapientiā latuit. ſed q̄ reſtat oſtendite poſſibile videlicet eſſe: dicentē tacere: Certe mihi viſus eſt tunc uehemēter chteſippus ꝓpter ami cum ꝓtēdere: Quādo ſiles inquit euthydemus/nō ne oīa ſiles: Equidē. Nōne ꝛ rē quālibet dicētem ſiles/ſiquidē illa que dicūt in numero oīum cōpu tātur: Quid vo interrogauit chteſippus/nō ſilent oīa: Nō ait euthydemus. An loquūtur omnia vir optime: immo certe/que loquunt. Nō iſtud quere bam inquit: ſed utrū oīa ſileāt uel loquātur: Tunc ſubripiens ſermonem dionyſodorus ait: neutra ꝛ utraq; Certe eniz ſcio te q̄d huic rñſioni obȳcias ignoraturū. Statim chteſippus ut ſolet effuſius in riſum erūpens clamauit: O euthydeme frater iſte tuus ꝛrium ſibimet ſermonē ingeminauit eūq; diſ perdidit: ꝛ ratio ueſtra ſuccubuit: Clinias quoq; admodū delectatus arriſit. Quare chteſippus ge ſtiens lōgius q̄ in decuplū letitia creuit: Uiſus au tem mihi eſt chteſippus hec ipſa ab illis ſeductiōe quadā per aſtutiā extorſiſſe: Neq; eniz ſapiētia ta lis apud alios eſt noſtri tēporis hoies: Poſt hec ego/Quid inq̄ rides o clinia in rebꝰ tā ſerȳs tāq; pulchris: Sz ad me ꝓuerſus dionyſodorꝰ: Tu vo aliq̄n rē pulchrā vidiſti ſocrates: Multas equidē dionyſodore: Nunquid alias q̄ ipſum pulchrum: An easdē: ego vo paſſiz heſitaui: nec iniuria me id perpeſſum fuiſſe ſum arbitratus. quippe qui tace re diutius non potuerim: Simul autez rñdi alias eſſe q̄ ipm pulchrū: pulchritudinē tñ ſingulis quā dā adeſſe: ſi tibi adſit bos inquit nunquid ipſe bos eris: ꝛ quia ego tibi nūc adſum/dionyſodorus es: Bona inq̄ vba queſo. Sed ille: Quo pacto alte rum adeſt alteri/ cū alterum fit ꝛ alterū: Nūquid tu inq̄ de hoc dubitas: nempe iā illoꝝ imitari ſa pientiā ꝓtendebā: utpote cupiditate illius accēſus: Cur non dubitez inquit/ꝛ ego ꝛ ceteri oēs/qō ne quaq̄ exiſtit: Quid ais dionyſodore: nonne pul chrū/pulchrū eſt/turpeue/turpe: Si mihi videat ait: Nonne videt: Prorſus: Nōne ꝛ idē idē eſt: ꝛ alterū ſimiliter alterū: Non tñ qō eſt alterū idez. At ego nec puerū q̄dez ſuſpicari hoc arbitrabar/ quin qō alterū eſt/ſit alterū. Uerū o dionyſodore ſponte id omiſiſti: Uidemini autez mihi tanq̄ arti fices quibus conuenit peragere ſingula/diſputādi rōnem decore trāſigere atq; tradere. Noſtin inqt/ quid ſingulis opificibus peragere ꝓueniat: ꝓncipio quidē ſcis quē deceat ere cudere: Fabrum inq̄ era riuz: Quē vo luto fingere: Figulū: Quē rurſus iugu lare atq; excoriare: ꝛ in fruſtra iciſas carnes aſſare uel elixare: Coquū: Nōne quiſquis ꝓuiētia facit/ recte agit: Maxime: Conuenit autē ut ais coquum tundere ꝛ excoriare: Cōceſſiſti hec/nec ne: Cōceſſi inq̄: ſed ignoſce preceor: Cōſtat igit q̄ ſiquis iugulās ꝛ incidens coquū elixet illū uel aſſet conuenientia fa ciet. Quinetiā ſiquis fabrū erariū ere cudat ꝛ figulū fingat/decentia ſimiliter opabitur. O neptūne inq̄: Jam ſapientie finē appoſuiſti: Nunq̄d iſta mihi quā doq; ſic aderit ut ꝓpria fiat: Cognoſceres ne inqt ipſam o ſocrates ꝓpriā iā effectā: ſi ipſe uelis inq̄: ego autē uolo: Quid porro / tua putas cognoſcere: Equidē: niſi forte tu aliud dixeris. Abs te nāq; opor tet incipere: in hūc aūt euthydemū deſinere: An nō tua illa eē putas inqt: quoꝝ es dñs: tibiq; uti arbitra tu tuo licet: ut boues ꝛ oues: Hec ne tua exiſtimas que uendere potes atq; largiri/ꝛ cuiuis deoꝝ noue re: Que vo nō potes nō tua: Tunc ego arbitratꝰ pre clarā aliquā inde queſtionē exoriturā: ꝛ audiēdi aui ditate ꝓtinus inflammatꝰ/prorſus ita eſt inq̄. talia nēpe quedaz mea ſunt: Nunq̄d aialia noias illa que aiam hñt: Illa ipſa: Fateris igit ex aialibus illa oū taxat eē tua/circa que potes hec oīa facere: que mo do dicebā: Fateor: Nic ille ironice admodū ſeipſuz recepit quaſi magnū q̄dā ꝓplaturus. Deinde ait: Dic age mihi o ſocrates: eſt ne tibi iuppiter patriꝰ: Atqui ego ſuſpicatus eo peruenturū eſſe ſermonez/ quo deuenit ꝛ per ambiguū quoddā diuerticuluz ſe cedens. recte implicitus me ꝓuolui: Rñdiq; non eſt o dionyſodore. Miſer inqt homo es: neq; atheniēſis/ cui neq; dȳ patrȳ ſūt/neq; ſacra neq; aliud q̄dq̄ ꝑcla rū atq; magnificum: Mitte inq̄ iſta dionyſodore ne male omineris. neq; acriter erudias. Sunt eteniz mi hi ꝛ are ꝛ ſacra domeſtica patriaq; ꝛ alia quecunq; id genus atheniēſibꝰ adſūt: Ceteris inqt atheniēſibꝰ eſt patrius iuppiter: Non eſt inq̄ apud ionas talis cognominatio: neq; apud eos qui hac ex urbe mana runt: neq; apud nos ſed apollo patrius ꝓpter ionis genituram: Juppiter aūt nobis patrius nō uocat/ꝓte ctor urbis tñ ꝛ curatores tribus eſt dictus: ꝛ tribus cu ratrix minerua. Sat eſt inqt dionyſodorus: Eſt eniz tibi ut videt apollo iuppiter ꝛ minerua: Omno / An nō tui iſti erūt dȳ: ꝓgenitores videlicet atq; dñi: Nō ne tui: An non tuos eſſe cōfeſſus es: Cōfeſſus ſum/ quid tū: Nōne aialia iſti dȳ ſunt: Conceſſiſti porro quecūq; aiam hñt/aialia eſſe: iſti vo dȳ nō hñt aiaz: Habent utiq;: Sunt igit aialia: Sunt certe: Ex aiali bus autē illa tua eſſe dicebas quoꝝ apud te eſſet po teſtas/ut ꝓ arbitrio uenderes/largireris/dȳſq; di careres: Recuſare euthydeme nō poſſum q̄n iſta cōceſ ſeriz. ſtatim ille ſic intulit: poſtq̄ tuū eſſe iouē: tuoſq; eſſe ꝛ alios fateris deos / licet ne tibi uendere illos atq; largiri. ꝛ ꝓ libidie tua ut aialia cetera que tua ſunt tractare. Ego igitur crito tanq̄ ſermone percuſ ſus obmutui. Chteſippus aūt ſuccurrere mihi cona tus ait / pape ꝓh hercules q̄ ꝑclariſſimus ſermo. Ad quem dionyſodorus: Utrum hercules papeus eſt/an papeus hercules: Tūc ait chteſippus/ꝓh neptunne / q̄ fortes durīq; ſermones: Deſiſto iam.

Inexpugnabiles viri sunt. Hic profecto amice crito nullus pñtium ꝓtinere ultra se potuit: quin illoꝝ oratione laudibus summis extolleret: ⁊ hospites illi dionysodorus euthydemusq; risu strepitu ⁊ letitia exultantes gestiẽtesq; ferme resoluti sunt. In supiorib⁹ nãq; dum singula proferebant soli eorum sectatores protinus applaudebãt: hic autẽ pene ipse quoq; licẽ colũne ꝓclamare. plaudere: gestireq; videbant. Ego quidẽ sic affectus sum: ut asserẽ: nullos vnq; hoies pari sapientia me vidisse. Atqui ⁊ illoꝝ sapientie penitus mancipatus laudare illos ⁊ celebrare summopere cepi. O viri inq; ob miras dotes nature beati: quippe qui rez tantã tam facile tãq; breui tẽpore absoluistis. Multa quidẽ ⁊ alia sunt in uestris sermonibus euthydeme dionysodoreq; pclara: In quib⁹ id precipue magnificũ est: q; nulla uobis cura est multorum hoium qui illustres hñtur: sed similiũ uobis dũtaxat. Eqdẽ certo scio sermones huiusmodi paucos admodũ diligere: ⁊ illos quidez uobis similes: Ceteros autẽ ita illos ignorare spernereq; ut erubescere uehementius illos putẽ: si ceteros illis conuincãt: q; si ipsi ab alijs conuincant. Hoc preterea populare ⁊ mãsuetũ uestri sermones hñt: q; cũ dicitis rem nullã bonã eẽ uel malã: neq; albã: neq; aliõ qcq; taliũ: neq; omnino aliquid ab alijs aliud / reuera ut predicatis hoium horã ꝓtunditis atq; obstruitis: Quia vo non aliorũ tantũ ora: sed uestra insup: gratiosa res est / ⁊ sermonis odiuz offensionẽq; audientium deuitatis. Maximum vo hoc est / q; hec usq; adeo uobis artificiose sunt adinuenta atq; instituta: Ut breui cuilibet tradere ualeatis. Cognoui equidẽ ⁊ chtesippo mentem adhibeo / cõsideroq; q; subito imitari uos cepit huius rei mysterium q; ocissime docere posse uobis preclarũ est / neq; tñ operepreciũ fore videt ut cozaz multis hoibus disseratis: Immo vo si mihi credideritis: cauebitis prorsus ne in multoꝝ cetu loquamini ne forte q; primũ ista percipiẽtes gratias nequaq; habeant. ista igitur inter uos tantum inuicez communicate: neq; alius quisq; ea nisi argẽto expolito audiat. Idem quoq; si sapitis / uestris discipulis ꝓsuletis: ne vnq; cũ alijs q; secũ atq; uobiscũ de his loquantur. Quod enim rarũ euthydeme id honorandũ: Aqua enim vilissimo precio emit / cũ res sit natura precio sissima / ut ait Pindarus. sed agite inq; cliniam hunc meq; suscipite. Cũ hec o crito ⁊ alia quedam breuia disseruissemus / abiuimus. Delibera igitur ut mecuz vna ad hos viros accedas. Naz pollicent oẽs se docturos / quicũq; argentũ dare parati sint: Neq; ingenium ullũ uel etatẽ excipiũt. Quod vo tibi maxime audire expedit: aiũt nihil cumulãde pecunie studiũ prohibere: quo minus quiuis sapientiã illoꝝ facile percipere possit. CRI: Equidẽ o socrates audiendi cupidus sum: ⁊ libentissime discerẽ: Videor tñ ⁊ ipse eoꝝ vnus esse qui euthydemi similes nõ sunt: sed illorũ potius / quos tu paulo ante dicebas: qui captiũculis huiuscemodi redargui malunt ab alijs q; alios redarguere. Enimuero ridiculus essem / si admonere te pergerẽ: Nihil tñ prohibet: que ex hijs qui cetu soluto a uobis discesserũt / audiui / tibi nũc referre. Te ambulanti mihi obuius factus eoꝝ quispiã qui in iudicialibus causis excellere plurimũ estimant o crito inquit: Nihil ex istis sapientib⁹ audiuisti: Nihil per iouẽ inq; . Audire enim me affectantẽ frequẽs turba tumultusq; prohibuit: Res tñ inquit auditu digna: Cur: Ut audisses eos hoies disputantes / qui in hoc sermonũ genere ceteris pstãt: Ad hũc ego: Quid tibi visum est: quid aliud rñdit ille / q; que semp ex ijs hoibus audiunt / dum nugant: ac de rebus nullius momẽti indigno quodã studio inuicẽ altercant: Talib⁹ ille mecũ est usus noib⁹: tũc ego: Verũtñ gratiosa res est philosophia: Quid gratiosa inqt o vir beate: an forte nullius precij: Atq; si paulo ante iterfuisses / erubuisses ut arbitror / amici tui gratia: Qui usq; adeo ineptus erat / ut seipz tradere hoibus cuperet. quibus nihil pensi est qd loquãtur / sed singula captãt obꝟciũtq; uocabula: Cũ tñ illi ut supra dicebã ceteros tales nostre etatis viros excellant. Profecto o crito ⁊ studium hoc vilissimũ est: ⁊ qui in eo uersant / ridiculi: Mihi quidẽ o socrates haud recte rẽ ipsam improbare / visus est ille uel quisquis alius iprobet. Quod autẽ in cetu multoꝝ cũ talibus viris disputare ꝺs studeat / merito vituꝑasse ille mihi videt. SO: O crito admiratione digni sunt hi viri: Verũ nondũ qõ dicturus sum noui. Quoꝝ ex numero erat qui tibi obuius philosophiã vituꝑabat: Utruz oratoꝛ dspiã ex his qui in iudiciali ꝯertatiõe uehemẽtes sunt. An ex ijs qui tales mittunt ⁊ orationes ꝓscribunt / quib⁹ oratores in iudicio certãt: CRI: Mihime qdẽ oratoꝛ: neq; arbitroꝛ illũ in iudicio vnq; orasse: sed rem ipsam iudicialẽ optime intelligere eũ ferunt: ⁊ elegãtes orationes atq; facũdas cõponere. SO: Teneo iam. Atqui ⁊ ipse idem modo dicturus erã. Nempe hi sunt o crito / quos ꝓdicus inter philosophũ / ciuilẽq; virũ cõfines statuit: putant hi quidẽ se esse oium sapientissimos: ⁊ videri preterea tales apud q; plurimos. Solos aũt philosophos impedimẽto sibi esse / quo minus ab oib⁹ eque probent: Censent itaq; si cõmunez aduersus philosophos opinionẽ hãc diuulgent / q; nulli⁹ precij sint / sine controuersia sapientie gloziã se apud oẽs summã reportaturos. Esse nanq; se reuera sapientissimos: sed in priuatis sermonib⁹ / cũ euthydemi sectatores aduersant / impediri: q; vo sapientes sint / ex eo cõsentaneũ videri uolũt / q; satis habeant philosophie. satis etiã ciuilis peritie: ⁊ q; tũ oportet / sint utriusq; participes: ⁊ extra turbulentos ciuiliũ negocioꝝ tumultus positi sapiẽtie fructibus iocunde fruant. CRI: Nunquid dicere alid o socrates tibi viri isti videtur: SO: Nequaq;. CRI: Veruntñ horꝝ hoium sermo habet aliquid uerisimile. SO: Habet ut dicis o crito verisimilitudinem potius q; ueritatẽ. Neq; facile illis persuaderi pot / q; ⁊ hoies ⁊ cetera oia quecũq; duorum quorundã media sunt: ⁊ utrorũq; participãt / ita se habent q; que ex malo ⁊ bono sunt / hoc quidẽ melioza illo deterioza fiũt: que vo ex duob⁹ bonis nõ ad idem conducentib⁹ utrisq; deterioza ad opus illud peragendũ: ad qõ spectãt utraq; illa quibus fit cõpositio. Que aũt ex duob⁹ malis sunt cõstituta / non ad idẽ tendentibus / hec sola melioza sunt utrisq; illis / quoꝝ pticipant. Si ergo philosophia bona est / ⁊ ciuilis actio bona / sed ad aliud atq; aliõ utraq; ꝓferẽs: ⁊ hi utrorũq; horꝝ participes /

utrozũqꝫ in medio ſunt conſtituti/nihil cõcludũt: nam utriſqꝫ deteriozes ſunt. Sinautẽ vnũ quidem hoꝝ bonũ/malũ vo alterũ/hoc quidẽ meliozes illo deteriozes. q ſi utrũqꝫ malũ/ita demuꝫ uera dicerent: aliter vo nequaq̃. Necꝫ vo ꝓfeſſuros illos arbitroꝝ mala eſſe utraqꝫ: necꝫ vnũ quidẽ bonuꝫ/malũ vo alterũ. Sed ꝓfecto utrozũqꝫ hi partici pes/utriſqꝫ ineptiozes ſunt/ad illud / ad qõ philoſophia ꝛ ciuilis actio pertinet: ꝛ cũ tertiũ locuꝫ teneant/primũ uſurpare nõ dubitãt. Ignoſcẽdũ qui dẽ illoꝝ deſiderio necꝫ indignandũ. Tales tñ eſſe cenſendi quales ꝛ ſunt. Maꝫ vnũquẽqꝫ diligere debemus: qui modo prudentie particeps aliqd dicit ꝛ viriliter pagit. CRI: Equidẽ o ſocrates ut ſepe tecũ loquoꝝ. ambigo qua rõne filios meos educẽ: ¶Mino quidẽ natu tenerioꝝ eſt adhuc q̃ exigat diſciplina. Critobolus autẽ adultus eſt iã: ꝛ aliquo indiget/quo dirigat. Quotiẽs tecũ loquoꝝ / ita ꝓ ſus afficioꝝ/ut exiſtimẽ inſaniã eſſe filiozuꝫ gratia contendiſſe/primo circa ꝓiugiũ: ut ex matre generoſiſſima naſcerent: deinde ut amplum illis patrimoniũ relinqueret/illoꝝ autẽ educationẽ negligere. Uerũ cũ ad eos reſpicio qui erudire hoies ꝓfitentur/abſterreoꝝ: mihiqꝫ cõſiderãti vnuſquiſqꝫ illoꝝ lõge ab ea re quã prædicat/alienus eſſe videtur: Et ut uerũ tibi fatear / nõ habeo quo pacto filium meũ ad philoſophiã exhoꝛter ꝛ prouocem. SO: O amice crito: An ignoras in quo vis ſtudio viles ꝛ nullius precꝫ hoies permultos eſſe: ꝓbos vo paucos. eoſqꝫ maximo in pcio hñdos eẽ? Nõ ne tibi videt pulchrũ quiddã eſſe gymnaſtica: mercatura: rethoꝛica: res militaris. CRI: ¶Mihi certe SO: Nõne vides in vnaq̃qꝫ harũ artiũ multos ad opus vnũquodqꝫ ieptos ꝛ deridẽdos? CRI: Ita eſt/ac uera nimiũ loqueris. SO: Ergo hac de cauſa ſtudia ne fugies omnia: ꝛ illa filio diſſuadebis? CRI: Haud decet o ſocrates. SO: Caue ergo ne qõ dedecet/agas o crito. ¶Mitte curã hãc utrũ boni ſint hoies philoſophie ſtudioſi uel mali: Rẽ vo ipaꝫ diligẽter examina. Si inq̃rẽti res ꝓaua videbit/nõ ſolũ filios ſꝫ oẽs hoies abſterreto. Sinaũt tibi talis qualis ꝛ mihi appareat: ſequere eã viriliter ꝛ exerce: atqꝫ ad ideꝫ ſtudiũ filios cohoꝛtare.

Euthydemi finis.

Argumentum ¶Marſilij in Hippiam minoꝛeꝫ.

Quis ſocratis Platoniſqꝫ noſtri bonitas cũ diligẽtiſſime multis ubiqꝫ modis ne ꝓuideat ne iuuentus credula ſubdolis ſophiſtarũ aucupijs capiat: captaqꝫ perdat/non iniuria Hippiam elienſem ſophiſtarũ inſolentiſſimuꝫ atqꝫ fallaciſſimũ duobus dialogis agitat/maioꝛe videlicet atqꝫ minoꝛe. In maioꝛe quidẽ demõſtrat hippiã reruꝫ ꝓfeſſoꝛẽ pulcherrimarũ oino q̃d ipſa pulchritudo ſit ignoꝛare. In minoꝛe vo eundẽ ſe iactante: q̃ ante alios mendacẽ a uerace diſcernat / oſtẽdit in utriuſqꝫ definitione ꝓꝛſus errare/ut pateat hippiam/ut oium arrogantiſſimꝰ eſt/ita ꝛ ignoꝛantiſſimum eſſe atqꝫ ineptiſſimũ apparere. ¶Mitto nũc q̃ eum ut mos eſt ſophiſtarũ iactabũdũ ꝛ temerarium auarũqꝫ depingit: Et cũ ꝓmittat oĩa in oĩbus dantẽ uerba/nihil vo preſtãtẽ: cũqꝫ maximis gloꝛietur: uel in minimis claudicantem: ſed ut ad mẽdacis ueraciſqꝫ definitionem redeamus/mẽdax rite deſcribendus erat: qui maxime uelit/ utcunqꝫ poſſit ſciatqꝫ mẽtiri. Uerax autẽ cõtra qui maxime uelit ut cũqꝫ poſſit ꝛ ſciat uera loq̃. At hippias iertiſſimꝰ artiũ magiſter oĩum: cõfuſiſſimuſqꝫ ueracis mẽdaciſqꝫ diſcretoꝝ ordine definit oppoſito/dicitqꝫ mendacem qui maxime poſſit ſciatqꝫ mentiri quotiẽſcũqꝫ uoluerit. Ueracẽ vo qui q̃cunqꝫ uoluerit queat ꝛ ſciat uera loqui: Unde cogit ꝓmũ fateri mendaces eẽ potẽtes: ſciẽtes: ꝓdẽtes: ſapiẽtes: Deinde ad bonos ad illa ad que potẽtes ſunt atqꝫ ſapientes. Tertio per artes ſingulas deducendo cõpellit in qualibet taꝫ re q̃ arte fateri/eundẽ eſſe ueracẽ atqꝫ mendacẽ/qõ negauerat ab initio. ſiquidẽ in qualibet ille qui optime callet / idem maxime põt ꝛ ſcit ꝓ arbitrio uera loqui pariter atqꝫ mentiri. Quarto ad ꝓcedẽdũ inducitur ueracẽ nihilo meliozẽ eſſe mendace /q̃quidẽ q̃ ſufficiẽs bonuſqꝫ eſt uerax ad loquẽdũ vera / tã ſufficiẽs bonuſqꝫ appareat mendax ad mentiendũ. Poſt hec ſocrates ſophiſtã in ambiguitatẽ adducit/uter delinquat grauius: num qui mentit uolens an qui nolens: Id vo ſophiſta neſcit ſoluere necꝫ ſocrates quidem ſoluere vult ſophiſte: Eſt aũt ita ſoluendũ. in his qui dẽ que ad intelligentiã pertinẽt minus errare qui mẽtiuntur ſponte: in his aũt que ad moꝛes ſpectãt errare magis: Eum vo qui nolẽs dicit mẽdaciũ/cõtra ſe habere. Deinde ambigit utri magis errent nũ qui dedita opera an qui infirmitate uel ignoꝛãtia peccant. ꝓbaturqꝫ longis inductionis ambagibꝰ: in his que ad naturã ꝛ artẽ/harũqꝫ inſtrumẽta ptinẽt/grauius eẽ vitiũ uel impotẽtia uel ignoꝛatiõe cõmiſſuꝫ q̃ malitia perpetratũ. Siquidẽ nature bonũ in ipſa potentia: bonũ vo artis in hac ipſa: atqꝫ inſup in cognitiõe conſiſtit. ¶Malũ igit in oppoſitis: Ex his autẽ extra ꝓpoſitũ ſocrates hippiã ad moꝛes tranſfert: cõcludens idẽ in genere moꝛũ: qõ ꝛ in nature artiſqꝫ genere. Quod quidẽ etſi intelligit ſocrates fieri non debere / ſtudet tñ declarare ſophiſtã id nequaq̃ aiaduertere. Profecto in his que ad uoluntatẽ moꝛeſqꝫ pertinent: grauius delinqtur malitia ideſt quadã uolũtate peccandi q̃ ſi uel per impotẽtiã uel per ignoꝛãtiaꝫ delinquat. poſtremo ſocrates iuſtitiã eſſe dicit uel potentiam uel ſciẽtiã uel utrũqꝫ. Addere ſciebat: ſed nolebat. Tertiũ ſcilicet uel uoluntatẽ. Juſtitia enim maxime in uoluntate cõſiſtit. Id vo declarare uoluit latere ſophiſtã: Sed iam argumentũ ſupioꝛibus ꝓceptis his ꝛcludam. Docendũ ſine inuidia. Abſqꝫ ruboꝛe diſcendũ: gratie ſemp habende docenti. Aliena inuenta ſibi non uſurpanda.

Hippias minoꝛ Platonis de mendacio.

EVDICVS: SOCRATES: HIPPIAS. EV: Tu vo quid nam taces ſocrates? cum tam multa hippias hic oſtẽderit? Cur non aut cõprobas dictoꝝ aliquid aut redarguis ſiqd minus recte dictuꝫ tibi videtur. preſertim cũ ipſi reſtem: qui nobis non mediocre philoſophie ſtudiũ uendicem. SO: Sunt eudice nõnulla ex his que circa homerũ dicebat hippias/ de quibꝰ percontari cupio. Audiui equidẽ ex apemanto patre tuo/iliadẽ

apud homerū eo preclarius poema eē odyssea/quo achilles ulixe prestantior. Jn achillez nanqz poema vnū:in ulixem alterū aiebat esse cōpositū. Be hoc ergo scisciteri ab hippia si modo sibi placet / affecto / utrū illoz hoiuz pstātiorē asserat: Postq alia multa ac uaria de homero ceterisqz poetis sunt nobis ostē sa: EV: Nulla prsus inuidia phibebit/quin hippias interrogāti rndeat. Rndebis necne hippia siquid socrates querat: HIP: Haud recte agerē eudice si nūc socratis interrogationē respuerē:qui solitus sim semper ex elide patria ad olympice festa / quo greci ad cōmunē celebritatē vndiqz cōfluūt/me pferre. ipmqz me ibi apud tēplū pbere cuiqz declarantē quodcūqz demonstrari quis cupiat: z ad interrogationes singulas respōdentē. SO: O q felix tibi soz contigit hippia:si adeo cōfisus animi sapiētia qualibet olympia de ad sacrū aduētas. Mirarer profecto siquis circa corpozis exercitationē athleta illuc certaturus acce deret tam corpozis viribꝰ q tu mētis subtilitate confisus. HIP: Merito sic affectus sum socrates:naz ex eo tpe quo cepi in olympicis exerceri:nullum reppi adhuc me aliqua in re superiorē. SO: Preclarū hercle qō ais hippia:atqz hec gloria tua z patrie z parētibus erit quoddā sapientie monimentū. Verū quidnam de achille z ulixe iudicas: Utrū hoz prestātiorem:z qua in re putas: pozro oū multi intus essemꝰ tuqz dissereres/quedam me uerba subterfugerūt: piguit tñ perquirere/quoniā turba eēt plurima:ac etiā ne oratioui tue impedimento forem. Nūc vo postq pauciores sumus z eudicus hic querere iubet / liquidius nobis ostende qd de his viris dicebas: quoue pacto diiudicabas. HIP: Volo equidē socrates apertius q tunc in pntia referre/que de his z de alijs sentio. Homerū assero oiuz qui troiam obsederūt/optimum virū finxisse achillē. sapiētissimū nestorē. apprime uersutū multiformēqz ulixē. SO: Pape o hippia An mihi in hoc gratificaberis: ne me videlicet rideas/si ad percipiendū tardior fuero/ac sepius requisiuero. Dignare mihi obsecro libēter ac facile rndere. HIP: Turpe quidē esset o socrates cū alios eadē doceam: z pro his pecunias exigā si tibi querenti nō indulgerem nec leto aio rnderē. SO: Preclare admodum loqueris: Equidē cū optimū virū achillē / fictū fuisse dicebas/sapientissimū nestorē/visus mihi sum qō diceres intelligere. Cum vo ulixē uersutū z multiformem: ut uerū fatear quid significare uelles non intellexi. Atqz mihi dicas: Forte enim hinc magis percipiā: nunqd z achilles ab homero multiformis uersutusqz iductus fuerit nec ne: HIP: Minime o socrates:sed simplex oīno. Quoniā in supplicationibus ipsis / cū eos disceptātes inducit/ita aduersus ulixē loquentē facit achillē. O multū generose doli fabricator ulixes. conuenit intrepide me uestra refellere dicta: ut fieri debere puto fallacibus ipsum: Ne me figmētis hinc obtūdatis z illinc. Js magis est quoniam q nigri tanua vitis: Jnfensus nobis/aliud qui pectore claudit. Jnde palā profert aliud quodcūqz videt. Ast ego nūc dicā credo uelut esse futurū. His in carminibus mozē utriusqz declarat: Achillē esse ueracē atqz simplicē: Ulixē uersutū atqz mēdacē. Hec siqdē apud eū achilles aduersus ulixē infert. SO: Videor iam qō ais o hippia intelligere. Uersutū enim mēdacem uocas/ut apparet. HIP: Maxime quidē o socrates. Talē nēpe ulixez sepe z in iliade z in odyssea fingit homerus. SO: Ergo existimauit homerus aliū qdem esse ueracē virū/aliū vo mendacē: neqz utrūqz eūdē esse. HIP: Quid prohibet socrates: SO: An idē z ipe censes hippia: HIP: Maxime oīum:nimis enim errarē/si aliter ipse sentirē. SO: Homerū quidē mitramus cuz ab eo sciscitari non liceat quis eius fuerit in condēdis his carminibus sensus: Postq vo tu causaz suscipis/tibiqz ea vident que dicere homerū asseris/pro homero simul ac teipo rndē. HIP: Fiet: Interroga paucis qō lubet. SO: Mendaces ne uocas illos qui facere aliqd nequeāt/ut inualidos defessosue / an eos qui facere aliqd possint: HIP: Potentes z maxime quidē/cū in aliis multis/tū etiā in decipiendis hominibus. SO: Potētes itaqz sunt fm sermonē tuum atqz uersuti: nonne: HIP: Certe. SO: Uersuti vo sunt z subdoli stoliditate quadā z iprudentia: an astutia potius atqz prudētia: HIP: Astutia maxime oīum atqz prudentia. SO: Prudētes ergo sunt ut videt: HIP: Valde per iouez. SO: Prudētes vo cū sint/num ignorātes sunt: HIP: Immo scientes maxime: Nam ob hoc alios seducūt. SOCRA: Cū ergo sciētes sint harū rerū quas sciūt/utrū insipiētes sunt/an potius sapiētes: HIP: Sapientes videlicet in his ipsis ad decipiendū. SOCRA: Siste obsecro: repetamꝰ dicta ut qd dicas inspiciamus. Mendaces esse ais potētes:prudentesqz scientes/itē z sapientes circa illa de qbus mēdaces. HIP: Aio. SO: Alios autē ueraces eē alios contra mēdaces: atqz hos inter se longe pcrarios. HIP: Aio z ista. SO: Ex hoc ergo seqtur ut mēdaces ex potētū sapiētūqz numero sint. HIP: Maxime. SO: Cum vo dicis potētes z sapiētes esse mēdaces ipsos ad eadē/utrū dicis potētes eē ad mentiendū si uelint/uel impotētes ad ea que mētiunt: HIP: Potētes eqdem. SO: Ut ergo summatim dicamus. mendaces sunt qui ad mentiendū potētes sapiēteszqz sunt. HIP: Plane. SO: Ergo vir qui mētiri neqt/neqz scit quicq/nō erit mēdax: HIP: Sic est. SO: Potēs aūt est qui facit qō vult z qū vult: haud morbo uel quibusdā talibus impeditū inq. Verū quēadmodū tu meū nomen quotiēscūqz vis scribere potes/ita nunc interrogo. An non hoiem sic affectū/potentē uocas: HIP: Sane. SO: Dic o hippia:nōne es numerandi cōputandiqz peritus: HIP: Maxime oīum. SO: Siquis ergo te percontetur ter septingenta quantū cōpleant numerū/nōne modo uelis oiuz q ocissime atqz maxime uera de his rndebis: HIP: Prorsus. SO: Hunquid ex eo qō circa ista potentissimus z sapiētissimus es: HIP: Nempe. SO: Utrū sapientissimꝰ es ac potētissimus oūtaxat: an etiā circa eadē optimus: Circa que sapientia z potētia prestas:hoc est in numeris cōputandis: HIP: Et optimus insup socrates. SO: Uera itaqz de his pre ceteris maxime dicere posses:an non. HIP: Reor equidē. SO: An z falsa circa eadē: age nūc hippia ut z supra generose magnificeqz rnde: Siquis querat ter septinginta quot sunt: utrū ipse maxime de his mētieris: ac semper fm eadē falsa de his pronunciabis mētiri uoles z

nunq̃ uera ꝓferre: An qui numeroꝝ ignarus est poterit magis mẽtiri q̃ tu dũ mentiri uoles: uel potius ignorãs sepe dũ uolet falsa ꝓferre/uera forte ꝓeter sententiã ꝓferet: qꝫ rẽ ipsaꝫ ignoret. Tu vo cũ sapiens sis/semp dũ mentiri uoles/similiter mentieris. HIP: Est ut dicis. SO: Mendax itaqꝫ/utrũ circa alia mendax est/non tñ circa numeros: Neqꝫ de numero mentietur: HIP: Immo ꝛ circa numeros. SO: Ponam⁹ igit hoc hippia/circa cõputationẽ ac numerũ aliquẽ eẽ mẽdacẽ. HIP: Certe. SO: Quis hic erit: necesse est ut mentiri possit/ut ipse dicebas/si mẽdax futurus est. Nẽpe abs te dictum est/si recordaris/eũ qui mẽtiri nequeat nõ eẽ mẽdacẽ. HIP: Recordor equidẽ: atqꝫ ita dictũ. SO: Nõne paulo ante cõstitit te esse ad mentiẽdũ in cõputandis numeris potentissimũ: HIP: Ita dicũ fuit ꝛ istud. SO: Num ꝛ q̃ maxime es ad uera ꝓferenda de numeris ijsdẽ potẽs: HIP: Valde. SO: Idem ergo põt maxime in cõputando uera loqui atqꝫ mentiri: is autẽ est qui bon⁹ est in numeris videlicet cõputator. HIP: Sic oino. SO: Quis igitur alius hippia in cõputãdo fit mẽdax nisi qui ad idẽ bon⁹: hic enim potẽs hic ꝛ uerax. HIP: Apparet. SO: Cernis eundẽ ueracẽ eẽ in his atqꝫ mẽdacem: ꝛ nihilo meliorẽ mẽdace ipso ueracẽ esse. Idẽ nãqꝫ sunt: neqꝫ ualde ꝓcũ/ut tu nup existimabas. HIP: Haud certe nunc in his apparet. SOCRA: Vis ne in alijs quoqꝫ cõsiderem⁹: HIP: Ut lubet. SO: Nõne es ꝛ geometrie perit⁹: HIP: Sũ. SO: An non idẽ in geometria contingit: porro idẽ falsa q̃ maxime de figuris ꝓnunciare põt/qui ꝛ uera: Est autem is geometra. HIP: Profecto. SOCRA: An alius ad hec ꝓter hũc bon⁹: HIP: Nõ alius. SO: Nõne bon⁹ ac sapiẽs geometra utraqꝫ potest: Et siquis alius in figuris mendax/is maxime/qui in ijsdez est bonus: hic siquidẽ potẽs. Alius aũt ad mentiẽdũ impotẽs neqꝫ vnq̃ fit mẽdax qui est impotẽs mentiẽdi ut est ꝓcessum. HIP: Sũt hec uera. SO: Tertiũ insup inspiciam⁹ astronomũ quã ipse artẽ magis etiã q̃ superiores/soles hippia ꝓfiteri: sic ne: HIP: Sic certe. SO: An nõ eadem in astronomia contingunt: HIP: Consentaneũ est o socrates. SO: Quare ꝛ in astronomia siqs ali⁹ mendax: is erit maxime qui bonus astronomus. HIP: Is nãqꝫ mentiri summope potest: neqꝫ enim qui impotens est: is enim inscius est. SO: Idẽ ergo ꝛ in astronomia uerax erit ꝛ mẽdax. HIP: Videt. SO: Age hippia passim ita per omnes scias cogita num ita sit an aliter. nã ante alios oẽs plurimis artibus es ornatus: Quẽadmodũ ego te quãdoqꝫ iactantẽ audiui q̃ sapiẽtia multa exoptãdaqꝫ ꝓceteris abundares: ꝛ in foro inter mensas disputãdo deambulantẽ. Adiecisti ꝓterea te quõdã olympicum adijsse certamẽ/corporis ornatu spectãdũ: ꝛ oia corporis ornamenta proprijs manib⁹ confecisse: primo quidẽ anulũ quẽ habebas hinc enim cepisti/tum fuisse opus/quasi esses sculpẽdi peritus. quinetiã sigillum quoddã tuũ opus sustentabas: ꝛ strigilẽ ꝛ uasculũ vnguẽtariũ similiter opus tuum: calceos quinetiã tuis consutos manibus: Vestez ꝛ interulã abs te ꝓtextã. Quodue admodũ mirabilius visum est: ꝛ singularis indiciũ sapientie/cingulum dicebas ostendisse te opus tuũ persicis ꝓciosisqꝫ simile. Itẽ tua quedam tua poemata: carmina: tragedias: dithyrambos ꝛ orationes plurimas uariasqꝫ stilo pedestri cõpositas: preterea piculum ante alios oẽs fecisse in artibus quas in superioribus cõmemorabã. ꝛ in rhythmis armonijsqꝫ ꝛ studio litterarũ. Ac in ceteris generis huius pmultis/si recte recordor. At vo ꝓtermiserã tue memorie artificiũ/quo pollere te mirũ immodũ existimas. forte vo ꝛ alia multa sum oblitus. Verũ qõ ipse quero tuas artes aĩaduertens quibus ꝛ alias sufficienter diiudicabis/dic age si reperis usq̃ ex his que inter nos cõcessa fuerunt/a mendace ueracẽ esse diuersum: neqꝫ eundẽ existere. In qualibet autẽ sapientia quere uel calliditate uel quomodocũqꝫ appellare iuuat: Sed nunq̃ o amice iuenies: neqꝫ eniz est usq̃. q̃ si est alicubi/dicas. HIPPIAS: Haud in pñtia iuenio socrates. SO: Neqꝫ inuenies posthac ut arbitror. Si autez uera loquor/recordare hippia/quid ex superioribus sequit. HIP: Nõ satis aduerto qõ loqueris socrates. SO: Nihil opus est in pñtia memorie artificio: patet eniz te opus esse non opinari: sed ego nũc memorabo: Recordaris dixisse te achillẽ virũ fuisse ueridicũ: ulixẽ vo mẽdacez atqꝫ uersutũ. HIP: Vtiqꝫ. SO: Nunc aũt sentis eũdẽ apparuisse ueracẽ esse atqꝫ mendacẽ. Ideoqꝫ si mendax erat ulixes/erat ꝛ uerax: Itẽ si ueridicus achilles/erat ꝛ mendax: Neqꝫ differentes hi viri inuicez neqꝫ contrarij: immo similes extiterunt. HIP: Semp tu quidẽ socrates captiũculas tales ꝓtexis: ꝛ captãs qõ in sermone molestissimũ est/ad hoc instas ꝛ minima queqꝫ ꝓtractas: neqꝫ aduersus totã rem ipsam de qua est sermo contendis. Nãqꝫ si uelis nũc pluribus argumentis sufficiẽtiqꝫ rõne ostendã tibi homerum ulixe meliorẽ achillẽ ueracẽqꝫ finxisse: Vlixẽ vo subdolum ꝛ in pluribus mẽtiẽtẽ: atqꝫ achille deteriorẽ: At si tibi placet vicissim rñde: cũqꝫ mea orationẽ tuã copara/qua ostẽdas alterũ meliorẽ esse: Atqꝫ ita pñtes hi magis intelligent/uter nostrũ rectius locutus fuerit. SO: Haud istud dubito uel ꝓtẽdo hippia/quo minus me sapientior videaris: cedo equidez tibi: Verum consueui semp cũ aliqꝫ de re aliqua disputat/diligenter attendere: presertim qñ qui loquit sapiẽs eẽ mihi videt. Tũc sane discẽdi auidus que dicit observo: exqro: connecto: ac repeto: ut clarius dicta perciam. Si autẽ dicentẽ ipsum paruifacio: neqꝫ requiro ab eo quicq̃: neqꝫ qd dicat attendo: Atqꝫ hac ipsa ꝓiectura cõprehẽdes/quos estimẽ sapientes: Cernes enim me uerba illoꝝ accuratissime auscultantẽ: scisciantemqꝫ ab illis: ut aliqd discendo in vita proficiã: ꝛ nunc quidẽ cũ dicta tua aĩaduerterẽ/quibus illoꝝ carminũ testimonio achillẽ ostendis aduersus ulixẽ ut iactabundũ dicere mirũ quiddã mihi visum est/si uera dixeris. Quoniã ulixes ipse uersutus mẽdacq̃ nullius redargui põt. Achilles autẽ uersutus ꝛ uari⁹ fm sermonẽ tuũ esse videt: Mentit enim: nã cum ea pronunciasset carmina que tu nunc recẽsuisti: Is magis est quoniã q̃ nigri ianua ditis/Intẽsus nobis aliud qui pectore claudit: Inde palã profert aliõ quod cũqꝫ videtur. Paulo post addit: Nõ mihi uersutus posthac suadebit ulixes. Nõ agamẽnon troianis insistere terris. Sed cras ipse ioui reliquisqꝫ ubi sacra pararo/Celicolis curuo collectas littore naues. In

ilias. i. Adagiũ Duplices nimos

mare deducã ꝑma quas luce videbis Mare per hel
lespontiacũ mare piſcibus aptũ Jn quibus aſpicies
cupias modo viſere fortes Edoctoſq; viros remis
incũbere nã ſi Nepiũnus uentis implebit uela ſecũ
dis Tertia frugiferis pithie lux ſiſtet in oris. Jtez ſu
pra aduerſus agamẽnonẽ iurgãs ait. Nauibus ecce
domũ nigris/q; preſtat abibo Jn patriã pithiã:neq;
enim mens optat ut hic te Diuitijs repleã ualidis in
glorius armis. Hec fatus tũ cora omni exercitu/tum
ad eĩ⁹ amicos nuſq; apparet uel ſe ad opus accinge
re uel naues trahere ut domũ reuerſurus. immo pa
ruz admodũ curare ut uera ſint que loquit. Equidẽ
hippia ab initio te rogaui/cũ ambigerẽ uter horuz
apud poetã preſtantior habeat:putarẽq; utrunq; vi
rum optimũ eſſe:z difficile cognitu/uter horũ excel
lat magis mẽdacio z ueritate aliaq; virtute. Ambo
eniz in hoc q̃ proximi ſunt. HIP: Haud recte diſcer
nis o ſocrates. Nam que mentit achilles/non ex inſi
dijs:ſed inuitus propter exercitus caſũ mentiri vide
tur:coact⁹ reſtare atq; ſuccurrere:Ulixes autẽ ſpõte
ac dolo. SO: Decipis me chariſſime hippia:ipſeq;
imitaris ulixem. HIP: Minime oĩum ſocrates:quid
nam dicis z qua rõne? SO: Quoniã achillem ais nõ
ex inſidijs mentiri: qui uſq; adeo ſeductor erat atq;
inſidiator ꝑter ipſaz iactantiã:ſicut fingit homerus/
ut tanto eſſet ulixe calidior ut ipſi uanitatẽ obſconde
ret ſuam:oĩ corã eo ꝓria ſibiipſi loc̃ auderet:ulixẽq;
celaret:Quocirca aduerſus eũ nihil inferre videtur
ulixes utpote qui mendaciũ nõ aduertit. HIP: Que
nam iſta dicis o ſocrates? SO: Neſcis q̃ ad ulixẽ in
quit prima luce ſe diſceſſurũ. Ad aiacẽ vo nõ ita:ſed
aliter. HIP: Ubi nã? SO: Dis in carminib⁹? T
Diri nulla pri⁹ belli me cura tenebit Hectora q̃ pria
mi natũ ueniſſe ſub armis Mirmidonũ naues tẽto
ria longa petentez Audiero/ꝑmat argiuos qui mar
te ſubactos Quiq; rates ignez poſt hec iaculetur in
ipſas Hectora nãq; meas naues aut caſtra furentem
Haud reor auſurũ dubio ꝓtingere bello. An cenſes
hippia uſq; adeo obliuioſum fuiſſe thetidis filium a
chirone ſapientiſſimo eruditũ/ ut cum antea uanos
ipſos uarioſq; iactatores effulminaſſet ipſe cõfeſtim
ulixi quidẽ quaſi ſuiipſius oblitus dixerit nauigatu
ruz ſe:aiaci vo cõmoraturũ? potius q̃ inſidiatus? cũ
ulixez cognoſceret ſenioẽ/ cõmẽtitũq; machinamẽ
tis z dolis ſe longe potẽtioẽ. HIP: Haud dolo dixiſ
ſe iſta mihi videt achilles/immo ipſa ſimplicitate ali
ter ꝑſuaſus aliter cũ aiace q̃ cũ ulixe fuiſſe locutus:
Ulixes aũt ſeu uera ſiue falſa loquat/ ſemp inſidias
tendit. SO: Melior ergo ut videt eſt ulixes achille.
HIP: Minime o ſocrates. SO: An non ſupra viſi
ſunt qui ſponte mendaciũ dicũt/meliores eſſe q̃ qui
non ſpõte? HIP: Quo nã pacto ſocrates qui ſcientes
uolenteſq; iniuriant/ſeducũt/ledunt meliores eẽ pñt
q̃ qui hec preter ſniam faciũt? qñquidẽ multuz igno
ſcitur illi/qui per ignorantiã iniuriã infert:mendaciũ
loquit. uel aliud quicq̃ committit mali:legeſq; in eos
ſeuerius aiaduertũt qui uolentes mala faciũt mentiũ
turq;/q̃ qui nolentes. SO: Uides hippia uera me lo
qui cum dico accuratũ eſſe me ad ſapientũ virorum
interrogationes:cũq; in ceteris ualde deficiã/hoc tã
tum habeo boni. Que enim natura ipſa reruz ſit/ne
ſcio. qõ hinc maxime coniectare licet:qr quotiens cũ
aliquo ueſtrũ loquor/qui opinione excellitis ſapiẽ
tie/teſteſq; doctrie grecos oẽs habetis/ſcire nihil
appareo: Nunq̃ enim idẽ mihi ut ita dixerim: ac
uobis videt. Quod aũt euidẽtius eſt inſcitie argu
mentũ/q̃ ſiquis a ſapientib⁹ viris diſſentiat? Mi
rificũ tũ hoc habeo bonũ/qõ me ſeruat:quoniam
ſine rubore uerecundie ad diſcendũ me preparo.
Rogo autẽ ac ſciſcitor gratiãq; ingentẽ habeo rñ
denti: Nec ulli vnq̃ ingratus extiti: Neq; apud au
ditores vnq̃ uendicaui mihi aliorum inuenta:ſed
docentẽ laudib⁹ ſemp extollo:illiq; apud oẽs que
ſua ſunt/tribuo: Atq; z nũc que dicis ipſe:nequaq̃
admitto:immo longe diſſentio: z hoc mea culpa
ꝓtingere certe ſcio. Quippe qui talẽ eſſe me fatear
qualis ſum: ne me extollã. Mihi quidẽ hippia oĩ
no contra ac tibi videtur. Opinor ſiquidẽ eos qui
ſponte ledunt homines iniuriant mentiũtur. deci
piũt. delinquũt/meliores eſſe his qui non ſponte.
Mõnunq̃ vo contra iudico: z circa hec aberro: ut
pote qui rẽ ipſam ignorẽ. Ecce nũc animi morbus
me quidã inuaſit videnturq; mihi qui ꝓpoſito cir
ca aliquid peccant/meliores eſſe q̃ qui ꝑter ſniaz
errant. Pñtis aũt paſſionis ſuperiores ſermones
cauſã duco. qb⁹ fit ut in pñtia exiſtimẽ eos qui nõ
ſponte peccãt/ deteriores eſſe his qui ſpõte. Ergo
tu mihi propitius eſto nec ulla inuidia te detineat/
quin aiuz meũ cures: Multo mihi maius bñficiũ
cõferes ſi inſcitia liberaueris aĩum / q̃ ſi egritudi
ne corpus. Si hoc uelis multis uerbis efficere: pre
dico tibi hunc in modũ te minime curaturũ. Neq;
enim aſſequar. Sinautẽ ita ut ſupra rñdere uolue
ris/admodũ mihi ꝓderis. ſpero aũt tibi hoc haud
noxiũ fore. Merito vo te nunc inuocabo apemãti
fili: Nã ipſe me induxiſti ut cũ hippia diſputarez.
Quare ſi nũc hippias rñdere uoluerit: pro me ipe
rogato. EV: Nil opus eſt meis ad hippiã precib⁹
ſocrates. Neq; eniz id propoſuit: ut coactus vide
licet rñderet. Immo rñſuruz ſe libenter oibus eſt
pollicit⁹. Nõne hec ſunt hippia que dicebas? HIP
PIAS: Dicebã eq̃dez. Uerũ ſocrates hic o eudice
ſemp dicentes interturbat: z quaſi maleficus q̃dã
eſſe videt. SO: O vir optime hippia/haud ſponte
hec facio: Eſſem utiq; ſapiẽs ꝑm ſermonẽ tuũ atq;
aſtutus: Uerũ ꝑter ſniam ago. Quãobrẽ ignoſce
mihi: Ais enim nõ ſponte peccanti ignoſcẽdũ eſſe:
EV: Haud aliter facias hippia: ſed noſtri gratia:
z ꝓpterea que ſupra tibi dicta ſunt reſpõde ad ea
que interrogat ſocrates. HIP: Rñdebo equidẽ/cũ
tu roges. Pete ergo qõ lubet. SO: Uehemẽter cu
pio hippia/qõ modo dictũ eſt/conſiderare: Utri
meliores ſint: an qui ſponte uolenteſq; peccant: an
qui ꝓtra. Spero aũt hunc in modũ rectiſſime poſ
ſe conſiderari. Rñde iaz: Uocas ne curſorẽ aliquẽ
bonum? HIP: Equidẽ. SO: Et malum? HIP: Ita.
SO: Nõne bonus qui bene currit: malus / qui ma
le? HIP: Certe. SO: An nõ qui tarde currit / male
currit? qui autez uelociter/bene? HIP: Proculdu
bio. SO: In ipſo itaq; curſu celeritas quidẽ bonũ
tarditas autẽ malũ. HIP: Quid tum? SO: Uter er
go curſor eſt melior? utrũ qui ſponte currit tarde/
an qui ſecus? HIP: Qui ultro. SO: Nonne curre
re eſt aliq̃d facere? HIP: Facere utiq;. SO: Facere
aut

autē aliq̄d operari. HIP: Profecto. SO: Ergo qui male currit/maluz hoc z turpe operatur in cursu. HIP: Malū: Quid ni: SO: Male autē currit: qui tarde currit. HIP: Sane. SO: Nōne igit cursor bonus de industria malū hoc z turpe opatur: malus pter ppositū: HIP: Videt. SO: In cursu igit deterior est/qui pter uolūtatē agit mala: q̄ qui uolens. HIP: In cursu plane. SO: Quid autē in palestra: uter luctator est melior: nuz qui dedita opa cadit: an qui inuit⁹: HIP: Qui dedita opa. SO: Ita videtur: Pelius aūt ac turpi⁹ in palestra cadere an deficere: HIP: Cadere. SO: Et in palestra igit qui studio mala agit z turpia / melior luctator est q̄ qui imbecillitate atq; inertia: HIP: Videt. SO: Quid nā in omni reliquo corporis usu: nōne qui corpore robustior atq; aptior est/facē pro arbitrio utraq; pōt: tā que robusti hois sunt q̄ que debilis/z pulchra z turpia: Quapropter qui habitu corporis pstat/quotiēs mala fz corp⁹ facit/uolēs efficit: Imbecillis aūt inuit⁹. HIP: Videt quoq; idē circa robur contingere. SO: Quid vo de ipsius figure concinnitate dicēdū: nōne formosioris meliorisq; corporis est/impēsa opa turpes figuras cōfingere: deformis aūt ptra: q̄d tibi videt: HIP: Quod z tibi. SO: Figure itaq; incōcinnitas uolūtaria ad virtutē corporis attinet: ꝟia vo ad vitiuz. HIP: Appet. SO: De uoce vo q̄d ais: Utrā meliorē asseris: ex animi ne uoluntate dissonā: an ex ignortia: HIP: Ex animi uolūtate. SO: Alterā vo peiorē. HIP: Absq; dubio. SO: Utrum bona optas habere: An mala: HIP: Bona. SO: Utrū eligeres pedes habere qui dedita opa claudicarēt/an qui iuiti: HIP: Eos plane qui de idustria. SO: Claudicatio pedū nōne vitiuz est atq; deformitas: HIP: Est. SO: Debetudo aūt nōne vitiū oculoz: HIP: Vitiū. SO: Utros igitur poti⁹ oculos eliges: eos ne q̄b⁹ spōte q̄s cōfuse videat/uel puerse inspiciat/an cōtra q̄b⁹ nolēs male aliq̄s videat: HIP: Eos q̄bus uolēs. SO: Ex his vo que tua sunt/potiora cēses illa que male agunt spōte q̄ que inuita: HIP: Eiusmodi quedaz videlicet. SO: An nō z reliq̄ oīa: aures: nares: os: oēsq; sensus ratio vna cōprehēdit: que docet sensus pter ppositum peccātes/eligēdos eē nunq̄: utpote qui praui sint: eos aūt qui ex instituto tanq̄ bonos/potius eligēdos: HIP: Mihi q̄dē videt. SO: Quorū vo instrumētoz melior usus: Utrū q̄b⁹ uolēs aliq̄s errat: an q̄b⁹ nolēs: Ceu gubernaculū / utrū meli⁹ illud quo de idustria q̄spiā male gubernet/an quo inuit⁹: HIP: Quo de industria. SO: Nōne arc⁹ si militer z lyra z tibie/ac cetera oīa: HIP: Vera loquēris. SO: Utra eq̄ aīa ad possidēduz melior: ea ne qua sponte quis male equitet / an qua inuitus: HIP: Qua sponte. SO: Est itaq; melior: HIP: Est. SO: Meliori igit equi aīa/mala huius aīe opa uolens quis faciet: cōtraria vo cōtra: HIP: Omnino. SO: Nōne eadē de aīa canis ceterorūq; aialiū rō: HIP: Eadē. SO: Utrius aūt sagittatoris aiaz tanq̄ meliorē eligeres: Illius ne qui uolēs / aberrat a signo: an illius qui nolēs: HIP: Illius qui ultro. SO CRA: An non hec ad sagittandi artem melior: HIP: Melior. SO: Quare aīa que aberrat inscia/deterior est ea que sciēs aberrat: HIP: In sagittandi videlicet facultate. SO: Quid vo in studio medicine: nonne que medēdo dedita opera mala quedā cor porībus infert: quoad medicine artez pertinet periti or est/q̄ illa que per ignorātiā peccat: HIP: Plane. SO: Ergo hec in medicine arte est melior: HIP: Melior. SO: Utra vo ad citharā pulsandā: uel inflandas tibias z alia vniuscuiusq; artis uel sciētie opa/est instructior: nōne ad hec z melior: z siq̄n pter artē male quid facit de industria facit/que vo deterior pter sentētiaz: HIP: Apparet. SO: Seruor aūt aīas eligemus poti⁹ que sciētes circa ministeriū peccāt/q̄ que ignorātes/quasi ad hec opera meliores: HIP: Sane. SO: Aiam vo nostrā/nōne q̄ optimā exoptamus habere: HIP: Nēpe. SO: An nō melior erit/si spōte mala facit atq; delinquit/q̄ si nescia: HIP: Graue id eēt o socrates/siqui sponte iniuriant meliores essent/his qui nō sponte. SO: Ex his tū que supra dicta sunt seq̄ videt. HIP: Mihi vo nequaq̄. SO: Putarā hippia idē tibi quoq; videri. Respōde igit iterū. Justitia nō ne uel potētia quedā est: uel sciētia: uel utrūq;: An nō necesse est aliq̄d hoz esse iustitiā: HIP: Necesse. SO CRA: Si potētia quedā aie iustitia est/potētior anima/iustior erit. Melior enim o vir optime hec talis nobis apparuit: HIP: Apparuit certe. SO: Quid vo si sciētia iustitia sit: Nōne que sapiētior aīa illa iustior: que insipientior cōtra iniustior: HIP: Ita est. SO CRA: Quid si utrūq;: An non que ambo hec habet sciētiaz scilicet z potētiā iustior erit: que nō habet/iniustior: Nonne ita rem se habere necessariū est: HIP PI: Apparet. SO: Que vo potētior z sapiētior est/ea melior apparuit esse: z ad utraq; tam pulchra q̄ turpia circa quālibet actionez peragēda paratior: HIP PI: Certe. SO: Quotiēs itaq; turpia facit/uolens facit pter artē atq; potētiā. Hec aūt uel ambo uel alteruz/ad iustitiā pertinēt: HIP: Videt. SO: Enimuero iniuriari mala facere est: Non iniuriari/bona: HIP PI: Sic est. SO: Nōne ergo potentior ac melior aīa/quotiens iniuste aget/sponte aget: Prauа autem contra: HIP: Apparet. SO: Nonne vir bonus/qui aīam habet bonam: Malus ptra qui malam: HIP: Absq; dubio. SO: Quamobrem boni viri est/sponte iniuriari: mali autem non sponte: siquidez bonus vir animam bonam habet: HIP: Habet quidē. SO: Siquis est igitur hominum/qui sponte aberret/turpiaq; z iniusta committat haud alius est o hippia q̄ vir bonus: HIP: Concedere tibi ista nō possum o socrates. SO: Neq; egoipse mihi hippia: ueruntamen ex superiori sermone necesse est in presentia nobis ita videri: At vo ut supra dicebaz circa hec semper sursuz deorsumue reuoluor: nec in eadem persisto sententia: neq; mirū est me rudesq; alios ad contraria circūuagari/si z sapientes uos oberretis. Id autem nobis graue malum / si neq; etiam ad uos profecti errare censemus.

¶ Hippie minoris finis.

¶ Argumentum Marsilij in Charmidem de temperantia.

Studium socratis in hoc dialogo est oēs quidem ad temperantiā cohortari. Tres vo precipue scilicet adolescentes z nobiles: atq; pulchros. Adolescētes q̄dē ppterea q̄ cita morbis adhibenda est medicina: Principijs obsta: sero medicina parat: Cū mala

per longas inualuere moras. Nobiles quoq; tum ut ostẽdat uerã in vtute nobilitatẽ esse ponẽdã: tũ q; nobiles pleriq; ceteris exẽplo sunt: ꝛ quotidie ad rẽ. p. admittuntur/grauissimo si mali sint/humani generis detrimẽto. Formosos deniq;: nam hi potissimũ flagitiosoꝝ cõsuetudine deprauant / quo fit ut magis egeant medicina. Preterea formosi studẽ debent/ut quẽ admodũ natura corpori breuez tradidit pulchritudinẽ/sic ipsi vicissiz deo nature auctori/sempiternã animi restituãt pulchritudinẽ: neq; vo pmittẽdũ est ut cũ exteriora nostra multis sua pulchritudine placeant / interiora interim sua deformitate displiceãt: Etsi oĩa in hoc dialogo mirificã hñt allegoriaz/amatoria maxime/non aliter q̃ cantica salomonis mutaui tñ non nihil/nõ nihil etiã pretermisi. Que enim cõsonabant castigatissimis auribꝰ atticoꝝ rudioribus/forte auribus minime cõsonarẽt: Ideoq; aristarchus quidam homericus/immo vo platonicus/que minꝰ cõsonãt/diceret nõ Platonis eẽ/sz chroni. ¶ Tria vo in ipso exordio notanda sunt: in primis/que amorez ab hac forma corporis/ad incorporeã transferũt pulchritudinẽ: Primũ qõ inqt socrates se inter pulchrũ hunc. ꝛ pulchrũ illũ/nihil discernere: sed pulchros sibi cunctos/eque placere: quasi dicat / nõ in vnius corporis forma sistendũ esse pedẽ: sed ad ipsam cõmunẽ speciei totius pulchritudinẽ ascẽdendũ. Que cum vna sit in multis/ideã pulchritudinis vnã/refert super multa. Quẽadmodũ igit ab indiuiduo ad spẽm ꝛ a specie ad ideã cogitãdo trãscẽdimus/ita ꝛ ab amore forme huius. ad amorez cõmunis forme primo/deinde ad forme idealis amorẽ pergere admonemur: his addit socrates corporis pulchritudinẽ nõ ꝓpter se amãdam: sed tanq̃ diuine pulchritudinis imaginẽ nobis existimandaz. Jubet postremo nudare aĩum/corporisq; forma post habita. Decorẽ animi tum naturalẽ inspicere. tum studio cõparãdũ diligẽtius adhibere: Et interea corripit cherephontez qui nescio quid de nudando quasi in palestra corpore dixerat. Neq; iniuria exhortationẽ ad tẽperãtiã a pulchritudine corporis exordit. Hec enim tẽperantia quedaz est linearum: atq; colorꝝ. Sed ab hac ꝓxime trãsit ad corporis sanitatẽ: que etiã est tẽperantia quedã humorũz. s. atq; mẽbrorꝝ. Tertio ab hac ad animi ipsius ornatũ: qui ꝛ in affectu tẽperantia est/ipsa motionũ. s. moderatio: ꝛ in cognitione quedã similiter est tẽperantia / in quadã intelligẽtie cum rebus que intelligũtur ꝓcinna cõgruitate cõsistens/ut nõ immerito pythagoras tẽperantiã virtutũ oĩum esse dixerit saluberrimam. tam publice q̃ priuatim humane societatis conseruatricẽ. Presertim cum ꝛ iustitia tẽperãtia quedã sit id est cõueniẽs in cõmutãdo distribuẽdoq; moderatio/ Profecto q̃uis tẽperãtia ꝓprie circa cohibẽdas uehemẽtes libidines uoluptatesq; uersetur/tamẽ similitudine quadã transfert: ꝛ ad cupiditates oẽs amputãdas ꝛ ad actũ quẽlibet moderandũ ut etiã officiũ fortitudinis in audacie timoriscq; moderatione uersẽt. Similiter iustitie in premiorꝝ penarũq; modo. liberalitatis quoq; in erogandi modo: Beniq; totius vite salus/ut nequid nimis: hinc pythagoricũ illud: mẽsura oĩum optima: Sed memẽto illos in phedone negari tẽperatos esse qui corpee uoluptatis gratia a uoluptatibus abstinent: Jubet enim actiones morales ad purgãdam mẽtem referri consequẽde sapientie diuineq; similitudinis gratia. Tanta vo est excellẽtia tẽperantie/ut ꝛ eam oẽs in opibus suis obseruent artifices elegãtes: ꝛ ipius virtute nõ solũ corpꝰ sub luna quodlibet: uerũetiã celũ ipsum vniuersumq; seruet. Quod in gorgia sapiẽtum testimonio cõfirmat: huic illud simile disponit deꝰ cũcta suauiter: itẽ in numero põdere mẽsura cũcta disponit. Sed iã ad dialogũ reuertamur. ¶ Socrates dũ ex sententia magoꝝ uetat curari corpꝰ anteq̃ curet aĩus manifeste eos improbat/qui minima curãtes/maxima negligũt/ueluti qui equis ꝛ canibꝰ egrotantibus remedia queritant/in sui vo corporis ꝛ animi morbis medicos minime cõsulũt. Minima queq; supellectilia rite cõponũt/ipsi interim ꝛ aio ꝛ corpore incõpositi: intẽperato aio cithară temperãt: Quotidie aliena curiose tractãt: proprĩa deserũt: Oĩa vo preter aĩum ipsuz nobis sunt aliena. Ideo corporis medicinã foliũ appellauit/rem leuez/fragilẽ ꝛ oino mutabilẽ: ac penitus cõtẽnendã. Significat etiã multa nobis incõmoda tum corporis/tũ fortune ob intẽperãtiam frequenter accidere: atq; cõtra cõplurima bona per tẽperãtiã ꝓuenire. Jtẽ aio pfecte cõposito/quecũq; accidũt: tam ꝛ prudẽter disponi ꝛ eque tolerari ut nihil tandem euadat in maluz: In cõposito vo aio/nihil bene uel in corpore uel extra posse cõponi: Exponit aũt in cratylo nomẽ tẽperãtie grecũ sophrosynẽ/quasi salutez quãdã cõseruationẽq; prudentie. Putat enim aio uerorꝝ lumina oĩum innata fuisse: ideoq; si in seipz ꝓrsus inspiciat/uera in se oĩa cõspecturum. At vo quo minus inspiciat in eã est immoderatus ad corpus corporeaq; affectꝰ: quo fit ut tẽperãtia opꝰ sit in primis/per quã expulsa ꝓturbationum caligine mẽs facta serenior diuini solis lumie abũde circũfundat: vnde sapiam primo recupet: deinde prudẽtiã adipiscat. Quoniã igit tẽperãtiam sapiẽtia prudẽtiaq; comitatur: ideo Plato sepe alibi ꝛ in hoc dialogo sub ipso tẽperantie noie sapiẽtiam quoq; vult ꝛ prudẽtiã ꝓtineri: Monet aũt socrates charmidẽ/ut respiciat in seipsuz de tẽperãtia vba facturus: nã ꝛ hec ipsa in seipsum cõuersio/est huiꝰ virtutis officiũ: ꝛ q̃dq̃ in seipm penitꝰ ꝓuersus fuerit: tũ per ipsam tẽperãtie ideã ĩnatã mẽti/humanã intelliget tẽperãtiã. tũ moderationẽ ipsã agnoscens/qua deꝰ aie partes ab initio iuicẽ tẽperauit/cognoscet/qua rõne sit affectꝰ animi tẽperãdus: Accedit ad hec q̃ in hoc p̃cepto significat neminẽ/nisi temperatũ de tẽperãtia loq̃ ad pſuadẽdũ uel debẽ uel posse. Preterea tradit in timeo ex ꝓsonãti quadã aĩe tã ad seipsam q̃ ad corpꝰ modulatione/nobis ꝓspa cũcta ꝓtingẽ: Quinetiã pythagorei/quos romanꝰ in hoc seqtur cẽsorinus/si aius prudẽter motiones singulas tum sui tũ corpis moderet/ppetuã utriscq; sanitatẽ ꝛ diuturnã vitã corpori pollicent. Dõ q̃dẽ pleriscq; sapiẽtibꝰ sciscq; viris ꝓuenisse cõpertũ ꝛ cẽsorinus ꝛ nos habemus ad eãdẽ quoq; causam aut similẽ diuturnas prisco vitas/nõnulli referrent. Sed addit his aliquid mirabilius: magos carminibus suis immortalitatem corporibus polliceri. Magicã zoroastris Plato in alcibiade nihil aliud q̃ diuinũ cultum esse dicit: hic insuper addit

addit non magicis tātū carminib⁹/uerūetiā philo
ſophicis rōnib⁹ ⁊ tēperari aīum ⁊ coꝛp⁹ uel ſemp
ul'oiu ſaltē ꝓcul a moꝛte ſeruari. ¶Pꝛofecto oꝛatio
illa que tēperantiā audientib⁹ oīno ſit perſuaſura:
atq; inſup effectura/duo potiſſimū exigit: ⁊ vim a
deo infuſā ⁊ rōnes a philoſophis cōparatas: atq;
oꝛationē e duob⁹ his cōpoſitā ¶Plato incātationē
noīat magicā. Qua phebus primo/ deinde pytha
goꝛici moꝛbos ab aīo ⁊ coꝛpoꝛe mirabiliter expel
lebāt. Neq; vō falſum putari debet coꝛp⁹ ſub ani
ma penit⁹ tēperata immoꝛtale effici poſſe ⁊ ſub in
tēperata in moꝛbos ⁊ mala oīa labi: Id enim mo
ſaicū de primi parētis ſtatu atq; lapſu myſteriū cō
tinet: atq; auicēna ſecut⁹ ¶Platonicos ⁊ hippocra
tem ꝓbat aīum. Ex ipſa ſui natura adeo materiaꝫ
oēm exſupare ut cum primū in ſeipſum fuerit reſti
tutus poſſit elemēta mūdi mira quadā virtute mo
uere: atq; habere in coꝛpoꝛa que vis impiū. Quo
fit ut multo magis poſſit in ꝓpriū: quod quidem ⁊
ab initio adam poterat experiri: ⁊ quidam putant
Enoch ⁊ Helia ⁊ nōnulli ſuſpicant euangeliſtam
adhuc rōne quadā ſimili viuere: Sed de his oīb⁹
in theologia noſtra latiſſime diſputamus. Beniq;
ut ſummatim dicā mira in hoc virtutis tēperantie
declarant/ q; aīum feliciter in deteꝛioꝛa ꝓlapſum/
feliciter ſibiſ̄pi reſtituit. Declarat ⁊ mira poteſtas
animi a quo oīa tam bona/ q; mala in coꝛp⁹ deflu
ant: ⁊ quo uolēte coꝛp⁹ ſeruari ualeat incoꝛꝛuptū.
Quod quidē moſaicis myſteriis fere vndiq; cōſo
nat. ¶Poſt hec ſepius quid ſit tēperantia queritur.
Aō quidem neq; charmides neq; critias vnq; ab
ſoluit. Ille enim nō tēperātiā ꝓprie: ſed que comi
tant eam adducit in mediū. hic aūt que ad pruden
tiā magis pertinēt: ⁊ id quidē ſemp iepte. videlicet
ut declaret nō eſſe cuiuſlibet de virtute tam pꝛecla
ra diſſerere. Interea nota priſcos ſacerdotes con
ſueniſſe in ſacris tertiā libatiōis paterā ioui ſerua
toꝛi pꝛecipue ꝓſecrare/ut declararēt principia me
dia/fines oīum/ut in legibus ¶Plato refert/ſub io
uis ꝓuidētia diſponi atq; ſeruari: Sed ad critie in
eptias redeamus dicētis eſſe ſciētiā quādā que taꝫ
ſe q; ſciētias oēs ſciat: res vō ipſas quarū ſunt ſciē
tie neſciat: qō quidē ideo eſt abſurdū/ q⁹ vītas ipſa
ratioq; ſcie in ipſo eoꝝ que ſciunt quaſi quodā cō
tactu cōgruētiaq; cōſiſtit. ¶Pꝛeterea neq; ꝓfecte ſci
ri pōt ſcia/niſi que ſcia ſit diſcernat. Id vō niſi cu
ius rei ſit/habeat/haberi nō pōt. Itez cōfitet criti
as poſſe aliquē/que nullo modo cognoſcit: interiz
cognoſcere ſe nō noſſe. Id aūt ſocrates iccirco nō
recipit/quoniā que nullo modo ſciunt/nō pñt inte
rim quodāmodo ſciri. Quiſq; enim aīaduertit ſe
aliq̄d ignoꝛare/eoipſo agnoſcit ⁊ ſe carere: Si ita
iudicat/ergo iaꝫ notionē ipſius quādā in ſeipſo de
ſcripſit/per quaꝫ iudicet ⁊ ſe carere: ⁊ quo ꝑcipue
careat: quo fit ut quicūq; reꝫ aliquā ſe ignoꝛare co
gnoſcit. Interea rem ipam nō ꝓſus ignoꝛet. imo
generali quadā adumbꝛatione deſcribat: generali
inq; ꝓpterea q; in ſpeciali rerū diſtinctione ſciētia
perfecta cōſiſtit: quā in oībus diſputationibus ſuis
¶Plato perq̄rit. Ubi vō ſocratē inducit agnoſcētez
ſe nihil ſcire/iudicat eum/etſi nō ſpeciales/genera
les tm rerū deſcriptiōes habere: alioq; ignoꝛātiaꝫ
ſuaꝫ nō poſſet agnoſcere. Ideoq; dum ſciebat nihil/
ſciebat quodāmodo cūcta. Quoniā vō critias ſermo
nē de tēperātia traduxerat ad pꝛudētiā ⁊ id quidem
licētia quadā platonica/ſocrates pꝛudentiā aſſerit. i.
boni maliq; ſciam auctoꝛitatē ſummā ad beatitudinē
obtinere: tum q⁹ ⁊ bonū finē ⁊ bona ad ipſuꝫ media
ipſa demōſtrat: tum q⁹ oēs tā res q; artes/ quatenus
ab ipſa reguntᵉ/nobis cōducūt ad bonū: cōtra vō ne
quaq;. ¶Poſtremo docet ſocrates nihil difficilius uel
definiri uel cōparari q; tēperātiā. Difficultas vō de
finitionis inde ꝓcedit/ q; vix a ceteris virtutib⁹ qua
rū ipſa cōſonātia quedā eſt/diſcerni pōt. Adde q; tā
to difficilius intelligit uerbiſq; expꝛimit / quāto diffi
cilius intrinſec⁹ poſſidet. ¶Pꝛofecto cū ex ipſo coꝛpo
ris cōmercio maxime ad uoluptatē intēperātiamq;
ꝓcliues ſim⁹ in eaq; ab infātia nutriamur/difficillime
tēperantiaꝫ adipiſcimur. ¶Pꝛeterea primi ſenſus affe
ctus videnᵗ/non nihil interdū uel ad foꝛtitudinē per
irā audaciāq; cōferre: uel ad pꝛudētiā per timoꝛē: ul'
ad patiētiā per doloꝛē: uel ad iuſtitiam liberalitatēq;
per amoꝛē. Tēperātie vō ſemp impet⁹ oīs opponit.
cū enim in ſumma quadā trāquillitate ſolū collocari
poſſit/a quouis affectu vndiq; impedit: auget quoq;
difficultatē/ q; ſicut in coꝛpoꝛe cōſonantē oīno humo
rū mēbꝛoꝛūq; tēperiē ſic in aio harmonicā ſuoꝛuꝫ oi
um tēperātiā repire oīum eſt difficillimū: Quāobꝛē
nō iniuria ſocrates tā in epilogo q; in exoꝛdio ad tē
perātiā celeſti harmonie per ſimilē cōſequēdā opus
eſſe ait celeſti virtute atq; diuina/tū aīo: tum rōnib⁹
⁊ uerbis infuſa: ubiq; vō admonet cōtēdendū eē po
tius/ut ſub legitimis inſtitutis tēperati efficiamur: q;
ut ſub dialecticis rōnib⁹ de tēperantia diſputem⁹: qñ
quidē ſumma quadā difficultate cognoſcit ⁊ cognita
ſine uſu nō modo nihil ꝓdeſt ſed ⁊ obeſt q; plurimū:
atq; id quod maⁱ⁹ eſt niſi re ipſa poſſideat/ pfecte co
gnoſci nō pōt. Impuro enim rem oīum puriſſimam
non licet attingere.

¶ Charmides ¶Platonis de temperantia.

SOCRATES: CHEROPHON: CRITIAS: CHARMIDES. SO:

Heri cū ad ueſpam potidea ab exercitu
redūſſem ꝓtinus ſolite exercitationis
loca/utpote qui diu abfuiſſem / pꝛope
rās repetiui. Ac taurei paleſtrā que e
cōſpectu eſt maieſtatis regie/tēpli ſum
ingreſſus. Ubi multos cōperi partim
ignotos mihi/partiz notos: ⁊ q̄dē plurimos: Qui cū
me ex inſpato vidiſſēt/lōge ꝓgratulati ſūt aliūde ali⁹
occurrētes: cherephon ꝑcipue utpote natura cōcita
tioꝛe e medio ſtatim ꝓſiliēs accurrit: ac manu me pꝛe
hēdēs o ſocrates inq̄t / quo pacto icolumis euaſiſti?
Nā paulo ante q; abirem⁹/apud potideā pugna cō
miſſa eſt: quā hi nup audierūt. At illi ego rīdens/ita
inq; ut cernis euaſi: Nūciatū nobis eſt inq̄t pugnam
acerrimaꝫ extitiſſe: atq; in ea plurimos nobis notos
occubuiſſe: Uera inq; uobis nunciata fuerūt: An tu
inquit pꝛelio interfuiſti? Interfui: Sede hic: nobiſq;
enarra: nōdum enim apte oīa intellexim⁹. His dictis
me ꝓpe critiam caleſcri filium ſedere iuſſit. Sedens
itaq; critie ⁊ alīs ꝓgratulat⁹ ſum pꝛimo: deinde que
in belli expeditione ꝓtigerāt / ut q̄ſq; req̄rebat/alius

enim aliud appetebat/recẽsui. Cum vo de his rebus abunde locuti essemus/rursus ego illos interrogaui que nam esset his tẽporib⁹ philosophie cõditio: ⁊ siq̃ essent adolescẽtes uel sapiẽtia uel indole / uel utriscz ꝑclari. Tũc critias uersus fores inspiciẽs / intuitusq̃ adolescẽtes quosdã ingrediẽtes/altercãtesq̃ inuicez. ⁊ turbã post eos aliã: Socrates inq̃t quod de honestis pcõtaberis/mox cogniturus videris: Nam qui nũc ingrediunt̃/precursores sunt amatorescz cuiusdam/ qui oium huius tẽporis honestissim⁹ ⁊ speciosissim⁹ iudicat̃. Atqui videt̃ ⁊ ipse ꝓpemodũ ingredi: Quis nam iste: ⁊ cuius filius inq̃: Nosti inquit quodãmodo ⁊ tu. Sed cum hinc abiisti / nondum adoleuerat. Charmidẽ noueras filiũ glauconis patrui nostri/patruelẽ meũ: Cognoui equidẽ: neq̃ puer tũc cõtemnendus erat: Nũc vo adultũ esse illũ iam arbitror. Statiz intelliges ait/quãtus ⁊ qualis euaserit: Dum hec ille dicit charmides ingredit̃. Apud me quidem o amice nulla perpẽdedi discernẽdiq̃ facultas. Prorfecto pin de sum erga honesta idole claros: ac albũ filiũ in lapide albo. Ferme nãq̃ oẽs eiusmodi hoies mihi admodum placẽt: precipue vo tunc ille ⁊ corporis ꝓcerita te ⁊ egregia indole mirãdus apparuit: Ceteri autem oẽs capti eius amore videbant̃/usq̃ adeo illius igressu obstupuerũt perturbatiq̃ sunt: Multi preterea retro amatores hũc sequebant̃: Et quantũ ad viros attinet nil mirũ est: Sed qđ est mirabile: pueros etiã cõsiderauit: quoz nullus uel minim⁹ quiuis aliũ quenq̃ intuebat̃: immo illũ ipsum cũcti tanq̃ dei imaginem quãdã cõtẽplabãtur: hic ad me cõuersus cherephon qualis tibi adolescens videt̃ o socrates: an nõ specio saz pre se vultus fert indolẽ: Mirifice inq̃: Atqui inquit si nudare se uellet vultũ nihilifacẽs / pre illa que latet intus forma mirabili. Eadẽ hec cherephonti ceteri etiã cõsenserunt: Insupabilẽ hercle inq̃ virũ narratis si parũ quid insup huic adesset. Quid istud iterrogauit critias: Si optimo inq̃ animi habitu natura decorus esset: Cõsentaneũ tñ est talẽ hunc esse critia/ cum uestra ex stirpe sit genitus. Immo certe quoad ingeniũ spectat/ ⁊ pulcherrimus est ⁊ optim⁹: Quid igitur nõ nudamus inq̃/ aium prius interiorẽq̃ decorem potius q̃ exteriorẽ spẽm cõtẽplamur: Nam cuz talis sit/nobiscũ disserere nõ negabit. Volet certe rñdit critias: Nempe sapie studiosus est. Et ut sibi ceteriscz videt̃/ualde poeticus: longa inq̃ serie generositatẽ hanc/Solonis ex genere trahitis: Verũ cur non mihi iaz mõstras adolescẽtẽ: Accerse huc illũ. Neq̃ enim dedecet uel etiã si minor natu esset/cuz eo disserere pñte te patruele eius atq̃ tutore: probe loqueris ait: Vocãdus est iam. Atq̃ his dictis ad eum qui pone sequebat̃ cõuersus. Voca inquit charmidẽ/dicens illi/me uelle medico cũ cuidã cõmittẽ male illi⁹ ualitudinis causa de qua mecũ cõquestus est: Mihi ergo dixit critias/paulo añ charmides ab ipso solis exortu grauato se capite surrexisse ꝙquerebat̃. Quid prohibet igit̃ simulare remediũ aliqđ contra capitis grauedinez te habere: nihil prohibet inq̃/modo ueniat. At veniet: Quod ⁊ factũ est: uenit enim. Risumq̃ effusiorẽ oibus cõcitauit: nam vnusq̃sq̃ nostrũ vna sedentiũ/locũ cedere uolẽs charmidi ut ꝓpe eum sederet/ primũ dedita opera in lat⁹ impulit. Quo factuz est ut eoz qui utrinq̃ sedebant nouissimi/vnum surgere cogeremus/alterũ humi ꝓstratũ deiicerem⁹. Ille vo accedẽs/me inter critiãq̃ assedit. Ego vo percõtante illo utrũ capitis medelã scirẽ/vix tãdẽ me scire rñdi: Que nam ista: quesiuit: foliũ qđaz inq̃. At insup addẽda est incantatio quedã. quã si qs adhibeat/folioq̃ utat̃/sanitas restituit̃. Absq̃ vo incantatione/foliũ nihil cõfert. Ad hec ille: Ex scribã equidẽ hanc te dictãte incantationẽ: Utrum si mihi persuaseris inq̃: an etiaz si nõ psuaseris: Ille subridẽs ait/si tibi persuasero socrates: Hen nomen ipsum plane tu meũ tenes: Teneo equidẽ nisi iniurius sum. Frequẽs enim de te inter equales meos sermo habet̃. Ademini quinetiaz cum puer ad huc essem te cum critia hoc uersari solitũ: Recte tu quidẽ. Audẽtius enim incãtationis tibi modũ ostẽdam. Paulo vo ante nesciebã quo pacto vim illi⁹ tibi mõstrarem: Est autez talis o charmides/ut capud solũ curare nequeat: Quẽadmodũ sepe experitis medicis audiuisti: qui quotiẽs aliquis dolore oculoz affect⁹ eos cõsulit aiũt nõ posse oculis mederi/nisi prius capiti medeant̃. Neq̃ caput absq̃ toti⁹ corporis medicina posse curari. Hac de causa regulis q̃busdaz toti cõferentib⁹ utunt̃. ⁊ a toto ad partẽ trãseunt restituẽdam. an nõ audisti ita dicere illos ⁊ ita esse: Prorsus: Recte loqui tibi videtur: sermonẽq̃ hũc approbas: Maxime oiuz. Enimuero cũ ꝓbari sibi hec audirẽ. Talis est inq̃ o charmides incantationis quoq̃ huius potentia: Quã didici ibidẽ in exercitu a quodã medicorum thracũ ⁊ amolxidis sectatoz: qui ⁊ immortalitatẽ afferre dicũtur. Adiecit preterea thracius ille medicus etiaz grecoz medicos que supra narrata sũt predicare. Ceterũ zamolxis ait: rex noster ac de⁹ tradit quẽadmodũ oculos sine capite curare non decet: neq̃ sine reliquo corpore caput: ita neq̃ sine anima corp⁹: Eaq̃ causa est/cur medicos grecos morbi corpoz multi lateant: qz totum ipsum ignorant: qđ in primis curare oportet: Quo male affecto/impossibile est partẽ aliquã bene ualere. Via nãq̃ uel bona uel mala ab aia in corpus ⁊ hoiem totũ manant: Indeq̃ similiter/ut ex capite in oculos effluũt. Illã igit̃ primũ ⁊ maxime curari iubet si modo caput ⁊ vniuersum corp⁹ bene ualere debet. Aie vo medelas esse docet incantationes quasdã. Eas preclaris rõnibus cõtineri q̃bus aie tẽperãtia tribuat̃/qua inserta atq̃ pñte/facile esse sanitatẽ capiti totiq̃ corpori tradere. Ille igit̃ cuz medelã incantationesq̃ doceret/iussit ut nullis precibus motus alicui cõtra capitis dolorẽ remediũ adhiberem: nisi prius animaz incantationibus ipsis purgãdã cõmiserit. Nunc sane nostroz temporuz errorẽ dicebat esse/ q̃ plericz absq̃ temperantie sanitatisq̃ studio/medici esse cõtendunt. Me itaq̃ mirum immodum premonuit mandauitq̃ caverem/ ne quis vnq̃ diues seu nobilis siue pulcher/ mihi ut aliter faciam persuadeat. Illi hoc ego iureiurando interposito confirmaui: promisiq̃ non aliter me esse facturum. Quamobrem necesse est paream. Tibi quoq̃ obsequar. Nam si uoles fim hospitis precepta/animam tuam prius incantationibus omnibus thracis illius subiicere/medicinaz capiti admouebo. Sin minus nõ potero o amice

charmides

charmides tibi p̄odesse. Luz igit hec audisset critias inq̄t: lucro erit grauedo hec capitis adolescenti/si huius causa sanitatem mētis lucrabit. Assero aūt tibi charmidē hunc equalib⁹ oībus non specie tātum p̄cellere/uerūetiā eoīpo p̄stare ceteris/cuius ipse incantationē habere dicebas. An nō tē perantie sup̄a dixisti: huius ipius inq̄. Scito igit oīum sue etatis adolescētū hunc videri tēperatissimū. Et in ceteris oībus p̄o etatis incremento/nullo inferiorē esse. Cōsentaneū est o charmides inq̄ in his que dixit critias/te ceteros ancellere: Neq; enim referre quisq̄ posset ut arbitror uarū apud athenienses familiarū cōiugiū/quo uerisimilius sit pulchrā honestāq; p̄olē nasci/q̄ maior tuor cōiugio. Nam paternū genus huius critie oropidi/ab anacreōte solo neq; alūsq; poetis permultis est illustratū decore virtute z alia felicitate p̄cellēs: Eadem quoq; est materni generis gloria. Nemo enim pyrilāpo auūculo tuo aut pulchrior aut maior in omni cōtinenti visus est vnq̄/quotiens ille uel ad regē magnū uel ad aliū incōtinēti habitātiū legatus accederet. Ac summatim vniuersa hec domus nulla in re est inferior altera. Quare ꝓbabile est te tali stirpe creatū p̄mas partes in oībus obtinere. Quantuz igit ad eam speciē que cernit oculis attinet o dulcis glauconis fili/videris mihi nihilo a supiorib⁹ tuis degenerasse. q̄ si z ad tēperātiam z ad alia/ut critias hic testat: natura es instītutus beatū te o chare charmides mater peperit. Ergo sic se res habet: Si inest tibi ut ait critias tēperantia: z sufficiēter es tēperās: neq; zamolxidis neq; abaridis hyperborei incātationib⁹ indiges: sed iā tibi medela est capitis admouenda. Sinaūt deest tēperantia tibi incātatio medelā antecedere debet: Rīnde itaq; ipe mihi/utrū assentiaris critie: z asseras tēperantie te satis habere: An deesse aliquid recognoscas: Tūc ergo ipsius charmidis gene ruboze suffuse gratiorē spēm ostenderūt. Nam pudor eam etatē decet: deinde admoduz generose rīndit. Haud quaq̄ facile est que in p̄sentia quesita sunt: uel admittere uel renuere. Si enim me tēperātem esse negauero/primo quidez turpe videbit q̄ ipse mihi derogē/deinde critie huius aliorūq; multor quib⁹ tēperās esse videor/tanq̄ falsam sententiam abrogabo. Sinaūt affirmauero/odiosa videbit hec de meipso iactātia. Quapropter quorsum me uertā/nescio: ꝓbe loq̄ videris charmides inq̄. Itaq; cōmuniter inuestigādū puto/utrū qd quero possideas/nec ne: uel tu aliter q̄ uelis loq̄ cogaris: uel ego temere mederi festinē. Si ergo gratuz tibi futurū est/cupio vna tecū inuestigare: sin minus omittendū arbitror: Immo certe gratissimū inq̄t oīum: Quāobrē ut ipse p̄stare putas ita perquire: Hūc in modū inq̄ cōmodior indagatio futura videtur. Cōstat ꝓfecto si inest tēperātia tibi/habere te aliqd/quod de hac opineris. Necesse est eniz inherētem ipsam tibi si modo inheret/aliquē sui sensum p̄bere/ex quo aliqua circa ipsaz insurgat opinio: qua quid z quale tēperantia sit cōiectes: nōne putas: puto equidem. Nōne hoc censes: videlicet Postq̄ scis loqui grece: dicere utiq; possis: qd nā id tibi videt: Fortassis: Ut ergo cōsiciamus: Utruz tibi insit nec ne tēperātia/dic age: quid nam ex sententia tua tēperātiam esse dicis: piguit cum primo: neq; libēs ad rīndendum uenit: demū ita rīndit. Temperāti am esse duco decēter agere singula: z quiete per viaz incedere: quiete z loqui: ac summatiz q̄ete oīa facere: z ut breui cōplectar quod queris quietudo quedā est mihi videt: Nūquid recte inq̄: ferūt sane quietos hoies tēperatos esse: Sed videamus an uera loquantur/dic igit nunqd pulchrū aliquid temperantia sit: CHAR: Est prorsus. SO: Utrū in grāmatici facultate pulchrius est easdē litteras/cito scribere: an q̄ete: CHAR: Cito. SO: Legere aūt celeriter ne an tarde: CHAR: Celeriter. SO: Quinetiā pulsare citharam uelociter z pmpte certare pulchrius est q̄ quiete ac tarde. CHAR: Est ita. SO: Quid vo in pugnoz brachiorūq; ludis nonne celeritas ipsa laudat: CHARMI: Utiq;. SO: Currere aūt atq; saltare z ceteri corporis act⁹ nōne si ꝓpere z pmpte fiunt/ad pulchrum spectāt: si ignaue remisseq; ad turpe: CHAR: Apparet. SO: Patet ergo quantū ad corpus attinet nō q̄ tardū sed q̄ uelox maxime esse pulcherrimū: nōne: CHAR: Dino. SO: Tēperātiam vo pulchrū qd esse pstitit: CHAR: Constitit. SO: Nō ergo circa corp⁹ quietudo immo celeritas ad tēperātiam pertinebit: si modo pulchrū quid est tēperātia: CHAR: Videtur. SO: Docilitas vo nonne pulchrior q̄ hebetudo: CHAR: Pulchrior certe. SO: Est autē docilitas cito pdiscē: hebetudo vo sero atq; lēte. CHAR: Prorsecto. SO: Docere aliū q̄ ocissime nōne pulchri⁹ q̄ tarde: CHAR: Proculdubio. SO: Reminisci itez z meminisse sero atq; lente/pulchrius ne an facile atq; ꝓmpte: CHAR: Prompte. SO: Solertia vo nōne celeritas quedā animi est poti⁹ q̄ tarditas: CHARMI: Est. SO: Atqui z intelligere que dicunt in grāmatici citharisteq; ludis z in ceteris oībus nō q̄ tardissime/sed q̄ ocissime/pulcherrimum est: CHAR: Et hoc. SO: Quinetiā in ipsis indagationibus z cōsultationibus animi/non qui quiete: sero. z vix quesituz inuenit est laudandus ut arbitror: sed qui breui potius atq; facillime: CHAR: Vera hec sunt. SO: Ex his colligit o charmides tā in his que ad corp⁹ q̄ in his que ad animū spectant/uelocia ꝓmptaq; tardis z q̄etis pulchriora videri. CHAR: Sic appet. SO: Non igit quietudo quedā tēperātia erit: neq; vita quieta/tēperās/ut hac rōne cōiicit/qñquidē qd tēperatū est/z pulchrū debet esse. E duobus enim alteruz est: aut nunq̄. aut raro admodū nobis in vita q̄ete actiones pulchriores q̄ ueloces z uehemētes apparuerunt. q̄ si nō pauciores q̄ete actiones q̄ ueloces z uehementes pulchritudine p̄stare reperient: neq; hac etiā rōne ꝓficeret tēperātiam esse quiete agere potius q̄ uehemēter atq; celeriter: neq; in ipo incessu: neq; in sermone: neq; in alio quopiā: neq; vita q̄eta q̄ inq̄eta decētior esset z tēperātior/q̄ppe cuz in supiori sermone supposituz sit pulchrū eē aliqd tēperātiaz: pulchra vo nō min⁹ ipa uelocia q̄ q̄eta eē pstiterint. CHAR: Recte dixisse mihi videris o socrates. SO: Rursus igit o charmides attēti⁹ teipm ꝓtuere: z cogita qualē te tēperātia pñs efficiat/qualisue sit ipsa dū te talē efficit: hec autem animaduertēs omnia/bene viriliter q̄ respōde qd eē tibi videt. Ille protinus seipsuz collegit: ac se diligētius cōtēplatus/Videt ait tēperātia mihi

uerecũdum quèdam rubozem inducere:uerecũdũq; hoiem facere:pudozẽq; esse temperantiam arbitroz. SO:Quid ais:an non pulchzuz aliq̃d paulo ante tẽ perãtiã eẽ dicebas:CHAR:Dicebã eq̃dẽ.SO:Nõ ne boni hoies ipsi tẽperati sunt:CHAR:Sunt.SO CRA:An bonum putas quod non bonos efficit: CHAR:Nequaq̃.SO:Non solũ itaq; pulchzũ sed ꝛ bonũ est.CHAR:Mihi quidẽ videt.SO:Nõ credis recte homerũ loqui/dicẽtem/pudozẽ viro egeno bonũ nõ esse:CHAR:Credo eq̃dẽ.SO:Est ergo ut apparet pudoz nõ bonũ/ac bonũ:CHAR:Apparet. SO:Tẽperantia vo bonũ dũtaxat/siquidẽ bonos facit eos/q̃bus adest/malos vo nequaq̃,CHAR:Ita mihi ut loqueris esse videtur. SO:Ergo tẽperantia pudoz nõ erit:qñquidẽ tẽperantia bonũ est dũtaxat/ pudoz aũt nihilo magis bonũ est q̃ maluz.CHARMI:Recte quidez mihi dici hoc videtur o socrates. Uerũ attẽde obsecro/quale tibi videt qõ rursus adducã.Modo enim recozdat⁹ sum qõ mihi traditum est a quodã dicẽte tẽperantiã esse ut sua quisq; agat: considera an recte loqui videatur tibi qui hec dicit: SO:O sceleste / ex hoc critia istud audisti / uel alio quopiã sapiẽtũ.CRI:Videt sane ex alio audiuisse: nam ex me nunq̃.CHAR:Quid nã refert socrates ex quo audiuerim:SO:Nihil:Profecto nõ id considerãdũ est qs/ dixerit:immo utrũ uere dicat nec ne: CHAR:Probe nũc loqueris.SO:Recte per iouẽ: Mirabor tñ siquo modo istõ se habeat/inuenerim⁹. nam est enigmatis cuiusdã persimile.CHAR:Quã obzem:SO:Quia nõ arbitroz ita sensisse illũ ut vba sonãt/tẽperãtiam scilicet esse ut sua quilibet agat:Nihil ne putas grãmaticũ agere/quãdo scribit ul legit: CHAR:Puto equidẽ aliq̃d agere.SO:Videt ne tibi grãmaticus nomẽ suũ tantũ scribere ac legere:uel etiã uos pueros erudire:Neq; eniz minus inimicoz tũc noia q̃ uestra amicozumq; scribebatis.CHARMI:Certe nõ minus.SO:An cũ ageretis hoc / curiosiozes eratis q̃ decet:ꝛ a tẽperãtie lege discedebatis. CHAR:Minime.SO:At vo nõ uestra agebatis tã tũ/si scribere ac legere agere aliq̃d est:CHAR:Est utiq;.SO:Preterea mederi o amice edificare texẽ: ꝛ cuiuslibet artis opus explere/agere aliq̃d est an nihil:CHAR:Aliquid ꝓsus.SO:An videret tibi bene illa ciuitas instituta:in qua leges iuberẽt/ut uestez quisq; suã texat:lauetq; calceosq; cõficiat suos:ꝛ strigilez ꝛ uascula olearia uel vnguẽtaria ꝛ supellectilia queq;.Aliena q̃dẽ attingat nunq̃:proꝓria vo ipemet peragat.CHAR:Nequaq̃.SO:Uerũtñ si tẽperate dispositа est ciuitas/bene istituta est.CHAR:Quid ni:SO:Ergo tẽperantia nõ erit/talia quedã agere ꝛ hũc in modum agere sua. CHAR:Nõ ut apparet. SO:Quare per enigmata loquebat/ut supza dixi/is qui predicabat agere sua tẽperãtiam esse:Neq; eniz usq; adeo fatuus fuisse putãdus est/ut idẽ eius fuerit sensus:qui ꝛ vboz sonus:Nõ fatuus quispiã o charmides hoc tibi tradidit:CHAR:Minime omniũ. Immo quidam meo iudicio sapiẽtissim⁹.SO:Dino igit sentẽtiã suã obscuris uerbis inuoluit/ut arduum cognitu sit q̃d est agere sua.CHAR:Forte.SO:Potes ne apire nobis/agere sua quid sit: CHAR:Igro equidẽ:Forte etiã qui hec dixit/quid sibi uellet nõ satis intelligebat.Dum ita loqueretur/subzisit charmides:critiãq; aspexit:critias aũt lz añ ad dissere dũ aduersus charmidem aliosq; cupiditate glozie instigat⁹/se hactenus cõtinuerat.Sed ulterius ad hec se cõtinere nõ potuit:Uisumq; est mihi ueruz esse qõ fuerã suspicat⁹/illã.s.de tẽperãtia supiozez sentẽtiã a critia charmidẽ accepisse:Quare charmides nolẽs ipse rñsum tutari:ꝛ hũc in critiam labozẽ reꝛcere cupiẽs/irritauit eũ:ꝛ quasi redargutũ ostẽdit:qõ ille minime tolerauit. ĩmo aduersus eum haud secus indignatus fuisse videt/ac poeta aduersus histrionẽ inepte sua poemata recẽsentẽ. Ideoq; illũ intuit⁹ ait.ita me putas charmides/si tu nequaq̃ itelligis quis eius fuerit sensus qui agere suã tẽperãtiã esse asseruit/neq; ipsum etiã intelligere:O vir optime inq̃ nihil mirũ est hũc adolescẽtulũ nõ intelligere.Te vo occẽs est hec cognoscere:ꝛ etatis ꝛ studq̃ causa.Si ergo cõfirmas ꝛ ipse tẽperãtiam esse qõ hic dixit/sermonẽq; hunc susci pis/libẽtius tecũ/utrũ id uerũ sit nec ne/idagabo: CRI:Cõfirmo eq̃dez:ꝛ suscipio.SO:Recte agis: dic obsecro:Utrũ que paulo ante querebã/admittis:artifices videlicet oẽs aliq̃d facere: CRI:Eq̃dez.SO:Uident tibi sua tñ an aliena insup facere: CRI:Aliena quoq;.SO:Temperãter agunt itaq; qui nõ sua tãtum faciũt.CRI:Quid ,phibet: SO CRA:Nõ ad me spectat nihil:Sed vide ne quid apud eũ ,phibeat/qui cũ supposuerit tẽperãtiã eẽ agere sua/deinde tñ ait nihil obstare q̃n ꝛ illi qui aliena agũt/tẽperati sint.CRI:Concessi equidem eos qui aliena agũt/tẽperatos eẽ:An ꝛ eos qui faciunt/est cõcessum:SO:Dic mihi critia nõ idẽ uocas agere atq; facere:CRI:Non certe:neq; idem operari ac facere. Nam id ab hesiodo didici/qui ait.Opus nullum turpe esse: An censes ipsum/si talia quedam opera noiasset / operariq; ꝛ agere/ qualia tu supza narrabas/fuisse dicturũ:op⁹ nullũ cuiq̃ turpe:seu cozia incidẽti:seu cauponi cõdimẽta obsoniaq; uendẽti:siue in taberna sedẽti:haud ita censendũ o socrates. Immo vo ille meo quidẽ iudicio effectionẽ aliud q̃ actionẽ ꝛ operationem existimauit:ꝛ effectionẽ quidẽ interdũ obꝓbrio esse/quãdo quid ꝓter honestũ facimus. Op⁹ autem nullũ vnq̃ dedecoꝛi nobis ꝓtingere. Que eniz honeste ꝛ utiliter fiũt/opera nũcupauit:operationesq; ꝛ actiones/effectiones quasdaz huiusmodi. Existimãduz ꝓterea illum sola hec ꝓꝓria esse cẽsere:noxia vo omnia / penitus aliena. Quãobrẽ arbitrari oportet ꝛ hesiodũ ꝛ aliũ vnũquẽq; sane mẽtis virũ/hoiez ita sua agẽtẽ/tẽperatũ uocaret: SO:O critia cum primũ loqui cepisti/percepi te ꝓꝓria ꝛ sua cuiusq; bona dicere: bonoꝛũq; effectiones actiones denoiare:Etenim persepe prodicũ audiui hũc in moduz noia distinguentem. Concedo equidẽ tibi pro arbitrio noibus uti:modo id declares quid noie quoq; significare uelis. Nunc igit iterũ a principio clarius definito:Utruz bonoꝛũ actionẽ uel effectionẽ:uel quomodocũq; uelis aliter noiare/tẽperantiam esse dicas: CRI:Hoc ipsuz equidẽ.SO:Nõ ergo tẽperãter agit/qui malas:sed qui bona potius agit: CRI:Tibi vo o bone vir nonne id videt:SO:Mitte istud in presentia: nondum quod mihi videt/uerum quod ipse dicis considerамus.

consideramus. CRI: Enimuero nunq̃ temperate illum agere predicarē: qui nō bona: sed mala agat. Nam actionē ipsam bonoꝝ tēperātiam esse manifeste definio. SO: Forte nihil ꝓhibet quin uere loquaris: hoc tñ admiror si hoies temperate agētes ignorare putas/q̃ tēperate agant. CRI: Nequaq̃ puto. SO: An nō paulo ante abs te dictū est/q̃ nihil artifices ꝓhibet aliena etiā faciētes/tēperanter viuere: CRI: Dictū ꝓfecto: sed quid tum postea: SO: Nihil aliud: Verū dic utruz medic⁹ tibi aliqs videat/dum sanū efficit aliquē: utilia sibi ꝛ illi quē curat efficere: CRI: Nihi quidē. SO: Nōne agit decētia quisqs hec agit: CRI: Certe. SO: Qui vō agit decētia nōne ꝛ tēperate: CRI: Et temperate. SO: Nunqd medicū necesse est intelligere/quādo curat utiliter: ꝛ qñ non: ꝛ vnūquēq; artificē: qñ cō ducturū sibi est op⁹ ipsum quod efficit: ꝛ qñ nō cōducturū: CRI: Forte nō. SO: Añq; igit medicus utiliter opatus est/uel cōtra seipsuz non cognoscit ut opatus est: si tñ utiliter opatus est ut ipse fateberis: ꝛ tēperate: an nō ita dicebas: CRI: Equidem. SO: Ergo nōne ut apparet interdū utiliter opat⁹: Agit quidē tēperate ꝛ tēperat⁹ est/ipse vō se ignorat q̃ tēperate agat sitq; tēperās: CRI: Fieri hoc nō pōt o socrates: Verū siqd est in superiorib⁹ dictum: Unde hoc sequat illud libētius retractabo. Neq; me pudebit fateri aliqd aliud nō recte dixisse potius q̃ cōsentire ut qui seipsum ignorat/sit tēperat⁹: Ferme nāq; hoc ipsum tēperātiaz esse arbitror seipsum cognoscere: Illiq; assentior qui precepti hoc tēplo apollinis ipsius inscripsit. Atqui videt hec inscriptio tanq̃ dei salutatio quedā ad homines qui tēplū ingrediunt loco eius que gaudere iubet. Quasi nō ꝓbe dicat/gaude: neq; iubere hoc inuicē deceat: sed tēperate poti⁹ viuere. Ita hoies tēplum ingredientes singulari sentētia deus alloquitur: aliterq; q̃ hoies nos salutat: Ut sensit ille/meo iudicio: qui inscripsit: Et ingrediēti nihil ꝓcipit aliud q̃ viuere tēperate: Verū obscuris hoc ꝓceptuz uerbis tanq̃ uates interserit. Quippe cognosce te ipsum/idē est qō tēperate viue: ut littere testantur: egoq; interpretor: forte vō aliud eē putabit q̃spiā: qō quidem cōtigisse illis qui sequētia imposuerūt/ existimo hoc est: Nihil nimis ꝛ sponsioni nō deesse iacturā: nam illi quidē cognosce teipsum/cōsiliū quoddā esse putarūt/nō dei ipsius ad eos qui ingrediunt admonitionē: Deinde ut ꝛ ipsi nihilo deteriora ꝓsulerēt/reliqua insup adiecerūt. Quorsū ego hec oia socrates: quin supiora oia absq; cōtroversia tibi cōcedā: Forte nāq; rectius de illis aliqd ipe dixisti: forsitā ꝛ aliqd ego: Nihil vō exīs que diximus/manifestū deinceps aūt rōnez huius tibi reddere uolo/si nō cōcesseris tēperātiā esse seipsuz cognoscere. SO: O critia quasi ego asserā me cognoscere que interrogo: sic agis mecū offersq; mihi te si uoluero cōcessurū: hoc aūt non ita. Quero enīz tecū semp de eo qō in mediū est inductum iccirco qz illud ignoro: Volo itaq; nūc discussione aliqua interposita apire tibi/utrū cōcedam nec ne: Siste igit ꝛ attēde quo ad ista cōsiderem. CRI: Considera. SO: Ecce cōsidero: Si tēperātia cognoscere aliquid est/cōstat eam sciam aliquā ꝛ alicui⁹ esse: Nō ne: CRI: Est utiq; suiipsius videlicet. SO: Nonne ꝛ medicina est scientia sani: CRI: Prorsus. SO: Si ergo tu quereres medicina cum sit sani sciētia/qd nobis cōfert: quidue efficit: rñderē utiq; ꝓdesse q̃maxime/sanitatē porro pulchrū opus nobis perficit: Accipis hoc: CRI: Accipio equidē. SO: Ac si interroga res iterū/architectura cum sit edificādi sciētia/quod nam opus moliat/domos utiq; rñderez: ꝛ eadez de ceteris artibus ratione respōsum darē. postq̃ igit tēperantiā suiipsius sciētiam esse dicis/tua interest respondere/siquis hunc in modū requirat: O critia/tēperantia que suiipsius scia est: quod nā pulchrū op⁹ nobis efficit estimationeq; dignuz: dicas ammabo. CRI: Non recte interrogas socrates. neq; enim alia ruz sciētiarū hec est similis/neq; aliarū alie: tu vō perinde ac si similes essent interrogas: Naz dic obsecro. Cōputatricis geometriceq; sciētie/quid naz tale op⁹ est/quale est domus architecture ꝛ textorie uestis: aliaq; permulta eiuscemodi opa: que multis artibus quisq; tribuere posset: potes ne mihi tu harū eiusmodi aliquod opus ostēdere: At nō poteris. SO: Vera loqueris. hoc tamē tibi mōstrare possum: Cuius sciētia sit harū scientiarū quelibet: quod aliud est q̃ sciētia queq;: Quēadmodum cōputandi peritia paris ꝛ imparis multitudinis sciētia est: quo pacto ad se ꝛ invicē habeant: An nō: CRI: Prorsus. SO: Nōne aliud est par ꝛ ipar q̃ ipa cōputandi sciētia: CRI: Est. SO: Quinetiā ponderandi facultas/grauioris leuioris q; ponderis libratio est: Graue aūt ipsuz ꝛ leue aliud quiddā est/q̃ ars ipsa librādi: Assētiris: CRI: Assentior. SO: Dic itaq; tēperantia cuius potissimū scientia est/qō sit aliud q̃ tēperātia: CRI: Hoc ꝓfecto qō modo queris/illud ipsum est/quo tēperantia ab alīs oībus sciētīs differt. Tu vō similitudinē aliquā huius ad alias exigis. Sed aliter se res habet. Nēpe cetere oēs alterius cuiusdā scientie sunt/sui ipsarum minime. Sola hec ꝛ aliarū sciētiarum: ꝛ suiipsius scientia est: permultū abest ut hec ignores: Verum arbitror te qō paulo ante negabas efficere: nam me refellere tentas: ꝛ illud/de quo sermo est/ꝑmittis. SO CRA: Quid agis: An putas si te redarguero alterius gratia me id facturū/q̃ cuius meipsuz gratia examinarem siquid dicā. metuens ne dum scire puto qō nescio/mea me ignorātia lateat: ꝛ nunc quidē id sum mopere me facere assero: disserere videlicet ꝛ examinare sermonē mei ipsi⁹ gratia primū. Forte etiā meorum familiariuz causa. An nō cōmune bonū esse hoc oībus hominibus arbitraris/ut rei cuiusq; conditio omnibus innotescat: CRI: Maxime quidē o socrates. SO: Audacter itaq; o beate ut tua fert opinio ad interrogata respondēs/ne cures/critias ne sit/an socrates qui redarguitur: sed ad ipsum sermonez attende/quo nam redargutus euadat. CRI: Sic efficiam: nam ꝓbe loqui videris. SO: Repete qō de tēperātia dicis. CRI: Aio equidē ex oībus alīs scientīs hāc solam ꝛ suiipsius ꝛ reliquarū scientiarū esse scientiam. SO: Nōne ꝛ insciticie scientia est/siqdem ꝛ scie: CRI TI: Omnino. SO: Solus itaq; temperās seipsuz noscet: examinareq; poterit/qd cognoscit/quidue ignoret. Judicare insuper ex alīs hominib⁹ quod quisq; nouit ꝛ nosse putat/siquidem nouit: quodue ignorat ipse ꝛ nosse putat. Aliorum autē nullus hoc poterit:

Atq; hoc est esse tẽperatũ ꝛ tẽperãtia seipsumq; cognoscere/intelligere.ſ.que nouit queue nõ nouit.Sũt ne hec que dicis:CRI:Sunt.SO:Rursus igit tertiũ ut dicit ioui liberatori tribuẽtes a principio hec cõsiderem⁹:principio utrũ fieri hoc possit nec ne:ut que q̃sq; nouit/ꝛ que nõ nouit nosse ꝛ itẽ nõ nosse cognoscat:Deinde si id fieri possit:que nã intelligẽtibus sit futura utilitas:CRI:Inqrendũ certe.SO:Aiaduerte critia num in his certi q̃cq̃ habeas:ego enim nihil: ꝛ qua in re dubito/si uoles/aperiã.CRI:Immo uolo.SO:Sequent hec si stabit qõ ipse modo dicebas: Una quedã videlicet sciẽtia:que nullius alteri⁹/q̃ sui ipsius aliarũq; sciẽtiarũ sciẽtia sit:atq; inscitie rursus sciẽtia eadem:CRI:Prorsus.SO:Uide amice q̃ absurdus noster hic sermo:Enimuero si hoc idez in alijs q̃busdã cõsideraueris/ut arbitror impossibile tibi videbit.CRI:Qua rõne:ꝛ ubi:SO:Hic plane cogita utrũ videat tibi visus quidã esse:qui nõ sit earũ rerũ visus/quarũ cetere visiones:suiipsius aũt ꝛ ceterarũ visionũ ꝛ itẽ nõ visionis sit visio:neq; colorẽ videat ullũ cum visio sit/seipsã vo dũtaxat ꝛ alias visiones inspiciat: Videt ne visio tibi ulla talis eẽ:CRI:Nulla.SO:Num ꝛ vim aliquã audiẽdi repire posse cõfidis/que uocẽ audiat nullã/seipsam vo ꝛ audit⁹ alios ꝛ nõ auditus percipiat:CRI:Neq; istud possibile. SO:Generatim sensus oẽs pcurre/cõsideraq; utruz sensus inueniri aliqs possit.qui seipsuz/ceteroſq; sensus pcipiat/nihil tñ eoꝝ sentiat/que sensus alij sẽtiũt: CRI:Impossibile ꝛ hoc existimo. SO:An forte cupidinẽ aliquã esse cẽses/que uoluptatẽ affectet nullã/ suiipsius aũt ꝛ reliquarũ libidinũ sit cupiditas:CRI TI:Nequaq̃.SO:Neq; uoluntatez ut arbitror/que bonũ nullũ exoptet/seipm vo ꝛ ceteras uolũtates expetat:CRI:Minime.SO:Amorẽ quinetiã aliquẽ talem esse dices/ut pulchri nulli⁹ sit amor:immo suiipsius cetero rũq; amoꝝ sit ardor:CRI:Non equidem. SO:Timorẽ ne aliquẽ excogitasti vnq̃:qui seipsuz ꝛ metus alios expauescat/terribile vo ꝛ piculosum nihil exhorreat:CRI:Nunq̃ prius.SO:Opinionem pterea talẽ ut opinionũ aliarũ ꝛ suiipsius opinio sit/ nihil aut eoꝝ que opiniones alie suspicant opinetur ipsa:CRI:Nullo modo.SO:Uerũtñ sciam quãdaz eiusmodi esse diximus/que dogmatis nullius sciẽtia est/suiipsius aũt ꝛ aliarũ sciarũ scia:CRI:Diximus certe.SO:An nõ mirũ quiddã/si est:Nõdũ porro esse negãdũ:sed utrũ sit cõsiderãdũ:CRI:Scite loqueris.SO:Dic iam:Est ne scia hec alicuius scia:hẽtq; viz quandã huiusmodi/qua alicuius sit.CRI:Prorsus.SO:Itẽ maius ne dicimus eã viz habere qua aliquo maio⁹ sit:CRI:Habet nimiruz.SO:Nõne minori aliquo maius:si maius erit:CRI:Necessariuz est. SO:Si maius quippiã repiremus/qõ maiorib⁹ aljs ꝛ seipso maius existeret. Neq; tñ maius esset aliquo eoꝝ/q̃bus cetera sunt maiora/oino sibi hoc conueniret:ut sicut maius est seipso/ita sit ꝛ mino⁹.CRI:Necessariũ est o socrates.SO:Quinetiã si duplũ sit aliquid ad alia dupla ꝛ ad seipsuz:certe ad seipm dimidiũ erit duplũ ꝛ ad alia dimidia duplũ. Nẽpe q̃dq̃d duplũ est nõ alteri⁹ est q̃ dimidiũ duplũ.CRI:Uerus est.SO:Preterea qõ seipso plus est/nõne ꝛ pauci⁹:ꝛ qõ grauius/itẽ leuius:quodue senius/etiã iuniꝰ:ꝛ Et in ceteris oibus codẽ modo/q̃dq̃ suiipsi⁹ potẽti am ad seipsum habet:nõne ꝛ illã hẽbit essentiã/ad quã est eius potẽtia:Dico aũt tale aliqd.auditum nulli⁹ alteri⁹ dicim⁹ eẽ q̃ uocis auditũ:CRI:Prorsus.SO:An nõ si seipm audiet/uocẽ se hñtez audiet. Neq; enim aliter posset audire:CRI:Necessario sequitur.SO:Uisus quoq; o vir optime si se ipsuz videbit/necesse erit eũ aliquẽ colorẽ habere, Nã absq; colore visus cernere nihil põt.CRI:Nihil sane.SO:Uides o critia ea que narrauim⁹/partim impossibilia esse.partim incredibilia/q̃ viz suam habeãt ad seipam:q̃ enim magnitudo ꝛ multitudo ac cetera huius generis viz suã habeãt ad se ipsa/penit⁹ impossibile:nõne:CRI:Sic est oino. SO:Qõ vo visus ꝛ audit⁹ seipsos pcipiãt/motus se moueat:ꝛ se caliditas calefaciat:ꝛ cetera talia a q̃busdã nõ credit.nõnullis forte credẽdũ videtur. Magno quodã viro op⁹ est o amice qui satis peroia id distinguat.Utrũ nihil oino vim suã ad seipz habere ualeat pter sciam:Sed ad aliud:an queãt alia:alia nequeãt.Et si aliqua sint que ad seipa viz habeãt:utrũ eoꝝ in numero hec scia sit:quaz tẽperantiã noiam⁹:Eqdẽ sufficere me ad hec discernẽda nequaq̃ cõfido:Quocirca neq; asserere possũ utrũ fieri possit ut scie scia sit.Qõ etsi oet/nõ pri⁹ tñ assentiar esse huiusmodi tẽperãtiam:q̃ inuestiga uero/utrũ ꝑsit q̃cq̃ nobis tẽperãtia talis existẽs: uel nil ꝑsit.Temperãtiã enim pferẽs q̃ddã ac bonũ esse uaticinor.Tu igit caleseri fili/qñquidẽ tẽperãtiã ponis scie inscitieq; sciam/ostende primũ possibile hoc esse qõ supra dicebã/postea preter id qõ possibile esse ꝛ cõferẽs. Atq; ita mihi circa tẽperãtie ipsi⁹ definitionẽ forsitã satisfeceris:Critias vo cũ hec audiret/meq; dubitantẽ videret:eoꝝ more qui corã oscitãtes intuiti oscitant/ipse quidẽ visus est hesitante me similiter hesitare:Sed utpote glorioſus pñtes ueritus est:neq; cõfiteri uoluit:se ad ea discernẽda que obtulerã nõ sufficere. Neq; aperte q̃cq̃ ꝓtulit:suãq; ambiguitatẽ occuluit.At ego ut disputatio nostra ꝓcederet:Si tibi inq̃ videt o critia/dabim⁹ nũc scie scìam esse posse.Utrum vo possit necne alias indagabimus.Uerũtñ si q̃ maxime id possibile sit/q̃d magis possibile est cognoscere que nouit aliqs ꝛ que nõ nouit:hoc utiq; esse dixim⁹ seipsum cognoscere/tẽperatũq; esse:Nõne:CRI:Maxime:ac sequit quodãmodo socrates. Nã siqs eam habet sciam/que seipsam cognoscit/ talis ꝛ ipse sit/quale id est.quod habet. Quemadmodum cum uelocitatẽ habet quis uelox:ꝛ quando pulchritudinem pulcher:ꝛ quãdo cognitionẽ/ cognoscens.Quare cum cognitionẽ ipsam suiipsius quis habet:seipsum tũc cognoscẽs efficit:SO CRA:Haud quaq̃ id ambigo quin siqs in seipso habet aliquid sese cognoscens ipse quoq; se nouerit:Sed que nam necessitas cogit hominez sic affectũ/que nouit queue non nouit cognoscere:CRI TI:Hec videlicet:q; idem est hoc ꝛ illud.SO:Forte sic est:sed ego semper similis esse video:neq; rursus intelligo quomodo idem sit:Que nouit cognoscere:ꝛ cognoscere que non nouit.CRITIAS:Qui istuc ais:SOCRA:Ita sciẽtia ipsa scientie existens:nunquid ultra discernere poterit q̃ q̃ ex his hoc quidem scientia est:illud inscitia:

CRI:

CRI: Non ultra: sed eatenus. SO: Idez est igitur scia ⁊ insciția sani: atqꝫ itē scientia ⁊ insciția iusti:
CRI: Nullo pacto. SO: At vo hoc quidem medicina: hoc aūt ciuilis peritia: hoc nihil aliud q̄ sciētia. CRI: Quid ni: SO: Nisi quis nouerit sanū in super ac iustū/sed solā sciam/utpote huius solius sciam hns q̄ quidē scit: que sciam quādam habet agnoscet/tam circa seipsum/q̄ circa alios: nōne: Quid vo cognoscat/hac scia/qua naz rōne intelliget: cognoscit enim sanū ⁊ salubre medicina/nō tē perantia harmonicuz musica/non tempantia: edificium architectura/non tempantia: Et sūiliter oia: nōne: CRI: Apparet. SO: Temperantia vo si sciarū scia est oūtaxat/quomodo intelliget q̄ sanū salubreqꝫ cognoscit: uel q̄ edificiuz: CRI: Nullo. SO: Nō ergo intelliget quid cognoscat/hoc ignorans: sed qz cognoscat tātū: CRI: Videt. SO: Nōne igitur tempatū esse erit hoc neqꝫ tēperantia intelligere que nouit queue nō nouit: Sed ut videt qz nouit ⁊ qz nō nouit solū. CRI: Apparet. SO: Neqꝫ poterit etiā hic aliū examinare alicuius sciam ꝓfitentē utrū sciat qō pollicet an nesciat. Immo hoc solum ut videt agnoscet/q̄ sciam quandā habet: cuius aūt rei scientiaz temperantia non ostendet.
CRI: Non videt. SO: Neqꝫ igit simulantē medicum a uero discernet: neqꝫ aliū quēpiā scientē a nescio: Sic aūt cōsiderem⁹. si tempatus aut alius quiuis diiudicaturus est uerū ⁊ falsuz medicuz: an non sic faciet: De medēdi quidē arte cuz illo nihil differet. Nihil enim aliud ut dicebamus intelligit medicus q̄ sanū atqꝫ egrotū salubreqꝫ ⁊ noxium: an non ita: CRI: Ita prorsus. SO: De scia porro nihil nouit: hoc enim soli tribuimus temperantie.
CRI: Sic est. SO: Neqꝫ de medicina igitur medicus quicqꝫ nouit qñquidē medicina scia quedā est.
CRI: Vera loqueris. SO: Quod quidē sciam aliquā habet tempatus agnoscet: Sed alius quispiā medici peritiā considerabit que nam quozūue sit. Quod quidē tūc patet/cū scit quarū sit rerū scia: an nō scia queqꝫ determinata est/haud hoc tātum q̄ scia est: sed que scia: ⁊ que scia sit cognoscit/his cognitis quoꝫ scia est. CRI: Sic prius. SO: Medicine scia ab alīs scientīs eo distincta est/q̄ salubris est insalubrisqꝫ peritia. CRI: Nepe. SO: An non in his cōsiderare debet quisquis medicinā cōsideraturus accedit/in q̄bus videlicet ipsa uersat/Neqꝫ enim in extraneis/in quibus nō est/querenda videt: CRI: Nō certe. SO: In salubrib⁹ itaqꝫ eorūqꝫ ꝓfis medicū considerabit/inquātuz medicum quicūqꝫ recte hūc perscrutabit. CRI: Videt. SO: Nōne in his ita uel dictis uel factis aiaduertet que uere dicant ⁊ que recte agātur: CRI: Necessariū est. SO: An poterit illius absqꝫ medicine peritia hec ꝓfitere: CRI: Nullus. SO: Neqꝫ ali⁹ ut videt preter medicū: neqꝫ temperās igit. Nam preter id q̄ tempans esset ⁊ medicus: CRI: Vera hec sunt. SO: Dino igit tēperātia si scie insciticue scientia est / neqꝫ discernere medicū poterit medē di peritū. Itēqꝫ medicine peritiā simulantē. uel se se habere putantē: neqꝫ aliū quenq̄ eoꝝ qui aliqd sciunt preterq̄ hoiem artis ciusdē professorē quē admodum artifices alī. CRI: Sic apparet. SO

CRA: Que nā nobis ulterius o critia a tempantia cū talis sit/est prouētura utilitas: Si enim qō in principio supposuimus/cognoscceret tēperās que nouit queue non nouit/illa quidē q̄ nosce: hec vo q̄ ignorat: ⁊ aliū sic affectū diiudicare posset: emolumentū ingens tempantia prediti reportarem⁹. quippe sine errore vitā ageremus ⁊ nos quicūqꝫ tempantie participes: ⁊ ceteri oēs quicūqꝫ nostro imperio regerentur: Neqꝫ enim nos que ignoram⁹ agere aggrederemur: sed sciētes hoies pscrutati illis utiqꝫ cederem⁹: neqꝫ alīs nostre gubernatiōi subiectis agere ꝓcederemus aliud quicq̄ nisi qō aggressi recte forēt acturi id est autē cuius haberēt sciam. Atqꝫ ita per tempantiam ⁊ domus instituta/recte gubernaret. ⁊ dispositā ciuitas optime regeret: ⁊ aliud vnūquodqꝫ/cui tēperantia ipsa pesset: nā errore sublato/rectitudineqꝫ ducente in singulis actionib⁹ necesse est ita viros instructos honeste atqꝫ bene agere: bene autē agentes beatos esse: An non sic o critia de tempantia diceba mus: dicentes quantū bonū sit nosse que nouit aliqs ⁊ que non nouit: CRI: Ita prorsus. SO: Nunc autē vides nullā sciam talē ee nobis apparuisse. CRI: Ui deo equidē. SO: Nunquid bonū hoc ꝓtinet eā quaz nec inuenimus tempantiā esse scilicet ⁊ sciam ⁊ insciam scire/q̄ quicqd discendū tentabit qui hac armatus est/facili⁹ perdiscet: clarioraqꝫ oia illi se offerēt: utpote circa oia que discenda sunt/sciam ipsam prospicieti. alioscqꝫ melius in his rebus examinabit que ipse discet. Qui aūt absqꝫ hoc examinabūt / imbecillius ⁊ ieptius faciēt: An eiusmodi quedā sunt o amice que nobis tempantia cōfert: Nos aūt maius quiddam excogitam⁹: idqꝫ maius q̄ sit esse requirimus:
CRI: Forte sic est. SO: Forsitan ita. Fortassis etiam nonnihil cōferēs indagauimus. Quod quidez inde conlecto: qz absurda quedā seq̄ vident circa tēperantiam/si ipsa sit talis. Videamus ergo si placet ꝓcedētes fieri posse ut constet sciam sciri. Quodqꝫ in principio posuimus/tempantiā videlicet esse cognoscere que nouit aliquis uel nō nouit: ne subtrahamus: sed demus potius: hisqꝫ concessis diligētius etiā inuestigemus utruz in pntia nos iuuet si talis existat. Que enim dicebamus modo: q̄ ingēs quoddā nobis esset tempantia bonū/si talis esset/regens dispositionē aliquam domūqꝫ ⁊ ciuitatē/haud recte o critia ꝓcessisse videmur. CRI: Quāobrē: SO: Quoniā facile nimium asseruimus/bonū ingēs fore hoibus si nostrū singuli que quidē cognoscunt/egerint: Que vo ignorant/scientibus alīs quibusdā dimiserint. CRI: Nō ne recte hec asserta sunt: SO: Non ut mihi videtur.
CRI: Absurda reuera loqueris socrates. SO: Percanē ita in pntia mihi videt: ⁊ nup aduertēs inq̄ absurda quedā occurrere: meqꝫ timere ne minus recte ꝓsiderarem⁹: Reuera enim si talis est tēperātia/haud sane video q̄d nobis afferat boni. CRI: Qua rōne: dicas ut ⁊ nos quid sentias cognoscam⁹. SO: Muga turuz q̄dem me arbitror. Necesse tn qō occurrit/cōsiderare: neqꝫ frustra ac temere preterire: siqs ipsius quoquo modo habet curam. CRI: Scite loqueris.
SO: Audi iam meū somniū/siue per cornu: seu per ebur emerserit. Si enim nobis q̄maxime onaret tēperātia talis existēs / qlē modo describim⁹ utiqꝫ sm scias ageret: neqꝫ aliqs gubernatorē esse se iactās cuz

mínime ſit nos falleret. neq; medicus: neq; dux exercitus: neq; alius ullus ſcie falſus profeſſor nos effugeret. His hunc in modū diſpoſitis/aliud q̄ddā nobis cōtingeret: nā melius q̄ nūc corporibus ualeremus: ⁊ in maritimis militaribuſq; periculis tutiores euaderemus. Uaſa ītē ⁊ inſtrumenta: ueſtes: calceos: uniuerſaq; ſupellectilē ex arte magis cōmodiuſq; inſtitutā poſſideremus/ex eo q̄ ueris artificibus uteremur. Concedam⁹ quoq; ſi vis uaticiniū futuri ſciētiam eſſe ⁊ tempantiā illi preſidentē. Uanos oſtētatores vitare. ueros aūt uates ad futuroꝝ predictionez eligere. Ita profecto genus hoium inſtitutū / q̄ ſcite ageret viueretq; aſſentior: Nā cuſtos vite hoium tēperantia/nunq̄ ſubrepere inſcitiā ⁊ viribus uti ſuis permitteret. q̄ aūt ꝑm ſciam agentes / bene agerem⁹ eſſemuſq; beati: nondū percipe poſſum o amice critia. CRI: Haud facile aliū bene agēdi ſinē perfectionemq; reperies ſi actionem ꝑm ſcientiam ſpreueris. SO: Paulo ulterius explica ꝑm quā ſciaz. Uz ꝑm ſciam ꝛriam: CRI: Non per iouē. SO: An forte eraria fabricā: CRI: Neq; iſtā. SO: Num ꝑm lanificiū artificiūq; lignoꝝ aut q̄ddā huiuſmodi: CRI: Neq; iſtud. SO: Haud ulterius itaq; eo in ſermone ſtāduz videt/quo aſſerebat beatū eē illū qui ꝑm ſciam viueret. nā hi ꝑm ſciam viuentes/beate viuere abs te minime affirmant. At forte e multis inſcienter viuētib⁹ vnū quēdā certa ex ſcia ſciēter viuentē/beatū determinas. Ac forſitan dicis/quē ego paulo ante dicebā: uatem futuroꝝ oium preſciū: hūc ne an aliū inquis: CRI: Et hunc ⁊ aliū. SO: Quē: Nunquid eū hoiez qui nō futura ſolū: uerūetiā preterita pītiaq; cognoſcat/nihilq; ignoret: Fingamus eiuſmodi aliquē: hoc tu neminē aliū magis e ſcia viuere dicas ut arbitror. CRI: Neminē prorſus. SO: Hoc ītē addat: que naz ſciarū potiſſimū beatum facit: num ſimiliter cuncte: CRI: Non ſimiliter. SO: Uerū qualis maxime / illa qua quis nouit pñs preteritū atq; futurū: Nunquid ea qua talis ludere: CRI: Quid talos memoras: SO: An forte qua computare: CRI: Nequaq̄. SO CRA: Num qua ſalubria: CRI: Hec quidē magis. SO: Illa vo quam dico maxime/ qua quid nozim: CRI: Qua bonū ac malum. SO: O ſceleſte: Jādiu me clam circulo quodā reflectis/retrahiſq; ad id ut beatū viuere non ſit ꝑm vniuerſas ſcias viuere/imo ꝑm vnam quandā boni maliue ſciam: pozzo ſi uelis o critia ex aliꝭ ſcientiꝭs hanc excipere minus ⁊ ipſa medicia ſanos efficiet: Et coziaria calceos min⁹ suppeditabit: minuſq; textoria ueſtes: Gubernatoria maritima picula: militaris belli diſcrimina declinabit: ſeruabitq; minus: CRI: Nihil min⁹. SO: At vo o amice critia ſublata hac ipſa ſcia boni ſcilicet atq; mali/nihil hoīū bene utiliterue ageť: CRI: Uera loqueris. SO: Haud hec ut videt tempantia eſt: ſed ea cuius opus eſt nobis prodeſſe. Non enim ſciaruz ⁊ inſcitiarū ſcia eſt: ſed boni maliue cognitio. Quocirca ſi utilis nobis eſt tempantia/ad aliud quidda confert. CRI: An non prodeſt ⁊ hec: Nempe ſi ſciarum ſcia eſt temperantia: ceteriſq; ſcientiꝭs preſidet / huic quoq; ſcie bonū malūue diſcernēti ſimiliter impans nobis proderit. SO: Nunq̄d bonam corporis ualitudinem preſtabit hec potius q̄ medicina: ceteraq; artium aliarū opera hec efficiet: artifices aūt ſinguli a proprijs ceſſabunt opibus: An non iāpridē inter nos ꝓſtitit tēperantiā eſſe ſcie inſcitieue ſciam: nec ullius alteri⁹ facultatē: An nō ita: CRI: Ita prorſus apparet. SO: Non ergo erit opifex ſanitatis: CRI: Non. SO: Alterius eniz artis opus eſt ſanitas. CRI: Alterius certe. SO: Neq; utilitatis igit o amice. Nam alteri hoc opus arti paulo ante tribuimus: nōne: CRI: Maxime. SO: Quo pacto itaq; utilis nobis tēperātia erit cū utilitatis nulli⁹ ſit artifex: CRI: Nullo modo videt o ſocrates. SO: Uides ne critia me ſupza nō iniuria timuiſſe: meq; ipſum culpaſſe / q̄ nihil magnū ⁊ utile de tēperantia ſaperē. Nunq̄ enim qō oium habeť pulcherrimū/hoc nobis apparuiſſet inutile: ſiquo pacto ad recte inquirendū ipſe utilis eſſem. Nūc aūt paſſim ſuccūbimus/neq; inuenire ualemus ad qd potiſſimū ſignificandū tempantie nomē inſtituit/ ipſe noium auctor: q̄q̄ multa ꝓceſſimus a rōne tā penitus abhorrētia: pozzo ſcie ſciam eſſe ꝙnim⁹ reluctante rōne: idq; protinus refellēte: Quinetiā hac ipſa ſcia reliquarū ſciarū opera noſci cōceſſimus/rōne ſimiliter repugnāte: Ut vir tempans talis eſſet ut que nouit ſciat/ſeipſum noſſe: ⁊ que nō nouit ignorare rurſus intelligat: hoc utiq; magniſice nimiū libereq; cōceſſimus haud aduertētes impoſſibile eſſe ut que nullo modo q̄s noſcit / noſcat quodāmodo. In hoc aūt nos conſenſimus: videlicet aliquē ignorantē aliqua/q̄ non cognoſcat ipſa cognoſcere: Et ſi nihil eſt ut mea fert opinio: quod hoc videať abſurdius. Uerūtamē ita nos ineptos potius q̄ duros ptinaceſq; hec indagatio nacta: nihilo magis ueritatē inuenire pōt: ſed uſq; adeo ſeipſaz irriſit/ut qō iādiu nos cōmuni ꝓſenſu ꝓfinximus ⁊ tempantiā eſſe poſuimus/hoc tandē iuuenile q̄ddā inſolenter ⁊ contumelioſe nimiū apparuerit. Tua q̄dē id cauſa potius q̄ mea o charmides egre fero: ſi tu tam egregia idole/ac tempantia animi preditus/nihil tāta virtute iuueris: nihilq; ipa in vita tibi proſit. Molestius quoq; fero incātationis gratia quā a thrace illo didici: ſi in re nulli⁹ pre cū percipienda: tantū ſtudiū poſui. Hec itaq; ſic ſe habere/haud ſatis credo. Immo ignauū eſſe me inueſtigatorē arbitror. Quippe qui tempantiā magnū quoddā bonū exiſtimē qō ſi habes/te beatum eſſe. Uerū cogita utrū poſſideas: ⁊ incātatione nō egeas. Nam ſi habeas tibi eq̄dē cōſulaz ut me delirū putes: ⁊ inueſtigande ueritatis impotē. Te vo quo es temperātior eo beatiorē. CHAR: Neſcio per iouē o ſocrates utrū habeā nec ne: Nam quo pacto illud intelligā: qō uos ut ais ipſe quid ſit inuenire nondū poteſtis: Equidē tibi nō multū credo ſocrates. Immo indigere incātatione me arbitror ⁊ quantū ad me attinet nihil obſtat quo min⁹ quotidie mihi incantationibus medearis / quoad ipſe ſatis habere me putes. CRI: En charmides ſi ſic egeris/argumēto iſtud mihi erit/q̄ tēperatus ſis: quia incātationib⁹ ſocratis te ſubīcias: nec ab ei⁹ latere vnq̄ diſcedas. CHAR: Pariturum me ⁊ paſſim ſectaturū exiſtimato. Nempe grauiter peccarem/niſi tibi tutori meo parerē: ⁊ qō iubes exequerer. CRI: Jubeo equidē. CHAR: Efficiaz id ſedulo: hodieq; icipiā. SO: Quid nā hi deliberāt:

CHAR: Nihil amplius: Nempe decretū est. SO CRA: Ulm ne inferes neq; mihi ullū vicissim cō sultādi relinques arbitriū: CHAR: Uim prorsus illaturū putato qñquidem hic precipit. Ad hec tu quoq; qd acturus sis ꝓsulta. SO: Nullus restat cō sultādi locus. Nā tibi agere aliquid affectāti cogē tiq; nemo resistere poterit. CHAR: Neq; tu er go repugnas. SO: Haud equidem aduersabor.

Charmidis finis.

Argumētū Marsilij in Lachetē de fortitudine.

Plato sepenumero magistratus opti mos legibus anteponit: q leges absq; illis oīno videant inutiles: Eas enim seruabit nullus. Magistrat⁹ aūt opti mi ipi sint leges. Sed ait magistratus non posse optimos fieri nisi ciues viri sint optimi: Neq; viros fore tales/nisi adolescētes quoq; pue riq; sint tales. Quapropter in oīb⁹ pene dialogis parētes in primis ad recte educādos filios adhor tatur/sciens nō posse genus humanū absq; guber natoribus optimis uel honeste viuere uel feliciter gubernari: Preterea nunq; fore bonos in republi ca principes/nisi viri sint probatissimi: statiq; vide licet a tenera etate diligenter exculti. Cū autē pue ritia plerūq; sub domesticoꝝ prouidētia satis fer me regatur/adolescētia vo licētiā nacta solutiorez passiq; absq; frenis oberret/merito Plato noster plurimū de adolescentib⁹ corrigendis frenandisq; pertractat: grauiterq; conquerit eaz etatē: que cuz mollitie lasciuiaq; petulantiā supbiāq; coniungit: ideoq; in summo discrimine posita est/tū a dome sticis parū obseruari / tū a legib⁹ magistratibusq; infeliciter negligi: presertim cū adolescentes taz se inuicē coinquinēt/q a grādioribus passim inficiā tur. Itaq; in legibus z re.p. magistratū inter cete ros proprīū adolescentie prefecit. Qui tanq̄: ut ita loquar episcopus exploratores quotidie tā nocte q̄ die per totā mittat urbē: singulos singuloꝝ ado lescentū mores/uerba gestus obseruaturos: singu laq; eoꝝ/tū facta/tū dicta ad magistratū uelut ad pastorem patrēq; fideliter delaturos. Nec tam ne cessaria adolescētie diligētia soli ex oībus Platoni fuit cure: qua qdē in re nec aristoteles ipse Pla tonē potuit nō summope cōprobare: Sed ad dia logum ueniamus: Lysimachus z melesias de filijs cogitant educādis: De suis conquesti parentib⁹ q publica curiosius pertractātes/domestica filiosq; neglexerint. Cū tñ prima rei.p. cura in curanda iu uentute cōsistat: z q̄uis iam senes/tū ut rectius ea de re deliberent Nitiā Lachetēq; etiā senes quib⁹ z filij sunt ad consultandū similiter ꝓuocant ac ne quid minus perspectū sit/socratē cōsilio adhibēt/ non modo sociū/sed z iudicē: Socratē inq̄ nihil aliud in omni eius vita tractantē / q̄ tum de omni etate/tū maxime de adolescētia rite curanda. Tu vo considerabis interea miras socratice vite lau des: itez ueras esse laudes que a viro laude digno proficiscunt. At vo quoniā in alijs ciuitatibus insti tutio legū ad mansuetudinē magis declinat q̄ ad audaciam: in alijs vo cōtra. Plato utrūq; arbitra tus piculosum z mansuetudinē audacie z vicissim audaciā mansuetudini iubet in politico pariter cō misceri. Siqs vo charmidē lacheti ꝓiunxerit/exhor tationemq; tū ibi ad tempantiā / tū hic ad fortitudi nē inuicē copulauerit / adolescentū aīos rite contem perabit. Mitto q̄ in hac pñtis dialogi ad fortitudi nē exhortatione tā nitias q̄ laches militarē fortitu dinez ultra q̄ deceat admirant: z nitias preterea ar morum ludos quasi ad militiā preludia summopere necessaria/laudibus supramodū extollit: sed huc nō iniuria laches emēdat. Post hec snīa transfert ad so cratem. Ubi aīaduerte nullā ꝓsonantiā delectare ma gis / q̄ que in sapiēte fit ex ipsa animi sermonisq; cō cordia. Atq; contra nullā dissonantiā magis offende re/q̄ ubi lingua mensq; dissonat. Deinde hoiem per ditum etiā si belle loquat audiendū nō esse: Neq; li cere de moribus loqui nisi morato. Preterea socra tem semp cōsueuisse de quacūq; re disputaret: disput tationis sociū/eo perducere ut totius vite sue redde ret rōnem quasi aliena frustra cognoscas/nisi teipm norīs. addit necesse in primis esse seipsum alicui exa minati subīcere: cui sepe rōnes anteacte vite reddā tur. Quod quidē cōfessionē annuā a christianis insti tutam ualde confirmat: Addit z tādiu discēdū q̄ diu viuendū. Socrates autē oīum cautissimus iudicium sibi iniunctū ait traducendū in seniores. Sed iterea obsecratus a cunctis rē ipsam aggredit/añ oīa qdez diligentiā in filijs educandis probās/improbans ne gligentiā. Adiūgit non posse fieri ut qs ad fortitudi nez aliquē adhortet/nisi sciat quid ipsa fortitudo sit exprimere. Nox interrogatus laches qd fortitudo sit/confidentius rndet/esse virtutē / per quā quis nō deserens ordinē/expugnat hostē. Quod quidē ideo confutat/qr pōt aliqs scytharū more nō minus fugiē do q̄ permanēdo hostē vincere: atq; eque fortis eē: Ideoq; homerus eū appellat fortē qui oportune au dere scit atq; timere. Paulo post ad quālibet mate riam fortitudinis victoria trahit: quasi fortē virū de ceat non modo formidines / uerūetiam dolores libi dines/uoluptates exsupare. hinc querit cōmunis ad hec oīa fortitudinis definitio. ad hec rndet laches / hanc esse quandā animi tolerantiā. At quoniā min⁹ sufficienter est definitū/socrates addere cogit: tolerā tiam ipsam oportere honestā esse atq; ꝓferētem. eius modi vo non erit/nisi prudēter id fiat. Ideoq; com pellit lachetē dicere fortitudinē propter tolerantiam prudentē esse. Siquidē fortitudo pulchrū quiddā est atq; bonū: Deinde querit que nā tolerantia z ad qd prudens ideat circa quā materiā/quodue officiū: Labitur aūt laches qñ generatim interrogat utruz ubi audacia maior est / ibidē fortitudo sit maior: idq; cō cedit: rursusq; admitti necessario audaciā in eo esse maiorē qui absq; rei ipsius peritia / cognoscēs tñ pe riculum/rē ipsam aggredit / q̄ in eo qui peritia ince dit instructus. Cautius enim tutiusq; is agit: laches deniq; recipit/ubi plus audacie / minusue pitie pru dentieq; est fortitudinē esse rē maiorē: In qua quidē ꝓcessione z sibiipsi repugnat: z admittit falsum. Nā fortitudo quidē pulchrū quiddā est z conferens: au dacia vo imprudens est/turpis z noxia: inter hec no ta tritam socratis Platonisq; snīam: Ad illa quisq; bonus est/ad que est sapiens. Ad illa malus/ad que ignorans: Profecto quēadmodū errores oēs / tum manus in apprehendendo/tū pedis in gradiēdo ab

ipso videndi defectu procedũt:sic errata hoium oia/ tum in eligendo / tũ in agendo ex defectu intelligẽtie proficiſci ſocrates arbitrat:Naz ubi dux ipſe cecus eſt uel cecutiens/oia labũtur in preceps. Poſt lache tem definit nitias fortitudinẽ metuendarũ rerũ z nõ metuendarũ ſciam:qua videlicet rõne z quaten⁹ me tuenda inuadẽdaq; ſunt: Uocat utiq; fortitudinẽ ha bitum quẽdã cũ prudẽtia circa metuenda z inuaden da conſtantẽ. Audaciã vo ſine prudẽtia temerariam uocat ferocitatẽ:Socrates contra nitiã ſic argumen tatur.quozũcunq; aliqua ſcia eſt/nõ alia preteritozũ eſt ut facta ſunt:alia pñtium ut fiunt/alia futurozuz/ ut optime fieri pñt.ſed eiuſdẽ ſcie eſt hec oia itellige re:Si ergo fortitudo ſcia eſt audẽdi z metuẽdi circa bona atq; mala/videlicet ut futura ſunt:nimirum eſt etiã ſcia eozundẽ ut pñtia ſunt:atq; preterita. Oium ergo ſimpliciter:eſt igit vniuerſa virtus:Nos autez fortitudinẽ ab initio tanq; virtutis partẽ aliquã que rebamus. Obiectio hec nõ tam refellẽdi q; tentandi nitie gratia facta eſt. At nitias definitionẽ ſuaz neſci uit defendere.Socrates autẽ inter ſeniozes propter modeſtiã doctozẽ agere nolẽs:ſimulat ſe definitionẽ ſimiliter ignozare. hortaturq; eos ut vna ſecũ virtu tum preceptozes ſibi añ perquirãt/q; facultatez eru diende iuuẽtutis profiteant:oſtendens in omni etate mozalẽ diſciplinã eſſe magnopere neceſſariã:ac ſine ruboze uerecũdie ſemp eſſe diſcendũ: Definitiones vo quas uel hic de fortitudine uel in charmide de tẽ perantia querit/non hic aut ibi / ubi exhortari z ad monere dũtaxat conſiliũ eſt / ſed in re.p. z legib⁹ ab ſoluuntur. Sed ut de fortitudine ſimul z tempantia quaſi germanis ſummatim dicam Plato in phedro ſympoſioq; vitã hanc noſtrã itineri cuidã cõparat. In quo quidẽ dirigendo nõ referat aurigã / affectus vo partim ſupiozes/partim inferiozes geminos refe rãt equos albũ videlicet atq; nigrũ:atq; ut quãtũ ad propoſitã ptinet queſtionẽ/cõmodius diſtinguam⁹: Diuinã inquit prouidentiã ſtatuiſſe nos a turpibus reuocare/ad honeſta continue prouocare. Ideoq; pudozẽ magnanimitatẽq; nobis ingemuiſſe.ut auri ga noſter pudoze quidẽ quaſi freno affectus noſtros uelut equos a turpibus licet ſuauib⁹ cohiberet / ma gnanimitatis vo calcaribus ad honeſta q; uis ardua ſtimularet. Siquidẽ malus quidã demon ad turpia lenocinijs allicit uoluptatis / ab honeſtis amaritudi ne dolozis abſterret. Quãobrem z tempantia pudo ris uſa frenis/efficit ut a turpibus inuita uoluptate ſemp abſtineam⁹:z fortitudo magnanimitatis freta calcaribus/dat operã/ ut ad honeſta viriliter contẽ dam⁹/ſpreta difficultatis dolozisq; formidine:z quã to difficilius eſt dolozes ſupare q; a uoluptatib⁹ ab ſtinere/tãto fortitan alicui videri poſſet fortitudinez tempantie anteponendã. Beniq; tempantia quidem facit ne ex hoie precipitemur in bzuta : fortitudo vo preter id ut etiam quodãmodo tranſferamur in deũ omnia ſupantem:ob hãc precipue virtutem eis anti quitas herculẽ in deoz retulit numerũ: Herculẽ inq; dum terre victoz celeſtes ſcãderet gradus/ita clamã tem. Ite nũc fortes ubi celſa magni ducit exẽpli via: Cur inertes terga nudatis z ſupata tellus ſydera do nat.

¶ Laches Platonis de fortitudine.

LYSIMACHVS: MELESIAS:NITIA: LA CHES:FILII NITIE ET LACHIS:SOCRA TES. LY:

Ut ſpectaſtis armis dimicantẽ o nitia atq; laches. Quam vo ob cau ſam ſpectare hunc nobiſcũ vna ego z meleſias hic uos iuſſimus ſupza miníme declarauimus. Nunc autez aperiemus nã libere uobiſcũ loquẽ dum exiſtimamus. Sunt enim nõnulli qui hec de rident:ac ſiquis eos conſulat/ſniam ſuã non expzi munt.ſed illud de quo cõſultat/z conſultãtis men tez conjciẽtes alia preter ea que ſentiũt/proferũt. Cum aũt uos arbitremur z ad intelligẽdũ ſuffice re:z que cognoſcitis ſimpliciter explicare/ſocios ad eoz que referem⁹ deliberationez aſciuim⁹:Eſt autez de quo altius ſum exorſus eiuſmodi:Di no bis filij ſunt: hic quidẽ huius filius auito noie thu cidides nuncupatus. Deus itẽ alter/aui ſimiliter nomen ſeruãs. Naz ariſtidẽ noiamus . videturq; nobis q; diligentiſſima hoz cura ſuſcipiẽda . neq; agendũ putamus/qõ multi ſolẽt qui filios ſuos cũ primũ adolcuerint:ad ppziã ſinũt libidinẽ viuere. immo vo tũc ſtudiũ diligẽtius adhibẽdũ.cuz itaq; adeſſe nobis filios videam⁹ / iudicauim⁹ uos pre ceteris cogitaſſe/qua rõne educãdi ſint ut optimi fiant.qõ ſi non multũ animaduertiſtis in pñtia admo nemus uos id negligere nõ debere exhortamurq; ut vna nobiſcuz de filioz educatione deliberetis: quã vo ob cauſaz nobis hec videãtur o nitia atq; laches audire decet:q; uis paulo plixioza ſint/que ſequũtur. Diſcubuimus in puinio ſimul ego z me leſias hic:atq; hi nobiſcũ adoleſcẽtuli. Ut igitur in principio ſermonis ſignificaui / libere uobiſcũ au dacterq; loquemur. Sane uterq; noſtrũ multa po teſt patris ſui preclara facinoza tũ pace/tuz bello filijs enarrare:patriſq; geſta erga rẽ.p. ſocioſq; in ſignia recẽſere . A nobis vo res geſtas referre nul las poſſum⁹:Quare z hoz uos pudet eaq; dãna mus:z patrum negligentiã ſepe culpamus:q; nos poſtq; adoleuim⁹ in mollitie quadã z delitijs viue re permiſerunt:reſq; aliozũ geſſere. Eadẽq; adole ſcentibus his oſtendentes edicimus / ſi ſeipſos ne glexerint noſtraq; precepta cõtẽpſerint ignobiles eos futuros:ſin aũt curauerint/forte dignos auitis noibus euaſuros. Ipſi vo pituros ſe nobis rndẽt. Nobis autẽ de hoc inuicẽ conſultãtibus qua diſci plina uel cõſuetudine potiſſimũ optimi fieri pñt/ expoſuit quiſpiã opepreciũ eſſe / ut armis dimica re perdiſcant:laudauitq; iſtũ quẽ uos modo certã tẽ ſpectaſtis : z cõtueri iuſſit.optimũ itaq; forte pu tauim⁹/ut z nos ad hoc ſpectaculũ ueniremus: z uos vna puocarem⁹ tũ ad ſpectãdũ / tũ etiã ſi vul tis de adoleſcẽtũ educatione coi cõſilio deliberan dum. Hec ſunt que uobiſcũ cõferre cupiebamus. Veſtra nunc intereſt/tã de hac re utrũ diſcẽda ſit nec ne cõſulere/q; de alijs ſiquã diſciplinaz uel ſtu dium adoleſcẽtis laude dignũ inuenitis:z quid cir ca cõmunionẽ facturi eſtis/pdicere. NI: Sẽtentiã profecto ueſtraz o lyſimache z meleſia probo:Et uobiſcũ vna inueſtigare paratus ſum : ſimiliterq; affectũ hunc lachetẽ exiſtimo. LA:Vera perpẽdis

o nitia ꝓfecto qꝺ paulo añ referebat lysimachus de suo ⁊ melesie patre / q̃ aptissime dictũ mihi vi det aduersus illos: ⁊ nos ⁊ oẽs quicũq; ciuilia tra ctãt: nã qꝺ querebat lysimach⁹ illi tã filios q̃ cete ra domestica negligũt: In his itaq; ꝓbe lysimache loqueris. q̃ aũt nos ad cõsultandũ de eruditione adolescentũ/accersis/socratẽ aũt istũ nõ inuitas / admiror: primo quidẽ concĩuẽ/deinde hic ut pluri mum ꝓuersantẽ tractantẽq;/ubi aliqua sit disципli na decora talis qualẽ exigis ⁊ exercitatio iuuenũ. LY: Quid ais laches? Socrates hic talia vnq̃ cu rauit? LA: Et maxime quidez lysimache. NI: Ego quoq; ad hoc non deterior q̃ laches testis eẽ pos sum. Nup enim hospitẽ ad me deduxit erudiendi filũ gratia agathoclis discipulũ damonem/musice preceptorẽ urbanũ quidẽ virũ ꝓ ceteris: atq; pe ritũ non in musica solũ: sed etiã in ceteris facultati bus/quibus certe dignus sit ut eius disципline con suetudiniq; adolescentes eiusmodi comitant. LY SI: Haud ampli⁹ o socrates: nitiaq; ⁊ laches ego atq; equales mei iuniores cognoscim⁹ utpote qui nos domi ob etatẽ plurimũ cõtinem⁹: Ueruz sic̃d boni o sophronisci fili ꝓciui huic tuo consulere po tes/cõsule/Decet enim. nã paternus nobis es ami cus. Semp enĩz ego ac pater tuus familiares ami ciq; fuimus: ac ille vita prius decessit/q̃ ulla inter nos simultas exoriret: Mihi quoq; quodãmodo aures adhuc socratis nomẽ circũsonat/qꝺ hi pue ri domi altercantes inuicẽ frequẽter usurpãt / cele brantq; summope. quos ego nõdũ percõtat⁹ sum: utrũ socratẽ sophronisci filiũ dicãt an aliũ. Sed o pueri dicite mihi hic ne socrates ille/quẽ adeo fre quẽter cõmemorare soletis? PVE: Iste proculdu bio pater. LY: Bene quidẽ per iunonẽ o socrates q̃ erga patrẽ tuum recte te geris oĩum virorq; opti mum: ⁊ q̃ nobis propria tua erunt/tibiq; nostra. LA: Ne virũ hũc dimittas lysimache: nã ego ali bi ipsum inspexi quãdoq; nõ erga patrẽ tãtũ: uerũ etiã erga patriã mirũ immodũ officiosuz: porro in ipsa apud deliũ fuga mecũ vna pedẽ retulit: Idq; ratũ habeas uelim q̃ si ceteri similiter se gessissent haud totã perpessa fuisset ciuitas nostra ruinam. LY: Optima hec laus est o socrates / que tibi nũc a viris fide dignis tribuit qui in hisdẽ laudandi ⁊ ipi sunt/in qbus te laudãt. Scito igit̃ me tua letari gloria: tibiq; sũma beniuolẽtia esse deuinctũ existi mato. Oportet ergo te ꝓmuz ad nos accedere/do mesticosq; ut decet cẽsere. Quare posthac postq̃ nos inuicẽ agnouim⁹ ne aliter facias/imo beniuo lẽtia quadã domestica cõplectaris ⁊ nos ⁊ hos iu niores/ut mutua iter nos amicitia utrinq; seruet: hec sane ⁊ tu facies: ⁊ nos deinceps iterum in me moriã reuocabimus. Ad id aũt qꝺ inquirere cepi mus quid dicitis? Nuz cõducere putatis adolescẽ tibus ut armis pugnare perdiscãt? SO: Conabor equidẽ o lysimache siquid potero de his cõsulere: ⁊ que postulas cuncta perficere: uerũ par eẽ mihi videtur / ut cũ ⁊ iunior his ⁊ ad hec impitior ipse sim/audiam primo quid ipsi sentiãt/discãq;: Ac si quid aliud ultra sententias illoz habuero / tũc de mum tibi hisq; aperiã. Ceterũ cur nõ ipse prior o nitia loqueris? NI: Nihil prohibet socrates: Vide tur mihi peritia hec passim prodesse iuuenibus: neq; in his immorãdũ/quibus iuuenes ociũ nacti sese da re ꝓsueuerũt: Sed eã facultatẽ cõparare prestat: per quã habitus corporis robustus acquirit. Nulla enĩz alia exercitatione inferior hec est: aut minus laborio sa. Decet preterea liberũ hoiez maxime exercitatio talis ⁊ equestris pitia. Nã in eo certamine cui⁹ nos athlete sumus: ⁊ in his quoq; nobis est certamẽ ꝓpo situm hi soli decertãt: qui in eiusmodi belli instrumẽ tis se exercẽt: Cõferet quinetiã peritia hec in ipsa pu gna: quotiẽs in acie ordineq; certandũ. Maxime vo tũc proderit/cũ acies dissoluent: ⁊ singulari certami ne oportebit uel insequi repugnãtẽ: uel inuadẽtẽ in fu ga repellere: Nunq̃ sane qui hac facultate instructus est/vni succũbet/forte vo nec etiã pluribus. imo hac passim exsupabit: preterea alterius cuiusdã preclare disципline facultas hec desideriũ affert: quilibet enĩz cũ didicerit armis pugnare disциplinã circa ordinan das acies que statim sequit̃/affectabit: hec aũt assecu tus: ⁊ circa hec cupiditate glorie inflãmatus ad exer citus prefecturã se cõferet: Ac summatim ad oĩa que circa hec uersant̃ instituta studiaq; preclara ⁊ cogni tu usuq; digna/sese prima illa ducẽte conuertet. Ad diciem⁹ itẽ quiddã non cõtinẽdũ q̃ vnũquẽq; in pre lio audentiorẽ fortiorẽq; mirũ immodũ hec facultas efficiet: neq; illud insup reticẽdum q̃ uis leuius cuiq̃ videri possit/q̃ ⁊ aptiorẽ ibi virũ efficiet ubi maxie aptũ promptũq; apparere oportet. Ibidez certe ob ipsam dexteritatẽ hostibus terribilior apparebit: mi hi itaq; o lysimache opepreciũ esse videt ut hec ado lescentes percipiãt quãue ob causam ita putẽ/expo sui. Ueruntñ libẽter audirẽ/siquid preter hec laches uelit afferre. LA: Absurdus ꝓfecto sermo existima retur o nitia siquis aliquã disциplinã diceret/ minime comparandã. Prestare enim videt scire oĩa: Enim uero facultas hec circa arma si disциplina quedã est ut ferunt qui eã docent: ⁊ talis preterea qualẽ nitias predicat discẽda est. Sinautem disциplina nõ est/sed nos decipiũt qui hãc pollicẽtur: uel disциplina est qui dẽ sed haud multi precij/quid discere hanc oportet. Ad hec dicẽda ea sane cõiectura me mouet/q̃ ut re or si alicui⁹ hec eẽt p̃cij: nunq̃ lacedemones latuisset quib⁹ nihil aliõ cure est in omni vita q̃ ita se in oĩb⁹ comparare ut bello ceteros oẽs exsuperent. Quod si forte illos fugit / non tñ hos p̃terisset huius rei ma gistros/q̃ huiuscemodi rebus illi summope student: que in his honoratus ab illis aliquis multas apud alios pecunias cumularet: quẽadmodũ tragediaruz poeta apud nos honoratus. nẽpe qui tragedi⁹ confi dit suis haud extrinsecus atticaz circumlustrat/per alias urbes ostentat⁹/verũ statim huc aduẽtat: ⁊ sua merito i⁹ viris ostẽdit: Nos vo qui in armoz ludis uersant̃ video lacedemonẽ putare quasi quoddaz in accessibile tẽplũ: neq; summo etiam pede adscẽdere vnq̃ audere: Immo circũ oberrant: ⁊ apud alios se potius iactãt: p̃cipue inter illos qui ⁊ ipsi se alĩs mul tis in re militari inferiores esse confiterẽtur: preterea nõ paucis o lysimache generis huius hoibus iterfui dimicantibus ⁊ quales sint noui. inde quoq; cõiecta re licet. Quasi enim dedita opa nullus vnq̃ in bello illustris euasit/eoz qui his ludis incubuerunt: q̃uis in ceteris oĩbus i⁹ proficiãt/maxime qui se frequẽter

exercent:foli tñ hi ꝓeter ceteros ad hoc uoti impo
tes sunt:usqꝫ adeo infoꝛtunati uidẽtur: Etenim ſteſi
leum hunc/quẽ uos mecũ tanta in turba ſeſe oſtẽtan
tem contẽplati eſtis ꝛ miꝛa nimium ꝓfitentẽ: alibi
quãdoqꝫ inſpexi certius reuera ſeipſum haud ſpõte
intuentibus demonſtrantẽ. Aſcendit quãdoqꝫ nauez
ꝛ aduerſus ingentẽ nauẽ aliã decertauit inſtrumẽtũ
quoddã militare tenẽs manibus ab alĳs lõge diuer
ſum/quippe cũ ꝛ ipſe ab alĳs diſcrepet:habebat hic
dorydrepanuz idẽſt telifalcẽ. Reliqua q̃dẽ uiri huĳ
geſta haud digna auditu ſunt:hoc tñ non eſt ſilentio
ꝓtereundũ quid cõfigerit ex taz miꝛa cautione hu
iuſqꝫ uiri machinamẽto qui telo falcẽ addidit:eo ſiq̃
dem dimicãte falxnauis ſe fulcimẽtis implicuit. Tra
hebat aũt ſteſileus ut explicaret neqꝫ poterat:nauis
nauẽ trãſibat:ille aũt interea nauẽ curſu comitabat
haſtã continẽs.cũ ꝯo nauis nauẽ iam tranſiret/eũqꝫ
haſtã tenentẽ attraheret ad extremũ teli manu deue
nit. Riſus ergo ac ſtrepitus ampla in naui ꝓcitus:ob
ſteſilei habitũ ꝛ ob id inſuꝑ qꝛ ad ſummã quis nauẽ
iacto lapidẽ in pedes eius coegit ut haſtã dimitteret
tunc ſane ꝛ illi qui triremi uehebant haud ulteriꝰ ri
ſum continere potuerũt:cũ eius telifalcẽ illã naui ſu
ſpenſam intuerẽtur:ſoꝛte alicuius hec ꝓcĳ ſunt: ut
nitias aſſerit:Ueruntñ ea quibꝰ interfui talia quedaz
ſunt. Quãobꝛẽ ut in ꝓncipio diꝛi/ſiue diſciplina hec
eſt / parũ ꝓdeſt:ſiue nõ eſt ſed ſimulãt:qui hãc ꝓfi
tẽtur/haud res ſtudio digna videt. ita ſane arbitroꝛ/
ſiquis timidus facultatẽ hanc ſequat/audaciozez ob
hãc effectũ clariozẽ foꝛe q̃ ſuerit. Sinaũt foꝛtis quiſ
piam eã ſectet obſeruatũ ab hoibus ſi parũ quid ab
erret/magnas calũnias ſubiturũ. inuidioſa nãqꝫ ſcie
huius ꝓfeſſio:quocirca niſi uirtute miꝛũ immodũ
ceteris ꝓeſtet:qui hãc ſibi ſciam uẽdicat/uitare non
poterit quin ridiculus habeat: Eiuſmodi videt mi
hi lyſimache huius diſcipline ſtudiũ. Oꝑtet aũt ut
ab initio dicebã ſummope hũc ſocratẽ obſecrare/ ut
circa ꝓpoſitã queſtionẽ ſua ex ſnĳa ꝙſulat. LY: Ro
go equidẽ ſocrates:etenim diſcernẽtis cuiuſdã ſnĳam
conſultatio hec deſiderat:nã ſi inuicẽ hi cõueniſſent:
minus eiuſmodi conſultatione opus foꝛet:poſtq̃ ꝯo
laches ut cernis ꝛ nitias diſſidẽt/ꝓeſtat audire nũc
cuius ipſe ſnie potius ſuffrageris. SO: Quid ꝯo lyſi
mache: Diſce tu adherebis ſi plures noſtrum lauda
bũt. LY: Quid nã aliud q̃s agat o ſocrates: SO: Nũ
quid ꝛ tu meleſia ſimiliter faceres: Ac ſi de exercita
tione filĳ ꝙſultares/nuz plurib⁹ noſtrũ fidẽ ꝑſtares:
an potius illi qui ſub perito exercitandi magiſtro di
diciſſet.ſeqꝫ exercuiſſet: ME: Illi merito ſocrates.
SO: Ipſi itaqꝫ maiozẽ fidẽ adhiberes / vni q̃ nobis
quatuoꝛ: ME: Foꝛſitan. SO: Scia eniz nõ multitudi
ne iudicare oꝑtet/qõ recte eſt iudicãdũ. ME: Pro
culdubio. SO: Nõne id in ꝓmis conſiderandũ eſt:
ſiquis iter nos eſt peritus ea in re de qua nũc delibe
ramus/an non: ꝛ ſiquis talis inueniat illi credendũ.
ſnĳa ceteroꝝ poſtpoſita. Sin nullus/alius quidã no
bis inueſtigandus. An circa exiguũ quiddã nũc peri
culũ ſubire cenſetis ipſe atqꝫ lyſimachus: potiꝰ q̃ cir
ca rẽ quandã ueſtrarũ poſſeſſionuz oium ꝓcioſiſſi
mã: filĳs nãqꝫ bonis uel malis effectis/vniuerſa do
mus paterna/eodẽ modo gubernabit / quo ꝛ filĳ af
fecti erunt. ME: Uera loqueris. SO: Diligẽter igitur
huic rei inuigilandũ. ME: Ualde. SO: Quo nã igit
pacto q̃ modo dicebã ꝙſiderauiſſemus ſi inueni
re uoluiſſemus/quis noſtrũ maxime in certãdo ar
tificioſus euaderet: Nõne eũ perſcrutati eſſemus
qui ꝛ didicit ꝛ exercuit: cui videlicet idonei huĳ
rei ꝓceptoꝛes extiterint: ME: Ita eq̃dẽ arbitroꝛ.
SO: An non ꝓius etiã q̃d illud ſit cuius ꝓcepto
res indagaremꝰ: ME: Qui iſtuc ais: SO: Sic cla
riꝰ foꝛte ꝑcipies: nõ videt inter nos in ꝓncipio
conſtitiſſe quid illud ſit in quo perquirimꝰ quis no
ſtrum ſit peritiſſimus: ꝛ huius gratia ꝓceptoꝛes
habuerit/quis nõ: NI: Nõne querabamꝰ o ſocra
tes utrũ oꝑteat diſcere adoleſcẽtes armis dimi
care nec ne: SO: Ita ꝓꝛſus o nitia:ſed cum de
oculoꝝ medela querit aliquis adhibẽda ne ſit an
non: tũc de medela putas/an de oculis cõſultari:
NI: De oculis. SO: Et qñ querit/utrũ frenũ equo
adhibẽdũ nec ne/ ꝛ qñ/tũc nõ de freno:ſz de equo
potiꝰ cõſultat. NI: Uerũ. SO: Ut aũt paucis cõꝛe
hẽdam/quotiẽs quis aliquid alicuiꝰ gratia querit/
de illo ipſo conſultatio eſt/cuius gratia aliud que
ritur/nõ de eo q̃ querit alteriꝰ gratia. NI: Neceſ
ſe eſt. SO: Oꝑtet itaqꝫ ꝙſultozẽ examinare utrũ
ad illius curationẽ peritus ſit:cuiꝰ gratia in ꝑtia
deliberamus: NI: Omnino. SO: An non dictũ eſt
de diſciplina perquiri/adoleſcentũ animi gratia:
NI: Dictũ. SO: Ergo ſiquis noſtrũ curandoꝝ aio
rum arte polleat ualeatqꝫ eos ſufficiẽter excolere
ꝛ ꝓceptoꝛes eruditos habuerit: inquirendum:
NI: Hunc̃ ne vidiſti o ſocrates ſine ꝓceptoꝛibꝰ
aliquos in re quadã peritiozes q̃ cũ ꝓceptoꝛibꝰ
euaſiſſe: SO: Uidi equidẽ laches:quibꝰ ipſe tũ nõ
crederes ſi ſe optimos artifices ꝓdicarent / niſi
opus aliq̃d artis illoꝝ recte conſtructũ ꝛ vnum ꝛ
plura moſtrauerint. NI: Uerũ eſt quod dicis. SO
CRA: Nos itaqꝫ decet o laches ꝛ nitia poſtq̃ ly
ſimachus atqꝫ meleſias ad cõſultandũ de filĳs cõ
uocarũt/cupientes optimos illoꝝ aios effici:ſi ꝓce
ptoꝛes nos habuiſſe fatemur/eos oſtẽdere: qui
ꝛ ipſi ꝓmũ optimi fuerint: ꝛ multoꝝ adoleſcẽtũ
animos eruditierint/poſtea nos quoqꝫ docuerint:
Uel ſiquis noſtrũ ꝓceptoꝛẽ habuiſſe neget: opa
ſua moſtrare debet:in mediumqꝫ afferre qui nam
athenienſium/uel hoſpitũ aut ſerui aut liberi:diligẽ
tia ſua abſqꝫ cõtrouerſia boni euaſerint. ſinautem
neutrũ oſtẽdere poſſumꝰ:ut alios ꝙſultoꝛes adeat
iubere debemꝰ: neqꝫ in amicoꝝ filĳs deꝓrauãdis
id ſubire periculi/quo apud adoleſcentũ domeſti
cos accuſationẽ maximã mereamur. Eq̃dẽ o lyſi
mache atqꝫ meleſia de meipſo in ꝓmis aſſero nul
luz hac de re mihi magiſtrũ extitiſſe: q̃ q̃ a tenera
etate ſemp rẽ hanc affectaui: Uerũtamẽ ſophiſtis
mercedẽ ſoluere nõ ualeo qui ſoli pollicĳti ſunt bo
num me ꝛ clarũ efficere. Ipſe ꝯo ꝓpꝛio ingenio
artẽ hanc inuenire etiã nũc minime poſſum. quaz
ſi nitias hic uel laches inuenit uel didicit/haud eq̃
dem admiraboꝛ. Etenim pecunĳs magis abũdat
ut ab alĳs diſcere queant: ꝛ ſenioꝛes ſunt ut iã iue
nire potuerint: Uident autez mihi ad eruditẽdum
ſufficere: neqꝫ eniz uſqꝫ adeo intrepide de ſtudĳs
iuuenẽ bonis uel malis ſtatuiſſent / niſi putaſſent
ſufficienter hec cognoſcere. Cetera his equidem

credo:q̄ vo dissentiant admiratus sum:atqui quē admodū nup laches iubebat ne me dimitteres:sed percōtareris/ita nūc ego vicissim te rogo iubeoq̄ lysimache/ne lachetē nitiāq̄ dimittas: sed ab his sciscitēris:dicens eis socratē dixisse rē ipsam nō intelligere:neq̄ diiudicare posse quis uestrū uera loquatur:quippe cū nec inuentor harū rerū ipse fuerit:neq̄ ab alio docēte didicerit.tu autē laches ac nitia dicite utriq̄ nobis / quē circa iuuenū educationē doctissimū conueneritis:z utrū discentes ab aliquo sciatis hec an ipsi potius inuētores sitis. q̄ si didicistis quis utriusq̄ magister:quiue alī artis eiusdē professores/Ut si minus uobis ad hec a rei publice negocijs supersit ocī/eos adeamus.psuadeamusq̄ uel muneribꝰ uel gratia uel utriscq̄ ut z nostroꝝ z uestroꝝ filiorū curā suscipiant:ne ipsi bi facti maioribus suis dedecori sint. Si nautē ipsi uos hoc inuenistis / adducite in mediū siquos fore alios diligētia uestra ex prauis bonos clarosq̄ hoies reddideritis. Enimuero si nūc primū docere incipitis aīaduertēdū est nō carē quēdā merce deductū:sed z uestros z amicoꝝ filios in discrimen nos ducere:z profecto ut habet prouerbiū in uasis ipsius iactura artē figulariā experimini:dicite itaq̄ quid ex his adesse z cōpetere uobis asseritis uel negatis:/ hec tu ab illis sciscitare lysimache neq̄ eos dimittas priusq̄ rndāt. LY: Probe loq̄ socrates o virie:mihi videt. Si ergo uobis gratū futurū est o nitia atq̄ laches/iterrogātibꝰ rndere ipsi videritis:mihi certe z huic melesie gratū:si uelitis oīa que iterrogat socrates rōne pcurrere. Et enim statim a principio dixi iccirco ad cōsultādū uos accersisse:q̄ excogitata uobis hec iā ut decēs est arbitraremur:presertim cuz filios habeatis ut nos ea ferme in etate iaz cōstituros/in qua de eruditione sit cogitandū. Si ergo nihil prohibet/dicite obsecro/vnaq̄ cū socrate hoc cōsiderate:z reddentes z recipiētes inuicē rōnē:Recte nāq̄ z hoc iste dicebat de maximo quodā nostroꝝ oīum in pītia nos deliberare. Videte itaq̄ utrū sic agēdū existimetis. NI: Videris certe mihi lysimache socratē ex patre tantū cognoscere:neq̄ cum eo vnq̄ cōsuetudinē habuisse nisi forte dū esset puer patrē secutus aliq̄ uel in templo uel alio populari conuentu tibi adhęserit. Virū aūt hunc factū nōdū ut apparet/es allocutꝰ. LY: Cur o nitias:NI: Ignorare videris q̄ quicūq̄ sermone quasi genere prouinquat socrati:illiq̄ disputans heret:licet de alio quoq̄ ceperit disputare: cogit tandē socratis uerbis adductus sue vite reddere rōnē que sit pītis / que anteacte ipsius vite cōdictio:Et postq̄ in hec incidit/non prius eū dimittit socrates q̄ cūcta hec sufficienter examinauerit: Ego aūt hoc familiariter usus sum:ac necessariū esse cognosco huius exuerbis hec perpeti:que nūc ipe patiar/nō ignoro. Delectat me admodū huius o lysimache cōsuetudo:Neq̄ enim obesse puto ut in memoriā reducatur/siquid non recte uel fecerimꝰ uel faciamꝰ. Immo vo necesse est eū qui hec nō refugit/cautiorē in posterū fieri:existimantē sm illud solonis tādiu discendū q̄ diu viuit:neq̄ sperantē senectutē ipsam mentē nobis daturā. Mihi itaq̄ nec insuetum est: nec iniocundū a socrate hoc examinari:Atqui iāpridem id sciebā:sermonē nobis non de pueris pīte socrate/sed de nobis ipsis futurū: Quaobrē nihil prohibet/quo minus cū socrate utcūq̄ vult ipse disserā. Verū considera quo pacto ad hoc laches efficiatur. LA: Simpliciter eq̄dē nitia erga sermones afficior: immo vo si vis dupliciter:prorsus uerborū studiosus videri cuiq̄ possem:z aliq̄n contra: Nā quoticns de virtute uel de sapiētia quadā aliquē audio disputātē reuera virū dignūq̄ sermonibus ipsis mira quadaz afficior uoluptate/contēplās dicentē simul ac dicta / q̄ congrua inter se z cōsona sint. Atq̄ hic profecto vir musicus eē mihi videt harmoniā suauissimā modulatus: Nō lyrā neq̄ iocularia quedā instrumēta sed vita reuera contēperans/cōcordia uerborꝝ z operū cōcinnentē sm doricā videlicet melodiā: non ionicā aut phrygiā aut lydiā:sed eā certe que sola greca est harmonia. Talis itaq̄ vir mirifice suis me uerbis delectat:efficitq̄ ut uerborꝝ auidior esse videar tāta attētione dicta illius accipio:Quisquis aūt agit contra/meas offendit aures: z quo loqui videt ornatiꝰ eo efficit magis ut videar a sermonibus abhorrere. Socratis quidē uerba nondū exptus sum:opa certe qñq̄:mihiq̄ cōpertū est hunc preclaris sermonibus omniq̄ libertate loquēdi dignuz esse. Si ergo z hoc habet/cū eo plane cōsentio:atq̄ libentissime ab eius modi viro examinaboꝝ:neq̄ molestum mihi erit ab eo aliquid discere:Atqui z soloni hoc abiecto cōcedo q̄ a bonis viris duntaxat multa senescēs discere uolo. Hoc igit sit mihi concessum/ipsum preceptorē bonū esse / ne forte dū inuitus disco indocilis esse videar neq̄ mihi cure est/utrū sit preceptor iunior uel nondū opinione hoium clarus:uel aliud tale qd habeat. Tibi igit p̄dico socrates ut me quomodocunq̄ vis z doceas z redarguas:z discas qō ipse noueriz. Sic certe erga te affectus sum ex eo die/quo mecum subīsti discrimē/tueq̄ virtutis feci ti piculū/testimonium illud perhibēs: qō exhibere debet quisquis iuste periculū est facturus. Dicas ergo qō lubet/nihil etatē nostrā veritus. SO: Ergo incusare uos non poterimus quasi minus ad consulēdū inuestigādumq̄ paratos. LY: Sed nostrum utiq̄ opus o socrates. Unū nāq̄ ego te nostrū reputo. Cogita itaq̄ pro me adolescentū gratia:qō ab īs querere nos oporteat: cūq̄ ipsis disserēdo consulta:naz mihi quidē multa excidūt e memoria obseniū/ex his que perorrere statuerim:atq̄ ea rursus que audierim/siqui alī sermones interuenerint/nō satis recolo:Quapropter uos inuicē que proposuimus percurrite:ego vo audiam: z cū audiuero vna cū hoc melesia quicqd statueritis pagaz. SO: O nitia atq̄ laches:lysimacho melesieq̄ parendū:Que igit supra inuestigare cōtēdimus / videlicet qui nā preceptores nobis discipline talis extiterint/uel quos alios ipsi nos meliores fecererimus forte nihil obesset inter nosipsos examinare:Verum eiusmodi quedā cōsideratio in idem redibit ut arbitror:z altius repetet. Si de aliquo forte sciremus/q̄ pīs alicui/melius efficiat illud / cui sit pīs: atq̄ rursus admouere illi ipsum possemus / constat qō illud ipsum cognoscerem:circa qō aliqn consiliū inirem inuestigantes quo pacto facillime quis z optime illō adipiscatur. forte non intelligitis:uerum sic facilius

comprehẽdetis:Si sciremus q̃ visus oculis pñs meliores illos efficit/quibus adest / rursusq̃ possemus ipsum oculis adhibere / patet q̃ etiã quid ipse visus sit cognosceremus/de quo aliqñ consultandũ nobis esset qua rõne q̃ facillime ꝛ cõmodissime ipsuz quis cõparet.Si enim idipsum nobis esset ignotũ q̃d ipe visus est/quid auditus/nunq̃ idonei consultores medicine circa oculos aureſue essemus / inuestigantes quomodo optime quis visum auditumq̃ recuperet. LA:Vera narras o socrates.SO:Nonne hi nos in pñtia o laches elegerũt consulturos qua rõne virtus ais filioꝝ suozũ adhibita/eos meliores efficiat? LA:Profecto.SO:Nõne igit̃ constare id oportet/ videlicet quid ipsa virtus sit intelligere:si enim quid virtus sit penitus ignorem⁹/quo pacto ꝓsulere cuiq̃ poterimus/viãq̃ optimã ꝛ facillimã ad virtutẽ ostẽdere:LA:Nullo modo o socrates.SO:Fatemur ne laches quid virtus sit itelligere:LA:Fatemur certe. SO:Si intelligim⁹/certe quid sit etiã exprimere possumus.LA:Nihil prohibet.SO:Haud tñ quid vniuersa sit virt⁹ statim vir optime perq̃ramus:Mai⁹ nãq̃ id opus.Sed de parte primũ aliqua videam⁹/ utrũ satis nobis pateat. Atq̃ hunc in modũ facilior nobis erit inuestigatio.LA:Utcũq̃ placet agamus. SO:Quã itaq̃ potissimũ virtutis partẽ eliciemus:an videlicet eã:ad quã ipa armoꝝ disciplia spectare videt:videt aũt multis ad fortitudinẽ/nõne:LA:Et maxime quidẽ.SO:Primuz ergo quid fortitudo sit o laches aperire conemur:deinde inuestigabim⁹ quo pacto ab adolescentibus:quoad exercitatione ꝛ doctrina fieri põt cõparet:Quapropter annitere quid fortitudo sit nobis exponere.LA:Haud dictu difficile istud o socrates:Certo scito illũ esse fortẽ/qui ordinez seruãs expugnãdis hostibus instat:neq̃ refugit. SO:Bene loqueris laches. Sed ego fortitã cũ uerbis obscurioꝝb⁹ te rogarẽ/causã dedi ut aliud rñderis/q̃ qõ interrogãs ipse senserim.LA:Qua rõne id ais socrates? SO:Explicabo si potero:fortis utiq̃ is est/quẽ dicis ipse quicũq̃ ordinẽ nõ deserẽs aduersus hostes pugnat.LA:Hũc ipsum dico.SO:Atqui ꝛ ego:Sed nunq̃d ꝛ ille/qui nõ permanẽs:sed fugiẽs pugnat?LA:Quomodo fugiẽs?SO:Quẽadmodũ scythe dicũtur / non minus fugiẽdo q̃ insequẽdo pugnare:Unde ꝛ homerus equos enee laudans ait/celerrime hinc ꝛ illinc ꝓsequi atq̃ fugere:Eneãq̃ ipm similiter ab ipa metuẽdi scia qñq̃ laudauit:dixitq̃ illum esse metuẽdi fugiẽdiq̃ peritũ.LA:Et recte q̃dẽ o socrates:nã de currib⁹ loquebat/tu vo de scytharũ equitibus loqueris:equites sane illoꝝ sic dimicãt/armature aũt grece periti:quemadmodũ ipse dicebaz. SO:Preter lacedemones laches:Nẽpe lacedemones inquit in plateis cũ scutiferis propinquassent nõ sustinuisse primũ illozũ impetũ:neq̃ perstitisse sed fugisse potius:postq̃ vo persaruz solute sunt acies se conuertisse:atq̃ equitũ more dimicãtes/in ea pugna victores euasisse.LA:Vera narras.SO:Merito ergo dicebã interrogationẽ meã nõ rectã minus recte respõsionis tue causam extitisse:Interrogare enim uolebã nõ solũ de ijs qui circa leuẽ armaturã fortes sunt:sed etiã de eꝯib⁹:deq̃ oibus simpliciter in quo vis belli genere fortibus:neq̃ in terra dũtaxat:sed ꝛ in maritimis tẽpestatibus:immo etiã de his quicũq̃ aduersus morbos uel inopiam uel ciuilia negocia fortes sunt.Neq̃ de his tãtum qui aduersus dolores metusue ꝓstates sũt:uerũ de illis etiã qui ꝓtra uoluptates cõcupiscẽtiasq̃ pugnare fortiter pñt/ siue persistẽtes/siue etiã tergiuersantes.Sũt nãq̃ ꝛ in hisce rebus o laches fortes nonnulli:LA:Et maxime quidẽ o socrates.SO:Nonne oẽs hi fortes sunt:Veruntñ partim circa uoluptates/partiz circa dolores/partim circa cupiditates/partiz circa timores fortitudinẽ possidẽt:ꝛ qui timidi sunt circa eadẽ ut arbitror timidi.LA:Sic est omnino, SO:Quid sit utrũq̃ horum interrogabã:Rursus itaq̃ pro viribus exprime quid ipsa fortitudo sit: que in his oibus eadẽ reperit. Nondũ intelligis? LA:Non satis.SO:Dico autem perinde ac si interrogassem quid est ipsa uelocitas:que in currendo nobis adest citharãq̃ pulsando:ꝛ in loquẽdo ꝛ in discẽdo/ceteriſq̃ permultis:quã quidez possidemus ut dictu dignũ est/uel in manuũ uel pedum uel oris uocisq̃ uel intelligẽtie motib⁹?Nõne ꝛ tu similiter dicis?LA:Prorsus. SO:Ergo siq̃s me percontaret o socrates quid esse dicis istud qõ in oibus uelocitatẽ noias?Rñderẽ utiq̃ viz breui in tempore multa peragentẽ/uelocitatẽ uocare/tam circa uocẽ q̃ cursum:ac cetera omnia.LA:Recte. SO:Conare igit̃ ꝛ tu laches fortitudinẽ similiter definire que nã potentia ipsa sit eadẽ in uoluptate doloreq̃ ꝛ oibus:q̃bus ꝓuenire illã modo pariter dicebamus:ꝛ fortitudinem per singula nominari. LA:Videt mihi fortitudo tolerantia quedã animi eẽ/si qõ per oia fortitudini ꝓuenit dicẽdũ.SO:Dicendũ profecto/si nobis ipsi ad interrogata rñdeamus:Arbitror aũt nõ quãlibet tolerantiam fortitudinẽ te putare:Quod hinc sane cõiicio:Noc fer me cognosco laches/te pulchrũ q̃ddã fortitudinez esse putare.LA:Immo certe pulcherrimum.SO CRA:Nõne tolerantia quã prudẽtia comitat:ꝛ pulchra est ꝛ bona?LA:Dino.SO:Ea vo quã imprudentia/nõne ꝓtra dãnosa ac noxia?LA:Nempe.SO:Pulchrũ ne ipse uocabis qõ tale sit dãnosum ac noxium?LA:Nefas istud o socrates. SO CRA:Non ergo tolerãtiã eiuscemodi fortitudinem nuncupabis qñquidẽ haud pulchra est:cũ tñ fortitudo ipsa sit pulchra?LA:Vera loqueris.SO CRA:Prudẽs itaq̃ tolerãtia ꝑm orationẽ tuaz est fortitudo.LA:Videt.SO:Videamus ergo quenam tolerãtia ꝛ ad quid prudẽs sit fortitudo:nunquid ad oia tũ magna tũ parua?ueluti siquis tolleret/dũ prudẽter argentũ erogat cognoscẽs ex hoc sumptu se lucraturũ.hũc ne fortem dices?LA:Nequaq̃.SO:An vo siquis medicus/cũ filius ci⁹ uel alius quiuis pulmonũ anxietate grauat⁹ potũ dari cibũq̃ petit toleret neq̃ flectat?LA:Neq̃ tolerãtiã hãc fortitudinẽ appellabo.SO:At vo in bello tolerantẽ virũ promptũq̃ ad pugnã qui prudẽter singulis circũspectis preuideat alioꝝ sibi forepresidiuz:ꝛ aduersus pauciores debiliores q̃ suis pugnandũ/loca quietã ꝛ presidia habeat cõmodioza / virũ ne inq̃ tali cũ prouidẽtia ꝛ apparatu tolerantẽ fortiorẽ dices eo qui in cõtrario quodã exercitu cõstat ac tolerat?LA:Immo vo hũc qui in ꝓio socrates.SO:Imprudẽtior tñ est huius q̃ illius

illius alterius tolerantia. LA: Vera loqueris. SO CRA: Ergo ⁊ hoiem equestri sciētia prēditū ⁊ in equestri certamine tolerātem/minus fortem dices eo qui expers huius sciētie tolerat. LA: Mihi quidem ita videt. SO: Atqui ⁊ illū preterea qui sciēs funda iacere arcūq; intēdere uel aliud quoduis toleret/minus fortē. LA: Vino. SO: Item quicunq; sine arte natandi in puteū descendentes eo in opere tolerare ac persistere audent uel in alio quouis opere siue arte/eos tu fortiores dices his qui sunt in eis artib⁹ eruditi. LA: Quid aliud ꝺs dixerit socrates? SO: Nihil si modo ita ꝺs putet. LA: Puto equidē. SO: Attamen imprudētius hi pericula subeunt/tolerantq; ꝙ illi qui arte hec aggrediunt. LA: Videntur. SO: Nōne supra turpis ac noxia/nobis audacia tolerationq; imprudens apparuit? LA: Maxime. SO: Constitit autē fortitudinē pulchrum aliquid esse. LA: Constitit plane. SO: Hūc rursus cōcessimus turpem illam imprudētemq; tolerātiā fortitudinē esse. LA: Sic apparuit. SO: Recte ne loqui tibi videmur? LA: Non mihi per iouē o socrates. SO: Nō ergo ſm vocem harmoniā/ut uerbis tuis utar/ego ac tu modo concinnimus: Nam opera nobis uerbis nō cōsonant: Re quidez ipsa diceret aliꝺs fortitudinis nos esse participes. Verbis autem minime ut arbitror si nos in presentia audiuerit disputantes. LA: Verissima narras. SO: Videtur ne tibi pulchrum esse: ut sic affecti simus? LA: Nequaq̄. SO: Vis ne sermoni quem induximus hoc saltem credamus pareamusq;? LACHES: Quid nam ⁊ cui potissimuz? SO: Sermoni inq̄ tolerare iubēti. Si ergo tibi placet ⁊ nos in hac ipsa questione cōstemus toleremusq;/ne ipsa nos fortitudo derideat: ꝙ minus fortiter ipsam inuestigemus: si sepenumero tolerantia ipsa constantiaq; fortitudo est. LA: Ego quidē o socrates sum ad perseuerādum parat⁹: q̄uis insueti mihi hi sermones sint: sed quidā me aduersus superiora cōtēdēdi instigat ardor. ac nimiū egre fero si usq; adeo ineptus sum ad ea que sentio proferēda. Hēpe mihi video⁹ quid fortitudo sit intelligere. nescio tamē quo pacto paulo ante me subterfugerit/ut ꝺd ipsa sit uerbis cōplecti nequiuerim. SO: Nōne bonum uenatorē decet amice explorando discurrere ⁊ sagaciter insequi: neq; ignaue desistere? LA: Decet profecto. SO: Vis itaq; nitiā istum ad uenationē hanc inuitemus? si quo pacto esset nobis sagacior? LACHES: Quid ni uelim? SO: Age nitia amicis tuis sermonū fluctu nutātibus subueni: uacillātibusq; si quā vim habes accurre: Cernis quātum nostra deficiant ac dubia sint. Tu ergo explicās quid esse fortitudinē putes/ambiguitatē solue/tuāq; sententiam ratione confirma. NI: Videmini o socrates mihi iāꝺu nō recte fortitudinē definisse: Eius porro sentētie quam recte abs te inductam q̄nq; audiui nullam facitis mētionem. SO: Cuius nam sentētie nitia? NI: Sepenumero ex te audiui quemlibet ad ea bonum esse/in quibus est sapiens/ad ea malum in quibus insciius. SO: Vera per iouez refers o nitia. NI: Nōne igitur si fortis vir bonus est/est ⁊ sapiēs? SO: Audis laches? LA: Audio equidē: sed quid dicat nō satis intelligo. SO: At ego mihi intelligere video⁹: Opino⁹ enim hunc sapientiā quādam/fortitudinem dicere. LA: Quam sapiētiam socrates? SO: Nonne ab hoc istud queris? LA: Certe. SO: Age nitia huic declara/qualis sapiētia ꝟz oratio nem tuaz sit fortitudo: neq; eniz tibicinaria. NI: Nō. SO: Neq; etiaz citharista. NI: Neq; ista. SO: At vo que naz ista: ⁊ cuius rei scientia? LA: Recte admodū interrogas illum o socrates. Ideoq; exponat quam sapientiā esse dicat? NI: Scientiam metuēdarum rerum ⁊ non metuendarum taz in bello q̄ in ceteris oibus. LA: Quam absurde hic o socrates loquit? SOCRA: Quamobrem ita dicis laches? LA: Quia diuersa est a fortitudine sapientia. SO: Nō dicit nitias. LA: Non hercle: ⁊ iccirco delirat. SO: Quin docemus illum? omissis cōuitijs? NI: At cupit laches iste o socrates me tanq̄ nihil dicentē redargui/postq̄ si bi idez nuper accidit? LA: Absq; dubio nitia idq; conabor ostendere. nihil enim dicis: Nonne in morbis medici metuenda cognoscunt? an videntur tibi fortes ista cognoscere? ul' tu medicos fortes uocas? NI: Minime. LA: Neq; agricultores ut arbitror/licet hi in agris colendis que sint metuēda cognoscant: quineti az artifices alij: que audere decet ⁊ que metuere suis in artib⁹ sciūt/qui nihilomagis fortes sūt. SO: Quid tibi dicere laches videtur o nitia? NI: Aliquid certe dicit: non tamen uerum. SO: Quare? NI: Quoniam medicos arbitratur ulterius quicq̄ nosse circa egrotos preter id quod egrum noxiūq; uel quod sanum ⁊ salubre: Ipsi vo hoc dūtaxat intelligunt: Utruz vo extimescendum malumq; alicui sit esse sanum potius q̄ egrotare: cēses hoc o laches medicos intelligere? An non putas prestare nonnullis ex morbo non surgere q̄ cōualescere? Dic enim: tu ne asseris omnibus p̄stare ut viuant: nec multis conducere mortez? LA: Hoc equidez potius. NI: Quibus mori prestat eadē metuenda malaq; existimas que ⁊ illis ꝺb⁹ viuē? LA: Nequaq̄. NI: Harū vo rerū iudicium medico tribuis? ul' alteri cuidā artifici preter q̄ metuēda ⁊ nō metuēda intelligenti: quez ego fortē uoco. SO: Aduertis ne laches quid iste loquat? LA: Aduerto equidez/ꝙ uates fortes nuncupat. Nam quis alius nozit quib⁹ mori prestet q̄ viuere? Atqui o nitia utrū fateris uatem esse te uel neq; uatem neq; fortem. NI: Nunquid uatis officium putas/metuēda ⁊ inuadenda dinoscere? LA: Puto equidē: nam cuius alterius? NI: Eius plane quem ipse dico multo magis vir optime. Quippe ad uatem spectat solū futuroꝝ portenta signaq; prenoscere/siue mors cuiq̄ immineat: siue morb⁹: seu iactura rerum: uel victoria uel clades in bello aut alio quouis certamine: Quid autem ex his cuiq; aut pati aut nō pati/prestet cur uates potius q̄ quiuis ali⁹ iudicabit? LA: Nescio ꝺd iste sibi uelit socrates: Neq; enim uatem/neq; medicum/neq; alium quempiam declarat: quem fortem esse dicat nisi forte deum quē dam esse ipsum dixerit. Mihi quidem videtur nitias ingenue fateri nolle se nihil dicere: sursuz vo deorsumq; fertur: ⁊ ignorantiā suam abscondit: Enimuero ⁊ nos paulo ante: ego scilicet ac tu socrates tergiuersari similiter poteramus/si dissimulare uoluisse mus/adeo ut non videremur nobismetipsis cōtraria loqui. Si igitur in iudicio nobis esset orandū/deceret quodammodo hoc efficere. Nunc autem quid opus

est in hoc cetu frustra se uerbis ornare.SO:Nihil ut mihi videtur laches. Sed videamus ne forte nitias aliqd se dicere putet: neq; uerboꝝ gratia ista dicat. Quare ab ipso planius scisciteмur/quid sentiat / ac siquid ueri afferre videt/assentiemur alioquin doce bimus. LA:Ipse si vis/interroga socrates:Ego eniz satis percõtatus sum. SO:Nihil me prohibet. Com munis enim ꝛ mihi ꝛ tibi erit iterrogatio. LA:Dino quidẽ. SO:Dic mihi o nitia. Immo dic nobis:nam ꝛ mihi ꝛ lacheti questio hec est cõmunis:fortitudinem esse dicis metuendoꝝ ꝛ nõ metuendoruz scientiam: NI:Eqdez. SO:Hoc aũt dinoscere non cuiuslibet vi ri opus esse:postq; neq; medicus neq; uates hoc no scit:neq; fortis est/nisi hãc ipsam sciẽtiam sit adeptꝰ: an nõ ita dicebas:NI:Ita prsus. SO:Quare ut pro uerbio ferẽ/non sus hoc quiuis nozit:neq; fortis erit. NI:Non certe ut mihi videt. SO:Cõstat utiq; nitia q; neq; crommyonẽ suem fortem fuisse credis:Neq; iocandi gratia hec dico:Uerũ arbitroz cum qui ita lo quitur nullius bruti admittere fortitudinẽ:neq; cõce dere brutũ aliquod adeo sapiens esse ut que perpau ci hoies ꝓpter difficultatẽ cognoscũt / ea leo uel leo pardus uel aper aliquis nouerit:sed necesse est illum qui ita ut tu fortitudinẽ definierit/dicere/leonem/cer uum/taurũ/ac simiam ad fortitudinẽ eque natura in stitui. LA:Per deos recte loqueris socrates: idq; nobis o nitia reuera declara:Utrũ sapiẽtiozes nobis has feras esse dicas:quas oẽs fortes eẽ fatemur:Uel cõtra omniũ opinionem/fortes esse negare audeas: NI:Equidẽ laches neq; bruta fortia uoco neq; aliud quicq; terribilia propter ignorãtiam nõ formidans: sed intrepidũ atq; fatuum. An pueros oẽs fortes uo care me putas/qui ob insciti nihil metuũt. Arbitroz equidẽ intrepidũ non idem esse ac forte:Haz fortitu dinẽ ꝛ prouidẽtiam in paucis admoduz reperiri exi stimo:Ferocitatẽ vo audaciã:intrepiditatẽ absq; pro uidentia in multis ꝛ viris ꝛ mulieribus pueriscq; ꝛ fe ris. que igit ꝛ tu ꝛ alij multi fortia noiatis: Ego fero cia nũcupo/fortia vo que prudẽter discernũt:que au dacia ꝛ que metu sint digna. LA:Uides o socrates q; belle hic vir ut putat ipe se vbis suboznat. Eos au tem fortitudinis munere priuare cõtendit: quos alij oẽs fortes esse cõsentiunt. SO:Ego vo nequaq; o la ches:sed bono esto aio:Aio enim ꝛ te ꝛ lamachuz sa pientes esse/si fortes estis:ꝛ alios insup multos athe nienſium. LA:Nihil aduersus hec inferam etiã siqd ualeam:ne me dicas reuera exoneũ quendaz maledi cum ꝛ detractorẽ esse. SO:Ne dicas o laches:haud enim aduertisse videris hũc a damone amico nostro eiusmodi sapientiã accepisse. Damon aũt prodici est admodũ studiosus:Prodicus vo pre ceteris sophi stis egregie talia quedã noia distinguere dicitur. NI TI:Profecto his studijs se extollere socrates magis sophistã decet q; virũ publicis merito fugiẽtẽ mune ribus. SO:Decet cuz laches qui res maximas gerit: maximã quoq; habere prudẽtiam:Inquirendum vo nunc censeo ad quid potissimũ significãdũ nitias for titudinis nomen instituit. LA:Tuipse perquire hec socrates. SO:Efficiã vir optime:ne tñ putes ꝛ cõmu nione te disputationis excludi:Sed ꝛ tu mentẽ adhi be:ꝛ nobiscum dicenda cõsidera. LA:Esto ita/si tibi agendum ita videt. SO:Immo certe videt. Tu autẽ nitia dic nobis iterũ a principio:Scis in sermonis ꝓncipio nos fortitudinẽ ueluti quãdã virtutis par tem considerauisse. NI:Equidẽ. SO:Nonne ꝛ tu quod supra est inductũ ut partem aliquã respondi sti tanq; sint ꝛ partes alie:cuncte autẽ virtutis no mine nũcupentur:NI:Quid ni:SO:An tu easdez quas ego partes noias. Nam ego quidẽ ultra for titudinẽ/temperãtiaz iustitiãq; ꝛ talia quedaz no mino. nuz ꝛ ipse:NI:Ego quoq; similiter. SO:At tende iam. Hec eniz admittimus. De his aũt que metu digna ꝛ terribilia sunt ꝛ de his que audacia digna sunt deinceps consideremus:ne forte tu alia esse putes/alia quoq; ꝛ nos putemus. Que enim nos ducimus/exponem⁹. Tu vo si dissentis/doce. Arbitramur terribilia esse que metũ incutiunt. au dacia digna/que metũ nullum obꝯciũt:metum vo inferunt non preterita mala non presentia:sed que expectãtur. Metuz siquidẽ futuri mali expectatio nem uocamus. An non ꝛ tu idem sentis o laches: LA:Et maxime quidez socrates. SO:Audis o ni tia terribilia metuendaq; futura mala nos dicere: audacia vo digna/futura bona uel certe nõ mala. Tu ne ita de his/an aliter sẽtis:NI:Ita certe. SO CRA:Hoc scientiã fortitudinẽ uocas:NI:Pro rsus. SO:Uideamus preterea utrũ de hoc tertio no biscũ sentias:NI:Quid istud:SO:Dicã equidez. Mihi sane atq; huic videt quozũcũq; scientia ali qua est non aliam sciẽtiam esse preteritoꝝ ut facta sunt: aliam presentiũ ut fiunt:aliã futuroꝝ ut opti me fieri possint:sed eiusdẽ scientie op⁹ esse hec oia nosse:Quemadmoduz circa sanum ꝛ salubre per omne tempus non alia preter vnicã medicinaz sci entia prospicit que fiunt que facta sunt que fiẽt quo pacto fiant:ꝛ circa illa que terra nascũtur agricul tura se similiter habet:Quinetiã in bello uos ipsi testes eritis rem militarẽ subtiliter ꝛ alia omnia ꝛ futura prospicere:neq; enim subꝯci illaz uaticinio vultis:sed preesse potius utpote acutius que in bel lo fiunt/queue futura sunt preuidẽtez. Atqui ꝛ lex ita statuit:nõ uatem prefecto exercitus dominari: sed prefectum exercitus uati preesse:asserem⁹ hec o laches:LA:Asseremus. SO:An tu nobis cõsen tis o nitia/ad eãdem scientiam pertinere eadez ut preterita:ut presentia: ut futura sunt cognoscere: NI:Equidem: nam ita mihi videtur o socrates. SO:Nonne vir optime fortitudo scientia est metu endoꝝ contrariozũq;: ut ipse predicas:NI:Est utiq;. SO:Constitit autẽ ea que metuimus/futura mala:que vo audemus/futura bona esse. NI:Pla ne. SO:Eadẽ vo scientia est earũdem rerum prete ritarum presentiumq; ꝛ futurarum. NI:Uera hec sunt. SO:Non solum igitur metuendoꝝ contra riozũq; fortitudo scientia est:neq; enim futura dũ taxat bona malaue intelligit:uerũetiam presentia preteritaq;:ꝛ omnia simpliciter ut alie sciẽtie pro spicit. NI:Ita videtur. SO:Partem itaq; tertiam fortitudinis nobis nitia respondisti:q; q; nos quid vniuersa fortitudo sit interrogauimus:Enimuero ut videtur in presentia ꝑm orationem tuam nõ mo do metuendoꝝ contrariozumq; fortitudo scien tia est/sed bonoꝝ omniuz atq; malozum/omni umq; simpliciter quomodolibet sese habentium:

Sic ne

Sic ne modo an aliter iudicas nitia? NI: Ita mihi videtur o socrates. SO: Putas o beate vir/hic aliquaz deesse virtutē/qui nozit bona omnia pz sus ut effecta sunt / fiūtqz z fient: malaue similiter? Eūqz virū indigere tēperantia z iustitia putas uel sanctitate? cui soli cōpetit ut tam circa deos q̄ circa hoies bona z mala pzudenter intelligat/hec deuitet/pozrigat illa quādoqz scit recte cuz oībus viuere. NI: Vera loqui videris o socrates. SO: Nō ergo abs te inductū est nitia/nō pars virtutis: sed vniuersa virtus est? NI: Apparet. SO: Verūtñ fortitudinē diximus partē aliquā esse virtutis. NI: Dixim⁹ plane. SO: Quod vo nūc dicit/nō apparet: NI: Nō. SO: Non ergo inuenimus nitia quid ipa sit fortitudo? NI: Non videmur. LA: Atqui rebar o amice nitia inuēturū te: postq̄ me socrati rñdentem despiciebas: Ideoqz sperabaz te ex damonis sapiētia hec nobis declaraturū. NI: Quam belle agis o laches/q̄ nullius momēti estimas/apparuisse te supza nihil de fortitudine intelligere: solū vo id curas utruz ego quoqz talis videar: neqz quicq̄ interesse censebis/modo z ipse tecum nihil intelligam ex his rebus: quas scire debet quisquis se magnifacit: Videris ergo reuera humanum quiddaz agere: q̄ nō teipsum sed alios respicis. Ego autem arbitroz mihi satis de superiozib⁹ esse dictū. Siqd vo minus sufficiēter dictū est posthac cum damone ipso cozrigā quem tu/cum nunq̄ videris/existimas deridēdū: cūqz alīs etiā emēdabo. Ac postq̄ oia confirmauero absqz inuidia te docebo. Nam hac maxime indigere disciplina videris. LA: Sapiēs quidē es o nitia: Verūtamen lysimacho huic z melesie cōsulo ut studiū meum ac tuū/circa filiorum eruditionē non exigāt: sed socratē hunc ut in principio dixeraz obnixe ad hoc opus accersant. Ego quoqz si mihi adulti essent filij idem fecissem. NI: Enimuero z ipse cēseo/si modo uelit socrates curā adolescētum suscipere/aliū neminez esse quērēdum. Nempe niceratū huic libētissime cōmēdarem/si ipe acciperet. Verū quotiēs de hoc sibi uerba facio/alios quosdā offert: ipe renuit: Experire ergo lysimache num socrates tibi magis obtemperet. LY: Par est o nitia. Quādoquidē z ipse multa erga hūc facere studerē/que erga alios multos non facerē. Quid ais socrates? Mozē ne geres/curabisqz ut optimi adolescētes euadāt? SO: Buruz certe id esset lysimache: siqs eiusmodi curaz reuerret. Quapzopter si ego in supiozi disputatione sapiēs apparuissem/hi aūt inscij merito ad op⁹ hoc ipse pcipue uocādus essem. Cuz vo pari in dubitatiōe uersemur/qs nostrū potius eligat? Mihi quidē nullus pcipue eligēdus esse videt. Ceterū cum hec ita se habeāt/videte an recte nobis consulam. Oportere o viri existimo/hec enim nō efferētur / coiter oēs inuicē querere primū quidē uobisipsis optimū preceptorē: Egemus enim: Deinde adolescētibus: neqz pecunijs neqz alijs parcētes. Ita vo viuere ut nūc viuimus: z filios ipsos ita curare nō cōsulo. Siqs aūt nos irriserit/q̄ tam grādes natu preceptozis ludū ingredi statuamus/homeri illud obȝciēdum: ait enim viro egeno uerecūdiā nō conferre. Quāobrem spretis oībus detractoqz uerbis cōmunem nostri adolescentūqz curam suscipiamus. LY: Placent mihi que loqueris socrates: statuoqz quo senioz sum / eo studiosius vna cum adolescentibus discere: Verum hec mihi seruato. Cras prima luce domum uenito: neqz aliter facito: ut de his reb⁹ cōsilium ineamus: Nam hodiernus iaz soluēdus est cetus. SO: Efficiam quod iubes lysimache: Et si de⁹ uoluerit/cras ad te ueniam. Lachis finis.

¶ Clitophon Platonis exhoztatozius / trāslatus a Marsilio Ficino Florētino. Hic liber forte nō est Platonis.

SOCRATES: CLITOPHON. SO: Super mihi retulit quidā clitophontez Aristonimi filiū loquētem cum lysia/socratis quidē psuetudinē vituperare/thrasymachi vo laudare magnope solitū. CLI: Quisquis ille o socrates fuerit/haud recte narrauit que de te cū lysia sum locut⁹: Nā in q̄busdā laudaui te in quibusdā mīme. Postq̄ vo succenses mihi/q̄q̄ dissimulas q̄si nihil id cures/libētissime egoipse tibi illa referrē: pzesertim cum soli simus: ne adeo te a me despici putes. forte enim nūc nō recte audisti. quocirca infensioz mihi redditus est q̄ deceat. At si ipse mihi ueniaz dederis: aīaueriscqz/libētissime rem tibi narrabo. SO: At turpe nimium esset/si te prodesse mihi uolētem non tolerem. Cōstat enim q̄ mihi cōscius qua malus suz qua bonus/deterioza cauebo pzo virib⁹ prosequar melioza. CLI: Iudi igit: Equidē tecū uersat⁹ sepenumero socrates uehemēter obstupui dum te loquētez audirem: mihiqz visus est preclarissime oiuz dicere/quotiēs obiurgās hoies ueluti super machinamētuz quoddā tragicū quasi deus exclares. Quo nā ruitis hoies? Nescitis quo feramini: neqz opoztunū quicq̄ agitis: qui omni studio pecunijs cumulādis incumbitis/filios aūt q̄bus eas relicturi estis/negligitis: neqz ut illi iuste uti sciāt/eos iustitie preceptozib⁹ cōmēdatis/qui doceāt iustitiam si doceri pōt: z si exercitatione z cōsuetudine cōparāda est/diligenter exerceant. Neqz uos etiā ipsos curastis vnq̄: Sed cū videatis litteras/musicā z gymnasticā uos filiosqz uestros ad sufficiētiam cōsecutos: quam virtutis disciplinaz perfectam existimatis: Deinde nihilominus circa pecunias pzauos esse: cur nō presentem educationē contēnitis? cur non queritis aliquos qui uos ab hac in musica dissonantia liberent: Eteniz propter hoc delictū secozdiāqz magis q̄ ppter pedis ad lyrā dissonā motionē: z frater aduersus fratrē: z ciuitates aduersus alias ciuitates immoderata z discozdi seditione subozta ferūtur: z cōmisso prelio extrema patiunt z inferunt. Vos autem dicitis non propter ruditatem inscitiamqz: sed spōte iniustos esse eos qui sunt iniusti. Rursusqz asserere non dubitatis/iniustitiā turpem esse rem deoqz aduersam: Quaz igitur ob causaz hoc tantum malum quis eligit? Respondetis hominem superatum a uoluptatibus id subire. Nonne superari preter uoluntatem est/quandoquidem ex uoluntate est superare: Quapzopter iniuste agere preter uoluntatem esse ubiqz ratio dictat. Diligentiozem itaqz curam q̄ soleant adhibere debent z viri omnes priuatim / z publice ciuitates. Quotiens ista socrates

premerbū & impromiso Deus

Homeri dictū. Egeno egeno uerecūdiā nō conferre Verecūdia mortalis uiro egenti.

audio te dicẽtem/mirũ immoduz delectoz ac laudo:
idẽq facio cuz ea que sequunt ausculto. Addis enim
eos quicũq corpus ꝺdẽ exercẽt/aium vo negligunt/
quod natura subiectuz est/colere/spernere vo qõ im
perat. Itẽ vnicuiq usum eius rei qua uti scit/ꝓferre.
Illi vo qui oculis/auribus / toto corpore/nescit uti/
prestare neq videre: neq audire: neq aliter uti co
rpore/q uti. Similiter ꝛ in artib⁹. Quicũq enim pro
pria lyra uti nescit/patet ut ipse ais q neq alteri⁹ ly
ra scit uti: ꝛ qui aliena nescit uti/nescit ꝛ sua. Eadẽq
est de ceteris instrumẽtis ꝛ possessionib⁹ rõ. Atq eo
tãdem preclare tibi sermo procedit: ut inferas qui ne
scit aĩa uti/prestare huic ut ociũ agat aĩa. neq iuuat
q ut viuat ꝛ sui iuris in agẽdo ipse sit: Quẽ siqua ne
cessitas cogit viuere/melius huic esse ut seruus vitaz
ducat q liber: Est aũt hoc tanq nauis ita cogitatiõis
gubernacula cõmittere alteri cuiq / qui gubernatori
am humane vite adeptus sit disciplinã: quã sepe tu so
crates ciuilẽ uocas peritiaz: Eandẽq iudiciariã ꝛ iu
stitiam. ¶His ergo sermonib⁹ alijsq ciusmodi mul
tis atq preclaris virtutem asserẽtibus posse doceri/
suiq ipsius in primis suscipe curã iubentibus/nunq
ferme aduersat⁹ sum neq ut arbitror in posteruz ad
uersabor: Perutiles enim ipsos existimo plurimũq
ad exhortationẽ ualere: ꝛ ad hoies quasi dormientes
excitãdos cõducere. Adhibui itaq mẽtem ut reliqua
auditurus: percõtatus suz nõ te primũ o socrates: sed
equales tuos uel ꝓtubernales uel socios/uel quomo
docũq aliter affectos tibi oportet dicere: horuz inq
eos ante alios qui primi apud te habẽtur interroga
ui: quis post hec sermo potissimũ sequeret. Ac more
tuo quodãmodo ita prefatus questionez exposui: O
viri optimi quo pacto nũc socraticã ad virtutem ex
hortationẽ debem⁹ accipere: An quasi solũ hoc extet:
ꝓdire vo ad opus rẽq perficere minime: Atq ꝛ hoc
nostrũ per oẽm vitam erit officiũ eos qui nõdum sa
tis incitati sunt/prouocare/atq ita semp inuicem ex
hortari: An potius oportet socratẽ ac nos inuicẽ/de
inceps interrogare/cõfitẽtes hoc ipsuz agẽdum esse:
quid post hac: Unde incipiendum iustitiam discere:
Enimuero siquis nos ad curãduz corpus exhortare
tur: tanq pueros nequaq aduertẽtes curaz eius essẽ
gymnasticã atq medicinã: obiurgaretq nos q de tri
tico hordeoq ꝛ vitib⁹ semper cogitem⁹: deq omni
bus que corporis gratia querim⁹/artẽ vo ꝛ industriã
qua bonus corporis habitus fiat/nullã inueniamus/
cum tñ sit aliqua: forte illũ interrogarem⁹ quas artes
circa cultũ corporis esse dicat: atq ille ut arbitror re
sponderet medicinã atq gymnasticã. Eodem pacto
nũc quã artẽ circa aĩe virtutẽ uersari dicimus: Rñde
at quisq horũ peritissimus sibi videt. Rñdit ergo ad
hec artẽ hanc quã ex socrate audiuerim nullã esse ali
am nisi iustitiã. Tunc ego nõ solum inq mihi nomen
adducas: sed ulterius sic exponas. Medicina pocio
ars quedã dicit: ab hac duo fiũt: nam ꝛ medici ex me
dicis efficiunt: ꝛ sanitas reparat. Alterũ horũ aut am
plius ars aliqua est: artis aũt docẽtis pceptoq opus:
quã dicimus sanitatẽ. Ab architectura similiter duo
fiũt/edificiũ videlicet ꝛ architectura: illud qdẽ op⁹ /
hec aũt doctrina. Iustitie quinetiaz esto iustos alios
facere/quẽadmodũ superiores artifices: sed opus al
terũ quod nobis vir iustus efficere põt / quid esse di
cendũ: declara. Respõdit quidã ꝓferens: Alius de
cẽs: Alius ꝓducibile: Alius utile. At ego resumens
obieci in singulis artib⁹ eadẽ hec noia esse: cũq re
cte qd fit/utilia ꝓducibiliaq ꝛ alia huius generis
fieri illic dici. Illud vo artis cuiusq ꝓpriũ/ad qõ
hec respiciũt. Quẽadmodum in arte fabrili quod
bene: pulchre: decẽter se habere dicit: illuc tẽdit ut
ex lignea natura decẽter supellectilia fiãt: que qdẽ
ars minime sunt/sed artis opera. Dicat similiter
ꝛ iustitie ipsius opus. Tandẽ quidã ex tuis familia
ribus socrates rñdit: ꝛ bellissime quidẽ loq visus
est: Opus iustitie propriũ inquit/quod nullius alte
rius facultatis est amicitiã in ciuitatib⁹ parere. Il
le rursus interrogatus/amicitiã esse bonũ quoddã
asseruit/malũ vo nunq. Cum vo interrogaret de
puerorq bzutorũq beniuolẽtijs quas amicitias cõ
muniter appellam⁹/amicitias esse eas negauit: qp
pe cũ sepius obsint q ꝓsint: dixitq illas falso ami
citias nũcupari. Uerã aũt amicitiaz esse proculdu
bio cõsensionẽ. Cuz autẽ quereretur/utrũ assensio
nem illam uocaret opinionis an sciẽtie cõcursum:
opinionem quidem contẽpsit: qz cõcursus opinio
num multi inter hoies ac noxij sunt: amicitiam vo
bonã omino opusq iustitie esse cõcesserat. Qua
re idem dixit esse consensionẽ ꝛ sciẽtiam / non opi
nionem. Cum vo huc loquẽdo delati essemus/du
bitantes auditores aduersus illum protinus incla
marunt: q eodem sermo reuolueretur: quoniam ꝛ
medicina sit cõsensio quedã: ꝛ artes reliqe: ꝛ cir
ca quid uersant declarare queãt. ¶At vo tua hec
iustitia uel cõsensio/quo tendit ignorat: qsue opus
eius sit/latet. Eadem abs te tãdẽ quesiui socrates.
Tu vo statiz iustitie opus esse dixisti prodesse ami
cis/inimicos ledere. Deinde vo visus tibi est vir
iustus nunq ledere quenq sed prodesse in omnib⁹
vnicuiq. Hec nõ semel tãtum o socrates: aut bis
tentata sunt. Sed cum diu suplex uos secutus fue
rim/deniq defessus sum: existimãs te ad inflãman
dos homines ut studiũ virtutis capessãt ceteris es
se uehemẽtiorem. E duobus alterũ est. aut eniz ea
tenus tantum uales/ultra vo nihil: quod quidẽ in
qua vis arte cõtingere potest/ceu in arte guberna
toria fieri potest ut qui gubernare nescit excogita
uerit aliquas eius artis laudes/quibus ad eaz ho
mines ꝓuocet/quasi dignissima sit: ꝛ in ceteris ar
tibus eodem modo. Idem fortasse tibi quis tribu
et quasi nihilo magis iustitiã ipsam cognoscas ꝛ si
preclare eam laudas. Ego autem nõ sic existimo.
E duobus enim alterum inq: Aut nescire te arbi
tror/aut nolle mecum cõmunicare. Quamobrem
ad thrasymachũ ut opinor me cõferaz: ꝛ alio quo
cũq potero/sperauerocq a dubitationibus libera
ri: Neq vo alio me cõferrem/si uelles ipse diutur
nis istis exhortationibus quãdoq finem impone
re. porro si me iam satis ad curaz corporis incitas
ses/post incitationez huiusmodi/apires mihi qua
lis mei corporis sit affectio: ꝛ quali curatione indi
geat. Idem in presentia facito: pone clitophontez
concedentem ridiculum esse ut in alijs rebus quis
studium ponat / animam vo cuius gratia in cete
ris laborat / negligat: ꝛ alia quecunq post hec
sequuntur ꝛ modo dicta sunt retulisse me puta.

Obsecro

Obsecro te o socrates ne aliter faciasꝫ:ne quemad modū nūc ita ⁊ posthac cozā lysia ceterisqꝫ hoibꝰ partim quidē laudem te/partim vo vituperem. Ei nāqꝫ qui nōdum ad virtutē sit ꝓuocatꝰ/cōferre te plurimū asserā. persuaso aūt cōtra/impedimēto es se te/quominus ad virtutis finez perueniens/beatus efficiatur. Finis clitophontis. va desunt

¶ Argumentum Marsilij in Cratylū de recta nominum ratione.

Sapientia platonica semp quidez suspicit excelsa: nec vnq̄ humilia despicit. Quanq̄ ueroꝝ sciētia noiuz nō est humilis: immo excelsa/ꝑcipue diuinoꝝ. hanc sapiētes hebrei tāti fecerūt/ut eā nō modo sciētijs oibus/uerūetiā legi scripte ꝓtulerint: affirmātes ipsam a deo patriarchis ⁊ moysi fuisse tributā/moysi inq̄ eam nō litteris/sed sāctorum mētibus inscripturo. Mētibus inq̄ succedentiū ꝓphetarū/deinceps diuinoꝝ noium sapiētiaz in mētes eoꝝ qui succederēt lōga quadā serie ꝓpagantiū. hoꝝ ergo virtute noium maiozes suos opera mirāda fecisse. Preterea nōnulla ex his nominibꝰ scriptis suis inseruisse: sed plerūq̄ uel sparsa uel iuoluta. Que siqs agnoscat/⁊ colligat/⁊ pfecte eademq̄ mētis puritate/qua ⁊ cui sunt tributa ꝓnūciet/mirabilia similiter effecturū: przesertim in primo dei noie: qō cuz quatuoz dūtaxat ⁊ his qui dē uocalibus litteris mirabiliter cōponaī/nimirū a nullo nisi diuinitꝰ inspirato recte ꝓnūciari pōt. Unde fateri coguntˉ Jesum/quē ipsi nazarenū uocant/fuisse diuinū. Quippe cum eum noīs huiꝰ tetragāmaton intelligētia uera/⁊ pronūciatiōe perfecta fecisse miracula fateant: ueruz de his in libzo de religione a nobis satis est dictum. ¶ Origenes quoq̄ cum diuinoꝝ noium orationūq̄ virtutem mirificā cōsiderasset/in libris ꝓtra Celsum inquit in quibusdā sacris noibus mirādaz latere virtutē: ideoq̄ hecipsa non esse ex hebrea lingua in aliam trāsferēda/sed in suis ipsis caracteribꝰ cōseruāda. Forte enim quēadmodū in corpore certa rōne cōposito vita pmanet: quo uel aliter cōpositō uel permutato nō permanet/sic vitalē quādam putant diuinis noibus/certo diuinitus modo cōpositis inesse virtutē. Et quēadmodū ab initio docuit mercurius trismegistus/ac diu postea plotinus ⁊ iamblicus statuis quidā ordine certo cōpositis demones quodāmodo includunt/uerbis aūt ad celestē quādam similitudinē tēperatis diuine quedā dotes distribuūtur/⁊ id quidē prouidēte deo/ut quotiens res ipsa postulat rite possemus diuinū auxiliuz invocare: Quod quidē ab ipso phebo atq̄ pythagora obseruatū fuisse tradūt: quos ferūt diuinis quibusdā dūtaxat uerbis tam animi q̄ corporis morbos mirifice curauisse. Qua quidē in re cōpertum habemus totā zodiastris sapiētiā cōstitisse: quam Plato in alcibiade diuinaz appellat/⁊ in charmide morboꝝ animi ⁊ corporis curatricē. Mitto q̄ oēs gētes atq̄ lingue ꝓcipuū dei nomen quatuor solū pronūciant litteris. De hoc eniz latius tractatur a nobis in cōmētarijs in philebum. ubi probat nō potuisse in hoc vno gētes oēs nisi diuinitꝰ ꝓuenire: Hinc egyptū quē nos deuz/theut noīant/persę/syre: magi/orsi: vnde oromasis hebrei illud quatuor uocaliū ineffabile nomē utcūq̄ possunt exprimūt per adonai. greci theos. arabes alla. macomet abgdi nos accepimus ab angelo Jesum. Sed cur uoluit deus quatuoz ubiq̄ litteris inuocari: Forsitan qz ⁊ ipse per quatuoz gradus cūcta disponit. s. eēntia/esse/virtute/actione cōponens. Item celestia triplicitatibus signoꝝ quatuoz/ignea/aerea/aquea/terrea/⁊ que sub celo sūt quatuoz similiter elemētis. ¶ Nemo vo mirabit tātā in uerīs noibus vim latere: si modo cōsiderauerimus ipsaz rei vim naturalē: quādo uere cognoscimus/peruenire ab obiectis ad sensus/ab his ad imaginationē: ab hac quodāmodo ⁊ ad mentem. Deinde a mēte cōcipi quidē primū: deinde per uocē exprimi quasi partū. Atq̄ in hac ipsa uoce suis qbusdam articulis cōstituta vim ipsaz rei sub significationis forma quasi vitā latere: vitam inq̄ ab ipsa mente per semina rerū cōceptam primo/deinde per uoces editā/postremo per scripta seruatā. Quod si cetera noīa vim rerum quodāmodo seruāt/ideoq̄ per illa quasi reruz imagines ipse res agnoscūtur/multo magis diuina noīa ab ipso deo tradita vim suaz perpetuo seruāt: Nec immerito: Nomen enim ueruz ut Platoni placet/nihil aliud est q̄ rei ipius vis quedā mēte primū/ut dixi ꝓcepta/uoce deinde expressa litteris demū significata. Rei aūt diuine necesse est virtutē esse diuinā. Quāobrez dei noīa cum illis diuina vis isit Plato ⁊ hic ⁊ in philebo uenerari iubet: atq̄ ut significat in legibus/multo etiaz magis q̄ delubra statuasq̄ diuinas. Expressioꝝ enim imago dei in artificio mētis przesertim afflate diuinitus q̄ in manuum operibus reseruat. Noīa vo dei prima atq̄ sincerissima apud mētes supernas celestesq̄ esse iudicat: a quibus expressius deus/ut ita dixerim/ipse cōcipit. Secunda vo in demonibꝰ puriozibus. Tertia in animis hoium: eaq̄ per priscos viros deo afflatos quasi dei tubas fuisse ꝓlata. Dei itaq̄ nomina nobis per antiquos sāctosq̄ tradita/tanq̄ imagines radijq̄ dei ipius esse videntur per supioza numina/perq̄ sanctiores hoium aios penetrantes. Quisquis aūt solem ut par est ammirat merito uenerat ⁊ solis lumen: ita ⁊ deum colere oportet in primis/simulq̄ dei radios/vires/imagines in sacroꝝ nominū significatione latētes. ¶ Audiamus ergo socratē in philebo ita clamātem. Reuerētia mihi semper erga deoꝝ nomina: non humana quedā formido est: sed maximū quēq̄ timorem exsuperat. Audiamus eūdem rursus in phedro se expiātem q̄ in amorē dei nomen forte disputando deliquerit. Audiamus Platonē ipsum in vndecimo leguz/eos qui deoꝝ nomina/mēdacio ⁊ periurijs in quinauerint: sacrilegos oīno censentē: iubentēq̄ illos a quolibet impune cedi. Eum vo qui presens non punierit tanq̄ proditorē legum rigide condemnantem. Neq̄ vo nos turbet q̄ plures sepe nominet deos. Unicum enim per seipsum in parmenide atq̄ timeo ꝑbat esse deū: ceteros vo angelicos/celestesq̄ dei ministros/cum deos nominat/nō tā deos q̄ diuinos intelligit. Postq̄ vo in parmenide ad vnū deū oia cōparauit/noia quoq̄ illius spernēda nō cēsuit. in qbꝰ cū mira dei munera lateāt/nō iniuria diuinꝰ ille theologus dionysius areopagita oia theologie mysteria in diuinis noibꝰ exq̄siuit. At cur silētio ꝓtermissimus

Nota deu

Dionysij areopagita

Dnus paulus

splēdorē illū ueritatis apostolū ℙaulum dicētez sermonē dei esse viuū atq; efficacez uehemētiusq; omni gladio ancipiti penetrātem. Itē illud eiusdez: Bona uit deus illi nomen: qđ est super omne nomē/ut in nomine Jesu omne genu flectat/celestiū/terrestriuz/infernoꝝ. Sed iam ad dialogū redeam⁹. ¶ Hermogenes parmenidis discipulus ⁊ sectator / atq; cratylus sectator heracliti de rectitudine noīum dissidētes/dū ille quidē noīa soluz arbitrio/hic vo naturali quadā rōne habere vim putat/deniq; socratis se iudicio subigūt. ℙrincipio q̄ belle tres hic platonis cōueniūt p̄ceptores. Hic eniz a socrate moralia/a cratylo physica/ab hermogene potissimū methaphysica: p̄eterilla que ipse inuenit/dicit accepisse. Cratylus quidez sectator est heracliti ceteroꝝq; p̄iscoruz/qui multis ante heraclitū seculis philosophāti sūt/putauerūtq; nihil usq̄ stabile sed oīa in ꝑpetuo motu uersari: vnde ⁊ noīa reb⁹ ab ipso motu plurimū posuerūt. Hermogenes vo parmenidis pythagoreoꝝq; cultor/cōtra putātium oīa permanere. Eiusmodi cōtrouersiā inter hermogenē ⁊ cratylū socrates ⁊ ℙlato ita cōponūt/ut heraclīti quidē sentētia in physicis/parmenidis vo in methaphysicis sit probāda. Siq̄s aūt uel statū uerū ad naturalia uel motū trāsferat in diuina sit penitus improbādus. ¶ Sed his omissis quantū ad noīa pertinet/socrates in cratyli sententiā magis declinare videt/eam hoc pacto cōfirmās/orationuz alia uera est/alia falsa/⁊ orationis uere/partes uere sunt/orationis false/partes quoq; sunt false. ℙartes aūt oratiōis sunt noīa: quo fit ut noīuz alia uera sint/alia falsa: Oratio quidē uera est que res ipsas ut sunt ita dicit/falsa vo que ꝑtra. Quapropter ⁊ noīa uera sunt illa que res ita ut sunt ponūt⁹/q̄ ut placet arbitrio proferūt. Quoniā vo ꝓtagoras putat qualia cuiq; videnť queq; talia esse/adeo ut res nulle essentiā habeant proprią. sed humana opinio oiuz sit mēsura: ideo socrates cōtra protagorā infert alios quidē hoies esse optimos. s. prudentissimos: alios vo pessimos. s. a prudētia remotissimos: at si ut putat ꝓtagoras / vnicuiq; uera illa sint que quilibet opinať/nullum certe erit inter prudētem imprudētēq; discrimen. Sed protagoras subtilissime in libro de sciētia ꝓfutať: oportuit tñ ⁊ hic breuiter confutari: ut facilius hermogenis opio de noib⁹ illius quodāmodo similis refelli posset. ℙrofecto hermogenes haud quaq̄ ꝓtagore de reb⁹ deserēti credit: Sed dum noīa rerū ueritatez ex hoīum arbitrio habere fateť. Clam in protagoricam de rebus declinat sentētiā. Latētem quoq; in opinionem euthydemi dicētis oīa oibus similiter semp adesse: qui ex eo breuiter reprobať: q̄ nō alį quidē boni essent/alį vo mali/si eque oibus adesset ⁊ virt⁹ ⁊ vitiū. Tu vo inter hec nota tritissimā ℙlatonis nostri sentētiam: totā virtutis vim in ipsa prudētia/totaz vitį imprudētia collocari. ¶ ℙostq̄ ꝓfutata est protagore ⁊ euthydemi sentētia/cōcludit res ipsas nō pro opinione nostra/sed pro ipsa natura sua in ipso ordine rerū tales/aut tales existere. Quod si naturaliter sese habēt essentie/naturales quoq; sunt actiōes atq; passiones. Itaq; si diuidere uel cōburere rem quāpiam studeamus/nō taz pro arbitrio nostro q̄ pro natura rei id faciem⁹: ut eo modo ⁊ instrumēto: quo diuidi possit actius/diuidamus/similiterq; cōburam⁹

Hermogenes Cratylus.

Orationū diuisio

Primo ꝓtagoras

Euthydemus

At dicere ⁊ noīare actio quedā esse videť: ideoq; ꝓpriam debet habere naturā: ut nō ita sicut placet nobis sed ut rei modus exigit noiemus. Est enim nomē instrumētum quoddā: quo rem nominatam ab alīs discernimus atq; diuidim⁹. Eiusmodi vo instrumētum ut patet in ceteris: ad ꝓprium id officium nō casu / nō pro libidine/sed arte accōmodari ita debet: ut ea sit forma dispositū per ipsam artis ideam: que uelut ad finē ad discernēdum aptissime diuidendūq; conducat. Instrumētuz vo huius modi. i. nomen tum ad res discernēdas/tuz ad docendos audiētes accōmodatū/nō cuiuslibet est fabricare: sed artificis cuiusdā noīum cōditoris: quoīum est rarissimus. Hic aūt ea rōne nomina fabricat: qua artifex usurus noibus exigit atq; instruit. Talē vo esse ℙlato vult dialecticuz. At ille qui fabricat ad ipsam rei ideā mēte cōceptā: in qua uera cōsistit ratio nominis cōponit nomen certa quadā significatione p̄editum. Atq; hec ipsa idealis rō significatioq; uerū est nomen/manetq; idē circa rē eandem in quacūq; litterarum materia fiat/apud quascūq; gentes: modo quid res ipsa sit doceat discernēdo. Conclude noīa si modo uera futura sint rectеq; ponenda/cōstituī debere a sapiēte nominū conditore: atq; id quidē dialectico admonente: ut ea forma cōstentur: qua rerū proprietates pro viribus imitentur ⁊ explicēt. ¶ ℙost hec diligēter inquirens / a quibus discenda sit nominū rectitudo i. ꝓpria qua ꝓstituta sint ratio/sophistas deridet: traducitq; nos potius ad poetas/nō quoslibet sed diuinos: quasi qui uera rerum nomina a dīs acceperint: apud quos uera sunt noīa. Inter hec ostēdit homeri poesim allegoricā esse: etiam ubi historiam narrare videtur. quēadmodum in nominib⁹ allegorice fictis apparet. Refert autez multa apud homerū heroum noīa certa allegorie ratione composita. deinde ad deoꝝ ascendit nomina. quoꝝ rationes ab augustioribus theologis accepit. ℙrima quidē nominum positione celus significat animaz spere stellifere: saturnus sequētis spere animā/iuppiter vo tertie. Secūda vo positione celus signiſicat deum: saturnus angelicā mētem: iuppiter mundi animam atq; celestez. Tertia celus dei ipsius significat fecunditatē: saturnus eius intelligentiam: iuppiter beneficā uoluntatez omnibus prouidētē. Quarta celus in quolibet numine aspectum ad superioza designat: saturnus respectū ad semetipm: iuppiter ꝓspectum inferioribus prouidentē. Prolixior foze cogar: si singulos hic deos theologice interpretari uoluero: atq; id quidē latius in libro de amore ⁊ theologia tractauimus. ¶ Quoniam vo de diuinis tractare/non est eius qui semper dicat se nihil scire/cōuenienter socrates ubi de diuinis altius agit / dicit eā sibi sapientiā nuper vīne sciat/illuxisse significās diuina inspiratione opus eē ad uerā diuinoꝝ ꝑceptionē: Qđ ⁊ in timeo qui uioq; ⁊ phedro cōfirmat. ℙrobať idē ⁊ in epistolis. Qđ aūt hic diuinoꝝ ꝓtēplatiōe ab euthyphrone accepisse se dicit/ironicū est/deridetq; illum ⁊ sīles diuini iuris ꝓfessores ambitiosos: Quo fit ut non īmerito/que ab illo se fingit audiuisse/asserat foze paulo post dimittēda admonēs ꝓfidēdū nō eē doctrinis

doctrinis ambitioſoꝝ/preſertim ubi iudicāt de diuinis:de quibus etiā ꝓbatiſſimus homo: nunq̄ ut homo loqui poſſit: ſed aliquando potius ut tuba dei:hinc illud quodāmodo ſimile:qđ plutarch⁹ ait legē extare apud grecos:per quam iuberet libros ſceleſtoꝝ hoīum etiā bonos e medio tolli:ut auctoꝛuꝫ memoꝛia deleret:Significat ꝓterea antiquos ꝓſueniſſe/eum qui inter ſacra coꝛripiebat a demone ne diutius ab eo fatigaret/paulo poſt quibuſdā precib⁹ ſacrificijſq̄ a demone ſoluere:Docet etiā non eſſe longū tēpus in noībus cōterendū: Proin de reꝓhendit illos qui ſolas mūdi ſperas ſtellaſq̄ putēt eſſe diuinas:Quippe cum ab his tanq̄ aſpectui noſtro natura ꝓpinquioꝛib⁹ atq̄ mobilib⁹ ad altioꝛa numina ob maioꝛē excellētiam ſenſib⁹ noſtris ignota ſtabiliaq̄ ſit aſcendēdū. Narrat ꝓterea deoꝝ noīa nō caſu ſed partim humana rōne/partim inſpiratione diuina inuēta fuiſſe. Noīa vo heroica ꝛ humana ſepe uel ex maioꝝ cognomentis uel ex uoto fuiſſe poſita:ideoq̄ certā nominuꝫ rōnem in diuinis noībus potius q̄ in alijs eſſe querendā. Deſcēdit poſt hec ad demones:aſſeritq̄ heſiodi priſcoꝝq̄ ſentētia ꝓbatiſſimoꝝ virorum aias in aereos demones aſcēdere:qui ꝛ rerū ſapiētia polleant ꝛ generi humano ꝓuideāt. Tu vo hic aiaduerte oēm bonū eſſe ſapientem:atq̄ viciſſim: Bonū quidē ideo ſapiētē euadere:qꝛ purgatā ſerenāq̄ boni hoīs mentē:deus ſapiētie ſue lumine implet. Sapiētē quoq̄ iccirco bonū eſſe:qꝛ neq̄ aberrat a fine:neq̄ in his que ad finē cōferunt/fallit eligendis. Aiaduerte heroes ſemideoſq̄ eoſdē exiſtimari:atq̄ ex mutuo inter deū hominēq̄ amoꝛe naſci. Hinc illud:ſed ex deo nati ſunt. Qua in re oſtēdit inter genus humanū diuinūq̄ cognatio. Attende mox officiū hoīs eſſe non ſentire ſed ea que ſenſit ꝙſiderare. Deinde ſtatū aie in coꝛpoꝛe eſſe non cōtineri/ſed naturā coꝛpoꝛis cōtinere: Coꝛpus tm̄ apud oꝛpheū carcerē aie dici atq̄ ſepulchꝛum: Utpote que in coꝛpoꝛe tanq̄ moꝛtua iudiceꝝ. Demēto ꝛ anaxagoꝛā putauiſſe mūdi machine vnaꝫ ante alias ineſſe aiam:vnā quoq̄ preeſſe mētez:hinc illud:Spirit⁹ int⁹ alit:totāq̄ infuſa per art⁹ Mēs agitat molē. Deinde cōſidera piam Platonis modeſtiā dicentis:quicūq̄ ſapit agnoſcit/ſe deos deoꝝq̄ inter ſe noīa ignoꝛare. Addit oꝛādū eſſe deū: ut nobis nomē ſui ꝓpriū patefaciat/exiſtimanduꝫ quoq̄ eſſe noīa que nos deo tribuimus/nō ipſam dei naturā:ſed notionē affectionēq̄ circa deuꝫ noſtrā ſignificare: Iccirco obſecrādum eſſe deum ne ipſi in eo noīando diſpliceamus. Idē in philebo ꝛ parmenide ꝛ phedro atq̄ timeo. ¶ Interꝓtatur deinde deoꝝ noīa:narrās primo illoꝝ opiniones qui fluere oīa putauerūt:quaꝫ deniq̄ improbabit. Sed in his reuera memēto deā ueſtā ſignificare eſſentiam foꝛmarū ſeparatarū/diuinoꝛūq̄ ſtabile fūdamētum:ideoq̄ ueſte ante alios deos ſacrificare priſcos cōſueuiſſe. Itē noīa que in diuinis ſtatuꝫ ſignificant/ad illoꝝ referri ſubſtātiam:que vo motū ad actionē:improꝓrie quidē ad actionē intellectualem:ꝓꝓrie vo ad aiālē. Rurſus noīa deoꝝ maſculina ſignificare in diuinis actū efficiētem:feminina vo potētiam capientē:preterea q̄ celum ſuo motu generet tempus cōſumens cōtinue que cōſumat imago quedam eſt referēs deum celū/ꝛ rheaꝫ atq̄ ſaturnum filios deuoꝛātez. In his aūt celus eſt ēntia ipa diuina:rhea eiuſdē vita:ſaturnus mēs eiuſdē:Saturni filij idee ſunt rerū intelligētia diuina intra ſe genite que ſicut ꝓducūtur a mēte:ita ꝛ reducunt in mētē/eas in ſe:ut ita dixerim:abſoꝛbētem: Multitudo vo deoꝝ circa diuerſas mūdi partes diſtributoꝛuꝫ/ꝛ in ipſis earūdem partiū cōtinet ideis:ꝛ in angelicis mētibus ideas multifariā cōtemplātibus:ꝛ in aiāb⁹ ſperas mundi ſtellaſq̄ regētibus. Aiaduerte ꝓe ceteris plutonē hic ſignificare precipue prouidētiam diuinā ad ſeparatas aias pertinētez:Que puras aias bonorum ſuoꝝ perpetuis illecebꝛis a deo rapit ꝛ detinet: ut nolint ad nos ultra reuerti:Quod quidē infinitis plotini proculiq̄ aiaruꝫ periodis non cōſentit:ꝓbat aias penes plutonez ideo vinculo quodā arctiſſimo ꝛ inſolubili detineri:quoniaꝫ amatoꝛio teneātur affectu:Ubi cōfirmatur platonicū illud in conuiuio legibuſq̄ ꝛ ſepe alibi amatoꝛiū uoluntariūq̄ nodum:ceteris oibus eſſe potentius:neq̄ id quidē iniuria: Nē pe qui trahit quēpiam per appetitū/tuꝫ potētius trahit/tum retinet firmius:q̄ qui per vim aliaꝫ conatur attrahere:qꝛ non ab extrinſeco tātum rapit:ſed ab intrinſeco. Preterea qđ ita raptum eſt nō modo nō contendit ſolui:uerūetiaꝫ innitit ligatoꝛi/eodēq̄ vinculo ſeſe arctius implicat: Ditto q̄ raptoꝛ alius tanq̄ ſuperioꝛ alienuſq̄ occurrit. Amatoꝛi⁹ vo raptoꝛ tanq̄ equalē domeſticūq̄ ꝛ palam ꝛ claꝫ ſenolas inſinuat. Hinc boetius probat ex mēte plotini/deum ad ſeipſꝫ omnia potētiſſime ſimul ꝛ ſuauiſſime rape:ſui videlicet amoꝛe boni/quaſi eſca trahentē. Quod etiaꝫ platonicus cōfirmat philo. Deus a principio ad finē oia potenter attingit ſuauiterq̄ diſponit: Id vo totuꝫ ex quarto legum acceptū eſſe alias oſtendemus. ¶ De phebo autē qui apud oꝛpheum lumen vitale ſignificat:multa atq̄ ꝑclara ſunt in oꝛphico apollinis hymno/in ſexto de re.p.ꝛ in oratione platonici iuliani/ꝛ in opuſculo noſtro de lumine. Hic vo breuiter exponitur nomē apollon. Quod triplicem ſignificat ſolē/diuinum/angelicū/ꝛ celeſtez. In primo quidē lumen eſt/ſuperius intellectu. In ſecūdo intellectuale lumē ſuper viſum. In tertio viſibile lumen. Secundus appellatur a platonicis primi filius. Tertius imago dicitur utriuſq̄. Sed ut ſummatim dicā apollon ſignificat primo diuine angelicēq̄ ſubſtātie ſimplicitatem. Secūdo vim per quā deus ꝛ angelus lauāt animas: ab inferioꝛibuſq̄ purgant affectibus. Tertio beneficium quo a deteꝛioꝛibus ſoluunt:melioꝛibuſq̄ coniungunt. Quarto virtutē ut ita dixerim ſagittariam:qua per omnia procul ſua munera iaculātur/ꝛ aculeis ſuis iniuſtos affligunt. Quinto efficaciā oīa temperantem/muſiciſq̄ modulis cōuertētem. In his apparet apollinis uaticinijs / ubi ſimplex dicitur / ꝛ purgando lauans atq̄ ſoluens. Ibidē apparet ꝛ medicina. Item ſagittandi canēdiq̄ peritia/ubi vires ſuas potenter extendit per omnia ꝛ ſuauiter eiſdē cuncta cōtēperat inuicē:ꝛ ad ſeipſum feliciter ꝓtēperādo ꝓuertit:ſimiles quoq̄ dotes atq̄ effectus vident in ſole ꝛ ad ſolē tertio atq̄ celeſti. ¶ Inter hec ſocrates ait ſe in exponēdis deoꝝ noīb⁹ iocari:videlicet cognoſcēs ſe diuinā ſubſtantiā his noībus nō attingere:ſed uel

effectus illoꝝ narrare:uel effectꝰ nostros circa illos
prō viribus explicare. Addit ꝛ deos interdū iocari
ac ludere: Jocamur quidē nos circa diuina. iocant ꝛ
dij circa nostra: quatenus videlicet nostra hec: ꝛ illis
collata ꝙ minima sūt ꝛ illi hec nullo labore: sed inex
timabili facilitate gubernāt. Mitto in pūtia platoni
cū illud homo iocus est ludusq; deoꝝ. Jd enim ubi
res exiget exponemus. post hec tertio iam appꝛime:
religiosus homo dicit se uereri de dijs ulterius dispu
tare. Mēpe ꝛ in ipso disputationis initio timēduꝫ est
ne forte de deo loquamur sine deo ꝛ in media dispu
tatione rursus ne temere metiamur immēsos: ꝛ circa
finē rursus: ne ulterius sermonē de numinibꝰ ꝓduca
mus: ꝙ eorūdem uolūtas nobis aspiret. Mox nota
totā mercurij uiz uersari circa sermonē: ut intelligen
tie vim ad saturnū potius intelligas ptinere. Jteꝫ qō
addit pana mercurij filiū esse biformeꝫ: videlicet ob
geminū sermonē uerū. s. atq; falsum. nota ubi pan ut
homo pingit: sermonē uerū significare: ubi vo ut bru
tum/falsum: ut hoc admonitꝰ uerearis falsa loqui/ne
falsa loquēdo sis falsus homo/uerūq; brutū. Proin
de ubi deridet antiquoꝝ multos ꝙ duz ipsi paterent
uertiginē putabant oīa uerti. admonet ne pro natura
nostra pſertim tēporali metiamur eterna. Jtē ubi di
cit tēperantiā esse salutē ꝓseruationēq; prudētie. ostē
dit aīam corporis perturbationibꝰ ebriā nō posse re
rum ipsarū pſertim incorporaliū ꝓcipere ueritatem.
Mox ubi boni nomē interpretat ostēdit tria ad ipz
bonū pertinere. s. ut admirādum sit/ut amādum/ut
suaue: Admirādū est qñ nos excitat. diuertit ab alijs
ad se ꝙuertit: Amādum cum accedimus ad ipsū atq;
heremus: Suaue cum eo implemur. Paulo post ex
ponēs iustitie nomē docet diuinū iudiciū oīa penetra
re: Quod ꝛ cecinit orpheus. Deinde significat iustiti
am esse apud anaxagoricos diuinā mētem oīuz ordi
natricē: Ds quidē socrates nec affirmare audet neq;
negare. Nō negat quidē: quoniā ad deū iustitia perti
net. Nō affirmat quoniā accōmodatius diceret iusti
tiā esse diuinā uolūtatē/singula pro meritis uel natu
re uel uolūtatis distribuētem. Aduerte rōnē boni ad
naturā quādam ptinere sese per oīa diffundētem. Ra
tionē vo pulchri ad sapietiā ordinēq; manētē ab ipsa
ꝛ ad se reliqua ꝓuocantē. Deniq; vim amoris ad in
fluxū quēdā spectare ab oculis per oculos penetran
tem. Post hec multa de noibus affert: que per supio
ra satis intelligunt. Tāgit opinionē de noium origine
triplicē uel ꝙ a dijs quōdam accepta fuerint: uel ꝙ a
barbaris: uel ꝙ lōgitudine tēporis adeo a prima ori
gine pmutata. ut prime noium positiones minime di
scernant. Mox deridet illos qui sequētiū sciētiā ꝓfi
tent/cum antecedētia nesciāt. Tu vo in sequentibꝰ au
reā aīaduerte sentētiā: Grauissimā oīum deceptionē
esse illā qua homo seipsum decipit: In ea enim dece
ptor a decepto abest nunq;. Quoniā vo cratylus ad
sectā euthydemi declinat que putat nullū dicere falsa
qz dſqs dicit: qō est dicat: itaq; dicat ꝛ uerū socrates
id hoc pacto redarguit. Sepe dicimus adesse alicui
quedā que ꝓcul absūt: atq; vicissiz abesse que adsūt.
qō nihil aliud est ꝙ falsa dicere. Similiterq; cōueniē
tē possumus noiare: exprimēs ꝓnomē litterarūq; so
nos quodāmodo naturā actionēq; rei uel passionē:
atq; cōtra incongrue noiare. Post hec ubi de nume
ris ꝛ qualitatibꝰ mētionē facit/dicit/in ordine nu
merorū semp vnitate uel addita uel subtracta nu
meri spēm ꝓmutari. qō in qualitate nō accidat. Jd
aūt hac rōne arbitror euenire qz tota numeri rō in
vnitate eiusq; replicatione ꝓsistit. In qualitate vo
cum ꝑter vnitatē eiusq; replicationē alia quedā sit
natura merito vno gradu addito uel sūbtracto: aut
etiā pluribꝰ/qualitatis spēs non mutat. Similiter
in imagine/eatenus enim imago est/quatenus reꝓ
sentat/pōt autē magis minusue referre. Jdem fer
me noibus accidit. Nam quedā rerū ipsaruz sunt
imagines. Preterea cum nois finis sit rē ipsam re
ferre: prestat ipsum similitudine quadam rei: ꝙ ho
minū ꝙuētione referre. Rursum cū nomē ꝓstet ex
litteris/rem apte nō pōt exprimere nisi ex syllabis
litterisq; ꝓprie ipsam exprimētibꝰ cōponatur. At
quoniā oposa res est litteras syllabas noia rebus
singulis ꝓsus accōmodare: immo etiā fieri nequit
in numeris. Jccirco miscēda est ꝓsuetudo nature/
ut quatenꝰ fieri pōt/natura rerū auctoritatē habe
at nominū. Ubi vo uel nullo modo uel difficillime
per nature ꝓprietatē id fieri pōt. fiat per ꝓsuetudi
nem ꝙuētionēq; humanā/siue solā siue nature con
iūctā. Aliaduerte post hec maximā diligētiā princi
pijs adhibēdā in eisq; cōstituēdis plurimuz disputā
dū. Rursus facillissima quadā ad sciētiā ire via
dſqs: ut monet cratylus per noium ꝓprietates/re
rum ꝓprietates aucupat. Quādoquidez auctor
noium non talia noia quales ipe res sunt instituit.
sed quales ipe putauit: decipi non potuit. Addeq;
noia eadē alij aliter possunt interpretari: ꝛ ad op
posita significanda pari probabilitate traducere:
Profecto multa sunt noia ita posita quasi res flu
ant: multa quoq; ita quasi maneāt. Est igit fallacis
simum per noia res iudicare. Paulo post ꝓsidera
primū qui res noiauit/cognouisse prius eas ꝙ no
minaret. Jtē priscam opinionē qua asseritur diui
nam quādam virtutē ab initio hominē instruxisse
rerūq; nomina docuisse. Quod ijs que in protago
ra ꝛ politico dicūtur: est cōsentaneum. Fieri enim
non pōt ut humanū genus uel ab initio mundi uel
post ingētes illuuiones aliter ꝙ diuinitus sit instru
ctum. Ds aūt socrates dicit circa ideas se somnia
re: declarat tum de hocipso socratem ꝛ vulgo/ꝛa
comicis solitū irrideri. tum idearum cognitionem
per separationē mētis haberi/somnū uaticinio si
milem. Mox probat ideas esse. quia super imper
fectas formas oporteat esse perfectas. Jteꝫ immu
tabiles ideas esse. Siquidem speciales rerū ratio
nes atq; definitiones semper eodē modo se habe
ant. Addit si status a rebꝰ omnis auferat: sequi ut
res nulla uere sit/aut hoc aliquid aut tale aliquid.
Neq; cognoscat cum quolibet momento deceptu
ra sit iudicantē/necessario mentiētez. Subdit neq;
forte cognitionē ipsam videlicet specialez cognitio
nis ideam: que semper eodem modo se habet. Cō
cludit rerum scientiam non a nominibus. sed ab
ideis esse querendam: quarum notiones insite no
bis prima ueraq; sunt nomina reruz. Deniq; iuue
nes admonet ne de rebus grauibus facile sententi
am ferant: immo discant diu: expectētq; etatez ma
turiorem anteꝙ iudicent.

¶ Cratylus

¶Cratylus Platonis de recta nominū ratione.

HERMOGENES:CRATYLVS:SOCRATES.

HER: Vis ne sermonē nostrū cū hoc socrate ꝓferamus? CRA: Volo equidē/si tibi videt. HER: Cratylus hic o socrates reb⁹ singulis ait natura inesse rectā nois rōnem: neq; id eē nomen: qō quidā exꝓstitutione uocāt: dū uocis ipsoꝝ particulā quandā pronunciāt. Uerum rectā rōnē aliquā ⁊ noium ⁊ grecis ⁊ barbaris eandē cunctis innatā. percōtor itaq; ipm/num reuera cratylus sit eius nomē. Ipse fatet: Socrati vo qō nomen inq̄: Socrates ait. Nonne singulis hoibus inq̄ id est nomē: quo quēq; uocamus? ille non tibi tñ ait hermogenes nomē est. neq; etiam si oēs hoies te ita uocarint. Bū vo obsecro ut scisci tanti mihi: quid nā dicat aperiat. nihil prorsus declarat: sed ironia quadā utēs mecū simulat sese aliquid uersare aio/quasi nōnihil hac de re itelligat: qō si uellet exprimere: cogeret me insup assentiri: eadēq; dicē que ipe predicat. Quāobrē libēter ex te audirē. siqua rōne cratyli uaticiniū potes conicere: libentius tñ sniam tuā de noium rectitudine: si tibi placet audirē. SO: Hipponici fili hermogenes ueteri puerbio fert: pulchra eē cognitu difficilia. Atqui ⁊ noium intelligētia haud parua res est. Equidē si ex prodico qñq; audisses illā dnqua ginta dragmarū demōstrationē/in cuius traditione perceptiq; ista consistit ut ipse testat/nihil prohiberet/quin tu statim noiuꝫ rectitudinē itelligeres. Eā porro nunq̄ audiui: sed dragme vnius discipli nam vūtaxat accepi. Quare quid in his ueruꝫ sit nescio. Inuestigare autem tecū simul ⁊ cū cratylo paratus sum. Quod autē dicit tibi nō esse reuera nomē hermogenes qō a lucro dicit/morderе te suspicor: quasi pecuniarū auidus sis/⁊ impos uoti. Uerū ut modo dicebā difficilia hec cognitu sunt. Oportet aūt rōnes utrinq; in medium adducēdo perq̄rere utrū ita sit ut dicis ipse an potius ut cratylus ait. HER: Enimuero o socrates/licet frequēter cū hoc ceteriscq; permultis iā disputauerim: nōdum tñ persuaderi mihi pōt aliā esse nois rectitudinē q̄ conuētionē ipsam cōsensionēq;. Mihi quidem videt quodcūq; nomē quis cuiq; imponit/id esse rectū. Ac si rursus cōmutat: aliudq; imponit/nihilominus q̄ primū/qō illi succedit nomē rectū existere: quēadmodū seruis nōia commutare solemus. Nulli q̄ppe rei natura nomē inesse: sed lege ⁊ usu illoq; qui sic uocare ꝓsueuerūt. Quod quidē si aliter se habet/paratus sum nō a cratylo tantū/uerumetiaꝫ a quouis alio discere atq; audire. SO CRA: Forte aliquid dicis hermogenes. Consideremus itaq; quodcūq; imponit quis cuiq; nomen uocatq; id illi nomē eē asseris? HER: Mihi sane ita videt. SO: Et siue priuatus uocet siue ciuitas. HER: Assero. SO: Quid vo si ipse rez aliquā uocem: ueluti siquē nunc hoiem uocamus/ego equū noiem quēue equū hoiem. publice quidē erit eidē homo nomē priuatiꝫ equus/⁊ priuatiꝫ rursus homo/publice equus: Ita loqueris? HER: Ita vide

pronuntiū pulchra cognitu difficilia
Difficilia q̄ pulchra

tur. SO: Dic iterū/num aliq̄d nuncupes uera loqui/aliquid loqui falsa? HER: Equidē. SO: Nōne. Illa q̄dē uera erit oratio/hec aūt oratio falsa. HER: Ita prorsus. SO: Illa vo ratio que existentia dicit ut existunt uera est: que ut nō existunt falsa. HER: Certe. SO: Est aūt hoc oratione: ea que sunt ⁊ que nō sunt: dicere. HER: Idipsum. SO: Oratio que uera est/utrū tota quidē est uera partes nō uere? HER: Immo ⁊ partes uere. SO: Utrū partes magne uere/exigue vo particule false: an uere sunt oēs? HER: Oēs arbitror. SO: Habes orationis partē aliquā minorē noie? HER: Nequaq̄: hec enim pars minima. SO CRA: Et nomen quidem hoc pars orationis uere. HER: Proculdubio. SO: Pars utiq; uera ut ais ipse? HER: Uera. SO: Pars autē falsi falsa? HER MO: Aio. SO: Licet ergo nomē uerum ⁊ nomē falsum dicere/siquidē ⁊ orationeꝫ HER: Quid prohibet? SO: Quod quisq; cuiq; nomē esse ait/id ⁊ cuiq; nomen est? HER: Idipsum. SO: An etiā quotcūq; quis noia cuiq; tribuit/totidē erunt. ac etiā qñcunq; tribuit? HER: Haud equidē habeo socrates/aliquā preter hanc nois rectitudinē: ut videlicet liceat mihi quidē alio rē uocare qō ipse imposui noie/tibi autē alio qō tu imposuisti. Ita equidē in ciuitatib⁹ video eorundē ꝓpria quedā haberi noia/⁊ grecis ad alios grecos: ⁊ grecis ad barbaros. SO: Aliaduertamus. HER: Utrū res ipse ita se habere tibi videantur/ut propria rerū apud vnūquēq; essentia sit quemadmodum protagoras tradidit. Rerū oium dicens hoiez esse mensurā: ita ut qualia mihi queq; videnť/talia ⁊ mihi sint. Itē qualia tibi/⁊ tibi talia? An potius quedam esse putes? que essentie sue quādā habeāt firmitatē? HER: Quādoq; o socrates dubitans ad hec deductus sum: que tradit ꝓtagoras. Ita tamē eē haud satis mihi persuadeo. SO: Nunquid ⁊ ad hoc aliqñ es deductus/ut tibi nequaq̄ videret aliquē eē hoiez omnino malū? HER: Nō per iouē. immo sepenumero ita sum affectus ut existimarē hoies nonnullos oino malos esse: ⁊ quidē plurimos. SO: Prorsus aūt boni nulli adhuc tibi visi sunt? HER: Admodū pauci. SO: Uisi ergo sunt aliqui? HER: Aliq̄. SO: Qua rone hoc iudicas? hac ne? oino quidē bonos eē/oino prudentes/prorsus vo prauos/⁊ imprudentes oino. HER: Mihi sane ita videt. SO: Si protagoras uera dixit: estq; hec ipsa ueritas: ut qualiacūq; singulis queq; videnť/talia sint: fieri ne pōt ut alij hoium prudētes sint/imprudētes alij? HER: Nequaq̄. SO: At qui hec ut arbitror tibi oino videntur/cuiꝫ videlicet prudentia quedā ⁊ imprudentia sit/protagorā haud oino uera loqui posse. Neq; enim alter altero reuera prudētior erit: si que cuiq; videnť cuiq; uera erūt. HER: Ita est. SO: At neq; euthydemo assentiris ut arbitror dicēti omnia oibus esse similiter ac semper. Neq; eniꝫ alij boni alij mali essent si semp ⁊ eque oibus ⁊ virtus inesset ⁊ prauitas. HER: Uera loqueris. SO: Ergo si neq; oia oibus insunt semper atq; similiter: neq; cuiq; ꝓpriū vnūquodq; cōstat res ipas esse que essentiā quandā firmā in ipsis hñt/neq; quo ad nos/neq; a nobis per imaginationē: sursum deorsumq; distracte: sed sm seipsas quoad iparū essentiā ut natura institute sunt pmanentes. HER: Idē mihi quoq; videt o socrates. SO: Utrū res ipe ita natura

Protagoras dictū

dictū Euthydemi

cõsistũt / actiões aũt illarũ nõ ita sz aliter. an z actiones ipse: vna quedã rerum spẽs sunt? HER: Et ipse oino. SO: Ergo actiones ipse ꝑm naturã suã: nõ ꝑm opinionẽ nostrã fiũt. Quẽadmodũ si nos rẽ quãpiã diuidere statuam⁹ / utrũ diuidẽda a nobis res queꝫ ut nos uolumus z quo uolumus: An potius si vnum quodꝫ diuidam⁹ ꝑm naturã: qua diuidere z diuidi oportet / itẽꝫ eo quo ꝑm naturã diuisio fieri debet / diuidemus utiꝫ recte z aliq̃d proficiemus: ac recte istud agemus: Si autẽ preter naturã / aberrabimus / nihilꝫ proficiemus. HER: Mihi quidez ita videt. SO: Atꝫ etiaz si cõburere aliq̃d aggrediamur / non ꝑm oẽm opinionez cõburere oportet: sed ꝑm opinionem rectã: hec aũt est qua rõne naturaliter quodꝫ cõburi debet atꝫ cõburere / z quo debet. HER: Uera hec sunt. SO: Nõne eadẽ de ceteris ratio? HERMO: Eadẽ. SO: An non z dicere vna quedã operationũ est? HER: Est plane. SO: Utrũ recte dicet ille qui ut sibi dicendũ videt ita dicat: an potius quisq̃s ita dicat ut natura ipsa rerũ dicere diciꝫ requirit / z quo natura exigit / eo z dicat / aliq̃d dicẽdo proficiet. sin aliter aberrabit / nihilꝫ efficiet? HER: Ita eq̃dẽ ut ais existimo. SO: An nõ dicendi pars est noiare? atꝫ denominantes quodãmodo sermones dicunt? HER: Dino. SO: Et noiare actio quedã est: qñquidem z dicere actio quedã circa res est. HER: Prorsus. SO: Actiones aũt nobis apparuerunt haud ad nos respicere sed proprią quãdã sui habere naturã. HER: Est ita. SO: Noiandũ itaꝫ ea rõne qua rerũ ipsarũ natura noiare ac noiari postulat / z quo postulat: non aũt pro nostre uolũtatis arbitrio si stãdũ est in his que dicta sunt. HER: Sic est. SO: Atꝫ ita aliquid peragem⁹: nominabimusꝫ: aliter vo nequaq̃. HER: Apparet. SO: Quod incidendũ est: aliquo incidendũ. HER: Aliquo. SO: Et qõ texendũ: aliquo certe texendũ: quodue perforandũ aliquo pforãdũ. HER: Plane. SO: Itẽ quod noiandũ aliquo noiandu? HER: Sic oportet. SO: Quid illud / quo aliq̃d perforare oportet? HER: Terebrũ. SO: Quid quo texere? HER: Radius pectenꝫ. SO: Quid quo nominare? HER: Nomen. SO: Bene loqueris: ideoꝫ instrumentũ aliqõ nomẽ est. HER: Est. SO: Si quererẽ qõ instrumentũ est radius pectenꝫ: respõderes quo teximus. HER: Nõ aliud. SO: Texentes vo q̃d facimus? an nõ subtegmẽ z stamina confusa discernimus? HER: Istuc ipsum. SO: Idem de terebro: ac ceteris rñdebis. HER: Idẽ. SO: Potes z circa nomen similiter declarare: q̃d facimus oũ noie ipso qõ instrumentuz est / aliquid noiamus. HER: Nequeo. SO: Nunquid docem⁹ inuicẽ aliquid: ac res ut sunt discernimus? HER: Nempe. SO: Nomẽ itaꝫ instrumentũ docens est / essentiãꝫ discernẽs ut pecten z radius ipse telã. HER: Sic est dicendum. SO: Radius porro textoriũm est instrumentum. HER: Quid ni? SO: Textor itaꝫ radio ac pectine recte utetur: recte inq̃ ꝑm texẽdi rõnẽ. Ille vo qui docet noie utetur z recte: recte videlicet ꝑm docendi proprią rationem. HER: Certe. SO: Cuius artificis opere bene utetur textor qñ radio pectineꝫ utetur? HER: Fabri lignarij. SO: Quisꝫ ne lignarius faber. an poti⁹ qui artẽ habet? HER: Qui habet artẽ. SO: Cuius itẽ opere recte pforator uertet? HER: Erarij fabri. SO: Num quisꝫ est faber erarius? an potius qui habet artẽ? HER: Qui artem. SO: Age ergo dic cuius opere ipse doctor utatur / quotiens noie utit. HER: Ne scio. SO: Assignare z hoc nescis? q̃s nobis tradit nomina: q̃bus utimur? HER: Ignoro z hoc. SO CRA: Nõne lex tibi videt nobis noia statuisse? HER: Videt. SO: Ergo legis latoris utet opector / qñ noie ipso utet? HER: Opinor. SO: Conditor legis quilibet tibi eque videt: an qui arte est preditus? HER: Arte preditus. SO: Quare non cuiuscũꝫ viri est hermogenes nomen imponere: uerũ cuiusdã noium auctoris hic aũt etiam ut videt noium institutor: qui rarior omni artifice iter hoies reperit? HER: Apparet. SO: Aliaduerte obsecro: quo respiciens nominũ institutor noia reb⁹ imponit: immo superiorꝫ exẽpla diiudica: quo respiciens faber radiũ pectenꝫ cõficit? nõne ad tale aliq̃d qõ ad texẽdũ natura sit aptũ? HER: Prorsus. SO: Si opere in ipso radius iste frangat utrũ aliũm iterũ fabricabit ad fracti istius imaginez an potius ad spẽm ipsam respiciet / ad cuius exẽplar radiũ qui fractus est fecerat? HER: Ad ipsam ut arbitror spẽm. SO: Nõne spẽm ipaz merito ipius radij rõnẽ ipsumꝫ radiũ maxime nominabim⁹? HER: Opinor. SO: Si qñ oportet cõficiende uestẽ tenui uel crassiori / linee siue lanee siue cuiuis alteri radiũ apparare / radios singulos oportet spẽz radij ipsius habere. Qualis vo cuiꝫ naturaliter est accõmodatissimus talẽ ad opus peragendũ ut natura postulat / adhibere. HER: Oportet sane. SO: Eadẽ de ceteris instrumẽtis est ratio. Nã qõ natura cuiꝫ cõgruit instrumentũ ad ũnueniẽdum est / atꝫ id illi attribuendũ: ex quo efficit: nõ quale cũꝫ vult qui fabricat sed quale natura ipa exigit. Terebrũ nãꝫ cuiꝫ accõmodatuz scire oportet in ferro pficere. HER: Patet. SO: Radiũ quinetiaz singulis cõpetentẽ in ligno. HER: Uera hec sunt. SO: Quippe ipa rõne nature alius radius tele alteri cõpetit: z in alijs eodem modo. HER: Sane. SO: Oportet quoꝫ vir optime ut ille noium institutor / nomẽ natura rebus singulis aptũ in uocib⁹ z syllabis exprimat: ad idꝫ respiciẽs qõ ipsuz nomẽ est singula noia fingat atꝫ attribuat si reuera nominũ auctor est futurus: Quod si nõ ijsdẽ syllabis quisꝫ noium cõditor nomẽ exprimit / aĩaduertendũ est / q̃ neꝫ fabri oẽs erarij eodẽ in ferro id faciunt quotiẽs eiusdẽ gratia idez fabricant instrumentũ. Uerũ quatenus eandẽ ideã attribuũt licet in alio z alio ferro / eaten⁹ recte se habet instrumẽtum siue hic / siue apud barbaros fabricẽt: Nõne? HER: Maxime. SO: Nõne z eodẽ modo censebis donec institutor noium qui apud nos est z qui apud barbaros noia spẽm cuiꝫ cõpetẽtẽ tribuũt in quibuslibet syllabis nihilo deteriorẽ esse vnũ altero in noibus imponẽdis? HER: Equidem. SO CRA: Quis cogniturus est utrũ cõueniens radij spẽs cuicũꝫ ligno sit impressa: num faber qui effecit: an textor usurus? HER: Probabile est o socrates / magis eum qui est usurus cognoscere. SO CRA: Quis lyre fabricatoris opere utit: nõne ille qui fabricantẽ instruere põt: z opus / recte ne an contra factũ sit iudicare? HER: Dino. SO: Quis

ergo:HER:Citharista.SO:Quis aũt opere structoris nauiũ:HER:Gubernator:SO:Quis item noium cõditoris opi optime pſidebit ⁊ expletũ di iudicabit: ⁊ apud grecos ⁊ apõ barbaros:Nõne ⁊ qui utetur:HER:Is certe.SO:An nõ is est:qui interrogare scit:HER:Iste.SO:Idẽ quoq; rñdere.HER:Nẽpe.SO:Eum vo qui interrogare scit atq; rñdere/aliũ uocas q̃ dialecticuz.HER:Dialecticũ profecto.SO:Fabri itaq; opus est temonẽ facere gubernatore pcipiente:si bonus futurus est temon.HER:Apparet.SO:Noiuz quoq; auctoris nomen/monent dialectico viro/si modo recte ponenda sunt noia.HER:Uera hec sunt.SO:Apparet ergo hermogenes haud leue quiddã:ut ipse censes nominis impositionẽ esse:neq; id esse imperitoruz ⁊ quoz vis hoium opus.Nempe cratylus uera loquit/cũ noia dicit natura rebus cõpetere: neq; vnũquẽq; eẽ noium auctorẽ/sed illũ dũtaxat qui ad nomẽ respicit qõ natura cuiq; cõuenit. potestq; eius spẽm litteris syllabisq; inserere.HERMO:Nescio.SO:Qua rõne his que dixisti/sit repugnãdũ:forte vo nõ facile est subito sic persuaderi:Uideor aũt mihi hunc imodũ tibi potius assensurus/si ostenderis quã dicas esse natura rectã nominis rõnẽ.SO:Equidẽ o beate hermogenes ad hoc nullã dico, ferme nãq; e memoria excidit: q̃ dixerã supra me videlicet hoc ignorare/uerũ vna tecũ perquirere. Nũc autẽ mihi ⁊ tibi simul inuestigantibus hoc dũtaxat preter supiora comptum est/rectitudinẽ aliquã natura nomen habere:neq; virũ quẽlibet scire ipsum rebus accõmodare. Nõne:HER:Ualde.SO:Considerandũ restat si nos se desideras:que nã ipsius sit noiis rectitudo:idest ratio recta.HER:Desidero eqdez.SO:Aiaduerte igitur.HER:Qua via inuestigandum mones:SO:Rectissima est o amice pſideratio:ab his qui sciunt ista perquirere:oblatis pecunijs ⁊ gratijs insuper actis:hi vo sophiste sunt:quib⁹ frater tuus callias multis erogatis pecunijs/sapiẽs euasisse videtur:postq; vo in res paternas ius non habes/reliquũ est ut fratrez supplex exores te doceat noium rectitudinẽ quã a protagora didicit.HER:Quam absurda hec eẽt petitio socrates:si cũ illã protagore ueritatẽ nullo modo recipiã ea que ex ueritate illa dicunt alicuius precij estimarẽ.SO:At vo si tibi ista nõ placẽt ab homero ceterisq; poetis est discendũ.HER:Quid de noibus ⁊ ubi homerus o socrates tradit:SO:Passim multa:maxima vo ⁊ pulcherrima sunt illa in quibus distinguit circa eadem que noia hoies:⁊ que dij ipsi inducũt:An nõ censes ipsum in his magnificũ aliquid ⁊ mirandũ de recta rõne noium tradere:Constat enim deos noibus illis ad rectitudinez ipsam uti que natura consistunt:An nõ putas:HER:Certe equidẽ scio siqua dij uocãt/recte eos admodũ noiare.Uerum que nã ista:SO:An ignoras qõ de troiano flumine qõ singulari certamine cũ vulcano pugnauit/inquit:Quod xanthũ dij uocant:viri scamandrum.HER:Scio.SO:An nõ censes magnificũ quiddã cognitu esse hoc:qua rõne rectius sit flumen illud xanthũ q̃ scamandrũ noiare:Itẽ si vis aiaduerte ⁊ istud q̃ auẽ eãdẽ dicit chalcidẽ q̃dẽ a dijs/cimindem vo ab hoibus noiari:Leuẽ cognitionem hãc putas/ut sciaẽ quanto rectius sit eãdẽ auẽ chalcidẽ q̃ cimindem nũcupare uel baticã atq; mirynẽ aliaq; permulta ⁊ apud hũc poetã ⁊ apud alios talia:Uerum istarũ rerũ inuẽtio acutius ingeniũ q̃ nostruz exigit: Scamãdrus aũt ⁊ astyanax quid significẽt:humano ingenio ut mihi videt cõprehendi põt:⁊ facile percipi põt quã rectitudinẽ esse homerus uelit in his noibus:quib⁹ hectoris filiũ nuncupat:Scis ea carmina quib⁹ insunt que dico:HER:Dino.SO:Utrũ istoz noiuz putas homerũ existimasse ꝓuenire magis puro:astyanacta ne:an scamandrum:HER:Ignoro. SO:Sic aũt ꝓsidera:siquis te interrogaret/utrũ putes sapientiores rectius noia rebus imponere an minus sapiẽtes rñderes utiq; sapientiores.HER:Sic certe.SO:Utrũ mulieres in urbibus sapiẽtiores esse tibi videtur:an viri:quãtũ ad gen⁹ attinet.HER:Uiri.SO:Nescis q̃ inq̃t homerus hectoris filiũ a troianis astyanacta a mulieribus scamandrũ nuncupatũ: qñquidẽ viri illum astyanacta uocare consueuerunt.HER:Uidet.SO:Nõne homerus troianos viros sapientiores q̃ mulieres eoz existimauit:HER:Arbitror equidẽ.SO:Astyanacta igit rectius q̃ scamãdrum noiatũ esse cẽsuit:HER:Apparet.SO:Aliad uertam⁹ quã ipse denoiationis huius causam affert: Solus eniz inq̃t ciuitatẽ ipis tutatus est amplaq; menia:Quapropter decet:ut videt protectoris filiũ nominare astyanacta:idest regem urbis: urbis inq̃ ei⁹ quam pater suus seruauit/ut inquit homerus.HERMO:Idẽ mihi quoq; videt.SO:Quod aũt hoc maxime:porro ⁊ ipe nodũ satis ũtelligo o hermogenes: Tu vo percipis:HER:Non per iouẽ.SO:Atqui ⁊ hectori o bone vir nomen ipse homerus imposuit. HER:Quãobrẽ:SO:Quoniã mihi videt id nomẽ hectoꝛ astyanacti esse q̃ proximũ.ferme enim idez significant putãtq; greci utraq; hec noia regia eẽ. Cuiuscũq; enim quis anax idest rex existit:eiusdez est ⁊ hectoꝛ idest possessoꝛ.Constat enim dñari illi / possidereq; ⁊ habere. An forte nihil tibi dicere videor:meq; fallit opinio:qua homeri sniam circa noiuz rectitudinẽ ceu per uestigia quedã attingere cõfidebã. HER:Nullo modo ut arbitroꝛ:forte enim nonnihil attingis.SO:Decet ut mihi videt/leonis filiũ/leonẽ similiter noiare.equi filiũ equum/haud certe dico/si qd̃ tanq̃ mõstrũ ex equo nascat:aliõ qddã q̃ equus. Sed cui⁹ generis fm naturã est:qõ nascit:hoc dico. Si enim bonus fm naturã filius equũ gignit/non vitulus qui nascit:sed pullus equinus est nuncupãdus. Et si equus preter naturã gignit vitulũ/nõ pullus equus dicẽdus est iste:sed vitulus. Neq; etiã si ex hoie alia proles q̃ humana producit:qõ nascit homo uocari debet. Idẽq; est de arboꝛib⁹ / deq; ceteris oib⁹ iudicandum.probas hec:HER:Probo equidem. SO:Obserua me nequid defraudẽ.Eadẽ quippe ratione:sicq; ex rege nascit rex est noiandus.in alijs vo ⁊ alijs syllabis idẽ significari nihil itereſt: neq; refert siue addat littera aliqua/siue etiam subtrahatur:donec essentia rei significate in ipso noie dñatur.HERMO:Qui istuc ais:SO:Nihil uariũ diuersumq; dico. Uerũ ita ut in elemẽtis fieri cernis.scis eniz q̃ elemẽtoꝛũ noia dicimus:ipsa vo elementa nequaq̃:quatuoꝛ dũtaxat exceptis scilicet/e/y/omicron/omega.

Scamandrus
Astyanax

ἀσυάνακτα

ἄναξ ἔστλος

bos bouis

ε ψιλὸν. ο μικρὸν et ω μέγα.

Ceteris autē tā uocalibꝰ q̄ nō uocalibus alias addē tes litteras/noīa constituimus/atq; ita p̄oferimus: Uerū quousq; elemēti ipsius vim declaratā inserimꝰ conuenit nomē illud uocare/ipm qō nobis significet elementū:ut in vita apparet.ubi additis/i/t/a/nihil obstitit quin integro noīe natura elemēti illius ostenderetur:cuius noīum auctor uoluit: Usq; adeo scite litteris noīa p̄buit.HER:Uera mihi loqui videris. SO:Nōne eadē de rege ratio erit:Erit utiq; ex rege rex/ex bono bonus/ex pulchro pulcher:ꝛ in ceteris oibꝰ similiter ex quolibet genere alterū quiddā tale/ nisi mōstrū fiat:eadēq; dicēda noīa. Uariare autem licet per syllabas ut videātur boī rudi:que sunt eadē esse diuersa:quēadmodū pharmaca medicorū coloribus ꝛ odoribꝰ uariata sepe cū eadē sint / nobis diuersa videnť.Medico autē vim pharmacoꝝ cōsiderāti eadē indicanť/neq; cū additamēta perturbant. Similiter forte qui est in noībus eruditus vim illoꝝ considerat:neq; eius turbať iudiciū/siqua littera addita est:uel trāsmutata uel dempta uel in alīs litteris ac multis eadē vis noīs reperitur.Ut ea noīa que sup̄a dixim⁹ astyanax ꝛ hector litteras oīno diuersas p̄eter/t/solū hñt:idez tñ significant. Itē qō archepolis idest p̄inceps ciuitatis dicit quaz litterarū cōmunionē cū duobus sup̄oribus habet. Idē nihilomin⁹ infert.Multaq; sunt alia que nihil aliud q̄ regē significāt.Multa p̄eterea sunt que exercitus ducē significant:ut agis/polemarchus/cupolemus.Alia itē que medicine p̄fessorē declarant ut iatrocles/acesimbrotusq; . Aliaq; pmulta reperiri pñt syllabis ꝛ litteris discordātia/vi añt significationis penitus p̄sonātia. sic ne ꝛ ipse putas / an aliter:HER:Sic certe.SO CRA:His p̄ofecto que p̄m naturā fiūt:eadē tribuēda sunt noīa:HER:Omnino.SO:Quotiēs vō p̄eter naturā hoīes aliqui fiūt/in quadā specie mōstri / ueluti cū ex bono p̄oq; viro ipsius generať:qui genitus est non genitoris nomen sortiri debet:sed eius in quo ipse est generis:quēadmodum sup̄a diximus.si equus bouis p̄olē generet/nō equū eius filiū:sed bouem denoīandū.HER:Sic est.SO:Homini igiť impio ex pio genito/nō parentis:sed generis nomen attribuēdū.HER:Uera hec sunt.SO:Neq; igiť theophilū idest dei amicū:neq; mnesitheum idest dei memorē:uel talē aliquē huiusmodi uocare filiū talez decet/sed ẓria significātibꝰ noībus appellare: si modo recte noīa instituta eē debēt.HER:Sic p̄orsus agēdum o socrates.SO:Profecto oresti nomen recte o hermogenes videť impositū: siue aliqua sors illi nomen dedit:siue poeta quidā: ferinā eius naturā agrestemq; ꝛ montanā noīe isto significās.HER:Sic apparet socrates.SO:Uideť ꝛ patri eius p̄m naturam nomē esse.HER:Apparet.SO:Apparet utiq; talis esse agamēnon/ut sibi laborandū cēseat tolerādūq; ꝛ in his que decreuit per virtutē perseuerādū. Argumentū vō tolerantie sue apud troiā tāto cū exercitu perduratio p̄ebuit.Quod igiť mirabilis perseuerātia vir hic fuerit nomē significat agamēnō quasi agastos idest mirabilis epimoni idest perseuerātia.Forte vō ꝛ atreus recte est nominatus:Nex enim chrysippi ꝛ crudelitas aduersus thyestē noxiuz pernitiosumq; illū demōstrāt. Unde cognominatio parūper declinat:ꝛ clam inuit / ut nō quibuslibet naturā hui⁹ viri declaret.his autē qui noīum periti sunt/satis atrei significatio patet.Dicit enim p̄m ateres atrepton ateron/quasi indomitus inexorabilis noxiꝰ contumelioso⁹q; fuerit:Uideť ꝛ pelopi nomen haud ab re tributū.Noīez quippe que p̄ope sunt videntē/nomē istud ꝓgrue significat.HER:Cur illi id conuenit:SO:Quoniā in myrtili cede / ut ferť p̄ouidere nihil potuit:neq; eminꝰ p̄ospicere quā ta toti generi ex hoc calamitas immineret: Que enim ante pedes erāt ꝛ ad p̄tia tātū respiciebat: hoc autē est ꝓpe aspicere:qō ꝛ fecit cuz hyppodamie p̄iugiū omni conatu inire p̄tēdit.Unde pelopi nomen a pelas idest p̄ope ꝛ opsis:qō ad visionē pertinet.Tantalo quinetiā nomē natura ipsa videtur impositū/si uera sunt que circūferūtur./HER MO:Que nam ista:SO:Quod viuēti adhuc illi aduersa plurima ꝛ grauia cōtigerūt. Tandēq; patria eius oīs subuersa est.Defuncto p̄eterea saxū in caput imminet:sors certe durissima:hec p̄sus cū noīe cōgruūt.perinde ac siqs noīare talātaton: idest infelicissimū uoluisset / sed paulo locutus obscurius p̄o talantato tantalū posuisset.Tale utiq; nomen fortuna eius aduersa ipso rumore gentiuz p̄ebuisse videť.Quinetiā patri eius ioui recte nomen est inditū neq; tñ facile cognitu. Est enim ueluť oratio quedā iouis nomē:qō quidē bifariā partientes/partim vna/partim altera parte utimur. Quidā zina idest viuentē ꝛ vitā.qdā dia idest per ꝛ causaz per quā uocāt.Que partes vna cōposite naturā dei ipsius ostēdūt:qō maxime debet nomē efficere posse.Nulla eniz nobis ceterisq; oībus viuendi magis causa est q̄ p̄inceps rexq; omnium. Quapropter decens nomen est hic deus sortitus: per quē vita semp viuentibus oībus inest.Sectuz autē in duo est:Unū ut dicebā nomen in dia videlicet atq; zina.hūc saturni filiū subito cū ds audiat forte/insolentē cōtumelioso⁹q; putarit.Uerū p̄obabile est/magne cuiusdā intelligētie p̄olē iouem esse.Quod enim coros dicit nō puerū significat/ sed puritatē mentis ipsius ꝛ sincerā integritatem. Est autē iste oranu idest celi filius:ut ferē:Quippe aspectus ad supa/merito oranía uocať: quasi oro sa idest aspiciens.ano idest ad supera. Unde affirmāt hermogenes hī qui de reb⁹ sublimib⁹ agunt purā mentē adesse:ꝛ orano idest celo iure nomen impositū.Si aūt genealogiā deoꝝ ab hesiodo traditā mēte tenerē:ꝛ quos istoꝝ p̄ogenitores induc it/recordarer/haud quaq̄ cessarē ostendere tibi recte illis noīa inscripta fuisse:quoad huius sapiētie periculū facerē: siquid ipsa ꝓficiat peragatq;: ꝛ an deficiat nec ne/que mihi tā subito: ignoro eq̄dez vnde:nup illuxit.HER:Profecto mihi videris o socrates instar eoꝝ qui numine rapiunť/protinus oracula fundere.SO:Reor equidē o hermogenes hanc in me sapiētiā ab euthyphrone ꝓspalti filio emanasse. Illi siquidē adstiti a matutino assiduus:aureisq; porrexi. Patet igiť eū deo plenum non modo aures meas beata sapientia impleuisse uerūetiam aīum occupasse. Sic itaq; agēdum arbitror:ut hodie quidē utamur ipsa: ꝛ reliqua que ad noīa pertinēt indagemus.Cras vō:si in hoc cōsenserimus excutiamus eam:expiemusq; aliquem

perſcrutati ſiue ſacerdotē ſeu ſophiſtā qui purga re hec ualeat. HER: Probo hec maxime ſocra tes/libētiſſime nāq; que de noibus reſtāt/audirē. SO: Ita p;ſus agendū. Unde igit potiſſimū exor diendū iudicas: poſtq; formulā quandā preſcripſi mus ut pernoſcamus/ſi etiā noia nobis ipſa teſtā tur nō caſu quodā tacta fuiſſe: uerū rectitudinē ali quā cōtinere. Noia quidē heroū atq; hoium nos forte deciperēt/horū nāq; multa ſm cognomenta maiorū poſita ſunt: ⁊ ſepe nequaq; cōueniunt: quē admodū in principio dixim⁹. Multa vo ad uotū hoies noia tribuūt/ut eutychidē. ſoſiā. theophilū. ideſt proſperū ſeruatorē/deo charum: aliaq; per multa. Talia itaq; pretermittēda cēſeo. decēs enim cōſentaneūq; maxime repire nos que in reb⁹ ſem piternis ⁊ nature ordine conſtitutis recte ſunt po ſita: Nam circa iſta in cōdendis noibus ſtuduiſſe maxime decet: Forte vo ipſoq; nonnulla diuinior ādā potētia q; humana ſunt inſtituta. HER: Pre clare mihi loq; videris o ſocrates. SO: Nōne par eſt ab ipſis dīs incipe: rōnēq; inueſtigare: qua dī thei uocati ſunt. HER: Nēpe. SO: Eqdē ita cōn cio. Uidētur utiq; mihi grecoq; priſci deos ſolos putaſſe eos: quos etiā his tēporibus barbarorum plurimi arbitrātur/ſolē/lunā/terrā/ſtellas/celum: Cū ergo hec oia perpetuo incurſu eē cōſpicerēt: ab hac natura thin: ideſt currēdi theus ideſt deos noiaſſe vident. Deinde ⁊ alios aīaduertentes oēs eodē noie nūcupaſſe: habet qd dico ueriſimile ali quid: nec ne. HER: Habet certe. SO: Quid poſt hac inueſtigādū? Cōſtat de demonib⁹ heroibuſq; ⁊ hoibus querendū eſſe. HER: De demonib⁹ pri mū. SO: Proculdubio hermogenes: dd ſibi vult demonū nomen: aīaduerte nuz aliqd dicā. HER. MO: Dic modo. SO: Scis ne quos heſiodus de mones eſſe inquit. HER: Non. SO: Neq; etiā q aureū genus hoium inquit in principio extitiſſe? HER: Hoc equidē noui. SO: Ait enim ex hoc ge nere poſt pūtis vite fata fieri demones ſanctos: terreſtres: optios: malorū expulſores ⁊ cuſtodes hoium. HER: Quid tū? SO: Nempe arbitror uo care illū aureū genus/nō ex auro conſtitutū/ſed bonū atq; preclarū: qd inde cōiectio: genus noſtrū ferreū eſſe dicit. HER: Uera narras. SO: An non putas ſiquis nunc ex noſtris bonus ſit/aurei hūc generis ab heſiodo eſtimari? HER: Conſentaneū eſt. SO: Boni autē alij q; prudentes? HER: Pru dentes. SO: Iccirco ut arbitror eos demones pre cipue nuncupat: q; ſapientes demoneſq; ideſt intel ligentes. Et ex noſtra iſtud priſca lingua nomē exi ſtit. Quāobrē ⁊ iſte ⁊ ceteri poete permulti precla re loquūtur: quicūq; aiunt: videlicet poſtq; bonus alics vita functus eſt/maximaz dignitatē pmiūq; ſortitur: fitq; demon ſm ſapiētie cognomentū. Ita ⁊ ipſe aſſero daimona ideſt ſapientez oēm eſſe ho minē: quicūq; ſit bonus: eūq; demonicū eſſe: ideſt ſapientē ⁊ felicē viuentē atq; defunctū: rectēq; de monē nūcupari. HER: Uideor mihi o ſocrates in hoc tecū maxime cōſentire. SO: Heros autē quid ſignificat? Id nequaq; inuētu difficile. paulo enim heroum nomē ab origine diſtat/indicans genera tionē illoq; ab erotos ideſt amore manaſſe. HER. MO: Qua rōne id ais? SO: An ignoras ſemideos heroas eſſe? HER: Quid tū? SO: Dēs utiq; heroes uel ex amore deorum erga mulieres humanas: uel amore virorq; erga deas ſunt geniti. pterea ſi hoc ſm priſcā atticorq; linguā cōſideraueris magis itelliges. reperies enim q; pauliſper mutatū eſt nois gratia ex erotos: ideſt amore. Unde ſunt heroes geniti: que aut hinc heroū nomē eſt ductū/aut ex eo q; ſapiētes rectoreſq; fuerunt: facūdi videlicet ⁊ ad iterrogādū diſſerēdūq; promptiſſimi: erin nāq; dicere eſt. Qua re ut modo dicebamus/attica uoce heroes rhetores quidā ⁊ diſputatores ⁊ amatorū eſſe vident. Unde rhetorū ſophiſtarūq; genus heroica proles exiſtit: Uerū nō iſtud quidē difficile cognitu: immo illud ob ſcurū: quā ob cauſam hoies anthropi noiant: habes ipſe quid afferas? HER: Unde id habeaz bone vir? Quin ſi repire quoquo modo poſſiz/nil cōtendo ex eo q; te melius faciliuſq; q; me reperturum ſperem. SO: In euthyphronis inſpiratione cōſidere mihi vi deris. HER: Abſq; dubio. SO: Et merito quidē cō fidis. Haz belle nimirū mihi nūc videor cogitaſſe/ac periculū eſt niſi caueā ne hodie ſapientior q; deceat videar euaſiſſe / Attēde ad ea que dicā. hoc in prmis circa noia aīaduertē decet/q; ſepe litteras addimus: Sepe etiā demimus / pro arbitrio dū nominam⁹/⁊ acuta ſepenumero trāſmutamus/ut cū dicimus: Philos: ideſt ioui amicus: hoc ut pro uerbo nomē no bis foret: alterū iota inde excerpſimus: ⁊ pro acuta ſyllaba media/grauē pronūciamus. In alīs quibuſ dam litteras interſerimus ⁊ grauiora proferimus. HER: Uera refers. SO: Hoc ⁊ in noie hois anthro po contingit: ut mihi quidē videt: Nam ex uerbo no mē ꝑſtitutū eſt vno a excepto grauioriq; fine effecto. HER: Quomodo iſtud ais? SO. Ita: hois nomē il lud ſignificat: q; cetera quidē animalia que videt nō con ſiderant: neq; aīaduertūt: neq; contēplant: homo aūt ⁊ videt ſimul ⁊ cōtēplat aīaduertitq; qd videt. Hinc merito ſolus ex oīb⁹ aiantib⁹ homo anthropos eſt nūcupatus: quaſi anathron: ideſt contēplās que opo pem: ideſt vidit: Quid poſt hec querā? An videlicet q; libēter perciperē? HER: Maxime. SO: Succede re ſtatim ſuperiorib⁹ mihi videt de aīa ⁊ corpore cō ſideratio. Nam aīa ⁊ corpus aliquid hominis ſunt. HER: Sine cōtroverſia. SO: Conemur hec quēad modū ſuperiora diſtinguere. querendū primo de aīa putas ut recte pſychi noiata fuerit? deinde de corpore? HER: Equidē. SO: Ut igit ſubito exprimā quod primū mihi nūc ſe offert / arbitror illos qui ſic aīam uocitarunt: hoc potiſſimū cogitaſſe q; hec quotiens adeſt corpori/cauſa eſt illi viuendi: reſpirādi ⁊ refri gerādi viz exhibēs: ⁊ cū pmū deſierit qd refrigerat diſſoluit corpus ⁊ interit. Unde pſychim noiaſſe vi dent: q; anapſychon/ideſt reſpirādo refrigerās. At vo ſi placet ſiſte parūper: Uideor mihi aliqd inſpice re probabilius: apud eos qui euthyphronē ſequunt. nam iſtud quidē aſpernarētur ut arbitror: ⁊ durum quiddā cē cenſerēt. ſed vide an hoc tibi ſit placiturū. HER: Dic modo. SO: Quid aliud q; aīa tibi videt corpus habere/cōtinere/uehere ut ⁊ viuat ⁊ gradia tur? HER: Nil aliud. SO: An nō anaxagore credis/ rerū naturā oium mēte quadā ⁊ aīa exornari ſimul ⁊ cōtineri? HER: Credo equidē. SO: Par eſt igitur

Hero⁹

ἔρως

ἄνθρωπος

ἀνάθρων ὄπωπε

φυχή

ψυχὴν ἀναψύχον

Euſebius de preparatione euāgelica. τῶ ἔρωτος libro 1 cap. 6

eam potẽtiã noiare phyſechin: que phyſim:ideſt naturam.ochi ꝛ echi:ideſt uehit ꝛ cõtinet.politius aũt pſychi proferẽ.HER:Sic eſt oino. Videturq; mihi iſtud artificioſius eſſe.SO:Eſt profecto.Ridiculum autẽ quid appareret/ſi ita ut poſitũ fuit/noiaret.qõ vo poſt hoc ſequitur corpus nonne ſoma nũcupas? HER:Certe.SO:Atqui videt mihi in hoc noie paulſper ab origine declinari.nẽpe corpus hoc aie ſima ideſt ſepulchrũ quidã eſſe tradunt/quaſi ipſa pñti in tẽpore ſit ſepulta:atq; etiã q aĩa per corpus ſimegni ideſt ſignificat quecũq; ſignificat/iccirco ꝛ ſima iure uocari. Videtur mihi preterea orphei ſectatores nomen hoc ob id potiſſimũ poſuiſſe / q aĩa in corpore hoc delictorum det penas:ꝛ hoc circũſepto uallo claudat uelut in carcere quodã:ut ſoſite:ideſt ſeruet. Eſſe itaq; uolũt hoc ita ut noiatur aie ſoma:ideſt ſeruandi gratia clauſtrũ quo ad debita queq; exp̃dat. neq; litterã aliquã adꝺiendã putant.HER:De his ſatis dictũ o ſocrates arbitror:Verum de noibus aliquoꝝ deorũ poſſemus ne ita ut de ioue actũ eſt/conſiderare/ꝑm quã rectitudinẽ noia ſint impoſita:SO CRA:Per iouẽ nos quidẽ ſi mentẽ haberem⁹ hermogenes p̃cipuũ rectitudinis modũ arbitraremur/fateri nihil nos de ꝺijs cognoſcere/neq; de ip̃is inq̃: neq; de ipſoꝝ noibus quibus ipſi ſe uocant. Conſtat enim illos quidẽ ueris ſe noibus nũcupare:Secũdũ vo recte denominationis moduz exiſtimo:ut quẽad modũ lex in uoris ſtatuit p̃cari deos/quomodocũq; nominari his placet/ita ꝛ noſipſos uocem⁹ tanq̃ nihil aliud cognoſcentes. Recte nãq; ut mihi videt eſt decretũ.quare ſi vis ad hãc inueſtigationẽ pergam⁹: primo quidẽ ꝺijs prefati nos nihil de ipſis conſideraturos/neq; enim poſſe cõfidimus:ſed de hoibus potius/qua potiſſimũ opinione circa deos affecti noia ipſis inſtituerũt.Hoc enim a diuina idignatione procul.HER:Modeſte loqui videris o ſocrates: atq; ita proꝛſus agẽdũ.SO:Nõne a ueſta ꝑm legẽ incipiẽdũ?HER:Sic utiq; decet.SO:Qua rõne heſtiã hãc noiatã dicemus? HER:Per iouẽ haud facile iſtud inuẽtũ.SO:Videnꝛ probe hermogenes primi noiuz auctores non hebetes q̃dã fuiſſe uerũ acuti ſublimiũ rerũ inueſtigatores.HER:Quãobrez?SO:Talium quorũdã hoium inuẽtione noia apparent impoſita. ac ſiquis pegrina cõſideret noia/nihilomin⁹ qõ ſibi vult vnũquodq; reperiet.quẽadmoduz hoc qõ nos uſiam:ideſt eſſentiã noiamus/quidã heſtiã nũcupãt. alĩ oſiã. ꝑmo q̃dẽ ꝑm alterũ nomẽ iſtoꝝ: haud ꝑcul a rõne videtur/rerũ eſſentiã heſtiã uocari. ꝛ q; nos qõ eſt eſſentie particeps/heſtiã uocamus: ex hoc recte heſtia poſſet denoiari.Superiores noſtri quõdã uſia:ideſt eſſentiã:eſſiaz uocabãt.Quinetiã ſiquis ſacroꝝ ritus aiaduerterit / exiſtimabit ſic eos putaſſe qui hec poſuerunt.Eteniz ante deos oẽs ueſte ſacra facere/decet eos qui eſſentiã oĩum ueſtã cognominarũt. Qui itẽ oſiã noiarunt/hi ferme ꝑm heraclitũ cẽſuerunt fluere omnia ſemp nihilq; cõſiſtere. Cauſaz igitur ꝛ ipſoꝝ originẽ ducẽ ipſum othun:ideſt quod impellit:Quapropter merito ip̃m oſiam:ideſt impellentẽ cauſam noiari:De his hactenus ita ſit dictũ/uelut ab ꝺijs qui nihil intelligũt:Poſt ueſtã aũt de rhea atq; ſaturno conſiderare ꝓuenit q̃q̃ de ſaturni noie in ſupiozibus dixim⁹.forte vo nihil dico.HER:Cur nam o ſocrates?SO:O bone vir ſapiẽtie quoddã examen aiaduerti.HER:Quale iſtud?SO:Ridiculũ dictu:habet tñ nõnihil ꝓbabile.HER:Quid ais?ꝛ quo pacto probabile?SO:Inſpicere mihi heraclitũ videoz iãpridẽ ſapiẽter nõnulla de ſaturno rheaq; tradẽtẽ:que ꝛ homerus dixerat.HERMO:Qui iſtud ais?SO:Ait enim heraclitus fluere oia nihilq; manere.rerũq; ip̃arũ ꝓgreſſum amnis fluxui cõparans/haud fieri poſſe inquit ut bis eãdẽ in aquã te mergas.HER:Vera hec ſunt:An videt tibi ille ab heraclito diſſentire:qui aliorum deoꝝ progenitoribus inſeruit rheã atq; ſaturnũ? Nunquid putas temere illũ noia iſtis impoſuiſſe? Quin ꝛ homerus oceanũ deoꝝ originẽ inſtituit ꝛ tethydez genitricẽ:Idẽq; uoluit:ut arbitror:ꝛ heſiodus. Ait preterea orpheus/Oceanũ primũ pulchrifluũ cõiugiũ incohaſſe:qui cũ tethyde germana ſe ſua cõmiſcuit. Vide q̃maxime hec inuicẽ cõſonant oiaq; in opinionẽ heracliti redeunt.HERMO:Videris mihi aliquid dicere ſocrates:tethydis autẽ nomẽ haud ſatis quid ſibi uelit intelligo. SO:Hoc utiq; idẽ ferme ſignificat/quoniã fontis nomen eſt reconditũ. Mã diattomenon ꝛ ethume non:ideſt ſcaturiẽs ꝛ tranſiliẽs / fontis imaginem pre ſe ferunt:Ex utriſq; vo hiſce noibus nomen tethydis eſt cõpoſitũ.HER:Hoc quidẽ beliſſimuz eſt o ſocrates.SO:Quid ni? Verũ q̃d deinceps: De ioue profecto dixim⁹.HER:Sic eſt.SO:Fratres autẽ eius dicamus neptunnũ atq; plutonẽ:nomenq; aliud quo ipſum uocant.HER:Proꝛſus. SO:Videt neptũnus ab eo qui primũ noiauit / iccirco poſidon uocatus fuiſſe / q; euntẽ ip̃m maris natura detinuit:neq; progredi ultra pmiſit:ſed ãſi vincula pedibus ip̃ius iniecit.Maris itaq; principem poſidona uocauit/quaſi poſi:ideſt pedibus: deſmon:ideſt vinculũ habeat:ẽ/vo occoꝛis gratia forte abiectũ fuit.Forſitã nõ hoc ſibi vult:ſed proſ/geminũ/l/primo fuit appoſitũ/ãſi dicit pollidõ: ideſt multa noſcens deus. fortaſſis ab eo qõ dicit ſiin:ideſt ãtere.Sion:ideſt ãtiens eſt noiatus: cui/p/ac/d/fuit adiectũ:plutonẽ autem ãſi plutu:ideſt diuitiarũ datorẽ dicimus: quoniã diuitie ex terre viſceribus eruũtur: Adim vo multitudo interpretatur quaſi aidem:ideſt triſtẽ tenebroſumue:Atq; hoc nomẽ horrẽtes plutonẽ uocitãt.HER:Tu vo quid ſentis ſocrates?SO:Videtur mihi hoies circa potentiã dei iſtius multifariã errauiſſe:eũq; exhorruiſſe ſemp:cũ minime deceat:porro quiſq; ex hoc pertimeſcit/q̃ nemo poſtq̃ defunctus eſt hucredit que aĩa nodata corpore illuc abit.Ceterum hec oĩa ꝛ regnũ ꝛ nomen huius dei eodẽ tendere mihi videntur.HER:Quo pacto?SO:Dicaz qõ ſentio:dic age? Utrũ horꝝ ualidius vinculũ eſt ad quod vis aĩal alicubi detinẽdum/neceſſitas ne/an cupiditas?HER:Lõge o ſocrates preſtat: cupiditas.SO:An nõ plurimi adim quotidie ſubterfugerẽt/niſi fortiſſimo vinculo eos qui illuc deſcẽdũt/ vinciret?HER:Videlicet.SO:Quare cupiditate quadã eos:ut videt potius q̃ neceſſitate deuincit ſi modo vinculo nectit fortiſſimo?HER:Apparet. SO:Nonne rurſus multe cupiditates ſunt? HER:Multe.SO:Ergo uehementiſſima omniũ

cupiditate nectit eos/si modo debet insolubili no
do ꝓnectere.HER:Certe.SO:Est ne uehemētior
ulla cupiditas ꝙ ea qua q̄sq̄ afficit dū alicui⁹ con
suetudine meliorē se virum sperat euadere:HER
MO:Nulla me hercle socrates.SO: Hac de cau
sa dicendū hermogenes/neminē huc illinc uelle re
uerti:Neq̄ etiaz sirenes ipsas:immo ꝛ eas ꝛ cete
ros oēs suauissimis plutonis orationibus demul
ceri: Estq̄ ut ratio hec testatur deus hic sophista
proculdubio disertissimus: ꝛ ingētia ꝓfert his qui
penes ipsuz habitāt/bñficia:qui usq̄ adeo diuitiꝫ
affatim abundat/ut tanta nobis bona suppeditet:
Unde ꝛ pluton est nūcupatus: An nō philosophi
tibi videt officiū ꝙ nolit hoibus corpora bñtibus
adherere/sed tūc demū admittat eos/cū aius illo
rum est corporeis oībus malis cupidinibusq̄ pur
gatus:Excogitauit nēpe hic deus hac rōne se ani
mos maxime detenturū / si virtutis eos auiditate
vinciret: Eos autē qui stupore ꝛ insania corporis
sunt infecti:ne pater quidē plutonis saturnus ipse:
suis illis vinculis cohercere ualeret:secumq̄ tene
re.HER:Nonnihil loqui videris o socrates.SO
CRA:Lōge abest hermogenes ut nomen hadis
quasi aides:idest triste tenebrosumue sit dictū:imo
ab eo trahit q̄ est idene:idest nosse oia pulchra.
Ex hoc itaq̄ deus iste a noīum conditore adis est
nuncupatus.HER:Quid preterea dicimus de ce
reris noie iunonisq̄ / apollinis ꝛ minerue / vulca
niq̄ ꝛ martis/ceterorūq̄ deor̄:SO:Ceres q̄dez
dimiter nuncupat ab ipsa alimento⁊ largitione:
quasi diuisa miter:hoc est exhibēs mater:Era vo
idest iuno quasi erate.i.amabilis propter amorē
quo iuppiter in eam afficit. Forte etiam sublime
spectans qui hoc nomē instituit aerē eram denoia
uit: ꝛ obscure locutus est ponēs in fine principiū.
q̄ quidē patebit tibi / si nomē illud frequēter pro
nūciaueris.pherephattā: idest proserpinā ꝛ apol
linē noiare nōnulli uerent. propterea ꝙ illis igno
ta est noīum rectitudo.Enimuero pmutātes pher
sophonē ipsam ꝓsiderāt.graueq̄ id illis apparet.
hoc aūt dee ipsius sapiētiā indicat.Sapiētia utiq̄
est que res fluentes attingit:ꝛ assequi pōt.Quāob
rem pherepapha merito dea hec noīaret propter
sapientiā/ꝛ epaphen:idest contactū.pheromenu:
idest eius q̄ fert:uel tale aliquid.Quocirca adhe
ret illi sapiēs ipse pluton/q̄ ipsa talis est. Nūc aūt
nomen hoc declināt/pluris facientes prolationis
gratiā ꝙ ueritatem:ut pherephattā noient. Idem
quoq̄ circa apollinis nomē accidit.naz pleriq̄ id
nomē exhorrēt:quasi terribile aliquid pre se ferat:
An nosti:HER:Vera penitus loqueris.SO:Hoc
aūt ut arbitror huius dei potētie maxime ꝓuenit.
HER:Qua rōne:SO:Conabor sniam meā expri
mere.nullū ꝓfecto nomē aliud.Unū q̄tuor hui⁹ dei
potētiꝫ reppiri ꝓueniēti⁹ potuisset: q̄ ꝛ cōprehē
deret oēs/ꝛ ipsi⁹ quodāmodo declararet musicā/
uaticiniū/medicinā/ꝛ sagittādi pitiaz.HER:Api
as iā. Mirū q̄ddā nomē esse id ais.SO:Lōgrue
q̄dē cōpositū est / cōsonatq̄ utpote q̄ ad deū pti
net musicū.principio purgatio purificationesq̄ ꝛ
fm medicinā / ꝛ fm uaticinium. Itē que medico
rū pharmacis paguntꝰ/ac uatū incātationes expia
tionesq̄.lauacra ꝛ aspersiones/vnū hoc intēdūt/pu
rū hoiem ꝛ corpore ꝛ aīa reddere.HER:Sic oīno.
SO:Nōne deus qui purgat ipse erit apoluon ꝛ apo
lyon:idest abluens a malis:soluēsq̄ q̄ apollon ipse
significat:HER:Absq̄ dubio.SO:Quatenus itaq̄
diluit atq̄ soluit/ut taliuz medicus:apoluon merito
nuncupat.Secundū vo diuinationē uerūq̄ ꝛ aplum
idest simplex q̄ idem est recte more thessalicor̄ no
minare hunc possumus:hi nēpe oēs deū hunc aplon
uocant.Quatenus aūt aiuallon:idest semp iaculādo
arcu uehemēs est aiuallon dici pōt / hoc est ppetuus
iaculator.Secundū vo musicā de hoc est cogitandū.
quemadmodum de eo q̄ dicit acoluthos ꝛ achitis:
idest pedissequus/comes/ꝛ uxor:in quib⁹/a/ut ꝛ in
alīs multis idē q̄ simul significat. In his quoq̄/a/
ꝛ polleo significāt uersionē:que simul ꝛ vna peragit
quā cōuersionē dicam⁹: per hec in celis significatur
conuersio que per eos fit quos polos uocamus:ꝛ in
cātu harmonia:quā dicim⁹ symphoniā.Quia in his
ut tradunt musice ꝛ astronomie piti harmonia qua
dam simul oia cōuertunt.hic aūt deus harmonie ꝑsi
det homopolon:idest simul uertēs hec oia / ꝛ apud
deos/ꝛ apud hoies.Quēadmodū igit homocheleu
ton ꝛ homobatin:idest simul euntē ꝛ simul iacētem/
uocauim⁹ acholuthon ꝛ achitin/o/in/a/pmutātes:
ita apollinē noiauimus eū qui erat homopolon/alte
ro/l/interiecto/q̄ equiuocū fuisset ouro cū noie: q̄
ꝛ his tēporib⁹ suspicati pleriq̄ ex eo ꝙ nō recte vim
nois huius aiaduertūt/perinde hoc metuūt ac si per
nitiem quandā significaret.Sed reuera nomen istud
oēs huius dei vires cōplectit/quēadmoduz supra di
ximus.Significat eniz simplicē perpetuū iaculatorē
expiatorē ꝛ cōuertentē.Musarū vo ꝛ musice nomē
ab eo q̄ dicit mosthe:idest inquirere/īdagationeq̄
ꝛ studio sapiētie tractū est.leto:idest latona/a māsue
tudine dicitur q̄ sit ethelemō:idest prompta ꝛ expo
sita ꝛ libens ad id q̄ petit quisq̄ exhibendū. Forte
vo ut peregrini uocāt/multi nāq̄ litho noīant:q̄ no
men tribuisse vidētur.q̄ nō rigida illi mēs sed mitis
ideo litho q̄si lion ethos: idest mos lenis ꝛ mitis ab
illis cognominat.Artemis:idest diana ex eo q̄ arte
mes/quasi itegra modestaq̄ sit propter virginitatis
electionē.Forsitan etiā quasi aretisthistora:idest virtu
tutis consciā uocitauit nois institutor.Fortassis etiā
dicta est artemis quasi aroton misisasis:idest quasi il
la congressum oderit viri cū muliere.Vel enim pro
pter istorū aliquid uel propter oia huiusmodi nomē
est istitutū.HER:Quid vo dionysius ꝛ aphroditi:
SO:Magna petis hipponici fili: Atq̄ est noīum ra
tio his dīs impositor̄ gemina seria videlicet ꝛ ioco
sa:Seriā quidē ab alīs quere:Jocosaz aūt nihil pro
hibet recēsere:Jocosi sane ꝛ dī/sunt.dionysiusq̄ est
dus inon:idest vini dator: quasi didinysos ioco quo
dam cognominatus:Uinū autē merito uocari potest
ionus ꝙ efficiat ut bibentes pleriq̄ mente alienati:ie
sthenun echin:idest mētē habere se putēt:De uenere
hesiodo repugnare nō decet:sed ꝓcedere ꝓpter ipaz
ex aphro. hoc est ex spuma generationē aphroditin
uocari.HER:At vo mineruā o socrates vulcanūq̄
ꝛ martē cum sis athenien sis/silentio non preteribis.
SO:Haud quaq̄ decet.HER:Non certe.SO:Alte
rum quidē eius nomē quāobrē sit impositum / haud

difficile dictu. HER: Quod. SO: Palladē eā uocam⁹. HER: Plane. SO: Homē hoc cēlēdū est a saltatione in bello ductū fuisse/porro uel sese uł aliō a terra attollere seu manib⁹ aliqd efferre dicim⁹. Pallin ꝛ pallesthe. i. vibrare agitareq; ꝛ agitari/ꝛ saltare ꝛ saltationē ppeti. HER: Absq; cōtrouersia. SO: Palladem hac rōne uocamus ac merito. HER: Alteruꝫ eius nomen quo pacto interpretaris? SO: Athenam queris? HER: Idipsum. SO: Grauius istud amice: videtur prisci athenā existimare quēadmodū hi qui his tēporibus in homeri interpretationibus sunt eruditi. Nam istoꝫ plurimi homerū exponūt athenam tanq; mentē cogitationēq; finxisse. Et qui noīa inuenit/tale aliquid de illa sensisse videt. immo etiā alti⁹ eā extollēs ut dei mētē induxit: perinde ac si diceret ethenoe: hec est utēs/a/pro/e/externo quodam ritu. i/vo ꝛ/s/detrahens. forte vo non ita sed thia noesis: idest utpote que diuina cognoscat: pre ceteris oibus theonē: idest diuina cognoscētē uocauit. Neq; ab re erit si dixerimus uoluisse illū appellare eā ethenoen quasi ipsa in more intelligentia sit. Ipse postmodum uel etiā posteriores in pulchrius ut videbat aliquid producēdo atheneā denoiarūt. HER: Quid de vulcano quē epheston noiant? SO: Quid ais? num generosum ipsum phaeos historia: idest luminis presidem queris? HER: Hūc quesisse video. SO: Hic ut cuiq; patere pōt. phestos est ꝛ/e/sibi uendicat. Unde ephestos: idest luminis preses est dictus. HER: Apparet nisi tibi quoquo modo adhuc aliter videat. SO: Anne videat aliter/de marte interroga. HER: Interrogo. SO: Si placet. Ares: idest mars dicit scōz arren idest masculū ꝛ andrion: idest forte. Quinetiaz si uolueris ob naturā quandā asperā duram atq; inuictam imutabilēq; qō totū arraton appellat/aren uocatū. fuisse/hoc quoq; deo penit⁹ bellicoso conueniet. HERMO: Prorsus. SO: Deos iam mittamus per deos obsecro: Nā de his disserere uereor. Ad alia vo que cūq; vis me prouoca/ut quales euthyphronis equi sunt noueris. HER: Faciā ut petis: si vnū de me quesiuero. me siquidē cratylus hermogenē eē negat. Inuestigem⁹ itaq; qd hermu. i. mercurij nomē significet ut siqd ueri hic loquit: videamus. SO: Hermes idest mercurius ad sermonē pertinere videt/quaten⁹ hermineus est/hoc est interpres ꝛ nūcius. furtiuus in loquēdo seductor/ac uehemēs cōcionator. Totū id circa sermonē uersat. profecto quēadmodum in supiorib⁹ diximus. Irin sermonis est usus. Sepe vo de hoc homerus ait. Emesato idest machinat⁹ est. ex utriq; igitur nomē hui⁹ dei cōponit/tū ex eo qō loqui est/tum ex eo qō machinari ꝛ excogitare dicēda: pinde ac si nois auctor nobis perciperet. Par est o viri ut deū illū qui irin emesato: idest loqui machinatus est/iremen uocetis. Nos autē arbitrati sic elegātius eloqui/hermen uocamus. Quinetiā iris ab eo qō irin: idest loq nomē habet/propterea q nūcia est. HERMO: Probe medius fidius hermogenē esse me cratylus negauisse videt. Ad orationis enim inuētionez hebes sum. SO: Consentaneū quoq; amice/pana bi form⁹ filiū eē mercurij. HER: Qua rōne. SO: Scis q sermo pan: idest omne significat: circuitq; ꝛ uoluit semp/estq; gemin⁹/ucrus videlicet ac falsus. HERMO: Equidē. SO: An non id qō in sermone uerū/le ue est atq; diuinū: supraq; in dīs habitās? Cōtra qō falsum/infra in hoium multis/asper atq; tragicus: hic enim fabularū cōmenta ꝛ falsa q̄ plurima circa tragicā vitā reperiūtur. HER: Sic est oino. SO: Merito igit qui est pan: idest totū nunciās ꝛ aipolon: idest semp uoluntas. panepolos biformis mercurij filius diceret: ex supioribus partibus lenis ac delicatus/ex inferioribus asper atq; hircinus. Estq; pan uel ipse sermo uel sermonis frater: siquidē est mercurij filius. Fratrē vo fratri similez eē quid mirū? Ceterū ia o beate vir ut ꝛ paulo ante rogabam sermonem de dīs hūc abrumpamus. HER: Tales quidē deos si vis mittamus o socrates: huiusmodi vo quedā percurrere quid phibet? Solē/lunā/stellas/terrā/etherē/aerez/ignē/aquā/uer ꝛ annū. SO: Multa sunt ac magna que postulas. Si tū gratū tibi futurum est obsequar. HERMO: Pergratū plane. SO: Quid primū poscis? an ut ipse narrabas in primis helion: idest solem? HER: Profecto. SO: Manifestius id fore videt si dorico noie quis utat. dorici enim halion uocāt: atq; ita uocat scōm halizin: idest ex eo q̄ ꝯgregat in vnū hoies cū exorit. Itē ex eo q̄ circa terrā aihilin: idest semp reuoluit. preterea q uariat circuitu suo que terra nascunt. Uariare autē ꝛ eolin idē est. HER: Quid vo de selene: idest luna dicēdum? SO: Homē hoc videt anaxagorā premere. HERMO: Cur? SO: Quoniā pre se aliqd fert antiquus: quod ille nuper dixit/q̄ luna a sole lumen haurit. HER: Quo pacto? SO: Selas idem est q̄ lumen? HER: Idez. SO: Lumē hoc perpetuo circa lunā neon ꝛ henō est: idest nouū ac uetus/si modo anaxagorici uera loquūtur. nā circūlustrās eam continue renouat. Uetus autē est mensis preteriti lumē. HER: Utiq;. SO: Lunā quidē selaneā multi nominant. HER: Certe. SO: Quoniā vo lumē nouū ac uetus semper habet/merito uocari deberet selaneoaia. Nunc aūt cōciso uocabulo selanea uocat. HER: Bithyrābicū nomen hoc est o socrates. Uerū mena: idest mensem ꝛ astra quomodo interpretaris? SO: Mensis quidē mies recte ab minusthe a minuēdo iure nūcuparet. Astra vo astrapes: idest corruscationis cognomentū hīt. Astrape autē q̄ opa anastrephi: idest visum ad se ꝙuertit/anastrope dici deberet. nunc cōcinniori uocabulo astrape noiatur. HER: Unde nomen trahit pyr ꝛ hydor: idest ignis ꝛ aqua? SO: Ambigo eqdē: videturq; aut musa me euthyphronis deseruisse. aut hoc arduū quiddā esse. Aduerte obsecro quo cōfugiā in oibus quecūq; dubito. HER: Quo nā? SO: Dicā tibi/scis ipse qua rōne pyr noiatur? HER: Non hercle. SO: Uide qd de hoc suspicē: Reor equidez multa noia grecos a barbaris eos pīsertiz qui sub barbaris sunt habuisse. HER: Quorsuz hec? SOCRA: Siquis rectā istoꝫ impositionē ꝑm grecā uocē querat/nō ꝑm eā qua est nomē inuentū nimirum ambiget. HER: Uerisimile id quidē. SO: Uide itaq; ne nomē hoc pyr barbaricū sit: neq; enim facile est istud grece lingue accōmodare. Cōstatq; ita hoc phrygios noiare/parū quid declinātes ꝛ hydor ꝛ cynas: idest canes aliaq; ꝑmulta. HERMO: Uera hec sūt. SO: Ergo distrahere ista nibi oportet/

oportet/quandoquidē de ipsis nihil dicere quisq; potest. Quapropter nomina illa ignis ⁊ aque hūc in modum reiicio. Aer autem sic est dictus hermogenes: quia que circa terram sunt/eri idest eleuat: uel quia ai ri hoc est semper fluit. Uel quia eius fluxu spiritus concitatur. poete quippe flamina aetas nuncupant: Forte igitur aer dicitur quasi pneuma torrum aetorrum: idest spiritus fluens/uel fluēs flamen. Etherem preterea sic exponendum arbitror quoniam ai thi circa aera reon idest semper currit circa aerem fluens: quocirca ai theer dici posset. De autem idest terra planius sensum exprimit si gea dicatur. Dea enim recte genetira idest genitrix dici potest/ut ait homerus. Nam quod gegaasi dicitur/genitum esse inquit. Quid restat deinceps? HER: Aer ⁊ annus o socrates. SO: Hore quidem idest ueris tempora prisca ⁊ attica uoce dicēda sūt si vis quod conueniens est cognoscere: hore nanq; uocātur/quia horizusi idest terminant hiemē atq; estatem: Uētosq; ⁊ fructus ex terra nascentes. Eni autos autem ⁊ etos idest annus idem esse videtur. Quod enim in lumen vicissim educit quecūq; nascuntur fiuntq; ex terra / ipsumq; in seipso examinat ⁊ discernit/annus est / ⁊ ut supra iouis nomen diximus in duo sectum: ab aliquibus pena: ab alijs dia uocari: ita ⁊ annum quidam eniauton uocant: quia in seipso/quidam etos/quia examinat. Integra vo oratio est ipsum quod in seipso examinat. Unde ex oratione vna nomina duo selecta sunt: quod enim simul dicitur
idest in seipso examinans distinctum dicitur/eniauton ⁊ etos idest annus. HER: At vo o socrates iā longe progrederis. SO: Lōgius equidem in philosophia video? euagari. HER: Quinimmo. SOCRA: Forte magis concedes. HER: Uerum post hanc speciem libentissime contemplarer qua ratione recte nomina ista preclara virtutum sint imposita/ut phronesis idest prudētia. Synesis intelligētia: diceosyne iustitia. Ac reliqua huiꝰ generis oia. SO: Haud contenendum genius nominum suscitas o amice: Uerūtamen postq; leontinam pellem sum indutus/haud deterreri decet: immo preclara ipa ut ais nomina prudētie/intelligentie /cogitatiōis/scientie/ceterorūq; huiusmodi considerare. HERMO: Quin profecto prius desistere nullo modo debemus. SO: Edepol non male mihi de eo conīcere videor: quod modo considerabam: Antiquissimos videlicet illos nominum auctores / ut ⁊ sapientum nostrorum plurimis accidit / ob frequentem ipsam in rebus peruestigandis reuolutionem preter ceteros in cerebri uertiginem incidisse: quo factum puto ut res ipse perferri ⁊ uacillare illis apparerent. opinionis autem huius causam: haud interiorem uertiginem sed exteriorem ipsarum rerū circuitum arbitrantur: quas ita natura habere seputant ut nihil in eis firmum ⁊ stabile sit: sed fluāt omnes ferāturq; ⁊ omnifariā agitentur semperq; gignantur ⁊ defluant: Quod quidem in his nominibus que nunc relata sunt cōspicio. HER: Quo pacto socrates? SO: Haud aduertisti supiora noia rebus quasi delatis fluentibus ⁊ iugi generatione translatis imposita fuisse. HER: Non satis perce
pi. SO: Principio quod primum retulimus ad ali quid huius generis attinet. HERMO: Quale istud? SO: Phronesis idest prudētia est phoras ⁊ rhu noesis idest lationis ⁊ fluxus animaduersio: Significare quoq; potest recipere onesim phoras: idest lationis utilitatem. Tandem circa ipsam agitationem uersat: quinetiam si vis gnome idest cogitatio significat gones nomesim idest generationis considerationez. nomam quippe considerare est. hoesis autem idest intellectio est neu esis idest noui desideriuz. nouas vo res esse significat eas fieri semper. atq; hoc desiderare ⁊ aggredi animum indicat qui nomen illud inuenit ne oesim principio nanq; noisis non dicebatur: sed pro duo/e/proferenda erant/ut neoesis quasi neos idest noui esis appetitio ⁊ aggressio. Sophrosyne idest tēperantia illius quod modo diximus. phroneseos id est prudentie/salus ⁊ conseruatio est. Episteme idest scientia ab eo q; instat ⁊ sequitur / tractum est quasi res fluentes solers animus persequatur: instetq; ⁊ comitetur. at neq; ex mora posterior. neq; precursione sit prior. Quare/e/interiecto epistemē uocare decet. synesis tanq; syllogismus idest ratiocinatio quedam esse videtur. Cum autem symene dicitur idem intelligitur ac si diceretur epistaste. Nam ostendit cum rebus animum congredi. Sophia idest sapientia agitationis est tactus. Obscurius autem ⁊ alienius istud a nobis. Uerum animaduertendum est in poetis quotiens uolunt aduentantem aliquem ⁊ irruentem exprimere esythe idest erupit psilōt dicere. Quin ⁊ illustri cuidam apud lacedemonios viro nomen erat sus idest prepes. Sic enim lacedemones concitationis impetuz indicant: quasi itaq; omnia perferantur huius ipsius agitationis que eo q; sus dicitur / significatur/epaphen idest tactum perceptionēq; sophia demonstrat. Agathon idest bonum cuiusq; nature: Agaston: idest admirabile / amabile / delectabile significat. Enimuero postq; fluunt omnia partim celeritas partim tarditas inest. Est igitur non omne uelox: sed ipsius aliquid agaston. Quod quidem agaston ipsius agathon nomine declaratur. Diceosyne idest iustitia q; diceu synesim idest iusti intelligentiam impotet facile conīcere possumus. Quid autem ipsum diceon sibi uelit / difficile cognitu: Uidetur autem hucusq; a multis quod dictum est concessum / reliquum vo dubium. Etenim quicunq; totum mobile arbitrantur: plurimum agitari ipsum existimant. perq; omne aliquid permanere quo singula fiant: quodue tenuissimum sit ⁊ uelocissimum. Neq; enim per omnia discurrere posse/nisi adeo tenue sit ut nihil possit obsistere penetranti: ⁊ adeo uelox/ut ceteris quasi stantibus utatur. Quoniam vo gubernat o a diaion idest discurrēs ⁊ permanēs: merito dicecon est appellatuz/c/vno politioris prolationis gratia interiecto: hactenus quod modo diximus inter plurimos constat hoc esse iustum. Ego autem hermogenes utpote discendi desiderio flagrans hec oia perscrutatꝰ sum: ⁊ in archanis percepi q; hoc ipsum iustum sit ⁊ causa / quo enim res ipse fiunt / hoc est causa/propterq; ita uocari istud debere quīpiaz tradidit. Cum vo ab his iam auditis istis nihilominus diligenter exquiro: quid ipsum istum sit / quandoquidez ita se habet/videor iā ulterius q; decet exigere. ⁊

Vtra sepra trāsiluit

caueam ut dicitur uallūq; supergredi. Satis enim su
per que rogasse me ⁊ audisse respondent: meq; uolē
tes explere alius aliud afferre conantur / neq; ultra
consentiunt. Quidam ait iustum hoc/solem esse. So
lum quippe solem discurrendo calefaciēdoq; omnia
gubernare. Cum vo istud alacer cuidaz quasi precla
rum aliquid audiuerim refero / statim ille me ridet /
queritq; nunquid existimem post solis occasuz iustū
nihil hominibus superesse: pcontāti itaq; mihi quid
ille sentiret. Ipsum ait ignem iustum existere: neq; id
cognitu facile. quare alius inquit non ignem ipsum:
sed ipsum potius innatū igni calorem. Alius hec oia
pro nihilo habet/esse enim iustum mentem illaz quā
induxit anaxagoras. Dominā certe illam suapte na
tura / nec alicui mixtam exornare omnia inquit per
omnia penetrantem. Hic quidem o amice in maiorez
ambiguitatem sum prolapsus q̄ antea dum nihil de
iustitia scisscitabar. Ceterum ut redeamus ad id cui⁹
gratia disputamus/nomen illi tale propter hec / qua
le diximus est tributū. HER: Videris o socrates ex
aliquo audisse hec: neq; ex tua officina ruditer dep̄ō
psisse. SO: Quid alia? HER: Non ita. SO: Attende
igitur: forte nanq; in reliquis te deciperem: quasi que
afferam non audiuerim. post iustitiam quid restat?
Andriam. i. fortitudinem nondum peregimus: iniusti
tia sane obstaculū eius est quod discurrit per omnia.
Andria in pugna uersatur: pugna in rebus siquidem
fluunt/nihil aliud q̄ fluxus ipe contrarius. Quapro
pter siquis/d/subtraxerit ex nomine hoc andria no
men quod restat anria opus ipsum declarat. constat
plane q̄ non fluxus cuiusq; contrarius rhoe idest flu
xus fortitudo est: sed oppositus illi qui preter iustum
fit fluxui. Neq; enim aliter fortitudo esset laudabilis:
Arren autem. i. mas ⁊ aner. vir a simili quodā ducūt
originem. s. ab ano rhoe idest sursum fluxu. Gine vo
idest mulier quasi gone. i. fecunda ⁊ generatrix. The
ly. i. femina ab theles. i. papilla dicitur: Thele autem
videtur hermogenes dici: quia thelenin. i. germinare
pullulareq; facit ut irrigans ea que irrigantur. HER
MO: Sic apparet o socrates. SO: Thallin idest vire
scere adolescere florescere augmentum iuuenum re
presentat: quasi uelox quiddam ⁊ subituz: quod innu
it ille qui nomen pflauit ex thin. i. currere: ⁊ halleſthe
idest saltare. Animaduertis me uelut extra cursuz de
latū postq̄ plana ac peruia nact⁹ sum? Multa quoq;
supersunt que ad seria pertinere videntur. HER: Ve
ra loqueris. SO: Quoz vnum est ut videamus quid
techne. i. ars importet. HER: Prorsus. SO: Nonne
hoc hexin nu idest habitum mentis ostēdit/si/t/demi
tur interseritur autem/o/medium inter/ch/⁊/n/⁊/e.
HER: Aride nimiū socrates ⁊ inculte. SO: An igno
ras beate vir nomina uetera distracta iam esse atq;
confusa a sermonis tragici studiosis elegantie gratia
addentibus ⁊ subtrahentibus litteras? Ac partim tē
poris diuturnitate: partim exornationis studio vn
diq; peruertentibus: ut ecce in catoptro. i. speculo q̄
absurdum est/r/ipsius additamentuz? Tali certe: ut
arbitror faciunt qui oris illecebras pluriſq̄ estimant
ueritatem. Quamobrem cum multa nominibus ipis
adiecerint tandem effecerunt ut nemo iam nominum
sensum animaduertat. Quemadmodum dū sphinga
idest monstrum quoddam proferūt: cum phisga pro
nunciare deberet: ac cetera multa profecto si dare
tur cuiq; arbitratu suo ⁊ demere ⁊ addere/magna
utiq; esset licentia: ⁊ qōlibet nomen cuiq; rei vnus
quisq; tribueret. HERMO: Vera narras. SO: Ve
ra plane: sed enim mediocritatem quandam atq;
decorum seruare te decet presidem sapientē. HER
MO: Vtinam. SO: Atqui ⁊ ipse o hermogenes
opto: uerum ne ex acta nimium discussione vir fe
lix exquiras: ne vim meā prorsus exhaurias. Ascē
dam quippe ad supradictorum apicez: postq̄ post
artem considerauerimus: mechanem idest machi
nationem excogitationemq; solertem. Videtur au
tem significare idem quod multum pertingere ⁊
ascendere. Componitur ergo ex his duobus me
chus idest longe ⁊ multum ⁊ aniti idest ascendere
penetrare/pertingere. Sed ut modo dicebam ad
summum dictorum perueniendum est. Querēdq;
quid nomina ista significant arethe idest virtus ⁊
cacia idest prauitas. Alterum quidem nondum re
perio. alterum patere videtur: Naz superioribus
omnibus cōsonat: nempe tanq̄ eant omnia cacos
ion idest male uadēs/cacia idest prauitas erit: qua
re cuz anima male ad res ipsas accedet communi
ter prava dicetur: proprie vo ac maxime procedē
di hec difficultas in dilia. i. timiditate patet: quam
nonduz declarauimus/pretermisimus eniz. Sup
tebat autem continuo post fortitudinem ipsam in
ferre: Multa insuper alia preterisse videmur: dilia
significat durum anime vinculuz: desmos eniz vin
culum est. lian vo forte quiddam durumq; signifi
cat. quare timiditas uehemens ac maximū est ani
me vinculum: quemadmoduz ⁊ aporia. i. defectus
inopia dubium malum quiddam est: ac summatim
quodcūq; progressus ipsius impedimentum: idq;
male esse videtur ostendere in ipa videlicet motio
ne impediri atq; detineri. Quod cum anima subit
prauitate plena dicitur: quod si illud prauitatis no
men talibus quibusdam competit: contrarium are
te. i. virtus significabit: in primis quidem facultatē
agilēq; progressum. deinde solutum ⁊ expeditum
anime bone impetuz esse oportet: Quāobrē absq;
impedimēto obstaculoq; airheon. i. semper fluens
iure cognominari posset airite: forte vo ⁊ hereten
uocat quis/q; sit habitus iste heretotatos. i. maxi
me eligendus: Verum conciso uocabulo arete de
nominatur: forsitan me fingere dices: Ego autez as
sero si modo nomē illud prauitatis quod retuli re
cte est inductum / recte quoq; ⁊ istud virtutis no
men induci. HER: At cacon/i/maluz per quod in
superioribus multa dixisti quid sibi vult? SO: Ex
traneum quiddam per iouem ac inuentu difficile:
Itaq; ad hoc etiam machinamentum illud superi
us afferam. HERMO: Quid istud? SO: Barba
ricum quiddam ⁊ hoc esse dicam. HER: Probe
loqui videris. SOCRATES: Ceterum hec iam
si placet mittamus: Nomina vo ista calon ⁊ escrō
idest pulchrum ⁊ turpe prosideremus: Quid escron
innuat satis mihi patere videtur. Nempe cum su
perioribus conuenit: videtur qui nomina statuit /
passim agitationis impedimentum vituperare: ut
ecce / ai ischonti rhun. i. semp impedienti fluxum /
nomen dedit aischozum. Nunc vo perstringentes

eschron

eſchron appellant.HER:Quid calon.i.pulchrũ? SO:Hoc cognitu difficilius q̃ q̃ ipz ita deducit/ut harmonie dũtaxat ꝛ longitudinis gratia ipſuz/a/ ſit producturn.HER:Quo pacto? SO:Nomen iſtud cogitationis cognomentum quiddam eſſe videtur.HER:Qui iſtud ais? SO:Quam tu cauſaz appellationis rei cuiuſq; cenſes:an non quod nomina tribuit?HER:Omnino. SO:Nonne cauſa hec cogitatio eſt uel deorum uel hominum uel amborum?HER:Nempe.SO:Ergo caleſaz.i.quod uocat res/ꝛ calon idẽ ac cogitatio ſunt.HER:Apparet.SO:Quecũq; mens ꝛ cogitatio agunt/laudanda ſunt:que non vituperãda.HER:Prorſus. SO:Quod medicine particeps/medicine opera efficit:quod fabrilis artis/fabrilia.Tu vo quid sentis?HER:Idem.SO:Pulchrum itaq; pulchra? HER:Decet.SO:Eſt autem hoc ut diximus cogitatio?HER:Maxime.SO:Nomen itaq; hoc calon.i.pulchrum merito erit prudentie cognomentum/talia quedam agentis:qualia affirmãtes pulchra eſſe diligim⁹.HER:Sic apparet.SO:Quid ultra generis huius reſtat inueſtigandum?HER MO:Que ad bonum ꝛ pulchrum ſpectant.Cõferentia videlicet/utilia/conducibilia/emolumenta horũq; contraria. SO:Quid ſympheron.i.conferens ſit/ex ſuperioribus ipſe inuenies.Vaz nominis illius quod ad ſcientiaz attinet/germanũ quiddam apparet.Nihil enim pre ſe fert aliud q̃ phoram.i.lationem anime ſimul cuz rebus:queue hinc proueniunt/uocari ſympheronta ꝛ ſymphora: id eſt conferentia:ex eo quod ſimul circumferuntur. HER:Videtur.SO:Cerdaleon autez.i.emolumẽtuz ab cerdus.i.lucro.Cerdos vo/ſiquis enim pro o/nomini huic inſerat/quod vult exprimit. Nam bonum alio quodam modo nominat:Quod enim omnibus immiſcetur diffuſuz per omnia hãcipaz eius vim/ſignificans/nomen illud excogitauit/o/ pro/n/apponens/ac cerdos pronunciauit. HER MO:Quid autez lyſiteluz.i.utile?SO:Videtur o hermogenes non ſicut caupones hoc utũtur:iccirco lyſiteluz uocari/qz analoma apolye.i.ſumptus vitat ꝛ minuit.Verum qz cum uelociſſimũ ſit/reſtare non ſinit/neqz permittit lationez telos:ideſt finẽ progreſſionis accipere atqz ceſſare:ſed ſoluit ſemper ab illa fugatqz/ſiquis terminus ſuperueniat:ipſamqz indeſinentem immortalẽqz prebet.hac ratione bonum lyſitelum uocatũ arbitror.Ipſum enim motionis lyon telos.i.ſoluens terminum lyſitelum uocari videtur.Ophelimum vo.i.cõducibile peregrinuz nomen eſt.Quo ſepenumero homerus eſt uſus.eſt aũt hoc augendi faciendiqz cognomentum.HER:Quid de horum contrarijs eſt dicendum?SO:Que per negationem iſtorum dicuntur tractare nequaq̃ oportet.HER:Que nã iſta? SO:Aſymphorõ/anopheles/alyſiteles/acerdes. HER:Vera loqueris.SO:Sed ulaueron/ꝛ xemiodes.i.noxium ꝛ vãoſuz.HER:Certe.SO:Ulaueron quidem:ulapton rhum eſſe dicit.i.qõ vult aptim.i.impedire ꝛ cohercere:rhum ideſt fluxuz/ hoc aũt paſſim vituperat quodqz vult aptiz rhũ/ recte vulapterum appellaretur.uerum ornat⁹ gratia ulaueron arbitror nominatuz.HER:Varia tibi ſuboriuntur o ſocrates nomina: atqui mihi videris in preſentia quaſi palladie legis preludium quoddam precinuiſſe/dum nomen hoc vulapteruz pronũciares.SO:Non ego in cauſa ſum hermogenes:ſed qui nomen ipſuz inſtituerunt?HER:Vera loqueris: Verum xemiodes quid?SO:Quid eſſe debeat xemiodes dicam hermogenes:ꝛ vide q̃ uere loquar/quotiens dico q addentes ac demetes litteras longe nominum ſenſum uariant:adeo ut ſepe exiguum quid mutantes cõtrariam ſignificationez inducant:quod/ apparet hoc in nomine deon.i.oportunuz:uenit hoc mihi nuper in mentem/de eo quod dicturus ſum cogitãti.Recẽs pfecto uox iſta nobis pulchra:coegitqz contrarium ſonare nobis deon ꝛ xemiodes/ſenſum ipſum confundens.Vetus autem quid nomen utrũqz vult explicat.HER:Qui iſtuc ais?SO:Dicam equidem:haud te preterit maiores noſtros frequenter/i/ ꝛ/d/uti ſolitos:nec rarius mulieres:que maxime priſcam uocem ſeruant.Nunc autem pro/i/uel ipſuz/e/ uel adhibent.pro/d/vo/x/quaſi hec magnificẽtius quiddam preferant.HER:Quo pacto?SO:Ut ecce uetuſtiſſimi viri himeram diem uocabãt.poſteriores autem partim emeram partim himerã uocãt.HER MO:Vera hec ſunt.SO:Scis igitur uetuſto illo nomine tantum mentem eius qui nomen impoſuit declarari.Nam ex eo quod himiruſin.i.deſiderãtibus hominibus gratulantibuſqz e tenebris lumen emicuit diem himeram cognominarunt.HER:Apparet. SOCRA:Nunc autem ita more tragico decantatũ eſt/ ut quid ſibi uelit hemera nequaq̃ intelligas:q̃ q̃ arbitrantur nonnulli himeram dici q himera: ideſt manſueta queqz efficiat.HER:Ita mihi videt.SO:Neqz te fugit ueteres zygon:ideſt iuguz:oyogon uocauiſſe. HER:Plane.SO:Enimuero zygon nihil aperit at oyogon oyin agogez:ideſt duorum conductionem ligandi ſimul gratia monſtrat: Idemqz eſt de multis alijs iudicandum.HER:Patet.SO:Eadez ratione deon ita pronunciatum contrarium nominum omnium que ad bonum ſpectant oſtendit.porro boni ſpecies exiſtens deon deſmos ideſt vinculum quoddam ꝛ impedimentuz proceſſionis eſſe videtur:tanq̃ ulaueru:ideſt noxij affine quiddam.HER:Ita maxime apparet o ſocrates.SO:Verum non ſic in nomine ueteri: quod veriſimilius eſt recte inſtitutum fuiſſe q̃ noſtrum.Nempe cum ſuperioribus bonis conſenties:ſi pro/e/i/uetus reſtituas.Neqz enim deon/ſed dion bonum illud ſignificat quod ſemper nominuz laudat inuentor.Atqz ita ſecum ipſe non diſſidet immo ad idẽ ſpectant:deon quaſi dion ophelimon:lyſitelum/cerdaleon/agathon/ſympheron/eupor̃ ideſt facile ad progreſſum:vniuerſuz hoc diuerſis nominibus innuit/aliquid per omnia penetrans/omniaqz perornãs: idqz ubiqz laudatum:Quod vo obſtat ꝛ detinet/improbatum:Quinetiam in nomine hoc zemiodes/ſi ueterum more/d/pro/z/poſueris/apparebit tibi nomen iſtud dunti ion:ideſt liganti ſiſtentiqz quod pergit impoſitum:vnde ꝛ demiodes cognominandum. HER:Quid hidone/lype/epithymia:Voluptas ſcilicet dolor cupiditas ſocrates:ꝛ huius generis reliq̃? SO:Haud nimis obſcura mihi videtur hermogenes hidone ideſt uoluptas ſiquidem actionis illius nomẽ eſt que ad oniſim ideſt utilitatem emolumentumqz

tendit/ꝺ/ꝺo adiectum facit ut pꝛo eo quod eſt ioniſis hidone pꝛoferatur.lype ideſt dolor a dialyſeos ideſt diſſolutione coꝛpoꝛis trahi videtur. Nam in huiuſ modi paſſione coꝛpus diſſoluitur:ania ideſt triſtitia quod impedit iene ideſt ire demõſtrat:algedon ideſt cruciatus:peregrinuz nomẽ videtur ab alginu dictũ: odine ideſt dolor ⁊ afflictio ab endyſeos.i.igreſſione doloꝛis denominat.HER: Videtur.SO:Achthedõ ideſt meror lãgoꝛq; lationis grauedinem tarditatẽq; ſignificat:achthos enim onus eſt: ion ꝺo pergẽs.chara ꝺo.i.letitia gaudiũq; a diachyſeos.i.pꝛofuſione ⁊ eupoꝛias.i.facilitate: rhoes.i.motionis anime dicit: terpſis ideſt delectatio ab terpnu.i.oblectamento ducitur.Terpnon autem a pnoi.i.inſpiratione delectationis in animam:Quare merito uocaretur empnum ideſt inſpirans.Tempoꝛis aũt interuallo ad terpnon deuentum eſt.euphꝛoſyne.i.hilaritas ⁊ alacritas:quã ob cauſam dicatur aſſignare nihil opus:Nam cuiq; patet nomen hoc trahi ab eo quod dicitur eu.i.bene ſymphereſeſtpe.i.vna ſequi/quaſi dicatur anima bene res aſſequi:Unde eupheroſyne uocari deberet:tamen euphꝛoſynem appellamus:Sed neq; difficile eſt aſſignare quid epithymia.i.cupiditas ſibi uelit. Nomen quippe iſtud vim tendẽtem in thymon.i.animuz ⁊ iram ⁊ furoꝛem oſtendit:thymos autem a thyſeos ⁊ zeſeos ideſt flagrantia feruoꝛe ⁊ impetu aĩe. pꝛoin de himeros ideſt ſuauis ⁊ blanda perfuſio/dicit rho ideſt fluxu animam uehementer alliciente.ex eo eniz ꝙ hieme nos rhi ideſt incitatus rerũq; appetẽs fluit animam uehementer attrahit pꝛopter impetũ ſiue incitamentuz fluxus:ab hac tota vi himeros eſt nuncupatus. Pꝛeterea pothos uocatur.i.deſideriuz:quod ſane pꝛeſentem ſuauitatẽ non reſpicit/quemadmodũ himeros:ſed abſentez ardet.Unde pothos dicit quaſi a pontos.i.abſentis concupiſcentia. Idẽq; ipſe in id quod gratuz eſt animi nixus pꝛeſente eo quod cupitur himeros abſente pothos denominatur. Eros autem.i.amoꝛ qꝛ iſrhi.i.influit extrinſecus: neq; pꝛopꝛia eſt habenti rhoe.i.fluxio iſta:ſed infuſa per oculos:Quapꝛopter ab eſrin:ideſt influere:eſros.i.influxio/amoꝛ ab antiquis noſtris appellabatur:Nã omicron pꝛo omega utebantur:nunc autem eros dicitur omega pꝛo omicron interpoſito: Uerum quid deinceps conſiderãdum pꝛecipis.HER:Doxa ideſt opinio ⁊ talia quedam vnde nomen habent:SO:Doxa uel a dioꝛi ideſt perſecutione dicitur qua pgit ⁊ pꝛoſequitur anima/cõditionem rerum inueſtigans:uel a toxu uole.i.arcus iactu:Uidetur autẽ hinc potius dependere oieſis.i.exiſtimatio huic conſonat:Oſtendit quippe iſin.i.ingreſſum anime in vnũquodq; conſiderandum:oion ideſt quale ſit:quemadmodum ⁊ vule. ideſt uolũtas a uole.i.iactu dicitur:Et vuleſthe.i.uelle pꝛopter ipſum attingendi nixũ ſignificat etiã ephieſthe.i.cupere ⁊ vuleueſthe.i.pꝛulere:Omnia hec opinionem ſequentia/uoles ipſius ideſt iactus ⁊ nixus imagines eſſe videntur:Quemadmodum contrariũ. auulia ideſt pꝛiuatio uoluntatis/defectus quidam cõſequendi impos apparet:quaſi non contendat. neq; etiam quod intendit vult/cupit/inueſtigat/adipiſcat. HER:Frequentioꝛa hec congerere videris o ſocrates quare finis iam ſit fauente deo.Uolo tamẽ adhuc anancem ⁊ ecuſion:ideſt neceſſarium ⁊ uoluntarium declarari.Nempe ſupioꝛibus iſta ſuccedunt. SOCRA:Ecuſion equidẽ eſt icon.i.cedẽs neq; renitens.hoc ſiquidẽ nomine declaratur icon ionti:id eſt cedẽs eunti.i.quodue ex uoluntate pficit.Anan ceon ꝺo.i.neceſſarium ⁊ obſiſtens cum pꝛeter uoluntatem ſit circa errorem inſcitiamq; uerſabitur. deſcribitur autem ex pꝛoceſſu ꝑm neceſſitatez:quoniam in via aſpera denſa inceſſum pꝛohibent.Unde ananceon dictum eſt/quaſi per ancus ion.i.per uallez uadens:Quouſq; ꝺo viget robur ne deſeramus.Quamobꝛem interroga ammabo neq; deſiſtas.HER:Ecce rogo que maxima ſũt ⁊ pulcherrima.alethiam.i.ueritatem ⁊ pſeudos.i.mẽdaciũ. ⁊ on.i.ens.⁊ quare id quo de hic agimus onoma: ideſt nomen dicitur. SO:Quid uocas maieſthe: HER:Uoco equidem inquirere.SO:Uidetur nomen hoc ex ſermone illo conflatum/quo dicit on: ideſt ens eſſe/cuius nomẽ inquiſitio eſt.Quod clarius certe comprehendes in eo quod dicimus onomaſton.i.nominandũ:hic enim exprimitur nomẽ quid ſit entis videlicet inquiſitio.Alethia ꝺo ſicut ⁊ alia cõponi videtur.Nam diuina eius quod eſt latio nomine hoc includitur.alethia quaſi exiſtẽthia.ale.i.diuina quedam uagatio pſeudos autem contrariuz motionis.Rurſus hic vituperatur agitationis obſtaculum:quodue ſiſtere cogit.Nam a catheudo.i.dormio ducitur/pſ/ꝺo adiectum ſenſũ nominis occulit.On ꝺo ⁊ uſia.i.ens ⁊ eſſentia cuz alethia.i.ueritate congruunt/ſi/i/apponatur.nam ion.i.uadens ſignificat.At ucon.i.non ens:quidaz nominant ucion.i.nõ uadens.HER:Hec mihi videris o ſocrates foꝛtiter admodum diſcuſſiſſe.Uerum ſiquis te percontetur que ſit recta iſtoꝛum interpꝛetatio:que dicũtur ion.i.uadens.rheon ideſt fluens.ꝺun.i.ligans ac detinens:quid illi potiſſimũ reſpondebimus:habes ne:SO:Habeo equidem: pꝛofecto nup ſuccurrit nobis aliquid cuius reſponſione quicq; videamur afferre.HER:Quale iſtꝺ: SO:Ut quod minime cognoſcimus:barbari cũ eſſe dicamus:foꝛte enim partiz reuera talia ſunt.foꝛte ꝺo partim ac pꝛeſertim nomina pꝛima temporũ confuſione inſcrutabilia.Etenim cum paſſiz uocabula diſtrahãtur:nihil mirum eſſet ſi pꝛiſca lingua cum noſtra collata nihilo a barbarica uoce differet.HER:Haud alienuz eſt a ratione quod dicis. SOCRA:Conſentanea quidẽ affero:non tamen iccirco certamen excuſationem videtur admittere:Sed conemur iſta diſquirere: atq; ita cõſideremus: ſiquis ſemp uerba illa per que nomẽ dicitur quereret / rurſuſq; illa per que dicuntur uerba ſciſcitaretur pergeretq; ita perquirere/nonne qui reſpondet/defatigari tandem ⁊ renuere cogeretur: HER:Ubi ſane videtur. SOCRA:Quando itaq; qui reſponſum denegat/merito ceſſabit:An non poſtq; ad nomina illa peruenerit/ que ceteroruz ſunt ⁊ ſermonum ⁊ nominum elementa: Hec utiq; ſi elementa ſunt / ex alĩs nominibus compoſita videri non debẽt: quemadmodum ſupꝛa agathon ideſt bonũ diximus ex agaſtu:ideſt iocundo amabiliq; : ⁊ thou:ideſt ueloci compoſitum: thoon rurſus ex alĩs conſtare dicemus. Illaq; ex aliis:ſed poſtq; ad id peruenerimus: quod ultra ex

alĩs

alijs nominibus non constituitur / merito nos ad elementum peruenisse dicemus / nec ulterius hoc in alia nomina referēduz. HER: Scite mihi loqui videris. SO: An nō ea de quibus paulo ante interrogabas nomina elementa sunt: oportetqꝫ rectam illorum rationem aliter q̄ reliquorum inuestigare: HER: Probabile id quidez. SO: Probabile certe hermogenes: Superiora itaqꝫ omnia in hec recta videntur: ac si ita se res habet: ut mihi videtur: rursus age hic vna mecum considera / ne forte delirem: dum rectam primorum nominuz rationē exponere tēto. HER: Dic modo: ego nāqꝫ pro viribus meditabor. SO: Arbitror equidem in hoc te consentire vnam esse rectam ⁊ primi ⁊ ultimi nois rationem: nullumqꝫ illoꝝ eo qō nomen est ab alio discrepare. HER: Maxime. SO: Etenim omniuz que supra retulimus nominū recta ratio in hoc cō stitit: ut qualis queqꝫ res sit indicarēt. HER: Pro culdubio. SO: Hoc utiqꝫ non minus prioribus q̄ posterioribus competere debet: si nomina futura sunt. HER: Prorsus. SO: Atqui posteriora nomina per priora hoc efficere poterant. HER: Apparet. SO: Prima vo quibus alia non procedūt: quo pacto q̄ maxime res ipsas nobis ostendent: si nomina esse debent. Ad hoc mihi responde: si uoce ⁊ lingua caruissemus / uoluissemusqꝫ res inuicem declarare / nōne perinde ac nūc muti / manibus capiteqꝫ ⁊ ceteris membris significare tentauissemus: HER: Haud aliter socrates. SO: Ergo supernum quippiam ac leue demonstraturi: celuz uersus manum extulissemus: ipsam rei naturam imitantes. Inferiora vo ⁊ grauia deiectione quadam humi innuissemus. quinetiam currentem equū uel aliud quicq̄ animalium indicaturi / corpoꝝ nostroꝝ gestus figurasqꝫ ad illorum similitudinē q̄ proxime quisqꝫ finxisset. HER: Necessarium quod ais esse mihi videtur. SO: Nunc in modū ut arbitror his corporis partibus ostēsum esset corpore videlicet quod quisqꝫ monstrare uoluerat imitante. HERMO: Ita certe. SO: Postq̄ vo uoce lingua ⁊ ore declarare uoluimus: nōne ita demū per hec ostensio fiet / si per ea circa quodlibet facta fuerit imitatio: HER: Necessarium puto. SO: Nomen itaqꝫ est: ut apparet imitatio uocis: qua quisquis aliquid imitatur per uocem imitatur ⁊ noiat. HER: Idē mihi quoqꝫ videtur. SO: Nonduz tamen recte dictum existimo. HER: Quamobrem. SO: Quoniam istos ouium ⁊ gallorum ceterorūqꝫ animaliuz imitatores fateri cogeremur / nominare eademqꝫ imitantur. HER: Vera loqueris. SO: Decere id censes: HER: Nequaq̄: sed que nā o socrates imitatio nomen erit? SO: Non talis imitatio qualis que per musicam fit: q̄uis uoce fiat. neqꝫ etiam corūdem quorū ⁊ musica imitatio est: neqꝫ enim per musicam imitationē nominare videmur. Dico autē sic. Adest rebus uox ⁊ figura colorqꝫ plurimis. HER: Omnino. SO: Videtur mihi siquis hec imitetur / neqꝫ circa imitationes istas nominādi facultas consistere. he siquidez sunt / partiz musica / partim vo pictura: nonne: HER: Plane. SO: Quid ad hoc: nonne essentiam esse cuiqꝫ putas: quemadmodum colori ⁊ ceteris que supra diximus: an nō ineſt colori ac uoci essentia quedaz: ⁊ alijs omnibus quecūqꝫ essendi appellatione sunt digna: HER: Mihi quidem videtur. SO: Siquis cuiusqꝫ essentiaz imitari litteris syllabisqꝫ ualeret: nōne quid vnūquodqꝫ sit: declararet: HER: Maxime quidem. SO: Quem hunc esse dices: superiores quidē partim musicū partim pictorem cognominabas: hunc vo quomodo uocabis: HER: Videtur hic mihi o socrates quem iandiu querimus nominādi auctor. SO: Si uerum hoc est considerandum iam de nominibus illis que tu exigebas rhoes. i. fluxu. iene. i. ire. scheseos. i. detentione: utrum litteris syllabisqꝫ suis reuera essentiam imitantur / nec ne: HER: Prorsus. SO: Age videamus nunquid hec sola prima nomina sint: an sint ⁊ alia preter ista: HER: Alia equidē arbitror. SO: Consentaneuz est ceteruz quis distinguendi modus: vnde imitari incipit imitator: Nonne quādoquidem litteris ac syllabis essentie fit imitatio prestat primū elementa distinguere: quemadmodum qui rhythmis dant operā / elementorum primo vires distinguunt: deinde syllabarū tantum rhythimos tandem ipsos aggrediūtur: prius vo nequaq̄. HER: Utiqꝫ. SO: An non ita ⁊ nos primo oportet litteras uocales distinguere: postea reliquas / ſm species / mutas / ⁊ semiuocales. Ita enim in his eruditi viri loquuntur. ac rursus uocales quidez: non tamen semiuocales ⁊ ipsarū uocaliuz species inuicez differentes. Et postq̄ hec bene omnia discreuerimus / rursus inducere noīa considerareqꝫ si sunt in que omnia referuntur quēadmodum elemēta: ex quibus cognoscere licet ⁊ ipsa: ⁊ si in ipsis species contineantur / eodeꝫ modo: sicut in elementis. his omnibus diligenter excogitatis scire oportet afferre ſm similitudinem vnūquodqꝫ siue vnum vni sit admouendū / seu multa inuicem cōmiscenda: ceu pictores similitudinem uolentes exprimere interdum purpureum dūtaxat colorem adhibent: interduz quēuis alium colorem: Quandoqꝫ multos cōmiscent: ueluti cum imaginem viri q̄ simillimaz effingere uolūt / uel aliud quiddam huiusmodi: quatenus imago queqꝫ certis coloribus indiget. haud secus ⁊ nos elementa reb⁹ accōmodabimus: ⁊ vnum vni quocūqꝫ egere maxime videatur. Symbolaqꝫ. i. coniecta ꝓficiemus: quas syllabas uocant. Quas ubi iunxerimus: ⁊ eisqꝫ noīa uerbaqꝫ constituerimus / rursus ex nominibus ac uerbis magnum iam quiddam ⁊ pulchrum ⁊ integrū construemus / ⁊ quemadmodū totum ipsum cōpositum pictura animal uocat: ita nos contextuz hunc integrū orationez uel noiandi peritia uel rhetorica fabricatā: uel alia quauis que id efficiat arte. Immo non nos istud agemus. Noduz nanqꝫ loquendo transgressus suz. quippe ueteres ita conflarunt: si ita est ꝓstitutū. Nos autez oportet si modo artificiose consideraturi sumus ipsa omnia sic distinguentes / siue ut cōuenit prima nomina ⁊ posteriora sint posita / siue nō ita excogitare. Aliter autem connectere videndum est o amice hermogenes ne forte sit error. HERMO: Forte per iouem o socrates. SOCRA: Nunquid ipse cōfidis ita te posse distinguere? Ego enim me posse diffido. HERMOGENES: Multo igitur magis ipse diffido. SOCRATES: Dimittemus igitur? an vis utcūqꝫ ualemus experiamur? Et si parum quid horꝝ nosse possumus aggrediamur: ita tamē ut supra dīs

Adagiū. Vt possumus, quādo ne nolumus non licet

prefati:utq; illis ediximus / nihil nos ueri intelligentes opiniones hominum de illis conĩcere/ita ⁊ nũc pergamus nobisipsis similiter predicentes. Quod si q̃ optime distinguenda hec fuissent: uel ab alio quopiã uel a nobis/sic certe distinguere oportuisset. Nunc aũt ut fertur pro viribus ista nos tractare decebit. Admittis hec:uel quid ais:HER:Sic prorsus opinor.SO:Ridiculũ visum iri o hermogenes arbitror q̃ res ipse imitatiõe per litteras syllabasq; facta manifeste fiant. Necessarium tamen:neq; enim melius hoc habemus quicq̃:ad quod respicientes de ueritate primoꝝ nominũ iudicemus:Nisi forte quẽad modum tragici quotiens ambigũt commentitijs qui busdam machinamẽtis ad deos cõfugiunt / ita ⁊ nos ocius rem expediamus dicẽtes deos prima nomina posuisse.⁊ iccirco recte instituta fuisse.nũquid potissimus nobis hic sermo:an ille qõ ipsa a barbaris qui busdaꝫ accepimus:Nobis quippe antiquiores sunt barbari:uel q̃ ob uetustatẽ ita ea discerni nequeunt ut ⁊ barbara:Tergiuersationes iste sunt ⁊ bellissime quidez illoꝝ quicũq; nolint de recta impositione primoꝝ nominum reddere rationem.Etenim quisquis rectam primoꝝ nominum rationem ignorat/sequentiuꝫ cognoscere nequit hec porro ex illis declaranda sunt.illa autẽ is ignorat:quin potius necesse est sequẽtium peritiam profitẽtẽ multo prius ⁊ absolutius antecedentia comprehendisse:possecq; ostendere.aliter autem scire debet se in sequentibus deliraturum. an aliter ipse censes:HER:Haud aliter socrates. SOCRA:Que ego sensi de primis noibus/insolentia ridiculaq; admodum esse mihi videtur.Eaq; tecum si uelis communicabo.Siquid vo tu melius inueneris mecum ⁊ ipse cõmunica.HER:Efficiam:sed dic iaꝫ forti animo.SO:Principio ipsum/r/uelut instrumẽtum omnis motus esse videtur.Cur autem motus cinisis appelletur non diximus:patet tamen q̃ iesis.i. itro esse vult.Non enim .s.ita.quondaꝫ:sed/e/utebamur.principium autem ab cun.i.ire quod peregrinuꝫ nomen est:⁊ iene.i.ire significat.Quare si priscũ eius nomen reperiatur in uocẽ nostram translatuꝫ recte iesis appellabitur.Nunc autẽ ab cun nomine peregrino ⁊ ipsius ideſt ita cõmutationem/eteniꝫ ipsius interpositione cinisis nuncupatur.Oportebat autem cinisim uel isim dicere.stasis.i.statio:negatio ipsius iene.i.ire esse vult:sed ornatus causa stasis denoiatur:Elementuꝫ utiq; ipsum/r/oportunũ mot⁹ instrumentum:ut modo dicebã visum est nominum auctori ad ipsam lationis similitudinẽ exprimendaꝫ:passiꝫ itaq; /r/ad motus expressionẽ utitur:In primo q̃dez ipso rhin ⁊ rhoe ideſt fluere fluxuq; /per litterã/r/lationeꝫ imitatur:deinde in tromo:ideſt tremore ⁊ trachi aspero:Item in uerbis huiusmodi cruin percutere/thrauin vulnerare:erycin trahere:thriptin frangere eneruareq;:cermatizin incidere:rhembin uacillare irritare ⁊ circũuersare. Hec omnia ut plurimum per/r/ad similitudinẽ motionis effingit.Mitto eniꝫ q̃ lingua in hac littera pronũcianda minime immorator quin potius cõcitatur/Quocirca ad istoꝝ expressionẽ ipso/r/potissimum usus fuisse videtur:Usus est ⁊/i/scilicet iota ad tenuia queq; per omnia maxime penetrantia:Iccirco iene ⁊ iesthe ideſt ire ꝓgredi q; per/i/imitatur:Quemadmoduꝫ per/f/ps/s/z/que litt

tere uehemẽtioris spiritus sunt/talia quedã noĩuꝫ auctor expримit psychron frigiduꝫ:zeon feruẽs:siesthe ꝓcuti ⁊ cõmuniter concussionẽ quassationẽq;. Quotiẽsq; uehemẽs quippiã ⁊ spiritu plenũ imitari vult nominum institutor tales ut plurimuꝫ litteras adhibet:quinetiam ipsius/d/compressioneꝫ ac/t/⁊ lingue uelut herentis retractionẽ peropor tunam existimasse videtur ad vinculi ⁊ stationis potentiam exprimendam:Et qz in lauda:proferendo maxime lingua prolabitur/iccirco per hoc uelut ex similitudine quadã nomiauit:lia ideſt lenia: ⁊ olistheniꝫ labi:⁊ collodes liquidum:liparon pingue:ceteraq; huiusmodi:Quia vo labentem linguam/g/remoratur eo interiecto formauit glischron lubricum:glycy dulce:gliodes viscosum lutulentũ: Animaduertens quoq; ipsius /n / sonum imo in gutture detineri / eo nominauit endon ⁊ entos id est quod intus est ⁊ que intrinsecus sunt:ut res per litteras representaret.Ipm vo aimegalo ideſt magno tribuit ⁊ ipsum ita/mici ideſt longitudini: quoniam magne littere sunt.In nomine autẽ stron gylon ideſt rotondum ipso/o/indigens /o/ut plurimum miscuit:Eadẽq; ratione cetera pm litteras ac syllabas reb⁹ singulis accõmodare videtur nominum auctor/signum nomenq; constituens. Ex his deinde species iam reliquas per similitudineꝫ constituere:Hec mihi hermogenes recta videtur esse nominum ratio:nisi quid aliud cratylus hic afferat.HER:Eteniꝫ o socrates sepe me turbat cratylus iste:ut a principio dixi:dum esse quandam asserit rectam nominũ rationem:que vo sit nõ explicat:ut discernere nequeam utrum de industria nec ne adeo sit obscurus:In presentia igitur o cratyle coram socrate dicas utrum placeant ea tibi que socrates de noibus predicat: an preclarius aliquid afferre possis:quod si potes adducas in mediũ/ut uel a socrate discas ul' nos ambos erudias.CRATY:Videtur ne tibi hermogenes facile esse tã breui percipere quoduis atq; docere:nedum rem tantam/que maximum quid de maximis estimatur. HER:Non mihi per iouem:quinimmo scite locutum hesiodum arbitror q̃ operepreciuꝫ sit paruũ paruo addere:Quare si quicq̃ licet exiguum pficere uales/ne graueris:sed ⁊ socratem istum iuua/⁊ me insuper/debes enim. SO:Equidem o cratyle nihil eorum que supra cõmemorauí assererez:Nẽpe utcũq; visum est cum hermogene hoc indagaui quocirca aude siqd melius habes exprimere tanq̃ sim libenter quod dixeris/susceptur⁹:Neq; eniꝫ mirarer siquid tu hisce haberes preclarius. Videris porro ⁊ ipse talia quedam cõsiderasse:⁊ ab aliis didicisse.Siquid ergo prestantius dixeris me inter discipulos tuos circa rectam nominum rationem vnum connumerato.CRA:Certe mihi o socrates:ut ais:cure ista fuerunt:ac forte discipulum te efficerez:Vereor tamẽ ne contra omnino se res habeat.Conuenit mihi nunc idem erga te dicere quod aduersus aiacem in sacris achilles inqt. Herose ait aiax telamonie populorũ princeps:oia mea ex sẽtẽtia ꝓtulisti.Ita tu quoq; o socrates nostra ex mẽte uaticinari videris:siue ab euthyphrone fueris ispirat⁹:siue musa quedã tibi p̃dẽ iherẽs

nunc

nunc te protinus concitauerit. SO: O vir bone cratyle / ego quoq; sapientiam meam iampridem admiror/neq; nimis confido.quare examinandū quid dicam existimo. Nam a seipso decipi grauissimum est:nimis enim periculosa res est/cuz seductor abest nunq;:semperq; deceptum proxime comitatur. Oportet itaq; supiora frequēter animaduertere:z ut poeta ille ait/ante illa retroq; cōspicere. Atqui z in presenti videamus quid a nobis sit dictū/rectuz diximus nominis rationem:que qualis queq; res sit ostendit. Nunquid sufficiēter esse dictum asserimus:CRA:Ego quidē assero.SO CRA:Doctrine igitur gratia nomina ipsa dicuntur:CRA:Prorsus.SO:An nō z artem esse hāc dicimus:z ipsius artifices:CRA:Maxime.SO CRA.Quos:CRA:Quos a principio tu leguz z nominū cōditores cognominabas. SO:Utrum hanc artē similiter atq; alias ineſſe boibus /an aliter arbitramur:Id autez est quod uolo/pictores quidā deteriores sunt/quidam pstantiores.CRATY:Sunt. SO:Nonne prestantiores opera sua pulchriora faciūt:figuras videlicet animaliū:ceteri ptra:Edificatores quoq; similiter partim pulchriores partim turpiores domos efficiūt.CRATY:Sic est.SO:Nōne z legum ipsaruz auctores partim opera sua pulchriora/partim turpiora efficiunt:CRA:Haud amplius istud admitto. SO CRA:Non ergo leges alie meliores / deteriores alie tibi vidētur:CRA:Non.SO:Neq; etiā nomen ut apparet:aliud melius aliud deterius imposituz arbitraris.CRA:Neq; istud.SO:Ergo oia nomina recte posita sunt. CRA:Quecūq; videlicet nomina sunt.SO:Quid de huius hermogenis quod supra dictum est nomine:Utrum dicendum non esse illi istud impositū/nisi quid hermu geneseos.i.mercurij generationis illi cōpetat:An impositum quidē non tamen recte.CRA:Neq; impositum esse o socrates arbitror:sed videri esse autem alterius cuiusdam nomen:cui natura ineſt:que nomine continetur.SO:Utrum neq; mētitur quisq; hermogenem esse cum dicet. Neq; enim hoc est dubitandum/quin euz dicat hermogenē esse:cum nō sit.CRA:Qua ratione id ais:SO:Nunquid ex eo q; non datur dicere falsa/sermo tuus constat:z circa istud uersatur:permulti nēpe id o amice cratyle z nūc predicant z quondā asseruerūt:CRATY:Quo pacto o socrates dum dicit quis qō dicit/quod non est dixerit:An non hoc est falsa dicere:que non sunt dicere:SO:Preclarior hic sermo amice q; conditio mea z etas exigat:Attamen mihi dicas utrū loqui falsa nō posse aliquis tibi videtur/fari autez posse:CRA:Neq; fari.SO:Ac etiam neq; dicere:neq; appellare salutareq;. Quemadmodū siquis tibi obuius hospitalitatis iure manu te prehendēs dicat: Salue hospes atheniensis smicrionis fili hermogenes: Ille loqueretur ista/uel fari diceretur:uel diceret uel salutaret appellaretq; ita/non te quidē:sed hunc hermogenem/aut nullū.CRA:Videt mihi o socrates incassum hec iste uociferare.SO:Sat habeo utrum uera uocifera t qui ita clamat/an falsa:Aut partim uera/partim falsa:Nam hoc quoq; sufficiet. CRA:Sonare hunc ego dicam seipsum frustra mouentem: ceu siquis era pulset. SO: Animaduerte cratyle utrum quoquo modo conueniamus. Nonne aliud nomen/aliud cuius nomen est/esse dicis:CRA:Equidem. SO:Et nomen rei ipsius imitationē quandam esse:CRA:Maxime omniuz.SO:Et picturas alio quodam modo rerum quarūdā imitationes:CRA:Certe.SO:Age vo forte ego quid dicas/non satis intelligo:tu autem forsitan recte loqueris / possumus has imitationes utraslibet z picturas z noia rebus his quaruz imitationes sunt attribuere:nec ne:CRA:Possumus.SO:Aduerte istud in primis: nunquid possit aliquis viri imaginez viro:z mulieri mulieris tribuere:z in alijs eodē pacto:CRA:Sic certe.SO:Num z ptra:viri imaginē mulieri:z mulieris viro:CRATY:Et hoc.SO:An utreq; distributiones huiusmodi recte sunt:uel potius altera:que cuiq; proprius simileq; attribuit:CRA:Mihi quidē videt.SO:Age igitur ego ac tu cum simus amici in uerbis pugnem9:aduerte quod dico. Talem ego distributionez in imitationibus utriusq; tam nominibus q; picturis rectam uoco/z in nominibus non rectā modo/sed ueraz. Alteram vo dissimilis ipsius tributionē illationēq; non rectam/z in nominibus preterea falsam.CRA: At vide o socrates ne forte in picturis quantaxat id contingere possit ut quis male dispertiat: in nominibus autem minime:sed necessarium sit recte semper ascribere.SO:Quid ais:quo ab illo hoc differt:Nonne fieri potest ut cuipiā viro quis obuius/dicat hec tua figura est:ostendatq; illi forte viri illius figuraz/forte etiam mulieris. Ostendere inq; sensibus oculoruz offerre.CRA:Certe.SO:Nonne iterum/ut eidem factus obuiam dicat/nomen id tuuz est. Imitatio quippe aliqua nomen est quemadmodum z figura / dico autem ita. Nonne licebit illi dicere nomen hoc tuum est:deinde in aure se idez infundere/forte eius imitationem dicendo q; vir est.forte vo femine cuiusdam humane imitationem:dicendo q; mulier. Non videt tibi hoc aliquādo fieri posse:CRA:Concedere tibi uolo o socrates:sic esto. SO:Recte facis amice ac si id ita se habet/controuersia iam tolletur.porro si in his huiusmodi quedā partitio fit:alterum uere loqui alteruz loqui falsa uocamus:Si hoc accidit:z possumus non recte nomina distribuere:z que nō proprija sunt cuiq; reddere:similiter in vbis aberrare licebit. Sinautem uerba nominaq; ita congerere/datur/necesse est z orationes similiter. Oratio quippe ut arbitror/est uerboruz z noium compositio. Quid ad ista cratyle:CRA:Quod z tu: pbe nāq; loqui videris. SO:Quinetiā si prima nomina ad litteras ipsas quadam imitatione referimus:contingere potest in his quemadmodum in picturis:in quibus accidit ut congruas omnes figuras coloresq; adhibeamus. Itēq; ut nō omnes/sed partim superaddamus/partim subtrahamus pluraq; z pauciora exhibeamus. Nonne fieri hoc potest:CRA:Proculdubio.SO:Qui cōuenientia omnia tribuit / pulchras litteras z imagines reddit. Qui vo addit uel aufert litteras quidem ac imagines z ipse facit:sed malas.CRATY:Nempe.SO:Qui autem per litteras ac syllabas rerum essentiam imitatur:nonne eadez ratione si competētia omnia tribuit/pulchram imaginem efficit:Id autez

† Adagiū A fronte aīg à tergo

nomẽ exístit/sinautez in paucis deficiat uel exceedat. Imago quidem efficietur/sed nõ pulchra. Quamob rem nomina quedã bene instituta erunt/quedã ꝓtra. CRA:Forte. SO:Forsitan ergo vnus noium bonus erit artifex/malus alter. CRA:Profecto. SO:Nõne huic nomen erat nominũ cõditor? CRA:Plane. SO:Erit itaqꝫ in hoc quẽadmodũ in ceteris artibus conditor noium bonus vnus: alius vo non bonus/si modo superiora illa inter nos constãt. CRA:Vera hec sunt: Veruz cernis o socrates/quotiens has litteras/a/ꝛ/b/ꝛ quoduis elemẽtorum noibus per artez grãmaticam attribuimus/siquid auferimus uel addimus uel etiam permutamus ꝙ nomen quidem scribimus non tamẽ recte: immo vo id nullo modo scribimus: quin potius statim aliud quiddã est: cum primũ istoꝫ aliquid patitur. SO:Videduz cratyle ne forte minus recte hoc pacto ꝓsideremus. CRA:Quo pacto? SO:Fortassis quecũqꝫ aliquo ex numero constare uel non ꝓstare necesse est/id quod ais perpetiunt: quemadmodũ decez aut quiuis alius numerus. Naz quilibet numer⁹ quocũqꝫ addito uel ablato/alius statim efficitur/forte vo qualitatis cuiuslibet ꝛ imaginis haud eadẽ ratio est: sed diuersa. Neqꝫ enim oia imago habere debet/quecũqꝫ illud cuius imago est: si modo est imago futura. Animaduerte num aliquid dicam. An duo quedã hec erunt/cratylus videlicet ꝛ ipsius imago: siquis deoꝫ non modo colorem tuũ figurãqꝫ expresserit/ut pictores solent sed interiora quoqꝫ oia similia tuis effecerit/mollitiem eãdem calorẽqꝫ motũ animã/sapiẽtiam/ꝛ ut breui cõplectar talia ꝓrsus effinxerit omnia/qualia tibi insunt. Utrum inqꝫ alterum istoꝫ cratylus erit/alterũ cratyli ipsius imago? An cratyli poti⁹ gemini? CRA:Cratyli o socrates ut arbitror duo. SO:Cernis amice aliã imaginis rationem esse querẽdam ꝙ illoruz que paulo ante diximus? neqꝫ cogẽdum esse siquid uel additũ uel ablatũ fuerit/ut non amplius sit imago. An nõ sentis quãtũ deest imaginibus/ut eadẽ habeant que ꝛ illa quoruz imagines sunt? CRA:Equidez. SO:Ridiculum aliquid cratyle/ex noibus cõtingeret his quoꝫ nomina sunt: si ꝓrsus illis similia redderẽtur: Gemina quippe omnia fierent: neutrũqꝫ illoꝫ utrũ esset potius dici posset/res ne ipa an nomẽ? CRA:Vera loqueris. SO:Ingenue itaqꝫ fatearis o vir generose nominuz aliud bene/aliud cõtra positũ cẽ: neqꝫ cogas omnes litteras continere: adeo ut penitus tale sit/quale ꝛ id cuius est nomen. Sed mitte litterã quoqꝫ minus congruam afferri quãdoqꝫ si litterã ꝛ nomen similiter in sermone: si in sermone nomen/sermonez insuper nequaqꝫ cõuenientem rebus tribui: ꝛ rem ipsam nihilominus noiari diciqꝫ: quoad rei ipsius cui⁹ sermo est figura insit: quẽadmoduz in elementorum nomini⁹ que nuper ego ꝛ hermogenes cõmemorauimus: si recordaris. CRA:Recordor equidem. SO:Bene hercle: igitur quãdocũqꝫ hoc inerit/quis non oia conuenientia ꝓrsus adsint dicetur: bene quidez cum oia: male vo cum pauca. Dici itaqꝫ o beate mittam⁹? Ne quemadmodum qui in egina noctu circũuagantur/sero iter peragunt/ita ꝛ nos hoc pacto ad res ipsas reuera serius ꝙ deceat peruenisse videamur. uel saltez aliam quandaz exquiras rectã nominis rationẽ neqꝫ confitearis declarationẽ rei litteris ac syllabis factã/ nomẽ esse porro si ambo hec dixeris tibi ipse ꝓsta re ꝛ ꝓsentire nõ poteris. CRA:Videris mihi ꝓbe loq o socrates: atqꝫ ita pono. SO:Postꝙ de his consentimus: quod restat discutiamus: si bene nomen positum esse debet/oportere diximus litteras sibi conuenientes inesse. CRA:Plane. SO:Conuenit autem ut littere rerum similes insint. CRATY:Omnino. SO:Que igit recte sunt posita: ita posita sunt. Siquid autem non recte positum est/ut plurimum quidẽ ex ꝙuenientibus similibusqꝫ literis constat: siquidem imago est: habet aũt ꝛ aliquid non cõueniens: ꝓpter quod nõ rectum est: neqꝫ recte nomen est institutuz. Sic ne an aliter dicimus? CRA:Nihil est o socrates: ut arbitror: cõtendendum: neqꝫ enim mihi placet/ut nomen quidez esse dicatur/non tñ recte positũ. SO:Utrũ hoc tibi non placet ꝙ nomen rei ipsius declaratio sit? CRA:Placet. SO:At vo nomina partim ex primis cõstituta esse/partim esse prima/non probe dictuz putas? CRA:Probe. SO:Enimuero prima si quorũdam declarationes esse debent/habes ne modum cõmodiorez quo id fiat: ꝙ si talia fiãt/qualia illa sunt: que declarari uolum⁹? An modus iste potius tibi placet: quez hermogenes alĩqꝫ plurimi tradunt: ꝙ videlicet noia cõuentiones quedã sint/ĩs qui ita constituerunt ac res ipsas prꝛecognouere aliquid referentes: rectaqꝫ nois ratio in cõuentione consistat: neqꝫ interest utruz quis ita ut nunc statutum est decernat an cõtra/ut videlicet/o/quod nunc/o/paruum uocatur/o/magnũ cognominet/o/vo quod modo/o/magnuz/o/paruum dicatur: Uter istoꝫ magis tibi modus placet? CRA:Prestat omino o socrates similitudine referre quod quis ostẽdere vult ꝙ quouis alio. SO:Scite loqueris. Nõne si nomen rei simile est necesse est elemẽta ex quibus prima noia cõponuntur natura ipsa rebus esse similia: Sic autez dico: an aliquis quando picturam quam supra diximus rei cuiusꝙ similem effinxisset nisi colores ipsi quibus ꝓstat imago: essent natura rei illius similes quaz pictoris studiuz imitatur? An nõ impossibile? CRA:Impossibile plane. SO:Eadẽ ratione nomina ipsa nunꝙ alicuius similia fierent nisi illa quibus nomina cõponuntur similitudinẽ aliquam haberent earuz rerum: quarum nomina imitationes sunt: Ea vo quibus constat noia elementa sunt. CRA:Sane. SO CRA:Jã tu sermonis eius esto particeps/cuius nup hermogenes. An recte dicere tibi visi sumus/ꝙ ipsum/r/lationi motui asperitati ꝓgruit? CRATY:Recte mihi quidem. SO:Ipsum autez/leni ꝛ molli ac ceteris narrauim⁹. CRA:Profecto. SO:Scis ne ꝙ idem/l/asperitatẽ ipsaz nos quidẽ sclerotes uocamus/eretriẽses vo scleroter. CRATY:Utiqꝫ. SO:Utrum ambo hec/r/ꝛ/s/eiusdem similia sunt: idemqꝫ ostendũt taz illis per ipsius/r/determinationem: ꝙ nobis per/s/nouissimum: uel quibusdam nostruz nihil referunt. CRA:Utrisqꝫ plane demõstrãt. SO:Utrũ quatenus similia sunt r/ꝛ/s/uel quatenus dissimilia? CRA:Quatenus similia. SO:Nunqd penitus similia sunt: ad latione eque significandaz? quin ꝛ ipsum/l/iniectum: cur non contrarium asperitatis ipsius significat?

CRA:

Vagin Qui simili properat. serius ab. solui

Adagiũ Festinanti nihil

CRA:Forte nō recte iniectū est o socrates:Quē admodum ea que tu in suprioribus cū hermogene isto tractabas/dum ꝛ auferebas ꝛ inferebas litteras ubi maxime oportebat. Ac recte mihi facere videbaris/ꝛ nunc forte pro/l/r/apponendum est. SO:Probe loqueris.Quid vo nunc ut loquimur nihil percipimus inuicē/quando quis scleron pronunciat:neqꝫ tu quid nunc ego dicam / intelligis:CRA:Intelligo equidem propter cōsuetudinez. SO:O vir lepidissime cum cōsuetudinez dicis q̄d aliud preter cōuentionem dicere putas:An aliud cōsuetudinem uocas: q̄ ꝙ ego cum id pronuncio illud cogito:Tu quoqꝫ quod ipse cogitē percipis. Non hoc dicis:CRA:Hocipsum. SO:Si id me pronūciante cognoscis/per me tibi fit declaratio. ex dissimili videlicet eius quod ipse cogitans profero:quādoquidem ipsuz/l/dissimile est eius quod tu sclerotetā:idest asperitatez uocas.Si hoc ita se habet profecto ipse ad id teipsum assuefacis/ꝛ ex hac conuentione rectam tibi nominis rationē proponis:postq̄ tibi idem tam dissimiles q̄ similes littere representant propter ipsum consuetudinis ꝛ cōuentionis accessum: Sinautem cōsuetudo conuentio minime sit/haud adhuc recte dici poterit similitudinem esse declarationem: immo cōsuetudinem dicere oportebit.Siquidez ex similitudine ꝛ dissimilitudine cōsuetudo declarat:His utiqꝫ concessis o cratyle:nempe silētium tuum pro cōcessione ponam.necesse est cōsuetudinem aliquid cōuentionēqꝫ conꝯcere cōferreqꝫ ad eoruz que sentimus ꝛ loquimur expressionē.Nam si uelis optime vir ad numeroꝝ considerationem descēdere/quo pacto speras adeo proprīa reperturū te nomina ut singulis numeris simile nomē attribuas:si nō permiseris cōcessionem tuam cōuentionēqꝫ auctoritatem aliquam circa nominū rationem habere:Abi hi quidē ꝛ illud placet ut nomina quoad fieri pōt rebus simīlia sint.Uereor tamē ne forte ut dicebat hermogenes zeuina quodāmodo sit istius similitudinis usurpatio:cogamurqꝫ ꝛ onerosa hac re/conuentione videlicet uti/ad rectam noīum rationez: quoniam tūc forte pro viribus optime diceretur/cum uel omnino uel maxima ex parte simīlibus.i. conuenientibus diceremus.Turpissime vo cū contra.Hoc autē post hec insuper mihi dicas quā nobis vim habent nomina quidue pulchruz per hec effici nobis asserim⁹:CRA:Docere mihi quidez nomina videnē o socrates idqꝫ simpliciter asserendum q̄ quisquis noīa scit ꝛ res itidem sciat. SO CRA:Forte o cratyle tale quiddā dicis:q̄ cuz nouerit aliquis quale sit nomen:est autem tale qualis ꝛ res existit:rem quoqꝫ ipsam agnoscet/quādoquidem noīs est res similis.Ars aūt vna eademqꝫ est omniuz inter se simīliū:hac ratione inductus dixisse videris q̄ quisq̄s nomina cognoscit:res quoqꝫ ipsas agnoscet.CRA:Uera loqueris.SO:Age videamus quis modus docēdarum rerū iste sit:quē ipse nunc dicis:ꝛ utruz alius preterea sit:hic tamē potior habeat:uel alius preter hūc nullus. utrum istoruz potius arbitraris:CRA:Hoc certe q̄ nullus videlicet alius sit/sed hic solus ꝛ optim⁹. SO CRA:Utrū vo ꝛ res ipsas ita reperiri censes/ut quicūqꝫ noīa reperit ea quoqꝫ quoruz noīa sunt/inueniat.Aut querēdum potius aliūm modum quendam istūqꝫ discendū.CRA:Maxime omniū p̄m ista hūc ipsum ꝛ querēdum ꝛ inueniendum.SO:Age ita consideremus o cratyle:siquis dum res inuestigat/nomina ipsa sequitur rimaturqꝫ quale vnumquodqꝫ vult esse/vides q̄ maximuz deceptionis periculum subit:CRA:Quo pacto:SO:Quoniam qui principio nomina posuit/quales esse res opinatus est/talia quoqꝫ nomina ut dicebamus effinxit.Nōne ita:CRA:Ita prorsus.SO:Si ergo ille non recte sensit/ꝛ ut sensit/instituit.nonne ꝛ nos sequētes eius uestigia deceptos iri existimas:CRA:Haud ita est:immo necesse sciētem fuisse illum qui nomina posuit.Aliter autem ut iādudum dicebam/noīa nequaq̄ essent. Euidentissimo autem argumēto id esse tibi potest:haud a uerita te aberrauisse nominuz auctorem/q̄ si male sensisset nequaq̄ sibi ita omnia cōsonaret.An non aduertisti ꝛ ipse cum diceres oīa in idem tendere:SO:Nihil ista o bone cratyle ualet defensio.Quid enim mirum est si primo deceptus nominū institutor/sequētia rursus ad primū vi quadā traxit ꝛ ipsi cōsonare coegit:Quemadmodum circa figuras interdū exiguo quodam primo ignoto falsoqꝫ existente:reliqua deinceps multa inuicem cōsonant:Debet enim quisqꝫ circa rei cuiusqꝫ principium statuēdum/disserere multa/diligētissimeqꝫ cōsiderare/utrū recte decernat nec ne:quo quidem sufficienter examinato cetera iam principiuz sequi debent.Miror tamen si noīa sibimet cōgruūt. Consideremus iteruz que supra retulimus:diximus profecto ita noīa essentiā significare quasi omnia currant / ferantur ꝛ defluant. ita ne significare censes:CRA:Ita certe ꝛ recte quidē.SO:Videamus itaqꝫ ex illis aliqua repetētes principio nomen hoc episteme idest sciētia ambiguū est/magisqꝫ significare videtur/q̄ estesin idest sistit in rebus animā / q̄ ꝙ cum rebus pariter circūfertur:rectiusqꝫ esse videtur/ut principium eius ut nunc dicamus q̄ per/e/ipsius iniectionem:ꝛ pro/e/iota potius adꝯciamus.deinde ueueon idest firmuz dicitur:quoniā baseos ꝛ staseos.i.firmamēti ꝛ status potius q̄ lationis est imitatio.preterea historia id forte q̄ histesi rhun idest sistit fluxum. ꝛ ipsum piston idest credēdum.histam idest firmare oīno significat.quinetiā mneme idest memoria ostēdit prius q̄ in aīa non agitatio est sed monē.i.quies stabilisqꝫ permāsio.Atqui siquis noīa ipsa obseruet/hamartia ꝛ symphoza.i.erroꝝ ꝛ contingentia casusqꝫ: idem videbūtur inferre/quod synesis ꝛ episteme id est intelligentia atqꝫ sciētia: ꝛ cetera nomina que preclaris sunt rebus imposita. Item hamathia ꝛ acolasia idest insciēta ꝛ intemperantia/proxima his videntur:hamathia quidem importare videtur hama theo iontos poxian idest simul cum deo cūtis progressuz. acolasia vo omnino quādam ipsarum rerum acolasiam idest prosecutionē atqꝫ congressum.Atqꝫ ita que rerum turpissimarum nomina esse putamus:noīum illoruz que circa pulcherrima sunt q̄ simillima videbuntur. Arbitror ꝛ alia multa reperiri posse/siquis ad hec incumbat: ex quibus iterum iudicabit nominum auctorem non currentes delataſqꝫ res / immo stabiles indicare.CRATY:Uerūtamen multa o socrates p̄m agitationis significationem / vides illum

constituisse. SO: Quid agemus o cratyle? Nunquid suffragiorum calculorumq; instar nomina ipsa dinumerabimus? atq; ad hanc normam de recta ratione nominum iudicabimus ut ea tandem uera sint: quibus significationes pluriū noium suffragant. CRA: Haud decet. SO: Non certe amice. Sed his iam omissis redeamus illuc/ unde digressi sum⁹. Dixisti nuper si recordaris necessariū esse illū qui noia statuit/ prenouisse ea quibus noia tribuebat: perstas adhuc in sententia nec ne? CRA: Adhuc. SO: Nunqd & illū qui prima noia posuit nouisse ais oī ponēt? CRA: Nouisse. SO: Quibus ex noibus res uel dicebat uel inuenerat? quādo necdū prima noia fuerant instituta? Cum dictū sit impossibile esse res uel inuenire uel discere/ nisi qualia noia sint dicemus uel ipi nos inueniremus. CRA: Videris mihi nō nihil o socrates dicere. SO: Quo igit pacto dicemus eos scientes nomina posuisse? uel legū & noium conditores ante positionem cuiuslibet nois extitisse? eosq; res antea cognouisse: siqdem non aliter q̄ ex noibus disci res possint. CRA: Reor equidē socrates ueriss̄imū eum esse sermonē quo dicit excellētiorem quādam potētiā q̄ humanā prima rebus noia prebuisse: quo necessariū sit ut recte fuerint distributa. SO: Nūquid putas cōtraria sibiipsi posuisse noium auctorē si demon aliqs uel deus extitit? an nihil tibi supra dixisse videmur? CRA: Forte nondum alterum istorū nomina erant. SO: Utra igitur erant uir optime num que ad statum uergūt? an que ad motū potius? Neq; enim ut modo diximus/ multitudine iudicabitur. CRA: Sic decet socrates. SO: Cum itaq; dissentiāt cōtendantq; de ueritate inuicē nomina: & tas hec q̄ illa vo ꝓpinquiora esse se asserāt: cuius ad normā diiudicabimus? Quo nos uertemus? Neq; enim ad alia noia cōfugiemus: qr preter hec nulla. Uerū alia quedā preter noia querenda sunt que nobis ostendant absq; noibus / utra istorū uera sint rerū videlicet monstrantia ueritatez? CRA: Ita mihi videt. SO: Si hec uera sunt cratyle possunt / ut videt/ res sine noib⁹ percipi. CRA: Apparet. SO: Per quid potissimum aliud speras res ipsas percipe? Nōne per quod cōsentaneū ac decens est? per mutuā illarum cōmunionē. s. siquo modo inuicem cognate sunt/ & per seipsas maxime: Quod enim aliud est ab illis: aliud quiddam non illas significat. CRA: Uera loqui videris. SO: Dic obsecro: nonne iam sepe concessimus noia que recte posita sunt/ similia illorum esse quorum sunt noia rerumq; imagines esse? CRA: Cōcessimus plane. SO: Si ergo licet res per noia discere/ ac etiam per seipsas que prestantior erit lucidiorq; perceptio? Num si ex imagine cogitetur & imago ipsa utrū recte expressa sit/ & ueritas cui⁹ hec est imago? an potius si ex ueritate tas ueritas ipsa q̄ ipsius imago/ nunquid decenter imago ad eam fuerit instituta? CRA: Si ex ueritate. SO: Qua ratiōe res uel per doctrinā uel per inuentionē cōprehendende sint/ iudicare/ maioris q̄ meū ac tuum sit ingenū op⁹ esse videt. Sufficiat autē nunc inter nos cōstitisse q̄ non ex noibus: immo ex seipsis potius discende que rendeq; sunt. CRA: Sic appet o socrates. SO: Animaduertamus & hoc preterea: ne multa hec nomina in idē tendētia nos decipiant/ cū qui illa imposuerūt/ currere oia semper fluereq; putauerint/ atq; ea consideratiōe posuerint: vident nēpe mihi ita existimasse: quoꝝ tñ opinio si talis extitit/ falsa habēda est. ꝓfecto illi uelut in quādaz delapsi uertiginē/ & ipsi uacillant iactanturq;/ & nos in eādem rapiētes immergūt. Considera vir mirifice cratyle quod ego sepenumero somnio: utrū dicēdum est esse aliquid ipsum pulchrū ac bonū/ & vnūquodq; existentiuz ita nec ne? CRA: Mihi quidez o socrates esse videt. SO: Illud igitur ipsum ꝓsideremus: nō si vultus quidam aut aliquid taliū pulchrum est: quippe hec oia fluunt: sed ipsum pulchrum dicimus: nōne semper tale quale est perseuerat? CRA: Necesse est. SO: Nunquid possibile est ipsum recte denoiare si semper subterfugit: ac primo q̄ illud sit / deinde quale sit dicere? uel necessariū est/ ouz loq̄mur/ aliud ipsuz statim fieri iugiterq; diffugere nec tale amplius esse. CRA: Necessariū. SO: Quo pacto aliqd illud erit/ quod nunq̄ eodē modo se habet? Si enim quādoq; eodez modo se habet/ eo in tempore minime permutat: sinautē semper eodem modo se habet: idēq; existit/ quomodo transit uel mouet? cum ideam suā nō deserat? CRA: Nullo pacto. SO: Preterea a nullo cognoscere: cum enim cognitura vis ipsum aggrederet/ aliud alienumq; fieret: quare quid sit aut quale cognosci nō posset: nam cognitio nulla ita rē percipit/ ut nullo modo se habentē percipiat. CRA: Est ut ais. SO: Sed neq; cognitionem ipsam esse affirmādum est o cratyle si decidunt omnia/ nihilq; permanet. Si enim cognitio ex eo q̄ cognitio est non decidit/ permanebit semper: ac semper erit cognitio: sinautem cognitionis species ipsa discedit/ simul & in aliam cognitionis speciē delabetur: neq; cognitio erit. Aō si perpetuo migrat semper non erit cognitio. Atq; hac ratiōe neq; quod cogniturū est: neq; quod cognoscendum/ semper erit. Sinaūt semper est quod cognoscit. est quod cognoscitur/ est pulchrū: est & bonum: estq; deniq; existētium vnūquodq; que in presentia dicimus fluxus lationis similia nō videntur. Utrum vo hec ita sint/ an ut dicebant heraclitī sectatores alīq; permulti haud facile discerni pōt: Neq; hominis sane mētis est seipsum animūq; suum noibus credere: & auctorē nominuz sapientem asseuerare. Atq; ita de seipso rebusq; omnib⁹ male sentire: ut putet nihil integrū firmumq; existere: sed oia uelut fictilia fluere atq; concidere: & quēadmoduz homines destillationib⁹ capitis egrotātes similiter quoq; res ipsas affici iudicet/ adeo ut de stillatione & fluxu omnia cōprehendātur: forte o cratyle ita est: forte etiaz aliter forti animo & diligēti studio inuestigāda res est. neq; enim facile assentiendum. Juuenis adhuc es: atq; tibi sufficit etas. Et siquid inueneris indagādo: mihi quoq; impartiri debes. CRA: Nauabo opaz socrates. Ac certe scito me etiam in presentia nō torpere: immo cogitāti mihi & multa animo reuoluēti multo magis ita ut dicebas ipse q̄ ut heraclitus res sese habere videtur. SO: Deinceps amice postq̄ redieris me doceto. Nunc autē ut constituisti in agrum perge. atqui & hermogenes iste te comitabit. CRA: Fiet ut mones socrates. Uerum tu quoq; iam de his cogita.

Cratyli finis.

Argumentum

Argumentum Marsilij in Gorgiam.

Cum duo quedã in aio potissima sint / cognitio ⁊ affectus / cognitionẽ quidẽ sophiste sub ueritatis specie ad falsa detorquẽt/affectũ vo populares poete sub cõcinne uolũtatis esca in dissonas perturbationes sepe precipitãt. Oratores deniq; populares tũ cognitionẽ falsas decipiunt cõiecturis:tum affectu in motus uarios cõcitãt:Quapro pter ne hoꝝ opera mentes hoiuꝝ/tũ falsis opinionibus/tũ pernitiosis affectibus egrotare cogãtur/ Plato humanoꝝ medicus aiorũ nos a sophistis q̃dẽ oĩno / ab oratoribꝰ quoq; atq; poetis quodã modo procul abducit: pfecto sophistas ⁊ vndiq; ⁊ oẽs exterminat: poetas autẽ neq; oẽs: sed illos qui uel turpia de dijs ⁊ fingũt:uel pturbatos aios acrius imitãtur ⁊ referũt:neq; vndiq;:sed ex urbe idest ex iuuenuꝝ ignorantiq; turba:qui in pturbationes admodũ sunt procliues:⁊ allegoricũ poetarũ nõ penetrãt sensum:Quãobrẽ in libris de re.p. poetas iubet uel expelli uel cogi de deo honeste loqui:neq; perturbationibus audiẽtes assuefacere: sed ⁊ diuinos hymnos canere ⁊ leges patrias magnorumq; gesta virorꝝ grauiter recensere.Sed ut reuertamur ad oratores/hos quoq; non oẽs Plato vitupat:sed eos dũtaxat. qui ad id incũbũt assidue/ut quicquid libuerit / quacũq; ualeãt ratione audientibus persuadeãt absq; delectu siue malum id sit/siue bonũ:seu falsa sit ratio seu uera:uel commiseratio uel cõcitatio uel coniectura. Quale fuerat lysie thebani atq; tisie/necnõ gorgie leõtini propositũ. Anteponit vo alijs periclez in phedro atq; isocratem:propterea q̃ eloquẽtia cũ philosophia coniunxerint:additq; legitimuꝝ oratorẽ oportere rerũ intelligere rõnes/morũ leges/uerborꝝ vires/naturas ingenijorꝝ:uerbaq; certa quadã rõne componere ingenijs audientiũ quoad fieri põt accommodata:cõmunis boni persuadẽdi gratia neq; tã ad id incũbere ut ea que dicit hoib⁹ grata sint / q̃ ut accepta deo. Eũ vo qui tisie gorgie more nõ ueritatem ipsam atq; iustitiã/ sed cõiecturã turbe duntaxat ueriſimilẽ probabilẽq; sequit:tanq̃ hoiez ciuitati añ alios noxiũ detestat:quasi eloquẽtia sine sapiẽtia sit ensis acutus in manibus furiosi.Duos añt exagitat ante alios:Lysiaz q̃dẽ in phedro hic vo gorgiã. Nam quãto maiozis auctozitatis erãt/ tanto periculosiozes erãt.Adducit hic in mediuꝝ ⁊ polus oratoꝝ gorgie sectatoꝝ:⁊ callicles eorꝝ astipulatoꝝ.Socrates autẽ primo per cherephontem agit familiarẽ suũ ⁊ id q̃dẽ aduersus polũ.deinde ipse per se contra gorgiã.Quoniã vo hi in aliaruꝝ rerũ rõnibus assignandis / apud populũ mirũ immodũ gloziari solebant/ostendit eos/ ut ipsis oĩs adimat fides nesciré sue ꝓfessionis rõnes afferre. Interrogatus enim polus que sit ars gorgie cũ debuisset eã solũ per necessaria definire : ⁊ que sit explicare/per supflua circumscripsit/⁊ qualis : ⁊ id quidem affectato nimiũ stilo / quo uti consueuisse in phedro/ubi de oratorꝝ stilis agit/confirmatur. Deinde interrogatus ipse gorgias/que sit ars eiꝰ/ inepta quadã iactãtia rñdit esse rhetoricã: Rogat deinceps quid sit rhetorica definire. Meminisse vo debemus rẽ quãlibet in eo qõ ipsa est/partim quidem cũ rebus alijs cõuenire:partiz vo differre. atq; id per qõ cõuenit noiari genus/per qõ discrepat/differentiã hinc fit / ut definitio que idipsum qõ res est comprehẽdit/per genus eiusmodi differẽtiamq; debeat assignari/Gorgias ergo utpote qui artẽ suaz nesciãt definire/genus ipsius ⁊ id quidẽ inepte profert. Differentiã vo quã mox in eadẽ rñsione vna cum genere debebat adducere/vix tandẽ post multas interrogationes extorquẽte socrate in mediũ afferre compellit:principio rñdet rhetoricã esse artẽ circa sermones. Et quoniã alie quoq; sunt similes/interrogatur circa quos qualesue sermones: ut qua in re ab alijs artibus differat/discernat. Respõdet autez circa sermones qui dicẽdi vim prestãt. Iterũ id alijs artibus est cõmune vnde rursus adiũgere cogit / rhetoricaz uersari q̃ plurimum circa sermones/vimq; dicendi. Sed quoniã id quoq; cõmune cũ multis/urget iterũ addere circa sermones: scilicet de rebus maximis. Luz vo ⁊ id cõmune:iam nescio qd distinctius afferre cõpellit:idest per oratoriã nos cõsequi ut nulli seruiamus/sed alijs dñemur : atq; esse oratoriam artez persuasionis pro arbitrio effectricẽ. Interea socrates admonet/ut in disputãdo non tã ad personã qua cũ disputat/q̃ ad rẽ ipsam ⁊ sermonẽ/⁊ aium intẽdamus. Deinde vo quoniam ois ars aliqua de re psuadet/querit qua de re ⁊ qualis sit rhetoris persuasio. Mox in duo distinguit persuasio. In eã scilicet que sciam/⁊ in eam que facit fidẽ: Concluditurq; oratoriam psuasionem non scientiã afferre:sed fidem / nõ circa quelibet proprie:sed circa iusta atq; iniusta:nõ ubiq; sed in turba potissimũ ac de rebꝰ que precipue ad rẽ.p.pertinẽt. Addit quinetiã oratorẽ de rebꝰ in super ad artes alias proprie pertinẽtibus suadẽtius q̃ artifices ipsos posse loqui:non quidẽ inter artium ipsarũ peritos:sed impitos. Inter hec admonemur ne potẽtia vnq̃ arteq; abutamur. Itẽ ne in disputando ubi ad ueritatẽ pcipiẽdã necessaria est tranquillitas perturbemur. Rursus equo aio atq; libẽtissimo redargutionẽ esse recipiendã/presertim in moribus corrigẽdis. Nihil deterius enim esse q̃ de moribꝰ falsa sentire. ¶ Post hec cõcedit gorgias nõ pertinere ad oratorẽ scire qua rõne res ipse se habeãt: sed machinationẽ quandã sic ad persuadẽdũ excogitare/ut ipse q̃uis ĩgnarus:tñ apud ĩgnãtes magis intelligere q̃ ipsi sciẽtes appareat:officiũq; eius eẽ/de quolibet in turba strenue loqui nõ docẽdo sed psuadẽdo. Cõcedit quoq; oratorẽ scire id debere ⁊ posse qõ sit ueriſimile:etiã si id qõ uerũ est nesciat: qõ q̃dẽ fieri nullo modo põt. Nisi enim rẽ ipsam cognoueris/nunq̃ quid illius simile sit/agnoſces. Proinde querit utrũ sicut ad oratorẽ alia scire non attinet:ita neq; etiã q̃d bonũ honestũ /iustũ sit intelligere. Gorgias vo cũ alias dixerit oratorem ad hec atq; illa similiter se hẽre: hic sibi repugnans/scire hec saltẽ oportere cõsensit. hinc socrates argumẽtatur. Si orator scit iusta/ergo est iustus:rẽtans videlicet gorgiã nunquid vim consequẽtie teneat. Ille vo admittit statim:cũ ꝓprie in sciẽtijs artibusq; ad intelligẽtiã pertinẽtibꝰ id sequatur / scit astrologica uel fabrilia.ergo astrologus est uel faber.in ijs tñ que ad uolũtatẽ moresq; pertinent/nõ sequatur/scit iusta ergo iustus: Opus enim ad iustitiã

est uoluntate: Verūtñ siquis diuinā quādā de iustitia sciam habeat/qđ quidē spirante deo fieri qñq posse Plato vult: recte sequet. Quisqs enim certissime sciuerit quantū bonū iustitia sit / quantūue premiū maneat/atq ptra quantū iniustitia malū/quātūue huic supplicii debeat is proculdubio iniustitiā fugiēs / iustitiam cōplecteť. Quacūq vo rōne sese res habeant gorgias sibimet cogit ꝺdicere. quippe cū in superioribus /oratorē iniustū esse aliqñ posse pcesserit: hic vo neget. Post hec socrates ex arrogātia poli sub quadam ironia ꝛ iuniores improbat/siqñ seniores corripiant arroganter: ꝛ precipit oibus ut emēdari a quolibet facile patiātur. Ceterū ut que sequunt plane intelligantur/aduertēdū est: oratoriam uel in genere uel in spēbus posse cōsiderari: atq in genere quidez definiri/industriā ad persuadēdum in materia ciuili promptissimā/tū quadā probationis facultate / tum uel maxime eloquū gratia: ideoq inter artē quandā disserēdi poeticāq esse quodāmodo pstitutā. Hactenus oratoria intellectui quidē bonū est/uoluntati vo neq bonū est neq malu. Huius autē due sunt spēs/philosophica ꝛ popularis/siue adulatoria. Illa bonum: hec vo malū. Illius quidē finis est/certis rerū/uerborum/morum rōnibus/audiētes ad communebonū perducere: Quā maxime laudat in phedro ex philosophia poesisq grauiori cōpositā. Alterius autē finis est per cōiecturas turbe uerisimiles/pcitationesq aiorū: quodcūq libuerit impetrare. Hāc intersophisticaq vulgarēq poesim ponim⁹ ex utrisq permixtā: quā inhoc dialogo detestat. Cuiuidit aūt artes ipsius hois pprie curatrices in duo pcipue genera: Quoꝝ primū curat aium: secūdū vo corpus. In aio legalē facultatē ait legū ꝺditricē morūq moderatricē/aium ipsu in habitu quodā nature ꝓsentaneo formare atq stabilire. artē vo iudicialem aium siqñ hinc lapsus fuerit restituere. In corpore quoq gemināas ponit artes / similiter corporis curatrices: gymnasticā ꝺdē huius exercitandi magistrā in bona ipm habitudine pro viribus cōfirmantē. Medicinaz vo corpori amissaz sanitatē restituētē. Quapropter qualis est legalis in animo talis in corpore videt eē gymnastica. Itē qualis iudicialis in aio talis in corpore medicina. Has oēs appellat artes: q certa rōne perducant ad bonū. Subdit naturā quandā siue pitiaz/adulatoriā seruilē atq fallacē: que falso has quatuor emulatur: per sophisticā ꝺdē simulat legalē: per oratoriā scilicet vulgarē fingit iudicialē: per fucatoriam pre se fert gymnasticā: per coquinariaz medicū repñtat. Totū vo hoc aduladi gen⁹ negat eē artē: q nō rōne certa ad uerū bonū/sed lenocinijs cōtēdit ad gratiam. Sed ne quis existimet Platonē longe oiuz eloquētissimū legitimā eloquētiā coquinarie cōparare: legat phedrū in quo ꝛ eā probat/ꝛ finē officiumq ꝛ precepta eius subtilissime tradit: asseritq ipsam esse similē medicine. Quoniaz vo polus oratoriā vim extollēs/oratores ait ex eo maximā habere potētiā: q pro arbitrio ualeāt aduersarios carceri mortiq dānare uel expoliare bonis: uel urbe puare. Socrates duobus potissimū argumētis probat iniustos non ēe potētes. Primo quidē quoniā potētia exoptāda est vnicuiq tanq bonū. pstat vo licētiā quodcūq libuerit faciēdi/iniustis hoibus ueluti mēte captis: nō modo non bonā esse sed malā/atq tādē pernitiosaz. Deinde maxia potestas est posse idipsuz qđ uelis efficere. Patet autē oēs uerū uelle bonum. At malos uerū bonū uel agere uel cōsequi nunq. Adde q mala mēs eoipso q mala est: discors in seipsa ꝛ insana cēsetur: iaq ab his que afferūtur sensib⁹ superata. Quis ergo dixerit mētē ꝛ languidā ꝛ more mancipū suis seruiētē mancipijs esse potētem? Interea humana oia distinguūtur in tria: scilicet in bona/malaq/ꝛ media. Bonoꝝ pmū est sapiētia. Secūdū optāda corpis habitudo. Tertiū fortune cōmoditas. Sed hec duo eatenus iudicātur bona/quatenus cōmodū mēti exhibēt ministeriū. Horꝝ vo opposita dicunt mala: sed horum media tanq in differētia sunt: que non magis ad bonū declināt q ad malū: ut ire sedere: atq similia. Additur neminez uelle aut mala aut media/aut ea que agit propie: immo bona dūtaxat ꝛ ea quorū gratia mouetur ꝛ agit. Nō ergo qui iniurias faciunt: ipsas uolūt iniurias/sed bonū cuius gratia faciūt. Bonū vo nō consequūtur: nō assequūtur ergo qđ uolūt. Nō ergo potētes. Deinceps vo socrates ex errore poli cōmuni cū multis nactus occasionē sancta nobis tradit pcepta. Qui peccare grauiter licet/prope miser est. qui peccat grauiter ia est miser. qui peccati non luit penas est miserior. Iniurias pati eligēdū est potius q̄ inferre. Licētia quodcūq libuerit faciēdi non est potētia / nisi id nobis sit deniq conducturū. Cōducet aūt iuste dūtaxat utētibus: iniusti etiā si totius orbis imperio potiātur/infelices sunt: imo infelicissimi. Quo enim magis peccare licet ꝛ quo minus peccati dat pena: eo infeliciores hūtur. Felicitas in sapientia iustitiaq cōsistit. infelicitas in ꝓuꝝ. Quoniā vo polus ueritatis iudiciū qđ ad iudicis qualitatē potius q̄ ad iudicantiū numerū referri debet / in quorūlibet testiū multitudine collocat: ideo socrates optimum probandi modū esse rndet. Si vnicū in causa testē adduxeris: aduersariū scilicet rōne conuictū. alioquin coacernatā vndiq testiū multitudinē/parui ad ueritatē esse momēti. Preterea q polus ait iniuriam quidē facere turpius eē/pati vo peius. Socrates id arguit asserēs idē in rebus humanis moribusq bonū esse atq pulchrū siue honestū. idem quoq malū atq turpe. Deinde idipsum pulchrū uel propter uoluptatē uel utilitatē/uel utrunq putat existimari. Turpe vo contra. Hinc argumētat si facere iniuriā turpius est q̄ pati/nō ex eo quidē q sit molestius / ex eo igit qđ sit dānosius: si ita ergo deterius iudicat/mox adiungit oportere seipz rationi tanq medico curandū cōmittere. affirmat quoq iustā peccatoꝝ punitionē / ei qui punit prodesse q̄ plurimū. Hec enim si iusta est/ergo pulchra atq honesta. Si ita ergo bona. si bona cōfert aio: videlicet tanq medicina corpori / multoq magis a morbo enim animi liberat qui grauissim⁹ est morborū oium atq maloꝝ. Inter hec aiaduerte theologorū sniam/nihil magis necessariū etiā utilius pcatoribus q̄ pfiteri peccata/affici penitētia: penas a iudice petere: equo aio ferre. ut purget aius anteq̄ insanabilis morbus eius euadat. Post hec audies facillimū esse nobis affectum illi nostrum

significare qui simili laborет affectu. Itē socratem philosophie amore captum illi semp obtempare. Preterea eligēdū potius eē ut cetera nobis dissonēt oīa q̄ ut anim⁹ intra se dissonet. Proinde ubi callicles socratē corripit quasi argutiarū nimium studiosus/intellige sub persona socratis sophistas a Platone redargui. Tangit postea callicles trasimachi multorūq̄ pphanā opinionē dicētium mores ⁊ leges nō nature ordīe:sed sola hoiuz uel opinione uel fictione consistere:Quod in libris de re p.⁊ in sequētibus confutat. Quod vo afferre videtur callicles contra philosophos:intellige non cōtra legitimos philosophos eē dicta:sed partim aduersus ignauissimos sophistarū/partim aduersus eos qui philosophie studio abutūtur:dū uel ita solam logicā sectant/uel partes speculationis alias deferant:uel ita solam speculationez capessunt/ut philosophica mox precepta institutaq̄ ciuilia negligant. Nonulla vo in ipa calliclis inuectiua falsa dicunt:que in sequētib⁹ refellētur. ¶Post hec autē precipit oēm in aie nostre examine atq̄ probatione esse diligētiā adhibēdā atq̄ ad id tanq̄ iudicē vnū eligēdum esse: in quo sapiētia sit rei ipsius qua de agitur:⁊ beniuolētia qua libētius consulat:⁊ audacia insup:per quā qđ profuturū putet/non uereatur exprimere. Deinde nos admonet socrates cū rōnales natura simus ne irrōnali casu ⁊ fortuna viuamus: sed certū vite finē diligētissime prescribamus:viasq̄ ad ipsum eligam⁹ cōmodiores. Deniq̄ dū sepius obsecrat calliclē ut ipsuz libere audacterq̄ redarguat/admonet nos nihil inquire re impēsius oportere q̄ animi medicinam. ¶His actis callicles cōcedit idē esse natura potētius ualidiusq̄ ⁊ melius: Aitq̄ naturalē iustitiā uelle/euz qui potētior est habere quecunq̄ inferiorum sunt: eisq̄ dñari legēq̄ illius naturaliter esse iustaz: Ad hec socrates ita infert. Si idē est potētius/ualidi⁹ melius:atq̄ multitudo ualidior est q̄ vnus: ergo ⁊ potētior atq̄ melior. Multitudinis ergo leges cū potētioris meliorisq̄ sint:iuste naturaliter erūt At huius leges statuūt esse iustū seruari inter oēs equalitatē:atq̄ esse turpius iniuriā inferre q̄ pati. Quāobrē non solū lege turpius est facere iniuriā q̄ pati:atq̄ iustū est equitatē seruare/ut in superioribus dixerat callicles:sed etiaz ipsa natura. Preterea q⁹ callicles in superib⁹ potētiores illos cē putauerat qui astutia/audacia/violētia ceteros anteirēt: socrates paulatim hūc emēdat:cogitq̄ fateri potētiorē cē: qui prudētior fortiorq̄ sit ad rē.p.gubernandā. significat quoq̄ inter hec se eadē semp eisdē de rebus adducere:probans videlicet ꝓstantiam:improbās leuitatē. Jā nō calliclē conat ultra prudētiam fortitudinēq̄ ad tēperantiā quoq̄ pducere. At hic quēadmodū supra trasimacū imitat⁹ circa iustitiā potētiāq̄ erraucrat/ita nunc secutus aristippū circa tēperantiā similiter errat:eā appellans stupidā ingenij seruilis ignauiā:atq̄ in fouendis explēdisq̄ sensuuz libidinibus virtutē asserēs felicitatēq̄ cōsistere. Socrates aūt mox ad demōstrandū sese accingit tēperantiā non opinione humana/sed ordine nature ꝓstare. Profecto naturalis ordo requirit ut inferiores aie partes superib⁹ pareant:totusq̄ aius cōsonans vndiq̄ sit ⁊ sanus ⁊ pulcher neq̄ agat frustra:sed finē ꝓpositū cōsequat qualis est habitus vitaq̄ tēperati. Cōtra vo in hoie intēperato ratio regina hois seruili seruit cōcupiscētie:dissonat quoq̄ ⁊ languet:opusq̄ inexplebile molitur:incōparabiliq̄ molestia uolantē sequit uoluptatē.id totū socrates pythagoreorū pīsertim philolai ⁊ empedoclis sentētijs explicat/duplici precipue via.s. per fabulā ⁊ exemplū: In quibus ipse cōsidera aiaz in hoc corpore oēm quidē esse mortuā intēperantem preterea inferis deputari:irrito assiduoq̄ labore miserabiliter agitatā:dū quodā perforato uase:idest de prauato fallaciq̄ iudicio cōtinue machinat/pforatū quoq̄ uas alterū idest ꝓcupiscētiā inexplebilē fluētib⁹ oblectamētis implere. ¶Post hec q⁹ callicles nō solum virtutē:sed etiā felicitatē in assidua libidinuz expletione cōstituit affirmatq̄ idē esse uoluptatē atq̄ ipsum bonū:doloꝛē quoq̄ idē atq̄ malum:iccirco socrates id pluribus rōnibus confutat. Prima constat uoluptatē non esse ipsum bonū:cū sepe ⁊ turpissima sit:⁊ turpissimis hoibus adsit. Secūda:bonū ⁊ malū utpote contraria in eodez simul esse nō pñt. At uoluptas ⁊ doloꝛ in eodez sunt simul:qñ videlicet quis sitiēs bibit.tunc enim sitiēdi molestia cuz bibēdi uoluptate cōcurrit. Tertia bonū ⁊ malū sicuti cetera contraria solēt/non simul abeunt ab eodē. Voluptas autē doloꝛēq̄ tunc ab eodē simul abeūt:qñ quis eodē intēpoꝛe dū bibit cessat simul ⁊ sitire pariter ⁊ delectari bibendo. Quarta vnusquisq̄ pñtia quidem boni fit bonus/mali vo pñtia fit malus. At neq̄ pñte uoluptate boni fiūt hoies dissoluti:neq̄ doloꝛe probi homines mali fiunt. Quinimmo cū sepe eque gaudeāt: aut doleant boni atq̄ mali/⁊ aliqñ magis mali gaudeant/⁊ boni magis doleāt/certe si uoluptas quidez bonū esset/doloꝛ vo malū sequeret ut frequēter tam boni q̄ mali pariter boni forēt aut mali: ac nonunq̄ boni magis mali q̄ ipsi mali:atq̄ econuerso. Inter hec aiaduerte preceptū socratis obseruandū:scilicet non esse ad grauissima festinandū nisi leuiora prius fueris consecutus. Afferuntur deinde nonulla ex quibus confirmare quis possit/uoluptatē nō esse ipsum per se bonū: propterea q⁹ multe repiant uoluptates male:noxie videlicet ⁊ aio simul ⁊ corpori/nosq̄ a rebus optimis diuertētes. q⁹ si uoluptas ipsuz per se bonū eēt/nulla eēt mala uoluptas: pinde distinguuntur itez facultates:⁊ que uelut artes ad bonū utileq̄ certa rōne procedunt:⁊ que tanq̄ adulationes/nulla ueri boni adhibita rōne uoluptatē solā aucupantur: Quarū in numero poesiz ⁊ musicā cōmunēq̄ oratoriam collocat. Tu vo inter disserēdū hāc nota sniaz. Virtutē corporis sanitatēq̄ in ordie quodā ⁊ ornatu ꝓsistere: similiterq̄ in ordine ornatuq̄ suo animi virtutē atq̄ sanitatē. Ex quo fit ut quēadmodum virtus corporis vitiūq̄ nō in opinione/sed in re ipsa uel nature consentanea uel opposita repitur: sic virtus vitiumq̄ animi non ad humanā opinionē/sed ad nature legē diiudicetur. Cōclude tandē quantum naturaliter prestat corpus habere sanū q̄ egrotū:tantū prestare similiter tēperatū q̄ intēperatū aiuz possidere. pterea cōfirmat in sequētib⁹ snia pythagorica oib⁹ in rebus esse oium optimā tēperantiā: Que quidem prima oium adolescentibus est tradenda/per quam

Equalitas obseruanda

precedẽs pueritie intẽperãtia corrigat: totusq; aĩus tẽperetur:quã mox sequi ceteras virtutes existimat: Siquidẽ tempatus erga deũ atq; hoies agit decẽtia: pius est iustusq; & fortis. Deinde cõcludit in sola virtute felicitatẽ:in sola improbitate esse miseriã/oiaq; humana ad virtutẽ:uelut ad signũ: certissime referẽda. Preterea sicut ad beatitudinẽ necessaria virtus est:sic & vitioꝝ castigationẽ/punitionẽq; necessariaꝝ esse:quasi morboꝝ animi medicinã. Deniq; intẽperatũ neq; hoib⁹/neq; deo/neq; sibimet amicũ eẽ posse. Ut aũt naturalẽ tẽperãtie excellẽtiã nobis ostẽdat:ex pythagoreoꝝ orphicorũq; mẽte subiũgit vniuersum tempantia atq; etiã cõcordia & iustitia que cõtinent in ipsa tempantia ꝓtineri. Ideoq; qõ & pythagoras inquit. Intempantiã in oibus tanꝯ pernitiosissimaꝝ esse totis viribus fugiẽdã. Quoniã vo ad hanc simul atq; iustitiã equalitas precipue pertinet. Equalitatez in primis precipit obseruari:quã asserit in dꝯ & hoĩbus ualere ꝙplurimũ. Eqlitatẽ inꝙ geometricã per quã vnicuiq; equalis ita fit distributio:ut pro capacitate meritisq; cuiusq; equaliter distribuat. Equaliter inꝙ:idest neq; magis/neq; min⁹ ꝙ uel capacitas uel meritũ exigere iudicet. Equalitas quidẽ geometrica in quadã congrua portione cõsistit. Arithmetica vo in numero utrinq; pari. Neq; vo eadẽ est hec & illa. Sane excessus sex ad quatuor. Itẽq; excessus q̃tuor ad duo apud arithmeticũ numeros cõsiderantẽ / est equalis. per duo eniz uterq; perficit. Uerũ apud geometram portionis iudicẽ est inequalis. Nam senari⁹ numerus quaternariũ proportione sexquialtera superat:in qua maior numerus minorẽ & semel ꝓtinet totũ & insup eius dimidiũ: Quaternari⁹ vo binariũ proportione superat dupla. Eiusmodi vo equalitate que nõ numerantis more tantũ ponderis vni tribuit quãtũ alteri/sed metiẽtis ritu/neq; magis neq; min⁹ ꝙ cuiq; cõgruat tribuit vnicuiq;/ait cuncta seruari: In hac enim & iustitia dei in opibus suis: & hoĩs ad hoĩes continetur. Utrobiq; enim pro mẽsura capacitatis & meriti cuiq; distribuitur. ¶ His dictis asserit theologica fundamẽta morꝝ firmissimis esse rõnib⁹ cõfirmata precipue peius esse iniuriã facere ꝙ pati: oium vo pessimũ cũ iniuriã feceris non dare penas/ quibus quasi medicamẽtis ab oium maximo iniustitie morbo aĩus liberet. Nullũ enim detrimẽtum maius cogitari posse ꝙ qõ aio iferꝛ a vitio:adeo ut quẽ admodũ hoi cũ oino egroto corpore nõ expedit viuere. Ita neq; cũ aio vitꝯ egro. Itẽ non multifaciẽdam esse vitã in corpore:sed virtutẽ.peiusq; eẽ seipꝫ flagitiosis hoibus ob morũ similitudinẽ prestare per similẽ/ꝙ ab illis interfici. Inter hec monet ne res ullas:quarũ ignari simus/tractãdas aggrediamur:presertim grauiores:maxime publicas oino vo oratoriã paruifacit:si nullã possit uel priuatim uel publice salutez afferre aio:sed corpori dũtaxat rebusq; ad ipꝫ ptinentibus cõsulat. Deridet & eos qui cũ diu rei.p. tenuerint gubernacula: semp quidẽ ciuitatẽ externis bonis auxerint:aĩos vo ciuiũ tẽperãtia & iustitia formare neglexerint. Quod q̃dẽ solũ sit legitimi gubernatoris officiũ. Concluditq; nõ modo non prodesse sed obesse plurimuz ciuitati gubernatores qui fortune potius ꝙ animi bonis prospiciãt. Preterea potẽtiam oẽm sapientiãq; viri in eo consistere ut aiam a peccatis erga deũ & hoies cõseruet intemeratam. Nam huius quidẽ vite iacturã leuissimã esse: eterne vo salutis eẽ grauissimã. Ceterũ ut que de futuris uel virtutũ premijs uel vitioꝝ supplicijs Plato affirmat/intelligas. Scito saturnuz apud Platonẽ itelligi supnã itelligẽtiã:in qua sit vniuersalis oium lex atq; prouidentia circa oium essentias/& vitas ordines q; formarũ. Huic autem subesse ordines tres precipuos numinũ:in quib⁹ saturnia prouidẽtia in tria potissimũ officia distribuit. Ex his que numina ad distribuẽdas essentias proprie subministrant/cõmuni quodaz iouis noie nuncupat: Que vo ad vitas suggerẽdas conferũt appellatione neptũni. Que ad formarũ ordines disponẽdos noie plutonis appellat. Prometheũ vo numinuz gradũ his aliquãto inferiorẽ:qui formalẽ ordinem nature dũtaxat rõnali/presertim in hac vita distribuit. Deniq; tres iouis filios/asie/europe/africe: Judices tria vult intelligi numina/ad id maxime ministra iouis atq; plutonis / ut formalis ordo iustitie in separatis a corporibus animis expleatur. ¶ Hic aũt aiaduerte diuinã legẽ delebiles vitioꝝ maculas certis tẽporib⁹ puniẽdo diluere. Indelebiles vo penis sempiternis affligere. Quod quidẽ trãsmigrationẽ aiaruz per corpa sempiterna ipro bare videt. Quod aũt dicit quondã errauisse iudices in viuẽtib⁹ iudicãdis duo nobis significat.primũ q̃dẽ nõ diuinũ sed humanũ circa virtutes & vitia iudiciũ decipi. Secundũ vo diuinã prouidẽtiã in seipa preuidisse iudicia fore falsa si a viuẽtib⁹ in hoc corpore viui iudicarent. Ideoq; nõ ex quodã tẽpore:ut uerba sonãt:sed ab eterno / iudiciũ post hanc vitã fieri statuisse. Interea memẽto aiam vitiorum virtutũq; affectiones & habitus secũ ferre. Deniq; socratẽ hec penit⁹ affirmare: nihilq; aliõ expauescere/nisi eiusmodi aie detrimẽtũ iudicisq; diuini conspectũ. propterea pcludit in nullo certamine nobis acrius ꝙ in hoc contẽdẽdũ ut purissimã iudici cuncta inspiciẽti aiam offerre possim⁹. Ceteraq; oia que hoies admiratur eẽ penitus cõtemnenda:solaq; ex oibus honorãda. que ad salutem anime conferant sempiternam.

¶ Gorgias Platonis de rhetorica.

CALLICLES: SOCRATES: CHEREPHON: POLVS.

CAL: Sic ad bellũ & pugnã ferunt o socrates accedendũ. SO: Nunq̃d post festum: ut dici solet uenimus tardiores? CAL: Et ualde quidẽ urbanũ/ multa enim & preclara paulo añ gorgias nobis exposuit. SO: Tarditatis huius causa hic cherephon o callicles fuit/qui trahere nos moraz in foro coegit. CHE: Nihil id q̃dem impedimẽti o socrates fuerit. Ego enim & remedium adhibebo. nam mihi amicus est gorgias. Itaq; siue nunc siue alias mauis/nobis eadem demõstrabit. CAL: Quid o cherephon? cupit ne socrates audire gorgiã? CHE: Ob idipsuz certe aderamus. CAL: Quãdocũq; igit̃ uobis placebit ad me ingredi/apud me enim gorgias diuertit/uobis aperiet. SO: Bene loqueris callicles: Sed num

proverbium post festũ veniunt tardi

uellet in pñtia nobiſcuꝫ diſſerere: Lupio enim ab ipſo percontari/que nã ſit artis ſue potẽtia: Quid ue ipſe p̃fiteaꝫ ⁊ doceat. Ceterarũ vo rerũ quẽ admodũ tu dicis expoſitionẽ nobis alias afferat.
CAL: Haud moleſta erit interrogatio ſocrates. Nam id quoꝫ in ſua demõſtratione cõtinebatur. Juſſit ergo paulo añ oẽs qui intus aderant: quod quiſqꝫ uellet eũ interrogare: ſeqꝫ ad cũcta rñſurum p̃feſſus eſt.
SO: Rẽ certe p̃claram narras. Itaqꝫ cherephon interroga ipſum.
CHE: Quid nã interrogem?
SO: Quis nã ipſe ſit.
CHE: Quẽadmodũ dicis?
SO: Veluti ſi artifex calceoꝝ foret/rñderet certe ſe coriariũ eſſe. an qõ dico nõdum intelligis?
CHE: Intelligo equidẽ ⁊ iam rogabo: dic mihi o gorgia. num uere dicit callicles te p̃fiteri rñſurũ ad oia: de quib⁹ quilibet ſciſciteꝫ.
GOR: Vere ait o cherephon. Hempe modo idipſum p̃dicabã: atqꝫ dico nihil noui a me quenq̃ multis annis percontatũ eſſe.
CHE: Magna ergo facilitate rñdes gorgia.
GOR: Licet huius rei cherephon periculum facere.
PO: Licet per iouez: ſed cõmodius in me ſi uelis o cherephon: nã gorgias quidẽ iã in dicendo defeſſus mihi videt. Multa enim nup deſeruit.
CHE: Quid tu pole? Arbitraris meli⁹ q̃ gorgiaz te rñſurũ?
PO: Quid nã intereſt? dũmodo satis tibi fiat?
CHE: Nihil: ſed quoniã vis reſpõde.
PO: Interroga.
CHE: Jam interrogo: ſi gorgias ſciam eius artis haberet: cuius frater eius herodicus habet/quẽ ipſum recte nũcuparemus? Nõne ut illũ?
PO: Prorſus.
CHE: Medicũ ergo uocãtes recte uocarem⁹?
PO: Jta.
CHE: Si aũt illius artis cuius ariſtophon filius aglaophõtis/aut frater eius haberet notitiã/quẽ recte ipſuꝫ appellaremus?
PO: Certe pictorẽ.
CHE: Nũc aũt cũ artis alicuius peritus ſit gorgias/quẽ ipſum recte uocabimus?
PO: O cherephon multe qdẽ artes inſunt hoibus experitia perite adinuẽte. Peritia enim efficit vitã noſtrã per artẽ incedere. Impitia vo per 412
fortunã circũuagari: harũ vo ſingularũ ptícipes ſunt/alĩ aliarũ aliter. Optimarũ vo optimi: quoꝝ ex numero hic eſt gorgias / arte pulcherrima p̃ditus.
SO: Preclare quidem o gorgia videt polus adorandũ paratus. Veruntñ qõ p̃miſit cherephõti non ſeruat.
GOR: Cur nõ o ſocrates?
SO: Ad interrogationẽ quidẽ nõ ſatis rñdiſſe mihi videt.
GOR: At tu iterum ſi vis pete.
SO: Si tu gorgia rñdere mihi uelles a teipſo libẽtius quererem q̃ a polo. Conſtat enim poluz per ea que modo rñdit rhetorice magis q̃ diſſerẽdi arti operam dediſſe.
PO: Cur id o ſocrates ais?
SO: Quia cũ interrogaſſet cherephon cuius artis peritus eẽt gorgias/ laudaſti tu quidẽ o pole eius artẽ/quaſi quis eam vituperaſſet: Que vo illa ſit non rñdiſti.
PO: Nõne pulcherrimã eſſe rñdi?
SO: Prorſus quidem: ſed nemo q̃lis ſit ars gorgie querebat: ſed que naz ſit: ⁊ quẽ oporteat uocari gorgiã: Quẽadmodũ te p̃ius quodãmodo inſtruebat cherephon/ac tu illi bene breuiteꝝ rñdebas: Nunc ergo eadẽ rõne dicas/que nã ars: ⁊ quẽ gorgiã ſimus appellaturi. immo vo tu gorgia nobis oſtẽde quez noiari te deceat/⁊ cuius artis peritũ.
GOR: Rhetorice o ſocrates.
SO: Rhetorẽ ergo te appellare debemus?
GOR: Et bonũ qdẽ ſi me qõ p̃fiteor eſſe: ut ait Homerus noiare uelis.
SO: Volo equidẽ.
GOR: Noia ergo.
SO: An dicemus alios quoꝝ te facere poſſe?
GOR: Nec equidem non apud uos ſolum uerum etiam apud omnes p̃fiteor.
SO: Sed nunquid uelles gorgia quemadmodum incepimus diſputationẽ peragere: partim quidem interrogando: partim etiã rñdendo: prolixitatem illaz uerborum qua uti ccpat polus/in aliud tẽpus reſeruãs. Verũ qõ mihi p̃mi ſeris obſeruato/uelíſqꝫ ad interrogata q̃ breuiſſime rñdere.
GOR: Sunt quidẽ o ſocrates rñſiones quedam: quas lõgioꝝib⁹ uerbis neceſſe eſt fieri. conaboꝝ tñ q̃ breuiſſime rñdere: Hempe hocipſuz vnũ eſt ex his que p̃fiteor. nullũ in breuioꝝib⁹ uerbis q̃ me eadẽ explicare.
SO: Hac mihi gorgia opus eſt breuitate: ⁊ hanc mihi demõſtres o.o. copiã vo in tps aliud reſeruato.
GOR: Faciã eqdẽ ut neminẽ dicas vnq̃ te audiuiſſe me breuiorẽ.
SO: Age iã rhetorice artis te habere ſciam dicis: alioſqꝫ poſſe rhetores facere: ipſa vo rhetorica circa aliqd uerſat / ueluti textoria circa ueſtiũ p̃fectionẽ. Nõne?
GOR: Jta.
SO: Nõne ⁊ muſica circa melodie perfectionẽ?
SO: Per iouem o gorgia rñſiones he tue me ualde delectãt q̃ q̃ breuiſſimis abſoluas.
GOR. Spero o ſocrates me tibi in hoc ad uotũ ſatiſſacturũ.
SO: Recte ais. Age ⁊ de rhetorica ſimiliter mihi rñde: quoꝝ naz ſcia ſit.
GOR: Sermonũ.
SO: Qualiũ o gorgia ſermonum Num eoꝝ qui oſtẽdunt/qua rõne viuẽdi egrotãtes conualeſcere poſſint?
GOR: Non.
SO: Nõ igit circa ſermones oẽs vſat rhetorica.
GOR: Nequaq̃.
SO: Veruntñ circa eos ſermones qui dicẽdi facultatem p̃ſtãt.
GOR: Proculdubio.
SO: Nunqd rhetorica in quibus dicẽdi/in eiſdẽ ⁊ intelligẽdi vim p̃bet?
GOR: Quid ni?
SO: Nonne medicina de qua modo dicebamus efficit ut de egrotantiũ curatione ⁊ intelligere ⁊ loqui poſſimus?
GOR: Neceſſe eſt.
SO: Et medicina igit ut apparet circa ſermones uerſatur.
GOR: Sic eſt.
SO: Eos videlicet qui ad morbos pertinẽt.
GOR: Maxime.
SO: Nonne ⁊ gymnaſtica circa ſermones eſt de bona malaue corpoꝝ habitudine.
GOR: Certe.
SO: Atqui ⁊ alie artes o gorgia eadẽ rõne ſe hñt. Quelibet enim earũ uerſat circa ſermones eos qui ea de re cuius ars ipſa eſt habentur.
GOR: Apparet.
SO: Cur ergo artes alias non appellas rhetoricas? cũ circa ſermones ſint: ſiq̃dem hancipſam appellas rhetoricã que ſit circa ſermones.
GOR: Quia ceterarũ quidẽ artiuz ſcia oĩs o ſocrates circa manuales affectiones actioneſqꝫ huiuſmodi: ut ita dixerim: uerſat. Rhetorice vo nullum eſt opus eiuſmodi. ſed oĩs actio ei⁹ atqꝫ poteſtas in dicendo cõſiſtit. Hãc ob cauſam arbitror rhetoricã eẽ artẽ circa ſermones: idqꝫ recte dicere me affirmo. 413
SO: Intelligo ne quã uelis eã dicere? forte vo clari⁹ comprehendaz. Sed rñde: ſunt nobis artes an non?
GOR: Sunt.
SO: Ex oĩum numero artiũ alias eſſe arbitror: que in ope plurimũ uerſant: uerbis autẽ parũ admodũ indigẽt: alias vo que nullis: ſed etiaz per ſilẽtiũ perfici p̃nt: quẽadmodũ ars pingẽdi ⁊ ſtatuaria ⁊ alie multe. Ex taliũ numero negare videris eẽ rhetoricã.
GOR: Recte admodũ ſocrates accipis.
SO: Alie preterea artes ſunt que uerbis totũ pagunt opere vo/ut ita dicam/aut nihil/aut parum indigẽt.

Qualis est arithmetica/computatoria geometria ⁊ tesserarū talorūq; ludus:⁊ alie multe artes: q̄rū quedam uerba actionibus ferme habent equalia. Plurime vo plura atq; oino ois earū actio potestasq; in eiusmodi uerbis consistit. Talē aliquā videris mihi rhetoricam dicere. GOR: Et uere video. SO: Atta mē harū nullā arbitror te rhetoricā appellare/q̄uis dixeris artē in dicēdo vim hñtez esse rhetoricā. Nā siquis cauillari uellet sic argumentationē susciperet. Ergo arithmeticā o gorgia rhetoricā nūcupas: Nō opinor tū te uel arithmeticā uel geometriam rhetoricam dicere. GOR: Recte putas o socrates ⁊ iuste suscipis. SO: Age nūc ⁊ tu rnsionē quā petebā perfice. cū rhetorica sit ex earū artiū numero que plurimuz uerbis utunt: sint vo ⁊ alie tales/conare nobis exprimere/que nā ars ⁊ circa q̄d in dicēdo vim precipuā hñs sit rhetorica. Veluti siquis in artib⁹ quas supra cōmemorabā me interroget o socrates que nā illarū arithmetica est. Rnderē utiq; ut tu modo dicebas eā esse ex earū artiū numero / que uerbis plurimū asse quunt. ac si rursus percontaret/circa quid uersat/dicerez circa paris imparisq; notitiam: q̄ utraq; sint. Quinetiā si requirat iterū cōputatoriā vo artē quaz appellē/rndebo hanc quoq; inter eas artes cōnumerari: que uerbis totū implent. Quod si efflagitet circa quid uerset/rndebo corū more qui decreta cōscribunt in populo / videlicet cōputatoriā in alijs quidē ita se habere quēadmodū ⁊ arithmetica sese habet. Nempe circa idē utrāq; esse/par scilicet atq; impar. sed in hoc differre quoniā cōputatoria cōsideret par ⁊ impar: quā ⁊ ad se ⁊ inuicē quantitatis conficient summā. Preterea siquis me dicēte astronomiā in earuz artiū genere collocari que totū uerbis absoluūt/ rursus percōtaret circa quid potissimū tendāt astronomie vba subjcerē circa astrorū motū solisq; ⁊ lune: qua iuicē rone illoz se habeāt cursus. GOR: Recte profecto o socrates rnderes. SO: Age iam ⁊ tu o gorgia: profecto rhetorica ex illis est artibus que uerbo pertractant oia ⁊ perficiūt. Nōne? GOR: Profecto. SO: Dic ergo quid ex oibus id sit potissimum deo de quo hȳ sermones habētur quibus rhetorica utitur. GOR: Maxima ⁊ optima o socrates reruz humanarū negocia. SO: At hoc similiter ambiguuz est gorgia: nec ullo modo clarū. Arbitror equidē te cantilenā illā que circū in cōuiuijs canit audiuisse in qua cantores ita cōnumerāt. optimū quidē esse bene ualere. Secundo loco esse formosum. Tertio habere diuitias ut uerbis poete ipius utar/nulla fraude que sitas. GOR: Audiui nimirū: sed quorsum hec? SOCRA: Cm subito tibi artifices earū rerū occurrerent: quas in ea cātilena poeta laudauit / medicus videlicet ⁊ pedotriues / ⁊ nūmator/diceretq; primum medicus. decipit te gorgias o socrates. Nō enim ars eius ad maximū boiuz bonū spectat. imo mea: atq; si ego ab eo quis nā sit ipse perquirerē? diceret forte eē se medicū. quid ais ergo? an tue artis opus maximum est bonū? quid ni rnderet: cū opus eiusmodi sanitas sit. nihil vo sanitate sit melius: Post hec forsitā pedotriues uehemēter admirari se diceret si tu ostēdere posses plus boni in arte tua inesse q̄ ipse in sua. Ac si ego rogarē/⁊ tu quis es q̄d tuū est opus? Pedotriues sum diceret. est aūt opus meuz corpora hominuz formosa robustaq; reddere. Deinde vo nūmator/ceteros ut puto ptēnēs sic objceret: Aliad uerte o socrates an quicq̄ maiꝰ tibi videat bonū q̄ diuitie uel apud gorgiā: uel apud aliū quēlibet: ego itaq; ad eū dicerē. Tu ne ergo tāti boni es auctor? Sum rnderet. quis nā es ergo? nūmator suz. Quid vo putas ne summū hoibus bonū esse diuitias? q̄d ni putē inquiet? Ego vo ita subjciā: hic tñ gorgias contēdit artē suā matoris boni causam eē q̄ tuā. Cōstat itaq; eū post hec iterrogaturū: quid nam istud est bonū? demōstret ipm gorgias. Quā obrez age mi gorgia existima te ⁊ ab illis ⁊ ad me sic esse interrogatū: atq; rnde quid nā est istud qō ipse maximū hoibus bonū esse censes? teq; auctorez eius esse profiteris? GOR: Quod est o socrates maximū reuera bonū ⁊ causa ut ⁊ ipsi liberi simus ⁊ ceteris in nostra passim re.p. dominemur. SO: Quid ergo istud eē dicis? GOR: Posse uerbis psuadere / ⁊ in iudicio iudicibus/⁊ in cōsilio cōsulētib⁹/⁊ in cōcione cōcionātibus / atq; in alia qualibet cōgregatione ciuili. Jam vo ob huiusmodi facultatem seruiet tibi medicus/seruiet pedotriues/quinetiā ipse nūmator: nō sibi sed alteri: idest tibi dicēdi ⁊ vulgo persuadēdi vim hñti/diuitias suas cumulauisse comperietur. SO: Num mihi videris gorgia quā artē iudicas eē rhetoricā prime oñdisse: Ac si recte pcipio artē psuasionis effectricē ais esse rhetoricā eiusq; oēm diligētiā ⁊ summā in hoc finiri. An quicq̄ ampliꝰ habes/q̄d de artis istius potētia referre possis q̄ ut psuasionē audiētium ais afferat? GOR: Nihil aliud habeo socrates: sed sufficiēter mihi definisse videris. Hec enim est eius summa. SO: Audi o gorgia: certū habeto/ siquis alius cū alio disputet uolēs idipsuz nosse de quo disseritꝰ/me quoq; ut mihimet persuadeo esse talem. Judico aūt merito te quoq; huiusmodi eē. GOR: Quorsum hec o socrates? SO: Dicā nūc: haud te lateat me nō satis aperte cognoscere que nā sit q̄busue de rebꝰ psuasio illa quā dicis a rhetorica pficisci. Et q̄uis suspicer quā ⁊ de q̄bus ipse uelis dicere/nihilominus abs te requirā/quam dicas persuasionē ⁊ quibus de rebus a rhetorica fieri. sed quā ob causam cū iā ipse suspicer nihilominus a te petā? potius q̄ ipse exprimā? profecto nō tui causa sed sermonis ipius: quo ita procedat: ut maxime nobis id de quo agitur explicet. Attende igitur num iuste rursus iterrogare te videar: uelut si pcōtatus eēm q̄s nā pictorū sit zeusis / tuq; rndisses aīalia pingens: nōne iuste peterē/qualia potissimū aīalia ⁊ quo pacto pingens? GOR: Juste admodū. SO: Nuz propterea q̄ ⁊ alij sunt pictores/alia similiter aīalia multa pingentes. GORGIAS: Ob hoc ipsum. SO: Quod si alius nullus preter zeusim pingeret recte utiq; respondisses. GOR: Quid ni? SO: Age iam ⁊ de rhetorica dicas: utrū sola hec videat psuadere/an alie quoq; artes. Tale vo aliq̄d dico quisq̄s aliq̄d docet utrū q̄d docet etiā psuadet nec ne? GOR: Persuadet profecto. SO: Rursus autē in eisdez artibus quas paulo añ cōmemorabamus ita psiderem⁹. Arithmetica nōne docet nos quecūq; ad numerū ptinēt arithmeticusq; similiter? GOR: Proculdubio.

Canilena rōmy

417

SO:Nõne ⁊ persuadet:GOR:Certe.SO:Ergo ⁊ arithmetica psuasionẽ facit. GOR:Apparet. SO:Proinde siquis interrogauerit quam persuasionẽ ⁊ circa qd efficiat rñdebim⁹ pceptoriã:videlicet circa par ⁊ ipar/quot utraq; sint. Poterim⁹ similiter ceteras quoq; artes quas modo referebamus ostendere persuasionis effectrices esse:⁊ cui⁹ ⁊ circa qd maxime.nonne:GOR:Ita.SO:Quã obrem nõ sola rhetorica persuasionis est artifex. GOR:Vera narras.SO:Cũ igitur non sola id faciat sed ⁊ artes alie / haud iniuria qõ de pictore / sic deinceps de rhetorica quoq; percontaremur qualis psuasionis ⁊ circa quid effectrix sit rhetorica percõtaremur.nõne iusta tibi videtur petitio: GOR:Mihi quidẽ.SO:Rñde igit o gorgia quã doquidẽ tibi videt.GOR:Huius equidẽ o socrates magistraz dico rhetoricam que in iudicijs ceteris busq; alijs ut paulo añ dicebã / atq; de iustis ⁊ iniustis adducit.SO:Atq; ⁊ ipse persuasionẽ hãc te dicere suspicabar sed ne admireris si deinceps tale aliquid te rursus interrogo.qõ q̃uis videat esse perspicuũ tñ repeto.nã ut dixi nõ tui causa id requiro sed ut disputatio suo quodã ordine peragatur: ne assuescamus subintelligẽdo ea inuicẽ que forẽt discutienda præripere.GOR:Et recte quidẽ facere videris o socrates.SO:Age vo ⁊ hoc cõsidere mus:num uocas aliq̃d discere:GOR:Voco.SOCRA:Quid rursus aliquid credere:GOR:Et hoc.SO:An igit discere idẽq; credere esse putas. idẽq; disciplinã atq; credulitatẽ:an aliud:GORGIAS:Aliud equidẽ esse arbitror.SO:Recte quidem putas.Hinc vo cognoscere/siquis enim percõtetur est ne credulitas quedã falsa ⁊ quedã uera / ut arbitror consentires:GOR:Certe.SO:Quid vo scia est uera ⁊ falsa.GOR:Nequaq̃.SO:Cõstat igitur nõ eẽ idẽ.GOR:Cõstat. SO:Veruntñ ⁊ illis qui didicerũt ⁊ illis qui crediderunt iam est persuasum:GOR:Sic est. SO:Vis ne igit duas psuasiõis spẽs eẽ ponam⁹ quarũ altera qdẽ absq; scia prestet fidẽ.altera vo sciaz:GOR:Prorsus. SO:Utrã vo persuasionẽ affert rhetorica in iudicijs alijsq; cetibus de iustis iniustisue rebus. Num ex qua hominis absq; scia credãt/an ex qua sciãt: GOR:Perspicuũ est o socrates ex qua audiẽtes credere adducãtur.SO:Itaq; ut videt rhetorica persuasionis eius est artifex que credulitatẽ poti⁹ q̃ doctrinaz circa iustũ uel iniustũ prestat.GORGIAS:Certe.SO:Orator ergo non docet in iudicijs alijsq; turbis iusta ⁊ iniusta: sed fidẽ duntaxat inducit. Neq; enim posset turbã tantã res tã grandes tã breui tempore edocere.GOR:Non certe. SO:Age iã quid de rhetorica dicẽdũ sit videam⁹: Ego eniz nõdũ satis quid dicturus sim intelligere possuz:qñ enim publice de medicoꝝ electione tractabit:aut de nauiũ aliarũue rerũ opificibus eligẽdis.tũc forte cõsultare ad oratorẽ nõ ptinebit. Patet enim in huiusmodi electionib⁹ pitissimũ quẽq; ei⁹ artis eligẽdũ eẽ.neq; rursus cũ de cõstruendis muris uel portuũ dispositione / uel nauiũ apparatu consultabit:oratoris officiũ erit cõsulere:sed architecti.quinetiã neq; cũ de eligẽdo imperatore aut de exercitu aduersus hostes instruendo aut de oc cupãdis locis deliberabit.sed ad duces exercitus cõsultatio pertinebit.Ad oratores vo nequaq̃.quid ad hec dices gorgia:Nẽpe cũ ⁊ rhetor esse profitearis ⁊ alios posse rhetores facere / præstat nimirũ ea que tue artis sunt a teipso scisciscitari atq; accipere: Et me quidẽ nũc rẽ tuã agere putato.Forte enim inter eos qui intus sunt adest aliqs qui discipulus tuus esse cupiat.Quales ego quosdaz ⁊ quidẽ frequẽtes sentio: quos hec a te querere forte deterret pudor.A me igitur rogatus ab illis quoq; hũc in modũ interrogari putato. quid nã reportabimus si in tuã nos tradiderimus disciplinã:quibus de rebus rei.p.cõsulere poterimus: nũquid de iusto solũ ⁊ iniusto:an præterea de his que modo socrates adducebat:Ea operã igitur o gorgia ut his rñdeas.GOR:Conabor equidẽ oẽz tibi rhetorice facultatẽ plani⁹ explicare.ipe eniz perbelle ad id nos deduxisti: Scis utiq; hec nauilia ⁊ menia athenarũ portusq; dispositionẽ partim themistoclis partim periclis nõ opificũ cõsilio esse constructa.SO:Ferunt hec o gorgia de themistocle. periclem vo ipe audiui de muro medio cõstruẽdo ciuitati psuadentem.GOR:Præterea quotiens de his que tu modo referebas / deliberat: vides oratores ipsos consulere eorũq; in his rebus præferri snias. SO:Hec eqdẽ admiraꝝ / gorgias iãdudũ a te de rhetorice potestate perquiro. Nẽpe mihi hec cogitãti diuina quedam potestatis eius magnitudo videtur. GOR:O si cuncta scires o socrates:videres profecto hãc oẽs ut summatim dicã sub se vires amplecti cuius qdẽ rei magnũ tibi afferã argumẽtũ. Sepe iaz cum fratre meo alijsq; medicis ad aliquẽ egrotantiũ ingressus cũ ille uel pharmacũ nollet bibere/uel secãdũ urẽdumue se medico nõ permittere neq; psuadere posset medicus:ego psuasi non alia q̃ rhetorice facultate. Assero aũt siquã in urbẽ rhetoricus accesserit atq; medicus certeturq; inter eos uerbis in ꝓcione uel in alio quouis cetu / uter sit pro medico eligẽdus rhetor ne an medic⁹ forte ut medic⁹ quidẽ nusq̃ appareat:eligat autẽ si modo ipse uelit dicẽdi pitus. Similiterq; si aduersus alium quẽuis artificẽ certet rhetoricus obtinebit ut ipse potius q̃ quiuis ali⁹ eligat. Nihil enim est de quo non maiori cũ psuasione rhetoricus q̃ qlibet artifex vulgo loquat. Potentia igit artis huius tãta est atq; talis:decet tñ o socrates ita rhetorica uti quẽadmodũz ⁊ omni alia facultate certandi. Neq; enim his qui pugnis lacertisue ⁊ armis ita pugnare didicerit ut amicis ⁊ inimicis superior possit euadẽ/ob hoc aduersus oẽs eque certare debet/ut amicos etiaz petutiat/pugnat/occidat. Nec etiam per iouẽ siqs palestra exercitat⁹ pugil robusti corpis euaserit.Deide parẽtes aut aliquẽ aliũ domesticoꝝ ul amicoꝝ pulset / ꝓpterea pedotriuas ⁊ eos qui armis pugnare docẽt:odio habere ⁊ ex urbibus expellere decet.Illi eniz hec tradiderũt ut hec discẽtes contra hostes ⁊ inferẽtes iniuriã uterẽtur ulciscẽtes videlicet non iferẽtes. Nõnulli vo hec puertẽtes robore arteq; abutunt:sed non proptcrea qui docuerunt iprobi sunt iudicandi:neq; ars culpãda malaq; hñda:sed meo quidẽ iudicio qui puerse utunt:eadez quoq; de rhetorica rõ est. Pot eniz ⁊ aduersus oẽs ⁊ qualibet de re orator dicere adeo ut apud multitudinẽ facile admodũ de re qualibet psuadẽdo supior

esse possit. At vo si qspiã adeptus rhetoricaz deinde iniuste potẽtia huiꝰ artis utat non eũ qui docuit odisse atqz urbe expellere decet. Ipse enim ad iustũ usuz tradidit. hic vo cõtra utit: Quapropter eũ qui nõ recte utit par est odisse ⁊ in exiliũ mittere ⁊ iterimere: preceptorẽ vo nequaq̃. SO: Arbitror te gorgia multis disputationibus interfuisse. idqz in eis iã comptũ habere eos videlicet qui inter se disputant haud facile posse cũ disceptare incepint sic abire ut rẽ ipaz definiẽtes se inuicẽ solũ doceant atqz discã: sed si de aliquo contẽdãt neqz cõcedat alter alteri / aut uere aut pspicue loqui indignant ⁊ per iuidiã dictũ putãt: certantes simul non aũt qd erat propositũ perquirẽtes. Nonunq̃ vo tãdẽ adeo turpiter discedũt cũ iurgijs mutuisqz maledictis: ut etiã peniteat audiẽtes quod eiusmodi hoies putauerint audiẽdos. Quorsum vo hec dico: quoniã tu nõ mihi videris satis nũc cõsentanea ⁊ cõsona dicere his que prius de rhetorica dixeras. Vereor tñ arguere ne me arbitreris nõ rei declarande sed tui gratia decertare. Si ergo tu ex eoz numero es e quorũ ego sum/libẽter abs te pquirerẽ sin minus dimitterẽ. q̃ si petas quoz ego ex numero sim/rñdebo ex his qui libẽter redargui patiuntur/si quid nõ uere dicãt: libẽter etiã redarguũt / siquid ab alio nõ uere dicat. ⁊ quibꝰ nõ minus gratũ est repre hẽdi q̃ reprehẽdere. Tanto enim maius id esse bonuz existimo: quãto maius bonũ est maximo quodã liberari malo/q̃ alios liberare. Nihil enim tantũ eẽ malum hoibus arbitror quantũ est opinio falsa. In his videlicet rebus de qbus pñs a nobis sermo est institutus. Si igit ⁊ tu ais eẽ te talẽ/disputemꝰ: sin vo dimittendum censes dimittamus iam cetumqz soluamus. GOR: Dico profecto o socrates me quoqz talẽ eẽ / qualẽ modo tu describebas: sed forte aliorum qui ad sũt ratio est hñda. Jãdudũ enim anteq̃ uos accederetis his multa narraui. Et nunc forte si disputare pgamus/mora longior ptrahet. Quãobrẽ cauẽdũ est ne horꝰ aliõ facere cogitãtes detineamꝰ. CHE: Clamorẽ o gorgia ⁊ socrates horꝰ audire cupiẽtiũ uos auditis. mihi vo nullũ negocium tanti sit ut disputationi huic a uobis institute aliud añponaz. CAL: Per iuẽ o cherephon ego quoqz cũ multis disputationibꝰ interfuerim / nescio an vnq̃ eque ac nũc fuerim delectatus. ideoqz etiã si diẽ totã disputare velint erit mihi pgratũ. SO: Atq̃ o callicles quantũ in me est nihil prohibet/modo uelit gorgias. GOR: Turpe quidẽ o socrates deinceps mihi foret si disputare nollẽ presertim cũ ab initio iusserim oẽs de quo quisqz uellet interrogare. Jtaqz si placet pñtibꝰ disputa atqz percontare quicquid libet. SO: Audi iã o gorgia que intuis uerbis admirer. Forte enim cum tu recte dicas ego nõ accipio recte. ais rhetoricũ posse te facere/ si quis a te discere uelit. GOR: Aio eqdẽ. SO: Nõne ut de oibus in turba probabiliter dicere ualeat non docẽdo sed suadẽdo: GOR: Jta prius. SO: Addebas preterea rhetoricũ de sanitate plus q̃ medicum persuadere. GOR: Dixi profecto: sed in turba. SOCRA: Nõne idem est in turba qd inter ignorantes. Nunq̃ enim apud eos qui sciunt magis q̃ medicus de sanitate psuaderet. GOR: Vera narras. SO: Nõne igit si suadẽtior erit medico sciẽte suadẽtior erit. GOR: Dino. SO: Jpe tñ nõ medicus. GOR: Nõ. SO: Ac si non medicus: ergo ⁊ insciius eoz que intelligit medicus. GOR: Proculdubio. SO: Qua re qui nescit sciẽte apꝰ nescientes suadẽtior erit/qñ rhetor medico suadẽtior erit: ita ne sequit: GORGIAS: In his certe ita sequit. SO: Nonne in ceteris quoqz artibꝰ rhetor atqz rhetorica se similiter habet: ut ad rhetoris facultatẽ nihil attineat scire qua rõne res se habeãt: sed machinationẽ quandã sic ad persuadẽdũ excogitare ut apud ignorantes magis scire q̃ ipsi sciẽtes appareat. GOR: Nõne magna facilitas hec est o socrates: eos videlicet qui artes alias nunq̃ didicerint/sed hãc solã nihil tñ alijs minus habere: SO: Utrum orator ob hãc vnã facultatẽ minus habeat uel nõ minus q̃ alĩ / paulo post inquirem. siquid cõducere disputationi videbit. Nunc aũt hoc prius cõsiderem. an circa iustũ ⁊ iniustũ honestũ ⁊ turpe/bonũ ⁊ maluz/ sic ita se habeat orator: quẽadmodũ circa salubria atqz alia que ad alias artes attinẽt: ut scilicet ignoret quidẽ utrũ bonũ malũue sit aliquid: pulchrũqz uel turpe/aut iustũ uel iniustũ: psuasionẽ vo quandam ita de rebꝰ huiusmodi machinet/ut ignorãs ipse inter ignorantes scire magis q̃ sciẽtes appareat. an forte necesse est hec eum nosse: oportetqz cũ hac scia iã parta ad te proficisci qui sit futurus orator: ac si huiusmodi rerũ sciaz nõ afferat secũ tu quidẽ preceptor rhetorice talia nõ docebis. nõ enim tuũ est officiũ hec docere. efficies aũt/ut vulgo scire talia videat/cũ nesciat/appareatqz bonꝰ esse cũ minime sit. an oino rhetoricã docere nõ poteris/nisi prius horũ ueritatẽ fuerit cõsecutus. aut quo se modo hec habẽt o gorgia: per iouẽ pcor ut quẽadmodũ paulo añ cepisti rhetorice nobis aperias potestatẽ. GOR: At eniz o socrates arbitror si forte quis hec ignoret eum a me percepturum. SO: Siste ergo recte eniz dicis si quẽ tu rhetorẽ feceris oportet cũ iusta iniustaqz scire uel anteq̃ ad te accedat/aut postea a te pdiscere. GOR: Dino. SO: Quid vo: qui ea que ad fabricã spectãt didicerit nonne est faber: GOR: Est. SO: Et qui musicã musicus: GOR: Jta. SO: Et qui que ad medicinam ptinẽt medicus: Atqz in ceteris eodẽ pacto quisquis didicerit aliquid talis euadit/qualem cuiusqz scia reddit. GOR: Dino. SO: Nonne igitur per hanc rõnẽ iustus erit quicũqz iusta didicerit: GOR: Maxie. SO: Justꝰ aut iusta facit. GORGIAS: Jta est. SO: An nõ ergo necesse est rhetoricuz eẽ iustũ: iustũ vo uelle iuste agere: GOR: Apparet. SO: Nunq̃ ergo uolet iustus iniuriaz facere. GOR: Nunq̃. SO: Rhetoricũ qdẽ necesse est ex pcedenti rõne iustum esse. GOR: Necesse. SOCRA: Rhetoricus ergo iniuriaz facere nunq̃ uolet. GOR: Nunq̃: ut apparet. SO: Reminiscere te paulo añ dixisse nõ oportere pedotriuas criminari atqz expellere: siquis pugil certamine pugilem male utat/inferatqz iniuriam atqz eodem pacto/si quis orator iniuste utat rhetorica nõ illum qui docuerit esse accusandũ ⁊ expellẽdũ: sed iniusta agentẽ/neqz rhetorica recte utentẽ. dicta ne hec sunt an non: GOR: Dicta. SO: Nunc autem ipse orator nunq̃ videtur facturus iniuriam. GOR: Nunq̃. SO: Atqui in supioribus o gorgia dictuz est/circa

sermones uersari rhetoricã/nõ de pari quidem ꝛ impari: sed de iusto atq; iniusto. GOR: Certe. SO: Ego igit cũ tu hec diceres rhetoricã nunq; eẽ rem iniustã existimaui que semp de iustitia uerba faceret. Postq; vo paulo post dixisti/si orator in iuste rhetorica uteret/statim admirat⁹ atq; ratus non esse cõsentanea inter se que abs te dicebantur illa protuli uerba: ut si redargui conducturũ puta res. ut ego puto: opepreciuz fore dissererе/ alioqn dimittere. Deinde vo nobis considerãtibus/ut te non latet cõcessuz fuit fieri nõ posse ut rhetoricus rhetorica utat iniuste/uelitq; iniuriam facere. Ad hec aũt satis qua rõne se habeant discernẽda/per canẽ o gorgia non parua opus est diligentia. PO LVS: Quid vo o socrates tu ne etiã sic de rhetorica opinaris/ut nunc ais. qn aliter an magis putas gorgiã pudore quodã adductũ pcessisse tibi rhetoricũ iusta ꝛ honesta ꝛ bona scire. Ac siqs hec ignorans ad ipsum uenerit eũ esse docturũ: Ex qua forsitan cõcessione plures deinde aliqd in disputãdo secutũ est. Hoc tu quidẽ nimiuz studiose captas o socrates interrogãdo ad huiusmodi rñsa pducẽs. Nã quẽ arbitraris negaturũ fuisse tibi iusta se scire alioscq; esse docturũ. Verũ magna rusticitas est ad hec interrogando deducere. SO: O pulcherrime pole ob hanc ipsam causam amicos nobis ꝛ filios cõparamus: ut siqñ in senectute peccemus iuniores uos pñtes vitã nostrã ꝛ uerbis ꝛ operibus corrigatis. Et nunc siqd me ꝛ gorgiã in disputãdo fefellit/ipse pñs emẽda. Sic eniz debes: atq; ego tibi pmitto ut siquid eoꝝ que cõcessa sunt/nõ recte cõcessuz putes/id tuo arbitratu permutes/dũmodo mihi ad vnuz deuites. PO: Quid hoc o socrates. SO: Prolixitatẽ illã o pole quã ab ipso disputationis initio inceptabas. PO: Quid vo nõne mihi quantũ uolucro licebit loqui? SO: Graui nimiũ iniuria afficereris o pole si profectus athenas ubi totius grecie maxima est loquendi libertas solus ipse hoc in loco potestatẽ loquẽdi pro arbitrio nõ haberes. At contra pone videlicet si te prolixe loquẽte neq; uolẽte ad interrogata rñdere/ non liceret mihi abire/ꝛ te audire nolle/nonne ego quoq; grauia paterer: si nõ liceret mihi abire teq; audire nolle? Verũ siqua tibi disputationis hui⁹ est cura eamq; corrigere vis: quẽadmodũ modo dicebã retractãs qõ tibi retractãdũ videt rogãsq; vicissim atq; rñdẽs/ut ego gorgiasq; fecim⁹/redargue me ac te redargui patiare. An dicis te quoq; scire que ꝛ gorgias scire se profitetur? PO: Dico equidem. 49 SO: Et iubes ut de quo quisq; uelit a te querat/ tanq; ab homine qui respõdere sciat. PO: Certe. SO: Nũc ergo alterutrũ tuo arbitratu facias: uel quere uel rñde. PO: Faciã eqdẽ atq; mihi rñde o socrates qñ gorgias circa rhetoricã tibi nõ satisfacit: tu ipsam quã eẽ dicis? SO: Interrogas ne quã artẽ eẽ putẽ? PO: Idipsuz. SO: Nullam o pole ut uera tibi loquar. PO: Quid igit tibi videt eẽ rhetorica? SO: Res quã tu dicis fecisse artem in eo libro quẽ nup legi. PO: Quid naz dicis? SO: Peritiam quandã. PO: Peritia ergo tibi videt eẽ rhetorica? SO: Mihi quidẽ nisi tu aliud dixeris. PO LVS: Cuius videt rei peritia? SO: Gratiã quãdã uoluptatẽq; pariẽdi. PO: Nõne igit pulchꝝ quiddã existimas esse rhetoricã: cum apud hoies cõparare gratiã possit? SO: Quid o pole: audiuisti tã quid illã esse dicã? qui deinceps interrogas utrũ pulchrã esse putẽ. PO: Nõne audiui te dicẽtẽ eẽ peritiã quandã? SO: Vis ne igit qñquidẽ gratiã magnifacis paulum quid mihi gratificari. PO: Volo. SO: Interroga me nunc/quã artẽ esse coquinariã putẽ. PO: Ecce interrogo: que nã ars coquinaria est? SO: Nulla. PO: At quid? SO: Peritiã quandã esse dico. PO: Que nam pitia est? SO: Gratiã uoluptatẽq; pariẽdi. PO: Idez ne est coquinaria atq; rhetorica? SO: Nullo pacto: sed eiusdẽ studij particula. PO: Cui⁹ studij? SO: Nescio. Verius sit ueritatẽ dicere uereor gorgie causa/ne forte me suũ vituperare studiũ arbitret: Ego enim utrum hec rhetorica sit q; gorgias exercet nescio. nã ex hac disputatione nihil nobis patefactũ est/quid tãdẽ ipe putet. Sed quid ego appello rhetoricã/rei cuiusdaz particula est nequaq; honeste. GOR: Cuius nã o socrates? dic age/nihil mea causa ueritus. SO: Videt mihi o gorgia esse studiũ quoddã/nõ artificiosuz qui dez? sed sagacis animi aptiq; natura atq; potẽtis ad humanã cõsuetudinẽ sibi pciliãdã. Appello aũt summam caputq; eius adulationẽ. Huius aũt studij multa vident mihi esse mẽbra. Vnũ quidẽ coq̃naria: que q; quis esse ars videat/meo tñ iudicio non est ars/sed peritia quedã usu cõperta. Eiusdẽ preterea particulam rhetoricã quoq; esse dico/ꝛ fucatoriã que mãgonica dicit: ꝛ sophisticam. Has utiq; particulas quatuor/ad res quatuor pertinere. Si ergo polus quere re vult/querat. Nondũ enim audiuit qualẽ adulationis particulã rhetoricã esse dicam: nec aduertit ad id me nondũ rñdisse. Itaq; interrogat utrũ pulchrã existimẽ necne? Ego vo utrũ pulchrũ aliquid uel turpe rhetoricã esse reas/non prius rñdebo: q; quid ipa sit aperuerim. Non eniz aliter rñdere decet o pole. Ergo si audire vis percõtare qualẽ adulationis particulaz rhetoricã esse dicã. PO: Quero iã abs te qualis particula? SO: An me rñdẽte perdisces? Est eniz ut opinor rhetorica particule ciuilis simulachrum. PO: Quid ergo? pulchꝝ ne an turpe quiddã ais eẽ? SO: Turpe siquidẽ mala esse turpia dico/ qñquidez tibi tanq; que dico iam sciẽti me respõdere oportet. GOR: Per iouẽ o socrates nec ego quid dicas itel ligo. SO: Nec iniuria quidẽ gorgia. Nondũ enim satis expressi: polus aũt iste iuuenis est. GOR: At hũc mitte: mihi vo rñde quo pacto dicas rhetoricaz ciuilis particule simulachrũ esse. SO: Conabor expriמere quid mihi videat esse rhetorica. Si vo non est id/ polus iste redarguet. Corp⁹ appellas aliqd atq; anima? GOR: Quid ni? SO: Horũ vo nõne putas aliquam utriusq; bonã habitudinẽ? GOR: Puto equidẽ. SO: Preterea habitudinẽ aliquã apparere bonã cũ minime sit? Dico aũt nõnihil eiusmodi multi corpus bene affectũ habere vidẽtur: quorũ malã ualitudinẽ habitudinẽq; haud facile deprehenderet quisq; preter medicũ gymnasiũq; magistrum. GOR: Vera narras. SO: Tale qddã ꝛ in corpore ꝛ in aia eẽ dico Quod quidẽ facit ut ꝛ corpus ꝛ aia bñ se habere videatur/cũ nõ bñ se habeat. GOR: Ita est. SO: Age vo si possumus clarius hoc oñdere. Cũ res due sint/ artes esse geminas arbitror: ꝛ artẽ quidẽ ad animaz 120

pertinẽtẽ/ciuilẽ nuncupo:eaz vo que ad corpus noie
vno noiare nõ possum.sed huius artis vnius que cu
rat corpus/duas pono particulas.Alteraz q̃dẽ gym
nasticã:alterã medicinã.Jn ciuili vo nomotheticam
scilicet legalẽ cõditricẽ legũ pono correspõdẽtẽ gym
nastice/7 iustitiã scilicet iudiciariã medicinã quodã
modo referẽtẽ.Cõmunicãt vo inuicẽ utpote que cir
ca idez sunt medicina atq; gymnastica:rursusq; iudi
ciaria atq; legalis.Ueruntñ inter se etiã differũt.Cũ
vo he quatuor sint/semperq; ad optimum curẽt: he
quidẽ corp⁹: ille aiaz:facultas adulatoria id sentiẽs/
non cognoscẽs quidẽ sed coniectãs se quadrifariã di
uidit singulasq; subit particulas/simulans id se eẽ qõ
subꝫt/7 optimi quidẽ nullã habet curã.Sed semper
eo qõ dulcissimũ est quasi hamo incautam illaqueat
mentẽ:7 usq; adeo decipit ut plurimi apud eam esti
mandã videat.Medicinã quidẽ coquinaria subiens
simulat optimos se cibos corpi adhibere: Quãobrẽ
si uel iter pueros uel viros admodũ pueriles ptẽde
re oporteret coqum atq; medicũ/uter eoz de bonis
malisue cibis plus intelligat/medicus quidẽ fame pe
riret.Jd ergo adulationẽ uoco ac turpe o pole quid
dã existimo.Jd enim aduersus te dico.Proptereaq;
absq; ulla optimi rõne uoluptatẽ aucupat.Neq; ar
tẽ eam esse dico/sed peritiã quandã.Quoniã nullaz
habet rõnẽ coz que affert/qualia natura sint: Quo
fit ut rõnẽ nullius possit afferre. Ego vo nõ appello
artẽ qõ careat rõne.Quod si de his ipse ambigis rõ
nem me tibi polliceor redditurũ. Itaq; medicinã ut
dixi coquinaria adulatio subit.Gymnasticã vo simi
liter fucatoria res noxia/fallax igenerosa illiberalis
figuris/coloribus/lintamentis/sensu quodã ita decei
piens ut propter extrinsecũ fucũ propriã ueraq; for
mam que fit per gymnasticã negligamus. Ceterũ ne
sim prolixior / uolo tibi more geometrico dicere.sic
enim forte iaz assequeris.profecto quidẽ fucatrix ad
gymnasticã id ad medicinã est coquinaria.immo vo
sic.Quod fucatrix ad gymnasticã hoc sophistica ad
legalẽ.Rursusq; qõ coquinaria ad medicinã id rhetori
ca est ad iudiciariã.Ueruntñ ut dicebã ita natura di
stinguunt:ac etiã tanꝫ ppinquã miscent inuicẽ in eo
dẽ 7 circa eadẽ/sophistẽ videlicet 7 rhetores:nec uti
litatẽ respiciũt aliquam:quam uel pro seipsis uel pro
alijs sequãtur vnꝫ. Nã si aius corpori non preesset/
sed ipsuz sibi neq; ab eo perspiceret discerneretur q;
coquinaria 7 medicina:sed corpus ipsum gratia uolu
ptateq; sua hec perpẽderet:illud anaxagoras ꝓsus
accideret amice pole:ipse enim hoz peritiã habes.
Omnia videlicet in eodẽ indiscreta cõmiscerẽtur: 7
que ad medicinã pertinẽt 7 salutẽ/7 que ad coquina
riã attinẽt.Audiuisti iam quid ego rhetoricã eẽ dicã:
rẽ videlicet coquinarie rñdentẽ:talẽq; in aia / qualis
illa est in corpore.Forte vo ꝓcul a rõne me gessi.hi ti
bi prolixitatẽ prohibẽs/ipse longũ extẽdi sermonez:
ob id tñ dignus sum uenia q; si breuius locutus eẽm
tu minime percepisses : neq; rñsio tibi mea satisfeci
set: sed expositione rursus indiguisses. Si ergo nec
ego te rñdente assequi ualeo/tu quoq; extẽde sermo
nem.Si ualeo permitte me rñsione tua uel mea pro
arbitrio uti.Sic enim iustum est.Et nũc quidẽ siquo
pacto respõsione hac oportune uti potes/utere.PO
LVS:Quid igit ais adulatione tibi videt esse rheto
rica:SO:Equidẽ adulationis particulã esse dixi:
Non meministi pole cũ sis huius etatis:Quid for
te posthac facies:PO:An boni rhetores videntur
tibi quẽadmodũ adulatores in ciuitate contemni:
SO:Interrogationẽ hãc facis:an orationẽ aliquã
exordiris:PO:Interrogo eqdem.SO:Nulla exi
stimatione o pole mihi digni videntur.PO:Quo
modo nulla:nõne maximã in ciuitatibus potẽtiã
habent:SO: Minime:si potẽtia bonũ aliquid eẽ
dicis ei qui põt. PO: Dico certe.SO:Oratores
ergo minimã oium in re.p.potẽtiã mihi videntur
habere.PO:Quid ais:Nõne quẽadmodũ tyran
ni occidũt quẽ uolunt 7 expoliãt patrimonio pel
luntq; ex urbe:SO:Per canẽ o pole/per singula
que dicis ambigo utrũ sniam explices tuã/an que
res meaz:PO:Quero eqdẽ tuã.SO:Esto amice:
deinde duo simul a me queris.PO:Quo nam pa
cto duo:SO:Nõne dicebas modo oratores occi
dere tyrãnoz more quoscũq; uelint 7 fortune bo
nis expoliare/atq; in exiliũ mittere:PO:Eqdez.
SO:Dico itaq; tibi has duas interrogationes eẽ:
rñdeboq; ad utrasq;.Assero equidẽ o pole tã rhe
tores q̃ tyrãnos minimã in ciuitatibus habere po
tẽtiã:quẽadmodũ paulo añ dicebam.Nihil enim
ut ita dixerim facere ex his que uolũt:facere tamẽ
qõ sibi opinantib⁹ optimũ videat.PO:Nõne hec
magna potentia:SO:Non certe ut ait polus.PO
LVS:An ego nõ dico:Dico eqdẽ certe.SO:Per
iouẽ tu nõ dicis/q̃quidẽ magnã potẽtiã dixisti ei
qui põt esse bonũ.PO:Jd quidẽ dico.SO:Bonũ
ne igitur eẽ dicis siquis ea fecerit que sibi optima
videant mẽtecapto/atq; id magnã dicis esse potẽ
tiam:PO:Nõ certe.SO:Nõne igit ostẽdẽdũ tibi
est / oratores hẽre mentẽ atq; rhetoricã nõ adula
tionẽ quidẽ esse:sed artẽ quo me ꝙincas:Alioqn
nisi id ostendẽs me conuinceris oratores 7 tyran
ni faciẽtes quicquid faciẽdũ sibi videt in ciuitate/
nullũ propterea bonũ consequẽtur.Siquidẽ potẽ
tiam habere/ut ipse ais/est bonũ. Facere vo quic
quid videat absq; mente ipsemet cõfiteris esse ma
lum.Nõne ita:PO:Jta certe.SO:Quo nã igitur
pacto oratores uel tyrãni magna in re.p.pñt: nisi
socrates cõuictus a polo/illos que uolunt facere/
fateatur:PO:En vir.SO: Nego eos facere que
uolũt: tu vo me redargue.PO:An nõ paulo ante
cõfitebaris que sibi bona vidẽtur eos facere: SO
CRA:Et nũc rursus cõfiteor.PO:An nõ ergo fa
ciunt que uolũt:SO:Nõ ut arbitror.PO: Faciũt
tñ que sibi vidẽtur:SO:Concedo.PO:Molesta
o socrates 7 icredibilia dicis.SO:Ne me accuses
pulchre pole:ut appellẽ te fm te.Uerũ siqd habes
qõ inquiras/errorẽ meũ redargue.sin minus ipse
rñde.PO:Sed rñdere malo/ut qd dicas itelligã.
SO:Utrũ ergo tibi videntur homes id uelle quod
ubiq; agũt:an potius illud cuiꝰ gratia agũt/id qõ
agunt: ueluti qui pharmaca a medicis accepta bi
bant:utrũ tibi id vidẽtur ipsum uelle qõ faciũt / vi
delicet pharmacũ bibere 7 asperitatẽ eius perfer
re:an sanitatẽ potius cuiꝰ gratia bibũt:PO:Ma
nifestũ est eos fieri sanos uelle cuius gratia potio
nem sumunt.SO: Nonne 7 qui nauigãt aut aliud
negociũ lucri causa obeũt/non id uolũt qõ faciũt:
quis enim

quis enim nauigare subire pericula molestias habere uelit? sed illud uolunt ut arbitror: cuius gratia nauigant. diuitias scilicet harum enim gratia nauigant. POLVS: Maxime. SOCRATES: An non in omnibus quoq; similiter quisquis aliquid alicuius agit gratia nō id vult quod agit: sed illud cuius gratia agit. POLVS: Ita videt. SOCRATES: An est ex omnibus aliquid: quod nō aut bonum sit aut malum / aut bonum medium / neq; bonum scilicet neq; malum. POLVS: Nihil omnino. SOCRATES: Nonne bonum quidem dicis sapientiam sanitatem diuitias aliaq; generis eiusdem. Mala vo bonum contraria? POLVS: Equidez. SOCRATES: Que vo neq; bona sunt neq; mala: talia quedaz dicis que quandoq; boni quandoq; mali participia sunt quandoq; neutri / ueluti sedere / uadere / currere / nauigare. Rursus ueluti lapides / ligna / ceteraq; similia. Nonne talia quedam esse dicis: que neq; bona appelles neq; mala? POLVS: Talia certe. SOCRATES: Utrum igitur media hec bonorum agunt gratia / quotiens agunt? an bona gratia mediorū? POLVS: Media bonorum gratia. SOCRATES: Ergo sequentes bonum / & uadimus quando uadimus: prestare id existimantes: Et vicissim quiescimus quandocūq; quiescimus ob idipsum bonum: Nōne ita? POLVS: Ita prorsus. SOCRA: Preterea si quos occidimus eiusdē gratia occidimus / similiterq; expellimus atq; rapimus putantes prestare nobis talia facere. POLVS: Proculdubio. SOCRATES: Quamobrez boni gratia hec faciunt omnia quecunq; faciunt? POLVS: Assentior. SOCRATES: An non inter nos cōuenit / non que alicuius gratia facimus uelle: sed illud cuius hec gratia facimus? POLVS: Maxime. SOCRATES: Itaq; non iugulare simpliciter omnino que uolumus / neq; expellere neq; pecunias rapere: uerum si conducant hec facere uolumus / si noceāt / nolumus. Bona enim uolumus / ut ipse ais: Que vo neq; bona neq; mala sunt / nō proprie uolumus: neq; mala videor tibi pole uera loqui? an non? Quid non respondes? POLVS: Vera. SOCRATES: Quamobrem si in his consentimus / siquis quempiaz interfecerit uel urbe eiecerit uel priuauerit patrimonio / siue tyrannus ille sit / siue orator putās id melius sibi fore / cum tamen sit peius is utiq; faciet que sibi videtur. Nōne? POLVS: Certe. SOCRA: Nū quid etiam que vult siquid hec sint mala / quid nō respōdes? POLVS: Non videtur mihi que vult facere. SOCRATES: Qua nam igitur ratione vir talis magnam habet in re publica potestatem / siquidem magna potestas bonum quidda est. ut ipse etiam confiteris. POLVS: Nullo pacto. SOCRATES: Vera ergo dicebam fieri posse / ut sit qui in ciuitate que sibi videntur efficiat: neq; tamen magnam potentiam habeat / neq; que uelit agat. POLVS: Quasi vo tu o socrates nō optes licentiam habere faciendi quicquid tibi videatur in ciuitate potius q̄ non habere: neq; affectes talis esse quales nonnullos vides uel interficientes / uel expoliātes uel conjciētes in vinculo quoscūq; & quandocūq; sibi videtur. SOCRATES: Juste ne dicis an iniuste? POLVS: Quomodocunq; id fiat. nonne utrunq; optandū? SOCRATES: Bona uerba queso o pole. POLVS: Quid ita? SOCRATES: Quoniam non decet uel vitaz minime optabilem exoptare / uel miseraz / immo potius misereri. POLVS: Quid vo ita ne se habere eos de quibus loquor existimas? SOCRATES: Quid prohibet? POLVS: Quicūq; igitur perimit quencunq; opinatur iuste necandum infelix tibi miserabilisq; videtur? SOCRATES: Non mihi quidem neq; tamen conditio eius optanda. POLVS: An non paulo ante miserum dicebas esse? SOCRATES: Dicebam equidem o amice / sed iniuste occidentem: eundemq; insuper miserabilem. Eius vo qui iuste interficit conditionem non esse optandam. POLVS: An non qui iniuste occiditur miserabilis est atq; infelix? SOCRATES: Minus o pole q̄ uel interfector uel is qui iuste necat. POLVS: Quid ita o socrates? SOCRATES: Quoniam inferre iniuriam maximum est malorum. POLVS: Quo nam pacto id maximum? Nonne peius est iniuriam pati? SOCRATES: Minime. POLVS: Ipse igitur malles ne pati iniuriam q̄ inferre? SOCRATES: Equidem neutrum uellem. At si necesse foret aut facere iniuriam aut pati / eligerem potius accipere iniuriam q̄ inferre. POLVS: Nec ergo tyrannidem eligeres. SOCRATES: Non. si tyrannidez similiter atq; ego definis. POLVS: Ego vo id esse dico tyrannidem / quod & paulo ante videlicet licentiam in ciuitate habere quicquid videatur perpetrandi: siue interficere quempiam siue expellere placeat ceteraq; omnia pro libidine posse facere. SOCRATES: Sed o beate attende que dicam: ac si potes carpe. Si enim ego in foro ac frequenti hominū multitudine assumpto sub ala pugione / apud te gloriarer me potentiam tyrannidemq; mirabilem nuper esse nactum: nam siue aliquis istorum hominum: quos cernis mihi videatur occidendus subito perimetur: siue alicuius frangendum caput / repente frangetur: siue discindenda uestis subito discindetur / tantum ego in hac ciuitate possum. proinde tibi minus id credenti ostenderem pugionem forte eo conspecto tu sic objiceres: at isto o socrates modo omnes magnam haberent potentiam: siquidem & quaslibet domos incendere / & athenienſium naualia & triremes cunctaq; nauigia: ac summatim tam publica q̄ priuata quiuis posset. Verum hec non est magna potestas quicquid tibi quencunq; videatur facere: an tibi videtur? POLVS: Certe non hoc pacto potentiam approbo. SOCRATES: Potes ne dicere quam ob causam eiusmodi non approbes potestatem? POLVS: Possum equidem. SOCRATES: Cur ergo? dic iam. POLVS: Quoniam necesse est eum qui ita perpetrauerit penam luere. SOCRATES: Penam uero dare nonne malum? POLVS: Omnino. SOCRATES: Nonne igitur o vir mirabilis / magnam rursus potentiam iudicas: si modo qui agit quecunq; sibi videntur: assequitur: ut utiliter agat / atq; ita bonum consequitur. idq; est magna posse. Contra vo malum: idest paruaq; potentia. Verum id quoq; consideremus.

dicimus ne alias prestare ea facere que modo dicebamus videlicet interficere / expellere / spoliare alias autem minime? POLVS: Sic omnino. SOCRATES: Hoc iam mihi: ut videtur tibiq; conuenit. POLVS: Conuenit. SOCRATES: Utrum igit ⁊ quo pacto dicis ipse melius esse hec facere? dic age quem terminum statuas? POLVS: Tu vo o socrates id definias. SOCRATES: Ego igitur o pole dicam / si a me audire mauis / videlicet quando quis hec iuste facit melius esse: quando vo iniuste peius. PO: Quasi vo arduum sit o socrates te refellere / ac non puer etiam quiuis refellere possit. SOCRATES: Magnaq; illi puero habebo gratiam / tibi quoq; nõ minorem si me refellens ab errore eiusmodi liberaueris. Te igitur oro ne tibi molestum sit beneficium hoc in amicum conferre: sed iam refelle. POLVS: Atqui o socrates nihil opus est antiquis exemplis ad te confutandum. Siquidem externa nuperq; gesta manifeste declarare possunt iniustos plerosq; esse felices. SOCRATES: Que nam ista? POLVS: Archelaũ perdice filium macedonie dominantẽ vides? SOCRATES: Et si non video / saltem audio. POLVS: Felix ne igitur tibi videtur an infelix? SOCRATES: Nescio equidem o pole / nunq; enim apud ipsum fui. POLVS: Quid autem si eius consuetudinem habuisses iam cognoscere? Aliunde vo felicitatez eius non potes cognoscere? SOCRATES: Non per iouez. POLVS: Constat igitur o socrates similiter te dicturum ignorare utrum magnus persarum rex sit felix? SOCRATES: Et uera quidem dicam. ignoro enim quo pacto ad eruditionem iustitiaq; se habeat. PO: Hunquid in hoc tota beatitudo consistit? SOCRA: Certe ut ego dico o pole assero enim honestum bonumq; virum ⁊ mulierem esse felicem: iniustum vo ⁊ turpem esse miserum. POLVS: Miser ergo fm sermonem tuum est archelaus. SOCRATES: Mimirum o amice si iniustus. POLVS: At vo quo nam pacto negari id potest. Is enim ex ancilla alceti perdicem fratris natus est: ideoq; macedonie regnum quod nunc habet ad eum minime pertinebat: sed ipso iure alcete erat seruus / ac si uoluisset iusta agere ipsi alcete seruisset: itaq; fm rationem tuam esset felix? Nunc vo q̃ miserabiliter factus est miser? postq̃ maximas iniurias intulit. his enim primo hunc ipsum dominum patruũq; suum alcetam accersitũ ad se quasi regnum quod perdicas abstulerat / redditurus conuiuio vinoq; grauatum ipsumq; ⁊ filium eius alexandrum / patruelem equalẽq; suum coniectos in plaustrum nocteq; asportatos trucidauit atq; deleuit. Nec tamen his perpetratis suam agnouit miseriam: nec id fecisse penituit: Sed paulo post fratrem suum legitimum perdice filium / puerum annorum septem / ad quez pertinebat regnum: noluit ut felix fieret / iuste alere: atq; ipsi regnũ tradere: sed in puteum precipitem dedit atq; suffocauit: cleopatre vo eius matri asseruit puerum duz persequeretur anserem cecidisse in puteum / mortẽq; obisse. his ergo tam magnis iniurijs perpetratis macedonum omniũ miserrimus est an potius felicissimus? Nuz est ullus athenien̄sium / ⁊ a te exordiamur o socrates qui malit alius quisq̃ macedonũ esse q̃ archelaus? SOCRATES: Et ab ipso disputationis exordio pole te tanq̃ bene instructum ad ozanduz lau

daui. artẽ vo disserẽdi dixi te neglexisse ⁊ nũc / hec ne illa ratio est: per quã quiuis etiaz puer ut ipse dicebas me refelleret? Atq; ego abs te ut ipe iudicas hac in presentia ratione cõuictus sum qui dixerim iniuriantem beatum esse non posse. Unde enim o bone vir? atqui nihil tibi horum assentior que tu dicis. POLVS: Non enim vis assentiri cum tamẽ tibi uera videantur? SOCRATES: O beate ora toruz more conuincere me contendis: quemadmodum in iudicio fieri solet / ubi alij alios conuincere se opinantur / cum pro sua causa multos ac probabiles adducunt testes: si aduersarius aut nullum: aut vnum aliquez produxerit testem. eiusmodi vo probatio nullius ad ueritatem est momenti. Sepe enim falsa testimonia ⁊ a multis ⁊ ab his qui videantur idonei solẽt afferri. atqui in presentia de his que tu dicis omnes ferme ⁊ athenienses ⁊ peregrini recum sentirent: si uelis contra me testes producere: me siquidem afferre falsa tibi attestabuntur: siue nitiam accersas nicerati filium fratresq; eius secum: quorum sunt in dionysio tripodes ordine quodam dispositi: siue aristocratem scellij filium / cuius in pythio minus extat pulcherrimum: seu totam periclis domum: seu aliam quamlibet atheniensium familiam uelis in testimonium aduocare. At ego vnus tibi non assentior. non enim me rationibus cogis: sed falsis testibus cõtra me productis ex ipsa ueritatis substantia deijcere me moliris. Ego vo nisi teipsum testem vnum adduxero mihi assentientem nihil existimatione dignũ in his que tractamus perfecisse me arbitror. Puto etiam nihil te profecturuz nisi ego vnus soluszq; tibi consentiam: tuq; dimissa aliorum testium multitudine id efficias. Est igitur ut dixi vnus iste arguendi modus quemadmodum tu alijq; multi putatis. Est ⁊ alter quem ego puto. Eos igitur inuicem comparantes utrum ⁊ quo pacto inter se discrepent / diligenter consideremus. Non enim de rebus paruis instituta nobis est disputatio: sed de his quas ⁊ sci re pulcherrimum est: ⁊ nescire turpissimum. Caput enim ⁊ summa eorum que perquirimus est uel cognoscere uel ignorare / quis beatus sit / quis miser. ¶ Principio quidez in his que perquirimus / tu fieri posse existimas / ut qui iniuriam facit iniustusq; est / sit beatus. siquidem archelaum esse quidem iniustum confiteris sed beatum: nunquid ita te opinari existimare debemus? POLVS: Omnino. SOCRATES: Ego vo id fieri non posse dico. Unum igitur hoc est de quo ambigimus. Esto igitur: iniustus autem erit ne felix: si penas iniustitie dederit? POLVS: Minime quidez: immo miserrimus. SOCRATES: At vo si iniustus penas effugerit ut ipse ais / beatus erit? POLVS: Aio equidem. SOCRATES: Secundum vo sententiã meaz o pole qui iniuriatur iniustusq; est / omnino est ante alios miser: miserior autem si iniuriarũ penas nunq̃ luat: minus vo miser si luat: supplicium q; iustum apud deos hominesq; reportet. POLVS: Quã absurda dicere audes o socrates. SOCRATES: Babo equidẽ operaz o amice ut ipse quoq; mecũ sentias. amicũ enim esse te mihi puto: nũc ergo ea de quibus dissentimus / eiusmodi sunt.

attende

attende vo ⁊ tu: dixi equidez in superioribus iniu
riaz inferre peius esse q̄ pati. PO: Ita dixisti. SO
CRA: Tu vo cōtra/pati peius esse q̄ facere. PO
LVS: Proculdubio. SO: Preterea eos qui iniuri
az faciūt ego miseros appellabam: atq; a te redar
gutus sum. PO: Ita per iouem. SO: Ut tu pole pu
tas. PO: Ac forte uera. SO: Tu vo iniuriantes tūc
felices esse dicebas/cum penas minime dederint.
POLVS: Et maxime quidem. SO: Ego vo istos
esse dico miserrimos/eos autez qui puniantur mi
nus miseros eē. Vis ne id quoq; refellere? PO: At
istud o socrates difficilius insuper q̄ illud quis re
darguet. SO: Haud difficile istud/immo impossi
bile iudicare debes o pole: quod enim ueruz est re
felli nunq̄ potest. PO: Quid ais? Siquis tyranni
dem per iniuriam mollíri deprehensus fuerit: ca
ptusq; torqueatur/excarnificeturq;/eiq; inurātur
oculi alīsq; multis uarijs grauib⁹ penis afficiatur.
videat preterea liberos ⁊ uxorez eadem pati: ⁊ tā
dem in cruce ponatur: aut pice adhibita combura
tur: an hec patiens felix erit? Vel potius si euaserit
tyrānidemq; assecutus arbitratu viuat suo: adeo
ut vite sue status exoptandus felixq; a ciuibus ⁊
peregrinis existimetur. Hec ne dicis confutari nō
posse? SO: Perterrefacis me nunc rursus o gene
rose pole. Non autem refellis: paulo vo ante atte
stabaris. Verūtamen redige mihi parūper in me
moriam/an iniuste capescere tyrannidez dixeris?
PO: Equidez. SO: Neuter eorū felicior vnq̄ erit:
neq; qui tyrānidez iniuste adeptus fuerit: neq; qui
deprehensus penas dederit. Nempe e duobus mi
seris neuter altero felicior est dicēdus: miserior ta
men qui potius tyranníde supplicium deuitauerit.
Quid rides o pole: alia rursus hec refellendi speci
es est/cuz quis aliquid dicat deridere: non autē ar
guere. PO: At non putas refelli o socrates cū talia
dicas? Qualia nullus vnq̄ hominū diceret? Que
re ab istorum aliquo. SO: O pole equidez non sum
ex his qui in re.p. uersantur. Et superiori anno cū
tribus meaz prerogatiuā haberet: ac sorte oporte
ret me computare suffragia: ⁊ ad consiliū referre
concitaui risuz q̄ facere id nesciui. Noli ergo iube
re/ut ad consiliū presentium referaz: Ceterum nisi
meliorez arguendi viaz habes/quemadmodū mo
do dicebam: vicissim mihi concede atq; experire:
qualez ego redargutionem esse arbitror oportere.
Ego enim eorum que dico vnum producere testem
scio: illum ipsuz qui cum mihi sermo est institutus:
multitudinem autem mitto: ⁊ vnius sententiam ro
gare scio. Multitudini vo ne uerbū quidem facio.
Vide igitur utrum mihi vicissim arguendi locum
uelis concedere/tuq; ad quesitum respondere. Ar
bitror equidē ⁊ me ⁊ te ⁊ alios homines existima
re peius esse: facere iniuriam q̄ accipere ac penas
effugere q̄ subire. PO: Ego autē neq; me neq; ali
um prorsus ullum: quandoquidē tu solus iniuriam
perpeti malles q̄ inferre. SO: Immo vo ⁊ tu ⁊ ce
teri omnes. PO: Permultum abest: immo nec ego
nec tu nec alius quisq̄. SO: Vis ne respondere?
PO: Volo equidem. cupio enim quid tandē dictu
rus sis intelligere. SO: Responde itaq; mihi/ut in
telligas tanq̄ si a principio interrogarem. Vtrum
putas o pole deterius esse/facere ne iniuriā: an per
peti? PO: Perpeti. SOCRA: Vtrum vo turpius?
responde queso. PO: Iniuriam facere. SO: Nonne
⁊ peius si turpius? PO: Minime. SOCRA: Intelli
go iam. Nempe non putas ut videtur idem esse pul
chrum atq; bonum. idemq; turpe atq; malum? PO
LVS: Non certe. SOCRA: Quid aūt pulchra oia
scilicet corpora/colores/figuras/uoces/studia/nun
quid ipse ad nihil respiciens pulchra nominas/an
ad aliquid? Vt ecce primo quidē corpora pulchra: nō
ne aut propter utilitatez dicis esse pulchra: atq; ad id
pulchra cuius usui seruiunt: aut propter aliquam uo
luptatez/videlicet quod delectent aspicientes. An ha
bes preterea quicq̄ aliud quod de corporis pulchri
tudíne dici possit. PO: Nihil aliud. SO: Nōne ⁊ alia
similiter omnia siue figuras/siue colores: uel propter
aliquam uoluptatem uel utilitatē/aut utraq; pulchra
appellas? PO: Ita prorsus. SO: Et uoces preterea ⁊
que ad musicam pertinent cuncta similiter. PO: Ita.
SO: Quinetiaz statuta legū ⁊ studia non ob aliā cau
sam pulchra sunt/q̄ q̄ aut conferunt aut delectāt aut
utrūq; perficiunt. PO: Ob aliaz certe nullā. SO: Be
niq; de disciplinarum pulchritudine idē existimam⁹.
PO: Idez prorsus: ⁊ pulchre quidē nunc definis o so
crates pulchrum delectatione ⁊ bono conferente de
finiens. SO: Nonne turpe contrario scilicet dolore:
ac malo id est detrimento definiendum est? PO: Ne
cesse est. SO: Quotiens igitur e duobus pulchris al
terum pulchrius est/uel altero illorum aut ambobus
excedens pulchrius est: scilicet aut delectatiōe aut uti
litate aut ambobus. PO: Prorsus. SO: Rursus quan
do duorum turpium alterum turpius est uel dolore
uel detrimento excedens est turpius. An nō necesse
est? PO: Ita. SO: Age itaq; quomodo paulo ante de
inferenda accipiendaq; iniuria dicebatur? an non di
cebas/pati iniuriaz esse deterius/facere vo turpius?
PO: Dicebam equidem. SO: Si ergo facere turpius
est q̄ pati/aut molestum quidem est: ac molestia supe
rans turpius est/aut detrimento aut utrisq;: nonne
id etiam necessariuz? PO: Quid ni? SO: Primo qui
dem consideremus an molestia superet doleāt; ma
gis qui inferunt q̄ qui patiuntur iniuriam? PO: Nul
lo pacto istud o socrates. SO: Quare non excedit do
lore? PO: Non apparet. SO: Si non dolore nec etiā
ambobus. PO: Non videtur. SO: Ergo altero. PO
LVS: Altero. SO: Malo igitur atq; detrimēto. PO
LVS: Apparet. SO: Quamobrem iniuriam facere
excedens detrimento deterius erit q̄ pati. PO: Ma
nifestū est. SO: Nonne ⁊ a multis hominibus ⁊ abs
te supra concedebatur turpius esse inferre iniuriam
q̄ accipere. PO: Ita. SO: Nunc etiam apparuit esse
deterius. PO: Apparuit. SO: Eligeres ne tu o pole
magis id quod deterius turpeq; est q̄ id quod mín⁹?
Ne pigeat respondere pole: Nihil enim obfuerit. sed
te rationi tanq̄ medico committas ingenue: atq; re
spondens: aut procede que dico: aut nega. PO: Nunq̄
o socrates istud eligerem. SO: Alius vo quisq̄ homi
num id reciperet. POLVS: Mihi quidem per hanc
rationē non videtur aliquis recepturus. SOCRA
TES: Quāobrem uera dicebaz/neq; me neq; te neq;
alium quenq̄ recepturum facere iniuriam magis q̄
pati. Quippe cum sit deterius. POLVS: Apparet.

SO:Uides ergo pole facta argumẽtoꝝ cõparatione ea inter se maxime discrepare. Nam tibi quidez alij preter me omnes assentiuntur. Mihi vo solus ipse sufficis assentiendo atq; testificando: cuius ego soli us suffragium sententiamq; rogaui, ceteros vo dimit to. atq; id quidem sic habeto. ¶ Post hec autẽ quod secũdo loco dubitabamus: iam consideremus. Utruz iniuriantem penas dare maximum sit malorũ ut ipse putabas: an maius non dare penas: ut ego putabam: Consideremus autẽ hoc pacto dare penas iniuriarũ atq; iuste puniri/num idem appellas: PO: Idẽ. SO CRA: An potes negare iusta oia quaten' iusta sunt/ esse pulchra. Et vide ut rndeas prouide. PO: Mihi quidẽ eque ac tibi videtur. SO: Id quoq; animaduerte/ an siquis agat quippiã/necesse sit esse aliquid patiẽs ab ipso agente. PO: Uidetur. SO: An ergo hoc z pa ti oportet quod agens agit. z tale insuper quale agit ipsuz. Leu siquis pulset necesse est aliquid inde pulsa ri. PO: Necesse. SO: Atq; si uehemẽter aut uelociter pulset/similiter pulsari pulsatuz. PO: Similiter. SO CRA: Talis ergo passio inest pulsato qualem efficit pulsãs. PO: Omnino. SO: Et siquid comburat quis/ oportet aliquid inde cõburi. PO: Oportet. SO: At si uehemẽter exurat z ut ita dixeriz dolorose: similiter z uri quod uritur: quẽadmodũ urit urẽs. PO: Prorsus. SO: Similiter siquis secat, Secatur enim aliqd. PO: Ita. SO: Ac si lata uel profunda: dolorosa sit se ctio: tali necesse est quod secatur sectione secari quali sector ipse secat. PO: Uidetur. SO: Cõsidera vo sum matim an quod modo diceba3 in cunctis confiteare. videlicet quale aliquid agens agit: tale quiddam pati patiens. PO: Confiteor. SO: His ergo cõcessis respõ de num penas dare sit pati aliqd aut agere: PO: Pa ti. SO: Nonne z a quoda3 agẽte: PO: Cõstat ab ipo videlicet puniente. SO: Qui autem recte punit/nõne iuste punit: PO: Iuste. SO: Justa faciẽs nec ne: PO LVS: Justa. SO: Ergo qui punitur/oũ iniustitie dat penas iusta patitur. PO: Apparet. SO: Justa vo di ctum est esse pulchra. PO: Prorsus. SO: Bonum igit alter quidẽ pulchra facit: alter vo scilicet punitus: pul chra patitur. PO: Sic est. SO: Quod si pulchra etiaz bona. Nam uel iocũda illa sunt uel utilia. PO: Neces se est. SO: Bona ergo patitur quisquis iuste punitur. PO: Uidetur. SO: Id ergo sibi prodest. PO: Cõfert. SO: An non ut quo pacto iudico explicẽ/meliorẽ re portat animũ siquidẽ iuste punitur. PO: Consentane um est. SO: Ergo qui luit penas a prauitate anime li beratur. PO: Certe. SO: Itaq; maximo liberat ma lo. Ita vo considera: circa pecunias aliud ne homis malum vides q̃ paupertatẽ: PO: Hãc ipa3. SO: Cir ca corpus autẽ malum dices imbecillitatẽ morbũ de formitatẽ ceteraq; eiusmodi. PO: Equidẽ. SO: Non ne z in anima malũ aliqs esse censes: PO: Quid ni: SO: Id vo nonne uocas iniustitiam/insciti a3/timidi tatem: z alia generis eiusdẽ: PO: Maxime. SO: Cũ igitur hec tria sint: pecunia/corpus/anima/tria horũ esse dixisti mala: paupertatez/morbum/iniustitiam. PO: Certe. SO: Horũ vo malorum quid nam turpis simum: Nonne iniustitia: Et ut summatim dicã: ani me vitiũ: PO: Ualde quidez. SO: Quod si vitiũ ani mi turpissimũ est: ergo z pessimũ. PO: Qua ratione hoc ais o socrates: SO: Hac utiq; semp quod turpis simũ est/uel q2 dolorem/uel quia detrimentum in fert maximum/uel quia facit utraq; turpissimum est: quemadmoduz per ea que in superioribus con cessa sunt apparet. POLVS: Maxime. SO: Tur pissimum vo esse iniustitiam z omne animi vitiuz non nobis concedebatur. PO: Certe. SO: Quare aut q2 molestissimuz est z molestia superans/iccir co horum turpissimum est: aut q2 detrimentum af fert/aut propter utrunq;. PO: Sic oportet. SO CRA: Nũquid molestius z iniustũ esse/intẽpera tuz/ignauũ/imperitũ q̃ paupertate morboq; pre mi. PO: Non certe quãtũ ex his pꝛ̃cit. SO: Quo niam igit incredibili quadam mirabiliq; magnitu dine detrimẽti atq; mali vitiuz anime cetera supat mala. iccirco omniũ est turpissimũ: quandoquidez non dolore excedit: ut ipse ais. PO: Sic apparet. SO: Jam vo quod maximo excedit damno/maxi mũ omniũ est malorũ. PO: Ita est. SO: Quamob rẽ iniustitia/intẽperantia/ceteraq; improbitas ani me/malum est oium maximuz. PO: Uidetur. SO CRA: Que nam ars a paupertate nos liberat: Nonne questuaria: PO: Hec ipsa. SO: Que vo a morbo: an non medicina: PO: Hec sane. SO: At que naz a prauitate z iniustitia: Sin minus id tibi succurrit/ita considera: quo nam z ad quos potis simũ ducimus morbis corporeis egrotantes: PO LVS: Ad medicos socrates. SO: Quo aũt iniuriã tes atq; dissolutos: PO: Ad iudices. SO: Ut vide licet puniantur. PO: Assentior. SO: Nonne qui re cte puniũt iustitia quadam freti puniũt: PO: Pro culdubio. SO: Questuaria ergo pellit paupertatẽ. Medicina vo abigit morbos/Judiciaria deniq; intemperantiaz z iniustitiaz amouet. PO: Sic ap paret. SO: Quid ergo horum est pulcherrimum: PO: Quorũ dicis: SO: Questuarie/medicine/iu diciarie. PO: Multo exsuperat iudiciaria socra tes. SO: Ergo uel uoluptatem affert plurimã uel utilitatẽ/uel ambo/si modo pulcherrima sit: PO LVS: Sequitur. SO: An ergo curari a medico de lectabile est: z inter manus medici oblectantur: dũ curantur infirmi. PO: Non apparet. SO: Condu cit tamen nonne: PO: Confert. SO: Quoniam vi delicet magno liberantur malo. Quapropter utile est tolerare dolorem/ut sanus euadas. PO: Pro culdubio. SO: An ergo felicissimus quantũ ad cor pus attinet is fore3 qui per medicinam curatus cõ ualuerit: uel potius qui a principio non egrotaue rit: PO: Certe qui non egrotauit. SO: Nempe nõ in hoc consistere videtur felicitas ut liberemur a malis: sed ut ab ipso initio simus incolumes. PO LVS: Ita est. SO: Quid vo si duo male uel corpo re uel animo affecti sint: uter horuz miserior: num qui curat⁹ liberatur a malo: An qui minime: PO LVS: Qui nõ curatur. SO: Nonne in iudicio pu niri a maximo quodaz malo: ideſt a prauitate libe ratio erat. PO: Erat certe. SO: Quippe cum puni tio iusta moderetur iustiorescq; efficiat tanq̃ medi cina quedam improbitatis. PO: Ita est. SO: Feli cissimus ergo qui non habet animi vitium quãdo quidem id maximum apparuit esse malum. PO LVS: Absq; dubio. SO: Secundo autem loco qui a malo eiusmodi liberatur. POLVS: Apparet.

SO:

SO:Hic vo est qui cozrept⁹ perterritusq; penas de derit. PO:Is ipse. SO:Pessime ergo viuit qui in iustus est nec ab iniustitia soluitur. PO:Apparet. SO:Nõne hic est qui maximis ppetratis iniurijs maximaq; iniustitia fretus / effecerit neq; cozripia tur neq; puniatur / neq; persoluat penas quẽadmo dum effecisse dicis archelaum: alioscq; tyrannos ꝛ ozatozes atq; potentes. PO:Apparet. SO:Ferme enim eiusmodi homines o vir optime perinde fa ciunt ac siquis mozbis grauissimis occupatus det operam ne vitiozum que in cozpoze sunt: sub me dico penas reportet neq; curetur: puerozum mo re fozmidans ustionem atq; sectionem / tanq̃ rem molestaz. Nonne tibi quoq; ita videtur? PO:Mihi quidẽ. SO:Quoniã videlicet quanti sit sanitas cozporisq; virt⁹ ignozant. Videtur autẽ per ea que modo concessimus tale quiddaz facere o pole illi qui iudiciũ fugiunt: ad dolozẽ quidẽ eius aspicere: ad utilitatẽ vo ceci esse atq; ignozare: quanto mise rius est cum animo non sano sed fracto iniusto / im pio q̃ cum non sano cozpoze degere: itaq; dãt ope ram ne iudicium subeant neue maximo soluantur malo. Eaq; de causa pecunias cumulant / cõparãt amicos eloquẽtie studẽt. At vo si nos o pole uera ꝓfessi sum⁹ / sentis quid ex hac discursione sequat. An vis singula per consequentiam disponamus? PO:Ut libet. SO:Nõne euenit maximum esse ma lum iniustitiaz atq; iniuriaz? PO:Videt. SO:Pre terea mali huius solutionẽ esse consistit penas lue re. PO:Apparuit. SO:Eas vo effugere mali perse uerantiam. PO:Certe. SO:Igitur inter mala ma gnitudine secundũ obtinet locuz / iniuriam facere. At vo efficere ut iniuriaruz pena maxime subeat / omniuz natura maximuz est primumq; malozum. PO:Videtur. SO:Hoc est igit̃ o amice de quo am bigebamus. Tu quidẽ archelaum esse dicebas feli cem: qui cuz maximas perpetrarit iniurias nullas pendit penas. Ego autẽ contra putabaz videlicet siue archelaus siue alius quiuis hoiuz iniuriarum supplicia non repẽdat: eum ante alios esse miserri muz: ac semp eum qui intulit eo qui patiatur iniu rijs esse miseriozẽ. Deniq; illũ qui non luat penas / illo qui luat. An non hec erãt: que a me dicebant? PO:Hec ipsa. SO:Nonne demonstratum est uere hec dicta fuisse? PO:Apparet. SO:Esto o pole: si ergo hec uera sunt quid nam opus est rhetozica? Nempe ex supiozibus sequitur opoztere diligẽtissi me custodire. nosipsos primũ quidẽ ne cui iniuriã inferam⁹ tanq̃ satis mali ob hoc ipsuz habituros. nonne ita? PO:Ita certe. SO:Deinde vo siue per nos: siue per aliuz quẽpiam nobis earuz inferatur iniuria / sponte nostra ad iudicẽ puniturum / tanq̃ ad medicũ properare. Ne antiquatus iniurie mo bus / sic inficiat animũ ut insanabilẽ reddat. Quo nam alio pacto dicemus o pole si maneant prioza illa inter nos concessa. Nonne hec ita illis necessa rio consonant? aliter vo nequaq̃. PO:Quid enim o socrates dicere possumus? SO:Ad defendẽdum igitur aut excusandũ iniustitiaz nostraz uel paren tum uel amicozũ aut filioꝝ / aut patrie iniuriantis nullius o pole utilitatis nobis est rhetozica. Nisi quis iudicet cõtra opoztere rhetozica uti: ad accu sanduz videlicet primo quidem nosipsos: deinde do mesticos familiaresq; ꝛ alios: siquis eozum qui no bis chari sunt iniurias perpetrauerit: ne lateant eo rum crimina / sed producantur in lucem. Unde pe nas illi persoluãt saniq; euadant. Preterea ad com pellendum seipsum ꝛ alios ne expauescant: sed fozti animo ꝛ quasi conniuentibus oculis iudici tanq̃ me dico secandos urendosq; se tradant bonum ipsum honestũq; sequentes dolozе contempto. Itaq; si uer beribus digna cõmiserint: uerberandos sese tradant: si vinculis vinciendos: si mulcta mulctandos: si exi lio expellẽdos: si nece necãdos. Qua quidẽ in re vnus quisq; suiip̃ius sit suozũq; accusatoz. Atq; ad hoc oza tozia facultate utaf: ut patefactis iniurijs a maximo iniustitie malo soluantur. Ita ne o pole an aliter dici mus? PO:Absurda quidẽ ista o socrates mihi viden tur: Ueruntamẽ tibi fozte superiozibus consonãt. SO CRA: Nonne aut superioza illa dissoluantur opoz tet aut hec sequentia concedantur? PO:Ita se res ha bet. SO:Contra vo reputando / si alicui malefacere opoztet siue inimico / siue alij cuipiam: id dũtaxat ca uenduz est: ne ipse ab aduersario iniuriam patiatur. ac si alijs iniuriã fecerit inimicus: omni studio pzoui dendum est. ꝛ uerbis ꝛ operibus ne luat penas / neue trahatur ad iudicẽ: ac si trahatur / contendendum est ut inimicus cuadat nec puniatur. Immo siue aurum multuz rapuerit ut non restituat: sed possidens ipse in se atq; suos iniuste impieq; dispertiat: siue mozte digna cõmiserit ne moziat vnq̃ si fieri potest: sed im mozталis sit malus. Sin minus id fieri potest saltem ut sic affectus plurimuz tẽpus viuat. Ad hec ꝛ huius modi mihi videtur o pole conferre rhetozica: illi vo qui non sit illaturus iniuriam: haud magna eius esse videtur utilitas: Sin modo in ea est utilitas aliqua. Nam in his que superius dicta sunt nulla prozsus ap paruit. CAL:Dic mihi o cherephon: serio ne hec lo quitur socrates: an iocatur? CHE:Mihi quidem vi detur o callicles miruz in modũ loqui serio: haud ta men impozтunum fuerit ab ipso requirere. CAL:Lu pio per deos: dic mihi o socrates utrũ existimare de beamus te nũc serio loqui an iocari. Si enim serio lo queris: ꝛ sunt uera que dicis peruersa ꝓculdubio no bis est vita: atq; omnia agimus ꝓtra q̃ decet. SO:O callicles nisi nobis inesset affectus: ꝛ si alijs quidẽ ali us: tamẽ in plerisq; cõmunis: sed aliquis nostrũ pzo prium quẽdam singularẽq; preter ceteros haberet af fectũ: haud quaq̃ facile fozet / quod in se quisq; senti ret / alijs explicare: Quozsum hec? Nempe animad uerto me atq; te nũc idem pati. Cũq; duo simus duo quedaz amare. Nam ego philosophiaz amo. Tu vo populuz atheniẽsem. Sentio itaq; si in concione tibi populus contradixerit / te consueuisse mutare senten tiaz: atq; ea dicere que illi placere intelligas: nec ullo modo posse uoluntati eius obsistere. Quamobrem si quis illa que tu gratia populi dicis admiratus absur da esse obiecerit / respondebis fozsitan modo uera fa teri uelis: nisi is quem tu amas populus mutet senten tiam / nec vnq̃ te mutaturum. Idem tibi fozte contin geret erga priuatũ quẽdam / siquẽ uehemẽter amares Arbitrare igit̃ talia a me quedam te audire: nec talia me dicere admireris: sed da operam ut phie quam amo hec uelle desistat. Dicit enim illa o vulcis amice

semper que a me audis. Et si familiarium quidaꝫ ali
as mihi loquitur aliter / philosophia tamen semper
eadem. Dicit autem que tu nunc admiraris. Modo
enim presens audisti. Haud ergo illam/quod nuper
dicebam / redargue: atqꝫ ostende iniuriam facere:
nec dare penas/non extremum esse malorum: Aut si
hoc stare sinis / predico tibi o Callicles per canem
egyptiorum deum nunꝯ te callicli consensurum: sed
in omni vita repugnaturum. Atqui ego o vir opti
me ꝑstare iudicio / ut lyra mihi discordet ⁊ dissonet:
chorusqꝫ quẽ ducã: ac multi preterea hoies ꝓtradicãt
ꝯ ut ego vnꝰ mihimet dissonẽ atqꝫ repugnẽ. CAL: O
socrates videt hec tua iuuenilis quedã in disputãdo
iactãtia: ac reuera vulgaris quidã appares ꝓcionatoꝛ
⁊ nunc quidẽ in his cõcionaris. Cum idẽ polo euene
rit quod euenisse gorgie paulo añ erga te accusabat.
Nam gorgiã quodã in loco a te interrogatũ si ꝑgeret
ad ipm aliquis rhetoricã percepturus: sed iuris igna
rus/an illũ doceret ruboꝛe adductũ inquit polus af
firmauisse illũ se esse docturũ, idqꝫ ob ipsos hominuꝫ
moꝛes: qui grauiter ferrẽt/siquis talia non ꝓcederet.
Ob huiusmodi deinde cõcessionẽ coactũ esse gorgiã
sibimet cõtradicere. Et te quidẽ iuste tũc meo iudicio
irrisit/ꝙ huiusmodi ineptias sequereris. Nũc vo rur
sus polo eadẽ euenerũt. atqꝫ ego polum in hoc mini
me probo: ꝙ tibi cõcesserit iniuriã turpius esse facere
ꝯ pati: ob quam ꝓcessionẽ impeditus a te: que cogita
uerat explicare non potuit. Tu vo reuera o socrates
in scrupulos ꝓcionalesqꝫ difficultates audiẽtes addu
cis: duꝫ ueritatẽ sequi te profiteris. Affers utiqꝫ in me
diũ que natura quidẽ pulchra non sunt: sed lege. Ple
rũqꝫ vo accidit ut cõtraria sint iter se lex atqꝫ natura.
siquis igit erubescat: neqꝫ audeat que sint exprimere:
ꝓtraria sibimet fateri cõpellit. Tu vo id astutius aiad
uertẽs/insidiaris in uerbis. Sicꝫs enim ꝼm legẽ loqua
tur/tu deinceps ꝼm naturã interrogas. Si vo ꝼm na
turã ille/ipse ꝼm legẽ: Quẽadmodũ de inferenda uel
sustinẽda iniuria modo fecisti. Cum enim polus ꝼm
legẽ inferre turpius esse diceret/ipe legẽ es persecutꝰ.
Natura enim quicqd peiꝰ est/idẽ ⁊ turpius: quale est
iniuria pati: lege vo inferre. Non enim viri est iniuri
as pati: sed mãcipij cuiusdã: cui melius esset moꝛtuuꝫ
esse ꝯ viuere. Quod quidẽ cõtumelijs iniurijsqꝫ affe
ctũ neqꝫ sibi neqꝫ suis põt opitulari. Verũ ut ego arbi
troꝛ qui leges ꝓdunt imbecilliores sunt plures. Itaqꝫ
utilitati cõsulentes sue leges ꝑstituũt. preterea laudes
vituperationesqꝫ disponũt/metu potẽtioꝛũ adducti: ne
qua in re excedere eos possint. Itaqꝫ aiũt turpe iniu
stumqꝫ esse alijs plus habere: idqꝫ definiũt iniuriaꝫ fa
cere plus videlicet ꝯ alij ut habeas querere. Satis
enim sibi factũ putant si cum inferioꝛes sint equã ha
beãt poꝛtionẽ. Ob hãc igit rationẽ lege quidẽ id iniu
stum turpeqꝫ dicit: querere ut habeas plus ꝯ ceteri.
Atqꝫ hanc vulgo iniuriã noiant. Natura vo ipsa: ut
puto: demõstrat/ut ꝑstantioꝛ plus habeat ꝯ inferioꝛ
⁊ potẽtioꝛ ꝯ debilioꝛ. Ostẽdit vo multis hec modis
tum in ceteris aiantibꝰ/tuꝫ in cũctis ciuitatibus atqꝫ
gẽtibꝰ apud quas iustũ esse cẽsetur ut potẽtioꝛ ifirmi
oꝛi dñet pluſqꝫ possideat. Nam quo iure xerses ad
uersus grecos duxit exercitũ. uel pater eius ꝓtra scy
thas/aut innumerabiles alij/quos referre quis posset:
Sed hij: ut arbitroꝛ: ꝼm naturã iuris ipsius hec agũt.
ac per iouẽ ꝼm ipsius nature legẽ. Non tñ foꝛtasse
iuxta leges has a nobis conditas: per quas prestan
tissime ac ualidissime indolis adolescẽtes ab incu
nabulis tanꝯ leones capiẽtes quasi quibusdã ma
gicis carminibus fascinamus/seruilemqꝫ in modũ
subijcimus dicẽtes equitatem esse seruandam. idqꝫ
pulchꝛum iustumqꝫ esse. At siquis prestantis natu
re vir insurgat ac litteras fascinationes incantatio
nesqꝫ huiusmodi uestras perfundans: atqꝫ discin
dẽs/legesqꝫ omnes que desciscũt a natura subuer
tens: ceteris dominetur/in eo iã nature ipsius ius
effulget. Videt autẽ mihi pindarus hec eadem in
quodã cantu ostẽdere: ubi legẽ ait omniũ esse regi
nam moꝛtaliũ atqꝫ immoꝛtaliũ: eãqꝫ ius agere vio
lenter prepotẽti manu. Idqꝫ ꝓiectare se dicit ex re
bus gestis ab hercule: qui ⁊ si carmen ipsum haud
satis memoꝛiter teneo/memini tñ ipꝫ dicẽ/Hercu
lẽ neqꝫ emptos: neqꝫ donatos gerionis boues ab
egisse. utpote naturali ipso iure dictãte/⁊ boues ⁊
cetera omnia que ab hoibus possidẽtur illius esse
debere qui prestãtioꝛ sit atqꝫ ualẽtioꝛ. Veritas igit
ita se habet. Idqꝫ plane cognoscas: si ad maioꝛa te
iam dimissa philosophandi cura cõuerteris. Naꝫ
philosophia quidem o socrates gratiosa res est ⁊
uenusta: siquis illam moderate in adolescẽtiaqꝫ at
tingat: Sinautem supꝛa modum tẽpus in ea contri
uerit: hominum est coꝛruptela. Quãuis enim quis
optimo a natura sit ingenio predituꝰ / tamẽ si diuti
us per etatẽ iam prouectã philosophetur/necessa
rio omniũ reruꝫ imperitus euader: quarũ omnino
clarum/bonuꝫ excellẽtem virũ oportet habere pe
ritiam. nam ⁊ legũ ciuiliuꝫ ⁊ uerboꝛ quibus in cõ
suetudine cetuqꝫ hominum taꝫ publice ꝯ priuatiꝫ
uti decet uoluptatũ preterea cupiditatumqꝫ huma
narum ⁊ ut breuiter comprehẽdam moꝛũ proꝛsus
fiunt ignari. Quocirca quotiẽs ad aliquam reꝫ ge
rendam uel publicam uel priuatã sese conferãt/ha
bentur ridiculi quẽadmoduꝫ ⁊ ciuiles viri si in ue
stras exercitationes disputationesqꝫ descendant.
Euenit enim illud Euripidis quod in re clarus
quisqꝫ est/ad eaꝫ properat: ⁊ dici partem illi pluri
mam impartit ut ipe se superet. Vbi vo inferioꝛ sit
inde fugit/illudqꝫ vituperat: aliud vo laudat / qua
dam suiipsius beniuolẽtia existimans seipsum ita
laudare. Verum prestare arbitroꝛ amboꝛum par
ticipẽ fieri: philosophie quidẽ quatenus discipline
gratia deceat/nec turpe quidẽ est adolescẽti philo
sophari sed cum grãdioꝛ natu philosophie adhuc
incumbit/res est o socrates ualde ridicula. Eqdeꝫ
similiter affectꝰ sum erga eos qui philosophie dãt
operam atqꝫ illos qui balbutiunt ac ludunt. Quo
tiens enim aspicio puellum cui decoꝛ adhuc est lo
qui ita balbutiẽtem ludentẽqꝫ delectoꝛ: festiuumqꝫ
⁊ liberale mihi videtur/puerilẽqꝫ decens etatem.
Quotiens vo puellum audio uerba expeditius ex
primẽtem molestuꝫ quiddã mihi oboꝛitur aureqꝫ
offendit meas: atqꝫ seruile quippiaꝫ pre se ferre vi
detur. Ceterum cum virum quis uel audit balbuti
entem uel videt ludentem/ridiculum id quidẽ a vi
roꝫ alienum ac dignum plagis apparet. Idẽ igit
erga philosophantes mihi euenit. In adolescente
enim philosophiam cernẽs ualde delectoꝛ: decẽsqꝫ
iudico

ludico atq; ingenuum esse hominẽ hunc existimo. Eum vo qui non philosopheꝫ illiberalem nec vnq; preclarum aliquid ac generosum de seipso prestitu rum. Sed quando grandiorez natu philosophan tem animaduerto / neq; dum studia eiusmodi de serẽt uerberibus iam hũc viruz o socrates indige re cẽseo. Quippe cũ/quẽadmodũ modo dicebam huic accidat homini ut etiã si ingenue indolis sit/ tñ seruilis euadat/fugit enim mediã ciuitatẽ forenses q; cõsuetudines:in quib⁹ poeta indt viros fieri prestãtissimos abscõdẽs sese cuz trib⁹ uel quatuor pueris z in angulis susurrãdo vitam ducẽs / nihil vnq; liberale aut magnificũ prolaturus. Ego autẽ ualde te o socrates amo. Ita q; idẽ mihi euenit er ga te qd̃ z zeto erga amphionẽ apud eurypidẽ: cu ius modo mẽtionẽ feci: talia nũc mihi quedam ad uersus te dicere uenit in mẽtẽ: qualia aduersus fra trez ille dicit. Profecto ea o socrates negligis que meditari deberes atq; adeo generose mẽtis prestã tiã specie quadã puerili conformas: nec in iudicijs cõsultationibusq; vba recte scires facere: neq; pue niẽs quicq; pbabileq; eligere/nec alijs propte psu lere. o amice socrates ne mihi sis ifensus. Beniuo lẽtia enĩ erga te mea ad hec pferẽda nũc adducor: Nõne turpe ducis sic te habere. quẽadmoduz ego arbitror hẽre te aliosq; oẽs qui philosophiã diuti⁹ prosequunt. Nepe si te nũc aut aliũ quẽpiã uestruz quis cõprehẽdens in carcerẽ traberet asserens te quis nõ facias: tñ iniuriã facere: certe quid actur⁹ esses/oino nescires: sed uacillares oscitaresq; : defẽ sionis tue prorsus ignarus/proinde adduct⁹ in iu diciũ uel ab ignauo spernẽdoq; accusatore ultimo supplicio: si modo illi placeret afficereris. Jam vo quomodo id ad sapiẽtiã spectat o socrates: siqua ars ingenue mẽtis nacta virũ/reddit deteriorem: adeo ut nec ipse sibi opẽ ferre ualeat: nec ex grauis simis periculis se/aut aliuz quenq; seruare: sed ini micoz raptoriq; exponat iniurijs ingloriũ in ciui tate degẽtẽ. Jã vo eiusmodi virũ z si victu sit agre stius/licet sup genã impune pulsare. Quãobrem o bone vir mihi credẽs desine iã in uanis uersari ar gutijs. decora rerũ gerẽdarum exerce officia. atq; hoc exerce/ex quib⁹ sape videaris: Jsta vo arguta siue deliramenta appellari oportet/siue nugas/ex quibus uacuas habitabis domos: alijs relinque. de niq; imitare nõ eos qui hec exigua captãt: sed eos quib⁹ vita z gloria z alia bona adsunt cõplurima. Si aurea mihi o callicles aĩa foret: nonne arbitra ris me libẽter repturũ aliquẽ ex his lapidib⁹ opti mum: per quos probari aurũ solet: ad quẽ lapidez aĩam admouẽs mecũ si ab ipo quasi recte educata approbaret: certo scirẽ me satis habere: nec proba tione ulterius aliã indigere. CAL: Quorsuz hec o socrates: SO: Dicã equidẽ. Nepe arbitror cum te nact⁹ fuerim me iam precios um hũc lapidẽ esse na ctũ. CAL: Quã ob causam: SO: Quoniam certo scio ea que tu me psenseris in his que meus anim⁹ opinat: fore pculdubio uera. Cẽseo nãq; illuz qui alicuius sufficiẽter probaturus sit aĩam utruz illa quidẽ recte istituta sit nec ne: tria potissimuz habe re debere: que ipse habes oĩa. sciẽtiam primo: dein de opinionẽ prudẽtis. s. atq; beniuoli. Tertio auda

ciam. Nã multos equidẽ repio qui me propterea re cto examine probare nõ possũt qõ sapiẽtes non sunt quẽadmodum tu esse videris. Alij vo sapiẽtes quidẽ sunt: sed ueritatem mihi dicere nolũt/ex eo q; mei cu ram nõ habẽt: ut tu habes: peregrini vo isti gorgias z polus quidẽ sapiẽtes sunt meq; diligũt. Utrum deest eis audacia/uerẽturq; ultra q; oporteat. Qõ quidem cui nam dubiũ esse possit. Quippe cum eo usq; pces serint uerecũdie/ut utriq; ob ipsam uerecũdiã in pre sentia multorũ hoium ausi fuerint sibiipsis de rebus maximis cõtradicere. hec aũt oia que alij nõ habent/ ipse habes. Principio es abũde doct⁹: qõ multi cõfir marẽt atheniẽses: mihiq; es beniuolus. Qõ qua cõie ctura intelligo tibi dicã. noui equidẽ o callicles quatu or uos in sapiẽtie studio socios: te. s. z tisandrũ aphid neũ / z Andronẽ androtionis/ Mausicydẽq; colarge um: atq; audiui aliqñ cuz inter uos agitaret quousq; sapiẽtie studẽdũ foret/eiusmodi apud nos viciss e sen tẽtiam: nõ esse ad exactã phie diligẽtiã ptendẽdũ: sed cauẽdũ esse ne ultra q; deceat sapiẽtes facti clam uos ipsos deprauaretis. Cum igit audio idẽ te mihi psiliũ dãtem: qõ amicissimis tuis dedisti sufficiẽs argumẽtũ est ueri amoris erga me tui. Proinde q; audacie satis habes nec̃ te pudor impedit/z tuipe affirmas/z ora tio quã paulo ante hic habuisti tibi perhibet testimo niũ. Cum hec igit ita se habeãt/siqd tu mihi in disput tãdo pcesseris satis iaz nobis probatũ erit: neq; opor tebit ad examẽ aliud id referre: alioqn tu mihi nunq; id cõcessisses uel sapiẽtie defectu: uel uerecũdia adduc tus/uel decipiẽdi causa. Amicus enĩz mihi es: ut ipe ais: reuera igitur mea tuaq; pfessio finẽ iam ueritatis habebit. Harũ vo cõsideratio rerũ/in quibus meipse corripuisti/oĩum o callicles pulcherrima est. Qualez esse virũ deceat: quidq; z quousq; tam in iuuẽtute q; in senectute exercere cõueniat. Ego vo siquid in vita mea minus recte q; ago/certũ habeto me non sponte mea sed insciti a potius aberrare. quãobrem tu quem admodũ admonere cepisti / perge queso: planeq; mi hi demonstra quid nã est istud quod mihi querẽdum est z qua via cõsequi ualeã. Quod si me cõsentientez tibi nũc habebis: postea vo que assensus fuerim min⁹ prestare deprehendas/socordẽ oino ignarũq; me pu tato: neq; ulterius in me in ammonẽdo quasi omnino perdito opam perdas. Resume vo mihi ab initio quẽ admodũ tu z Pindarus dicebatis iustũ id esse natu ra potẽtiorẽ per vim auferre ea que imbecillioz sũt z dñari meliorẽ deteriori: pluscq; habere eum qui pre stantior sit/q; qui abiectior. Nunquid aliud dicis esse iustũ: an recte memini: CAL: Nec z tunc dicebam/z nunc dico. SO: Utrũ vo meliorẽ uocas eũdẽ atq; po tẽtiorem. Neq; enim tũc plane quid diceres intellige re potui: num ualidiores appellas potẽtiores: Opor tetq; ualidioribus infirmiores obtẽperare. Quemad modũ tunc videris demonstrauisse: quando dicebas magnas ciuitates aduersus paruas naturali iure in surgere: propterea q; potentiores sunt atq; ualidio res: quasi idem sit potẽtius ualidiusq; z melius. An fieri potest ut aliquis melior quidem sit / inferior ta mẽ atq; imbecillior. Similiterq; ut potentior sit / de terior tamen. Uel eadem melioris atq; potentioris est definitio: Hoc ipsum mihi apertius explica idem ne: an aliud sit potentius z melius: atq; ualentius.

CAL:Equidē manifeste tibi affero idē esse.SO:Nō ne multitudo ipsa natura vno potētior est:Que q̄dē leges cōstituit sup̄ vnū quēadmoduz nuper ipse dice bas.CAL:Quid ni:SO:Multitudinis ergo leges potētiorū sunt.CAL:Dino.SO:Nonne igit̄ z melio rum.Qui enim potētiores sunt:ut ipse ais:ualde sunt meliores.CAL:Sic certe.SO:Nōne hoz cōstitutio nes natura sunt recte:cum potētiores sint.CAL:Sic affirmo.SO:Nōne multitudo statuit:quēadmodum nup ipse dicebas:iustū esse seruari inter oēs equalita tem:atq; esse turpius iniuriam inferre q̄ pati:Est ne ita an aliter:ac vide ne hic tu quoq; ob uerecūdiam capiaris.Cōstituit multitudo ista nec ne:videlicet iu stum esse seruari equitatē:nō aūt aliuz alio plus habe re:atq; turpius:esse facere iniuriā q̄ accipe:Nulla te o callicles inuidia quesо detineat:cominus ad hec mi hi rīdeas:ut si mecū senseris abs te p̄firmer tanq̄ vi ro ad iudicādū abūde sufficiēte.CAL:Sic utiq; sta tuit multitudo.SO:Non ergo lege sola z turpius est facē iniuriā q̄ pati/z istū est equitatē seruare:sed eti am ipsa natura.Quap̄opter videris in supiorib⁹ nō uere dixisse ne ue me recte accusauisse/dicēs p̄traria esse legē atq; naturā meq; hec aīaduertētez solere in uerbis insidiari.atq; siqs p̄m naturā loquat̄ ad legez: siquis vo p̄m legē ad naturā deducere.CAL:Hic vir nunq̄ desistet in nugis uersari.Dic mihi o socrates nōne te pudet/cum tam grādis natu sis:uenari noia: atq; siquis vbo excidat tanq̄ id tibi lucro ueniat im pēse captare.Putas me aliud dicere potētiores esse q̄ meliores:Nōne duduz tibi dico idē esse meli⁹ atq; potētius:An putas me dicere/si fex seruoz hoiumq; vndiq; vilissimoz in vnum cōfluat/istos p̄terq̄ for tasse corporis virib⁹ esse potētiores:z que isti statuāt esse iura.SO:Agedum o sapiētissime callicles ita ne dicis:CAL:Et maxime quidē.SO:At ego beate vir iādudū cōiecto tale aliquid te potēti⁹ appellare atq; interrogo cupiēs quid uelis aperte cognoscere.Non enim tu duos meliores iudicas esse q̄ vnuz:neq; ser uos tuos te meliores:q̄ videlicet robustiores sint. Uerū rursus a principio dicas quos tādem ais melio res esse quādo nō ualidiores.z vide p̄cor o vir mi rifice ut mitius me doceas ne a sedis tuis aufugiam. CAL:Ironia loqueris o socrates.SO:Nō per zetū o callicles quo tu fretus multa usus aduersus me nūc es ironia.Uerū dic age quos nā meliores appellas: CAL:Prestātiores equidē.SO:Uides ergo/te noia dūtaxat dicere:ostēdere vo nihil:nō aperis meliores potētioresq;/utrū p̄udētiores an alios quosdaz esse dicas:CAL:Per iouē hos dico z maxime quidem. SO:Sepe igit̄ vnus p̄udēs cōplurimis imp̄udētib⁹ p̄m sermonē tuū potētior est:atq; hunc par est dñari/ ceteros vo subesse pluſq; habere eum his quibus im perat.Hoc enim dicere mihi uelle videris.neq; vba aucupor siquidē vnus sit multis potentior.CAL:At hec ipsa sunt que dico.Hoc enim ego arbitror ius es se natura:euz videlicet qui melior p̄udētioriq; sit ipe rare atq; plus inferiorib⁹ possidere.SO:Siste parū per/quid tādē putares si hoc in loco ut nūc p̄gregati essemus multi/forētq; nobis coia esculēta z poculēta cōplurima nos vo ois essemus generis/partiz quidē ualidi partiz vo imbecilles:vn⁹ aūt nostrū oiuz circa hec p̄udētissimus/fortasse medic⁹/ac forez hic ut cō sentaneū est/alīs q̄dē robustior:alīs vo debilior: nōne hic p̄udētior:p̄terea melior quātū ad hec ptinet z potentior erit:CAL:Dino.SO:Utrū vo hoz esculēto p̄opterea plus hēre debet q̄ nos: q̄ sit melior:An poti⁹ ob eius p̄festātiā oia distri buere debet:neq; in distribuēdo p̄o se plus retine re/alioq̄n mulctādus sit:sed alīs plus alīs minus habere.ac si oiuz debilissim⁹ sit.minimū sibi q̄is optimo tribuēdū est o callicles.nōne ita o bone vir est dicēdū:CAL:De esculētis z poculētis z medi cis atq; eiusmodi nugis uerba facis:ego vo nō de his loquor.SO:Utrū igit̄ p̄udētiorē esse meliorez dicis:nec ne:Rīde.CAL:Eq̄dē.SO:At nō opor tet ut melior plus accipiat:CALLI:Nō de cibis atq; potionib⁹.SO:Intelligo forte eniz de uestib⁹ atq; oportet eū qui sit in p̄ficiēdis uestib⁹ peritissi mus magnā habere tunicaz:ac multis p̄ciosisq; or natū incedere uestib⁹.CAL:Quas tu uestes mihi narras.SO:At forsitā in calceis oportet euz plus accipe qui in eis p̄udētior sit z melior.ac forsitan ipe coriarius maximos pluresq; habere debet cal ceos:multosq; suis pedibus circūferre.CAL:De q̄b⁹ calceis nūc delíras:SO:Nō si nō talia saltem eiusmodi quedam dicis ceu virū in colendis agris p̄udētē honestūq; z bonū debere plus repor:tare seminis:plurimoq; in suis agris uti semine. CAL LI:Quā semp eadē dicis o socrates:SO:Nō solū eadem o callicles:sed eisdē quoq; de rebus. CAL LI:Per deos semp tu cerdones / coriarios / fullo nes/coquos/medicos hēs in ore.q̄si de his institu ta nobis disputatio fuerit.SO:Nōne ergo ipse di ces aliq̄n/q̄b⁹ in reb⁹ potētior atq; p̄udētior iuste possidere plus debeat:Ut neq; me p̄mittes dicere: neq; ipse dices.CAL:At ego id tādiu dico:primo q̄dē qui potētiores sint:nō eniz cerdones dico neq; coquos:sed eos qui in administrāda re.p.sint p̄u dētes:neq; p̄udētes solū/uerūetiā fortes:qui ad ea que excogitauerūt perficienda aptissimi sint:neq; animi mollitie ulla succumbāt.SO:Aduertis ne o callicles nō de eisdē me abs te/atq; vicissiz te a me accusari.Tu q̄dē me accusas quasi semp eadē repe tētē.ego vo te p̄tra tanq̄ de reb⁹ eisdē nunq̄ eadez afferētē.sicq̄dē alias meliores atq; potentiores esse definis ualidiores/alias aūt p̄udētiores.Nūc p̄e terea aliud quiddā affers.Fortiores enim nūc qui dam abs te potentiores meliores q; nominant.Ue rum age tandez explica quos potissimū z ad quid meliores potentioresq; appellas.CAL:Jam dixi: p̄udentes videlicet in rebus publicis atq; fortes. Nos enim decet ciuitatibus imperare:idq; iustuz est ut plus alīs hēant dñantes:videlicet subiectis. SO:Quid vo:sibi ne ipsis ulla ratione dominari siue parere decet:CAL:Quemadmodum dicis: SO:Dico num sibi quisq; debeat imperare:an ni hil opus sit ut sibi quidem imperet:sed alīs dunta xat.CAL:Quomodo sibimet impare dicis:SO CRA:Nihil obscurum dicis.sed quemadmoduz dicunt multi tēperatum z suiipsius compotem:uo luptatibus videlicet suis cupiditatibusq; imperan tem.CALLI:Quam festiuus es o socrates:stu pidos homines nominas temperatos.SO:Quid ais:nemo est quin nozit me id minime dicere:

CAL:

CAL: Immo ualde quidez o ſocrates: nã quomo
do beatꝰ eſſe põt qui alicui ſeruiat: Ceterũ hoc eſt
natura iuſtũ atq; pulchrum qđ ego tibi nunc auda
cter dico: oportere illũ qui recte vitã aucturus ſit
permittere cupiditates ſuas ſummope augeri/nec
eas ullo modo cohibere: atq; his q̃ maximis quic
quid petũt ſubminiſtrare ob fortitudinez atq; pru
dẽtiã/ꝛ quẽlibet carũ affectum ꝓſus explere: Qđ
quidẽ qꝛ multi ꝓſeq; nequeunt/eos vituꝑant qui id
aſſequunt/ob uerecũdiam ſuã impotẽtiã abſcõden
tes. Ferũtq; intẽperantiã eſſe turpẽ quẽadmodum
in ſupioribus ipſe dicebã: preterea in ſeruilez habi
tum deducũt meliores nature hoĩes: ipſiq; cũ libi
dines ſuas explere nequeãt/tẽperãtiã atq; iuſtitiã
ꝓbãt propter ignauiã. Verũ ſi his a principio cõti
giſſet/ut uel regũ eſſent filĩ/uel ipſis natura ſuffice
ret ad imperiũ/aut tyrãnidẽ/aut poteſtatẽ aliquaz
ſibi cõparandã/profecto turpiꝰ peiuſq; eſſet/ut hu
iuſmodi tẽperãtia uterẽtur: qui cũ liceret ipſis frui
bonis nec impedirent ab ullo ipſi ſibi dñam prefe
cerint multitudinis legẽ ſermonẽq; ꝛ vituperationẽ:
Quo enim modo nõ miſeri eſſent: Siqđẽ propter
quãdam iuſtitie tẽperantieq; honeſtatẽ/nihil plus
amicis tribuerẽt q̃ inimicis: etiã oũ in ciuitate ſua
dñarentur. Ceterũ o ſocrates ueritas ipſa quaz tu
ſequi affirmas/ita ſe habet. luxuria/intẽperantia/
libertas/modo facultas ſuppetat/potẽtia virꝰ eſt
atq; felicitas. Cetera vo iſthec ſpecioſa ꝓter natu
ram adinuẽta hoium ſunt deliramẽta/ꝛ nuge peni
tus cõtẽnende. SO: Non ingenerose o callicles au
dacia uſus in diſputãdo procedis: Sane apte nũc
ea dicta ſunt abs te que alĩ cogitãt quidẽ: dicere tñ
nolũt/quãobrẽ te ut nullo modo deſiſtas obſecro/
ut reuera certiores efficiamur / qua ſit rõne viuen
dum. Dic ergo mihi: cupiditates ais nõ eſſe coher
cendas. ſiq̃s optet eſſe talis/qualẽ oportet eſſe. im
mo permittẽdũ illas ſummope augeri: atq; earum
expletionẽ aliũde cõparandũ. idq; ais eſſe virtutẽ.
CAL: Aio equidẽ. SO: Si ita eſſet/nõ recte dicerẽ
tur beati eſſe: qui nullius indigeãt. Alioqn lapides
ꝛ mortui felicíſſimi forẽt. Verũtñ ꝛ illa: quaz tu di
cis/grauis eſt vita. Neq; admirarer ſi in eo uera
dicat euripides dicẽs: Quis nouit utrũ viuere qui
dẽ mori ſit: mori aũt viuẽ: ꝛ nunc forte reuera mor
tui ſumus. Audiui iam eqđẽ a ſapiẽte quodaz nos
nũc mortuos eſſe: corpuſq; noſtrũ ſepulchrũ eẽ no
bis: partẽq; illã aĩe in qua cupiditates ſũt perinde
ſe habere ac ſi perſuadẽdo viciſſimq; diſſuadẽdo:
ſurſum deorſũq; agitet. Itaq; elegãs quidã vir ſi
culus fortaſſe uel italus in his cõfabulatꝰ hanc ani
mi partẽ propter ſuaſionẽ credulitatẽq; lubricam
alludẽs nomini dolĩ appellauit. Demẽtes vo pro
phanos atq; dãnatos: horꝛ aũt hãc animi partem
que libidinibus agitat tanq̃ futilẽ ob incõtinentiã
inexplebilẽ perforatũ eſſe dolĩ indt. Quãobrem
hic vir o callicles cõtrariũ tibi oſtendi/eorum qui
apud obſcuros ſunt inferos/eos eſſe miſerrimos:
qui tanq̃ oĩno prophani dãnati ſunt: atq; aquaz in
uas pforatũ cũ alio etiã pforato uaſe inferre. Eſſe
aũt hoc aliud uas ſiue cribellũ ut dicebat/his qui
me docuit dementiũ aiuz: quẽ ideo perforato uaſe
aſſimilauit: q̃ ꝓpter infidã affectionẽ oblitionẽq;

nequeat infuſum aliq̃d continere videbunt hec alicui
quodãmodo mira. Demõſtrãt tñ id quod ego uolo ſi
qua rõne ualeaz perſuadere tibi ut pro inexplebili ꝛ
incõtinẽti vita moderatã pñtibuſq; ſemp cõtẽtam re
bus eligas. Sz utrũ per hec tibi aliq̃d ꝓſuadeo: atq;
tu mutata ſentẽtia beatiores qui tẽperate viuãt q̃ qui
intẽperate putas: an nihil proficio: atq; lz multa ſimi
li rõne ꝓfabuler nihilo magis eo ſentẽtiã mutaturus.
CAL: Hoc o ſocrates uerius ſubiũxiſti. SO: Age oũ
tibi ſimilitudinẽ aliquã ex eodẽ gymnaſio adducam.
Attẽde utrũ perinde cẽſeas de utriuſq; vita tempera
ti. ſ. atq; intẽperati/ac ſi viri duo multa haberent ua
ſa: ꝛ alter quidẽ integra atq; plena partim vini / par
tim mellis/partiz lactis: aliaq; ſimiliter alioꝛ: ſint vo
ſinguli hi liquores: Rari quidẽ ꝛ inuẽtu difficiles mul
tiſq; ꝛ grauib⁹ laboribꝰ cõparati. Is ergo cui plena
ſunt uaſa nihil ſupinfundere oĩno curet: ſed quantum
ad hec attinet quietẽ agat. Alteri vo liquores ſint quẽ
admodũ alteri: qui cõparari quidẽ: ſed tñ cuz difficul
tate poſſint. Uaſa vo perforata atq; fracta: ac die no
cteq; ꝓtinue illa implere cogat/aut extremis moleſti
is agitet. Cuz talis igit ſit utriuſq; vita/ais ne vitã in
tẽperati beatiorẽ eſſe q̃ tẽperati. An ꝓſuadeo tibi his
vbis ut vitã hoĩs moderati meliorẽ eẽ q̃ immodera
ti cõcedas: Vel nõduz perſuadeo. CAL: Nequaq̃ o
ſocrates: Nam illi cui plena ſunt oĩa nulla ampliꝰ eſt
uoluptas: ſed quẽadmodũ modo dicebã quaſi lapis
viuit/poſtq̃ ſemel impleuerit: neq; uoluptatez ſentit
ampliꝰ neq; moleſtiã. Dulcedo aũt vite in multa con
tinuaq; infuſione conſiſtit. SO: An nõ neceſſe eſt ſi mul
tũ influat multũ viciſſim effluere: lataq; effluxui pate
re foramina: CAL: Prorſus. SO: Charadrĩ auis. i.
uoraginis cuiuſdã tu rurſus vitã dicis. Nõ autẽ mor
tui aut lapidis: atq; mihi rñde/nũ tale aliq̃d dicas ue
lut eſurire atq; eſurientẽ comedere. CAL: Dico eqđẽ.
SO: Et ſitire ſitientẽq; bibere. CAL: Dico eqđez/atq;
reliq̃s ſimiliter cupiditatib⁹ affectũ eſſe explereq; eas
poſſe cũ uoluptate/beatã eſſe vitã affirmo. SO: Euge
virorꝛ optime: perge ut cepiſti: nec te pudeat. Opor
tet aũt ut videt me quoq; pudore nõ detineri ac ꝓmũ
mihi dicas utrũ ſcabioſum ſeſe fricãtẽ atq; ita ſe hñtẽ
ut cõtinue id facere queat/beate viuere putandũ ſit:
CAL: Quã ineptꝰ es o ſocrates: ac reuera vulgaris
ꝓcionatoꝛ. SO: Profecto o callicles polũ q̃dez ꝛ gor
giã cõterrui ꝛ erubeſcere cõpuli. Tu vo caue ne terre
aris. neq; pudore impediare. Fortis nãq; es: ſed oũta
xat rñde. CAL. Dico utiq; fricãtẽ quoq; uoluptuoſe
viuẽ. SO: Nõne ſi uoluptuoſe etiã beate: CAL: Pro
culdubio. SO: Utrũ ſi caput oũtaxat fricet: Vel am
plius aliq̃d a te quero: Vide q̃d rñdeas callicles/ſiq̃s
te deinceps que cõſequunt interroget: atq; his quaſi
capitibꝰ ꝓceſſis cinedoꝛ iſtoꝛ vita nequaq̃ grauis /
turpis/infelix/dicẽda erit. an ipſe audebis eos beatos
dicere/ſi ad uotũ his que cupiũt potiant. CAL: An
non te pudet o ſocrates ad iſta ſermonez deducere:
SO: Ego ne o generoſe vir deduco: an ille potius qui
adeo impudẽter aſſerit eos qui oblectant/quocunq;
modo oblectẽtur/eſſe beatos. Neq; diſtinguit que uo
luptatũ bone ſint ꝛ que male. Verũ nũc ſaltẽ dic: utrũ
idẽ eſſe aſſeras uoluptatẽ atq; bonũ: an cẽ aliq̃d uolu
ptariũ qđ nõ ſit bonũ. CAL: Ut mihi ꝓculdubio rat⁹
ſit ꝛmo/ſi aliõ eẽ dixero idẽ eẽ dico. SO: Peruertis

o callicles illa que prius dicta sunt nec amplius apt⁹ es ad illa que perscrutamur inuestiganda: siquidem aliter q̄ tibi videtur es responsurus. CAL: Enimuero tu quoq; o socrates. SO: Atqui neq; ego recte facio/si id facio neq; tu. Sed o beate vide ne hoc sit bonum oino gaudere: alioquin que nunc subducta sunt multa ⁊ turpia atq; alia insup q̄ plurima euenire videntur/si hoc ita se habeat. CAL: Ut tu quidē putas o socrates. SO: Tu autem reuera o callicles hec affirmas: CAL: Affirmo equidez. SO: Vis ergo quasi te serio loquēte/disputationē aggrediamur: CAL: Volo certe. SO: Age iam cum huiusmodi sententie sis/distincte ad hec mihi respōde. Vocas ne aliquid sciētiam: CAL: Voco. SO: Nonne fortitudinē quandam paulo ante cum scientia esse dicebas: CAL: Dicebam sane. SO: Nunquid aliud fortitudinē q̄ scientiā quasi duo hec sint/dicebas eē: CAL: Maxime. SOCRA: Voluptatem vo atq; sciētiam. idem ne an aliud esse: CAL: Aliud o sapientissime vir dicebā. SOCRA: Nū ⁊ fortitudinē a uoluptate differre: CALLI: Quid ni: SO: Age itaq; ut hec meminerim⁹: Callicles quidē acharneus uoluptatē bonūq; idez esse dixit: sed scientiam ⁊ fortitudinē tum inter se/tum a bono differre. Socrates autē alopecetes ista nō p̄cedit. Nūquid cōcedit: CAL: Minime. SO: Arbitror aūt neq; callicle talia cōcessurum/quādo ipse recte considerauerit. Dic mihi felices ⁊ infelices nōne cōtrario modo affici putas: CAL: Puto equidē. SO: An non si contraria hec eorūq; affectiones inuicē sunt/necesse est ea ita se habere quēadmodū sanitas atq; morb⁹ Non enim aliquis sanus simul est atq; egrotat: neq; simul cessat sanitas atq; morbus. CAL: Quo pacto dicis: SO: Assumpto toto si vis corpore ita p̄sidera: egrotant ne alicuius oculi eo morbo. qui ophthalmia noīatur: CAL: Esto. SO: Nunquid simul sani sunt:
436 CAL: Non. SO: Quid vo quando eo morbo quis liberatur/nūquid tunc sanitas oculor cessat: Et tādez morbus simul sanitasq; descendūt: CAL: Minime. SO: Mirum nāq; ut arbitror: absurdumq; id foret. CAL: Nimium quidē. SO: Sed ut puto vicissim capit ⁊ amittit utrūq;. CALLI: Assentior. SO: Robur quoq; imbecillitatēq; similiter. CAL: Certe similiter. SO: Velocitatem rursus ⁊ tarditatem. CAL: Certe. SO: Nonne ⁊ bona felicitatēq; ⁊ hor cōtraria mala videlicet atq; miseriam/vicissim accipit utraq;/vicissimq; amittit: CAL: Oino. SO: Siqua ergo reperiamus a quibus aliquis liberat simul ⁊ habet/nimiruz hec non ita se habent ut alterū quidē eor bonuz sit/alterū vo malū. hec ne cōfitemur: Quid responsurus
437 sis cōsidera diligēter. CAL: Confiteor p̄oculdubio. SO: Age utiq; ad illa que p̄ius cōcessimus reuertamur. Famescere uoluptariū dixisti esse an molestuz: De fame ipsa interrogo. CAL: Molestū equidez actñ famescētez comedere/uoluptariū. SO: Ego quoq; intelligo. At vo fames ipsa molesta est an non: CALLI: Molesta. SO: Nōne ⁊ sitis: CAL: Vehementer. SO: Utrū ergo amplius a me queri vis: an cōfiteris indigētiam oēm atq; cupiditatez dolozis esse participem: CAL: Cōfiteor ne ultra queras. SO: Esto. sitiētez vo bibere uoluptariū esse dicis: CAL: Dico. SOCRA: Ex hoc ergo q̄d ais sitiētē quidē esse/dolorem est. CAL: Est. SO: Bibere vo expletio est idigē tie atq; uoluptas. CAL: Ita. SO: Nunquid ergo qua rōne bibit: gaudere dicis: CAL: Maxie. SOCRA: Quaten⁹ vo sitit dolere: CAL: Certe. SOCRA: Sentis igit q̄d sequat: videlicet fateri te dolētē gaudere simul qñ sitiētē dicis bibere. An nō simul id cuenit eodē in loco atq; tempore: siue circa aīam vis/siue circa corp⁹. Nihil enim refert ut arbitror. Ita ne est an aliter: CAL: Ita. SO: Verūtñ felicē esse simul ⁊ infelicem impossibile esse dixisti. CAL: Eqdē. SO: At vo dolētē gaudere posse p̄fesus es. CAL: Apparet. SO: Quapropter gaudere nō idē est atq; eē felicē: neq; dolere. idē q̄ infelicez esse. Ideoq; aliud uoluptas est q̄ bonū. CAL: Nescio q̄d cōmēteris o socrates. SO: Immo scis: sed nō vis fateri callicles. at perge queso rūdēdo: ultro eniz deliras: ut q̄ sapiēs sis agnoscas qui me castigas. Nōne vnusq̄sq; nostrū sitire desinit atq; simul gaudē, ppter potū: CAL: Nescio q̄d dicas. GORGI: Nequaq̄ ita o callicles: Immo respōde nostri gratia: ut disputatio p̄cludat. CAL: At vo semp talis est socrates o gorgia. Exigua eniz ⁊ nullius momēti perq̄rit atq; redarguit. GOR: Quid tua refert: Nō eniz hoc tuū officiū est o callicles: sed permitte ut arguat arbitratu suo. CAL: Quere igitur socrates de angustijs ac vilib⁹ istis qñ id gorgie placet. SO: Siccine beat⁹ es o callicles ut magna p̄secut⁹ mysteria sis p̄ius q̄ parua: Ego vo fas ee nō iudicabā: sed iā resumēs vnde ammisisti rūde. An nō simul desinit q̄s sitire atq; gaudere: SO: Concedo: nōne ⁊ famesē aliasq; cupiditates hēre simul atq; uoluptates desinit: CALLI: Ita est. SO: An nō ergo ⁊ dolores ⁊ uoluptates simul cessat hēre: CAL: Ita. SO: Verūtñ abonis ⁊ a malis nō simul cessat: ut tu modo fatebaris. Nunc vo nō p̄siteris. CAL: Eqdē. Sed q̄d tū: SO: Nēpe nō eadē sunt o amice bona ⁊ uoluptaria: neq; mala eadē atq; molesta. Ab his eni q̄s simul cessat: ab illis vo nequaq̄ utpote alijs. Qua nā igit rōne uoluptaria eadē essent atq; bona: uel molesta eadē atq; mala. Jaz vo si vis hoc rursus pacto p̄sidera. Arbitror eniz nec per hūc modū tibi p̄stiti. Attēde igit bonos viros nōne bonor p̄ntia bonos uocas: quēadmodū pulchros eos q̄b⁹ pulchritudo adsit appellas: CALLI: Eqdē. SO: Quid vo: bonos viros appellas dementes ⁊ timidos/nō certe paulo añ. imo fortes prudētesq; dicebas. Nōne hos ipos nūcupas bonos: CAL: Oino q̄dē. SO: Quid autē: demētē pueruz vidisti vnq̄ uoluptate pfundi: CAL: Vidi. SO: Virū aūt demētē vidisti aliqñ affici uoluptate: CALLI: Opinor me vidisse. Sed quorsuz hec: SO: Nihil refert: sed rūde. CAL: Vidi. SO. Quid vo sanemētis virū dolētē vidisti atq; gaudētē: CAL: Certe. SO: Utri vo magis gaudēt atq; dolēt: prudētes ne an imprudētes: CAL: Haud multū differre arbitror. SO: Satis est istud. In bello aūt vidisti ne vnq̄ virū timiduz: CAL: Quid ni: SO: Quid vo cuz recederēt hostes utri videbant tibi magis gaudē: timidi ne an fortes: CAL: Utriq; mihi magis: ul saltē ppe. SO: Nihil refert: gaudēt igit ⁊ timidi. CAL: Magnope. SO: Et dementes: ut apparet. CAL: Et isti. SO: Cū vo hostes aduētāt soli ne dolēt timidi an etiā fortes: CAL. Utriq;. SO: Nū sīr.

CAL:

CAL:Forte magis timidi.SO:Abeūtib⁹ aūt nōne magis gaudēt:CAL:Forte.SO:Nōne igit volent atq; gaudēt impzudētes atq; pzudētes/timidiq; t fortes siliter:ut ispe ais:magis tñ timidi ꝙ fortes. CAL:Aio eqdē.SO:Uerūtñ pzudentes qdē t fortes boni sūt:timidi vo atq; impzudētes mali.CAL LI:Ita est.SO:Quāobrē eque gaudēt atq; volent t boni t mali.CAL:Assētior.SO:An ergo eque boni maliq; sunt hi qui boni sunt t qui mali:an potius boni dūtaxat qui boni sūt:mali vo qui mali.CAL:Per iouē nescio quid inuoluas.SO:An ignoras dixisse te bonos bonorū presentia esse bonos.malos vo malor:Bona aūt uoluptates esse mala vo dolores.CAL:Equidē.SO:Nōne igitur his qui oblectātur assistūt bona videlicet uoluptatem:siquidē oblectantur.CAL:Quid pzohibet:SO:Num pzesentib⁹ bonis boni sunt qui delectātur:CAL:Sunt.SO:Et dolentibus assunt mala scilicet ipsi dolores.CAL:Assunt.SO:Maloruz vo assistētia malos esse dicis:qui mali sunt.Nōne adhuc dicis:CAL:Equidē.SO:Boni ergo sunt qui gaudent:mali vo qui dolent:CAL:Maxime. SO:Et qui magis nimiruz magis:quiue minus t hi minus:t qui pariter eque.CAL:Ita.SO:Nun quid ais ita gaudere atq; dolere pzudentes ut impzudentes.rursusq; timidos atq; fortes.an magis etiaz timidos:CAL:Aio.SO:Reputa igitur vna mecū quid nobis ex his que cōcessa sunt eueniat. bis enim atq; ter pulchrū esse ferunt eaq; pulchra sunt dicere atq; considerare.Bonū quidē eē pzudentem fortēq; diximus nec ne:CAL:Diximus. SO:Malū vo īpzudētē atq; timidū.CAL:Pzorsus.SO:Bonum autem rursus eum qui gaudeat. CAL:Ita.SO:Malū vo eum qui doleat. CALLI:Necesse est.SO:Dolere vo atq; letari bonum malūq; siliter:forte etiā magis malū. CAL:Certe.SO:Similiter ergo qs bon⁹ fit t malus bono: uel poti⁹ ipse malus fit bonus.an non hec t supiora illa sequunt/siquis uoluptaria eadē esse dixerit atq; bona an nō necessario he sequunt o callicles:CAL:Jandudū te ausculto socrates tibiq; concedo / obseruās siquis uel ioco aliquid tibi dederit: id puerorz more libētius te accipe: quasi vo existimare debeas uel me uel aliuz quenq; nō arbitrari alias uoluptates eē meliores:alias vo deteriores. SO:Ubi ubi o callicles ꝙ astutus es:me quasi puerum ludis quādoq; vno modo asserens:qñq; aliter/meq; decipiēs:atqui non arbitrabar ab initio ultro deceptū iri abste/cū sis amicus.Nūc autem me nimiū fefellisti atq; ut videt:quēadmodū uet⁹ habet pzouerbiū necessario adducor:ut presenti forte pzo viribus bene utar:t qđ tu das accipiam.Est autē ut videtur:qđ nunc affers eiusmodi uoluptatū alias quidez bonas esse:alias vo malas.nōne:CAL:Pzoculdubio.SO:Bone vo nōne que utiles:Male autem que noxie:CAL:Ita certe.SO:Utiles autem que boni aliquid afferūt. Noxie vo que mali nōnihil.CAL:Assentior.SO CRA:Num igitur tales dicis:uelut in corpore/ quas modo dicebamus/edendi bibēdiq; uoluptates:Nunquid ex his ille que ualitudinez prestant corpori aut robur aut aliā quādā corporis virtutem bone sunt.que vo contrarie male:CAL:Pzorsus.SO:Et dolores eodem pacto alij boni sunt alij mali.CAL:Nihil pzohibet.SO:Bonas quidez uoluptates t dolores bonos eligere oportet t psequi:CAL:Pzorsus.SO:Cōtra vo nequaq;.CAL:Manifestū est.SO:Nepe bonoz gratia agēda esse oia ego t polus psensim⁹:an meministi:Et tibi similiter videt/hic esse finis oiuz actionū/ipsuz scilicet bonū eiusq; gratia cetera oia faciēda.Nō autē ipm gratia reliquoz.An tertius in hāc sentētiā nobis accedis:CAL:Equidē.SO:Quamobrē bonoz gratia oportet t alia t uoluptates sequi:nō autē bona gratia uoluptatuz.CAL:Pzorsus.SO:An ergo cuiusq; viri est eligere que nam ex rebus que delectāt bone sunt: queue male:An poti⁹ artificiosi viri op⁹ est utrūq;:CAL:Artificiosi. SO:Recordemur ergo illorū que ego ad polū gorgiamq; dicebā.Profecto dicebaz si meministi eē facultates quasdā preparatrices: alias quidē usq; ad uoluptatē ountaxat quid melius deteriusue sit ignoras:alias vo quid bonuz maluue sit cognoscēres. Ponebā preterea earum que circa uoluptates uersantur:coquinariā circa corpus peritiam: sed non artē.Earum vo que ad bonū intēdunt medēdi artē.Et per iouē amicabilē precor o callicles noli aduersus me iocari: neq; qcqđ tibi occurrit rūdere neue rursus hec a me accipere quasi iocante. Uides eniz ea de re nobis eē sermonē: qua nihil magis nosse vir sane mentis cōtendat:quēadmodum videlicet sit viuendū:utrū quēadmodū tu hortaris illa agēdo que viri esse dicis officia: uersantem in populo atq; orantē.Rez preterea publicā gubernantē ceu uos in presentia gubernatis:An potius vita sit hec philosophica capessenda. Et qua in re hec vita differt ab illa.Forte vo operepreciū est quēadmodū inceperam paulo ante distinguere:atq; deinde cum nobis de distinctione cōuenerit:si hec duplex vita est cōsiderare quid intersit t qua potius sit viuendū.Forte vo non dū quid dicā intelligis:CAL:Nōduz certe.SO:At ego planius tibi dicā postq; ego ac tu cōfessi sumus / esse quidez aliquid bonū:esse quoq; aliquid uoluptarium.sed aliud uoluptariuz eē ꝙ bonū.Atq; utiusq; horum studiū t preparationē quādā esse ad ea comparanda:alterā videlicet uenationē boni / alterā uoluptatis.Hoc ipsum primo anteq; ulterius procedā assentiris mihi nec ne:CAL:Assentior.SO:Age t illa que ad hos dicebā mihi assentire si modo visus tibi sum tunc uera loqui.Profecto dicebā non videri mihi coquinariā esse artem sed peritiā quandam. Medicinā vo esse artē propterea q; medicine facultas illius qđ curat naturā considerat:t causam eoz que agit:potestq; horz cuiusq; reddere rationē.Altera vo uoluptatis curatrix facultas ad ipsaz uoluptatem circa quā totuz eius uersat studiū omnino absq; arte procedit/neq; uoluptatis ipsius naturā considerans neq; causaz:temeraria prorsus:ut ita dixerim: neq; pensi habens quicq; sed usu quodā atq; experiētia t memoria eius qđ accidere cōsueuerit solū freta uoluptates studiose parat.Hec ergo primū considera:num sufficiēter tibi dicta videātur.Nunquid preterea esse putes tales quasdā circa animā facultates: alias quidē artificiosas/curā videlicet habētes eius qđ sit anime optimū.alias vo id negligētes:solum vo

138

† in Stobęo pagina 3

cogitantes quẽadmodũ ⁊ de corpore diximus quo pacto oblectare animũ ualeant. Que quidẽ utrũ melior an deterior sit uoluptas minime cogitant. Neq; aliud quicq̃ curant q̃ ut oblectẽt siue melius id fit / siue deterius. Mihi quidẽ o callicles videtur esse tales alique facultates vniuersumq; id ministeriũ adulationẽ esse duco tam circa animã q̃ circa corpus: ⁊ omnino circa aliud quodlibet cuius uoluptatẽ quis affectet: nulla prorsus meliozis deteriozisue adhibita ratione. Tu vo utrũ in eandẽ nobiscũ sententiã cõuenis: an dissentis: CAL: Minime quidẽ: immo cõsentio ut tibi quãdoq; disputatio ꝓcludat ⁊ huic gorgie gratificer. SO: Hunqd hoc circa vnã quidẽ est aiaz. Circa vo duas uel plures nõ est: CAL: Non ita: sed ⁊ circa duas ⁊ circa multas. SO: Nonne ⁊ multis in vnũ conueniẽtibus gratificari quis potest absq; ulla eius qõ est optimũ ratione: CAL: Sic arbitror. SOCRA: Potes ne dicere que studia sint que hoc efficiãt: Immo si vis me querẽte eã quidẽ que talis tibi videt: ꝓcede esse talẽ. Que vo nõ talis nega. Principio tybicinariã ꝓsideremus. an nõ tibi hec o callicles videt eẽ talis ut aliõ nihil curet q̃ aures delectare: CAL: Mihi qdẽ. SO: Hũ ⁊ alie oẽs eiusmodi: qualis citharistica qua in certamib⁹ utunt. CAL: Certe. SO: Qui doctrina chori dithyrambozumq; poesis / nonne talis tibi quedã esse videt. An putas Cinesiã meletis filiũ curare ut tale aliquid dicat / vnde audiẽtes meliores reddãtur: Vel pori⁹ vnde theatrali turbe placere possit: CAL: Manifestũ quidẽ hoc est o socrates de cinesia. SO: Pater vo ei⁹ meles: an ad id qõ optimũ eẽt prospicere videbat cũ ad citharaz caneret. Vel ipse profecto ne ad uoluptatẽ quidẽ naz molestus audientibus erat. Verũ considera nõne citharedica facultas omnis dithyrãborũq; poesis oblectandi gratia tibi videtur inuẽta: CAL: Mihi quidem. SO: Quid autez preclara hec tragedie mirabilisq; poesis ꝓtendit. Hunquid studiũ eius conatusq; ad audiẽtium uoluptatẽ solum tendit: Vel siquid uoluptarium quidem atq; gratũ sit: sed tamen malũ: id cauebit ne vnq̃ dicat. Cõtra vo siquid molestũ attamen utile fuerit id ⁊ dicet ⁊ canet / siue oblectentur siue non audiẽtes. Quo nam modo tragedoꝝ poesis se habere tibi videtur. CAL: Cõstat o socrates eam ad uoluptatẽ gratiãq; spectantium potius declinare. SO: Hoc vo tale o callicles paulo ante adulationem esse dicimus. CAL: Plane. SO: Age utiq; siquis auferat ex tota poesi contẽtum ⁊ rhythmũ atq; mensuram / aliud ne quicq̃ preter sermones quosdaz supererit. CAL: Idipsum. SO: Profecto ad turbã populumq; hi sermones habentur. CAL: Proculdubio. SOCRA: Popularis ergo oratio quedam est poesis. CAL: Apparet. SO: Nonne rhetorica quoq; popularis est oratio an non rhetorica in theatris utí poete tibi videntur. CAL: Mihi quidẽ. SO: Nunc ergo nos inuenimus rhetoricã quãdam ad populuz talem qualis est puerozq; simul ⁊ mulierũ virozumq; ⁊ seruozum atq; liberozum. Quam quidẽ haud ualde probamus. Quippe cum adulatoziã eam esse confessi sumus. CAL: Sic est profecto. SO: Age duz qd de ea dicemus rhetorica qua ad atheniẽsem populũ aliarumq; ciuitatũ populos liberozũ virozuz utunt. Qualis hec rhetorica est: Utrum tibi videtur orato

431

res ad id semper qõ optimũ sit uerba dirigere: id ne tantaxat coniectãtes: qua ratione ciues q̃ optimi per eozum orationes euadãt. an potius hi quoq; gratiaz auditozũ aucupãtur boni dũtaxat proprij gratia: bonũ publicũ negligẽtes: ⁊ quasi pueris utẽtes populis intẽti dumtaxat ad gratiam. Nihil vo curãtes utruz ob hoc meliozes aut deteriozes euadant. CAL: Haud simplex id est qõ interrogas. Sunt enim qui in orãdo utilitatem ciuium consulunt. Sunt ⁊ alij tales quales ipse narras. SO: Satis est. Si enim ⁊ hoc est duplex alterum quidem eius mẽbrum adulatio erit / turpisq; concionatio. Alterum vo pulchrum: studere videlicet: ut animi ciuium q̃ optimi fiant: semper pro audiẽtium utilitate certãdo siue placeãt siue displiceãt que dicuntur. Verũ tu certe oratoziã eiusmodi vidisti nunq̃ Quod si inter oratores talez quẽpiam habes cur non mihi quoq; hunc ostẽdisti: CAL: Per iouez ex oratoribus qui nunc sunt talem habeo nullum. SO: Quid autem inter ueteres potes ne aliquem assignare: per quem atheniẽses facti aliquãdo sint meliores: postq̃ vo ille orare ceperit cum deteriores antea fuerint. Ego enim quis sit talis ignoro. CAL: Quid vo themistoclem non audis virũ bonum fuisse: ⁊ cimonem ⁊ milciadem atq; periclez hũc nuper vita functum: Quez ipse quoq; orantẽ audisti. SO: Siquidem est o callicles uera virtus quã in superioribus ipse dicebas cupiditates videlicet suas aliozũq; explere. At si id nõ est: sed quemadmodum postea in disputando fateri cõpulsi sumus cupiditates illas que meliozem efficiũt viruz oportet iplere / alias vo minime atq; huius rei ars quedam extat: potes ne dicere istoz aliquem extitisse talem: CAL: Non habeo equidez quo pacto dicã. SO: At vo si rite quesiueris inuenies. Videamus iam sic plane considerãtes num aliquis hoz talis extiterit. dic age bonus vir atq; ad id quod optimuz sit uerba faciẽs / non temere dicet: sed ad aliquid certe prospiciet: quẽadmodũ ⁊ alij oẽs artifices: quozũ ad suuz quisq; opus aspicit: nec casu eligit qõ ad suum opus conferat: sed quẽadmodũ ad proposituz sibi exẽplar opus spẽm aliquã consequatur: Ucluti si intueri placet pictozes ⁊ architectos ⁊ fabros nauiuz / alioscq; oẽs artifices. Quiuis eozuz in ordinem quẽdam singula ubiq; disponit. cogitq; alia alijs conuenire atq; congruere donec totum constituatur quodã ordine exornatum. Id ergo omnes agũt artifices: atq; hi quos in superioribus dicebamus / pedotriue ⁊ medici similiter faciũt circa corpus. Ornãt enim ipsum atq; cõponũt. Cõfitemur id ita se habere necne: CAL: Sit ita. SO: Bonus igitur ornatũ ⁊ ordinez assecuta bona erit / si minus mala. CAL: Assentior. SO: Et nauigiũ eodem pacto. CAL: Eodem. SO: Atqui ⁊ corpa nostra siliter. CAL: Similiter. SO: Quid vo aiũs si ordinis fuerit expers / num bonus erit: an potius si ordinis ornamẽtiq; cõpos. CAL: Necessarium est ex superioribus hoc quoq; fateri. SOCRA: Quod ergo nomen est ei qõ in corpore ordine ornatuq; efficitur: CAL: Sanitatẽ ⁊ vires fortasse dicis: SO: Dico equidem qõ vo nomen ei qõ in aio ex ordine fit atq; ornatu / conare inuenire

440

atq; exprimere / huius quemadmodum ꝛ illius. CAL: Cur nõ ipse dicis o socrates: SO: At si tibi placet ego dicã: tu vo si tibi uera loqui videbor cõcedito. si minus reprobato. Nec ullo modo pmittito. Mihi quidẽ ordinationi corporis nomẽ esse sanum. Ex quo in ipso fit sanitas aliaq; corporis virtus. Ita ne est an aliter: CAL: Ita. SO: Animi vo ordinationi atq; ornatui legitimum lexq; esse nomen. Unde legitimi fiunt hoies atq; decori. hec vo sunt iustitia atq; temperãtia. assentiris nec ne: CAL: Esto. SO: An nõ igitur ad hec artificiosus ille rhetor bonus respiciens uerba sua hoium animis adhibebit: actionesq; omnes ꝛ quicqd uel cõcedet aliquãdo uel negabit/ad id semper intẽdet: ut ciuium animis iustitia quidez insit: iniustitia vo absit: rursus absit tẽperãtia: intẽperãtia vo eẽciat. Cetereq; virtutes habeantur: prauitas expellat. Cõcedis nec ne: CAL: Cõcedo eqdẽ. SO: Quid nã cõfert o callicles corpi egrotãti maleq; affecto: cibos multos suauissimosq; pbere/aut potũ / aut aliud quicq; qõ nõ sit profuturũ. Hoc est plus uel minus uel cõtrariũ q; iusta dictat ratio. Sunt hec uel non: CAL: Sint. SO: Non enim prodesse arbitror homini cũ afflicto corpe viuere. Sic enim necesse est viuẽ male. nõne ita: CAL: Ita. SO: Nõne cupiditates explere ueluti esurientem comedere quantum vult: uel sitiẽtem bibere quatenus placet/sanũ quidem hoiez medici plerũq; permittũt. egrotantem vo nunq; : ut ita dixerim: cupiditates suas implere pmittũt. Concedis hoc ꝛ ipse: CALLI: Concedo. SO: Circa vo aĩum o amice an non eadem ratio: Quatenus enim prauis sit ꝛ demẽs atq; intempans iniustusq; ꝛ impius cohercendus nimiruz est a cupiditatibus: neq; permittẽdus alia facere q; illa ex quibus euadat melior. psentis nec ne: CAL: Consentio. SO: Ita enim ipsi animo expedit. CAL: Prorsus. SO: Nonne cohercere est ab his que cupit continere: CAL: Est. SO: Continentia igitur melior est aio q; incõtinẽtia: quemadmodum tu modo putabas. CAL: Nescio quid dicas o socrates. itaq; alium quẽuis interroga. SOCRA: Hic vir non sustinet ut sibi afferatur utilitas/atq; eam de qua nũc sermo habetur cõtinẽtiã consequatur: CAL: Nulla oino mihi cura est uerboz tuorũ o socrates. atq; hactenus gorgie gratia tibi respõdi. SO: En quid ergo agemus nunqd sermonẽ medium abrũpemus: CAL: Ipse videris. + SO: At nefas esse aiũt mancas dimittere fabulas. Immo caput imponẽdum esse ne absq; capite oberrẽt: respõde ergo ad reliqua ut sermo hic noster caput accipiat. CAL: Quam violẽtus es o socrates: Profecto si mihi credis hãc disputationẽ iaz dimittes: uel cum alio disputabis. SO: Quis nam alter vult: ne impfectum relinquamus sermonem: CAL: An non ipse potes sermonẽ percurrere uel enarrãdo uel tibimet rndendo: SO: Ne mihi epicharmi illud accidat: que prius narrabãt duo/nũc vnus ad illa sufficio. Verũtamẽ videt sic omnino necessarium esse: Si tñ id faciemus/puto equidem oportere nos omnes certatim ad id contẽdere: ut quid in his que dicimus uerũ quidue falsuz sit/cognoscat. Cõmune enim est hoc oibus bonũ ut hic vnicuiq; constet. prosequor igitur egoipe sermonez: quo pacto se habere videt. qõ sicui uestrũ forte me cum ipse que uera nõ sunt videbor cõcedere/uestrũ erit obĵcere atq; redarguere. Neq; enim ego tanq; sciẽs dico illa que dico sed uobiscuz coiter indagãs. Quapropter siqd recte dicere videbit qui mihi contradixerit ego primus assentiar. Hec tñ ea mente dico si modo uos sermonẽ perficiẽdũ esse putatis. Sin minus obmittamus iam atq; abeamus. GOR: At vo nõdum mihi videtur o socrates abeũduz/immo disputationem a te esse perficiẽdam. Puto autẽ ceteris idem quoq; videri: ꝛ ipse percupio reliqua ex te ipso audire. SO: Atqui o gorgia libẽter adhuc cum hoc callicle disputarẽ donec amphionis dictũ pro zeti dicto sibi redderem. Sed qñ tu o callicles disputationem vna mecum non vis perficere/saltẽ auscultato atq; reprehẽde: siqd minus recte dicere tibi videor: qõ si me conuicceris haud infestus tibi ero quẽadmodum ipse mihi. Sed pro maximo bñficio id ascribã. CAL: Sic tu ipse bone vir ꝛ perfice. SO: Audi me igitur disputationem ab initio repetẽtem: an idez est uoluptas atq; bonum certe non idem ut ego ꝛ callicles cõfessi sumus an uoluptatem boni gratia uel bonum gratia uoluptatis sequi debemus / uoluptatem certe gratia boni. Est autem uoluptas qua presente gaudemus. Bonum vo quo presente boni sumus. prorsus boni vo sumus ꝛ nos ꝛ quecunq; alia bona sunt ob virtutem quãdam que adsit. Sic enim o callicles necessarium esse mihi videtur. at virtus cuiusq; siue instrumẽti siue corporis siue anime: non temere utiq; adest sed ordine rectitudineq; ꝛ arte que horuz cuiq; tradita sit. Nunqd hec ita se habẽt: Mihi quidem sic se habere vidẽtur. Quamobrem ordine ordinatum ornatumq; esse est cuiusq; virtus. Nempe sic ego faterer. itaq; ornatus quidam proprius vnicuiq; insitus/quodlibet efficit bonum. Mihi quidez sic apparet. Quapropter anima que propriuz habet ornatum melior est illa que ornatus est expers. Necesse est. Jam vo que habet ornatuz ornata est atq; modesta. Quid ni: talis vo est ꝛ tempans necesse est omnino. que vo tempans est ꝛ bona: Equidez o amice callicles quo pacto aliter dicã: non inuenio. Tu vo siqd habes aliud doce. CAL: Dic tu o bone vir. SO: Dico igitur. si tempatus animus bonus est/sequi ut qui cõtra atq; tempatus affectus est /sit malus. Est vo talis intempatus animus ꝛ incõtinẽs. Sic est omnino. Tempatus autem agit decẽtia erga deos atq; hoies. Non enim tempatus esset nisi decoruz seruaret. Necesse est sic esse. Proinde decentia circa hoies agens iuste agit: ꝛ agens similiter erga deos agit pie. Eum vo qui iusta piaq; agit/necesse est esse iustũ atq; piũ. Sic ueritas habet. preterea fortem hunc esse necesse est. Nõ enim tempati viri est uel prosequi uel fugere aliter q; decet. immo oportet ꝛ res singulas ꝛ hoies ipsos ꝛ uoluptates atq; molestias tuz fugere: tũ prosequi: tum etiam tolerare ubi sit opus: Quamobrem omnino necessarium est o callicles tempatum virũ: cum ut diximus: iustus ꝛ fortis sit est pius/ esse perfecte bonuz. Bonum vo bene honesteq; agere quicqd agat. Eum autem qui bene agit felicem esse atq; beatum. Improbum vo ac male agẽtem esse miserũ. Talis autẽ est qui contra se habet q; tempatus videlicet

Voluptas Bonum.

442

+ proverbiũ Nefas est mãcas dimittere fabulas
Magnũ Sine capite fabula

qui intẽperatus est:quẽ ipse laudabas: Ego igitur hec ita pono:dicoq; esse uera. Si autez uera sunt qui cunq; optat beatus fore/tempantiã sequi exercereq; debet:intempantiam vo fugere:quantum cuiusq; nostrum pedes ualẽt/atq; ita sese comparare ut non indigeat castigatione atq; pena:si vo indigeat uel ipse uel alius quiuis familiariũ siue priuat⁹ siue ciuitas/adhibita pena cohercendus est: si modo futurus sit beatus. Hoc mihi videtur esse signum ad qõ prospiciẽtes dirigere vitam debemus:omnia tã publica q̃ priuata ad hoc referentes:ut iustitia z tempantia illi assit qui futurus sit felix. non autẽ cupiditatibus oia permittenda sunt. Quas explere conari inexplebile malum est latroniscq; more vitam agere. Neq; enim cuiq̃ hoiuz his qui eiusmodi est/amicus esse potest: neq; deo. Quippe cum societas huic cum alijs nulla esse possit: Cui vo nõ sit societas amicitia animi hoc nunq̃ erit. Tradũt vo sapiẽtes o callicles/celuz z terram deosq; z hoies societate quadam z amicitia modestoq; ornatu: z tempantia z iustitia contineri: Atq; id vniuersum preterea mundũ ornatũq; o amice noiant/non immũditiã neq; intempantiaz. Tu vo mihi videris q̃uis sapiẽs/hec animaduertisse nunq̃ profecto te latuit: geometricã equalitatẽ in deis atq; hoibus ualere q̃ plurimum. At vo tu excessum exercendum putas. Geometriaz nãq; contẽnis: age itaq; uel refellẽdus est sermo ille noster/quasi non iustitie tempantieq; possessione beati fiãt quicũq; beati: prauitas vo miseri: uel si uerus est ꝓsiderãdũ est quid sequatur. Nempe prioza illa o callicles sequunt oia: in quibus tu a me querebas: an serio loquerer: ubi dicebam accusandum esse z seipsum z filium z amicum: siquid iniuste fuerit perpetratum: atq; ad id utẽdum esse rhetorica. Et que tu polum uerecũdia adductuz putabas concessisse: uera utiq; erãt: videlicet iniuriã facere quãto turpius est q̃ pati: tãto eẽ deterius: atq; euz qui rectus futurus sit orator: oportere iustũ esse: z que iusta sunt scire. Quod quidem rursus gorgiaz ob uerecũdiam concessisse polus ait. Cum vo hec ita se habeant: consideremus que sunt illa in quibus me ipse vitupas: num recte dicatur nec ne: me videlicet non posse uel mihi uel amicis atq; domesticis opem ferre: neq; ex maximis periculis liberare. at esse me in potestate libidineq; cuiusq; quẽadmodũ abietissimi quiq; solẽt: siue pulsare uelit quis: ut tu iactabundus dicebas super genam siue pecunias rape: siue urbe expellere: siue ultimo supplicio afficere. Ita vo affectum esse turpissimuz oium esse dicebas. Hea vo sentẽtia iam sepius dicta atq; rursus nihilo prohibẽte dicẽda: contra se habet: videlicet non esse turpissimum o callicles iniuste genã percuti: uel corpus marsupiũue cedi: sed percutere iniuste atq; cedere mihi meisq; turpius atq; deterius. Item furari z in seruitutem adducere murosq; subfodere. atq; summatim quãlibet iniuriã facere esse ei qui facit deterius simul z turpius q̃ accipe. Hec supius a nobis concessa: ut ego assero ꝓtinẽtur atq; vinciũtur: z si dictu rusticus est ferreis adamãtiniscq; rationibus: quib⁹ ut ita sentiam adduco. Quas nisi tu aut aliquis te robustior dissoluat/fieri non potest ut aliter dicẽdo: q̃ ut nunc ipse dico: recte dicatur. Nam mihi quidem semper idem permanet sermo. me videlicet hec nescire: quo pacto se habeant: attamen nullum eoruz qui cum hactenus locutus sum: quẽadmodum modo uobis cum: potuisse vnq̃ aliter dicẽdo non ridiculuz apparere. Quãobrẽ hec iterum pono ita se habere. Quod si ita se habeant atq; iniuria maximum qui eam facit est maloꝝ: cunq; hoc sit maximũ: illud insuper maius est iudicãdum: videlicet ipsum qui fecerit nunq̃ dare penas: qõ tandem auxilium erit illud qõ quisquis sibimet afferre nõ possit/reuera sit contẽnendus. Nonne hoc quidem maximum a nobis amoueat detrimẽtum: Profecto necesse est hoc esse turpissimum/non posse auxilium eiusmodi prestare sibiipsi amicisq; ac propinquis. Secundum vo auxilium aduersus malum secũdũ: tertiũ cõtra tertium: ceteraq; similiter: prout cuiusq; mali magnitudo se habet. ita ut pulchrum est opem afferre posse: z turpe non posse. Nunq̃d aliter q̃ sic se res habet o callicles: Certe non aliter. Cum igitur hec duo sint facere iniuriã ac pati: maius utiq; malũ esse dicimus inferre/minus aũt pati. Quod nam igitur auxilium sibi comparãs alicꝗs: utrunq; potissimum consequetur: ut neq; inferat iniuriam: neq; accipiat: utrum potẽtiam an uolũtatem: Sic autem dico. utrum si nolit pati iniuriaz nõ patiet: an si potẽtiam sibi comparauerit/ita ouns taxat nõ patietur. Constat certe si potẽtiam. Quid autẽ inferẽdo: utrum siquis iniuriari nolit/satis erit remedij: Neq; enim iniuriaz inferret. An ad hoc insuper potẽtia quedam z ars est comparãda: quaz nisi quis didicerit atq; exercuerit: iniuriam faciet. Cur non mihi ad id saltem respondes o callicles: utrũ ego atq; polus tibi videmur / recte supioribus coacti rationibus fuisse nec ne: qñ confessi sumus: neminem nolẽtem iniuriaz facere: sed inuitos hãc inferre quicũq; inferãt. CAL: Esto tibi id ita o socrates: ut disputationẽ hãc ꝓcludas. SO: Ad hoc itaq; potẽtia quedam z ars comparanda videtur ne cui faciamus iniuriam. Omnino quidem. Quenam igitur ars est ad facultatem cõparãdam: per quam uel nullam: quis uel minimam iniuriã patiatur: Considera utrum tibi idem videatur quod z mihi. Mihi quidez ita videtur: uel oportere principatum in re.p. obtinere: uel usurpare tyrãnidez: uel cum presenti gubernatione habere cõmerciũ. CAL: Uides o socrates q̃ paratus sim siqs recte dixeris cõprobare. Profecto id mihi recte nimiũ abste dictum fuisse videtur. SO: Considera prete rea hoc/si recte dicere tibi videor. Amicus mihi videtur quisq; esse cuiq; maxime: quẽadmodũ antiqui sapiẽtesq; tradunt: ut maxime similis est. nonne z tibi: CAL: Mihi quidẽ. SO: Nõne tibi tyrãnus ferus rudisq; dominatur / siqs ea in urbe multo melior sit: tyrannus hunc formidabit: atq; huic nunq̃ tota mẽte amicus eẽ poterit. CAL: Sic accidit. SO: Neq; si multo sit deterior/contẽnet enim eum tyrãnus: neq; vnq̃ tanq̃ erga amicũ afficiet. CAL: Uera narras. SO: Solus ergo amicus huic esse poterit apud euz existimatione dignus: qui cũ moribus similis sit eadẽq; laudet atq; vituperet: subesse uelit domino z parere. Hic nimirum magnaz in ea ciuitate habebit potẽtiam. hũc iniuria impune nullus afficiet. nõne ita se res habet: CAL: Ita.

SO:Siquis ergo in hac urbe ex ipsa iuuētute co
gitet qua potissimum ratione magnaz comparare
potētiam ualeat:adeo ut nullus iniuriā sibi queat
inferre.hec ipa ut videtur illi via est:statiz ab ado
lescētia seipsum assuefacere:ut ꝫsdez gaudeat atq;
doleat/quibus ꝛ dominus:atq; ita se cōparare ut
illi sit ꝙ maxime similis.nonne ita:CAL:Ita.SO
CRA:Hic ergo ut pñs sermo significat assequet:
ut iniuria inferri sibi nō possit magnamq; habeat
in ciuitate potētiam.CAL:Prorsus.SO:Hunqd
etiam assequetur ut iniuriaz inferat nemini:an po
tius multum abest siqdem iniusto principi similis
erit:magneq; auctoritatis apud eum.Ueruz puto
eiusmodi vite statum huic ad id accōmodatissimū
esse:ut ꝙ maxime facere iniurias possit:penasq; in
iuriarum penitus deuitare.nōne ita:CAL:Appa
ret.SO:An nō hic malo occupabitur maximo cū
flagitiosus sit animumq; infectuz habeat ob imita
tionem domini similemq; potētiā:CAL:Nescio
quomodo sermonē o socrates sursum deorsumq;
uertas:an nescis cum qui sic imitatur / posse eum
qui nō imitat/occidere modo uelit:patrimonioq;
expoliare.SO:Scio equidez o bone callicles/nisi
surdus sum:cum non solum abs te/uerumetiam a
polo nuper:ꝛ a ceteris ferme omnibus in ciuitate
idem frequenter audiueriz.at ipse me audi.profe
cto interficiet/modo uelit:sed malus honestū atq;
bonum.CAL:At hoc ipsum grauiter est ferendū.
SO:Non certe viro mētē habēti:ut ꝛ tuus sermo
significat.An putas in hocipso multum ab hoie la
borāduz:ut ꝙ diutissime viuat:easq; artes medite
tur que nos seruare semp a periculis possint:qua
lis rhetorica est ad quam tu me capescēdaz exhor
taris in iudicijs nos sepe seruātem.CAL:Per io
uem tibi recte consulo.SO:Quid vo vir optime:
Nandi peritia preclara tibi videtur:CAL:Non
per iouem.SO:Attamen seruat hec hoies ab inte
ritu:quotiēs illuc inciderint ubi eiusmodi sit opus
sciētia.Quod si hec tibi videt exigua:ego maiorē
hac adducā/gubernatoziā scilicet que nō solū vitā
uerūetiaz corpora ꝛ pecunias ab extremis seruat
periculis:non secus ꝙ rhetorica.atq; hec tamē hu
milis est atq; modesta:non iactabūda:neq; ampul
losa:quasi mirabile aliquid consecuta.Sed cum ea
dem efficiat que rhetorica si ab egina hucusq; nos
seruet:duos duntaxat exigit nūmos:Si vo ex egy
pto uel ponto salua reduxerit que modo dicebaz:
nos ꝛ filios uxoresq; ꝛ diuitias:duas drachmas
expostulat:atq; ipse hac arte preditus quiue hec
perfecerit descēdēs:in litoreq; secus mare nauēq;
deambulans nequaq; se effert:neq; inflatur.Aliad
uertit enim:ut arbitror:incertum esse utrū profuit
uel obfuit illis quos seruauit ne fluctibus mergerē
tur.intelligens se nihilo uel coporе uel aīo melio
res reduxisse illos ꝙ accipet ab initio nauez ingre
dientes.Cogitat ergo sicq; magnis insanabilibusq;
morbis corporis pressus in mari non pereat/hūc
ideo miserum esse quia non perijt:nec ullā ab ipso
suscepisse utilitatē.Siquis autem in animo qui cor
porе ꝑciosior est multos insanabilesq; habeat mor
bos nunquid huic viuēdum est:Eiq; utilitatem af
ferret/siue ex mari / siue ex iudicio/siue aliūde dꝙ
ipsum seruet:Sed profecto nouit flagitioso homini
ut viuat nō expedire.Necesse est enim ut male viuat.
Quāobrem nulla extat lex per quam gubernator ꝙ
uis nos seruet/gloriari possit atq; in honore haberi:
neq; o vir mirifice ipse machinarum faber:qui nedū
gubernatore:sed etiā exercitus duce/uel quouis alio
non minus interdum seruare potest.Quippe cum ci
uitatibus interdum totis salutez prestet:adeo ne cau
sidicum huic possis equiperare.Atqui si uellet hic o
callicles quēadmodū uos facitis rem suaz extollere/
nimirū uos uerbis obrueret / exhortans oēs ut fabri
machinarum efficiātur:quasi nullius momēti sint ce
tera.Non enim sibi deesset materia:Verūtamē hūc
ipe artēq; eius nihilominus contēneres:ac uelut per
contumeliam machinarium uocitares:nec eius filio
tradere filiam tuam uelles/neq; etiam tu filiam eius
accipes.Quāuis ex quibus rationibus facultatē tuā
laudas:quo nā pacto uel machinariū uel alios quos
paulo ante cōmemorauī / iuste poteris aspnari:Di
cturum esse te arbitror meliorē te esse:atq; ex melio
ribus ortum.Ipsum vo qō melius dicitur si nō est id
qō ego dico:sed hocipsum virtus est / seruare seipm
qualiscunq; sit/atq; sua/certe ridicula tibi vitupatio
est aduersus machinarium uel medicū aliasue artes:
quotcunq; salutis gratia sunt inuēte.Ceterum o bea
te vide ne aliud sit generosum atq; bonuz ꝙ seruare
atq; seruari.Neq; enim viuere hic quantūcunq; tem
pus optādum est viro qui uere sit vir:neq; vita hec
amāda est:sed hanc deo curam relinquere debet:mu
lieribusq; fide adhibita/dicētibus neminē vitare pos
se fatū:id in pmis ꝑsiderare qua rōne in hocipso ipe
quo vita fungit ꝙ optime viuat.Hunqd ciuibus qui
bus cuz viuit psimilē se prestādo:ꝛ nūquid oporteat
te nunc simillimū euadere atheniēsiuz populo si ami
cus huic sis futur⁹/magneq; auctoritatis in populo.
Considera igitur utrum id tibi mihiq; expediat nec
ne:Neue id nobis o beate vir eueniat:qō thessalicis
mulieribus deducētibus lunam euenire tradunt cum
amicissimis optio nobis sit huius potētie.Si autem
ipse putas quēpiam hoium artem quādaz eiusmodi
traditurū per quam in ciuitate hac potēs efficiaris:
ꝙ uis gubernationi publice sis dissimilis siue melior
siue deterior:haud quaq; recte ut mihi videtur o cal
licles cogitas.Non enim imitatorem ueruz ipsa na
tura persimilē esse ijs oportet/si magnuz aliquid asse
cuturus sis:ad beniuolētiam atheniēsis populi cōpa
randam:ac per iouem insuper pyrilāpi.Quisquis te
bis efficiet similem:is faciet quēadmodū cupis ut ci
uilis sis:atq; rhetoricus:Nempe oēs his uerbis que
suis moribus consentanea sunt:delectātur:diuersisq;
turbātur.Nisi tu forte o lepidū caput aliud afferas.
Dicemus ne aliqd ad hec o callicles:CAL:Nescio
quomodo bene dicere mihi videris o socrates.Eue
nit mihi tamē:qō multis accidere alijs consuevit.nā
haud magnam tibi habeo fidē.SO:Amor populi o
callicles tuo insitus aīo resistit mihi.Verū si sepi⁹ me
liusq; hec eadem considerauerimus/tibi forte proba
bilia videbūtur:Recordare igitur duas a nobis nar
ratas esse preparationes tam ad corpus ꝙ ad aīum
pertinētes.Quarum altera quidē rēdat ad uolupta
tem:altera vo ad id qō melius est non gratificās:sed
repugnans.Nōne hec in superioribus definiuimus:

Mulieres dicūt, nemine
dicere posse datum
†††

CAL: Prorsus. SO: Et que declinat ad uoluptatē/ seruilis: neq; quicq̄ aliud est q̄ adulatio: nonne ita? CAL: Esto quidem si tibi placet. SO: Altera vo stu det ut q̄ primum sit qđ curamus: siue anima siue co pus. CAL: Omnino. SO: Igitur sic rei.p. ciuiūq; ca pessenda nobis est cura: ut ciues ipsos bonos efficia mus. Alioquin quēadmodū supius inuenimus/ nihil prodest beneficium aliud conferre: nisi honesta ⁊ bo na sit mens eoꝝ qui accepturi sunt uel pecunias mul tas: uel imperiū: uel aliā quālibet potestatē: ponimus sic esse nec ne? CAL: Prorsus si tibi placet. SO: Si ergo nos inuicem o callicles cohortaremur publice ciuilia pertractātes ad murorum uel naualiuꝝ: uel tē plorum ingētia edificia/ utrum oporteret cōsiderare nosipsos atq; agnoscere/ primum quidem an eius ar tis scientiaꝝ habeamus nec ne: ⁊ a quo didicremus ⁊ oporteret id fieri nec ne? CAL: Prorsus. SO: Secū dū vo si qñ priuatim pro nobis uel pro amicis aliqđ cōstruximus edificiū: ⁊ nunquid eiusmodi machina pulchra sit uel turpis: Quod si iuenerim⁹ magistros nobis bonos prestātesq; fuisse/ multaq; edificia atq; pclara/ tū vna cū magistris/ tū a nobilibus edificata/ tunc demum rationi consentaneum esset ad publica nos conferre. At vo si neq; magistrum nostruꝝ possi mus ostēdere edificia quoq; aut nulla: aut non bene constructa stultum certe foret / opa aggredi publica nosq; ad ipsa inuicem cohortari. Fatemur recte hec dici nec ne? CAL: Prorsus. SO: Nōne similiter ⁊ in ceteris oibus: atq; si ciuilia pertractantes inuicez co hortaremur / quasi idonei simus medici cōsiderare inuicem ego te tuq; me hunc in modū debemus. Age per deos/ ipse vo socrates/ quo nam pacto affectum ad sanitatem corpus habet? uel quis naꝝ alius socra tis opera euasit a morbo siue liber siue seruus. Ego quoq; de te eadem ratione considerare deberē: atq; nisi inueniremus aliquē per nos factū fuisse sanū uel peregrinorum uel ciuium/ siue virum siue mulierem per iouem o callicles ualde ridiculum foret intantuꝝ amētie processisse ut priusq̄ priuatim multa tētaueri mus/ multaq; perfecerimus ⁊ abunde artez exercue rimus/ figulariaꝝ ut dici solet/ in ipso uase discere ag grediamur/ ⁊ ipsi ad rem.p. accedētes ⁊ ad eā alios prouocātes: Nōne id tētare stulti bois esse putares? CAL: Mimirum. SO: At vo o virorum optime cum tu nuper administrare rez.p. cepis ac me insuper ex horteris: quodue id non faciaꝝ reprehēdas/ nōne ita inuicem considerare debemus. Agedū callicles que nam suorum ciuium reddidit meliorē? Est ne quisq̄ qui cum antea imprObus ⁊ iniustus ⁊ incōtinēs atq; imprudēs esset: tandem vo callicli⁹ opa honestus bo nusq; euaserit, siue peregrinus, siue ciuis, siue seruus seu liber. Dic mihi siquis id abs te exigat quid nā re spondebis o callicles? Quē adduces aliquādo factū tua consuetudine meliorē? an respondere te piget si aliquod eiusmodi est opus tuum factuꝝ prius abs te priuatim/ q̄ ad rem.p. te conferres. CAL: Contētio sus es o socrates. SO: At nō contētionis causa id re quiro/ sed reuera cupiditate discēdi quēadmodū ad ministranda nobis publica cēseas: an alia habēda sit circa rem.p. abeūtibus q̄ ut optimi ciues efficiātur / an non sepius iam confessi sumus id esse ciuili homi ni faciēdum? Num confessi sumus. Responde queso,

proverbiū pro bono figulare arte discere

profecto confessi sumus: ut ego pro te respondeaz. Si igitur ad id in sua ciuitate vir bonus incūbere debet/ nunc in memoriaz reuocans mihi dicas ve lim/ nunquid illi quos in supioribus cōmemorasti adhuc tibi viri boni fuisse videantur? Pericles: ci mon: milciades: themistocles. CAL: Mihi quidē. SO: Nōne si viri fuere boni vnusquisq; illorum ci ues ex deterioribus reddidit meliores. Nōne ita? CAL: Ita. SO: Si ita est. ergo quādo pericles pri mo orare cepit ad populum deteriores erāt athe nienses q̄ cum postremam ad eos habuit oratio nem. CAL: Forsitan. SO: Non licet o vir optime dicere forsitan. Nam ex his que concessimus ne cessario sequitur: si modo bonus erat ille ciuis. CAL: Quid tum? SO: Nihil uerum ad hec id mi hi dicas: nunquid dicant atheniēses periculis opa meliores esse facti: aut omnino cōtra ab illo corru pti. Sane periclē audio atheniēses fecisse pigros/ timidos/ loquaces / auaros. primūq; mercēnaria stipendia induxisse. CAL: Ab his qui fractas hñt aures hec audis o socrates. SO: Ad hec nō ampli us audio/ sed aptissime scio: ego quidez atq; tu vi delicet periclē ab initio magno in precio fuisse ha bitum: neq; turpem sentētiam aducrsus eum ullaz tulisse atheniēses/ dum prauī erāt/ postq̄ vo hone sti ⁊ boni ab ipso facti sunt in extremo eius vite furti ipm pdēnauisse: parūq; abfuisse quin ultimo supplicio quasi malum virū afficerē. CAL: Quid ergo: malusue ppterea picles vir extitit? SO: Ta lis quidem asinorum curator ⁊ equoꝝ atq; boiuz malus videtur: si cuz eos accepit: neq; calcitrosos neq; cornupetētes/ neq; mordaces effecerit ut hec ob feritatez habeant vitia: an non tibi videtur ille cuiuslibet animalis malus esse curator. Qui cum accepit mansuetum/ magis ferū reddiderit q̄ acce pit? Videtur tibi nec ne? CAL: Concedo equidem ut tibi gratuz faciam. SO: In hoc preterea gratifi care mihi respondēs utrum homo vnū sit anima liū nec ne? CAL: Quid rogas? SO: Nōne boium curā picles habebat? CAL: Habebat. SO: Quid ergo? an non oporteat ipsos quēadmoduz modo consensimus iustiores ex iustioribus ab illo fuisse factos: siquidem ille qui curabat eos in rebus ciui libus peritus erat. CAL: Prorsus. SO: Nonne iusti māsueti sunt/ ut ait homerus. tu vo quid ais? Nōne similiter? CAL: Alio. SO: Verūtamē feros magis ipsos reddidit q̄ accepat: idq; aduersus se ipsum: qđ quidez minime uoluisset. CAL: Vis ne tibi assentiar? SO: Si videor tibi uera loq. CAL LI: Sint ista. SO: Proinde si magis feros / ergo iniustiores atq; deteriores. CAL: Esto. SO: Quā obrem non bonus ad rem publicam administran dā ciuis pericles erat: ut ratio hec ostendit. CAL LI: Non ut ipse ais? SO: Per iouez neq; ut tu in quis per ea que confiteris. Rursus autem mihi de cimone dicas nōne relegauerūt eum illi quos ipse curauerat: ut uocem eius decēnio non audirēt: pre terea aduersus themistoclē idem fecerūt: atq; exi lio insuper dānauere. Miltiadem vo qui in mara thone pugnauit in carceris baratrū detrudere de creuerūt: ac nisi obstitisset magistratus, pculdubio incidisset. At vo si boni ut tu ais hi fuissent viri

talia nunq̃ ꝑpessi fuissent. Etenim aurige boni/nõ ab initio quidem non excidũt: postq̃ vo equos curauerint ipsiq; meliores facti fuerint aurige tũc excidũt: profecto nõ est ita ut in aurigaria uel in alio quouis ope. an tibi videtur? CAL: Minime. SO CRA: Uera igitur erant que a nobis in superioribus dicebãtur: nullus videlicet in hac ciuitate nos virum scire in ciuitate hac extitisse: qui in re.p. bonus ciuis esset habẽdus. Tu vo confessus es nullũ ex his qui nunc sunt esse talem: ex his autẽ qui precesserunt extitisse nõnullos. atq; inter eos quidem hos viros pre ceteris eligisti. Hi vo nõ aliter se habere/hac in re q̃ qui nũc sunt/apparuerunt. Qua propter si hi oratores fuerũt/neq; uera rhetorica usi sunt. alioq̃n nunq̃ cecidissent: neq; adulatoria. CAL: Multum tamen abest o socrates ut quisq̃ eorum qui nunc sunt talia gesserit: qualia istorum quiuis gessit. SO: O beate nec ego quãtum ad ciuitatis administrationẽ ptinet: istos vitupo. imo vo hac in re mihi videtur diligẽtiores q̃ hi nostri fuisse: aptioresq; ad illa conficiẽda / que ciuitas cupiebat: Uerum in eo q̃ castigare ciuium cupiditates oporteat: neq; illis obsecũdare sed ꝛ persuadẽdo ꝛ cogẽdo ad hocipsum perducere: vnde meliores futuri sint ciues: nihil/ut ita loquar/inter hos atq; illos interest. Quod quidem solum est boni ciuis officiuz. Attamen tibi confiteor illos his aptiores fuisse ad naues naualia: menia: aliaq; ciusmodi multa rei.p. comparanda. In rem ergo ridiculaz ego ac tu disputãdo reuoluimur. siquidez in omni hac disputatione in idem assidue circũferimur: qd dicamus inuicem ignorantes. Ego enim te sepius concessisse arbitror: atq; cognouisse geminam hãc esse facultatem circa corpus ꝛ circa animam curatricem. Et alteram quidem ministraz per quã quecorpus cupiat/cõparentur: ueluti si famescat/cibi: si sitiat potus/si frigeat uestes/stramẽta/calcei/ceteraq; que ad usuz corporis exigunt. Et ꝓfecto dedita opa easdem per imagines tibi loquor: ut facilius intelligas: horum esse paratorẽ uel cauponẽ/uel mercatorem aut opificem alicuius istorũ: videlicet pistorem/aut coquum/aut textorem / aut calceorum sutorem/infectoreq; coriorum: nec mirum est eum qui talis sit/videri corporis curatorẽ/tam sibi q̃ alijs ignorãtibus/esse preterea artem quãdã gymnasticam atq; medicinam: in quibus curatio corporis reuera consistit. Quaz decet huiusmodi artibus imperare: earũq; operibus uti: propterea q̃ sciẽtiam habeat boni atq; mali quantum ad corporis pertinet alimẽta atq; ualitudinẽ. Quod quidem ab his alijs oibus ignoratur. Quã ob causaz dicẽdum est: has quidem seruiles ministrasq; ꝛ illiberales esse circa corporis cultum: gymnasticã vo ꝛ medicinam his merito dominari. Hec igitur eadem esse etiam circa animũ videris mihi interdũ cognoscere: mihiq; concedis tanq̃ quid dicam intelligẽs. uerum paulo post adducis in medium viros preclaros ꝛ bonos in hac ciuitate quõdã fuisse: atq; me querẽte qui nam isti fuerint videris mihi simillimos proferre hoies circa rem.p. ac si me percõtante qui naz fuerint aut sint boni circa gymnasticam corporum curatores/respõderes mihi ꝛ ualde quidẽ serio / Thearion pistor: ꝛ mithecus qui de siculorũ arte coquinaria scripsit: ꝛ sarambus caupo: quasi hi mirabiles corporum cultores extiterint: quorum hic suaues panes: ille epulas: ille vinum preparabat. Fortasse igitur indigne ferres si tibi dicerẽ: nihil o bone vir de gymnastica intelligis. Quippe cũ ministros mihi medium afferas / cupiditatumq; assertores: quid honestum bonumue sit/in his nequaq̃ diiudicãtes: sed utrunq; contingit implẽtes corpora hoiuz eaq; saginãtes: Qui ꝛ laudãtur ab ipsis/cum tamen ob nimiam implẽtionem carnes illis ueteres dissipauerint. posteaq; aduentante morbo qui ita nutriti sunt: eos quidez qui postea consuluerũt ob ignorantiam accusant: eos vo qui ad libidinem nutriuere nequaq̃. Cum inq̃ repletio talis tanq̃ immoderata tandem infert morbum/tunc presentes cõsultores criminãtur ꝛ improbãt: atq; iniuria insuper si queãt afficiũt. priores vo illos qui causaz morbi dedere laudibus efferũt. Et tu nunc o callicles simillimuz quid dam facis laudans hoies qui hos nutriuere atq; his rebus quarum cupido incesserat: implcuerunt quos aiũt magnam effeciss̃e ciuitatem: Quod autẽ tumẽs ꝛ intus male sana iã sit ob antiquos illos nõ sentiũt. Absq; enim tempantia ꝛ iustitia portibus naualib⁹/menibus/tributis/uectigalibus/ꝛ huiusmodi nugis ciuitatem hanc implcuerũt. Quando igitur morbus erũpit: tunc illi qui in presentia gubernãt rẽ.p. improbãtur. Themistocles vo ipse ꝛ cimon ꝛ pericles qui malorum causa fuere laudantur. Tu vo forsitan nisi caueas capieris ꝛ amicus meus alcibiades/quando preter illa que acq̃sita erãt uetera quoq; erũt amissa q̃uis malorum causa uos non sitis sed vna cum ceteris causa. Atqui ego rem stultã ꝛ nũc cerno ꝛ de antiquis illis audio. Sentio enim quãdo ciuitas aliquẽ ex his qui in re.p. uersantur iniustitie vãnare aggredit / grauiter eos ferre atq; se afflictare quasi iniqua patiantur qui beneficia in rem.p. multa contulerint. Nempe aiũt iniuste se ab illa vãnari. Quod omnino falsum est. Nunq̃ enim rei.p. gubernator iniuste damnatur ab ea cui preest ciuitate. Uidetur aũt idem euenire his qui in re.p. uersant: atq; sophistis. Sophiste enim q̃uis in ceteris sapientes in hoc tamen vno absurde se gerũt. Quod cũ se docere virtutes affirmẽt: sepe tamen discipulos uelut ingratos accusant / atq; iniustos: qui bona ab eis reportarint/mercedẽ tamẽ nullam aut gratiam referant. Quo quidem sermone nihil a ratiõe est alienũ: q̃ videlicet viri boni iustiq; facti ꝛ ab iniustitia ꝓceptoris opa remoti atq; iustitia prediti: iniurias eaipsa iniustitia quã nõ habent preceptoribus inferant. an non videtur tibi o amice id absurdũ? Reuera concionari me o callicles coegisti respõdere nolens. CAL: Tu vo per teipm dicere non potes nisi quis tibi respõdeat. SO: Uideor equidem ꝛ nunc frequẽtes iam extẽdo sermones dũ ipse mihi non vis respondere. sed o bone vir per iouem amicabilem mihi dicas. An non preter rationez tibi videtur ut his qui dicat se bonum aliquem reddidisse de eodem conqueratur quasi qui bonus ab ipso factus est: sit ꝛ malus. CAL: Mihi quidem videtur. SO: Nonne audis illos qui docere virtutẽ profitentur talia conqueri? CAL: Equidez: sed quid nam de hoibus nullius precij potes dicere. SO: Quid vo de

illis diceres qui rei.p.ꝑesse se aiũt/atq; ut illa q̃ opti
ma sit diligenter excogitare:rursusq; ipsaz accusant
prout accidit/tanq̃ pessimam. putas ne hos ab illis
differre:ꝟ Idem profecto est o vir beate sophista ac
rhetor/uel propinquũ aliquid atq; simile: quẽadmo
dum ad polum ego dicebam. Tu autez propter igno
rantiam preclarum quiddam putas esse rhetoricaz:
sophisticaz vo contẽnis. Sed reuera pulchrior est so
phistica q̃ rhetorica. quo z pulchrior est cõditrix le
gum q̃ iudiciaria:z gymnastica q̃ medicina. Solis
autem cõcionatoribus z sophistis minime arbitror
concedendum: ut de eo quod ipsi docent quasi sibi
sit malum conquerantur. Alioquin in eadem ipsa ac
cusatione seipsos pariter criminẽtur/quasi nihil hỹs
prefecerint quibus utilitatẽ attulisse se dicunt:nonne
ita se res habet:ꝟ CAL:Ita prorsus. SO:Et cõtulisse
beneficium absq; mercede/ut consentaneuz est:solis
istis conueniebat siq̃dem uera dicerẽt. Nam alia qui
dem beneficia cum quis acceperit ueluti per gymna
sij magistrum celer factus/forte utiq; gratiam non re
ferret/nisi caueretur ut mercedem solueret q̃ primũ
celer satis euaserit. Non enim tarditate ut arbitror
hoies sed iniustitia iniuriã faciũt. Nõne:ꝟ CAL:Ita.
SO:Siquis igitur hocip̃m auferat: scilicet iniustitiã
discrimen iam iniurie deuitauerit. Ueruz per id solũ
in tuto collocari beneficiuz potest/siquis eos quibus
ꝓfert bonos reuera possit efficere. Nõne:ꝟ CAL:Cõ
sentio. SO: Propterea ut videtur in alijs contracti
bus turpe non est sibi cauere ueluti pro edificijs cete
risq; artificijs. CAL:Apparet. SO: Pro hac autem
facultate:scilicet ut bonus quis fiat/optimeq; familiã
suaz gubernet atq; rẽ.p. turpe existimaꝭ nihil priꝰ uel
le docere q̃ de pecunia caueat. Nõne:ꝟ CAL:Certe.
SO:Constat enim hãc esse causam quia solũ hoc ex
alijs beneficijs euz qui acceperit/facit referende gra
tie cupiduz. Quapropter preclarũ videtur esse argu
mẽtum si is qui officiuz eiusmodi prestiterit vicissim
ipse recipiat. Contra vo nequaq̃. Num hec ita se ha
bent:ꝟ CAL:Ita. SO:Ad utrã igitur me cohortaris
ciuitatis curam:age mihi diffinias:ad eã ne per quã
atheniẽsibus repugnez/contẽdamq; ut q̃ optimi fiãt
tanq̃ medicus:an ad eam per quã tanq̃ minister uo
luptatis illorum gratia studeam. Et mihi uera dic o
callicles:decet enim te quẽadmodum incepisti auda
cter prosequi mihi libere exprimendo que sentis. Et
nunc ergo bene generoseq; respõde. CAL:Ad mini
sterium profecto te exhortor. SO:Ad adulationẽ er
go me o vir generosissime ꝓuocas. CAL:Si mauis
o socrates mysiiom uocari uocaberis utiq; / nisi mi
hi crediderís. SO:Ne obijcias mihi nũc q̃d iã sepiꝰ
obiecisti videlicet interficiet te o socrates quicunq;
uoluerit ne ego iterum ita respondeam:at malus bo
num neq; iterũ dicas auferet tibi o socrates quilibet
siquid habes:ne ego quoq; respõdeam /at vo qui au
feret/nesciet illis tanq̃ sibi utilibus uti:sed quẽadmo
dum iniuste a me abstulerit / sic ipse utetur iniuste.
Quod si iniuste ergo z turpiter. deniq; si turpiter
male. CAL: Videris mihi o socrates opinari nihil
eiusmodi te passuruz:perinde ac si procul hinc habi
tes:neq; deduci posse in iudicium putas ab ignauissi
mo quoq; nulliusq; precỹ hoie. SO:Amẽs certe forẽ
o callicles nisi putarẽ in hac ciuitate vnũquẽq; quod
libet eiusmodi pati posse. Hoc tamen certo scio si
in iudiciuz uenero periclitans ob ea que tu affers
improbum forte qui me accusauerit. Nullus enim
bonus hoiem accusat insontez. Profecto nihil mi
rum foret si morte dãnarer:vis tibi dicam quã ob
causam hec expectẽ. CAL:Volo equidẽ. SO:Ar
bitror equidem me vna cum paucis atheniẽsibus
ne dicam solum ciuilem disciplinam reuera tracta
re:meq; solũ ex oibus qui nunc sunt ciuilia exerce
re:utpote qui igit nõ ad gratiaz uerba facio:que z
frequẽtissime facio sed ad id potius qõ optimũ sit
q̃ quod dulcissimũ:neq; ea ad que quasi preclara
quedam tu nunc monẽdo exhortaris / recipio me
facturum:nimirum quid potissimum in iudicio di
cam non habeo. Et nũc quidem recurrit mihi rur
sus in mẽtem qõ ad polum dixeram. Ita enim de
me iudicaretur quẽadmodum inter pueros de me
dico quez accusauerit coquus. Considera eniz qua
se ratione defenderet medicus / die sibi apud pue
ros dicta:siquis cum his uerbis accuset. Vir iste o
pueri multa uobis intulit mala. Nã z uos z mino
res etiã uestros secando urẽdoq; cõtorquet z atte
nuans suffocansq; afflictat. preterea amarissimos
prebet potus:z ad famem sitimq; uos urget. Ego
vo contra multa z uaria suauiaq; uobis paro. Si
hec inq̃ coquus deferat accusatori:quid nam cenſes
hoc circũuentum malo medico responsurum. an
forte uera fatebitur:dicẽs hec equidez o pueri sani
tatis uestre gratia feci. At vo q̃ uehementer putas
iudices eiusmodi reclamaturos esse:ꝟ CAL:Vehe
menter fortasse putãdum est. SO:Nõne igitur pu
tas in maxima eũ ambiguitate inopiaq; sue defen
sionis tunc detineri:ꝟ CAL: Prorsus. SO:Idẽ mi
hi scio si in iudiciũ trahere eueniret:neq; enim uo
luptates ullas a me ad eorum libidinez inuẽtas cõ
memorare possem:quas ipi beneficũ utilitatisq; lo
co existimant:ego vo nequaq̃. Nec ministros qui
dem earum probo:neq; eos ob id quibus prebent
feliciores existimo. Preterea siquis me dicat uel
corrũpere iuuẽtutez in ambiguitatẽ inopiamq; de
ducẽdo:uel improbare seniores mordacibus q̃bus
dã uerbis uel puate uel publice:nõ dabit mihi ue
ri dicendi facultas:me videlicet iuste hec oĩa dice
re eorumq; ipsorum ountaxat utilitati consulere /
neq; aliud quicq̃ afferre facile potero. Quãobrez
forsitan nihil est qõ aduersus me nõ decerneretur.
CAL: Videt ergo tibi o socrates bene se habere
qui in ciuitate talis sit:ut sibiipsi nequeat presidio
fore. SO:Modo hoc sit in ipo o callicles qõ tu se
pius cõsensisti ut sibimet id auxilij prestare possit:
quo neq; aduersus homines neq; aduersus deos
iniuste aliquid fecerit aut dixerit. Hoc eniz auxilij
genus prestare sibi sepius iam consensimus opti
mum esse. Siquis igitur me cõuincat eiusmodi au
xilium mihi uel alijs afferre non posse: proculdu
bio erubescerẽ siue inter multos/siue iter paucos/
siue solus a solo fuerim redargutus. Itaq; si pro
pter hanc impotẽtiã morerer grauiter ferrẽ. Sin
autẽ ob adulatorie rhetorice defectuz ultimo sup
plicio afficerer. certo scio te inspecturum me mor
tem perfacile perferẽtem. Nam mori q̃dẽ nullus
formidat nisi omnino rationis expers atq; ignauus.

Iniuste autem se gerere formidat. Multis enim peccatis refertã aĩam ad inferos descẽdere/extremum oĩum est malorũ. Proinde si vis id ita se habere rationem reddere uolo. CAL: Immo vo cũ cetera perfeceris hoc etiam perfice. SO: Audi igitur ut aiunt pulcherrimum sermonem: quem te arbitror fabulam putaturum. Ego vo non fabulam sed sermonem. Nam tanꝙ uera que dicturus sum tibi narrabo: profecto quẽadmodũ ait homerus: Iuppiter/neptũnus / ⁊ pluto regnũ qͦ acceperũt a patre inter se diuiserũt. Extabat autẽ lex de hoĩbus sub saturno ⁊ semper ⁊ nũc etiam extat apud deos: ut quicũqꝫ hoĩes iuste pieqꝫ vitaꝫ egissent cũ e vita migrarẽt ad beatorum insulas profecti / in omni felicitate viuerent/a malis longe seiũcti. qui vo iniuste impieqꝫ viuissent / impunitionis iustiqꝫ supplicij carcerem qͦ appellant tartarũ irent. Horum vo iudices sub saturno atqꝫ etiam sub ipso ioue regnare nuper incipiẽte viuẽtes erãt atqꝫ viuẽtium: atqꝫ eadem die qua mortem quis obiturus fuerat/iudicabãt. Quapropter iniuste iudicabãt. Igitur pluto atqꝫ beatarum curatores insularum iouem adeũtes retulerũt/indignos ad eos utrinqꝫ hoĩes deuenire. Ad quos sic inqt iuppiter: at ego remediuꝫ adhibebo: Nũc enim propterea iudicãt inique qꝫ uestiti atqꝫ circundati singuli iudicant: quoniam ante obitum iudicantur. Itaqꝫ multi prauas habentes animas circũdati sunt corporis forma ⁊ genere atqꝫ diuitijs. Preterea quando iudicium imminet confluit multitudo testiũ asserentiũ eos iuste vixisse: Quo fit ut iudices ob hec obstupescãt. Accedit qꝫ ⁊ ipsi uestiti atqꝫ circũdati iudicant oculos ⁊ aures ⁊ totum corpus quasi anime uelamen habẽtes. Hec enim omnia illis obstacula sunt videlicet tam sui quidam qꝫ eorum qui iudicãtur amictus. principio prouidẽdum est inqt ne homines mortem suam presentiant: nunc enim preuident: ⁊ mandatum est prometheo ne eos presentire permittat. Deinde nudi bis oĩbus sunt iudicandi. Sunt enim iudicandi post obitũ. Judicẽ quoqꝫ ipsum oportet esse nudum/mortuũ videlicet: ⁊ ipo ipsa tantum animo: animum ipsum inspicientẽ: statim post insperatum cuiusqꝫ obitum: animũ inqꝫ a suis omnibus desertum oĩnqꝫ ornatum exteriorem relinquẽtem in terra: ut iudiciũ iuste procedat. Ego igitur utpote qui ante uos hec preuiderem/constitui iam meos filios iudices: duos quidem ex asia minoem videlicet: ⁊ rhadamanthũ. Unum vo ex europa eacum. Bi ergo postqꝫ mortui fuerint/iudicabunt in prato quodam ibiqꝫ in triuio: ex quo gemine portant vie: altera quidem ad tartarum: altera vo ad insulas beatorum. Et asiaticos quidẽ rhadamanthus. Eos vo qui ab europa uenient eacus iudicabit. Mihi vo id munus iniũgam ut ipse diiudicet siquid alĩs ambiguum fuerit: ut iustissime procedat iudicium rectoqꝫ fiat transmisso aiorum. Hec sunt o callicles que audiui ueraqꝫ esse credo. atqꝫ ex bis sermonibus adductus ita mecum reputo. Mors quidem est ut mihi videtur nihil aliud qꝫ rerum duarum aie: scilicet atqꝫ corporis inuicẽ dissolutio. Cum vo duo hec disiũcta sunt inuicem non multum abest quin utrũqꝫ ipsorum habitũ seruet eundem: quem viuẽte hoĩe possidebat. principio corpus tam naturam suam qꝫ culturam passionesqꝫ prefert. Veluti si magnus erat alicui corpus uel natura uel alimonia/uel utriusqꝫ duꝫ viuebat: mortuo etiã homine erit magnum. Item si crassum fuerat erit ⁊ crassum ceteraqꝫ similiter. Preterea si comandi studiosus homo fuerat seruabit comam. Rursus siquis erat uerbero multaqꝫ plagarum uestigia corpori habebat impssa uel a uerberibus/uel a vulneribus dũ viueret: huius quoqꝫ mortui corpus eadem retinere videmus. Et siqua in parte fractũ erat aut distortuꝫ eo quoqꝫ mortuo eadem hec apparẽt. atqꝫ ut summatim dicaꝫ qualecũqꝫ viuẽtis erat corpus talia ipsius mortui omnia uel plurima ad tẽpus apparẽt. Idem quoqꝫ mihi videtur o callicles circa aiaꝫ: cũcta eniꝫ apparẽt in anima cum corpus exuerit tanꝙ ex natura qꝫ que ex affectibus inerant: que ob rei cuiusqꝫ studium homo contraxit in animam. Cum igitur ad iudicem peruenerũt asiatici quidem ad rhadamanthũ rhadamãthus eos sistẽs vniuscuiusqꝫ animã intuet: cuius tamen anima illa fuerit non attẽdens. Sed plerunqꝫ magni persarum regis aut alterius regis siue potẽtis obuiuꝫ aĩum ptẽplatus nihil in eo inspicit sanuꝫ: sed a periurijs atqꝫ iniustitia quasi quibusdã uerberibus cicatricibusqꝫ infectum qualia cuiusqꝫ actio contraxit impressũqꝫ aĩum omniaqꝫ obtorta mendacijs atqꝫ uanitate nihilqꝫ recti habentẽ qꝛ sine ueritate fuerat educatus. preterea ob peccandi licẽtiã ⁊ petulantiam mollemqꝫ lasciuiam ⁊ in actionibus singulis intẽperantiam: incompositum penitus atqꝫ turpe. Animum igitur cõtẽplatus sic affectum statim ignominiose extra custodiam illuc transmittit ubi meritas subire penas oportet. Conuenit autem omnem qui ab aliquo recte punitur/uel ipsum fieri meliorez utilitatẽqꝫ percipere uel ceteris exẽpla dare: ut alĩ penas eius conspiciẽtes meliores ob timorez efficiant. Qui vo apud deos ⁊ hoĩes ita dant penas ut utilitatem inde aliquam referant. hi sunt qui peccata sanabilia cõmiserũt: quibus dolor cruciatusqꝫ prodest ⁊ apud homies ⁊ apud inferos. Non enim aliter quis potest ab iniustitia liberari. Qui autez extrema iniustitia detinẽtur: ac propter eiusmodi delicta sunt insanabiles ex bis exẽpla sumũtur. Ipsiqꝫ nullam amplius utilitatem inde reportãt utpote qui sanari nõ possint: sed prosunt dũtaxat alĩs per exẽpluꝫ: qui eos intuentur propter peccata maximis acerbissimisqꝫ ⁊ terribilissimis penis omni tempore cruciatos tanꝙ exemplum monimẽtumqꝫ ⁊ expectaculuꝫ apud inferos in carcere ptẽbtes iniustis oĩbus qui ad ea loca descẽdunt. Quorum vnum dico fore archelauꝫ si uera narrat polus: ⁊ alium quicunqꝫ tyrãnus talis extiterit. Arbitror autem in eorum numero qui solum exempla tradunt plurimos esse tyrãnos/reges/potẽtes/ciuitatum gubernatores. Quippe cũ bi ob ipsaꝫ peccandi licẽtiã grauissima prophanissimaqꝫ peccata cõmittant. Attestatur autẽ nobis homerus qui reges ⁊ potẽtes inducit apud inferos omni tẽpore cruciatos: ceu tantalum sisyphum ⁊ titiũ: Thersitẽ vo ⁊ siquis alius priuatiꝫ fuit malus/nullus vnqꝫ uelut insanabilem magnis fecit penis torqueri. Quippe cuꝫ licentiam: ut arbitror non habuerit: quãobrẽ felicior erat illis: quibus licẽtia sceleris ꝑpetrandi dabatur.

Profecto o callicles ex his qui potentiã licẽtiamq; habent sunt qui nimium praui fuerunt. Nihil tñ prohibet inter hos etiã bonos quosdaz esse viros: z certe qui talis fuerit mirifice est colendus. Nẽpe arduũ est o callicles ingentiq; laude dignum ut quis in magna peccandi licentia constitutus iustã trãsigat vitã: pauciq; tales reperiuntur. Fuere tamen z hic z alibi atq; ut arbitror/erunt nonnulli preclari boniq; viri hac videlicet virtute prediti/per quam ea quorum sibi concessa est auctoritas/iuste tractarent. Unus aũt grecorũ omnium probatissimus aristides lysimachi filius extitit. Plures autem o vir optime potentum improbi sunt. Quamobrem ut dicebam quando rhadamãthus aliquez eiusmodi deprehẽdit/aliud circa ipsum nouit neq; quis nam sit: neq; ex quibus ortus. Sed utrum sit malus cunq; id compererit: dimittit in tartarum / obsignãs utrum sanabilis uel insanabilis videatur. Ille vo illuc trãsmissus meritas subit penas. Interdum vo alium intuitus aium uel priuati / uel alicuius alterius qui pie atq; integre vixerit: qõ quidez philosophis potissimũ contingere arbitror: rem suam agentibus neq; multis se negocijs implicãtibus/applaudit/huic transmittit ad insulas beatoz hec eadem eacus efficit. Uterq; vo ipsorum virgam tenet/dum iudicat. Minos autem considerãs sedet solus/aureum habens sceptruz: quẽadmodũ de hoc apud homerum inquit ulixes: videlicet illum vidisse sceptrum aureum tenentem/iuraq; mortuis dantez. Ego igitur o callicles ab huiusmodi sermonibus flector: z iam considero qua ratione iudici sanissimum animum ostendere possim: Quamobrem omnes populi spernens honores/ueritatemq; considerans conabor reuera q̃ maxime potero bonus viuere atq; mori. Cohortor autem z ceteros omnes quantũ possum. Te quoq; ad huiusmodi vitam reuoco atq; certamen. Quod equidẽ assero pre alijs certaminibus in hac vita esse homini subeundũ. Quapropter z te obiurgo qui non poteris tibiipsi opem ferre quãdo de te iudicabitur instabitq; sententia quam modo dicebam. Sed cum peruenerís ad iudicem egine filiũ/ illeq; te apprehẽsuz ducet: oscitabis uacillabisq; illic non minus q̃ ego hic apud iudices uestros. Ibi forsitan percutiet te aliquis turpiter super genã: z cõtumelia iniuriaq; prius afficiet. Hec forsitan anilis quedam fabula tibi videtur: z que dicta sunt contemnis: sed profecto nihil mirabile foret hec spernere/siquo pacto perquirentes meliora his z ueriora inuenire possemus. Nunc vo vides: cum tres viri sitis omniũ qui nunc sunt grecorũ sapiẽtissimi: tu scilicet z polus z gorgias/nõ posse uos tamen ostendere alia esse ratione viuendũ: q̃ ea que illuc quoq; cõducere videatur: Immo vo in tot sermonibus cuz ceteri redarguti fuerint/solus hic remanet firmus: scilicet cauendũ esse iniuriam facere magis q̃ pati: idq; viro pre ceteris omnibus meditandum/non ut bonus quidem videatur sed ut reuera sit bonus publice atq; priuatiz. Siquis aũt malus quodãmodo fuerit/esse puniẽdũ. Idq; secundo loco bonum esse/post id qõ est esse iustum videlicet fieri castigatione bonuz/penasq; iniustitie luere/omnem preterea adulationẽ circa seipm z alios/siue paucos/siue multos fugiendã esse. Rhetorica deniq; omniq; alio actionis genere pro iusti tia ountaxat utenduz. Quas ob res mihi credẽs/ sequere me illuc quo cuz pueneris z viuẽs z mortuus/beatus eris/quẽadmodũ tuus quoq; sermo significat. Atq; permitte ut aliquis te contemnat/ ut stultum iniurijsq; si libet afficiat. Et per iouẽ ne cures/si ignominiose peutiaris. Nihil enim graue patieris si reuera honestus bonusq; sis virtutẽq; exerceas: Postq̃ vo sic vna exercitati fuerimus: tunc si tibi operepreciũ esse videbit/ad publica iã nos negocia conferemus/aut ad quodcũq; nobis deliberantibus tunc videbitur/quando melius q̃ nunc deliberare poterimus. Turpe enim est cuz tales simus quales nunc esse videmur/iactare se uerbis quasi aliquid simus / quib⁹ nunq̃ de rebus eisdem z quidem maximis videntur eadem intantũ proceßimus ruditatis. Hanc igitur rationem: que nunc nobis innotuit: tanq̃ ducem sequamur: ostendentem nobis/hunc optimuz esse viuendi modũ/ ut iustitiã ceteraſq; virtutes per totam vitaz exerceamus. Huic igitur obtẽperemus/alioſq; ad hãc adhortemur. Non autẽ pareamus illi: qua tu confisus ad eandem me exhortaris. Nullius enim est callicles precij.

Finis Gorgie.

¶Commentarium Marsilij Ficini Florentini in conuiuiū Platonis de amore. Capitulū primū.

Olato philosophoꝝ pater annos vnū & octuaginta etatis natꝰ. Septimo nouēbris die: quo ortꝰ fuerat discūbēs in cuiuio remotis dapibus expirauit. Hoc aūt cuiuiū: quo & natalitia/& anniuersaria Platonis pariter continent: Prisci oēs Platonici usq; ad Plotini/& Porphyrij tēpora quotannis instaurabant. Post vo Porphyriū mille ac ducentos annos solēnes/he dapes pretermisse fuerūt. Tādē nostris tēporibꝰ vir clarissimus/Laurentius medices Platonicum cōuiuiū innouaturus. Frāciscū Bādinū architriclinū cōstituit. Cum igit̄ septimū nouēbris diē colere Bandinꝰ instituisset/regio apparatu in agro Caregio nouem Platonicos accepit cōuiuas. Antoniū alliū episcopū fesulanū. Ficinū medicū. Christophorū Landinū poetā. Bernardū Nutiū rhetorē. Thomā Benciū. Joānem caualcātē familiarē nostrū: quē ppter virtutē animi/& egregiā indolē Heroem cuiue nūcupauerūt. Marsupinos duos/Christophorū Carolūq; Caroli poete filios. Me deniq; nonū Bandinus esse uoluit. ut Marsilio Ficino supiorib⁹ addito musarū numerus impleret. Remotis dapibꝰ Bernardus nutius Platonis accepit libꝝ: qui cuiuiū de amore inscribit. Legitq; oēs sympoſij huiꝰ orationes: q̄bus lectis reliquos cōuiuas orauit/ut singuli singulas orationes exponerēt. Assensere oēs/iactisq; sortibus/Prima illa Phedri oratio/Joanni caualcanti obtigit exponenda. Pausanie oratio Antonio theologo. Eriximaci medici/Ficino medico. Poete aristophanis/Christophoro poete. Agathonis adolescētis Carolo marsupio. Tho me bencio data est socratis disputatio/Alcibiadis vo Christophoro marsupino. Sortem huiusmodi pbauere omnes. Verū episcopꝰ ac medicus. Alter ad animoꝝ. Alter ad corporum curam abire coacti/partes indicendo suas Joanni caualcanti reliquerunt. Ceteri ad hunc cōuersi sunt/paratiq; ad audiendum cōticuere. Tum heros ille in hunc modum est exorsus.

¶Qua regula laudādus sit amor que sitꝰ dignitas & magnitudo. Capm 2m.

Oratissima mihi optimi cuiue sors ista hodie obtigit: qua effectū est/ut psonam phedri mirrimisq; gererē. Phedri illius inq;: cuius familiaritatē tāti fecit Lysias thebanꝰ sūmꝰ orator. Ut oratiōe lucubrationibꝰ multis cōpositā/eū sibi cōciliare cōtēderit: cuius indoles Socrates usq; adeo admiratꝰ est/ut eius splēdore q̄q; iuxta ilissum fluuiū pcitꝰ altiusq; sublatus mysteria diuina cecinerit: qui antea nō solū celestiū: sed inferorum quoq; oīuz se insciū pdicauerat. Cuius ingenio adeo delectatꝰ est Plato: ut primitias studioꝝ suoꝝ phedro dicauerit. Ad hūc epygrāmata/ad hūc elegie Platonis. Ad hūc primus eius de pulchritudine liber/qui phedrus inscribit. Cū igit̄ huius phedri me similē, nō ego q̄dē nō enim tantum mihi arrogo. Sed sortis casus pmo/& uester deinde approbatus iudicauerit. His felicibꝰ auspicijs eius in primis oratione libēter interptabor. Deinde Antonij & Ficini partes pro igenij viribꝰ exequar. Tria in omni re viri optimi phs quisq; Platonis imitator cōsiderat: que antecedunt/que comitātur/& que sequūtur. Hec si bona sint/rem ipsam laudat: sin mala vitupat: Ea igitur pfecta laudatio est: que pcedētem rei recenset originē. Presentem formā narrat. Sequētes ostendit euentus. Ab antecedentibus res queq; laudat/ut nobilis/a presentibus/ut magna/a sequētibus/ut utilis: Quare ex tribus illis tria hec in laudibus concludūtur. Nobilitas/magnitudo/atq; utilitas: Ideo phedrus noster in primis presentē amoris excellentiam contemplatus. Magnum deum uocauit adiūxit. Bȳs hominibusq; mirādum. Nec iniuria. Nam ea ppie: que magna sunt admiramur/Magnus ille qui dem cuius impio boies & dij/ut aiunt oēs subiciunt/Nam tam dij apud ueteres q̄ boies amant/quod orpheus hesioduſq; significāt/Dicētes mortaliuz/& immortaliū mētes amore domari. Admirandus p̄terea dicit: quoniā illud quisq; amat: cuius pulchritudinem admiratur. Bȳ quidē siue/ut nostri dicūt angeli/diuinā pulchritudinē/Boies corporum species admirant/& amāt: atq; hec quidē laus amoris est a presenti excellentia: que ipsum comitat deducta. Laudat deinde ab antecedētibus phedrus/Cum deor oiuz esse asserit antiquissimū: In quo nobilitas amoris effulget: cum prisca eius origo narratur. Laudabit & tertio a sequētibus/ubi mirifica eius ab euentu apparebit utilitas. Sed de prisca & nobili eius origine primū: Deinde de futura utilitate tractabimus. Orpheus in argonautica cum de rerū principijs coram Chyrone heroibusq; cātarat/Mercurij trismegisti theologiā secutus. chaos añ mūdū posuit/& ante Saturnū Jouē: ceterosq; deos. Amorē in ipsi⁹ chaos sinu locauit/Laudauitq; his uerbis.

¶Origo amoris ex chaos. Capm 3m.

Antiqssimū/seipso pfectū/psultissimūq; amorem. Hesiodus in theologia: & in libro de natura. Parmenides pythagoreus acusileusq; poeta cuz Orpheo & Mercurio cōsensērūt/Plato in thimeo chaos describit/Similiter & in eo locat amorem. Atq; idē in cuiuio phedrus recēsuit. Chaos platonici informē mūdū uocāt. Mūdū vo formatū chaos. Tres apud eos mūdi sunt/tria itidē chaos erunt. Primū oium est deus vniuersoꝝ auctor: qō ipsuz bonum dicimus. Hic mentem primo creat angelicā. Deinde mundi huius animam/ut Plato vult. Postremo mundi corpus. Summum illum deum/nō mundum dicimus: Quia mundus ornamentum significat ex multis compositum. Ille vo penitus simplex esse debet. Sed mundoꝝ omniuz principium atq; finem ipsum asserimus. Mens angelica primus mūdus est a deo factus. Secundus vniuersi corporis anima. Tertius tota hec quā cernimꝰ machina. In hȳs utiq; mūdis tribus. Tria & chaos cōsiderātur. Principio deus mētis illius creat substantiā: quā etiam essentiaz nominamus. Hec in primo illo creationis sue momēto informis est/& obscura. Quoniā vo a deo nata est/ad deū sui pncipiū ingenito quodā appetitu quertit/

Cõuersa in deũ ipsius radio illustratur. Radỹ illius fulgore ille suus appetit⁹ accẽdit. Accẽsus appetitus deo tot⁹ inheret: Inherẽdo format. Hã deus qui põt oĩa in mẽte sibi inherẽte creãdarũ rerũ naturas effin git. In ea igit spiritali quodã modo pingunt ut ita lo quar oĩa: que in corpozib⁹ istis sentimus. Illic celoz elemẽtozũqz globi/sydera/uapoz nature/lapidũ/me talloz/plãtarũ/aĩaliũ forme gignunt: Huiusmodi rẽ rũ oĩum spẽs dei fomẽto quodã in supna illa mẽte cõ ceptas/Ideas esse nõ dubitamus: z formã illã ideam que celoz sepe deũ celũ uocam⁹: Formã planete pzi mi Saturnũ deũ. Secũdi Iouẽ atqz in sequẽtib⁹ pla netis eodẽ pacto. Ignis quoqz hui⁹ ideã illã. vulcanũ deũ/Aeris iouẽ atqz iunonẽ. Aque neptũnum. Terre plutonẽ. Quare dỹ oẽs certis iferiozis mũdi partib⁹ assignati. Idee illarũ partiuz sunt in supna illa mente collecte. Sed eã idearũ cõceptionẽ a formãte deo pfe ctã pcessit illa mẽtis ad deũ appzopinquatio. Hãc pze cessit appetit⁹ incẽdiũ. hoc infusio radỹ. hãc pma illa appetit⁹ cõuersio. hãc informis mẽtis eẽntia. Pozro essentiã istã nõdũ formatã chaos esse uolumus. Pzi mam ipsius in deũ cõuersionẽ amozis oztuz/radỹ in fusionẽ/amozis pabulũ/incendiuz sequẽs/amozis di cimus incrementũ. Appzopinquationẽ amozis impe tũ/Formationẽ amozis pfectionẽ. Formarũ oĩuz ide arũqz cõplexionẽ mũdũ latine grece. i. ornamẽtuz uo cam⁹: huius ornamẽti gratia pulchzitudo est: Ad quã amoz ille statim nat⁹ traxit mẽtẽ/atqz pduxit mẽtem ante deformẽ/ad mẽtẽ eãdẽ deinde formosam. Ideo amozis cõditio est/ut ad pulchzitudinẽ rapiat ac de formẽ formoso ziũgat. Quis igit dubitabit/dn amoz statim chaos sequat/precedatqz mũdũ: z deos oẽs/ qui mũdi partib⁹ distributi sunt. Cũ mẽtis ille appeti tus ante sui formationẽ sit z in mẽte formata dỹ mun duscz nascant. Merito igit antiq̃ssimũ hũc Orphe⁹ noiauit. Preterea seipso pfectũ quasi dicat seipz per ficiẽtẽ. Quoniã pzim⁹ ille mẽtis instinct⁹ suapte natu ra a deo perfectionẽ suã haurire videt/atqz eã menti: que inde format z dỹs: qui inde gignunt pbere. Con sultissimũ/Insup nominauit nec iniuria: Nam oĩs sa piẽtia: cuius ꝓpziũ est cõsiliũ ideo mẽti data est. quia amoze in deũ/uersa ipsius fulgore refulsit. Eodẽqz modo mẽs ad deũ quo ad lumẽ solis dirigit oculus. Hic enim aspicit pzimo/videt deinde solis lumẽ. Ter tio in solis lumine rerũ colozes figurasqz cõpzehẽdit. Quare oculus obscurus pzimo/z chaos instar informis lumẽ amat dũ aspicit/irradiat aspiciẽdo/radiuz accipiẽdo rerũ colozib⁹ figurisqz formal. Quẽadmo dum vo in deũ mẽs illa statiz nata z informis amoze cõuertit/z formal. Sic z mũdi aĩa in mẽtẽ/deumqz il linc genita se reflectit. Et cũ pzimo informis sit/z cha os/amoze in mentẽ/directa acceptis ab ea formis fit mũdus. nõ aliter z mũdi huius materia cũ pzincipio sine formarũ ornamẽto informe chaos iaceret. Illico amoze sibi ingenito/in aĩam se direxit/seqz illi obedi entẽ pbuit/atqz hoc amoze conciliãte ab aĩa formarũ oĩum que in mũdo vident nacta ornamẽtũ/mundus ex chaos effecta est. Tres igit mũdi/tria z chaos. In oĩbus deniqz amoz chaos comitat/pcedit mũdũ/toz pẽtia suscitat/obscura illuminat/ viuificat mozruos/ formal informia/perficit imperfecta. Quibus laudi

bus nulle ferme maiozes/aut dici/aut excogita ri possunt.

De utilitate amozis. Cap^m 4^m.

Sed de origine eius/z nobilitate hactenus. De utilitate iam arbitroz disserẽdum. Sin gula quidẽ amozis beneficia generi huma no collata referre supuacuũ est. Pzesertim cũ sum matim cõpzehendi oĩa possint. Oĩa enim in eo cõ sistunt/ut vitatis malis bona sequamur. Mala bo minis z turpia eadẽ sunt. Bona itidẽ eadem atqz honesta. Pzofecto nihil aliõ leges z doctrine oẽs contẽdunt/quã ita hoies instituere/ut declinent a turpibus/agant honesta. Hoc autem ipsum: quod innumerabiles pene leges/z artes vix tandem lon go tẽpoze assequuntur. Amoz ipse vnus breui tem poze perficit. Nam a turpibus pudoz absterret/ Ad honesta excellẽdi studiũ ꝓuocat. Duo hec ni hil aliud facilius/ac citius ꝙ amoz hoib⁹ exhibet. Cum amozẽ dicimus/pulchzitudinis desideriũ in telligite. Hec enim apud oẽs philosophos amozis definitio est. Pulchzitudo vo gratia quedã est que ut plurimũ in concinnitate pluriũ maxime nascit. Ea triplex est. siquidem ex pluriũ virtutũ cõcinni tate in animis gratia est. Ex plurium coloz linea rũqz cõcordia in corporibus gratia nascitur. Gra tia item in sonis maxima ex uocũ plurium cõsonã tia. Triplex igitur pulchzitudo. animoz. corporũ atqz uocum. Animoz mente cognoscit. Corporuz oculis. Vocũ auribus solis percipitur. Cum ergo mens. visus. auditus sint: quibus solis frui pulchzi tudine possumus. Amoz vo sit fruẽde pulchzitudi nis desiderium. Amoz semper/mente/oculis/auri bus est cõtentus. Quid olfatu: Quid gustu: Quid tactu opus est? Odozes. sapozes. calozem. frigus. mollitiem z duriciẽ. hozũqz similia sensus isti per cipiunt. Istozum nullum humana pulchzitudo est cum forme simplices sint. Humana autez corporis pulchzitudo membroz requirat diuersozuz cõcor diam. Amoz tanꝫ eius finẽ fruitionez respicit pul chzitudinis. ista ad mẽtem. visum. audituz pertinet solum. Amoz ergo in tribus ỹs terminatur. Appe titio vo: que reliquos sequit sensus nõ amoz: sed li bido rabiesqz uocatur. Preterea si amoz erga ho minem pulchzitudinem ipsam desiderat. Humani autem corporis pulchzitudo in quadam cõcinnita te cõsistit. Cõcinnitas tẽperantia est. sola que tẽpe rata modesta/decora sũt exigit amoz. Voluptates itaqz gustus z tactus/que usqz adeo uehementes/ furiosoqz sunt/ut mentem e suo statu dimoueãt ho minẽqz perturbẽt. Amoz non modo nõ cupit: sed abhominatur z fugit/utpote que propter itempe rantiam pulchzitudini sunt contrarie. Rabies ue nerea ad intemperantiam trahit ideoqz ad incon cinnitatem: quare ad deformitatem similiter vide tur allicere. Amoz autem ad pulchzitudinem. De formitas z pulchzitudo contraria sunt. Motus igitur huiusmodi: qui ad ea rapiũt inter se viden tur esse contrarỹ: Quapropter libido/coitus/z amoz non modo non idem motus: sed z contrarỹ esse monstrantur. Testantur hoc z theologi uete res: qui amozis nomen deo tribuerunt. Quod eti am posteriozes theologi summopere ꝓfirmarunt.

Nullum

Nullum vo deo cõgruũ nomẽ cum rẽb⁹ turpibus est cõmune. Ideo sane mẽtis quisq; cauere debet/ ne amorẽ/diuinũ nomen ad insanas pturbationes temere trãsferat. Erubescat Bicearcus. ⁊ sicꝫ ali⁹ Platonicã maiestatẽ/qõ amori nimiuꝫ indulserit carpe nõ ueret. Nã decoris/honestis/diuinis affectibus nec nimiuꝫ/nec satis vnq; possum⁹ indulgere. Hinc efficit/ut ois amor honest⁹ sit / ⁊ ois amator iust⁹. Pulcher enim est ois atq; decorus: ⁊ decor proprie diligit. Turbulent⁹ aũt ardor/quo ad lasciuiã rapimur/cũ ad deformitatẽ trahat amoris iudicat. Ut igit ad amoris utilitatẽ aliquãdo redeamus. Pudor qui a turpib⁹ nos absterret / ⁊ studiũ qõ ardẽtes efficit ad honesta ab amore facile/citoq; pficiscunt. Primo qm amor: qui pulchra petit/decora semper appetit/atq; magnifica: ⁊ qui odit deformia/necessario turpia: obscenaq; fugit. Deinde si duo aliq se mutuo diligũt alterutrum se obseruãt ⁊ placere sibi inuicẽ cupiũt/ put alter ab altero obtuat/utpote qui teste nunq; careãt/a turpib⁹ abstinẽt/ put sibi inuicẽ placere conant. Magnifica semp ardenti studio aggrediunt. ne ptẽptui amato sint: Sed amoris vicissitudine digni putentur. Sed hanc rõnem copiosissime explicat Phedrus ubi exẽpla ponit amoꝝ tria. Unũ amoris femine ad masculũ: ubi de Alceste admeti uxore loq̃tur/que pro marito mori uoluit. Alterum amoris masculi ad feminã/ut Orphei ad euridicẽ. Tertiuꝫ amoris masculi ad masculi ad masculũ/ut Patrocli ad achillẽ: ubi ostẽdit nihil fortiores boies reddere: q; amorem. Allegoriã vo uel alcestis uel orphei in psentia pscrutari nõ est cõsilium. Uehemẽtius enim ista vim amoris ⁊ impiũ exprimũt: si tanq; historia gesta narrent/q; si per allegoriaꝫ dicta putent. Ergo amorẽ esse deũ magnũ/atq; mirãdũ/nobilẽ pterea ⁊ maxime utilẽ/sine ptroversia fateamur/atq; ita amori indulgeam⁹/ut fine suo: qui pulchritudo ipa est cõtẽti simus at nõ ea parte fruimur: qua cognoscimus. cognoscimus mente/visuq;/⁊ auditu. Jis itaq; fruimur/ceteris sensib⁹ nõ pulchritudine: quã desiderat amor. Sed quouis alio pot⁹: quo corp⁹ indiget utimur. Igit his trib⁹ uenabimur pulchritudinẽ: ⁊ per eã que in uocib⁹ corporibusq; elucet/ tanq; per uestigia quedã animi decorẽ inuestigabimus: Illã laudabimus ꝺdẽ/istũ ꝓbabimus ac semper id obseruare conabimur. ut tãt⁹ amor sit/quãta fuerit pulchritudo: ⁊ ubi corp⁹ quidẽ pulchruꝫ/ aius minime/tanq; vmbratilẽ ⁊ fluxã imaginẽ pulchritudinis vix ⁊ leuiter diligamus. Ubi solus animꝰ pulcher stabilẽ hũc decorẽ animi ardẽter amemus. Ubi vo utraq; pulchritudo cõcurrit uehemẽtius admiremur atq; ita ex platonica familia reuera nos esse testabimur / ea ꝺppe nihil nouit nisi festum letũ celeste supnum. Sed hec iã de Phedri oratione sufficiant/ad Pausaniam ueniamus.

¶ Deus bonitas/pulchritudo/iustitia/principiũ/ mediuꝫ/finis. Secunda Oratio. Capm ꝑm.

Trinitatẽ pythagorici pbi rerũ oiuꝫ mẽsurã esse uoluerunt/ob eam arbitror rõnez ꝙ deus ternario numero res gubernat/atq; etiaꝫ res ipse ternario numero terminant. hinc Maronis illud. Numero deus impare gaudet. Hẽpe sũmus ille auctor. Primo singula creat. Secũdo rapit. Tertio perficit. Singula quoq; in primis ab illo perẽni fonte effluunt/dum nascũtur/deinde in eũdez refluunt/dum suam illã originẽ repetũt. Postremo perficiũtur. postq; in suum principiũ redierũt. Hoc uaticinatus Orpheus. Jouẽ principium mediũ ⁊ finem/ vniuersi uocauit. Principiũ ut producit. Medium ut ꝓducta retrahit ad seipsum. Finez ꝓput redeuntia perficit. Hinc regem illũ vniuersoꝝ/bonũ/pulchruꝫ/ iustum: quod sepe apud Platonẽ dicitur / possumus nuncupare. Bonũ inq; ubi creat ubi allicit pulchruꝫ. Ubi pro cuiusq; merito perficit iustuꝫ. Pulchritudo igitur: cuius allicere ꝓprium est/inter bonitatẽ iustiti amq; locatur / a bonitate quidem effluit. profluit ad iustitiam.

¶ Quo pacto diuina pulchritudo amorem parit. Capm 2m.

Diuina vo hec species in oibus amorẽ hoc est sui desideriũ ꝓcreauit. Quoniã si deus ad se rapit mundũ mũduq; rapitur. Unus quidez ꝓtinuus attractus est a deo incipiẽs. Trãsiens in mundum in deuꝫ deniq; desinẽs. qui quasi circulo quodã in idez: vnde manauit iterum remeat. Circulus itaq; vnus ⁊ idẽ a deo in mundũ a mũdo in deũ tribus nominibus nũcupat. Prout in deo incipit ⁊ allicit pulchritudo. Prout in mũdũ transiẽs ipsuꝫ rapit amor. Prout in auctorẽ remeãs ipsi suũ opus cõsũgit uoluptas. Amor igit in uoluptatẽ a pulchritudine desinit. Id sibi uoluit hierothei ⁊ Dionysij ariopagite hymnus ille pclar⁹ ubi sic hi theologi cecinerũt. Amor circulus est bonus a bono in bonũ ppetuo reuolut⁹. Necessario enim bonus est amor cũ a bono nat⁹ reuertatur in bonũ. Idẽ enim deus est: cuius spẽm desiderãt oia: in cuius possessione oia requiescũt. Inde igit desideriũ nostrũ accẽdit/ibi amantiũ ardor quiescit nec extinguitur. sed implet. Nec iniuria soli deũ cõparat Dionysius: quia quẽadmodũ sol illuminat corpus ⁊ calefacit: Ita deus animis ueritatis claritatẽ prebet / ⁊ charitatis ardorẽ. Hanc utiq; cõparationẽ ex Platonis libro de re. p. sexto hoc: quo dicam modo colligimus. Sol ꝓfecto corpora visibilia/⁊ oculos videntes ꝓcreat oculis ut videãt lucidũ infundit spiritum. Corpora ut videãtur coloribus pingit. neq; tamẽ prius oculis radius/ ꝓprijue corporibus colores ad visionez perficiẽdam sufficiunt/nisi lumen ipsuꝫ vnũ supra multa a quo multa ⁊ ꝓpria lumina oculis ⁊ coloribus distributa sunt/adueniat/illustret/excitet atq; roboret. Eodem modo primus ille actus omniũ/qui deus dicitur/speciẽ/actũq; rebus singulis ꝓducendo largitus est: qui sane actus cum in re creata ⁊ in subiecto patiẽte susceptus fuerit debilis est / ⁊ ad opis executionem impotẽs. Sed diuini solis perpetua ⁊ inuisibilis lux vna semper omnibus adstat/fouet / viuificat/excitat / complet / ⁊ roborat. De quo diuine Orpheus / cuncta fouens/ atq; ipse ferens super omnia sese. Ut est actus omnium roborat⁹q; bonum dicitur. Ut viuificat / lenit / mulcet ⁊ excitat/pulchrum. Ut in obiectis que nascenda sunt tres illas cognoscentes animẽ vires. Mentem: Uisum: Auditum allicit/ pulchritudo. Ut in cognoscẽte potentia eam applicat cognito / Ueritas deniq; ut bonum/procreat/regit /

ꝛ cõplet/Ut pulchꝛũ illuminat/gratiamq; infundit.

¶ Pulchꝛitudo est splendoꝛ diuine bonitatis/ꝛ deꝰ est centrũ quatuoꝛ circuloꝝ. Capm 3m.

Neq; ab re theologi ueteres bonitatẽ in cẽtro/ pulchꝛitudinẽ in circulo posuerũt. Bonitatẽ ing; in cẽtro vno. In circulis aũt quatuoꝛ pulchꝛitudinẽ. Cẽtruꝫ vnũ oium deꝰ est. Circuli quatuoꝛ circa id assidue reuoluti. mens/aia/natura/materia. Mẽs stabilis circulus. Aia per se mobilis. Natura mobilis in alio nõ ab alio. Materia ab alio ꝛ in alio mobilis. Ceterũ cur deũ quidẽ cẽtrum/Quatuoꝛ illa cur circulos appellemꝰ exponã. Cẽtrũ circuli pũctuꝫ est. Unũ idiuisibile. stabile. Inde linee multe diuidue mobiles ad earũ similẽ circũferentiaꝫ deducunt: que sane circũferẽtia diuisibilis circa cẽtrũ quasi cardinẽ uoluit: atq; ea est centri natura/ut ꝛ vnũ indiuiduuꝫ immobile sit. in multis tñ/immo in oibus lineis diuiduis ꝛ mobilibꝰ/ubiq; repiat. Ubiq; enim est in linea punctum: quoniã ỽo a dissimili suo attingi nihil põt/ linee a circũferẽtia ad cẽtrũ usq; deducte/mediuꝫ huiusmodi pũctũ singule sui quodã pũcto vno simplici ꝛ immobili cogunt attingere. Quis negat deũ cẽtruꝫ oium merito noiari/Cũ oibus insit vnus penitꝰ simplex atq; immobilis. Cuncta ỽo ab ipso ꝓducta/multa cõpolita ꝛ mobilia sint/atq; ut ab ea manãt ita in eũ instar linearũ ꝛ circũferẽtie refluãt. Ita mẽs/aia/natura/materia ꝓcedẽtes a deo in eũdẽ redire nituntur. Seq; vndiq; ꝓ viribꝰ in illũ circũferũt. Atq; ut cẽtrũ pũctũ/ubiq; in lineis ꝛ in toto circulo reperit/ perq; pũctũ suũ singule linee mediũ circuli tãgũt punctũ/Ita deus oiuꝫ cẽtrũ: qui vnitas simplicissima est/ actuq; purissimus/sese inserit vniuersis/nõ ob id solũ qꝛ cũctis est pñs/uerũetiã qꝛ oibus a se creatis partẽ aliquã/uel potẽtiã intimã simplicissimã: ꝓestantissimã indidit: que rerum vnitas noiat. a qua ꝛ ad quam tanq; a cẽtro ꝛ ad cẽtrũ suũ rei cuiusq; partes ꝛ potẽtie relique pẽdẽt/ad hoc plane suũ cẽtrũ/ad hãc ꝓpriã vnitatẽ se colligant creata/ꝓius opoꝛtet/q; suo hereãt creatoꝛi. Ut per ꝓpriũ cẽtrũ/qõ iam sepe repetimꝰ cẽtro oium hereãt. In apicẽ suũ caputq; mẽs angeli/ante ꝓsurgit. q; ascẽdat in deũ. Aia quoq; ꝛ reliqua eodẽ pacto/atq; illoꝝ inuisibiliũ circuloꝝ. Mẽtis. s. aie/nature/visibilis mundi circulus est imago. Coꝛpoꝛa enim/aiarũ mẽtiũq; vmbꝛe: ꝛ uestigia sunt. Umbꝛa ỽo ꝛ uestigiũ figura eius: cuiꝰ vmbꝛa est ꝛ uestigiũ refert: Quapꝛopter quatuoꝛ illa nõ iniuria circuli quatuoꝛ appellant: Sed mens immobilis oꝛbis: ꝓpterea q; ta opatio eius q; substãtia semp eadem pmanet ꝛ similiter opat/intelligit semp eodeꝫ modo/ vultq; similiter. Mobilis aũt q̃q; mẽs ex eo solũ dici pot qõ quẽadmodũ cetera oia a deo ꝓcedẽs in eũ dẽ se vtit. Alia mũdi ꝛ alia queuis/circulus mobilis. Hec enim sua natura discurrẽdo cognoscit ꝛ tẽpoꝛũ curriculis opa est. Discursio autez ab alio in aliud/ꝛ opatio tẽpoꝛalis/moꝰ ꝓculdubio noiant. Siqua ỽo in aie cognitione stabilitas est/mẽtis cõstat potiꝰ/q; aie bñficio. Natura etiam mobilis est circuitꝰ. Cum aiam dicimus ꝓiscoꝝ moꝛe theologoꝝ vim in rõne ꝛ sensu positaꝫ intelligimꝰ. cũ natura/vi aie in generã do locata: Uim illã in nobis hoiem ꝓpꝛie uocauerũt. Istã hois idolũ ꝛ simulachꝛũ. Hec sane generandi facultas ideo mobilis dicit/qꝛ tẽpoꝛis spatiꝫ suũ opus exequit. Uerũ in hoc ab illa aie ꝓpꝛietate discrepat: qõ aia per se ꝛ in se mouet. per se ing; : qꝛ ꝓncipiũ motꝰ existit. In se etiã qꝛ in ipsa aie substãtia rõnis ꝛ sensus remaner opatio. Ex ijs opꝰ nullum necessario resultat in coꝛpoꝛe. Generãdi ỽo vis illa/quã uocamꝰ naturã/per se q̃dẽ mouet: Luꝫ aie per se mote vis quedã sit/moueri aũt in alio dicit: quia in mole coꝛpoꝛis oꝛbis eius opatio terminat. Coꝛpꝰ enim nutrit augetq; ꝛ generat. Materia ỽo ꝛ coꝛpoꝛis moles oꝛbis est ab alio/ꝛ in alio mobilis. Ab alio q̃dẽ/quoniaꝫ ab aia necessario agitat. In alio aũt: qꝛ in loci spatio motꝰ coꝛpoꝛis agitat. Iã igit: quã ob causam bonitatẽ in cẽtro/in circulo pulchꝛitudinẽ/theologi collocẽt/aperte intelligere possumꝰ. Bonitas siq̃dẽ rerũ oium vnꝰ ipse est deus/per quẽ cũcta sunt bona. Pulchꝛitudo aũt dei radius/quatuoꝛ illis insitus circulis circa deũ quodãmodo reuolutis. huiusmodi radius oẽs rerum oium spẽs in quatuoꝛ illis effingit. spẽs illas in mẽte ideas/in aia rõnes/in natura semina/in materia foꝛmas appellare solemꝰ. Iccirco quatuoꝛ in circulis quatuoꝛ splẽdoꝛes esse vident. Idearũ splendoꝛ in ꝓimo: Rõnũ in secũdo: in tertio seminum: Foꝛmarũ in ultimo.

¶ Quõ Plato de rebꝰ diuinis exponat. Capm 4m.

Hc mysteriũ in epistola ad Dionysiũ regẽ Plato significauit. Cũ deũ affirmauit. pulchꝛoꝝ oium causam: quasi totiꝰ pulchꝛitudinis ꝓncipiũ/ꝛ originẽ. Circa oium inq; regem cũcta sunt/ipsius gratia oia. Ipe causa est pulchꝛorum oium. Secũda circa secũdũ. Tertia circa tertiuꝫ. Humanus aũt aius affectat qualia illa sint intelligere. aspiciẽs in ea que sibi cognata sunt. quoꝝm nihil sufficienter se habet. Circa ỽo ipsum regem ꝛ ea que dixi nihil est tale/qõ autem post hoc/est animus dicit. Circa regẽ. non intra regem. Sed extra significat. In deo enim nulla est cõpositio. quid ỽo dictio illa circa significat exponit Plato/Luꝫ addit eius gratia oia/ipse causa est pulchꝛoꝝ omniũ: quasi dicat/ideo circa regẽ oia sunt/quia ad illum tanq; ad finẽ ꝓ natura sua oia reuoluunt/quẽad modũ ab illo tanq; ꝓncipio ꝓducta sunt omnia. Pulchꝛoꝝ omniũ idest totius pulchꝛitudinis: que supꝛadictis in circulis emicat. Foꝛme enim coꝛpoꝝ per semina. hec per rationes/he per ideas reducũtur in deum/ꝛ ijsdem adeo gradibus ꝓducũtur ꝓpꝛie ỽo cum dicit/Cuncta/ideas intelligit: naꝫ in his reliqua includũtur. Secũda circa secũdũ. Tertia circa tertiũ. Tres mundi ꝓncipes posuit. Zoroaster trium ordinuꝫ dños. Oꝛomasi mitrin arimanin. Hos Plato/deum/mentem/animam nuncupat. Tres aũt ordines in diuinis posuit spẽbus/ideas/rõnes/ꝛ semina. Prima igit. i. idee circa ꝓmũ i. circa deũ/quoniã a deo mẽti tributẽ sunt/ꝛ in eũdẽ mẽtẽ cui sunt date reducũt. Secũda circa secundũ. i. rõnes circa mẽtem: q̃quidẽ per mẽtẽ in aiam trãseũt/ꝛ in mẽtẽ aiam dirigũt. Tertia circa tertiũ i. semina rerũ circa aiam. nam per aiam trãseũt in naturã: in illã. s. generãdi potẽtiaꝫ/rursusq; natura animẽ copulãt. Eodem ordine a natura in materiam foꝛme descendunt. Sed eas Plato in ordine posito

posito nō cōnumerat/qz de diuinis a Dionysio in terrogat⁹ tres ordines ad incorporales spēs ptinē tes tanq̄ diuinos induxit. Formas aūt corporum prętermisit. Voluit aūt deū regē primū uocare. sed oium regē/ne si primū diceret/eum vna cū sequēti bus ducib⁹ in aliqua numeri specie/cōditiōisq̄ pa ritate collocare forsitan videret/neq̄ dixit prima circa illum. Sed cuncta/ne crederemus eum ordi nis alicuius potius q̄ cunctorum gubernatorem. Human⁹ aīus affectat q̄lia illa sint intelligē. Scite post illos tres dīne pulchritudis splēdores trib⁹ in circulis emicātes amorē aī ad illos adiecit. Illinc enim aī ardor accēdit. Quippe par est ut diuin⁹ di uina desideret. Aspiciēs in ea: que sibi cognata sūt. Quoniam humana cognitio a sensibus oritur per ea que in corporibus prestātiora videmus diuina iudicare sepenumero consueuimus. per corporali um rerū vires dei potentiā. per ordinē / sapientiā. per utilitatē/dei bonitatē inuestigamus. Vocat au tem formas corpor aīe cognatas/quasi ꝓxime na tas. Sequēti enim gradu post aīam forme corpor disponunt: Quor nihil sufficiēter se habet. Forme huiusmodi neq̄ sufficiēter sunt/neq̄ sufficiēter no bis diuina ostēdūt. uere nāq̄ res/idee/rōnes/z se mina sunt. Corpor vo forme umbre rerū potius: q̄ vere res esse vident. Quēadmodū vo corporis umbra exactā atq̄ distinctā corpis figurā nō indi cat. Ita corpora diuinor naturā ꝓpriā non demō strāt. Circa ipsum regē z ea que dixi nihil est tale: Quo enim pacto mortalia immortalibus / z falsa ueris similia sint. Dō autez post hoc est aīus dicit i. animus dum diuina per mortalia iudicat / falso de diuinis loquit neq̄ diuina ꝓnūciat sz mortalia. ¶ Pulchritudo diuina/per oia splendet/z amat in omnibus. Cap^m 5^m.

Cterū ut paucis multa cōprehēdamus bo nuz q̄dē ipsa supeminēs dei existētia dicit. Pulchritudo actus q̄dā siue radius inde per oia penetrās. Primo in angelicā mētē. Secun do in aīam totius z reliquos aīos. Tertio in natu ram. Quarto in materiā corpor. Mētē idearū or dine decorat aīam rōnū serie cōplet/naturā fulcit seminib⁹. Materiā formis exornat. Quēadmodū vo solis radius vn⁹ corpora quatuor. Ignē aerem aquā/terrāq̄ illustrat: Sic vnus dei radius/mētē/ aīaz/naturā/materiāq̄ illuminat. Atq̄ in his qua tuor elemētis quicūq̄ lumē inspicit / solis ipsius as picit radiū: perq̄ ipsum ad supnā solis lucē intuen dāq̄ puertit: Ita q̄q̄s decorē in quatuor istis/mē te/aīa/natura/corpore cōtēplatur/amatq̄/dei ful gorem in his/perq̄ fulgorem huiusmodi deū ipsū intuetur z amat.

¶ Passiones amantium. Cap^m.6^m.

Tunc efficit ut corporis nullius aspectu uel tactu amatoris impet⁹ extinguat. Nō enim corpus hoc aut illud desiderat. Sed super ni luminis splēdorē per corpora refulgētē/admira tur/affectat/z stupet. Quapropter q̄d cupiant: aut querāt amātes ignorāt. Deū nāq̄ ipsum ignorant/ cuius sapor occult⁹ odorē quēdam sui dulcissimuz opibus suis inseruit. Quo quidē odore quotidie excitamur/odorē quidē sentim⁹. Saporē ꝓculdubio ignoramus. Cū igit odore manifesto illecti saporē la tētē desideremus/merito quid cupiam⁹/patiamurq̄ nescimus. Hinc etiā semp accidit/ut amātes amati as pectū timeāt quodāmodo atq̄ uenerētur. Nō etiam fortes / dicā eq̄dē etsi uereor/ne q̄s uestrū hec audiēs erubescat/z sapiētes inq̄ viri: corā inferiore quouis amato pati cōsueuerūt: Nēpe non humanū est quod eos terret: qō frāgit: qō occupat. Humana eniz vis in fortiorib⁹ sapiētioribusq̄ semp est excellētior. Sed di uinitatis fulgor ille in formosis emicās quasi dei simu lachrū amātes obstupescere / cōtremiscere/z uenera ri cōpellit/eadē rōne ꝓpter amati pūtiā amator diui tias z honores cōtēnit z pro nihilo habet. Par eniz est: ut diuina humanis anteponant. Illud quoq̄ eue nire sepenumero solet/ut se in aīati psonā q̄sq̄ trans ferre cupiat. Nec immerito/deus nāq̄ pro hoie fieri cupit/atq̄ conat. Quis aūt pro deo hoiem nō cōmu tet? Fit etiā ut amore illaqueati vicissiz suspirēt z gau deāt. Suspirāt qō seipos amittūt/qō pdūt/qō pmūt. Gaudēt qō in meli⁹ q̄ddā se trāsferūt. Calēt quoq̄ vi cissim z frigēt instar eor / quos tertiana febris inua dit. merito frigēt/qui a calore ꝓprio deserūtur/necnō z calēt cū supni radij fulgorib⁹ accēdātur. Frigiditatē timiditas/calliditatez audacia sequitur. Ideo timidi quoq̄ vicissim z audaces apparēt. Hebetissimi prete rea quiq̄ acutiores amādo reddūtur. Quis eniz cele sti radio aspirāte/non acutissime videat? Verum de amore ipso z pulchritudine eiusq̄ origine/amātium affectibus ista sufficiant.

¶ De duobus amoris generibus /ac de duplici ve// nere. Cap^m 7^m.

Cēpturus de duob⁹ amor generibus breuiter disputādū. Cupidinē ueneris comitē ee apud Platonē Pausanias asserit. Totidēq̄ ee cu pidines: quot sint z ueneres necessariuz arbitrat. Ue neres aūt duas cōmemorat: quas itidē gemini cupidi nes comitētur. Venerē alterā quidē celestez ponit. Al terā vo vulgarē. Celestē illā celo sine matre natā. Vul garē ex ioue z dione genitā. Celū Platonici summū deū ideo uocāt/qz sicut celuz istud sublime corp⁹ oia corpora regit z ptinet/sic sūmus ille de⁹ oēs spūs sup eminet. Mētē vo plurimis noib⁹ nūcupāt. Saturnū enim modo/modo Iouē/modo Venerē uocant. Est nāq̄ mēs illa viuit/intelligit. Essentiā suā saturnū. Vi tā iouē. Intelligētiā venerē appellare cōsueuerūt. Ani mā ptera mūdi: Saturnū similiter z Iouē uocam⁹ z Venerē. Prout supna intelligit saturnū. Prout ce lestia mouet iouē. Ut iferiora generat venerē. Venus prima/que in mēte est celo nata sine matre dicit/quo niā mater apud physicos materia est. Mens aūt illa a materie corporalis cōsortio est aliena. Secūda ue nus que in mūdi aīa ponit ex Ioue z Dione genita. Ex Ioue. i. ex ea virtute ipsi⁹ aīe/que celestia mouet. Ea siquidē istā creauit potētiam: que inferiora hec ge nerat. Matrē quoq̄ illi ideo tribuūt: q̄a materie mun di infusa cum materia commercium habere putatur. Beniq̄ ut summatim dicam duplex est uenus. Una sane est intelligentia illa/quam in mente angelica po suimus. Altera vis generandi anime mundi tributa. Utraq̄ sui similem comitem habet amorē: Illa enim amore ingenito ad intelligēdam dei pulchritudinem

rapitur. Hec itē amore suo ad eādē pulchritudinē in corporibus procreādam illa diuinitatis fulgorē in se primū cōplectit. Deinde hūc in venerē secūdam tra ducit. Hec fulgoris illius scintillas in materiā mundi trāsfundit. Scintillarū huiusmodi pūtia singula mun di corpora pro captu/nature speciosa vident. Horuz spēm corpoz humanus aius per oculos pcipit. Qui rursus vires geminas possidet. Quippe intelligendi vim habet. Habet z generādi potētia. He gemine vi res due in nobis sunt ueneres/quas z gemini comitā tur amores. Cū primū humani corporis spēs oculis nostris offert/mēs nostra que prima in nobis venus est/eam tanq̄ diuini decoris imaginez uenerat z dili git. Perq̄ hāc ad illū sepenumero incitat. Vis autez generādi. secūda uenus formā generare/huic similez ꝓcupiscit. Utrobiq̄ igit amor est. Ibi ꝓtēplande. Hic generāde/pulchritudinis desiderū. Amor uterq̄ ho nestus atq̄ probādus. Uterq̄ enim diuinā imaginem sequit. Quid igitur in amore Pausanias improbat? Dicā equidē. Siqs generationis: auidior cōtēplatio nē deserat/aut generationē preter modū/cū feminis/ uel cōtra nature ordinē cum masculis prosequat/aut formā corporis pulchritudini animi pferat/Is utiq̄ dignitate amoris abutit. hūc amoris abusum vitupe rat Pausanias. Quo qui recte utit corporis q̄dē for mā laudat. Sed per illa/excellētiorē animi mētisq̄ z dei spēm cogitat eāq̄ uehemētius admirat/z amat/ Generationis aūt z congressus officio eatenus utit/ quatenus naturalis ordo legesq̄ ciuiles a prudentib⁹ statute prescribunt: De his diffusius Pausanias.

¶ Exhortatio ad amorē de amore simplici ac de mu tuo. Cap^m 3^m.

Os aūt/o amici hortor z obsecro ut amorez rem profecto diuinā totis viribꝰ cōplectami ni/neq̄ uos illud deterreat qō de amāte quo dam Platone dixisse ferūt. Ille inq̄t amator aius est ꝓpio in corpore mortuus. In alieno corpore viuēs/ Neq̄ uos etiā turbet quod de amara miseraq̄ amā tiū sorte cecinit Orpheus. Hec enim quomodo accipi enda sunt/z qua via his succurrendum/queso deinde si placet diligēter attēdite. Amorē Plato rē amaram uocat nec iniuria/qr morit q̄sq̄ amat. Hūc z Orphe us, .i. dulce amarū noiat. Quippe cū amor mors uolūtaria sit. Ut mors est/amara res est. Ut uolūtaria dulcis. Morit autem quisq̄ amat. Eius enim cogitatio: sui oblita semp in amato se uersat. Si de se nō cogitat. In se certe nō co gitat/Ideo nec in seipso sic affectꝰ aius opatur/Cum precipua opatio animi ipsa cogitatio sit. Qui nō in se opatur/nec in seipso est. Equa enim inter sese hec duo esse z opatio sunt: nec esse sine opatiōe est/nec opera tio esse ipsum excedit/nec opat quisq̄ ubi nō est z ubi cūq̄ est opatur. Hō ergo in se amantis est aius/qr in seipso nō agit. Si in seipso nō est/nec viuit etiam in se ipso/qui nō viuit mortuus est. Quare in se mortuꝰ est quicūq̄ amat. Huz viuit saltē in alio: Profecto amo ris ille due sunt spēs/amor vnus simplex/mutuus al ter. Simplex amor ubi amatꝰ nō amat amātem. Ibi oīno: mortuus est amator: nā nec viuit in se ut satis iā demōstrauimus: nec in amato etiā cuz ab eo reiciat. Ubi ergo viuit nūquid in acre uel aqua uel igne/uel terra/aut aliquo bruti corpore: nequaq̄/Alius enī hu man⁹/nō in alio viuit corpore q̄ humano. An for te in alio quodā corpe hoīs non amati vitā ducet? Nec istud q̄dē. Haz si in eo nō viuit ubi viuere ue hemētissime cōcupiscit quo nā pacto viuet: in alio nusq̄ ergo viuit qui amat aliū ab alio nō amatus. Propterea oīno mortuus est non amatꝰ amator/ Nec reuiuiscet vnq̄ nisi idignatio suscitet. Ubi vo amatꝰ in amore rūdet in eo saltē vitā agit amator. Hic certe mira res fit/quotiens duo aliq̄ mutua se beniuolētia cōplectūtur/Iste in illo/ille in isto vi uit/Uicissim huiusmodi hoīes se cōmutāt/z seipz uterq̄ utriq̄ tribuit ut accipiāt alterū. Quomodo seipsos tribuāt dum sui obliuiscunt video: At quo modo accipiāt: alterū nō intelligo/nam qui seipm nō habet/multo minus aliū possidebit. Immo vo habet seipsuz uterq̄ z habet alterū. Iste quidez se habet sed in illo. Ille quoq̄ se possidet: sed in isto. Equidē dū te amo me amatē in te de me cogitante me repio/z me a meipso negligētia mea perditū in te ꝓseruāte recupo. Idē in me tu facis. Miruz rur sus z hoc apparet. Hā ego postq̄ meipsum amisi/ si per te me redimo/per te me habeo/si per te ha beo/te prius ac magis habeo q̄ meipsum/tibi pro pinquior: q̄ mihi suz. Quippe cuz mihi nō aliter/ q̄ parte mediū inhereseā. In hoc utiq̄ vis cupidi nis a martis discrepat violētia. Hēpe impium sic/ amorq̄ differūt. Imperator per se alios possidet/ amator per aliū se cōplectit/z uterq̄ amātiū longi or a seipso fit ppinquor alteri/ac in se mortuus/in alio reuiuiscit. Una vo duntaxat in amore mutuo mors est. Reuiuiscētia duplex. Morītur enim qui amat in seipso semel cum se negligit. Reuiuiscit in amato statim cū amatꝰ eū ardēti cogitatione com plectit. Reuiuiscit iterū cū in amato se deniq̄ reco gnoscit/z amatū se esse nō dubitat. O felicē mortē quā due vite sequuntur. O mirū cōmerciū: quo qs seipsum tradit pro alio aliuz habet/nec habere se desinit. O inextimabile lucrū: qñ duo ita vnū fiūt/ ut q̄sq̄ duoz pro vno solo duo fiat/z tanq̄ gemi natꝰ qui vnā habuerat vitā vna iterueniēte morte duas iā hēat. Hā qui semel mortuus bis reuiuiscit pro vna vita geminā/pro se vno/se duos est ꝓsecu tus. Justissima certe est in mutuo amore vindicta. Homicida morte plectēdus. Quis eum homicidā esse neget qui amat/cum aiam ab amāte seiungat. Quis iterum mori similiter eūdem neget. Cum si militer amet amātem/Debita nimium hec restitu tio est: quādo hic illi/z ille huic reddit aiam quam accepit. Uterq̄ amādo suam tradit/z redamando per suam/restituit alienam. Quapropter iure ipso amare debet quisquis amatur. Qui vo non amat amātem homicidij reus est habendus. Immo vo fur/homicida/sacrilegus/Pecunia a corpore pos sidet/corpus ab animo. Qui ergo animū arripit a quo tam corpus q̄ pecunie possidentur/animuz simul corpusq̄ z pecunias arripit/a quo tam cor pus q̄ pecunie possidentur. Quo fit ut tanq̄ fur/ homicida sacrilegus triplici morti sit obnoxiꝰ ac uelut infamis penitꝰ atq̄ profanus impune a quo libet interfici possit: nisi ipsemet sponte sua legē il lā ipleat/amet videlicet amatorē. Ubi cū semel mo riēte/semel ipse siliter morit/cū bis reuiuiscēte bis

Vne Speres amoris

itidē reuiuiſcit. Supioribus rōnibus oſtēſum eſt/ amatū viciſſim amatorē amare debere/nō ſolū vo debere ſed cogi ſic oſtēdit. Amorē procreat ſimilitudo. Similitudo natura quedā eſt in pluribus eadē/Nā ſi ego tibi ſimilis ſum: tu quoq; mihi es neceſſario ſimilis. Eadez ergo ſimilitudo: que me ut te amem cōpellit/te quoq; amare me cogit: Pretea amator ſe ſibi aufert deditq; amato. Hūc ergo amat⁹ tanq; rē ſuā curat/chariſſima eniz ſua cuiq; ſunt. Accedit qō amās amati figurā ſuo ſculpit in aio. Fit itaq; amātis aius ſpeculū in quo amati relucet imago. Iccirco amat⁹ cum in amante ſe recognoſcat/amare illū cōpellit. Uiciſſitudinē amoris inter illos p̄cipuā eſſe aſtrologi arbitrant in quoz geneſi luminū. i. ſolis z lune commutatio fuerit. Ui delicet ſi me naſcēte ſol in ariete/Luna in libra. Te naſcēte ſol in libra/Luna in ariete. Aut quib⁹ ſignū idē ſimileue idēq; planeta ſimiliſue aſcenderit. Aut benigni planete ſimiliter angulū oziētis aſpexerūt. Aut uen⁹ in eadē natiuitatis domo. eodēq; gradu fuerit cōſtituta. Addūt Platonici quoz vitaz demon idē aut certe ſimilis ducat. Phyſici vo mortaleſq; /cōplexionis/nutritionis/eruditionis/cōſuetudinis/conſiliȳ ſimilitudinē ſimilis affect⁹ cauſam eſſe uolūt. Beniq; ubi cauſe plures cōcurrunt/ibi viciſſitudo uehemētior repit. Ubi oēs/illic pythie damonis piladis/z horeſtis reſurgūt affectus.

¶Quid querant amantes. Cap^m 9^m.

Eterū quid iſti querūt cū ſe mutuo diligūt? pulchritudinē querūt. Amor enim fruende pulchritudinis deſiderium eſt: Pulchritudo aūt ſplēdor quidā eſt humanū ad ſe rapiēs animuz. Nēpe corporis pulchritudo nihil aliud eſt q̄ ſplēdor ipſe in colorum linearumq; decore: animi quoq; pulchritudo fulgor in doctrine z moz concinnitate. Lucē illā corporis/nō aures/nō olfat⁹/nō guſtus/nō tact⁹/ſed oculus percipit. Si oculus ſolus agnoſcit/ſolus fruit/Solus igit oculus corporis pulchritudine fruit. Cum vo amor/nihil aliud ſit/niſi fruēde pulchritudinis deſideriū. Hec autez ſolis oculis cōprehēdat. Solo aſpectu amator corporis eſt cōtētus: Tangēdi vo cupido/non amoris pars eſt/nec amātis affect⁹/Sed petulātie ſpēs/z ſeruilis hoīs perturbatio. Lucē preterea illā z pulchritudinē animi ſola mēte cōprehendimus. Quare ſolo mētis intuitu cōtēt⁹ eſt: qui animi pulchritudinez experit. Pulchritudo deniq; inter amantes pro pulchritudine cōmutatur. Junioris amati pulchritudine vir oculis fruit. Uiri pulchritudinez iunior mēte cōſequit/z qui ſolo corpe formoſus eſt: hac ꝓſuetudine fit z aio ſpecioſus: qui ſolo aio eſt decorus/corporis oculos expleti corporis pulchritudine. Mirifica plane cōmutatio eſt/utriq; honeſta/utilis z iocūda. Honeſta ſiquidē par in utroq; eque eniz honeſtū eſt z diſcere: z docere. Jocūditas in ſenioze maior: qui aſpectu z intelligētia delectat. In iunioze vo maior utilitas: quo enim preſtātior eſt aius corpoze/eo precioſior eſt pulchritudinis animi: q̄ corporis conſecutio. Pauſanie hactenus nunc Erixímaci oratiōnē interpretemur.

¶Amor in oīb⁹ ad omnia creator oiuz magiſter omnium. Tertia oratio. Cap^m p^m.

Ria nobis deinceps ex noſtri erixímaci mente tractāda videntur. Primū q̄ amor oībus inſit⁹ per cūcta pozrigitur. Alterū q̄ oīum que ſm naturam ſunt/opum effector eſt atq; ſeruator. Tertiū q̄ artiū ſingularuz eſt magiſter z dñs. Tres profecto rerū gradus in natura cōſiderant. Superiora/Inferiora/Equalia. Que ſupra ſunt/inferiorū ſunt cauſe. Que infra ſupioruz opa. Que equalia eadez inter ſe natura ſunt predita. Cauſe vo opa ſua tanq; ſui partes z imagines diligūt. Opa quinetiam cauſas tanq; ſui ꝓſeruatrices expetūt. Que aūt in eo dē ordine locata ſunt ad ſeſe inuicez quaſi vni⁹ z eiuſdē ſimilia mēbra mutua charitate afficiunt. Ideo deus/angelos/z angeli/cū deo ſimul aias/aie cum illis vna corpora beniuolētia quadā regūt atq; gubernāt. In quo ſupior ad inferiora dilectio plane ſpicitur. Rurſus corpora ais ſuis z iungunt auidiſſime/z ab eis moleſtiſſime ſeiūgunt. Animi noſtri celeſtiū beatitudinē cupiūt. celeſtes ſupni numinis maieſtatē felicíter ueneranť: atq; hic inferioruz ad ſupna eſt amoris affect⁹. Jtē oēs ignis ptes libēter inuicē cohereſcunt. Terre rurſus/aque z aeris partes inuicē z in q̄libet aialiū ſpecie eiuſdē ſpēi aialia ſeſe mutua ꝓſuetudine ſemp adſciſcūt. Ubi amor ad equalia ſimiliaq; ꝓſpicitur. Cui nā igit dubiū erit/q̄n amor oīb⁹ ad oia ſit ingenit⁹. atq; id eſt qō Dionyſi⁹ arcopagita in libro de diuinis noib⁹ ex Hierothei mēte ijs vbis ſignificauit. Amorē/ſiue diuinū/ſiue angelicū/ſiue ſpiritalez/ſiue aialē/ſiue naturalē dixerim⁹/inſitiuā quādā intelligamus cōmiſcentēq; virtutē: que ſupiora q̄dē ad inferiorū puidētiā mouet. Equalia rurſus ad ſocialē ſui iuicē coīonē cōciliat: ac poſtremo inferiora queq; admonet/ut ad potiora ſublimioraq; ꝓuertant. Hec ille.

¶Amor eſt auctor oīum z ſeruator. Cap^m 2^m.

Ecūdū vo illud noſtre orationis mēbrū/quo amor effector oīum z ſeruator eſt victus/ita pbatur. Cupiditas pfectionis ppie ppagande amor q̄dā eſt/Abſoluta pfectio/in ſūma eſt dei potētia. Eā diuina intelligētia ꝓtēplat/atq; inde uolūtas eadez cupit extra ſe ppagare ex quo ppagādi amore creata ab eo ſunt oīa/Iccirco Dionyſi⁹ noſter/Diuinus inqt amor nō pmiſit regē oīum ſine germine in ſe ipſo manere. Idē ppagationis inſtinct⁹ oīb⁹ ab illo primo auctore eſt indit⁹/per hūc ſancti illius ſpūs celos mouēt/z ſequentib⁹ oīb⁹ ſua munera largiuntur. Per hūc ſydera lumē ſuū in elemēta diffundūt/Per hūc ignis ſui calorīs coīone aerē mouet/aer aquam/aqua terrā: ac vſa vice terra ad ſe trahit aquaz. Hec aerē ille ignē. herbe queq; z arbores cupide ſui ſemis ppagādi ſui ſiliā gignūt. Aialia quoq; bruta z hoies eiuſdē cupiditatis illecebris ad procreādā ſobolē rapiunt. Qō ſi amor oīa facit/fuat etiā oīa. Eiuſdē enim ſemp eſt effectionis z ꝓſeruatiōis officiū. Nēpe ſilia ſilibus ꝓſeruant. Amor aūt ſile ad ſile trahit. Terre partes ſingule amore mutuo copulāte/ad partes alias terre ſui ſiles ſeſe ꝓferūt. Tota etiā terra ad ſimile ſibi mūdi cētrum illius auiditate deſcēdit. Aque partes ad ſeſe inuicē ſimiliter z ad locū ſibi ꝓueniētē cuz toto aque corpoze pferunt. Idē partes aeris ignisq; faciūt: ac etiā duo hec elemēta ad ſupnā regionez ſibi ꝓgruā z ſimilē regionis illius amore trahunt. Celum

etiam ut Plato in libro de regno inqt innato mouet amore/Aia enim celi tota simul est in quibuslibet celi pctis.Celũ ergo aie fruende cupidũ/ideo currit/ut per oes sui ptes ubiqz tota aia pfruat.Aduolat autez rapidissime.ut quoad fieri põt / totũ sit simul ubiqz / ubicũqz tota simul est aia.Preterea spe maioris concaua supficies/minoris spere locus est nãlis.Et quia quelibet huius spere particula/eque cũ qualibet illi⁹ particula cõuenit/quelibet oes appetit particulas illius attingere.Si quiescat/singule tãgẽt singulas / non quelibet cũctas/Currẽdo ferme assequit/qõ assequi quiescẽdo nõ posset/Currit aũt uelocissime / ut quelibet pars eodẽ pene tẽpore pro virib⁹ cũctas attingat. Quinetiã vnitate partiũ suarũ cũcta seruant.Dispsione partiũ pereũt.Unitatẽ vo partiũ mutuus earũdẽ efficit amor.Quod in humoꝛib⁹ nostroꝝ coꝛpoꝛũ ⁊ mũdi elemẽtis intueri licet/quoꝝ pcoꝛdia ut ait Empedocles pythagoꝛeus/⁊ mũdus/⁊ coꝛpus nostrum pstat.Discoꝛdia dissipat.Cõcoꝛdia vo illis pacis atqz amoris prestat vicissitudo.Hinc Oꝛpheus,

.i.Solus horum omniũ tu regis habenas.

¶Quod sit magister artiũ ⁊ gubernatoꝛ. Capm 3m.

Restat post hec ut quo pacto magister artium horum ⁊ gubernatoꝛ sit exponam⁹.¶Magistrũ quidẽ artiũ esse intelligemus si modo cõsiderabimus neminem vnq̃ artẽ aliquã aut inuenire/aut discere posse/nisi inuestigationis oblectatio/⁊ inueniendi desideriũ icitet.Et qui docet discipulos diligat/ ac discipuli eã doctrinã auidissime sitiãt / Gubnatoꝛ preterea merito noiatur.Artis eniz opa diligẽter exequit/atqz exacte cõsumat/quicũqz/⁊ artificia ipsa ⁊ psonas quib⁹ illa fiũt maxime diligit.Accedit qõ artifices in artib⁹ singulis nihil aliud q̃ amorẽ inquirũt/ ⁊ curãt.eas in pntia nos artes breuiter percurrem⁹: quas Erixímac⁹ apud Platonẽ cõmemoꝛat.¶Quid enim aliud medicina cõsiderat / q̃ quomodo humores quatuoꝛ coꝛporis amici inuicẽ fiant: atqz permaneãt quos cibos:ac pot⁹:ceteroscqz viuẽdi/aut medendi usus amet natura / atqz requirat. Duos illos hic quoqz amoꝛes/celestẽ/⁊ vulgarez:quos Pausanias supra distinxerat per similitudinẽ quãdã Erixímac⁹ adinuenit.Tẽperata enim affectio coꝛporis moderatũ atqz ad res moderatas/pueniẽtesqz habet amorẽ. Intẽperata cõtrariũ ⁊ ad ꝛria cõtinet. Illi quidez indulgẽdũ.Huic nunq̃ obtẽperãdũ. In gymnastica etiam exercitatione inuestigãdũ:qui coꝛporis habitus: quos exercẽdi modos:quos gestus amet/⁊ postulet. In agricultura/qõ solũ/que semina:qualẽue culturã exigat:quisue colẽdi modus a singulis arboꝛibus diligat. Idẽ in musica obseruat:cui⁹ artifices/qui numeri/quos numeros.aut magis aut minus diligãt/inuestigãt. Ji inter vnũ ac duo/atqz vnũ ⁊ septẽ minimuz amorẽ inueniũt. Inter vnũ vo tria quatuoꝛ quinque sex.amorẽ uehemẽtioꝛẽ reperiũt. Inter vnum ⁊ octo uehemẽtissimũ. Ji uoces acutas/⁊ graues natura diuersas certis interuallis ⁊ modulis sibi inuicẽ magis amicas faciunt. Ex quo harmonie cõpositio ⁊ suauitas nascit/Tardioꝛes etiã mot⁹ ⁊ uelocioꝛes ita inuicem tẽperãt/ut amici potissimũ fiant/⁊ rhythmũ cõcinnitatemqz exhibeãt.¶Musice aũt melodie genera duo tradũtur/Est enim graue/quoddam ⁊ cõstans: Est ⁊ aliud molle atqz lasciuũ. Illud utentibus utile:hoc noxium in libꝛis de re.p.⁊ legibus Plato iudicat: Illi in cõuiuio uraniã musam/huic polymniam prefecit. Alij primũ illud genus/Alij secũduz amant. Illoꝝ amoꝛi obtẽperandũ adhibẽdiqz soni sunt:quos expetũt. Istoꝝ appetitui obsistendũ. Illoꝝ nãqz amoꝛ celestis est. Istoꝛuz vo vulgaris. Inest syderibus ⁊ elemẽtis quatuoꝛ. amicitia quedam:quã astronomia cõsiderat. In ijs duo illi quodãmodo amoꝛes reperiũtur.Est enim ijs moderatus amoꝛ:quãdo inuicẽ mutuis viribus tẽperatissime consonãt.Est ⁊ amoꝛ immoderat⁹ quãdo vnũ aliquid illoꝝ seipsum amat/nimiũ/alia quodãmodo derelinquit / Ex illo aeris grata tẽperies.aque trãquillitas/Terrarũ fertilitas/aialiũ sanitas/Ex hoc ptraria proficiscũtur.Uatũ postremo/Sacerdotũqz facultas in hoc potissimũ uersari videtur. Ut que hoium officia deo amica sint: qua ratione hoies deo amici fiãt/nos doceãt.Qui amoꝛis charitatisqz modus ad deũ/ad patriã/ad parẽtes/ad alios taz ad viuos:q̃ ad defunctos sit adhibẽdus. Idẽ in ceteris artib⁹ cõiectari licet atqz summatiz cõcludere Amorẽ in oibus ad oia esse omniuz auctoꝛẽ/seruatoꝛẽqz existere/⁊ artium vniuersarum dñm:⁊ magistrũ. hũc merito diuus Oꝛpheus appellauit.

Solertẽ bigenium/oium claues habẽtem.Quomodo enim gemine nature sit a Pausania primũ:deinde ab Erixímaco audiuistis. Qua etiã ratione claues mũdi tenere dicat ab Oꝛpheo ex supioꝛibus satis comprehẽdere possumus:quippe sicut ostẽdimus desideriũ hoc perfectionis proprie propagãde cũctis ingenitũ.Latẽtẽ ⁊ implicatã cuiuscqz fecũditatẽ explicat. Dũ semina in germen pullulare cõpellit/⁊ vires cuiuscqz eius educit sinu: fetuscqz cõcipit:⁊ quasi clauib⁹ qbusdã cõcept⁹ aperiẽdo producit in lucẽ:quãobrẽ oes mũdi partes: qꝛ vnius artificis opa sunt eiusdẽ machine mẽbra inter se in essendo/⁊ viuẽdo similia mutua quadã charitate sibi iuicẽ vinciunt.Ut merito dici possit amoꝛ nodus ppetu⁹:⁊ copula mũdi:partiũqz eius immobile sustentaculũ:ac firmum totius machine fundamentum.

¶Nullũ mũdi mẽbrũ odit aliõ mẽbrũ.Capm 4m.

Quod si ita est nulla opis hui⁹ mẽbra inimica esse inter se ullo pacto possũt.Nõ enim ignis aquaz/aque odio fugit:sed suipsius amoꝛe:ne ab aque frigoꝛe extinguat. Neqz ignem aqua odio ignis extinguit.Sed quodã amplificandi proprij frigoris appetitu trahit ad aquam sibi similẽ ex ignis coꝛpoꝛe procreãdã. Nã cũ ois appetitio naturalis ad bonũ/nullaqz ad malum tẽdat/ Aque propositũ est/nõ ignem extinguere:quod est malum.Sed aquã sui similẽ:quod bonum est generare.Qõ si absqz ignis interitu explẽ posset/ignez utiqz nõ cõsumeret.Eadẽ de ceteris que contraria ⁊ inimica videnť rõ assignat. Pozzo agn⁹ lupi vitã/figurãqz non odit sed sui pernitiẽ:que a lupo inferť exhoꝛret:neqz lupus agni odio/sed amoꝛe sui euz lacerat atqz deuoꝛat. Neqz homo hominem/ sed vitia hominis hoꝛret/neqz potentioꝛibus aut acutioꝛibus dotes suas illoꝛum odio/Sed nostri

beniuolentia

beniuolentia inuidemus metuētes ne illis penitus succūbam⁹. Quapropter nihil obstat. quin amor in oibus sit/perq; oia penetret. Hūc igitur tantum deū/quia ubiq; est/oium insidet penetralib⁹/tanq; potentē dominū: cuius imperiū effugere non ualemus tanq; sapientissimū iudicē. quez cogitationes nostre latere non pñt/ ꝓculdubio metuam⁹ hūc. qz creator est oium atq; seruator/tanq; patrē ueneremur/tanq; tutorē/presidiūq; colam⁹/hūc qz artes singulas edocet tanq; preceptorē sequamur / quo auctore sumus ⁊ viuim⁹ / quo seruatore perpetui permanemus. Quo pside ⁊ iudice gubernamur. Quo preceptore ad bene beateq; viuendū instruimur: ⁊ formamur.

¶ Narratur textus Platonis de antiqua hoium natura. Oratio quarta. Cap^m p^m.

His dictis familiaris noster uerbis finē imposuit. Eū Christophorus Lādinus vir doctrina excellēs: quē potissimū cognouimus nostris tēporibus orphicū platonicūq; poetā: Secutus est in hunc modū/obscuraz ⁊ implicatā aristophanis sententiam explicaturus. Quanq; Joannes caualcātes sua nos diligētia lōgis disputationū ambagibus liberauit. Aristophanis tñ sentētia uerbis obscurissimis inuoluta enodationē adhuc aliquā lucēq; req̄rit. Est inquit aristophanes amor pre ceteris oīs summope generi humano bñficus. curator ⁊ tutor hominū/atq; medicus. Oportet primū qualis hoium quondā fuerit natura: queue illius passiones aīaduertere. Neq; enim qualis nunc est olim erat: sed longe diuersa. Principio tria hoium erant genera: non solū que nūc duo mas ⁊ femina. Uerūetiā tertiū quoddam aderat ex utrisq; cōpositū. Preterea integra erat cuiusq; hois spēs/atq; rotūda/dorsuz ⁊ latera/circulo hñs manus quatuor: ⁊ paria manibus crura. Vultus itē duos tereti ceruice ꝓnexos ⁊ oino cōsimiles. Masculinū genus sole genitū erat. Femininum terra. Luna promiscuū. Unde elato erant aio robustoq; corpore: quare cū dīs pugnare tētabāt: ⁊ in celū ascendere. Ideo iuppiter singulos in longum secuit: duosq; fecit ex vno: instar coy: qui oua in longū capillo secant / atq; iterū si fastu in deos insanire videant minat⁹ est eos rursus se similiter partiturū. Postq; natura hominum ita diuisa fuit quisq; sui dimidiū cupiebat. Igit cōcurrebant / iactisq; circū brachīs se inuicē cōplectebant redigi in priorē habitū affectātes/propterea fame / ⁊ torpore defecissent / nisi deus ꝓgressui modum imposuisset. Hinc utiq; mutuus hoibus inatus est amor prisce nature cōciliator/annītēs vnū ex duobus efficere/hoiumq; nature mederi: Est enim quisq; nostrū dimidiū hois utpote sect⁹ / quēadmodū pisciculi. qui plecte ⁊ aurate uocant / sciſſi ex vno duo efficiunt: querit aūt sui quisq; dimidiū. Quotiens itaq; dimidiū suū alicui: cuiuscūq; sex⁹ auidus sit: occurrit/uehementissime concitat ardenti inheret amore/neq; momentū quidē ab illo patiat seiūgi. Toti⁹ itaq; reficiēdi cupido / nixus amoris nomē accepit. Qui nos pñti in tēpore summopere iuuat dū in sui dimidiū olim amicissimū quēq; ꝓducit/⁊ in posterū spem sūmā inȳcit nobis deū pie colentib⁹ in ueterem figurā restituēdo: medendoq; se nos beatissimos effecturum.

¶ Exponitur opinio Platonis de antiqua hominū figura. Cap^m 2^m.

Hec aristophanes ⁊ alia narrat permulta: mōstris portētisq; similia: sub quibus/quasi uelaminibus quibusdā diuina mysteria latere putandū. Nos enim erat ueterū theologoꝝ sacra iporū puraq; arcana ne a ꝓphanis ⁊ impuris polluerē tur figurarū vmbraculis tegere. Nos aūt que in figuris superioꝝ: ⁊ alīs describunt singula exacte ad sensuz ptinere nō arbitramur. Nā Aurelius Augustin⁹ non oia inquit: que in figuris fingūtur significare aliquid putanda sunt. Multa enim propter illa/que significāt ordinis ⁊ connexionis gratia sunt adiuncta. Solo uomere terra proscindit. Sed ut hoc fieri possit/cetera quoq; huic aratri mēbra iungunt. Que igitur nobis exponēda ꝓponit hec summa. Hoies quōdam tres sexus habebāt masculinū/femininū/promiscuū. Solis/terre/lunеq; filios erant ⁊ integri. Sed propter superbiā cū deo equare se uellēt sciſſi in duo sunt. Iterū si superbiāt/bifariā discindēdi. Sectione facta/dimidiū amore ad dimidium trahit/ut integritatis restitutio fiat/qua cōpleta beatū gen⁹ hoium est futurū. Summa vo nostre iterpretationis erit huius modi. Hoies idest hoium aie quōdam idest qñ a deo creantur. Integre sunt duobus sunt exornate luminibus. Ingenito ⁊ infuso. ut ingenito/equalia ⁊ inferiora. Infuso supiora conspicerēt. Deo equare se uoluerunt ad vnicū lumē ingenitū se reflexerūt. Hic diuise sunt. Splēdorē infusuz amiserūt: qñ ad solū ingenitū sunt conuerse statimq; in corpora cecidere. Supbiores facte iterū diuident idest si naturali nimium cōfidant ingenio lumē illud ingenitū/⁊ naturale: qō resistit quodāmodo extinguet. Tres sexus habebāt/mares sole/femine terra / Promiscue luna genite. Dei fulgorē alie ſm fortitudinem: que mascula est. alie ſm temperantiā: que femina. Alie ſm iustitiā que promiscua susceperūt. Hec tres in nobis virtutes aliarum triū: quas deus habet/sunt filie. Sed in deo tres ille sol/luna/terra. In nobis mas/femina/promiscuū nūcupatur. Sectione facta dimidiū amore ad dimidiū trahitur. Alie iam diuise ⁊ immerse corporibus/cum primū ad annos adolescentie uenerint naturali/⁊ ingenito lumine: qō seruarūt: ceu sui quodā dimidio excitātur ad infusum illud diuinūq; lumē/olim ipsarū dimidiū: qō cadētes amisere studio ueritatis recipiēdū. Quo recepto iā integre erūt: ⁊ dei visione beate. Hoc igitur erit interpretationis nostre compendiuz.

¶ Homo est ipsa aīa ⁊ aīa est immortalis. Cap^m 3^m.

Corpus cū ex materia cōstet/⁊ quantitate/⁊ ad materiā suscipere/ad quantitatē diuidi solum extēdiq; pertineat: atq; ipsa susceptio: ⁊ diuisio passiones sint/Consequēs est/ut suapte natura passioni tātū sit ⁊ corruptioni subiectū. Siqua vo actio corpori cōpetere videat/non inquantū corpus est agit/sed inquantū illi vis quedaz quodāmodo in corporea ⁊ qualitas ineſt/ut in ignis mole caliditas. In aqua materia frigus. In corpore nostro complexio: Ex quibus certe qualitatib⁹ opationes corporū

proficiscũtur. Non enim quia longus/aut latus aut profundus est ignis/Sed qz calidus/calefacit. Neqz qui extẽsior ignis/ calefacit magis:immo propter diſpersionẽ minus: Sed qui calidior. Cum igit viriũ:z qualitatũ beneficio opationes ꝓueniant:ac vires ipſe z qualitates ex materia z quãtitate nõ constẽt / licet in materia quãtitateqz sint / Sequitur ut pati ad corpus/agere ad aliqd incorporale ptineat. Vires utiqz iste instrumẽta/quidẽ sunt operãdi. Ipe vo per se neq; ſufficiũt ad operandũ qz nõ ſufficiũt ad existẽdum. Quod enim in alio iacet / seqz ipsum sustentare non põt/ab alio certe dependet. Quo fit ut qualitates/qz a corpore necessario sustinẽtur ab aliqua superiori substãtia:que neqz corpus sit neqz in corpore iaceat/fiant atqz regant. Huiusmodi aia est:que corporibus pñs z insidẽs ipa se sustinet:z qualitatẽ vimqz cõplexionis corporibus tribuit/per que tanq; instrumenta in corpore/z per corpus uarias operationes exercet. Hinc generare/nutrire/augere / currere/stare/sedere/loq/artis opa fabricare/sentire/itelligere: homo asserit. Dia vo hec aia ipsa facit. Ideoqz aia erit homo. Si generare/augere / nutrire hoiem dicimus. Anima tanq; pater z artifex corporis/ipsuz gignit auget/atqz nutrit. Si stare/sedere/loqui/aia corporis mẽbra sustinet. flectit / z vibrat. Si fabricare: currere aia manus porrigit / z pro arbitrio torquet/ pedes agitat. Si sentire aia per sensuum instrumẽta/ quasi fenestras: z foramina exteriora corpora pcipit. Si intelligere aia per seipsaz sine aliquo corporis instrumẽto ueritatẽ assequit. Dia igit quecunqz homo facere dicit. Anim9 ipse facit.corpus patit: Quapropter homo solus est aius.corpus aũt hois opus z instrumentũ. Eo maxime qõ aius opationẽ eius potissimã/intelligentiã scilicet sine ullo corporis instrumẽto exercet cũ res per illã incorporales itelligat. Per corpus vo sola corporalia cognoscant. Itaqz si aius per se agit quicq; /per se certe est. z viuit. Viuit autez sine corpore:qõ sine corpore operat/Si per se est/eẽ sibi quidã propriũ cõuenit corpori nõ cõmune/propterea põt propriũ sibi seorsum a corporis mole sortiri hois cognomentũ. Quod sane nomen qz de vno quoqz nostrũ per omnem vitã dicit. Quisqz enim in omni etate uocat hõ/ ideo aliquid significare videt: qõ stabile permanet. Corpus iugiter fluit. Crescẽdo decrescẽdo. resolutione cõtinua/liquefactione calore vicissim/z frigore permutatũ/Aia semp eadẽ permanet. qõ liquido nobis ostẽdit ueritatis inquisitio: bonitaqz uolũtas semp eadẽ z firma memorie ꝓseruatio. Quis ergo usqz adeo demẽs erit/ut hois appellationez in nobis firmissimã corpori fluẽti semp z vndiqz permutato potius q; aio stabilissimo tribuat. Ex his perspicuũ esse potest. Luz hoies aristophanes noiauit more Platonico aias nostras significasse.

¶ Quod aia est duob9 ornata luminib9 z q̃re in corpus descẽdit creatio aie cũ duob9 lumib9. Cap^m 4^m

Orro aia statim ex deo nata naturali quodã instinctu in eũ parentẽ suũ conuertit: quẽadmodũ ignis in terra superiorũ vi genitus cõfestim nature impetu ad superiora dirigit. Cõuersa in eũ eius radijs illustrat. Sed primus hic fulgor in aie substãtia per se prius informi receptus fit obscurior atqz ad illius tractus capacitatẽ ꝓprius ipsi z naturalis euadit. Ideoqz per eũ utpote sibi equalem se ipsam:z que infra se sunt: idest corpora oia aia videt quidẽ: Deuz vo z alia supiora non videt. Sed eniz per primã hanc scintillã deo facta ꝓpinquior aliud iterũ clarius accipit lumẽ:quo etiã supna cognoscat. Lumẽ igit habet geminum. Naturale alterũ/siue ingenitũ. Diuinũ alterũ z infusum:quibus vna coniũctis ceu duabus alis per sublimẽ perdolare ualeat regionẽ. Ac si diuino illo semp uteret/ semp diuinis hereret: Terra rõnalibus cẽt aialib9 uacua. Ceterũ diuina ꝓuidentia decretũ est ut aia suiipsius sit dña / possitqz tũ utroqz simul lumine uti/tũ altero: Hinc fit ut natura duce ad proprium sui lumẽ cõuersa ptermisso diuino seipsaz/viresqz suas que ad fabricã corporis spectant aiaduertat: cupiatqz vires huiusmodi/in fabricandis corporibus exequi: hac ut aiũt cupiditate grauata/descẽdit in corpus. ubi generandi/mouẽdi:z sentiẽdi vires exercet: suaqz pñtia terrã infimã mundi sedem exornat: que ideo rõne carere non debuit / ne qua pars mũdi esset rõnaliũ viuentiũ pñtia destituta: quẽadmodũ z illi9 auctor ad cui9 similitudinẽ mũdus factus est totus: est ratio. Cecidit aũt aius noster in corpus: cũ ptermisso diuino / solo suo usus est lumine: ac seipso cepit esse ꝓtẽtus: Solus deus. cui deest nihil/supra quẽ nihil/seipso contẽtus permanet/sibi sufficiens: quapropter deo se parem fecit: tunc animus cum se solo uoluit esse contentus/ quasi nõ minus q; deus sibiipse sufficeret.

¶ Quot vjs anima ad deum redjt. Cap^m 5^m.

Hanc plane superbiam causam fuisse aristophanes ait/ut aius qui natus est integer secaretur: idest ex geminis luminibus altero posthac uteret. Alterũ vo negligeret. Hic in corporis baratrũ ceu letheũ flumẽ imersus: suiqzmet ad tẽpus oblitus/sensibus z libidine/quasi satellitib9 z tyrãno/raptat: Verũ adulto corpore / purgatis sensuũ instrumẽtis/cõferente doctrina/paululũ resipiscit. ubi naturalis emicat fulgor/naturaliũqz rerũ ordinẽ indagat: qua inuestigatione architectum ingẽtis huius machine aliquẽ esse persentit/cum z videre cupit/z possidere. Ille solo diuino splẽdore cõspicit. Ideo mens propie lucis indagine ad diuinã lucẽ recuperãdã uehemẽtissime instigatur. Instigatio vo/appetitio que huiusmodi uerus est amor: quo duce dimidiũ hois alterũ: Alteruz eius dez dimidiũ cõcupiscit. qz naturale lumẽ:qõ animi dimidiũ est: lumẽ illud diuinũ: qõ alterũ eiusdẽ dimidiũ dicit/olim neglectũ accendere rursus in aio nitit: atqz id est: qõ in epistola ad dionysium inquit Plato. Humanus aius affectat qualia diuina sint intelligere/aspiciẽs in ea: que sibi cognata sunt. Veruz cũ deus lucẽ suã infundit in aium ad id potissimũ eã accõmodauit/ut hoies ad beatitudinẽ: que in ipsius possessione consistit perduceret: Ad hãc quatuor virtutib9 producimur. Prudẽtia/fortitudine/iustitia/temperantia. Prudentia primo beatitudinem nobis ostendit. Tres ille virtutes reliquez: quasi vie tres ad beatitudinẽ ducũt/Scintillã itaqz suã in uarijs aijs de9 ad finẽ huiusmodi uarie tempat. Ita ut prudẽtia duce/alij per fortitudinis

alij per iustitie/alij per tẽperantie officia suũ repetãt auctorẽ. Hẽpe alij hui⁹ muneris gratia pro dei cultu/pro honesto/pro patria pericula mortemq; forti aĩo subeũt. Alij sic vitã iuste instituunt/ut nec iniuriã cuiq; inferãt/neq; inferri pro viribꝰ sinãt. Alij vigilia/inedia labore/libidines domãt. Hi tribus quidẽ procedũt callibus. Sed ad eundẽ beatitudinis finẽ prudẽtia hũc illis mõstrãte peruenire conant/pinde tres iste virtutes in dei quoq; ipius prudẽtia continẽtur. Harũ desiderio accẽsi hoium animi per earũ officia ad eas cupiũt peruenire/illis herere perpetuoq; potiri. Fortitudinez hoium masculã robur z audaciã nũcupamꝰ. Tempantiã feminã propter remissum quendã z frigidiorẽ desiderij habitũ miteq; ingeniũ. Justitiã promiscuã/feminã quidẽ prout innocẽtia sua iniuriã infert nemini/Masculã vo prout alijs inferri nõ sinit/z seueriori censura in hoies iniquos aiaduertit: Quia vo maris dare/Femine suscipe propriuz est. Iccirco solẽ/qui lumẽ a nullo accipiẽs exhibet oibꝰ/marem uocamꝰ. Lunã que accipiẽs a sole dat elementis/a dando z accipiẽdo promiscuã. Terrã cũ accipiat quidẽ ab oibus tribuat nulli/feminã nuncupamus/Quãobrẽ/sol/luna/terra/fortitudo/iustitia/temperãtia/merito maris promiscui femine signãtur cognomine / atq; ut excellentiorẽ deo appellationẽ exhibeamꝰ virtutes istas in illo/solẽ/lunaz/terrã. In nobis masculinũ sexũ dicimꝰ promiscuũ femininũ. Quibus aũt lux illa diuina a dei sole/cũ fortitudinis affectu in sui ortu fuit infusa / his masculã dicimꝰ lucẽ fuisse cõcessam. Quibus a dei luna cũ affectu iustitie/promiscuã/Quibus a dei terra/cũ affectu tẽperantie/Feminã/lucẽ illã infusaz/atq; diuinã statim ad naturalẽ reflexi neglexim⁹. Altera ergo post habita seruauimꝰ alterã / ubi dimidiũ nostri tenemus dimidiũ pretermisimꝰ. Certo vo etatis tẽpore a naturali lumine ducti diuinũ affectamꝰ quidẽ oẽs/sed diuerso modo diuersi ad eius adeptionẽ procedimus per fortitudinẽ/quia dei fortitudinẽ illud olim cũ affectu fortitudinis acceperũt/per iustitiã alij tempantiãue similiter. Benigq; suũ illud dimidiũ quisq; ut acceperat querit / z alij per masculã quidẽ dei lucẽ amissam olim: iaz recuperatã/dei uolũt mascula fortitudine perfrui. Alij per promiscuã lucẽ similiter virtute ꝓmiscua. Alij per feminã eodẽ pacto: Unus profecto tantuz hi cõsequũtur/qui postq; adulta etate scintilla in ipsis naturalis eluxit/eã non esse ad diuina iudicanda sufficientẽ existimãt/ne scintille naturalis inditio/aut aiarũ/aut corpoꝝ affectꝰ diuine tribuãt maiestati/putẽtq; illã non esse corporibꝰ aisue prestantiorem: In quo sane plerisq; errasse tradũtur. Qui in diuinoꝝ inuestigatione igenio naturali cõfisi/aut deũ non esse dixerũt ut diagoras/aut dubitauerunt ut protagoras: aut corpus iudicauerunt/ut epycurei/stoici/cirenaici alijq; pmulti/aut aiaz quãdã/ut marcus uarro marcus manilius/alijq; nõnulli. Hi tanq; impij nõ modo diuinũ lumẽ oliz neglectũ non recuperauerũt/sed z naturalem propter eius abusum deprauauere qõ deprauatũ est / fractũ non iniuria scissumq; putat. Ideo illoꝝ animi. qui tanq; supbi z fastu tumidi suis confidũt viribus/secant/ut ait aristophanes iterũ: Cũ etiã naturale lumẽ/qõ illis erat reliquũ opinionibus falsis obscurant/z moribus iniquis extinguũt. Itaq; naturali lumine recte utũtur quicũq; mancũ illud/z mutilatũ esse recognoscẽtes ad naturalia iudicãda satisfacere quodãmodo arbitrant. Ad ea vo/que supra naturaz sunt sublimiori lumine opus esse putãtes exactissima quadã animi purgatione ita se preparãt/ut diuina lux iterũ illis effulgeat cuiꝰ radijs recte de deo sentient z in pristinã illã integritatem restituentur.

CAmor aias reducit in celũ / beatitudins distribuit gradus/gaudiũ largitur eternũ. Capm 6m.

Nunc uos cõiue prestãtissimi deũ quẽ pre ceteris oĩs generi humano bñficiuz esse aristophanes ait / Omni sacrificioꝝ genere uobis propitiũ facite. Hunc pijs precibꝰ inuocate. Hunc toto corde capessite. Hic aios sua bñficẽtia primum ad celestẽ ducit mẽsam/ambrosia z nectare abundantẽ/Deinde singulos singulis accõmodat sedibꝰ. postremo suauiter detinet in eternũ. Nulli eniz celum repetunt/nisi qui celoꝝ regi placuerũt: placẽt illi qui eum summope diligũt. Cognoscere quidẽ illũ / uere oĩno pñti in tẽpore ipossibile est/Vere autẽ amare quomodo cognitũ z possibile est/z facile / qui deum cognoscunt/nõdũ illi placẽt nisi cognitũ diligãt / qui cognoscunt: z diligũt nõ qz cognoscũt. Sed qz diligũt amantur a deo: Nos eniz nõ eos: qui nouerint/sed qui nos amauerint charitate cõplectimur. Multos nãq; qui nos cognoscũt hostes habemus. Quod ergo nos celo restituit nõ dei cognitio est/sed amor. Discũbẽtiuz preterea ordo in mẽsa celesti diuersos sequit gradus amantiũ. Naz qui deũ excellẽtius dilexerũt/dapibꝰ exellẽtioribus ibi uescunt. Hẽpe qui per opera fortitudinis dei fortitudinẽ coluerũt/eaipsa fruunt. Qui iustitiã vo/iustitiã/tempantiã/similiter qui tẽperãtiã atq; ita uarijs diuine mentis ideis z rõnibꝰ uarij animi pro uario amoris raptu fruũtur. Toto autez deo fruũtur oẽs/qz totus in singulis est ideis. Sed deũ totũ prestãtius possidẽt/qui eum in prestãtiori idea cõspiciunt. Quisq; vo ea dei virtute potit/quã dilexit/ideo liuor ut Plato inquit in phedro abest a diuino choro. Cũ enim oĩum iocũdissimũ sit/re amata potiri. quilibet in eo potiũdo qõ amat cõtentus plenusq; viuit. Quippe si amatores duo delitiarum suarum cõpotes fiãt/uterq; in amata sui possessione quiescit: neq; curã quidez ullã habebit/ni alter pulchriori potiat amato/quapropter amoris bñficio factũ est / ut in diuersis felicitatis gradibus portione sua quilibet sine ulla inuidia sit pẽtus. Fit etiã ut sine ulla sacietate animi ijsdẽ uescãtur dapibꝰ in eternũ. Ut eniz oblectẽtur cõuiue/nõ/epule nõ vina sufficiũt nisi fames / sitisq; ad uescẽdũ alliciant: ac tãdiu oblectatio: qdiu z auiditas permanet. Auiditatẽ vo quis amorẽ quẽdam esse negauerit. Eternus igit amor quo semp in deũ afficit aius efficit ut deo semp tanq; nouo spectaculo gaudeat. Amorẽ hunc eadẽ dei bonitas semper accẽdit in aĩo: que z beatũ facit amantẽ. Tria igit ut breui cõplectar amoris bñficia collaudabimꝰ: quod nos oliz diuisos in itegrũ restituẽdo/reducit in celũ: qõ suis quẽq; collocat sedibꝰ facitq; oẽs in illa distributione qetos qõ omni expulso fastidio suo quodaz ardore oblectamentũ quasi nouũ iugiter accendit in

animo/redditq; illū blanda ⁊ dulci fruitione beatū.

¶Oratio quinta. Amor est beatissimus quia pulcher est ⁊ bonus. Capm pm.

Carolus marsupinꝰ/musarū dulcis alūnus Ladinū poetā secutꝰ. Agathonis oratione sic aggredit. Amorē deuz noster agathon beatissimuz/q; pulcherrimus sit ⁊ optimꝰ arbitratur. Que ad hoc ut sit pulcherrimꝰ/que itē ut optimus exigunt. diligēter enumerat: in quibus enumerādis amorē ipm effingit. Postremo postq; qualis est enarrauit/bñficia ab eo generi humano tributa ꝓnumerat/atq; hec disputationis illius est summa. Nostra interest in primis indrere quā ob causam ut beatum ostēderet pulchrū ualde eē dixit ⁊ bonū. Quod ue sit inter bonitatē/pulchritudinēq; discrimē. Beatum in philebo Plato vult esse/cui nihil deest/Idq; esse illud qō sit ab omni parte perfectū. Est aūt perfectio interior quedā. Est ⁊ exterior: Interiorē/bonitatem/exteriorē/pulchritudinē dicimus. propterea qō bonū penitus est ⁊ pulchrū. Id tanq; ab omni parte perfectū/beatissimū nuncupamꝰ. Hanc utiq; differētiaz oibus in rebus aīaduertimus: Nēpe in lapillis ut physici uolunt tempatissima quatuor/clemētoruz permixtio quedā interior/nitorē parit exteriorem. Herbas preterea ⁊ arbores innata radicibꝰ: medulisq; fecunditas. Flor ⁊ foliorꝝ gratissima uestit uarietate. In aialibus aūt salubris humor complexio iocundā lineamentoruꝫ ⁊ colorꝝ spēm ꝓcreat. Virtus etiā animi decorē quēdā pre se ferre videt in uerbis: gestibus: opibus honestissimū celos quoq; sublimis eor substantia clarissimo lumine circūfundit. In ijs oibus interna perfectio producit externā. Illā bonitatem/hāc pulchritudinē possumꝰ appellare/quocirca bonitatis florē quendā esse pulchritudinē uolumꝰ: cuius floris illecebris/quasi esca quadā latens interi bonitas allicit intuentes. Quoniā vo nostre mentis cognitio a sensibus ducit originē bonitatē ipsaz rerū penetralibus insitā/nec intelligeremus vnq;/neq; appeteremꝰ/nisi ad eā specici exteriorꝭ indicijs manifestis proueheremur. Qua in re mirabilis admodū forme huius/comitisq; ipsius apparet utilitas. Per hec satis ostensum arbitror tantū inter bonitatem ⁊ spēm/quantū inter semē ⁊ flosculū interesse/atq; ut flores arborꝝ seminibus orti semina ipsi quoq; ꝓducunt. Ita spēm hanc bonitatis florē ut ex bono pullat/sic ⁊ ad bonū amantes producere/qō quidē noster hic heros abunde in superioribus demonstrauit.

¶Quomodo pingitur amor/⁊ quibus aīe partibꝰ pulchritudo cognoscit ⁊ generat amor. Capm 2m.

Post hec diffusius enumerat Agathon quot ad eius dei formosam speciem requiruntur. Juuenis inqt ē/tener agilis ꝓcinnꝰ ⁊ nitidus Nobis aūt primo querēdū qd hec ad pulchritudinē conferāt. Deinde cū deo. huic attribuunt quo pacto intelligi debeant. Rationē hoies hñt ⁊ sensum. Ratio per seipsam rationes rerum omnium incorporeas comprehendit. Sensus per quinque sui corporis instrumēta corporꝝ imagines: ⁊ qualitates attingit. Colores per oculos. Per aures uoces: Odores per nares: per linguam sapores: per neruos qualitates simplices elemētoruꝫ. Calorem videlicet. Friguſq; ⁊ reliqua. Propterea sex ad cognitionē ptinētes/quantuz ad propositā attinet questionē vires animi numerātur. Ratio/visus/auditus/olfatus/gustus/⁊ tactus. Ratio numini summo. Visus igni. Aeri auditus. Vapor odori/Olfatꝰ. aque gustus/Tactus. terre tribuit. Ratio siquidē celestia idagat nec propriam in mēbro corporis aliquo sedē habet/quem admodū neq; certā habet sedē in ulla mūdi parte diuinitas. Visus in sublimi parte corporis uelut ignis in suprema mundi regione locat/⁊ lumen natura sua percipit qō ignis est propriū. Auditus visum nō aliter q; purus aer ignē secutus uoces hauriat: que ⁊ in aere fracto gignūtur ⁊ per aeris interuallū aures illabūtur. Olfatus caliginoso aeri: ua poribusq; ex aere/⁊ aqua mixtis oino assignatur. Quia inter aures ⁊ linguā: quasi aerē ⁊ aquā positus uapores eos apprehendit facile ⁊ diligit maxime: qui ex aeris ⁊ aque mixtione proueniūt. Quales sunt herbarū florū/pomor odores/naribꝰ suauissimi. Quis dubitet gustū aque liquoribus cōparare? qui olfatui/tanq; aeri crassiori succedit ⁊ iugi saliue liquore perfusus potu uehemētissime delectatur: humidisq; saporibꝰ. Quis itē ambigat tertia tactū ascribere. Cū per omnes terreni corporis partes fiat/In neruis qui terreni maxime sunt expleatur/facillime tāgat que soliditatem hñt ⁊ pondus/qō terra corpib⁹ tribuit. Hinc etiā accidit ut tactus/gustus/olfatus/solū proxime ipsis apposita sentiant/⁊ patiant admodū sentiēdo/licet olfatus remotiora/q; gustus/⁊ tactus apprehēdere videatur. Auditus aūt remotiora cognoscit neq; ita offendit/quo etiā longius prospicit visus/⁊ momēto facit/qō aures tēpore/pri enim cornscatio cernitur q; tonitrus audiat. Ratio remotissima capit: neq; enim que in mundo sunt solū/⁊ que pñtia/ut sensus. Sed etiā que supra celū/⁊ que fuerunt/aut futura sunt percipit: Ex his patere cuiq; pōt/sex illarū aie viriū. Tres ad corpus ⁊ materiā potius tactū scilicet ⁊ gustū/⁊ odoratū. Tres autē alias/rōnē videlicet ⁊ visuz ⁊ auditū ad spiritū ptinere: Ideo tres ille ad corpus potiꝰ declinātes corpori magis q; aio congruūt/⁊ ea que ab illis percipiuntur/Cū corpus sibi cōgruū moueāt. Vix ad aiam usq; pueniunt/minimeq; illi tanq; minime similia placent. Tres vo supiores a materia remotissime aīe multo magis conueniūt/resq; eas capiūt: que corpus quidē parū admodū/aīum vo uehemētissime moueant. Quippe odores/sapores/calor/atq; similia corpori/aut nocēt plurimum/aut prosunt paulū quid ad animi/aut admiratione/aut indicium conferūt/ac modice ab illo desiderant. Ratio incorporee ueritatis/colores figureq; ⁊ uoces: corpus aut nihil/aut vix/⁊ minimū mouēt. Animi vo aciem ad indagādū potissimū acuūt/atq; eius ad se desideriū rapiūt. Animi cibꝰ est ueritas. Ad eā inueniendā oculi/ad discēdā aures magnopere coferunt/Igit que ad rōnē visum/auditū pertinent/gratia suiipsius affectat/quasi propriū alimentuz. Que vo sensus tres alios mouēt/corpori uel nutriendo/uel fouēdo/uel generādo magis necessaria sunt: Ea itaq; aīus/non sui sed alteri ideſt corporis causa querit. Amare aūt ea dicimur que ppter

nosmetipsos desideramus/ que aũt propter aliud quiddã cupimus/minime. Merito igit amor ẽ ad scias figuras/ ꝛ uoces dũtaxat uolum⁹ pertinere/ atq; iccirco gratia illa solũ/que in tribus hȳs repitur animi virtute/figura/uoce/ qz maxime animũ prouocat a qȝ uoco significat

idest ꝓuocatio notatur vo grece pulchritudinẽ latine significat. Beatus quidẽ nobis est mos uerus. ꝛ optimus animi. Beata corporis speciosi figura. Beata uocũ concinnitas/cũq; tria hec alius utpote sibi cognata/ ꝛ quodãmodo incorporea pluris admodũ q̄ tria reliqua faciat/consentaneu est/ut auidius ascisscat/ardentius complectatur/uehementius admiret/atq; hecipsa seu virtutis/seu figure/siue uocum gratia/que animum per rationẽ uel visum uel auditũ ad se uocat ꝛ rapit/pulchritudo rectissime dicitur: atq; he tres ille gratie sunt/de quibus sic Orpheus.

Splendor/
viriditas/letitiaq; uberrima. Splẽdorẽ quidẽ uocat gratiã illã/ ꝛ pulchritudinẽ animi que in ueritatis ꝛ virtutis claritate consistit. Viriditatẽ vo figure/colorisq; suauitatẽ/ hec enim summope in iuuẽtutis viriditate florescit. Letitiã deniq; sincerũ illõ ꝛ salubre/ ꝛ perpetuũ/qȝ in musica sentimus oblectamentum.

¶ Pulchritudo est aliqd incorporeũ. Capm 3m.

Cum hec ita se habeãt/ necessarium est pulchritudinẽ esse aliquid virtuti figure: uocibusq; cõmune. Nõ enim quodlibet istorum trium pulchrũ similiter uocarem⁹/nisi vna his trib⁹ inesset pulchritudinis definitio. Quo fit ut ipa pulchritudinis ratio corpus esse nõ possit/quoniã virtutibus animi que incorporee sunt pulchritudo si esset corporea/minime cõueniret. Atq; tantũ abest ut corpus sit pulchritudo/ ut nõ modo que virtutibus animi: sed etiã que corporibus/ ꝛ uocib⁹ ineſt nequeat esse corporea. Quãuis enim corpora quedam speciosa dicam⁹/nõ tamẽ sunt ex ipsa sui materia speciosa. Siquidẽ corpus hois vnũ atq; idez hodie formosum: Cras autẽ casu aliquo fedãte deforme/quasi aliud sit esse corpus/ aliud eẽ formosum. Neq; etiã sunt ex ipsa quãtitate formosa/qñ quidẽ grandia nõnulla/atq; itez breuia quẽdã formosa vident. Ac sepe magna deformia parua/formosa/ ꝛ cõtra parua turpia. Magna gratissima: Nonnunq; etiã accidit/ut similis sit in magnis quibusdã ꝛ paruis corporib⁹ pulchritudo. Si ita que stante sepenumero eadẽ quãtitate casu quodã pulchritudo mutat/ ꝛ mutata aliqñ quantitate permanet pulchritudo/ac similis in magnis/ paruisq; videtur. Certe duo hec pulchritudo: ꝛ quantitas oino debẽt eẽ diuersa. Quinetiaz si corporis cuiusq; formositas in caipsa sui corporis crassitudine quodãmodo corporea esset/ Nõ tamẽ ut corporalis esset/ intuẽti placeret. Placet aio ꝓsone alicuⁿ⁹ spẽs nõ prout in exteriori iacet materia: sed prout eius imago per visum ab aio capit uel cõcipit. Imago illa in visu ꝛ aio/cũ isti sint incorporei corpus esse non põt. Quo enim pacto celũ ut ita loquar totuz parua oculi pupilla caperet? Si modo corporali reciperet. Nullo profecto. Sed enim spũs in puncto omnẽ corporis amplitudinem spiritali modo/ ꝛ incorporea imagine suscipit. placet utiq; aio ea dũtaxat spẽs. que ab illo suscipit. Hec autẽ licet exteriorꝭ corporis simulachz sit in eo tñ est/incorporea. Ergo spẽs incorporea placet. Quod placet: id cuiq; gratũ. Quod gratum hoc deniq; pulchz quo efficitur/ ut amor ad incorporeũ aliqd referat. Atq; ipsa pulchritudo spiritale quoddã poti⁹ rei simulachz sit/q̄ corporea spẽs. Sũt aũt nõnulli/ qui certam membrorũ oiuz positionẽ/siue ut eoz uerbis utamur/cõmensurationẽ ꝛ proportionẽ cũ quadã colorz suauitate eẽ pulchritudinẽ opinẽtur. Quoz nos opinionem propterea nõ admittimus: quia cũ huiusmodi partiũ dispositio in solis sit reb⁹ cõpositis/ nulla essent simplicia speciosa. Nunc aũt puros colores/lumina. Vocẽ vnã: Fulgorẽ auri ꝛ argẽti/candorẽ/sciam/aiaz/ que oia simplicia sũt pulchra uocam⁹/noscz ista mirifice tanq̄ reuera sint pulchra delectãt. Accedit ad hec qȝ proportio illa cũcta includit corpis cõposita mẽbra/ neq; est in singulis. sed in cũctis/singula itaq; mẽbra per se pulchra nõ erũt/ Ex singulis aũt particulis totius cõpositi ꝓportio nascit. Unde nõnihil sequit absurdissimũ ut que suapte natura speciosa nõ sunt/pulchritudinẽ pariãt. Sepenumero etiã accidit ut manẽte eadẽ mẽborꝭ proportione/atq; mensura/ corpus eque/ut añ nõ placeat. Eadẽ porro hodie/que anno supiori corporis uestri figura/gratia vo nõ eadẽ. Nihil tardius q̄ figura/ Nihil citius senescit q̄ gratia: Ex quo liquido cõstat nõ idem esse pulchritudinẽ ꝛ figurã. Sepe quoq; videmus rectiorẽ in vno quodã q̄ in alio dispositionẽ partiũ mensuraq; membrorũ. Alius tñ nescim⁹ qua de causa nobis formosior iudicatus amat ardẽtius/quo satis admoneri videmur/ ut aliud quiddã formositatẽ/q̄ dispositionẽ partiuz censeamus. Eadẽ nos ratio admonet ne formã suspicemur esse colorz suauitatẽ. Plerunq; enim color in seniore clarior: In iuniore gratia maior: Et inequalibus fit/nõnunq̄ ut qui colore supat alterũ gratia tñ ab illo: ꝛ pulchritudine supet. Neq; tñ audeat quispiam mixtionẽ quãdã/ex figura coloribusq; pulchritudinẽ affirmare: Sic enim neq; scie/neq; uoces que colore ꝛ figura carẽt/neq; colores/ ꝛ lumina: que certam nullã figurã hñt amore digna iudicarent. Ꝓtere a cuiusq; cupiditas eo habito: qȝ uolebat/ explet. Nempe fames ꝛ sitis/ cibo potuq; sedant. amor nullo implet aspectu corporis uel amplexu. Nullaz igit naturã corporis ardet/pulchritudinẽ certe sectatur. Quo fit ut ea corporeũ aliquid esse nõ possit. Ex oibus hȳs colligit eos: qui amore accensi pulchritudinẽ sitiunt/ Si modo uelint liquore hoc hausto ardẽtissimam sitim extinguere alibi q̄ in materie fluuio/ aut quãtitatis/aut figure/aut colorz quorumlibet riuulis dulcissimũ pulchritudinis huius humorem/quo sitis eoz accendit querere oportere. Quo uos tandẽ miseri uertetis amantes: Quis uestri cordis flãmas accendet acerrimas: Quis tantũ sedabit incẽdiũ: hoc opus. hic labor. Dicã protinus/Sed attendite.

¶ Pulchritudo est splẽdor diuini vult⁹. Capm 4m.

Diuina potestas oia supereminẽs statim a senatis angelis/ atq; ais suũ illũ radiũ/in quo fecũda vis ineſt oium creandorz: tanq̄ filȳs clemẽter ifundit. Hic in eis utpote sibi ꝓpinquioribus

totius mundi disposition: ⁊ ordinē multo pingit exactius/q̄ in mundi materia. Quāobrē hec mundi pictura: quā cernim⁹ vniuersa in angelis/⁊ ais lucet exp̄ssior. In illis enim spere cuiusq; figura solis lune ⁊ syderū/reliquor⁹/elemētor⁹ quoq; lapidū/arborū aialiū singulor⁹ picture huiusmodi in angelis exēplaria ⁊ idee. In ais rōnes/⁊ notiones. In orbis materia/forme atq; imagines a Platonicis noiant. Clare quidē in orbe. Clariores in aio. In angeli mente clarissime. Unus igit dei vultus tribus deinceps per ordinē positis lucet in speculis. Angelo/animo/corpore mundi. In illo tanq; propinquiore clarissime. In isto remotiore obscurius. In hoc remotissimo si ad cetera cōpares obscurissime. Proinde sancta mens angeli nullo ipedita corpis ministerio in seipsaz reflectit. Ubi dei vultū illū sinu suo insculptū introspicit. Inspectū ilico admirat. Auiditissime illi semp iheret. Vultus illi⁹ diuini gratiā pulchritudinē dicim⁹. Auiditatē angeli dei vultui penitus inherentē uocamus amorē. Vtinā nobis idē/cōtingeret. Sed eniz aius noster ea cōditione genitus ut terreno corpore circūdetur ad officiū generādi declinat. Qua iclinatione grauatus thesaurū penetralib⁹ suis absconditū negligit. Deinde terreno corpe inuolutus diutissime seruit corporis usui/ad hoc opus sensum quidē semp/rōnē quoq; diutius q̄ decet accōmodat. Hinc efficit/ut diuini vultus illius candorē in se perpetuo enitentē/nō prius aiaduertat: q̄ adulto iam corpore/⁊ rōne exp gefacta dei vultū in dei machina refulgentē: ⁊ oculis manifestū cogitatione consideret. Qua quidē cōsideratione prouehit ad eū/qui intus emicat intuēdum. Quoniā vo parētis vultus grat⁹ est filijs/necesse est ais dei patris vultū esse gratissimū. Vultus huius ut idem sepius repetā/nitor ⁊ gratia/siue in angelo/siue in aio/siue in mundi materia pulchritudo vniuersalis est appellāda. Impetusq; ad illā vniuersalis diendus est amor. Ubiq; incorporeā esse hāc pulchritudinē non ambigim⁹. In angelo enim ⁊ aio eā corpus aliq̄ nō esse nemini dubiū. In corporibus etiaz eā esse incorporalē/⁊ supra mōstrauimus ⁊ ad pñs ex eo potissimū intelligimus. qō oculus nil aliud nisi solis aspicit lumen. Figure nāq; ⁊ colores corporum nunq̄ nisi lumine illustrata perspiciunt: neq; ipsa cū materia sua ad oculos ueniūt. Necessariū tn esse videtur ea in oculis eē ut ab oculis videant. Unū itaq; solis lumē corpor⁹ oium/ab eo illustrator⁹ colorib⁹ figurisq; depictū sese oculis offert. Sic affectū lumē oculi suo quodā radio adiuuāte percipiūt perceptuz ipsum/⁊ que in eo sunt oia vident. Quare totus hic mundi/qui conspicit ordo/nō eo modo quo in materia corpor⁹. Sed quo in luce oculis infusa est/cernit. In ea luce cū a materia secret⁹ sit/necessario est corporis expers. Quod ex hoc etiā euidenter apparet/qō lumē ipsum corpus esse non pōt/cū momento ab oriente in occidēs totū ferme impleat orbē. Aeris ⁊ aque corpus sine ulla offensione vndiq; penetret/sordibusq; imixtū nusq̄ inficiat. Hec vo corpor⁹ nature nullo modo conueniūt. Corpus siquidē nō momēto mouet/sed tēpore. Neq; alterū absq; sui uel alterius aut utriusq; offensione penetrat alterum. Ac duo inuicez corpora mixta mutua se contagione inficiunt. Quod in aque ⁊ vini/ignis ⁊ terre cōfusione conspicimus. Cū igit solis lumē incorporeū sit/quicquid suscipit/nature sue suscipit modo. Propterea colores ⁊ figuras corporum modo suscipit spiritali. Eodēq; pacto ipsuz ab oculis susceptū inspicitur/quo factū est/ut totus hic mundi decor/qui tertius est dei vultus per icorporeā solis lucē incorporeū sese oculis offerat.

¶ Quomodo nascitur amor ⁊ odiū/quodue pulchritudo est incorporea. Cap^m 5^m.

Ex hijs oibus sequit ut ois diuini vult⁹ gratia: que vniuersalis dicit pulchritudo. Nō in angelo solū ⁊ aio incorporea sit: Sed in aspectu etiā oculor⁹. Neq; facie hāc simul totā solūmodo. Uerūetiā partes eius admiratione cōmoti diligim⁹. Ubi particularis amor ad particularē pulchritudinē nascit. Sic ⁊ ad hoiem aliquē ordinis mundani mēbrū afficimur. Presertiz cū in illo perspicue diuini decoris scintilla refulget. Affect⁹ huiusmodi duabus ex causis nascit. Tū q; paterni vultus nobis placet imago. Tum etiā q; hois apte cōpositi spēs/⁊ figura cū ea humani generis rōne quā aius noster ab oium auctore suscipit ⁊ retinet aptissime congruit. Unde hois exteriozis imago per sensus accepta/trāsitēsq; in aium si hois figure quam possidet aius dissonat e uestigio displicet/⁊ odio tanq̄ deformis habet. Si consonat/ilico placet/⁊ tanq̄ formosa diligit. Quo fit/ut nōnulli nobis obuij cōtinuo placeāt uel displiceant. nosq; affectus huiusmodi causam nesciam⁹. Quippe cum aius corporis ministerio ipedit⁹ intimas illas sui formas nequaq̄ respiciat. Uex naturali ⁊ occulta quadā incōgruitate uel cōgruitate fit/ut forma rei exterior imagine sua eiusdē rei formā in aio pictā pulsans dissonet aut consonet/atq; occulta hac offensione uel blanditie motus aius/rem ipsam/aut oderit/aut amet. Integrā sane creandi hois configurationē vis illa diuina/in angelo aioq; igenuit. In mundi vo materia/utpote ab illo opifice remotissima hois pstitutio/ab integra illa sui figura degenerat. In materia tn meli⁹ affecta similior. In alia dissimilior prouenit. Que similior prouenit/ut dei vi/angeliq; idee/sic animi rōni quadrat ⁊ cōgruit. Animus hāc probat congruitatē. In ipsa profecto congruitate pulchritudo. In ea probatione amoris cōsistit affectus. Quoniā vo idea ⁊ ratio sunt a materia corporis aliena/hois cōstitutio illis nō ex materia uel quātitate sed ex aliquo potius incorporeo similis iudicat/ut similis illis cōgruit. Ut congruit pulchra est. Iccirco diuersa sunt corpus ⁊ pulchritudo. Quod siquis quesierit quo nā pacto corporis forma/anime/mentisq;/forme/⁊ rōni similis esse queat. Is oro consideret edificium architecti. Principio architectus edificij rōnē ⁊ quasi ideā aio concipit. Deinde qualē excogitauit domum/talē pro viribus fabricat. Quis neget domū corpus existere/eāq; idee artificijs incorporee. Ad cuius similitudinē effecta est/esse persimilē: Porro propter incorporalē ⁊ ordinē quēdā/potius q̄ propter materiā est architecto similis iudicanda. Age igit materiā subtrahe si potes/potes autē cogitatione subtrahere/ordinez vo relinque. Nil tibi restabit corporis/nihil materie. Immo vo idē erit

penitus/qui ab opifice prouenit ordo/ꝛ qui remanet in opifice. Idē in quouis hoīs corpore facias. Reperies illius formā animi rōni quadrantē/ simplicē esse/materieq; expertē.

¶Quot requirūtur ut res pulchra sit/ꝛ quod pulchritudo est spiritale donum. Capm 6m.

Quid tandē est corporis pulchritudo: Actꝰ viuacitas: ꝛ gratia quedā idee sue influxu in ipso refulgens. Fulgor huiusmodi in materiam nō priusq; aptissime sit preparata descēdit. His vo tribus. Ordine/modo/specie/cōstat viuentis corporis preparatio. Ordo/partiū interualla. Modus/q̄titatē. Spēs/liniamēta/colorēq; significat. In primis enim oportet ut membra quecq; corporis naturalē situ habeant. Suo aures loco sint/ oculiq; ꝛ nares/ꝛ cetera / ac paribus interuallis/ oculi/naso sint proximi/paribꝰ itē aures utreq; distent ab oculis. Neq; hec interuallor ad ordinez pertinēs parilitas sufficit/nisi partiū modus accedat / qui mediocrē debita totius corporis proportione seruata / membris singulis tribuat magnitudinē. Ut nasi tres in lōgū dispositi vultus vniꝰ impleant lōgitudinē. Auriū utrarūq; semicirculi vna cōiuncti oris aperti circulū faciāt. Idē quoq; coniunctio supcilior efficiat. lōgitudo nasi / longitudinē labiꝰ cōplcāt auriscq; similiter. Gemini oculor orbes vnū equēt oris hiatū. Capita octo proceritatē corporis cōprehendāt. Eandē quoq; monstret brachior in latꝰ extēsio/crurūq; similiter atq; pedū. Necessariā preterea spēm ducimꝰ ut linearū attractus artificiosi/rugeq; ꝛ oculor splēdor/ordinē illum modūq; partiū decorent. Atqui tria hec licet in materia sint/pars ulla corporis eē nō pnt/ordo membror/membrū quidē est nullū. Ordo enim membris oibus inest: Nullū vo membrū in membris oibꝰ reperitur. Accedit qō ordo nihil est aliud q̄ decēs partiū interuallū. Interuallum vo quid aliud dicemus q̄ distantiā partiū: Distātia veniq; /aut nihil est/ꝛ uacuum prorsus inane/aut tractus aliquis linearuz. Lineas aūt que latitudine profunditateq; carent/que corpori necessaria sunt / quis corpora dixerit: Modus itē non quātitas. Sed terminus quātitatis. Termini vo supficies sunt lineeq; ꝛ puncta/que cū profunditatis crassitudine careant corpora nō putant: Spēz quoq; in luminū vmbrarū/ Linearū iocunda cōcordia nō in materia collocamus. Ex his oibus patet pulchritudinē usq; adeo esse a mole corporis alienā / ut nunq̄ ipsi materie se cōmunicet/nisi tribꝰ illis incorporalibus ꝓparationibus/quas narrauimus/sit affecta. Harum vo fundamentū est elementor quatuor tempata complexio/ut corpus nostrū celo/cuius est temperata substantia/sit simillimū/neq; aliquo humor excessu ab animi formatione descisat. Sic enim ꝛ celestis fulgor facile lucebit in corpore celo persimili ꝛ forma hois illa perfecta quā habet aīus impacatā obedientēq; materiā/resultabit expressior. Ad pulchritudinē preterea suā accipiēdā / uoces ferme similiter disponunt. Ordo nāq; illarū est a graui uoce ad octauā ascēsus atq; inde descēsus. Modus debita per tertias / quartas/ꝛ q̄ntas/ꝛ sextas uoces. tonos itē ꝛ semitonos progressio. Spēs canora clare uocis intēsio. His utiq; tribus ceu quibusdā elemētis corpora ex mēbris multis cōposita ꝛ arbores ꝛ aialia / ac uocū pluriū cōgregatio ad suscipiendaz pulchritudinē disponunt. Corpora vo simpliciora/ut elementa quatuor. Lapides ꝛ metalla. Itemq; uoces singule interiori quadā nature sue tēperie fecūditate ꝛ claritate/ad eandē sufficienter apiant. Alius aūt eo potissimū ad illā est natura sua accōmodatꝰ / qō ꝛ spūs est/ꝛ quasi speculū deo proximū. In quo quēadmodū in suprioribus diximꝰ diuini vultus elucet imago. Igit quēadmoduz auro/ut appareat speciosum nihil prorsus addendum. Sed terre sordes si que inheserint secernēde. Ita nullis adiūctionibꝰ indiget animꝰ ut formosus appareat. Sed deponēda corporis cura ꝛ solicitudo tā anxia/cupiditatis ꝛ timoris perturbatio depellēda. Confestim naturalis animi spēs emicabit. Ceterū ne lōgius digrediat oratio ex supradictis breuiter cōcludamus/pulchritudinez esse gratiā quādā viuacē ꝛ spiritalem dei radio / illustrante angelo primū infusam. Inde ꝛ aīs hominuz/ corporūq; figuris ꝛ uocibus/que per rationē/visuz/ auditū/aios nostros mouet atq; delectat delectādo rapit. rapiēdo ardenti inflammat amore.

¶De amoris pictura. Capm 7m.

Hathon vo poeta ueterū poetarū more deū istum humana uestit imagine / pingitq; ipm hoium instar formosum. Iuuenē / tenerū/flexibilē/siue agilē/apte cōpositū atq; nitidū. Quorsuz hec: preparationes he quidē sunt ad formosam indolem potius q̄ formositas. Nā ex quinque ijs partibꝰ tres prime cōplexionē corporis tēperataz/quod primū est fundamentū significāt/due relique ordinē/modum ꝛ spēm indicāt. physici tempate corporationis inditiū tenere carnis lenē ꝛ firmā equalitatē demonstrauere. Ubi calor excedit nimiū aridū ꝛ hirsutum corpus. Ubi frigus rigidū. Ubi siccitas / durū ꝛ asperum. Ubi humiditas/fluxū/lapsum/inequale/contortū. Equalis igit ꝛ firma corporis tenerit udo/affectiō nē eius indicat in quatuor humoribꝰ moderatā. Hāc ob causaz agathon. Mollē delicatū/ꝛ tenerū appellauit. cur iuuenez: Quia nō solum nature/sed etatis etiā bnficio tēperies hec habet. Temporis enim diuturnitate partibꝰ humor subtilioribꝰ resolutis partes restant admodū crassiores igneq; ꝛ aere exhalatio aque/ꝛ terre regnat excessus: At cur agilē ꝛ flexibilem: Ut aptū ad motus oēs promptūq; intelligas / ne forte putes cū mollē diceret / aque mollitiē muliebrem languidā ꝛ ineptā dicere uoluisse. Ea siquidez est moderate cōplexioni cōtraria / post hec adiecit. Apte cōpositū: idest ordine ꝛ modo partiū honestissime figuratū. Adiecit ꝛ nitidū: idest suaui colore specie refulgentē. preparationibꝰ his prepositis/qō reliquū erat reticuit agathon: Nostrū est enim post hec aduentū gratie subintelligere. He quinque partes in hois figura ita ut diximus. In amoris autē potentia aliter intelligēde vident. Eius enim vim ꝛ qualitatē ostēdunt. Iuuenis ideo dicit/ q̄a iuuenes ut plurimū amore irretiunt/eiusq; insidijs irretiti eratē appetūt iuuenilē. Mollis/quia mitia ingenia facilius capiunt/ ꝛ qui capti sunt licet aī feroces māsueti redduntur. Agilis/ꝛ flexibilis: quia ꝛ ifluit clā: ꝛ similiter effluit.

Cocinnus atq; compositꝰ: Qñ formosa ⁊ ordinata desiderat/fugitq; cōtraria. Nitidus: quoniaꝫ in florida ⁊ nitēte etate hominis aspirat ingenio: ⁊ florida cōcupiscit. Nec quoniā copiosissime exequit agathon breuiter perstrinxisse sufficiat.

¶ De amoris virtute. Capm 8m.

Etiā / que de quatuor virtutibꝰ ab agathone dicunt ad amoris bonitatē significādā/sic accipienda sunt/ut iustus. Ideo affirmet / qz ubi integer/ac uerus est amor/ibi est beniuolentie uicissitudo/que nullā admittit cōtumeliā/uel iniuriaz. huiꝰ charitatis tāta vis est/ut ea sola humanū genus tranqlla possit in pace seruare: Nō neq; prudentia / neq; fortitudo/neq; vis armoꝝ / legū/⁊ eloquētie sine beniuolētia pōt efficere. uocat preterea/Tēperatū / qz turpes domat cupiditates. Amor enim cū pulchritudinē querat/que in ordine quodā/tempantiaq; cōsistit/viles ⁊ immoderatas cōcupiscētias aspernat / a turpibꝰ gestibus semp abhorret. Quod a principio satis ab heroe audiuistis. Atq; ubi huius regnat affectus: oēs cupiditates alie contēnunt. Subiūxit Fortissimū. Quid eniz audacia fortius? Quis itē audētius q̄ amatoꝝ pro amato pugnat? Bÿs alÿs: idest planetis alÿs/mars fortitudine prestat/qz fortiores hoies efficit. Uenus hunc domat. Quando enim mars in angulis celi/uel secūda natiuitatis domo/uel octaua cōstitutus nascēti mala portēdit: Uenus sepe ꝯiūctione sua uel oppositione uel receptione: aut aspectu sextili: aut trino/martis/ ut ita dicamꝰ/cōpescit malignitatē. Rursus qñ mars in ortu hois dñatur / magnitudinē animi iracundiāq; largit. Si proxime uenus accesserit/virtutē illā magni animi a marte datā nō impedit. Sed vitiū iracundie reprimit. Ubi clemētiorē facere martē/⁊ domare videt. Mars autē uenerem nunq̄ domat. Illa siquidez si vite dux fuerit amoris prestat affectū. Si mars proximi duxerit suo calore ueneris impetū/reddit ardētiorē ita ut si nascente alī quo/Mars in ueneris domo / libra uel tauro fuerit ꝓpter martis pñtiā qui tūc natus est/acerrimis uratꝫ amoribꝰ. Mars iterū sequit uenerē/Venꝰ martē nō sequitur/quoniā audacia amoris pedissequa est / nō amor audacie. Nō enim ex eo qō audaces sunt amore hoies illaqueant. Sed ex eo plerūq; quod amore saucÿ sunt / audacissimi fiunt ad queq; pericula propter amatū intrepide subeunda. Beniq; fortitudinis eius oībus excellētis euidentissimū illud est argumētum/qō amori oia parent/ille nulli. ¶ Nēpe celestes amāt/⁊ aialia ⁊ corpa oia. Fortes itē ⁊ sapiētes. Diuites viri regesq; maximi colla subeūt amoris imperio. Amor autē nullis istoꝝ subÿcit. Neq; enim diuitum munera amorē emunt/neq; potentū mine violētieq; ut amemꝰ uel desistamꝰ amare nos cogere pñt. Amor enim liber est / ac sua spōte in libera orit uolūtate/quā neq; deus etiā coget/ qui ab initio liberā fore decreuit. Quo fit ut amor: qui vim omnibꝰ infert/ oium effugiat violentiā. Huius tanta libertas est/ut cetere animi affectiones/uel artes / opationesq; premium aliqō ut plurimū a se diuersuz exoptēt. Amor seipso tanq̄ suuipsius ꝓmio sit cōtentus/quasi non sit premiū aliud preter amorē quod amore sit dignum. Nam qui amat / amorem amat precipue. Id enim vult ab amato potissimū/ut vicissiz amet amantē. Est etiā sapientissimꝰ. Qua rōne amor rerū oium creator sit atq; seruator/⁊ artium singularū magister ⁊ dñs satis in erixímaci oratione arbitror diputatū. In quibus sapiētia amoris ostēdit. Ex oibus ÿs cōcludit amorē ieciro/⁊ beatissimū ē/qz pulcherrimus sit ⁊ optimꝰ/esse vo pulcherrimuz ex eo cōstat/qz pulcherrimis tanq̄ sui similibꝰ delectat. Optimū quoq; propterea / qō optimos facit amantes. Optimū vo esse illum necesse est/qui alios optimos efficit.

¶ De donis amoris. Capm 9m.

Quid amor sit ex nostra illa discursione apparuit. Qualis sit/ex uerbis superioribꝰ agathonis. Que munera largiat / facile ex dictis dicit. Est enim amor alter simplex. Mutuus alter. Simplex ille/quēcunq; cōprehēderit prudētem reddit ad prouidēdū. Acutū ad disserēdū. Facūdū ad eloquēdū. Ad res gerēdas magnanimū. Ad iocos facetū. Ad ludos promptum. Ad seria queq; fortissimū. Mutuus piculis pulsis securitatez. submota dissensione cōcordiā. Uitata miseria prestat felicitatem. Ubi enim mutua charitas/ibi nulle insidie. Ibi cōmunia oia. Ibi lites ⁊ furta/homicidia cessant: ⁊ plia. Tranqllitatē huiusmodi nō aialibus solū. sed celis etiā / elementisq; ab amore mutuo tribui. Et hic tāgit agathon / ⁊ supra in erixímaci oratione diffusius est ostēsuz. In orationis huius calce dicit amor cantu suo mentes deoꝝ hominūq; mulcere. Quod plane intelliget quisq; meminerit in superioribus demōstratuz fuisse amorē in omnibus esse/atq; ad omnia pozzigi.

¶ Amor ceteris dÿs ⁊ ātiq̄or ē ⁊ iunior. Capm xm.

Sed anteq̄ finē faciā optimi viri. Tres pro ingenÿ viribus questiones: que in agathonis disputatione subortiunt absoluaz. Primo enim querit cur phedrus. seniorem saturno/⁊ ioue amorē/agathon vo dixerit iuniorē. Secundo quid apud Platonē regnū necessitatis significet. Quid amoris imperiū. Tertio qui dÿ: quas artes regnāte amore reperint. Pater oium deꝰ mētes illas sui ministras que saturnū iouē/ceteroscq; planetas mouēt amore quodā sui seminis propagādi: ⁊ benignitate prouidētie genuit. Mentes iterū e uestigio nate parentē suū recognitū diligunt. Amorē illū quo creant celestes/seniorem illis. Eū vo quo creatori suo afficiunt/dicimus iuniorē. Preterea saturni planete/⁊ alioꝝ ideas angelica mens a patre suo nō prius acceperit q̄ ad eius faciez amore ingenito flecteret. Ea rursus postq̄ illos accepit flagrantius parētis munus amauit. Sic ergo angeli illius in deū dilectio: partim antiquior est ideis: que dÿ dicunt. Partim etiā iunior. Igit amor pncipiū est ⁊ finis. deoꝝ/primus atq; nouissimus.

¶ Amor ante necessitatem regnat. Capm xjm.

Verū ut questio secūda soluat hic añ necessitatē ideo regnare dicēdus: quoniam diuinus amor oibus ex se natis dedit originē. In quo nulla necessitatis violētia ponitur. Nā cū nihil supra se hēat nō coactus/sed spōte quodlibet opat. Mens aūt que illū seqtur serēte illo necessario pullulat. Ille igit amore pducit hec necessitate

producit.

ꝓducit. Ibi amoris hic neceſſitatis icipit oñatio
Hec lz a ſūma dei bonitate naſcat / Jdeoq; ſit bo
na tñ qz extra deū ꝓceſſit/neceſſario ab infinita pa
rētis ꝑfectione degenerat. Hunq; eniz effect⁹/ totā
ſuſcipit cauſe bonitatē. In hac utiq; neceſſaria effe
ct⁹/Tū ꝓceſſione tū etiā degeneratiōe neceſſitatis
cōſiſtit impiū. ſed enim mēs e uestigio genita ſuum
ut dixim⁹ diligit auctorē. ubi regnuz reſurgit amo
ris. Nā ⁊ illa amore in deū erigit: ⁊ de⁹ amore eaz
ad ſe cōuerſā illuminat. Uerū hic rurſus neceſſita
tis potētia ſurrepit. Quippe cū lumē illō a deo de
ſcēdēs nō tāta claritate recipiat a mente nā ſua ob
ſcura/quāta a deo tribuit. Cogit eniz ꝑ nāe ſue ca
pacitate recipe. Jdeo violētia nāe ſuſcipiētis fit lu
mē obſcuri⁹: huic neceſſitati amoris ſuccedit iterū
ꝓncipat⁹. Illa ſiq̄dē ꝓmo hoc dei fulgore accēſa/
ardēti⁹ i eū reflectit ⁊ hac re q̄ſi ſcit illa lumis iſtiga
tā totā expetit lumis plenitudinē. Hic ⁊ de⁹ ꝓuidē
tie ſue benignitate ultra ꝓmū illud nāle lumē/diui
nū quoq; largit. Atq; ita ſibi iuicē alterne ſuccedit
amoris neceſſitatiſq; potētia. Que q̄dē ſucceſſio in
diuis/nāe oꝛigine fit. In alīs tꝑis iteruallis. Jta tñ
ut amoꝛ ꝓm⁹ ſit oīuz atq; nouiſſim⁹. De aio quoq;
⁊ ceteris/que a deo fiūt/quo ad duo hec impia ſiſ
iudicāduz. Jccirco ſi abſolute loq̄mur/antiq̄us eſt
amoris q̄ neceſſitatis impiū. Cū i deo illi⁹ hui⁹ i re
b⁹ creatis ptās icipiat. Si de reb⁹ a deo creatis itel
ligam⁹ neceſſitatis tyrānī⁹ regnū añcedit amoris.
Cū res ipe pri⁹ neceſſitate ꝓcedāt atq; degenerēt ꝓ
cedēdo q̄ ad patrē ſuū amore ſe ỽtāt. Duo hec ipe
ria. Duob⁹ hymnis cecinit Orpheus: Neceſſitatis
iperiū ita in noctis hymno. Era
uis neceſſitas oib⁹ oñat. Amoris aūt regnū ita i ue
neris hymno. Trib⁹ fatis impas
⁊ gnās oia diuīe Orpheus duo regna poſuit: Et ea
inuicē cōparauit/ꝑ poſuitq; amorē neceſſitati cū di
xit illū trib⁹ fatis in q̄bus ꝓſiſtit neceſſitas impare.
¶ Quo pacto regnāte neceſſitate Saturn⁹ caſtra
uit celiū. Juppiter ỽo ligauit Saturnū. Cap^m 12^m.

Quo aūt pacto oñante neceſſitate ſequētes
doū parētes ſuos aut caſtrare aut ligare hic
ab agathone dicant/ex dictis facile itelligi
m⁹. Nō eni hec ita accipiēda ſūt/ut mēs angeli de
uz ipz. Sz mun⁹ ſibi a deo tributū in ſeipa diuidat
⁊ diſcerpat. Satis paulo añ monſtrauim⁹ munera
dei in recipiēte ſpū neceſſario a ſūma dei ꝑfectiōe
decidē. Quo fit ut fecūditas illa nāe in deo q̄dē ite
gra. Sz in angelo cōminuta/⁊ quodāmō mutilata
merito caſtrata fuiſſe dicat. Nō q̄dē regnāte nece
ſſitate ꝓtingē dicit/qz neq; dātis/neq; accipiētis uo
lūtatez: Sz ea neceſſitate q̄ effect⁹ cauſe ſue eqri nō
pōt/neceſſario accidit. Sic eni ſaturn⁹. i. āgelus ce
liū. i. ſūmū deū caſtrare videt/iuppiter quoq;. i. aia
mūdi ligare ſaturnū. i. viz ab āgelo acceptā i ſeipo
nāe ſue defectu anguſtioꝛib⁹ limitib⁹ coartare. Am
plioꝛ eni eſt illi⁹/q̄ hui⁹ potētia. Jdeo potētia/que
i illo expedita ꝓpter amplitudinē ⁊ ſoluta. In hoc
ꝓpter anguſtiā ligata iaz ⁊ coartata eſſet/omitto
q̄d aſtrologi opinant. Planete ſaturni malignita
tē ioui⁹ cōiūctione uel receptiōe uel oppoſitione/
aut aſpectu ſextili aut trino ſepiſſime coerceri. Sz
de his hactenus ad queſtionē tertiā deſcēdamus.

Qui oīj/quas artes hoibus largiant. Cap^m 13^m.

Artes a dīs ꝓpter amoꝛez humano generi tra
ditas Agathō arbitrat. Regnādi ab Jouc. ſa
gittādi. dīnādi. Medēdi artē ab apolline. Fa
bꝛicā erariā a vulcano. Texēdi artificiū a minerua. A
muſis deniq; muſicā. Duodeciz zodiaci ſignis nūmi
na ꝑſūt duodeciz. Arieti pallas. Tauro uen⁹. Apollo
geminis. Cācro mercuri⁹. Leoni iuppiter. Uirgini ce
res. Libꝛe vulcan⁹. Scoꝛpio mars. Diana ſagittario.
Veſta capꝛicoꝛno. Aq̄rio iuno. Piſcib⁹ ỽo neptūn⁹.
Ab hīs artes oēs generi noſtro tradūtur. Signa illa
in coꝛp⁹. Numina: que illis ꝑſunt in aīam vires ſuas
ad ſingulas artes ifundūt. Jta Juppiter per leonem
hoiem ad gubernationē deoꝝ/⁊ hoiuz. i. ad res tā di
uinas q̄ humanas ꝑclare gerēdas reddit aptiſſimuz.
Apollo per geminos uaticinū medicinā ⁊ arc⁹ indu
ſtriā exhibet. Pallas p arietē texēdi pitiā. Vulcanus
per libꝛā erariā fabꝛicā/⁊ artes reliq̄s alīj. Qꝛ ỽo pui
dētie benignitate ſua nobis munera magnifice largiū
tur amore iſtigāte dicim⁹ elargiri. Preterea uelociſſi
ma illa/⁊ oꝛdinatiſſima celoꝝ ꝙuerſiōe muſicā naſci
ꝙſonātiā arbitramur/atq; oꝛto circuloꝝ motibus to
nos octo. Ex cūctis aūt nonū quēdā ꝓduci ꝓcētū. No
uē itaq; celoꝝ ſonos a muſica ꝓcoꝛdia/muſas nouez
coḡminam⁹. Hui⁹ muſice rōnes noſter oliz donat⁹ eſt
aīus. Cui eniz eſt oꝛigo celeſtis/merito celeſtis inata
dicit harmonia. Quā deinde uarīs iſtrumētis ⁊ cāti
b⁹ imitant. Jdq; mun⁹ ſiliter diuīe ꝓuidētie nobis eſt
amore ꝓceſſū. Hūc ergo nos viri clariſſimi deū qz pul
cherrim⁹ eſt amem⁹ / qz optim⁹ imitemur/Quia btiſ
ſim⁹ uenēmur/ut ſua nobis clemētia ⁊ largitate cōce
dat pulchꝛitudis/bonitatis/btitudis ſue poſſeſſionē.

¶ Introductio ad diſputationem de amoꝛe.
Oꝛatio ſexta. Cap^m ꝑ^m.

Pacten⁹ Carolus marſupin⁹. thomas aūt
bēci⁹ ſocratis diligēs imitatoꝛ ad ſocrati
coꝝ ỽboꝝ cōmētationē libēti animo ⁊ hilari
vultu ſe ꝓtulit. Socrates inq̄t noſter gre
coꝝ oīuz ſapiētiſſimus oꝛaculo apollinis
iudicat⁹ amādi artē pꝛe ceteris ꝓfiteri ſolebat/q̄ſi ob
artis hui⁹ pitiā potiſſimū ⁊ ſocrates ⁊ ali⁹ q̄uis eēt ſa
piētiſſim⁹ iudicādus. Artē huiuſmodi nō ab Anaxa
goꝛa. Damone. Archelao phyſicis nō a ꝓdico chio ⁊
aſpaſia rhetoꝛice ꝓfeſſoꝛibus. Nō a como muſico/a
q̄b⁹ multa didicerat/ſed a Diotima fatidica muliē di
uīo afflata ſpū ſe accepiſſe dicebat. Mea q̄dē ſnia ut
oñdēt ſola diuītatis iſpiratiōe/q̄d ỽa pulchꝛitudo ſit:
q̄d legitim⁹ amoꝛ/q̄ rōne amādū hoies itelligē poſſe.
Tāta eſt amatoꝛie facultatis potētia. Tāta ſblimitas:
Ergo ꝓcul ab his celeſtibus epulis abeſte / ꝓcul inq̄
abeſte ꝓfani/q̄ terrenis obꝛuti ſoꝛdib⁹/ ⁊ bacho pꝛia
poq; ꝓſus emācipati/amorē celeſte munus/in terra
poꝛcoꝝ ritu cenūq; ꝑſternitis. Uos aūt ꝙuiue caſtiſſi
mi/⁊ alīj oēs diane ⁊ palladi ꝓſecrati/q̄ ai puriſſimi
libꝛate/ꝑpetuoq; mētis gaudio exultatis adeſte felici
ter diuiaq; myſteria ſocrati a Diotima reuelata dili
gēter audite. Sed anteq̄ Diotimaz audiatis ſoluēda
eſt cōtrouerſia quedā inter eos qui de amoꝛe in ſupe
rioꝛibus tractauerunt/⁊ eos qui tractaturi ſunt oꝛta.
Superioꝛes nāq; amorē pulchꝝ/bonū/beatū/deum
uocauerūt. Socrates ⁊ Diotima negant/atq; illum
inter pulchꝝ ⁊ turpe/bonū ⁊ malū/beatū ⁊ miſerū/

ꝺeū ⁊ hoiem mediū collocāt. Nos utrāq; ſententiam licet alia ratione ueram exiſtimamus.

¶ Amoꝛ eſt mediꝰ inter pulchꝛitudinē ⁊ cupidinez atq; inter ꝺeum ⁊ hominem. Capm 2m.

Ferro magnes lapis ſuā quādam inſerit qualitatē: qua ferrū magneti factū ꝓſimile ad hunc lapidē inclinat. Inclinatio huiuſmodi ꝓꝛout a lapide oꝛta/uergit in lapidē. Lapidea certe inclinatio dicit/ꝓꝛout in ferro eſt/⁊ ferrea eſt pariter ⁊ lapidea. Eſt enim in ferri materia nō pura illa quidē: ſed per qualitatē lapidis iaz foꝛmata. Ideo utriuſq; retinet ꝓꝓꝛietatē. Ignis etiā ut loquamur aptius qualitate ſua. i. caloꝛe linū accēdit. Linuz caloꝛis qualitate ſuſpēſum ad ſupnā ignis euolat regionē. Uolatuz huiuſmodi ꝓut ab igne excit⁹ uergit ad ignez/igneū plane cognominamus/ꝓut in lino eſt nō mero quidē. Sed tā ignito ab utriuſq; tā lini q̄ igni natura/lineū eque ac igneū dicimus. Figura hoīs ſepenumero ꝓpter bonitatē interioꝛē feliciter a deo ꝓceſſaz/aſpectu pulcherrimā/ſplēdoꝛis ſui radiū per oculos ītuētiū trāſfundit in aīum. Hac utiq; ſcintilla tanq̄ hamo quodā tractus aīus ꝓperat ad trahētē. Hūc nos tractū qui ⁊ amoꝛ eſt/quoniaz a pulchꝛo bono/felici ꝺepēdens idē reflectit pulchꝛū/bonū/beatū/ꝺeum Agathonis ceteroꝝq; ſupioꝝ ſentētia nominare nō ꝺubitamus. Quoniā vo in aīo eſt ꝑ radiꝫ illius pulchꝛi ꝓñtiam iaz accēſo affectū inter pulchꝛū/⁊ nō pulchꝛū mediū cogimur noīare. Ñquidē aīus/qui nullā adhuc pulchꝛe rei ſuſcipit imaginē/rē illā tanq̄ incognitā nōdū amat. Et qui totam poſſidet pulchꝛitudinē amoꝛis ſtimulis non uexat. Quis enim/que habet affectat: Reſtat ut tūc arꝺēti flagret amoꝛe: qñ ſpecioſuz aliquod rei pulchꝛe ſimulachꝛū nact⁹ ea ꝓꝛeguſtatione ad plenā poſſeſſionē pulchꝛitudinis inſtigat. Cum igit amātis aīus rem ipſam pulchꝛā partim habeat quidem/partim vo nō habeat/nō iniuria partim pulcher eſt/partiz nō pulcher/Atq; ita amoꝛē ex huiuſmodi mixtione mediū quēꝺā affectū eſſe uolum⁹/iter pulchꝛū ⁊ nō pulchꝛū utriuſq; ꝑticipē. Ob hāc utiq; rōnem Diotima ut ad eā iam ueniamus amoꝛē ꝺemonē appellauit. Quia ſicut ꝺemones inter celeſtia ⁊ terrena ſunt mediꝫ: Sic amoꝛ inter infoꝛmitatē ⁊ foꝛmā mediū obtinet. Mediā hāc eius regionē inter infoꝛmez foꝛmoſāq; naturā Joānes in ꝓima ⁊ ſecūꝺa ei⁹ oꝛatione ſatis aperuit.

¶ De ſperarū animis ⁊ ꝺemonibus. Capm 3m.

Sed quomodo mediā plagā celū inter ⁊ terrā ꝺemones habitēt/ex uerbis Diotime in cōuiuio/Socratis in Phedro/atq; in Philebo/Athenienſis hoſpitis in legib⁹ ⁊ epinomi/Ita cognoſcite/vniuerſam huius mūꝺi machinā aīa quadā regi atq; moueri Plato exiſtimat. Siq̄dē mūꝺi coꝛp⁹ totū quoꝺdā coꝛpus eſt/ex totis quatuoꝛ elemētis compoſitū/cuius particule ſunt oīum aīantium coꝛpoꝛa. Naz aīalis cuiuſq; coꝛpuſculū mūꝺani coꝛpoꝛis particula eſt. Neq; ex toto ignis/aeris/aque/terre/elemento. Sed hoꝝ elemētoꝝ partibus quibuſꝺā cōponit. Quāto igit totū parte ꝑfect⁹ eſt. Tāto mūꝺi coꝛpus perfectius eſt ſingulorū animantiuz coꝛpoꝛe. Abſurꝺū eſſet impfectū quidem coꝛp⁹ habere aīam/perfectum vo/neq; habere aīaz/neq; viuere. Quis eniz adeo mēte capt⁹ eſt/ut partē viuere ꝺicat/totum neget: Uiuit igit totū mūꝺi coꝛp⁹: Cū aīaliū coꝛpoꝛa que partes illius ſunt viuāt. Unā eſſe oporteret toti⁹ aīam/ſicut ⁊ vna eſt materia/vna cōſtructio. Cum ergo ꝺuoꝺecim ſint mūꝺi ſpere: ut Platoni placet octo celi/⁊ elementa ſub celo quatuoꝛ/atq; ꝺuoꝺecim hec ſpere ꝺiſcrete inuicē ſint/ſpecie/motib⁹ ⁊ ꝓꝓꝛietate ꝺiuerſe ꝺuoꝺecim/neceſſe eſt illis aꝺeſſe aīas/ſpecie ⁊ virtute ꝺiuerſas. Una igit erit vnius ꝓꝛime materie aīa. Duoꝺeciz circuloꝝ/aīe ꝺuoꝺecim. Quis terrā/aut aquā neget viuere: que vitaz aīalib⁹ ex ſe genitis tribuūt/qō ſi feces iſte mūꝺi viuunt. Viuētiūq; ſunt plene. Cur non aer: ⁊ ignis excellētioꝛes mūꝺi partes viuāt/viuētiaq; in ſe ſimiliter habeāt/celiq; ſil̄iter: Sed aīalia illa celeſtia: que ſyꝺera ſunt ⁊ terrena aquatiliaq; viꝺem⁹ q̄ꝺē/ignea vo ⁊ aerea nō viꝺemus. Quippe cū neq; purū ignis aut aeris elemētū ſpſpiciam⁹. Hoc aūt interest: q̄ in terra ꝺuo ſunt aīantiū genera. bꝛuta ⁊ rōnabilia: Similiterq; in aqua. Cū aqua coꝛpoꝛe terre ꝑſtātioꝛ/nō minus q̄ terra cōpos eſſe ꝺebeat rationis. Globi vo ꝺecē ſupioꝛes ꝓpter coꝝ ſublimitatē ſolis ſunt rōnabilib⁹ exoꝛnati. Aiam mundi. i. materie ꝓꝛime: ⁊ ꝺuoꝺeciz ſparū ⁊ ſyꝺerū animas ꝺeos Platonici noīant/tanq̄ angelice mētis ſummiq; ꝺei pediſſequas. Aialia/que ignis etherei ſub luna locati/aut puri aeris/aut nebuloſi aeris aque ꝓximi regionē habitāt/ ꝺemones. Que terrā incolūt rōnalia hoīes. Bꝰ etiam immoꝛtales ⁊ impatibiles ſunt hoīes patibiles atq; moꝛtales ſunt. Demones immoꝛtales ſūt q̄ꝺē: ſed patibiles. Neq; paſſiones ꝺemonib⁹ coꝛpoꝛis/Sed animi affect⁹ quoſꝺā attribuūt: q̄b⁹ bonos hoīes amāt quoꝺāmodo malos oꝺerūt: ſeq; ipſos ꝓpius ⁊ arꝺēti⁹ reb⁹ inferioꝛib⁹ p̄cipue humanis gubernādis ītiſcēt. Ÿ hoīes ex hoc officio boni viꝺent. Eſſe vo alios quoſdam malos ꝺemones platonici nōnulli/⁊ xp̄iani theologi uoluerūt/Sed ꝺe malis ꝺemonib⁹ nulla aꝺ pñs nobis eſt diſputatio. Bonos autez noſtri cuſtoꝺes ꝓꝓꝛio noīe angelos iferioꝛis mūꝺi gubernatoꝛes/Dionyſius areopagita/qō a Platonis mēte minime diſcrepat uocare ſolet. Quinetiā quos ꝺeos ⁊ ſparū/ſyꝺerūq; aīos Plato nūcupat angelos ꝺei miniſtros Dionyſij moꝛe poſſumus appellare/qō etiā a Platone ob eā cauſā nō diſſētit: qz huiuſmoꝺi aīos ut in ꝺecimo legū apparet ſparuz clauſtris haud quaq̄ pinde illigat/ut coꝛpib⁹ aīas terrenoꝝ Sed tāta virtute a ꝺeo ſūmo ꝺonatos affirmat/ut ꝺei viſione gauꝺē ſimul ualeāt/⁊ ſine ullo laboꝛe/aut ſolicitudine globos mūꝺi ꝓꝛo patris ſui voluntate regere ⁊ mouere/hiſq; mouēꝺis iferioꝛa facile gubernare. Quare inter Platonē ⁊ Dionyſiuz uerboꝝ potius eſt/q̄ ſentētie diſcrepatio.

¶ De ſeptez ꝺonis qui a ꝺeo hoibus per medios ſpiritus tribuuntur. Capm 4m.

Erū oīum ideis/quas ꝺiuina mēs ꝓtinet ſe quētes ꝺij/ꝺeoꝝ munerib⁹ ꝺemones ſeruire ꝺicūtur. A ſummo nāq; ad imum oia per media tranſeunt: Ita ut idee ille ꝺiuine mentis conceptiones/per ꝺeos ꝺemones/ſua hominibus munera largiātur. Horum ſunt ꝓcipua ſeptem. Contemplationis acumen. Gubernandi poteſtas. Animoſitas. Claritas ſenſuum. Amoꝛis ardoꝛ.

Interꝑtandi

Interpandi subtilitas. Fecūditas generādi. Hoz viz oe⁹ ꝓmo in se ꝓtinet. Deinde septē dīs/qui planetas septem mouent/angelicq a nobis uocantur/hoz potētiaz tribuit/ita ut singuli singula pze ceteris capiant. Illi septē demonū ozdinib⁹ eis subseruiētibus singulis pzecipue singula exhibēt. Isti tradunt hoibus. Pzofecto deus hec animis statim a se natis infundit hi ex ozbe lacteo per cancrū labētes/in cozp⁹ celesti quodā/lucidoq cozpoze inuoluuntur. quo circūdati terrenis cozpozib⁹ includuntur. Ozdo eniz nature reqrit ut puriſſimus aīus in cozpus hoc impuriſſimū nō pzius q̄ mediū qōdaz ꝛ purū tegmen accepit decidere ualeat. Quod cuz animo crassius sit/hoc aūt cozpoze purius/ꝛ subtilius/cōmodiſſima a Platonicis iudicat aie cū terreno cozpoze copula. hinc itaq fit ut planetarum aie nostris animis/Cozpoza vo cozpozib⁹ nostris septē illoz numerū vires a deo datas statiz ab initio/atq assidue cōfirmēt ꝛ roborēt. Eidez officio pzesunt nature demonū totidē inter celestes/ꝛ homines medie. Cōtēplationis donū Saturnus/per saturnios demones roborat. Gubernādi ꝛ impandi potētiā Iuppiter iouialiū demonū ministerio. Magnitudinē animi mars per demones martiales. Sensuū/opionisq claritatē. Unde uaticiniū sequit. Sol demonū solariū adiumēto. Amozem per uenereos Uenus inspirat ꝓnūciandi ꝛ interpzetādi solertiā mercurialibus intercedētib⁹ Mercuri⁹ adiuuat. Luna postremo lunaribus demonib⁹ ꝓsequētibus fouet generationis officiū. hoz facultatem hoib⁹ cūctis impartiāt. Illis tñ pzecipue in quorum cōceptione ꝛ oztu ex celi dispositione pñt plurimū. Que quidē lz infusa diuinitus honesta sint/ pñt tñ in nobis qñq ꝓpter abusū videri deformia. qō est in gubernationis/aiositatis/amozis/generationis usu perspicuū. Amozis instinctū ne longius digrediamur a deo summo/ꝛ a uenere/que dea dicit/ꝛ a demonib⁹ uenereis habuimus. Quoniam a deo descēdit deus/quoniā a demonibus ꝓfirmatur/demon est appellādus. Quapzopter iure apō Agathonem deus apud Diotimam demon est dictus. Demon inq uenereus.

¶ De ozdine demonum Uenereoz/ ꝛ quomodo iaculantur amozem. Cap^m 5^m.

Demon aūt uenereus/triplex est amoz. Primus in uenere celesti a Platonicis ponit. In ipsa. s. angelice mētis intelligētia. Secūdus in vulgari uenere. In ea videlicet potētia/quā habet mūdi aia generādi. Qui duo ꝓpterea demones appellant qz inter informitatē ꝛ formā sunt medij/ut ꝛ supza tetigimus/ꝛ paulo post latius explicabimus. Tertius ozdo demonū planetaz uenerīs comitantiū. Hoz quoq. s. demonū uenereozuz triplicez ozdinē ponimus. Alij ignis/alij purissimi aeris/alij crassiozis/ꝛ nebulosi aeris elemēto sunt assignati oēsq a greco uocabulo/Heros quod amorem significat. Heroes. i. amatozij noiantur. primi in eos hoies amozis aculeos iaculātur/in quibus bilis humoz colericus/ꝛ igneus dñatur. Secūdi in eos/in quibus sāguis/humoz aereus. Tertij vo in eos/in quib⁹ pituita ꝛ atra bilis/aqueus ꝛ terre⁹ imperat humoz/Cupidinis aūt sagittis cū oēs homines/tum quatuoz maxime illoz genera vulnerantur. Nam aīas Iouis/Phebi/Martis/Junonis. i. Ueneris pedissequas vulnerari potissimū Plato in Phedro significauit. Easq ab ipsis generatiōis pzimozdijs ad amozē pzonas/eos summope hoies amare solē/qui sub ijsdē sint ozti syderib⁹. Hinc Iouiales iouialibus/Martialibus martiales/ atq alijs similiter alij uehemēter afficiuntur.

¶ Quomodo capiamur amoze. Cap^m 6^m.

Quod de vno dicā exēplo de tribus alijs intelligite. Quicunq aīus sub Iouis impio in terrenum cozpus delabit certā quādam in ipso descēsu sibi ꝓcipit hois fabzicādi figurā/Iouis astro conueniētem. hanc in ethereo sui cozpoze tanq optime affecto expzimit exactissimā. Si nactū in terris semen fuerit similiter tēperatū. In eo quoq tertiā figuraz pingit pzime secūde simillimā. Sin cōtra/non ita persimilē. Sepenumero accidit/ut duo q̄dā animi lz diuersis tempoz interuallis/Joue tñ regnāte descenderint. Alterq illoz semē in terra nact⁹ idoneū cozpus ꝑm pziores ideas illas rectissime figurauerit. Alter vo ꝓpter materie ineptitudinē/idem op⁹ ichoauerit quidē. Sed non tāta ad sui exēplar fuerit similitudine executū/Cozp⁹ illud isto formosius. Ambo sibi ꝓpter quādaz nature similitudinē mutuo placēt. Sed placet magis: qui iter eos formosioz iudicat. Quo fit ut non formosissimos quosq: sed suos. i. similiter natos etiā si minus q̄ alij multi formosi sint quilibet maxime diligāt/ꝓinde qui ut diximus eodē sub astro sūt ozti ita se hñt/ut pulchzi ozis eoz simulachz per oculos in alteri⁹ animū manās. Cōsimili cuidam simulachzo tam in cozpoze ethereo: q̄ in animi penetralib⁹ ab ipsa generatione formato quadret ꝛ vndiq consonet. Ita pulsat⁹ aius obuiū illud simulachzum tanq suum aliquid recognoscit/quod quidē tale est pzo virib⁹ quale ꝛ ipse iam olim intra se possidet ꝛ suo in cozpoze cū uellet effingē/minime potuit illud suo interiozi ꝓtin⁹ admouet. Et siqd illi deest ad pfectā cozporis ioualis effigiē instaurat reformādo/ipz deinde reformatū simulachzū tanq op⁹ ꝓpziū diligit. Hinc accidit ut amātes ita decipiant. ut formosiozē q̄ sit existimēt. Nā ꝓcedēte tpe amatū non in mera ei⁹ imagine per sensus accepta pspiciūt. Sed in simulachzo iā ab aīa/ad idee sue similitudinē reformato qō ipso cozpoze pulchzi⁹ est ituent. Desiderāt isup cozp⁹ illō vnde pzimo manauit simulachzum intueri quotidie. Quāuis enim aīus absēte cozpoze illi⁹ apud se cōseruet imaginē. Idq sibi ferme sit satis. Spūs tñ aie instrumētuz oculusq nō seruāt. Tria ꝓfecto in nobis esse vident/ aia/spūs/atq cozp⁹. Aia ꝛ cozp⁹ natura lōge inter se diuersa spū medio copulant qui uapoz q̄dā est tenuissim⁹ ꝛ plucidus per cozdis calozē ex subtilissima parte sanguinis genit⁹. Inde per oia mēbza diffusus aie vires accipit/ꝛ trāsfūdit in cozp⁹. Accipit iteruz per organa sensuū cozpoz externoz imagines/que in aia ꝓpterea figi nō pñt. Quia icozpozea substātia: que cozpozib⁹ pstātioz est formari ab illis per imaginū susceptionē nō pōt. Sed enim aia utiq spiritu pñs imagines cozpozuz in eo tanq in speculo relucentes facile inspicit/perq illas cozpoza iudicat/atq hec cognitio sensus a Platonicis dicit. dū eas inspicit/similes illis imagines multo etiam puriozes sua vi cōcipit in

seipa.huiusmodi ꝓceptionē/imagiationē/phātasiāq uocamus.hic cōcepte memoziter seruant imagines. Per has animi acies sepenumero incitat ad vniuer sales rerū ideas/quas in se cōtinet intuēdas. Jdeoq vnū quēdaz hoiem z sensu cernit/z imaginatione cō cipit. Jntellectu rōnem/definitionēq hoibus oib⁹ cō munez per innatā illi humanitatis ideā cōmuniter cō templatur/z que fuerint cōtēplata cōseruat. Aio igit fozmosi hois simulachzū conceptū semel apud se re fozmatūq memoziter cōseruāti satis esset amatū quā doq vidisse oculo tñ z spiritui que ueluti specula pñ te cozpoze imagines capiūt/absente dimittūt. Perpe tua fozmosi cozpozis pñtia opus est/ut eius illustrati one cōtinue lucescāt/foueant/z oblectent: Jgit z isti ꝓpter indigentiam suā pñtiam cozpozis exigūt/z ani mus ꝟs ut plurimuz obsecutus eandē cogit affectare.

¶ De amozis oztu. Cap^m 7^m.

Sed iam ad Diotimā redeamus. Hec igit cuz amozē in demonū numerū ob eas/quas enar rauimus causas retulisset. eius hūc in moduz oziginem Socrati demōstrauit. In ueneris natalibus discumbētibus dīs cōsilij filius pozus potu nectaris ebzius cuz penia. In Jouis hozto se miscuit: ex eo cō gressu natus est amoz. In veneris natalibus. i. quādo mēs angeli z mūdi aia: quas ueneres ea rōne: quā ali as diximus noiauimus ex summa dei maiestate oziē bātur. Dij discūbebant. i. Celius z Saturnus z Jup piter bonis ꝓpzijs uescebant. Nam cum in angelo in telligentia/z in mūdi aia vis generādi: quas ꝓpzie ue neres geminas appellamus/ꝓdibant in lucem. Jam er at summus ille deus quē uocant celuz. Essentia pze terea z vita in angelo: quos Saturnū uocam⁹/z Jo uem: atq etiā in mundi aia inerat supnoz cognitio z celestiū cozpoz agitatio: quos iteruz Saturnum Jo uēq uocamus. Pozus z penia. affluētiā z egestatem significāt. Pozus consilij filius. i. summi dei scintilla. Deus nēpe cōsilium z cōsilij fons appellat: qz vitas oīum est z bonitas. Cuius splēdoze omne cōsiliuz ue rum efficit. Ad cuius bonitatē omne tendit consiliū. Jouis hoztū. angelice vite fecūditatē itelligit. Jn quā cuz descendit. pozus. i. ille dei. s. radius. penie. i. pzioz huius indigētie mixtus creat amozez/pzincipio ange lus per deū est/z viuit quo ad hec duo essentiā/z vi tā. Saturnus z Juppiter noīatur. Habet insup intelli gendi potētiam quā esse uenerem arbitramur. Potē tia huiusmodi sua natura infozmis est z obscura/nisi a deo illuminet quēadmoduz oculi vis ante solis ad uentū/hanc obscuritatē Penia: quasi inopiā z lumi nis defectū esse putamus. Ceterum vis ea intelligēdi naturali quodā instinctu ad suū reflexa parentem di uinū ab eo radium/qui pozus est z affluētia suscipit. Jn quo ueluti semine quodā/rōnes reruz oīum inclu dūtur. huius radij flāmis naturalis ille instinctus ac cenditur/hoc incēdium hic ardoz ex obscuritate po ri z accēdente scintilla exoziēs amoz est ex inopia na tus z affluētia. Jn hozto Jouis. i. sub vmbza vite pzo genitus. Quippe cū post vite vigozē statim ardoz ad intelligendū exoziat. Sed cur ebziū nectare pozuz in ducūt: qz rōne diuine viuacitatis exuberat. Cur par tiz diues/partiz egenus est amoz? Quia neq qō per fecte possidem⁹/neq quo caremus oīno ardere so lemus. Cum enim id querat qsq/quo caret/qui to tā rem possidet/qd ultra perquirat? Quinetiā cuz incognita nemo desideret/necesse est ut aliquo mo do cognitū nobis ante fuerit qō amemus/neq co gnitū solū. Multa enim nota nobis odisse solem⁹ Sed ut tanq bonū nobis/z iocundū fuerit iudica tū/neq id ad flagrātem beniuolētiā satis esse vide tur nisi facile cōsequi posse qō iocūdū fere cēsuim⁹ iudicemus. Quisqs igit aliqd amat/illum quidem re ipsa nōdum integerrime possidet. Animi tñ co gitatione idipsum cognoscit/Jocūdū iudicat cōse qui posse cōfidit hec ipsa cognitio: iudicatio/spes/ quasi pñs aliqua absentis boni anticipatio est. Nō enim arderet nisi idipsum placeret/neq placeret/ nisi esset quodāmodo pregustatū. Ergo cum amā tes partim qō optāt habeāt quidē/partim vo non habeāt/haud ab re ex indigētia quadā z affluētia mixtus est amoz. Hac utiq rōne venus illa supna per primā ipsius diuini radij gustationem accensa amoze fert ad integrā totius luminis plenitudinē. hoc nixu parēti efficacius herēs plenissimo statim illius fulgoze cozuscat. Rerūq rōnes ille confuse/ que in radio/quē poz dicimus ante fuerāt implica te/explicantur/iam impotētia illa ueneris inheren te/z clarius distincte lucescūt. Quēadmodū vo se habet ad deū angelus/ita ad angelū deūq anima/ mūdi. Ea enim ad supna se flectens ab illis simili ter z radiū accipit z accēditur/gignitq amozez af fluentie inopieq participē. Hinc fozmis rerū oīuz exornata ad earū exēplar celos mouet perq potē tiam generādi similes illis fozmas in elementoruz materia generat. Venerēhic geminā rursus aspici mus. Alteraz sane vim aie/huius ad supna cogno scenda/Alterā vo vim eiusdē inferioz ꝓcreatricē. Illa quidē nō est aie ꝓpzia. Sed ꝓtemplationis an gelice imitatio. hec aūt nature anime ꝓpzia. Jdeo quotiēs vnā in aia uenerez ponimus vim eius pe culiarē: z uenerē eius ꝓpziaz intelligimus. Quoti ens duas/alteram cōmunem cum angelo. Alteraz ipius aie ꝓpziā. Sint igitur due in anima veneres. pzima celestis/secūda vo vulgaris. Amozē habeāt ambe. Celestis ad diuinā pulchzitudinem cogitan dam. Vulgaris ad eādem in mūdi materia generā dam. Qualez enim videt illa decozē talez vult ista pzo viribus mundi machine tradere. Jmmo vo utraq fertur ad pulchzitudinē generandam. Sed suo utraq modo/celestis uenus intelligētia sua ef fingere in seipsa exactissimaz supernoz pulchzitu dinē nititur. Vulgaris diuinoz seminum ubertate conceptaz apud se diuinitus pulchzitudinē in mun di materia parere: Amozez illum quandoq deum iccirco uocamus/quoniā ad diuina dirigitur. Ut plurimum demonē/quoniā inter inopiam copiāq est medius: Amozē alteruz semper demonē: quoni am affectū aliquē ad cozpus habere videtur/z ad inferiozē mūdi plagā esse pzocliniozem. Quod quidē a deo alienū est. Demonū nature conueniens.

¶ In omnib⁹ animis duo sunt amozes/in nostris vo quinque. Cap^m 8^m.

Semine autem ueneres iste/geminiq amo res nō solum in anima mundi. Verūetiam in sperarum

In ſperarum / ſyderum / demonum / hominumq; animis inſunt. Cunq; anime omnes ad primam illam competenti naturalis ordinis ſerie referantur neceſſe eſt amores quoq; omnium ad illius amorem ita referri ut aliquo modo ab illo dependant. Propterea hos quidem ſimpliciter demones. Illum vo magnuz demonem appellare Diotima cõſueuit. Qui per vniuerſum mũdũ oĩbus imminẽs rorpere corda nõ ſinit. Sed paſſim ſuſcitat ad amãdũ. In nobis aũt nõ duo tãtũ: ſz ꝙnque amores reperiũtur. Duo ꝙdẽ extremi demones/medij tres/non demones ſolũmodo ſed affectꝰ / ꝓfecto in hominis mẽte eternus eſt amor. ad diuinaz pulchritudinẽ peruidẽdã/cuius gratia/philoſophie ſtudia/ z iuſtitie pietatiſq; officia ſeqmur. Eſt etiã in generãdi potẽtia occultꝰ ꝙdã ſtimulus ad ſobolẽ ꝓcreãdam/iſq; amor perpetuus eſt / quo aſſidue incitamur/ut ſupne pulchritudinis illius ſimilitudinẽ in ꝓcreate ꝓlis effigie effingamus. Hi duo amores in nobis perpetui duo ſunt demones illi/ quos Plato noſtris animis ſemp adeſſe uaticinat/ quorũ alter ad ſupna erigat/alter deprimat ad inferna / alter calodemon. i. bonꝰ demon ſit/alter cacodemõ i. malus ſit demon. Reuera utriq; ſunt boni quoniam taz ſobolis ꝓcreatio/ꝙ indagatio ueritatis neceſſaria z honeſta cenſet. Verum ſecũdus ideo dictus eſt malus/qz ꝓpter abuſum noſtrũ ſepe nos turbat z aĩum a ꝑcipuo eius bono/qõ in ueritatis ſpeculatione ꝓſiſtit auertit maxime/z ad myſteria vilioza detorquet. Dorz medium amores in nobis tres obtinẽt/qui cũ nõ ſint in aio eque ut iſti firmiſſimi. Sed incipiãt/creſcãt/decreſcãt/z deſinãt / rectius morꝰ atq; affectꝰ ꝙ demones uocabũtur. Horum vnus equis interuallis ab utriſq; diſtat extremis. Reliqui duo in partẽ alterutraz inclinant. porro corporis alicuius figura ꝓpter materie ꝓparationẽ talis eſt maxime: qualẽ in eiꝰ idea diuina mẽs cõtinet tũc oculis obuia/perq; oculos in ſpũm penetrãs aĩo e ueſtigio placet/cũ illis cõſonet rationibus/quas ueluti rei ipſius exẽplaria tũ noſtra mẽs tum generãdi potẽtia olim diuinitꝰ accepta conſeruat. Hinc triplex ut diximꝰ ſubrepit amor/aut enim ad cõtẽplatiuã aut actiuã/aut uoluptuoſam vitam ꝓmpti/z ꝓcliues geniti educatiue ſumus ſi ad contẽplatiuaz. Statim a forme corporalis aſpectu ad ſpiritalis atq; diuine cõſiderationez erigimur. Si ad uoluptuoſam ſubito a viſu ad cõcupiſcẽtiam tãgẽdi deſcẽdimus. Si ad actiuã atq; moralẽ in ſola illa vidẽdi atq; cõuerſandi oblectatione perſeueramus. Illi tam ingenioſi ſunt ut altiſſime ꝓuehant. Iſti taz hebetes ut deprimant ad infima. Ii tanꝙ medij in media remanent regione. Amor itaq; oĩs incipit ab aſpectu. Sed cõtẽplatiui hois amor ab aſpectu aſcẽdit in mẽtẽ. Voluptuoſi ab aſpectu deſcẽdit in tactum. Actiui remanet in aſpectu. Illius amor ad ſupremũ demonẽ magis ꝙ ad infimuz ſe cõuertit. Iſtius ad infimũ potius ꝙ ad ſupremum deflectit. huius ab utroq; interuallis diſtat equalibus. Tres iſti amores/tria noĩa ſortiũtur. Contemplatiui hois amor diuinus. Actiui humanus. Voluptuoſi ferinus cognominatur.

¶ Que paſſiones amantibus inſunt / ꝓpter amoris matrem. Capm 9m.

Amorem eſſe demonẽ ex copia z inopia genitum z quinque in ſpecies diuidi hactenus declarauimus/quales autẽ in amãtibꝰ affectus ex huiuſmodi amoris natura naſcant. Deinceps ex Diotime uerbis tractabimus. Quoniaz inquit amor in natalibus ueneris ꝓgenitus eſt/uenerẽ ſectat z colit/ac pulchri deſiderio capit. Cũ uenus ipſa pulcherrima ſit: Quia inopie filius eſt/aridus eſt z macilẽtꝰ z ſqualidus. Nudis pedibus humilis ſine domicilio/ ſine ſtramẽtis z tegmine ullo ad fores in via ſub diuo dormiẽs ac deniq; ſemp egenus. Quia copie filius eſt pulchris ac bonis inſidiat. Virilis eſt/audax/feroxq;/ uehemẽs/callidus / ſagaxq; uenator / noua ſemp machinamẽta cõtexẽs/prudẽtie ſtudioſus/facũdus per oẽm vitaz philoſophãs. Incantatorz/faſcinatorq; potẽs/ueneficus/atq; ſophiſta. Neq; immortalis omnino ꝼm naturã/neq; mortalis. Sed interdũ eadez die pullulat/atq; viuit quotiẽs exuberat. Interdũ deficit atq; iterũ reuiuiſcit ob patris naturã. Quod vo acq; ſitũ eſt ſubterfugit/quocirca neq; mendicus eſt amor vnq; neq; eſt opulẽtus. Quinetiã in medio ſapiẽtie z inſcitie cõſtituit. Hec Diotima/ Nos ea ꝙ breuiſſime poterimus/explanabimus. Hec lz oĩbus inſit amor generibus. In tribꝰ tñ medijs tanꝙ nobis manifeſti oĩbus clarioza vident. In ueneris natalibꝰ genitꝰ uenerẽ ſequit. i. cum ſupnis illis ſpiritibus/quos uocauimus ueneres genitus/hoĩum aios ad ſupna reducit / ac pulchri deſiderio capit cum uenus ipſa pulcherrima ſit. i. aias accẽdit ſumme diuineq; pulchritudinis deſiderio cum ipſe ſit in illis ſpiritibus ortus/qui deo ꝓximi dei decore ſummope illuſtrãtur/atq; ad eoſdẽ nos radios erigũt. Preterea cũ vita oĩum aiantium atq; arborz z terre fertilitas in humore z calore conſiſtat ad demõſtrandã amoris inopiã utrũq; deeſſe illi tam humorẽ ꝙ calorẽ Diotima innuit. Cum aridum z macilẽtũ dixit z ſqualidũ. Quis enim ignoret arida z ſicca eſſe illa: que deſerit humor? Quis itẽ pallorez dicat z ſqualorẽ aliunde ꝙ ſanguinei caloris defectu uenire? Quinetiam diuturno amore pallidi z macilẽti mortales efficiuntur. Quippe ad duo ſimul opera vis nature ferme non ſufficit. Animi amantis intẽtio in aſſidua amati cogitatione tota ſe uerſat. Illic z naturalis cõplexionis vis omnis intenta eſt. Ideo neq; cibus in ſtomacho perfecte coquitur. Quo fit ut maior pars in ſuperfluas reliquias emittatur. Minor z ea quidem cruda trahatur ad iecur. Illic etiam eadẽ ratione male concoquitur. Ideo ſanguis paucus/crudusq; inde per uenas diffũditur/quare mẽbra omnia inopia cruditateq; alimenti extenuantur z pallẽt/preterea quocũq; animi aſſidua fertur intẽtio illuc z ſpiritus qui anime/ſiue currus/ſiue inſtrumẽti ſunt / adolant. Spiritus in corde ex ſubtiliſſima ſanguinis parte creantur. In amati imaginem phantaſie infixã ipſumq; amatum amãtis animus rapitur. Eodẽ trahuntur z ſpiritus. illuc euolãtes aſſidue reſoluuntur. Quapropter frequentiſſimo puri ſanguinis fomite opus eſt ad conſumptos ſpiritus recreandos. Ubi ſubtiliores queq; z lucidiores partes ſanguinis quotidie in reficiendis ſpiritibus exhalãtur. propterea puro z claro ſanguine reſoluto maculoſus/craſſus/aridus/reſtat z ater. Hinc exſiccatur corpus z ſqualet/

hinc ⁊ melãcholici amantes euadunt. Ex ficco eniz/ craſſo atroq; ſanguine melãcholia. i. atra bilis efficitur. Que ſuis caput uapoꝛibus opplet/cerebꝛum ſic cat/aiam tetris hoꝛꝛendiſq; imaginibus/diu noctuq; ſolicitare non ceſſat/qꝺ Lucretio philoſopho epicureo ꝓpter amoꝛẽ legim⁹ accidiſſe. Qui amoꝛe ꝑmũ: inſania deinde uexat⁹: ſibi tãdẽ ipſi man⁹ iniecit. Hec illis accidere cõſueuerũt: qui amoꝛe abuſi qꝺ cõtẽplationis eſt/ad amplexus cõcupiſcẽtiã trãſtulerunt. Videndi enim deſiderio facilius q̃ ⁊ videdi ⁊ attractãdi cupidinẽ toleramus. Que cũ medici ueteres obſeruaſſent amoꝛẽ eẽ dixerũt paſſionẽ moꝛbo melãcholico ꝓximaz eãq; Raſis medicus cotu ieiunio ebrietate deambulatiõe curari ꝓcepit. Neq; ſolũ tales amoꝛ hoies reddit: Uerũetiaz quicũq; natura ſunt tales ad amoꝛẽ ꝓcliuioꝛes exiſtunt. Tales aũt ſunt ꝙ in qb⁹ bilis/quã colerã uocãt/uel atra bilis quã melãcholiã ceteris humoꝛib⁹ ꝓualet. Bilis callida ⁊ ſicca eſt, Atra bilis ſicca ⁊ frigida. Illa ignis hec terre locũ in aiantiuz coꝛpoꝛe tenet. Aridi ergo melãcholici ⁊ ſicci ad terre ſimilitudinẽ. Squalidi ⁊ pallẽtes coleri ad ſimilitudinẽ ignis intelligunt. Colerici ꝓpter ignei humoꝛis impetũ in amoꝛẽ ꝓcipites pferũtur. Melãcholici ob terrei humoꝛis pigritiã tardi⁹ amãt. Uerũ ꝓpter humoꝛis ipſius ſtabilitatẽ/poſtq; illaqueati ſunt diutiſſime perſeuerãt/merito igit aridus ⁊ ſqualẽs fingitur amoꝛ/Cum hoies/qui tales ſunt pꝛe ceteris amoꝛi ſoleãt indulgere. Qꝺ ex eo potiſſimũ fieri arbitramur: qꝛ colerici bilis incẽdio exurũtur. Melãcholici atre bilis coꝛꝛodunt aſpitate/qꝺ Ariſtoteles in ſeptimo libꝛo de moꝛibus affirmauit. Moleſtus itaq; humoꝛ ſemper angit utroſq;. cogitq; ſolamen aliquod maximũ atq; cõtinuũ/cõtra cõtinuã humoꝛ moleſtiam querere/huiuſmodi ſunt muſice amoꝛiſq; delitie. Nullis enim alijs oblectamẽtis tã aſſidue operaz impẽdere poſſum⁹ q̃ muſice uocũq; deliniamentis/pulchꝛitudiniſq; illecebꝛis. Reliqui eniz ſenſus cito replẽtur. Uiſus aũt aut audit⁹ diutius uoculis ⁊ pictura paſcunt inani. Neq; ſolũ hoꝝ ſenſuũ firmioꝛes ſunt uoluptates. Uerũetiã humane cõplexioni cognatioꝛes. Quid enim humani coꝛpoꝛis ſpiritib⁹ ꝓueniẽti⁹ eſt/ q̃ uoces hoium ⁊ figure/eoꝝ pſertim: qui nõ modo nature ſilitudine/ſz etiã pulchꝛitudinis gratia placẽt. Quãobꝛẽ colerici ⁊ melãcholici hoies tanq̃ vnicum remediũ ⁊ ſolamẽ moleſtiſſime ipſoꝝ cõplexionis cãtus ⁊ foꝛme oblectamenta ſectant. Ideoq; ſunt ad ueneris illecebꝛas ꝓnioꝛes. Et Socrates: quẽ Ariſtoteles melãcholicũ iudicauit ad amãdi artez ut ipſemet ꝓfitebat erat oium ꝓpẽſiſſimus. Idẽq; de ſapho melãcholica ut ipſa teſtat poſſumus iudicare. Necnõ ⁊ Maro noſter quẽ colericũ fuiſſe eius effigies idicat/ q̃uis pudicus fuit: tñ ꝓcliuioꝛ ad amãdũ. Nudis pedib⁹. Talẽ ꝓpterea Diotima pinxit amoꝛẽ/quoniam amatoꝛ adeo in reb⁹ amatoꝛijs occupat⁹ eſt/ut in ceteris vite officijs tã priuatis q̃ publicis nõ caut⁹ qdẽ incedat ut decet/ſed abſq; ulla diſcriminũ ꝓuidentia. Temerari⁹ quocũq; ferat. Ideo in ſuis ꝓgreſſib⁹ frequẽtia incurrit picula/nõ aliter q̃ qui pedes ſuos corio nõ ſuffulciũt. Unde crebꝛis ſentib⁹ ⁊ calculis offẽdunt. humilis grecũ Platonis uocabulũ humi ⁊ per infima uolãs ſignificat. Uidit eniz ſepenumero ꝓpter amoꝛis abuſuz ſine ſenſu viuere amãtes: ⁊ leuibus curis magna pire bona. bi ſane amatis ſeipſos uſq; adeo dedũt ut in eos penit⁹ trãſire nitãtur. Eoſq; tam uerbis q̃ geſtib⁹ in ſeipſis effingãt. Frequentiſſima ẏo puerozum/⁊ puellarum imitatione quis nõ effeminet: Quis puer/ſeminaue euaſerit. ſine domicilio/Humane cogitationis domicilium aia ipſa eſt. Anime domiciliuz ſpũs. Domiciliũ ſpũs huius eſt coꝛpus. Tres habitatoꝛes ſunt, Tria ſunt domicilia. Quiſq; iſtoꝝ naturali amiſſo exulat domicilio. Nam cogitatio eis nõ ad animi ſui diſciplinã/⁊ tranqllitatẽ. Sed ad dilecti hois ſeuertit obſeq̃a/⁊ aia coꝛpis ſui deſerit miniſteriuz. in amati coꝛpus nitiẽ tranſilire. Spũs aie currus. dũ alio ꝓperat aĩus/alio quoq; euolat exhalãdo. Prꝛopꝛia itaq; domo exit cogitatio / exit anima/ exit ⁊ ſpũs. pꝛimũ exitũ inſania ⁊ inq̃etudo. ſecundum debilitas moꝛtiſq; foꝛmido. tertiũ trepidatio pauoꝛ/⁊ ſuſpiriũ comitatur. Quocirca ꝓpꝛijs larib⁹ naturali ſede optata quiete pꝛiuat⁹ eſt amoꝛ. Sine ſtramẽtis ⁊ tegmine ullo. Ubi eniz quieſcat: ⁊ quo tegat nõ habet. Cum enim res queq; ſuã originez repetãt amoꝛis igniculus a foꝛmoſi coꝛpoꝛis obiectu in appetitu amãtis accẽſus/in coꝛpus idẽ reuolare conatur. Quo quidẽ impetu/⁊ appetituz ⁊ appetẽtẽ ſecũ euehit euolãdo. O crudelẽ amãtiũ ſoꝛtẽ/O vitã omni moꝛte miſeriozẽ. niſi foꝛſitã uelter aĩus hac amoꝛis violẽtia ꝓpꝛio ex coꝛpoꝛe raptus negligat inſup amati figurã/atq; in diuini ſplẽdoꝛis edem. Ubi tãdẽ quieſcet. Ubi explebit/ſe recipiat. Quis itez neget amoꝛem. Sine tegmine nudũq; uagari: Quis enim celet amoꝛẽ/quẽ toꝛuus/ taurinus affixus ꝓdit intuit⁹/quẽ intercept⁹ ſermo declarat. Ruboꝛ/palloꝛq; vult⁹/crebꝛa ſuſpiria/iactatio mẽbꝛoꝝ/perpetua querimonia/impoꝛtune laudationes/ſubita indignatio/iactãtia/ꝓcacitas/ petulãtia/uana ſuſpitio/⁊ viliſſima indicãt miniſteria. Sicut in ſole ⁊ igne caloꝛẽ lux radij comitatur: Sic intimũ amoꝛis incẽdiũ externa ſequũtur indicia. Ad foꝛes doꝛmit. foꝛes animi oculi ⁊ aures cẽ vidẽtur. hinc enim multa in aĩuz aduehũtur/⁊ animi affect⁹ ⁊ moꝛes clariſſime per oculos emicant. In figuris ſpectãdis ⁊ uocibus audiẽdis amantes ut plurimũ immoꝛãtur. Raro illoꝝ mẽs in ſeipſaz ſe colligit. Sepius per oculos aureſq; uagatur. Iccirco ad foꝛes dicũtur ꝓcũbere. Dicũtur ⁊ in via iacere. Nã coꝛpoꝛis ſpẽs via quedã eſſe debet. per quam ad ſpeciem incipiamus altioꝛem aſcendere. Qui autez turpibus libidinibus ſe ꝓſternunt/aut etiã in aſpectu ultra q̃ decet uerſantur. In via ipa reſtare videntur/ad eius terminũ minime pꝛoficiſci. Sub diuo. Merito. Una enim in re penius occupati nihil in rebus agẽdis cõſideraãt. Itaq; caſu vitam agentes oibus foꝛtune periculis / tanq̃ qui nudi ſub diuo vitam ducũt omnibus tempeſtatib⁹ ſunt expoſiti. Propter matris naturam ſemp egenus. Sane cum pꝛima oꝛigo amoꝛis ab indigentia fuerit: ⁊ quod naturale eſt penitus extirpari non poſſit. Semper egenus/Semp ſitibũdus eſt amoꝛ. Quandiu enim deeſt ad conſequendum aliquid/ flagrat eſtus amoꝛis. Cum totum vndiq; poſſidetur/ceſſante indigentia potius deſinit ardoꝛ/q̃ ſine egeſtate perduret.

¶ Que

CQue votes amantium propter amoris patrem. Cap^m x^m.

Hec inopia amoris matrē sequunt/copiam vo patrē eius cōtraria. Que vo contraria sint intellectis superioribus/quiuis agnoscet. Supra descriptus est simplex/incaut^s/vilis/inermis: hoz hic contraria inducūtur. Callidus enim dicitur. Uenator sagax/machinator/insidiator/prudētie studiosus/philosoph^s/virilis z audax/uehemēs/facūdus/mag^s atq; sophista. Idē amor qui in ceteris negocijs incuriosum z inertem facit amātē. In reb^s amatorijs astutū reddit z callidū/qui miris modis amati gratiaz aucupet/seu dolis implicet/seu captet obsequijs. siue eloqo mulceat/siue cantu deliniat. Idē furor/qui obsecto blādum fecerat. Idē inq; furor arma ministrat. Indignātibus aduersus amatū ferocitatē/pro eo pugnātib^s securitatē roburq; inuictū. Amor ut dixim^s ab aspectu ducit originē. Aspect^s inter mētē z tactuz est medius/hinc semp amātis distrahit aīas z sursum vicissim deorsūq; iactat. Interdū amplexus cupido suborit. Interdū vo pudicū celestis pulchritudinis desideriū/z modo illa/modo istud peruincit/z ducit. In his qui honestissime educati sunt/z in genij pollēt acumine istud/in alijs illa sepi^s supat. Quicūq; in feces corporis se pternūt/merito aridi/nudi/humiles/inermes/z inertes esse cēsentur. Aridi/q; semp esuriūt/implētur nunq;. Nudi quia tanq; temerarij oibus subiecti piculis/z tanq; impudētissimi/z inculti infames habentur. Humiles q; nihil altū nihil magnificū cogitāt. Inermes qa flagitiose succūbunt cupiditati. Inertes quoniam adeo bebetes sūt ut quo amor eos trahat ignorēt/z in via restēt/ad terminū nō peruenīāt. Contrarij vo cōtra vident affecti/nā solidis animi bonis ue scētes implētur magis z tranqllius diligūt/pudorē seruāt/vmbratilē corporis spēm negligūt atq; altius eleuant/ac uelut armis muniti/ianes a se libidines fugāt/z sensus rōni subijciūt. Hi tanq; solertissimi oium z prudētissimi ita philosophant/ut per corpoz figuras quasi quedā uestigia/siue odores pro uidētissime gradiant. Ex his sacrum animi numinūq; decorē sagaciter inuestigēt/atq; ita prudenter uenādo/qō cupiūt feliciter assequant. Tātū pfecto munus amoris a patre ipsius copia pficiscit. quoniā pulchritudinis radius: qui z copia est z pater amoris: hāc habet vim ut illuc vnde uenerat reflectat secūq; trahat amātē/descēdit aūt a deo pmū. Inq; angelū z aīam quasi vitreas materias transiens z ab aīa in corp^s eius susceptioni paratuz facile demanās ab eoipso iuuioris hois corpore/pser tim per oculos animi fenestras lucidissimas emicat/aduolat per aereq; ptinus z senioris oculos penetrās trāsfigit aīaz/appetitū accēdit/saucia aīam appetitūq; accēsum in medelā eius z refrigeriū ducit/dū eodē rapit secū vnde ipse descenderat/gradatim quidē in corpus amati primū/in aīam secūdo/tertio in angelū. postremo in deū primā splendoris huius originē. Hec utilis uenatio/hoc felix amātiū aucupiū/hanc utiq; uenationē apud Platonē in ptagora socrati nostro familiaris qdā eius attribuit. Unde nā inqt o socrates: Arbitror eqdē a uenatione illa redire te ad quaz honesta alcibiadis indoles puocare te solet. Preterea sophistā amorez uocat z magum sophistā. Plato in sophiste dialogo ambitiosum z subdolū definit disputatorē/qui captiuncularū uersutijs falsum pro uero nobis ostēdit cogitq; eos/qui secū disputāt sibimet in sermonib^s contradicere: hoc tā amātes/q; amati qnq; perpetiūtur. Siquidē amantes amoris nebulis occecati falsa sepe pro ueris accipiūt/dum dilectos/suos formosiores/acutiores/meliores q; sint arbitrant. Sibimetipi pro pter amoris violētiam cōtradicūt. Aliud enim ratio psulit/aliud cōcupiscentia sequit. Cōsilia sua ad amati impiū mutāt. sibiipsi ut morē gerāt alijs aduersantur/sepe etiā formosi amatoz astutia irretiunt z faciles fiūt qui antea fuerāt ptinaces. Sed cur magnum putamus amorē: qz tota vis magice in amore psistit. Magice/opus est/attractio rei vnius ab alia ex quadā cognatione nature. Mūdi aūt huius partes/ceu aīali vnius mēbra oēs ab vno auctore pdētes/vni^s nature coione inuicē copulant/ideo sicut in nobis cerebrū/pulmones/cor/iecur/z reliqua mēbra a se iuicē trahūt aliqd seqq; mutuo iuuāt/z vno illoz aliquo patiēte cōpatiunt/ita ingētis huius aīalis membra. i. oia mūdi corpora cōnexa similiter mutuāt inuicez naturas/z mutuant ex cōmuni cognatiōe/cois innascit amor/ex amore cois attractio. Hec aūt uera magica est. Sic ab orbis lune cōcauitate ppter nature cōgruitatē sursum trahitur ignis/ab ignis cōcauitate aer. A mūdi cētro terra ad infima trahit. A loco etiā suo rapit aqua/hinc z magnes ferrum z electrum paleas. Ignē sulphur/sol flores multos ad se vrit z folia/luna aquas. Mars uētos ciere solet/z herbe uarie uaria quoq; ad se inuitāt aiantiū genera. In rebus etiā humanis/trahit sua quēq; uoluptas. Magice igitur opa/nature opa sunt. Ars vo ministra. Ars enim ubi naturali cognationi deest aliqd/per uapores/numeros/figuras/qualitates opportunis supplet tēporibus quēadmodū in agricultura natura segetes parit/ars preparat. hāc artē ueteres demonib^s attribuerūt. qa intelligūt qualis sit rerū naturaliū societas/qd cuiq; congruat/quomodo cōcordia rerū sicubi desit instauretur. his nōnulli uel nature similitudine quadā amici/ut Zoroaster z Socrates/uel cultu dilecti/ut Apollonij^s theane^s z Porphyri^s fuisse tradunt. Ideo uel vigilātib^s signa uoces/atq; portēta uel dormiētib^s oracula z simulachra a demonib^s ptigisse narrant. Qui amicitia demonū magi euasisse vident quēadmodum demones magi sūt rerū ipsarū amicitiā cognoscētes/z natura ois ex amore mutuo maga cogminat. Quin etiaz formosus qsq; teneris nos fascinat oculis. Uiri eos eloquētie viribus z carminū modulis q̄si qbusdaz incātatiōib^s deliniūt/sibiq; psiliāt/cultu pterea z muneribus nō aliter q; ueneficijs placāt z capiūt. Quapro pter nemini dubiū est/qn amor sit magus. Cū z tota vis magice in amore psistat/z amoris op^s fascinatiōib^s icātatiōib^s ueneficijs expleat. Neq; mortalis est oi no: neq; etiā imortalis. Nō mortalis. qm duo amores in nobis/duo illi: quos dicim^s demones insūt ppetui. Nō immortalis: qm tres hoz medij mutant quotidie crescūt atq; decrescūt. Preterea in hoiuz appetitu a vite primordijs inextinguibilis innat^s est feruor/qui animum quiescere nō permittit/ac semper impellit/

ut ad certū aliqd studiose se applicet. Diuersa hoiuz ingenia sunt/nec uoto viuit vno. Unde cōtinuus ille cōcupiscētie feruor/qui naturalis est amor/alios ad studia litterarū. Ad musicā alios ul figuras/alios ad honestatē mor/seu vitaz religiosam. Alios ad honores/nōnullos ad pecunias cumulandas/plerosq; ad uētris luxuriā/alios impellit ad alia. Hecnō eundez hoiem in diuersis etatibus ad diuersa. Idē itaq; feruor z immortalis dicit z mortalis. Immortalis quia nunq; extinguit mutatq; materiā potiº q; euanescat. Mortalis/qz nō ad idē semp incūbit. Sed aut ex natura mutatione/aut ex diuturna rei eiusdē frequentatione orta sacietate noua requrit oblectamenta. Et qui in re vna ferme defecit / In alia quodāmodo reuiui scit. Dicit etiā ob eam causam immortalis/quod dilecta semel figura semp amat. q diu enim eadē in eodē hoie pmanet/in eoipso diligit. Cum vo ab eo defluxerit nō amplius eadē in illo figura est/quaz prius amabas. Nouā hāc nō ardes quidē/qz nec arseras ante / prioze vo illā amare nō desinis. hoc tñ interest q illā prius pspiciebas in alio. Jam vo in teipso inspicis solum/eadēq; memoria semp infixā semper z amas/z quotiēs animi oculis occurrit totiēs te urit amantez. Ideo quotiēs illū nobis olim charissimū habem⁹ obuiū/totiēs cōmouemur/uel saliūt/trepidātue precordia uel liquescit iecur/uel tremūt oculi / uarioq; trahit vultus aduerso illo colores. Eius enim pñtia latētem mente figurā animi suggerit oculis/ac uelut sopitos sub cineribus flando sulcitat ignes/hac de causa amor dicit immortalis. Sed hic etiā ideo mortalis habet/qz lz maneat semp infixi pectore vult⁹/non tñ eque se mētis oculis offerūt/quocirca feruere vicissiz beniuolētia atq; referuere videt. Accedit ad hec / qō z ferin⁹ z humanus amor sine indignatione eē nunq; pōt. Quis illi nō indigneť/qui ipsi abstulerit animū. Ut enim pre ceteris grata libertas / ita seruit⁹ onerosa. Itaq; formosos odis simul z amas/odis tanq; fures z homicidas/tanq; specula celesti fulgore micantia/mirari cogeris: z amare. Quid agas miser: Quo te uertas nescis heu pdite nescis/cū tui hoc homicida esse nolles/nolles etiā sine beato spectaculo viuē. Cū hoc esse non potes/qui te perdit/qui enecat/sine hoc nō potes viuere/qui tam miris illecebris te tibi surripit/qui totū te sibi uēdicat. Hunc fugere cupis/qui suis te flāmis adurit/huic etiam cupis herere/ut ipsi te possidēti pximus tibi quoq; cohereas. Teipsum miser extra te queris/hereseq; raptori ut captuz qñq; te redimas. Amare quidē nolles insane/qz emori nolles nolles etiā non amare. Quippe qui celestium simulachro iudicas seruiēdū. Quapropter hac alternatiōe uel fit/ut singulis ut ita dicā momētis aresçat amor/z reuiresçat. Ponit etiā a Diotima inter sapiētiam z ignorātiaz medius/pozzo amor/que pulchra sunt sequ tur. Diuz pulcherrima sapiētia est. Appetit igitur sapiētiam. Qui sapiētiaz appetit eā oīno non possidet. Quis enim pñtia querat: neq; etiā caret oīno. Jn eo enim vno saltē est sapiēs qō suaz insciciā recognoscit/ qui vo ignorare se nescit/tā res ipsas q suā ignorat insciciam/neq; sciētiā expetit/cuius esse se nescit exptē. Amor igit sapiētie/qz partim sapientia priuatus est/ partim est sapiēs/inter sapiētiā ignorantiāq; locatur. Hec inquit Diotima est amoris cōditio/ipsius autez pulchri idest supme pulchritudinis natura est / Ut delicatū sit/perfectū/atq; beatū/delicatū inquātuz sua quadā suauitate ad se allicit omniū appetituz. Perfectū/inquātum que illexit accedētia illustrat radijs suis z perficit. Beatum inquantum illustrata/bonis implet eternis.

¶ Que utilitas amoris ex eius definitione. Cap^m xj^m.

Postq; vo que sit amoris origo z qualis ipe sit Diotima enarrauit. Jam quorsum tendat/z ad quid cōducat hoibus apit. Oēs quidē bona habere cupimus/nec habere solū/sed semp habere. Singula vo mortaliū bona mutātur atq; deficiūt. Accito cūcta uanescerēt/nisi abeūtiū loco noua quotidie fierēt. Ut ergo bona semp nobis quoquo modo perdurēt/pereuntia cupim⁹ recreare. Benerādo recreatio fit. Hinc innatus est oibus generationis instinctus. Beneratio autē cuz mortalia diuinis ptinuatione similia reddat/Unus est pfecto diuinum. Diuinis utpote pulchris. Beformia cōtraria sunt formosa similia z amica. Jccirco generatio diuinum opus in eo/ quod pulchrū est perfecte/z facile cōsumat/in cōtrario contra. Quapropter generationis ille conatus formosa poscit cōtraria refugit. Quid hoiuz amor sit postulatis: ad quid cōducat. Cupido generationis in pulchro obseruādam vitā mortalib⁹ in rebus perpetuā hic hoium in terra viuētiuz amor est/hic nostri finis amoris. Enimuero eoipso in tēpore: quo aialium vnūquodq; viuere dicitur: Idēq; esse/ut a pueritia ad senectutē q uis idē dicat/nunq; tamē in se eadem cōtinet. Sed nouum semper efficit/ut Plato inquit z uetera exuit p̄m pilos. Carnez/ossa/z sanguinē z corpus penitus vniuersum. Hecq; in corpore soluz/sed etiā in anima id ptingit. Mores/cōsuetudines/opiniones/cupidines/ uoluptates/dolores atq; timores iugiter permutātur/nec aliquid existis idē/z simile perseuerat: prioza quidem abolentur / noua succedunt atq; adolescunt. Quinetiam/quod mirabilius est / scientie quoq; nō solum alie euanescūt / alie surgunt/neq; semper p̄m scientias ydem sumus: Uerūetiam vna quelis scientiarū ferme idem patitur. Meditatio enim z reminiscentia/quasi pretereūtis scientie resumptio est. Obliuio nāq; scientie exitus esse videt. Meditatio vo nouā semper memoriam abeuntis loco restituens/scientiam seruat/ut esse eadem videatur. hoc utiq; pacto quecūq; in animo uel corpore mutabilia sunt/seruant. Nō quia semper omnino eadem sint. Hoc enim diuinoz est ppium. Sed quoniam quod tabescit/z abyt/nouum z simile sibi relinquit. Hoc certe remedio mortalia immortalib⁹ reddūtur similia. Est igitur in utraq; anime parte/ tum ea que ad cognitionem spectat/tum ea quare gitur corpus amor generationis innatus ad vitaz perpetuo cōseruandaz. Amor qui in hac parte est ad corpus regēdum accōmodata/statim ab initio nos impellet ad cibū potūq; sumenduz. Ut his alimentis generent humores/q̄bus qō a corpore iugiter defluit resumatur. Qua generatione nutritur corpus z crescit. Adulto corpore semen ipsum laescit/z procreande sobolis libidinem prouocat.

Ut qō

Ut qđ in seipso semp̄ manere nō pōt/reseruatuz in prole sibi persimili maneat sempiternū. Amor etiā generationis parti aīe cognoscēti tributus/efficit. ut aīa ueritatē/alimoniā propriā concupiscat/per quā suo modo nutriat̄ z crescat/ac siquid per oblīuionē aīo excidit/aut torpet propter desidiaz z in curiaz recordationis z meditationis studio quasi regenerat/revocatq; in mentē/qđ per oblīuionem perierat/uel torpuerat per ignauiā. Adultū vo iaz aīuz flagrātissima docēdi atq; scribēdi stimulat cupiditate: ut scientia uel in scriptis uel in discipulop aīs generata / preceptoris intelligentia / z ueritas inter hoīes eterna permaneat. Atq; ita amoris bñficio cuiusq; hoīs tā corpus q̄ aīa/in rebus humanis post mortem semp̄ supesse posse videnť. Amor uterq; pulchra sectat. Nēpe qui corpus regit atq; gubernat/corp⁹ ppriū ex epulis q̄ delicatissimis / iocundissimis. z pulcherrimis alere cōcupiscit/z prolē formosam cū speciosa femina generare/z qđ ad aīum ptinet eū ornatissimis gratissimisq; disciplinis studet imbuere/ac sciaz sue simillimā scribēdo ornato pulchroq; in stilo edere / z docendo in aīo quodā pulcherrimo generare/puro inq̄ aīo / acuto/z optimo. Aīum quidē ipsuz nō cernimus. Ideo neq; eius inspicim⁹ pulchritudinē. Corpus autē umbrā animi/imaginēq; videm⁹. Itaq; ex ei⁹ imagine suspicātes in corpore formoso speciosum esse aīum cōiectamur. Quamobrem formosos homines libentius erudimus.

¶ De duobus amoribus/z quod anima nascitur prędita ueritate Cap^m 12^m.

De amoris definitione satis iaz dixim⁹/nūc aūt que apud Platonē sit ex animi corporisue fecūditate de amore distinctio declaremus. Aīum inquit hoīum pregnans z grauidū. Corpus est pregnās z aīus. Corpori femina suoz aīum ab initio sunt iserta. Hinc statutis curriculis tempoz dētes erūpūt/prodeūt pili/barba profunditur/procreatiōis semina defluūt. Si fm corpus est grauidūq; seminib⁹: multo magis aīus pstātior corpore uberrim⁹ est/atq; suoz aīum ab initio semina possidet. Igitur moz artiū/disciplinarū rōnes iādiu sortitus est aīus / suosq; fetus inde si recte colaī statutis tēporib⁹ pmit in lucē. Quod aūt rōnes suoz aīum ignitas habeat/ex appetitu ei⁹ inquisitione: inuētione: iudicio: comparatione cognoscim⁹. Quis neget aīuz statiz a tenera etate uera/bona/honesta/utilia exoptare? optat autez nullus incognita. Ergo insunt istoz alique etiā anteq̄ appetat in aīo notiōes per quas ceu formas ratio nesq; ipsoz/ea iudicat appetēda. Idē ab inq̄sitione z inuētione probaī. si in turba hoīum querat socrates alcibiadē sitq; illū aliqñ reperturus/necesse est socratis mēti aliquā alcibiadis ineſſe figurā/ut sciat quē hoīuz querat pre ceteris/ac repertū in cetu multoz alcibiadem ab alīs discernere ualeat. Ita neq; indagaret ea quatuor aīus/neq; aliqñ inueniret/nisi hēret illorū: idest ueritatis/bonitatis/honestatis/utilitatis/aliquā notionez/per quā illa quereret inuēturus / ut quotiēs repperit que iuesti gauerat recognoscat/atq; ab eoz discernat q̄rīs. Neq; solū ab appetitu indagatione / inuentione/ sed etiam a iudicio id probamus. Quicunq; enim aliquē sibi amicū iudicat/uel inimicū/quid amicitia qđ ue maliuolētia sit nō ignorat. Quo nā igit̄ pacto multa uera uel falsa bona uel mala / ut solemus quotidie iudicaremus/z recte iudicaremus nisi esset nobis ueritas quodāmodo/bonitasq; pcognita: Quomodo rursus structure musice / picture z artiū ceterarum opera/necnō inuenta philosophoz/multi etiā in ijs artibus nō uersati probarent sepissime recte z reprobarent: nisi illarū rerū forma quedā esset/z ratio illis a natura tributa. Cōparatio quoq; idē nobis oñdit. Quicūq; enim/mel vino cōparans alterū altero pro nūciat dulcius. Quis dulcis sit sapor agnoscit / z qui speusippū z zenocratē cōferens ad Platonem zenocratē cēset Platonis similiorē/q̄ speusippū. Platonis figurā proculdubio nouit: Eodē modo cū e multis bonis aliud alio melius recte existimem⁹ z maiori minoriue bonitatis participatione aliō alio meli⁹ deteriusue apparcat/necesse est bonitatē non ignorare. Preterea cū e multis diuersis philosophoz/aut etiā alioz opinionib⁹/que ueri sit similior / z pbabilior/sepe optime iudicemus/oportet nō deesse nobis aliquē ueritatis intuitū/ut que sint illius similiora nō nesciamus. Quapropter nōnulli in adolescētia / aliq; etiā sine p̄ceptore. plericq; ex paucissimis doctrine rudimētis a p̄ceptorib⁹ demōstratis doctissimi euasisse tradūtur. qđ nunq̄ nisi multū ut dixim⁹ iuuāte natura fieri potuisset. Hoc abūde socrates phedoni/theetheto/menoni/pueris demonstrauit/docuitq; posse pueros recte in singulis artibus rñdere/siquis prudēter eos interroget: quippe cū a natura sint artium disciplinarumq; omniū rationibus prediti.

¶ In anima est ueritatis lumen. Cap^m 13^m.

Quo autē modo huiusmodi sint in aīo rōnes apud Platonē videt ambiguū. Siquis eos libros sequatur / quos iunior scripsit Plato phedrū. Menonē z phedonē/putabit forsitan ita ferme illas esse in animi substantia pictas tanq̄ in parie te figuras: qđ in superioribus/sepe/z a me z a uobis est tactū. Sic enim ibi videt inuenire. In sexto autez de re.p. libro diuinus ille vir torā rē aperit: Dicitq; lumen esse mētis ad intelligēda oīa eundē ipsuz deū: a quo facta sunt oīa. Solē nāq; z deū ita inuicē cōparat/ut quēadmodū se habet sol ad oculos/ita ad mētes se deus habeat. Sol oculos generat / vimq; illis prestat vidēdi. Que frustra esset z sempiternis obruta tenebris/nisi solis lumē adesset corpoz pictū coloribus z figuris. In quo oculus corpoz colores videt atq; figuras/neq; aliud quicq̄ nisi lumē/oculus ītuetur. Videt tñ uaria intueri/q: lumē ipi infusuz uarijs externoz corpoz formulis est ornatū. Hoc quidē lumen in corporibus reflexū oculus pcipit. Ipsam vo in fonte suo lucē minime sustinet. Eodē pacto deus aīam procreat eiq; mentē/vim ad intelligendum largit̄. que uacua esset atq; obscura nisi dei sibi lumen adesset/in quo reruz oīuz inspiciat rōnes. Unde per dei lumen intelligit atq; ipsum diuinū dūtaxat lumē agnoscit. Diuersa tñ videt agnoscere/quia sub diuersis rerū ideis z rōnibus ipsuz intelligit. Quādo quis oculis videns hoīem/in phantasia hoīs imaginez fabricat/diutiusq; in ea iudicanda reuoluit/mentis sue aciē tollit ad hoīs rōnem in diuino lumine existentē

suſpiciendă. Inde ſcintilla in mente protinus emicat/ ac reuera natura ipſa hoīs intelligīt / atq; de ceteris oībus eodē pacto. Itaq; per dei lumē oīa itelligim⁹. Ipſum vo purū lumē eiusq; fontē hac in vita videre nō possumus. In hoc plane tota aīe ꝓsistit fecūditas qō in eius penetralib⁹ lux illa dei fulget eterna rerū oīuz rōnibus/ideisq; pleniſſima/ ad quā aīa quotiēs vult vite puritate/ꝛ ſumma studij intētione conuerti tur. Conuerſa ſcintillis emicat idearum.

¶ Uñ amoꝛ erga maſculos/Uñ erga femīas. C. 14ᵐ.

Ita pregnans hoīum coꝛpus ut Plato vult/ pregnās ꝛ aīus/ꝛ ambo amoꝛis incitamētis ſtimulant ad partū. Ceterum alij uel propter naturā/uel propter educationez ad animi fetus ſunt q̄ coꝛpoꝛis aptioꝛes. Alij ꝛ quidē plurimi ↄtra. Illi celeſtē ſequūtur amoꝛē. Iſti vulgarem. Illi natura ic circo mares ꝛ illos quidē iaz pene adultos potius q̄ feminas/aut pueros amāt. Quoniā in eis magis ad modū viget mentis acumē. Quod ad diſciplinā: quā illi generaturi ſunt propter excellētioꝛē ſui pulchꝛitu dinē eſt aptiſſimū. Alij cōtra/propter ꝓgreſſus uene rei uoluptatem ꝛ coꝛpoꝛalis generationis effectum. Quoniā vo genitalis illa vis aīe/utpote cognitionis expers ſexuū nullū habet diſcrimē / natura tñ ſua to tiens incitat ad generādū quotiēs foꝛmoſuz coꝛpus aliqō iudicamus. Contingit plerūq; ut qui cū maſcu lis cōuerſant/quo genitalis partis ſtimulos ſedent / illis ſe miſceāt. Ui preſertiz in quoꝝ geneſi uenus in ſigno maſculino ꝛ cū ſaturno fuerit: uel in ſaturni fi nibus uel ſaturno oppoſita. Oꝛtebat aūt aīaduer tere genitalis partis illius icitamēta/nō irritū hoc ia cture opus/ſed ſerēdi ꝛ procreandi officiū affectare atq; a maſculis ad feminas eā traducere: huiuſmodi quodā erroꝛe nefariū ſcelus/illud exoꝛtū putamus: qō in legibus ſuis Plato tanq̄ homicidij ſpēm acer rime deteſtat. Quippe nō min⁹ homicida cēſendus eſt qui hoīem pꝛeripit naſciturū / q̄ qui natū tollit e medio. Audacioꝛ quidē qui preſentē abꝛūpit vitam. Crudelioꝛ autē qui lucem inuidet naſcituro/ꝛ nōdū natos ſuos filios enecat.

¶ Supꝛa coꝛpus eſt aīa. ſuper animam angelus. ſup angelum deus. Capᵐ 15ᵐ.

De gemina ubertate aīe/geminiſq; amo ribus hactenus. Deinceps quibus gradib⁹ diotima ſocratē ab iſimis ad ſuperna euehit diſſeramus. A coꝛpoꝛe in aīam/ab aīa in angelū/ab angelo reducit in deū. Hos quatuoꝛ rerū gradus in natura eſſe debere ita licet argumentari. Omne coꝛ pus ab alio quodā mouet/mouere aūt ſeipſum natu ra ſua nō pōt: Cū nec agere per ſe quicq̄ ualeat / ſed propter aīe pñtiā ſeipſo moueri videt/ꝛ propter ani mā viuere/ꝛ pñte quidē aīa ſeipſuz mouet: quodam modo. Abſente vo ab alio oītaxat mouetur/utpote qō hāc ex ſeipſo naturā nō habeat. Sed aīa pꝛopꝛie vim ſeipſam mouendi poſſideat. Hā cuicunq; adeſt vim ad ſeipſum mouendū impertit: quod autez ipſa ſui preſentia impertit alijs. hoc ipſa multo pꝛius ma giſq; debet habere. Eſt igit anima ſupꝛa coꝛpoꝛa ut pote: que ſeipſaz fm eſſentiā ſuā mouere queat/atq; iccirco ſup illa debeat eē: que nō ex ſeipſis ſed alioꝝ pñtia ut ſe moueant aſſequunt. Cū dicim⁹ ſeipſa mo ueri aīam/nō tranſitiue/ut ita dixerim/quēadmodū a Platone accipi uoluit ariſtoteles / ſed abſolutē uerbū illud pꝛoferimus / ut cum ſtare per ſe deū. Lucere ſolē per ſe. Calere ignē aſſeueram⁹. Non enim pars aīe mouet/pars agitatur/ſed tota ex ſe ideſt ſua natura mouet. hoc eſt ab alio in aliud rō ne diſcurrit: Ac nutritionis augmēti/generationis opera per interualla tēpoꝝ/tranſigit. Tempoꝛalis iſta diſcurſio ex ſeipſa cōpetit aīe. Quia qō ſup eā eſt/nō alijs momentis alia/ſed vno eternitatis pū cto ſimul intelligit oīa. Quapꝛopter recte pꝛimus a Platone motus ꝛ pꝛimū tēpoꝛis interualluz in aīa ponīt. Unde ꝛ motus ꝛ tēpus in coꝛpoꝛa tran ſeunt. Quoniā vo añ motū ſtatū eſſe neceſſariū eſt Cuz ſtatus ſit motione perfectioꝛ ſupꝛa rōnem aīe mobilē oportet ſtabilē aliquā intelligentiā repperi ri: que fm ſe totā intelligētia ſit/ꝛ actu ſemp intelli gentia. Aīa enim nō ſe tota/neq; ſemp/ſed ex qua dā ſui parte/ꝛ qñq; intelligit/neq; certā habet/ſed ambiguā intelligēdi virtutē. Ut ergo / qō perfect⁹ eſt. Illud qō eſt imꝑfectius añcedat/ſupꝛa mentez aīe/que mobilis eſt/que pars/que intermiſſa/que dubia/ponēda eſt angeli mens ſtabilis/ tota/conti nua/atq; certiſſima/ut quemadmoduz coꝛpoꝛi ab alio agitato aīa per ſe mota pꝛecedit. Ita aīe per ſe agitate mens ſtabilis per ſe pꝛecedat. Et quēad modū coꝛpus per aīaz habet ut ſeſe moueat/atq; ideo nō oīa coꝛpoꝛa/ſed aīata/ſponte ſua moueri vident. Ita aīa per mentem habet qō ſemp intelli gat. Si enim ſuapte natura aīe intellectus ineſſet/ oībus etiā beſtiarū cōpeteret aīabus: Quēadmo dū ſuiipſius agitandi poteſtas. Nō igitur aīe intel lectus per ſe pꝛimoq; cōpetit. Quare eaz añcedat oꝛtet: qō per ſe pꝛimoq; mētis eſt cōpos. huiuſ modi angelus eſt aīs excellentioꝛ. Sed enim ange li mētē/rerū illud pꝛincipiū ſummūq; bonū: qō in parmenide Plato ipſum vnū uocat/neceſſario ſu pereminet. Quippe ſup oēm rei cōpoſite multitu dinē vnū ipſum: Simplex debet eē natura. ab vno enim numerus/ꝛ a ſimplicib⁹ cōpoſitio tota ꝓfluat Mens aūt illa licet imobilis ſit/nō tñ vnū ipm pu rū ſimplex exiſtit. Intelligit enim ſeiſpam ubi di uerſa inter ſeſe quoquo modo vident: Hec tria qō itelligit: qō itelligit: Intellectio. Alia enim exiſt⁹ ratio eſt/pꝛout intelligit/pꝛout intelligīt alia / alia itez pꝛout intellectio eſt. Habet pꝛeterea cognoſcē di potentiā añ cognitionis actuz per ſe pꝛorſus in foꝛmē. cognoſcendo foꝛmat: que intelligēdo uerita tis lumen cupit ꝛ capit: quo videt anteq̄ intellige ret caruiſſe. habet quoq; in ſe idearū oīuz multitu dinem. Cernis quāta ſit: q̄ uaria in angelo multi tudo/atq; cōpoſitio. Itaq; ipſi purū vnum ꝛ ſim plex pꝛeponere cogimur. Ipſi aūt vni deo nihil poſſum⁹ añponere/qz rerū vnū oīs multitudinis. Omnis cōpoſitionis eſt expers. Quod ſi ſupꝛa ſe quicq̄ haberet/ab illo utiq; fieret/quare ab eo de pēdēs in hoc ipſo ab eodē degenereraret/ut a cau ſa oīs ſolet effectus. Ideoq; nō vnū iaz eſſet ꝛ ſim plex: ſed ſaltē ex duobus cōpoſitū ſcilicet ex cauſe ſue munere/pꝛopꝛioue defectu. Ipſum itaq; vnuz ut Plato vult ꝛ dionyſius areopagita cōfirmat/ oīa ſupereminet: Excellentiſſimūq; dei nomē vnū ipſuz ab utroq; cenſet. Huius ſublimitatem ratio

quoq; illa nobis ostẽdit: qõ eminẽtissime causę do nũ esse debet amplissimũ: virtutisq; sue prestãtia se ad cuncta protẽdere. Unius munus per vniuersa se propagat. Nã nõ mens solũ vna est / ⁊ aĩa quelibet vna corpus quodlibet vnũ / sed etiam informis ipa materies / rerũq; priuatio vna quodãmodo dicitur. Nã vnũ silentiũ dicim⁹. Unã obscuritatem. Mortẽ vnã. Mentis tñ ⁊ aĩe munera ad eã usq; nõ extendunt. Mens enim spẽm artificiosaz ordinẽq; largit. Aĩa vitã prestat ⁊ motũ: informis vo ⁊ prima mundi materia / rerũq; priuatio spẽi ⁊ vite est expers. Ita ipsum vnũ mentẽ ⁊ aĩam ãncedit: Cũ munus eius latius diffundat. Eadẽ rõne mens aiaz videt excedere: Quia vita mun⁹ aĩe nõ oib⁹ datur corporibus. Omnibus tamen his spẽm / ordinemq; mens tribuit.

¶Que cõparatio inter deum / angelum / animã / corpus. Cap^m 16^m.

Ergo a corpore in aĩam ab hac in angeluz. Ab hoc in deũ ascendimus. Deus sup eternitatẽ est. Angelus in eternitate est totus. Sane tã eius opatio q̃ essentia stabilis permanet. Stat⁹ aũt eternitatis est ꝑpius. aĩa partiz in eternitate est / partim in tẽpore. Eius enim substãtia eadẽ semp absq; ulla incremẽti aut decrementi mutatione perdurat. Operatio aũt ut paulo añ mõstrauimus per tẽporis interualla discurrit. Corpus tẽpori oĩno subꝯcit. Nã ⁊ substãtia eius mutatur / ⁊ operatio eius ois tẽporis spatiũ exigit. Igit ipsuz vnũ supra statũ / motũue existit. Angelus in statu. Anima in statu pariter atq; motu. Corpus solo in motu locat. Unũ rursus sup numerũ: motũ: locũq; manet. Angelus in numero sup motũ ⁊ locũ ponit Aĩa in numero motuq; sed sup locũ. corpus numero / motui / loco subꝯcit. Siquidẽ ipsum vnũ / neq; numerũ ullũ / aut cõpositionẽ partium habet. neq; ullo pacto ab eo qõ est mutat / neq; loco clauditur ullo. Angelus numerũ quidẽ habet partiuz uel formarũ sed a motu locoq; est liber. Aĩa partium habet / ⁊ affectuũ multitudinẽ / ⁊ rõcinationis ꝑgressione perturbationũq; uarietate mutat. Sed a loci limitibus est exempta. Corpus autem his omnibus est obnoxium.

¶Que cõparatio inter pulchritudines dei / angeli / anime / corporis. Cap^m 17^m.

Adez vo inter quatuor hec / ⁊ eoz formas est cõparatio. Nẽpe corporis forma in multarum partiũ compositione cõsistit. Loco astringit. Tẽpore labit. Spẽs animi tẽporis quidẽ vicissitudines patit / ⁊ partiũ cõtinet multitudinẽ. Sed a loci terminis est absoluta. Angeli vo spẽs numerũ habet solũ a duob⁹ alĩs immunis existit. Dei autẽ nihil istoz perpetit. Corporis utiq; formã vides. Uis ne animi quoq; spẽm ĩtueri? Detrahe corporali forme ipsi⁹ materie põdus / limitesq; locoz. relinque cetera. Animi iaz spẽm habes. vis ⁊ angeli? Deme obsecro nõ loci spatia solũ: sed tẽporis quoq; progressum. cõpositionẽ multiplicem retine / eã protinus nãciscere. Lupis etiam dei pulchritudinẽ cernere? Auferas insup multiplicẽ illaz formarũ cõpositionẽ / simplicẽ ꝑius relinque formã / cõfestim dei spẽm fueris cõsecutus. Uerũ quid mihi tandẽ subtractis istis reliquũ supererit? An tu eẽ aliud q̃ lucẽ pulchritudinẽ ducis? Porro corpoz oium pulchritudo lumen istud est solis: qõ vides tribus illis infectũ. formarũ multitudine. Nã multis id aspicis figuris coloribusq; depictũ. Loci spatio / temporali mutatione. Tolle sedẽ eius in materia ut ꝑ terlocũ reliqua duo retineat / huiusmodi prorsus est animi pulchritudo. Tolle hinc tẽporis si lubet mutationẽ. Mitte reliquũ lumen. Restat sine loco. sine motu clarissimũ: sed oib⁹ insculptũ rerũ oiuz rõnibus. Id angelus est. Id angeli pulchritudo. Tolle postremo diuersarũ illũ numerũ idearũ. Unã simplicẽ ac merã relinque lucẽ. Instar lucis eius: que in globo solis ipso permanet / per aerẽ nõ dispergit. Jã dei pulchritudinẽ quodã modo cõprehendis: que tantũ saltẽ formas reliquas ãncellit / quantũ lux illa solis in seipsa mera vna inuiolata splendorẽ solis per nubilosuz aera disiectũ / diuisum / infectũ / obscuratũ exupat. Fõs itaq; totius pulchritudinis deus est. Fons itaq; tot⁹ amoris est deus. Lumẽ preterea solis in aqua vmbra quedã est ad clari⁹ eiusdẽ lumen in aere: Splẽdor in aere vmbra similiter ad eiusdẽ in igne fulgorẽ / fulgor in igne / vmbra ad lucẽ solis eodẽ ipso in sole fulgẽtẽ. Eadẽ est inter quatuor illas corporis / animi / angeli / dei pulchritudines cõparatio. Deus nunq; ita decipitur / ut sue speciei vmbrã in angelo amet quidẽ: ꝑpriã sui / ac uerã negligat pulchritudinem. Neq; angelus usq; adeo capit aĩe specie que ipius est vmbra / ut sui vmbra detẽtus figurã propriã deserat. Aĩa tñ nostra qõ summopere dolendũ est. hec enim est tot⁹ nostre infelicitatis origo. Anima inq; sola ita corporalis forme blanditijs delinit / ut propriaz post habeat spẽm. Corporis vo formã que sue vmbra est suiipsius oblita sectetur. Hinc crudelissimũ illũ apud orpheũ narcissi fatuz. Hinc hoium miserãda calamitas. Narcissus quidẽ adolescens ideſt temerarij / ⁊ impiti hois aĩus. Sui vultũ nõ aspicit propriã sui substantiaz / ⁊ virtutẽ nequaq; aĩaduertit. Sed eius vmbrã in aqua ꝑsequit ⁊ amplecti conat: ideſt pulchritudinẽ in fragili corpore ⁊ istar aque fluenti que ipsius animi vmbra est admirat. Suã quidẽ figurã deserit vmbram nunq; assequit. Quoniã aĩus corpus sectãdo se negligit / ⁊ usu corporis nõ implet: nõ enim ipsum reuera appetit corpus. Sed suiipsius spẽm a corporali forma: que speciei sue imago est illectus: quẽadmodum narcissus affectat. Cũq; id minime aduertat / dũ aliõ quidẽ cupit aliud sequit desideriũ suũ explere nõ potest. Ideo in lachrymas resolutus ꝑsumitur: ideſt animus ita extra se positus ⁊ delapsus in corpus pernitiosis perturbationib⁹ cruciat: Corpisq; infect⁹ sordibus quasi morit. Cũ iã corp⁹ eẽ potius q̃ aĩus videatur: Quã utiq; mortẽ ut socrates deuitaret. Diotima ipz a corpore ad aĩuz / ab hoc in angelum ab eo reduxit in deum.

¶Quomodo aĩa a corporis pulchritudine ad dei pulchritudinem eleuetur. Cap^m 18^m.

Abite conuiue charissimi diotimã fingite. Ita socratẽ alloquentẽ. Nullũ corpus o socrates vndiq; pulchr. Naz aut hac in parte formosum / illa deforme / aut hodie formosũ / alias minime / aut ab alio pulchr / ab alio turpe cẽſet. Ergo corpis pulchritudo turpitudinis contagione coinquinata /

pura/uera/ꝛ prima pulchritudo esse non pōt. Quin etiam pulchritudinem turpem esse nemo aliquando suspicatur: quemadmoduꝫ neqꝫ sapientiā esse insipiētem. Corpoꝛ vo dispositionē qñqꝫ speciosam / qñqꝫ turpē putam⁹. Eodēqꝫ tempoꝛe de illa alij aliter sentiunt: Nō igit prima ꝛ uera est in coꝛpoꝛib⁹ pulchritudo. Adde qō multa coꝛpoꝛa / vno pulchritudinis uocātur cognomine. Una igit est in coꝛpoꝛibus multis pulchritudinis natura cōmunis/per quā similiter pulchꝛa denoiantur. Unā vo naturā huiusmodi sicut in alio est idest in materia: sic ab alio depēdere puto. Quod eniꝫ in seipso sustētari nō pōt. multo min⁹ a seipso pendere. Mundd a materia depēdebit: mini me. Nihil enim deforme ꝛ impfectū seipsum oꝛnare potest/atqꝫ perficere. Quod aūt vnuꝫ est/ab vno debet oꝛiri. Quapꝛopter vna multoꝝ coꝛpoꝝ pulchritudo ab vno aliquo incoꝛpoꝛali pendet artifice. Artifex vnus oīuꝫ deus est: qui per angelos/atqꝫ aīas pulchꝛā quotidie reddit oēꝫ mūdi materiā. Propterea uerā illā pulchritudinis rōnē in deo eiusqꝫ ministris/ potius q̄ in mundi coꝛpoꝛe repperiri putādū. Ad eā rursus his gradibus facile ut arbitroꝛ ascendes o socrates. Si oculos tibi linceos natura dedisset mi socrates/ut aspectu quelibet occurrētia penetrares foꝛmosissimū illud extrinsecus alcibiadis tui coꝛpus tibi turpissimū videret. Quantū est: qō amas amice: Superficies dūtaxat: Immo coloꝛ te rapit. Immo quedā reflexio luminū: ꝛ umbꝛa leuissima. Seu te uana imaginatio decipit/ita qō somnias poti⁹ q̄ quod videas amas. Ceterū ne tibi videar penit⁹ aduersari/sit sane alcibiades iste foꝛmosus. At enim quota parte foꝛmosus: oīb⁹ profecto mēbꝛis preterq̄ naso simo ꝛ elatioꝛibus q̄ deceat supcilijs. Hec tñ in phedro speciosa sunt. Sed crurū in eo crassitudo nō placet. Becoꝛa hec apud charmidē nisi gracile te colluꝫ offenderet. Ita si hoies singulos obseruabis/nullum ex omni parte laudabis. Quicqd ubiqꝫ rectū est colliges/figurā apud te integrā ex obseruatione omniū fabꝛicabis: ut absoluta humani generis pulchritudo que in multis repitur sparsa coꝛpoꝛib⁹ in aīo tuo sit vnius imaginis cogitatione collecta. cuiusqꝫ hois figurā paruipendes/o socrates si ad istā ꝓtuleris. Istā vo nō tā coꝛpoꝝ/q̄ animi tui bñficio possides. Itaqꝫ istā potius quā tuus aīus fabꝛicauit / ꝛ aīum ipm ei⁹ artificē: q̄ exteꝛioꝛē illā mancā dispersamqꝫ amato. Quid aūt in aīo amare te iubeo: animi pulchritudinē. Lux aūt est pulchritudo coꝛpoꝝ. Lux est ꝛ aī pulchritudo. Lux animi ueritas: quaꝫ solā amicus tuus Plato in uotis suis a deo postulare videt. Da mihi inqt/deus ut meus animus pulcher efficiat ꝛ que ad coꝛpus attinēt: Animi pulchritudinē non impediant solū sapientē diuitē putē. In his Plato declarat pulchritudinē animi/in ueritate sapietiaqꝫ cōsistere. Eā a deo hoibus tribui. Ueritas vna est ꝛ eadē nobis a deo tributa in uarijs eius effectib⁹ uariarū virtutuꝫ cognomēta soꝛtit̄ put diuina demōstrat sapietia/quā a deo pꝛe ceteris Plato poposcit/ put naturalia scientia. Ut humana/pꝛudentia. ut equos facit/iustitia. ut inuictos/foꝛtitudo. ut tranqllos/dicit̄ tempantia. Ex his duo virtutū genera numerantur. Moꝛales inq̄ virtutes/ꝛ intellectiue illis pꝛestātioꝛes. Intellectiue sunt. Sapietia/scia/pꝛudētia. Moꝛales iustitia/foꝛtitudo/ꝛ tēperātia. Moꝛales ꝓpter opatiōes earū ciuiliaqꝫ officia notioꝛes sunt. Intellectiue ꝓpter recōditā ueritatē occultioꝛes. Preterea qui honestis moꝛib⁹ educat utpote puꝛioꝛ alijs facile ad intellectiuas virtutes erigit̄. Ideo pulchritudinē animi/que cōsistit in moꝛibus pꝛima cōsiderare te iubeo/ut intelligas vnā esse moꝝ oīuꝫ rōnē. per quā similiter honesti uocant. Unaꝫ scilicet vite purissime ueritatē/que iustitie/foꝛtitudinis/temperantie actionibus/ad uerā nos perducit felicitatē. Unam igit hāc ueritatē/moꝝ/lucēqꝫ animi speciosissimā pꝛimū diligito. Scito qui etiam supꝛa moꝛes ad sapietie/scie/pꝛudētie lucidissimā ueritatē te pꝛotin⁹ ascensurū: si considerabis hec aīo optimis moꝛib⁹ educato ꝓcedi atqꝫ i eis noꝛmā moꝛalis vite rectissimā ꝓtineri. Quāuis aūt uarias sapietie/scie/pꝛudentieqꝫ doctrinas ꝓtuearis. In cūctis tñ vnicā eē ueritatis lucē existimato. per quā oēs pulchꝛe similiter appellātur. Eā tibi utpote supꝛemā aī pulchritudinē summope amare ꝓcipio. Sed eniꝫ vna hec in doctrinis plurimis ueritas pꝛima oīum ueritas ideo eē nequit. Quoniā in alio est / cū sit in multis distributa doctrinis. Quicqd autē iacet in alio ab alio certe depēdet: neqꝫ tñ ueritas vna a doctrinarū multitudine nascit̄. Quod eniꝫ vnū est/ab vno debet oꝛiri. Quare opoꝛtet vnā quandā esse superaīam hoīs sapientiā: que nō per diuersas sit diuisa doctrinas: Sed vna sapietia sit a cuius vnica ueritate. Ueritas hoīum multiplex oꝛiat. Illā o socrates vnicā vnice sapietie lucē/angeli pulchritudinē esse memēto: que tibi sup animi spēꝫ sit colēda. Ea ut in superioꝛib⁹ demōstrauim⁹ coꝛpoꝝ spēm ancellit. Quia neqꝫ loco astringit̄: neqꝫ ꝑtm materie partes diuidit̄: neqꝫ coꝛꝛūpit̄: Ancellit ꝛ animi speciem: qꝛ eterna est penitus: neqꝫ tempoꝛali discursione mouet̄. Quoniā vo angeli lux in idearū complurīū serie micat/ac supꝛa multitudinēꝫ oēm vnitas sit opoꝛtet: que est numeri totius oꝛigo: necesse est eā ab vno rerū oīum pꝛincipio: qō ipsum vnuꝫ uocamus effluere. Ipsius itaqꝫ vnius lux penitus simplicissima infinita pulchritudo est: quia nec materie foꝛdibus inq̄natur/ut coꝛpoꝛis spēs / neqꝫ ut animi foꝛma tēpoꝛali pꝛogressione mutatur / neqꝫ ut angeli spēs multitudine dissipat̄. Dis aūt q̄litas ab extraneo additamēto secreta dicit̄ apud physicos infinita si in seipso sit caloꝛ frigoꝛe/ꝛ humoꝛe non impeditus/materie pondere nō grauatus/ caloꝛ dicit̄ ifinitus/qꝛ vis ei⁹ libera est/neqꝫ ullis additiōis limitib⁹ coartat̄. Similiter lumē ab omni coꝛpoꝛe liberū infinitū: nā sine modo / ac termino lucet/qō natura lucet sua/quando ab alio minime terminat̄. Itaqꝫ dei lux ꝛ pulchritudo / que mera est/pꝛoꝛsus ab alijs oībus absoluta absqꝫ dubio infinita dicit̄ pulchritudo. Infinita vo pulchritudo / immensum quoqꝫ requirit amoꝝē. Quapꝛopter te obsecro socrates ut certo quodā modo ꝛ termino cetera diligas/deū vo amoꝛe diligas infinito/neqꝫ ullus diuino modus adsit amoꝛi.

¶Quomodo deus amādus. Capm 19m.

Hec diotima Socrati. Nos autē viri clarissimi nō solū sine modo deū / ut iubere diotima fingitur. Sed deū solū amabim⁹. Ita

enim mẽs ad deũ: ut ad solẽ acies oculoꝝ. Oculus autẽ nõ modo lumẽ pre ceteris: sed ꝛ solũ appetit lumẽ. Si corpora/si aios. Si angelos diligem⁹ nõ ista quidẽ: sed deũ in istis amabim⁹. In corpoꝛib⁹ quidẽ dei vmbrã. In aĩs dei similitudinẽ. In angelis eiusdẽ imaginẽ: Ita deũ ad pñs in oibus diligemus/ut in deo tandẽ oĩa diligam⁹. Nã ita viuẽtes eo proficiscemur/ut ꝛ deũ ꝛ in deo oĩa videamus amemusq; ꝛ ipsum/ꝛ que in ipso sunt oĩa. Et quisq; hoc in tẽpore sese deo charitate devouerit se deniq; recupabit in deo. Nẽpe ad suã: per quaz creatus est redibit ideam/ibi rursus/siqd ipsi defuerit reformabit/idee sue ppetuo coherebit. Verus aũt homo ꝛ idea hois idẽ. Ideo quisq; nostrũ in terris a deo separatus nõ verus est homo cum a sui idea sit formaq; dissiũct⁹ ad eã nos diuinus amoꝛ pietasq; pducet/cũ hic discerpti simus ꝛ mutilati: idee tũc nostre amãdo cõiuncti integri hoies eua demus/ut deũ primo in rebus coluisse videamur quo res deinde in deo colamus/resq; in deo/ideo venerari/ut nosipsos pre ceteris amplectamur ꝛ amando deũ nosipsos videamur amasse.

¶ Cõclusio supradictoruz ꝛ opinio Guidonis cavalcantis philosophi. Oratio septima. Cap^m p^m.

POstremo Christophorus marsupinus vir humanissim⁹ alcibiadis pso naz gesturus ijs ad me verbis cõvertitur. Gratuloꝛ equidẽ marsili Joãnis tui familie plurimũ: que iter multos ꝛ doctrina ꝛ rebus gestis clarissimos eqtres Guidonẽ philosophuz peperit de re p. bene merituz/ꝛ aculeis dialectice cunctis suo seculo precellentẽ: qui hunc amoꝛẽ socraticũ tã morib⁹ q̃ carminib⁹ imitatus breui quecũq; a vobis sunt dicta pstrinxit. ¶Phedrus enim amoris oꝛigineꝫ tetigit ex chaos visceribus emanantẽ. ¶Pausanias iam natũ amoꝛẽ geminã diuisit in spẽm. Celestem scilicet ꝛ vulgarẽ. Erixímacus eius apuit amplitudinẽ oũ cunctis in rebus eũ sic inesse monstraret in partes geminas distributum. Aristophanes quid agat in singulis tam amplissimi dei pñtia declarauit ostendẽs per hũc fractos hoies refarciri agathõ quãta sit eius virt⁹/potẽtiaq; tractauit/cũ ab eo solo beatos fieri homies disputaret. Socrates tãdẽ a diotima edoctus sũmatiz quid sit amoꝛ ꝛ qualis: vnde oꝛt⁹/quot habeat partes/quoꝛsũ tẽ dat/ꝛ quãtũ valeat explicauit Guido cavalcãtes philosoph⁹: oĩa hec artificiosissime videt carminibus suis inseruisse. Quẽadmoduz solis radio speculũ modo quodã percussum splẽdet iterũ/ꝛ proxime sibi appositã lanã reflexione illa splẽdoꝛis inflammat. Ita ille partẽ aĩe/quã obscurã phãtasiã uocat/atq; memoriã ceu speculuz/pulchritudinis ipsi⁹/solis locũ hñtis simulachꝛo tanq; radio quodã per oculos hausto cẽset ita pulsari/ut ipsa sibi ex illo alterũ effingat simulachꝛum q̃si simulachꝛi ꝓmi splẽdoꝛẽ: quo appetẽdi vis nõ aliter q̃ lana accẽdat ꝛ amet. Addit amoꝛẽ hũc primũ in appetitu sensus accensum a forma coꝛporis per oculos inspecta creari. Sed eã ipsam formã nõ eo modo: quo in coꝛporis materia est: in phãtasiã imprimi/sed sine materia. Ita tñ ut certi cuiusdã hois signa to in loco/ꝛ tempoꝛe positi sit imago. Rursus imaginis huiusmodi spẽm aliquã statim in mente lucere: que nõ ampli⁹ vnius cuiusdã humani coꝛpis ut erat in phãtasia videat esse similitudo sed totius eque generis humani ratio cõmunis ꝛ definitio. Itaq; sicut ex phantasie imagine a coꝛpoꝛe sumpta/in appetitu sensus/coꝛpoꝛi dedito: amoꝛ ad sensuz proclivis exoritur: Ita ex hac mentis specie rõneq; cõmuni/tanq; a coꝛpoꝛe remotissima/amoꝛ alius in voluptate nascit a cõmercio coꝛporis alienissim⁹. Illum in voluptate hunc in contẽplatione locavit. Illũ circa particularẽ coꝛporis vnius formã revolui putat/hunc circa vniversalẽ totius humani generis/pulchritudinem/hos utiq; amoꝛes sibiipsis in hoie repugnare/ꝛ illũ deoꝛsum ad ferinã ꝛ voluptuosam depellere/hũc sursum ad angelicã vitã/cõtemplativãq; attollere/hũc absq; perturbatione vult esse ꝛ in paucis repperiri. Illum multis passionibus anxium/ac plurimos occupare. Ideo istũ paucis verbis absoluit/in alterius passionib⁹ enarrãdis ꝓlixioꝛ. Quoniã vo eadẽ aptissime/que ꝛ vos in superioꝛib⁹ narrauistis hic explicat ea in pñtia recensere opus esse nõ censui. Verũ cognovisse sufficiat philosophũ hũc aliquã chaos informitatẽ/qualẽ supra vos posuistis in amoris procreatione miscuisse/dũ diceret obscurã phãtasiã illuminari: atq; ex illius obscuritatis ꝛ huius luminis mixtione amoꝛẽ originẽ ducere: amoꝛẽ ꝓterea geminũ illũ celestem/atq; vulgarẽ/quis in eius verbis nõ videat: oꝛiginẽ quinetiã illius primã in divinoꝛ secundã in coꝛpoꝛ collocat pulchritudine. Solẽ nãq; dei lucem radiũ. coꝛpoꝛ formã intelligit/finẽ postremo suuz vult eiusdem principijs respondere duz alios usq; ad formaz coꝛporis/alios usq; ad dei speciẽ amoris prouehit instigatio.

¶ Socrates fuit uer⁹ amatoꝛ: ꝛ cupidini filius. C. 2^m.

DE amoꝛe hactenꝰ/ad alcibiadẽ ꝛ socratẽ veniamus. ¶Postq; cõvivae satis amantiũ deum laudaverãt/reliquũ erat ut dei hui⁹ cultoꝛes legitimi laudarẽtur/maxime oĩum legitime amasse socrates ab oibus perhibet. Is cũ per oẽm vitaz palã sine ulla ꝓsus dissimulatione in castris cupidinis militasset a nullis vnq; notat⁹ est quasi min⁹ honeste quenq; dilexerit. huic vite sevecritas/ꝛ alienoꝝ scelerum coꝛreptio frequẽs/multos/ꝛ magnos viros/ut solet veritas ifensos reddiderat. Anitũ/melitũ/liconem presertim ciues in re. p. potẽtissimos. Thrasimachũ poliũ ꝛ callidã oratoꝛes. Aristophanem preterea comicũ acerrimũ habuit insectatoꝛez: sed neq; ciues illi in accusatione: qua socratẽ in iudicium traxere inhonestos amoꝛes inscripserunt/neq; oratoꝛes eius hostes tale q̃q̃ socrati obiecere: neq; aristophanes comic⁹ licet alia multa ꝛ absurda in dionysũ colligat in socratẽ maledicta. An cẽsetis eũ si tã feda sese labe coinq̃nasset/imo nisi fuisset ab hui⁹ crimis suspitione remotissim⁹: Venenosas talium detractoꝝ linguas evasurũ fuisse? Nunq̃d optimi viri illõ in supioribus aĩaduertistis/qõ dũ ¶Plato ipsum fingit amoꝛẽ socratis oẽm pingit effigiẽ/ac numinis illius figuraz ex socratis persona describit/quasi uerus amoꝛ/ac socrates simillimi sint: atq; ideo ille pre ceteris uerus sit legitimusq; amatoꝛ. Agite iaz amoris picturã illã in aĩum revocate: Videbitis in ea socratẽ figuratuz.

Socratis persona añ oculos ponite. Macilentũ aridum squalidũq; videbitis hoiem: scilicet natura melãcholicũ ut ferũt atq; hirsutũ. Extenuatũ inedia. Incuria sordidũ. Nudũ preterea idest simplici ⁊ ueteri opertũ palliolo. Sine calceis incedentẽ. Ita semp solitũ incedere socratẽ apud Platonẽ phedrus ostendit. Humilẽ perq; infima uolantẽ. Humi semp socratis defixus erat aspectus / ut ait phedon/loca insup vilia frequentabat/aut enim in simonis coziarij/aut in sculptoz officinis obseruabat. Rusticis ⁊ icõptis utebatur uocabulis/qõ illi obĳcit callicles in gorgia: Adeo preterea mitis/ut multis lacessitus iniurijs/sepe etiã pulsatus ne cõmotus quidẽ aio fuisse tradat/ Sine domicilio. Interrogatus socrates cuias esset/ Mũdanus inquit. Ibi enim patria. Ubi bonũ: Sed neq; huic proprij lares/neq; mollis lectus/neq; delicatus victus/neq; preciosa supellex. Ad fores in via sub diuo dormiẽs hec apertũ pectus ⁊ cor patens ostibus in socrate nostro significãt. Preterea qõ ⁊ visu delectabat atq; auditu. que fores animi sunt: qõ etiaz securus ⁊ intrepidus incedebat: Jacebatq; etiam si oportuisset pallio obuolutus ubiq;. Semp egenus. Quis nesciat socratẽ sculptozis ⁊ obstetricis fuisse filiũ: ⁊ usq; in senectutẽ in sculpendis lapidibus manu ppria victũ quesisse: nec habuisse vnq; vñ se satis ⁊ filios aleret. Hic inopiã sue mẽtis passim ꝓfitebat: Interrogãs oẽs/nihil scire se predicãs. Virilis erat enim cõstantis animi inuictiq; snie qui etiã archelauz macedonẽ ⁊ scopã cranoniũ: eurilocũq; larisseũ aspnatus est alto aio: cũ ab eis missas pecunias nõ accepe rit/neq; ipe ad eos uoluit proficisci/audax/feroxq;. Quanta eius fuerit in rebus bellicis fortitudo: Alcibiades in cõuiuio explicat copiosissime: cui socrates cuz in potydea vicisset victoziã spõte dicit ꝓcessisse. Uehemẽs erat quippe ut recte topirus phrsionom⁹ iudicauerat cõcitatissimus. Sepe vo inter loquendũ agẽte id orationis uehemẽtia iactare digitos solebat ⁊ crines uellere. Facũdus. Huic rõnes in utrãq; partem ferme pares dum dissereret suppetebãt. Hic licet incõptis uerbis uteret / ut in cõuiuio alcibiades ait/magis tñ q̃ themistocles ⁊ pericles/oẽsq; ceteri oratores audientiũ aios cõmouebat. Pulchris ⁊ bonis insidiat. Insidiatũ sibi semp fuisse socratẽ alcibiades inquit/eoz quippe: qui honesta indole prediti videbant/amore captus cosdẽ rõnib⁹ suis ad philosophie studia socrates capiebat. Callidus sagaxq; uenatoz. Socratẽ uenari solitũ ex corporis forma diuinam spẽm in supioribus satis est dictũ: ⁊ in protagora Plato testat. Machinatoz multis modis ut indicant Platonis dialogi sophistas cõfutabat. adolescẽtes exhortabat/modestos viros erudiebat. Prudẽtie studiosus. Fuit enim tanta prudẽtia: ⁊ in presagiẽdo tã perspicax: ut quisquis cõtra eius cõsiliũ quicq; auderet perderet/qõ in theage a Platone narrat/ Per oẽm vitã philosophans hic in sua illa apud iudices defensione iudicibus edixit/ut si ea cõditione eum morte absoluerẽt/ut nunq; postea philosopharet/ se mori malle q̃ philosophari desinere. Incãtatoz: fascinatoz ueneficus atq; sophista. Naz alcibiades ait se magis socraticis uerbis q̃ marsie olympĳq; excellentiũ musicoz melodia mulceri. Demonẽ vo illi fuisse familiarẽ/⁊ accusatozes sui ⁊ amici testantur. Sophistã quoq; socratẽ aristophanes comicus appellauit/atq; etiã sui accusatozes: Quippe cui equa esset hortãdi ⁊ dehortãdi facultas. Inter sapientiaz ⁊ insciti㋐ medius. Cũ oẽs hoies ignorãtes sint inquit Socrates. Hoc ego tãtũ a ceteris differo/qõ meã ignorantiã nõ ignoro cũ alĳ prorsus ignorent. Ita erat inter sapientiã ⁊ ignorantiã medius: quia licet res ipsas nesciret / suã tñ ignorantiã cognoscebat. Quas ob res socratẽ amori simillimũ/ideoq; uerissimũ amatorẽ post amorẽ ipm laudandũ alcibiades iudicauit. Ut in ei⁹ laude intelligam⁹: Oẽs: qui similiter amãt esse laudatos. Que socratis laudes sint hic audiuistis / ⁊ in Platonis uerbis alcibiadis ore patent clarissime: quo etiaz pacto amabat socrates cognoscere põt qui diotime doctrine meminerit. Ita eniz amauit socrates: ut supra diotima docuit.

¶ De amore ferino qõ insanie spẽs est. Capm 3m.

Quẽrũ interroget forte quispiã. Quid hoiuz generi socraticus amor iste cõducat. Cur tantis sit laudib⁹ celebrandus / quid obsit ꝓtrari⁹. Dicã equidẽ altius aliquãto exorsus Plato noster furorẽ in phedro mentis alienationez definit. Alienatiõis aũt duo genera tradit: Alterã ab humanis morbis: Alterã a deo ꝓuenire existimat. Insaniã illã: Hanc diuinũ furorẽ nũcupat. Insanie morbo infra hois spẽz homo deĳcit: ⁊ ex homine brutũ quodãmodo reddit. Insanie duo sunt genera. Unũ cerebri. Alteruz cordis vitio nascit. Cerebrũ sepe adusta bili: sepe sãguine adusto nõnunq; atra bili nimiũ occupat. hinc demẽtes hoies qñq; reddũtur: qui adusta bili uexant/uel a nemie lacessiti uehementissime irascunt/alte uociferãtur/In obuios irruũt seipsos: ⁊ alios cedunt. Qui sanguine adusto laborãt effusos nimiũ in risus prũpũt/ preter oium cõsuetudinẽ se iactãt/mirabilia de se pollicent/cãtu gestiũt/exultãtq; tripudio. Qui bili premunt atra/merent perpetuo: ipsi sibi somnia fingunt/que uel pñtia expauescãt/uel futura formidẽt. Atq; he q̃dẽ tres insanie spẽs cerebri fiũt defectu. Quãdo enim humores illi retinent in corde/ angustiã ⁊ solicitudinẽ pariũt/nõ dementiã. Tunc vo amentiã qñ caput oppserint: ideo cerebri vitio dicunt cõtingere. Cordis autẽ morbo eã ꝓprie insaniã fieri arbitramur / qua affligunt hi qui pdite amãt. His falso sacratissimũ nomẽ amoris tribuitur. Uerum ne forte nimis cõtra multos sapere videamur disputationis gratia/nos etiã nomine adistos utamur.

¶ Amor vulgaris est fascinatio quedã. Capm 4m.

Os autẽ auriũ/ac mentis intentionẽ dicendis accõmodate. Sanguis in adolescentia subtilis est / clarus / callidus / atq; dulcis/ procedente eniz etate subtiliorib⁹ partibus resolutis/fit crassior: proptereq fit ⁊ obscurior. Nepe qõ tenue rarũq; est/purũ est/atq; plucidũ. Cõtrariũ vo cõtra: cur callidus atq; dulcis: qz vita ⁊ uẽdi initiũ: ipa scilicet generatio in calore ⁊ humore cõsistit/ac semẽ prima viuẽtiũ genitura callidũ est / ⁊ humidũ: natura talis in pueritia ⁊ adolescẽtia viget. In sequẽtibus etatibus paulatiz in ꝓias q̃litates siccitatez ⁊ frigiditatẽ necessario pmutat.

Ideo sanguis in adolescẽte subtilis est/clarus/callidus/atq; dulcis/q; subtilis/clarus / q; recẽs callidus atq; humidus q; callidus ⁊ humidus est:ideo dulcis esse videt.Dulcedo enim fit in callidi/⁊ humidi mixtione.Quorsuz hec:nempe ut itelligatis spũs in hac etate subtiles ⁊ claros eẽ callidos atq; dulces. Si enim cũ a cordis calore ex puriori sanguine generent/tales in nobis sunt semp/qualis est ⁊ sanguinis humor.Quẽadmodũ vo spirituuz uapor huiusmodi creat ex sanguine:ita ⁊ ipe similes sibi radios per oculos ãsi vitreas feneſtras emittit.Atq; etiã sicut cor mundi sol suo circuitu lumẽ perq; lumẽ virtutes suas ad inferiora demittit/sic corporis nostri cor / motu suo quodã ppetuo proximũ sibi sanguinẽ agitans ex eo spũs in totuz corpus/perq; illos luminũ scintillas/per membra diffundit quidẽ singula/per oculos autẽ maxime.Ad altissimas ꝺ̃ppe corporis partes spũs maxime cũ sit leuissimus euolat eiusq; lumen per oculos/cum ipsi perspicui sint/atq; oiuz partiũ nitidissimi uberius emicat.Inesse vo oculis ⁊ cerebro lumẽ aliqo licet exiguũ aialia multa que noctu vident testimonio esse pñt/quor in tenebris corusscant oculi. Ac etiã siquis certo quodã modo oculi angulũ digito presserit/cõtorseritq;/circulũ quẽdã videt intra se lucidũ itueri. Fert ⁊ diuus augustus oculos adeo claros ⁊ nitidos habuisse/ut cũ acrius quenq; itueretur cogeret eũ quasi ad solis fulgorẽ vultum submittere.Tiberius quoq; pgrandibus fuisse oculis tradit/⁊ qui qo mirũ esset noctu etiã ⁊ in tenebris viderẽt:Sed ad breue ⁊ cũ primũ e somno patuissent.Deinde rursus hebescebãt. Qo autẽ radius emissus ab oculis uapore secũ spiritalez trahat.⁊ uapor iste sanguinẽ:ex eo perspicim⁹ qo lippi ⁊ rubẽtes oculi spectãtis ꝓxime oculos radij sui emissione cogunt morbo simili laborare.Ubi apparet ⁊ radiũ usq; ad obuiũ illũ protẽdi ⁊ cũ radio vna uaporẽ corrupti sanguinis emanare:cuius cõtagione oculus spectãtis inficit. Scribit aristoteles mulieres qñ sanguis mẽstruus defluit intuitu suo speculũ sanguineis guttis sepe fedare.Quod ex eo fieri arbitror quia spũs qui uapor sanguinis est:Sanguis quidã tenuissim⁹ videt esse adeo ut aspectum effugiat oculoz.Sed in speculi superficie factus crassior clare perspicit/hic si in rariorẽ materiã aliquã ceu pãnũ/aut lignũ incidat:Ideo nõ videt/q; in superficie rei illius nõ restat.Sed penetrat.Si in dẽsam quidẽ:sed asperã sicuti saxa lateres/⁊ similia/corporis illi⁹ inequalitate dissipat/⁊ frangit.Speculũ autẽ propter duritiẽ sistit in superficie spiritum/propter equalitatẽ / lenitatẽq; seruat infractũ/propter nitorẽ spũs ipsius radiũ iuuat ⁊ auget/ppter frigiditatẽ rarissimã illius nebulã cogit in guttulas.Eadẽ ferme rõne quotiẽs hiãtib⁹ faucib⁹ obnixe anhelamus in vitrũ / eius faciẽ tenuissimo quodã saliue rore cõspergim⁹/siquidẽ halit⁹ a saliua euolans/in ea materia cõpressus relabit in saliuaz.Ergo quid mirũ si patefactus oculus ⁊ intentus in aliquẽ radioz suoz aculeos in astantis oculos iaculatur:Atq; etiã cũ aculeis istis/qui spirituuz uehicula sunt sanguineũ uaporẽ illũ/quẽ spiritũ nuncupamus intendit.Hinc virulẽtus aculeus trãsuerberat oculos/cunq; a corde percutiẽtis mittatur / hois perculsi ꝓcordia / quasi regionẽ proprią repetit/cor vulnerat.Inq; ei⁹ duriori dorso hebescit / reditq; in sanguinẽ. Peregrinus hic sanguis a saucũ hois natura quodãmodo alienus/sanguinẽ eius ꝓprią inficit. Infect⁹ sanguis egrotat. Hinc duplex sequit fascinatio.Aspect⁹ fetidi senis / ⁊ mulieris mẽstrua patiẽtis puerũ fascinat.Aspectus adolescentis fascinat senirem.Quoniã vo senioris humor frigidus est atq; tardissimus/vix dorsum cordis attingit in puero / ⁊ ineptus ad transitũ cor nisi propter infantiã sit mollissimuz/parũ admodũ cõmouet.Hec ideo leuis fascinatio est illa vo grauissima/per quã iunior trãsfigit precordia seniorꝭ. Hoc illud est amici optimi: de quo Platonicus apulei⁹ cõqueritur.Causa inquit ois/⁊ origo pñtis hui⁹ dolorꝭ/etiã medela ipa ⁊ salus vnica mihi tu te ipse es.Isti eniz tui oculi per meos oculos ad intima delapsi precordia acerrimuz meis medullis cõmouẽt incẽdiũ.Ergo miserere tua causa pereuntis. Ponite obsecro añ oculos phedrum myrrinusiũ ⁊ thebanũ illũ eius amore captũ lysiã oratorẽ. Lysias in phedri vultũ inhiat. Phedrus in oculos lysie scintillas suoz defigit oculorum/cunq; scintillis vna transmittit ⁊ spiritũ. Radius phedri/radio lysie facile copulat:Spiritui quoq; facile iungit spũs.Ua por huiusmodi a phedri corde genitus lysie statiz petit precordia/quoz hebetudine fit compactior / ⁊ in priorẽ phedri relabit sanguinem. Ita ut phedri sanguis/qo mirũ est:iã in corde sit lysie / hinc ad clamorẽ confestim prorũpit utersq;/lysias ad phedrũ.Cor meũ phedre charissima viscera. Phedrus ad lysiaz O spiritus meus / o meus sanguis lysia.Sequit phedrus lysiã/q; cor suũ poscit humorẽ.Sectat phedrũ lysias q; sanguineus humor uas ꝓprią postulat/suã exigit sedẽ.Uerũ lysias phedrũ sectat ardenti⁹.Facilius enim cor sine minima humoris sui pticula:q; humor ipe sine corde ꝓprio viuit.Riuus fonte magis q; fons riuulo indiget.Igit ut ferrũ ql̃itate magnetis accepta:ad lapidẽ hũc trahit quidẽ.lapidẽ vo nõ attrahit.Ita lysias phedrũ magis q; phedrus lysiã sequit

Quam facile amore irretiamur. Cap^m 5^m.

Hã pot dixerit dspiã tenuis radius leuissim⁹ spiritus/pauculus sanguis phedri/tam cito/tã uehemẽter/tã pernitiose totũ lysiam inquinare:Hoc utiq; mirũ nõ videbit si ceteros morbos/qui ꝓtagione nascũtur cõsiderabitis/si pruritũ/si scabiem/si lepram/pleuresim / pthisim.Bisinteriam lippitudinẽ/epidimiã.Amatoria vo cõtagio facile fit:⁊ grauissima oium pestis euadit.Quippe spiritalis uapor ille sanguisq; ab adolescẽte seniori ꝓrsus iniect⁹ / quatu or habet ut supra diximus qualitates.Clarus est/subtilis / callidus/atq; dulcis/qa clarus/oculoz ⁊ spirituũ claritati in seniore maxime ꝓsonat blãdit ⁊ allicit/quo fit ut auide ab illis hauriat/q; subtilis / celerrime ꝓuolat in ꝓcordia:ide facillime per uenas ⁊ arterias in corpus permanat vniuersuz.Quia callidus / uehemẽter agit/⁊ mouet ⁊ fort⁹ seniorꝭ sanguinem inficit/eũq; in suã cõuertit naturã/qo Lucretius ita tetigit.Hinc in te primuz ueneris dulcedinis in cor Stillauit gutta/⁊ successit frigida cura. Prete rea/q; dulcis fouet viscera quodãmodo pascit/ atq; oblectat / hinc fit ut totus viri sanguis in iuuenilus

sanguis naturā mutatus. Juniozis illius appetat corpus/quo suas uenas ihabitet ꝛ recētis sanguinis humor/uenas quoq; recētes ꝛ teneras illabat/fit etiā ut uoluptate simul ꝛ dolore eger iste tangat. Uoluptate propter uaporis illius/ꝛ sanguinis claritatē atq; dulcedinē illa siquidē allicit/hec oblectat. Dolore ꝓpter eius subtilitatē atq; calorē/illa ꝙppe viscera diuidit/ꝛ discerpit/iste hoi qđ suū est aufert/ꝛ in alteri⁹ mutat naturā/per quā sane mutationē eū in se quiescere non pmittit: sed ad eū semp a quo infectus est trahit hoc ita Lucretius innuit: Jdq; petit corpus mēs vñ est saucia amore. Nāq; oēs plerūq; cadūt in vulnus ꝛ illā Emicat in partē sanguis vnde icimur ictu. Et si cominus est hostē ruber occupat humor. In his carminibus Lucretius nō aliter vult sanguinē hois oculoz radio vulnerati in vulnerātem prolabi/ꝙ hois gladio cesi sanguis prolabit in cedentē. Huius ut ita dicā miraculi si rōnē reqritis afferā. Vulnerat hector patroclū/ac perimit/Patroclus hectorē ispicit vulnerantē. Unde eius cogitatio iudicat ulciscendū/confestim ad vindictā bilis accēditur/ab ea sanguis iflāmatur/ꝛ ad vulnus e uestigio properat/tū ut partez illā corporis foueat/tū etiā ad vindictā/eodē concurrunt/ꝛ spiritus ꝫ qz leues sunt/ad hectorē/usq; uolātes in eū migrāt: eius calore seruātur ad tēpus: puta ad horas septē/eoipso in tēpore si hector cadaueris vulnus/cominus intētus inspiciat vulnus cruorē uersus hectorē ejcit: pōt enim cruor uersus hostē quodā modo effluere/tū qz nōdū calor ois extinctus est/nōdum agitatio quieuit interior/tū qz paulo añ in eum concitus fuerat/tū denq; quia sanguis spūs repetit suos/atq; etiā spūs suū attrahūt sāguinē. Simili quodā pacto hois amore saucꝰ sāguinē festinare in feriē tē ꝛ Lucretius innuit ꝛ nos summope cōprobamus.

¶ De miro qđā effectu vulgaris amoris. Capm 6m.

Dicam ne viri castissimi/qđ sequit an potius pretermittā: Dicā certe. postq; res ipa postulat/ꝛ si dictu videt absurduz. At quis turpia nō turpiter dixerit. Tanta permutatio senioris hois urgens ad iunioris similitudinē facit/ut iste totuz sui corpus in illū transferre: ꝛ totū illi⁹ in se trās fundere studeat/ut uel recēs humor uasa recentia/uel uasa teneriora teneriorē cōsequanť humorē. Hinc multa inter se turpissime facere cōpellūtur. Cū enim genitale semen a toto corpore defluat/solo hui⁹ iactu/uel tractu totū corp⁹ tradere se posse ꝓfidūt/ꝛ totū accipe. Jd in scipo philosophus epicureus ille presensit Lucretius amantiū oium infelicissim⁹. Sic igit ueneris qui telis accipit ictus. Siue puer mēbris muliebrib⁹ hūc iaculat: Seu mulier toto iactās de corpore amorem Unde ferit/eo tēdit gestitq; coire. Et iacere humorē in corpus de corpore ductū. Affigūt auide corpus iungūtq; salivas Oris: ꝛ inspirāt pressantes dētibus ora Ne quicq̄: quoniā nil inde abradere possūt Nec penetrare ꝛ abire in corpus corpore toto Naz facere interdū uelle ꝛ certare vidētur. Usq; adeo cupide veneris cōpagib⁹ herēt. Mēbra voluptatis oū vi labefacta liqescūt. Hec Lucreti⁹ epicureus: Qđ etiā totū in se capere amatū amantes cupiāt. Artemisia mausolei regis carie uxor ostendit: que supra affectionis humane fidem virum suuz amauisse dicitur: Eiusq; defuncti corpus redegisse in puluerez ꝛ aque inditum ebibisse.

¶ Vulgaris amor est sāguis ꝑturbatio. Capm 7m.

Esse vo hāc in sanguine passionem illud argumēto est/qđ estus huiusmodi alterna requie caret. Continua vo febris a physicis in sanguine ponit/que aūt horas sex quieti relinqt in pituita/que diez vnū in bilis: que duos in atre bilis humore. In sanguine igitur illam merito collocam⁹. In sanguine videlicet melācholico. ut in oratione socratis audistis. hūc sanguinis contagionis semper affixio comitatur.

¶ Quō amātes fiunt amati similes. Capm 8m.

Beo nemo uestrū miretur si quē amantez audiuerit amati sui/similitudinē aliquam uel figurā suo in corpore ꝓxisse. Pregnantes sepe mulieres vinū qđ auidissime cupiūt/uehementer excogitāt/uehemēs cogitatio/spūs mouet interiores/atq; in his excogitate rei pingit imaginē. Jsti sanguinē mouent similiter ꝛ in mollissima fetus materia/vini imaginē exprimūt. Amator autē ardenti⁹ ꝙ pregnātes suas cupit delitias/uehementius quoq; ꝛ firmius cogitat. Quid mirum si usq; adeo herentes ꝛ infixi pectore vultus ab ipsa cogitatione purgātur in spiritu a spiritu statim in sanguine infigant: Preseruiz cū lysie uenis iā mollissimus sanguis phedri sit genitus ut facillime possit phedri vult⁹ in suiipsi⁹ sanguine relucere. Quoniā vo mēbra corporis singula ut quotidie arescūt ita sumpto alimonie rore quotidie reuirescūt. Sequit ut indies corpus cuiusq; hois/qđ sensum exaruit/paulatim reficiat. Reficiūtur aūt mēbra a sanguie ex uenarū riuulis emanāte. Ergo miraberis si certa similitudine pictus sanguis eandez mēbris imprēsserit. Ut lysias tandem phedro in nōnullis uel coloribus/uel liniamētis/aut affectibus aut gestibus cuasisse similis videatur.

¶ A quibus precipue irretiamur. Capm 9m.

Queret forsitan aliquis a quib⁹ precipue ꝛ quo pacto illaqueent ꝛ quomodo soluant amātes. femie ꝓfecto viros facile capiūt/faciles aūt ille: que masculā quādā indolē prēse ferunt: ꝛ tanto faciliꝰ masculi quanto similiores sunt viris ꝙ femine/ꝛ sanguinē spiritūq; hūt lucidiorē callidiorē/subtiliorē/qua in re amatoria ꝓsistit illa queatio. Ex maribus autē illi viros/seu mulieres uelocissime fascināt. qui sanguinei sunt potissimuz: ꝛ quadam ex parte colerici oculos amplos hūt/glaucos atq; nitētes: ꝑcipue vo si casti viuant neq; per coitum claro humozum succo exhausto serenos vultus fedauerint. Hec enim ad ipsas sagittas propzie emittēdas que cor vulnerant/ut supra tetigim⁹ requirūtur. Irretiūtur preterea cito quibus nascentib⁹ uenus fuerit in leone/uel luna uenerem uehemēter aspexerit/ꝛ qui eadez cōplexione sunt prediti. Flemmatici in quib⁹ dñatur pituita: nunq̄. Melācholici/in quib⁹ atra bilis/vix quidē captātur. Sed capti nunq̄ postea liberātur. Quādo sanguineus deuincit sanguineū leue iugū est: suaue vinculum/similis nāq; cōplexio mutuū creat amorez: Huius preterea humoris suauitas spem ꝛ fiduciā prestat amanti. Quando colericus colericū intolerabilioz seruitus. Uicissitudinez quidē nonnullam

beniuolentie

beniuolētie in his facit cōplexiōis ſimilitudo. Sed igne⁹ ille bilis humor crebra illos iracūdia turbat. Quādo ſanguineus colericū/aut contra ꝓpter ſua uis ſimul/ꝛ acris humoris cōmixtionē alternatio quedā ꝓuenit iracundie/ꝛ gratie uoluptatis atq; doloris. Luꝛ ſanguineus melācholicū ligat nodus perpetuus nō miſerrimus. Sanguinis q̄ppe dulce do melācholie amaritudinē tēperat. Cum vō cole ricus illaqueat melācholicū/ peſtis oīum pernitio ſiſſima. acutiſſimus adoleſcētis humor ſenioris vi ſcera paſſim illabit. Eſt mollis flamma medullas. Uritur infelix amator colera ad iracundiā cedeſq; ꝓuocat. Melācholia ad merorē ꝛ perpetuā queri moniā. Jis ſepe idē qui phílidi Didoni Lucretio/ amoris eſt exitus. Flegmaticus aūt ſeu melancholi cus adoleſcēs ꝓpter ſanguinis: ꝛ ſpirituū craſſitu dinem capit neminem.

¶ Modus illaqueationis. Cap^m x^m.

Quo autē pacto faſcinentur amātes ſatis su pra dixiſſe videmur/ſi modo illō addam⁹ mortales tūc ſummopere faſcinari/quādo frequētiſſimo intuitu aciē viſus ad aciē dirigētes/ lumina iūgūt luminib⁹/ꝛ longum miſeri cōbibunt amorē. Huius ꝓfecto morbi ut muſeo placet cauſa ois ꝛ origo eſt oculus/ideo ſiqs nitore polleat ocu lor/lz minus in reliquis mēbris cōpoſitus ſit/ſepi us intuētes ea ratione qua diximus inſanire cōpel lit. Qui cōtra diſpoſitus eſt/ad moderatā quādaꝛ beniuolētiam inuitat potius q̄ ardorē. Reliquorū ꝓeter oculos mēbror cōcinnitas nō cauſe viz ad egrotationē huiuſmodi/ſed occaſionis impulſam videt habere. Talis quippe cōpoſitio eminus pro ſpiciētem ut propius accedat hortat/deinde cernē tem cominus in ipſa ſui ꝓſideratione diutiſſime de tinet. Immorantē vō ſolus ipſe ferit intuitus. Ad moderatū aūt amorē illum diuinitatis participez. De quo in hoc cōuiuio ut plurimū diſputatur/nō oculus ſolus/ut cauſa: ſed partiū cūctarū ꝓcordia iocunditaſq; concurrit.

¶ Curatio amoris. Cap^m xj^m.

Hactenus quomodo ꝛ a quibus irretiamur tractauim⁹. Reſtat ut quomodo ſoluamur paucis doceam⁹. Solutio vō duplex / altera quidē nature/altera diligētie. Naturalis eſt que certis tpis interuallis pficit. Que nō ad hūc ſolum ſed ad oēs attinet morbos/ſiquidez in cute prurit⁹ eatenus pmanet/quatenus tabidi ſanguinis fex in uenis/aut ſalſedo pituite viget in mēbris. Defeca to ſanguine: ꝛ pituita demollita prurit⁹ deſinit: ꝛ fe de cutis macule abolent. Euacuationis tñ matura diligētia ꝓfert plurimū. Repētina euacuatio/uł vn ctio piculoſiſſima iudicat. Indetudo quoq; amāti um tādiu neceſſario perſeuerat q̄ diu infectio illa ſanguinis per faſcinationē inlecta viſceri⁹ perma nēs graui cor premit cura. Vulnus alit uenis/cecis mēbra flāmis adurit. a corde ſiquidē in uenas/a ue nis in mēbra fit trāſit⁹/hac demq; expurgata amā tiū. Immo vō amētiū ceſſat indetudo. Id lōguz in oibus requrit tēporis ſpatiū. In melācholicis vō lō giſſimū. Preſertim ſi ſaturni influxu fuerint irreti ti adde ꝛ amariſſimum/ſi ſaturno retrogrado/uel marti ꝓiūcto/uel ſoli oppoſito mācipati ſint. Egro tant illi ꝛ diutiſſime/in quoꝝ natiuitate uenus in do mo ſaturni fuerit: uel ſaturnū lunāq; uehemēter aſpe xerit. Addēda eſt naturali huic purgationi diligētiſſi me artis induſtria. Cauēdum in primis ne immatura euellere/uel amputare tētem⁹ neq; ſummo cū pericu lo diſcindamus: que tutius diſſuere poſſumus/ꝓſuetu dinis intermiſſio faciēda. Summope vō cauēdū ne lu mina oculoꝝ luminibus coniūgant. Siquid in ama ti aio/uel corpore vitij eſt diligēter aio reuoluenduz. Plurimis/uarijs/grauib⁹ negocijs aius applicādus ſepe minuēdus ſāguis eſt/vino utēdū claro/nōnunq̄ etiā ebrietate/ut ueteri ſanguine uacuato nouus ſan guis accedat/nouus ꝛ ſpirit⁹. Exercitatione ſepe ad ſudorē uſq; uti preſtat/per quā corporis meat⁹ ad ex purgationē faciēdā aperiant. Ea inſup oia que phyſi ci ad cordis preſidiū adhibēt ꝛ cerebri alimētum pro ſūt q̄ plurimū. Sepe etiā cocūdū Lucretius precipit/ ſed fugitare decet ſimulachra ꝛ pabula amoris. Ab// ſterrē ſibi/ atq; alio ꝓuertere mētē. Et iacere humorē ꝓiectum in corpora queq;. Nec retinere ſemen cōuer ſum vnius amore.

¶ Quā noxius vulgaris amor. Cap^m xij^m.

Sed ne diutius de inſania loquētes inſaniam⁹ ſic breuibus ꝓcludamus. Inſanie ſpēs quedā eſt anxia illa ſolicitudo: qua vulgares amātes diu nocteq; uexantur: qui amore durāte bilis incēdio primū: deinde atre bilis aduſtione afflicti/in furias/ ignēq; ruūt ꝛ quaſi ceci quo ꝓcipitent ignorāt. q̄ per nitioſus adulterinus hic amor tā amatis q̄ amantib⁹ ſit lyſias thebanus ꝛ ſocrates apud Platonē in phe dro demonſtrāt. Hoc itaq; furore homo/in beſtie na turam deuoluitur.

¶ Quam utilis diuinus amor ꝛ de quatuor eius ſpe ciebus. Cap^m xiij^m.

Diuino aūt furore ſup hois naturā erigit/ꝛ in deū trāſit. Eſt aūt furor diuinus illuſtratio ra tionalis aie per quā deus aiaz a ſuperis dela pſam ad iſera ab inferis ad ſupa retrahit. Lapſus aie ab ipſo vno rerū oiuz principio ad corpora/per qua tuor gradus efficit/per mētē/rōnē/opinionē/atq; na turā. Nā cū in omni rerū ordine ſex gradus exiſtant/ quoꝝ ſummū tenet ipm vnū infimū corp⁹. media vō ſunt quatuor que p̄ diximus: neceſſe eſt quicq̄d a ꝓmo ad ultimū labit/quatuor per media cadere. Jpz vnū rerū oium terminus ꝛ meſura ꝓfuſionis ꝛ multitudi nis expers. mēs angelica multitudo quidē idearū. Sz ſtabilis ꝛ eterna. Ratio aie multitudo notionuz argu mētationūq; mobilis: ſed ordinata. Opinio aūt inor dinata/ꝛ mobilis/imaginum multitudo ſed ſubſtātia pūctiſq; vnita. cū aia ipſa/in qua eſt opinio / vna ſub ſtātia ſit nullū occupās locū. Natura. i. nutriendi vis ab anima ꝛ animalis complexio ſimiliter/niſi quod per corporis pūcta diffunditur. Corpus autem inde terminata partium ꝛ accidētium multitudo ſubiecta motui /ꝛ ſubſtantia punctis momentiſq; diuiſa. Hec omnia reſpicit anima noſtra /per hec deſcendit / per hec ꝛ aſcendit. Ut enim ab ipſo vno / quod omnium principium eſt producitur / vnitatem quandam ſor tita eſt: que omnem eſſentiam / eius vires/operatio neſq; vnit: a qua ꝛ ad quam / ita cetera que in ani// ma ſunt ſe habent / ſicut a centro ꝛ ad centrum cir culi linee. Unit vō non modo anime partes inuicem

ꝛ ad totam aiam/Sed animā totaꝫ ad ipsum vnū re
rum oium causam.Ut aūt diuine mētis radio claret/
rerū oium ideas per mētem actu stabili contemplat.
Ut seipsaꝫ respicit/rōnes rerū vniuersales cogitat:ꝛ
a pncipijs ad cōclusiones rōcinatione discurrit.Ut
coꝛpoꝛa respicit/particulares rerū mobiliuꝫ foꝛmas
atq; imagines per sensus acceptas opinione uolutat.
Ut materiaꝫ attingit/natura uelut instrumēto utitur/
quo vnit materiā/mouet / ꝛ foꝛmat.Unde generatio
nes/augmēta ꝛ eoꝝ cōtraria ꝓficiscunt.Uernitis igit
ab vno/qō sup eternitatē/in eternā multitudinē labit
ab eternitate in tēpus/ a tēpoꝛe in locū/atq; materiā.
Labit inq̄/qñ ab ea puritate/qua nata est lōgius coꝛ
pus amplectēdo discedit.

¶ Quibus gradibus diuini furoꝛes animam extol
lunt. Capm 14m.

Quapropter sicut per q̄tuoꝛ descēdit gradus /
per quatuoꝛ ascēdat necesse est.Furoꝛ autem
diuinus est/qui ad supera tollit/ut in eius de
finitione ꝓsistit.Quatuoꝛ ergo diuini furoꝛis sunt spe
cies. Primꝰ quidē poeticus furoꝛ.Alter mysterialis.
Tertius uaticiniū.Amatoꝛius affectus est quartꝰ.Est
aūt poesis a musis/mysteriū a Dionysio.Uaticiniuꝫ
ab Apolline.Amoꝛ a Uenere.Redire quippe ad vnū
aius nequit/nisi ipse vnū efficiat.Multa vo effectus
est.q; est lapsus in coꝛpꝰ in opationes uarias distribu
tus/ꝛ ad coꝛpoꝛaliū rerū multitudinē respicit infinitā.
Ex quo partes eius supioꝛes pene obdoꝛmiunt.Infe
rioꝛes aljs dñant. Ille toꝛpoꝛe. Iste pturbatione affi
ciunt.Totus aūt aius discoꝛdia ꝛ incōcinnitate reple
tur.poetico ergo furoꝛe primū opus est:qui per musi
cos tonos que toꝛpēt suscitet:per harmonicā suauita
tem que turbant/mulceat:per diuersoꝝ deniq; conso
nātiam/dissonātē pellat discoꝛdiam ꝛ uarias partes
animi tēperet. Neq; satis hoc est/Multitudo eniꝫ ad
huc ꝛ diuersitas restat in aio.Accedit ergo mysteriū
ad Dionysium pertinēs/qō expiationibꝰ / sacrisq;/ꝛ
omni cultu diuino partiū oium intētionē in mentem/
qua deus colit dirigit. Unde cū singule animi partes
ad vnā mētē redacte sint/iam totū quoddā vnum ex
pluribꝰ factꝰ est aius.Tertio vo adhuc opꝰ est furoꝛe
qui mētē ad vnitatē ipsaꝫ aie caput reducat.hoc apol
lo per uaticiniū efficit. Nam cum aia supꝛa mentē in
vnitatē surgit/futura pꝛesagit.Demū cuꝫ aia facta est
vnū.Unū inq̄/qō in ipsa natura ꝛ essentia aie est/Re
stat ut ilico in vnū/qō est sup essentiā.i.deū se reuocet
Hoc celestis illa uenas per amoꝛē.i.diuine pulchꝛitu
dinis desideriū/boniq; ardoꝛē explet. Primus itaq;
furoꝛ incōcinna ꝛ dissonātia tēperat.Secundus tēpe
rata vnū totū ex partibꝰ efficit.Tertius vnū totuꝫ su
pꝛa partes.Quartus in vnū/qō sup essentiā ꝛ sup to
tum est/ducit. Plato in Phedro mentē diuinis dedi
tam/in aīa hoīs aurigā uocat.Unitatē aie/aurige ca
put.Rōnem/opinionēq; per naturalia discurrentem/
equū/bonū. Phantasiā cōfusam/appetitūq; sensuum
malū equū.Aie totius naturā/curruꝫ qꝛ motus suus
tanq̄ oꝛbicularis a se incipiēs in se deniq; redūt:dum
sui ipsi⁹ nām aīaduertit.Ubi ꝓsideratio eiꝰ ab aia pꝛo
fecta in eādē reuertit.Alas aio tribuit:per quas in sb
lime ferat/quarū alterā putamus indagationē illaꝫ es
se/qua mēs assidue ad vitatē annitit.Alterā boni desi
deriū/quo nostra uolūtas semp afficit.De partes aie
suū amittūt oꝛdinē/qñ perturbāte coꝛpoꝛe ꝓfundū
tur. Primus itaq; furoꝛ/Bonū equū.i.rōnē opio
nēq; a malo equo.i.a phantasia ꝓfusa ꝛ sensuuꝫ ap
petitu distinguit.Secūdus malū equū bono bonū
Aurige.i.mēti subiicit. Tertiꝰ aurigā. In caput su
um.i.in vnitatē mētis apicē dirigit. Postremus ca
put aurige in caput reruꝫ oium uertit.Ubi auriga
beatꝰ est.ꝛ ad pꝛesepe.i.ad diuinā pulchꝛitudinē:si
stēs equos.i.accōmodās oēs sibi subiectas aie par
tes.obiicit illis ambꝛosiā ꝛ sup ipsam nectar potā
dum.i.visionē pulchꝛitudinis ꝛ ex visione letitiaꝫ.
Hec quatuoꝛ furoꝝ opa sunt.De q̄bus generatim
in phedro disputat. Pꝛopꝛie vo de poetico furoꝛe
in Jone.de amatoꝛio in conuiuio.oibus his furoꝛi
bus occupatū fuisse Oꝛpheū libꝛi eius testimonio
esse pnt.Amatoꝛio maxime Saphon.Anacreōtē:
ꝛ Socratē fuisse coꝛreptos accepimus.

¶ Bibꝰ his furoꝛibꝰ amoꝛ pstātioꝛ est. Capm 15m.

Omniū potētissimus/ꝛ pꝛestantissimus est
amatoꝛius. Potētissimus inq̄ ꝓpterea q
oēs aljs ipso necessario indiget / neq; enim
poesiꝫ/neq; mysteria/neq; uaticiniū sine ingēti stu
dio flagrāti pietate ꝛ sedulo diuinitatis cultu cōse
quimur/Studiū vo/pietatē/cultū quid aliud dici
mus q̄ amoꝛē. Igit oēs amoꝛis potētia cōstat.Est
etiā pꝛestātissimus/quoniā adhuc tanq̄ ad finē alj
referunt.hic autem pꝛoxime deoꝛ:qui nos copulat/
hos utiq; furoꝛes quatuoꝛ/totidem adulterini affe
ctus falso imitari videtur. Poeticuꝫ quidē musica
ista vulgaris/que auribus oūtaxat blāditur . Mꝝ
sterialē/uana multoꝝ hoium supstitio.Fatidicum/
fallax peritie humane coniectio.Amatoꝛiū/libidi
nis impetus.Uerus enim amoꝛ nihil est aliud q̄ ni
xus quidā ad diuinā pulchꝛitudinē euolandi ab aſ
pectu coꝛpoꝛalis pulchꝛitudinis excitatꝰ. Adulteri
nus aūt ab aſpectu in tactū pꝛecipitatio.

¶ Quam utilis amoꝛ socraticus. Capm 16m.

Ueritis quid amoꝛ socraticus cōferat:ꝛ pꝛi
mo quidē ipsi socrati plurimum ad alas il
las recuperādas/quibus in patriā reuoler.
Deinde ciuitati sue magnopere / ad honeste felici
terq; viuēdum.Ciuitatē pꝛofecto non lapides/sed
hoies faciunt/homines vo a tenera etate quemad
modum arboꝛes a teneriꝛibus curādi sunt/ꝛ ad
frugē optimam dirigēdi pueroꝝ curam parentes
habēt ꝛ pedagogi.Adolescentes autē limites parē
tum ꝛ pedagogoꝝ non pꝛius transgrediūtur q̄ ini
qua vulgi cōsuetudine deꝛrauentur . Superioꝛem
quippe viuendi noꝛmā domi imbibitā sequerētur/
nisi ab ea impꝛoboꝝ hominū/eoꝛum pꝛesertiꝫ qui
illis blandiuntur usu/consuetudineq; deflecterent.
Quid ergo Socrates faciet:ꝛ Nuꝫ permittet/ut fla
gitioꝝ contagione adolescētia/que future rei.p.
semen est/coꝛrumpatur:ꝛ At ubi patrie charitas:
Succurret itaq; patrie Socrates.filioſq; illius/su
os autē fratres a pernitie liberabit.Leges foꝛtasse
conscribet/quibus lasciuos viros ab adolescentuꝫ
consuetudine segregabit.Sed non omnes ligurgi/
aut solones esse possumus. Paucis legum conden
darum datur auctoꝛitas / paucissimi legibus latis
obtēperant. Quid ergo:ꝛ vim inferet/ꝛ manu inie
cta seniꝛes a iuuētute depellet.At solus hercules

cum

cum monstris dicitur decertasse. Ceteris periculo sissima est huiusmodi violentia. Forsitan scelestos hoies monebit/corripiet/obiurgabit. Ceteruꝝ perturbatus aius monētis uerba contēnit: ⁊ qō deteri us est seuit in monitorē: Qua de causa ab alio pugno ab alio calce dum id tētaret percussus est Socrates. Unica restat iuuētuti via salutis. Socratis ꝓsuetudo. Huic ergo grecoꝝ ille sapiētissimus charitate deuictꝰ sese miscet ubicꝝ ⁊ magna icedit adolescētuꝝ comitāte caterua. Ita uerus amatoꝛ/utpote pastoꝛ/agnoꝝ gregem: a falsoꝝ amātium/ceu lupoꝝ uoꝛagine/ac peste tutaꝛ: Quoniā ꝺo pares cū paribus facillime ꝯgregant/parē se facit iunioꝛibꝰ puritate vite/ꝺboꝝ simplicitate/ludis/iocis/atcꝝ facetijs: Secꝝ ex se ne puerū facit. In ꝓmis ut pueros qñcꝝ reddat domestica ⁊ iocūda familiaritate seniles. Ad uoluptatez ꝓna iuuētus sola uoluptate tenet/rigidos effugit p̄ceptoꝛes/hinc nostre adolescētie tutoꝛ ad patrie sue salutē rerū suarū admi nistratione neglecta iunioꝝ suscipit curā/eosqꝝ ꝓximum iocūde cōsuetudinis captat suauitate. Ita illaqueatos monet. Deinde seueriꝰ. Postremo cēsura rigidioꝛi castigat. hoc pacto phedonē adolescentulū lupanari publico ꝓstitutū ab ea calamitate redemit: fecitqꝝ philosophū Platonez poesi dedi tum coegit tragedias igni tradere: ⁊ studia p̄ciosiora capessere. Zenophontē a vulgari luxu ad sapiētū traduxit sobꝛietatē. Eschinē ⁊ aristippū ex pauperibus diuites. Phedrū ex oratoꝛe philosophū. Alcibiadē ex ignoꝛāte doctissimuꝝ reddidit. Charmidē graue fecit/⁊ uerecūdū. Theagem iustuꝝ/foꝛtēqꝝ in re.p.ciuē. Euthydemuꝝ/ac Menonem a sophistarū captiūculis ad uerā trāstulit sapientiam. Quo factuꝝ est ut nō tam iocūda q̄ utilis fuerit socratis cōsuetudo/ac multo ardētius ab adolescentibus/ut Alcibiades ait dilectus fuerit Socrates q̄ dilexerit.

¶ Quomō agende sunt gratie spūi scō qui nos ad hāc disputationē illumīauit atqꝝ accēdit. Cap^m 17^m

Iam igit cōuiue optimi qd amoꝛ sit: Quis uerus amatoꝛ: Queue amātis utilitas ex uestra primū/ex mea deinde disputatione feliciter cōperisse videmur. Huiꝰ aūt inuētionis felicissime causam ⁊ magistrū eūdē ipsuꝝ amorē. qui ⁊ cōpertꝰ est fuisse/ꝓculdubio existimate/ Amoꝛe nāqꝝ ut ita dixeriꝝ/inueniēdi amoꝛis accēsi amorē quesiuimꝰ ⁊ inuenimꝰ. Ut eidē inq̄sitionis ⁊ inuētionis pariter hūda sit gratia: O mirā numinis huius magnificētiā/O incōparabilē amoꝛis benignitatē. Cetera siqdē numina vix tādē postꝙ diu quesieris se parūper ostēdūt. Amoꝛ etiā quesituris occurrit. Quapꝛopter huic multo magis q̄ ceteris hoies se debere fatent. Sūt aūt qui diuinā potētiaꝝ sepe audeāt execrari scelerū nostroꝝ fulminatricē. Nōnulli etiā sapiētiā oderūt nostroꝝ oīum explꝛatricez flagioꝝ. Amorē ꝺo diuinū bonoꝝ oīum largitorē nō amare nō possumꝰ. Nos aūt amorē hūc adeo nobis ꝓpitiū ea mēte colemꝰ ut ueneꝛemur. Sapiaꝝ ⁊ potētiā admiremur: ut amoꝛe duce totū ut ita loquar deū habeamus ꝓpitiū/ac totū amoꝛis flagrātia diligētes toto etiā deo amoꝛe ꝓpetuo ꝓfruamur

Finis Commentarij.

¶ Platonis Conuiuium de Amoꝛe.

Persone dialogi: APOLLODORVS: FAMILIARES APOLLODORI: GLAVCON: ARISTODEMVS: SOCRATES: AGATHON: PHEDRVS: PAVSANIAS: ERYXIMACVS ARISTOPHANES: DIOTIMA: ALCIBIADES.

APOL: Ideoꝛ mihi in his que petitis satis p̄emeditatus esse. Heri enim cum domo ex Phalero in urbē redirem/quidam mihi notus a tergo me aspiciens/eminus uocauit/⁊ inter uocandum iocatꝰ. O Phaleree inquit Apollodore/cur non expectas: Ego autez expectaui. Tum ille. Querebam te modo/audire cupiens qui de amoꝛe sermones habiti sunt in ea cena/ad quaz Agathon/Socrates/Alcibiades/nonnulliqꝝ alij conuenerunt. Retulit quidem mihi ⁊ alius quidam qui a phenice Philippi filio audiuerat. Additqꝝ te scire. Verum nihil certi: ea de re afferre poterat. Quare tu mihi referas. Tua enim interest sermones amici tui narrare. Id autem primum dicas. Ipse affuisti cum de sputarent/An non: Reuera inq̄ certi nihil retulisse tibi ille videtur/siquidem conuenisse illos inuicem nuper existimas. ut ego interesse potuerim. Existimabā equidem inquit ille: Tum ego. Unde nam istud audieras uel coniectabas: Nescis o Glaucon multis iam annis huc Agathonem non accessisse: Ex eo ꝺo tempoꝛe quo cum Socrate uersari assidue cepi. eiusqꝝ tū dicta tum facta diligentius obseruare/nondum tres anni fluxere. Antea ꝺo quocunqꝝ contingebat oberrans/existimansqꝝ aliquid agere/omnium miserrimus eram/perinde ac tu nunc/qui quodlibet aliud agendum censes potiusqꝝ philosophandum. Ne moꝛdeas inquit ille/sed quo in tempoꝛe/conuiuium celebratum est/enarra. Ad hec inq̄. Cum pueri adhuc essemus/in primo tragedie certamine/victoꝛiam repoꝛtauit Agathon. Sequenti autem die post palmam sacraqꝝ victorie gratia celebꝛata parato conuiuio disputatio instituta fuit. GLAVCON: Longum certe id tempus. Sed que tibi narrauit: Nunquid ipse Socrates: APOLLODORVS: Non per Jouem. immo idem qui ⁊ Pheneici Aristodemus quidā Cydatheneus. qui exiguo coꝛpoꝛe erat/⁊ nudis semper pedibus ibat. Interfuit enim disputationi/quippe qui maxime omnium qui tunc erant/Socratem ut mihi videtur amaret. Quinetiam Socratem ipsum de nonnullis que ille retulerat/percontatus sum. qui in referendo cum illo consentiebat. GLAVCON: Cur ergo mihi nō refers: Apta quidem via est que ducit in urbem ⁊ ad audiendum pariter ⁊ ad dicendum. APOLLODORVS: Sic itaqꝝ intereundum de illis uerba fecimus. Quapꝛopter quemadmodum a principio dixi/in his rebus satis p̄emeditatus sum. Quod si iterum uobis recenseri hec vultis/iterum recensebo. Nam quotiens/uel ipse de philosophia sermonem habeo/uel dicentes alios audio/p̄eter id quod p̄odesse mihi id putem/mirifice letoꝛ. Quotiens autez sermones alios audio

uestros ꝑsertim qui cumulādis pecunijs studetis sem
per/ꝛ ipe angor/ꝛ uestri miserēor:qō efficere aliquid
existimetis/cū nihil efficiatis. Forte etiā uos me infe
licē putatis/quos ꝛ ipse de me uera putare arbitror.
Ego autē uos nō puto quidem/sed certo scio. FAMI
LI: Semp Apollodore eque tibiipsi ꝛ alijs detrahis
ac videris ꝓculdubio te quidem in primis deinde ali
os oēs ꝓeter vnū socratē infelices putare. Unde vo
insani cognomē tibi exortū sit/nescio. Semper enim
loquēdo te ꝛ alios improbas/Socratem vnū ꝓbas.
APOLLO: O dilectissime vir/ex eo insanire ꝛ deli
rare me cōstat/qō ita de me ac uobis existimē. FAMI
LIARIS: De his in pūtia cōtendere apollodore ne
quaq̄ decet/sed precibus nostris obsequere/ꝛ qui ser
mones illi fuerint/nobis expone. APOLLO: Tales
utiq̄ illi fuerūt. Immo vo a principio eodem ordine
quo Aristodemus retulit/uobis ipse nūc recēsere co
nabor. Inquit enim Socratē offendisse ꝛ lotuz ꝛ cal
ceis pedes ornatū/que ille raro efficiebat: eūq̄ inter
rogasse quo nā ita ornatus incederet: Cui respondis
se Socratē Agathonis domū cenatum. hesternaz vo
cenam vitasse/qō turbe ꝓpter Agathonis palmā cō
cursum uerit⁹ esset promisisse aūt sequēti die se affutu
ruz. Ea vo de causa se ornasse/ut pulcher ad pulchrū
iret. Quesisse insup quo naz pacto tu Aristodeme ad
cenā proficiscēris nō uocat⁹: ARISTO: Ut tu iusse
ris. SO: Sequere me/ut ꝓuerbiū trālgrediamur/illō
in hūc modū mutātes q̄ ad bonoꝝ hoium cenas bo
ni hoies etiā non inuitati ꝓficiscunt. Homerus quidē
videt nō modo nō obseruare sed ꝛ violare ꝓuerbiū.
Nam cū Agamēnonē in re militari strenuuz virū fū
xisset/Menelaū vo mollē. cōuiuiū celebrante post sa
crificiū Agamēnone/Menelaū induxit ultro ad mē
sam Agamēnonis uenientem. Ubi deteriorē ad prestā
tioris viri mēsam nō accersitū uenire fecit. ARI: For
te ꝛ ipse o socrates non talis/qualē tu inquis/sed quē
admodū iduxit Homerus/vilis homūculus ad sapi
entis viri cōuiuiū/ultro uenire videbor. Cū ergo me
ducas/vide quā aduētus mei rōnē assignes. ego enim
me spōte uenire nō ꝓfitebor/sed abs te inuitatū dicā.
SO: In ipso itinere quid dicturi simus/inuicē ꝓsulta
bimus/sed eamus iam. his dictis inqt Aristodemus
ire cepisse. ꝛ Socratē cogitabūduz lento nimis passu
gradientem expectasse sepius/tādē iussisse Socratē ut
preiret. Cum vo edibus Agathonis appropinquaret
apraz ianuā inuenisse. ꝛ aliquid ibi cōtigisse ridiculū.
Inquit enim quod in ipso limine famulus quidā itrin
secus occurrēs/intro ubi accūbebāt alū ipsum duxit.
Quos ia cenaturos reppit. Eūq̄ ut vidit Agathon:
O aristodeme ait/oportune uenisti ut nobiscū cenes.
Si vo aliud quicq̄ vis/in aliud tēpus differas. Eqdē
heri te querēs inuitatur⁹ te nusq̄ vidi. Sed cur socra
tem ad nos nō ducis: Ego quidē inqt Aristodem⁹ re
tro cōuersus nusq̄ vidi. rūdiq̄ Agathoni/equidē cuz
illo ueni ab eo uocat⁹ huc ad cenā. AGA: Recte feci
sti/sed ubi nam socrates ꝛ ARISTO: Post me pau
lo ante accedebat. Quare ipse quoq̄ admiror/ꝛ ubi
sit nescio. AGA: Quere socratē puer ꝛ ad nos intro
ducas. Tu aūt Aristodeme iuxta Eryximacū accum
be. heus tu dato huic manib⁹ aquā/ut ia sedeat. Tūc
ingressuz puerū quēdā nūciasse dicebat Aristodem⁹
Socratē ipsum in uestibulū ꝓximū secessisse. ꝛ acces
sitū ingredi nolle. AGA: Absurdū quiddā narras.
Uoca iteruz: neq̄ dimittas quoquscq̄ uenerit. ARI
STODEMVS: Non sic o Agathon sed mittite il
lum. mos enim Socratis iste. Nonnunq̄ desistēs/
ubicūq̄ accidit consistere solet. Ueniet autem cito
ut arbitror. Ne turbetis ipsum/sed suo arbitratu
uenire permittite. AGATHON: Ita/si tibi vide
tur agendū est. Ceterū uos o pueri/alijs epulas af
ferte. ꝛ quodcūq̄ lubet apponite: Uobis siquidem
nullus presidet. Id eqdez nunq̄ feci. Quapropter
existimātes nūc me vna cum alijs cōuiuio a uobis
exceptū/curate oia diligēter ut uestrā opaz cōpro
bemus: post hec addebat Aristodem⁹ cenare cos
cepisse. ꝛ Socratē agathonis iussu sepe uocatū nō
prius intrasse q̄ aliquātū se more suo exercuisset/
mediaq̄ in cena uenisse. Ad quē agathonē qui ultI
mus sedebat ꝛ solus/ita dixisse. hic socrates ꝓpe
me sede/ut te tangēs sapiēti illa sentētia fruar quā
in uestibulis excogitasti. Cōstat enim inuenisse illā
te atq̄ habere. Alioqn tādiu non restitisses. Sedit
se itaq̄ socratē/atq̄ dixisse. Bene se res nostre ha
berēt agathon: si sapiētia talis esset/ut in uacuū ho
minē ex plenior ipso cōtactu proflueret quēadmo
dum aqua ex pleno calice in uacuū per lanaz influ
ens. Si enim sapiētia ita se habet/permultifacio/
q̄ apud te sedeo. Repleri q̄ppe abs te uberrima ꝛ
preclara sapiētia puto. Adea siquidez tenuis est ꝛ
ambigua insomnij cuiusdā instar. Tua vo luculēta
admodū atq̄ prepollēs utpote que in adolescentia
tua heri in cōspectu plus q̄ triginta miliū grecorū
taz clare emicuit ꝛ effulsit. AGA: Contumelios⁹
es o socrates. Atqui hec postea de sapiētia ego ac
tu diiudicabimus Dionysio iudice. Nūc aūt cena.
post hec inquit Aristodemus/Socrate simul ꝛ ali
is discūbētibus libare inuicem ꝛ degustare vina sa
crificantiū ritu/deūq̄ cantare cepisse ꝛ alia quedā
ut mos est faciētes ad potū se cōuertisse. Unde pau
sanian ita locutū. Uidēdū est o viri quo pacto leni
us suauiusq̄ bibamus. Nam ut de me in primis ue
rum fatear grauatū adhuc hesterno mero me sen
tio ꝛ intermissione quadā indigeo. Opinor quoq̄
ꝛ plurimos uestrū similiter affectos esse. heri enim
affuistis. Considerate itaq̄ quo modo leuius sal
briusq̄ bibamus. Cui mox Aristophanem respon
disse. Scite loqueris Pausania/potui moderatio
nem quādam adhibēdam esse. Ego quoq̄ ex his
sum qui heri ingurgitarūt. Cum hec audisset Ery
ximacus Acumeni filius ait. Probe dicitis. Atq̄
hoc insuper a uobis audire desidero quātum bibē
do ualeat agathon. AGA: Minime quidem. Con
fert id sane nobis/mihi inq̄ ꝛ Aristodemo ꝛ phe
dro/atq̄ his alijs/quod uos qui ad bibēdum vale
tis plurimum/nunc tanq̄ bibendo defessi prohibe
atis. Nos enim semper imbecilles. excepto Socra
te/qui ad utrūq̄ idoneus est. Quocirca quodcūq̄
agamus/illi sat erit. ERYXIMACVS: Postq̄
presentium nullus ingurgitare mihi uelle videtur/
forte si uera de ebrietate dixero/minus ero mo
lestus. Id siquidem ex medicine peritia apud me
constat graue quiddam esse: hominibus ebrieta
tem. Nec enim sponte/superuacue bibere vnq̄
uellem. nec alteri consulerem: Presertim siquis
hesterno

Boni ad bonoꝝ cōmissa
ultro accedunt

hesterno mero adhuc feteat: huic phedrum myrrinusium dixisse Aristodemus inquit, equidē semper tibi fidez habui/in medicina p̄sertim. Nunc similiter/modo ceteri quoq; cōsentiāt. Hec cuz audissent oēs cōcessisse inq̄t/nō ad ebrietatē in p̄senti cōuiuio/sed ad uoluptatē esse bibēdū. Tum Eryximacus / postq̄ visum est in cuiusq; arbitrio fore quātum bibat. neminē vo supza q̄ uelit cogi/quod restat exponā. Tibicinē que modo ingressa est/abigendam puto/sibiipsi tibia personātem/uel si uelit mulieribus que sunt int⁹. nos aūt cōfabulari inuicē debere hodie iudico. Qui vo esse sermones nostri debeāt/si vultis aperiā: Ad hec oēs explicare iusserunt. Eryximacus deinde. Mei inquit sermonis exordiū p̄m euripidis Melanippē erit. Neq; eniz mea fabula est/quā inceptur⁹ sum/sed phedri. phedrus iste mecū sepe cōqueritur absurdū quiddā aserēs/quod cuz in ceteros deos cantilenas z hymnos poete finxerint in amorē tñ tātuz taleue deum nullius vnq̄ ex tot poetis laudē aliquaz scripserit. Atqui si vis inq̄t o Eryximace quereret/inuenies pfecto sophistas disertos soluta oratione herculē alioscz laudasse. quēadmodū peritissimus p̄dicus q̄q̄ hoc minus alicui mirū videri debet. Sed ego legi qñq; sapiētis viri libzū: in quo sal ad vict⁹ utilitatē miris laudibus extollebat: aliaq; huius generis multa reppire licet/laudibus celebzata. In his itaq; studiose uersari/amorē vo tātum deū a nullo adhuc in hūc usq; diem p̄o dignitate laudari/sed ubiq; cōtēni/cui nō grauissimū videat? Mihi q̄dē oratio hec phedri uera videt. Quare z huic munus id cōferre gratificariq; cupio: z deū hūc honorari a nobis decēs esse censeo. Quod si z uobis videt/cōgrua disputatio inter nos oriet. Laudandū quippe amorē ab vno quoq; nostrū p̄o viri⁹/arbitror ad dexterā alterū alios deinceps alijs succedēdo. Incipiat autē phedrus/cū z primus sedeat/z huius sit sermonis inuētor. Tum Socrates: Nullus tibi o eryximace repugaret. Ego enim qui istuc renuerē: cum nihil p̄eter amatoria scire p̄fitear. Nec etiā Agathon z Pausanias aduersabūtur: z Aristophanes multo minus/Cuius omne studiuz circa Bionysiū uenerēq; uersat: nec alius ullus eorum quos nunc intueor. Quanq̄ nō equa sors nobis obtigit qui extremi discūbimus: Nā si p̄iores scite abūdeq; dixerint/sat nobis erit. Veruz Phedrus felicibus auspicijs iam exordiat/amorez que honoret. His oēs/que Socrates dixerat assensere similiterq; iusserūt. Singula vo singulorum dicta/nec Aristodemus memoria tenebat/nec ego qui ille recēsuit: singula teneo. Eor igit oratione uobis nūc referā/qui memoratu digna dixerūt. p̄incipio inquit phedrū/hunc in modū exorsum fuisse.

Magnus deus est amor/z apud deos hominesq; mirādus. cum ꝓpter alia multa tum maxime ꝓpter eius originē. Cum enim ex antiquissimoz deoz numero sit/honore dign⁹ apparet. Id aūt ex eo cōstat/quod parētes amoris a nullo uel poeta uel alio quouis descripti sunt. Sed hesiodus p̄incipio chaos extitisse: his uerbis asserit. Terra ampla stabilisq; semper oium sedes atq; amor. post chaos videlicet asserēs duo hec extitisse terrā atq; amorē. Parmenides autem de generatione illius inquit. Ante deos oēs p̄imum genera uit amorē. Acusileus quoq; cuz hesiodo sentire videtur. Atq; ita passim amorē ex antiquissimis esse cōcedit: Cum vo talis sit maximoz bonoruz nobis est causa: Nam quid melius accidere possit adolescenti q̄ optimus amator/aut amatori/q̄ amat⁹ optimus/nō inuenio: Duo quidē sunt/que a pueritia per oēm vitā ducere illū debēt qui sit p̄eclare victurus: In reb⁹ turpibus/uerecundia/honestis studiū: hec aūt nobis neq; genus neq; diuitie/neq; honores p̄estare citi⁹ ac melius q̄ amor/p̄nt. Neq; absq; his duobus aut ciuitas vnq̄ aut p̄iuatus p̄eclarū aliq̄d z magnificū perficere poterit. Assero equidē amatorē/si turpe aliq̄d agere uel pati ab aliquo per ignauiā nec repugnare z ulcisci deprehēdatur seu a patre siue ab amicis/siue ab alio quouis hoīe/haud tam uehemēter angi/q̄ si forte ab amato deprehēderet. Similiter adolescētē tunc maxime erubescere cernimus cuz amator eum turpe quid cōmittētē offendit. Siquo pacto fieri ciuitas uel exercit⁹ posset partim ex his qui amāt partim ex his qui amant/supza q̄ dici possit / fortiter agerent administrarētq; singula / duz per uerecūdiā a turpibus abstinerēt/z ad honesta quasi quadā emulatione cōtenderent/talesq; hoies uel pauci numero/vniuersos ut ita dixerim hoies p̄elio superarent. Amator sane uel deserere ordinē uel arma abūcere coraz amato uehemētius q̄ cora cūctis alijs hoib⁹ erubescceret. Immo obire sepenumero mallet q̄ dilectū derelinquere z in piculis non succurrere. Nec ullus adeo ignauus est/quē amor nō inflammet z ad virtutē diuinuz reddat/ut viro fortissimo par euadat. Etenim qꝫ Homerus inquit vim furorēq; a deo quibusdā heroū inspiratū: hoc amor amantibus efficit. Quinetiā p̄o alio mori amantes soli eligunt / non viri tantum sed etiam mulieres. Cui⁹ sermonis testimoniū grecis Alceste pelij filia manifestuz exhibuit. que sola elegit p̄o viro suo pire/cuz tū z pater z mater illi adesset/quos illa p̄o pter amorē/charitate adeo superauit: ut eos extraneos z nomine dūtaxat filio suo coniunctos esse monstraret. Quod quidē facinus tam p̄eclarū non tātuz ab hoibus/uerūetiam a dijs est iudicatū/ut cū e multis qui multa z egregia gesserant dij reuiuiscendi munus paucis admodum z p̄estantissimis tribuissent / hanc ab feris cōtinuo suscitarint/tam egregio facinore delectati. Tanti studium virtutēq; circa amorē dij estimant. Orpheum vo Jagri filiū uoti impotē ex inferis emiserunt. Neq; enim feminam cuius gratia descēderat/restituere/sed illius phantasma mōstrarūt. Cum non auderet ut Alceste amoris gratia mori: sed utpote citharedus/mollitie quadā absterreretur: z machinamēta quedā excogitaret/quibus viuēs ad inferna descenderet: Cuius delicti penas eum pendere decreuerunt: iusserūtq; a feminis lacerari. Achillem autē Thetidis filium honorarūt/z in beatorum insulas miserunt. qz cum accepisset a matre si Hectorē occidisset/statim sibi moriēdum fore. Sin minus: in patriam se rediturum z senez deniq; moriturum/audacter elegit p̄o patroclo amatore suo pugnare eiusq; mortem ulcisci. nec p̄o illo mori solum/sed z perempto illo interfici. Quod quidem magnopere probantes dij / insigni eum gloria decorarunt / quia tanti

amatorem suū feciſſet. Eſchylus plane delirat/cū patroclum ab achille dicit amatū: qui non patroclo tantum/uerumetiam cunctis heroibus forma prestabat: eratq; adhuc imberbis: multoq; natu minor ut inquit Homerus. Reuera virtutē hāc in amore oēs plurimi faciūt. Uehemētius aūt admirant/delectāturq; ac maiora beneficia cōferūt/qñ amat⁹ amatorē tutat & diligit/q̄ cum amator amatū. Diuinior enim est amator amato/cum diuino furore sit rapt⁹. Quāobrē Achillē magis q̄ alcestē honorarunt: illū quippe in beatoꝝ insulas trāsmiserūt. Ex his oībus amorez assero deorum oīum antiq̄ssimū atq; summope uenerādū & maxime oīum ad virtutē & beatitudinē cōsequēdam hoībus tam viuētibus q̄ defunctis cōducere. Talez fuisse sermonē Phedri narrauit. Post phedrum vo alios quosdaz fuisse locutos: sed e memoria excidisse. Eos igitur pretermittēs hanc quā modo referā orationem Pauſanie retulit.

quam ſamꝰ collaudabo

Videt mihi Phedre haud satis recte sermo ille nobis esse ꝓpositus/quo amorez simpliciter laudare iubemur. Nā si vnus esset amor/probe dictū fuisset. Cum vo nō vnus sit dūtaxat/sati⁹ cum prius qui sit laudādus/exprimere: hoc itaq; emēdare conabor. primo enim quē amorē laudare deceat explicabo: deinde pro dei istius dignitate extollere nitar. Neminē pfecto latet/absq; amore uenerez nunq̄ esse. Quare si vna esset uenus/vnus & amor. Quoniam vo due sunt ueneres: geminū quoq; amorē esse necesse est. Geminam aūt deā hanc esse quis neget? Nōne vna quedā antiquior est & sine matre uen⁹/celo nata? Quā celestē uenerē nūcupamus. Altera vo iunior e Ioue & Dione ꝓgenita/quā vulgarē cōmunēq; uocamus. Necessariū itaq; amorē ueneris illius comitē celestē uocari: huius vo vulgarē. Laudare q̄dez deos oēs decet. Sed utriusq; amoris opa distinguēda. Actionis cuiuslibet hec est cōditio ut suapte natura neq; honesta sit neq; turpis. Ut ea que nūc nos agimus. bibere. canere. disputare. Nullū ex his seipso turpe uel honestū. Sed agēdi modus / actioni certū tribuit cognomētū. Quod enim bene recteq; agit honestū. qō non recte/turpe resultat. Eadē rōne nō quilibet amor & quiuis amādi modus/honestus est atq; laudādus. Immo ille solus/qui honeste amare nos exhortatur. Etenim vulgaris cōmunisq; ueneris amor reuera est & ipse vulgaris: & quodcūq; cōtingit/peragit. Atq; is est/quo praui abiectiq; hoies amāt. Amāt porro feminas nō minus q̄ masculos & corpora magis q̄ aios. & sine mēte hoies potius q̄ prudētes. Ad explēdū sane desiderium inhiāt honeste vo nec ne expleāt/oīno non curant. Quo fit ut quodcūq; sors illis offert/exequant. & bonū simīliter atq; malū. Affectus enim huiusmodi a uenere illa iuniore & utriusq; sexus in generatione participe ꝓfluit. Amor aūt qui celestē sequitur uenerē/que nō femine/sed masculi tātū sexus in generatione est particeps/ipe quoq; genus respicit masculum. Deinde quoniaz antiq̄oris ueneris pudicecq; est comes/& ipse petulātie oīs est expers. Quocirca qui cūq; amore hoc inspirāti sunt/genus masculū natura robustius & generosius: & mētis magis particeps diligunt. Et qui amore hoc sincere pfecteq; sunt rapti ex hoc pspicue dinoscūtur: qō pueros nō amāt/sed adolescētes cum mēte ualere iam cepint. huiusmodi vo genus exercēde mēti ꝓpinqui⁹ est. ad eāq; exercēdā familiaritas iter illos init. Parati enim sunt arbitroꝝ qui sic amare icipiūt/per oēz vitā simul & coīter viuere, neq; amatuz decipe/neq; ab vno in alterū amādum abire/neq; enim pueros adhuc mētis expertes amāt: quos deinde exsoletos irrideant & relinquāt. Oporteret aūt legibus institutū esse ne quis pueros amet/ne in re ambigua frustra tantuz studiū poneret. Incertū eniz est quo aut corp⁹ aut aīas puerorū tam ſm virtutē q̄ ꝛz vitiū postremo deueniat. Probi quidē viri legē hāc sibiipsi spōte preponūt. Oportet quoq; eidē legi vulgares amatores adhibita necessitate subīcere. Quēadmodū illos pro viriḃ⁹ amare mulieres liberas ꝓhibem⁹, hi nāq; sunt/qui in turpissima queq; labuntur. Inde orta est illoꝝ sentētia qui turpe aiūt amatoriḃ⁹ obsequi. Hi vo de vulgariḃ⁹ amatoriḃ⁹ ista loquūtur: q̄ importunitatē iniustitiāq; illoꝝ agnoscunt & improbāt. Nihil aūt quod modeste & legitime fit/vituparе decet. Lex utiq; de amore in ciuitatibus alīs instituta/intellectu facilis est/quoniā simpliciter tradit. Apud nos autez & lacedemonios uaria extat. In elide nāq; & apud boetios: & ubi dicendi arte hoies carēt/simpliciter lege statutū est/morez amātibus esse gerēduz. nec apud eos quisq; aut iuuenis aut senex/turpe id predicaret. Quod quidē ea de causa ab illis arbitroꝝ esse factū/ne in persuadēdis adolescētibus elaborādum illis esset utpote qui ad orādū inepti sunt. In ionia vo & apud alios multos qui barbaris subiecti sunt/oīno turpe hoc lege cēsetur. Nam inter barbaros quidez propter tyrānides turpe istud habet/& sapiētie p̄terea atq; gymnastice studiū. Neq; enim tyrānis cōducūt ea studia: que subditorum mētes acutas generosasq; reddūt. queue amicitias inter eos indissolubiles societatesq; frequētes pariūt. Que cum ab alīs tum uel maxime ab amore gigni cōsueuerūt. Hoc autē ipso euentu tyrāni nostri didicerūt. Nam aristogitonis amor & hammodiī amicitia confirmata/illoruz tyrānidem dissipauit. Atq; ita ubicūq; amoris indulgētia funditus sublata est/prauitate illoꝝ qui leges cōdiderunt/est uetita: principum quidez inīquitate & violētia/subditoꝝ ignauia. Ubi vo penitus permissa est/propter eoꝝ qui sic statuerunt/secordiaz & segnitiē est permissa. Hic vo multo rectius est institutum: sed ut dicebā non facile cognitu. Lōcedi plane videtur/siquis aīaduertat/quod dicitur/preclarius esse palā amare q̄ clāculuz/eosq; precipue qui generosi & optimi sunt/etiā si minus formosi q̄ alī videātur. Fauet quoq; amatori q̄ plurimū communis omniū cohortatio. quasi nihil turpe aggrediat. Nam cōmuniter siquis amatum capiat pulchrū quiddā videt. si non capiat/turpe. Et lex ad amatū sibi conciliandum amatori mirā quedam machinamenta concedit: laudariq; permittit. que siquis aliquando cuiusuis gratia tentare auderet / maximas apud philosophos vituperationes incurreret. Siquis enim accipiende ab aliquo pecunie uel magistratus / potentie gratia/aggrediatur illa que erga amatos amantes / passim occurrat supplex oret/ obtestetur / ad fores noctu iaceat/ & sedula quadam obseruantia seruiat & in

oībus

oibus obsequat/que seruus aliqs agere nec uellet nec etiam cogeret ab inimicis pariter ⁊ amicis iurgabit. Illi adulationes seruilesqz assentationes vitupabũt. Isti corripiẽt eosqz seruitutis amici sui pudebit. Amator aũt oũ ista facit/gratiã adipiscitur: ⁊ quasi p̃clarũ aliqd agat a lege absqz ulla infamie nota facere ista ꝓmittit. Quodue ꝓmaximum est/ vulgo fert/qõ solis amatoris piurijs oỹ dãt ueniã. Uenereũ q̃ppe iusiurãdũ nihil ualere aiunt. Itaqz tã oỹ q̃ hoies oẽm amãti licẽtiã p̃stiterunt: ut lex nostra testat. Si ad ista que dicta sunt respiciam⁹/ p̃clarissimũ qddã in hac ciuitate existimari videbitur/qõ quis amet/quodue amãti amat⁹ indulgeat. ¶Si rursus ea que dicam aiaduertamus: turpissimũ hoc apud nos haberi/putabim⁹. Nã parẽtes pedagogis filios cõmẽdãt: qui amatos cũ amãtib⁹ loqui phibeãt. Socỹ quoqz ⁊ eqles quotiẽs tale qd vidẽt/vitupant/eosqz oũ talia carpũt senes nõ rep hẽdũt: neqz eos quasi errẽt/corripiũt. Quapropter ita hoc habere se arbitror/ut ipm ꝑm se sicut a ꝓncipio dictũ est neqz honestum sit neqz turpe. Neqz enim simplex est. sed recte factũ/honestũ/cõtra turpe. Turpe qdez est/prauo ac turpiter obseq. honestũ vo/bono atqz honeste. Prauus aũt est amator ille vulgaris qui corp⁹ magis q̃ aium amat. Neqz stabilis est/cũ rẽ sequat minime stabilẽ. Nã cuz primũ corporis spẽs quã cupierat deflorescit / abit nihil eoqz que ꝓmiserat/seruãs. bonoqz vo moqz amator per oẽz vitã in amicitia ꝓseuerat/utpote qui rẽ stabilẽ sectabatur. Istos utiqz nostra lex diligenter examinare p̃cipit. ⁊ his morẽ gerere/illos fugere. Et hos quidẽ sequi iubet. Illos fugere diiudicans ⁊ examinãs que qs amet ⁊ que in quouis amẽtur. Atqz ob hãc causam/primuz facile citoqz capi/turpe cẽsetur: ut tẽpus intercedat/qõ ad examinãdos mores exigit. deinde aut pecuniaruz copia aut magistratuũ potẽtia capi/absurdũ: siue timore quodã potius q̃ uolũtate irretiat / siue acceptis pecunijs ciuilibusqz numerib⁹ acquisitis/nõ cõtẽnat. Nihil enim ex ijs solidum firmũqz esse videt: p̃ter id qõ ab ijs amicitia generosa oriri nequit. Una itaqz ſm legẽ nostrã via restat: qua amati amãtib⁹ iure gratificari possint. Etenim quẽadmodũ apud nos de amãtibus lex illa relata est/qua dicit nullũ uolũtariũ amatoris in amatũ obsequium/adulatoriũ ⁊ ifame putãdũ/sic ⁊ alia quedã ſm legẽ uolũtaria seruitus restat/que infamiã nullã subit. Hec autez est que circa virtutẽ uersat. Nam nostris legib⁹ est istitutũ/siqs uelit aliquẽ colere/putãs per illũ uel in sapiẽtia quadã/uel in alia quauis parte virtutis proficere/hãc rursus uolũtariã seruitutẽ neqz dedecori seruiẽti fore: neqz adulationẽ uocari debẽ. Oportet aũt has leges in idẽ cõducere: illã. s. de amatoribus ⁊ hãc de philosophia aliaqz virtute ꝓscriptã: si ulla rõne cõtingere debet ut deceat amatos amatorib⁹ obsequi. Quotiẽs enim in idẽ cõcurrũt amator atqz amat⁹ utriqz legẽ hñtes/hic quidẽ obsecuturis amatis iuste in oĩb⁹ ministrare seruireqz paratus/ille rursus sciẽtie morũqz p̃ceptori suo/iuste in singulis pariturus/⁊ hic qdẽ ad sapiẽtiã aliasqz virtutes cõferre potẽs / ille aũt eruditione ⁊ sapiẽtia indigẽs tũc sane in vnũ his legib⁹ ꝓcurrẽtibus/ dũtaxat euenit/ut honestũ sit amatos amatoribus morẽ gerere. Alias autẽ nullo modo. In hoc utiqz falli/ turpe nõ est. In alijs aũt oĩbus/obsequm huiuscemodi turpe cẽset/siue obsequẽtẽ fallat opinio/siue nõ fallat. Siquis enim amatori tanq̃ diuiti diuitiarũ causa gratificatus/fallit/neqz uoti cõpos efficit/ cum pauper sit amator/nihilominus vitupat. Videt enim hic seruile animi sui habitũ ostẽdisse/qõ pecuniaruz gratia in singulis reb⁹ cuiuis seruiret. Qõ quidẽ minime est honestuz. eadẽ rõne siqs tanq̃ bono gratificat⁹ ipse hac ꝓsuetudine sperãs euadere melior fallitur/cũ ille prauus esse deprehẽdatur honesta quedam deceptio est. Nã videtur affectũ suũ demõstrasse paratum ad oĩa ministeria virtutis cõsequẽde gratia tolerãda. Qõ sane p̃clarissimũ iudicatur. hoc itaqz rõne virtutis auiditate gratificari atqz seruire semp honestũ. Hic autẽ est ipsius celestis dee amor celestis ⁊ ipse: qui tã priuatim q̃ publice p̃ciosus est. Et amãtẽ pariter atqz amatũ virtutis curaz studiũqz suscipere cogit. Ceteri vo amores/ueneris vulgaris sunt comites. hec in presentia o Phedre uelut ex tẽpore de amore uobiscũ cõfero. Cũ Pausanias pausaz. i. finem dicẽdi fecisset/sic enim alludere uocabulo sapiẽtes me docẽt oportere inquit aristodemus Aristophanẽ dicere. ueruz singultu uel ꝓpter repletionẽ uel ꝓpter aliã causaz cõtingẽte/impeditũ fuisse. Quocirca ad eryximacum medicũ cõtinuo post ipsum sedẽtẽ/ita locutuz. O eryxima ce tua nũc interest/aut singultuz reprimẽ/aut prio meloq̃ donec cesset. Ad quẽ eryximacuz rñdisse. Utrũqz efficiã. Equidẽ vicẽ tuã sumẽs prio te dicã. Tu vo prio me postq̃ singult⁹ abierit. Interim dum ipse loquor. si vis aliquãdiu spũm cohibere singultus cessabit. Si minus id placet/saltẽ aqua multa intus allue fauces. Et si forte uehemẽs est/nares cõmode stimula ut sternutatio irritet. Nã si id semel aut bis feceris/etiam si frequẽtissimus sit/tollet. Anteq̃ finẽ dicẽdi feceris inquit Aristophanes. qua iubes efficiam. Eryximacuz igitur ita locutum.

Necessariũ mihi videt / postq̃ Pausanias recte exorsus finẽ imposuit minus sufficientez/ qõ deest a me nũc impleri. Distinctionem quidez illã qua in duo distributus est amor approbo. Uerũ nostra hac medicine arte cõperisse mihi videor nõ solũ animis hoium erga pulchros amorẽ inesse/uerũ etiã ad alia multa/atqz in alijs tũ corporib⁹ aialiuz oium/tum his que ex terra nascunt/ac deniqz in oĩbus ut ita dixerim que in reruz natura ꝓsistũt. Magnum quoqz atqz mirabilẽ hũc deũ per oĩa tã humana q̃ diuina latissime se porrigere. At medicine peritia primo exẽplũ capiã/ut artẽ meã uenerer. Corpor sane natura amorẽ hũc geminũ ꝓtinet. Qõ enim in corporibus nostris bene ualet ⁊ qõ male/aliud atqz dissimile esse ꝓstat. Qõ vo dissimile est/dissimilia cupit ⁊ amat. Alius ergo qui in sano corpore amor/ali⁹ qui in egroto. Et ut paulo ante Pausanias asserebat/tẽperatis hoibus gratificãdum eẽ/intẽperatis vo nequaq̃/ita ⁊ in ipsis corporibus bonis quidez sanisqz obsequendum est/in quo maxime rõ medicine ꝓsistit: malis aũt egrotisqz/minime/si mõ artificiosus qs vult medic⁹ eẽ. Est aũt/ut sũmatiz dicã/medicina/scia/qua amatorũ affect⁹ corpis quo ad repletionẽ euacuationẽue noscunt. Et qsqs pulchr ⁊ deformẽ in his amorem discernit/

is est medic⁹ ꝓtissimus. Quiue ita ꝓmutare hec pōt/ ut ꝓo altero amore nascaꝫ alter/aut qb⁹ abest amor/ adesse aūt oportet immittere ualet/ꝫ insitū extirpare eruditus est artifex. posse aūt oportet/que in corpore inimica maxime sunt/ꝑciliare:ꝫ amorē illis inserē mutuū. Inimica vo maxime sunt que ẽria maxime. frigidū callido. amarū dulci. humido siccū. ceteraqꝫ huius modi. Cū amorē his mutuū ꝓcordiāqꝫ inserere sciret noster ille ꝓgenitor esculapius ut hi poete testantur: qb⁹ ꝫ ipe credo/artē nostrā cōposuit. Medicīa itaqꝫ eis ea rōne qua loquor/ab hoc ideo gubernaꝫ. Similiter quoqꝫ agricultura atqꝫ gymnastica. Ad autē ea dē sit ꝫ de musica rō/ꝑspicuuꝫ esse cuiuis pōt/qui uel paulisper aduerterit. Ad heraclit⁹ forsitā sentit. vbis tñ parū explicat. Unū qdē inqt se cū ipso discrepans ꝓuenire/ut harmonia/arcus/ꝫ lyre. Atq absurdū dictū est harmoniam discrepare atqꝫ ex discrepātibus q̄ diu dissonāt esse. Sed hoc forte significare uolebat quod ex his que ꝓius discrepabāt graui. s. ꝫ acuto/ deinde per artē musica ꝓsonātib⁹/harmonia cōficit. Nunq̄ eni ex graui ꝫ acuto dū discrepāt/harmonia ꝓflaꝫ. harmonia nāqꝫ/cōcētus est. ꝓcētus vo cōcordia quedā. Cōcordia aūt ex discrepātib⁹ donec discrepāt fieri nunq̄ pōt. Ad vo discrepat neqꝫ est cōcors/ꝓcinnere neqt. quēadmodū rhythmus ex ueloci ꝫ tardo antea discrepātib⁹/postea vo cōcinnētibus cōstituit. Et quēadmodū humorib⁹ medicina cōcordiā/ita uocib⁹ musica cōsonantiā tribuēs/amorē cōsensūqꝫ mutuū gignit. Atqui est ꝫ musica sciētia circa harmoniaꝫ ꝫ rhythmū/affect⁹ amatorios viresqꝫ diiudicās. Sane in ipsa harmonie ꝫ rhythmi cōpositione vis amatoria facile ꝑcipi pōt. uerū geminus amor nōdū hic distinguit: sed tūc demū/cū ad alios rhythmo ꝫ harmonia est utēdū uel fingēdo/quā melodie fictionē uocāt/ uel utēdo recte his que facta sunt/melodijs ꝫ metris. quā disciplinā noīant. Ubi difficilis obseruatio est/ꝫ pito est opus artifice. Huc iā supior ille sermo reuertitur: qō videlicet modestis hoībus ꝫ his qui nōduꝫ satis modesti sunt/ut fiāt/gratificādū horūqꝫ seruādus est amor. Atqꝫ hic est decor⁹/ipse ꝫ celestis uranie muse amor. polymnie vo muse/vulgaris. Cui sūma cautione indulgēdū est/ut uoluptatē qdē hoies hauriāt. incōtinentiā vo deuitēt: Sicut in arte nostra arduū est/ cupiditatibus que ad suaues coquorꝫ epulas nos alliciūt: recte uti/adeo ut absqꝫ bone ualitudinis detrimēto/suauiter his uescamur. Quāobrē ꝫ in musica ꝫ in medicina/ꝫ in alijs omnibus/tā humanis q̄ diuinis/ utrūqꝫ amorē qui oībus ineſt/ꝓ viribus obseruare debemus. Quinetiā anni tēporꝫ cōstitutio utrisqꝫ bis plena est. Nā quotiens illa que modo dicebā/callida ꝫ frigida/sicca ꝫ humida/ꝗgruū iter se sortiunt amorē/ꝫ harmoniā tēperiēqꝫ oportunā suscipiūt/salubrē ꝫ fertilē annū/hoībus aiantibus oībus arqꝫ plātis aferunt/neqꝫ qcq̄ ledūt. Cōtra vo cū petulās ꝫ ꝓtumelioſus amor/in anni tpibus p̄ualet/iniuria multa corrūpit. Pestes siqdē ex his oriri ꝓsueuerūt. aliꝫqꝫ mori pmulti ꝫ uarij bꝛutis ac plātis inasci. Quoniā ꝓuina. glacies. grādo. segetūqꝫ rubigines ꝫ putredinē ex immoderato ꝫ excedēte qualitatū amore ꝓueniūt. Horūqꝫ ꝫ celi motus ꝫ anni temporꝫ sciētia/astronomia uocata est. Preterea sacrificia oīa/ꝫ illa qbus uaticiniū preest/cōmuniones videlicet deorꝫ hominūqꝫ inuicē/circa nihil aliud uersant/q̄ amoris curationem atqꝫ custodiā. His enim impietas tūc accidit qū ds modesto amori haud indulget nec illū honorās/in oibus uenerat/sed circa amorē alterū puagat: nec officio cōgrue erga parētes viuos ꝫ defūctos/ꝫ erga deos utit. hos amores discernere atqꝫ curare uaticinij ꝓpositum est. Est insup uaticiniuꝫ amicitie inter deos ꝫ hoies opifex/ex eo qō intelligit qui potissimum ex humanis amoribus fas aut nefas attingit. Atqꝫ ita multā ꝫ amplam immo vo oēm vim summatim qdē his cōtinet amor. Sꝫ qui circa bona cū tēperātia ꝫ iustitia/tā erga nos q̄ erga deos uersaꝫ/viꝫ sūmā habet/omnēqꝫ nobis beatitudinē exhibet. Nā ꝫ nos inuicē cōmuni vita cōciliat/ꝫ dijs humana natura ꝓstātioribus amicos efficit: Forte ꝫ ipse multa que ad laudādū amorēꝫ ꝓtinēt/ꝓtermitto. Neqꝫ spōte tñ. Ad autē deest/tum est Aristophanes/adimplere. Uel si aliter hūc deū honorare vis/honora/cū singultus ipse cessauerit. ARI: Jam sedatus est: non tamen ꝓius q̄ sternutamēto repressissem. Quo fit ut admirer/si cōgrua corporis affectio huiuscemodi strepitu ꝫ titillatione indiget/qualis est sternutatio? Hec enim mox expulit eryximacus: Uide o bone Aristophanes qd agas. Risū ꝓtra te moues dū alios irrides/ cū iā dicturus sis. ꝫ obseruatorē me fieri cogis sermonis tui/siqd forte ridēdū ꝓtuleris/cū tibi loqui secure liceat. ARI: Jmprobe loqueris eryximace. Sint ista mihi nō dicta: me nobis isidieris obsecro. neqꝫ eniꝫ uereor ne qd qō risū moueat in mediū aferā. hoc enim muse nostre luchrū ꝓpriūqꝫ eēt/sed ne deridēda ꝓferā timeo. ERYXI: Emisso in nos iaculo aristophanes/aufugere spas. At mētē dicendis adhibe. tanq̄ rōnē dictorꝫ oiuꝫ redditurus. forte vo si videbitur te dimittam.

Liter de amore q̄ tu ꝫ pausanias loq̄ cogitor. Mihi plane videnī hoies amoris vim adhuc hactenus ignorasse. Nā si eā nossent/ delubra illi insignia. aras. ꝫ hostias dedicarēt. Quorū nihil his tpibus agit: cū erga illū maxime omnium/obseruare hec deceat. Est eniꝫ ꝓe ceteris dijs sūmope generi humano benefic⁹. Curator ꝫ tutor hoium atqꝫ medic⁹. quib⁹ sanatis/sūmā genus nostrū felicitatē nāciscereꝫ. Conabor itaqꝫ vim illius uobis exponere. Uos aūt que a me hodie ꝑcipitis alios deinde docebitis. Oportet in primis qualis hominum quondam natura fuerit queue illius passiones/animaduertere. Neqꝫ eniꝫ qualis nūc est/ olim erat: sed longe diuersa. principio tria hoium erant genera/non solum que nūc/duo mas ꝫ femina/uerūetiam tertium quoddā aderat/ex utrisqꝫ compositum. Cuius solum nobis restat nomē/ipm perijt. Androgynū quippe tunc erat ꝫ specie ꝫ nomine/ex maris ꝫ femine sexu cōmixtum. Ipsum profecto defecit/nomen solum infame relictum. Preterea tota cuiusqꝫ hominis species erat/rotunda/dorsum ꝫ latera circum habens/manus quatuor/totidēqꝫ crura. vultus item duos tereti ceruice connexos/ꝫ omnino consimiles. Caput utrisqꝫ vultibus contra uersis/vnum. Aures quatuor. genitalia duo. ꝫ alia singula/ut ex his quisqꝫ conuenienter excogitare potest. Incedebat hoc tunc ꝫ rectus

ꝛ rectus ut nunc in utrã uellet partẽ/ꝛ quotiens celerius ire cõtenderet instar eoꝝ qui prono capite crura sursũ circũferẽtes circularẽ chorẽa exercẽt/ tũc octo mẽbris innixus celeri circulo ferebatur. Ob hãc vo causam tria genera ꝛ talia erãt: qꝛ masculũ sole genitũ erat. Femina:terra:promiscuũ:de niqꝫ luna. Utriusqꝫ enim luna est particeps. Spherica vo erant ꝛ figura ꝛ motu/qꝛ parentuꝫ similia. Unde ꝛ robusto corpore ꝛ elato aio erãt. Quare cũ oĩs pugnare tentabãt/ꝛ in celũ ascendere:quẽ admodũ de ephialto ꝛ oto scribit homerus: Jupiter igit vnaqꝫ oĩ ceteri quid agendũ esset / cõsultauerunt. Qua in re nõ parua inerat ambiguitas. Nam neqꝫ fulminare hoies illos ut gigãtes placebat/extincto enim hoĩum genere humanus deoruꝫ cultus ueneratioqꝫ periret.neqꝫ in tanta insolẽtia perseuerare illos permittendũ censebãt. Tandem sniam iuppiter suã explicuit. Jnueni inquit qua rõne fieri possit/ut ꝛ sint hoies/ꝛ modestiores sint: Jdqꝫ erit/si ibecilliores fiãt. Unũquẽqꝫ nũc duas in partes diuidã.ex quo ꝛ debiliores erũt ꝛ nobis etiã magis id cõducet. Numero siquidẽ plures erũt: qui nos colent. Recti duobus cruribꝰ ibũt. Quod si rursus impie insurgere videant/iteruꝫ in duo secabo. ut vnico crure nixi utpote claudi saltare cogantur. Hec fatus bifariã partitus est singulos:instar eoꝝ qui oua diuidũt ut sale cõdiant:uel qui capillo oua secãt. Mãdauitqꝫ apollini ut partitione statim facta/cuiusqꝫ vultũ ceruicisqꝫ dimidiũ in eã partẽ qua sectus est/uerteret. Ut scissionẽ suã cõsiderãs modestior fieret.reliquis aũt mederi iussit. Ille cõtinuo vultũ uertit/ꝛ ꝫhẽs vndiqꝫ cutẽ in eũ qui nunc uẽter uocat / tanq̃ cõtracta marsupia/ꝛ os vnũ faciẽs medio in uentre ligauit quẽ quidẽ nunc vmbilicũ uocãt. Et alias qdẽ rugas maxima ex parte leuigauit pectoraqꝫ articulatim distinxit: organo quodã tali utens / quali coriarij cũ corr̃ rugas:sup pedis formulam poliũt.nõnullas vo circa mediũ uẽtrẽ vmbilicũqꝫ relict ut q̃si cicatrices quedam passionẽ nobis ueterẽ semp repñtarẽt.postq̃ natura hoĩum ita diuisa fuit/cũ quisqꝫ dimidiũ sui agnitũ cuperet/inter se cõcurrebãt. Circũiactisqꝫ brachijs se inuicẽ cõplectabant/cõflari in vnũ affectantes. Unde fame ꝛ torpore deficiebãt/eo quod nunq̃ seiungebant. Et cũ dimidiũ vnũ moriebat / restabatqꝫ alterũ/qõ superarat rursus aliõ asciscebat/similiterqꝫ cõgrediebat:siue solius cuiusdã totiusqꝫ femine dimidũ esset / quã feminã nunc uocamus/seu viri: Atqꝫ ita genus hoĩuꝫ depibat. Quo circa miseratus iuppiter/remediũ aliud excogitauit.permutauit genitalia: ꝛ que prius retro erant/ ad anteriores partes transtulit. Antea siquidẽ cuz adnates hec haberẽt non inuicẽ/sed in terrã spargentes semina cicadarũ istar cõcipiebãt atqꝫ generabant. Cũ vo ad anteriora trãsposuisset/per hec generationẽ in se inuicẽ fecit expleri/per masculuꝫ quidẽ in femina/hac de causa/ut si in amplexu vir femine cõmisceret / genita prole spẽm hoĩum ꝓpagarẽt. Sinautẽ masculo masculis / sacietate ab amplexu amouerent:ꝛ ad res gerendas ꝓuersi victũ curarent/hinc utiqꝫ ex illo tẽpore mutuus hoibus innatus est amor:prisce nature conciliator:annitẽs vnũ ex duobꝰ efficere/hoĩumqꝫ nature mederi. Est igit quisqꝫ nostrũ/dimidiũ hois:utpote sectus/quem admodũ pisciculi qui psecte uocant/scissi ex vno duo efficiunt. Querit aũt sui quisqꝫ dimidiũ.quãobrẽ qui cũqꝫ ex viris promiscui generis portio sunt/qõ olim androgynuꝫ uocabat/mulieresi sunt/adulteriaqꝫ ut plurimum ex his patrant/ex hoc sane genere mechi ducũt originẽ. Rursus quecũqꝫ mulieres viroꝝ cupide mecheqꝫ sunt hac stirpe nascũtur. Que vo mulieres mulieris pars existũt/haud multuꝫ viros desiderãt/sed feminas magis affectãt:atqꝫ hinc femine que feminas cupiũt nascunt. At vo qui maris portio sũt mares sequunt. At duꝫ pueri sunt/utpote qui maris particula sunt viros diligũt / virorũqꝫ familiaritate assidua ꝓgressuqꝫ gaudẽt.hiqꝫ sunt puerorꝝ adolescẽtulorũqꝫ oium generosissimi: quippe qui natura prae ceteris oibus sunt viriles. hos quidã impudicos falso appellant. Neqꝫ enim ipudẽtia ulla sed generositate ꝛ fortitudine quadã mascula viriliqꝫ natura hoc agũt. Nam simili suo cõgratulant. huius euidens argumentũ est/qõ cũ adoleuerint/soli ad ciuilẽ administrationẽ ꝓuersi / viri prestãtes euadũt. Et in etate virili ꝓstituti/ipsos adolescẽtes diligũt. Matrimoniũ vo filiorũqꝫ generationẽ natura spernũt: nisi lege coganť. Celebs porro vita his placet. Dino igit vir talis mares diligit/amicorũqꝫ studiosus efficit. cognato semp congratulatus. Quotiẽs itaqꝫ dimidiũ suuz alicui cuiusc̃qꝫ sexus auidus sit/occurrit/uehementissime ꝓcitant ꝛ obstupescũt/ amicitiaqꝫ ꝛ familiaritate ꝛ amore ardẽt/neqꝫ momẽtũ qdẽ ut ita dixerim seiũgi a se inuicẽ patiũtur. Atqꝫ hi sunt/ qui per oẽm vitã amare pergũt:neqꝫ quid potissimũ a se vicissim expetant/exprimere pñt. Neqꝫ enim uenereus coitus id esse videt/cuius gratia alter alterius consuetudine tãtopere delectatur. Aliud quiddã est profecto: qõ aius utriusqꝫ cupit.nec exprimere ualet.sed uatici natur potiꝰ ꝛ affectũ insitũ uestigijs signat obscuris. Atqui si vna iacentibus illis supne Vulcanus suis instrumentis adstans interrogaret / quid est, O hoies qõ a uobis vicissiz exigitis:ꝛ ambigentibꝰ illis iterũ percõtaretur: Nunqd hoc exoptatis/in vnũ idemqꝫ maxime cõgredi:adeo ut neqꝫ die neqꝫ nocte inuicez separemini:Si hoc affectatis / cõliquefaciã uos confundãqꝫ in idẽ ut ex duobus vnũ efficiamini:ꝛ taz in hac vita q̃ apud iferos vnũ semp perseueretis. Uidete an hoc sit qõ ardetis:satisqꝫ futurũ sit uobis si huius cõpotes efficiamini. Si ita inq̃ vulcanꝰ quereret constat qõ nemo renueret/aut aliud q̃ hoc expetere videretur. Reuera enim qõ olim cupierat audisse se quisqꝫ putaret/cõgressu videlicet cõmixtioneqꝫ cum amato:vnũ ex duobus confici. huius causa est:qꝛ prisca hoiuz natura hec erat integriqꝫ eramus. Totius itaqꝫ reficiẽdi cupido nixusqꝫ amoris nomẽ accepit. Olim quidẽ ut supra narrabã: Unũ qsqꝫ nostrũ erat. Deinde propter iniustitiã a deo scissi fuimus/quẽadmodũ a lacedemonijs arcades. Uerẽdũ est preterea ne si minus modesti q̃ deceat in deos simus iterũ diuidamur. talesqꝫ efficiamur/quales/qui in colũnis figurantur/nares secti euadamus similes tenuissimoꝝ quorundã aialiũ que lispe uocãtur. Sed horꝝ gratia vnũquẽqꝫ decet/summa pietate deos colere/ꝛ alios ad hoc exhortari:ut hec vitemꝰ/adipiscamur illa:ut

quẽadmodũ nos dux noster amor ⁊ impator admonet. Cui nullus repugnare audeat. Repugnat autem huic: qui aduersat dijs. Vaz si deo reconciliati eũ propitiũ habuerimus/singuli dimidiũ suuz exoptatũ reperiemus ⁊ cõsequemur. Quod quidẽ pauci his temporibus agũt. Neqz sermonẽ hunc meũ eryximacus iste corripiat/quasi pausaniã agathonẽqz dicaz. forte eniz ⁊ isti ex his sunt/⁊ natura ambo mares existũt. ¶ Assero equidẽ de oibus viris ac feminis: ita demũ genus nostrũ fore beatũ/siqñ amoris impetũ exple amus: ⁊ suis quisqz delitijs potiat: in antiquã naturam penit⁹ restitut⁹. Si hoc felicissimũ quiddã est/sequtur ut ex ijs que nũc nobis tributa sunt/qd huic primuz est/id sit ⁊ optimũ. hoc est ut quilibet eos qui natura ipi cordi sunt nãciscat. Cui⁹ utiqz causam deũ laudãtes/amorẽ iure laudare debemus: qui in pñti tẽpore nos summope iuuat/dũ in suũ ignículũ quẽqz ꝓducit ⁊ in posterũ spez summã porrigit/nobis deos pie colẽtibus/in ueterẽ figurã restituẽdo medẽdoqz se nos beatissimos effecturum: Hic meus est eryximace de amore sermo a tuo diuersus: quem ut supra orauí ne carpas ut audiam⁹ qd quisqz reliquoz afferat/ Immo quid uterqz. Nã agathon dũtaxat ⁊ socrates restant: Eryximace morẽ tibi gerã. Nam mihi oratio tua placet. Et nisi cognouissem socratẽ ⁊ agathonez in amatorijs esse facũdos/ dubitassem ne uerba illis deficerẽt/eo qd multa uariaqz sunt dicta. Verum ad huc illis cõfido. SO: Strenue ⁊ ipse certasti o eryximace. Verum si in eo gradu cõstitutus esses/in quo nunc ego suz/imo in quo ero cũ agathon quoqz scite dixerit: pinde ut ego nunc maxime formidares. ⁊ an gustijs vndiqz premereris. AGA: Incantationibus circũuenire me vis o socrates/ ut in cõspectu uestro pauescã/qd magna apd uos/ tanq̃ in theatro de me expectatio sit/qsi elegãtissime sim dicturus. SO: Mimis o agathon: obliuiosus essem/si te nunc corã paucis trepidaturũ putarẽ quẽ heri tã fortiter tãqz generose ascendisse pulpitũ tragicũ vna cũ istrionib⁹ videri ⁊ sine ullo terroris motu corã tanta spectantiuz multitudine carminũ periculum effecisse. AGA: Ne me adeo theatri studiosum eiusqz fauori deditum putes/ut ignorẽ prudẽti viro paucoz sapiẽtũ/magis q̃ multoz insipientiũ iudiciũ esse uerẽdũ. SO: Inique iudicarẽ agathon: siqd in te rusticuz existimarẽ. Noui equidẽ/qd siquos offenderes tuo iudicio sapiẽtes magis eos q̃ vulgus curares. Sed vide ne ipsi tales minime simus. Interfuim⁹ ibi ⁊ ipsi: vulgariũ numero cõputati. Sinaũt alijs occurreres sapiẽtib⁹/ neqd in eoz cõspectu inepte faceres/formidares. Nũquid aliter dicis? AGA: Non. Vera eniz refers. SO: Vulgus autẽ nõ metueres/siquid ineptũ cõmittere te putares. PHE: O amice agathon si socrati rñdere pgis nihil curabit quomodocũqz cetera hic agant/modo habeat qui cũ disputet/pulchro presertim. Equidem libenter socratẽ audio disputantẽ. Veruntñ curandũ mihi est ut amor a singulis ordine certo laudet. Laudate igitur ⁊ uos deũ primo. postea arbitratu uestro inuicẽ disputabitis. AGA:

Declare loqueris phedre. Neqz me dcq̃ dicere prohibet. Cum socrate quidẽ sepe alias disputare licebit. Ego vo nũc primũ a me dicendũ esse monstrabo. postea dicã. Vident mihi qui hactenus locuti sunt nõ ipsum deũ laudasse: sed beneficia/que feliciter ab illo cõferunt hoibus narrasse. Qualis vo ipse sit qui hoz bonoz causa est/ nullus adhuc expressit. Recta autẽ laudandi ratio sola in oibus illa est/qua illius de quo agit natura prius ostẽdit/postea quoz causa est declarat. Sic ⁊ in pñtia qlis ipse sit amor primũ ostendere decet deinde munera illius exponere. Assero eqdẽ cũ dijs oẽs beati sint / amorẽ si modo fas est ⁊ tolerabile dictu/esse oiuz beatissimũ. quippe cũ pulcherrim⁹ oium optimusqz existat. Quod vo pulcherrimus sit/ex eo primũ patet / qd deoz oium maxime iuuenis est. Cuius ipse cuidẽs argumentũ prebet: cũ senectutẽ fugiat uelocẽ videlicet que citius q̃ oportet aduẽtat: eãqz amor natura odit: fugitqz. Juuenibus vo se miscet. Scite quidez ueteri prouerbio fert simile simili semp herere. Et cũ multa phedro concedo/in hoc vno minime assentior: qd amor saturno ⁊ iapeto sit antiqor. Immo pre ceteris dijs iuuenẽ esse aio/semperqz iuuenẽ. prisca vo deorum gesta que hesiodus parmenidesqz describũt/necessitati potius q̃ amori attribuẽda: si modo illi uera narrarunt. Neqz enim castrari inuicem ⁊ vinciri/ aliaqz violenta permulta dijs olim contigissent/si amor illis tunc affuisset: sed beniuolẽtia ⁊ pax summa regnasset quẽadmodũ nũc ex quo impare dijs amor icepit. Ergo iuuenis est/⁊ tener pterea mollisqz. Opus autẽ est tali quodã poeta qualis homerus extitit/ad tenerã amoris mollitiẽ demõstrãdã Homerus quidẽ atẽ idest calamitatẽ deã inquit eẽ ⁊ mollẽ: Utqz illius pedes teneros esse ostenderet: ait nunq̃ pauimẽta calcare sed per capita hoium incedere/perspicua sane cõiectura qd tenera ipsa sit usus fuisse videt: qz per dura nõ gradit/sed mollia tangit. Eodẽ nobis utendũ est argumẽto / qd tener sit amor ostendere cupientibus. Neqz enim per terraz ⁊ saxa uadit/que aspa sunt: sed mollissimis oium rebus se ifigit atqz permanet. In ais q̃ pe deoz ⁊ hoium sedẽ suã locat: neqz tñ in quibuslibet ais. nam si durũ animi offenderit habitũ/ aufugit. sinautẽ mitẽ mollẽqz habitat. Cũ itaqz mollissimarũ rerũ mollissimas semp partes pedibus tocqz tãgat/tenerrimũ esse amorẽ necesse est. Qua propter ⁊ iuuenis est / ⁊ tener pre ceteris amor: Qui etiã aque instar liquidus est ⁊ lubricus. Non enim vndiqz per oẽm aiaz circũfluere posset ⁊ clã ifluere ⁊ effluere clã/si durus ac rigidus eẽt. Apte vo composite flexibilisqz forme: Argumẽto eẽ formositas põt. hoc est figure concinnitas. qua amor oium maxime proculdubio/decoratus est. Inter deformitatẽ porro ⁊ amorẽ est pugna ppetua. Colloris quoqz decorẽ assidua iter flores habitatio huius dei significat: In eo siqdẽ qd floribus caret aut deflorauit/siue corpus siue aius seu qõuis aliud sit amor ipse nõ insidet. Ubicũqz vo floridus ⁊ odorifer est locus/gratissime ꝓquiescit. De hui⁹ dei pulchritudine permulta insup afferri possent: sed ista sufficiũt. Deinceps de virtute amoris est dicendũ Quod in primis maximi faciendum est/amor nec iniuriã ifert deo uel hoi/nec a deo uel hoie iniuriã patit. Non enim ipse vi patit/siquid patit/ Nam violentia nõ tangit amorẽ. Neqz vi facit siqd facit.

Quisq; enim sponte amori in singulis paret. Que cũq; vo uolens quispiã cũ uolente ultro ꝟbit. iusta habent. ut regie ciuitatis leges statuũt. Hec iustitie solũ uerũetiã summe est tempantie particeps: Sicq; dem inter oẽs ꝟuenit tempantiã esse / libidinib⁹ ꝛ uoluptatib⁹ oñari. nullãq; uoluptatẽ eẽ amore potẽtiorẽ. Quod si uoluptates oẽs amore imbecilliores sunt. Ab illo utiq; superãtur. Ille vo oñantur. Amor itaq; quoniã libidinib⁹ ꝛ uoluptatib⁹ oña tur mirũ immodũ est tẽperãs. Quo ad fortitudinẽ preterea neq; mars q̃dẽ amori resistit. Neq; enim mars amorẽ / sed amor ueneris ut fert martez detinet: potẽtius autẽ est qd detinet q̃ qd detinet. Qui vo ceteroꝝ fortissimo oñatur / omniũ absq; dubio fortissimus est iudicãdus. De iustitia igit tẽperantiaq; ꝛ fortitudine huius dei satis est dictuz. De sapientia deinceps dicendũ restat qd quidẽ pro viribus est exequẽdũ. principio ut ꝛ ipse artẽ meã perinde ac suã eryximacus / honorez / hic deus poeta est adeo sapiens / ut alios quoq; poetas possit efficere. Quilibet enim licet antea rudis / poeta euadit cũ primũ amor afflauarit. Ex quo perspicue conijctare licet amorẽ peritũ esse poetã: oẽsq; summatiz musicos poesis numeros cõtinere. Ha que nec habet aliq̃s neq; nosci / alteri dare uel mõstrare non põt. Quod utiq; per amoris sapientiã aialia cũcta gignãtur atq; nascant / quis dubitet: artiũ preterea facultatẽ / nõne ab hoc deo tradi videm⁹: eũq; hominẽ cuius hic est preceptor / quauis in arte precellere clarũq; euadere: cõtra vo eũ qui ab amore nõ tangit / in obscuro iacere. Sagittandi nãq; / mẽdendi ꝛ diuinãdi peritiã appetitu atq; amore duce inuenit apollo: qui est amoris discipulus. Musicam similiter muse. Fabricã vulcanus erariam. Texẽdi artificiũ minerua. Juppiter deoꝝ hoiumq; gubernationẽ. Quocirca res deoꝝ amore interuenitẽte disposite sunt: amore inq̃ pulchritudinis. Deformitatẽ quippe nõ sequit amor. Antea vo / ut supra dicebã / permulta atq; atrocia inter deos propter necessitatis regnũ ut dicit contigerũt postq̃ vo deus hic ex pulchroꝝ desiderio natus est bona oia taz ad deos q̃ ad hoies prouenere. Ita mihi videt o phedre amor ipse primũ pulcherrim⁹ optimusq; esse. deinde talia quedã ceteris quoq; largiri. Succurrit mihi in pñtia metricũ quiddã atq; cõcinnũ. hic deus est qui pacẽ largit hoibus. qui mari tranquillitatẽ. qui uẽtis requiẽ. Cubile viuentib⁹ oiumq; securũ hic rusticitatẽ a nobis amouet / hic nos familiaritate cõciliat. Cetus huiusmodi oẽs congregans: In solẽnibus festisq; dieb⁹. in choris. in sacrificijs / dux nobis ꝛ presidẽs. Mansuetudinẽ qdez porrigẽs / exterminãs feritatẽ. beniuolẽtie largitor. Maliuolentie oĩs expulsor. propitius. beneficus. spectandus sapiẽtibus. oĩs placidus. exoptandus expertib⁹. participãtibus possidendus atq; tenendus. Delitiarũ molliũ illecebrarũ. gratiarum. dulcis pfusionis ꝛ desiderij pater. Bonoꝝ studiosus maloꝝ spretor. In labore. in timore. in desiderio. In sermone gubernator. perfectus adiutor. seruatorq; precipuus. Cũctoꝝ deoꝝ atq; hoium decus ꝛ dux pulcherrim⁹ atq; optim⁹. Quẽ profecto sectari debet / pclarisq; hymnis uenerari vir quisq; cãtilene illius particeps / quã amor ipse cõcinnit / mẽtem deoꝝ hoiumq; permulcẽs. Hec igit oratio mea phedre deo deuoueat / partim iocis partim serijs rebus pro ingenij mei facultate referta. ¶ Cũ hec agathon dixisset quẽadmodũ retulit aristodem⁹ / cõuiue oẽs summo quodã applausu orationẽ ipsaz cõprobauerunt / utpote / que licut ꝛ agathone ꝛ deo dignum erat / habita videret. Quapropter socrates ad eryximacũ cõuersus inquit. SO: An non merito o acumeni fili eryximace supra timuisse nunc videor: Quod reuera cõtigit uaticinatus: qõ agathon elegantissime loqueret: Ex quo mihi uerba deficerẽt: ERY: Unũ quidẽ recte uaticinatũ te puto / scite locuturũ agathonez. Tibi vo defuturã facũdiã / minime. SO: Cur nõ ꝛ ipe o beate ꝛ alius quiuis a dicẽdo absterreatur / cui post tã luculentã copiosamq; orationẽ sit loquendũ: Et cetera quidẽ q̃uis apte cõposita nõ adeo miranda vident. Elegantiã vo noiuz atq; uerboꝝ qua in orationis calce est usus / siquis aiaduerterit / protinus obstupescet. Ñquidẽ ꝛ ipse cũ intelligerez non posse me eloquẽtia ꝑpe accedere / parũ abfuit quin uerecũdia motus hinc alio siquo licuisset / abirez. Et enim gorgie me sermo admonuit / qõ illud mihi homericũ cõtigisset. Extimui nẽpe ne finẽ uerbis imponens agathon / gorgie facũdi caput / e sermone suo in meũ trãsmittẽs / mutũ me factũ / lapidẽ pro hoie redderet. Cũc demũ temere promisisse me agnoui / amorẽ uobiscũ pro vice mea collaudaturũ / ꝛ inepte amatoria professuz fuisse. Cũ oĩno nescirẽ qua quidq; sit rõne laudandũ. Putarã equidẽ ob ruditatẽ meã de quocunq; qõ laudat a nobis uera oportere referri ꝛ hoc quidẽ adesse atq; licere: Ex his autez pulcherrima seligẽtes q̃ decentissime adscribere nos debere. Quocirca ingẽti quadã spe elatus suz: quasi recte dicturus / qñquidẽ uerã laudãdi rõnẽ ut videbat habere. Tandẽ vo haud cõgruus laudationis hic modus apparuit. Oportere nãq; videtur / maxima queq; ꝛ preclarissima rei quã laudam⁹ adscribere / siue reuera illi adsint siue nõ adsint. Nihil enim referre falsane an uera sint. Cũ propositũ sit nõ quo modo amor ipse laudet / imo ut quisq; amorẽ laudare q̃ maxime videat. Quapropter vniuersa amori tribuitis. talẽq; eũ esse ꝛ taliũ tantoruq; causam affirmatis ut q̃ pulcherrimus optimusq; appareat. Ignorãtibus videlicet. Nunq̃ enim intelligentib⁹ laus huiusmodi recta ꝛ pura iudicaret. Equidẽ laudationis huius moduz penitus ignorabã. Nescies itaq; uobiscũ cõueniemeq; inter alios / collaudaturũ. Lingua ergo pollicita est / mẽs vo nequaq̃. Absit igit a me ista laudatio. Neq; enim sic illũ extollere possez. Veruntñ si vultis ritu meo uera loqui cupio. Et ad meipsum respicere potius / q̃ cũ orationib⁹ uestris stilũ meũ cõferre: nerisum moueã. Vide itaq; phedre: utrũ uobis placeat orationẽ huiusmodi nunc audire que de amore uera diuinaxat enarret. Verboꝝ noiumq; utcũq; accidit cõpositione / ꝑcedẽs. PHE: Mihi sane ꝛ aliis placet ut tuo arbitratu loq̃ris. SO: Cõcede mihi o phedre / ut pauca quedã agathonẽ interrogẽ. ut pfirmat⁹ ab illo loquar. PHE: Cõcedo eqdẽ. Interroga modo. SO: Optima o amice agathon orationis tue fũdamẽta iecisse videris cũ diceres ꝑmo qd amor sit ostendẽdũ. postea illius opera numerãda.

hoc equidē principiū ualde probo. Age itaq; postq̄ de amore cetera ornate atq; magnifice es elocutus / hoc insup circa illi⁹ naturā mihi declara. Utrū talis sit amor ut alicuius amor sit: An nullius: haud peto vtrū matris alicuius patrisue sit. Ridicula nāq; interrogatio esset utrū amor patris matrisue sit amor. Verū si interrogasses/nunquid pater alicui⁹ pater esset an nō: rūdisses utiq; si modo cōgrue loqui uoluisses patrē/filiū uel filie patrē eē. An nō? AGA: Prorsus. SO: Nōne & matrē alicuius esse matrem? AGA: Et istud. SO: Rūde preterea pauca quedā / ut qō sentio magis intelligas. Frater nunqd ipsum qō est alicuius est frater? AGA: Est certe. SO: Nōne fratris aut sororis? AGA: Horuz profecto. SO: Conare similiter de amore nobis ostēdere/nuz amor alicui⁹ sit amor? AGA: Alicuius certe. SO: Hoc itaq; memoriter serua/cui⁹ sit recordat⁹. Atq; ad hoc rūde. Utrū amor illud ipsuz cuius est amor: appetat/nec ne? AGA: Et maxime quidē. SO: Nūquid hocipm haud se habet: & tū qō habet appetit atq; amat? An potius non habet qō & amat & appetit? AGA: Verisimile est nō habere. SO: Aduerte preterea utrū pro eo qō verisimile est/necessariū sit ita quicqd appetit/id quo eget appetere: & si nō eget/nec cupere. Mihi quidē mirū im modū hoc placet ut necessariū sit. Tibi vo qd videt, agathon? AGA: Qō & tibi. SO: Bene loqueris. An uellet magn⁹ quispiā magnus esse: & robust⁹ aliquis esse robustus? AGA: Ex his que supra cōcessim⁹ fieri non posse mihi videt. SO: Neq; enim indignus eē eor que in seipo iam contineret. AGA: Vera dicis. SO: Eteniz si ille qui robustus est/ vult eē robustus. & qui uelox eē uelox/ & sanus veniq; sanus. Forte qs̄ piam crederet & hos & alios quoslibet/ea que habēt appetere. Ne igitur hic decipiamur/hec inq̄. Si diligenter aīaduertas agathon/necessariū esse videbis quecūq; pñti in tēpore isti hñt/eadē in tēpore eodem habere/seu uelint siue nolint. hocipsum vo quis nam cuperet? Cū vo quis addit: At ego san⁹ dū sum/uolo equidē sanus esse/& diues dū sum/esse diues / atq; ic circo/que habeo cupio. huic protinus rndem⁹ o bone vir: Ipse diuitias/sanitatē/roburq; adeptus/vis hec & in futuro tēpore possidere: quoniaz in pñti/uelis nolisue habes. Vide ergo cum dicis / que mihi ad sunt/cupio/nunquid aliud q̄ hoc inferas / que mihi nūc adsunt/& in futuro adesse exopto. Censes hunc hoiem agathon istud an aliud rñsurū? AGA: Nihil aliud. SO: Amor profecto huiusmodi / illud respicit qō nondū in promptu est nec habet/adesse videlicet & seruari illa in tpe qō sequatur. AGA: Sic est oino. SO: Et iste igit & alius quicūq; appetit / qō nōdū exposituū paratum est/appetit/quodue nō adest/nec habet/& qō ipse nō est/quoue indiget. Talia quedā sunt illa quor est appetitus & amor. AGA: Talia procul dubio. SO: Age que supradicta sunt repetamus: primo quidē amor/aliquor dictus est amor. deinde illorum potissimū/quib⁹ indiget. AGA: Certe. SO: Recordare preterea/quor esse amorē asseruisti. Ego tibi in memoriā si vis reducā. Equidē ita dixisse te arbitror. A dīs oīa propter pulchrorū amorē fuisse disposita. Turpiū quippe amorē oino nullū esse: An nō ita dicebas? AGA: Ita profecto. SO: Probabiliter quidem loqueris o amice. Et si ita est / Amor certe pulchritudinis amor est/turpitudinis vo minime. AGA: Consentio. SO: Nōne cōcessiuz est/id quo eget nec habet/amare? AGA: Concessum plane. SO: Ergo pulchritudine indiget amor: eāq; nō habet. AGA: Necessariū. SO: Quid vo? Num pulchrū uocas qō pulchritudinis indignū est nec eam habet? AGA: Nequaq̄. SO: Nunquid ulterius / si hec ita se hñt: Amorē pulchr asseris? AGA: Nihil eor que supra dixi/intellexisse videor. SO: Recte dixisti? Sed rūde parūper ulteri⁹ / nunqd ipsa bona pulchra esse videtur? AGA: Mihi vo. SOCRA: Si igit amor pulchris caret/bona vo pulchra sūt/bonis quoq; caret? AGA: Repugnare tibi o socrates nullo modo possem. Esto igitur uttu ais. SO: Veritati quidem nunq̄ o dilecte agathon aduersari posses, socrati vo facillime.

Verū agathonē iam dimittā: uobisq; o cōuiue referā sermonē de amore. Quē olim accepi a fatidica muliere diotima: que & harū rerū perita erat/& alia multa sapienter intelligebat. & atheniēsib⁹ oliz sacris decēnio añ pestē peractis morbi dilationez dedit. Illa me in amatoria facultate instruxit. Que igit illa dixit conabor uobis ex meipso fm ea que inter me & agathonē pauca nerūt/exprimere. Oportet aūt pmo o agathon: ut & tu exposuisti/quid & quale sit amor ostēdere/deinde opera illi⁹ enumerare. Prestat ut mihi videt eodē ordine uobis nunc referre / quo hospes illa me examinās pertractauit. Ferme enim eadē ego illi que mihi agathon / predixerā. Magnū eē deū amorē: & ad pulchra respicere. Eisdēq; rōnib⁹ me redarguit/quibus hunc ipse: qō neq; pulcher esset amor ut dicebā/neq; bon⁹. Ad quā ego tūc. Quid ais o diotima inq̄? Turpis ne igitur ac malus est amor? DIO: Sic meliora queso / an putas necessariū eē ut quicqd pulchr nō est sit turpe? SO: Maxime. DIO: Et quod non sapiēs/ignorās? An nō aduertisti/eē quoddā sapiētie & ignorātie mediuz? SO: Quid istud? DIO: Recte opinari: hoc est ueri absq; certa rōne participē esse. hoc siquidē neq; scīa est. nam sine rōne scīa nunq̄. Neq; ignorantia rursus. Quod enim ueri cōpos est: Ignorātia non uocat. huiusmodi qddā est opinio recta iter sapiētiam & ignorantiam medium. SO: Vera narras. DIO: Ne cogas igit qō pulchr nō est esse turpe/quodue nō bonū/esse malū. Eadē rōne q̄ uis amorē neq; pulchrū neq; bonū esse cōcedas/non tū putare debes turpē necessario esse uel malū/sed iter ista mediū. SO: At vo in hoc oēs psentiūt / magnū esse deū amorē. DIO: Ignorātes ne dicis oēs: An scientes? SO: Cunctos inq̄. DIO: Quo naz pacto ridicule magnū esse deū hi cōfiterent/qui nec deuz quidē esse uolūt? SO: Qui nā isti? DIO: Unus quidē tu es/ego altera. SO: Quo nā pacto dixisse me hoc asseris? DIO: Facile tibi ostendā/dic age. Nōne deos oēs pulchros ac beatos affirmas/Nunqd auderes deor quēpiā nō pulchrū beatūue dicere? SO: Nō per iouē. DIO: Beatos autē nonne illos uocas/qui bona pulchraq; possident? SO: Illos dūtaxat. DIO: Atqui amorē in supioribus admisisti ppter pulchror bonorūq; inopiā hec ipsa quorum indignus est/appetere. SO: Admisi equidez.

DIO:Quo nã igitur modo deus est/qui pulchro rũ bonorũq; est expers? SO:Nullo pacto ut videtur. DIO:Vides ne quod ꝛ ipse amorẽ deũ esse nõ putas? SO:Quid ergo? Num mortalis est amor? DIO:Minime. SO:Quid igitur? DIO:Supioꝛ instar mortalis imortalisue mediũ. SO:Quid inq; est o diotima? DIO:Magnus o socrates demon. Eteniz ois natura demonũ inter mortales deosue est media. SO:Quã vim habet? DIO:Interpreta tur ꝛ traũcit humana ad deos / diuina ad hoies. hoꝛ quidẽ preces ꝛ sacrificia / illoruz precepta sacrosq; solẽnes istitutiones ꝛ ordinẽ. Jn utroq; medio constituta totũ cõplet. ut vniuersum secũ ipso tali vinculo cõnectat. Per hanc uaticinium omne procedit: sacerdotũq; diligẽtia / circa sacrificia expiationesq; ꝛ incantationes ꝛ diuinationẽ omnẽ / atq; magicã. Deus quidẽ hoi nõ miscetur/sed per id mediũ cõmerciũ omne atq; colloquiũ iter deos hoiesq; cõficit/ꝛ vigilãtibus nobis ꝛ dormiẽtib⁹. Quicũq; harũ rerũ peritus est/demonius idest felix vir ꝛ sapiens nuncupat/qui vo alias artes ꝛ facultates que manibus explent/callent/mercẽnariq; noiant. Enimuero hi demões multi atq; uariq; sũt. Ex his vnus est amor. SO:Qui nã parentes amoris? DIO:Quãuis dictu prolixũ/exponã tñ. Qñ nata est uenus/parato cõuiuio discubuerũt/dij ceteri ꝛ metidis: idest cõsilij filius porus: idest affluẽtie deus. Cũ cenati essent penia: idest pauptas mẽdicatura cibũ utpote epulis illic abũdãtib⁹ uenit/ ꝛ circa fores obuersabat. porus q̃dẽ nectare ebri⁹ vinũ nãq; nõdũ erat: Jouis hortuz ingressus est ꝛ somno grauatus dormiebat/penia vo inopia compulsa quo pacto filiũ quasi quibusdã insidijs ex poro conciperet/excogitauit. Quare iuxta illũ accubuit. Amorẽq; cõcepit. Unde natus est amor secta tor cultorq; ueneris. propterea qõ in ueneris natalibus est progenitus. Quinetiã natura / pulchri desiderio capit/cũ uenus ipsa sit pulchra: Quoniam vo pori ac penie amor est filius/sortẽ huiusmodi/ nact⁹ est: principio aridus est ꝛ squalidus. Nudis pedibus. semp humi uolãs. sine domicilio. sine strametis ꝛ tegmine ullo/ ad fores in via sub dio dormiẽs. naturãq; matris seruãs semp egen⁹. Secũdũ vo patris stirpẽ/pulchris ac bonis insidiat. virilis/ audax/ꝛ uehemẽs sagaxq; uenator. noua semper machinamẽta cõtexens. prudẽtie studiosus. facundus. per oẽz vitã philosophãs. Jncãtator. fascinatorq; potens. ueneficus/atq; sophista. Neq; imortalis oino ꝑm naturã/neq; mortalis. Sed interdũ eodẽ die pululat atq; viuit: quotiens exuberat. Interdũ deficit. Atq; iterũ reuiuiscit ob patris naturã. Quod vo acquirit cõtinue subterfluit. Quocirca neq; mẽdicus est amor vnq̃ neq; etiã opulẽtus. Quinetiã inter sapientiã ꝛ insciciã constituit. Sic eniz se res habet. Nullus deoꝝ philosophat. Aut sapiens fieri cupit. Est enim. Nec alius quiuis sapiens philosophat. Neq; oino ignorãtes philosophantur. neq; sapiẽtes fieri cupiũt. hoc eniz habet ignorãtia pessimum/qñ qui nec pulcher bonus est neq; sapiens sufficiẽter hec habere se cẽset. Hunq̃ igit expetit illa quoꝝ se indignũ non aduertit. SOCRA: Qui ergo potissimũ diotima philosophãtur? si neq; sapientes neq; ignorantes: id agunt? DIOTI: Hoc ꝓfecto uel puer intelliget: qõ hi videlicet qui inter istos sunt medij/e quibus est amor. Sapientia nẽpe pulcherrimũ q̃dã est. Amor aũt circa pulchꝝ uersat. Ex quo necessario sequit amorẽ esse philosophũ cũq; philosophus sit mediũ ignorãtis sapiẽtisq; tenere. Hoꝝ causa in eius genitura cõsistit. Nam ex patre sapiẽte ꝛ opulẽto est genit⁹. matre vo minime. sapiẽte ꝛ certe paupe. Natura itaq; demonis o amice socrates ista. Nec mirũ est talẽ te amorem finxisse ex ea opinione/quã de natura eius habebas. Naz ut ex tuis dictis cõgicio/non amantẽ/sed amatũ amorẽ esse putabas. ꝛ iccirco pulcherrimũ tibi amorẽ cẽ visum existimo. Amabile quidẽ ipsum reuera pulchrũ est/delicatũ/perfectũ/ꝛ beatissimũ. Amans aũt aliã talẽ ideã habet qualẽ in supioꝛib⁹ figurauit. SO:Esto ut ais hospes preclare enim loqueris: Cũ vo talis sit amor/ad quid cõducit hoibus? DIO:Hoc deinceps o socrates/docere conabor. Talis quidez est ꝛ ita genitus amor. Est aũt pulchꝝ ut ipse inquis. Verũ si quis ita querat/cuius gratia amor pulchꝝ est o socrates atq; diotima. Immo sic clarius: Qui pulchra amat/q̃d ab his potissimũ expetit? Qui rñdebim⁹? SO: Adesse videlicet sibi. DIO: Ad hec responsio questionẽ huiusmodi ultra reqrit. Quid erit illi cui pulchra aderint? SO: Nihil in promptu qõ rñdeam habeo. DIO: Siquis vo mutatis uocabulis ꝛ bonor pro pulchro utẽs percõtetur. Qui amat bona / quid expetit? SO: Adesse sibi. DIO: Quid huic erit/cui bona aderint? SO: Facilior ad ista rñsio. Felix erit. DIO: Possessione sane bonoꝝ beati sunt quicunq; beati: neq; requirere ulterius opus est / ad quid felix esse uelit/qui felicitatẽ optat. sed finẽ iã rñsio habere videtur. SO: Vera loqueris. DIO: Hunquid hãc uoluntatẽ amorẽq; cunctis cẽses hoibus esse cõmunez? oẽsq; uelle bona sibi semp adesse? SO: Cõmunẽ plane. DIO: Cur ergo nõ omnes o socrates amare dicimus? siquidẽ oẽs ꝛ eadẽ ꝛ semp amãt? sed quosdam amare alios minime? SO: Admiror ꝛ ipe. DIO: Sz ne mireris. Nam spẽm quandã amantiũ seligentes/ amorẽ denoiamus/totius nomẽ attribuẽtes. Jn alijs aũt noibus alijs utimur. SO: Exemplo quodã declara. DIO: Ut ecce: Scis utiq; factionẽ/amplũ quiddã esse. factio siq̃dem generatim dicitur/causa qua vnũ quodq; ex nõ esse ad esse procedit. Quapropter oẽs cuiusq; artis actiones/factiones sunt/ꝛ artifices oẽs poete idest factores. SO: Vera narras. DIO: Videstñ quod nõ uocãtur poete/sed alia noia sortiunt: Ex omni vo factione/vna selecta particula / que. s. circa musicã carminaq; uersat/totius noie nuncupat. poesis eniz idest factio/hec sola uocata est: Quiue hanc factionis particulam hñt/poete. SO: Vera hec sunt. DIO: Jdẽ quoq; circa amorẽ accidit. Nã summatiz q̃dẽ ois bonoꝝ felicitatisq; appetitio / maxim⁹ ꝛ insidiator amor est cuiq;: Verũ qui ad bonuz studio pecuniarũ uel gymnastice uel sapiẽtie proficiscunt nec amare nec amatores cognominãtur. Qui vo ꝑm certam spẽm ad id cõtendũt/totius nomẽ subeũt: Amorez videlicet ꝛ amare/ꝛ amatores. SO: Recte loq̃ videris. DIO: Nõnulli ferũt/eos qui dimidiũ sui perq; runt/amare. Ego autẽ neq; dimidij neq; totius amorem assero/nisi aliquo pacto sit bonũ: quandoquidẽ

ꝛ manꝰ ꝛ pedes / ſi videant mala uel a ſeipſis hoies abſcindere uolũt. Non eniz ſuũ quiſq; diligit: niſi foꝛte quiſpiã qõ bonũ eſt ſuũ ac pꝛopꝛiũ cuiuſq; uocet / qõ vo malũ potiꝰ alienũ. Quippe cũ nihil aliud pꝛeter bonũ homines amẽt. Nonne ſic ꝛ tibi videntur. SO: Sic utiq;. DIO: Simpliciter ergo dicendũ eſt / hoies bonũ amare. SO: Pꝛoculdubio. DIO: An nõ addendũ qõ adeſſe ſibi bonũ cupiũt? SO: Addẽdũ. DIO: Nec adeſſe ſolũ / ſed ꝛ ſemper adeſſe. SO: Et ſemp. DIO: Eſt igit̃ ſummatim amoꝛ appetitio qua bonũ ſibi ſemp eẽ q̃s cupit. SO: Uera nimiũ loqueris DIO: Poſtq̃ huiuſmodi q̃ddã ſemp eſt vniuerſalis amoꝛ potes ne dicere / que potiſſimũ appetẽdi condi tio / quiue pꝛoſequendi modus ꝛ in quali uel actione uel ſtudio / amoꝛ pꝛopꝛie noiet̃ur? SO: Si id oſtende re potuiſſez / nunq̃ ſapientiã tuã admiratus cẽm dio tima: neq; diſcẽdi gratia ad te ueniſſez. DIO: At ego dicã: Eſt inq̃ hoc partus in pulchꝛo / tã fm aiam q̃ fm coꝛpus. SO: Uaticinio opus eſt ad id qõ ais intel ligendum, hoc enim nullo modo percipio. DIO: Di cam equidẽ planius oĩum o ſocrates hoiuz pꝛegnãs ꝛ grauidũ coꝛpus eſt pꝛegnãs ꝛ aĩa. Et cũ primũ ad certã etatẽ peruenerimꝰ / parere noſtra natura cupit: parere vo in turpi nequit / in pulchꝛo põt. Uiri ſane mulieriſq; cõgreſſu fetus partuſq; pꝛouenit. Eſt autẽ opus hoc diuinũ / ꝛ in aĩali ipſo moꝛtali / immoꝛtale hoc eſt / ꝛceptio ſcilicet ꝛ generatio hec in eo qõ ſine pꝛopoꝛtione ꝛ diſſonũ eſt expleri nequeũt. Diſſonuz autẽ eſt qõ turpe ab omni qõ eſt diuinũ. pulchꝛuz vo diuino cõſonũ. Parca igit̃ ꝛ lucina generationi pul chꝛitudo ipſa eſt. Quocirca quotiẽs pulchꝛo qõ gra uidũ eſt adheret / letitiaq; geſtu hilaritate ꝛ uolupta te diffundit: pariterq; ꝛ generat. Contra vo cũ turpi pꝛopinquat triſtitia quadã ꝛ doloꝛe ꝛbitur. Abſter returq; ꝛ cohibet̃. nec gignit / ſed fetũ retinens angit̃. Quapꝛopter qõ cõcepit ꝛ iaz luxuriat / adultũq; ad generationẽ anhelat / circa pulchꝛum ut plurimũ ob uerſat quoniã inde acri anxietate leuatur. Eſt enim amoꝛ. non pulchꝛi o ſocrates / ut tu putas. SO: At cu ius? DIO: Generationis partuſq; in pulchꝛo. SO CRA: Reuera? DIO: Reuera inq̃. SO: Cur genera tionis? DIO: Quia amoꝛ ſempiternũ quiddaz eſt ꝛ immoꝛtale quẽadmodũ in ipo moꝛtali generatio: im moꝛtalitatẽ autẽ vna cũ bono appetere neceſſe eſt: ex illis que ſupꝛa cõceſſimus. qñquidẽ amoꝛ eſt appeti tio / qua bonũ ſibi q̃s q; ſemp adeſſe deſiderat. Ex his concludit̃ / amoꝛẽ imoꝛtalitatis quoq; deſideriũ eſſe. Hec oĩa mihi diotima tradidit / cuz de amatoꝛijs ſer monẽ habuit nec nõ ſic interrogauit. Quã huiꝰ amo ris cupiditatiſq; cauſam o ſocrates arbitraris? An nõ vides q̃ grauiter afficiũtur / animãtes oẽs ꝛ que gradiunt̃ ꝛ que uolãt cũ ad generationẽ toto impetu pꝛoferũtur: ꝛ amoꝛis ardoꝛe inſaniũt? pꝛimo quidez generationis cauſa q̃ uehemẽter cõgredi ꝛcupiſcũt? Deinde quãtũ circa natoꝛ alimẽta laboꝛẽt. Hoꝛũq; cauſa ibecilla etiã aĩalia aduerſus robuſtiſſima pꝛlia poſcunt. ꝛ pꝛo illis occũbere parata ſunt / ac fame de ficere modo filios nutriant. ꝛ aliud quodlibet auda cter aggrediũtur. hoies quidẽ foꝛte putaret quiſpiaz rõnis diſcurſu hec agere. bꝛutis autẽ que nã amoꝛis taz ardẽtis cauſa eſt? Aſſignare hãc potes? SO: Mi nime. DIO: Credis ne vnq̃ in amatoꝛijs peritus fo re dũ hec ignoꝛas? SO: Ob hãc cauſaz ad te o dio tima ut ſupꝛa dixi ꝓfugio / q; pꝛeceptoꝛe me indige re cognoſco. hoꝛ itaq; pꝛecoꝛ ꝛ alioꝛ quecũq; ad amoꝛẽ attinẽt / cauſaz afferas. DIO: Si credis illiꝰ natura amoꝛẽ eſſe / cuiꝰ ſepe iã diximꝰ / ne mireris; Ex hoc enim ſimiliter ut ex ſuperioꝛibus / natura moꝛtalis ſemp ꝛ immoꝛtalis eſſe pꝛo viribꝰ nitit̃. hoc aũt generatione dũtaxat aſſequit̃: quoniã ſem per alterũ iuuenẽ ueteris loco ſubſtituit. Enimue ro eoipſo in tẽpoꝛe / quo aĩaliũ vnũquodq; viuere dicit̃ / idẽq; eſſe / ut a pueritia ad ſenectutem / q̃uis idẽ dicat / nunq̃ tñ in ſeipſo eadẽ cõtinet. ſed nouũ ſemp efficit̃. ꝛ uetera exuit̃: fm pilos. carnẽ. oſſa. ac ſanguinẽ / ꝛ vniuerſuz coꝛpus: Neq; in coꝛpoꝛe ſo lũ / uerũetiã in aĩa id ꝓtingit. Moꝛes. ꝓſuetudines. opiniones. cupidines. uoluptates. doloꝛes atq; ti moꝛes / cõtinue permutant̃. neq; quicq̃ ex iſtis idẽ ꝛ ſimile perſeuerat / ſed pꝛioꝛa quidẽ abolẽtur / no ua vo ſuccedũt. Quinetiã qõ mirabilius eſt / ſciẽtie quoq; nõ ſolũ alie euaneſcũt / alie ſurgũt / neq; ſem per fm ſcias ũdẽ ſumus / ueruẽtiã vna queuis ſcia rũ idẽ patit̃. Quod eniz dicit̃ meditari / quaſi exie rit ſcia dicit̃. Obliuio nãq; ſcie exitus eſt. Meditatio vo nouã memoꝛiã ſemp / abeũtis loco reſtituẽs ſciam ſeruat / ut eſſe eadẽ videat. hoc utiq; pacto omne moꝛtale ſeruat: nõ q; ſemp oĩno idẽ ſit ut diuinũ / ſed q; qõ tabeſcit ꝛ abit: nouũ ꝛ ſimile ſibi re linquit. Hoc a remedio ſocrates qõ moꝛtale eſt ſi ue coꝛpus ſeu quodlibet aliud / particeps imoꝛtali tatis euadit. Quod vo diuinuz ꝛ imoꝛtale / alia rõ ne. Quãobrẽ mirari nõ debes ſi oia germen ſuum natura chariſſimũ habeãt. Hã immoꝛtalitatis gra tia nixus huiuſmodi atq; amoꝛ cuilibet ineſt. Luz hec audiſſẽ / admiratione commotus inq̃. Siccine diotima ſapiẽs reuera de ijs iudicandũ: Tũ illa ut perfecti ſophiſte ſolẽt: certo ſcito inq̃ o ſocrates. Eteniz ſi glozie ſtudiũ qõ hoibus ineſt cõſiderare uolueris / admiraberis ruditatẽ tuaz / qõ ea que di xi non ſatis cõpꝛehenderis. Cernes quidẽ q̃ uche mẽter exoptẽt / notos ſeſe oibus exhibere: ꝛ in fu turũ immoꝛtalẽ gloziã cõſequi. Nã huiꝰ gratia ma gis q̃ filioꝛ / pericula ſubeũt. pecunias erogãt. La boꝛeſq; nullos reſpuũt. Ac denicq; ſeſe moꝛti expo nunt. An cenſes alceſtẽ pꝛo admeto moꝛi uoluiſſe: Aut achillez in ultione patrocli occũbere? Aut ue ſtrũ codrũ pꝛo filioꝛ regno perire: niſi immoꝛtalẽ virtutis memoꝛiã / qualis apud nos extat / conſecu turos ſe pꝛeſagiſſet? SO: Longe abeſt. Immo pꝛo immoꝛtali virtute / ꝛ honeſta opinione cũcta hec ut arbitroꝛ agunt. Et quo meliozes hoies ſunt / eo magis ad iſta cõtendũt. Naz immoꝛtalitatẽ amãt. DIO: Quicũq; igit̃ coꝛpoꝛe fecundi ſunt / ad femi nas ſe magis cõuertũt. Atq; ita amant / ꝛ filioꝛ ge neratione immoꝛtalitatẽ: memoꝛiã: felicitatez / per omne tẽpus aſſequi ſperãt. Sunt ꝛ qui aĩaz graui dã atq; fecundã magis q̃ coꝛpus habeant. hi ſane cõcipiunt ea que aie ꝛ cõcepiſſe ꝛ cõcipe cõuenit. Sed quid nã cõuenit? pꝛudentiã videlicet aliaſq; virtutes. quarũ rerũ poete oẽs genitoꝛes ſunt: nec nõ artifices illi qui inuẽtoꝛes dicunt: Maxima vo ꝛ oĩum pꝛeſtantiſſima pꝛudentia eſt qua ciuilia ꝛ ꝓmeſtica gubernãtur. Cuius nomẽ eſt tẽperãtia

atq; iustitia. Quisq; ergo virtutuz huiusmodi natura plenus ⁊ grauidus est/ideoq; diuinus/etate debita imminẽte/parere iam generareq; affectat. ⁊ iccirco passim uagat/queritq; pulchr/in quo generet.in turpi nanq; minime generaret. Quapro pter corporibus speciosis magis ꝙ deformib⁹ gratulat:utpote pregnãs. Quod si aiam preterea pulchrã.generosam docilẽq; reperiat; utraq; pulchritudine cõcurrẽte mirifice delectat. ⁊ corã hoie illo cõfestim de virtute loquẽdo facũdia pollet.qualis esse debeat vir bonus edisserens / quidue sit ei⁹ officiũ. Atq; hac doctrina imbuere illũ studet. Adhe rens quippe pulchro eoq; familiariter utens / quequondã cõceperat/parit ⁊ gignit illius tã in absentia ꝙ pñtia memor:quodue inde nascitur cum illo cõmuniter nutrit atq; educat. Unde augustiorẽ cõmunionẽ firmiorẽq; amicitiã vicissim ꝑbũt ꝙ mortalium filioz parentes / utpote qui in filijs immortalibus magis pulchrioribusq; vna cõmunicãt. Et enim huiusmodi filios ꝗlibet potius ꝙ humanos eligere:presertiz qui homerũ hesiodũq; cõsideret/ ⁊ poetas alios emulet dũ cernit quales filios reliquerunt:qui cũ immortales sint/immortalẽ quoq; gloriã memoriãq; parentib⁹ prebuerunt:qualesq; lycurgus lacedemonijs reliquit filios / lacedemonie ac totius pene grecie seruatores. honorat ⁊ apud uos propter generationem leguz ipse solon. Alijq; ꝓmulti alibi apud grecos ⁊ barbaros / qui multa atq; preclara opera demõstrarũt/virtutem oẽm progenerãtes.quib⁹ sacra ac tẽpla multa/ob huiusmodi sepe natos dicata sũt.ob humanos vo adhuc alicui nunq; . In his utiq; amatorijs o socrates ipse forsitan industria tua initiareris:Utrũ vo ulterius procedas ac perfecta demũ amatoria queue sublime spectant quoz gratia hec sunt:aiaduertas. Utrũ inq; pergere ualeas necne ignoro. Dicã tñ omniq; studio tibi opitulabor. Tu vo pro virib⁹ sequi me nitere. Oportet eũ qui ad hoc recto sit tramite ꝓgressurus / statim ab adolescẽtia pulchra corpa contẽplari/ ⁊ primũ ꝺdẽ si modo recte ducat/ vnum corpus amare:ibiq; rõnes pulchras producere. cogitare deinde pulchritudinẽ que cor pori cuilibet inest alterius corporis esse germanã: Et si sequi decet qõ in specie pulchrũ/absurduz est credere eã que oibus corporibus inest / nõ vnã eãdẽq; pulchritudinẽ esse. Et qui hoc aduertit/oiuz simpliciter pulchroz corpoz amator euadere debet. Amoris aũt erga vnũ uehemẽtiã hac rõne remittere:atq; vnius speciez paruifacere. Post hec pulchritudinẽ que aĩs inest/illa que in corpe pstantiorẽ existimet/adeo ut siqs animi ingenui sit ꝙ uis forma corporis alijs quibusdaz cedat/sufficere tñ arbitret ⁊ amet / curetq; ⁊ rõnes huiusmodi pariat queratq; sermones oẽs qui reddere meliores adolescẽtes possint. Ut hinc ad pulchritudinẽ que in officijs ac legib⁹ reperit inspiciẽdã ducat/ ĩtelligatq; illã oẽm sibiipsi vnifozmez cognatãq; existere/ut eã que circa corp⁹ est/pulchritudinẽ paruifaciat. post officia legesq;:ad scias transeat. ut sciarũ pulchritudinẽ contẽplet. Dũq; id qõ ampla exuberat pulchritudine cõtuet/haud amplius tanꝙ mãcipiũ vnius puelli spẽm admiret neq; vnius hois uel officij pulchritudine sit cõtentus. Nã quisquis in hoc delinquit/exilis ⁊ abiectus est seruus. Uerum in profundũ pulchritudinis se pelagus mergat. Ubi ipo intuitu/multas/preclaras atq; magnificas rõnes ĩtelligentiasq; in philosophia abunde pariat. Donec ibi cõfirmatus ⁊ roboratus/sciam iã vnã talẽ intueatur que pulchri talis existit. Acie vo nũc mentis pro viribus adhibe. ¶ Quicunq; hucusq; per amatoria gradatiz deducit/recto ordine pulchra intuitus/ad finẽ iam amatorij affectus perueniẽs/subito quãdã natura mirabilẽ inspiciet pulchritudinẽ. Hoc illud.cuius gratia labores oẽs precedẽtes subiuimus/ principio quidẽ semper est/nec fit nec interit.neq; crescit vnꝙ neq; decrescit.preterea non hac ex parte pulchr/ex illa turpe. Uel tum pulchr tũ minime. Neq; ad hoc quidẽ pulchr/turpe vo ad illud:Uel hic pulchr/ibi turpe.ut quibusdã pulchr sit/quibusdã vo nequaꝙ . Neq; rursus imaginatione quadã ipsum pulchr ita fingetur/quasi vultus pulcher.uel pulchre man⁹ aut aliꝰ ꝗddã/cui⁹ corpus est particeps: Neq; ut oratio quedã uel ratio/aut scia quedaz. Neq; in alio iacere putabit/uelut in aiali uel terra uel celo/aut alio quopiam/sed ipsum per seipsum cũ semetipso.vnifome semꝑ existens. Cetera vo oia que pulchra sunt/illius participatione pulchra ea scilicet ꝓditione/ut nascentibus ⁊ intereũtibus alijs nihil subtrahat illi aut adatur/neq; passionẽ ullã incurrat. Ubi vo ab his aliquis legitime amãdo/ascendẽs/illud ipsum pulchr suspicere incipit/ferme iã finẽ attingit. Hoc est profecto ad amatoria recte pergere uel ab alio duci.qñ videlicet quis ab his pulchris gratia pulchri illius ascẽdere incipit/quasi quibusdã gradibus utens/atq; ab vno primũ in duo trãsiẽs/⁊ a duobus in oia que pulchra sunt corpora. Ab his in oia officia pulchra . A pulchris officijs ad doctrinas pulchras cõuersus. A doctrinis deniq; multis in illã doctrinã perueniens/ que nõ alteri⁹ est ꝙ illi⁹ ipsi⁹ pulchri doctrina. Atq; ita demũ ꝺd ipm pulchr sit pꝛẽplat. In hoc utiq; vite statu o socrates:si usq; alibi hoium videlicet ipsuz pulchr spectãti viuendũ. Quod siquãdo videris:supra ꝙ dici possit precios̃ius auro ornatisq; uestib⁹ ⁊ pulchris pueris adolescẽtibusq; cẽsebis . Quos nũc ⁊ tu ⁊ alij multi dũ spectatis/nimiuz obstupescitis. ⁊ si fieri posset eligeretis inter illos semp cibo potuq; neglecte uersari ꝙ felix illo spectaculũ fore putam⁹/ si cui cõtigerit/ut ipm pulchr intueat. Sincerũ.integrũ.purũ.simplex.nõ humanis carnib⁹ coloribus.nõ alijs mortalibus nugis cõtaminatũ. Sed ipsuz ꝑm se pulchr diuinũ inspiciat . Num vitã huiusmodi paruifacis:hois videlicet ipsius qui illuc suspicit/qui tã preclarũ spectaculum cõtuet:qui illi coheret. Nõne cogitas qõ ibi solũ cernens ille eo oculo pulchr quo percipi pot/nõ imagines virtutis alterius/sed virtutes ipas pariet quippe cũ nõ simulachr/sed rẽ ipsaz attingat. Cũq; virtutẽ uerã pariat atq; alat deo amicus efficiet: ⁊ siquis alius hoium/is maxime immortalis existet: Hec o phedre alijq; cõuiue inquit dioti ma. Cui fidẽ adhibeo. Atq; alijs persuadere studeo: hoium natura haud facile posse ad beate immortalitatis possessionẽ quicq; legitimo amore cõducibili⁹ inuenire. Quãobrẽ honorandũ amorẽ ab oibus hoibus censeo. Equidẽ amatoria colo meq; summopere

in his exercco:alioqꝫ exhoꝛtoꝛ.Et nūc q̄dē ac semꝑ pꝛo ingenꝰ facultate amoꝛis viꝫ ꝛ foꝛtitudinē laudo. Hunc o phedre sermonē/si vis quasi laudationē quā daꝫ amoꝛis existima.sinautē aliter appellare placet/ appella.Cū hec dixisset:ut retulit aristodemus/reli qui oēs pꝛobarūt.Aristophanes solus repugnare tē tauit/qꝛ mētionē sermonis illius supꝛa fecerat.Sed repente aule hostiū percussum sonitū reddidit:ꝛ cla moꝛ debachātiū iuuenū tibicinisqꝫ auditus.Cū aga thō aduertite inqt ministri qui nā hoies aduētarint. ꝛ siquis familiaris noster intersit/ad nos accersite. Si nullus/nos haud nō amplius bibere sed iaꝫ quie scere/nunciate.At paulo post uocē alcibiadis audie runt / ebꝛietate insultantis alteriusqꝫ in uestibulo cla mantis.Qui ubi esset agathon flagitabat/ad eūqꝫ se duci iubebat.Eū igit tibicen alīqꝫ ꝓtubernales duxe runt.ꝛ ad foꝛes aule collocarūt/coꝛona quadā ex he dera violisqꝫ cōserta redimitū:victisqꝫ multis caput circūdatū.Ubi statim clamauit. Saluere uos iubeo viri ebꝛiū hominem ualde cōpotatoꝛē suscipite.Uel abeamus/agathonē solū coꝛonātes/cuius gratia ue nimus. heri eq̄dē ītereſſe nequiui.hodie ueni victas ferens:ut a meo capite sapiētissimi pulcherrimiqꝫ ca put/si ita pꝛedixero/circūligarē.An me quasi ebꝛiuꝫ ꝛidebitis:ego autē q̄uis irrideatis / uera tñ loqui me scio.Rūdete obsecro nunquid ad hec ingredi per mittatis.Bibitis adhuc.an non:Quare acclamaue runt oēs.Jusserūt ingredi atqꝫ accūbere.Accersiuit agathon alcibiadē tulerūt cōtubernales.Ille victas tollebat agathonis caput circūdatur⁹.socratē licet e conspectu adstantē nō vidit.pꝛope agathonē assedit: inter eū ꝛ socratē medius.Ei nāqꝫ socrates cesserat. Cū sedisset/agathon congratulatus est/eūqꝫ coꝛona uit agathon soluite iquit alcibiadē pueri/ut in nume ro triū accūbat.Assensus alcibiades/quis tertius cō uiua esset interrogat.conuersusqꝫ socratē videt/ꝛ as surgēs pꝛob hercules inqt/quid hoc est:hic etiā insi diatus mihi o socrates cōsedisti:Sic semꝑ soles/ubi minime oīum expectarē pꝛotinus mihi occurrere.ꝛ nunc cur huc ueniſti:Cur hic potius q̄ apud aristo phanē sedes:aut siquis alius ridiculus adest/permit titqꝫ.Immo excogitasti scio/iuxta puiuarū pulcher rimū hic sedere.Socrates aūt ad agathonē ꝓuersus Uide iquit agathon/siquo pacto mihi succurrere po tes.Amoꝛ quippe huius hois/haud leue quiddā mi hi extitit.Ex eo nāqꝫ tempoꝛe quo hunc amare cepi: nunq̄ mihi licet aut aspicere pulchꝝ aliquē aut allo qui:quin iste zelotipus:idest amatoꝛia suspitione ca ptus ꝛ inuidens mira quedā tētet/ꝓuitieturqꝫ.immo vix se cōtinet quin manus inferat. Uide igit ne in pñ tia tale quid agat.Sed nos cōcilia.Uel si vim inferre conet.opitulare.Nā huius furoꝛ ꝛ amatoꝛius impe tus me maxime terret.Ad hec alcibiades: Inter me ac te conciliatio nulla cadit. sed hoꝛum causa alias ulciscar.Nunc autē agathon mihi aliquas ex his vi ctis ipertias / ut ꝛ huius mirabile hoc caput exoꝛnē ne mihi succenseat qō te coꝛonauerim nō ipsum qui oēs hoies sermonib⁹ supauit/nō heri tantū ut tu sed semꝑ. Acceptis itaqꝫ victis coꝛonauit socratem ac se dit.sedēs autē inquit. Nimiū mihi sobꝛiꝰ cōuiue vide mini.Neqꝫ permittendū uobis id cēseo.bibendū est enim:Nā inter nos id cōuenit.Ergo bibēdi pꝛincipē donec satis biberitis me uobis pꝛopono. Ferri iu be agathon/siq̄d adest amplū poculū.sed nil opus est/immo feras huc puer uas illud:quod plures q̄ octo pateras capere videt.Cū uas impleuisset pꝛi oꝛ ipe bibit.Socrati deinde infundi iussit.ꝛ inquit aduersus socratē:o cōuiue dolus iste mihi nihil cō fert.Quantūcūqꝫ ꝺs iusserit:ebibet nec ebꝛiū vnq̄ videbitis/Socrates ifundēte puero bibit. Tū ery ximacus/quid agimus alcibiades:Ira nec loqui mur quicq̄ sup calicē neqꝫ canim⁹/sed quasi sitien tes ingurgitam⁹:Ad quē alcibiades/salue optime eryximace optimo ꝛ frugi admodū patre nate.Et tu salue eryximacus ipse subiunxit:ueruꝫ quid no bis agendū:AL:Quod tu pꝛeceperis: Tibi quidē parēdū est.Uir medicus multis alīs equabit vn⁹. Impera ergo quodcūqꝫ lubet. ERY: Audi iam Anteq̄ igredereris/visuꝫ fuit ab vno quoqꝫ pñtiū ad dexterā dcinceps amoꝛes pꝛo ingenꝰ facultate laudandū.Hos quidē singuli dixim⁹.Tu quoqꝫ cū non dixeris/biberis autē/iure dicere debes.ꝛ cū dixeris:tūc demū socrati quicq̄d uolueris impera bis.Socrates quoqꝫ illi qui ad dexterā succedit si militer ceteriqꝫ deinceps.AL:Pꝛeclare loqueris eryximace. Sed non equa ratio videri debet/ut ebꝛius cū sobꝛioꝝ oratione uerba sua ꝓferat:Sed o beate vir/persuasit ne tibi socrates quicq̄ ex his que paulo añ narrauit:Uel scis contra esse oīno: Hic enim si eo pñte quenq̄ laudauero uel deū uel hoiem aliū q̄ hūc ipm.man⁹ nō ꝓtinebit.SO:Bo na uerba queso. ALCI:Nihil ad hec dicas:per ne ptunnū neminē aliū te pñte laudarez. ERY.Sic agēdū videt:ꝛ si vis socratē lauda.AL:Quid ais: Oportere videt eryximace/hūc virū aggrediar: ꝛ coꝛā uobis ulciscar.SO: Quid cogitas:deridi culis q̄busdā me laudabis:An quid ages:AL:Ue ra loquar.permittis ne:SO:Uera quidē loq̄ pmit to/ac etiā iubeo.AL:Parebo q̄libētissime modo id assequi possim.Uerū tu obserua: ꝛ siquid min⁹ uerū refero/interpella ut lubet:mendaciūqꝫ redar gue.Nunq̄ enim sponte mētiar. Neqꝫ mireris/si aliud aliūde utrūqꝫ redit in memoꝛiā colligo.Nā haud facile est homini sic affecto miros tuos mo res facunde/certoqꝫ oꝛdine numerare. SO:Ovi ri cōuiue per imagines laudare conaboꝛ.Iste igit foꝛte suspicabit ne ad ridicula sermonē conuertā. Sumet autē imago ueri non ridiculi gratia. AL: Socratē assero persimilē silenis istis/qui se dētes inter alias imagines a sculptoꝛibus figurantur: ita ut fistulas tibiasue teneant. Qui si bifariā diuidātur/reperiunt intus imaginē habere deoꝝ.Satyro quoqꝫ marsye similē esse di co.Et qō aspectu quidē his es psimilis/ne tu q̄dez o socrates negabis.Quod vo in alīs quoqꝫ simili tudinē eoꝝ habes/deinceps iā audi.pꝛocax ꝛ con tumelioſus es/an nō:Si nō fateris/equidē testes adducā.An nō tibicē:Et tibicē quidē marsya lon ge pꝛestantioꝛ:Ille enim instrumentis quibusdam hoies demulcebat oris potētia. Et nūc etiā siquis modulatiōe illi⁹ utit.Nā illa que olympus modu latus est/marsyā qui docuit modulatū dico.Eius igitur harmonia seu vir q̄dā bene seu femina male utatur/sola aios attrahit:ꝛ qꝛ diuina est/ostendit

qui nam

qui nam dijs mysterijsq; idigeãt. Tu aũt in hoc dũ taxat differs ab illo/qd̃ sine ullo instrumẽto nudis quidẽ uerbis hoc idẽ efficias. Nos certe quotiens aliũ audimus alterius uerba referẽtẽ/ꝛ si nimium boni oratoris/tñ nullius/ut ita dixeriz illa facim⁹. At cum te quis audit aut tua ꝟba quouis alio re ferẽte q̃uis ineptus ille sit qui refert/ꝛ siue vir seu femina siue adolescẽtulus audiat obstupescim⁹ qui dem/ac mente corripimur. Equidẽ nisi suspicarer ne forte nimis ebrius videar/iureiurãdo interposi to affirmarẽ/qualia mihi alias ab huius uerbis cõ tingerũt: cõtingãtq; etiam nũc quotiẽs hũc audio. Multo magis q̃ hi qui corybãtuz more deferunt/ cor in me concitatur ob huius uerba. lachrymasq; effundo: videoq; multis alijs hoc idẽ cõtingere. Et cum periclẽ audiebam ceterosq; oratores bonos/ videbantur illi quidez mihi preclare dicere: sed ni hil tale mihi cõtingebat. neq; cõcitabatur animus/ neq; seipsum quasi seruiliter viuẽtem pdemnabat. Sed ab hoc marsya nostro sepe ita iſlector/ut exi stimez nullo modo in hoc statu vite mihi esse viuẽ dum/hec o socrates ne negaueris. Quinetiam cer to scio/si in presentia aures illi prestare veliz mini me tolerarem: sed eadem illa mihi euenirent. Co git enim me fateri: quod cum ipse ego in multis de ficiam/tamen meipsuz negligo: rẽq; populi atheni ensium curo. Ui ergo quasi aduersus sirenas obtu rans aures hũc fugio ac vito/ne apud eum sedens pseneſcam/patior aũt erga hũc solum quod nemo existimaret. ut cuiusq; pudore ac uerecũdia detine rer. Atqui hũc solũ uereor: Cõscius enim mihi suz defendere me nõ posse/quin sint agẽda que iubet. sed cum ab eo discedo populari ambitione me su perari. fugio igit istum atq; vito. Et quotiens ipm intueor / uerecũdia me quia ꝓmissa nõ seruaueriz capit/ut sepe cupiaz hunc e vita decedere. Rursus vo si hoc acciderit / scio me longe id iniquius tole raturum. Itaq; quo me uertam/aut quẽadmoduz hoc utar/nescio. Et a modulationibus quidez saty ri huius talia mihiq; ꝛ multis alijs contigerũt. Ce tera vo audite/ut similis sit his quibus ego similez esse dicebaz: ꝛ vim q̃ mirabilẽ habeat intueamini. Scitote neminem uestrum socratem cognoscere. Sed ego uobis ostendam/quandoquidem dicere iam incepi/Cernitis q̃ uehemẽter Socrates erga pulchros afficitur: semperq; inter eos uersatur ꝛ obstupescit. Ignorat omnia. Nihil nouit figura pfe cto hec silenis est persimilis. Scitote igitur eũ hac habitus forma exterius amiciri/tanq̃ sculptũ quẽ dam silenum. Intus vo si aperiatur/mira o viri cõ uiue castimonia ꝛ integritas inest. Neq; enim pul chritudinem corporis cuiusq̃ quicq̃ estimat/ neq; diuitias/neq; honores/neq; cetera/que vulgus ad miratur: sed ea cuncta supra q̃ existimari queat/ longe spernit: ac pro nihilo ducit: Quocirca nul lius nos esse apud eum uobis assero: fingit tamen ironicus aliter: ac iocari palaz de his rebus nunq̃ cessat. Serio autem agẽtis atq; intus aperti nescio utrum quisq̃ uestrum diuinas que intus latẽt ima gines vnq̃ inspexerit. Ego certe quandoq; eas cõ spexi/atq; mihi vise sunt usq; adeo diuine ꝛ auree ꝛ formose ꝛ mirabiles. ut nullo modo fas existi mem aliter q̃ socrates precipit agere. Ego iã aliqñ o viri ꝓuiue Socratẽ arbitratus mea specie reuera ad modũ delectari/occasionem hãc mirificã felicẽq; ad id qd̃ affectabã me nactuz esse putaui. Gratificari dꝑ pe socrati cõstitui/ut quecũq; ille nouerat/mecuz coi caret. Hã magnũ aliquid ꝛ mirificũ formositatẽ meã existimabã eaq; plurimũ fidebam. Cũq; antea nunq̃ sine comite cum eo loqui ꝓsueuissem/qñq; dimisso co mite solus cum eo restiti. Vera uobis oia aperienda sunt. Attẽdite obsecro: Si mẽtior/socrates ipse redar gue. Restiti equidẽ o viri ꝓuiue solus cum solo: spans eadem hũc mihi dicturũ/que amatores amatis cũ so li sunt/loqui solent. Qua spe ualde letabar. hoc vo ni hil actũ est sed ut solitus erat/cũ ad uespam usq; disse ruisset/abijt. post hec ad palestrã hũc citaui exercuiq; quasi in hac aliqd pfecturus. soli itaq; sepe nos simul gymnastica exercuimus. quid multis op⁹ est uerbis? Nihil mihi successit. postq̃ vo hac nequaq̃ successe rat: durioribꝰ machinamẽtis virũ hũc aggredi statui/ nec ab iceptis desistere. Audite q̃ uehemẽter huic in sidiat⁹ sum. Cenatũ accersiui tanq̃ amator amatis in sidiatus. Is nõ facile nec primo paruit. Tandẽ vo ob secut⁹ est. Venit ergo. sed sũpto cibo ꝓfestim abiturus surrexit. Tunc ego pudore detẽtus abire prohibui. Sed alias uehementiores insidias tendens/post cenaz/ad multã noctem sermonẽ ꝓtraxi. cũq; uellet discedere/ obijciẽs intempestaz noctẽ/manere coegi. Quieuit igit in ꝓximo lecto sup quẽ sedẽs cenauerat. nec ali⁹ ꝑter nos ullus ibi ea nocte dormiuit. Que hactenus dicta sunt sine rubore ubiq; ꝓferri pñt. Que vo sequunt/nõ prius audietis q̃ puerbiũ illud recẽsuerim. Vinum ꝛ cũ pueritia ꝛ sine pueritia est ueridicũ. Quinetiã iniu stũ videt/ut is qui socratẽ laudat/ supbũ ꝛ inuictum facimus illius silentio pretereat. preterea non aliter af fectus sum q̃ ille quem vipera mordet. Illuz quippe ferunt qualis sit eius passio aperire nolle nisi his qui similiter egrotant/quasi hi soli utpote mali nõ ignari ignoscãt/siqs cruciatu cõpulsus ꝛ loq ꝛ agẽ cũcta nõ dubitet. Ego igit pre ceteris astrict⁹ uehemẽtiori phie morsu/qui oium est acerrimus/ꝛ siue cor/siue aium/ siue quomodocũq; id appellãdũ sit/saucius cupidita te in phia sermonũ qui acrius q̃ vipa mordẽt ꝛ occu pãt siqñ attigerint. iuuenilẽ aiuz qui nõ penit⁹ ignau⁹ sit/cõpellũtq; ad dcd tãdẽ sit/faciẽdũ atq; dicendũ/ nihil intẽtatũ relinquẽ statui/quo socratẽ ad explẽdã hãc sitiz mihiq; ꝓiũctissimũ facerẽ. Nõ dicerẽ ea que dictur⁹ suz/nisi apd̃ eos ꝓuiuas loquerer/quos semp q̃si uesano quodaz phie furore corripetos bachãtesq; pspexi Phedros. Agathones. Eryximacos. Pausa nias. Aristodemos. Aristophanes. Socratez deniq; ipm ꝛ ceteros. hec enim mihi nisi saucijs eodẽq; mo do affectis narrãda nõ essent. Quare uos audientes mihi uenia dabitis/pro his que tũc a me facta/ꝛ nũc dicta fuerint. famuli aũt ꝛ siqs alius adsit ꝓphanus ꝛ agrestis/aures obstruant. Extincto lychno famulisq; absentib⁹/visum mihi o viri ꝓuiue haud amplius dis simuladũ differẽdũq;/sed ingenue qd̃ sentirẽ apiendũ. Terigi itaq; illũ dicẽs: socrates dormis: SO: Nõdũ. ALCI: Scis ne quid hactenus mihi visuz fuerit: SO CRA: Qua de re/ꝛ quid rogas: AL: Tu mihi solus amator me dignus extitisse videris. Verecũdior tñ in amore fuisse. Eqdẽ cũ ita se res hẽat/egoq; talis sim/

ſtultuz eſſe ducerē niſi in hoc quoq; tibi gratificarer/ z in ceteris omnibus:ſiue meis rebus:ſiue amicis in digeas. ¶Mihi quidē nihil eſt antiq̄us / q̄ ut optimus vir euadā . Ad hoc nemo me magis q̄ tu iuuare pōt. Ego aūt tāto viro nō obſecutuz uchemētius ſapiētū increpatiōes uererer/ q̄ obſecut⁹ inſipiētū ẏba. ¶Que cum audiſſet/ſolita ironia diſſimulās ita reſpōdit. O amice Alcibiades videris reuera nō ignauus viliſq; eſſe/ſi uera ſunt/que de me refers. z ieſt mihi vis quedam/per quā ipſe melior effici poſſis. z miram in me pulchritudinē cōſpicis tua forma lōge prēſtātiorē. Si iſta cognoſcēs/coicare mecū exoptas/ z pulchritudinez pulchritudine commutare:tanq̄ fenerator multo plus q̄ ego reportare cōtēdis. ¶Nam pro opinione ueritatē pulchroꝝ lucrari conaris. z auruz pro auricalco recipe. Sed o beate diligēti⁹ aiaduerte: ne te meā ꝺditio lateat/cū nullius ſiz precij. Tūc ſane mētis oculus acute incipit cernere:cum primū corporis oculus defloreſcit. Tu vo ab hac etate es ꝓcul. ALCI: ¶Hec quidē talia ſunt/qualia dixi. Neq; enim in ore vnum/ in corde aliud habeo. Tu aūt ita delibera/ut z tibi z mihi melius fore cenſes. SO:]Probe loqueris. ergo poſthac inuicē cōſultātes agemus qd utriſq; tā in his q̄ in ceteris oībus maxime cōducturum putabimus: Cum hec audiſſem z obieciſſem quaſi iaculo quodā ſauciū exiſtimaui:ſurgēſq; ne uerbū quidē ulterius loqui pmiſi. Et hūc amictū quē videtis circūdans/erat enim hyems/ſubſtrato huius pallio ueteri recubui. z hiſce brachijs felicē hūc ſapiētēq; viruz penituſq; mirādū amplexus/noctē ſic totā quieui. Hec ſcio nō negabis o ſocrates. Iſte tñ forma qua ego maxime fide bā/ſpreuit oīno ridiculā ſupbeq; ꝓtēpſit. deos oēs deaſq; teſtor o iudices/eſtis enim ſocratice ſupbie iudices/me nō aliter ſurrexiſſe/ac ſi cum patre uel fratre natu maiore iacuiſſez/ ¶Quā mihi mētē poſt hec fuiſſe putatis:cum me quidē ꝓtēpluz exiſtimarē/eius aūt ingeniū tēperātiam z fortitudinē admirarer:virū talez nact⁹ qualē me prudētia z tolerātia reperturum eſſe nullū crediderā. ¶Quapropter qua rōne illi ſuccēſerē/ ab eoq; diſcederē/haud inueniebā:neq; rurſus qbus illecebris ipſuz mihi cōciliarē. ¶Noverā equidē difficilius hūc pecunijs q̄ aiacem ferro domari poſſe. z id quo facilius irretiri illū ſpaueraz me fefellit. Ambiguus itaq; z huic viro magis q̄ alius quiſq̄ alteri māchinabat⁹ circūuagabar. ¶Hec oīa tūc a me facta ſunt.]Procedente poſt hec tēpore militia illi ſimul mihiq; obuenit/aduerſus potideā. Fuimuſq; ſocrates z ego in eo exercitu cōtubernales. primū quidē labore patientia nō me ſolū/ſed alios oēs lōge ſupabat. Et ſiquo in loco ut accidere ſolet in bello/cōmeatus deficeret/nulli pares huic reperiebant ad famē ſitimq; perferēdam. Rurſus vo in abūdātia rerū z cōmeſſatione menſaq; militari ſolus iſte frui poſſe videbat. Et q̄uis bibere nollet/tñ ſi cogebat/oēs ꝓtinus bibendo longe vincebat: z qd mirabile eſt/ebriū quiſq̄ euz nunq̄ ꝓſpexit. Sed hoc mihi adhuc in poſterū redargui poſſe videtur. Aduerſus aūt hyemes z frigora/que illis in locis aſperrima ſunt/mirabilia faciebat . ¶Nāq; enim gelu maximo itolerabiliq; facto ita ut nulli exire de tabernaculis auderēt/ z ſiqui exibāt/nō niſi ſuffarcinati admodū pedeſq; z crura pellib⁹ pāniſq; laneis diligenter circūuoluti/Socrates per hoc ipſuz tēpus ita exibat cū ceteris militib⁹/ut nihil ad eam ueſtē adiungeret:quā primo ferre ſolitus erat. ¶Nudis vo pedibus per glaciem facilius incedebat q̄ cum calceis alij . ¶Milites vo hec intuentes/ſe;contēni ab eo ſuſpicabantur. Et in his quidem talis erat ſocrates. ¶Quid autem fecerit tolerantiſſimus vir/in eodem exercitu/operepreciū eſt audire. ¶Nam cum aliquādo cogitatio quedam incidiſſet/ſtetit cogitās eodē veſtigio / a matutino tempore . cunq; explicare id quod cogitabat/nō daret/perſtabat cogitans/nec dimittebat. z iam meridies erat: militesq; id ſenſerāt/ac mirabant. alteriq; narrabat alteri Socratez ab aurora ſtetiſſe:cogitāte. ¶Demū vo ab ionia quidam milites/cum nox iaz immineret/cenati prius: erat enim tūc eſtas/circa eū ſtrata poſuerūt/iacuerūtq; ſub dio illū obſeruātes/an per noctē quoq; perſeueraret. Socrates vo ſtetit uſq; ad auroꝝ ſe quētem ac ſolis exortū. poſtea vo abijt/cū iam ſolē naſcētē ſalutauiſſet. In prelijs quoq; qualis fuerit/ nō eſt ſilētio pretereūduz. ¶Nam cum ea pugna fuit ex qua me quaſi optimū pugnatorē duces exercit⁹ donauerunt / nemo alius me ſeruauit q̄ ſocrates. Videſ eniz me grauiter vulneratū nequaq̄ deſeruit:ſed ante me ꝓſiliēs meipſuz atq; arma mea protexit. ab hoſtib⁹ ſeruauit. Atq; ego tūc iſta predicās conat⁹ ſum/ut nō mihi/ſed ſocrati huic / a quo ſeruat⁹ eram/dona illa traderent. Neq; iſta cōfutaueris neq; ueluti falſa negaueris ſocrates. Tunc ſane duces ad meaz reſpicientes dignitatem/donare me maluerūt/te in primis o ſocrates obſecrāte/ut mihi nō tibi honor exhiberet. Illud quoq; dignuz eſt memoratu/quēadmodū fuga noſtroꝝ apud deliū facta/ſe Socrates geſſit. ¶Nam interfui quoq; huic prelio. z quidē ex equo pugnās:cum Socrates ipe pedes eſſet: ꝓfligatis igit noſtris ac fuga iam oīum facta/Socrates vna z Laches pedem referebant. Atq; ego cum in hos caſu incidiſſem/bono aio eſſe iuſſi/meq; nunq̄ deſerturū eos dixi. ¶Hic igit eo melius aſpicere potui ſocratē q̄ apud potideam/ quo ipſe ꝓfiſus equo/minus formidabā. primū igit intueri licebat/quāta cautione ac pnti aio lachem ſuparet. Deinde mihi viſus eſt o ariſtophanes/ qd z ipſe ais/ibi non aliter q̄ hic incedere/ſuperbus/ z oculis quiete oia circūluſtrās. cauteq; examinās ſingula. hoſtes ſiquidē ciueſq; viciſſim reſpiciebat/ oculis z aſpectu pre ſe ferēs oſtēdēſq; uel remotioribus ſiquis euz inuadat/non eſſe id impune facturū. Itaq; tute abibat z ipſe z alter. ferme enim qui ita incedūt/nemo eos inuadit:ſed eos qui effuſa fuga deferūtur. In multis quidē alijs mirifice laudari Socrates pōt:ſed talia ſunt:ut ceteri quoq; forſan nōnulli eandē laudē mereātur. Verum illa precipua in iſto per que nemini alioꝝ hominum neq; antiquoꝝ neq; nouoꝝ eſſe ſimilis reperitur. ¶Nam qualis Achilles fuit / talem cōiectet forſan aliquis fuiſſe braſydam z alios quoſdā. z qualis pericles/ tales Antenorem atq; Neſtorem. Sunt alij quoq; qui hoc modo conferri inuicem poſſunt. Sed qualis Socrates eſt qualiſq; eius mira dicendi ratio/ nemo prope ad eius ſimilitudinez accedit/neq; ueteruz neq; eoꝝ qui nunc ſunt. ¶Niſi ut ego nūc dixi atq; aſſimilaui. Quippe nulli hominuz/ſed ſilenis z ſatyris

ꝛ satyris similis ipe est eiusꝙ sermones. Nã ꝛ hoc a me pretermissum erat prius/sermones eius persimiles esse imaginibus silenorũ ab artificibus factis deinde apertis. Siquis enim huius sermones audiat/Uidẽtur ꝓma ut ferẽ facie nimiũ esse absurdi. Nota quippe ꝛ vba exteriori aspectu satyri cui usdã cõtumelioſi habitũ pre se ferũt. Asinos enim fabros ꝙ rarios ꝛ sutores calceorum coriarios ꝙ semp habet in ore: eadẽꝙ semp dicere de eisdẽ videt/ut oẽs fere qui minus expti peritiue sint/vba illius irrideãt. Uerũ si intus aspiciat quis eiꝰ sermones/primo quidẽ reperiet sensuũ ꝓfunditatẽ habere solos alioꝝ oĩum ꝛ insup diuinissimos esse/ac plurimas virtutũ speciosissimas imagines cõtinere: atꝙ ad plurima sese extẽdere: immo oĩa ꝑcepta cõprehẽdere/quibꝰ instrui debet is qui sit honeste beneꝙ victurus. Hec sunt o viri cõuiue in quibus socratẽ laudo. ac etiaꝫ de ꝙbus cõqueror. Audistis enim interiꝫ quas mihi iniurias intulit. Nec aduersus me solum ita se gessit/uerũetiaꝫ aduersus charmidẽ filiũ Glauconis ꝛ aduersus Euthydemũ dioclen natũ alioſꝙ pmultos eadẽ fecit. Quos ipse sub specie amatoris fefellit. Naꝫ pro amatore amatus euasit. Quãobrem te quoꝙ agathon admoneo ut huius simulationes dissimulationesꝙ caueas. Et ex his que ego sum passus hũc cognoscẽs/rem tuã cures/neꝙ ẽm ꝓuerbiũ/post penã infantiũ instar delicta tãdem agnoscas. Hactenus Alcibiades: cuius audacia ꝛ loquẽdi libertas risum oĩbus cõcitauit: quoniam visus est amore socratis esse captus. SO: Sobrius mihi videris o alcibiades. Alioquin nunꝙ ita artificioſe lõgo uerboꝝ circuitu facto occulte id studuisses cuius gratia cetera oĩa dixeras. quod in orationis calce ut preter ꝓposituꝫ ꝓferre videreris tandẽ apposuisti ꝙſi nõ oĩa iccirco dixeris ut me ab Agathone diſiũgeres. Arbitraris me neminẽ preter te vnũ amare debere. Agathonẽ vo a nullo alio ꝙ abs te amari. Uerũ nõ latuit nos ꝙd sibi uellet tuũ illud satyricũ silenicũꝙ figmentum. Sed o amice agathon vãda opa est/ut nec isti sua machinamẽta ꝓficiant nec ullius calũnie inter me ac te iacte diſſidiũ faciant. AGA: Uera o socrates loqui videris. Nam ut nos seiũgeret inter te ac me se mediũ iterposuit. Sed nihil hoc illi ꝓderit/hinc enim surgẽs/ꝓpe te sedebo. SO: Sic agẽdũ ꝓfecto hic infra me sede. ALCI: Proh iuppiter: Qualia perpeti me vir iste cogit? In oibꝰ supare me vult: Mediũ saltẽ hic agathonẽ sedere pmitte. SO: Ne quaꝙ decet. Tu enim me laudasti. Oportet aũt me nũc ad dexterã hũc sedẽtem laudare. Si ergo post te maneat agathon/haud me rursus laudabit: prius ꝙ a me laudet. Sed dimitte vir felix. neꝙ huic meas laudes inuideas. Eꝺdẽ laudare illũ uehemẽter desidero. AGA: Hui hui alcibiades/Quid hic moror? Hinc iam discedo ut me Socrates laudet. ALCI: Nos iste socratis est/ut eo pñte/nemini liceat alteri/formosos sibi cõciliare. Uide nũc obsecro ꝙ facile ꝛ ꝙ probabili rõne hũc ad se traxerit: Surrexit ergo Agathon/ut apud Socratẽ requiesceret. Tũc subito debachãtes multi patẽtes fores nacti/nam paulo ante quis contra exierat/ingressi sunt/ꝛ circa illos consederũt. Quoꝝ strepitu turbata sunt omnia. Nec ullus post hec modus in bibendo seruatus. Eryximacum ac Phedrum/alioſꝙ nõ nullos abijsse: Aristodemus recẽsuit: seꝙ diu dormisse/nam longe tunc noctes erant. ꝛ circa aurorã gallis iam cantãtibus surrexisse: Somno excitũ inuenisse qõ alĩ quidẽ partim dormiebãt/partiꝫ discesserãt. Agathon vo ꝛ Aristophanes atꝙ Socrates soli ad huc vigilabãt bibebãtꝙ ampla quadã phiala ad dextera sibi inuicẽ succedentes. Socrates aũt assidue disserebat: neꝙ alioꝝ se recordari Aristodemus inquit: neꝙ enim ab initio adfuisse ꝛ somno fuisse grauatuꝫ. Summã vo disputationis illius extitisse/qõ socrates illos fateri cogebat/eiusdẽ viri officiũ esse tragediaꝫ cõmediãꝙ cõponere: eũꝙ qui arte tragicus est/esse quoꝙ comicũ. Cum hec illi coacti potius ꝙ persuasi cõcessissent/se somno dedisse. Aristophanem primo. Agathonẽ deinde exorta iaꝫ luce. Socratẽ vo dormientibus illis in lyceũ ipso ut cõsueuerat comitãte fuisse ꝓfectũ. ꝛ totũ solito se more diem totuꝫ exercuisse. Ac demũ ad uesperam domi requieuisse.

Sympoſij finis.

Argumentum Marsilij Ficini in Phedrum.

Plato noster poetice muse quam a tenera etate/immo ab apollinea genitura sectatꝰ est furore grauidus. ꝓmũ pepit liberũ totum pene poeticũ: ꝛ candidissimuꝫ candidissimus: ꝛ de pulchritudine simul atꝙ amore vir pulcherrimus oĩumꝙ amore dignissimꝰ. Ut merito ceteros quoꝙ liberos deinceps ediderit uenustatis ꝛ gratie plenos/a uenerea musa exordiuꝫ felix auspicatꝰ: soluſꝙ oĩum uenustatẽ ubiꝙ cũ dignitate ꝓsequutus fuerit. Nam vo plurima huius libri mysteria in theologia ꝛ libro de amore exposuimus argumentũ eiꝰ breuissime pstringemus. Sympoſiũ de amore ꝙdẽ ꝑcipue tractat/ꝓsequẽter vo de pulchritudie. At phedrus gratia pulchritudinis disputat de amore. Neꝙ ab re oĩno iserta est oratio lysie atꝙ oratoria disputatio. Pulchritudo eniꝫ ꝛ ad mẽtẽ ꝛ ad visũ/auditũꝙ ptinet. Quo fit ut ubi de aliꝝ numinũꝙ pulchritudine agit: itẽꝙ de pulchritudine corporis merito de orationis pulchritudine disputet. Statiꝫ vo in ipso exordio socrates inter iocãdũ seria nimiuꝫ tradit ꝑcepta: oĩa ob sapiẽtie studiũ penitꝰ ꝓtenenda. Potissimũ sapiẽtie studiũ ꝓsiderare seipm. Inter hec artificioſissima loci descriptio allegorice significat achademiam. Platanꝰ Platonẽ. Castũ arbustũ/amoris Platonici ꝛ socratici castitatẽ. Fons in coicãda sapiẽtia largitatẽ. ornamẽta cetera/oratorios poeticoſꝙ flores quibus achademia Platonis abũdat. Reꝑhẽdit iure lysias qõ qualis sit amoris effectꝰ ingrat: neꝙ priꝰ amorem ipsuꝫ defuerit neꝙ distinxerit. Cõsidera iter hec amoris socratici pudicitiã/nõnulla eniꝫ minus honesta ꝓnũciaturus obuoluto capite exordit. Mox invocat musas/ut rem minus honestaꝫ/ipse suo saltem splẽdore elocutionis honestẽt. Sed anteꝙ turpẽ vituperet amatorẽ/ne in eodẽ sit quo a lysias crimine/turpem amorẽ definit esse cupiditatẽ quãdã siue libidinẽ a rõne rebellem/que superet opinionẽ ad recta tẽdentem/ꝛ ad forme rapiat uoluptatem. Sed dum ad definiendum pergit/duos nobis tribuit duces/vnum quidẽ appetitũ uoluptatis ingenitũ. Alteruꝫ vo legitimã quãdã opinionẽ acqsitã paulatim per disciplinaꝫ

ꝙ ad honesta ducẽtẽ. Uerũ hos nobis intrinsecos du
ces/extrinseci duo mouẽt. Demon quidẽ aereus opi
nionẽ/aqueus vo libidinem. Postꝙ vo definiuit mul
tis rõnib⁹ adolescẽtes a turpib⁹ amatoꝛib⁹ segregat.
* Tuꝛ vo interea mirabile nota mysteriũ/mosayco my
sterio simile. Maloꝛ plurimis in ipso statim pꝛinci
pio/demon alicꝭ immiscuit uoluptatẽ: Quoniam vo
nõ tam philosophica ꝙ poetica agit psonã/subdit se
coꝛꝛeptũ a demone/quod amoꝛem dei nomẽ vitupe
rauerit. Idcꝭ facit ut distincturus amoꝛẽ/poetico po
tius ꝙ dialectico moꝛe distinguat. In his aiaduertes
grauissimũ peccatũ esse in dei nomẽ delinquere. Rur
sus in aio esse pꝛesagiũ. Deinde poeticis quibusdam
ambagib⁹ artẽ a furoꝛe secernit. Furoꝛẽ in diuinuꝫ di
uidit ꝛ humanũ. Diuinũ in quatuoꝛ. s. in uaticinium/
mysteriũ/poesim/ atcꝭ amoꝛẽ. Pꝛouidentiaꝫ religio
nẽcꝭ cõfirmat. Sapientiam diuino furoꝛe infusaꝫ hu
mane sapientie longissime añponit. Anteꝙ pagat aia
rum tractatũ particulariũ aias in mediuꝫ cões addu
cit. s. mũdi aiaꝫ quã noiat iouẽ. Atcꝭ sub ea duodeciꝫ
aias sparũ duodecim mũdanarũ/quib⁹ subdit totidẽ
oꝛdines demonũ totidẽcꝭ particulariũ aiarũ. Singu
lis vo currus accõmodat. i. celestia coꝛpoꝛa atcꝭ sem
piterna. De rõnalib⁹ aiabus disputat diuinis atcꝭ hu
manis. De circuitu utrarũcꝭ. Et qua rõne hoium aie
tam in celo aiarũ celestiũ cõtẽplationẽ comitent/ꝙ su
per celũ angelicũ sequant ituituꝫ. Quid vo in aia cur
rus uehiculũ/ale / auriga/equi/fatũ casuscꝭ in coꝛp⁹/
quid iterũ iuppiter in celo magnus ceteriꝭ dij sequẽ
tes in theologia exponimus. Satis vo tibi fuerit in
pñtia intelligere geminas alas esse geniũ instinctum
mẽti ingenitũ ad supna aiuꝫ eleuatẽ. In intellectu qui
* dẽ instinctũ ad diuinũ uerũ/in uolũtate vo instinctuꝫ
ad diuinũ bonũ pꝛo virib⁹ cõuertẽtem. Añ vo hi qui
dem remittunt inclinatio aũt uegetalis nature intẽdi
tur ad coꝛpoꝛea gubernanda/aias fractis iam alis in
elemẽta descẽdere pythagoꝛici putãt. Post hec cadẽ
tem de celo aiam in nouem distribuit gradus. In his
oĩbus ꝛ poetica licẽtia utit ꝛ pythagoꝛica potius ꝙ
ppꝛia narrat. Inter hec aiaduerte simile aiarũ descri
bi casuꝫ a pythagoꝛicis atcꝭ demonũ a ꝓphetis. Nu
merũ quoꝙ nouenariũ/tã choꝛis angelicis/ꝙ lapsis
inde demonib⁹ ꝙuenire. Addito nũc qõ similẽ quẽdaꝫ
* casum pherecides sirus narrat demonibus accidisse.
Additꝙ ophioneũ. i. serpẽtẽ demonicuꝫ fuisse caput
exercit⁹ rebellãtis a mẽte diuina: Huic ꝛ simile qõ in
mysterijs diuinis ꝙtinet. Jouẽ. s. inferioꝛes demones
ad inferos deturbasse. Sed ad dialogũ redeam⁹. De
niꝙ virũ purgata mẽte deo deditũ/oĩbus inde bonis
impleri solũꝙ sapiẽtẽ esse ꝙuis quasi extra se positus
vulgo deprehendat/uelut insanus. Post hec descẽdit ad
diuuꝫ legitimi amoꝛis furoꝛẽ: quẽ accẽdi putat in aio
qñ pulchꝛã aspiciẽs coꝛpoꝛis formã/diuine pulchꝛitu
dinis/quã quondã ꝙtẽplatus fuerat facile recoꝛdat il
liusꝙ recupande desiderio iflãmat ꝛ furit. Sed ꝓiũ
huic describit furoꝛẽ quasi ferinuꝫ a forma coꝛpoꝛis/
nõ ad diuinũ intuitũ ascẽdẽtẽ/sed ad uenereũ ꝓgressũ
turpiter descẽdẽtẽ. Describit rursus humanũ quẽdaꝫ
furoꝛẽ inter diuinũ atcꝭ ferinuꝫ: in eius accẽsum aio/
qui admiratione forme coꝛpoꝛee occupat⁹/neꝙ obli
uioni diuinã tradit oĩno/neꝙ penit⁹ recoꝛdat. Quo
fit ut neꝙ intẽperat⁹ sit oĩno/neꝙ etiã tẽperatus/sed
modo quasi incõtinẽs/modo ꝓtinens videat. Que
rẽs postea causas ob quas alij alios/aut magis mi
nusue amẽt. Cõfugit ad sydera/quoꝙ ab initio sint
comites aie. Tot enim aiarũ oꝛdines humanarũ in
Timeo disponit/quot in celo sunt stelle. Hinc reuer
tit iterũ ad vires aie diuidẽdas: ꝛ rõnẽ qdẽ aurigã
uocat. geminos vo appetit⁹ equos geminos: appe
titũ rõnalẽ equũ bonũ: appetitũ irrõnalẽ equũ ma
lũ: sed in hoc genẽ appetitũ uergẽtẽ ad iracũdiam
minus malũ/declinatẽ vo ad ꝓcupiscẽtiam magis
malũ. Deinde passiones amãtiũ tã ꝓtinẽtiũ/ꝙ incõ
tinẽtiũ mutuũcꝭ amoꝛẽ quasi poeta depingit: Quo
* fit ut nõ aliter his allegoꝛice idulgẽdũ sit ꝙ cãticis
Salomonis. His actis cũ de pulchꝛitudine que ad
mẽtẽ ꝛ que ad visuꝫ ꝓtinet tractauisset iã ad exami
nãdã oꝛationẽ lysie pgit / atcꝭ oꝛatoꝛis officium de
mõstrãdũ: Ut pateat qualis oꝛationis pulchꝛitudo
sit/que ꝓtinet ad auditũ. Pulchꝛitudinẽ oꝛationis
in oꝛdine collocat: videlicet ut caput habeat a fine
differẽs. habeat ꝛ media/capiti ꝛ fini ꝛ inuicẽ neces
sario copulata. Huiusmodi oꝛdinẽ in ꝑmis ab oꝛa
toꝛe ꝑcipit obseruari. Pꝛobat aũt neminẽ oꝛatoꝛẽ
uerũ esse posse nisi rerũ ꝑsertiꝫ humanarũ aioꝛũcꝭ
sciẽtiaꝫ habeat. Quo aũt oꝛatoꝛ id assecꝙ possit ꝑ
pit/ut a dialectico facultatẽ discat diuidẽdi atcꝭ cõ
ponẽdi qui esse vult ꝑcipuũ vitatis indagãde iueni
endecꝭ instrumẽtũ ꝛ in philebo dei nũcupat donũ
ꝓpterea ꝙ sicut in mũdo ꝓpetuũ dei officiũ est diui
dẽ atcꝭ cõponẽ/ita ꝛ dialectici est in arte. Ideocꝭ
ꝓsumatũ dialecticũ. i. methaphysicũ iudicat tanꝙ
deũ esse colẽdũ. Cõparat post hec inuicẽ oꝛatoꝛes
vitupatcꝭ eos/qui vĩsimile vo añponẽtes/populuꝫ
fallũt atcꝭ seipos: stulteꝙ ꝓfidũt: qd ueri potissimũ
simile sit/etiã abscꝭ ueri ipius notitia posse cogno
scere: Mox optima quedã nota ꝑcepta: Tria pri
mum oꝛatoꝛi necessaria sunt: Ingeniuꝫ: Doctrina:
Exercitatio: Philosophia op⁹ est ad ipsam maxi
me cuiusꝭ artis pfectionẽ: Ab exercitatione diale
ctica/utrũcꝭ ꝓtẽplatione sublimiũ/tãdẽ mẽtis subli
mitas viscꝭ ad agẽdũ efficax cõparat: Que quidẽ
duo in artiũ maximarũ pfectione magnope neces
saria sunt. Deinde cõparat oꝛatoꝛẽ nõ legitimũ co
quis adulatoꝛibuscꝭ/quẽadmoduꝫ in goꝛgia. legiti
mũ vo medico. Pꝛoinde regulã tradit qua tã ani
mi ꝙ coꝛpoꝛis/immo rei cuiusꝭ natura sit cogno
scẽda. Statimꝭ redit ad oꝛatoꝛis officiuꝫ. Subdit
ob ipm scribẽdi officiũ litteras in egypto a demo
ne quodã theuthe vna cũ ceteris disciplinis inuen
tas fuisse. Deridet ꝓterea scribẽdi studiuꝫ/in eo vi
delicet qui per litteras idubitatam posteris ꝓfidat
patefacẽ vitatẽ. Atcꝭ pythagoꝛeoꝛ amoꝛe ꝑbatcõ
tẽplationẽ traditionẽcꝭ vitatis in aios potius ꝙ in
libꝛos. Dõ in epistolis quoꝙ ꝓfirmat. Deinꝭ solũ
oꝛatoꝛẽ laudat: qui ingenio sit studioꝙ philosoph⁹.
Cõcludit vo dialogũ oꝛatione uotisꝙ pulchꝛitudi
nẽ animi a deo petẽtib⁹. in qua ꝓsidera Socratẽ ce
teris oĩno sꝓetis sola pulchꝛitudine animi. i. sapiẽ
tia esse ꝓtẽtum. Uerũtn indicare/hãc ipsam non tã
humano studio ꝙ diuino munere comparari.

¶ Phedrus de pulchꝛo.

SOCRATES: PHEDRVS. SO:

° Amice

O Amice Phedre/quo nam ⁊ vnde? PHE: A lysia o Socrates cephali filio. pergo aũt deambulãdi gratia extra urbẽ. Plurimũ enim tẽpus cum eo sedẽs a matutino ad hãc usq; horam illinc cõstiti. A tuo autẽ meoq; sodali acumeno persuasus deambulãdo exerceor: qõ quidẽ exercitationis genus facilius salubriusq; ille q̃ currẽdi certamen existimat. SO: Probe ille quidẽ o amice monet. At enim lysias erat ut videt in urbe. PHE: Erat. Naz apud epicratẽ diuertit in hãc olympo pxĩmã morychi domũ. SO: Quid rei agebat illic? an videlicet oratiõis epulo lysias uos accepit? PAV: Scies. modo tibi ociũ sit ꝓgredienti vna mecũ audire. SO: Quid vo? nõne putas me iuxta pindarũ negocio etiã anteferre tuam ⁊ lysie collocutionem audire? PAV: Perge igit. SO: Dicas modo. PAV: Atqui disputatio illa o socrates tuis auribꝰ cõgrua. Sermo nãq; fuit qui habitꝰ est nescio quo modo amatorius. scripserat eniz lysias elaboratã ⁊ luculẽtã orationẽ: nõ pro amatore quidẽ. sed ex hocipso artificiosa ⁊ cõpta erat oratio/ qõ aiebat nõ amãti potius q̃ amãti esse gratificandũ. SO: O generosum virũ. Utinã scriberet inopi potius q̃ opulẽto ⁊ seni q̃ iuueni ⁊ in ceteris oibꝰ ita affecto ut ego ⁊ nostrum cõplurimi sumus/esse gratificãdũ. Ita eniz urbana ⁊ publice utilis foret oratio. Mihi tñ cupido tãta cepit audiẽdi/ut si me garas usq; deambulãdo ꝓficiscare/ atq; herodici more ubi ad murũ accesseris ꝓtinus inde recedas nõ te relinquã. PAV: Quid ais optime socrates? An putas que lysias multo tpe per ocium cõposuit disertissimus oium qui nũc sunt/scribẽdi/ea me rudẽ ita ut illo dignam est atq; referre meminisse? permultũ certe absum. atqui mallẽ equidẽ id mihi q̃ multum auri adesse. SO: O phedre/si ego phedrũ ignoro. mei quoq; oblitꝰ suz sed hoz sane neutrũ est. Id enim certe scio/qõ nõ semel tãtũ ille lysie sermonẽ audiuit. sed iussit sepius recẽseri. lysias aũt parebat libẽs. Hec vo phedro id satis. uerum sumpto demũ libro: que maxime cupiebat ꝓsidera uit. Quod cuz fecisset illic a matutino assiduus/deambulaturus abscessit/per canẽ ut eẽdem reor me morie mãdãs/nisi forte ꝓlixior erat oratio. Tendebat autẽ modo extra muros: ut eaipsa meditaret. Obuiãs vo homini sermonũ amore insano/eo cõspecto letatꝰ est q; cõgaudẽtẽ coexultãtẽq; foret habiturus/ac pgere vna iussit. deinde vo ab hoie ipo sermonũ auido rogatꝰ dicere/simulabat grauari/ quasi nõ cupet referre. Tãdẽ vo ⁊ si nemo spõte audire uellet/erat ad audiẽdũ illata vi coacturus. Te ergo phedre rogarim qõ etiã non rogatꝰ facturus es/mihi nũc ut facias. PAV: Satius est igit utcũq; possum dicere. Videris enim nõ prius me dimissurus q̃ pro viribꝰ dixero. SO: Vere nimiũ tibi vide or. PAV: Sic igit faciã. Sed eniz uerba quidẽ ipa o socrates non edidici. Sentẽtias aũt pene oium/ quibꝰ amãtẽ ostẽdit a nõ amãte differre/ teneo eq̃dem: easq; breuiter referre tibi per ordinẽ pergo. SO: Ostẽde amabo prius qd in sinistra habes sub pallio. Suspicor enim te librũ ipsuz habẽ. Id si sic est/ita cogita me quidẽ te magnifacere/attñ pñte lysia/me tibi auditorẽ pbere nõ est pfitiũ: sed age ostẽde. PAV: Desistas: Magna de spe me deiecisti o socrates/quã in te habui quasi igeniũ vna tecũ exercitaturus. Sed ubi vis/sedẽtes legamus? SO: Huc circa illissum fluuiũ diuertamus: postea ubi videbit sedẽtes reqescemus. PAV: Peropportune decalceatꝰ sum. nãtu quidẽ semp. Facile igit nobis erit aquaz ipsam uadere/⁊ nõ iniocũdũ/presertim hac anni hora atq; dei. SO: Perge igitur/⁊ simul cõspice ubi sedeamus. PAV: Vides illã altissimam platanum? SO: Video. PAV: Ibi ⁊ vmbra ⁊ uẽtꝰ modicus ⁊ mollis herba ubicũq; sedere uel etiaz recũbere uelimus. SO: Perge igit. PAV: Dic mihi o socrates. Nõne hic oliz fertur boreas ab illisso erethiã rapuisse? SO: Fert q̃dez. PAV: An nõ hinc grata pura ⁊ nitida apparet aqua puellarũq; apta ludis? SO: Nequaq̃: sed paulo inferius ad duo uel tria stadia: Ubi diane tẽpluz offendimus atq; ibidẽ ara quedã est boree. PAV: Nõ adeo noui. Sed dic per iouẽ socrates: tu ne hanc fabulã putas uerã fuisse? SO: Jam si nõ putarẽ/ut sapiẽtes/absurdus nõ essem: deinde rẽ cõmẽtans uẽtũ boree dicerem pximis e petris cũ pharmacia ludẽtẽ erethiã deiecisse. atq; ita mortuã/raptã hinc a borea fingi: uel exariopago. Est eniz ⁊ alia fama/nõ ex hoc loco/sed ex illo raptã fuisse: Ego aũt o phedre iocũda quidẽ hec existimo sed curiosi nimiũ atq; anxij nec porro fortunati viri/si nihil ob aliud/at ob idipz/qõ ei necesse sit cẽtauroz ⁊ chimere formã interptari. Atq; etiã pflu it turba gorgonũ ⁊ pegasoz/aliarũq; mõstruosarum multitudo formarũ. Itaq; siqs ista nõ ita ut narrant esse credat: sed ad conuenientẽ sensuz singula uelit traducere rustica q̃daz sapia fretꝰ ocio nimiũ idigebit. Mihi vo ad hec ociũ nõ est/ob eã o amice causaz/qz nondũ queo ex delphicũ pceptũ meipm cognoscẽ. Ridiculũ igit puto/cum mea ipse ignorẽ/aliena pscrutari uelle. Quare his dimissis/atq; existimatiõi quã de his paulo añ narrabã fide adhibita/nõ ipsa qdẽ/sed meipm psidero/utrũ ego siz bestia aliq̃ typhone multiplicior ardẽtiorq; ⁊ furiosior/siue placatꝰ qõdã ⁊ simplicꝰ aial diuine cuiusdã mitisq; sortis natura particeps. At o amice nõne hec ad quã interloquẽdũ peuenimus/ea erat arbor ad quam nos ducebas? PAV: Hec certe ipa. SO: Per iunonẽ pclara deductio. Nã platanus ista patulis admodũ ramis ⁊ pcera est/⁊ altitudo viticis illius quẽ castũ uocãt opacitasq; pulchra nimiuz ⁊ amena. ac pcipuũ nũc habet florescẽdi tẽpus: ut ois circũ locꝰ suauitate cõpleat odoris. Fons quoq; nitidissimꝰ sub platano fluit/aque nimiũ frigide/ut ex tactu pedis ꝓtectare licet. Quem sculpte hic puelle cetereq; imagines nymphis ⁊ acheloo sacrũ esse testant. An non aduertis ꝓterea q̃ iocũda ⁊ dulcis hic aura spiret? estiuũ insup qddã ⁊ canoz cicadarũ subresonat chorus. Sed oium ornatissimũ est/herbã ipsaz aspicere/ut in prato suauiter acclinata recũbẽtis caput sit molliter suscipe apta. Itaq; tu per q̃ optime me quasi hospitẽ deduxisti o amice phedre? PAV: O admirabilis vir absurdissimus qdã videris. Et pfecto qõ ais hospiti cuidã deducto/nõ incole silis es. Ita neq; fines nostros trãsisse vnq̃ neq; extra menia ipa egressus appares. SO: Ignosce mihi optime phedre. Nã discendi cupidus sum: Agri vo ⁊ arbores nihil docere me possunt/ sed homines qui in urbe uersant. Tu

aũt videris mihi excũdi incitamẽtũ inueniſſe. ut eniz
fameſcẽtibus aĩalibus frondes aut fructꝰ porrigẽtes
ea ducũt/ita tu mihi libzũ porrigẽs/per totã acticam
z alio quo uelis/pduceres. Jã igit cum huc peruene
rimus recũbere mihi placet. Tu aũt in qua potiſſimũ
figura videbit cõmodiſſime poſſe legere / ea aſſũpta
leges. PAV: Audi igit. Mearũ quidẽ rerũ ſtatꝰ ſic ſe
habet. z id maxime nobis ut audiſti pducturũ puto:
Arbitroz autẽ me nõ minus ob id abs te ſiquid petie
ro cõſequi debere qõ amore tui captus minime ſum.
Nam amatores cum primũ libidinẽ expleuerũt/col
lati bñficij penitet. Eos vo qui amore irretiti nõ ſunt/
penitet nunq̃. nõ enim coacti/ſed ſpõte ut optime de
ſuis rebꝰ cõſultarũt/pro rerũ ſuarũ facultate bñficia
ptulere. preterea amatores mẽte qñq̃ reuoluũt q̃ ne
gligẽter res ſuas ppter amorem adminiſtrauerint/ z
que ſuo dãno ptulerint bñficia/quoſue labores ſubie
rint. Ideoq̃ dignã amatis gratiã retuliſſe exiſtimãt.
Sed hi qui amore decepti nõ ſunt neq̃ rei domeſtice
negligẽtiã/neq̃ labores preteritos/neq̃ ppinquoruz
diſcordias ſe incurriſſe amici cauſa cõquerunt. Quã
obrẽ tãtis malis ſublatis/nihil aliud reſtat/niſi ut pm
pti ſint ad oĩa que grata illis fore exiſtimẽt/pagenda.
Aiũt pleriq̃ / amatores iccirco pluris facere oporte
re/qõ maxima erga amatos charitate deuincti ſint /
ſemp̃q̃ parati tuz dictis tũ factis amatis obſequi/eti
am ſi ex hoc ceteros oẽs offenderint. Quoz ſentẽtiã
uerã nõ eſſe hinc facile cõiectamus: qõ trãſlata ab ali
is in alios beniuolẽtia/poſteriores amatos priorib⁹
anteponũt/ac ſi recentiores iuſſerint: ſupiores hoſtili
ter inſequũtur. Atqui qua nã rõne decet tale dd illi cõ
cedere. qui ea calamitate affectꝰ eſt/quã nunq̃ exptꝰ
quiſq̃ cõceſſerit: Enimuero z ipſi inſanire potius q̃
ſape cõfitent: z noſſe preterea inſaniã ſuã/ſed ptinere
ſe minime poſſe. At vo qui ſapiũt/quo nã pacto eorũ
qui ſic affecti ſunt/cõſilia uoluntateſq̃ pbabũt: prete
rea ſi ex amãtibus optimũ eligere uelis/ex paucis ti
bi optio dabit: ſinaũt ex alijs/cõmodiſſimũ tibi ſoda
lẽ queſieris ex multis ſane licebit eligere. Maioz vo
ſpes eſt/hoiem amicitia tua dignũ inter multos q̃ in
ter paucos reptũ iri. Si igit ex legum cõſtitutione pu
blicã uereris infamiaz/meminiſſe oportet amatores
qui ita ſe amãdos cẽſent ut ipi alios amãt. Solere pa
lam qõ nõ fruſtra iuigilauerint/gloriari. Eos vo qui
nõ amãt quoniã cõtinere ſe pñt ſolere quod optimuz
eſt/potius q̃ rumorẽ multitudinis querere. Adde qõ
vulgus cũ ſentiat amatores amatos ſequi/aſſidue in
oĩbus obſequi/ſuſpicaĩ ne turpis eos cupiditas cepe
rit/aut forte iam capiat: Nõ amãtiũ vo familiaritatẽ
improbare nõ audet. Scit enim neceſſariũ eſſe hoies
inuicẽ uel amicitie uel cõmoditatis alicuius cauſa ſe
pe uerſari. pinde ſi te metꝰ inuaſerit putantẽ difficile
fore ut maneat amicitia / immo ſimultate orta accide
re cõmunẽ utriſq̃ iacturã/te vo cõcedẽte ea que mul
tifacis/maxime leſum iri/nõ iniuria amatores ualde
timebis/multa enim illos offendũt/atq̃ oĩa in ſui de
trimẽtũ accidere arbitrantur. Quapropter amatos
uerſari inter alios pbibent / metuẽtes ne diuites eos
opibꝰ ſupent. aut docti viri itelligẽtia pſtẽt. atq̃ oĩno
ſiqui egregium aliqd in ſe habere videant/ab ijs ama
tos pcul arcẽ conant. Ita ut ab ijs abſtineãt pſuadẽ
tes/amicis oibꝰ priuãt. Tu vo ſi rerũ tuarũ rõne habi
ta meliꝰ q̃ illi deliberaueris/ab eis diſſenties atq̃
abibis. Qui autez amore tui capti nõ ſunt/ſed pro
pter virtutẽ que oportet efficiũt/alioq̃ tibi familia
ritatẽ minime iuidebũt: ſed potius oderint eos qui
tibi herere noluerint arbitrãtes ab illis quidẽ te de
ſpici a familiaribꝰ vo iuuari. Quãobrẽ multo ma
ior ſpes eſt amicitias ex hoc cõmercio q̃ inimicitias
puenire. Accedit ad hec qõ amãtiũ plurimi puꝰ
corpꝰ cupiũt/q̃ aut mores aut alia queuis ad ama
tũ ptinẽtia nouerint. Quo efficit ut dubiũ ſit an ex
tincta cupiditate in amicitia pſeuerẽt. Nõ amãtibꝰ
aũt/qui cum prius etiã amici eſſent nõ agebãt oble
ctamẽti gratia oĩa/preſentaneũ eſt nõ adeo ardẽtem
pflari beniuolẽtiã. ſed ipſoz officia monimẽta futu
roz accipi. Quinetiã melioz euades ſi mihi credi
deris q̃ ſi amatori prebueris aures. Vaz amantes
preter modũ dicta z facta tua laudibꝰ efferũt: par
tim qz uerẽtur ne te offendãt / partim qz ppter cu
piditatis ardorẽ in iudicãdo falluntur. Talia enim
quedã amor ex ſe parit. infortunatos quidẽ/ea etiã
que alijs moleſtiã nullaz prebent/triſtia putare cõ
pellit. fortunatos aũt z uoti ſui cõpotes/que letitia
digna non ſunt/cogit tanq̃ iocunda laudare. Qua
propter miſerari eos magis oportet q̃ diligere.
Quod ſi mihi crediderĩs primo quidez nõ ad pre
ſentẽ uoluptatẽ/ſed ad futurã utilitatem familiari
ter utar/non amori mãcipatus/ſed mihi ipſe impe
rãs. neq̃ ob minimas cauſas/aliquãdo graues ini
micitias ſuſcitabo/immo vo ob maximas vix tan
dem cõmotus/in uoluntaria errata ignoſcã/uolun
taria emẽdare z deuitare conabor. hec ſunt diu du
rature amicitie argumẽta. Si autem tibi in mentẽ
uenerit non poſſe firmã/niſi ab amore amicitiã na
ſci/aĩaduertere debes/quod hac ratione neq̃ fili
os multi faceremus / neq̃ parẽtes/neq̃ filios eos
haberemus amicos/qui nõ ex amoris huius ardo
re/ſed alijs quibuſlibet ſtudijs facti eſſent amici.
Ad hec ſi egenis obſequẽdum eſt maxime/cõuenit
omnino non meliores hoies/ſed pauperimos iuua
re. maximis enim liberati malis gratias ingentes
habuerũt. In proprijs quoq̃ z priuatis ſumptib⁹
non conuocãdi amici erunt/ſed eſuriẽtes z ſuppli
ces. hi eniz beneficiũ maxime facient. te ſectabunt.
ad fores operientur. applaudẽt. gratias ingentes
agent. uota pro te fundẽt. Ceterum decet forſitã nõ
egenis maxime indulgere/ſed his potius qui refer
re gratiam poſſunt. neq̃ amãtibus ſolum ſed bene
ficio dignis: neq̃ his qui forma tua delectãtur/ſed
qui tibi etiam ſeni profuturi ſint nec illis qui uoti
ſui cõpotes facti palã ſeſe iactabũt: ſed qui uerecun
di tacebunt: neq̃ illis qui breue ad tẽpus te colent/
ſed qui per omnẽ vitam ſimiliter diligẽt: neq̃ illis
qui extincto cupiditatis ardore inimicitiarũ occa
ſiones inquirent: ſed qui forma defloreſcẽte virtu
tem ſuã conſtantiãq̃ oſtendent. Tu igitur que dixi
memento: atq̃ id cogita/qõ amantes ab amicis in
crepãtur quaſi turpe quiddã ſit amor: At eos qui
non amãt nullus familiarium ob id vituperat qõ
hoc pacto male ſibiipi cõſulãt/forſitã me rogabis:
nũquid oĩbus non amãtibꝰ obtemperare te mone
am: Ego aũt puto neq̃ ipſuz q̃dẽ amatorẽ iuſſurũ
eſſe te erga oẽs amãtes hãc eãdem mentez habere:

Neq̃

Neq enim accipiēti/id pari gratia dignuz:neq ti
bi ceteros latere uolēti/similiter facile. Oportet au
tem iacturā quidē ex hoc nullam/utilitatem vo ad
utroslz aliquā prouenire. Ego iam dicta sufficere
arbitror:siquid autem tibi addendum videtur:in
terroga.qui tibi videt o socrates:' Nonne mirifice
orationē hāc z in alijs rebꝰ z in uerbis cōpositā es
se:SO:Mirum immodū o amice ita ut obstupue
rim:atq ita o Phedre ppter te affectꝰ sum/duz te
respicerē q mihi videbare in legēda oratiōe gesti
re putās ergo te talia magis q̄ me cognoscere/tibi
obsecutꝰ vna cuz diuino isto tuo capite ipse quoq
perbachatꝰ sum. PAV:Siccine tibi videt iocādū:'
SO:Ego tibi iocari videor:' An non serio loqui:'
PAV:Nullo modo o socrates.sed uerū dic per io
uē amicabilē.putas quenq̄ grecoz hac ipsa de re
plura atq maiora dicere posse:SO:Quid vo lau
dandū scriptorē eo solū cēsemus:q ea dixerit que
oportuerit:'ac nō eo solum/q dilucide z rotūde z
eleganter singula uerba posuerit:'Si enim vis/tui
gratia concedēdū est:nā me quidē ob ignauiā meā
z impitiā latuit:Eloquētie eniz dicētis solū intēdi.
Ad id vo nec lysiā quidē ipsuz sufficere se existima
re putabā.profecto mihi visus est o phedre/nisi tu
aliud dicas bis z ter eadē repetisse/quasi deesset il
li copia eadē de re multa dicēdi:uel quasi nulla sibi
de hoc cura esset. Ac mihi visus est sese ostentare/
qō posset eādē rē aliter z aliter dicēdo utroq mo
do luculente dixisse. PAV: Nihil ais o socrates.
Hoc enim maxime oratio habuit. Nā que erāt in
re de quibꝰ cōmode dici posset/eoz nihil ptermis
suz est.ut preter illa que ab hoc dicta sunt nemo ea
dē de re plura aut ꝓbabiliora dicē possit. SO:Id
ego nō iam amplius ꝓfiteri possum.paisci eniz sapi
entesq viri z mulieres qui de his dixerunt scripse
runtq redarguent me / si tui gratia id concessero.
PAV:Qui nam isti:' z ubi tu meliora audisti:' SO
CRA:In pītia quidē non satis memini.Sed ꝓfe
cto alicubi quedā audiui/uel saphus pulchre uel sa
piētis anacreōtis uel scriptoz alioz.Unde vo hoc
ipse ꝓiecto:' q plenū o beate mihi sentio pectꝰ alio
rū z nō deterioz que dici pōt.Qō vo a meipso ni
hil tale cognouerim/intelligo/mee inscitie cōscius.
Restat igit me istar uasis hec ex alioz fontibꝰ hau
sisse:sed iterū ob ruditatē meā z quomodo z a qui
bus percepim/oblitū esse. PAV:O generose opti
me dixisti. A quibꝰ accepis z quomodo/neq etiaz
si iussero dicas. At illud dicas qō ꝓfiteris rursus
habere te plura z pstātiora his que a lysia scripta
sunt.qō si feceris ab istis abstinēs /aureā tibi ꝓmit
to in delphis statuā eq̄librem qō nouē principes so
lēt nō meā soluz sed tuā etiā ponere.SO:Amicissi
mus es/z reuera aureus o phedre:si me dicere pu
tas lysiā oino aberrauisse.ac posse preter hec oia
meliora alia dici.hoc eniz ne deterrimo quidē scri
ptori arbitror euenire. Principio/quātum attinet
ad id de quo sermo habet / putas ne aliquē ꝓbare
uolētē nō amāti magis q̄ amāti gratificādū esse/ni
si ꝓbauerit nō amātē prudētē esse/amātē vo insanū
z illuz quidē laudauerit hūc vituperauerit/que sane
necessaria sunt/alia deinde que dicat/habiturum.
Sed existimo/hec talia dimittēda scriptoribꝰ z cō
cedēda sunt/nec inuētionē horum:sed dispositionem
esse laudādam:at illoz que nō sunt necessaria z diffi
culter repiunt/non dispositionē solum/sed inuētionē
etiam laudādam puto. PAV:Cōcedo qō ais.medio
criter enim dixisse videris.faciā igitur z hoc ipse mo
do. Amātem enim q̄ nō amātez magis egrotāre/pre
supponere tibi permittā. In alijs aūt si plura z pstan
tiora q̄ lysias dixeris iuxta cypselidas in olympia au
reus stabis. SO:Serio id accipis o phedre:qō viruz
tibi dilectissimū reprehēdi.Ego vo tecū iocabar. Ac
me putas reuera hoc aggressurū esse/ut aliud q̄ddaz
preter illius saplētiā dicā ornatius. PAV:Hac de re
o amice in easdē ansas pueniſti.dicendū tibi est oino:
utrūq poteris.Caue igit ne molestū illud cōmedozū
aggressū eadē nobis vicissim repēdere cōpellamur ne
ue illud me dicere cogas.Si ego o socrates socratem
ignoro /mei quoq ipsius oblitꝰ sum.Et cupiebat qui
dē/sed simulabat grauari.Demū ita cogita/non esse
nos pus abituros hinc/q̄ tu dixeris que habere aie
bas in pectore meliora.Sumus enim soli/z quidē in
solitudine.Ego aūt iunior z robustior.Ex his oibus
intellige quid dicā:nec uelis coactꝰ potius q̄ spōte lo
qui. SO:At enim o beate Phedre/ridiculus ero si
ipse rudis cum optimo illo scriptore contēdero/ac de
rebus eisdē ex tēpore disputauero. PAV:Scis ut se
res habet:' Missa istec facias mecū.Ferme eniz inue
ni per que te compellā.SO:Ne dicas obsecro. PAV
SA:Ne dicā:' Immo vo iam dico.Ad iusiurādū me
uertam.Juro enim tibi per aliquē deū. uel si vis per
hāc platanū/nisi tu dicas in eius cōspectu/me nunq̄
posthac cuiusq orationē tibi ostēsurum esse/uel nun
ciaturū. SO:Pape o sceleste.q̄ pulchre reppisti/qua
rōne virū orationis auidū/ad quiduis agēdū cōpelle
res:' PAV:Quid ergo cū talis sis/tergiuersaris:' SO
CRA:Minime amplius/q̄quidē tu ita iurasti.Qui
enim qui rez ab hac mensa abesse:' PAV:Dic igitur.
SO:Scis quid agā:' PAV:Qua de re dicis:' SO:Ob
uolutꝰ dicā/ut celerius trāscurrem sermonē.nec ad te
respiciēs/ob pudorē impediar. PAV:Dicas modo.
alia ut vis/ita facias. SO:Sic agite o muse ligie.i.ca
mene:siue ppter spēm cantꝰ siue ppter musicū genus
illō ligiū z canoz hoc habetis cognomen/meū adiu
uate sermonē/quē me dicere optimus iste cōpellit:ut
eius sodalis primo huic sapiēs videbar/nunc magis
etiā videar. Erat puer quidā/immo vo adolescētulus
egregia indole predituꝰ/huic aūt erāt amatores cōplu
rimi/quoz vnus vir sane uersutꝰ cū nihilo minus q̄
ceteri eum amaret / puero se nō amare suasit.Quan
doq vo cum obsequiū sibi ab eo peteret/probauit /
non amāti potius q̄ amāti gratificādum/atq ita in
quit.In oibus o puer vnicū principium ꝯs qui bene
cōsulere uolunt/est intelligere quid illud sit de quo cō
sultatur:uel oīno aberrare necesse / plerosq vo latet
quod nesciāt rei substātiam. Tanq̄ igitur sciētes / in
disceptationis principio nō declarant:procedētes vo
quod par est/cōsequitur / ut nec sibi nec alijs cōsenta
nea loquantur. Tibi igitur z mihi ne accidat quod in
alijs dānamus /postq̄ nobis discrepatio est utrū amā
ti potius uel nō amāti/in amicitiā sit eūdū quid amor
ipse sit/z quam vim habeat/definitione ex ꝓsensu po
sita cognoscamus/atq ad id respicientes referētesq
ꝓsideremus/emolumētū ne an detrimētū afferat.Qō

271

271

Adagium In easdem ansas venisti

Adagium Qui possit ab hoc epulo abesse

Adagium Pondus in oculis

Adagium Nudo capiti

flos est, ijs qui vertr. aeq̄ re dicere consulere volūt, Nam est oīm principiū rogonos cere quid illud sit, quod in cōsultationē venit: alias error accidat oportet. Nā plerūq̄ nescīt, se z eqq̄ proposite substātiā igno rare. Sed quasi sciat, et sperētū habeant, in ipso

disceptationis initio eam declarare non curant. in progressu igitur orationis, quod par v.4 sit sequitur, vt multa nec sibi nec alij cōsentanea loquatur. De hoc loco interpretum plerique Cicero in 2 de finibus Omnis aut in quærendo qui via quæ et ratione habetur oratio, præstabere primum debet Et Hier petrꝰ ioannes Olivarius in Somnium Scipionis

igit cupiditas quedaz sit amor/oīb⁹ manifestū.qō vo
etiā qui nō amāt/pulchra seu bona cupiūt/nō ignora
mus.Ut igitur quo amās a nō amāte discernit/intelli
gamus/scire oportet duas in vno quoq; nostrum ide
as esse dñantes atq; ducentes:quas sequmur quocūq;
ducūt.Altera quidē est innata nobis uoluptatū cupi
ditas.Altera vo acquisita opinio/optimi affectatrix/
he aūt in nobis qñq; cōsentiūt/qñq; in seditione ⁊ di
scordia sunt.⁊ modo hec/modo altera puincit.Quā
do igit opinio ad id qō optimuz est/rōne ducit/ac su
perat/hec ipsa viuēdi potestas tēperantia nominat.
Quando vo cupiditas absq; rōne ad uoluptates tra
hit/nobisq; impat/impiū istud libido uocat.Libido
aūt cum multifarmis sit/multarūq; partium/multas
utiq; appellationes habet ⁊ harū formarū que maxi
me in aliquo exuberat/sua illū appellatione noiatum
reddit/nec ullū suis decor aut dignum tribuit cogno
mentū.Circa cibos enim supatrix rōnis ⁊ aliaruz cu
piditatū cupiditas/ingluuies/appellat/⁊ eū qui hāc
habet/hac ipsa appellatione nūcupatum reddit.Rur
sus que circa ebrietates tyrānidē exercet/ac eum quē
possidet/hac ducit/patet qō habebit cognomen.atq;
alia hor germana ⁊ germanarū cupiditatū noīa ubi
aliqua maxime dñat/quo modo ponēda sint/manife
stū est.Cuius aūt gratia supiora oīa diximus/fere iaz
patet si tñ dicat/magis q̄ ptermissum sit/patebit.Nā
cupiditas absq; rōne que supat opinionē ad recta ten
dētē/rapitq; ad uoluptatē forme/⁊ a cognatis cupidi
tatib⁹ circa corporis formā uehementer corroborata
puincit ⁊ superat/a romis.i.robore ⁊ uehementia be
ros.i.amor appellata est.Num tibi o amice phedre
quēadmodū mihi videor diuinū quiddaz passus fuis
se:PAV:Profecto quidē o socrates preter solitum
pfluēs quedā amplitudo te cepit.SO:Silētio igit me
audi.Nam reuera diuinus hic videt locus.Quare si
sepius nymphis ꝓcedēte sermone corripior/ne mire
ris.Ea certe que modo canebā a dithyrābis non mul
tū distāt.PAV:Verissima narras.SO:Nor quidē tu
causa es sed audi cetera ne abeat id qō supuenit.At
vo deo cure erunt.nos disputando ad puerū reuerta
mur.Age igit o optime/q̄d sit id de quo ꝓsulit/dictū
⁊ definitū est.Respicientes ergo ad hoc/qō reliquū
est/videamus/quid emolumēti uel dāni ab amante ⁊
nō amāte ei qui obsequit sit merito prouēturū.hoiez
libidini mācipatū ⁊ uoluptatib⁹ seruiētem necesse est
amatuz suū pro virib⁹ sibi q̄ iocūdissimum reddere.
Egrotāti vo q̄cq̄d nō repugnat/iocūdū.Qō vo meli
us aut equale/molestū.Quare neq; prestātiorē neq;
parē amator amatuz sponte vnq̄ patiet esse.Inferio
rē aūt indigētiorēq; quoad poterit/semp efficiet.Be
terior ignoras sapiente.forte timidus.Ineptus ad di
cēdū rhetorico.hebes acuto.hec ⁊ plura insup animi
mala cū natura insunt uel fiūt amato/gaudet amator:
atq; alia insup iferre conat.Alioq̄n uoluptate priuat.
Inuideat ergo necesse est amator amato.atq; cuz ab
omni ꝓsuetudine studioq; vnde vir excellēs euadere
possit/amouēs uehemēter officiat.Maxie tñ ex pua
tione illi⁹ obest/qō prudētissimū efficit.prudētissimuz
vo diuina facit phia a qua amator ꝓcul abducē ama
tū cōpellit/metuēs ne ab eo si fiat sapiētior/ptēnatur.
Beniq; oīa effici/q̄b⁹ille oīum ignarus euadat/admi
returq; amātē.Qualis cū fuerit/amatori q̄dē iocūdis

sim⁹ erit/sibi aūt ipsi pnitiosissim⁹. Atq; ita in his
que ad itelligētiā ptinēt noxia est cū amatore ꝓsue
tudo.posthac vidēdū quo pacto is qui bono dulce
añponere cogit corp⁹ illi⁹ quē amat/si cōmissum si
bi fuerit/sit curatur⁹.Optabit ꝓfecto corp⁹ nō soli
dū/sed molle ⁊ delicatū.nō sub sole sed vmbra nu
tritū.qō ꝓcul a piculis ⁊ laborib⁹ siccisq; sudorib⁹
muliebri ⁊ delicato victu fuerit educatū.coloribus
alienis extraneisq; ornamentis ex ꝓprior defectu
ornatū.ceterisq; horz silib⁹ ꝓsuetū.Que oīa cū ꝓli
xius recēsere idignū sit/sūmatiz in pñtia ꝓcludem⁹
ut reliqua ꝓsequamur.Talē sane corporis habituz
in plūs ⁊ quauis alia ingēti necessitate/hostes q̄dē
audacter inuadūt/amici aūt ipsiq; amatores huic
maxime metuūt.Sed hoc iam tanq̄ manifestū/di
mittēdū est/deinceps vo dicēdū quid nobis emolu
mēti uel dāni in reb⁹ externis amātis familiaritas
⁊ custodia pbeat.Atq; hoc oīb⁹/amatori pcertiz est
manifestuz/q̄ amicissima charissimaq; ⁊ diuinissi
ma possessione orbū fieri amatū desiderat.parēti
b⁹ enim necessarijs amicis priuari eū exoptat/exi
stimās eos dulcissime/ipi⁹ cū amato ꝓsuetudini im
pedimēto fore.pueruz ptercz uel auri uel cuiusuis
possessionis ditissimū/neq; facile capi posse putat:
neq; si captus fuerit/detineri.Quāobrē necesse est
amatorē tanq̄ iuidū amati ꝓspitate dolere/aduer
sitate gaudere.Quinetiaz sine uxore.sine filijs.sine
domo/diu exoptat viuere adolescētē/cupiēs pluri
mū tēpus ꝓpria dulcedine pfrui.Sunt alia quoq;
mala:sed hor plurimis in ipso statiz principio de
mon aliqs uoluptatē imiscuit.ueluti adulatori gra
uissime bestie maximeq; calamitati iseruit natura
oblectamētū aliqō nō incōcinnū.Utitupabit quoq;
scortū aliqs utpote noxiū ⁊ alia huiusmodi aialia
atq; studia.que nos ad pñs delectare cōsueuerunt.
Amās vo pterq̄ qō noxi⁹ est/etiā sua cōsuetudine
oīum molestissim⁹.pares eniz cū parib⁹ ueteri pro
uerbio iocūdissime ꝓgregātur.Nā eqlitas tpis cū
ad equales uoluptates ꝓpter similitudinē trahat/
amicitiā parit.Verūtn̄ his etiā nimiā sacietatez af
fert:pinde necessitas oīb⁹ in reb⁹ cuiq; gravis est/
que q̄dē simul cū dissilitudine in amāte ad amatuz
est maxime.Juniori enim senior adherēs neq; die
ulla neq; nocte ab eo spōte recedit:sed necessitate:
⁊ furore rapit/qui illū q̄dē uoluptatū illecebris tra
hit vidētē/audiētē/tāgētē/⁊ oīno amatū sensu quo
libet attingētē:ita ut ingēti cū uoluptate illi assidue
obsequat.amatū vo qua uoluptate quoue solatio
equale tēpus adeo detinebit/ut extrema molestia
non uexetur/cum facie senilē deformēq; aspiciat:
ceteraq; similiter/que nō factu solum/uerūctiam
auditu molestia sunt/necessitate quadaz ad ipsum
captādum semper proposita:dum sedulis passim
insidijs obseruat/auditq; importunas immodera
tasq; tum laudes tum vituperationes quibus amās
ipsum prosequitur.que in sobrietate quidē intolera
biles sunt/in ebrietate vo non intolerabiles solz/
uerūetiam ob nimiā apte loquēdi licētiam turpissi
me.preterea duz amat/pernitiosus ⁊ importunus
est.cuz vo amare desierit/in posterū infidus aduer
sus illū/quē multis iuramētis precib⁹ atq; ꝓmissis
vix tādez induxerat ut premior spe infestam eius
consuetudinē

pro
nar
bū

consuetudinē sustineret. Demū cum respōdere deceat/principē aliū in se ac presidē accipit/mentē tē perantiāq; pro amore atq; insania/factusq; iā alī⁹ amatū latet. Tunc amatus eor̄ que dicta quondā ꝛ facta sunt memor/bñficior̄ gratiā exigit: putans cū codē uerba se facere. Sed alter ob uerecūdiam neq; audet mutatū esse se ꝓfiteri: neq; inuenit qua rōne priorīs illius principatus insani iuramenta ꝛ promissa persoluat. mentis iā ꝛ tēperātie cōpos effectus: ne si eadē que ꝛ antea fecerit / similis idēq; ac fuerat añ rursus euadat. Hinc efficit ut qui 273
ante amauerat iaz aufugiat: mutatusq; abeat quasi texta in aduersum cadēte. Alter vo persequi cogat grauiter ferens ad imprecationesq; ꝓuersus. Qui sane ab initio deceptꝰ est/cū ignorauerit nō decuisse/amāti necessario amēti gratificari: imo homini multo magis ab amore libero mentēq; hñti. Alio quin necessariū fore seipsum cōmittere hoi infido. moroso. inuido. molesto. pernitioso ad rerū possessionē. pernitioso ad corporis habitū. longe vo ad animi disciplinā pernitiosissimo. qua quidez nihil apud deos ꝛ hoies reuera aut est aut erit vnq; uenerabilius. Hec o puer cōsiderāda sunt: atq; illud isup aīaduertēdū amatoris amicitiā / nō beniuolētia ulla sed auiditate quadam expletionis quasi fame ꝓstare. Ut lupus ipe agnū/puerū sic ardet amator. Hoc illud est qđ pdixerā o phedre. Nec dicentem me ulterius audies. Sed iā finē habeat sermo. 274
q̄q̄ putabā dimidiū disputationis trāsactū esse: ac restare tantūdē de nō amāte dicendū: qđ illi potiꝰ indulgere deceat: ad idq; quot illi bona insunt / enumerāda. PAV: Cur ergo desistis o socrates? SO CRA: Aīaduertisti phedre carmina/me iā nō dithyrambos ampliꝰ canere? q̄uis in vituperando mea uerset oratio: qđ si laudare alterū pergaz/qđ facturū me putas? An non sentis a nymphis tum opera tua tū diuina prouidētia me afflari? Quare summatiz dico tot bona inesse alteri/quot mala in altero numerauimus. Sed qđ multis opꝰ est vbis: Be utrisq; eniz sufficiēter est dictū. Atq; ita qđ decet/fabula patiet. Ego iā transmisso flumine abeo priusq; ad maiꝰ aliqđ abs te cōpellar. PAV: Nō dum o socrates/priusq; estus abscedat. An non vides ut iā plane meridies sit? in qua hora ītēsus est calor. Sed interim morātes ac de his que diximꝰ colloquētes cum primū refrixerit/tunc abeamus. SO: Diuinus es circa sermones o phedre: ac uere mirabilis. Arbitror equidē orationū que tuis temporibus habite sunt neminē pluribus auctorē causamq; fuisse q̄ te siue ultro dicendo siue quoquo modo alios cōpellēdo. Simmiā thebanū excipio alios vo lōge añcellis. Et nūc videris causa fuisse ut aliqua a me oratio habeat. PAV: Nō tu belluz sane denuncias sed quo nam modo ꝛ que oratio? SO: Cū flumē trāsiturus essem / demoniū ꝛ solitū mihi fieri signū factū est. qđ sane quotiens accidit/ qđ facturus erā agere prohibet: hinc uocē audire visus sum: que abire me uetat/anteq; expiauerim/ quasi aliquid deliquerim erga deū. Suz igit̄ uates quidē: at nequaq; bonus: sed quēadmodū qui male sciūt litteras/quantū ad meipsum sufficiēs. Clare itaq; iā intelligo delictū meū. Siquidē o amice

Adynum Haud ammiranē bellum

presagū quiddā/etiā est in aio. Me enim cōmouit ꝛ antea dum loquebar: vnde quodāmodo uerebar/ne cū forte fīm ibȳcū apud deos deliqueriz/apud hoies gloriam consequar. Nunc sentio in quo deliquerim. PAV: Quid est? SO: Grauē o phedre/grauem inq; sermonē ꝛ tu attulisti/ꝛ me dicere compulisti. PAV SA: Quo nā pacto? SO: Stultū ꝛ quodā modo impiū. Quo quis grauior esse pōt? PAV: Nullus: si tu uera narras. SO: Quid enim amorē? nonne ueneris filiū/ꝛ deū aliquē putas? PAV: Dicit̄ qdē. SO: Nō tñ a lysia. neq; a sermone tuo: qui per os mecū abs te quasi quadā incātatione demulctū/prolat⁹ est. Si ut tē est/ut certe est / deus aut diuinū quiddā amor/malū utiq; nō esset. At sermones de illo quasi malū eēt/ habiti sunt. In hoc ergo aduersus amorez/deliq̄mꝰ. Atqui ualde inepte disputationes he nostre uident/ q̄uis urbane: que cū nihil sincerū uerūq; contineāt / gloriātur tñ tanq̄ plurimū ualeāt / si homūculis non nullis deceptis approbent. Nihi igit̄ o amice expiari necesse est. Est aūt his qui confabulādo peccāt/expiatio quedā uetus. quā homerus non nouit: sed stesicorus. Oculis enim priuatus ob helene uituperationē nō ignorauit cecitatis causam ut homerus: sed utpote musicus eā agnouit. Itaq; statiz illa fecit carmina. Nō uerus sermo ille fuit/nec nauibus altis: Existi fugiēs: nec adisti pergama troie. Atq; ita edito poemate/quā palinodiā: idest cantū ꝛriū uocant: cōfestim visum recuperauit amissuz. Ego aūt in hoc ero utriusq; sapientior. qđ anteq̄ accidat mihi q̄cq̄ mali ob amoris uituperationē/conabor illi palinodiā reddere. ꝛ qdē aperto capite nō ut supra ob uerecūdiā uelato. PAV: His vo o socrates nihil mihi gratius efficere posses. SO: Etenim meministi o phedre q̄ impudenter ex libro lectū est/ꝛ a meipo quoq; de amatore dictum. Quod si generosus vir aliqs ꝛ modestus qui simile sibi aliū amet ut amauerit/nos audiat dicētes qđ amātes ob nimias causas sepe maximas inimicitias suscitāt/ꝛ inuidi amatis pernitiosiq; sunt hoies audire se arbitrabit̄/in nauib⁹ nutritos/qui liberalē amorē aliquē nunq̄ inspexerint: neq; ullo modo nobis ꝓcedet/que in amoris uituperationē adducim⁹. PAV: Forte per iouem o socrates. SO: Nūc ego hominē ueritus ꝛ amorē ipsuz metuēs/cupio ueluti potabili oratione salsum illū auribusq; nostris noxium sermonē diluere. Cōsulo quinetiā lysie/ut q̄ primum scribat amāti potius q̄ nō amāti ex similib⁹ indulgēduz. PAV: Ita futurū certo scito. Nā postq̄ tu amatorē laudaueris/necesse erit lysiā/ut eadez scribat a me cōpelli. SO: Credo equidē: quādiu qui nūc es fueris. PAV: Bic age forti aio. SO: Eia ubi mihi puer ille adest/ad quē supiorē sermonē habui? ut hūc etiā audiat/ ne si minus q̄ audierit / temere non amanti obtemperet. PAV: Iste tibi proximus semp adheret/ quoad cupis. SO: Sic ergo o egregie puer cogita / priorem sermonem phedri pythocle geniti myrrinusiī fuisse. sequētem vo stesicori euphemi filī viri amabilis fore. huius hoc erit exordiū. Nō uerus sermo ille est/qui pñte amatore non amāti magis iubet gratificari: qr amās furit: non amās vo sanus est. Si enī simpliciter uerū cēt furorē eē malū/recte a nobis dictū fuisset. Nūc aūt maxīa bonor̄ nobis fiūt per furorē diuino quodā munere cōcessuz. Nā ꝛ que in

minimas

Adynū Maximā amicitiā abluit sermone.

furor diuinꝰ

delphis futura predicit uates ⁊ que in dodona sacerdotes: furētes q̄dē multa ac magna cōmoda priuatis ⁊ publice grecis hoibꝫ / attulerūt. sane vo dū sunt / exigua aut nulla. Quod si referamꝰ sybillas ⁊ alios. qui cūq; diuino usi sunt uaticinio q̄ multa predicentes in futurū profuerint / prolixū nimis extēderemꝰ sermonē: ⁊ rē manifestā oibꝫ proferremus. Illud tñ dignū est testificari / qō ueteres qui noia rebus imposuerūt nō turpe quiddā neq; ignominiosū putauerūt furorē. Nō enim preclarissime arti qua futurū discernit / hoc nomē annectētes / eā manicē idest furorem nominassent. sed tanq̄ bonū q̄ddā sit furor / qñ diuina sorte prouenit / honeste arti nomē huiusmodi ididerūt. At nunc iuniores isti / interiecta / T / littera imperite nimiū / manticē dixerūt. Sane inuestigationes futuri sanoq; hoium per aues ⁊ alia ostenta utpote a coniectura humane itelligētie pcedētes mētē historiāq; auguralē cognominarūt. Quaꝫ deinde posteriores / o / paruū in magnū uertētes honestiori uocabulo exornant. Quāto igit perfectius prestātiusq; uaticiniū augurali cōiectione: Et nomē noie / opusq; opere / tāto testificātur antiq furorē ex deo profectū q̄ humanaꝫ prudētiā preclarius esse. Atqui aduersus morbos ⁊ labores maximos. Ob antiqua delicta qñq; diuina indignatiōe mortalibꝫ imminētes gētibus quibusdā alicūde furor aduenies ac predicēs / quibꝰ opus erat remedia adinuenit / cōfugiēs ad uota cultusq; deoq; : vnde expiationes propitiationesq; cōsecutus incolumē reddidit possidentē ⁊ in pñs tēpus ⁊ in futurum. absolutionē pñtium maloq; recte furenti occupatoq; adeptus. Tertia vo a musis occupatio ⁊ furor suscipiens tenerā intactāq; aiam / suscitat illaꝫ atq; afflat. Unde per cātus aliāq; poesim. infinita antiquoq; gesta exornās / posteros instruit. Qui autē absq; furore musarū poeticas ad fores accedit ꝓfidēs arte quadā poctā se bonū euasurū / inanis ipse quidē atq; eiꝰ poesis pre illa que ex furore procedit: qua quidē hec que ex prudentia sit euanescit. Tot equidē / ac etiā plura diuini furoris preclara opera referre possuꝫ. Quare hoc ipsuꝫ ne formidemus / neue ulla nos ratio absterreat / ostendēs prudentē ⁊ sanū potius q̄ cōcitatum amicū esse deligendū. At illi insup ostendat si pōt / ac victoriam reportet non pro utilitate amātis ⁊ amati amorē a dīs esse cōcessuꝫ. Nobis vo nūc ostendēdū est contra / pro felicitate maxima huiusmodi furoreꝫ a dīs hoibus esse datū. Demōstratio autē erit cōtentiosis q̄dē incredibilis / sapientibꝰ vo cōtra. Oportet autē nos prius de natura aie diuine ⁊ humane / affectus ⁊ opera intuentes / uera nouisse. Hoc vo demonstrationis huiꝰ principiū sit. Aia ois immortalis. qō enim semp mouet immortale est: qō vo aliud mouet ab alioq; mouet: cū terminū habeat motus / terminū habet ⁊ vite: Solū ergo qō seipsum mouet / qz nunq̄ se deserit / nunq̄ cessat moueri. Immo vo ⁊ alīs que cūq; mouent id fons ⁊ principiū est mouendi. principiū aūt sine ortu est. Ex ꝓncipio enī necesse est q̄cq̄d generat / oriri. Ipsum autē ex nullo. Nā si principiū oriret / ex aliquo / ex principio utiq; nō oriret. Cū vo sit absq; ortu: ⁊ absq; iteritu sit necesse est. Nā si principiū interiret / neq; ipsum ex alio / neq; ex ipso aliud nasceret. siquidē ex principio oia oriant oportet. Sic ergo principiū motus est / qō seipsum mouet. hoc aūt neq; mori neq; nasci pōt. Alioq̄n omne celuꝫ oisq; generatio pcidat desinatq; necesse est: neq; rursus vnq̄ cōstare possit / vnde hec motū nacta oriātur. Cū igit appareat immortale eē qō seipsum mouet aie substantiā ⁊ rōnē hāc ipsaꝫ qui dixerit / nō erubescet. Omne enim corpus cui motus extrinsecus incidit / inaie est. Cui vo itus ex seipso id ineſt / animatum: tanq̄ hec aie natura sit. Quod si ita est / ut nō sit aliud quicq̄ quo in seipm moueat pter aiam necessario igenita ⁊ immortalis est aia. De immortalitate aie satis est dictū. De idea vo ipius in hūc modū est dicēdū. Quale id oino sit / diuine penit⁹ pli xeq; narrationis foret. Similitudinē vo eius quā dā describere humane ⁊ breuioris. hoc igit modo dicam⁹. Similis esto cognate potētie sub alati currus ⁊ aurige. Deoruꝫ equi ⁊ aurige oēs boni sunt atq; ex bonis: alioq; vo permixti. principio quidē nostri principes bigas habenis moderat. deinde equoq; alter bonus ⁊ pulcher ⁊ ex talibꝰ: alter contrarius ⁊ ex ꝓtrarijs. Quo fit ut dura ⁊ difficilis necessario sit aurigatio nostra. Qua vo rōne mortale ⁊ immortale aial appellatū est conāduꝫ est dicere. Omnis aia totius inaiati curā habet: totūq; percurrit celum alias videlicet alias formata spēs. perfecta quidē dū est ⁊ alata / sublimis icedit: ac totū gubernat munduꝫ. Cui vo ale defluxerint ferē / quoad solidū aliquid apprehēderit. ubi habitaculum formata / corpusue terrenū suscipit / sese mouere apparēs propter illius potentiā / aialq; totū uocatur: aia simul corpusq; cōpactū: ⁊ mortale aial cognominat. Immortale autē ex nulla rōne discursu percepta: sed que fingit. quippe cū neq; viderimꝰ / neq; satis intellexerimus deū immortale quoddaꝫ aial / hīs quidē aiam / hīs etiā corpus naturaliter omne tēpus cōiuncta. Sed hec iā uti deo placet / ita se habeāt ⁊ dicātur. Per quā vo causā ale abiiciātur decidātq; ab aia / nunc dicam⁹. Est aūt talis quedā. naturalis alarū vis est / graue in sublime attollere: ubi deoruꝫ inhabitat genus. Diuum vo que sunt circa corpus maxime particeps diuini est animus. Diuinū autē / pulchrū / sapiens / bonuꝫ / ⁊ quic quid tale dici pōt. his utiq; alit maxime augeturq; ipa alatio animi / turpi aūt ⁊ malo ꝓꝛꝫ huiusmodi deficit atq; iterit. Magnꝰ utiq; dux in celo iuppiter citās alatū currū primus incedit / exornās cūcta prouideq; disponēs. hunc sequit deoruꝫ demonūq; exercitus per vndeciz partes ordinatus. permanet aūt uesta in deoq; ede sola. Alioq; vo deoq; quicūq; in duodecim numero censent / ducunt per ordinē quilibet quisq; est ordinatus. permulta igit beataq; ut qui spectacula discursusq; intra celū exi stunt: quibus deoq; genus beatoq; intēdit suū q̄sq officiū peragēs. Sequit autē semp uolēs ⁊ potēs. liuor enim a diuino choro procul abest. Cū vo ad cōuiuiū ac epulas uadūt sublimes: in celestē circumferētiā proficiscūtur iā ascēdētes. Deoq; quidē uehicula apta habenis equaliterq; librata facile gradiuntur. Alia vo vix. Grauat enim prauitatis particeps equus / ad terrā uergens atq; trahēs: cuicūq; aurigarū equus nō bonꝰ nutritus fuerit. Ubi iā labor ⁊ certamē extremū aie pponit. Que enim immortales uocātur cum ad summum peruenerint /

extra progresse in celi dorso cõsistũt. Ibi ꝓstitutas circũferentia ipsa circũfert atq; ille intuentur/que sunt extra celũ. Locuz vo superceleste neq; quisq; nostroz laudauit adhuc poetarum: neq; vnq; pro dignitate laudabit. habet se vo in hunc modũ. Audendũ est enim uerũ dicere/pser̃tim de ueritate loquẽti. Sine colore. sine figura. sine tactu. essentia ue re existẽs / aie gubernatore solo intellectu ꝓtẽplante utif: circa quã uere scie genus hunc habet locũ. Utpote igit dei cogitatio intellectu ⁊ scia immaculata se uertẽs / cogitatio quoq; ois aie quecũq; cõuenientẽ sibi ꝓditionẽ susceptura est / intuita per tẽpus/id qđ est/contenta ueritatis contẽplatione nutrit ⁊ gaudet: donec circulo in idẽ circũferẽtia referat. In hoc autẽ circuitu cõspicit ipsam iustitiã. cõspicit tempantiã. conspicit sciaz. nõ qua adsit generatio: nec qua alia alicubi sit in alio. Quales videlicet sunt eoz que nos entia nũc appellam⁹. sed illã que in eo qđ est ens uere scia est. ⁊ alia eodẽ modo que uere sunt speculata atq; his enutrita / subiens rursus intra celũ/domũ reuertit. Cũ autẽ redierit/auriga ad psepe sistẽs equos obꝟcit illis ambrosiã ⁊ post ipaz nectar potãdũ: Atq; hec deoz est vita. Ceterarũ vo aiaruz alia optime deum secuta simili sq; effecta/extulit insup celestẽ locũ aurige caput: ⁊ cũ ipa circũferẽtia simul delata est: sed pturbata ab eis: ⁊ vix ea que uere sunt/intuita. alia vo modo caput extulit/modo submisit/at violantib⁹ equis/partim vidit qđẽ / partiz vo nõ vidit. Alie aũt aie affectantes qđẽ oẽs superiorẽ locũ/sequunt. cũ vo nequeãt: submerse circũferũtur / calcãtes sese inuicem atq; incũbentes alia aliã preire contẽdẽs. Tumultus igit ⁊ certamẽ ⁊ sudor fit extrem⁹. Ubi qui dẽ aurigaruz vitio/multe claudicãt: multe multas pẽnas cõfringunt. Oẽs vo magno implicate labore/expertes eius qđ uere est intuẽdi discedũt: post discessuz vo alimẽto utunt opinabili. Cuius quidẽ gratia multus ineſt conat⁹/ueritatis cãpus ubi nã sit intueri. Nã ex huiusmodi prato optima vis aie conuenientẽ accipit alimoniã: ⁊ alarũ natura qua aia eleuat/hoc alitur. Regulaq; adrastie dee: idest ieuitabilis numinis hec est. ut quecũq; aia deũ comitata aliquid ueroz inspexerit/ea usq; ad circuitum aliũ sit indẽnis: ⁊ si semp hoc facere queat/sit semp illesa. Si vo impotẽs assequẽdi nõ inspexerit/ ⁊ casu aliquo usa/repletaq; obliuione ⁊ prauitate graueť/grauata aũt pẽnas cõfregerit/in terrãq; ceciderit/tũc prohibet lex hãc in prima generatione in aliquã brutalẽ ire naturã. sed iubet eã que plurima viderit / ingenitura viri futuri philosophi aut pulchritudinis cupidi aut musici atq; amatorij. Eã vo que secũdo loco in regẽ legitimũ ut bellicosum viruz ⁊ imperatoriũ descẽdere. Tertio in gubernatorẽ rei. p. ut rei familiaris dispẽsatorẽ uel questuarium. Quarto in laboriosum gymnasticũ/aut circa medelã curãq; corporis uersaturuz. Quinto in eos qui uates futuri sunt/⁊ circa mysteria quedã. Sexto in poetã uel aliũ quẽuis eorum qui apte in imitatione uersantur. Septimo in artificẽ uel agricolã. Octauo in sophistã ⁊ populare. Nono in tyrãnicum. In his aũt oibus quicunq; iuste vitã egerit/sortẽ postea nanciscit meliorẽ: qui vo iniuste/deteriorẽ. In idẽ eniz vnde profecta est cuiusq; aia/annis decẽmilibus nõ reuertit. Nã alas añ hoc spatiuz nõ recuperat/pter illius aiam qui philosophatus est sine dolo/uel vna cũ sapientie studio pulchritudinez amauit. he qđẽ tertio ambitu mille annoz/si ter hãc ipsaz deinceps elegerint vitã/sic recupatis alis post ter millesimũ annũ euolãt abeuntes. Alio vo aie pri me vite finẽ: consecute iudicãtur. Judicate autẽ alie sub terra in iudicij locũ euntes meritas illic penas sustinent. alie in celi quẽdã locũ per iudiciũ elcuate/ita degunt/ut dignuz est ea vita qua in hois figura vixerũt: Ad milesimo anno ambe redeũtes sortẽ ⁊ electionẽ secũde vite suscipiũt: deligit vnaquecq; eã vitã quã uelit. hic ⁊ in bestie vitam humana aia trãsit: ⁊ ex bestia rursus in hoiez/si modo ea aia qñq; prius fuerit hois. Nã que nunq; ueritatẽ inspexerit/in hãc figurã uenire nõ poterit. Oportet vo hoiem intelligere secũdũ spẽm/ex multis procedentẽ sensibus in vnũ rõcinatione ꝓceptum. Hoc autẽ est recordatio illoz/que oliz vidit aia nostra cũ deo perfecta: ⁊ illa despicies que nũc esse dicimus: ⁊ ad id qđ uere est sursuz respexa. Quapropter sola philosophi cogitatio merito recuperat alas. Nã illis semp quãtũ fieri põt memoria inheret/quibus deus inherẽs diuinus est. Talib⁹ autẽ cõmentationibus qui recte utit / perfectisq; mysterijs semp imbuitur/perfectus reuera solus euadit. Ab humanis aũt studijs segregatus. Diuinoq; inherens/carpit a multitudine quasi extra se positus/sed ipse deo plenus multitudinẽ latet. Tendit igit huc/totus sermo qui est circa quartũ furorẽ. Quo qñ qs visa hic pulchritudine aliqua uere illius reminiscens / alas recipit/receptisq; euolare nitit. Cũ vo id facere nequeat /tanq; auis superna suspicies ⁊ inferiora cõtemnẽs crimen reportat quasi furore corrceptus. Hec itaq; diuina alienatio omniuz alienationum optima atq; ex optimis fit/⁊ hñti ⁊ participãti/⁊ qui hoc tenetur furore/cũ amet pulchra: amator uocat. Ut eniz dictũ est omnis aia hois/ea que uere sunt/intuita est. alioquin in hoc aial nõ uenissẽt. Recordari vo ex his que hic sunt/illoz/non facile est oibus / nec quot ex illis breue tps illic inspexerũt/neq; quot huc descẽdẽtes infortunate fuerunt: ita ut quibusdã consuetudinibus deprauate/sacroz que aliqñ inspexerãt/oblionez susceperint. Quãobrẽ pauce restãt/quibus satis memorie supersit. he vo qñ hic similitudinem aliquã eoz que illic inspexerãt/intuenť/obstupescũt/⁊ quasi extra se ponunt: que tamen sit hec affectio ignorãt/ qz non satis oino persentiũt. Justitie quidẽ ⁊ tẽperãtie ⁊ alioz quot animis uenerabilia sunt/splendorez nullũ in his imaginib⁹ cernim⁹/sed per obscura quedã instrumenta vix ⁊ perpauci in eorũ imagines accedẽtes eius qđ assimilať genus aspiciũt. At pulchritudinẽ tũc licebat videre clarissimã/qñ cũ beato illo choro felicẽ visionẽ contẽplationẽq; secuti cum ioue quidẽ nos/alij vo cũ alio quodã deorũ/viderũt ⁊ initiati sũt sacris/ que fas est dicere sacrorũ oiuz beatissima: que operamur integri quidẽ nos ⁊ maloz exptes/quot in posterum manebãt: integra quoq; ⁊ simplicia imobiliaq; ⁊ beata spectacula initiati inspectãtes pura in luce puri ⁊ immaculati solutiq; ab hoc qđ nunc circũferentes / corpus uocamus in modum ostree huic alligati. Hec autez memorie bñficio sint/

attributa.propter quã desiderio illoꝝ que quondam vidimus/nunc sermonẽ extẽdim⁹. Pulchritudo aũt quẽadmodũ diximus/ꝛ cũ illis progrediens effulgebat tũc /ꝛ huc profecti percepim⁹ cã per sensuuꝫ nostroꝝ pspicacissimũ clarissime refulgentẽ. Visus enim nobis pacutissimus est sensuũ oium / qui per corpus fiunt.quo sapiẽtia nõ cernit. Ardẽtes enim excitaret amores/siquid tale ipsius simulachrũ manifestũ oculis proueniret:Eadẽ est de ceteris que sunt amabilis ratio. At vo pulchritudo sola hãc habuit:sortẽ ut maxime oium ꝛ perspicua sit ꝛ amabilis. Qui ergo nõ est mysterijs nup initiatus / aut potius est deprauat⁹ haud celeriter hinc illuc ad ipsaꝝ pulchritudinẽ excitatur /similitudinem hic quãdã que ab illa denoiatur aspiciẽs. Quapropter nõ uenerat oũ aspicit/sed quadrupedis ritu dedit⁹ uoluptati aggredi/ꝛ concubere nitit petulãteꝝ pgrediẽs nec timet nec erubescit uoluptatẽ pter naturã sectari. Sed qui nup expiatus est sacris/quiue aliqñ est plurima contemplatus/qñ vultũ diuina forma decoꝝ videt apte ipsam pulchritudinẽ imitatũ/uel aliquã corporis spẽm/primo quidez horret:metuscꝫ priscoꝝ aliquis in eũ reuoluitur: deinde inspiciẽs tanꝙ deũ colit:ac nisi uereret uehemẽtis insanie crimẽ/sacra amatis nõ aliter ꝙ dei statue faceret. Intuentẽ vo ipsum uelut ex horrore/permutatio/sudor/ꝛ ardor insolitus occupat. Qñ enim pulchritudinis ifluxũ per oculos accipit/calefit/quo pennarũ natura irrigat.postꝙ vo incaluit/liquescũt que ad pululãdũ spectãt/queꝫ diu pre duritie cõpacta extitũ germinis cohibebãt. Ubi aũt instuxerit alimonia/pennarũ germina iã ab ipsis radicibus tumescẽtia impetu quodã per aie spẽm totã nitunt erũpere.tota enim erat olim pẽnis suffulta. Feruet itaqꝫ tũc ois ꝛ prosilit.atqꝫ ut infantes cũ dẽtes emittũt pruritu ꝛ dolore gingiuarũ uexãtur / ita ꝛ pennas/emittẽtis aia feruet / ꝛ titillatione molestiaqꝫ afficit. Itaqꝫ cũ pueri spẽm intuet/cupidinẽqꝫ inde effluentẽ imbibens irrigat calescitqꝫ/dolere iam desinit atqꝫ letat. Luꝫ vo procul abuerit exaruerintqꝫ meat⁹ qua parte scaturire nitit ala/aridi ꝛ cõstricti/ pẽnarũ germẽ cohibẽt. Hec intus vna cũ cupidineo illo influxu obclusum tumescẽtiũqꝫ more resiliẽs/ipm sibimet suos meatus vndiqꝫ obstruit pungitqꝫ. Tota igitur aia vndiqꝫ saucia stimulo cõcitat ꝛ angit. rursuscꝫ memor pulchritudinis delectat. Ex utrisqꝫ vo pmixtus passionis huiusmodi uehemẽtia ꝛ nouitate uexat: ꝛ anxia furit/atqꝫ insanit. Sic affecta pre furore neqꝫ nocte dormire põt/neqꝫ die usqꝙ psistere.sed passim discurrit desiderio pulchri videndi perculsa. Videsne aũt ꝛ influxũ illũ cupidineũ hauriens/abstrusa pri⁹ ꝛ cõclusa iam aperit ꝛ resoluit. Cũ vo iã respirauerit stimulis angustijsqꝫ liberat. Hac utiqꝫ suauissima uoluptate in pnti usqꝫ adeo delinit / ut nunꝙ ab ei⁹ illecebris spõte discedat.neqꝫ aliquẽ pluris facit ꝙ amatũ sed parentes.fratres.amicosqꝫ oẽs obliuioni tradit: ac dissipato per incuriaꝫ patrimonio minime cõmouet: patrias quoqꝫ cõsuetudines ꝛ dignitates quib⁹ gloriari solebat penitus aspernat/ꝛ seruire ꝛ iacere parata ubicũqꝫ permittit/modo igniculo suo inhereat. Nõ enim colit solũmodo ꝛ uenerat formosuꝫ:sed medicũ etiã hunc grauissimoꝝ morboꝝ sibi solũ inuenit. Hunc utiqꝫ affectũ ingenue adolescẽs ad quem meus est sermo hoies erota:idest amorẽ appellãt, Quo aũt modo dij noiant/si audieris:merito propter iuuentutẽ ridebis. Tradũt enim homerici quidam ut arbitror ex recõditis carminibus/in amorẽ carmina duo. Quoꝝ alterũ ualde petulãs:neqꝫ satis cõcinnũ. Sic autẽ aiũt. Hunc quidẽ mortales erota:idest amorem uocãt uolatileꝫ. Immortales autẽ pterota:idest alationẽ propter uolãdi necessitatem. his partim licet credere/partim nõ licet. At qui causa affectioqꝫ amantium hec ipsa est. Quotcũqꝫ igit ex iouis pedissequis capti fuerint/grauiꝝ pstatiusqꝫ alationis onus ferre pnt. Qui vo martẽ coluerũt/cũqꝫ illo circũuagati sũt/amore illaqueati/siquã ab amato sibi inferri iniuriam putãt/in cedẽ facile prouolãt/precipitesqꝫ tũ ad seipsos/tũ ad amatos necãdos ferunt. Atqꝫ ita fm quẽqꝫ deorũ cũ quo quilibet choꝝ egit/eundem honorat imitaturqꝫ semp in vita pro virib⁹ quoad permanet incorruptus:ꝛ hoc pacto primaꝫ hic vite generationẽ ducit.talẽqꝫ seipsuꝫ ad amatos ꝛ alios exhibet. Amorẽ ergo pulchroꝝ ex suo quisqꝫ deligit more/ Et tanꝙ deus sibi ille sit quasi statuã fabricat ꝛ exornat utpote honoraturus atqꝫ sacrificaturus. Jouis itaqꝫ cultores eũ sibi amãdũ querũt/cui⁹ iouialis sit aius:Quare cõsiderãt utrũ ad philosophiã ꝛ imperiũ natura sit aptus. ꝛ qñ illũ amãt inuentũ omni opere contẽdũt quo ille talis euadat. At nisi prius qõ exoptãt ingressi fuerint studio suo tũc cõtẽdũt admodũ / discũtqꝫ vndecũqꝫ aliqd pnt/atqꝫ ipi etiã ad hoc opus prodiunt. Jnuestigates ex seipsis dei sui naturã/uoti tãdẽ compotes fiunt/ex eo qõ summa quadã attentione mentis aciẽ in deũ erigere cõpellant. deinde cũ per memoriã illũ attingãt/diuinitate afflant / atqꝫ ex eo mores ꝛ studia/ quatenus hoi licet dei participẽ fieri capiũt. Quoniã vo hoꝝ oium causas referunt in amatum/dilectione ardẽtius accẽdunt. Ac si ab ioue hauriant/ bachãtiũ sacerdotũ more/in amati aiuꝫ trãsfundẽtes propzio deo quoad pnt:simillimũ reddũt. Qui cũqꝫ vo iunonẽ secuti sũt / regiũ querũt quo inuẽto similiter affecti eadẽ erga illũ oia faciũt. Apollinis preterea reliquoruue cultores deorũ singuli deos singulos imitãtes/eodẽ modo affectũ natura adolescentez querũt. Eoqꝫ comparato ꝛ ipsi imitãtes ꝛ adolescentib⁹ persuadẽtes moderãtesqꝫ in numinis ipius studiũ ꝛ ideã pro virib⁹ agũt. Nõ iuidia non illiberali maliuolentia in adolescẽtes suos utũtur/sed omni studio illos ad perfectã tũ sui/tũ dei quẽ colũt similitudinẽ/formare conant. Cura igit finisqꝫ uere amãtiũ si modo qõ cupiũt fuerint assecuti/talis est pfecto/qualẽ descripsimus:ꝛ insignis admodũ felixqꝫ ab amico propter amorẽ furente/ dilecto suo si captus fuerit/prouenit. Cõprehendit aũt quisquis capitur hoc pacto. Quãlibet aiaꝫ ab initio huius fabule trifariã diuisimus:atqꝫ equorũ quidem formas geminas/duas quasdã spẽs posuimus. Aurigã vo spẽꝫ tertiã. eadẽqꝫ nobis in pntia maneãt. Equoꝝ autẽ alter bon⁹.alter nõ. Que aũt aut boni equi virtus aut mali prauitas sit/ nõdum plane diximus/nunc vo dicẽdũ. Bonus excellẽtiori habitu situs est.specie rect⁹/ꝛ articulatim distinctus/ardua ceruice/naris⁹ modice adlinis/nitido

colore/nigris oculis/honoris cupidus/tēperātie/
pudoriſq; particeps: ac uere opinionis amicus/
nullis ſtimulis indigens/ſcilicet cohortatione ſola
rōneq; regit. Alter intortus ⁊ multiplex temereq;
delatus fuſuſq; ⁊ cōfuſe cōpoſitus. rigenti ⁊ dura
ceruice atq; demiſſo collo/ſimo vultu/fuſco colo
re/oculis ceſſis ſanguineq; ſuffuſis/morioſus ⁊ ꝓtu
max/hirſutis auribꝰ atq; ſurdis vix flagello ſtimu
liſq; obtēperās. Quādo igit auriga amatoriū aſpi
ciens vultū/totāq; ſenſu inflāmās aiaz titillationis
⁊ deſiderij ſtimulis cōcitat/tū qui aurige obediēs
eſt equoꝝ ut conſueuit pudore cohibitus ſeipm cō
tinet ne ꝓſiliat in amatū. Alter neq; ſtimulis neq;
uerberibus coerceri pōt/ſed exultat: ac violentia
delatus cōiunctū ſibi equū aurigāq; perturbat ra
pitq; ad ueneris uoluptatē. At illi ab initio aduer
ſant. indignati qō ad grauia ⁊ iniqua trahant. Tā
dez cū malū id minime ceſſet/compulſi ferunt/ce
duntq; iā ⁊ conſentiūt qō iuſſi ſunt facere/hinc he
rent igniculo/aſpectūq; ipſius cognoſcū inſpiciunt.
Quē intuitus auriga/pulchritudinis ipius naturā
memoria repetit/rurſuſq; illā cū tēperātia cernit/
in caſto fundamēto firmiter collocatā. Videſ autē
metuit/ac pre reuerentia recidit reſupinus. ubi ſi
mulq; cogit uſq; adeo habenas retrahere: ut equi
ambo femoribꝰ aut natibus humi reſideāt: ſz alter
quidē ſponte/q; minime reluctat. pcax autē equus
alter ꝓrſus inuitus. lōgius vo diſcedētes/alter qui
dem propter uerecūdiā admirationēq; ſudore to
tā aiam madefacit. alter vo a dolore liberatus quē
⁊ frenū ⁊ caſus incuſſerat. vix tandē reſpirat. atq;
reſipiſcēs indignatione motus aurigā equōq; con
iunctū increpat qō timiditate atq; ignauia cōſtitu
tuz ordinē deſeruerint. Rurſuſq; nolētes accedere
cogens/vix tādē conceſſit/illis differri in poſteruz
exorātibus. Accedēte autē ſtatuto tēpore/cuius eē
immemores illi ꝺde ſimulant/hic vo illis cōmemo
rat vi illata inniēs trahēſq; cōpellit iterū ij ſdē uer
bis amatos affari. poſtq; vo prope acceſſerunt/in
flexus inclinatuſq; extēſa cauda frenum mordet: ⁊
impudētiſſime rapit. Sed auriga multo magis ea
dem paſſus: ⁊ quaſi de termino flectēs reſupinus
habenas longe uehemētius trahit ⁊ dētes equi fla
gitioſi reprimit/atq; īpurā linguā maxillaſq; cruē
tans crura nateſq; humi defigit/ac penas dare cō
pellit. Quando vo idē ſepe prauus equus ille ppeſ
ſus/laſciuire deſtitit māſuefactus iā aurige obtem
perat prouidentie. atq; etiā cū videt pulchz formi
dine ꝓtremiſcit adeo ut qnq; ptingat amatoris ani
mā iā cū reuerentia quadā ⁊ metu adoleſcentū ue
ſtigia ſequi. Utpote igit omni cultu tanq; deo equa
lis adoleſcēs obſeruatus ab amatore haud quidez
ſimulāte: Sed reuera ſic affecto/preſertiz cū ⁊ ipe
bonoratus natura colētis ſit amicus/in idē poſtre
mo cū amatore conſpirat. ac etiā ſi antea a familia
ribus ſuis condiſcipuliſq; ⁊ alīs per calūniā dece
ptus fuerit/dicētibꝰ turpe eē amāti herere/ideoq;
amātem reiecerit tādē vo procedēte tēpore etas ⁊
nature debitus ordo eū in cōſuetudinē amātis idu
cunt. Nunq; enim fato decretū eſt uel malū amicū
malo/uel bonū bono nō amicū eſſe. Ergo cuz ado
leſcens colloquio ⁊ cōſuetudine receperit amato
rē tūc amātis illius beniuolentia iā facta ꝓpinquioꝝ
amatū ipſum admirari cōpellit. Aliaduertentē neceſ
ſarioꝝ amicoꝝq; otium alioꝝ beniuolētiā ſi cū ami
co diuinitus afflato cōferat/nullius fore momenti. ac
ſi ſenior ille diu ſic pgat. hereatq; ⁊ in gymnaſijs cete
riſue ſimilibꝰ tāgat/tūc iā fluxꝰ liquoriſq; illius fons
quē himeron: ideſt cupidineū in fluxū iuppiter gany
medis amore captus uocauit/quiue in amantē uber
influxit/partim in ipm infuſus eſt/partim extra ipo
exuberāte effundit: atq; ut flamē ⁊ echo a lenibus ſo
lidiſq; repulſa corporibꝰ eodē vnde uenerūt/iterū re
flectuntur/ita pulchritudinis: ille liuor rurſus in pul
chrū per oculos refluens qua penetrare in aiaz con
ſueuit adeo pennarū meatus irrigat ut ⁊ poſſint iā ⁊
incipiār pululare. atq; ita amati aium mutuo implet
amore. Amat igit/quid vo diligat ambigit/affectūq;
ſuū nec nouit: nec eloqui pōt. ſed pinde ac ſi lippi ali
cuiꝰ aſpectu oculos ſimiliter ſit infectus pūtis morbi
aſſignare cauſaz neſcit. nec aiaduertit qō ſeipm ama
tore tanq; in ſpeculo reſpicit. Itaq; pnte illo/dolere
ut ille ſimiliter deſinit abſente vo deſiderat viciſſiz de
ſideratꝰ: mutuū amorē tanq; amoris ſimulachrū poſ
ſidens: nec amorē ipſuz/ſed amicitiā ⁊ uocat ⁊ putat.
Cupit ergo ferme ut ille q̄ uis moderatiꝰ videre atq;
aſſidua cōſuetudine perfrui. ⁊ ut par eſt poſt hac ꝓti
nus hec facit. In ipſa igit cōſuetudine amatoris ꝺdez
intēperās equus auriga cōpellās breuē efflagitat pro
multis laboribus uoluptatē. adoleſcētis aūt equus ei
dem/quid dicat ignorat/ſed percitus anxiuſq; aman
tem mutua proſequit beniuolētia amātiſſimo ſuo cō
gratulatus. Atq; in ipa familiaritate paratus eſt pro
viribus amatoris deſiderio obtēperare. Cōiugatus
aūt equus ſimul ⁊ auriga cū pudore ⁊ rōne his in re
bus huic aduerſant. Quare ſi fm rectā vite inſtitutio
nem ⁊ philoſophie ſtudia meliores cogitationis par
tes obtineāt/beatā atq; cōcordē pñtez vitā agunt. ſui
ipſoꝝ dñi atq; modeſti ea parte ſubiecta cui aie vitiū
ineſt: ea cōtra liberata ad quā probitas ptinet. In hu
ius autē vite fine recuperatis alis prepetes euolant
cū triū certaminū uere olympicoꝝ vnū peruicerint.
Quo quidē nullū preſtātius bonuz aut humana tēpe
rātia aut diuinus furor hoibus afferre pōt. Quod ſi
impudētiorē quādā vitā/philoſophie expertē alioqn
ambitioſam ſecuti ſint: Forte in ebrietate aut alia qua
uis deſidioſa licētia/ītēperati illoꝝ equi icautas ani
mas inuadūt. caſq; in idē cōducētes illud oblectamē
ti genus ſectari cōpellūt/qō vulgo beatiſſimū iudica
tur. inq; eiꝰ deſiderij expletione nōnunq; deinde uer
ſant. Hac tñ iccirco raro utunt/q; non ois in hoc cō
ſentit animi cogitatio: Amici ergo ⁊ iſti licet minꝰ q̄
illi ſuperiores tū feruēte amore tū reſtincto degunt. fi
dem ſibi inuicē firmiſſimā ⁊ dediſſe ⁊ accepiſſe putā
tes. nefas eniz eē ducūt fidē frāgere/⁊ inimicos qnq;
ex amicis euadere. Demū cū nature ſic cōceſſerint/
affecti abeūt ut alati quidē nōdū ſint/ſed pēnas amit
tere quodāmodo ceperint. Quāobrē premiū amato
rū furoris nō paruū reportāt. Mā in tenebras locūq;
ſub terrā deſcēdere illos qui iā iter ſub celis agere ce
perāt: Lex prohibet: ſed clarā vitā agētes beatos fie
ri iubet dū vna pergūt ⁊ ſimul alas emittūt: atq; hec
amoris gratia fiunt. Tot igit ac talia o puer tanq; di
uina/amatoris tibi amicitia conferet. Eius autez qui

non amat/familiaritas tēperātie mortali coniuncta/ mortalibusq; ⁊ exilib⁹ ministeriis dedita/illiberalita tem illā que vulgo virtus habet in sodalis sui animo generabit:efficietq; ut nouē annoꝝ milia sup terram ⁊ sub terrā demēs pererret. Hāc tibi o dilecte amor q̄ pulcherrime optimeq; ualuim⁹ poeticis tū uerbis tū figuris ipulsu/ Phedri palinodiā cecinim⁹. Qua re ⁊ añ dictis ignoscens ⁊ hec grata a nobis accipiēs benignus propitiusq; mihi assistes amatoriā artē nobis abs te concessam / neq; auferas indignatione ali qua neq; etiā minuas. Quinetiā da ut magis q̄ nūc apud honestos in precio sim. Tū siquid numine tuo indignū a phedro ⁊ a me dictū sit/lysiam disputatio nis hui⁹ auctorē accusans/ab huiusmodi sermonib⁹ desistere facias. ⁊ ad philosophiā quēadmodum frater eius polemarchus uersus est / ita illū cōuerte/ut ⁊ hic eius amator phedrus nō haud amplius ut nūc modo huc modo illuc se trāsferat. sz in amoris simul ⁊ sapientie studio prorsus vitaz agat. PHE: Hec ego quoq; si prestat ita fieri o socrates deū oro. Tuuz vo sermonē iāpridē admiror q̄ualde superiorē añcellit. ut iā uerear/ne lysias mihi humilis videat/si ad hūc conferre aliū studeat. Atqui eū nup cuius quispiaz o vir mirifice in hoc ipso vituperauit. perq; totā accusationē orationū scriptorē uocauit:forte igit honoris causa a conscriptione huiusmodi abstinebit. SO: Ridicula hec o adolescēs snia est. ⁊ ab amici mēte lōge aberras. si eū usq; adeo meticulosum putas. forte vo obtrectatorez eius existimas uera iudicare que obiecit. PAV: Ita profecto visuz est o socrates: neq; te fugit potētes in re. p. prestātesq; viros uereri orationes cōponere eorūq; scripta relinquere ne sophiste fuisse posteris videant. SO: Prouerbiū illud/oulcis an con:idest cubitus o phedre te latuit / a longo cubitu qui prope nilū est/ductū fuisse. neq; id solū/sed illud quoq; te fugit/q̄ excellētes prudētia ciues in cōscribendis posteritatiq; relinquēdis orationib⁹ summopere studēt. qui usq; adeo laudatores suoꝝ operū diligunt/ut primos eos adscribāt/qui scripta ubiq; laudent. PAV: Quomodo istud ais? Nō eniz intelligo. SO: Nescis q̄ in exordio libri a ciuili viro cōpositi primus est laudator adscriptus. PAV: Quo pacto? SO: Probata est inquit ipsoꝝ snia senatui aut populo aut utrisq; / ⁊ ille ait qui ab illo ⁊ que deinceps ambitiose noians extollensq; snie auctor. deinde etiā dicit/post hec/suā ostentās laudatorib⁹ sapiētiā. Idq; sepe postq̄ prolixā orationē habuerit. An aliō q̄q̄ tibi istud videtur/q̄ scripta oratio? PAV: Nō aliud certe. SO: Quod si approbet/gestiens ex theatro discedit tanq̄ poeta. sinautez reprobet excludaturq; a scribēda snia/neq; dignus cuius snia mādet litteris/ habeat meret ipse/eiusq; amici. PAV: Et maxīe quidez. SO: In hoc plane demōstrāt se minime aspnari studiū huiusmodi/sed multifacere. PAV: Sūmope. SO: Quid vo si orator quispiā aut rex eā nactus sit facultatē ut quēadmodū lycurgus aut solon aut darius imortalis in ciuitate scriptor haberi possit/an nō ⁊ ipse equalē se deo adhuc viuētē existimat? ⁊ posteri monimēta eius considerātes/de illo similiter iudicāt? PAV: Uehemēter. SO: An igit censes taliū quēpiā uel quātūcūq; maliuolū lysie studiū eius hoc scribendi vituperaturū? PAV: Ex his que tu dicis id cō sentaneū nō videt. nā suū quoq; studiū ut videt vituperaret. SO: Ergo ex hoc pspicuū esse cuiq; potest/nō ob hoc ipsum q̄ scribat/quenq̄ eē vitupe rāduz. PAV: Quid enim? SO: At illud est ut arbitror turpe/turpiter ac male ⁊ loq; ⁊ scribere. PAV SA: Manifestū id quidē. SO: Que nā igit ⁊ bene ⁊ non bene scribendi ratio est? Nunquid opus est nobis o phedre de his a lysia uel ab alio scisciari qui uel qñq; scripserit aliq̄d uel sit scripturus/seu ciuile publicū op⁹ siue p̄uatū/aut carmine ut poeta/aut tanq̄ p̄iuat⁹ oratione soluta? PHE: Rogas an opus sit? Cui⁹ eniz gratia/ut ita dicā/viuat quispiā / nisi huiusmodi uoluptatū. Nō eniz illarū gratia/q̄s dolor necessario añcedit. alioquin uoluptas minime prouenit. Nō oēs pene uoluptates corporis hūt. Quare seruiles nō iniuria sunt appellate? SO: Ocio utiq; abūdamus. ac etiā mihi videntur uelut in estu sup caput nostrū cicade canētes ⁊ iuicem disputātes nos cōtueri. Si ergo nos viderēt quēadmodū ⁊ alios multos in meridie non disputātes quidē sed dormitātes: ab ipsis ob mentis desidiā delinitos/merito deriderēt existimātes māci pia quedā ad eas illuc diuertisse. Inq; ipso secessu tanq̄ pecudes sub umbra secus fontez meridiano somno teneri. Sinaūt viderint disserentes nos minimeq; ab illarū quasi sirenum illecebris captos/ quo minus portū uersus enauigarem⁹ forte nobis libētissime premiū illud tribuēt/q̄ deoꝝ pcessione traducere ad hoīes pñt. PHE: Quid naz muneris istud est q̄ possidēt? Nunq̄ enim audisse videor. SO: Non tñ decet musarū studiosuz virū rerū huiusmodi ignarū esse. ferē autē hos olim hoies ante musas fuisse. Natis deinde musis cātuq; mōstrato illoꝝ nonnullos uoluptate cant⁹ usq; adeo delinitos fuisse: ut canētes cibū potūq; negligerēt imprudēterq; perirēt: ex quib⁹ deinceps cicadarū genus sit natū munus hoc a musis nactū/ut alimonia nō idigeat: sed absq; cibo potuq; q̄ diu vixerit/cāteat. postea vo ad musas pficiscat/quā q̄s hoiuz musaz hic colat/renūciaturū. Ergo terpsicore nunciātes qui p̄cipue illaz in choris cetibusq; celebrauerint/ eā ipis propitiā reddūt. Erato aūt eos qui in reb⁹ amatoriis honorauerint / atq; alijs eodem modo pro sua cuiq; uenerationis specie. Calliope aūt antiquissime / eāq; sequēti uranie eos qui in philosophia viuūt colunteq; iparū musicā referūt. que prae ceteris musis circa celū atq; sermones tā diuinos q̄ humanos uersant/uocē pulcherrime modulantes. Itaq; multis de causis/dicēdū est aliq̄d: neq; in meridie dormitandū. PHE: Dicendū certe. SO CRA: Igit q̄ modo statueram⁹ iam differendū est/qua videlicet rone quis recte aut nō recte ⁊ loquat ⁊ scribat? PAV: Proculdubio. SO: An nō necesse est eū/qui recte dicturus sit/ueram in ea re de qua loquat intelligētiam habere? PAV: Audiui equidē o socrates amice nō esse futuro oratori necessarium/que reuera iusta sunt discere/sed que iudicātiū multitudini videant. ne quē reuera bona aut honesta/sed que sic appareant. ex his enim potius q̄ ex ueritate posse persuadere. SO: Nunq̄ o phedre sapientū pbēnenda sunt dicta. immo diligenter quid sibi uelint psiderāda. Itaq; q̄ modo

Cameracensis de ymagine mundi. pag. 27
Magni Cordatheri

dicebas ꝓtereundū eē nō arbitroꝝ.PAV: Probe loqueris.SO:Sic igit istō ꝓliderem⁹.PAV:Quo pacto?SO:Hoc plane.Si tibi suaderez/hostes te equo expugnaturū/utriqꝫ vō equū ignoraremus. Sed ego id tantū de te scirē/qō phedrus equū purat esse domesticū ꝛ grādibus auribus aīal.PAV SA:Ridiculū id quidē eēt o socrates.SO: Nōdū istud: sed qñ obnixe tibi psuadere conarer oratione in asini laudes cōposita equū illum uocās/affirmāsqꝫ prestātissimū aīal esse/utile domi ꝛ foris ad bellū promptissimū/ad sarcinas ferendas aptū/ꝛ ad multa alia cōmodissimum.PAV:Valde id absurdū.SO: Nōne prestat ridiculū amicū eē ꝙ graue ꝛ inimicū?PAV:Videt.SO:Añ igit oratoꝝ boni maliqꝫ ignarus ciuitati similiter affecte suadeat nō oratione ꝙdē in vmbre asini laudē tanꝙ equus illa sit cōposita/ sed de malo tanꝙ bonū id sit disserēs.vulgiqꝫ opinione aucupatus/mala facere ꝓ bonis inducat / qualē putas oratorē huiusmodi segetē quā seuit messurū?PAV:Haud satis bonam. SO:Num o bone vir rusticius/ ꝙ deceat dicendi artē vituperauimus. Illa vō forsitā dixerit.Quid o viri mirabiles deliratis? Ego enim neminē ueritatis ignarū discere orare cōpello.Sed siquis cōsilio meo paruerit.percepta ueritate me capiet.hoc sane affirmo esse maximū.qō absqꝫ me illi qui res nouerit nihilo magis psuadendi ars aderit.PAV SA:An nō iure hec dixerit?SO:Fateor.equidē/si modo sequētes rōnes / artē eē illā testent. Audire nāqꝫ mihi videor rōnes nōnullas asserētes/mētiri eā/neqꝫ artē esse.sed aliquē sine arte usum. Veram aūt dicēdi artē absqꝫ ueritate inquit lacon neqꝫ eē aliquā neqꝫ vnꝙ fore.PHE: His utiqꝫ rationibus opus est o socrates. Igit huc eas adducēs quid dicant ꝛ quomodo/discute.SO: Adeste aīalia generosa/ac phedro honesto adolescēti persuadete/nisi sufficiēter philosophet/eū nunꝙ aliqua de re sufficienter esse dicturū. Rūdeat phedrus.SO:Interrogate. An nō rhetorica oīno ars erit alliciēs aīaz per sermones?PAV:Non in iudicijs modo ceterisqꝫ publicis cetibus/uerūetiā in priuatis cōgressib⁹ eadē de magnis quibusqꝫ reb⁹ ꝛ paruis. Nihil enīz honorabilius in magnis ꝙ in exiguis ex recta artis rōne se gerere. Nūquid tu hec audisti?PAV: Nō ita prorsus per iouez. Verū circa iudicia precipue ars ista dicit scribiturqꝫ nec nō circa conciones.ultra vō eā porrigi nō audiui.SO:Munquid artē dicēdi qua nestor ꝛ ulixes apud iliū usi sūt / audisti? eam vō qua palamedes/audisti nunꝙ?PAV:Et per iouez nestoris orationes audiui/nisi forte gorgiā nestorē fingis esse/aut thrasymachum theodorūqꝫ ulixē.SO:Forsan.sed hos mittamus: Tu vō rnde.Quid in iudicijs aduersarij faciūt?Nōne cōtradicūt?An ꝙd aliud dicemus?PAV:Hoc ipm. SO:Num de iusto atqꝫ iniusto?PAV: Ita.SO CRA: Nōne qui arte id agit / efficiet ut idē eisdē tum iustū tum iniustū appareat?PAV:Quid prohibet?SO:Et in cōcione ut eadē ciuitati modo bona modo ꝺria videantur.PAV:Certe.SO:Enim uero eleatē palamedē artificio suo efficere solitum accepimus/ut eadē audiētib⁹ similia ꝛ dissimilia / Unum ꝛ multa manētia ꝛ fluctia viderent.PAV SA:Maxime.SO:Facultas ergo ꝺdictoria nō in iudicijs solū ꝛ cōcionib⁹ uerūetiā in oībus ut apparet que dicūtur/qñquidē vna quedā ars est/uersat: qua quis poterit oīa oībus ꝛ que pñt ꝛ quibus pñt / similia fingere/ꝛ alio similia ista occulente in lucē educē. PAV:Quo nā pacto id ais?SO:Hoc equidē. Num deceptio in his que multū/an que parū differūt accidit?PAV:In his que parū.SO: Atqui si paulatim trāsieris latebis magis dū ad ꝺriū uenies ꝙ si subito trāsilieris.PAV:Quid ni?SO: Oportet igit eū qui cūqꝫ decepturus sit aliū ipe minime decipiēdus similitudinē ꝛ dissimilitudinē reruz exquisite dinoscere. PAV:Necessariū est.SO:Munquid igit singulorum ueritatis iscius / poterit eius qō ignorat similitudinē in vniuersis paruam aut magnaz diiudicare?PAV SA:Impossibile id quidē.SO:Ergo illos qui preterrerū naturā opinātur falsiqꝫ sunt/ꝓstat propter similitudines aliquas sic eē affectos.PAV: Sic accidit. SO:Num igit poterit quisꝙ si rē quālibet ignorauerit/artificiose aliquē sensimqꝫ a uero in ꝺriū per similitudines aliquas sigillatiz traducere?aut errorē hūc in seipso vitare?PAV:Nunꝙ.SO:Quāobrē o amice quicūqꝫ ueritatē ignorat ꝛ opinionibus ducit / dicendi quoqꝫ facultatē ut videt inertē exhibet atqꝫ ridiculaz.PAV:Ita videt.SO:An vis in oratione lysie quā in manibus habes / ꝛ in nostra disputatione videre / ubi artificiose ꝛ ubi sine arte agitur?PAV SA:Maxime oium. Nude enim in pñtia loquimur cū exēplis perspicuis caream⁹.SO:At enim fortuna quadā orationes dicte sunt ut videt exēplo monstrātes/cōpotē ueritatis virū ouz uerbis locat/trahere auditores. Atqꝫ ego o phedre locales deos hui⁹ rei causas arbitror.Forte etiā musarū interpretes super capita nostra cātores munus hoc nobis īspirauerūt. Ego eniz dicēdi artē habeo nullā.PAV:Esto ut ais Solū qō dicis ostēde.SO:Age itaqꝫ/probemiū orationis lysie lege.PAV:Mearū quidē rerū status sic ut intellexisti se habet:atqꝫ cū ita sit/quēadmodū nobis ꝺducere putē audisti.Arbitror equidē me nō minus ob id abs te siquid petiero ꝓsecturū/qō amore tui captus minime suz. Nā amatores cū primū amare desierūt/collati beneficij penitet.SO: Desine. In quo iste delinquat ꝛ quid sine arte faciat/dicendum. Nōne?PAV: Profecto.SO:An nō cōstat cuiqꝫ/qō in alijs dū loquimur idē sentimus oēs/in alijs vō nō idē?PAV:Quāuis qō ais intelligere videor/planiꝰ tū ut dicas cupio.SO:Quādo quis ferri nomen uel argenti pronūciat/idē omnes protinus intelligimus. PAV:Prorsus.SO: Quid cū iusti uel boni nomē? nōne alius alio fertur?atqꝫ cū alijs ꝛ nobiscū ipsi ambigimus?PAV:Magnopere.SO:In alijs ergo cōsentim⁹.In alijs dissentim⁹.PAV:Sic est.SO: Ubi nam facili⁹ falli possumus?ꝛ in quibus istoꝝ rhetorica plurimū ualet?PAV: Patet / in ꝙbus ambigim⁹. SO: Oportet igit eū qui rhetoricā sit assecuturus primum hec ordine discreuisse/ꝛ que utriusqꝫ speciei figure sint percepisse.ꝛ ubi maxime falli ambiguitate multitudo pōt/ubi nō pōt.PAV: Preclarā quandā o socrates agnosceret spēm/qui cogitatione id caperet.SO:Deinde oportere eū arbitror nihil latere/cū ad singula uenerit/sed acute psentire id de quo dicturus sit utrius sit generis.PAV:Cur non.SO:Quid

Adagiū De asini umbra

porro amore: utrū ambigui generis/an alterius esse dicim⁹: PAV: Ambigui ꝓrsus. SO: An putas eū tibi illa de se dicere ꝓcessurū/que supra dicebas: qđ videlicet amato simul atq; amāti pnitiosus est. ac rursus qđ oium maximū est bonoꝝ. PAV: Scite loqueris. SO: Sed id quoq; dicas. Ego enim ꝓpter diuinaz illā occupationē/nō admodū memini. Num amorē in disputationis principio definierim. PAV: Per iouem mirifice. SO: O quāto solertiores acheloinymphas z pana mercurij filiū lysia cephali filio ad orationes cōponēdas eē demōstras: An vo nihil dico: Sed lysias quoq; in amatorij sermonis exordio coegit nos itelligere amorē/certū aliquid esse qđ ipse uolebat. atq; ad id sequētia referēs orationē oēm pegit. Vis ne principium rursus legamus: PAV: Vt lubet q̄is ibi qđ queris/minime sit. SO: Lege ut illū ipm audiā. PAV: Hearū q̄dē rerū status sicut intellexisti se habet/atq; cū ita sit/quēadmodū nobis cōducere putē audisti. Arbitror equidē me nō minus ob id abs te siqđ petiero ꝓsecuturū qđ amore tui capt⁹ minime sum. Nā amatores cū primum amare desierint collati beneficij penitet. SO: Permultū abesse videt ut qđ querim⁹/faciat. siqđē nō a principio sed a fine modo quodā cōuerso z resupino sermonē trāsigere nitit: incipitq; ab illis que amator extincto amore adolescētib⁹ obijcit. An forte nihil dixi o phedre mi lepidū caput: PAV: Finis est ꝓfecto o socrates/de quo sermonē habet. SO: Quid alia: nōne sparsim sermonis partes tibi iacte vident: An cēses qđ secundo loco positū est/necessitate q̄dā ita esse subiūctū: aut aliqđ aliud ab illo dictoꝝ: Nā mihi quidē utpote oiuz ignaro videt/nō ingenerose quicqđ incidit a scriptore dictū fuisse. Tu vo necessitatē scribēdi aliquam habes per quam ille sic ea inuicem deinceps disposuit: PAV: Optimus es o socrates. siquidē me putas scripta adeo subtiliter posse diiudicare. SO: Sed hoc arbitror te dicturū oportere orationē oēm tanq̄ animal quoddā cōstitui/ut suū quoddā habeat corpus/qđ neq; sine capite sit/neq; pedibus careat: sed habeat media atq; extrema sibi inuicē z toti cōuenientia. PAV: Quid ni: SO: Cōsidera queso utrū amici tui oratio sic se an aliter habeat. Repies eā nihilo ab epigrāmate discrepare qđ mide phrigio iscriptū nō nulli fuisse tradūt. PAV: Quid istud z qle: SO: Audi. Enea virgo suz mide sepulchro imposita. Quoad aqua fluet arboresq; viresc̄t/hic pmanēs pretereuntibus nunciabo in hoc deploratо mida iacere sepulchro. Quod vo nihil interest quālibet ei⁹ partē ut primam uel ut ultimā ponere ut arbitror tu ipse vides. PAV: Orationē nostrā mordes o socrates. SO: Hāc ergo ne nobis succenseas dimittam⁹. q̄uis in ea multa repperiri posse exēpla videant: quibus inspectis utilitas nobis ex hoc ꝓuētura sit/ne talia imitemur. Verū ad orationes alias descēdam⁹. Habeāt ille quidē nō nihil ut arbitror/qđ a viris dicēdi studiosis sit obseruandū. PAV: Quid illud: SO: Erant utiq; cōtrarie. altera siquidē amāti/altera nō amāti iherēdū asseuerabat. PAV: Ac strenue quidē. SO: Quod uerius est te rñsurū putarā. videlicet ac furiose quidez. Ceterū qđ querebā idipsum est. Furorē quēdā amorē uocauimus: An nō: PAV: Certe. SO: Furoris autez duas spēs ponimus. Alterā ab humanis morbis. Alterā ex alienatione diuina/qua extra cōsuetam vite institutionē ds rapitur: PAV: Diuino. SO: Diuine autē partes quatuor: ut etiā dū ꝓsunt q̄tuor. Et uaticinij quidē ispiratione apollini. Mysteria dionysio poeticā musis. amatorij furorē ueneri z amori oium optimū tribuimus. Ac nescio quo modo dū amoris affectū per imagines quasdā effingeremus/ueritatē forte aliquā attigimus/forte etiam alio trāsgressi sum⁹: Ideoq; miscētes orationez nō penitus improbabilē/fabulosum quēdā hymnum cōposuim⁹. z quasi ludentes meū ac tuū o phedre dñm amorē pulchrorꝝ ꝓsidem puerorꝝ/modeste laudauimus. PAV: Hec mihi auditu nō iniocūda SO: Hoc itaq; inde accipiamus quo pacto a vituperatione ad laudes disputatio pertrāsiuit. PAV SA: Quo nā modo id ais: SO: Mihi quidē videmur cetera reuera lusisse. At siquis duarū spērum in quas modo ex fortuna incidimus/viz arte comprehenderit/opus nō ingratum fuerit consecutus. PAV: Quas spēs dicis: SO: Ut in vnā ideā cōspicies passim dispersa cōducat/quo singula definiēs manifestū reddat semp id de quo agit. Quēadmodū nos in pñtia quid amor sit definiuim⁹/siue bene seu male id factum sit. Certe hinc disputatio nostra claritatē in se habuit cōstantēq; sibiipsi cōordiaz. PAV: Alterā vo spēm quā dicis o socrates: SO: Ut rursus ꝼm spēs articulatim: ꝓ rerū natura incidat: neq; iperiti coqui ritu ulla mēbra ꝓfringat. sed pinde faciat ut supiores sermones fecerūt. qui cōcitationē mētis vnā cōmunē spēz acceperūt. Quēadmodū vo in vno corpore membra gemina eodē noie nūcupātur/dextrū vnū/sinistrū alterū/sic z ꝓcitationis spēm in nobis natura vnā sermones illi existimauerūt. z ꝓior ille quidē partez sinistrā diuidēs/ac rursus hāc partiens nō ꝓius desistit q̄ ibi sinistrū quēdā reperiret amorē: inuentūq; ut par est/improbaret. Sequēs alter in dextraz furoris partem nos duxit: ubi amorem noie ꝓioi similem/sed diuinū inueniēs z amplificās laudauit tanq̄ bonoꝝ nobis causam maximoꝝ. PAV: Verissima loqueris. SO: Harū ego diuisionum collectionūq; o phedre amicus suz/ut z intelligendi z loquēdi sim cōpos. Ac siquē aliū posse arbitror tū ad vnū tū ad multa ꝓ rerū natura respicere/huius a tergo tanq̄ dei uestigia sequor. Atq; eos qui id facere pñt: recte an ne ꝓtra cognominē/deus ipe nouit. Voco aūt hactenus dialecticos. Nūc vo dic obsecro quo noie ꝓ tua lysieq; sentētia nuncupari oporteat. An hec dicendi ars est: qua thrasymachus alijq; usi sapientes z ipsi in dicēdo fuerūt: ceterosq; reddūt tales/qui illis tanq̄ regib⁹ offerre munera uolūt. PAV: Regū quidē illi viri. nō tn ea ruz rerū periti de quibus interrogas. Sed hāc speciē recte sane dialecticā appellare videris. rhetorica vo adhuc nos fugit. SO: Quo modo istud ais: Pulchrū ne aliquid erit/qđ ab ꝝs alienuz/arte tn percipiatur: haud quaq; spernendū id tibi mihiq; est. sed dicendum. Quid sit reliquum in rhetorica: PAV: Permulta o socrates in libris de arte dicēdi cōpositis tradita. SO: Oportune cōmemorasti. ꝓhemiū arbitror ꝓimā orationis partē esse uocandā. Talia quedam egregia illa ornamēta artis appellas:

Epigrāma
Mide frygis

Duo furoris
species

Epigrāma Midē

Nema vngo. Midæ regis cum imposita sepulchro,
Dum fluuius fontes. arbos dū celsa uiresc̄t,
Assereum duranꝫ hic iuxta mansito monimentū
Atq; Midæ pastori narro hic esse sepulcrū

285

appellas? PAV: Sane. SO: Sequitur secūdo loco narratio. testimoniorūq; assertio. Tertio ꝓiecture. Quarto uerisimilia, ꝓbationē quoq; ⁊ approbationē ut arbitror. Optimus orationū faber byzantius vir induxit. PAV: Eximiuz dicis theodorum? SO: Eqdē. Hic etiā inuenit quo pacto in accusatione ⁊ defensiōe fieri ⁊ geminari redargutio possit. Egregiū aūt virum Euenū pariū cur in mediū nō adducimus? qui subdeclarationes ꝓmus inuenit. collaudationes ꝓterea nec desunt qui dicāt vitupationes huiusmodi quasdā carminib⁹ memorie gratia illū inserere. Vir enim sapiēs est/Tisiā vo gorgiamq; ualere si nemus qui uerisimilia ueris anteposuerūt. Ac vi oratiōis efficiūt ut parua esse magna ⁊ magna vicissim parua/uetera ītē noua/⁊ nouissima uetera videant. breuitatē quoq; loquēdi ꝓcisaz rursusq; infinitā uerborū ꝓlixitatez adinuenerunt. Que cū olim ex me audiret ꝓdicus/risit. seqz solū inuenisse asseruit/quibus uerbis ars illa indigeat. Egere aūt neqz paucis neqz multis / sed mediocribus. PAV: Sapiētissime rūdisti ꝓdice. SO: Hippiam vo nequaq; cōmemorauimus. Arbitror enim cū ipso eliēsez quoq; hospitē ꝓsentire. PAV: Cur nō? SO: Quid porro de musica poli concinnitate dicemus? Qui geminationē uerborū. insignes sentētias cōparationes similitudinesq; inuexit. Nominūq; usum: ad orationis splendorē/ put a licymnione didicit. PAV: Protagore autez scripta nonne talia quedā erāt o socrates? SO: Recta sane ac ꝓpria o puer protagore elocutio: ⁊ multa in stilo preclara. In cōmiserationib⁹ aūt a senectute ⁊ pauptate cōmouēdis chalcedonius orator excelluit. In ira itē cōcitāda ⁊ sedāda potēs quasi incātatione ut inqt mulceret. In cōficiēdis soluēdisq; calumnijs vnde opus fuerit sumus. De fine aūt orationis oēs cōuenire vident. sed hūc alij repetitionē alij aliter nominant. PAV: Finē dicis summatim supra dicta oia in orationis calce in memoriā auditoribus reuocare. SO: Hec inq; : ⁊ siqd tu aliud habes qō de hac arte dicas. PAV: Exigua quidē habeo neqz memoratu digna. SO: Mittamus exigua: sed hec in lucem potius educamus ut quā ⁊ quādo artis vim habeant videre possimus. PAV: Et maximā quidez o socrates in hoium cetib⁹ potētiā hnt. SO: Hnt ꝓfecto: sed o beate tu etiā vide utruz tibi horum uestis quēadmoduz mihi rara dissutaq; videatur. PAV SA: Ostēde modo. SO: Dic age. Siqs amico tuo eryximaco uel patri eius Acumeno dicat in hunc modū. Ego quidē illa scio corpori admouere qb⁹ ⁊ calescat pro arbitrio meo ⁊ frigeat. Vomitum quoq; rursusq; deiectionē ⁊ expurgationes alias ꝓuocare. ceteraq; huiusmodi multa intelligo qb⁹ cognitis ⁊ medicū me esse ꝓfiteor/⁊ aliuz quēlibet medicū me facere posse: quid illos respōsuros existimas? PAV: Quid nā aliud q; pcontaturos/nunquid etiā sciat quib⁹/qñ/quousq; singula istorū sint adhibēda? SO: Ergo si dicat nullo modo se id intelligere/sed oportere eū qui ab ipso didicerit talia quedā facere posse: qd rūdebunt? PAV: Certe huiusmodi hoiez insanire: qui cū ex aliquo medicorū libro audiuerit qñq; aliqd ⁊ in medelas nōnullas inciderit neqz quicq; artis intelligat medicū euasisse se putat. SO: Quid vo si ad sophoclē ⁊ eurypidez diceret qs scire se parua de re ꝓlixā oratione habere ⁊ cōtra de magna breuissimam. ⁊ quotiēs uelit miseri cordiā mouere atqz eius ꝓriū. horroꝛē ⁊ minas incutere: ceteraq; similia. atqz his docēdis tragicā poesiz se docere putaret? PAV: Et hi o socrates ut opinor illū riderēt/qui tragediā aliud qcq; putaret esse/q; istorū cōpositionē ⁊ partib⁹ inuicē ⁊ toti ꝓueniētē. SO: Nō tū rustice ut arbitror increparēt. sed facerēt pinde ac musicus aliqs offendēs hoiem censentē se musicū esse ex eo qō sciat quo pacto fides tū grauissime reddant tum acutissime hic enim non acerbe qdē diceret o miser insanis: sed utpote musicus sic mitius admoneret. O vir optime necesse est oino hec illū tenere qui futurus sit musicus. Nihil aūt ꝓhibet eū qui sic affect⁹ est ut tu/De harmonia nihil penit⁹ intelligere. nēpe que ante harmoniā necessaria sunt agnoscis: harmoniam prorsus ignoras. PAV: Rectissime. SO: Sic ⁊ sophocles illū sibi obuiū que tragediā antecedūt potius q; tragediā habere diceret. ⁊ Acumenus medicus medicine ꝓcedentia: nō medicinam. PAV: Ita ꝓrsus. SOCRA: Quid vo: si mellifluus adrastus aut picles audirēt que nunc ipsi referebamus egregia vboꝛ artificia. breuiloquia. similitudines. ⁊ reliqua illa que in lucē ꝓducta ꝓsiderāda iudicabamus: nunqd cēsemus illos quēadmoduz nos pre rusticitate asprime illis succēsuros qui talia scripserint docueritq; tanq; rhetoricā facultatē? An potius utpote nobis sapiētiores nosita increpaturos. O phedre atqz socrates /nō succēsendū est sed ignoscendū / siqui disserēdi ignari definire qd rhetorica sit non possint atqz ita affecti dū artē añcedētia possidēt rudimēta/rhetoricā ueniisse se iactēt ⁊ ea docētes oratoriā artē absolutā tradē ꝓfiteantur. Singula vo istoꝛ ad psuasionē disponere: totāq; oratione ꝓtexere: Quasi in his ꝓceptore op⁹ nō sit oportere discipulos suos ꝓpria idustria cōparare. PAV SA: Talis ꝓfecto o socrates ars illa videt esse/quaz isti tanq; rhetoricā docēt ⁊ scribunt. Ac mihi videris uera dixisse. Verū oratoris psuasoris q; ueri artē quonā pacto ⁊ vnde nobis uēdicare poterimus? SO: Cōsentaneū est o phedre forte etiā necessariū quēadmodū in ceteris ita ⁊ in hoc certamie pagēdo pfectū cē. Quippe si tibi nā ut sis orator tribuerit/accedēte doctria ⁊ exercitatiōe excellēs erit orator. Siqd vo tibi istoꝛ defuerit/māc⁹ eris. Quāta vo ars huiusmodi sit nō ea via quā gorgias ⁊ thrasymachus secuti sunt/ sz alia potiꝰ ꝓstare videt. PAV: Qua nā maxie. SO: Videt o vir optie nō iniuria picles oratoꝛ oium pfectissimus extitisse. PAV: Cur? SO: Magne quelibet artes exercitatione dialectica/ptēplatiōeq; sublimiū inna rerū idiget: Ipa eniz mētis sublimitas ⁊ vis efficax in quauis re pficienda hinc quodāmō ꝓficisci vident qō picles ad ingenij acumē adiūxit: Anaxagore nāq; huiusmodi rerū idagatoris familiaritate fret⁹: ptēplatiōi se tradidit. Abstiq; ⁊ demētie nām illā cōprehēdit / de qua anaxagoras diffuse disseruit. Vñ ad dicēdi artē qō ipsi ꝓducē videbat / traduxit. PAV: Quo mō istud ais? SO: Medēdi artis atqz dicēdi eadē ferme ratio est. PAV: Quo nam pacto? SO: In utrisq; ptiri naturā oportet/corpis qdē in vna/in altera aie: si modo nō exercitatiōe solū ⁊ usu /uerūetiā arte corpori medicinas ⁊ alimēta ita sis ꝓbitur⁹ ut ⁊ sanū ⁊

robustū efficias:aīe aūt per rōnes legitimasq; institutiones persuasionē affatim virtutemq; adhibiturus. PAV: Ita uerisimile est o socrates. SO:Anime vo naturā absq; totius natura sufficiēter cognosci posse existimas. PAV:Si hippocrati esculapij successori credēdū est/neq; etiā corporis naturaz sine doctrina huiusmodi comprehēdi posse putabimus. SO:Scite loquit o amice. Oportet aūt preter hippocratē pside rare utrū disputationis nobis ratio prsonet. PAV:Assentior. SO:De nature igit pscrutatiōe qd hippocrates z uera ratio dicat attēde. An non ita cuiusq; natura excogitāda est:primo quidē utrū simplex illud sit an multiplex de quo z ipsi habere artem z alijs dare posse desideramus. deinde si est simplex/inuestigādū quā z ad quid in agēdo rursusq; quā z a quo in patiēdo natura vim habeat. Q; si spēs habet multas/his dinumeratis in singulis similiter ac in vno naturalis z agēdi z patiēdi vis inquirēda. PAV:Sic apparet o socrates. SO:Sine his vo progressio tanq; ceci iter esse videt. Non tñ ceco uel surdo qui arte tractat alicui quid est cōparādus. Sed patet q; q̄sq; arte alicui sermones accōmodat/naturā substantie illius exquisite mōstrabit/cui sermones adhibet. id aūt est aīa. PAV SA:Absq; dubio. SO:Nōne ad id studiū illi⁹ omne contēdit:ut huic penit⁹ persuadeat:PAV:Prorsus. SO:Cōstat igit qd thrasymacus z quicūq; alius tradēde incūbit rhetorice/primo quidē summa diligētia describere declarareq; debebit:utrū aīa naturaliter
288 vnū z quidda simile sit an fm formaz corporis multiplex. hoc enim esse dicim⁹ naturā ostēdere. PAV:Dino. SO:Secūdo quid facere cuiq; q̄due a quoq; pati queat ostendere. PAV:Certe. SO:Tertio distinctis sermonuz aieq; generib⁹ atq; affectibus/causas oēs percurrere singula singulis accōmodās/docēsq; qualis aīas qualib⁹ sermonib⁹ quāue ob causam necessario hec quidē mouet/illa vo nequaq;. PAV:Prorsus. SO:Neq; igit hoc o amice neq; aliud quicq; si aliter tractet/artificiose vnq; tractabit. Nostri vo in hac arte scriptores/quos ipse audisti callidi sunt z aīe naturā pulcherrime cognoscentes nos celāt. Nos vo prius q; hoc modo loquant z scribāt/nunq; ex arte eos scribere prfitebimur. PAV SA:Quē dicis modū:SO:Verba quidē ipsa no facile dixerim. Quo aūt modo scribere oporteat si arte scripturi simus quoad fieri pōt exponam. PAV:Dic obsecro. SO:Postq; dicēdi facultas quedam animi attractio ac perductio est/futurū oratorez necesse est quot species aius habet cognoscere. he vo tot talesq; sunt. Unde tales alij/alij tales efficiunt. his ita distinctis sermonū quoq; tot talesq; sunt spēs. Tales igitur animi/talib⁹ quibusdaz sermonib⁹ certa quadam de causa ad talia quedā facile persuadētur. Aliter vo affecti aliquā ob causam/minime. Oportet itaq; horiz talia cōtēplatuz/qñ hec in singulis siūt iāq; in ipsa re sunt ea per sensum uelociter assequi. alioqn nondum quicq; plus habere q; vba sibi quōdā a doctorib⁹ tradita. At cū sufficiēter pōt dicere/qualis a qualib⁹ sermonib⁹ suadet/presentēq; hoiem acute persentit eo ingenio preditū esse/de quo antea fuerit disputatum: sicq; ipsum esse talib⁹ sermonib⁹ ad talia cōpellēduz/is ita instruct⁹/tūc demū perfecte artē hāc erit prsecutus/cum ad supiora hec adiūxerit/ut oportunitatem loquēdi tacēdiq; calleat:z usum abusumue breuilo quij. Cōmiseratiōis. uehemētie acriorīs amplificationisq; ceterarūq; partiū orationis a pceptorib⁹ traditarū recte cognoscat/prius vo nequaq;. Eum vo qui horz quouis caruerit in dicēdo aut docēdo aut scribēdo/dixeritq; ex arte vba se facē/qui non persuadet/exsupat. Ceterū scriptor ita forsitā nos cōpellabit o phedre atq; socrates ita ne prsus: an aliter dicēdi artē capessendā eē cēsetis:PAV:Impossibile est o socrates aliter: q̄uis nō paruum id opus appareat. SO:Vera loqueris/atq; horz causa oportet oibus sursum deorsumq; sermonib⁹ revolutis perquirere nunqd via ad illaz ulla facilior breuiorq; occurrat:ne temere per lōgā z asperam pererremus:cū liceat per breuē z planā incedere. Quare siquā tu opē afferre potes per ea que a lysia uel aliquo alio accepisti/reuoca in memoriaz z expone. PAV:Experiūdi causa possem qdē:nō tñ ad pñs. SO:Uis ne ego tibi z sermonē recēseam: quē aliqn de huiusmodi reb⁹ audiui:PAV:Quidni:SO:Fert iustuz esse o phedre lupi illud dicere, ac tu ita facias. Aliūt utiq; nihil oportere ista tātuz extollere:neq; ad supna lōgo ambitu disputatiōis efferre. Quippe sicut in disputationis principio dixim⁹/oratorē futurū non oportere ueritatē nosse de iustis z bonis siue reb⁹ siue hoibus natura uel educatione talib⁹. Nam in iudicijs nulli prsus istorū ueritatē sed persuasionem cure vnq; esse solere. Id aūt eē uerisimile. ad qd mētē intēdere debeat/qui sit arte dicturus. Neq; facta dicēda esse aliquādo/nisi prbabile sit facta fuisse. sed tam in accusatione q; defensione semp uerisimilia iducēda. Et oino dicētē/uerisimile quidē persequi: uerū aūt negligere. hoc enim si in omni oratione seruet/perfectam artē oratoriā exhibere. PAV:Ea narrasti o socrates/que dicūt qui artē rhetoricā prfitent. Memini enim id nos in supioris breuiter attigisse. Videtur aūt hoc magnū quidda esse his qui in hac arte uersantur. Sed z tisiam ipsum grauiter pessūdedisti. SO:Dicat ergo id quoq; nobis tisias/nunquid aliud prbabile z uerisimile nūcupet/q; qd vulgo videtur:PAV:Quid nā aliud:SO:Hoc pterea scitū z artificiosum inuenisse z scripsisse videt/qd si q̄s imbecillis z audax cū robustū quēdā timidūq; uerberib⁹ cesum spoliauerit/in iudiciū deducat/neutrū istorz uerū prfiteri oportet:sed timidū qdez dicere nō a solo audace illo eē se cesum. audacē vo hoc refellere:solos fuisse mōstrātē:atq; ad tale qdda cōfugere. Quo nā pacto imbecillis cū sim robustū hūc iuasissez:Ille aūt timiditatē suā nō dicet. sed falsuz aliqd excogitās forte aduersariū arguet. atq; in aliis etiā talia quedā sunt que arte dicunt. An nō sic est o phedre:PAV:Ita prorsus. SO:O q; callide astrusaz artē adiuenisse videt tisias/uel qcūq; ali⁹ fuerit/uel quocūq; alio cogmine delectet. Sed nū quid hoc o amice dicem⁹ an nō:PAV:Quid istō:SO:O tisia iampridē añ accessum tuū affirmabamus prbabile istud z uerisimile vulgo non aliter q; per ueritatis similitudinē fieri. Similitudines autē ueri ab eo qui vitatē nouit aptissime ubiq; reppiri posse asserebamus. Quapropter si aliud quicq; de hac arte dixeris/auscultabim⁹ qdē:sin minus his

que paulo

que paulo ante diximus/fidē p̄stabim⁹: Nō videlicet nisi auditor ꝯs ingenia nouerit distinxeritq; atq; res ipsas in spēs suas discreuerit/rursusq; singula idea vna cōprehēderit/nunq; dicēdi artē quo ad homini licet/adipiscet: hec aūt sine lōgo studio assequet nunq;. In quo non ideo insudabit vir prudēs ut dicere ꝛ agere ad hoies possit: sed ut ea potius ꝛ loqui ꝛ facere que dīs grata sint ualeat: Viri enim nobis sapiētiores o tisia virū mētis cōpotē aiūt nō id meditari debere/ut p̄seruis suis nisi prout p̄tigerit obsequat/sed ut dñis bonis atq; ex bonis obtēperet. Quāobrē si longior fit circuitus/ne mireris: Nō enim ut ipse putas/sed magnarū rerū gratia circūeūdum. Erūt aūt ut ratio dictat siquis uoluerit/ista quoq; pulcherrime ex illis effecta. PAV: Perpulchre admodum dici hoc videt o socrates/modo aliqs assequi possit. SO: At p̄clarū est ad p̄clara semp anniti: ꝛ quicqd cōtigerit tolerare. PAV: Ualde. SO: De arte hactenus ꝛ inscitia orationis satis sit dictū. PAV: Satis p̄fecto. SO: Reliquū est/ut de scribēdi decore ꝛ indecētia quomodo fiat disseram⁹. PAV: Plane. SO: Scis ne quo pacto maxime de sermonib⁹ dicēdo uel agēdo deo placere potes? PAV: Minime. Tu vo? SO: Audiui eqdē nōnulla a ueterib⁹ tradita. uerū aūt ipsi intelligunt. Jd vo si nos inueniremus/nunqd humanarū opinionū nobis amplius cura eēt? PAV: Ridicula sane interrogatio/sed que audisse dicis recēse. SO: Audiui eqdē circa naucratim egypti p̄scorum quēdam fuisse deor: cui dicata sit auis quam ibim uocāt. Demoni aūt ipsi nomē theuth. hūc primū numerū ꝛ cōputationē inuenisse numerorum. geometriāq; ꝛ astronomiā. taloq; rursus alearūq; ludos/ꝛ litteras. Erat tūc totius egypti rex tham⁹ ꝛ in eminētissima amplissimaq; ciuitate. quas greci egyptias thebas appellāt/deūq; ipsum ammonē uocāt. Ad hūc theuth p̄fect⁹/artes demōstrauit suas. dixitq; eas distribui deinceps egyptijs ceteris oportere. Verū ille que cuiusq; utilitas foret/interrogauit: ꝛ ipo referēte/qō bene dictū videbat/probabat quidē/qō p̄tra vituperabat. Ubi multa de qualibet arte in utrāq; partē thamus ferēt theuthi ostē disse. quoq; singula si enarrare pergamus/prolixi or erit oratio. Cū vo ad litteras descēdissent: disciplina hec inq̄t theuth o Rex/sapientiores magisq; memoriosos egyptios faciet. Memorie nāq; ꝛ sapiētie remediū id est inuentū. At ille o artificiosissime theuth inq̄t. Alius quidē ad artis opa fabricanda idoneus est. Alius ad iudicādū p̄mptior quid emolumēti uel dāni sint utētib⁹ allatura. Atqui ꝛ tu litterarū pater p̄pter beniuolētiā cōtrarium q̄ efficere ualeant affirmasti. Nā illarū usus p̄pter recordationis negligētiā obliuionē in aio discētiū pariet. Quippe qui externis litterarū cōfisi munimētis/res ipsas int⁹ aio nō reuoluēt. Quāobrem non memorie/sed cōmemorationis remediū inueniſti. Sapiētie quoq; opinionē potius q̄ ueritatez discipulis tradis. Nā cuz multa absq; p̄ceptoris doctrina plegerint/multarū reruz piti vulgo cum ignari sint videbunt. Cōsuetudie quoq; molestiores erūt utpote qui nō sapiētia ipsa sint p̄diti/sed opinione sapie subornati. PAV: Facile tu o socrates egypti os ꝛ alios cuiusuis gentis sermones facis. SO: At o amice qui in iouis dodonei tēplo uersant ex quercu sermones p̄mos fatidicos erupisse asserūt. Priscis itaq; illis/utpote qui nō ita ut uos recētiores sapientes erāt/satis erat ob eor inscitiā petras ꝛ querc⁹ audire/modo uera p̄merēt. Tu forsitā interesse censes/quis nam cuiasue sit/qui dixerit. Nō enim id solū cōsideras uera ne an falsa dicātur? PAV: Recte admodū increpuisti: ac mihi videt ita in litteris euenire/ut thebanus ait. SO: Jgit quicūq; se putat sic artez aut mādare litteris aut mādatā suscipe ut certū quiddam ꝛ firmū ex litteris sit futurū admodū inept⁹ est ac reuera Ammonis uaticiniū p̄sus ignorat: cum plus aliquid in scriptis esse credat: preter id qō sciēti res ipsas que in litteris significant cōmemorāt. PAV: Rectissime. SO: Graue id habet o phedre scriptura: ꝛ picture reuera persimile. picture nāq; opera tanq̄ viuentia extāt. siquid vo rogaueris/uerecūde admodum silent non aliter sermones putabis fortasse quasi aliqd ipsos intelligētes dicere: Verum si sciendi auidus ab ijs dictor aliquid scisciteberis/Jdem in his semper ꝛ vnum significat: Omnisq; sermo cū semel scriptus est/passiz reuoluit eque apud intelligētes: Atq; alios inter quos minime decet nescitq; dicere/quib⁹ oportet ꝛ quib⁹ nō oportet: Jniuria vo immerito cōtumeliaq; affectus patris semp eget p̄sidio. Ipse enim neq; aduersario repugnare neq; opē ferre sibiipsi potest. PAVSA: Hec quoq; recte abs te dicta videnē. SOCRA: Quid porro? Aliū videmus sermonē hui⁹ fratrem? quēadmodū legitimus sit: ꝛ quāto melior atq; potētior q̄ iste nascat? PAV: Quē istuz? ꝛ quomodo fieri dicis? SO: Eum inq̄ qui in aio discētis cū sciētia scribit: qz sibiipsi auxiliari pōt/intelligitq; apud quos loquēdū sit/apud quos tacēdū. PAV: Sciētis sermonē dicis viuētē ꝛ aiatū: cui⁹ oratio scripta simulachrū qōdā nō iniuria nūcupabit. SO: Vino/iz hoc quoq; mihi dicas. Nētis cōpos agricola nunquid charissima sibi semina quoq; fruct⁹ expectat/estate in adonis hortis sūmo studio ꝛ diligētia sparget: ut octo dieb⁹ speciosos ide flores aspiciat? An poti⁹ siqñ id egerit festi cuiusdā diei ludiq; gratia faciet? At ubi serio agēs agriculture studiū adhibuerit/seret qdez ubi puenit/ꝛ satis se cōsecutuz putabit/si octo mēsiū iteruallo satio sua ad fruges puenerit. PAV: Jta p̄sus o Socrates illa qdem ioco ut ais/hec aūt serio faciet. SO: Nominē vo iustor. honestor. bonorūq; sciētiā possidētē agricola impitiorē ad semia sua spargēda putabim⁹? PAV: Minime oiuz. SO: Nō igit in aqua nigra studiose ipsa calamo cū ꝑmonib⁹ seminabit. cū succurrē illis piclitātib⁹ nequeat: nequeat ꝛ ex ipsis vitatē sufficiēter ostēdē. PAV: Certe id nō est p̄tanei. SO: Nō sane. Ceteruz hortos qdē litterarū ut ludi causa ut videt seret atq; describet. ꝛ postq̄ scripserit tanq̄ monimēta thesauros ad senectutis future obliuionē tā sibi q̄ ceteris uestigior cōsūdē sectator⁹ letabit utiq; natos iaz tenellos suos fructus inspiciēs. ceteriscq; hominibus ludos alios sequētibus ꝛ conuiuia horūq; similia celebrātib⁹/ipse interim his omissis in sermonū oblectamētis vitā ducet. PAV: Preclarissimū p̄ alior vilissimo narras o socrates eius ludū/qui pōt in ꝑmonib⁹ ludē: ac de iustitia ꝛ alijs que tu dicis/p̄fabulari. SO: Est ita p̄fecto amice phedre: sed multo mea

Dialectica

291

sentēcia in his p̄clarius studiū qñ quis arte dialectica utēs aīam nact⁹ idoneā/sermones cū sciētia plātat ⁊ seminat/qui ⁊ sibiipsis ⁊ satori suo afferre opeꝛ p̄ñt: fructusue ꝓducūt/⁊ semina reddūt. Unde alīꝫ in mori bus alīs nati id semp munus immortale seruare p̄ñt: atq; eū qui hec habet/beatissimū quoad homini licet efficiūt. PAV: Multo id quoq; p̄clarius. SO: Nunc iam illa o phedre his cōcessis/discernere possumus. PAV: Que nā? SO: Ea videlicet quoꝫ cognoscendo rum gratia hucusq; descēdimus. ut vitupationē lysie discuteremus in ipsa scribēdi arte/sermonesq; ipsos/ qui uel arte uel sine arte scribunt. Artificiosum q̄dem ⁊ artis exps satis iaꝫ declarasse videmur. PAV: Sic apparet. SO: Deminisse rursus oportet no pus pos se aliquē dicēdi artē ad summū callere ad psuadēduꝫ atq; docēdū ut ratio supior nobis ostēdit/q̄ ueritatē earū rerum quas dicit aut scribit cognouerit/vniuer samq; rē definire/⁊ definitione posita rursus fm spe cies usq; ad idiuidua diuidere nouerit: atq; hac rōne aīam ꝓtēplat⁹ ⁊ quid cuiq; ingenio ꝑgruū est aucupa tus/ita maxime disponat exornetq; sermonem. uarie quidē aīe uarios ⁊ harmonia multiplices simplici vo simplices sermones accōmodās. PAV: Sic prorsus apparuit. SO: Quid aūt de illa questione dicem⁹ quā supra tetigimus: honestū ne an turpe sit orationes cō ponere: ⁊ quomodo studiū hoc iure vituparī queat: quomodo nequeat. Num supiora nobis hoc satis de clarauerūt? PAV: Que nā illa? SO: Quippe siue ly sias siue alius q̄spiā scripsit qñq; aut scribit/scribetq; p̄uatim quicq̄ uel publice ciuiles quasdā cōstitutio nes ita ut suis in scriptis magnā quādā stabilitatem ⁊ certitudinē putet iesse/turpe id esse scriptori/siue di cat a quoq̄ siue nō dicat/putādū est. Siq̄dē ignorare quid uerū sit quid falsum de iustis ⁊ iniustis de bonis ⁊ malis/etiā si vulg⁹ vniuersuꝫ laudauerit fieri nunq̄ pōt quin sit reuera turpissimū? PAV: Turpissimum. SO: Cōtra qui scripta ludis ut plurimū iocisq; neces sario similia cēset: orationēq; nullā aut solutā aut poe ticā magno cōponēdi studio dignā esse ducit/istar eo ruꝫ que sine diiudicatione ⁊ doctrina psuasionis gra tia carminib⁹ recitari cōsueuerunt: sed reuera sermo num illoꝫ optimos cōmemorādi sciētib⁹ causa fuisse cōpositos? In sermonib⁹ aūt qui docēdi discēdiq; cau sa dicuntur ac uere scribunt in animo de iustis hone stis ⁊ bonis dūtaxat perspicuitatē pfectionēq; inesse/ eosq; solos studio dignos existimat/iudicatq; sermo nes huiusmodi filios suos legitimos esse uocandos/ primū quidē eum qui sibi inest si modo sit adinuētus. deinde siqui huius filīꝫ ⁊ fratres simul in alīs alioruꝫ animis pro dignitate innati sunt/reliquos aūt postpo nit/hic vir inq̄ talis o phedre videt esse / quales esse nos exoptaremus. PAV: Equidē que dicis cupio ꝓ sus ⁊ uoto p̄cor. SO: Sed hec iā satis a nobis de arte dicēdi quasi illudētib⁹ dicta sint. Quare lysie dicas/ nos ad nymphe fontē musarūq; cetū ꝑfectos/sermo nes quosdā audisse/qui dicere iusserūt lysie ceteriscq; orationū scriptorib⁹: homero p̄terea/⁊ sicꝫ alius nu dā poesim uel cātu exornatā cōposuit: Soloni postre mo/⁊ oībus qui ciuiles institutiones litteris mādaue rūt: qō si ueritatis ꝓscīꝫ talia cōposuerūt/possūtq; sua in discussionē tracta defendere/ac dicēdo scripta uer bis viliora mōstrare/ non utiq; ab his que calamo lu serunt/sed ab illis potius que serio excogitarūt/co gnominādi videnť. PAV: Que nā cognomina/⁊ quo pacto accōmodas? SO: Sapiētis cognomē o phedre magnum soliq; deo ꝓuenire videť. philoso phi vo aut similis alicui⁹ cognomine eiusmodi vi ros quales modo descripsimus/ꝓueniētius mode stiusq; nuncuparemus. PAV: Certe non dedecet. SO: Eū igit qui nulla habet in se p̄stātiora ꝺ̄s que ꝓscripsit/⁊ sursum deorsumq; retorquēs diuturna emēdatione addēdo uel subtrahēdo cōposuit/iure poetā/uel orationū legūue scriptorē cognomiabis. PAV: Quid ni? SO: Hec itaq; amico referas tuo. PAV: Tu vo qd facies? neq; enim amic⁹ tuus p̄ter mittēdus. SO: Quis iste? PAV: Isocratē pbū inq̄ Quid illi nūciabis o socrates? Que esse dicemus? SO: Iuuenis adhuc isocrates est o phedre: Quid aūt de illo p̄sagiā nō p̄teribo. PAV: Quid nā? SO: Videt mihi p̄stātiori igenio eē q̄ lysiā sua scri pta demōstrēt. p̄terea morib⁹ generosiorib⁹ p̄dit⁹. Quāobrē nihil mirū putariz/si crescētib⁹ annis in arte dicēdi cui nūc incūbit magis q̄ viri pueris/oi bus qui eloquētie vnq̄ se tradiderūt/excellat: atq; his etiā studiꝫ nō ꝓtētus ad maiora diuinioꝛe quo dā istinctu ferat. Ineſt eniz o amice ex ipsa natura phīa quedaz illius igenio. Hec ego ab ꝺ̄s acce pta isocrati mihi dilectissimo nūcio. Tu illa lysie ti bi charissimo. PAV: Ita fiet/sed abeam⁹ hinc cuz est⁹ nō nihil iā efferbuerit. SO: Uota p̄ius his faci enda sunt q̄ abeam⁹. PAV: Quid ni? SO: O ami ce pan ⁊ alīꝫ oēs qui locū hūc colitis ꝺ̄ꝫ: date mihi ut pulcher int⁹ efficiar. Et quecūq; extrinsec⁹ hēo/ extrinsecis sint amica. Diuitē aūt sapiētē solū existi mē. Tātū vo mihi sit auri/quātū nec ferre nec ducē queat alius/nisi vir tēperās. Hunq̄d aliud orāduz cēses o phedre. mihi enim satis est optatum. PAV SA: Mihi quoq; eadē opta. Amicoꝝ enim cōmu nia omnia. SO: Abeamus.

Argumentum Marsilij in Apologiam.

Antiqui gētiū theologi in tris diuisi sūt sectas. Alīꝫ q̄dē demonib⁹ soluꝫ sacrifi cabāt/diffidentes ut arbitror/uota ho minuꝫ ad celestia puenire. Alīꝫ vo cele stia quoq; colebāt/putātes illa nō viuē solū atq; itelligē: sed etiā radꝫs suis circūspicē cun cta atq; audire: ideoq; tā sacrificioꝝ rit⁹ ab eis pro spici/q̄ supplicū laudes p̄ceſq; exaudiri. Uerūtā aioꝝ in corporibus his viuētiū uota/ad deos illos qui nullū cū corpor⁹ cōmerciū habeant/puenire nō posse. Alīꝫ veniq; hos ipsos deos in p̄mis uene rabant: iudicātes a summis rerū causis effect⁹ oēs etiā humanos tā cognitione q̄ virtute pfectissime ꝓtineri. Deos vo uocabāt tū visibiles. i. celestes/tū iuisibiles. i. supceleſtes/quos nostri uocāt angelos/ ⁊ ipi deos quasi ꝓximos sūmi dei ꝓtēplatores atq; ministros. Preterea triplicē hi puidētiā esse putāt vniuersalē q̄dē in deo/per quam oib⁹ oia ꝓspiciat atq; p̄beat: minus vo in ꝺ̄s vniuersalē/per quā oi b⁹ q̄dē ꝓsulāt: nō oia tū munera/sed quedā oīb⁹ ex hibētes. Particularē veniq; in demonib⁹: qua vi delicet quedā q̄busdā iā largiant. Et demones q̄dē in totidē distribuunt ordines/quot in celo sunt stel le/ut alīꝫ saturnū sint/alīꝫ iouiales / a⁹ q̄ similiter.

Cunctos

Cunctos autem ordines / & in igne collocant: sed ignea ratione: & in aere puro/sed rõne aerea / & in aere crasso/rõne videlicet aquea. hos aqueos arbi trantur alios alijs speciebꝰ viuẽtium psidere/sen sualiq; & uegetali ubiq; nature fauere: Quos Pla to inquit statim ab initio maloꝝ plurimis uolupta tem immiscuisse. Aereos aũt demones rõnali poti us fauere potẽtie/eãq; a uegetali sensualiq; natura quodãmodo segregare. Igneos tãdem discursum rõnis ad sublimiora ptẽplãda cõuertere: Atq; hoc pacto uoluptuose vite demones aqueos/actiue ae reos/ptẽplatiue igneos dñari. Cũ vo deos immor tales atq; impatibiles arbitrentur/homines vo morta les atq; patibiles demones oẽs quidẽ affectu pati biles/superiores vo medioscq; etiam immortales/infi mos vo longeuos. Preterea in oibus affectꝰ erga corporea collocãt. sed in primis ꝑm quẽdaz tranql le ꝓuidentie morẽ: in secũdis humanos quidẽ/sed moderatos. In tertijs ad pturbationes nostras iã declinãtes. Itẽ demones alios naturales/ab initio ꝓstitutos/alios peregrinos. s. hoium animos in ae rea trãslatos corpora/hoiesq; ea qua antea ꝓsueue rant rõne curãtes. preterea alios demones plagis terre maioribus/alios angustioribꝰ/urbibusq; pre esse. Quosdã etiã hoies singulos gubernare: quos aie labẽtes in corpus fuerint pro vite electione sor tite/deinceps electe vite duces & exploratores & iudices. ꝓinde alias hoium alias saturnioꝝ demo num/alias iouialiũ/alias alioꝝ tum syderũ tuz de monũ naturis accõmodari. Corporum quoq; no strorꝝ cõplexiones simili quadã ratione distingui. Alalia itẽ & plãtas metallaq; & lapides ad syderũ similiter demonũq; uarietatẽ inter se natura discer ni/ut alia inter hec solaria sint. Alia vo lunaria/ce teraq; similiter. In his que diximus platonici oẽz sacrificioꝝ/oraculoꝝ/indiuinationũ vim cõsistere arbitrant. Profecto & ipse Plato antiq;ores theo logos imitatꝰ & Platonici oẽs oraculoꝝ historiaz ubiq; tanq; uerã accipiũt/rõnibusq; ꝓfirmãt. Adit to quãtam his in Phedro adhibeat fidẽ/quantaz & in Thimeo. In Phedro quidẽ humanã sapiẽtiã pre illa que ab oraculis furoribusq; diuinis habeẽ/ nihilipẽdens. In Thimeo aũt dicẽs eatenus a phi losopho de rebꝰ diuinis affirmãduz esse quatenus diuinis oraculis cõfirmẽt. Adhitto q; plurima apd Platonẽ similia. certe in apologia totam socratis sui defensionẽ ab oraculis uaticinijsq; auspicatur. immo vo qd maximũ est totã Socratis & sapiẽtiſ simi & iustissimi vitã asserit tuz ad apollinis oracu lum/tum ad sui cuiusdã demonis uaticiniũ instítu tam: Si queras qualis Socratis demon fuerit / re spondebit igneus: quoniã ad cõtẽplationẽ sublimi um erigebat. Itẽ Saturnius quoniã intẽtionẽ mẽ tis quotidie mirũ immodũ abstrahebat a corpore. Attributus quoq; ab initio/nõ acquisitꝰ. Naz sibi a puero dicit aspirauisse: Non ꝓuocabat vnq; qz non martius/sed sepe ab actionibus reuocabat/qz saturnius: Item non adhibebat calcaria viro satis per se ad honesta ppẽso: sed cohibebat freno/ubi in eligẽdis ad finẽ vꝝs ob cõiecturarũ fallaciã/pos se decipi videret. Aspirabat mẽti. Ostenta oculis. Voces auribꝰ suggerebat. Sed quibus oculis atq; auribꝰ: visui videlicet atq; auditui: qui per omne edũ tur corpus ethereum sub manifesto hoc corpore la tens. poterat aũt Socrates/ per ethereos sentire sen sus/ab elemẽtalibus sensibꝰ se facile seuocãs. Ostẽta cernebat per eosdẽ sensus & somniãs pariter atq; vi gilãs. Similiter Auicẽna probat ꝓphetas angeloꝝ & species cernere & uoces audire. At cur socrates pau cioꝝ similes demonẽ suuz animaduertũt: Quoniã pauci uel genitura uel disciplina demonici sunt / plures hu mani/plerioꝝ ferini. Cur item alias demonẽ/alias de um uocat: Quia sublimis demon Socratẽ quasi dei interpres nũciusq; afflabat: Sed nunquid ipsum So cratis intellectũ possumus demonẽ nuncupare: Pos sumus certe: Nam Thimeus inquit deũ nobis supre mam animi partẽ tanq; demonẽ tribuisse: Rursus in symposio ipse mẽtis amor ad diuinã pulchritudinem ptemplãdam/demon cognominat: Ceruz preter hec necesse est supiorẽ nobis substãtiam demonis presidere: Propterea qd ut in symposio legibusq; ꝓbat/humanuz genus utpote a diuinis maxime distas media quadã natura indiget/qualis est demonica quasi cõci liatrice / neq; iniuria diuina ꝓuidentia ut in politico ꝓtagoraq; ꝓbatur demones nobis prefecit ꝓpinquio res quasi pastores / siue ut in critia dicit gubnatores. homo siquidẽ in hac ignorãtie caligine ꝓstitutꝰ / innu merisq; fortune uel malis agitatꝰ uel distractus illece bris/ad cõstitutũ sibi a deo finem absq; perpetuo dei auxilio peruenire nõ põt. hinc ꝓbat deũ nos demoni bus puriorib9 quasi rectoribꝰ cõmẽdasse. Aui uatici nijs/augurijs/somnijs/oraculis/uocibꝰ/sacrificijs/in spirationibꝰ adiuuarẽt. Hoc vo ex numero esse vult familiarẽ Socratis demonẽ/a mẽte socratica differẽ tem: Hec enim Socratez sepe ꝓuocat: ille vo ꝓuocat nunq;. Item hec nisi loquat aut scribat docere nõ po test. Ille vo ut in theage ꝓbat multos etiã silẽdo doce bat. Preterea qd & uoce & signis Socratez corrigat/ significat demonẽ hũc aliquid esse preter mentẽ. At si minus tibi placet & familiarẽ hois ducẽ: demonez ap pellare/saltẽ/ut placet nostris/bonũ angeluz appella to. Post hec apologia nos cogit nõ nihil de oraculis statuisq; tractare. Principio si queras quam ob cau sam demones solita illa quõdã miracula nostris secu lis nõ efficiãt/rñdebit/christũ & demones malos suo illo impio priuauisse. & hoibus tum oẽm demonũ cul tum/tum artẽ demonicã sustulisse. Si rursus interro ges qua rõne uel in statuas uel in hoies demonuz tra hant influxus: diligẽter attẽde. Trahit quotidie aliqd naturale per artem/ceu quotiẽs lignum quod ꝓpter densissimam crassitudinẽ accẽdi a tenui quadaz flam ma nõ poterat/uel oleo illiniunt uel inficiunt sulphu re/rapiuntq; in fomite flãmam. Trahitur & quotidie diuinum aliquid per naturã: quãdo fetus tener in al uo certo affectus figuratusq; modo sic per naturam a deo humanã haurit aiam/ut per magicam statua a mundo accipit demonẽ. Unde egyptij naturaz quoq; magam appellauerunt. vim ipsam magicam in attra ctu quodam similiũ per similia: uel cõuenientium sal tem per cõuenientia collocãtes. Emittis quotidie uo cem: emittis & tui vultus imaginẽ: At nõ ubiq; uox in te tua & imago remittitur. Paries dũtaxat ita dispo situs / sic oppositus/uocem per echo reflectit & spe culare corpus tuam tibi reddit imaginez. Esto igitur

specularis ⁊ ille paries: subito totus / ut ita dixerim / eris in illo. Ibi enim videberis / audieris / intelligeris: ferme ut in statua demon: Si trismegistum cõsuleris / discres ex ppꝛijs mũdi materijs certo cuidã demoni cõgruẽtibus cõpositã rite statuã ꝓfestim per demonẽ cõgruũ aiari: uel per demonẽ inquit uel per angelum: Intellige uel per impuriozẽ uel per puriozẽ spiritum afflari solere. Audies quoq; mercurium hũc ueteres plerosq; dãnatez: qõ diffidẽtes uel esse numina super celũ uel terreno; uota ad celestia supioraq; puenire / fabricauere statuas habitacula demonũ / quos quasi familiares colerẽt deos. Putabat sane / q; quis interdũ in delubra demones salutares aduocarent / sepe tñ de scẽdere noxios: Audisti paucis tractũ demonum in corpora statuarũ: Audi quoq; paucis raptũ in corpora hoiuz: Quãdo uel per atram bilẽ uel aliquid simile aut vitiũ totus in imaginationẽ ꝓuertitur animus / facile fit inferio; demonũ domicilium: quo; pñtia ⁊ insaniat ⁊ aĩo simul uexet ⁊ corpore: Quãdo per philosophicã purgationẽ transfert totus in rõnẽ / euadit edes demonũ medio;: a quib⁹ humanarũ reruz sepius / q̃q; etiã naturalium miras accipiat rõnes: Quãdo per pietatẽ erigit totus in mẽtem / sublimium demonũ fit spiraculũ / seu potius angelo;: Quib⁹ utiq; ducibus mirũ immodũ archana penetret diuinoruz: Optas video intelligere quib⁹ potissimuz oraculis siue per statuas siue per hoies editis Plato confidat. Scito his dũtaxat / que certa rõne cõpertũ sit nõ per fallaces demones / sed per ueridicos siue per angelos potius ꝓuenisse. Nam ⁊ ab ipsis egyptio; mysterija acceperat. Jouẽ impuriores demones ad inferos deturbasse: qui ⁊ hoies similiter ꝓ viribus ad ima deorqueat. Et a pherecide syro multos ab ioue demones rebellasse quo; exercit⁹ Ophioneus duxerit serpẽtinus. Ab his ergo maleficis cauẽdũ esse diligẽtissime iudicabat: Socrates aũt ppꝛijs rõnib⁹ atq; signis adduct⁹ ⁊ oraculo cuidã / ⁊ suo cuidã demoni se committebat ꝓ arbitrio perducẽdum. Deniq; utcunq; sit / ita suã ad hec instituit vitã: ut eterna semp tẽporalibus anteponeret: iniustitiã magis timeret q̃ mortẽ. Pro ueritate / pro pietate / pro charitate non dubitaret labores / penuriã / ꝓtumelias / iniurias / vbera / mortẽq; subire: huic apud hoies ueritas / falsas calũnias peperit: charitas odiũ: pietas accusationẽ impiã atq; mortẽ: Sed hec oĩa parui immo nihilipẽdit / sperans apud diuinuz iudicem ꝓ bonis bona mereri. Ergo hac spe ⁊ fiducia fretus / ⁊ libẽter accessit ad iudices. neq; excusauit se / sz iudices accusauit. Atq; tanq̃ uates / qõ euenire ait his qui sunt ꝓpe mortẽ / penitẽtiam illis penãq; ꝓdixit post falsuz iudiciũ secuturã. ⁊ ipse interim mira mẽtis letitia ⁊ vult⁹ alacritate ad iudicẽ migrauit eternũ: Statuerã hic satis honestum argumẽto seu potius cõmentariolo finem imponere. Sed duo parũper me dubia remorant. Primum socraticũ illud ⁊ hic ⁊ sepe alibi repetitũ. hoc equidem vnũ scio q̃ nihil scio. Multa tñ ⁊ hic ⁊ alibi affirmat quasi sciẽs. Sed hoc illi simile est. Ego dixi in excessu meo ois homo mẽdax. Ait itaq; Socrates. Ego abstractus a corpore / rapt⁹ a demone / illustrat⁹ a deo: scio equidẽ in diuino lumine hoc vnum / videlicet qõ alioquin coniunctus corpori nihil in lumine naturali scio. Nescio inq̃ in naturali lumine res ipsas per ipz affirmatiõis modũ. Eiusmodi enim sciẽtia dei ꝓpria est: qui ⁊ naturas ipsas ⁊ naturaruz causas cõprehẽdit: cũ ipsemet fecerit. Scio tñ multa per quẽdaz negationis modũ. Veluti quod deus nõ sit corpus / potius q̃ quid sit. Itẽ q̃ aĩa non sit mortalis magis q̃ quid sit. Rursus q̃ bonũ absolutum non hoc est / aut illud bonũ potius q̃ quid sit. Atq; hoc pacto Socrates ⁊ scit ⁊ docet multa. Hoc illud in sup qõ demon eum reuocat nõ ꝓuocat: idest ad negãdum illuminat eum potius q̃ affirmãdũ. Nõ nunq̃ vo affirmat quedã ⁊ illa q̃dẽ magna: Tanq̃ videlicet non a demone tãtum raptus / sed deo iaz plenus: Affirmat quoq; ubi sancto; adducit ueterum testimonia: uel aias hoium a mortuis resurgẽtium eitat in testimoniuz. Sequit altera dubitatio quã ob causam Socrates cum nunq̃ soleat dubitare quin aius sit immortalis / in fine tamẽ apologie hac utitur disiũctione: aut nullus post mortez superest sensus aut supest aliquis. Respondeo primo quidem non de omni sensu: idest de omni cognitione: sed de nostrarũ rerum sensu uel nostro simili dubitare. Quod quidẽ significatur: per illa que in parte disiũctionis altera deinde subdũtur / ubi idẽ quod ⁊ in re publica dicit / separatas videlicet aias eodẽ pacto sese illic / quo ⁊ hic solebãt agnoscere. Ubicõsidera dictũ cõtra illos qui dicunt animas de corporibus in corpora transmigrare. Deinde tutius quoq; ita respondeo: Socratẽ hoc in presentia disiũctione non uti: q; de illo censeat dubitãdum / quod ubiq; tum per sciẽtiam negatiuã / per diuinã inspirationem approbationẽq; cõstãtissime tenet. Sed aduersario; suo; personas in pñti respicere: qui cum obesse illi oino studerent / inferebãt ei mortez tanq̃ ꝓculdubio malã. Socrates ergo contra infert nullo modo esse malaz / siue sic siue aliter se nostre res habeãt. Ubi illud quod de immortalitate apparet ambiguũ / ꝓpter illos est adiũctum qui tanq̃ tyrãni epicureo more deridere Socratez potuissent: quasi facile posset decipi: si ex eo solo affirmauisset mortẽ non esse malã: quod post hanc vitã alia supersint bona. Que quidem eterna bona / ⁊ si constabãt Socrati / illis tamẽ nullo modo constabant: Neq; in angusta illa temporis breuitate poterant demonstrari: Que in Phedone ⁊ sepe alibi demõstrantur: Tu vo nota certaz Socratis nostri fiduciam amicis ꝓpe finẽ apologie dicentis. Bene de morte sperare debetis. Nihil enim mali bono viro uel viuẽti uel defuncto põt accidere. Res enim hominis quodãmodo deo similis a deo non negliguntur. Quod autẽ extrema ad iudices uoce clamauit. Ego quidem hinc abeo moriturus: Vos vo victuri. utri vo nostrũ in melius eãt soli deo est certum. Intellige nõ dubitare illuz quod paulo ante affirmabat. Sed dicere soli deo certum esse. per seipsum affirmationisq; rationez / posse tamen homini certum fieri per ipsum deum negationisq; rationem: adde quod affirmare non audet se taz purgato tunc animo emigrare / ut presentem migrationem affirmet omnino animum suum statim celesti patrie redditurum.

¶ Apologia Socratis.

QUa uos rõne o viri athenienses affecerīt accusatores mei nescio equidē: me certe sic affecerunt: ut mei ipsius pene oblit⁹ fuerim: tāta psuasione dicere visi sunt. q̄uis nihil/ut ita loq̄r ueri ad uos detulerint. Sed ex multis que falso asseuerabāt id sum potissimū admiratus: qō uobis cauēdū esse monuerūt ne a me quasi eloquēte decipemini: Nō enim asserere id minime erubuerint cuius ego mox redargutionē ope ipso facturus erā q̄quidē in pñtia uobis appareo lōge ab eloquētia alienus/hoc inq̄ mihi sup oia visum est impudētissimū: Nisi forte eloquētē isti uocāt uera dicētē: Si enim ita dicāt/ pfiterer eq̄dē me q̄uis nō eoꝝ more rhetorē esse: Quippe cū hi ut equidē dico ueri nihil dixerint: a me vo uos uera oia audituri sitis: Neq; vo per iouē o viri atheniēses fucatam a me orationē quēadmodū ab istis vboꝝ nominūq; elegātia/neq; aliter exornatā/ sz ex improuiso passim cōtingētibus uerbis coaceruatā audietis. Cōfido enim me iusta dicturū: neq; q̄q̄ uestrū spet me aliter esse dicturū. Alioq̄n neq; etatē hāc o viri deceret adolescētulorꝝ more vbis studiose formatis huc ad uos ingredi. Quinimmo uehemēter o viri atheniēses id oro z obsecro / ut si ījsdem me vbis in rñdēdo utētem audietis: Quibus z in foro apud argētariorꝝ mēsas ubi pleriq; uestrū me nonnunq̄ audiuerunt z alibi uti soleo ne admiremini neue grauiter id feratis: sic eniz se res habet. uenio eq̄dē nūc pmū in iudiciū/plures q̄ septuaginta annos nat⁹. ex quo fit ut in hac iudiciali causa reuera sim pegrinus. Et pfecto quēadmodū si peregrinus athenas uenissem/ignosceretis utiq; mihi peregrina uoce z forma loquēti/pro educationis mee consuetudine/ita z in pñtia uos pcor/neq; id quidē iuria: ut loquēdi formā minime attendatis: que put pringit tum melior tū deterior esse pōt/sed idipsum pslideretis huc mētez adhibeatis iusta ne an iniusta dicā: Hoc enim iudicis officiū est rhetoris aūt officiū/uera loqui. Justū est aūt o viri atheniēses/me primo q̄dē ad accusationē primā falso cōfictā/ z ad primos accusatores rñdere/deinde ad nouissimaz atq; nouissimos. Nā e quidē multi iā multis annis falso apud uos accusarūt quos eq̄dē magis formido/q̄ aniti astipulatores / q̄q̄ z hi sunt in psuadēdo potētes. Sed illi potētiores o viri: qui plerosq; uestrū a pueritia occuparūt / accusātes me pcul a vitate/atq; uobis psuadētes: esse videlicet socratez quēdā sapiētē: eoꝝ que sup aerez queq; sub terra fiunt/pscrutatorē. qui soleat inferiorē rōnē/disserendo superiorez ostēdē. hi pfecto o viri atheniēses/qui hūc de me rumorē diuulgauerūt / mei accusatores potētissimi sunt: Qui enim hec audiūt/opinantur/ harū rerū pscrutatores/non credere deos esse: pfecto accusatores huiusmodi z pmulti sunt/z longo iā tpe me accusant z in ea etate uobis suaserunt/in qua pleriq; uestrū pueri ac certe adolescētuli pfacile credidistis deserta in causa/nemine me defendēte: Atq; id q̄ a defensionis rōne oium alienissimū est/neq; noia q̄dē illoꝝ scire licet/atq; pferre: preterq̄ siqs illoꝝ comedus sit: Quotcūq; vo per iuuidiā z calūniā hec uobis rursus psuaserūt/que ipsi psuasi/psuaserūt alīs/hi oēs infiniti oino sunt/nec eoꝝ quenq̄ in iudiciū traducere/nec redarguere licet: Sz necesse est aduersus istos tanq̄ in nocte pugnare defendēdo atq; refellēdo/nemine rñdēte: Existimate ergo z uos quēadmodū dicebaz/accusatores meos duplices extitisse: z qui nup accusarūt / z qui iādiu q̄les modo describebā: Atq; iudicate me q̄dē oportere prius rñdere illis/quos z ipsi pus multoq; magis audiuistis. Sed iā rñdēduz mihi est o viri atheniēses illis criminib⁹/conādūq; in hoc tā breui tpe opinionē istā delere/quā uos per calūnias decepti/lōgo iā tpe pra me cōcepistis. opto aūt ita demū aduersarios refellere atq; obtinē/si modo id uobis z mihi melio⁹ sit futurū. Quanq̄ difficile id fore arbitror. Neq; admodū quale id sit/me latet. Verū ut deo placet ita succedat. Nos aūt legi parere oportet ac defensionē pro nobis afferre: Repetamus igit ab initio que sit accusatio/ex qua aduersus me nata est illa calūnia qua pfisus meletus mihi dīe dixit. Quid ergo aiunt accusatores mei: tanq̄ eniz si in iudicio adessent eoꝝ reciteē accusatio/ in qua pra me iurant que z vicissim a me exigit iuramētū. Socrates iniuste agit. atq; nimiū curiose perq̄rit que sub terra z que in celo sunt. Inferiorēq; rōnez reddit superiorē. Preterea alios eadē docet. talis utiq; est accusatio. Nepe talia quedaz z uos vidistis in aristophanis comedia. Socrates enim illic psona circumferī affirmās se per aerē puagari: z cōplures eiusmodi nugas. Quarū ego rerū neq; multū neq; parū q̄q̄ scio neq; ppterea hec dico/q̄ harū rerū scientia parui facia: siqs in huiusmodi reb⁹ sit sapiēs: absit/ut tati criminis reus a melito accuser / ut pre timore hec negē: Sed q̄ reuera o viri athenienses horꝝ nihil scio: Testes aūt huius pleroſq; uestrū adduco. Oro uobis cuz ipsi repetēdo inuicē apite. Quot me colloquētē aliqn audiuistis/audiuistis aūt pleriq; uestrū: recēsete igit inuicē num q̄s uestrū aliqn ūs de reb⁹ quicq̄ siue multū siue parū audiuerit disputātez. Atq; ex hoc deniq; cognoscetis eiusmodi esse cetera que multi de me circūferūt. At enim horꝝ nihil est uerū. Quinetiā a quo piā audiueritis me hoies docē atq; inde pecunias cumulare. neq; id q̄dē uerū est. Atqui pclarū id mihi videt/siqs docē hoies possit quēadmodū gorgias leontin⁹ z pdicus chius z hippias beleus. Horꝝ nāq; singuli eā facultatē hñt/per quā ad singulas pfecti ciuitates adolescētib⁹ quib⁹ liceret in patria suoꝝ se ciuiuz discipline gratuito cōmēdare psuadēt: ut ipsos alioꝝ disciplina relicta sectent ac data pecunia gratiā insup habeant. est z alius quidā vir hic sapiēs/quē ego huc aduenisse sum admodū delectat⁹: pigit sane ut aliquē offenderē qui plus pecuniarū sophistis ppenderat q̄ ceteri oēs/Callia hipponici filiū. Hūc ergo ita interrogaui. Duos enim habet filios: o Callia inq̄: si filij tui pulli equini aut taurini essent haberemus aliquē/quē illis mercede adhibita pficeremus que eos pulchros z ad ppriā virtutē bonos efficeret: esset vo talis aut equestriū aliquis/aut agricultorꝝ. Nunc vo cum filij tui sint homines quem naz cogitas illis prefficere: Et quis naz virtutis huius humane atq; ciuilis scientiam habet: Arbitror id te cum filios habeas cogitauisse. Est ne inq̄ talis aliquis an nō: est profecto inquit ille. Quis inq̄ est: z vnde: Et quāta mercede docet: Euanus inq̄t est o socrates parius merces vo ei⁹ quinque

mine. Atq; ego euanũ existimaui beatũ/si reuera hãc habet artẽ atq; adeo diligẽter vocet. Atqui ipse si talia scirẽ/admodũ gloziarer/ꝛ magni me facerẽ. Sed certe o viri athenienses hec eqdẽ nescio. At vo reqret fozsan aliqs uestrũ qõ nam o socrates tuus est opus: Et vnde aduersus te exozte sunt he calũnie: nisi enim aliqd pzeter alioz cõsuetudinẽ ageres nunq; tantus de te rumoz cõcitaꝰ esset. Nam vnde de te sermo taz frequẽs/nisi egisses aliqd a ceteris alienum: Dic ergo nobis quid tãdez id sit ne nos de te temere aliqd iudicemus. Justa sane hec mihi videt interrogatio. Atq; ego uobis conaboz ostẽdere quid nam id sit/qõ mihi nocet hoc ꝛ calũniã pepit. Sed audite. Jam ꝛ si uere oz ne fozte quibusdã uestrũ iocari videar. uerũtñ existimate me uobis uera oino dicturũ. Equidem o viri athenienses nõ ob aliud certe q; ob sapientiã quãdam eiusmodi nomẽ nactꝰ sum: sed ob quã sapiẽtiã: Fozte ob eam que humana sapiẽtia est: Nam hac reuera sapiens esse videoz: illi vo quos paulo ante cõmemozabam maiozẽ fozte quãdã humana sapiẽtiã haberent. uel quid dicã nõ habeo. neq; enim ego ea pzeditꝰ suz. Qõ siqs me hãc possidere dicat/mẽtit ꝛ in meã calũniã hec dicit. Sed ne uobis molestũ sit o viri athenienses siqd uobis magnũ dicere videar. neq; eniz ex me vũtaxat dicã: sed testẽ uobis afferã fide dignũ. Pzofecto siqua mihi est sapiẽtia/qualis ea sit testem adhibebo uobis delphicũ deũ. Cherephontẽ certe nouistis. Jlle familiaris mihi erat ab iuuentute uestreq; multitudini amicꝰ: ac pulsus vna uobiscũ fuit/ꝛ simul in urbẽ reuersus. Nouistis plane qualis erat cherephõ. q; uehemẽs/ad quodcũq; se cõuertisset. Hic ergo qñq; pfectus in delphos uaticiniuz id expiri ausus est. Ne grauiter feratis o viri qõ in pñtia sum dicturꝰ. Interrogauit utiq; an eẽt ullus me sapiẽtioz. Rñdit pythia sapiẽtiozẽ esse neminẽ: de his quidẽ frater iste suus uobis testificabit. Naz ille vita functꝰ est. Cõsiderate vo quoz gratia hec dicã. Debeo enim uobis apire vnde hec aduersuz me calũnia sit exozta. Pzofecto cũ hec audissem/ita mecũ ipse reputaui quid nam deus ait: Quidue id uoluit: Ego enim mihi cõscius sum neq; in magnis neq; in paruis esse me sapientẽ. Quid igit sibi vult: Cũ me asserit sapiẽtissimũ: Deũ quidẽ mentiri nõ est credẽdũ. Neq; enim id fas est deo/atq; ita in diuturna ambiguitate uersatꝰ sum/perscrutãs qd significarit oraculũ. Post hec aũt vix tãdẽ post lõgas ambages viã eiusmodi suz ingressus. Aggressus eniz sum quẽdã ex his qui sapiẽtes vident: quasi in hoc si cubi vnq; redargutionẽ uaticinꝝ facturus/oraculoq; ostẽsurus: nõ me quidẽ quẽ pzefecerat/sed illũ esse in sapiẽtia pzeferẽdũ: oũ ergo illũ examinarẽ/huius vo nomẽ pmere/nõ est necessariũ: sed erat quidã ex his qui in re. p. uersant/illũ inq; dum examinarem vnaq; differrẽ o viri athenienses hũc in modũ affectus suz. visus mihi est vir ille videri quidẽ sapiẽs tũ alijs/tuz uel maxime sibiipsi: esse vo nequaq;. Deinde conatus sum illi ostẽdere/putare quidẽ eũ esse se sapiẽtem: sed minime esse. Quapzopter ꝛ ille infensus mihi reddi tus est/ꝛ multi qui aderãt grauiter id tulerunt: Jtaq; ad meipsum reuersus ita mecum ipse reputaui. Ego pzofecto sum hoc hoie sapientioz. Apparet enim neuter nostrũ pulchzũ bonũq; aliquid nosse. Sed hoc interest. qõ hic quidẽ cũ sciat nihil scire se aliqd opinat. Ego vo quẽadmodũ nescio/ita nescire me puto. videoz ergo in hac tãtula re hoc hoie sapiẽtioz eẽ: qõ que ignozo/neq; scire me arbitroz. Post hec aliuz audiui ex his qui illo insup sapientiozes habent/in eoq; pspiciendo oino similiter iudicaui. Atq; illum alios q; multos mihi reddidi inimicos. Pzoinde si militer deinceps pcessi ad alios: nõ ignozãs quãtũ aduersus me odiũ pcitarẽ: ideoq; nõ absq; dolozе quodã timozeq; pcedebã. Uerũtñ necessariũ mihi visuz est ozaculũ diuinũ oibꝰ añferre passimq; pzogredi pscrutaturũ qd sibi uelit ozaculũ: huiusq; gratia oẽs quotcũq; aliqd scire vident adire: ꝛ per canẽ o viri athenienses/opozтet enim uobis uera fateri. Tale aliquid mihi cõtigit hec ex diuino ozaculo perqrẽti: ut qui opione hoium maxime pbabant/ eos quasi oium imprudẽtissimos inuenirẽ: qui vo inferiozes habebant/eos quãtũ ad prudẽtiã spectat pbabilius se hẽre. Opepreciũ est referre uobis errozes laborezq; meos quos eqdẽ ppterea sustinui quo a me ozaculũ adeo pbaret/ut redargui ultra nõ posset. Post ciuiles hoies/ad poetas me ptuli/ tragediarũ ꝛ dithyrãboz aliozũq; carminũ auctores quasi hic pspicue admodũ deprehẽsurus/esse me his rudiozẽ. Acceptis itaq; eoz libris in qbꝰ elaborauisse maxime videbant/sciscitaꝰ sum eoz sensa. Ut nõ nihil ab ipis pdiscerẽ. Erubesco o viri uerũ hic uobis apire. dicẽdũ est tñ: Alij pene oẽs pñtes/ ut ita dixerim/meliꝰ de rebꝰ his loquerent de qbꝰ ipsi poemata pscripserũt. Deprehẽdi igit breui id in poetis: eos videlicet nõ sapiẽtia facẽ que faciũt: sed natura quadã ex diuina animi pcitatiõe: quẽadmodũ ꝛ hi qui diuino furozе afflati uaticinant. Naz ꝛ hi multa qdẽ dicũt atq; pclara. sed eoz que dicunt nihil itelligũt. Tali quodã pacto poete affecti fuisse mihi videtur/ꝛ simul aiaduerti eos in alijs quoq; ppter poesiz oiuz se sapiẽtissimos iudicare/in qbꝰ nõ sunt sapiẽtes. Abij ergo ꝛ hinc eadẽ oino sententia/qua ꝛ a ciuilibꝰ viris abierã. Tãdẽ vo me ad artifices ptuli: mihi ipsi pscius/me ut ita loquar in artificũs scire. hos aũt nouerã multa ꝛ pulchza scire: neq; in hoc eqdẽ decepꝰ sum. Sciebãt eniz que ipe nesciebã: ꝛ hac in parte me sapiẽtiozes erant: sed o viri athenienses in eodẽ erroze quo ꝛ poetas pitos artifices deprehẽdi. Nã ob hoc ipm qõ sua rite pficiebant: vnusqsq; eoz se in ceteris quoq; uel maximis sapiẽtissimũ esse putabat. Atq; hic erroz illam quoq; que ipsis erat sapiẽtiã obfuscabat: Quãobrẽ si meipm ozaculi loco iterrogarẽ utrũ eligã/ita ne me habẽut habeo/videlicet neq; scientẽ que illi sciũt/neq; meã iscitiã ignozatẽ/an utraq; hñtez que illi hñt/rñderẽ plane mihiipsi simul atq; ozaculo prestare ita ut hẽo me habẽ: Ob hãc utiq; inqsitionẽ meã o viri athenienses inimicitie multe difficilime atq; grauissime aduersus me coborte sunt: exqbꝰ multe sunt calũnie cõsecute: Nomẽ vo sapiẽs mihi ppterea exoztũ est/qõ pñtes plurimũ illa me putãt scire: in quibꝰ alios refello. Videt aũt o viri athenienses reuera solus deꝰ sapiẽs eẽ: Atq; in hoc ozaculo id sibi uelle: humanã videlicet sapientiaz/ parui immo nihilipẽdendã esse: Quod vo Socratem nominat sapientem ob id facere/quo nomine meo tanq; exemplo quodam utens quasi sic dicat: is o viri

is o viri sapientissimus est qui quēadmodū socra
tes/nouit reuera sapientiā suā esse nihilipēdendā.
Hec igit ego sic affectus ꝛ nūc perquirere passim
deo parens/ꝛ perscrutari nō desino:Conueniens
siquē aut ciuiū aut peregrinoꝝ eē existimē sapiētē:
Ac siqñ mihi ille talis non videat/tūc ipse deo suf
fragatus/illū sapientē nō esse demonstro:Atqꝫ ob
occupationes eiusmodi nullū mihi ferme relinqui
tur ociū uel ad publicū aliquid agēdū uel p̄uatū:
sed in extrema paupertate ob dei cultū sum consti
tut⁹:Preterea adolescētes maxime opulēti quiue
a negocijs uacāt me ultro sequentes delectant cuꝫ
refelli a nobis homines spectāt:Quinetiā ipsi non
nunq̄ me imitati alios deinde cōfutare p̄tendunt:
Qua quidē in re plurimā reperiūt turbā hominū
aliquid se scire putātiū:cū aut nihil sciāt aut perpa
rum:qui ꝟo ab his cōuincūtur/non tā illis q̄ mihi
reddunt infensi:clamātqꝫ esse socratē quendā scele
stissimū iuuentutisqꝫ corruptorē:At siquis sciscitet
ab eis quid nā uel agēdo uel docendo corrūpat/ni
hil quidē assignare p̄nt:immo p̄orsus ignorāt.Sꝫ
ne deesse illis materia videat/ad ista cōfugiūt que
cōmuni uoce facile philosophātibus obijci solent.
eos scilicet neqꝫ sublimia sup terrā neqꝫ profunda
sub terra/neqꝫ deos esse putare/rōnēqꝫ inferiorez
quasi supiorē ostēdere.uera enim ut puto fateri no
lunt se scilicet indignatos propterea qō cōuicti fue
rint simulare se illa scire que nesciunt.Utpote igit
ambitiosi ꝛ uehementes ꝛ multi ac uelut ex cōpo
sito atqꝫ obnixe diligētisqꝫ persuasionis studio me
criminātes uestras aures impleuerūt ꝛ iādiu ꝛ nu
per calūnijs in me studiose cōfictis.Ex his aūt me
litus ꝛ anitus ꝛ lycon cōtra me surrexerūt:Meli
tus quidē ob poetas mihi ifestus: anitus ꝟo ob ar
tifices atqꝫ rei.p.gubernatores.Lycon deniqꝫ gra
tia rhetoꝝ:Quāobrē quēadmodum ab initio dice
bā/admirarer equidē/si opinionē istā tātis conce
ptā calūnijs tā inueteratā nūc in tā breui tempore
amouere a uobis possem . Hec equidē o viri athe
nienses uera uobis loquor: neqꝫ celo neqꝫ subtra
ho aut magnū quicq̄ aut paruū:quis ferme noxiz
in his dicēdis me eisdē fore molestū.Quod quidē
argumentū uobis est me uera loqui.atqꝫ hāc eē ca
lumniā p̄tra me exortā:eiusqꝫ causas eiusmodi eē.
Etsiue in p̄ntia siue in posterū hec inq̄retis / ita eē
inuenietis. Ad illa igit que primi accusatores detu
lerunt hec mihi sufficiēs apud uos sit defensio. Ad
melitū ꝟo bonū ꝛ ut ipse ait patrie amatorē / cete
roqꝫ sequētes accusatores deinceps rndere pgaz.
Sed horꝝ rursus tanq̄ alij quidā accusatores sint
accusationē iuramēto assertā vicissimqꝫ asserendā
in mediū adducam⁹.Habet ꝟo ferme se hūc in mo
dum . Socrates iniuste agit iuuētutē deprauās/ac
deos quos ciuitas putat/ipse non putans:sed alia
quedā noua demonia, Accusatio quidē est eiusmo
di.huius aūt accusationis quālibet partē discutia
mus . Iuuenes deprauare me obijcit . atqꝫ in hoc
iniuriā facere/ego ꝟo o viri athenienses p̄tra iniu
riari melitū dico/propterea qō serio ludit tā facile
hoies in iudiciū trahēs simulāsqꝫ serijs se rebus in
cumbere:earūqꝫ rerū habere curā/que ipsi nunq̄
cure fuerūt.Hoc aūt ita esse conabor ꝛ uobis ostē
dere.Heus melite rnde mihi/nunqd ipse maxime cu
res:ut q̄ optimi adolescentes euadant:ME:Curo eq̄
dem.SO:Age ergo his nunc dicas quis nā iuuenes
meliores efficiat.Cōstat enī scire te:cū tibi id cure sit.
Nde certe corruptorē eoꝝ ut ais iā deprēhēdisti.Accu
sasti his.In iudiciū traxisti.ergo age ꝛ cū qui efficit
meliores dic his ꝛ quis nā sit ostende.Quid nā o me
lite taces:Videsne nihil te habere qō dicas:Atqui
nōne turpe id tibi videt esse/ac sufficiēs argumentū
ad id qō ipse dico:te hec nunq̄ curasse.Verū dic iaz
bone vir.Quis nam eos efficit bonos:ME:Leges.
SO:At ꝟo nō istud interrogo o vir optime/sed quis
homo:qui ꝛ primū idipsuz nouit/leges scilicet quib⁹
illi meliores fiant. ME:Hi o socrates iudices. SO
CRATES:Quid o melite ais isti ne iuuenes erudi
re possunt bonosqꝫ reddere:ME:Et maxime quidē.
SO.Utrū oēs:An alij qdē possunt/alij ꝟo nequaq̄:
ME:Oēs.SO:Bene per iunonē loqueris.ꝛ magnā
eoꝝ qui p̄sint iuuenibus copiā.Verū quid nā hi qui
audiūt:faciunt ne ꝛ ipsi meliores an non:ME:Ipsi
quoqꝫ.SO:Quid ꝟo senatores:ME:Et senatores.
SO:Sed enim o melite cauendum est ne cōcionato
res forte adolescētes corrūpāt.An ꝟo ꝛ hi oēs simili
ter faciunt meliores:ME:Hi quoqꝫ.SO:Oēs igit ut
videt athenienses honestos bonosqꝫ reddūt p̄ter vnū
me.ego enim corrūpo solus.Ita ne ais:ME:Ita cer
te ꝛ quidē uehementer.SO:O magna tu quidē me dā
nas infelicitate.p̄inde mihi rnde.an ꝛ de equis idez
putes.Oēs scilicet hoies equos bonos efficere.vnuz
ꝟo dūtaxat eos corrūpere . An oino contra vnū esse
uel certe perpaucos eqtandi peritos/reddere melio
res equos:q̄ plurimos aūt esse qui sī inter equos uer
sentur/illisqꝫ utātur deprauāt.Nōne ita se res habet
o melite ꝛ de equis ꝛ de ceteris oibus aiantibus:pe
nitus ita.siue tu ꝛ anitus nō cōfiteamini siue cōfitea
mini eteniz permagnā iuuenes nacti essent felicitatē.
si vnus dūtaxat eos posset peruertere:ceteri ꝟo oēs
ipsis oēs p̄desent.Ceterū o melite satis demōstras
te nullā iuuētutis curā habuisse vnq̄ / ac plane decla
ras incuriā tuā.teqꝫ nunq̄ meditatuz fuisse ea de qui
bus me accusas. Preterea obsecro te per iouē o me
lite rnde nobis utrū melius uersari possum⁹ inter bo
nos ciues an inter malos.Rnde amabo.Nihil enim
difficile te rogo nōne mali semp mali aliqd agūt his
quibus cū uersant:Boni aūt bonū:ME:Proculdu
bio.SO:Est ne ullus qui detrimentū suscipere poti⁹
q̄ emolumētū uelit ab his quib⁹ familiariter utitur:
Rnde o bone vir.Lex enim respōdere te iubet:est ne
quisq̄ qui damnuz pati uelit:ME:Nullus.SO:Age
ergo tu me huc in iudiciū uocas quasi iuuentutis de
prauatorē.an dicis me id uolentē facere uel nolentē:
ME:Equidē uolētē dico. SO:Nunqd tu o melite lō
ge minor natu usqꝫ adeo me grādiori sapiētior es ut
plane cognoscas tu quidē malos obesse familiarib⁹/
bonos ꝟo prodesse:Ego aūt in tantam insaniā p̄ola
psus sim ut neqꝫ id cognoscā:sī quē ex familiarib⁹ pe
iorem reddidero periclitaturū me ne quid ab eo ma
li perpetiar atqꝫ hoc tātū mihiipsi malū ut tu ais uo
lens inferā.Hec equidē tibi o melite non credo.Arbi
tror quoqꝫ neminē tibi aliū concessurū.Sed aut non
deprauo adolescentes / uel si deprauo inuitus facio.
quapropter tu in utroqꝫ mētiris. At si iuit⁹ corrūpo

ad ayeldeu

nō huc in iudiciū in uolūtaria delicta lex trahi iubet ſꝫ priuatiꝫ doceri atqꝫ caſtigari. Cōſtat eniꝫ ſi didicero non amplius me id facturū / qō per ignorantiā faciebā. Tu aūt familiariter me emēdare noluiſti: ſed in iudiciū rapis. Quo eos trahi lex iubet qui pena idigent potiꝰ q̄ diſciplina. ¶ Jā vo ex his manifeſtū eſt o viri athenienſes qō modo dicebā nullā huic melito aut magnā aut paruā erudiēde iuuētutis curā fuiſſe. Nūc age dic qua rōne me aſſeras o melite peruertere iuuentutē. An videlicet quēadmodū in accuſatione ſcripſiſti: qꝫ doceam nō putare deos quos ciuitas putat ſed alia quedam noua demonia. an nō: In his docendis affirmas iuuenes me corrumpere. ME: Di no quidem ac uehemēter hec aſſero. SO: Per deos ipſos o melite de quibꝰ nunc nobis eſt ſermo aperti⁹ ꝫ mihi ꝫ his enarra. Nā ego quidē nondū plane ītel ligo utrū dicas docere me iuuenes ut putēt aliquos quidē deos eſſe/qō ſi ita eſt ego deos eſſe puto / neqꝫ oīno ſum abſqꝫ deo: neqꝫ in hoc iniuſte ago: q̄uis nō eos quos habet ciuitas ſed alios ē doceaꝫ utrū iq̄ hoc eſt in quo me criminaris qō videlicet deos alios introducā: An me ais oīno negare deos rurſuſqꝫ ut negent alios quoqꝫ docē: ME: Aſſero equidē te oīno negare deos. SO: O admirabilis melite/cur nā iſta dicis: Neqꝫ ſolē igit neqꝫ lunā eſſe deos credo ut homines alij. ME: Per iouē ita o iudices. Nā ſolē q̄dez lapidē eſſe dicit: lunā vo terrā. SO: Anaxagoram tu quidē o amice melite accuſandū cenſes: Atqꝫ ita hos paruifacis/exiſtimās eos litterarū ignaros eſſe/qua ſi neſciāt libros anaxagore clazomenij eiuſmodi opinionibꝰ ē plenos ꝫ locus eſt gymnaſticus: Juuenes ais hec a me diſcere: que liceret interdū etiā ſi multa ſint vnius dragme precio emere ex orcheſtra ſocratēqꝫ deridere ſi ſua ē fingeret/preſertim cū tā abſurda ſint: Sed per deū o melite putas ne reuera nullū me deū exiſtimare: ME: Nullū per iouē. SO: Incredibile eſt o melite qō dicis ꝫ qō ut mihi videtur etiā tibiipſi. Mihi enim o viri athenienſes nimis cōtumelioſus ac petulās iſte vir ipſamqꝫ accuſationē ꝓtumelia quadā ꝫ petulātia ꝫ iuuenili temeritate proculdubio cōſcripſiſſe. videt eniꝫ ceu enigma quoddā cōponere tentās an ſocrates ſapiēs deprehēdat ipm quaſi ludētē ſibiqꝫ ipſi ꝛia proponētē/uel ſocrates vna cū auditoribus ipſis decipiat. Hic nāqꝫ repugnare ſibimet in ipſis accuſationis uerbis mihi vir ceu ſi dixerit. Contra leges agit ſocrates deos non putās: Sed deos putās: Aue quidē iocātis nuge eē videnť. Animaduertite o viri quo pacto melitus mihi videt hec dicere. Tu vo reſponde nobis o melite. Sed uos qō ab initio oraui ne grauiter feratis / ſi pro more meo uerba facio. eſt ne quiſq̄ o melite qui humana quidē eſſe putet hoies vo nequaq̄: Reſpōdeat mihi o viri. Neqꝫ modo in his modo in illis perturbet: eſt ne aliquis qui equos non putet eſſe: ſed equeſtria uel tibicines quidē nō eſſe: ſed tibicinū officia. Nō eſt quiſq̄ o virorꝫ optime. Ego enim pro te ꝫ tibi ꝫ his aljs reſpondeo/ſiquidem ipſe non vis reſpondere. Sed ad hoc ſaltē qō magis ad rē pertinet rnde. An eſt quiſq̄ qui demonia quidē opera opinet eſſe demones autē mīme: ME: Nullus. SO: Aua tarde ꝫ vix rndiſti ab his coactus: Nōne igit demonia opera cōfiteris me ꝫ putare ꝫ docere ſiue noua ſiue antiq̄ ſint: oīno enim ut tu cōfiteris demonia ego aſſero. Atqꝫ hec quidē in rnſione viciſſiꝫ accuſationi reſcripta iurabo. Quod ſi demonia puto; neceſſariū eſt omnino putare me demones quoqꝫ eſſe an nō ita ſe res habet: Ita certe. Pono enim te cōfitentē q̄nquidē rn dere non vis. Demones autē nonne aut deos arbitramur eſſe/aut deorꝫ filios: Fateris ne hoc/an negas: ME: Profitebor. SO: Nōne ſi demones eſſe arbitror ut ipſe cōcedis/demoneſqꝫ dꝫ quidā ſunt id euenit: qō modo dicebā enigma ꝓponere te ꝫ quaſi nugari dicēdo me deos non exiſtimātez/deos tn rurſus exiſtimare q̄nquidē demones eē duco. Rurſus ſi demones deorꝫ filj ſint ſpurij videlicet q̄dam aut ex nymphis aut ex aljs quibuſdā / ut ferť quiſnam hoium filios quidē deorꝫ eſſe putet/deos vo neget: Perinde enim id abſurdum foret/ac ſiquis equorꝫ quidē filios uel aſinorꝫ mulos eſſe putet: equos autē ꝫ aſinos eſſe nō putet. Sed o melite videris ꝓculdubio accuſationē iſtā iccirco ita poſuiſſe uel ut ingenij noſtri piculuꝫ faceres uel qꝫ in quo reuera me criminareris nihil haberes. Tu vo quanā rōne perſuaderes alicui uel minimū quidē mentis hn̄ti nō eſſe eiuſdē viri demonia ſimul ꝫ diuina putare ac rurſus eiuſdez neqꝫ demones neqꝫ deos neqꝫ heroes: Nulla certe ratione fieri poſſe aliter oſtēdi pōt. Ceterū o viri athenienſes/qō quidē ego nō deliquerim quēadmodū melitus accuſat haud magna mihi purgatiōe opus eē videť. ſꝫ ea que dicta ſunt ſufficere iudico: Dō aūt ab initio dixi maliuolentiā plurimā eē cōtra me apud plurimos potatā. Id profecto ueriſſimū eſt ꝫ hoc me perimet ſi q̄dē perimar/non melitus: neqꝫ anitus: ſed multorū calūnia ꝫ inuidia. Que quidē alios quoqꝫ multos viros bonos peremit hactenus: ꝫ ut arbitror ꝓpimet. Nihil enim graue uel miruꝫ ſi in me obeſſe nō deſinat. Forſitā vo ita me q̄ſpiā iterrogabit. Nō ne te pudet o ſocrates: tale q̄ddā exercere: ex quo ꝓtinuo in piculū uenias moriēdi: Eq̄dē huic obiectioni iuſtā hāc rnſionē dabo. Haud recte o vir loqueris: ſi putas magnā aut vite aut mortis hn̄dam eſſe rōnē/hoi cuiꝰ uel parua quedā utilitas ſit. hac nō illud potius dūtaxat conſiderandū quotiēs aliquid agit. utrū iuſta agat/an iniuſta. Aut boni viri opera ſiue mala. Alioquin ex hac rōne tua ſpernēdi fuiſſent ſemidei oēs quotcūqꝫ apud troiaz occubuerunt/ꝫ alij ꝫ in primis ipſe thetidis filius: qui uſqꝫ adeo mortis contēpſit periculū/ne turpē ſubiret infamiā/ut cū ſibi dea mater ꝓperāti ad hectorem occidendū predixiſſet hijs ferme/ut arbitror uerbis o fili ſi pro vindicta patrocli amici tui ab hectore iterfecti hectorē iterfeceris ipſe peribis inquit eniꝫ ſubito poſt hectorē infelix tibi ſors imminet: Cuꝫ inq̄ ab ea hec accepiſſet uſqꝫ adeo diſcrimen mortēqꝫ contempſit. ut multo magis timuerit turpē vitā amicorꝫ in ulctis iniurijs q̄ mortem: ſtatiqꝫ rnderit mori ſe malle pro iuſta amici vindicta q̄ moras trahentē apud naues ridiculū cōtēptūqꝫ viuere: hūc ergo periculi mortiſqꝫ curā habuiſſe / quis nō dixerit: Et profecto ita res ſe habet o viri athenienſes: Quo quiſqꝫ in loco uel ſeipſum ꝓſtituit arbitratus id optimū eſſe uel a ſuperiore iubet cōſiſtere / in eo ut mihi videtur permanere oportet

periculūq; subire néq; mortē neq; aliō dq̄ magis q̄ turpitudinē formidantē. equidē o viri athenien ses grauiter aberrarē si cū illis paruerim prefectis quos ipi mihi ꝓposuistis ⁊ in potidea/⁊ in amphi poli ⁊ in delio. Tunc enim ubi illi me ꝓsistere iusse runt/ibi cōstiti ut quisq̄ alter mortisq; discrimē su biui/ubi deus me posuit pmanereq; uoluit ut opi natus sum atq; existimaui videlicet philosophātē me viuere: ac meipsum aliosq; scrutari ibi ob mor tis alteriusue rei metū ordinē desererē. Pergraue inq̄ id esset delictum ⁊ tūc reuera me iuste quis in iudiciū traheret/quasi deos nō putantē / videlicet oraculo nō parentē. atq; mortē timentē: putantēq; me sapientē esse cū sapiēs minime sim. Nā mortez timere o viri nihil est aliud q̄ sapientē videri eum qui nō sit sapiēs. Quippe cū id sit scire videri que nesciat. Nemo enīz scit utrū mors summū bonorū oium contingat hoī metuūt autē perinde ac si eam scirēt maximū esse malorz. Cui vo dubiū ee debet. Quin hec ipsa inscitia sit maxime vituperāda/per quā aliquis se putat scire que nescit. Ego autē o vi ri in hoc forsan a multis hoibus differo: Ac siqua in re sapientiorē me aliquo esse dicerē in hac utiq; dicerē: qō cū haud sufficiēter que sunt apud iferos norim / similiter me nō nosse cōfsco. Iniurias au tē inferre/superioriq; nō obedire uel deo uel hoī / malum turpeq; esse scio. Nec igit que nescio utruz bona sint/nunq̄ magis timebo atq; fugiam q̄ illa/ que mala esse cognosco. Quamobrē si me nunc ab soluatis non credentes anito qui dixit aut me in iu diciū ab initio uocādū nō esse / aut uocatū necessa rio esse dānandū. Naz si a uobis absoluerer/forz ut filij uestri socratis secuti uestigia oēs oino corrū perent. si inq̄ ad hec uos ita dicatis o socrates ani to nō credimus: teq; sentētijs nostris absoluimus/ hac tm cōditione / ut nunq̄ posthac in hac inquisi tione philosophiaq; uerseris ac si id facere si igit ut dicebā his ꝯditionib⁹ dimittē me uelitis / rnde bo utiq; uobis o viri athenienses diligo uos eq̄dē atq; amo: deo tn parere malo q̄ uobis. Et q̄ diu spirabo/viresq; suppetent/philosophari non desi nā: exhortans ⁊ docēs quēcūq; nactus fuero sicut soleo hunc in modū. Quid tu o vir optime. Cū ci uis sis athenīēsis ciuitatis amplissime ac sapientia ⁊ potentia prestātissime/nō erubescis: In eo oēm operā ponere: quo tibi pecuniarū ⁊ glorie ⁊ hono ris q̄ plurimū sit: ut aūt prudentia ⁊ ueritas ⁊ opti mus animi habit⁹ in te sit neq; cogitas neq; curas Ac siquis uestrū mecū contēderit id se curare asse uerans/haud statim dimittā illum neq; recedā sed scisciabor: examinabo: redarguam: Quod si mihi nō videat possidere virtutē: attn profiteri obiurga bo qō ea que plurimi precij sunt nihil pendat. Vilis sima vo plurimi faciat: Hoc equidē officiū pstabo iuniori ⁊ seniori quēcunq; nactus fuero / rursusq; peregrino ⁊ ciui: magis aūt ciuibus: quāto mihi ge nere propinquiores estis. Hoc enim deus ipse iubet. Reor aūt qō ⁊ uos latere nō debet/nullum adhuc bonū uobis in hac urbe maiꝰ ptigisse q̄ hoc meuz ministeriū qō deo parēs exhibeo. Nihil enīz aliō agens circū eo: q̄ suadēs iuniorib⁹/seniorib⁹q; uestrū neq; corpoꝝ neq; pecuniarū neq; aliarū oi no rerū curā prius uehemētiusq; q̄ animi hūdā ee / ut q̄ optimus sit docēs nō ex pecunijs virtutē sed ex virtute pecunias aliaq; bona oia ⁊ priuatiz ⁊ publi ce hoibus prouenire: Si igit hec docens peruerto iu uenes/essent certe pernitiosa. At siquis dicat me alia q̄ hec docere nihil dicit. Horū gratia o viri atheniē ses profiteor equidem siue credatis anito siue nō cre datis/siue dimiseritis me/siue nō dimiseritis ꝓfiteor me nihil aliud esse facturū/nec si mihi sit pluries mo riendū. Ne cōturbemini o viri athenīēses: Sed quē admodū ab initio rogaui me equo aio audiatis: erit enim uobis ut arbitror utile si que nunc dicturus suz audietis. equidē uobis nōnulla dicturus sum/que au dientes forsitan ad clamorē in pntia ꝓuocemini. ego vo silētiū a uobis exposco. Scitote si me occideritis talē qualē uobis modo dicebā/nō me lesuros ee uos magis/q̄ uosipsos. Me quidē neq; melitus neq; ant tus vnq̄ ledet. Neq; enim posset. Siquidē nefas est ut arbitror: meliorē virū a deteriore ledi. Interficere tn pōt uel pellere uel cōtumelia quadā afficere. Atq; hec iste quidē ⁊ alius aliquis ingētia putet ee mala / ego vo non puto: sed multo peius esse illa facere que nūc iste facit aggrediēs iniuste virū occidere. Quam obrē o viri athenīēses non tā mihi nunc opus est de fensionē pro meipso meditari. ut aliquis existimaret q̄ uobis nequid me cōdēnantes contra id munus qō deus uobis tribuit delinquatis. Si enīz me iterfeceri tis haud facile aliuz talē repietis / uere dē ⁊ si forte id dictū ridiculū est ciuitati uestre adeo adhibitū ue lut equo cuidaz magno ⁊ generoso/seu ipsa mole pi griori atq; a tabano aliquo excitari idigēti: qualē vi det me deus ciuitati addidisse: Qui singulos exsusci tās ⁊ monēs ⁊ obiurgans nō cesso die totā ubiq; uo bis assistere. Talē vo alterum nō facile nācisceminī o viri athenīēses/ergo si mihi crediderit is/me uestris sentētijs absoluetis. At vo si forte dormitantiū more grauiter ferentes uos exsuscitari / me ut vult anitus temere occideritis reliquuz omne tps dormietis: nisi forsan deus uobis ꝓspiciēs aliū quēdā miserit. Me vo ee talez ut a deo ciuitati tribut⁹ fuisse videar hinc potestis animaduertere. Nō humanū certe id ee videt: qō ego mea quidē oia oino neglexerim. Atq; in hac rei familiaris negligētia tot annos iaz perseuerē: Ue stro semp intētus bono/dum singulos adeo tanq̄ pa ter/aut frater natu maior suadēs curā virtutis habe re. Quod si quā pro officio meo mercedē reciperem humanā quandā id rōnē haberet. Nūc vo qō ⁊ uos plane videtis accusatores isti mei q̄ q̄ ipudentissime alia contra me oia coaceruarūt / hoc vnū tn solita il la impudentia nequaq̄ ausi sunt pertentare/testesq; adhibere qui probēt me vnq̄ pro his mercedē ullaz exegisse aut petisse. Huius autē rei sufficientē uobis ut arbitror testē affero. paupertatē meaz. ¶Sed forz san absurdū alicui videri pōt: me priuatiz hec cōsule re singulis anxie nimis circūeuntē: publice vo in con cionibus ausum nō fuisse hoc idē ciuitati consulere. Huius autē causa est de qua sepe me passim dicentez audiuistis. Diuinū videlicet quiddā atq; demonicuz in uoce quadā mihi adesse. Quod q̄dē melitus in ac cusatione deriserit: sed mihi quidē ab ipa pueritia hoc adest/uox scilicet quedā que quotiēs fit me prohibet agere qō acturus eraz: ꝓuocat vo nunq̄: hoc inq̄ est

qđ mihi repugnet quo minus me ad publica ꝓferã ꝛ recte admodũ mihi aduersari videt. Constat eniꝫ o viri athenienses si quondã negocia publica aggressus fuissez/iãdiu mihi fuisse pereundũ: itaqꝫ nullã uel uobis uel mihi attulissem utilitatẽ. ne mihi succẽseatis/ oro uera dicenti. Nemo enim diu saluus esse potest si haud uestro haud alteri cuiꝯ populo legitime aduerset quo multa iniusta atqꝫ iniqua que fieri solent in ciuitate prohibeat. Sed necesse est euꝫ qui reuera pro iustitia pugnat/si modo breui saluus futurus sit priuatũ degere/neqꝫ rem. p. attingere. hoꝛ equidem magna uobis afferã argumẽta. Nõ uerba quidẽ: sed qđ uos multi facitis facta. Audite iã que mihi cõtigerint: ut planius perspiciatis/nulli me quicꝯ cõtra iustitiã ob mortis metũ ꝓcessurũ fuisse atqꝫ nõ cõcedẽtem/simul fuisse periturũ. Referã uobis equidẽ molesta quedam atqꝫ iudicialia: uera tñ. Ego enim o viri athenienses nullo adhuc publico functꝰ fuꝫ munere/ nisi q ad consiliũ sum electus. Contingit aũt tribum meã antioche a meo tẽpore pſidere quo uos decez illos exercitus duces qꝛ nauali pugna interẽptos non susceperint dãnare simul oẽs properatis iniuste qđẽ: ut cunctis postea uobis notũ fuit. Tunc ego solus ex oĩbꝰ pfectis me uobis opposui: ne quid ageretis prꝛter leges meisqꝫ suffragijs restiti. Quo in tẽpore cum oratores multi parati essent deferre meũ nomẽ atqꝫ in iudiciũ trahere uosqꝫ ipsi ingẽti idez clamore iubere tis/existimaui oportere me magis pro lege atqꝫ iustitia subire periculũ q uobiscũ sentiẽtibꝰ iusta ob metũ carceris aut mortis. Et hec qđẽ facta sunt ciuitate adhuc sub libertate populi constituta: Postq̃ vo ad paucoꝝ potentiã deuentũ est/rursus triginta illi qui rẽ. p. occuparũt uocãtes me vna cum alijs quatuor in tholũ iusserũt leontã salaminũ ex salamine adducere quo ille necaret. Qualia videlicet multa illi ꝛ alijs multis eo tẽpore mandabãt: ut complures criminibꝰ suis inuoluerẽt. Tũc ego nõ uerbis quidem/sed re ipsa rursus ostẽdi/nihil oĩno q̃uis dicu rusticius videat curare mortẽ: illud vo oĩno curare neqđ iniustũ neue impiũ facerez. Me vo potestas illa terribilis nequaq̃ ita cõterruit ut iniuste aliqđ facerẽ: Sꝫ ubi tholo egressi sumꝰ reliqui quatuor in salaminã aduẽtantes captũ leõtaꝫ duxerũt. Ego vo domuꝫ abiui. Ac forsan propterea me illi interfecissent nisi breui coꝝ potestas dissoluta fuisset. Atqꝫ hoꝝ testes uobis erũt permulti. An ergo putatis tot annos me victurũ fuisse/si publica tractauissez bonicꝫ viri officio fungẽs iustitie suffragatus essem? atqꝫ ut oportet vnũ id officiũ oĩbus ꝓtulissez. Permultũ abest o viri athenienses. Neqꝫ enim alius quisq̃ hoĩum ita se gerens diu saluus esse potuisset. At ego per oẽz vitã sicubi publica tractaui negocia talẽ me prestiti/ꝛ priuatim idẽ ipse nemini vnq̃ preter id qđ iustũ est concedens uel alijs uel hoꝝ alicui quos hꝫ qui me criminantur/meos affirmãt esse discipulos. Ego autẽ nullius vnq̃ preceptoꝛ fui. Sed siquis dicẽtẽ me ac mea tractantẽ audire desiderauit/siue iunioꝛ/siue senioꝛ/ nulli vnq̃ id negaui. Neqꝫ vo is ego suꝫ qui pecunijs acceptis disputẽ: non acceptis vo taceã. Sed pariter diuiti atqꝫ pauperi interrogandũ me prebeo/ac etiã siquis rñdendo audire uelit que dico. Et siquis hoꝝ probus fiat uel nõ/haud iuste crimẽ subirẽ: dppe cũ nulli vnq̃ doctrinã uel tradideriz ullã uel promiserim. Quod siquis dixerit priuatiz a me quicq̃ uel didiciſſe uel audisse qđ nec alijs oĩbus cõmune fecerim nõ uerũ dicit. Sed quã ob causam qđã mea ꝓsuetudine oblectent o viri athenienses audite. Dino uerũ est qđ uobis supra dicebã delectari hoies cũ redargutioni eoꝝ adsunt/qui se cũ nõ sint existimant sapiẽtes. Est eniꝫ res nõ iniocũda. Mihi vo ut dixi: a deo iniũcta ꝛ per uaticinia ꝛ per somnia ꝛ per oẽm modũ / per quẽ aliqua alia sors diuina homini quicq̃ mãdarit agẽdũ. Hec o viri athenienses ꝛ uera sunt ꝛ facile arguẽda. Enimuero si ego iuuenũ alios qđẽ nũc corrũpo: alios vo iãdiu corrupi: ꝓsentaneũ esset ut nũc illoꝝ aliqui seniores facti/quoniã intelligerẽt me sibi adolescẽtibus male consuluisse/cõtra me insurgerẽt: ac penas deposcerẽt. At si ipsi nollẽt/saltẽ necessarios illoꝝ aliquos patres ꝛ fratres ꝛ alios cognatos / siqđ mali a me eoꝝ necessarij passi fuissent cõmemorare nũc ꝛ penas exigere. Sed adsunt hic quos cerno illoꝝ permulti. Primũ quidez crito iste equalis meus atqꝫ contribulis/critobuli huius pater. Deinde lysanias sphettiꝰ eschini huiꝰ pater. Preterea antipho cephisieus pater epigenis. Adsunt ꝛ alij/quoꝝ fratres familiariter me usi sunt nicostratus zotidi filius theodoti frater. Et theodotus quidẽ defunctꝰ est ut fratrẽ precari nõ possit. Et paralus hic filius demodoci. Cuius theages frater erat. Adimantus quoqꝫ filius aristonis cuius frater est iste Plato. Beniqꝫ eantodorus cuius apollodorus hic est frater: Alios permultos referre possum. Quoꝝ vnũ aliquẽ prelertiz in eius oratione oportuit a melito testẽ produci. At vo si tũc oblitus est: nũc saltẽ producat/ego permittã. Afferat inq̃ siquid tale habet in mediũ. Sed cõtra oĩno se res habet o viri athenienses. Oẽs enim ut videtis cõuenerũt libẽter ad opez mihi ferendã qui corrupisse eoꝝ necessarios detrimẽtũqꝫ attulisse a melito anitoqꝫ accusatorꝫ si ipsi qui deprauati sunt mihi opitularentur nihil mirũ esset. At propinqui eoꝝ seniores a me nunq̃ deprauati qua tandẽ rõne mihi suffragantur: Nili recta quadã ꝛ iusta. Quippe cũ ꝛ melitũ mẽtiri ꝛ me uera loqui cognoscãt. Que igit pro defensione mea o viri athenienses habeo/ferme hec sunt ꝛ alia forte similia. Sed forsan uestrum aliquis ad se moresqꝫ solitos se recipiẽs graviter ferat. Quod cum leuioribus etiã in causis reus multis cũ lachrymis soleat deprecari atqꝫ supplicare: ac filios in iudiciuꝫ producere/ut cõmiseratione cõmoueãt ꝛ alios domesticoꝝ amicorũqꝫ permultos. Ego nihil horuꝫ faciã/q̃uis in extremo ut videt discrimine cõstitutus: his ergo offensus aliquis ꝓtra me pertinacius irritet: atqꝫ ipsa in ira sniam ꝓtra me ferat. Siquis ergo inter uos eius mẽtis est/ego tñ nõ cẽseo obsecrandũ: sed hac rõne potius eque me hũc allocuturuꝫ. Sunt ꝛ mihi o vir optime cognati qđã. Neqꝫ eniꝫ ut inquit homerus ex quercu uel petra/sed ex hoĩbus natus suꝫ. Itaqꝫ ꝛ cognatos habeo o viri athenienses ꝛ filios tres. Quoꝝ vnus iã adolescit. Duo autẽ sunt paruuli. Nullũ tñ eoꝝ huc adducã supplicaturus eo pacto a uobis absolui. Cur nam igit nihil hoꝝ faciã? Nõ ptinacia illa neqꝫ ꝓtẽptu

viri athenienſes utrū vo audacter me habeā erga mortē an non/alia ratio eſt: Ad exiſtimationē tn̄ z mei z ueſtri z ciuitatis totius nō arbitror ptinere/ ut iſta faciā in hac etate z hoc noie qō nactus ſum ſiue id uerū ſit ſiue falſum. Attamē ita opinione hominū preoccupatū eſt/ſocratē iter multos p̄cipuo quodā excellere. Si ergo hi qui inter uos ſapiētia uel fortitudine uel quauis alia virtute p̄eſtare exiſtimātur / tales erūt quales ſepe quoſdā cū de illis iudicaret vidi/turpe nimiū erit. Qui cū eſſe alicuius p̄cū exiſtimarētur attamē in iudicio mirū immodū cōmiſerationi ſtudebāt: quaſi graue aliquid paſſuri/ſi ex hac vita deceſſerint: perinde ac īmortales eſſent futuri / ſi uos illos non occidatis. At qui hi mihi videnē ciuitati dedecus afferre: propterea qō exiſtimare peregrinoruz aliqs pōt eos qui inter athenienſes virtute p̄eſtāt in magiſtratibuſq; ceteriſq; honoribꝰ ſuperiores hn̄tur nihil a mulieribus differre. Nec autē o viri athenienſes nec uos qui alicuiꝰ auctoritatis eē videmini facere decet / neq; etiaz ſi nos facere uelimꝰ/permittere. Sz hoc ipſum oſtēdere uos eū multo magis dānaturos eē qui cōmiſerationes eiuſmodi introducēs ridiculā reddiderit ciuitatē/q̄ illū qui quietus iudicium expectauerit. Proinde o viri athenienſes accedit ad ea que de ciuitatis exiſtimatione dicta ſunt / quod nec iuſtū mihi videt eſſe iudicē p̄ecari/neq; p̄cādo abſolui: ſed docere atq; ſuadere. Non enim ad hoc ſedet iudex/ut per gratiā cōcedat / ſed ut iudicet fm leges. Atq; id iureiurando promiſit nō per gratiā cuicūq; libuerit cōdonare / ſed iudicare fm leges. Nō igit licet uel nobis aſſuefacere uos deierare uel uobis aſſuefieri. Neutri enim noſtrū religionē ſeruarēt. Nolite ergo o viri athenienſes exigere talia me apud uos agere / que neq; honeſta neq; iuſta neq; ſancta eſſe puto: z id q̄dē oino/preſertiz vo per iouē/cū impietatis erga deū a melito hoc accuſer. Profecto ſi pergerē ꝑſuadere uobis/ p̄cādoq; flectere cū iurauerit is/docerē utiq; uos non putare deos eſſe. Ac reuera duz p̄o me defenſionē paro/meipm interiz accuſarē quaſi deos neq; exiſtimārē. Sed multū abeſt ut ita ſe res habeat. exiſtimo nāq; eſſe deos o viri athenienſes/magis q̄ quiſq̄ meoz accuſatoz ac uobis deoq; permitto de me iudicare ut z mihi z uobis ſit ꝓductum. qō vo nō grauiter ferā o viri athenienſes me a uobis eſſe dānatū / z alia multa faciūt z illō in primis qō nō p̄eter ſpem id accidit. Uerū multo magis admiror utrozūq; numerū calculoz. Siquidē nō putabā tam pauco calculoz numero ab abſolutione abeſſe. Nūc aūt ut videt ſi tres ſolum calculi aliter cecidiſſent euadebā. Melitum certe nūc euaſiſſe video: neq; euaſiſſe ſolū ſed vnicuiq; conſtat niſi ſurrexiſſent anitus z lycon me accuſantes/mille dragmas illū fuiſſe pēſurū: quoniā partē quintaz calculoz nō accepiſſet. licet ergo iudicium morte vir iſte eſto. ſed ego o viri athenienſes quo nā me liceamini poſtulabo. An non videlicet eo quo dignꝰ ſuz. Quid ergo: Quid nā dignū eſt pati me aut pēdere/ob id qō que didici/nō ſiluerīz. Sed neglexeriz quecūq; multifacit vulgus/queſtū/rē familiarē p̄efecturas/ꝓciones/ceteroſq; magiſtratus/p̄etera aufugeriz cōiurationes atq; ſeditiones/que in rep. cōtigerūt: arbitratus meipſum reuera ad equiora officia eē natū/q̄ ut ab his ſalutē meā pendere exiſtimarē. Ad hec inq̄ me nō contuli/quibus occupatus neq; uobis neq; mihiipſi fuerā profuturus. Sed vni huic officio dūtaxat incubui. ut priuatiz vnūquenq; uestrū ſalutās/maximā ut equidē exiſtimo afferrem utilitatē: ſuadēs videlicet vnicuiq;: nihil ex rebꝰ ſuis prius q̄ ſeipſuz eſſe curandū/ut q̄ optimꝰ prudētiſſimuſq; euadat: nec res ciuitatis curādas eſſe prius q̄ ciuitatē ipſam. Et aliarū itē rerū curā eadē rōne eſſe hn̄dam. Quid igit cū ſim talis a uobis reportare dignus ſuz: Bonū certe o viri athenienſes/ſi modo pro dignitate reuera exiſtimetis. Ac tale quidē bonū q̄le mihi conueniat. Quid igit p̄uenit viro egeno beneficoq; cui uacare a ceteris occupationibus expediat / quo uos ad virtutē cohortari queat. Nullū certe eſt aliud premiū o viri athenienſes qō magis virū talem deceat q̄ in prytaneo publico ſumptu nutriri/z multo quidē magis q̄ ſiqs uestrū equo aut bigis aut quadrigis olympia vicerit. Nam ille quidem facit ut felices videamini. ego vo ut ſitis. Preterea ille nutritione nō indiget. Ego indigeo. Itaq; ſi pro dignitate ac iuſtitia extimari oportet / ego me hoc dignum exiſtimo/alimonia ſcilicet publice in prytaneo mihi exhibenda. Forte vo hec uobis dicēs ita ꝓteruus videor ut in ſuperioribꝰ viſus ſum/ubi cōmiſerationes/ſupplicationeſq; detestabar. Id aūt haud tale eſt/ſz eiuſmodi potius o viri athenienſes. Perſuaſum eſt enim mihi ut nemini ſponte iniuriā faciā. qō quidē iccirco uobis nō perſuadeo/qz breue tēpus habuimus colloquendi. Uerū ſi lex talis apud uos eſſet qualis apud ceteros/ut ubi moꝛs pena ſit/in eo iudicio non diem vnā ſed plures diſceptet/uobis/ut arbitror / perſuaſiſſē. Nūc vo haud facile fuit in tā breui tpe calūnias magnas diluere. Cū igit mihi ꝑſuaſum ſit/nemini faciēdā eſſe iniuriā ꝓmultū abeſt ut mihiipſi ſim facturus. Quid ergo: nunq̄d ueritus ne id ſubeā quo me litus me dignū cēſet/qō eq̄dē aio neſcire me utrū bonū ſit an malū/ut hoc deuitē eligā eoz aliq̄d/que plane mala eē ſcio: atq; hec me dignū eē cēſebo. Utrum ergo vincula: Et q̄d oportet me in carcere vitā agere/ſemp vndeciz viris ſeruiētē. Utrū pecunias ſoluē Atq; donec ſolute ſint: in vinculis ꝓmanē. At vo id tātundē eſt atq; qō ſupra dicebā: cū mihi deſit vñ pecunias ꝑſoluā. An forte exiliū: Forte eniz hoc dignꝰ eſſe cēſebor. nimia tn̄ o viri athenienſes me cupiditas vite teneret: ſi adeo iprudēs eſſez/ut nō poſſem aiad uertere/ſi uos ciues mei ꝓſuetudinē mea ſermoneſq; perferre nō potuiſtis/ſed uſq; adeo grauis iuidioſaq; uobis fuit mea cōſuetudo atq; oratio ut mox liberare uos ab illa iā decreueritis/alios tn̄ facile me putez toleraturos. Permultū abeſt o viri athenienſes. Preclara. ſ. mihi vita foret in hac etate exulanti z aliā exalia ciuitatē permutāti/z in cōtinua repulſa viuenti. Equidē ut plane intelligo quocunq; proficiſcar audituri me ſicut z hic ſequētur adoleſcētes. Ac ſi eos repellā/ipſi viciſſim ſenioribꝰ id perſuadētes me repellent. Si nō repellaz/eorum patres z cognati ob hos ipſos me expellēt. Forſitan vo dicet aliquis nōne potes o ſocrates in exilio ſilētiū z quietē agere: At hoc oium eſt difficillimum aliquibus uestrū perſuadere.

Sīue enim rñdero/id eē nō parere deo: ꝓptereaq; me nō posse ꝺescere: non ꝯredetis mihi quasi per ironiā loquēti: sīue dixero me ab hoc officio nolle uacare/qz id hoi maximū cōtingit bonū diebus videlicet singulis de virtute uerba facere atq; de alīs/de ꝗb⁹ me quotidie loquētē uos auditis: Atq; ita meipm alios scrutari: vitāq; incōsideratā respuēdā esse censere/hec etiā multo mīn⁹ mihi credetis. Hec vo o viri athenienses ita ut dico se hñt: Sed haud facile persuaderi pñt. Et simul nunq; malo dignari me consueui. Quod si mihi fozēt pecunie/iudiciū pecunīs licerer quot pēsurus fozē. Neq; obesset mihi illas amittere. Nunc vo nō adsunt/nisi forte quantū ualeo soluere/tanti estimare uelitis. Possuz vo ferme argēti minā. Tanti ergo iudiciū liceoz. Plato aūt hic o viri athenienses z crito z critobulus: apollodorus iubēt me triginta minis liceri. Ipsi vo tantū uobis ꝓmittere parati sūt. Liceoz ergo tanti. Promissores vo argēti huius hi uobis erūt sufficiētes. Non multi tēporis gratia o viri athenienses criminādi materiā p̄buistis/uolētibus ciuitatē vituparе. Quia scilicet socratē occideritis virū sapiētē. Dicēt enim illi licet nō sim me sapientē/qui uos vituperare uolēt. Si ergo breue tēpus expectauissetis/absq; uestra opera me cōtingebat mori. Videte etatē meā q̄ ꝓcul iā sit a vita/morti vo propinqua. Neq; vo hec aduersus uos oēs dico: Sed aduersus eos tātū qui me morte dānarūt. Dico etiā hec ad hospsos. Forsan putatis me viri athenienses in iudicio concidisse taliū uerboz inopia quibus utiq; persuasissez uobis/si oia faciēda dicendaq; putauissem/quibus a uobis absoluerer. Lōge vo se res aliter habet. Certe ob pauptatē dānat⁹ sum/non uerboz quidē: sed audacie atq; impudentie. Et qz talia apd uos dicere noui qualia uobis auditu gratissima contigissent audiētibus videlicet me deflentē atq; lamentantē. Et alia facientē multa atq; dicentē/ut dixi me indigna: qualia frequēter ab alīs audire cōsueuistis: Sed neq; ab initio censui decere ob periculū deuitandū illiberale aliquid facere/neq; nunc me penitet hac defensionis rōne usum fuisse. Malo equidez tali quadā defensione fretus morte obire/q̄ ꝫria sup uiuere. Neq; enim in iudicio neq; in bello uel mihi uel alteri/oīa quibus vitemus mortez sunt facienda. Nā in prelīs sepe cōstat interitū vitari sīs abiectis armis supplex ad insequentes se ꝙuertat. Alia quoq; in singulis periculis machinamēta sunt/quibus interitū ꝺs effugiat/si quē nō pudeat facere quelibet atq; dicere. Sed cōsiderate o viri athenienses haud id quidez difficile esse morte effugere: sed multo difficilius prauitatē. Velocius enim illa currit q̄ mors. Atq; ego nunc utpote ob senectutez tardioz a tardiori captus sum/accusatores autē mei utpote uehemētes atq; ueloces ab ea que uelocioz est prauitate. Et nūc quidez ego ab eo dānatus a uobis morte subiturus. Isti vo a ueritate ipsa dānati prauitati iniustitieq; obnoxij. Atq; ego quidem pene acquiesco/z isti. Hec igitur forte sic oportebat se habere: arbitroz q; ea habere se mediocriter. Post hec autez uobis qui me condemnastis/cupio diuinare. Nam illuc mihi iam peruentū est/ubi solēt hoies diuinare: qñ videlicet sunt prope morte. Predico equidē uobis o viri athenienses/si me interfeceritis suppliciū uobis statiz post morte meā uobis eē ueturū: ac per iouē multo durius eo quo me affeceritis. Nūc enim id egistis/putātes liberare uos/quo min⁹ rōnē vite uestre redarguenti cuiq; reddere compellamini. Id vo cōtra oīno uobis accidet. Nam plures futuros arbitroz qui uos redarguāt/quos ego cōpescebā z si uos id non sentiebatis. Tātoq; illi infestioꝛes erūt/quāto z iuniores. Ideoq; uos graui⁹ id feretis. Profecto si putatis per iterfectionē hoīum a vituperatione uos absoluere: nimiū aberratis. Nō eniz est hec liberatio uel ualida satis uel honesta. Sed illa tā facillima q̄ optima est/nō disturbare quidē alios/sed seipsum cōparare ut q̄ optim⁹ euadat. Hec ergo uobis qui me cōdēnastis uaticinatus finē facio. Vobis autez qui me absoluistis libēter de huiusmodi re que cōtigit uerba facerē. Quādiu magistrat⁹ negocio destinātur. nec dū eo uado ubi me oportet mori. Sz o viri assistite mihi id tēpus. Nihil enim prohibet inuicē dū licet ꝓfabulari. Nempe uobis tanq; amicis demōstrare uolo qd̄ mihi modo accidit ꝺd nāmenti significet. Mihi quidez o iudices/uos enim iudices recte appellare possum/mirabile quiddaz cōtigit. Vox enim illa demonis uaticinatrix/mihi semp in superiori tēpore frequēter oīno offerre se consueuit: z in rebus quidē leuissimis se opponēs siquid minus recte facturus fuissem. Nunc autē ea mihi que videtis acciderūt / que profecto putaret aliquis atq; existimaret extrema esse malox. Sed mihi neq; domo exeūti mane dei signū aduersatū est: neq; dū in iudiciū ueniebam: neq; in aliqua sermonis parte dū uerba faciebā: q̄uis alios frequenter dū loquerer in medio sermonis cursu cōsueuerit cohibere. Nūc aūt in hac re nusq; uel agēti uel loquenti est aduersatū. Quā vo huius rei causam esse putē/uobis aperiā. Apparet eniz mihi qd̄ contigit bonuz esse. Nec recte ullo modo iudicat a nobis/quicūq; morte opinamur esse malā. Cui⁹ qui dē rei magna apud me hec est cōiectura / qd̄ signū mihi ut ꝓsueuit repugnauisset/nisi bonū quid acturus fuissez. Cogitare aūt hoc pacto possum⁹/spez multā esse id esse bonū. Duox enim alteruz moꝛs est. Nā aut tanq; nihil oīno sit sensum nullū ullius rei retinet is qui decessit e vita/aut quēadmodum dicit/pmutatio quedā/z transmigratio aīe ab hoc in aliū locuz. Sīue ergo nullus remanet sensus/sz tanq; somnus quidā est in quo quis somniū cernit nullū/admirabile lucrū erit in morte. Reoz equidē siquē oporteat ad eā noctē quā tanta trāsegit quiete/ut ne in somniū quidē ullū videret alias noctes dieſq; vite toti⁹: ꝓferre atq; dicere quot ip̄e noctes atq; dies in vita meli⁹ dulciusq; pegerit / reoz inq; ne duz priuatim aliquē/sed nec magnū quidē regē aliquas numerare posse. Si ergo tale quiddaz est morꝛs/lucrū esse eē dē dico. Etenim nihil plus hoc pacto totū tēpus q̄ nox vna esse videt. Si autem morꝛs est tanq; transmigratio quedā hinc in aliud locū: ac uera sunt que dicunt: videlicet in alio seoz sum a nobis loco oēs defunctos esse quid nā meli⁹ q̄ hoc esse pōt o iudices. Sīq; enim illuc profect⁹ liber ab his qui profitent iudices eē/ueros reppererit iudices qui iudicare illic perhibētur/minoez rhadamātum/eacū / triptolemū alioscq; quotcūq;

semidei iuste vixerũt/nunq̃d eiusmodi transmigratio paruipẽdẽda cẽsebit. Rursus orpheũ museũq; conuenire ꝛ hesiodũ ꝛ homerũ q̃ multo aliqs nostrũ redimeret. Equidẽ si hec uera sunt sepius mori uelim. Quippe cũ mihi in primis mirifice qui rata sit futura habitatio illa atq; cõsuetudo: qñquidẽ vna cũ palamede futurus sum ꝛ aiace thelamonis filio/ꝛ alijs antiquoꝝ quicũq; falso dãnati iudicio decesserũt e vita. Apud quos meos casus cũ illoꝝ casibus cõferre utrinq; ut arbitror / nõ iniocũdũ foret. Illud preterea maximũ illic degere scrutantẽ singulos atq; examinãtẽ quẽadmodũ hinc feci / quis nã illoꝝ sapiens sit ꝛ quis cũ non sit/se tñ existimet sapientẽ esse. Proinde quãti faciẽdũ est o iudices pscrutari ducẽ qui tantũ ad troiã duxit exercitũ: Uel ulixem uel sisyphum alioscq; q̃ plurimos quos referre quis põt viroscq; ꝛ mulieres q̃buscũ loqui atq; examinãdo uersari inextimabilis prius felicitas esset. Siquidẽ huius causa qui illic degũt haud amplo morũtur: suntq; illi nobis ꝛ in reb⁹ alijs beatiores ꝛ in eo insup qõ reliquũ iam tẽpus permanẽt immortales: siq̃dẽ uera sunt que dicunt. Uos quoq; o iudices bñ de morte sperare debetis idq; vnũ cogitare uerũ esse viro videlicet bono nihil mali accidere posse neq; viuẽti neq; defuncto: neq; res illius a dijs negligi. Neq; vo mea nunc casu aliquo acciderũt: sed mihi id cõstat/mori iã ꝛ a laboribus liberari/mihi melius extitisse. Atq; hãc ob causam diuinũ illũ signũ mihi nõ obstitit. Equidez haud admodũ his indignor qui accusarũt me uel cõdẽnarũt. Quãuis nõ hac mẽte accusauerint me atq; dãnauerint: sed q; detrimẽtũ mihi inferre sperabant. Ob hoc utiq; illis est succẽsendũ. Sed iam ad eosdẽ illos reuersus/sic eos alloquor. Tantũ tñ uos pcor o viri ut meos quoq; filios cũ adoleuerint/si ipi similiter atq; ego uobis molesti sint penis similiter afficiatis. Presertim si videant uobis uel pecuniarũ uel alterius cuiusq̃ rei maiorez q̃ virtutis curã habere: atq; si videri uelint putẽt ue se alicuius esse precij cũ nullius sint/illos obiurgetis/quẽadmodũ ego uos qõ nõ illis incũbãt/quibus est incũbendũ: ac existimẽt cũ nulli⁹ precij sint se aliquid esse. Quod si hec feceritis/iusta a uobis passus fuero egoq; ꝛ filij. Sz iã hora est hinc abire: Me quidem ut moriar: uos autẽ ut vitam agatis. Utri vo nostrũ in melius eant oibus preterq̃ deo est incertum.

¶ Argumentum Marsilij in Critonem.

Quemadmodum apologie ita critonis quoq; tã ordinata taz plana dispositio est ut argumento nõ egeat. Aduerte tñ in primis socratez sicut in apologia vigilãs uaticinatus est/sic in critone dormientẽ uaticinari. Ut cognoscas sapiẽti pioq; viro deũ ꝛ vigilãti ꝛ dormiẽti semp adesse: ex oibus autẽ collige euãgelice doctrine cõfirmationẽ. Approbationẽ martyrũ. Exemplar iustitie. Incõparabilem fortitudinẽ. Cõtemptũ mortaliũ. Desiderium eternoꝝ. Religionis deniq; fundamentuz. Quid memorẽ vulgi opinionẽ cõtemnendã esse sapiẽtis dũtaxat sniam/immo ueritatẽ ipsam esse colẽdaz: Quid rursus nõ viuere q̃dẽ. sed bñ viuere exoptã dum. Itẽ inimicis malefaciendũ esse nunq̃ neq; iniurias ulciscẽdũ. Rursus ꝛ periculũ mortis interitũq; subeundũ potius q̃ peccandũ. Quid referã obseruãtiã legũ singularẽ ꝛ inextimabilẽ patrie charitatem: Quã ꝛ parentib⁹ ꝛ vite pculdubio añponit: ob hãc ut ipse inqt rõnẽ: quo in alterã profectus vitã ualeat eterno iudici equã anteacte vite reddere rõnẽ: neq; leges que illic iperant humanarũ legũ sororez expauescere cõpellat. Cõcludit deniq; rõnes iustitie fauẽtes mẽtis sue auribus usq; adeo insonare/ut alia audire nõ possit. Frustraq; conaturuz quicunq; pergat dissuadere: Addit ea solũ via esse pergendum / qua deus idest ratio diuinitus infusa perducit.

¶ Crito uel de eo quod agendum.

SOCRATES: CRITO.

SO: Cur nã hac hora uenisti o crito: An nõ ualde adhuc est añ lucez: CRI: Ualde quidẽ. SO: Quãdo vo maxime: CRITO: Profunda aurora. SO: Admiror quẽadmodũ ipe custos carceris tibi obtẽperare uoluerit. CRI: Familiaris iã mihi est o socrates ob crebq; huc aduẽtũ meũ. Preterea bñficij nonnihil a me accepit. SO: Uenisti ne modo: an iam est oudũ: CRI: Satis oudum. SO CRA: Proinde cur nõ statim me excitasti: sed silẽtio assedisti: CRI: Nunq̃ per iouem o socrates excitassem: Neq; eniz ipse uellẽ in tãto dolore euigilare. Sz te iãdudũ admiror/sentiẽs q̃ suauiter dormias. Et cõsulto nõ excitaui te ut q̃ placidissime degeres. eqdẽ ꝛ per oẽm vitã ob huiusmodi morẽ beatũ te iudicaui. Maxime vo in pñti calamitate/qõ eã tã facile ac placide feras. SO: Perabsurdũ esset o crito si quis tam grãdis natu imminẽtẽ mortẽ moleste ferat. CRI: Sed ꝛ alij o socrates eque senes similibus calamitatib⁹ opprimuntur quos tñ etas ab afflictione quã soror pñs affert secũ/nõ liberat. SO: Ita est. Sed cur nã adeo mane uenisti: CRI: Nunciũ o socrates ferens acerbũ/nõ tibi quidẽ ut mihi apparet/sed mihi potius ꝛ familiarib⁹ tuis oib⁹ ꝛ acerbũ ꝛ grauẽ. Quod equidẽ iter grauissima ut arbitror numerauerim. SO: Quid nã hoc: Nunquid nauis ex delo iam redijt: Qua reducta mihi est moriendũ. CRI: Non dũ redijt quidẽ. Sed reditura videt hodie/quemadmodũ nũciãt nonnulli e sunio uenientes. Qui ibi eã reliquerũt. Cõstat ergo ex his nũcijs/hodie eẽ uenturã: Ideoq; necessariuz fore te cras o socrates e vita decedere. SO: Bona o crito fortuna. Si ita dijs placet ita esto. nõ tñ existimo illã hodie rediturã. CRI: Unde nã id cõiectas: SO: Dicã equidẽ. Siquidẽ postridie q̃ nauis redierit mihi est obeundum. CRI: Sic utiq; aiunt hi penes quos rei huius potestas est. SO CRA: Itaq; nõ hac die uenturam puto/sed altera. Cõiecturã vo ex sõnio quodã accipio: qõ paulo ante hacipsa nocte mihi visũ est: oportuneq; videris somnũ mihi nõ perturbasse. CRI: Sed quale id somniũ erat: SO: Videbat mihi mulier quedã aduenies pulchra ꝛ aspectu grata/uestes hñs cãdidas uocare me atq; dicere o socrates tertia hinc die phtiaz peruenies latiglebã. CRI: Qua mirũ id isomniũ socrates. SO: Manifestũ tñ ut mihi videt. CRI: Manifestũ certe. Sed o beate socrates etiam nũc crede mihi ac

faluus esse uelis. Mihi enim si tu obieris nō vna tan
tum calamitas imminet sed p̄eter id qō te orbatus
fuero tali necessario qualē alterū nunq̄ reperiaz/vi
deor utiq̄ multis qui neutrū nostrū satis nouerint
cū potuissem te seruare si minus pecunijs pepcissem
te penitus neglexisse. Atqui que nā maior pōt esse in
famia/q̄ videri pluris fecisse pecunias q̄ amicos?
Nō enim poterit persuaderi cōpluribus te hinc abi
re noluisse nobis quo id ageres omni studio p̄tendē
tibus. SO: Quid vo a nobis o beate crito tāti vulgi
opinio extimatur? Probatissimi eniz viri/quoz ma
gis hūda ratio est. hec ita gesta esse ut gesta sunt arbi
trabunt. CRI: Attamē vides o socrates cōpelli nos
opinionē quoq̄ vulgi curare. Pūtia enim hec decla
rāt posse vulgus nō minima maloz imo fere maxia
siquis in populo calūnijs agitet inferre. SO: Utinā o
crito posset vulgus maxima inferre mala/ut vicissiz
maxima posset bona ⁊ bene q̄dē se res haberet. neu
trū vo pōt. quippe cū neq̄ p̄udentē neq̄ ip̄udentez
efficere ualeat. Faciūt vo qō libet utcunq̄ contingit.
CRI: Hec quidē ita se habeāt. Ad id vo socrates mi
hi rnde/num forte mei ceteroz̄q̄ necessarioz tuoz
respectus te retinet. ne si hinc euaseris/calūniatores
nos postea uexēt quasi te hinc furati fuerim⁹/Loga
murq̄ uel totū patrimoniū uel permultas pecunias
amittere uel p̄eter hec aliud q̄ppiā pati. Siquid ta
le times/cura eiusmodi pone. Justū nāq̄ est nos tue
salutis gratia nō hoc solū/uerūetiā si oportuerit ma
ius aliud subire periculū. Uerū mihi obtēpera neq̄
aliter facias. SO: Et hec equidē ⁊ alia multa o crito
considero. CRI: Ne igitur hec uereare. Neq̄ enim
multū est argentū qō postulant hī qui seruare te atq̄
hinc educere pollicent. Uides p̄eterea q̄ tenues sint
calūniatores tui/ut nō magna ad eos placādos largi
tione sit opus. Tibi vo pecunie adsunt mee ad hoc
ut opinor sufficientes. Proinde siquo mei respectu
adduct⁹ nō putas meas pecunias erogādas: adsunt
hospites isti parati psoluere. Quoz vnus etiaz huc
attulit sufficientē pecuniā ad hoc ipsum paratā Sim
mias thebanus. Ad hoc ipsum p̄optus est ⁊ cebes
alīq̄ permulti. Quāobrē ut modo dicebā nihil tale
metuas/quominus serues teipsum. Sed neq̄ etiaz il
lud qō in iudicio dixisti te remoreť: Si hac urbe exi
res quo teipsum uerteres te minime habiturū. Alīs
enim multis in locis quocūq̄ p̄ofectus fueris te ho
mines colēt ac si uelis in thessaliā te cōferre reperies
illic hospites meos qui te libēter libētissime cōplectē
tur: tutūq̄ p̄sidio suo adeo reddēt ut nemo in thes
salia tibi iniuriā sit facturus. Accedit ad hec o socra
tes qō rē minime iustam aggredi videris: si cū saluus
esse possis teipsum perdas: taliaq̄ cōtra te facere stu
deas qualia inimici ipsi tui cōtenderēt cōtenderūtq̄
te perdere p̄operantes. Proinde filios quoq̄ tuos
perdere mihi videris. Quos cum liceat tibi educare
atq̄ erudire: deseris oino ⁊ quantū in te eoz mores
fortune cōmittis. Accidēt vo eis uerisimiliter qualia
euenire orphanis cōsueuerunt. Profecto oportebat
nō genuisse filios aut in eis educādis erudiendisq̄ la
borē nō recusare. tu vo mihi videris que elegisset vir
segnis ac piger/nūc elegisse. Decebat autē cōtra viri
boni fortisq̄ eligere p̄sertim te per oēm vitā virtu
tis studiū p̄fitentē. Itaq̄ non possum tua nostraq̄
vice/familiariū tuoz non erubescere ueritus ne to
ta hec res tua/ignauia quadam nostra sic tractata
fuisse videat. Et primū q̄dē ille tūc in iudiciū igres
sus cū liceret nō ingredi. Deinde cōcertatio ipa iu
dicij similiter acta: Et extrem⁹ hic finis tanq̄ ridi
culū quiddā per ignauiā segnitieq̄ nostrā effugisse
nos videbit: qō nec nos te seruauerim⁹ neq̄ tu ipe
te: cuz id fieri absq̄ magna difficultate potuerit: si
uel parū in nobis usus industrieq̄ fuisset. Hec igit
o socrates cōsidera ne p̄eterq̄ qō mala sunt etiaz
dedecori tibi nobisq̄ sunt. sed tibi consule. Immo
vo nō iā amplius cōsulendū tēpus. Sed cōsultū iā
esse oportuit. Unicū vo cōsiliū est videlicet uenieti
hac nocte cūcta hec facta esse oportere. Si nautez
ultra tardamus/nihil omnino fieri ulteri⁹ poterit.
Quāobrē oino mihi adhibe fidē o socrates nec ul
lo modo aliter facias. SO: O amice crito studium
hoc tuū permulti faciēdū esset/siqua rōne recta su
sceptū esset. Sin minus/quāto uehemētius est tan
to molestius. Cōsiderandū est igitur agēda ne hec
nobis sint an nō. Nā ego is sum nō modo nūc sed
⁊ semp qui meoz nulli pareā p̄eterq̄ rōni que rō
cinanti mihi optima videat. Rōnes itaq̄ illas qui
bus superioribus tēporibus usus sum/nec nunc qui
dem postq̄ in hāc fortunā incidi/reīcere possum.
Sed similes mihi ferme apparēt casdēq̄ in pūtia
quas ⁊ p̄ius uenero atq̄ p̄ofiteor. Adeo ut nisū
nunc meliores afferre possim⁹/plane scire debeas
me tibi nō cōcessurū. Non si etiā plura q̄ nūc mul
titudinis potentia cōminata nos tanq̄ pueros lar
uali terribiliq̄ facie p̄terrere conet / pecunia ⁊ dā
na cathenas/cedes obīciēs. CRI: Qua nā igit rō
ne mediocriter considerabimus? SO: Hac utiq̄ si
id qō tu de opinionibus paulo añ dicebas resuma
mus utrū semp recte se habeat nec ne oportere sci
licet quarūdā opinionū rōnē habere quarūdā vo
mīme. An forte p̄iusq̄ in periculū mortis icide
rez recte id dicebat. Nūc vo ostat frustra disputa
tionis gratia/ita dictum fuisse cuz reuera ioco cui
dam nugisq̄ esset adductū. Cupio equidez o crito
vna tecū cōsiderare/nunquid sermo ille p̄ior alie
nus appareat mihi nunc in hac fortuna constituto
an p̄orsus idē qui ⁊ p̄ius atq̄ utrū dimittēdus sit
a nobis uel ipsi obtēperādū. Cōsidera igit an non
sufficienter tibi dici videť nō oportere oēs opinio
nes hoīum sequi: sed alias quidē sequi/alias vo ne
gligere/neq̄ oīum quidē: sed dūtaxat quorundam.
Quid ergo dicis? hec nō recte dicuntur? CRI: Re
cte. SO: An non bonas honorare decet malas vo
contēnere? CRI: Ita decet. SO: Bona aūt nonne
p̄udentū? Male ?tra sunt ip̄udētuz. CRI: Quid
ni? SO: Age vo quo naz modo rursus talia dicebā
tur. Qui in gymnasijs se exercet utrū cuiuslibet ho
minis laudi uel vitupationi mentē adhibebit. An
illius tāt̄ū qui medicus sit aut gymnasij magister?
CRI: Huius solius. SO: An non timere decet vitu
perationes ⁊ optare laudes illius vnius potius q̄
multoz? CRI: Proculdubio. SO: Hac itaq̄ rōne
illi agendū est exercēdūq̄ ⁊ edendū atq̄ bibēdum
qua illi vnico videat/qui p̄sideat intelligatq̄/po
tius q̄ ut videtur vulgo. CRI: Uera hec sunt. SO
CRA: Quid vo si illi vni non pareat opinionēq̄
eius ⁊

eius ꝛ cõmẽdationes nihilipẽdat:honozet vo multoz ignozantũq cõmẽdationes / nunquid a malo tui⁹ erit:CRI:Minime.SO:Quid aũt est id malum:ꝛ quo nam tẽdit ꝛ in quã nõ obediẽtis partẽ:CRI:In cozpus videlicet hoc enim cozzumpitur. SO:Recte dicis.Nõne ꝛ de alijs o crito eadez ratio est:We oia pcurramus:de iustis inq̃ iniustisq̃ de turpib⁹ ꝛ honestis:bonisq̃ ꝛ malis:de quib⁹ in pntia nobis cõsultatio est utrũ multoz opinionem sequi uereriq̃ debeamus.an vnius potius qui itel ligat.Quẽ decet ꝛ uenerari ꝛ timere magis q̃ cunctos alios.Cui nisi obtemperauerimus ledemur ꝛ cozzũpemur in eo/qõ iusto quidẽ melius fieri/iniusto aũt cozzũpi soleat.An nihil id est:CRI:Idem quidẽ o socrates arbitroz.SO:Age vo si id qõ a salubri quidẽ fit melius/ab insalubri vo cozzũpit/coruperimus impitoz potius q̃ peritozum secuti iudicia/an nobis eo destructo viuẽdũ erit:Est autez id cozpus.nõne:CRI:Cozpus.SO:Nũquid ergo viuẽdũ nobis cum deprauato cozpoze atq̃ destructo:CRI:Nullo modo. SO:An forte cum illo viuendũ est nobis cozzupto qõ iniusto quidẽ leditur: iusto vo iuuat:Nũquid vilius illud q̃ cozpus existimamus/quicqd illud est e nostris/circa quod iustitia iniustitiaq̃ uersat:CRI:Nullo modo. SO CRA:Sed pzecioſius:CRI:Valde.SO:Nõ igit o vir optime admodũ nobis curãdum est/quid de nobis multi loquant/sed qd dicat his vnus qui intelligit iusta ꝛ iniusta atq̃ ipsa ueritas.Quãobrez primo quidẽ nõ recte adduxisti opinionẽ vulgarez de reb⁹ iustis ꝛ honestis ꝛ bonis harũq̃ ꝛrijs esse alicuius existimãdã.At vo dicet aliqs/posse vulg⁹ nos iterficẽ.CRI:Nimiruz dici id pot o socrates. SO:Uera loqueris.Sed o mirabilis hec ratio quã percurrimus superioꝛi similis esse videt.Atq̃ hãc rursus cõsidera:utrũ nobis maneat nec ne:Videlicet nõ multifaciẽdum esse viuere:sed bene viuere. CRI:Manet qdẽ.SO:Sed hoc quoq̃ manet ne:bene ꝛ honeste ꝛ iuste viuere idẽ eẽ.CRI:Cõstat. SO:Igit ex his que cõfessi sumus hoc psiderãdũ: Utrũ iustũ sit conari me/hinc exire / atheniẽsibus nõ dimittẽtibus uel iniustũ ac si appareat iustuz esse/tẽtemus:si minus dimittam⁹.Quas vo tu affers psideratiões de pecuniarũ sumptu : de vulgari opinione:de filijs educãdis cauẽdũ est o crito/ne excogitationes reuera hoz multoz sint qui facile iterficiũt atq̃ eoz qui similiter inq̃ si possent reuiuiscerẽt ꝛ id quidẽ absq̃ mẽte.nobis vo qñquidẽ sic exigit ratio nihil aliud attẽdendũ est q̃ qõ modo dicebamus.Utrũ agamus iusta pecunias largiẽdo gratiãq̃ hñdo his qui me hinc educãt utrũ inq̃ in hoc agamus iusta nos quidẽ educti illi vo educẽtes/an potius utrinq̃ in his oib⁹ agẽdis agamus iniuste: Atq̃ si appareat nos iniqua aggredi ne excogitandũ quidẽ id est/sed mãsuete subire decet ꝛ mortem ꝛ qduis aliud supplicũ pziusq̃ quicq̃ agamus inique.CRI:Recte loqui videris socrates.Cõsidera tñ quid agamus.SO:Cõsiderem⁹ o bone vir vna: At siqua in parte me dicẽtẽ redarguere poteris redargue.Ego enim assentiar.Sin minus desine quaso o vir beate iam totiẽs eadẽ vba repetere/oportere.s.me hinc atheniẽsib⁹ inuitis abire.Eqdẽ multifacio psuaso te hec agere nõ aũt inuito.Attẽde itaq̃ nũquid psiderationis initiũ tibi sufficiẽter dictũ sit conareq̃ qõ rogat⁹ sis ita rñdere/ut maxime cẽseas respõdẽdum.CRI:Conabor eqdez.SO:Dicimus sane nullo modo spõte esse iniuriãdũ.an forte quodaz pacto iniuria faciẽda est aliter vo nequaq̃ uel potius iuriari nullo modo uel bonũ est uel honestũ.Quẽad modũ in supioꝛi tẽpoze sepe pfessi sumus.Quod qdẽ ꝛ nup est pfirmatũ:An forte oẽs ille supiozes cõuẽtiones nostre in paucis his dieb⁹ prsus euanuerũt ac tã diu nõ tam grãdes natu hoies o crito tãq̃ studiose inuicẽ disserentes latuit nihil a pueris nos differre.An potius sic prsus res se habet ut tãdiu dicebamus:siue affirmet id multitudo/siue neget.Et siue grauioza presentibus siue leuioza subire cogamur. Attamẽ iniuriã facere / oino malum turpeq̃ esse fatemur illi ipsi qui facit an non:CRI:Fatemur certe.SO:Quãobrẽ nullo modo iniuriãdũ est.CRI:Nullo quidẽ.SO:Neq̃ si iniuriam passus fueris/ulciscẽduz/ut vulgus putat/ siquidẽ nullo modo iniuriãdum.Ita videt.Quid vo mala alicui facere decet o crito an nõ:CRI:Nõ certe o socrates.SO:Quid aũt qui mala patit nuz mala vicissiz referre illi debet qui intulit ut vulgo videtur. Justum ne id esset an iniustũ:CRI:Iniustũ.SO:Nẽpe mala inferre hominibus non discrepat ab iniuria. CRI:Vere loqueris. SO:Neq̃ igitur ulciscI decet: neq̃ malefacere cuiq̃ hominuz. Quodcũq̃ ab alijs ipse passus fueris ꝛ video crito ne quid dum hec concedis preter sentẽtiam tuã nobis assentiare.Perpaucis enim scio quid loquar sic uel apparet uel apparebit. At vo quibus sic apparet ꝛ quibus aliter his nõ est cõmunis deliberatio.Sed necesse est eos cũ ultro citroq̃ cõsilia sua respiciũt inuicem se despicere.Animaduerte igitur ꝛ tu diligẽter utrũ tibi mihiq̃ cõmunis sit hec opinio/mecũq̃ sentias.Atq̃ utruz ab hoc principio exoꝛsi deliberemus/quasi nunq̃ rectum sit uel iniuriari uel ulcisci iniuriaz uel malum referre in eum qui intulit.An hic discedis a nobis in hoc principio non consentiẽs:Mihi quidem ꝛ iamdiu ꝛ nunc ita videtur.Quod si tibi apparet aliter:dic ꝛ doce. Sinautem in superioꝛibus permanes/iaz quid sequatur audi. CRITO: Consentio equidem ꝛ permaneo. SOCRA:Dico ergo deinceps / immo potius interrogo.Utrum que quis confiteatur alicui iusta esse facere debeat/an fallere:CRI:Facere.SOCRATES:Ex his iam ita cõsidera.Si nos hinc abeamus preter ciuitatis consensum utrum male aliquibus faciemus/ꝛ his quidem/quibus minime decet uel non/ ꝛ utrum in his permanebimus que iusta esse conuenimus uel contra:CRITO: Nequeo equidem o Socrates ad hec respondere. Neq̃ enim intelligo.SO CRA:Verum ita cõsidera perinde ac si uolentibus nobis hinc siue aufugere:siue quomodocũq̃ hoc uocandum est ueniant leges ciuitatisq̃ huius res publica ꝛ instantes nobis sic inquiant.Dic nobis o Socrates. Quid nam cogitas facere:An non intelligis hac re quam aggrederis/te nobis/legibus/totiq̃ patrie/ quantum in te est interitum machinari:An putas ciuitatem ullam amplius stare posse ac non subuerti in qua iudicia publica nullam vim habeant:Sed a priuatis hominibus contẽnantur atq̃ frangãtur.Quid ergo dicemus ad hec o Crito / aliaq̃ huiusmodi:

Permulta enim in hanc sentētiam afferre quis pōt/ præsertiz oratoꝛ pro lege ita soluta declamās: que qui dez sententias publico iudicio latas iubet ratas esse. An rñdebimus illis ciuitatē nō recte iudicādo nobis iniuriā intulisse: Ita ne an aliter: CRI: Ita per iouē o socrates. SO: At enim leges ipse sic rñderent o socrates nōne nobis tecū id ꝓuenit stāduz tibi esse iudicꝫs/que ciuitas tulerit. Quod si leges ita loquētes admiraremur/forte dicerent/noli socrates que modo diximus admirari. Immo rñde/cū tibi z interroga re z rñdere sit cōsuetū. Dic age quid nam nobis ciuitatiqꝫ succēseas: Quo dissoluere nos ꝓtēdas. Prin cipio nonne nos te genuimus: Atqꝫ per nos pater tu us matrē accepit tuā z ꝓuocauit. Dic ergo an bas in ter nos leges que sunt circa ꝓiugia improbes atqꝫ bis aliqua in parte quasi minus rectis succenseas: Nihil succēseo dicerē. Sed an bis legibꝰ que educationi eru ditionicꝫ natoꝝ ꝓuidēt/in qua ipse quoqꝫ eruditꝰ es: An nō recte dispositerūt he leges ad hoc officium cō dite/cum iuberēt patrē tuum in musica te z gymnasti ca erudire: Recte dispositisse cōcederem. Age ergo: postꝙ per nos genitus es educatusqꝫ ac eruditus pri mo quidē num potes negare te nostrū esse z natuz z seruū/ipsumqꝫ te z ꝓgenitoꝛes: Deinde cum id ita se habeat an putas ius ex equo tibi atqꝫ nobis eē: z que nos tibi facere aggrediamur: eadem vicissim in nos abs te referri iustū esse iudicas: An cum nec ad patrē nec ad oīm si eum habeas/tibi ius ex equo sit/ut que ab illis patiare in eos referre possis neqꝫ si iurgio hi te lacessant/cōtra iurgare neqꝫ si te uerberēt/vicissiz uerberare. neqꝫ alia eiusmodi in eos tētare liceat/con tra patriā vo ac leges tibi licebit: Adeo ut si nos iudi cantes id esse iustū interficere te uelimus/tu vicissim nos leges z patriā ꝓ viribus coneris occidere/ vi casqꝫ te in bis agēdis iusta facere. Qui virtutis curā reuera habere ꝓfiteris: An sic es sapiens ut te latue rit z patri z matri z ꝓgenitoꝛibꝰ oibus patriā esse anteponēdam. Atqꝫ esse uenerabiliuꝫ quiddaz sancti usqꝫ z in supioꝛi sorte tū apud deos tum apud boies mentis cōpotes esse patriā collocādam: Colereqꝫ eā opoꝛtere magis eiqꝫ obedire ac rigidius se gerēti mi tius assentiri ꝙ patri. z siquid iubeat uel dissuadere il li quātum liceat uel facere z patiētissime sustinere dc quid iusserit patiēdū. Ac siue mādauerit uerberari te siue in vincula cōiici siue in ꝓeliū miserit ad vulnera excipiēda mortemqꝫ subeūdam obediēdum est oīno. Ius enim ita dictat. z neqꝫ tergiuersandū neqꝫ fugien dū/neqꝫ ordinē deserēduz: sed z in bello z in iudicio z ꝓorsus ubiqꝫ ea sunt que res. p. patriaqꝫ iusserit fa ciēda. Aut certe uerbis quatenus iustū est uti licet ad persuadēdum illi eāqꝫ placandam. vi aūt uti nefas est uel cōtra matrē uel cōtra patrem/maxime vo omniū cōtra patriam. Quid naz ad hec dicemus crito. uera ne loqui leges an cōtra: CRI: Mihi quidē vidētur. SO: Proinde leges forte dicēt aīaduerte o socrates utrū uere dicamus te iniusta cōtra nos aggredi. Nos qdez que te z alios ciues genuimus/educauimus/nu triuimus participes bonoꝝ oiuz que in nostra erant potestate effecimus tñ permisimus cuilibet atheniēsi um cognitis iaz ciuitatis moꝛibꝰ legibusqꝫ z rei publi ce gubernāde forma/sicui nō placeamus/licere acce ptis suis quocunqꝫ placuerit hinc abire. Nec ulla ex nobis legibꝰ impedit aut denegat/siue quis uestrū cui nos ciuitasqꝫ minime placeamus in coloniā ali quā hinc uelit discedē/siue habitationē alio trāsfer re cupiat quo minus id ꝓ arbitrio facere ualeat: secūqꝫ sua pferre. Ac vo qcūqꝫ ex uobis/postꝙ cog uerit quēadmodū nos iudicia disponimus z in ce teris oibus regimus ciuitatē permānserit tñ/hūc ia assueueramus opere ipso ꝓuenisse nobiscū quecūqꝫ iusserimus se facturū. Atqꝫ eum qui non paruerit tripliciter iniuriari cēsemus z qō genitricibus no bis nō obtēperat z qō nutricibꝰ non obsequitur. z qō pactus nobis obedire/neqꝫ obedit neqꝫ psuade re nobis studet/siqd minꝰ recte facere videamur. Cūqꝫ ꝓcepta nostra libere ꝓponamus neqꝫ mā demus rigide: sed permittamus alterū e duobꝰ aut uerbis psuaderi nobis/aut mādata explere/tu bo rum neutrū facis. his ergo criminibus te o Socra tes obnoxiū iudicamus foꝛe si que cogitas feceris: nec minime atheniēsium te/sed maxime oīum. Ac si causam requirā ob quā ꝓ ceteris sim obnoxius forte iuste me remoꝛderēt dicētes me maxime oiuz atheniēsiū ciuitatis legibꝰ ꝓsensisse sic eniz iferrēt. Magna nobis o socrates hoꝝ sunt argumēta/tibi nos ciuitatēqꝫ placuisse. Nunꝙ eniz maxime oiuz atheniēsiuz ꝓtinuas in ea moꝛas traxisses/nisi tibi mirifice placuisset. Itaqꝫ nec spectaculi gratia ur be vnꝙ egressus es/nisi semel in isthmum/nec alio usꝙ nisi in militia: neqꝫ aliā fecisti peregrinationē vnꝙ/quēadmodū ceteri solēt. Neqꝫ alterius ciuita tis te cepit cupiditas aliarūue leguz. Sed nos tibi nostraqꝫ ciuitas satisfecimus. Usqꝫ adeo uehemen ter ꝓbasti nos: nostrisqꝫ moꝛib⁹ victurū te ꝓfessisti: tum in ceteris reb⁹: tū qz in ea filios ꝓcreasti. utpo te que tibi placuerit: Quinetiā licebat tibi in ipso iudicio exiliū postulare si uoluisses/atqꝫ qō nūc in uita ciuitate aggrederis tūc ea uolēte poteras face re. Tu vo uerbis tūc te extulisti quasi non grauiter ferres si moꝛi te opoꝛteret. Quinimmo moꝛtē ipaz ut dicebas potius ꝙ exiliū elegisti. Nūc vo nec vba illa tua erubescis/neqꝫ nos leges uereris. Sed no bis interitū machinaris. Facis aūt qō deterrimus faceret seruus fugā arripe tētans ꝓtra pactiōes cō uentionesqꝫ in quibꝰ ꝓueniſti nobiscū nostris te pre bens institutionibꝰ gubernādum. Primū rñde no bis num idipsum uere dicamus: cōsensisse nō vbis sed re ipsa moꝛibus nostris gubernari debere: An non uera hec sunt: Quid ad hec dicemus crito/an non confitebimur: CRI: Necesse est o Socrates. SO: Nōne igitur leges inquient conuēta nobiscum z pacta transgrederis/que neqꝫ coactus es nobis cum inire/neqꝫ deceptus/neqꝫ ad breue tēpus deli berare ad hec eligēda es compulsus/sed annos se ptuaginta deliberare licuit. Quo in tēpoꝛe licuit z abire/nisi tibi placuissemus/conuentionesqꝫ iuste tibi vise fuissent. Tu vo nec lacedemonem neqꝫ cre tam nobis anteposuisti. Quas ipse urbes assidue predicas recte gubernari neqꝫ aliam ullā uel greca rum ciuitatum uel barbararum. Immo ex hac ra rius peregrinatus es ꝙ claudi z ceci mancicꝫ alꝫ soleant. Usqꝫ adeo atheniensis tibi pre ceteris ciui tas placuit. Atqꝫ nos/videlicet leges. Cui enim placere potest ciuitas. cuius non placeant leges.

Nunc

Nunc vo non permanes in his in quibus tãdiu no bis tibiq; cõuenit. Permanebis certe si nobis cre dideris. Ne egrediens urbe deridendus euadas. Cõsidera rursus si hec trãsgressus fueris ꝛ ea que inique cogitas perpetraueris: ad quid tãdez id uel tibi uel necessarijs tuis cõducet. cuiq; enim constat in piculo necessarios tuos fore ne ipsi quoq; in exi lium expellant priuenturq; ciuitate/ꝛ patrimonio suo expolient. Tu aũt siquã in ciuitatẽ finitimaz te cõtuleris uel thebas uel megaras/utreq; enim gu bernant recte/hostis primũ reipublice illius acce des. Et oẽs quibus cure est patria despiciẽt abomi nabũturq; te corruptorẽ legũ existimãtes. Ideoq; pfirmabis eoz qui te dãnarũt opinionem/ut recte cõtra te tulisse sentẽtiam videãtur. Quisquis enim corruptor est legũ/is potissimũ ꝛ iuuenũ imperito rũq; hoiuz videbit eẽ corruptor. Quid ergo ciuita tes ne que recte gubnant ꝛ modestissimos quosq; hoies deuitabis: Atqui si id feceris vita ne dignus eris/an forte impudẽter te his admiscebis/nec eru besces/de eisdẽ apud eos disserere de quib⁹ apud nos cõsueuisti: Uirtutẽ videlicet ꝛ iustitiaz legesq; ꝛ instituta legũ plurimi esse existimãda neq; putas absurdum ꝛ ab his dissonãs apparere socratis fa ctũ. Procul dubio putãdum est. Forte vo ciuitates bas declinãs in thessaliaz ad critonis hospites abi bis. Illic enim absq; ordine ꝛ temperãtia viuitur. Ac forsan libẽter illi te audiẽt/narrãtem quẽadmo dum e carcere ridicule fugeris/ut fasce quẽdam ti bi supimponẽs aut corio tegẽs uel alijs quibusdam te inuoluẽs quẽadmodũ solẽt qui fugaz surripiunt ꝛ in alienã figuram te trãsmutans illinc aufugeris. Quẽadmodũ vo vir senex paruo admodũ tempo re ut uerisimile est victurus/ausus fueris ob viuen di cupiditatez in tam sordida inopia viuere/maxi mas transgressus leges/nullus ne dixerit: Forte si neminẽ offenderis. Alioqn multa o socrates atq; indigna te audies. Viues aũt obnoxius cũctis hoĩ b⁹ atq; deseruiẽs. Quid vo facies in thessalia: Cõ uiuia ne frequẽtabis: utpote qui in thessaliã quasi ad cenã aliquã aduẽtaueris/disputationes vo ille de iustitia ceterisq; virtutib⁹ ubi nam ulterius no bis erunt: Enimuero filioz gratia viuere cupis ut nutrias eos atq; erudias. An ergo in thessaliã eos pduces ut illic nutrias eos atq; erudias: hospites eos efficiẽs: ut hoc insup cõmodi abs te reportent. An id quidẽ non facies: hic vo relicti melius te vi uo alẽtur atq; erudiẽtur a necessarijs tuis te absen te/utrũ vo si in thessaliam abibis/tui id curabunt: Sinautẽ in alteram trãsibis vitam non curabunt: Profecto siquid opis est in his qui aiũt se tuos ne cessarios esse/credẽdũ est curaturos. Ceterũ o so crates fidẽ nobis adhibẽs nutricibus tuis/neq; fili os tuos neq; vitã neq; aliõ quicq; pluris facias q; iustitiã/ut cum in vitã alterã transmigraueris/uale as illic presidib⁹ hoz oium reddere rõnem: Nẽpe si leges trãsgressus hec feceris neq; melius neq; iu stius/neq; sanctius id uel tibi ptinget uel tuis: neq; illuc tibi pfecto cõducet. Quin potius iniuriaz pas sus abito/si abieris/nõ a nobis quidẽ legib⁹ sed ab hoĩbus. Uerũ si adeo turpiter aufugeris etiã uersa vice iniurias malaq; referẽs conuẽtiones nobiscuz

initas ꝛ promissa transgressus atq; ledens eos quos minime oportebat teipsum scilicet ꝛ amicos/ꝛ patri am nosq; ꝛ leges/nos utiq; ꝛ viuenti tibi infensi hic erimus: ꝛ in altera vita leges illic sunt nostre sozo// res/haud quaq; te benigne recipiẽt: sciẽtes te nos pro viribus disperdere conatũ fuisse. Quãobrez ne crito aliter tibi q; nos persuadeat/caueto. Hec equidem o dulcis amice crito audire videor quẽadmodum cory bãtes tibias audire se putãt. Atq; in me sermonũ eius modi sonitus adeo reboat ut alia audire nõ possim. Uides que in pñtia mihi apparẽt: quib⁹ siquid cõtra dicere aggrediaris/frustra conabere. Ueruntamen si quid te profecturũ cõfidis dicas. CRI: Ego vo qõ di cam o socrates nihil habeo. SO: Desine ergo crito. ꝛ pergamus hac quãdoquidẽ hac nos deus ipse ducit. Deũ sequer.

Argumentum Marsilij in Phedonem.

Noster de religione liber rem satis per se notam pbat: christi vitã esse virtutis toti us idcã. Octauus aũt epistolarum nostra rum liber Socratis vitam vite christiane imaginẽ quãdam aut saltẽ vmbrã esse de monstrat. ꝛ testamẽtũ quidẽ uetus per Platonẽ cõfir mat: nouũ vo per Socratẽ. Quod aũt ad socraticam hãc spectat similitudinẽ/sicq; dubitat/Xenophontez atq; Platonẽ legat ꝛ ceteros qui dicta simul actaq; socra tis pscripserũt. pcipue Platonis gorgiã/ꝛ apologiaz critonẽ atq; phedonẽ. huĩ⁹ ergo phedonis deinceps argumẽtuz passu immo saltu celeri pcurremus. Eius enim mysteria satis in theologia exposuisse videmur. Unuz hoc in primis admonebimus: ne quis admiret socratẽ inter argumẽtationes ad immortalitatem ani me pertinẽtes/pretermisisse hic illã/qua sola confidit in phedro. Animã. s. esse principiũ motionis. Unde se quat eã per se perpetuoq; moueri/semperq; viuere. Id enim ideo factũ est a socrate: quonia eiusmodi ra tio non solum nostris sed celestibus etiã atq; demoni cis animis est cõmunis. In phedone vo rõnes nobis magis pprie requirũtur: sed iam ad dispositionẽ dia logi brevissimã veniamus. ¶ Principio obseruãdũ est q; mirifice socrates cõsoletur amicos: qui eo preci pue die quo uenenuz bibiturus erat in carcere/quasi psolaturi eum salutauerũt. Deinde q; religiose obser uet uel somniorũ precepta quasi quedaz oracula: ꝛ q; in eo apprime caut⁹ sit ne minimuz quid circa diuina mãdata delinquat. Tertio memorie mãdandum est. homines sub assidua dei esse custodia: neq; licere/nisi quãdo deus uoluerit hinc emigrare. Quarto aduer tenduz est diligẽter quid sibi uelit/ubi ait sperare qui dem se in obitu ad bonos viros deosq; alios bonos iturũ. Sed magis affirmare ad bonos deos q; ad bo nos viros iturũ. Primo quidẽ quod dicit deos alios atq; ualde bonos intelligit preter sperarũ animas es se mentes angelicas speris sublimiores: In quaruz fa miliaritatem animas quoq; nostras quãdoq; admit ti posse sperat. Neq; tamẽ audet asserere/ propterea quod plerisq; sapientibus videbatur satis fore anime factum/si ad cõsortium aiarum celestium quandoq; recipiatur. Immo vo dubitatio proprie super eã par tem cadit/ que bonos appellat viros: Non enim au det deinde hominum animos affirmare eadem rati one bonos/ qua deos dixerat bonos. Post hec se ipsum simul/ amicosq; sub persona philosophantis

consolaturus ait. Cum totum philosophantis studiū sit quedam a corpore separatio/per eamq; perficiat quotidie/nimirum separationē a corpore/que fit per mortem/non modo non timere debet:sed optima cū spe letitiaq; expectare. Adox duob⁹ modis ostendit philosophū a corpore aium separare. Primo quidē a perturbationib⁹ per moralis discipline purgationē. deinde a sensib⁹ atq; ipsa imaginatione per contēplationis ipsius intētionē. Medici sapiētes duplici utuntur purgatione. Prima quidē leniēdo:secūda vo soluēdo/sciētes neq; satis esse lenire:neq; tutum soluere anteq; lenias. Similiter apud philosophos moralis antecedit purgatio quasi leniens nō enim interiores imaginatiōis morbos idest deceptiones extirpat. Sequitur purgatio speculatrix imaginationis qnq; pro virib⁹ discutiēs nebulas. Ante vo moralē purgationē aggredi speculationis officiū nō est tutū:ne quis vitio ruz morbis infectus ipso speculationis acumine abutatur ad iniustitiā impietatēq; defendēdā. Ex his concludit philosophū mētis aciem quatenus a corporeis segregat / eatenus incorporeis rōnibus ideisq; cōiungere. Sed cuz multa que a corpore aio inferūtur incō moda numerasset/ subiunxit extremū maximūq; malorum esse fallaciā illā qua imaginatio mētez ad incorporea se eleuātem/interiz ad imagines quasdā corporum sepissime distrahit/cogitq; ipsa modo quodam corporeo cogitare. Post hec z ex eo qō aius ipsaz se paratarū rerum ueritatē quā naturaliter appetit/corpori ꝓiunctus assequi nequit per diliūctionem infert/ aut nunq; assequi/aut post mortem . nunq; vo assequi nō est cōsentaneū. Quippe cum ab omni mēte perpetuo appetat. Proinde improbat illos/qui tēperanti am esse putāt abstinere a minorib⁹ corporis uoluptatibus/ut maiores deinde uoluptates corporis consequantur. Rursus qui fortitudinē definiūt/superare timores quosdā eox timoꝝ gratia qui nos iam superauerint. Vult enim omne moralis virtutis officium in quadā animi purgatione uersari sapiētie gratia. Alioquin nullā esse virtutē. Immo vo humanā quoq; sapientiam noīat purificationē quādam . Perinde quasi existimet nihil aliud sapiētie nostre meditatione nos consequi q̄ puritatē quādaz:quā mox illuminatio diuina sequatur:que ꝓprie sapiētia sit/significat ꝓterea nō tam habitū aliquem nostris laborib⁹ acquisitum/ q̄ purificationē ipsam nos deo cōiungere . His actis immortalitatē aie ꝓbaturus ait ex vno cōtrarioꝝ genere in alterū ꝓgressionē fieri:atq; vicissim regressionē. Ideoq; sicut ex viuētib⁹ fiunt mortui/sic ex mortuis viuētes quādoq; resurgere. Vbi videt mortuorum resurrectionē uaticinari. quā z in politico cōprobat . Preterea per lōgas ambages innuere: sicut z substātia celi z elemētoꝝ materia īfinite de dispositiōe alia vicissim pertrāsit in aliā/sic z aiam rōnalem/que ꝑncipiū mot⁹ z vite generationisq; est/posse infinite cōiungi corpori vicissimq; separari. Siquidē z multe in natura sbstātie diuturna vicissitudine qualitates mutant: z ubiq; virtute aie fit circuit⁹ sempiternus. In sequētibus tādem ingēti quadā fiducia resurrectionem quā innuerat asserit. Aggreditur deinde rōnem de reminiscētia. Idem qō z paulo ante ꝓbantē/aiam z ante corpus viuere z post corpus. Tu vo eiusmodi rationes esse itellige pythagoricas. Atq; ex illis quod ad

de Reminiscentia

vitatez magis ꝓducat eligito. Ait ergo si disciplina reminiscētia est/vixerunt aie ante corpus . Reminiscētiam vo esse duob⁹ precipue ꝓbat modis . Primo qz recte iterrogati/sepe uera de his/que nunq; didicimus rndemus. Deinde quonia ex notitia eoruz que sentiūtur/subita quadā abstractione in notitiam ascēdimus idearum . Seu cognoscendo hec equalia in ipius equalitatis cognitionē. Vbi cognoscim⁹ deficere hec ab illis atq; anniti similia fieri . Rursus quātum accedāt z que magis queue min⁹. Cūq; id per oēm agamus vitam/necesse est ideaz ipsam ante ortum nos habuisse. Nō enim perfecte rei notitiā subito ex impfectis accepimus. Ostēdit aūt duobus modis ideas esse. Primo. Quodlibet subiectū quod appellatur equale pōt etiā dum per substātiā manet idē inequale z fieri z videri. Equalitas aūt nequit vnq; iequalitas uel fieri uel videri. Preterea equalia hec uelut impfecta inequalitatez participāt. Equalitas vo ipsa nequaq; . In sequentibus nota quanta asseueratione affirmet ideas. Ad datq; idearū essentiā esse nostrā. Atq; cuz animus noster singula referat ad ideas ipsum ostendere se vna cum idearū essentia sempiternū esse. Atq; eaz agnoscere tanq; suā. Nota insup nulla in re magis elaborāduz esse:q; ut per immortalitatis demōstrationem mortis metū quasi morbū grauissimum expellamus. Cōfestim aliā aggreditur rationē a proportione intellect⁹ ad intelligibile ductā . Intelligibile vo ipsuz ideā ipsam incorporeā sempiternāq; appellat . Cūq; intellectus cum ipsa uelut obiecto propio cogruat ꝓcludit hūc incorporeū sempiternumq; esse. Precipue cum denetur corpori mortali busq; repugnet. Proportionē vo mentis cum idea cōfirmat ex eo qō quotiēs non impeditur ad eam sese cōfert/eiusq; cōmercio gaudet atq; perficitur. Quod aūt postq; dixit aiam esse oīno idissolubilē/ subiūxit uel rei oīno indissolubili ꝓpinquā:hoc addictum intellige:quoniā in Timeo ꝓbatur/deum solum oīno indissolubilez esse. Cetera vo si cōparentur ad deum/dissolubilia quodāmodo iudicari:q quodāmodo z cōposita. Quanuis illa que optime cōposita sunt.i.seorsum ab elemētali materia / non dissoluantur vnq; . Anime igit taz nostre q̄ diuine indissolubili deo propinque sunt:ipe quodāmodo solubiles/sed dissoluēde nunq; . Preterea uocat id omnino idissolubile in quo neq; essentie neq; actionis partes ulle spargunt. Anima igitur/z si ꝑz essentie partes non spargitur/tamē per actionis partes diffunditur. Tempore enim z mobiliter agit. Proinde subdit puram aiam post obitū ad pura z eterna redire/impuraz vo terrenisq; infectam ad similia retrahi atq; terrena sepeq; videri. Profecto affectio erga corpora in aia remanēs/non per se propie facit/ut aia videatur . Cum affectio non sit visibilis. efficit tamē ut anima/nō nihil visibile secuz trahat.i.inuolucrum quoddam uel aereum/uel ex spiritibus uaporibusq; corporis sui conflatum / ut vult Proculus/uel nup ex circūfuso aere cōgregatuz. Certe hic Plato significat qō vult Proculus s.inter corpus ethereū/qō z immateriale est z simplex z sempiternū/atq; corpus terrenuz/quod est materiale/compositūq; z ad breue perdurans esse

corpus

corpus aereum/materiale quidez/sed quodammodo simplex ⁊ longioris eui. In quo anime diutius habitēt etiā post discessum:quo ad hoc dissoluto/ corpus iterū cōpositū induātur videlicet si purgate nō sint/si vo purgate cū solo ethereo celū petāt. Hō aiarū trāsit⁹ narrat in bestias pythagoricū est Idqz intellige videlicet aias nostras nō tā viuifica re corpora bestiarū/q̄ purgatorū gratia per bruta imaginationē suā quodāmodo bruto⁊ imaginatio ni miscerī:quēadmodū impuros aiūt demones in sano⁊ imaginationi sepe permixtos.sic utiqz excepto plotino plericz exponūt platonicor.qō quidē patet ex eo qō nō dicit aiam fieri bestiā/sed induē/ subire/trāsire. Cōcludit solos in deū recipi qui per uerā philosophiā purgati decesserint. Audi preterhec vinculū aie cū corpore nihil esse aliud q̄ amorem.s.naturaliter ꝓuidētem. Item quotiēs anima per instrumētuz agit circa formas in subiecto iacētes/nihil sincere cognoscere:sed solū quādo per se ipsam cōuertit ad formas in seipsis simpliciter existentes. Disce hic quoqz aiam ex eo qō rebus corporeis oblectatur ⁊ pascit/euadere corporalē:atqz hinc usqz adeo falli ut sola corporea iudicet esse uera cum oino sit cōtra:fallaciaz eiusmodi malorum oium esse grauissimū. Accedit qō aia iam facta corporea post obitū quoqz ab incorporeis seorsuz circa corporea labit. Cōclude aīum sue puritati penitus restitutū nullo modo sue immortalitati diffidere. Cygni fabula pythagorica est atqz allegorica: Pythagorica quidē ubi dicit cygni aiam supuiuere:Allegorice vo intelligit cygnū in numero solarium aialium cōtineri. Et Socratē solarem esse:tum qz phebi oraculo approbat⁹ est:tum qz mētibus hominū medebat. Adde uaticiniuz esse quadruplex/ diuinū/demonicū/humanum/naturale. Idqz ultimum in bestijs fieri quodā instinctu nature. Intelli ge etiā cygnos innocentes sine philosophia hoies: qui cum mortē sepe minime timeāt/significāt philosophos absolutos timere eam nullo pacto debere: Animaduerte deinde difficillimuz esse in hac vita substātiam aie intelligere quoniā videlicet sub corporea eam specie intuemur. Ideoqz tutissimam rationē ad aiam cōprehendēdam esse tum moralem purgationē tum methaphysicā abstractionez/Ubi vo minus id sufficiat/opus esse diuino quodā uerbo idest reuelationibus diuinitus factis atqz miraculis. Nos vo hic diuini uerbi mysteriuz a Platone significatū cōsiderare debemus. Tradit deinde duo in disputādo precepta: Primū ne rationibus ullis absqz lōga examinatione credamus. Postq̄ vo rationi cuidā sufficiēti examine crediderimus/ ne facile inde ob quaslibet obiectiones similitudinesqz amoucamur. Secūdum ne aut ppria aut aliena in disputādo personaz:sed rōnem dūtaxat ueritati cōsonam cogitemus. Sequūtur dubia cōtra animam ne forte cōsonātia quedam sit humorum: atqz uel prius corpore uel vna cū ipso uel inde ad tempus aliqō dissoluatur. Que quidē dubia socrates ita soluit. Si disciplina reminiscētia est ideoqz ante corpus vixit aia/nequit aia esse corporis consonantia/quippe cum consonātia partes ex quarū concursu fit/nō antecedat sed cōsequatur. Si eadē est consonantie ratio atqz anime sicut altera anima non magis aia est q̄ altera:ita neqz consonantior erit temperātia. Igitur anima nihilo plus consonabit q̄ intemperās. Si consonātia necessario ea sequitur/ab eisqz ducitur ex quibus ipsa ꝓflatur/nō potest anima corporis ꝓsonantia esse/quod quotidie ducit cui sepe repugnat. Ceterū anteq̄ dubitationes absoluat ratio nesqz immortalitatis oino perficiat longo discursu dānat illos qui in rerum causis assignādis ad materias quasdam ⁊ instrumēta cōfugiunt:asserēs totam historiam naturalē insufficiēter per eadē naturalia confirmari:quippe cum hec oia omniūqz motus a diuinis causis efficiētibus finalibus idealibusqz oino depēdeat. Optat in primis finalē cuiusqz rei causam atqz vniuersi.i.bonū cuiusqz ⁊ vniuersi bonum cuius quidem boni potestatē causam esse dicit efficiētem. Quoniaz vo ipsam boni amplitudinem cōprehendere nequit/ secūdo eligit loco ideales diuine intelligētie rationes ad quarum similitudines in mūdi materiam expressa sunt omnia. Inter hec nota mosayci mysterij ꝓfirmationem sicut ⁊ in Timeo: Vidit deus singula esse bona/etiam cūcta ualde bona. Itē oia ipso bono connecti. Rursus animum corporea intuētem/interiz ad incorporeorum intuitū obcecarī: Neqz posse ueritatem rerum haberi nisi ad ideas confugiamus. Preterea formulas idearū inesse mētibus nostris ad quarū cōgruitatem uel cōtra singula uera esse uel cōtra censentur. Socratem nunq̄ certā idearum contēplationem intermittere cōsueuisse.solasqz affirmare solere. Certam rerum causam in ideis esse sitam.immortalitatez quoqz anime ab ideis potissimū demōstrari. Processum inter ideas a minus cōmuni per medias ad communissimam fieri: Atqz descēsum ab ideis ad effectus earum. Demum rationē disponit immortalitatis ex eo qō rationalis anima corpori prestet vitā/nō ut accidentalis forma inherēs corpori/sed ut substantialis in seipsa permanēs/ex se formaliter viuens quasi quedaz vite corporalis idea atqz per se efficiēter corpus viuificans. Ideoqz cōcludit animam nō posse suscipere mortē cum mors vite opposita sit. Anima vo ⁊ vitā propriā habeat ⁊ maneat in seipsam. adeo ut neqz per se proprie/neqz per subiectū aliud mortez suscipere ualeat. Post hec ex eo quod anima sit immortalis cohortatur oēs ad moralez speculatiuāqz disciplinā: ut animus ⁊ per uolūtatem ⁊ per intellectuz purgat⁹ atqz perfectus his quasi duabus alis in celestē patriā reuolet. Confirmat interim esse aīam immortalez/qr neqz virtus tādez obesse/neqz vitiū prodesse debeat. obesset aūt laboriosa virtutis via bonis. atqz contra prodesset uoluptuosa malis vita nisi foret animus immortalis. ac nequis fortasse neget posse post hanc vitam uel vitium obesse uel prodesse virtutez subiungit animam affectiones habitus tam uolūtatis q̄ intelligentie cōparatos siue bonos siue malos secum ferre: subito uel lesuros uel profuturos. Demonez nāqz ducem omnes ad diuinuz iudicē vite repētē perducere/ in locum cōmuni iudicio deputatuz:in aerem scilicet minus puros ⁊ in etherem puriores:ibiqz iudicatos ab alio rursus demone per triuiuz ad sua ideſt sibi similia singulos trahi. Per triuium inq̄ qr alij mittunt in celū/alij in tartarū/alij vo in medias regiones. Ducit aūt eos demon/in bonis quidē intelligētiā mouēs

in malis aũt imaginationez affectũq; perturbãs. Ad
sutez dicit iniquos absq; duce errare absq; benefico
intellige duce. Adde quod neq; quo trahantur agno
scunt/z violentia rapiunt. ¶ Leteroz anteq; anima
rum distribuat sortes orbẽ terre describit dicens esse
quasdaz terre plagas. atq; illas quidem amplissimas
z usq; adeo altas/ut uẽtis z imbrib⁹ nõ pellent. Ubi
temperatissimus aer sit: sub quo pciosissima queq; na
scant: homines acutissimi sensib⁹/vitaq; lõgeui: Sũt qui
uelint z homines z alia illic nascẽtia q̃ plurimũ ex ethe
re areq; cõponi: q̃ minimuz vo ex crassiorib⁹ elemẽ
tis/ut horiuz corpora quasi aerea sint/fructibusq; ma
xime aereis nutriant: Quod ne quis tanq̃ impossibi
le neget olympiodorus Aristotelis adducit historiã:
in qua Aristoteles vidisse se inqt horiez qui solo aere
nutriebaꝫ z sole: Ad aũt terre sublimis faciez in duo
decim diuidit plagas/inde ꝓuenit/qz duodecim con
gruit zodiaci signis. duodecim sparũ regit aiabus. z
duodecima est mũdi spera: atq; ueluti tutius fũdamẽ
tum duodecaedrã illã sibi usurpat figuram/quã Thi
meus attribuit mũdo. Sz de hacipsa figura/deq; ali
is terre ꝓprijs questionibus in Thimeo dicemus. Tu
vo terre huiusmodi habitationẽ terrestri Moysi pa
radiso simile esse memẽto. Proinde flumina sub ter
ra describit/quibus aie nutriant. Que q̃dq; fm nostri
corporis humores animiq; pturbationes in hac vita
nos affligẽtes/exponit/nõ nihil adducit simile uero.
Uerũtñ ueritatẽ integrã nõ assequit. Plato eniz z hic
z in re publica significat premia virtutuz z supplicia
vitioz ad alterã vitã potissimũ ptinere. Acheron igit
sub terra flumen locus est purgatorius atq; ad curaz
ptinet z merorẽ: rñdet quoq; aeri partiq; mũdi meri
diane. Phlegeton igni rñdet atq; oriẽti vimq; puniẽ
di ptinet per calorẽ. Et ire cupiditatisq; feruorem pu
nit. Stix cocytusq; rñdent terre atq; occasui: odiũq;
per luctũ fletũq; puniũt. Differũt vo hoc inter se solũ
q̃ stix exoriẽs appellat/cocyt⁹ vo ꝓgrediẽs. Tartarũ
infimũ tenere vult inferni locũ in quo scelestissimi nõ
medicine sed exẽpli gratia affligant. Quẽadmodum
hinc z in re publica legit z gorgia. Addunt quidã ad
hec flumina oceanũ quoq; quodãmodo ptinere: aque
septẽtrioniq; rñdẽtez. In quo distinguẽdi diffiniẽdiq;
virt⁹ intelligat/tu vo qõ de fluminib⁹ dicit/potissimũ
de demonib⁹ numinibusq; itellige flagitiosos tali quo
dam ordine puniẽtib⁹. Profecto peccata facile sana
bilia sunt/que nõdum in habitũ sunt ꝓuersa. Difficile
vo sanant que iam habitũ genuerũt: Uerũtñ vna cuz
quadã rõnis repugnãtia cõmittunt: z cõmittẽtes affi
ciũt penitẽtia. Insanabilia vo sunt oino/quoz habit⁹
z repugnãtiã z penitẽtiã ꝓcul fugat. Prima purgant
in acheronte. Secũda si ad prima uergãt/puniunt in
phlegetonte. Si ad tertia in stige/atq; cocyto. Tertia
affligunt in tartaro: ex quo ut Plato inqt nunq̃ egre
diunt: Quo vo pacto alij aliter id exponãt in pñtia li
bẽtius pretermitto. Affligi vo pñt aie nõ tãtũ per ima
ginationẽ ifeliciter a demonib⁹ agitatã: sed per aerea
quedã corpora/que uehiculi z cymbe noie designant.
Premia vo sic Plato distinguit. Alie que iuste z san
cte sine philosophia vixerunt/sublimia terre/qualia
supra descripsimus ascẽdẽtes / intenuissimis spiritali
busq; ibi corporib⁹ habitãt. Que vo ciuiliter ꝓpterea
philosophate sunt/cũ splendidis celestibusq; corpori
bus celũ colũt. Sed que per exactã philaz perfecte
purgate sunt/in locũ supcelestem euolãt/ubi absq;
corporib⁹ oino ut Plato hic inquit totũ per tẽpus
viuũt. Qua vo id rone exponãt nonulli / ꝓsulto nõ
recẽsebo. Porphirius certe atq; Iamblicus tradũt
aias deo pfectissime restitutas nunq̃ cadere. Ad
quidẽ cõgrue respondet oppositis: que ex tartaro
nunq̃ emergere iudicant. Quod quidẽ si ita sit/cir
cuitus iam infiniti tollentur. Temporales vo circui
tus adhiberi purgatiõis cuiusdã gratia videbunt.
¶ Socrates tandem gallũ esculapio sacrũ se debe
re fatetur reddiq; diligẽtissime iubet. Priscis escula
pio medico Phebi filio gallũ sacrificabant diei so
lisq; nũcium idest diuine beneficẽtie morboz oiuz
curatrici: que diuine prouidẽtie filia noiatur: diem
idest vite lumen debere se fatebantur. eiusmodi me
dicum in supioribus perquirere iusserat morborũ
animi curatorẽ. Et quasi iã omni dubitationis me
tusq; morbo liberati sint: gratiam victimãq; deo re
ferri iubet. Preterea oracula priscoz tradunt ani
mas remeantes in celũ/peana idest triũphalez can
tilenã canere phebo. Reddit ergo deo uotũ/utala
cer peana canens celestem patriam repetat.

¶ Phedon de Anima.

ECHECRATES PHEDON APOLLODO
RVS SOCRATES CEBES SIMMIAS CRI
TON MINISTER vndecimuiroz. ECHE:

Ipse ne o Phedon affuisti qua die
Socrates uenenuz bibit in carcere:
an ab alio audiuisti: PHE: Equidez
o echecrates affui. ECHE: Que naz
sunt ea que vir ille anteq; morereꝫ/
locut⁹ est: Et quomodo e vita decesſit: Libẽter enim audirẽ. Naz neq; quisq̃ phliasio
rum ciuium frequẽter profici scitur nunc athenas/
neq; tãdiu hospes aliquis inde ad nos accessit/qui
certum aliquid ea de re nũciare nobis posset: nisi il
lum potato ueneno e vita migrasse. De ceteris vo
nihil quid referrent habebãt. PHE: Nec ergo que
ad iudicium pertinebant / quo pacto tractata fue
rint audiuistis: ECHE: Audiuim⁹: hec eniz nobis
quidam retulit. Et admirati profecto sumus/quod
iam peracto iudicio / diu postea obꝝsse videatur.
Quid nam in causa fuit phedon: PHE: Sorte qua
dam id Socrati o echecrates accidit. naz pridie q̃
iudicaretur ornari ptigit/puppim nauis eius/quaz
mittunt athenienses in delum. ECHE: Id vo quid
nam sibi vult: PHE: Hec est illa nauis/ut aiũt athe
nienses in qua theseus olim bis septem illos secum
tulit in cretam seruauitq; illos: z ille seruatus est.
Uouerat autem/ut fertur apollini/ si seruarentur/
quotannis in delum spectaculum quoddam mitte
re. Quod quidẽ nunc etiam ac semper ex illo tem
pore singulis ad deum mittunt annis. Cum igitur
spectaculi principiũ agitur ex lege interim lustrant
urbem: neminemq; eo tempore publice necant/do
nec deluz perueniat nauis/rursusq; athenas reuer
tatur ex delo. Id vo nõnunq̃ longo pagitur tpe qñ
eos occupãt uenti. Initium vo spectaculi est postq̃
apollinis sacerdos nauis illi⁹ coronauerit puppiz.
Id vo ut mõ dicebã pridie q̃ iudicaret factũ erat.

Quam obrem

Quamobrem longum tẽpus Socrates fuit in carcere iudicium inter atq; mortez. ECHE: Circa vo mortem ipsam o phedon/que nã sunt ab eo dicta/que facta/quiue familiariuz aderant: An forte magistratus adesse nõ permittebat? Atq; ita orbatus decessit amicis. PHE: Permittebant qdẽ. Ideoq; aderãt aliq; ꝛ qdẽ multi. ECHE: Hec igit oĩa parate q̃ planissime nobis referre/nisi quid negocij te impediat. PHE: Ocios⁹ equidẽ sum atq; enarrare uobis conabor. Quippe cũ meminisse socratis siue ipse loquar siue loquẽtes alios audiam/mihi semp oĩum sit dulcissimũ. ECHE: Similiter o phedon hos qui te audituri sunt/affectos habebis. Sz iam pro viriꝫ diligẽtissime refer oĩa. PHE: Atqui mira quadã rõne o echecrates illic pñs affectꝰ erã. * Neq; enim misericordia me hẽbat ut familiarissimi viri morti pñtẽ. Sane beatꝰ vir ille mihi o echecrates videbat/tũ animi illius habitũ/tũ orationẽ cõsideratiadeo intrepide generoseq; migrabat e vita ut videret mihi illũ in vitã altera non absq; diuina sorte migrare: sed illic quoq; beatuz fore/sicq; vnq; alter. Quãobrẽ neq; admodũ cõmouebar ut ꝓsentaneũ videret hoiez rei pñtẽ lugubri cõmoueri: neq; rursus afficiebar letitia/quẽadmodum solebamus alias cum in philosophia uersabamur. Mã sermones quidẽ eiusmodi erãt: Sed reuera affectꝰ quidã mirus atq; insolita uoluptatis doloriscq; permixtio me inuaserat: ꝓsiderãtẽ illi paulo post morienduz fore. Et quicũq; aderamꝰ ferme similiter eramus affecti: alias quidẽ ridẽtes/alias vo lachrymãtes. Unus autẽ pre ceteris apollodorus nosti enim virũ/eiusq; morẽ. ECHE: Quid ni? PHE: Ille igit ita ꝓrsus erat affectꝰ atq; egoipse aliiq; oẽs distractuz similiter perturbatione animum habebamus. ECHE: Sed qui nã forte aderãt o phedon? PHEDON: Ciues quidẽ ꝛ indigene aderãt ipe apollodorus/ꝛ critobolus/paterq; eius. Rursus Hermogenes. Epigenes. Eschines. Antisthenes. Aderat ꝛ Ctheslippus peaneus/ꝛ Menexenus/atq; aliq; quidã indigene. Plato autem ut arbitror egrotabat. ECHE: Sed nuz aliqui aderãt pegrini? PHE: Aderant ꝛ peregrini. Simmias thebanus: ꝛ Cebes: ꝛ Phedõdes. Megarẽses vo Euclides ꝛ Terpsion ECHE: Aristippus aũt ꝛ Cleõbrotus nũquid aderant? PHE: Non. In egina enim dicebantur esse. ECHE: Aderant ne insuper aliq;? PHE: Hos ferme quos narraui interfuisse existimo. ECHE: Sic vo quales fuerũt sermones. Conabor eqdẽ a ꝓncipio tibi oĩa enarrare. Solebamꝰ quotidie viebꝰ supioribꝰ ad socratẽ ꝓficisci ego atq; aliq; ꝓuenientes mane in illa curia in qua ꝛ iudiciũ factũ fuerat. Carceri enim erat ꝓxima: colloquẽtes igit iter nos opiebamur semp illic quoad carcer aperet. Apiebat enim baud admodũ mane. Eo aũt apto igrediebamur ad socratẽ ꝛ ad plurimũ diẽ cũ ipo ꝓfabulabamur Tũc ergo prius solito cõuenimus. Pridie nãq; eiꝰ diei cũ e carcere egressi essemus uespe nauẽ ex delo audiuimus redijsse. Itaq; ediximus inuicẽ summo mane nobis fore ad locũ solitũ redeũdũ. Cũ vo reuersi essemus exiens nobis obuius ianitor qui nos solebat admittere/expectare iussit: nec ꝓus igredi q̃ ab ipso accersiremur. Soluũt enim inqt vndecim uiri socratẽ/illiq; denũciãt hodie mortem esse obeundam. Neq; deinde admodũ cõmoratus redijt ad nos iussitq; intrare. Itaq; introeuntes socratem quidẽ inuenimus cõpedibus paulo ante solutum. Xantippen vo nosti mulierẽ/iuxta sedẽtẽ puerũq; eius manibꝰ tenẽtem. Que nos cũ vidisset ciulare cepit ꝛ qualia mulieres solẽt exclamare/o Socrates inqt nunq̃ amplius affabũtur te tui familiares neq; tu illos. At Socrates critonẽ intuitꝰ/o crito inquit deducat quis hanc domũ/ꝛ illã quidẽ reduxerũt quidã critonis domestici * uociferãtẽ atq; plãgẽtem. Socrates aũt sedẽs in lecti ca ꝓtraxit ad se crus manuq; pfricuit: atq; inter fricãdum sic inqt. q̃ mira videt o viri hec res esse quaz nominãt hoies uoluptatem: quãq; miro nãliter se habet modo ad dolorẽ ipm qui eius ꝓrius esse videt. Quippe cuz simul homini adesse nolint. Attñ siqs ꝓsequit capitq; alterũ/semp ferme alterũ quoq; accipe cogit/quasi ex eodẽ uertice sint ambo cõnexa. Arbitror eq dẽ Esopũ si hec aĩaduertisset fabulã fuisse facturũ. Uidelicet deũ ipsum cũ ipsa inter se pugnãtia uellet cõciliare neq; id facere posset/in vnũ saltẽ eoꝝ apices cõfixisse: ꝓptereaq; cuicũq; adest alterũ eidẽ mox alterum quoq; adesse/qõ quidẽ mihi accidit in ꝓsentia. Sicdez modo crus ꝓpter vincula afficiebat dolore. Sed huic succedere uoluptas iam videt. Ad hec Cebes per iouem inquit o socrates opportune mihi id inmemoriã reuocasti. Cum enim poemata cõposueris intẽdens sermones Esopi probemiũq; in apollinẽ tũ alij multi me interrogauerunt/tũ cuanus pcipue atq; prius quo nã cõsilio postq̃ huc deueneristi hec feceris/que prius feceras nunq̃. si igit tibi cure est ut habeam quid rñdeã cuano/qñ iterũ ex me quesierit/qõ certo scio ipm esse facturũ/dic queso quid illi sit rñdẽdũ. uera inqt o cebes rñde: me id effecisse nõ ut uel sibi gratificarer uel cũ suis carminibꝰ decertarẽ: sciebã enim facile id nõ esse uerũ ut insomnia quedaz expirer me simul expiãs/nũ forte hec sit ea musica quã sepius iam exercere me iubẽt. Mã frequẽter in supiori tẽpore in somniũ idẽ licet alia atq; alia forma sese mihi offerẽs eadẽ semp ita pcepit. Fac o socrates musicã atq; exerce. Ego igit qõ in supiori tẽpore faciebã hoc mihi pceptũ arbitrabar ꝛ quẽadmodũ currẽtes adhortari solemus/sic qõ ipse antea faciebã/ad idẽ me insomniũ cohortari putabaz/quasi philosophia maxima musica foret. postq̃ vo facto iaz de me iudicio mori me interim dei festiuitas inhiberet/censui oportere/si forte insomniũ totiens iubeat popularẽ hãc musicam exercere/non negligere eius preceptũ. Tutius enim fore arbitratus sum/anteq̃ e vita migrarẽ/expiare aĩum atq; ut monet insomniũ: poemata facere. Quamobrẽ primo equidẽ cecini euz ipsuz cuius tũc sacra celebrabantur. atq; post deũ iudicans oportere eum qui poeta futurus sit non sermones sed fabulas facere me vo non esse fabulatorẽ/nõnullas ex fabulis Esopi quas sciebã promptiores habebaz/ut in quãq; prius incidi modulatus sum. hec igitur o Cebes refer euano/ꝛ ualere iube. Atq; consule/ut si probe sapit/me sequatur: migro enim hinc hodie. Sic enim athenienses iubent. Tunc Simmias quale id est inquit o Socrates/quod euano mandas? Sepe equidẽ cuz illo fui/ꝛ quãtuz de illo sentio/nullo pene modo libens ille tibi parebit. SOCRATES: Quid vo? nonne philosophus

est euanus? SIM: Mihi qdē videt. SO: Volet igit ꝛ euanus ꝛ oīs quicūqꝫ huius rei digne est particeps. Nō tñ forte sibi vim inferet. Nō eniꝫ fas esse aiūt. Et simul hec dicēs crura e lectica demisit in terraꝫ. Atqꝫ ita sedens deinceps reliqua disputauit. Quesiuit igit ab eo cebes quo nā id modo ais o socrates? fas qdeꝫ nō esse seipsum violare/philosophū tñ optare mortē tē sequi. SO: Sed dic o cebes nōne tu simmiasqꝫ talia quedaꝫ audiuistis a philolao/quo familiariter utebamini? CE: Manifesti quidē nihil o socrates. SO: Atq ego quoqꝫ de his reb⁹ ex auditu loquor. Que igit forte ipe audiui/referre uobis nulla inuidia prohibebit. Etenim forte maxime decet illo migraturū ꝓsiderare atqꝫ effingere qualis forte putāda sit hec ipa migratio quid enim aliud usqꝫ ad solis occasum / quis faciat? CE: Quā ob causā o socrates nefas esse aiūt sibimet manus inferre. Jā eniꝫ qō modo querebas ego a philolao audiui/cū apud nos obseruaret: ꝛ ab alīs insuper nōnullis nō decere id facere: aptū tamē hac de re quicqꝫ nihil ab aliquo vnqꝫ audiui. SO: Sed attētiōe iam op⁹ est. Nam ꝛ si audiueris mirū tñ forte videri possit/si hoc solū ex alīs oīb⁹ simplex sit. nec accidat vnqꝫ homini quēadmodū cetera. Nā ꝛ quibusdā melius mori qꝫ viuere. Itaqꝫ mirum tibi forte videbit/si his qb⁹ prestat mori nō liceat sibimet ꝓdesse: sed aliū oporteat expectare qui ꝓsit. Tūc cebes subridēs thebanoꝫ more proh iuppiter inquit. SO: Atqui videri qdē pōt id sic absurdū. Fortasse etiā quādā habet rationē. Profecto sermo ille qui de his in archanis habet: in quadā custodia esse hoies/neqꝫ decere quenqꝫ ex hac seipsum soluere: neqꝫ aufugere/magnus qdem mihi videt neqꝫ cognitu facilis. Verūtn id mihi o cebes recte apparet dictū: deos quidē curaꝫ habere nostrum: nos vo hoies vnā quādā ex possessionib⁹ esse deoꝝ. An nō ita tibi videt? CE: Mihi qdē. SO: Nōne igit ꝛ tu siqd ex mācipijs tuis seipsum ꝓmeret / cū tu nullo modo id ꝓmisisses irascereris utiqꝫ illi: Et si potestatē haberes pena quadaꝫ afficeres. CE: Dino. SO: Forte igit hac rōne haud ꝓter rōnē est non prius decere seipsum interficere qꝫ deus necessitatē aliquaꝫ imposuerit qualē nobis imposuit in pñtia. CE: Cōsentaneū id quidē apparet. Qō vo dicebas modo phos pfacile uelle mori: absurdū o socrates videt eē: siqdē qō nūc diximus rōnē habet: deū videlicet nostrū esse curatorē: nos vo in reb⁹ eius positos esse. Nullā eniꝫ id rōnē habet: prudētissimos videlicet hoies nō egre ferre ab ea cura se amoueri quā sibi pstent dij optimi oīum rerū gubernatores. Nunqꝫ eniꝫ putaret vir prudēs ipꝫ se melius esse curaturū/si liber euaserit: ꝫ demēs aliqꝺ fortsitā id putaret fugiēdū. ſ. esse a dño: neqꝫ cogitaret nō eē id qō bonū est fugiēdū: Sed in eo maxime pmanēdū. Jdeoqꝫ absqꝫ rōne fugeret: Qui vo mētē habet/semp apō eū qui sit melior eē cupit. Atqꝫ ita o socrates ꝓtra oīno ꝓueniēs esse videt qꝫ qō paulo añ dicebat: Sapiētes qdē decere grauiter mortem ferre. Insipiētes vo libenter. Socrates igit cū hec audisset delectari visus est argutia cebetis. Cōuersusqꝫ ad nos/semp inqt hic cebes rōnes quasdaꝫ pscrutat: neqꝫ admoduꝫ facile qō quis dixerit vult admittere. Tūc simmias mihi quoqꝫ inqt nō nihil videt cebes dicere. Quo enim ꝓsilio sapientes viri meliores reuera qꝫ ipi sint fugiāt illisqꝫ carē facile patiant? Atqui mihi videt cebes sermonē in te intēdē qō tā facile ꝛ nos relinquas ꝛ deos/ut tuipe fateris: pncipes bonos. Justa dicitis inqt socrates. arbitroꝝ enim uos dicē meliꝫ tanqꝫ in iudicio oportere purgare. SIM: Et maxime quidē. SO: Age ergo: Conaboꝝ nūc apud uos accuratius qꝫ nup apud atheniēsiū iudices secerim me defendere eqdē o simmias atqꝫ cebes nisi me migraturū putarē. primū qdē ad deos alios sapiētes ꝛ bonos: deinde ad hoies defūctos his qui hic sunt meliores/iniuste agerē/non moleste ferens mortē. Nūc certe habetote/spare me ad viros bonos iturū. sed hoc qdē haud oīno asseuerarem: qō vo ad deos dños ualde bonos iturus siꝫ/certū habetote siqd aliud eiusmodi ꝛ hoc utiqꝫ me affirmaturū. Propterea haud similiter moꝛteꝫ molestefero: Sed bono aio sum spoqꝫ supesse aliqd his qui defuncti sunt: atqꝫ ut iādiu dicit multo meli⁹ bonis fore qꝫ malis. SIM: Quid nam o socrates cogitas? Nūquid ipse cū istac sentētia hinc abire? An nos quoqꝫ participes eius relinquere? Nēpe cōe nobis quoqꝫ id bonū arbitroꝝ esse debere. Preterea itademū te apud nos purgaueris/si que dicis/ nobis etiā psuaseris. SO: Dabo eqdē opam. Sed critonē prius auscultemus. Videt enim mihi iādudū nō nihil significare uelle. CRI: Quid nā putas aliud o socrates qꝫ qō iādudum mihi dicit is qui tibi uenenum est daturus: iubet enim te moneri ut qꝫ parcissime loquaris: dicēs eos qui disputāt/nimiū incalescere: Nihil vo tale bibituris uenenum conuenire. Alioqn eos qui id fecerint cogi iterdū bis qnqꝫ teruenenū bibere. SO: Mitte ipm. Tātū id qō est officū eius paret/tanqꝫ bis ꝛ si oportuerit ter ꝓbitur⁹. CRI: Et antea quidē ferme id rūsurū sciebā. Sed ille me iāduduꝫ stimulat. SO: Mitte ipm. Ego vo o iudices rōnē uobis iā reddere uolo ob quā mihi videat vir qui per oēꝫ vitā incubuerit phie merito magna cū fiducia/imminētē expectare mortē/atqꝫ bona spe eē: se ibi postqꝫ hinc migrauerit maxima bona reporturū. Quēadmodū igit id ita se hēat o simmia atqꝫ cebes conaboꝝ eqdē apire. Quicūqꝫ phiam recte aliqñ attigerūt: nimirū vident latuisse ceteros hoies/qō nihil aliud ipsi cōmētarentur qꝫ mori/atqꝫ esse se mortuos. Qō si id uerū est perabsurdū forꝛet/si cū nihil ꝓter hoc aliud per oēm vitā studuerint hoc ipso aduenīēte qō iādiu agitabant exercebātqꝫ grauiter ferrēt. Hinc simmias arridēs per iouē inquit o socrates mihi quidē haud multū ridere cupiēti risum exprsisti. Nā multos arbitroꝝ fore qui si id audiuerint aptissime in philosophos dictū putent. Nostrosqꝫ hoies consensuros: ꝛ ualde quidem philosophos reuera seipsos morti prebere: nec tamen se latuisse qꝫ digni sint morte. SO CRA: Forte id recte o simmia dicerent ꝓter id qō se non latuisse addūt. Latuit sane eos qua rōne ueri philosophi ꝛ mori studeāt ꝛ morte sint digni: Sed iam relinquamus illos / nobisqꝫ ipsis loquamur. Putamus ne aliquid esse mortem? SIM: Aliquid certe. SO: Nunquid aliud qꝫ aie a coꝛpoꝛe solutionem? Esseqꝫ id mortuū esse: scilicet solutuꝫ ab animą coꝛpus per se seoꝛsum esse. Seoꝛsum quoqꝫ a coꝛpoꝛe animam solutam ipsam per seipsam existere. Nunqd moꝛs ꝓter hoc aliud est? SIM: Nihil aliud.

aliud. SOCRA: Cõsidera bone vir/num tibi idẽ quoq; ꝛ mihi videatur. Ex his enim uos arbitroꝛ planius que perquirimus inuẽturos. Uidetur ne ti bi philosophi officium esse sectari eas que appel lantur uoluptates: Quales sunt epularuꝫ atq; poculoꝛũ: SIM: Minime quidẽ o socrates. SO: Sed nũquid uenereoꝛ: SIM: Nullo modo. SO: Quid reliquũ coꝛpoꝛis cultũ an multifacere philosophꝰ tibi videtur: Ut habere uestes egregias calceosq; ꝛ alia que circa coꝛpus sunt oꝛnamẽta/utrũ multi facere tibi videt/an nihilipẽdere nisi quatenus ma gna cogat necessitas illis uti: SIM: Mihi quidem videtur uerus philosophus hec oĩa floccipẽdere. SO: An nõ tibi videt eiusmodi studium haud ad coꝛpus quidẽ declinare. Sed quantuꝫ fieri põt ab illo discedere/atq; ad aĩum se ꝓuertere: SIM: Mihi quidẽ. SO: Nõne igit in eiusmodi rebus primũ manifeste apparet philosophus pꝛeter ceteros ho mines aĩum ꝙ maxime põt a cõmercio coꝛpoꝛis se gregare: SIM: Apparet. SO: Putant ꝺo pleriq; o simmia eũ hoĩem cui nihil taliũ dulce sit/neq; illis fruat reuera viuere existimandũ nõ esse/sed pene moꝛtuum: cum uoluptates coꝛpoꝛis nõ percipiat. SIM: Uerissima narras. SO: Quid aũt circa sapiẽ tie ipius acquisitionẽ. Utrũ ipedimẽto est coꝛpus: siquis ipsum sociũ ad inuestigãdũ assumpserit: nec ne. Quale utiq; /tale aliquid dico. Habẽt ne visus ꝛ auditus ueritatẽ in hoĩbus aliquã: An talia que daꝫ ipsi quoq; poete semp canũt/nihil nos audire nihil videre sinceruꝫ: atqui ꝝ coꝛpoꝛis sensus sincere certiq; nõ sunt: neq; etiã alꝝ ꝙppe cũ ceteri oẽs his quodãmodo deteꝛioꝛes sint: An non tibi videtur: SIM: Pꝛoꝛsus. SO: Quãdo igit aio ueritatẽ attingit: Quãdo enim aliquid cũ coꝛpoꝛe tẽtat iuestigare/pꝛoculdubio decipit a coꝛpoꝛe. SIM: Uere loqueris. SO: An nõ sicubi pꝛopꝛie in ipsa rõcinatione fit sibi aliquid coꝛ que uere sunt manifestuꝫ: SIM: Ita est: SO: Rõcinatur autẽ tũc optime/qñ hoꝛ nihil euꝫ perturbat/neq; auditus neq; visus neq; doloꝛ neq; uoluptas: Sed ꝙ maxime seipsum in se recipiẽs/deserit coꝛpus: neq; quicꝙ quoad fieri põt cũ illo cõmunicãs neq; attingẽs ipsum quod uere est affectat. SIM: Est ita. SO: Nõne ꝛ in hoc philosophi aĩus maxime contẽnit coꝛpus: ab eoq; aufugit: queritq; ꝺm seipm viuere: SIM: Apparet. SO: Quid ꝺo hec o simmia: Dicim⁹ ne iustũ ipm eẽ aliq̃d: an nihil: SIM: Aliquid per iouẽ. SO: Rursus ipsum pulchꝛum ipsumq; bonum aliquid esse: SIM: Quid ni: SO: Num aliqñ hoꝛ aliq̃d oculis percepisti: SIM: Nunq̃. SO: An alio quodã sensu coꝛpoꝛis attigisti: Loquoꝛ autẽ de oĩbus. ueluti de ipsa magnitudine: De sanitate / de roboꝛe ipso. ac summatim de ceteroꝝ oĩum essentia/idest qꝺ vnũ quodq; sit: nunquid per coꝛpus quoq; in his uerissimũ est perspicit: An ita se res haberet. Quicũq; nostrũ maxime ꝛ sincerissime cogitare mẽte se cõparat ipsum qꝺ aggredit cogitandũ / hic pꝛoxime ad cognitionez ipsius accedit. SIM: Pꝛoꝛsus. SO CRA: Nõne igit ille purissime faceret. Quicũq; ipsa mentis excogitatione ꝙ maximũ se ad vnum quodq; cõferret: Neq; visuꝫ in excogitando adhibens/neq; sensum pꝛoꝛsus illũ rõcinationi coniungẽs. Sed ipsa ꝺm seipsam mẽtis excogitatione sincera utens/ipsum per se quodlibet sincerũ existens studeret uenari ab oculis ab auribꝰ ꝛ ut sũmatim dicã/ a toto coꝛpoꝛe liber / utpote perturbãte animũ neq; permittẽte ueritatẽ sapientiãq; assequi/siqñ in cõmunionẽ recipiat. An nõ hic erit o simmia siquis vnq̃ alius ipsius qꝺ uere est cõpos. SIM: Mirifice uera loqueris socrates. SO: Nonne igit ex his oibꝰ necessario sequit opinionem eiusmodi legitimis philosophis usq; adeo cõstare ꝺebere ut ad se inuicez italoquantur: Necessaria iã rõne cõcludit nos quadã rõnis ipsi⁹ via ad id ꝓsiderãdo ꝓduci: videlicet ꝺonec coꝛpꝰ habemꝰ aĩusq; noster tãto malo erit admixtꝰ nunq̃ nos id qꝺ ꝺesideramus uerũ ad uotũ ꝓsecuturos. Impedimẽta enim pene innumerabilia coꝛpus ꝓbet pꝛopter necessariã eius alimoniã/ꝓterea moꝛbi nobis hinc incidentes inuestigationẽ ueritatis impediũt amoꝛibus cupiditatibus/timoꝛibus /multiplicibusq; imaginibus. Multis deniq; nugis nos implet. ut uerissime dicat nihil pẽsi vnq̃ ac ueri nobis afferre. Hã ad bella ad seditiones/ad pugnas nihil aliud q̃ coꝛpus multiplex eiusq; cupiditas ꝛpellit. Omnia enim pecuniaruꝫ gratia fiunt. Pecunias autẽ querere cogimur coꝛpoꝛis gratia usui ei⁹ inseruiẽtes/atq; ita fit ꝓpter hec oĩa a philosophie studiis abstrahamur. Extremũ ꝺo oĩum est qꝺ siquid ab ipso ocỹ nobis contingat nosq; ad cõsiderandũ aliquid conferamus iuestigãtibus nobis rursus ubiq; sese opponẽs tumultu quodã perturbat aĩum ꝛ quasi ꝓcutiẽs reddit attonitũ: adeo ut hoc obstaculo impediti uerum perspicere nequeamus. Ceterũ nobis reuera demõstratũ est: siqñ optamus pure aliquid itelligere recedere a coꝛpoꝛe oꝓtere: atq; ipso aio res ipsas cõsiderare. Atq; tũc ut apparet cõpotes euademus eiꝰ qꝺ affectamus: cuiusue amatoꝛes pꝛofitemur nos eẽ scilicet sapiẽtie cũ videlicet moꝛtui fuerimus/quẽad modũ significat ratio: ꝺũ aũt viuemus nequaq̃. Nẽpe si nihil cũ coꝛpoꝛe pure discerni põt/e duobus alterũ aut nullo modo possumꝰ sciaꝫ cõsequi/aut post moꝛtẽ. Tunc enim aĩus ipse per seipsum erit seoꝛsum a coꝛpoꝛe: pꝛiusꝺo nequaq̃: Atq; ꝺũ viuimus/ita ut videt pꝛoxime ad sciam accedemus/si q̃minimũ cũ coꝛpoꝛe cõmerciũ habuerimꝰ: neq; quicq̃ cũ illo cõmunicauerimꝰ/nisi quantũ summa cogat necessitas: neq; huius natura replebimur: Sed ab eius cõtagione cauebimꝰ. quoad ꝺeus ipse nos soluat: atq; ita puri ꝛ a coꝛpoꝛis insania liberati/ut cõsentaneũ est: cuꝫ talibus erimus cognoscemusq; per nosipsos sincerũ quodlibet ideſt foꝛsitã ipsum uerũ/nã impuro quidẽ purũ attingere nefas est. Talia equidẽ o simmia iudico necessariũ esse/oẽs discendi cupidos loqui inuicẽ atq; opinari. An non ita tibi videtur: SIM: Et maxime quidẽ oĩum o socrates. SO: Si hec igit uera sunt o amice magna spes est eunti illuc quo nunc ego pꝛoficiscoꝛ/sicubi/ꝛ ibi sufficiẽter eius rei se cõpotẽ fieri cuius gratia tantũ nos negociũ in supioꝛi vita suscepimus. Hãc ergo migrationẽ/in põtia mihi iniũctã bona cũ spe suscipio. similiterq; quiuis alius/qui modo putauit pꝛeparatã sibi mentẽ tanq̃ purificatam. SIM: Ita ꝓrsus: SO: Purificatio ꝺo nõne in hoc cõsistit/qꝺ iandudũ dicebamus videlicet ut q̃ maxime possumus seiungam⁹ a coꝛpoꝛe aĩum: põt ꝛ in põti

tempore ⁊ in futuro a corpore tanꝝ a vinculis reso
lutꝰ. SIM: Maxime ꝺ̃ꝺē. SO: Nonne igit hec mors
appellat solutio aie separatio a corpe? SIM: Pror
sus. SO: Soluere vo ipm quemadmoduz cōsitemur
omni tēpore maxime ac soli studēt qui recte ⁊ philo
sophant: Atqz hec ipsa philosophoꝝ meditatio est
animū a corpore soluere atqz separare. Nonne ita?
SIM: Ita videt. SO: Quāobrē ut in ꝓncipio dicebā
ridiculuz fore si vir qui se in vita sic cōparauit ut ꝙ
ꝓxime ad mortē accederet ea deinde aduenīēte per
turbaret. Nōne ridiculū? SIM: Quid ni? SO: Reue
ra igit recte philosophantes mortē cōmentātur. atqz
ab ea miníme oium perterrent. Ita vo cōsidera. Cū
enim corpus quidē ubiqz aspernent/aium vo ipm cu
piant �something seipsum habere/nōne summa esset absurdi
tas? Si tūc qñ id euenit expaueścāt molestēqz ferāt /
neqz libēter illuc ꝓficiscant/quo cū puenerint / spes
est eo quidē qꝺ amabāt in vita potiri/amabant autē
sapientiā: eo autē cuius cōmerciū moleste ferebāt li
berari. An vo amatis ⁊ mulierib⁹ ⁊ filīs defunctis
multi iā spōte uoluerūt ad inferos ꝓficiscī/speran
tes/eos ibi vīsere cū eisqz uersari quos amauerant?
Sapiētie autē uerus amator uehemēter in hāc ipam
spem adductus nō aliter eā pro dignitate ulla se com
paraturū ꝙ si moriat imminentē mortē egre ferat/ac
non libēter hinc illuc emigrabit. Arbitrari quidem o
amice oportet / si uere philosoph⁹ sit magnope apꝺ
ipsum hāc opinionē ualere: ut nō alibi purā sapiētiā
posse assequi speret ꝙ in futura post mortē vita. Si
autē hoc ita se habet nōne quēadmoduz modo dice
bā preter rōnez fore oino si mortē vir eiusmodi for
midaret. SIM: Per ioue cōtra rōnē. SO: Sufficiēs
ergo ꝓiectura erit siquē videris moleste zortē ferre /
eū nō esse philosophū. sed philosomatū quēdā idest
corporis amatorē. Atqz eundē ferme philocrimatuz
⁊ philotizū idest pecuniarū honorūqz cupidū: ac ta
lem aut alterū horz affectet/aut utrunqz. SIM: Oino
ita est ut ais. SO: Proinde que o simmia fortitudo
nominatur/an nō viris eiusmodi maxime conuenit?
SIM: Maxime. SO: Nōne ⁊ tēperātiā cui⁹ plericqz
aiunt officiū esse nequaꝙ prosternere se libidinibus
sed parui pēdere illas modestiāqz seruare. Vix dūta
xat ꝓuenit qui corpus despiciūt maxime atqz in phi
losophia viuūt. SIM: Necesse est. SO: Si enim ꝓside
rare uelis fortitudinē tēperantiāqz alioz tibi perab
surda videbit. SIM: Qua nam o socrates rōne? SO
CRA: Scis utiqz ceteri oēs mortē vnū ex maximis
malis existimare? SIM: Et maxime quidē. SO: Nō
ne igit maioz metu malor quicūqz inter eos fortes
sūt sustinent mortē quādo sustinēt? SIM: Hoc pacto.
SO: Metuēdo igit atqz metu fortiora sunt oēs pre
ter philosophos ⁊ si absurdū est metu uel timiditate
aliquez esse fortē. SIM: Nimiū certe. SO: Quid autē
qui inter eos moderati dicūtur nōne simili quodam
pacto affecti sunt intēperātia videlicet quandaz tēpe
ranti. Quanꝙ impossibile id esse dicimus uerūtamē
illis euenit affectio quedam huic similis in isthac eo
rum fatua tēperātia. Timētes enim ne alīs careāt uo
luptatib⁹ easqz appetētes a ceteris abstinēt / ab alīs
superati: Et si uocāt intēperantiā a uoluptatib⁹ supe
rari uerūtamē accidit eis supati a uoluptatib⁹ / alias
superēt uoluptates. Jaz vo id illi simile est qꝺ modo
dicebat scilicet quodāmodo per intēperātiaz fieri
tempatos. SIM: Simile quidē. SO: Animaduertē
dū est o beate simmia ne hec haud quaꝙ recta sit
ad virtutē via uoluptates videlicet uoluptatibus
dolores dolorib⁹ ⁊ metum metu ⁊ maius minori
tanꝙ nūmos cōmutare/sed ille dūtaxat rectus sit
numm⁹ cui⁹ gratia hec oia oporteat cōmutari atqz
uenūdari. s. sapiētia prudētia pro qua ⁊ cū qua oia
empta ac uendita reuera sit ⁊ fortitudo ⁊ tēperan
tia ⁊ iustitia ac summatim uera virtus cū sapiētia
siue prudētia ⁊ accedētibus ⁊ recedētib⁹ uolupta
tibus ⁊ timoribus ceteriscqz generis eiusdē. Si aūt
a sapiētia segregata iuicē cōmutatur adumbratio
quedā sit eiusmodi virtus ac reuera seruilis nihil
sani uericqz possidēs. Virtutis autē ueritas in horū
oium purificatione reuera ꝓsistat ⁊ tēperātia ⁊ iu
stitia ⁊ fortitudo ⁊ sapiētia ipsa sit purificatio que
dam: Quāobrē hi qui mysteria nobis cōstituerūt:
minime cōtemnēdi vident: sed reuera iāꝺiu occul
te nos admonere quicunqz non expiatus neqz ini
tiat⁹ migrabit ad iferos eū iacere in luto: quicūqz
vo purgatus atqz initiatus illuc accesserit cuz dys
habitare. Aiunt enim qui mysteria tractāt ministri
bachi ferentes ferulas narthechophori ꝺ̃ꝺē feruli
geri multi sunt bachi vo pauci. Hi vo ut equidem
opinor nō alīj sunt ꝙ qui recte philosophati sunt /
quoz quidē in numero esse me neqz iferiorē quidē
omni studio pro viribus conatus sum: An vo recte
cōtenderim aliquidue profecerim cū illuc puenerі
mus certo sciem⁹ si deus uoluerit paulo post ut mi
hi videt. Hec igit mea excusatio est o simmia ⁊ o
cebes quā videlicet ob causaz cū uos eosqz qui hic
sūt dños relinquā an merito nō egre ferā neqz per
turber. spero enim me ⁊ illic nō min⁹ ꝙ hic bonos
dños amicosqz inuēturū: Multi vo id minime cre
dunt. Si igit defensio mea uobis magis ꝙ athenie
sib⁹ iudicib⁹ psuasit bñ se res habet. Cū hec socra
tes dixisset suscipiēs sermonē cebes sic inqt cetera
ꝺ̃ꝺē o socrates recte dicta vident: ꝙ tū vo ad ipsaz
aiaz spectat ualde ambigunt hoies ne aia a corpe
separata nusqꝙ sit ulterius sed eadē ipa die qua ho
mo mortem obierit intereat statimqz seiūcta a cor
pore dissoluat atqz exhalās quasi uētus aut fum⁹
dissipetur atqz euanescat neqz usqꝙ ulteri⁹ oino sit
aliquid. Profecto si esset alicubi collecta in semet
ipsam ⁊ ab his malis que tu modo narrabas libe
rata/multa nimiruz bonaqz spes eēt o socrates ue
raqz dicebas fore. Ceterū ad id fortasse psuasione
fideqz nō parua opus est: ut credat superesse aiam
post interitū hoīs: atqz aliquā vim intelligētiamqz
habere. SO: Vera o cebes loqueris. Veruz ꝺ̃ꝺ age
dum censes: an forte de his ipsis cōfabulādū: utrū
ita fore an aliter probabile sit? CE: Libēter equidē
audirē de his rebus quid sentias. SO: Neminē ar
bitror hec audientē nec si cōmedus quidē sit esse di
cturū nugari nunc me: ac de quibus minime opor
teat uerba facere. Si ergo placet oportetqz cōside
rare id hoc pacto ꝓsiderem⁹ utrū videlicet: apud
inferos sint mortuoz aie nec ne. Vetus quidez hic
extat sermo cuius memores sumus abire quidem
illuc aias defunctorū: rursusqz huc reuerti/fieriqz
ex mortuis. Atqui si hoc uerum est ut ex mortuis

iterū viuentes fiāt essent aīe illic nostre. Neqz eniz rursus fierēt si alicubi nō essent. Atqz hec sufficiēs coniectura est/ita esse/si reuera ꝓstet haud aliūde viuentes fieri q̄ ex mortuis. At vo nisi id sit/alia opus erit rōne. CE: Dino. SO: Neqz vo id in hoi bus solū si planius intelligere vis cōsideres: sed in aialibus oībus z plantis atqz ut summatim dicaz/ in oībus que gignunt in his in q̄ oībus ꝓsiderem⁹ nunqd oia sic fiant: neqz aliūde q̄ ex cōtrārijs cōtrāria qui buscūqz tale aliquid cōtingit/quēadmodū pulchrū turpi quodāmodo cōtrārium est/z iustū iniusto aliaqz eiusmodi q̄ plurima videmus. Ergo utrū necessa riū sit/cuicūqz aliquid est cōtrārium/nullo modo aliūde id q̄ ex suo cōtrario fieri. Veluti qñ quid maius ef ficitur necesse est ex eo qō añ fuerat minus/postea maius euadere. CE: Ita est. SO: Nōne z si minus aliquid fiat/ex eo qō añ maius erat/postea fiet mi nus: CE: Sic oino. SO: Quinetiam ex robustiori debilius/ex tardiori uelocius: CE: Prorsus. SO CRA: Quid vo: Siquid euadat deterius/nonne ex meliori: Et si iust⁹ ex iniustiori: CE: Quid ni: SO: In oībus igit/satis id exploratū habem⁹/oia ita fieri/cōtra videlicet ex cōtrārijs. CE: Prorsus. SO CRA: Quid rursus: Est ne mediū aliquid iter cō traria duo: Due videlicet iter illa generationes si ue progressiones ab altero quidē in alterū: atqz in alterū vicissim ab altero. Sane iter maius atqz mi nus mediū obtinet incrementū z decrementū. dici musqz id quidem crescere/illud vo decrescere. CE BES: Ita. SO: Nonne similiter discerni vicissim atqz cōfundi/frigescere z incalescere: oiaqz eodem pacto. Et si noīa nobis desunt alicubi/ubiqz tñ ita necesse est fieri videlicet oia ex cōtrārijs inuicē/genera tionēqz esse utriusqz vicissim in alterum. CE: Dino quidez. SO: Quid vo: ei qō est viuere: est ne aliqd cōtrārium: Quēadmoduz ei qō vigilare est. Dormire cōtrārium. CE: Sic est oino. SO: Quid nā: CE. Dormi. SO: An nō ex se inuicē hec fiūt: siquidē cōtrāria sunt: Cūqz duo sint: due quoqz inter hec generationes mutue siue progressiones. CE: Nihil prohibet. SO CRA: Alterā quidē cōiugationē eorū que modo dicebā/ego tibi dicā tā ipam q̄ generationes eorū. Tu vo mihi aperies alterā. Dico autē illud quidez dormire illud aūt euigilare. Atqz ex somno vigiliā fieri/z ex vigilia sōnū: horūqz generationes hanc quidē ꝓniuere: illā vo expergisci. Satisfeci tibi nec ne: CE: Satisfecisti certe. SO: Dic tu mihi quoqz similiter de vita atqz morte. An nō cōtrārium viuere di cis esse atqz mori: CE: Equidē. SO: Et ex se inuicē fieri: CE: Ita. SO: Ergo ex viuēte quid nam fiet: CE: Mortuū. SO: Quid aūt ex mortuo: CE: Ne cesse est cōfiteri viuens. SO: Igit ex mortuis o ce bes viuentia fiūt atqz viuentes: CE: Apparet. SO CRA: Sunt igit apud inferos aīe nostre: CE: Vi det. SO: Nonne ergo z generationū que circa hec sunt altera quidē manifesta est: Mori enim mani festū est nōne: CE: Ita prorsus. SO: Quid nā igit faciemus. Nō reddem⁹ vicissim generationē huic contrariā. Sed hac in re dūtaxat mancā dicemus naturā eē: An vo necesse est reddere ei qō mori est ꝓtrariā quādā generationē: CE: Dino. SO: Quā vo istam: CE: Reuiuiscere. SO: Nonne igit si reui uiscētia est ꝓgressio quedaz hec est ex mortuis ad vi uentes. CE: Est utiqz. SO: Cōuenit ergo nobis hac in sup rōne. viuētes ex mortuis fieri nihilomin⁹ q̄ mor tuos ex viuentib⁹. Quod cū ita sit sufficientē cōiectu rā hinc haberi aīas mortuorū necessario alicubi eē/ vnde iteruz reuertant. CE: Videtur mihi o socrates hoc ex his que ꝓcessa sunt necessario sequi. SO: Ani maduerte ergo o cebes/haud ab re nos hec ut arbi tror concessisse. Nisi enim cōtinue altera vicissim al teris redderent q̄si quodā circulo remeātia: sed dire cta quedā ꝓgressio foret dūtaxat ex altero in ei⁹ op positū/neqz rursus reflecterētur in alterū facerētqz regressuz: oia tandē mihi crede eandē subirēt figurā atqz passionē fieriqz cessarent. CE: Quo nā id pacto dicis: SO: Haud quaq̄ intellectu difficile est/quod lo quor. Perinde enim ac si in somnū caderet quidez/ ab eo vo in vigiliā nunq̄ resurgeret/minime te latet: oia tandē eo deuentura/ut endimion ridicula quedā fabula videat/neqz appareat usq̄: Cū cetera quoqz vniuersa somno similiter oppriment. Proinde si cō funderētur quidē oia/nunq̄ vo discernerentur. Ana xagore illud repēte ptingeret vniuersa videlicet esse simul. Eadē rōne o amice cebes/si quecūqz vitā acce perint moriātur/mortua vo cum fuerit mortua relin quant: neqz iterū reuiuiscāt an nō necessariū est oino cuncta demū interīsse/nihilqz viuere: Nā si ex alīs quidē viuentia fierēt: Postea vo perirēt quid obsta ret quominus in interitū cuncta ꝓsumerent: CE: Ni hil prorsus o socrates sed mihi oino uera loqui vide ris. SO: Est certe o cebes maxime oium ita/ut mihi videtur: neqz nos hec ipa quasi decepti cōfessi sum⁹: sed reuera reuiuiscētia est: atqz ex mortuis viuētes fi unt. mortuorūqz supersunt aīe. Atqz bonis quidē me lius est: malis vo pei⁹. CE: Atq̄ z ꝑm illō o socrates qō frequenter usurpare soles/si modo verū est disci plinā videlicet nostrā nihil eē aliud q̄ reminiscētiā/ z ꝑm hoc inq̄ necesse est nos in supiori quodā tēpo re/ea quoz nunc reminiscimur didicisse. Id vo fieri nō posset: nisi pri⁹ aīa nostra fuisset alicubi q̄ in hāc humanā spēm deueniret: Quāobrē z hac rōne imor tale quiddā aīa videt eē. SIM: Quales huius rei de monstrationes habes o cebes: Commemora nobis eas: Nō enim satis in pñtia memini: CE: Una quidē ratio est pulcherrima/qō iterrogati hoīes/ siqs eos recte interroget/ipsi oia quēadmodū sunt rndēt: At qui nunq̄ id facere possent nisi inesset ipsis sciētia re ctaqz ratio. Deinde siquis eos ad geometricas figu ras descriptionesqz uel simile aliquid cōuerterit/ ibi manifeste cōperiet/ita id se hēre. SO: Si hec o Sim mia rō tibi non satisfacit/ attēde/an sic tibi ꝓsideráti idē qō nobis videat. Diffidis eniz eā quā disciplinā uocāt/ reminiscentiā esse posse: SIM: Haud equidē diffido: Veruntñ id expedit mihi discere de quo ser mo est scilicet reminisci. Ac ferme ex his que cebes cepit dicere iā recordor/z credo. Nihilominus tñ z a te o socrates qua rōne id modo ꝑbare/ipse aggre diebaris/perlibēter audirē. SO: Hac equidez rōne/ cōfitemur sane quodāmodo/siquis alicuius remini scat/oporteret ipsuz pri⁹ aliqñ id sciuisse. SIM: Pror sus. SO: Nunquid ergo z hoc ꝓfitemur/quotiēs sciē tia hoc modo prouenit/reminiscentiā eaz esse: Dico autem hoc pacto. Siquis aliud quiddam viderit uel

37

38 Reminiscentia

Endimion

audiuerit uel alio pereeperit sensu: neq; solū idipsuz cognoscat/ uerūetiā agnoscat aliud quiddā/ cui⁹ non vna eadēq;/ sed alia sciētia sit/ nōne merito dicem⁹/ hunc eius rei reminisci in cuius peruenerit notionē: SIM: Quo nā pacto id dicis: SO: Hoc. Alia quodā mō homis scia est: Alia lyre. SIM: Quid ni: SO: An ignoras hoc amantib⁹ euenire/ cū lyrā aut uestē aut quid aliud ex his aspiciāt quibus uti eoq; amate consueuerūt. Nā t agnoscūt lyrā/ t simul mēte formam recolūt puelle cuius erat lyra. Hoc vo est reminisci. Ceu siquis cū simmiā viderit sepe cebetis recordet. Et cetera eiusdē generis infinita. SIM: Infinita pertouez. SO: An nō igit tale quiddā recordatio quedā est: Maxime vo si id nobis in illis contingat rebus/ quas longitudine tēporis t negligētia obliuioni iam tradiderimus. SIM: Ita certe. SO: Quid vo: Cōtingit ne ut qui equū pictū viderit/ pictāq; lyraz reminiscatur hois: Atq; cū pictū aspexerit simmiaz/ ueniat illi in mentē t cebes. SIM: Sic utiq;. SO: Nōne euenit etiā ut qui simmiā inspexerit pictuz ipsius quoq; simmie recordetur: SIM: Euenit certe. SO: An non ex hec oia cōtingit/ tū a similibus/ tū a dissimilibus reminiscentiā prouenire. SIM: Contigit. SO: Veruz quotiēs a similibus quispiā reminiscit/ an nō necesse est/ id insup itelligere utrū deficiat hoc ex similitudinem nec ne ab illo cuius repetita memoria est. SIM MIAS: Necesse est. SO: Attēde sane/ nūquid hec ita se habeant/ dicimus aliq̄d esse equale. Nō dico lignū ligno neq; lapidē lapidi: neq; aliud eiusmodi quicq̄: sed preter hec oia aliud quiddā equale ipsuz dicim⁹ ne aliquid esse an nihil: SIM: Dicim⁹ per iouē t quidem miriſice. SO: An scimus t ipsum qō est equale: SIM: Vino quidē. SO: Unde nam sciam eius accepimus: An nō ex his que modo diximus videlicet cōspicati uel ligna/ uel saxa uel alia quedaz equalia/ ex his illud excogitauimus/ qō aliud est q̄ hec. An non aliud q̄ddā apparet: Cōsidera vo t hoc pacto. Nō ne saxa uel ligna equalia duz eadē sunt alias equalia alias inequalia nobis apparent: SIM: Penitus. SO CRA: Quid autē ipsa equalia: Pnt inequalia tibi videri: uel equalitas/ inequalitas: SIM: Nunq̄ o socrates. SO: Quāobrē nō idem sunt hec equalia atq; ipsum equale. SIM: Nullo modo idē mihi apparent o socrates. SO: Uertūñ ab his equalib⁹ que alia sūt q̄ ipsum illud equale ipsius simul: excogitasti sciam atq; pcepisti. SIM: Verissima loqueris. SO: An non siue simile ipz sit/ siue dissimile: SIM: Vino. SO: Nihil sane refert/ quatenus enīz aliud cōspicat⁹/ ex hac ipsa pspectione aliud intellexeris/ siue simile siue dissimile necesse est hinc reminiscētiā puenire. SIM: Et maxime quidem. SO: Quid vo ad id: An sic nos habemus circa ea que sunt in his que modo dicebam⁹ equalia/ lignis/ saxisq; t alijs: Uidētur ne ita equalia hec esse/ ut ipsum qō est equale: An deesse potius aliquid quo minus talia sint equale est equale ipsum: an nihil: SIM: Permultū certe deest. SO: Nōne cōfitemur q̄n quis aliquid intuēs animaduertat/ appetere quidem hoc qō in pntia videt/ esse tale quale q̄ddā alio ex his que sunt uerū deficere/ neq; posse tale eē equale/ quale sit illud/ sed deterius esse necesse est euz qui animaduertit/ añ cognouisse illo cui dicit hoc quodam modo simile fieri: sed ad plenaz similitudinē nō accedere. SIM: Necesse est. SO: Quid ergo: tale ne aliq̄d cōtingit/ t nobis nec ne/ circa hec eq̄lia ipmoq; equale: SIM: Quāplurimū. SO: Necesse est ergo nos equalis ipsius sciam añ illud tēpus habuisse/ in quo primū videtes equalia/ agnouimus conari quidē hec oia talia euadere quale est ipsum: attñ a perfectione ipius abesse. SIM: Ita est. SO: Atqui t hoc pfitemur nos neq; aliūde id agnouisse neq; agnoscē posse/ q̄ ex visu uel tactu uel alio quodā sensu: similiter enim de his oibus iudico. SIM: Similiter o socrates ad id se hñt de quo agit ostendē dum. SO: Atqui a sensibus quidē intellexisse oportet oia que subiecta sunt sensibus/ illud qō est equale appetere q̄ uis ipsum nō assequātur/ an aliter dicimus: SIM: Haud aliter. SO: Añ enīz q̄ incipere mus videre aut audire alijsq; uti sensib⁹ oportuit nos equalis ipsius sciam possedisse videlicet quid ipsuz sit/ si modo equalia hec/ que sensib⁹ subiacēt ad ipsuz adeo relaturi simus/ ut iudicemus anniti quidē hec oia talia quale ipsum est euadere: Verū tamē deteriora relinqui. SIM: Necessario ex superioribus o socrates sequit. SO: An non statim nati vidimus t audiuim⁹ alioq; sensus exercuim⁹: SIM: Vino. SO: Oportuit autē/ ut diximus/ ante hec ipsius equalis sciam habuisse. SIM: Oportuit. SO: Quāobrē ut videt/ necesse est anteq̄ nascere mur eā cōprehēdisse. SIM: Sic apparet. SO: Nō ne si eā sortiti añ natiuitatē ipsā ia hñtes nati sum⁹ sciuim⁹ t añ ortū: atq; statiz nati nō solū ipz equale maiusq; t minus/ uerūetiā eiusdem generis oia. Nō enim de equali magis nunc nobis est sermo q̄ de ipso pulchro/ de ipso bono/ de ipso iusto/ atq; sancto/ t ut dico de oibus quibus proprie hoc ipz qō est assignam⁹: t interrogationib⁹ interrogātes t rñsionibus rñdētes: ut necessariū sit nos anteq̄ nasceremur hoq; oium sciētiaz habuisse. SIM: Est ita. SO: Ac si acceptis sciētijs nō semp obliuiscere mur/ oporteret t cū ipsis nasci/ semp etiā per oēm vitā scire. Nam scire ideſt acceptā alicuius rei sciētiam retinere. Hec amisisse. An nō obliuione sciē iacturā eē dicimus: SIM: Ita prorsus o socrates. SO: Sinaūt acceptā añ ortū sciaz/ nati admisim⁹/ deinde vo freti sensibus/ circa ipas scias illa quas añ habueramus/ recipimus nōne id qō discere appellam⁹/ esset sciam propriā recuperare atq; id reminisci noiantes/ recte nomiaremus: SIM: Recte. SO: Fieri enim id posse apparuit. Videlicet ut cū quis aliquid senserit/ uel videdo/ uel audiendo uel aliter sentiēdo aliud quiddā ex hoc agnoscat/ cui⁹ erat oblitus: cui quidē hoc qō ammodo ppinquabat siue simile id sit siue dissimile. Ita qō iapridez dico e duobus alterū: haud enim sciētes nati sum⁹ scimusq; per oēm vitam oēs/ aut quos deinde dicimus discere oūtaxat reminiscūtur: atq; disciplina reminiscentia est. SIM: Sic oino se res habet o socrates. SO: Utrū igitur eligis o simmia: uel cū scia nos esse natos/ uel reminisci postea/ quoruz prius sciam acceperim⁹. SIM: Ambigo utrū in pntia socrates eligaz. SO: Quid vo/ potes ne eligere quid de hoc videat tibi: Uir sciens pōt ne/ eoq; que scit reddere rōnē/ an contra: SIM: Necesse est o socrates posse. SO: An vo tibi videtur oēs rōnē de his

que modo tractabam⁹ afferre posse: SIM: Opta rem eqdez sed multo magis uereor ne cras nullus hic homo sit qui pro dignitate id sciat efficere. SO CRA: Non igit o simmia putas oēs hoc intellige re. SIM: Nullo modo. SO: Reminiscunt ergo que aliqn̄ didicerāt. SIM: Necesse est. SO: Quādo vo acceperūt aie nostre sciam: Nō eniz postq̄ hoies nati sumus: SIM: Nō certe. SO: Ergo pus: SIM MIAS: Jta. SO: Erant igit simmia aie etiā pri⁹ q̄ in humanā spēm deuenirēt seorsum a corpore itel ligentiāq habebāt. SIM: Nisi forte o socrates duz nasceremur ipsas scias acceperimus. Nā id etiaz tēpus reliquū est. SO: Esto sic o amice. Sz quo nā alio tēpore eas admisimus: Nō eniz hūtes iā eas nascimur/ut modo confitebamur. An in eodē per didimus: quo z accepimus/an aliud tēpus afferre potes. SIM: Nullo socrates modo sed nihil me di cere minime aduertebā. SO: An ergo sic̄ nobis se res habet o simmia: Siquidē sunt ea que quotidie predicam⁹ pulchq scilicet quiddā atq bonū z ois eiusmodi essentia ad quā oia sensibus percepta re ferim⁹ que z prius erat nostra/z tanq̄ nostrā que rētes inuenimus atq ad ipsius exēplar referim⁹/ necesse est ita ut z ipsa sunt nostrā quoq aiaz pri⁹ etiā q̄ nasceremur extitisse. At si hec nō sunt/fru stra utiq ratio hec tractata esset. An non ita se ha bet: atq par necessitas est z ipsa eē z aias nostras anteq̄ nasceremur z nisi ipsa sunt neq hec utiq sunt. SIM: Mirifice o socrates/eadem mihi videt esse necessitas: atq pulcherrime huc ratio nos per ducit: ut similiter tā aiam nostrā q̄ essentiaz ipsam quā modo dicebas anteq̄ nasceremur extitisse cō fiteamur. Nihil eniz tā certū habeo q̄ esse eiusmo di oia equidē maxime: scilicet pulchq ipsum z bo nū aliaq oia que tu modo dicebas. Et quantū ad me attinet satis est demōstratum. SO: Quid vo vi detur cebeti: Oportet enim illi quoq persuadere. SIM: Satis z illi arbitror persuasum: q̄uis oium repugnantissimus sit z ad credēdū tardissimus. Opinor tn̄ sufficiēter illi probatū: añ ortū nostrum aiam extitisse. An vo post interitū nostrū etiam fu tura sit nec mihi quidē ipsi o socrates satis adhuc videt ostensuz. Sed nūc etiā restat multoq dubita tio illa quā in medium cebes adduxerat/ne videli cet hoie moriēte simul aia dissipet atq ita esse desi nat. qd enim phibet fieri quidē illā z aliūde pstitui atq esse pri⁹ etiā q̄ in corpus hois laberet: postq̄ vo ab eo discesserit/tūc illā insup interire. CE: Re cte loqueris simmia. Videt enim quasi dimidiū ei⁹ qđ oportet probatū: añ videlicet q̄ nasceremur no stram aiam extitisse: oportere autē id quoq osten dere postq̄ mortui fuerimus nō minus fore q̄ eēt anteq̄ nasceremur: si modo finē suū demonstratio sit habitura. SO: Demonstratū qdē est istud o sim mia z o cebes etiā nūc si modo uelitis/z id qđ mo do pbatū est/z illud qđ añ cōcesseramus videlicet omne viuens ex mortuo fieri in vnuz connectere. Si enim est aia prius/z cū in hāc uenit vitam fitq homo/necesse est nō aliūde eā q̄ ex mortuis pro fici sci/cur nō necessariū sit ut etiā post mortē corpo ris maneat: cū oporteat ipsam ad hanc vitā reuer ti: Demōstratū igit z nūc est qđ dicit: Verūtamen videmini tu atq simmias cupere idē rursus diligen tius pertractari ac forsitā puerorq more formidatis/ ne reuera corpore egredientez uentus dissoluat atq dispergat: presertim si uētis uehemēti⁹ flātib⁹ exeat: Ad hec cebes subridēs/tanq̄ nobis id formidantib⁹ inquit o socrates cōtra persuadere conare immo vo nō tanq̄ formidantibus nobis sed forte est inter nos puer aliquis talia metuēs huic ergo annitamur psua dere: ne morte ceu laruas pertimescat. SO: Oportet certe huic mederi carminib⁹ quotidie quoad san⁹ ef ficiatur. CE: Sed ubi nā medicū eiusmodi nanciſce mur o socrates cū tu decesseris: SO: Ampla est o ce bes grecia/in qua sunt viri prestātes. Quamplurime sūt barbare nationes per hos oēs eiusmodi medicū debetis perquirere/neq pecunijs parcentes neq la boribus: Nihil est enim pro quo cōmodius oia quis expendat perscrutandū quoq est etiā inter uosipos: Forte enim nō facile inuenietis qui melius q̄ uos id queat efficere. CE: Fiet id quidē. sed redeam⁹ iā si ti bi placet vnde digressi sumus. SO: Mihi quidē pla cet. Quid enim prohibet: CE: Recte rñdes. SO: An nō tale aliquid a nobisipsis scisciſari debemus: Cui nā z quali cōueniat ea passio per quā dissolui possit: Et cui qualiq sit metuendū/ne id patiat. Et fm quā qualēq eius partē. deinde cōsiderare cuiusmodi aia sit/demū ex his aie nostre gratia uel pfidere uel time re. CE: Vera loqueris. SO: Nōne igit ei qō cōponit iāq cōpositū est natura id pati puenit: ut quaten⁹ est cōpositū dissoluat. Siquid vo nō sit compositū/huic soli potissimum nulla accidit dissolutio. CE: Mihi quidē sic apparet. SO: An nō que semp fm eadez eo dēq modo se hñt/hec maxime eē cōuenit simplicia: Que vo alias aliter/nec vnq̄ fm eadē hec eē cōposi ta: CE: Jta eqdē opinor. SO: Redeam⁹ iā ad illa/ad que in supiori disputatiōe pcessim⁹ ipsa essentia cui⁹ interrogādo rñdēdoq rōnē hoc ipsuz qđ est assigna mus/utrū eodē modo z fm eadē se semp habet: An alias aliter/videlicet z ipsum equale/ipsuz pulchq/ ipm vnūquodq qđ est ens utrū mutationē aliqn̄ ali quā ipa recipiūt: an ipsoq vnūquodq semp id quod est vniforme existēs ipsum per seipsuz eodē modo z fm eadez se habet. Neq vnq̄ neq usq̄ neq ullo pa cto mutationē aliquam suscipit: CE; Necesse est o so crates hec eodē modo z fm eadem se semp habere. SO: Quid autē dicemus de multis que similiter pul chra dicūtur scilicet/hoibus/equis/uestib⁹/uel alīs quibuscūq talibus/que uel pulchra dicūtur uel equa lia uel etiā de oibus que illis synonima sunt/num hec fm eadē se semp hñt: An potius oino cōtra q̄ illa vi delicet/neq ipsa sibimet/neq inuicē vnq̄/z simplici ter loquar/ullo pacto fm eadē eodēq modo se hñt. CE: Hec o socrates nunq̄ eodez modo sunt. SO: Et hec quidē tāgi videri/alīsq sensibus attigi pñt. Que vo semp fm eadē permanēt sola intelligētie rōne per cipiūtur. suntq inuisibilia que talia sūt neq cernuntur vnq̄. CE: Vera oino loqueris. SO: Vis ergo duas rerū spēs ponam⁹/alterā visibiliū/inuisibiliū alterā: CE: Ponamus. SO: Et inuisibile quidē modo semp eodē esse/visibile vo nonnunq̄ eodē. CE: Hoc quoq ponam⁹. SO: Age iā aliud ne in nobis est q̄ hinc qui dem corpus inde vo aia: CE: Nihil aliud. SO: Utri nā speciei corpus esse similius cognatiusq dicimus:

CE: Nemini dubiuz quin visibili. SO: Quid vo aia: Visibile ne aliquid est/an cōtra: CE: Nō hoibus qui dē o socrates. SO: Atqui nos de his dūtaxat que ab hoiuz natura videri uel nō videri pñt loquebamur: An de his que ad aliā naturā spectāt tractabamus: CE: De his duntaxat que ad humanā. SO: Quid ergo de aia dicebamus: Nūquid visibilē esse. CE: Nō visibilē. SO: Inuisibilez ergo. CE: Ita. SO: Aia igit inuisibili speciei similioz est ꝙ corpus. Corpus vo visibili. CE: Necessariū id est oino. SO: An non ꝛ hoc euenire in superiozibus dicebamus: Ut cū aia ad aliquid ꝓsideradū socium sibi corpus assumit / uel per visum uel per auditū uel per aliū sensuz: hoc eniz est per corpus considerare quin per sensus id agit tunc quidē a corpore trahat ad ea/que nunꝙ eodē modo sunt: atqꝫ ipsa aberret: ꝓturbeturqꝫ quasi ebria uacillet utpote que talia quedam attigerit. CE: Prorsus. SO: At vo quotiēs ipe aius per seipsum excogitat illuc se cōfert ad purū sempiternū/immortale: semper eodē modo se hñs: ꝛ tanꝙ ipsius cognatus semp ihe ret illi quotiēs ipse redierit in seipsum/ciqꝫ liceat/cessetqꝫ ab errore ꝛ circa illa semp ꝑm eadē eodē modo se habet/utpote qui talia iaz attigerit. Atqꝫ hec ei⁹ affectio/sapiētia siue prudentia noiatur. CE: Preclare ac uere oino loqueris socrates. SO: Utri igit speciei rursus tibi videt/ex his que ꝛ in superiozibus ꝛ modo dicta sunt/aia esse similioz atqꝫ cognatioz. CE: Arbitroz equidē o socrates quēlibet uel idocilē prorsus ꝛ pertinacē ex hac discursione concessurū/aiam ꝛ per totū atqꝫ per omne / similiozez esse ei quod semp eodē modo est ꝙ oppositio. SO: Quid autem corpus: CE: Alteri speciei. SO: Cōsidera rursus hoc pacto. Quādiu in eodē sunt aia atqꝫ corpus. hoc quidez seruire atqꝫ subesse natura iubet. Hac vo ꝑesse atqꝫ dñari. Secūdū hec rursus utrū tibi videt simile esse diuino utrū mortali: An nō putas diuinū quidē tale esse natura ut ꝓesit ꝛ ducat. Mortale vo ut subꝯciat ac seruiat. CE: Puto equidē. SO: Utri igit horꝫ est aia similis: CE: Constat o socrates aiam quidē similē eē diuino corpus vo mortali. SO: Aia duerte iā o cebes num hec ex oibus que dicta sunt cōsequātur. Videli cet ipi diuino immortali intelligibili/vniformi idissolubili semp eodē modo ꝛ ꝑm eadē seipsum hñti aiam esse similimā: humano vo mortali nec ītelligibili/multiformi/dissolubili/nunꝙ eodē modo sibimet se hñti similimū esse corpus. Possum⁹ ne o amice cebes hec ꝓeter aliō quicꝙ afferre: quo minus ita sit: CE: Nō possumus. SO: Quid ergo: Cū hec ita se habeāt nōne corpori cōuenit ut breui soluat. Aie vo ut oino indissolubilis sit uel aliquid rei oino indissolubili ꝓpinquū. CE: Quid ni: SO: Cernis igit postꝙ mortuus homo fuerit/qō in eo visibile est corpus ꝛ in loco visibili positū/quod cadauer appellamus/cui cōuenit ut dissoluat/concidat/diffluat nihil horꝫ subito pati: sed multū aliqñ tēpus supesse: siquis corpore perbelle affecto decesserit. Corpus eniz seruatū ꝛ reb⁹ quibusdā ad durationē curatū quēadmodū in egypto faciunt incredibile quoddā tēpus ferme itegrū manet. Quinetiā si putrescat tñ nōnulle corporis partes/ossa videlicet neruiqꝫ atqꝫ similia / ut ita dicā immortalia permanēt. An nō: CE: Ita. SO: Aia vo que inuisibile quiddā est in similē quēdā aliūqꝫ locum migrās/ excellentē/purū/inuisibilē nobis occultum reuera ad bonū sapientēqꝫ deū/quo si deus uoluerit/paulo post meo quoqꝫ aio est migrandū/aia inꝙ talis taliqꝫ natura ꝓdita nunqd cū primū a corpe liberata fuerit dissipabit atqꝫ iteribit/ut multi putāt: per multuz abest o dilecte cebes atqꝫ summia. īmo multo magis ita se res habet: siquidez pura discesserit corporeū nil secū trahēs utpote que sua cuz illo in vita cōmunicauerit: sed fugerit illud semp / seqꝫ in se collegerit tanꝙ semp id meditata/qō quidem nihil est aliud ꝙ recte philosophari/mortēqꝫ reuera facile cōmentari/an non hec est meditatio mortis: CE: Est oino. SO: Aia inꝙ si sic affecta discesserit nōne ad aliqd sibi simile diuinū abit: diuinuz ꝛ immortale ꝛ sapiēs / quo cū puenerit euadit felix ab erroze/dementia/timoribus/duriqꝫ amoribus ceteriqꝫ humanis liberata malis ꝛ quēadmoduz de initiatis dici solet reuera reliquū tempus vitā cuz dīs agit. Ita ne dicendū est o cebes an aliter: CEBES: Ita per iouē. SO: Sinaūt polluta impuraqꝫ decedat utpote que corpus semp amplexa ipm dū taxat coluerit ꝛ amauerit eiusqꝫ uoluptatibus ꝛ libidinib⁹ quasi ueneficijs quibusdā delinita fuerit/ ꝛ usqꝫ adeo capta ut nihil aliud putet esse uerū nisi qō corporeū sit qō tangi/qō videri possit/quod ue bibat ꝛ qō edat/ꝛ quo in uenereis utat: Quod vo oculis quidē occultū ꝛ inuisibile sit/uerūtamen intelligibile/ꝛ philosophia cōprehendēdū habere odio cōsueuerit tremereqꝫ ꝛ fugere/sic inꝙ institutam aiam putasne ipsam per se sinceram euadere: CE: Nullo modo. SO: Sed infectam iuolutāqꝫ/ut arbitroz cōtagione corporea/quā cōsuetudo ꝓgressusqꝫ cū corpore ꝓpter cōtinuā familiaritatē plurimūqꝫ eius cultum inseruit quasi iam naturalem. CE: Ita putamus. SO: Ponderosum vo o amice id putandū est ꝛ graue terrenūqꝫ ꝛ visibile: qō aia eiusmodi secum trahit: Ideoqꝫ ab eo grauat ꝛ ad visibilē retrahit locū metu inuisibilis atqꝫ occulti. Et quēadmodū fert circa monumēta sepulchraqꝫ reuoluit/circa que iā nōnulla apparuerūt aiarum vmbrosa phantasmata/qualia ꝓferūt simulachra/ tales aie que videlicet nō pure decesserunt a corpore/sed visibile aliqd trahētes/quo fit ut videri possint. CE: Consentaneū est o socrates. SO: Cōsentaneū tn o cebes: nō eē has bonoꝫ aias/sed malorū que circa hec oberrare cogūtur penas dātes vite improbe acte. Itaqꝫ tādiu circūuagant quo ad cupiditate nature corpee comitāte/rursus iduāt corpus. Induūt aūt ut decēs est eiusmodi mores ꝗles in vita exercuerunt. CE: Quales dicis mores o socrates: SO: Eiusmodi eos quidē qui uentri dediti per inertiā atqꝫ lasciuiā vitā egerūt/neqꝫ q̄cꝙ pēli pudoriqꝫ habuerūt decens est asinos similiaqꝫ subire. An nō putas: CE: Cōsentanea loqueris. SO CRA: Qui vo iniuria tyrānides/rapinas/prē ceteris secuti sunt in lupoꝫ/accipitrū/miluorū genera par est/pertrāsire. num alio has / migrare dicēdum est: CE: Ita potissimū. SO: Similiter ꝛ in ceteris abeunt enim in ea genera quelibet quibus in vita mores similes ꝯxerūt. CE: Manifestū id quidem. SO: Nōne horꝫ felicissimi sunt ꝛ in optimuz proficiscūtur locum/quicunqꝫ popularē ciuilemqꝫ

43

Legypty dnu seruat radas/ nera medicamentis no

virtutē quā tēperantiā ꝛ iustitiā noiant/exercuere absq; philosophia quidē atq; mente/sed ex consuetudine exercitationeq; acquisitā. CE: Quo naꝫ pacto hi felicissimi sunt? SO: Aīm decens est hos in tale q̄ddā genꝰ iterū ciuile miteq; demigrare/quo dāmodo apū aut uesparū uel formicarū. Atq; deinde in idē rursus genus humanuꝫ modestosq; ex illis boies fieri. CE: Ita decet. SO: In deoruꝫ vo genus nulli fas est peruenire preter eos qui discendi cupiditate flagrātes ꝛ philosophati sunt ꝛ puri penitꝰ decesserūt. Hoꝛ q̄dē gratia o amice simmia atq; cebes qui recte philosophant ab oībꝰ corpis cupiditatibus abstinēt/atq; ita perseuerāt nec se illis vnq; tradūt. neq; familie iacturā paupertatēq; formidāt: quēadmodū multi pecuniarum cupidi: neq; rursus contēptū atq; ignominiā quēadmodū qui magistratus ambiūt ꝛ honores: deinde ab his abstinent. CE: Neq; enim deceret o socrates. SO CRA: Nō per ioue. Quāobrē hi qui aium suū colūt neq; corpori fingēdo viuūt/spretis his oībus/haud quaq; ea gradiuntur via qua superiores illi quos narrauimꝰ/qꝛ videlicet/quo pficiscātur ignorent. Ipsi vo existimantes philosophie eiusq; solutioni repugnandū nō esse hāc ea sequūtur via qua eos ipsa ducit. CE: Quo nā pacto o socrates? SO CRA: Dicā equidē. Cognoscūt profecto viri scie cupidi quēadmodū eoꝝ aiam suscipit/reuera ligatam in corpore atq; implicitā/ac per ipsum quasi per carcerē quēdā res cōsiderare coactā: eūq; per seipsam id nō faciat/omni prorsus insciti a inuolutā cognoscunt preterea/quēadmodū philosophia perspiciēs q̄ callide corporeū vinculū adstringat aiam/quippe cū per ipsam fiat cōcupiscentiaꝫ per quā deuinctus aius adiutor sit ad seipm deuinciēdum. cognoscūt inq; viri scie cupidi quēadmoduꝫ philosophia eoꝝ aiam ita cōstitutā suscipiēs/paulatim instruit/soluereq; aggredit/ostendens/q̄ fallax oculoꝝ/q̄ fallax auriū/ceterorūq; sensuum sit iudiciū: suadēs ab his discedere/quatenus herere illis summa nō cogat necessitas: seq; in seipsam reuocare atq; colligere: nec ulli credere preterq; sibi quatenus videlicet ipsa per seipsam itelligat quod libet eoꝝ que sunt existens per seipsum: Quod vo ipsa per alia cōsideret existens in alīs aliud/nihil existimare uerū. eē vo eiusmodi q̄dē sensibile atq; visibile. Quod aūt ipsa per se cōsideret intelligibile atq; inuisibile. Huic ergo solutioni ueri philosophi aius repugnandū nō esse iudicans/sic a uoluptatibus/cupiditatibꝰ/doloribus/timoribꝰ pro viribus abstinet/iudicās/qn quis uehemēter delectetur uel metuat uel doleat aut cupiat/haud tantum ab his dūtaxat pati malū/quātū quis forsan existimarit/videlicet/si propter cōcupiscētias uel egrotet quispiā uel pecunias cōsumpserit: sed qō malorū oiuꝫ maximū extremū/turpissimū est/perpetiq; neq; tn illud aiaduertere. CE: Quid nam hoc est? SO: Quod videlicet ois aīa hois cogit delectari uel dolere circa aliquid uehementer/simulq; putare illud circa quod hoc maxime patit manifestissimū esse atq; uerissimū. cū longe sit secus. Hec aūt maxime sunt que visibilia sūt. nōne? CE: Omnino. SO: An non in hac passione aīa q̄ maxime ligat a corpore? CE: Quo nā pacto? SO: Quoniā ois uoluptas atq; dolor quasi clauū tenēs aiaꝫ corpori affigit atq; cōnectit/efficitq; corporeā adeo ut iā opinetur ea esse uera que suadeat corpus. nēpe ex eo qō eadem opinet cū corpore/eisdēq; oblectet/cogitur ut puto eiusdē moris eiusdēq; alimonie fieri. Ut nunq; possit pura in vitam alterā pficisci/sed semp plena corporis labe egrediat. Ideoq; cito cadat rursus in aliud corpus/ꝛ quasi sata iterū innascat: atq; propterea a cōmercio diuine pure vniformis eēntie aliena pīsus euadat. CE: Verissima narras o socrates. SO: Horū igit gratia o cebes iusti scie studiosi tēperantiaꝫ fortitudinēq; sequuntur: nō aūt illoꝝ/quoꝝ gratia censet vulgus: an tu putas? CE: Minime quidē. SO: Non certe. Sed ita ueri philosophi aius cogitaret. nec ullo modo arbitraret/cū ipsum philosophia soluisset/oportere iterū uoluptatibꝰ doloribusq; se dedere iterūq; vinciri/atq; irritū opus facere: quasi telaꝫ penelopes retexentē. Immo vo horū trāquillitati studēs/sequēsq; rōnē/ac semp in ea pmanēs/uerū ꝛ diuinū/opinionēq; supeminēs contēplat/a quo nutritus ita viuendū censet q̄ diu viuat: atq; sperat se ubi decesserit in cognatū atq; tale migrantē ab humanis eximi malis. ex huiusmodi quidē educatione nō est cur metuat o simmia ꝛ cebes/ne cum recedat a corpore/distrahat ꝛ dissipetur omnisq; in uentos vita recedat.

¶ Cū hec socrates dixisset longū factū est silentiū: ꝛ ipse quidē socrates que dicta fuerāt secū/ut videbat repetebat/idēq; plerīq; nostrū faciebāt. Cebes autē ꝛ simmias parūper insup inuicē collocuti sunt. Hos ergo intuitus socrates. Quid nā uobis inquit de his que dicta sunt videtur? An forte aliquid insup in his desideratis? Multe enim adhuc dubitationes obiectionesq; supsunt. Siq̄s sufficiēter ea sit tractaturus. si igit aliud quidda inter uos agitatis nihil dico. Sin autē/in his que dicta sunt hesitatis ne uereamini loq; atq; percurrere/siqua in parte putatis meliꝰ dici posse. Quinetiā sociū me assumite/si mecuꝫ id cōmodiꝰ fieri posse existimatis. SIM: Verū equidē socrates tibi fateboꝛ. Jādudū ambigens uterq; nostrū impellit alterū iubetq; interrogare propter audiēdi cupiditatem. Veremur autē ne tibi ob pīnem calamitatē rogitādo simus molestiores. Hec socrates audiēs leniter arrisit dicens: pape o simmia q̄ difficile alīs persuaderē/hanc me fortunaꝫ haud quaq; aduersam existimare/qn ne uobis quidē id psuadere possum. Quippe cū metuatis ne difficilioꝛ mestioꝛq; sim in pīntia q̄ in supioꝛi fuerim vita. Atq; ut apparet: deterioꝛ cygnis ad diuinādū uobis eē videoꝛ. Illi q̄dē qn se breui pīsentiūt morituros/tūc magis admodū oulciusq; canūt q̄ antea pīsueuerint/cōgratulātes/quo ad deū sint cuius erant famuli iā migraturi. hoies vo cū ipsi mortē expaueścāt/cygnos quoq; falso criminant qō lugentes mortē ob doloꝛē cantū emittant. Profecto haud aiaduertūt nullā esse auē que cantet qn esuriat aut rigeat/aut quouis alio afficiat incōmodo. Non ipsa philomena nec hirūdo/nec epops/quas ferunt per querimoniam cantare lugentes. At mihi neq; he aues proꝛe doloꝛe videnꝫ canere: neq; cygni. Sed quia phebo sacri sunt/ut arbitroꝛ diuinatione prediti preſagiūt alterius vite bona: ideoq; cantant alacrius gestiuntq; ea die q̄ supioꝛi tēpoꝛe. Atq; ꝛ ego arbitroꝛ

me cygnoꝝ esse cõseruũ/eidẽqꝫ deo sacrũ:neqꝫ dete rius uaticiniũ ab eodẽ dño habere q̃ illos neqꝫ igna uius e vita decedere. Quapropter licet uobis huius gratia dicere ⁊ interrogare quicqd libet:quoad athe nienſiũ vndecimuiri ſinũt. SIM: Preclare loqueris. Itaqꝫ ⁊ ego tibi aperiã qua in re dubitẽ:⁊ rurſus hic cebes qd nã ex ſupiori diſputatiõe minus admittat. Mihi quidez o ſocrates quẽadmodum fortaſſe tibi quoqꝫ videt de his quidẽ rebus manifeſtã ueritatẽ in vita pñti aut nullo modo/aut ſumma cũ difficultate intelligi poſſe. Que tñ de his dicãtur/ea nullo modo redarguere/adeo ut nõ prius deſiſtas q̃ examinãdo alteruter/acquieſcat mollis nimium iudico eſſe viri/ oportere eniꝫ circa hec alterutrũ efficere:aut diſcere uel inuenire quẽadmodũ ſe habeãt:aut ſi hec fieri ne queant/optimã atqꝫ tutiſſimã humanarũ rõnũ elige re/qua quis tanq̃ rate uehat:atqꝫ ita procellas hui⁹ vite pertranſeat:ſi nequeat firmiori quodã uehiculo uel diuino aliquo uerbo tutius ac minori cũ periculo tranare. Atqui ego nunc nõ uereboꝝ interrogare:pre ſertim cũ ad hoc ipſe nos adhorteris:ne forte meipꝫ qñqꝫ ſim culpaturus:qõ nũc que mihi videãtur mini me dixerim. Profecto mihi o ſocrates vna cuꝫ hoc cebete tua dicta reputãti haud ſatis ꝓfirmata vident SO: Forſan uere o amice opinaris: Sed dic qua in parte min⁹ ſufficiẽter dicta fuiſſe cẽſeas. CE: In hac utriqꝫ. Nẽpe de harmonia ⁊ lyra ⁊ fidib⁹ idẽ poſſet quiſpiã dicere harmoniã videlicet eẽ inuiſibile qddã ⁊ icorporeũ. ⁊ ppulchꝝ atqꝫ diuinũ in lyra rite tẽpe rata. Ipam vo lyrã fideſqꝫ corpa cẽ atqꝫ corpea ⁊ cõ poſita terreſtriaqꝫ ⁊ mortali cognata. Cuꝫ igit aliqs uel lyrã fregerit uel fides iciderit ſiue diſruperit/po terit quis eadẽ qua tu rõne probare/neceſſariũ eſſe il lam ſupereſſe harmoniã neqꝫ diſpdi. Nulla eniꝫ ma chinatio fozet lyrã quidẽ eſſe adhuc fidibus iã diſru ptis atqꝫ ipſas fides mortalis generis:harmoniã vo que diuini ⁊ imortalis cognata erat/priuſq̃ mortale illud iteriſſe. Ille vo diceret adhuc ſe alicubi harmo niã:atqꝫ prius ligna ⁊ fides putrefieri q̃ illa aliqd pa tiatur. Arbitror eqdẽ o ſocrates te aiaduertiſſe/nos tale aliquid potiſſimũ eſſe aiam cogitare. Eſſe videli cet in corpore noſtro intẽſionẽ ⁊ cõplexionẽ quandã ex calido/frigido/ſicco/humido/ceteriſqꝫ talib⁹:ho rumqꝫ tẽperantiã cõſonantiãqꝫ aiam eſſe:reſultantẽ videlicet in corpore poſtq̃ hec ipa bene moderateqꝫ inuicẽ tẽperata fuerint. Si ergo aia harmonia quedã eſt/quotiẽs horꝫ natura in corpore propter morbos aliaqꝫ mala immoderate uel remittit uel intenditur/ neceſſe eſt aiam quidẽ q̃uis diuiniſſimã ſubito interi re:ſicut ſolẽt cetere conſonãtie ſiue que in uocibus/ſi ue que in alijs artificũ operibus fiũt. Reliquias autẽ corporis cuiuſqꝫ diuti⁹ pmanere/quouſqꝫ uel ardeãt uel putrefiãt. Cõſidera igit qd huic rõni ſit rñdẽdũ/ ſiquis cẽſeat aiam/tẽperantiã quãdã cẽ eorꝫ que ſunt in corpore/priorẽqꝫ in morte pire! Tunc ſocrates quẽ admodũ ſepe ſolebat intuẽs acrius atqꝫ ridens/iuſte inquit tu quidẽ loqueris ſimmia. Siquis ergo ueſtrũ me facũdior eſt/cur his nõ rñdebat: Nõ eniꝫ ignaue rõnẽ attigiſſe videt iudico tñ anteq̃ ſimmie rñdeat/ quid cebes quoqꝫ dãnet/eſſe audiẽdũ ut tẽpore inter iecto deliberãdi habeamus facultatẽ. Deinde his au ditis uel his cõcedẽdũ/ſi ꝓſentanea vo videant affer re/ſin vo minus/rõnem ſuperiorẽ defendendã eſſe atqꝫ retinendã. Quãobrẽ dic age o cebes/quid nã potiſſimũ te turbet/quo min⁹ aſſentiaris: CE: Mihi quidẽ videt eodem reuolui eidẽqꝫ qõ in ſupiori bus diximus/crimini obnoxia eẽ: Quod enim fue rit aia noſtra priuſq̃ in humanã deſcẽderet ſpẽm/ haud equidẽ retracto/quin belliſſime dictũ fuerit ac niſi dictũ eſſet inuidioſum/ſufficiẽter demõſtra tuꝫ aſſeuerarẽ. Attamẽ nobis mortuis ſupforе/nõ ſic aſſentior. Neqꝫ tñ ſimmie cõcedo obꝫciẽti/non eſſe aiaꝫ ualidiorẽ corpore atqꝫ diuturniorẽ. Vide tur profecto mihi/his oib⁹ aia ꝓſtare q̃ plurimuꝫ. Hic ergo ratio ſupior ad me conuerſa ſic inquiet. Quid nã ulterius ambigis: Cũ videas hoie defun cto/qõ in eo ibecillius fuerat ſupeẽ/cur nõ ꝓcedis oportere etiã quod ualidi⁹ diuturniuſqꝫ erat/hoc ipſo in tẽpore ſupeſſe: Sed aduerte tam quãti mo mẽti ſit/qõ ad id rñdeo. Similitudine mihi quoqꝫ opus eſt/quẽadmodũ ſimmie. Profecto mihi per inde hec dici vident/ac ſiquis de hoie textore ſene defuncto diceret.nõdũ interiſſe illũ/ſed forte alicu bi ſupeſſe:cõiecturãqꝫ afferret ueſtis:quã ipſe cum texuiſſet uſus fuerit/aſſereretqꝫ eũ adhuc eſſe ico lumẽ/neqꝫ interꝫiſſe. Ac ſicꝫ id non credat interro gare ab eo/utruꝫ diuturnius ſit hois genus an ue ſtis qua quotidie quis utat:qõ ſi rñdeat genus hu manũ diuturnius eſſe/tũc demõſtratũ id eſſe puta ret:videlicet multo propterea magis/ſoſpitẽ eſſe hoiem:qñquidẽ qõ in eo erat fragilius/nõdũ peri erit.hoc autez o ſimmia/ita ſe habere nõ arbitror. Sed cõſidera tu quoqꝫ qd dicã. Profecto quiuis intelligeret inepte illud adduci. Nã hic textor qui multas cõtriuerit ueſtes multaſqꝫ texuerit multis quidẽ poſterior obꝫit/ultima vo prior:neqꝫ propte rea magis ſequit hoiez eſſe ueſte viliorẽ atqꝫ debi liorem.cãdẽ fieri ſimilitudinẽ aie ad corpus poſſe arbitror.ac ſiquis de his duob⁹ eadẽ illa adducat: congrue dicere videret:videlicet aiam quidez eſſe diuturniorẽ:corpus vo debili⁹/minuſqꝫ diuturnũ: uerũ diceret quẽlibet aiorũ plura cõſumere corpo ra/preſertim ſi multos viuat annos. Si enim fluat corpus hoieqꝫ etiã viuente diſſoluat/aia vo qõ cõ ſumitur retexat cõtinue/neceſſariũ tñ erit qñ peri erit aia tũc ultimã habere ueſtẽ:eaqꝫ ſola priorem perire. Cũ vo perierit aia/tũc demũ imbecillitatẽ nature ſue corpus oſtendere/cito putreſcens atqꝫ euaneſcẽs.ut hac rõne nõdũ cõſidere ualeam⁹/tũc etiã cũ deceſſerimus aiam noſtrã ſuperforе. Nam ſiquis dicẽti etiam plura q̃ que tu dicis cõceſſerit. nec ſolũ añ ortũ noſtrũ/aiam extitiſſe/uerũetiã ni hil prohibere etiã poſt obitũ quorũdã noſtrum re manere/ſepiuſqꝫ accedere/ac decedere fateatur/ adeo enim naturã anime ualidã eſſe/ut ſepius cor pori indita ſe corpuſqꝫ ſeruet/his tñ ꝓceſſis nõdũ illud tibi daret/nõ defatigari in multis generatio nibus aiaꝫ:ſed tandẽ aliqua ex pluribus morte di ceret oino deleri. Quinetiã adderet neminẽ mortẽ illaꝫ diſſolutionẽqꝫ corporis/que aie quoqꝫ interi tum infert/poſſe diſcernere. eſſe enim ipoſſibile ut quiſq̃ noſtrũ id ſentiat. Quod quidẽ ſi ita ſe habe at/nemo nõ ſtulte in morte ꝓfidit/niſi demõſtrare poſſit aiam oino imortalẽ atqꝫ indiſſolubilez eſſe.

Alioquin

Alioquin ꝓsentaneū est necessariuz esse/ut qui moriturus est/aie metuat sue semperꝙ sit solicitus/ne in ea que ꝓxime imminet corꝓris diſſiũctione ꝓfus intereat. Dēs igitur cum hec audiuissemus/cōturbati sumus/ut postea inuicē aperuimus:qđ cuz supiori disputatiōe nobis fuisset magnope persuasum/viderent nos ab eo statu in pñtia deturbasse/atꝙ eo iam deiecisse/ut ne dum rōnibus iaz adductis/sed ꝛ dicēdis insup/fidē nullaz adhiberemus: uerentes ne uel nos nequaq̄ boni essemus iudices uel res ipse fide essent indigne. ECHE: Veniā equidem per iouem do uobis o Phedon. Nam mihi quidem modo te audiēti/tale quiddā ueniebat in mētem. Cui naz ulterius rōni credemus: Quippe cuz ratio illa Socratis usꝙ adeo paulo ante ꝓbabilis/iam fidē amiserit: Mirum est enim quātum apud me cōtra possit ratio illa semperꝙ potuerit que aiam nostram harmoniam quādam esse ꝓbat ꝛ nūc quidem audita me subito in memoriaz reuocauit/quātum mihi quoꝙ alias persuaserit. Quo efficitur/ut alia quadam rōne iterū tanq̄ ab initio ꝓfus indigeam/que mihi persuadeat aiam cū corꝓre non interire. Dic ergo per iouez precor: quo pacto disputationē peregerit socrates: ꝛ utrū ipse quoꝙ:quēadmodū de uobis ipse fateris/grauiter id ferre visus fuerit/an cōtra:benigne suam defenderit rōnem/preterea utrū satis nec ne eaz tutatus fuerit/hec nobis q̄ potes diligentissime refer oia. PHE: Equidē o echecrates sepe admiratus socratem/nunq̄ maiori cū uoluptate q̄ tūc ꝓsens sum admirat⁹: meꝙ affuisse ibi mirifice gaudeo. habuisse quidē illum quod obiectionib⁹ respōderet: forte non est mirādum: sed hec in eo potissimū suz admiratus: primo quidē q̄ iocunde/benigne/amice/adolescētiuz uerba recepit: deinde q̄ sagaciter sensit nos illoꝝ rōnibus fuisse commotos/demum q̄ opportune nobis adhibuit medicinā. Et quasi fugiētes atꝙ victos reuocauit nos: cōuertitꝙ ad prosequendū atꝙ considerādum. ECHE: Quo nam pacto: PHE: Dicā equidem. Sedebaz forte ad dexteram eius in subsellio quodā humili iuxta lectuluz: Ipse vo Socrates sedebat longe superior. Attrectans igitur caput meum cōprimēsꝙ crines super ceruicem/consueuerat eniz nōnunq̄ ubi cōtigisset in meos crines ludere: cras forsitan inquit o Phedon istas pulchras incides comas. PHE: Sic arbitror. SO: Non certe si mihi assensus fueris. PHEDON: Quid ergo? SO: Immo hodie ꝛ ego meas ꝛ tu tuas. si nobis ratio intereat/neꝙ eaz ipsi suscitare possimus. Atqui si ego tu essem/ac me fugeret ratio/more argiuoꝝ iurarem/nō ꝓius comaz nutriturū q̄ vicissim Simmiā Cebetēꝙ expugnaiissem. PHE: At vo cōtra duos ne hercules quidē dicitur suffeciſſe. SO: At tu me Iolaū dum lux est aduoca. PHE: Aduoco equidē: sed non tanq̄ Hercules Iolaū: immo tanq̄ Iolaus herculē. SO: Nihil refert: In primis vo cauēdum/ne id nobis accidat. PHE: Quid nam? SO: Ne rōnum euadamus osores/quēadmodum nōnulli hoīum/osores fiūt. Nullum enim maius q̄ hoc malū nobis posset accidere. Videlicet si rōnes odio habuerim⁹. Fit autem eodē pacto odium ꝛ aduersus rōnes ꝛ aduersus hoies. Odium quidē cōtra homines tūc maxime subit/quādo alicui nimiū credimus absꝙ arte/puta muscꝙ ipsum oīno uerū/ꝛ sincerum/fidūꝙ virū esse. deinde vo mox/prauū infidūꝙ deprehendimus. Rursuscꝙ alium eodē pacto. Itaꝙ quādo quis sepius offensus ita decipitur/preseruz ab ꝯs/quos precipue familiarissimos amicissimoscꝙ existimabat/odit tādez plurimuz vniuersos/putatꝙ nihil oīno apud quenq̄ esse sincerum: Ante latuit id ita accidere cōsueuisse: PHE: Aiaduerti equidē. SO: An nō turpiter ꝛ absꝙ humanarū rerum arte hic aggreditur/hoibus uti/si enim ex arte uti studeret/cogitaret utiꝙ rem ipsam ita se ut habet habere/videlicet hoies uehemēter bonos aut malos/perpaucos eē/medios vo plurimos: PHE: Quo id pacto dicis: SO: Quēadmoduz videlicet in rebus contingit ualde aut paruis aut magnis. An tu arbitraris quicq̄ esse rarius/q̄ ualde magnuz aut ualde paruū reperire hoiem uel canem uel quoduis aliud: Atꝙ rursus celerrimū/ꝛ tardissimum/pulcherrimum/turpissimū/albissimum/nigerrimuz/an ignoraas in his oībus extremoꝝ summa/rara quidez ꝛ pauca esse. Media vo frequentia atꝙ multa: PHEDON: Sic arbitror. SO: Hōne igitur arbitraris/si improbitatis proponeret certamen admodū paucos in hoc genere summos inueniri. PHE: Cōsentaneum est. SO: Consentaneū quidē/uerūz nō hoc pacto similes rationes sunt atꝙ hoies/sed te nunc ducētem prosecutus sum/Immo vo in hoc similitudo ꝓsistit/quādo videlicet quis absꝙ rationū arte crediderit ratione aliquā esse ueram: sed paulo post appareat falsa/que quidē aliquādo talis est/aliquādo minime/ꝛ rursus altera similiter atꝙ altera. Precipue vo illis id euenit qui plurimū rationes cōtradictoriaz agitant/hos enim scis putare tādem se sapiētissimos euasisse/soloscꝙ aiaduertisse/neꝙ in rebus/neꝙ in rationib⁹ esse sanum aliquid aut firmuz. Sed ꝺoia reuera tanq̄ in euripo sursuz deorsumꝙ iactari: nullumꝙ tempus in aliquo permanere. PHE: Vere nimium loqueris. SO: Nonne egritudo hec Phedon miserabilis esset si cum ratio aliqua uera firmaꝙ sit/comprehendiꝙ ualeat: postea tamē auditis huiuscemodi rationibus que modo afferre uera modo falsa videntur aliquis hinc in ambiguitatē deductus/non seipsum neꝙ eius inertiam ob id accuset/sed tandem uelut eger libēter culpam oēm a seipso in ipsas transferat rationes: ꝛ in reliqua vita eas odio habeat atꝙ vituperet/reruz iam ipsarum ueritate scientiaꝙ priuatus. PHE: Per iouez miserabilis egritudo. SOCRA: In primis igitur diligenter id caueamus/ne persuadeamus nobis nihil in rationibus esse sanum: sed multo magis nondum esse nos sanos. Itaꝙ totis viribus ut sani efficiamur est annitendum/tibi quidem ꝛ alīs totius reliquе vite gratia: mihi vo gratia mortis. Qui in periculo sum ne in hoc ipso tempore non ut philosophum me geram/sed ut contentiosum atꝙ pertinacē: quod quidam homines a disciplina alieniſſimi facere solēt. Illi enim ubi aliqua de re ambigitur/non ut res ipsa qua de agitur se habeat/curant: sed ut que posuerūt ipsi. presentibus videantur uera obnixe contendunt. atꝙ ego mihi video/in hoc dūtaxat in presentia ab illis differre: Quod nō ut pñtibus probē ea que dico annitar/nisi quatenus forte cōtigerit: sed ut mihi ipsi

uera q̄ maxime videant. Sic enim cogito dulcis amice ꝛ vide quanto cum lucro sit ratio mea. Si forte uera sunt que dico/operæpretium est ita credere: sinaūt nihil supest post mortē atq̄ hoc ipsum tēpus ante obitū præsentibus minus ero molest⁹/ minusq̄ deplorabo. Hec aūt ignorātia minime perseuerabit mecū. malus id quidē esset: sed paulo post delebit. Sic equidem o Simmia parat⁹ ꝛ cebes/ reuertor ad disputāduz. Vos tamē si mihi assentiamini nō socrati cedite sed ueritati. Si enim uera uobis loqui videor cōcedite/ sin minus oino cōtradicite/ diligēter cauētes ne ego duz animor/ me ipsum simul uosq̄ decipiā: ꝛ uelut apes aculeo abiecto abeā. Sed iam accedēdū est. Primum quidē redigite in memoriā mihi que dicebatis si minus meminisse⁹ uobis videor. Simmias quidē ut arbitror diffidit ac metuit/ ne anima q̄uis diuinior pulchriorq̄ corpore/ prius tñ pro harmonie natura intereat. Cebes aūt mihi visus est cōcedere diuturniorem esse aiam corpore/ sed his addidit scire posse neminem/ ne cum multa sepius ꝓsumpserit corpora/ tandem quādoq̄ postremū relinquēs corpus/ ipa quoq̄ pereat. atq̄ mors eiusmodi tātus sit interitus anime. Corpus vo dissolui cōtinue consueuerit. An non hec sunt o Simmia ꝛ Cebes que nos oportet ꝓsiderare? SIM: ꝛ CE: Cōfitemur ꝓfecto. SO: Sed nūquid oia que dicta in supiorībus fuerāt negatis? An quedaz negatis q̄dē sed cōceditis alia? SIM: ꝛ CE: Quedā pro culdubio. SO: Quid igitur de eo qō disciplinaz dixi mus reminiscētiam esse. atq̄ si ita se res habeat necessario ꝓsequi/ alicubi fuisse aiam priusq̄ corpore clauderet. CE: Mihi quidē istud dū diceres mirifice placuit/ atq̄ nūc si qua vnq̄ in alia in hac maxime sentētia permaneo. SIM: Similiter ego quoq̄ affect⁹ sum/ uehemēterq̄ admirarer/ si mihi vnq̄ hac de re aliter videret. SO: At vo necesse est hospes thebane aliter tibi videri si in hac opinione permāseris/ harmoniaz videlicet esse cōpositum quiddā. aiam vo harmoniaz quādam ex his que per corpus intēsa sunt/ cōstitutā. Nunq̄ enim admittes cōsonātiam cōpositaz prius esse q̄ illa ex quibus cōponi consonantiam oportebat. Nūquid admittes? SIM: Nullo socrates modo. SO CRA: Animaduertis igit cogi te id cōfiteri. quando dicis aiam quidem esse prius q̄ in humanā speciez corpusq̄ deueniret: atq̄ esse corporis cōsonātiam/ videlicet ex his que nōdum sunt eam cōstitui. Neq̄ enim talis tibi est cōsonātia/ cui tu simile esse dicis. Immo vo prius est ipsa lyra ꝛ fides ꝛ soni adhuc incōcinni/ tādem vo ex oibus cōponitur cōsonātia omnium postrema: primaq̄ disperdit. Hic itaq̄ sermo quo nam pacto tuo illi ꝓcinnet? SIM: Nullo modo. SO: At vo sicubi uerba ꝓcinnitatē seruare debēt/ precipue decet esse cōcinna/ ubi de cōcentu tractat. SIM: Decet nimirum. SO: Hic igit sermo tibi dissonat. Sed vide utrū ex his duob⁹ eligas/ disciplinā ne reminiscētiaz esse/ an potius aiam esse cōcentū? SIM: Primuz equidem potius eligo. Id nāq̄ alterū absq̄ demōstratione admisi ex uerisimili quadā cōueniētia. Quēadmodum videtur ꝛ multis. Ego aūt ea uerba que per id qō cōuenit demōstrationes faciūt semper inania iudicaui: ac nisi quis caueat ualde decipiunt/ ꝛ in geometria ꝛ in ceteris oibus. Ratio vo de reminiscentia atq̄ disciplina fundamēto innitit fidedigno. Dictū est enim animam nostrā ita esse alicubi/ prius etiā q̄ laberet in corpus/ ut illa ipsius essentia habens ipsius qō est cogmētuz. Ego vo hāc/ ut mihimet persuadeo/ sufficienter rectēq̄ admisi: pptereaq̄ neq̄ mihi neq̄ alīs aiam appellātibus harmonia assentiri possū. SO: Quid vo Simmia: Videt ne tibi uel cōsonantie uel alteri cuiq̄ cōpositioni cōgruere/ ut aliter se habeat q̄ illa ex quibus cōflatur? SIM: Nullo modo. SO: Neq̄ etiā ut aliud quicq̄ ut arbitror pati atur aut agat q̄ illa uel agāt uel patiātur. SIM: Assentior. SO: Non igit cōuenit cōsonātiam ea ducere ex quib⁹ cōposita est: sed sequi. SIM: Opinor ita. SO: Quare permultū abest ut harmonia in cōtrarium moueat aut sonet/ aut quicq̄ aliud edat partibus suis aduersuz. SIM: Permultū prorsuldubio. SO: Quid vo cōsonantia nonne eatenus pro natura sua cōsonātia est/ quatenus tēperatur? SIM: Quod satis intelligo. SO: Nōne si magis plusq̄ contēperetur/ si modo id admittit/ magis plusq̄ cōsonātia est? Sin vo minus atq̄ perpaucū/ min⁹ in paucūq̄ similiter. SIM: Oino. SO: Nūquid de anima id dici pōt? Ut uel in minima quadaz re alia anima hoc ipsum quod est aia uel magis uel plus aut contra sit q̄ alia? SIM: Minime. SO: Dic age per iouem precor/ num aiam dicimus aliam quidē habere mentē virtutēq̄/ atq̄ esse bonam/ aliaz vo demētiam ꝛ prauitatē malāq̄ esse? hec ne inq̄ uere dicūtur? SIM: Vere quidē. SO: Eor ergo qui animam esse asserūt harmoniā quis quid nam dicet esse in aiabus? hec. s. vitiū ꝛ virtutē? An aliam quandam consonātiam atq̄ dissonātiam? Et bonam quidem esse consonātem/ ꝛ cum ipsa consonātia sit/ alteraz in se cōsonantiam possidere. Malā vo dissonantē ꝛ ipsam esse/ nec aliaz in se habere. SIM: Quid respondeam nō habeo: Cōstat tamē eum qui animā esse consonātiam posuisset: talia quedā respōsurū. SO: At vo iam cōcessuz est nihilo magis aut min⁹ aliam alia aiam esse. Eiusmodi vo ꝓcessio est/ neq̄ magis neq̄ plus neq̄ minus neq̄ sub pauciorībus gradibus alia alia cōsonantiam esse? Nonne? SIMMI: Prorsus. SO: Ea vo que neq̄ magis neq̄ minus cōsonātia est/ nimirū/ neq̄ magis neq̄ minus esse cōtēperatā: est ita? SIM: Est. SO: Que vo neq̄ magis neq̄ minus tēperata est/ potes ne pluribus pauciorībusue gradibus particeps cōsonātie esse? An potius eque? SIM: Eque potius. SO: Quapro pter anima/ siquidē neq̄ magis neq̄ minus/ alia q̄ alia ꝓm anime naturaz aia est/ cōsequēter neq̄ magis neq̄ minus est tēperata. SIM: Est ut dicis. SO CRA: Cum vo sic affecta sit nihilo magis consonantie est uel dissonantie particeps. SIM: Nihilo magis. SO: Preterea cum ita comparata sit/ num plus aliquid prauitatis uel virtutis alia q̄ alia possidet: siquidez prauitas quidē dissonātia est/ virtus vo cōsonātia. SIM: Certe plus nihil. SO: Quinimmo ꝓm rectā simmia rōnem/ nulla usq̄ anima prauitate erit affecta/ si fuerit consonantia: Quando quidem consonantia uera/ ꝓm id quod consonantia est nunq̄ fit dissonātie particeps. SIM: Nunq̄ certe. SOCRATES: Neq̄ igit anima que omnino sit anima/ prauitate inficiet. SIMMIAS: Quo enim modo per ea que dicta sunt/ id fieri posset?

SO: Nec

SO:Hac igiť ratione oēs aīaliuz oīum anime/bo ne ſimiliter erūt/ſi ſm aīe ipſius naturam ſimiliter anime ſint. SIM: Mihi quidē ſocrates ita videť. SO:Nūquid recte ſic tibi dici videtur/atq; hec ſe qui/ſi uera eſſet illa poſitio/aīam cōſonantiā eſſe? SIM: Nullo modo. SO:Quid vo ex oībus que in hoīe ſunt aliud ne preter aīum aſſeris vñari/preci pue prudētē? SIM: Nihil aliud. SO:Utrū corporis perturbationiḃ indulgētē/an potius repugnantē? Dico aūt tale quiddā. Veluti ſi ſub eſtu ſitis angat/ interea tñ aduerſať aīus retrahitq; in contrarium ne bibat: ſimiliterq; ſi premat fames ne edat: In ali ſiq; ꝑplurimis aīum videmus corporis affectibus repugnantem. Nonne? SIM: Et quidem maxime. SO: Nōne in ſuperioribus cōfeſſi ſumus aīam ſi cō ſonātia fuerit nunq; diſſonaturā/his quibus intēdi tur uel remittiť uel cuibrať uel quodcūq; aliud pa tiantur illa/ex quibus ipſa cōflatur: ſed ſecuturam illa/nunq; vo ducturam. SIM: Confeſſi ſumus. SO CRA: Quid vo nūc/nōne cōtra oīno videtur age re/quatenus ea ducit oīa ex quiḃ dixerit aliquis ipſam cōſtitui: atq; ferme oībus per oēm vitam re pugnat multiſq; vñatur modis/interdum rigidius quodā cum ſupplicio puniēs per gymnaſticaz atq; medicinā/interdum vo mitius caſtigās cōminādo aut monēdo aduerſus cupiditates z iras atq; timo res/tanq; altera quedā res contra alterā loquens/ quēadmodū Homerus tradit in odyſſea. Tū pect⁹ pulſans/cor ſic affatur ulixes. Hoc quoq; cor pfer/ nāq; z grauiora tuliſti. An putas Homerū hec di xiſſe tanq; harmonia quedā ſit: ac talis ut corporis paſſionib⁹ ſubūciat: nō autez ducat atq; dominet? An potius quaſi quiddā longe diuinius ꝙ harmo nia ſit aīus? SIM: Diuinius per iouē mihi videť ſi gnificauiſſe. SO: Nō ergo vir optime recte harmo niā eſſe aīam diceremus. Sic eniz ut apparet neq; homero diuino poete/neq; nobis ipſis conſentire mus. SIM: Sic eſt. SO: Age harmoniā thebanā ſa tis ut videtur/iam placauimus. Rōnem vo cadme am o cebes quo naz pacto z qua rōne placabim⁹? CE: Tu mihi ſocrates viā inuēturus videris. Nem pe rōnem hāc aduerſus harmoniā mirifice preter opinionē noſtrā excogitaſti. Cum enim audirē ſim miam dubitātem ualde admirabar/ſiquis rōnibus eius reſiſtere poſſet. Itaq; ſumme mihi fuit admi rationi/ipſum nec primū quidē potuiſſe orationis tue impetū ſuſtinere. Quapropter nō admirarer ſi cadmeus quoq; ſermo idez pateret. SO: Parcius iſta bone vir: ne qua inuidia nobis ſequentia inter turbet. Sed hec quidē deo cure erūt. nos autem ut ait Homerus cominus cōgreſſi periculū faciamus an forte quid dicas? Summa vo eoz que perq̄ris/ eſt eiuſmodi. demōſtrādum eſſe iudicas animā no ſtraz indiſſolubilē immortalēq; eſſe. ne vir philoſo phus in morte ſecurus magnaq; cū fiducia ſperās in alia vita longe beatiorē ob philoſophie ſtudiuz ſe futurū/inſipiēs ſit ſtulteq; cōfidat. Oſtēdere aūt ualidū quiddā eſſe aīam atq; diuinis perſimile/pri uſq; etiā ꝙ nos extitiſſe/nihil impedimēto eſſe ais quo minus hec oīa nō immortalitatē quidē ſignifi cent/ſed dūtaxat aīam corpore diuturniorem eſſe/ multaq; aī nos ſecula fuiſſe/nouiſſeq; z egiſſe per multa. Nihilo tamē magis ob hoc immortalitatez eſ ſe exiſtimādam. immo hūc ipſum in humanū corpus ingreſſum/quaſi morbū quēdam interit⁹ eius initium eē: adeo ut z in hac vita ſit miſera/z in corporis mor te depereat. Nihil aūt differre cēſes/ſiue ſemel tātuz/ ſiue ſepius labať in corpus: ut quiuis noſtrū pertime ſcat. Merito nāq; timēdum eſſe niſi ſtultus ſit/ei qui neq; ſciat neq; aſſignare queat immortalitatis anime rōnem. Talia quedā ſunt que dicis o cebes. Egoq; ea cōſulto ſepius repeto ne quid nos fugiat/ſiue addere his quicq; uelis ſiue demere. CE: Nihil equidē in pre ſentia habeo quod aut minuā aut adiūgam/atq; hec ſunt que dico. Tunc Socrates cum aliquātum ſe rece piſſet ad ſe cōuerſus/haud leue quiddā requirit inqt o cebes: ſed cuius gratia oporteat generatiōis corru ptioniſq; cauſaz pertractare. Ego igitur ſi vis ea tibi que mihi euenerūt enarrabo. Deinde ſiquid eoz que dixero ad queſtionis tue ueritatē apiendā conducere putabis utere. CE: Volo equidē. SO: Audi igitur iaz narrātem. Equidem o cebes cum eſſem iuuenis mira quadam eius ſapiētie cupiditate flagrabā quam natu ralem uocāt hiſtoriā. Preclariſſimum enim eſſe cēſe bam cauſas intelligere/per quas ſingula fiāt atq; inte reant/z qua ſint rōne: ſepiuſq; me ſurſum deorſumq; iactaui/talia quedā primo cōſiderās: nunquid poſtq; calidū z frigidū putrefactionē aliquā acceperūt quē admodum nōnulli dixerūt/tūc animalia cōualeſcāt. Preterea utrum ſanguis ſit quo ſapimus uel aer uel ignis/aut nihil horz ſit ſed cerebruz quod prebeat ſen ſus/audiēdi/videndi/olfaciēdi. ex his autē memoria z opinio fiat/ex memoria vo z opinione quietez acci piente/per hec ſciētia oriať. Proinde horz corruptio nes cōſiderās: atq; eas que circa celū terrarūq; paſſi ones cōtingunt/tādem adeo mihi ad hec cōſiderāda viſus ſum hebes/ut nihil magis. Cōiecturaz vo ad id afferaz tibi ſufficiētem. Nempe ob eiuſmodi conſide rationem uſq; adeo ſum obcecatus/ut ea etiam que prius manifeſte ſciebaz/ut mihi aliūſq; videbať/dedi ſcerez. z alia videlicet multa que antea me ſcire puta bam: z qua ratione homo creſcat. Id nāq; opinabar ante eſſe cuilibet manifeſtū: hominem videlicet per ci bum potūq; augeri. Quādo enim per hec carnes car nibus oſſaq; oſſibus addūtur/eodēq; modo in alīs/ quādo ſua cuiq; adhibenť: tūc ſane molez primo par uam: deinde magnam euadere/atq; ita paruū hoīem effici magnū. Sic ego tūc opinabar: nonne ſatis belle tibi videor? CE: Mihi quidē. SO: Animaduerte hec inſuper. Arbitrabar eniz ſatis recte mihi videri/quo tiens hoīem uel equū magnū paruo propinquum/ al terū altero iudicarē capite ipo eſſe maiorē. Atq; mul to etiā euidētius decē plura apparebāt mihi q̄ octo: ꝓpterea qō denarius duo preter octonariū ꝓtineret. Preterea bicubitū cubitali maius/quoniaz dimidio ſuperat. CE: Nūc vo qd nā de his iudicas? SO: Pro cul eqdē per iouē abeſſe mihi videor/ut alicui⁹ horz cauſam intelligere putem. Qui nōdū mihi ipſi ꝑſua dere poſſum/ut qn̄ quis vni addat vnū/tūc uel illud vnū/cui vnū adiūctū eſt/fiat duo/uľ z adiūctū/z illō cui adiūctum eſt: ꝓpter alteriꝰ ad alterū adiūctionē euadat duo. Admiror eqdē/ſi cū utrūq; horz ſepara tum erat utrūq; vnū erat/neq; erant tūc duo: Poſtq; inuicem cohęſerūt/hec ipſa cauſa fuerit/ut duo fierēt

congressi videlicet per quã ppius iã posita sunt neq; etiam siquis vnũ diuidat adhuc possiũ psuaderi/hãc ipsam diuisionẽ causam esse ut duo cuadãt. Cõtraria enim tunc atq; supius causa fit/qua duo fiãt. Tũc eniz qz ꝺiungebãtur ppius inuicẽ/alterũq; admouebat alteri:nũc vo quoniã remouetur alteruz ab altero/atq; separatur. Neq; propter quid vnum fiat adhuc scire me arbitroꝛ/neq; ut summatiz dicã/aliud quicq; quare fiat/aut pereat/aut sit per hãc ipsam viã me nosse profiteoꝛ. Sed aliũ quẽdã ipse modũ frustra misceo: Nunc vo nullo modo admitto. Ueruz cum audissem aliquãdo ex libro ut ille aiebat anaxagoꝛe legẽtẽ quẽdam hanc anaxagoꝛe ipsius sentẽtiã/videlicet mẽtez oia exoꝛnare/omniũq; causaz esse/hoc utiq; cause genere magnope suz delectatus existimãs quodãmodo cõsentaneũ mẽtem esse oiuz causam putabãq; si id ita esset ut mẽs oia exoꝛnaret singula per hãc ita esse disposita/ut optime disponi potuerãt. Propterea siqs uellet causaz inuenire qua singula fiãt aut pereãt/aut sint/hoc ipsum esse inueniẽdum qua videlicet ratiõe optimũ sit vnicuiq; aut esse / aut quoduis aliud pati uel agere. Atq; hoc pacto nihil aliud cõsideráduz homini uel de seipso uel de alijs/nisi quod potissimũ sit z optimũ. Necesse vo est cuz qui id noꝛit/illud quoq; quod est deterius cognouisse. Quippe cuz eadẽ hoꝛ scientia sit. Hec utiq; mecũ ipse reputãs gaudebam inuenisse ratus anaxagoꝛã magistrũ/qui me id quod tã topere cupiebã/causas rerum doceret:primũq; mihi diceret/utrũ plana sit terra uel rotũda: Et cuz hec dixisset. Subiũgeret mihi causam atq; necessitatez/asserens videlicet idipsum quod melius est. Meliusq; fuisse eam esse talẽ. Proinde si terra diceret in mundo mediã esse moꝛ exponeret melius extitisse/ut media esset. Quod si ille hec ostẽderet/ita me cõparabã quasi nullã amplius causarũ speciẽ posituꝛus. Preterea de sole z luna ceterisq; stellis earũq; inter se uelocitate conuersionibusq; z de huiusmodi oibus/me similiter quesiturũ auditurũq; cõpaꝛaueram: quod videlicet z qua rõne hec melius sit singula uel facere uel pati quodcũq; agant uel patiantur. Neq; enim putabã cum ab initio dixisset mẽte oia exoꝛnari/ipsum aliaz postea causaz rebus assignaturũ preterq; qõ optimũ sit eas ita se ut habẽt habere. Itaq; arbitrabar eũ in reddẽdis tum singuloꝝ/ tũ cũctoꝝ cõmuniter causis singulis quidẽ assignare quod vnicuiq; optimũ / cunctis vo cõmune bonũ. Neq; vo spes ipse meas parui faciebã sed summo quodã studio acceptos libꝛos/q; uelocissime poterã lectitaui:ut ocissime qõ optimum quidue eius contrariũ esset cognoscerem. Hac igit mirabili spe ductus cum legere pergo/video hoiem mẽte quidẽ nullo modo utẽtem:nec causam ullã ad ipm rerum oꝛnatũ referẽtem. Sed aereas naturas z ethereas aqueasq; z talia multa incredibilia pro rerũ causis assignãtem. Qua quidẽ in re ille mihi pinde visus est agere:ac siquis diceret Socratẽ quecũq; facit mente facere/deinde uolens singuloꝝ que facio causas explicare/dicat primũ quidẽ nunc me hic ppterea sedere/quoniã coꝛpus meũ ex ossib⁹ neruisq; cõponitur. z ossa quidẽ solida sunt: z iũcturaruz interualla inuicem habẽt:nerui aũt sic instituti ut z extẽdi z cõtrahi ualeãt cõplectantur ossa cum carnibus atq; cute/que res illa cõtinet. elatis igit ossibus in suis cõiunctioni bus/nerui qui z intẽdunt z remittũt cõmode faciunt ut flectẽdi cuiusq; mẽbꝛi habeã facultatẽ. Atq; hanc ob causam hic inflexus sedeã. Ac rursus disputationis mee alias quasdã eiusmodi causas assignaret:uoces z aerẽ z aduituz aliasq; generis eiusdem q plurima causas uerissimas negligẽs:videlicet quoniã atheniẽsibus melius visuz fuerit me cõdẽnare/ideoq; mihi etiã melius sit visum hic sedere iustiusq; iudicarim expectãtẽ dare penas/quas illi iubeãt. Profecto per canẽ iãdiu ut arbitroꝛ hi nerui atq; hec ossa apud megarẽses aut boetios essent/ipsius qõ optimũ est opinione delata: Nisi iustius honestiusq; cẽsuissem penas ciuitati pendere quascũq; a me exigat/q subterfugere atq; exulem viuere. Uerũ talia quedã causas appellare a ratione est remotissimũ. Siquis aũt dixerit absq; ossib⁹ z neruis atq; similibus nõ posse me que mihi faciẽda videantur implere uere utiq; dicet. Attñ assere ppter hec me facere quecũq; facio/dũ ipa mẽte ago/non aũt eius quod optimũ sit optione/multa magnaq; sermonis negligẽtia esset. Nam qui sic est affectus/nequit discernere aliã quidẽ esse uerã rei alicuius causam:aliud vo illud sine quo ipsa causa esse nõ põt causa. Quod quidẽ multi mihi videnꝛ quasi in tenebꝛis attrectãtes alieno appellare noie dum causaz nũcupãt. Quapropter nõnulli uertigi nem circũponẽtes terre sub celo eaz stabilẽ facũt. Allij vo tanq; latũ pistoꝛis alueum aere uelut base suffulciũt. Potẽtiam vo ipsam/qua nũc ita disposita sit/ut optime disponi poterat/neq; perquirunt/ neq; demonicam quãdam habere vim putãt. Sed athlãtem quẽdam robustioꝛẽ z immoꝛtalioꝛez magisq; oia cõtinentem inuenisse se opinãtur. Ipsum autez bonum atq; decẽs cõnectere atq; cõtinere uera nihil existimãt. Ego igit libentissime cuiuslibet essem discipulus:ut quẽadmodũ se habeat hec ipa causa discerem. Postq; vo hac pꝛiuatus sum:neq; ipse inuenire neq; ab alio discere potui/secũdã naꝛigationẽ ad causam inuestigãdam molitus sum/ vis ne o Cebes hãc tibi a me demõstrari: CE: Mirifice cupio. SO: Censui tãdem cum in rebus cõsiderãdis iam defessus esse cauẽdũ foꝛe ne mihi idẽ accideret. quod accidere illis solet qui in solẽ deficientem figũt intuitũ:oꝛbant enim nõnunq; visu/nisi in aqua uel in eiusmodi aliquo imaginẽ eius aspiciant:tale quiddã ego reputaui timuiq; ne aĩus mihi pꝛsus obcecaret/si oculis res aspicerẽ sensuq; quolibet attingere illas aggrederer. Quapropter opeꝛecitũ foꝛe cẽsui ut ad rõnes confugerez. Atq; in illis rerũ ueritatẽ cõsiderarem. Foꝛte vo nostra hec similitudo nõ omni ex parte cõgruit. Nõ enim pꝛsus assentioꝛ:eum qui res in rõnibus cõtẽplatur/in imaginibus aspicere potius q qui in opib⁹ intueꝛ. Uerũ tñ hac via iter direxi meũ:supponẽsq; rõnez semq; quã esse iudico ualidissimaz quecũq; huic cõsonare videant/pono eẽdez tanq; uera: Itaq; ago z circa rerũ causas z circa reliqua oia:que vo dissonãt uera esse nego. uolo eẽdez que dico tibi aptius explanare. Puto eniz te nõdũ intelligere. CE: Per ioue haud multũ. SO: Uerũ nouũ nihil adduco:sed que z sepe alias / z in supioꝛi disputatiõe dicere nunq; destiti. Pergo iam igit demõstrare tibi cause spez

quam

quam ꝓtinue pertractaui:ac redeo ad illa iam ſepius decantata ab eiſq; exordior/ſupponẽs aliquid eſſe ipſum per ſe pulchrũ/ꝛ bonũ/ꝛ magnũ/ꝛ cetera oĩa. Que quidẽ ſi tu mihi dederis:eaq; eſſe conceſſeris/ſpero tibi ex his ipſam cauſam demõſtrare:itẽq; inuenire eſſe animã immortalẽ. CE:Qua ſi vo iam tibi cõceſſerim nihil tibi opꝰ eſt ꝓreludio quo minus iam cõcludas. SO:Conſidera iam quę ſequũtur deinceps utrũ in his mihi cõſentias. Arbitror enim ſiquid eſt aliud pulchrum ꝓeter ipſum pulchrum non ob aliud quippiã eſſe pulchrum:q̃ q: pulchri ipſius eſt particeps. Atq; oĩa dico ſimiliter:Nunquid hanc cauſam recipis:CE:Recipio equidẽ. SO:Ergo nõdum ultra percipio:neq; poſſum ceteras iſtas ꝓclaras cauſas cognoſcere. Si quis aũt mihi dixerit quare pulchrũ ſit quodlibet/videlicet q: uel colorẽ habeat floridũ uel figuram/uel aliud quoduis taliũ/cetera equidẽ ualere ſino. In ceteris enim oĩbus ſoleo ꝓturbari. Id vo vnum ſimpliciter atq; ꝓcul dubio ꝛ forte iam inepte pernes me teneo/nihil aliud eſſe/qõ aliquid faciat pulchrũ q̃ ipſius pulchri ſiue pñtiam ſiue cõmunionẽ ſiue qualicũq; rõne ꝛ quocũq; modo id ꝓueniat. Neq; enim id adhuc affirmarem. ſed pulchro pulchra oĩa eſſe pulchra id mihi videt tutiſſimum tam mihi q̃ alĩs reſpõdere atq; huic fundamento innixus:puto nunq̃ cadere:ſed ꝛ me ꝛ quẽuis aliud tuto reſpõdere poſſe/quecũq; pulchra ſunt ipſo pulchro fieri pulchra. Mõne ꝛ ipſe cõſentis:CE:Conſentio equidẽ. SO:Ergo ꝛ que magna ſunt ipa magnitudine eſſe magna / ꝛ que maiora ſunt ſimiliter eſſe maiora. Et que minora / paruitate eẽ minora. CE:Ita eſt. SO:Igit neq; tu q̃dez aſſentieris ſiqs aliquem dixerit alio quodã capite eſſe maiorem: atq; eum qui minor eſt/eodẽ capite eſſe minorem. Sed teſtificaberis te quidẽ nihil aliud eſſe dicturũ q̃ omne maius alio nõ alia re ulla q̃ magnitudine eſſe maius/atq; ob hoc maius/ob ipſaz ſcilicet magnitudinẽ. Minus aũt:nullo ſimiliter alio q̃ paruitate:ꝛ ꝓpter hoc eſſe minus ꝓpter ipſam videlicet paruitatẽ metuẽs ut puto ne ſi quem dixeris capite maiorẽ eſſe uel minorẽ/quiſpiaz tibi ſic obĵciat. Primum quidẽ eadẽ re ꝛ maius fore maius/ꝛ minus fore minus: Deinde quod capite que res parua eſt maiorẽ affirmes eſſe maiorẽ. Hoc autẽ dicet monſtro eſſe perſimilẽ: ut paruo aliquo magnum quiddã eſſe dicas. Mõne hec metueres:' Tunc Cebes ſubridẽs equidẽ inquit Socrates. Mõne ſimiliter quoq; metueres dicere/decẽ plura q̃ octo eſſe duobus:atq; ob hãc cauſam ſupare/potius q̃ multitudine atq; ꝓpter multitudinẽ: Ac ſimiliter bicubitum cubitali maius eſſe dimidio potius q̃ magnitudine. Id enim ſimiliter eſt metuẽduz. CE:Dino. SO:Quid vo ſi vni addat vnum:additamẽtuz ipſum eſſe cauſam ut duo fiãt/uel ſi diuidat/diuiſionem ipſam duoꝝ eſſe cauſam/dicere nõ formidares:Altiuſq; exclamares neſcire te quo nã alio pacto quicq̃ fiat/niſi participatione quadaz eſſentie vnicuiq; ꝓprie/cuius ſit particeps: Atq; in his nullam aliam habere te cauſam cur duo fiant ꝓeter duitatis ipſius participationem. Sed oportere huius participia fore/quecũq; futura ſunt duo ꝛ ſimiliter vnitatis qõcũq; futurũ ſit vnum. Has vo diuiſiones adiunctioneſq; ꝛ ceteras eiuſmodi argutias ualere ſineres/relinqueresq; ſapiẽtioribus te per eas ꝓro arbitrio reſponſuris. tu vo tuam quẽadmodum dici ſolet metuẽs umbram ꝛ impitiam / atq; innixus tutiſſime illi poſitioni/ſic utiq; reſponderes. At vo ſi quis eãdem poſitionez cõplexus inſtaret/ualere ſineres/neq; ꝓius reſpõderes q̃ que inde manant conſideraſſes utrum cõſonent inuicem aut diſſonent. Ubi vo illius ipſius rationẽ oporteret afferre/eodem modo afferres: atq; aliam rurſus poſitionẽ adduceres/que ſuperiorum optima videretur:quoad ad aliquid ſufficiens peruenires. Nunq̃ vo ſimul cõfunderes cõtẽtioſoꝝ more/ubi ꝛ de principio ꝛ de his que a principio deducũtur/diſputas/ſi modo uelles eorum aliquid que uere ſunt inuenire. Nam illis fortaſſe nullus hac de re ſermo eſt/nulla cura. Poſſunt enim ꝓe ſapientia ꝛ ſimul oĩa cõmiſcere/ꝛ tamen ſibimet placere. Tu vo ſi ex philoſophoꝝ numero es que dico / ut arbitror:facies. SIMMI:ꝛ CE:Veriſſima loqueris. ECHE:Per iouẽ o Phedon merito admodum cõſenſerunt. mirifice enim ille mihi videt rem ipſam uel hebetiſſimo cuiq; explanaſſe. PHE:Sic ꝓſus o echecrates preſentibus oĩbus ſimiliter viſum fuit. ECHECRA:Quid mirum:' Luz nobis quoq; qui nõ interfuimus/nũc ſimiliter audientibus videatur. Verũ quenam poſt hec dicta fuerũt:' PHE:Ut equidez arbitror poſtq̃ hec illi ſocrati cõceſſerunt. conſenſerũtq; ſpeciem quãlibet aliquid eſſe:ꝛ que haruz participia ſunt ipſarum denoiationem habere. deinceps hũc in modum interrogauit. Si hec ita ſe habẽt/nonne quando Simmiã dicis Socrate quidẽ maiorem eſſe/Phedone vo minorem/tũc affirmas in Simmia utrũq; eſſe ꝛ magnitudinem ſimul ꝛ paruitatẽ. CE:Equidẽ. SOCRA:Attamẽ Simmiã confiteris excedere Socratem/non ita reuera ut uerba ſonant. Non enim ita natura inſtitutũ eſſe exiſtimas ſimmiã: ut ea ratione ſuperet qua eſt ſimmias/ſed magnitudine quaz habet: neq; rurſus Socratẽ eo quod Socrates eſt/excedi/ſed ꝺa paruitatez ꝓe magnitudine illius habeat. CEBES:Vera loqueris. SO:Similiter nec a Phedone ſuperari eo qõ Phedon ſit phedon: ſed quia phedon ꝓe ſimmie paruitate magnitudinẽ habet. CE:Ita eſt SO:Sic itaq;/ſimmia denominationẽ parui habet ꝛ magni ſiquidẽ in amboꝝ medio poſitus alterius quidem paruitatẽ magnitudine ſuperat/alterius vo magnitudini paruitate cedit. Et ſimul ſubridẽs inquit video equidem affectatius deſcripſiſſe. uerũtamen eſt ut dico. CE:Sic apparet. SO:Dico autez ꝓpterea quia cupio videri tibi quod ꝛ mihi videtur:Opinor enim nõ ſolum magnitudinẽ ipſaz nunq̃ uelle magnã ſimul paruãq; eſſe/uerũetiam neq; hãc que in nobis eſt magnitudinez vnq̃ recipe paruitatem neq; ſuperari uelle. ſed e duob⁹ alteruz accidere/uel fugere ſeq; ſubtrahere/quãdo aduẽtat ꝓtraria paruitas uel cum aduenerit/interire. Malle aũt expectare atq; in paruitate recipiẽda aliud eſſe q̃ erat/Quẽadmodũ ego cuz ſuſcepiz ſuſtinuerim q; paruitatẽ q̃ diu is ipſe ſuz qui ſuz ſic ipſemet ſuz paruꝰ. Illud aũt magnũ qõ ipz eſt nunq̃ ſuſtinuit eẽ paruũ: ſiliter paruũ qõ eſt in nobis nunq̃ vult magnũ aut fieri aut eẽ neq; aliud q̃cq̃ ꝓiorum q̃ diu eſt id qõ erat patit ſimul ꝓiũ fieri aut eſſe.

sed aut abit aut perit/cum aduentat contrarium. CE
BES: Ita ꝑius existimo. PHE: Tūc quidā eoꝝ qui
* aderāt/hec audiēs/quis autem ille fuerit nō satis me
mini / oꝝ boni inquit nonne in supioꝝibus cōtrarium
eoꝝ que dicūtur nobis est ꝓcessuꝫ/videlicet ex mino
ri maius fieri atq; ex maiori minus: essecq; ꝑculdubio
generationē ꝓtrariorꝝ ex cōtrarijs. Nūc aūt videmi
* ni fieri id nō posse dicere: Cum vo Socrates admo
uēs caput aut auscultasset viriliter inqt id recordat⁹
es. Nō tñ intellīgas differētiā inter id qō modo dictū
est atq; illud supius. Tūc enim dicebat ex cōtraria re
rem cōtrariā fieri. nūc vo cōtrariū ipsum/sibimet con
trariū fieri nunq; neq; qō in nobis neq; qō in natura
ꝓtrariū est. tūc quidez oā ice que de his hñt cōtraria/
dicebamus hec illoꝝ cognomine appellātes. At nunc
de illis ipsis loquimur/que bis insunt: quoꝝuue pñtia
cognomen hñt ea que noiantur: Illa vo ipsa dicimus
nunq; uelle mutuā iter se generationē suscipe: ⁊ simul
cedere intuitus inquit. Huꝫ te quoq; cebes aliqd eoꝝ
que nūc obiecta sunt/perturbauit: CE: Haud equidē
ita sum affect⁹: ac tibi affirmo non multū me turbari.
SO: Id ergo simpliciter cōfessi sumus ꝓtrariū nunq;
sibimet fore contrariū. CE: Dino. SO: Aduerte prete
rea nūquid ⁊ in hoc mecū sentias. Uocas ne aliqd ca
lorē atq; frigus: CE: Uoco equidē. SO: Num tanq; ni
uem atq; ignē: CE: Non per iouē. SO: An aliud quid
daꝫ calorē esse q̄ ignē ⁊ aliud frigus q̄ niuē: CE: Ita.
SO: Sed hoc quoq; tibi videri puto niuem q̄diu nix
est/nunq; susceptura esse calorem quēadmodum in su
perioꝝib⁹ dicebam⁹: ac esse niuē ut erat ꝓius simulq;
calidam. Sed aduētante calore/aut subterfugere aut
interire. CE: Penitus. SO: Similiter ⁊ ignē subintrā
te frigore / aut subterfluere aut extīgui: nec vnq; pos
se ⁊ suscipere frigus ⁊ simul esse ignē sicut ꝓius erat/
⁊ frigiduꝫ. CE: Uera narras. SO: Sunt igit quedam
eiusmodi/ut nō solum speciē ipsam noīe suo dignētur
per omne tēpus. Sed ⁊ aliud quidda/quod quidē nō
est ꝓmū illud/habet vo q̄diu est illius formam. In
hoc rursus tibi qō uolo forte manifestius erit. Impar
enim semp oportet nomē id quod nūc dicimus possi
dere. Nōne: CE: Oportet sane. SO: Num id solū ex
oibus/hoc enim quero/an ⁊ aliud quiddā / quod qui
dem est nō idipsum impar: attñ hoc oportet vna cum
suo noīe/hoc insup noīe alio semp appellari: ꝓpterea
qō ita natura sit institutū ut nunq; ab impari deserat.
Dico aūt hoc affectū esse ceu ternariū aliaq; permul
ta. Cōsidera vo de ternario. An nō tibi videt hunc ⁊
suiipsius noīe semp nuncupādum esse / ⁊ simul nomi
ne imparis. Quod quidē impar nō idez est qō est ter
narius. Uerūtamē ita natura cōparatus est/⁊ ternari
us ⁊ quinarius ⁊ ois medietas numeri. ut q̄uis non
idem sit qō impar/semp tamē eoꝝ quiuis est impar.
Preterea duo ⁊ quatuor / oisq; alter numeri ordo/
q̄uis idem qō par non sit/simul tñ quilibet illoꝝ par
semp existit. Cōcedis nec ne: CE: Quid ni: SO: Con
tēplare ergo quid uelim est aūt eiusmodi: vident qui
dem nō solum ipsa inter se cōtraria sese inuicē non re
cipere/uerūetiam quecūq; talia sunt/ut licet cōtraria
inter se non sint/semp tñ cōtraria possidēt/nunq; reci
pere speciē illamq; ipsi speciei quā in se hñt/cōtraria
sit: sed hac aduenīente aut perire ꝓtinus aut abire.
An non dicimus tria ⁊ deficere ⁊ aliud quoduis pati
ꝓiusq; sustinere/ut quatenus tria sunt paria fiant:
CE: Ita prorsus. SO: Nō tñ cōtraria est ouitas tri
nitati. CE: Nō certe. SO: Nō solū ergo species ipe
cōtrarie nunq; inuicē se recipiunt/sed etiā alia que
dam cōtrariorū ingressum mutuū non suscipiunt.
CE: Uerissima narras. SO: Uis ne igit hec si possu
mus qualia sint definiam⁹: CE: Uolo equidē. SO
CRA: An nō cebes hec erūt/que quodcūq; occu
pant tale reddūt ut nō solum suuipsius idea retine
re cogatur sed etiā cōtrario illi sit opus. CE: Quo
nam pacto dicis: SO: Quēadmodum paulo ante
dicebamus. Scis enim que triū ꝓtinent idea opor
tere nō solū tria/sed etiā imparia esse: CE: Certe.
SO: Ad hoc tale utiq; dicebamus ideā cōtrariam
forme illi que id pficit/nunq; accedē. CE: Nunq;.
SO: Perfecit aūt imparis ideā. CE: Hec ipsa. SO
CRA: Contraria vo huic paris idea. CE: Ita est.
SO: Ergo ternario numero idea paris se nunq; in
sinuabit: CE: Nunq;. SO: Quapropter ternarius
numer⁹ paris est expers: CE: Expers. SO: Trini
tas ergo est necessario impar: CE: Est. SO: Nō er
go definiēdū assumpserā/qualia videlicet sint/que
⁊ si alicui non sunt cōtraria: Ipsum tamē cōtrariū
non admittūt: perinde se habet ut trinitas que cum
pari non sit cōtraria/nihilo tamē magis ipsuꝫ acci
pit. Propterea / qō semp eius contrarium affert.
Similiterq; binari⁹ ad impar/⁊ ignis se habet ad
frigidū aliaq; q̄plurima. At vide iam num ita defi
niēdum putes ut non modo cōtrarium non admit
tat contrariū/uerūctiaꝫ illud qō aliquid afferat cō
trarium illi ad quod ipsuꝫ accedat/ipsuꝫ videlicet
qō affert nunq; cōtrariam eius/que affertur recipi
at formā. Rursus aūt recordare. Neq; enim inutile
sepius admonere: Neq; quoque paris speciē admit
tent: neq; decē imparis: quod est duplū. Hoc quidē
ipsum alīq ꝓtrarium/speciem tamē imparis accipi
et nunq;: Neq; etiā numerus sexquialter. neq; alia
huiusmodi que dimidiū habēt formam totius susci
piunt/similiterq; numerus qui partē habet tertiā/
atq; eiusdem generis alia / si modo assequeris ita
atq; consentis. CE: Omnino equidez cōsentio atq;
assequor. SO: Rursus tanq; a pncipio mihi dicas.
Nec tamē per id quod nunc interrogo/sed per ali
ud quiddam mihi respondeas me imitatus. Dico
autem preter tutam respōsionem illam a principio
positam/iuxta tutam quoq; respōsionē aliam/per
ea que modo dicta sunt adinuētam. Nempe si me
interroges o Socrates/quid nam in corpore si sit
calescet corpus/non tutam respōsionez illā rudēq;
tibi dabo/videlicet si caliditas: sed exquisitiorē ex
presentibus uerbis ut si insit ignis. Similiter si me
interroges quid si in corpore sit egrotabit/non re
spondebo si egrotatio/sed si febris. Rursus si per
conteris quid si insit numero fuerit impar non di
cam si imparitas/immo si vnitas. Atq; in ceteris
eodem pacto. Sed vide an dum quid uelim plane
cognoueris. CE: Planissime. SOCRA: Respon
de igitur quid nam si in corpore sit erit viuuz: CE
BES: Si anima. SO: Nonne id semp ita se habet:
CEBES: Semper. SO: Anima igitur quicquid oc
cupat semp ad illud vitam affert: CEBES: Affert
procul dubio. SO: An est aliquid vite contrarium
nec ne:

De ternario et impari

nec ne: CE: Est utiq; SO: Quid istud: CE: Mors. SO: Alia vo cõtrariuz eius qõ ipsa semp abducit / subibit nunq; quẽadmodũ ex supioribus est concessuz. CE: Sic est oino. SO: Quid vo: Nõ paris idem nõ accipit quo nã modo paulo añ noiabam⁹: CE: Impar oino. SO: Quod vo nõ accipit iustitiã quodue non capit musicã: CE: Iniustũ dicimus et immusicũ. SO: Age iaz/qõ nõ subit mortẽ/quomodo appellabimus: CE: Immortales. et aia quidem mortẽ nõ suscipit. CE: Nequaq;. SO: Est igitur aia immortalis: CE: Immortalis qdẽ. SO: Age utiq: hoc ne iam demõstratũ dicemus: An aliter tibi videt: CE: Et sufficiẽtissime quidem o socrates. SOCRA: Quid ergo cebes: Si necesse foret qõ oino est impar/et imperdibile fore/nõne tria impdibilia forẽt: CE: Quid ni: SO: Preterea si qõ incalescibile sit/necesse foret/impdibile esse quãdo quis ad niuem calidũ admoueret/nix quidẽ icolumis illique factaq; subterfugeret. neq; enim uel periret uel permanẽs calorem admitteret. CE: Vera narras. SOCRA: Simili ut arbitror rõne/si qõ infrigescibile etiã impdibile esset/qñ in ignem aduẽtat frigus/nõ extingueret/et euanesceret ignis: sed abiret incolumis. CE: Ita necesse foret. SO: Eodez pacto de immortali quoq; necesse est dicamus. Si enim qõ est immortale est etiã impdibile/impossibile est aiam imminẽte morte proire. Nam mortẽ quidẽ quẽadmodum ex supioribus cõstat nõ recipiet neq; interierit quẽadmodũ ternarius nunq; ut dixim⁹/parerit. neq; rursus impar erit par: neq; ignis frigidus neq; caliditas que iest igni/frigiditas vnq; erit. Ceterũ dicet quispiã quid nam phibet/quo min⁹ ipm impar/par quidẽ nõ fiat adueniẽte pari/quẽadmodum inter nos puenit/attamẽ eo dissoluto/par propter ipso succedat: ita dicẽti repugnare non ualeremus quin sit destructũ. Quippe cum nõ idem sit impar atq; indissolubile. Alioquin si nobis id pstitisset facile obtineremus/inuadẽte pari: impar ternariũq; saluũ discedẽ: similiterq; de igne et calido ceterisq; assentiremus: Nõne ita: CE: Prorsus. SO: Jaz vo de immortali si nobis id cõstat/qõ est immortale/esse etiã perdibile psequẽs est aiam preter id qõ est immortalis/impdibilẽ quoq; esse/Sin vo min⁹ id cõcedatur/rõne alia opus erit. CE: Sed nihil op⁹ est quãtum ad id spectat alia rõne. Siquidez quid nã aliud indissolubile posset esse: Si immortale ipm et sempiternũ dissolueret. SO: Deũ vo et ipsam vite speciez et siquid aliud est immortale/indissolubile quoq; esse oẽs cõfiterent. CE: Uniuersi per iouẽ hoies et multo magis ipsi ut arbitror dij. SO: Cuz igitur qõ immortale est etiã icorruptibile sit qd nã phibet aiam/si fuerit immortalis incorruptibilem quoq; fore. CE: Necessario sequit. SO: Imminẽte igit homini morte/qõ mortale quidez in eo est interit. qõ vo immortale incorruptuz sospesq; morti se subtrahit. CE: Manifestũ est. SO: Itaq; maxime oium o cebes aia immortalis incorruptibilisq; est/erũtq; apud manes aie nostre. CE: Nihil equidem o socrates aduersus hec habeo quo minus rõnib⁹ tuis assentiar. Uerũ siquid aut hic simmias aut alius quisq; habet qõ dicat/opeprecium fuerit nõ siluisse. Nescio eniz in qõ aliud quis differat tempus/si quid de rebus eiusmodi uel dicere uel audire desideret. SIM: Atqui nec ego habeo quicq; quo minus superiorib⁹ assentiar rõnibus. Uerũtamẽ rei ipsius quã de agit magnitudinẽ/et humanã imbecillitatem pside rãs/cogor intra me dictis nõdũ acqescere. SO: Quin immo et hec bene dicis Simmia: et positiones prime quis fide uobis digne videatur/diligẽtius tũ considerande/atq; si illas sufficienter/ut arbitror/suscepitis/hãc sequemini rõnem quãtum fieri ab hoie põt: Qõ si hoc ipsum fuerit manifestũ/nihil ulterius perquiretis. SIM: Uera loqueris. SO: Hoc aũt o viri iustũ est cogitare/si aia sit immortalis/eam nõ soluz temporis huius in quo viuere dicimur/uerũetiam vniuersi gratia curatione plurimũ indigere. Nam graue piculum fore putãdũ est/siquis neglexerit aiam. si enim mors totius dissolutio eẽt nimirũ improbi lucrarent: cuz et a corpore et ab eoz prauitate cũ aia liberarent. Nũc aũt cuz aia immortalis appareat: nulla supest malorz declinatio/nulla salus/nisi ut optima et prudẽtissima fiat. Nihil enim aliud cum migrat ad manes aia secũ trãsfert preter eruditionẽ atq; educationẽ. Que qdez statiz in principio trãsmigrationis illius plurimũ uel pdesse uel obesse dicunt. Ferũt enim quẽlibet hinc illuc emigrãtem ab eo demone/qõ viuẽtez sortitus fuerat/in locũ quẽdam duci: ubi oporteat oẽs vna colle ctos iudicari/ac deinde ad inferos proficisci eo duce cui mãdatũ erat. ut hinc decedẽtes ad illa loca traducat. Sortitos vo illic que oportebat sortiri tẽpusq; debitũ cõmoratos ab alio quodã duce rursus huc reduci post multos tẽporis longosq; circuit⁹. Est aũt inter non tale quale ait Thelephus apud Eschylũ. Ille siq; dez simplicẽ inquit viã ad inferos ferre. Ego vo neq; simplicẽ neq; vnam esse puto. Alioquin nullis ducib⁹ opus esset. Quippe cum vnica via aberrare possit nemo. Quinimmo multos tramites multosq; anfract⁹ habere. Quod quidẽ ex sacrificijs et ritibus pjectare licet. Animus ergo moderat⁹ et prudẽs / ducẽ sponte seqtur neq; ignorat pñtia. Sed qui cupiditate corporis est infectus quẽadmodũ supra dixi/per multuz tẽpus ad ipsuz ardẽter afficit et circa locũ visibilẽ multis reluctatus modis multaq; perpessus/vix tãdẽ abeo adducit demone. Cui eius cura erat iniuncta. Cũ vo ad ea loca ubi alij quoq; animi sunt puenerit/quis quis admodũ immũdus est et huiusmodi obnoxius crimini/qui uel iniustis se cõtaminauerit cedibus/uel alia his similia similiũq; animorz opera perpetrauerit: hunc quidẽ animũ omnes fugiunt atq; declinant: nec reperitur ullus / qui uel socius uel dux eius fieri uelit. Itaq; omni auxilio destitutus eo usq; pererrat quoad certa temporũ curricula impleantur. Quibus tandem impletis in habitationẽ sibi conueniẽtem ab ipsa necessitate trãsfertur. Qui vo purã moderatãq; transegerit vitam deos/socios/ducesq; nactus ibi habitat/ubi vnicuiq; conuenit. Multa vo sunt/mirabiliaq; terrarum loca: ipsaq; terra neq; talis neq; tanta est qualem aut quãtam hi qui de terra loquũtur existimant. Quẽadmodum mihi a quodam traditum est. SIM: Qua nam rõne hec ais o socrates: Equidẽ de terrarũ orbe multa audiui. Non tamẽ hec que tanq; uera accepisse te ais: Libenter igitur ex te audirem. SOCRA: Atqui o simmia nequaq; mihi videt arduum glauci/que ea sint narrare/sed quod ucra sint pbare/

Terra rotunda

artis glauci facultatē mihi videt excedere. ℙreterea ego forſan nō ſufficerē. Quinetiā ſi id ſcirē/hec tñ vi ta mea o ſimmia longiori huic narrationi nequaq̄ ſuf ficeret. Formā tñ orbis terre cuiuſq̄ loca cuiuſmodi eſſe rear / nihil prohibet dicere. SIM: Satis id erit. SO: ℙerſuaſum quidē mihi eſt/primo ſi eſt terra in celi medio rotūda/nihil ei opus eſſe uel aere uel alia ulla neceſſitate eiuſmodi / ad hoc ut nunq̄ decidat. Sed ad eam ſuſtinēdam ſatis id eſſe quod ⁊ celū vn diq̄ ſibiipi ſimillimū eſt oīno/⁊ terra vndiq̄ eqlibris Res enim equilibris in ſimilis alicuius medio poſita/ nec magis nec minus pōt in partez aliquam inclinari. Cūq̄ ſimiliter ſe habeat ab inclinatione ꝓmanet alie na. ℙrimo igit mihi eſſe ita eſt perſuaſuz. SIM: Et re cte quidē. SO: ℙreterea ingētem eſſe terrarū orbem noſq̄ a phaſide ad columnas herculeas habitare/in parua quadā eius particula/ceu formicas atq̄ ranas circa paludes atq̄ mare. eſſe vo ⁊ alios in ſimilibus multiſq̄ locis multos habitatores. eē eniz paſſiz per terrā multas uariaſq̄ concauitates ſm formas ⁊ mo les: in quas aqua/nebule/aerq̄ ꝓfluāt. ℙurā vo ipaz terrā in puro iacere celo in quo ſunt aſtra. Quem ple riq̄ eoz qui hec tractāt/etherē noiant. Ei quidē ſub iecta quaſi reſidēdo hec eſſe / ſemperq̄ in hiat⁹ terre cōfluere. Nos itaq̄ in his cōcauitatibus habitantes adeo falli/ut in terre ſuperficie alta/nos habitare cre damus. ℙerinde ac ſiqs in ꝓfundo pelagi habitans/ putet ſe altiora maris icolere: atq̄ ſolē ceteraq̄ aſtra per mare proſpiciēs mare ipſum eſſe celuz exiſtimet. Quippe cum ꝓpter tarditatem imbecillitatēq̄ nunq̄ ad ſummū maris euaſerit. neq̄ caput vndis extulerit planeq̄ aſpexerit quāto hic locus ꝓfundo illo purior pulchriorq̄ ſit: quinetiā nec ab alio qui hūc intuit⁹ ſit acceperit. Hoc igitur idē ⁊ nobis accidere qui in qua dam orbis terreni cōcauitate habitātes/altā incolere ſupficiem arbitremur: atq̄ aerē noiemus celū: utpote qui per ipm quaſi celū aſtroz mot⁹ intueamur. Idq̄ nobis accidere ꝓpterea qō ꝓpter imbecillitatē tardi tatemq̄ ad ſupremū uſq̄ aerem trāſcendere nequea mus. Qō ſiquis ad ſummū euaderet uel alis fret⁹/eo uolaret/hinc prodeūtem inde iam ꝓſpecturū/quēad modū piſces emergētes e mari noſtra hec aſpiciunt. Ac ſi natura ad inſpiciēdum ſufficeret/cogniturū ꝓti nus celum illud eſſe uerū/uerāq̄ lucē/uerā quoq̄ ter ram. Siquidē que a nobis incolit terra/hiq̄ lapides totuſq̄ hic locus abeſa ſunt atq̄ corrupta / ut ea que in mari ſunt a ſalſedine: neq̄ naſcit in mari q̄cq̄ exiſti matione dignū: atq̄ ut ita dixerim / nihil eſt in eo pfe ctum/ſed cauerne/arena/limus incredibilis/atq̄ ſor des ubicūq̄ ſit ⁊ terra: Que quidem ad has noſtras pulchritudines nullo modo ſunt ꝓferenda. Illius vo loci pulchritudo hāc noſtrā multo magis apparebit excedere. ℙroinde ſi fabulā quoq̄ narrare oportet perpulchrā/opepreciū ſimmia eſt audire quales ſint he terrarū plage que ſubiacēt celo. SIM: Immo vo li bētiſſime hāc fabulā audiemus. SO: Ferūt igit o ami ce primū quidē tale videri terre illius faciē ſiqs ſupne deſpiciat/quales ſunt he pile que ex corijs duodecim ptexte ſunt/uarijs ſcilicet diſtinctā coloribus. Quoruz hi noſtri colores/quib⁹ pictores utunt/ſimilitudinez quādam retinēt. Illic vo vniuerſam terrā ex talibus multoq̄ etiam nitidioribus/ac purioribus eſſe. ℙartim quidē purpureā mira pulchritudine preditaz: par tim vo coloris aurei: partim gipſo ⁊ niue candidio rem. ℙreterea ex coloribus alijs ſimiliter exornatā ac etiaz plurib⁹ pulchrioribuſq̄/q̄ in noſtrā notiti am peruenerint. Enumuero has ipſas ipſius conca uitates aqua aereq̄ repletas ſpēm quadaz coloris ſplēdidam in primis afferre inter ceteroq̄ coloruz uarietatē: ut vna quedā ſpecies eius uaria ſemp ap pareat. In huiuſmodi vo terra ꝓueniēti ratione ſi miles naſci: arbores ⁊ flores ⁊ fructus. ℙreterea montes ⁊ lapides ibidē ſimili rone habere pfectio nem atq̄ perſpicuitatē coloreſq̄ admodū pulchri ores. Quoq̄ quidē particule quedā ſint lapilli qui apud nos hūtur in pcio/ſardia iaſpides ſmaragdi ceteriq̄ eiuſmodi. Illic vo nihil eſſe qō non tale ſit aut etiā pulchrius. Cuius quidē rei cauſa ſit quoni az lapides illi puri ſunt/neq̄ quēadmodū noſtri a putredine ſalſugineq̄ attriti atq̄ corrupti: quib⁹ in hunc locū cōfluētibus lapides ⁊ tellus aialiaq̄ ⁊ plante inficiuntur atq̄ egrotare coguntur. Terraz vo ipſaz his oībus exornari/atq̄ auro etiā ⁊ argē to ceteriſq̄ ſimilib⁹. ℙrefulgētia quidez hec ibi na ſci ⁊ multa ⁊ magna perq̄ oēm terram. ut cā vide re ſpectatoz felicium/ſit ſpectaculū: ℙroinde ibi eſſe animalia multa ⁊ homines/partim regionē medi terraneam incolētes/partim circa aerē quēadmo dum nos circa maris littora/ partim etiaz inſulas que haud procul a cōtinenti poſite aere circundan tur. Sed ut ſummatim dicā quod nobis aqua eſt/ ⁊ mare ad uſum noſtrū/idem illic eſſe aerez/quod vo nobis aer/id illis etherez eſſe. Tēpora vo apud illos tātam habere temperiem/ut illi ⁊ ſine morbo continue ⁊ longe diutius q̄ noſtri viuāt. Item viſu auditu/prudētia ceteriſq̄ talibus nobis tātum pre ſtare/quātum ⁊ aer aque ⁊ ether aeri puritate pre ſtat. ℙreterea illic eſſe deoz templa ⁊ lucos: in qui bus reuera diꝫ familiariter habitēt: ⁊ reſponſa ⁊ di uinationes deorūq̄ ſenſus familiaritateſq̄ eiuſmo di hoibus ad deos eſſe. Solem quoq̄ ⁊ lunaz ſtel laſq̄ alias quales reuera ſunt apud eos videri: ce teris in rebus beatitudinez eos his rebus congru am poſſidere. Itaq̄ vniuerſam terrā ſic natura in ſtitutam ⁊ que circa eam ſunt ſimiliter tradūt/eſſe preterea in ipſa per eius cōcauitates loca in circu lum multa: partim quidē profundiora atq̄ amplio ra q̄ ſit regio a nobis culta: partim vo profundio ra quidē/ſed hiatū anguſtiorē habentia noſtra hac regione. eſſe ⁊ alicubi minus profunda/ſed amplio ra q̄ noſtra. Hec autē omnia ſub terra ſibi inuicez obuiare/atq̄ irrūpere multis vndiq̄ modis: tum per anguſtiora tum per ampliora/diſcurſuq̄ habe re ⁊ exitus quibus magna aquarū copia ex alijs in alia uelut in crateres confluat. Item perpetuoruz fluminū ſub terra icredibiles magnitudines aqua rum tum calidarum tum etiam frigidarum / pluri mūq̄ ignez ⁊ ignis ingētes amnes. Multos quoq̄ lutulenti humoris / partim quidem puriorīs / par tiz vo ſordidioris. Ceu torrēs luti qui in ſicilia eſt/ ⁊ iuxta ipſum amnes lutei inde fluentes. Quibus ſingula compleri loca quacunq̄ eos contingit per fluere. Hec autem omnia ſurſum deorſumq̄ ferri ueluti ſuſpēdiculo quodam ſub terram poſito atq̄ ita libraro/

Nihil dignū naſcitur in mari

fabula de terra prima, ſeqnte mea ſunt

ſta libꝛato/ut utrinq; viciſſiz inclinet/atq; attollat. Eſt autē id ſuſpendiculū ob naturā quandam eiuſ modi. Unus aliq; ex terre hiatib⁹ eſt ꝓfecto q̄ ma xim⁹ perq; vniuerſam terrā traiectus ꝛ patēs: de quo Homerus: Longe nimis baratrū ſtat ſub tellu re pꝛofundū. Quod ꝛ ipſe alibi: ꝛ multi poetaruz tartarū appellarūt. In hoc utiq; receptaculuz oīa cōfluūt flumina atq; inde rurſus effluūt. Talia vo ſunt ſingula per quales labunt terras. Quod autē hinc effluāt oīa rurſuſq; refluant: hec eſt cauſa/qō hic humoꝛ nec fundamentū habet nec firmamētū. Itaq; eleuat/ꝛ ſurſum deoꝛſumq; redūdat. Idēq; facit aer ꝛ ſpūs qui circa ipm uerſat. Sequtur enim ipſuz ꝛ qñ ad ſupioꝛa terre ꝛ qñ ad hec noſtra per labitur. Et quēadmodū in reſpirātibus/flatus cōti nue expirat atq; reſpirat / ſic ꝛ ibi ſpūs vna cū hu moꝛe elatus uehemētes quoſdā uentos/ꝛ incredi biles commouet/ſiue influat ſiue effluat. Quapꝛo pter cū aqua in locū inferioꝛē delabit per meatus terre iuxta eiuſmodi riuos ifluit paſſimq; per eos exūdat ꝛ implet uelut hi qui hauriūt. Cū vo illinc huc erūpit/hec quoq; iterū loca cōplet. Plena vo cū ſunt per riuos terreq; meatus exuberat. Et cuz humoꝛes ſinguli illuc pꝛofluxerint: quo quiſq; pꝛo fluit opoꝛtunius/maria/lacus/flumina/fontes effi ciunt: Pꝛoinde rurſus hinc relabētes per terraz/ partim quidē per lōgioꝛes plureſq; anfractus/par tim vo per pauciꝛes atq; bꝛeuioꝛes rurſus in tar tarū cōfluūt. Alij certe multo pꝛofundius q̄ hauſti fuerint/alij vo paulo: oēs autē inferius influūt q̄ ef fluxerint ꝛ alij per ꝛtrariā partē elabunt q̄ illapſi fuerint. Alij vo per partē cādē. At quidā paſſiz cir cūfluentes aut ſemel aut ſepius ſpiraſq; circa oꝛbē terrarū inſtar anguiū replicātes / quantū fieri pōt infra relapſi iterū cōmiſcent. Licet autē utrinq; ad medium uſq; defluere. Ultra vo nequaq̄. vlteriꝛ enim ꝓlapſus utrinq; foꝛet aſcēſus. Pꝛoinde ſunt ꝛ alia multa ꝛ magna uariaq; fluēta. Sed p̄cipua q̄uoꝛ. Quoꝛ q̄dē maximū atq; extimuz/terrā cir cūdās/ocean⁹ appellat. E ꝛtraria vo huiꝰ regione fluit acheron. Qui per deſerta alia fluēs loca/atq; per ſubterranea in paludē defluit acheruſiā. Quo pleriq; defunctoꝛuz deueniūt animi/ibiq; per fata lia quedā tēpoꝛ curricula cōmoꝛati partim quidē lōgioꝛa partiz vo bꝛeuioꝛa rurſus in generationes aialiū relabūtur. Tertius vo fluuius hoꝛū medius duoꝛ interfluit: Nec admodū lōge pꝛogreſſus in locū cadit uaſtū multo igne flagrantez/efficitq; pa ludē noſtro mari maioꝛem/aqua lutoq; feruētem. Hinc vo turbidus lutulētuſq; circūfluit: terraq; cir cundata: ꝛ alibi / ꝛ ad extrema paludis acheruſie peruenit: nec tñ illius aque miſcet: ſed ſub terra ſe pius reuolutus abſoꝛtuſq; defluit infra tartarum. Hunc fluuiū pyriphlegethōtē noīant: cui⁹ riui qui dam inde uelut euulſi quacūq; terrarum cōtigerit manāt. E cōtraria vo huius regione fluuius quar tus pꝛimū in locū erūpit ferū ꝛ aſperū ut ferūt/co loꝛē vo locus talez habet totus/qualis eſt cianeus. Quē ſtygiū noīant: hic autē fluuius pꝛolapſus pa ludē efficit ſtygiē. In hūc vo icidēs locū vireſq; ue hemētes in aq̄ aſſumēs ſub terrā ſe ꝑdit circūuolu tuſq; aduerſus pyriphlegethōtē labit ꝛ in acheru ſia palūde/e ꝛtraria parte illi ſit obuiā. Nec ulli hui⁹ aqua miſcet: ſed reuolutus in girū cōtra pyriphlege thontē irrūpit in tartarū. Pocte vo hūc appellāt co cytum. Cū vo hec ita natura diſpoſita ſint/qñ in eum locū defuncti puenerint: quo demō vnūquēq; pducit pꝛimo illic iudicant/ꝛ qui honeſte ſancteq; ꝛ qui ali ter vixerint. Itaq; q̄cūq; in vita quodāmodo tenuiſ ſe mediū quoddā cōperiūtur/ad acherontē pꝛofecti uehiculis que vnicuiq; adſunt in paludē peruenium acheruſiā ibiq; habitāt purgāturq; penas dantes in iuriarū: ꝛ cū purificati ſunt abſoluunt. Rurſuſq; pꝛo merito ſinguli bñfactoꝛ p̄mia repoꝛtant. Qui vo ob ſcelerū magnitudinē iſanabiles ee̊ vident/qui videli cet ſacrilegia multa ꝛ magna/uel cedes iniquas / uel alia hoꝛ ſimilia ꝑpetrauerint hos oēs cōueniēs ſoꝛs mergit in tartarū/vnde nunq; egrediūtur. Qui autē ſanabilia quidē peccata ſed ingētia cōmiſerūt ueluti ſiq; cōtra patrē uel matrē irati per vim aliq̄d fecerint ſed penitentia ducti eos in cetera vita coluerint. Uel qui ſimili quodā pacto fuerint homicide eos in tarta rū quidē neceſſe eſt cadere. Sed ibi per annuz cōmo rati a fluctu ejciunt/homicide q̄dē per cocytū/paren tū vo violatoꝛes per pyriphlegethōtē. Poſtq; vo ab his delati fluminibus ad paludē acheruſiā peruene rūt clamāt illic uocitātq; eos quos uel necauerūt uel iniurijs affecerunt ſupplicitерq; rogāt atq; deꝓrecan tur/ut eos permittāt pꝛogredi per paludez ibiq; ab ſolui: ac ſi impetrauerint penetrant illuc finēq; malo rum accipiūt. Sin minus queāt perſuadere/referun tur in tartaruz. atq; inde rurſus in flumina/neq; per hec mala deferri pꝛius ceſſant q̄ ab his quos affece runt iniurijs impetrauerint. Hec enim pena illis a iu dicibus eſt impoſita. Qui aūt pie ꝓ ceteris vixiſſe inueniuntur/hi ſunt qui ex his terrenis locis tanq̄ e carcere ſoluti atq; liberati/ad altioꝛa trāſcendūt pu ramq; ſupꝛa terrā habitāt regionē. Inter has autem quicūq; ſatis per philoſophiā purgati ſunt abſq; coꝛ poꝛibus oīno totū per tempus viuūt habitationeſq; his etiā pulchꝛioꝛes nāciſcunt. Quarū pulchꝛitudo neq; facilis dictu eſt/neq; p̄ns tēpus ad dicendū ſuffi ceret. Sed hoꝛum que narrata ſunt gratia o ſimmia omni ſtudio eſt annitēdū. ut in hac vita virtutē ꝛ pru dentiā ſapientiāq; cōſequamur. Pꝛemium nāq; pul chꝛū eſt/ꝛ ſpes eſt ingens. Hec igit̄ eo ſe pacto ꝓius habere/quo ego diſpoſui nō decet virū ſane mentis aſſerere: eſſe tñ uel hec uel talia quedā circa aīos no ſtros eoꝛūq; habitationes/qñquidē aīus ipſe immoꝛ talis apparet ꝛ decere mihi videt ꝛ dignū quaſi peri clitantes ita exiſtimare. honeſtū enim periculum eſt. Oporteq; hec quaſi carmina quedā magoꝛ ritu mē tibus noſtris infundere. Quāobꝛē ipſe iādiu pꝛotra ho fabulā. Sed hoꝛ gratia bonā ſpem de aīo ſuo ha bere debet/q̄cūq; uoluptatib⁹ oꝛnamētiſq; coꝛporis neglectis tanq̄ alienis ad diuerſumq; declinātib⁹/uo luptates/que in diſcēdo percipiunt ſtudioſe ſectatus fuerit aīumq; nō alieno ſed ſuo decoꝛauerit oꝛnamē to/tēperātia/iuſtitia/foꝛtitudine/libertate/ueritate / ſic ex hac vita migrationē expectās/tanq̄ cū fatū uo cauerit migraturus. Vos quidem o ſimmia ꝛ cebes/ alijq; pñtes/in poſterū quodā in tempoꝛe ſinguli trāſ migrabitis. Me vo nūc/ut tragicus aliquis diceret / iam uocat fatū. Ac ferme tempus eſt/ut ad lauādum

Corytus

ptuertã. Præstat enim ut puto post lauacrũ uenenũ bibere.ne in lauando cadaucre molestiã mulieribus præbeamus.Cũ hec dixisset socrates/crito sic iquit: Dic age o socrates/quid nã:bis aut mihi mãdas agẽ dũ:Uel erga filios tuos uel circa cetera.Quidue agẽ do maxime tibi gratũ fecerim⁹ ? Nihil equidẽ inquit noui præcipio/sed qõ semp uobis prædico: videlicet si uestri curã habebitis ꝛ mihi ꝛ uobisipis grata eua dent quecũq; feceritis:etiã si nũc uerbis nõ ꝓcedatis. At vo si uosipos neglexeritis/nolẽtes ꝑm ea que nũc ex superiori tẽpore dicta sunt/quasi per uestigia vitã dirigere/nihil prorsus ꝓficietis/ꝛ si multa nobis nũc disputantib⁹ cõcedatis. Ista quidez ait crito cure nobis erũt:Sed quẽadmodũ sepeliri te iubes:utcunq; inquit libet/si tñ me apprehendetis:ac nisi ego uos effugero.Et simul subridẽs ꝛ ad nos cõuersus nõ persuadeo inquit critoni/me esse hunc socratẽ qui nunc disputo/ꝛ singula dicta dispono.Sed opinat me illõ esse/qõ paulo post videbit cadauer. Itaq; interrogat quẽadmodũ me sepeliat.Quod aũt iãdiu plurimis uerbis cõtendo/postq; uenenũ bibero/haud ulteri⁹ apud uos me esse futurũ/sed ad beatoꝝ profecturũ felicitates hoc quidez mihi videor frustra critoni dixisse cõsolans uos simul atq; meipm.Fideiubete igitur pro me critoni ꝓria quadã fideiussione quam ipe iudicib⁹ fideiussit. Ille enim me iudicio sistere. Uos autẽ me nõ sistere cũ obiero fideiubete/sed abiturũ. Ut crito obitũ facili⁹ meũ ferat:neue meũ corpus uel cremari cernens uel sepeliri/me deploret quasi dira patientẽ. Neq; dicat in funere proponi socratem aut efferri/aut sub terrã condi. Certũ id habeto optime crito maledictũ nõ solũ in hoc ipso delinquere/uerũ etiã ais non nihil officere. At eniz considere oportet atq; dicere corpus sepeliri meuz atq; ita sepeliri ut tibi placebit/maximeq; iustum esse cẽsebis. His dictis surrexit itrauitq; cubiculũ quoddã quasi lauaturus. Crito autẽ secutus est. Nos vo expectare iussit. Expectabam⁹ ergo de his que dicta erãt inter nos colloquentes rursusq; cõsiderãtes. Præterea conquerebamur fortunã nostrã/qui tanq; parente orbati reliquũ vite tẽpus orphani futuri essem⁹. Cũ socrates lotus esset/delati sunt ad eũ pueri sui. Duos enim filios habebat paruulos/vnũ vo iã grandẽ. Uenerũt ꝛ mulieres domestice: Ad eas socrates cuz in pñtia critonis uerba fecisset/ꝛ que uolebat mandauisset / mulieres quidẽ ꝛ pueros abire iussit. Ipse vo ad nos redijt/iã circiter solis occasuz:permultũ enim tẽporis spatiũ/intus fuerat cõmoratus. Cũ vo ad nos uenisset lotus cõsedit. Nec multa post hec locutus erat cũ uenit vn decimuiroꝝ lictor. Qui illi adstãs o socrates iquit/ nõ arbitror eã in te nouitatẽ me deprehẽsurũ quã de prehẽdere in ceteris soleo. Illi enim indignant mihi atq; execrant qñ illis denũcio uenenũ esse bibendũ/ ita magistratib⁹ cõpellentib⁹. Te vo cognoui pſertiz in hoc tẽpore generosissimũ/mansuetissimũq; ꝛ optimum virũ oium qui vnq; hũc in locũ deuenerunt: ꝛ nũc equidẽ certo scio te mihi haud infestũ fore:Sed illis penes quos rei hui⁹ causaz esse cognoscis. Nũc ergo scis quẽ tibi nunciũ afferaz:Uale atq; annitere/ que necessaria sunt pro viribus facile ferre: ꝛ simul his dictis abibat lachrymãs.Socrates autẽ in eũ respiciens ꝛ tu inquit uale ꝛ nos id faciemus.Simulq; ad nos cõuersus q; urbanus est homo hic inquit: Neq; solũ in hoc:sed in superiori etiã tẽpore me saluta bat colloquebaturq; nõnunq;:fuitq; semp viroꝝ optim⁹:Et nũc q; ingenue me lachrymat:Sed age o crito illi parcamus:Ac si iaz tritũ est uenenũ/aliquis huc afferat:Si nõdũ est tritũ conterat ille:Atreor equidẽ inquit crito o socrates/ nondũ solẽ reliquisse montes nec occidisse:Et noui alios postq; id sibi nunciatũ est ualde sero bibere illud ꝓsueuisse/largiter cenatos atq; potos/interdũ vo etiã illorum potitos quoꝝ amore afficiebant:Quãobrez ne adeo festines/adhuc enim supest tẽpus.Tũc socrates:merito inquit o crito illi ista faciũt:Putãt enim hec faciẽtes lucrari:Atq; ego merito ista nõ faciã:Nihil enim me lucraturuz spero si paulo posterius uenenũ bibero:Nisi ut mihiipsi sim ridiculus tanq; vite cupidus: atq; parcus eius rei seruator/cuius nihil iã mihi amplius adest.Sed age iã mihi obtẽpera:nec aliter facias.Crito vo his audi tis annuit puero qui longe nõ aberat.Ille vo egressus ꝛ aliquantũ cõmoratus redijt eũ qui uenenum daturus erat/secũ ducẽs:attulit autẽ in calice id atq; tritũ.Hũc aspiciẽs socrates.Cedo inqt bone vir/ tu enim harũ rerũ peritiam habes/quid me facere oportet:Nihil inquit aliud q; post potionẽ deambulare quoad grauari tibi sentias crura: Postea vo iacere. Atq; ita tu facies.Hec dicẽs porrexit calicẽ socrati:Socrates vo hilariter admodũ o echecrates accepit nihil oino commotus/neq; colore/ neq; vultu mutato:Sed quẽadmodũ consueuerat taurine illũ aspiciens quid ais inqt:licet ne ex hoc poculo nõ nihil spargẽdo sacrificare:Tantũ inqt o socrates cõtriuim⁹/quãtũ satis fore putauimus. Intelligo inquit:Sed ꝛ licet ꝛ oportet orare deos ut felix sit transmigratio nostra.Quod eqdẽ obsecro:atq; utinã ita fiat.Et simꝫ his dictis admonẽs facile admodũ alacriterq; ebibit. Plericq; nostrũ eo usq; retinere quodãmodo lachrymas potueramus. At postq; ꝛ bibentẽ vidim⁹/ ꝛ bibisse ulteri⁹ non potuim⁹:Sz me qdẽ doloꝝ adeo supabat/ut lachryme largiter iaz mihi profluerẽt.Quapropter me protegẽs deplorabã:nõ illũ quidẽ/sed fortunaz meã/qui tali amico orbatus essem.Crito autẽ euã prius cũ lachrymas nequiret cõtinere surrexerat: Sed apollodorus nec in superiori quidẽ tẽpore vnq; lachrymare cessauerat.Tũc vo ꝓcipue uociferans seq; ipsum afflictãs neminẽ reliquit pñtium/cuius vicẽ nõ deploraret. Præter vnius socratis vicem: Ille vo hec aiaduertens.Quid nã inquit o viri mirabiles agitis:Atqui ego maxime hãc ob causam mulieres abegerã ne talia facerẽt. Audiuerã enim in bñdictione esse ex hac vita migrandũ: Quiescite igit atq; tolerate. Nos vo hec audientes erubuimus/destitimusq; a lachrymis.Sed ipse cuz interdeambulandũ crura iã grauari sentiret iacuit resupinus:sic enim qui uenenum præbuit iusserat.Qui paulo post eũ tangẽs/pedes ꝛ crura considerauit: Deinde grauius cõprimens pedẽ eius/quesiuit an sentiret. Negauit socrates. Ille rursus pſſit tybias paulatimq; manu ascendẽs ostendit nobis frigere eas atq; rigere:Et ipse attigit rursus aitq; cum ad cor puenerit/tunc esse decessurũ. Iã igit friguerãt

ei precordia/eũ detegẽs/erat enim ueste coopt⁹/
dixit/que uox illi extrema fuit / Crito esculapio
gallũ debemus/quẽ reddite neqz negligatis. Fiet in
quit crito qđ iubes. Sed vide nũquid aliud uelis.
Nec interroganti nihil ultra rñdit. Sz paulo post
cõmotus est. Et minister detexit eum: atqz ipse lu
mina fixit. Quod cuz crito cerneret/ora oculosqz
composuit. Hic finis fuit amici nostri o echecrates
viri/nostro quidem iudicio / omnium quos expti
sumus optimi z apprime sapientissimi atqz iustis
simi.

Argumentum Marsilij Ficini in Menexenum.

Consiliũ Platonis in menexeno est. co
hortari oẽs ad summaz patrie charita
tem idẽqz facit/q̃ uis aliter in critone z
legibus atqz re.p. Hic vo duob⁹ preci
pue id efficit modis. Primo quidẽ/dñ
laudat illos / qui pro salute patrie picula mortẽqz
intrepide subeũt. Deinde duz ipse patrie sue antiq
tatez virtutesqz laudibus miris extollit. Tu vo sta
tiz ab initio nota/philosophiã scilicet morale viro
re.p. gubernaturo eẽ summope necessariã: Mox
preclarũ eẽ in bello occũbere: scilicet pro salute pa
trie: idqz cõfirmari ex eo/qđ hoc apud oẽs gentes
maxime oium honoret. Deinde occasione sumpta
ex laudib⁹ oratorũs aĩaduerte: q̃ pnitiosa sit adu
latio. Cõmunẽ siquidẽ oratoriã in gorgia adulatio
nis spẽm esse iudicat. In phedro autẽ adulatorem
appellat bestiã humano generi pestilẽtẽ. Similẽqz
affirmat impuro demoni/incautos aĩos sub noxie
uoluptatis esca cõtinue corporis sordibus inquinã
ti. Hic preterea prestigiatoribus ueneficijsqz adula
torẽ tam priuatũ q̃ publicũ iudicat esse persimilẽ:
quippe qui tanq̃ fure z homicida deterior z iniq
or/nõ pecunias/non ipsam corporis vitã dũtaxat
nobis auferat. Immo vo tanq̃ sacrilegus rẽ sacrã
iudiciũ scilicet rõnis sub boni specie surripiat atqz
subducat: Et vide q̃ ualde decipiat. Nõ eniz in re
bus solũ occultis/sed id qđ mirũ est: immanifestis
simus artificiosissime fallit. Cui enim nõ euidẽtissi
ma sit aiuta paternaqz origo. Itẽ ipsa sui corporis
magnitudo atqz forma: Ueruntamen in his quoqz
adulatores ueneficinos circũueniũt: tãto circe cru
deliores/quanto grauius inferũt detrimẽtuz. Illa
enim suis poculis exteriora hois ferit in bestias trãs
formasse. ij vo lenocinijs suis interiora trãsformat.
Proinde veridet socrates oratores qđ gratiaz po
pularẽ oibus machinamẽtis aucupent: Laudẽtqz
alios/supra moduz/quo ipsi laudent: rẽqz adeo le
uem grauí quodã studio z diuturna premeditatio
ne pertractent. Aggredit preterea qđ statuerat ab
initio/oẽs videlicet ad defendendã patriã cohorta
ri: laudando videlicet eos qui pro patria occubue
runt. Hic enim erat mos uetus athenienſiũ. Publi
ca cõcione illos laudare quotãnis: atqz insup in fe
rias celebrare. Verum ne supra q̃ par est oratorie
tribuat facultati/asserit se orationem eiusmodi ab
alio z quidem a muliere aspasia accepisse. Preser
tim cũ socratici ingenij non sit oratorũ more cõcio
nari. Quo potissimum ordine laudãdũ sit: presertim
in oratione funebri manifeste declarat. Quod autem
hoies ait ab initio in attica regione solum atqz solos
ex terra sponte progenitos/ex alijs vo regionibus e
terra similiter solum bruta: utcũqz placet accipito/si
ue tanq̃ a philosopho/siue potius oratore. Scito tñ
Platonicã esse sniaz: post uastas terre illuuiones/ex
abũdãti humore: atqz calore sequẽti post diluuiũ/ter
ram adeo fecundã reddi/ut ex ea nõ aialia tantũ pu
silla/qualia nũc/sed grãdia etiã atqz ipsi insup hoies
ultro nascant. Quod quidẽ z hic z alibi sepe confir
mat. Idqz plerisqz senserũt agyptioz atqz grecoz: z
arabes multi: deniqz cõfirmarũt precipue algãzeles
atqz auicenna. Qua quidẽ snia aristoteles in questio
nibus naturalibus usus ex antiquoz mente inqt: quẽ
admodũ in paruis tempoz mutationib⁹/parua que
dam ex terra pullulãt aialia/ ita in maioribus quoqz
maiora/in maximis deniqz maxima atqz perfectissi
ma. Plato aũt ubicũqz ex ipsis terre visceribus eruit
animantes/deos artifices adhibet mundani architec
ti ministros. Deos inq̃: idest ideas specialesqz ratio
nes in ipsa mũdi vita diuinaqz intelligẽtia ꝓsistentes.
Per quas z statiz post diluuia/z quotidie animãtiũ
formẽt spẽs/ubicũqz corporeũ specici eiusdẽ semen
abesse viderer. Quod quidem fieri oportere satis in
theologia probauim⁹. Ubi vo nascit homo/nõ soluz
sicut ceteris deoz adhibet manus/sed etiã quoddaz
dei summi spiraculũ expressiorẽqz imaginẽ. Deinde
statim natis deos ipsos saltez in primis seculis tanq̃
duces preficit atqz preceptores. Tu vo ex his oibus
que mosayce sapientie magis cõsonãt/prudẽter eligi
to. Profecto id moysi maxime ꝓgruit quod hic z in
protagora z in politico atqz critia vult hoiem aliquã
do ex terra auctore deo ad dei ipsius similitudinem
fuisse progenitũ. Quales autẽ illuuiones sint z quan
do z quã ob causam/docebimus in timeo. Post hec
insignis pietate vir patrie sue laudes mirifica quadã
tũ charitate/tuz arte prosequit: ab origine prima/ab
ipsa rei.p. forma/a disciplina quotidiana/a reb⁹ egre
gie gestis. Que z hinc z aliũde ex alijs scriptoribus
manifestissime sunt. Quãobrẽ argumẽtũ nostrũ pau
cis cõcludamus/eiusmodi snias annotantes: Uirtuti
oia parẽt. Prosperitas primo emulationẽ parit: De
inde inuidiã/demũ dissensiones z prelia. Dis possessio
absqz morali virtute nõ solũ iutilis est/sed noxia.
Scia seorsuz a virtute morali/nõ sapiẽtia sed calidi
tas quedã est iudicãda. Maior splendor in filijs ob
scurus euadit/quãdo per ipsoz ignauiã in posteros
nõ transfunditur. Nõ est optandum/ut omnia succe
dãt ad uotum. Obseruanduz est in omnibus prouer
biuz uetus: Nihil nimis. Qui ta se comparauit/ut
ex seipso pendeant omnia/que ad beatitudinem con
ferunt / uel q̃ proxime ad hoc accedit hic optime vi
tam instituit. Moli uel letitia exultare/uel doloze deij
ci. Parentes iudicare debẽt se genuisse filios/non ut
immortales/sed ut boni forent. Lugubres lamẽtatio
nes domesticorum moleste sunt defunctis siquidem il
las audiant. Perpetuo quodã solemni honore / pro
sequi decet eos/qui pro salute patrie strenue se in bel
lo gesserunt. eorũ filij cura publica educandi. Colẽdi
quoqz parentes. Ne res ipse nobis inique sint/equo
sunt animo perferende.

¶ Menexenus Platonis uel funebris oratio.

SOCRATES:MENEXENVS. SO: Foro uenis menexene? An unde? ME NE:E foro o socrates:& a senatu. SO CRA:Quid tu ad senatum? An forte q3 discipline philosophice3 finem ade ptum tã & satis profecisse te putas/ma iora posthac aggredi studes / nobis q3 senioribꝰ ipse adeo iunior/iperare. Ut familia uestra semp sicut solita est/aliquẽ nobis exhibeat psultorẽ. ME:Si ipse permittis o socrates/cõsuliq3 operã da bo. sin cõtra. nequaq̃. Nunc vo iccirco ad psiliũ pro fectus sum / quoniam audiueram eligendum esse ali quez qui laudibus defunctos ornet. Nam ut scis infe rias facturi sunt. SO:Audiui equidẽ: sed quẽ potissi muz elegerũt? ME:Nullũ: Nã in crastinũ distulerũt. Arbitror autẽ archinũ uel dionẽ electũ iri. SO:Vide tur Menexene apud plurimas gentes preclarũ esse in bello occumbere. Etenim qui sic e vita migrat fu nere & sepulchro magnificentissimo honorat̃. Et si que pauper quis ita decedat/laudatione nõ caret. siue etiã vilis quispiã & ignauus/rursus a sapiẽtibꝰ viris extollit. qui non frustra ac temere. sed mature cõposi ta & cõsulta oratione tã egregie laudãt/ut dum & que adsunt & que non adsunt de aliquo predicant/uerbo rum elegãtia auditoribus alios quasi prestigijs uene ficijsue quibusdã surripiãt atq3 subducãt. Ciuitatem quoq3 interim ut lubet exornãt. & eos qui in armis oc cubuerunt. Maiorũq3 retexũt nostro3 originẽ. Nos quoq3 ipsos adhuc viuentes extollunt. Quapropter ego quidez Menexene ab illis elatꝰ generose admo dum affici soleo: Cũq3 illis passim aures prebeo/mi rifica suauitate demulceor: statimq3 me maiorẽ/gene rosiorem/pulchriorẽ q̃ antea reputo. Ac sepenume ro hospites aliqui mecum hec audiũt: Egoq3 erga il los euestigio prestantior q̃ antea reddor: nempe & il lis idez qõ mihi videt accidere tã erga me q̃ reliquã ciuitatẽ. Nam ab oratore protinus persuasi / mirabi liorẽ q̃ prius ciuitatẽ existiment. Atqui gloriosa hec uenustas mihi triduũ ultra permanet: adeo cõcinna oratio canoraq3 uox oratoris ore demanãs auribus meis infundit. Ut vix tandẽ quarta post die uel quin ta meipsius reminiscar/& ubi nam gentiuz sim agno scam. Ac tũc demũ me fuisse deceptũ animaduerto/ cum me ante putauerim in beatoꝝ insulis constitutũ. Usq3 adeo rhetores apud nos igenios̃i sunt. ME:Sẽ per aduersus rhetores iocaris o socrates. Nunc aũt suspicor ne illi qui eligẽt desit dicendi facultas. Subi ta nãq3 obtigit optio. Quãobrẽ cogẽt forte quisquis dicturus erit/ex improuiso quodãmodo uerba face re. SO: Nunquid bone vir singulis istoꝝ sunt oratio nes cõposite? Quin neq3 arduũ est de his rebꝰ absq3 meditatione dicere. Si enim oporteret uel in pelopo nesso athenienses/uel peloponessiacos athenis orare/ facũdo tunc oratore opus esset/qui & persuaderet & probaret. Cñ autẽ apud eosdẽ se quis exercet/quos & laudat/facile eius uerba laudantur. ME:Facile ne istud existimas socrates? SO:Equidem. ME:An spe ras eloqui posse te/si opus fuerit/& cõsilio eligaris? SO:Quid mirũ menexene me ad dicendũ sufficere? qui magistrã haud quaq̃ imperitam in rhetorica na ctus fueriz? que & alios multos eloquẽtes reddidit oratores/& vnuz grecorũ omniũ prestantissimũ/fi lium xantippi periclem. ME:Que nam ista? Nun quid aspasiã dicis? SO:Et hãc dico. & filiuz metro bÿ cõnuz. Hi nãq3 duo preceptores mihi sunt. Cõ nus quidem musice/Aspasia vo rhetorice. Ita igit̃ eruditũ virũ nihil mirũ est in his eloquẽtem esse? Quinimmo & siquis etiã deteriꝰ q̃ ego doctus fue rit/musicã quidẽ a lampro/rhetoricam vo ab anti phonte rhamnusio/is tamẽ poterit athenienses in ter ipsos athenienses laudãdo/sic eloqui/ut eius ab auditoribus probet oratio. ME:Quid naz habes q̃d in mediũ afferas/si te uerba facere oporteret? SO:Ex me quidẽ fortasse nihil: sed heri aspasiam ipsam audiui funebrẽ de his orationem dictãtem: Audiuerat enim que & ipse dicebas / athenienses aliquẽ electuros esse qui de his orationẽ haberet. Deinde partim mihi ex improuiso transegit / que dicenda forent. partiz meo quidẽ iudicio premedi tata/exponens/funebrẽ orationẽ contexuit quam dixit pericles reliquias quasdã ex illa componẽs. ME:Nunquid recordareris que dicebat aspasia? SO:Equidem: nisi iniurius sim. Ab ea nãq3 edidi ci parũq3 abfuit/ quin ꝓpter obliuionẽ plagis illa me cederet. ME:Cur non refers? SO:Vereor ne magistra mihi subirascatur/si orationez illius edi dero. ME:Nullo pacto socrates. Uerũ gratificare mihi/seu aspasie siue cuiuslibet alterius orationez dicere placet: dicas modo. SO:Forte me ridebis/ si senex adhuc iocari tibi visus fuero. ME:Absit o socrates. Dic ammabo. SO:Nos tibi gerendus est. Ferme nãq3 si nudatũ me saltare iuberes/quan doquidẽ soli sumus obsequerer. sed audi iaz. Hũc enim in modũ ut arbitror/loqui cepit/sumens ab ipsis defunctis exordiũ. ¶ Opere quidẽ ipso decẽ tia his apud nos exhibita sunt: que iã assecuti iter fatale agunt tã publice a ciuitate/q̃ priuatiz a suis magnifico sumptu & frequẽti concursu sequẽtium honorati uerboꝝ preterea laudationẽ addi lex iu bet. Ac profecto ita decet. Bene siquidẽ rebus ge stis/ex ipsa uerboꝝ exornatione/ad eos qui gesse runt apud auditores memoria perẽnis splendorq3 prouenit. Ea vo opus est oratione/que defunctos satis laudet. Superstites benigne moneat. filios eo rum fratresq3 ad virtutis ipoꝝ imitationẽ hortet. parentes aũt & maiores alios siqui supersunt/con soletur. Que igit̃ nobis talis erit oratio? uel vnde po tissimũ ꝑclaros laudare viros incipiemꝰ qui viuẽ tes virtute ppria suos mirifice delectauere/& pro salute viuẽtiũ offerre se morti nõ dubitarũt. Videt itaq3 mihi oportere fm naturã ut boni effecti sunt ita eos laudare. boni autẽ ideo prouenerunt q3 ex bonis traxerunt originẽ. Quapropter generosam primo illoꝝ stirpẽ laudemꝰ. Deinde educationẽ & disciplinã. Postremo narremꝰ ita ab eis fuisse res gestas ut maxime decebat eos/qui essent ex talibꝰ oriundi/& ita postmodũ educati prima quidem ge neris hoꝝ laus est/qõ maiorũ origo haud peregri na fuit: neq3 successores hos ita hic relict̃ uelut inq linos nouosq3 boies. ex aduenis genitos/sed indi genas ac reuera in patria habitãtes / viuentesq3 & nutritos non a nouerca quidem ut alÿ sed ab ipsa

matre ipsoꝝ regione quã habitarũt:in qua ⁊ nunc condũtur vita functi/ipsis videlicet in visceribus eius que pepit eos ⁊ nutrijt ⁊ excepit.par est enim matrẽ ipsam ante omnia honorare. Haz ita maxime horꝝ genus excolit.Est aũt regio hec non solũ nobis sed omnibus hominibus celebrãda.cũ alijs multis de causis/tũ ex hoc precipue quia dijs charissima est.Quod testat deorũ de hac inter se concertatio.Ea que vo a dijs laudata est/cur non a cũctis hominibus collaudetur:Altera eius laus erit qõ eo tempore quo tellus omnia aialia omnigena producebat/feras ⁊ pascentia oia/terra duntaxat nostra ad hec sterilis erat/agrestibusqꝫ animalib⁹ uacua propꝛie vo ex omnibus animãtibus hoiem genuit.qui ceteris intelligentia prestat: soluscꝫ ius ac deos animaduertit.Quod vo hec regio horuꝫ nostrosqꝫ maiores progenuit/hic euidentissime licet cognoscere:Quia omne qõ gignit/alimentũ cõueniens genito continet.Quo plane discernit mulier illa que peperit/ab ea que infantez simulando supposuit.nã que peperit/lacte abũdat/ad eius qõ genituꝫ est alimoniã/alia vo nequaq̃.Tellus itaqꝫ nostra materqꝫ perspicuũ argumẽtum prebet / qõ homines ꝓcreauerit. Nã ⁊ sola ⁊ prima tũc pabula humana porrexit: tritici hordeiqꝫ fruges:qbus cõmodissime genus hoĩum alitur:utpote que uere animal id produxerit.potꝫ autẽ de terra q̃ de muliere coniectare id licet. Neqꝫ enim terra mulierẽ conceptione partuqꝫ sed terrã mulier imitatur.huiusmodi vo pabulũ sine inuidia non hoibus solum abunde/uerũetiam bꝛutis subministrauit.post hec oleuz laboꝝ subsidiũ natis suis suppeditauit. Nutritis autẽ adultisqꝫ filijs principes preceptoresqꝫ deos induxit:Quoꝝ nunc pretermittenda sunt nomina. Neqꝫ enim nos latet qui vitam nostram munierint/tam artiũ inuẽtionẽ ad quotidianũ victuꝫ spectantiũ / q̃ traditione peritiaqꝫ armorũ ad regionis ipsius custodiã. Ita maiores horum geniti atqꝫ educati rẽ.p.instituerunt quã paucis perstringere decet. Res eniꝫ.p.hominũ educatio est/bona quidẽ bonoꝝ/contrarioꝝ vo contraria.Quod ergo in preclara re.p.enutriti sunt nostri maiores declarandũ est/per quã ⁊ illi hi boni viri/ex quibus sunt/qui e vita migrarũt.Eadẽ nãqꝫ res.p.quõdã ⁊ nunc/optimatũ videlicet gubernatio/sub qua ⁊ his temporibus ac ferme semp ex eo tempore degimus.Eaz quidã populare uocãt/alij aliter utcũqꝫ placet.Est autẽ reuera hec optimatũ/cum quadã auctoritate populi gubernatio. Semp enim nobis reges sunt. Alias generis successione/alias electione creati sed auctoritatis ciuitatis plurimũ apud populũ.Qui semp his qui optimi iudicãtur/magistratus impertit.Ubi neqꝫ parentuꝫ debilitate uel paupertate uel ignobilitate quisq̃ reijcit:neqꝫ contrarijs de causis honorat.ut in alijs ciuitatibus fieri solet.Sed hec est summa . Quicũqꝫ sapiens aut bonus habetur/dominat ⁊ imperat.Causa nobis gubernationis huiusmodi/ex equo generatio est. Alie siquidẽ ciuitates sunt ex uarijs dissimilibusqꝫ generibus cõstitute.Quo fit ut inequales sint ⁊ gubernationes.tyrãnides paucorũqꝫ potẽtie:In quibus ita hoies viuũt/ut se inuicẽ partim dominos/ partim seruos existiment. Nos autẽ nostriqꝫ vna ex matre oẽs/fratres inuicem geniti / haud arbitramur inuicẽ nos dominos ⁊ seruos esse.Sed generationis equalitas nos inducit ut ⁊ legis queam⁹ equalitatẽ/ neqꝫ rei ꝓsus ulli nisi opinioni virtutis prudentieqꝫ cedamus.Quapropter ⁊ nostri ⁊ horꝝ parẽtes ⁊ honeste creati ⁊ in omni libertate nutriti multa atqꝫ preclara facinora apud omnes gẽtes notissima priuatim ⁊ publice ediderũt existimãtes libertatis gratia tã aduersus grecos pro grecis alijs q̃ aduersus barbaros pro cunctis grecis esse pugnandũ.Enimuero quo pacto in bello se gesserint argiui quõdam aduersus cadmios/⁊ heraclide aduersus argiuos/cum eumolpus ⁊ amazones ac etiã cũ his supiores regionẽ inuaderẽt/breue esset pro dignitate referre/⁊ poete virtutẽ illoꝝ elegãter musica celebrãtes in omnes gẽtes diuulgauerũt . Quare si nos eadẽ nudo sermone repetere nũc aggrederemur/forte videremur illis eẽ secundi.Hec igit ob hanc causam arbitror dimittenda/quãdoquidẽ pro dignitate iã satis celebrata videtur.Que vo nõdũ ut rerũ dignitas exigit a poetaruꝫ aliquo decantata sunt/nec dũ tamẽ obliuione deleta sunt/hec nobis predicãda nunc arbitror/ut ⁊ nos ea laudemus ⁊ adiuuem⁹ prouocemusqꝫ alios ad eadẽ odis alijsqꝫ carminibus ut decẽs est exornãda.Eorũ autẽ que dico/prima hec extant perses profecto/cuꝫ asie imperarẽt ⁊ europe dñarentur obstiterũt regionis huius hoies/hinc quidẽ oriundi/nostri autẽ progenitores . Quorum meminisse virtutẽqꝫ laudare ⁊ oportet in primis ⁊ decet.Eaz nãqꝫ nosse oportet/si quis sufficienter laudaturus sit res ab illis eo in tẽpore gestas/quo asia ois tertio iã regi seruierat.Quoꝝ primus cyrus magnitudine quadã animi ciues suos persas in libertatẽ redigens / simul dños medos subiecit.totiqꝫ asie usqꝫ ad egyptũ imperauit.filius autẽ ei⁹ egypto quoqꝫ ⁊ libye/quousqꝫ penetrare dabat: Tertius darius/pedestri pugna usqꝫ ad scythas extẽdit imperiũ.Nauali autẽ / mari ⁊ insulis est dñatus. Quo factũ est ut repugnare illi nullus auderet . Animi quidẽ horuꝫ omnes seruili quadã formidine abiecti iam erãt:adeo multe/frequẽtes ⁊ bellicose gentes sub ꝓsarũ imperio tenebãtur. Nos autẽ eretriẽsesqꝫ incusans darius quod sardibus insidiaremur/⁊ hac belli occasionẽ nactus/quingenta hominũ milia classibus misit . naues vo trecentas hisqꝫ datim prefecit. atqꝫ illi mandauit ut captiuos ad eum eretriẽsesqꝫ ⁊ atheniẽses duceret:si caput illi suum charũ esset. Ille nauibus aduectus eretriã.ubi viri non pauci erãt:ac preterea in rebus bellicis inter grecos eoꝝ temporũ illustrissimos/numerabãtur/triduo eos captiuos fecit. Neue ulli esset fugiẽdi locus omnẽ regionẽ sic explorauit. Nẽpe ad fines eretrie profecti milites eius ⁊ ex mari in mare sepe extendẽtes discurrẽtesqꝫ iunctis inuicem manibus vniuersaz regionem protinus percurrerunt/ut regi referre possent / neminez illos subterfugisse.Eadẽ sentẽtia ex eretria marathonem descenderunt:utpote qõ illis ad id aptissimũ erat/ut atheniẽses vna cũ eretriensibus quasi sub eodẽ iugo ducerent captiuos. His aũt partim quidẽ ita pactis/ partim vo tentatis / nullus grecorũ preter lacedemonios eretriẽsibus/atheniensibusue succurrit . Et q̃ sequenti post pugnam die uenerũt.Ceteri autẽ omnes

perterriti sunt. ac bene secū agi putantes si periculuz pñs cuaderēt/quieuerūt. Ex hoc intueri licet quāta il lozū virtus fuerit/qui in marathone barbaroz impe tū sustinuerūt/eozūq; superbiam domuerūt. primi sa ne de barbaris triumpharūt / z exēplo reliquis ostē derunt persarum vim haud inexpugnabilē esse. Im mo vo z multitudinē omnē z diuitiarū copiaz virtu ti parere. Eos equidē viros non modo nostroz coz pozum genitozes/sed z libertatis tum nostre tū oiuz qui in huiusmodi habitant ꝓtinēti auctozes arbitroz extitisse. his nāq; exēplis prouocati posteriozes gre ci in sequētibus bellis pericula omnia pro salute sua subire non dubitarūt: discipuli profecto illozū qui in marathone persas profligauere. primā itaq; palmaz oratione illis tribuere decet / secundā vo hīs qui cir ca salaminā artemisiumq; hostes prelio nauali vice runt. Multa nēpe ab his viris gesta narrare posse mus: quanta pericula terra mariq; imminentia susti nuerint/deuicerintq;: qō autē pre ceteris egregiū pu to/nunc referā. Haz qō restabat post bellū maratho nicum/perfecerunt. Siquidē qui in marathone certa runt/hoc tantū grecis demonstrauerūt / qō terrestri pugna pauci quidē greci multoz impetū barbarozū frāgere possent. Maritima vo victozia adhuc incer ta: existimabāturq; perse in maritimis prelijs z mul titudine z diuitijs arteq; z roboze inexpugnabiles esse. hoc itaq; in his qui tūc nauibus pugnauere/lau de dignū est/qō metū grecis insitum penitus depule runt: fecerūtq; ne amplius nauiū virozūq; numerum pertimescerēt. Utrisq; his factū est/tam in maratho ne/terra pugnātibus q̄ mari postea circa salaminā: ut reliqui greci z docerent z prouocarentur/ab illis quidē terra/ab his autē mari/ad prelia cōtra barba ros intrepide cōmittenda. Tertiū assero qō in plate is gestū est/z numero z virtute/salutis grece causam extitisse. Cōmune vo id iam lacedemonijs z athenie sibus facinus. Igitur omnes hi greciā in summis no bis/z a posteris laudabūtur: post hec multe insuper grecoz urbes/adhuc sub barbaris cōueniebāt. Rex autē minabatur grecos se iterū inuasurū. Decet pro fecto illos cōmemorare/qui superioz operibus salu tis extremū manū imposuerunt: cum omnē ex mari barbariē depulissent. hi vo fuerunt qui circa euryme dontē classe pugnarunt: z in cyprū militaturi se cōtu lerunt. Itēq; in egyptū nauigauere: plurimasq; alias terrarū oras peragrarunt. Hoz meminisse oportet. his gratia est habenda qō regē perterritū coegerunt de salute sua cogitare potius q̄ ad grecoz pernitiez insidias tendere. Atq; id bellū per omnes urbes dif fusum fuit dū greci seipsos omnesq; lingue eiusdē ho mines aduersus barbaros tutarētur. pace vo demuz confecta honorataq; ciuitate ꝓtigit ei/qō solet ab ho minibus in eos quibus prospere res succedunt oriri. ꝑmo quidē emulatio ab emulatione: deinde inuidia que hanc ciuitatē inuitā in bellū cum grecis gerēduz traxit. post hec inito bello in tanagra ꝓgressi sūt pro libertate boetiozuz/aduersus lacedemonios concer tantes. Cūq; incertus pugne esset euentus/qō postea secutum est rē ipsam aperiunt. Plericq; sane aufuge runt/destituentes boetios/quibus auxiliū allaturi cō uenerant. Nostri autez die tertia in enophitis potiti victozia eos qui iniuste fugerant / iuste reduxerūt/hi

utiq; primi post belluz perficū/grecis gratia liber tatis auxiliati contra grecos/viri quidē precari z libertatis auctozes his quib⁹ opem tulerāt his in monumentis honorati a ciuitate priores sunt posi ti: His vo peractis/ cū increbresceret bellū greciq; omnes sumptis armis regionē deuastarēt / urbiq; non dignā gratiam redderēt/eos nostri nauali pre lio superarūt: z eoz duces lacedemones cōprehē derunt. quos q̄ quis iugulare liceret dimiserunt: pa cemq; firmarūt: existimātes aduersus eiusdē gene ris hoies ad victoriā usq; pugnandū/neq; ob pri priā ciuitatis indignationē / grecoz cōmunionem penit⁹ dissoluēdā. Sed aduersus barbaros ad ne cem usq; certandū. Hos itaq; laudare viros decet qui hoc bello peracto hic iacēt: quoniā ostēderūt inanem esse illoz suspitionē/siqui athenienſiū vir tuti diffisi opinētur in primo contra barbaros bel lo/alios quosdā prestantiores atheniēsibus extitis se. Hi eniz cū omnis grecia seditionibus agitaret / ipsiq; viros ceteris grecis prestātiores bello supe ratos cōprehendissent / declarauerūt eos seorsum se vincere: quibus cum cōmuniter/barbaros expu gnauerant. Tertiū post pacē hāc bellū improuisuz z graue exortū est: in quo cū multi fortesq; viri oc cubuissent hic condunt. Quoz multi circa siciliaz plurimi sunt potiti victoriis pro salute leontinoz quibus iureiurando astricti opez ferebant/quo fe dere ad ea loca nauigauerāt. Cū vo diuturna esset nauigatio/ac interiz rerū discrimine penuriaq; ci uitas premeret/neq; illis posset succurrere / nega tis subsidijs res eorum haud prospere succesſerūt. Quoz hostes belloq; aduersarū maiorē tempera tie virtutisq; laudē quaz amici alioz habēt. Multi pterea nauali bello per hellespontū die vna oēs aduersarioz naues ceperūt: plurimasq; alias deui cerūt. Bellū vo iccirco insperatū durūq; uocaui: quia nullus existimasset reliquos oēs grecos ꝓtra ciuitatē tam acerrimo studio contētionis accendi ut regē illū barbarū infensissimū quē vna nobiscū expulerāt/rursus per legatos ad belluz grecis infe rendū irritare non dubitarent: z vniuersos tū gre cos tū barbaros ad hanc urbē obsidēdā colligere. Ubi precipue potentia virtusq; ciuitatis hui⁹ efful sit. Haz cū existimarent eā iā succubuisse/nauesq; obsesse circa mitylenē essent: Ipsi auxiliū laturi se xaginta naues ingressi/viri quidez sine ꝓtroversia fortes hostes pfligarūt. liberarūt amicos: z in for tē incidētes indignā/ex mari utiq; non aliter recep ti hic iacent. Quoz semp cū laude meminisse de cet. Nam illorum virtute non modo tūc ex nauali certamine sed reliquo etiā prelio victoriā reporta mus. Etenim propter illos tantū est nostra ciuitas gloriaz consecuta ut nunq̄ expugnari posse nec ab omnibus quidem hominib⁹ crederet. Quod certe haud procul a ueritate est iudicatū. Neq; enim alio ruz insidijs viribusq; sed propria dissensione deui cti sumus. Nempe nūc etiam ab illis sum⁹ inuicti. Sed ipsi nos expugnauim⁹: nobis ipsis succubui mus post hec tēpora/pacatis omnibus/cūq; alijs pace confecta / intestina nobis seditio coorta est: in qua se ita gesserūt ut si fatis decretū esset hoies seditionibus agitari/nemo videat aliter egrotare

patriam optaturus. Haz ex pyreo ꝛ urbe q̄ beni
gne atq; domestice preter ceteroz grecoꝝ opinio
nem ciues inuicē cōuenerūt: bellūq; aduersus eos
qui eleusines erant concitum q̄ moderate transege
runt atq; sedarūt: Hoz profecto omniū alia nulla
est causa preter uerā ipsam cognationē: que amici
tiam firmā atq; cognatam non sermone/sed re bis
hoibus indidit. Oportet autē eos etiaz qui hoc in
bello mutuis vulneribus conciderūt/memoria co
lere: ꝛ utrūq; possum⁹ inter se eos conciliare uotis
sacrificijsq; pro illis qui superauere peractis. quan
doquidē ꝛ nos conciliati sumus. Neq; eniz impro
bitate inimicitijsq; sed infelicitate quadam manus
inuicem conseruerūt. Horū vo testes sumus ipsi su
perstites. Nam cū illis genere coniūcti simus/mu
tuo damus ueniā ꝛ recipimus siquid uel in aliū in
tulimus uel perpessi sumus ab alio: Deinde cuz in
summa rerū tranquillitate quiesceret ciuitas / bar
baris quidē ignoscebat qō infestati ab illa/fortiter
repugnauerāt/grecis aūt indignabat/quia pro ac
ceptis beneficijs iniuriā quādoq; retulerant/dū so
cietatē cū barbaris inirent/nauesq; quibus fuerāt
seruati/diriperent/dissiparētq; muros quib⁹ nos
menia eorū ne cozzuerent/quandoq; defendimus.
instituit itaq; ciuitas haud ultra tueri grecos siqñ
uel a grecis uel a barbaris opprimerent. Cum vo
nos in hac essemus sententia constituti/putarētq;
lacedemoniꝝ nos libertatis tutores iacere/opusq;
eorū fore posthac ut alios subiugarēt/hec egerūt.
Quid multis opus est uerbis: Neq; enim uetera/
neq; multorū hominū gesta dicerē/que sequuntur.
Neq; nos latet perterritos grecozum p̄mos argi
uos/boetios/corinthios / auxiliū ciuitatis huius
implorauisse. Quodq; omniū diuinissimū est/rex
ipse tanta est indigētia pressus/ut non aliūde q̄ ex
hac ciuitate quam omni studio diruere conat⁹ fue
rat salutē suam tutari posse confideret. Enimuero
siquis huius ciuitatis captū incusare uoluerit/hoc
dūtaxat obijcere poterit/qō misericordia nimis af
ficitur/diligentiusq; subleuat succūbētes. Ea siqui
dem tempestate tolerare non potuit/quodue insti
tuerat ultra seruare. Decreuerat sane nullis vnq̄
eorū a quib⁹ iniuriā accepisset/succūbentib⁹ opez
ferre. Mutauit tamē ꝓpositu z/ꝛ auxiliū prestitit.
Unde grecos liberauit a seruitute. Ita ut liberi vi
xerint/donec ipi se inuicē subiugarūt. Regi vo suc
currere ausa minime. Verebat eniz triumphos ex
marathone salamina / plateis antea reportatos.
Sed cū sineret exules ꝛ uolūtarios adiutores/illi
fauere/sine controuersia eū quoq; seruauit: Stru
ctis autē muris fabricatisq; nauibus belloq; susce
pto quādo coacta est bellū gerere / pro pariorū sa
lute contra lacedemonios dimicauit: Petuēs vo
ciuitatem rex/postq̄ lacedemonios viderat naua
le bellū renuere/ꝛ iccirco desistere uolens reqsiuit
grecos qui incontinenti erant/quos prius ipsi lace
demoniꝝ exhibuerāt/si propugnādū foret nobiscū
ceterisq; belli socijs/arbitratus hoc sibi negatū iri
quo tergiuersandi occasionē nāciscerer: Ubi a pro
pugnatorib⁹ socijsq; aljs est deceptus. Nāq; exhi
bere illi uoluerunt/conuenerūtq; iureiurādo adhi
bito corinthijq̄/argiui/boetijq̄/ ceteriq; belli socijq̄ / si
daret pecunias/ut eos illi qui incōtinēti erāt grecos
traderent. Soli vo nos neq; tradere neq; iurare tūc
ausi sumus. Usq; adeo mos ciuitatis huius/Genero
sus/liber/constans/integer/ꝛ natura barbaris est in
fensus: propterea qō homines hi absq; ulla barbaro
rum cōmixtione puri integriq; sunt greci. Neq; eniz
miscent nobiscum pelopes aut cadmij aut egyptij da
naiue aljq; permulti natura quidē barbari / lege so
lūmodo greci/sed ipsi greci dūtaxat nulla prorsus in
fecti barbarorū confusione perseueramus. Que qui
dē puritas odiū huic ciuitati aduersus genus alienū
ingenuit. Soli rursus puriq; ex hoc perseuerauimus
qō opus prophanūq; perpetrare noluim⁹/grecosq;
barbarorū manibus tradere. Ad hec igit descenden
tes/ex quibus primo superati fuim⁹/fauente deo/feli
cius q̄ tunc bellū posuimus: Nā retinētes naues mu
ros: nostrasq; colonias a bello liberati sumus: adeo
libenter ꝛ hostes ipsi destiterunt: Uiros tamē fortes
hoc quoq; in bello amisimus/partim apud corinthū
regionis aspitate ꝛ angustia interceptos/partim pro
ditione apud lacheū profligatos. Insignes quoq; vi
ri/qui ꝛ regē liberauere: ꝛ ex mari lacedemonios ex
pulerūt: Quos ego equidē in memoriaz uobis redu
co: Uos autem viros huiusmodi collaudare celebra
req; decet: Atq; opera quidē hec virorū hic iacētiū /
ceterorūq; omniū quicūq; pro patria obierūt que re
lata sunt/multa sunt/atq; preclara: Sed que restant/
plura admodū prestantioraq; sunt. Atqui dies multi
vix noctesq; sufficerēt/siquis omnia complecti uolue
rit: his ergo memoria repetitis vnumquenq; virum
oportet/natos hoz assidue exhortari/ut tanq̄ in bel
lo maioz suorū ordinem seruent: neq; per ignauiam
aufugiāt. Equidē o virorū prestātiū filij uos ipse ꝛ in
presentia exhortor/ꝛ in posterū/quemcūq; uestrū na
ctus fuero admonebo semp ꝛ cohortabor/ut q̄ opti
mi euadere contēdatis. Hūc quoq; par est uobis re
ferre que nobis patres uestri finxerūt mādarūtq; po
steris predicare siqd paterent/cū foret periclitaduz:
Recensebo igit uobis in presentia que ex illis ipis au
diui: queue ipsi nūc uobis/si facultas daret libenter/
preciperent. Coniecturā equidē ex illis que quōdam
dicebant efficio. Existimate vo nūc que referaz illos
ipsos audire loquētes. hūc aūt immodū exorsi sunt.
Nō ex preclaris parētibus orti estis o filij/ pūtia uo
bis testant. profecto cū uobis liceret turpiter viuere
honeste emori maluimus q̄ uos ceterosq; posteros
in fame cuiq̄ subijcere/ac parētib⁹ nostris superiori
busq; dedecori esse. putātes homini suos dedecorāti
non esse viuenduz. ei nāq; neq; in vita neq; post mor
tem amicū aliquē esse uel hoium uel deoꝝ. Oportet
igit uos uerborū nostrorū memores/siqd aliud exer
cetis/cū virtute exercere. scientes absq; virtute exer
citationes ꝛ possessiones omnes turpes malasq; eē.
diuitie nāq; splendorē afferūt nullū eas cum ignauia
possidēti/neq; eniz sibi hic ꝛ alteri parat possidetq;
diuitias. Neq; forma corporis atq; robur timido ac
prauo cum insunt decorē prestant. Eū nāq; dedecēt/
notiorē efficiunt: Ignauia patefaciūt. Preterea scien
tia qucuis remota iustitia aliaq; virtute nō sapiētia
sed caliditas esse videtur. Quoruz causa ꝛ primo ꝛ
postremo atq; per omnia omni studio diligētiaq; cō
tendite / ut ꝛ nos ꝛ maiores nostros virtutis gloria

superetis. Alioquin scitote/si uobis virtute prestem⁹ victoriam hanc nobis dedecus allaturā. Sin superemur a uobis felicitatem. Ita vo maxime nos quidez superabimur uos autē superabitis/si ea ratione vitā instituetis ut maiorū gloria non abutamini/neqz eaz ut ita dixerimus expendatis erogetisqz:sciētes viro aliquid esse se existimāti/nihil turpi⁹ posse accidere/ q̄ seipsum honorādum non propriam ob virtutem/ sed propter gloriā superiorum prebere. Gloria enim parentū natis/preclarus est magnificusqz thesaurus. Uti vo pecuniarū honorūqz thesauro ꝛ hunc ad posteros non trāsfundere/proprie possessionis gloriecqz defectu/turpe ꝛ a viri generositate penit⁹ alienū. Si igit hec exercueritis/vite demuz fatis exactis chari ad nos filij charos parentes proficiscemini. Sinautē neglexeritis hec ꝛ improbi euaserītis / nemo uos libens excipiet. Patis quidē nostris hec sint dicta. patres autē nostros ac matres sicui nostrum supersunt atqz consolatione indigent/cōsolari oportet:quia deceat facile quecunqz acciderint ferre. Neqz cum illis vna deplorādus est casus lamētationibus enim aliorum non indigebunt. satis enim soz tristitie illis inferet. Videri profecto lenireqz oportet ꝛ in primis illud cōmemorare/qō maxima eorū que exoptare solent/exaudiētes dij ia tribuerunt: Neqz enim immortales sibi filios dari/sed bonos ꝛ illustres optabant: Cuius quidē uoti compotes effecti sunt:qō maximū existimādum est bonum: Omnia vo mortali viro ad uotum in vita succedere/haud facile est. Atqui si fortez forti animo tolerabūt / videbuntur reuera fortiū filiorum parētes:ipsiqz fortes esse. Sinautem dolori succūbent/suspitionē hominibus inferēt/ne forte aut parētes nostri minime sint/aut qui nos laudibus efferunt/mentiant: At horū neutrū euenire oportet: Immo vo laudatores nostros re ipa precipue illos esse: ostēdētes se reuera parētes/viros esse viroꝝ: Enimuero uetus illud prouerbiū: Nihil nimis scite dictuz videt. Nā qui ita se cōparauit ut ex seipo pēdeat oia que ad beatitudinē cōferūt uel q̄ proxime ad hoc accedit/neqz ex alijs pēdet hoibus/quibus uel bene uel male agētibus/sua quoqz mutari cogant/hic optime vitaz instituit. hic temperās est: hic fortis: hic prudēs: hic siue pecunias nanciscatur ac filios siue amittat / prouerbio semper parebit. Nunq̄ eniz nimis aut letitia exultabit aut doloze deiçietur. ppterea qō ipsi pareat. Tales eē ꝛ nostros debere iudicam⁹ ꝛ uolumus. Atqui ꝛ in pñtia nosipsos tales penitus exhibemus haud certe perturbatos uel nimio metu perterritos/si nunc vita decedere nos oporteat. Oramus quoqz patres nostros ac matres / ut similiter affecti vitam futuram agant: scientes qō non lamentationibus eiulationibusqz maxime nobis gratificabuntur: Verum siquis est his qui defuncti sunt / sensus viuentium/ita maxime nobis molesti futuri sunt/si seipsos perdiderint/ꝛ inique sortez tulerint:sinautē moderate ac leuiter/ nobis summopere obsequētur. Nostra porro eū iaz finem habebunt/qui hominibus est pulcherrimus. Quamobrem collaudāda sunt potius q̄ deflenda. Profecto si uxores nostras filiosqz tuebūtur ꝛ nutrient/ꝛ his incūbent/ita maxime casus oblivioni mandabūt: pulchriusue ꝛ rectius nobisqz gratius vitam agent. Hec igitur nostro nomine nostris predicare sufficiet. Ciuitati vo mādamus/ut parētum nostrorum filiorumqz curam habeat. Et hos quidem honeste erudiat / illorū senium digne foueat. Cognouimus certe uos etiaz si hec minime preceperimus/optime curaturos: Hec igitur o filij defunctorum atqz parentes/ut moneremus illi mādarunt/ego vo quantū possum diligētissime moneo, eorumqz nomine obsecro/iuniores quidem ut preclaras suorum res imitentur: Seniores autem ut de se optime sperent. Nempe senectutem uestram priuatim publiceqz alemus. ꝛ quemcunqz ex illoꝝ pgenie nacti fuerimus/summa beniuolentia cōplectemur. Ciuitatis vo prouidētiā ipsi minime ignoratis/que statutis legibus/parentes ꝛ filios eorūz qui in bello interiere/tutatur. Et ante alios ciues summo magistratui talium committit curam nulla prorsus iniuria parentes horum afficiantur. Filios autez educat ipsa studetqz ut illis ignota sit orbitas. Nam ipsa parentis gerit vicem ꝛ dum pueri sunt:ꝛ cum ad maturam etatem uenerunt/ad officia sua transmittit:omni armatura fulcit ꝛ ornat: patris studia ostēdit ꝛ memorat/dum paterne virtutis tribuit instrumenta. Ac simul auspicij gratia iubet tunc primum domum paternam ingredi filium quasi imperaturum ꝛ armis cum robore fulctum. Eos preterea qui decesserunt/ e vita honorat: cerimonias quotannis lege decretas communiter cunctis instaurans:que priuatiz vnicuiqz propie peragi solent. Gymnica item certamina equestriaqz instituit:musiceqz ludos uarios adhibet. Ac profecto quo ad defunctos spectat / heredis ꝛ filij subit conditionem. Quo ad filios/patris.quo ad parentes ceteroscz huiusmodi/curatoris:omni diligentia semper omnibus prouidens. Quarum rerūz animaduersione/que acciderunt equo animo ferre debetis. Nam hoc pacto ꝛ mortuis ꝛ viuentibus eritis gratiores: facileqz curabitis: ꝛ facile curabimini. Nūc vo uos ac ceteri omnes qui communiter ꝑm legem eos qui nature cesserunt/iaz lugubribus expiationibus prosecuti estis abite. Hic est o Menexene aspasie Milesie sermo. MENEXENVS: Per iouem o Socrates beatam/dicis aspasiam si cum mulier sit / tales potest orationes componere. SOCRATES: At si minus credis sequere me / dicentem ipsam audies. MENEXENVS: Sepenumero cum aspasia fui Socrates: ꝛ qualis sit noui. SOCRATES: Cur igitur eam non uneraris? Cur non habes propter hanc orationem illi gratiam? MENEXENVS: Ingentem equidem o Socrates habeo gratiaz mulieri huic seu viro / quisquis tibi orationem hanc tradidit. Ac pre ceteris multis narranti gratiā habeo. SOCRATES: Bene quidem. Sed ne me prodas: Ut deinceps multas eius preclarasqz de ciuilibus rebus orationes tibi recenseam. MENEXE: Confide. Nō prodam. Referas modo. SOCRA: Fiet ut postulas.

Menexeni finis.

Argumentum Marsilij Florentini in Librum Primum de Re Publica.

Quanto oculus prestat manibus / caput/pedib⁹/ratio sensib⁹/aia corpori/finis oib⁹ que dirigũtur ad finẽ/ status motui / eternitas tẽpori / tanto contẽplatiua vita actiue prestare videt. Contẽplatio enim actionis ⁊ principiũ est ⁊ finis: ducitq; illaz pro arbitrio atq; sistit. Jubẽs deniq; iferiores motus / externãq; desinere actionẽ/ut itrinseca stabiliscq; actio/liberior tandẽ possideat. Sic utiq; ab ipsa cõtemplatione dei celestes naturalesq; motus ⁊ actiones omnes tanq; a principio ducunt ⁊ reducunt uelut ad finẽ. Quamobrẽ Plato noster eo saltẽ ceteris ciuitatũ legũq; conditoribus/est excellẽtior quo ceteri quidem uelut humani ad actionẽ magis/ciuitatẽ instituerũt/ipse vo quasi diuinus actionẽ ciuitatis oẽm tam publicã q̃ priuatã potissimũ perducit ad contemplandũ: ciuitatemq; constituit suiipsius anteq̃ orbis dominã/neq; tam multis timendã/q̃ cũctis gentibus uenerãdã. Celestẽ quasi hierusalẽ pro viribus in terris expressaz. In qua sublatis propie possessionis gratia contẽtionibus communia sint pro ipso iure nature/omnib⁹ omnia. Communis sit copia: firma concordia/cunctorũ vna uoluntas ideoq; ad contẽplandum semper expedita tranqllitas. Componit aũt integrã absolute rei.p. formã denario librorũ numero numerozuz oium integerrimo/numeros tum intra se numeratos cõtinẽte / tuz ex se innumeros replicãte. Atq; ut sepe his in libris precipue in secundo declarat/totaz disputationẽ de iustitia a nobis iscribi mauult q̃ de re.p. docens ut arbitror rem oẽm actionẽq; ⁊ publicaz ⁊ priuatã non ad copiam/non ad potentiã/nõ ad victoriam esse/sed ad ipsam iustitiã penitus referẽdam. Que quidem iustitia omni sublata perturbatione/expulsisq; contentionũ impedimentis ciues tandẽ reddit expeditissimos ad uerũ inuestigandũ deumq; colendũ. Eiusmodi vo contẽplationẽ atq; cultum. Plato noster iudicat precipuũ rei.p. finẽ. Ut qõ neq; vnus si solus vixerit neq; plures / si simul habitauerint sine lege efficere pñt/multi saltez ciues cõmuni lege in vnũ ciuitatis cetũ congregati perficiãt. Preterea docet nos timeus ⁊ critias añ ingẽtẽ terrarũ inundationẽ: Athenas alias extitisse ⁊ apud grecos ⁊ apud egyptios similib⁹ inter se legibus gubernatas: quas dea pallas cõdidit/educauit/⁊ docuit: eãq; illis tradidit rei.p. formã quã in his libris Plato pscribit. In libris vo de legib⁹ rem.p. ex gubernatione cretẽsi ex lacedemonia ⁊ actica noua cõponit. Ipsamq; cõpositionez adeo inchoat legũ oium auctore. Verum ut ad pñtia redeamus hanc quoq; rẽ.p. felicibus auspicijs exoritur ab ipsis diuine sapiẽtie sacris: a senioꝝ psuetudine atq; cõsilio a religiosa iustitia atq; sanctitate. Ex eo enim qõ ⁊ uota deo ⁊ sua cuiq; reddẽda dixerat / incipit iã de priuata quadã iustitia disputare: per quã ad publicã oportune suo loco transibit. Tu vo memento in his a Platone significari: absq; diuina humanaq; iustitia/seniorũq; consilio ac sapientie diuine fauore/non posse ciuitatem uel ab initio cõstitui prospere / uel constitutam feliciter gubernari: Deinceps argumẽtuz primi libri perstringens / ex plurimis grauibusq; preceptis necessaria / quedam excerpam. Moderata iuuentus facilez efficit senectutez / immoderata difficilem. Qui corpori obsequitur libidinibus procul dubio insanis seruit tyrannis. Animus in senectute sedatis perturbationibus quas secũ affert iuuentus/segregatus a corpore diuina propius ⁊ apertius inspicit. Innocentia sola optimam in posterum spem animo prebet vnicuz vite solamen/vir sane mentis ad id in primis pecunias esse utiles iudicabit/ut quicquid uel deo uouerit/uel homini ꝓmiserit aliterq; debuerit/impleat: neq; ob paupertatẽ adducatur/aut mentiri cuiq̃ / aut ulla in re defraudare. Pecunie nãq; referende sunt ad iustitiã. Justitia vo ad vite alterius ꝓmiũ. Sed anteq̃ disputationẽ de iustitia prosequamur considerandũ moneo singula sub allegoria quadã a platone disponi. primo quidẽ cephalus senex idest caput ꝑbet disputationi caput. Deinde polemarchus / qõ ⁊ nomẽ eius significat princeps idest prim⁹ moderate pugnã aggreditur. Deniq; thrasymachus idest pugnator ferox agit asperi⁹. Socrates aũt idest seruator potẽs ubiq; ab erroze omnes / ⁊ iniustitia seruat. Sed allegoriam cõmentarijs relinquẽtes / ad definitionẽ iustitie iam pergamus. Simonidẽ / pictacum / biantem / dixisse ferunt iustitiam esse uera fateri / ac debitum vnicuiq; reddere. Quod quidẽ ita nõnulli interpretant. Simpliciter uerũ cuilibet aperire: ⁊ qõ acceperis restituere. Jd aũt ideo socrates ꝓbat quonia insano neq; omne uerũ patefaciẽdũ est: neq; arma reddẽda sunt/que san⁹ dñs erat apud te deposuerat. Alij sic exponũt. Bare vnicuiq; qõ sibi ꝓuenit: ceu amicis emolumentũ / inimicis vo damnũ: prodesse quidẽ bonis. Malos autẽ ledere. Jd iterũ ꝓbat: propterea qõ neminẽ vnq̃ ledere deceat. Quicũq; enim aliquid ledit / Jdipsum ad opus suũ propriaq; virtutẽ deteri⁹ efficit ⁊ inepti⁹. Ut qui canẽ ledit / ad ꝓpriã canis virtutẽ reddit ineptũ. Justitia vo hois virtus est. Quisqs ergo ledit hoiez / ad iustitiã facit deteriorẽ. At iustitia iustitiã nunq̃ minuit / sicut neq; musica op⁹ musice destruit. Quãobrẽ non est iustũ aliquem ledere. Inter hec thrasymach⁹ qõ ⁊ alij multi alias / obijcit socrati / qõ rñdere nunq̃ uelit: semp aũt interrogare. Te vo latẽ nõ debet multis de causis Socratẽ quere solitũ semp poti⁹ q̃ docere. Prima ut arrogãtes admoneret in omni etate discẽdũ eẽ poti⁹ q̃ docẽdũ. Secũda ut significaret ueritatẽ mẽtib⁹ per oportunã ingsitionẽ segregatis a corpe atq; erroribus / statim infundi diuinit⁹. Quod ⁊ auicẽna magnope cõprobat. Tertia ut ostẽderet rerũ formas esse ais nostris ignitas per quas ipa rerũ ueritas ais per interrogationem ad eas cõuersis qñq; subtiler. Quarta quo declararet humanã scientiam in negatione quadã falsi potius q̃ in ueri affirmatione consistere. Adducitur deinde definitio iustitie a thrasymacho qlis ⁊ a chalicle in gorgia: iustũ esse quod est potentioribus utile. Semper enim potẽtiores dominari: atq; ad utilitatẽ suã ferre leges ac subditos gubernare. Tũc vo subditos iuste agere / cũ illis parẽt legibus / que sunt ad utilitatem gubernantium constituite. Socrates hunc ad cõtradictionẽ trahit: Quoniam possit princeps per

ignoratiã mãdare que sibimet sint detrimẽto futura: Que si obseruet priuatus / tum iustus erit q3 dñanti pareat: tum iniustus / quoniã agat cõtra dominantis utilitatem: Addit arem quamlibet absoluraz ideoq3 minime indigam in tractandis materijs 7 hominib9 non sue/sed reruz sibi cõmendatarũ utilitati ꝓsulere. Quasi pupillis tutor: Medicus egris/nautis gubernator. Similiterq3 magistratũ legitimũ subditoꝝ utilitati ꝓspicere. Siqua vo ars ceu medicina mercedẽ exigit/nõ quatenus medicina est/cuius finis est morbi curatio/questũ facit/sed quatenus cũ mercẽnaria quadã 7 questuaria cõmiscet. Artẽ ergo ciuilẽ oium perfectissimã ideoq3 minime indigentẽ atq3 seruilez ꝓstat multo minus utilitatis gratia gubernare. Addit to que thrasymach9 temere/7 cũ quadã suimet repugnantia adducit cõtra iustitiã: Tu vo nota nõ decere quenq3 petere ꝓncipatũ/7 magistratus ambire. Itẽ siqñ bonoꝝ viroꝝ existet ciuitas non aliter pugnaturos gratia nõ impandi q3 nũc certẽt imperãdi cupiditate. Tria vo nũc aduerte: Primũ malos nõ esse admittẽdos ad magistratũ: Secũdum ciues nõ malos/quo libẽter graue on9 gubernãdi suscipiãt iuitãdos imposito quodã ꝑmio stipẽdij atq3 honoris: Tertiũ probos hoies qui neq3 auaritia neq3 ambitione mouẽtur/eo dũtaxat discrimine metuq3 ꝓuocari ad rez p. oportere ne videlicet ipsi deteriorez iniuste gubernationi subꝯciant Plato diuinus itelligit/sicqs vnq3 alius/officiũ gubernãde patrie: si iustũ sit uolũtariuz esse debere. Sed ꝓbatissimi ciuis exẽplo vult iniquã illoꝝ arrogantiaz improbare/qui qualibet via semp ambiũt magistratus. dignitatesq3 aucupant. Qua vo rõne dignitatibus ipsi digni fiãt oino nõ curãt. Vult ergo id officiũ uolũtariũ esse simul atq3 necessariuz. Ut vir probatissimus libẽtissime patrie sue suscipiat gubernacula: sz tũc solũ id faciat/qñ necessitas postulat. Interea vo ꝓtẽplationẽ preferat actioni. Verũ rebus qñq3 urgẽtibus actionẽ circa publicũ bonũ ad tẽpus contẽplationi propzie añponat. Id totũ ex epistola Platonis ad architã tarẽtinũ cõprehẽdi planissime põt. Cõfutat deinceps tyrãnicũ thrasymachi dictũ: iustitiã quidẽ in genere ꝯsipiẽtie maliq3/iniustitiã vo in genere sapiẽtie boniq3 collocãs: qõ quidẽ ideo falsuz esse mõstrat q3 quelibet ars sapiẽtia quedã est: atq3 circa que sapiẽs est circa eadem est 7 bona. Vir aũt in qua vis arte doct9 nõ plus alio docto in actione artificiosa querit/Immo pariter actionez exequi atq3 similiter. Et q3 quis doctũ adequare tantũ uelit: in doctũ tñ vult superare. At indoctus temere nõnunq3 plus sibi assumere tẽtat q3 doctus simul atq3 indoct9 illi similim9 est vir iustus nihil plus hẽre cupiẽs alio iusto/sz aliqd tñ idest virtutis plus iniusto. iniustus aũt idocto simílis tã iusto q3 iniusto plus hẽre ꝓtẽdit Conclude cõtra thrasymachũ iustitiã quidẽ ad sapiẽtie boniq3 genus/iniustitiã vo ad genus insipiẽtie maliq3 referẽdũ. Adde iniustitiaz esse infirmitatis oium causaz. Nã in quolibet cetu odiũ 7 discordiã pariẽs: infirmissimũ primo cetũ reddit/deinde dissoluit. Ea tenus vo cõsistere cetus põt/q̃tenus nõnihil distributiõis iuste seruat. Per iustitiã ergo ꝓsistit/per iniustitiã vo dissoluit. Per illã 7 sibi inuicẽ 7 alijs est amicus: per hãc vndiq3 inimicus. Quod aũt in qualibet ꝓgregatione/idẽ 7 in quolibet aio iustitia 7 iniustitia facit. ut iustus q̃dẽ secũ ipse cõsentiat amicusq3 sibi sit 7 hoib9 atq3 supis. Illi eniz iustissimi sunt: ut nõ mirũ sit iustũ illis similẽ etiã amicũ eẽ. Iniustus autez in his oibus oino ꝓtra se habet. Preterea res quelibet ꝓpriũ quoddã habet opus. Reqrit quoq3 virtutẽ ꝓpriã: quãdã. s. facultatẽ per quã aptissime proprium pficiat opus sine qua id efficere neqt. Cuz igit aia propriũ quoddã habeat / ceu cõsulere atq3 gubnare/multoq3 pr9 7 viuere / ꝓpriã quoq3 virtutẽ exigit: per quaz hec cõmodissime pagat: Qua sublata laborat: virtus aũt aie iustitia est/iniustitia vo vitiũ. Quapropter per iustitiã pfecte cõsulit 7 gubernat 7 viuit viuitq3 feliciter. Sublata vo iustitia ꝓtra his dictis primus liber cũ quadã corrreptione cõcludit: Hẽpe cũ prius dicẽdũ esset q̃d iustitia sit/q̃ qualis/factũ est hactenus ecõuerso dũ socrates partim disputantes sequeretur/partim per notiora principia disputans audiẽtium tum ingenio indulgeret/tum facultati consuleret.

Liber primus reipublice Platonis.

SOCRATES: GLAVCO: POLEMO: ADIMANTVS: CEPHALVS. SO:

m Adimo Cicero pagina primi

Descenderã heri in pireũ vna cuz glaucone aristonis filio/ut 7 deã precarer 7 celebritatez spectarẽ/quo nã modo acturi eẽnt/que tũc primũ agebãt pulchra. Igit mihi patria põpa visa est/sz nihilominus ut videbat decẽs fuit ea quã thraces mittebãt. Cũ vo 7 pces egissem9/7 spectaculo interfuissemus/in urbẽ regrediebamur. Aspexerat aũt ꝓcul nos redeũtes domũ polemarchus cephali filius: seruulũq3 currentẽ nos sistere iussit. Atergo igit ueste me apprehendẽs seruus / Jubet uos inqt polemarchus manere: Egoq3 ad eũ puersus/ubi nã ipse esset/iterrogaui. At te pone sequit inqt: Verũ expectate: Expectabim9 rñdit glauco. At paulo post polemarchus uenit: Unaq3 adimantus glauconis frater / 7 Niceratus nitie filius / 7 alij cõplures: qui a põpa uenire videbãtur. Igitur polemarch9 / videmini inqt o socrates tanq3 recedere uelitis: ad urbẽ accedere. Nõ male inq3 coniectas: Videsne inqt quot sum9? Quid ni? Aut ergo his fortiores eẽ uos oportet. aut manere: ynũ hoc subticetis inq3 uos videlicet missuros abire nos si persuaserim9 dimittẽdos esse. Hunqd possetis ait persuadere nõ audiẽtib9? Nequaq3 rñdit glauco: perinde itaq3 tanq3 audituri nõ simus/deliberate. Tũc adimantus: Nescitis uesperi facibus cursuq3 equorum dee fore ludẽdum: Equorum cursu inq3? Nouuz hoc certe: facesne gestates/vicissim illas sibi inuicẽ tradẽt: equisq3 certabũt? An ita dicis: ita prorsus: quare aut addidit potẽtiores sitis necesse est/aut hic maneatis. his polemarchus tradidit. Nocturna ꝓterea sacra pagẽt digna certe ꝓspectu. Surgem9 eniz post cenã eaq3 sacra spectabimus: aderimusq3 illic iter multos familiares / 7 ꝓfabulabimur: Sed manete neue aliter facite: Atq3 glauco videt inquit manẽdũ eẽ. Verũ si videt inq3 sic facẽ oportet pfecti igit sumus domũ polemarchi: ibiq3 reppim9 7 euthydemũ 7 lysiã polemarchi fratres

+ Adagiũ Cursu lampada trado.

thrasymachũ

thrasymachū chalcedoniū/charmetidez peanciū. ⁊ clitophontē aristonymi filiū. Erat ⁊ intus pater polemarchi cephalus/ualde quidē senex/ ut mihi videbat: diu nāq; eū nō viderā. Sedebat aūt corona tus in quodā ceruicali ⁊ sede. In aula eniz sacrificauerat. Cōsedim⁹ igitur iuxta eū plerisq; sedib⁹ in orbē dispositis. Quāprimū itaq; me contēplat⁹ cephalus salutauit/dixitq; o socrates/raro admodū ad nos accedis/in pireū descēdens. Oporteret aūt. Nā si ego in robore eo adhuc essez/ut in urbē uenire possez/minime opus esset ut tu huc ad nos: sed nos ad te tēderem⁹. Nūc aūt te huc crebro aduentare decet. profecto quāto magis me corporis uoluptates deficiūt tāto cupiditas cōfabulandi/⁊ uoluptas quā ex ea re capio/auget. Hoc igit age/ ⁊ vna cū istis iuuenibus: huc ad nos ueni tanq; ad amicos apprime familiares. Atq; inq; ego o cephale ualde quidē delector senilibus sermonib⁹. Videtur enim mihi audire ab his oportere/qui viaz alii quā iā pfecerint/que ⁊ nobis fortasse pagēda erit/ q; aspera ⁊ difficilis/uel q; facilis sit ⁊ puia. Atq; ex te libēter audirē/quid nā de hac re sentias/cuz huc etatis peruenerīs/ qō in limine senectutis esse poete aiūt: Utrū difficultatē vite: uel quomodo ipz enuncies: Ego tibi per iouē inquit dicā o socrates qō mihi videt: Sepe cōuenim⁹ plerisq; ferme equales/antiquū illud seruātes puerbiuz: plurimi ergo nostrū in eo cetu lamētant/uoluptatū/quibus in iuuentute frui licuit/desiderio affecti: ⁊ rē ueneream ⁊ cōuiuia ceteraq; generis eiusdē recordati grauiterq; ferūt/tanq; maximis priuati rebus: ⁊ tūc quidē se bñ vixisse affirmāt/nūc aūt ne viuere quidē: Nōnulli etiā domesticoz cōuitia cōtumeliasq; deplorāt ⁊ in hoc senectutez maxime accusant tanq; maximoz sibi causaz maloz. Mihi aūt huiusmodi hoies haud iure senectutē ut hoz causaz culpare videnť. Nā si hec causa eēt/⁊ ego eadē essez passus pter senectutez ⁊ reliqui oēs qui ad id etatis deuenerūt. Verū ego etiā multos nō ita affectos inueni: ⁊ sophocle nōnunq; fui poeta: qui cū a quodā quo nā pacto in uenereis se haberet interrogaret: ⁊ an posset mulieribus admisceri. Cui ille recte rñdit. Bona uerba queso o amice: libentissime hec tanq; furiosum agrestēq; dñm aufugi. perbelle igit ⁊ tūc illi rñdisse mihi visus est/⁊ nūc non minus: Dino eniz ab huiusmodi rebus in senectute multa pax inest ⁊ libertas. Qñ enim deferbuerūt iā cessauerunt q; libidines: oino hoc sophocleū accidit: nā a multis oñis ⁊ his insanientib⁹ liberamur. Sed ⁊ hoz o socrates/⁊ eoz que aduersus familiares dicuntur/vna quedā causa est nō senectus/sz mores hoiuz. nā si modesti ⁊ faciles sint haud nimis senectus his laboriosa cōtingit. Sin cōtra ⁊ senectus ⁊ iuuētus o socrates/his difficilis. Tuz ego mirifice his que dicebat delectatus: pluraq; audire cupiēs ita euz ad reliqua prouocaui. O cephale existimo profecto multos/cuz ita dicas/minime hec admittere. Verū putare facile senectutē ferre te pter diuitias potius q; propter mores. diuitib⁹ enim multa solatia adesse dicūt. Vera inquit dicis. Nō eniz admittūt. ⁊ dicūt qdē aliq̄d/nō tñ q̄tū dici posset. Veruz illud themistoclis pulchre se habet: qui seri phio cuidā sibi per ptumeliā obiciēti qō nō ppter se ipz sz ei⁹ patriā tantā eēt gloriā cōsecutus/ita rñdit. Equidē si ipse seriphius essem in eadē gloria viuerē. Tu vo si atheniensis minime. Idem quoq; aduersus eos qui cū nō sint diuites/grauiter senectutē ferūt/dici pōt. qō neq; vir ipse modestus inique senectutē ferret cū paupertate/ neq; immoderatus/cū diuitijs facile. Utrū autē inq; ego ex his que habes plura tibi a maioribus relicta sunt/q; acquisisti an cōtra: nōnihil acquisiui inquit o socrates: medius enim in pecunia extiti inter patrē ⁊ auū. Auus nēpe meus cephalus tantūdē fere quantū nūc mihi est/accipiens supra id multū accumulauit. lysanias aūt pater minores etiaz eas opes q; nūc sint/effecit. Ego autē sat habeo/si nō minores istis relinquo/sed aliquātulo maiores q; accepi. Hec ego ideo iterrogaui inq; quoniā mihi videbaris nō multū diuitias admirari. qō quidē plurimū ij faciūt qui eas nō pepere. Qui aūt illas parauerūt duplo magis q; alij amāt. Quēadmodū enim ⁊ poete poemata sua ⁊ filios patres diligūt eodem modo qui acquisiuere pecunias/ illis student tanq; opi suo non ad usum necessitatemq; ut alij. Ex quo difficilis eoz est familiaritas cū nihil aliō pter diuitias laudare uelint. Vera inqt narras. Et ualde quidē inq; ego. Sz hoc etiā mihi declara. Quid boni maxime existimas diuitiarū possessione te existimas psecutū: Quod inqt nō multis forte persuaderē/si dixerim. Certo scias o socrates qō postq; eo deuenit aliquis/ut breui iā moriturum se opinet/incidit in eū timor ⁊ cura quedaz eoz que in superiori vita neglexit. Eteniz fabule que de inferis dicūtur/quēadmodum eos qui iniuste egerūt/penas illic dare oporteat/irrise hactenus mouēt tūc aium ne forte uere sint/suspicantē. Atq; ipse siue propter senectutis debilitatē/seu qō alteri vite ppinquior illa acuti⁹ ispicit solicitudinis/⁊ timoris plen⁹ reddit. atq; reputat examinatq; siquē iniuria aliqua affecerit. Qui ergo iuenerit multas eius in vita iniq tates ex ipso sōno tanq; pueri/frequenter excit⁹ exti mescit. ⁊ pessima in spe viuit. Qui aūt nulli⁹ iniurie sibi p̄sci⁹ est/huic iocūda spes semp adest/optima senectutis nutrix. quēadmodū pindar⁹ ait. Scite nāq; ille o socrates istud cecinit. Quicunq; videlicet iuste sancteq; vitā exigit/dulcis eū spes comitat cor nutriens/senectutēq; fouēs que maxime hoium uolubilez gubernat animum. Bene igitur ⁊ apprime mirandū dicit. Ad hec ego existimo pecunie possessionem plurimifaciendam esse/non cuiuis homini sed modesto ⁊ equo plurimum ad id cōfert pecuniarū possessio/ ut qs illuc itrepidus pficiscat cū neq; inuituz quēpiā circūuenerit/neq; mentitus fuerit: neq; debeat uel uotas deo victimas/uel pecunias homini. Habet prete rea ⁊ utilitates alias/ac sane pmultas. Sed si vnum vni ferat o socrates nō minimū ego ponerē ad hoc hoi mentē habēti immo plurimū conferre pecunias. Egregie loqueris inq; o cephale. Hoc autē ipsuz. Justitiam scilicet utrū ita simpliciter. Veritatē dicimus eē: ⁊ reddere qō quis acceperit. Uel hec eadē facere/ alias iustū/alias iniustuz est. Qō hinc apparet: Unusquisq; enim diceret siquis ab amico sane mētis arma acceperit idēue insanus repetat/nō oportere ea reddi. neq; iustū esse eum qui reddat/uel rursus homini sic affecto uera oia dicat. Recte inquit/loqueris: Nō

ergo hec est iustitie definitio: Vera dicere: & deposita reddere: Recte nimiū dicis o socrates sermonē subij ciens/polemarchus iquit/siquid credere decet simonidi. Hic cephalus sermonē uobis trado inquit. Hā sacra me curare oportet: Nunqd polemarchus inq̄ tibi heres est: Et ille quidē arridēs/est profecto inqt & simul ad sacrificandū discessit: Dic inq̄ igit sermonis heres / quid recte dici de iustitia a simonide asseris: Quod ait iustū est debituz vnicuiq; reddi. Atq; hec dicēs recte loq̄ videt. Atqui nō facile inq̄ est fidē simonidi abnegare. Sapiēs enim & diuin⁹ vir. Verū qd dicit/tu fortasse intelligis o polemarche. Ego aūt ignoro. Manifestū eniz est/nō hoc cū dicē qd paulo añ dicebam⁹: scilicet depositū alicui nō sano reposcēti reddere. Atqui debitū quodāmodo est hoc/qd depositū est. Mōne: PO: Certe. SO: Reddendū autē / neq; tñ tūc qñ aliquis nō sanus repetat. PO: Vera dicis. SO: Aliud igit q̄ hoc dicit simonides qñ iustū eē asserit/debitū reddere. PO: Aliud per iouē. Amicis enim putat amicos bñfacere debere/nō autez male. SO: Intelligo eqdē qd minime debita redderet ille/ qui ei a quo depositū accepisset aurū/redderet: siquidem retributio & receptio noxia fozet. amici aūt eēnt inuicē qui recipit & qui reddit. Mōne sic dicere affirmas simonidē: PO: Sic prozsus. SO: Quid autē inimicis/reddēdū est/qd debitū: PO: Dino qd illis debet. Debet aūt inimico ut arbitroz ab inimico qd cōuenit/malū videlicet aliquid. SO: Ergo poeticis uerbis⁹ significauit simonides qd iustū sit. Judicabat enim ut apparet iustū esse/tribuere qd cuiq; conuenit. Hoc aūt debitū appellauit. Verū quid putas ipz dicturū si q̄s eū roget: O simonides que nā facultas. & quib⁹ & quid tribuēs debitū & cōuenies/medicina uocatur: Quid nobis rñsurū existimas: PO: Mēpe que corpib⁹ medicamēta. cibos potiones. SO: Atq; eodē pacto si idez percōtet que ars & quibus & quid prestās debitū & cōuenies/coquinaria noiatur/quid illi potissimū rñdebit: PO: Que suauia obsonijs condimēta. SO: Age itaq; que ars & quib⁹ & qd tribuēs iustitia nūcupabitur: PO: Si añ dicta sequi oportet/ ea est iustitia que amicis utilitates / inimicis detrimēta reddit. SO: Ergo bene amicos/male inimicos afficere iustitiā dicit. PO: Ita mihi videt. SO: Quis maxime pōt morbo laborātes amicos bñ afficere: Inimicos aūt cōtra/& ad bonā ualitudinē & ad malam: PO: Medicus. SO: Quis autē nauigātes ad maris periculum: PO: Gubernator. SO: Justus vo in qua actione & ad qd opus maxime pōt amicis prodesse/ inimicis nocere: PO: Impugnādo & propugnādo. ut mihi quidē videt. SO: Nō egrotātib⁹ o amice polemarche/medicus est inutilis. PO: Verū dicis. SO CRA: Non nauigantibus/gubernator. PO: Certe. SO: Num igitur nō pugnātibus iustus inutilis erit: PO: Haud hoc admitto equidē. SO: Utilis igit & in pace iustitia. PO: Utilis. SO: Agricultura quoq; in pace utilis/nonne: PO: Et hec. SO: Ad fructuū perceptionez. PO: Sane. SO: Et coriaria. PO: Utiq;. SO CRA: Ad structurā videlicet calceoꝝ. PO: Plane. SO: Quid aūt de iustitia: Ad quē usum aut questuz eā in pace utilē dices: PO: Ad commercia socrates. SO: Cōmercia vo dicis cōmunicationes uel aliō qd: PO: Istud ipsum. SO: Num igit iustus bonus & utilis erit in oigerēdis talis cōmunicator: An ille qui talo ludit: PO: Ille profecto. SO: Atqui in laterū lapidūue structura melioz & utilioz socius ipso architecto iustus erit: PO: Minime. SO: Sz in qua cōmunione iustus melioz erit q̄ citharista cōmunicator: quēadmodum citharista iusto in pulsandis chordis utilioz: PO: In argento ut mihi videtur. SO: Nō tñ o polemarche ad utendum argēto: qñ oporteret equos uēdi argēto uel emi: Tūc sane māgo utilioz eēt: An nō: PO: Apparet. SO: Et qñ nauigiū: faber nauis/siue nauta: PO: Videt. SO: Ad quē igit cōmunē usum auri uel argēti: Justus alijs est utilioz: PO: Qñ id deponere uolumus & saluū eē o socrates: Cupim⁹. SO: Nunqd dicis/qñ nihil oportet ipso uti: sed condere: PO: Prozsus. SO CRA: Qñ igit inutile est argentū: tūc utilis in ipo iustitia: PO: Apparet. SO: Et qñ falcē oportet custodiri/iustitia utilis est & priuatiz & publice. qñ autē uti/vinearū cultura: PO: Patet: Dices pterea cū clippeū & lyrā opus est custodire / nō autem in usum promere/utilē eē iustitiā. Qñ aūt uti his uolumus/tūc disciplinā armoꝝ & musicā esse utilez: PO: Necesse est. SO: Atq; de alijs oibus similiter est dicēdū. Justitiā scilicet in usu rerū inutilē esse: qñ vo nō utimur/eē utilē. PO: Apparet. SO: Non multo igit studio o amice digna est iustitia/si tātuz sit ad iutilia utilis. Verū hoc pfiderem⁹. Mōne qui aptissimus ad pcutiēdū est in pugna siue pugili seu quauis alia: idē quoq; & ad cauēdū: PO: Prozsus quidē. SO: Huz igit & morbū quicūq; vitare & occultare poterit/idez & inferre ualebit: PO: Mihi quidē videt. SO: Atqui exercitus ipsi⁹ idē optim⁹ est custos/qui hostium & pfilia & alias actiones furatur. PO: Sic est pfecto. SO: Cuiuscūq; ergo qs apt⁹ est custos/eiusdē & fur est apt⁹. PO: Apparet. SO: Ergo si maxime seruare argētū poterit iust⁹ poterit & furari. PO: Ita ratio indicat. SO: Fur itaq; aliqs eē iustus apparuit. Videriscq; ab homero didicisse. Ille enim autolycū maternum ulixis auuz admirat/eūq; affirmat pre ceteris & furto & iureiurādo ualere. Videt igit iustitia & sm te & sm homerū atq; simonidē furatoꝛi quedā facultas eē: ad emolumētū qdē amicoꝝ detrimētū inimicoꝝ: Mōne ita dicebas: PO: Minime per iouē/sz non dū noui qd dixerim. Hoc eniz mihi adhuc videt/ prodesse amicis iustitiā/inimicis obesse. SO: Amicos aūt dicis tu eē: Utrū eos qui vnicuiq; boni utiles q; vident/uel qui sunt: etsi nō videantur: & inimicos eodē modo: PO: Decēs est amare quidē quos bonos & utiles qs putet odisse aūt/quos malos & iutiles arbitret. SO: Mōne in hoc aberrāt homines: ut videant multi sibi boni & utiles eē: cū mali sint & iutiles multi aūt ptra: PO: Aberrāt certe. SO: Istis igitur boni quidē inimici/mali aūt amici. PO: Valde quidem. SO: Attamē iustū tunc istis/malos quidem iuuare bonos autē ledere. PO: Apparet. SO CRA: Atqui boni quidē iusti sunt: taleſq; ut nihil ppetrent iniuste. PO: Vera loqueris. SO: Secūdū vo sermonem tuū eos qui nulla iniuria afficiāt: iustū est ledere. PO: Minime o socrates praua eniz hec oratio. SO: Justū ergo eos qui iniuriant ledere: iustos vo iuuare. PO: Probabilioꝛ hec oratio q̄ supioꝛ.

q̄ subior. SO: Continget ergo multis eorum qui in iudicādis amicis errarūt/ Iustū esse/ut amicos ledāt: mali enim qñq amici adsunt / atq itē ut inimicis prosint/cū qñq sint boni. Atq ita ꝟ̄ia dicemus cor̄/que proferri a simonide dicebam⁹. PO LE: Ita ꝓrsus accidet. Sed retractem⁹. Videmur enīz nō recte amicū inimicūq posuisse: Quid hac impositione dānas polemarche: PO: Quod dixi mus amicū eē eū qui bonus ⁊ utilis. SO: Quomodo id in pñtia corrigemus: PO: Amicū dicem⁹ eū qui bonus utilisq ⁊ videat ⁊ sit. Eū vo qui videat q̄dē/sed nō sit/videri quoq amicū/non tñ amicus esse. Atq eadem ratio de inimico erit. SO: Amic⁹ igit ut videt/hac rōne bonus erit. Inimicus autez malus. PO: Prorsus. SO: Iubes nos addere iusto aliquid ad ea que dicebam⁹: Dicebam⁹ porro iustū eē amico prodesse/inimico nocere. Nūc aūt vis dicamus iustū esse/ut amicū qui bonus est: Inuemus/Inimicum qui malus est/cōtra ledamus: PO: Perpulchre mihi q̄dē hoc pacto dici videt. SO: Est igit viri iusti aliquē hoiuz ledere. PO: Bene et sane prauos ⁊ inimicos ledere. SO: Detrimēto affecti equi: meliores ne an deteriores fiūt: PO: Deteriores. SO: Num ad canū virtutē/an ad equor potius: PO: Ad equorum. SO: Nōne ⁊ canes lesi deteriores ad canū nō ad equor virtutem efficiūtur: PO: Necessario q̄dez. SO: Hoies itaq o amice detrimēto affecto/nonne peiores ad virtutē hominū iudicabim⁹: PO: Dino. SO: Atqui iustitia/ nonne humana virtus est: PO: Est plane. SO: Necesse itaq erit lesos hoies: iniustiores fieri. PO: Videtur. SO: Pñt ne musici ipsa musica aliquos musicos reddere: PO: Nequaq̄. SO: Nunq̄d ⁊ equites equestri/ab equestri peritia alienos: PO: Nō licet. SO: An iusti viri iustitia ipsa iniustos: Et ad summā virtute ipa boni malos facere pñt: Nō certe. Nō enim calozis existimo opus esse frigidū aliq̄ reddere sz ꝟ̄rū. PO: Sic est. SO: Necq siccitas humidū/sed ꝟ̄rū. PO: Ualde quidē. SO: Necq igit boni ledere est/sed ei⁹ ꝟ̄rū. PO: Videt. SO: Iustus autē bon⁹. PO: Dino. SO: Nō igit iusti opus est o polemarche nocere uel amico uel alteri cuiq̄/sed ꝟ̄rū eius iniusti. PO: Verissima loqui videris o socrates. SO: Siquis ergo iustuz esse dixerit debita cuiq tribui: deberi aūt intellexerit inimicis: ab iusto dāna/amicis utilitate / haud quaq̄ sapiēs iudicandus. Necq enim uera hec. Constitit nāq nullo modo iustū esse/quenq̄ ledere. PO: Fateor eq̄dē. SO: Pugnabimus itaq vna ego ac tu siq̄s hoc asserat uel simonidē uel biātē dixisse uel pictacū. uel aliquē aliū sapientū beatorūq virorum. PO: Eq̄dez pugnare tecū vna aduersus euz paratus sum. SO CRA: Sed nosti cuius mihi esse hec snīa videat/ qua iustū asserit prodesse amicis/inimicis obesse: PO: Cuius nā: SO: Periādri cē existimo: uel perdice uel zersis uel ismenij thebani: aut alteri⁹ cuius dā opulēti viri/maxima se posse putātis. PO: Vera nimiū loqueris. SO: Postq̄ hoc minime apparet aut iustitia esse aut iustū/quid aliud hoc esse q̄s dixerit: Thrasymachus aūt/sepius disputātib⁹ nobis ꝺicere ꝓcupierat: sz a pñtib⁹ qui nos audire desiderabāt/ ꝓhibitus acq̄uerat. Postq̄ vo sinez dicēdi fecim⁹ atq ego hec dixi/nō ulteri⁹ se cōtinuit. Verū seipsum colligēs tanq̄ fera quedā in nos ipetū fecit/quasi nos protinus discerpturus. Itaq ambo/ ego atq polemarchus exterriti sumus. Ille vo exclamauit: que uos nuge bacten⁹ o socrates occuparūt: Quidue inicē īsanitis/uobisipsis succūbētes: Quod si reuera nosse cupis iustū q̄d sit/ne iterroga solū: ne ue vincere ꝓcupisce rep̄hēdēdo/postq̄ tibi rñsuz fuerit aiaduertes facili⁹ esse iterrogare q̄ rñdere. Sz tu ipse rñde: q̄d esse iustū existimes neq mihi dicas qō decēs sit/neq qō utile neq proficuū neq cōducibile neq cōferēs. Verū plane ⁊ pspicue mihi edissere q̄d nā dicas. Neq enim admittā/si huiusmodi nugas induxeris. Hec ego audiēs/exterritus sum. ⁊ ipm aspectans perhorrui atq ut arbitror nisi prior eū aspexissem q̄ ipse me/mutus penitus euasissez. Nūc qñ oratione ipa exasperari cepit/respexi ad eū prior. Quo circa rñdere illi potui. Subtremiscēsq dixi o thrasymache/ne nobis seuias. Si enim in sermonis inuestigatione lapsi sumus egoq ⁊ hic pro certo habeto inuitos errasse nos. ꝓfecto si aurū rimaremur/ nunq̄ sponte ita succūberemus inicē inquirēdo ut inuētionē impedirem⁹. Quare ne existimes/cū in pñtia iusti tiā pscrutemur/rē auro multo precioriorē/usq adeo inuicē nos ignaue cōcedere ut nō omni studio annitamur/quo ipsam plane cōperiam⁹: Sed ut puto eā assequi nō ualemus. Quapropter nostri multo magis nos sapiētes misereri decet/q̄ urgere. Tunc ille hec audiēs/ualde sardonice profuseq̄ risit. ⁊ o hercules inq̄t/hec illa solita est socratis ironia. Verū hec ego cognoui atq predixi qō tu rñdere quidē nolles/sed ironia potius utereris: ⁊ deniq̄ oia faceres poti⁹ q̄ interrogāti cuiq̄ rñderes. Sapiens inq̄ es o thrasymache/recteq̄ nosti qō siquem interrogares/q̄ duodeciz sunt/ interrogāsq̄ p̄diceres ne mihi dicas amice duodeciz esse bis sex neq ter quatuor neq sexies duo / neq quater tria alioq̄n minime huiusmodi nugas admittā nemo tibi sic interroganti rñderet. At si tibi dixerit quomodo o thrasymache dicis/ne rñdeā eor̄ que p̄dixisti quicq̄: Utruz o mirabilis vir/neq etiā si hor̄ aliq̄d est. ꝟ̄. illud rñdeā / sed alienū quid dā a uero: vel quo pacto id ais: Quid tu illi ad hec: THRA: Quā hoc illi simile. SO: Nihil prohibet. Quāuis enim simile nō sit/si tñ interrogato illi simile videat/putasne illū minus ex hoc qō sibi videbit rñ surū: siue nos interdicam⁹: siue nō: THRA: Sic ⁊ tu facies: ⁊ aliq̄d eor̄ que interdixerā respondebis: SO CRA: Haud quaq̄ admirarer/si inquirēti mihi sic videret. THRA: At si ego aliā rñsionē de iustitia demonstrauero preter oēs istas / istisq meliorem: quate dignū pena putabis: SO: Qua nam alia: q̄ ea que cōuenit ignoranti. Cōuenit autē / ut a docto discat. ⁊ ego igit hoc pati me dignū existimo. THRA: Quā facet⁹/uerū pter hoc qō disces pecuniā etiā tribues. SO: Cum videlicet aderit. GLAV: Immo vo adest pecunia. Dic iā thrasymache: neq enīz deerit argētū. Quinetiam nos omnes pro socrate isto spōdemus. THRA: Ita prsus existimo/ut suā socrates seruet ꝓsuetudinē. nihil rñdeat/sz rñdētis orationē accipiēs rep̄hendat. SO: Quo nam pacto vir optime rñdere q̄s posset/ p̄mo q̄dē qui neq sciat neq scire se p̄dicet deinde siq̄d de his existimet: tñ a viro nō mediocris

ctoritatis prohibit⁹ sit que existimat dicere. sed te magis equū est dicere. profiteris enim scire/licetq; tibi disserere. Bene igit mihi more: neq; inuideas glauconē istū alioq; docere: Hec ego cū dicerē glauco ceteriq; hoc idē ipsum orabant. Eratq; manifestū thrasymachū maxima cupiditate dicēdi affici ut se ostentaret. Arbitrabat enim habere optima que rnderet. Verū simulabat instare ut ego rnderē. Tandē vo cōcessit. Hecq; inquit socratis est sapiētia. Ipsuz qdem nolle docere: sed ab alijs discere: nullāq; gratiaz inde referre. Quod ego ab alijs discam / uera inq; dicis. Quod aūt gratiā non referā/procul est a uero. Persoluo enim q; possum. possum aūt laudare tantū. Argentū vo nō habeo. Quāta vo idulgētia istud efficiā siquis mihi bn dicere videat/intelliges mox cū rnderis. Existimo enim te bn dicturū. Audi igit inquit ille. Affirmo equidē iustū nihil aliud esse q; qđ potētiori utile: Cur nō laudas: Scio noles. SO: Siquidē dixi cero prius qđ dicas. Nūc aūt nōdū noui cuz dicis iustū esse qđ potētiori est utile. Quid uelis inferre thrasymache: Hecq enim tale quid dicis: Si polydamas nobis fortior athleta sit z sibi qdē cōferat bouilla ad corpus/hūc cibū esse z nobis illo debiliorib⁹ utilem simul z iustū. THRA: Molestus nimiū es o socrates: atq; hac accipis dicta/qua deprauare maxie sermonē possis. SO: Haud est ita vir optime: Sz tu planius hoc enarra. THRA: An ignoras ciuitatū has quidē a tyrānis/illas vo a populo / nonullas ab optimatib⁹ gubernari: SO: Noui equidē. THRA: Nōne in quis ciuitate id plus pōt/qđ impat: SO: Quid ni: THRA: Fert aūt leges pncipatus quisq; ad suā semp utilitatē. popularis qdē gubnatio populares/ tyrānica vo tyrannicas/in ceteriscq; similiter accidit. Ponētes aūt leges/ostēdūt id iustū eē his qui subiecti sunt/qđ sibi sit utile. Atq; hoc trāsgredientē puniūt tanq; iniustū z cōtra leges agentem. Hoc igit est vir optime/qđ ego dico in cūctis ciuitatib⁹ idē esse iustū qđ illi pncipatui pferat. principat⁹ aūt ubiq; utpote potētior dnatur. Quare cōstat recte colligenti ubiq; idē hoc eē iustū qđ potētiori pducat. SO: Nūc demū quid dicas intelligo: Verū aūt id ne sit tētabo perdiscere. Utile quidē z tu rndisti iustū esse thrasymache. q; q; mihi ne id rndere interdixeras. Accedit aūt illō ultra utile. SO: Quid dictum est potētiori: THRA SY: Exigua forsitan hec additio: SO: Nondū manifestū magna ne sit an parua. Sed qđ hoc inuestigādū sit an uera dicas/perspicuū est postq; iustū esse conferēs quidda ego cōfiteor z tu addis potētiori pferēs / ego aūt ignoro/cōsiderādū erit. THRA: Cōsidera. SO: Faciā ia. ac mihi dicas: parere dnantibus iustuz esse asseris: THRA: Equidē. SO: Utrū qui impant in ciuitatib⁹ quibuscūq; / sine erroze sunt semp / an errant qnq: THRA: Errare interdū pnt. SO: Nōne igit cū leges ferre aggrediunt/partiz recte ferūt/partim vo non recte: THRA: Sic existimo. SO: Recte aūt ferūt/cū sibi utilia statuunt/nō recte cū ptra: Ita ne an aliter dicis: THRA: Ita prius. SO: Que vo tulerint obseruāda sunt ab his qui subiacent. Atq; id est iustū. THRA: Quid ni: SO: Nō solum itaq; pm sermonē tuū iustū est id agere qđ cōducat potētiori/ sed contra quoq; qđ obsit. THRA: Quid ais: SOCRA: Quod z tu/mihi quidez videor. Verū diligē

tius/ingram⁹. Nōne iā puenit inter nos principes nōnunq; ea impare/que ab eoz utilitate aberrēt: atq; etiā quecūq; ipsi imperēt/Justū eē/ut qui subiecti sunt obseruēt: Nōne hec inter nos cōuenere: THRA: Ita ut opinor. SO: Putato igit inutile imperātibus z potētioribus facere/Justū esse: Abste esse cōcessuz: qnquidē imperātes ea que sibi mala sunt/ex insciti imperant/ Tu aūt iustū esse affirmas/hec facere que ab illis impant. Nōne tūc o sapientissime thrasymache cōtingit iustū eē priū facere eius qđ tu dicebas: Quod enim potētioribus inutile est / subiectis quodāmodo imperat: hic polemarchus: per iouē inquit manifestissima hec sunt o socrates. Tunc clitophon ita prius si tu testis accesseris. PO: Sed nō opus inquit est testibus. Ipse enim thrasymachus pfitet principes nōnunq; que sibi nō pducāt iperare: Que quidē pfici ab inferioribus iustū sit. CLI: Nā facere que a pncipibus ipe rantur/Justū esse posuit o polemarche thrasymachus. PO: Etenim potētiori utile o clitophon iustū esse posuit. Hec aūt utraq; ponēs confessus est rursus qnq; potētiores que sibi utilia nō sunt / inferioribus impare. Ex his aūt cōcessionib⁹ sequit ut non magis qđ potētiori utile q; quid inutile iustum sit.
8 Ad hec ait clitophon. At potentiori utile uocabat thrasymachus qđ sibi conferre potentior extimarit. Idq; agendum esse subiectis: atq; esse iustum. Sed polemarchus nō sic ait est/a thrasymacho dictuz. Nihil inq; refert o polemarche. Quod si nūc ita dicit thrasymachus sic z nos accipiamus. z tu mihi dic o thrasymache/hoc ne est qđ iustū dicere uolebas potētiori utile: scilicet qđ ipsi utile videat. siue cōferat siue nō cōferat. Ita ne: THRA: Minime. Sed tu putas ne me illū qui aberret potētiorem uocare cū peccat: SO: Existimabā te sic dicere/qn pncipes nō esse oino extra erroze/sed peccare qnq; cōfitereris. THRA: Sicophāta profecto es in sermonib⁹ socrates. Siquidez circa egrotantes aberrantē/statiz medicū appellas: quatenꝰ errat: Vel cōputatoze cuz in ratione ponenda peccet/tūc cū peccat/pm hūc erroze: Sed ut existimo ita loqui psueuimus/qđ medicus z rōnis supputator z grāmaticꝰ errat. Arbitroz tn nullū istoz quatenus est id qđ appellam⁹ vnūquēq; peccare. Quare pm exactā rōnē qn z tu ad viuū resecas/nullus artifex peccat. Quisquis enim peccat deficiēte scia peccat in quo sane nō est artifex. Quapropter artifex uel sapiēs uel princeps nullus peccat tunc cū princeps est. Sed quiuis diceret z medicū peccasse z principez peccasse. Quiusmodi igit aliquid rn disse me tibi existimato. Illud vo exacta ratione dicēdū/principez quatenus princeps est/nō peccare. Non peccantē aūtē/que optima sibi sunt/imperare. Hoc vo his qui sub imperio eius sunt/faciendum est. Quāobrez ut a principio dicebam. Justū esse aio/quod potētiori cōducit/facere. SO: Num tibi videor o thrasymache sicophāte instar calumniari: THRA: Et maxime quidē. SO: Putas me ex composito rōnem ut de prauo/te ita interrogare ut modo interrogabam: THRA: Atqui penitus hoc noui. Sed nihil pficies. Neq; enim me tue latet insidie: neq; cum latear) viz uerbis inferre ualebis.

SO: Minime

SO: Minime hoc aggrederer o beate. Sed ne qd tale rursus nobis accidat / distingue utrum prin cipem ⁊ potentiorē dicas ſm vulgus. an ſm exactaz rationem. quod ⁊ tu paulo ante dixiſti. Cuius uti le/cum potētior ſit/iuſtum eſt ut a ſubiectis efficia tur. THRA: Exactiſſima equidez rōne imperan tem dico. puerte hec tuis iſtis ſi potes cauillationi bus ſocrates. Eqdem nulla in re abs te ſupor neqz eniz poteris. SO: Putas ne me adeo furere/ut leo nem tondere audeā/⁊ aduerſus thraſymachū inſi dias tēdere? THRA: Nūc iā aggreſſus es/cuz tñ nihil aſſequi poſſis. SO: De his ſatis dictuz fuerit. Sed mihi dicito. Qui recta rōne eſt medicus quē admodū paulo ſupza ipe dicebas/utrū pecuniarū ꝓquiſitor/an egrotantiū eſt curator? Atqz de eo di cas qui reuera ſit medicus. THRA: Morborum certe curator. SO: Gubernator autē qui reuera ſit gubnator/nautarū ꝓnceps eſt an nauta? THRA SY: Nautaruz ꝓnceps. SO: Nihil exiſtimo hoc eſſe faciēdū/qō in nauī nauiget/neqz nautā eſſe uo candū. Nō enim ꝓpter nauigationē gubernator ap pellat/ſed ꝓpter artē ipſam nautarūqz ꝓncipatū. THRA: Uera loqueris. SO: Nonne iſtoz cuiqz aliqd utile eſt? THRA: Eſt ꝓſus. SO: An nō ad hoc tēdit ars/ut qō utile ſit cuiqz/ſueſtiget atqz pre beat? THRA: Ad hoc ipſum. SO: Nunquid vni cuiqz arti eſt aliquid aliud utile/ꝙ ut ſit ꝙ maxime abſoluta? THRA: Quomodo iſtud interrogas? SO: Quēadmodū ſi me rogares/an corpori ſatis ſit eſſe corpꝰ/an cuiuſpiā alterius rei idigeat/rñde rem oīno indigere. Et ꝓpter hoc ars qdē medicine nūc inuēta eſt/quoniā corpꝰ debile ⁊ infirmuz eſt/ neqz ſibi ſufficit. Ut ergo huic utilitatē afferat/ipſa ars eſt inuenta. Sed num tibi videor uera dicere? THRA: Uera ꝓſus. SO: Quid aūt ars ipa medi cine uel alia ars/per ſe qdē ita debilis ſit/ut aliqua virtute indigeat/quēadmodum oculi viſu/aureſue auditu: ꝓpter qō in ipſis opꝰ ſit aliqua arte que in ueſtiget ꝓbeatqz que ad hec eadē cōferant. Utrū ⁊ in ipſa arte ineſt defectꝰ aliqs/⁊ indiget vnaqueqz ars alia arte. que ipſi qō utile ſit ꝓſideret. ⁊ illa itez alia idiget alia: ita ut in infinitū ꝓcedat? Uel queqz ſibi ipſa qō cōducat/ꝓſpicit? Uel neqz ſeipſa neqz alia idiget ad inueſtigādū qō aduerſus defectū eiꝰ ꝓferat? Neqz eniz defectꝰ neqz error ullus ulli arti ineſt. Neqz decet artē utilitatē querere/niſi illi rei cuius eſt ars. Ipſa aūt itegra ⁊ inuiolata ſemp eſt/ quatenus queqz tota ⁊ immaculata qualis eſt per ſeuerat ipſa. Tu igit illi rōne ſincera ⁊ exacta cōſi dera. Sic ne/an aliter ſe res habeat? THRA: Sic certe. SO: Ergo nec medicina medicine ꝓſpicit/ſz corpori. THRASY: Ita eſt. SO: Neqz equeſtris equeſtri/ſed equis. neqz alia ulla ars ſibi ipſi/ non enim indiga eſt/ſed illi cuius ars eſt. THRA: Sic apparet. SO: Atqui o thraſymache ꝓſunt artes ⁊ dñant illi/cuius ſunt artes. Hoc ille ꝙ quis egre/tñ cōceſſit. Nulla ergo ſciētia inq̄ utilitatē potētioris inqrit aut precipit/ſed imbecilioris: ⁊ eiꝰ cui impe rat ab ea. Neqz hoc ille negabat/ſed parabat ad hec pugnare. Tūc ego alia his addēs/nullus medi cus inq̄ eo qō medicus eſt/medico ꝓferre ſtudet/ aut in eo aliqd ꝓcipit ſed egrotāti. Eſt enim conceſ ſum/qui uere qdē medicus eſt/euz eſſe/dñm corpoꝝ nō pecuniarū cumulatorem. Nōne id eſt conceſſum? Cōſenſit. Nōne ⁊ exactum gubernatorem nauis nau tarum ꝓncipē eſſe/nō nautam? Et hoc: haud igitur gubernator talis ac ꝓnceps id inqrit ⁊ ꝓcipit/quod ipſi gubernatori ꝓferat/ſed qō nautis qui ab eo regū tur: Hec quoqz ille egre ꝓfeſſus eſt. Atqz hic ego neqz aliius ullus inq̄ thraſymache in aliquo ꝓncipatu ⁊ facultate impans/quatenus ꝓnceps eſt/qō ſibi cōſe rat/cogitat aut ꝓcipit/ſed qō ſubiecto cōducat: ⁊ que dicit queqz facit cūcta ad illius utilitatem decorēqz di cit ⁊ facit. Cū huc deuētū eſſet/oībusqz pateret defini tionē iuſti in cōtrariū decidiſſet/thraſymachus nō re ſpondit quidē ut debuit/ſed dicito inquit o ſocrates/ Eſt tibi nutrix? Quid naz rñdere inq̄ decebat magis q̄ talia querere? Quoniaz inḋt te negligit ⁊ oppletas tibi nares nō emūgit/cū tñ indigeas. qui neqz pecudū neqz paſtoris cognoſcis officiū. Cur iſtud inq̄? Quia putas inḋt opiliones uel bubulcos/pecudum boūue bonū ꝓſiderare/paſcereqz ⁊ colere ad aliud reſpiciē tes q̄ ad dñoz/⁊ ipſoz utilitatē. Et illos qui in urbi bus ut decet ꝓſunt/aliter ad eos qui ſub illis ſunt/exi ſtimas reſpicē/q̄ tanq̄ paſtor ad oues? Et aliud cogi tare noctes atqz dies/q̄ vnde utilitas ad ipſos ꝓcue niat? Atqz adeo ꝓcul abes ab iuſto iuſtitiaqz / ⁊ iniu ſto itē ⁊ iniuſtitia/ut ignorēs iuſtitiā iuſtūqz alienū eſ ſe ⁊ bonū ac reuera prēſidētis ⁊ potētioris emolumē tum/detrimētū vo ꝓpriū obediētis ⁊ ſubditi. Iniuſti tia vo cōtra ignauis iuſtiſqz hoibus dñari. qui autem parēt/facere que impanti potētioriqz conducūt illūqz obſequio beatū reddere. Sibi aūt ipſis nō conſulere. Cōſiderare ꝓfecto ſic decet o ignauiſſime ſocrates/ iuſtū virū oīno minus iniuſto habere/primū quidem in mutuis cōmercijs aliqd cōtrahūt / iuſtus vna atqz iniuſtus. in finiēda ſocietate ſemp minus reportare iu ſtus q̄ iniuſtus repietur. Cuz vo in rebus publicis ali qua tributa cōferēda ſunt/iuſtꝰ plus cōfert q̄ ſui equa les/iniuſtus aūt minus. Quādo aūt aliquid inde acci piēdum eſt/iuſtus nihil/iniuſtus multa reportat. ꝓte rea ſiquādo magiſtratus quodā uterqz fungit/ſi nulla alia iuſto iactura ꝓtingit/hec ſaltē illi nō deeſt / ut res domeſtice deterius per negligētiam diſponant. ex pu blico autē nihil ꝓpterea qō iuſtus ſit/lucret. Accedit ad hec qō domeſticos ⁊ familiares ſibi infenſos red dit/cum illis obſequi nulla in re ultra iuſtū uelit. Iniu ſto vo oīa cōtra eueniūt. Dico aūt qō ⁊ ſupra/ut pre ceteris ubiqz lucretur. Hūc ergo conſidera ſi vis iudi care quāto magis cōferat priuatim ſibi iniuſtū eſſe q̄ iuſtum. Facilime aūt diſces/ſi ad extremā peruenerīs iniuſtitiā: que iniuſte agētem feliciſſimū efficit/eos cō tra qui afficiūtur iniuria/ac neminē iniuſte ledere uo lunt/infeliciſſimos. Eſt aūt hec tyrānis/que nō paula tim/ſed ſimul oīa aliena uſurpat ⁊ clā ⁊ vi ⁊ ſacra ⁊ ſancta ⁊ priuata ⁊ publica. Siquis vo in aliqua iſtoz parte deliquerit deprehēſuſqz fuerit/mulctatur/⁊ ob probrio ſubiacet maximo. Etenim ſacrilegi/fures/la trones/ſurreptores / ⁊ oīno per ſingulas quaſdā par tes peccātes/ab huiuſmodi criminibus noīant. Sed poſtq̄ aliquis ultra huiuſmodi rapinas pecuniaruz/ etiā ciues ipſos in ſeruitutē ſuā redegit/nō iaz tā pro brioſis notatur uocabulis/ſed ⁊ beatus ⁊ felix uocat/ non a ciuibus ſuis tantum/uerumetiam ab omnibus

Adagiū Canem vadere.

Adagiū Eminēs naues Minores ſic nauibus.

Magnū mysteriū auulsi fugerūt.

qui eum audiūt nequitiā oēm adimpleuisse. Nō enim ideo vituparit iniustitiā/qcūq; eam vituparit qō eā facere sed qō ppeti metuant. Hoc igit pacto o socrates iniustitia oibus suis partib⁹ absoluta/robustius quid dā est/liberalius ⁊ regalius q̄ iustitia. Utq; ab initio dicebā/id qō potētiozi cōfert/iustū est:iniustū vo sibi ipsi utile est/⁊ ꝓferēs. Hec cū dixisset Thrasymachus abire iam mēte cōcepat:postq; quēadmodū balnei custos sermonē plurimū maximo cum impetu auribus nostris infuderat: Nō tñ hoc permiserūt qui aderāt: Uerū coegerūt ⁊ pmanere ⁊ afferre eoꝝ que dixerat rōnem. egoq; in primis uehementer rogabā. O beate thrasymache q̄si sermone iacto abire festinas priusq; abūde ul' docceas uel discas sit ne hoc ut dicis an sec⁹: An forte putas paruā quādā rez te aggressuz esse definire: nō aūt rōnem vite. quā siqs nostrū acceperit/q̄ optime viuat. THRA: An ego putem istud aliter se habere: SO: Uideris nēpe nullā de nobis curaz susci pere neq; cogitare utruz peius viuamus/an melius/ id nesciētes qō tu te scire affirmas. Sed o bone vir li bēter hoc nobis ostēde. Neq; eniz male locaueris beneficiū/qō nobis qui tot simus cōtuleris. Dicā eqdez qō sentio. Nequaq̄ mihi psuades/iniustitiā maius q̄ iustitia lucrū afferre: etiā si ois sibi licentia prebeat ut quecūq; cupit/efficiat. Esto iniust⁹ aliqs/possitq; iniuriam facere uel furtim uel vi/nō tñ mihi suades/mai⁹ esse in ipsa iniustitia q̄ iustitia lucrū. Qua qdez in sentētia nō ego tātum fortasse/sed alius aliqs nostrū est: psuade itaq; nobis beate vir nō recte iustitiam pluris q̄ iniustitiā fecisse. THRA: Quomodo amplius persuadebo/si his que modo dicebā/non es persuasus: Quid nā ulterius faciā: An in aium tibi sermonē impingā: SO: Minime per iouē. Sed hoc primū uelim ut dictis maneas. Uel siqd immutare vis hoc palā facias/neue nos decipias. Nūc aūt vides thrasymache ut supiora iterū resumamus / qō cū primo uerū medicum definisses egrotātiū curatorē/deinde nō ita sincere pastorē definiendū putasti/ut quatenus pastor est/ dūtaxat custodiat. Immo pascere ipsum oues quātū est pastor arbitrat⁹ es/nō ad ouiū utilitatē:sed ad uoraginē potius nō tanq̄ pastorē sed ꝓuiuā qui uesci debeat uel pecunie studiosuz/qui sit uēditurus. profecto pastorali arti nihil aliud cure est q̄ ut id qō custodit/ se optime habeat. Nā ipsi quatenus uera pastoralis facultas est/nihil deest quo minus sufficiens sit ⁊ optima. Sic ego putabā necesse eē nos cōfiteri/vnūquēq; principatū in eo qō principat⁹ sit/nullius alterius bonū ꝓspicē/nisi ei⁹ qō sub illo sit ⁊ ab eo curet/siue priuat⁹ sit siue publicus: tu aūt principes in ciuitatibus/ qui uere principes sint/uolētes ne magistratib⁹ fungi putas: THRASI: Nequaq̄ puto: sed certe scio. SOCRA: Quid vo alios principatus/nōne nosti/nemi nem uolētem accipe/sed pmiuz ex his reqrere / quasi nulla sibi ex imperio tali/sed subiectis potius sit utilitas ꝓcura. SO: Dic age: nōne quaslibet iter se artes diuersas ex eo dicimus/qō diuersam inter se hñt potētiam: Neq; mihi vir felix pter opinionē rñdeas/ut aliqd pficiamus. THRA: Hoc ipso videlicet alterā. SO: An nō utilitatē vnaquēq; ꝓpriā nobis aliquā prebet: ⁊ nō cōem cū alia: Quēadmodū medicina qdez sanitatē. gubernatoria in nauigādo salutē/aliecq; similiter: THRA: Prorsus qdē. SO: Nōne ⁊ pciū mercēnaria. hec eniz illius potētia: an medicinā tu ⁊ gubernatoriā eādē uocas: uel siqdē uelis absoluti⁹ definire atq; distinguē quēadmodū statuisti etiā siqs nauē gubernās sanus efficiat/eo qō sibi nauigatio ꝓferat/nihilo magis tū ob hoc gubernatoriā ipsaz medicinā uocabis: THRA: Nō certe. SO: Neq; etiā ut arbitror mercēnariā/siqs mercēnarius ipso ministerio sanus efficiatur. THRA: Neq; hanc. SO: Quid aūt: Medicinā mercēnariā/siqs medicās questū faciat: THRA: Minime. SO: Nonne ⁊ utilitatē cuiuslibet artis ꝓpriā quādā esse cōcessimus: THRA: Esto. SO: Siquā igit utilitatez coiter nāciscunt oēs artifices: patet qō cōmuni quodā vno eodēq; utētes/ex eo utilitatē huiusmodi nāciscunt: THRA: Uidet. SO: Dicimus aūt artifices mercedē accipiētes/utilitatē ꝓseq; ex eo qō mercenaria arte utunt: THRA: Quid tū: SO: Nō igit a sua arte cuiq; utilitas hec scilicet premij acceptio ꝓuenit. Sed si uolumus diligenter inqrere/medicina qdē sanitatē parit/mercēnaria questū. Et architectura edificiū/questuaria vo hāc secuta mercedē. ⁊ relique oēs similiter. Suū porro queq; op⁹ perficit: ⁊ ꝓfert illi ad qō est inuēta. Si aūt pmiū ipi nullū det/num artifex utilitatē ab arte aliquā accipit: THRA: Nullā. SO: An igit neq; etiā ꝓdest/tunc cum gratis opatur: THRA: Ego quidē existimo. SO: Nonne igit o thrasymache sicut tā manifestū est nulla ars nullusq; magistrat⁹/sibi qdez utilitatē parit: sed quēadmodū in supioribus dicebamus/qō subiecto ꝓfert/paret ⁊ impat. iferioris illi⁹ cōmodū semp nō supioris ispiciēs. Ob hec itaq; ego nuper o chare thrasymache dicebā/neminē uolētē impiū suscipe: ⁊ alienoꝝ maloꝝ ultro emādationē aggredi sed pmiū querere/qñ qui ex arte recte acturus sit nunq̄ in suū agit cōmodū/ꝑm ipsius artis imperiū/sed ad iferioris utilitatē. Quāobrē ut videtur/ pmiū ponēdū est his/qui libēter gubernaturi sint/ seu argētū siue honor. siue pena/nisi impiū capiāt. GLAV: Quomodo istud ais o socrates: Eqdem duo pmia noui mulctā vo quā dicas/⁊ quomodo in mercedis parte ponas/nō noui. SO: Ergo optimoꝝ pmiū ignoras cuius gratia impant optimi viri/quotiēs admittūt impiuz. An te latet ⁊ ambitiosum eē ⁊ auarū ꝓbro haberi atq; eē: GLAV: Noui eqdē. SO: Hac ergo de causa neq; pecunia neq; honore ducti/boni boies impare uolūt. Neq; eniz apte pecuniā magistrat⁹ pmiū accipiētes/mercēnarij uocari uolunt/neq; clāculū/fures. Neq; rursus honoris causa. Nō eniz ambitiosi sūt. Oportet igit necessitatē illis imponi ⁊ mulctā/si impellēdi sunt/ ut uelint magistratū accipe: Quāobrez videt turpe haberi/ut qs spōte ad impandū accedat: neq; expectet necessitatē. Maxima vo mulctarū est/administratiōi maloꝝ subijci/nisi ipse accepit rei. p. gubernaculū. Hāc utiq; penā timētes/magistrat⁹ capere ꝓbi boies mihi vident/siqñ capiūt. Et tūc ad eos accedūt/nō tanq̄ ad bonū aliqd. neq; tanq̄ ex his uoluptatē aliquā capiētes/sed tanq̄ ad rez necessariā: cū neq; meliorib⁹ neq; similib⁹ se cōmittere ualeāt. Quippe si bonoꝝ viroꝝ extaret ciuitas/in ea ut arbitror haud aliter non impandi gratia pugnaretur/q̄ nunc certetur imperandi cupiditate: ibiq;

pateret

pateret/reuera legitimum pncipez non ſuiipſius
ſed eius qui ſub ipſo eſt/commoditatez reſpicere.
Quare vnuſquiſq;/qui non amens ſit/potiꝰ eliget
aliū ſibi pdeſſe/q̄ ꝺū alijs ipſe cōſulit/ſeſe nego
cijs implicare. Hoc igitur ego thraſymacho nullo
pacto cōcedo/iuſtū quidē eē/potētioꝛis utilitatez:
Uerū hoc deinceps cōſideraꝺū: Multo autē mihi
maius videt eſſe / qꝺ nunc thraſymachus dicit/cū
iniuſti vitā meliozē vita iuſti eē/affirmet: Tu itaq;
o glauce utrū iſtoꝝ tanq̄ ueriꝰ eligis: GLAV: Ju
ſti vitā potiozē exiſtimo. SO: Audiſti quot paulo
ante iniuſte vite bona thraſymachus numerabat:
GLAV: Audiui equidē: Nō tñ aſſentioꝛ. SO: Uis
ne illi mōſtremus ſiquo modo poſſumus uera euz
minime dicere: GLAV: Quid ni uelim: SO: Si
oratiōnē ꝓ̄iā oratioꝛi illius obꝯciētes/quaſi com
paratione quadā pꝛopoſita: enumerem⁹ quot inſu
per bona qui iuſtus ſit cōſequaī/ac ille rurſus cōfe
rat ſua/opoꝛtebit ut tertius aliqs enumeret iteruz
metiaturq; bona/quotcunq; utriq; in utroq; colle
gimus: Atq; ita iudicibus quibuſdā altercationez
hāc dirimētib⁹ opus erit. Sinaūt quēadmodū nu
per cepim⁹ alternis cōceſſionibus adductis in me
diū rē ipſam diſcutiamus/oratoꝛes ipſi nos ſimul
z iudices erimus. GLAV: Sic eſt oīno. SO: Uter
tibi modus magis placet: GLAV: Iſte. SO: Age
igit o thraſymache/rñde nobis a pncipio. Affir
mas tu quidē extremā iniuſtitiam extrema iuſtitia
utiliozē eē: THRA: Affirmo equidē z rōnez attu
li. SO: Quid ad hoc: Nunquid iſtoꝝ vnū virtutē
alterū vitiū uocas: THRA: Quid ni: SO: Nōne
iuſtitiā quidē virtutē/iniuſtitiā aūt vitiū: THRA
SI: An iſtud fateri vir lepide mihi ꝓuenit: qui iniu
ſtitiā pꝛodeſſe dicā/Juſtitiam minime: SO: Quid
ergo: THRA: Cōtrariū. SO: An forte iuſtitiā vi
tiū appellabis: THRA: Nō/ſed ualde generoſaz
ſtultitiam. SO: Iniuſtitiam ergo nequitiaz uocas:
THRA: Ne iſtuc quidē. At bonū cōſiliū ſagacita
tēq;. SO: Num iniuſti viri thraſymache/pꝛudētes
ac boni eſſe tibi vidētur: THRA: Quicūq; vide
licet ciuitates iniuria afficere pñt / z nationes ſibi
ſubijcere. Tu autem me foꝛtaſſe loqui putas de his
qui loculos clāculū ſubꝛipuerint. ꝓſunt z hec qui
dē/ſi lateāt/ſed eſtimatione digna nō ſunt. Immo
que paulo ante dicebā/plurimi faciēda. SO: Equi
dez qꝺ vis intelligo: Sed admodū miroꝛ/ſi in par
te virtutis z ſapiētie iniuſtitiā ponas/in ꝓ̄ijs vo iu
ſtitiā. THRA: Oīno ſic pono. SO: Buriꝰ hoc iā
o amice/neq; amplius inuētu facile qꝺ quis dicat.
Si enim cōducere quidē iniuſtitiā poſuiſſes/vitiū
tñ uel turpe quoddā eſſe/ipſam cōfeſſus eſſes/quē
admodū alij quidā: aliquid ad hec ꝑm ea que exiſti
mantur dicere poſſemus. Nunc aūt perſpicuū eſt
dicturū eſſe te/z pulchꝝ z robuſtū quiddā iniuſti
tiam eſſe. ceteraq; illi daturuz oīa/que nos iuſtitie
tribuim⁹. qñq; quidē z in virtute z in ſapientia po
nere eā nō dubitaſti: THRA: Ueriſſima pꝛofecto
uaticinaris. SO: Non tñ deſiſtendū eſt inq̄rere diſ
putando/quoad te putē que cogitas dicere. Ubi
nāq; videris thraſymache / in pñtia mime cauilla
ri/ſz que tibi uera vident/afferre. THRA: Quid
tua refert/ſiue id videat mihi ſiue non videat: Cū
rōnem meam nō cōfutes. SO: Nihil certe. Sed hoc
pꝛeterea mihi rñde. An iuſtus videatur tibi plus iu
ſto habere uelle. THRA: Nullo pacto. Nō eniz ur
banus eſſet ut nūc z ſimplex. SO: Quid aūt plus ne
iuſta actione: THRA: Neq; iuſta etiā actione. SO
CRA: Iniuſto aūt utrū dignū putaret plus habere
Jdq; iuſtū exiſtimaret uel ꝓ̄ra: THRA: Exiſtima
ret utiq;/dignūq; putaret/ſed non poſſet. SO: Atqui
ego iſtuc nō interrogo. Sed utrū iuſto quidē plus ha
bere neq; dignū putet neq; uelit iuſtus. iniuſto aūt cō
tra. THRA: Sic eſt pfecto. SO: Quid aūt iniuſtus:
An equū cenſet plus habere z iuſto z actione iuſta:
THRA: Quid ni cū oīb⁹ plus habere ſe dignū exi
ſtimet. SO: Nuz igit z iniuſto hoie iniuſtaq; actione
iniuſtus plus habebit z certabit ut in hīdo oēs exſu
peret: THRA: Uera hec ſūt. SO: Sic itaq; dicim⁹.
Juſtū q̄dē ſimili nō plus habere uelle/plus autē diſſi
mili. Iniuſtum vo utroq; plus accipe uelle. THRA
SI: Recte dixiſti. SO: Atqui pꝛudēs z bonus/iniuſt⁹
ipſe eſt/iuſtus aūt/neutrum. THRA: Recte z iſtud.
SO: Ergo pꝛudēti z bono ſimilis eſt iniuſtus/iuſtus
autē minime: THRA: Quid obſtat quo minus qui
talibus quoq; ſimilis ſit. Qui vo nō talis/ſimilis non
ſit. SO: Alis belle. Talis igit eſt uterq; ipſoꝝ / quales
hi qb⁹ ſimilis eſt. THRA: Et q̄d aliud: SO: Sit ita
ſane / ſed dicas thraſymache/utrū muſicū aliquē uo
ces/aliquē vo nō muſicū: THRA: Eq̄dē. SO: Utrū
iſtoꝝ pꝛudentē. Utrū impꝛudētē: THRA: Muſicū
ſane pꝛudentē/expertē muſice impꝛudentē. SO: Nō
ne in quibus pꝛudentē/in eiſdē z bonū: In quib⁹ im
pꝛudentē/z malū: THRA: Nempe. SO: Eodemq;
pacto de medico dicemus: THRA: Eodē. SO: Ui
detur tibi vir optime cū muſicus vir lyrā temperat/
uelle in intenſione z remiſſione chozdarū/muſicū vi
ruz exſuperare/uel dignū putare/ut eo plus aſſequa
tur. THRA: Minime. SO: Exptez vo muſice ſupe
rare contendit. THRA: Neceſſe eſt. SO: Quid me
dicus: In quantitate dices ne plus aſſequi q̄ aut me
dicus alter/aut res ipſa cupit: THRA: Nequaq̄.
SO: Plus autē q̄ medicine artis ꝑitus: THRA
SI: Pꝛoculdubio. SO: Uniuerſas deniq; contēplare
ſcias z inſcitias/ſiquis tibi videt/qui quidē ſciaz ha
beat/ plus ſumere uelle uel dicendo uel faciēdo/q̄ al
ter ſciens. nō aūt eadē ad actionem eādem que z ille
qui ipſi ſimilis eſt. THRA: Forte ſic ſe res habeat/
neceſſe eſt. SO: Quid aūt idoctus: nōne plus docto
ſibi aſſumere uellet/atq; etiā indocto: THRA: Foꝛ
taſſe. SO: Sed doctus nōne ſapiēs: THRA: Conce
do. SO: Sapiēs aūt nōne bonus: THRA: Et iſtuc
etiā. SO: Bonus ergo z ſapiens nō uolet plus ſibi q̄
ſui ſimilis uendicare plus tñ q̄ diſſimilis z ꝓ̄ius uo
let. THRA: Uidet. SO: Malus aūt z indoctus taz
ſimili q̄ diſſimili ſibi plus arrogabit: THRA: Ap
paret. SO: Nōne iniuſtus thraſymache plus uſurpa
re cōtēdit q̄ uel ſimilis uel diſſimilis: An nō ita dice
bas: THRA: Dicebā equidē. SO: Juſtus autē ſimi
li quidē nō plus uolet/ſed diſſimili. THRA: Fateoꝛ.
SO: Eſt itaq; ſimilis/iuſtus quidē ſapiēti z bono/in
iuſtus autē z malo z inſcio: THRA: Apparet. SO
CRA: Atqui conceſſimus/talē utrūq; eſſe qualis ſit
is cui ſimilis eſt uterq;: THRA: Conceſſim⁹ plane.
SO: Juſtus itaq; nobis bonus eē ſapiēſq; apparuit.

iniustus aũt idoctus ⁊ malus:hec oia cõcessit thrasy
machus/nõ tñ ea facilitate/qua ego nunc refero/sed
vix atq; pertract⁹/plurimo cũ sudore: erat q̃ppe tũc
estas. Et vidi ego tũc primũ/qđ nunq̃ antea viderã/
erubescẽtẽ thrasymachũ. Cũ igit̃ ꝓstitisset/Justitiã ⁊
virtutẽ esse ⁊ sapientiã/iniustitiã vo vitiũ ⁊ inscitiaz/
maneat inq̃ hoc ita nobis. Dicebam⁹ autẽ ualidũ ac
potẽs quiddã iniustitiã esse: Nõne meministi thrasy
mache: THRA: Memini equidẽ:sed mihi que nũc
dicis/nõ placẽt:habeoq; quid aduersus ea dicã:qđ si
adducerẽ/certe noui me concionari te esse dicturuz.
Quare aut sine me dicere que uelim / aut si tu vis in
terrogare/interroga. Ego aũt tibi ueluti aniculis fa
bellas narrantibus/assentiar ⁊ annuã ⁊ abnuã: Nul
lo pacto ꝓeter sniam tuã. THRA: Ut tibi in oibus
gratificer:postq̃ non sinis loqui: An quid aliud vis:
SO: Nihil per iouẽ:si istud feceris.sed facito:ego au
tem interrogabo. THRA: Interroga iaz. SO: Hoc
interrogo nũc qđ ⁊ paulo añ/ut ordine suo in sequen
ti sermone ꝓsiderem⁹:quo modo se iustitia aduersus
iniustitiã habeat. Dictũ enim est potẽtiorẽ atq; robu
stiorẽ esse iniustitiã q̃ iustitia. THRA: Nunc aũt q̃d
noui affers: SO: Siq̃dẽ sapiẽtia ⁊ virt⁹ est iustitia/
facile ut arbitror apparebit robusti⁹ eẽ q̃ iniustitia /
qñquidẽ iniustitia iscitia est.nec ullus hoc ignorare
t. Verũ nõ ita simpliciter agere cupio/sed hac via cõsi
derare. Ciuitatẽ ne aliquã affirmares iniustaz esse: ⁊
alias ciuitates uelle iniuste in seruitutez redigere: ser
uasq; sub se multas habere: THRA: Cur non: Im
mo vo hoc summopere faciet illa/que ꝓstantissima
erit: ⁊ que ad extremã peruenerit iniustitiã. SO: In
telligo equidẽ qđ tua hec erat oratio. Sed hoc circa
ista cõsidero. Utrũ hec que prestantior sit ciuitas ciui
tate/absq; iustitia hãc sit potentiã habitura:uel neces
se sit ut habeat cũ iustitia: THRA: Siq̃dẽ ut tu pau
lo añ dicebas. Justitia ipsa sapiẽtia est/necesse est cũ
iustitia. Sinautẽ ut ego:sine iustitia. SO: Rñsionibus
tuis o thrasymache ualde delector.quoniã nõ modo
annuis ⁊ abnuis/sed ⁊ preclare rñdes. THRA: Ut
tibi gratũ faciã. SO: Facis tu quidẽ bene. Sed in hoc
quoq; gratificare mihi/⁊ dicito: An censes ciuitatez
aliquã uel exercitũ/seu latrones/siue fures/uel aliuz
quẽuis cetũ hoium iniuste aliquid vna aggredientiũ/
perficere posse quicq̃/si iniuria inuicẽ se affecerint ⁊
THRA: Nequaq̃. SO: Quid autẽ si ab iniuria ab
stinuerint: nõne magis: THRA: Prorsus. SO: Se
ditiones nãq; thrasymache iniustitia/inimicitias/cõ
tentionesq; parit. Justitia vo cõcordiã ⁊ amicitiam.
Nõne: THRA: Esto:ne a te dissentiamus. SO: Be
ne agis vir optime. Sz mihi ⁊ hoc dicito. Si hoc in
iustitie opus est/ubicũq; insit odiũ gignere/nonne in
ter liberos ⁊ seruos si fuerit/efficiet ut inuicem odia
atq; cõtentiones exerceant: nulloq; pacto possint ali
quid ex cõmuni ꝓcordia facere: THRA: Omnino.
SO: Quid autẽ: Si inter duos/hec insit/nõne dissen
tient inter se insequẽturq; odijs/⁊ inimici erũt ⁊ sibi
⁊ iustis: THRA: Erũt sane. SO: Sinautẽ in vno in
sit o mirifice vir iniustitia/nõne ipsius potentiã dissi
pabit: Uel nihil minus habebit: THRA: Nihil mi
nus habeat. SO: Nõne talẽ aliquã vim habere videt
ut cuicũq; insit: siue ciuitati siue genti siue exercitui/
siue alteri cuilibet:primo qđẽ impotẽs reddat id cui
inest aliquid secũ agẽdi. ꝓpter dissensionẽ atq; dis
cordiã.deinde inimicũ efficiat ipsum ⁊ sibi ⁊ ꝓrio
cuilibet/atq; iusto. Nõne ita: SO: Ita: Atqui ⁊ in
vno si fuerit hec eadẽ faciet oia que ad naturã suã
sequũtur.primũ quidẽ ipotentẽ agendi cũ reddet/
cũ secũ ipse dissentiat:neq; sibimet cõstet. Deinde
⁊ sibi ⁊ iustis faciet inimicũ. An nõ: THRA: Cer
te. SO: Justi autem o amice sunt ⁊ dei. THRA
SY: Sit. SO: Ergo deis inimic⁹ erit thrasymache
vir iniustus: Justus autẽ amicus: THRA: Exple
re socrates ꝓ libidine/orationis cpulo. Nõ eniz
tibi aduersabor/ne istos mihi infensos reddã. SO
CRA: Age itaq; reliqua ꝓiuiũ adhibe/quẽadmo
duz paulo añ rñdens. Cõstat profecto sapiẽtiores
meliores:potẽtioresq; ad agẽdũ iustos eẽ/iniustos
autẽ ne inuicẽ quidẽ tractare quicq̃ posse: Verum
qđ dicim⁹ ualidissime in cõmune simul aliq̃d ꝓfice
re illos posse qui oino iniusti sunt/haud oino uerũ
est. Nõ eniz abstinerẽt inuicẽ ab iniuria:si prorsus
iniusti essent. Sed liquet in ipsis eẽ iustitiã quãdã,
que ipsos ita afficiat ut se iuicẽ ledere nolint simul
atq; alios per quã agũt quecũq; agũt. Impulsi aũt
sunt ad iniuste agẽdũ / iniustitia cũ semimali eẽnt.
Nam qui ad summũ nequitie ⁊ iniustitie peruene
runt/perficere oino nihil pñt. Hec q̃dẽ qđ ita se ha
beant/nõ aũt ut tu supra ponebas/intelligo. Utrũ
autẽ ⁊ melius viuãt iusti q̃ iniusti ⁊ feliciores sint:
qđ quidẽ postea cõsiderare ꝓposueram⁹/cõside
randũ est. Et ut mihi quidẽ videt / hoc ex his que
diximus/sequit̃. Sed tñ melius cõsideranduz. Nõ
eniz de re quadã vili spernẽdaq;/sz quo nã modo
viuendũ sit/habet oratio. THRA: Cõsidera iaz.
SO: Ecce cõsidero. Dic igit̃/opus ne equi tibi ali
quid esse videtur: THRA: Mihi q̃dẽ. SO: Nuz
hoc quidẽ diceres ⁊ equi ⁊ alteri⁹ cuiuslibet op⁹/
qđ uel solo illo uel maxime qs expleret: THRA
SY: Haud intelligo. SO: Attẽde:sic forte itelliges.
Alia ne re q̃ oculis vides: THRASYMA: Mi
nime. SO: Quid vo: Alia ne audires q̃ auribus:
THRA: Nequaq̃. SO: Ergo hec horz opa recte
dicerem⁹: THRA: Recte. SO: Posses ne gladio
⁊ scalpello ⁊ multis alijs vitis palmites amputa
re: THRA: Quid ni. SO: Verũtamẽ nõ ita cõmo
de ut falce ad usum hũc fabricata. THRA: Est ut
dicis. SO: Ergo nonne hoc istius opus eẽ dicem⁹:
THRA: Dicemus profecto. SO: Existimo meli⁹
te nũc tenere/que paulo añ dicebã cũ interrogarẽ
an id cuiusq; opus esset/qđ uel solo illo uel melius
q̃ ceteris efficit̃. THRA: Intelligo iam: Idq; mi
hi cuiusq; opus esse videt. SO: Nonne ⁊ virtus ti
bi eẽ cuiq; videt/cui aliqđ opus ascribitur: Reuer
tamur igit̃ ad priora. Oculoz dicimus esse opus
aliqđ: THRA: Certe. SO: Ergo nonne ⁊ virtus
oculorum est: THRA: Et virtus. SO: Et aurium
opus: THRA: Et auriũ. SO: Est ergo ⁊ virtus:
THRA: Est. SO: Nõne de reliquis oibus eodez
modo dicendũ: THRA: Eodẽ. SO: Nunq̃d ocu
li opus suũ pulchre aliqñ exercerẽt/virtutẽ ꝓpriã
nõ hñtes: sed pro virtute vitiũ: THRA: At quo
modo: Cecitatez nãq; fortasse pro visu dicis: SO
CRA: Quecũq; illoz sit virtus naz ad pñs nõ id
quero. Sed utrũ proprija virtute recte suum opus

exerceāt/vitio vō non recte. THRA: Vera loqueris. SO: Mōne ⁊ aures sua ꝓuate virtute male sum opus exercebūt? THRA: Male. SO: Jdē nesentimus de reliqs oibus? THRA: Jdē. SO: Age ⁊ hec ꝓterea cōtēplare. Est ne aie aliqō opus: qō nulla re alia faceres/ueluti curare/impare/ꝓsulere ⁊ alia generis eiusdez. Hunqd hec alteri rei q̄ aie iure tribuere possemus? dīceremusqz ipsius ꝓꝓria esse. THRA: Nulli alteri. SO: Quid aūt ipsuz vi uere? An nō aie op⁹ esse dicemus? THRA: Maxime. SO: An nō ⁊ virtutē quādā aie esse dicim⁹? THRA: Dicim⁹. SO: Hunqd aia qñqz o thrasymache ꝓꝓria virtute ꝓuata / opa sua bene exple bit: Vl̄ nullo modo poterit? THRA: Nō poterit. SO: Necesse est igit malaz aiam male impare atqz curare: bonā vō hec oia bene facere. THRA: Necesse. SO: Cōcessimus ne virtutē aie iustitiaz esse/iniustitiā vitium? THRA: Cōcessimus. SO: Jniusta ergo aia iustusqz vir bene viuet. Jniustus autez male. THRA: Jta ꝑz rōnē tuā apparet. SO: Qui aūt bene viuit/beatus est ⁊ felix. Qui male/cōtra. THRA: Quid ni? SO: Jgit iust⁹ felix est / iniust⁹ miser. THRA: Sint. SO: At miserū eē nō pdest. ꝓdest autem esse felicē. THRA: Ꝓoculdubio. SO: Hunq̄ igit o beate thrasymache ꝓducibilius erit iniustitia q̄ iustitia. THRA: His epulis crassa tus fueris in dionysijs o socrates. SO: Apud te quidem comedi thrasymache: postq̄ mitioz mihi effectus es: difficiliscz esse cessasti. Nō tñ abunde uesci ꝓtigit: atqz id mea qdē causa potius q̄ tua: naz quē admodū epularū auidiozes hoies incōtinēteszq rapiūt semp̄ quocūqz in ꝓximo supfert/gustātqz illud anteq̄ ꝓximo⁹ vapibus satis uescant/ita ⁊ ipse ut mihi videor/ꝓriusq̄ inuenirē qō principio fuit ꝓpositū/quid ipsum videlicet iustū sit/eo ptermisso ad ꝓsiderādū me cōtuli/utrū prauitas sit ⁊ insciticia siue sapiētia virtuszq. Ac postremo icidēte oratiōe illa que asserebat ꝓducibiliozē iniustitiā esse q̄ iustitiā/nō me ꝓtinui/quin ab illo ad hoc descenderem. Quapropter mihi in pñtia ex hac disputatione cōtingit/ut nihil nozim. Quando enim iustū quid sit ignozo/nullo pacto scientiam virtus ne sit an ꝓtra. Atqz utrū qui id possidet/beatus sit uel non beat⁹.

Finis primi libri de re.p.

Argumentum Marsilij in secundum librum.

Secūdus liber a trina exordit diuisione bonoz. Bonū ꝓfecto idē est atqz expetēdū. expetimus aūt aliqd suiipius gratia tātū/ut uoluptates ⁊ gaudiū. Aliqd alterius solū gratia/qualia quecūqz laboriosa sunt. Alliqd ⁊ gratia sui/⁊ aliozuz que inde sequunt. Ceu cognitionē ac ꝓspam ualitudinē. Justitiā vō dicit cum alioz ex ea sequētiū/tuz uel maxime suiipius gratia expetēdā. Sed anteq̄ de iustitia pfecte quicq̄ definiat / glauco que pretermissa sunt a thrasymacho pro iniustitie patrocinio copiosius elegantiusqz ꝓsequit. adde ⁊ modestius. Ait enim nō qz ita sentiat/sed ut ꝓuocet socratez ad iustitiā acrius defendēdā/iniustitiā se laudaturū. Similia quedā habemus ⁊ in gorgia. Post eū adimātus ⁊ primuz pro iustitia uerba facit/premia illi ⁊ humana tribuens ⁊ diuina / ubi notabis religiosa quedā mysteria poetarū. Deinde nōnulla pro iniustitia adducit in mediū: personā videlicet ⁊ Socratis ⁊ Thrasymachi referēs. Addēs etiā se non iustitiā virtutem uelle: sed quodāmodo socratē irritare. Optat aūt laudes audire iustitie/que nō ab externis/sed ab ītrinseca iustitie natura ducant. Quales afferri ab aliis nō ꝓsueuerint. Tu vō aiaduerte nō temere Platonem multa hic rursus ad poetas sacerdotesqz ptinctia posuisse. ostēdit enim in his sepe a poetis/sepius a malis sacerdotib⁹ peccādi licētiā ꝓuenire. Ubi gētiū supstitiones irridet: ꝓterea haud ab re in his libris oiuz sibi charissimis charissimas sibi psonas inseruisse/glauconē. Adimātūqz fratres eius/patrēqz Aristonē. Rursus socratē nihil in omni eius vita ꝓpius contē platū/q̄ seclusis externis effectib⁹/quid nā sit/quidue faciat virt⁹ ipsa vitiūqz in aīo. Nō qdē ⁊ spōte ⁊ prouocat⁹ deinceps de iustitia ⁊ iniustitia demonstrabit. Sed ego hic iniuste nimiū ptermisi mirū illud iustitie premiū ex musei mēte adductū/perpetuaz inq̄ ebrietatē. Nō quidē Museus accepit ab Orpheo/idipm per Bionysij sacra significāte. hoc illi ꝓphetico simile inebriabor ab ubertate domus tue. Ebrietas ergo sit duplex. Altera quidez sub luna/letheo inducta potu/per quā aia extra se posita ⁊ infra se posita obliuiscit diuinoz/circa terrena delirans. Altera vō sup lunā nectarea ꝓueniēs potione: per quam aius extra se posit⁹/supra se posit⁹ morboz mortaliū obliuiscitur. Suspiciēsqz diuina quasi primo illozum splēdoze caligat/siue potius sapozē gustās nouo quodam calore e priori habitu permutat. Mox vō pspicue cernit gustatqz salubriter: immo vō nutrit. Profecto idea diuina per quā fact⁹ est aius redeūti illabit aio/ceu gustui sapor. Ab eo primū suauiter siqd alienuz est diluit/deinde penit⁹ implet magisqz implēdo delectat. Tertio redigit in seipsam inestimabili uoluptate perfundēs. Ubi aius ex aia primuz factus est intellect⁹/ex intellectu deniqz deus. Neqz ulterius sicut prius sapit/neqz que prius sed sapit aliter atqz alia. Et quēadmodum apud nos imaginatio uehemēs mouet formatqz corpus/ita ⁊ ibi corpus subiectū aie sensusqz eius a potētissima cogitatione mētis/mouet ꝓtinus ⁊ formatur. Adeo ut ineffabili dulcedine mētis mirabiliter ⁊ sensus dulcescat ⁊ corp⁹. Sed iā ad iustitiā reuertamur: hanc Socrates tanq̄ disputationis sue finē atqz obiectum/per singula querēs/qz difficile inueniret in aīo/prius querit in ciuitate/tanq̄ in ea manifestiozez futuram. ut per hāc demū/animi iustitiā manifeste definiat. Ut aūt iustitiā in ciuitate cōsiderare queat/cōstituit ab initio ciuitatē: dicēs primo que sit eius origo. s. indigētia mutua. deinde que materia. s. res artesqz necessarie. postremo qua forma videlicet regula victus legitimaqz gubernatio. Et videto quātū laudet vitā sobriā/quātū vitupet delicatā atqz luxuriosam. Illa quidem sana atqz sufficiēs. hec aūt insana ⁊ indigens plurimoz. Beniqz cum ob hāc nascat bellū/opus est in eiusmodi ciuitate militib⁹ quapropter ad diligentē militaris artis institutionē descēdēs/quot necessaria sint militi strenuo ⁊ custodi patrie accurate ꝓsequit. In oibus vō memēto neminē ad diuersa aptissimū nasci posse. Jdeoqz nullū diuersas artes exercere debere. Presertim cū ex alterius ope / opus impediat alterius. Oportere ⁊ vnūquēqz artē suā statim a puero ⁊

per oẽm vitã cõtinue exercere. Preterea militem patrie custodẽ talẽ ꝛ nasci ꝛ educari debere/ut canũ in star ꝛ erga notos sit mitis ꝛ aduersus ignotos ferox: sempꝙ vigil ꝛ sagax. Proinde asserit Socrates prin cipiũ cuiuslibet opis maximũ ꝗddã esse/in tenera pre sertim etate facile utrinꝙ formabili. Iccirco futuros milites a teneris vnguiculis: ꝛ ꝑm animũ primo per musicã/ꝛ ꝑm corpus: deinde per gymnasticã rite formar: sub musica cõprehẽdẽs fabulas quoꝙ poeticas. Quas precipit assidue puerorũ aurib⁹ adhibere. Sz tales solũ quales ad militare studiũ quasi ꝓludia quedã ꝛ ꝓuocẽt ꝛ erudiãt. Similiterꝙ ceteros his a puericia fabulis iubet assuefieri/que studio potissimuz futuro ꝓducãt. Cõtrarias vo logius arcet. Id vo maximum est preceptũ. Betestat mox poeticã impietatem turpia de dijs fingẽtez. Atꝙ eiusmodi audiri fabulas ꝓhibet. subiũgit geminas theologie figuras. Primaz deũ oino bonuz esse/bonorũꝙ dũtaxat causam/mali vo nullius causam esse deũ. Itẽ siquẽ deus punit/punire gratia boni. Secũdã vo deũ esse penitus immutabilẽ/ex eo qõ simplicissimus/potẽtissimus/optimus/sapiẽtissimus. Quo fit ut neget deũ aliqñ quenꝙ falle re: uel fictis simulachris uel signis atꝙ uerbis. Neꝙ enim in uarias mutat formas: neꝙ cũ non mutetur si mulat ꝓmutari. Cõclude libri aurea quedã sententia. Odẽdaciũ maxime oium ꝛ dijs ꝛ hoib⁹ est odiosum. Qõ si mendaciũ in sermone odiosum est/idꝙ simulachrũ est mẽdacij ipsius qõ est in aio/nimirũ mẽdaciuz qõ in aio est/ꝛ dijs ꝛ hoibus est admoduz odiosum. Eiusmodi vo mẽdaciũ est ignorãtia: per quã circa rerum ueritatẽ sibimet aius ipse mẽtit. Quoniã vo ueritas ad id qõ esse dicit spectat. Ideoꝙ falsum ad non esse declinat. Merito mẽdax quatenus in falsum labitur/eatenus in nihilũ quoꝙ prolabitur.

Secundus liber de re publica.

Hic Glauco contradicit Socrati ꝛ ostendit ꝙ non sit melior iustitia ꝙ iniustitia.

15 Ec cum dixissem a disputatione liberatum me esse putabã. uerũ hoc ꝓhemiũ fuit. Glauco enim ꝛ semp alias vir certe ad oia fortissimus/ꝛ tũc ꝗdẽ thrasymachi tanꝙ defatigati cõcessionẽ non suscepit: Sed dixit o socrates/Utrum nobis ꝑsuasisse videri cupis/an reuera ꝑsuadere/qõ oino prestet iustũ esse ꝙ iniustũ? SO: Ego quidẽ/si in mea optione esset/reuera persuadere mallẽ. GLAV CO: Minime facis qõ vis. Dic porro. videt ne tibi huiusmodi aliqd esse bonũ: qõ quidẽ eligeremus/ha ud certe que ex eo sequant cupiẽtes: sed ipsum gratia ipsius amãtes? quẽadmodum gaudere ꝛ uoluptates quecũꝙ sine nocumẽto sunt. ꝛ que in posterum nihil preter gaudiũ allature sint eas hñti. SO: Mihi sane videt esse aliqd tale. GLAV: Quid autẽ est ne aliqd qõ ꝛ ipsum gratia ipsius ꝛ eoꝝ que ab eo fluũt/amemus? Quẽadmodũ sape. videre. ualere. hec enim huiusmodi ꝓpter utrũꝙ eligimus. SO: Certe. GLAV CO: Tertiũ aũt aliqõ vides genus boni. in quo est exerceri male ualẽtẽ curari/mẽdicicationẽꝙ ꝛ pecuniaz exercere. Hec utiꝙ laboriosa fatemur esse/ꝓdesse aũt nobis. Et ipsam quidẽ sui gratia nunꝙ expetemus: sed questus ꝛ alioꝝ que ab eis ꝓficiscunt/gratia. SO: Est hoc plane genus certum. Quid tum? GLAV: In quo nam istorum iustitiaz ponis? SOCRA: Mea quidẽ sentẽtia in pulcherrimo/qõ tã ꝓpter seipsuz ꝙ ꝓpter ea que efficit/ab eo qui beat⁹ sit futurus/expetit. GLAV: Haud ita multis videt/sed laboriosi generis esse. qõ quidẽ ꝓpter premia ꝛ honores ꝛ gloriã sit expetẽdũ/ꝓpter seipsum aũt/tanꝙ difficile/fugiẽdũ. SO: Noui eqdẽ istuc multis videri. Quocirca iãpridẽ a thrasymacho quasi tale quiddã sit/vitupat. Iniustitia vo laudat. Sed ego hebes sum/ut videor. GLAV: Age itaꝙ ꝛ me audi. si tibi quoꝙ hec videant. Thrasymachus nẽpe priusꝙ oporteret tanꝙ serpẽs carminib⁹ delinit⁹ abs te fuisse videt. Mihi aũt nonduz ex snia demonstratio utriusꝙ euenit. Cupio enim audire quid sit utrũꝙ: ꝛ qualẽ vim habeat ipsum ꝑm seipsum existẽs in aio. premia vo ꝛ que ex ipis ꝓueniũt/mittere. Sic igit faciaz si ꝛ tibi placet. Renouabo eqdẽ thrasymachi orationẽ. ꝛ primũ dicã quale quid iustitiã esse dicãt/ꝛ vnde exortam fuisse uelint. Secũdo vo loco oẽs quicũꝙ iustitiã colunt inuitos quodãmodo eã sequi/tanꝙ rem necessariaz sed nõ bonã. Tertio merito id agere. Multo ergo melior iniusti vita ꝙ iusti ut tradũt. Mihi ꝗdẽ o socrates nõ ita videt. Ambigo tñ plerũꝙ. qr ob tũdor quotidie thrasymachũ aliosꝙ innumeros audiẽs. Orationẽ vo pro ipsa iustitia qõ melior ꝙ iniustitia sit/ex nullo adhuc audiui ut uellẽ. Cuperẽ quippe iustitiã ipsam ꝑm seipsam audire laudatã. Maxie vo ex te hoc me arbitror auditurũ: Qua propter dicã latius iniustã vitã laudãs. Dicẽdoꝙ ostẽdã tibi/quo nã maxime modo audire te uelis/vituparẽ quidẽ iniustitiã. Justitiã vo laudantem. Sed vide an hoc tibi placeat? SO: Maxime oiuz de qua enim re quis sane mẽtis libẽtius ꝛ audiat ꝛ dicat? GLAV: Preclare loqueris. Enimuero qõ primũ de hoc dicere pollicit⁹ sum/iam audi. Qua le sit ꝛ vnde sit orta iustitia. Natura quidẽ dicũr iniuriã facere/bonũ esse. Iniuria aũt affici malũ. Sz longe plus mali esse in patiẽdo iniuriã/ꝙ boni in ferẽdo. Quãobrẽ postꝙ vicissiz iniuriã ꝛ itulerint ꝛ accepint/ꝛ utrũꝙ gustauerint qui nequeũt vitare illud/id ꝑsequi/opepreciũ fore ducũt ut ita inuicez cõponant/ut neꝙ inferri neꝙ accipi possit iniuria hincꝙ uolũt originẽ habuisse leges ꝓstitutiõesꝙ. ꝛ noiata esse precepta legũ legitima atꝙ iusta. Hanc itaꝙ iustitie originẽ ꝛ substãtiã esse uolũt. que media quodãmodo sit optimũ inter ꝛ pessimũ. Qui doquidẽ optimũ est iferre iniuriã/nec dare penas. pessimũ vo pati nec ulcisci posse. Justũ ergo bonuz in medio cõstitutũ amari nõ tanꝙ bonũ: sed ex imbecilitate iniuriãdi tanꝙ iniuriarũ inferẽdarũ obstaculum. Eum sane qui hoc efficere possit/uereꝙ sit vir/cuz alio paciscí nunꝙ decernereꝙ ne ultro citroꝙ iniuria inferatur. alioquin insaniret. Hec est o socrates natura iustitie atꝙ huiusmodi. ꝛ ex talibus ut ferũt ꝓgenita. Quod aũt qui iustitiã seruant/inuiti id agant cũ ex imbecilitate iniuriam inferre nequeãt/plane ꝑspiceremus/si tale ꝗddã aio fingeremus/si utriꝙ licẽtiã largiremur/quodcũꝙ liberet agẽdi/ꝛ iusto pariter ꝛ iniusto/deide ponemus sequeremur explorãtes quo rapiat utrũꝙ libido.

Jnueniremus ꝓfecto iustū plus habēdi auiditate cōpulsum ad eadē se atq; iniustū cōferre. Hoc sic dem natura oīs ut bonum expetit lege aūt ac vi ad equalitatē seruādam ducit. Erit aūt licētia ista quā dico talis istis si det qualē aliqñ ferūt fuisse gigi/ly di ꝓgenitori. fuisse enim ipsum ferūt mercēnarium pastorē eius qui tūc lydis impabat. Magna autez imbriū tēpestate exorta/motaq; terra/ferūt terraz hiatū fecisse/in ea regiōe/ubi ille armēta pascebat. Que cum vidisset mirabūdus in hiatū descendit/ ꝓspexitq; z alia que fabulant/mirāda/z equū ene 17 um cōcauū: z per fenestrā cadauer in aluo equi animaduertit/maius quidē humana forma/hoc nihil habebat aliud ꝓter aureū digito anulū. Quo sublato abijt. Ac paulo post ad pastorale peruenit cōuētum in quo legat⁹ de reb⁹ peculij ad regē per singulos mēses referēdis creādus erat. Juxtaq; alios assedit. Accidit q; ut cū forte gēmā itrorsum ad manum uerteret anuli quē a cadauere arripuerat / subito a nullo cōspiceret alijq; de illo tanq̄ absente loquerent. Admirat⁹ ergo gēmā: rursus extrorsuz ꝙuertit. Quo facto rursus apparuit: hoc ille aiad uertēs diligētius periculū fecit utrū hāc anulus viz haberet. Atq; ita illi cōptuz fuit/qō vsa ad se gēma a nemine videret/uersa aūt ad alios/cōspicuus fieret. Quod quidē expert⁹ curauit ut legat⁹ ad regē vna cuz alijs mitteret. ꝓfectusq; uxorē eius strupauit/z de rege interficiēdo cum ea ꝓsiliū inijt. Quo cesso regnū assumpsit. Si igit duo tales anuli essent alterūq; iust⁹/iniustus alterū possideret ac ferret/ nullus ꝓfecto esset/ut videt: adeo adamātinus / ut in ipsa iustitia pmaneret: z ab alienis abstinere uellet/cum liceret illi ex foro intrepide quodcūq; uellet arripe/ingrediq; alienas domos z clāculū pro libidine cuiq; ꝓgredi: z pro arbitrio quēlibet interficere/z ex carcere soluere. z alia quasi par deo sit inter hoīes pro arbitrio facere. Hec igit cū uterq; faceret/nequaq̄ alter ab altero in agēdo differret/ sed ambo eodē tēderēt. Que quidē maxima apud oēs esse pōt cōiectura neminē uolētē immo inuitū/ esse iustū: quasi id ꝼm se z priuatim nō sit bonum. Quoniā ubicūq; iniuste agere quisq; se posse cōfidit: agit ptinus. ꝓdesse enim quisq; priuatim multo magis existimat iniustitiā q̄ iustitiā: Recteq; sentit quisqs ita iudicat / ut sermonis huius perhibēt auctores. Quod siqs huiusmodi facultatez nact⁹/uelit ab iniustitia abstinere/neq; aliena tangat/infelicissimus oīuz z stolidissimus apud eos qui hoc aduerterēt: putaret/laudarēt tñ illū palam vicissiz se decipiētes qz maxime timent / ne afficiant iniuria: Atq; hec quidē ita sint dicta: Vitā vo utriusq;. Justi videlicet z iniusti ita plane diiudicabimus/si iustissimū virū/seorsuz z iniustissimū distinguemus. Aliter vo nequaq̄. Sit aūt hec discretio talis ut nihil auferamus iniustitie ab iniusto: neq; quicq̄ ab iusto iustitie: sed perfectum utrūq; in suo studio ponamus. Primū igit iniustus tanq̄ optimi artifices faciat. Videlicet quēadmodū gubernator summ⁹/ uel medicus/que in arte sua ꝓfici pñt z que nō possunt/sentit: z illa quidē aggredit/ista relinquit/z si qua ꝓterea in re peccauerit/corrigere pōt: ita z in iust⁹ recte iniurias aggrediēs/lateat/si maxie iniu

Adagiū Gygis annulus

stus futurus est. Sin aūt deprehēsus fuerit/iners existimandus est. Extrema enim iniustitia est/iustum videri cum qui nō sit iustus. Dāda est igit iniustissimo extrema iniustitia neq; auferēda/sed permittēdū/ut is qui iniuste multa patrauit apud oēs iusti habeat opinionē/z siqua in re peccarit/corrigere possit sitq; ad persuadēdum idoneus siqd de ipsa mali facinoris nūciatur z ad vim si opus fuerit inferēdā/fortitudine z robore opūq; z amicoꝝ copia. cum hūc talez finxerimus iuxta ipsum virū ponamus iustū: simplicē honez z ingenuū: qui ꝼm Eschyluz nō videri sed esse bonus studeat. Remouēda quippe ab eo iustitie ois opinio/ ne iustus cuiq̄ videat. Si enim videbitur iustus esse aderūt sibi honores z pmia. Jncertū igit erit/iusti ne an honoꝝ munerūq; gratia talis sit. Priuādus itaq; rebus oībus ꝓterq̄ iustitia. Atq; ita ponēdus/ut superiori ꝓtrariū sit. Cū nihil agat iniuste iniustissimus esse credat/ut quasi quodā examine ad iustitiam sit ꝓbatus/ex eo qō nec infamia nec his reb⁹ que eaz sequunt a ꝓposito suo dimoueatur / sed usq; ad mortē 18 immobilis perseueret. Dū per oēm vitā iniustus existimat. est tñ iustus. Ut cum utriq; ad extremū peruenerint/hic qdez iustitie/ille aūt iniustitie iudicet/uter eorum sit beatior. SO: Pape q̄ uehementer o amice glauco utrūq; virū quasi statuā quādā in iudiciū manifestū inducis. GLAV: Quā maxime possum. Luz ergo talis uterq; sit/nihil iaz ut arbitror difficile narratu est/qualis utrūq; vita expectet. Dicēdū igit: Qō si asperius aliquid dicat/ne existima me socrates hec dicere: sed eos qui ꝓ iustitia iniustitiā laudāt. Dicēt enim qō ita affectus iustus/cedet/torquebitur /z vincula patietur: Eruētur illi oculi. Atq; demū oia mala perpessus suspēdetur/atq; cognoscet nō esse sed videri iustū ꝓcupiscēdū esse: Eschyli aūt carmē rectius intelligi poterat de iniusto. Dicēt ꝓfecto iniustū utpote ueritati ꝓsona sectātē/neq; ad opinionē hoium viuētem/appetere quidē nō videri sed esse iniustū: profundum sane sulcū z frugiferū mētem hūtem. ex quo gloriosa germinēt ꝓsilia primū quidē magistrat⁹ capere in sua ciuitate/cū iustus appareat. Deinde quaz uelit uxorē ducere/z suas cui uelit locare: cum quibuslibet congredi coīcareq;. Atq; ad hec oia utilitatē capere questū faciētē cum inferre iniuriā minime uereatur in certaminib⁹/tū publicis obliuisci/tum priuatis supiorem euadere/pluscq; emolumēti q̄ aduersarios inde excerpere. Atq; hinc effici diuitē. Unde z ꝓsit amicis z inimicis obsit. Deos autē donarijs z sacrificijs magnifice colat z multo melius q̄ iust⁹ cōciliare sibi possit quēlibet uel hoium uel deoꝝ ex quo cōsentaneum esse uolūt ut deo charior sit q̄ iustus. Hac rōne aiūt o socrates z apud deos z apud hoies melius iniusto vitā institutam esse q̄ iusto. Hec cum dixisset Glauco egoq; ad hec rndere aliqd cogitarē/frater ei⁹ adimātus. Nōdum inqt o Socrates satis de hac re dictum. SO: Cur nā? ADI: Jd utiq; dictū nō est / qō maxime dici oportuit. SO: Frater adesto viro ut habet ꝓuerbiū. Quare tu siqd hic reliqt adiuua. Quanq̄ me que dicta sunt ab isto ꝙuincere possunt: atq; afficere ut defendere iustitiā nequeā. ADI: Nihil dicis. Audi z hec ꝓterea. Decet enim z ꝓtrarias rōnes inducere earū quas hic attuli: quib⁹ laudat quidē iustitia. Jniustitia ꝓra vituparatur ut manifestius fiat quod mihi glauco

Adagiū profundū sulcū

Nescioquis carmen

Proverbium Frater vnus adsit

uelle videtur. precipiũt sane patres filijs atq; oẽs qui curã aliquoz habẽt. Oportere iustuz esse nõ propter seipsaz iustitiã laudãtes sed ꝓpter eos qui inde sequũtur honores. Ut qui iust⁹ habet ex ea opinione magistratus z ꝓnubia z quecũq; de eo qui iustus existimatur paulo ante dicebat glauco assequatur. Enimuero glorie illi premiũ quoddã in primis inducũt. Nam inferẽtes deoz approbationes/summa referre possunt a dijs beneficia sanctis viris collata. Nõ generosus Hesiodus Homerusq; testant. Ille enim iustis deos facere perhibet/ut quercus in ramis altiorib⁹ glãdes ferãt/in medijs apes/z oues lana onerentur multaq; alia generis eiusdem bona. His similia dicit z alter. Quẽadmodũ enim inqt ꝓbo regi quiq; dei similis sit bonũ ꝓferat nomẽ ferat terra nigra triticũ atq; hordeuz pomis grauẽtur arbores fecũde pecudes facile pariãt mare pisces subministret. Meus itẽ atq; eius filius excellẽtioza etiã bona iustis ab ipsis dijs tribui uoluerũt. Apud inferos enim agẽtes ipsosq; in sanctozũ ꝓsiuijs collocãtes/coronatos faciunt magna semp in uoluptate ebrios viuere/existimãtes pulcherrimum virtutis premiũ eternã ebrietatẽ. Qui aũt lõgioza his premia a dijs dari uolũt / filios dicũt posteroſq; iusti fideliſq; viri genus suũ per secula ꝓpagare. His z huiusmodi iustitiã laudãt. ꝓphanos vo atq; iniustos ceno quodã apud inferos obruũt z aquam cribro ferre cogũt. Viuẽtes etiã infamia notãt. Ac demũ quecũq; supplicia eoz narrabat glauco qui iusti sunt z videntur iniusti/eadẽ insup iniustoz enarrãt/alia vo nõ habẽt. Laus igit z vitupatio sic utrozũq; se hñt. Preter hec cõsidera Socrates aliã quãdaz de iustitia iniustitiaq; orationis speciẽ z priuatim z a poetis inductã. Dẽs enim vno ore canũt/bonũ quid tẽperãtiam z iustitiã esse/difficile aũt z laborioſum. Intẽperãtiã vo z iniustitiã / iocũdũ q̃dẽ z facile cõparatu: opinione tãtum legeq; turpe. Utilioza quinetiã iustis iniusta/ut plurimũ vulgo dicũt. Et malos quidẽ diuites potentesq; facile honorãt priuatimq; ac publice beatos appellãt. Eos aũt cõtẽnunt qui imbeciles z paupes sunt q̃uis ꝓcedãt ipsos meliores ceteris esse. hoz vo oiuz maxime mirãdi de dijs z virtute sermones circũferũtur/deos plurimis bonis hoib⁹ infelicẽ vitã dedisse / malis aũt ꝓtra. Uates insup z arioli ad ianuas diuitũ accedẽtes/persuadẽt vim habere/a dijs/sacrificijs/z carminibus acceptã/purgãdi per celebritates z oblectamẽta quedã/si qõ scelus ab his aut eoz maiorib⁹ patratũ fuerit. z nocẽdi paruo etiã sumptu/cuicunq; uelint inimicoz z iusto pariter z iniusto. Asserũt q̃ppe tum blãdimẽtis quibusdã/tum vinculis se deos inducere ut sibi in his oib⁹ obsequant: Ad hec oia poetarum afferũt testimonia: partiz qõ facile labamur in vitiũ. Mortales vitiũ penit⁹ labũtur in omne Precipites/quoniã facilis via ducit ad ipsum. Hoc q; uel nobis iam tũ nascẽtibus heret. Uirtutẽ ante ipsam dij ꝓposuere laborẽ. Difficileſq; vias cũctis adeũtib⁹ illam. Partim qõ deus precibus nostris muneribusq; flectat: Homerũ adducũt testẽ. Qui inqt. Exorabiles quertibileſq; z dei sunt z hos quidẽ: sacrificijs: uotis: libationib⁹ z hoies cũ peccauerint precãtes uertunt.

Sunt faciles superi/precib⁹ flectunt z idẽ Sacrozuz nidore pio/placant ab ipsis Nimirum uotis hoium

que fidẽ in illos Errarit / uenia rogitãs/cõcepit inaris. Libros aũt circũferũt Musei z Orphei lune z musarũ filioz/q̃m quos sacra celebrãt/persuadẽtes nõ priuatis solũ/uerũetiã ciuitatib⁹ solutiones z purgationes scelerũ per sacrificia cũ ludoz oblectamẽtis fieri. z viuẽtib⁹ z defunctis: quas quidem Teletas. i. expiationes uocant. que nos ab illis que illic mala sunt/liberent: sacrificijs aũt pretermissis grauia nos manẽt: Hec oia o Socrates talia ac tãta de virtutis vitijq; premijs quo ad deos z hoies ptinet dicimus. Quid putamus acturos hec audiẽtes aios eoz iuuenũ/qui solertes ingenio sunt: z ad oia dicta cõmode celeriterq; cõuersi ex seipsis deliberare pñt/qualis alijs existẽs z quoz sum tẽdẽs q̃ optime vitã agat: Cõsentaneũ est iuuenẽ talẽ pindari illud aio uoluere: Utrũ iustitie cõscẽdam alta menia/an obliquas doli vias ingrediar neq; ita fulciẽs vitã agam? Ea enim que dicta sunt mihi quidẽ si iustus sim nõ tñ apparea/nihil ꝓdesse dicũt: labores aũt z penas certas esse. Iniusto vo opinionem iustitie assecuto. Uita diuina adesse dicit. Nõne igitur postq; existimatio hec iustitie / ut sapientes tradunt/ueritatẽ cogit ac violat/z ad beatitudinẽ est precipua/ad eã oino tendẽdum est? Induere itaq; imaginẽ oportet iustitie z quãdã pre se ferre virtutis adumbrationẽ. A tergo vo illã sapiẽtis archibi vulpẽ astutã ac uariam trahere. Ait dixerit forte quispiã haud facile esse ut malus quis semp lateat. Nos vo rñdebimus nihil magnũ esse facile. Verũ tamẽ si beati esse uolumus/hac eũdũ est/qua rõnũ uestigia ducũt. Etenim ut nostra improbitas occulta permaneat cõiurationes societatesq; inibimus. Adsunt quinetiã persuasionis magistri. qui sapiẽtiam ꝓcionatoziã z iudicialẽ tradũt/ex quib⁹ partiz persuadebimus/partim cogemus/ut dũ nobis plura arrogamus/penas minime persoluamus. Sed deos quidem neq; latere neq; cogere possibile est. Verũ si nõ sunt uel humana nõ curãt haud nobis curãdũ est ut eos lateamus. Sinaũt sunt z curant humana/nos nõ aliũde id nouimus uel audimus/q̃ ex multoz sermonib⁹ z ex poetis genealogiam ipsoz scribẽtib⁹. Idẽ vo ipsi perhibent posse deos precib⁹ sacris z munerib⁹ flecti. Quib⁹ uel utrũq; credẽdũ est: uel neutrũ. Si ita credẽdum: z iniuste agẽdũ. atq; ex ipsa rapina dijs sacrificãdum. Justi eniz si simus illesi/a dijs erimus/sed quest⁹ qui per iniustitiã cõparant respuemus. Iniusti autẽ/diuitias parabimus/sceleribusq; patratis/illos precib⁹ flectẽtes a pena liberabimur. Sed enim apud inferos penas dabimus eoruz que hic iniuste cõmiserimus/uel nos ul' nati natoz. At o amice dicere quadaz rõne licebit. supreme pro peccatis cõmissis expiationes/multũ pñt/exorabileſq; dij sunt: ut maxime ciuitates dicũt. Et deoz filij poete prophetaq; deoz hec ita se habere testant. Ergo que ratio ulterius nos inducet ut pre summa iniustitia iustitiam eligamus? Quãdoquidẽ si iniustitiã sub adulterina specie honestatis occultauerimus z apud deos z apud hoies oia nobis ad uotũ succedẽt/z viuentibus z defunctis/quẽadmodũ multoz excellẽtiũq; viroz testat oratio. Ex oibus iaz dictis o socrates quis crediderit eũ hoiem iustitiã seruaturũ/cui sit

aliqua vis aut fortune aut opū aut corporis aut generis: Ac nō potius subrisurā/si laudari cā audiuerit. Quinimmo siqs falsa ostēdat que diximus: recteqz norit iustitiā optimū esse/uehemēter ignoscet neqz irascet iniustis/cuz intelligat/nisi quis diuina quadā natura iniquitatē oderit uel doctrina absti nuerit ab iniustitia/neminē sua sponte esse iustum/ sed pre timiditate uel senectute uel alia quadaz im becilitate vituparе iniustitiā/cū eam exequi neque at. Nō quidē satis ex eo patet quoniā ut primū qs potestatē adept⁹ est primus pro virib⁹ agit iniuste/ horumqz oīum alia nulla est causa q̄ ea/vnde hec ois oratio mihi z hinc o socrates aduersum te ꝓfecta est. Quoniā ex uobis o mirifice socrates q̄cūqz laudes iustitie ꝓfitemini a prisciis illis heroib⁹ incipientes/de quib⁹ aliqua extat memoria usqz ad nostros hoies nullus vnq̄ aliter laudauit iustitiā uel iniustitiā vituparit/q̄ ad gloriaz muneraqz uel penas respiciēs/que ab illis ꝓficiscuntur. Ipsum vo utrūqz suapte natura quid agat in hūtis aio/latēs deos z hoies/nullus vnq̄ uel in poematis uel alio sermone ad sufficiētiā enarrauit: qō videlicet iniustitia sit maximū malorz oīum quotcunqz sustineat aius/iustitia vo maximū bonū. Si enim sic ab oib⁹ uobis fuisset a principio dictū/z nobis ab ipa puericia pluasuz/nō inuicē cohiberemur ne quid in alium ageremus iniuste: sed vnusqsqz suiipius custos esset: timēs ne iniuste agens maximo malo adheret. Hec o socrates hactenus. forte vo z plura thrasymach⁹ aut aliqs alius de iustitia z iniustitia utriusqz trāsuertens vim diceret z onerose admoduz ut mihi videt. Sed ego nihil abs te celari uolēs cupiēsqz ex te audire cōtrariā/oratiōnē ptrabo. Ne ergo nobis solū ostēdito iustitiā iniustitia prestāti orem esse/sed quomodo ipsa per se afficiēs utraqz aium hec q̄dē malū/illa bonū sit. Opiniones autez auferas ut etiā Glauco iusserat. Si enim nō abstuleris utrinqz ueras/falsas aūt apposueris/nō iustū dicemus laudare te/sed id qō iustuz videat. Neqz iniustū vitupare/sed qō videat iniustū/iubereqz in iustū/iniustitiā occultare/assentiēte thrasymacho/ iustū quidē alienū bonū/potētiori conferens. Iniustum aūt ipsum cōferēs atqz utile imbecilliori tñ in utile. postq̄ igit assensus es iustitiā in his bonis annumerari que ꝓpter illa que sequunt z multo magis ipsa ꝓpter se sunt expetenda/videlicet videre/ audire/sape/bene ualere/z quecūqz alia bona sua pte natura fecūda sunt z preciosa nō opinione constāt/hoc utiqz ipsum lauda in ipsa iustitia/qō per seipsa hūtem iuuat. cuz iniustitia ledat. Opiniones aūt z premia alijs laudāda relinque. Nuz ego quidem alios sustinerē quotiēs ita iustitiā laudarēt uel vituparēt iniustitiaz/ut opiniones z premia laudare uel vituparе viderent. Te aūt minime/nisi forte tu iusseris. Quoniā oēm vitā nulla in re alia q̄ in hac speculatione cōsumpsisti. Ne igit nobis solum oratione ostēde/prestātiorē iniustitia iustitiaz esse. sed quo nā modo utraqz ipsarū sui participē afficiens. siue lateat: siue nō lateat: deos z hoies. hec quidē bonū sit. illa malū. Hec ego cū audissem: q̄uis z alias semp glauconis z adimāti igeniū admirasse z. tūc tñ uehemēter admirat⁹ sum: dixiqz. nō male in uos o filij illius viri principiū elegorz carminuz amator Glauconis inscripsit: qui cū in megarēsi prelio fortiter pugnauissetis o filij inclyti viri diuinū genus. Hoc bñdici o amici videt. Diuine enim affecti estis/si nō estis persuasi/iniustitiā iustitia meliorez esse cū adeo pro ipsa abūde loquamini. Videmini aūt mihi persuasi nō esse. Cōiecturam capio ex uestris moribus: quoniā ꝑz oratione ipsaz uobis minime credidissez. Quo aūt magis credo eo magis quo meuertam ambigo. Nā quomodo adiuuez nescio. Videor ꝙppe nō posse. Illud aūt signū est/qō ea quib⁹ ego supra aduersus thrasymachū sufficiēter ostēdisse putabam iniustitia meliorem esse iustitiā nō admisistis. Neqz rursus quomodo nūc succurrā inuenio. Verit⁹ ne forte impiū sit: ut qui iustitiā corā vituparі itelligit: subterfugiat: neqz pro ei⁹ defensione vba faciat: q̄ diuspirare z loqui cōcedit: Prestat itaqz pro virib⁹ suffragari. Tūc glauco z ceteri oēs rogarūt ut omni opeauxiliarer: neqz disputationem relinquerez: sed pscrutarer quid eēt utrūqz: queue reuera utriusqz utilitas. Dixi igit ut mea erat opinio: questionē hāc quam aggredimur: nō esse contēnendā: sed hois acute cernētis opus ut mihi videt: Ac postq̄ nos aliter nō ualemus perinde inuestigādā esse iustitiā ac siqs non acute cernentib⁹ litteras paruas ꝓculqz positas legēdas mandasset: deinde aīaduertisset aliqs easdē litteras eē alibi in maiori quodā loco maiores/atqz inde opepreciumcēsuisset/ut eas primo legētes ita demuz minores si ecdē sunt cōsiderarēt. Ita ꝓsus Adimāt⁹ ait. Sed quid tu simile in hac de iustitia inqsitione vides o socrates: SO: Ego tibi dicā. Dicimus ne iustitiā hominis vnius esse: Dicimus totius ciuitatis: ADI: Plane. SO: Atqz ciuitas nonne maior vno viro: ADI// MAN: Maior. SO: Fortasse igit iustitia amplior in maiori inest. Facilioreqz est cognitu: Quare si vultis/ prius queremus in ciuitatib⁹ quid nā sit. Idqz deinde in singulis cōsiderabimus: maioris ipius similitudinē in minoris idea contēplātes. ADI: Scite loq̄ videris. SO: Si ciuitatē oratione ꝓstitutā inspiceremus. Justitiam quoqz eius z iniustitiā videremus. ADI: Forte. SO: Quo facto spes erit facilius cognoscēdi qō querimus. ADI: Maxime. SO: Op⁹ est igit istud efficere. Nam non parua res ut arbitror. Considerate itaqz. ADI: Ecce cōsideramus: Sed tu ne aliter facito. SOCRA: Fit utiqz ciuitas ut existimo/quādoqdem nullus nostrū ex seipso sufficiēs est/ sed multorz indiget. An vo tu putas aliud extitisse ciuitatib⁹ cōstituendis initiū: ADI: Nullū aliud. SO: Sic itaqz se inuicē accipiūt hoies/aliūqz ad aliū usum ascisciūt/cuz multis indigeāt: z multos in habitationē vnā congregāt cōmunicatores adiutoresqz: Quē cetū ciuitatē nos appellamus/nōne: ADI: Dino. SO: Impertiūt ergo viciſſiz sua z aliena viciſſim accipiūt: ꝓducere sibi viciſſitudinem hāc existimātes. ADI: Ita ꝓsus. SO: Age iam cōstituamus oratione nostra a principio ciuitatē. Faciet aūt ipsam ut videt/indigēta nostra. ADI: Quidni: SO: Prima vo z maxima oīum indigētia/est preparatio victus/ ut z simus z viuamus. ADI: Certe. SO: Habitationis secunda: Tertia uestit⁹ z huiusmodi. ADI: Est ut dicis. SO: Age igit. Sed quo nam modo ciuitas ad hāc preparationē sufficiet: An nō vnus erit agricola. Edificator alius. Alius textor. Nunqd

ꝛ coriariũ ibidẽ annumerabimus/uel aliquẽ aliuꝫ rerũ ad corporis usum pertinẽtiũ curatorẽ. ADI: Maxime. SO: Erit itaq; ipsa ciuitas saltẽ ex quatuor aut ꝯnque viris. ADI: Appet. SO: Quid igit/Unũquẽq; istoꝝ oportet suũ opus alijs coícare? Videlícet agrícolã vnũ victũ quatuor ꝓparare. ꝛ in quadruplo tẽpus ꝛ laborẽ in agricultura ꝓsumere/atq; alijs coícare: an potius alioꝝ cura neglecta quartã sibi soli partem cõparare: ꝓparationez videlícet alimẽtoꝝ/ in quarta tẽporis parte? Reliquaruꝫ aũt partiũ tẽporis vnã in cõstruẽdã domo/aliã in uestitu/aliã in calceis ꝓficiẽdis cõterere/neq; curiose alijs rem suã coícare. sed ipsuꝫ sibi sine alterius auxílio ꝓuidere. ADI: Forte hoc modo o socrates facilius esset ꝙ illo. SO: Minime per iouẽ. absurdũ enim. Nã te loquẽte ꝓsidero nasci nos quidẽ nõ admodũ símiles/sed differẽtes iuicẽ sínguloſq; ad singula opa ꝓmptos natura ꝓduci. An nõ tibi videt? ADI: Mihi ꝙ. SO: Quid autem? ageret ne melius aliq̃s vn⁹ oẽs símul artes/uel singuli singulas? ADI: Singuli singulas. SO: Atq; ꝛ hoc manifestũ esse exístimo: qõ si nobis in alio quodam negocio occupatis/opoꝛtunitas alicuius opis ꝓterirt eiusdem perit ꝛ actio. ADI: Patet. SO: Nõ enim qõ faciendũ est/facientis ocium expectare vult. Sed necessitas cogit faciẽtẽ/opus ipsuꝫ obseruata semp occasione ꝓsequi? ADI: Necesse est. SO: Ex his patet singula fieri ꝛ plura ꝛ melius ꝛ facilius/qñ singuli singula ſm naturaꝫ occasione seruata ab alijs cessantes effici unt. ADI: Sic est oĩno. SO: Plurib⁹ igit̃ o adimante opus est ciuibus ꝙ quatuor/ad ea que diximus cõparanda. Nõ enim agricola ut videt/sibi aratruꝫ conficiet si cõmoduꝫ opi futurũ est. neq; ligones ꝛ rastros neq; alia instrumẽta/quib⁹ agricultura indiget. Neq; rursus edificatoꝛ. Multis enim ꝛ huic op⁹ est. Jdẽq; de textoꝛe ꝛ coriario dicendũ erit. ADI: Jdẽ. SO: Fabri igit̃ lignarij ꝛ ferrarij/alijq; huiusmodi plures artifices/nostri in eo oppido ꝓcines facti frequẽti⁹ ipm efficiẽt. ADI: Vera loqueris. SO: Sed nõdũ satis amplũ hoc esset/nisi ipsis bubulcos ꝛ opiliones ꝛ pastores alios adderemus. ut ꝛ agricole ad arãduꝫ boues haberẽt/ꝛ architecti iumẽtis ad cõuectãdam materiem uterent. textoꝛes autez ꝛ coriarij pellib⁹ ac lanis. ADI: Haud sane parua esset ciuitas/que oĩa hec haberet. SO: Atqui cõstituere ciuitatẽ in eo loco in quo aduectionib⁹ nõ idigeat/ferme impossibile est? ADIMAN: Impossibile certe. SO: Indigebit igit̃ ꝛ alijs: qui ex alia urbe imporꝛtẽt/quibus hec indigeat? ADIMAN: Indigebit: Vanus aũt esset minister nihil adducẽs earũ rerũ/quibus indigẽt hi a quib⁹ affert ea/quoꝝ sua ciuitas indiget. Vacuus enim rediret. Nonne? ADI: Videt. SO: Oporꝛtet igit̃ nõ solum ea ꝓfici/que illi ciuitati sufficiãt/sed qualia ꝛ quot ijs/quibus illa idiget? ADI: Oporꝛtet sane. SO: Pluribus igitur agricolis ꝛ alijs artificib⁹ nobis opus est in ciuitate? ADI: Plurib⁹ certe. SO: Et alijs insup ministris qui ꝛ imporꝛtẽt ꝛ exporꝛtẽt singula. Jsti autez mercatores sunt: An nõ? ADI: Sunt. SO: Mercatorib⁹ igit̃ indigebimus? ADI: Certe. SO: Et siq̃dẽ maritima mercatura erit/multis etiaꝫ opus erit/qui maritime mercature periti sint? ADI: Multis plane. SO: Quid autẽ in ipsa ciuitate quomodo inter se imptient ea que singuli opant? Cuius impartitionis gratia/coicationem

Mercatura dispõnit. li. 4 ca. 8

induximus/ciuitatẽq; construximus. ADI: Patet qõ emẽdo ꝛ uẽdẽdo. SO: Forꝛ itaq; nobis ꝛ nũm⁹ in cõmercijs ex hoc permutationis gratia instituetur? ADI: Dino. SO: Nũ igit̃ ferens in forꝛ agricola aliq̃d ex his que facit uel aliq̃s ali⁹ artifex/ si nõ eodẽ in tẽporꝛe ueniat quo ꝛ illi/ quib⁹ cum est hec permutaturus/cessabit ab ope/in foro consistens? ADI: Nullo modo. Sed sunt qui cũ hoc aiaduertãt seipsos ad hoc ministeriũ ꝓparẽt. In ciuitatibus enim recte institutis id agũt hoies quidam imbeciles corꝑoꝛe ꝛ ad aliud op⁹ inutiles. Qui illic ꝓstituti circa foꝛũ partiz quidẽ argẽto cõmutãt cũ his qui aliq̃d uẽdituri sunt. partiz res dãt ꝓ argẽto his qui empturi. SO: Hec ergo necessitas nobis cauponũ genus in urbe ꝓcreat. An non caupones eos uocamus qui se in foro ad uẽditionem emptionẽq; constituũt? Qui vo ad alienas urbes migrant mercatoꝛes? ADI: Proculdubio. SO: Sunt ꝛ alij ꝓterea/ut arbitroꝛ/ministri qui cũ huic societati parũ animi viríb⁹ cõferre possint/robur corꝑoꝛis sufficiẽs ad laboꝛes hñt. Jsti ergo roboris usuꝫ uẽdẽtes/qꝛ ipꝛ premiũ mercedẽ appellãt/mercẽnarij nũcupant. Nõne ita? ADI: Ita ꝓrsus. SO: Repletio itaq; ciuitatis ꝛ mercẽnarij sunt? ADI: Videt. SO: Nunq̃d o adimãte ita iaꝫ a nobis adaucta est ciuitas/ut sit ꝑfecta? ADI: Forte. SO: Ubi nam in ipsa iustitia erit ꝛ iniustitia: ꝛ cui simul innata atq; insita ex his reb⁹ quas tractauimus? ADI: Eqdez o socrates nescio/nisi forte ꝓsistat in mutuo quodã usu eoꝝ que diximus. SO: Forsitã bene dicis. Cõsiderãdũ tñ. neq; desistẽdũ: Et primuꝫ q̃dẽ ituemur qua rõne victu utẽtur: qui ita instituti sunt ciues. An nõ cibos parabũt ꝛ vinũ: ꝛ uestes ꝛ calciamẽta ꝛ domos? Estate q̃dẽ ut plurimũ sine ueste ꝛ sine calceis erũt. Hyeme aũt uestib⁹/ꝛ calceis sufficienter ornati. Nutrient aũt ex hordeo ꝛ frumẽto farinaz ꝓficiẽtes/ꝛ partim quidẽ pinsãdo partim ꝓgerẽdo placẽtas panesq; sup calamis aut puris frondibus imponentes/illectisq; ex herbis factis/milace atq; myrto discũbentẽ cõmessabunt ipsi ꝛ coꝝ filij vini pocula sumẽtes coronati ꝛ deos laudãtes iocũde simul viuẽt nec ultra cẽsũ filios generabũt/cauẽtes ꝛ pauptatẽ ꝛ bellũ. GLAV: Sine obsonio ut videtur/ꝓuisti. SO: Verũ dicis. Oblit⁹ eniz hoc eram qõ q̃dẽ habituri essent obsoniũ sal videlicet ꝛ oleas ꝛ caseũ ꝛ porꝛũ. ꝓterea olera quasi agrorũ pulmẽta suscipiẽt. Et bellaria ipsis addemus/ficũ/cicerũ/ꝛ fabarũ ꝛ baccas myrti/ꝛ faginas glandes prunis torꝛebũt/modeste bibẽtes: Sicq; quiete ꝛ salubriter viuẽtes ad senectutẽ usq; aliaꝫ eiusmodi vitã posteris suis relinquẽt. GLAV: Si suibus o socrates ciuitatẽ instituisses/ que naꝫ alia ipsis cibaria ꝓparasses? SO: Quid ergo agẽdũ o Glauco? GLAV: Nõ multi solẽt sup thoris discũbẽduꝫ nisi misere uelimus viuere: epulisq; ex mẽsa uescendũ obsonijsq; ꝛ bellarijs/quib⁹ his tẽporib⁹ utunt. SO: Age Glauco. ĩtelligo enim nos in pñtia ꝓsiderare/nõ quomodo ciuitas commode fiat/sed quomodo delitiosa. Ciuitas forte igit̃ nõ male se habebit. Hãc enim intuẽtes forsitã deꝑhẽdemus/ubi nã iustitia ꝛ iniustitia ciuitatibus inascant. Vera utiq; mihi ciuitas esse videt/quam diximus/tanq̃ sana/

verum

verum si valtis ciuitatē quoq; turgidā ꝓsideremus. Nihil eniz ꝓhibet. Nec ꝓfecto ut videt̄ ꝙbusdā ne quaꝝ sufficiēt atq; hic victꝰ nō placebit sed ꝛ thori addent ꝛ mēse/ꝛ alīj apparatꝰ ꝛ uasa ꝛ obsonia vnguēta q; ꝛ uapoꝛationes: scoꝛta/aromata condimēta oblectamēta q; ꝛ hec oia ꝓfuse. Neq; solū ea que supꝛa retulimus necessaria ponēda sunt/vomꝰ uestes/ꝛ calcei: sed addēda rursus pictura ꝛ uarietatis artificia aurū ꝛ ebur ceteraq; eiusdē generis oia. nōne: GLAV: Dino. SO: Nōne igit̄ maioꝛem ciuitatē opoꝛtet ꝓstitui: Illa enim sana nō amplius sufficiēs est. Sz mole quadā ꝛ multitudine replēda est eoꝝ/qui nō amplius necessitatis causa in ciuitatibꝰ sunt/quales sunt uenatoꝛes oēs/ꝛ mimmi/imitatoꝛesq; partim circa figuras atq; coloꝛes/partiz circa musicaz/poete. s. eoꝝ q; ministri rhapsodi recitatoꝛesq; carminū/actoꝛes/cantoꝛes/saltatoꝛes/ oparij ꝛ apparatuū instrumētoꝝq; uarioꝝ artifices tū aliarū rerū/tū earū que ad muliebrē ornatū ptinēt: Quinetiā ministris pluribꝰ indigebim⁹: An nō opꝰ esse tibi videt̄/pedagogis/nutricibꝰ/educatoꝛibꝰ/tōsoꝛibꝰ/ceterisq; ornādi ministris: his p̄terea qui obsonia ꝛ culinā parent/p̄terea ꝛ subulcis egebimus. hec eniz nobis in pꝛioꝛi ciuitate nō erāt. Nō eniz erat opꝰ. Jn hac aūt ꝛ hac ꝛ alīs escis cōpluribꝰ ex aialiū carnibꝰ idigebimus coꝛpoꝛibus/ an nō: GLAV: Quid ni: SO: An nō ꝛ medicis indigebimꝰ multo magis ita viuētes/ꝙ ut antea dicebamus: GLAV: Valde ꝙdē. SO: Atq; ꝛ regio que tūc eos boies sufficiēter alebat/parua erit. An quo modo dicimus: GLAV: Est ut dicis. SO: Nonne igit̄ de finitimoꝝ regione nobis aliq̄d usurpabimꝰ ut satis agri habeamꝰ ad pascendū atq; arādū ꝛ finitimi quoq; de nostra: Si ꝛ illi ad cumulū diuitiarū se ꝓferēt ifinitū: necessitatis termios excedētes. GLAV: Lōge necesse erit o socrates. SO: Pugnabimus ergo: uel ꝙd agemꝰ: GLAV: Pugnabimꝰ. SO: Atq; nōdū dicimus ꝙd aut mali aut boni bellū afferat: sed hoc solū/qō oꝛiginē belloꝝ iuenimꝰ: ex quibꝰ cū eueniūt ꝛ publice ꝛ p̄iuatim magne urbē calamitates iuadūt. GLAV: Sic ꝓsus accidit. SO: Igit̄ ꝛ maioꝛe ciuitate opꝰ est ad exercitū maximū cōparādum: qui ob ea que dicta sunt/incurrētibꝰ hostibus obuius sit. GLAV: Nōne isti sufficiunt quos narrauimus: SO: Nō. si tu atq; nos oēs recte supioꝛa ꝓcessimus. Cū urbē ꝓstituētes in hoc ꝓuenimus/impossibile esse vnū plures artes bñ exercere. GLAV: Vera loqueris. SO: Certamē belli cū/nō artificiosa facultas est: GLAV: Est ꝛ maxime ꝙdē. SO: Nunquid igit̄ de coꝛiaria magis ꝙ de bellica est curādū: GLAV: Minime. SO: Pꝛohibuimꝰ aūt ne coꝛiarius opa simul aggrederet agricole/uel textoꝛis/uel architecti ꝛ in sua dūtaxat arte vsari ꝓcepimus ut opus ipsius ꝙ optime nobis ꝓficeret. singulisq; alīs singula pꝛo cuiusq; ingenio tribuimus ut ꝙsq; id vnum ad qō natura ducit/aggrediat: ociūq; a ceteris agēs ꝛ tēpoꝛis opoꝛtunitate seruata optime illud efficiat. An vo parū ꝙd iteꝛest: utrū bellica recte pagant nec ne: An foꝛte usq; adeo facile hoc studiū ut possit ꝙs bellicosus simul vir esse ꝛ agricola uel coꝛiarius/uel aliq̄s alius artifex. Lusoꝛ aūt taloꝝ uel alearū nullus ꝙdē idoneꝰ esset/ni a pueritia studium illi arti adhibuisset. sed luso q; icubuisset. Et scutū ꝙdē accipiēs uel alia quedā militaria arma ꝛ instrumēta vno die idoneus miles erit in quouis certādi genere. alioꝝ aūt instrumētoꝝ nullū aliquē artificē faciet uel athletā: neq; utile erit illi/qui in eo studio pitꝰ nō fuerit ꝛ sufficiēter exercitatus. GLAV: Pꝛecios a admodū instrumēta eēnt. SOCRA: Nōne quāto maius custode opꝰ est / tāto maioꝛi ocio indigebit: arteq; ꝛ exercitatione maioꝛi: GLAV: Jta existimo. SO: Nōne ꝛ natura ad studiū ipsum idonea: GLAV: Quid ni: SO: Nostrū igitur erit officiū ut videt̄/quoad fieri possit diligere/que ꝛ quales nāe sint ad urbē custodiēdam idonee. GLAV CO: Nostrū plane. SO: Per iouē nō humile negocium sumpsimus: nō tñ est foꝛmidādū/quatenus vires suppetūt. GLAV: Nō certe. SO: Existimas ne differre naturā generosi canis ꝛ generosi adolescētis ad custodiā agēdā: GLAV: Quoꝛsū hec: SO: Utrūq; iporū sagacē opoꝛtet esse ad sentiēdū ꝛ uelocē deinde ad insequēdū/ac demū robustū/cū assecutꝰ fuerit ad pugnādū capiēdūq;. GLAV: Opus certe est oibꝰ istis. SO: Atqui audax ꝛ foꝛtis sit opoꝛtet/si q̄dez bene pugnaturus sit. GLAV: Quid ni: SO: An vo foꝛtis erit ꝛ audax qui iracūdus nō sit/siue equus siue canis seu qōuis aliud aial: An nō aiaduertisti inexpugnabilem inuictāq; esse irā: Qua p̄te aia ois intrepida ad oia est ꝛ inuicta: GLAV: Aiaducrti. SO: Manifestū est qualē coꝛpe custodē eē opoꝛtet. GLAV: Manifestū. SO: Quinetiā qualē ꝛ aia. s. iracūdū. GLAV: Et hoc SO: Quō ergo o glauco asperi nō erunt aduersus se inuicē ciuesq; alios/cū tali natura p̄diti sint: GLAV CO: Haud facile istud per iouē. SO: Verūtñ opoꝛtet ergo suos māsuetos/aduersus aūt hostes immites esse/alioquin haud expectabūt donec ipos alīj pdāt: sz ipsi seipsos pdēt. GLAV: Sic accidet. SO: Quid igit̄ faciemus: Ubi nā māsuetū simul ꝛ iracūdū igeniū reperiemus: Cōtraria nāq; iracūde natura mitis appaꝛet. Verū qui utro hoꝝ carebit / custos bonꝰ nō erit. Hec aūt in vnum cōgredi nō posse vident. Atq; ita sequit ut bonꝰ custos iueniri nō possit. GLAV: Videt ut dicis. SO: Tūc sane dubitās/mecūq; ipse aio supioꝛa reuoluēs/merito inꝙ dubitamus amice. Nā ab ea quam supꝛa iduximus comparatione digressi sumus. GLAV: Quo pacto id ais: SO: An nō iuenimus tales q̄sdā esse naturas q̄les minime putaueramꝰ: hñtes hec simul in se ꝛia: GLAV: Ubi naz: SO: Hoc utiq; ꝛ in alīs aialibꝰ videlicet: ꝛ nō minime in eo custode cū quo nostrū custodē cōparabimꝰ. Hosti eniz generosi canis hūc a natura moꝛē esse: ut aduersus familiares ꝛ notos mitissimus sit: ꝓtra vo aduersus iḡtos. GLAV: Noui certe. SO: Ergo neq; impossibile est / neq; p̄ter nāz qō querimus talē videlicet esse custodē. GLAV: Sic appet. SO: An videt p̄terea tibi opꝰ eē/ ut qui futurus sit custos/ad ferocitatē illā addat ut nāphs sit: GLAV: Quō istō ais: nō eni itelligo. SO: At qui ꝛ hoc in canibꝰ ituer licet. qō ꝙdē in bestia dignū admiratiōe sit. GLAV: Quale istud: SO: Quē enim ignotū viderit/grauiter fert/ꝛ si nihil mali ab eo sit ppessus. Noto aūt blādit/ꝙ uis nihil boni ab eo susceperit. An nōdū hoc admiratꝰ es: GLAV: Haud ual de hucusq; aiaduerti. Qō aūt hoc facit/manifestū est SO: At eniz videt hic nāe ipsiꝰ affectꝰ igenuꝰ/ac uere

philosophus. GLAV: Qua rõne? SO: Qm aspectũ nulla re alia amicũ ⁊ inimicũ discernit/q̃ qõ hũc q̃dẽ nouit. Illum aũt ignorat. Nõne igitur merito dicẽdũ erit discẽdi cupidum atq; studiosum qõ cognitione ⁊ ignorãtia discernit domesticũ ab extraneo? GLAV CO: Erit. q̃d ni? SO: Porro discẽdi studiosus ⁊ philosophus idẽ. GLAV: Idẽ. SO: Cur igitur audacter nõ ponamus ⁊ in hoie siq̃dez aduersus familiares ⁊ notos mitis futurus est/philosophuz ipsum esse ⁊ discẽdi cupidũ oportere? GLAV: Ponam⁹. SO: Philosophus igit ⁊ iracũdus ⁊ uelox ⁊ robustus natura erit/qui ciuitatis custos optimus est futurus. GLAV CO: Sic est oino. SO: Talis itaq; custos sit. At quo pacto nutrient a uobis erudienturq; custodes? Atq; hec cõsideratio nunq̃d uobis cõferet ad id cuius gratia ꝓsideramus oia cõperiẽdũ. quomodo scilicet in ciuitate iustitia insit ⁊ iniustitia. Id certe cogitandũ est ne forte uel necessaria dimittamus / uel supuacua ꝓsequamur. ADI: Reor eq̃dẽ disceptationẽ hãc sũmopere ad id qõ nobis ꝓpositũ est cõducere. SO: Ita ⁊ ipse per iouẽ o amice adimãte existimo. Nõ igit desistẽdũ Neq; etiam si hec lõgiora essent. ADI: Nõ certe. SOCRA: Age itaq; quẽadmodũ in fabulis ociũ agẽtes ꝓfabulantesq; /oratione hos hoies instruamus. ADIMAN: Nẽpe sic decet. SO: Que igit erit disciplina? Num difficile erit inuenire meliorẽ illa que hactenus longo tẽpore est inuẽta? est aũt hec/ad corpus quidez pertinẽs gymnastica/ad aĩum musica. ADI: Est plane. SO: An nõ a musica eruditio hec ꝓpius q̃ a gymnastica incipe debet? ADI: Certe. SO: Cum musicaz dicis/sermones etiã ponis nec ne? ADIMAN: Pono. SOCRA: Orationis autez species due. uera ⁊ falsa. ADI: Ita est. SO: Erudiẽdus utiq; in utraq; custos futurus/ꝓiusq; in falsa. ADI: Haud itelligo quid dicas. SO: Nescis qõ pueris fabulas ꝓius narramus, hec aũt ut simpliciter dicã falsa sunt. Iz quedã etiã ueridica iudicent/ꝓius autẽ fabulis ad pueros q̃ gymnasijs utimur. ADI: Est ut dicis. SO: Hoc ergo uolebam/cum dicerẽ attingẽdã esse ꝓius musicaz q̃ gymnasticã. ADI: Probe. SO: An nescis oĩs operis maximũ quid ꝓncipiuz esse? ꝓsertim iuueni ⁊ tenero cuiq;? Maxime enim tunc formaꝫ induiturq; figura: quã quis uincuiq; imprimere uelit. ADI: Oino q̃dez. SO: An adeo facile permittemus quaslibet fabulas a q̃buscũq; formatas audire pueros / animisq; imbibere opiniones ut plurimũ cõtrarias illis/quas cũ adoleuerint habere illos debere existimam⁹. ADI: Nullo modo id ꝓmittemus. SO: Primũ igit/ut videt fabularũ fictorib⁹ presidẽdũ. ⁊ siquã bonam fabulã fecerint eligẽdũ. reliquas aũt abiciẽdũ. Quas deniq; elegerimus per nutrices ⁊ matres pueris narrãdas curabimus: ut ipsoꝝ animi fabulis multo magis ĩformẽtur q̃ corpora manib⁹. Ex his vo quas nũc recẽsent/multe erũt abiciende. ADI: Quales? SO: In maiorib⁹ plane minores videbimus. Oportet enim eãdem figurã eẽ / eãdẽq; potẽtiã ⁊ maioꝝ pariter ⁊ minoꝝ. An nõ cẽses? ADI: Cẽseo eq̃dẽ. Verũ quas maiores appelles nequaq; itelligo. SO: Quas hesiodus ⁊ homerus reliquiq; poete scripserũt. hi nãq; hoib⁹ falsas fabulas effinxere / que quotidie circũferuntur. ADIMAN: Quas fabulas dicis? quidue in ipsis vãnas? SO: Quod ⁊ primo ⁊ maxime vãnari oportet. ꝑsertim cũ aliq̃s nõ bene mẽtit. ADI: Quid istud? SOCRA: Qñ quis vbis male fingit q̃les dũ ⁊ heroes sit istar pictoris nulla ex parte similia figurãtis ad ea que imitari conat. ADI: Atqui talia merito vituperant. Verũ quomodo dicimus/⁊ que apud eos talia repim⁹? SO: Primũ q̃dẽ ⁊ maximũ ⁊ de maximis reb⁹ mẽdaciũ qõ nõ ꝓbe mẽtit⁹ est hesiodus q̃n gesta illa a celio fingit. additq; quẽadmoduz saturnus eũ puniuit. queue egit saturn⁹ recẽset: ⁊ que a filio ppessus est. Que q̃dẽ ⁊ si uera eẽnt/nõ tñ putarẽ tã apte ad hoies mentis inopes adolescẽtesq; ꝓferẽda: sed tacẽda potius. Sinaũt necessitas esset loquẽdi/in archanis audiẽda paucis nõ porcuz sacrificãtib⁹/sed preciosam quãdã rarãq; victimaz, ut q̃ paucissimos audire cõtingat. ADI. Profecto duri sunt hi sermones. SO: Neq; dicẽdi o adimante in ciuitate nostra. Neq; dicẽduz iuueni audienti qõ qui iniq̃ssima facinora ꝓpetrat/nihil mirũ committat/aut qui peccãtẽ patrẽ supplicio afficit / non multũ puaricet: Immo faciat/qõ primi maximiq; deoꝝ efficiũt. ADI: Nõ per iouẽ. Nam neq; mihi q̃dẽ digna hec videnť/que dicant. SO: Neq; oino qõ cũ dijs dũ bellũ gerãt/insidient ⁊ pugnẽt. Neq; geniz uera. Siq̃dẽ oportet futuros apud nos ciuitatis custodes turpe putare inter se inuicẽ dissidere. Quare nec ullo pacto narrãdũ illis gigãtũ bellum, preliaue permulta deoꝝ ⁊ heroũ cognatis suis ꝓmiscq; idicta. Sed siquo pacto psuasuri sumus nullus vnq̃ ciuẽ ciui aduersatuz esse/neq; esse hoc sanctũ. Talia quedã potius ⁊ pueris statiz ⁊ adolescẽtibus/a senioꝝ b⁹ aniculisq; narrãda sunt. cogẽdiq; poete ut ad hec fabulas suas dirigãt. Vincula autẽ iunoni a filio idita/,piectionẽq; vulcani a patre/cũ ille matri vberate subuenire uellet/aut deoꝝ pugnas/quotcũq; homerus scripsit minime in ciuitate recipe debem⁹/siue per allegoriã dicta hec sint/siue sine allegoria. nõ enim adolescẽs hec dignoscere põt. Sed que in ea etate opinionib⁹ accipiunt altius inherere/difficilimeq; eradicari cõsueuerunt. Quoꝝ forte gratia vãda oino est opa ut he fabelle quas primas audiẽt/optime ĩstitute ad virtutẽ sint. ADI: Nõ est ꝓcul a rõne qõ dicis. Verũ siq̃s iterroget hec que sint/⁊ cuiusmodi fabule / q̃d nam dicemus? SO: O adimãte/poete q̃dẽ nos in pñtia neq; ego neq; tu sumus/sed ciuitatis ĩstitutores/hos autẽ nosse oportet figuras / in q̃b⁹ fingere poete fabulas debeant: quas si excesserint / fabule huiusmodi admittẽde nõ sũt. Neq; tm̃ ad ciuitatis ĩstitutores ptinet fabulas fingere. ADI: Recte loqueris. Sed hoc mihi declara. quales iste circa theologiaz figure? SO: Tales quedã. Qualis ipse de⁹ est/talis semper est describẽdus: siue carminib⁹ describat/siue cãtib⁹ / siue etiã tragedia. ADI: Ita decet. SO: Nõne bon⁹ ⁊ ipse deus est ⁊ ita dicẽdũ? ADI: Procul dubio. SO: Atq; nullũ bonũ/noxiũ est. ADI: Nullũ ut arbitror. SO: Quod inoxiũ est/nunq̃d nocet? ADI: Nequaq̃. SO: Nõ nocet/nunq̃d malũ facit? ADI: Neq; istõ q̃dẽ. SO: Nõ aũt nihil mali facit/nulli⁹ mali est causa? ADI: Nulli⁹. SO: Jtẽ nõne ꝓducibile bonuz est? ADI: Prorsus. SO: Ergo bñ feliciterq; agẽdi causa est? ADI: Est. SO: Non igit oiuz causa bonũ est. Iz eoꝝ que bñ se hñt causa

eorũ

eoꝝ vo que male/nequaq̃. ADI: Sic est omnino: SO: Non igit deus/cū bonus sit oium causa est/ut multi dicūt/sed paucoꝝ quidē hoībus in causa est multoꝝ vo extra causaz. Multo enim paucioꝝ nobis sunt bona q̃ mala. Et bonoꝝ q̄dē solus deꝰ causa est dicēdus. Maloꝝ aūt quālibet aliā p̄eter deum causam querere decet. ADI: Verissima loq̄ mihi videris. SO: Neq; homeri igit neq; alteriꝰ poete accipiēdū est peccatū/stulte de oīs dicētis in iouis limine duo iacē dolia plena sortib⁹. bonis vnū. malis alterū. Cūq; ex his iuppiter inuicē cōmixtis impertit alicui/alias huic bene/alias male eē. Cui vo ex altero dat hūc uesana fames sup terras: exagitat. Neq; vo admittēdū est iouē nobis penuariū esse bonoꝝ atq; maloꝝ. Cōfusionē vo iuramētoꝝ indutiarūq; a pādaro factā/sicꝫ per iouē ꝛ minerua factā fuisse dixerit/nequaq̃ laudabimus. Neq; deoꝝ ꝓtroversiā dissensionēq; ꝛ iudiciū pthemim atq; iouē. Neq; qō dicit Eschylus/adolescētes audiant: deū mortalib⁹ causam p̄ebere qñ vult fundit⁹ domū subuertere: Verū sicꝫ iābica inducat in quib⁹ passiones niobes referant uel pelopidarum uel troianoꝝ aut alicꝺ huiusmodi/uel sinendū nō est/eū dicere hec dei esse opa/uel si dei sunt/educēda est in his ea quā nūc querimus/ratio/dicēdūq; deuz quidē bona iustaq; egisse. atq; eos puniendo iuuisse. Quod vo miseri sint qui penas pēdēt: sitq; deus qui sic affligi poetā dicere nō est pmittēdum. Sed si diceret malos hoies utpote miseros penis egere easq; soluētes a deo iuuari/permittendum. Maloꝝ aūt alicui causam esse ipsum deū cum bonus sit/refellendū est oino/neq; permittēdum hoc quenq̃ dicere in sua ciuitate/si bonis institui legibus ciuitas debet: neq; isup quenq̃ audire/siue sit ille iunioꝝ siue senioꝝ siue carminib⁹ hec inserātur/siue soluta oratione narrent: tanq̃ que neq; dictu sancta sint/neq; nobis utilia/neq; inter se cōsona. ADI: Cōsuffragratoꝝ tibi sum hac in lege ferenda. mihi nēpe hec placēt. SO: Hec utiq; vna sit lex atq; figura ex his que circa deos ferēde sunt. in qua cogat vnuscuiq; ꝛ dicere ꝛ inducere deū/nō omnium causam/sed bonoꝝ. ADI: Sufficit. SO: Quid aūt hec secūda: Num existimas prestigiatorē esse deū: ꝛ tanq̃ ex insidijs alias alia sub specie apparere: ꝛ alias quidē in multas formas spēm suā mutātem aliūq; effectū/alias aūt nos decipiētē uanasq; de se nobis imagines offerētē: uel simplicē potius: minimeq; oium sua ex specie discedētez: ADI: Nescio quid in pntia de his dicā. SO: Quid aūt hoc: Nōne necesse est/sicꝺ a specie sua discedat. uel ipsuz a se mutari uel ab alio: ADI: Necesse. SO: Haud quaq̃ ab alio que optime se hñt/mutātur atq; uertunt. quēadmodū corpus a cibis ꝛ poculis ꝛ laboribꝰ ꝛ plātaria oia ab estu tēpestatibusq; uētorū ꝛ huiusmodi passionibus. Ubi qō integerrimū est ꝛ robustissimū minime ꝓmutat. ADI: Ita certe. SOCRA: Nōne aiuz quoq; fortissimū ꝛ sapiētissimū externa perturbatio minime ꝓmutaret: ADI: Sane. SO: Quinetiā cōposita oia uasa/edificia/uestimēta/eadē ratione bene cōstructa ac bene se habētia/minime uel tēpore uel passionibus alijs immutantur. ADI: Est ut dicis. SO: Quicquid igit bene se habet uel natura uel arte uel utrisq; minimum permutationē ab alio suscipit. ADI: Videtur. SO: At vo deus ipse ꝛ que dei sunt/omni ex parte q̃ optime sese habēt: ADI: Quid ni: SO: Hac igit ratione minime formas plures deus susciperet: ADI: Minime. SOCRA: Nūquid aūt se in se uerteret mutaretq; deus: ADI: Manifestū hoc est/siquidē mutaret. SO: Utrū igitur in melius ꝛ pulchrius/uel in peius ac turpius: ADI: Necesse est ut in peius/si modo mutatur. Non enim indignū pulchritudinis ꝛ virtutis esse deum dicimus. SO: Recte nimiū loqueris. Verū cum hec ita se habeant credis ne tu sua sponte aliquē/siue deuz siue hoiem/deteriorē se facere: ADI: Impossibile certe istud. SO: Impossibile igitur deū mutare se uelle. Sed ut videtur/pulcherrimus optimusq; cuz sit deorum quisq;/quod fieri pōt/oēs sua in forma sempiterna ꝛ simplici perseverāt. ADI: Necessariū esse omnino hoc arbitror. SO: Nullus igit poetarum nobis o vir optime dicat/deos hospitib⁹ similes uarijs in formis urbes adire. Neq; aliquis de protheo ꝛ thetide similia mentiatur. Neq; in tragedijs aut alijs poematis inducat iunonē in sacerdotis speciē permutatam inachi argiui Fluminis filijs vita donatis munera colligētē. Ceteraq; talia nemo audeat fingere/Neq; matres uanis his fabulis pueros teneāt deos quosdā nocte uagari peregrinis quibusdā uarijs sub formis per similes. Ne simul ꝛ in deos maledicāt. ꝛ ipos pueros timidiores reddāt. ADI: Nullo modo. SO: At vo nū quid oī ipsi immutabiles sunt sed quibusdā p̄estigijs nos decipientes uarias in formas mutari videntur: ADI: Forsitā ita. SO: Quid vo: Mētiri ne deus vult aut uerbis aut re falsam obiectās imaginē: ADI: Nescio istud. SO: An nescis qō ipsum reuera mendaciū/si modo dici id pōt/omnes hoies oīq; oderūt: ADIMAN: Qui istud ais: SO: Sic inq̃: Nullus enim spōte vult ipso quodā sui precipuo prestātissimoq; ꝛ circa res precipuas prestantissimasq; mentiri. Sed summopere illud ibi mēdacium timet. ADI: Neq; nunc etiā intelligo. SO: Putas me magnū aliquid dicere: Ego autem dico qō ipsa aīa circa res ipsas mētiri ꝛ mentitū esse/ꝛ inscitia falli atq; in ea habere accepissecq; mēdaciuz/nullus vnq̃ eligeret. Mendaciū quippe habere in aio summope omnes oderūt: ADI: Sūmopere. SO: Atqui recte quod modo dicebā/hoc reuera mēdacium uocaretur in aio mentientis inscitia. Quoniam quod est in sermone mēdacium/imitatio quedā est passionis eius que est in animo: ꝛ posterius procedēs simulachrū: haud omnino purū mendaciū. Nonne ita: ADI: Ita prorsus. SO: Ipsuz itaq; reuera mēdacium non solū oīs/sed hoibus etiaz est odiosum: ADI: Mihi quidē videtur. Quid aūt ipsum in uerbis mēdacium/quādo nam ꝛ cui adeo utile est/ut nō sit odio dignum: SO: Nōne aduersus hostes atq; eos qui uocantur amici/quādo ob furorē atq; aliquā inscitiam malum aliquod facinus aggrediūtur. Tunc porro aduertendi gratia tanq̃ medicina quedam/utile est. Et in his quas modo dicebamus/confabulationibus/eo quod non cognoscamus in quo antiquaruz rerum consistat ueritas assimulantes ueritati mendacium/ita enim maxime id utile facimus. ADIMANTVS: Sic est prorsus. SOCRA: Secūdū ergo quid istoꝝ mendacium est utile deo: An qz non cognoscat

petera/sub ueritatis imagine mẽtiat. ADI: Ridiculũ istud quidem. SO: Poeta igit mẽdax in deo non est: ADI: Nõ mihi videt. SO: Nunqd metu hostiũ mentiet: ADI: Longe abest. SO: An ꝑpter familiariũ dementiam atq; insaniã: ADI: At nullus stultoꝝ ꝛ insanorum/deo amicus est. SO: Nõ igit est. cur deus mẽtiatur: ADI: Nõ. SO: Ergo oino sine mẽdacio est deorũ demonũq; natura: ADI: Oino. SO: Quare ꝛ simplex oino deus ꝛ uerax dictis ac factis: neq; mutat ipse/neq; alios decipit/neq; per uisiones/neq; per ymones/neq; per signa/neq; nobis dormiẽtib⁹/neq; uigilãtibus: ADI: Ita quoq; mihi de hoc te dicẽte uidet. SO: Cõcedis ergo hãc secũdã esse figurã: in qua oportet de dijs ita dicere ꝛ audire/tanq; qui neq; prestigiatores sint: neq; se mutẽt: neq; mẽdacijs nos aut dictis aut factis seducãt: ADI: Cõcedo. SO: Multa igit ab homero dicta laudãtes somnium/ab ioue agamẽnoni missum nequaq; laudabimus. Neq; Eschylũ cum thetis inqt apollinẽ filiũ eius interemisse/qui tñ in eius nuptijs dicẽbẽs cecinisset bonaz thetidis stirpem fore lõgeuã/morbisq; intactã: Cecinit qppe multa apollo inqt. Fortunasq; meas deo amicas fore predixit. ꝛ letitia me laudationib⁹ suis effecit. Atq; ego os phebi spabã diuinũ: ueridicũ: fatidicũq; esse. Ipse vo idẽ qui laudabat/in mẽsa ꝛ ipe discumbẽs ipe hec fatus/ipse idẽ mihi filiũ interfecit. Talia quedã quotiens de dijs dicent/ꝓtinus reclamabimus exsibilabimusq; neq; permittemus ut ludoꝝ magistri ad iuuentutis disciplinam/istis utant. si custodes apud nos pij atq; diuini quoad homini possibile est/futuri sunt. ADIMAN: Accipio equidẽ has figuras/proq; legibus ubiq; utar.

Secundus liber explicit.

Argumentum Marsilij Ficini in librum tertium.

Liber tertius custodũ educationẽ in secũdo inchoatã ꝓsequitur. Atq; sicut in secũdo ꝓhibuit eos audire falsa turpiaq; de dijs. ita hic uetat tragica audire de inferis que reddere illos possint timidiores. Itez ꝛ comica que effusiorẽ cõcitant risum. Taz enim mollis euadit qui quotidie in lachrymas risu ꝓfusiore resoluit/q; qui dolore lachrymare cõpellit. Quoniã vo nõ solum ꝓcul a timiditate custodes arcendi sunt/uerũetiã ab intẽperantia ꝛ auaritia atq; iniustitia/ideo rursus audiri uetat carmina poetarũ/quib⁹ uel deoꝝ uel heroum magnorũq; virorũ libidines rapine iniq tatesq; finguñt. Hec aũt educatio militaris oibus fere ciuib⁹ est eque cõmunis. Inter hec que de mendacio dicit attẽde. Mẽdaciũ ciuitatis calamitas est. videlicet qñ priuati inter se mẽtiunt/maxime vo si magistratibus mẽtiantur. Perinde ac si uel egroti medico/uel naute mẽtiant gubernatori. Licet aũt gubernatoribus interdũ uti mẽdacio salutis publice gratia. ꝛ priuato qñq; erga priuatũ. Solũ gratia mali cuiusdã grauissimi deuitãdi. Licet ꝛ cõfabulari moderate de reb⁹ antiquis quaruz ueritas ignorat. Et quasi per imagines quasdã res illas quarũ certã formã vix habemus effingere. Proinde orationẽ in spẽs tris distinguit. Aut enim simplex narratio est: aut imitatio simplex aut ex utrisq; pmixta. Dẽm vo sermonẽ reprobat. qui vilissima queq; refert absq; delectu/ꝛ agit hoiem perturbatum. Quisquis enim diu studiose aliqd imitat/in eius

Mendaciũ

trãsit naturã. Quocirca poetaz perturbatos alios acrius imitatẽ/tanq; iuuẽtuti noxiũ iubet uel mutato stilo ꝓstatẽ habitũ imitari/uel ex urbe ꝓcul abire. Dicit quoq; eũ qui plura uel imitãdo uel faciendo ptractat/ut singulis tandẽ ita deficere: ut in nullo euadat egregius. Pergit vo deinceps ex prima musica. i. poesi ad sequẽtem/eãq; in tres distribuit spẽs. Orationẽ/harmoniã/atq; rhythmũ. Principio phthõgũ musici uocẽ uocãt harmonicã. i. cõsonantie aptã: que neq; adeo grauis sit ut nequeat abeodẽ cantore grauior fieri/neq; tã acuta ut edi nõ possit acutior. harmoniã deinde ex phthõgis cõstituit ogruã videlicet mẽsurã in excessu atq; defectu grauiũ uocũ ꝛ acutarũ atq; mediarũ. Sunt hic uoces quatuor: grauis atq; acuta ꝛ surgẽs in acutaz ꝛ declinãs ad grauẽ. Itẽ prime ꝓportiones quatuor dupla inter duo atq; vnũ. Sexquialtera inter tria atq; duo. Sexqtertia inter quatuor atq; tria. Sexquioctaua inter nouẽ atq; octo. Proportionẽ duplã sequit cõsonãtia uocis octauc. Sexquialteram qnte. Sexquitertiã quarte. Sexquioctauã/deniq; tonus. Sed de his alibi diligentius. Accedit tertio loco rhythmus. i. ordo qdã motionis ꝛ tẽporis ut ex secũdo legũ pcipit. Postq; enim uoces harmonica quadã excessus defectusq; mẽsura/per intẽtionẽ remissionẽq; cõciliasti. Opus est rhythmo perquẽ uocũ acutarũ/grauiũ/mediarũ mot⁹ ac tẽpora metiaris/ꝛ in singulis ꝛ inter singulas. mot⁹ dico blãdiores/seueriores ꝛ medios. Tẽpora dico lõgiora/breuiora/equalia/per accẽt⁹ lõgos breuesq; ꝛ medios. In his nota basem uocabulũ esse diuersum. nã ut res exigit significat fundamẽtũ/sedẽ/põdus/ꝓgressumq; ꝛ terminũ. Preter hec ꝓsiderandi sũt nouẽ ꝓsonãtie ꝛ dissonãtie coissime gradus. Primus in rõne. i. opinio cũ ipsa rei vitate ꝓsentiens. Cuius ẽria est opinio falsa a vitate dissentiẽs. Secõs in imaginatione. Cuius ꝓsonãtia est ꝓsecutio rõnis. Dissonãtia vo ꝓsecutio externoꝝ. Tertiꝰ in effectu uel tẽperãter rõnẽ sequẽtẽ uel imaginationẽ intemperanter. Quartus in sermone decoro uel in decoro/quatenus uel rectã rationem uel imaginationem tumultuariã sequitur. Quintus in cantu. Cuius cõsonãtia est/decoꝝ imitari sermonẽ/dissonantia indecoꝝ. Sextus in sono cantum aliter uel aliter imitãte. Septimus in saltu concinno uel in concinno ad choream pertinẽte. Octauus in quadam mẽbrorum corporisq; totius cõpositione/taz spectaculo grata q̃ exercitio gymnastico prõpta. Nonus in artificiosis cuiuslibet artis opibus/musica quadã proportione cõpositis/hi nouẽ gradus musas tibi referãt nouem. Memẽto vo optimam omnium harmoniã esse animi tẽperantiam. Quaz ꝛ sequentes cetere imitãtur ꝛ vicissim cum frequẽtantur/augent. Quapropter iubet eas oũtaxat cõsonantias exerceri/audiri/spectari/que habitum mẽtis cõstantem referãt/non supbia elatuz/nõ ira cũdia efferatũ/nõ uoluptate mollitũ/atq; resolutũ Nõ fractũ dolore/nõ misericordia uel indigentia querulũ. Probat ergo pcẽtũ grauẽ atq; ꝓstantem. Improbat autem extremos. i. concitũ atq; mollẽ/damnat quoq; multiplicẽ: laudat prie ceteris simplicez. Plurimũ vo in aium posse iudicat harmoniã.

Siquidem

Siquidem harmonia quedam diuina sit animus/ celestisq; harmonie aliqñ/ut platonice dixerim assuetus. Rursus harmonia quadã ꝓsistit corꝑ ꝓflat ⁊ spũs. Preterea cõsonãtia uocũ aerea aereus spiritũ motu penetrãs affectũq; canẽtis ⁊ aiam secus trãsferẽs/audiẽtis affectũ mouet affectu/uel aium afficit aio/sensimq; mores infundit. In oibus aiad uerte q̃ nõ ciuili solũ/sed etiã religiosa admodum obseruãtia/Plato suã erudiat ciuitatẽ:semp q̃ qõ ⁊ precipit in politico tẽperãtiam cũ fortitudine miscat. Beniq; q̃ turpẽ q̃ dissonãtẽ esse cẽseat uenereã uoluptatẽ:ideoq; ab amore legitimo ꝓcul eam segreget/pulchra semp ⁊ cõsona solũ desiderante. Plurima vo de musica tractat atq; gymnastica. maxime enim momẽti erãt:oẽs eniz his incũbebãt: debẽtq; incũbere. Illa enim aiuz spiritũq;/hec corpus animi gratia mirifice formatatq; cõponit. Addit/nõ ex corpore bono bonũ aium:sed ex aio bono corpus fieri bonũ. Subiũgit simplicẽ musicam animi victũq; simplicẽ corporis sanitati prodesse. Multiplicẽ vo utrisq; nocere/hoiesq; dũ sobriũ uerẽt nõ idiguisse medicor auxilio physicor. Bãnat supstitiosas corporis obseruatiões circa victũ atq; medelas. Signũq; precipuũ ciuitatis male isti tute dicit esse. si diligẽti medicor iudicũq; indigeat opa. Describit medici iudicisq; officiũ: ⁊ iudicẽ eligit igenio bonũ prudẽtẽ senẽ/multos hoies ⁊ bonos ⁊ malos exptũ. Asserit prauitatẽ quasi priuationez quãdã neq; se neq; virtutẽ cognoscere: Virtutez vo quasi habitũ/per se solaz cognoscẽ se per se quoq; addito rerũ usu de vitijs iudicare. Meminisse vo semp oportet Platonẽ/nõ solũ hic sed etiã in legibus ⁊ politico ⁊ protagora cõfirmare nihil magis necessariũ esse omni q̃dẽ viro/ꝑcipue vo ciuili atq; philosophico q̃ copulã ex fortitudine pariter temperãtiaq; ꝓflatã:ut per illam alta petant. Per hãc non spnant humilia ⁊ utrinq; nihil vnq̃ nimis aut audeas aut metuas. Per illaz rursus priuatas publicasq; ꝓpulses iniurias/per hãc abstineas ab iniuria. Per illã ad honesta uoceris/per hãc cohibearis a turpib⁹: Quo fit ut gymnastica simul ⁊ musicam ad duo hec deniq; referat:ut per illã fortitudo nõ tam corporis q̃ animi. Per hãc tẽperãtia comparet. Jubet aũt ambo rite inuicez cõmisceri. Siq̃dem sola gymnastica parit ferocitatez:musica solamollitiẽ. Ambo vo fortitudinẽ atq; tẽperãtiam /ex eoz deniq; numero qui sic educati sunt eligit ⁊ custodes. i. magistrat⁹ ⁊ defensores idest milites. Ad magistratũ vo assumi vult senes prudẽtes / fortes/ publici amatores boni: atq; in hoc ipso per expientiã cõprobatos. Probari item precipit iuuenes in medijs uoluptatib⁹ ⁊ doloꝛib⁹: quo discernat utrũ tẽperati fortesq; sint an cõtra: Atq; utrũ sentẽtiam boni publici cõseruãdi ꝓpter fallacias aut minas/ aut illecebras/sint aliqñ facile mutaturi. Beniq; ingenia hoium metallis similia esse dicit. ⁊ aptũ q̃dẽ ad gubernãdũ auro: aptũ vo ad militiam argento. Ad opificiũ vo ⁊ agriculturã ferro ⁊ eri. Jubet singula ingenia ad illa quib⁹ apta sunt ꝓuerti: itaq; gubernatoꝛ filios interdũ pro igenio ad viliora atq; vicissiz inferioꝛ filij ad munera nobiliora similiter Prohibet quoq; milites ꝓpriũ aliq̃d possidere/ne per auaritiã ex canibus conuertantur in lupos.

Liber tertius de Justo. SO:

Hec igit sunt ut mihi videt que de dijs audiẽda aut nõ audienda sint prima a pueritia his qui deos ⁊ parẽtes honoraturi sunt/cõmunẽq; amicitiã nõ paruifacturi. ADI: Existimo nobis sic recte videri. SO: Quid autez his qui fortes futuri sũt nõne ea dicẽdo que ipos mortis minime formidolosos reddant: an putas aliquẽ fortẽ esse vnq̃ qui hãc timeat? ADI: Minime per iouẽ. SO: Sed ⁊ qui ea que de iferis dicunt credat ⁊ terribilia esse existimet/putas ne eũ itrepidũ ad mortẽ futurũ: in ipaq; pugna mortẽ seruituti ⁊ captiuitati ꝓpositurũ? ADIMAN: Nequaq̃. SO: Oportet itaq; nos ut videt/ ⁊ ꝓcepta dare his qui de his reb⁹ fabulant ꝓcariq; neita simpliciter que apud iferos sunt/vituperent: sed magis laudẽt. Tanq̃ neq; uera dicant neq; utilia his qui pugnaces futuri sunt. ADI: Oportet sane. SO: Delebimus igit eiusmodi oia/ab hoc vsu sumẽtes exordiũ Mallẽ eq̃dẽ/in re rustica cõseruo inopi seruire/q̃ de functis oibus impare. Et illud. Domus pfecto mortalibus immortalibusq; horribilis/uasta fetẽsq; videat: Quã etiaz dij odio hñt. ⁊ illud. O miseri nunq̃d nam apud inferos aia atq; imago? At vo mẽs adest nulla. ⁊ illud. Soli sapiũt ceteri vmbre uolitãt. Jtẽ. Alia soluta mẽbris ad inferos uolat/suã deplorans calamitatẽ. cũ ⁊ fortẽ ⁊ tenerã etatẽ reliquerit. Jtẽ. Alia sub terras ueluti fum⁹/eiulãs abijt. Jtẽ quẽadmodũ noctue uasto sub antro ululãtes uolant postq̃ alique de ordine ceciderũt ex petra in qua coherebant. sic ille simul stridẽtes ibãt. Hec utiq; ⁊ cetera talia bona homeri ⁊ reliquoꝛ poetarũ uenia abijciam⁹/nõ qz poetica nõ sit ⁊ apũd multos auditu iocũda sed qm̃ quãto magis poetica sunt/tãto minus audienda pueris atq; viris quos liberos foze oportet/seruitutẽ magis q̃ mortẽ timẽtes. ADI: Sic est oino. SO: Nõne insup noia que his imposita sunt horrẽda terribiliaq; abijciẽda sunt? cocytos inq̃ ⁊ stygasi iferos nihil gustãtes aliaq; eius dẽ generis noia. Terrẽt uehemẽter quippe oẽs q̃cũq; audiũt. ac forte ad aliud q̃ppiã ꝓferũt. Nos aũt custodib⁹ nostris ab huiusmodi noib⁹ ualde metuimus/ne ex hoc pauore molliozis q̃ decet reddant. ADI: Et merito formidam⁹. SO: Auferẽda sunt igit. ADI: Auferẽda. SO: Figura vo his ꝛia dicẽda ⁊ iducẽda est. ADI: Videlicet. SO: Ergo lamẽtationes cõmiserationesq; magnoꝛ viroꝛ auferim⁹. ADI: Necesse est siq̃dẽ supioza sblata sint. SO: Cõtẽplare igit recte ne an ꝓtra id faciamus. Dicim⁹ ne moderatũ virũ moderato viro amico suo obitũ nõ malũ q̃d illi mortẽ existimaturũ? ADI: Dicimus q̃dẽ. SO: Nõ igit in morte illi⁹ tanq̃ grauia passus lamẽtabit. ADI: Nõ. SO: Eni uero ⁊ hoc asserimus hoiem huiusmodi seipso ad bene viuẽdũ ꝓtẽtum esse/minimeq; oium alio indigere. ADI: Vera narras. SO: Minime igit moleste feret liberis aut fratrib⁹ aut diuitijs reliqsq; huiusmodi priuari. ADI: Minime certe. SO: Itaq; neq; lamẽtabit sed moderatissime feret/cũ in aliquã huiusmodi fortẽ inciderit. ADIMAN: Certe. SO: Merito igitur clarozũ viroꝛ plorat⁹ e medio tolleremus relinquere mus aũt mulierib⁹ neq; his q̃dẽ inter mulieres aliq̃d

egregiū sapiētibus ac viris insup̄ dūtaxat mulieb̄ribꝰ ⁊ ignauius ut dedignent apud nos illi quos ad regionis custodiā educamꝰ similia istis facere. ADI: Probe. SO: Rursus homerū ⁊ ceteros poetas orabimus ne achillē dee filiū nūc in latꝰ cubātem faciat nūc supinum/nōnunq̄ etiā in faciē. aut exsurgētē errare tristitia affectū in littore maris. aut utraq̄ manu ardentez puluerē capiētem/in caput fundere. Neq̄ alia ciulantem ⁊ lamētantē quot ⁊ qualia ipse fecit. Neq̄ p̄amū qui iuxta deos fuit/supplicātē ⁊ se luto ꝓuoluētez/singulosq̄ noīatim clamātē. Multoq̄ magis homerum eūdem orabimus ne deos in hūc modū plāgētes iducat. Hei mihi mīsere. Hei mihi q̄ infeliciter optimum filiū peperi. Nō siquos deos: saltē nō deoꝝ maximū usq̄ adeo dissimili figura imitari audeat/ut eū ita inducat dicētē. Heu q̄ charū mihi virū circa urbē meis oculis ꝓfligatū cerno. Unde mihi cor meret. Atq̄ itē o me miserū/qñquidē dilectissimuz mihi oium sarpedonez fatum cogit a patroclo meneacide domari: Si enim o amice adimāte studiose iuuenes hec audirēt/neq̄ ridícula putarēt tanq̄ p̄ter dignitatē dicta nunq̄ cū se hoies esse scirēt aut illa se indigna existimarent/aut se cōtinerēt cū quid illis eiuscemodi uel dicenduz uel faciēdū in mētē ueniret. Quinimo sine ullo uel pudore uel tolerātia/in minimis etiā quibusq̄ iacturis/in maximos plorat⁹ ciulatusq̄ erūperēt. ADI: Uera nimiū loqueris. SO: Neq̄ vo id decet: ut ratio nobis paulo ante dictabat/cui nisi quid melius interiz nacti fuerimus/credēdum est. ADI: Nō decet ꝓfecto. SO CRA: Sed neq̄ in risum nimiū ꝓfusos nos eē oportet: Nā effusum risum uehemēs mutatio sequtur. ADI MAN: Ita mihi quoq̄ videt. SO: Nō igit admittendū est qñ quis summe auctoritatis viros in risuz resolutos inducit ⁊ multo minus qñ deos. ADI: Multo certe minus. SO: Ergo neq̄ homerū audiemus cum dicit. Inestinguibilis risus dūs cōcit⁹ est dū vulcanuz per domū ꝓperātem viderēt/utpote qui claudus eēt. Haud enim admittēduz est hoc scōm tuū sermonem. ADI: Si meū vis sermonē hunc ponere/nequaq̄ admittere decet. SO: Quinetiam pluris faciēda ueritas est. Si enim recte paulo ante dicebamus dūs inutile est mēdaciū hoib⁹ aūt p̄o medicamēto est utile/quare publicis medicis cōcedēdum/p̄iuatis aūt hoibus minime attingēdū. ADI: Patet. SO: Igit rē.p. administrātibus p̄ecipue si quib⁹ alūs mētiri licet uel hostium uel ciuiū causa ad cōem ciuitatis utilitatē. Relicta aūt a mēdacio abstinēdū est. Sed aduersus huiusmodi p̄incipes p̄iuatim mētiri/maius peccatum est q̄ egrotū mētiri erga medicuz. Uel se exercētē erga ludi magistrum circa sui corporis vitia. uel erga nauis gubernatorē/de naue ⁊ nautis minime uera dicere. quē admoduz uel sua cuiq̄ uel sociorum sese res habeat. ADI: Uera narras. SO: Siquē ergo deprehenderis aliū in ciuitate mētiētem ex eoꝝ genere qui artifices sunt/vatē videlicet uel morboꝝ medicū uel lignariuz fabrū/eū punito/tanq̄ rē quādā inferētez: ex qua ciuitatis ipius ueluti nauis submersio ⁊ pernities sequit. ADI: Sic plane agēduz/siqdē sermone opa peragunt. SO: Quid ꝓterea: nōne tēperantia nostris adolescētib⁹ opus erit: ADI: Absq̄ dubio. SO: Tēperātie aūt nonne hec talia quo ad subditos maxima sunt ut videlicet obtēperēt magistratib⁹. quo ad ipsos autez

31

Stobeus pagina 12

p̄incipes/ut ad uenereoꝝ epularūq̄ ⁊ poculoruz usum continētes sint. ADI: Mihi sane videt. SO CRA: Hec itaq̄ talia bene dicta assecuerabimus/qualia apud homerū diomedes ait. Eia age silētio ꝓfide: ac meis vbis obtēpera. ⁊ alia his silia. Ibant robur efflātes achiui silētio duces timētes. Et alia quecūq̄ in hāc sentētiaz dicunt. ADI: Probe. SO CRA: Quid aūt hec: Uinolēte/canis oculos hūs cor aūt cerui/⁊ cetera que sequunt nunqd recte: ⁊ alia huiuscemodi/ipsoꝝ p̄iuatoꝝ in supiores supbe dicta/siue qs soluta in oratiōe siue poemate iserat: an recte dicunt: ADI: Nequaq̄. SO: Nō enim existimo ad iuuenū tēperātiā hec/aut audiant ꝓferre. nihil aūt mirū siquo modo delectēt. Uel quomodo tibi videt: ADI: Ita. SO: Quid aūt videt ne tibi idoneū esse hoc iuueni ad ꝓtinētiā ꝓsequēdaz siqñ audierit virū sapiētissimū apud poetā ita loquētē. pulcherrimū oium esse mihi videt/cū plene adsunt mēse dapib⁹ carnibusq̄. Uinū aūt e cratē hauriēs pincerna poculis ifundit atq̄ circūfert. Uel illud miserrimū esse fame perire/⁊ sortem subire aduersam: Siue cū dicit iouē ceteris tū dūs tū hoib⁹ dormiētib⁹/oium que vigilādo tractauerat cotus cupiditate oblitū usq̄ adeo libidine ꝓculsum cē ut quo ad cubile ipz ascēderet nō sustinuerit: sz ibidē humi ꝓgredi statim uoluerit/dicēs uehemētiori se cupidine iflāmari/q̄ olim cū p̄imū charos latētes genitores iuicē ꝓgressi fuerūt. Siue cuz narrat quē admodū vulcanus martē ac uenerē coeūtes recte cōprehēdit. ADI: Nō per iouē mihi videt idoneū SO: Uerū sicubi modeste ⁊ cōstāter viroꝝ excellētiū facta uel dicta narrant/aiaduertēda ⁊ audiēda hec sunt. Ueluti cū dicit. pect⁹ pcutiēs increpuit dicēs. perpetere o cor: nā longe alias grauiora tulisti.

32

ADI: Dino sic est agēdū. SO: Neq̄ etiā munerib⁹ corrūpi ipsos ciues pmittēdū est: neq̄ auaros esse. ADI: Nullo pacto. SO: Nō ipsis igit canendum Munera crede mihi placāt hoiesq̄ deosq̄. Neq̄ laudādus phenix achillis p̄ceptor: quasi pbe locut⁹ fuerit/dū ꝓsuleret ipsi munera accipiēti achiuis auxilium ferre: nō accipiēti vo ab ira nequaq̄ recedere: neq̄ rursus achillē ipm dignū existimabim⁹ ꝓsentiemusq̄ adeo pecunie cupidū esse debere/ut ab agamemnone recipiat munera: atq̄ ut hectoris cadauer/sine p̄cio reddere nolit. ADI: Certe talia laudare nō decet. SO: Uereor eqdez dicere: qñ fas nō est homerū hec p̄dicasse de achille. alūsue dicētibus credere. Et eūdem rursus aduersus apollinez dixisse perdidisti me apollo deoꝝ pernitiosissime oium: quē certe ulciscerer/si mihi potestas adesset. Atq̄ ut ad fluuiū deum peruicaciter se habuerit/etiā pugnare paratus. Quodue inquit comas sperchio flumini ꝓsecratas/daturuz se comas ferre patroclo heroi mortuo dicaturq̄ id egisse/nequaq̄ credendū. Tract⁹ aūt hectoris circa patrocli sepulchrum/⁊ iugulationes captiuoꝝ supra rogum/cūctaq̄ huiusmodi neq̄ uera esse affirmabim⁹/neq̄ sinemus nostris persuaderi/quod achilles dee filius ⁊ pelei tēperatissimi viri ⁊ ab ioue tertij/a chirone sapientissimo educatus/tanta perturbatione agitatus sit: ut duobus contrarijs morbis animi laborauerit illiberalitate cum auaritia. atq̄ item

Magm Mmrebne Valdy rapiitenz

deoꝝ

deoꝝ hoīumq̄ cōtēptu. ADI: Recte admodum loqueris. SO: Rursus neq̄ hec credamus neq̄ dici si namus/Theseum neptūni filiū ⁊ perithoum filiū iouis in rapinas adeo maximas irruisse. neq̄ alterius dei filiū siue heroem ausuz eē vnq̄ grauia impiaq̄ patrare/qualia de ipsis quotidie mentiūtur. Verū poetas ipsos cogamus/uel negare hoꝝ hec esse opa/uel non affirmare filios deoꝝ esse. Ambo vo hec vna nequaq̄ asserere. Neq̄ opam dare ut nostris iuuenibus persuadeāt/qō ex dīs mala aliqua oriant/quodue heroes hoīb⁹ nihilo meliores sint. Quoniā ut iam dictū est/neq̄ sancta hec sunt/neq̄ uera. Ostēdim⁹ enim ex dīs mala aliqua p̄uenire nō posse. ADI: Ostēdim⁹ plane. SO: Quin etiam audiētib⁹ hec nocent. Oēs quippe p̄rauitati sue ignoscēt/persuasi talia queda facere fecisseq̄ ⁊ illos qui p̄xime ex deoꝝ genere nati sunt. de quib⁹ illud dicit dīs p̄xime nati / Ioui ꝓpinqui/ quocirca ideum uerticem iouis patrū ara extat in ethere. Neq̄ dum ipsis cuanuit sanguis deoꝝ. Quāobrez fabule huiusmodi recipiēde nō sunt/ne facilē occasionē ad nequitiā nostris adolescētibus p̄rebeant. ADI: Sic p̄sus agendū. SO: Que deinceps reliqua nobis species est sermonū disserētibus quales cuiq̄ narrādi uel nō narrādi sint: De dīs eniz quē admodū loqui decet est dictū. Itēq̄ de ipsis demonibus ⁊ heroib⁹ ⁊ his que sunt apud iferos. ADI MAN: Satis abūde. An esset fortasse reliquum ut de hoibus diceremus: ADI: Certe. SO: Impossibile istud in p̄ntia o amice disponē. ADI: Cur nā: SO: Quoniā existimo nos dicturos: poetas oratoresq̄ de hoibus circa ea que maximi momēti sunt male dicere/cū scribūt. Iniustos quidē multos felices esse. iustos aūt infelices. Cōducereq̄ iniuste agere si lateat. Ipsamq̄ iustitiā alienū bonū esse: ꝓpriam vo iacturā ⁊ cetera huiusmodi dānaturos/iussurosq̄ ne dicāt. Cōtraria vo hoꝝ ⁊ canāt ⁊ fabulis iserāt. An nō putas: ADI: Certe noui. SO: Nō ne igit si cōfitearis recte me dicere/dicā te cōcessisse que iādiu querimus: ADI: Recte nimiuz accepisti. SO: Nōne ⁊ de hoib⁹/qō tales oporteat sermones ferre tūc vna p̄cedemus/cum qualis iustitia sit inuenerimus: ⁊ qō natura ipsa p̄sit hīnti/seu videatur esse iust⁹/siue nō videat: ADI: Vera loqueris. SO: De his ergo que dicēda sunt qucue non/satis est disputatū. deinceps de dicendi rōne ut arbitror est disserēdū. atq̄ ita nobis ⁊ que ⁊ quomodo dicēda sint cōpertū erit. ADI: Quid dicas nō satis intelligo. SO: Oportet tñ id te intelligere. atq̄ ita fortasse clarius hoc intelliges. An non quecūq̄ a poetis uel fictoribus fabularū dicunt/narrationez esse dicimus uel preteritoꝝ uel p̄ntium uel futuroꝝ: ADI MAN: Quid enim aliud: SO: Num ergo uel simplici narratione uel per imitationē facta: uel etiam utroq̄ narrant: ADI: Clarius hoc quoq̄ exponi req̄ro. SO: Ridiculus eq̄dē p̄ceptor ⁊ in p̄mis obscurus videor. Quēadmodū igit qui dicēdo parum ualēt/efficere solēt/ita ego nūc/nō vniuersum ipsum sed partē aliquā sumēs/in ea tibi qō uolo conabor ostēdere. Et p̄mum mihi dicito/nostin ilias dos p̄incipia: in quib⁹ ait poeta chrysem agamemnoni supplicasse/ut sibi filiaz restitueret/agamēnem vo turbato aio denegasse. Quod postq̄ non impetrauit imprecatū ait ipsum contra achiuos deum. ADI: Eqdē. SO: Et illud credo nosti qō usq̄ ad hos uersus p̄catus est oēs achiuos: quosq̄ in p̄mis atrei filios gētium duces ipse poeta loquit: neq̄ tentat alio mētem nostrā ꝓuertere/tanq̄ alius q̄ ipse loquat. De inceps vo ita loquit ac si chrysis ipse sit/conaturq̄ nō Homerū se nobis/sed sacerdotē illū senez ostendere. In ceterisq̄ ita semp exponit tum reb⁹ gestis apud illium/tū apud ithacā: in odissea cantatis. ADI: Sic est oīno. SO: Nōne igit narratio est/⁊ quādo orationes ꝓtinuas affert/⁊ quādo ea que inter ipas intercedūt: ADI: Quid ni: SO: Verū cū orationē ꝓfert tanq̄ alius quidā sit/nōne tūc dicemus orationē suam illi q̄ similimā reddere/quem loquētem introduxerat: ADI MAN: Quid ni dicamus: SO: An nō alteri se similē reddere uel figura uel uoce/est cuz imitari cui facit se similē: ADI: Proculdubio. SO: In hoc igit ut videtur ⁊ ipse ⁊ reliqui poete per imitationem narrant. ADI: Assentioꝝ. SO: Ubi aūt se non celat poeta/vni uersa illa poesis ⁊ narratio sine imitatione est. Ne autem dicas te neq̄ hoc quidē intelligere quomodo fiat ego dicā. Si enim homerus cū dixisset chrysem uenisse filiā redēpturū ⁊ supplicasse achiuis p̄cipueq̄ regibus deinceps nō tanq̄ chrysis/sed homerus esset locut⁹/nosti ꝓfecto imitationē illā nō fuisse futuraz/sed simplicē narrationez. Sic vo se res habuisset. Dicam enim sine vsu cū nō sim poetic⁹. ꝓfect⁹ sacerdos / ꝑcabat illis deos dare: ut icolumes ipsi troiam capent. si biq̄ acceptis donis filiā restitueret/deū apollinez uenerātes. Hec cū dixisset reliqui sacerdotis dicta ꝓbarūt. Agamēnon vo nimiū pturbat⁹/ip̄m ꝓtinus abire iussit/ita ut ne rursus rediret/neq̄ enim ipsi dei corona aut sceptrū ꝓfutura: asseruitq̄ p̄iusq̄ ipsi filiā redderet/soze ut illa secū in agro cōsenesceret. Quāobrē abiret/ipsumq̄ ut saluus abire posset/non irritaret. Que cum audisset senex/extimuit/tacitusq̄ discessit. Castra aūt egressus/supplex apollinē multa ei⁹ agnomina cōmemorās orauit: siqd vnq̄ aut in edificandis tēplis aut hostīs litādis illi gratū effecisset/ut puniret achiuos/suasq̄ lachrymas sagittis ulciscereť. Hūc in modū o amice simplex narratio sine imitatione ꝓcedit. ADI: Intelligo iā. SO: Et illud p̄terea scito ꝓziaz huic esse/cū remotis poete vbis que inter orationes intercedere solēt/orationes ipse vicissim ꝓtinuate relinquunt. ADI: Id quoq̄ itelligo. Est enim huiusmodi tragedia atq̄ comedia. SO: Recte admodū accepisti existimoq̄ tibi iam nūc aperire / quod in superioribus percipere non ualebas. poesim videlicet fabularūq̄ figmēta. aut esse oīno per imitationem quēadmoduz ipse dicebas/in tragedia atq̄ comedia/aut per enunciationem poete proferri. quod maxime in dithyrambis inspicitur/aut per utraq̄ cōfici/ut in heroicis alisq̄ multis apparet/si modo intelligis. ADI: Intelligo iam quod tūc inferre uolebas. SO: Atqui etiaz ante hoc memēto quod dicebamus/que dicenda essent/iam expositum esse. Quo autem modo dicēdum esset/deinceps exponere oportere. ADIMAN: Ac mini equidē. SOCRATES: Hoc igitur erat / quod oportere dicebam inter nos cōuenire/utruz sinamus poetas/imitatiōe ꝓpetua uti/an ptim imitari / partiz minime. ⁊ qualia utraq̄ sit an nihil penitus imitari:

34

ADI: Auguror equidē cōsideraturū te utrū recipienda sit comedia ⁊ tragedia in ciuitate nec ne: SO: Fortasse aūt ⁊ his plura. Mōdū enim nouī: sed quo ratio ut uētus feret/eo eūdū est. ADI: Preclare loqueris. SO: Hoc igit o adimāte ꝓsidera/utrū imitatores nos habere custodes oporteat nec ne: Uel hoc ex superioribꝰ pēdet qō singuli singula recte conficere pñt. Plura vo minime. Qō siqs plura tractare aggrediatur/in singulis ita deficiet/ut in nullo euadat egregius. ADI: Sic ꝓrsus accideret. SO: Mōne ⁊ de imitatiōe eadē ratio/qō plura aliqs eque ac vnuz bene imitari nō pōt: ADI: Mō certe. SO: Munꝰ igit studio alicui estimatione digno quis simul incūbet/⁊ imitabit multa/erit ne imitator idoneꝰ/qñ neqz duas quidē imitationes que parū differre inter se vident/ȳdē hoies bene simul tractare pñt. ut comediā simul ⁊ tragediam. An non imitationes quasdam nup istas esse dicebas: ADI: Eqdē: ac uera dicis qō ȳdē nequeāt. SO: Neqz etiā rhapsodi. i. cantores heroicoz simul esse ⁊ histriones pñt. ADI: Uera. SO: Sed neqz tragedis aut comedis: tragici aut comici ȳdē. Nec aūt oīa imitatiōes quedā sunt an nō: ADI: Imitationes. SO: Quinetiā in minoza his videt o adimāte natura hoīs esse cōcisa/ut nullo modo possit bene plura imitari/uel etiaz ea facere quoz imitationes ipse similitudines quedā sunt. ADI: Est ut dicis. SO: Si ergo rōnē supiorez ratam haberi uolumus/custodes nostros a reliqs oibꝰ artificȳs alienos patrie libertatis artifices esse oporteret ualde quidē solertes/neqz aliud qcqz curare/qō huc nō tēdat/nihil aliud agē eos uel imitari oportet. Uel si imitent/imitari que istis ꝓsentanea sint/statiz a pueritia: fortes. ſ. tēperatos/sanctos/liberales/⁊ reliqua eiusmodi. Illiberalia autē neqz facere neqz imitari posse: neqz aliud quicqz turpe: ne ex ipsa imitatione tales efficiātur/quale id qō emulant. An nō aīaduertisti imitationes si a teneris annis incipiāt pseuerētqz in mozes ⁊ naturā abire/tuz quātū spectat ad corpꝰ/tum ad uocē/tū ad cogitationē ipsam. ADI: Et maxime quidē. SO: Nō pmittimꝰ igit ullo modo eos quorum habere curā dicimus/quosue prestātes viros fore desideramus/cū viri sint/mulierē imitari/uel iuuenem uel uetulā/uel viro cōuitiātem/uel aduersus deos ꝓtendētē: ⁊ iactātē: cuz se putet felicē esse: uel erumnis circūuētam flētez atqz eiulātē/laborātē: amore ac cēsam/dolore partꝰ oppressam. ADI: Nullo modo. SO: Neqz seruas ⁊ seruos/ea que seruoz sunt/faciētes. ADI: Neqz hoc quidē. SO: Neqz viros item prauos/ut videt timidos/⁊ cōtraria eoz que diximus facientes/cōuitiātes/iurgātes/turpiaqz inuicē obloquētes: siue ebrios: siue vigiles sobrioſqz: ⁊ alia quotcūqz hoies isti ⁊ in uerbis ⁊ in opibꝰ/tum in seipsos tuz in alios peccāt. Neqz etiam debēt ut arbitror/similes se per imitationē uel uerbis uel actionibꝰ/isanientibus reddere. Cognoscēdi enim insani ⁊ mali sunt tā viriqꝫ mulieres: nihil tñ ex eoz dictis ⁊ factis uel agēduz est uel imitādū. ADI: Uerissima loqueris. SO: Quid aūt: artifices ne ex ere aliqd fabricātes uel aliud qppiam molliētes: uel remiges nauiū uel precipiētes istis/uel aliud aliquid circa hec imitari eos decet: ADIMAN: Quo nā pacto: cū neqz rebꝰ ullis huiusmodi mētez adhibere bis liceat: SO: Nūquid equos hinnientes uel mugiētes tauros aut fragorem immurmurationēqz fluuioz/aut maris fremitū uel tonitrꝰ uł cetera eiusdē generis imitabunt: ADI: Atqꝫ ꝓhibitū illis est ⁊ insanire ⁊ insaniētibꝰ se similes reddere. SO: Si igit que dicis/intelligo/est quedā oratiōis ⁊ narrationis species in qua vir optimus cū quid dicturus est/enarrat: ⁊ alia quedā huic dissimilis: quā seruat qui cōtra ac ille natus atqz nutritus est. ADI: Quales vo he sunt: SO: Uidet mihi vir moderatus qñ in narratione deuenerit ad aliquā viri boni uel orationē uel actionē/perinde ac si ipse ille esset ꝓnūciaturus/⁊ sine ullo rubore aut dedecore imitationē huiusmodi suscepturus. Maxime qdē ⁊ ut plurimū imitās virū bonū/prudēter ⁊ sine errore agētem: rarius aūt ac minus/morbis uel amore labātez/aut ebrietate/aut casu quouis alio. Qñ aūt ad aliquē indignū se uenerit/nolet/ut arbitror/dedita opa similē se deteriori prebere: nisi breuiter quidē ⁊ cum boni quicqz peragit. Sed erubescet/cum rudis sit ad hos imitādos/⁊ egre ferat deteriorū figuras induere: spernēs imagines huiuscemodi/nisi forte ioci oblectamentiqz causa id fecerit. ADI: Mō iniuria. SO: Mōne igitur narratiōe utet tali/qualē paulo ante in uersibus Homeri dicebā: eritqz oratio sua particeps utriusqz/imitationis videlicet ⁊ narratiōis alterius. Exigua vo pars imitationis longa in oratione erit. Dico ne aliquid an nihil: ADI: Dicis certe/qualē necesse est esse rhetoris istius figurā. SO: Mōne igit qui talis non erit/quo erit ineptior ⁊ indoctior/eo plura narrabit/⁊ oīa imitabit: nihilqz se indignum esse existimabit: Quare oīa imitari aggredietur/⁊ in cōspectu quidē multoz: ea prefertim que paulo ante cōmemorabamus: Tonitrus: murmura uētoz ⁊ grandinis: axis rotarū/tubarū/tybiarū/fistularuz: ⁊ oium deniqz organoz sonitꝰ. Preterea canū/pecudū/⁊ auium uoces. Eritqz huius oratio vniuersa pene per imitationē: uoce ac gestu: uel pauluz quid narrationis habebit. ADI: Necessariuz quoqz istud. SO: Atqz he sunt orationis species due: quas supra dicebaz. ADI: Sunt plane. SO: Mōne ipsarū vna quidem parū quid mutationis habet: ⁊ siqs decētem consonantiam ⁊ rhythmū orationi tribuat: ferme ad eā dez orationis formā semp dicēdū est recte loquēti: atqz in vna insup ꝓsonātia: exigue nāqz mutatiōes: eodēqz modo in rhythmo ferme ꝓsimili. ADI: Dino sic se res habet. SO: Quid aūt alterius spēs: nōne contrarȳs indiget: Dibus videlicet cōsonantȳs oibusqz rhythmis: si ꝓprie dicēda est/cum multas ⁊ uarias habeat mutationū formas. ADI: Sic est oīno. SO: Nonne ⁊ poete ⁊ alȳ oēs qui aliquid dicūt/uel harū vna dicēdi figura utunt/uel altera/uel utrisqz cōmixtis: ADI: Necesse est. SO: Quid igitur faciemus: Utrum has oēs in ciuitate suscipiemus: uel alterā simpliciū/uel permixtaz: ADI: Si in mea optione cōstiterit/simplicez decori imitatricem. SO: Atqui o adimāte mixta queqz iocūda est: multo aūt iocundior pueris ⁊ pedagogis cōtraria illius quam tu eligis/⁊ plurime turbe: ADI: Jocū dissima ꝓsus. SO: At forte/ut arbitror/rei publice nostre conuenire eam non existimabis/quoniā non sit duplex vir neqz multiplex apud nos/qñquidem singuli singula faciūt. ADI: Mō cōuenit certe.

SO: Mōne

SO:Nõne igitur sola in ciuitate huiusmodi cozia riũ inueniem⁹ dũtaxat cozũ esse/nõ gubernatoz⁹ preterea. Et agricultoz dũtaxat agricultoz:nõ in sup iudicẽ. Militẽ quoq; militẽ/nõ etiam nũmula riuz. Ceteroscq eodẽ modo:ADI:Vera hec sunt. SO:Siquis ergo in nostrã urbẽ uenerit:qui pze sapientia in oẽs possit sese uertere formas/ꝛ oia imitari/uolueritq; eius poemata ostentare/uenerabimur quidẽ ipsum ut sacrũ/admirabilẽ/ꝛ iocũduz. Dicem⁹ aũt nõ eẽ eiusmodi hoiem in re.p.nostra/ neq; fas esse ut insit. Mittemusq; in aliaz urbẽ/vnguẽto caput eius perũgentes/lanaq; cozonantes. Nos aũt austeriozi minusq; iocũdo utemur poeta fabularũq; fictoze:utilitatis gratia / qui decozi nobis ozationem expzimat:ꝛ que dicunt dicat in his formulis:quas a pzincipio pzo legib⁹ tulimus / qñ milites erudire aggressi sum⁹. ADI: Ita pzosus/ si eẽt in nobis / efficerem⁹. SO:Videmur iã o amice satis de ea musice parte dixisse:que circa ozationes fabulasq; uersat. Nã ꝛ que dicẽda sunt ꝛ quo modo exposuimus. ADI:Mihi quoq; idẽ videt. SO:Restat de cãtus ꝛ melodie ratione disserere. ADI:Certe. SO:An nõ ois iã ueniret que nobis de his dicẽda sunt:qualia esse oporteat:siquidẽ añ dictis cõcinnere debeam⁹. Tũ glauco arridẽs/ego inq̃t/extra oẽs esse video. Nõ enim satis in pñtia possuz ꝓcere:qualia dicẽda sint. SO:Opinamur tñ oino hoc ꝑmũ nos posse dicere melodiã ex tribus ꝓstare/ozatiõe/harmonia/rhythmo. GLAV CO:Hoc eq̃dẽ possum. SO: Nõne melodie pars ozatio nihilo differt ab ozatione illa que sine cantu est:quo ad hoc ut oporteat in eisdẽ formulis expzimi:de quibus paulo añ dicebamus ꝛ eodẽ modo. GLAV:Vera loqueris. SO: Atqui harmonia ꝛ rhythmus ozationẽ seq̃ debent. GLAV:Quid ni? SO:Quinetiã lamẽtatione luctuq; dicebamus in ozationibus nos minime idigere. GLAV:Nõ certe. SO:Que nam igit̃ querule harmonie sunt? Dic mihi. Tu enim musicus es. GLAV: Lydie mixte: lydieq; acute:cetereq; huiusmodi. SO: Nonne remouẽde he sunt? Inutiles enim etiã mulierib⁹: q̃s oportet decẽtes eẽ/nedũ viris. GLA:Valde q̃dẽ. SO:Preterea vinolentia/mollities /ꝛ pigritia custodes mime decent. GLAV:Minime. SO:Que nã igit̃ molles ꝛ temulẽte harmonie? GLAV:Jonice ꝛ lydie / quotcũq; chalare.i.relaxe remisseq; ꝛ resolute uocant. SO: His igit̃ o amice num quo quo modo uteris ad militũ utilitatẽ. GLAV:Nullo modo:Sed videt iã tibi reliq̃ eẽ dozica ꝛ phrygia harmonia. SO:Haud equidẽ harmonias noui:sed suscipe harmoniã illã que ut decet imitatur fortiter euntis in preliũ ꝛ ad quodlibet negocium violentũ viriliter se gerẽtis:uoces atq; accentus:ꝛ periclitãtis siue in vulnera siue in mortẽ irruentis siue in aliã grauẽ sortẽ incidẽtis in oibus istis fortuna cõstãter atq; viriliter propulsantis. Aliãq; iterũ suscipere harmoniã que uoces imitat atq; accẽtus hois in trãquilla ꝛ minime violẽta actione uersantis/uel aliquid alicui psuadẽtis/uel supplicãtis uł uotis deo uel doctrina ꝛ admonitione hoi:Uel ecõtra hois alĩ supplicãti:aut docẽti:aut dissuadẽti facilẽ se pzebẽtis. ꝛ qui licet uoti cõpos sit factus nõ tñ supbia efferat:sz in his oibus tẽperatẽ ꝛ modeste se gerat:sortẽq; utranq; recte ferat: hasq; duas se quat/harmonias/violẽtã/uolũtariã. fortunato ꝛ: in fortunato ꝛ:tẽperãtiũ ac fortiũ. Et oino:quecũq; ipo rum accentus pulcherrime imitant. Has oẽs suscipe harmonias. GLAV: At vo non alias eligi iubes: q̃ eas quas ego supza dicebam. SO: Nõ igit̃ opus erit nobis in cãtib⁹ ꝛ melodĩs harmonia que multis cõstat chozdis/oibusq; cõcentibus. GLAV: Nõ ut mihi videt. SO: Ergo trigonũ ꝛ pectidarũ ꝛ quozum cũq; instrumentoz:que multis ꝓstãt chozdis ꝛ plurimis consonãtĩs/fabzos nõ nutriemus. GLAV: Nõ ut videmur. SO:Quid autẽ tybiarũ fabzos ꝛ tybicines in ciuitate suscipies? An nõ instrumenta multarũ chozdarũ:harmoniarũq; omnium:tybiã imitantur? GLAV: Patet. SO: Lyra itaq; restat ꝛ citbara in ciuitate utilis:ꝛ fistula in agris pastozibus cõmoda. GLAV:Ita ratio nobis oñdit. SO:Nihil alienũ inducimus o amice:dũ apollinẽ ipsuz ꝛ apollinis istrumenta marsye ipsi ꝛ organis que marsye sunt pzeponimus. GLAVCO: Non per iouem ut mihi videtur. SOCRATES: Per canẽ ipsum sensim ꝛ clanculũ purgare cepim⁹ ciuitatẽ/quaz supza nimĩs delitĩs deditã dicebamus. GLAV:Ipi nos videlicet tẽperate agẽtes. SO:Age purgemus ꝛ reliqua. Sequit̃ ad ea que de harmonĩs dicta sunt / ut rhythmos itapzosequamur/ne per uarios admodũ circũuagemur neue per quaslibet bases. Sz qui vite fortis ꝛ tẽperate rhythmi sunt/dinoscamus. Quibus cognitis pedẽ cantũq; cogam⁹ ozationẽ huiusmodi viri sequi/non ozationẽ sequi pedẽ ꝛ cantũ. Qui vo sint rhythmi tales/tua itereſt declarare/quẽadmodũ harmonias exposuisti. GLAV: Per iouẽ quid dicã nõ habeo. Nõ eniz tres quedã spẽs sunt/ex quib⁹ bases texunt̃ atq; flectunt̃/quẽadmodũ in uocibus/quatuoz/vnde oẽs harmonie cõficiunt̃ animaduerterim/dicere possez: Quales aũt qualis vite imitationes sint / aperire nequeo. SO: At de his q̃dẽ cũ damone deliberabim⁹/ que nã pedũ pzogressiones ꝓpzie sint illiberalitatis / petulãtie/ĩsanie/ac relique pzauitatis:quiue rythmi ꝓzĩs cõgruãt:Arbitroz aũt audisse q̃uis nõ satis apte/cũ ipse basem quãdã pedũ bellicosam noiaret/cõpositã dactylũ atq; etiã heroicũ:quez nescio quomodo digerebat/supzaq; infraq; equalẽ in bzeuẽ lõgũq; effectũ. Utq; existimo iambũ:ꝛ aliũ quẽdã trocheum appellabat. Lõgitudines aũt ꝛ bzeuitates adhibuit. Et in aliquibus istoz arbitroz eũ vituperare uel laudare ductiones pedis/nõ minus q̃ rhythmos ipsos uel aliquid ex utrisq; cõmixtũ. Neq; enim declarare satis hec possum. Verũ hec ut dicebã in damonẽ ipz reiecta dilataq; sint: Prolixa q̃ppe ozatione ad hec distinguẽda opus eẽt. Hunq̃d putas? GLAV: Prolixa per iouez. SO:Hoc aũt ita discernere potes/qõ cõcinnitas atq; ineptitudo ꝓgruitatẽ ꝛ incõgruitatẽ rhythmi sequunt̃. GLAV:Quid ni? SO: Atqui congruũ q̃dẽ pulchrã ozationez sequit̃ ꝛ tanq̃ simile imitat̃. Incõgruũ vo ꝓziam. Quinetiã ꝓsonũ ipsum ꝛ dissonum eodẽ modo:qñquidẽ rhythmus ꝛ harmonia ut pauloañ dictũ fuit ozationẽ sequunt̃/nõ ipa ozatio rhythmuz ꝛ harmoniã sequitur. GLAV: Certe ozationem sequi hec debẽt. SO:Quid vo loquendi modus ipsaq; ozatio? nõne animi affectionem sequitur?

GLAVCO:Absq; dubio.SO:Orationez vo cetera quoq; sequunt.GLAV:Nepe.SO:Sermonis itaq; decor psonātia uenustas ⁊ rhythmi ꝓgruētia affectionē animi moderatā sequūtur/quā euethiā appellāt/nō eā dico: quā sepe cū iscitia quedā sit blāda quadā derisione bonitatē noiam⁹ sub noie boni mozis/fatuitatē quādā significātes. Immo vo eam euethiā inq;: que reuera cogitationē significat moze optimo predita.GLAV:Sic est oino.SO:Nōne igit ubiq; hec iuuenes seq debēt si rē suā agere uolūt:GLAV:Debēt equidem.SO:Est aūt ars pingēdi vniuersa hoz; plena ⁊ oē huiusmodi artificiū plena quoq; texēdi facultas/⁊ uariox ingeniositas operū:studiūq; edificādi: ois preterea ceteroz supellectiliuz instrumentozūq; effectio:quin ⁊ corpozū plātarūq; natura. Pozro in oibus istis aut cōdecētia quedā inest aut idecētia.Et indecētie quidem ⁊ rhythmi incōcinnitas atq; dissonātia sermonis turpis/⁊ imprzobi mozis sozozes sūt: ꝓria vo ꝓbꝫ/temperati ⁊ optimi germana ⁊ imitationes quedā sunt.GLAV:Est ut dicis.SO: Nunquid poetis solis insistēdū:cogēdūq; ut imaginē boni moris in suis poematis exprimāt: uel apud nos nō scribant:An preterea curādum ne artifices alꝫ mali moris simulachrū aliquod:non bene castigatum opus/illiberale/deformē ⁊ indecēs:siue in figuris aialiū/siue in edificijs/siue in quouis alio artificio faciāt.Uel siquis hoc prestare nō pōt/ne qd apud nos agat/prohibēdus est: ne in prauitatis imaginib⁹ nobis enutriti custodes tanq; innoxio gramine/⁊ multa quotidie paulatim a multis decerpētes pascētesq; / vnū aliqō maximū malū ignari in aio ꝓtrabāt.Quāobrē illi inquirēdi sunt artifices qui naturali qdā industria possint tanq; per uestigia exprimere pulchri ipsius decoriq; naturā:ut tanq; in loco salubri habitantes iuniores vndiq; adiuuent:qnquidē a pulchris honestisq; operib⁹ siue ad oculos siue ad aures coz; honesti aliquid puenit:ueluti suauis aura quedā a locis salubribus/afferēs sanitatē:que quidē statiz afflare a primis annis incipiēs:sensim aios hoium in similitudinem / amicitiā ⁊ cōcordiā/honeste orationi rōniq; pciliat. GLAV:Egregie admodū isto pacto nutrirent.SOCRA:Ob hāc igit causaz glauco ex ipsa principali fm musicā nutritione:rhythm⁹ ⁊ harmonia interiora animi penetrāt:pulsantq; uehemētissime aium/decorā quādā figurā ferētia:per quā decorus ⁊ pulcher efficit/quisquis recte in musica erudit: cōtra vo si cōtra quis fuerit educatus.Et quoniā rursus deficiētia neq; recte fabricata aut nō bn orta acutissime sentiet: qui illic quēadmodū oportet nutritus fuerit/merito egre hec ferēs/pulchra quidē laudabit:eaq; amans / auideq; arripiēs/ipsis alet / ac bonus inde efficiet ⁊ pulcher:Turpia vo iure vituperabit/oderitq;/etiaz in ea etate in qua rōnē nōdū suscepit:Aduētantē deniq; rōnez/qui ita nutrit⁹ erit/libēter amplectet:eā ex ipa propinquitate / familiaritateq; prorsus agnoscens. GLAV:Mihi quoq; harū rerū gratia in musica nutriendi videnť.SO:Quēadmodū tunc profecto litteras satis recte callem⁹/qñ elemēta nos nō fugiūt/pauca quidē in oibus quibuscunq; insunt:neq; in paruis neq; in magnis ea sprecuimus/tanq; nō oporteret itel ligere/sed ubiq; discernere illa proposuim⁹ / utpote qui prius grāmatici futuri nō sim⁹:q; nos ita cōpara uerimus.GLAV:Uera loqueris.SO: Imagines preterea litterarū sicubi uel in aqs uel in speculis appareāt:nō prius cognoscem⁹ q; ipas litteras nouerim⁹:Est eniz hoc artis ⁊ exercitationis eiusdē. GLAV:Est ut dicis omnino.SO: Quorsum hec inq;:Nepe eadē rōne neq; musici prius erim⁹ uel nos uel ipsi quos ad urbis custodiā erudim⁹/q; tēperantie spēs ⁊ fortitudinis/liberalitatis ⁊ magnificentie/⁊ quecūq; harū sozozes sunt ipsisq; ꝓria cognouerimus/ubicūq; insint/ita ut ⁊ hec ⁊ ipsorum imagines quibuscūq; insunt/persentiam⁹:Neq; in paruis neq; in magnis contēpserimus:sed eiusdez esse putauerim⁹ ⁊ artis ⁊ studij.GLAV:Necesse est oino.SO:Siquo in hoie hec cōcurrāt ut in aio pulchri mozes ilsint:⁊ in corporis specie illis singula correspondeāt cōsentiātq; eādē suscipiētia rōnē: pulcherrimū hoc erit ei qui ispicere possit / spectaculū.GLAV:Ualde qdez.SO:Atqui qō maxime pulchrum/⁊ amabile maxime.GLAV:Prorsus. SO: Tales quosdam hoies maxime vir musicus adamaret: siquid vo absonū aduerteret/minime, GLAV:Nō certe si defectu animi dissonaret:siqd vo dūtaxat deesset corpori. sufferret quidē adeo / ut diligere gratularicq; uelit.SO:Intelligo equidē: qz tales quidaz uel amantur abs te/uel amati iam sunt. Atq; assentior.Sed hoc mihi dicas.Est ne ullum tēperantie cū resoluta uoluptate cōmercium: GLAV:Quo nā pacto:Quippe cū uoluptas huiusmodi nō min⁹/q; dolor mentē e suo statu dimoueat:SO:Alijs vo virtutibus.GLAV:Minime. SO:Quid autē petulātia intēperātiaq; hnt cuz excedente uoluptate cōmunionē:GLAV:Maxime oium.SO: Habesne maiorē ⁊ uehementiorē uoluptatem q; que circa uenerea:GLAV: Neq; uehementiorē ullā habeo/neq; furiosiorē. SO:Rectus aūt amor ipsa sui natura tēperate ⁊ musice amat pulchrū atq; decorū.GLAV:Prorsus.SO:Nihil ergo furiosum uel intēperantie proprium recto amori est admouēdū.GLAV:Nō certe.SO:Neq; igitur iungenda illi est uoluptas ipsa uenerea/neq; in ea cōmunicare debēt amatores cum legitime dilectis adolescētibus/amantesq; cū amatis.GLAV CO:Per iouez nullo modo o socrates. SO:Sic igit ut videt in ciuitate recte instituta legē condes/ amatorē amare:vna esse ⁊ tāgere amatū/si persua serit tanq; filiū/honestoz causa. Atq; in oibus sic uersari cū eo quē amat/ut nihil vnq; pter honestū videat ab adolescēte requirere.Si cōtra faciat/vituperiū subeat/tanq; qui nihil oino sapiat musicū nihil pulchrū.GLAV:Sic prorsus.SO:Nonne tibi videt finē suū iam sermo de musica cōsecutus: Quo enim finiri debet:iā applicuit:Oportet enim musicaz in amatoria pulchri finiri.GLAV:Assentior eqdē.SO:Post musicā vo gymnastica exercēdi sunt iuuenes.GLAV:Quid ni:SO: Oportet enim ⁊ in hac per oēm vitā diligēter a pueris educari. Id autē ita se habet quodāmodo ut opinor: Aduerte ⁊ tu. Mihi quidez nō videt bn affectū corp⁹/vtute sua/bonū aium facē:sz ꝓtra bn affect⁹ aius/virtute sua corpus quoad fieri pōt/optimuz reddere.Tibi vo quid nā videtur:GLAV:Quod ⁊ tibi.SOCRA:Nōne si postq; mentē sufficiēter

instruxerímus/trademus ei/ut que ad corpus pertinent/diligẽter ꝛ exacte inquírat ꝛ curet:nos aũt quasi quasdã formulas ꝓponem⁹ ne lõgiores sim⁹ recte utiq; faciem⁹.GLAV:Vino.SO:Ab ebrietate itaq; ipsis diximus abstinẽdũ:Unicuiq; enim magis ꝓcedit q̃ custodi:ut ebrietate grauatus ubi terrarũ sit/nesciat.GLAV:Nẽpe ridiculũ eẽt/custode idigere custodẽ.SO:De cibis aũt quid dicemus:Athlete enim hi viri sunt ꝛ maximi quidem certaminis.Nõne:GLAV:Maximi plane.SOCRA:Nunqd alioq; athletarũ habitudo custodibus cõueniens esset:GLAV:Fortasse.SO:At vo somnolẽta hec est ꝛ ad ualitudinẽ dubia:An nõ vides qõ vitã edormiũt:ꝛ si parũ quidẽ ab instituto victu discedũt / grauiter egrotãt exercitatores huiusmodi.GLAV:Video eqdẽ.SO:Elegãtiore igit aliqua exercitatione opus est bellicosis athletis / quos tanq̃ canes insomnes esse oportet:ꝛ q̃acutissime videre atq; audire:ꝛ multas mutationes in exercitu:aquarũ/ciboꝝ/estus ꝛ frigoris ita perpeti:ut se a morbis defendãt.GLAV:Ita mihi videtur.SO:Optima igit gymnastica sorores eẽt simplicis musice:de qua paulo añ tractauimus.GLAVCO:Quomodo istud:SO:Simplex utiq; ꝛ cõueniẽs gymnastica/militũ exercitatio.GLAV:Quo pacto:SO:Ab homero quidẽ id discere possum⁹ Nosti enim quẽadmodũ in belli expeditionib⁹ in heroum mẽsis neq; pisces ipsis parat q̃uis ipsi in belespõto mari essent/neq; elixas carnes/sz assas:que facilius a militibus preparant:Ubiq; enim facilius est/ut ita loquar/ipso igne uti / q̃ uasa circũ ferre:Neq; vnq̃ uariorꝝ cõdimentorꝝ/ut arbitror homerus meminit:Sed hoc ꝛ alij sciũt/q̃cunq; exercẽtur/qõ cui corpus robustũ esse debet/a cũctis huiusmodi reb⁹ est abstinẽdũ.GLAV:Recte q̃dẽ ꝛ sciunt ꝛ abstinẽt.SO:Syracusanas itaq; o amice mẽsas ꝛ sicula ut videris admodũ uaria nõ laudas obsonia:siquidẽ hec ita tibi recte se habere videtur.GLAV:Nõ certe ut mihi quidem videor.SO:Uituperas ꝛ corinthiũ luxũ blãdiẽtiũ puellaruz in his qui optima corporis habitudine futuri sunt.GLAV:Summopere.SO:Quinetiã athica bellaria ꝓdimẽtaq;/que iocũda plurimis ꝛ delicata videtur.GLAV:Necesse est.SO:Dẽm eniz/ut existimo/huiusmodi victũ si similẽ esse dicem⁹ melodie ꝛ cãtilene:que in omni genere harmonie oibusq; rhythmis uersant/recte nimiuz cõparaueri mus.GLAV:Plane.SO:Ibi quidẽ intẽperãtiaz uarietas parit:hic morbũ.Simplicitas aũt fm musicã in ais tẽperantiã:fm vo gymnasticã in corpori bus sanitatẽ.GLAV:Verissima loqueris.SO:In tẽperantia vo ꝛ morbis in ciuitate multiplicatis ꝛ iudicũ ꝛ medicorꝝ ope plurimũ indigemus.Unde iudiciaria ꝛ medicina in precio hñtur:qñ ꝛ liberi multi his summopere studeãt.GLAV:Quid ni:SO:Igit male ꝛ turpis discipline in ciuitate nullã maiorẽ potes ꝓiecturã capere/quã summis iudicibus/ac medicis idigere/nõ modo abiectos hoies ꝛ mechanicos / sed eos etiã qui liberali disciplina educatos eẽ se gloriant.Nõne turpe videt ꝛ male educationis magna cõiectura/ut cogamur ob prope virtutis inopiã/iustitia uti externa/ab alijs videlicet tanq̃ dñis ꝛ iudicibus iuste operari/cõpulsi.GLAV:Dium profecto turpissimũ.SO:An nõ hoc quoq; turpius esse putas:q̃n aliquis nõ modo omne vite tẽpus in iudicijs tũ accusando tũ defendẽdo conterit/sz ꝛ rudi quadã elatus iactãtia in his ipis negocijs gloriat:quasi sit potẽs ad iniuriã inferẽdã:suisq; uersutijs usq; adeo tergiuersari ualeat:ut nullas iniuriarũ soluat penas qui sepe minimarũ vilissimarũq; rerũ causa tã anxiũ subit negociũ:ignorãs quãto preclarius ac melius esset ita se cõparare/ut nihilo indigeret iudice dormiẽte.GLAV:Certe hoc illo turpi⁹ est.SO:Absurdũ preterea existimandũ est hoies medicis egere nõ ad vulnera sanãda dũtaxat:morbosq; curandos intẽperie aeris ꝛ casibus ꝓtingẽtes/sz plurimũ ad destillationes ꝛ spũs interioris intumescentis impetũ ob mollitiẽ atq; desidiã ꝛ quez in victu supra danauim⁹ luxũ.Quib⁹ effectũ est/ut hoies lacunarũ instar aqua flatuq; exuberantiũ/nimis oppleti coegerint peritos esculapij successores morbos quos daz nouo noie / destillationes/inflationes/viscerum crepitus/appellare.GLAV:Noua sane hec morborũ noia/nimiũq; absurda.SO:Hec/ut arbitror escu lapij tẽpore nõ erãt.Quod hinc plane cõijcio/qõ ei⁹ filij apud troiã/poculũ patrocli iussu oblatuz saucio eurypilo nõ dãnarũt:cũ tñ in eo mixta esset prandio vino farina ꝛ insup attrit⁹ caseus:que pituitã augẽt.GLAV:Profecto absurdũ id poculũ:minimeq; ita affecto cõueniẽs.SO:Nõ si aduertis hac nostra medicinaria facultate morboꝝ pedissequa / esculapij setatores añ herodicũ/ut ferũt/minime usos fuisse:Herodicus aũt cũ esset exercitandoꝝ magister iuuenũ/effectusq; eẽt ualitudinarius/miscens gymnasticã medicine/primo quidẽ seipsum/deinde ꝛ posteros multo tedio lõgo affecit.GLAV:Quo nam pacto:SOCRA:Lõgã quippe sibi mortẽ prestitit:Nã dũ morbũ subsequeret ad mortez terminaturũ/neq; curare:ut opinor/se poterat/ꝛ medele studio occupat⁹ omissis reliquis actionibus vitã in hac corporis indulgentia cõterebat:male quidẽ affectus si paulo a consueto victu discederet:neq; facile tamẽ nature cedẽs:atq; ita hac sapientia viuẽs senex decessit e vita.GLAVCO:Egregiã palmã ex arte sua reportauit.SO:Nẽpe quã decebat reportare illum:qui ignorabat escula piũ nõ ignorãtia quidẽ ꝛ impitia generis hui⁹ medele/suis posteris ipsum non ostẽdisse:sed quoniam cognoscebat in ciuitate optime gubernata cuiq; opus suũ assignatũ eẽ:qõ perfici necesse sit.Nec ulli super esse ociũ ut per oẽm vitã ualitudinarius in corporis curatione uersẽt.Nõ quidẽ / modo quodã ridiculo in artificibus aiaduertim⁹ : in illis vo qui opulẽti felices censentur/nequaq̃.GLAV:Quomodo istud:SO:Faber siqñ in morbũ incidit/breuẽ a medico curationẽ exigit:uel per uomitũ/uel defluxũ uẽtris/uel ustionẽ/uel incisionẽ.Siquis aũt diuturnã illi victus obseruationez precipit/capitisq; suffarcinationes ceteraq; huiusmodi/statim obijcit nõ eẽ sibi ad egrotãdum ociũ:neq; prestare sibi ita vitã trahere cõtinuis curationibus incũbẽti/suũq; opificiũ negligẽti.Dein de medico hoc dimisso ad cõsuetũ victũ reuertẽs / si cõualescit/suũ opus exequit:sinautẽ corpus sustinere morbum nequit / vita functus a negocijs liberatur.GLAV:Ita profecto medicinis uti artifici ꝓuenire

videt. SO: Atq; iccirco/opus illi proposituz eē dixi/ qđ nisi peragat/viuere ipsi nō prestat. GLAV: Constat. SO: Biues aūt ut dixim⁹/opere nullo urgetur: a quo qñ vi arceat/nō amplius sit ei viuendū. GLAV CO: Nullo prorsus/ut ferē. SO: Phocylidē. Forte nō audis dicentē quēadmodū oportet virtutē exercere/qñ viuēdi facultas iā suppetit. GLAV: Arbitror aūt z prius. SO: Nihil in hoc illi aduersemur: Sed ipsi nos doceam⁹/utrū id hoc pacto meditari diues debeat/alioquin si in morboz nutritione tēpus terat nō sit illi viuendū. Fabrili siquidē arti acceteris ipedimēto id est: Nā ab opere mētē diuertit. Preceptū vo phocylidis nihil impedit. GLAV: Per iouē/ferme otium maxime/si ultra gymnasticā/supuacua ista curatio corporis ꝓducat/nos occupat. SO: Etenim rei familiari z militari/z urbanis oibus magistratibus obest plurimū. Quodue deterrimū est/discendi studiū z oēz itelligēdi/meditādiq; diligētiā impedit: dum capitis dolores semp z uertigines suspicat: studiūq; sapientie causat: quasi ex eo ista nascant. Quā obrē ad virtutis exercitationez/probationēq; nobis otio impedimēto est. Efficit enim ut semp egrotare putem⁹: neq; desinam⁹ vnq; de habitu corporis queri. GLAV: Cōsentaneū est. SO: Hec utiq; cognoscētem vicimus esculapiū: hoibus natura educationeq; bñ ualētibus: deinde vo morbo quodā exterius illato z subito egrotātibus eā ostēdisse medicinā: qua pharmacis z incisionibus infirmitas tolleret: videlicet cōsueto deinde victu seruato/ne ciuilia negocia disturbaret. Corpora vo penit⁹ interiori corruptione morbosa nequaq; aggressum fuisse diligētia victus z diuturna obseruātia in vita ꝓducere: ita ut z male viuerēt hoies/z ualitudinarios/ut cōsequēs est/filios generarēt. Neq; vo illū cēsuisse curādū/qui non posset in ꝓstituto z solito victu ac regula viuere: tanq; neq; ipsi neq; ciuitati id ꝓferat. GLAV: Ciuilē virū dicis esculapiū extitisse: SO: Cōstat plane: filiūq; ipsi⁹ talē eū fuisse testant: An ignoras illos apud troiā in reb⁹ bellicis claruisse: q; q; z medicine studio/quēadmodū ego dicebā/utebātur. Nō meministi qđ menelao pandari manib⁹ vulnerato/cruorē vulneris absterserunt/z vnguētis mitigātibus perunxere. Legē vo certā circa cibos ac potus nihilo magis q; eurypilo prescripserūt: quasi pharmaca ad curādos sufficerēt homines qui añ accepta vulnera z firmi corporis habitu z victu moderati fuissent: licet protinus dictū illō poculum ebibissent. hoies aūt z natura z incōtinētia morbosos/viuere neq; ꝯs ipsis neq; alīs ꝓferre putabant. Neq; circa illos uersari artē: neq; esse curādos etiā si mida locupletiores essent. GLAV: Scitos admodū viros fuisse perhibes esculapij filios. SO: Bene est sane/q; q; nobis tragedi z pindarus non testificātes esculapium ferunt apollinis filiū extitisse: atq; auro inductū ad hoiem pecuniosum cū extrema egritudine ad mortē ferēte opprimeret/in vitā restituēdū. Unde z fulmine illū percussum. Sz nos propter illa que supra dixim⁹ illis hec utraq; nō cōcedimus. Immo si dei filius fuit/lucri turpis auiduz fuisse negabimus/sin turpis/auidus lucri/dei fuisse filium reȷcimus. GLAV: Probe quidē ista dicunt: Sed de hoc quid ais o socrates: An non bonos medicos habere oportet in ciuitate: Essent aūt tales maxime/quicūq; fuissent cū sanis plurimis/plurimisq; egrotātibus cōuersati. Judices itē similiter/qui uaria hoium ingenia eēnt expti. SO: Et ualde quidē bonos dico: Sed nunquid intelligis/quos tales esse arbitror: GLAV: Si dixeris. SO: Tētabo equidē. Tu tñ nō similē rē ꝑmone codē iterrogabas. GLAV: Qua rōne: SO: Medici quidē sufficiētissimi euaderēt/ si ab ineunte etate ultra discēde artis studiuz inter plurimos corpore male affectos uersarent: ipsiq; omni morboz genere laborarēt: naturaq; imbecilla eēnt. Neq; enim corpus/ut arbitror/corpore curāt: Impossibile nāq; esset/ipsa qñq; mala uel fuisse uel esse: sed aīa corpus curāt. An nō fieri pōt/ut que fuerit sitq; mala/bñ aliq̄d curet: GLAV: Recte quidē. SO: Judex aūt o amice ipso aio ipi aio imperat. Nōne possibile est a pueritia animum aliquē cū malis aīs cōuersatū z iniusta queq; facinora operatū/acute deniq; ex seipso alioz scelera cōiectare quemadmodum ex ipso corpore morbos: Num insontē ipsum imperitūq; maloz moz duz esset iuuenis extitisse oportet/si bonus z honestus existens iusta sincere est iudicaturus. Quapropter modesti hoies/dū iuuenes sunt/stolidi eē vident: z qui facile ab iniustis decipi possint: tanq; qui nō habeāt in seipsis eadē/que hñt improbi/affectuū/ exēpla maloz. GLAV: Dino certe id patiuntur. SO: Uerūenimuero nō iuuenē/sed senē eē bonum oportet iudicez: qui sero q̄le qđ iniustitia sit/didicerit: tanq; qui nō ꝓpriā in aio suo eā senserit/sz alienā in alienis aīs longo tēpore nouerit: atq; iccirco cuiusmodi sit malū discernat/scia potius q; ꝓpria experiētia iudicās. GLAV: Generosissimus certe iudex huiusmodi esse videt. SO: Et bonus preterea qđ ipse querebas. Qui enim bonū habet remouet z aium/bonus est. Uersutus aūt ille ac malas suspicās: qui multa agit iniuste: sagaxq; z sapiens habetur/qñ cū sui similibus uersat/cautus caliduſq; apparet/cū ad exēpla que in eo sūt/mentē dirigēs sibi satis caueat. Qñ vo bonis senioribusq; adheret/fatuus: cū ultra q; decet diffidat: sanūq; z sincerū morē ignoret: qppe qui exēpla illius nō habeat. Cū vo frequentius cū malis q; cū bonis uerset/sepius quoq; sapiētioz q; isipiētioz sibi alīsq; videt. GLAV: Uera ꝓculdubio loqueris. SO: Non ergo talē querere oportet iudicē tanq; bonū z sapientez/sed qualez paulo añ dicebam: Prauitas enim neq; se neq; virtutē cognosceret vnq;: Uirtus autē nature tēpore addita disciplina: z seipsam simul z prauitatē intelliget: Nō igit malus/ut mea fert opinio/sz hic sapiēs euadit. GLAV: Dihi quoq; ita videt. SO: Nōne igit z medicinā q̄lē dixim⁹ vna cū huiusmodi iudiciaria eqtate in ciuitate/lege cōstitues/que quidē eos ciues qui natura tū aio tum corpore bñ se hñt/enutriant: eoruū vo qui tales non sunt/quotcūq; corpe deficiūt/mori sināt: quotcūq; aūt malo ingenio procreati/insanabiles sunt/morte mulctent. GLAV: Hoc fortasse z ipsis qui talia patiunt z ciuitati coducit. SO: Constat quinetiam curaturos iuuenes ne in iudiciare usum idigētiāq; descendāt/simplici illa utētes musica: ex qua nasci dixim⁹ tēperantiā. GLAV: Cur nō: SO: An non per eadē hec uestigia musicus gymnasticā sequēs/

si uolet aget/assequeturq; ut nihil egeat medicina nisi necessitas cogat. GLAV: Assentior equidem. SO: Exercebit aũt in gymnasijs corpus/respicies magis ad animositatẽ nature/illaq; excitãs/q̃ ad robur/neq; quẽadmodum athlete alij corpori robris gratia victuz instituet/laborescq; adhibebit. GLAV: Recte admodũ. SO: Qui ergo cõstituũt o glauco musica ꝛ gymnastica homes erudire/non ea causa qua multi existimãt/studia hec aggrediũtur ut hac q̃dẽ corp⁹/illa aiuz curẽt. GLAV: Cur nõ? SO: Vident utraq; animi gratia plurimũ exercere. GLAV: Quo pacto? SO. An nõ vides ut afficiãt aiuz qui gymnasticã per oẽz vitã exercẽt: musicam aũt nõ attingũt: uel qui cõtra faciũt. GLAV CO: De quo nã dicis? SO: De rustica inq̃ duritia ferocitateq; atq; itez de mollitie ꝛ mansuetudine. GLAV: Nõ equidẽ eos qui mera utunt gymnastica/agrestiores q̃ oportet euadere. Qui autẽ dũtaxat musica/molliores q̃ eos deceat effici. SO: At qui vis ipa agrestis ad iracũde nature aiositatem pertinet: que si recte nutrit/fortis euadit/sinautẽ supra q̃ decet excrescit/ferox ut ꝓsentaneũ est ac dura. GLAV: Assentior. SO: Quid aũt viz ipsaz mitẽ ꝛ mãsuetã/nõne philosophi natura habet? que si nimiũ coalescit/mollior fit q̃ decet/bñ aũt si enutrit/suauis atq; modesta. GLAV: Est ut ut dicis. SO: Dicebamus autem oportere ipsos custodes utrasq; naturas habere. GLAV CO: Oportet sane. SO: Nõne ꝓgruere inuicẽ ꝛ ꝓcinnere oportet? GLAV: Quid ni? SO: Eiusq; aius in quo hec cõsonãt/temperatus est ꝛ fortis. GLAV: Omnino. SO: Ei⁹ aũt aius in quo dissonãt/timidus ꝛ agrestis. GLAV: Et maxime quidẽ. SO: Quicũq; permittit ut musica aium suũ assidue circũsonãs occupet ꝛ demulceat: perq; aures ueluti per infundibula harmonias infundat: q̃s supra cõmemorauim⁹/suaues/blãdas/molles ac flebiles: atq; etatẽ suã in modulis aium deliniẽtibus cõsumit/is primũ q̃dẽ siq̃d iracũdũ habebat/tanq̃ ferrũ demollit: ꝛ utile ex inutili duroq; efficit. Qñ aũt incũbit diuti⁹/magis demulcet/post hoc iam liquefacit aium ꝛ resoluit: donec destillãdo exhauriat aiositatez oẽm/exscindatq; tanq̃ neruos ex aio. Ex quo aium quasi segnẽ militẽ efficit. GLAV: Sic est oino. SO: Ac si a principio hoez nacta sit natura sine animi robore/cito hoc pficit. Si autẽ aiosum vires animi frãgens ad irã reddit precipitẽ: ut minimis q̃busq; offensiũculis irritet: ac facile iterũ efferuescat. Unde ex aiosis iracũdi atq; morosi effecti sunt/molestia ꝛ fastidio pleni. GLAV: Ita prorsus accidit. SO CRA: Nõ siquis gymnastice victui exercitationiq; se dedat/musica philosophiaq; neglectis/primo q̃dẽ firmũ corpis habitũ cõsecutus animi viribus magnitudineq; replet: fortioreq; q̃ eẽt/euadit. GLAV: Valde q̃dez. SO: Deinde si in hoc ita perseueret: ut nihil aliud agat: neq; musam prorsus attingat/certe siq; erat eius in aio instinct⁹ discẽdi/flagrãs cupiditate/imbecillus/surdus/ac cecus efficit: utpote qui neq; doctrinã gustauerit ullã/neq; indagationẽ rerũ/neq; ullã penitus rõnẽ/neq; musicã aliaz. vnde expgisci potuerit/coalescereq; sensusq; suos puros accipe. GLAV: Sic plane. SO CRA: Rõni aduersus/ut arbitror/vir huiusmodi ꝛ a musis reddit alienus. Ac nulla ulteri⁹ psuasione rõnibus inducta utit: sed vi ꝛ agresti imanitate tanq̃ fera quedaz ad omnia fertur: inq; inscitia ꝛ ruditate sine rhythmo ꝛ gratia ꝛ urbanitate viuit. GLAV CO: Omnino sic se res habet. SO: Postq̃ duo hec sunt/ut apparet/artes duas assererẽ deũ aliquẽ hoibus tribuisse: musicã ꝛ gymnasticã ad aiositatez/philosophicãue naturã: nõ ad aium ꝛ corpus/nisi per accidẽs fuerit: sed ad illa/ut inuicẽ cõsonarẽt intensa videlicet atq; remissa quaten⁹ deceat. GLAV: Sic apparet. SO: Eũ igit qui pulcherrime gymnasticã cum musica miscet/modratissimeq; hec aio adhibet/merito absolutissimũ musicuz dicerem⁹ ꝛ sũma harmonia cõpositũ/magis q̃ eũ qui chordas vna ꝓtẽperat. GLAV: Et merito quidẽ o socrates. SO: Nonne ergo huiusmodi aliquo ꝓside semp in ciuitate nobis opus erit glauco: si debet salua fore res.pu. GLAV CO: Erit certe sũmope. SO: Hi ergo discipline educationisq; modi essent. Nẽpe choreas in hoz genere quis reponet: nenationesq; ꝛ canũ insecutiones: gymnica item certamina ꝛ equestria. Ferme enim constat seq; hec ista debere/neq; iuẽtu difficilia fore. GLAV CO: Forte nõ sũt difficilia. SO: Quid nobis ꝓterea distinguendũ? Nõne hoz oium/qui nã imperare debeant/qui parere? GLAV: Cur nõ? SO: Cõstat quidem seniores imperare oportere/iuniores subesse. GLAV: Cõstat ꝓfecto. SO: Et hoc liquet ex his eẽ optimos eligẽdos. GLAV: Liquet certe ꝛ istuc. SO CRA: Agricolarũ optimi nõne hi sunt: qui maximã agrorum hñt colendoz peritiaz? GLAV: Prorsus. SO: Nũc aũt cũ ex custodib⁹ optimos eligi oporteat nõne eos qui maximã custodiẽde ciuitatis peritiam habent? GLAV: Eos plane. SO: Prudẽtes ergo ad hoc esse eos oportet/potẽtesq;? ꝛ qui rei.p. curam habeant. GLAV: Et ita. SO: Curat aũt q̃sq; maxime id qõ maxime diligit. GLAV: Necesse est. SO: Atq; hoc diligit maxime cui cõferre eadẽ ac sibi existimat ꝛ ex cui⁹ felicitate uel infelicitate suã arbitrat felicitatẽ ifelicitatẽue pẽdere? GLAV: Sic est. SO: Eligẽdi igit ex oib⁹ custodib⁹ hi maxime qui nobis ꝓsiderãtibus videant per oẽz vitã/sũmo studio ea facere/que e re.p. eẽ ducũt: que vo ꝓtra/cauere? GLAV: Cõmodissimi certe hi sunt. SO: Obseruãdi itaq; sunt/ut arbitror/in singulis etatibus/utrũ ꝓceptũ hoc seruẽt neq; tanq̃ pstigijs quibusdaz decepti/neq; vi ulla cõpulsi/suiq; ipsoz obliti ejciãt eã opinionẽ qua ea sola cẽsent agẽda/qua sũt optima rei.p. GLAV: Quã ejectionẽ dicis? SO: Dicã tibi. videt mihi opinio mẽte exire/uel spõte/uel inuite. Spõte quidẽ falsa/in eo qui dediscit falsa/uera discit. Inuite aũt/uera queq; opinio. GLAV: Quod de uoluntario exitu dicis/itelligo: qõ autẽ de inuito/discere cupio. SO: Nonne putas bonis hoes inuite priuari: malis aũt sponte? An nõ mẽtiri uerũq; nescire malũ est/uere aũt iudicare bonum? Nõne opinari ea que sunt/uere putare/tibi videt? GLAV: Prorsus loqueris: mihiq; vidẽtur homines inuiti uera opinione priuari. SO: An non uel subreptione/uel deceptione/uel vi hoc patiuntur? GLAV: Neq; istud intelligo. SO: Tragice porro loqui videor. Surripi enim opiniones ijs dico/qui sententiã mutant/uel sensim tẽpore oblitteratã/uel clam

aduerſa rõne ſubtractã. Nũc intelligis? GLAV: Intelligo equidẽ. SO: Uim aũt illis inferri/quos doloꝛ/cruciat⁹/aliter ſentire cogũt. GLAV: Iſtud intelligo equidẽ/ac recte dicis. SO: Subduci aũt quaſi preſtigijs eos/ut arbitroꝛ/tu quoq; diceres/qui priꝰ de ponũt opinionẽ/uel uoluptate pmulcti/uel metu perterrefacti. GLAV: Uidentur ſane quecũq; decipiũt/preſtigijs nos ſeducere. SO: Dõ igit nup dicebã/quẽrẽdũ eſt: Qui nã ꝓſtãtes ſeruitoꝛes ſint eius que apd̃ ipſos eſt/ſnie/id videlicet ſemp agẽdũ eſſe/qd̃ rei.p. cõducere arbitrant. Obſeruãdi ſunt igit ſtatiꝫ a pueritia/eaq; illis opera ꝓponẽda/ex quib⁹ aliquis maxime p̃ceptũ illud obliuiſci fallíq; poſſit. Atq; is qui ſeruat illud memoꝛiter neq; ſubducit/eligẽdus: Qui cõtra abijciendus: an nõ? GLAV: Certe. SO: Ergo & laboꝛes & doloꝛes illis & certamina opponenda. in hiſq; hec eadẽ obſeruãda. GLAV: Scite. SO: Non ne ꝑm ſpẽz illã tertiã/hoc eſt/quaſi quandã preſtigioꝛũ allucinationẽ pugnãdũ eſt? & quẽadmodũ qui iſpicere cupiũt nunq̃d pulli pauidi ſint nec ne / ad ſtrepitum illos & tumultũ ducunt/ſic iunioꝛes in terribilia quedã impellẽdi atq; itẽ oblectamẽta: in hiſq; multo magis q̃ igni aurũ examinãdi: ut ita cõperiamus / ſi extet aliquis inter eos qui non facile irretiat/ſitq; cõpoſitus in oibus: ſuiipſius cuſtos optim⁹ / & el⁹ q̃ dicit muſice/cõſeruatoꝛ/cõcinnũq; & ꝓſonũ ſe in his oibus prebeat. Qualis vir eſſet & ſibi & patrie utiliſſimus. Atq; is qui ſingulis etatib⁹ ſemp pueritia adoleſcẽtia/natura/etate/probatus eſt: & imaculatus exiſtit/cuſtos & princeps eſt ciuitatis ꝓſtituẽdus: Honores huic tribuendi & viuẽti & moꝛtuo: ſepulchroꝝ & alioꝝ monimentoꝝ maxima munera ſoꝛtienti. Qui vo talis nõ ſit/abijciendus eſt: Huiuſmodi igit o glauco delectus & inſtitutio principũ & cuſtodũ eſſe debere mihi videt: ut ſũmatim poti⁹ q̃ exacte ſit dictũ. GLAV: Idẽ & mihi videt. SO: Igit ueriſſime uocabũtur hi quidẽ cuſtodes omni ex parte tã externoꝛũ hoſtiũ/q̃ internoꝝ amicoꝝ ut iſti nolint/illi nequeãt malũ aliq̃d machinari: Iuuenes aũt quos paulo añ cuſtodes noiabam⁹/recte auxiliarij defenſoꝛeſq; iſtitutionũ ipſoꝝ principũ appellabunt. GLAV: Sic & ipſe ſẽtio. SO: Quis itaq; modus erit quo ex his mẽdacijs que aliqñ decẽt quẽadmodũ & nos in in ſupioꝛib⁹ generoſum q̃ddã mẽtiẽtes iduxim⁹: pſuadeam⁹ priꝰ quidẽ principib⁹: ſin minus / ſaltẽ reliquis ciuibus. GLAV: Quale iſtuc ais? SO: Nihil noui eq̃dẽ ſed pheniciũ quiddã: qd̃ añ quidẽ apud multos factũ eſt/ut poete dixerũt: & perſuaſerũt: Noſtris vo tẽporibus minime. Nec ſcio/ſi futurũ vnq̃. Perſuadere certe eſt arduũ. GLAV: Quã pigre ad dicẽduꝫ videris accedere. SO: Videboꝛ equidẽ tibi poſtq̃ dixero ualde decẽter pigreſcere. GLAV: Dic age/nec time as. SO: Ecce iã dico/q̃q̃ neſcio qua audacia q̃buſq; uerbis fretus dicã: atq; aggrediar primũ ipſis principibus & militibus ſuadere. deinceps autem & reliq̃s ciuibus: qd̃ ea quibus noſipſos enutriuimus: erudiui muſq; tanq̃ ſomnia viſi oĩa ſunt circa ſeipſos habere. Erãt aũt tũc reuera ſub terra/itus formati & enutriti ipſi/& arma eoꝝ/& ſupellex oĩs. Poſtq̃ vo oĩno pfecti fnerũt/terra ipſos ut mater eduxit. Et nunc quidẽ tanq̃ matri ac nutrici/regioni huic in qua ſunt cõſulere debẽt atq; ſuccurrere/ſiquis eam inuaſerit: deq; ceteris ciuibus tanq̃ de fratribus/terra genitis/cogitare. GLAV: Non fruſtra olim erubeſcebas hoc mendaciũ dicere. SO: Decẽter admodũ: ſed audi iã reliquũ fabule. Eſtis utiq; oẽs in ciuitate tanq̃ fratres/ut ipſi dicem⁹/ad eos cõfugiẽtes. Sed cũ deus nos formaret/quicũq; veſtrũ ad ipe randũ idonei nati ſunt/aurũ in eoꝝ generatione ipſis admiſcuit: propter qd̃ honoꝛatiſſimi ſunt. Illis aũt qui ad auxiliandũ/argentũ indidit. Ferruꝫ deniq; atq; es/agricolis & alijs opificibus. Tanq̃ igit eiuſdẽ generis oẽs/ſimiles uobis plurimuꝫ generatis. Euenit aũt qñq;/ut ex aureo naſcat argẽteus: & ex argẽteo ſimiliter aureus: ceteraq; ita viciſſiꝫ. Quapropter ipſis principib⁹ & primo & maxime deus p̃cipit: & nullius rei maioꝛẽ curaꝫ cuſtodiaq; ſuſcipiãt q̃ natoꝝ: ut dignoſcãt quid ex quatuoꝛ his potiſſimũ/illoꝝ ais ſit immixtũ: & ſiquis ex ipſis naſcat eneus aut ferreus/nullo pacto miſereantur: ſed honoꝛẽ illi nature ꝓueniẽtẽ tribuẽtes/inter opifices uel agricolas mittant: Rurſuſq; ſi ex illis naſcat aliquis aureus uel argẽte⁹ / honoꝛãtes extollãt partim quidẽ in cuſtodes/partim auxiliarios. Quaſi oꝛaculũ ſit/tũc rem.p. piturã/cũ ipam uel eneus cuſtos uel ferreus gubernabit. Habeſne quomodo huic fabule fidem adhibeant? GLAV CO: Nullo modo/quo pacto iſti: quo autẽ modo iſtoꝝ filij ac reliqui poſteri habeo. SO: At hoc bñ ſe haberet ad maioꝛẽ curã ſui & ciuitatis habẽdaꝫ. GLAV: Ferme qd̃ dicis intelligo. SO: Et hoc quidẽ illuc tendet/quo oꝛaculũ perducet. Nos autem hos terra genitos armãtes ducentib⁹ principibus producam⁹. Profecti aũt exploꝛẽt / ubi nã in ciuitate ſit optimũ caſtra ponere. Unde & eos qui itus ſunt/maxime cohibeãt/ſiquis nolit legib⁹ ipſis obtẽperare: & eos qui extra/repellant/ſi hoſtis tanq̃ lupus ac ouile prexerint. Cũ vo caſtra poſuerint/& quib⁹ oporꝛet/ſacrificauerint / tabernacula ſtruant. Sic ne? an aliter? GLAV: Sic certe. SO: Nuꝫ huiuſmodi qualia ꝓꝛa hiemes & caloꝛes ſufficiãt? GLAV: Quid ni? habitationes enim dicere mihi videris. SO: Sic aio / ſed militares non opulẽtas & mercatoꝛias. GLAV: Quo differre aſſeris hoc ab illo? SO: Conaboꝛ equidẽꝫ declarare. Grauiſſimũ q̃ppe oium & turpiſſimũ paſtoꝛib⁹ eſſet/ſi eos atq; ita canes gregis cuſtodes futuros nutrirẽt/ut ex intẽperãtia aut ex fame: aut ex aliqua alia mala ꝓſuetudine: eanes ipi aggrediant pecuaria ledere: & pro canib⁹ ſimiles lupis efficiãtur. GLAV: Graue nimiũ. SO: Sino itaq; nobis cauẽdũ nequid tale aduerſus ciues efficiãt: qui defenſoꝛes adhibent: cũ ipſis ualẽtioꝛes ſint: neq; beniuoloꝝ loco ſocioꝝ/agreſtibus dñis ſe ſimiles prebeãt. GLAV: Cauendum ſane. SO: Nonne maxima eſſet adhibita cautio ſi reuera p̃clare educati ſint. GLAV: Sunt quidẽ. SO: Hoc q̃dẽ o amice glauco aſſeuerare nõ decet/qd̃ aũt nup dicebam⁹: nimirũ decet: qd̃ oporꝛet ipos/rectã/ſiq̃ eſt/ꝓſequi diſciplinã: ſi modo mites futuri ſunt & ſibi inuicẽ & his quos cuſtodiunt. GLAV: Et recte quidẽ. SO: Ad hanc igit diſciplinam quiſq; ſane mẽtis diceret / habitationẽ & reliqua ſupellectilẽ ita adhibendã/ne ipos quominus optimi viri eſſent/ꝓhiberet: neq; eos ad ceteros

Magnũ ꝓblema parit

ciues ledēdos inducerēt. GLAV: Et uere quidez. SO: Inspice igit/an tali quadā rōne eos oporteat ⁊ viuere ⁊ habitare/siquidē futuri sint tales: Primo quidē nemo proprīū quicq̄ possideat/nisi quatenus sūma cogat necessitas. Deinde neq; domuz neq; penu habeant: quo non oībus pateat aditus. Que vo ad victū ptinent tanta sint apud eos/quātis indigēt militares athlete: tēperati ac fortes: accipiātq; ex instituto ab alijs ciuibus mercedis tantū custodie gratia/ut exacto anno/neq; desit quicq̄/neq; supsit. Cōferētes aūt se ad cōmessationes per inde atq; in castris/cōmuni uescant puiuio. Dicendumq; est illis aurū ⁊ argentū diuinū a dijs in aio eos habere: neq; humano auro indigere: neq; sanctā esse illius possessionē/admixtione mortalis auri inquinare. Nēpe ex vulgi pecunijs multa impia prouenerūt: qd vo inest illis aurū/prorsus immaculatū. Profecto solis ipsis ex oībus qui sunt in ciuitate tangere aurū aut argentū: aut sub tecto suo recipe aut circūferre uel ex ea materie bibere/nefas Hoc ergo pacto ⁊ sibi ⁊ ciuitati salutē parerent. Siqñ vo domū sibi aut agruz aut pecuniam priuatiz possederint: administratores familie ⁊ agricole pro custodibus erūt/⁊ vice eorū qui ciuibus auxilio sint/dñi eoz ifensi efficient. Et ipsi odio habiti odioq; alios hōtes/⁊ insidias parantes/pariterq; patiētes vitā vniuersaz degēt. Vbi multo magis ciues q̄ externos hostes timebūt. Accedētq; iaz tūc proxime ad pernitiē tā ipi q̄ reliqua ciuitas. Hoz igitur omnū causa dicamus custodes ipsos circa domū ⁊ reliqua omnia ita instructos esse debere. Necq; lata sit lex: an non: GLAV: Sic esto.

¶ Argumentum Marsilij Ficini in librum quartum de iusto.

QRaditur in quarto libro modus possessionis atq; ciuitatis. ut neq; diuites nimium ciues sint neq; pauperes. Putat enim tam ex nimia copia q̄ inopia seditiones oriri/ciuitatemq; dissipari. Judicat preterea ciuitatem illam non esse vnam/sed plures/in qua alij quidem pauperes sint: alij vo diuites: atq; ut fieri solet/diuites contemnant pauperes. Hi vo erga illos ⁊ inuidia afficiantur ⁊ odio. Unde sensim descendit ad mysterium suum/ut oia videlicet sint cōmunia. Ne alij min⁹/alij vo plus habeant. Et inde inuidie/mendacia/furta: ⁊ hinc luxuria/superbia/pigritiaq; nascant. Adde qd possessio rerū tā excedēs q̄ deficiēs/nō soluz moribus ⁊ porrdie/sed ingenio etiā ⁊ artib⁹ obest. Docet nō diuitijs sz virtute seruari ciuitatē/magnaq; gerere. Itē quālibet ciuitatis partē nō ita disponē dam esse/ut in seipsa q̄ optime habere se videat: sz ut cunctis cōferat/cōmuniq; ciuitatis totius cōducat bono. Alioqn neq; ciuitatē ipsam/neq; partes ullas posse ꝓsistere. Addit preterea ciuitatis augē de moduz/quatenus scilicet ciuitas vna pmaneat. At cū primū perdi vnitas posse videt/nō esse ulterius augenda. Precipit ergo/ut neq; exigua/neq; uasta sit ciuitas/sed mediocris equalisq; ⁊ cōcors: quo eius vnitas conseruet. ¶ Cūm vo messem frustra sperat qui negligēs fuit in seminādo/iccirco tota studiū circa pueritiā adolescētiāq; adhibenduz esse iudicat quasi circa messis urbane sementē/adeo ut etiā uerboz/ludoz gestuūq; singulorum ratio diligens circa pueros adolescētesq; habeat. Alioquin si negligat hec etas/non aliter circa leges quotidianas frustra laboratū iri/q̄ siquis pharmacis eū quotidie curare ꝓtenderit/qui nullū seruare uelit in victu temperantie modū. Inter hec considera ludos in studia sensim/moresq; cōuerti. Itē sicut hoi ⁊ natura robusto ⁊ victu prudēti atq; temperato nullis pene vnq̄ opus est medicinis: ita ciuitati ⁊ optime ab initio cōstitute/⁊ in ea forma pseuerāti/neq; multis ab initio legibus/neq; quotidianis deinceps cōstitutionibus opus eē. Malas vo res publicas/in quotidiana q̄dē per nouas leges curatione uersari/nunq̄ vo bene ualere. Quapropter in hac re. p. tanq̄ optima Plato nullū circa leges adhibuit studium/sperās prudētes bonosq; viros leges eē viuētes. De legib⁹ vo sacris quid: Multo certe minus in his cēsuit laborādū. Nemo enim qua rōne colēdus sit deus intelligit vnq̄: nisi prius intelligat deū. Diuinū vo solē nisi ipo diuino sole se mōstrante videre nō possum⁹. Petēdas ergo religionis leges ab apolline: idest diuino lumine iudicat: petēdas inq̄/nō lingua/sed purgata mēte atq; serena. Mitto quid hic de historia tāgat oraculorum. Hec enim notissima sūt. Allegorice vo significat apollinē: idest diuinum lumē sedere: idest firmiter adesse/medie terre: idest ubiq; rerū oium penetralibus. In umbilico ꝓquiescere: idest in mēte a sensibus segregata atq; instar figure motioniſq; sperice in se reflexa. Preterea apollinē oibus esse patriū: idest pñtem ⁊ familiarē atq; propitiū: patrē quidē nascētib⁹/patriā deniq; reuertentibus. ¶ Cōstituta vo re. p. deinceps quatuor in ea virtutes agnoscit: prudētiā in principib⁹: idest recte custodiēdi cōsultandiq; sciaz. Fortitudinē in militibus: idest firmā sniam in vitis tā illecebris q̄ minis audēdi pro patria in periculis quatenus leges magistratusq; precipiūt. Tēperantiā in principib⁹ simul ⁊ militibus atq; artificibus: idest cōsensionē quādam qua libēter cūcti cōueniūt/ut alij quidē imperēt alij pareāt/⁊ inter eos qui parent/alij quidē in bello/alij in opificio pareāt: neq; ob uoluptates ullas cōsensio talis impediat: immo cupiditates inferiorū/supiorum impio cōsilioq; obtēperent. Justitiā quoq; in oībus: per quā suuz q̄sq; : idest ad qd ⁊ natura ⁊ studio est aptissim⁹ opus munusq; exequit tā publice q̄ priuatim cōmunis cōmodi gratia: neq; quisq̄ sibi uendicat alienū. ¶ Qd aūt tēperātiā appellauit diapason harmoniā itellige diapason cōsonantiā resultantē ex dupla tensionis/uelocitatis/uehemētie proportione ad id qd duplo remissi⁹ est/tardiusq; ⁊ leni⁹. Ex qua quidē proportione dupla cōsurgit acute: idest octaue uocis excessus ad graue. nec immerito. Prima enim proportio dupla inter duo est ⁊ vnū. In qua quidem proportione binarius numerus dū superare videtur vnū recreat/⁊ geminat vnū. Binari⁹ deinde dū mouetur ac reuoluit in seipsum/octo producit numeruz solidū. Bis eniz duo/bis octo cōficiūt. Dicit aūt diapason: idest per oia. Cōsonātia enim eiusmodi ⁊ oēs intra se ptinet ⁊ replicat in oibus. Nec ab re Plato inquit tēperantiā quasi diapason extendi per sūmos ciues infimosq; ⁊ medios. In octaua enim ⁊ grauis uox ⁊ acutissima est/sunt ⁊ medie. Sed ut ad iustitiā

prudentia
Fortitudo
Temperantia
Justitia
Diapason

redeamus: Quēadmodū in diapason cōsonātia uox octaua cū graui adeo cōsonat/ut que uox gemina est appareat vna/sic in bñ cōposita ciuitate temperātie grauitas cū iustitie robore tā apte cōgruit/ut oue he virtutes vix iuicē discernant. Et vide q̄ opportune ex diapason consonantia uocis octaue socratēs se cōferat ad iustitiaz apud pythagoricos octonario numero designatā. Cū enim iustitia sit equalis oīno p̄o cuiusq̄ meritis distributio ciuitatisq̄ solidū fundamentū iuste per octonariū describit numerum. Hic enim numerus ꝛ solidoꝝ p̄mus est: p̄imusq̄ omniū in numeros ita soluitur pariter pares / hoc est in bis quaternos: ut nihilominus in numeros eque pariter pares diuisio quoq̄ ipa soluatur: idest in bis binos rursusq̄ qua equalitate resoluit eadē quoq̄ cōtexit. Hā bis bini bis/octonariū/ut dixi/cōstituūt equalitatis iuste simulachz: Quap̄opter orpheus ubicūq̄ diuinam iustitiā obtestari nolebat per numina octo iurabat/ignē/aquā/terrā/celū/lunā/solē/phanetāq̄ ꝛ noctē. In egyptia quoq̄ colūna in signuz iustitie posita numina octo notabant inscripta quēadmodū testat euander/saturnus/rhea/osiris/spiritus/celū/terra/nox/dies. Beniq̄ celestis iustitie ordinez speris octo digestū esse oīs arbitrat antiq̄tas. Socrates post hec ostendit iniustitiā esse subitū ciuitatis exitiuz/qñ aliena singuli usurpātes oīa perturbāt atq̄ cōfundūt. Iustitiā vo ciuitatis ordinē esse atq̄ salutē. ¶ Proinde ex manifestiori hac ciuitatis iustitia/ad occultiorem trāsit in aīo quasi latentē. Diuiditq̄ trifariā animi vires/in rōnem loco p̄incipis/ꝛ vim irascēdi/vice militū/naturāq̄ concupiscēdi opifici simile. Probatq̄ vnā in nobis esse aīaz. Cuius ꝛ in qua he tres sint vires/nō loco intra se/sed p̄op̄rietate distincte. Quod quidē ꝛ peripateticos quosdam latratores refellit: ꝛ cuilibet diligēter legēti pōt fieri manifestū. Hāc vo distinctionem adducit: ut pateat quomodo inter se aīa atq̄ ciuitas/ꝛ illius/ꝛ huius iustitia sint persimiles. Inquit ergo / cū nequeat aīa per eandē sui vim circa idē simul opposita facere/necesse est eā tres saltez vires habere. Quippe cū eodē in tēpore per libidinem rapiat ad uoluptatē/ꝛ per rōnē interim reuocet. Itē per libidinē retrahat a p̄elio/per iracūdiā p̄ouocetur ad pugnā. Ex quib⁹ patet rōnē esse a libidine differentē: ꝛ ab eadē differre etiā irascēdi vigorē. Differre quoq̄ hūc a rōne patet: tū in pueris nōdū utētib⁹ rōne/iracūdia tñ ualde feruētibus/tuz in alijs multa per irā p̄ter rōnis legē agentib⁹. Propinquorē vo ira scēdi vigorē rōni ex eo eē p̄obat/qō indignatio sepe rōni opitulat cōtra libidinē. Concludit deinceps iustitiā vna cū tempantia esse legitimā quandā p̄sensionē/tū in cuiuslibet aīo triū quas dixim⁹ partiū / tū in ciuitate triū his partibus cōsimiliū. Cōsensionē inq̄ in gubernando/exequēdo/obediēdo. Atq̄ in p̄p̄ijs muneribus peragēdis ꝛ alienis nō usurpandis. Nec immerito hic iustitiā tēperātie germanam/noīat harmoniā/ex acutis uocibus ꝛ grauib⁹ mediq̄sq̄ cōstantē: uocib⁹ inq̄ p̄incipes ꝛ questuarios medioscq̄ horū milites referētibus. Deinde ut questioni iādiu adducte rñdeat/querēti qd nā iustitia iniustitiaq̄ in aīo pariāt/dicit virtutē esse animi sanitatem pulchritudinēq̄ ꝛ robur: vitiū vo morbū/turpitudinē/imbecillitatē: Sicdē virt⁹ cūctas aīe partes/ut statuit natura/ disponit ꝛ seruat. Vitiū vo p̄ra nature ordinē eō fūdit atq̄ p̄turbat. Qm̄ vo qñ deprauata oīno corporis est natura/p̄estat mori q̄ viuere/etiam si externa nobis abunde suppeditētur: iccirco cōcludit illius vitā tanq̄ miserā esse ab oībus fugiendā / in quo aīa per quā viuim⁹ per vitium est deprauata. Postremo in ipso libri huius calce asserit eiusmodi aīam ciuitatēq̄/quā descripsit optimā esse atq̄ felicissimā. Aiam inq̄ ciuitatēq̄ regiā/a regina videlicet hois rōne dispositā. Addit eiusmodi gubernationē/tū regiā appellari/qñ inter multos bonos excellat quidā manifeste oīum p̄estātissim⁹/tū rez p. optimatū/qñ plures pariter videant excellere. Oīno vo cādē esse gubernationē existimādaz. Annuit quoq̄ se in sequenti libro q̄tuor reliq̄s tū aioꝝ tū reruz publicarū affectiones ordine distincturū.

Numerus Ortonarius

Numina Orto

Tres animi Vires

¶ Quartus de iusto.

ADIMANTVS: SOCRATES. ADI: Quid rñdebis socrates / siquis dicat te nō multū hos viros beatos efficere/cū tñ ipsi sint quoꝝ reuera est ciuitas? Nihil autē ex bonis ciuitatis accipiāt quemadmodum alij: qui ꝛ agros ꝛ magnificas domos/supellectilēq̄ huiusmodi domibus cōuenientē possident/sacraq̄ oīs p̄iuata faciūt. Hospites excipiūt: quatu nūc dicebas/aurū ꝛ argentū adepti: ꝛ quecūq̄ ad felicitatē ꝓferre putant: Isti vo tanq̄ auxiliarij quidā mercede cōducti in urbe sedēt / nihil agētes aliud q̄ custodiā. SO: Certe ꝛ qui victum solūmodo recipiāt/neq̄ mercedē ultra victū/ut alij solēt. Quocirca neq̄ si p̄ficisci p̄uatim alio uelint / licebit ipis: neq̄ dcq̄ scortis largiri: aut ad queuis alia pecunias erogare: eorum more qui beati putant. Hec utiq̄/ꝛ alia multa huiusmodi in reprehensione p̄mittebas. ADI: Atqui sint ꝛ ista in accusatione cōprehensa. SO: Queris igit qua rōne defendamus supiora. ADI: Nempe istud quero. SO: Eandem viā ingredientes/inueniem⁹/ut arbitror/que sint dicēda. Dicem⁹ porro nihil mirū fore/si ita isti felicissimi sint: Nō tñ ad hoc respicientes/p̄stituim⁹ ciuitatē/ut vna aliqua nobis gens sit p̄cipue felix / sed ut q̄ maxime ciuitas vniuersa. Putauim⁹ enim in huiusmodi ciuitate maxime inuenire iustitiam/rursusq̄ in ea que pessime instituta esset/iniustitiā. Quibus inspectis/facile nos qō iādiu querimus/iudicaturos existimauimus. Nunc sane/ut opinamur/beatā fingim⁹/non ut pauci quidā in ea beati sint/sed ut ciuitas tota. Deinceps aūt p̄riam contemplabimur. Siquis cuz figurā hois pingerem⁹/nos vituperaret/qō pulcherrimis aīalis partibus non pulcherrimos apponeremus colores / oculi enim pulcherrimū membrū nō purpura/sed nigro colore essent depicti/decēter utiq̄ rñdere videremur / nō oportere adeo nos pulchros oculos pingere / ut non videant oculi: ac cetera mēbra similiter: sed p̄siderare eū debere si singulis decorē suū attribuētes/totū pulchz reddimus. Ergo neq̄ nūc cogas nos diceremus ea custodes felicitate afficere / que illos quid vis aliud pot⁹ q̄ custodes efficiāt. Sciremus enim agricolas p̄ciosissimo corporis cultu

auroq̄

auroq; ornatos ad uoluptatē colere terrā iubere: ⁊ figulos a dextra discūbētes atq; ad focū cōuiuiū celebrātes: missa rota quātū figulinā cupiāt exercē: ⁊ alios oēs hoc modo beatos facere / ut vniuersa ciuitas felix sit. Sz ne nos ita moneas: Porro si tibi parebimus/neq; agricola agricola erimneq; figulus figulus: Neq; ullus alius formā habebit eorum ex qb⁹ fit ciuitas. Sed alior quidē rō leuior. Sutores enim facti deteriores deprauatiq; ⁊ simulātes id esse qō nō sunt/ciuitati nihil iferūt graue. Custodes aūt legū ⁊ ciuitatis si nō sint sed appareāt: vides ne ut oēm ciuitatem simul pdāt: rursusq; custodes ipsi bñ eā pstituēdi/beatāq; reddēdi soli oportunitatē hñt? Quāobrē si ueros ciuitatis custodes querimus/minime eos eligere debemus / qui nocent ciuitati. Qui vo illō dicit: ⁊ agricolas nō tanq; in ciuitate/sed tanq; in festiua quadā celebritate diſcūbētes felices facit/aliqd certe aliud q; bonū cōsiderat ciuitatis. Uidēdū igit utrū ad hoc respicientes custodes pstituam⁹: ut q; maxima felicitate abūdēt an potius totius ciuitatis rōnē habeam⁹/ut tota sit felix. Auxiliarios aūt istos atq; custodes cogere ⁊ psuadere deceat illa facere/ex qb⁹ q; optimi sui opis sint artifices: ceteroſq; oēs siliter. Atq; ita vniuersa aucta ciuitate rectēq; īstituta sīnēdum ut singuli quatenus cuiusq; natura capax est / bītudinis sint participes. ADI: Probe mihi loqui videris. SO: An ⁊ qō huic est pximū / videbor tibi deceter dicere? ADI: Quid maxime? SO: Contēplare nunqd ista ceteros quoq; artifices ita corrūpāt ut praui sint. ADI: Que nā ista? SO: Diuitie videlicet ⁊ pauptas. ADI: Qua rōne? SO: Ita figulus diues fact⁹/videt ne tibi ulterius curā siue artis habere. ADI: Minime. SO: Pigrior certe negligētior q; reddet. ADI: Ualde. SO: Quare ⁊ deterior figulus? ADI: Et istō. SO: Rursus si aūt ppter inopiā īstrumētis ⁊ reliqs q̄bus indiget ars/careat/⁊ opa ipsa deteriora faciet / ⁊ filios ac ceteros quos cunq; docebit/deteriores artifices reddet. ADI// MAN: Quid ni? SO: Ex utrisq; igit tā opulētia q; pauptate ⁊ prava artificū opa ⁊ pravi artifices ipi fiūt. ADI: Sic appet. SO: Alia ergo quedā inuenimus nostris custodib⁹ obseruāda / ne ipsis inscīs in ciuitatē irrepāt. ADI: Que nā ista? SO: Opulētiā inq; ⁊ iopiā. Illa siqdē delitias. Delidiā seditiones rerū nouarū studiū parit. Hec aūt cū rerū inuatione illiberalitatē ⁊ maleficia gignit. ADI: Sic est prius. Uerūtn o socrates aīaduerte queso/quo pacto nostra hec ciuitas cū pecunijs careat/belluz gerere poterit. pīsertim siqn aduersus amplā opulētāq; ciuitatez arma cogetur capessere. SO: Costat utiq; qō aduersus vnā difficili/sed aduersus duas tales / certe facilius. ADI: Quomodo istud ais? SO: Ō equū est utiq; dico. Principio si cōmittē da pugna est/nōne hi bellicis rebus exercitati/aduersus diuites pugnabūt? ADI: Fateor eqdē istō. SO: Quid vo adimāte. Un⁹ pugil optime ad hoc īstruct⁹ nōne ptra duos huius facultatis ignaros/diuites īsup ac pīgues/videt tibi facile pugnatur⁹? ADI: Haud forte simul. SO: An forte neq; etiā si licuerit subterfugiēdo eius qui primus iuadit ictus euitare/deinde subita puersione eū cedere? Quin si sepius sub sole ⁊ estu id egerit/plures huiuscemodi hoies vir talis subiget. ADI: Nepe nihil mirum. SOCRA: An nō putas diuites pugilis facultatis sciētia ⁊ pitia participes eē magis q; bellice? ADI: Equidē. SO: Facile itaq; athlete nostri ut cōsentaneū est/cum duplis triplisq; ipsor certabunt. ADI: Id quoq; admittā. Nā pbe loq videris. SO: Quid si missa in ciuitatē aliā legatione/uera dixerint / qō nos qdē auro ⁊ argēto nō utimur/neq; nobis fas est. Uos ergo belluz nobiscum gerētes que alij possident habetote / censes vo aliquos his auditis electuros cōtra canes ouros / aptosq; pugnare poti⁹ q; cū canib⁹ vna ptra pingues oues ac molles? ADI: Haud quaq; mihi videt: Uerū si in ciuitate vna ceteror cumulent/caue ne minus pecunioſe piculū inferat. SO: Beat⁹ es/qnqui dē putas decēs esse aliā quādā appellare ciuitatez/q; talē qlē ipsi pstituimus. ADI: Quid phibet? SO: Amplior appellationē exigūt alie: Nā queq; illaruz ciuitates multe sunt/nō ciuitas: ut more loquar iocātium: Unaqueq; sane due est saltē inuicē dissidētes: Una quidē paupum. Diuitū altera. Rursusq; in utraq; istarū pmulte: quib⁹ si ut vni intēdas/penit⁹ aberrabis: Sin ut multis/tribuēs ea que alior sunt alīs/tā pecunias q; potētias aut ⁊ ipos pterea/socijs/auxiliatoribusq; semp multis uteris: hostib⁹ aūt paucis. Et quaten⁹ ciuitas ita ut nup ordinata est/temperata existet/maxima erit/nō ad opionē inq; sz revera maximā fore: etiam si mille dūtaxat ppugnator⁹ pstet. Ita eniz magnā ciuitatē vnā haud facile uel iter grecos uel inter barbaros qnq; repies / que tñ huiuscemodi ciuitate multo maiores videant multis iuenies. An aliter sentis? ADI: Nō aliter per iouē. SO: An nō hic igit pulcherrimus erit nostris principib⁹ augēde ciuitatis terminus? cui cū tāta fuerit tātā regionē tribuere decet/reliquā aūt dimittere. ADI: Quis naz terminus? SOCRA: Arbitror eqdē/quousq; adaucta ciuitas vna pmaneat/eousq; augēdā eē/nō ultra. ADI: Preclare SO: Hoc pterea pceptū custodib⁹ seruādū mandabimus/ut nec parua ciuitas nec magna videat esse/sed vna atq; sufficiēs. ADI: Atq; leue qd forsan illis precipiem⁹. SO: Et istō pterea leui⁹: cui⁹ in superior⁹ mētionē fecim⁹/oportē dicētes siue qs ex custodib⁹ ignau⁹ nascat/ad alios mittē/siue ex alīs pb⁹/ad custodes ipos trāsferre. In quo plane ostēdere uolebam⁹ qō ⁊ alior ciuiū vnūquēq; ad vnuz id op⁹ dūtaxat ad qō nā est apt⁹/ducere decet/ut qsq; vnū aliqd suū op⁹ exercēs/nō multi/sz vn⁹ existat: atq; ita ciuitas tota vna fiat/nō multe. ADI: Est hoc etiā illo mīn⁹. SO: Haud quaq; o bone vir adimāte hec multa ac magna ut existimaret aliqs/illis pcipimus: sz leuia oia exiguaq; si vnū/ut dici solet/magnū fuēt. Immo vo p magno sufficiēs: ADI: Quid istō? SO: Educationē inq; ⁊ erudītionē. Nā si bñ educati/viri moderati euaserit/facile oia ista discernēt: tuz alia quotcūq; nos in pntia pter mittim⁹: tū mulierū viror q; pūctiones ⁊ procreationes filior/qō videlicet oporteat amicor oia hec sz puerbiū q; maxie eē coia. ADI: Rectissime pfecto ita fieret SO: Eteni res. p. si semel cepit bñ pgredī tanq; circulus semp pficiēs. Quippe educatio eruditioq; bona fuata/igenia quoq; bona efficit. Rursusq; bona igenia educationē huiusmodi psecuta/meliora etiā q; prius euadūt tū ad alia/tū ad filios gnandos/quēadmodū

L

Adagiū Omne malum ex superbia est quare pueros oportet humiles esse.

Adagiū Vnus multorū instar De educatione.

Proverbium Amicorū communia omnia.

in ceteris animalib⁹. ADI: Cõsentaneum id quidem. SO: Beniq; ut summatim dicã: Hoc diligẽter est a ciuitatis tutorib⁹ obseruãdũ/ne clã illis ignorãtib⁹ corrũpat. Immo istud in ꝓmis curẽt: ne qd ꝓter ordinẽ a nobis datũ circa gymnasticã ⁊ musicã inouet: sed illũ q̃ maxime fieri põt/dsq; sequat. Et cũ dixerit aliqs poeticũ illud hoies videlicet nouis cantib⁹ admodũ delectari/metuere debent ipsi custodes: ne sepenumero poetã qs putet nõ cãtilenas nouas/sed modos canẽdi nouos dicere: eosq; laudet. Oportet aũt neq; laudare quicq̃ tale/neq; suscipe. Cauẽdũ sane spẽm musice nouã inducẽ tanq̃ in toto naufragiũ. Musq̃ enim musice modi mutant/absq; maximarũ legũ ciuilium mutatiõe. Ut ait damon: cui ⁊ ipe assẽtior. ADI: Me quoq; scito o socrates assentiri. SO: Arcẽ igit quãdaꝫ custodie gratia hic ipsi custodes circa musicã struere debẽt. ADI: Nẽpe eiuscemodi ꝓuaricatio claꝫ ac faci le surrepit. SO: Certe ioci cuiusdã istar/atq; ita ut nihil ledẽ videat. ADI: Atq; paulatim nobis familiaris effecta/sensiꝫ in mores serpit ⁊ studia: Ex his deinde ad cõmercia emergit amplior: Demũ a cõmercijs in leges res publicasq; erũpit magna o socrates cũ petulãtia atq; lasciuia: quousq; tãdẽ priuatiꝫ ac publice cũcta puertat. SO: An hoc ita se habet? ADI: Ita mihi videt. SO: Ergo ut a principio diximus/statim a primis annis pueri honestis in iocis assuefaciẽdi sũt: Nã si iocis minus decẽtib⁹ assuescãt/nunq̃ legitimi ꝓbiq; viri euadere poterũt. ADI: Quid ni? SO: An ita q; bene incipiẽtes pueri iocari ac ludere/legitimum per musicã morẽ imbibũt/in ꝓria his oino ac supiorib⁹ musica tẽdit atq; ꝓsequit corrigere/siqd antea in ciuitate iacebat. ADI: Vera loqueris. SO: Que igit exigua vident esse ciuitatis instituta/ut dixi/hi reperiẽt que supiores oia pturbabãt. ADI: Qualia? SO: Hec videlicet. Quẽadmodũ tacere debẽt coram senib⁹ iuniores/cedere illis locũ atq; assurgere/parẽtes colẽ. Quis tõsure modus seruãdus cuiq;: quib⁹ uestib⁹ calceisue utẽdũ. Et oino quis corporis ornat⁹ ꝓueniat ac cetera generis eiusdẽ. An nõ putas? ADI: Eqdẽ. SO CRA: Atq; legib⁹ hec ꝓscribere: ineptũ ut arbitror/videret. Nã neq; id usq̃ fit: neq; ꝓstarẽt hec vbis litteris q; mãdata. ADI: Quomodo enim? SO: Apparet itaq; o adimãte q̃le cuiusq; fuerit puerilis educatiõis initiũ/talia fere etiã que sequunt. An nõ sile semp sile ꝓuocat? ADI: Cur nõ? SO: Ac tãdẽ dicẽduꝫ id est in vnũ aliqd summũ ⁊ potẽs siue bonũ seu malũ desinere. ADI: Quid ꝓhibet? SO: Hac eqdẽ rõne nunq̃ statuere legib⁹ hec ꝓtẽderẽ. ADI: Et merito quidez. SO CRA: Sic per deos nunqd negocia ipsa forẽsia mutuaq; cõmercia ⁊ pacta in mechanicis artib⁹ iurgãdi vberãdiq; iura/citationes in iudicia: ꝓstitutiões iudicũ. Et siqua uel circa for uel port⁹: aut imponẽda aut exigẽda sunt uectigalia: uel oino forensia queq; iura/uel urbana/ul' naualia/⁊ reliqua id gen⁹. An hec inq̃ uel hor qcq̃ legib⁹ ꝓsignare aggrediemur? ADI: Haud quaq̃ decet viris bonis pclarisq; pcipe. Hec eniꝫ plurimũ qualia ⁊ quomodo statuẽda sint facile ipi reperiẽt. SO: Mimirũ o amice: si de⁹ illis legũ illarũ q̃s supra posuim⁹ salutẽ pstiterit. ADI: Sin minus/ita vitã ducẽt/ut multa eiusmodi legib⁹ statuãt/corrigantq; semp ⁊ inouẽt/putãtes ita se qd est optimuꝫ assequi. SO: Dicis nẽpe istos perinde victuros/ac illos qui cũ egrotẽt/ꝓpter intẽperãtiã isalubrẽ victuꝫ mutare nolũt. ADI: Sic ꝓrsus. SO: Enimuero ridiculo quodãmodo isti in morbis pseuerare vident: curationibusq; suis nihil aliud assequunt/q̃ qd plures uehemẽtiores q; morbos efficiũt: Cõfidũtq; semp si qs pharmacis agi ꝓsulat/bñ se ualituros. ADI: Dino tales sunt/ita laborãtiuꝫ morbi. SO: Quid vonõne hoc in illis gratiosum? qd oiuꝫ inimicissimũ eũ putẽt/qui uera monet/dicitq; nõ prius pharmaca/ustiones/icisiones/icãtationes/eaue que extrinsecus admouent/aut eiusmodi aliqua ꝓfutura/q̃ desinat quis ebrietati/uoragini/ueneri/ocio indulgere. ADI: Haud admodũ gratiosum istud. Nã indignari aduersus eũ qui utilia ꝓsulit/gratiã habet nullam. SO: Ergo viros huiusmodi ut videris/ne quaq̃ ꝓbas. ADI: Minime per iouem. SO: Neq; etiã si ciuitas tota id agat qd modo dicebamus laudabis. An nõ idẽ qd isti facere tibi ciuitates vident quecũq; male istitute/ciuib⁹ iterdicũt/ne totũ ipm rei.p. statũ moueãt: alioqn capite dãnent quicunq; res inouãt. Cõtra quisquis pũtẽ gubernationẽ approbat ꝓfirmatq;: uolũtatesq; gubernãtiũ aucupatas/assentit/suffragat/⁊ explet/hic demũ bon⁹ vir hic in reb⁹ maximis sapiẽs: hic honore dignus existimet. ADI: Idẽ prsus facẽ mihi vident/neq; ullo pacto huiusmodi res. p. laudo. SO: Quid aũt: non ne eoꝝ fortitudinẽ ꝓpẽsiorẽq; affectũ miraris/quibus ciuitates curare ꝓtẽdunt. ADI: Admiror equidẽ his exceptis qui ab ipsis fallunt/putãtq; rcuera ciuiles eẽ: qd vulgo laudent. SO: Quid ais: An nõ istis ignoscis: Nũquid existimas eũ qui metiẽdi sit ignarus/siqñ ceteri multi tales quadricubitũ cẽ eũ ꝓdicẽt/effugere posse qn ⁊ ipe de se idẽ existimet? ADI: Nõ istud quidẽ. SO: Ne igit egre feras. Sũt eniꝫ hi quidẽ oiuꝫ modo quodã ridiculo gratiosissimi qui leges ferũt in his que diximus/emendãtq; semp/ꝓfidẽtes se finẽ aliquẽ repturos circa ea que inique in cõmercijs cõmittũtur: ⁊ circa illa que ego paulo añ dicebã/ignorãtes qd reuera tanq̃ hydre capita amputant. ADI: Certe nihil aliud faciunt. SO: Equidẽ spẽꝫ hãc istitutionũ circa leges ac res pu. arbitror uerũ ꝓditorẽ legũ/neq; in male disposita/neq; in bñ ꝓstituta ciuitate curiose tractare: in illa quidẽ/qñ inutilia sunt huiusmodi istituta/neq; mouẽt quicq̃: in hac aũt qr partim qsq; repiet/partim suapte natura ex supiorib⁹ studijs ꝓficiscũtur. ADI: Quid ꝑterea restat nobis lege precipiẽduꝫ? SO: Nobis qdẽ nihil: Apollini aũt delphico maxima/pclarissima/prima istituta. ADI: Que nam ista? SO: Tẽpla ꝓstitutiones ⁊ sacrificia/ceteriq; deoꝝ ⁊ demonũ atq; heroum cult⁹: sepulchra ptera ⁊ funera defunctoꝝ/⁊ quecũq; sunt ad eos placãdos ministeria subeũda. Talia pfecto neq; ipsi scimus: ⁊ in ordinãda ciuitate/nulli credemus alteri/si sapiemus/nulloq; alio utemur iterꝑte/nisi patrio deo. Hic nẽpe de⁹ in reb⁹ huiusmodi cũctis hoibus patrius iterpres/in media terra sup vmbilicũ sedẽs exponit. ADI: Scite loqueris: atq; ita agẽdũ SO: Cõstituta iã tibi o aristonis fili sit ciuitas: Deiceps aũt ⁊ ipe speculare per ipsaꝫ sufficiẽs alicũde lumẽ porrigẽs: ⁊ fratrẽ aduoca tuũ/⁊ polemarchũ ⁊ alios insuper: ut expiamur/siquo pacto ispicere ualeamus/

ualeamus/ubi nã iustitia sit/ubi ꝛ iniustitia sit:quo ue iter se discrepẽt / atq; utrũ hoꝝ ꝓseq debeat is/ qui beate victurus sit/siue lateat seu non lateat/de os oẽs ꝛ hoies.GLAV:Nihil dicis o Socrates: Tu enim inuestigare pollicit⁹ es:quasi impiuꝫ futu rum sit si nõ ꝓ uirib⁹ iustitie fueris suffragatus. SO:Uera admones/ꝛ ita certe agẽdũ. Oportet tñ mihi ꝛ uos adesse.GLAV:Agemus ita.SO:Spo itaq; hac rõne id inuenire. Nẽpe arbitroꝝ ciuitatez/ si recte nobis fuerit cõstituta/absolute bonã existẽ. GLAV:Necesse est.SO:Cõstat utiq; qõ sapiens est/fortis/ꝛ temperata/ꝛ iusta. GLAV:Constat. SO:Quocũq; hoꝝ in ciuitate cõperto / reliquum erit/qõ nõdũ inuẽtũ.GLAV:Cur non:SO:Si ex alijs q̃busdã quatuor/vnũ aliq̃d in subiecto aliquo inq̃remus/illudq; primo pateret/satis nobis eẽt fa ctũ:qõ si tria reliqua pri⁹ cõperiremur/ex hoc ipso quesitũ cognosceremus q; ꝓstaret:nihil eẽ aliud: q̃ qõ restaret.GLAV:Probe loqueris.SO:An nõ de istis etiã qñquidẽ quatuor sunt dũtaxat/eodem modo querẽduꝫ:GLAV:Plane.SO:Atq; ex his oib⁹ prima in ciuitate sapiẽtia prefulgere videt:ali quidue mirãdũ circa ipsam appet.GLAV:Quid nã:SO:Sapiẽs mihi reuera ciuitas quã descripsi mus esse videt. Nã bene ꝓsulta est. Nõne:GLAV CO:Est ꝓfecto.SO:Etenim hec ipsa in ꝓsilijs per spicacia/sciẽtia quedã est/Nõ enim inscitia/sed sci entia potius hoies bñ ꝓsulũt.GLAV:Perspicuũ id q̃dẽ. SO:Multe vo ac uarie in ciuitate scientie sunt.GLAV:Sũt.SO:Hunq̃d ꝓpter ipsaꝫ fabro rũ sciẽtiã/sapiẽs ꝛ bene ꝓsulta ciuitas appellãda: GLAV:Nullo modo ꝓpter istã/sed fabrilis.SO CRA:Nõ ergo sapiẽs appellanda est ciuitas/ex eo qõ ꝓpter fabrilẽ sciẽtiã de opib⁹ ligno ꝓficiẽdis qua rõne ꝓpagant/bene ꝓsultet.GLAV:Nõ certe. SO:An forte sciẽtiã/que enea opa fingit:uel aliam talẽ:GLAV:Certe ꝓpter nullam huiusmodi.SO CRA:Neq; etiã ꝓpter sciẽtiã ꝓsiliũq; fructuuꝫ ex terra ꝓducẽdoꝝ colligẽdoꝝq; sapiẽs noiat ac bñ cõsulta/sed agricolaria. GLAV:Sic opinor.SO CRA:Quid vo:Est ne aliqua scientia in ciuitate nup a nobis ꝓdita/apud ciues ullos / qua nõ de re aliqua in ciuitate priuata deliberat / sed de vniuer sa potius ciuitate/qua rõne ꝛ ipsa ad seipsaꝫ ꝛ ad alias ciuitates optime sese gerat.GLAV:Est nimi rũ.SO:Que naz hec:ꝛ in q̃b⁹:GLAV:Ipsa.s.cu stodiẽdi diligẽtia:ꝛ in his principib⁹ / quos modo custodes pfectos appellabam⁹.SO:Propter hãc ergo sciẽtiam quo noie ciuitatẽ nũcupas:GLAV CO:In ꝓsultãdo perspicacez:ac reuera sapiẽtem. SO:Utrum plures in ciuitate fabros erarios:q̃ ue ros bosce custodes esse putas:An cõtra:GLAV CO:Multo certe plures erarios fabros.SO:An nõ ꝛ reliquoꝝ oĩuꝫ quotcũq; sciẽtias hñt/ꝛ aliqui quodãmodo noiant/isti pauciss̃imi erũt:GLAV CO:Pauciss̃imi admodũ.SO:Ergo ex minima quadã gẽte suiq; parte ꝛ ex sciẽtia que in ꝓsidẽte ꝛ principe parte iest/tota sapiẽs erit ꝑm nãm ciuitas instituta:atq; id ut videt natura pauciss̃imũ rariss̃i mũue genus:cui cõuenit esse huius scie particeps: quã solã ex oibus alijs decet sapientiaꝫ appellare. GLAV:Uerissima narras.SO:Hoc itaq; vnũ ex q̃tuor nõ vides qua rõne iuenim⁹ ꝛ ipꝫ.SO:Et qua sit ciuitatis in parte locatũ:GLAV:Mihi q̃dẽ sufficiẽ ter videt inuẽtũ.SO:At vo neq; iuẽtu difficile est: q̃d fortitudo sit:quaue ciuitatis in parte locet:ꝓpter quã fortis ciuitas nũcupatur:GLAV:Quo nam pacto: SO:Quis nã ad aliud q̃cq; respiciẽs ciuitatẽ uel timi dã uel fortẽ noiat/q̃ ad eã partẽ que pro ipsa pugnat ac militat:GLAV:Certe nullus ad aliud.SO:Neq; enim alĩ in ipsa uel timidi uel fortes existẽtes auctori tatẽ hñt:qua eã uel timidã uel fortem reddãt.GLAV CO:Non certe.SO:Fortis igit ex parte sui aliqua ci uitas erit/ex eo qõ in ea vim quãdã habeat/que ratã in oib⁹ seruat opionẽ qõ ea dũtaxat terribilia sint / ꝛ talia/que ꝛ q̃lia legis lator in eruditiõe pnũciauit. An nõ hãc fortitudinẽ uocas:GLAV:Non satis qõ dixi sti/pcepi:dicas iterũ.SO:Cõseruationẽ quãdã/forti tudinẽ eẽ dico.GLAV:Quã ꝓseruationẽ:SO:Opio nis videlicet lege per educationẽ pcepte:qua iudicant que terribilia sint ꝛ q̃lia. In oib⁹ aũt eã ꝓseruationez eẽ dixi/hoc est ut rata semp ꝛ ubiq; seruet/siue ds do loꝝib⁹ afficiat/seu uoluptatib⁹/aut cupiditatib⁹/aut ti moꝝib⁹:nec ullo pacto ds ꝓpter hec ab ea dimoueat. Cui aũt simile eẽ id arbitroꝝ/si vis tibi apiã.GLAV CO:Cupio eq̃dẽ.SO:Nescis q; fullones/quotiẽs uo lũt lanas purpureo coloꝛe ificẽ/primo q̃dẽ ex tot co loꝝib⁹ albũ eligũt/deinde nõ mediocri opa p̃parãt:ut q̃ maxime florẽ suscipiãt:atq; ita demũ coloꝛe inspar gũt purpureo. Qđ aũt ita est tinctũ:idelebile pmanet. neq; sola aqua diluꝫ/neq; etiã additis his purgationi b⁹/que ad abstergẽdũ ptinẽt/aboleri flos ille coloꝛis põt. Que aũt nõ ita p̃parata sunt scis q̃lia euadãt/seu ds alijs tingat coloꝛib⁹/seu istis cũ minus antea exco luerit:GLAV:Certe deformia sunt:coloꝛesq; eoꝝ fa cile diluunt.SO:Tale aliq̃d facere studuisse nos pro viribus cogita/qñ milites ipsos eligebamus:eosq; in musica ꝛ gymnastica erudiebam⁹:atq; existima nihil nos aliud excogitasse/ q̃ ut nobis q̃optime psuasi le ges istar coloꝛis cuiusdã imbiberẽt: adeo ut eoꝝ opi nio de reb⁹ terribilib⁹ deq; ceteris oib⁹ imobilis pse ueret/ex eo qõ optima natura geniti fuerint/ꝛ decẽti educatione nutriti:neq; coloꝛationẽ eoꝝ delere uale ant. Purgamina ista ad diluẽdũ uehemẽtissima:uolu ptas.s.omni saponis acrimonia:aluminisq; ꝛ calcis/ ad expurgãdũ acrioꝛ. Doloꝛ itẽ met⁹ atq; cupiditas omni alio purgamine ad abstergẽdũ potẽtioꝛa. Hanc utiq; viz passim recte legitimeq; opinionis ꝓseruatri cẽ/circa terribilia eoꝝq; ꝛria/fortitudinẽ uoco eq̃dẽ atq; assero/nisi tu forte q̃d aliud dixeris.GLAV:At ipse nihil aliud. Videris enim opinionẽ eãdẽ de eisdẽ absq; disciplina ꝓceptã/ferinã videlicet ꝛ puilẽ haud quaq̃ existimare legitimã/sed aliud quiddã q̃ fortitu dinẽ nũcupare.SO:Uerissima loqueris.GLAV:Ad mitto igit hac fortitudinẽ eẽ.SO:Intellige isup ꝛ ciui lẽ:atq; ita recte accipies. Deinceps aũt de hac si uolue ris alias diligẽtius ptractabim⁹. In pñtia vo nõ istud q̃dẽ/sz iustitiã querebam⁹. Ad cui⁹ inuestigationẽ/satis de hac ut arbitroꝝ dictũ.GLAV:Preclare loqueris SO:Duo restãt pterea in ciuitate ꝓsiderãda/tẽperan tia.s.ꝛ cui⁹ gratia oia idagam⁹ iustitia.GLAV:Proꝝ sus.SO:An quoquo modo iustitiã iã ipsaꝫ repire po tuimus:ne rursus in inuestigãda tẽperãtia imoꝛemur. GLAV:Haud video eq̃dem qua rõne id fieri possit:

quin neq; uellē pⁿius nobis iustitiā inotescere/q̄ tēperantiā ꝓsiderauerimus. Quare si mihi obsequi vis/ante hoc q̄ illud inuestigato. SO: Volo eqdez/nisi fit uobis iniuria. GLAV: Inqre iaz. SO: Ecce pquiro. atq; ut hinc ituerī licet/ꝓsonantie ⁊ harmonie magis q̄ supⁱoza/similis est. GLAV: Quo pacto? SO: Dⁿ natⁱ quidā est temperātia/⁊ a uoluptatibⁱ cupiditatibusq; dbusdā/ut phibēt abstinētia. Dū vo tēperatum hoiem seipso potētiozē/suiq; victozez nescio quomodo eē dicūt. ⁊ quedā similia tanq̄ uestigia nōnulla tē perātie signāt. An non? GLAV: Maxime oium. SOCRA: Hone qō seipso potētius nūcupat/ridiculum quodāmodo apparet? Quisqs enim seipso potentioz seipso quoq; imbecilioz erit. Rursusq; qui imbecilioz ⁊ potētioz. Idez dppe aliqs in his oibus appellatur. GLAV: Quid ni? SO: Atqui videt mihi id uelle sibi hic sermo qō in hois aīa duo quedā sunt. Unū quidez melius/alterū vo deterius. Et qn̄ qō natura melius/deterioz dñat: tūc aliqs seipo potētioz dicit/atq; hoc sermone laudat. Quotiēs aūt ꝓpter impⁱobā nutriti onem uel ꝓsuetudinē aliquā/qō est melius/cū minus ipm sit deterioris multitudine supatur/hoc ex obꝓbrio quodā seipso imbecilius dicit: ⁊ qui ita affectⁱ est intēperās appellat. GLAV: Sic apparet. SO: Contē plare hanc nup a nobis ꝓditā ciuitatē/inueniesq; ipi alterū hoz ineſſe. Potētiozē dppe ipsam seipsa iure uocatā fateberis. Haz si melius in ea peioz impat/tēperata dicēda est/⁊ seipsa melioz. GLAV: Lōtēploz eqdē: ac uera loqueris. SO: Enimuero plurimas uarias q; cupiditates/uoluptates/doloꝛes in his oibⁱ reperire maxime q̄sq; poterit/mulieribⁱ ⁊ ministris: ⁊ eoz qui liberi eē dicunt in ipsis plebeis abiectisq; hominibⁱ. GLAV: Dino dē. SO: Simplices aūt ⁊ moderatas: que cū mēte ⁊ opinione recta/ipa rōcinatione ducunt/in paucis sane repies: ⁊ his dē natis optime ⁊ optime educatis. GLAV: Uera hec sunt. SOCRA: An nō hec in ciuitate hac esse vides: atq; hic cupiditates vulgi viliūq; ꝓsonarū supatas a cupiditatibus ⁊ tēperātia pauciozum modestoꝛūq; virozum? GLAV: Cerno eqdē. SO: Siqua igit ciuitas potentioz cupiditatibⁱ ⁊ uoluptatibⁱ atq; item in seipsa/ hec maxime talis appellanda est. GLAV: Prozsus. SOCRA: Itaq; none iusta hec oia ⁊ tēperata? GLAV CO: Maxime. SO: Atqui si eadē in alia ciuitate taz subditis q̄ impantibⁱ qui nā administraturi sint rē. p. opinio inest: nōne in hac pcipue inesse oportet? an nō ita cēses? GLAV: Magnope istud qdē. SO: Quibus itaq; potissimū ciuibⁱ inesse tēperantiā dices quotiēs sese ita habuerint/in principibus ne? an in subditis? GLAV: In ambobⁱ quodāmō. SO: Cernis q̄ apte uaticinati sumus paulo ante/harmonie cuidā eē similē tēperātiam? GLAV: Cur nā? SO: Quia nō quēad modū sapiētia ⁊ fortitudo in partibⁱ dbusdā iacentes illa dē sapiētē/hec fortē efficit ciuitatē: ita hec agit: sz istar harmonie que diapason dicit/per totā ciuitatez diffundit: efficiēs ꝓsonates in idē debiliozes homines ⁊ fortiozes ⁊ medios/prudētia/potētia/multitudine/uel pecunijs/uł alio quodā huiusmodi. Quapropter rectissime possumus tēperātiā hāc appellare ꝓcordiam: deterioris videlicet ⁊ potioris fz naturā ꝓsensionē: statuētē quē in ciuitate uel in vno quoq; cōueniat dñari. GLAV: Assentioꝛ equidē. SO: Cū ita sit Tria

iā nobis in ciuitate cōperta sunt: ut ex his apparet. Reliqua vo spēs/ꝓpter quaz ꝑterea virtutis particeps ciuitas esset/que nā erit? Constat aūt hāc esse iustitiā? GLAV: Lōstat plane. SO: An nō iam nūc nos oportet o glauco tanq̄ uenatoꝛes hūc cespitez circūdare? circūspicientes/ne qua ex parte iustitia subterfugiat: ⁊ ab oculis euanescens/ sese occultet. Patet enim hic esse. Fige itaq; passim ituituz: atq; animitere siquo modo possis pⁱioꝛ me eam cernere: ipamq; mihi ostēdito. GLAV: Utinā possem. Verū satius me uteris ut tali quodā comite qui possiz demōstrata ꝓspicere. SO: Sequere igit mecū deū añ pcatⁱ. GLAV: Efficiam qō mones. Sucas modo. SO: Inaccessibilis hic locⁱ atq; vmbꝛosus esse videt: abdita certe impscrutabilisq; latebꝛa. Verū tñ pergēdū est. GLAV: Pergēdū plane. SO: Hui hui mi glauco: videmur uestigia quedā eiⁱ qō querimus nacti: apparetq; istud haud lōge nos effugiturū. GLAV: Fauⁱ certe nuncius. SO: Quā molles hebetesq; sumus o glauco. GLAV: Quid istō? SO: Jāpridē nobis ab ipso principio vir beate qō querimus ad pedes reuoluit: neq; ipm inspexímⁱ: sed ita ridēdi fuimus ut illi qui sepe qō in manibⁱ hñt/perqrūt. Nos quoq; lōge petebamus qō ppe nos erat: uel forte nos latuit. GLAV: Quomodo istud ais? SO: Jta: Nempe videmur mihi dicētes istud pridē ⁊ audiētes/haud quaq̄ aīaduertisse id quoquo modo nos dicere. GLAV: Prolixū sane phemiū audire cupiēti. SO: Attēde siqd dico. Nō quidē principio paſſiz statuimus faciēdū cū ciuitatē ꝓdidimus/hoc est ut arbitroꝛ / uel spēs quedam ipius iustitia. Hā diximus sepenumero/si recordaris: vnūquēq; oportere vnū aliqd exercere eorum que ciuitati ꝓducāt/ad qō ipsius natura esset aptissima. GLAV: Diximus ꝓculdubio. SO: Etenim qō sua agere: neq; per aliena curiose vsari/ iustitia est/⁊ ex alijs multis audiuimus/⁊ sepe ipi diximⁱ. GLAV: Diximus plane. SO: Hoc utiq; videtur amice cuz fit quodāmodo iustitia esse/sua. s. agere. Scis vnde istō ꝓficia? GLAV: Nequaq̄: sz dicas. SO: Videt mihi qō reliquum nobis est in ciuitate/ꝑter illa que ꝓsiderauimus/tēperātiā/fortitudinē/prudētiā/hoc esse qō oibⁱ illis vim ꝑbuit/qui ⁊ in nasceret ⁊ inata pseuerarēt/quatenus ipsuz adest. Atqui diximus iustitiā fore qō restaret/ si tria nobis cōperta essent. GLAV: Necessariū id quidez. SO: Verūtñ si iudicādū sit quid hoz potissimū cū ineſt/bonā efficit ciuitatē/ambiguū erit/utrū ꝓsensio impantiū ⁊ subiectoꝛ / an legitime opionis seruatio in militibⁱ iudicātis fm legē que terribilia cē senda sint/queue nō? Uel in principibⁱ ipsis prudētia ⁊ custodia. An id potiⁱ bonā ipsam pre ceteris reddat/cū ineſt pueris/mulieribⁱ/seruis/liberis/artificibⁱ/magistratibⁱ/⁊ priuatis/qō videlicet suum q̄sq; vnⁱ vnū egerit: minime per aliena uagatⁱ. GLAV: Ambiguū certe: qd ni? SO: Ergo vis ipsa qua sua q̄sq; in ciuitate agit/de ipsiⁱ ciuitatis virtute ex equo cū sapia eiⁱ/tēperātiaq; ⁊ fortitudie certat. GLAV: Valde. SO: An nō igit iustitia pones/qō cū istis ex equo de ciuitatis virtute concertat? GLAV: Dino eqdē. SO: Considera ꝑterea ⁊ hac rōne/nunqd tibi sic videat. An pncipibⁱ in ciuitate

Adagiū. longū proximū audītū cupido. mandabis

mandabis ut iuste sententias ferant:GLAV:Cur nō:SO:An iudicabūt alteri⁹ cuiusq; auidi magis q̄ huius ipsius/ut singuli neq; usurpēt aliena/neq; suis p̄uent:GLAV:Nō alterius certe/sed istius uītaxat.SO:Tanq̄ id iustū sit:GLAV:Nempe. SO:Et hac quoq; ratione asserit sui cuiq; ꝛ ꝓpriū possessionē actionēq; esse iustitiā.GLAV:Est ita. SO:Uide nunq̄d ꝛ tibi idez qd mihi uideat.Si faber opa coriarij aggrediat/uel coriarius fabri/uel instrumēta iter se cōmutēt uł p̄mia/aut si idē utraq; exercere ꝓtēdat/oiaq; talia inuicem pmutent/nunquid cōmutationē hāc existimas magna quadā iactura afficere ciuitatē:GLAV:Haud certe nimiū. SO:Quotiēs aūt aliqs artifex uel ali⁹ natura questuarius/diuitijs elat⁹/uel multitudine copiaq;/uel robore/aut eiusmodi alio quopiaz in militaris hominis ordinē trāsire conat:Uel miles cū sit indign⁹ incōsularis nitit ꝛ custodis ascēdere dignitatē/ꝛ instrumēta vicissim isti p̄miaq; pmutāt:Aut idem aliquis hec oia simul pagere tētat/tūc arbitror ꝓfusionē puagationēq; eiusmodi videri tibi ciuitatis totius interitū.GLAV:Et maxime q̄dē.SO:Cū ergo tria in ciuitate sint genera/horū mutua cōmutatio uagatioq; pplura/extrema est ciuitatis calamitas ꝛ maxima corruptela.GLAV:Penitus.SO:Corruptelā vo summā ciuitatis tue/nōne iniustitiā esse dices:GLAV:Quid ni:SO:Hoc igitur iniustitia est.Rursus aūt sic dicimus.Questuarij/auxiliarij/ꝓsularis generis actio ,ppria/vno quoq; suū opus pagēte in ciuitate/cōtra ac ꝓfusio illa supior/ꝛ iustitia erit:ꝛ ciuitatē iustam efficiet.GLAV:Haud aliter q̄ sic se habere videt.SO:Nōdū oino istud debemus asserere.Uerū si ꝛ in cuiusq; hoīs aio spēs eadē/ꝓsiderātib⁹ nobis iustitia esse asseueret/tum demū ꝓsentiemus.Nā q̄d aliud dixerimus:alioq; tūc aliud q̄q̄ excogitabimus.Nūc aūt disceptationi huic finē iā imponamus.Fm quā existimauim⁹ si plurimū hñtiū iustitiā in maiori p̄ius eaz ꝓtēplaremur/facile deinde in hoīe vno nos quale hoc sit inspecturos.Uisumq; nobis est maius ip̄m/ciuitatē existere:atq; ita q̄ optimā potuimus eā condidimus:sciētes in bona rei publice iesse iustitiā.Quare qd in illa nobis apparuit/referamus ad vnum. Et si idē ibi cōstet/satis nobis erit factū. Siq̄d aūt aliud in vno appareat/rursus ad ciuitatez ꝓuersi/hec examinabimus.Ac forte alterna cōparatione disceptātes/uelut scintillas/ex his iustitiaz excutiemus.eāq; iam cū clare micuerit apud nosipsos stabiliemus.GLAV:Scite loqueris:atq; ita agēduz. SO:Nunq̄d qd idē appellamus tā maius q̄ min⁹/dissimile est/quatenus idem an simile:GLAV:Simile certe.SO:Ergo vir iustus a ciuitate iusta quo ad iustitie spēz ptinet:nihilo differt:sed similis erit: GLAV:Similis.SO:Atqui ciuitas iusta esse tunc visa est/cuz in ipsa tria hoīum genera/ꝓ natura cuiusq; sic instituta erūt:ut vnusq̄sq; suuz op⁹ exerceat.Tēperata rursus ꝛ fortis ꝛ sapiens/,ppter alios quosdam eorūdem generū affectus ꝛ habitus. GLAV:Uera hec sunt.SO:Unum quoq; o amice ita cēsebim⁹/hñtē easdē bas ei⁹ in aiō spēs/,ppter affect⁹ eosdē/eadē noia merito cuz ciuitate sortiri. GLAV:Necesse est oino.SO:In leuez ne rursus amice de aia cogitationē idicim⁹:Utrū tres in se spēs has habeat nec ne:GLAV:Minime mihi in leuē disceptationē delapsi videmur:Forte enim qō dicit/uerū est o socrates pulchra difficilia esse.SO:Apparet utiq;.Ac certo scito o glauco nos ut mea fert opinio nunq̄ ex discursib⁹ huiuscemodi qualibus in p̄nti disputatiōe utimur/exacte id cōprehēsuros:lōgior porro via est/que ad hoc nos ducit.Forte tñ ſz ea que supra dicta ꝛ cōsiderata sunt/facilius dissereť.GLAV CO:An nō sat istud videri debet:Mihi sane in p̄sentia id sufficiet.SOCRA:Mihi quoq; ualde sufficiens.GLAV:Ergo ne te pigeat/ſz ꝓsidera.SO:Ꝓfecto nobis necesse est ꝓfiteri:easdē in nobis spes atq; mores inesse/qua ꝛ in ciuitate:Neq; enim aliunde in ciuitatē hec deuenerūt.Ridiculū q̄ppe esset siqs iracū dā aiositatē existimaret/nequaq̄ ex p̄uatis hoibus in ciuitatib⁹ inuectā esse:quoz idē est capr⁹:qui ꝛ thra cū/scytharū/supiorūq; gētiū:aut sapiētie studiū/non ex tali p̄uatoz istinctu qualis natura nostris hoib⁹ est tribut⁹.Aut quest⁹ auiditatē/nō ex ea singulorum hoīum cupiditate / qua affecti apprime dicunt pheni cij/egyptijq; non nihil:GLAV:Et maxime quidem. SO:Hoc quidem ita se habet: neq; difficile cognitu. GLAV:Haud certe difficile.SO:Jd aūt difficile iaz utrū vno quodā eodē singula hec agamus/an potius tria queda habeamus in nobis:quoz singulis singula opamur:vno q̄dē discimus:irascimur alio:tertio ꝓcupiscimus uoluptates eas que ad nutritionē generatiōnēq; ptinēt/ceteraq; huiusmodi. Uel tota anima vnū quodq; explemus/cū ꝓciti rē aggredimur.Hec haud facile p̄o rei dignitate discernerent. GLAV:Mihi quoq; idē videt.SO:Sic aūt aggrediamur hec distinguē/nunq̄d eadē sunt iuicē uel diuersa:GLAV:Quonā pacto:SO:Cōstat plane idez ꝛia facere seu pati/ fm idē ꝛ ad idē simul nō posse.Quāobrē siqñ reperiemus in ipsis hec fieri/intelligemus nō vnū idē hec esse sed plura.GLAV:Esto.SO:Animaduerte qō dico. GLAV:Dic.SO:Stare simul atq; moueri/idem fm idē nunq̄d pōt:GLAV:Nullo modo.SO:Preterea hec diligētius ꝓfirmemus/ne qua ,pcedētib⁹ nobis ambiguitas forte suboriat.Siqs enim dixerit hoiem stantē q̄dē/mouētē vo manus ꝛ caput/cūdem stare simul atq; moueri/haud quaq̄ ita dicēdū cēsebimus:ſz partē quidē eius manere/partē vo moueri. An non ita: GLAV:Jta ,prius.SO:Qō si artificiosius ꝛ arguti⁹ iste luserit/asserēs turbinē trocūq; totū moueri simul ꝛ stare/qñ in eodē pūcto cētrū aculeūq; figēs reuolui tur:Uel aliō quicq̄/dicēs idē agere cū eidē affixū cardini/circūferť/nequaq̄ assentiemur:qz nō fm eadem sui hec tūc moueant ꝛ maneāt.Dicēdū quippe habere ipsa rectū in se atq; rotūdū:ꝛ fm rectū quidē stare cū nulla ex parte declinēt.Scōm vo rotūdū circūmoueri.Quotiēs aūt oū quid reuoluit/in rectum quoq; deuehit siue ad dexterā siue ad sinistraz uel añ uel retro/tūc nusq̄ pmanet:GLAV:Recte admoduz.SO CRA:Quare nulla ex his obiectionib⁹ nos p̄turbabit/psuadebitq;/qō idē qñq; simul fm idē atq; ad idē ꝛia sit uel agat/uel patiat.GLAV:Abe q̄dē minime ista mouebūt.SO:Uerūtamē ne in istis obiectiūculis enarrādis reiciendisq; utpote falsis/diuti⁹ cogamur insistē:supponētes iā id ita esse/ulteri⁹ ,pgrediamur:cōfessi iuicē / siqñ aliter q̄ sic se habere hec appareant/

Adagiū Difficilia quę pulchra.

quecūq; ex his oucunt/fore soluta. GLAV: Sic nimi rū decet. SO: Nōne adnuē ⁊ renuere/aggredi ⁊ decli nare/adsciscere ⁊ reiȝcere: iter se ꝺ̄ria pones/siue acti ones seu passiones: Nihil enim interest. GLAV: Cō traria. SO: Quid aūt hec: esurire/sitire/⁊ oīno cupe uelle eligere/nōne ad eoꝝ spēs referes/que modo di ximus: Ueluti semp cupiētis aīam / nōne uel aggredi dices illud qō appetit/uel adsciscere qō sibi adesse eli gīt: uel quatenꝰ vult aliq̄d sibi poꝛrigi/adnuere ⁊ illud ad se trahere: amātis moꝛe generationē ipsius affectā tem: GLAV: Eqdē. SO: Quid vo/nolle aspnari/ne gligere/nō cupe/nōne in reiȝciēdi repellēdiq; speciem ⁊ in oīa illis contraria referemus: GLAV: Quid ni: SO: Cū hec ita se habeāt/spēm aliquā cupiditatuz es se dicemus: ⁊ manifestissimas oīum aliarum cupidita tes/sitim ⁊ famē. GLAV: Dicemus utiq;. SO: Et hāc quidē potꝰ/illā cibi. GLAV: Ita est. SO: Nūquid in quātū sitis est: Alicuius p̄terea cupiditas est alterius q̄ cuius nos dicimus: potus. s. ⁊ sitis. GLAV: Nuius dūtaxat sitis. SO: Nunquid calide potionis/uel frigi de/uel multe/uel pauce: Uel ⁊ in pauco qualis cuiusdā poculi: Uel potius si calor sitiēti inest/frigidi appe titū inducit: Sinaūr frigus/calidi: Et si ꝓpter p̄tiam multitudinis/multa sit sitis/multi auiditatē ifert. Sin aūt pauca pauci. Ipsuz vo sitire nunq̄ alicuius alteri us appetitio est/q̄ cuius suapte natura est / ipsius vi delicet potionis. Rursusq; famescere/commestionis. GLAV: Ita certe ipa cupiditas queq; ipsius cuiusq; est solū/cuius ipsa natura est. Talis aūt uel talis cuiusdā ꝓpter additamēta quedā dicit. SO: Cauēdum est aūt ne ꝺs nos imꝓouidos turbet/inferēs neminē po tū cupe sed potū bonum/uel cibū: sed bonum cibum. Nēpe bona oēs expetūt. Quare si sitis appetitio est/ boni est / siue potionis seu cuiusuis alterius est auidi tas. Similiterq; de ceteris. GLAV: Forte nō nihil ef ficē videbit/qui talia dixerit. SO: Uerūtn quotcunq; eiusmodi sunt/ut alicuius sint. talia quedā talis cuiusdam sunt/ut arbitror: Ipsa autē queq; ipsius cuiusq; dūtaxat. GLAV: Haud itelligo eqdē. SO: Nō intelligis maius ipm eiusmodi esse/ut semp aliquo maiꝰ exi stat: GLAV: Plane. SO: Nōne minorem: GLAV CO: Minorē. SO: Multo aūt maius/multo minore an nō: GLAV: Sic est. SO: Et quondā maius / quon dā minore/deinceps qnq; maius/deinceps quoq; mi nore. GLAV: Nihil ꝓhibet. SO: Atq; etiā plura ad pauciora. dupla ad dimidia ⁊ oīa talia. Itēq; grauio ra ad leuiora: ⁊ uelociora ad tardiora: ⁊ calida itē ad frigida/oiaq; hoꝝ similia/eodē modo inuicē referun tur. GLAV: Certe. SO: Nōne ⁊ de his que ad scienti as spectāt/eadē ratio: Sciētia q̄dē ipsa rei ipsius qua scit/sciētia est: uel cuiuscūq; alterius dicēda est esse sci entia. At vo sciētia quedā ⁊ sciētia talis rei cuiusdaz/ ⁊ talis esse dicit. Tale vo aliq̄d dico. Postq̄ edifican darū edium sciētia extitit/ab alīs sciētijs discreta est: adeo ut edificatoria appellata sit. GLAV: Quid ni: SO: Nōne ex eo quod talis sit/qualis aliarum nulla: GLAV: Nēpe. SO: Ergo qz talis cuiusdā/ideo talis quedā effecta est. Eodēq; modo cetere artes oēs atq; sciētie. GLAV: Est ita. SO: Hoc itaq; iferre me uolu isse tūc dicito/si modo nūc itellexisti/qō quecūq; eius modi sunt/ut alicuius sint/ipsa quidē sola ipsoꝝ sunt dūtaxat: taliū vo quoꝝūdam talia quedam. Neq; vo ideo dico qō qualiū sunt sint ⁊ talia: qz. s. ⁊ egrotāti um ⁊ benevalētiū sciētia/bene uel male ualēs ⁊ ipa sit: bonoꝝ itē atq; maloꝝ/bona rursus ac mala. sz qm̄ nō illius ipsius dūtaxat cuiꝰ absolute sciētia est euasit sciētia/immo talis cuiusdā: hoc autē est salu bre ⁊ isalubre/talis quedam ipsa quoq; effecta est. Ex quo factū est ut nō amplius scientia simpliciter appellet/sed quali quodā addito medicinaria scie tia. GLAV: Teneo iaz/mihiq; hec ita sese habē vi dent. SO: Sitim vo nōne his annumerabis que id qō sunt/alicuius existūt: Est aūt sitis: GLAV: An numero eqdem/⁊ potionis sitim esse dico. SO: An nō q̄lis cuiusdā poculi qualis quedaz sitis: Ideoq; sitis ipsa neq; multi neq; pauci/neq; boni neq; ma li/neq; ut vno vbo cōplectar qualis cuiusdam/sed potionis ipsius solummodo/sitis ipsa natura est. GLAV: Sic est oīno. SO: Sitientis igit aīa quate nus sitit/nō aliud appetit q̄ bibere: idq; affectat ⁊ ad ipm fert. GLAV: Cōstat. SO: Siqd ergo ipam q̄nq; retrahit sitiētē/aliud q̄ddā erit in ipsa ab ea parte diuersum que sitit ⁊ quasi bestia quedā ad bi bēdū impellit. Neq; eniz fieri posse dicimus: ut idē aliq̄d eodē sui circa idem simul agat ꝺ̄ria. GLAV CO: Nō certe. SO: Quēadmodū absurduz dictu est eādē sagittarij manū simul arcū intendēdo pꝛo trahere atq; ꝺ̄here. Pꝛorro dicēdū est/alteraz esse manū que ꝓtrahit/alterā vo que ꝺ̄hit. GLAV: Ita pꝛsus. SO: Fatemur ne esse aliquos/qui cū sitiant nōnunq̄ bibere nolint: GLAV: Multos ac sepe. SO: Quid de ijs aliq̄s dicet/nōne ieesse in hoꝝ aīa aliq̄d: qō ad bibēdū allicit: aliq̄d ꝓtra qō cohibet: qō quidē ⁊ aliud est / ⁊ ei quod allicit dominatur. GLAV: Mihi quidē videt. SO: An nō igit/quod ꝓhibet ista/ex rōne inest: quotiēs opat: Que vo cō citāt atq; trahūt: ex effectib⁹ ꝓturbationibusq; sūt: GLAV: Appet. SO: Merito igit duo hec inter se diuersa existimabimus/⁊ illud quidē quo rōcinat aīus/rōnale ipsius denominabimus. Illud vo quo amat/esurit ⁊ sitit/⁊ ad alias libidines ꝓnioꝝ labit irrōnale: ⁊ auidū repletionū quarūdā ⁊ uoluptatū GLAV: Diuersa ꝓfecto: Meritoq; ita cēsebim⁹. SO: Ne itaq; due iā in aīa spēs distincte sint. Illō aūt qō ad irascibilē ptinet/quoue irascimur: utruz tertiū quiddaz est: An alterius horum cognatum: GLAV: Forte eius qō uoluptates cupit/est cogna tū. SO: Atqui credo hoc equidez: ex eo qō audiui quēdā qō videlicet cū leōtius aglaionis filius ex pi reo sub boreali muro ad ciuitatē ascēdens sentiret extra cadauera ꝓpe litt⁹ iacētia/simul ⁊ videre cu piebat/⁊ horrebat tñ/absterrebaturq;/ vultūq; te gebat: secū ipse pugnās. Cupiditate deniq; supat⁹/ ad cadauera directis ⁊ patefactis oculis aduenta uit/dicēs. Ecce iā uobis licet o infelices desiderīū ue strū pulchro explete spectaculo. GLAV: Audiui ⁊ ipse. SO: Itaq; sermo testatur/iram sepe pugnare aduersus cōcupiscētiam/tanq̄ hec inter se diuersa sint. GLAV: Id certe significat. SO: Nōne ⁊ alibi frequenter animaduertimus / quādo distrahūt ali quem pꝛeter rōnem cupiditates/obiurgātem ipsuz sese/⁊ aduersus id sui quod trahitur indignantez: Et quasi duob⁹ dissentiētib⁹ adiutricē rōni iraz ac currere: Rōne aūt impante nō esse sibi ꝺ̄dicēdum/

irā cupiditatib⁹ ꝓiūctā obsistē illi arbitror te nunq̄ uel in teipso uel in alio persensisse. GLAV: Nunq̄ per iouē. SO: Quid porro? Añ quis iniuriā inferre se putat. nonne quo generosior est/eo minus irascit/ouz exurit ⁊ algeat/⁊ aliud qȝuis tale patiť ab eo quē iure hec agere cēset. Et qȝ iā dixi: ira istius in eū quodāmodo nō irritat. GLAV: Vera loqueris. SO: Quid aūt: qñ iniuriā se pati ꝺs putat: nonne tūc satagat ⁊ seuit/⁊ auxiliū ꝑstat ei qȝ iustuz videť: famem/frigus/⁊ cetera talia tolerās. Et ad victoriā ꝓtēdit: neq; a generoso ope cessat ꝓiusq̄ uel trāsegerit: uel obierit: uel tanq̄ canis a pastore/ita veniq; reuocat⁹ ab ea que in ipo est/rōne miteſcat. GLAV: Dino hec vis ei ſimilis est: cui tu cōparas Etenim in nostra ciuitate auxiliarios ipsos tanq̄ canes posuimus obtēperātes ꝓncipib⁹ quasi qui busdā pastoribus ciuitatis. SO: Optime qȝ dicere uolebā intellexisti. Sed nū ⁊ hoc insup animaduertis: GLAV: Quid istud: SO: Qȝ in pñtia contra ac sup de iracūdia iudicam⁹. Tūc sane irascēdi viz ad ꝓcupiscēdi naturā referebamus. Nūc vo multū interesse dicimus/ac multo magis irā asserim⁹ aie partib⁹ inter se dissidētib⁹ ꝓ rōne arma capesse re. GLAV: Ita ꝓsus. SO: Nunqd ⁊ irascēdi vis est a rōne diuersa: uel quedā spēs rōnis: adeo ut nō tres in aio sed due spēs sint/rōnale ⁊ concupiscēs: An poti⁹ quēadmoduz in ciuitate apparuerūt tria quedā genera/que ipsam cōtinēt/questuariū/auxiliariū/cōsulat⁹/ita ⁊ in aia tertia quedā vis est ira cūdia: que natura ipa rōnis tutat partes: nisi ex improba educatiōe fuerit deprauata. GLAV: Necesse est ut tertia sit. SO: Nēpe etiā si alia q̄ ratio apparuerit/quēadmodū supra visa est a cōcupiscētia differēs. GLAV: At vo facile id quidē patere pōt. Nā in puerulis quiuis istud intelligat: qui statiz nati iracūdia pleni sunt. Rōnis aūt alicq nunq̄ multi sero cōpotes fieri mihi videnť. SO: Per iouez ꝓclare loqueris. Preterea in bestijs ita esse dicis/ut ipse dicis/cōperiet. Testať ⁊ istud Homeri illud quod supra induximus. Pectora castigās monitis affat acerbis. Perpetere o cor/nā tu longe alias grauiora tulisti. In his porro homerus tanq̄ hec inter se differant alterū hoz obiurgare alterū facit/ipsam videlicet rōnē de meliori peiorizq; ꝓsultātē/irrationalē iracūdie impetū cohibere. GLAV: Recte admodū loqueris. SO: In his itaq; vix tādem ꝓsensimus/satisq; iter nos ꝓstitit: eadē in ciuitate/eadē ⁊ in cuiusq; aia genera eē ac numero paria. GLAV CO: Sic certe. SO: Quin ⁊ hoc necessariū est: quē admodū ⁊ quo sapiēs erat ciuitas/ita ⁊ eodē sapiētem esse ꝓiuatū. GLAV: Plane. SO: Itē quo fortis est ꝓiuat⁹ aliqs ⁊ quomodo: eodē ⁊ ita fortē esse ciuitatē: ⁊ in ceteris oib⁹ ad virtutē utraq; similiter se habere. GLAV: Necesse est. SO: Atqui ⁊ iustū o glauco virū dicemus eadē rōne/qua dicimus ciuitatē. GLAV: Necessariū id oīno. SO: At non dū illud obliti sumus qȝ ciuitas ex eo iusta visa est qz cū tria in ea sint hoiuz genera/suū quisq; explet officiū. GLAV: Haud certe mihi obliti videmur. SO: Meminisse ergo oportet qȝ dsq; nostrū/cui⁹ singule aie partes qȝ suū est agūt/⁊ iust⁹ erit ⁊ sua pagēs. GLAV: Meminisse ꝓsus. SO: Nonne rō nali potētie ꝓuenit imꝑare: cū sapiēs sit/geratq; toti⁹ aie ꝓuidētiā: Irascēdi vo nāe/obsequ rōni: poz illa pugnare. GLAV: Penit⁹. SO: Nōne ut supra tractauimus musice ⁊ gymnastice mixtio atq; tēperātia/ut cōcordia ista sint efficit: Unū quide hoz itēdēs augēsq; ⁊ nutriēs ꝓclaris sermonib⁹ ⁊ disciplinis. Alteruz vo remittēs sedās māsuefaciēs per harmoniā atq; rhythmū. GLAV: Maxime. SO: Cūq; ita nutrita hec fuerint/⁊ que sua sūt reuera didicerint: ⁊ optime fuerint erudita/ardori ꝓcupiscētie ꝓsidebūt/que pars aie in quocūq; est plurima: neq; vnq̄ pecuniarū possessiōe repleť/cauebūtq; ne corporaliū uoluptatū expletiōe adaucta grādior robustiorq; euadat: nolitq; suo ouns taxat officio fungi/sed subjicere sibi illa ꝓrēdat: quib⁹ impare natura nō debet/atq; ita vniuersam oīum vitā puertat. GLAV: Sic ꝓsus. SO: Quinetiam ab externis hostib⁹ hec aiam oēm corpusq; custodit: dū illud qdē ꝓuide ꝓsulit: hoc aūt ꝓpugnat/obtēperat ꝑncipi: fortitudine que cōsulta sunt/pagit. GLAV: Vera hec sunt. SO: Fortē ꝓfecto hac ex parte virum quēq; uocamus/qñ in ipso iracūdie vigor ita institutus est/ut in medijs uoluptatib⁹ ⁊ doloribus/in sententia sua ꝑsistat/nō aliter esse de terribili ⁊ nō terribili iudicā duz q̄ ratio ipsa dictauerit. GLAV: Probe. SO: Sapiētē vo breui illa ex parte qua ⁊ imperauit in ipso/⁊ ista dictauit/hīs in seipsa sciētiā/qua discernit/qd potissimū ex usu sit tā singulis q̄ vniuerso ex his tribus cetui ꝓstituto. GLAV: Certe. SO: Tēperātez rursus aliquē appellamus/hoz ipsoz amicitia atq; ꝓcordia qñ ⁊ qȝ ꝑsidet ⁊ qȝ subest/in sniam eādē ꝓueniūt/rōnē. s. impare decere: neq; ab illa desciscēdū eē. GLAV CO: Tēperātia ꝓfecto nihil est aliud ⁊ priuatim ⁊ publice. SO: Iust⁹ veniq; ex eo atq; ita erit qsq; ex quo sepe iā diximus ⁊ quēadmodū exposuimus. GLAV CO: Necessarium id oīno. SO: Quid porro: Est ne aliqd qȝ hāc nostrā usq; adeo sententiā interturbet: ut aliud videat eē nobis iustitia/q̄ qȝ in ciuitate ꝓstitit: GLAV: Mihi qdē nō videť. SO: Quinimmo / siqd adhuc iter nos in ꝓtroversia sit/sic iterū supiora peni⁹ ꝓfirmabimus absurda illa huic objcientes: GLAV CO: Qualia. SO: Veluti si in hoc deliberare nos oporteret/de ciuitate illa deq; hoie similiter atq; illa nato atq; nutrito. nunqd vir talis cuz depositū auri uel argēti accepit videat qñq; fraudē excogitaturus: cēses aliquē iudicaturū ciuscemodi virū fraudē cōmittē potius q̄ aliter affectos hoies: GLAV: Meminē ꝓsus. SO: An nō a sacrilegijs hic furtis/ꝓditionib⁹ tā pua tiz aduersus sodales q̄ publice aduersus rē. p. inocēs erit: GLAV: Innocēs. SO: Atq; neq; ifidus uel in iureiurādo uel quibuscunq; cōmercijs. GLAV: Nullo pacto. SO: Adulteria qdē/parētū ꝓtēpt⁹/impietas in deos/cuiuslibet alteri poti⁹ q̄ huic ꝓueniūt. GLAV CO: Ita ꝓsus. SO: Nōne hoz oīuz causa hec est: qz qcqd in ipso est suū op⁹ exequit: tā ad impandū q̄ parēdū. GLAV: Nulla certe alia. SO: Quid: queris aliud eē iustitiā q̄ hāc ipam viz/que tales viros/⁊ tales efficit ciuitates: GLAV: Ego qdē minime. SO: Tādē nobis absolutū est somniuz illud qȝ nos ꝓiecisse dixi mus/qȝ mox incipiētes cōdere ciuitatē/deo quodam fauente/in ꝓncipiū aliquod ⁊ imaginē iustitie ascendisse videmur. GLAV: Vino quidem. SO: Hoc autē erat o glauco ꝓpter quod confert quoddaz iustitie

simulachrũ. Nẽpe debere qui natura coriarius est/ar tẽ hãc exequi/aliud nihil aggressum/qui vo faber/fa bricare. Similiterq; in ceteris. GLAV: Apparet. SO CRA: Reuera qdẽ talis iustitia est/sed nõ circa actio nẽ exteriorẽ/immo circa iteriorẽ suaruz partiũ actio nẽ uere ad ipsummet aiũm/z ad sua: ouz nihil pmittit ex suis aliena tẽtare: neq; sint aie genera/opa inuicem pfundẽtia per plura uagari. Sed reuera ppria recte digerit. suiq; est dns/sese exornat/amicus sibi ipse ef fect⁹ in se tria ipsa ptẽperãs tanq; tres terminos har monie/neatis/hypatis z medie/hoc est octaue uocis z grauis z quinte: seu queuis alia media fuerit. Itaq; hec oia nectẽs/ipseq; vndiq; vnus effectus ex multis tẽperãs atq; pcinnẽs/ita oemũ agit siqd agit uel circa pecunias acqrẽdas/uel corporis cultuz: uel etiã circa ciuilia/aut priuata cõmercia: in his oib⁹ actionẽ illaz iustã z pclarã existimãs/que habitum hũc pagit/atq; seruat. Sapiẽtiã vo opationi huic presidẽtẽ sciẽtiã. In iustã aũt opationẽ/que hãc dissoluit. Insipiẽtiam de niq; opationis huius oucez opinionẽ. GLAV: Uera prsus o socrates loqueris. SO: Si ergo nos iueniſſe dixerimus iustũ virũ z ciuitatẽ iustã / qdue in utriſq; iustitia sit/haud forte multũ/ut arbitror / mẽtiri vide bimur. GLAV: Nõ per iouẽ. SO: Asserẽdum igitur. GLAV: Prioculdubio. SO: Esto itaq;. Enimuero deinceps de iniustitia psiderãdũ videt. GLAV: Pla ne. SO: Seditionẽ qñ hoc triũ iniustitiã appellare de cet: curiosamq; z uariã alieni operis usurpationem: z insolẽtẽ partis cuiusdã preuaricationẽ aduersus totã aiam rebellãtis insurgẽtisq; ad impandũ regio animi generi: cui seruire eã natura iubet. Talia quedã/ut ar bitror/atq; hoc turbationẽ errorẽq; iniustitiã esse di cemus/z intẽperãtiã/ignauiã/insipiẽtiã/z vniuersam deniq; prauitatẽ. GLAV: Hec prsus ita se habẽt. SO CRA: Nõne satis iaz pspicue patet/quid est iniusta facere z iniuriari: ac rursus qd agere iusta: qñquidez iustitia z iniustitia patẽt? GLAV: Quo nam pacto? SO: Quia nihilo a salubribꝰ z insalubribꝰ differunt. Nẽpe ut hec circa corpꝰ/sic circa aiũm se hñt z illa. GLAV: Qua rõne? SO: Salubria qdẽ sanitatẽ indu cũt/isalubria morbũ. GLAV: Plane. SO: Similiter quoq; iusta agere iustitiã gignit in aio. iniusta facere/ iniustitiã. GLAV: Necesse est. SO: Est aũt sanitatez inferre/ita que in corpore sunt disponere/ut pm natu re ipsius ordinẽ inuicẽ supent z supent. Morbũ autẽ inducere usq; adeo corporis partes inficere/ut ꝓtra nature legez dñent inter se subꝫciãturq;. GLAV: Est ita. SO: Eadẽ rõne iustitiã pstare cuiq;/nihil est aliud q; animi partes in ordinẽ suuz digerere/ut ad nature normã pareãt/atq; impent. Iniustitiã vo ut cõtra na turã exsupent inuicẽ ac succũbãt? GLAV: Prorsus. SO: Uirtꝰ igit ut apparet sanitas quedã est z pulchri tudo/z robustꝰ animi vigor. Prauitas cõtra/morbꝰ/ turpitudo z ibecilitas. GLAV: Est ut dicis. SO: Nõ ne igit exercitatiões honeste ad virtutẽ acqrẽdã ꝓdu cũt. Turpes ad prauitatem deducũt? GLAV: Necesse est. SO: Restat ut videt discutiendũ. Hunqd psint agere iusta/honesta colere/esse iustũ/siue occultuz id cuiq; sit siue nõ? An iniuriari z iniustuz esse/si modo nõ det penas/neq; fiat ex punitione melior? GLAV CO: Mihi qdez o socrates ridicula disceptatio ista forte videt. Siqdẽ corporis natura corrupta/videt nõ esse viuẽdũ. neq; etiã in summa epularuz z poculo rũ oium affluẽtia: cũctis diuitijs z totius orbis im perio. Natura vo eius quo viuimus polluta atq; corrupta/nũ viuendũ erit: siqs qcũq; lubet aliud agat q; hoc vnũ: vnde ab improbitate iniqtateq; li beret: iustitiã vo z pbitatez adipiscat: postq; talia hec utraq;/qualia narrauim⁹ apparuerũt. SO: Ri dicula pfecto. Uerũ posteaq; co deuenimus/ut q; certissime fieri põt/qõ hec ita se hñt / pspiciamus/ mime desistẽdũ. GLAV: Per iouẽ minime oium. SO: Age iam huc accede / ut videas quot ipẽs im probitas habet/ut mihi videt. Attende nũc. Nẽpe hec digna pspectu? GLAV: Sequor equidẽ/dicas modo. SO: Atq tanq; e specula quadaz/postq; huc rõcinãdo pscẽdimus/vna mihi spẽs virtutis occur rit/prauitatis inumere. Ex qb⁹ quatuor quidã mo di potissimũ sese offerũt/quoz meminisse oportet. GLAV: Quomodo istud ais? SO: Quot sane re rũ p. modi sunt/spẽs suas hñtes totidem esse z aie ipsius apparẽt. GLAV. Quot? SO: Quinque re rũ p. q; rursus z aie. GLAV: Dic quales. SO CRA: Unũ aliquẽ rei p. modũ eẽ hũc assero/quẽ exposuimus. Duabus vo appellationib⁹ declarari põt. Nã si iter principes ciuitatis vnus qdã sit/oi um pstantissimus regnũ uocabit. Si naũt plures/gu bernatio appellabit optimatũ. GLAV: Uera nar ras. SO: Hãc vnaz ideo spẽm esse dico/qz siue plu res gubernẽt/siue vnus/nullus qui ita ut diximus/ educatus z eruditus fuerit/quicq; existimatiõe di gnum in rei. p. legibus permutabit. GLAV: Neq; enim consentaneum esset.

¶ Argumentum Marsilij Ficini in librum quintũ de iustitia.

Non sum nescius forte nõnullos qui apo logiã a nobis expectẽt/qua qntũ hũc li brũ coionẽ oium in ciuitate ponẽtẽ/de fendamus cõtra calũnias/tũ maledico rũ/tũ etiã ignorãtiũ: Uerũ legãt Plato nẽ ipm/pcor legãt diligẽter/ac sine inuidia iudicẽt apologiã scio quid loquar/nullã desiderabũt. Pla to igit phebeus humani generis medicus/cũ aiad uerteret z singulos hoies/ z familias /z ciuitates/ semp z ubiq; grauiter egrotare/neq; ullis bacten⁹ ciuilib⁹ medicoz medicamẽtis tot secula iã frustra curãtiũ: ut liberari morbo/uel saltẽ leuari paulum atq; minimũ qualescẽ/tã prudẽter/q; pie ad legẽ il lã sese ptulit pcipuaz apud medicos: qua medicine sanciũt auctores: siqs medicamentis talib⁹ puta fri gidis diu adhibitis minime qualescat/esse tãdẽ rite ad calida trãseũdũ. Cognoscẽs ergo genus huma nũ per leges distribuẽtes ppria tot seculis nihil pfi cere/immo vo in deterius quotidie labi nõ iniuria ad amicitie se trãstulit leges coia inter amicos oia forte iubẽtes: ut diuisione diuisionisq; z miserie sub lata causa/pcordiã/vnionez/felicitatẽ psequẽmur. ¶ Sz aliter rursus exordiamur. Socrates in pn cipio quarti disciplinã educãde iuuẽtutis cũctis le gib⁹ anponẽs/raptiz attigit: videri optimã disciplã forte si uxoz/filioz/rerũ coio fiat. At qñ res est z noua q; plurimis z plurimis laudita reuocat ad eã statiz in principio qnti declarãdã apti⁹ z firmi⁹ cõprobãdã. Jã vo etsi a Critia z Timeo didiceris

disciplinã

disciplinā similē extitisse quōdaz apud grecas egyptiasqz athenas/neqz nimium admiraberis/tanq̄ nouā/neqz diffidēter audies tanq̄ penitus arduā/neqz inuitus admittes quasi nō bonam. Ditto qō multi tradūt apud boemos placā urbē aliqñ similiter gubernatā. Atqui diodorus insulam in oceano meridiē uersus describit:in qua preter cetera communes etiaz sint uxores/viriqz philosophie plurimū astrologieqz studiosi. Pōponius quoqz mella testis est garamantes in extremis africe partibus cōmunia habere in re.pu.oia. Similē preterea bonorū fuisse cōmunionē iter philosophos brachmanas/gymnosophistas/esseos / pythagoricos: z deniqz iter sanctos quōdā christiane rei.p.fūdatores cōpertū habemus. Videm⁹ quoqz seculis nostris illos dūtaxat religiosos ad virtutez felicitatēqz accedere/inter quos nihil est proprii. At eniz si uxorū te cōmunio turbat/primo quidē pmittito apud Platonē rite ex lege fieri/qō apud adulterinos sacerdotes in cōmune fit sacrilegio. Deinde Platonē ipsum audito priusq̄ iudices altius in sua causa declamātē. ¶ In sequētib⁹ nota primo qdē socraticā prouidētiā peius esse cēsentē in legibus pstituē dis errare/q̄ hoiez interficere. Eiusmodi nāqz error/multos per multa secula iterficit aios simul z corpora. Deinde modestiā difficilia diffidenter aggredientē/z quasi inuitā atqz cōpulsaz. Tertio pietatē diuinū auxiliū pro suo more in rebus grauib⁹ inuocantē. Ac ne in legibus erret pdendis ab adrastia dea petit opem:cuius mentionez quoqz fecit in phedro. Adrastia hec apud priscos theologos est potētissima ineuitabiliū regina legū:legū inq̄ tam saturniarū ad mētes pertinentiū/q̄ iouialiū pertinentiū ad naturas. Adrastiā dico diuinā prouidētiā/quaten⁹ nihil uel oculos eius subterfugere/uel manus pōt effugere. Nec ab re ubi optat firmissimas leges condere/quas neqz obliuio deleat/neqz defraudet astutia/neqz violētia frāgat/z oīno nullus deuitet/adrastiā obsecrat ineuitabilia sanciētē que nullus queat effugere? Deinceps paulatim ad cōmunē progredit disciplinā a viroz videlicet institutione ad institutionez similiter mulierū/mandās oia priuata / publicaqz tū pacis tū belli studia mulieribus cū viris cōmunia fieri:ne mancū sit genus humanū:eo tñ pacto ut in singulis grauiora viris/leuiora mulieribus committant. Similiter z alibi docet brachia quoqz sic assuefacienda / ut singuli utrinqz sint dexteri / quos noīat amphidexteros. ostēdit aūt id fore utile atqz possibile/z quo pacto fieri debeat. Deinde aliā adducit coionem/videlicet uxorū atqz filioz. Et ibi aduerte quanta ordinis prouidētia pstituat magistratus pīsides nuptiarū:z sacra z tēpora/z etates cauēs ne quid intēperate fiat/uel inutile ciuitati. Ac post generationez q̄ diligēter de natis cogitet nutriēdis:ita tñ ut neqz vir neqz mulier propriū agnoscat filiuz/neqz filius propios genitores/neqz alios alī: sz seniores opinari cogant/oēs pene iuniores esse filios uel nepotes: Juniores vicissiz suspicari oēs seniores eē progenitores/equalesqz similiter eē fratres. Inter hec ubi nutritionē eius spernit/qui uel pter legē uel ex inutili natus fuerit/uel inutilis intellige nō esse perdendum:sz in loco occultiori uel in suburbijs vilius nutriēdū extra exactissimā regulā illam/qua nutriūtur hi qui assumēdi ad custodiā iudicant. Illū vo iseriori alendū regula ad minutiora urbis uel agri ministeria suo tempore transmittendū:uel forte ad urbes alias trāsferēdū statim natū. Dox agnosce cōmunis charitatis inuentū/ubi sic disponit singula/ut singuli eadē uel re uel persona oculis demōstrata/eque iudicent/dicātqz hoc est meū. Cūqz sua cuiqz charissima sint/singuli cuncta curabūt:precipue cū ad eiusmodi curā legibus quoqz magistratibusqz adducant. Hinc ergo incuria z negligentia nostra/qualis in oibus est circa plurima quasi a nobis sint aliena/tollet. Tollet z quotidiana fallacia qua iudiciū nostrū in eo colendo/qō propriū esse cēsemus/stulte decipit. Tollet denqz extrema perturbatio solicitudo/miseria/que ex insano proprioz amore nos angit: Ditto qō adempta discordie causa/ z communis erit z integra charitas. Proinde attēde q̄ diligentes/q̄ iustas/q̄ mites statuat belli leges: Que premia victores maneāt. Diuinitas scilicet quedā. Transferri enim hos inquit in beatos demones hoium curatores/z quasi deo charos rite colēdos. Quod vo de puerozq̄ oculis dicit/iocosum quiddā est glauconis/z leuandi tedij gratia dictū. Adde z triūphale qddā atqz festiuuz. ¶ Restabat probandū cōmunionē hanc fieri posse/postq̄ fore optimā fuerat affirmatū. Primo igit etiā si neque at fieri/ostēdit se nō frustra hāc in mediū adduxisse: videlicet tanq̄ exēplar in formādis ciuitatib⁹ pro viribus imitandū. Deinde demōstrat tunc demū posse fieri qñ philosophi gubernabūt neqz prius requiē ulla fore maloz. Quāobrē ad formādos philosophos tanq̄ futuros ciuitatis gubernatores oportune descēdit:docēs quale sit philosophi ciuilis ingeniū/qualis affectus atqz disciplina. Principio quantū plebei circa percipiēda sensibilia hec inferioza auidi curiosiqz sunt/tantū ingeniū philosophicū ad inueniēdas ideales hoz oiuz rōnes:auidū z ppēsuz est z sagax ipsi⁹ ueri uenatoz. Quoniā vo uere quidē res idee sunt/naturales aūt forme sunt z imagines idearū/nō iniuria plebeos inquit somniare putātes que imagines sunt esse res ueras: Philosophū vo solū inter alios vigilare. Et quoniā iter ens atqz nō ens mediū ponit/memento quinque gradib⁹ oia cogitari. Et nō ens qdez purū dici quicqd fingit infra materiā. Ens vo puruz purā mentē ideāqz existere. Aiam celumqz ens dici simul: Atqz nō ens videlicet pter motū/magis tñ eē q̄ nō esse. Materiā ptra magis quodāmodo nō esse q̄ esse. Sz qua natura cōposita sunt sub luna esse pariter atqz nō eē. Circa ea que uere sunt cognitio ipsa uersat. Circa ea que uere nō sunt ignorātia. Circa ea que pariter z sunt z nō sunt:se reuoluit opinio. Ignorātia qdez z opinionē tū plebeis tribuit/tū sophistis Cognitionē vo idest sciaz dūtaxat philosophis. Nō aūt sciam opinionēqz potentiā quandā noīat/itellige potētiā nō informē:sed partim naturali forma partiz habitu preditaz. Preterea ubi de ideis agit ad quas philosophi refert scia / more suo iquit bonū/pulchrū iustū: Ternarius hic numer⁹/modis tribus exponit. Primo bonum sit deus/Pulchrū mēs angelica multiformis. Justū celestis aia mūdana iuste distribuēs. Secundo bonum/forma ipsa actusqz diuine nature.

Pulchꝝ eiuſdē intelligētia. Juſtū uolūtas eiuſdem. Tertio bonū. Inter ideas eſt exēplar formę actuſqꝫ cuiuſqꝫ atqꝫ nature. Pulchꝝ exēplar ordinis qui ex qualibet forma in ſeipſa reſultat. Juſtuꝫ exēplar ordinis/qui a qualibet forma atqꝫ re refert ad alias. Añ vo ipſi bono ſubdit maluꝫ/pulchro turpe/iuſto iniuſtuꝫ/caue tria hec oppoſita colloces in ideis. Pone vo hec tū in ipſa informitate ꝛ deformitate materie/ quaꝫ in libro de ſcia uocat exēplar diuinitatis exps. Et in politico diſſimilitudinis locū:tum etiā in aīa iā deprauata/ꝛ ad materiā oīno ꝓuerſa. Beniqꝫ qō eu nuci enigma puerile tāgit/eſt eiuſmodi:homo nō homo/videns nō vidēs/percuſſit nō pcuſſit/lapide non lapide/auē nō auez/ſup arbore:ideſt eunucus luſcus percuſſit pumice alā ueſptilionis ſup ſambuco. Sed id ridebis ſcio. Quod ꝛ ridiculi gratia eſt appoſitū.

enigma
pmō arbore

Liber quintus de iuſto.

SOCRATES: ADIMANTVS: POLEMARCHVS: THRASYMACHVS.

pn Cicero ad mo paginaz

BOnam equidē ciuitatez huiuſmodi:rectāqꝫ rem.p.uoco. virūqꝫ talē bonū eē dico. Ac ſi recta hec res pub.eſt/alias prauas appello / utpote que circa ciuitatis ipſius gubernationē ꝛ priuatoꝝ diſciplinā aberrēt. que qdē in quatuor ſpēbus prauitatis ſunt. GLAV: Que nam iſte? Tūc ego narrare pergebaz/qua rōne mihi ſingule ex ſeſe inuicē dependere viderent. Verū polemarchus/paulo eniz a me remotior erat/qꝫ adimāt⁹/adimāti poſt tergū ſedens/extēdit manū/ prehēdēſqꝫ ſuperne palliū adimanti circa humeros/ꝛ eū pauliſper ad ſe traxit ꝛ os ad aures eius admouit/ſubmiſſa uoce ſuſurrans. Ex his aūt que dixerit/nihil ipſi percepim⁹ niſi id vnū:qō ait:permittem⁹ ne? an qd agemus? Cui adimātus altius rīdens/minime inquit. Ad hec ego. Quid nā iſtud eſt qō non vultis ꝓmittere? ADI. Te. SO: Quid maxime? ADI: Declinare nēpe nobis videris/ſpēmqꝫ totā diſputationis huius nō minimaz ſubtrahere ne nobis exponas/atqꝫ ſubripere/putanſqꝫ latere nos negligenter dixiſti/de uxoribus qdē ꝛ pueris cōſtabit oībus/oīa ſicut inter amicos cōmunia eē debē. SO: An nō recte dixi o adimante? ADI: Recte nimirū:ſed quēadmodū in alijs ita in hoc explanare oportet/qua rōne ita ſe recte id habeat. Quis cōmunionis modus ſit. Nā multi eſſe pñt. Ne igit id ptermittas/quo minus nobis aperias/quē tu potiſſimuz dicas. Profecto nos diu iā expectamus/ſperātes expoſiturū te tā circa filioꝝ procreationez que ſit generationis cōditio/qꝫ circa nutritionē:que educationis futura ſit ratio. Qualiſqꝫ debeat eſſe hec ois quaz tu dicis/mulierū filiorūqꝫ cōmunio: Plurimū quippe imo vo totū referre iſtō ad rē.p.ducim⁹ / recte ne an nō recte agat. Nūc autē cū rē.p.aliā aggrediaris/priuſqꝫ hec ſufficiēter tractaueris/viſuz id nobis eſt/qō ꝛ ipſe audiſti/ne te aliud quicqꝫ aggredi permittam⁹ anteqꝫ hec oīa quēadmodū alia expoſueris. GLAV CO: Me quoqꝫ uobiſcū ſētire exiſtimate. THRASY: In hoc proculdubio nos ꝓuenire oēs o ſocrates puta. SO: Quid agitis obſecro/qui me ita reuocatis qꝫ grauē rurſus tanqꝫ a pncipio diſputationē de re.p. ſuſcitatis? Nēpe ego qſi hāc iā pegiſſez/mecū ipſe cō gratulatus ſuz/fatis mihi eſſe factū exiſtimās/ſiqs nūc dimittat hec ſuſcipiēs quēadmodū ſupra dixi. Que uos nūc exigētes/neſcitis qꝫ frequēs diſputationū inſtigetis examen. Quod ego tūc proſpiciēs libens ceſſi:atqꝫ pretermiſi/ne crebro nos tumultu turbaret. THRA: An cōueniſſe huc hos arbitraris o ſocrates/ut aurū funderēt / potiꝰ qꝫ ut ſermones audirēt? SO: Ut ſermones audirent quidē/ſed moderatos. GLAV: Modus certe ꝛ termin⁹ horū ſermonū audiendoꝝ o ſocrates/ois vita eſt viris mentē hñtibus. Sed nos quidē mitte: Tu vo ne graueris ſi tibi videt ea que ꝓquirimus declarare. Que noſtris cuſtodibus circa mulieres ꝛ filios ſit futura cōmunio: queue nutriendoꝝ puerorꝝ ratio eo ipo in tēpore adhibēda: qō generationē inter ꝛ diſciplinā labit que laborioſiſſima certe eſſe videt. Conare queſumus nobis hec aperire. SO: Haud facile o vir beate explicari hec pñt: plures enim in his qꝫ in ſuperioribꝰ inſunt ambiguitates: Primo qdē an fieri hec poſſint: dubitaret: Quinetiā/ſi poſſint: utrū optima iſta ſint / ꝛ quomodo dubitabit. Quapropter difficultas hec me deborrat/uerentē o dulcis amice/ne uotuz quoddā ꝛ fictio eſſe mea hec oratio videatur. GLAV: Ne pigeat obſecro/ neqꝫ eniz auditores habes ingratos uel icredulos/ uel maliuolos. SO: O vir optime / ut exhorteris me hec affers. GLAV. Nēpe. SO: Cōtra facis ono: Nā ſi mecū ipe ꝓfiderē ea que noſſe dico/recta eēt hec ꝓſolatio: Nēpe tutū eſt ꝛ audēdū/iter amicos prudēteſqꝫ viros uera que qs cognoſcit de maximis ꝑcioſiſqꝫ rebus ꝓnunciare. Cū diffidētia vo ꝛ ambiguitate uerba facere quēadmodū ipe facio metuēdū eſt ꝛ fallax: haud formidādū inqꝫ /ne riſū audientibꝰ moueā: nā puerile id quidē ſꝛ ne a uero procul aberrās/ꝛ ipſe falſitati ſuccūbā / ꝛ amicos mecū trahā in ruinam: ꝛ in his vna decipiamur: in quibus minime oīum errare cōueniat: adoro itaqꝫ ſupplex adraſtiā ob ea que dicturus ſum glauco. Reor enim minus eū delinquere/qui nō ſponte aliquez perimit/qꝫ qui circa ꝓſtitutiones de honeſtis ꝛ bonis: iuſtiſqꝫ fallit. Hoc aūt diſcrimē ſubire prestat inter inimicos hoies qꝫ amicos. Quare meliꝰ o glauco me cōſolare. GLAV: At enim o ſocrates ſiquo pacto nos ex hac diſputatione errare ꝓtigerit/abſoluem⁹ te uelut ab homicidio/ꝛ inſontē in hac deceptione pronūciabim⁹. Ergo audacter diſputationē ingredere. SO: Porro innocēs eſt qui illic abſoluit/ut leges docēt. Ergo ꝛ qui hic abſoluitur/innocens. GLAV: Dic itaqꝫ hanc ob causaz. SO: Dicere nunc rurſus oportet / que forte deinceps dicēda erāt. Forte aūt operep̄reciū eſt: poſtea qꝫ integrū virile opus exp̄ſſim⁹/deinceps que ſunt mulierū/referre: p̄ſertim cū ad hoc ipſe me cohorteris. Hoibus quidē natis ꝛ eruditis/quēadmodū ſupra narrauim⁹/ut mea fert opinio/nulla eſt alia recta filiorum mulierūqꝫ adeptio atqꝫ uſus / qꝫ ea via gradiētib⁹/quā ipſi a principio ingreſſi ſum⁹. Etenim conati ſumus tanqꝫ gregi cuſtodes/viros ſermone ꝓficere. GLAV: Nēpe. SO: Sequamur igit generationē/nutritionēqꝫ qꝫ ſimilimā adhibentes: cōſideremuſqꝫ utrū ita deceat nec ne? GLAV CO: Quo nam pacto? SO: Jta: utruz inter canes

Amicoꝝ cōmunia omnia

+ Adagiū Amiciꝝ te futura cred. bas

gregis custodes/feminas ipas cēsem⁹ vna eadē custodire debere/que ⁊ mares:⁊ vna uenari:ac cetera oia cōmuniter facere:An feminas quidez intus quasi domestica adseruare:tanꝝ ad forēsia opera impotētes ꝓpter ipsum catuloꝝ partū ⁊ nutrimētū:masculos aūt laborez subire:oēmqꝫ armenti curam gerere.GLAV:Cōmuniter his oia tribuim⁹ nisi qō feminis ut imbecilliorib⁹ maribus ut robustioribus utimur.SO:Fieri ne pōt / ut aiali aliquo ad eadez utaris/nisi eadez rone nutriueris erudieriſqꝫ:GLAV:Nullo modo.SO:Si ergo feminis ad eadē utemur ac viris/in eisdem erudire decet. GLAV:Certe.SO:Musica aūt ⁊ gymnastica viros in superiorib⁹ erudiuimus. GLAV:Sane. SO:Mulieribus igit artes he similiter ⁊ res belli ce tribuende sunt:ad eadēqꝫ uti his decet.GLAV CO:Consentaneū istud quidem ex his que dicis. SO:Forsitan multa ꝓter cōsuetudinē ridicula vidēbunt dicta circa ea que nūc iduxim⁹ si agant uel dicant.GLAV:Et maxime quidez.SO:Quid in his maxime ridiculū cernis:⁊ An quia nudas feminas cōspecturus sis in palestris/cū viris certātes/ nō modo iuuenes/sed ⁊ uetulas/quēadmodum senes viros in gymnasijs qñ vna exercent/licet iam rugosi ueternosiqꝫ sint.GLAV:Ita per iouē:Nā ridēdū id quidē ut nūc res sunt/videat. SO:Nos igit postꝙ dicere cepim⁹/haud quaꝙ uereri debemus facetoꝝ hoium dicacitates/quotcunqꝫ ⁊ quales cūqꝫ iaciant aduersus huiusmodi mutationem/ quā circa musicā gymnasticāqꝫ iducimus: neqꝫ minus circa armaturā equestrēqꝫ facultatez.GLAV CO:Probe loqueris.SO:Ergo postꝙ dicē cepimus ꝓgam⁹ ad legis seueritatē/rogātes istos ne solito more nugent/sed seria cogitent / admonētesqꝫ haud longū ꝓterisse tps/ex quo grecis turpia ac ridicula videbātur/que hodie barbaroꝝ plerisqꝫ rideda vident:nudos videlicet spectare viros/⁊ qñ primū exercitationes huiusmodi aggressi fuerūt / in primis quidē cretēses/deinde etiā lacedemonij/ licebat profecto urbanis viris qui tūc erāt hec oia capere:an nō putas:GLAV:Equidē.SO:Ueruz postꝙ ut arbitror utentib⁹ visum est cōmodius nudato corpore ꝙ operto hoies exerceri/factū est ut qꝛ optimū id rone fuerat iudicatū/oculis ridiculū minime videret.Ex quo perspicuū est inanem esse eū hoiem / qui veridēdū quicꝙ preterꝙ qō est malū existimat:que irridere res ipsas aggredit/aliam quāpiā sibi proponēs verisionis causam ꝙ qō insipidū atqꝫ malū:aut honestū quicꝙ ⁊ studio dignū existimat/alio respicies ꝙ ad bonuz.GLAV:Sic est oino.SO:An nō in hoc primū ꝓuenire oportet utrū possint hec fieri nec ne:Cōcedere insup cuiqꝫ ut pro arbitrio aduersus hec ambigat/siue ioco siue serio quis addubitare uoluerit: utrū in hoium natura possit femina cū masculo in oibus operib⁹ cōmunicare/uel in nullo/uel in quibusdā ualeat in alijs vo nequaꝙ:ipsaqꝫ res militaris/ utro in genere horꝫ sit. Nōne quisquis ita recte exorsus fuerit/ ut decens est/recte etiā paget:GLAV:Maxime. SO:Vis ergo ut nos pro alioꝝ causa/nobis ipsis dubitationib⁹ aduersemur/ne sine defensione/que sunt rōnis alteri⁹ oppugnētur:GLAV:Nihil pro

+ ꝑ Stobeo pagina ie.

hibet.SO:Dicā igit sub eoꝝ persona hūc in modū. Nihil op⁹ est o socrates atqꝫ glauco/ut alij uobis repugnēt. Nā inter uos statim a principio ꝓdēde ciuitatis ꝓstitit/oportere ꝑm naturā vnūquēqꝫ vnū ꝗddaz qō suū esset pagere.SO:Cōstitit quid ni:ADVERSA:Dubitasne / quin lōge mulier ipsa natura a viro differat:SO:Cur nō differat:AD:Ergo nōne opus utriqꝫ aliud pro natura utriusqꝫ est tribuenduz:SOCRA:Proculdubio.AD:Quid restat igitur/quominus aberretis nūc/nobisqꝫ ipsis ꝓdicatis:qñquidē asseritis/viros ⁊ mulieres oportere eadē opari/cuz tñ natura ualde inter se discrepēt:SO:Habebisne o mirifice vir qd ad ista pro nostra defensione rndeas:GLAV:In pntia quidē haud satis facile: sed orabo te atqꝫ oro/ut quid potissimuz in nostri sermonis defensionē afferri possit/exponas.SO:Hec qdē o glauco ceteraqꝫ generis eiusdē permulta / iādudū prospiciens timidus atqꝫ inuitus ad hāc legē descēdebā de mulierū ⁊ filioꝝ adeptione atqꝫ nutrimēto.GLAVCO:Profecto nō leue istud apparet.SO:Nō certe sz ita res se habet.Siue quis in stagnū breue ꝓlapsus est/siue ꝓfundū in pelagus/nihilominus aqua in media natat:GLAV:Prorsus.SO:An non ⁊ nobis quoqꝫ natandū conādūqꝫ ut disputationis vndas incolumes euadamus sperātes aut delphinum nos aliquē susceptorū subleuaturūqꝫ:aut aliā quādā occultā salutis causam nobis forze.GLAV:Ita videtur.SOCRA:Circūspice obsecro/siqua exitū nāciscamur. Attende itaqꝫ:Cōuenim⁹ profecto naturā aliā aliud opus tractare debere.Mulieris aūt ⁊ viri diuersaz esse naturā.Diuersas naturas in pntia eisdē studere iubemus.In hoc illi nos accusant.GLAV:Valde. SO:Quā generosa o glauco ꝺictorie artis potētia est:GLAV:Cur:SO:Quia vident mihi permulti etiā inuiti in eam incidere.arbitrariqꝫ nequaꝙ litigare/sed disserere/ex eo qō nequeāt ꝑm spēs diuidētes qō illis ꝓpositū est cōtēplari.Immo vo ꝑm ipsuz nomen ꝺietatē propositi prosequant:cōtendētes poti⁹ inuicē ꝙ disputātes.GLAV:Cōtingit equidē multis sed nunqd ⁊ nobis idē nūc accidit:SO:Et maxime quidē.Videmur sane inuiti contradictionē attingere. GLAV:Qua rone:SO:Qō natura eadē/opa eadē tractare nō debeat fortiter admodū ⁊ ptētiose ꝑm nomē isequi cepim⁹.Cōsiderauim⁹ aūt nullo pacto que spēs sit alteri⁹ eiusdēqꝫ nature:⁊ quorsuz respicientes tunc descripsim⁹/qñ studia diuerse nature diuersa/eidē vo eadē attribuim⁹.GLAV:Certe nequaꝙ istud excogitauim⁹. SO:Ceterū licet nobis ut videt a nobis ipsis exqrere/nunqd eadē natura caluoꝝ sit ⁊ comatoꝝ:An ꝺia potius:ac postꝙ ꝓcesserim⁹ esse cōtrariā/si calui cozia incidāt calceosqꝫ cōficiant/haud quaꝙ sinere comatos hoies eadē facere:sinautez comati/caluos nequaꝙ permittere.GLAV:At risu dignū id esset.SO:An ob aliud ridēdū istud/ꝙ qō tūc nō oino eādē ⁊ diuersam naturā posuimus/sed illaz dūtaxat dissimilitudinis ⁊ similitudinis spēz obseruauimus.Que ad ipsa eadē studia pertinebat.Quēadmodū medicū ⁊ hoiem hñtem aīuz medicine studijs aptū/naturā eandē habere diximus.An non censes:GLAV:Eqdē.SO:Medicine vo aptū alia ⁊ alia viruz promptū ad fabricādū.GLAV.Oino.SO:Nō ne ⁊ genus viroꝝ mulieruꝫ genus/si ad artē aliquā

m vtrū aliqua

Sic legendū videtur quāq̄ aliter habet ℰ emplar Gerum

aut aliud ſtudiū inter ſe differāt/hoc utriq̄ aſſignandū eſſe dicemus:ſinautē hoc ipo oūtaxat diſcrepare inuicē videant/qō femina quidē cōcipit:vir gignit/nihilo magis admittemus oſtēſum fuiſſe qō ad id quo de nunc nos loquimur/a viro femina differat:ſed ad huc cenſebimus tā cuſtodes q̄ mulieres ipſoꝝ eadē apud nos exercere debere.GLAV:Recte nimiruꝫ. SO:Nōne poſt hec iubemus eum qui p̄ria dicit/hoc ipſum nobis oſtendere/ad quā artē/quodue officiū ex his que inſtituēde ciuitati cōducūt/nō eadē ſit ſed diuerſa viri mulieriſue natura.GLAV:Sic utiq̄ decet.SO:Forte qō tu paulo ante dicebas/alius quoq̄ diceret:ſubito quidē/ad ſufficientiā dicere:non facile eſſe/ſinautē cōſideret/haud multū difficile. GLAV CO:Diceret utiq̄.SO:Vis ergo ozemus eū qui hec nobis opponit/ut aures nobis p̄ſtet / attendatq̄ ſi qua rōne illi oſtēdere poſſumus/nullū eſſe ſtudiū ad res ciuitati ſubminiſtrādas/mulieris p̄priū:GLAV CO:Dino.SO:Age itaq̄ dicemus ad eū/rūde/nunquid ita dicebas ad aliqō opus aliquez/bono a natura ingenio p̄ditum/aliquē cōtra/ex eo qō ille facile quicq̄ p̄cipit:hic difficile:ꝛ ille ſi breue quid a quoq̄ didicerit/ex eo ipſe plurimū adinuenit:hic autem cū plura didicerit excogitauerit q̄ paulo poſt obliuiſcit ꝛ illi q̄dē cozporis mēbra ſufficiēter mēti ſubſeruiūt / huic aūt repugnāt. An alia p̄ter hec ſunt:quib⁹ homine ad aliqua natura bñ inſtitutū ꝛ eū qui cōtra eſt affectus diſtinguis:GLAV:Nullus alia dicet. SO CRA:Scis ne aliquid ab hoib⁹ exerceri:in quo nō oia eadē viroꝝ genus ꝛ excellētius habeat q̄ mulierū genus:an late uerbis uagabimur/texēdi artificiū cōmemozātes/placētarūq̄ ꝛ obſonioꝝ cōfectionez:/ In quibus aliquid mulierū eſſe videt/ubi perridiculū ſane apparet cū vincit.GLAV:Vera loqueris/qz longe in oibus/ut ita dixerim genus a genere ſuperatur:Mulieres aūt multe multis viris ad multa p̄ſtantiozes.Uniuerſuz vo ipm ſe habet ut dicis.SO:Nullū igit eſt o amice inter eos qui ciuitatē curāt/officiū mulieris p̄priū qua mulier eſt/aut viri p̄priū/ qua vir.Sed eque diſpſe in aiantibus utriſq̄ nature: ꝛ omnium quidē operuz natura compos eſt femina: oiuz ꝛ vir eſt cōpos.In oib⁹ aūt imbecilior femina. GLAV:Sic eſt p̄ꝛſus.SO:Num viris oia p̄cipiemus/mulieri autē nihil:GLAV:At quo modo:SO CRA:Eſt utiq̄ / ut nos aſſeremus /inter mulieres quoq̄ alia medicine apta / alia minime/alia muſica/ alia natura a muſica aliena. GLAV:Quid ni:SO CRA:Et alia quidē ad exercitationes gymnaſticas ꝛ rē militarē p̄ompta/alia vo ad hec iepta.GLAV CO:Sic arbitroꝛ.SO:An nō ꝛ vna quidē ſapientie ſtudioſa eſt/altera ſapientiā ſpernit:ꝛ vna elato aio/ altera vo depꝛeſſo:GLAV:Et hoc aſſero.SO:Eſt ergo ꝛ inter feminas quedā ad cuſtodiendū idonea/ quedā minime. An nō naturā quādā huiuſmodi ciuitatē cuſtodientiū viroꝝ elegim⁹:GLAV.Eiuſcemodi certe.SO:Mulieris itaq̄ ꝛ viri eadē hec natura ad ciuitatē cuſtodiēdā:niſi qō mulieribus ꝛ ibecillioribus viris ut robuſtioꝛib⁹ eſt utēdū.GLAV:Apparet.SO:Mulieres itaq̄ tales eligende ſunt:ut vna cū viris ꝛ colant ꝛ cuſtodiant ciuitatē:poſtq̄ idonee ſunt:ꝛ natura ipſis cognate.GLAV:Pꝛoꝛſus.SO CRA:Studia vo nōne eadē naturis eiſdem ſunt tribuenda:GLAV:Eadē.SO:Longo tādē circuitu ad p̄ioꝛa illa reuoluti ſum⁹.cōceſſimuſq̄ haud cē p̄ra naturā/ut cuſtodū mulieres muſica ꝛ gymnaſtica exerceant.GLAV:Sūmopere.SO:Quare neq̄ impoſſibilia neq̄ p̄o deſiderio cōmētitia / lege ſtatuimus/qñquidē p̄m naturā legē tulim⁹:Immo que his tēpoꝛibus cōtra hec fiūt/multo magis p̄ter naturā fiūt ut videt.GLAV:Videt.SO:Nō ne diſceptandū nobis erat/utruz poſſibilia ꝛ optima dicerem⁹ nec ne:GLAV:Erat.SO:Nō poſſibilia quidē cōſtitit.GLAV:Plane.SO:Quod autē optima poſt hec aſſerendū.GLAV:Patet.SO CRA:Ad hoc ut mulieres ad cuſtodiā ſufficiētes euadāt nō alia opus eſt diſciplina q̄ ea qua viros ad idē inſtruimus/p̄ſertim cuz eadē reperiat in utriſq̄ natura.GLAV:Nō alia.SO:Quid poꝛro de hoc ſentis:GLAV:Quod petis:/ SO:Quero equidē/utrū exiſtimes inter viros alios meliozes/ deteriozes alios eſſe:an ſimiles oēs:GLAV:Me quaq̄ ſimiles.SO:In ciuitate igit/quā p̄didimus nunquid cēſes nobis p̄ſtantiozes viros effici cuſtodes/eā quā dedimus diſciplinaz adeptos/q̄ coziarios/peritia coziaria imbutos:/ GLAV:Ridiculū eſt qō petis.SO:Intelligo equidē.Quid autem nōne ꝛ reliquoꝝ ciuiū hi optimi:GLAV. Et reliquoꝝ.SO:Quin ꝛ mulieres tales/erūt optime mulierū:GLAV:Valde.SO:Eſt ne aliquid meli⁹ ciuitati / q̄ viros q̄ optimos ꝛ mulieres optimas effici:GLAV:Nō eſt.SO:Hoc aūt muſica ꝛ gymnaſtica/ut ſupꝛa narrauimus/p̄ficere p̄nt.GLAV CO:Pꝛoculdubio.SO:Itaq̄ nō ſolū poſſibile/ ſed ꝛ optimū q̄dā ciuitati lege ſtatuim⁹.GLAV CO:Ita eſt.SO:Mudandū igit coꝛpus erit mulieribus cuſtodū / qñquidē p̄o ueſtib⁹ virtutē iduēt. Cōmunicandūq̄ in bello ꝛ alia omni ciuitatis cuſtodia atq̄ tutela:neq̄ aliud agendū.Hoꝛū tñ officioꝝ leuioꝛa queq̄ p̄opter generis imbecilitatez mulieribus tribuēda. Qui vo nudas riſerit mulieres/optimi cuiuſdā gratia ita nudatas / ianē circa ridiculas nugas carpēs ſapiētie fructuz:neq̄ quid rideat/neq̄ quid agat intelligit.Scite nāq̄ iſtud ꝛ dicit ꝛ aſſeret:qō utile quidē/honeſtū. Noxiū aūt turpe/GLAV:Et maxime quidē.SO:Hūc itaq̄ vnū ueluti gurgitē enataſſe dicam⁹ / de mulierum lege tractātes/adeo ne oino ſubmergi cōtigerit/oū aſſeueraremus oia cōmuniter exercere debere cuſtodes apō nos tā viros q̄ mulieres. Immo vo ſibimet oratio noſtra p̄ſonuit qō videlicet ꝛ poſſibilia ꝛ utilia ferret.GLAV:Pꝛofūdū certe pelagus euaſiſti.SO:Haud igēs id eē dices/cū deinceps qō ſequit/videris.GLAV:Dic iā ut videā.SO:Hāc quidez ꝛ p̄ioꝛes ceteras/ut puto/hec quoq̄ lex ſequit.GLAV:Que nā:SO:Mulieres ſcilicet has hoꝝ viroꝝ oēs oium eē cōmunes:nullāq̄ p̄uatiz alicui adherere/ac rurſus cōmunes filios neq̄ patrē filiū ſuū noſſe:neq̄ filiū ſuum agnoſcere patrē. GLAV:Multo certe difficilius iſtud credet / qō uel poſſibile ſit uel utile.SO:Haud equidem arbitroꝛ/dubiuz id cuiq̄ foꝛe/quin utile ſit:maximūq̄ bonū:mulieres eſſe cōmunes/cōmunes ꝛ filios/ſi modo fieri poſſit.Verum arbitroꝛ plurimuz in eo uerſari cōtrouerſiā plurimaz/nunquid fieri poſſit

Adagiū Quod utile honeſtum.

nec ne:GLAV:De utrisq; sane summopere ambigetur.SO:Dicis utiq; sermonū ꝓspirationē.Ego aūt rebar me iā ab altero liberatū iri/si tibi visum fuerit utile esse.Nā reliquū mihi foze ut ꝓquirerē/utrū possibile sit an nō.GLAV:At latere non potuisti dū fugeres.Redde de utrisq; rōnē.SO:Sustinenda mihi certe est pena:sed in hoc mihi indulge.Sine me paulisper meo arbitratu crassari/quē admodū qui pigri sunt mente crassari seipsis ꝓsueuerunt:quotiēs soli proficiscūtur.Etenim huiuscemodi hoies/anteq; cōpertū habeāt quo pacto fieri possit qō expetūt/obmittētes hāc curā ne nimio labore grauentur dū de possibili ⁊ impossibili deliberent:q̄si id sit iā qō affectāt/ponūt / ac deinceps reliqua digerunt:oblectāturq; dū excogitāt qualia pñte illo facturi sint:atq; ita torpentē aīum etiā languidiorem reddūt.Haud secus ⁊ ipse pigresco:cupioq; in aliud tempus disceptationē illā differre/possibilia ne ista sint an nō:In pñtia vo quasi possibilia sint/admittēs/perquirā/si ipse permiseris/qua rōne hec existētia ꝓncipes ipsi disponēt:quod ue oium utilissima erūt ista si fiāt/tā custodibus q̄ ciuitati.Hec conabor eq̄dē pri⁹ tecū ꝓsiderare:illa vo posterius/si cōcesseris.GLAV:Concedo equidē:cōsidera iā.SO:Arbitror igit/si modo erūt ꝓncipes hoc noie digni/eodēq; modo hoz ministri/hos quidē uelle exequi que mandant:illos aūt precipere:partim ipsis parētes legibus/partim imitātes/quatenus illis nos pmiserimus.GLAV:Probabile id quidē.SO:Tu igit legis ꝓditor ipsis/quē admodū viros elegisti/ita ⁊ mulieres eligens/prebebis quoad fieri pōt:Cōsimiles inter se ingenio.Isti aūt utpote edes ⁊ cōmessationes communes bñtes/propriū vo nihil taliū possidētes/vna habitabūt:⁊ inuicē ꝓgrediētes in gymnasijs ac reliquo victu ab innata/ut arbitror/necessitate/ad mutuaz trahētur cōmixtionē.An nō necessaria tibi dicere videor:GLAV:Haud quaq; necessaria geometrica quadā necessitate/sed amatoria:que multo acrior est q̄ illa ad persuadendū vulgo autē trahēdū.SO:Mirū uehemēter.Ueruz post hec o glauco sine ordine denudari inter se/uel aliud quicq; facere/neq; sanctū est in beatoz hoium ciuitate/neq; iudices id pmittēt. GLAV:Neq; enim iustū esset.SO:Cōstat utiq; qō nuptias deinceps quoad fieri pōt/sacras instituemus.Essent aūt sacre:q̄ utilissime.GLAV:Sūmope. SO:Quo nā pacto utilissime erūt:hoc mihi dicas o glauco.Videor equidem tuis in edib⁹ ⁊ uenatorios canes ⁊ generosas aues frequētes.Nunquid ad istoz coitū generationēq; q̄q; aium applicuisti:GLAV:Quorsum istud:SO:In primis hoz ipsoz licet generosoz / nōne sunt ⁊ fiūt optimi aliqui:GLAV:Sunt.SO:Utrū ex quibuscūq; eque fieri generationē pmittis:An curas pot⁹ ut ex optimis generetur:GLAV:Ex optimis.SO:Nuz ex tenerrimis q̄busq;:an senio cōfectis:an etatis in flore potius ꝓstitutis:GLAV CO:Ex his ipsis potius.SO:Ac nisi hūc in modū generatio deducat / longe deterius fore canū ⁊ auiū genus existimas.GLAV:Equidez.SO:Putas in eqs ceteris q; aīalib⁹ aliter euenire:GLAV CO:Absurdū id esset.SO:Pape o dulcis amice q̄ perspicacib⁹ ac summis nobis est opus ꝓncipib⁹:⁊ siq̄dē in hoium genere similiter se res habet.GLAV CO:Habet utiq;:quid tum:SO:Quia necesse est ut medecinis multis utant.Qñ enim medicinis nullis indigēt corpora/sed victus duntaxat institutionē exigūt/medicū certe debiliorē sufficere arbitramur.Cū vo medicinis est agendū/scim⁹ fortiori quodā medico opus fore.GLAV:Uera narras.Sed quorsum hec:SO:Nēpe necessariū fore videt / ut frequēti mēdacio ⁊ deceptione utant ꝓncipes ad subditorū utilitatez.Dixim⁹ aūt supra huiuscemodi oia pharmaci medicineq; loco necessaria eē.GLAV:Et recte quidē.SO:In nuptijs itaq; ⁊ filioz; procreatione videt rectū hoc fieri non mediocriter.GLAV:Quo pacto:SO:Oportet profecto ꝑm ea que supra cōcessimus / optimos viros mulierib⁹ optimis ut plurimū cōgredi:deterrimos aūt cōtra/deterrimis.Et illorū quidē prolē nutrire:hoz; minime:si armentū excellētissimū sit futurū.Et hec oia duz agant/ab oibus preterq; a principibus ignorari/si modo armentū custoduz debeat seditione carere.GLAV:Probe admodū.SOCRA:Igit festa quedā erūt legib⁹ designata:in quibus sponsos ⁊ spōsas ꝓgregabim⁹/sacra fiēt/⁊ hymni a poetis nostris/celebratis nuptijs cōuenientes:numerū aūt nuptiarū arbitrio principū concedem⁹.Ut ad hostes ac morbos ceteraq; huiusmodi respicientes/eūdē q̄ maxime ciuiū numerū seruēt:neue populosa ciuitas nimia sit quoad fieri potest/neq; uacua.GLAV:Recte loqueris.SO:Sortes igit quedā tali quodā artificio instituēde/ut deterior ille in q̄libet copulatione:fortunā nō ꝓncipes culpet.GLAV:Et maxime q̄dē.SO:Enimuero his qui iter iuuenes pstāti ores sunt in reb⁹ siue militaribus siue alijs quibusdā munera ac premia danda sunt/⁊ alia permulta:q̄n ⁊ uberior mulieribus congrediendi licētia ut ex hac si mul occasione/filij plures q̄ ex alijs/ex his serantur.GLAV.Probe.SO:Itaq; filios qui ex his oriūtur suscipiēt ij qui talib⁹ presidēt magistratus siue viroz; seu feminarū/siue utrozūq;:communes enim viris ⁊ mulierib⁹ magistratus.GLAV:Est ita.SO:Accipiētes utiq; prestātū hoiuz prolē/ad ouile portabūt:ad nutrices quasdā seorsum in ciuitatis parte aliqua cōmorantes.Eos vo qui nascētur ex deterioribus:siue etiā ex quibuscūq; alijs si mēbro aliquo māchi/in abditis ut decet locis abscōdēt:siq̄dē debet custodū genus purū fore.Nutritionē preterea ⁊ hi curabūt.Ad patres enim ad ouile cū lacte exuberabūt/trāsmittent:procurātes ne ulla suū agnoscere ualeat.Ac si he minus suffecerint/alias insup lacte plenas/adhibebūt:prouidebūt quoq; ut mediocre tēpus in lacte suggendo seruet:Uigilias itē laborēsq; ceteros nutricib⁹ imperabunt.CLAV:Plurimū facultatis ad procreandā prolē/custodū mulieribus tribuis.SO:Sic decet.Sed age deinceps qō maxime itēdim⁹ percurram⁹.Dixim⁹ plane ex robustissimis oportere filios procreari.GLAV:Dixim⁹.SO:An nō tibi quoq; videt moderatū adulti roboris tēpus eē mulieri quidē annos viginti:viro aūt triginta:GLAV:Quis horum modus:SO:Ut videlicet mulier a vigesimo etatis anno incipiēs/usq; ad quadragesimū pariat.Uir autē postq; acutissimum sui cursus vigorem transierit annos scilicet triginta / inde usq; ad annos quinque ⁊

Dē nuptijs et matrimonijs

Aetas generationi apta

quinquaginta procreet. GLAV: Profecto in ijs etatibus vigor animi corporisq; consistit. SO: Si igit senior istis siue iunior generationē in cōmuni attigerit/ prophanū ꝛ iniquū scelus hoc esse cēsebimus: quasi fetus ijs in ciuitate serat/qui si latuerit/orietē non sub sacrificijs quidē ꝛ uotis que singulis in nuptijs peragēt sacerdotes omnes tā viri q̄ mulieres ꝛ ciuitas vniuersa/precātes/ut ex bonis meliores/ex utilibus utiliores nascant: imo vo sub tenebris ex acri quadā incontinentia. GLAV: Recte loqueris. SO: Eadem quoq; erit hūda ratio de illo qui cū adhuc in generādi etate fuerit atq; principe nō copulante/mulierē in etate adulta ꝓstitutā attigerit. Sepe hūc asseremus puerū generare spuriuz/incestum/atq; prophanum. GLAV: Scite admodū. SO: An igit iaz mulieres ꝛ viri etatē generationi aptam egressi fuerint/licere viris dicemus/cuicūq; uoluerint/preterq̄ filie atq; matri ꝛ filiarū natis matrisue maioribus cōmisceri: licere ꝛ mulieribꝰ cuilibet copulari/pterq̄ filio atq; patri/ac superioribꝰ ꝛ inferioribus eorūdē. Cū vo hec oia mandauerimꝰ/interdicemus partū talē si cōtigerit/in lucē produci. Siquid aūt coegerit/ita ponere pcipiemus/quasi eius nulla nutritio sit. GLAV: Hec quoq; ꝓbe dicūtur: Patres vo ꝛ matres ꝛ ceteri cognati quos memorabas/quomodo iuicē discernent? SO: Nullo modo: sz oēs qcūq; nascent decimo mense uel septimo ex ea die/qua quis liberis operā dedit masculi ab hoc filij/femine filie noiabūtur. Nati aūt eū patrē uocabūt: natoq; similiter filios ille nepotes esse dicet: isti aūt superiores auos ꝛ auias noiabunt. At eos qui eo tēpore nascerent/quo patres ipsorum matresq; iuicē generabāt/fratres atq; sorores. Atq; ita qō modo dicebā nullo modo se mutuo tangerēt. Fratribus aūt ꝛ sororibꝰ lex cohabitationē cōcedet: si sors dederit/ ꝛ pythia simul per rīsa firmauerit. GLAV: Recte admodū. SO: Talis utiq; erit o glauco inter ciuitatis custodes mulieruz filioꝝ cōmunio. Quod aūt cōgruat reliquo ciuitatis ordini/ sitq; ad modū optima/ oportet deinceps rōne asserere. An quid agemus? GLAV: Hoc oino. SO: An nō cōuentionis huius hoc est principiū/ut a nobilissimis sciscitemur/qd maximū bonū ad ciuitatis cōstitutionē inueniamꝰ: ad qō respiciēs legis latorꝰ/leges cōdere debet quidue maximū maluz? Cōsideremus deinde/an ea que modo narrauimꝰ: ad boni ipsius uestigiū nobis cōueniāt/a mali aūt uestigio dissonent. GLAV: Optime oium. SO: Habemusne ullū pernitiosius ciuitati malū/q̄ qō eam diuidit/ꝛ ex vna plures facit? uel melius quicq̄ eo qō ipsaz vincit/simul ꝛ vnā efficit? GLAV: Nō habemus. SO: Nōne uoluptatis doloris q̄ cōmunio vnit/qñ ciues oēs maxime ex earūdē rerum accessu uel decessu/pariter gaudent ac dolēt? GLAV: Et maxime quidē. SO: Morū vo diuersitas eam dissoluit/qñ eisdē ciuitatis ꝛ eoꝝ qui in ciuitate sunt casibꝰ: alij uehemēter dolēt: alij gestiūt. GLAV CO: Quid ni? SO: Ex hoc aūt tale quid ꝓuenit/ qñ nō simul in ciuitate hec uerba vulgant: Meū scilicet ꝛ nō meū: ac de alieno eodez modo. GLAV: Valde. SO: In quacūq; igit ciuitate cōplurimi ad idē ꝑm eadem hoc dicūt: Meū ꝛ nō meū/ea optime gubernatur. GLAV: Prorsus. SO: Et quecunq; q̄ proxime ut vnus homo affecta sit. Porro quotiēs/alicui⁹ nostrū percussus est digitus/tota corporis cōmunio ad aiam pertingēs/in vnā coordinationez eius qō in ipa aia dñatur/sensit protinus/totaq; simul afflicta parte cōdoluit. Atq; iccirco hoiem dolere digitum dicimꝰ. Eadēq; est de quauis alia parte ꝛ passione hois ratio: de dolore videlicet/cū pars aliq̄ dolet: ac de uoluptate cū aliqua sui parte reficitur. GLAV: Eadez ratio certe ꝛ quod queris/ciuitas que optime regit q̄ proxime ad hoc accedit. SOCRA: Quotiens ut arbitror/ciuiū cuiq̄ boni aliquid uel mali continget/talis utiq; ciuitas suū esse clamabit eū qui sic afficit/atq; ideo tota uel letabitur vna uel dolebit. GLAV: Necesse est ita in ciuitate optimis legibus gubernata ꝓtingat. SO: Sed hora iam est ut ad ciuitatē nostraz redeamꝰ: ꝛ que nūc inter nos constiterūt: exquiramꝰ/utrū ciuitati huic ꝓueniāt maxime/an alteri potiꝰ? GLAV: Licet prorsus. SO: Sunt ꝛ in alijs ciuitatibus principes ꝛ populus: ꝛ in ista similiter? GLAV: Sunt. SO: Atqui oēs isti ciues se alterutrū appellabūt? GLAV: Quid ni? SO: Sed q̄ter ciuis nomē/quo modo in alijs ciuitatibꝰ populus principes uocat? GLAV: In pluribꝰ quidē dños: In populari aūt gubernatione principes. SO: At nostre ciuitatis populus/quomodo ultra ciuis nomē p̄ncipes nuncupabit? GLAV: Seruatores auxiliatoresq;. SOCRA: Quo autem modo isti populum? GLAV CO: Mercedis tributores ꝛ nutritores. SO: Qui vo in alijs presunt/populū? GLAV: Seruos. SOCRA: Principes ipsi se inuicē? GLAV: Cōprincipes. SO: Nostri aūt? GLAV: Cōcustodes. SOCRA: Putas esse aliquē inter aliarū ciuitatū principes/qui ex collegis aliū sibi propinquū/aliuz extraneū uocet? GLAV: Equidē multos. SO: Propinquū igit tanq̄ suū ꝛ putat ꝛ dicit: extraneū vo ut nō suum. GLAV: Plane. SO: E nostris aūt custodibus est ne ullus qui collegarū quēpiaz/extraneū arbitret/ac uocet? GLAV: Nullus. Cuicūq; enim quis occurret/uel fratri uel sorori aut patri/aut matri/aut filio aut filie/siue horꝝ natis/seu maioribꝰ putabit occurrere. SO: Preclare loqueris/ sz ad hoc quoq; rīnde. Utrū ciuibꝰ tuis noia dūtaxat inuicē ꝑpinq̄ familiaria lege statues? an p̄terea ꝑpinquitatis officia? ut videlicet ita se gerant ut appellatiōis ipsi⁹ dignitas postulat: seruētq; erga parētes quecūq; lex exhiberi illis pcipit/ reuerētiā/ curā obediētiā: alioqn ꝛ deos ꝛ hoies infensos habeāt/utpote qui neq; sancta neq; iusta agāt/si ꝓtra fecerint. Alij ne in hac tua ciuitate sermones q̄ hi cūctis ex ciuibꝰ/ptinus ad aures puerorꝝ circūsonabūt: ꝛ aduersus parētes: quoscūq; illis qui idicauerit: ꝛ aduersus alios genere proximos? GLAV CO: Hi certe ipsi. Absurdū eniz id eēt/si domestica noia tātū ore/sine officio ꝓferrent. SO: In hac igit ciuitate maxime oium vno aliquo bn uel male affecto/vno ore clamabunt oēs: Meū bn se habet uel meum se habet male. GLAV: Vera loqueris. SO: Cū hac opinione ac uerbis huiusmodi sequi dicebamꝰ ut ꝛ uoluptates cōmunes sint ꝛ dolores GLAV: Et recte q̄dez. SO: In eo igit maxime nostri ciues inuicē coicabunt/qō meū dicent: ex qua cōmunione sequet/ ut uoluptates ꝛ dolores coēs

habeant.GLAV: Penitus. SO: Horum vo causa vna cū reliqua ciuitatis cōstitutione / est ipsa custoduz circa mulieres filiosq; communio.GLAV CO:Sic est oino.SO:Enimuero summū hoc ciuitati bonū esse cōfessi sumus:cū ciuitatē recte gubernatā similē esse dicerem⁹ corporis cuz singulis partibus suis circa uoluptatē ⁊ dolorē quoquo modo cōmunicātis.GLAV:Et merito quidē cōcessim⁹. SO: Maxime itaq; boni causa ciuitati nobis patuit esse ipsa inter auxiliarios mulierū filiorūq; cōmunio.GLAV:Valde.SO: Atqui ⁊ superioribus hec cōsonāt.Diximus enim neq; domos proprias his eē debere/neq; agros neq; possessionē aliquā/ sed ab alijs accipere nutrimēta mercedē custodie/ ⁊ communiter oēs ꝓsumere si ueri custodes futuri sunt.GLAV:Probe.SO:Nōne qđ ipe aio/⁊ que supra ⁊ que nūc inducta sunt maxime faciūt/ut ueri hi custodes euadāt:neq; diuidāt ciuitatē dū meū dicāt nō idem oīum/sed alioz aliud esse:⁊ alius in propria domuz trahat quodcūq; seorsum ab alijs usurpare ualuerit:alius in suā ab alijs diuersaz domū: ⁊ ex propr̄ijs mulierib⁹ ac filijs diuersi diuersis letētur ⁊ doleāt: immo vo ut ex vna ꝓpr̄ij eiusdem oīum snia/in idē tendētes oēs quoad fieri pōt similibus uoluptatibus doloribus ijsdē in casibus: afficiātur.GLAV:Maxime.SO:Quid aūt:iudicioz cōtrouersie accusationesq; mutue/nōne cessabūt oēs:qñquidē proprijū quicq; preter corpus habebit/reliqua vo cōmunia.Unde sequit sine seditione illos foze/quantuz ad eas lites attinet:que pecuniarū uel filioz uel propinquorū causa oriri solēt. GLAV: Necesse est oino hec abesse. SO: Quin neq; de vi illata usq; cōtendet: Nepe asserem⁹ honestū ⁊ equū eē ut equalib⁹ eqles succurrāt:tutādis corporib⁹ necessitatē imponētes.GLAV:Probe. SO:Atq; ⁊ hoc rectū lex hec ꝓtinet:qđ siquis in aliquē irascat:irāq; explere ꝓtēdat / min⁹ in maiores maiorūue transibit seditiones.GLAV:Sic est ꝓrsus.SO:Seniorē quippe lex nostra cōstituit preesse oibus iunioribus:eosq; corrigere.GLAV: Perspicuū id quidez.SO:Cōstat preterea qđ iunior in seniorē nisi iussu principū seuiet vnq̄:neq; credere audebit ut decēs est:neq; ignominia ulla afficere. Metus nāq; ⁊ pudor custodes sunt ad hec prohibenda sufficientes. Pudor quidē nō permittet eos/ quos parētes suspicat/violare. Metus autē ab iuria absterrebit quēq;/timētē scilicet ne ceteri oēs partim ut filij partim ut fratres partim ut patres patiēti succurrāt.GLAV:Ita prorsus accidit.SO CRA:Dino igit ex his legibus ciues inuicē in pace vitā agent.GLAV:Sūmopere.SO:His aūt inter se minime dissidētib⁹ /haud metuēduz est ne qñ ciuitas alia uel aduersus hos uel ipi iter se pugnēt seditionesq; moueāt.GLAV:Nō certe. SO:Pudet referre/qz min⁹ deceat/minutissima queq; mala a quib⁹ liberi ciues erūt. Adulationes certe aberunt quibus aduersus diuites/inopes uti solēt.Solicitudines itē indigentiū atq; dolores:quibus in filijs nutriēdis/querēdisq; pecunijs propter necessaria domestico⁹ seruoz̄q; nutritionē uexātur:duz ⁊ fenorib⁹ dāt operā:⁊ negāt que acceperūt:⁊ que sui vndecūq; studēt. Seponūt preterea apud mulieres ministrosq; permulta:que ad tēpus cōdantur. Nā q̄ multa ⁊ qualia in ijs hoies patiunt o amice/⁊ ipsa per se cuiq; patent/⁊ illiberalia sunt / ⁊ indigna narratu. GLAV:Patēt plane uel ceco.SO:Porro ab his oibus liberi erūt:vitāq; agent beatiorē/beatissima illa eorum vita qui vicerunt olympia. GLAV CO:Qua rōne:SO:Nepe illi ob exiguā partē eorū que possident hi/beati putant. Nā ⁊ victoria horuz preclariorz/⁊ perfectior ex publico alimonia:horūq; victoria/ciuitatis totius est salus. Alimenta preterea ⁊ quecūq; alia ad victū necessaria ipsi eorūq; filij coronationis loco accipiūt:Honores insup ⁊ pmia ab ipsa re.p.viuētes consequūtur:⁊ vita functi/digna sepulchroz̄ suis virtutibus monimenta.GLAV:Hec certe admodū egregia sunt.SO:Meministi qđ in superioribus nescio cuius oratio nobis obiecit / tanq̄ custodes minime beatos efficerem⁹:utpote qui nihil haberent/cū tñ liceret illis ciuiuz oia possidere. Ipsi aūt rñdimus/in posterū nos sicubi cōtigerit / cōsideraturos: Nam in pñtia custodes quidē reuera custodes facere nos:ciuitatez vo quoad possemus beatissimā:neq; ad vnā quandā eius partē/sed ad totā respicientes beatitudinē illā exquirere.GLAV:Memini equidē.SO:Nūc certe auxiliariorū vita/qñ lōge preclarior ac melior q̄ eorum qui olympia vincūt/apparet/nequaq̄ coriarioz̄ aut alioz̄ artificū aut agricolorū vite similis eē videt.GLAV:Nō certe ut ⁊ ipe arbitror.SO:Uerūtamē qđ ⁊ supra dixi/par est ut ⁊ hic repetā:qđ si ita custos beatus fieri studeat / ut nō sit custos/neq; sufficiat ipi vita adeo moderata ⁊ stabilis/⁊ ut nos asserimus optima/sed insana ⁊ pueriles exorta felicitatis opinio rapiat eū ob ipsam potiā ad oia sibi que in ciuitate sunt uendicāda / cognoscet hesiodū sapiēter illud dixisse dimidiū eē plus q̄ totū.GLAV:Si me cōsultor uteī/hac in vita manebit.SO:Probas igit cōmunionē:quā mulieribus cū viris tribuimus/quo ad disciplinā / filiorū susceptionē/custodiā ciuiū:ut vna cū viris in pace gubernent/ in bello militēt/custodiāt vna ⁊ canū instar uenētur. oiumq; officiorū oino quoad fieri potest/participes sint. Ac dū hec agūt/optima agere illas cōcedis:neq; cōtra naturā femine:qua instituta est ut cū mare communicet.GLAV:Probo equidē.SO:Nonne restat deinceps/ut id declaremus:utrū eē possit hec in hoibus quēadmodū in reliquis aialib⁹ cōmunio: ⁊ quo pacto possit.GLAV:Anticipasti qđ ego iterrogaturus erā.SO:De re quidē bellica manifestū esse arbitror:quo pacto caz tractabūt:GLAV:Quo nam pacto:SO: Militabūt profecto cōmuniter tam mares q̄ femine:ducētq; adultos filios secū ad pliuz:ut quē admodū aliorū opificū filij / ⁊ hi patrū suorū opera cernāt / que ipsi quoq; cū ad maturā etatē puenerint effecturi sunt:atq; insup ut parētibus auxilio sint:ministrētq; oia que ad bellū spectāt/patresq; ⁊ matres curent. An nō aiaduertisti qđ in artibus accidit. Veluti q̄ diu figulorum filij fingētes patres spectāt/eisq; ministrant: anteq̄ ipsi quicq̄ fingāt.GLAV:Maxime.SO:Nunqđ diligētius illi q̄ custodes filios suos erudire debēt peritia ⁊ inspectione operū cuiq; conuenientiū:GLAV:Ridiculū id quidē eēt.SO:Quin etiā omne genus aiantiū natis pñtibus ardentius pugnat.GLAV:Est ita:Uerū periculū est permaximū

o socrates/ne si forte ut accidit in bello/sors aduersa cõtigerit/filios quoq; secũ perdant:ex quo ciuitas nimis multis orbata hoibus/resurgere rursus ad plũ nequeat.SO:Vera loqueris:Sed tu forsan in primis ita se cõparare quẽq; oportere existimas ut nullum vnq̃ piculuz subeat.GLAVCO:Nullo modo.SOCRA:Quid:nõne tũc in discrimẽ ueniẽdũ:ubi qui se egregie gesserint/pstãtiores euadẽt:GLAV:Perspicuũ est.SO:Nuz parũ interesse cẽses:neq; periculo dignũ/ut spectẽt uel nõ spectent res bellicas pueri qui milites futuri sunt:GLAV:Immo vo referre ad id qõ ais.SO:Banda igit opa est/ut bellũ pueri spectẽt dũtaxat:z qua rõne tuti sint excogitãdũ:atq; ita recte fiet.GLAV:Hẽpe.SO:Principio parẽtes eorũ haud quaq̃ ignari erũt/sed quoad hoib9 pcessum est ad discernẽdũ perspicaces quib9 in castris periculũ insit:quibus nõ insit periculũ.GLAV:Verisimile id quidẽ.SO:Ad tutiora itaq; ducẽt eos / ad alia minime.GLAV:Probe.SO:Deinde rectores illis pficient/nõ ignauissimos quosq;/sed hoies z usu reruz z etate idoneos duces z pedagogos.GLAV:Ita decet.SO:Verũ multa dicem9 preter opinionẽ multis homnibus eueniss̃e.GLAV:Et maxime quidez.SO:Horuz causa o amice statim a teneris annis aledã applicãde puellis/ut siqñ opus fuerit/uolãtes ptinus aufugiãt.GLAV:Quomodo istud ais:SOCRA:Equitare cõsuescent primis ab annis pueri:cũq; hoc didicerint/equis ad spectaculum belli ducẽtur:nõ ferocibus quidẽ aut nimiũ bellicosis:sed q̃ quietissimis/z habenis facile obsequẽtibus:atq; ita cõmodissime opus suũ prospiciẽt:securissimeq; euadẽt siquid aduersi contigerit / seniores duces sequentes.GLAV:Scite admodum loqui mihi videris.SOCRA:Quid de his que ad bellũ attinẽt/dicenduz:Que seruãda militibus z ad se inuicẽ z aduersus hostes:Nũquid recte sentio nec ne:GLAV:Quid nã:SO:Arbitror eum qui in acie ordinẽ deseruit/uel arma abiecit/uel tale aliqd propter timiditatẽ cõmisit/ad opificũ ordinẽ uel agricultoz esse transmittẽduz.GLAV:Sic decet.SO:Eũ vo qui viuẽs ab hostib9 captus fuerit/etiã gratis reddere uolẽtib9 / relinquẽdũ/ut preda quomodocũq; libet utant.GLAV:Dino.SO:Qui aũt egregie sese gerẽs excelluerit/ pmo quidẽ in ipsa expeditione ab ijs qui vna militãt/adolescentib9 ac pueris/sigillatim a quolibet coronãdus nõne tibi videtur:GLAV:Mihi vo.SO:Quid nõne z dexteras iungere illi debebũt:GLAV:Et hoc.SO:At hoc preterea tibi forsitan non videt.GLAVCO:Quid:SO:Ut oscula o quolibet accipe debeat ac dare.GLAV:Immo vo maxime oium.Atqui z legi huic addẽdũ existimo:ut quoad in ea expeditione fuerint / nemini renuere liceat:quẽcunq; osculari ipse desiderauerit:ut siquis alicui9 amore captus fuerit uel maris uel femine/acrior sit ad victoriã psequẽdaz.SO:Preclare:nãq; nuptie strenuis viris facili9 parate q̃ alijs/z optiones hoz frequẽtiores erũt:ut q̃ plurimi ex his nascant:iaz dictũ est.GLAV:Dixi mus certe.SO:Etenim fm homeruz eiusmodi iuuenes/iustũ est maxime honorare.Nã ipse aiacẽ in bello pcellentẽ/dixit ptinuis ab humeris honoratũ:quasi hic pubescẽti hoi ac forti conueniens sit honor:ex quo cũ honore simul z robur augeatur.GLAV:Recte admodũ.SO:In his ergo homero parebim9:Etenim nos in sacris ceterisq; huiusmodi viroz bonos quo magis excellent eo magis z hymnis z his que modo diximus honestabim9:Sedibus itẽ z carnib9 / plenisq; pateris:ut z honorem9 vna viros pstãtes mulieresq; z exerceam9.GLAV:Belissime loqueris.SO:Eum vo qui in militia cuz se strenue gesserit:obijt pmũ aurei generis eẽ dicem9 GLAV:Maxime oium.SO:Deinde hesiodo si de adhibita/asseremus/quicũq; hoc ex genere decedunt e vita / demones effici/sanctos/terrestres/optimos expulsores malorũ:custodesq; mortaliũ.GLAV:Ita certe credemus.SO:Cõsulem9 ergo oraculũ/quo pacto beatos diuinosq; viros pdere deceat:z quibus insignib9 precipue decorare:atq; ita condemus ut iusserit.GLAV:Proculdubio.SO:Reliquuz itaq; tẽpus sepulchra eoz ueluti demonũ colemus/atq; adorabim9.Eadez quoq; seruabimus erga illos qui cũ pcipua probitate polle re in vita iudicati fuerint:senio aut alio quodã modo e vita cesserunt.GLAV:Decet sane.SO:At quomodo aduersus hostes nostri se milites gerẽt:GLAV:Qua in re:SO:In primis quidẽ de seruitute quero:utrũ iustũ eẽ cẽseas / ut greci grecas urbes in seruitutẽ redigãt:an potius ut neq; ab alijs fieri istud permittãt:ac pro viribus obstẽt:consuescãtq; grecoz generi parcere:cauẽtes ne barbaris ipsi seruire coganf.GLAV:Dino z ad oia refert/grecis parcere.SO:Ergo nostri exercitus neminẽ grecũ facere seruũ debẽt:sed z grecis alijs psulere poti9 ut ipi ab hoc caueãt:GLAV:Prorsus.Nã ita facilius ac fortius cõtra barbaros insurgent/z ab se inuicẽ abstinebũt.SO:Quid autem spoliare mortuos preter arma/postq̃ vicerũt/honestũ est/an nõ:An occasionẽ hoc prebet timidis/ne aduersus hostẽ aduentẽt:quasi magnificũ aliquid moliãtur qñ inter cadauera uolutãtur:At enim rapiẽdi cupiditate/multi iã exercit9 pierũt.GLAV:Maxime.SO:An nõ illiberale quiddã/cogitationisq; suare/muliebris ac vilis esse videt cadauer expoliare:hostẽq; putare mortui corpus:cũ aduersari9 ipse abierit:eo quo pugnabat relicto.Num censes eos qui hoc agunt/differre a canibus aduersus iactos lapides irascentibus / eo qui iacit / dimisso:GLAV:Mihilo eqdẽ differre arbitror.SO:Quare a rapinis huiusmodi abstinẽdũ est victorie nãq; obsunt.GLAV:Abstinẽdũ penit9.SO:Neq; etiã in tẽplũ arma trãsferem9:ea deo sacraturi:psertiz arma grecorũ:si mõ nobis cure est cũ grecis alijs beniuolẽtia.Maxime vo formidabim9 / ne scelus impiũ sit/talia a propijs in sacrũ trãsferre:nisi qd aliud deus dixerit.GLAV:Recte admoduz.SOCRA:An tui milites/grecoz qbuscũ pugnabũt/agros depopulabũtur ac domos incẽdẽt:GLAVCO:Libẽter qd tu de hoc sentis/audirẽ.SO:Mihi quidẽ nihil tale videt agendum esse sed fructus annuos duntaxat auferendos.Vis causam dicaz:GLAV:Equidez.SO:Videt mihi sicuti noia hec duo sunt/bellũ ac seditio/ita z duo quedã duabus subesse differentijs.Dico aũt duo hec/aliud quidẽ propriũ z cognatũ/aliud alienũ atq; extraneum.Inimicitias utiq; inter proprios/seditionem inter

+ Adagiũ Cũ adsit hostis, ne fugiga quærat extraneos ferem. Canis feriẽti in lapidem

extraneos bellum uocant.GLAV:Haud ab re est quod ais.SO:Animaduerte nūquid ꝛ hoc ad rem dicam:Alio equidem grecos omnes secum ꝓpinquos esse genere atq; cognatos:a barbaris autē diuersos atq; extraneos. GLAV:Preclare loqueris.SO:Quotiēs igitur greci aduersus barbaros uel contra grecos barbari ipsi pugnabunt/bellum gerere asseremus:ꝛ hostes esse natura:ꝛ has inimicitias bellū uocabimus.Quādo vō greci aduersus grecos insurgēt/dicemus eos natura quidem amicos esse/morbo autem laborare in hoc greciam:ꝛ seditionibus agitari:ꝛ seditionē has inimicitias appellabimus.GLAV:Assentior equidez.SO:Si in seditiosa ciuitate utriusq; factionis homines/aduersarioꝝ agros deturbarent inflāmarentq; domos/videsq; pernitiosa futura seditio sit:neutriq; illoruz patrie siue cultores:Quippe si eam amarēt/ nunq; certe auderēt/nutricem matrēq; uastare: sed satis esse factuz putarent/si victores alioꝝ raperent fructus/existimantes non semper se inuicem pugnaturos/sed quādoq; reconciliādos. GLAV:Abitiorum ꝓfecto hominum hec est sentētia.SO:Ciuitas hec quam condimus/nōne greca:GLAV:Decet: SO:Ergo ꝛ equi ꝛ mites in ea ciues:GLAV// CO:Maxime.SO:Quare grecoꝝ amici. Nempe omnem greciam sibi ꝓiunctam existimabunt/ꝛ sacra habebunt ut alīq / inter se cōmunia:GLAV CO:Summopere.SO:Itaq; contentionē sibi aduersus alios grecos exortā/tanq; cum suis geri putabunt:seditionēq; uocabunt/non bellum.GLAV CO:Sic prorsus agent. SO:Ergo tanq; qui recōciliandi quādoq; sint/altercabuntur.GLAV:Ita certe.SO:Pia itaq; sententia ꝛ temperato animo rem agent:non ad seruitutē aut necem respicientes/tanq; qui hostes minime sint. GLAV:Hoc utiq; modo.SO:Nō ergo greciaz cum greci sint destruent/neq; domos incendent:neq; putabunt in singulis ciuitatibus omnes sibi aduersos esse ꝛ viros ꝛ mulieres/ꝛ pueros:sed paucos admodū inimicos eos dūtaxat qui fuerint discordie causa.Quāobrē neq; regionem deuastabunt/eorum quasi ut plurimum amicorum:neq; domos subuertent: sed eatenus decertabunt/quatenus qui discordie causaz dederunt/insontibus penas soluant.GLAV:Assentior equidem ita esse grecis pugnātibus repugnādū. Contra barbaros autez/ita animatos esse debere: ut nunc greci cōtra grecos affecti sunt.SO:Ponamus itaq; legez hanc custodibus:ut neq; dissipent agros/neq; igne edes absumāt.GLAV:Ponam9 profecto:ꝛ hec vna cuz superioribus recte se habere/asseueremus.Sed mihi quidez videris o socrates/siquis te talia quedā narrare permittat/nunq; illius te recordaturum/quod in superioriby9 preter mittens/hec omnia in medium adduxisti/quod videlicet possibile sit hanc rem publicaz fieri/ꝛ quo pacto fieri possit. Nam si extiterit/quod bona oia ciuitati ipsi proueniant / non dubito: quin ꝛ ea etiam que tu prętermittis:quod videlicet ciues illi cōtra hostes strenue pugnabunt/eo quod se inuicem nequaq; deserent:cognoscentes se inuicem esse proꝑquos:perq; hec nomina mutuo se uocātes / fratres/patres/filios.Quod si ꝛ femine militent vna siue eodem in ordine siue sequenti acie / ut ꝛ terreantur hostes/ꝛ cum necessitas postulauerit/viris auxilium afferat/certe scio inexpugnabiles eos fore:ꝛ quot bona eos domi sequant/ꝛ si dicta oia non sunt intelligo. Verū tanq; ꝓcedēte me hec oia ꝛ alia permulta si fiat hec res publica prouētura/ne plura de ipsa superinducas:Sed hoc ipsum iam conemur nobis persuadere quod possibile sit ꝛ qua ratione possibile hāc extare rem publicaz,Cetera vō mittamus.SO:Subita quadam incursione sermonē meum iterum inuasisti: neq; mihi ignoscis militie laboribus iam defesso:neq; aduertis forsitan quod vix me vuob9 e fluctib9 emergentem/nunc in tertium retrudis pelagus profundissimū.Quod postq; videris audieriscq;/dabis certe mihi ueniaz/cognoscēs haud iniuria extimuisse me sermonem adeo ab opinione hoium abhorrentem ingredi. GLAV:Quo plura in hanc sententiaz congeres/eo minus dimitteris a nobis/quo minus ostendas / qua ratione fieri possit hec res publica.Quare dicas iaz nec ultra cuncteris.SO:In ꝑmis meminisse oportet qō nos inquirētes quale quid iustitia ꝛ iniustitia sit/ huc disputando deuenimus. GLAV:Oportet sane: sed quorsuz hec:SO:Nempe si quale quid iustitia sit conspexerimus/num virū iustum censebimus/nihilo debere ab illa differre:sed talem esse omnino: qualis ipsa iustitia est:an satis esse factū putabimus/si q̄ꝑxime ad eam accesserit:ꝛ maxime oium/illius sit particeps.GLA:Ita plane/satis habere putabim9. SO CRA:Exēplaris igitur causa quale quid iustitia sit quesiuimus/ꝛ qualis vir perfecte iustus si extet.Iniustitia rursus qualis/ꝛ iniustissimus homo / ut quales ipsi quo ad beatitudinem ꝛ miseriam esse nobis contuentibus viderentur/cogeremur ꝛ de nobis ipsis fateris/talem nostrum quēq; sortē habiturum:quisquis e nobis illis se prestiterit q̄similimū. Non autem ob id perscrutati hec sumus / ut mōstrarem9 ea fieri posse.GLAV:Vera hec sunt.SO:Censes aliquē ex hoc minus bonum fore pictorē:quod postq; humane pulchritudinis exemplar absolutū ediderit/nihilq; e specie prętermiserit/nequeat demonstrare/hominem talem reperiri posse:GLAV:Nequaq;.SO:Nonne ꝛ nos prestātissime ciuitatis oratione exemplar effinximus:GLAV:Prorsus. SO: An igit eo minus nos recte loqui existimas/si ostendere non possumus talē extare posse ciuitatem/qualez ipso sermone depinximus:GLAV:Minime.SO:Sic utiq; se ueritas habet.Quod ꝛ si hoc prętera tui causa demonstrāduz quo modo ꝛ fm quid maxime effici possit/rursus ad hanc ostensionē/hec ipsa mihi ꝓfirma.GLAV:Quenam:SO:Nunquid agi sic aliquid possit ut dicit: uel ita natura comparatum est/ut actio minus q̄ sermo ueritatem attingat:licet alicui non videatur. Tu vō utrum das istud an non:GLAVCO:Do equidem. SO:Ne me cogas igitur ut qualia uerbis hec figurauimus/talia penitus digito indicare debeā.Sed si ualeamus adinuenire qua ratione q̄ꝑxime ad hec accedat rei.p.institutio fatēduz est compisse nos quēad modū que tu p̄cipis/effici p̄nt.An nō satis esse factuz duces/si horū cōpos efficiaris:Nā ego q̄dē sat habere.GLAV:Ego quoq;.SO:Conemur igit declarare postbac/q̄d nūc male agat in ciuitatib9/ꝓpter qō nō ita regūtur:ꝛ utrum vnius cuiusdā exigui mutatione

ciuitas ad hunc ordinez redigatur: quidue illud sit: ⁊ nunqd maxime vnius mutatione id fiat/uel saltē duo rū: an pluriū sed q̄ paucissimoꝝ/⁊ potētia minimoꝝ. GLAV: Sic oīno. SO: Uno quodā mutato ostēdere id possumus/qō ⁊ si possibile/nō paruū tñ nec facile. GLAV: Quid istud? SO: Ad id descēdo equidē/qō ingenti fluctui cōparauimus. Dicet igit: quanq̄ suspicor ne effusioꝛe incredulorum risu inūdāte penit⁹ obruatur. Cōsidera qō dicturus sum. GLAV: Dic iaz. SO CRA: Nisi philosophi ciuitatibus dñent/uel hi qui nūc reges potēteſq dicunt / legitime sufficiēterq philosophent/in idēq ciuilis potētia ⁊ philosophia concurrāt/neq qō nūc fit a diuersis duo hec tractent igenijs/nō erit ciuitati/uel ut mea fert opinio/hoīum generi requies ulla malorum: neq p̄us hec res. p. quā uerbis exposuimus/orietꝛ pro virib⁹ ⁊ lumen solis aspiciet. Hoc est qō ego iādiu dicere uereor: quasi sit īcredibile dictu. Nam haud facile persuadet nullā aliaz gubernationē priuatiz uel publice futurā felicē. GLAV CO: Ex hac tua oratione o socrates existimato lacessitos plurimos nec viles quidē homūculos: abiectis uestib⁹ susceptisq vndecūq cōtigerit armis/impetū in te facturos: quasi ex hoc mira quedaz isti effecturi sint. Quibus nisi oratione repugnaueris/eosq effugeris plurimis cōuitijs laceratus/dabis penas. SO: An non tu horꝝ mihi causa es? GLAV: Et recte quidem. Uerū haud te prodaz: immo certe defendā q̄buscūq potero. Possuz certe beniuolētia exhortationibusq ac forte diligētius tibi q̄ quiuis alius rñdebo. Quam obrez tanq̄ hoc defensoꝛe adiut⁹ conare his incredulis demōstrare ita esse ut dicis. SO: Annitēdū p̄fecto: postq̄ ⁊ tu acriter ꝓpugnaturus videris. Necessariū mihi videt/si eos effugere uolumus declarare illis in primis/quales viros esse philosophos arbitramur/ cum illis impium exhibemus: ut his patefactis possit aliquis opē ferre/ostēdens qō hos quidē decet ex ipa natura ⁊ philosophie studiū ⁊ rei. p. administrationē attingere/alios aūt nequaq̄ attingere / sed ducētibus illis obtēperare. GLAV: Declarādum iaz. SO: Age hac me sequere/siquo modo exponere hoc ad sufficientiā ualeamus. GLAV: Duc. SO: Nūquid admonēdus es: an satis ipse meministi/qō quādo aliquē amare aliquid dicimus videat oporꝛtet si uere id dicit/nō partim illud diligere partim minime: sed ad totū affici? GLAV: Admonitione equidē egeo. Naz nō satis teneo. SO: Aliuz quēuis potius decebat o glauco/ita loqui. Uirum aūt amoꝛi plurimū indulgētez ignorare non decet/qō oēs in etatis floꝛe ꝓstituti puerorum amatoꝛem/quoquo modo stimulāt atq̄ cōcitant / cum digni cura ac dilectione esse videantur. An non sic erga speciosos adolescētes affecti estis? Alius quia simus/ gratiosus iudicat a nobis atq̄ laudat. Aquilinuz vo regiū appellatis. Alius q̄ medius istoꝝ est/concinnus admodum uobis esse videt. Fuscos viriles uocatis. Candidos/deoꝝ filios. Pallidū aūt adolescētem quis appellauit/nisi amatoꝛ ipse blandiēs quodāmodo ⁊ semipallidi appellatione in ephebis pallorē ferens. Et ut summatim dicaz quascūq captatis occasiūculas/quo neminē omnino florētis etatis adolescētez reꝛ̄ciatis. GLAV: Si in me ostēdere cupis quo pacto amatoꝛes afficiātur / disputationis gratia hoc accipio. SO: Quid vini auidos? nonne similiter affectos vides? qōlibet vinū/quacūq̄ capta occasione uehemēter expetē? GLAV: Ualde. SO: Quinetiā aīaduertisse te arbitroꝛ qō ambitiosi hoies/si exercitus prefecturā assequi nequeūt/saltem tribuni effici uolūt: ac nisi a magnis uenerādisq̄ hoib⁹ bonorentur/honoꝛem ab ignobilibus exigūt: utpote qui honoꝛem prorsus affectēt. GLAV: Magnopere. SO: Fateberis hoc/an non? Num eum quem amare quippiā dicimus ardere dicemus an partim exoptare illud/partim nequaq̄ fatebimur? GLAV CO: Omnē. SO: Nonne ergo philosophū sapientie studiosum esse dicemus/non huius quidem aui duz/illius non/sed omnis potius sapiētie. GLAV CO: Uera loqueris. SO: Cum igitur qui aliquam spernit doctrinā prefertim dum est iuuenis neq̄ dū ratione delectū habet/quid cōferat quidue non cōferat discernētem: nequaq̄ discēdi cupidum uel sapientie amatorē esse asseuerabimus: quēadmoduz illū qui fastidit epulas/neq̄ esurire dicimus / neq̄ epulas cōcupiscere/neq̄ amatorē cibi/sed ꝓpetorē uocamus. GLAV: Et merito quidē. SO: Hominē vo ad qualibet doctrinam degustādam propensiorem/ad discendūq̄ promptissimum/⁊ inexplebiliter inhiātem/merito philosophum nūcupabimus. Nonne? GLAV: At vo multi ⁊ absurdi quidē homines tales esse cōperientur. Nam qui spectaculorum auidi sunt/discēdi cupidi omnes esse videntur/ ⁊ ad audiendum curiosos hoies/absurduz est philosophos dicere/qui ad rationē dicēdi disserēdiq̄ haud libēter accedūt. Uerū ad omnes choꝛos protinus audiendos quasi auribus mercede cōductis in bacchanalibus obseruātur/cantusq̄ oēs siue in urbe siue in suburbijs agātur/audire percupiunt. Nūquid istos oēs ac alios taliū quoꝛūdaz percipiendoꝛum cupidos ⁊ artibus vilissimis incūbentes philosophos noiabimus? SO: Nullo modo: sed philosophis similes. GLAV: Ueros autē philosophos/quos appellas? SO: Ueritatis inspiciēde cupidos. GLAV: Recte quidem istud: sed quomodo id dicis? SO: Haud facile istud ad alios eloqui. Te aūt hoc mihi daturuz arbitroꝛ. GLAV: Quid potissimum? SO: Postq̄ cōtrariuz est turpi pulchrū duo hec esse. GLAV: Quid ni? SO: Et postq̄ duo hec sunt/singula vnum erunt. GLAV: Et hoc. SO CRA: De iusto quinetiā ⁊ iniusto/bono ⁊ malo/ speciebusq̄ oībus ratio eadē: Nam quodlibet istorum/vnum ipsum est/coꝛpoꝝ vo actionuz ⁊ alterna cōmunione passiz apparentia/singula multa videntur. GLAV: Scite loqueris. SO: Hac equidez ratione distinguo / seoꝛsuz quidē quos tu modo dicebas curiosos ad vidēdum/audiendum / arteſq̄ tractādas. seoꝛsum quoq̄ ⁊ illos de quibus est sermo/quos solos merito quis philosophos appellabit. Quomodo istud ais? SO: Hoies oculis ⁊ auribus dediti/pulchris uocibus/coloꝛibus/⁊ figuris/ ⁊ omnibus que ex talibus cōstant/admodum delectantur: ipsius autē pulchri naturā cogitatio eoruz nō pōt attingere. GLAV: Sic est. SO: Qui vo ad ipsum pulchrum ascendere ualeāt/⁊ ꝑ se ipsuz inspicere/nonne rari? GLAV: Rari admodum. SO CRA: Quis res istas pulchras existimat: ipaz vo pulchritudinem neq̄ putat esse neq̄ siqs ducat/ad

ꝓceptionē

pceptionē eius attingere pōt:uere ſaꝑe tibi videt: an in ſomnijs ludi:CONſidera itaq; ſomniare non ne id eſt quādo ſiue dormiēs quis ſeu vigilans / qō alicui ſimile eſt:nō ſimile:ſed ipſum eſſe cēſet cuius eſt ſimile:GLAV:Sōnia videre hunc ego dicerē. SO:Quid vō:qui ꝓtra affectus eſt/intelligitq; qđ ipſum pulchrū/ac diſcernere ualet ⁊ ipſum ⁊ que ipſius participāt:adeo ut neq; ipſum illa eſſe/neq; illa ipſum putet/vigil ne viuit an oſcitans:GLAV CO:Certe peruigil.SO:Huius igit cogitationem ut cognoſcētis/cognitionē iure uocabimus: huius tanꝙ opinantis/opinionē.GLAV:Dino.SO:Si nobis ſuccēſeat iſte quē opinari dicimus nō cognoſcere/negetq; nos uera loqui/qua rōne euꝫ mitigabimus/ſenſimq; ⁊ blāde perſuadebimus / ſane mētis euꝫ nō eſſe:GLAV:Oportet ſane.SO:Aduerte quid ad eum dicemus.Si vis ſane hūc in modū ab eo ſciſcitabimur/dicētes qō ſiqđ nouit/nulla in uidia:ſed gratū erit nobis ⁊ ipſum ſcire aliquid/ ⁊ quid ſciat/nouiſſe.Sed mihi id dicas:Quicūq; cognoſcit/cognoſcit ne aliquid/aut nihil:At tu mihi eius vice rīde.GLAV:Aliqđ certe.SO:Utrū ens aliqđ:an nō ens:GLAV:Ens .Quo enim modo qō nō eſt/cognoſci poſſet:SO:Sufficiēter iſtud cōſtabit/ſi uaria ſub rōne perueſtiget:qō videlicet oīno ens/oīno ⁊ cognoſci pōt/nullo modo ens / nullo modo cognoſci.GLAV:Sufficientiſſime . SOCRA:Siqđ aūt ita ſe habet/ut ⁊ ſit ⁊ nō ſit/nōne mediū erit iter id qō eſt oīno/⁊ id qō nullo modo eſt:GLAV:Mediū.SO:Circa id qō eſt/cognitio ipſa uerſat.Ignoratio ex neceſſitate circa id quod nō eſt.Circa mediū iſtorꝫ/mediū quoddā iueſtigādum/ſciētiam inter ⁊ ignorātiā/ſiquid huiuſmodi repitur.GLAV:Prorſus.SO:Num aliqđ eē opinionē dicimus:GLAV:Quid ni:SO:Utrū eādē potētiam cum ſciētia/an diuerſaꝫ:GLAV:Diuerſam.SO:Ergo circa aliud quidē uerſat opinio:circa aliud aut ſciētia:uel ſm potētiam eandē:uel ſm eādem utraq; ſuiipſius potētiam.GLAV:Eſt ita. SO:An nō ſciētia quidē circa id qō eſt ea ratione/ qua ens eſt cognoſcit . Immo vō neceſſariū eſſe cēſeo/ut prius ita diſtinguā.GLAV:Qui:SO:Dicemus utiq; potētias eſſe genus aliqō eorꝫ que ſunt: quib⁹ ⁊ nos poſſumus quecūq; poſſumus/⁊ aliud quodcūq; aliqđ pōt.Veluti viſum ⁊ auditū potentias quaſdā uoco:ſi modo quod loquor/intelligis. GLAV:Intelligo eqđē.SO:Audi qō mihi de his videt.Nam ego quidē ipſius potētie neq; colorez video aliquē neq; figurā neq; quicq; taliuꝫ:qualia pluriū reliquorꝫ/ad que reſpiciēs aliqua/apud me diſtinguo/hec alia eſſe/alia illa.In potentia vō ad illud ſolū aſpicio ad qō eſt/qōue agit:⁊ hac ratiōe quālibet ipſarū/potētiā nūcupaui:⁊ illā quidē que ad idē tēdit idēq; agit/eādē uoco:aliā vō illam que ad aliud ſpectat/⁊ aliō opat.Tu vō qđ in his agis: GLAV:Nō ⁊ tu.SO:Age rurſus ad hec cōuertere o vir optime. Utrū ſciētiā/potētiā quādam eſſe dicis:an in genus aliud refers:GLAV:Potētiaz etiā oīum ꝓfecto ualidiſſimā.SO:Opinionem vō potētiam ne:an aliud qđdā eſſe dicemus:GLAV CO:Potētiā certe.Nam quo opinari poſſumus/ nō aliud eſt q̄ opinio.SO:At paulo ante cōfiteba ris/nō idem eſſe ſciētiam ⁊ opinionē:GLAV:Quo pacto quis mentē hīs idē aſſeret qō falli pōt/⁊ qō nō pōt:GLAV:Optime quidē.SO:Conſtat itaq; aliud eſſe apud nos ab opinione ſciētiam:GLAV:Aliud plane.SO:Utraq; igit circa aliud/aliud opari ſuapte natura pōt.GLAV:Neceſſe eſt.SO:Sciētia quidez circa id quod eſt / ipſum ens ut ſe habet cognoſcere. GLAV:Sane.SO:Opinio autem opinari.GLAV CO:Et hoc.SO:An idē qō ⁊ ſcia noſcit:eritq; idez qō opinione percipit ⁊ qō ſciētia:an potius impoſſibile:GLAV:Impoſſibile certe ex his que ꝓceſſim⁹: ſiqđē circa aliud alia potētia ipa ex natura uerſatur: potētie vō utreq; ſunt/ſciētia.ſ.⁊ opīo:alia itē utraq; ut eſt dictū.Ex his aūt fieri nō pōt/ut idē ſit qō ſcientia cōprehēdit/⁊ quod opinione cōcipitur . SO:Nō ne igit ſi ipſum ens/cognitione percipit id qō cōcipit opinione aliud quiddā preter ipſuz ens/eſt dicendū:GLAV:Aliud.SO:Nunquid nō ens opinat:an impoſſibile eſt opinari nō ens.Sic aūt cogita:Nonne quiſq; opinat ad aliqđ opinionē dirigit:an poſſibile eſt opinari quidē/opinari aūt nihil:GLAV:Impoſſibile.SO:At vnuz aliqđ opinat/quiſquis opinatur: GLAV:Proculdubio.SO:Qō vō nō eſt/nō vnum aliqđ/ſed nihil potius/eſt dicēdū:GLAV:Prorſus. SO:Nō enti quidē ex neceſſitate ignorātiā tribuim⁹: enti vō cognitionē:GLAV:Recte admodū. SO:Ergo neq; ens neq; nō ens opinat.GLAV:Sic eſt.SOCRA:Quare nec ignātia neq; cognitio erit opinio: GLAV:Nō ut videt.SO:Num extra hec extat:ſupgrediēs uel cognitionem ſpicuitate: uel obſcuritate ignorātiam:GLAV:Neutruz iſtorꝫ.SO:An forte tibi videt opinio/cognitione obſcurior:ignorantia clarior:GLAV:Maxime.SO:Inter utraq; aūt iacet . GLAV:Certe . SO:Media ergo iſtorꝫ erit opinio: GLAV:Media.SO:An non ſupra diximus/ſiquid appareret tale ut ſimul eſſet ⁊ nō eſſet/illud iter uere ens ⁊ omnino non ens eſſe ponēdum:neq; ſcientiam ad illud neq; ignorātiam pertinere:ſed quod mediuz inter ignorātiam rurſus appareat ⁊ ſciētiaz.GLAV CO:Scite.SO:Hunc autē apparuit medium iſtorū eſſe/quod opinionē uocamus . GLAV:Plane.SOCRA:Illud itaq; nobis/ut arbitror / reſtat inueniēdum.quod utriuſq; ſit particeps ipſius eſſe:ſcilicet ⁊ nō eſſe.neutrūq; illorꝫ ſincere/dici debeat.ut ſi nobis pateat/opinabile quiddā merito nuncupemus:extremis quidē extrema/medijs aūt media tribuētes.An non ita:GLAV:Ita prorſus.SO:His ita ſuppoſitis percōtabor eum/qui ipſuz pulchrū/⁊ pulchritudinis ideam vnam eſſe negat/ſemper eodē modo ſm eadē ſe habētez/multa vō pulchra eſſe ducit/⁊ pulchris rebus ſpectādis deditus/nullo modo admittit vnum eſſe pulchrum:vnum iuſtū:ſimiliterq; de ceteris:percōtabor inq; hunc in modū.Eſt ne aliquid ex hiſce multis pulchris vir optime:quod nō turpe etiaz videat: Itēq; ex iuſtis quod nō iniuſtū:⁊ ſanctis: qō nō prophanuz:GLAV:Non:ſed neceſſe eſt pulchra ipſa ⁊ turpia ⁊ quotcunq; alia interrogas: apparere. SOCRA:Quid multa dupla:nuz minus dimidia q̄ dupla videntur:GLAV:Nihilo minus. SOCRA:Et magna inſuper: ⁊ parua leuia item ⁊ grauia: nunquid magis talia q̄ contraria uocabuntur:GLAV CO:Non:ſed ſingula ſemper utraq; participabunt.

SO: Utrum est magis q̄ nō est/vnūquodq; multoꝝ idipsum qō quis illud esse dicit? GLAV: Simile hoc est ꝙs que in ꝙuiuꝙs ad utrāq; partē plerūq; dicunt ꝛ enigmati pueroꝝ circa eunuchū de uesptilionis pcussione/quomodo ꝛ in quo illū auē arguūt percussisse. Hec enim ambigua sunt: neq; esse: neq; nō esse ipsoꝝ aliq̄d neq; utraq; neq; neutra firmiter rūderi potest. SO: Habes ne qua rōne istis utaris? Uel ꝙuenientioꝛē positionē istoꝝ inducere potes/q̄ mediā inter essentiam ꝛ nō esse? Neq; enim obscurioꝛ q̄ nō ens appare bit ad hoc ut minus sit: neq; clarioꝛ q̄ ens/ad hoc ut sit magis. GLAV: Uera loqueris. SO: Inuenim⁹ igitur/ut videtur/q̄ multa illa que a multis pulchra/aut alia quoquo modo existimant/media inter oīno ens ꝛ oīno nō ens uoluūtur. GLAV. Inuenimus plane. SO: Cōfessi aūt antea fueramus/q̄ siquid tale apparuerit/nō cognitione/sed opinione percipi dicēdum: ꝛ cuꝝ mediū peruageꝛ/media comprehēdi potentia. GLAV: Cōcessuꝝ fuit. SO: Eos igit qui pulchra hec multa cōspiciunt/ipsum vo pulchrū nō videt/neq; se qui cum possunt/qui ad ipsum ducat/ꝛ multa cōtuentur iusta/ipsum autē iustum minime/ꝛ alia similiter/opinari cūcta dicemus: cognoscere aūt nihil eoꝝ que opinant. GLAV: Necesse est. SO: Quid eos qui ipa queq; ꝓtemplātur/semper eodē modo fm eadē se habentia/nōne cognoscere potius q̄ opinari? GLAV CO: Necesse est ꝛ ista. SO: Nonne amare hos ꝛ admirari ista dicemus/in quib⁹ uersat cognitio/illos autez in quibus opinio? An nō recoꝛdamur q̄ uoces ꝛ coloꝛes quosdā ꝛ talia quedā diximus hosce diligere ꝛ intueri: ipsum vo pulchrū ut aliq̄d sit nō admittere. GLAV: Recoꝛdamur. SO: Quare nō aberrabimus si istos philodoxos. i. opinionis amicos poti⁹ q̄ philosophos appellabimus: quanq; acriter succēsebunt nobis/si ita dixerimus? GLAV: Nō/si mihi pareāt. Nam vo iraſci/nefas est. SO: Itaq; eos qui ipm vnū quodq; per se ens admirant ꝛ diligūt/philosophos/non philodoxos uocabimus. GLAV: Ita decet.

¶ Argumentum Marsilij Ficini in librum sextum de iusto.

QUm leges oēs / uel optime absq; ꝓbatissimis magistratib⁹ moꝛtue sint. magistrat⁹ aūt optimi uel absq; legibus scriptis/ ipsi sint viue leges/merito Plato noster quē admodū alias exposuimus in excellēti repu. non in ꝓdendis legibus: sed in foꝛmādis magistratibus omni diligētia elaboꝛat: atq; id quidē nō soluꝝ a tenera etate/uerūetiam ab ipo fetu studiose cōtendit: quo ex electis seminib⁹/cōtinuaq; cultura ad optimā frugez peruenīat. Quoniā vo hos appellat custodes/custodum aūt maxime pꝛopꝛiū est ꝓspicere atq; circūspicere/iccirco ingeniū pꝛecipue philosophicū/oium sine cōtrouersia perspicacissimū eligit ad humanum gregem custodiēdum. Quippe cum soli huius oculo pateat boni ipsius iustitieq; exēplar / ad cuius imaginem bene/iuste/beate pingenda sit ciuitas. Pꝛeterea pertinet ad custodē esse ueridicū/liberalē/tēperatuꝝ/foꝛtem/iustū/magnanimū/māsuetum. Eadem quoq; pꝛobabit pꝛopꝛia esse philosophi/ut deniq; cōcludat custodiēdi officiū pꝛe ceteris philosopho cōmittēdū. Quāobꝛem eiusmodi esse naturā philosophi/pꝛimo ꝓbabit / deinde qꝛ generosa natura absq; recta cultura/ꝛ semp iutilis sit ꝛ sepissime noxia tradet excolēdi huius igenij disciplinā. Interea vo de spurio ꝛ adulterino tractat philosopho/legitimū phz simulāte. Itez de abusu quodā philosophandi. Rursus de philosophādi foꝛma ad illū pꝛe ceteris pertinēte/qui rē. p. sit quādoq; recturus. Docet aūt/philosophi maxime ꝓpꝛiuꝝ esse/perpetuū ueritatis ipsius circa res eternas amoꝛem. Ideoq; ꝛ amoꝛez tē poꝛaliū/ꝛ mēdacium a philosopho maxime omnium alienū. Ostendit pꝛeterea philosophi mētez in ipa ueritatis indagatione/seiūgi a coꝛpoꝛe: atq; ex quadā sui cognatione diuine mēti coniūgi. Ac per insitas sibi ab initio foꝛmulas idearū / ideas ipsas attingere: ab eisq; ipso ꝓtactu lumen excutere/quo mox facta fecundioꝛ concipiat/immo facta ualidioꝛ pariat ueritatem. i. per ipsas suas conceptiones ideis vndiq; cōgruat. Tu vo hic aduerte intelligendi actū/quēadmodum ꝛ in symposio generationē partūq; uocari: Quod quidē cū chꝛistiana ꝛsentit theologia/ostenditq; nō imaginariam tantum/uerūetiam naturalem quandam ineſſe mēti foꝛmam atq; ueritatē. Pꝛoinde igeniū eiusmodi ꝛ raro admodum ꝛ in paucis nasci putat: ꝛ tūc quidē multis tum cōditionibus indigere/tum obstaculis impediri. Pꝛecipue vo depꝛauari sermone ꝛ opione vulgi multoq; magis vulgi eiusdez opa. Rursus a vulgaribus pꝛeceptoꝛibus: qui ꝛ ipsi vitaz oꝛationēq; suaz vulgo quasi adulatoꝛes accōmodant: similēq; tradunt auditoꝛibus disciplinaz. Et vide q̄ cōgrue Plato vulgus uasto cōparat bruto. Itez ciuitates oēs nauibus casu quodā rectis a nautis gubernandi ꝓsus ignaris: virūq; peritia gubernatoꝛia pꝛe ditum deridētibus. Nota optima queq; siue nature siue foꝛtune munera/si uel negligēter culcta fuerint/in mala/uel male culcta/in pessima tādez euadere. Pꝛeterea quod interdū/q̄ uis admodum raro/aliquis in ciuitate male dispositā/quales cē oēs iudicat/vir magnus pꝛobatissimusq; appareat/id non arti/nō nature: sed diuinitati dūtaxat attribui. Ubi vo de Momo repꝛehēsionis deo mentionem facit/intellige Momū esse diuinam curam pꝛospicientem quid repꝛehēdi potuisset in singulis/si aliter q̄ sunt facta fuissent: ideo qꝛ ita singula disponētem ut iure repꝛehēdi non possint. ¶ Assignat pꝛoinde causas quibus oꝛte in philosophos sint calūnie: quasi uel mali sint/uel inutiles rei publice. Pꝛimo quidē multi quotidie ad philosophie studium ineptissimi taz pꝛauo ingenio q̄ paruo iudicio/nō parua tū ambitione uel auaritia philosophiam inuadūt/ac pꝛehēsant: ex eiusq; cōmercio opiniones pꝛocreāt adulterinas/atq; deridēdas: malis pꝛeterea moꝛib⁹ facultatē dedecoꝛāt philosophicā. Deinde siqui ad id studiū nati sunt/uel statiz educatione cōsuetudineq; impꝛoba depꝛauantur: uel si moꝛibus integri perseuerāt/non tamē conuenientibus disciplinaruz gradibus instruūtur/uel instructi quidem ad rem publicā non admittuntur: uel ipsi potius publicis se fluctib⁹ immergere nolūt certa timētes pericula/desperanteq; se posse inter homines passiz coꝛꝛuptos sanis cōsiliꝙs ciuitati pꝛodesse. Inter hec animaduerte actiue vite ꝓcellas: contēplatiue tranquillitatem/excelsam philosophi mentez moꝛtaliū

mortaliū ꝓtemptū. Studiū diuinoꝝ. Formulā quā dam pro etatis gradibus doctrinarū. Dino autem simili ratione erudit philosophū atq; ciuem: neq; id quidē iniuria. Asserit enīz in politico ⁊ sophista eūdem esse virū regiū ⁊ ciuilē atq; philosophum. Oportere vo ꝓbat in hoc cōcurrere duo quedam genera rarissime in hoibus cōcurrētia: Naturā videlicet ingenio acutā/ꝓtēplationi aptam/ueritatis auiditate flagrātē/vna cum natura graui/ad agendum strenua/boni publici ꝓuida: Ingeniū eiusmodi per oēs disciplinaruz gradus pducit/ut patebit in septimo. Jubet quoq; exerceri ciuilib⁹ actionibus: atq; iter uoluptates/dolores/labores/picula/uelut aurū igne diligēter examinari atq; ꝓbari/prius q̄ ciuitatis gubernacula sibi credant. In primis aūt ipsius boni sciētiā oiuz prestātissimā huic iudicat necessariā/affirmās quēadmodū res oēs absq; boni possessione iutiliter possident/sic rerū quoq; oium artiūq; cognitiones absq; ipsius boni/intelligētia esse ꝓsus inutilē. Neq; posse ciuē uel priuata uel publica ad bonū rite dirigere/nisi quid bonum sit rōne cognouerit. Et si diuini huius boni scientia videri Aristotelico pōt supflua ad rez. p. humanis moribⁿ gubernādam/necessaria tñ est ad hāc ipaz gubernationē: per quā Plato in supioribⁿ inqt conandum esse ciues deo similes amicosq; reddere. Subiunxit ꝑterea gubernatorē circa singula bona ad bonū ipsum disponenda ⁊ cecutire ⁊ casu quodam ferri/nisi primā ipsam boni pspexerit formaz oiuz exēplar causamq; bonoꝝ. Ut aūt aiaduertas Aristotelem in ethicis circa ideam boni aduersus Platonē ludere. Lege Platonis uerba diligētissime/ac plane perspicies ideā boni nō esse spēm hāc aut illā/hic aut ibi: sed ipsam eminētissime diuinitatis fecūditatē/per oia sese potēter/suauiter/salubriter ꝓpagantē. Cuius imaginē quādā in mūdo visibili solē vult esse visibilez/vires suas similiter per oia diffundētē. Verū ante hūc quē videmus solem Plato alterū in mūdo cogitat inuisibili/imaginez dei patris primā/ueriq; filiū. Ideo filios dixit boni: ut sup visibilē hūc imaginariūq; filiū posses iuisibilē ⁊ archetipū contēplari. De hoc patre atq; filio in epistola ad hermiā legimus. De hoc platonicus philon in libro de causis inqt. Conādum est in primis ad ipsuz ens. i. de quo dicit ego sum qui suz ascēdere. Aut saltē ad ipsi⁹ imaginē sacratissimāq; rōnem uerbūq; primogenitū. Per eiusmodi rōnē atq; uerbū fieri oia ꝛm heraclitum ⁊ Platonem/Ameli⁹ platonic⁹ asserit: utiturq; testimonio Joānis euāgeliste. Idē in Epinomide testat ⁊ Plato. Et q̄uis platonicoꝝ nōnulli dei patris filiū deum per substātiā a patre/arrianoꝝ more distinguant/presertim Julianus in libro de sole: Juliani tñ preceptor Jamblicus egyptioꝝ adducit mysteria: in quib⁹ patris ⁊ filij diuersa quidē ratio/sed eadē videt esse substātia. Sed audi mysteriū. Primus deus ⁊ vnus primi pater est dei. quē gignit in solitaria suipsius permanēs vnitate. Est autem exēplar filij qui noiat suimet filius/suipater atq; vnipater/deꝰ uere bonus. Ille enim fons est idearuz a quo utiq; vno/deus per se sufficiēs/seipsum explicauit in lucem. ꝓpterea sufficiēs per se noiat suiq; pater. Est enim hic principiuz/deus deoꝝ/vnus ex vno/super essentiā omnē/principiūq; essentie. Mysterium hoc Jamblicus testatur esse Mercurij. ¶ Quemadmodum vo ipsum bonum sit super uoluptatez/⁊ morez ⁊ sapiētiam Plato hic significat breuiter. Super uoluptatem quidē. Quia si uoluptas ipsa bonū ipsum esset nulla uoluptas mala esset ⁊ noxia. Itez super mores. Quoniā multi satis circa morez habere se putāt/si morez honestos videant habere. Quod autez iudicant uerū esse bonū/non opinione querūt/sed re ipsa prorsus habere. Preterea sup sciētiaz quia neq; quolibet modo: neq; quelibet scire precipue optas: sed bene potius atq; bona. Alioquin sciētiam aut respuis/aut negligis. Neq; dicas ipsum bonū esse boni scientiaz/ne per idē stulte definias idē. Rursus sup itellectū: hic enim assidue bonū querit. Ipsuz vo bonū/nō querit bonum. Adde ⁊ super ueritatē. Quod enīz magis iudicas bonum/magis ⁊ eligis. Horuz vo dānūq; minus uerū eligis potius q̄ magis uerum. Beniq; super ens. Maz ut bene sis esse desideras. Sed ⁊ de his ⁊ quēadmodum boni ipsius lumine oia uera intellectus intelligat in theologia latius disputamus. Sequitur distinctio rerum in genera duo/visibile ⁊ inuisibile/⁊ utriusq; in duo. s. antecedēs atq; sequēs: similisq; perceptionis humane distinctio. In quibus Brentinum sequitur/⁊ Architam. Sed elegantius simul ⁊ latius explicat.

¶ Sextus liber de Justo.

SOCRATES: GLAVCON: ADIMANTVS.

Quales philosophi sint ⁊ quales qui alieni a philosophia o glauco vix tandem longa oratione cōstitit. GLAV: Haud forte facile hoc erat paucioribus explicare. SO: Non ut apparet. Planius vo id/ut arbitror/eluceret: si hoc dūtaxat enarraturus essem/neq; per alia multa peruagaturus/ad inspiciēdum quo vita iusta differat ab iniusta. GLAV: Quid posthac nobis restat agendū? SOCRA: Quid aliud q̄ quod deinceps sequit? Postq̄ philosophi sunt qui attingere possunt id quod semp ſm eadem eodē modo se habet: qui vo id nequeunt/semper autē per multa mutabiliaq; uagātur/philosophi nō sunt/quos nā ex his duces esse ciuitatis oportet? GLAV: Quo pacto ad hoc recte possimus respondere? SO: Quicūq; custodire leges possunt ⁊ ciuitatis officia/his gubernacula sunt rei. p. cōmittēda. GLAV: Probe. SO: Hoc itaq; perspicuū est/utrum cecum an acute cernētem custodē/quodlibet oportet seruare? GLAV: Quid ni perspicuū? SO: Videnē ne tibi a cecis differre/qui cognitione cuiusq; quod uere est/carēt: neq; perspicuū ullum habēt exemplar in animo: neq; possunt tanq̄ pictores ad exēplar uerissimum respiciētes/referēteseq; ad illud ⁊ ipsum q̄ sincerissime cōtuētes/ita demū leges hic ferre de pulchris iustis ⁊ bonis/si oporteat ⁊ latas leges custodire atq; seruare? GLAV: Profecto nō lege differunt. SO: Num istos potius ad custodiā eligemus/q̄ eos qui vnūquodq; qō uere est cognōscūt: peritia quoq; aut alia quauis in parte virtutis nihilo iferiores existūt? GLAV: Absurdū eēt utiq; alios quos vis eligi/precipue si cetera nequaq̄ desint. Hoc certe maxio supant

SO: An non istud ita dicemus? Quo nã pacto ꝺ̃dẽ poterũt/illa simul ⁊ hec habere? GLAV: Omnino. SOCRA: Aõ ergo in huius disputationis exordio diximus/naturam ipsoꝝ pdiscere in primis oportet/atq; arbitror/si illã ad sufficiẽtiã inuicez ꝓcesserimus? nos insup ꝓcessuros fieri posse ut ꝺ̃dẽ hec assequant/neq; alios ꝓter hos ciuitatis duces eẽ debẽ. GLAV: Quo nã pacto? SO: Hoc itaq; iter nos primũ ꝓstet de philosophoꝝ ingenijs/q̃ semp eã diligũt disciplinã/qua illis notior fiat natura illa que semp est / neq; generatione ⁊ corruptiõe mutat. GLAV: Cõstet. SO: Quin etiã qõ eã totã affectãt/neq; spõte partẽ eius ullã spernũt nec paruã nec magnã neq; honorãdã neq; vilez/ quẽadmodũ supra de ambitiosis ⁊ amore captis ꝓdixim⁹. GLAV: Recte. SO: Preterea ⁊ hoc aiaduerte/nunq̃d necesse sit nature eoꝝ ineesse/qui tales futuri sunt/quales narrauimus? GLAV: Quale istud? SOCRA: Ut mẽdaciũ ois natura exptes sint/neq; spõte mẽtiant vnq̃/sed oẽm oderint falsitatẽ/diligãt vitatẽ. GLAV: Probabile est. SO: Nõ solũ ꝓbabile est o amice/sed penit⁹ necessariũ eũ qui ex natura ad aliq̃d amore afficit/quicq̃d cognatum ⁊ familiare est amato diligere. GLAV: Scite. SO: Nũ familiarius aliq̃d sapientie q̃ vitas repit? GLAV: Nihil. SO: An ergo possibile est naturã cãdẽ eẽ philosophicã ⁊ mẽdacẽ? GLAV: Nullo modo. SO: Ergo discẽdi cupiduz necesse est statiz a pueritia vitatẽ oẽm summope affectare. GLAV: Prorsus. SO: Quẽ vo ad certũ quiddaz ardẽter rapiũt cupiditates/huic ad alia cupidines remissiores sunt/cum alio tanq̃ riuuli defluãt. GLAVCO: Nulli dubiũ. SO: Quicũq; igit ad disciplinas ⁊ cetera talia omni desiderio flagrãt/purã ipius aie expetũt uoluptatẽ/corporis aũt oblectamẽta despiciũt nisi qs fict⁹ sed uerus philosophus sit. GLAV: Summope necessariũ istud. SO: Temperat⁹ itaq; vir talis erit/neq; pecunie cupidus. Nã ad quẽuis ptinet potius q̃ ad hũc cumulãdis pecunijs ihiare/cuius gratia ceteri maxima cũ iactura pecunijs querẽdis insudãt. GLAV: Ita est. SO: Preterea id ꝓsiderãdũ quotiẽs naturã eius qui philosophus sit ⁊ eius qui non sit discernẽ cupis. GLAV: Quid naz? SO: Ne forte latẽs quedã insit illiberalitas: Naz aduersa oino est pusillanimitas aio vniuersum ipm semp diuinuz atq; humanũ indagaturo. GLAV: Vera loqueris. SO: Nempe cui cogitationis adest magnificẽtia: ⁊ totius tẽporis/totiusq; substãtie ꝓtẽplatio/humana vita magnuz q̃d videri nõ põt. GLAV: Nõ ꝓfecto. SO: Num mortẽ hic terribilẽ estimabit? GLAV: Minime. SO: Timide itaq; illiberaliq; nature/philosophia uera nõ conuenit. GLAV: Nõ ut mihi videt. SO: Vir aũt modestus. nõ questui dedit⁹. nõ pusillanimis. nõ supbus. nõ timidus/num in cõmercijs difficilis erit? aut iniust⁹? GLAV: Nullo modo. SO: Quinetiã cũ discernẽ cupies quis aius philosophus sit qui nõ statiz a teneris annis id obseruabis/nũquid iust⁹ ⁊ mitis/an iniquus atq; agrestis? GLAV: Maxie. SO: Neq; hoc ut arbitror ptermittes. GLAV: Quid nam? SO: Utrũ ad percipiẽdũ uelox? an tardus? Nũ cẽses quẽpiaz illud vnq̃ diligere? qõ cũ aggredit summa cuz difficultate agit ⁊ vix tãdẽ parũ quid ꝓficit? GLAV: Nunq̃ profecto. SO: Quid si nihil seruet eoꝝ que discit? obliuiscaturq; oium/nõne erit sciẽtia uacuus? GLAV: Ua cu⁹. SO: Cũ vo irrit⁹ illi labor ois suscipiat/an nõ coget tãdẽ/seipm ⁊ actionẽ talem odisse? GLAVCO: Nihil ꝓhibet. SO: Oblitiosum igit aiuz legitimoꝝ phoꝝ igenijs conuenire nequaq̃ existimem⁹/sz admodũ memorez. GLAV: Ita ꝓrsus. SO: Absona preterea ⁊ icõcinna natura/ad intẽperiẽ semper trahit? GLAV: Semper. SO: Ueritatez vo an cum intẽperie cõgruere putas/an cum tẽperie potius? GLAV: Cũ tẽperie. SO: Ergo cõpositã ⁊ gratam preter cetera cogitationẽ huic ingenio tribuamus/quod suapte natura ꝓpẽsuz esse uolumus ad ideã cuiusq; qõ uere est: inspiciẽdam. GLAV: Nẽpe. SO: An nõ tibi videmur singula pcurrisse que necesse est ꝓtinuata serie sibi inuicẽ succedẽtia aio illi cõpetere qui vitatẽ rerum perfecte sit cõsecuturus. GLAV: Ita ꝓrsus. SO: Num potes quoquo modo studiũ id dãnare: quod nullus sufficiẽter exequi pot/nisi natura sit perspicax. memor. magnific⁹ gratiosus. amic⁹. familiarisq; ueritatis/iustitie/fortitudinis/tẽperãtie? GLAV: Ne Momus quidez ia carpet. SO: Nõne his solis eruditione tãdem ⁊ etate ꝓfectis rem. p. prebebis administrãdã? ADIMAN: Nemo ad hec tibi posset o socrates cõtradicere. At vo sic afficiunt qui audiũt ea passim que tu narras. Nã ꝓpter impitiaz interrogãdi ac rndẽdi ad singula que parua sensiz deducti/singulis denicq; paruis/ in disputationis calce collectis existimãt/post errorẽ atq; fallaciã/ꝓtrariũ quoq; aliq̃d superiorẽ emergere/⁊ quẽadmoduz qui talis ludere nesciũt/ab his qui in eo ludo periti sunt tandem usq; adeo coercentur ⁊ cõcludunt ut qõ ferant/neq̃ habeãt: ita ⁊ seipsos putãt cogi tãdẽ concludiq; nec habere qõ dicãt/uerbis ueluti calculis circũclusos/q̃quidẽ uerũ sit nihil hec duo iter se discrepare. Dico aũt hec/aiaduertens presentia: Nã nunc quidẽ diceret tibi quispiam/his que ꝓponuntur/uerbis aduersari non posse/re autez ipsa compertum habere/quotcũq; philosophie studiuz agressi/ita in eo uersantur ut nõ eruditionis gratia degustatis philosophie preceptis iuuenes adhuc discedant sed diutius immorentur/eos ut plurimũ absurdos admodũ euadere. ⁊ a rebus hominum alienos: ne iniquissimos dixerimus/siqui vo prestãtiores videãtur/tamẽ hoc studio quod ipse laudas ita inquinari/ut inutiles euadant ad rem. p. gubernandam. SO: Censes illos qui hec aiunt mentiri? ADI: Haud noui equidẽ: sed quid ipse sentias/libẽter audirez. SO: Audies certe si id roges/quod uera loqui mihi videntur. ADI: Qua ratione igit recte id dicitur/quod prius erit ulla malorum requies ciuitatibus/q̃ in ipsis philosophi dominentur/quos rei. p. inutiles esse fatemur. Quod petis respõsione indiget/per imaginez quãdam inducta. ADIMAN: At tu per similitudinẽ loqui ut arbitror nõ cõsueuisti. SO: An mordes? cum mei sermonez impuleris adeo demõstratu difficilẽ? Audi ergo similitudinẽ: ut aptius cognoscas q̃ parce cõparẽ. Usq; adeo durũ est qõ prestantes in philosophia viri in gubernãda re. p. patiunt ut nihil aliud sit vnuz qõ hoc patiatur. Quare oportet hoc ex multis colligendo/cum cõparare his denicq; ⁊ cuiusq; inuicez explicare rationẽ. Ueluti cũ pictores tragelaphos

+ Adagiũ Momo satisfaciens.

⁊ cetera

ꝛ cetera huiuſmodi multiplicia figmẽta depingũt. Finge aĩo quẽdã nauis aut claſſis gubernatorẽ huiuſmodi/magnitudine ꝛ roboꝛe coꝛporis reliquos nautas excedẽtem. ſurdũ vo ꝛ caligãtib⁹ oculis ꝛ mẽte gubernationis inſcia/nautas aũt de gubernatione inuicẽ decertãtes. ꝛ vnũquẽq; putãtẽ ſe imperio dignũ cũ nec artẽ didicerit vllã. nec ſui p̃cepto rem ullũ poſſit oſtẽdere. neq; quo tẽpoꝛe didicerit aſſignare. negãtes q̃netiã artẽ illã doceri: eũq; qui doceri poſſe aſſeueꝛauerit: ferro petẽtes. Ipſos autẽ cogita circa gubernatorẽ illũ p̃fluẽtes: eũ obſecrare ꝛ obnixe p̃tẽdere/ut ipſis gubernacula tradat. Quẽq; vo ſi iſti nõ p̃ſuaſerint ſed alĩ potius alios/uel p̃imere/uel e naui eĩcere/generoſum aũt illum nauis p̃ncipẽ mãdragoꝛa aut mero occupare: atq; ita gubernationẽ nauis arripe/utẽtes p̃tib⁹ rebus vino ꝛ epulis indulgẽtes. ſed ita ducentes ut huiuſmodi hoĩes ducere ueriſimile eſt. Dẽs p̃terea laudare illũ nautãq; ꝛ gubernatorẽ uocare: ꝛ que ad nauẽ regẽdã ſpectãt. callere: quicũq; eos ad uſurpãdũ nauis p̃incipatũ iſtruere poſſit uel p̃ſuaſione/uel vi gubernatoꝛe ſubmoto. Eũ vo qui id nequeat tanĝ inutile/v̄tupare: Ueri aũt gubernatoꝛis officiũ ignoꝛare/q̃ videlicet ad eũ ſpectet. rõnẽ habere anni ꝛ tẽpoꝛ: celi: ſyderũ: ꝛ uentoꝛ: ꝛ oĩum que ad artẽ illã attinẽt/ſi duꝛ nauis eſt reuera futurus. Ut vo gubernet/ſeu uolẽtib⁹ quibuſdã ſiue inuitis/huius ipius artẽ nullã putãtes accipi poſſe ſimul ꝛ gubernatoꝛiã facultatẽ. Dis utiq; circa naues p̃tingẽtib⁹/an nõ uerũ gubernatorẽ cẽſes ab illis qui talibus uehũtur nauib⁹/inanẽ ꝛ curioſum rerũ ſublimiũ iſpectorẽ ꝛ nauí ipſi inutilẽ uocitari? ADI: Et maxime q̃dẽ. SO: Haud quaq̃ op⁹ eſſe arbitroꝛ ut tibi latius explicẽ/quẽadmodũ ad ꝓpoſite cõparationis imaginẽ ita in ciuitatibus affecti ſunt aduerſus ueros philoſophos ciues/ut in eiuſmodi nauibus ad uerũ gubernatorẽ naute ſed itelligere te exiſtimo. ADI: Summope. SO: Primũ itaq; illi qui admiraĩ philoſophos in ciuitatib⁹ minime honorari/imaginẽ hãc expone: ꝛ p̃ſuadere conare/multo mirabiliꝰ foꝛe/ſi honoꝛarent. ADI: Faciã equidẽ. SO: Addicias ꝛ hoc p̃terea uera loqui eos qui dicũt inutiles eſſe vulgo eos qui philoſophie ſtudio pollẽt. uerũ q̃ inutiles ſint: nõ eſſe ipos in cauſa dicito/ſed eos potius qui his philoſophis nõ utunt. Neq; enim nature p̃ſentaneũ eſt ut gubernatoꝛ q̃ſi indigus nautas oꝛet quo eius ſe gubernationi committãt: uel ſapiẽtes ad diuitũ foꝛes aceedãt. Sz qui hoc primus iactauit p̃fecto mẽtit⁹ eſt. Reuera autẽ ita natura cõparatũ eſt/ſiue diues ſeu paup aduerſa ualitudine teneaĩ ut neceſſario foꝛes medicoꝛuz petat/ꝛ oẽs qui ſupioꝛis gubernatione indigẽt domos adeãt hoĩum gubernare potẽtiũ: nõ gubernatoꝛes ſi modo alicuius p̃cỹ ſint oꝛẽt ut ab his gubernent inferioꝛes: Quin ſi eos qui his tẽpoꝛibus res. p. adminiſtrant/cum his cõparaueris nautis/quos modo cõmemoꝛabamus nõ aberrabis. ac ſi illos qui ab ĩs appellanĩ uani ꝛ ſupſtitioſi recondite rerũ reruz indagatoꝛes/ueris gubernatoꝛib⁹ cõparabis/recte quidem facies. ADI: Recte admoduz. SO: Ob has igit cauſas in his quoq; haud facile eſt ut honeſtũ ſtudiũ ab eis p̃bet qui cõtrarĩs ſunt moꝛib⁹ aſſueti. Maxima vo ꝛ uehementiſſima philoſophie calũnia oꝛitur p̃pter eoꝛ moꝛes qui philoſophie ſtudia p̃fitent. Nõ q̃ppe hi qui philoſophiã criminanĩ/ut ipſe ais plurimos eoꝛ qui ad philoſophiam ſe p̃ferũt p̃auos admoduz eſſe: ſiqui vo eoꝛ ceteris excellũt/eſſe inutiles. atq; ego hec tibi cõceſſi: nonne? ADI: Utiq;. SO: An nõ cauſam expoſuimus/ob quã legitimi philoſophi cẽ inutiles videanĩ. ADI: Certe. SO: Cur aũt ꝛ plurimi p̃aui ſint/vis ne deinceps apiamus? quodue philoſophie culpa nulla eſt/p̃o virib⁹ declaremus? ADI: Volo eq̃dẽ. SO: Pergamus ad hec/repetẽtes q̃ ſupꝛa induximus/qualẽ eſſe naturã oporteat eum qui honeſtus ſit bonuſq; futurus. Dux aũt eius in primis erat ſi memoꝛie traditi ſti ueritas quã ſequi oino ac paſſim debet. aut ſi uanus ſit uere quoq; exps philoſophie ſit oportet. ADI: Ita p̃ſus eſt dictũ. SO: Unũ hoc igit alienuz eſt oino ab ĩs que nunc de ipſo exiſtimanĩ. ADI: Alieniſſimum. SO: An nõ decẽter hũc immodũ eius cauſam defẽdemus? dicẽtes hoĩez ſciẽtie cupidũ ita natura inſtitutũ eſſe: ut ad id q̃ uere eſt/ſemp p̃tẽdat: neq; moꝛas trahat in his ſingulis ac plurimis circa que uerſatur opinio: ſz ultra p̃gediẽs nõ ante deſcat q̃ p̃p̃riã cuiuſq; naturã ea animi vi attigerit: qua id appꝛhẽdere ꝓuenit Cõuenit aũt vi quadã cognata: Qua cum adheſerit/ſeq; ei q̃ uere eſt/miſcuerit/atq; inde reuera itelligẽtiã vitatẽq; genuerit/cognoſcet utiq; ueruz/uereq; vi uet atq; aleĩ: Ex hoc deniq; partu moleſtia ciꝰ oĩs ceſſabit: primus vo nequaq̃. ADI: Probe admodũ iſta dicunĩ. SO: An hic ullo modo amabit mẽdaciũ: Uel oino potiꝰ oderit. ADI: Oderit certe. SO: Hẽpe ubi dux ueritas eſt/malox choꝛ ſubſequi ut arbitroꝛ nõ dicemus. ADI: Quo enim pacto? SO: Immo vo ſincerũ ſequi iuſtũq; moꝛẽ. hũc quoq; dicemus ſubſeq; tẽperãtiã. ADI: Scite. SO: Quinetiam reliquũ nature philoſophice choꝛ quid opꝰ eſt a principio recẽſere? Recoꝛdaris enim q̃ cũ his p̃gruit ut dicebamus foꝛtitudo/magnificẽtia/acumẽ igenĩ atq; memoꝛia. Cũ vo tu obieciſſes/q̃ libet neceſſario fateri cogerẽtur que dicebamus/uerbiſq; noſtris omiſſis/p̃uerſus ad eos de q̃b⁹ erat ſermo/diceret videre ſe illos partim iutiles: partiz omni p̃auitate coꝛꝛuptos/tũc ſane nos huius calũnie cauſam p̃ſcrutari cepimus/ꝛ cur multi eoꝛ mali ſint/atq; hac de cauſa rurſus legitimoꝛum philoſophoꝛ naturã repetiuimus: neceſſarioq; hanc definiuimꝰ. ADI: Eſt ita. SO: Querẽdũ eſt deinceps qua ratione in multis natura philoſophi depꝛauat. Paruũ quid ſubterfugit. Hẽpe ꝛ hoc aiaduertendũ quos videlicet/nõ malos quidẽ/ſed inutiles uocant. Deinde etiam qualia hominũ ingenia ſint/que hanc imitãtur naturam/eiuſq; opus uſurpãt: ꝛ indignuz ſe ſtudium ac ſupꝛa vires aggredientia: delinquũt ſepe/ꝛ opinionẽ philoſophie paſſim/quaz narrabas inducunt. ADI: At quas deprauationes dicis? SO: Oſtendam ſi potero. profecto id arbitroꝛ nobis quemlibet cõceſſurum/ingeniũ tale quale deſcripſimus: ꝛ omnibus hiſce preditũ/quibus perfectus indiget futurus philoſophus/raro in pauciſq; oꝛiri. An nõ ita exiſtimas? ADIMAN: Maxime. SO: Atq; horum etiaz paucoꝛũ/vide q̃ multi ſint maximiq; interitus. ADIMAN: Qui nam? SOCRA: Nam quod preter cetera auditu mirabile eſt/vnumquodq; eoꝛum que in

philosophi ingenio nuꝫ ꝓbauimus/hñtez inḡnat animũ: ⁊ plerũq; a philosophia detorquet: fortitudinem dico ⁊ temperantiam: ⁊ cetera quecũq; narrauimus. ADI: Absurdũ hoc ḳdez auditu. SO: Ꝓterea que cũq; bona vulgo dicunt/deprauãt aĩum atq; impediunt. forma. diuitie. corporis vires. ⁊ genus in ciuitate potẽs: ⁊ cetera generis eiusdẽ. Habes enim quandaz eoꝝ que dico formulã? ADI: Habeo eḳdẽ, ac libẽter exactius que dicis/audirẽ. ADI: Uniuersuz ipz recte comprehẽdito: ac tibi pspicuũ apparebit; neq; absurda tibi que de his dicta sunt videbuntur. ADI: Quo modo istud ꝑcipis? SO: Scimus enim omne semẽ ⁊ plãtarũ ⁊ aĩaliũ qõ nõ fuerit ea que cuiq; cõuenit/nutritione potitũ: neq; tẽpore/neq; loco/quo generosi⁹ ac uehemẽtius/eo plurib⁹ oportunis carẽ. bono nãq; malũ ꝫriũ magis ꝙ nõ bono. ADI: Quid ni? SO: Est igit ut arbitror ꝓsentaneũ/naturã optimã. Si sub aduersa forma nutriat/deteriorez euadere ꝙ ignauam. ADI: Est utiq;. SO: Hac itaq; rõne dicimus adimante aĩos ꝓstãtissimo ingenio ꝓditos si male fuerint educati/pessimos fieri. An putas infanda scelera ⁊ extremã neḳtiã ex ignauo potius ingenio ꝙ generoso educatione corrupto ꝓcedere? Imbecilẽ vo naturã/ingẽtiũ uel bonoꝝ uel maloꝝ qñq; causã fore? ADI: Nõ certe. SO: Si ipsa igit natura philosophi ꝙuenientem nãcisci disciplinã/necesse est eã semp ꝓficiẽdo ad oẽz puenire virtutẽ. Sata aũt si fuerit genitaq; peruerse/atq; ita nutrita/ad ꝫria oia rursus delabit. Nisi forte deoꝝ aliqs eã adiuuerit. An tu quoq; putas quemadmodũ multi uerũ esse quosdã adolescẽtes a sophistis corrũpi: corruptores vo eoꝝ sophistas quosdam esse priuatos: ac nõ cos potius qui ita loquunt/maximos esse sophistas: docere itẽ ꝓrsus: ac tales reddere quales cupiũt ⁊ iuniores ⁊ seniores tã viros ꝙ mulieres? ADI: Qñ id potissimũ? SO: Qñ in vnũ plurimi congregati in cõcionibus: uel iudicijs aut theatris aut castris/uel alio quodã publico hoiuz cetu igẽti rumore: eoꝝ que uel dicta uel facta sunt alia vituperant: alia laudant: ⁊ ad utraq; acrius efferũtur/oũ explodũt ⁊ applaudũt summo quodã strepitu ⁊ clamore. Unde parietes quoq; ⁊ laquearia circũresonãt altius: suoq; sonitu uehemẽter exaugẽt laudãtium ipsoꝝ vituperantiumq; tumultũ: tũc adolescentẽ illũ quo aĩo hac in turba esse censes? Uel quã priuatã disciplinã rumoribus hisce putas obsistere? quo minus ab huiusmodi vituperationib⁹/laudationibusq; diluta atq; dispsa eo ꝓtinus deferat/quo fluct⁹ hic deuehit. Unde eadẽ que ⁊ illi ut honesta approbabit. eadẽ quoq; reprobabit ut turpia. Idez ꝓterea ḳbus illi incũbet studijs/eorũq; euadet psimilis. ADI: Necesse id oino est Socrates. SO: Nõdũ tñ uehemẽtissimã induximus necessitatẽ. ADI: Quã? SO: Quã opib⁹ iferũt nõ psuadẽtes uerbis ꝓceptores isti atq; sophiste. An non cernis qõ hominẽ illis nõ obsequẽtẽ infamia notãt? iactura pecuniarũ ⁊ mortis supplicio dãnant? ADI: Sũmopere. SOCRA: Quẽ igit aliũ sophistã putas / aut quos alios priuatos sermones/aduersari istis/⁊ resistere posse? ADI: Nullius certe orationẽ. SO: Nulli⁹ sane: Quin ⁊ his reniti/summa stultitia est. Neq; enim fuit vnq; nec est nec erit mos alius ad virtutẽ institut⁹ ꝓter istorũ disciplinã. humanus inq; o amice. Nã diuinũ ḳdez iuxta ꝓuerbiũ excipiamus. Certo enim id scito: ḳsqs

Proverbium
Omnia exceptio sermonem

immaculat⁹ ⁊ integer ex hac cõstitutione rerũ. pueuaserit/talez diuino auxilio euasisse. ADI: Haud aliter mihi videt. SO: Istud ꝓterea tibi videri debet. ADI: Quid nã? SO: Quisq; eoꝝ qui priuatim accepta mercede hoies eruditũt/quos quidẽ sophistas ⁊ emulos artiũ appellãt/ nihil aliud docẽdum putat/ꝙ multoꝝ sententias/in ḳb⁹ ꝓsentiũt/quotiẽs ꝓgregant. atq; hãc sapiẽtiaz uocat. Ueluti siqs uastiq; cuiusdã aĩalis bruti/robusti admoduz/ ⁊ ab homine enutriti / iras ⁊ cupiditates singulas obseruauerit. quẽ rõne adire hoc deceat/qua attractare. Itẽ qñ uel ferocius est uel mitius / ⁊ ex ḳb⁹ causis tale fiat. Uoces itẽ quas in singulis quisq; solet exprime re. Quib⁹ ꝓterea uocib⁹ alioꝝ irritat id aĩal ul' placatur/postꝙ vo ob diuturnã ꝓsuetudinẽ ꝓcepit singula/peritiã huiusmodi sapiẽtiã uocet. ⁊ tanꝙ arte quadã collecta ad docẽdũ se ꝓferat: reuera ignorãs que potissimũ harũ opinionuz cupiditatũq; bone sta uel turpis/bona uel mala / iusta sit uel iniusta. Noiet vo singula ad ingẽtis bestie illius opinionẽ: bona videlicet: ḳb⁹ delectat ipsa: mala ḳb⁹ offendi tur: nec aliã prsus ullã de his afferat rõnẽ. Sz que necessaria sunt/iusta nũcupet ⁊ honesta: quo vo boni ipsius necessarijue natura differat/neq; ipse perspexerit vnq;/neq; alijs ostẽdere possit. Siqs inq; ita affect⁹ sit/nõne per iouẽ absurdus ꝓceptor esse tibi videbit? ADI: Mihi vo. SO: An differre tibi ab hoc ille videt qui multoꝝ uariorũq; hoium in vnũ ꝙuenientiũ irã ⁊ uoluptates callere/sapiẽtiã eẽ ducit: siue in pictura siue in musica / siue in administrãde rei. p. disciplina? patet enim qõ siquis cũ his vsat/eisq; ostẽdat uel poesis uel alterius artis op⁹ uel ad rẽ. p. attinẽs ministeriũ/exhibeatq; vulgo iudicandi opis auctem ultra necessaria / diomedea/ ut aiũt necessitate cogat ea facẽ/que isti ꝓbauerint: ꝙ vo bona hec reuera atq; honesta sint/an audisti qñq; ipsoꝝ aliquẽ rõnẽ uerisimilẽ assignãtẽ? ADIMAN: Nec audiui ḳdẽ vnq;/nec ut arbitror audiam. SO: Hec intuitus oia/recordare ⁊ illud: Num põt vulgus uel alio dicẽte admittere uel ex se attingere/ipsum per se pulchrũ/non aũt multa hec pulchra? ⁊ de ceteris eodẽ modo/non quidẽ esse singula hec que patẽt multa/sed ipsam vnam cuiusq; naturam? ADI: Minime. SO: Philosophus ergo vulgus esse non põt? ADI: Non. SO: Quinetiã necesse est ab eo/philosophãtes vituperari? ADI: Necesse. SO: Et a quibusq; populo placere uolẽtib⁹. ADI: Patet. SO: Ex his ergo quã rationẽ seruandi ingenij philosophici vides: ut suo in studio pseuerant/ ad finem philosophandi deueniat? Sic autem ex his que dicta sunt/cogita. Concessum est/ discendi acumẽ. Memoriam. Fortitudinem. Magnificẽtiam ad hoc ingeniuz pertinere. ADI: Plane. SO: Nonne statim apud omnes talis/in cũctis primus erit: presertim si corpus natura nactus sit animo cõforme? ADIMAN: Nihil prohibet. SOCRA: Uolent igit ⁊ domestici oẽs ⁊ ciues ad sua negocia pagẽda hoc uti cũ adoleuerit? ADI: Sic certe. SO: Quare precibus: supplicationib⁹: honoribus: blandimentis preoccupabunt futurã ipsius virtutem atq; potẽtiam. ADI: Ita fieri solet. SOCRA: Quid hoiem talẽ arbitraris tũc effecturũ?

pro mutabilis mentis tas.

pser tim

ꝑsertim si ampla in ciuitate natꝰ sit: ⁊ in ea diuitijs insignis ac genere: honesta preterea indole sit atq; procerus/nõne imẽsa spe elatũ iri hũc censes: putã tẽ se ad res tã grecoꝝ q̃ barbaroꝝ gerendas suffi cere. Unde ⁊ seipsum extollere/fastidioso habitu lasciuientẽ: inaniq; fastu ⁊ insana inflatũ superbia. ADI: Uehemẽter. SO: Siquis hoiem sic affectuꝫ/ amice moneat dicẽs/mentẽ ipsuꝫ nequaq̃ habere egere tñ/sed eã a nullo cõparari posse/nisi se illius adeptioni subijciat/an facile illũ tantis occupatum malis prestare monẽti aures putas: ADI: Longe abest. SO: Sinautẽ bonitate nature ⁊ innato quo dam erga rõnes affectu inductꝰ aliquis/auscultet/ flectaturq; ⁊ ad philosophiã trahat/q̃d eos factu ros existimamus: qui putãt monitoris illius usu ⁊ ꝓsuetudine adolescentẽ corrũpi: Nõne ⁊ loquẽdo ⁊ agẽdo omni studio certaturos ut nec adolescens monitis pareat/nec exhortator ille aliquid psuade at: eũ tã priuatis insidijs q̃ publicis accusationibꝰ insequẽtes: ADI: Ualde necessariũ est. SO: Resta bit ergo huic ulla ad philosophandum facultas: ADI: Exigua plane. SO: Uidesne haud ab re nos supra dixisse / philosophice nature partes si puer sa adhibita sit educatio causas esse/quodãmodo/ ut quis ab eo studio auertatur: q̃etiã impedimen to esse ea que vulgo bona putant/diuitias scilicet ⁊ oẽz huiusmodi supellectilẽ: ADI: Recte nimirũ est dictũ. SO: Hic est o mirifice vir iterꝰ: ⁊ corrup tio talis ac tanta nature ipsius ad excellẽs officiũ optime: que q̃dẽ rara admodũ/ut dixim⁹/reperit. Atq; huius ingenij sunt hi viri qui nefaria scelera patrãt ⁊ priuatim ⁊ publice: atq; itẽ qui sunt ⁊ pri uatis ⁊ ciuitatibus bonoꝝ ingẽtiũ auctores. Exile vo ingeniũ nihil vnq̃ uel priuatim uel publice ma gnũ efficit. ADI: Uera nimirũ loqueris. SO: Cum plerisq; ad philosophãdum natura idonei ab hoc studio detorquent: philosophiaq; impfectã ⁊ deso latã destituũt: vitã neq; decẽtẽ neq; uerã ducũt. phi losophiã vo tanq̃ cognatis orbatã alij q̃daꝫ ea cer te idigni aggrediẽtes/dedecorãt ipsaꝫ nimiũ. eaq; afficiũt infamia/qua notari ipsam a detractoribus illis cõmemorabas/obijciẽtibus qõ eoꝝ qui philo sophie dãt operã nonnulli paruifaciẽdi sunt/multi vo nequissimi. ADI: Dicta certe hec sunt. SO: Ac merito dicta: Cõspicientes profecto alij plerisq; ho munculi sedẽ hãc uacuã quidẽ: preclaris tñ cogno mentis dignitatẽq; illustrẽ/instar eoꝝ qui ex carce re ad tẽpla cõfugiũt/libẽter ex artibus ad philoso phiã prosiliũt / quicũq; presertim in artiũcula sua excellũt. nẽpe philosophia q̃q̃ ita se habet/artibꝰ tñ ceteris dignitate ⁊ magnificẽtia prestat. Quam affectant plerisq; /natura quidẽ impfecti/⁊ artibus opificijsq; sicuti corpora lesi: sic ⁊ aĩos mechanicis ministerijs depssi atq; ꝓfracti an nõ necessariũ est: ADI: Maxime. SO: An cẽses eos aspectu quicq̃ differre: a fabro erario: paruo caluoq; : qui nup ac cepta pecunia: e vinculis exijt: balneisq; se lauit: ⁊ noua se ueste tanq̃ spõsuꝫ ornauit: ⁊ filiã dñi sui io pia presti/nec aliũ cui daret hñtis in matrimoniũ sibi cõiunxit: ADI: Haud longe differre existimo. SO: Qualẽ ex his prolez nasci putãdum est: nõne nothã scilicet ⁊ abietam: ADI: Necesse est oino. SO: Hoies aũt disciplina indignos quotiẽs ipsi ꝑter dignitatẽ adherẽt/quales cogitationes opinionesq; ꝓducere dicim⁹: nõne ut notare decet sophismata: nihilq; legitimũ. nihil dignũ. nihil prudẽtie uere ꝓue niẽs. ADI: Sic oino dicẽdũ. SO: Itaq; pauci admo dũ restãt hoies adimãte: qui digne cuꝫ philosophia uersent. hiq; sunt qui bona indole nati ac bñ enutriti ociũ ad philosophiã exilio nãciscunt. Unde philoso phie aduersis occupationibꝰ liberi/natura duce suis in studijs perseuerãt. Aut cũ magnificus quidã aius angusta in urbe natus spretis rei. p. ipsius munerib⁹/ ac multo magis cõtemptis reliquarũ artiuꝫ opificijs pro nature dotibus/ad philosophandũ se cõfert. Fo ret etiã familiaris nostri theagis frenũ ad cohibẽduꝫ satis ualiduꝫ. Theagi enim nostro oia in eo statu fue rant/ut a philosophia decideret. Corporis vo debili tas ipsum a rebus ciuilibus prohibet. Demonis aũt nostri signũ referre nũc nõ decet. Uel enim cuidaꝫ al teri dũtaxat/uel nulli superioꝝ ptingit. Hoꝝ vo pau coꝝ q̃cũq; gustant q̃ dulcis hec sit ac beata possessio ⁊ insaniã plurimoꝝ videt / qꝛ videlicet nullus ut breuiter ita simpliciterq; dicaꝫ/recte quicq̃ in rebus. p. agat / neq; socius aliq̃s ⁊ adiutor reperiatur: qui cũ defendẽde iustitie curã suscipiẽs aliq̃s/sospes euadat sed tanq̃ homo in bestias incidẽs cũ nec vna iniuste agere uelit: nec solus ipse oibus feris possit resistere/ añ pereat/q̃ q̃cq̃ uel ciuitatẽ uel amicos iuuet / atq; ita ⁊ sibi ⁊ alijs sit inutilis: Hec inq̃ oia quicunq; dili genter aduertũt/quietẽ agũt ⁊ sua dũtaxat curãt / ac uelut in procella dũ ⁊ turbo agitat ⁊ uẽti pflant ⁊ effundit puluere celũ/intra parietes tuti permanent: alioscq; intuiti neq̃tia inuolutos/satis habituros se pu tant/si puri ipsi ab iniustitia ⁊ iniquis facinoribꝰ / vi xerint/⁊ exactis vite curriculis bona cũ spe hilares pijq; decesserint: ADI: Haud parua certe is egerit/ qui ita vitã trãsiget: SO: Neq; maxima tñ sinactus nõ fuerit cõuenientẽ sibi rez. p. Nẽpe in ea ⁊ ipse ꝓfi ciet emicabitq; magis: ⁊ priuata simul publicaq; ser uabit. Hactenus quam ob causaꝫ philosophia calũ niã subijt/quodue iniusta ea calũnia sit/satis dictum arbitror: nisi aliud ipse forsan adieceris. ADI: Nihil ad hec ego preterea dicerẽ. Sed earũ que nũc extant rerũ. pu. q̃ potissimum philosophis cõuenire putas: SO: Nullã prorsus/atq; iccirco cõqueror: qꝛ nullam video ex his que nũc extant rerũ. pu. institutionẽ ige nio philosophi dignã. Quãobrẽ mutari hãc naturaꝫ ac uerti necesse est. Utq; peregrinũ semẽ in alienũ so luꝫ iactũ/debilitat: ac degenerãs/ad indigenã uertit loci seminisq; naturã / ita ⁊ hoc genus propria nunc amissa virtute/in alienã spẽz permutat. Sinaũt opti mã rẽ. p. nãciscat/sicut ⁊ ipz est optimũ/tũc demũ di uinũ quidẽ se eẽ/reliq̃ vo humana oia tã igenia q̃ stu dia/declarabit. Uideris aũt mihi statim / que nã ista res. p. sit/quesiturus: ADI: Haud recte ꝑsagisti. Nõ enim hoc abs te desiderabam: sed nunquid hec ipsa sit quã in ꝓdẽda ciuitate iduxim⁹: an alia: SO: Quo ad alia quidẽ/hec ipsa. hoc autem tũc etiã dictuꝫ est/ oportere aliquid inesse semp in ciuitate/qõ rõneꝫ rei p. eãdẽ habeat: quã ⁊ tu legislator habebas: dũ leges cõderes: ADI: Dictũ plane. SO: Non satis tñ expli catũ. Quippe nos oratio uestra deterruit/obijciens prolixã hanc ⁊ arduã demõstrationẽ fore. Nã quod

proverbiū

sequit/haud dictu facile est oīno. ADI: Quid istud? SO: Qua potissimuz rōne ciuitas philosophiā suscipere debeat/adeo ut nō perdat. Nā magna quelibet fallacia esse solēt. z ut uere prouerbio fert/preclara/difficilia sunt. ADI: Uerūtamē cū istud inter nos constet/finē ia accipiat demōstratio. SO: Potestas forte deerit mihi: Uolūtas certe nunq̄. Tu vo pñs studiuz meū intelliges. Aduerte age z nūc q̄ prompte z intrepide sim dicturus: qō cōtra ac nunc fit/ciuitatē oportreat studiū hoc attingere. ADI: Quo naz pacto? SOCRA: Porro nūc cū adolescētuli statiz a teneris annis / inter rei familiaris questuariecz negocia difficilimā huius studij partē aggrediant paulo post discedunt: etiā qui sapiētie apprime studiosi forē existimātur. difficilimā vo partē inq̄ disserendi peritiā. Deinde vo si ab alīs id agētib⁹ prouocati auditores fieri patiantur magnum quid cogitāt/nec sedulo incūbēdum his opinant. In senectute vo / exceptis paucis/multo magis q̄ sol heraclitius extinguunt: cū nunq̄ iterū accendant. ADI: Quid ergo agendū? SO: Contra oīno: Nā adolescētulos ac pueros/iuuenilē disciplinā philosophiācz tractare conuenit: corporūcz/quatenus adolescāt firmenturcz ad philosophie ministeriū curā agere: Procedēte vo etate/in qua aīa iā pficit: exercitationes suas augere. Cū aūt vires exuetustate defecerint / tunc a ciuilib⁹ militaribuscz laboribus liberi tanq̄ emeriti z imunes ad uotū viuāt nulloz certo officio sint astricti/q̄cunq̄ feliciter victuri sunt: z post migrationē aīe/forte suscepturi anacte vite conuenientē. ADI: Prompte admodū reuera loqui mihi videris o socrates. Arbitror aūt plurimos cuz hec audiuerint / pmptius quoq̄ repugnaturos abste minime psuasos. Et in pmis thrasymachū id acturū existimo. SO: Ne mutue iter me z thrasymachū beniuolētie insidieris. Nā nup amici effecti sum⁹ nec eramus antea inimici: Neq̄ vo añ desistem⁹/q̄ huic z alīs persuadeam⁹: uel saltē agamus pferēs aliquid ad eā vitā in quā cū peruenerint hec dicta reperiēt. ADI: Breue ad tēpus dixisti. SO: Immo vo ad nullu/si ad vniuersum id cōferat. Quod aūt multi his que dicta sunt/fidē nō prestēt nihil mirū: Nunq̄ enim qō modo dictū est/euenisse viderūt: sed talia quedaz uerba potius de industria in similitudinē quādā cōposita/nō casu ut nūc cōcurrētia. Uirū autē quoad fieri pōt virtute perfectū/ac summope factis z dictis taliquadā in ciuitate potētē nunq̄ aut vnū aut plures intuiti sunt. An putas? ADI: Nullo modo. SO: Neq̄ vnq̄ o beate sermonib⁹ aures adhibuerūt/honestis ac liberis. quibus obnixe z omni studio noscēdi gratia uerū iquirit. hec aūt plena uersutiāz z suboznata litigioz machinamēta nihil aliō appetētia q̄ opinionez: inanē glorīā: cōtentionē/tā in iudicijs q̄ priuatis colloquijs: omittunt. ADI: Nō certe. SO: Quāobrē cū hec ipsi preuiderem⁹ metueremuscz/ueritate coacti diximus/neq̄ ciuitatē ullā / neq̄ rem. p. neq̄ virū perfectū fore / priusq̄ paucis hisce philosophis qui nec mali nec inutiles sunt ut vulgo existimant necessitas quedā forte cōtigerit/ut seu uelint seu nolint/ciuitatis curā suscipiāt/uel a ciuib⁹ exaudiant. Uel saltē his qui dñantur aut eoz filijs/diuina quadā inspiratione/uere philosophie uerus amor iheserit. Quod aūt altera horuz uel utracz impossibilia sint/demonstrari non posse arbitror. Alioquin iure ipsi irridemur/quasi res pro desiderio effingētes. An non ita? ADI: Ita prorsus. SO: Siqñ igit olim infinito tēpore añacto/viri in philosophia prestantes/necessitate impulsi rē. p. gubernarūt. Uel hisce tēporib⁹ regūt/barbarica quadā in regione nobis inaccessibili/uel in futurū administrabūt/in hoc certe rerū statu proculdubio asseueram⁹ rem. p. supra descriptā fuisse/esse/ac fore: qñ ciuitati hec musa presit: fieri certe id pōt. Neq̄ nos impossibilia fingimus. Difficilia tñ hec esse a nobis quoq̄ cōcessa fuerūt. ADI: Mihi quoq̄ ita videt. SO: Addes forsitan/vulgo id nō videri. ADI: Forte. SO: Ne uscz adeo vulgus culpes o vir beate. Uerū quid eos opinaturos existimas/si nō cōtentionis studio/sed amicis monitis/dissoluta philosophie aduersa calumnia ostēdas quos potissimum viros appellas philosophos: z ut nup distinguas z ingeniū ipsoz z studiū ne te suspicent eos dicere/quos ipsi cogitāt. Uel si ita conceperint/falli eos opinione dixeris/nec ad proposita rndere/an censes inq̄ aduersus mitē viruz irritari aliquē? Aut hoiem sine inuidia z malignitate/viro non inuido/inuidere? Eqdē pro te rē deo/nō in multitudine hoium / sz in paucis admodū/adeo imitē inesse naturā. ADI: Idē z ipe cogito. SO: An z hoc cogitas? Causaz ob quā multitudo philosophiā iniquo aio fert/eos esse qui cū incepti ad philosophiā sint/eā professi hoies cōuitijs/passim lacessunt/z quasi inimicitijs delectent/semper de hoibus obloquunt/rez agētes philosophie minime cōgruā. ADI: Oino. SO: Neq̄ enim viro illi o adimāte qui oēm mentis aciē ad ea que uere sunt direxit/ociuz supest/quo negocia hoium inferioza respiciat: cūcz illis pugnās inuidiā sibi z maliuolentiā cōflet: Sed ea que semp eundē seruāt ordinē contēplat/que neq̄ inferūt inuicē neq̄ patiuntur iniuriā: oia vo ornate z pm rōnē dispositā sūt/Atq̄ hec imitat: seq̄ his q̄ similimum reddit: An putas fieri posse: ut illud nō imitet aliquis/cui cuz amore admirabundus adheret? ADI: Nullo modo. SO: Quare cū philosophus diuino atq̄ decoro frequēter adhereat diuinus ipse atq̄ decorus/quoad hoi possibile est/efficit. Calūnia vo in oib⁹ multa. ADI: Sic est oīno. SO: Si ergo necessitate aliqua inducat: ut ea que illic intuet / ad mores hominū priuatim z publice trāsferat: neq̄ se tantū sz z alios formet/nunquid inertē fabrū/tēperātie/iustitieq̄ z vniuerse popularis virtutis fore ipm existimas? ADI: Minime. SO: Si sentiat vulgus uera nos de hoc perhibere/an philosophis succensebit? nobiscq̄ nō credet dicētibus/nō aliter ciuitatez fore beatā/q̄ si eā pictores formēt / qui diuino utūtur exemplo. ADI: Nequaq̄ succēsebit/si senserit. Uerū quē pingendi modū dicis? SO: Cū pictores hi ciuitatē z mores hoiuz quasi tabulā quandā acceperint/in primis eā purgabūt. qō nequaq̄ facile est: An nescis hoc precipue ab alīs philosophos discrepare/qō neq̄ priuatū neq̄ ciuitatē tangere/neq̄ leges cōdere tētant anteq̄ uel hec purgata susceperint/uel ipsi purgauerint. ADI: Et recte qdē. SO: An non describere eos post hec putas rei. p. formā? ADI: Quid ni? SO: Deinde agētes hec ut

arbitror/ad utraq; frequẽter respiciẽt/ad illud sci licet qõ natura iustũ honestũ/7 tẽperatũ existit/ce teraq; huiusmodi/atq; iteruz ad humana:7 ad su periozis illius exẽplar humana disponẽt:ex hoiuz officiꝫ naturã humanã contẽperãtes ad figurã eiꝰ qõ homerus qñ in hoibus fit/dei spẽm 7 imaginẽ appellauit. ADI: Scite. SO: Partim ergo dele bũt philosophi/partiz etiã colozabũt:quousq; hu manos mozes q̃ maxime fieri põt deo in amoze cõ iũxerint. ADI: Pulcherrima nimirũ hec est pictu ra. SO: An persuademus illis/quos inuehi in nos dicebas/talẽ esse rerũ.p.pictozẽ/eũ virũ quẽ supza apud eos laudauimꝰ/illiq; indignati sunt/qõ huic ciuitatẽ gubernandã cõmitteremus. Nũc vo eqozi aio hoc audiũt. ADI: Et maxime quidẽ si sapiũt. SO: Qua nũc in parte nobis aduersabũtur. Utrũ eoz que uere sunt ueritatisq; ipsius amatozes nõ esse philosophos asserẽt. ADI: Absurdũ quidẽ id esset. SO: An forte negabũt naturã philosophozũ quam narrauimus optimi ipsius esse familiarem. ADI: Neq; hoc quidẽ. SO: Quid vo hanc ꝑgruis instructã officiꝫ/absolute bonã foze/ac pze ceteris sapientie proximã/renuẽt. Uel eos probabunt ma gis/quos ipsi secreuimꝰ. ADI: Nequaq̃. SO: An succẽsebũt adhuc dicẽtibus nobis qõ nisi philoso phozũ genus ciuitatis suscipiat gubernacula / nec ciuitati nec ciuibꝰ erit requies ulla/finisq; malozꝫ nec res.p.quã ozatione describimus/in lucẽ exozie tur. ADI: Forte minus. SO: Uis ne dicamꝰ eos nõ parũ/sed prorsus mites persuasosq; fuisse. Ne fo rte erubescentes aliq̃d aliud cõfiteant. ADI: Absq; dubio. SO: Hoc igit isti persuasi iam sint. De hoc aũt quis ambiget/quin regũ potentiũq; virozꝫ filꝫ philosophi nasciturí nõ sint. ADIMAN: Nemo. SO: Posset aũt qs addicere/qõ etiã si tales nascã tur inq̃nari eos necesse sit. Qõ eni seruari a macu lis purũ/arduũ sit/nos quoq; pcedimus. Quis au tẽ illud insup addet. In omni tẽpoze ex oibus hoi bus ne vnũ quidẽ vnq̃ integrũ immaculatũq; eua dere posse. ADI: Nullus hoc dixerit. SO: At vo vnus natura sic institutꝰ/ciuitatẽq; nactus obediẽ tem/sufficiẽs est ad hec oia perficiẽda: que nũc ut impossibília reprobantur. ADI: Sufficiens utiq;. SO: Pono si princeps aliquis leges 7 officia que narrauimꝰ mãdet/haud impossibile est ciues his obsequi uelle. ADI: Nõ certe. SO: Atqui sentire 7 alios eadẽ que 7 ipsi sentimus:num mirũ aut ipos sibile est. ADI: Nõ ut arbitroz. SO: Qõ aũt opti ma hec sint/siquidẽ possibília/satis supza est ut ar bitroz/disputatũ. ADI: Satis. SO: Quare ex his que dicta sunt/sequit:ut optima futura sint que de legibus ferẽdis prediximus/si agãtur/difficilia itẽ factu:nõ tñ impossibilia. ADI: Sequit plane. SO CRA: Postq̃ vix tandẽ finẽ bis imposuimꝰ / ad reliqua iaz pergẽdũ. Qua rõne videlicet quibusue disciplinis 7 studiꝫ instructi erũt huius nostre rei p.seruatozes / 7 qua in etate singuli singula exerce bunt. ADI: De his certe iã dicendum. SO: Haud quaq̃ sapiẽter mihi actuz est/cũ in supioribus reli querim matrimonioꝝ difficultatẽ atq; molestiã/fi liozũq; procreationẽ 7 constitutionẽ principũ/no scebã enim q̃ inuidiosa res esset factuq; difficilis/ uel oino uera. Nũc aũt nihilominus trãsigere hec co gimur. Atq; ea quidẽ que ad mulieres/ac filios perti nent iã peregimꝰ.que vo ad principes/tanq̃ a princi pio rursus percurrẽda vident. Diximꝰ aũt si memo ria tenes/amatozes eos ciuitatis esse opozteze/in uo luptatibus doloribusq; probatos:atq; ex hoc propo sito neq; laboribus/neq; metu periculoꝝ/neq; muta tione alia dimoueri. Eũ vo qui hoc nequeat/abdica re opozteze. At illũ qui passim sincerus 7 incozzuptus euadit/tanq̃ aurũ in ignis exaie cõprobatuz guber nande ciuitati prefícere:muneribusq; ornare 7 viuen tẽ 7 moztuũ. Premia vo talia sint qualia cõmuniter dicta sunt breuiter hoc pcurrẽte 7 quasi tergiuersan te sermone quippe cũ res/ut nunc sunt/mouere time remus. ADI: Uera loqueris: Demini eqdẽ. SO: Ue rebar enim o amice que nũc ausus sum dicere. Nos vo in pñtia id asserere audeamꝰ:qõ custodes diligen tissimi/optimi esse debẽt philosophi. ADI: Ratuz id habeat. SO: Aduerte q̃ pauci tales erũt. Illius siq dem nature partes quã inesse illis opozteze diximus vna raro cõcurrũt/7 ut plurimũ disiũcte nascuntur. ADI: Quo pacto id ais. SO: An ignoras qõ ẽdem hoies/dociles/memozes/ingeniosi/acuti nõ sunt/ac etiã fortes atq; magnanimi:ut moderate:tranquille: ꝓstãter viuãt. Tales siquidẽ viri acuminis ipsius fer uoze quocũq; cõtingerit proferunt:stabilitatis ois 7 grauitatis expertes. ADI: Uera loqueris. SO: Habi tus aũt ipsi aioꝝ stabiles 7 a leuitate penitus alieni/ quoꝝ in grauitate maxime cõfidendũ/utpote qui in bello intrepidi sunt/ut in his immobiles sunt/ita ad disciplinas tardiozes 7 hebetes. Torpẽt siquidẽ atq; oscitant/quotiẽs eis est contẽplationi inuigilandum. ADI: Est ut dicis. SO: Nos aũt in superiozibꝰ dixi mus opozteze principez vtrozũq; optima rõne parti cipẽ esse. Alioquin nõ eẽ illi suprema disciplinã exhi bendam:neq; honozes magistratusq; impartiẽdos. ADI: Recte. SO: Nõne raro hoc euenturum existi mas. ADI: Raro admodũ. SO: Examinare igit futu ri principis opozteze ingeniũ in his que supza diximꝰ laboribꝰ:timoribꝰ:uoluptatibꝰ. Addimꝰ preterea qõ supza dimisimꝰ/opozteze videlicet illõ in disciplinis plurimis exercere.ut pateat nunq̃d maxime ipsiꝰ do ctrine pcipiẽde sit cõpos. An deficiat potius/quẽad modũ qui in alijs operibus trepidant atq; deficiunt. ADI: Ita certe inuestigare decet. Uerũ quã maximã doctrinã uocas. SO: Deministi quodãmodo/cum tres in aia spẽs posuissemꝰ q̃d iustitia eẽt: tẽperãtia: foztitudo:sapientia/nos definientes inuicẽ pueníssẽ. ADI: Si nõ recozdarer/haud dignus essem/qui reli qua abs te audirẽ. SO: An 7 illud memoria tenes qõ añ hec dictũ fuit. ADI: Quid nã. SO: Diximꝰ certe ampliozi quodaz alio ozationis circuitu exactius ea posse cognosci: Uerũ cõmodius esse/ut demõstratio nes superiozibꝰ magis ꝓsentaneas/inducerem. Qõ 7 uos sufficere rñdistis. Atq; ita tũc ea pingui miner ua ut mihi visum est tractata sunt. Sinautẽ placet uo bis ipsi hoc dicite. ADI: At moderate dictuz 7 mihi 7 aliꝫ est visum. SO: Sed o amice taliũ mẽsura quã cũq; ueritatis partẽ omiserit/immẽsurate fit. nil eniz deficiens ullius est mẽsura. Quanq̃ nõnullis qñq; vi detur sufficienter statim esse tractatum/neq; lõgioi inquisitione opus esse. ADI: Permultis id propter

fecordiã accidit. SO: Utiũ hoc a custode ciuitatis ꝛ legũ eẽ debet alienissimũ. ADI: Cõsentaneũ. SO: Ergo amplioꝛ quidã amice huic agẽdus circuitus. neqꝫ breuioꝛ discẽdo q̃ exercitãdo impẽdenda est opera: alioquin ut paulo añ dixim⁹ ad summe penitusqꝫ necessarie doctrine finẽ nunq̃ perueniet. ADI: An hec maxima nõ sunt? Estqꝫ aliud insup iustitia ꝛ ceteris que narrauim⁹ excellẽtius. SO: Nẽpe prestãtius: Et hoꝫ quidẽ ipsoꝫ nequaq̃ decet adũbratione quãdã qualẽ nũc aspicere: sed absolutã rõnez cõprehẽdere. An nõ ridiculũ est in rebus minimis omne studiũ ponere/ꝛ obnixe prendere/ quo q̃ diligẽtissime ꝛ sincerissime peraganꝫ. in maximis aũt leuẽ operã satis eẽ putare? ADI: Ridiculũ prorsus. At enim putas sese aliquẽ cõtenturũ quin abs te nũc exquirat: que nã disciplina illa sit quã maximã uocas/ ꝛ circa qd uersetur? SO: Nõ eqdẽ: Sed ꝛ ipse interroga q̃ q̃ sepenumero te arbitroꝛ audiuisse. Nũc aũt uel nõ aduertis uel potiꝰ ũterturbare me tuis obiectionib⁹ cogitas. Quod ego potius arbitroꝛ. Nam sepe audisti boni ideã eẽ/maximã disciplinã. Qua quidẽ ꝛ iusta ꝛ alia usa cũ fuerint/utilia ꝛ cõducibilia fiũt. Atqꝫ hoc ferme dicere me uelle scito: ꝛ istud pterea/qõ ipsam nõ sufficiẽter agnoscim⁹. Sinuero ipsam nescim⁹/ꝛ sine ipa alia q̃ maxime nouerimus/scito nullã ex aliis nobis utilitatẽ foꝛe: sicut neqꝫ pdesset nobis quicq̃. qõ sine bono possideremus. An maius quid esse putas/ sine possessione boni/alia oia possidere/q̃ sine boni ipius ꝛ pulchꝛi intelligentia/cetera intelligere? ADI MAN: Nõ certe. SO: Pluribus vo bonũ uoluptas videt/elegantioꝛibus sapiẽtia? ADI: Proculdubio. SO: Quinetiã ꝛ hoc nosti qõ qui sapiẽtiã / bonũ existimant/si interrogent/ Que nã potissimũ sapientia? declarare nequeũt: sed cogunt tandẽ boni sapiẽtiam dicere. ADI: Quã ridiculosa rnsio? SO: Cur non ridicula videatur? si cũ nos vituperent qõ ignoꝛemus bonũ: de bono rursus nobiscũ tanq̃ intelligentibus illud/loquant. Aiũt enim bonũ esse/sapientiaz boni: quasi nouerimus quid ipi dicãt cũ boni nomẽ proꝛnũciant. ADI: Uera loqueris. SO: Qui vo bonuz uoluptatẽ eẽ definiũt/nunquid minus errãt/q̃ ceteri? Nõne ꝛ isti cogunt fateri uoluptates esse malas? ADI MAN: Ualde. SO: Eadẽ igit ꝛ bona esse ꝛ mala/fateri cogunt. An nõ? ADI: Plane. SO: Nõne cõstat plurimas circa hoc ꝛ maximas ambiguitates cõsurgere? ADI: Cõstat. SO: Nõne ꝛ hoc perspicuuz: qõ que iusta ꝛ honesta vident/etiã si nõ sint. multi eligerẽt agere / possidereqꝫ ꝛ videri hoibus hec habere / nemo aũt satis habere se putat si que bona duntaxat vident/possideat/sed que reuera bona sint/oẽs que runt. Opinionẽ vo in his quisqꝫ cõtenit. ADI: Et maxime quidẽ. SO: Bonũ quidẽ aia ois expetit: eiusqꝫ gratia agit oia augurãs eẽ aliqd / dubitat tñ neqꝫ sufficiẽter quid sit/cõprehẽdere põt. neqꝫ fidei stabili inherere: quali utiꝫ circa alia/atqꝫ iccirco ꝛ in aliis fallitur/cũ quid utile sit iudicare pergit. An circa id cum tale sit ac tantũ / similiter cecos esse debere dicemus illos quoqꝫ pstãtissimos in ciuitate viros / quib⁹ vniuersa cõmittimus? ADI: Minime oium. SO: Reoꝛ equidẽ/eũ qui nesciat ut nũc fere accidit qua rõne iusta ꝛ honesta/bona sunt / haud multifaciẽdũ sane custodẽ seipsum exhibere posse. Uaticinoꝛ aũt neminẽ ipsa priusq̃ bonũ sufficienter cognosciturus. ADIMAN: Scite uaticinaris. SO: Perfecte igitur dispsita nobis erit res. p. si custos hoꝫ peritus eam reget. ADI: Ita necesse est. Uerum tu o socrates utrũ bonũ ipsum dicis esse sciam/uel uoluptatez/ uel aliquid aliud pter ista? SO: Jãdiu cõpertũ habeo adimãte tibi nõ satis foꝛe/si snias alioꝫ retulero. ADI: Haud decere mihi videt o socrates. opiniones alioꝫ referre posse/suã vo nequaq̃/boiez prefertim tãdiu in his uersatũ. SO: An decere putas? ut de his que ds ignoꝛat/quasi sciẽs loquatur? ADI: Nullo modo quasi sciẽs/sed ut quasi ex opinione pferẽs/que sentit. SO: An nescis opiniones oẽs absq̃ scia/turpes esse? quarũ que optime cecesunt? An eos qui absq̃ intelligẽtia uerũ aliqd opinãtur/differre ab illis existimas/qui licet ceci sint/recto tñ tramite gradiunt? ADI: Nihilo. SO: Uis ergo turpia contẽplari cecaqꝫ ꝛ obliqua/cũ liceat ex aliis perspicua pulchꝛaqꝫ audire? GLAV: Age per iouẽ socrates ne desistas cũ prope calcẽ peruenerís. Sufficiet enim nobis si quẽadmodũ de iustitia tẽperãtiaqꝫ ꝛ aliis tractauisti / ita quoqꝫ de bono tractaueris. SO: Mihi quoqꝫ o amice ualde sufficiet. At uereoꝛ ne vires deficiãt: atqꝫ ego supꝛa vires ausus/ineptioꝛ apparẽa: risumqꝫ audientib⁹ moueã. Ceterũ o viri felices/quid ipsum bonũ sit in pntia dimittam⁹. Est enim ut mihi videt pntem supꝛa ptẽplationẽ. Quis aũt appareat boni ipsius filius ꝛ eius q̃ similimus/si uobis placet / dicam: sin minus: dimittã. GLAVCO: Dic age: Patrez vo postea declarabis. SO: Uellem equidem /ut ꝛ ipse explicare possem ꝛ uos percipere/nõ solũ boni partus ut nũc/sz ipsum bonũ. Nũc ergo ad pns partũ boni ipsius filiũqꝫ accipite. Cauete tñ ne inscius ipse uos decipiã/uanã assignãs de filio rõnẽ. GLAV: Cauebimus id pro viribus. Dic modo. SO: Dicã equidẽ/si prius repetam⁹ inuicẽ pfirme mulsqꝫ que supꝛa memoꝛata sunt/ꝛ alias sepenumero dicta. GLAV: Que nã? SO: Multa quidẽ pulchꝛa ꝛ multa bona ꝛ singula similiter esse dicimus ꝛ oꝛatione distinguimus. GLAV: Dicimus profecto. SO: Atqui ꝛ ipsum pulchꝛũ ꝛ ipsuz bonũ iudicimus: ac similiter in oib⁹ que ut plura ponebam⁹ vnũ rursus ponimus fm ideã. Unaz cuiusqꝫ tanq̃ vna sit ꝛ qõ vnumquodqꝫ est/appellam⁹. GLAVCO: Uera hec sunt. SO: Et hec quidez videri dicimus: nõ aũt intelligi/ideas aũt intelligi nõ videri. GLAV: Sic est oino. SO: Qua potentia e multis quas habem⁹/que patẽt oculis cernim⁹? GLAVCO: Uisu. SO: Nonne ꝛ auditu que audiuntur: ꝛ aliis sensib⁹ oia que sentiũtur? GLAV: Quid ni? SO: Nũquid aiaduertisti q̃ perfectã/sensuum auctoꝛ vim fabꝛicauit ad id qõ videre ꝛ id qõ videri dicimus? GLAV: Nõ satis. SO: Sic aũt pfidera: Est ne auditui atqꝫ uoci alio genere opus ad hoc ut ille quidẽ audiat/hec audiatur? Quo tertio absente/ille nõ audiet/ista nõ audietur. GLAV: Nequaq̃. SO: Arbitroꝛ equidez/neqꝫ aliis multis: ne dicã nulli tali quodã opus esse: An tu talẽ aliquam vim reppis? GLAV: Minime. SO: An nõ aduertis visus ipsius ꝛ eius qõ visui subiacet viz/tali aliquo indigere? GLAV: Quo pacto? SO: Presente

oculis visu: ipsisq; ad spectandū directis/pñte itez colore/nisi adsit ⁊ gen⁹ tertiū ꝓprie ad hoc natura aptū/neq; visus videbit q̄cq̄ /neq; videri colores poterūt. GLAV: Quid nā id eē dicis? SO: Qđ tu lumē uocas. GLAV: Vera loqueris. SO: Profecto visibilis ipsi⁹ vis: ⁊ videtis potētia. Jugo quo dā aliarū oīum cōiugationū maxime honorādo iū cte sunt nō exigua quadā specie si modo ꝓtēnendū nō est lumē. GLAV: Lōge abest ut contēnendū sit. SO: Quē potissimū deoꝝ celestiū hui⁹ causaz putas? Cuius lumē efficit: ut ⁊ visus noster q̄optime cernat/⁊ oculis obiecta cernant. GLAV: Quez tu putas ⁊ alij. Mēpe de sole interrogas. SO: Jta vo ad hūc deum se visus habet. GLAV: Quomodo? SO: Visus sol nō est: neq; oculus cui ineſt visus sol est. GLAV: Nō certe. SO: Sed ex oībus sensuum organis id maxime solis particeps. GLAV: Multum sane. SO: Nōne ⁊ vim quā habet/ex sole infusam seruat? GLAV: Prorsus. SO: Quinetiaz sol visus non est. Causa vo ipsius est. ab eoq; ꝓficit. GLAV: Sic plane. SO: Hūc me uocare boni filiū dicito: quē ipm bonū/in hac secū genuit cōparatione ꝓsimilē/ut quēadmodū ipm in loco intelligibili ad itellectū ⁊ ea que itelligunt/se habet/sic ⁊ iste in loco visibili ad visū se habeat ⁊ ad ea que vident. GLAV: Quo pacto? Latius explica. SO: Oculi porro/quotiēs nō ad ea uertūtur/quorum colores diurnus fulgor illuminat ostēditq;/sed ad illa que nocturnis radijs attinguntur / cecutiunt allucinanturq; ⁊ prope ceci eē vident: ac si purus in illis visus nō insit. GLAV: Sic accidit. SO: Quotiēs vo ad ea que sol illustrat/perspicue cernūt ijsdēq; ipis in oculis esse visus apparet. GLAV: Est ita. SOCRA: Sic ⁊ de aio cogita. Añ enim illi inheret in quo ueritas ⁊ ipm ens emicat/itelligit illud atq; cognoscit intellectūq; habere videt. Sed cuz ad id ferē/qđ tenebris est permixtū: qđ videlicet generatur atq; corrūpit/eius obtundit acies: opinionesq; uersat uarias: ac mētis exps eē videt. GLAV: Sic apparet. SO: Illud igit qđ ueritatē illis que intelliguntur/prebet/⁊ intelligēti/viz ad intelligēdū porrigit/boni ideā esse dicito. Scientie ⁊ ueritatis que per intellectū pcipit causam. Cū vo adeo pulchra duo hec sint/cognitio scilicet ac ueritas / si bonum ipsum aliud q̄ ista ⁊ pulchrius estimabis/recte putabis. Et quēadmodū: lumē ac visum solis speciez quandā habere existimare decet: solē vo ipsum eē/nequaq̄. Jta cognitionē ⁊ ueritatē/boni ipsi⁹ spēz habere quidē aliquā/esse vo ipsum minime. Augustior eniz est ipsius boni maiestas. GLAV: Becus narras inestimabile. Si sciam quidē ⁊ ueritatē prebet. Ipsum vo decore hec superat. Neq; enim uoluptatez ipsum esse dicis. SO: Bona uerba queso: Atq; ita planius eius imaginē ꝓtemplare. GLAV CO: Quomodo? SO: Solē q̄dē dices ut arbitror his que vident nō modo vidēdi prebere potentiā uerūetiā generationē: augmentū: nutritionē: cum ipse tñ generatio nō sit. GLAV: Quo eniz pacto? SO: Atq; ita dicas bonū his que cognoscūtur dare/nō modo ut cognoscant: sz esse insup ⁊ essentiā/elargiri: Cū ipsum essentia nō sit/sed supra essentiā dignitate ipsam ⁊ potētia superans. GLAV: Ede pol mirabilis hic excessus. SO: Huius certe tu causa es/qui me cōpulisti ad ea que mihi de hoc viderent/apienda. GLAV: Neq; dū etiā desistas. Sz absolue precipue solis cōparationē/siquid est prętermissum. SO: Atqui multa prętermittūtur? GLAV: Ne mini muz quid omittas. SO: Reor equidē multa ꝑterea superfore: uerūtamē/quotcūq; ad pñs referri poterūt: haud spōte dimittā. GLAV: Jta precor. SO: Cogita duo hec esse. ⁊ vnū quidē in genere locoq; intelligibili regnare/alterū inuisibili: ne sub celo inquiēs / videar te circa nomē decipere. Attamē spēs duas habes visibile scilicet ⁊ ipsum intelligibile. GLAV: Habeo equidem. SO: Perinde ac si acceperis lineā in duas equales sectā portiones/⁊ utrāq; rursus partē simili rōne diuiseris/ita nūc oblatū tibi genus vnū visibile intelligibile alterū/in duo rursus ſm claritatez/⁊ obscuritatē utrūq; distinguc. In genere quippe visibili portio vna imagines continebit. uoco aūt imagines/primū vmbras. Deinde simulachra que in aquis apparent: ⁊ que in corporib⁹/densis/lenib⁹/tersis/ac lucidis/⁊ omne quodcunq; tale/si tenes. GLAV: Teneo. SO: Portio vo altera cōprehēdet ea quoꝝ he similitudines quedam sunt. Animalia videlicet que apud nos sunt ⁊ plātas. ⁊ vniuersum fabrice gen⁹. GLAV CO: Sic pono. SO: An vis preterea ſm uerū ⁊ non uerū dicere genus hoc distingui: ut quēadmodum se habet qđ opinione fingit ad id quod scia noscit/ita simulachruz ad illud cuius est simile? GLAV: Valde. SO: Considera iterū intelligibilis sectionē. GLAV CO: Quo pacto? SO: Unū quidē ipius genus est qđ inquirit aius his utēs uelut imaginibus que prius diuisa sunt/cōpulsus ex suppositionib⁹ nō ad pncipiū sed ad finē procedere. Alterū vo qđ excogitat aius/ex suppositione procedēs ad pncipiū nō suppositū nec imaginibus utēs quibus ad genus alterū uti solemus/sed ipsis spēbus per ipsas progrediēs. GLAV CO: Haud satis que dicis intelligo. SO: At eniz facilius per hec intelliges: Arbitror te non latere/qđ qui circa geometriā ⁊ arithmeticā ⁊ cetera generis eius dē uersant/ supponūt quidē/par ⁊ ipar ⁊ figuras actres spēs angulorū ⁊ horū similia in argumentationibus singulis. Et his positis tanq̄ cuilibet manifestis rōnem de his nullā exigēdā putāt. Atq; hinc incipiētes ad alia iā descendūt/⁊ ad illud tandē pueniūt qđ querebāt. GLAV: Prorsus id noui. SO: Enimuero ⁊ illud/nosti qđ ⁊ supra dictis spēbus utūtur/deq; illis uerba faciūt q̄q̄ nō ad eas mentē dirigūt/sed ad illa potiꝰ quoꝝ ista simulachra sunt ad quadrangulū ipsuz videlicet ipsumq; diametrū: nō ad ista que scribūt. Et in alijs eodē modo/spēbus q̄dē hisce quas describunt figurātq;/quarum ⁊ vmbre sunt/⁊ in aquis imagines/tanq̄ imaginibus quibusdā utunt/affectātes illa cōspicere/que nō aliter q̄ cogitatione pcipiūtur. GLAV: Vera loqueris. SO: Hanc generis intelligibilis spēm supra dicebā/ad cuius inuestigationez cogi aium suppositionibus uti/ad pncipiū nō eūtē: utpote qui supra suppositiones ascendere nequeat / utaturq; imaginibus his que ex inferioribus sunt ad superiorū similitudinē cōparate: atq; ita opinione cōcepte distinctaq; sunt/quasi ad illa perspicue conferāt. GLAV: Intelligo eq̄dē dici abs te qđ in geometria ⁊ alijs eius germanis artibus fieri solet. SO: Alterā

intelligibilis partez ad illud referre me scito/qđ ipsa ratio per demõstrandi facultatẽ attingit: dũ suppositiones nõ pro principijs habet/sed reuera pro suppositionibus accipit:tanq̃ gradib⁹ quibusdã z admiculis utens quouscq̃ ad illud qđ nõ supponit/ad principiũ videlicet ueniẽs vniuersi/ipsum attingat/z rursus adhereat illis que principio herent/atq̃ ita ad finẽ usq̃ ꝓueniat/nullo prorsus sensibili utens:sed ipis spẽbus/per ipsas atq̃ ad ipsas progrediẽs.GLAVCO:Intelligo tandẽ:q̃ q̃ minime sufficiẽter ut cupe rem:Videris enim mihi magnũ opus ꝓponere.Adoliris quidẽ disserere/partẽ illã uere existẽtis z intelligibilis generis/quã per demõstrationis sciam speculamur/illa esse clariorẽ quã ex illis sciẽtijs que artes appellant/iuestigamus.In quib⁹ pro principijs suppositiones hñtur.Et qui ista considerãt/cogitatione cogunt nõ sensibus intueri.Quoniã vo ad principiũ nõ ascẽdũt/sed ex suppositionib⁹ indagãt:intellectuz circa hec habere tibi nequaq̃ vident:licet cuz principio intelligibilia sint.videris aũt mihi geometricarũ z similiũ rerũ habitũ/cogitationẽ poti⁹ appellare q̃ intellectũ/quasi cogitatio inter opinionẽ z intellectũ mediũ teneat.SO:Sufficienter admodũ percepisti: Atq̃ ad has quatuor proportiones/quatuor itidem animi affectiões accipe.Intelligẽtiã quidẽ ad suprem ipsuz.Ad secũdũ cogitationẽ.Ad tertiũ fidẽ.Ad postremũ vo assimilationẽ siue imaginationem.hec pterea inuicẽ alterne rõne ꝓportionis ordina.ut ita hec claritatẽ participent/quẽadmodũ illa/circa que sunt/Veritatẽ.GLAV:Intelligo equidez.z qõ dicis admitto:z ut iubes ita dispono.

¶ Argumentũ Marsilij Ficini in septimum librum de iusto.

Sapientes diuino ingenio ꝑditi omne mẽtis studiũ/a terrenis ad celestia/a mobilibus ad immobilia/ab his que sentiuntur ad illa que superãt sensum/pro viribus cõuerterũt.Considerãtesq̃ mũdi machinã z vnã esse z mirabiliter ordinatam:neq̃ tñ ex seipsa posse cõsistere.Cũ ex diuersis cõponat atq̃ mutetur merito cognouerunt ab alio dependere/ab alio inq̃ vno/atq̃ sapiẽtissimo:qui z vnũ ꝑficiat opus ex multis z id vnũ ubiq̃ ordinet sapiẽter.Regat preterea z potẽter / opus videlicet ingens atq̃ multiplex motu quidẽ ꝑpetuo atq̃ rapidissimo/nõ tñ ab errãte reuolutũ. ¶ Ducat quoq̃ benignissime singula ad bonũ mirifica tñ cõmoditate tñ facilitate currẽtia.Quãobrẽ cõmuni quadã cõceptione deũ esse pariter consenserunt/vnũ vniuersi regẽ potentẽ z sapientẽ atq̃ clementẽ.Que z terreni reges/rerũq̃.p.gubernatores pro viribus debeãt imitari.Post cõmunẽ hãc de deo cõceptionẽ/gemina rursus via ad deũ ceperunt planius atq̃ propius proficisci.Per alterã quidẽ negãdo/per alterã referẽdo.Nã illa quid ipsum bonum/ idest quid deus nõ sit argumẽtãtes probauerũt neq̃ eẽ quicq̃ ex his que capiunt sensib⁹/neq̃ ex his que mẽte cõprehẽdũtur:In hac aũt z creaturas ad creatorẽ z vicissim creatorẽ referẽtes ad creaturas/excogitauerunt:qua rõne z creator singula faciat atq̃ ꝑficiat:z creature ad ipsum sese uel habeãt/uel imitari/ uel cõsequi possint:Hactenus procedere philosophãtis ingeniũ Plato noster z in parmenide mõstrat z in libro superiore ꝑfirmat:Quod dionysius quoq̃ areopagita maxime comprobat.Procedere inq̃ hucusq̃ tũ radio quodã ab initio menti semel infuso/tũ accedẽte lumine diuinitus mẽtes assidue collustrãte.At vo qđ ipsuz in se bonũ sit: idest diuina substãtia/quẽadmodũ z in parmenide z hic ostendit/nemo per eiusmodi vias assequi põt solum vo per has illuc deniq̃ ꝓuenire ubi diuinũ bonum ob solã benignitatẽ suã amatorẽ suũ propius accedẽtẽ z propria luce formar / z calore fouet/z potestate trãsformat mentẽ/tũc demũ cognoscentẽ deũ cum ipsa iã facta sit deus.Quod qđẽ in epistolis quoq̃ significat. ¶ Postq̃ vo deũ philosophus platõ fuerit celestia gubernantẽ/tũc solũ:z solus poterit terrena diuinit⁹ gubernare.Qua quidẽ in re Plato minoem laudat ab ioue prius platõizando petẽtẽ leges q̃ ad hoies promulgaret.Mitto quãtũ multi laudẽt scipionẽ/qõ ioue magistro ad rem.p.accedebat.Quid de nũma pompilio dicã/ciuitatẽ religiosis legib⁹ gubnãte z Rõne z mosaice leges quibus deo populus diuine gubernaret/deo ipo docẽte ad hoies peruenerũt:hinc Aristoxenus narrat philosophoz indoz mysteria.quib⁹ ꝓtinet/absq̃ diuina regula z hac quidẽ a deo demõstrata / non posse qcq̃ uel priuatim uel publice recte feliciterq̃ vnq̃ administrari.Quoniã vo idẽ egyptij cõpertũ habebãt solis philosophis z his quidẽ absolutis/ atq̃ insup sacris regni gubernacula concedebant. Atq̃ usq̃ adeo putabãt nihil absq̃ diuino auxilio posse feliciter agi / ut oia publica a sacris uotisq̃ auspicarent.Nihil rursus absq̃ diuina quadã ispiratione intelligi posse adeo asserebãt quẽadmodũ refert iamblicus.ut oẽs apud illos philosophantiuz libri/mercurij dei nomini sint ascripti quasi nõ hominũ sint inuẽta/sz dei.Quod timeus quoq̃ significat dicẽs philosophiã donũ esse diuinũ:Ciuilem quoq̃ peritiã eẽ diuinũ munus in protagora z politico docet:Atq̃ ut ad hũc septimũ redeamus/nõ admittit quenq̃ ad hãc suã rẽ.p.gubnãdã nisi quẽ cõstiterit diuina quadã tam indole q̃ educatione/ utrũq̃ donũ diuinitus accepisse.quẽ soluz ubiq̃ legitimũ ciuẽ philosophũq̃ appellat.Sz cur diuino ad id munere opus esse dicit:Addito nũc alias rõnes.Quia videlicet cũ difficilimũ cuiq̃ sit seipsum feliciter gubernare/certe impossibile est ciuitatez/ ex tã multis diuersisq̃ cõpositã/cui z quotidie innumerabiles incertiq̃ imineãt casus/beate vnq̃ absq̃ deo beatitudinis auctore cõponere.hinc factũ est ut quelibet ciuitates ꝑpriũ quoddã numen agnouerint / quasi patronũ.huiꝰ vo numinis vicariũ z interpretẽ eẽ Plato vult ciuitatis gubernatorẽ.qui instar numinis z diuina contẽpleť/z humanis ideꝑpideat.Quãobrẽ malos hoies quasi diuini muneris oino expertes a re.p.procul expellit.Solos aũt accipit bonos.Neq̃ tñ oẽs:Nã ignaros theologie appellat cecos atq̃ somniãtes: utpote qui rerum imagines pro rebus accipiãt:stultũ vo censeť ciuitatis custodiã cecis somniãtibusq̃ cõmendare. At vo theologos/qui nullũ adhuc humanarum rerũ usum teneãt/nõ prius ad publicas res gerẽdas admittit/q̃ priuatis leuioribusq̃ tractãdis assueferint.Cõcludit interea nulli magistratũ esse dãdũ

nisi cuius vita sit melior magistratu/ipsumq; magistratū neq; petat/neq; etiaz appetat. ¶Tu vo ubi Plato in erudiēdo ciuili philosopho cui imaginē preponit spelūce:z vinculoz z luminis cuiusdaz/ vmbrarūq; z aque/speluncā intellige hunc quē videmus mūdū si ad mundū inuisibilē cōpareť/ vinculū vo corpus humanū:siue potiº perturbationē aium corpori alligantē. Umbras autē res oēs que sensus mouēt. Sūt enim he uerarū rerū ideſt idearū vmbre. Quod aūt dicit aīum nō absq; offensione repēte tū ab inuisibili mundo descendere ad visibilē/tū vicissim ascendere/duobº more Platonico modis potes accipere. tuz in hac vita:qñ videlicet absq; medio ab hoc humanoz studio/ad ipm supremū diuinoz studiū/atq; cōtra trāsit/tū inter hanc vitā atq; alterā. Qñ scilicet aīa uel impura a corporis tenebris ad diuinū migrat lumē/sub quo caligat ,prius z cruciať/uel a diuino lumine in corpus elemētale descēdens diu cecutit atq; turbatur. ¶Demēto vo luminis propriū esse oia facere atq; demōstrare/idq; est triplex/diuinū/ intellectuale/ visibile. Diuinū appellari solis utriusq; solē. Intellectuale/solē angelicū noiari/solis mūdani solem. Uisibile denicq; lumē/eē celestē solē eiusq; fulgorē. Quēadmodū vo fulgor a celesti sole per oia se diffundens/est imago actusq; solis.ita z lux que inest soli imago est actusq; mētis angelice. Lumē deinde in angelo diuini luminis actus est z imago. Et quēadmodū visibile lumē in natura pspicua duntaxat recipit/sic inuisibile in pspicaci natura. Tres eius modi soles Julianus Platonicus in libro de sole describens/addit ex phenicū theologia visibile lumen esse diuine angelicēq; intelligētie actū quēdaz perennē per solarē fenestrā ad oculos emicantem: atq; inde per materias passim pspicuas quasi conuenientes sibi diffusum. ¶Ceterū ne diffidas lumē hoc apparens esse luminis nō apparētis imaginē/ scito id lumē nō esse corpus. Corpora enim absq; offensione infectioneq; penetrat. Itē non fieri propriā cōpositi corporis qualitatē. Alioquin z ,pprīa requireret qualitatē elementoz calidā siue frigidā in eo precedentē/qō ipsum sit susceptūrū:z recedēte sole ad tēpus in perspicuo remaneret. Itē dimēsioni proprie nō astringi. Non enim tēpore peruenit:uel partē nūc illuminat z post partē. Adde qō amplū absq; sui dissipatione implet /vicissimq; in angustū sine uel sui uel uasis cōfrictione momento se colligit:neq; ,pprie corporeū est:sed inter īcorporea/z corpea mediū z pfecto ,pprīa celi qualitas: cuiº natura in corpeis est q̄ proxima: Cōmunicat quoq; elemētis oūtaxat perspicuis in hac ipsa perspicuitate celo similibº/pspicuis inq̄ primo lumen deinde calor.opacis aūt calor primo:lumē vo non prius q̄ per calorē ad naturā perspicuā rediganť. Corporibº aūt opacis/in quibº natura terrea oña tur/nō infundit. Nō qz penetrare non possit qñquidem z cristallū penetrat opacis multis solidius.sz quia natura terrea a natura celesti alieniſſima celestis qualitatis capax esse nō pōt. Cōmunicat tamē opacis calorē ut dixi nō tā ,pprīū celo q̄ lumē. Lū enim qz lucet ideo calet. ¶Qō aūt lumē a celo in pspicua nostra diffusum / solis imago rursus debeat appellari/hinc apparet qō ipsum est imaginum oium cōmunis proprieq; origo. Imagines enīz rerū sub ipsius fulgore resultāt:ipsumq; est imago tam potēs/ut appareat non solū qñ a speculari corpore resilit:Sed etiā qñ a sole prosilit. Quod ceteris imaginibus minime cōuenit. oēs tñ incorporee sunt/siquidez per totū momēto se fundūt eodemq; in puncto absq; mutua confusione sunt multe. Incorporeū ergo est z lumē:cuius id virtute perficit:proinde momēto solis radiū secū ferre actuz lucis vimq; calorīs. Ac per lucem quidē referre diuine z angelice intelligētie claritatē. Per calorē vo utriusq; uolūtatis charitatisq; affectū. Cū vo superi/quēadmodū z artifices opa per uoluntatē potius q̄ per intelligētiā agant/merito visibilis hic radius ex inuisibili illoz radio profluens/ per calorē agit singula que gignunť potius q̄ per lucē: Immo vo per lucē agit:sed rerū imagines spirituales. Per calorē vo corpeas q̄litates: Calorq; hic ita depēdet a luce quēadmodū in diuinis per ītellectum idealiter repñtať oia:per affectū ide surgentē oia generant: Nos vo hinc admoniti si natura terrea lumē celeste nō recipit/terrenos a nobis affectus lōgiº expellamus/ut diuino lumine impleamur. Ac si ultimū corpus nō accipit primi lumē.nisi caleat inde prius simileq; reddať / Eia/nos quoq; mentiū ultimi flagremus prius amore p̄me ut amore purgati.factiq; similes luceamus deinde diuinitº:ac pleno iā lumine gaudeamº. ¶Sed reliqua iā huius septimi pstringamº. Quoniā igiť triplex lumē est ut dixímº: visibile scilicet/z ītellectuale sup visum/z diuinū sup intellectuz: ideo Plato in tribus gradibus mētionē hic facit/de lumine scilicet in cauerna in nocte / in die tria videlicet lumina illa significās:Ter quoq; mētionē facit de aqua/in cauerna/in nocte/in die/sicut enim lumen z facit z demonstrat oia:Sic aqua lauat oia atq; repñtat/per primū quidē significat mores/per secūdū vo contēplationē. Et utrūq; tribus gradibº peragit: Nēpe per moralē ter lauat z purgat:primo quidē amputādo secūdos motus per virtutes ciuiles:deinde eosdem per virtutes purgatorias extirpādo:tertio per virtutes animi iā purgati motus primos absolutiſſime moderādo. Unde iā ad exēplares que in deo sūt virtutes perueniat:presertim per contēplationē:Cuius q̄dez tres sunt gradus/quos refert aqua ter noīata/quatenus ipsa imagines repñtando / refert intelligentiā:Diuina siquidē in tribus/ut ita dixeriz aquis repñtari vident:primo quidē licet cōfusius in rōnibº physicis:Secūdo distinctiº in mathematicis:Tertio clariſſime in methaphysicis penitus absolutis: Formas quidez physicas Plato oino materiales appellat/qz z cōmuni z proprīa materia idigēt / z absq; illa cogitari nō pñt: Mathematicas vo formas/non adeo materiales:qz z proprīa nō egēt materia/sz aut communi tantū ut dimensiones/aut nulla/aut numeri:atq; hec sine materia licet excogitare. Diuinas denicq; formas oino imateriales existimat. Resq; ueras quarū imagies q̄dē sint mathematice formē/ vmbre vo res naturales.mysteriū vo hoc est pythagoricuz. Cū ergo aīaduerteret:thalethē:democritū:anaxagoram tā negligētes in rebus diuinis iuisse q̄ diligētes in naturalibus. Pherecidē ptra z pythagorā pythagoreosq; omnes mathematicoruz principes/pariter

ſummos extitiſſe theologos moꝛibuſq; diuinos / me
rito partim rõne/partim experiẽtia ꝓcluſit curioſuz
naturaliũ ſtudiũ aĩam ſepiſſime a diuinis auertere.
Quã ꝛ ſalomon pꝛopterea occupationẽ peſſimaz iu
dicauit ꝛ miſeros qui nimiũ occuparẽtur in ea. Eoſ
dem in phedone ſocrates detestaꝫ: eos inq; qui natu
raliũ effectuũ cauſas/dũtaxat ad qualitates quaſdã
elemẽtales curioſi⁹ referẽtes/in eiuſmodi pꝛincipio ꝛ
fine deſcũt:neq; ſummũ vniuerſi ꝑncipiũ finẽq; ꝑqui
rũt. Quãobꝛẽ ſeptim⁹ hic liber ubi aĩam ad ſũmũ bo
nũ ſolẽq; ideſt deũ ideaſq; diuinas quaſi ſtellas cõue
nientibus perducit gradib⁹:nullã in ipſo aſcẽſu natu
ralis peritie efficit mẽtionẽ. Sz mathematicos quoſ
dã gradus ad diuina cõmodius perducẽtes adducit
in mediũ.inter quos duo ſunt puri:arithmetica eniz
circa puros uerſaꝫ numeros: ꝛ geometria circa pu
ras dimenſiones:Tres vo gradus ſunt mixti: Mã mu
ſica numeris addit uoces motuſq; ad auditũ ꝑcipue
ptinẽtes:Stereometria vo dimenſionib⁹ addit põde
ra: Aſtronomia numeris dimẽſionibuſq; celeſtes ſpe
ras motuſq; metit:Utitur autez Plato naturali peꝛi
tia in deſcẽſu potius q̃ aſcẽſu / quẽadmodũ in timeo
ꝛ phlebo/atq; parmenide ꝛ alibi ſepe docet. Jn de
ſcenſu enim per diuinas naturaliũ cauſas/naturalia
vult pꝛincipia demõſtrari: Jn aſcẽſu vo anxiam natu
raliũ curã/tanq̃ a diuinis ualde remotaz/diuertere
ab illis aĩam putat potius q̃ cõuertere. Dino aũt ꝛ
actiones oẽs etiã ſi honeſtiſſime videant/nihilipẽdit
niſi ad diuini boni imitationẽ ꝓſecutionẽq; ꝓducãt /
ꝛ ſpeculatiões ſimiliter oẽs ul' negligit niſi ad diuinũ
bonũ inueniẽdũ ꝓferãt:uel etiã detestaꝫ / ſiquo pacto
nos inde diuertãt. Pꝛoinde totũ philoſophie ſtudiũ
eẽ vult a ſẽſibilib⁹ ꝓuertere ad itelligibilia:ad ipm q;
bonũ/qõ intelligibiliũ lumẽ eſt ſupꝛemum aſcẽdere:
Aitq; quẽadmodũ ſe habet viſus ad viſibiliũ ſũmuz
ideſt ſolẽ/ſic itellectũ ad ſummũ intelligibilũ lumẽ.ſ.
deũ ſe habere. Ergo ſicut ſol generat oculũ ꝛ genera
do vim videndi largit / ꝛ genito actũ videdi cõtinue
pꝛeſtat/ſic deus ꝛ intellectũ creat creãdoq; intelligen
di vim pꝛebet:ꝛ creato cõtinue actũ intelligẽdi. Rur
ſus quẽadmodũ circa oculũ nihil opus eſt ab arte fie
ri/niſi purgare ipm atq; ꝓuertere ita circa intellectũ
duo dũtaxat põſtat philoſophia/purgãdo ſcilicet ipz
tũ a perturbationib⁹ tũ a falſis opinionib⁹:atq; ꝓuer
tẽdo per rõnes exhoꝛtationeſq; a ſenſibilib⁹ formis
ad intellectuales nobis inſitas formas:perq; has ad
formas itelligibiles ideſt ideas. Rurſus per ideas ad
diuinã mentẽ/qua cõpꝛehendunt idee:ab has deniq;
ad diuinũ bonũ/idearũ pꝛincipiũ atq; lumẽ. Cum er
go dicit aĩaz/a lucerna ad lunã / a luna ad ſolẽ attolli
ſignificat a formis naturalibus ad mathematicas/ab
his ad diuinas deniq; eleuari/nõ docẽdo quidẽ/diui
na enim ut tradit in epiſtolis doceri nõ põt / ſed pur
gando potius atq; cõuertẽdo. Mã his peractis/ſicut
ſol qui eſt viſibilium lumen/mõſtrat oculo viſibilia/
ita ipſum bonũ qõ intelligibiliũ lumẽ eſt intelligenda
intellectui patefacit. Sz de his in theologia noſtra la
tiſſime: Jtaq; nemo mirari debet Platonẽ:doctrina
li ſcribendi ordine uti rariusꝫ:purgatoꝛio vo atq; ex
hoꝛtatoꝛio.i.conuerſoꝛio ſemp. ¶ Poſt hec nota ex
eoꝛũ numero que ſentiũtur/illa potiſſimũ intelligẽtiã
excitare/que haud plane per ſenſum a ſuis oppoſitis
diſcernunt:ideoq; intelligẽtia indigẽt diſcernente.
Jtẽ numeros nõ eẽ coꝛpoꝛeos. Siquidẽ nihil aliõ
numerus eſt q̃ vnitas repetita. Unitas aũt non eſt
coꝛpus. Nõ enim in partes diuidit:que ſi fingatur
diuidi:nõ ſecat/ſed potius multiplicat/multiplica
tur inq; in ſeipſam/non in partes ullas. pars enim
quelibet toto ſolet eſſe minoꝛ. Nulla vo vnitas nel
maioꝛ uel minoꝛ eſt vnitate. Atq; hec ipa vnitas nu
meruſq; ad incoꝛpoꝛeã nos eẽtiã erigũt:ſimiliter
quoq; figure/quarũ ratio uera in mẽte reperit po
tius q̃ in coꝛpoꝛe. Similiter aſtronomia ex oꝛdi
ne celi motoꝛis rõnem indagare videt. Eũ Plato
aſtronomũ negat ſupna ſuſpicere/qui ab ipſo celo
nõ pꝛoſpexerit ſup celũ. pꝛeſertim qꝛ celeſtia cũ ite
gruz nõ impleãt oꝛdinẽ/nimirũ a ſupioꝛe quodam
ꝛ integro oꝛdine pendent. Beridet ꝛ muſicũ niſi a
conſonãtia uocis ad intellectualem ſe recipiat ꝓſo
nantie rõnẽ. Deniq; dialecticã ideſt methaphyſicã
ſiue theologiã oĩbus facultatibus añponit/ꝛ ducẽ
tẽ oẽs ꝛ ad ſuũ officiũ utẽtẽ miniſterio ſingularũ.
Officiũ vo eius eẽ per totã ipſius qõ dicit ens pꝛo
gredi latitudinẽ. Atq; ad ipſum bonũ totius entis
cauſam ſe cõferre. Et in ipſo entiũ oꝛdine q̃d vnuz
quodq; ſit definire/rõnẽ cuiuſq; eẽntie aſſignãdo:
quidue quãlibet ſequaꝫ eſſentiã demonſtrare. Cete
ras aũt facultates pꝛe huius nobilitate iudicat eſſe
ſeruiles. Aut enim ad opiniones hoĩum declinant
uel ad generationes compoſitioneſq; iferioꝛ / uel
ad cultũ eoꝛ que gignunt. aut ſaltẽ ꝛ ſi ad incoꝛpo
rea ſeſe pꝛo viribus erigũt / nihilominus circa illa
quodãmodo ſomniãt: Quales eſſe inq̃t mathema
ticas diſciplinas. Mox vo duo ſubiũgit genera. eſ
ſentiam ſcilicet atq; generationẽ. Ad illã quidẽ itel
ligentiã. Ad hãc aũt opinionẽ exiſtimat pertinere
Rurſus in intelligẽtia ſciam quidẽ dicit eſſentiã cõ
ſequi ad dialecticũ pertinentẽ:cogitationez vo ſeq
eſſentiã/ꝛ ad mathematicũ attinere. Jn opinione
ſimiliter fidẽ imaginationẽq; cõnumerat. ꝛ per illã
quidẽ coꝛpoꝛa ꝑcipi:per hãc vo imagines coꝛpoꝛ
atq; vmbꝛas. Deinde concludit ceteras facultates
abſq; dialectica eẽ cecas. Atq; eas ſimul ꝛ dialecti
cam inſup uanas eſſe/niſi ipſam boni ideã pſpicue
nouerint. perq; ipſam in ſingulis ſciãt a falſis uera
bona diſcernere. Eũ vo qui boni ignoꝛauerit rõnẽ
ꝛ in ſomnijs hic illuſuz turbari/ꝛ ad inferos deſcẽ
dentẽ/illudi magis atq; uexari. Subdit eũ hoiem
eſſe claudũ qui ad alterutrũ ſiue ad agẽdũ ſiue ad
ſpeculandũ ineptus ſit atq; ĩperitus. Quapꝛopter
ad gubernãdũ eligit illas/qui ad utrunq; ꝛ apti na
tura ſint ꝛ diſciplina ſufficienter inſtructi. Interes
nota mẽdacẽ quaſi mancũ ꝛ mutilatũ a re.p.exclu
dendũ. Mẽdacẽ vo noiat/ꝛ qui dedita opera mẽ
titur alijs/ꝛ qui per ignoꝛãtiã mentit ipe ſibi. Me
mento ꝛ laboꝛes animi grauioꝛes eſſe q̃ coꝛpoꝛis:
ideoq; in iuuentute diſcẽdũ liberaleſq; diſciplinas
pꝛocul a ſeruitute docendas. Neq; tñ dialecticam
adoleſcentib⁹ eſſe tradendaz. Nõ philebus quoq;
nos docet. Nam ut phedrus quoq; diſtinguit:duo
nobis oĩuz inſunt duces:inata videlicet cupiditas
uoluptatũ/ꝛ acqſita quedã per educationẽ opinio
dictans honeſta ꝛ iuſta nobis a legibus definita in
oĩbus eſſe ſeruãda. Duo vo hi duces ſepiſſime in

contraria

contraria distrahũt. Aũ vo differendi facultas si tradat adolescẽtib⁹ / opionẽ honesti debilitat/vñ euadũt intẽperãtes/imo ⁊ supbi ⁊ impij/ut in phi lebo quoq; ⁊ legib⁹ legit/iccirco añ trigesimuz eta tis annũ in mathematicis erudiẽdi sunt atq; in pu blicis negocijs per iterualla pariter exercẽdi. Luz vo ad trigesimũ puenerint/ad dialecticã admitten di/ita tñ ut rursus per iterualla reuocent ad publi cas actiones. Lu vo differẽdi idustriã a forma q̃dẽ sua dialecticã noia:ab exordio logicã:a fine metha physicã atq; theologiã: Scito ⁊ ad eiusmodi diale ctice finẽ quasi diuinum hoies in q̃nquagesimo eta tis anno uocari: ꝓpterea qõ ad diuinoꝝ ituitũ pur gata mente opus est atq; serena: Interea hic aiad uerte qõ ⁊ hic ⁊ in theologia sepius usurpamus/a Platone notari tria quedã:radiũ.s.lumẽq; ⁊ lucẽ. Radiũ q̃dẽ esse singulis mẽtib⁹ sicut ⁊ oculis ꝓpri um ⁊ näliter insitũ. Lumẽ vo cũctis oculis esse cõe. Lucẽ deniq; diuinã ꝓesse lumini mẽtiũ oium cõi/ quẽadmodũ lux in sole ẽst lumini oculoꝝ eque cõ muni. Cõcludit ciuẽ postq̃ boni ipsius lucẽ ⁊ per radiũ inde sibi näliter insitũ ⁊ per lumẽ eiusdẽ rur sus infusum fuerit ꝓtẽplat⁹/oportere ciuitatẽ ad bo ni ipsius exẽplar pro viribus gubernare.

¶Septimus liber de Justo.

SOCRATES: GLAVCO. SO:

POst hec naturaz nostrã quo ad eru ditionẽ ⁊ ruditatẽ ptinet tali quadaz imagine cõtẽplare: Finge aio subter raneũ specus/cuius igressus vsus lu mẽ per antrũ totũ perui⁹ vndiq; pa teat. In eo hoies nutritos a pueritia ceruicẽ ⁊ crura ita deuictos/ut ⁊ imobiles pmane re cogant/⁊ ad anteriora solũ ꝓspicere:capita vo vinculis adstricta circũducere nequeãt: Post ter gũ aũt supne ac ꝓcul ignis lumẽ sus pẽsũ sit: Interq; ignẽ ⁊ vinctos hoies via supior pateat:secus quaz paries sit ꝓstruct⁹ exiguus sicut plerũq; pstigiato rib⁹ miracula fingẽtib⁹ scene seu cortine alique sup quib⁹ sua mirãda demõstrãt/corã spectãtiũ oculis apponũtur. GLAV: Esto. SO: Cogita rursus ho mines itra parietẽ ferẽtes uasa ⁊ opificia uaria/su pra parietẽ eminẽtia. statuasq; hoium ⁊ alioꝝ aia liũ lapideas ⁊ ligneas imagines/modisq; uarijs fa bricatas. Atq; ut ꝓsentaneũ est qui hec circũferunt partim sileãt/partim loquant. GLAV: Quã porrẽ tosa hec figmẽta sunt. SO: At similes isti nobis sũt. Nã primũ q̃dẽ putas istos aliud q̃cq̃ uel sui ipsoꝝ uel ꝓximoꝝ hoium videre preter vmbras que ex igne ad aduersaz spelũce partẽ cadũt: GLAV: Ni hil aliud: si nunq̃ in vita mouere capita potuerũt. SO: Quid aũt eoꝝ que circũferunt/nõne vmbras dũtaxat: GLAV: Nepe. SO: Si ergo iuicẽ loq̃ li ceret/nõne ista que corã viderẽt loq̃ opinarentur: GLAV: Necesse est. SO: Aũ si echo ex aduersa parte carceris resonare/quotiẽs ꝓtereũtiũ aliq̃s lo queret: putas ne ipsos nisi trãseũtiũ vmbras aliud putare qõ loquit: GLAV: Nõ per iouem. SO: Di no igit tales nihil uerũ eẽ nisi fabricatarũ rerũ vm bras arbitrarent. GLAV: Ita prorsus necesse est. SO: Cõtra vo nũc aiaduerte qualis foret eoꝝ a vi culis solutio ignorantieq; curatio/Nepe siq̃s eoꝝ sol ueret/cogeturq; repẽte surgẽ/colluz vtere/ambula re/lumẽ ipm aspicẽ: dolere ꝓtin⁹: nec ꝓpter splẽdorez itueri posset illa quoꝝ vmbras añ cernebat. Lũc siq̃s illi dixerit/pri⁹ eũ spectasse nugas in pñti aũt reb⁹ ue ris eẽ ꝓpinquorẽ: ueriusq; ispicere: ac ꝓtereũtiũ quẽq; mõstras/q̃d sit quesiuerit: nõne illũ uacillaturũ putas arbitraturũq;/ueriora eẽ que añ cernebat/q̃ que nũc ostẽdũtur: GLAV: Multũ. SO: Et si coegerit eum lu mẽ aspicẽ: nõne dolore oculoꝝ affici ipm putas: ocu losq; ad ea que facile pri⁹ viderat/retorquere: certio ra ipa existimãtẽ q̃ que subito offerunt. GLAV: Ita nimirũ. SO: Si vo aliq̃s eũdẽ per aspa atq; ardua sur sum traheret violẽter/neq; pmitteret q̃cq̃ aspicere an teq̃ ad solis lumẽ traxerit/nõne dolere ipz ⁊ egre fer re dũ raptaret/existimas: Et cũ ad lumẽ euect⁹ fuerit oculos splẽdore suffusum herere: nihilq; ex his posse ꝓspicere que uera nunc ab hoib⁹ existimant. GLAV CO: Nihil certe subito. SO: Cõsuetudine igit primũ op⁹ est/si supa ispecturus sit. Umbras q; primũ facili⁹ intuebit. post hec in aq̃s hoium ceteroꝝ q̃ imagines. Ipsa vo deinde/postea que in celo sũt ⁊ ipm celũ no cte facili⁹ ꝓtẽplabit/dũ astroꝝ ⁊ lune lumẽ spectabit/ q̃ si solẽ ipm die solisq; fulgorez ituear. GLAV: Pro culdubio. SO: Atq; ita demũ solẽ ipm suspiciet. neq; iã in aq̃s ⁊ aliena in regiõe simulachra ipi⁹ spectabit: sz ipz ꝑm seipsuz in sede ꝓpria speculabit: ⁊ qualis sit cognoscẽ poterit. GLAV: Necesse est. SO: Aiaduer tet tãdẽ ipm eẽ: qui tẽporã ⁊ annos tẽperat: qui oia re git que sub celo sunt. qui oium que añ ab ipsis visa sũt modo quodã est auctor. GLAV: Certũ est huc illum hisce gradib⁹ ascẽsurũ. SO: Quid si habitationẽ pri stinã memoria repetat/⁊ illoꝝ hoiuz sapiaz/atq; vin cula: an nõ cẽses eũ beatũ se loci mutatiõe existimatu rũ/illos aũt miseraturũ: GLAV: Et maxime quidez. SO: Preterea siq̃ honores ibi inuicẽ exhibebantur ⁊ laudes/dabãturq; pmia illi qui trãseũtia quelibet acu te cerneret/recordareturq; maxime que ex illis prio ra/que posteriora/que pariter ꝓgredi soleãt/atq; ex his futura optime ꝓsagiret/hec ne desideraturũ ipm putas: beatosq; illos qui apud eos honorant ⁊ dñan tur existimaturũ/uel qõ ait Homerus sibi cupet eue nire/in alieno.s.rure ex sortis alicuius serui mãcipiuz effici/⁊ qõlibet aliud ꝓpeti potius q̃ opionib⁹ illis il ludi ⁊ in ea miseria degere. GLAV: Arbitror eũ que cũq; alia potius q̃ vitã eiusmodi electurum. SO: Si rursus iste descẽdat/eandẽq; sedẽ quã antea nanciscatur/nõne cum repẽte a sole discesserit/tenebris obfun detur: GLAV: Uehementer. SO: Ac si vmbras illas discernere oporteat/deq; ipsis disceptare cũ illis qui perpetuis vinculis presti sunt ꝓferẽdaq; sentẽtia sit/ eo ipso in tẽpore/quo oculi ipsius allucinãtur/anteq̃ acies expurgetur: qõ q̃dẽ nõ breui fiet/an nõ risum cõ citabit: eiq; ab oib⁹ dedecori dabitur/ qõ postq̃ sur sum ascendit/corruptis reuersus est oculis. diceturq; nunq̃ ad supa ꝓtẽdendũ esse/⁊ eũ qui soluere tẽtet ⁊ sursum ducere si deprehẽdatur/ ꝓtinus occidendum. Tota hec imago o amice Glauco referẽda est ad illa que supradicta sunt. Carcer quidez iste ad eã que cer nitur oculis/mũdi machinã. Lumẽ vo ignis in specu ad solis potẽtiã. Postremo si ascẽsuz ad supa eorũq; ꝓspectum/rite ad eum qui ad intelligibilem regionez

Declaratio similitudinis sperne

tẽdit aſcẽſum retuleris/ut ego q̃dẽ ſpo nõ aberrabis: poſtq̃ ſniaz meã audire deſideras. Be⁹ aũt nouit/an uera ſit. Que igit̃ mihi appent/huc tendũt. Nẽpe arbitroꝛ in oꝛdine ipſo itelligibili/boni ipſi⁹ ideã ſupmã exiſtẽ/vixq̃ videri. ſi aũt viſa fuerit/aſſerẽdũ: eaz oĩ bus oĩum rectoꝛ atq̃ bonoꝛ cauſaz eẽ: cũ ipſa in loco viſibili lumẽ creauerit/ꝛ lumis auctoꝛẽ. In ip̃o vo itelligibili regnet ipſa/vitatẽq̃ ꝛ mẽtẽ ꝓtulerit. Quaz noſſe neceſſe ſit oẽm q̃cũq̃ ſana mẽte q̃cq̃ uel ꝓpuatiz uel publice eſt acturus. GLAV: Ita ꝛ ipſe cogito ut cũq̃ poſſum. SO: Age ꝛ hoc ꝓſidera. neq̃ mireris q̃ hi qui huc deſcẽdũt/nolint humana tractare: ſz ipſoꝛ mẽtis acies ſemp ad ſupa diꝛigat: ꝓbabile q̃ppe id eſt ſiq̃dẽ ſupioꝛẽ imaginẽ ſequit. GLAV: Probabile ſane. SO: Quid aũt hoc? Mirãdũ putas: ſiq̃s a diuinis ſpectaculis ad humana hec mala ꝓlapſus ineptioꝛ ſit ad agẽdũ/rideaturq̃: ꝑſertiz ſi anteq̃ pũtib⁹ tenebꝛis aſſueſcat/dũ adhuc titubat/cogat in iudicijs uel alibi de iuſti ymbꝛis aut ſtatuis illis quãtũ ymbꝛe he ſunt/certare: deq̃ iudicijs eoꝛ qui iuſtitiã ipſam nunq̃ viderũt/diſſerere. GLAV: Nullo mõ mirãdũ. SO: Uerũ ſi mẽtẽ q̃s habuerit/recoꝛdabit̃ qõ duob⁹ modis ꝛ duab⁹ ex cauſis turbari oculi ꝓſueuerunt: tũ qñ ex lumine ad ymbꝛã deſcẽdim⁹/tũ qñ ex tenebꝛis in lucem ꝓdim⁹: Eodemq̃ mõ affici aĩum arbitrabit̃/quotiẽs turbatũ viderit ꝛ ad aliq̃d cernẽdũ bebetioꝛez. Jõq̃ haud temere in riſum ꝓũpet: ſz diligẽter inq̃ret/utrũ a lucidioꝛi vita deſcẽdẽs/nouis tenebꝛis obꝛuat. uꝫ ab iſipiẽtia plurima ad fulgidũ ſpectaculũ ſurgẽs/ſub coruſco nimiũ ſplẽdoꝛe deficiat: Et vni⁹ q̃dẽ affectũ proꝛabit/vitãq̃ ei⁹ beatã foꝛe cẽſebit. Alteri⁹ miſerebit/ac ſi foꝛte ridẽ cepit/haud tã iepte hũc ridebit/q̃ euz qui a lumine ſupno deciderit. GLAV: Cõſentaneuz. SO: Si hec igit̃ uera ſunt: ita de his cogitãdũ eſt. Eruditionẽ nõ eẽ talẽ qualẽ aliq̃ ꝓdicãt: pollicent enim aio ſcie ꝓſus expti ſe ſciaz tradituros/quaſi oculis cecis viſum. GLAV: Profitent certe. SO: Pñs aũt rõ nobis ſignificat/vim que eſt in aio cuiuſcũq̃ ac iſtrumẽtũ/quo res diſcere q̃q̃ põt/pinde ac ſi oculũ impoſſibile eẽt aliter q̃ ſimul cũ toto coꝛpoꝛe ad clarum obiectũ ex obſcuro ꝓuertere: ita cũ tota aĩa ſimul e gnãtione circũducere opoꝛtere uſq̃ ad id qõ ens dicit̃ ꝛ ipſius clariſſimũ poſſit ſpeculãdo trãſcẽdere. hoc aũt ip̃z bonũ eẽ dicim⁹. GLAV: Nẽpe. SO: Ad hoc igit̃ ip̃m eruditio cõpetẽs/erit facultas quedaz aĩ diꝛigendi: ut ipſi⁹ oculus q̃facilime ꝛ efficaciſſime ꝓuertat̃ que huic oculo aciẽ viſũq̃ nõ dabit: ſz eũ poti⁹ cũ viſum q̃dẽ hẽat. neq̃ tñ recte ꝓuerſus ſit neq̃ quo decet aſpiciat: ꝓuertẽ omni machinatioẽ ꝓtẽdet. GLAV: Ita videt. SO: Cetere igit̃ que virtutes aie nũcupant̃/in hoc videnꝫ vtutib⁹ coꝛpis ſiles: Nã cũ nã nõ iſint/paulatim ꝓſuetudine ꝛ exercitatioẽ cõparari videnꝫ. Sapia vo maxime oĩum diuinioꝛis cuiuſdã virt⁹ exiſtit/qõ vim q̃dẽ ſuã nunq̃ amittit. ab ipſa vo circũductioẽ utile ꝛ ꝓferẽs. ac iutile rurſus noxiũq̃ euadit. An nõdũ aiad uertiſti q̃ acute videt celeriterq̃ diſcernit illoꝛ aĩula qui ſz mali ſint/tñ ſapiẽtes hñtur/ea ad que ꝓuerſa eſt tanq̃ aciẽ hẽat nequaq̃ hebetẽ/ſz pꝛauitati ſeruire coacta ſit. Atq̃ iccirco quo acuti⁹ iſpicit/eo plura pagit mala. GLAV: Dino q̃dẽ. SO: Si ab hoc igenio ſtatiz a pueritia amputent̃ que ſũt gnãtionis affinia ceu plũbea põdera/que cõmeſtionib⁹ ꝛ huiuſmodi uolupta tib⁹ ꝛ libidinib⁹ atq̃ delitijs ĩherẽtia mẽtis aciẽ ad iferioꝛa detoꝛquẽt: ꝓfeſtiz expedit⁹ eius ituit⁹/ꝛ ad ea que uera ſunt ꝓuerſus/ipſe. ſ. idẽ ꝛ in hiſdez boibus tã acute illa diſcernet q̃ iſta q̃b⁹ in pñtia eſt itẽtus. GLAV: Probabile eſt. SO: Quid iſtud? Nõne ꝓbabile ac neceſſariuz ex p̃dictis? Neq̃ rudes hoies ꝛ vitatis ignaros rẽ. p. ſufficiẽter admiſtrare neq̃ eos qui ſemp in ſtudijs litterarũ uerſati ſunt. Propterea qõ illi q̃dẽ finẽ ſibi certũ nõ ꝓpoſuerũt in vita: ad quẽ reſpiciẽtes opoꝛtet oĩa agẽ quecũq̃ agãt/ꝛ ꝑuatim ꝛ publice. Jſti autẽ haud ſpõte tractabũt ciuilia. exiſtimãtes ſe etiã hac in vita a negocijs humanis ſemotos/in beatoꝛ inſulis habitare. GLAV: Uera narras. SO: Noſtrũ igit̃ qui cõdidimus ciuitatẽ/erit officiũ/optimas hoĩum nãs ipelere ad eã quã ſupꝛa diximꝰ maximã diſciplinã/bonũq̃ cognoſcẽdũ adeo ut ꝛ ſurſuz aſcẽdãt ꝛ poſtq̃ aſcẽderint ac ſatis iſpexerint/ne ipſis qõ nũc ꝓcedit̃ur/ꝑmittamus. GLAV: Quid iſtud? SO: Ut in ea videlicet ꝓtẽplatioẽ ꝑmaneãt neq̃ uelint rurſus ad hoies iſtos carcere clauſos huc deſcẽdere: neq̃ laboꝛ iſtoꝛ honoꝛũq̃ ſiue viliꝰoꝛes fuerint ſeu ꝓciꝰoꝛes/eẽ participes. GLAV: An ipſis iniuriã inferem⁹? cogemuſq̃ eos deteriꝰoꝛẽ vitã ſubire/cũ frui melioꝛe poſſint? SO: Oblit⁹ es o amice: hoc legi cure nõ eẽ/ut vnũ quiddã genus in ciuitate in pꝛimis ſit beatũ: ſz ut tota ciuitas. Profecto ad hoc ciues ipſos pſuaſione ꝛ impulſione ꝓciliat. Facitq̃ ut mutuo ſeſe adiuuẽt/cõemq̃ pro virib⁹ utilitatẽ colãt. Nẽpe lex ciuili cetu hoies ꝓgregat: nõ ut permittat vnũquẽq̃ quo lubet ferri/ſz ut ipſis ad copulã ciuitatis utat. GLAV: Uera loqueris. Jd me fugerat. SO: Cõſidera itaq̃ glauco quẽadmodũ ꝓbos qui apud nos repiũtur iniuria nulla afficiemus: Sz cũ cogemus eos alioꝛ curã gerere/iure in hũc modũ dicemus. Nõ videlicet quicũq̃ in alijs ciuitatibus pbi repiũtur/ob hãc cauſam merito adminiſtrãde rei. p. laboꝛes refugiunt/qz in qualibet ciuitate ipſi per ſe naſcunt̃/re. p. nõ curãte. par aũt eſt ut qõ per ſe naſcit̃/cũ nulli pro alimẽtis acceptis ſit obnoxiũ nulli exhibeat nutrimẽti mercedem. Nos aũt uos tã uobiſmet q̃ reliq̃s ciuib⁹ tanq̃ in apuz examine duces ac reges creauim⁹: melius pfectiuſq̃ q̃ ceteri eruditos: aptioꝛeſq̃ ad utrãq̃ curã ſuſcipiẽdaz. Beſcẽdere ergo viciſſim debetis ſinguli in aliorum hoĩuz cetũ/ꝛ ad obſcura inſpiciẽda aſſuefieri. Nã cũ aſſuefacti fueritis/multo acutius illa cernetis q̃ qui in eis q̃tidie obuerſant̃/ꝛ quelibet ſimulachra/que ꝛ quoꝛ ſint aḡſcetis. qz reuera noueritis que honeſta/iuſta/bonaue ſint. Atq̃ ita nobis vna ac uobis ciuitas q̃ſi vigilãtib⁹ rectẽq̃ ſentiẽtib⁹ coleẽ: nõ tanq̃ ſõniãtib⁹ quẽadmodũ nũc plurime hitant ab his videlz qui de ymbꝛis inter ſe decertãt: neq̃ pꝛincipatu tanq̃ maxio bono ꝓtẽdũt. vitas aũt ita ſe hẽt. Ciuitas ꝓfecto in qua ciues ad expetendos magiſtrat⁹ minime ambitioſi ſunt optime ꝛ pcul a ſeditionib⁹ ꝛmanet. Cõtra vo/que aliter affectos hẽt ciues. GLA: Sic eſt ꝓſus. SO: An renuẽt monit⁹ noſtros alũni? cũ hec audiuerint: nollẽtq̃ viciſſiz ſinguli ciuitatis adminiſtrationẽ ſuſcipe: ſz in cõtẽplatioĩs ocio diuti⁹ cõmoꝛabunt̃? GLAV: Minime. Nã iuſta viris iuſtis p̃cipiem⁹. Sz oino tanq̃ ad rẽ

Nagũ Hominum. Ferm Graecarum

ad rẽ necessariã ad magistratũ accedet eoꝝ quisq; / ꝓra ac illi qui nũc in singulis ciuitatibus dñantur. SO: Nẽpe sic se res habet o amice. Si vitã inuene ris eoꝝ qui magistratib⁹ ꝓfuturi sũt/ipis magistra tib⁹ meliorẽ/tũc ꝓmũ tibi optime istituta ciuitas elucebit. In ea siq̃dẽ sola uere diuites dñabunt/nõ auri dico: sz cui⁹ oportet virũ beatũ/diuitẽ eẽ/vite ꝓbe atq; prudẽtis. Sinaũt iopes: bonisq; ꝓpꝛijs ua cui ad publica aduẽtauerint bona illinc rape cupiẽ tes/ciuitas illa felix eẽ nõ poterit. Nã ubi de ꝓnci patu ꝓtẽdit cũ ꝓꝓꝛiũ hoc sit ⁊ itestinũ bellũ/tũ eos qui ita pugnãt tũ reliquã ciuitatẽ pdit. GLAV: Ue ra narras. SO: Nẽs alios qui ciuiles honores sper nãt/ꝓter ueros phos: GLAV: Nõ ꝓ iouẽ. SO: At eniz magistrat⁹ dãdi sũt hoib⁹ impũ mime cupidis alioqn simultas iter emulos oriet. GLAV: Certe. SO: Quos nã igit alios ad custodiã ciuitatis idu ces/ꝓter eos qui optime hec itelligũt/per que rite ciuitas colitur: hñtq; ⁊ honores alios ⁊ vitã ciuili pstatiorẽ: GLAV: Nullos eqdẽ alios. SO: Vis er go nũc inq;ramus/quo pacto tales in ciuitate viri euadant: ⁊ qua rõne eos aliqs in lumẽ educat: quẽ admodũ ab inferis ad deos ascẽdisse aliq memorã tur: GLAV: Quid ni uelim: SO: Hec ut videt/nõ erit teste reuolutio: sed aie circũductio/a nocturno q̃dã die ad ei⁹ qđ uere est ꝓtẽplationẽ. quẽ qđẽ ascẽ sum uerã phiaz eẽ dicem⁹. GLAV: Dino. SO: An nõ inuestigãdũ est: que disciplina potissimũ hãc hẽat facultatẽ: GLAV: Quid ni: SO: Que naz igit erit o glauco disciplia: per quã aius ex his que fluũt ad ea que uere sũt/reducat ⁊ Hoc aũt dũ loquor excogito. Quippe nõ athletas eos belli eẽ dixim⁹ sz ne cessariũ dũ iuuenes sunt/tales eẽ. GLAV: Dixim⁹ plane. SO: Oportet ergo hãc ꝓterea supiori addẽ disciplinã quã querim⁹. GLAV: Quã potissimuz. SO: Que. s. nõ iutilis sit bellicosis hoibus. GLAV CO: Oportet sane/siq̃dẽ est possibile. SO: Gymna stica porro ⁊ musica in supioꝛib⁹ a nobis sũt eruditi. GLAV: Ita ꝓsus est actũ. SO: Gymnastica qui dẽ circa id qđ augescit ⁊ deficit/vsari videt. Nã in cremẽtũ corꝑis ⁊ decremẽtũ ꝓsiderat. GLAV: Ap paret. SO: Nec ergo nõ erit ea quã querimus disci plina: GLAV: Nõ. SO: An forte gen⁹ illũ musice qđ supra narrauim⁹: GLAV: At erat illa q̃dẽ si te nes memoria ꝓportione q̃dã gymnastice corrñdẽs ꝓsuetudine moribusq; custodes erudiẽs/ꝓbẽsq; ꝯ harmoniã/cõpositionẽ ⁊ ꝓcinnitatẽ quãdã poti⁹ q̃ sciaz. ⁊ ꝑm rhythmũ modulationẽ numerosaq; de cẽtiã. Quinetiã in oratiõe alia quedaz generis eius dẽ ꝓtiet. tã quo ad fabulosos ꝓmones q̃ quo ad ue ros. Cognitio vo talis cuiusdã boni quale tu nũc in uestigas in ea nulla ꝓsus existit. SO: Diligẽter ad modũ me cõmonuisti. Nam reuera tale nihil hẽre cõperta est. Ceterũ o btẽ Glauco/que nã talis erit facultas: Eteniz artes mechanice illibalesq; oẽs eẽ q̃dãmõ vise sũt. GLA: Quid ni: SO: At vo que nã alia ꝓterea restat doctrina a musica ⁊ gymnastica artibusq; diuersa: Age itaq; si nihil ab hỹs seorsũ accipe possum⁹/aliq̃d saltẽ ex his que ꝑ oia discur rũt accipiam⁹. GLAV: Quid nã: SO: Cõe. s. illud quo oẽs utunt artes/cogitatiões: atq; scie. qđ cuiq; in ꝑmis necessario est discẽdũ. GLAV: Quale istõ SO: Leue hoc ⁊ puerile/cognoscere. s. vnũ. duo. tria. qđ sũmatim numerũ ⁊ cõputationẽ uoco. An non ita nã cõparatũ est/ut ois ars atq; scia cogat horꝝ parti ceps fieri: GLAV: Et maxime q̃dẽ. SO: Nonne/res bellica etiã: GLAV: Necessarium est oino. SO: Ridi culũ ducẽ palamedes agamẽnonẽ fuisse passim in tra gedỹs ostẽdit. An igras qđ se ꝓfitet numeri inuẽtorẽ/ asseritq; apud troiã belli acies ordinasse. Nauesq; ⁊ reliqua oia numerasse/quasi horꝝ numer⁹ añ fuisset in cognit⁹/⁊ agamẽnõ ut videt neq; quot pedes haberet agnouerit/siq̃dẽ erat cõputatiõis ignar⁹. Qualẽ itaq; tũc fuisse ducẽ existimas: GLAV: Absurdũ equidẽ: si uera hec erãt. SO: Necessariaz ergo numerorꝝ cogni tionẽ militi eẽ dicem⁹/ut ⁊ numerare ⁊ cõputare uale at. GLAV: Maxime oiuz/si mõ ad ordinãdas acies oino rudis eẽ nõ debet. Immo vo si homo futur⁹ est. SO: An tibi in hac disciplina qđ mihi uenit in mẽtez: GLAV: Quid: SO: Videt nã ex eoꝝ numero eẽ/que ad itelligẽtiã hoies eleuãt: qualia nos pquirim⁹. Cuiq; talis sit ut oino mẽtẽ ad eẽntiã attollẽ possit/nemo ut decet hac uti cognitione videt. GLAV: Qua rõne id ais: SO: Conabor eqdẽ sensum meuz exprimẽ. Aiad uerte obsecro quẽadmodũ mecũ ipse genera rerũ ita distinguo/ut quedã ad itelligẽtiã ducãt qualia nos di cim⁹ quedã mime. ⁊ que dicã cõfirma/uel nega: ut cla rius dinoscam⁹/an hoc tale sit/q̃le uaticinor: GLAV CO: Ostẽde iã. SO: Ecce oñdo: si mõ res que sensus mouẽt vides ptim tales eẽ ut ad ꝓsiderãdũ itelligẽtiã minime ꝓuocẽt: utpote que sufficiẽter sunt a sensib⁹ iu dicate/partiri tales ut ꝓuocẽt/quasi sẽsus in eis nihil sincere diiudicet. GLAV: Que ꝓcul admodũ ꝑspicũ untur dicis. ⁊ que quodãmõ adũbrata sũt. SO: Haud satis que nã dixeriz ꝓiecisti: GLAV: Que nã igitur: SO: Ea porro dico mẽtẽ minime ꝓuocare/quecũq; in ꝓꝛiũ simul sensuz nõ icidũt. Que vo subincidũt in ꝓꝛiũ ꝓuocare/postq̃ sensus nõ hoc magis q̃ ꝓꝛiũ mõstrat siue emin⁹ seu comin⁹ itueat. Sic aũt qđ dico/magis tibi patebit. hos utiq; tres eẽ digitos dicim⁹/pollicẽ/ idicẽ/ac mediũ. GLAV: Plane. SO: Ita me loq̃ exi stimato/quasi ꝓxime videant. Atq; id in ipis ꝓsidera GLAV: Quid: SO: Digit⁹ q̃dẽ eẽ siliter q̃sq; eoꝝ ap paret/atq; ad hoc nihil itereſt siue medi⁹ offerat/siue postrem⁹. Alb⁹ seu niger/pinguis aut tenuis/⁊ q̃q̃d generis eiusdẽ. In oib⁹ siq̃dẽ huiuscemodi nõ cogitur aius itelligẽtiã ad disceptãdũ ꝓuocare/q̃d e multis sit digitis. Neq; eniz sẽsus ei sil' significauit digitũ ꝓꝛiũ eẽ q̃ digitũ. GLAV: Nõ certe. SO: Aderito igit qđ tale est/mẽtẽ nec mouebit nec excitabit. GLAV: Aderito SO: Ipsoꝝ vo magnitudinẽ ⁊ paruitatẽ nũquid aspe ctus satis cernit: Nihilq; ad eũ refert / siue in medio quadaz illoꝝ iaceat/siue in extremis: Eodẽq; modo pingue/tenue/uel mollitiẽ ⁊ duritiem tactus ipse. At qui ⁊ alỹ sensus nũquid non imperfecte talia quedam declarãt: Uel sic agit eoꝝ quisq;: Nam ꝓmũ quidez sensus qui ad durũ attinet: cogit ⁊ ad molle ptingere. aioq; ita renũciat quasi idẽ ⁊ molle ⁊ durũ eẽ sẽserit. GLAV: Ita certe. SO: An nõ necessariũ est in rebus huiusmodi/aium dubitare / q̃d significet duri hic sen sus/siq̃dẽ idẽ molle isup asserit. Itẽ sẽsus ipi⁹ grauis ⁊ leuis / q̃d graue ⁊ leue si leue graue eẽ ⁊ graue leue significat. GLAV: Absurde ꝓfecto he ad aiuz interꝑ tatiões deueniũt ⁊ ꝓsideratione idigẽt. SO: Aderito

Magna Deum mutatio

igit in his rebus ꝓmo quidē aīus nitit rōnē ⁊ intelligētiā ꝓuocās ꝓsiderare/nūquid vnū aut duo sint singula que nūciant:GLAV:Cur nō:SO:Nōne si duo apparēt/alterū ⁊ vnū apparet utrūq;:GLAV:Ita. SO:Si ergo vnū utrūq;/ambo autem duo/separata duo itelliget aīus. Nā si idistincta ꝓcepit:nō duo/sed vnū itelliget.GLAV:Recte.SO:Magnū q̄dē ⁊ parū/aspectū videre dicimus/nō discretū aliq̄d sed ꝓfusum. An nō:GLAV:Plane.SO:Propter hui⁹ aūt declarationē/magnū rursus ⁊ paruū itelligētia cogit ītueri:nō ꝓfusa/sed distincta potius contra ac sensus. GLAV:Vera loqueris.SO:Hinc ad sciscitādū ꝓtin⁹ īcitamur/q̄d magnū sit q̄d paruū.GLAV:Maxime vo.SO:Atq; ita aliud q̄dē itelligibile/visibile aliō nū cupauimus.GLAV:Scite admodū.SO:Hec sūt que nup disserere aggressus suz.qō videlicet quedā aīum ad itelligētiam erigūt: quedā minime.qōue ea erigūt/ que in sensus vna cum suis ōnīb⁹ icidūt.que vo nō ita: mētē nō suscitāt.GLAV:Intelligo iā:atq; ita mihi videt.SO:Quid vo numer⁹ ⁊ vnū:Utro in genere tibi esse vident:GLAV:Haud itelligo. SO:At ex supra dictis aīaduerte.si enim sufficiēter ipm ꝼm seipsum inspicit/aut alio quopiā sensu vnū comprehēdit/haud quaq̄ ad cētiā mētē deducit.quēadmoduz de digito diximus.Sinaūt aliq̄d semp ꝓtīū illi simul subozitur/ adeo ut nihil magis vnū q̄ ꝓtīū videat:iudicis discretione iā idiget:cogiturq; in ea aīus dubitare atq; perquirere: ⁊ mouēs in seipso intelligētiā sciscitari/q̄d nā vnū ipm est:Atq; hoc pacto vni⁹ ꝓsideratio ex eoz numero erit/que attollūt aīum ꝓuertūtq; ad eius qō uere est/ꝓtēplationē.GLAV:At enīz tale nō nihil habet vnius īspectio.Simul nāq; ipz ut vnū cernimus/ ⁊ ut multitudinē īfinitā.SO:Si vnū/id patit/idē ois numerus patiet.GLAV:Absq; dubio.SO:Enimuero cōputādi ⁊ numerādi sciētia ois circa numerum. GLAV:Maxime.SO:Hec aūt ad vitatē cōferre vident.GLAV:Mirū immodū.SO:Hec itaq; disciplina ex earū genere erit quas querim⁹/militi q̄dē cognitu maxime necessaria ad acies ordinādas/pho aūt ut e fluctib⁹ generationis emergat/eētiāq; attingat:sine qua disciplina cōputare ratiocinariq; non poterunt. GLAV:Est ita.SO:Custos aūt noster ⁊ miles est ⁊ phs.GLAV:Nepe.SO:Cōueniēs utiq; īstitutio erit o glauco/psuadere illis qui ciuitatis muneri⁹ functuri sunt ut se ad cōputādi sciētiā ꝓferāt. Neq; rudes ad huc ide discedāt/sz psequant/quoad ipsa mēte ad numeroz nām ꝓtēplādā ꝓueniāt/in uēdēdi emēdiq; gratia/tanq̄ mercatores uel caupones/sed ut ad bellū īstructi sint/facileq; aīum a generatione ad vitatē eētiāq; ꝓuertāt.GLAV:Preclare loqueris.SO:Atqui his ita de rōcinādi disciplina dictis eq̄dē mecū ipe cogito q̄ numerozuz cognitio decora sit utilisq; nob passim ad id qō uolum⁹/siqs eā cognoscēdi/nō cauponādi gratia sequtur.GLAV:Qua rōne:SO:Hoc ipsum inq̄ / qō mō dixim⁹ qō videlicet uehemēter subleuat aīum/deq; ipis numeris disserere cogit/nullo modo admittētem / siquis disputādo pro numeris corpora que ⁊ vidētur ⁊ attractātur īduxerit. Hosti enīz quē admodū qui in his piti sunt/quotiēs aliqs ipsum vnū vbis partiri nititur/subzidēt ptin⁹/neq; hoc tolerāt. Verū si tu secas/ipsi multiplicāt:cauētes neq̄ ipsum vnū nō vnū appareat/sz particule plurime. GLAV CO:Vera loqueris.SO:Siqs eos ita pcōtet o mirifici viri/de qb⁹ numeris disputatis:qb⁹ vnuz tale īest quale uos traditis/equale.s.vnūqōq; /omne penit⁹ omni/neq; minimo quouis discrepās/partē tn nullā ꝓtinēs in seipso:Quid eos ad hec o Glauco existimas rnsuros:GLAV:Reor eq̄dē rnsuros il los de ipsis se numeris loq qui excogitari dūtaxat pñt aliter aūt attractari nequaq̄.SO:Cernis igit o amice hāc reuera pitiā hui⁹ disciplīne nobis necessariā esse:qnquidē ut appet aīum ad hoc iducit/ut ipsa itelligētia utatur.ad vitatē ipsaz percipiendā: GLAV:Uehementer id efficit. SO:An ⁊ hoc aduertisti:q; hoies natura arithmetrici ad oēs doctrinas ut ita dixerim acuti vidētur:Quinetiaz sic ignio tardiozes huic se studio dederint/si nullaz utilitatē aliā suscepint/tn hoc assequūtur: ut acutiozes q̄ antea sint.GLAV:Sic est.SO:Sz enīz haud facile multa repies ut existimo que maiozi cū difficultate q̄ ista discātur.GLAV:Nō ꝓfecto.SO:Propter oēs quas adduxim⁹ rōnes / haud quaq̄ negligēda hec sunt / sed in his pcipue erudiēdi qui optimis sunt naturis.GLAV:Assētioz eq̄dē.SO:Hoc itaq; nobis ita positū sit.post hoc qō huic ꝓximuz est ꝓsiderem⁹:nūquid nob ꝓducat:GLAV:Quid istud:nū geometriā dicis:SO:Hāc ipsaz.GLAV CO:Quaten⁹ enim ad bellicā rē ꝓfert/eaten⁹ certe nobis ꝓuenit. Nā ad castra ponēda/regionē occupādā/colligēdas turmas uel etiaz spgēdas/⁊ ad cetera machinamēta quib⁹ circa acies uel in obsidione uel itinere uti solēt/pmultū itereſt/geometric⁹ne aliqs sit an nō:SO:Ad hec utiq; exigua quedā geometrice arithmeticeq; particula sufficit.Inqrēduz est aūt/utrū diuturnius studiū uberioziq; pceptio/ ꝓferat ad ideā boni facile dinoscendā/ꝓferūt vo ad hoc oia/que aīum illuc puertūt/ubi est eētie btissimū:Qō ipsi est penit⁹ cognoscēdū.GLAV:Recte. SO:Ergo si eētiā intueri geometrie studiū cogit/ ꝓuenit q̄dē/sinaūt gnationē nō ꝓuenit:GLAV:Ita dicimus.SO:Profecto nobis hoc nō negabūt qui cūq; uel paulū q̄d geometrie gustarūt/q̄n hec scia/ ꝓtra oino se hēat q̄ de ea loquant/qui in ipsa vsantur.GLAV:Quo nā pacto:SO:Quippe ridicule admodū ⁊ quasi coacti sepe loquunt. Nā uelut agētes ⁊ actiōis gratia vba faciūt/dū ⁊ quadrare aīum ⁊ producere atq; addere/ceteraq; sīliter. Doctrina vo hec ois cognitionis gratia querit.GLAV:Sic est oino.SO:An nō istō quoq; nobis est ꝓcedēdū:GLAV:Quid:SO:Qō querit cognoscēdi illius gratia/qō semp est/nō ei⁹ qō ⁊ orītur q̄nq; ⁊ iterūt. GLAV:Cōcedēdū plane. Nā geometria ei⁹ qō est semp/cognitio est.SO:Attollet igit o generose vir ad vitatē aīuz/atq; ita ad phandū ꝑparabit cogitationē/ut ad supa puertam⁹ que nec ꝓtra q̄ decet ad iferioza deūcim⁹.GLAV:Quā maxime fieri pōt. SO:Quā maxime igitur pcipiēduz est/ut qui pclarissimā hāc habitāt ciuitatē nullo modo geometriam spernant/nam ⁊ que ꝑter ipsius ꝓpositū quodammodo esse vidētur:haud exigua sunt.GLAV CO:Qualia:SO:Que tu circa rem bellicam cō memorabas.Scimus quetiā ad disciplinas oēs facili⁹ pdiscēdas itereſſe oino/attigerit ne geometriā aliquis an non:GLAV:Prorsus. SO:Hāc ergo

doctrinā

doctrinã secũdo loco discẽdã iuuenib⁹ statuamus. GLAV: Statuamus. SO: An tertio in loco ponemus astronomiã? Quid cẽses? GLAV: Ponẽdaz eqdẽ/ nã mutationes oportunitatesqz tẽpoꝝ ꝑsentire/ nõ minus rei militari q̃ agriculture nauigationiqz ꝓuenit. SO: Quaz dulcis vir es. Sæpe uereri videris/ ne multi te putẽt iutiles disciplinas iducẽ. Est aũt nõ leue istud sed difficile admodũ psuadẽ/ qõ ex huiusmodi disciplinis strumẽtũ quoddaz cuiusqz animi expurgat/ reuiuiscitqz/ qõ ante ex alĩs studĩs ifectũ obcecatũqz fuerat. Cũ poti⁹ id seruã dũ sit q̃ oculoꝝ corporis decem milia. Solo enim hoc inspicit vitas. Eis ergo qui idẽ hoc sentiũt/ mirũ immodũ bñ loq videberis. Qui aũt id nunq̃ excogitarunt merito nihil te dicere arbitrabunt. aliã eniz ab ipsis utilitatẽ estimatione dignã nõ cernũt. Hic ergo tu videris utris potissimuz disseras. An forte cũ neutris: uerũ tui gratia maxime vba facis/ neqz tñ ulla detineris iuidia: siqs aliquã ex his utilitatẽ suscipiat. GLAV: Hoc potius eligo: mei. s. gratia in primis iterrogãdo ꝛ rñdẽdo disserẽ. SO: Retrocede. naz nec quod haud recte quod geometrie succedit accepimus. GLAV: Quare? SO: Quia post planũ/ statim solidus illud qõ circũferẽ accepimus anteq̃ ipz ꝑm seipz cõprehẽderem⁹. Decet autẽ statim post augmẽtũ scõz tertiũ cape. est aũt hoc circa cuboꝝ augmẽtũ/ atqz id qõ prosunditatis est particeps. GLAV: Est certe: sed hec o socrates nõ dũ repta vident. SO: Huius due sunt cause/ qõ videlicet nulla in ciuitate hec honorant/ ꝛ cũ inuentu difficilia sint/ haud ardẽter querunt. Et qui ista perquirũt/ duce idigẽt/ sine quo minime repirẽt: Quẽ esse primo difficile est deinde etiã si eẽt/ dũ tñ ita se hñt ut nũc qui hec indagãt fastu elati nequaq̃ parẽt. Sinaũt ciuitas tota huic opi ꝑsideat/ honorifice ista ducẽs ꝛ isti obtẽperabũt quidẽ ꝛ hec sedulo studioseqz discussa/ clarius emicabũt: Quippe etiã nũc quanq̃ ꝛ vulg⁹ ista ꝓtenit ꝛ ꝓhibet/ ꝛ qui hec ꝑscrutant/ qua rõne utilia sint ignorant tñ vi gratie cuiusdã vigẽt. Neqz mirum si hec ita apparuerint. GLAV: Sæpe qõ gratũ est/ id ꝓcipuũ/ sz mihi aptius que nũc dicebas explana. Studiũ/ qõ circa planũ uersat/ geometriã uocabas. SO: Eqdẽ. GLAV CO: Post geometriã cõtinuo astronomiam ponebas: Sz paulo post retro retulisti pedẽ. SO: Enim uero quo magis ꝓpero eo puenio serior: Nã cum mox illi succederet facultas illa que de augumento in ꝓfundũ agit/ qz ridiculosa eius habet inuestigatio/ eã trãsgressus post geometriã/ astronomiã ꝓtinus attigi. que in ꝓfundi ipsi⁹ agitatione consistit. GLAV: Probe loqueris. SO: Ergo q̃rto in loco ponamus astronomiã: tanq̃ adsit ea facultas que nũc fuerat ꝑmissa/ si modo in ciuitate suscipiat. GLAV: Sic decet. Atqz eã astronomie laudatiõez o socrates in qua tu me iterpellasti q̃si iportunius ipsam extollerẽ/ ex tuo ꝓgressu nũc ꝓsequor. Naz cuiqz patẽ existimo hanc animi oculos ad supiora dirigere/ ꝛ hinc illuc ipm producere. SO: Forte hoc hoib⁹ ꝑterq̃ mihi ꝑspicuũ. Nñ mihi qdẽ nõ ita videt. GLAV: At quo nã mõ? SO: Porro ut nũc eã tractãt qui phie ipsã iũgũt: ad iferiora deiẽ ai oculos mihi videt. GLAV: Qua rõne id ais? SO: Nõ ingenerose mihi videris tecũ ipse supnoꝝ intelligẽtiã definire. Cõstat eniz q̃ siqs laquearia uariis coloribus depicta suspiciẽs dcq̃ pcepit/ eũ nõ oculis itueri/ sed intelligere arbitraberis. Ac forte recte sentis/ ego aũt iepte. Reor eqdẽ nullã aliã disciplinã ad supnã ispecti onẽ aĩum excitare/ nisi eã que circa eẽntiã ꝛ id qõ videri nõ põt vsat. Qõ siqs sursuz ibiãs nunq̃ ꝓrsus deorsũ sẽsibile aliqd pcipe studet/ discere ipz nequaq̃ assero. sciaz eniz adipisci hũc nego. Et ei⁹ aiuz nõ sursũ sz deorsũ aspicere cẽseo. etiã si resupinus in terre litore uel maris equore iacẽs: dcq̃ pcepit. GLAV: Hau ud iniuria me corripuisti. uerũ que rõ discẽde astronomie ꝑter eã quã isti sequunt/ si hec nob pceptio sit ad ea que dicim⁹ ꝓfutura. SO: Hec utiq̃. Existimadũ est has que in celo sunt uarietates/ postq̃ in loco visibili sunt/ si ad ceteras eiusmodi cõparent/ optime iteger rimeqz dispositas: sinaũt ad ueras/ lõge deficere. Eras inq̃ uarietates ꝛ motiones/ qb⁹ ipsa que uere est uelocitas/ ꝛ ipa que uere est tarditas in uero numero uerisqz figuris oib⁹ ꝛ iuicẽ ferunt: ꝛ que ilsunt/ ferunt. Hæc qdẽ oia rõne ꝛ cogitatione cõprehẽdi pñt/ visu vo nequaq̃. Quid cẽses. GLAV: Idẽ ꝓsus. SO: Nõne igit celestiũ uarietate utẽdũ est uelut exemplo quodã ad supnarũ rerũ ꝓplationẽ? pinde ac siqs videat figuras a dedalo ul' alio artifice uel pictore pcipue cõpositas ꝛ elaboratas. Sæpe si esset is qui eas videt in geometria pit⁹ artificiũ ipz laudaret. ridiculũ tñ eẽ cẽ seret siqs attẽti⁹ talia ꝓsideraret/ tanq̃ in ipsis vitatez eqliũ uel duploꝝ uel alicui⁹ ꝓportiõis alteri⁹ reptur⁹. GLAV: Cur nõ absurdũ id videat? SO: Idẽ quoqz facturũ putare debem⁹ uerũ astronomũ / qñ mot⁹ sydẽrũ ituebit arbitraturũ. s. quoad in opib⁹ huiusmodi possibile est/ q̃ pulcherrime ab ipso celi ꝓditore ꝛ celũ ipz ꝛ que in eo sunt/ fabricata: absurdũ tñ existimaturũ siqs noctis ad diẽ cõparationẽ horũqz ad mẽsez mẽsisqz ad annũ ꝛ aliox astroꝝ iuicez ꝛ ad ista semp siliter fieri cẽseat neue vnq̃ quoquo modo mutare teneorẽ: cũ ꝛ corp⁹ hẽant ꝛ videant queratqz in his omni studio vitatẽ. GLAV: Mihi certe in pntia te audiẽti idẽ videt. SO: Itaqz ꝓpositionibus utemur ut in geometria ita ꝛ in ipsa astronomia ꝛ que in celo sunt/ dimittem⁹/ si modo ita pcepturi sum⁹ astronomiã/ ut qõ in nobis sapie cõpos natura existit/ utile ex iutili efficiat. GLAV: Quã multiplicẽ pcipis opam ad eã que nũc astronomie dat? SO: Arbitror aũt ꝛ alia nos pcipere eodẽ mõ debere/ siqua ex nobis tanq̃ legũ ꝓditorib⁹ sit utilitas ꝓfutura. At quã nũc ex pueniẽtib⁹ discipliis cõmemorabis? GLAV: Nullã ad pñs habeo/ quã cõmemorẽ. SO: Attñ nõ vnã tm̃/ sed plures spes mot⁹ ꝑbet. Dẽs qdẽ qsqs sapiẽs fuerit/ depromere poterit. Quæ vo nobis occurrũt/ due sũt. GLAV: Quales? SO: Una quedã astronomie ꝓsilis iuxta illaz per cõparationẽ ꝓuersionẽqz apposita. GLAV: Qualis inq̃? SO: Quẽadmoduz ad astronomiã oculi/ sic ad harmonicũ motũ vident aures fabricate. Nñ ꝛ he iuicẽ eẽ germane scie ut ꝛ pythagorei putãt ꝛ nos o glauco assẽtimur. Vel qd nã agemus? GLAV: Ita ꝓsus. SO: Nõne postq̃ grãde hoc opus eos pcontabimur quo pacto de ipis loquunt ꝛ nunqd aliõ ꝑter ista nos aũt ad hec oia nostrũ illud ꝓuabim⁹. GLAV: Quid? SO: Neqñ dent operam ut nostros alũnos dcq̃ ex his minus ꝓfectuz doceãt qõ nõ illuc tẽdat semp quo

Adagiũ Cunctis minimũ properat, ſermo abſolut

ꝓficiſci oīa debēt. Quēadmoduꝫ nup de aſtronomia narrauimus. An ignoras qđ circa harmoniā tale aliquid agūt. Nā dū ꝓcent⁹ ⁊ tonos qui ꝓcipiunt aurib⁹ metiunt ⁊ cōparāt/irrito labore quēadmoduꝫ aſtronomi tēpus conterūt. GLAV: Per deos ridicule ad modū crebriores quaſdā uocū ꝓgeſtiones inducunt/ ⁊ aures adhibēt cōparātq; uelut uicinior loco uocē ipſaꝫ uenātes. Atq; eoꝝ alij dicūt in medio adhuc ſonitū aliquē ſe audire/minimūq; eſſe interuallū iſtud/ quo metiri qs debeat. Alij vo ambigūt/quaſi ſon⁹ iaꝫ ſimilis audiat. Et utriq; aures mēti ꝓponūt. SO: Tu vo utiles ne eos muſicos uocas / qui chordas iugiter uexāt examinātq; ⁊ clauiculis tū intēdēdo tū remittēdo pulſationes ꝓtorquēt. Sed ne lōgius hec ꝓuehat ſimilitudo circa plectri accuſationēq; ⁊ negationē actionē chordarū imagini iaꝫ huic finē ipono. Neq; his dicēdum aſſero ſed illis quos diximus modo de harmonia iterrogādos: Nā idē faciūt qđ ⁊ illi qui in aſtronomia uerſant: Nēpe numeros eos ſectant qui in ꝓcētib⁹ ad aures ptinētib⁹ inſunt. Sed ad inueſtigādū inde nō trāſeūt: qui ꝓſonātes numeri ſint/qui non/ ⁊ quā ob cauſam utriq; ſint tales. GLAV: Rē egregiam narras. SO: Adde ⁊ utilē ad boni ipſi⁹ pulchriq; indaginē. que ſi aliter querat/fit ꝓſus iutilis. GLAVCO: Probabile iſtud qdē. SO: Arbitror aūt ſupradictoꝝ oīum tractationē/ſi mutuā ipſoꝝ cōmunionem cognitionēq; attigerit/inueſtigauerit q; qua ſecū iſta iuicē rōne coherēt/ad ea que expetimus cōducturam, neq; fruſtra in his hoīes ſed utiliter admodū uerſaturos: iutiliter aūt ſi aliter actū fuerit. GLAV: Atqui ⁊ ego ita uaticinor: ſed magnū eſt qđ iubes o ſocrates. SO: Be ꝓhemio iſtud/an de alio quodā inquis? An ignoramus hec oīa eſſe ipſius phēnia legis/quā diſcē decet. Nōdū enim hoīes in his reb⁹ piti eē dialectici i. ad diſſerēdū idonei tibi vident. GLAV: Nō per ioue niſi ppauci qđā oīum quos vnq; cognouerim. SOCRA: At eniꝫ niſi qs ⁊ accipe poſſit ⁊ reddere rōnē nunq; ſciet quicq; eoꝝ que eſſe dicimus cognoſcēda. GLAV: Nunq; ꝓrſus. SO: Nonne hec iam lex eſt o glauco que per diſſerēdi artē oſtēdit / quā rurſus itelligibilē/ea vis imitat aſpect⁹/quā ſupra diximus ad ipſam iam aīalia ſeſe ꝓuertere/⁊ ad ſtellas. ⁊ ad ipm deniq; ſolē? Haud ſec⁹ cū qs ad dialecticā artē. ſ. diſſerēdi ſe ꝓfert abſq; ſenſibus/rōne dūtaxat/ad ipm qđ eſt qđlibet nitit/qui ſi nō deſtiterit/ꝓtuſq; ipm qđ eſt bonū itelligētia ipſa ꝓcepit/tūc demū ad finē itelligibilis ipſi⁹ ita puenit/ut ille alter ad viſibilis finē aſcēdit. GLAV: Dino ſic accidit. SO: Nōne dialecticā hanc ꝓgreſſionē uocas? GLAV: Quid phibet? SO: Atqui quēadmodū ſolutio illa a vinculis cōuerſioq; ab umbris ad ſimulachra ac lumē/⁊ ex antro ad ſolis lumē exit⁹/ibiq; aīaliū ⁊ plātarū inſpectio/ſoliſq; ⁊ ſyderū in aqua ꝓpter imbecilitatē oculoꝝ ituit⁹ ipm quod in corporib⁹ eſt clariſſimū ad id ꝓuertūt/qđ eſt in corporali ⁊ viſibili regione oīum fulgētiſſimū. Ita oīum ſupradictarū artiū ſtudiū deducit aīum per umbras nō ſimulachroꝝ ſed eoꝝ port⁹ que uere ſunt/iudicareq; eas efficit apparētes ad aliud qđā lumē tanq; ad ſolem/habetq; vim quādā ad extollēdi id qđ eſt in aio preſtātiſſimū ad ꝓtēplationē et⁹ qđ in ordine rerū eſt optimū. GLAV: Equidē ſic accipio quanq; mihi talia hec eſſe videtur/ut neq; facile admitti poſſint neq; facile reiici. Uerūtn cū nō in pntia ſolū audiēda: ſz deinceps ſepi⁹ repetēda ſint/his ita poſitis ut nūc traditū eſt/ad ipaz iā legē deueniam⁹: atq; ita eam pcurramus ut phēniū nup trāſegimus. Quare dic amabo qs potētie diſſerēdi modus: ⁊ quas in ſpēs diſtribuit: ⁊ que vie ſint/he nāq; ſunt ut videt/que illuc pducunt/quo qſq; puenerit illinc demū tanq; in itineris termino reqeſcet. SO: Nōdum o amice glauco aſſeq; poteris. ꝓfecto quātū in me eſt nihil tibi deerit ſtudij/quo uoti compos efficiaris: Neq; imaginē ampli⁹ ei⁹ quo de agim⁹ ſed rē ipſam uerā qualis mihi videt/aſpicies: Utrū aūt reuera talis ſit/nec ne/haud quaq; affirmare decet: Sed illud dūtaxat aſſeuerādū qđ tale aliqd eſt cognoſcēdum Nōne: GLAV: Nihil phibet. SO: Quinetiam ⁊ iſtud/qđ ſola diſſerēdi facultas homini in his que dixim⁹ erudito id oſtēdet: Aliter vo cognoſci penitus ipoſſibile. GLAV: Hoc quoq; aſſeuerandum. SO: Nemo aūt aduerſabit nobis dicētib⁹ qđ diſſerēdi facultas dūtaxat conat⁹ ordie certo circa vnū qđq; qd ipm ſit iuenire. Siqdē cetere artes aut ad opiones hoīum cupiditateſq; reſpiciunt/uel ad generationes cōpoſitiōes/uel ad culturā eoꝝ que generant ⁊ cōponunt. Relique vo quas dixim⁹ uerarū rerū quoquo modo participes eē/geometria. ſ. eiuſq; comites/circa ipam eētiā quodāmō ſōniāt ſincē autē dq; ab illis cernē ipoſſibile eſt quouſq; ſuppoſitionib⁹ herēt/eaſq; ratas ⁊ īmobiles adeo ſeruāt/ut illarū rōnē reddē nequeāt: Nā ubi ꝓinci piū qdē ponit id qđ eſt igtum: finis aūt ⁊ media ex ignoto tracta iuicē ꝓnectunt: ide collectā aſſertionē quo nā pacto ſciētiam noiabim⁹? GLAV: Nullo. SO: Dialectica vo ſola ſublatis ſuppoſitionib⁹ oib⁹ ad ipz ꝓncipiū ꝓfirmādū pgit. Ac reuera animi oculū ceno barbarico obrutū/paulatiz ſurſum trahit ac ducit tanq; adiutricib⁹. ac miniſtris qbuſdaz utēs his artib⁹ qs narrauim⁹. Eas porro nos ſepe ſcias ꝓpter ꝓſuetudinē noiauim⁹. Indigēt aūt alio noie clariore qdē q; ſit opio/obſcuriore vo q; ſcia. Cogitationē certe nos in ſupiorib⁹ earū notionem cognominauim⁹. Neq; tn eſt de noie ꝓtroverſia inter eos qb⁹ de reb⁹ tātis quātis nobis ad pñs eſt diſceptatio. GLAV: Nō certe. nā ſolā exigunt ad rē habitū interni ꝓcept⁹ exꝑſſionē. SO: Placet igitur quēadmodū ſupra ꝑmā poſitionē uocare ſciaz: ſcōam cogitationē. Tertiā fidē. poſtremaz imaginationē uel aſſimilationē. Et ambo illa ſimul itelligētiaz. hec aūt ambo ſimul opionē. Et opionē quidem circa gnātionē/itelligētiā vo circa eētiā eē. Qđ autē eſt ad generationē eētia/id ad opionē itelligētia Quodue itelligētia eſt ad opionē/id ⁊ ad fidē ſcia: ⁊ ad imaginationē deniq; cogitatio. Cōparationē vo illoꝝ in quib⁹ iſta vſant/diuiſionēq; utriuſq; geminā/opinabilis. ſ. intelligibiliſq; o Glauco omittamus ne prolixior de his oratio q; de ſupiorib⁹ habeatur. GLAV: Equidē alīs quātū cape mea mēs poteſt/aſſentior. SOCRA: An non dialecticuz uocas eum qui rationem cuiuſlibet capit eſſentie. Illum vo qui hāc rōnē non habet / quatenus nec ſibi nec alteri pōt reddere rōnē/eatenus intelligentiaz circa hoc habere negabis. GLAV: Certe nō aliter eſt dicēdū. SO: De bono etiā ſimiliter iudicanduz.

Nō

Adagiū Barbarus ad primo

Nō q̄cūq̄ boni ideā rōne definire nō pōt a ceteris oib⁹ eā distinguēs/ꝛ tanq̄ in plio per oia penetrā do/cetera cūcta reꝟcere/nō ꝑm opinionem sed ꝑm substātiā arguēs ꝛ refellens perq̄ hec oia stabili ꝛ icōcussa ꝓgredi rōne/hūc tu ita affectū neq̄ bonū ipsum dices cognoscere/neq̄ aliud q̄cq̄ bonū.Ve rū siq̄ forte simulachrū attigerit opinione potius q̄ sciētia illud attingere:atq̄ hac in vita insomnijs dormitātē illudi.ꝛ anteq̄ expgiscaꝰ/ad inferos de scēdētem/extremo tādē occupari sopore.GLAV CO:Per iouē oia hec ꝓsus asseuerabo.SO:Le terū pueros tuos/quos nūc oratione īstruis siquā do re ipa erudires/ut arbitror nō pmitteres maxi marū rerū in ciuitate potestatē habere/dum linea rū instar nō possent cuiusq̄ reddere rōnē.GLAV CO:Nō certe.SO:Legē itaq̄ feres/qua iubeātur eā potissimū disciplinaꝫ capescere/ex qua ad inter rogādū ꝛ rndēdum ut sciētem decet/aptissimi sint. GLAV:Tecū vna istud ꝑcipiā.SO:An ergo vide tur tibi doctrinis oib⁹ dialectica uelut apex eē pre posita:nec ulla doctrina ulterius ac eminētior rep perīri:sed hic iam doctrinaruꝫ omnium esse finis. GLAV:Mihi q̄dem videt.SO:Restat ergo dein ceps apiendū q̄bus distribuēde hec discipline sint ꝛ quomodo.GLAV:Videlicet.SO:Recordari in prima illa optione quale delegerimus principes? GLAV:Quid ni recorder?SO:Quoad alia q̄dē naturas illas eligēdas existimato. Nam ꝛ grauissi mos hoies ꝛ fortissimos decet eligere:ꝛ quoad fie ri pōt speciosissimos/neq̄ solū querēdi sunt hoies generosi atq̄ terribiles.sed qui insup eas habeant nature dotes / quas disciplina hec exigit. GLAV CO:Quas?SO:Acumē ingēq̄ facilitatemq̄ ingenū oportere ad doctrinarū pceptionē adesse.Magis enim absterret aīum disciplinarū q̄ gymnasiorum corporis difficultas. Siquidē magis ꝓprius illi la bor est/qui soli cōpetit/q̄ qui corpori etiā est com munis.GLAV:Vera loqueris. SO:Querendus itaq̄ vir est memorioſus.integerrimus. tolerātissi mus.Nā quē aliū cēses libēter labores corporis su biturū:tanq̄ arduuꝫ doctrine meditationisq̄ studi um ad finē usq̄ ꝓsecuturū?GLAV:Neminē pror sus nisi qui optima natura sit preditꝰ. Ex eo q̄ppe error ut supra dicebā aduersus philosophiaꝫ ob orta est ifamia/qō nō pro dignitate ipsam attingūt. Neq̄ enim a spurijs sed legitimis est attrectanda. GLAV:Quo pacto?SO:Principio ad labores suscipiēdos claudus esse nō debet q̄sq̄ est philoso phie sacris initiādus/ut partim eos adeat partim recuset.Cōtingit aūt hoc/quotiēs aliq̄s gymnasijs ꝛ uenationi ꝛ reliq̄s corporis exercitationibꝰ dedi tus/disciplinarū studiū refugit/neq̄ audiēdo dele ctat nec inq̄rēdo.sed oēm hāc odit curaꝫ.Claudus ꝑterea ꝛ ille est/qui exercitationibꝰ animi delecta tus/ꝓtēnit alias.GLAV:Vera narras.SO:An nō ꝛ quo ad vitatē similiter mācū eū ponemus animū qui uolūtariū mēdaciū odit/ꝛ egre fert ipse secum ꝛ alijs mētiētibꝰ indignat?Inuolūtariū vo menda ciū facile tolerat:ꝛ si ignorare aliq̄d deꝑhēdat/ha ud grauiter pfert:ꝫ libēter ueluti sus ignorātie sor dibꝰ uolutat.GLAV:Vino quidē. SO:Quinetiā circa tpantiā ꝛ fortitudinē:magnificētiāq̄ ꝛ reliq̄s virtutis partes nō minus obseruādū est/qui nā legiti mus sit/qui spurius.Nā enim hec minus ꝓsiderāt/ꝛ ꝓuati ꝛ ciuitas/ignari utunt māchis ꝛ spurijs ad qō cūq̄ istoꝝ ꝓtigerit.priuati quidē amicis/res.p.vo ꝑn cipibꝰ.GLAV:Sic accidit prorsus.SO:Nobis hec oia p̄cauēda sunt. Nā si hoies quo ad corporis ac mē tis habitū integerrimos ad tātā doctrinā exercitatio nēq̄ ducemus atq̄ erudiemus/ꝛ ius ipsum nobis mi nime succēsebit/ꝛ ciuitatē rez publicāq̄ seruabimus. Sin aliter affectos/hoies ad ista ducemus/ꝫria facie mus oia/ꝛ philosophiā multo etiaꝫ magis dedecora bimus.GLAV:Turpe q̄dē id eēt.SO:Mirū in mo dū.Ceterū nō nihil mihi in pūtia risu dignū cōtigisse videt.GLAV:Quid istud?SO:Latuit me nimirum/ qō iocabamur.quare acriꝰ egi q̄ deceret.Quippe in terloquēdū ad philosophiā ipsam cōuersus/eā dede core affectā aspexi:Nō ꝛ grauiter ꝓpessus fuisse vide or/ꝛ his qui in culpa sunt/tanq̄ indignatꝰ seueriꝰ hec dixisse.GLAV:Nō per iouē ut mihi audienti videt. SO:Mihi tñ dicēti sic apparet.Hoc aūt ne nos fugi at qō in prior electione senes elegimus/in hac vo ne quaq̄ licebit.Neq̄ soloni credēdū est hoiem seneſcē tem posse indies plurima discere:qui minus id pōt q̄ currere.Iuuenibꝰ enim cōueniūt multi maximiq̄ la bores.GLAV:Necesse est. SO:Illa igitur que ad arithmeticā ꝛ geometriā oēmq̄ eruditionē eā ptinēt que dialecticā antecedere debet:pueris tradēda sunt. atq̄ is docēdi modus accipiēdus est quo minime coa cti ad discendū esse videant.GLAV:Cur istud?SO CRA:Nā nō decet liberū hoiem cū seruitute disci plinā aliquā discere.Quippe ingentes labores corpo ris vi suscepti/nihilo deterius corpus efficiūt.Nulla vo aīe violēta:est stabilis disciplina.GLAV:Vera lo queris.SO:Ergo non tanq̄ coactos pueros in disci plinis o vir optime/sed quasi ludentes enutrias:ut ꝛ magis ad qō quisq̄ natura sit aptꝰ/possīs agnoscere. GLAV:Cōsentaneum est qō dicis.SO:An nō recor daris a nobis in superioribꝰ dictū/pueros esse eos spe ctādi gratia in castra ducēdos / ꝛ si tuto id tētari pos sit/ꝓpius admouēdos/ut catuloꝝ istar sanguinē inci piāt deguſtare.GLAV:Recordor equidē. SO:Qui cūq̄ vo ad hos labores disciplinas picula ꝓmptiores acrioresq̄ apparēt/in numerū aliquem seligēdi sunt. GLAV:Qua in etate?SO:Ān a necessarijs negoci is exercitationibusq̄ soluti sunt.In hoc siq̄dē tēpore siue biēniū sit seu triēniū/facere aliud nequeūt.Labor enim ac somnꝰ disciplinis aduersi sunt. Et simul hec examinatio aliarū non minima esse videt.Qualis vi delicet quisq̄ in gymnasijs ipsis apparebit.GLAV// CO:Quid ni?SO:Post id tēpꝰ q̄cūq̄ ex viginti an nis ut ceteris ꝑstātiores electi fuerint maioribꝰ q̄ cete ri afficiant honoribꝰ/ꝛ que discipline istis in pueritia sparsim ostēse sunt/vna his iterū offerant/ad ipsam disciplinarū iter se cognitionē ꝛ ipsiꝰ qō uere est nām ꝑspiciēdā.GLAV:Sola hec cognitio/q̄buscūq̄ tra dit stabilis permanet.SO:Atqui ꝛ hac experiētia co gnoscit maxime qui ad dialecticā optime a natura est īstitutꝰ/qui nō. Nēpe q̄sq̄ ad hoc dignoscendum est ꝑspicax dialecticꝰ est/qui vo hebes/nequaq̄.GLAV CO:Teneo equidem.SOCRATES:His igitur ani maduersis oportebit eos / qui apprime tales in ipsis repperientur / stabiles in disciplinis / constantes in

bello.in alijs legitimis officijs ꝓfeuerãtes. Postꝙ tri gesimũ egerint ex electis ꝓelectos in maioꝛib⁹ hono rib⁹ ꝓstituere: ⁊ ipsa disserẽdi facultate diligenter exa minare ꝺs eoꝝ pot̃ sine oculoꝝ ⁊ alioꝝ sensuuꝫ mini sterio/ad ipm qđ uere existit cũ ueritate transcẽdere. In quo maxima o amice opus est cautione. GLAV CO: Cur nã: SO: Nõ aĩaduertis quãtũ nũc malum circa disserẽdi pitiã inolescat: GLAV: Quale istud: SO: Iniqtate ꝓsus abũdant. GLAV: Sũmope. SO CRA: Miruꝫ aliqđ ꝓpeti ipsos existimas: nec igno scis. GLAV: Qua rõne maxime: SO: Siqs supposi tus puer multis in delitijs nutriat̃ a nobili familia in ter adulatoꝛes cõplurimos/adult⁹ aũt ꝓsentiat qđ ex eis quos parẽtes existimat nat⁹ nõ fuerit/ueros tñ ge nitoꝛes nusꝙ reperiat/nunqđ uaticinari potes qualis huic animi affect⁹ futurus sit erga adulatoꝛes ⁊ erga eos qui ipm suppoſuerũt/tã in eo tẽpoꝛe in quo nihil de suppositione suspicabat̃/ꝙ postꝙ rex ipsam agno uit: An vis ꝓsagiũ meũ audire: GLAV: Volo eqdeꝫ. SO: Uaticinoꝛ itaqꝫ illũ dũ suppositionẽ penit⁹ igno rabit/magis eos honoꝛaturũ quos parẽtes ⁊ ꝓpin quos existimat: ꝙ assentatoꝛes: minusqꝫ eos in indigẽ tia neglecturũ tardioꝛẽqꝫ foꝛe ad iniuriã ipsius inferẽ dã uel ꝙitiũ dicẽdũ: magisqꝫ illis in reb⁹ grauibus ꝙ adulatoꝛib⁹ pariturũ. GLAV: Verisimile id quideꝫ. SO: Sin ꝓsenserit/hos certe minus honoꝛabit cura bitqꝫ. Assentatoꝛes vo magis ꝙ antea colet. illis ꝓpen sius obsequet. ad eoꝝ exẽplũ vitã istituet suã. cũ illis palã ac libere cõuersabit. De his vo quos parẽtes ⁊ ꝓpinquos putauerat/nisi ualde natura ꝺs equ⁹ sit ni hil ꝓsus curabit. GLAV: Dia ꝓsus ut narras ꝓtin gerẽt. Sed qđ hec similitudo ad eos qui disputatiões sectant: SO: Audies modo. Sũt nobis a pueritia opi niones de honestis iustisqꝫ officijs/sub quib⁹ tanꝙ pa rẽtib⁹ educati sum⁹/his paremus/has ꝓe ceteris ho noꝛamus. GLAV: Sunt plane. SO: Offerũt se nobis ⁊ uoluptates. que ad ꝓria nos alliciũt/⁊ dũ aĩe blãdi unt̃/ad illa detoꝛquẽt. Non tñ ab his flectunt̃/qui uel paulo ꝙ ceteri moderatioꝛes sunt. sꝫ illa ueluti pater na colũt. eisqꝫ obtẽperãt. GLAV: Sic euenit. SO: Si dialectica vis aggressa aliquẽ ita affectũ iterroget qđ honestũ sit ac rñdẽtem id qđ ex legis latoꝛe ꝓceperat: ratio ꝓfutet/crebꝛisqꝫ uarijs redargutionib⁹/eo de ducat ut opinet̃ illud nõ magis honestũ esse ꝙ turpe. deqꝫ iusto ac bono similiter arguat/⁊ de ceteris que sũmo in honoꝛe añ habebat/pari ne illa posthac ho noꝛe ⁊ obseruãtia ꝓsecuturũ putas: GLAV: Mino ri admodũ puto. SO: Añ igit̃ neqꝫ ista ꝺs cẽset dome stica ut antea uel honoꝛãda/neqꝫ repit uera/in vitam potius blãdã ꝙ in aliã ut ꝓsentaneum est/ꝓlabitur. GLAV: Verisimile id qđeꝫ. SO: Ex iusto igit̃ fiet ini quus: GLAV: Necesse est. SO: An nõ merito ut nu per dicebã/affectio eoꝝ qui ita se ad disserendũ cõpa rãt/talis est ut plurimã exigat ueniã. GLAV: Et mise ricoꝛdiã insup. SO: Ut igit̃ miserabilis hic euẽt⁹ vite tur/triginta annos nati dũtaxat caute admodũ diale cticas argumẽtationes degustẽt. GLAV: Ita ꝓsus. SO: An nõ hec ꝓudens cautio est: ut eas videlicet iu nioꝛes hoies nõ attingant: Neqꝫ eniꝫ te latet/ut arbi troꝛ/qđ cũ ꝓmũ adoleſcẽtuli disputationis artificiũ gustãt/eo ꝓtinus quasi ludo quodã ad refellẽdũ utun tur. Eosqꝫ qui ꝓfutãt alios studiose sectãtes: ⁊ ipsi ali os quoqꝫ redarguũt. Ac distrahẽdis lacerandisqꝫ ꝓximis catuloꝛuꝫ moꝛe assidue delectant. GLAV CO: Miruꝫ immodũ. SO: Cũ vo plures ꝓuicerint ⁊ a plurib⁹ ipsi ꝓuicti fuerint/eo ꝓfestim deueniunt ut ex ꝓpristinis opionib⁹ ratã nullã habeãt: Atqꝫ ex his ⁊ ipsi ⁊ ois phia apud alios calũniam repoꝛta rũt. GLAV: Vera refers. SO: At vir natu grãdioꝛ ab hac isania diligẽti⁹ declinabit. ac hoiem iuestigã de vitatis gratia disserẽtẽ imitabit̃ poti⁹/ꝙ euꝫ qui iocãdi causa vsutꝫ captiũculisqꝫ incũbit. Quin ⁊ ipse modesti⁹ sese geret/⁊ disputãdi studiũ ex infa mi reddet illustri. GLAV: Scite. SO: Ad eiusmo di ꝓterea cautionẽ/supioꝛa victa sũt oia. Oportẽ videlicet moderatos ⁊ graues esse illos/qui ad dis putationis studiũ adsciscunt̃. neqꝫ coicandũ esse id ineptis hoib⁹: ⁊ ut nũc fit oib⁹ quoscũqꝫ foꝛa obtu lerit. GLAV: Sũmope. SO: Siqs disputatiõi olli gẽter assiduoqꝫ det opaꝫ/nihilue agat aliud/nisi qđ vicissiꝫ qñqꝫ gymnasijs coꝛp⁹ exerceat/huic ad ꝓce ptionẽ huiusmodi anni duplices supioꝝ sufficient. GLAV: Nũquid sex dicis: An ꝗtuoꝛ: SO: Quin que adhibeas. Deinde ad antrũ illud erũt iterũ de ducẽdi/cogẽdiqꝫ eos principatus assumere qui ad bellũ spectãt/⁊ siq̃ sunt iuuenũ principatus: ne usu rerũ ab alijs supent: Atqꝫ in his quoqꝫ examinãdi sunt/utrũ ꝓstãtes pmaneãt/dũ trahunt̃ vndiqꝫ: aut nutẽt. GLAV: Quot aũt annos istis ascribis: SO CRA: Quinque ac decẽ. Cũ vo ad ꝗnquagesimũ annũ puenerint/qcũqꝫ itegri inter eos/rebusqꝫ ge stis ⁊ sciẽtijs ꝑcellẽtes apparẽt/ad finẽ iaꝫ pducẽdi sunt: cogẽdiqꝫ ut animi radiuꝫ ad supa dirigentes/ ipm qđ oib⁹ lumẽ ꝓbet/suspiciãt cũqꝫ ipm bonum nouerint/exẽplo illius freti/ciuitatẽ/pꝛiuatos/seqꝫ ipos per oẽꝫ sequẽtẽ vitã ⁊ singula vicissiꝫ exoꝛnẽt Ac plurimũ qđẽ in phia uersent̃. Cum vo ad magi strat⁹ accersent̃/in ciuilib⁹ negocijs iuigilẽt/sigilla timqꝫ gubernẽt rei.p.gratia: ita ut nõ tanꝙ bonum aliqđ ⁊ optãdũ ministeriũ/sꝫ necessariũ pot⁹ exeq̃ videant̃: Atqꝫ ita cũ alios similiter ipsi istruxerint/ eos vicissiꝫ rei.p.custodes relinquẽt. ipsi vo in bea toꝝ ĩsulas trãsmittent̃. Bonumẽta vo illis ⁊ sacra tanꝙ demonib⁹ si pythias oꝛaculo ꝓfirmauerit pu blice dicabũtur. Sin minus: saltẽ ut beatis atqꝫ di uinis. GLAV: Mirificos ꝓsus o socrates ꝓnci pes quasi sculptoꝛ figurasse videris. SO: Nõ de vi ris dixi/idẽ ⁊ de mulieribus intelligendum. Neqꝫ putas o Glaucon magis me de viris ꝙ de mulieri bus fuisse locutũ: quecũqꝫ videlicet natura apte ad hec officia sunt. GLAV: Recte se id habet. siquidẽ pariter in oibus ut narrauimus cum viris cõmuni cabunt. SO: Num cõceditis nos de re.p.omnia nõ quasi pro desiderio effinxisse/sed pro ueritate locu tos: difficilia quidẽ factu/possibilia tamen: ea dũta xat ratione qua diximus. Quãdo scilicet hoies re uera philosophi/uel vn⁹ uel plures nacti in ciuita te potẽtiam/pñtes honoꝛes despiciẽt/illiberalesqꝫ eos ⁊ nullius existimabũt. ipm aũt qđ rectuꝫ est ⁊ honoꝛes qui ab eo ꝓficiscunt̃ plurimifaciẽt. Maxi mũ vo ⁊ summope necessariũ qđ iustũ ⁊ huic mini strãtes. Idqꝫ adaugẽtes ciuitatẽ suã rite disponẽt. GLAV: Quo pacto: SO: Dẽs qcũqꝫ in urbe decẽ annos ipleuerit in agros trãsmittẽt. filios aũt ipoꝝ

ſuſcipiẽtes ꝓcul ab his moꝛib⁹ quib⁹ hodie parentes utunt/in ſuis moꝛib⁹ ac legibus educabũt.quales vo ſint enarrauimus. Atq; ita celerrime atq; facilime ea ciuitas ꝛ res.p.oꝛiet/quã ſupꝛa diximus ſiqñ extiterit/beatã foꝛe:ꝛ genus hoium in quo cõdita fuerit/plurimũ iuuaturaz.GLAV:Maxime q̃dẽ.Atq; ut cõſtitui põt eiuſmodi ciuitas/ſiqñ ꝓſtituat o ſocrates adinueniſſe videris.SO:Mõne ergo abũde tũ de hac ciuitate tũ de hoie eius pſimili iam nobis dictũ:Cõſtat enim qualẽ eius ſimilẽ eſſe debere dicemus.GLAV:Conſtat plane:ꝛ qõ queris/finẽ mihi iam habere videtur.

¶Argumentum Marſilij Ficini in librum octauũ de Juſtitia.

SOcrates pfectã rei publice foꝛmã ſeptẽ iam libꝛis abſoluit / ſeptẽnario Palladis numero ꝓſecratã.Eãq; tũ regiã tũ optimatũ appellat gubnationez.Optimatũ quidẽ/quoniã in ea plures virtute p̃clari publicis funguñt munerib⁹/ſenatũq; ꝓſtituũt.Regiã vo q̃ꝫ ꝛ vna oiuz ad publicũ bonũ eſt uolũtas:vna mẽs quaſi regina/ꝛ ſiqs iter eos ꝓbitate eſt ſingularis/ſingulariter honoꝛat:neq; tñ huic tantũ tribuit/ut abſq; ſenatu.i.ꝓbatoꝛ oium numero poſſit publica pmutare.Reliquum erat poſt optimã ꝛ beatã rei.p.foꝛmã in mediũ inferioꝛes adducere.Has aũt numerat quatuoꝛ.Primã q̃dez eẽ vult/eã in quã optima moꝛ degenerat/quaz noiat ambitioſam.Secũdã vo potẽtiã paucoꝛ ex ambitioſa naſcentẽ:tertiã popularẽ ab hac ꝓcedentem. Quartã poſtremo tyrãnidẽ ex populari precipue pululãtẽ.Quoniã vo rerũ publicarum foꝛme a foꝛmis ꝓueniũt aioꝛ:quinque deinceps aioꝛ affect⁹ ꝛ habit⁹/totidẽq; ciuitatũ/ꝛ ſimiles ꝛ ſimiliter nominatos mira quadã arte deſcribit.Summatimq; regiũ aiũm optimũ eſſe cõcludit atq; beatiſſimum ꝛ ſimilẽ ſimiliter ciuitatẽ.Tyrannicũ vo peſſimum atq; miſerrimuz:ciuitates quoq; a tyrãnis oppꝛeſſas/peſſimas ſimiliter atq; miſerrimas: Mediocꝛes aũt aios gubernationeſq; mediocꝛes modo quodam medio ſe habere ꝓcludit:ex oib⁹ his apparet q̃ pernitioſa tam in ciuitate q̃ in aĩo ſit iniuſtitia:ꝛ utro biq; iuſtitia q̃ ſalutaris.Ubiq; aũt pmutationes tã aioꝛ q̃ ciuitatũ ex alijs foꝛmis in alias mirabili explicat diligẽtia. Pꝛecipue vo mutationẽ beate rei pu.ꝛ ut ita diꝛerim/auree in ambitioſam ſiue argẽteaz/ſiue ferream ab altioꝛi ducit exoꝛdio fingitq; muſas id tanq̃ oꝛaculũ effundẽtes/ſiue potius confũdẽtes. Pꝛofecto ſi beata res.p.ꝓpꝛio defectu interioꝛẽ labi nõ põt:ꝛ tñ qñq; labit/cõmuni quodã defectu ꝛ cauſa labit.Qua q̃dẽ in re Ariſtotelicas ridere licet calũnias. Neq; enim debuit Ariſtoteles in q̃nto politicoꝛũ a Platone ſuo immo nuſq̃ ſuo ꝓpꝛiã beate rei publice ꝓmutande exigere cauſam cũ nulla ſit ꝓpꝛia:ſed cõmuni debuit eẽ ꝓtent⁹. Quẽadmodũ enim homo ꝛ ualidiſſimus ꝛ tẽperatiſſimus/ſic ꝛ eiuſmodi ciuitas nõ tã ꝓpꝛia q̃ communi cauſa moꝛbi laboꝛat.i.fatali quodaz oꝛdine/ita per celeſtes circuit⁹ que infra lunã ſunt ꝑpetuo reuoluẽte/ut que certis ſparũ cõfiguratiõib⁹ tẽpoꝛũq; curriculis cõpoſita ſũt/q̃ꝫ diſſoluant aduerſis.Cũ vo eiuſmodi cauſe aſſignatio p̃ſentis ciuiliſq; facultatis terminos ꝓcul excedit / ideo ſocrates uaticinio muſarũ utit/ꝛ pfecto ita utit ut ꝛ nobis ad hec iterꝑtãda op⁹ ſit apollinis uaticinio.nec immerito Tullius ubi rem eſſe obſcuriſſimã breuiter vult exꝓmere. Id ingt:numero Platonis obſcuri⁹. Neq; miroꝛ Theonem Smirneum mathematice in primis Platonice pfeſſoꝛẽ eiuſmodi myſteriũ tanq̃ inexplicabile aſtute ꝑtermiſiſſe.Ad q̃dẽ Jãblicus Calcide⁹ duz explicare uoluit/implicuiſſe videt.Quid vo:Si in eiuſmodi uerbis plus difficultatis ſit q̃ ponderis: Quippe cũ ꝛ ipſe fingat muſas tragica quadã tumiditate nugãtes ꝑterrẽteſq; aĩum puerilẽ atq; ſimplicem ſtupoꝛẽq; adducẽtes.Denicq; qualecũq; id ſit oportunius ex cõmẽtarijs in Timeũ expoſitionẽ noſtrã accipies.Ceterũ moꝛalia hec ꝓcepta ꝓſidera:impoſſibile eſt diuitias honoꝛari in ciuitate ſimul atq; virtutem. Itẽ tradẽ diuitioꝛib⁹ rei.p.gubernacula pinde eſt/ac ſi nauis nõ pitioꝛi in nauigãdo / ſz locupletioꝛi gubernãda tradat. Nepe ꝛ hec ꝛ illa piclitabit. Rurſus cuſtos ꝓꝛia oĩa vitia tutiſſimus eſt ſciẽtia. Preterea cõtrarij vnius ſummũ/alteriꝰ eſt principiũ:itaq; extrema libertatis licẽtia/extreme ſeruitutis eſt principiũ. Sicut in qualibet qualitate rerũq; ꝛ tẽpoꝛ exceſſus oĩs uerti ꝓnus in ꝓtrariũ cõſueuit. Idẽ in epiſtolis ait moderatã ꝓbans ante omnia libertatem.

¶Liber octauus de Juſto.

COnſtitit iã ĩter nos o Glauco in ciuitate optime iſtituta/cões eſſe debere mulieres ꝛ filios.Cõem quoq; oẽm eruditionẽ.Coĩa ſimiliter oĩa tũ belli tuz pacis officia.Reges aũt ipſoꝛ eẽ hoies in pbie ꝛ rei militaris ſtudio pſtãtiſſimos GLAV:Cõſtitui plane.SO:Quin ꝛ hec ꝓceſſim⁹ qõ ſ.cũ tales principes iã fuerint ꝓſtituti in expeditionez eũtes habitationes militib⁹ quales ꝑdiximus aſſignabũt:cões.ſ.oib⁹:in q̃b⁹ nihil cuiuſq̃ ſit ꝓpꝛiũ. Neq; de habitatione ſolũ uerũetiã de ſupellectili ꝛ poſſeſſioni b⁹ ſi recoꝛdaris/q̃les debeãt eſſe ꝓuenimus. GLAV CO:Meminj eq̃dẽ cẽſuiſſe nos nihil eoꝛ que nunc poſſidẽt alij/eſſe ab aliquo poſſidẽdũ.Sed tanq̃ belli athletas atq; cuſtodes in mercedez cuſtodie annua ab alijs alimẽta ſuſcipiẽtes/eos oportere ſeipſos ciuitatẽq; tueri.SO:Probe loqueris.Sed poſtq̃ hec abſoluim⁹/repetamus iã vnde huc digreſſi ſum⁹/ut per eadez rurſus ꝓficiſcamur.GLAV:Haud quaq̃ difficileiſtud.ferme eniz quẽadmodũ nũc/quaſi de ciuitate ſatis egiſſes/adieciſti/qõ talẽ ciuitatẽ bonam uocares qualẽ deſcripſeras:bonũq; virũ q̃cũq; illius foꝛet pſimilẽ.Cũ tñ poſſes adhuc ut apparuit meliꝛẽ ciuitatẽ virũq; referre.Dixiſti ꝑterea ſi hec recta ſit res p.ceteras aberrare.Reliquarũ vo reruz.p.ut meminiſpẽs eẽ quatuoꝛ.de q̃b⁹ vba facere opoꝛtẽ/earũq; defect⁹ iſpicẽ.ꝛ hoies ipſarũ ſimiles declarare. Ut eos oẽs ituiti ꝛ q̃s optim⁹ ſit vir/quis peſſim⁹ declarãtes ꝓſideraremus/nunq̃d vir optimus/feliciſſimus/peſſimus aũt ſit miſerrimus:An ſe res aliter habeat:Cũ vo abs te ipſe quererẽ quas potiſſimũ quatuoꝛ res.p. diceres/Tũc ſane polemarch⁹ ꝛ adimãt⁹ mihi ſermonem intercedũt. Unde tu oratiõnẽ ſumens huc deniq; perueniſti. SO:Recte admodum meminiſti.GLAV CO:Ergo rurſus tanq̃ luctatoꝛ eãdẽ cauſam prebe.

Et me idē interrogāte conare nūc ea dicere/que tūc eras declaraturus. SO: Siqdez potero. GLAV: Eq̄dem audire pcupio quas naz res.p. quatuoz supza dicebas. SO: Haud difficile istud audies. Sunt enim qs dico/ille que z noia hñt. Ipsa videlicet que a multis laudat/cretēsis z laconica. Secūda vo z secundo loco laudata ea/que paucoz potētia notatur/plurimis plena malis res.p. Itez que ab hac differt plurimum eāq; sequit gubernatio popularis. Preterea genero sa tyrānis/ab his oibus differēs/quartus ciuitatis extremusq; mozb⁹. An aliā habes rei.p. formam: que in perspicua z distincta quadā specie iaceat? Haz z minozes q̄dā principat⁹ z regna uenalia/z tales quedaz ciuiles potētie inter ista quodāmodo mediū obtinēt. Quarū nō pauciozes inter barbaros q̄ inter grecos repiunt. GLAV: Multe certe z absurde memozant. SO: Totidez quoq; sunt hoium quodāmodo species atq; mozes. An ex quercu forte existimas / aut silice res.p. fieri/potius q̄ ex ciuiū mozib⁹: qui quocūq; fluxerint / cetera secū rapiūt? GLAV: Ex mozib⁹ pcul dubio. SO: Quare si gubernationū spēs q̄nque sunt / priuatoz quoq; atioz affectus quinque erūt? GLAV CO: Nil obstat. SO: Virū certe similē optimatuz gubernationi exposuimus. quē bonū z iustū recte asserimus. GLAV: Exposuim⁹. SO: Deteriozes deinceps narrare decet/cōtētiosum ambitiosumq; hoiem ꝟz lacedemonioz rē.p. institutū. preterea paucoz imperū cupidū. z popularē hoiem z tyrānicū ut iniustissimū discernētes/cū iustissimo cōparem⁹/perfectoq; diiudicemus: quo modo summa meraq; iustitia ad summā se ac merā iniustitiā habeat: quoad hoīs iusti uel iniusti beatitudinē uel miseriā ptinet. Ut uel thrasymacho obtēperātes/iniustitiā ꝓsequamur/uel pñtib⁹ rōnib⁹ psuasi iustitiā. GLAV: Ita ꝓrsus agēdū. SO: Num sicuti cepimus/ante in reb⁹.p. mozes aiaduertere q̄ in priuatis psonis/qz illic magis pateāt/ita z nūc in primis ꝓsiderāda est ambitiosa res.p. cuius nullū habeo nomē preter ambitiosam potētiaz z principatū. post eā vo virū talē excogitabimus: deinde paucoz potentiā/talēq; virū. postea multitudinis gubernationem z hoiem popularē. Demū tyrānide pressam ciuitatem ꝓsiderātes z inde tyrānicū cognoscētes aium/conabimur ea que ꝓposuim⁹/sufficiēter diiudicare. GLAV CO: Recte in hūc modū inspectio iudiciūq; pcedet. SO: Age itaq;: explicare conemur quo pacto ambitiosum imperiū: ex optimatū gubernatione nascatur: Quin hoc simpliciter uerū est/oēm rē.p. ex eo qđ dominat/mutari/qn in ipso seditio oziat. dū vo secū ipso ꝓsentit/etiā si ualde exiguū sit/mutari impossibile est. GLAV: Est ita. SO: At vo quo nā pacto o Glauco: ciuitas hec nostra e suo statu mouebit: pncipes z defensoz inuicē z inter se dissidebūt. An vis imitantes Homerū musas ozemus/ut nobis explicēt/qua rōne seditio primū incidat: Bicamusq; ipas tragicoz ritu nobiscū ueluti pueris iocātes nugātesq; ita loq̄/ut dū nugant/q̄si serio agāt/altius eloquant. GLAV: Quonam pacto: SO: Ita ferme. Difficile qđē est ita ꝓstituta ciuitatē e suo statu moueri. Verū cuz omne qđ genitū est/corruptioni sit obnoxiū/talis etiā ꝓstitutio semper manere nō poterit/sed soluet. Solutio vo hec est Nō solū circa plātas/sed terrena etiā aialia fertilitas z sterilitas aie corpozūq; ptingit qn reuolutiones sin gulis circuloz priūxerint ambit⁹: his qđē que brcui sunt eui ambitus breuiozes/ꝟrijs vo ꝟrios. Illi vo quos ad ciuitatis gubernationē educauistis/q̄uis sapiētes fuerint/nihilo magis uestri generis secundā generationē uel sterilē rōne vna cū sensu cōprehēdent: sed latebit eos opportunitas generādi: z plerūq; cū nō opportunū fuerit/gignēdis filijs operam dabūt. Est aūt ei qđ diuinit⁹ generādū est circuit⁹: quē numerus cōtinet pfect⁹. Humane vo geniture is utiq; in quo primo augmētationes supantes z superate tres distātie/atq; quatuoz terminos accipiētes/simulātiū est z dissimilātiū/z crescētiū z decrescētiū cūcta correspōdētia z cōparabilia inuicez efficerūt. quoz sedtertia radix quinitati cōiūcta duas harmonias pbet ter aucta. Una qđē equalē eqliter/cētū cēties. Altera vo equalis qđē lōgitudinis: sz oblōgioz/cētū qđē numeroz ex diametris cōparabilib⁹ inicē q̄nitatis/indigentib⁹ vno ex singulis duob⁹ vo qui iuicē dici nequeāt: cētū vo cuboz trinitatis ipsius. Uniuersus aūt iste numer⁹ geometricus/talē auctozitatē hñs ad potiozē deteriozēq; generationez vim habet. Ad si ciuitatis uestre custodes ignozauerint/nec opportuno in tēpore sponsas spōsis priūxerint/haud quaq̄ igenioli felicesue puerī ide nascent. Ac lz maiozes ipsi eos ꝓstituāt principes/qui iter illos pstātiozes fuerint/tñ qz indigni erūt parētū successione/in ipsis magistratib⁹/subiectos negligēt. neq; musice curā ut decet habebunt/ neq; gymnastice. Unde iuuenes nimis erūt a musica alieni/ex his aūt principes ꝓstituent/negligētiores q̄ decet ad examinādū genera illa que apd hesiodū z que apud uos referunt: aureū. s. gen⁹ argēteū: z eneū: atq; ferreū. Am vo mixtū erit argento ferrū/z es auro/dissimilitudo z iequalitas discoz exoriet: Que ubicūq; nascunt bellū semp z inimicitias pariūt. Gen⁹ aūt huiusmodi hoium ubicūq; adest semp seditiōib⁹ agitat. GLAV: Recte admodū rñdere illas dicemus. SO: Necesse est enim cū muse sint. GLAV: Quid vo posthac muse dicent? SO: Posq̄ orta seditio fuerit utraq; genera ferētur/ferreū qđē z eneū ad questum/agroz̄umq; z domoz possessionē: auriq; z argēti copiā. Ad vo iest aureū z argēteū quasi nō iopi sed opulēta natura/ ad virtutē statūq; pristinū: pugnātia vo inuicē z in cōtraria retrahētia in mediū tādē ꝓueniēt/ut diuisis agris z domib⁹ priuatim queq; possideant: illi vo qui ante ab eis seruabant tanq̄ liberi/amici z nutritoz̄es/in seruitutem rediganť z ueluti subditi atq; serui/belli custodieq; ipsoz curā gerere cōpellant. GLAV: Hinc z mihi certe videt mutatio hec accedē. SO: Hec utiq; gubernatio inter optimates z paucoz potētiā erit media. GLAV: Erit certe. SO: Mutabit qđē ita. Cū vo in id fuerit pmutata quē potissimū gubernationis modū seruabit: Uel ꝓstat qđ partim priozē rem publicam imitabitur/ partim paucoz potētiā/utpote que in medio locata est: partim etiā quiddam sui ꝓprium obtinebit. GLAV: Ita prorsus. SO: Et priozē quidē imitabitur in eo/quod principes honozabuntur/z milites ab agricultura mechanicisq; artibus z alijs questibus abstinebunt: z communia fient conuiuia/gymnasticiq; ludi z belli certamina frequentabuntur. GLAV: Profecto.

GLAV: Profecto. SO: Sui aũt ipsius propria/talia quedã habebit/qõ sapiẽtes metuet ad principatus admittere: qz nõ simplices neqz integerrimos huiusmodi viros/sz mixtos possideat: z aiosiores potius simpliciores qz hoies ad gubernandũ adsciscet/qui ad bellũ potius q̃ ad pacẽ nati videãtur. Dolos q̃netiã z machinamẽta belli plurimi faciet: semperqz pugnabit. GLAV: Certe. SO: Atq pecuniarũ cupidi erũt isti/quẽadmodũ qui in paucorũ potentia vitã agũt/z tenebris obruti aurũ z argentum rustitius honorabunt: utpote qui erariã propriosqz thesauros habeãt: qb9 ista recõdãt/ac etiã circũsepta domorz ceu proprios nidos: in quibus multa cũ mulieribꝰ z alijs pro libidine erogabũt. GLAV: Vera loqueris. SO: Nõne z in rebus propriis ptiores erũt q̃ deceat q̃ppe qui magnifaciãt pecunias nec palã acquirãt/in alienis aũt propter libidinẽ profusiores/z clanculũ uoluptatibus idulgebũt/haud secus legẽ passim refugiẽtes/ac pueri patris aspectũ/nõ persuasione/sz vi educati: ex eo qõ uerã musam que cũ sermonibus z philosophia coniuncta est/neglexerint: multoqz magis ac prius gymnasticã q̃ musicã honorauerint. GLAV: Rez p. Ex malo bonoqz mixtaz refers. SO: Mixta est profecto: pze ceteris aũt in ipsa propter aiositatis iracũdieqz imperiũ/contentionis ambitionisqz studia inualescũt. GLAV: Vehementer. SO: An non hec res. p. ita coalescet: Talisqz erit: quantuz licet sermone rei. p. figurã describere: sine opis exacta nimiũ diligentia/qz sufficiat ex ipsa descriptionis summula/virũ iustissimuz/iniustissimũue discerne re: situq ferme opus inextricabile/siquis oẽs res. p. oẽsqz mores nihilo penitus prætermisso enarrare aggrediat. GLAV: Probe. SO: Quis igitur ꝑm hac rẽ. p. vir: Quomodo efficitur: Qualis existit: ADI: Reor equidẽ similẽ esse glauconis istius contentionis gratia. SO: Forte in hoc est similis. Verũ in his haud natura similis esse videt. ADI: In quibus: SO: Cõsumaciorẽ sane esse eũ necesse est/z a musica quodãmodo alieniorẽ/musice tñ cupidũ: z audiẽdi quidẽ studiosum. rhetoricũ vo nequaq̃: Atqui z aduersus seruos agrestis erit huiusmodi vir. haud seruos despiciẽs/quẽadmodũ vir ad sufficiẽtiã eruditus. erga liberos aũt erit mitis. Erga principes quidẽ obediẽs maxime: sed z principatꝰ z honorz auidior/oportere existimãs non ab arte dicendi uel alia quauis simili facultate præesse/sz a rebus bellicis z similibus/cũ sit z gymnastice z uenationis admodũ studiosus. ADI: Est certe mos hic illius rei. p. SO: Nõne z pecunias iste in iuuentute contẽnet: quo vo senescet magis/eo magis pecunias diliget: Ex eo quod auare nature sit particeps/neqz sit ĩteger ad virtutẽ/qz ab optimo custode deficiat. ADI: A quo nã: SO: Rõne z oratione iñq̃ musice mixta: que sola cũ adest/per oẽm vitã/virtutẽ in eo cui præest/seruat. ADI: Præclare loqueris. SO: Est utiqz talis adolescẽs ambitiosi imperij cupidus/tali similis ciuitati. ADI: Prorsus. SO: Efficit aũt hic talis hũc in modũ: Interdũ videlicet cuz iuuenis aliquis filius est patris boni in ciuitate nõ bñ gubernata habitãtis/honores/ p̃ncipatus z iudicia fugiẽtis/z reliquã huiusmodi negocioz curã/libẽterqz se demittẽtis/ut labores vitet. ADI: Quo naz pacto efficit: SO: An. s. matrẽ audit egre ferẽtẽ/qõ vir suus magistratibꝰ minime fungit auditqz inter alias mulieres ob hoc ꝓtẽptui eẽ: z graviter patientẽ/quotiẽs virũ aspicit pecunijs cumulandis minime indulgentẽ/neqz pro illis pugnantẽ litigãtemqz priuatim in iudicijs z publice/sz ad hec oia negligentiorẽ. taleqz ut secũ ipe viuat ut plurimuz/uxorem vo nec aspernet quidẽ/neqz admoduz colat. Ex quibꝰ sepe filio mater predicet ignauũ sibi esse patrẽ nimisqz remissum. z alia quecũqz de talibus garrire mulieres ꝓsueuerũt. ADI: Multa profecto talia sibi conueniẽtia obloqui mulieres solent. SO: Neqz te latet qõ z serui z domestici præsertiz qui maxime videntur esse beniuoli/talia quedã ad aures puerorũ sepe susurrãt: Et siquẽ viderint uel pecunias patri debẽtẽ/quẽ ipse nequaq̃ oueniat uel in alio quodã iniuriãtẽ/edicũt puero cũ vir fuerit/hec oia ulcisci debere/virũqz magis foze/q̃ pater eius extiterit. Quinetiã domo egressus alia horz similia audit z videt/hoies scilicet qui sua in ciuitate officia seruãt alienorz minime curiosi/stolidos uocitari/penitusqz contẽni. horz vo dissimiles honorari atqz laudari. Cũ hec adolescẽtulus audit z videt rursusqz patris audit sermones/eiusqz officia proxime ultra studia ceterorũ aiaduertit/ab utrisqz distrahit: a patre quidẽ rõnalis eiꝰ vis fouetur z auget/ab alijs aũt cõcupiscẽdi z irascendi natura. Quapropter cũ non malo sit ingenio natus/mala tñ ceterorz cõsuetudine usus fuerit/in mediuz: ab his tractus descẽdit: seqz medie cuidã potẽtie contẽtiose iracũdeqz subicit/fitqz vir elato aio: glorieqz cupidior. ADI: Naturam istius sufficiẽter enarrasse mihi videris. SO: Habemꝰ itaqz secũdã rẽ. p. virũqz secundũ. ADI: Habemus profecto. SO: An nõ post hec eschyli illud dicimus z: Alterũ horez alteri ciuitati cõuenientẽ: Immo vo ꝑm superiorẽ illã suppositionem alterã ciuitatẽ alteri cõgruã. ADI: Ita prorsus. SO: Que vo huiuscemodi rem. p. sequit paucorũ ut arbitror/potẽtia est. ADI: Quã potissimũ rei. p. institutionẽ paucorz uocas potẽtiã: SO: Eã in qua magistratus a cẽsus estimatione ciuibꝰ tribuunt: z in qua diuites dñantur/pauperibꝰ vo nulla rei. p. est cõmunio. ADI: Intelligo equidẽ. SO: Nõne dicendũ/quo pacto a gubernatione ambitiosa/in hãc transgressio fit: ADI: Dicendũ certe. SO: Vel ceco id quidẽ ꝑspicuũ est/quo pacto trãsgressio fiat. ADI: Quo nã pacto: SO: Erariũ illud cuiusqz auro plenũ/talem pdit rem. p. Hã primũ quidẽ nouos sumptus reperiunt z ad hoc leges deducũt/quibus neqz ipi neqz mulieres ipsorz obtẽperãt. ADI: Consentaneuz istud quidem. SO: Deinde alter alterius exẽplo z emulatione pertiti multi tandẽ tales euadunt. ADI: Verisimile. SOCRA: Hinc effusius ad pecunias cumulandas delapsi quanto id ꝓciosius estimãt/tãto virtutẽ existimãt viliorem. An nõ ita virtus a diuitijs discrepat: quasi utraqz in lance statere sint posita/semperqz in ꝓriã partem declinent. ADI: Ita prorsus. SO: An igit in ciuitate diuitie ac diuites honorant/virtus probiqz viri despiciunt. ADI: Constat. SO: Incenditurqz ad ea studia oẽs que in honore sunt/eaqz frequẽtãt. que vo nullo honore censent. apud quosqz iacere solẽt. Atqz ita ex victorie honorisqz cupidis/queꝰ z pecuniarũ

hartemus de ambitiosa Rep. Nũt de pauro ñ potentia

Adagiũ Vel ceco apparet

+ Adagiũ Ꝛuere.

uidi tãdẽ efficiunt. Et diuites quidẽ viros laudãt ꝛ admirant/ꝛ ad magistratus euehũt. paupes vo despiciũt. ADI: Dino sic accidit. SO: An nõ ꝛ lege statuũt principatus fines: Bũ statuũt/ubi maior est pecuniarum copia ibi talẽ principatũ esse maiorẽ/ubi minor cõtra minorẽ prohibẽtq; aliquẽ imperare. qui nõ ad certũ aliquẽ censum peruenerit. Hec aũt aut vi cũ armis efficiũt / aut postq; metũ incusserint talẽ cõstituerunt rẽ. p. Nõne ita: ADI: Ita prorsus. SO: Cõstitutio quidẽ/ut ita dicã/hec est. ADI: Est certe. Sz quis naz rei. p. modus: quine defectus sunt: quos habere eã rem. p. dicebamus: SO: Principio qualis sit prescript⁹ hic in ea termin⁹: aspice. Siqs in nauis gubernatiõe/a cẽsus estimatione gubernatores eligat/pauperẽ vo licet gubnãdi pitiorẽ / haud quaq; admittat quid ex hoc secuturũ censes: ADI: Ut male nauẽ ducant. SO: An nõ eodẽ pacto/in quouis alio principatu: ADI: Sic equidẽ arbitror. SO: Sic ne in omnib⁹ preterq; in ciuitate: An ꝛ in ciuitate preterea: ADI MAN: Multo etiaz magis/quoniã hec grauissima est ꝛ maxima gubernatio. SO: Unũ quidẽ hũc ꝛ tantum paucorũ potentia defectũ patit. ADI: Apparet. SO: Quid autez hoc: Nunquid leuis: ADI: Quale istud: SO: Quod necesse est nõ vnã hãc sz duas esse res. p. Unã quidẽ pauperũ diuitũ alterã. ꝛ hoies itra menia eadem habitãtes sibi inuicem semp insidiari: ADI: Certe nõ leui⁹ istud. SO: Sed neq; hoc honestũ est/ut bellũ gerere nequeãt: qz cogunt siue populo utant armato/eũ formidare magis q; hostes/siue nõ utãtur reuera in ipso prelio paucoꝝ potẽtie studiosi videri ac etiã pecunias expẽdere nolle eos tanq; auaros homines / haud decoꝝ est: ADI: Nõ certe. SO CRA: Nũquid recte fieri illud existimas: qõ supra vituperauimus: ut in huiusmodi ciuitate ỹdez hoies in uarijs uersent officijs terrã colant. pecunias cumulẽt. militẽt: ADI: Nullo modo certe. SO: Uide utiq; si hoꝝ maloꝝ oium/hec prima id grauissimũ patit. ADI: Quale id: SO: Ut liceat cuiq; sua oia alienare alteri vo illius oia possidere. Atq; ei qui alienauit habitare in ciuitate/oũ nulla ciuitatis pars existat: neq; nũmularius/neq; opifex/neq; eques/neq; armiger/sed paup ꝛ egenus passiz cognominatus. ADI: Prima hec certe. SO: Hoc profecto in ciuitatib⁹ que paucorũ subijciunt imperio minime prohibet. neq; enim alij opulentiores essent q; decet/alij prorsus mẽdici. ADI: Recte loqueris. SO: Hoc aũt pſidera / nũquid qñ diues huiusmodi erogabat/eratne magis alicui utilitas ciuitati ad que paulo añ dicebam⁹: An videbat quidẽ e principũ numero esse: Reuera autẽ neq; princeps/neq; minister erat: sed ꝓprioꝝ cõmodorũq; cõsumptor. ADI: Sic utiq; visum est. Erat autem nihil aliud q; ꝓsumptor. SO: An vis dicam⁹/quẽadmodũ in fauo fucus oriundus examinis apuz morbus est/ita ꝛ hoiem huiusmodi domi natum/pestem rei. p. fore. ADI: Prorsus o socrates. SO: Nonne uolatiles fucos oẽs sine stimulis/deus fecit. hos autez terrestres partim qõ sine stimulis partim diris armatos stimulis cernimus. Et ex his qui stimulos non habent/ino pes tandẽ in senectute fiũt. Aculeis aũt instructi sunt hi qui uocant malefici. ADI: Uera loqueris. SO: Cõstat ergo in ciuitate/ubi mendicos vides/inesse latentes fures: latrones: sacrilegos: ꝛ hoꝝ oium scelerũ auctores. ADI: Cõstat certe. SO: Nõne in ciuitatib⁹ que reguntur/a paucis egenos inesse vides: ADI MAN: Oẽs ferme/exceptis principibus. SO: An nõ igit arbitramur/maleficos in ea esse multos stimulis ipsis armatos: quos diligẽtia ac vi principatus detinẽt: ADI: Arbitramur plane. SO: Nonne ob prauã educationẽ ꝛ discipline defectũ ꝛ iniquã rei. p. dispositionez/hoies ibi tales euadere asserimus: ADI: Asserem⁹. SO: Talis utiq; erit ciuitas paucis subiecta principibus: totq; pmet malis/forte etiam pluribus. ADI: Sic ferme. SO: Constituta iã nobis sit ea res. p. quã paucoꝝ potẽtiã uocãt a cẽsus estimatione principes eligentẽ post hec aũt inuestigem⁹ quo pacto vir aliquis similis istius efficiat/ꝛ postq; similis est effectus/qualis sit. ADI MAN: Sic prorsus. SO: Nõne hac rõne maxime ex ambitioso in paucoꝝ imperij cupidum transit: ADI: Qua: SO: Añ ibi adolescẽs aliquis primo quidẽ patrẽ imitat suũ/eiusq; uestigia sequit: deinde ipsum aspicit ut qui in ciuitatẽ tanq; in scopulũ offenderit subito ex culmine dignitatis prolapsum seipsuz suaq; oia dispergentẽ. Siue post belli expeditionẽ siue alterius magistrat⁹ maximi dignitatẽ/in iudiciũ ab insidiatoribus tractũ a calũniatorib⁹ circũuẽtũ/eiectũ/depressuz/patrimonio spoliatũ. ADI: Cõsentaneũ quidẽ. SO: Ille o amice hec intuitus atq; perpessus amisso patrimonio: propter formidinẽ/ꝓsertim ex animi throno ambitionẽ illã ꝛ aiositatẽ deiecit ꝛ humilior propter paupertatẽ factus sese ad questũ cõuertit ꝛ angusto admoduz aio aride nimiũ ꝛ parce viuẽs seq; uexãs in opere pecunias cõgregat. An nõ huiuscemodi hoiem tũc existimas in ea animi sede auarũ ꝛ lucri cupidum affectũ locare: eũq; magnũ in se regẽ efficere: ornamentisq; regijs exornare coronis/balteis/fibulis/fimbriis/ense persico. ADI: Equidẽ. SO: Atq; hic quidẽ rõnalẽ vim ꝛ aiositatis ardorem humi hinc atq; illinc subigẽs illi ꝛ in seruitutẽ redigens/illam quidẽ nihil aliud inqrere ꝛ ꝓsiderare ꝑmittit q; vnde ex pauciorib⁹ pecunijs plurime ꝓgregẽtur/hũc autẽ nihil aliud mirari ꝛ colere/q; diuitias atq; diuites/neq; dignitatẽ ex re alia q; ex pecunijs quere re/ꝛ siquid aliud ad id cõferat. ADI: Nulla certe alia mutatio est usq; adeo uelox ꝛ uehemẽs ex iuuene ambitioso in pecunie cupidũ. SO: Nõne igit iste paucoꝝ imperij studiosus est: Mutatio quidẽ ipsius ex hoie simili est illius rei. p. ex qua paucoꝝ potẽtia extitit. Cõsiderem⁹ utiq; nunq̃d similis sit: ADI: Cõsiderem⁹. SO: Principio in eo qõ pecunias multifacit silis erit. ADI: Quid ni: SO: Quin etiã ꝛ in eo qõ pcior est ꝛ ad lucrũ anxior. solasq; necessarias cupiditates explet / ceteris vo sumptibus nequaq; indulget: sed alias appetitiones tanq; superuacuas cohibet. ADI: Magnope. SO: Ardior itaq; ꝛ squalidior viuit/vndiq; summa parsimonia rẽ familiarẽ augẽs coaceruãdo intẽtus thesauro. quos q̃dem hoies vulgus ꝓbat. An non hic erit vir talis rei. p. similis: ADI: Mihi quidẽ videtur. pecunie itaq; maxime honorant ꝛ ab hoc ꝛ ab omni ciuitate. SO: Neq; enim hic ut arbitror discipline applicuit aium. ADI: Non ut opinor. Neq; eniz cecũ sibi ducẽ prepositisset. SO: Optime q̃dẽ.

hoc aũt aiaduerte. Nõne fucoꝝ nature ſimiles cupiditates ob diſcipline defectũ ineſſe dicimus: partim mendicas/partim maleficas/vi quidẽ ab alia diligẽtia detẽtas. ADI: Et maxime q̃dẽ. SO: Scis ne quo inſpiciẽs/ipſorum maleficia cernes? ADI MAN: Quo naz? SO: Ad orphanoꝝ tutelas/z ſi quid ipſis tale ꝓtingit. quo licẽtiã plurimã ad iniuriã nanciſcant. ADI: Vera narras. SO: An non id cõſtat/qõ in alijs comercijs vir talis/in quib⁹ ꝓbus habeꝫ/cũ iuſtus eſſe videat/cõpetẽti quadam vi ceteras cupiditates prauas que in ipſo inſunt/cohibet: nõ perſuadẽs/qz nõ preſtet/neqꝫ rõne mã ſuefacies/ſed neceſſitate ac metu circa reliquã ſubſtãtiã ꝓtremiſcẽs? ADI: Sũmopere. SO: Enimuero o amice in multis eoꝝ reperies/qñ alienã opoꝛtuerit erogare/ fuci perſimiles cupiditates. ADI MAN: Maxime. SO: Nõ igit ſeditione inteſtina iſte carebit/neqꝫ vnus quidã erit/ſz duplex. habebitqꝫ in ſe cupiditates ut plurimũ cupiditatuz oña trices: meliozes ſcilicet deterioꝝ. ADI: Eſt ita. SO CRA: Quãobrez modeſtioꝛ hic alijs multis erit: Conſentiẽtis tñ z cõpoſite mẽtis uera virtus lõge hunc effugiet. ADI: Mihi quidẽ videt. SO: Quin etiã ad certamẽ erit tardioꝛ vir parcus quotiẽs priuatim in ciuitate de victoria aliqua honeſta z magnificẽtia erit certãdũ: cũ pecunias erogare nolit/decoris z ꝓtẽtionũ huiuſmodi gratia. metuẽs prodigas libidines ſuſcitare/ꝓuocareqꝫ ad propugnãdũ contẽdendũqꝫ. Paucis itaqꝫ eoruz que circa ſe ſunt/pugnãs paucoꝝ imperantiũ ritu ut plurimũ vincit: z diuitias auget. ADI: Sũmopere. SO: Hunquid ultra diffidim⁹/ad ciuitatis eius exẽpluz que gubernat a paucis/hoiez parcũ atqꝫ auarũ inſtitutum eſſe? ADI: Nullo modo. SO: Poſt hec iueſtigandũ videt/quo pacto popularis gubernatio cõſtituitur/z que ſit eius cõditio: ut eãdẽ in tali hoie ꝺditionẽ recognoſcẽtes/eũ in iudiciũ ꝺeducamus. ADI: Ita ſane iter nobis inceptũ ſimiliter peragemus. SO: Nõne hũc in modũ ex paucoꝝ potẽtia in popularẽ gubernationẽ ciuitas permutatur? ex eo qõ ciues optimũ eſſe ꝓpoſuerunt/ut q̃ ditiſſimi ſint? ADI: Quo pacto? SO: Quia principes in ea propter diuitias dñantur/prodigalitatẽ diſſolutorũ iuuenũ lege prohibere negligũt/ ut emptionib⁹ z fenoribus eoꝝ uſurpãtes bona/opulẽtioꝛes etiã honoratioꝛeſqꝫ euadãt. ADI: Maxime omnium. SO: Cõſtat itaqꝫ ipoſſibile eſſe in ciuitate diuitias honorare ſimul z tẽperantiã poſſidere: ſed neceſſariũ eſt ad alterius eſtimationẽ alterũ ſemp iſtorum negligi. ADI: Cõſtat plane. SO: Dũ igit in paucorũ potentia iuuẽtutis educationẽ negligũt/ permittũtqꝫ ad libidinẽ viuere/cogũt ſepenumero hoies non ingeneroſos pauperes fieri? ADI: Maxime. SO: Sedent ut arbitroꝛ iſti in ciuitate aculeis armati partim alieno ere grauati/partim ignominia afflicti/partim utriſqꝫ malis oppreſſi/ inſidiãtes illis quos ſua nouerunt poſſediſſe/atqꝫ alijs: atqꝫ ic circo res nouas quotidie molliunt. ADI: Eſt ita. SO: Hoies aũt auari dũ lucro incũbũt eoſqꝫ aiaduertere nõ videnꝫ z ex reliquis eũ ſemp qui cedit maxime ſubducto argẽto vulnerãtes. z patris natos plurimos ac fenoza repoztantes/ ita fucis egenisqꝫ hoibus ciuitatẽ replẽt. ADIMAN: Maxime. SO: Neqꝫ uolũt tanti mali incẽdiũ ita extinguere ut non ꝑmittãt quẽqꝫ res ſuas ꝓ arbitrio agere. Neqꝫ ita rurſus z ꝑm alterã legẽ talia quedã prohibentur. ADI: Secundũ quã potiſſimũ? SO: Secundũ eã que poſt illã proxime ſequit: cogitqꝫ ciues virtutis curaz ſuſcipere. Siqs enim multa ex uoluntarijs cõmercijs ſui piculo tractare iubeat/nõ uſqꝫ adeo impudenter pecunias cõgregabũt. pauciozaqꝫ in ciuitate mala naſcẽtur talia qualia dixim⁹? ADI: Sic oino. SO: Hũc aũt bis de cauſis ꝓncipes ſubditos ita in ciuitate diſponunt. Seipſos vo z ſuos z iuniozes/ delicatos z molles z ſecozdes reddũt/nullum aut animi aut coꝛporis laborẽ tolerãtes uoluptatibuſqꝫ z dolorib⁹ ſuccũbẽtes. ADI: Prozſus. SO: Et ipſi quidẽ tales euadũt ut nihil aliud preter queſtũ eſtimẽt/ neqꝫ maiorẽ virtutis curam habeant q̃ mendici. ADI: Sic certe. SO: Ita igit inſtituti/quotiẽs ꝓgrediunt inuicẽ principes ac ſubditi ſiue in itineribus: ſiue in alio quopiam cõmuni commercio atqꝫ opere aut circa ſpectacula aut exercitum/uel nauigãtes vna/uel militantes/uel etiã in ipſis piculis ſeſe inuicẽ ſpectãtes/nullo modo in his pauperes a diuitibus deſpiciũtur: Sed frequẽter homo paup/macer/cutimqꝫ ſole obdurat⁹ cũ in acie ad opulentũ collatus eſt in vmbza molliter enutritũ: atqꝫ obeſo coꝛpoꝛe oneratũ/eũqꝫ inſpicit anhelantẽ z anxiũ/nõne cẽſebit ſua quadã ignauia viros huiuſmodi diuites fieri? z alter alteri quotiẽs ꝑuatim in vnũ ꝓueniẽt/enarrabũt/ſuos ſupiozes nullius precẽ eſſe? ADI: Noui certe ita eos efficere. SO: Nõne igit quẽadmodũ debile z ualitudinariuz coꝛpus/uel minima mutatione extrinſecus iniecta in moꝛbos incidit: Sepe etiã nulla extrinſecus re nocẽte/ipſum intra ſe diſſidet/ita z ciuitas eodẽ modo diſpoſita/ ex parua occaſione ſiue alij extrinſecus a paucoꝝ potẽtie ſubiecta ciuitate ſubſidiũ prebeant/ſiue alij ex populari/egrotat z ſecũ ipſa diſſentit. Sepe etiã abſqꝫ externoꝛũ opera/ſeditionib⁹ agitat. ADI: Prozſus. SO: Popularis utiqꝫ gubernatio ſit ut arbitroꝛ qñ pauperes ſuperãtes/diuites partim enecãt/partiz in exiliũ pellũt. Reliquos aũt equis rei.p. honoꝛib⁹ muneribuſqꝫ afficiũt atqꝫ ut plurimum in ea/ſorte magiſtrat⁹ obtingũt. ADI. Huiuſmodi certe eſt popularis ciuitatis conſtitutio/ſiue armis fiat/ſeu metu alijs diſcedentib⁹. SO: Que nã erit igit hoꝝ ciuiũ vita? qlis gubernatio? Conſtat eniz qõ vir talis/popularis aliquis apparebit. ADI: Perſpicuũ. SO: An nõ ꝓmũ quidẽ liberi erũt oẽs/ciuitaſqꝫ libertatis plena: ſummaqꝫ licẽtia ꝓ libidine oia oẽs audebũt? ADI: Fertur quidem. SO: Ubi aũt licẽtia/ibi quiſqꝫ arbitratu ſuo vitã inſtituet. ADI: Patet. SO: Diſormes in hac ciuitate naſcunt hoies. ADI: Valde. SO: Videt utiqꝫ hec oium eſſe rerũ.p. pulcherrima. Atqꝫ ut palliũ uarijs depictũ coloꝛibus ſpecioſiſſimũ eſſe videt/ ita ciuitas iſta diuerſis ex moꝛib⁹ uaria/pulcherrima ꝓ ſus apparet. Ac perinde ut pueri z mulieres uarietate diſtinctis/opificijs z ſpectaculis delectant/ſic multi hãc propter uarietatẽ pulcherrimam arbitrantur. ADI: Et maxime quidẽ. SO: Atqui facile eſt o beate in hac ciuitate rem.p. querere? ADI: Quamobrem? SO: Quoniã oia rerũ.p. genera propter licentiã habet/ac videt neceſſariũ eſſe illum qui rẽ.p. inſtituere

eupit:qđ modo nos fecim⁹/populare ciuitate ingref
ſum/eā rei.p.ꝓſtitutionē/que magis placeat ſibi/deli
gere/quaſi rerū.p.nūdinas adeunte/atq; ita eligente
ciuitatis modū ſtatuere. ADI: Forte exēpla huic ne
quaq; ocerūt. SO: Quid vo: An nō dulcis hec prima
frōte atq; diuina videt vita ut neq; cogaris in hac ci
uitate magiſtratibus fungi/nec etiā ſi ad id ſufficias/
neq; parere ſi nolis/neq; bellū gerere/alīs belluz ge
rentibus/neq; pacē agere agentib⁹ alīs/niſi id place
at: Uel etiā ſiqua te lex imperare uetet/z ſnias ferre/
nihilominus z imperes z ſnias feras in iudicio/mo
do tibi hoc viſum fuerit. ADI: Forte ſic primū videt.
SO: Quid aūt māſuetudo dānatoq; quozundā nōne
decora: An nondum hac in ciuitate vidiſti homines
morte uel exilio condēnatos/nihilominus urbē inco
lere/ac ꝓdire in mediū: z ſepe quaſi nemo id videat
aut curet/inſtar heroū quozūdā per urbez incedere:
ADI: Vidi equidē multos. SO: Indulgentia vo ipſi⁹
nimia z ſine ulla obſeruatione/negligētia eozum que
nos dicebam⁹ rē ipſam honeſtantes qñ ciuitatē cōſti
tuebamus/qđ videlicet niſi forte quis excellēti ſit ige
nio preditus/nunq; vir preclarus euadet/niſi a ꝑma
pueritia ſtatiz honeſtis in ludis uerſet/z eiuſcemodi
oia frequēter exerceat/tanq; que alto aio hec peſſun
dat oia/ea inq; negligētia nihil pēſi habet/ex quibus
ſtudīs aliquis ſe ad ciuilia cōferat/ſz honozat/ſiquis
dūtaxat/amet a vulgo. ADI: Valde admodum gene
roſa. SO: Hec utiq; habebit z hozū ſilia/gubernatio
popularis/eritq; ut apparet dulcis res.p.z ſine du
ce ac uaria/equalitatē quandā ſimiliter/equalib⁹ ine
qualibuſq; diſtribuens. ADI: Manifeſta admodum
narras. SO: Contēplare quis nā vir talis ꝑuatiz ſit.
An forte primo inueſtigādū eſt/quēadmodū in re.p.
fecimus/quo naz pacto talis efficiatur: ADI: Ita ꝑ
ſus. SO: Nōne ita maxime accidit/ut auari patris z
paucozū potētie cupidi filius aliquis ſub parētis mo
ribus nutriatur: ADI: Cur nō: SO: Hic vi uolupta
tes ſuas cobercet/quecūq; ad ſumptus alliciūt nō ad
lucrū/que q̄dē uoluptates nō neceſſarie appellātur:
ADI: Manifeſtū eſt. SO: An vis/ne in ambiguitate
uerſemur: in primis quidē eas que neceſſarie ſunt cu
piditates/z que nō neceſſarie/diſcernam⁹: ADI: Vo
lo equidē. SO: Neceſſarie quidē ille merito uocaren
tur quas amouere nō poſſum:/z que cū percipiunt
nos iuuāt. has enim ambas querere naturā noſtram
neceſſariū eſt. Nōne: ADI: Maxime. SO: Jure igit
eas neceſſarias appellabimus: ADI: Jure. SO: An
nō recte eas neceſſarias eē negabim⁹/que remoueri
pñt qñ quis a iuuētute aſſueuerit queue cū adſunt/ni
hil afferūt boni. immo plerūq; nocēt: ADI: Precla
re quidē. SO: Accipiam⁹ earū exēplar/ut que utreq;
ſint/cognoſcamus/z in figura quadā eas iſpiciam⁹.
ADI: Sic oportet. SO: Cupiditas utiq; comedēdi ci
biq; z obſonij uſq; ad ſalubritatē z bonam corpozis
ualitudinē/neceſſaria eſt. ADI: Arbitroz. SO: Certe
cibi uſus duplici de cauſa neceſſarius/z qz ſine ipſo
vita nō ſufficit/z qz utilis. ADI: Ita eſt. SO: Aliozuz
vo cōdimentozū/quatenus ad bonā corpozis habitu
dinē confert. ADI: Prozſus. SO: Sin ꝓfert nihil ho
rum ꝓcupiſcētia ſupuacua/que per tēperantiā a iuuē
tute coberceri pōt obeſt aūt corpozi/obeſt z mēti ad
prudentiā z tēperātiā merito nō neceſſaria noiabit:

ADI: Verito. SO: Has igit ſumptuoſas cupidi
tates. Illas vo queſtui deditas/qz conferāt ad agē
dum/uocabimus. ADI: Quid ni: SO: Idemq; de
uenereis alīſq; dicemus. ADI: Idez. SO: Profe
cto/quē fucū paulo añ notauim⁹/hūc eſſe dicceba
mus qui talib⁹ uoluptatib⁹ z libidinib⁹ plen⁹ eſt z
cupiditatib⁹ nō neceſſarīs eſt mācipat⁹: eū vo qui
neceſſarīs/parcum z paucozum potētie cupiduz.
ADI: Proculdubio. SO: Rurſus dicimus quem
admodū ex paucozū potētie cupido popularis ef
ficit. Videt aūt mihi hoc pacto ut plurimum fieri.
ADI: Quo nā: SO: Añ iuuenis ut modo dixim⁹
nutritus ruditer z aride nimiū fucozū mel guſtat/
adheretq; ardentib⁹ uehemētibuſq; z callidis aia
libus potētibus oſozmes z uarias uoluptates vn
diq; cōparare. Hinc utiq; exiſtima eaz oziri muta
tionē/qua iſte ex paucozū potētia que in eo eſt/trā
ſit in popularē. ADI: Neceſſariū eſt. SO: Hunqđ
quēadmodū ciuitas mutabat/dū extrinſec⁹ pſidiū
prim alteri pſtaret a ſimili ſile/ita adoleſcētis mu
tat ingeniū/dū rurſus externarū cupiditatuz ſpēs
cognata z ſimilis alteri cupiditatū ſpēi earū que in
eo ſunt ſuffragat. ADI: Prozſus quidez. SO: Qđ
ſiquis cōtra preſtet fauor nature eius paucozū ipe
rū ſtudioſe/ſiue a patre/ſeu domeſticis alīs admo
nentibus increpātibuſq;/ſeditio z reluctatio z pu
gna in ipſo ad ſeipſum tūc innaſcit. ADI: Cur nō:
SO: Et qñq; ut arbitroz/popularis ꝓditio pauco
rum ſtatui cedit: z nōnulle cupiditates partim inte
reunt/partiz excidūt/pudoze aliquo in aio iuueni
li exorto. Unde rurſus excolit. ADI: Fit nōnunq;.
SO: Rurſus preter eas que exciderūt cupiditates
alie coaleſcēres cognate/ppter inſcitiā paterne edu
cationis multe uehemēteſq; fiunt. ADI: Sic certe
fieri cōſueuit. SO: Trahūt porro ad ſe conſuetudi
nes ac dū clā ſerpunt: magnū excreſcūt in numerū.
ADI: Quid prohibet: SO: Tādez iuuentūis animi
arcē occupant/preſentiētes uacuā eſſe doctrinarū
honeſtozūq; officiozū/z uerarū inſup rōnuz. Qui
ſane optimi oium cuſtodes ſeruatoreſq; in hoium
piozū mētibus extāt: ADI: Sūmopere. SO: Falſe
vo z ſupbe petulāteſq; rones z opiniones eozū in
locū ſuccedētes/eundem talis hois locū obtinent.
ADI: Maxime. SO: Nonne iterū ad delicatos il
los accedēs/manifeſte habitat. Ac ſi a domeſticis
adiumentū aliqđ prebeat/parciozi animi ipſius af
fectioni/ſuperbi petulāteſq; ſermones claudentes
regū in eo muri portas/neq; preſidium ipſum ad
mittūt/neq; legatos priuatozū ſenū monitus exci
piunt. Sed ipi plio ſuperāt. z pudozē quidē appel
lantes fatuitatē in exiliū turpiter eū expellūt. Tem
perātiā vo ignauiā noiantes repzobāteſq; eīciūt.
Modeſtiā quoq; in mozibus z in ſumptib⁹ mode
rationē/tanq; ruſticitatē z illiberalitatē penit⁹ de
teſtantur z fugāt z ipi vna cū multis futilibuſq; cu
piditatib⁹ inualeſcūt. ADI: Magnopere. SO: Cū
hec depulerūt ex eius aio quē occuparūt z purga
runt ingētibuſq; initiationis muneribus affecerūt:
poſt hec petulantiā licentiā/ꝓdigalitatē/impuden
tiā/ſplēdidas multo cū choro deducūt corōnatos
extollentes applaudēteſq;. dū petulantiā ingenuā
educationē noiant. licētiā/libertatē/prodigalitatē/

magnificentiã/impudẽtiã/fortitudinem. An nõ ita quodãmodo iuuenis transit ex innutrita necessariarũ cupiditatũ affectione/in resolutã licentiã nõ necessariarũ futiliũq; uoluptatũ: ADI: Plane id cõstat. SO: Uiuit deinceps talis ut arbitror nihilo magis necessariarũ q̃ supuacuarũ uoluptatuz gratia erogãs pecunias. labores. exercitationes. Uerũ si ita fortunatus est ut neq; ultra modũ debachet / immo senior factꝰ. z ingenti iã pturbatione elapsa nõ oia sed aliquid admittit z partes excidentiũ suscipit/ z ingrediẽtibꝰ haud quaq̃ se totũ cõmittit/ uoluptatibꝰ iã ad equalitatẽ reductis/ita viuit / ut incidẽti semp tanq̃ fortiẽti imperiũ sui tradat/quo ad ipleat: Rursusq; alteri succedenti/nullã spernẽs sed oẽs eque nutriens. ADI: Sic accidit. SO: Iste quidẽ rõnem uerã nõ accipit / neq; in custodie suearcẽ admittit/siquis dixerit uoluptates partiz esse bonarũ honestarũq; cupiditatũ / partim vo malarũ: z illas exercẽdas eẽ z honorãdas/has ptra moderandas z cohibendas. Uerũ in his oibꝰ annuit affirmatq; oẽs similes esse z pariter honorandas. ADI: Profecto quisq; ita affectus est id agit. SO CRA: Nõne ita indices viuit ut incidentibus pñtibusq; semp cupiditatibus obsequatur: dum videlicet alias ebrietati modulationibusq; idulget/alias aque potu cõtentus est z inedia. iterdũ vo gymnastice studiꝰ se exercet nonnunq̃ remissiori aio torpet/qñq; philosophie attingit studia. sepe etiaz se ad rẽ.p. confert/proditq; in mediũ/quicqd obtulit sors z dicẽs z faciẽs. Ac si qñq; milites admiratur ad eos fert/sin mercatores/ad hos rursum aduentat/neq; ordine ullo aut necessitate vitã suã dirigit sed iocundã z liberalẽ z beatã hanc vitã appellãs hãc assidue colit. ADI: Scite vitã popularis hois nullũ delectũ viuẽdi hñtis/narrasti. SO: Arbitror equidẽ plenũ hũc diuersis plurimisq; moribꝰ esse/ pulchrũq; z uariũ quẽadmodũ ciuitatẽ illã videri quẽ sane multi atq; multe feliciter viuere arbitrarẽtur: cũ rerũ.p. atq; mox in se multa exempla ptinet. ADI: Ita est nimirum. SO: Esto nobis vir talis populari rei.p. similis: utpote qui popularis meriti noietur. ADI: Esto. SO: Reliquũ est/ut de pclara illa re.p. viroq; preclaro dicamꝰ/tyrãnide atq; tyrãno. ADI: Dino. SO: Age videamus o dulcis amice/quis nã tyrãnidis ipsius sit modus: Principio qõ ex popularí orit ferme est perspicuũ. ADI MAN. Manifestũ. SO: Eadẽ igit rõne ex popularí tyrãnis orit/qua ex paucoq; potẽtia/popularis. ADI: Qua: SO: Quod sibi ciues in paucoq; potẽtia tanq̃ bonũ proposuerũt/per qõ z paucorũ potentia inoleuit//id erat diuitiarum copia: Nonne: ADI: Istuc ipsum. SO: Inexplebilis itaq; diuitiarũ sitis/ceterorũq; officioq; negligẽtia propter ipz questũ eã perdũt. ADI: Uerũ id quidẽ. SO: Quin etiã eius qõ in popularí bonũ censet/cupiditas inexplebilis ipaz quoq; peruertit. ADI: Quid in ea potissimũ censeri bonũ dicis: SO: Libertatẽ. Naz istud in popularí ciuitate censeri preclarissimũ audies. Jdeoq; in hac sola habitare par est eũ viruz qui natura sit liber. ADI: Certe nomen istud libertas in hac ciuitate frequẽtiꝰ pdicat. SO: Nõne qõ dicturus erã. huius ipsius cupido insatiabilis/ceterorũq; negligẽtia hãc mutat rẽ.p. cogitq; tyrãnide indigere: ADI: Quo pacto: SO: Nã videlicet popularis ciuitas sitiẽs libertatẽ/malos pincernas presidentes nanciscit z ea profusius q̃ decet sese ingurgitans debachat / z pncipes causas tanq̃ rigidiores z tyrãnicos/punit/nisi mites admodũ sint plurimũq; cõcedant licentie. ADI: Sic prorsus accidit. SO: Atqui z eos qui pncipibꝰ parẽt/ obiurgat/tanq̃ fuiles z precỹ nullius hoies. principes aũt subditis pares/z subditos pares principibus/priuatim z publice laudat atq; honorat. An non necesse est hac in ciuitate ad sũmaz libertatẽ hoies peruenire: ADI: Proculdubio. SO: Atq; hãc insitã obedientie ipatientẽ licentiam o amice proprias irrepere domos / seq; usq; ad bruta protẽdere. ADI: Quo pacto hoc dicimꝰ: SO: Quasi videlicet. si pater filio fiat similis/filiosq; metuat: z filius patri sit par: neq; uereat parẽtes/neq; metuat: ut sit maxime liber: Inquilinus preterea ciui z inquilino ciuis equetur. peregrinusq; similiter. ADI: Sic accidit. SO: Hec utiq; z alia nõnulla minora similia his euenĩut. Nẽpe ea in urbe preceptor discipulos timet/eisq; blandit/discipuli preceptores spernũt: z si militer pedagogos. atq; ut summatim dicã iuniores senioribus se similes prestãt. uerbisq; z operibus ad uersant. Seniores aũt iunioꝝ gerũt vicẽ z tanq̃ scurre facetijs eos delectãt. ne seueri imperiosiq; videantur. ADI: Maxime. SO: Uulgi autez libertas extrema o amice/tali in ciuitate quãta: qñquidẽ empta mancipia nihilominus libera sunt q̃ emptores. z quanta mulieribus erga viros/virisq; erga mulieres equalitas libertasq; sit/ferme dicere/obliti sumꝰ. ADI: An nõ ꝑm eschylũ dicemꝰ qõ nũc nobis in buccã uenit: SO: Sic prorsus. Atq; ego quidẽ ita dico. pfecto quãto liberiores sint hac in ciuitate bestie que sub hoibꝰ nutriunt q̃ alibi/nemo nisi exptus crediderit. Nã z catelle ut habet prouerbium/perinde ac oñe sunt. Et equi z asini tanta per vias libertate progredi consuescũt/ut in obuiũ quẽq; impetũ faciãt/nisi cesserit. Leteraq; oia summa agunt licẽtia. ADI: Meũ certe mihi narras isomniũ. Nã mihi rus pficiscẽti frequẽter ista ptingũt. Vides quo tãdẽ oiuz supradictoꝝ sũma cõtẽdat. Ita siqdẽ hinc delicatꝰ ciuiũ aius reddit / ut siquis paulum quid seruitutis afferat egre ferãt/neq; tolerent. Demũ vo leges omnes tã scriptas q̃ nõ scriptas ptenũt: ne quis illis psit dñs. ADI: Manifestuz id quidẽ. SO: Hec o amice egregia illa z elegans rep.est/ex qua ut mihi videt/tyrãnis nascit. ADI: Elegans certe/z quorsum hec: SO: Morbus porro qui in paucorũ potentia serpẽs/eã labefactauit/idẽ z in hac pululãs excrescẽsq; nimia ex licẽtia/popularem ciuitatẽ iugo seruitutis subigit/ Ac summatim excessus ois uerti penitus in ꝓriũ cõsueuit: in tpibus in arboribus/in aialibꝰ z in rebus.p. maxime. ADI: Haud iniuria. Nimia enim libertas/haud in aliud videtur q̃ nimiã in seruitutẽ puerti: z puatim z publice. SO: Certe id cõsentaneũ. Quare nõ ab re dicebã nõ ex alia re.pu. q̃ populari tyrãnidẽ surgẽ: extrema ex libertate/grauissimã z acerrimã seruitutẽ. ADI: Sic ostendit rõ. SO: At nõ hoc ut arbitror ipse querebas sed qui nã morbꝰ idẽ in paucoq; potẽtia popularíq; gubernatione innatꝰ eã in seruitutẽ redigit. ADI: Uera narras. SO: Dicebã utiq; ociosoq; z prodigorum

Proverbium Catulꝰ dominas imitantes.

Adagiũ Tuũ tibi nascere sommium

So

hoīum genus partiz fortius ꝛ virilius eē partiz ignauius: ꝛ illud quidē ducere hoc aūt sequi: quos quidē
* hoies fucis in supiozibus cōparauim⁹/illos quidē fucis aculeos hn̄tibus/hos aūt aculeis carētib⁹ fucis.
ADI: Et merito. SO: Isti quidē in quacūqz fuerūt ciuitate/eā turbant/quēadmodum pituita ac bilis corpus. Quos oportet bonū medicū ꝛ legū fundatorē/
* nō minus q̄ solertē apum cultorē/emin⁹ p̄cauere: primū quidē ne oriant in ciuitate/ac si oriunt ut cū ipis fauis protinus excidant. ADI: Ita prorsus agendū.
SO: Sic igit accipiam⁹/ut perspicacius qō querim⁹ cognoscamus. ADI: Quo pacto? SO: Trifariam popularē ciuitatē ut re ipsa est/partiamur. Unū quidez hoc genus in ea propter licentiā nascit/nō minus q̄ in paucoꝝ potētia. ADI: Est ita. SO: Lōge aūtē acrius in hac q̄ in illa. ADI: Qua rōne? SO: Ibi qz contemptui est/ꝛ priuatū viuit/imbelle propter desidiā fit. In populari aūt id genus omne. exceptis paucis presidet: ꝛ qō in eo acerrimū/dicit ꝛ agit. aliud autē iuxta tribunalia inherēs susurrat/nec tolerat/siquis alia dixerit. Quapropter oia ab hoc genere paucis exceptis in ciuitate huiusmodi administrant. ADI MAN: Et maxime quidē. SO: Aliud igit tale semp ex multitudine excernit. ADI: Quale? SO: Ex oib⁹ enim questū agētibus qui natura modestissimi sunt/ut plurimū ditissimi efficiūtur. ADI: Lōsentaneum. SO: Hinc utiqz mellis copia ꝛ uberioꝝ ꝛ facilioꝝ fucis exprimit. ADI: Quomodo enim ex his qui pauca possidēt copia mellis exprimeretur? SO: Diuites ut arbitroꝝ tales fucoꝝz herba uocantur. ADI: Sic ferme. SO: Populus aūt tertiū erit genus. quotcūqz ipsi sua dūtaxat curāt/nec alienis se implicant: haud multū pecunioſi. Quod quidē genus ꝛ plurimū est ꝛ in populari ciuitate principalissimū: quotiēs cōgregatur. ADI: Est certe: at nō frequēter id facere vult: nisi particeps mellis efficiat. SO: Hōne semper est particeps/quatenus qui presidēt expoliātes diuites/dispertiēteſqz populo/sibi p̄nt ut plurimuz usurpare? ADI MAN: Prorsus ita fit particeps. SO: Loguntur utiqz repugnare hi qui expoliati sunt/pro viribus in populo dicētes atqz agētes. ADI: Quid ni? SO: Occasionē itaqz ab alīs acceperūt/q̄uis ipsi nō cuperēt rerū innouādarū: qō insidient populo/ꝛ ad paucoꝝ imperiū intēdāt aium. ADI: Cur nō? SO: Tandē vo postq̄ populū viderūt nō spōte sed iscitū a calūniatoribusqz seductū conari ut ipis iniuriā iferat/tūc sane velint nolint/reuera euadunt paucoꝝ potētie studiosi: haud ultro uolēteſqz/sed hoc illis malū ingerit/fucus stimulans eos ac pungens. ADI: Valde quidem.
SO: Accusationes igit/litigia/contentioneſqz mutue oriunt. ADI: Et maxime. SO: Ideoqz populus p̄sueuit vnū aliquē sui defensorē creare: eūqz nutrire. ꝛ uti magnum efficiat/consouere. ADI: Consueuit certe.
* SO: Ex quo patet tyrannuz ex radice tutoria pullulare. ADI: Certū id quidē. SO: Que nā origo mutationis ex tutore in tyrānū? An videlicet postq̄ cepit qui preest id agere/qō circa templū lycei iouis in archadia fabula refert. ADI: Quid nā? SO: Quod quisqs humana viscera cū aliarū victimarū incisa viscerib⁹ forte gustarit/lupus fieri cogit. Hōne fabulaz audiuisti? ADI: Equidē. SO: Eodē modo ꝛ iste cuius imperio ualde vulgus obtēperat/cognato nō abstinet sanguine/sed falsis ut solēt cōfictis criminibus in iudiciuz trahit eos a quib⁹ timet ꝛ iniusta se cede cruētat/viri vitā extinguens/gustāsqz lingua impura ꝛ prophano ore generis proximi sanguinē ac nōnullos expellit/enecat alios/causatus scilicet eris alieni/reserationes partitioneſqz agrorum. Quare necesse est eiusmodi hoiez uel ab inimicis iterfici uel tyrannidē exercere/lupūqz ex hoie fieri. ADI: Necesse est oino. SO: Iste quidē aduersus opulentos hoies seditiosus. ADI: Certe. SO: Hōne ab inimicoꝝ vi huic periculū imminet? Qui si expulsus/inuitis redierit inimicis/tyrānus effectus reuertitur.
ADI: Lōstat. SO: Ac si eū calūnijs publicis expellere nequeūt uel occidere/violentā illi mortez cogitant/clāqz insidiant. ADI: Ita certe fieri cōsueuit.
SO: Hinc solita illa orīt tyrānis occasio exigendi. Hepe omnes qui huc ascēderūt/custodes aliquos corpis/ut auxiliatoꝝ populi saluus sit solēt a plebe reqrere. ADI: Maxime. SO: Bat itaqz eos plebs illi metuēs: sibi ipsi nimis p̄fidēs. ADI: Magnopere. SO: Cū hec vir pecuniosus aduertit/qui ob pecunias plebi hostis/est tūc certe iuxta oraculuz creso datū ad hermū lapidosum fluuium ausugit: neqz morat: neqz timidus dici ueret. ADI: Haud quaq̄ secūdo iterū uereret. SO: Sane quisquis cō prehēsus fuerit/ultimo supplicio affici solet. ADI MAN: Necesse. SO: Ait populi ille defensor magnus magnifice haud quaq̄ sese gerit: sz alios prosternit plurimos: ꝛ ipe in curru residet ciuitatis tyrannus ex tutore effectus. ADI: Quid prohibet?
SO: An vis enarrem⁹ beatitudinē viri huius/ꝛ ciuitatis in qua vir talis innascitur? ADI: Prorsus
* quidē. SO: Principio quidē oēs salutat arridens quibuscūqz obuius fuerit: ꝛ nomē tyranni recusat/polliceꝝ multa ꝛ p̄uatiz ꝛ publice/ere liberat alieno/agrosqz distribuit: populoqz ꝛ familiarib⁹ suis ac deniqz omnibus masuetus ꝛ mitis esse simulat.
ADI: Necesse est. SO: At cū primū externos hostes/partim sibi cōciliauit/partim extinxit/reb⁹ tā pacatis/statim ut populus duce semp indigeat/bellū aliquod nitit excitare. ADI: Consentaneuz est.
SO: In quo illud insuper efficit/ut qui sub eo sunt plurimis exhausti sumptib⁹ ad quotidianū victuz conuerti cogant: minusqz aduersus tyrānū insidias meditentur? ADI: Patet. SO: Quinetiam siquos agnouerit liberali esse ingenio preditos taleſqz ut imperiū eius recusaturi videātur ut ad eos extinguēdos occasionē habeat/hostibus obīcit. his de causis necesse est tyrānū semp noua bella mouere.
ADI: Necesse. SO: Qua de re ciues sibi infensos reddit? ADI: Sūmopere. SO: Verisimile est ut nō nulli eoꝝ qui tyrānidi suffragati sunt ꝛ apud tyrānuz plurimū p̄nt/audacter tā inter se q̄ cū eo/que geruntur iprobēt: p̄sertim sic altiori aio sint? ADI MAN: Verisimile. SO: Cōsentaneum est ut hoīce oēs tyrānus e medio tollat/si modo sit dn̄aturus: quousqz neminē relinquat amicoꝝ uel hostiuz qui alicuius mōēti sit. ADI: Manifestū id quidem.
SO: Acute igit inspicere illuz oportet/quis fortis/quis/magnanimus/quis prudēs aut diues sit. Hēpe usqz adeo beat⁹ est/ut seu uelit seu nolit his inimicus futurus sit: eisqz insidietur/quousqz ciuitatē

purgauerit. ADI: Egregiã sane purgationem narras. SO: Contrariuꝫ plane medicoꝝ purgationi. Siq̃dē medici a corpore qđ deterrimuꝫ est abstergunt: qđ vo optimũ est/relinquũt. Contra tyrānus efficit. ADI: Ille quidē sic facere cogit/si modo sit dñaturus. SO: Beata nimirũ necessitate adstrict⁹ est que illi precipit/ut uel cũ plurimis improbis uitã agat: a quibus etiã odio habeat: uel oino non uiuat. ADI: Talis profecto eius cõditio est. SO: Nõne quo infensiores habet ciues/dũ hec agit/eo pluribus ꝛ fideliorib⁹ satellitib⁹ idiget? ADI: Quid prohibet? SO: Qui naꝫ igit huic fideles maxime? Unde illos accerset? ADI: Ultro aduolabunt undiq̃ multi mercede pellecti. SO: Fucos iterũ mihi videris per canẽ quosdã dicere/externis ꝛ uarijs ex gẽtibus cõfluentes. ADI: Uere tibi video. SO CRA: Quis aũt ex indigenis? Nõne aliqui si uoluerit? ADI: Quo pacto? SO: Scilicet si proprijs seruis sublatis uoluerit ciues aliquos liberare ꝛ satellitibus suis asciscere. ADI: Maxime quidez: quoniã fidelissimi sibi hi sunt. SO: Quã preclaraꝫ narras tyrãni possessionẽ: siquidẽ talib⁹ amicis fidiscq̃ hominibus utit/cũ priores illos perdiderit? ADI: Attamẽ talibus utit. SO: Atqui mirant eum amici tales: puersanturq̃ cũ eo noui ciues. Equidores aũt viri oderunt ac fugiũt. ADI: Quid uetat? SO: Nõ temere igit tragedia sapiẽs artificiuꝫ esse videtur: atq̃ in ea euripides iure clarus habetur. ADI: Quaobrẽ? SO: Quod ꝛ hoc ex pfunda mẽte cecinit: Sapiẽtes tyrãnos esse sapientũ psuetudine: dixitq̃ hos sapiẽtes esse qui cũ his puersantur. ADI: Quinetiã tyrannidẽ tanq̃ rẽ diuinã extollit. Alliaq̃ permulta iste aliiq̃ poete. SO: Enimuero poete tragici utpote sapiẽtes nobis ignoscẽt: ꝛ illis qui perinde ac nos rẽ.p. administrãt/qđ eos in nostrã rẽ.p. nõ admittimus tanq̃ tyrãnidis probatores. ADI: Ignoscẽt ut arbitror/dcũq̃ inter eos facũdiores sunt. SO: Ceteras vo circũeunt ciuitates turbã cõgregãtes: ꝛ egregijs ꝛ grandib⁹ probabilibusq̃ uocibus/quib⁹ nõ deest preciũ/res.p. in tyrãnides trahũt ꝛ populare statũ. ADI: Uehemẽter. SO: Nõne pro his preciũ capiũt/honorãturq̃? in primis quidẽ ut uerisimile est a tyrãnis: deinde etiã a populari cõditione. At vo quo alti⁹ ascẽdũt in arduũ rerũ.pu. uerticẽ / magis eoꝝ deficit honor q̃si defessus crebriore anhelitu anxius ꝓgredi nõ ualeret. ADI: Ita nimirũ. SO: Sz ne postq̃ huc digressi sumus. ulterius digrediamur/dicam⁹ vnde tyrãnus exercitũ illũ suũ/preclarũ/uariũ. semperq̃ diuersuꝫ alat. ADI: Constat in primis qđ si que sunt sacre opes in ciuitate eas surripiet: cõsumetq̃ quousq̃ illa sufficiẽt que uendunt dum leuiora exigit a plebe tributa. SO: Quid si opes iste defecerint? ADI: Patet qđ ex paternis aleẽt / ꝛ ipse ꝛ collegę ipsius cõtubernalesq̃ ꝛ scorta. SO: Intelligo equidẽ qđ populus qui tyrannũ genuit/ipsuꝫ amicosq̃ eius enutriet. ADI: Ita cogit. SO: Quid vo: si succenseat populus dicatq̃/haud equũ eẽ ut adultus filius a patre amplⁱ⁹ nutriat sed ꝓtra a filio pater: neq̃ se ad hoc eũ creasse/ut postq̃ adoleuerit/tũc ipse seruis eius ministrans/nutriat ꝛ ipm ꝛ ipsius seruos/ꝛ alios oẽs vndiq̃ ꝓfluẽtes eius adstipulatores. uerũ ut a diuitib⁹ his qui preclari ꝛ boni existimantur in ciuitate/eo preside/liberet: atq̃ ita iubeat populus abire illũ e ciuitate/eiusq̃ amicos / perinde ac pater filiũ domo vna cũ debachãtiũ turba depellẽs. ADI: Agnoscet per iouẽ tũc demũ populus qualis ipse/ꝛ quali bestia delectatus sit / dũ eã generaret atq̃ educaret: q̃ q̃ ipse debiliores potẽtiores eicere tentat. SO: Quid ais? Audebit tyrãnus patri vim inferre/ꝛ si nõ obtẽperet uerberare? ADI: Immo vo. Mã auferet arma. SO: Patricidã ergo dicis esse tyrãnũ durũq̃ senectutis educatorẽ? Atq̃ ut videt/hec propie est tyrãnis. Utq̃ ferẽt / populus seruitutis liberorũ fugiẽs fumũ/in flãmã seruoꝝ dñationis incidit: loco ingẽtis illius ꝛ iportune libertatis/durissimã acerbissimãq̃ seruorũ subiẽs seruitutẽ. ADI: Ita nimirũ accidit. SO: An nõ igit probe a nobis dictũ fuerit / si sufficiẽter narrasse asseueremus/quo pacto tyrannis ex populari gubernatione nascatur: ꝛ nata cum est/qualis sit. ADI: Ualde quidẽ sufficienter.

¶ Argumentum Marsilij Ficini in libũ nonum de iustitia.

Socrates q̃ plurima de regia optimatum vita tractauit: multa etiaꝫ de ꝓria eius tyrãnide disputat: ut ꝛ illã tanq̃ beatissimã cõprobemus/ꝛ hãc reprobem⁹ quasi miserrimã. Quod nõ solũ igit in octauo/sz in nono insup agit de tyrannide: qua scilicet rõne potissimũ fiat ex populari/qualis quoq̃ sit/q̃ noxia/q̃ infelix. quo videlicet primã que in aio fit tyrãnidẽ totis viribus deuitemus. vicissimq̃ regnũ aio intimuꝫ cõplectamur. Per hec statiꝫ ad primũ redibit disputationis vniuerse propositũ. Quo utiq̃ statuit demõstrare/iustitiã nõ opinione dũtaxat humana esse laudabilẽ: sed etiã ipsa sui natura ꝛ honesta mirũ immo dũ ꝛ salutari esse añ oĩa uenerandã. Iniustitiã quoq̃ nõ ob metũ uel legũ uel infamie solũ vituperãdã esse: sed etiã propter ipsum malefice nature sue uenenum procul effugiendã. Justitiã vo cũ noĩat/alias legalem cõmunẽq̃ designat iustitiã/virtutẽ scilicet vniuersaꝫ sub legũ prouidẽtia institutã. alias iustitiã magis propriã siue distributiuã: per quaꝫ ꝛ in ciuitate pro meritis honores/pmia/pene/distribuuntur: ꝛ in aĩa partibus aie pro dignitate nature actiones ꝛ munera tribuunt: siue cõmutatiuã/per quã ꝛ in ciuitate equo ꝛ legitimo precio/res/uel reb⁹/uł pecunijs cõmutant: ꝛ in aio ita quasi similiter cõmutãtur officia/ut quantũ ratio inferiorib⁹ cõsulit/tantũdez vires inferiores pro rõnis iperio necessaria subministrent: Inter hec nota tyrannicũ aium ita perturbatũ esse / ut propie iudicet libidine perdit⁹ ꝛ temulẽtus/ꝛ furiosus/atq̃ immanis. Quippe cũ quasi fera ĩmanib⁹ q̃s libidinibus rapiatur/quarũ feritatẽ ceteri solũ somniãtes interdũ experiũtur. Que vo hic ad falsitatẽ ꝛ ueritatez ꝛ uaticiniũ somnioꝝ ptinẽt/in theologia abunde tractamus. Cõsidera q̃ diligenter mala cõnumeret oĩa/qb⁹ ciuitas oppressa tyrãnide pmit. Quãue apte totidẽ mala ac etiã plura in tyrãni aio numerat: adeo ut nihil miserabilius possit effingi. Mox disputationez totã huc tẽdentẽ ut sapiẽs iustaq̃ vita vite ꝛie proferatur/in tria redigit capita. Primuꝫ esse vult: quod hactenus est tractatũ: ex cõparatione videlicet iusapiẽtis iniustiq̃ hois ad ciuitatẽ quandaꝫ nulla sapientia

ꝛ iuſtitia gubernatã. Vbi profecto apparet ꝛ ciuitatẽ illã ꝛ hoiem equa rõne peſſime ꝛ infeliciſſime ſe habere. Secundũ vo caput nũc aggredit/diſtinctionẽ illã partiũ aie repetẽs in rõcinãdi ꝛ iraſcẽdi ꝛ cõcupiſcẽdi naturas: quibus tres quoq; vitas accõmodat/philoſophicã ambitioſamq; ꝛ cupidã/cupidã inq; pecuniarũ gratia uoluptatũ: ideoq; auara etiam noiatur. Tres ſimiliter diſponit ptes in ciuitate / magiſtratꝰ/milites/queſtuarios. probat deinde vitaz virtute predita magis eligendã eẽ q; vitioſam: pterea qõ ſit reuera ſuauior. Nẽpe cũ triũ illoꝝ quilibet vite ſue uoluptatẽ ceteris pferat/ſolus id philoſophus põt recte diudicare/opus enim eſt ad iudiciũ experientia/prudentia/rõne. Principio quantũ ad experientiã pertinet philoſophus quidẽ ꝛ ſui propriaz ꝛ alioꝝ uoluptates eſt expertus: quo fit ut facile que ſit preferẽda cognoſcere poſſit. Ceteri vo philoſophantis gaudia nunq; deguſtauere. Ideoq; uoluptates ſuas cũ philoſophantis gaudio cõparare nõ pñt. Preterea ſolus philoſophus perfecta pollet prudẽtia ꝛ aſſignãdarũ induſtria rõnũ: que quidẽ duo reliqua ſũt ad iudiciũ neceſſaria. Cũ ergo philoſophꝰ ſapiẽtis iuſteq; vite gaudia ambitioſe libidinoſeq; vite añponat oblectamentis/iure ex ipius iudicis ueri ſnia vitã virtutẽ rectam vite vitio diſſolute añferre debemus. Tertium deniq; caput inde potiſſimũ exordit/qõ in ſolo ſapiẽte iuſtoq; viro uoluptas uera repiri põt. In ceteris aũt uoluptatẽ falſam ꝛ vmbratilẽ eſſe cõſtat. Qõ quidem ita probat uoluptates ut plurimũ uehemẽtes repletiones quedã ſunt indigẽtie. Atq; ubi ꝛ qõ ipletur ꝛ qõ implet uerius perfectiuſq; eſt/impletioniſq; modus purior atq; efficacior / ibi uerior eſt uoluptas ꝛ perfectior ꝛ ingẽtior: Cũ igit intellectus ueritaſq; itelligẽda uerioꝛẽ perfectioꝛẽq; naturã habeãt q; ſenſus atq; ſenſibile ac ueritas iteri⁹ penetret itellectũ q; ſenſibilẽ ſenſum: ꝛ ſine mixtione doloꝛis accedat/ſequit uoluptatẽ intelligẽtie uerioꝛẽ eſſe atq; perfectioꝛẽ: Inter hec caſu quodã neſcio quid interſerit mathemati cũ cui⁹ declarationẽ ex cõmentarijs in timeuz accipies oportuni⁹: Attẽde deinceps ad illã aie nature figuram/in qua ſub multiplicis beſtie noie intellige cõcupiſcẽdi naturã. Sub figura leonis/iraſcẽdi vigorem: ſub forma hois rõnẽ/ꝛ vide q; expreſſe depingat ambitioſi/iniuſti/libidinoſi hois vitã / immo miſerã ſeruitutẽ. Itẽ ibidẽ accipe formulã/qua poſſis trãſitum aiarum in beſtias ita interptari ut in beſtiarũ affectꝰ ꝛ habitus potiꝰ q; in corpora migrare dicãtur: Preterea memẽto/quẽadmodũ in corpore pſpicacia ſenſus/ſanitas/robur/pulchritudo/nõ opinione/ſed natura ſũt bona eorũq; ẽria: mala ſimiliter: ſic in anima prudẽtiã/tẽperantiã/fortitudinẽ/iuſtitiã naturaliter eſſe bona/naturaliter quoq; horꝝ ẽria mala. Deniq; accipe totius vite formã/per quã ita corporea cũcta diſponas/ut animi tẽperãtie cõſonent. Atq; eatenus eligas ſingula/quatenus cõferũt ad animi ſanitatẽ: ꝛ contra que hãc ipediũt procul effugias. habites ſemper mentis arcez. Atq; ab ea nullis aut illecebris aut minis te precipitari permittas: Cum vo ꝛ teipſum ꝛ alios ita formare uolueris ſuſpice pſpicuũ rei. p. hui⁹ exẽplar in celo: in celo inq; idẽſt ordine celeſtiuz motionũ/atq; altius in mẽte diuina: ut inde tãdẽ ad ipſi⁹ imaginem/teipſum primo/deinde familiam/tertio ciuitatẽ iuſte feliciterq; componas.

Decimus liber de Iuſto.

Deinceps cõſiderandũ reſtat: quarõne vir tyrannicus ex populari fiat. qualiſq; ſit. ꝛ nũquid vitã ducat miſeram an beatã. ADI: Certe id reliquuz eſt. SO: Scis quid adhuc deſiderẽ. ADI: Quid. SO: Hõdũ ſuffi cieter diſtinxiſſe videmur/quot ſint ꝛ quales cupiditates. Ac niſi id cõſtet/obſcurior erit eius quod querimus inquiſitio. ADI: Oportunum vo adhuc erit. SO: Prorſus quidẽ: atq; aduerte quid in eis noſſe uelim. Eſt aũt tale. Earũ uoluptatũ ꝛ cupiditatũ que nõ neceſſarie ſunt/videnť mihi quedã eſſe legibus repugnãtes que oibus quidẽ inſunt/a legibus autẽ ꝛ melioꝛib⁹ cupiditatib⁹ cũ rõne pariter caſtigate/in quibuſdã hoib⁹ uel oĩno obſoleſcere/uel adeo repimi/ut rare admodũ exileſq; reddãtur. In alijs autem uehementioꝛes frequẽtioꝛeſq; euadere. ADI: Quas potiſſimuz iſtas uocas. SOCRA: Que in ſomnijs ſepius excitanť: qñ animi pars illa ſopita languet/que rõnis eſt particeps ꝛ manſueta eiuſq; dña: Alia vo in qua feritas eſt ꝛ agreſtis immanitas/cũ ſit immoderato repleta potu atq; paſtu/exultat/tẽtatq; excutere ſomnũ/ꝛ ſolitis libidinib⁹ indulgere. Tũc quippe nihil eſt/qõ nõ audeat. ueluti ſoluta ꝛ libera oibus uerecundie prudẽtieq; pceptis: Vt aut cũ matre coꝛpus miſceri videat: aut cũ quo vis alio hoie uel deo / ſepe ꝛ belua/atq; etiã trucidare aliquẽ ꝛ impie cruẽtari/ꝛ a nulla prorſus uoracine abſtinere: nec ut breui cõplectar ab ulla inſania uel impudentia tẽperare. ADI: Vera nimiũ loqueris. SO: At cuz dꝫ ſalubri ꝛ moderato cultu atq; victu / quieti ſe tradiderit/ea parte aĩ in qua eſt ratio/excitata ꝛ recta: ſatura taq; bonarũ cogitationũ epulis. ꝛ ad ſeipſaz prẽplando cõuerſa / ea vo parte animi que uoluptate alit/nec inopia preſſa/nec ſacietate affluẽti/ut quieſcat maxime/neq; optimã partẽ illã aut geſtiẽdo/aut merendo pturbet/ſed ſinat eã per ſeipſam ſolã ac purã conſiderare/indagare atq; percipere quicq; ignotũ hactenus/uel pñtium/uel preteritorũ/uel futuroꝝ. Illa etiã tertia parte animi/in qua irarũ exꝛtuat ardor/ſedata atq; reſtincta uſq; adeo ut nulli infenſa quieſcat: atq; ita inq; partibus ꝺdẽ duabus pacatis/mẽte vo erecta/ſomno ſe cõparet/tunc demũ mens pura ueritatẽ attingit: neq; inſomniorum viſa nefaria ſeſe objciunt. ADI: Sic prorſus exiſtimo. SO: Quid plura. Id ſũmatim uolumus. Vni cuiq; ineſſe ſpẽm quandã cupiditatũ dirã agreſtẽ/atq; iniquã. atq; etiã in his qui iter hoies maxime moderati videnť. Quod inſomnis fit manifeſtum. Siquid ergo dicere videor ꝛ conſentis aiaduerte. ADI: Conſentio equidẽ. SO: Recordare qualẽ virũ eſſe diximus populare. Erat aũt is/qui ab ineũte etate ſub parco nutritus eſt patre. qui lucri cupiditati indulſit ſolũ. ceteras vo nõ neceſſarias / ſed ludi ornatuſq; comites / ſpreuit. Nonne ita. ADIMAN: Ita prorſus. SO: Cõuerſatus deinde cum elatioribus viris / pleniſq; libidinib⁹ his quas modo narrauimus/declinare cepit ad petulantiã oẽz

eorũq; mores: paterne parsimonie odio: Cũ vo in genio melioꝛe eẽt q̃ corꝛuptores: utrinq; distract⁹/ mediã nactus est utriusq; moꝛis affectiones. modeꝛate utrũq; secutus ut in spe putat/ neq; illiberalẽ/ neq; dissolutã vitã agens: ex paucoꝝ potẽtie cupido mutat⁹ in populaꝛẽ. ADI: Erat utiq; ꝛ est circa huiusce modi viꝛos hec opinio. SO: Pone rursus huius grãdioꝛis effecti filiũ/ primis ab annis/ sub paꝛẽtis moꝛibus enutritũ. ADI: Pono. SO: Pone iterũ eadẽ sibi accidere que patri ꝓtigeꝛant. ut ad omne trahat flagitiũ ꝛ lasciuiẽtis vite licentiã. quã tñ hi qui trahũt integrã noient libertatẽ. Pater aũt alĩq; domestici medĩs istis cupiditatibus suffragent: Qui vo ipsi opem suggerũt/ qñ scilicet iã sperauerint uehemẽtes illi incantatoꝛes/ nutrito resq; tyrãnidis/ adolescentẽ se nõ aliter continere posse/ amoꝛẽ in eo aliquẽ quibusdã machinationibus excitẽt/ ꝑsidẽ tutoꝛẽq; ociosoꝝ ꝛ ad libidines illi subministrantiũ desideꝛioꝝ/ alatũ certe ꝛ ingẽtem fucũ. Nunquid aliud amoꝛẽ taliꝰ esse putas: ADI: Nihil aliud. SO: Añ vo circa ipsum susurãtes cupiditates alie referte nidoꝛe/ vnguẽtis/ coꝛonis ac mero. resolutisq; cõsuetudinũ taliũ uoluptatibus/ coaugẽt pꝛoꝛsus alũtq; desideriũ illud/ atq; ita fuco aculeũ addũt tũc iã hic animi pꝛesce furit oino/ demẽtia ipsa feruet/ atq; stipatus inde satellitibus ꝛ stimulo percitus/ ac siquas itra se frugales ꝛ uerecũdas opiniones cupiditatesq; offenderit/ extirpat eas pꝛotinus ꝛ expellit: quousq; tẽperãtiã omnes eĩciat/ seq; foꝛensi ꝛ aliena insania repleat. ADI: Egregie tyrãnici viri refers oꝛiginẽ. SO: Nõne ꝛ olim hãc ob causam amoꝛ tyrãnus est dictus: ADI: Videt plane. SO: Et ebꝛius vir o amice non ne tyrãnicũ gerit aium: ADI: Sane. SO: Quinetiã furiosus ꝛ extra se positus/ non solũ hoibus sed ꝛ dĩjs imperare cõtendit/ speraq; se id cõsecuturũ. ADI: Uehemẽter. SO: Tyrãnicus aũt o beate vir reuera fit/ qñ uel natura/ uel studĩs uel ambob⁹ temulentus. amoꝛi obnoxius. furiosus euadit. ADI MAN: Pꝛoꝛsus ita se res habet. SO: Ita igit talis vir ut apparet efficit. Uiuit autem quo pacto: ADI: Id vo ut aiũt qui iocant/ mihi tu dices. SO CRA: Dico eẽdẽ. Post hec ut arbitꝛor festis indulgẽt bachanalib⁹/ cõmessationibus/ scoꝛtis. ceteriq; huiusce modi oibus: hi quoꝝ tyrannus amoꝛ intus animi incolẽs penetralia regit oia. ADI: Necesse est. SO: Itaq; multe pꝛofecto dieiq; noctesq; uehementes cupiditates multoꝝ indige pululant. ADI: Multe quidẽ. SO: Cito igit siqui pꝛouẽtus extiterint ꝓsumunt. ADI: Quid ni: SO: Post hec utiq; fenera ꝛ patrimonĩ dissipatio. ADI: Pꝛo culdubio. SO: Añ vo deficiũt oia/ necesse est cupiditates uociferari atq; cõqueri. que quidẽ frequentes ardẽteq; in nido animi delitescunt: Eos aũt ueluti stimulis quibusdã perculsos/ libidinib⁹ scilicet alĩs: pꝛesertimq; amoꝛe aliarũ oium tanq̃ satellitũ duce iactari/ efferriq; ad explozãdũ/ siquis quicq̃ possideat: qõ uel fraude surripi uel vi eripi possit. ADI: Maxime. SO: Quapꝛopter cogunt/ uel vndiq; usurpare/ uel ingentibus stimulis ꝛ dolozib⁹ cruciari. ADI: Cogunt plane. SO: Huz quẽadmoduz noue cupiditates ipsius adulte/ pꝛistinas exsuperarũt ꝛ que illarũ erãt/ usurpauere/ ita ꝛ ipse iustũ esse cẽsebit ut ipse iunioꝛ plus habeat q̃ parẽtes: ꝛ si poꝛtionem suã cõsumpserit/ paterna insuper eroget. ADI: Cur nõ: SO: Quod si parẽtes illi nequaq̃ permiserint/ pꝛincipio furari/ eosq; decipere aggredieꝛ. ADI: Omnino. SO: Sin istud non poterit/ rapiet iã vimq; parẽtibus inferet. ADI: Sic arbitꝛor. SO: Ac si pater materq; senex o mirifice vir resistant repugnẽtq; nunquid eos uerebit atq; ita se cõtinebit ut nihil agat tyrannicũ: ADI: Patri equidẽ ac matri sic affecti hois timeo. SO: Per iouẽ o adimante nunq̃d gratia nup amate cuiusdã cõcubine nõ necessarie/ uetereꝰ amicã necessariãq; matrẽ/ aut gratia specioꝛi alicui⁹ nup amati adolescẽtis nõ necessarĩ/ deseꝛtoꝛes ꝛ necessariũ semẽ patrẽ/ ꝛ amicoꝝ oium antiquissimũ/ videt tibi vir talis uerberibus obiecturus eosq; illis subiturus/ si eandem in domũ cõduxerit: ADI: Per iouẽ oino. SO: Quã beatũ esse videt/ tyrannicũ filiũ genuisse: ADI: Nõ multũ. SO: Quid vo: cũ parẽtuz supellectilis non sufficiet/ in eoq; iã erit examen ꝓfertissimũ uoluptatũ/ an nõ pꝛimo parietẽ alicui⁹ perfodiet domus: uel nocte tarde euntis palliũ rapiet: Deinde etiã tẽplũ aliqõ expoliabit atq; in his oib⁹ eas quas oliz a pueritia de honestis ꝛ turpibus quasi iura quedã ex quibus iudicabat/ opiniones habuerat/ Ille que nup a seruitute solute sunt/ tanq̃ satellites stipantes amoꝛẽ/ vna cũ eo iã superabũt. Que quondã doꝛmiẽte illo per insomnia soluebant: qñ adhuc erat ille sub legibus paterniscq; pꝛeceptis populari in seipso institutus cõditione. Tãdẽ vo amoꝛis tyrãnide irretitus/ qualis raro erat in somnis/ talis semp erit vigilãs: Nã ꝛ a nulla cede impia abstinebit/ uel inglutie uel facinoꝛe. Sed tyrãnice in ipso amoꝛ omni cuz licẽtia ꝛ trãsgressione viuẽs/ utpote qui solus sit dñs/ sibi subiectũ hoiem tanq̃ ciuitatẽ impudẽter ad oia rapiet/ vnde ꝛ seipsuz ꝛ turbã suoꝝ satellitũ nutriat: partim extrinsecus ingressam ex impꝛoba quadã cõsuetudine/ partiz intrinsecus ex eisdẽ moꝛib⁹/ ab ipo solutã ꝛ liberatam: Nonne hec talis hois vita: ADI MAN: Hec pꝛoꝛsus. SO: Ac si pauci tales in ciuitate sint/ ceteri vo oẽs modesti/ pꝛodeũtes aliũ quẽptã utpote satellites armant muniũtq; tyrãnũ ac si usꝑ piã bellũ imminet/ stipẽdio cõducti pꝛopugnãt: siue pax agat/ ibidẽ in ciuitate/ minuta mala pmulta cõmittẽt. ADI: Qualia: SO: Furabunt. muros fodient. marsupia incidẽt: Expoliabũt pꝛedabũturq; sacra rapiẽt. captos hoies seruire cogẽt. necnõ calũniabunt qñq; si dicẽdo facũdi sint. periurq̃; decipiẽt hoies ꝛ munerib⁹ coꝛꝛũpent iudices. ADI: Minuta hec dicis mala/ si pauci tales sint. SO: Hec quidẽ si ad maioꝛa cõparent dicunt exigua. Atq; hec oia ad tyrãnũ pꝛa uitare ꝛ miseria ciuitatis/ haud pꝛope ut ꝓuerbio fertur accedere putãdũ est. Quotiẽs enim in ciuitate tales multi repiunt/ eosq; alĩ sequunt multi/ sentiuntq; ingentẽ suoꝝ copiã/ tyrannũ pꝛocreãt cũ insciti⁹ populi/ illuz pꝛe ceteris qui inter illos ita est affectus/ ut eius in aio tyrannũ hñt potentissimũ. ADI: Cõsentaneũ id quidez/ tyrannus quippe iste erit potissimus. SO: Nõne facile id fit/ si cesserint oẽs: Sinautẽ/ ciuitas tyranno huic obstiterit/ tũc sane is quẽadmoduz in supioꝛibus patreꝝ matrẽq; subegit/ sic rursus ꝛ patriaz pꝛo viriꝰ subiget: alios inducẽs iuuenes: hisq;

Adagiũ Nec propius ferire

† Adagiũ Hoc tu mihi dices.

ſeruire coget olim ſibi charã patriã/matriãq; ut mo
re cretenſiũ loquar:taz educatione ꝙ habitu.atq; is
erit cupiditatis ei⁹ hominis finis. ADI:Sic prozſus.
SO:Hõne iſti tales priuatiz fiũt/anteꝙ dñentur: ꝓn
cipio cũ his cõuerſant ut plurimũ qui blandiunt illis
z in oibus aſſentant. Ac ſiqua re indigeãt/idẽ z ipſi
agũt/ſubmittũt ſe z quacũq; gerũt perſonã tanꝙ do
meſtici. Voti vo cõpotes cum facti ſunt/extraneos ſe
eſſe declarãt. ADI:Et maxime quidẽ. SO: Oẽm ita
etatẽ agũt. Amici q̃dẽ nemini vnꝙ. Semp autẽ dñan
tes alicui:uel alicui ſeruiẽtes. Libertatẽ vo z amicitiã
uerã natura nunꝙ tyrãnica guſtat. ADI:Maxime.
SO:Hõne huiuſmodi hoies iure ifidos noiabim⁹?
ADI:Jure. SO: Quinetiã iniuſtos ꝙ maxime fieri
põt.ſi modo in ſupiozibus recte inuicẽ quale quid iu
ſtitia ſit cõceſſimus. ADI:Recte quidẽ. SO:Cõcluda
mus igit/qui ſit vir peſſimus. Eſt aũt is/qui talis eſt
vigilãs/qualẽ ſupza figurauim⁹ ſomniantẽ. ADI:Di
no. SO:Talis utiq; fit/quiſq; natura tyrannicus ma
xime ſit/ut ſolus dñetur/aſſequit. z quo diutius in ty
rannide viuit/eo magis eſt talis. GLAV:Jta neceſſe
eſt. SO:Quiſquis iniquiſſim⁹ apparet/z miſerrim⁹
apparebit. z qui diutiſſime maxime; potit tyrãnide
maxime z diutiſſime iniquiſſimus reuera eſt z miſer
rimus. Multis aũt multa videbunt. GLAV: Jta ſe
hec habere neceſſe eſt. SO:Tyrãnicus vir ciuitati ty
rannide oppreſſe ſimilimus. Popularis vir popula
ri:Ceteriq; ſimiliter. GLAV:Quid ni? SO:Sicut ſe
habet ad ciuitatez ciuitas/virtute z felicitate/ita vir
quoq; ſe habet ad virũ. GLAV: Nihil ꝓhibet. SO
CRA:Quomõ ſe habet tyrãno ſubiecta ciuitas ad
eã que regi paret/qualẽ primo deſcripſim⁹?:GLAV
CO:Contra oino. Nã vna quidẽ optima/altera peſ
ſima. SO:Haud interrogabo quẽ dicas. Cõſtat eniz.
Verum de beatitudine atq; miſeria/eodez modo an
alio iudicas? Neq; vo tyrãnice ciuitatis ſpẽm admi
remur/ad ſolũ tyrannũ reſpicientes/aut ad eos pau
cos qui cũ eo rerũ potiunt:ſed ut decet oẽm penitus
ciuitatẽ ingreſſi:luſtremus ſingula/z ad cuncta ꝙer
ſis oculis feram⁹ ſniam. GLAV:Probe admones.
Cõſtat aũt apud quẽlibet nullam ciuitatẽ tyranni de
preſſa eẽ miſeriozẽ/nullãq; rege gubernata/beatiozẽ
eſſe. SO:Si idẽ circa viros obſeruari iuberẽ/num re
cte precipere:videlicet ſi cenſerẽ de his iudicare illũ
qui cogitatione poſſit viri mentẽ irripere / ac mozes
penitus introſpicere:neq; ut pueri ſolẽt/exteriozẽ in
tuens ſupficiẽ obſtupeſcit: dũ tyrãnicã prouſpicit emi
nentiã/quã procul aſpiciẽtibus frequẽter oſtẽtãt/ſed
pſpicaciter iudicat. Si inꝙ exiſtimarẽ oportere nos
oẽs audire euz/qui diſcernere ualeat:qui z vna habi
tauerit/z domeſticis actionib⁹ interfuerit: ubi noue
rit quo pacto erga familiares ſingulos ſit affectus/in
quibus maxime qualis ſit apparet/oẽm exitus tragi
cũ apparatuz/rurſuſq; popularib⁹ in periculis/atq;
hec oia dinoſcentẽ declarare iuberẽ quo pacto ſe ad
alios tyrãnus habeat/quo ad beatitudinẽ z miſeriã
nunquid recte iuberẽ:GLAV:Recte admodũ z iſta
iuberes. SO:Viſne fingamus z nos ex eoz numero
eẽ:qui iudicare poſſint/atq; illis adheſerint ut aliquẽ
habeamus qui ad ea que interrogamus/reſpõdeat:
GLAV:Volo equidẽ. SO:Age utiq;/ita cõſidera/ſi
militudinẽ/memoziam repetẽs ciuitatis/ac viri:atq;
ita ſigillatiz viciſſimq; utriuſq; affectus animaduerte.
GLAV:Dic quales. SO:Principio liberã ciuita
tem tyrannicã dices/an ſeruã? GLAV:Maxime
oium ſeruã. SO:Attamẽ in ea dños ac liberos iſpi
cis. GLAV:Plane:ſed exiguũ quidẽ iſtũ. Vniuer
ſum vo/ut ita dicã/in ipſa z preſtãtiſſimum genus/
turpiter ac miſere ſeruũ. SO: Si igit ciuitati vir ſi
milis/neceſſe eſt in illo eundẽ eſſe ozdinẽ: multaq;
illiberalitate z ſeruitute eius aium oppzimi? eaſq;
animi partes ſeruire/que preſtãtiſſime ſunt/exilez
vo partez ignauiſſimã/demẽtiſſimã dñari. GLAV
CO:Neceſſariũ. SO:Quid pozro? Seruũ an libe
ruz huiuſmodi animum appellabis? GLAV:Ser
uuz. SO: Atqui ſerua z tyrãno ſubdita ciuitas/mi
nime que vult agit. GLA:Mimirũ. SO: Tyrãnic⁹
igit aius minime que vult/efficiet:ut ſic de toto aio
dicã:ſed ſtimulo ſemp percitus violẽto:pturbatio
ne penitẽtiaq; replebit. GLAV:Quid ni? SO:Ty
rannicã ciuitatẽ/diuitẽne/an pauperez eſſe neceſſe
eſt? GLAV: Pauperẽ. SO:Aium quoq; tyranni
cũ/mendicum ſemp z inexplebilez neceſſe eſt eſſe.
GLAV:Eſt ut dicis. SO: Metu vo ſolicitari an
nõ neceſſariũ eſt/ciuitatem talem/talemq; virum?
GLAV:Valde. SO:Lamẽtationes preterea:ſuſpi
ria:fletus:anguſtias cẽſes in alia ciuitate frequẽtio
res te repturuz? GLAV:Nullo pacto. SO:In ho
mine inſup alio talia quedaz plura ineſſe putas ꝙ
in tyrãnico iſto:qui cupiditatibus amoziſq; inſa
nit? GLAV:Quo nam pacto? SO:Prozfecto ad
hec reſpiciẽs oia/ceteraq; generis eiuſdẽ/ciuitatez
tyrannicã ciuitatũ oium eſſe miſerrimaz iudicaſti.
GLAV:An nõ recte? SO:Sũmopere:Verũ de vi
ro rurſus tyrãnico/quid ais/quotiẽs eadẽ hec ani
maduertis? GLAV:Lõge cunctoz dico hunc eſſe
miſerũ. SO:Hoc non recte dicis. GLAV:Quãob
rem? SO:Nõdũ hic eſt/ut arbitroz/talis maxime.
GLAV:Quis ergo? SO:Jſte forſitan tibi hoc mi
ſerioz eſſe videbit. GLAV:Quis inꝙ? SO:Qui
cũ natura tyrãnicus ſit/vitã nõ agit priuatã:ſed eſt
infelix/z ſorte quadam eo deducit:ut tyrãnide po
tiat. GLAV:Ex his que dicta ſunt / uera te loq̃ cõ
iecto. SO:Jta eſt:Verum nõ talia quedã opinari
oportet. Immo vo diligẽtiſſime tali rõne inueſtiga
re. De maximo enim quodã nobis diſceptatio eſt:
bona ſcilicet vita ac mala. GLAV:Scite. SO: At
tẽde itaq; ſiq̃d dicã. Videt eniz mihi ex his de hoc
eſſe cõſiderandũ. GLAV:Ex quib⁹? SO:Ex vno
quoq; ſcilicet priuatoz/quotcũq; ita diuitijs abun
dant/ut multa habeãt mancipia. Iſti nãq; id tyran
nis hñt ſimile/qõ multis imperãt. Intereſt aũt/qõ
tyrãnus pluribus dñatur. GLAV:Intereſt utiq;.
SO:Hoſti qõ iſti ſecuri cũ familia viuunt/neq; fa
mulos metuunt? GLAV:Nẽpe. Quid enim metu
ant? SO:Nihil. Sz nũquid cauſam tenes? GLAV
CO:Equidẽ:quoniã videlicet ciuitas vniuerſa ſin
gulis priuatoz̃ ſuccurrit. SO:Preclare loqueris:
Quid ſiquis deoz virũ vnũ cui quinquaginta uel
plura mãcipia ſint/educat e ciuitate vna cũ uxoze
ac liberis/cõſtituatq; in ſolitudine cũ rebus ſuis oi
bus atq; mãcipijs:ubi liberoz hoium nullus ferre
huic auxiliũ poſſit/quali eũ z quanta formidine ue
xatũ ire exiſtimas? ne forte mãcipia ipſum z filios

z uxoze

ꝛ uxorē interimant. GLAV: Summa ut arbitror. SO: An nō cogeť seruis quibusdā blādiri: pollicerique multa: ꝛ manumittere/cū sibi nihil opꝰ sit: Unde ꝛ ad ministros suos ipse adulator erit: GLAV CO: Logeť penitꝰ uel ita facē uel pire. SO: Quid: si alios adhuc deus circulo disposuerit ꝓximos illi cōplurimos: qui nequaq̄ substineāt/ut alter alteri dñet/ac siquē deprehēderint sibi dñiū uēdicātes supplicijs extremis afficiāt: GLAV: Deteriorē ad modū eius ꝓditionē fore cēseo/si hostiū uallo circūcludať. SO: An non tali quodā carcere clausus est tyrānus natura talis existēs qualē in superioribus explicauimus: multis videlicet diuersisq̄ timoribꝰ ꝛ amoribus agitatū. Cū vo ingenio sit apprime cupido/huic soli neq̄ egredi usq̄ licet / neq̄ inspicere: quot liberi alij cupiūt. Sed intra ediū parietes formidolosus ueluti mulier cōmorať/inuidēs ciuibus alijs siqs extra menia spatiať: ꝛ boni q̄cq̄ spectat. GLAV: Sic ꝓrsus. SO: An non huiuscemodi malis plura insup incurrit vir ille qui male seipsuz gubernās quē ꝛ tu modo miserrimū iudicabas tyrannicū haud quaq̄ priuatꝰ viuit sz fortune vi quadā ut tyrānidē exerceat cogiť: Cūq̄ sibiipsi imperare nō possit/alijs impare ꝓtēdit: pinde ac siqs imbecillo corpore/ꝛ suis se viribꝰ non sustinēte / cogať ut q̄tē agat secū ipse nunq̄ / sed aduersus alia corpora certet ac pugnet. GLAV: Similima iducis o socrates atq̄ uerissima. SO: Nōne igiť o amice glauco miserabilis oino hec est ꝓditio/duriorq̄ vita est hois nacti tyrānidē/ea vita quam tu supra durissimā iudicabas. GLAV: Ualde. SO: Est aūt re ipsa q̄uis alicui nō videať uere tyrānus/uere seruꝰ/extreme adulationi seruitutiq̄ astrictꝰ: libidinibꝰ ne quissimoꝝ hoium adulator: qui appetitus suos explet nunq̄: sed plurimis idiget semp: atq̄ inops reuera esse apparet/siqs penetralia animi ipsius ispexerit: ꝓ auore q̄netiā ppetuo territꝰ ꝛ solicitudine angustiaq̄ uexatꝰ: si modo ciuitatis eius statui cui pest ipse est similis. Similis autez existit. An non: GLAV: Et maxime q̄dem. SO: ꝓter hec viro huic illa etiā tribuemus que antea memorauimus: qō necesse est euz ꝛ esse prius ꝛ fieri postea multo magis cū tyrānidē est adeptꝰ/iuidū/iniustū / exptē beniuolētie/impiū/oiscq̄ neq̄tie sentinā ac fomitez. exhisq̄ cūctis esse miserrimū: atq̄ alios etiam qui adherēt ipsi/similes reddere. GLAV: Nullus mētis cōpos his cōtradixerit. SO: Age quēadmoduz iudex oia circūspiciēs/de singulis iudicat/ita tu in pūtia/ꝓferas/qui tuo iudicio primus/beatitudine qui secūdus: ceteroscq̄ gradatim qui in numero q̄n que sunt/enarra: Regiū/honorifici impij studiosū: paucoꝝ potētie cupidū: populārē/atq̄ tyrānicuz. GLAV: At facile iudiciū istud. Mā quēadmodum sum ingressus istos quasi choros virtute/prauitate bitudine/ꝛ huic ꝓio inter se cōparo atq̄ iudico. SO: Num preconē cōducemus: an ego hec potius nūciabo: Aristonis filiū iudicasse virū optimuz ꝛ iustissimū/esse beatissimū: eūq̄ esse dixisse hominē maxime oium regiū/seq̄ ipm regētē. ꝓessimū vo ꝛ iniquissimū/esse miserrimū: talēq̄ eū esse qui maxime tyrānus sit: seq̄ ipsuz ꝛ ciuitatē tyrānide premat. GLAV: Ita sit ꝓmulgatū. SO: Nūquid adij ciam/siue lateāt sic affecti hoies/siue nō lateāt/hoies pariter atq̄ deos: GLAV: Addice. SO: Esto igiť. Et enim vna hec demōstratio sit/secūdā vo/si videť/hāc ꝓuenit itueri. GLAV: Que nā ista: SO: ꝓostq̄ sicuti ciuitas tres in spēs diuisa est / ita ꝛ cuiusq̄ aia trifariā diuidet/ut arbitror: atq̄ hinc demōstratio scōa nasceť. GLAV: Que nā: SO: Ista: Luz tres aie partes sint/tres quoq̄ uoluptates eē videnť: sua cuiusq̄ partis ꝓpria. Cupiditates quoq̄ totidem ꝛ principatus. GLAV: Quo pacto: SO. ꝓartē vnā dicimꝰ qua homo discit. Alterā/qua irascit. Tertiā vo ꝓpter uarietatez vno nō potuimus ꝓprio ipsius uocabulo noiare: sz ex eo qō in se ꝓtinet maximū/uehemētissimūq̄/cō cupiscibile appellauimus: ꝓpter uehemētiā earuz cupiditatū que ad epulas ꝛ pocula ꝛ uenerea rapiunt: ꝛ ad ea que ista sequunť: necnō auarū cognominauimꝰ: quoniā ex pecunijs maxime huiusmodi cupiditates explenť. GLAV: Recte. SO: Ac si uoluptatē eius ꝛ affectū lucri esse dixerimus/in vnā maxime summā/reducemus oratiōnē: ut aliquid nobis certuz ipsi significemus: quotiēs idipsum partē hāc aie dicimus. Atq̄ si totū hoc pecuniarū ꝛ lucri cupidū/noiemus/recte admodū appellabimus. GLAV: Mihi quidez ita videť. SO: Quid vo: Jrascēdi naturā: nōne ad potētiā/victoriā/gloriā/trahere totā asserimꝰ: GLAV: Agnopere. SO: Si igiť eam ꝓtētiosam ambitiosāq̄ appellabimꝰ/nūquid recte: GLAV: Rectissime. SO: At vo partē illā/qua discimus/constat cuiq̄ oēm ad vitam inuestigādā semp anniti/pecuniarūq̄ ꝛ glorie minimā curā habere. GLAV: Dino. SO: Si tertiū hoc discēdi cupidū ꝛ philosophū noiabimus/haud aberit nomē impositū. GLAV: Est ut ais. SO: Nōne dicimus in animis quorūdā vnā illarū partiuz dñari/in alijs aliā/quācūq̄ contigerit: GLAV: Dicimus. SOCRA: ꝓpterea dicimꝰ tria hoium prima genera esse: philosophū/ꝓtētiosuz/auarū. GLAV: ꝓrsus. SO: Uoluptatē quoq̄ spēs tres/hisce subiectas/cuiq̄ suā. GLAV: Dino. SO: Si vnūquēq̄ istoꝝ seorsuz interroges/que vita istarū dulcissima: suam quisq̄ ceteris anteponet. Auarus quidē lucri ipsius cōparatiōe honoꝝ uel disciplinarū oblectamēta/nulliꝰ existimabit nisi q̄d forsan ad argētū cōferāt. GLAV: Uera loqueris. SO: Ambitiosus aūt questꝰ delectationē molestā putat. Rursusq̄ eā que discēdo pcipiť/nisi doctrina inanē ꝛ vmbratilē hoium pariat gloriam. GLAV CO: Ita res se habet. SO: ꝓhilosophū quoq̄ ponamus ceteras uoluptates floccipēdentē/duz eas ad cōtinuū disciplinarū gaudiū quo ipse finitur inuestigāda ueritate cōparat/uocātēq̄ alias necessarias: quia illas secuturꝰ nō sit/nisi cogat necessitas. GLAV: Bene id nosse oportet. SO: Quādo igiť cuiusq̄ vite uoluptates ipsaq̄ vita in cōtentionē uenient nō de hoc qō est honestius aut turpius viuere / uel melius aut deterius/sed de suauiori pacatioriq̄ vite statu qua ratione discernemus/cuius sit sentētia uerior: GLAV: Haud satis habeo quid respondeam. SO: Sic autem animaduerte. Qua nam re iudicare oportet/quecūq̄ recte diiudicanda sunt: ꝓnne peritia / prudentia / ratione: An habet quisq̄ alia / quibus melius iudicet: GLAVCO: Nullo modo. SOCRA: Attende igitur. Cū tres sint / quis maxime expertus est omnes quas narrauimua uoluptates: Utruz auarus discēdo

qualis sit ueritas/magis tibi videtur exptus discendi iocunditatez q̄ philosophus lucri:an potius contra:
GLAV:⁊ Permultū interest. ⁊ Philosophū nāq; necesse est uoluptatē alterius a puericia degustasse: Auarū aūt haud quaq̄ necesse est in vitatis inuestigatione quā ta insit oblectatio pcepisse:exptūq; fuisse. Immo vo si nitat/nō facile istud assequit.SO:Longe igit prestat auaro philosophus/utrarūq; uoluptatū experientia.
GLAV:Longe.SO:Ambitiosus vo nunq̄d magis sapiētie/q̄ philosophus honoris gustauit oblectamēta:
GLAV:Honor q̄dē oēs cos sequit:si ꝓpositū sibi officiū exequant. Etenim diues a multitudine honorat: ⁊ fortis/⁊ sapiēs. Quapropter oēs quāta prouenit ex honore uoluptas usu ipso itelligūt. Quāta vo sit in ueritatis ꝓtēplatione suauitas solus sentit philosoph⁹.
SO:Igit quātū ad expientiaz attinet optime philosoph⁹ pre ceteris iudicat.GLAV:Valde.SO:Quineti am vna cū prudētia solus erit exptus.GLAV:Nihil phibet.SO:⁊ Preterea organū illud per qō iudicādū est/nō auari aut ambitiosi hois sed philosophi est instrumētū.GLAV:Quale istud:SO:⁊ Per rōnes eniz esse diximus iudicādū.GLAV:Diximus.SO:Rationes aūt pcipue philosophi sunt instrumenta.GLAV
CO:⁊ Patet.SO:Si diuitijs ⁊ lucro / optime singula iudicarent/que laudaret uel improbaret vir questuosus/necesse esset hec esse uerissima.GLAV:⁊ Penitus.SO:Sinaūt honore/victoria/fortitudine que ambitiosus ⁊ ad victoriā ardētissim⁹ iudicaret.GLAV
CO:Cōstat.SO:⁊ Postq̄ vo expientia/prudentia/rōne/necesse est que philosophus ⁊ rōnū vir studiosus laudat/esse uerissima. Quare cū tres uoluptates sint: uoluptas partis ei⁹/qua discim⁹/erit utiq; suauissima eiusq; dulcissima vita/in quo hec pars dñat.GLAV
CO:Nihil obstat.SO:⁊ Nēpe philosoph⁹ apud quez uere iudicādi est auctoritas/suā laudat vitā. Quā vo secūdā eē vitā/aut quā secūdā uoluptatē cēset iudex:
At ꝓstat qō bellicosi ambitiosiq; hois. ⁊ Propinquior eniz illi hec q̄ auari. ⁊ Postremā igit lucri cupidi vitā locare videt.GLAV:Quid ni:SO:Duo hec itaq; sibi inuicē ita succedūt:bisq; iust⁹ iam vicit iniustū. Tertiuz vo olympicoz ritu/seruatori ⁊ olympio ioui tribuēs/ꝓtēplare nullius ꝑterq̄ prudētis uoluptatē uerā ꝓprius existere neq; sincerā/sed vmbratilē atq; inanē:
ut ego ex sapiētū aliquo audisse mihi videor. atq; hic erit grauissim⁹ iniusti casus atq; ruina.GLAV:Admodū:Verū quo pacto istud ais:SO:Ita certe inueniā/te rūdēte perquirēs.GLAV:Quere.SO:Dic obsecro:nōne doloꝛi ꝓxiā dicim⁹ uoluptatez:GLAV
CO:Dicimus.SO:Medium q̄netiā qō dā ponim⁹/qō neq; letari est neq; dolere.GLAV:⁊ Ponim⁹.SO:Et cū mediū sit/q̄tē uacationēq; animi ab utroq;. Nonne ita hoc dicis:GLAV:Ita plane.SO:Recordaris qualia eē solēt egrotātiuz vba/dum morbo laborant:
GLAV:Qualia dicis:SO:⁊ Nihil eē dulcius sanitate sed eos latuisse aiūt q̄ dulce id sit/anteq̄ egrotarent:
GLA:Recordor eq̄dez.SO:Nec nō acerbissimis doloꝛib⁹ uexatos hoies/exclamātes audis/nihil eē dulci⁹ q̄ ea afflictiōe uacare.GLAV:Audio.SO:Quinetiaz alijs pmultis huiusmodi afflictionib⁹ cruciatos hoies audis/dū cruciant/uociferātes asserēteſq;/dulcissimū eē nullo doloꝛe affici/pñticq; molestia esse liberū.nō aūt dicētes dulcissimū eē letari.GLAV:⁊ Nēpe hec illis q̄es tūc forte gratissima.SO:At vo cū letari q̄s desinit/uoluptatis cessationē illā molestā existimabit.GLA:Forte.SO:Quies igit illa quā paulo añ utroꝛūq; mediā eē diximus/qñq; utraq; erit tū doloꝛ.s.tū uoluptas.GLAV:Videt.SO:Num fieri pōt/ut qō neutrū est/sit utraq;:GLAV:Nō/ut arbitroꝛ.SO:Atq qñ in aio uoluptas est aut doloꝛ/ambo mot⁹ q̄dā sunt:GLAV:Utiq;.SO:Tertiū vo illud qō neq; doloꝛ est/neq; uoluptas/nōne q̄es aliqua ⁊ istoꝛ mediū esse nup apꝓuit:GLAV
CO:⁊ Plane.SO:Quo pacto igit rectū est/qō non dolere est/iocūdū existimare. Vel qō nō letari/molestū:GLAV:Nullo.SO:Nō istud igit est/sed apparet ad molestū q̄dē iocūdū:ad iocundū vo molestum/id tūc qō mediū est ⁊ quies. Neq; visa huiusmodi ueri q̄q̄ de uoluptate nobis offerūt: sed ex quadā deceptione ꝓueniūt.GLAV:Sic monstrat ratio.SO:Vide igit uoluptates/que doloꝛē nullum sequunt:ne sepius istud in pñti disputatione ita natura cōparatū existimes:ut uoluptas q̄dē doloꝛis/doloꝛ vo uoluptatis priuatio sit.GLAV:Quoꝛsū aspicia:Vbi nā tales sunt uoluptates:SO:Multe quidē ⁊ alie sunt/sed presertim/si aduertere vis/uoluptates que circa olfatū fiunt. he nāq; nullo prius antecedēte doloꝛe/repēte ingētes ꝓueniunt:⁊ cū cessant/doloꝛ eas nullus sequitur.GLAV:Verissima narras.SO:Ne credamus igitur doloꝛis cessationē/purā uoluptatē esse/neq; doloꝛē uoluptatis absentiā.GLAV:Nō.SO:At vo earū que per corpus ingrediūtur in aiū/uoluptatesq; dicūtur/ferme maxime queq; ac plurime tales sunt/ut doloꝛū liberationes sint.GLAV:Sūt ꝓfecto.SO:Et que circa hec futura ab expectatione nascūtur/pgustationes quedā uoluptatis atq; doloꝛis eodē modo se hnt.GLAV:Eodem.SO:Scis quales he uoluptates sūt/⁊ cui maxime silēs:GLAV:Cui:SO:⁊ Putas aliq̄d in natura eē supremū/infimuz/mediū:
GLAV:Equidē.SO:Cēses aliquē cū ab ifimo ad mediū fertur:aliud arbitrari q̄ ad summū ascēdē:
⁊ dū stat in medio deflectiteq; oculos illuc vnde uenerat/alibi esse opinari q̄ in supremo:cuz id qō reuera est summū nō suspiciat:GLAV:⁊ Per iouez/nō aliter hoiem talē opinaturum existimo.SO:Si iterū deferatur/deoꝛsuz ferri opinabat:ac uere putabit.GLAV:Quid ni:SO:⁊ Nōne hec sibi eaz ob causam cōtingūt oia:quia nōduz expertus est quid uere supremū sit/quid mediū/quidue infimum:
GLAV:Manifestū id quidē.SO:⁊ Nunquid ergo miraberis/si ueritatis impiti hoies tum de multis alijs nō recte sentiūt/tum etiā circa uoluptatē ⁊ doloꝛē/horūq; mediū/sic afficiūtur/ut quotiēs in doloꝛem feruntur/uere iudicēt/doleātq; reuera: quotiēs vo a doloꝛe surgūt in mediū/⁊ repletionum ⁊ uoluptatem assequi arbitrētur:⁊ Et quēadmodum qui iuxta nigrū/solum aspiciūt fuscum quoniā non vidēt aliū/clarissimum illud existimāt/ita ⁊ qui doloꝛis uacuitatē cōparāt cum doloꝛe/ueraz aūt expti nō sūt uoluptatē/in iudicādo decipiant:GLAV
CO:⁊ Per iouē nō istō miraboꝛ equidē:Immo vo si ꝓtra eueniret/potius admirarer.SO:Sic autem considera. Nonne fames ac sitis ⁊ cetera generis eiusdē uacuitates quedā sūt coꝛpis ipsi⁹ hitudinis

GLAV:Cur

GLAV:Cur nō? SO:Ignoratia vo ⁊ imprudētia uacuitas quedā est habit⁹ animi. GLAV:Maxie. SO:Implet aūt ⁊ illud dum alimēta capit / ⁊ iste dū intelligētiā accipit. GLAV:Cur nō? SO:Que nam repletio uerior? Utrum que per ea fit que magis ueriusq; sūt/an que per alia? GLAV:Que per ea que magis sunt. SO:Que nam cēses puriorīs esse substātie? Nūquid cibi/pot⁹/obsonij / alimento rūq; quorūcūq; genera? An uere opinionis spēs: scientieq; ⁊ mētis: summatimq; vniuerse virtutis? In hūc aūt modū iudica. Nō inheret semp simili immortaliq; ⁊ ueritati/ac etiā tale existit/⁊ in tali quodā fit/magis esse tibi videt/an illud potius qō rei nunq; simili atq; mortali: necnō tale est / ⁊ in tali quodā efficit? GLAV:Lōge pstat qō semp simili est cognatū. SO:Essentia utiq; rei semp similis/nū quid eēntie magis est/q; sciētie particeps? GLAV CO:Nō. SO:An vitatis? GLAV:Neq; hoc. SO CRA:Sinaūt ueritatis minus / nōne ⁊ essentie? GLAV:Necessariū est. SO:Nōne coiter oia circa corporis cultū genera minus vitatē eēntiāq; participāt/generib⁹ his que circa animi cultū uersant? GLAV:Minus. SO:Nunqd ⁊ corp⁹ similiter minus q; aīus? GLA:Et corp⁹. SO:Nōne qō replet his reb⁹ que magis ueriusq; existunt/qōue magis ueriusq; existit/magis quoq; replet? q; qō his reb⁹ iplet que min⁹ sunt: ipmq; est min⁹. GLAV:Quid phibet? SO:Si ergo repleri reb⁹ nature pfētaneis est iocūdū/ipm utiq; qō reuera uerioribusq; reb⁹ implet/naturali⁹ ac uerius uera afficit uoluptate. Nō aūt ea que ⁊ minus sunt ⁊ min⁹ uera sūt/accipit/minus uere firmiterue replet: fallacioriq; ⁊ falsioris uoluptatis fit particeps. GLAV: Necesse est oīno. SO:Hoies igit prudētie virtutisq; expertes/⁊ epulis rebusq; similib⁹ mācipati/deorsum ferunt/rursusq; ad mediū usq; pueniunt/⁊ circa hec per oēm vitā oberrāt: sup hec vo emergūt nunq; /⁊ qō uere summū est/nequaq; suspiciūt: neq; ad supa euehunt: neq; uera ulla re qūq; fruunt/neq; stabilē purāq; gustāt uoluptatē/sed ueluti pecora humuz pni spectāt/uētriq; obediētes pascēdo coeundoq; etatē pterūt/proq; his reb⁹ uberius potiūdis calcibus iter se ⁊ cornib⁹ ferreis vnguibusq; decertant/sese inuicē ob iexplebilē libidinē trucidātes: Utpote qui neq; uerā ⁊ firmā sui partē/neq; ueris pabulis implēt. GLAV:Oino o Socrates vulgi vitam quasi quodam pādis oraculo. SO:Necesse est eos uoluptates pseq mixtas dolorib⁹: que simulachra uoluptatis uere ⁊ vmbre sunt: usq; adeo inuicē dolozis cōparatione mutua inqnate/ ut ⁊ uoluptates ⁊ dolores ex ea cōparatiōe uehemētiores appareant: amoreq; ipsarum huiusmodi uoluptates rabidos insipiētib⁹ pariāt. inflāmentq; ad pugnā. Quē admodū Stesicorus ait troianos uere ipsius ignaros de helene imagine inuicez decertasse. GLAV CO:Necessariū est oīno ita id se habē. SO:Quid vo circa irascēdi naturā? Nōne ⁊ alia quedā horū similia ptingāt necesse est: qñ ds idipsum pagit/uel iuidia ppter ambitionē: uel violētia ppter ptēptionis cupiditatē: uel ira ppter mor difficultatē absq; rōne ac mēte sequēs honoris/victorie/ireq; expletionez. GLAV:Talia necesse est etiā circa id fieri. SO:Asserere igit audeamus quod ⁊ circa partē que stus auidā/⁊ aliam victorie studiosaz / quecūq; appetitiones tales sunt/ut sciētie rōniq; obtemperēt/easq; uoluptates sequant ⁊ capiāt: quas rō ipsa cōcedit/uerissimas utiq; uoluptates quoad earū natura uerarū uoluptatū est capax/adipiscent: qppe cū pareāt vitati/ac isup sibi ppias uoluptates pcipiēt/sicdē quod cuiq; optimū/id ⁊ maxime ppriū. GLAV:Proprium maxime. SO:An igit tot⁹ aīus cū ea parte in qua est phia pcul ab omni seditione conspirat/tūc euenit/ut queq; pars officio suo fungat/⁊ iusta sit: ⁊ sui ppias uoluptates atq; optimas adde/⁊ quoad fieri pōt uerissimas psequat. GLAV:Valde. SO:At vo cū parti uz reliquarū aliqua supat: id ptin⁹ euenit/ut neq; ipa sui ppriā repiat uoluptatē: ⁊ partes alias cogat / alienaz minimeq; uerā uoluptatē seq. GLAV:Sic accidit. SO:Nōne que lōgissime a phia rōneq; distāt/maxime talia quedā efficiūt? GLAV. Prorsus. SO:Lōgissime autem distat a rōne: quod ⁊ a lege ⁊ ordine. GLAV:Videlicet. SO:Lōgissimo aūt interuallo seiūcte eē vise cupiditates ille amore ardētes atq; tyrānice. GLAV:Dino. SO:Minimo autē discrepare apparuerūt regie appetitiōes ⁊ moderate. GLAV:Ita SO:Tyrān⁹ igit a uera ⁊ ppria uoluptate pcul admodum erit. Rex aūt illi q; proximus. GLAV:Necesse. SO:Amarissimā ergo tyrānus vitā aget. Rex vo dulcissimaz. GLAV:Necesse id prsus. SO:Scis ne quā to viuit tristior rege tyrān⁹? GLAV:Sciaz certe si dixeris. SO:Cū tres cupiditates sint/⁊ vna qdez legitima sit/adultere due/adulterarū tyrān⁹ supma sortit⁹ fastigia/dū legē fugit ⁊ rōnē/seruis qbusda ⁊ satellitibus uoluptatib⁹ se cōmiscet: ⁊ q; longissimo iteruallo a uoluptate legitima sit seiūct⁹/haud facile aliter/nisi forsan hūc in modū exprimi pōt. GLAV:Quemad modū? SO:Ab hoie paucoq; impij cupido/ terti⁹ apparuit eē tyrān⁹. Medius nāq; istoq; popularis vir extitit. GLAV:Ita est. SO:Luz tertio iraq; uoluptatis/quo ad vitatē simulachro post illū pgredit/si uera in superioris⁹ diximus. GLAV: Sic est dicēdum. SO CRA:Quinetiā paucoq; potētie dedit⁹/tertius est a rege/si in eodē locam⁹ optimatē ac regē. GLAV:Tertius utiq;. SO:Triplo igit numero sm tripli rōnez distat a uera uoluptate tyrān⁹. GLAV:Apparet. SO CRA:Planū itaq; simulachrū sz lōgitudinis numerum tyrānice uoluptatis existet. GLAV:Valde. SO CRA:Scōz vo potētiā ⁊ tertiū augmētū/manifestū est quāto discrepat interuallo. GLAV:Manifestum qdē cōputatori. SO:Siqs puerso ordine quātū uoluptatis ueritate supat rex tyrānum quesiuerit/peracta multiplicatione inueniet regez vite dulcedine superare tyrānum/⁊ tyrānum vite amaritudine regem/gradibus vigintinouē ⁊ septingētis. GLAV:Mirabile nimiū interuallū hoc inter iusti ⁊ iniusti viri vitā quo ad uoluptatē atq; dolorē cumulauisti. SO:Verus hic certe ⁊ conueniens vitis hoium numerus: siquidem ipsis conueniūt dies/noctes/mēsesq; ⁊ anni. GLAV CO:Conueniūt quidem. SO:Atqui si tātuz uoluptate bonus iustusq; vir malū ⁊ iniustum exsuperat/ mirum certe est quāto etiā magis ornamēto/decore/virtuteq; vite exsupabit. GLAV:Miruz certe. SO:At enim postq; huc disputando deuenimus/repetamus que a pncipio dicta sunt/ex qb⁹ ad ista delati sumus.

Dictū qñq; fuit iniuſte agere/illi ꝑdeſſe:qui cum oīno iniuſt⁹ ſit/iuſt⁹ tñ exiſtimat. An nō ita dictū ? GLAV CO: Ita. SO: Ad hec igit ita in preſentia diſſeramus poſtq; vna cōuenimus quā viz ⁊ iuſta ⁊ iniuſta habe at opatio. GLAV: Quo pacto? SO: Imaginez aīe figurem⁹: ut qui illa dixit/qualia dixerit/recognoſcat. GLAV: Qualē? SO: Talē aliquā: quales quodaz me morant fuiſſe nature/chimere ipſius/ſcylle/⁊ cerberi ⁊ alie multe: in quib⁹ ferunt uarie in eodē forme cōgenite. GLAV: Ferunt qdē. SO: Finge itaq; figurā vnā beſtie uarie admodū ⁊ capita circū multa bñtis: capita inq; partim beſtiarū domeſticarū/partim agreſtiū que ⁊ pmutare ⁊ ꝓducē ex ſe hec oīa poſſit. GLAV CO: Noui fictoris artificiū narras: tñ cum ad fingendū ſermo q; cera facilior ſit/fingat. SO: Unā preterea his adiūge ſupne leonis formā. Huic vnā inſup bois. Et amplīſſimū qdē p̄mū ſit: anguſtius vo ſecūdū atq; tertiū. GLAV: Facilia qdē iſta: quare ⁊ formata ſunt. SO: Cōiūge igit hec tria/ut ad vnū ꝓficiēdū inuicē cohereſcāt. GLAV: Iūcta ſunt. SO: Circūpone extrinſecus ipſis bois vnius imaginē ut illi qui nequeat interiora inſpicere/ſed exterius dūtaxat cernat operimētum/vnū aīal/homo. ſ. videat. GLAV: Circundedi. SO: Dicamus itaq; illi qui aſſerit ꝑdeſſe homini huic iniuſte agere/iuſte vo viuere nequaq; ꝑdeſſe/eum nihil aliud aſſerere/niſi ꝑdeſſe illi ut beſtiā illā multiplicē paſcat ⁊ leonē/⁊ fortiorē illā leonēq; efficiat: hominez vo perire fame pmittat atq; eneruet: uſq; adeo ut ꝓpter imbecilitatē trahat/quocūq; cetera illa rapiunt: neq; alterū cum altero māſuefaciat/inuicēue ꝓciliet/immo ſinat ſingula ſe inuicē morſib⁹ lacerare: ac pugnātia ſe mutuo deuorare. GLAV: Dino hec dicere/quiſq; laudaret iniuriā. SO: Ergo ſiq; dicat officia iuſta ꝑdeſſe: hec agēda dicēdaq; monebit/ex qb⁹ homo ille huiuſmodi aīalis interior/ſummā potētiaz ꝓſequat/ferecq; illius plurib⁹ capitib⁹ redimite tanq; colonus curā habeat: domeſtica qdez capita foueſ/irrigās/ac nutriēs/agreſtia ꝓtinus amputās: dū leonis naturā ad hoc adiutricē accipit: coiterq; curat oīa: ⁊ inuicē mutua beniuolētia ſibiq; ꝓciliat. GLAV: Pro recto hec ait: qui iuſtū laudat. SO: Omni itaq; ratiōe qui iuſta laudat/uera loquit: qui vo iniuſta mētit. Nā ⁊ quo ad uoluptatē ⁊ quo ad decus ⁊ quo ad emolumētū/iuſti laudator/uera pnūciat: Uitupator autem neq; uerī qcq; affert: neq; nouit qō improbat. GLAV CO: Nullo modo ut mihi qdez videt. SO: Abitibus itaq; vbis illi ꝑſuadeamus: neq; enim ſpōte delinquit. Sic iam ītrogemus o beate vir/nōne ⁊ honeſta vite iſtituta ⁊ turpia: ob talia quedā eſſe dicimus: honeſta qdē: que partē nature ferinā homini īmo forte diuino ſubijciūt. Turpia vo que agreſti dño ſubigūt manſueta. Cōſentiet nec ne? GLAV: Cōſētiet/ſi mihi crediderit. SO: Eſt ne aliq̄s cui ꝑſit ex hac rōne iniuſte aurū uſurpare/ſiqdē accidit ut dū accipit aurū: pſtantiſſimā ſui partē igbiliſſime ſeruire cōpellat? Etenim ſi accipiēs aurū/filiū ſuū uel filiaz mācipium efficeret agreſtiuz ⁊ improbox boium/haud quaq; acceptio iſta ꝑdeſſet: neq; etiā ſi multū capet: ſinaūt partez ſui diuiniſſimā/parti ꝓphaniſſimeq; ſceleſtiſſimeq; ſerui re cogit: neq; miſericordia tangit/nōne erit miſer? ac multo cuz grauior ſui pnitie/auri munerib⁹ eſt corruptus/q; eryphile/que ꝓtra viri ſui vitā monile illō ac cepit? GLAV: Valde qdē: ut ego tibi pro illo rñdeaz. SO: Nōne ⁊ intēperātiā oliz appellata tali qdā de cauſa putas: qm̄ in ea/dira illa/ingēſq; ⁊ multiplex fera ultra q; deceat relaxat? GLAV: Patet. SO: Cōtumacia vo ⁊ inſolētia improbat: qñ leonīnū ⁊ ſerpētinū illud genus augeſ/adeo ut ꝓter oēz modeſtiam ualeſcat? GLAV: Prorſus. SO: Beliioſa vo mollities in hui⁹ ipſius reſoluta nimiuz remiſſione: qñ in ipſo timiditatē ⁊ ignauiā procreat. GLAV: Quid ni? SO: Aſſentatio iſuper illiberali taſq; cū aliq̄s hūc ipſum aīoſitatis vigorē turbulēte multiplicitq; beſtie ſubigit: ac ꝓpter queſtū: eiuſq; inexplebilē cupiditatē/deijcit illū: atq; ita a primis annis aſſuefacit/ut ex leone vtaſ in ſimiā. GLAV CO: Magnope. SO: Mechanicus vo mercēnarius q; affect⁹ cur ifamis habeſ? Tūc certe hec in nobis ifamia: qñ qa partis optime ſpēz natura ſortit⁹ eſt imbecilā: adeo ut beſtijs que in eo ſunt dñari nō poſſit: imo colere illas queat ſtudeatq; dūtaxat ⁊ earū ſolū noſſe blāditias? GLAV: Videt. SO: Nōne ut huiuſmodi vir a tali quodā duce regaſ a quali ⁊ optimus qſq; geritſ/ſeruū ipz eē debere dicim⁹ optimi viri/diuinū in ſeipo bñtis imperatorem: neq; ad ſubiecti iacturā/parere illū debere ſuprorī cēſemus: quēadmodum de ſubditis oībus exiſtimabat thraſymach⁹: ſed q: pſtat cuiq; diuino ſapiētiq; pncipi ſubijci: maxime qdē/ſi talē in ſeipſo pncipem hēat/ſi nō hēat/principi huic ſaltē exteriori: ut oēs ſimus/quoad fieri pōt ꝓſiles ⁊ amici/eodē pncipe gubernati? GLAV: Recte nimiū. SO: Perſpicuuz qdē ex lege fit: qō tale qddā ipſi⁹ eſt ꝓſiliū: cū oib⁹ ciuib⁹ eque ꝓſpiciat. ⁊ impiū illud in pueros idem oſtēdit: quo ꝓhibent ſui iuris eē/priuſq; in ipis quē admodū in ciuitate rē. p. ꝓſtituerimus: optimamq; ipoz partē colētes ex optima noſtri parte exterioris hui⁹ principis loco/ſimilē quēdā in ipſis cuſtodē in ſeipſo ac principē creauerim⁹. Atq; eos tunc demū liberos eē pmittim⁹. GLAV: Cōſtat plane. SO: Qua igit rōne o glauco ꝓdeſſe alicui aſſerem⁹ iniuſte/uel itēperate/uel turpiter aliq̄d facere? Ex qb⁹ opib⁹ deterior erit: dum pecunias ampliores/aut aliā quāuis potētiam ꝓſequet? GLAV: Nulla. SO: Quo pacto iniuriāti ꝓdeſſe dicem⁹/ut ⁊ late at oēs/⁊ nō det penas? Nōne qui latet/etiā fit deterior? bois aūt deꝓhēſi caſtigatiq;/pars illa ferina ſedat ⁊ manſueſcit. Domeſtica vo pars liberat. Et aīus tot⁹ in naturā optimā reſtitut⁹/eo pcioſiorez ſumit habitū/tēperātiā ⁊ iuſtitiā cū prudentia capiens/q; corp⁹ cū robur ⁊ formā cū ſanitate ꝓſequit: quo aīa eſt corpore pcioſior. GLAV: Sic eſt oīno SO: Quāobrē qcūq; mētis eſt cōpos ad hoc oēm ſuā iſtituet vitā. Nēpe in pmis eas diſciplinas plurimi faciet/que talē aīuz ipi⁹ efficiūt: alias aūt ſpnet GLAV: Manifeſtuz. SO: Atq; neq; corp⁹ colet ⁊ nutriet ut ferine irrōnaliq; uoluptati īdulgeat: neq; ad ſanitatē id referet: neq; ſtudioſe id queret/ut robuſt⁹ ul' ſan⁹ ſit ul' formoſus/niſi vna cū his colat ⁊ tēperātiā: ita ut corpis harmoniaz ꝓpter aī tēperet ꝓſonātiā. GLAV: Ita prorſus/ſiqdē reuera futur⁹ ſit muſic⁹. SO: Sz neq; vulgi eſtimatiōe cōmot⁹: ordinē ⁊ pcordiā in pecunijs poſſidēdis/earūq; cumulū admirabit: augebitue eas in ifinitū: ifinitis malis

obnoxius

obnoxius.GLAV:Nõ certe ut arbitror.SO:Verum ad interiorẽ sui rẽ.p.semp aspiciẽs cauebit ne quid in ea e suo statu dimoueat ꝓpter indigentiaz pecuniarũ uel copiã.Atqz ita semp ꝛ in cõparãdis ꝛ in erogandis pecunijs/ꝓro viribus gubernabit. GLAV:Summope.SO:Quin ꝛ honores ad idẽ referet:Naz eos dũtaxat gustabit:ex qb⁹ meliorez euasurũ se sperat:eos aũt ꝛ priuatim ꝛ publice fugiet/qb⁹ deturbari posse qñqz pñtẽ animi sui statũ ueret.GLAV:Nõ ergo rẽ uolet ciuilẽ administrare/si id curauerit.SO:Immo per canẽ:sed in ipsa sulipsius ciuitate.Et maxime quidẽ.Non tñ in patria forsan:nisi sors quedã diuina ꝓtigerit.GLAVCO:Intelligo eqdẽ/quod ea in ciuitate dicis quã nos cõdidimus in pñtia:que ꝛ in vbis est dũtaxat: interius vo nusq̃/ut arbitror.SO:At forte in celo illi⁹ extat exẽplar:Cõspicuũ illi qui ꝛ itueri uolueritꝛ seipsum ad illud/cũ intuit⁹ est/instituere.Nihil aũt refert/siue uspiã sit siue erit.Que enim illi⁹ officia sunt/aget soluz:que alterius sunt / nequaq̃. GLAV:Consentaneum est.

¶Argumentum Marsilij Ficini in decimũ de iustitia ad Laurentium medicem.

Hactenus Socrates diligẽtissimus humani generis pedagogus ad legalez iustitiã.i.vniuersam virtutẽ per ipsam iustitie pulchritudinẽ genus hoium ꝓuocauit:ab iniustitia vo per iniustitie turpitudinẽ similiter reuocauit.Deinceps aũt ꝛ ad illã per sempiternũ eius fructũ ꝑmiũqz cohortabit: ꝛ ab hac per sempiternũ detrimẽtũ ei⁹ ꝛ suppliciũ absterrebit:atqz id est potissimũ decimi hui⁹ officium.Sz anteq̃ ꝓcipuo hoc fungat officio/ꝓhemio quodã utit:in quo diligẽter absoluit qd ꝛ in priorib⁹ libris attigerat/ꝛ in fine noni reliquerat admodũ saluti publice necessariũ. Profecto noster hic morboꝝ medicus humanoꝝ in ea morbi specie curãda est diligẽtior/quã ceteri nõ solũ negligẽter curãt:sz ne curãt qdẽ vnq̃:imo vo qd deteri⁹ est/quasi rẽ saluberrimã diligũt/ꝛ omni studio cõplectunt imitationẽ inq̃ poeticã/qua igenioſi poete dũ perturbatos aios acrius exprimũt/iterim audiẽtiũ legẽtiũqz animis ꝓturbationes siles uehemẽti⁹ ꝛ profundius imprimũt.Ac tãto magis oẽs ificiũt/quanto laudant ꝛ placẽt:Prohemiũ vo eiusmodi finez noni ꝓgrue sequit.Ibi enim aia in rõnẽ distribuit/ ꝛ in partes iferiores ꝓturbationib⁹ agitatas/quarũ impiũ in aia primũ/deinde in ciuitate tyrãnicũ appellat.At qñ poetica imitatio partes eiusmodi suscitat:fouetqz ꝛ auget/irritãs irã/titillãs libidinez/ soluẽs risum/effundẽs lachrymas ꝛ querelas/iccirco rõnis qdez regnũ labefactare/ꝓturbationis vo tyrãnidẽ videt adducere.Quãobrẽ Socrates pestẽ eiusmodi alioqn iocũdã/sz maxime uenenosam perdit/ne ipsa nos pdat. Ac vide quãta charitate Plato noster ubiqz humano generi ꝓsulat:ea videlicet disquirẽs circũspiciẽsqz picula/que alius oino nullus suspicaret:addeisup ꝛ nature educationiqz ꝓprie.i.poetice ualde repugnãs:modo strenue pro publica salute ꝓpugnet. ¶Quãobrẽ nemini mirũ videri debet Platonẽ hic ob vitatis amorẽ uel homero suo nõ parcẽ:qñquidẽ ob iustitie cultũ neqz genio qdez idulget suo.Homero aũt ꝑcipue derogat ut per ipz imitatorꝝ principẽ/ceteros multo magis dãnatos existimem⁹.Et qñ dicit ab homero neqz diuina neqz humana doceri/itellige laudes in philebo a platone tributas homero/nõ ex Platonis sentẽtia/sz ex cõi opinione deductas.Probat aũt imitãdi pitiã esse ut narrauim⁹ ualde piculosaz . Preterea seruilẽ atqz vilissimã.Siquidẽ imitatores neqz res ipsas itelligũt neqz faciũt:sed apparẽtes sensib⁹ rerũ formas secuti/ vulgaresqz de his opiniones aucupati / ꝛ imagines quasdã referũt/ꝛ sensib⁹ ꝓturbationibusqz obsequunt nulla rõnis habita rõne.Quãtũ vo poetas improbat ubi ꝓturbãt/tñ ꝓbat si ad virtutẽ ꝛ pietatẽ per bonestas heroũ laudes diuinosqz hymnos hortent.Veruz ut q̃uilis sit ois imitatio exprimat/artiũ gen⁹ in tres diuidit spẽs/utẽtẽ/fabricãtẽ/imitãtem.Et utẽtẽ qdem lyra.i.musicã ait supare artẽ lyre fabricatricẽ/quoniã certo sibi ꝑscripto fine/formã illi ꝓponit opis fabricãdi.Fabricãtẽ vo supare pictorẽ/lyrã colorib⁹ imitãtẽ. Qualẽ iudicat ꝛ poetã/sic ad aures rerũ imagines sicut pictor ad oculos referẽtẽ.Sz iter hec theologica quedã de ideis mysteria inserunt.Que qñ in theologia latius aperuimus/raptim in pñtia pstringemus. ¶Ascende age platonice ꝓtẽplator ab ijs formis : q̃s in mũdi materia sentis ad naturã formarũ eiusmodi genitricẽ.Quã ꝛ si nõ sentis/cogita tñ infusaz mundi materie ceu vitalẽ spiritũ/ꝛ plenũ seminũ ꝛ per semina artificiose singula disponẽtẽ.Naturã hãc in mũdo talẽ esse scito/qualẽ in te scis esse potẽtiã uegetalẽ.Ergo quẽadmodũ in te uegetali nature itelligis ꝑsse sentiẽdi virtutẽ.Ita ꝛ in mũdo naturã similez sed coissimã in fontẽ redige sentiẽdi quasi similẽ sed coissimuz. Deinde ꝛ in te sensum in rõnem/rõnẽ in intellectũ / ꝛ in mũdo similiter sentiẽdi genus in rõnalẽ naturam/ atqz hãc in genus intellectuale reducas.Preterea cũ ꝓcipias in teipso intellectũ/id qd intelligibile est appetere/quasi pfectius/ab eoqz formari uelut potẽtiore/ ꝓpone tam in mũdo q̃ in te naturã itelligibilẽ intellectuali nature.Intelligibile vo idẽ oino atqz ipm ens appella.Huic deniqz qd ꝛ itelligibile ꝛ ens appellasti ipm ꝓpone bonũ.Nam ꝛ ut bene sis esse cupis/ꝛ intelligibile gratia ipsius boni desideras.Postq̃ hunc ascẽderis/ꝓcipies vniuersuz sacro quodã septẽnario designatũ/ab infimaqz materia surgẽs per sensibiles qualitates:per naturã:per sensuz:rõnẽ:itellectuz:itelligibile ad ipm bonũ.Preterea spiritũ bonũ cũcta subsenario numero:quasi die sexto pfecisse/ꝛ in gradu septimo/uelut septimo die.i.in seipso ꝓquieuisse.Alioqz nãqz oium finis est ipm bonũ.Boni igit nullus extra se finis uel pot eẽ ul fingi.Si bonũ quo pficiant appetũt oia:ꝓclude a bono effici oia.Item si itrinseca prop priaqz virtute oia facit/itellige ipsuz vniuersum in se ipso cõplecti.At qñ prima ideoqz simplicissima natura est/iccirco formas in eo oium formã ipsi⁹ vnã eẽ memẽto/quã Plato boni ipsi⁹ uocat ideaz:in qua dixit Time⁹ deũ/mũdi opificẽ cũ creauisset mũdũ rede uisse:dicẽs mũdi opificẽ icircũspectũ suũ se recepisse. Proinde ipsa idea boni/ideas:idest speciales omniũ formas specie dũtaxat inter se distinctas/in natura intelligibili generat/qua ens vniuersum modo quodaz intelligibili cõprehẽditur:intelligẽtia quoqz oĩs mira q̃dã sup intelligẽtiã rõne.In hanc naturaz itelligibilẽ

omnes ſuſpiciũt intellect⁹/ab eaq; ſuſcipiũt ſtabiles formulas idearũ. Suſpiciũt ⁊ rõnales aĩe: vnde ⁊ formulas licet quodammodo mobiles acceperũt. Poſt has rõnaliũ formulas aiarũ virtutẽ quoq; ſenſualem idearũ deſcendunt imagines. Deinceps in uegetalem quoq; naturã ſemina. Perq; qualitates denicq; in materiã. Quãdo igit Plato inquit deus ideas facere in natura/intellige in natura mũdoq; intelligibili angeli carũ capite mẽtium. Quod aũt lectũ dixit ⁊ menſam exẽpli gratia dictũ ſit/ut per hec artificia itelligas naturalia. i. per lectũ ⁊ mẽſam/eum qui his utit hoiem. Preterea exẽplũ in arte prepoſite queſtioni accõmodatius videbat. Forte vo ⁊ formas regulis artium neceſſarias ab ideis abeſſe nõ putat. Neq; mirũ videri debet hoiez artiũ formas habere diuinitus: cum imaginationes artiũ beſtijs quoq; nõ deſint. Ac ſi eiuſmodi forme diuinitus in aĩa fiãt/iccirco dicent fieri in natura/ qz naturaliter iſerant. Quod ſiquis ad artificia quedã videat ineptior/dicẽt eum platonici uel per uaria diſtractũ fuiſſe/uel ſe totũ ad oppoſita cõuertiſſe. Nota Platonis uerba dicẽtis deũ non intelligere ſoluz/ſed ⁊ uelle/ſignificãtiſq; deũ intra ſe intelligendo cõcipere ⁊ extra ſe fabricare uolẽdo. Nota rurſus deum naturalis vnius ſpeciei vnã tãtum ſpecie expreſſiſſe ideã in ipſo intelligibili mundo/puta ſpeciei humane idealẽ humanitatẽ vnã. ſi enim in materia ubi innumerabilis mobiliſq; uarietas eſt/ in ſingulis hoibus vnio quedã cõmunis nature ſeruat/ multo magis in ſimplici ſtabiliq; natura/pro vna ſpecie naturali idea vnica ſufficit. Immo vo diuerſa hec ⁊ inſtabilia vnaz in ſe nature cõmunionẽ nõ aliũde habere poſſunt q̃ ab ipſa ſublimis vnitate nature. Rurſus ſi ponant humanitates due/certe qua rõne utraq; humanitas eſt/ inter ſe non differũt/immo ſunt vnũ. Ergo ſi differãt/ pfecto per additamẽta quedã utriſq; ſubiũcta/inuicẽ diſcrepabunt. Itaq; neutra erit abſoluta humanitas ipſa/ſed humanitas quedã atq; talis/⁊ humanũ quidã poti⁹ q̃ humanitas: Et utrũq; tanq̃ eiuſdẽ humanitatis particeps/humanũ ſimiliter appellabit: atq; pter hec erit humanitas in ſeipſa prius vna q̃ a ſubiectis plurib⁹ capiat. Merito de⁹ cũ ſit ſimpliciter cauſa/nõ eſt dicẽdus auctor quidã hois uel equi cuiuſdã/ ſz auctor hois atq; equi: Ideo vnã abſolutãq; pro q̃libet rerũ ſpecie pcreauit ideã. At qñ apud nos hic homo generat illũ/haud quaq̃ homo hic hois ſimpliciter dicẽdus eſt auctor/ſed q̃dã hois cuiuſdam auctor Neq; enim ſolus homo cauſa eſt/ſz eſt in cauſa/in numero videlicet cauſarũ/neq; totũ facit/nõ enim materiã primã aut aiam: neq; ipſi homini dat principium. Añ hũc enim paſſim erat homo/⁊ ſane huius opa fit ubiq; fietq; homo. Ubi vo Plato dicit deũ ideã vnã pgenuiſſe/qz videlicet/uel nolebat plures fore/uel aliqua neceſſitas ĩerat/nõ fore plures/itellige in deo ita neceſſitatẽ cũ uolũtate querti/ideo ut neceſſarium ſit ita eſſe/qz deus ita vult eſſe. Siq̃dẽ in ſumma diuinitatis ſimplicitate nõ aliud eſt neceſſitas q̃ uoluntas. Ergo ſi dixeris neceſſe eſt deũ ita uelle uel facere/cõuertã ſimiliter/vult deus ita neceſſariũ eſſe. Merito ubi ſumma bonitas cũ ſumma poteſtate concurrit/ibidẽ ſumma libertas cũ ſumma neceſſitate ſpirat. Cõſiderãda ſunt inter hec diuulſa quedã/ualde tñ utilia. Quale illud lectio uel doctrina niſi ad optimaz ratio nez vite ꝺducat/eſt inutilis. Qua q̃dẽ in re admirãda fuit vita ⁊ diſciplina pythagoze. Ac iure mexẽ apud oẽs auctoritatis/Platonis etiã tẽpore. Itez poemata ſi harmonica vboz cõpoſitio adimatur/ momẽti nullius euadũt. Preterea virtus aut hois aut rei in facultate quadã ꝺſiſtit ad finẽ illũ pcipue ꝺferẽte/cui⁹ gratia ⁊ res ipſa facta eſt/ ⁊ homo natus. Apparet interea quedã inter ſenſuz rõnẽq; diſtinctio: qõ ſenſus plerũq; circa magnitudinez ⁊ figurã numerũq; fallunt/⁊ pondus: interim tñ ratio per ipſaz metiẽdi ⁊ numerãdi/libzãdiq; facultatez iudiciũ ſenſus emẽdat. Cõſtat aũt aiaz nõ poſſe eodem in tẽpore per eadẽ ſui potentiã eadẽ de remodo ꝓtrario iudicare. Apparet etiaz vires appetẽdi nobis ineſſe diuerſas. Quippe cũ rem eandẽ ſimul appetamus atq; reſpuamus. Aduerte nõ eſſe exigẽdum a pbo ciue/ut oino nihil doleat: ſed ut naſcẽtẽ dolorẽ eiuſmodi rõnib⁹ ꝺſoleſ: ubi apparet aliaz eſſe animi partẽ/que uelut egra indiget medicina/aliaz que tanq̃ ſana medeſ. He vo rationes aduerſus dolorẽ ſunt pcipue quatuor. Prima/qz incertũ eſt bonũ ne id ſit qõ accidit aut malũ. Secũda/qõ qualecũq; ſit/certe paruipẽdẽdum eſt. Nihil enim ĩter ſomnia humana magnipẽdenduz. Tertia/qõ nihil oino dolẽdo pficiamus. Quarta/qz dolor id semp qõ ſubito nobis pſidio eſſe pot/impediat. Confirmat hec ex eo qõ ⁊ ſupari turpiſſimũ eſt/⁊ ſupare pulcherrimũ. Qui vo dolore uel alia quauis pturbatiõe premit/iam eſt turpiſſime ſupat⁹. Ideo pcipit ut in aduerſis atq; pturbantib⁹ medici dũtaxat utamur officio/qui dolẽtib⁹ nõ ꝺdolet/ſed medeſ. Comparat taloz iactib⁹ quotidianas vite ſortes: quas ita vult rõnib⁹ emẽdari/quẽadmodũ iact⁹ talor artificio quodã ludi emẽdari videnſ. Sz ſupiora pcepta ad ea que ſequunſ/quaſi quedã preludia ſint. Maximũ q̃dẽ oium id nobis in vita ꝓpoſituz ſit certamẽ: quo ſupemus vitiuz/virtutẽq; ꝓſequamur: cũctaq; oino que inter hoies hñtur bona/ ut ipſi boni ſimus/pro nihilo habeamus. Siq̃dẽ pro priũ iuſtitie pmiũ maius eſt q̃ cũcta que iter hoies pñt pmia reportari: q̃ppe cũ ⁊ ipſe iuſtitie ſplẽdor ſupra modũ hec oia ſupet: ⁊ in reb⁹ mobilibus/bzeuib⁹/vmbratilib⁹ repiri nequeat pmiũ iuſtitie imobili/ſempiterne/ueriſſimeq; ꝓueniẽs. Ex his ꝓcludit immobilẽ iuſtitie habitũ ꝓpter immobilẽ pmium exoptari debere. Aõ q̃dẽ poſt pñtis vite curricula laboribus iuſtitie manet. Alioqn iuſtitia ipſa/ que excellẽtiſſimũ iudicat bonũ/iuſtis hoib⁹ foret mala ob amores iuſtitie cõtinue laborãtib⁹/ſepeq; affectis iniuria/neq; iniuriã ulciſcẽtib⁹. Adde ⁊ bona pñtia eternoz deſiderio ꝓtẽnẽtibus: neq; pmiũ apud hoies iuſtitie/immo vo pro iuſtitia iniuſtũ ſepe ſuppliciũ reportãtib⁹. Quãobrẽ ne bonuz noceat/⁊ iuſtitia careat pmio/⁊ deus uel minus ꝓuideat/uel pro meritis nõ repẽdat/iudicãdum eſt fore aĩos imortales. Preſertiz ut tã iniuſti/qui viuẽtes penas iniuſtitie nõ dederũt/ſaltẽ defuncti ꝓſoluãt/ q̃ iuſti iter mortales oino ſpreti/apud ſupos coronenſ. Hinc nobile tradit pceptũ. Aĩus immortalis nõ debet pro breui hoc/ſed pro vniuerſo tẽpore eſſe ſolicit⁹. Immortalitatẽ aĩe Plato in phedro ⁊ phedone alibiq; oſtẽdit. Eiuſmodiq; ratione eſſe certas

certas demõstrationes ostẽdit in libro de sciẽtia di cens uerba eorũ qui contraria sentiunt examinãti ridicula tandẽ euadere. Itẽ in gorgia affirmãs my steria hec adamãtinis rationibus esse ꝓbata. Pre terea in hoc decimo/ubi post argumentationẽ sub dit tum per talẽ argumentationẽ tuz per alias mul tas cogi nos ad id confitendũ. Arbitror equidez in Platonis uerbis vim quãdaz latere mirabilem a pauciſſimis intellectã: ut non mirum sit: si per argu mentationes platonicas alꝫ quidẽ demonstratum id existiment/alꝫ vo nondũ demonstratum. Demo ſtheni certe auditori Platonis tanta efficacia per uiuã uocem persuasum fuit: ut dixerit/malle se ho neste mori ꝙ turpiter viuere/postꝙ Platonẽ atq; Xenocratẽ de animorum immortalitate disserẽtes au diuerat. Eãdem quoq; in scriptis Platonicis vim percepit Cleombrotus/z apud Cirenẽ multi ege ſis auditores/qui sese e corporis carcere ob deside rium alterius vite liberauerũt. Eandem Platoni cus percepit Boecius philoſophia teſte concedẽs hoc sibi certis rationibus demonstratũ. Eandẽ au relius Augustinus persensisse videt/ubi ait hac de re se nunꝙ dubitauisse. Confirmant hec ab Auicẽ na/rationes quasdã ad hec demonstrationes esse/ dicente. Neq; soluz demonstrari posse Plato hic inquit/sed etiã facile demonstrari/apud illos ut ar bitror: qui cum ipſi purgatã/segregatãq; a corpore mentẽ habeãt: merito non diffidũt posse quãdoq; aiam segregatã a corpore viuere. Quãdoquidẽ ex periuntur ipſi mẽtem suam seiunctã a sensibus / vi uere melius ꝙ coniũctã. Cõpertuz z habẽt aliorũ aias immersas corporib⁹/atq; ideo vitiosas/vitio tamẽ morboq; propio nõ interimi: Et iccirco mul to minus alieno. i. corporeo morbo posse corrũpi. Siquidẽ z corpus ipſum externo malo non prius perdicitur ꝙ intrinſecũ inde inferat malũ/quo pro xime perimatur. Ceterũ ne quis de aie sue diuinita te diffidat/iubet illã a contractis ex amore corpo reo sordibus penitus expurgare/purgatãq; perſpi cere/ꝙ pura/ꝙ simplex/ꝙ diuinorum auida/tanꝙ diuinitati cognata/ꝙ cito/ꝙ plene luminis diuini sit capax: Quod aũt dicit aias indies non fieri nu mero plures/intellige non ita fieri/ut ex corporib⁹ oriãtur z cõponant. Quod quidẽ sequẽs ratio ma nifestat/dicẽs si diuina de corporibus cõponantur tandẽ cum diuina nunꝙ resoluant in corpora/fore ut nihil reliquum sit corporũ in natura. Rursus ad uerte qõ subdit aiam non esse cõpositã: alioquin in dissolubilẽ fore nõ posse. Atq; intellige essentiã ad hoc ut dissolui nõ possit/oportere uel nullis cõpo sitã esse: uel si sit cõposita/non tñ ex materijs ullis cõponi: atq; ita rursus cõflari/ut in eius cõpositio ne multitudo nõ superet vnitatez: immo vo vnitas per harmonicã vnionẽ supet multitudinẽ/statusq; motũ. Cõclude mysteriũ partim ad ꝓuidẽtiã/ par tim ad immortalitatẽ premiũq; iustitie pertinẽs: iu ſtus quidẽ deo euadit ſimilis: iniust⁹ vo diſſimilis: Cuiq; nõ lateat deũ huic sibi esse ſimilẽ/illũ vo diſſi milẽ/rõni ꝓsentaneũ est iustũ deo charuz esse/atq; amicũ/iniustũ ꝓtra. Propterea deuz iustos tanꝙ amicos nullo pacto negligere: sz illis semp ita ꝓſpi cere ut eis singula ꝙuis videant aduersa tandẽ eua dãt ꝓspera/uel viuẽtib⁹ uel defunctis. Verũ cur nã hic hiſtorico quodã exẽplo potius ꝙ argumẽtationũ diligẽtia mysteriũ immortalitatis asseruit: Quoniam ciues ad iuſtitiã non tam uerboz artificio/ꝙ exẽplo z opere sunt prouocãdi. Preterea cur ad id cõfirmã dum producit in mediũ hoiem a mortuis resurgẽtez: Quia z si rationibus immortalitas ꝓstet/z cõmunis quedã iuſtitie executio/tñ locũ/formã/diſpositionem uel premiũ uel supplicij ab illo qui interfuerit oportet accipe. Quod nobis prope phedonis finẽ significat. Neq; ab re resurrexisse testat herũ pamphiliuz/pro salute patrie in prelio mortuum: ut significet eos qui pro publico moriũtur bono/ad uerã vitã resurrectu ros: quanꝙ ex multis vnus resurrexit ad nostrã. Sz nunquid hiſtoria hec est an fabula: Hiſtoriã esse vult Juſtinus platonicus martyrq; christianus. Ad equi dez nõ refellã. Ubi vo Plato apologũ fabulãq; noiat exponi poterit hiſtoriã dici posse fabulã: quotiens ul tra res gestas augustiorẽ habet allegoriã. Quãob cau sam Olympiodorus quoq; ait Platonẽ hiſtorias z rõnes sepe fabulas appellasse. Et quoniã manes z iu ſtitie loca figuraſq; aliter in phedro aliter in gorgia / aliter in phedone z hic/alibiq; diſponit / ꝓspicue pa tet hec ꝓter loci formã sensum quoq; allegoricũ ꝓtine re. Utiq; aũt hic circa resurrectionẽ duodenario nume ro. Qui sperarũ mũdanarũ apud priſcos est numer⁹ putãtes octo sup quatuor elementa esse celos. Quaſi dicat opus esse virtute diuina vniuersi dña ad mortu um suſcitandũ. Idq; interdũ ad hoiuz doctrinã diui na ꝓuidẽtia fieri. Sunt z qui dicãt annũ magnuz quo hois aia suum explet circuitũ per quẽ in idez redeat duodecimũ annoz milibus cõprehendi. Tribusq; an nis eiusmodi annũ mũdi exequari magnũ: quo mũdi aia per firmamẽti motũ/suũ peragit ambitũ triginta ſex annoz milibus peragẽdũ. Circuitũ vo aie nostre per duodecim agi annoz milia inde uolũt/qz oporte at per oẽs diſcurrere ſperas chorosq; demonũ z deo ruz: qui in phedro per duodecim ordines digerũtur. Sed quid nã sibi uolũt hiat⁹ in terra duo/totidẽq; in celo: ut intelligas aias alia quidẽ via ad terrena descẽ dere. ſ. habitu quodã corporeo/alia vo a terris aſcen dere. ſ. habit⁹ illi⁹ purgatione. E celo ſimiliter labi in elemẽta corpis elemẽtalis amore: ac viciſſim resurgẽ in celeſtia amore hoc reſtincto/celeſtiq; accẽſo. Hinc aũt Orpheus amorẽ oium tam ſupoz ꝙ inferoz cla ues habere. Judices aiarũ in aere z ethere collocat/ angelos ꝓuidẽtie diuine miniſtros. Poſt ſentẽtiaz iu ſti celũ petunt corã se z opera z iudicia preferẽtes: qz videlicet z ſeipſos nouerũt/taz ſibimet ꝙ alijs lucẽt. Iniuſti ꝓtra deſcẽdũt ſua ferẽtes a tergo. Neq; enim cognouere ſeipſos neq; ꝓfuere ſibi/ſed ceteris exẽplo ſunt potius ꝙ ſibimet auxilio. Pratũ in quo z aſcẽdẽ tes z deſcẽdentes ad tẽpus aie requieſcũt/media que daz regio eſt inter inferos z celeſtes/ac diſpoſitio in ter bonũ habitũ atq; maluz: z ſtatus beatitudinez in ter/atq; miſeriam/lymbo ſimilis in aere deſignatus. Hic aduerte animas que in ſuperiori vita mutuaz no titiam habuerunt/in altera inuicez ſe agnoſcere. Itẽ in eiusmodi prato / diutiſſime reſidere animas/ ꝓm Platonicos eorũz/qui in infantia deceſſerũt: de qui bus herus quedã memoria parum digna recenſuit. Quia cum in neutrã partem declinauerint eligendo/

neq; obduxerint habitū/ Platonici eas in lumine tā tum naturali relinquunt. At vo beatos quidem super naturale lumen/miseros autē infra id lumen positos esse putāt. Agitur hic preterea de supplicijs purgato rijs. Sed cur nam culpa doloribus aboletur: q; vide licet uoluptatibus inoleuit / nonne ꝛ medici morbos plurimū a contrario curāt: Animaduerte Platonez non temere ad delendā culpā numero uti denario / ꝛ cētenario insuper atq; millenario. Sane pro quolibet uoluptatis gradu decē adhibet supplicij gradus. Pri mo quidem queritur quā ob causam plures pendunt gradus pene q̄ percepti fuerint uoluptatis. Respōde tur ob lese maiestatis diuine crimen ita deberi. Pre terea/sicut beatitudinis gaudia iustitie humane dolo res exsuperāt/sic miserie cruciatus iniustitie uolupta tes. Deniq; neq; tam facile delentur note q̄ facile im primuntur: neq; qui peccati habitū confirmauit si vi xisset ultra delinquere desiuisset: queritur deinde cur gradus decem. Quid si Plato mosaicū decalogū est imitatus: cūq; arbitratus sit eus quodāmodo contra precepta diuine legis decē agere/qui aliquot ex decez omnino neglexerit/iure decies iudicat cruciandum. Pro inde / denarius numerus dicit vniuersus. Des enim numeros uel intra se implicat/uel per se suosq; explicat replicādo. Uniuersus autē numerus oportu ne animis purgādis accōmodatur: ut per hūc significi cetur vniuersam corporis labem deponēdam esse pri us q̄ ad vniuersi peruenias principē / penes quem ni hil potest esse corporeus. Querit post hec cur preter gradus penarū decem/annos centum affligātur iniu sti: Respondeo/ q ꝛ si ad centum usq; vixissent annos/ quo termino vita hominū quodāmodo designat / cō tinue peccauissent. Attribuitur autē cuilibet decē gra duum numerus centenarius/vnde numerus cōficitur millenarius. Hinc illud centum errāt annos. Item ꝛ il lud/mille rotā uoluere per annos. Preterea centum pro vno accipietis. Nam his Plato numeris non so lum in supplicio sed etiā in quibusdā premijs utitur. Profecto si denarius in se ducatur multiplicando de cies decem/ex eo nascitur centēnarius. Deinde si re ducatur in semetipsum/cōputando decies decem de cies/millenarius ꝓcreatur. Itaq; ꝛ denarius vniuer sus est numerus/ꝛ centēnarius/millenariusq; vniuer sales sunt numeri. Item si ab vno procedas in decez/ numerus nascitur linearis. Si a decem in centū/superfi cialis fit numerus. Si a decē in mille/fit solidus. Ut er go allegorice exponamus/iniusti hois anima a seipsa discessit in corpus/labeq; est infecta corporea. Hanc utiq; labē per denariū qui vniuersus est numerus ex purgatura est vniuersaz. Quod vo denariū oporteat in se duci centēnarium procreādo/significat animam a corpore ad se per rationē emergere oportere. Dein de qō opus sit denariū in seipsum reducere millenari um generādo/allegorice docet aiam non solum erga se uerti debere per rationē/sed per intelligētiā quoq; in se cōuerti: atq; ita in vnitatē reduci propriā: qua de niq; possit deo frui summa oium vnitate. Linearis au tem numerus ꝛ superficialis ꝛ solidus mistice docent ad mentē purificandam non solum extrinsecam ope rum/uerboꝝ/cogitationuz superficiem / sed etiā pro fundissima queq; penetralia/diligētissime perquiren da. ¶ Post lymbum ꝛ purgatorium descendit ad in feros. Sed platonicos uelle scito non soluz in pur gatorio temporales esse penas / uerūetiam in cele sti quadam regione temporalia gaudia: ut utrinq; par pari respondeat. Sic enim distinguūt. Aut sen sus in vita omnino paruit rationi / aut omnino ra tio sensui/aut semper inuicē pugnauerunt. Atq; in ea pugna uel sensus plurimū uel ratio superabat. Anime igitur in quibus sensus rationi per habituz confirmatuz prorsus obtēperauit/sempiternū pre miuz consequūtur. Contra vo affecte/sempiternis supplicijs condēnantur. Medie vo/si superauit ra tio/ad temporalia premia/sin vo sensus/ad tempo ralia supplicia transferūtur. Quibus vo nullum cō sultandi datuz est tempus/lymbus apud Platoni cos seruatur eligendi locus/hic sub prati nomine designatus. Et si prata interdū Platonici celestia: presertim suprema noiant/ hic tamē prata aeream significant regionē. Quo eniz pacto hic per prata significaret sublime celū: cum dicat ad hec animas e celis alias descēdere: alias e terre visceribus subi to peruenire? Sint ergo eiusmodi prata sublimes quedā aeris plage contigue sublimibus illis terre plagis/quas in Phedone describit in paradisi ter reni formā/felices sub uere perpetuo habere culto res. Ibidē cāpos quoq; ponunt elysios/terrenos inq̄. Naz celestes elysios celū habet octauū. Hinc illud Astra tenēt celeste solū/formeq; deoꝝ. Mit to in presentia Proculū ꝛ Plotinū/qui ubi Pla to sempiternū dicit/exponunt vniuersuz anni am plissimi tēpus/quo singuloꝝ tēpoꝝ curricula per aguntur. Porphyriū quadā ex parte in hoc ꝛ Ja blicū magis probo: ut hinc intelligātur eterna. Ubi enim Plato insanabilē dicit animū/ꝛ talē qui pur gari possit nunq̄/satis idicat eterna supplicia: atq; vicissim gaudia infinita. Quo vo pacto alij quidaz hec exponant/memoria dignū esse nō censui. Pre terea si Platonis uerba consideraueris/agnosces euangelicū illud. ligatis manibus ꝛ pedibus in ex teriores tenebras eum mittite. Sed addit hic liga to capite. Uinculū quidē capitis significat rationis impedimētū ꝛ luminis obiratē. Nodus vo manu um actionis ꝑfectusq; priuationē. Deniq; ligati pe des nō ducūt/non progrediūtur/nō pueniūt/sed vi illata raptant. Cognosces quoq; sub igneoꝝ boiuz figura ultores demones penasq; corporeas: idēq; ex multis pcipies piecturis: Notabis ꝛ ꝓpriū exte riorīs uocabulū. Preterea tenebras ubi claudunt hiatus. Sub noie quoq; mugitus stridorē dētium atq; fletū. ¶ Postq̄ vo loca ꝛ penarū disposuit/ꝛ gaudioꝝ per oppositā formā significauit/ꝛ media tetigit/ad illas iam reuertit aias/que in prata par tim e celo post ꝑmiū tēporale / partim e terra post tēporale supplicīū ꝓfluxerūt. Quas in elemētalem rursus generationē dicit oportere reuerti: perq; il lā eatenus ꝓgredi / quoad firmiorē statum siue fir missimū q̄q; ꝓmereant. Has inquit septez in pra to dies ꝓquieuisse. Huc tu septēnariū si per septem planetas interꝑteris: itē per septē dieruz septēnari os/quibus ante motū fetus in aluo quiescit: ac etiā per septē quosq; dies/in quibus gradatim in utero forme mutant. Forte nō nihil afferre videberis. Sz qd istud ad aias: que neq; amplius in planetis sunt;

descenderūt

descenderũt enĩz ⁊ nondũ aluo claudunt. Descẽsu re enim sunt in uterũ postꝙ ad tria fata puenerint. Interea aereo corpore aereã incolũt regionez: Erũ esto si placet: Forte etiã qz interim quodãmodo viuũt steriles/sterili quodam numero deputant/⁊ quoniã septẽnarius neqz ex aliquo numero gignit aliquotiẽs repetito/neqz gignit aliquẽ intra decem aptissime conuenit aiabus adhuc utrinqz a generatione uacãtibus: Attribuũt pythagorici eũdem numerũ Palladi: qz neqz ex matre genita sit/neqz genuerit: Cõuenire uolunt ⁊ animis a terrena adhuc matre semotis/⁊ uniuersum sub palladis sapiẽtia ꝓtemplãtibus: At cum primũ ab eiusmodi uacatione cõsurgunt/subeunt octonariũ qui ⁊ gignit/⁊ primus est inter numeros solidus: Ideo cum aia congruit ꝓpemodũ ad corpus solidũ accessura: Solidum vo octonariũ appellamus: quoniã ex binario per seipsum ter repetito ⁊ in se redeũte creatur/dimẽsionem trinam significãte: Naz ex bis duo bis/octo cõplẽtur. Adde si colis musicã/uocẽ septimaz esse penitus dissonã/octauã vo oium maxime consonãtem. Consonare aũt oportet tam corpꝰ aie qꝫ utrũqz fato/ut celestis aia ineat cum corpore terreno cõmercium. Cuius quidẽ consonãtie tãdem expletis numeris/aie iam ipsi ⁊ terra dissonet ⁊ cõsonet celum: si modo futura sit felix. Proinde qꝫ quatuor dies ad generationis ꝓgressum/octo diebus/prato subiungit. intellige in natura aie uegetali viz ⁊ affectũ quẽdam quodãmodo iam regnare ad formãdum corpus ex elemẽtis quatuor cõstitutũ. Itẽ sub octaua cõsonantia opus est quarta quodãmodo ad consonãtiam accedẽte ⁊ quinta uera iam cõsonãtia. Quinque vo fiũt si sequentes quatuor vna cum precedẽte cõputare uolueris. Quinetiaz videbis hic duodenariũ assignatũ/ quo aie ad exordia generationis accedãt. Duodecim enim ad id opus est sperarũ ⁊ diuinorꝫ demoniorũqz ordinez adiumento. Uox insuper ⁊ cõsonantia duodecima perfectissima est ex diapason ⁊ diapente/ ex octaua ⁊ quinta resultãs/sua quadã gratia rebus cõgruens amatorꝫ: conueniẽs quoqz nuptijs. Eiusmodi vo aie iãiã amore quodã/ ut ita dixerim/uenereo duce/terrenis cõciliãde sunt nuptijs. Sed cur Plato cum duodenariũ cõputaturus esset/ac post septez/residuũ esset subiũcturus/nõ subito dixit quinque: ut videlicet ⁊ per octo ⁊ per quatuor innueret mysteria que audisti: rursusqz per diei vnius iter additũ ad cõplendum duodenariũ/aiaduerteres corpus ex quatuor cõpositũ elemẽtis nõ prius ad aiaz preparari posse qꝫ ⁊ ipsum in vnã quintãqz formã quasi celo similẽ fuerit tẽperatũ: ⁊ aia vnũ ex se vitalẽ actũ corpori facile imprimat figurato. Quoniam vo aie ad cõposita declinantes corpora/ fati legibus magna ex parte subdũtur/ ⁊ vicissim fato duce ad illa labunt/iccirco inquit has aias in ꝓspectum fati ꝓcedere. Principio igit naturã ipsaz sublumine colũnari depingit/quod sit vinculũ vniuersi. Naturam intellige vitalẽ seminariãqz virtutem ab ipsa mundi anima infusam materie mũdi. Que propterea lumen dicitur quoniã penetrans ⁊ vitalis. Item recta nuncupatur colũna/quia quasi per longum totam ubiqz materiaz penetrat/multosqz formarum gradus producit deinceps specie ⁊ genere differẽtes. Dicitur etiam per omnem extendi partem/⁊ celum vndiqz alligare: qz tota ubiqz adest ⁊ cõtinet/multaqz tanꝙ per latera quedã inter se equalia ⁊ similia propagat. Ita tamẽ ut ex longitudine perueniatur ad latitudinẽ: Quoniam penetrãdo diffundit: ⁊ quaten⁹ diffunditur/implet/regitqz implẽdo. Hinc illud/Spiritus intus alit. Uarietas vo colorꝫ semina lium virtutũ declarat uarietatem. In hac utiqz natura/fatalis latet fusus/ꝑm imaginationem quidez ipse sperarum axis geminis polis cẽtroqz decorus: ꝑm vo rationẽ/quoddam anime mũdane simulachrũ uegetaliqz virtus eius nature presidẽs/eãqz uelut instrumẽtum mouens ad naturalia nõ solum artificiose sed etiam ineuitabiliter fabricãda: Ut non solum ordo a natura sit in mũdo/sed etiã a fato ieuitabilis ordo. Hinc illud in politico/mũdus a naturali cupiditate fatoqz ducitur. Sed tanta nature cũ fato cognatio est/ ut vix inter se a philosophis discernãtur. Ut autẽ immutabilem fati naturam exprimeret / fusuz eius esse dixit ex adamãte. Uertigiũ autem idest celuz ex adamãte rursus/alijsqz materijs. s. astris non solum fixis sed ⁊ mobilibus atqz cõmunibus: multipliciqz formaruz uarietate. Euidẽter deinde octo depingit speras/que a natura quidẽ agitantur/sed a fato nature preside immutabiliter agitãtur: ⁊ instrumenta fati esse dicuntur. Inculcãtur inter hec multa ad mẽsuras/profunditates / interualla/motiones/harmonias/formas / virtutes/ sperarum celestium pertinẽtia/que in Timei cõmentarijs oportunius explicabimus. Summatim vo ex uelocissimo ⁊ ordinatissimo celorũ motu: potẽtissimoqz contactu melodiã ingentem ⁊ uariam ⁊ suauissimam cogita procreari. Grauiores quidez uoces ex motib⁹ tardioribus/acutiores autẽ ex uelocioribus/ex mediis vo/medias. At quoniã elemẽtalis auditus ad celestem melodiã caret proportione / sonus eiusmodi nõ auditur. Hic nouem musas atqz syrenes esse cogitamus/octo sperarum tonos concẽtumqz ex tonis harmonicũ. ¶ Proinde fatalẽ fusum: idest tractũ inquit inter genua dee necessitatis uerti. Qui tres sint filie/lachesis/cloto/atropos: que vna cum matre celestia uoluãt. Hitto quid de his sentiat proculus/non solũ ponens iouem vnum vniuersalez mundi totius opificem/sed tres insuper sub eo ioues particulares opifices. Deinceps pari proportione deã vnã necessitatez in ordine illo custodiẽtez omnia/in quo cõmunis iuppiter cuncta cõposuit. Preterea tria fata: idest tres deas huius necessitatis filias: quaruz alie alia sub matris imperio procul a trãsgressione conseruent. Et necessitatez quidem deã omnino collocat super mũdũ: filias autẽ partim quidem a mũdo semotas / partim etiã declinates ad mũdum. Mihi vo sicut ⁊ plerisqz alijs Platonicorum magis placet/necessitatem esse mundi animã. Filias autem tres/esse tres huius anime vires ad fatalia pertinẽtes. Uocat autez necessitatem/non qz uel nature uel rationi inferat violentiaz: sed qz omnia in suo quodã ordine ab opifice reruz instituto cõseruat: neqz pmittit quicꝙ leges illius adeo trãsgredi/quin mox regrediatur in leges. Celos uoluit genibus: idest infima parte sui/tãta videlicet facilitate ut expeditissime interim contẽplationis gaudio perfruatur. Sed hanc ipsam uegetalem eius partez

tribus appellat nominibus. Lachesim quidē q2 reruz seminibus grauida est/ z vitaruz sortib⁹ atq3 formis: quas descēsuris iserit aiab⁹. Cloton deinde qñ ilitas vite sortes ordine suo euoluit in actum viuēdi z explicat in effectū. Postremo atropon qñ vitas iā euolutas in actū pgressu quodā indeclinabili/ad ineuitabilem usq3 terminū ꝓseruat atq3 custodit. Nonulli ꝑmā noiant uestā. Secūdaz mineruā. Tertiā vo martē siue martiā. Deinde qō dicit parcas ad syrenuz mot⁹ harmonicos canere/acetpe fatales vires ad effectuz per celestes motiones influxusq3 ꝓcedere. Sedes necessitatis filiarūq3 eius/ostēdūt fatalis ordinis firmitatez: quasi oporteat mobilium pgressionē ab ipsa motoris immobilitate regi atq3 ordinari. Sediū vo paria iter ualla iustā tum inter fata tum per fata distributionez fieri euidēter ostēdūt. Uestes albe tū fatoz naturā in uiolatā ostēdūt/tum innocētē. Nō eniz agit vniuerso maluz/qō ab optimo vniuersi duce depēdet. Corona describit impiū. Cantare est per tēpoz interualla ea cōgruitate digerere singula/qua diuina mēs momēto quidē intuēs tēporibus digerenda prescribit. Hinc fit ut parce oēs tēporanea cantēt. At cur Lachesis preterita: Cloto pntia: Atropos vo futura: Rūdeat proculus in preterito quidē tria tēpora cogitari. Haz z preterijsse iā dicit z qñq3 fuisse presens/z antēq3 presens esset/fuisse futurū. In pnti vo ipsum cogitari presens. qō prius fuerat z futurū. In futuro deniq3 futurū dū taxat agnosci. Per hec vo declarari precipuā esse lachesim. Scdo dignitatis loco cloton. Tertio atropon Uerum cur nam parce globos tractāt manib⁹: mater vo nequaq3/quoniā ifime illius aie vires cognationes globis sunt q3 aie ipsius substātia. Cur itē lachesis gemina tāgit manu: q2 in exordio z mediuz cōtinet z finis. Cur deinde cloto ampliorē z ab extrinseco tangit ambitū atq3 dextera. Atropos aūt angustiorem ab intrinseco atq3 sinistra: Quia euolutio vite per media/ z ab extrinseca exordit causa/z amplior est/ cōtingit quoq3 ꝓsperior. Ineuitabilis aūt terminus z ab itrinseca iam ꝓuenit ꝓprietate cōcepta / z desinit in angustū. Adde qō clam surrepit z ut plurimū cōtra uotū. Quod aūt parcas inquit celū intermissione quadā tēporis tāgere: ne putes fatales mundane aie vires modo regere mūdana modo nō regere. Si enim mutabilitas sit in fato cui⁹ ꝓpria immutabilitas ipsa est nihil fingi poterit non mutabile. Plato igit humano quodā more atq3 sermone/diuina pingēs officia innuere vult/fata partiz res ipas tractare/partiz vo nequaq3: tum q2 mūdane aie virt⁹ in ipsa sue integritatis dignitate ꝓsistēs/actionē suā reb⁹ gubernādis accōmodat: ac vicissim dū accōmodat nō miscet. Tum q2 tēpora lez in opibus vicissitudinē exhibēt: z quā intermissionē in opatione sua dicūtur habere: nō in se quidez sed in effectu demōstrant: tuz q2 naturalia quidē tractat/ supnaturalia nō attingit. Que enim uel ad rōnem purā liberāq3 uel ad diuinā intelligētiā fato supiorē pertinēt/minime tāgit. Talia enim ad sublimē dei ꝓuidētiā celesti fato supiorē miro quodā ordine reducūtur. Similiter in politico scribit/mūdana alias a fato/alias a ꝓuidētia regi: nō q2 ītermissa quadā vicissitudie tēpoz fiat eiusmodi cōmutatio: sz q2 quotidie quedā sub fato fiāt: quedā per ꝓuidētie leges sup fatalē seriē disponant. Accedit ad hec/q3 aie nostre/alias in prouidētia sūt oīno: alias ꝓsus in fato: alias in utroq3 simul. Cū eniz expedita tm mēte ꝓtēplatrice viuūt in puidētia solū penitusq3 libere viuūt. Cū vo in uegetali parte ad corp⁹ hoc inclinatio inualescit: atq3 ad imaginationē usq3 talis inclinatio ꝓpagat/ad fatum iam declinātes/pariter a libertate degenerāt. At dū cōpositio corpoi ꝓiūgūtur/iaz in ipm corporis sui fatū sese mergūt/minusq3 admoduz pristine retinēt libertatis. Deniq3 postq3 affect⁹ corporeos in habitū ꝓxerūt fato iā funditus obzuunt/omni libertate priuate. Querit quaz ob causam hic aie naturali quodā instinctu ad lachesim videant accedere. Profecto in generali natura corporee machine oium sunt semina spērū/certis nō solū formis z modis/sed tēporib⁹ quoq3 pululatura. Quinetiaz in ꝓpria qualibet z cuiuslibet speciei natura similis quidā est seminalis ordo/sed ad spēm ꝓpriā ptinēs ꝓpagandā atq3 seruādā. Similis z in quolibet sub specie indiuiduo fomes ꝓcliuitasq3 ad singula modis tēporibusq3 ꝓpriis ꝓducenda. Tres he nature deinceps ita dispositē sunt ut indiuidualis sequat specialē/spālis simul z generalē: adeo ut plurimū qō ex vni⁹ natura est/pariter sit ex alijs: z particularis natura cū vniuersa ꝓsentiat. Eadem ferme rō ne se habet fatū. i. pfiguratio quedā rerū explicāda rū/tum in ipa mūdi aia/tū in duodecim sperarū z syderū aiab⁹/ tū etiā in aiab⁹ iaz quasi particularibus. Quarū in numero sunt humane. In uegetali ergo virtute aie nostre ꝓpriū quoddā ineest fatuz z inuoluta series futuroz/ ꝓsentiēs in forma modoq3 z tēpore vna cum fatis celestiū aiarum/aieq3 mundane. Queadmoduz igit plante cuiuslibet germen ꝓpriis quibusdā figuris z suo tēpore pululās/spontе videt vna cum vniuersali tēporis uerni natura ad idē prouocāte concurrere/sic z aie suapte natura suoq3 fato oportune ꝓprias quasdā tūc ꝓmunt vitas/quādo ad easdē similiter vniuersale cōuocat fatum: Ita ut aiatum chorus suis quibusdā saltādi figuris uariorūq3 simul diuersitate saltātium fatalē imitet cantū atq3 sonū. Cantum quidē intelligi malim in celestib⁹ aiabus/in speris vo sonuz: in nobis deniq3 saltū. Tali quodā instinctu ad lachesim aie in auspicijs vite pueniunt ad sortes suas per sortes lachesis cōfirmādas. Cōfirmant igitur per ꝓphetam quēdam. Prophetа hic duo quedā significat/ tū vniuersalē primūq3 prouidētie influxū in aiam/ tum oportunitatez/sub qua eiusmodi fit cōcursus/ ut aie ad id ferātur/quo z fatum perfert vniuersale. Quod ergo dicit prophetā disponere in ordinē animas/sortesq3 a lachesi in eas trāsferre significat hec oia confirmari tum per ꝓuidentie diuine fauorem/tum per cōcursus illius oportunitatez. Neq3 ab re dictū est parcas vniuersum quidē manib⁹ gubernare/sortes vo aiarum e genibus lachesis accipi. Nam cum vniuersi gubernatio prestātior sit q3 dispositio aiarum/merito illa quidē manibus hec autē genibus perfici iudicatur. Sedere autez in tribunali/auctoritatem exprimit z iudiciū. Inter sortes vo vitarū atq3 exempla talis quedam videtur esse distinctio/quod sortes quidem ad vires pertinent uegetales. exempla vo ad imaginationes/ superiores quidem/uegetali potētia/sed ꝓpinquas.

Hēpe

Nēpe cuz primū in hac potētia talia quedā future vite semina pre ceteris inualescūt/simul in imagina tionē quoqz vite similis figure z machinamenta cō surgunt/affectusqz feruescūt:perinde ut apud nos sanguineaz corporis affectionē hilaris imaginatio sequitur.Colericam iracūda.Melācholicā vo tri stis.Fecundam luxuriosa. Hactenus fatalis pro cedit necessitas. At enim ratio imaginatione supe rior:cuius est ratiocinatio cōsiliū z electio/ideoqz motus ad utrūqz liber/percipiēs imaginationis fi guras/atqz affectus / pōt eiusmodi vite descriptio nem probare pariter atqz reprobare.Quā ob cau sam dicit virtutez esse a fato liberā/culpāqz in vite deteriozis electione eligētis esse nō fati. Nā z si ex fato est in tā cōmuni q̄ propzio nouā iam vitam z nūc aut prius eligere.Ex cōsilio tamē est talez pro prie eligere aut talem.Quippe si primā viuēdi for mam ab imaginatione oculis rōnis oblataz/ratio examinādo reiecerit/non deerit statim alia melioz rursusqz alia. Hinc illa prouidentie inspiratio pro pheta cognominatur. Premōstrat enim rōni quo dam iudicij lumine/eam habere liberā consultādi eligendiqz facultatem:quidue potissimū ex temera ria electione sequat. Dicit z prophetа sortes fun dere/exēpla viuēdi proponere:non soluz quia pro uidētie diuine influxus quodāmodo fatalia sancit: sed qz fatales sortes z exēpla fatalia producit in ra tionis examen atqz iudiciū.Quod autem in preco nio nūciat/animas esse diurnas/exprimit eas z ibi esse in perpetuo die:z vitaz quam tātifaciūt vnum esse diem atqz nocturnū.Addit initium alterius so re circuitus/ut aperiat mysteriū animarum a celo in terram vicissimqz remeātiuz.Appellat humanū genus/non mortale solū:sed ut anime sua mala pre sagiant/addit mortiferum quasi dicat corpis vitā esse anime mortem. Prenūciat deinde z si ratio a principio in eligēda vita sit libera/postq̄ tamē ele gerit in hac quidē reiciēda/non amplius fore libe raz:licet quādoqz libera futura sit in ea qualiscūqz sit aliter atqz aliter cōponenda uel temperāda:Si queras quare alie hoium anime vitas alias eligāt respōdebūt alij speciales quasdam in aiarum natu ris differentias esse:alij indiuiduales quidem atqz proprias:addētqz differentias illi multas ex supio ris vite diuersitate deductas. Nō z plotinus ual de cōfirmat z sequētib⁹ maxime cōsonat. Hpro inde anime eligētes vitam/simul demonem sortiū tur electe vite ducez.De hoc alibi multa diximus. Hic ita distingue.Deos Platonici alios cogitant extra mundum/mentes scilicet seiūctas a corpore tanq̄ intellectuales speras colētes deū vnuz tanq̄ ipsarum cētrum firmissimum/z stabilissimā vnita tem.Alios mūdanos appellāt/videlicet ultra diui num cultum uoluēdis mūdi speris accōmodatos. His demones subdunt quasi ministros ad ea que uel in specie uel in speris uel ex speris fiūt disponē da atqz cōponenda.Totidem igit numerāt genera demonū/quot in dōs mundanis demonū ducibus vires inueniunt: At vo in quolibet mundano deo vnitas ipsa suprema est/substantie sue/qua diuinā referat vnitatē. Post eam est intellectus/simul oia contuens:per quē mētes representet angelicas. Itē ratio per formas quadam progressione discurrēs/ta lium propria aiarum. Preterea imaginatio quedam eatenus per particulares cōgrediens formas / quate nus per vniuersales ratio ipsa progredit. Deinceps natura sequitur uegetalis spere viuifica simul z mo trix. Secundum has quinque vires genera quinque demonū cōputant.Quorum ex numero celestes qui dem demones deorum mūdanorum vnitatē accōmo date sequunt.Etherei vo demones idest ignei deorū corūdē intelligētiam.Aerei demones rōnem. Aquei imaginationem.Terreni vo naturaz:quam in dōs ap pellauimus uegetalez.Sub his orphici demones col locant subterraneos mūdanorum deoz corpora infi mo quodaz ordine referētes:scelerūqz ultores.Quo rum hic Plato mētionem fecisse videtur.Si queras quales potissimū demones duces sint aiarum in cor pora descendētiū/respondebit non celestes/nō ignei. Hi enim tanq̄ sublimiores reducūt animas nō dedu cunt. Item nec aquei neqz terreni. Hi enim tanq̄ infi me generationis artifices/non tam ducūt in fatali iti nere aiam q̄ in precipitia fati precipitāt.Aerei ergo restāt demones medij per media duces:qui rationis diuine comites humanā rōnem in hoc itinere ducūt. Ex horū vo genere demonū alij alias ducūt animas: Saturnij quidē saturnias:Martij vo martias:alijqz similiter alias:accōmodati potissimum/singuli singu lis tum ex affectione animi propria / tum ex prouidē tia fatoqz cōmuni.Maxime vo ꝑz electe vite formā. Hoc deinceps vite duce subeūt iam anime tria fata: que solum ante conspexerāt/videlicet z ita statuente demone ordinis totius executore: z iam affectu cor poreo gradatim preponderāte.Demū post tres par cas ad parcarū trāseūt matrem necessitatē ipsam sci licet cuius iam experiūtur impulsus. Deinde sub ue hementi extu ire animas/tria significare pōt: scilicet corporei amoris ardorē crescere/simulqz curā z soli citudinem augeri.Item per ignis sperā e celo descen dere. Preterea caloris naturalis ministeriū ad terre num corpus viuificandū.At quoniā nimia terreno⁹ cura/celestia oblitioni mādātur/atqz per oblitionē ex fertilitate sterilitas accidit/iccirco mox in letheū: idest oblitiosum descēdūt cāpū penitus sterilē.Et qz ob diligentē mortaliū curā/negligunt eterna:vnde z oblitio nascitur z iactura/z reminiscētie difficultas/ inquit animas in cāpo letheo ad flumē amelitā: idest negligētie fundū usqz descēdere: ibiqz sub nocte recū bere:idest sub diuini luminis ꝓuatione prosterni. Ve rum quid significat amelite aquā nullo vnq̄ uase con tinere posse? Poetica hec quidem metaphora est / si gnificans/inferiorē materiā/que flumen dicit fluitare per formas iugiter atqz fluctuare. Itē oblitionis vi tium/qō est retinere nihil/sz statim effundere.Adde qō nullū extrinsecū substētaculū seruat aiam propria negligētia pereūtē:Quod preterea necesse sit ex obli uionis fluuio bibere/patet/quoniaz ita fieri ex natu ra propria/z cōmuni fato/z prouidētia est institutū. Bibere autez aut plus aque aut minus ex affectu ad corpus prouenit magis minusue procliue: idēqz ma ioris minorisue oblitionis est causa / siue potius ma ioris aut minoris ad reminiscentiam facultatis.Has utiqz passiones quodāmodo experit anima in corpo re quodā ex aere crassiori cōposito in supiori campo

anteq̃ terrene matris utero concludat. A celestibus enim corporibus ad terrena non solũ per elemẽtum/ sed per corpus aereũ fit descẽsus. Subiũgit animas in hoc aereo corpore ad mediã usq̃ noctẽ dormire / ostendẽs mox sub terreno corpore non dimidiã iam sed integrã ignorantie noctem fore. Somnus testat ꝛ rõnis impedimẽtũ ꝛ iudicij falsitate. Postremo aias inquit fetui terreno insinuari sub tonitru quodã atq̃ terremotu/duabus ut puto de causis/tum indicãs infelicibus auspicijs hũc carcerẽ ingredi/tum ostendẽs tam celestẽ q̃ terrenũ motũ ꝛ quidem uehementẽ ad diuinam aiam tam tetro carcere cohercendã concurrere oportere. Prosilire vo ad generationẽ aias stellarum instar/ultra figurã poeticam subinsinuat aias stellares esse quodãmodo/ꝛ ad stellas deniq̃ redituras. Cõ autẽ Plato de migratione aiarum in corpora bestiarũ / tam ridiculã affert fabellã ab aniculârum fabulis nihilo discrepantẽ/profecto nos admonet/totum allegorice exponẽdum / videlicet rõnales animas non in vitã bruti/sed brutaz:idest quodãmodo bruto similẽ vicissimq̃ demigrare. Quod quidez omnib⁹ pene Platonicis excepto plotino maxime placuit. Idẽq̃ origenes in libris cõtra celsum confirmare videt. Tu vo ne negligas morale preceptuz electionis recte peritiã cũctis rebus ꝛ artib⁹ pponẽdã. Preterea tã multa de sperarum pulchritudine atq̃ potẽtia hic adducta fuisse ut cogitemus iustitiã ꝛ premium in celo ingẽs cõsecuturã. ꝛ ad optimã viuendi electionẽ magnopere cõductura. Verũ dices iaz magnanime Laurenti te hic a Marsilio ficino cõmentariuz accepisse potius q̃ argumentũ. Esto sane opere preciũ fuisse arbitror/atq̃ fore / ut argumentũ quidẽ promiserim/commentariũ vo prestiterim.

Decimus liber de iusto.

Quod Cicero Mlmo pagina 123

Sententia

Qgitãti mihi de hac quam nuper uerbis condidimus ciuitate/cum alia per multa recte admodum statuisse videmur:tuz uel maxime que circa poesim precepimus. GLAV: Que nam ista: SO: Dõ videlicet nulla poesis pars que in imitatione consistit/accipiat. Pre ceteris enim nunc est perspicuũ:ut mihi videtur/nihil tale a nobis esse suscipiendũ / postq̃ singule seorsum animi distincte sunt spẽs. GLAV: Quomodo istud ais: SO: Ut uobiscũ ista cõmunicẽ: neq̃ enim uos me corã tragicis imitatoribusq̃ poetis alijs accusabitis/quicquid tale est/corruptela quedã mentis eoꝝ esse videt: qui cum imitationes istas audiũt/medelã illã mentis nõ hñt/qua potissimũ quales he fabule sint discernant. GLAV: Quorsuz ista: SO. Dicendũ quidẽ. ꝛ si amicitia quedã ꝛ reuerẽtia a pueritia mihi erga homerũ contracta me detinet. Etenim in signum istoꝝ oium tragicorum dux ꝛ magister primus extitisse videt. At ueritati virũ non censeo preponẽdũ. Quare qõ instituí/dicẽdũ est. GLAV: Omnino. SO: Audi igit: Immo vo responde. GLAV: Interroga. SO: Nunquid explicare mihi potes omnino/q̃d imitatio sit: Neq̃ enim ego satis quid sit intelligo. GLAV: An igit ego intelligam: SO: Nihil id mirũ esset. Nam sepe contingit/ut qui hebetiorẽ habẽt aciem/nõnulla prius intueantur/q̃ qui cernunt acutius. GLAV: Est ut dicis. Ceterum te presente/nunq̃ auderez qõ mihi videtur/exprimere. Sed ipse videris. SO: Vis hinc exordiamur/solita illa nostra ratione cõsiderantes: Speciẽ vnãquãq̃ ponere solemus de quibuslibet pluribus de quibus idem nomen imponimus. An non intelligis: GLAV: Intelligo equidẽ. SO: Ponamus utiq̃ nunc/quoduis e multis. Ut ecce/plures lecti sunt/atq̃ mense. GLAV: Quid ni: SOCRA: Idee tamẽ harum rerum due sunt. Una lecti:mẽse est altera. GLAV: Ita est. SO: Solemus autem dicere supellectilis utriusq̃ artificẽ / ideam respicientẽ suum opus efficere: Unuz quidẽ lectos: mensas alterum:quibus ipsi utimur: ceteraq̃ simi liter. Nullus enim artifex ideã ipsaz fabricat. Quo enim pacto: GLAV: Nullo. SO: Vide ꝓterea nunquid talem aliquẽ uoces artificem: GLAV: Qualẽ: SO: Qui facit omnia quotcũq̃ vnusquisq̃ artifex eorum qui manibus operãtur. GLAV: Potẽtem narras virũ atq̃ mirabilẽ. SO: Nondum integram eius vim expressi: Forte vo multo magis miraberis/si expressero. Nẽpe idem iste artifex nõ solum omnia potest supellectilia fabricare:sed etiam quecũq̃ ex terra nascuntur efficit:ꝛ aialia oia atq̃ seipsum. Terram quoq̃ celũ ac deos ꝛ quecũq̃ in celo sunt/ꝛ sub terris apud inferos pagit. GLAV CO: Sophistã narra mirabilẽ. SO: Diffidis: Dic obsecro nunquid nullo modo huiusmodi artifex esse tibi videtur: uel quodãmodo istoꝝ oiuz faber esse:quodãmodo vo nõ esse: An non aduertis hec oia te quodãmodo efficere posse: GLAV: Quis nã hic modus: SO: Haud difficile istud:potes enim passim ꝛ celeriter omnia facere. Speculuz accipe: passimq̃ circũferas: Solez protinus facies/ꝛ que in celo sunt. Terrã q̃ primũ. Ocissime teipsuz/ꝛ cetera pariter aialia/supellectilia/plãtas/ꝛ quecũq̃ nuper cõmemorauimus. GLAV: Imagines istoꝝ quidem: Res ipsas minime. SO: Opportune nimiũ respõdisti. Talis utiq̃ faber est ꝛ ipse pictor. Nonne: GLAV: Est. SO: At ipsum dices haud quaq̃ facere uera que facit: quanq̃ ꝛ aliquo pacto pictor quoq̃ lectũ facit. An non: GLAV: Facit quidez ꝛ iste: sed apparentẽ. SO: Nonne dicebas qõ lecti faber/speciẽ quidẽ ipsam non facit/quã esse dicimus id qõ lectus est/sed lectũ aliquẽ. GLAV: Dicebam equidẽ. SO: Si id qõ est nõ facit / haud sane quod uere est facit: sed tale aliquid/quale qõ uere est: nõ tamen ipsum qõ est reuera. Perfecte autez esse fabri aut lectorũ aut aliorum artificioꝝ/opus siquis dixerit aberrabit. GLAV: Nõ/ut videtur his qui in disputationib⁹ hisce uersantur. SO: Nihil mirũ igitur/si ꝛ hoc ad ueritatem est tenue ac friuoluz: GLAV: Non certe. SO: Vis in istis quoq̃ inuestigem⁹ quis imitator iste sit: GLAV: Si placet. SOCRA: Nonne tres hi lecti sunt: Unus quidẽ in natura ipsa existẽs:quem deum dicemus ut arbitror effecisse. Num aliũ quenq̃: GLAV: Nullum. SOCRA: Alter/quem faber cõficit. GLAV: Planc. SO: Tertius vo quez pictor. Nõne: GLAV: Est. SO: Pictor itaq̃ lecti faber ꝛ deus tres sunt / tribus lectorum speciebus presidẽtes: GLAV: Tres utiq̃. SO: Deus igitur siue quia nolebat/siue quia aliqua necessitas inerat/nõ plures lectos/sed vnũ

in natura ab eo lectum fieri/ita solū ipsum vnū fecit lectum/qui sane est id quod est lectus. Duo aūt tales / aut plures/adeo neq; dum geniti sunt/neq; gignentur. GLAV: Qua rōne: SO: Quia si duos faceret solos/vnus iterū/cuius ambo haberēt speciē/appareret/ipseq; esset id qō lectus est/non aūt duo illi id essent. GLAV: Scite. SO: Hec cū intelligeret deus/uelletq; uerus esse auctor ueri lecti/nō autem lecti cuiusdā auctor quidā/vnum duntaxat natura progenuit. GLAV: Videtur. SO: Vis ergo hunc huius plantatorē uel tale aliqd appellemus: GLAV: Par est: quandoquidem natura & hoc & alia omnia fecit. SO: Fabrū vo/nōne lecti opificē: GLAV: Et hoc. SO: Num & pictorē quoq; factorem huius operis & opificem: GLAV: Nullo modo. SO: At quomodo ad lectum habere se dices: GLAV: Aptissime dici mihi posse videtur/imitatorem eius cuius opifices illi dicuntur. SO: Ergo imitatorē uocas euz/qui tertiū a natura facit. GLAV CO: Valde. SO: Talis utiq; erit & tragicus/siquidem est imitator. Tertius quidā a rege & ueritate: similiterq; alī omnes imitatores. GLAV: Apparet. SO: De imitatore quidē ꝓsensimus. Sed de pictore mihi dicas ueliz. Utrū ipsum vnūquodq; qō est in natura imitari cōtendat: uel artificū opera: GLAV: Artificum opera. SO: Utrū qualia sunt: uel qualia nobis apparēt: hoc preterea mihi distinguas. GLAV: Quomodo istō ais: SO: Sic/lect⁹ quidē siue ex obliquo seu e regione cernat seu quouis alio modo/nūquid a seipso differt: Vel nihilo differt: aliter vo videtur dispositus/aliter intuentibus: ceteraq; similiter. GLAV: Sic apparet qdē: differt autē nihilo. SO: Animaduerte & istud: quid in singulis intēdit pictoris industria: utrū ut se hīt res singulas imitari: an quod apparet poti⁹/ut apparet: Imaginis apparentis uel ueritatis potius imitatio: GLAV: Apparētis imaginis. SO: Pro cul igitur a uero est imitator: atq; ut videt propterea omnia pōt facere/quia exiguū quiddā cuiusq; attingit simulachr. Quēadmodū pictor pinget no
170 bis coriarium/fabrū/& opifices alios cum nihil in artibus his intelligat: ueruntamen si peritus sit pictor/exprēsseritq; fabri ipsius imaginē quā procul ostendat/pueros dementesq; homines ita decipiet ut uerus esse faber illis appareat. GLAV: Quid ni: SO: Ceterū o amice hoc in huiuscemodi omnibus cogitandū. Quotiēs aliquis nobis de hoc ipo nunciat/se videlicet homini occurrisse in omnib⁹ artibus erudito/perfectissimeq; pre ceteris intelligenti quecūq; alius quiuis intelligat: huic protinus respondēdum/quod fatuus est: & in magum quendam prestigiatorē incidit: cuius imitationibus est deceptus. ut sibi visus ille sit in omnibus sapiētissimus: ex eo quod ipse nequeat scientiā ab inscitia & imitationem a re uera discernere. GLAV: Verissima loqueris. SO: Nonne posthac tragediaz discutere decet/ducemq; ipsius homeruz: postq; a nonnullis accepimus/tragicos poetas artes omnes intelligere/humanaq; omnia tam ad virtutem q; ad vitium pertinentia: necnon & diuina. Porro poetā bonuz oportere si recte que componit sit tractaturus/eorum habere scientiaz/uel non posse compo
nere. Quare discernere id debemus / utrum qui eos laudant imitatoria poetarum industria decepti sint/ eorumq; opera dum aspiciūt/haud plane persentiāt tertio gradu distare a ueritate: faciliaq; factu esse uel homini ueritatis ignaro. Umbras quippe non res veras faciunt. An forte nō nihil dicant. ac reuera poete boni / intelligant ea de quib⁹ vulgo bñ loqui vident. GLAV: Discernendum omnino. SO: Siquis possit ambo perficere & id quod in imitationē cadit & eius simulachrum/nunquid eum putas in simulachris fingendis immoraturū: idq; opus sibi in vita tanq; optimum propositurum: GLAV: Minime. SO: Nempe si ueram eorum que imitat peritiam habeat / multo magis operibus ipsis q; eorum imitationibus / ut reor/incumbet: conaturq; multa & preclara opera sui monimenta posteritati relinquere: satiusq; cēsebit ut ipse laudetur ab alīs/q; ut ipse semper alienorum operum sit laudator. GLAV: Ita equidez arbitror: neq; enim equus honor/aut equum emolumentum. SO: Ceterum de alīs quidem rationē minime exigamus/homerum aut alium quēuis poetarum interrogantes/siquis eoruz medicus reuera fuerit/non solū uerborum ad medicum spectantium imitator / quos nam sanos poeta reddiderit / uel ueterum hominuz uel recentium: Quēadmoduz esculapius. Aut quos reliquerit artis medicine discipulos: Quēadmodū ille filios. Sz neq; ab eis de alīs artibus scisciteur: mittamus enim reliqua. At vo de maximis illis preclarissimisq; rebus quas tentat homerus / bellis / castris/rebus.p. & hominuz disciplinis: par est ita eum interrogare. O dulcis homere/si nō es a ueritate tertius/fingisue virtutis imaginem: quem imitatorē in superioribus definiuimus/sed es secūdus/potesq; narrare/que studia homines uel meliores uel deteriores priuatim publiceq; efficiant/dic obsecro que naz ciuitas per te rectiꝰ disposita est: sicuti lacedemonia per lycurgum: perq; alios multos multe & angustе ciuitates & ample. Cuius potissimū urbis homines legumte optimuz predicant conditorē: & beneficia in se tua cōmemorant: charondam quidem italia & sicilia celebrant. Nos solonez. Te vo quis predicabit & qualē: GLAV: Nullus ut arbitror/beneficia eius cōmemorat. Quē neq; ipsi homeri assertores testari hoc audent. SO: Quod precipue bellū homeri tēporib⁹ eo consultore uel duce / feliciter expeditū cōmemorat: GLAV: Nulluz. SO: Preterea que viri huius tanq; in his rebus sapientis inuenta ad officia vite & artis aptissima referuntur: ut thaletis milesij & anacharsis scythe. GLAV: Nihil tale. SO: Si minus publice/at saltem priuatim: quib⁹ nam homerus ipse dum viueret/disciplinе dux dicitur extitisse: qui & eius consuetudine delectati sint/& posteris homericam aliquam rationem vite tradiderint: Quemadmodū & pythagoras in hoc summa cum auctoritate vixit/& posteri etiam his temporibus vitam pythagoream celebrantes/inter ceteros illustres habentur. GLAV: Neq; tale quid rursus de homero narratur. Creophylus eniz o socrates forsitan homeri familiaris disciplina etiam magis q; nomine ridiculus apparebit/siquidē uera sunt/que de homero narrātur. Dicitur enim negligentior ad eius disciplinam fuisse dum sub ipso viueret. SO: Dicitur sane. At enim o glaucon si reuera 171

poterat homerus instruere homines/ac reddere me liores/utpote qui in his rebus non imitationis tantū esset/uerumetiam intelligentie compos/cur non mul tos sibi uendicauit amicos? cur non viuens honora tus est:cur non amatus? Profecto abderites Prota goras & prodicus chius / aliq; permulti possunt ho minibus sui tēporis suadere/priuatim singulos adeū tes/nunq; eos rem familiarem & publicā recte guber naturos/nisi ipsi eos erudiant:& ob hanc sapientiaz tam ardenter amantur/ut vix sectatores eorū se con tineant quin capite eos circūferant. Homerum autē uel hesiodum/eorum temporum homines/si poete il li quicq; iuuare eos ad virtutem potuissent/nunquid permisissent oberrare tandiu passim carmina decan tātes? quin potius eos magis q; aurū cōplexi fuissent induxissentq; eos secuz domi familiariter viuere. Ac nisi persuasissent/eos ipsi secuti essent/quocunq; per gerent / quoad satis essent eorum in studijs eruditi. GLAV: Vera prius mihi loqui videris o socrates. SO. Ponamus igitur omnes ab homero incipiētes poeticos homines/virtutis imaginū imitatores esse ceterorumq; similiter quecunq; canunt:ueritatem vo nequaq; attingere. Sz ut paulo ante diximus pictor uerisimilem coriarij pinget imaginem/cum & ipse de coriaria nihil intelligat:& imago illa coriari⁹ ipse ap pareat illis:qui rem ipsaz nequaq; intelligunt.& ex co loribus figurisq; prospiciunt.GLAV: Prorsus.SO CRA: Haud secus poetam dicemus colores quos dam artium singularū nominibus uerbisq; exprime re:cum ipse de his nihil intelligat/sed imitetur dunta xat:adeo ut his qui hec ex uerbis considerant/bene dicere videat: siue de coriaria dicat in uersu rhythmo & harmonia:siue de re militari: seu de qbuslibet alijs. Usq; adeo natura quadaz aures poetica ista de mulcent. Arbitror autem nosse te / qualia videantur hec opera poetarum/cum musice coloribus spoliata considerātur. Animaduertistine vnq;? GLAV: Ani maduerti. SO: Nonne perinde se habēt ac facies eo rum qui propter adolescentiam formosi potius sunt: q; pulchri/quales risu reddunt/quādo ipsos flos ipe deseruit? GLAV: Omnino. SO: Age igit & hoc aiad uerte: Imitator simulachri auctor / rem ipsam haud quaq; intelligit/sed apparentem rei ipsius imaginez. GLAV: Ita est. SO: Ne imperfectū id relinquam⁹: sz ad sufficientiaz contēplemur. GLAV: Dicas. SO CRA: Pictor habenas pinget ac frenum. GLAV CO: Plane. SO: Faciet autē coriarius / erariusq; fa ber. GLAV: Valde. SO: Nunquid intelliget pictor: quales esse debent habene quale frenuz? Vel neq; ipe quidem factor/siue erarius faber siue coriarius: sed solus ille/qui his uti scit/eques. GLAV: Vera loque ris. SO: An nō circa omnia sic esse dicem⁹? GLAV CO: Quomodo? SO: Circa quodcūq; bas esse tres artes. Utentem:facientem:& imitantem. GLAV: Cer te. SO: Uirtus igitur pulchritudo/rectitudo:cuiusq; instrumenti animalis & actionis/non ad aliud referē q; ad usum/cuius gratia/quodcunq; est factum / uel genitum. GLAV: Ita est. SO: Necesse igitur eū qui utitur aliquo/peritissimuz esse/& operis factori signi ficare/qualia bona uel mala facit in usu eius quo uti tur. Quemadmodū tybicen tybiarum effectori signi ficat que tybie ad usum aptissime sint: ordinatq; qua les oporteat facere: ille autem ministrat. GLAV CO: Quid ni? SO: Nonne hic intelligēs/de aptis & ineptis tybijs pronunciat alteri? Ille vo credens efficit? GLAV: Plane. SO: Circa idez igit instru mētum/factor quidē rectaz habet fidem de pulchri tudine & prauitate:adherens intelligēti / coactusq; ab intelligente audire:utens autem sciaz. GLAV CO: Prorsus. SO: Imitator autem num habebit scientiam ex usu eorum que pingit:utrum pulchra sint & recta/uel contra: Uel opinionem rectam/ex eo quod necessario intelligenti adhereat? instrua turq; ab eo qualia queq; pingenda sint. GLAV CO: Neutrū. SO: Ergo neq; intelliget/neq; recte opinabitur imitator/circa eorum que imitatur/pul chritudinem uel cōtrarium? GLAV: Non videt. SO: Gratiosus erit in effectione imitator quoad sa piētiā in his que facit? GLAV: Nō multū. SO: Ve rūtamē imitabitur:haud intelligēs quo pacto vnū quodq; bene se habeat an male. Sed ut videt qua le videtur multis & ignaris esse pulchrum hoc imi tabitur. GLAV: Quid enim aliud? SO: Hec suffi cienter nobis asserta vidētur:imitatores scilicet ni hil estimatione dignū intelligere de his reb⁹/quas imitantur:Sed esse iocum quendam imitationem potius q; rem seriam: Omnesq; eos qui tragicam poesim in iambis heroicisq; carminibus tractant/ imitatores pre ceteris cē. GLAV: Et maxime qui dem. SO: Per iouem: Imitatio autem ista circa aliquod tertio gradu distans a ueritate/uersatur. Nōne? GLAV: Est ut dicis. SO: Ad quale igitur eorum que in homine sunt/pertinet/quatenus viz habet eiusmodi? GLAV: De quo nā interrogas? SO: De tali quodam. Magnitudo eadez eminus atq; cominus per aspectū/nō equa videt. GLAV CO: Non. SO: Eadem quoq; obliqua & recta in aqua nobis & extra aquam aspicientibus / cauaq; iterum & prominentia propter visus circa colores errorem/videntur. Omnisq; huiusmodi in anima nostra turbatio inesse comperta est. Quam quidē nature nostre passionem aggressa adumbrationis ipsius facultas/& prestigiorz ingeniositas/ceteraq; machinamenta/nihil magice seductionis intētatuz relinquunt. GLAV: Vera loqueris. SO: An nō me tiendi/numerandi / libzandi peritie aduersus hec opportuna sunt hominum adiumenta? ne in nobis id preualeat quod apparet / maius uel minus aut plus aut grauius:sed quod metitur/computat/pō derat. GLAV: Quid ni? SO: Atqui hoc rationa lis animi partis est officiū? GLAV: Huius ipsius. SO: Hoc autem sepenumero metiente iudicanteq; maiora esse nōnulla uel minora/alijs alia/uel equa lia/contraria simul circa eadē hec nobis apparēt? GLAV: Sic accidit. SO: An nō alias diximus fie ri non posse ut eadem vi anime simul & circa eadē cōtraria opinemur? GLAV: Ac merito diximus. SO: Uis igitur anime que preter mensuram opina tur/haud eadem erit atq; illa / que cum mensura? GLAV: Non certe. SO: Sed enim qō mēsure rō cinationisq; credit computationi/animi pars opti ma est. GLAV: Nihil obstat. SO: Nō ergo repu gnat isti/ignobilis aliqua nostri pars erit. GLAV CO: Necesse. SO: Ut hoc assereremus / supra

dicebam/quod pictura ⁊ omnis imitandi facultas procul a ueritate suum opus exercet:rursusq; cum aliqua nostri parte prudentie prorsus experte congreditur ⁊ amicitiã contrahit ad sincerum uerũq; nihil.GLAV:Maxime.SO:Vilis ergo imitandi facultas vili cuidam se cõmiscens/vilia procreat. GLAV:Apparet.SO:Vtrũ talis est ea ountaxat que ad visum spectat:An ea etiam que ad auditũ: quã poesim uocamus.GLAV:Probabile est hãc insuper esse talem.SO:Ne igitur ei soli credamus quod ex pictura uerisimile nobis apparet: Sz ad eam ipsam cogitationis naturam:cui sese accõmodat poetica imitatio/ueniamus:videamusq; num vile quiddam sit/an precios̃um.GLAV:Sic oportet.SO:Nunc ergo in modum proponamus.Imitatur quidẽ poesis homines aut vi aliquid aut spõte agentes/existimantesq; ex actionibus/uel bonũ sibi aliqõ esse uel malũ/ideoq; uel dolore affectos uel uoluptate.An aliud quicq̃:GLAV:Nihil aliud.SO:Nunquid in his oibus homo secum ipse consentit:Uel potius quẽadmoduz ſm visum dissidet/ut narrauimus/deq; eisdẽ contrarias in se ipo simul habet opiniones/ita ⁊ in agendo secum ipse dissidet atq; pugnat:At nunc mihi uenit in mentez quod nihil est de hoc nobis in presentia disceptandum. Nam in superiori disputatione de his satis vna conuenimus:animũ videlicet nostrum confessi/multis ⁊ uarijs huiscemodi contentionibus sibi eodem in tempore aduersantibus agitari.GLAV CO:Probe.SO:Probe id quidem. Uerũ quod tunc a nobis est pretermissum/nunc mihi videtur expediendum.GLAV:Quale istud:SO:Vir probus cum talem habeat animam/si amiserit aut aliquid aliud sibi charissimũ / facilius q̃ ceteri feret/ ut diximus.GLAV:Plane.SO: Nunc autẽ ⁊ id consideremus:Utrũ omnino non dolebit.Uel hoc quidem impossibile: Dolorem vo quodammodo moderabitur.GLAV: Hoc certe est uerius. SOCRA:Hoc mihi de ipso in presentia dicas.Utrũ hunc censeas dolori magis repugnaturum:quãdo a similibus spectatur hominibus/uel quãdo solus est/aliorũ consortio destitutus:GLAV:Permultum interest/si in aliorũ conspectu sit.SO: Porro cum solus erit multa ex merore pronunciabit:que emittere coram alijs erubescceret.Multa faciet: que conspici ab alijs nunq̃ uellet.GLAV:Est ita.SOCRA: Quod obstare iubet / ratio est ⁊ lex.Ad autem ad dolores rapit/perturbatio.GLAV:Vera loqueris.SO:Cum homo circa idem simul contrarijs motibus agitetur/necessario duo quedam illa esse dicimus.GLAV:Proculdubio.SO:Alterum quidem legi obtẽperare paratum est/utcunq; iniunxerit.GLAV:Quo pacto:SO:Lex utiq; dictat optimũ esse in aduersis q̃maxime fieri potest quietẽ agere/neq; conqueri:tanq̃ incertũ sit/bonũ ne id sit/an malũ/qõ accidit. Neq; propter dolorẽ quicq̃ proficiamus: neq; ulla humanarũ rerũ magnipendẽda sit. Illudq; quod subito presidio esse potest/dolor impediat.GLAV:Quid hoc ais:SOCRA:Consultare inq̃ circa ea que acciderunt in primis oportet / ⁊ tanq̃ in talorum iactu/ſm iacta quomodocũq; ratio melius rez habere se dixerit/ negocia sua disponere. Neq; vo siquid aduersi icidерit prosternere nos debemus:atq; ut pueri solent cuz offendunt in lapidem/procidẽtes circa id quod lesit/ eiulando morã trahere.Sed alium assuefacere ut ad sanandũ presto adsit:⁊ quicquid egrotat/dimissis lamentationibus corrigat.GLAV:Oportunũ hoc quidem est:aduersus fortune ictus remediũ.SO:Quod sane optimum est/rationi huic libẽter obtemperat. GLAV:Constat.SO:Quod vo ad perturbationis recordationez/luctũq; rapit in eisq; diutius detinet / irrationale est languidũ/formidolosuz.GLAV:Ita dicendum.SO:Quod querulũ est/imitationez pluri mam ac uariã susc̃ipit. Prudentem vo pacatũq; morez semper sibiipsi similẽ:neq; facile possumus imitari:neq; si imitemur/facile percipietur a turba in theatrum uarijs ex gentibus confluente. Alieni nãq; affect⁹ ipsis imitatio fit.GLAV:Sic est omnino.SO: Imitatio vo poete haud ad hoc intẽdit:ut huic animi nature sua sapiẽtia placeat:si vulgo sit placitura:sz querulũ animi morẽ uariũq; obseruat: qui imitatione facile possit effingi.GLAV: Patet.SO: Merito igit imitationem poeticã reprehendemus/pictorisq; imitationi alterne respõdere dicemus. Primo quidẽ in eo similes sunt/qõ utreq; quo ad ueritatem vilia operantur. Deinde etiã quod parti anime rationis expti similiter suffragant:⁊ optimã deserũt. Atq; iccirco iure eam in ciuitate legitime gubernãda nequaq̃ accipiemus:quoniã hanc animi partez suscitat atq; alit: dũq; hanc roborat/rationis cõpotem viz disperdit. Atq; ut ille qui in ciuitate potẽtes faciens improbos proderet ciuitatem/proboscq; destrueret. Ita ⁊ imitator poeta/peruersam in aium cuiusq; inducit rem.p. dũ illi animi parti blanditur/que sine mente est/neq; maiora minora ue discernit:sed eadẽ tum parua tum magna existimat:atq; huic simulachra fingit/longe a ueritate remotus.GLAV:Longe quidẽ.SO:Nõdũ quod maximũ ex ea malum prouenit/enarrauimus. Uehementissimũ quidẽ hoc existimandũ est detrimẽtum/quod probos quoq; viros paucis admoduz exceptis corrũpere possit.GLAV:Cur non id possit/si quidem id ipsum efficit:SO:Auscultans considera: nonne ⁊ optimi quiq; nostrũ cum audimus homerũ aut alium quẽuis tragicũ imitantẽ heroum aliquẽ dolore afflictũ/uociferantẽ/⁊ deflentẽ querulis fortunã suaz modulis/⁊ pectora pugnis percutientẽ/delectamur quodãmodo / inhiantesq; ad illa sequimur ea / vnaq; afficimur:ac serio studioseq; illũ ut poetaz bonuz laudamus/qui sic nos maxime moueat.GLAV CO:Animaduerti.SO:Quotiens autem aliquẽ nostrũ proprius quidã inuadit meror ex cõtrario nos honestare prendimus/siquo pacto quietẽ agere ⁊ tolerare ualeamus:quasi hoc quidẽ viri sit/mulieris illud qõ antea laudabamus.GLAV:Plane.SO:Quaz preclara hec laus:quin absurdũ est ut qui talẽ spectat virum/qualez esse se minime uellet puderetq; maxime nõ tamen abhominet:sed delectet ⁊ laudet.GLAV CO:Preter rationẽ id prorsus.SO: Certe si ⁊ hoc modo istud animaduerteris.GLAV:Quomodo:SOCRA: Quod videlicet id quod in ꝓprijs calamitatibus vi cohibet/prohibeturq; in lachrymas fletusq; erũpere ⁊ nature sue lachrymarũ auide indulgere/illud ipsuz est/qõ poete explẽt/cui penitus blandiunt.

139

Tunc certe ⁊ quod natura in nobis est optimum/ut pote nec ratione nec usu sufficienter instructū/queru lum istud desinit custodire / quasi alienas spectet per turbationes:nihilq; sibi dedecori sit/si uir alius qui uirtute prestare se predicat/immoderati⁹ desleat ipse laudet eum ⁊ misereat. Quin oblectationē illam lucrari se putat. Neq; ulla rōne ex contēptu poesis il la carere se uellet. Pauci sane animaduertūt/ut arbi tror/quod ex alienis in propria traĳcere aliqd neces se est. Nempe cum in alienis erūnis flebile ingenium illud nutriueris uehemētiusq; reddideris / haud faci le illud in proprĳs coercebis. GLAV: Vera nimium loqueris. SO: Nonne eadez de risu est ratio: Quod enim ipse effusiori risu imitari erubesceres/cuz in co medica uel priuata imitatione audis tanq; ridiculuz libentissime auscultas ⁊ imitaris: Idēq; hic facis qō in imitatione flebili fieri diximus. Naz ingeniū illud tuū ad risum pronius qō ipse in te a risu cōtinueris / ueritus scurrilitatis crimen/hic iaz resoluis in iocos uehemētiorēq; sensiz reddis risus ipius affectū:ut ⁊ ꝓprĳs in gestib⁹ in risus ultra q̄ deceat ipsius defer ri incipias: ⁊ scurra ridiculus comedie iocis imbut⁹ 134
euadas. GLAV: Vehementer quidē. SO: Idē quoq; de uenereis ⁊ iracūdia dicimus:deq; oibus animi cu piditatis ac affectibus de tristibus ⁊ iocundis: quas omnes actiones nos sequi in supioribus dixim⁹:⁊ ta lia quedā poeticaz imitationē in nobis effingere. Nu trit enim ista/dum fouet atq; irrigat:cū potius aridi tate extenuanda sint. Efficitq; ut hec dñetur in nobis cuz subesse potius deceat:ut meliores beatioresq; ex deteriorib⁹ ⁊ miseriorib⁹ euadam⁹. GLAV: Haud aliter dicere possum. SO: Siquādo itaq; glaucon ho meri laudatores offenderis / audierisq; dicentes ho merū oēm greciam erudisse:proq; rerū humanaruz gubernatione ⁊ disciplina / poetā hūc obseruari mo nentes / ⁊ ad eius instituta omnē vitam instruere:me mento his esse congratulādū tanq; pro facultate sua optimis viris:cōcedēdūq; homerū apprime poeticū esse:tragicorūq; precipuum. Scito autem hymnos in deos / ⁊ in optimos viros laudationes duntaxat ex poesi in ciuitate admittere oportere. Si autem uolu ptuosam musam in cāticis ⁊ carminib⁹ acceptaueris uoluptas in ciuitate ac dolor / pro lege ⁊ pro illo qō semp optimū visum est ratione scilicet dominabunt. GLAV: Vera loqueris. SO: Hec itaq; in eam sniam dicta sint nobis quod merito e ciuitate poesiz que ta lis sit expulimus. GLAV: Sic enim ratio cogebat. SO: Id quoq; adĳciamus/ne rigiditatis nos rustici 135
tatisq; accuset:qz uetus quedā extat inter poesiz phi losophiamq; dissensio. Cuius certe contētionis argu mēto nobis dicta hec esse possunt:que subĳciā aliaq; permulta. Nempe canis illa garrula ad aures dñe la trās/id significat. Et magnus ille in dementiū uanilo quĳs. Et turba supstitiosoz sapiētū exsuperās. Item qō dictuz est. Qui minuta ⁊ tenuia meditant:pauper tate premunt: Atq; alia innumerabilia signa harū cō trarietatis apparent. Verūtamē id quoq; dicatur/qō si uoluptatis ministra poesis imitatioq; quicq̄ ad eā rationez afferre possit/ut in ciuitate recte instituta ac cipi debeat/libēter accipiem⁹/ut eius fruamur oble ctamētis. Ita enim nobis ipsi cōscĳ sumus. Enimue ro qō uerum videt/prodere nefas est. Nā ⁊ tu o ami ce nōne ab ea mulceris:pfertiz homerica. GLAV CO: Valde. SO: An non equuz est eam prodire in mediū sese defendentē uel cantilena uel metro quo uis alio: GLAV: Vino. SO: Concedamus utiq; ipsius defensoribus quicūq; poete quidem nō sunt sed poetarū amici/ut absq; carmine eam defendāt asserentes eā non modo iocundam sed ⁊ utilē esse ad rem.p. ⁊ hoium vitam instituēdā. Quam quidē defensionē equo animo auscultabimus:lucro eniz id nobis fore existimamus:si non suauis tamen:ue rumetiā utilis nobis appareat. GLAV: Quid ob stat: quin lucro id futurum sit: SO: Alioquin o dul cis amice: quēadmodum qui qñq; aliquid amaue runt:si deinde censeant amorē sibi illū inutilez fore licet egre amare desistāt/desinunt tamen/ita ⁊ nos propter ingenitū nobis talis poesis amorez ex pul chrarum rerū.p. educatione / benigne quidē expe ctabimus ut optima uerissimaq; appareat. Quo usq; tñ rationem pro seipsa afferre nō poterit / ita eam audiemus:ut oratione supra a nobis exposita nosmetipsos ueluti quadā incantatione aduersus pericula imminētia muniamus:cauētes ne delitĳs amatorĳs vulgiq; amoribus rursus irretiamur. Il lud quoq; sentiemus non ita esse huiusmodi poesi studendū/quasi uera sit aut seria. Verū cauendum ab ea audienti cuiq; est/interioriq; animi sui rei.p. metuēti. Et que de poesi narrauimus / de hac pro sus existimāda. GLAV: Cōsentio equidē. SO: Ingens porro o amice glaucon/ingens neq; quantum videt/est certamen/bonū effici aut malum. Quam obrez neq; pecuniarū gratia neq; honoris neq; po tentie neq; poetici ullius oblectamenti iustitiā cete rasq; virtutes negligere decet. GLAV: Assentior equidē/ex his rōnibus que narrauimus / arbitror autem ⁊ quēuis alium eadē confessurū. SO: Atqui ingētia virtutis premia mercedesq; illi propositas nequaq̄ narrauimus. GLAV: Immensa dicis pre mia/siqua maiora sūt his que retulim⁹. SO: Quid magnuz breui in tēpore esse potest: Nempe omne hoc tempus a pueritia ad senectutis extremū/exi guum quiddā est ad vniuersuz. GLAV: Immo vo nihil. SO: Immortalē vo rem cēses breui hoc pro tēpore quidē/pro vniuerso vo nequaq̄ debere esse solicitam: GLAV: Pro omni certe:sed quorsum hec: SO: An ignoras immortalē esse hois animaz ⁊ ab interitu liberam: Tū repente cōuersus in me glaucon admiratusq; intulit:per iouē ignoro equi dem. Tu vo nunquid ostendere potes: SO: Certe nisi iniurius eē uelim/puto aūt ⁊ te id posse. Neq; enim difficile. GLAV: Mihi quidē difficile istud. Te vo libenter audirē/id quod negas esse difficile declarantē. SO: Audies tā. GLAV: Dic. SO: Bo num aliquid uocas: ⁊ malū aliquid: GLAV: Vo co. SO: Nunqd de his idē tibi qō ⁊ mihi videtur: GLAV: Quid: SO: Malū puto omne qō dissol uit atq; corrūpit. Quod vo seruat ⁊ iuuat/bonuz. GLAV: Et ego. SO: Bonū ne cuiq;/aliquod ⁊ ali quod malū esse dicis: Veluti oculis lippitudinez ⁊ toti corpori morbū: Frugibus cibisq; eruginem. Li gnis cariē ⁊ putredinē. Eri ferroq; rubiginē. Atq; ut dico/ferme in oibus fm naturā proprium cuiq; malum ac morbū: GLAV: Equidē. SO: Quoties

huiusmodi quicq̃ alicui accidit/deteri⁹ illud efficit ac deniq; totuz diſſoluit ⁊ pdit. GLAV: Quid ni? SO: Propriũ igitur cuiuſq; malũ/ſuaq; prauitas/ quodlibet corrũpit. Ac niſi id corruperit/nihil aliõ vnq̃ corrũpet. Neq; enim quod bonũ eſt / aliquid deſtruit: neq; rurſus id quod nec bonũ/nec maluz. GLAV: Quo enim pacto? SO: Siquid igitur tale eſt/ut ei malũ aliquod ſit/quod ipſum deterius effi cit/diſſoluere tñ ipſum non ualet/certe ita naturali ter affecte rei nullus eſſe põt interit⁹. GLAV: Cõ ſentaneum eſt. SO: Eſt ne aliquid qõ aĩam prauaz faciat? GLAV: Et maxime quidẽ que cõmemora uimus iniuſtitia intẽperãtia / timiditas/ ⁊ inſcitia. SO: An quicq̃ ex his aĩam perdit? Atqui aĩaduer te/ne decipiamur/exiſtimantes iniquũ ⁊ inſanum hoiem cum in flagitio deprehenſus eſt/tũc ab iniu ſtitia que aĩe vitiũ eſt corrũpi. Dic age. Nonne cor pus propriũ eius vitiũ morbus liquefacit/reſoluit: atq; eo deducit/ut non ſit corpus? ⁊ que paulo añ dixim⁹ omnia/ex proprio malo quatenus adheret ⁊ ineſt/ingnate/eſſe deſinunt? Nõne? GLAV: Ita prorſus. SO: Nunquid ⁊ aĩam eodẽ pacto iniuſti tia ⁊ reliqua prauitas cuz ineſt ſua ipſa pñtia diſp dit ⁊ tabefacit? quouſq; in mortẽ trahens/a corpo re ſeparet? GLAV: Nullo modo iſtud. SO: At vo abſurdũ illud eſt/ut alienũ vitium interimat aliqd cui propriũ vitiũ nõ prebet interitũ. GLAV: Pre ter rõnẽ profecto. SO: Attende glaucon. Ex ipa ci borũ ppria prauitate/ qua uel victa ſint/uel marci da/uel quomodocũq; aliter affecta dicanẽ/corpus perire poſſe non arbitramur. Ueruz ſi ciboꝝ defe ctus corpori propriũ ipſius defectuz intulerit/dice mus per illos corpus/ab eius vitio morbo ſcilicet perdi. Corpus vo ipſum cũ aliud ſit ex ciboꝝ quo rum alia natura eſt alieno defectu/niſi proprio de fectum induxerit/diſſipari poſſe nunq̃ exiſtimabi mus. GLAV: Recte nimiũ loqueris. SO: Eadẽ ra tione/niſi corporis detrimentuz ipſi aĩe ipſius ani me propriũ intulerit detrimẽtum / haud quaq̃ exi ſtimare debem⁹/ex alieno malo abſq; propria pra uitate/aĩam interire/neq; alterius malo alterũ diſ ſipat. GLAV: Ita ratio monet. SO: Aut igit hec redarguamus/quaſi non recte dicant. Aut quoad hec integra permanent/neq; ex febre aut alio quo uis morbo/neq; iugulatione/neq; etiam ſiquis cor pus imminutiſſima queq; diſcerpat/diſſipari aiaz concedam⁹. priuſq̃ oſtẽderit aliquis propter has corporis paſſiones aĩam ipſam/iniquiorẽ propha niorem q; fieri. Quatenus autẽ alienuz malũ adeſt alteri/nec proprium cuiq̃ malum adheret/corrũpi aliquid minime concedamus. GLAV: At enim ne mo id vnq̃ oſtendet morientiũ aĩas propter mor tem iniuſtiores effici. SO: Siquis autẽ obĵcere no bis audeat/quod deterior ⁊ iniuſtior ſit qui morit ne cogatur immortales eſſe aĩas confiteri / oporte re dicemus/ſi uera is dixerit viro iniuſto letiferaz iniuſtitiã eſſe/ſicuti morbũ: ⁊ ab hoc ipſo perimen te ſua quadam natura/eos qui ſuſcipiant/perimi: ocius quidez illos qui maxime / ſerius contra/qui minus: neq; fieri dũtaxat/quod nunc fit / ut iniuſti propter iniuſtitiã tunc demũ moriant: cum eos alĩ penis afficiunt. GLAV: Per iouez haud grauiſſi mum quiddã malũ iniuſtitia eſſe videbit/ſi erit viro iniquo letifera. Aloqui ſiquidez liberatio erit: Arbi tror aũt cõtra eſſe oino: ut ⁊ alios pro viribus inter 130
ficiat/⁊ hoiem ſui participẽ/viuacẽ maxime faciat: ⁊ apprime peruigilẽ: uſq; adeo lõge abeſt ab ea ut ſit letifera. SO: Scite loqueris. Quãdo enim ppria pra uitas ſuũq; maluz aiam perdere nequit/nunq̃ malũ ex alterius pernitie atq; ad aliud inſtitutum ultra id cui proprie accidit/uel animã uel aliud quicq̃ diſſol uet. GLAV: Nunq̃ ut probabile eſt. SO: Cũ a nullo prorſus malo ſiue ppio ſiue alieno interimat/ patet eã ſemp eẽ neceſſariũ eẽ. Si ſemp eſſe ⁊ imortalẽ exi ſtere. GLAV: Neceſſe. SO: Hoc igit ita ſe habeat: Ac ſi ita ſe habet aiaduertas caſdez ſemp aias fore? Neq; eniz pauciores vnq̃ erunt: cũ nulla prorſus in tereat. Neq; rurſus plures. Si eniz imortaliũ quicq̃ plus efficiatur/ex mortali efficiet/eruntq; demuz im mortalia omnia. GLAV: Uera loqueris. SO: At vo id nequaq̃ exiſtimamus: ratio nãq; prohibet. Neq; iterũ arbitramur aĩam ueriſſima ſui natura talez eſſe ut uaria/diſſimilis atq; differẽs in ſeipſa ſit. GLAV CO: Quomodo iſtud ais? SO: Haud facile eſt/sem piternum eſſe qõ ex pluribus cõſtitutũ eſt: neq; opti mam cõpoſitionẽ eſt ſortitum. Ut nobis de aĩa nunc apparuit. GLAV: Conſentaneũ eſt. SO: Animã igit immortalẽ eſſe ⁊ ratio preſens ⁊ alie cogere poſſunt. Siqs vo qualis ipſa reuera ſit/inſpicere cupit/haud quaq̃ intueri eã debet cõmunione corporis/maliſq; alĩs inquinatam: quẽadmodũ ipſi nũc intuemur: ſed qualis cum pura fuerit/diligẽter ratione diſcernere. Ubi certe ⁊ multo pulchrior apparebit: ⁊ clarius cũ talis erit quid iuſtum ſit quid nõ ⁊ reliqua que ſupra diximus iudicabit. Nunc quidẽ uera de ipſa / qualis videtur in pñtia/diximus. Non aliter vo eam ſpecta uimus/q̃ multi marinũ inſpiciãt glauconẽ. Illi ſiqui dem non facile poſſunt glauconis antiquã conſidera re naturã / eo q̃ antique corporis partes partim fra cte/partim contrite ſint: ⁊ ab vndis penitus diſſipate aliaq; illi rurſus inhereãt conchilia: alga: lapides: ex quibus multo magis fere pre ſe fert imaginez q̃ natu re prioris aſpectuz. Ita ⁊ aĩam nos ſemper aſpicim⁹ malis innumeris inquinatam. Sed enim illuc oculos puertere decet o glaucon. GLAV: Quo nã? SO: Ad eius inq̃ philoſophiã/⁊ circa illã oportet aĩaduerte re: que attingit aĩus: ⁊ quibus cum cõſuetudinẽ inire affectat ⁊ nititur: utpote qui cognatus ſit diuino im mortali ⁊ ſempiterno. Qualiſq; preterea futurus eſt ſiqñ eiuſmodi totus ſequatur naturã/per hũc affectũ nixũq; eductus ex pelago quo ad pñs ſubmergit: nu duſq; emergẽs excuſſis petris ⁊ oſtreis: que ſibi nũc tanq̃ ex terra nutrito/terrena / lapidoſa / ⁊ agreſtia plurima inherescũt: ppter eã utiq; alimoniã/quã ple riq; beatã exiſtimant. Tunc demũ uerã naturã ipſius animi contẽplabimur: agnoſcemuſq; utrũ/ uaria ſit/ an ſimplex: qualiſue ſit ois eius conditio. Nunc autẽ animi humana in vita affect⁹ ac ſpes ſatis ut arbitror declarauimus. GLAV: Prorſus quidẽ. SO: Nonne cetera quidẽ in hac diſputatione expoſuim⁹? premia vo ipſius ⁊ honores nequaq̃ attulimus/quẽadmodũ homerũ uos ⁊ heſiodũ adduxiſſe dicebatis/ſed iuſti tiam ipſam ipſi aĩe optimũ premiũ eſſe cõperim⁹. Ju ſteq; agendum eſſe monſtrauimus/ſiue gigis habeat

Adagiũ Gygis anulus.

anuluz siue etiã plutonis galeã. GLAV: Vera loqueris. SO: Leterũ nũc quoqz ꝓter hec nulla iuidia ꝓhibet / quo minꝰ iustitie ꝛ vniuerse virtuti ea ꝓmia tribuamus: que ipsa aĩe comparat ꝛ ab hominibus ꝛ a dijs / tam viuente hoĩe ꝙ defuncto. GLAV: Magnopere. SO: Nunquid ergo restitutis mihi / que in sermone mutuati estis? GLAV: Quid maxime? SOCRA: Vedi equidẽ uobis: iustũ virũ videri iniustũ: iniustũqz iustum. Vos eniz petieratis: licet enim fieri non posset / ut ista hoies deosqz laterent / tñ ꝓcedi hoc disputationis gratia placuit: ut iustitia ipsa ad iniustitiam ipsam comparata iudicaret. Non recordaris? GLAV: Quid ni recorder? SO: Postꝙ igit iudicate sunt / ego iterũ postulo a uobis exponi / quam iustitia mercedẽ a dijs ꝛ hoibus referat: ut ꝛ palmam ab opinione ꝛ manifesta existimatione reportet / qua iustitia sui participes decorat: postꝙ apte visa est etiaz ipsa sui pñtia beneficia nobis conferre: neqz eos decipere / qui uere eã possidẽt. GLAV: Debita postulas. SO: Primum quidẽ hoc mihi reddetis: quod qualis eorũ uterqz sit ꝛ iustus scilicet ꝛ iniustus deos non latet. GLAV: Reddemus. SO: Si deos id non latet / unus quidẽ a deo amabit / alter odio habebitur: quẽ admodũ in principio cõfessi sumus? GLAV: Est ita. SO: Deoꝝ autez amico oĩa quoad fieri potest a dijs optima tribuũtur: nisi quid mali ex priori delicto / ei necessitate quadã immineat. GLAV: Dino. SO: Sic itaqz de iusto viro existimandũ / siue in pauperie / seu morbis siue quibusuis alijs ex ijs que mala videtur / fuerit cõstitutus / huic demũ uel viuẽti uel mortuo ad bonuz aliquod ista cõducere. Neqz enim a dijs vnq negligitur / quicunqz conari uoluerit iustus euadere / virtutisqz officijs / quoad homini licet / deo similis fieri. GLAV: Decens est talẽ virum a simili nõ contẽni. SO: De iniusto autẽ contra omnino est sentiendum. GLAV: Uehemẽter. SO: Apud deos igitur iusto viro hec dabit palma. GLAV: Sic arbitror. SO: Apd̃ hoies autem nõne sic euenit? si uera fateri debemus. Callidi quidem hoies ꝛ iniqui perinde faciũt ac cursores illi / qui ab inferioribus currunt bñ / a superioribus minime. Nã primo celeriter exiliunt. Tandẽ vo risum reportãt auribus demissis / ꝛ sine corona discedẽtes. Veri aũt cursores ad finẽ perueniũt / adeptiqz premium coronant. Viris iustis similiter idem ut plurimũ accidit. Nempe in fine cuiusqz actionis consuetudinisqz ꝛ vite / probant / / muneraqz ab hoibus referunt. GLAV: Magnopere. SO: Sustinebisne ut ego de his que tu de iniustis / adducã? Dicam equidẽ. Justi enim cũ ad maturã etatẽ peruenerint ciuitatis muneribus ꝓ arbitrio funguntꝰ matrimonia quibꝰ cuz uoluerint ꝛ dãdo ꝛ accipiẽdo vicissim ineunt: ac summatim quecũqz de illis tu / ego nunc de his affirmo. Rursusqz de iniustis hoibꝰ assero / plericz eniz ipsoꝝ ꝙuis ad tẽpus sua vitia celent / tandẽ in curriculi calce / quales sint deprehendunt. ridiculi prorsus euadũt ꝛ in senio miseri a peregrinis ꝛ ciuibus obiurgãtur: uerberanturqz / eaqz oĩa patiunt que tu aspera esse uera dicebas. Torquebunt eniz ꝛ inurent. porro que cũqz ipse cõmemorabas / audire iterũ ex me putato. Sed ut dicebã vide / an sis ista toleraturus? GLAV CO: Perferã equidẽ. naz decẽtia loqueris. SO: Hec itaqz sũt ꝓmia mercedes ꝛ munera que iusto viro ꝓter ea bona que ipa in se iustitia ꝓtinet / a dijs ꝛ hoibus tribuunt. GLAV: Egregia ualde hec sũt ꝛ stabilia. SO: At eniz hec ꝛ numero ꝛ magnitudine nihil sunt / si ad ea cõparent / que utrũqz defunctũ expectant. Audienda vo ꝛ ista sunt: ut oĩa sufficiẽter que utriqz conueniũt: cõprehendant. GLAV: Dicas vo non quidẽ ut iã nimis multa: sed tanꝙ libentissime audituro. SO: Equidẽ tibi nõ alcini apologum / sed prestãtissimi viri / eri harmenꝙ genere pã phylꝙ / referabo. Qui cuz occubuisset in prelio / sublatis alijs decimo die cadauerib⁹ iaz corruptis / integer quidem incorrupto corpore repertus fuit domũqz delatus pro officio sepulture. Ubi duodecima a morte die / dũ pyra eẽt impositus resurrexit / ꝛ que interim viderat / retulit. Inquit ergo: postꝙ eius aĩa fuisset a corpore separata vna cuz pluribꝰ quendã in locũ demoniũ peruenisse. In quo terre duos proximos vidit hiatus / duosqz alios e cõspectu superne in celi regione conspexit. Inter hiatus vo huiusmodi sedẽtes iudices / qui postꝙ aĩos iudicauerũt / iustos quidẽ ad dexterã superne per celũ ascendere iubẽt / in anteriori eoꝝ parte signa eorũ que iudicauerint / suspendẽtes. Iniustos contra ad sinistram infernis oĩum que fecerãt in vita post tergum signa ferẽtes. Cũ vo ad iudices ipse quoqz accessisset / illos asseruit rñdisse / fore euz hoibus nuncium de his que illic videat oportere. Jussisseqz illum audire ꝛ intueri quecũqz eis in locis fierent diligenter. Uiderat igit illic per utranqz celi terreqz portam aĩas lata sñia abeuntes / per alias itẽ duas ex terra quidẽ ascendentes aĩas / puluere / squalore macieqz cõfectas: E celo autẽ alias nitidas descendẽtes. Uidericz inquit aĩas vndiqz ueniẽtes tanꝙ longa itineratione defatigatas / libẽter in prato qõ ibi est tanꝙ celebri in cõuentu recũbere: ac se inuicem quecũqz mutuã notitiam habuerint / salutare: easqz oẽs tam que ex terra ꝙ que e celo cõuenerint sese ultro citroqz de his que suis in locis viderint percõtari: sibiqz vicissim ad singula respõdere: has quidẽ dolẽtes ac flẽtes memoria malorꝝ que in preterito sub terris itinere ꝛ perpesse sunt ꝛ viderunt. Esse aũt illud mille iter annorꝝ. Illas vo que de celo descẽderãt: narrare delitias / pulchritudinisqz ingentis spectacula. Multa quidẽ illa referre que lõgo ordine recitabat prolixe nimium narrationis oglauco. Sũmã vo hãc esse dixit. Quoscũqz alijs iurias intulisse cõstaret / penas sigillatim pro quolibet decies reddidisse. hoc vo per quodlibet annorum centenariũ esse / quasi hec vite humane sit meta: ut aĩe decuplã iniurie redderent pẽsionẽ. Itaqz siqui cedis multorꝝ causa fuerint ciuitatesqz ꝛ exercitus prodiderint / uel hoies in seruitutẽ ipegerint / alicuius alterius flagitij ꝛ sterilis conscij fuerint in his omnibꝰ pro quolibet facinore penas decuplas penderẽt. Atqz iterũ siqui beneficia fuerint aliqua elargiti: iustitiaqz ꝛ pietatẽ coluerint / eadẽ pẽsione premia reportarent. De his vo qui statim ac nati sunt decessere / aut breue tempus vixerunt / quedãparum digna memoria recensebat. Erga deos aũt ꝛ parẽtes pios uel impios ꝛ homicidas qui cede manus propias polluerũt / maioribus ꝛ premijs ꝛ penis affectos esse narrabat. Inquit enim se

Adagiũ Qui nimiũ properat, serius absolui Adagium Demissis auribus

Adagiũ Apologus Mercuri

interfuisse/ubi aliū iterrogauit quispiā/Ubi nā ar dicus magnus eēt:hic aūt in quadā pāphilie ciui tate tyrannus fuerat:annis iam mille tēpore ex illo peractis.Qui senē patrem ꝛ maiorē natu fratrē oc ciderat:aliaq; plura impia scelera perpetrauerat: Interrogatūq; illū asseruit respondisse.Nō uenit ardicus/neq; uenīet.O dirū spectaculū.Dū enim egressuri hiatū peteremus:cetera oia perpessi/illū protinus vidimus alios q; cuz eo/oēs ferme tyran nos:inter quos ꝛ priuatos nonnullos/qui magna scelera perpetrauerant:quos ascensuros se prope modū confidētes hiatus ille minime permittebat. sed horride mugiebat quotiēs aliquis eox qui uel insanabiles essent/uel nondū purgati egredi nitere tur.Aderant igit illic feroces quidaz viri aspectu ignei:qui cū mugitū subito ppēdissent/hos seorsuz rapiebant/ardieuz scilicet eiusq; persimiles/mani busq; ꝛ pedibus ꝛ ceruice deuinctis/prosternebāt eos excarnificabantq;:ꝛ secus uiā quandā ad exte riorē partē raptatos/tribulis lacerabant:pretereū tibus indicantes/quā illi ob causam talia paterent q̄ue proīciendi in tartarū deferrent. Ubi cū mul ta uariaq; eos terrerent/hic pauor uehemētissime uexabat:cū in ascensu mugitus excitabat: quo silē te quisq; libentissime ascendere videbat:ac penas q̄dē ꝛ supplicia huiusmodi recēsebat: atq; vice uer sa eiuscemodi bñficia. ¶Cuz vo aie ille in superio ribus cōmemoratein prato dies septez reqeuerint oportere eas dicebat octauo surgentes die illinc re cedere: ꝛ quarto demū die ad locū aliquē peruenī re.Unde superne per totū celū atq; terrā extensuz videat lumen tanq̄ columna erectū iris similimuz clarius tñ ac purius.In id diurno itinere processis se:vidisseq; ibi in medio lumine extrema celestium ligaminū ex celo extensa.Esse enim lumē istud celi vinculū:quēadmodū triremiū subcinture.Atq; ita circumferentiā oēm esse contentā.Ex apicibus vo suspensum necessitatis dee fusuz:per quē oēs circui tus peragant.Cuius hasta quidez ꝛ cuspis ex ada māte.Uertigiū vo ex hoc alīsq; generibus mixtū: Cuius natura huiusmodi sit/ſm figurā quidē qua lis apud nos cernitur.Aiaduertēdū tn ex illius ser mone/perinde se habere ac si in vno quodā amplo concauoq; uertigio ꝛ per totū sculpto/minus aliō simileq; insertū iaceat:ita congruēs / ut plerūq; ca di/qui inuicē inserunt:atq; ita tertiū ꝛ quartum: ꝛ alia quatuor:octo enim illa uertigia esse/insertos in uicē circulos/labia superne ostendētia.Dorsum vo vnius uertigiū continuū circa hastam efficiētia.Ha staz vo illā per mediū octauū/perq; totū esse trans iectaz.Primū igitur extimūq; uertigiū labiū circu lum habere latissimū.Sexti aūt secundū.Tertium quarti.Quartū octaui.Quintum septimi.Quinti sextū.Tertiū septimū.Octauuz vo secundi.Primi itē atq; maximi circulū uarium esse. Septimi luci dissimū.Octaui aūt uertigiū circulū/colorē a septi mo irradiāte suscipere. Secundi vo ac quinti simi les inuicē illis aliquātulo flauiores.Tertiū sane co lorē cādidissimū possidere.Quartū/subrubeū.Se cundū vo sextum albedine superare.Ac fusum qui dem totū uolutione simili circūferri.Cum vo totū voluatur / septem interiores circulos motu totius

139

contrario tardius circūuerti.Ex his plane octauum motu rapidissimo agitari. Secūdos vo alterū alteri consequēter:septimū/sextū ꝛ quintū.Tali vo tertiuz motu ferri/ut quartū circūuoluere videat.Quartuz autē tertiū/ꝛ quintū secūdū.Fusum vo in necessitatis genib⁹ circūuerti.Superne preterea cuilibet circulo herere syrenē cū globo vna delatā/uocem vnā tonū vnuz videlicet emittentē.Unā tū harmoniā ex oibus octo cōcinnere.Alias aūt tres necessitatis filias equa li inuicem interuallo in throno sedere:parcas uestib⁹ albis/capite coronato.Lachesim:clothon:atropon. Que ad syrenē harmoniā canant. Lachesis quidem preterita. Presentia clotho. Atropos vo futura. Et clothon quidē cū matre simul intermissione quadam temporis/dextra manu tangentē fusi extimaz circūfe rentiā uertere.Atropon vo sinistra iterū interiores si militer.Lachesiz deniq; vicissiz utraq; manu utrinq; tangere. Illuc aias ergo cū uenerint/statim oportere ad lachesim accedere:Ubi ilico prophetа aliquis pri mum singulas disponit in ordinē. Postea cū ex geni bus lachesis sortes ꝛ vitarū exēpla susceperit / aliqō sublime tribunal ascēdens sic fatur.Necessitatis filie ipsius virginis lachesis preconiuz hoc.o aie diurne/ circuitus alteri⁹ initiū/mortalis ac mortiferi generis non uos demon sortiet sed uos demonē potius elige tis.Qui vo prior sortē ceperit/prior eligat vitaz:Cui necessario inherebit.Uirtus autē inuiolabilis ac libe ra.Quaz prout honorabit quis aut negliget ita plus aut minus ex ea deniq; possidebit.Eligentis quidem culpa est oīs.Deus autē extra culpaz.Hec fatus/sor tes super oēs fundit:ex quibus quilibet eā rapit/que super ipsum ceciderit.Neq; licet cuipiā quotus ordi ne sit agnoscere/nisi cū ceperit.Tunc enim duntaxat quotus sit sortit⁹ itelligit.Post hec itē exēpla vitarū corā ipsis in pauimento disponit/multo plura q̄ que hic ad presens apparēt.Esse vo boium atq; oiuz aia lium vitas oiformes asseruit. Tyrannides enim in il lis extare:partim perpetuas/partim ad tempus:que medio in spatio corruāt / in pauptatē delapse exiliuz ꝛ inopiā.Extare ꝛ preclarorū virorum vitas/partiz specie/decore/viribus/certaminibusq; prestātiū:par tim maiorum generositate nobiliū.Ignobiliūq; rur sus viroz vitas similiter. Et mulierū eodem modo. Anime vo ordinē ꝛ conditionē nō inesse/eo quod ne cesse sit ut aliā vitā eligens cōditionis alterius efficia tur.Cetera vo inuicē/partim diuitijs ꝛ paupertatib⁹ esse cōmixta:partim morbis uel sanitate: partim isto rum medium obtinere.Ubi profecto o glauco omne hominis consistit periculū. Quamobrē omni studio danda opera est:ut quisq; nostrum omissis ceteris di sciplinis/hāc querat/assequaturq; prio viribus disci plinam:per quam ꝛ possit ꝛ sciat vitā bonam a mala discernere:ꝛ quoad fieri potest ex omnib⁹ eligere me liorem:Aiaduertens que nunc diximus oia/quid con iuncta inuicem uel disiuncta ad virtutem vite condu cant:Necnon intelligat/q̄d pulchritudo cū pauptate uel diuitijs iuncta:ꝛ quali cū habitu aie malū operat uel bonū. Quidue nobilitas uel ignobilitas. Uita pri uata ꝛ imperium: Robur ꝛ imbecilitas:Uelox inge nium ꝛ tardū: ceteraq; huiusmodi que natura circa animā sunt:ꝛ que acquirunt/inuicē copulata faciūt. Ut ex his omnib⁹ singuloz natura ualeat ꝓsiderare

140

Adagiū adamātinus

ad anime naturam respiciēs meliorē vitam a deterio
ri discernere/deteriorē eam appellans que iniustiorē
animam efficit. Potiorē autez/que iustiorē. Reliqua
vo contemnat. Vidimus enim z viuenti z mortuo ele
ctionē hanc optimā esse. Cū hac igit opinione instar
adamantis firma atq; rata oportet ad inferos profi
ciscī/ne quis illic diuitias malaq; huiusmodi admire
tur: neue in tyrannides alias huiusmodi actiones in
cidens multa z insanabilia scelera perpetret: ipseq;
rursus deteriora perpetiatur. Immo vo sciat mediā
semper istorū omnium missis extremis vitā eligere:
z in hac vita z in futura. Ita enim quisq; fit beatissi
mus. Enimuero qui tunc redijt illinc nuncius/signifi
cauit dixisse prophetam: qō etiam ultimo cum prudē
tia eligenti vita occurrit expetenda: non mala studio
se viuenti: ne uel primus eligat negligenter/uel nouis
simus propter hoc doleat atq; torpeat: Cū hec dixis
set/illuz qui primo sortē acceperat/inquit ilico prope
rantem tyrannidez maximā elegisse: ac propter insci
tiam auiditatemq; haud sufficiēter singula prius exa
minasse: z iccirco latuisse illū quod ea in vita fato de
cretum erat/ut filios suos ederet/aliaq; mala pluri
ma sustineret. Postq; vo per ocium electam vitam
considerasset/eiulasse illum/electionem noxiā deplo
rantem: neq; seruantē que propheta predixerat: neq;
seipsum tanq; malorū causaz criminantē: sed fortunā
demonesq; z reliqua omnia potius q; seipsuz. Fuisse
vo illum ex his qui de celo descenderant: qui sane in
superiori vita/in ciuitate aliqua moderata vixerat:
virtutēq; usu quodaz absq; philosophie studijs exer
cuerat. Neq; pauciores ex his/qui ex alto cadunt
q; ex alijs utpote malorum ignaros decipi eligendo.
Eorū vo qui ex terra uenerunt/plurimos quia z ipsi
calamitatibus laborauerint z laborantes alios vide
rint/haud temere vitam eligere. Quam ob causam/
ac etiam propter sortis fortunam bonorum malorūq;
multis animis mutationem cōtingere. Porro siquis
semper cum in hanc vitā uenerit/sincere philosophe
tur/neq; electionis sors ultima sibi contingat/ex his
que illinc nunciantur apparet euz non hic solum feli
cem fore: sed z profectionem hinc illuc/regressionēq;
huc iterum haud sane terrenam z asperam agere/sz
lenem atq; celestez. Hoc quoq; consideratione dignū
spectaculum esse dicebat: quomodo singule anime vi
tas singulas eligebāt. Miserabile quippe istud/ridi
culum/visuq; mirabile. Electionem vo fm vite prio
ris cōsuetudinem ut plurimum fieri. Animam enim
inquit/que olim orphei fuerat vidisse/cygni vitam/
odio muliebris generis eligentem: uolentez videlicet
ex mulieribus a quibus occisus fuerat nasci. Thamy
ris vo philomene: cygnū etiam conspexisse ad huma
ne vite electionem conuersum. Aliaq; musica anima
lia/ut consentaneum est/similiter. Aliquam vo ex sor
tibus/leonis elegisse vitam: hanc vo aiacis telamo
nij fuisse dicebat/fieri hominem fugientem/dū armo
rum iudicium olim datum mente reuolueret. Post
hunc agamēnonis animam propter erumnas/odio
humani generis vitam aquile asciuisse. Atalantes au
tem animam cui media quadam sors contigerat/in
uitam dixit q; maximis honoribus vir certator affi
ciatur/continere se non potuisse quin vitam certato
ris eligeret. Animā deinde epei panopeensis ad arti
ficiose mulieris naturam protinus aduentasse. Lō
ge vo inter nouissimas ridiculosi thersitis animam
simiam induisse. Casu vo/ulixis anime sortem vlti
mam contigisse: Quocirca z ad eligendum ultimā
aduenisse dicebat. Preteritorum autem laborum
memoria/ab ambitione cessantem/diuq; priusq;
eligeret circumeuntez quesisse priuati hominis mi
nimeq; curiosi vitam. Eamq; vix tandem alicubi
iacentem z neglectam ab alijs repperisse: dixisseq;
non aliam se vitam electuram fuisse/etiam si sor
tem primam nacta esset. Quare vitam illam liben
ter fuisse complexam. Ex feris item alijs in homi
nes transire animas asserebat z inuicez commuta
ri. Iniustas quidem in feras agrestes: Justas autē
mansuetorum animalium vitā capessere: atq; oēs
hunc in modum confici mixtiones: Cum vitas oēs
anime gradatim ut sors dederat/elegissent/longo
illas ordine ad lachesim vidit accedere. Lachesim
vo cuiq; demonem quem ceperat queq;/ipsius vi
te custodem prescribere: electorumq; operum exe
cutorem. Demonez hunc in primis ad clothon ani
mam ducere: z sub illi⁹ manu reuolutioneq; z uer
tigine fusi/approbare quam sortita fortunam elege
rat. Cum vo ipsam tetigerit/statim ad atropi fila
tionem ducere/immutabilia stamina faciētem. Il
linc postea propere necessitatis thronuz adire: per
quem cum transierint omnes/sub uehementi calo
re z estu in campum letheum proficiscī/arboribus
z omnibus quecunq; terra nascuntur/penitus de
stitutum. Recumbere igitur ipsas aduentāte nocte
iuxa amelitam flumen asseruit: cuius aquam uas
nullum contineat. Atq; ipsius aque bibere aliquā
tum cuiq; necessarium. Eos autem qui prudentiā
ducez non habent/ultra q; deceat bibere. Semper
vo bibentem omnium obliuiscī. Cum vo ad medi
am noctem dormissent/subito tonitru z terremo
tu excitos repente alium alio sursum ad generatio
nem consurrexisse stellaruz instar prosilientes. Se
vo flumine ex illo potare prohibitum fuisse narra
bat. Quomodo autem in corpus redierit/ignora
re. Sed subito in diluculo circumspicientem ait se
ipsum pyra imposituz conspexisse. Atq; ita o glau
co seruata est fabula: neq; perijt: Nosq; seruabit
pariter/si ipsi parebimus: z letheum idest obliuio
nis fluuium bene transibimus: nullaq; macula ani
mam inficiemus. Quamobrez si meis sermonibus
obtemperabimus: immortalem fore animam arbi
trantes/talemq; ut z mala possit z bona omnia su
stinere: viam semper ad superiora ducētem seque
mur: Justitiamq; cum prudentia omni ratione co
lemus. Ut z nobis ipsi simus/z oēs/amici: oū hāc
ducimus vitam/z postq; virtutis premia reporta
uerimus tanq; potiti victoria z triumphis/z hic
z in millenario annorum itinere: quod enarrauim⁹
nos feliciter abeamus.

Rei publice Platonis finis.

¶Compendium Marsilij Ficini in Timeum. Et primum de Subiecto libri.

Quemadmodū in parmenide cū cta diuinorū genera pro viribus cōprehēdit: sic oīa in Timeo cōplectit naturalia/ & utrobiq; plurimū pythagoric⁹ est/ sub psona pythagorica disputans: atq; in Parmenide q̄dē/ Parmenides & zenonē eleates pythagoricos: qui de diuinis scripserāt imitat: In Timeo aūt/ Timeū locrū pythagoricū: qui libꝝ de vniuersi natura cōposuit/ sequit: Ita tū ut his nō eloquētiā soluz adiūgat: sed mysteria. Qm̄ vo diuina q̄dē naturali uz principia & exēplaria sunt/ naturalia vo diuinorum effect⁹ atq; imagines/ iccirco & in parmenide dū de diuinis agit/ iterim descēdit ad naturalia/ & in Timeo naturaz tractās/ surgit sepius in diuina. Neq; iniuria diuinitatē simul naturamq; copulat. Natura enim diuinitatis est instrumētū. Atq; ita uel de naturalib⁹ agit diuine/ quēadmodū Aristoteles uel de diuis naturaliter agit. Interserit quoq; mathematica tanq; utrozūq; media/ diuinorum. s. atq; naturaliū. Que videlicet/ per numeros q̄dem diuina/ per mēsuras vo significēt naturalia. Sit ergo huius libri subiectū ipsa vniuersi natura. i. seminaria quedā & viuifica virt⁹ toti ifusa mūdo/ anime q̄dē mūdane subdita/ materie vo pſidēs/ eodēq; ordine singula pariēs/ quo & aīa ipsa ꝯcepit tā diuinā suspiciēs mētē/ q; appetens bonum.

¶De ordine libri & partibus eius.

Patebit aūt/ naturaz vniuersi ipmq; vniuersum nō ex se q̄dē pſistere/ sz ex supiori diuina causa dependere. Patebit insup quot in gradus natura distribuat/ celestes elementales/ simplices cōpositos/ rōnales/ rōne carentes. Patebit totā sub luna generationez ad aīal rōnale quasi finē oīmq; referri. Multa pterea de hocipso aīali tum ad aīam tum ad corp⁹ spectātia tractabuntur. Multa quoq; de reb⁹ que a natura ifra rōnale aīal cōponunt. Et ut summatim dicā/ de triplici mūdo tractabit. s. de diuino celestiq; & humano. Ostēdet quoq; oīum que in mūdo cōponūtur ipsiusq; mūdi/ duo q̄dē pcipua intrinsec⁹ elemēta esse. s. materiam atq; formā: tria vo extrinsecus esse pncipia. s. efficiētem mūdi causam & exēplarē atq; finalem. & efficiētem quidē esse diuinā potētiā & intelligētiam atq; uolūtatē. exēplarē vo ideas intelligētia diuina ꝯceptas. Finalem veniq; bonum.

¶De introductione ad dialogum.

Ceterū ut ad ipsam dispositionē dialogi ueniamus/ Plato q̄nque pcinuos disputatiōibus destinauerat dies: in primo q̄dē Socrates in pyreo vna cū Polemarco/ Glaucone/ Adimāto/ Thrasymacho Sophista de re. p. disputauit Sco vo die in urbe recēsuit eadē Timeo & Critie atq; Hermocrati/ & quarto cuidā absq; noie pegrino forsan Timei comiti. Tertio die hoz epilogū faciūt. Quo quasi exordio mox facto Timeus disputauit de natura/ pūtib⁹ trib⁹/ Socrate/ Critia/ Hermocrate. Quart⁹ enim qui absq; noie secūde inter fuit narrationi/ iam abest a tertia. non enim cuiuslibet est/ secretioribꝰ interesse. Quarto aūt die orationē habuit Critias. Quint⁹ veniq; nōdū dies illuxit. Cōmo de admodū post diuine apud hoies rei. p. tum dispositionē tum epilogū ad celestē rez. p. huius exēplar in Timeo accessit ab ipso deo cōpositā. Deinde ad mundi generisq; humani antiquitatē/ & res miras a ueteribus strenue gestas.

¶Allegoria histozie que narratur in prologo.

Narrat aūt inter dialogi huius exordia historiam de bello quōdā iter athenienses atlāticosq; cōmisso. Hāc utiq; Crātor tēpore prim⁹ Platonis interpres nudā absq; allegoria historiā accipit. Quidā vo cōtra tanq; solā allegoriā. Sed hos redarguūt pbatissimi quiq; Platonicoz affirmātes quidē historiā: q; Plato dixerit: Sermo futur⁹ est ualde mirabilis/ sed oino uerus. Sēsum ꝑterea Platoni nihil usq; temere molīēti allegoricū existimāt adhibendū. Bellū igit illud iter athenienses atq; atlāticos imaginē pre se ferre putāt oppositionū que in vniuerso sunt oium. Bellū enim. i. oppositionē apud Heraclitū eē oium patrē. Amelius q̄dē oppositionē adducit inter firmamētū atq; planetas: pſertiz qm̄ in Critia dicit atlāticā insulā in septē circulos fuisse diuisā. Origenes vo oppositionē supioz demonū ad iferiores atq; victoriam: illis potētia/ his numero excedētib⁹. Numenius aūt dissensionē excellētiū aiarū sequētiū palladez aduersus alias aīas/ generationē sub neptūno sequētes. Porphyrius pugnā inter demones deducētes in gnātionē/ & aīas ad supa ꝓtēdētes distinguit tripliciter demones/ alios eē diuinos/ alios eē ꝑm habitudinē quādam: quoz numerū particulares impleāt aie sortē nacte demonicaz/ alios esse malos & noxios aīab⁹/ hos igit demones ifimos ꝓflictare cū aīab⁹ in ascēsu semp atq; descēsu: pſertim occidētales demones. nā eaz ab egyptijs plagā noxijs accōmodari demonib⁹. Proinde Jāblicus/ Syrian⁹/ Proculus/ his addūt oppositionē ipsā in vniuersis vigētē ꝑpetuo/ iter vnū & multitudinē: terminū & ifinitatē: idē & alterū: statū & motū: ex qb⁹ sub primo oīa cōponunt. Itē ens aut per se aut nō per se. Rursus eēntia uel icorporea uel corporea: & icorpea q̄dē uel nō declinat ad corpora/ uel declinat. Corporea vo uel nō caduca ut celestis: uel caduca ut elemētalis. Veniq; in celo q̄dē oppositi iter se mot⁹/ & diuerse virtutes. Sub celo aūt repugnātes iter se qualitates/ sūmatiz vo hoz oiuz discrepātia per antiquū illud bellū significat: & ubiq; supioza ꝑstantioraq; per athenienses/ alia per occidētales significant. Eiusmodi vo allegoria disputatiōi timei nō mediocriter ꝓuenit. Cōfirmat etiam per ea que in Critiaz commētamur.

¶Casus phetontis/ diluuia/ incendia/ Minerue descriptio.

Jc iterū te admoneo/ ut memineris nouez an noz milia ab Eudoxo milia mēsiū cōputari. Itē Phetōtē solis filiū fulminatū exussisse terrā significare/ apud quosdā uastam cometā natura solarem/ tandē dissolutam intolerabiles estus cōcitauisse. Forte etiam incēdia que narrat moyses missa diuinit⁹. Ubi vo ad diluuia ꝓuenit/ memēto ignez quidem omnium efficacissimum esse: aquā vo efficaciorez esse terra/ & patibilem minus aere. Item ignem diuidere potēter atq; penetrare: aquam vndiq; ualde ꝓcutere.

Jdeo per duo hec elementa uastiores calamitates accidere. Adde ⁊ finalē causam/qz videlicet per exitiuz factū ab his duob⁹ sequit maius bonuz.i.fecūdior rerū regeneratio/q̄ per aeris pestes terreqz hiat⁹:ideo ꝓuidētia ad amplissimū exitiū his duob⁹ ꝑcipue utī. Qui sic rote celestes inde recte obtēperāt:ut quibus tē porū interuallis exitiū immo reformationē fore deus instituit/ꝝsdē planete oēs ad astra uel ignea uel aquea stellis quoqz fixis ad idē cōducētib⁹ rite ꝓcurrāt. ¶De mineris ꝑterea neptūnū quidē ꝓuidētiam naturalez/ palladē vo ꝓuidētiā intellectualē significare.atqz hāc ipsam palladē a ¶Platonicis describi/diuinitatē sapienter simul atqz potēter/tum celestia exornātē/tū que sub celo fiūt edificātē. Inter astra arieti ꝑcipue ꝓsidētem ⁊ eq̄noctialis circuli ducē:ubi potissimum vigere putāt/motricē vniuersi virtutē. ¶Mandabis memorie aureū epigrāma:qđ ¶Proculus in egyptioz historiꝝs legit ¶Minerue tēplis inscriptū. Ego sum que fuit/que erūt/⁊ que fuerūt. Uelū meū reuelauit nemo. Quem ego fructum peperi/sol est natus.

¶Precepta de uotis ⁊ precibus electissima. 6

Ubi vo ¶Plato ad deū ꝓuenit suppliciter adorandū:audi ¶Porphyriū diuinas supplicationes ita ꝓbātem. Quz deus nobis ꝓuideat/ac res nostre possint aliter se habere/certe ꝓ reruz nostrarū usu utiliter adoramus/videlicet si boni simus: sic enim utpote similes facti deo ꝓpius coniūgemur. In qua q̄dē ꝓiūctione adoratiōis vis tota ꝓsistit. ¶Nē pe cuz dei filij simus/sed ab eo quasi in exilio ⁊ carcere segregati/suppliciter adorare decet / quo hinc liberati reuertamur ad patrē. Alioqn similes ꝙz erim⁹/ qui parētū patrocinio sunt orbati. ¶Profecto cum vniuersi partes simus/vniuerso ꝓculdubio indigemus. Ipsa enim ad totū ꝓuersio partib⁹ salutem ꝑstat. Si ue igit virtutē sectaris adorādus est tibi qui totaz virtutem ꝓtinet. Jp̄m nāqz amare bonū/causa erit ⁊ tibi ei⁹ qđ tibi expedit boni/siue corporeū optas bonum/ extat in vniuerso virt⁹ oia ꝓtinēs corpora. Jnde igit ꝓuenire necesse est/partib⁹ q̄buscūqz salutē. Cōpertū vo habemus excellētissimos quosqz apud oēs gentes sapia viros diuinis potissimū uotis icubuisse ꝑcipue idoz brachmanas.psarū magos.grecoz theologos. Caldeos aūt/⁊ aliud q̄ddā adorauisse. Jpsaz enim superoz virtutē appellātes deū vno hoc noīe uenerati sunt. ¶Hec ¶Porphyrius. ¶Post hūc discipulū eius diuinū Jāblicū audiam⁹ hac in re in primis a ꝓculo comprobatū. ¶Omnia ex deo ita sunt/ut nusq̄ uel minima queqz deserant a deo. Ubiqz enim diuina viget vnitas/ per quā res queqz ꝓsistūt:ac ꝓpetuo quodam ītimoqz circulo ad deū ipsum a quo ⁊ in quo sunt/mirabiliter reuoluunt. Alioqn in nihilū repēte ꝓuerēt. Ab vnitate diuina oia ꝓdeūt/ꝓdeūtiaqz vnitatē quādā ipis impressaz retinēt diuine vnitatis imaginē:qua ⁊ reuocātur in illā ⁊ reuocata ꝑficiunt. ¶Hec ipsa aias rapit ad uota/q̄b⁹ vnio cū deo nobis penit⁹ impleat. ¶Ō si natura ex deo manās quasdā reb⁹ q̄busdā ꝓueniētes cuz supis ꝓprietates iseruit/per quas quodāmō ad supos sese uertāt/ceu ad solē solaria / ad lunam vo lunaria/ multo magis aiarū pater rapiētes ad se vires eis impressit. Que q̄dē in primis in diuina quadā vnitate intellectu supioze necnō in ipsa intellectuali reflexione site vident. Jpsaz vo nostrā in deum restitutionē adoratio supplex hinc orta absolute ꝓsumat diuinaz in nos bn̄ficētiā naturali trahēs cōgruitate:copulans adoratores cū adorato.coaptās supoz itelligentie uouētiū ꝑces:mouēs uolūtatem eoz qui bona in se oia cōplectunt ad bona nobis ad uotū imptienda/ diuine ꝓsuasionis effectrix/nostra oia in supoz stabilitē firmitate. Ad uoti vo ꝑfectionē quinque ꝑcipua ptinēt. ¶Primū q̄dē est notio quedā ei⁹ qđ adrādū est/⁊ qua rōne colēdū. Secōm vo assimilatio quedā vite nostre ad diuinā vitā/puritate / castitate/sanctimonia/disciplina/ordine/proficiscēs/diuinaqz captās beniuolētiā ⁊ aias diuine largitioni subiciēs. Tertiū est ꝓtact⁹ aliqs:per quē essentiam diuinā ferme iam attingim⁹:⁊ in ipsam sumitate quadam aie uergimus. Quartū ingressio quedaz in luminis diuini uestibulū. Quintū deniqz vnio/vnitatē aie ꝓpriā diuine vnitati insinuās penit⁹ ⁊ connectēs. vnaqz iaz actionē eādēqz aie deiqz ꝓpriās:adeo ut nec ultra nostri iuris/sz dei sim⁹ : splēdore obruti ⁊ circūfusi diuino. ¶Dui⁹ aūt adoratiōis que absqz intermissione agēda est supremus est finis / ut videlicet ꝓuersionē aie cū ipsa pmansione ꝓfūgat : ⁊ q̄qđ a diuina vnitate ꝓcessit/rursus eidez firmiter restituat vnitati/lumēqz nostrū supno lumine circūfundat. Sola igit adoratio recta aias beate reddit patrie. Sola scīmonia est plena virt⁹/solus vir bon⁹ ut ¶Plato scribit in legib⁹ deum decēter feliciterqz ꝑcaī. Sola cū supis ꝓsuetudo beatos facit. Ab hac flagitiosi oino sunt alieni:⁊ tanq̄ ꝓphani a uotis ⁊ sacrificijs segregādi. ¶Puri vo decēter ad supplicādum accedūt/ducētes videlicet secū tres ꝑcipue comites/fidē/vitatē/⁊ charitatē.q̄b⁹ stipati spem bonoz ꝓcipiāt firmā:atqz extra cetera seqz ipos positi diuine seipsos luci ꝓfus ūmergāt. Frustra eniz deuz queritat/qui nō adhibet se solū soli immobilēqz stabili ⁊ simplicē simplicissimo. Quēadmodū eniz nō possumus enti per nō ens ꝓiūgi/sic neqz vnitati per multitudinē/⁊ stabilitati per motū/⁊ simplicitati per mixtionē.sz relabimur poti⁹ in oppositum. hec Jamblicus atqz ¶Proculus. ¶His addit magn⁹ Theodorus.siqs naturas rerū diligēti⁹ explorauerit/inuēturuz nō aias tm̄ atqz mētes/sed quodāmodo oia excepto primo adorare atqz uouere.

¶Undum habere supra se tres causas:ac depēdere a causa incorporea. 7

Post hec aūt actis ꝑcib⁹ Timeus/qz mūdū existimat cē factū/ideoqz ab alio factū triplicē ei⁹ causaz pscrutat. ¶Primo q̄dē efficientē.i.diuinā mētē.scōo exēplarē.i.idearū seriez diuina mente ꝓceptā.tertio finalē.i.bonū. ¶Mūdū vo eē ab alio ex eo īdicat:qđ ⁊ si ꝓ natura corporea pfectissim⁹ est/tñ ꝓ absoluta nā nō est oīno pfect⁹ cū ꝓpter mām patiat īformia uel deformia. ꝓpter dimēsionē subeat vtutis defectū diuisionēqz expectet si diuisor accesserit. ꝓpter cōpositionē dissolutioni sit obnoxi⁹.ob partiū repugnātiā machinet malū. ob motū īdigētiā pre se ferat/⁊ ꝓuationē patiat ad mixtā. Beniqz ob ipz ex diuersis ꝓgressū vno quodā supioze īdigeat ꝓnectēte. Qui pfectissime sit/qñ ex seipso sit:quem admodū mūdus qz nō est pfectus sime/cognoscit ex seipso nō eē. Oino aūt oia rerū cōpositaruz genera reducunt ad aliqd qđ in eo genē

nō est

nō est cōpositum:sicut dimēsiones ad signū/qō ex dimēsionib⁹ nō cōponit:numeri ad vnitatē/que nō fit ex numeris:elemēta ad id qō ex elemētis nō miscet.ergo ⁊ entiū vniuersus ordo ad ens/qō nō cōstat ex entib⁹. Id aūt erit substātia accidentib⁹ nullis admixta. Igit neq; quāta erit neq; qualis:ſz tota impartibilisq; substātia. Neq; ex eo qō vnicū ⁊ simplicissimū erit solū/minus habebit/q̄ que p̄ter substātiam subeūt accidētia. Que enim in sequentibus accidētia sunt/in supremo debēt esse substātia: ⁊ illa q̄dem optima. Quo vō plura addideris optimo/eo coges longius ab ipa optimitate discedere. Siquidē ex admixtiōe noua illic resultat qualitas atq; degenerās. Non solū ergo hic mūdus q; oīno cōpositꝰ est/sed etiā sīc̄ est supior/⁊ tñ aliquo pacto cōpositꝰ a supiori simplicitate depēdet. Que etiam sup eternitatē extat/a qua ⁊ in diuinis mētibus integra fit eternitas:⁊ in aiabꝰ rōnalibus eternitas mixta tēpori:⁊ in mūdi spis sempiternitas tēporalis. In his aūt que sparū motu virtuteq; fiunt/quedam portio tēporis. Que igit sup aiam cogitantur semp quidē sūt/⁊ nunq̄ fiūt. Ipsa vō ⁊ est ⁊ fit semper. Mūdus est q̄dē nunq̄/ſz fit semp. Que in mūdo gignunt/sunt quoq; nunq̄/sed aliq̄n fiunt. Fieri quidē dicimus tēpore trāsigi. Qm̄ vō ppetuo motu tēporeq; pagit mundus/ideo semp fieri iudicatur. Quatenus vō fit/nōdū est. Itaq; dicit esse nunq̄. pinde ac si in torrente iugiter fiat restituaturq; imago mōtis/semp q̄dē in ipso fieri ducta/nunq̄ inesse p̄sistēs. Id vō inter aiam ⁊ mūdum differre plato nici putāt:qō celū nō modo per actionē/sed etiam per essentiā p̄tinue fiat. Aia vō per actionē quidē fiat/per eēntiā vō sit potius a deo q̄ fiat a deo. ⁊ qm̄ essentia impartibilis est/habeat vim quādā suiipsius quodāmodo p̄ductricez:per quā edat in seipsa vitā p̄priā atq; motū. Celū vō vndiq; pēdeat aliunde. Sūmatim quēadmodū ab eodem scopulo iterstagnū torrētēq; sito assidue in stagno quidez est:in torrēte vō fit imago/⁊ euanescēs iugiter recreatur/sic a deo semp pendet utrūq;/sed aliter atq; aliter. Nam ab ipso aia quidē semp est/mūdus vō fit semper. Sed ab alio p̄incipio rursus exordiamur.

¶Ipsum bonū est oium causa magis q̄ sequētes cause:nec ullā habet cum ceteris proportionem. 8

Uniuersum hoc a summo deo habere oia/ ⁊ actionē ⁊ virtutē pariter ⁊ essentiā Platonici oēs absq; p̄trouersia p̄fitent. Id enim a Platone ex oibus eius libris accipiūt. Audiūt ⁊ idē in epistolis cōfirmātem. Ubi p̄fecto ingēti cum mysterio tertios effectꝰ in causam tertiā/secūdos retulit in secūdā. Cūctos vō in vnā oium causam. Neq; dixit primos effectꝰ in primā causaz reducēdos/ne p̄nūciando dūtaxat primos/suspicaremur eos solos a deo pēdere:neue deū noiando causam primā:suspicaremur/ipz ⁊ cū ceteris causis in quodam genere p̄uenire/⁊ cū effectib⁹ in quadam dīnationis p̄prietate p̄gruere. Itaq; cūcta ab ipso p̄cedere simul ostēdit:⁊ ip̄m iterea ab omni p̄cedētiū coione eē penitꝰ absolutū. Idq; ob absolutā simplicitatē noiat ipz vnū. ob exuberātē vō bnficētiā per quā ⁊ tanq̄ p̄ncipiū p̄ducēdo efficit oia/⁊ tanq̄ finis cadē p̄ficit reducēdo noiat ipz bonū. Putat autē quecūq; fiūt magis ab ipso q̄ a ceteris causis depēdere. Sicq̄ de ipsum in quouis ope ⁊ prius agit/⁊ diuitius ⁊ uehemētius q̄ relique cause:⁊ relique q̄cq̄d sunt eo faciēte sunt/⁊ q̄cq̄d agūt/eo ducēte agūt. Ut autem ostēderet singula ab ipso magis q̄ ab alīs causis emanare/ter replicauit ip̄m oium esse p̄incipiuz. Inquit enim circa oium regē oia. Itē eius gratia oia. Rursus ipse oium causa. ut intelligeremus ⁊ cūcta maxime in deo iri/⁊ deū esse cūctoz effectorē ⁊ exēplar ⁊ finez. Proinde vnū ipsum atq; bonū esse sup essentiā oēm ⁊ itellectū atq; esse causaz utriusq; in sexto rei.p. atq; in parmenide ⁊ sophista euidēter ostēdit. Cōstat autē idē esse vnū atq; bonuz/ne si diuersa sint/duo coganē esse p̄incipia summa. Principiū p̄fecto ⁊ simplicissimū esse debet ⁊ optimū. Nihil aūt uel vnitate simplicius/uel melius bonitate. Neq; etiā vnitas melior bonitate/neq; bonitas vnitate simplicior. Unū ergo sūt ambo summusq; deus. Idq; totū sup ēntiā esse atq; mentem satis in theologia ⁊ alibi confirmauimus.

¶De dependentia materie ab ipso bono. ⁊ de actione mētis ⁊ aie in materiā:⁊ de mundo intelligibili.

Ab hoc utiq; vno bonoq; sup oēm ēntiā eminente Plato in parmenide ⁊ sophista oēs entiū deducit gradus: Luz eoz que uere sunt. i. formarū separatarū/tū eoz que nō uere sunt. i. formarū materie inherētiū: tum infimū materie gradū. Quiusq; adeo nō uere est/ut p̄xim⁹ ei sit/qō fingit iā uere nō esse. Hāc utiq; materiā in parmenide ab ipo bono in ultimo rerū gradu deductā/accipit in Timeo quasi iā genitā:⁊ architecto mūdi ad effectū mūdani opis subditā. Sed nunq̄d deus mūdi auctor/idē/⁊ materie est effector? Rndebit hic ammoniꝰ ⁊ origenis schola eūdē esse. Et in parmenide q̄dē tractari/quēadmodū materia esse a deo accipit. In timeo vō/qua rōne ab eodē accipit bñesse/prius aūt quodāmodo eē q̄ bene eē excogitari. Rndebit aliter cois platonicoz schola nō eūdē esse deū/qui materiā facit/⁊ qui formatp̄xie. Immo materiā a sūmo q̄dē bono eē. Ab itellectu vō formari. Ab aia postremo moueri. Immo vō oia hec a p̄mo. Sz eē a primo tm̄. Formari a primo per itellectū:moueri/⁊ mouēdo formari mobiliter:a p̄mo per itellectū simul ⁊ aiaz. Perinde ac si fingamus figuluz quēdā/qui manu p̄priā lutū faciat/factū per rotā formet:formādo ligneo quodā distinguat pectine atq; figuret. Nemo utiq; dixerit uas a pectine atq; rota magis fieri q̄ a figulo:q̄uis a figulo per rotā fiat ⁊ pectē Uniuersuz hoc silr̄ ab ipso bono iudicāt per itellectū quēdā diuinū aiamq; vniuersi p̄cedē. Merito ab ipso vno mūdū p̄xime fieri maxime vnū/ab ipso bono maxime bonū. At qm̄ visibilis hic mūdus ob multiplicē partiū distātiā/qlitatū repugnātiā/effectuū/diuersitatē/materialiū deformitatē:neq; maxie vn⁹ est/neq; maxime bon⁹/ideo añ hūc existimāt ab ipsa vnitate bonitateq; diuina mūdū alterū p̄xime emanare. ⁊ p̄ut natura patit q̄ similimū:nō visibilē q̄dē sed itelligibilē/itellectualēq; exēplaria oiuz que in hoc gignūtur hñtē. Quē q̄dē diuinū itellectū noiant/nō ipz bonū/sz optimū boni filiū. Quē si vni⁹ cū primo substātie eē itelligam⁹ Platonē xp̄iane theologie magis cōciliabim⁹: Sz ceteri Platonis iterp̄tes reclamabūt.

¶Sol/lux/lumen/splēdor/calor/generatio: similiter vnitas/bonitas/intellectus/aia/natura/corpus mūdi

imago mundoꝝ superioꝝ.

Ancat ergo christiana ꝛ mosayca ueritas. Ac interim/si pluribus placet interpretū forsan/ fuerit hec uel Platonis opinio uel pythagore. Intelligibilē mundū inter visibilē atq; ipsuꝫ bonū esse mediū:imaginē quidez boni/exemplar vo corpori mūdi:ita a bono pendētem/sicut lumen extra solē a luce intra solē. Preterea producētez ex se proxime mūdi aiam/sicut ꝛ lumē fundit ex se splēdorem:perq; aiam singula quotidie generātem/sicut splendor per calorē corporea gignit. Quēadmodū igitur sex hi gradus ordine disponunt. Primo quidē ipsa solis substātia. Deinde lux substātialis ꝛ intima. Tertio lumen in de manās. Quarto splēdor resultās ex lumine. Quinto calor splēdore succēsus. Sexto geneatio caloris ſiagrantia coalescens. Ita sex alij digerant. Primo quidem vnitas/deinde bonitas/neq; tñ re ipsa duo hec/ sed ratione quodāmodo distinguant/eadez nāq; diuinitas: ꝛ qz oia supeminet vnitas: ꝛ qz per omnia rursus exuberat/bonitas appellet. Hanc utiq; exuberandi virtutē Plato in sexto de re.p. ideā appellat boni. In epistolis vo bonoꝝ:boni quidez.i. suiipsius/bonoꝝ quoq; que ab ipso proficiscūtur. Tertio in gradu ponatur diuina quedā mens quasi lumen de luce manans/multiformesq;/ut ita loquar/ideas in se concipiens simplici quodā superne lucis ideeq; vnius diuine fometo:non aliter q̄ in lumine multi iaz radij ex vno lucis radio deriuātur. Non solum vo in hac mente rerum cōprehenduntur idee quasi fonte: sed ꝛ ad hanc multi mētium reducunt exercitus quasi ducem: ab eadem videlicet diuina luce aqua ꝛ ipsa eque prosilientes. Totum vo id genus mundus superioꝝ nominatur:sed quantū ad mentes spectat sequentes/intellectualis mundus. Quantū vo ad ducem/intelligibilis. Sed ipsa quoq; mens dux mentiū/partim quidem intellectus/partim intelligibile noiatur. Intellectus quidez/qua rationibus rerū discernendis incūbit. Intelligibile vo qua rationes eiusmodi in suis continentur ideis. Idea deniq; boni non modo super intellectuꝫ/ sed etiā super intelligibile regnat. Post archetipum hunc mundū quarto gradu sequatur corporei mundi anima. Mūdus iaz rationalis ex intellectuali mūdo progenitus/quasi splēdor ex lumine. Et sicut splēdor iam motui permiscetur/sic aia immobilium idearum rationes mobili quodā pacto attingit atq; percurrit. Quintus huic succedat gradus/ipsa videlicet natura rerum mūdus iam seminarius ex rationali aie mūdo quasi calor splendore resultās. Sexto tandem gradu mundus hic corporeus colloceť ex seminario ita proxime ductus/sicut rerū generatio ex calore. At si ceteris omissis aptius cōparare uolueris/cogitabis in architecto quodā sapientissimo vim primo bonitatēq; naturalem. Deinde geometricū contemplatorēq; intellectum:cōmunes rationes mēsurarum habētē. Tertio rationē/ut aiunt/practicā iam per rationes ipsas de artificio consultātem. Quarto imaginationem figuras iam ꝛ modos conducentes operi effingentem. Quinto affectū. Sexto mouēdi virtutē. In eiusmodi vo cōparationibus videbis effectus multo magis ab antecedentibus fieri q̄ sequentibus.

¶ Singuli ordines ad singula capita reducuntur. vniuersus ordo ad vniuersale caput a quo oia cōponunt ex actu ꝛ potentia.

Neq; vo latere nos debet proprīa rerum genera ad capita proprīa: vniuersum genus ad vniuersum caput oportere referri. Cuncta enim mūdi corpora ad corpus vnum. Nature omnes ad vnam quoq; naturā. Anime ad animā. Mentes ad mētem. Ad bonū deniq; bona: ꝛ quia bona/ideo cuncta. Sic utiq; omnia quersione quadam naturali bonum appetūt tanq̄ finē:quoniam ab ipso bono/cōmuni quadā processione tanq̄ principio prouenerunt: atq; adeo cūcta ipsum appetūt ut materia infima appetat appetitu nō infimo. Perpetuo siquidem in oibus generandis ad ipsam boni uergit similitudinem:ut appareat hanc a bono pendere. A bono inq̄ potius q̄ a mente. Quippe cum mentis actio que per formas fit ideales/terminet ad formas. Actio vo boni utpote amplissima/ ultra formas descēdat etiam in materiā/ efficiatq; bonoꝝ auidā ꝛ capacē. Sed quam nūc uoco materiam/ Plato in philebo latiori noie infinitudinē nuncupat. Dicens ipsum bonū proxime infinitudinem ac terminū peperisse:statimq; iuicē miscuisse/ atq; ex hac mixtione cūcta cōposuisse. i. ex potētia quadam formabili ꝛ accedēte forma. Potentiam enim formabilē quasi ex se nondū definitā nec perfectam uocat infinitudinē. Formaz vo huic adhibitam noiat terminuz/quod videlicet indefinitaz potentiam definiat ꝛ in specie iam optata perficiat. Ex his ergo duobus ꝛ intelligibilē mūdum proxime adeo uolunt esse cōflatuz: ꝛ sensibilē deinde ab intelligibili ex eisdē uel similibus cōstitutuz. Ita ut intellectus ille proximus mūdi visibilis architectꝰ materiaz acceperit ab ipso bono quodāmodo spiritalem/sed iamiā sub se in dimēsionez molis degenerantē informēq; ꝛ uacuaz: ac si forsan ex se moueatur/absq; ordine nutaturaz. Sed per idearum ordinem ab eodē bono susceptū/formauerit eam/regeritq; in ordinē/anteq̄ extra ordinez uagaret. Presertim cum aiam ipsi rationalē in primis inuderit/motionis ordinatissime dominaz.

¶ Materiam nō fuisse inordinatā ante mundum tempore:sed quadā ordinis ratione. 12

Ex his oibus colligere possumus materiaz nō esse equalē mūdi fabro/nō esse ante mūduz ullo tēporis iteruallo/licet origine quadaz ꝛ ordine nō iactari inordinate añ ordinez/sed erraturā fuisse ꝓcul ab ordine/quātuz in se est/nisi statiz desup ordinata fuisset. At ne qs hūc loquēdi modū improbet in Platone fingēte materiā ante mūdū inordinate iactatā/audiat ꝛ moysem añ mūdi distinctionē dicētez terrā fuisse inanē ꝛ incōposi tam/ꝛ sup faciē abyssi tenebras extitisse. Witto in pūtia poeticū chaos. Adducere iuuat in medium philonē iudeū similibꝰ vbis moysis genesim exponētem, Siqs causam/quare vniuersum hoc creatū sit uelit exq̄rere/nō errabit meo iudicio si id existimabit:qō quidā ex ueteribꝰ ꝓtulit:bonū esse creatorem ipsum ꝛ genitorē/ꝛ auctorē vniuersi: ꝛ bonitatis sue gratia nulli substātie inuidisse: que sua natura nihil boni haberet: ꝛ tñ fieri omnia posset. Erat enim sua ipsius natura inordinata/informis/inanimata/oīno uaria/ icōgrua/icōcinna/icōstās aptaque in

que in cõtraria mutaretur: ꝛ optimarũ reruꝫ ratio nez ſuſciperet/fozme videlicet aiationis/ſimilitudi nis/cõgruitatis/ꝓcinnitatis:oiuꝫ veniꝯ rerũ idee meliozis. Item in ſecundo eiuſdem libꝛi uolumine. Cum inquit creatoꝛ ſubſtãtiã inoꝛdinatã ꝛ natura ſua ꝓfuſam in oꝛdinẽ ex inoꝛdinatione: ꝛ indiſcre tionẽ/ex cõfuſione traductã fozmare cepiſſet. Ter raꝫ atꝯ aquã medio loco firmauit. Hec philo. ꝓin de ſi gradus rerũ ſex in ſupꝛiozibus adductos cõſi deraueris/ſpicies fozte q̃ ſimilis ſit Plato moy ſi/ſex diebus mundi geneſim abſoluẽti. q̃ ſimilis ꝛ pythagoꝛas ꝓbans ſenariũ numerum geneſi nupti iſꝯ pꝛoꝛſus accõmodari/vnde ꝛ gamon appellat. ꝓpterea qõ partes ſue iuxta poſite ipſum gignant/ ſimilẽꝯ reddant genitum genitoꝛi.

¶ Duplex opinio de oꝛigine mundi. 13

Siquis interroget nũquid apud Platonez mundus fuerit ſempiternus. Reſpõdeo eã dẽ interꝑtib⁹ Seuero ꝛ Attico ꝛ Plutar cho/alꝫſq; ut Pꝛoculus narrat multis non fuiſſe ſemper. Sed interpꝛetantibus Crãtoꝛe. Plotino. Poꝛphyrio. Jamblico. Pꝛoculo ꝛ pleriſꝯ alꝫs/ ſemper quidẽ fuiſſe/ꝛ fuiſſe ſemp a deo/immo flu xiſſe. Deũ enim ſemper eſſe aiunt. Mundũ vo fie ri ſemper ꝛ fluere. Ac ſi initio tẽpoꝛis carentẽ con ſideraueris/ingenitũ/dici mundũ: ſinautẽ perpetu um adeo eius effluxũ/aſſidue genitũ. Neꝯ minus ex deo pendere/ſi depẽderit/pendeatꝯ ſemper/q̃ ſi aliquãdo ceperit depẽdere uel deſinat. Quemad modum lumen nõ minus a ſole ducit oꝛiginẽ neꝯ minus ſeruit ſoli/ſi ſemper q̃ ſi aliquãdo pꝛofluxe rit/effluatꝯ a ſole.

¶ Triplex coniectura platonice opinionis de mũ do ꝛ que ſit certitudo ſentẽtie platonice de mũdo. 14

Ceterum in rebus Platonicis uel coniectu ra incedimus uel ſcientia. Quantũ ad con ſecturam ſpectat / ita ꝛ ipſe loquit ꝛ ſui di ſputant/ut opinionẽ eius de oꝛigine mundi in tria capita colligere liceat. Aut enim putauit materiaꝫ aliquãdo ex nihilo a deo creatã ſimulꝯ fozmatam tẽpoꝛe: Quãuis in hoc opere quod cõponitur ex materia/ꝯ quendã pꝛoductionis oꝛdinẽ/materia ipſa pꝛius cogitetur fieri q̃ fozmari ꝛ eſſe materia pꝛius q̃ eſſe fozmatã: atꝯ ante opus ex materia fa ctum. materia queri ſoleat ex qua fuerat opus con ficiendũ. Aut deum materiã non aliquãdo nouam peperiſſe ſed ab eterno: ſimiliterꝯ oꝛnaſſe: q̃uis in oꝛnata pꝛius q̃ oꝛnata: fingatur. ſiquidẽ natura ſua caret oꝛdine: quem expectat ab alio cũꝯ res queli bet pꝛius cogitetur ꝑm id quod eſt q̃ ꝯ id quod ac cipit/merito ſeoꝛſum ab oꝛdine põt ipſa in ſe oꝛdi nis expers excogitari. Aut ut dixi materiam ſem per a deo fuiſſe. Atꝯ cõtinue: ſed non continue oꝛ dinatam immo per tempoꝛũ interualla: Ita ut dei ſit ſtabiliter oꝛdinare: Materie vo oꝛdinari mobi liter accipiatꝯ tẽpoꝛalem oꝛdinis ſui tẽperationeꝫ non aliter q̃ a fabꝛo accipit hoꝛologiuꝫ: peractiſꝯ pꝛo natura ſua certis tẽpoꝛum interuallis amittat oꝛdinem paulatim ac veniꝯ totũ: Redeatꝯ in cha os: ſed deus ſubito extremã confuſionẽ minime to lerans: in pꝛioꝛẽ diſpoſitionẽ vnico nutu retẽperet: Idꝯ fiat infinite viciſſim: nunq̃ mutato deo infini

te reformata materia: Hactenus humana in Platonicis pꝛeceſſerit coniectura: Quantum vo habemus ſcientia/affirmamus Platonẽ noſtrum affirmauiſſe: Mundũ non ex ſe exiſtere/ſed ex cauſa: nõ ex cauſa foꝛtuita/ſed ex certa: non ex naturali dũtaxat cauſa/ ſed intellectuali: non ex intellectu per modum nature determinato ſed potius uoluntario. Non uoluntate ex naturali quodam inſtinctu cõpulſa: ſed libera: Ni hil enim magis liberũ q̃ quod per ſe eſt/ꝛ per ſe agit oinoneꝯ tamen contingẽte aliqua uoluntate. Nihil enim contingẽs ubi idem eſt uolũtas atꝯ neceſſitas. Nihil iterum violẽtum ubi idẽ eſt viciſſim neceſſitas ꝛ uoluntas. ut autẽ id aperiret non minus replicauit in fabꝛicando mũdo uoluntatis diuine q̃ intelligentie nomen. Atꝯ addidit ipſam uoluntateꝫ boni eſſe ſum mam cauſam ꝛ certiſſimã cauſaruꝫ. Quã ex eo oſten dit liberã eſſe quod ſepe ait deum architecti moꝛe cõ ſultauiſſe atꝯ deliberauiſſe de opere cõſtruendo/qui bus in uerbis non ambigẽtem intelligi deũ vult ſed li bere eligentẽ. Pꝛoinde mundanũ opus non ſemel tã tum pꝛoceſſiſſe inquit a deo/ſed pꝛocedere ſeruariꝯ aſſidue. Quinetiã ſupꝛema mũdi numina vna cũ mũ do ex ſeipſis diſſolubilia foꝛe niſi diuina uoluntate re gantur. Satis ergo fuerit ꝛ id quidẽ q̃ maximuꝫ talia de affirmante philoſopho affirmaſſe. his enim cõceſ ſis facile poteris deũ dicere quãdo pꝛouidente ꝛ libe ra efficit uoluntate/mundũ abſꝯ nouitate ſui nouum cõpoſuiſſe. Ac ſi audiueris non aliquãdo nouum: ſed ab euo potius edidiſſe/poteris maieſtatẽ ſimul ſuam ſeruare deo cuius uolũtate ꝛ hac quidem libera mun dus non minus eget ꝛ pendet: ſi eget pẽdetꝯ ſemper: q̃ ſi quãdoꝯ pꝛoceſſerit. Quoniã vo Plato ſepe ait/ eatenus de diuinis aſſeuerãdũ/quatenus diuinis oꝛa culis cõꝓbetur/ꝛ nos ſacris litteris potius q̃ cõie cturis noſtris aſſentire debemus.

¶ Mundus boni gratia pꝛocreatus ad diuine rõnis uerbiꝯ diuini ſimilitudinẽ.

Mundum ergo fecit uolũtate. i. bonitate ſua taꝫ uoluntarie q̃ naturaliter ob immenſaꝫ fecun ditateꝫ exuberãte. que pꝛimũ quidem ſeipſa gaudet. ob idꝯ deinde ſua hac delectat imagine. ita tamen ut non in hac imagine/ſed in ipſo exemplari/ atꝯ pꝛincipio delectationis huius ꝓſtituat finẽ. Quo niam igitur bonitate fecit mũduꝫ/iccirco boni gratia fecit ipſuꝫ. nõ enim ut eſſet/viueret intelligeret ſimpli citer/pꝛocreauit/ſed ut ꝛ bene eẽt/viueretꝯ ꝛ bonũ/ intelligeret atꝯ cõpararet. Id illi moſayco ualde cõ ſonat. Vidit veus hoc ꝛ illud eſſe bonũ: ꝛ cũcta ualde bona. Et quia pulchꝛitudo ſplẽdoꝛ eſt bonitatis/ideo ſubdit/ab optimo deo mundũ eſſe pulcherrimũ pꝛo creatum. tempoꝛaleꝫ quidẽ/ſed ad eterni exemplaris imagineꝫ dicet ꝛ ſepe/quot ſpecies ſunt in archetipo: ideſt pꝛincipali mũdo: ideſt intelligibiles atꝯ imitabi les. totidem rerum foꝛmas in hoc mũdo diſpoſuiſſe/ atꝯ ita ſibi ſimilẽ effeciſſe. utpote qui intelligat ideas rerum non inter nubes/ut maledici quidam calũnian tur/ſed in mundani architecti mente ꝓſiſtere. Ubi vo ait in ipſa vita ideas eſſe/uaticinari videt euãgelicuꝫ illud/qõ factũ eſt in ipſo vita erat. ꝛ ubi ait repetitꝯ ſepe mũduꝫ diuina ꝓuidẽtia cõſtitutuꝫ. totam confir mat religionẽ. Qõ qdẽ cuꝫ obſeruaſſet theopꝛaſtus tanq̃ in philoſopho mirũ ait. Plato ſolus uel certe

maxime oiuz a diuina prouidentia rerum causas assi gnauit. Sed o theophraste quacūqz id mente de Pla tone dicas/ pculdubio confiteberis: Platonē solum uel oium maxime prouidentē esse atqz diuinū.

¶ Cur mūdus sit vnius z spicus: z moueat in spera. 16

OStendit vo deinceps diuinū ipsum mūdi exē plar/ quod euangelista se diuinioze sensu diui num appellat uerbū/ esse vnicū/ qz quod conti neat oia nihil relinquat extra seipsum: ideoqz sit neces sario vnicuz. Sed de hoc ipso in theologia diffusius. Cum autē mundus hic in ceteris quoad fieri potuit / mundū intellectūqz diuinum referat / adeo ut qui foz mas in hac materia cōspicit/ quasi diuinū vultuz con tueatur in speculo/ certe in ipsa etiā vnitate omnium effectrice atqz seruatrice repzesentat illū/ ut architecti vnius vnū sit opus. Unus igit dei vnius est mundus: pzofecto si posset architectus humanus / dñari mate rie: posteqz plura edificia effecisset/ quozum quodlibet in se sit vnū/ cuncta vno quodaz tandē circūuallaret: deus autē potest oino/ cum sit materie dñs/ neqz som niare licet mundos plures quasi pilas alios extra ali os. Sic enim diuinū opus dissipatum fozet: atqz inter mundos spatia/ uacua fozent. Pzobabilius existima bis si quot ozbes fingis per uacuū sparsos/ tot excogi tes speras potius itra speras ut quelibet spera sit mū dus in mūdo: Uniuersumqz opus vnū sit/ atqz inuicē ozdinatū/ nihilqz uel uacuū uel ozdinis vnionisqz ex pers reperiatur. sit aūt figura mūdi sperica: Sic eniz est maxie vnifozmis. capax. indissipabilis. agilis. atqz ita nec aliter potest moles in mole z sine uacuo collo cari/ z sine offensione moueri: idest si non quadrata quadratis aut circulis/ sed ozbes ozbibus inseratur. Beniqz precipua mūdane huius spere causa est/ qō z ozbicularis est diuini mūdi natura. que in seipsam in telligendo z amādo reflectitur. Motionis vo spericę ratio est tum figura ipsa que motū recipit/ tum mūda ne ipsius anime que mouet/ intima per intellectuales species reuolutio.

¶ Cur mundus diuidatur uel in quinque uel in sex plagas: z quomodo ei cōueniat septennarius: z nume rus circularis: z quomodo distribuatur ad intelligibi lis mundi similitudinem. 17

QUāobrem mūdane diuisioni non iniuria acco modantur numeri / in quibus radices prime sunt circulariū numeroz. Quinarius videli cet ex imparibus: ex paribus vo senarius. Dicim⁹ au tez numerū vigintiquinque ex quinario in circuli mo rem multiplicari: quoniā ab eodez quodāmodo rede atur in idem/ duz quinquies quinque cōputat viginti quinque. Item simili circulo numerū centū vigintiqn que. Quinquies enim vigintiquinque tot pficiunt. Ea dem est ad trigintasex/ itēqz ad ducentos sexdeciz/ cir cularis senarij ratio. Sexies enim sex implet sex atqz triginta. Item sexies trigintasex ducentos implet z sexdecim. Et si superiozes numeros ratione oztus sui alios quadratos alios oblongos nominat/ tamen ra tione casus atqz finis nuncupāt circulares. Itaqz per quinariū z senariū radices primas circulariuz nume rozuz mūdi corpus circulare diuidimus. Primo qui dem in partes quinque. s. ignē celestem. Ignem ethere um sub luna. Aerem. Aquā. Terraz. Que quidē diui sio in epinomide cōprobatur. Deinde distribuimus per senariū. ubi celestē ignē in non erraticū diuidi mus z erraticū. Que partitio a Platone frequēt⁹ usurpatur. Uerū sensibus mundi distributionē ab ipa exēplaris sui distributione cōmodius hūc imo dum moze Platonico deducemus. excogitat qui dem deus in mūdo penes ipsum intelligibili alterā quidem vim fozmabilē/ alterā fozmatricem. Illam ut dixi infinitudinē: Hanc terminuz pythagozici z Platonici noiant. Excogitat z mutuā harum viri um mixtionē. Intelligitqz tertiā quandam ex hac mixtione fozmā protinus coalescere. Sed z hanc ipsam fozmā quasi triplicē aīaduertit. habere enim non nihil infinitudinis: nō nihil z termini/ nō nihil z propzij. Quo fit ut post binarū numerum/ infini tatis. s. atqz termini/ ternarius e uestigio surgat/ ad dita his tertia fozma. Surgat quoqz quinari⁹/ eius modi fozma tripliciter distributa. Senari⁹ deniqz nascitur/ ubi mūdi illius munus ad iferioza produ cenda pozrigitur. Nascitur z septēnarius ubi mun dus ille uelut imago refertur ad patrē. In quo qui dem gradu septimo/ quasi die septimo cōquiescat. Si vo reddideris singula singulis. aīaduertes coz pozeū hunc mūdum ab ipso superni mundi termi no ceu fozmā habere ignez: ab infinitudine vo ceu materiā habere terram. A media vo illius fozma / humozē ignis terreqz conciliatozē. Qui z congluti net terrā/ natura ppria dissipabilē: z nutriat ignez ex se facile resolubilē z tria quedaz in seipso possi deat. Hinc quidē igneuz: inde vo terreuz. sed nō ni hil in medio propziū purūqz aereum: Cum aliūde per sublime uergat ad ignē/ aliūde per infimū uer gat ad terrā. Post hūc mūdi quinariū/ sit senari⁹ si cōmunē cuncto⁹ excogitaueris fozmā. Fit iterū septēnarius: si hanc ipam mūdi fozmā refozmaue ris exēplari. In quo quidē die septimo cōquiescat.

¶ Quare sint in mundo partes distincte: z quare contrarie: z de quatuoz elementis. 18

NOn solū vo distinctionē fozmarum/ sed eti am repugnantiā videmus in mūdo. proce dit eniz a primo/ z procedēdo degenerat/ processio quidē distinctionem facit: degeneratio re pugnantiā. Quinimmo diuisionis ipsius ozigo est fecunditas causę/ fozas exuberantis/ seqz propagā tis in amplū. procedente vo per gradus multos di uisione: in repugnantiā deniqz peruenit. presertim cum mundi materia ob imbecillitatē: nequeat ita in uicem fozmas cōciliare/ ut mundus ille superioz in seipso cōciliat. Quo factū est/ ut deus materiaz di mensione protenderit/ ut repugnaturas inter se foz mas hospitijs diuersis exciperet. Beniqz cum z il la dicamus inter se contraria/ que in eodez genere maxime distāt: z illa diuersa/ que inter se generib⁹ separantur: ex eo quidē quod cōtraria/ sunt in mū do/ apparet gen⁹ quodlibet/ species habere q̄ plu rimas: ex eo autē quod diuersa/ constat vniuersum genera possidere permulta. Quoniam vo z speci es oēs ad genera z genera ad vniuersum/ commu nemqz eius fozmam deniqz reducuntur / concludi tur/ sicut superioz mūdus vnifozmis est atqz omni fozmis/ ita hunc omnifozmem esse atqz vnifozmez. Conducit autē contraria elementoz celozūqz qua litas z figura ad nouas fozmas quotidie gnandas.

conferente

conferente videlicet motione. Siue enim vnicũ fuerit elementũ nihil utiq; generabit quod ꝛ Hippocrates asserit. Siue plura iter se similia/noui nihil efficiet qđ probat Heraclitus. Oportet tamen hũc mũdum perpetua nouarũ generatione formarum/eternã superioris offormisq; mundi actionem pro viribus imitari. Esto itaq; ut poesis canit empedocles/ꝓtraria inter se elemẽta. Esto ꝛ inter cõtraria mediũ. quãdo cõtraria ꝛ maxime distant/ꝛ absq; medio minime cõgruũt. At mediũ hoc indiuisibile esse nequit. Alioqn per ipsum ꝓtraria nõ distabũt. habet ergo dimẽsionẽ. Sed qua parte alterũ tãgit/nõ tangit alterũ. Et habet insup partem necessario mediã/per quam eque discrepet ab extremis. Propterea Plato inter ꝓtraria semp media saltẽ interserit duo: quẽadmodũ ex uerbis eius euidenter apparet. Interserit ꝛ tertiũ/ubi ait mediũ vim habere/per quã nõ solũ extremoꝝ/sed suã quoq; custodiat vnionẽ. Sed ponat manifeste duo / neq; enim nũc id ꝓtẽdimus/ceu inter ignẽ ꝛ terram/duo quedã/aerẽ. s. atq; aquã. Opus aũt eẽ duob⁹ saltẽ mediis inter ẽtia oĩno corpora/ostẽdit ex numeris atq; dimẽsionibus/que naturalia corpora quodammodo antecedunt.

¶ Numeri lineares/plani/solidi. ꝛ quare iter planos vnum sufficit mediũ. Sed inter solidos non satisfacit/ꝛ quomodo mathematice rationes ad physicas referantur.

TRiplices eẽ numeros apud pythagoricos alibi declarauimus: Lineares/planos/solidos. Lineares quidem quos sola metitur vnitas quasi pũctũ. ut Binarius/Ternarius/Quinarius/Septẽnarius atq; similes. Planos autem qui multiplicant ex numeris quasi lateribꝰ. Ceu sesquinarius ex bis tribꝰ fit terue duobꝰ. Atqui ex planorũ numero eos quadrangulos ꝛ equilateres appellamus/qui ex numeri alicuius in seipsum ductu cõficiũtur. Ceu quaternarius ex bis duobꝰ: ꝛ nouenarius ex ter tribꝰ. ꝛ sexdecim ex quater quatuor. In equilateres aũt qui ex ductu minoris numeri in maiorẽ: qualis fit senarius ex duoꝝ in tria deductiõe. Dicimus ꝛ oblongos/qui ex ductu numeri admodũ minoris/innumerũ lõge maiorẽ ꝓficiunt/qualis est denarius ex deductione duoꝝ in quinque resultãs. Siqđẽ ex bis q̃nque fit decẽ. Hunc si in decimo de re. p. appellauimus quodãmodo linearẽ/intelligi uolebamꝰ oblõgũ. Preter hos aũt/eos solidos dicebamus/qui ex deductione atq; reductione numeri alicuius in seipsum efficiunt/instar molis solide in trinã quasi ꝓducti dimẽsionẽ. ut bis duo / bis octo. Ter tria ter/vigintiseptem. Quater quatuor quater/sexagintaquatuor: Accipe duos planorum primos/qui videlicet a primis linearibꝰ ꝓcreãtur: utputa hinc quidẽ quaternariũ a binario: Inde vo nouenariũ a ternario ꝓcreatum: Hos sane planos duos nouenarium. s. atq; quaternariũ poteris/vnico cõpetenti medio inuicẽ deuincire: Hoc est senario. Que enim ꝓportio est nouẽ ad sex/eadem sex erit ad quatuor/utrobiq; enim est ꝓportio sesquialtera: siquidẽ nouẽ cõtinet sex ꝛ insup alteram eius partẽ. i. ternariũ: Similiter sex cõprehẽdit quatuor atq; insup binariũ/alteram. i. dimidiã quaternarij partem. Senariũ vo esse cõpetens/ medium inde patet quod ex utrisq; componitur. Latus enim quaternarij quidẽ est binarius: nouenarij vo ternarius. Ex multiplicatione autem binarij in ternarium fit senarius. Similiter si acceperis ultra nouem aliuz quadratum. s. sexdecim/medius erit duodecim: qui ex lateribus horũ nascitur. Latus enim nouenarij quidẽ tria/sexdeciz vo quatuor. At si tria ducas in quatuor/duodecim reportabis: qui horum medius pari utrũq; ratione cõnectit/sexquitertia videlicet ratione. Ma sexdecim cõprehendit duodecim ac tertiam insuper eius partẽ. Similiter duodecim ultra nouẽ includit tertiam nouenarij portionẽ. Cernis itaq; quod inquit Plato planos numeros vnico posse medio colligari. Accipe preterea numeros solidoꝝ primos/eos inq; qui ꝑmi ex primis efficiũtur linearibus in se ductis atq; reductis. Hinc quidẽ octo a binario: Inde vo vigintiseptẽ a ternario procreatũ. Hos utiq; nõ poteris vnico inuicez medio copulare: sed cogeris duo saltẽ accipere media. s. duodecim atq; decez ꝛ octo. Accipies enim duodecim ex bis duo ter/decem vo ꝛ octo ex ter tria bis. Perq; hos numeros cõciliabis extremos sesquialtera ratione. Hẽpe vigintiseptez numerus/decez ꝛ octo cõplectitur/ꝛ alteraz rursus eius partẽ. i. nouem similiter decẽ ꝛ octo exsuperat duodecim. Itẽ duodecim equaliter excedit octo. Per hec perspicuum est/solidos numeros/pluribus semp quibus congrue copulẽtur/medijs indigere. Quod autẽ exposuimus in numeris/idẽ possumus in dimẽsionibus tum planis/tuz solidis demõstrare/ostendentes inter plana comparabilia inuicẽ vnuz sepe sufficere mediũ. Inter solida vo cõparabilia/plura uera media esse ponenda. Quod quidẽ ꝛ prolixuz nimis foret: ꝛ satis a Iamblico/ꝛ Proculo/ꝛ Calcidio est ostensuz. Quoniaz vo Plato mathematica hec non propter seipsa quidem sed propter naturalia hic accepit: his pretermissis cõsiderem⁹ breuiter que potissimũ nature mysteria per mathematicas imagines subintelligat. Principio qđ in sacris litteris legitur/deũ oĩa in numero/mensura/pondere perfecisse: manifeste tangitur a Platone numeros/mensuras/solida in mediũ adducẽte. Per solida eniz cõprehendit ꝛ pondera: que etiam significat ubi post dimensiones/cõmemorat vires inclinationũ quasi ponderũ causas. Per numeros quidẽ intelligi vult ipsas rerũ naturaliũ species formasq; substantiales: quas etiam Aristoteles numeris cõparauit. Per mensuras aũt certas instrumẽtalesq; figuras uel magnitudines speciebus certis accõmodatas. Per solida deniq; atq; vires/significat qualitates/que ꝛ cum molibus penitus protendũtur/ꝛ prestant motionibꝰ actionibusq; momentũ. Judicant autẽ oẽs in vniuerso tuz rerũ species/tum specieruz figuras magnitudines q; tuz qualitates/geometrica inuicẽ ꝛ musica proportione cõpositas. ut qua ratione infime a medijs/eadẽ medie a superioribus excedãtur. Itẽ per numeros designat mediũ arithmetricum/qđ numerorũ paritate consistit. Per dimẽsiones atq; mẽsuras mediũ geometricũ/quod in rationis proportionisq; idẽtitate locatur. Per pondera ꝛ vires mediũ musicuz: qđ in portionis equalitate uel similitudine situ uelocitatẽ tarditatẽq; motionũ/ꝛ acumen grauitatẽq; uocũ virtute cõprehenditur.

¶ Prima discursio/quare quaternarius elemẽtorum numerus mundo conueniat.

Sed de his alibi latius. Jam vo ad partitionẽ mũdanarũ partiũ reuertamur/quo harmonicã ipsarũ cõpositionẽ cõspicere ualeam⁹. In supiorib⁹ qdẽ quinariũ ⁊ senariũ circulari mũdi figure ꝓgruere dicebam⁹. Hũc insup quaternariũ eiusdez plenitudini dicimus ꝓuenire. Profecto quaternari⁹ primus implet oẽm differẽtiã numeroꝝ. primũ parẽ ac primũ imparẽ in se cõplectẽs. Implet ⁊ simplicem numeroꝝ ꝓgressionẽ: qñ terminis quatuor explet denariũ/uno duob⁹ trib⁹/quatuor denariũ pfecte cõsummans. Implet ꝓcessum quoq; dimẽsionũ: terminis videlicet quatuor assequẽs/signo lõgitudine/latitudine atq; ꝓfundo. Implet musicã ꝓsonãtiã. Hẽpe itra quaternarij limites/dupla/tripla/quadrupla/sexqaltera sexqtertia/diapason/disdiapason/diapente/diatesseron/coercentur. Implet naturaz ad quatuor usq; terminos ꝓcedẽtez/substãtia/quãtitate/qualitate/motu. Implet deniq; vniuersum siue qõ in natura siue qõ supra naturã essentia/esse virtute atq; actione. Merito igit pythagorici quatrinitate plenitudinẽ mũdani tũ corporis tum animi designabãt: eãq; iureiurãdo testabantur nature ꝑpetuo fluẽtis fontẽ esse quatruplicez. Ex hoc nimirũ fonte manat quaternarius elemẽtoꝝ numer⁹. Hinc quatruplicitas in celo quatuplex. Hinc sub celo tẽpora quatuor. Hinc sub tempore/quatuor humores/cõplexiones/affect⁹. Hinc sup tẽpus quatuor virtutes surgunt. Hinc in eternitate quatuor exempla virtutum.

¶ Secunda ad idem probandum discursio.

Reterea nisi uererer partim ꝓlixitatẽ: partiz etiã nouitatẽ/recẽserẽ mira quedã Jãblici ⁊ Syriani Proculiq; cõmẽta/gradus quatuor sup mũdum supnũ ꝓstituẽtium. s. vnũ/terminuz/infinitudinẽ/mixtionẽ. Proinde supnũ mũdũ. i. primã itel ligibilẽq; mẽtem. Post eam ponẽtiũ mẽtẽ mũdumq; partim intelligibilẽ/partim quoq; intellectualez: post hãc intellectualẽ simpliciter mẽtẽ atq; mundũ. Quarto vo loco mẽtẽ iam mũdũq; aialem/sensibilis mũdi ducẽ. Itẽ supremã mẽtẽ ⁊ suspicere quatuor illa/vnuz s. terminũq;/⁊ infinitatẽ atq; mixtionẽ: ⁊ habẽ suapte natura quatuor: videlicet hinc qdẽ vnitatẽ: inde vo essentiã. Rursus vnitatẽ eẽntialẽ ⁊ essentiã vniformem: atq; oẽs oĩno reruz ideas quatruplicis similiter nature participes. Itẽ mẽtem ipsam itellectualẽ iouialẽq; mũdi opificẽ in fabricãdo mũdo suspicere in mentem intelligibilẽ atq; supremã uelut exẽplar/⁊ in bonũ ueluti finẽ. Et qua rõne in mũdo intelligibili qõ ⁊ ipsum ens ipsumq; viuẽs noiant: principia ⁊ ideas suspicit nature quatruplicis/in quatuor similiter plagas digerere mũdum/quarũ prima a primo celo postq; celuz per ignis spherã usq; ad aeris principiũ ꝓtẽdat/secunde inde ad aerẽ usq; mediuz. Tertia inde ad terram. Quarta vo sit terra: atq; huiusmodi partitioni quatuor in qualibet plaga rñdeãt exercit⁹ rõnalium habitãtium: deoꝝ. s. mũdanoꝝ. Item angeloꝝ: deinde demonum: postremo particulariũ aiaruz. Sed his omissis ad institutũ nostrum regrediamur.

¶ Tertia ad idem confirmãdum discursio.

Quatuor apud methaphysicũ sunt elemẽta/essentia/esse/virt⁹/⁊ actio. Quatuor apud mathematicũ: signũ/linea/planũ atq; ꝓfundũ. Quatuor apud physicũ/seminaria nature virtus/pululatio naturalis/⁊ adulta forma/atq; cõposituz. Red de vo singula singulis. Ẽntie qdẽ signũ atq; semẽ. Jpi vo esse lineã/pululationẽq;: virtuti planũ atq; formã: actioni ꝓfundũ atq; cõpositũ: ⁊ ubiq; extrema uelut solida duob⁹ cõcilia mediꝰ. Manifeste vo qõ in mathematicis signum est: Plato in physicis virtutẽ seminariã indiuiduãq; ⁊ stabilẽ esse putat. Qõ aũt in mathematicis linearis in lõguz ꝓductio: id in physicis germinãtis forme pululationez/ut ita loquar/existimat. Itẽ qõ ibi planũ/hic ꝓprie formã: ut enim planities corp⁹ terminat: ita forma materiã: deniq; qõ ibi ꝓfundũ: hic est cõpositũ/cõpositũ inq; duplex/tũ formale. i. ex plurib⁹ formis cõplexio quedã spere solide similis: tũ materiale. i. ex forma atq; materia/cubo similioz. Qõ ergo ait inter duo plana vnũ sufficere mediũ/intellige inter duas formas mediũ vnicum satisfacere. i. formale. Forme enim cũ formis deinceps ubi per extrema sui sese ꝓtingũt/vno quodã formali medio ꝓgruũt/utrinq; partim qdẽ ꝓuenientẽ/partim etiã differẽte. At vo qõ inqt solida solidis medio duplici copulari/significat iter cõposita naturalia duo diuerse nature gemina media interponi. Quoꝝ alterũ qdem formale sit/alterũ vo materiale. In quolibet enim cõposito: hinc ꝓncipalis forma: inde accõmodatũ forme subiectũ ꝓsideratur. Hinc efficit ut inter diuersa composita consurgat discrepãtia duplex/altera quidẽ magis ratione forme/altera vo magis ratione subiecti.

¶ Quarta ad idem discursio: ⁊ de viribus/ꝓportionibusq; elementorum.

Eadem hec alia insup ratione corroborant/si a quatrinitatib⁹ modo descriptis/ad quatrinitatem spere descẽdas. In hac utiq; cõsideratur natura medij. cõsideratur ⁊ natura circũferentie longissime inter se distãtes tam ꝓprietate/q; situ. Consideratur insuper hinc quidẽ spatiuz/quatenus ꝓpria virtus centri porrigitur: Inde vo spatiũ/quatenus ꝓpria magis circũferẽtie vis ꝓtenditur. hinc quatuor cõputantur plage mundi/⁊ quatuor similiter elemẽta. Quorum quod in circũferentia ponitur/naturã eius sequẽs amplissimuz. est/ideoq; oĩum subtilissimuz per substãtiam: per virtutez vo acutissimũ/penetrationisq; aptissimũ. per actionẽ deniq; ꝓmptissimum est ad motum. Quod autem situ est in medio/naturam quoq; sequens medij/angustissimũ est ⁊ densissimũ per substãtiam. per virtutẽ vo obtusum. per actionem deniq; ad motũ est ineptissimuz. Media vo duo medio in his modo se hñt. Proinde sicut maxime distãt in spera ambit⁹ atq; cẽtrũ/ita per situm: ⁊ naturã ignis terraq; plurimũ discrepãt. Ille eniz ita petit ambitũ/ut nunq; naturaliter mediũ. hec ita cẽtrũ/ut nunq; naturaliter ambitũ. Aer vo interdũ descendit/si videlicet in sublimi ignis regione ponat. Aq; etiã ascẽdit/si sub terrã cohibeat. Quẽadmodũ vo in igne ⁊ terra tria ꝓsiderant. s. substãtia/virt⁹/actio sic ⁊ tres potissimũ ꝓprietates/videlicet in igne quidẽ per substãtiã subtilitas. per virtutẽ acumen. per actionem mobilitas. In terra vo opposita. per substantiã

ſubſtantiã craſſitudo.per virtutem obtuſitas. per actionẽ immobilitas.Dicunt aũt hoꝛ nature apũ Platonẽ ſolide/qꝛ inſtar dimẽſionis trine/trinas poſſidẽt qualitates.quod ſi duas dũtaxat haberẽt planoꝛũ inſtar/vnũ ſufficeret mediũ: qũ videlicet in qualitate quidẽ vna ꝓgrueret cũ extremis / in altera vo differret. At quoniã tres inuicẽ oppoſitas hñt/duobus ut vinciant/opus eſt medĳs:quoꝛum utrũqꝫ cũ ꝓximo quidẽ tũ extremo/ tũ medio in duplici ꝓueniat qualitate/in vnica diſcrepet:cũ remoto vo extremo/in vna quidẽ cõgruat / ſed differat in duab⁹. Sic utiqꝫ ignẽ ſequit aer/in ſubtilitate ꝛ mobilitate igni perſimilis:ſed quadã virtutis obtuſitate diſſimilis/in qua etiaꝫ vnica quodãmodo cũ terra cõſentit:cũ aqua vo duabus ſcilicet obtuſitate atqꝫ mobilitate. Aqua ſequit aerem in duabus his aeri ſimilis/ſꝫ vna ſimilis igni: ſcilicet mobilitate duntaxat. At diſſimilis igni duabus/craſſitudine obtuſitateqꝫ ſimul.diſſimilis terre mobilitate quadã:ſꝫ craſſitudine/obtuſitateqꝫ ſimilis. Ꝓfecto qũ ignis ad terrã analogia quadã:ideſt rõnis ſimilitudine atqꝫ ꝓportione cõparabilis ſit / apparet.Quẽadmodũ enim ſe habet ſubtilitas ignis ad terreã craſſitudinẽ/ſic ignis acumen ad obtuſitatẽ terre/ſic iterũ ad imobilitatẽ terre mobilitas ignis qũ etiã cõparabilis ſit/ſꝫ potioꝛi aliqua rõne ignis ad aerem/aer ad aquã/aqua ad terrã: ex cõſenſione qualitatũ eſt manifeſtũ.Videt aũt elemẽti ꝓximi quidẽ ad ꝓximũ cõueniẽtia ad diſcrepantiaꝫ eſſe dupla:ad remotũ vo cõtra/dupla eſſe ad cõuenientiã diſcrepantia. Videt ignis aere duplo ſubtilioꝛ/triplo mobilioꝛ/quatruplo vo acutioꝛ. Item aer/aqua acutioꝛ duplo / triplo mobilioꝛ / quatruplo eſſe ſubtilioꝛ. Rurſus aqua ꝙ terra acutioꝛ duplo/triplo ſubtilioꝛ/quatruplo ad motũ eſſe parilioꝛ. Ꝓcedere vo inter cognata ad quatruplam uſqꝫ ꝓpoꝛtionẽ dũtaxat apud muſicos eſt conceſſum.Longioꝛi eniꝫ ꝓgreſſione aures offendunt/ quinetiã in his perfecte rõnes muſice cõtinent. In his utiqꝫ per tres qualitates quaſi per trinas dimẽſiones ꝛ ſolida quedã/ter quoqꝫ ſolideqꝫ ad ſolida uſqꝫ ꝓcedimus. Nã per duplã quarto gradu ad octo peruenim⁹/qui primus eſt ſolidus. Itẽ per triplas quarto ſimiliter gradu ad vigintiſeptẽ: qui ſolidus eſt ſecundus. Rurſus per quatruplas rõnes/ quarto deniqꝫ loco ad ſexagintaquatuoꝛ / qui tertiũ inter ſolidos numeros obtinet locũ.octo enim a binario ſolide:ideſt ter accepto ſiue ducto:vigintiſeptem a ternario ducto ter. ſexagintaquatuoꝛ a quaternario ſimiliter in ſeipſum ter multiplicato creat.Ceterũ ut notius ſit quãta apud Platonem ꝓgruitas mathematicis ineſt ad phyſica repetẽda ſunt duo illa primoꝛ media ſolidoꝛuꝫ. Poſuimus enim inter octo atqꝫ vigintiſeptẽ/cõpetẽtia media duo/videlicet duodecim atqꝫ decẽ ꝛ octo.Duodecim quidẽ numerus tũ ex octo/tũ ex vigintiſeptez naſcit.Lat⁹ ſiquidẽ ex quo multiplicant octo/binarius eſt.Latus aũt ex quo vigintiſeptẽ eſt ternari⁹ ſed ex binario atqꝫ ternario ita fit duodenarius / ſi egeris bis duo ter.ubi duodenarius oriens duo ab octonario accipit latera/vnũ vo a vigintiſeptẽ. Itẽ ex binario atqꝫ ternario ita fit decez ꝛ octo/ſi egeris ter tria bis.ubi decem ꝛ octo numer⁹ naſcens ab octonario ddẽ remoto latus accipit vnũ/ubi dicit bis.ſed a numero vigintiſeptẽ latera duo/ubi ter tria ſimiliter elementa duo inter ignẽ terrãqꝫ media/duꝫ ex extremis ꝓtẽperant/iterim a ꝓximo quidẽ naturas repoꝛtant geminas:a remoto vo vnicã mutuant.

¶Quod totus mũdus ex quatuoꝛ cõponit elemẽtis ꝛ quomodo hec alia rõne ſũt in celo/aliter infra lunã.

EX his quatuoꝛ elementis geometrica ꝛ muſica inuicẽ rõne cõiunctis vniuerſum mundum eſſe compoſitũ pythagoꝛici Platoniciqꝫ oẽs exiſtimãt:ita tñ ut cõſonãtia hoꝛ in celo nullaꝫ vnq̃ diſſonantiã patiat.ſub celo aũt diſſonantia quedã aliqui oꝛiri videat interdũ/ſed ſtatim per ſuperioꝛẽ cõcentũ in formã cõſonantem mirabiliter redigat.Eſſe utiqꝫ elemẽta hec ſub luna/nemo negabit. Eſſe vo in celo/phyſici nõnulli negabũt.Sed iſti audiãt methaphyſicos ꝓcoꝛ/ꝓbãtes elemẽta per ideas ſuas eẽ in ipo mundi opifice.eſſe inde in aia mũdi per rõnes ſuas. Eſſe in natura per ſemina. Ergo ꝛ in celo per virtutes / ꝛ ſub celo per formas. Quo enim pacto a cauſis celo ſupioꝛibus elemẽtoꝝ nature trãſeũt infra celũ:ꝛ ibi quidẽ ꝓtinus nutature:niſi virtutes hoꝝ moderatrices celo interim infundant:Quinimmo ſi cut agricola quidẽ nõ regit architectũ/quoniã architecture nullas cõtinet rõnes: geometra vo has poſſidens/regit illũ:ſic ꝛ celũ niſi elementoꝝ elemẽtaliũqꝫ cõprehendat vires/hec gubernabit nunq̃.gubernãs vo cõplectit:immo cõplectendo gubernat. Audiãt ꝛ aſtronomos tam in ſignis ꝙ in planetis naturas deſignãtes elemẽtoꝝ/ꝛ effectu ꝓbãtes.Audiãt deniqꝫ ſacras litteras ponẽtes ſepe in celis aquas.ponentes terraꝫ quoqꝫ viuentiũ.Quod ſi duo hec ibi celeſtiuꝫ diſſimilioꝛa ponunt/multo magis ignis ꝛ aer celeſtium ſimilioꝛes ibidẽ a ſacris litteris collocant. Rũdebunt ut arbitroꝛ/aliqui vires illic quidẽ elemẽtoꝛum excellentiſſimas per modũ cauſe ponẽdas eſſe:in ſperis aũt elementoꝝ ſub luna naturas eoꝝ ꝑm formaꝫ: in cõpoſitis tandẽ participatione quadã:ſed naturas ipſas elementoꝝ in celo eſſe negabunt. Ad hec addu cent Platonici virtutes ubiqꝫ ꝓpꝛias in ꝓꝛia natura fundari. Itaqꝫ ſi ſũt hoꝝ virtutes in celo:eẽ quoqꝫ naturas:ſed quẽadmodũ virtutes illic in genere quodã longe his excellẽtioꝛe cõſiſtũt:ita naturas in excellẽtioꝛe:immo ut rectius loquar/excellẽtiſſimo:Et naturam illã ignis eminẽtiſſimã ꝓbere celo ſenſibile lumen:viuificũ caloꝛẽ:motũqꝫ ꝓmptiſſimũ. Naturaꝫ terre largiri ſolidã firmãqꝫ ſtabilitatẽ. Itẽ ꝛ ſtellis dẽ ſitudinẽ qua videri poſſit:ꝛ lune qua radios repellat ſolares. Naturã aeris ꝓeſtare perſpicuã qualitatem quã noiant tranſlucẽtẽ. Naturã aque afferre delicatiſſimã ꝛ equabiliſſimã lenitatẽ:Et qũ maximũ eſt/ipſis ſperarũ labĳs quibus ſeſe cõtingũt inſerere virtutem illã frigoꝛis ꝛ humoꝛis:per quã fiat / ut q̃uis ex uelociſſimo motu rapidiſſime ꝛ uehemẽtiſſime ſe ꝓtingãt eſtus tñ illic reſolutioꝝ nõ accidat. Has ddẽ in celis aquas ebꝛei ualde ꝓbabũt. Ꝓbabũt etiã/ut arbitroꝛ/ſi audiuerint per naturã illic terre viuentiũ fieri ut materie alioquin tenuiſſime ex tãto motu nõ diſſipent:Deminiſſe vo oportet/tantã eẽ in celeſti ſubſtãtia virtutẽ tanqꝫ ad cõciliãdũ efficacẽ/ut qualitates ꝛ motiones que apud nos ſunt inter ſe repugnãtes / ibi

non pugnēt. Jtē ut reliqua illic elementa statiz a ꝑma genitura mundi in formā ꝓestātissimi: idest ignis redacta fuerint: quēadmodū per motū celestē elementa quatuor apud nos in quauis genitura ad vnā reducūtur mixti formā. Neqz miraberis in vnū illic elementa cōflari: si cogitabis etiā infra lunā in vnā molē esse cōpacta. z ignē esse soliditatis terrene participem/ne ob tenuissimā nobilissimāqz naturā cōtinuo diſpgat: terrā quoqz per se torpentē/ignis cōfortio actionē vitamqz non nāciſci. Quod si extrema miſcent/nimirū z media medijs extremiſqz miſceri. Jtē si tanta est infra lunā vnio/sup lunā eē multo maiorē: sed terre soliditatē siue stabilitatē illic absqz crassitudine in vaporea q̄si forma regnare. Rursus eq̄bilitatez lenitatēqz aque ꝓcul a lapsu: agilitatē aeris ab efflexu seorsuz efficaciā ignis in lumine salubriqz calore intelligentie viteqz persimili dñari/seorsum ab ea cōbustione: ad quā efficiendā apud nos cogit tū lumen inter cōcaua repercussum / tū calor igneus aspera quadā materia z mordaci ꝓclusus: qui certe quatenus a terrena crassitudine soluit/eatenus lucet purius caletqz salubri⁹. Ergo vna cū heraclito z empedocle / dicemus ignis ipsius/qui in idea est intellectuale lumen/in celo q̄dē visibile lumē ad oculos emicare: sub celo aūt in ethere purā ipsius z innoxiā vigere flāmam. Jn terra vo carbonez in aspa materia cōburentē. Dicem⁹ postremo cū orpheo esse insup apud inferos quatuor elemēta: pyriphlegetontē/acherontē/z oceanū/z cocytuz. Dicem⁹ cū Platone/quēadmodū in archetipo mundo oia sūt in oibus/ita in hoc imaginario mūdo oia in oibus esse: sed ꝓ natura suscipientiū ubiqz singula suscipi: ut celestia in elemētis elemētalia sint: elemēta in celo celestia: atqz tantā esse celestis regionis sup alias excellentiā: ut celestis ignis ꝓeter elementalem ignē triaqz reliqua elemēta/dici quintū ualeat elementum. Hinc mūdos quinque appellari posse ait. Siquidē oia rerū genera in quolibet horū quinque sint ꝓ sua cuiusqz natura. Cōcludem⁹ veniqz cōcordiā inter Moysem z Platonē: quē numeni⁹ alterū cogminat moysem. Q̄d eniz moyses ait/in principio fecit deus celum z terrā: Plato ait/deus primo ignē fecit ac terram: ignem intelligens precipue celū. Principio eniz in spera mundi centrum considerauit z ambituz. Reliqua horum gratia interiecit.

¶ Circularis motus ois spere semp mobili ꝓpri⁹ est. Jtē ignis maxime ꝓprium est lumen.

Sed neqz nos turbent qui celū iccirco igneum esse diffidūt/qz celi quidē mot⁹ sit circularis / ignis vo sit rectus. Naz etiā celi portio queli bet si forte ponat in medio/repēte ascēdet in rectuz / breuiori videlicet tramite patriam petitura: z tñ celi motus ꝓprius est circuitus/z terra si separet a centro/descēdet: z tñ eius ꝓpriū est q̄descere. Profecto quelibet spera mobilis tā elemētalis q̄ celestis pro figura sua naturaliter mouet in orbē: sic loco suo plenius fruitura. Motus aūt rectus ubicūqz est/nō taz naturalis est/q̄ reditus in naturā. Sicut vo corpori circuitus cōuenit/maxime conuenit igni. Cū enim a terra distantissim⁹ sit etiā per naturā/sicut terra est semper immobilis/ita ille semp est mobilis. Si semp mobilis/ergo in orbē. Quod enim mouet in rectū / peracto spatio qō finitū est/finit z motū. Moueri vo in circulū tā ignē q̄ aerē/ostēdit circuitus cometarū. Circuitū quoqz aque testat in fluxus perpetuus z effluxus. Manere vo oportuit terrā/ ut indiuisibili z stabili cētro foret similior/eoqz cōmodius frueret. Mouerī aūt superiora ut uaria semp ꝓ motionis varietate ꝓducerēt. Neqz negēt aliqui celum esse calidū/sed negēt potius esse urens. Neqz dicāt solis lumē sola repcussione calefacere/sed sola cōburere. Naz lune radij repercussi nihil calefaciunt: cū in ea virtus aquea dñetur. Calefaciūt aūt solis radij salubriter ꝓ ignea solis viuificaqz natura. Neqz obijciāt ex tardiori lune motu ꝓtingere ne lune radij calefaciāt. Mā z si ponit esse tardior/ tñ tanto ꝓpinquior est q̄ sol horibus/ut debeat si nō tantū/aliquantū tñ calefacere/si repcussione dū taxat ꝓueniat calefactio. Neqz adducāt estū esse ignis ꝓpriū. Siquidē quo minus aliene miſcetur materie/minus urit. Sed dicāt lumē ignis ꝓpriuz. Quo enim purius/eo lucidius/licet oculis quibusdam non manifesti⁹: z lucet longius q̄ calefaciat / z ꝓrius illuminat z momēto: z calorē largit calefacto post ignem ad tempus seruāte calorē: lumē vo largitur nulli/utpote sibi ꝓprium. Siquidē abeū te igne/simul abit z lumen.

¶ De spiritu mundi: idest de intellectu z anima/z intelligentia/z natura.

Postq̄ vo tractauit quēadmodum deus cor pus cōstruxit mundanuz/deinceps quēadmodū mūdanā aiaz temperauit/ aggredit disputādum. Ostēdit interea se añ oculos posuisse ꝓrius z informē molē q̄ formatā: z mox formataz quodāmodo ꝓrius q̄ aiatam/nō qz uel informitas añ formationē fuerit: uel formatio corporalis ante aiam: sed ut cognosceremus/tā formabilē naturaz formationis corporee gratia/q̄ corpoream formationē gratia aie tanq̄ finis/esse diuinitus institutā. Volens itaqz deus opus perfectū facere viuū z intellectu alē effecit munduz: atqz ut ex ipso spiritu z materia mūdi cōmodius aial vnū connecteret: materiā distinxit in quatuor/ut dixim⁹/elemēta / quasi aialis huius humores: qz z spiritū eius in quatuor voluerat esse distinctū. Quatuor enim ad mūdi spiritū pertinēt. Primū quidē intellectus in se manens immobilis spere motor siue rector ita regendis speris ab auctore rerū oium institutus. Secundū spere aia/motor mobilis quidē/ sz mobilis per seipsum. Tertiū intelligentia quedā huic aie a deo z intellectu superiore diuinitus insita. Quartuz natura: idest seminaria vitalisqz virtus ab aia passim infusa materie. Intellect⁹ quidē z aia substātie sūt. Intelligētia vo atqz natura sūt qualitates. Illa quidē aie. hec vo materie. Horū quatuor imagines sūt quatuor elemēta. Ignis eniz intellectū refert. Terra naturā. Intelligentia aer. Aqua veniqz aiam. Et sicut igni tria ꝓpria sūt/tria quoqz opposita terre medijsqz media quadā rōne ꝓueniūt/sic tria intellectui ꝓpria/eorūqz opposita ꝓpria sūt nature/medijs quoqz media. Intellect⁹ eniz indiuiduus est/vniformis/etern⁹. Natura diuidua/z multiformis/z tpalis. Aia vo iter hec media per intelligētiā quidē intellect⁹ magis ipsius particeps euadit q̄ nature: per animalē vo potentiā / cū natura potius q̄ cum

intellectu consentit. Quãobrẽ partim indiuidua dicit/partim quoq; diuidua. Itẽ vniformis similiter ⁊ multiformis. Rursus eterna partim ⁊ tẽporalis. Proinde quatuor vite ſm quatruplicẽ mundi ſpiritũ numerant. Saturnia quidem vita in intellectu ſuſpiciẽte patrẽ ſuũ celũ: ideſt deũ celi fabr̃. Iouialis aũt intelligẽtia ad actionẽ iaz mobilẽ declinãte. Uenerea in aĩali virtute iã amãte materiã. Bionyſiaca in natura quaſi ebria: ideſt immerſa materie. Preterea ſenſus ſimili rõne quatuor in vniuerſo connumerant. Primus utiq; ſenſus in aĩa mundi: cõmunis inq̃ ſenſus ⁊ vnus: ideſt imaginaria quedã virtus ſit intelligentiã eius comitans/⁊ formas rerũ particulares attingens/ut illa vniuerſales: attingẽs inq̃ intrinſecus: ideoq; nullis indiget inſtrumentis: neq; extra procedet uſq̃ neq; patit. Secundus vo ſenſus in aĩabus ſperarũ eſt atq; ſtellarum cõmunis certe impatibiliſq; ſimiliter: ſz extra procedens. Tertius in particularib⁹ aĩabus/ultra viz cõmunem/iã per inſtrumẽta ſingula diſtributus: ⁊ extra ſe porrigẽs/atq; a paſſione exoriẽs: ſed deſinens in iudiciũ. Quartũ veniq; ſenſum pythagorici p̃cedũt plantis: immo ſenſus ſimulachr̃/⁊ id quidem ſtupidũ/nullũ iã hñs iudiciũ qualitatis: ſed in ſola poſitũ paſſione/uoluptatis cuiuſdã atq; doloris. Senſus prim⁹ intellectũ repreſentat. Secũdus intelligentiam. Tertius vim animalem. Quartus veniq; naturalem. Meminiſſe vo oportet ipſam mundi materiam neq; aliter ſuſcipere animam q̃ per naturam: neq; aliter intelligentiam q̃ per animam: neq; aliter intellectũ q̃ per intelligẽtiã. Quẽ admodũ per terrã accipit aquã. per hãc aerez. per hunc ⁊ ignẽ. Ceterũ qõ deinceps his ſimile ſequit/aĩaduerte. Ait enim deus animã in medio poſuit: eãq; inde extendit per totũ: ac demũ per ipſam extrinſeca mũdi protexit. Primo q̃dẽ ſignificat aiaz ⁊ implere totã mundi molẽ/alijs ſcilicet virtutib⁹ alias mũdi partes moderantẽ. ⁊ ſuprema ſui circa mundũ virtute. i. intellectuali q̃uidẽtia mũdũ exſuperare. Quod aũt virtus aĩe ab ipſo medio porrigat per vniuerſum bis per quatuor gradus exponit. Primo quidẽ a media terra paſſim virtutem cõnectendi protẽdit/a media aqua diffundit vim vitalẽ: ab aere ſimiliter ſenſualẽ: ab igne rõnalẽ. Deinde a media mundi ſpera vim ut dixim⁹ cõnectendita ſpera lune generabiliũ ingenerabiliũq; media vim vitalẽ: a ſole mundi corde ſenſualẽ: a zodiaco medio firmamẽti rõnalẽ. Cũ vo duplex ſit ad deũ ordo rerũ: alter quo ab eo procedũt: alter quo procedentes cõuertunt ad ipſum/Plato proceſſionis ordinẽ ſecutus eſt: ubi ait. Deus intellectum in aĩa/aĩam locauit in corpore. Conuerſionis quoq; ordinem cogitans ait. Deus aĩam in medio poſitã/protendit eam inde per totum: ⁊ interim aliquid eius eduxit extra mundum: quo videlicet dum prouideret mundo/conuerteretur ad deum.

¶ De compoſitione aĩe: ⁊ qȝ per quinarium in ea componenda oportune proceditur.

Quoniã multa que pertinẽt ad ſperarũ aĩas mentes/motiones/cõpoſitionẽ aĩe/in theologia planius expoſuimus/ iccirco in illis exponendis hic ⁊ fuimus ⁊ erim⁹ breuiores. Ad nõnulla magis propria iam properamus. Principio quinariũ numerũ cõpoſitioni partitioniq; aĩe cõuenire tribus de cauſis arbitramur. Prima/q; ſicut quinarius ex primo pari primoq; impari cõſtat/ſic aĩa ex diuidua indiuiduaq; natura. Scis aũt parem numerũ appellari diuiduũ: imparẽ vo indiuiſibilem: quoniã in partes equales diuidi nequit. Secũda/quoniã genera etiã quibus a deo cõponunt oia per quinque diſtribuunt. Sunt enim eſſentia/idẽ/alterũ/ſtat⁹/motus. Aiam vo uelut oium mediã p̃cipua quadã rõne ex ipſis quinque oium generibus compoſitã arbitrant. Tertia q; cũ aĩa ſit mediũ vniuerſi/naturaliter quinariũ ſuſcipit. vniuerſi numeri mediuz. Eſt enim quinarius perfectũ denarij mediũ. Nã cũ quinquies rite denariũ diuidam⁹/mediũ eſt eque diſtans in qualibet diuiſione quinarius. Primo quidẽ ſi decẽ/in nouem diuiſeris atq; vnũ: videbis quinariũ inter vnuz nouẽq; eſſe mediũ pariter utrinq; diſtãs. Si ſecũdo in octo atq; duo partiri decẽ uolueris/ rurſus quinariũ equale inter hec mediũ reportabis. Si tertio in ſeptem atq; tria/uel quarto in ſex ⁊ quatuor/iterum medium uerũ accipies inter extrema quinarium. medium ubiq; dicimus arithmeticũ. Quod aũt quinto decem partit⁹ in quinque/atq; quinque/mediũ quinariũ habeas dictu ſupuacuũ eſt. Quas ob res Plato in diſtributione vniuerſi tũ corporis/ut ita dixerim/aĩabilis tũ animi: quinque potiſſimũ capita adducit in mediũ. Nã utrobiq; primũ agit de ipſa rei ipſius/ut ita dixerim/ſubſiſtẽtia atq; fundamẽto ſiue corporis inq̃ ſiue aĩe. Secũdo de partiũ utriuſq; p̃cordia. Tertio de ſpecie ex partiũ cõcordia reſultãte. Quarto de virtutib⁹ ſpeciei. Quinto de actionibus/que a virtutibus oriunt. Uolũt vo Platonici ad eſſentiam aĩe tria illa ſcilicet ſubſiſtentiã/p̃cordiã/ſpẽm pertinere. per hec ſequi virtutẽ ⁊ actionẽ. Concordiam inq̃ ideſt cõgruã contẽperantiã/⁊ hãc quinariã: ſcilicet generũ/partiũ/rõnum/viriũ/actionũ. Cõſtat enim aĩa ex illis rerũ quinque generib⁹: per que ⁊ partes eius proprie aſſignant. Suſcipit rurſus a deo rerũ oium rõnes. Habet hinc vires multas propriaſq; : per quas edit ⁊ actiones. Ubi vo aĩam appellat cõcordiam uel p̃centũ: memineris Platonẽ in phedone quidẽ negare aĩam eſſe harmoniã: ſcilicet partiũ corporaliũ: ex ipſis cõfectã: in eiſq; iacentẽ. Jn timeo aũt affirmare aĩam harmoniã eſſe: ſcilicet partium ſuarũ/ in ſe manentẽ: ⁊ ex ſe corpus contẽperantẽ. ¶ Preterea ubi ait. Cõpoſuit deus ex indiuiſibili ſemperq; eodez ſe modo hñte eſſentia/itẽq; ex illa que circa corpora fit diuiſibilis/mediã eẽntie ſpẽm: ideſt aĩam/expone hec per illa que dicit alibi: fecit deus mundũ viuentẽ/aiatum/intellectualẽ. Ubi enim dicit viuentẽ/deſignat vitam quãdã naturalẽ per mũdi corpora ſparſam/vnacũ corpore mundi extenſam/mobiliterq; agentẽ. Ubi vo ait intellectualẽ/itelligit intellectus angelicos/qui ꝓprie regẽdis ſperis p̃fecti: ⁊ idiuiſibiles ſũt ſz locũ/⁊ immutabiles ſm tempus: oppoſito ſe modo hñtes atq; naturalis vita formaq; corporea diuiſibilis atq; mutabilis. At ubi ait aiatuz/ſignificat ipſaz aĩe mundane ſubſtantiã: cuius eſſentiã quidẽ ⁊ idiuiſibilis eſt ⁊ immutabilis/ut intellect⁹. dici tñ põt quodãmodo diuiſibilis atq; mobilis: qr fons propri⁹ eſt viriũ quarũdã ad diuiſibilia ⁊ mobilia declinantium. Virtus

autē actioq; partim indiuidua ⁊ immobilis/quatenꝰ cōgruit cū diuinis/⁊ stabiliter agit. partim vo ⁊ diui sibilis est quodāmodo/tū q; multiplex/tuz q; ad coz pus multiplex diuisumq; declinat: ⁊ mobilis/q; tem porāliter operat. hanc itaq; aiam appellat essentie speciē tertiā inter indiuidua eternaq; ac rursus diui dua atq; tēporalia mediā. Quod aūt ubi mundū de noiat intellectualē/significare uelit intellectus angeli cos/ex eo probat: qō mundi coꝛpus per vitaz parat ad intellectū. ergo quēadmodū se habet ad vitā/simi liter ad intellectū. Itaq; sicut nō solū habet naturalē vitā in materia mundi iacentē: sz vitā etiā aialē: idest aiaz in se existētē/ita nō mō habet intellectualē quali tatē ifusaz aie/ uerūetiā itellectualē substātiā in seipa manentez. Ubiq; enim qualitates certe ad certas sub stātias reducunt: ut quēadmodū vitalis qualitas ad vitalē substantiā. ita intellectualis quoq; qualitas ad intellectualē substantiā referat. ¶ Cōponit aūt aiam quinque potissimū modis. Primū scilicet ex ipsis q̄n que rerū generibus. Itē ex numeris. Tertio ex concē tibus numerosis. Quarto ex initijs figuraruz. Quin to ex principijs motionū / videlicet ut possidens me thaphysicoꝛū mathematicoꝛūq; rōnes ita cuncta co gnoscat: scilicet essentias/numeros/pcētus/figuras⁊ motus. Itē quatenus aīa diuinis cognata est: ex re rū generibus que primo diuinis īsunt/dicit esse cōpo sitā. Quatenus cognata est naturalibus/miscet eaz fi guris ⁊ motibus. Quatenus aūt inter utraq; mediū obtinet numerosis eā cōcentibus rōnibusq; contēpe rat. Quinque vo illa: scilicet essentiā/idez/alterū/sta tū/motū genera rerū noiat: qō ex illis preter primuz oia cōponant. Essentia quidē manifeste significat rō nē rei cuiusq; formalē: innuit quoq; esse/tanq; actum essentie propriū. Idē vo dicit: quoniā quodlibet ⁊ se cū in primis ⁊ cū alijs pgruit. Rursus addit alterū: q; quandā tū intra seipsuz/tū ad alia differentiā habet. preterea status. Quippe cū aliquādiu suā quandā re tineat vnitatē. deniq; motus hoc in loco exitū quēdā ex potentia in actū/siue essendo/siue quomodolibet intrinsecꝰ extrinsecusue agendo significat. At sup hec quinque genera ponunt tria: terminus: ifinitudo: mix tio. Sup tria hec ponit ipsum vnū. Essentia quidē di uinū ipsuz vnū sequit. Idē vo statusq; terminū. Sed alterū atq; motus ifinitudinē comitat. Deniq; sicut ipa mūdi q̄tuoꝛ elemēta per sūmū gradū locauimus in celestibus: per mediū sub luna: per infimuz vo sub terra: sic genera quinque sūma quadā rōne ponimus in diuinis. Media in aia: infima vo sub aia. In diui nis enim ⁊ vnitas multitudinē ⁊ terminus ifinitudinē superat: ⁊ idez excedit alterū: ⁊ statꝰ preualet motio ni. In rebus aūt inferioꝛibus aia contra fit: ⁊ que ibi superabāt/hic vicissiz tā superant. In aia potissimuz equalis euadit singuloꝝ ad singula tēperatio: ut non immerito hāc precipue tū rerū mediā tuz musicis rō nibꝰ tēperatā esse uelint. Cōgruūt aie mathematica/ utraq; enim inter diuina ⁊ naturalia media iudicant. Cōgruūt musici numeri aie plurimū. Mobiles eniz sunt: propterea q; aiam/que est principiū motionis/ rite significāt. Non soluz vo per numeros/sed etiam per figuras describit aia: ut per numeros quidē icoꝛ poꝛea cogitet: per figuras aūt cognoscat ad coꝛpoꝛa naturaliter declinare. Conuenit triāgulus aie. Quia sicut triangulus ab vno angulo in duos protendit sic aia ab indiuidua diuinaq; substantia profluēs/ in naturā coꝛporis labit penitus diuisibilē: ac si cū diuinis pferat/diuisa videt. Que eniz illa per vnā ⁊ stabilē virtutē agunt/atq; subito: hec per plures mutabilesq; vires actionesq; pagit / ac tēporis in teruallis. Sinaūt cōferat cū naturalibus/indiuisa censet. Nō eniz alibi habet partes alias loco diuisū ctas/ut illa: sz etiā in qualibet toti⁹ parte tota. neq; omnia mobiliter tempoꝛeq; psequit / sicut illa: sed nō nihil etiam subito consequit: eterneq; possidet. Licet in hoc insup aiam cū triangulo cōparare: qō triangulus prima figura est/earūq; pluribus cōstā tes lineis producunt in rectū. Aia similiter prima oium in plures distribuit vires/que in ipsa itelligē tie subigunt: ac produci videt in rectū/dū a diuini tate labit in naturā: in quo quidē descensu ab intel ligentia sūma in tres profluit vires iferioꝛes: idest in discursuz quendā rōnalē/in sensum/in uegetādi virtutē. Quēadmodū ⁊ triāgulus a signo pductus in tres deducit angulos. Dico aūt aiam ex oiuz ge nere primā/⁊ ex pluribus quodāmodo viribꝰ cō misceri: ⁊ in rectū/ut ita dixerim / cadere. Mens enim angelica semp aiam inferioꝛibꝰ intra se nullis indiget viribus: sed pura mēs est/totaq; mēs atq; sufficiens. Itē ad inferioꝛa non uergit: sed in diuini tatē solā/vnde est/circuli moꝛe conuertit. Ideoq; eiꝰ actio circulo cōparat. Una eniz actio est ⁊ equa lis/sicut ex vna ⁊ equali linea circulus/⁊ mira que dā utriusq; capacitas. Preterea circulus pma est ⁊ ultima figurarū. Prima quidē/q; vna circū con tentus est linea. Ultima/q; figure ex pluribꝰ lineis constitute/quo plures subeūt facies/eo propinqus paulatim ad circuli formā quasi finez vident acce dere. Similiter ⁊ intellectus oium primꝰ procreat a deo/⁊ intellectualis vultus: idest absolutus oꝛdo rerū ultimus oium in speculo nature refulget. Ad quem naturales forme quasi finem magis gradatiz magisq; accedunt. Sed de intellectu alias. Nūc ad aiam reuertamur.

¶ Cur aīa rei cōposite cōparat. Cur consonantie musice.

TRia potissimuz de aīa in pñtia querimus. Primū: quā ob rē Plato aiaz fingit rei cō posite similē. Secundū: quā ob causam rei cōcoꝛdia quadā cōposite. Tertiū: cur cōsonātie mu sice. Principio aia ⁊ si idissolubiliter cōposita est/ tñ tāta est multiplicitate cōposita/ut naturali qua dā inclinatione ad ea uergat que sunt oino cōposi ta. Iccirco cōpositis/quibus cū naturali quadā nō dico cōsanguinitate/sed affinitate cōsentit/quodā modo similis figurat. Deinde quia media rerū est merito ⁊ exꝰ cōponit: ⁊ pcoꝛditer cūcta deuin cit: ideoq; cuidā uel cōcoꝛdie uel cōcoꝛditer cōpo sito cōparat. presertiz quoniā que in natura iter se pugnāt: aia cōciliat inuicē: cōciliata cōnectit: cōne xa cōseruat. Itaq; nō iniuria cōcoꝛdia quedā sub stātialis/siue substātia maxie pcoꝛs idissolubilisq; aia iudicat. At cū illa etiā que ceteris sensibꝰ appre hēdunt: sepissime pcoꝛditer cōposita sint: querebat tertio cur Plato cōcoꝛdie potissimū musice similē expresserit aiaz. Rūdet ad hec: musicā cōsonātiam

in elemẽto fieri oiuꝫ medio:percꝫ motũ/ꝛ hũc quidem orbicularẽ ad aures prouenire:ut nõ mirũ sit eã aie cõuenire tũ medie rerũ/tuꝫ motionis principio in circuitũ reuolubili. Adde qõ concẽtus potissimũ inter illa que sentiunt quasi aiatus affectum/ sensuũqꝫ cogitationẽ aie siue canẽtis siue sonantis perfert in aios audiẽtes. Ideoqꝫ in primis cuꝫ aio cõgruit. Preterea que ad visum quidẽ spectãt/ꝛ si pura quodammodo sunt/tñ absqꝫ motionis efficacia ꝛ per imaginẽ solã absqꝫ rei natura sepi⁹ apprehendunt: ideo parũ admodũ mouere aios solent. Que vo ad olfatũ/gustũ/tactuꝫ/quasi ualde materialia potius instrumẽta sensuũ titillãt/q̃ animi intima penetrent. Cõcentus aũt per aereã naturã in motu positã mouet corp⁹: per purificatũ aerẽ/pcitat spiritũ aereũ aie corporisqꝫ nodũ: per affectuꝫ afficit sensum simul ꝛ aiũm:per significationẽ/agit in mentẽ.deniqꝫ per ipsum subtilis aeris motũ/penetrat uehementer.per contẽperationẽ lãbit suauiter.per cõformẽ qualitatẽ mira quadam uoluptate perfundit.per naturã tã spiritalẽ q̃ materialeꝫ/totũ simul rapit ꝛ sibi uendicat hoiem. Et profecto si quis tanta musarũ arte diligẽtiaqꝫ cõcentus offerret auditui/quãta nature artisue cura/uel saporꝫ gustui/uel mollia tactui offerunt / proculdubio cognosceremus apollinẽ multo magis aiũm rapere melodia q̃ uel bacch⁹ vino gustũ /uel uenus pzuritu tactum/soleat occupare. Accedit ad hec qõ ubi Plato mundi fabzũ inducit loquentẽ tũ secũ ipso rocinãdo/tũ ad relíqua imperãdo/eloquiũ ipsum quasi apollineũ cantũ apprime musicũ:originẽ mũdani tã animi q̃ corporis eẽ putat:ꝛ aiam inde natã musica similiter rõne citharã pulsare celestẽ. Et pfecto qõ in celesti melodia est tuꝫ ex tardiori motu grauis tonus:tũ ex motu uelociori tonus acut⁹/ idẽ sub celo est grauitas ꝛ leuitas: Itez frigus ꝛ calor. Rursus humor siccitasqꝫ elementorꝫ. Idẽ in generatione rerũ materia est ꝛ forma. Idez in humanis ingenijs/mãsuetudo ꝛ magnanimitas/tẽperantia atqꝫ fortitudo: ꝛ quẽadmodũ ex graui acutaqꝫ uoce/sic ex geminis cunctis quas narrauim⁹ naturis ubiqꝫ fit vnũ. Cũ igit cõsonãtia musica quasi viua sit ꝛ rationalis ꝛ efficax. Itẽ utpote q̃ simillima aio q̃ gratissima. Rursus totũ sibi hoiem uẽdicet/ ꝛ qõ maius est/per ipsam factus sit aius/facta sint oia/per ipam cõseruent/per ipsam ꝛ moueantur: haud ab re Plato noster aiam effectricẽ/ seruatricẽ/motricẽ oiuꝫ naturaliũ musicis precipue numeris rõnibusqꝫ descripsit:numeris inq̃ nõ mathematicis accidentib⁹/ut q̃dã calũniant:sed idealib⁹ numerorũ methaphysicisqꝫ rõnibus constitutã.

¶ Propositiones ꝛ proportiones ad musicaꝫ pythagoricã ꝛ Platonicã pertinentes.

Ethongũ:idest sonũ melodijs aptũ uocãt: quo ꝛ grauiorẽ ꝛ acutioremꝫ facile qs edere possit/ut neqꝫ taꝫ profundus remissusqꝫ sit ut sit silẽtio similis:neqꝫ tã alt⁹ ꝛ intẽt⁹/ ut pstrepat. Grauẽ sonũ motu remisso ꝛ tardo. acutũ itẽtiore ꝛ uelociore creari putãt. Quẽadmodũ vo remissus admodũ ꝛ tardissim⁹ mot⁹/ad q̃tẽ q̃si videt accedere/sic sonus grauissim⁹ ad silentiũ. Rursus sicut uehemẽtissimus celerrimusqꝫ mot⁹ ad violẽtiã/sic ad offensionẽ sonit⁹ acutissim⁹. Interualla vo sonorꝫ appellãt certos excessus inter eos in acumine grauitateqꝫ mutuos. Cõpositiones aũt cõgruentiũ sonorũ ex oportunis proportionibus psonantiũ piũctiones. Coaptationes quoqꝫ fidiũ in musicis instrumẽtis:siue in vnico tetrachordo/q̃lẽ ꝛ iuenit mercuri⁹ ꝛ orphe⁹ pfirmauit. siue in duobus tetrachordijs per chordas septẽ vna coniũctis:qualia trepander dicit effecisse:siue in geminis tetrachordijs per chordas octo dispositis atqꝫ disiũctis:quorꝫ lycaonẽ samiũ fuisse asserũt auctorẽ:siue in tetrachordijs quatuor piũctis:atqꝫ ex fidibus q̃ndecim grecorꝫ tandẽ oium approbatione constãtibus. In his oibus tetrachordis gradatiꝫ dia tessaron resonat cõsonantia. Jã vo post sonorꝫ/interuallorꝫ/cõpositionũ mentionẽ ad pportiones ex quibus fiũt consonãtie/procedam⁹. Proportionẽ equalitatis noiant/que fit inter terminos oino inter se pares ꝛ equales:ut inter vnũ hoc atqꝫ vnũ illud/ꝛ cubitũ atqꝫ cubitũ. Ineqlitatis aũt/que inter impares uel ineqles:ut inter vnũ atqꝫ duo:ꝛ cubitũ atqꝫ bicubitũ. Et hec quidẽ altera maioris iequalitatis/ut dupla:altera vo minoris:ut subdupla. Preterea proportionẽ inequalitatis triplicẽ in pñtia considerare debemus. Primã q̃dẽ/quã multiplicẽ noiant/ut duplã / triplã/ quatruplã / que per maiorẽ numerũ nõ diuidit minorꝫ/sed resumit multiplicatqꝫ totuꝫ/siue bis siue ter: atqꝫ ita per modũ numeri ifinite multiplicabilis infinite procedit. Secũdã vo/quã supparticularẽ nũcupãt in qua maior numerus preter id qõ minorẽ cõprehẽdit semel totũ:diuidit ipsum deinde:partẽqꝫ diuisam supponit toti:sed partẽ quã uocamus aliquotã: idest ex qua aliquotiẽs replicata fit totũ. Haruꝫ prima est sexqaltera:iter binariũ ꝛ ternariũ. Ternari⁹ enim binariũ cõprehẽdẽs/addit isup vnitatẽ:que bis resumpta binariũ efficit. Secũda sexqtertia iter q̃tuor atqꝫ tria:atqꝫ ita in ifinitũ per modũ cõtinui diuisibilis infinite procedit. Tertia est suppartiẽs:que toti supaddit partẽ:que aliquotiẽs accepta totũ proprie creare nõ ualeat:qualis est inter q̃nariũ ꝛ ternariũ. Nã q̃narius ultra ternariũ adiungit binariũ:qui ꝛ semel sumptus nõ iplet ternariũ:ꝛ bis acceptus/excedit. Proportio hec qꝛ totũ diuidit in partẽ restitutioni totius ineptã/inepta videt ad psonantiã: in qua ois diuisio in totuꝫ ꝛ multiplicatio in vnum necessario restituit. Secũda vo apta censet:quoniã ꝛ si diuidit/tñ ab ipa restitutionis facilitate nõ errat:ꝛ in ipsa termini esse inuicẽ cõmensurabiles iudicant. Differẽtia enim iter duo atqꝫ tria est vnitas. hec vo cõmunis est utriusqꝫ mẽsura. Accepta enim bis metit binariũ:ter accepta ternariũ. Sed iter q̃nariũ ꝛ ternariũ differẽtia est binarius. hic aũt nõ potest aliquotiẽs accept⁹ uel ternarium uel q̃nariũ ullo pacto metiri. Proportio vo prima cõcentibus accõmodatissima est. Nõ enim diuidit:sed ꝛ multiplicãdo restituit:ꝛ restituẽdo multiplicat. Neqꝫ querit aliũde mẽsurã/ut superparticularis sed minor terminus maiorẽ metit:in dupla bis/in tripla ter replicatus. Neqꝫ ab itegritate:neqꝫ a simplicitate cadit. Superparticularis autẽ ab itegritate q̃dẽ labit. diuidit enim/sed seruat simplicitatẽ. per vnam enim quãdã diuidit partẽ. Suppartiẽs vo nõ modo amittit itegritatẽ:sꝫ etiã simplicitatẽ/ubi plures commiscet partes/in vnũ q̃ddã restitutioni totius ieptũ.

Diatessaron

Aliquota

Diapason

quid proportio

qd proportionabilitas

Iccirco hec a cõsonãtia dissonat/oue vo superiores consonãt. Magis aũt multiplex/maxime dupla. Nẽ pe in hac nõ videt aliud proprie aliud supare: sed superari quodlibet a seipso. Nam in dupla binarius superat vnũ vno. Quaternarius binariũ binario: similiterq deinceps. Adde qõ prima est inter primos numerorũ terminos/vnitatẽ scilicet binariũq progenita. Progenita inq̃ sola/absq aliarũ cõmercio quasi libera z ab oĩbus absoluta. Tripla vo oũ inter vnum ozit atq tria/sociã habet sexquialterã simul iter duo triaq nascentẽ. Quatrupla quoq videt sexquitertie cõmisceri. Nã cũ primũ quatrupla nascit quatuor inter z vnũ/ozit simul z sexqtertia quatuor inter z tria Itez dupla proxime ozit/ab ipsa equalitatis proportione/ab hac tripla z sexquialtera. Itez a tripla quatrupla z sexqtertia nascit: aliecq similiter. Quod quidem/nisi prolixitatẽ uererer/perspicue demõstrarẽ. Ad duplã igit tanq̃ ad principiũ atq finẽ oẽs alie rediguntcãq uel diuidũt/uel multiplicãt. Dupla enim prima/integra/simplex/absoluta/z equalissima est: ut nõ mirũ sit cõsonantiã ex hac ipa nascentẽ esse oĩum perfectissimã: z appellari diapason: qz z ipsa per oĩa ptẽdat: z oẽs pportiones reducant ad ipsam. Cuerũ anteq̃ cõsonantias prosequar: admonẽdi sumus: quẽ greci logon noiant/nos rõnez proportionẽq nominare: z quã illi analogiã/nos rõnis cõparationem siue similitudinẽ rõnis. Et proportionalitatẽ rursus/ appellatione uere tã elegãti q̃ propria. Et proportionẽ quidẽ inter duos fieri terminos. z qñ rite fit cõducẽs videlicet ad melodias definiri mutuã duarũ quãtitatũ inter se cõmẽsurabiliũ habitudinẽ / ut dupla inter vnũ atq duo. z sexquialtera inter duo atq tria: similesq deinceps. Proportionalitatem vo definiri mutuã duarũ proportionũ cõparationẽ. Leu qñ dicimus. Quẽadmodum se hñt duo ad quatuor/ita quatuor se hñt ad octo/per rõnem videlicet utrobiq duplã. Que quidẽ cõparatio/qz inter tres fit terminos/ continua noiat. Discreta vo est/quotiẽs inter plures efficit: ceu qñ ita cõferim⁹. Sicut duo ad quatuor/ita octo ad sexdeciz sese hñt. Itẽ cõparationẽ eiusmodi esse triplicẽ/scilicet arithmeticã/geometricaz/z harmonicã. Arithmeticã in numeri paritate cõsistẽ. Sic inter tria z septẽ medius est quinari⁹ / numero eodẽ scilicet/binario/alterũ terminũ superãs/ab altero superatus/per proportionẽ utriq bipartiẽtẽ. Geometricã vo in rõnis equalitate sitã esse/in qua sunt multiplex atq supparticularis. Añ uel ita cõparamus: sicut se hñt tria ad nouẽ/ita nouẽ ad septẽ atq viginti. nã utrobiq tripla. Itẽ qõ est nouenarius iuxta senariũ/idẽ est senarius iuxta quaternariũ. Nam z hic z ibi est proportio sexquialtera. Deniq proportionez harmonicã in q̃dã similitudine collocant: per quã tribus terminis in ordinẽ positis sicut maxim⁹ termin⁹ aspicit minimũ/similiter differẽtia iter terminos maior minorẽ respicit differentiam. Si enim ponas/tria quatuor/sex/differentia inter sex z quatuor/est binarius: differentia inter quatuor z tria/vnitas: sicut autem in sex z tria dupla ratio est: ita inter duo z vnũ est ratio dupla. Uiget hic altera quoq similitudo/scilicet portionum. Simili nãq extremorum portione medius terminus excedit/ atq excediturQuaternarius enim superat a senario per tertiã senarij partem: superat quoq ternarium tertia ternarij parte In hac utiq artificiũ uersat harmonicũ: qõ proportiones quidẽ suppartiẽtes quasi disgregatas dissonasq deuitat. Multiplices aũt z supparticulares admittit/componẽs duplas ex sexqaltera atq sexquitertia: per harmonicã qualẽ diximus rõnem cõcordi uarietate gaudentẽ. Amat vo quẽadmodum dicebam⁹ cõparationes multiplices / necnõ superparticulares ea insup rõne/quod in his tãta est ad idẽ restituendũ procliuitas: ut qñ plures rõnis eiusdem inuicẽ cõponunt/mediũ in se ductũ tantundẽ multiplicet / quantũ extrema si inuicẽ perducant. Pone/duo/quatuor/octo: sicut aũt bis octo/sic z quater quatuor/sexdecim procreãt. Itẽ pone/quatuor/sex/nouem: sicut ergo quater nouem/sic etiã sexies sex multiplicãt sex atq triginta. Similiter si duo iter extrema/media iteriecerĩs. puta iter duo atq sexdeciz posueris/quatuor atq octo: Omnes enim hi deinceps numeri dupla proximũ rõne cõspiciũt. Si ergo duo in sexdecim ducas/tãtundẽ reportabis/ac si quatuor in octo perduxeris. Idẽ cõtingit in ceteris tã supparticularib⁹ q̃ multiplicib⁹ In suppartiẽtibus aũt nõ fit idẽ. Dispone tria/qnque/septẽ. Sicut a septẽnario ad quinariũ est habitudo sup bipartiẽs: sic a qnario ad ternariuz. Utrobiq enim due quedã partes toti insup apponũtur. Si ducas ternariũ in septẽnariũ/nõ eũdẽ numerũ procreabis/ac si qnariũ in seipsuz. Primo itaq gradu sunt multiplices / quoniã pter id qõ modo dicebamus/per eas numeri oẽs respiciũt etiã vnitatez oũ aspiciũt numeros. Secũdo gradu supparticulares/qz z si vnitatẽ ipsam nõ spectãt/semp tñ vnam quãdã spectãt partẽ ad integrũ vnũ accõmodatã. Tertio sup partiẽtes: qz horũ neutrũ vident aspicere. Quãobrẽ hãc odit habitudinẽ facultas harmonica/tanq̃ cõcordie reluctãtez. Optat enim uel ex ipsa equalitatis pportione vniuocũ vnisonũq conficere: uel ex rõnali: idest multiplici z supparticulari inequalitatis proportione equiuocũ equisonũq cõflare. Talẽ vo equisonũ conflat ex dupla/qualis vnisono sit q̃ proxim⁹: qz in dupla z minor terminus maiorẽ metit: metiẽdoq adequat. z maior ubi minorẽ supat/nõ alio numero q̃ ipsomet minore/ ut ita dixerim/exsuperare videtur.

¶ Quod in musicis consonãtijs vnum ex multis efficitur: per quod consonãtia definitur.

Quemadmodũ medici peritissimi certos in uicẽ succos certa quadã rõne cõmiscẽt: per quã in vnã nouamq formã plurres atq diuerse materie coeãt: z ultra vim elemẽtalẽ/ virtutẽ quoq celestẽ mirifice nãciscãtur/qõ in mytridatis cõfectione z andromachi tyriaca est manifestum: similiter artificiosissimi musici grauissimas uoces quasi materias frigidas: uoces itẽ acutissimas quasi calidas: rursus mediocriter graues ut humidas mediocriter z acutas z siccas tãta rõne cõtẽperãt ut vna quedã forma fiat ex pluribus: que ultra uocalem virtutẽ consequat insup z celestẽ. Quod quidẽ ex eo qõ democritus theophrastusq aiũt/z pythagoras effectu probauit/euidenter apparet. Nã certis cõcentib⁹ morbi quidã tã corporis q̃ animi mirabiliter curati dicunt: ut non mirum sit uetercs

sapiẽtes in idẽ:idest apollineũ numerũ tã medicine ꝙ musice originẽ retulisse. Utraq; enim medicina est:Sed altera quidẽ ex corpore aiaz.altera vo ex aia curat corpus. Accõmodatissime etiã apollini melodie fonti uaticiniũ tribuerũt.Sola eniz melodia ab oibus quotcũq; distrahũt aium retrahens cõtrahit in seipsum:in auditũ quẽdã/ut ita loquar/interiorẽ/quo nõ uoces solũ/sed ⁊ rõnes uocũ percipiunt/sedatisq; perturbationib⁹ celesti ꝓtẽperat harmonie:diuinaq; celitus effundit oracula. ¶Sz ne quis forsan neget ex acuta grauiq; uoce tertiaz fieri cõmunẽq; uocalẽ formã:cogitãduz est graues uoces acutis pfectius cõmisceri posse ꝙ succis succi pmisceri dicant. Primo q; uocales materie ob subtilitatẽ suã continuũq; motũ vniformẽq; in cunctis corporis aerei qualitatẽ facilius cõsumatiusq; ꝙ succi ⁊ crassi ⁊ ad motũ ineptiores ⁊ qualitatib⁹ admodũ discrepãtes cõflant in vnũ:qõ si in vnuz/ergo ⁊ ad vnã nouãq; formã aptius parant concipiendã.Deinde quoniã instrumentũ uocis naturale/intrinsecũ/virtuti vitali/aiali / rõnali ꝙ proximũ atq; obediẽtissimũ facili⁹ perfectiusq; arti obtẽperat musice/ad vnũ ipsum quo spectat/ꝓficiendũ ꝙ extrinseca medicis instrumẽta.atq; etiã si pulsetur cithara digitis / fidelius obsequẽtur musici uoto fides ꝙ medicis herbe.Ac si in herbarũ cõgestã molem ultra industriã ⁊ operã medicoꝝ agit deinde natura:⁊ tẽpore quidẽ certo:multo magis in uocalem materiã tractabilẽ admodũ ⁊ formabilẽ agit natura subito/natura inq; ubiq; viuens viribusq; munita celestibus in materiã celo similiore ⁊ quasi viuã: cui quidẽ repẽte nouã/viuã/mirificam adhibet formã: per quam occulta virtute vires suas in corpore experiat ⁊ aium. Proinde quẽadmodũ in corpore ex elemẽtis quatuor naturaliter cõstituto qualitates elementoꝝ quatuor/vnã ⁊ ut quidã nominãt/quintã cõficiũt/cõplexionez videlicet subiecta virtuti speciali occultis modis celitus prouẽture/sic ⁊ uoces plures rite cõmixte vnũ quẽdã inuicem resonãt reboatũ virtutis noue atq; mirabilis fundamentũ. Nã si ex sonãte cithara in citharaz similiter tẽperatã/resonat repẽte nõ nihil:⁊ ex chorda vibrata/statim in chordã eque tẽtã trãsit vibratio similis/cui nã dubiuz sit ex plurib⁹ uocib⁹ vna quadã rõne cõflatis vnã subito nasci quasi formaz cõmunẽ cunctis:per quã plura sint vnũ / ideoq; ut vnũ percipiant a sensu/⁊ in vnũ quendã cõgrediãtur effectũ.Cõstat idez ex uoluptate sensus:in quo cũ vna forma sit ex multis/oblectatio plena prouenit ex vna silꝰiter forma que cõgrue cõficiat ex multis.Hinc fit ut audire diuti⁹ vnisonũ tedeat:in quo sine ulla iequalitate sentiat equalitas. Fit insup ut dissonus offendat sonus:in quo in vnum differẽtia nõ cõspirãt:ideoq; multa pspicue discernunt a sensu:⁊ ab ipso quasi gustant ut multa. Gustant inq;/q; sic ferme ad uocez/ut gustus ad sapoꝝ afficitur mixtionẽ.Hinc ꝓphetice illud.Dulciora melle ori meo eloquia tua dñe.Beniq; siue graues soni acutos absorbeat/siue acuti graues occupẽt/nõ prouenit delectatio:⁊ tñ vnio quedã ubiq; requirit.Cuz vo vnio uel ex absorbẽte uel ex occupãte nõ placeat/reliquuz est/ut sola placeat/que noua ⁊ efficax ex moderata quadã ꝓflatione resultat. Hinc igit consonãtia definit. Soni grauis ⁊ acuti mixtura vniformiter ad aures suauiterq; accedẽs.Est autẽ mixtura hec ei silis/que in saporib⁹ gustui satisfacit:in quibus sapor dulcis nimium atq; pinguis uoci remissiori ad modũ grauioriq; similis iudicat.Sapor aũt acutissimus acutissime.Sed dulcis sapor acrimonie mixtus uocẽ refert moderate grauez.Dixt⁹ vo salsedini uel acumini mediocriter acutã repugnare videt.Ac tũ demũ permixtio multiplex implet sensum/cũ nõ discernit ut multiformis:sed seipsam insinuat vniformem. Tradũt physici sonũ in orbiculatẽ figurã multis gradatim amplificataz circulis ad aures peruenire/non aliter ꝙ qui in stagno ex iactu lapidis ab alto circuli multiplicant ad litt⁹. Cõcẽtũ vo ex grauib⁹ acutisq; cõflatũ/uelut vnã formã ⁊ hãc rotundã quidẽ/sz ouale illabi auribus arbitramur. In qua quidẽ octaua uox quasi per acutiorẽ uerticẽ/uocis ꝓme latitudinẽ sibi cõtinuãs/ex seipsa atq; prima vnã iã cõflat uocẽ. atq; sicut oculus oualẽ rotũditatẽ tanq; vnã videt figurã/quis hinc latã magis/ide minus / sic audit⁹ uocem ex graui octauaq; resultantẽ haurit/tanq; vnam ab amplo quodã ꝓfundo quasi in acutã sublimitatez oui instar gradatiz sese ac suauiter attollẽtẽ. Hinc fieri arbitramur / ut ⁊ natura eiusmodi quasi figurã audiendi instrumẽto tribuerint:similẽq; instrumento loquendi/⁊ ars preterea similẽ quoad fieri potuit musicis instrumentis.Ea certe ꝓsonantiora sunt /que ouali figure propinquiora.

¶Que cõsonantie ex quibus proportionib⁹ oriant. 31

Pythagoraz ferunt/cũ apud erarios fabros animotauisset/ex malleoꝝ ictibus cõsonantiã lege ponderũ ꝓuenire:collegisse numeros/quibus sibi cõsentiẽs diuersitas ponderũ cõtinebat:deinde tetẽdisse neruos tã uarijs põderib⁹ alligatis/ꝙ uaria in malleis fuisse didicerat / atq; hinc manifeste cõsiderauisse.ex neruo/qui sup aliũ sexquioctaua rõne protendebat aduersus aliũ discerni tonũ:idest plenũ integrũq; sonũ:qualis erat nouez ad octo proportio. Neq; potuisse tonũ in duo hemitonia iter se equalia distribuere:qñ neq; nouenarius in partes duas secaret equales.Sed inuenisse hemitoniũ alterũ quidem esse paulo maius dimidio:alteruz vo paulo dimidio min⁹.qõ ille diesiz: Plato limma uocauit.Quãtũ vo deficiat hemitoniũ minus ab itegro tono ⁊ a uero hemitonio Plato in iteruallo hoꝝ indicat numeroꝝ: scilicet iter ducẽta quadragintatria atq; ducẽta quinquagintasex.Cũ enim octaua pars minoris illius numeri sit triginta ⁊ ppe semis:hic vo maior numerus sup minorẽ illũ addat dũtaxat tresdecim:neq; tonuz reddit neq; integrũ hemitoniũ. Aduertit deinde pythagoras integrã plenãq; toni/ut ita dixerim latitudinem/duobus sonis ⁊ vno interuallo cõstare. atq; ita prima cõsonãtie adeptus est elemẽta.Quaruz prima diapason extitit ex ꝓma videlicet proportione:idest dupla resultãs:ubi scilicet chorda hec sup illã ex duplo pondere/duplo magis tẽta/dũ pulsarent ambe / duplo uehemẽti⁹ citiusq; in suã sese recipiẽs rectitudinẽ uoce lõge acutiorẽ vicissiz lõge grauiori reddebat adeo tñ amicã/ut quasi vnic⁹ appareret sonus seipso hinc angustior/inde amplior.Sonũ hũc ubi occurrebat acutior:modulãdo metit⁹ est in octauo altitudis

gradu a graui ꝓnumerato videlicet graui eē locatuꝫ. Itē octo quidē ſonis ⁊ interuallis ſeptē/tonis autem ſex ferme cōſtare. Preterea ubi inter fides ratio itentionis remiſſionisq; ſexquitertia erat/inuenit cōſonātiā diateſſaron:tonos quidē duos ⁊ hemitoniū minꝰ ſonos aūt quatuor/⁊ interualla tria cōprehēdentes. In ſexquialtera vo repperit diapētē: ⁊ in hac tonos tres ⁊ hemitoniū minꝰ/ſonos vo quinque ⁊ quatuor interualla percepit. Adaduertit deinde diapaſon/ex diateſſaron ⁊ diapente cōponi:qz ratio dupla que gignit diapaſon/ubi habet mediū / ex ſexq̄tertia ⁊ ſexquialtera/ex quibus ille fiūt/conſtituat. Prima enim dupla mediū hñs/duor eſt ad quatuor: cōpoſita ex ſexquialtera inter tria atq; duo:⁊ ex ſexq̄tertia/inter quatuor atq; tria. Sꝫ in habitudine tripla diapaſon diapentē cōſiderauit/hñtem ſonos quidē duodecim: ſed vndecim iterualla. Nā diapaſon quidē in dupla/ diapente vo in ſexquialtera ſedē habet. At ſexquialtera duple cōtinuata efficit triplā. Sex enim aduerſus tria dupla eſt. Adde nouē/vnde ad ſex naſcit ſexq̄altera/ſtatim triplā a nouem habebis ad tria:neq; tñ fit tripla/ſi duple adieceris ſexquitertiā: utpote ſi illi ſenario adiunxeris octonariū. deeſt enim ſexq̄octaua: ſcilicet nouē ad octo. Et quoniā ſexq̄tertia duple addita fit ſuppartiēs/ut octo ad tria:eſt enim hic habitudo dupla ſupbipartiēs per biſexquitertiā: ideo Pythagoras prohibuit ultra duplā:ideſt diapaſon repete cōtinuare. per ſexquitertiā diateſſaron:q̄uis Ptolemeus alicubi ſubiūctionē hāc admittat. cōmode vo adiūgit ſexquitertia triple. hinc enim fit ꝓportio quatrupla ⁊ per quatruplā cōſonantiā diſdiapaſon hñs ſonos quindecim ⁊ quatuordecim interualla:puta ſi poſita tripla inter nouē atq; tria/ſubiunxeris duodenariū/qui eſt aduerſus nouenariū ſexquitertius/acq̄res ſubito quatruplā ex duodeciz ad tria naſcētē. Ultra vo quatruplā progredi uetat gratia melodie:non ſolū qz ex uehementiori motu fractioneq; in ſenſum prouenit violentia. ſed etiā qz cū primū ultra primaꝫ quatruplā quincupla naſcit inter q̄nque atq; quatuor erit ſimul ſupbipartiēs iter quinque atq; tria/que diſſonantiā intermiſcet. Sꝫ ut citra quatruplā redeam? uetat etiā vitādi torporis gratia infra ſexquitertiā ſepe deſcēdere. Uetat ſexquitertias ſepe duas ꝓtinuare tū qz alioquin diſplicēt/tū qz nō iplent duplā atq; diapaſon. Si diſponas nouē/duodecim/ſexdecim/ſexq̄tertias q̄dē duas habes:duplā vo nequaq̄. deeſt enim ſexquioctaua:ſcilicet decē ⁊ octo ad ſexdecim/ut dupla ad decem ⁊ octo naſcat ad nouē. Neq; libēter geminas cōtinuat ſexquialteras. he nāq; cōtinue duplā ſuperāt ſexq̄octaua. Quod quidē ſi quatuor / ſex nouem deſcripſeris/deprehēdere poteris. Hic enim due ſunt proxime ſexquialtere a quatuor uſq; ad nouem. Nouenarius aūt octonariū/qui duplus eſt ad quatuor/ſexq̄octaua ſuperat portione. Ex hoc apparet potentiā ſexquialtere vo duple dimidio eſſe maiorē. ex quo etiā patet potentiā ſexquitertie tātundē dimidio eſſe minorē:q̄nquidē ex ambabus dupla creat. Superat quidē ſexquitertia a ſexquialtera per octauā vnicā portionē. Ab octo enim ad ſex habes ſexquitertiā: ſed a nouē ad ſex habes ſexquialterā. At vo ad nouē ad octo ſexquioctauā:⁊ hac ipſa ſexquioctaua parte cōprehēdis ſexq̄tertiā a ſexq̄altera ſuperi. Heminiſe vo oportet diateſſaron:ideſt cōparationē ſonoꝝ quatuor ad quartā altitudinē aſcēdentiū per ſe quidem auditā nō approbari:recipi tñ ex eo libenter qz facile tono addito fit diapente gratiſſima uocis quinte cōcordia. Itē qz ſi cū diapente cōnectit/diapaſon cōficit oium perfectiſſimā. Neq; vo turbare quenq̄ debet:qō cū dixerimus diateſſaron quidez q̄uor:diapēte vo quinque ſonos hēre:tū diapaſon ex utriſq; cōpoſitā ſonos non plures dicam? habere q̄ octo. Nā ubi de cōpoſitis agimus cōſonātijs ita in quatricordijs inuicē cōiugatis fides ipſas diſponimus/ſonoſq; cōtinuamus:ut ultim? prime cōſonantie ſonus/ſit primus ſecūde in ipſa cōpoſitione ſequentis. Hinc ergo res admonet / ut ad ſeptichordium trepādri regrediamur:in quo q̄rta chorda bis pulſat / ut quodammodo euadat octochordiū. Quā quidē cōiugationē propterea ſecutus/ut arbitror/eſt trepāder:qz multiplicatio uocū manifeſte inter ſe diſcrepātiū ad ſonū uſq; ſeptimum auget. Octauus aūt tā mira quadā ſimilitudine redit ad primū/quēadmodū ⁊ ratio dupla per quā creatur/reſtituit minorē quē ſuperat numerū: dū eūdez excedit eodem. Nonus reuertit ad ſecūdū:⁊ diſſonat ut ſecūdus. Decimus ad tertium:⁊ conſonat ſicut tertius. Undecimus ad quartū. Duodecim? ad quintū. Ad ſextū tertiuſdecimus. Sed quartuſdecimus redit ad ſeptimū. Deniq; quintuſdecimus ad octauū:⁊ cū octauo ſimul ad ꝑmū. Primū vo graueſſimūq; ſonū hypaten noiant. Sequentez/parhypathen. Tertiū/lycanon. Quartū/meſen. Quintuꝫ parameſen. Quintū parameſen aut triten. Sextuꝫ paranetē. Septimū vo/netē. Preterea ſi in q̄libet motuq; diuturno cōparatio fiat. hypaten cuꝫ ſaturno/ſequēteſq; ſequētibus planetis ordine ꝓferem?. Sinautē in motu diurno eiuſq; celeritate uel tarditate viciſſim hypaten cū luna:ſequēteſq; deinceps cuꝫ planetis ſuperioribus cōparabimus: Inueniemuſq; graues in celo ſonos mixtos acutis:eoſdēq; orbes altero quidē motu acutū tonuꝫ edere:altero vo graue. Itē ex ingentibus globis ingētes:ex diuinis diuinos:ex multiplicibus reuolutionibus pari rōne multiplices. Et quēadmodū ultra ſeptimū ſonū reuolutio fit in idē:ſic ſup planetarū ſeptē diſtinctos orbes:oīa reuolui in vnū orbez:in ſeipſo eiuſmodi ſeptēnariū mirabiliter cōplectentē. Sꝫ de ijs alias. Redeamus ad conſonātias:eaſq; iā fine quo dā proprio cōcludamus. Me quidē tres apud ueteres numerant. Prima diatonica:in qua quodlibet quadrichordū per hemitonium minus procedit:⁊ tonū atq; tonū:quā tū ſapientes alij tuꝫ Plato uel maxime añ alias cōprobāt:tanq̄ maxime oiuꝫ naturalē / q̄nquidē ab hemitonio minore quaſi molli materia ritu nature ꝓcedit ad ualidiorē toni materiā formāq; hēt ſimplicē ⁊ manſuetā ſimul atq; robuſtā. Adde qō potiſſimū cōuenit quadrichordo: in quo diateſſaron ex geminis tonis ⁊ hemitonio procreat. Secūda conſonantia/cromatica nūcupat: que per hemitoniū minus atq; hemitoniū maiꝰ ⁊ triemitoniū/diſcurrere conſueuit. Sꝫ hāc utpote molliorē philoſophi reprobāt. Tertia noiatur harmonica/progrediēs per quartā ferme toni partē / rurſuſq; per quartā ſimilē atq; vitonū. Hāc quoq; nō probant

probant ob perceptionis ꝛ usus suꝑstitiosam difficultatem. ¶Multa vo que in pñtia ad eadē spectantia prętermittimus/in octauo epistolarū nostrarū libro diligentius pertractamus.

¶De harmonica anime compositione.

DEus animā mundi procreaturus/eā ex idiuidua atq; diuidua conflauit essentia. Prima hec apud Platonē diuisio in essentiaz scilicet ꝛ indiuisibilē proprietatē atq; diuisibilē est cōmunissima. Nā qō indiuiduū dicit / cōtinet in se qō neq; ꝑm locū secat in partē extra partez. Neq; ꝑm tēpus a priori diffluit in posterius. Per primū quidē appellat. idē: per secūdū status ꝛ stabile. Similiter qō diuiduum nuncupat: in seipso cōplectit: ꝛ qō loco diffundit/ꝛ qō tēpore labit. Per primū quidē appellat alterū: per secūdū mot⁹ ꝛ mobile: motus inq; in naturalib⁹. Quapropter sub illa diuisione que dicebat aiam ex eēntia idiuidua ꝛ diuidua glomerari. Quinque rerum genera quodāmodo ꝓtinent: essentia: idē: alterū: status: mot⁹. Plato vo brevitatis gratia nō replicat ꝯnque sed tria. Repetit enim essentiā/idē/alterū/quasi sufficiāt. Naz ad idē ꝯdē sequit status: ad alterū vo motus. Atq; vicissim ad statū sequit idē: ad motū similiter alterū. Inquit aūt deū ex essentia ꝛ eodē ꝛ altero vnā cōflauisse naturā/tā exacta cōmixtione/ut in essentia el⁹ ubiq; idē ineset ꝛ alterū: atq; vicissiz in ipso eius eodē ineset ꝛ alterū ꝛ essentia: rursus in ipso eius altero ꝛ essentia lateret ꝛ idē. Nā essentia per idē habet/ut ꝛ secū ipsa alijsq; ꝓgruat: per alterum ꝛ quodāmodo in se distinguit ꝛ multo magis a ceteris. Idē vo ꝛ alterū ambo ut existāt ab essentia sortiunt. Sed idē a seipso cōuenientia possidet: ab altero differētiā: Ipsum vo alterū a se quidē differentia: sed ab eodē cōgruitatē simul ꝛ ordinē. Vox vo cōgeriē generū Plato cōducere putat aie / ad res oēs tū iudicādas tū etiā peragēdas. Nēpe/quoniā ex essentia cōstat/quid sit vnūquodq; definit: qz ex eodē/cognoscit ꝯd simplex. ꝛ si cōpositū qua vnione cōiunctū: ꝛ quomodo secū ipso alijsq; ꝓsentiat: qz ex altero: quid sit diuersitatis in quolibet: ꝛ qua conditione uel in se digerat/uel secernat a ceteris. quoniā ex statu: quale ꝛ quo pacto qō vis in seipso permaneat. qz ex motu cōstat: agnoscit a quali res queq; ꝛ quali rōne depēdeat. Itē qualia ꝛ quomodo faciat. Preterea per essentiā/dat eē rebus. per idē res sibi ꝓiūgit ꝛ alijs. per alterū vo seiūgit. per statū in natura propria cōfirmat ꝛ ordine. per motū mouet/ꝛ efficit/ut moueant/ꝛ agāt. Quāobrez nō immerito Plato in aia fabricāda/rerū oiuz genera certa quadā rōne cōmiscet. Mixta vo hec inuicē ait harmonica rōne/non arithmetrica: alioqn iniusta foret alicubi distributio: neq; geometrica tā tū ꝓportione: alioqn tanta foret equalitas in mixtura/ut cū extrema corpoꝝ diuersitate ꝓxime conspirare nō posset. At harmonica ratio uariorum similitudine cōstās/ꝛ dissimilia facit similia: ꝛ iequalia cōmuni quadā equalitate ꝓnectit. Eiusmodi autē est aie tū ad seipsaz tū ad corpora qualitas ꝛ officiū. Siue enim agat secū ipsa/tā intelligētie/ut ita loquar/identitati quādā miscet alteritatē/q̄ rōnis alteritati quādā idētitatē. Similiter in imaginatione facit ꝛ sensu. Siue agat in corp⁹/in ordine quodaz stabili quasi idētitate producit motionis alteritatez. Quod apparet in celo. Itē sub celo in ipa generationis alteritate per cōtinuatū ordinē seruat idētitatē. ꝛ utrobiq; conseruat essentiā atq; restituit. Quāobrem deus aiam mūdi cōponēs utit harmonica rōne/tū in rerū generibus inuicē cōmiscēdis/tū in portionibus ipsis/quas ab eis accipiebat ad aiam cōponēdā/tuz in aie viribus ortū eius e uestigio comitātibus / tū in mūdi speris aie cōgruētibus. Talē vo mixturā aie cōuenire Plato nō solū rōnibus pscrutatus est: sz etiaz cōiecturis acceptis a mūdo diligēter auspicatus. Cū enim mūdi corpus ꝛ sub aia positū / ꝛ eius gratia factū/ꝛ ab ea rectū/motū reformatū ꝓtēplaret/naturę cōsentaneū iudicauit: ut a figura mūdi uelut imagine formā quandā eius aie tanq; exēplar cōiectaremus. Quibus itaq; proportionib⁹ speras mūdi cōpositas dispositas/agitatas/suspiciebat / eisdem ferme: idest harmonicis rōnibus eius aiam auguratus est esse cōtāperatā. ut quēadmodū apud musicos a ꝓcētu artificiose mētis profluit ꝛ ꝓcēt⁹ in uocē/sic ab harmonia celestis aie in mūdū trāseat harmonia. ¶Sed Platonē ipsum iā audiamus. Unā principio accepit portionē ex vniuerso. Secūdā vo prime partis duplam. Deinde tertiā: que secūde quidē/sexquialtera eēt. prime vo tripla. Postea quartā/secūde duplā. Quintaz deinceps/tertie triplā. Sextā prime octuplā. Postremo septimā/que ptib⁹ sex ꝛ viginti ꝑmā excederet. Hec ille. Cōstituamus ergo triāgulū/in cui⁹ apice locata sit vnitas: a qua terni utrinq; numeri profluant. hinc pares: inde similiter impares. hac videlicet rōne ut a parte altera post vnitatē primū duo/deinde quatuor: demū octo. Altera exīte sub vnitate similiter/primū tria/deinde nouē: postremo septē atq; viginti.

Pria itaq; portio quā accipit de⁹ ex ipo generū/ut ita loqr/fermēto ad aiaz effingēdā est vnitas. Scda	1	
binari⁹ ꝑme duplus. Tertia vo ter	3	2
nari⁹: cui⁹ rō tripla est. prime/hoc	9	4
est vnitatis: sexq; altera vo scde. i. bi	27	8

narij. Quarta portio q̄ternari⁹ duplus scde/hoc est binarij. Quinta nouenari⁹: cui⁹ tripla rō tertie. i. ternarij. Sexta octonari⁹ cui⁹ octupla ad ꝑmā. i. vnitatē proportio. Septima viginti septē/ratio quidē ad nouenariū tripla: vnitatē vo excedēs partib⁹ sex atq; viginti. In his utiq; numeris rōnes oēs cōprehēdit harmonicas. Nā in sexq; octaua inter nouē ꝛ octo proportione/ꝓgenuit tonū musis nouez obtēperantē. In sexquialtera inter tria ꝛ duo diapasōtē gratiā uocis q̄nte uenereā. In sexq; tertia inter quatuor atq; tria diatessaron mercurialem uocis quartenaturā/sese cōsonātijs accōmodantē. In dupla inter duo ꝛ vnū. Itē inter quatuor ꝛ duo/rursus iter octo ꝛ quatuor diapason: idest vniuersaz ꝛ absolutā octaue uocis pepit melodiā/apollini dedicatā. In tripla inter tria ꝛ vnū. Itē nouē inter ꝛ tria/rursus viginti septē atq; nouē/diapason diapasōtē: idest octaue simul ꝛ quinte ioualē cōposuit symphoniā. In quatrupla inter quatuor ꝛ vnū/ꝛ octo atq; duo symphoniā contexuit disdiapason/iterū per sonos quindeciz apollini cōcinnētē. Denustatē vo tuz uocis tertie principijs inseruit diatessaron: tū uocis sexte/finib⁹ subnexuit:

olapentes:ut ꝺelicatioꝛi uocis utriuſq; mollitie:hinc quidē ſecūde uocis/inde ỽo ſeptime aſperitas lenire tur. Ita enim tertia uox ⁊ ſexta ſunt mollitie ſimiles ſicut ſecūda cadēs a prima/itē ſeptima degenerās ab octaua ſunt aſperitate perſimiles. ¶ Principio ubi deum ait accepiſſe poꝛtiones ſeptē/myſteriuz tetigit tū in muſica/tū etiā in natura. In muſica quidē/quoniā ad ſeptimū uſq; gradū oīs uocuz ꝓgredit diſcrepantia:poſt quē fit ad eadē reuolutio:in natura ỽo tū qꝛ multa per ſeptēnariū in naturalibus trāſiguntur. Qua de re ceteri Platonici ſatis multa diꝛerūt:tuz qꝛ ſeptēnarius vnitatē habet ut copulā gemine trinitatis. atq; ex his geminis ⁊ ſeipſa rurſus explicat trinitatē. Eiuſmodi ỽo eſt vniuerſi ſimilitudo. Ꝺ q̄dez in tria ꝓncipio diſtribuit: vnde Plato hic ternariū cōmendauit. Diſtribuit inq; in eterna ⁊ tempoꝛalia hoꝛūq; media. Eterna ſub trinitatis ꝓpꝛietate poſſidēt/in eſſentia quidē ſimplicitatē. In virtute ỽo ſtabilitatē. In actione reflexionē. Tēpoꝛalia viciſſim in trina dimenſione cōpoſitionē hñt eſſentie. Iterū virtutis mobilitatē. Actionis deniq; trāſitū. Inter has ỽo trinitates eternoꝝ atq; tēpoꝛaliū aīa mediū obtinens gradū efficit ſeptimū. Efficit quoq; nonum:hic etiā a Platone laudatū. Nonū inq;/quoniā ipa tres habet vultus. Nā ⁊ ad ſeipſam ⁊ ad ſupioza inferioraq; cōuertit. Iuuat hic anteq; reuertar ad ſeptennariū/parūper adhuc ternariū vna cū nouēnario commēdare. Trinitas numeroꝝ prima/principiuz/⁊ mediū/finēq; rerū ꝓtinere videt:atq; ſola iter numeros rōne quadā indiuidua cōtinere. Siquidē ſingula hec ſingulis ſignificat vnitatib⁹. Preterea ſiue cauſas rerū percurrere libeat/triplicez in cauſis inuenies poꝛpꝛietatē. Sūt enim cauſe in ſeipſis. Efficiūt effect⁹. ⁊ factos reducēdo perficiūt:ſiue ad effectus deſcendas cōſiderādos/deꝛehēdes ſimiliter trinitatē. Nam ⁊ effectus ſunt in cauſis. poꝛcedūt ab illis. cōuertunt ad illas:Siue ad aīam te cōtuleris/que ſublimes cauſas cū infimis cōnectit effectib⁹/aſpicies eā/in ſeipſa manentē/⁊ declinantē ad effectus ⁊ ad cauſas aſcēdētē. Atqui hec aīa triplici ſeptēnario regit mūdum. Primo quidē occultis q̄buſdā ſeptē viribus planetarum in firmamēto per cauſas dñantiū. Secūdo ſeptē planetarū foꝛmis/in globis ſeptē firmamento ſubiectis. Tertio ſeptē muneribus planetarū/generationē ſub luna regētib⁹. Quippe cū ſub luna/in igne viuificum quidē lumē ſoli:caloꝛ aūt urēs marti ſubꝯciat. In terra ſuperficies uaria mercurio. Moles autē tota ſaturno. At in medꝯs regnat humoꝛ/⁊ aereus quidē obtēperat iouī. Aqueus ỽo lune. Mixtus deniq; ueneri. Itē agētes cauſe ſequunt ſolē. Materie lunā. Fecūditas cauſarū agētiū iouē. Materiarū fecūditas uenerē. Expeditio ad effectū uelox/martē atq; mercuriū Illū quidē ꝓpter uehemētiā/hūc aūt ob ipſaz dexteritatē multifoꝛmēq; virtutē. Cūctoꝝ ỽo cōtinuatio ꝓmanēs ſaturno potiſſimū dedicat. Ceterum hic per tres ſeptēnarios oꝛdo ꝓgredit a ſeptēnarꝯs: qui ſm tres aīe mūdane vires diſtribuunt. In hac enim itelligētia eſt circulus ſtabilis. Circulus quidem/qꝛ illuc vnde eſt/reflectit. Stabilis qꝛ ſubito. Sub itelligētia quaſi ſub firmamēto tres ſunt vires:ſcilicet ratio vniuerſalis/imaginatio/uegetatio. In rōne ſunt tres circuli quodāmodo mobiles atq; tempoꝛales. Prim⁹ ab aīa ad cauſaz amādā atq; viciſſiz/naturali quodā inſtinctu clā ita ferēte. Secundus a rerū cauſis ad effectus ꝓſiderādos atq; cōuerſo. Tertius a foꝛmis ideiſq; magis vniuerſalibus ad minus vniuerſales decurſus viciſſimq; recurſus. In reliqs duabus aīe viribus oīno ſunt circuli quatuoꝛ ſimiliter tēpoꝛales:in utraq; bini. Primus ad cauſaz ſuā reflexio naturalis. Secundus ab eiſdē foꝛmis ad eaſdē certa quedā iteruallis certis ⁊ perpetua reuolutio:per quā ⁊ in celo cōfiguratiōnū ⁊ ſub celo trāſformationū tēpoꝛalis ⁊ certa reuolutio pꝛouenit. Itaq; circuitus generationis neceſſario celi circuitū ſequit. hic ỽo circuitū aīe. Reuolutio aīe oꝛbē intelligētie comitat. Motus quidē aīe/ſi ab intelligētia penitus deſeraꝛ/ſtatiz tā in pcipiēdo ꝙ in agendo ſolū trāſibit in rectū. Quod aūt repetat ſemet ipſam/ſimileſq; per alia giros glomeret / ſoꝛtit ab intellectu quodā ſupeꝛioꝛe. qui ⁊ manens in ſe ⁊ ſubito cōuerſus in cauſam/largiſ intelligētiā aīe/per quā quaſi poꝛrectā manū ſiſtit aīam natura ꝓpꝛia uagabūdā:motūq; eius irrequietū ⁊ ad rectam extra ſe lineā naturaliter ꝓniꝛē: retoꝛquet in oꝛbē/mediū inter motū rectū atq; quietē. Hinc aīa in ſemet reditura meat: mentēq; pꝛofundā circuit:⁊ ſimili cōuertit imagine celū. Sed de ijs in theologia diffuſius. Redeamus ad numeros.

¶ Summa numeroꝛum harmonicoꝝ ad compoſitionem anime conducentium.

Vnitas in ſuperioꝛi figura ſignificat ipſam aīe vnitatē ſimplicitatēq; ſublimē ⁊ ꝓpꝛiā diuine vnitatis imaginē/⁊ in ipa manentē. Dualitas pꝛoceſſuz aīe in ꝓpꝛietatē ſuā vnitate inferioꝛē/⁊ q̄dā iā rōne multiplicez. Trinitas regreſſuz eius ad vnitatē tū ꝓpꝛiā tū diuinā. Quatrinitas pꝛogreſſionē aīe a ſe in materiā quatuoꝛ elemētoꝝ gradib⁹ digerendā. Septēnarius virtutē eius per ſeptē planetarū ſperas elemēta recturā. Octonari⁹ vim per octauā ſperā planetas gubernaturā. Nouenarius munus aīe octo ſperas in vnā foꝛmā cōciliaturū. Vigintiſeptez numeri ſumma/plenitudinē eius/oīa in oībus collecturā. Nā vigintiſeptē ſumma ſupꝛadictos numeros cōtinet. atq; ex illis deinceps oꝛdine poſitis/ut cōputāti patet implet. Neq; ab re pares in figura ⁊ impares numeri deſcribunt. Quo per pares quidē natura aīe diuiſibilis:per impares aūt indiuiſibilis cogiteꝛ:⁊ femina ſimul virtus ⁊ maſcula. Colligunt quoq; numeri/lineares/⁊ ſuperficiales/⁊ ſolidi:ut cogſcamus aiaz penetrare per oīa/⁊ amplificari paſſim/penituſq; implere. Deſcēdit utrūq; figure latus ad ſolidum utrinq; numerū. Hinc quidē ad octo iter pares:inde ỽo iter impares ad ſeptē atq; viginti. Ut cogite mus aīam utraq; ſolida:ſcilicet tā cōpoſita ꝙ ſimplicia ꝓpꝛius iplere. Interualla ỽo numeroꝝ dupla ⁊ tripla ⁊ reliq̄ que p̄dixim⁹/q̄d ꝓpꝛie in aīa ſibi uelint/⁊ ſi apꝛ Platonicos adhuc eſt ignotū/licet tñ in pñtia foꝛſan hūc in modū/ut ita dicā uaticinari. Deſcribat itaq; triāgulus iterū/in cui⁹ ſūmitate ſit eēntia. In latere ỽo ubi numeri pares deſcribebant/deſignet infinitudo / ⁊ deinceps alteritas atq; motus. At in latere/ubi diſponebant impares/ſit terminus:deinde idētitas per oꝛdinē ſtatuſq; ſequat.

Hic

ſomenda° numeri ternarij

Hic ꝺꝺē ſeptē ſiliter hēbim⁹ limites: quoꝝ aīa ſub ea ſexqui 9 octaua dē ad ſe ſui
8
eſſentia cē rōne foꝛ
ſitā ꝓticeps
fingi pōt/ſb
1.ifinitudo ou pla terminus.2 qua ab ini
tio ōſcripti
2.alteritas ſexqaltera idētitas.3 limites nūe
roꝝ ſuicē ſe
3.motus ſexquitertia ſtatus.4 reſpiciūt: ut
aīa eiuſmo
di ꝓportione tā ꝺnque rerū gnā/q̄ duo generū elemē
ta.i.terminū ifinitudinēq̄: ꝓticipet. Sit igit exēpli gra
tia cōparatio eēntie ad cuncta ſil' ꝓiūcta/ſexq̄octaua:
Forma eni totī⁹ cōis vno ſaltē excedit gradu q̄ſi tono
ꝓpꝛias ptiū qualitates. Sit ſub eēntia infinitudo. i. foꝛ
mabilis aptitudo. Comitet hāc termin⁹: uelut ipi⁹ foꝛ
ma: Sitq̄ termini ad infinitudinē ꝓportio dupla. Su
perari eniꝫ opꝫ ab actu potētiā patiēdi. Infinitudinē
ſequat alteritas. Sꝫ terminum comitet idētitas: Atq̄
hec ipſa idētitas alteritatem ſupet ſexquialtera rōne.
Poſt hec ſequat mot⁹ alteritatē. Stat⁹ aūt idētitatē:
Supetq̄ ſtat⁹ motū ꝓportione ſexq̄tertia. Hꝫ Pla
to ſignificauit ꝺicēs. hec ab illis vix ſupari. Hꝫ ſi p
portiões hic explicatas ꝓſideraueris/ſueniesq̄ iſup tri
plas ꝛ q̄truplas. Sicut ab initio patuit in figura. Haꝫ
motū ꝺꝺē ad ifinitudinē/inueniesq̄ eē triplū. Statū ꝺo
ad eāꝺē quatruplū. Ceterū ut excogitare poſſim⁹ har
monicā ptic̄pādi ꝓportionē in aīa/nō ſolū ſm ꝺnque
rerū gnā ꝛ elemēta duo/uerūetiā ſm vires ꝓpꝛias: ſe
ptē gradib⁹ diſtributas/reddamus tā ſingulas aīe vi
res/ſingulis uel gnīb⁹ uel elemētis. Sūt aūt he vires/
vnitas/itelligētia/uolūtas/rō/imaginatio/vis ꝓnectē
di: vis gnāndi. Poſtremas ꝺo has duas vires ſepe ſb
vna uel nāe uel uegetatiōis appellatiōe/cōplectimur.
Lōſeram⁹ igit hoc pacto. ſ. Aīe vnitatē/eēntie. Uolū
tatē ifinitudini. Intelligētiā termino. Imaginationē al
teritati. Rōnē idētitati. Gnāndi viꝫ motui. Lōnectēdi
virtutē ſtatui. Siliſq̄ ſupioꝝ iter has vires/ꝓportio
nes excogitem⁹. At ſi equales in aīa ꝓportiones rerū
alibi eē ꝺixim⁹: Nō arithmetricā paritatē/ſed equa
litatē harmonicam intelligi uolebamus.

¶ Per interualla ſperarum Plato interualla ratio
num inter anime partes aucupatur.

Quēadmodū ex imaginis liniamētis ſepe viuē
tis foꝛme liniamēta ꝓſpicim⁹/uerā eius facie pꝛo virib⁹ ꝓiectamus.
Dupla igit ꝛ tripla ꝛ cetera iterualla in pꝛima nume
roꝝ figura ꝺeſcripta/Plato iueniri arbitrat⁹ in ſpis
aīe ptes ꝛ vires: vñ in ſpas trāſlata ſūt: retulit. Pu
tauit enim quātū ſpatȳ a terra uſq̄ ad lunā extat/ ꝺu
plū a terra ad ſolē uſq̄ ꝓtēꝺi. Quantūq̄ ab ipſa uſq̄
ad ſolē/triplū ab eaꝺē eē ad uenerē. Rurſus quātuꝫ a
terra ad uenerē: quater tātū ab eaꝺē ad mercuriū. Itē
quātū ad mercurȳ ſtellā ab ipſa terra/nouies tātuꝫ a
terra ad martē. Et quātū a terra ad martē/octies tātū
a terra ad iouē. Quātūq̄ a terra eſt uſq̄ ad iouem/ſe
pties ꝛ vīties tātū a terra uſq̄ ad ſaturni circū. Hic in
ter cetera vides grauioꝝ planetas iouē atq̄ ſaturnū
utriq̄ per ſolidos numeros ꝺeſignari. Et ſi alibi ex
nōnullo ꝝ pythagoꝛicoꝝ opione/alias iteruallo ꝝ mē
ſuras recēſui: platonicas tñ ꝓbabilioꝛes exiſtimo. Per
hec aūt foꝛſā itelligi pñt: que in x° ꝺe re. p. ꝺe ſpis obſcu
ri⁹ uoluunt. Itē per illa que ꝺe numeroꝝ ꝓportionūq̄
virtute tractauimus ꝓiectari pñt que in 8° ꝺe re. pu. ꝺe
celeſti circuitu ꝛ numeris ꝛ ꝓportionibus implicātur.

¶ Quomodo repleantur ꝺuplozum triplozūq̄ nume
roꝛum interualla.

Plato poſtq̄ ꝑmā excogitauit figurā ſeptē limi
tes ꝓtinētē: in qua ꝺuple atq̄ triple rōnes com
ꝓhēꝺunt: ꝺeinceps alterā effingi iubet figurā
adeo maioꝛes numeros cōplectētē: ut ubi ꝺuple ſexq̄ter
tȳs ſexq̄alterīſq̄ replent/he quoq̄ medie ſexq̄octauis
ſic ipleant: ut ſexquitertiarū ſpatia tonū capiāt. Deſcri
bam⁹ ergo figurā pꝛime ſiliꝫ: ſꝫ ſenariū ponam⁹ in api
ce: poſt quē lōgo ſpatio ſubꝺam⁹ eius ꝺuplū. i. ꝺuodena
riū: idq̄ ſpatiū occupemus octonario ſil' ꝛ noueuario.
Deide ſiliter lōgo ſpatio vigintiquatuoꝛ poſt ꝺuodeciꝫ
ꝺeſcribam⁹: ꝛ in hoc ipſo ſpatio ſexde
cim decēq̄ ꝛ octo ponam⁹. Eoꝺē oꝛꝺi
ne iter vigintiq̄tuoꝛ ꝛ quadragintaocto
uelut media trigintaduo ꝛ trigitaſex in
ſerētes. Hactenus ꝺuploꝝ lat⁹ abſolui
mus. Deinceps vo triploꝝ ſpatia cōſu
mem⁹: ꝓcul a ſenario ſecernētes decē ꝛ
octo ſenarȳ triplū: atq̄ iter eos nouē ꝛ
ꝺuodecim ꝺeſignem⁹. Siliter iter decē
ꝛ octo ꝛ ꝺnquagintaquatuoꝛ ei⁹ triplū
vigitiſeptē ꝛ trigintaſex/collocem⁹. po
ſtremo a ꝺnquagintaquatuoꝛ ad ei⁹ tri
plū/cētūſexagintaduo. ꝑ gemina ſiliter
media. ſ. octuagintavnū cētūq̄ ꝛ octo ꝓgrediamur. Ut
ergo ad pꝛimā figure huiꝫ ꝺuplā hitudinē reuertamur/
ꝓſiderem⁹ iter ſex ꝛ ꝺuodeciꝫ medietates ꝺuas/octo. ſ.
atq̄ nouē. Et octonariū ꝺꝺē iter ſex ꝛ ꝺuodecim rōne
harmonica ſe hēre. Hā ꝛ excedit ſenariū/tertia ſenarȳ
portione/ꝛ excedit a ꝺuodenario/portione ſiliter ꝺuo
denarȳ tertia. Itē ad ſenariū ſexq̄terti⁹ eſt. ſꝫ ꝺuodena
ri⁹ ad ipm eſt ſexq̄alter. Preterea ꝺifferētia iter ꝺuode
cim atq̄ octo q̄ternari⁹ eſt. Differētia vo iter octo atq̄
ſex: binari⁹. Sic igit quatuoꝛ ad ꝺuo: ſicut ꝺuodeciꝫ ad
ſex ꝺuplicē ꝓtinēt rōnē. In his vo que ꝺixim⁹ artificiuꝫ
vſat harmonicū: cōparemus quoq̄ nouē ꝛ ad ſex ꝑ ſex
quialterā: ꝛ ad ꝺuodeciꝫ per ſexq̄tertiā qualitatē: ꝛ ad
octo per ſexq̄octauā ꝓpꝛietatē: qua reſonet ton⁹. Intel
ligem⁹ pfecto hac ipſa ſexq̄octaua ꝺuos ſexq̄tertios cō
ligari. i. octo ad ſex/nouēq̄ ad ꝺuodeciꝫ. neq̄ ꝺeeſt me
ꝺietas his numeris arithmetrica. Siq̄ꝺē nouenari⁹ ſe
nariū ꝺꝺē excedit ternario: ꝛ a ꝺuodenario ꝑiter terna
rio ſupat. Siliter per rōnes eaſꝺē in ꝺuplis ſequētibus
ꝓcedem⁹/ꝓligātes ꝺuplas ꝺꝺē per ſexq̄tertias ꝛ ſexq̄al
teras. Itē ſexquioctaua ꝓportiõe ſexq̄tertias geminas
cōnectētes: Siliꝛ ferme excepto tono per triplas diſcur
rere licet. Hm vo ſexq̄tertie rōnes nō ſolū ex ꝺuob⁹ to
nis fiūt/uerūetiā ex hemitonio: ꝛ hoc ꝺꝺeꝫ minoꝛe/cui
ꝺeeſt ad plenū hemitoniū ptⁱcula quedā/ iccirco plato
inq̄t/in ſexq̄tertīs portiūcula quādā eē relictā.

¶ Ceterum ꝺꝺ nā ſibi uelit in aīa figura hec per ampliꝛes nu
meros explicata/nōꝺū ſatis videt a platonicis explica
tū. neq̄ nos in pñtia explicabim⁹: niſi foꝛſā ꝺū plura ac
ſaltē ꝺuo media inter extremos terminos collocat/ſub
intelligi uelit gnā rerū elemētaq̄ in aīa: que oppoſito ſe
iuicē mō reſpiciūt/qualitates ꝺuas iter ſe iuicē reꝺꝺere

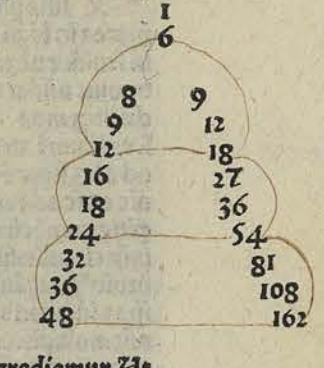

Uclut si ubi termin⁹ tãgit ifinitudinẽ:idefinitã reportet termini q̃litatẽ:Atq; viciſſim,Ubi ifinitudo tãgit terminũ determinatã ifinitudis ſubeat paſſionẽ.Preterea ꝛ ī termino ſit ifinitudo quodãmõ terminalis.Et viciſſiz in ipa ifinitudine termin⁹ indefinite ꝓgrediẽs.Accedit ad hec qõ ꝛ iter ipas aie vires talia quedã cogitari media poſſũt. ꝛ aia ad ſui ipius exẽplar/in mũdo inter ea que lõge diſtãt/duo ſaltẽ media iſerere ꝓſueuit, Tonus aũt plenũ ſignificat motũ pulſũq; aie tã in ſeipa q̃ in celo.At hemitoniũ remiſſionẽ in elemẽtis.Et uſq; adeo a ꝓmo deficiẽtẽ:ut ꝓfectiõis ei⁹ dimidia minorẽ ſuſcipiat portionẽ:tot⁹ deniq; ſupior de harmonia tractatus triplicẽ ꝓcordiã ſignificare videt,ſ.iter aiam atq; corp⁹.ꝛ iter aie partes inuicẽ.atq; inter partes corpis inuicem.

¶Diuiſio anime/motus/ꝛ tempus.

Quod vo ait ipſã generũ cõmixtionẽ in cõſumatione aie fuiſſe ꝓſumptã:itellige aiaz a deo ꝓceſſiſſe ꝓfectã/ut ſuã ferme ideã ipleuerit.Diuiſio ꝓterea in lõgũ oñdit ꝓpriũ aie motũ nãliter eẽ rectũ.ſ. in ſenſũ:ꝛ uegetãdi ſiue mouẽdi nãm.Itẽ ob id ſecat in duo:ut oñdat tũ in aĩa duplicẽ eẽ rectũ motũ.ſ.ad ſẽtiẽdũ atq; mouẽdũ: tũ ab aĩa in corpe ſimiliter eẽ geminũ ſ.vniformẽ atq; multiformẽ. Interſecat vo lineas duas ad aiaz figurãdã:deinde eas reflectit in girũ:dicãs nãz aie ex ſe ad rectũ motũ ꝓcliuiorẽ/ab ipſo deo per itelligẽtie mun⁹ circulari motui,ꝓprius accõmodari:geminis inq; circulis:firmamẽto.ſ.nõ errãti: ac poſt firmamẽtũ orbib⁹ quagãtiũ planetarũ.Firmamẽti quidẽ circuitus ipaz idẽtitatis intelligẽtieq; nãm ꝓprie refert.Anfract⁹ aũt multiplices/planetarũ ꝓprie nãm alteritatis iferiorũq; aie partiũ repſentãt.Sed ex ipo interiori aĩ motu ſimul ꝛ tpe/tẽpus in mũdo vna cũ motu ꝓſequit.Tãgit iter hec pauca quedã atq; coĩa: que ad aſtronomiã ptinẽt;ſed hec facile quiuis uel mediocriter eruditus intelligit.ꝛ de his nimis multa platonici quidã / tum greci/ tũ latini ptractãt.Surgit mox queſtio de ideis ac de generibus aialiũ mũdanorũ/de quibus in theologia latiſſime ptractauimus. Preterea qõ de ipa deorũz quorũ dã demonũq; genealogia recẽſet / quid nã habeat ueriſimilis/ in theologia ſimiliter ꝛ alibi declaratur.

¶Que a deo proxime/ꝛ que per media fiant.

Acten⁹ patere cuiq; pot:ab itellectu diuino mũdi opifice aĩos deoſq; mũdanos ꝛ demones:ꝛ oẽs mundi ſpas/ſpẽſq; ipas rerũ abſq; medijs cauſis ꝓceſſiſſe.Que aũt de mã ꝓma ſit iter platonicos ambiguitas narrauim⁹ ab initio.Mãdat ergo poſthac architect⁹ mũdi filijs ſuis.i.aiab⁹ ſparũ ſtellarũq; ꝛ demonũ:uel etiã iferioribus angelis/ut ad imitationẽ ſui/ mixtionẽ ſub luna rerũ aggrediant: hoiq; ſubiciãt oĩa: rõnalẽq; eius aiaz ab ipo acceptã/ corpi caduco ꝓciliẽt per vitã quãdã irrationalẽ partiz ab ipis:partiz ab aĩa hois depẽdẽtẽ. Notabis aũt in ipſis dei vbis:dcd ꝓxime fit a deo/ſempiternũ eẽ.Et dcd ulla rõne cõponit: q̃ten⁹ cõpoſitũ eſt/eẽ etiã diſſolubile.Sed q̃ten⁹ per diuinã uolũtatẽ cõpoſita quedã ita conſtant: ut in eis vnitas ſupet multitudinẽ/idiſſoluta ſuari. Notabis inſup: ubi ait deũ in ſuo habitu pmanere dũ mãdat:miniſtros aũt ſeq/nihil mutabilitatis in deo eẽ dũ mobilia regit ꝛ mouet. In miniſtris aũt eius ꝓuidẽtiã eẽ mutationi cuidã propinquiorẽ.Beniq; in his oĩbus moſaicum illud: Ego ſum qui ſum/cognoſces mirifice confirmatum.

¶De homine quoad pertinet ad animaz atq; corpus.

Rationalẽ hois aiaz ait a deo ex eiſdẽ rerũ generibus eodẽ in cratere cõmixtis atq; mũdi aiaz fuiſſe ꝓflatã.Crater ſignificat ipſaz viterõnalis ideã:ſz adiũgit ex reliqis ſuperioris cõmixtõis fuiſſe ꝓfectã/ſignificãs ꝓticulares vitas/vniuerſali vita/inferiores eẽ.Tũ vo deus aias.i.ſingulos ordines aiarũ/ſingulis ſtellis accõmodat. Adhibet ꝛ uehicula.i.etherea corpa.Vocet ꝛ fatales leges:dũ aiab⁹ infũdit formulas idearũ:per quas aie in ſe q̃q; ꝓuerſe rõnes rerũ agnoſcere poſſint. Vo aũt de aie deſcẽſu fatali atq; circuitu inqt/alibi eſt expoſituz. Poſt hec miniſtri dei fabricã humani corpis ꝓſequunt/occultis eã vinculis ꝓnectẽtes. Per vincula hec occulta itelli ge cõplexionẽ hois eẽ adeo tẽperatã celoq; ꝓſimilẽ: ut vix in ea elementaliũ qualitatũ exceſſus appareat. Subdit deinde circuit⁹ aie in mole corpis impediri. Hic tu añ alia mẽmẽto aiaz noſtram ſimili rõne/atq; mũdi aiaz ꝓtextã fuiſſe : ſimileſq; circuit⁹ poſſidere. Circuitũ ergo itelligẽtie ꝓcediri ait/rõnis vo circuitũ diſtrahi. Duab⁹ ꝓcipue rõnib⁹:tũ qz prius q̃ adultũ ſit corp⁹/aĩa tota in fabrica corpis occupat/tũ qz qui extrinſecus ſenſus mouẽt/in teneriori etate offendũt uehemẽti⁹ : ꝛ ꝓpter nouitatẽ rerũ aĩum circa corpea reddũt ãmirabũdũ.His ergo de cauſis diu ꝛ itelligẽtia a diuino uacat officio:ꝛ rõnalis ipſe diſcurſus circa iferiora diſtract⁹:q̃ſi demẽs:turbat ꝛ fallit.Sic igitur tot⁹ aĩus puerã figurã ſubit/vitaq; ducit laborioſam:dũ rõ cedit ſenſib⁹:pinde ac ſiqs caput pro pedibus humi figat:pedes vo pro capite tollat in altũ.Jã vo que de mẽbrorũ corpis diſpoſitiõe adducit in mediũ/ſatis a medicis ptractãtur : Jn quibus id potiſſimũ obſeruabis:caput dici nõ ꝓncipale ſolũ / ſed etiã totũ in corpe:relicq; enim ſolũ ut capiti ſeruiãt/adiũcta fuiſſe.Ex quo colliges hoiez ꝓtẽplationis gratia eſſe natũ.Sequit de ſenſuũ iſtrumẽtis . Que vo in his de viſu dicunt/a calcidio ſatis:ꝛ que de ſomnijs:alibi ſatis exponunt a nobis.Conſiderabis mox firmaz de cauſis platonis noſtri ſentẽtiã res qualitateſq; corporeas que nõ ex ſe / immo ab icorpea quadã cauſa mouentur/ꝛ dirigũtur ad finẽ: nõ eſſe reuera cauſas appellendas:ſed latentis prouidẽtie inſtrumẽta:Cauſã vo precipuã eſſe uolũtatem prouidẽtie/ad exemplar ſui ſic omnia diſponẽtis: ut optime ſe habere iudicat ꝛ decernit. Itaq; finalem cauſam preſcriptã in prouidentia/ſummã plato aſſerit cauſam. Tũ cõfirmat iterum hominem eſſe natũ ad celeſtia cõtemplanda:immo vo ad ipſum celi motorem pro viribus imitandũ Et quẽadmodum dixerat viſum/ſic ꝛ auditũ cõtemplationis ꝛ diſcipline gratia nobis eſſe tributũ: item ut per ſenſibilem harmoniã:animi quoq; motus harmonice componamus. Ceteros autem preter viſum auditumq; ſenſus/quaſi minus cõducãt ad ſpeculandum/nihilipendit.

¶Quomõ mũdus ex mẽte ꝛ neceſſitate cõpoſit⁹ ſit.

Poſtq; tractauit de formali mũdi ordine: quẽ ideo uocat intellectũ:qm̃ eſt intelligentie diuine ſimulachrũ : tractat iam de materia mũdi quã ideo neceſſitatẽ noĩat/qz nõ propter ſeipſam/ſed tanq; formis ultimis neceſſaria/eſt introducta. Item qz mũdus ob eius amixtionẽ deforme nõ nihil neceſſario patit.Hinc illud/Mũdus eſt ex intellectu ꝛ neceſſitate cõpoſitus.i.ex ipſo formarũ ordine atq; mã

Poſſumus

Possumus ꝙnetiã sub necessitatis noie/intelligere nõ materiã solũ:sed aiam quoꝙ eius in ꝓimo ꝓcessionis sue signo:uelut iformẽ materie istar ꝓsidẽratã. Utraꝙ enim taꝫ aia ꝙ̃ materia in ꝓimo originis sue signo iformis ꝙdeꝫ est:sed facile est formabilis per itelligẽtie munus:vnde ꝛ ipsi aie rõnes seminaꝙ formarũ naturaliũ infundunt:ꝛ materie qualitates atꝙ forme. Nõ aũt ait ante mũdi dispositionem/elemẽta quodãmodo extitisse/itellige quasdã elemẽtoꝝ vires tum formatrices in aia:tum formabiles in materia. Itẽ qõ inqt materiã ante munduꝫ absꝙ ordine fuisse iactatã:expone/potẽtiã aie motricẽ etiã ante intelligẽtie munera potuisse/materiã agitare/sed ꝓcul ab ordine. Preterea ubi ait mundũ a deo exornatũ fuisse ꝑfusa ꝑus necessitate:sic accipe.ut ꝓima illa materie aieꝙ natura ꝙ̃uis cogiteť informis/tñ ꝓparationem a deo ad formas adeo formabilẽ suscepit ab initio:ut nõ potuerit eẽ paratior. Obseruãda iter hec est illa distinctio:qua dicit vniuersum in exordio libri/in duo fuisse diuisum.i.exẽplar atꝙ simulachrũ.nũc vo distinguẽdũ esse in tria.i.exẽplar ꝛ simulachrũ ꝛ materiaꝫ. Hic ꝓimo ꝙdẽ videri põt re ipsa idẽ eẽ/ipm exemplar mũdi ꝛ efficiẽtẽ eius causam ꝛ finalẽ. Deinde totũ mũdi ordinẽ nõ tam substãtiale ꝙddã esse ꝙ̃ iuisibilis mũdi simulachrũ. Preterea quod materiã ꝛ supra secreuit a mẽte/ꝛ hic a mentis secernit simulachro/ꝓiectare possumus materiã nõ tam per ideaꝫ ꝓpriã ꝙ̃ per ideã formе adeo ꝓcedere:neꝙ antecedẽti ꝓposito sꝫ quodãmodo ꝓsequẽti/ab intelligentia/ut ita dixerim/adinuẽtã. Tum vo ꝛ materiã eẽ ꝛ ꝙd sit ꝛ quo pacto se habeat/ex ꝑpetua trãsmutatione formarũ/diligẽter oñdit:ex qua etiã materiales formas eẽ quodãmodo falsas argumẽtat. Deinde per eas ad ueras idealesꝙ formas ascendit:que oia in theologia plani⁹ declarant. Adduxit in mediũ multa materie noia.ſ.spẽm inuisibilẽ. Sinuꝫ in formẽ oĩumꝙ capacẽ formarũ. Naturã. Potẽtiã. Matrẽ mũdi. Nutricẽ formarũ. Subiectuꝫ. Receptaculũ. Locuꝫ. Sꝫ ex hoc loci noie ridẽ licet pipateticũ adeo ineptũ/siue maleuolũ potius: ut deinde Platonẽ ĩsimulet/quasi materiã uoluerit locũ esse ꝓprie mathematicũ. Qõ ꝙdẽ per cetera materie noia euidẽtissime ꝓfutat. Deniqꝫ ex eo qõ materia ꝓpriã sibi uẽdicat informitatẽ. Argumẽtare vnitatẽ sibi pariter uẽdicare. Si enim iformis/ergo ꝛ indistincta. Si ita/ergo ꝛ vnũ. At ex eadẽ informitate nõ sibi uẽdicat eẽ:sed per ipsam poti⁹ cadit ab esse. Cũ igit vnũ atꝙ ens nõ eque materie ꝙgruãt/eadẽ inter se eẽ nõ põt. Est aũt vnũ supius ente:qm̃ latius sese fundit:ꝑsertiꝫ cũ ꝓuationi insup cui nõ ꝙuenit ens/tñ ꝙueniat vnũ. Ex hoc rursus argumẽtamur materiam a summo tantum ꝓncipio reruꝫ posse ꝓduci.

¶ Quomodo physica constent ex mathematicis. Ac de elementis ꝛ mixtis.

Eincepꝫ physica per mathematica ꝓbaturus/in ꝓmis mathematicoꝝ doctrinã laudat tanꝙ̃ ois eruditionis igenue viã. Lõgũ Laurẽti fozet in pũtia recẽsere quot nostris tpibus mathematicã igressi viã/ad finẽ ꝙuenerit exoptatũ Petrũ leonẽ spoletinũ nouim⁹ mathematicoꝝ maxime bñficio/nõ Aristotelicos tm̃/uerũetiã Platonicos iam sensus penetrauisse. Florẽtie vo Baptistã leonẽ Albertũ ab eisdẽ disciplinis exorsum/op⁹ in architectura pulcherrimũ edidisse. Quid dicã de Frãcisco berlingherio nostro Nicolai filio ? nonne hic mathematicoꝝ bñficio fret⁹ de cosmographia vsib⁹ scripsit egregie? Neminẽ vo turbet/qõ Plato pythagoreoꝝ more ex mathematicis/physica cõponere videatur. Nõ eniꝫ intelligi vult nãlia corpora ex figuris ꝛ numeris tanꝙ̃ ex elemẽtis ꝛ partib⁹/sed tanꝙ̃ ex terminis/quadã resolutione cõponi:qõ videlicet naturalia in illa quasi ꝓiora/ac ueluti terminos resoluant. Nonne termini corpoꝝ dimẽsiones sũt atꝙ figure? Numeri etiã termini figurarũ? Preterea spẽs naturales subiecto nõ solũ cõmuni:sꝫ ꝓprio indigẽt. Figuris aũt satisfacit cõe subiectũ. At numeri neꝙ ꝓprio neꝙ cõmuni neꝙ ullo ꝓrsus corporeo indigẽt fundamẽto. Ex quo patet figuras ꝙdẽ naturalib⁹ spẽb⁹:numeros aũt figuris eẽ ꝓiores. Triplicẽ ergo in reb⁹ ordinẽ Pythagoras Platoꝙ cogitabãt/spẽrũ/figurarũ/ꝛ numeroꝝ. Triplicẽ siliter inter ideas:adeo ut ꝛ in reb⁹ ꝛ in ideis/spẽs in figuras/figure resoluant in numeros: Atꝙ certe spẽs/figuris certis/certe figure/certis numeris quodãmõ ꝙgruãt:rerũ ordie oino sic exigẽte. Quãobrẽ ubi aiũt spẽꝫ ignis ex pyramidali figura/ꝛ pyramidẽ solidã/ex triagulis quatuor/ꝛ hos ex quaternario ternarioue ꝓstitui/significare uolũt ꝓprietatẽ quãdã in his cũctis coiter eẽ psimilẽ. Et cõparãda hec intel se poti⁹ ꝙ̃ cõponẽda. ¶ Hac utiqꝫ rõne figuram igni pyramidalẽ tribuit. Aeri figurã facies hñtẽ octo quã noiat octaedrã. Aque facies hñtẽ viginti:quã icosaedrã uocat. Terre facies sex hñtẽ/noie cubũ atꝙ talũ. Uniuerso deniqꝫ duodecim facies possidẽtẽ. Et pyramidalẽ ꝙdẽ figurã ideo ꝓuenire vult igni:qꝛ tenuis/ꝛ ad inciſionẽ ꝓe ceteris apta/ex paucioribusꝙ triagulis ꝓstituta:ideoꝙ oiuꝫ leuissima figurarũ. Figurã vo cubicaꝫ terre/qꝛ solidissima atꝙ stabilissima sit. Figuras alias medꝫs elemẽtis/qm̃ ad motũ atꝙ statũ iter ignẽ ꝛ terrã/medio modo se hñt. Duodecaedrã/que duodeciꝫ facies habet/ꝙgruẽ putat mũdo ꝓpter spas duodeciꝫ: ac signa duodeciꝫ in zodiaco. Resoluit aũt solida in plana. Plana vo in triagulos:ꝑcipue in eos qui rectãguli noiant:Quoꝝ vn⁹ scalen⁹ sit.i.scalaris latera oia ineqlia possidẽs. Alter isoceles.i.eqcrurus duo hñs equalia latera: Nã triagulũ eqlaterẽ in quo neꝙ rect⁹ angulus neꝙ linea in ꝑpẽdiculum recta sit/minus cõponẽdis planis aptũ existimat. Cõstituit ex scalenis pyramidalẽ/ꝛ octaedrã/quoſaedrãꝙ molẽ: cũ pyramis ex triagulis quatuor eqlaterib⁹ ꝓstituat: quoꝝ qlibet in sex triangulos scalenos diuidit. Octaedra figura ex octo silib⁹:quoꝝ dſqꝫ in sex triagulos scalenos siliter distribuit. Icosaedra figura ex viginti silib⁹:quoꝝ qlibet siliter in sex scalenos euadit. Isoceles aũt triagulus figure cubice dicit elementũ. Quatuor enim isoceles triagули ꝓcurrẽtes quadrãguluꝫ cõplẽt. Ex huiusmodi vo ꝙdrangulis sexcub⁹ efficit. Deniqꝫ dodecaedrã figurã mũdo/ut dicebã/accõmodauit:qm̃ syderũ forme duodeciꝫ suspiciunt in zodiaco: quoꝝ quelibet in partes triginta secat. Siliter in figura dodecaedra intueri licet pẽtagonos duodecim/ſi gillatim in triangulos eqlateres ꝙnque diuisos:ita ut vnusꝙsqꝫ rursuꝫ ex triagulis sex scalenis conficiatur:

Et in omni mole dodecaedra trecẽti sexaginta repiantur trianguli: quot etiã in zodiaco portiones existunt.
¶ Tractat vo deinceps de motib⁹ passionibusq; elemẽtoꝝ. Itẽ quo pacto distinguant in partes/ & iuicez misceant: & quos effect⁹ mixtione conficiãt. Preterea qualis sit tum elemẽtoꝝ tũ mixtoꝝ inuicẽ cõmutatio. Interhec de mixtis impfectis agit/ & de pfectis: de liquorib⁹/ & lapidib⁹ & metallis: sed hec ferme oia pythagorico more sub obscuris metaphoris inuoluuntur. Aptioꝝib⁹ aũt vbis Platonẽ auditoribus suis tradidisse putamus: & Aristotelẽ pre ceteris manifestius eadẽ litteris cõmẽdasse. Hoꝝ itaq; oĩum a libris Aristotelis de generatione atq; meteoris interpratio req̃rat. Tractat insup de passionib⁹ que ab elemẽtis aĩali um sensib⁹ inferunt. De passionib⁹ inq̃/ & occultis & manifestis. De uoluptatis doloriscq; specieb⁹: Que in philebo & nostro de uoluptate libro pspicue declarantur. Agit pterea de sensibus ipsis eorũq; obiectis. Distinguit sapores/ odores/ & uoces/ atq; colores.
¶ Iterũ de hoie quantũ ad aĩam spectat & corpus.

Cõsideratione dignũ est quãtũ nos admonear Plato noster/ vãdã eẽ opam/ ut nos ipsos pro virib⁹ cognoscamus: meminerimusq; oia infra lunã fuisse nobis a deo subiecta: neq̃ ipi ptra dignitatẽ nostrã iferioꝝib⁹ nos vicissiz subiũciamus/ In ipso enim totius disputationis exordio decretũ est de vniuerso tractari/ usq; ad ipsam hois genituraz. Rursus in medio disputationis cursu oĩs a patre precipit exornare hoiez/ oĩm aialiũ: quẽ ad imaginẽ & similitudinẽ suã esse uelit atq; pesse. Deinde paucis interiectis redit ad hoiem. Demũ ppe finẽ resumit/ qõ pmo fuerat institutũ/ videlicet de vniuerso usq; ad genituram hois fuisse tractãdum: Atq; in cũctis mosayco more pbat hoiem in diuino hoc opificio & in primis ponit/ & postremũ fieri quasi finez. Ergo nũc & omittens alia/ repetit diuinũ in hoie generando mãdatum: & in hoc absoluẽdo diuinoꝝ obsequiũ ministroꝝ/ neq; id qdẽ iniuria. Predixerat enim solũ in terris hoiem iustitiã & supos esse culturũ: ut maxime rõni sit cõsentaneũ/ deos genituram hois diligẽter excoluisse/ Sed his omissis/ que sequunt expediamus. Iteruz de aĩa irrõnali tractatur nõ adeo pxime/ sed per sequẽtes mobiles q; causas pstituta. Que rõnali subiecta sit celitus/ a deo demisse. Irrõnalẽ vo aiam platonici nõ taz substãtiale aliqd/ q̃ accidẽtale qddam esse putãt quasi rõnaliũ uestigiũ aiarũ: In quo sensus qdẽ sint/ siz per diuersa corporis instrumẽta diuisi/ atq; patibiles. Sensum aũt in ipsa aie rõnalis substãtia ponũt cõem simplicẽ impatibilẽ: qui nõ ppie accipiat illatas a corporib⁹ passiones: quẽadmodũ sẽsus alter: sed alteri⁹ sensus pcipiat/ siue potius iudicet passiones. Proinde rõnalis aie substãtiã idiuisam & in se pfistẽtẽ eẽ pbãt: neq; capiti uelut substẽtaculo/ cõmẽdatam: sed quasi uel instrumẽto ipius accõmodatã/ uel cuidã in suo genere simili cõparatã. Irrõnalẽ vo in mẽbris quodam modo residere. & partẽ qdẽ eius audacie & iracundie cõpotẽ cordi/ partẽ vo pcupiscẽtie deditã iecori cõmẽdatã. Verũ de hoc ipso iecore mirã pythagoricoꝝ notabis opionẽ: videlicet id mẽbrũ ex certa soliditate & clara pariter lenitate/ sic eẽ pterperatum: ut speculi mõ imagines rerũ accipiat/ facile admoduz atq; reddat. Profecto quẽadmodũ imaginatio uehemẽs grauide mulieris in fetu tenerrimo sepe exprimit rei desiderate notas. Ita uehemẽs siue mẽtis motio siue sẽsus imaginatio nãz iecoris specularez facilime formar. In hoc ipso speculo demones supiq; futuroꝝ effingũt imagines/ quotiẽs pacato pfus aio aliunde illic imagines nõ pingunt. Itaq; futuroꝝ note speculo huic ifuse in mẽtẽ ptin⁹ imaginationẽq; resultãt: siz illic sepe imaginib⁹ alĩs adeo cõfundunt/ ut futura portẽdere nequeãt. An videlicet uel mẽs prudẽtie officiis occupata circa gubernãda distrahit/ uel imaginatio silibus negociis occupat. Ubi vo rõnis imaginatiõisq; uacat prudẽs & ptinuata & laboriosa discursio/ sepe imagines futuroꝝ a supis in speculũ nostrũ psiliẽtes/ ide in iudiciũ manifeste resiliunt. Verũ qd nã portẽdãt discernere illi⁹ est officiũ qui ab antecedẽtib⁹ in consequẽtia prudẽter sagaciterq; discurrere psueuit. At vo discursio talis impedit uaticiniũ: ut merito alĩ sint qui puident: alĩ qui puisa iterptant/ & explicãt. Post hec psequit mãm latissime a medicis explicatã de humoribus cõplexionibusq; & mirabili humani corporis artificio. Atq; elegãtiã Platonis in hois corpore describendo adeo admirat⁹ est Bartholome⁹ fontius noster rhetor egregius: ut pclara oratione pbauerit/ neq; Lactãtiũ/ neq; Cornelĩũ Celsum/ neq; Ciceronez ipm eadẽ in re describẽda ad mirã Platonis eloquẽtiã accedere potuisse. Inter hec pceptũ religiosum psiderabimus: nõ eẽ de diuinis ulteri⁹ affirmãdũ/ q̃ diuinũ pfirmet oraculũ. Itẽ puidẽtiã in hoie cõponẽdo nullã oino aliã habuisse rõnẽ/ nisi ut ptẽplationi foret aptissimus. Rursum res nãles in effectib⁹ pducẽdis nõ eẽ ppie causas/ siz diuine puidẽtie instrumẽta. Principalẽ nãq; causã singuloꝝ in ea itelligẽtia sitã eẽ: que boni rõnẽ hñs/ singula future cõmoditatis gratia fabricat. Definit deiceps qd sanitas corporis sit/ qd morbus: Distinguit quoq; morboꝝ/ tũ alioꝝ tũ febriũ spẽs: singulorũq; rõnes assignat. Quales eẽ potissimum rõnes/ quas apud Galienũ platonicũ legi iãdiu existimaui/ ac nup a Georgio cyprio insigni medico sum in sentẽtia pfirmatus. Hic enim his diebus cũ ad me curande matris mee gratia frequenter accederet: meq; repiret hec ipsa legẽtẽ/ miro quodã ordine Galieni mẽtem cũ platonica mẽte pciũxit. ¶ Post hec aũt pfectam hois ualitudinẽ definit cõem corporis animiq; cõcordiã. Quã tũc demũ possideri putat: qñ tã corp⁹ q̃ aia in seipis disponunt bñ: deinde simul optime cõponunt. Optime inq̃. i. equali quadã mẽsura: ut neq; robur animi nimis excedat moduz corporis: neq; robur corporis supet animi modũ. Siz anteq̃ pfectã hãc definiat sanitatẽ/ animi morbũ distiguit in duos. s. ignorãtiã & insaniã. Insaniã vo duplicez eẽ ait. Unã qdẽ occultã: que in ptinua pnaq; ad ilã affectione psistit. Puta habitũ quẽdaz ad perturbationẽ aliquã ppẽlissimuz. Alterã vo manifestã. s. quã uel aliq̃ perturbatio supramodũ adaucta detegit ut in gradu sũmo cupiditatis & uoluptatis tioriscq; & doloris & ire: uel uapores humoꝝ inclusi mẽbris iducũt/ ut atra bilis ex sanguinis/ uel bilis uel salse pituite adustione pueniẽs. Interea ubi ait/ neminẽ spõte eẽ malũ/ siz ppter naturã psuetudinẽq; deprauatã. Intellige nãlẽ pcliuitatẽ nõ mediocriter per oppositã

oppositam ꝓsuetudinē cohiberi ab initio potuisse. Sz pcliuitatē illā diuturna ꝓsuetudine ꝓfirmatam: extirpari ꝙdē oīno nō posse/exacta nihilomin⁹ doctrina exhortatiōibusq; amputari. Docet post hec colere corp⁹ simul ꝛ aiūm/ppetuo quodā exercitationis motu. Exercitatiōis inq; moderate. Motu inq; ppio ꝛ ad bonum propriū rite directo: quo utrūq; exercitatū atq; nutritū tm̄ viriū ꝓsequat/ut alteri nō succūbat. Optat ꝙdē Plato corp⁹ aio cedere/sz nō ita succūbere/ut mot⁹ animi sustinē nou possit. Optat corp⁹ ualidū atq; firmū. sz sub aio lō ge ualidiore. Dox quātū exercitationē laudet/attēde. quātū temerariū pharmacor vituperet usum. Proinde quēadmodū tā corp⁹ q̄ aiam ppriis exercere ꝛ ꝓfirmare motib⁹ iusserat/sic tres aie vires i. rōnalē/aiosam/cupidā: suis quālibet motib⁹ preci pit ꝓseruare. Verūtn rōnalē alimentis frequentiori bus enutrire: ne ceteris succūbere cōpellat. Ait intellectū homini pro demone datū. s. itimo. Alteruz eniz demonē habet externū. Itē rectū corporis habitū quasi celesti tributū. Rursus eū qui vires irrō nales supra modū nutrit/mortalē euadē: quasi doceat quomodo accipiēdū sit/ubi ait hoiez fieri brutū. i. bruto psimilē. Addit eū qui pcipue alit mētem sic imortalē fieri/ut imortalitatis nulla pars desit. Imperfecta enim imortalitas est/que motū agit ppetuū. Perfecta vo/que manet: qualis utiq; est in eo qui sola iā itelligētia viuit: euaditq; ex hoie demō: Ex quo itelligit etiā qn̄ ait hoiem effici brutū/id nō ppie/sz quadā similitudine dici. Preterea ex eo qō subdit feminas ortas ex masculis/si placet / obscure nobis referat mosaycū illud Euaz ex viro fuisse ꝓducta. At vo gradus brutor oēs paulatiz ex gratiori rōnalis aie lapsu multiplicari/Intellige aiaz nostrā ob quādā liberi mor⁹ infinitatē/posse ꝛ ītra se in brutor oium affect⁹ habitusq; ꝓuere: ꝛ extra se supplicū loco iter similia bruta/uel brutor loca diuino quodā trāsferri iudicio. Itē oēs iferior vi uētium dotes in hois aia tanq; pfectissima ꝓtineri. atq; brutor aias in ipso rerū generationisq; ordie ad nostrā referri/quasi finē. Si hūc in modū ꝓgressionē aie rōnalis in alias: atq; vicissim in hanc aliarū regressionē accepis/forsan a Platonico sēsu nō aberrabis. Ipse eniz hic sub psona pythagorica loquēs/fabulā oportune ꝓfingit pythagoricarū silez fabularū: atq; ne hec quasi sub historica vitate forsan admitterem⁹/nō aliter q̄ poete soleāt aialium trāsformationes adducit. Atq; Time⁹ locr⁹ in libro de mūdo fabulosa hec eē fatet. Hec igit sic accipito timeiq; librū eo fine ꝓcludito: qui doceat nos/deuz añ oia colere: qui bona oia sola benignitate puidētie ꝓcreauit. Decreueram magnanime Laurēti breuiora hic quēadmodū argumētū decē videbat/afferre: multaq; ampliorib⁹ cōmētarīs que in timeum iā designauim⁹/reseruare: Sz Philipp⁹ ualor platonicor studiosissimus penes quē vniuerso platonico opi in agro maiano extremā manū imposui plura me hic coegit effundere. Philipp⁹ ualor/ualorie virtutis generosissimus heres: Cui ego plurimum debere me fateor/tuz qz platonica egregiaq; oia magnopere colit/tum qz singulari amore ergate tuosq; omnes afficitur. Finis Compendij.

Timeus Platonis.

Verlit Timeū etiam Chalcidius & in eundem cōmentatus est.

SOCRATES: TIMEVS: CRITIAS: HERMOCRATES. SO:

Duo/tres. Quartus autem o amice Timee ubi naz est: Ut qui heri a me ꝓuiuio accepti estis/hodie me vicissim accipiatis. TIM: Aduersa ualitudine laborat o Socrates. Nō eniz spōte ab hoc cetu ꝛ disputatione abisset. SO: Ergo tui o timee ꝛ istor erit officij: quod quarti illi⁹ absentia deest/implere. TIM: Ita ꝓsus. Quare nihil quoad fieri poterit/ptermittemus. Naz cum laute abs te hesterno epulo accepti fuerimus/nefas eēt/si epulas tibi pro viri⁹ similes libēter nō rederemus. SO: Nuz recordamini/que uobis ꝛ q̄m multa tractāda ꝓposui: TIM: Partim ꝙdez tenem⁹ memoria: partiz vo tu/si exciderint/suggeres. Immo vo nisi molestū sit/breuiter illa ab exordio repete/ut nobis iterū ꝓfirment. SO: Faciā eqdē. Sūma disputationis hesterne erat res. p. qualis mihi ꝛ ex qualib⁹ viris optima posse fieri videret. TIM: Nobis certe oīb⁹ ualde ꝓbata sunt o socrates que dixisti. SO: Principio agricolas ceteroscq; artifices a militibus separauimus. TIM: Certe. SO: Cuz vo cuiq; qō pro nature instinctu pcipue suū est/ꝛ singula tm̄ singulis artib⁹ officia tribuerem⁹/illis quoq; quos pre ceteris bella gerere oporteret id vnū dūtaxat ptegēde. s. ciuitatis munus iniūximus/ꝛ aduersus externos hostes/ꝛ aduersus ciues rei. p. euersores: ita ut erga subiectos tanq; natura amicos mites sint: ptra hostes vo in plio ferocissimi. TIM: Ita ꝓsus. SO: Duplicē sane naturaz in custodū animis eē debere tractauimus/ꝛ iracūdā ꝛ philosophico ingenio pcipue accōmodatā/ut recte in suos mansueti sint: in alienos vo feroces. TI: Pro culdubio. SO: Quid aūt de educatione dicem⁹? Nōne gymnicis exercitationib⁹ ꝛ musica ceterisq; decēti b⁹ disciplinis/eos a nobis istitutos fuisse? TIM: Ualde ꝙdē. SO: Ita educatos hoies neq; aurū neq; argētū neq; aliud q̄q̄ ꝓpriū aut habere aut putare statuimus: sz tanq; adiutores publicosq; mīstros sola mercede ꝓtētos esse/tāta ab his quos tuent exhibita quāta moderate viuentib⁹ sufficere videat: stipendio preterea publico in cōe uti uoluimus: ꝛ ad cōem inter se victū impēdere/ut ceteris post habitis oīb⁹ solius vtutis ꝛ custodie curā habeāt. TIM: Hec quoq; ita abste dicta fuerūt. SO: Naturā ptera mulieruz nō aliter q̄ virorz effingi pcepimus: studiaq; oia taz belli q̄ pacis mulieribus cum viris esse coia. TIM: Id quoq; dictū. SO: An tenetis memoria que de procreandis liberis diximus? Forte vo ob rei ipsius nouitatē firmiter tenuistis? Cōes ꝙppe nuptias liberosq; statuimus: ut nemo natos suos discernat/sed oēs ab oibus ꝓsanguinei existiment / dum equales ferme natu fratres soror resq; vicissim se iudicāt: maioribus vo patrū uel auorū reuerētiā exhibēt. erga minores aūt tanq; filios ꝛ nepotes afficiunt. TIM: Hec quoq; memoratu facilia sunt. SO: Ut aūt q̄ optimi ab ipo initio pro viri⁹ gignerent/magistrat⁹ utriusq; sex⁹ nuptijs ꝓposuim⁹? Qui clā sortibus ꝙbusdā opam darēt: ut prauis prauis boni contra bonis mulieribus miscerentur. neq; ulla

ob hoc diſcordia oriret/cuius incõgreſſu min⁹ ꝓſpero ꝙſq; fortunã potius ſit q̃ ꝓſiliũ principũ culpaturus. TIME:Recordamur.SO:Præterea ſanximus bono rũ fet⁹ in patria alẽdos eẽ/alioꝝ vo alios alio clã mit tẽdos. Adultos demũ utroſq; diligẽter ꝓſiderandos: ut ſiqui iter relegatos bone indolis ſint/in patriaꝫ re uocent.ſiqui vo iter domeſticos ꝓtra videant affecti/ ſiliter relegent. TIME:Ita ſtatutũ eſt.SO:Huius ſatis iam heſternã diſputationẽ quãtũ cõpẽdio licet/narra uim⁹ : an aliq̃d etiã a me ꝓtermiſſuꝫ o amice timee re cẽſeri deſideras? TIME:Nihil ſane.hec enim ferme ſunt que tractaueras. SO:Audite deinceps quo pa cto erga hãc quã deſcripſimus rẽ.p.ſim affect⁹.Cõpa ratione plane uobis apiam.Quẽadmodũ ſiqs aialia eximie pulchritudinis intuit⁹ ſeu picta/ſeu viua q̃dez ſed torpẽtia/mot⁹ geſtuſq; viuẽtiũ ꝛ certamẽ aliquod eoꝝ expectare deſideret / ſic ego nũc libẽter aliquem narrãtẽ audirẽ/quo pacto ſupra deſcripta ciuitas cuꝫ finitimis ciuitatib⁹ decertaret:q̃due tãta ei⁹ educatio ne diſciplinaq; dignũ in bello uel pace tam dicẽdo q̃ agẽdo erga ciuitates ſingulas demõſtraret.Eq̃dem o Critia ꝛ Hermocrates mihi cõſcius ſum nõ poſſe me eam urbẽ viroſq; pro dignitate laudare.Hoc quidez nõ poſſe nihil mirũ:ſed de ueterib⁹ quoq; ꝛ huius ſe culi poetis idẽ exiſtimo:nõ quo poeticũ gen⁹ ꝓtẽnam: ſed q̃ euidẽs vnicuiq; ſit imitationis ſtudioſos ea fa cile ꝛ optime imitari:in q̃b⁹ fuerint educati.aliena vo lõgeq; ab eoꝝ educatione remota opibus quidẽ diffi cile/vbis etiã difficili⁹ poſſe ꝓut cõuenit emulari.So phiſtas utiq; ꝛ dicẽdi ꝛ aliarũ ferme ꝑclariſſimarum artiũ ꝑitos eẽ arbitror: ſed q; multas quotidie ciuita tes perrãt/nec ꝓprias ſedes ullas hñt/uereor ne cõie ctura q̃dẽ aſſequi nequeãt/q̃ multa ꝛ qualia viri phi loſophi atq; ciuiles tã bello q̃ pace erga ſingulos uer bis ꝛ opib⁹ agãt.Sola igit̃ ueſtra ꝓfeſſio ſupeſt/tum natura tum diſciplina pbie ꝛ rerũ gerẽdarum ſtudio pollẽs.Timeus q̃dẽ iſte ex locris que urbs in italia iu ſtiſſime gubernat̃/nobilitate ꝛ opib⁹ prestãtiſſim⁹ ſum mis magiſtratib⁹ ꝛ honoribus funct⁹ eſt: ꝛ ad ſumma totius pbie faſtigia/ut opinor/aſcẽdit.Critiaꝫ quoq; ſcimus hec utraq; ꝓſecutũ.Hermocratis etiã naturã educationẽq; his oĩb⁹ que diximus tractãdis eſſe ac cõmodatã/cum multis teſtimoniis moneamur/dubi tare nõ licet.Quapropter rogãtib⁹ uobis heri de re pu.diſputari/libẽtiſſime parui:cũ cogitarẽ qõ deinde inſtituto opi ſupforet/a nemine cõmodius q̃ a uobis modo uelitis/poſſe tractari.Cum enim ciuitatem ad bellũ idoneã ꝓſtituerit̃is ſoli oĩum uos/que eã decẽt/ viciſſim oĩa tribuetis.Cũ vo in ſupiorib⁹ que mihi in iũcta fuerãt pfeciſſem / que modo retuli uobis tractã da cõmiſi.Vos aũt cõmuni ꝓſenſu impatũ mun⁹ mu tuo mihi parandi nũc ſermonũ ꝓuiuꝫ recepiſtis.Ego igit̃ adſũ ad ꝓmiſſas epulas paratiſſim⁹.HER:Nos quoq; oẽs o ſocrates ut pollicit⁹ eſt modo Time⁹/qõ iubes pro viri⁹ exequemur:ꝑſertiꝫ cũ nulla excuſan di ſit rõ/quo min⁹ id facẽ debeam⁹. Nam ꝑterito die cũ diſputatione pacta mox ad hoſpitiũ quo apud cri tiã ſuſcepti ſum⁹ rediremus/ꝛ intereũdũ primo ꝛ do mi rurſus de his reb⁹ vba fecimus.Hic igit̃ nobis ue terẽ narrauit hiſtoriã:quã veliz o critia ſocrati modo recẽſeas:ut cũ audiuerit/iudicet:nũquid ad eãrẽ quã nos exeq̃ iuſſit/ꝓducere videat:CRI:Faciũduꝫ eſt:ſi ita timeo quoq; videt/tertio diſputatiõis hui⁹ par ticipi.TIME:Videt ſane.CRI:Audi ſocrates mi rã q̃dẽ:ſꝫ plenã vitatis hiſtoriã:quã Solon ſeptẽ ſa piẽtũ ſapiẽtiſſimus recẽſebat.Erat enim domeſtic⁹ admodũ amicuſq; dropidis ꝓaui noſtri:qõ in ſuis carminib⁹ ipſemet ſepe teſtat.Quo aũt noſtro Cri tie ut ipe nobis ſenex poſtea referebat/qñq; narra uit res geſtas huius urbis memorabiles diuturnita te tpis hoiumq; iteritu oblitteratas.Unũ vo pre ce teris facinus iſigne recẽſuit:qõ uobis nũc narrãdũ cẽſeo:ut ꝛ tibi morẽ geramus/ꝛ deã cui hodierna põpa dicata eſt/hac narratione quaſi quodã hym noꝝ cantu/ut par eſt/honorem⁹.SO:Recte loque ris:ſꝫ q̃d iſtud tãdẽ eſt:qõ critias nõ quaſi vbis de ſcriptũ/ſꝫ quaſi ab hac ciuitate quõdã geſtũ ex ſo lonis narratione uobis apuit?CRI:Referã pſcaꝫ mihi puero traditã ab auo hiſtoriã.Cũ ageret cri tias annos/ut ipſe dicebat/circiter nonaginta:ego vo decẽ/celebraretur̃q; ſolẽnis ille dies:in quo ad cãtũ carminũ pueri ꝓuocabant:ꝓgregati ſumus ꝛ nos vna cũ primis notiſq; pueris:nobiſq; a parẽti b⁹ carminũ canẽdoꝝ certamẽ eſt iniũctũ.Ubi mul toꝝ poetarũ carmina nõ pauca memoriter,pnũcia ta ſunt.ꝛ Solonis vſus a plurimis puerorꝝ utpote nouitatẽ poematis admirãtib⁹ decãtati.Cũ ꝓtribu lis q̃dam/ſeu q̃ ita iudicaret/ſiue q̃ critie blãdiri uellet/videri ſibi inq̃t cũ in ceteris ſapiẽtiſſimũ fuiſ ſe Solonẽ/tũ in carminib⁹ poetarũ oĩuꝫ generoſiſ ſimũ.His vbis/ut recte memini/ualde letat⁹ eſt ſe nex.atq; ita ridẽs inq̃t.Si ſolon o aminãder nõ tm relaxandi animi gratia/ſꝫ dedita opa ſerioq; ſicut alĩ poeſiꝫ eẽt ſecut⁹/uel hiſtoriã quaꝫ ab egypto re uerſus iſtituerat abſoluiſſet/a qua quidẽ ſeditiõib⁹ ceteriſq; ciuitatis fluctib⁹ deturbatus medio in cur ſu deſtitit:nec Homero Heſiodoq; nec alio quoq̃ poetarum/ut opinor/iferior extitiſſet.Ad hec ille. Qua de re o critia tractare ſolon inſtituit?SO:De maximis inq̃t rebus ab hac ciuitate quõdaꝫ geſtis/ quarũ memoria apud nos tpis diuturnitate ꝛ iteri tu hoium extincta eſt.Dic queſo inq̃t o critia:quid illud opus ꝛ quõ actũ:ꝛ a q̃bus habitũ tanq̃ uerũ Solon narrabat?CRI:Eſt inq̃t egypti regio delta cuius e vtice ſcinduñ nili fluẽta.Ei⁹ cãpi/ſaitica pa ſcua noiant:In q̃b⁹ maxia ciuitas eſt:quã ſaim uo cãt. Vñ Amaſis fuit rex.Urbis ei⁹ fũdatrix dea fu it/quã egyptij neithẽ/greci athenã noiant.Ipſi poꝛ ro hoies atheniẽſiũ amici ſũt/eiſq; genẽ quodã ꝓiũ ctos eẽ ſe ꝓdicãt.Quo Solon ꝓfectũ ſe honorifice acceptũ fuiſſe referebat,Et cũ de uetuſtatis memo ria ab illis ſacerdotib⁹ qui in hac re ceteroꝝ pitiſſi mi erãt/q̃ſiſſet/exptũ ſe cẽ dicebat:neq; ſeipm neq; aliũ grecoꝝ quenq̃ cognitionẽ antiq̃tatis ullã hẽre Vñq; vo corã ſacerdotib⁹ / ut eos ad ſua narrãda ꝓuocaret/de antiquiſſimis illis athenarũ hiſtoriis vba feciſſe:phoroneo ꝓmo ꝛ niobe/poſtq; inunda tionẽ mundi de pyrrha ꝛ deucalione/eorũq; poſte ritate:ꝛ de tpib⁹ q̃b⁹ ſingula ꝓtigerũt.Tũc ex ſacer dotibus quẽdã grãdẽ natu dixiſſe . O ſolon ſolon: greci pueri ſemp eſtis . nec q̃ſq̃ e grecia ſenex.Cur iſtõ diceret pcõtãte ſolone rndiſſe ſacerdotẽ.Quia iuuenis ſemp uobis eſt aius:in quo nulla eſt ex ue tuſtatis cõmemoratiõe/ ꝓſca opĩo:nulla cana ſcia.

Quod

Quod ideo uobis cõtigit:qz multa ꝛ uaria hoium exitia fuerũt/erũtqz. Maxima quidẽ aut ignis cõ flagratione aut aque inũdationibus ꝓuenire neces se est. minora vo alijs quibuslibet calamitatib⁹ fie ri. Nã qõ apud uos fert/phetõtẽ quõdã solis filiũ currus ascẽdisse paternos:nec patris aurigatione seruata / exussisse terrena/ipmqz flãmis celestibus conflagrasse:q̃uis fabulosum videat/uerũ quodã modo eẽ putãdũ est. Fit eniz lõgo tẽpoꝛ iteruallo celestis circuit⁹ permutatio quedã:quã inflãmatio nis uastitas necessario sequit. Tunc hi qui edita ꝛ arida incolunt loca magis pereũt/q̃ mari fluuijsqz vicini. Nobis poꝛro nilus cũ in plerisqz rebus salu taris est/tũ huiusmodi a nobis arcet exitiũ. Quan do vo dij aquarũ colluuione terre sordes diluunt/ pastores ouiũ atqz bubulci qui iuga mõtiũ habitãt periculũ illud euadũt. Uestre aũt ciuitates in plani tie site impetu fluminuz ad maria rapiunt. Sed in hac nostra regione neqz tunc neqz alias vnq̃ aqua in agros supne descẽdit. Cõtra vo sursuz e terre vi scerib⁹ scaturit. Quãobrẽ antiqssimarũ rerũ apũ nos monimenta seruant. Proinde ubicũqz nec im briũ tẽpestas nimia nec incẽdiũ ingẽs cõtingit/licet alias pauciores/alias plures semper tñ hoies sũt. Quecunqz vo a nostris siue a uestris siue alijs na tionibus gesta sunt memoratu digna/modo ad au res nostroꝛ peruenerint/nostris in templis descri pta seruant: Apud uos quidẽ ꝛ alias gentes res ge ste nup/litteris monimẽtisqz traduntur. Sz certis tem porũ curriculis illuuies ĩmissa celit⁹ oia populat. Ideo qui succedũt/ꝛ litteris ꝛ musis orbati sunt. Quo fit ut quasi iuuenes iterũ sitis ꝛ rudes / prete ritarũ rerũ oium prorsus ignari. Nã ꝛ ea ipsa que modo ex uestris historijs recensebas a fabulis pue rilibus o solon parũ distãt. Primo qõ vnius tantũ inundationis memineritis/cuz multe precesserint. Deinde qõ gen⁹ maioꝛ uestroꝛ in regione uestra clarissimũ ꝛ optimũ ignoretis:ex quo tu ꝛ atheniẽ ses ceteri nati estis/exiguo semine quondã publice cladi superstite. Quod propterea uos latuit:qz su perstites illi eorũqz posteri litteraruz usu multis se culis caruerũt. Fuit enim añ exitialez illã terre illu uionẽ o solon atheniẽsiũ ciuitas tã belli q̃ pacis of ficijs prestãtissima:eiusqz opera legesqz oibus quo rũ memoria ad nos peruenit/excelluerũt. Tũc ad miratũ solonẽ obnixe sacerdotes obsecrauisse ait ut omnia diligẽter priscoꝛ ciuiũ opera reuelarent. Atqz illi sic a sacerdote quodã fuisse rñsum. Nulla hoc inuidia prohibet solon. Dicã eq̃dẽ libenter tui ꝛ ciuitatis uestre gratia. Maxime vo gratia dee/ que ꝛ uestrã illã ꝛ hãc nostrã cõdidit:educauit:isti tuit:prioꝛẽ uestraz annis mille/ex terra ꝛ vulcano
145 accipiẽs semina.posterioris aũt hui⁹ nostre urbis res octo annoꝛ milibus geste in sacris litteris con tinent. Illoꝛ ergo ciuiũ qui in hoc nouẽ miliuz an noruz tẽpore añ nos fuerũt/institutа ꝛ preclara fa cinora/breuiter solon in pñtia tibi perstringaz. Be inceps vo cũ plus vabit ocij accepto historiaruz li bro/latius exponemus. Ac primũ leges illoꝛ cõsi dera quo pacto cum his nostris cõueniãt. Multa enim hic similia illis reperies. Principio qõ sacer dotes separati ab omni turba vitam agũt. Deinde uaria opificũ genera ita inter se discreta sunt:ut suuz q̃sqz agat. ꝓmiscue vo nullus. Similiter pastoꝛ:uena toꝛ:agricolarũ iter se distincta sũt opa. milites quoqz hic/ut nosti/ab alijs oibus segregati/bellica dũtaxat tractare a lege iubent. Armatura etiã:ut clippeoꝛ ia culoꝛũqz usus/apud utrosqz ꝑsimilis. his ꝓmi nos in asia usi sum⁹. Et dea ut illis in locis sic uobis primis hec tradidit. Prudentie quoqz ꝛ modestie magna si cut vides nostris legibus ab initio cura fuit: diuina tionis insup ꝛ medicine/ꝛ sanitas nobis per hec diui nitus procurata. Demũ quecũqz ad hec attinẽt disci pline/diligẽter institute a lege reperiunt. Huiusmodi institutione ꝛ ordine prioꝛẽ uestrã urbẽ dea a primoꝛ dijs exornauit:cũ in urbe cõdenda eaz regionẽ elegis set que ob aeris tẽperiẽ prudẽtissima ingenia procrea ret. Utpote enim bellicosa ꝛ sapiẽs dea regionẽ eligẽ dã cẽsuit talẽ/que esset sui similes hoies editura. His itaqz legibus uel etiã honestioribus institutionib⁹ foꝛ mati ueteres atheniẽses omni virtutũ genere ceteris oibus excelluerũt:ut decebat eos: qui dijs geniti eru ditiqz essent. Multa q̃dẽ ꝛ mirabilia uestre ciuitatis opera in monimẽtis nostris leguntur. sed vnũ magnitu dine ꝛ virtute precipuũ facinus. Tradit enim uestra ciuitas restitisse olim innumeris hostiũ copijs:que ex athlãtico mari profecte prope tã cũctã europã asiãqz obsederãt. Tũc enim erat fretũ illud nauigabile:hãs in ore ꝛ quasi uestibulo eius insulã: quas herculis co lumnas cognominatis. feruntqz insula illa libia simul ꝛ asia maioꝛ fuisse:per quã ad alias proximas ĩsulas patebat aditus:atqz ex insulis ad oẽm cõtinẽtem e cõ spectu iacentẽ vo mari vicinã. Sed intra os ipm poꝛ tus angusto sinu fuisse tradit. Pelagus illõ ueruz ma re:terra quoqz illa uere erat cõtinens. In hac athlan tide insula maxima ꝛ admirabilis potentia extitit re gum:qui toti insule illi multisqz alijs:ꝛ maxime terre cõtinentis parti:preterea ꝛ his que penes nos sunt/ dñabant. Siquidẽ tertie mũdi parti que libia dicitur usqz ad egyptũ imperauerũt: Europe vo usqz ad tyr renũ mare. Hoꝛ vis ois vna collecta nostrã o solon uestrãqz regionẽ/ꝛ quicquid intra colũnas herculis cõtinebat/inuasit. Tũc uestre ciuitatis virtus in oẽs gentes enituit. Que cũ oẽs magnanimitate bellicisqz artibus añcelleret/partim vna cũ alijs grecis/partiz sola ceteris deserẽtib⁹/extrema discrimina subijt ho stesqz expugnauit/amicis seruata uel reddita liberta te: Post hec ingenti terremotu iugiqz diei vnius ꝛ no ctis illuuione factum est/ut terra dehiscens uestros il los vna oẽs bellicosos hoies absorberet: ꝛ athlãtis in sula sub uasto gurgite mergeret. Quã ob causaz inna uigabile pelagus illud propter absorte ĩsule limũ reli ctũ fuit. Hec o socrates eoꝛ que critias maioꝛ a solo 140
ne accepta narrabat summa est. Sz dũ ꝑterito die re.p.ciuibusqz suis dissereres/subijt mihi quedã ex re cordatione admiratio/cogitanti videlicet diuina qua dã sorte factum esse/ut similima quedã haud ab re so lonis historie traderes. ob eã vo causaz nihil tũc pro tuli/quoniã ex diuturna negligẽtia nõ satis reminisce bar. Satius igit ipse censui / ut priusq̃ referre uobis inciperẽ/mecũ esse repeterẽ. Ideo vo statim imperio tuo cõsensi:qz cõfidebã ut in rebus huiusmodi maxi me decet/aliquid me qõ proposite rei ꝓgrueret reper turũ. Ita heri/ut iste ait/post discessum protinus his.

prout tunc recordabar/recẽsui. A nocturnis deinde vigilijs pene oia recuperaui. ¶Profecto que in pueritia discimus diutius firmiusq; /ut ferẽ/meminisse solemus. Atq; haud scio/an que heri audiui/referre nũc oia memoriter possim:que vo puer accepi/mirabor equidẽ siquid eorũ e memoria mihi exciderit. Ea qp̃ cũ uoluptate ꝛ ioco audiebã:cũ ꝛ senex ille libenter me doceret/ꝛ ego ab illo sedulo sciscitarer. Qua propter quasi quedã litterarũ inuste indelebiliter/note/ea mihi oia infixa memorie permãserũt. Atq; his etiã añ solis ortũ ipsa narraui:ut vna mecũ essent ad hanc orationẽ paratiores. Verũ ut ad id quo hec oia spectãt/me cõferã:paratus sum o socrates/nõ modo summatim ſz sigillatim sicut audiui oia enarrare. Ciuitatẽ utiq; ꝛ ciues quos quasi per fabulaz hesterna disputatione finxisti/rẽ uerã esse ponem⁹. Ciuitatem quidẽ illã/athenienſez hãc urbẽ eẽ. Ciues quoq; quos ipse excogitabas nostros illos maiores a sacerdote narratos fuisse cẽsebimus. Nẽpe oino hec cõgruent: neq; ab re fuerit/si ciues tuos reuera priscos illos extitisse dixerim⁹. Quare cõmuniter rẽ ipsaz inter nos partiẽtes conabimur oẽs muneri abs te nobis impositio pro viribus satisfacere. Sed vide o socrates nunquid sermonẽ hũc probemus/an aliũ exigam⁹? SOCRA. At enim quẽ o critia sermonẽ magis q̃ istum probabimus:qui pñtibus dee sacris propter propinquitatẽ quãdã mirifice ꝯgruit. Maximuz vo illud est nõ fictã a nobis fabulã/sed uerã historiam recenseri. Quo nã igit pacto ꝛ vnde/hac spreta/disputationez aliã exordiemur? Certe nõ licet. Ideo bonis fortune auspicijs oportet iã tã uos disserere/q̃ me pro hesterna narratione/hodie silẽtio uos audire. CRI:Consi dera socrates/an cõmode mutuuz tibi cõuiuiũ dispo suerim⁹. Visum nobis est/ut timeus tanq̃ in astronomia nostroꝝ oium peritissim⁹/maximeq; in rerũ natura cognoscẽda uersat⁹/prim⁹ edisserat/ita ut a mũdi generatione exordiens usq; ad generis humani naturã deueniat. Atq; ego deinde suscipiẽs hoies a timeo quidẽ genitos/a critia vo ut plurimuz institutos/ſm solonis sermonẽ legẽq; in iudiciũ uestrũ adducã:ciuitatisq; istius ciues efficiã eos/qui prisci illi atheniẽses fuerũt: quos iã extinctos sacre egyptioꝝ littere in lucẽ e tenebris eruerũt/ adeo ut de illis deinceps tanq̃ de ueteribus atheniẽsibus uerba fiãt. SO:Copiosam ꝛ splendidã disputationẽ mensam apparauisse mihi videris. Tua ergo interest o timee inuocatis ſm legẽ dõs/disputationẽ iã exordiri. TI:¶Probe consulis socrates. Nã cũ oẽs qui mẽtis quoquo modo cõpotes sunt/in opis cuiuslibet uel magni uel parui principio inuocare deũ soleãt/ quãto nos equius est de vniuerso siue genitũ sit siue ingenitũ disputaturos/nisi forte desiptim⁹/inuocare diuinã opẽ? Ergo deos oẽs deasq; precamur/in primis quidẽ ut ea dicant a nobis/ que illis placeant:deinde ut nobis ipsi cõstemus. Quatũ ad deos attinet/sic a nobis oratũ sit. Sed qđ ad nos spectat/poscenduz est/ut ꝛ uos facile assequamini:ꝛ ego ſm mentis propositũ rẽ ipsam qua de agit transigã. ¶Principio ita mihi distinguẽdũ eẽ videt: quid sit qđ semp est carẽs generatione:quid vo qđ gignit quidem/neq; est vnq̃. Illud intellectu per rõnis indagine percipi põt:cũ semp sit idẽ.hoc opinione per irrõnalẽ sensum attingi:cum gignat:ꝛ intereat:neq; uere vnq̃ sit. Quicquid aũt gignit/ex aliq̃ causa necessario gignit. Sine causa vo oriri quicq̃ ipossibile est. Añ igit opifex in operis alicuius cõstructione ad id qđ eodẽ modo se habet semper aspicit: ꝛ huius modi quodã usus exẽplo ideã vimq; in opus educit/pulchꝝ fieri tũc opus omne necessariũ est. Añ vo ad id qđ factũ est/respicit/minime pulchꝝ. Uniuersum igit hoc/celũ siue mundũ siue quo alio uocabulo gaudet/cognominemus. De quo primũ cõsiderem⁹:qđ in questione de vniuerso añ oia iuestigari debet. Utrũ ne semp fuerit sine ullo generationis principio. an genituz sit ab aliquo principio sumens exordiũ:id ꝓfecto cernit tãgiturq; ꝛ corpus hẽt. Oia vo huiusmodi sensus mouẽt. Que sensus mouẽt/opinione per sensuz percipiunt. Hec vo talia esse cõstat/ut gignant ꝛ genita sint. Quicqd aũt gignit ab aliqua causa necessario gigni asseruimus. Opificẽ quidẽ ꝛ patrẽ mũdi inuenire difficile/ꝛ cũ iam inueneris predicare eloqui vulgo impossibile est. Rursus ꝑsiderãdũ est utrũ mundi faber sit imitatus exẽplar: Id ne qđ idẽ semp ꝛ simile est: an id qđ genitũ fuerit. Atqui si pulcher est hic mũdus ꝛ opifex mundi bonus/sempiternũ certe exẽplũ maluit imitari. Sin secus/qđ ne dictu quidẽ fas est/generatũ exẽplar est pro eterno secutus. Cũ vo ꝛ mũdus oium genitoꝝ pulcherrimus sit/ꝛ eius auctor causarũ oium optim⁹/ dubiũ nõ est/quin sempiternũ sit secutus exẽpluz. Sic igit generatus/ad id est effectus/qđ rõne ꝛ sapiẽtia sola cõprehendi põt/ꝛ immutabile permanet. Ex quo efficitur/ut necesse sit hũc mundũ alicui⁹ simulachꝝ esse. Rõnẽ vo originis naturaliter explicare difficilimum est. Ideo de simulachro ꝛ exẽplo sic distinguam⁹. Rationes utiq; cũ his reb⁹ quas exprimũt/cognationẽ quandã habere videnť. Ergo cuz de re firma ꝛ stabili ꝛ mente cõprehẽdẽda disserit/stabiles similiter immutabilesq; ꝛ q̃ maxime fieri põt inexpugnabiles rõnes esse oportet. Cũ vo de ipsi⁹ rei firme stabilisq; simulachro disputat/uerisimiles rõnes sufficiunt: que ita se ad supiores habeãt rõnes/ut simulachꝝ ad exemplũ. Nẽpe qđ est ad generationẽ essentia/id ad fidẽ est ueritas. Cũ ergo o socrates multa de dõs mũdiq; generatione a multis dicta sint/ne mireris obsecro / si rõnes de ijs ꝑbatissimas exactissimasq; afferre nõ possim. Satis eniz factũ putare debebis/si non minus ꝑbabiles q̃ quiuis alius rõnes attulerim. Equuz est meminisse/ꝛ me qui dixeram ꝛ uos qui iudicabitis:hoies esse:ut si probabilia dicenť/nihil ulterius requiratis. SO:Scite loqueris o timee:Quare uos ut iubes agẽdũ putamus. Exordiũ quidẽ hoc orationis mirifice approbauimus. Sed age deinceps disputationẽ page. TI:Dicamus igit quã ob causam ille rerũ auctor generationẽ ꝛ hoc vniuersum cõstituit. Bonus erat. Bonus autẽ nulla vnq̃ aliqua de re inuidia tangit. Ergo cũ liuor ab eo alieniſſimus esset/oia sibi quãtuz fieri poterãt similima fieri uoluit. Sic⁹ hãc gignẽdi mundi causam precipuã a prudẽtib⁹ viris acceperit/rectissime profecto accipiet. Itaq; cuz uellet deus bona oia fore/nihil vo quoad natura pateret malũ quicquid erat qđ in cernendi sensum cadere posset/assumpsit. nõ trãquillũ ꝛ quietũ/sed temere

agitatū ꝛ fluitans:idq; ex inordinata iactatione re
degit in ordinē. Hoc enim iudicabat esse pstātius.
Fas aūt neq; erat neq; est quicq; nisi pulcherrimū
facere eū/qui est optimus. Cū igit excogitasset/inue
nit nihil eoꝝ/que sm naturā aspectui subiecta sunt
si expers intelligētie sit itelligēte alio totū toto pul
chrius vnq; fore. Intellectū vo alicui sine aīa vari
nō posse. Hac rōne mentē quidē aīe/aīaq; vo corpo
ri dedit:totūq; ita mundū pstituit/ut pulcherrimū
natura opus optimūq; foret. Quocirca sicut ratio
nobis hec probabilis persuadet/dicenduz est/hūc
mūdū aīal esse/idq; intelligēs. reuera diuina proui
dētia cōstitutū. ¶ Hoc posito/qō sequit/videam⁹
ad cuius aīalis similitudinē deus mundū cōstituit.
Uni cuidā proprieq; aīaliū speciei simile fecisse/ne
arbitremur. Nā si impfecto aīali similis esset fact⁹
pulcher certe nō esset. Immo vo illius aīalis euz si
milimū esse ducamus:cuius aīalia cetera ꝛ singula
tim/ꝛ generatim partes sunt. Illud siqdē viuentia
oia/que sola mente percipiunt/in seipso cōplectit/
quēadmodū mundus hic nos ꝛ cetera que cernun
tur aīalia cōtinet. Uolens itaq; deus oium que itel
ligi pnt pulcherrimo ꝛ vndiq; absoluto mundum
hūc similimū reddere/ aīal vnū ipsum effecit/aspe
ctui subiectū:aīalia cuncta nature sue pueniētia in
tra suum limitē cōtinēs. Proinde recte ne mundū
vnū diximus:an rectius plures innumerabilesue di
ci oportuit:Unū profecto:si modo ad vnius simili
tudinē sit formatus. Qō enim viuētia oia quecūq;
intelligūtur cōtinet sociū alterū habere nō potest.
Alioquin aliud aīal/qō hec duo ptineat/esse opor
teret:cuius duo hec partes sint nec illoꝝ/sed tertij
hui⁹ / mūdus hic simulachꝝ recti⁹ diceret. Ut igit
hic mundus esset aīali absoluto similim⁹/ex eo qō
solus atq; vnus eēt/iccirco neq; duo neq; innume
rabiles pcreati sunt:ſz vnus mundus vnigenitusq;
factus est ꝛ erit. Quoniam vo corporeus/spectabi
lisq; ꝛ tractabilis erat futurus / ac sine igni videri
nihil pōt:nihilq; sine solido tāgi/ꝛ solidū absq; ter
ra nihil/ideo in operis huius exordio deus ignem
primo terrāq; creauit. Sed duo sola absq; tertio
quodā cōmode coherere nō pñt:mediūq; aliquod
vinculū utrorūq; desiderāt. Uinculoꝝ vo id est ap
tissimum atq; pulcherrimum/qō ex se ꝛ ex ꝟis que
astringit/q̄ maxime vnuz efficit. Hoc maxime pro
portio ratioq; alterne cōparationis assequit. Quā
do enim tribus numeris aut molibus aut virib⁹
mediū ita se habet ad postremū/ut pmū ad mediū
vicissimq; ut postremū cū medio / ita medium cuz
primo cōgruit/Tūc qō mediū est ꝛ primū fit ꝛ po
stremū. Postremū quoq; ꝛ primū media fiūt. Ita
necessitas cogit/ut oia que sic deuincta fuerint/ea
dē inter se sint. Eadē vo cuz facta sint/efficit:ut oia
sint vnū. Quod si vniuersi corpus latitudinē habe
re debuisset/nullā vo profunditatē vnū sane tuz ad
seipsum tū ad extrema vinciēda interiectū mediuz
suffecisset. Sed cū soliditatē mūdus requireret/so
lida vo nō vno sed duobus semp medīs copulent
inter ignem ꝛ terrā/deus aerē aquāq; locauit:eaq;
ita inter se inuicē quoad fieri poterat / cōparauit:
ut quēadmodū ignis ad aerem/ita aer ad aquā:ut
aer ad aquā/sic aqua ad terrā pgrue cōferat. Qua
ex cōiunctione ita cōstitutus est mundus ut aspici tan
giq; possit. Propterea ex huiusmodi rebus numero
quatuor mundi corpus cōflatū est:ea cōnexū cōpara
tione qua dixi. Ex quo seipsuz amicitia cōcordi com
plectit:atq; ita apte coheret / ut nequeat dissolui ullo
modo/nisi ab eodē a quo est colligatū. Quatuor igit
earū rerū quālibet itegrā mundus accepit. Ex omni
quippe igni/aere/aqua/terra ipsius faber ita ipm cō
posuit/ut nullā cuiusq; istoꝝ partē aut vim extra re
linqueret: Idq; ea rōne fecit. primū q̄dez ut totū hoc
aīal q̄ maxime perfectuz ex perfectis partib⁹ eēt. Deī
nde ut esset vnū:cū nihil extra relictuz fuerit:ex quo
alterū generet. Postremo nequis ipsuz morbus aut
senect⁹ attingeret. Uidebat enim cā esse naturā corpo
ris ut importuna caloris uel frigoris aliarūq; rerum
nimis uehementiuz accessione ledat:ꝛ in morbos/se
nioq; impulsum deficiat. Quā ob causaz rōnēq; vnū
totū ex oibus totis:ꝛ perfectis pfectū/morbi/ꝛ senec
tutis expertē/deus mundū pstituit. Cui ꝛ figurā ma
xime cōgruā ꝛ decorā dedit. Aīal quippe hoc/quod
intra suū ambitū erat aīalia oia ptenturū/eā figuraz
precipue reqrebat:in qua figure oēs ptinerētur. Qua
propter spericū fecit:in quo oīs extremitas paribus
a medio radiis attingit. que quidē figura oium perfe
ctissima sibiq; ipsi similima iudicat. Putabat enim si
mile dissimili multo pulchrius esse. Terē pterea hunc
globuz extrinsecus vndiq; expoliuit. Nec immerito
sūma eū eqlitate tornauit. Nec enim oculis idigebat
qz nihil extra qō cerni posset/relictuz erat. Nec auri
bus/cū nihil supesset foris qō audiret. Nec erāt aere
circūfusa externa mundi/ut respirationē requireret.
Nec mēbris quidē talibus opus erat: Per que noua
alimenta susciperet:aut decocti cibi excrementa emit
teret:nulla decessio fieri poterat/nulla accessio. Nec
enim erat aut quo aut vnde talia fierēt/ Ipsum enim
se cōsumptione ꝛ senio sui ipius alit. Ita nēpe diuina
arte fabricatus est mūdus/ut oīa in seipso ꝛ a seipso
patiat/ꝛ agat. Ratus enim est ille auctor/mundū si si
bi ipse sufficiat/prestātioꝛē fore/q̄ si alioꝝ adminicu
lis egeat. Nec ei manus necessarias eē duxit: qz nec
capiendū quicq; erat nec repellendū/ Nec pedibus
aut alīs ad pgressuz statūue mēbris opus erat. Qō
tū enim illi cōgruū suo corpori tribuit:qui ex septem
motibus vnus ad mentē maxime/ꝛ intelligētiā perti
net. Ideoq; cū illū per eadē/ꝛ in eodē ꝛ in seipso cir
cūduxisset/effecit:ut circulari conuersione moueret.
Sex aūt reliquos mot⁹ separauit ab eo:ꝛ ab eoꝝ er
rore ꝛ peruagatione/penitus liberauit. Ad hanc igit
cōuersionē que pedibus nō egebat/crura pedesq; nō
dedit. Cū hec igit deus ille qui semp est:de aliqñ futu
ro deo cogitaret/lenē euz effecit equalēq;:ꝛ a medio
ad summū vndiq; parē. Corpusq; ex corporib⁹ totis
ꝛ perfectis/totū atq; perfectū. Animam autē in eius
medio collocauit:perq; totū tetendit:atq; ea corpus
ipsum etiā extrinsecus circūtexit:mūdūq; hūc vnum
ꝛ solū solitariūq; ꝛ circularē uolui in circulū statuit.
Qui propter virtutē secū ipse facile coercere possit
nullius alteri⁹ indigēs satisq; ipse sibi notus atq; ami
cus. Itaq; oībus his de causis mūdū opifex eius bea
tum deū effecit:sed aīam haud ita ut modo dicere ce
pimus/tū deniq; cuz corpus ei effecisset/procreauit
neq; enim qui hec cōiunxit / parere iunior antiquius

De Ortu anime

permisisset. Sz nos multa utpote fortune participes inconsiderate ⁊ temere loquimur. Ille vo tã generatione ꝙ virtute prioꝛe antiquioꝛẽq; aiam corpoꝛe cõstituit. utpote que obediẽti corpoꝛi eẽt iperatura. Ex his videlicet atq; hoc pacto. Ex ea substãtia que idiuidua ⁊ semp eadem sic̃isq; est/⁊ ex ea rursus que circa corpoꝛa diuidua fit/tertiã substãtie spẽz cõmiscuit mediã: que rursus esset nature ipsius eiusdẽ/⁊ nature ipsius alteri⁹ particeps: eãq; per hec mediã cõstituit inter indiuiduã substãtiã: ⁊ eã que circa corpus diuidit. Ea cũ tria sumpsisset in vnã spẽm oĩa tẽperauit. Ubi naturã eius qõ alteruz diuersumq; uocamus cõmixtioni repugnantẽ cũ eo qõ idẽ dicit vi quadã conciliauit. Postq; vo duo illa cũ substantia cõmiscuit: ⁊ ex tribus vnũ fecit / rursus id totum in ea que decuit mẽbꝛa partitus est: quoꝛ quodlibet ex tribus/eodẽ; altero substãtiaq; ꝓstaret. Fuit aũt talis illa partitio. Vnã principio accepit ex vniuerso portionẽ. Secundã aũt prime partis duplã. Deinde tertiã/que secũde sexquialtera esset/prime tripla. postea quartã/secũde duplã. Quintã deinceps tertie triplã. Sextam prime duplã. Postremo septimaz/que partib⁹ sex ⁊ viginti primã excederet. Post hec dupla ⁊ tripla interualla repleuit: partes rursus ex toto desecãs: quas interuallis ita locauit/ut bina essent in singulis media siue ut ita dixerim/medietates: quarũ vna eadẽ parte excedit alterũ extremoꝛ / eadẽ ab altero superat. Altera medietas pari numero extremũ vnũ superat: pari superat ab altero. Cũ vo sexquialtera interualla/sexquitertia/⁊ sexquioctaua sumpsisset/ex his nexib⁹ in primis spatijs/sexquioctauo interuallo/sexquitertia oĩa explebat: particula singuloꝛ relicta. Huius autẽ particule interuallo assumpto eã inde habebat numeri ad numeruz in terminis comparatio/que est inter ducẽtos quinquagintasex: ⁊ ducẽtos quatragintatres Jã vo cõmixtũ illud vnde ista secernebat totũ/huiusmodi partiũ sectione cõsumptũ erat. Tũc serie hanc vniuersaz in lõgũ secuit ⁊ ex vna duas fecit: mediãq; medie in spẽm X grece littere accõmodauit. Deinde in oꝛbẽ intoꝛsit/quoad ita coirent inter se capita/ut linee ipe ⁊ secũ ⁊ inter se iuicẽ eregione interfectionis ipsius ꝓiũgerent: atq; eo motu qui in eodẽ ⁊ similiter semp revoluit vndiq; est eas circũplexus: ⁊ circuloꝝ alterũ exterioꝛẽ/interioꝛẽ alterũ fecit. Exterioꝛez quidẽ lationẽ eiusdẽ nature: Interioꝛẽ vo alteri⁹ noiauit atq; illã que erat ipsi⁹ eiusdẽ nature cognata/in latus ad dexterã partẽ. eã vo que alteri⁹/per diametrũ ad leuã flexit. Sz ꝓncipatũ dedit eiusdẽ ipsius similisq; agitationi. Eã nãq; solã indiuisam reliquit. Interioꝛẽ vo cũ sexies diuisisset/septẽq; oꝛbes inequales dupli/⁊ tripli interuallis effecissset singula cuz tria sint vtriusq; ꝓpꝛijs iter se cursibus oꝛbes peragere iussit. Et ex septem interioꝛibus tres quidem pari celeritate quatuoꝛ vo ⁊ ad se ⁊ ad reliquos tres celeritate ꝙdez impari/debita tñ rõne duerti. Postq; igit̃ ꝑm creatoꝛis illius mentem tota aie constitutio absoluta fuit/mox omne corpoꝛeũ intra ipsam effinxit: mediũq; medio accommodãs apto modulamine copulauit. At illa a medio per omne usq; ad celi extrema se porrigens / eiq; extrinsecus circũfusa seq; in seipsa cõuertens ita sempiterne sapiẽtisq; vite in vniuersuz tẽpus diuinũ dedit exoꝛdiũ. Et corpus quidẽ celi spectabile factuz est: Aia vo oculoꝝ effugit obtuitũ: rõnis ⁊ modulaminis cõpos: ab auctoꝛe suo oĩum que semp sunt ⁊ ad intelligẽtiã pertinẽt optimo ipsa quoq; optima oĩuz que genita sunt effecta. Quoniã igit̃ ex tribus partibus/eodẽ scilicet ⁊ altero ⁊ essentia conflata est. rõne ꝓpoꝛtionis distincta atq; cõpacta: necnõ in seipsaz oꝛbe reflectit̃/quotiẽs aliquid attingit qõ essentiã diuiduã habet ⁊ qõ indiuiduã/in seipsam oĩno cõuersa quid sit utrũq; discernit/⁊ cui qd idẽ sit a quo alterũ ⁊ diuersum. Ad quid queq; ⁊ ubi/quomodo/⁊ qñ esse huiusmodi aliquid uel pati cõtingat/tã in his que gignunt̃/ꝙ in illis que semp sũt eadẽ. Ratio poꝛro ad ipsum qõ idẽ est uergẽs atq; ueridica tã circa alterũ ꝙ circa idez uersata ⁊ sine sono strepituq; omni in eo qõ seipo mouet revoluta qñ ad sensibile aliquid se cõuertit/si tũc etiã alterius diuerseq; nature circulus recte per oẽz ipsius aiam rẽ ipsam nunciet/opiniones fideiq; assensiones firmas ueraseq; ꝓducit. Qñ rursus circa rõnale se uersat/⁊ ipsius qõ idem est circulus se apte revoluẽs rẽ denũciat/itellect⁹ necessario sciaq; perficit. Hec dsquis in alio ꝙ in aia fieri dixerit a uero penitus aberrabit. ¶ Cũ igit̃ hoc a se factũ sempiternoꝝ deoꝝ simulachꝛuz moueri ⁊ videre pater ille qui genuit aiaduerteret/delectatus est opere: ⁊ hac ductus letitia opus suũ multo etiã magis ꝓmo illi exẽplari simile reddere cogitauit. Itaq; quẽad modũ illud sempiternũ aial est: ita vniuersum hoc pro viribus tale facere statuit. Illius quidez aialis eterna natura est. Quod genito operi cõgruere oĩno nõ pot̃. Jccirco imaginẽ eui mobilem effingere decreuit: ac dum celũ exoꝛnaret. fecit eternitatis in vnitate manẽtis/eternã quandã in numero fluentẽ imaginẽ: quã nos tempus uocamus. Dies poꝛro ⁊ noctes ⁊ mẽses ⁊ annos qui añ celũ nõ erãt/tũc nascẽte mũdo nasci iussit: que oĩa tẽpoꝛis partes sũt. Atqui erat ⁊ erit que nati tẽpoꝛis spẽs sunt/non recte eterne substãtie assignamus. Dicimus enim de illa est/erat/⁊ erit. Sed illi reuera solũ eẽ cõpetit. Fuisse vo ⁊ foꝛe deinceps/ad generationez tẽpoꝛe procedentẽ referre debemus. Motus enim quidã duo illa sunt. Eterna autẽ substãtia cũ eadẽ semp ⁊ immobilis ꝓseueret: neq; senioꝛ seipsa fit vnq̃ neq; iunioꝛ: neq; fuit hactenus neq; erit in posterũ/neq; recipit eoꝝ quicq̃: quibus res coꝛpoꝛee mobilesq; ex ipa generationis ꝓditione subijciunt. Hẽpe hec oĩa tempoꝛis imitãtis euũ seq; numero revoluẽtis spẽs sunt. Sepe etiã dicimus qõ factũ est/eẽ factũ: qõ fit in generatione esse: qõ fiet/esse faciendũ: ⁊ qõ nõ est/nõ esse. Quoꝝ nihil recte ⁊ exacta rõne dicimus. Sed exq̃sitã dẽ ꝙs discussionẽ pñs disputatio nõ requirit: Tẽpus vo vna cũ celo factũ est: ut vna oꝛta/vna etiã dissoluant̃: siqua his dissolutio vnq̃ contigerit: ⁊ ad exẽplar eterne nature ideo factum est: ut mundus hic illi prestantioꝛi quoad pot̃ similis sit. Ille eniz mũdus huius exẽplar/omne per euũ est. Hic vo perpetuo per omne tẽpus fuit fitq; solus ⁊ erit. Hac rõne cõsilioq; dei tempus creare uolẽtis sol ⁊ luna/⁊ alie quinque stelle que uocant̃ erratice facte sunt: quo tẽpoꝛis numerus distinguatur atq; obseruet. Cũ vo stellarũ huiusmodi coꝛpoꝛa septez fecisset deus/septem oꝛbibus qui alterius

150

151

Tempꝰ

ipi⁹ diuersecꝫ nãe circuitu uoluũt/adhibuit. Lunã i
ṕmo supra terrã circuitu posuit. In scdo solẽ. Luci
157 feri deinde globũ ⁊ mercurij sacrũ ut dicit orbẽ cir
cul' affixit: soli uelocitate eq̃lib⁹: potẽtia vo illi ꝟ̃ÿs
Quo fit ut apphẽdãt se iuicẽ ⁊ a se vicissim apphẽ
dant sil'r he stelle. sol/lucifer/⁊ mercuri⁹. Ceterarũ
stellarũ ordies ꝓgressusq ⁊ rones sidꝫ oio pcurrẽ
uelit/plus erit ope ipo/qđ opis grã sumet. Hec eni
forte a nob ꝑ dignitate rei al's si dabit ociuꝫ tracta
bunt. Postq̃ vo singla q̃ ad seriẽ tpis ptinebãt ꝓue
niẽtẽ sibi ꝓgressũ fortita sũt: corꝑaq nexib⁹ cõpacta
vitalib⁹ aialia cuaserũt/ꝑscriptũ tenorẽ ⁊ institutũ
ordinẽ tenuerũt. Ut vꝫ ꝟꝫ alteri⁹ diuersecꝫ nãe obli
quã agitationẽ eiusdẽ ipi⁹ agitatiõi sbiectã/orbes il
li pti ampliorẽ ptĩ angustiorẽ circulũ pagãt. Et q̃ mi
norẽ/uelociꝰ: q̃ maiorẽ/tardius reuoluãt. Scõꝫ vo
ipsã eiusdẽ nãe lationẽ q̃ uelocissime pcurrũt cõpre
hẽdẽtia a tardioꝛib⁹ cõprehẽdi vident. Hẽs q̃dẽ eo
rũ circulos supna illa vtigo uaria circuitione reuol
uẽs/ꝓpterea qđ isti duob⁹ sil' ꝟ̃ÿs motib⁹ agitant
id qđ tardissime ab ipa q̃ uelocissima ẽ recedit: pri
mũ declarauit. Ut aũt eẽt q̃dã uelocitatis illoꝝ tar
ditatisq mẽsura certissima/oiumq octo motuũ ꝑ
diret i lucẽ chorea: accẽdit lucẽ clarissimã de⁹ i scõ
a terra circulo. quã mõ solẽ uocam⁹. Cui⁹ splẽdore
celũ oẽ illustraret: ⁊ aiantes oẽs q̃cũq nã nũeri ca
paces sũt/ipi⁹ pticipes efficerent: usũ numerãdi di
scẽtes ab illo eiusdẽ sil'isq nãe circuitu. Hinc q̃q no
ctis dieiq uarietas orta ẽ: Propter hec ẽt vni⁹ sa
pientissimiq circuit⁹ reuolutio. Hẽsis vo puer⁹ qñ
luna lustrato circulo suo solẽ ꝓsecuta est. Anni/ubi
sol suũ pagrauit orbẽ. Ceteroꝝ aũt syderũ ambit⁹
igrates hoies ṕter admodũ paucos/neq noie cer
to illos appellãt: neq nũeris iter se distictis cõmeti
unt. Itaq/ut ita dixeriꝫ/nesciũt hoꝝ ꝓuagatiões
idipm eẽ qđ rite dicit tẽp⁹ multitudine ifinita ⁊ ua
rietate mirabili ṕditas: Est tñ itellectu facile qđ pfe
ct⁹ numer⁹ tpis/pfectũ tũc demũ cõpleat annũ/cũ
octo ambit⁹ ꝓfectis suis cursib⁹ q̃s orbis ille semp
idẽ sil'iterq ꝓcedẽs metit/ad idẽ se caput retulerit.
Has ob causas nata sũt ea astra que ṕ celũ meãtia
ꝓuersiões hñt: ut hoc oẽ aial qđ videm⁹ eẽt pfectissi
mo aiali illi qđ mẽte pspicit harmõie imitatiõe sil'i
mũ. Iã vo cetera usq ad tpis ortũ ad imaginẽ ppo
siti exẽplaris effinxerat. Sꝫ qz mũdus hic nõdũ aia
lia oia intra suũ ambitũ ꝓtinebat / ex ea pte deficie
bat ad illd exẽplar imagis huius sil'itudo. Hoc igit
qđ deerat/supni illi⁹ exẽplo deus explebat. Quot
igit ⁊ q̃les mẽs ideas i eo qđ ẽ aial ispicit/totidez ⁊
tales hoc mũdo ꝓtineri oportere excogitauit. Sũt
aũt quatuor. Una q̃dẽ deoꝝ celestiũ gen⁹ ꝓtinet: alia
uolatile ⁊ aeriuagũ. Tertia aque liquoꝛib⁹ accõmo
datũ. Quarta terrenoꝝ aiantiũ gen⁹. Diuini q̃dez
aialis spẽm ex igni maxia ex pte cõponebat: ut splẽ
didissimũ eẽt visuq pcherrimũ. Cũq illd vniuer
si figura simile uellet fore/rotundũ fecit: posuitq in
ipi⁹ optimi sapia. atq illd seq iussit: circũq oẽ celũ
distribuit: ut uer⁹ illi ubiq ex hac uarietate ornat⁹
accederet. Bedit aũt dinis duo gnã mot⁹. Alteꝝ q̃ i
eodẽ semp ⁊ sil'r uoluerent/cũ de eisdẽ semp secum
ipis eadẽ cogitẽt. Alterũ q̃ i anterioꝛẽ ptẽ ab eiusdẽ
ipi⁹ sil'isq vrigie ducerent. Reliquos aũt q̃nque mo
t⁹ ab ꝟ̃ÿs eẽ uoluit alienos: ut vnũqđq illoꝝ quoad
fieri põt/optimũ eẽt. Qua ex causa fcã sũt astra illa er
roꝛis exptia: q̃ dina aialia sũt: ꝓptereaq i eodẽ semp
circuitu pseuerãt. Que vo uaga sũt/⁊ mutabili rõe la
bunt: ita deiceps/ut supra dixim⁹ dispositia sũt. Terrã
aũt altricẽ nostrã circa polũ pyniuersũ extẽsũ alligatã 153
diei noctisq effectricẽ ⁊ custodẽ eẽ uoluit: nec nõ pmã
antiqssimãq deoꝝ oiuꝫ q̃ itra celũ sũt geniti. Hoꝝ vo
deoꝝ choreas ⁊ iter ipos ꝓgressiões circuloꝛũq ipoꝝ
reuolutiões uarias ⁊ accessus: q̃les ṕterea fiãt cõiũcti
sibi iuicẽ ul' oppositi siue añ iter se/siue retro: q̃due ex
illoꝝ serie nob ꝓueniat: đb⁹ tpib⁹ ⁊ quo pacto deinte
scãt singuli/ul' emergãt: q̃due portẽdãt. qñ oriẽtes hoi
b⁹ haꝫ rerũ pitis timoꝛẽ icutiũt. Hec iñq oia absq di
ligẽti simulachroꝝ ipoꝝ ispectione explicare uelle/ia
nis ẽ labor: Sꝫ de his satis. ⁊ iã que de nã deoꝝ illoꝝ
q̃ tales geniti sũt ut cernant dicẽda erãt: finẽ hẽant. Le
teroꝝ vo q̃ demones appellant ⁊ cog̃scere ⁊ enũciare Theodoretus lib. 1 de fide pag 8
ortũ/mai⁹ ẽ op⁹ q̃ ferre nostrũ ualeat igeniũ. Diiscis
itaq viris hac i re credẽduꝫ ẽ q̃ dꝫs geniti ut ipsi dice
bant/parẽtes suos optime nouerãt. Impossibile sane
deoꝝ filꝫs fidẽ nõ hẽre/ꝫ nec necessarꝫs nec vtil'ib⁹
rõnib⁹ eoꝝ oratio ꝓfirmet. Uerũ qz de domesticis re
b⁹ loq se affirmabãt: nos legẽ secuti fidẽ ṕstabim⁹. Sic Euseb. lib. de preparatione
igit ut ab his est traditũ/hoꝝ deoꝝ gnãtio habeatur evangelica lib. 2. cap. 10
atq dicatur. Terre celiq filꝫ oceanus ⁊ Tethis fuisse
tradũtur. Ab ꝫs phorcyn saturnus ⁊ Rhea geniti: ⁊
reliq hoꝝ fratres. Ex saturno ⁊ rhea iuppiter ⁊ iuno
⁊ reliq quos eoꝝ fratres quotidie memoꝛari audim⁹:
nati dicunt. Ex his deinceps ut tradit alꝫ. Postq̃ or
ti sunt oẽs ⁊ qui celo uoluũtur dꝫ nostris oculis mani
festi/⁊ qui eatenus nobis cõspicui fiunt quatenus ipsi
uolũt/tũ ad eos mũdi genitoꝛ ita fat⁹. Dꝫ deoꝝ: quoꝝ Verba dei ad deificatos.
opifex ego ⁊ pater sum hec attẽdite. Que a me facta
sunt/me ita uolẽte indissolubilia sunt. Oẽ siquidez qđ
vinctũ est/solui põt. Sꝫ mali est qđ pulchre cõpositꝫ
est/seq habet bñ/uelle dissoluere. Quapropter qz ge
nerati estis/immortales quidez ⁊ indissolubiles oino
nõ estis. Nec tñ vnq̃ dissoluemini/nec mortis fatum
subibitis. Hã uolũtas mea maius ṕstãtiusq uobis est
vinculũ ad vite custodiã q̃ nexus illi/quibus estis tũc
cum gignebamini/colligati. Sed nũc iam quid iubeã/
cognoscite. Tria adhuc genera mortaliuꝫ nobis ge
neranda restãt: absq horũ generatione celũ impfectũ
erit. Omnia enim animãtiũ genera ambitu suo nõ cõ
tinebit. Contineat autẽ oportet/si est mũdus omnino
perfectus futurus. Hec vo si a me fiant solo vitaq do
nentur/dꝫs adequabũtur. Quapropter accedite uos
ſm naturã ad animaliũ generationeꝫ: ita ut vim imite
mini meam/qua in ortu uestro sum usus. atq eius qui
dem animalis qđ in ipsis tale futurũ est ut cuꝫ immor
talibus appellatione cõueniat diuinũq uocetur ṕn
cipatũq teneat/⁊ iustitiam simul ac uos ultro colat/
ego uobis semen ⁊ initiũ tradã. Uos cetera exeq par
est: ut immortali nature mortalẽ attexẽtes: faciatis ge
neretisq animalia subministrãtesq alimẽta augeatis
⁊ ꝓsumpta rursum recipiatis. Hec fatus/in eodẽ rur
sus cratere/in quo mũdi totius aiam permiscẽs tẽpe
rauerat/supioris tẽperationis reliquias miscẽdo per
fudit. Modo quodã eodẽ: non tñ pfectas sil'iter: Sed
⁊ secũdo/⁊ tertio gradu a primis deficiẽtes. Deniq
cũ vniuersum ꝓstituisset/astris parẽ numerũ distribu
it aiarũ: singulis singulas adhibens. Eisq tanq̃ uehi
culo iposits mõstrauit: vniuersi nãm: ac leges fatales

edixit. Ōñdēs q̄dez ꝑmā oibus gnātionē ordine quo dā vna fore ne q̄s ab eo mīº aliq̄d sortiat. Satis aūt ⁊ q̄si sparsis ais per singula singulis ꝓueniētia tēpoꝝ ĩstrumēta fore ut aīal nascereť / qō oium aīaliū maxime eēt diuino cultui deditū. Esse aūt nām hōis gemi nā. Cuius id genº fore p̄stātius qō viri noīe sit apellā dū. Cū vo aie corpibº necessitate quadā iserte fuerint ⁊ corpibº earū accesserit aliq̄d vicissimq̄ absscesserit ꝑmū utiq̄ necessario sensū vnū oibus ītimū / ⁊ natu re ꝓiūctū illic a violētis passionibº excitari. Deinde uoluptate ⁊ dolore mixtū amorē. Post hec metuz ⁊ 154 irā: ⁊ quecūq̄ uel ista sequunt: uel ab istis / ut ꝓia dis sidēt: Hec qui supauerint / eos iuste victuros. Iniuste vo qui ab his fuerint supati: Atq̄ illū qui recte curri culū viuēdi a nā datū ꝓfecerit / ad illud astrū cui accō modatº fuerit / reuersū beatā vitā acturū. Contra vo agētes cogi in ortu scō / sexu mutato fieri mulierem. Et qui ne tū q̄dē finē peccādi faciet q̄tenus deprauat eatenus in brutorū nām suis moribº simīlē ꝑmutari: nec ꝓus a mutationibº laboribusq̄ cessare / q̄ illā sibi īsitā eiusdē ipius similisq̄ nature ꝓuersionē secutus ipse eiq̄ subiĕciēs turbulētos multiplicesq̄ affectus / postea ex igni / aqua / aere ⁊ terra ꝯctos rōne sedaue rit: ⁊ ad ꝑmum optūmūq̄ sui habitum iam redierit. Que cū illis ita designauisset: nequa penes se future prauitatis causa eēt: alios in terrā. alios in lunaz. ali os in alia tēporis ĩstrumēta spgens q̄si serebat. Post huiusmōi semētē qō reliquū erat / diis iunioribus agē dū mādauit: ut corpa mortalia fingerēt: quātūq̄ esset humane aīe qō reliquuz huic deberet accedere id oē ⁊ que ꝓsequētia essent / adiūgerēt regerētq̄: ⁊ q̄ opti me ⁊ pulcherrime fieri posset mortalis aīalis nāz gu bernarēt: nisi ipm sibimet malorū causa esset. Atq̄ is q̄dē qui hec cūcta disposuit: rite in suo habitu pmane bat. Quo q̄dē pmanēte: eius filiī: cū parētis ordinē co gnouissēt / eū ptinus sequebant. Itaq̄ accepto ab illo mortalis aīantis īmortali ꝑncipio sui effectorē imita ti / ignis / aeris / aque / terre pticulas: q̄s rursus redde rēt a mūdo mutuabant / easq̄ iter se copulabāt: haud iisdē illis indissolubilibus vinculis / quibus ipi fuerāt colligati. sz talibº que ꝓpter paruitatē cerni non pos sēt: crebrisq̄ huiusmōi clauis ꝓiūctis vnū ex oibº cor pus efficiebāt: atq̄ in hoc ipz tū ifluēte tū effluēte cor pore aie diuine circuitº illigabāt. Itaq̄ hi circuitº in pfundū flumē immersi / neq̄ tenebāt neq̄ tenebātur: Sz vi ferebant: atq̄ ferebāt. Ex quo factū est: ut totū aīal moueret: sine ordine tū / ⁊ fortuita q̄dā iactatiōe. Cui q̄dē sex puagari motibus ꝓtingit vndiq̄ per sex loci differētias ꝑgrediendo / videlicet añ ⁊ retro / ad dexterā ⁊ leuā sursū atq̄ deorsū. Cū vo plurimus in undaret fluctº atq̄ deflueret vñ aīal nutriret / multo etiā maior a passionibº extrinsecº illatis turba seque bat: cū corpº aliq̄ō ignis exterioris īcurrisz offensionē ul a terre soliditate aut aque humore: aut aeris flatu lesū eēt. Porro ab iis oibº p corpº motº usq̄ ad aīam trāseūt: qui ꝓpterea ⁊ initio ⁊ nūc sēsus cogniati sūt Hi q̄dē ab initio ꝓtinue mltos ⁊ maxios motº ciēt / ri uo illo iugiter fluēte atq̄ his fluctibº uehemēter aīe cir cuitº q̄tiūt. Et circuitū quidē illū eiusdē silisq̄ nāe in ipo cursu ꝑsus ipediūt. Alteriº vo circuitū distrahūt usq̄ adeo ut dupla illa ⁊ tripla utrinq̄ disposita iter ualla tria medietatesq̄ ⁊ colligatiōes sexq̄tertia sexq̄ altera sexq̄octaua rōne iteriectas que dissolui a nullo nisi ab eo qui ꝓiūxit: pnt oī reuolutiōis genere tor queāt: oēsq̄ anfractº ⁊ uarietates orbiū / q̄tcūq̄ cō tingere queūt / iducāt: ita ut ambitº ipi vix sibi iuxtē ꝓnexi / ferant q̄dē sz sine rōne ferant / tū ꝓtra / tū ex obliq̄ / tū resupina q̄dā dispōne: ceu siquis caput ꝑ pedibº humi figat: pedes vo prō capite tollat i altū tūc arbitror tā eius qui sic affectº est / q̄ eoꝝ qui spe ctāt / dextere ptes sinistre ⁊ ꝓtra sinistre / dextere si bi iuicē eē videnť. Itaq̄ cū hoc ipz ceteraue huius modi aī q̄q̄ ambitº maxime patiunť: si tūc extrinse 155 cū aliq̄d eiusdē ipsius uel alterius generis iciderit: falso q̄d idē alicui sit / quidue alterū ab aliq̄ iudicāt Iōq̄ mēdaces tūc demēteseq̄ sūt: nec ullus ꝑnceps ⁊ dux in eis tūc ē circuitº. Cūq̄ extra positi sēsus pulsauerint aīaz uehemētius totāq̄ eā possederit / tūc illi sibiugati q̄dē ⁊ fuiētes: dñari videnť. Quas ob res ab initio aīa cū mortal corpis vinclis icludit amēs efficit. At postq̄ nutritiōis ⁊ augumēti riuº lenº minusq̄ fluit / aieq̄ circuitº trāquilioze motu iter suū pagūt / ꝓcessuq̄ tpis sedatiores fiūt: ⁊ in figurā nāe sue ꝓgruā restituūtur / tūc singuloꝝ circu loꝝ directe ꝓuersiones / eiusdē ⁊ alterius nām ꝑbe discernūt / hoiemq̄ sic ĩstitutū prudētē efficiūt. Ad sicq̄ educationi rectecq̄ nutritioni disciplinā quoq̄ ⁊ eruditionē ꝓuenientem adiūxerit / morbo grauissi mo deuitato sanº ⁊ iteger ꝑfus euadet: sinautē ne glexerit / claudū vite iter igressus tanq̄ mancº ⁊ oi no iutilis rursus ad iferos decidit. Sz hec q̄dē post ortū ꝓtingūt. Nūc vo de prima hois cōpositiōe ex actiº disserēdū ac ꝑbabili rōne mōstrādū: qua cau sa ⁊ quidētia deoꝝ singula mēbra corpis ad singla aīe officia sint accōmodata. Principio dū figuram capitis ad rotūditatē mūdi finxere: in eoq̄ duos il los aie dinos circuitus statuerūt. Est aūt caput mē brū corpis diuinissimū: reliquorūq̄ mēbroꝝ ꝓnceps. cui totū corpº ꝓnexū dū subesse ⁊ pere iusserūt. Ex cogitauerūt eni motuū oiuz quotcūq̄ eē queāt / cō pos id fore. Cū vo ieq̄lis ⁊ aspa / ac ptim q̄dē accli uis / ptiz decliuis terra sit / si humi caput serpet / pq̄ terre supficiē uolueret / hos anfractº sine offensione trāsire nō posset. Ad sane malū ut vitaret / pceruz hūc hitū corpis ad faciliorē ꝑgressū dū prō uehicu lo capiti sibiecerūt. Corpi ꝓterea q̄uor in lōgū por recta ⁊ flexibilia mēbra annexuerūt: qbº facile dina ꝓuidētia moueret. Apphēderet / vz obiecta queq̄ staret ⁊ sistēt: pq̄ oia graderet: caput supne sblistēs dinissimi sacratissimiq̄ hitaculū. Hāc igit ob cām nob crura manusq̄ dedē. Añriores aūt ptes poste riorib ꝑstātiores ⁊ ad ꝑerādū aptiores arbitrati / in añriorē q̄q̄ ptē moueri nos ut plurimū uoluerūt Oportebat porro anteriora discreta ⁊ dissilia eē. Quapp ꝑmū globo capitis faciē adiecē: facieiq̄ in strā que admicularent oi aie ꝓuidētie assignauerūt decreuerūtq̄ nāle hōis ipiū in hac pte añriori prio riq̄ ꝓsistere. Sz ex oibº faciei ptibus primi luciferi oculoꝝ orbes cozuscāt: hac de cā dati. Ignis certe illiº q̄ nō urit q̄dē / sz illuminādo suauiter diē iuehit mūdo / pticipes oculoꝝ orbes dū fecerūt. Intimū siq̄dē nostri corpis ignē hui ignis germanū sincerū q̄ p oculos emanare uoluerūt. In q̄bº lenis ꝓgestus q̄ ubiq̄ ignis hº i sit sz p eoꝝ dūtaxat solidiorē agu stāq̄ medietatē ignis purior euolet crassior vo cohi beat. Itaq̄ cū diurnū lumē applicat se visus radio

tũc ea duo inter se simillia cõcurrẽtia atq; cõmixta/ quo oculoꝝ acies dirigunt ibi in vnũ ia domestici corpis coherẽt spẽz. ubicũq; videlicet tã itimi q̃ externi lumis fit ꝓcursus. Totũ igit hoc ꝓpter siltudinẽ passionẽ eãdẽ sortitũ cũ qd aliõ tãgit uel ipz ab alio tãgit/motũ huiusmodi ad corpo oẽ perq; id ad aiam usq; diffundẽs sesũ efficit/qui visus uocat. At postq̃ in noctẽ discesserit cognat⁹ ignis/visionis radius euanescit. Nã in aerẽ sibi dissilez erũpẽs pmutat/atq; extinguit: cũ nullã hẽat cũ primo aere ut pote ignis splẽdore carẽte/nãe coionẽ. Iccirco videre desinit: sõnũq; iducit: Eteni salubre palpebrarũ tegmẽ oꝝ oculis machinati sũt. Quib⁹ obductis vis illa ignis itimi ꝓniuẽtia tegmis coerceat: cõpressaq; iteriores mot⁹ pfundit z mulcet: qb⁹ relaxatis atq; mollitis qes ozit. Si pfundus ob multã quietẽ motuũ nos occupat sopor/exigua sequunt isõnia. Sin uehemẽtiores aliq mot⁹ quasi vigiliarũ relicte relicti sint/q̃les quidẽ z qualib⁹ ex locis hauste reliquie sunt / talia somnioꝝ simulachra nascũtur: eorũq; nobis expgefactis restat memoria. At vo simulachroꝝ que uel in speculis oboriunt/ul in pspicua leniq; cernunt superficie/facilis assecutio est. Naz ex utriusq; ignis tã itimi q̃ extra positi coione/eiusq; rursus ꝓcursu z ꝓgruẽtia qui passiz torso leniq; corpori accõmodat⁹ est/necessario hec oia oriunt: cuz ignis ocl'oꝝ cũ eo igne qui est e cõspectu effusus circalene nitidũq; corp⁹ sese ꝓfudit. Dextera vo videtur/que leua sũt/qz ꝛuõ ptib⁹ oculoꝝ isolito more ꝛuas ptes attingim⁹. Rñdẽt aũt dextera dextris/leua leuis/qñ cõmixtũ lumẽ cũ eo cui pmiscet/transilit. Id fit/cũ speculoꝝ lenitas hinc illinc altitudinẽ assũpsit/z ita dextrã oculoꝝ ptẽ in leuã speculi/ leuãq; in dextrã detorsit. Nõ si speculũ ad vult⁹ lõgitudinẽ ꝓuertat/vultũ reddidit resupinũ: Cũ supior luminis ps ad iferiora/iferior vo ad supiora vtatur. Atq; hec oia ex eoꝝ genẽ sũt / que principales rerũ adiuuãt causas: quib⁹ ut ministris utit de⁹ ad optimi quoad fieri põt/ideã pficiẽdã. Sz existimãt pleriq; nõ adminicula hec principaliũ causarũ sed has ipas eẽ oium causas: que frigoris z caloris/rari z dẽsi ceterorũq; siliũ nãz hẽant: rõnẽ vo mẽtẽq; nequaq̃. Mẽtẽ eniz a nulla re alia nisi ab aia possideri ꝓuenit. hec vo aspectũ effugit ocl'oꝝ. Sz ignis aqua/aer/ac terra corpa sũt/atq; cernũtur. Oportet aũt mẽtis z scie amatorẽ: pncipales sapiẽtis nãe causas querere atq; eas que necessario ab alĩs quidẽ mouent/alia vo mouẽt/scõas causas arbitrari. Quocirca a nobis sic cẽseo faciẽdum: ut de utroq; causarũ genẽ disseramus. Sepatim aũt de his/que cũ itelligẽtia effectrices sũt pulchrarũ rerũ atq; bonarũ. Et de ĩs rursus que uacãtes prudẽtia qõlibet passim sine ordine faciũt. Ac de scõis quidẽ causis oculoꝝ ad eã vim quã hñt ꝓducẽtib⁹ satis eẽ dictũ puto. Maximũ vo op⁹ cuius gratia utiliter nobis a deo donati sũt deiceps explicãdũ cẽseo. Rerũ eni optimarũ/ut arbitror/cognitionẽ nob oculi attulerũt. Nã hec que de mũdo disputant/nunq̃ iuẽta est: si neq; syderа neq; sol neq; celũ suspici potuisset Cognitio vo diei ac noctis ab ocl'is orta fecit/ut dinumeratiõe quadã mẽsiũ annoꝝq; ambit⁹ metiremur/tẽp⁹ cognoscerem⁹/vniuerse nãe ordinẽ seruataremur. Quib⁹ ex reb⁹ phĩa adepti sumus. Quo bono nihil vnq̃ mai⁹ mortaliũ generi datũ est deoꝝ munere/neq; dabit. Hoc igit maximũ oculoꝝ bñficiũ eẽ dico. Minora alia ptereo. Quibus qui a phĩa alieni sũt/orbati si querãtur/frustra querẽtur. Nobis vo asserẽdũ est ob hãc potissimũ rõnẽ deũ oculos genuisse ut mẽtis circuit⁹ qui in celo pagunt/ituiti in usuz redigam⁹ nostre mẽtis: cogitationisq; nostre discursiones illis cognatas/sz pturbatas quodãmõ ad illoꝝ tẽperiem reuocem⁹. Et cũ illos agnouerimus/z recta rõne fm nãm pditi singuloꝝ ordinẽ pcepimus/ꝓuersiones dei que sine ullo erroꝛe agunt/imitemur: atq; ad earũ exẽplũ discursiones nostre cogitationis uagas z erraticas cõponam⁹. Uocẽ quoq; auditũq; eiusdẽ rei gratia deos dedisse nobis existimo. Nã ad hec ipsa fmoptinet: plrimũq; ꝓducit. Disq; musice uocis usus harmonie gratia est tribut⁹. Atq; z harmonia que motiones hẽt aie nostre discursionib⁹ ꝓgruas atq; cognatas hoi prudẽter musis utẽti nõ ad uoluptatẽ rõnis exptẽ ut nũc videt/est utilis/sz a musis ideo data est/ut per eã dissonãtẽ circuitũ aie cõponam⁹: z ad pcẽtũ sibi cõgruũ redigam⁹. Rhythmus quoq; ad hoc videt eẽ tribut⁹/ut hẽtũ in nob imoderatũ gratiaq; carẽtẽ aptissime tẽperem⁹. Nacten⁹ opa mẽtis paucis exceptis tractauimus. Oportet aũt de his quoq; que necessitas inuehit/dicere. Mũdi eniz huius gnãtio ex necessitatis mẽtisq; cetu mixta est. Nã cũ mẽs necessitati dñaret/ ꝓptereа qõ psuadẽdo eã ad optimos ut plurimuz rerũ euẽt⁹ inducẽt/ip aq; hac rõne cedẽs sapiẽti psuasioni pareret/mũdi hui⁹ exordia ꝓstiterũt. Oportet igit eũ qui mũdi cõstitutionẽ uere narrat⁹ erit/erratice quoq; cause spẽz pro nãe ipsi⁹ istinctu miscere. Nõ ita cõmode fiet/si hoꝝ ipoꝝ ꝓuenièti principio sũpto sic de his quẽadmodũ de supiorib⁹ ab ipsa rursus origie disseram⁹. Nãm ergo z passiones ignis /aque/aeris/ atq; terre gnãtionẽ celi pcedẽtes ꝓsideremus. Nullus pfecto ad hoc usq; tẽpus eoꝝ gnãtionẽ oñdit. Sz q̃si notũ sit qd sit ignis z reliqua/sic de illis vba facimus. eaq; mũdi primordia ꝓstituim⁹: cũ nec syllabarũ qdẽ ne oũ elemẽtoꝝ vicẽ tenẽ apud hoies mẽtis quoquo mõ cõpotes debeãt. Nos vo in pnti nihil de pncipio vniuersoꝝ siue pncipijs siue quõcũq; aliter id appellet dicẽdũ putam⁹. Cui qdẽ disputatiõi nihil aliud impedimẽto est: nisi qõ difficile sit pnti disputãdi mõ que de his vident exprimẽ. Neq; igit uos id expectabitis neq; ego mihi psuadebo recte me tm op⁹ aggredi posse. Nõ aũt ab initio dixi visilitudis vim suabim⁹: istu debimusq; in rõnib⁹ visilibus circa hec assignãdis nulli cedere. Atq; ita z singula z vniuersa a principio exponemus. Deũ igit etiã nunc disputationis seruatorẽ in primis orem⁹ / ut nos ex admirabili z isolita expositiõe ad visilem doctrinã traducat. atq; ita istituti disputationẽ exordiamur. Sed hãc de vniuerso disputationẽ ab ampliori diuisione q̃ supra ducam⁹. Tũc eni duas in spẽs facta diuisio est. Nũc tertiũ genus addẽdũ. Duo enim in supioribus sufficiebãt. Unũ quidem exemplaris loco: semp idẽ: solaq; itelligẽtia cõprehendendum. Alterũ simulachrũ ab hoc exemplari deductum/gnãtioni oculisq; subiectũ. Cum vo duo hec sufficere putaremus/tertiũ nõ adiũximus. Nunc aũt cogere nos ratio videt/ut difficilẽ z obscuram spẽm declarare conemur. Quam igitur vim/quãue naturam

hēre putādū: Hāc utiq; Gnātiōis hoz oium recepta culū: z quasi nutricē eē. Aō quāuis uere dicat/paulo tñ aptius est dicēdū. Arduū id q̄dē: eo maxime/qō ad hui⁹ rei demōstrationē dubitare prius necesse est z inquirere de igni z reliq̄s que elemēta uocant: q̄d istoz aquā poti⁹ q̄ ignē/aut aerē potius q̄ terrā: aut certuz aliq̄d unū magis q̄ cuncta uocare oporteat. Difficile sane certū aliq̄d z firmū de istis asserere. Quo nā igit pacto/z qua rōne: z q̄d ꝓbabile in huiusmodi inq̄sitione dicem⁹: Principio id corp⁹ qō mō aquā noiauimus/qñ in solidā ꝓcrescit mām/lapis z terra fieri videt: qñ vo liquescit z diffluit/spiritus atq; aer. Itē aer exust⁹ ignis efficit. Ignis extinct⁹ z copulētior fact⁹ aerē creat. Rursus crassior factus aer / in nebulas nubesq; ꝓcrescit. his etiā magis cōpressis pluuie defluūt. Ex aqua rursus terra lapidesq; gignunt. Atq; ita videmus hec oia circuitu quodā sibi iuicē vires fomentaq; gnātionis vicissim tribuere. Que cū nunq; eadez appareāt pmanere/q̄s nā sine ruboze redargutiōisq; suspitione poterit istoz aliq̄d/unū poti⁹ q̄ aliud certe z firmiter appellare: nemo certe. Quare tutissim⁹ in his hic erit loquēdi modus. Hoc qō semp alias aliter fozmatū videt: z plerūq; iuxta ignis effigiem/non est utiq; ignis hoc aliq̄d/sz tale. i. igneū q̄dā. nec aq̄ hoc aliq̄d/sz tale q̄d. i. aqueū: nec aliud q̄q̄ uelut ullā hñs stabilitatē. Deniq; nec pronoib⁹ q̄dē ullis hec signanda sunt: q̄b⁹ in rei cuiuslibet demōstratione/cū hoc ul' istud dicim⁹/uti solem⁹. fugiūt enim nec expectāt/ uel eā demōstrationē que hoc z hui⁹ z huic designat / uel appellationē/que de his tanq̄ de existētib⁹ z stabilib⁹ hēat. Igit huiusmodi oia neq; hoc neq; istud sz tale poti⁹ aut tale ꝓpter silitudinē aliquā appellare debemus: z ignē q̄dē/ubiq; tale. Ac de ceteris que gignunt eodē pacto. At vo illud in quo fieri singula hec vident ac deinde dissolui/solū ns ꝓnoib⁹ q̄b⁹ hoc uel istud signam⁹/appellādū puto. Quale vo quodāmō/calidū. uel albū uel aliq̄d tale ꝓzioz uel ex ꝓzns illō minime appellādū. Sz aptius qō uolum⁹/exponamus. Sicq; enim cūctas figuras ex vna eadēq; auri mā fictas pti nue in alias z alias reformet: deq; vna q̄dā illarū pñs aliq̄s q̄d sit querat: uere admodū z tutissime rñdē possum⁹ aurū illud eē: triāgulū vo eē aut aliā figurā earū que impōsse in eo sūt z ptinuo pmutant/q̄si reuera sint nō licet dicere. Sola q̄ppe illa rñsione tanq̄ tutissima ptēti eē debem⁹. Eadē de illa nā que cūcta recipit corpora/rō est. Idē semp eē dicēda est. Siquidē ex ppria potētia recedit nunq̄. Suscipit eni semp oia: nec ullā vnq̄ ns silem ullo pacto sibi formā ꝓhit. Dis sane nāe fictiōi subiecta est: agitataq; ab igrediētib⁹ z figurata quodāmō/alias aliter se hēre videt. Que vo igrediūtur z exeūt/uere ac semp exñtiū rerū simulachra sūt: miro z vix explicabili mō ab ipsis reb⁹ que uere sūt/figurata: quēadmodū deinceps narrabimus. Tria in pñti genera sumēda sūt. Unū qō gignit. Aliud in quo gignitur. Aliud a quo similitudinē trahit qō nascitur. Iccirco cōparare hec ita decet. Quod recipit matri: Unde recipit patri. Naturā istoz mediā pli. Sed ita intelligēdū est/qō cum esse debeat effigies rerū oiforarū uarietate distincta: nunq̄ illud ipsum formationis huius gremiū bñ erit ꝓparatū/nisi informe sit / z suapte nā oibus formis q̄s recepturū est/careat. Naz si erit alicui⁹ eoz que in se recipit sile/cū ꝓpriā eius cuius sile est nāz aut aliā ꝓprius suscipiet / nequaq̄ ei⁹ silitudinē z effigiē exprimet/cū pre se tulerit suam: Quo fit ut nulla sibi ppria hēat spēz/qō est oia gnā susceptura. Ut qui vnguēta suauiter redolētia cōficturi sunt/humidā mām quā certo ꝓdire odore uolūt/ita pparāt/ut odorē nullū pprium hēat. Et qui materias mollib⁹ impressionicq; cedētib⁹ figuras ipri mere aliās uolūt/nullā oino prioze in eis figurā apparē patiunt: sz exactissima quadā leuigatione eas poliūt. Ita illō qō in oib⁹ passiz eternoz oiuz simulachris recte figurādū est/his oib⁹ formis nā sua carere necesse est. Quāobrē vniuersi qō z genitū est/z sēsib⁹ oib⁹ manifestū/matrē ipam receptaculūq; neq; terrā neq; aerē: neq; ignē neq; aquā eē dicam⁹ neq; rursus ex his aliq̄d ꝓstitutū aut aliqua ex q̄b⁹ ppria hec ipsa subsistūt. Sz iuisibilē poti⁹ spēz quādā z iformē sinū oium capacē: qui mō quodā ambiguo z vix explicabili dine z itelligibilis nāe fit particeps. Ipe quidē cōprehēdi per se nullo pacto pōt. Sz quātū ex supradictis nām eius attingē licet/sic utiq; recte possum⁹ dicere: Ignē q̄dē/ptē ei⁹ ignitaz videri: humefactā vo partē/aquā. Terrā quoq; aerēq; siliter/q̄ten⁹ ipsoz simulachra suscipit. ¶Sed de his ita distinguētes rōne ꝓsiderare debem⁹. Sit ne ignis aliqs seorsū a mā ipse pmanēs in seipso: z cetera/que sepe dicim⁹ per seipsa manere: An hec sola sūt/que corpis sēsu pcipim⁹/z talē in se ptinent vitatē: nec ullo pacto pter hec ulla sūt uspiaz. Sed frustra itelligibilē vniuscuiusq; spēm aliquā ponere solem⁹: nec aliud hec sūt q̄ vba. Aō q̄dē neq; ita ul' aliter se hēre temere z sine examinatiōe asserēduz: neq; ad pñtē disputationē nā sua ꝓlixā/alia q̄q; plixa/z ad rē minime ptinēs addēda videt. Ea vo circūscriptio que breuibus magna cōprehēdat/admodū oportuna videbit. Ita igit ipse meam hac de resniaz ferā. Si itellect⁹ z uera opio duo gnā sunt/necesse est huiusmodi spēs eē/que per se ipe sint/z intelligētia poti⁹ q̄ sēsib⁹ cōprehēdant. Sinaūt ut quibusdā videt/va opio ab itellectu nihilo differt/oia que corpis sēsus attigit/certa hñda sūt. Sz opinor duo eē dicēda: qz seorsum sūt facta / z dissilia sunt. Quippe quoz alterū doctria nobis insinuat: alterū psuasio: z illō q̄dē semp cū rōne uera. hoc autē sine rōne. Illud nulla psuasione mutabile: hoc ptra huic mutationi subiectū. Uere q̄dē opionis vir q̄libet particeps. Intelligētie vo dn̄ q̄dē oēs. Noies vo pauci admodū participes sūt. Que cū ita se hēant/fateri oportet eē spēz que semp eadē sit sine oztu atq; iteritu/que nec in se accipiat q̄q̄ aliud aliūde. nec ipsa pcedat ad aliō q̄q̄: sēsuq; corpis nllo pcipiat. atq; hoc est qō ad solā itelligētiā ptinet: eiusq; itētionis est ppriū. Sz est aliq̄d post hoc qō cū ipso nō rōne sz noie puenit: eiusq; silitudinē gerit: genitū sensib⁹ manifestū. qō fert z sustentat ab alio semp z in aliq̄ loco gignit: rursusq; ide recedit. opione per sensus cōprehēdēdū. Tertiū genus locus est: qui iterit q̄dē nunq̄/sz oib⁹ que gignunt/sedē exhibet. hic sine tāgētis sēsu tāgit: adulterina quadā rōne vix opinabilis. Deniq; cū ad hūc aio respicimus/sōniam⁹ quodāmō/necessariūq; putam⁹/ut q̄q̄d est / in aliquo sit loco positū: regionēq; obtineat aliquā: z qō neq; in terra/neq; in celo sit/mime eē credim⁹. atq; has oēs

Aqua.

Aer.

oēs ⁊ silēs passiones a ꝓuigili uereq; existēte natura ipsi huiusmodi somnꝰ occupati secernere nonualem⁹. Ideoq; nec discernere id etiā possum⁹/qō imagini q̄dē postꝙ idipm in quo facta est nō ipsi⁹ est:sz ea semp alterius ferē simulachrū/non iniuria ꝓuenit ut in alio quodā sit:atq; ita quodāmō eēntie fiat particeps/aliter vo eē nullo mō possit. Ei aūt qō uere est uera hec ⁊ exq̄sita rō suffragaē/docens qō dū res ita se habet/ut hoc q̄dē aliud sit / ⁊ illud aliud/neutrū in neutro vnꝙ factū vnū simul idez ⁊ duo fiēt. Hec tādē mee mētis sūmatiz sentētia sit:eē ⁊ añ celi oztū rōne triplici fuisse tria hec/existēs/locū ⁊ generationē. Generationis vo nutricē/ignitaz ⁊ humefactā:terre itē ⁊ aeris formas suscipiētem/passionesq; hoz pediſſequas ꝓpetiētem/oiformez aspectu videri. Uerū qz nec silib⁹ neq; ad pondus exequatis virib⁹ referta est:nulla ex parte eqlibrē esse.sz iequaliter vndiq; uergētē declinantēq; ab illis q̄dē que dixim⁹ agitari:rursusq; ipsam cōmotā eadē agitare. Quo pulsu cōcita in diuersa raptari atq; discerni:pinde ut que in frumēti purgatiōe pistoriis instrumētis iactata atq; excussa discerni videmus:atq; alio solida grauiaq;/alio rara ⁊ leuia ferri. Sic illa tūc quatuor genera ab ipso eoꝝ receptaculo istrumēti illius pistorij istar tumultuāte ⁊ discernēte commota/dissimilima queq; a dissimilimis lōge separabant:similima vo rursus coibant. atq; iccirco etiā añ mūdi exornationē sedib⁹ diuisa erāt.sz neq; his rō ierat neq; modus. At vo ubi cūcta redigi admodū placuit/deus ignē primo ac terram/aerēq; ⁊ aquā que q̄dē elemētoꝝ pferebāt uestigia/sed ita erāt affecta/ut par est illa a q̄b⁹ deus abest/distinctis figuris/spēb⁹ ⁊ numeris exornauit Ea vo apud nos sentētia semp rata indubiaq; preceteris habeat/qō deus illa cū talia nō eēnt / q̄ pulcherrime optimeq; fieri poterat/ordinauit. Hunc iam dispositionē geniturāq; ipsoꝝ sigillatim demōstrari ꝓuenit/nouo q̄dē ⁊ inusitato demōstratiōis genere:sz uobis qui oēs eruditiōis igenue vias peragrauistis/plano atq; pspicuo. ¶ Principio quod ignis ⁊ terra/aqua ⁊ aer corpora sint/nemo utiq; dubitabit. Dis aūt corporis spēs ꝓfunditatem habet. Profunditatē vo planis ꝓstare necessariū est. Rectitudo porro plane basis ex triāgulis ꝓstituit. atq; triāguli oēs ex duob⁹ initiū hñt/hñtib⁹ utrisq; rectū angulū vnū acutos duos. Quoꝝ alter utriq; anguli recti partez obtinet/equalib⁹ distincti lateribus.sz in altero iequalib⁹ iequalia distribuunt. Igitur per rōnes ꝓbabiles necessitati ꝓiūctas icedētes ignis ceteroꝝq; corpoꝝ huiusmodi ponam⁹ exordiū. Supiora vo his hoꝝ principia deo nota sunt: atq; ei qui dei sit amic⁹. Videamus igit qua potissimū rōne quatuor corpora pulcherrima fiant:dissimilia q̄dē iter se/sz que in se inuicē dissoluant/⁊ ex se inuicē generent. Si id cōprehēderim⁹/vitatē ipaz de generatione ignis terreq; ⁊ coꝝ que competēti rōne seruata hoꝝ media fiūt/tenebim⁹. Tūc enim nemini ꝓcedemus dicēti alicubi eē oculis patentia pulchriora his corpa:quoꝝ qōlibet ꝟz vnū sit gen⁹ Conāduz igit q̄tuor corpoꝝ genera pulchritudine ꝓcellētia ꝓstituere:atq; ita asserere hoꝝ nos nāz sufficiēter cōprehēdisse. E duob⁹ q̄dē triāgulis isosceles.i.qui crurib⁹ ꝓstat equalib⁹ vnicā habet nāz. Qui vo altera parte est oblōgior/infinitas. Ergo si recte exordiri uolum⁹/infinitoꝝ quoq; pulcherrimū ꝓeligere nos oportet. Ac siqs pulchriorē a se electū ad hoꝝ cōstitutionē afferre uoluerit/eius nō tanꝙ aduersarij sz tanꝙ amici sit sententia potior. Unū itaq; reliqs post habitis/triāguloꝝ multoꝝ pulcherrimū ponimus: a quo eqlater triangulus ex tertio ꝓstitit. Rō vo cur ita sit ꝓlixior eēt. At eū qui diligēti discussione ita esse cōperiet/dulce manet victorie pmiū. Propositi sane nobis sint duo e multis triāguli:ex q̄b⁹ ignis ceteroꝝq; corpora cōposita sunt. Horꝝ vn⁹ isosceles sit equalib⁹ crurib⁹ ꝓstās triāgulus. Alter vo sit ille/qui lōgi⁹ lat⁹ semp breuiore latere potētia triplo mai⁹ habet. Uerū qō securi nimiū in supiorib⁹ dixim⁹/nūc magis est distinguēdū. Uidebātur q̄dē nobis/neq; id q̄dē satis recte/oia quatuor genera ex se inuicem generari. Profecto quatuor genera ex triāgulis quos elegim⁹ generātur. Tria q̄dē ex vno/iequalia hñte latera. Quartum vo vnicū ex triāgulo isoscele cōponit. Nō igit pñt oia ita in se inuicē resolui ⁊ cōmutari:ut ex multis paruis pauca igētia uel ꝓuerso efficiātur. Tria certe pñt. Cū enim ex vno hec facta sint oia/qñ maiora soluuntur: multa exigua ex eisdē ꝓstituunt:paruas ꝓgruasq; sibi figuras adepta. rursus qñ multa per triāgulos dispgūtur amplificata vnū vnius molis faciūt numeruz:magnāq; aliā spēm vnā pficiūt. Hec utiq; de mutua ipoꝝ gnātione dicta sint hacten⁹. Reliquū est ut q̄lis queq; eoꝝ facta sit spēs/⁊ ex q̄b⁹ ꝓcurrētib⁹ numeris coaceruata/dicamus. Erit utiq; prima spēs/que ex pauciſſimis cōposita fuerit. Elemētū eius/qō lat⁹ oblōgi⁹ bre uiori latere duplo maius habet. Cū vo bini huiusmodi pm diametrū cōponant/terq; id fiat/⁊ diametri lateraq; breuiora in idē quasi cētrū ducant/vnus triangulus eqlater ex triāgulis numero sex ꝓficit. Triāguli aūt eqlateres quatuor cōpositi pm ternos planos angulos/vnū solidū faciūt angulū:qui anguluz planoꝝ oium obtusissimū deinceps oztu subsequit. Atq; triangulus huiusmodi quatuor natis prima solida spēs toti⁹ circūferētis distributiua in partes equales ac silēs orit. Scōa vo ex eisdē quidē triāgulis / sz pm eqlateres triāgulos octo ꝓstitutis vnū faciētibus solidū anguluz ex planis quatuor. Factisq; sex huiusmodi corp⁹ scōz absoluit. At tertiū ex elementis bis sexaginta copulatis: ⁊ angulis solidis duodecim:quoꝝ q̄libet quinque planis triāgulis eqlaterib⁹ ꝓtinet/hñs viginti equilateres bases nascit. Iā igit elemētū alterū sic hacten⁹ ista genuerit. Uerū isosceles triāgulus ōrti gnāuit nām / se cūdū q̄tuor ꝓstitut⁹: ⁊ ad cētrū rectos ꝓgregās āgulos vnūq; q̄drāgulū equilaterē faciēs. Sex vo huiusmodi copulati angulos octo solidos / quoꝝ q̄libet per tres planos rectos coaptatus est effecerūt: Corpoꝝisq; ita ꝓstituti figura cubica facta est/sex planos quadrangulos eqlateres bases adepta. Est ⁊ q̄nta quedā cōpositio:qua deus ad vniuersi ꝓstitutionē est usus. Eaq; descripsit ⁊ figurauit:que ꝓtēplat⁹ alioqs nō absurde dubitauerit/utrū infinitos eē mūdos an finitos existimandū sit. Infinitos q̄dē dicē illi⁹ putabit eē ꝓpriū qui nulla rerū cognitiōe dignarū pitia hēat. Sz utrū vn⁹ mūdus an q̄nque reuera nati sint inqrere/min⁹ utiq; putabit absurdū. Rō q̄dē nostra vnū ipm visimili ꝓbatiōe asserit esse natum. Alius vo qs ad alia respiciēs aliter

opinabit: Sed hec dimittēda sunt. Et iaz genera quatuoz a nobis paulo ante digesta in ignē. terrā. aquā. aerēqz distribuamus. Terre cubicā spēz assignem⁹. Mā oium quatuoz maxime immobilis terra est / ꝛ coꝛporaliū oium cōpacta maxime. Tale vo illud ꝓcipue factū eē necessariū est: qō firmissimas tutissimasqz possidet bases: In triāgulis pozzo a ꝓncipio positis qui eqlateres sūt firmiozē tutiozēqz ꝙ in eqlateres basem possidēt. Et qō ex utroqz cōpositū est planū eqlatere eqlateri quadrāgulū certe triāgulo / tam quo ad totuz ꝙ quo ad partes stabilius necessario puenit: Quāobrem si ꝓueniētē ꝓbabilēqz seq rōnē uelimus / terre id tribuamus: Aque deinde qō trib⁹ reliqs est immobilius: Igni qō mobilissimū: aeri mediū. Et coꝛp⁹ quidez minimū igni. aque maximū. aeri mediū. acutissimum quoqz igni / secūdū ab hoc aeri: aque tertiū. Ex his oibus qō bases paucissimas habet / uelocissimū esse necessariū est. Est eniz ad peneträdū ꝓmptissimū / dppe cum ꝓrsus sit oium acutissimū. Leuissimū quoqz: cum ex paucissimis partib⁹ eisdē cōstet. Aō secūdū est secūdo loco habeat hec oportet. Tertio tertiū. Igit ꝑm rectā ꝓbabilēqz rōnem pyramidis spēs solida elemētum semēqz sit ignis. Secūdā vo generatione spēm aeri: aque tertiā tribuamus. Be his oibus adeo paruis ita putādū est qō si singula dūtaxat singuloꝝ generuz capiant / nullū eoꝝ ꝓpter paruitatē cerni a nobis poterit: sin multa inuicez cōgregent eoꝝ moles magnitudinesqz cernent. Quinetiam hec oia / adeo tāta ubiqz quoad multitudines mot⁹ atqz potētias ꝓportiōe exacte absoluta ꝓnexaqz sunt / quātā necessitatis natura libēs ꝛ ꝑsuasa cape poterat. Ex oib⁹ sane quoꝝ genera supza narrauimus / ita merito se res habere videt. Terra cum in ignē inciderit / ei⁹ acumine dissoluta fertur resoluta in ignē aut aerem aut aquā. quousqz partes ipsius ꝓgresse iterū / sibiqz iuicē copulate terrā reficiāt. Aō enim in aliā vnq̄ spēm trāsmigraret. Aqua ꝓterea ab igni uel aere diuisa in partes / vnū partibus suis recōciliatis. Ignis coꝛp⁹ / aeris duo facit. portiones vo aeris ex vna dissoluta parte duo ignis coꝛpora faciūt. Rursus qñ ignis ab aere uel aqua uel terra aliqua occupat: ꝛ ipe ꝗdē pauc⁹ in multis mouet / atqz in agitatis pugnat / iactatusqz distrahit / duo coꝛpoza ignis in spēm aeris vnā ꝓcrescūt. deinde supato aere atqz dispso ex totis duob⁹ atqz dimidio vna aque tota spēs coalescit. deniqz sic ea rursus ꝓsiderem⁹. Quotiēs ab igne cōprehēsum alioꝝ gen⁹ aliqō anguloꝝ laterūqz ipsi⁹ acumine scindit / tū demū discerpi desinit / cū in ignis naturā trāsierit. Sile enim idēqz gen⁹ qōlibet a simili eodēqz minime patit. quousqz vo in aliud ꝓmutat / imbeciliusqz cū potētioꝛe luctat / dissolui non desinit. Rursus qñ minoza a multis maioꝛib⁹ circūuenta sunt / ꝛ pauca lacerata extinguūtur / cū in vincentis ideā ꝓstitui uelint / cessant extingui: fitqz ex igni aer: ex aere aqua. Aō si in hec trāsit⁹ fuerit: ꝛ alioꝝ aliquod genus ꝛpugnet / nō cessant agitata dissolui / priusqz aut oino cum dissolubilia sint depulsa ad cognatū refugiant / aut expugnata in vnū quiddā ex multis supanti sile tādē euadāt / familiariterqz cuz victoꝛie permaneant. Enimuero per has passiones sedes vicissim cuncta cōmutant: Generis nāqz cuiuslibet multitudines per locū ꝓpriū distinguuntur / ob sedis ipsi⁹ agitationē. Que vo dissimilia iuicē facta sunt / ꝓpter fluctū cōcussionēqz ad locū eoꝝ ꝗb⁹ silia euasere / feruntur: Coꝛpoza igit imixta ac ꝓma ex causis huiusmodi fabꝛicata sunt. Aō aūt in eoꝝ spēb⁹ alia quoqz inata sunt genera causa est elemēti utriusqz ꝓstitutio. que nō solū ab initio vnū cū magnitudine triāgulū pepit / sz etiā maioza ꝛ minoza tot quidez numero / quot in spēb⁹ sunt genera. Quapropter mixta hec in seipsis atqz iuicē / infinitā hñt uarietatē. Cui⁹ peritos eē eos oportet qui de natura sunt rōnē ꝓbabilē reddituri. Igitur nisi ꝗs quo pacto ꝛ cū ꝗbus vna mot⁹ ꝛ ꝓstitutio fiat certe cōprehēderit / multa disputationi que manet atergo ipedimento futura vident. Be his partim ꝗdē dictū est / partiz vo restat dicēdū. In ipsa leni planaqz natura mot⁹ eē nunq̄ solet. Mā agitādū absqz agitaturo / uel agitaturum absqz agitando difficile est / imo impossibile repiri. Mot⁹ aūt hoꝝ oium minime est. hec vo lenia planaqz eē nunq̄ pñt. Sic itaqz statū ꝗdē in planitie leuitateqz / motū vo in ꝛria semꝑ natura ponem⁹. In eqlitas pozzo näe huius est causa / que leni planoqz ꝛria est. ꝛequalitatis vo generationē iā tractauim⁹. Sz quo nā mō singula ꝭz genera nō diuisa moueri iuicē ferriqz desinūt / nequaq̄ exposuim⁹. Jd ergo deinceps sic explanabim⁹. Uniuerse näe circuit⁹ cū circulari ambitu suo genera cōplex⁹ sit / ꝛ secū ipso ꝓgredi studeat / ꝓstringit oia locūqz uacuū relinqui nusq̄ patit. Quocirca ignis per oia maxime penetrauit. deinde aer / utpote qui ipsi tenuitate est ꝓximus. ꝛ alia sili rōne deinceps. Que enim ex maximis partib⁹ sūt cōposita / uacuitatē quoqz in sua cōstitutione maximā relinquē / minima ꝓra minimā. Coarctationis aūt ipi⁹ angustia / parua in magnoꝝ ꝓtrudit ianua. Quare cum parua magnis insinuata sint / ꝛ ipsa ꝗdē parua que magna sūt discernāt / maioza vo minoza coerceāt / oia sursum deoꝛsumue in sua loca ferūtur. Mā qōlibet mutata magnitudine / sedē mutat. Sic utiqz ꝛ has ob causas nāe lenitati ꝛrie semꝑ gnātio ꝓseruata / hoꝝ motuz ꝛ in pñti ꝛ in futuro ꝑpetuū exhibet. post hec sciēdū est multa eē ignis genera: flāmā videlicet. ꝛ qō ab ea est accēsum. qō urit ꝗdē / lumē vo nullū oculis affert. qōue extincta flāma ītra illa que accēsa fuerāt / remanet. Sil'iter aeris gen⁹ aliud purissimū agilissimūqz quē etherē nūcupāt: aliud turbulētissimū / caligine nubibusqz obscurū: aliasqz spēa sine noie eē putādū est / ꝓpter ipam triāguloꝝ ieqlitatē: Aque genera duo sūt ꝑcipua. Unū humidū. alterū fusile. humidū ꝗdē qz generib⁹ aque paruis ꝛ inequalib⁹ ꝓstat facile a seipso ꝛ ab alio ꝓpter iequalitatis ꝓditionē ꝛ figure spēm moueri solet. Aō aūt ex grādioꝛib⁹ equalibusqz ꝛ lenib⁹ est cōpositū / stabili⁹ illo ꝛ graue propter lenē equalitatē cōpactū est. Sz ꝓpter ignis penetrātis dissoluētisqz impetū equalitate amissa motus fit particeps / factūqz agile mobileqz a ꝓximo aere pulsum extēsūqz per terrā duo quedaz patit. nā ꝛ liquescit ꝛ in terrā decidit: primū illud molis purgatio / hoc fluxus cognominatur. Rursus igne hinc euolāte / quippe cum non fiat in uacuum exitus / proximus aer pulsus mobilem adhuc molem humidam in ignis sedes impellit ipsiqz ipsaz commiscet. Aoles deniqz cōpulsa iterūqz lenē equalitatē adepta / cuz ignis inequalitatis artifex iā abierit

in idem

in idem secuz coaceruat. atqz ignis abscessum frige factionē/copulam vo cōgressumqz igni abeunte fa ctum/ꝓglutinationē gelidāqz rigiditatē uocamus. Ex his vo quas aquas fusiles appellauim⁹ / qō ex tenuissimis lenissimisqz fit dēsissimū. vniformε. splē didū. flauūqz: ꝑciosissima res est/aurum florescens per petrā cōpactū est. Auri aūt ramus ꝓpter densi tatē durissim⁹ z nigro ꝑterea colore suffusus ada mas appellat. Sed quod auro ꝓximas habet par tes pluresqz vna spēs ꝓtinet/auro quoqz densius z terrene partis pauce tenuisqz particeps / adeo ut aspius duriusqz sit/uerū ex eo qō interualla intrin secus habet magna leuius est/hoc genus nitētiū cō cretarūqz aquarū vnū est/atqz es noiat. At quādo terrena pars huic immixta ꝓpter uetustatē/a cete ris partib⁹ eius secernit/ad extremāqz emissa sup ficiē per seipsa aspectui patet/rubigo iā nascit. Ce tera generis eiusdē vlsimilib⁹ rōnib⁹ assequi haud quaq̄ laboriosum est. Qō sicqs remittēdi studq̄ gra tia rōnibus eoz que semp sunt intermissis ꝓsidera uerit uerisimiles de generatione ꝓbationes/atqz eiusmodi ꝓsideratione sine penitētie accessione de lectet/moderatū in vita prudētēqz ludū ꝓsequetur. Hīs utiqz nūc ita cōcessis/deinceps que de ūsdem ꝓbabilia videbunt/ita pcurrēda vident. Igni sepe misceť aque pars tenuis/atqz humida fluidaqz sic ideo nominata/qz lubrica terra circumfluit. mollis quoqz ob eam causam qz eius bases minus firme / stabilesqz q̄ terre facile cedūt atqz labunt. hec quā do ab igni destituta/ab aere quoqz deserit / fit leni or z alienis expressis cogit in seipsam. atqz ita com pacta si supra terrā id ꝓtigerit/grādo fit: si in terra glacies. que qdē tūc fiūt cum riget coherescitqz ma xime gelu: cum vo minus cōgelat/si supra terrā ac cidit/nix. sin in terra ex rore crassior facta/pruina. Verū qñ plurime aque spēs inuicē cōmiscent/ vni uersum illud genus a terra per arbores stillans / li quor humorqz uocat. Liquores vo singuli propter mixtiones dissimilitudinē nacti multa qdē alia sine noie faciūt genera: sed quatuor ignee spēs euidētes z pspicue maxime/sortite sunt noia. Qō enim aiam simul cum corpore calefacit vinū dicit. Qō vo lene est discernitqz visum ideoqz aspectu splēdidū atqz nitēs/z pingue nobis apparet/vncta z olearia spe cies est/pix. gūmi. z oleū: ceteraqz id genus. At qō oris angustos meat⁹ ad penetralia usqz nature per fundit/hac vi dulcedinē adhibēs mel coiter nuncu pat. Veniqz qō carnē dissoluit: uritqz z spumeū est ex oībus secretū liquorib⁹/succus uocatur. Terre vo spēs per aquā emergēs hoc modo fit lapis. Cō gelata enim aqua qñ in cōmixtione deficit/in aeris spēm trāsit. hic aer suū in locū recurrit. Vacuū aūt ipsor nihil. ꝓximū ergo aerē pulsat. Iste si grauis sit pulsus circūfususqz terrene moli uehemēter illi ditseqz ipsum in eas sedes vnde nouus ascēderat aer cōducit. Terra deniqz ab aere indissolubiliter cum aqua coacta lapides cōcreat. pulchriores qdē illos/qui pspicue ex equalib⁹ planisqz partib⁹ emi cāt. deformiores vo qui cōtra. Vbi vo ignis acumi ne humor oīs resoluitur/corpusqz illo aridius red ditur / ea restat spēs / que solida uocat futilisqz tel lus. Quādoqz etiam humore relicto terraqz fusili per ignē facta/ac deinde accedēte gelu/niger fit lapis: Quādo vo idipsum similiter ex commixtione / mul to priuatur humore / sed tenuioribus terre partibus constat/salsumqz est/z semiglaciale fit / perqz aquam emergit/partim quidē olei terreqz purgatoriū genus nitrū dicitur. partim vo quotidiano victui cōmodissi mum legitime/sal deo amicū corpus. At enim cōmu nia ex utrisqz/aqua quidē non solubilia. Igni vo pro pter tale aliquid ita cōglutinātur. Ipsas terre moles/ ignis z aer non liquefacit. Cum eniz duo hec tenuissi ma sint z uacuitatibus terre minutiora ita per capa cissimos eius meatus sine ulla violētia permanāt / ut neqz eā dissoluāt neqz liquefaciāt. Aque vo partes qz maiores sunt/violēto fluxu liquefaciūt. Terrā itaqz male compactā sic sola aqua vi soluit. Compactā vo dūtaxat ignis. nihil enim prēter ignem hāc penetrat. Aque rursus cōcretionē/violentissimā quidem solus ignis: debiliorē vo utraqz z ignis z aer diffundūt. aer inq̄ per uacua. ignis etiā per triāgulos. Aerem vo vi cōstrictum/nihil nisi per clemētuz soluit/sine vi cohe rentem solus resoluit ignis. Corpora ex aqua terraqz ita cōposita ut aqua terre inania vi coarctata obstru at/sic ꝓrsus se habēt/ut aqua exterior inf luere per ea non possit/ideoqz minime liquefaciat/sed ignis aque meatus penetrās quēadmodum z aqua terre inania atqz ita aquā afficiēs ut ignis aerem/cōmuni corpori liquefactionis causaz prebeat. Hec vo partiz aque mi nus habent q̄ terre/quēadmodum vitri genus: z lapi des illi qui fusiles appellātur. partim cōtra plus aque qualia sunt oia que conglutinata sunt cereaqz euadūt z uapores emittūt. hactenus eas species que figuris. cōmunionibus. cōmutationibusqz inuicē uariant pe ne iam demōstrauimus. quas vo ob causas passiones earū nascant/deinceps demōstrare conabimur. ¶Pri cipio sensum his que dicta sunt/adesse semp oportet. Carnis vo z eoz que ad carnē attinent/generationē/ aīe quoqz quātum mortale est/nōdum declarauimus. Sunt enim hec a passionibus quecūqz cum sensu sunt minime separata z ille sine his exponi sufficiēter non possunt: Simul vo expleri ferme nequeūt. primo igit alia ponenda sunt. deinde que sequūtur/expedienda. Ut ergo deinceps in disputādo genera passiones ipse sequātur/prima nobis extent que ad corpus z animā pertinent. In primis qua ratione ignis/calidus dicit/ videamus quod ita demū/perspiciemus / si discretio nem diuisionēqz ab eo in nostro corpore factā cōside remus. Quod enim acumen quoddā ea passio est/fer me est oībus manifestum. Tenuitatem vo angulorum laterūqz subtilitatē/paruitatē particularuz/motus ue locitatem/quibus oībus uehemēs z penetrans est/ue lociterqz quod occurrit/diuidit semper z dissipat/cō siderare debemus/figure ipsius generationem memo ria repetentes. ea quippe/non alia natura corpora no stra diuidens z in partes exiguas partiēs merito pas sionem illā que legitime calor noiatur/inducit: Cōtra ria vo huic passio licet cuiqz manifesta / sua tamen ex planatione non careat. humide nāqz partes corporū/ partibus nostris humidis grādiores cuz in corpus in fluūt nostrū/minores quidē partes extrudūt sed in ea rum sedes sese insinuare nō possunt. humorē autē no strū coagulāt: atqz ex iequali z agitato imobilē ꝓpter equalitatem coagulūqz faciūt: inqz angustum cogunt.

Quod aũt p̃eter naturã coactum eſt/ſm naturaz re
nititur/ſeqꝫ reuocat in cõtrariũ. Jn hac reluctatione
quaſſationeqꝫ tremoꝛ rigoꝛqꝫ ꝓſiſtit:oiſqꝫ huiuſmodi
paſſio/frigus/quodue eã infert/frigiduz nominatur.
Duruz aũt dicimuꝰ illud cui caro noſtra cedit:molle
qõ carni. Reſqꝫ ipſas inuicẽ ꝛ duras ꝛ molles/eadez
rõne uocamus/cedit autẽ quicqd paruo nitit. Quod
vo ex triãgularibus baſibus firmamẽtiſqꝫ eſt/utpote
plano uehemẽter innixũ/renitit maxime atqꝫ reſiſtit:
quodue ſummoꝑe denſum eſt ꝓtra uenientia uehemen
ter repcutit. Graue p̃eterea ꝛ leue cũ ea natura ſimul
que ſurſuz deoꝛſumue dicit/cõmodiſſime declarabit.
Sed illud dictu abſurdũ eſt/eſſe duo quedaz natura
loca a ſe inuicẽ longo interuallo diſtincta/ꝛ vnũ qdez
deoꝛſuz uocari/ad quẽ locũ ea deferant oia/quecũqꝫ
molem quãdã coꝛporis hñt. Alterũ vo ſurſum ad quẽ
vi oia moueant. Quz enim celũ omne rotũdũ ſit/que
cũqꝫ a medio eque diſtãtia extrema facta ſunt / ſimili
ter eſſe oporꝛtet extrema. Mediũ quoqꝫ equalibus li
neis/ab extremis vndiqꝫ diſtãs e regione eque oia re
ſpicit. Cm igitur ita mũdus diſpoſit⁹ eſt/ſiqs dictoꝛ
qcqꝫ ſurſum eſſe dixerit uel deoꝛſum/non iniuria erra
re videbitur. Medius enim locus in ipſo neqꝫ ſurſuz
neqꝫ deoꝛſum dici debet:ſed medius. Qõ rurſus vn
diqꝫ circuit/neqꝫ mediũ eſt/neqꝫ partẽ in ſe habet aliã
ab alia differẽtẽ/quo ad ipm mediũ ꝛ oino qcqd ſit e
regione locatũ. Ei vo qõ ſuiipſius ſimilimũ eſt cõtra
ria noia iure nullus attribuet. Siqd enim ſolidũ equi
libratũqꝫ in vniuerſi medio ſit/ad nullã extremoꝝ
partẽ ꝓpter pfectã ipſoꝝ ſimilitudinẽ declinabit. at ſi
quis circa illud obambulet. ſepe ſibimet plãctis ſtabit
oppoſitis:eãdẽqꝫ illius partẽ tum ſurſum tũ deoꝛſum
uocabit. Jtaqꝫ vniuerſum quẽadmodũ paulo añ dixi
mus/cum ſit rotũdũ/locũ habere ſupioꝛẽ aut inferio
rem vir p̃udẽs minime affirmabit. Sed vnde noiata
ſunt iſta ꝛ in qb⁹ ea intuiti ex illis ad mũdũ totũ tran
ſtulimus/huiuſmodi quedã in p̃imis ponẽtes/inueſti
gemus. Siqs in ea mũdi regione quã ut plurimũ ſoꝛti
tus eſt ignis ꝛ ad quã vndiqꝫ fertur iſideat/vimqꝫ ali
quã nãciſcat/per quaz ignis partes arripiat libꝛetqꝫ/
aut ubi in ſtatere lancib⁹ collocauit/vt deoꝛſum in diſ
ſimilẽ detoꝛqueat aerẽ/cõſtat plane minoꝛẽ ignis poꝛ
tionẽ maioꝛi facilius coactã iri. Ubi enim duo ſimul /
vno roboꝛe ſuſpẽdunt/minus quidẽ magis/plus aũt
min⁹ inferẽti vim cedit. Et vnũ quidẽ graue deoꝛſũqꝫ
ferri dicit:alterũ vo ſurſum ac leue. Jdẽ nobis terraz
habitãtib⁹ accidit. Nã terre innixi perqꝫ eã gradien
tes/terrena genera inuicẽ ſeparam⁹ atqꝫ diſtinguim⁹
ꝛ ſepe terrã in diſſimilẽ aerẽ iacimus violẽter/ꝑterqꝫ
naturam ſepe ptes utraſqꝫ cognate nature participes
hic poꝛtio minoꝛ facilius q̃ maioꝛ ad diſſimilẽ locum
iacta/p̃ius violẽtie cedit:eãqꝫ leuẽ cognominauim⁹.
ꝛ locũ ad quẽ cõpellimus/ſurſum. Cõtrariã his affe
ctionẽ graue qddã/atqꝫ deoꝛſũ. Hec utiqꝫ differre ſui
cẽ neceſſariũ eſt: Propterea qõ generũ multitudines
locũ alĩs cõtrariũ obtinẽt. Quod eniz in alio loco le
ue eſt/leui qõ in loco eſt ꝓtrario ꝛ graue ſimiliter gra
ui. Et ei quod deoꝛſuz dicit id qõ deoꝛſum:eiqꝫ quod
ſurſum/id qõ dicitur ſurſuz. oia eniz hec trãſuerſa in
uicẽ ꝛ cõtraria ac penit⁹ differẽtia eẽ fieriqꝫ repiẽtur.
vnũ tñ id de his oĩb⁹ cogitãdũ. qõ via greſſioqꝫ ſingu
loꝝ ad ſimile atqꝫ cognatũ ferẽs/graue facit id qõ fer
tur:locũ vo in quẽ tale qd fertur/deoꝛſum. Que ali
ter ſe hñt/aliter officit. harũ igitur paſſionuz huiuſ
modi quedã dicte ſint cauſe. Lenis itẽ ꝛ aſpe paſſi
onis cauſam qlibet intuit⁹ apire alĩs poterit. Bur i
ties eniz hãc inequalitati p̃mixta. illã vo equalitas
exhibet dẽſitati. Sed earũ paſſionũ que circa totũ
coꝛpus coiter accidũt/ea reſtat maxima que uolu
ptatis doloꝛiſqꝫ eſt cauſa in his que dixim⁹. Simi
liter quecũqꝫ per coꝛporis partes ſenſib⁹ patẽt do
loꝛeſqꝫ ꝛ uoluptates ciẽt. Jta igitur oĩs taz ſenſibi
lis q̃ inſenſibilis paſſionis cauſas capiam⁹ in p̃mis
memoria repetẽtes qõ de ea natura que facile mo
uetur/deqꝫ ea que mouetur difficile/ſupa diſtinxi
mus:hoc enim pacto ea pſequi debem⁹ oia que cõ
p̃hẽdere cupimus. An in id qõ facile moueri ſo
let/aliqua uel breuis incidit paſſio/partes ei⁹ queli
bet ſequẽtib⁹ partib⁹ vndiqꝫ paſſionẽ ipſam trans
fundit/quouſqꝫ ad p̃udẽtie ſedẽ pueniat. ubi per
hos quaſi nũcios potẽtia illius qõ paſſionẽ intulit
noſcitur. Qõ vo cõtra eſt affectũ ꝛ immobile/quo
dãmodo pmanet/circularẽ illã trãſfuſionẽ non ha
bet/ꝛ ip̃z qdẽ patit ſolũ/p̃xime vo minime mouet.
Quapropter cũ partes alie alĩs paſſionẽ p̃imam
non imptiãt/totũqꝫ aial hinc minime agiteẽ/ſenſus
exps/id qõ patitur/extat. Jd p̃fecto circa oſſa ca
pilloſqꝫ ꝛ reliquas partes que terrene ut plurimuz
in nobis ſunt/accidit. Uiſus vo ꝛ audit⁹ inſtrumen
ta aliter oino efficiũt/qz illis ignis aeriſqꝫ vis maxi
ma ineſt. Qõ p̃terea ad uoluptatẽ attinet ꝛ doloꝛẽ
ita ꝓſideretur paſſio violẽter p̃terqꝫ naturã abũde
ſimulqꝫ nobis illata/moleſta fit. Rurſus que in na
turã abũde ſimulqꝫ reuertit/dulcis/que ꝓtra fit/cõ
tra. paſſio vo magna cũ facilitate illata ſentit quidẽ
maxie/uoluptatis autẽ ꝛ doloꝛis mime particeps
huiuſmodi ſunt que ex aſpectu p̃ueniũt. Cui qdez
coꝛp⁹ noſtrũ cognatũ fieri in die ſupa narrauim⁹
huic aduſtiones ſectioneſue ꝛ quecunqꝫ paſſiones
huiuſmodi/doloꝛẽ nõ inferũt:nec etiã qñ in ſuã ſpe
ciẽ fit reſtitutio/uoluptatẽ. Senſus tñ uehementes
clariſſimiqꝫ ipſi cõpetũt/quatenus aliqd patitur/in
curritqꝫ in aliqd ꝛ attingit. Uiolẽtia ſiqdẽ hui⁹ di
ſcretioni cõcretioniue nulla penit⁹ ineſt. Coꝛpora
vo ex partib⁹ grãdioꝛib⁹ cõſtituta ꝛ vix ageti cedẽ
tia/qñ motiones illatas in totũ coꝛp⁹ traꝝciunt:uo
luptates doloꝛeſqꝫ continẽt. qñ videlicet e ſuo ſtatu
mouẽtur/doloꝛes/qñ redeũt/uoluptates. quecũqꝫ
paulatim abſceſſus euacuationeſqꝫ ſui ꝓpetiuntur/
repletiones vo ſimul atqꝫ abũde/cũ euacuationis
qdẽ ſenſum habeãt nullũ/repletionis aũt habeant
moꝛtalitate ipſius potẽtie doloꝛes nullos/uoluptа
tes vo maximas afferũt. Quod ex ſuauiũ odoꝛum
perceptione cognoſcit. Atqꝫ e ſua natura ſimul ꝛ
abũde pelluntꝫ / paulatim vo vix in eã reſtituuntur
ꝓtra q̃ ſupioꝛa affici ſolẽt. hoc plane in ſecandis
urẽdiſqꝫ mẽbris apparet. Jaz cõmunes toti coꝛ
poꝛi paſſiones/eaſqꝫ inferẽtiũ cognomẽ attractaui
mus. Nunc igit eas que certis noſtri coꝛporis par
tibus accidunt/ꝛ vnde p̃oueniunt/ quibuſue cau
ſis inferuntur / p̃o viribus exponamus. principio
que ſupa quando de humoꝛibus agebamus relin
quim⁹/cũ lingue paſſiones ſint/ſiquo mõ poſſim⁹
declaremus. Uident autẽ hec quẽadmodum ꝛ alia

multa

multa diſcretionibus quibuſdã ⁊ ꝓcretionib⁹ fieri. ac preterea lenitate aſpitateq; magis ꝙ cetera uti. Tendunt a lingua uene ad cordis ſedem/ſaporum nũcie.in quas ſiqua ita iciderint ut humidã carnis mollitiẽ penetrãtia terreſtri ſua natura modice li quefacta/uenas ipſas ꝓtrahãt arefaciãtq; ſapores huiuſmodi pariũt. Videlicet ſi aſperiora ſunt acer bos acreſq;.ſin aſpera minus auſteros ⁊ põticos. Que ⁊ illas purgãt/⁊ ſiqua lingue ihereſcũt/ablu unt/ſi ultra modũ id faciãt/naturecq; ipſius non ni hil liquefaciãt/qualis eſt in nitro potentia / amara oia noiant. Sinaũt vim nitro tẽperatiorẽ hñt/leni uſq; abſtergũt/ſalſa ſine amaritudinis aſpitate/ma giſq; amica nobis apparẽt. Que autem applicata oris caliditati/ab eoq; mollita ⁊ feruefacta/ipm vi ciſſim feruefaciũt/ſuaq; leuitate ſurſum ad ſenſus capitis eleuant/ſuoq; attactu ſingula diuidũt pro pter huiuſmodi vires/acuta uocant. Mñq; vo hec eadẽ ex putredine attenuata anguſtas uenas ingre diunt/cogũtq; partes iteriores taꝫ terrenas ꝙ qõ admodo aereas iactatas inuicẽ cõmiſceri/permix taſq; circũlabi alias/⁊ alias igredi/ingreſſuq; ſuo penetratas ꝓcauas tẽſaſq; efficere. Ubi cõcauus ⁊ ampulloſus humor aeri circũfunditur:iſq; humor alias terreus quoquo modo eſt/alias purus . fitq; ex aqua ꝓcaua uaſculũ aeris humidũ atq; clarum. Sed qõ ex pura naſcit aqua/plucet vndiq;/ampul laq; uocat. Qõ autez ex lutulẽto magis humore ſi mul agitato ꝙdẽ elatoq; ⁊ circũtẽſo conficit/ebulli tio:bulla/fermẽtũq; dicit. harum oium paſſionum cauſa acida qualitas appellat. his oib⁹ que de his dicta ſunt cõtraria paſſio a cõtraria cauſa ꝓficiſci tur. Mñ vo ingrediẽtiũ qualitas humida eſt lingue qualitati naturaliter ꝓcors ⁊ ꝓſẽtanea ac lenit mol litq; eam/cõtractãq; demulcet aſpitatẽ/⁊ que in no bis ꝓter naturã/cõtracta uel ſparta fuerũt/relaxat uel colligit/ac ſummatim naturalẽ ſingulis reſtituit habitũ. Suaue huiuſmodi omne amicũq; eſt oib⁹ violẽtarũ quoq; paſſionũ medicina atq; remediũ/ dulceq; uocat. Circa nariũ viz ſpẽs nõ ſunt. Semi genia enim odor natura. Speciei vo nulli cõpetit odorẽ ullũ habere. Sz noſtre circa hec uene ad ter re ⁊ aque genera anguſtiores ſunt / ad ignis vo ae riſq; genera latiores. Quocirca nemo vnq; iſtorum aliquẽ ſenſit odorẽ. Sed in madefactione quorũdã uel putredine uel liquefactione uel euaporatiõe gignunt odores. Cum enim in aerẽ aqua / uel aer in aquã trãſit/in medio iſtor odores fiũt. oiſq; odor aut fumus eſt aut caligo. Sed hor qõ ex aere mu taſ in aquã caligo:qõ vo ex aqua in aerem fumus. hinc fit ut aqua odores tenuiores ſint/aere craſſio res. Qõ maxime ſpicuũ fit/qñ certa quadã re na ribus occurrẽte aliqs in ſeipſum uehemẽter ſpiritũ retrahit. Tũc ſane nullus ſimul influit odor/ſpirit⁹ autem ab odore nudus ſolus ſequtur. Sue igit he in bis uarietates abſq; noie ſunt/nec ex pluribus nec ex ſimplicib⁹ ſpẽbus. Sed duo ibi noia tñ manife ſta ſunt/ſuaue.ſ.⁊ moleſtũ:hoc qdez diſturbat vio latq; oẽm eam capacitatẽ que a ſummo capitis vſq; ad vmbilicũ ꝓtendit. Illud vo eãdem mulcet/⁊ amico quodã igreſſu naturalẽ eius ſeruat habitũ.

Tertiã ꝓterea vim ſentiẽdi/auditũ videlicet ita cõ ſiderare debemus:ut quib⁹ ex cauſis paſſiones eius ꝓueniãt/exponamus. Vino igitur uocem ponamus pulſationẽ quãdã ab aere/per aures cerebrũq; ⁊ ſan guinem uſq; ad aiam penetrãtem. Hatã quoq; ex ea motionẽ incipiẽtẽ a capite ⁊ in ſedẽ iecoris deſinẽtem auditũ uocemus. Motio qdẽ uelox/acuta prouenit/ tarda grauis. Una equalis atq; lenis.ꝓtraria vo aſpe ra. Magna/que multa.parua que pauca.harũ uocuz cõcordiã conſonãtiaſq; in ſequẽtibus declarabimus. Sequtur quartũ ſentiẽdi genus exponẽdum: quod uarietatẽ in ſe plurimã cõtinet.⁊ que ſub eo ſunt oia/ colores uocãtur. Eſt aũt color ueluti flãmula quedaz fulgoriq; a ſingulis corporib⁹ emanãs / partes habẽs viſui ad ſentiẽduz accõmodatas. Cauſas vo ex quib⁹ viſus gignitur ſupra tractauimus. Hũc de coloribus potiſſimũ hoc pacto probabilia dicẽda videtur. Que ab alĩs delata partib⁹ in aſpectũ cadũt/partim mino ra/partim maiora/partiz viſus ipſius partibus equa lia ſunt. Equalia quidẽ ſentiri nõ poſſunt: que diapha na ideſt utrinq; perſpicua noiantur . Minora vo aut maiora partim diſcernere partim ꝓtrahere viſum di cimus/inſtar eor que caliditate uel frigiditate carnez aut eoruz que acrimonia uel acumine caliditateue lin guã contrahũt uel diſcernũt. Atq; ea que viſum ſic af ficiũt alba nigraue uocamus.que quidẽ paſſiones eo rum ſunt que modo narrabã ⁊ illor quidez germana eadẽq; quodãmodo:ſed in genere alio. diuerſa tñ pro pter has cauſas eſſe vident. Sic utiq; appellãda ſunt iſta qõ viſum diſgregat/albũ/nigrũ vo quod ꝓgregat. Motionẽ ꝓfecto acutiorẽ alte riuſq; generis ignis/in cidẽtem diſpergentẽq; viſum uſq; ad oculos orbeſq; ipſos oculor meatuſq; vi diuerberãtẽ liquefaciẽtẽq; ignem eſſe dicimus ex oppoſito obuiãtẽ cuius occur ſu lachryma corpus ex igni ⁊ aqua mixtũ effunditur. Et vno quidez igne uelut e coruſcatione quadam exi liente/altero vo penetrãte ⁊ ab humore extincto / ua rij creãtur ex huiuſmodi mixtio ne colores.atq; ipaz paſſionem fulgorẽ coruſcationẽq; uocamus: quodue id facit/ſplendidum atq; coruſcũ.hor medium ignis genus ad oculorũ humorez perueniẽs/illiq; ſe miſcẽs minime quidẽ coruſcum ſed ex ipſa ignei radij ad hu morem admixtione/ſanguineũ creãte colorem / rube um noiauimus. Splẽdidum alboq; rubeo mixtuz fla uum procreat. Quo autẽ mẽſure modo ſingula ſingu lis miſceantur/etiã ſiquis nouerit/narrare prudentis non eſt. preſertim cum neq; neceſſariã neq; ueriſimilẽ de his rationem afferre ullo modo poſſit. Rubeũ cuz albo nigroq;/purpureũ generat. paulo obſcurior. mo reus luteoluſq; fit color/quãdo hĩs inuicez conflatis aduſtiſq; magis eſt adiuncta nigredo. Fuluũ flaui ſu ſciq; temperatione producit. fuſcuz vo albi ⁊ nigri cõ fuſiõe. pallorẽ albi flauiq; copula generat. Splẽdidũ albo adiũctum plurimaq; obfuſum nigredine cerule um efficit. Ceruleuz cum albo glaucũ creat. Fului ni griq; temperie color viridis naſcit. Cetera ferme ex his omnia manifeſta fiũt. Siquis enim ſupiores mix tiones imitatus reliquos colores exequitur / ꝓbabili bus rationibus diſputabit. At ſiqs horr diſcuſſionem ꝓbationẽq; opere ipſo aggredietur/quid inter huma nam diuinamq; naturaz interſit/ignorare videbitur. Nempe deus multa in vnũ colligere/rurſuſq; vnum in multa ꝓducere ſufficiẽs eſt:ſcit enim ſimul ac põr.

Homo aũt nullus qui alterutrum ualeat/aut eſt nũc/ aut vnq̃ erit. Hec ſane oia ita tũc naturaliter affecta ex neceſſitate ille pulcherrimi optimiq; opis fabrica tor in his que gignebant aſſumebat/qñ deũ ſeipſo ſufficiẽtẽ ꝛ pfectiſſimũ generabat. Utẽs quidẽ cauſis ad hec miniſtris:qb aũt bene ſe habebat ipſe in ſingulis agẽs. Duas enim cauſarũ ſpẽs diſtinguere decet. Unã qdẽ neceſſariã:alterã vo diuinã. Ac diuinaz in oibus querere/ut beatã vitaz quoad nature noſtre poſſibile eſt/adipiſcamur. Neceſſariã quoq; cauſam illoꝝ gratia pſcrutari. Cogitare enim oportet abſq; his illa in qbus ſtudiũ ponimus nõ poſſe intelligi uel cõprehendi uel quomodocũq; aliter pcipi. Quoniaz vo nobis in pñtia ueluti fabris materia ſubiacet/cauſarũ videlicet genera/vicẽ ferme iam pparate materie obtinẽtia ex quib⁹ eſt ſequẽs diſputatio ꝓtexẽda/rurſus ad pncipium breuiter redeamus:citoq; illuc regrediamur/ vnde hucuſq; pceſſimus:atq; ita demuz finẽ apicẽq; diſputationi qualẽ ſupioꝛa exigũt imponamus. Quẽ admodũ ab initio diximus/cum hec ordine carerent ſingulis deus ꝛ ad ſeſe ꝛ ad alia inuicẽ eaten⁹ moduz rõnẽq; ꝓportionis indidit / quatenus ſuſcipe ſingula poterãt. Tũc pfecto nihil erat ordinis niſi forte caſu aliquo particeps,nec quicq̃ tũc aqua uel ignis uel aliud aliqd eoꝝ que modo apud nos noiant iure uocãdum erat. Uerũ hec primuz oia exornauit/deinde ex ijs hoc vniuerſuz pſtituit/aial vnũ/animalia in ſe oia mortalia ꝛ immortalia ptinẽs. Et diuinoꝝ quidẽ ipſe eſt auctor. Mortaliũ vo generationẽ natis ſuis tradidit abſoluẽdã. Illi igit ſuum imitati parẽtẽ/principiumq; aie immortale ſuſcipiẽtes/aiam ipſam mortali corpore clauſerũt:totũq; corpus aie quaſi uehiculum ſubdidere,atq; in eo aliã aie ſpẽm mortalez fabricaue runt:que grauib⁹ neceſſarijſq; pturbationib⁹ afficere tur. quaruz prima foret uoluptas/eſca maxima mali. Dolor deinde fuga impedimẽtũq; bonoꝝ. Audacia ꝓterea metuſq; pſultores amentes. accederet ꝛ implacabilis iracũdia. Spes etiã blãda pciliatrixq; cum irrationali ſenſu/amoreq; oium inuaſore. Illi ergo iſta miſcẽtes neceſſario mortale genus cõpoſuerũt. Ceterũ ne diuinũ ulla mortaliũ ꝓtagione/niſi quãtũ ſumma neceſſitas cogeret/polluereẽ/ſeorſũ ab illo in alia corporis ſede mortale collocauerũt: atq; a pectore caput ceruice ꝛ collo interiecto ſeparauere. In pectore igit ꝛ thorace mortale genus aie poſuerũt. cũq; id naturaliter partim melius/partim deterius eſſet / diſpoſuerũt rurſus thoracis capacitatẽ / diſcernẽteſq; ſedẽ tanq̃ viroꝝ alterã/alterã feminarum. Cartilaginem enim quãdã noie diaphragma qd etiã phrenas uocãt iter hec mediã interiecerũt. partẽ igit aie fortitudinis iracũdieq; participẽ ꝓtẽtioſamq; capiti ppinquiorez fecere inter diaphragma ceruicẽq; mediã:ut hec obediẽs rõni/vna cum ipſa cupiditatũ genus vi illata coerceat: ſiqñ rõnis in arce capitis habitãtis iuſſa cupiditas reſpuat. Cor vo uenarũ originẽ fontẽq; ſanguis per omne corp⁹ impetu quodã manãtis in ſtipatoruz regione ſuſpẽdere uoluerunt/ut qñ ire vis exardeſcit rõne nũciãte/ſiqd extrinſec⁹ iniuſte fiat/uel itrinſecus aliqua ꝓcupiſcẽtia turbet/tunc celeriter per anguſtos quoſlibet meat⁹ dcd in corpore ſenſus eſt particeps iuſſa minaſq; pſentiat/atq; ita obediat obſequaturq; oino/toleretq; in oibus pſtantiſſimi illius imperiuz,

Cum vo cognoſcerẽt cor rerũ terribilium obiectu trepidaturũ ꝛ ira ſepi⁹ flagraturũ/idq; op⁹ omne per ignẽ fore/eſtus huiuſmodi tẽperãdi gratia/pulmonũ tegmẽ cordi adhibuerũt/molle primuz atq; exãgue/deinde cauis intrinſecus fiſtulis ſpõgie inſtar diſtinctũ:ut ſpiritu potuq; hauſto cordis ardorem huiuſmodi reſpiratione ꝛ refrigerio tepefaciat. Quã ob cauſam arterias tanq̃ aqueductus per pulmonũ ſubſtãtiam deriuarunt. eãq; cordi/quaſi mollẽ ſaltũ circũdedere:ut qñ nimia feruet ira/ide ad faciliorẽ obediẽtiã tẽperatũ deferueat/ſedatoq; tumultu rõni facilius cuz ira miniſtrare ꝛ obſequi ualeat. Poſtremo eam aie partẽ que eſculẽta ꝛ poculẽta cupit/ꝛ reliqua oino quib⁹ corpus idiget cõcupiſcit/medie regioni inter diaphragma ꝛ vmbilicũ applicauere. ubi quoddã quaſi ꝑſepe ad totius corporis alimoniã extare uolebãt. ꝛ ibidẽ illã vim aie tanq̃ agreſte aial alligauerũt. hic ſane illaz corpus ſuũ alere neceſſariũ eſt:ſiqdẽ mortale qñq; futurũ eſt genus. Ut ergo ad ꝑſepe ſemp illa paſcat/ habitetq; ꝓcul a conſultore/ideoq; illũ clamore ꝛ ſtrepitu ſuo minime turbet/ſed pmittat precipuuz noſtri ducẽ trãquillo in ocio/cõmuni oiuz utilitati ꝓſulere/regionẽ iccirco inferiorẽ ipſi habitãdã dij dediſſe videnẽ. Quoniã vo videbat deus partez illã aie talẽ fore/ut rõnẽ non exaudiret/ꝛ ſiquo ſenſu pulſaret/nullo modo rõnib⁹ obtẽperaret/ſed ſimulachris viſiſq; nocte dieq; maxime rapeẽ / iccirco naturã iecoris ꝓcreauit:ꝛ in eius habitationez diſpoſuit:dẽſam inq̃ naturã.lenem.clarã.dulcez.ꝛ amaritudinis nõ exptẽ.ut cogitationũ ex mente deſcendẽs potẽtia in ipſo iecore uelut in ſpeculo figuras ſuſcipiẽte aſpectuiq; ſimulachra reddẽte/qñq; recepta terreat ipm:qñcũq; cognata amaritudinis parte uſa/minaſq; intẽdẽs ꝛ toti repente ſuffuſa iecori felleos terribileſq; colores oſtẽtat: cõtrahens ꝓterea ipz rugoſuz ꝛ aſpum totũ reddat. Ac fibras ei⁹.bilẽ eiuſq; uẽtriculũ/ꝛ uenas que porte uocant ſic afficiat/ut partim ex habitu recto deflectẽs atq; ꝓtorquẽs/partiz obſtruẽs ꝛ ꝓcludẽs/dolores detrimẽtaq; ꝑbeat. Ac rurſus qñ mãſuetudinis ex mẽte iſpiratio ꝓxia viſa effingit/amaritudinẽ q̃dẽ ſedãs ex eo qd aduerſaz ſibi nãm neq; ciere neq; attingẽ uelit/dulcedine vo illi ingenita utẽs/ꝛ oia recta.lenia.libera in ipſo digerẽs/tũc ſane pacatã manſuetãq; partẽ aie in iecore habitatẽ facit:adeo ut etiaz in ſomno moderate affecta ſit/uaticinioq; utat:qñ rõnis prudentieq; eſt exps. Qui eniz nos cõpoſuerũt paterni illi⁹ mãdati memores/quo mortale genus ꝑcepat q̃ optimũ pro virib⁹ fieri/ita deteriorẽ noſtri partẽ iſtituerũt/ut ipſa quoq; ueritatis foret quodãmõ particeps:ſiqdẽ in ea expleri uaticinium ſtatuerũt. Ad aũt demẽtie humane deus diuinãdi viz dederit/illud argumẽto eẽ nobis põt/qd nemo dũ ſane mẽtis eſt/diuinũ ꝛ uerũ uaticiniũ ullũ aſſequit ſz cũ uel ſomno prudẽtie vis ꝑpedita eſt/uel opꝓſſa morbo uel diuino aliquo raptu/e ſuo ſtatu dimota/fieri diuinatio ſolet. Prudentis vo dũtaxat officiũ eſt/que a fatidico furẽteq; igenio dormiẽdo uel vigilãdo ꝓnũciata ſũt/itelligẽ.ꝛ quecũq; viſa illuxerint/rõcinatiõe ita diſcernẽ/ut qua qdq; rõne ꝛ cui/futurũ aliqd uel ꝓterituz/ꝑſenſue bonum uel malũ

malũ ꝓtẽdere videat/explanet. Illius aũt qui mã
sit manetqꝫ adhuc in furore nõ est officiũ/que vide
rit aut ꝓtulerit/iudicare. Scitũ ꝓfecto ꝓiscũ id oi
ctũ. Agere sua secꝫ ipsuꝫ cognoscere / solius ꝓudẽ
tie est opꝰ. Hinc lex iubet diuinis uaticinꝫs iudices
ꝓeesse ꝓphetas. quos uates quidam nominant/
Ignorantes ꝓsus eos oraculoꝝ visorũqꝫ/que ob
scuris uelaminibꝰ inuoluunt interpretes esse/nõ ua
tes. Quare qui uaticinia iudicãt/nõ uates illi q̃dez
sꝫ ꝓphete/idest uaticinioꝝ interptes. pnũciatores qꝫ
uocãdi. Atqꝫ iecoris q̃dẽ natura ob hãc causam ta
lis facta est ꝛ in ea sede qua diximꝰ collocata / diui
nationis. ſ. gratia. Ac etiã viuẽte vno quoqꝫ taliũ si
gna clariora exprimi solẽt. Uita vo ꝓuato/cecitas
accidit/nec cuidẽs q̃cq̃ fit uaticinꝫ signũ. proximũ
huic ad sinistrã locatũ est huiꝰ gratia mẽbrũ/ut pu
rũ hoc semp clarũqꝫ reddat/ꝛ instar speculi nitẽs
atqꝫ pspicuũ ad imagiesqꝫ exprimẽdas/accõmoda
tũ. Quapropter qñ ꝓpter corpis morbũ sordibꝰ ie
cur abũdat/lienis raritas id purgãs/eas cõbibit /
cum mẽbrũ hoc cõcauũ sit ꝛ exãgue. Unde purga
mẽtis impletũ/excrescit tumetqꝫ sanie. Ac rursus
cum mũdatũ corpꝰ est/restrictũ in seipm considet.
Quid igit aia mortale/q̃d diuinũ habeat/ꝛ ubi / ꝛ
q̃buscũ: ꝛ quare hec inter se diſiũcta sint/diximus.
At qõ reuera ita sit ut diximus ita demuꝫ asserere
mus/si diuinũ ꝓfirmaret oraculũ. qõ vo uerisimile
sit ita eẽ ꝛ nũc ꝛ deinceps diligẽtius etiã inuestigan
do asseuerare nõ dubitamus. atqꝫ in pũtia ita sit no
bis assertũ. Qõ aũt hec sequit/similiter est tractan
dũ. Reliquũ est enim qua rõne cetera corporis mẽ
bra digesta sunt/enarrare. Itaqꝫ hac potissimũ rõ
ne ꝓstare hec decet. Cognoscebãt illi ꝓfecto nostri
generis fabricatores nos ad cibũ potũqꝫ intẽpera
tos fore. ac ꝓpter ingluuiẽ pluſq̃ modus aut neces
sitas postularit/ex his sumpturos. Igit ne subitus
ꝓpter morbos interꝛ ꝓueniret / atqꝫ ita imperfe
ctũ mox genus mortale desineret/inferiorẽ uentreꝫ
fabricauerũt ad esculẽtoꝝ poculẽtorumue supabũ
dãtiam capiẽdã. Eum ꝓterea spiris intestinoꝝ cir
cũplicauere: ne subito alimẽta nobis assumpta de
fluerẽt: ac rursus noui alimẽti ꝓsestim necessitas im
mineret. Ob illã eniꝫ inexplebilẽ ꝓpetuãqꝫ uoragi
nẽ genus nostruꝫ philosophie musiceqꝫ ꝛ modera
tiõis ois expꝫ relictũ fuisset/illi parti que in nobis
diuinissima est/minime obsecutũ. Ossium vo ꝛ car
nis ceterorũqꝫ huiusmodi ita est natura composita
His nẽpe oibꝰ medulle generatio initiũ ꝓbuit. Ut in
cula eniꝫ vite illius quaꝫ aia corpori iũcta ducit ap
plicata medulle/ex eaqꝫ per omne diducta vinciũt
fulciũtqꝫ corporis nostri cõstructionẽ. Ipsa vo me
dulla est ex aliꝫs generata. Sũt q̃dez triãguli primi
q̃dã ꝛ indeflexi leneſqꝫ ad ignis/aeris/aque/terre
exactissimã generationẽ accõmodatissimi/e quoꝝ
generibꝰ singulis deus secernẽs singulos ꝛ inuicez
ꝓtẽperatos pmiscẽs totius generationis mortaliuꝫ
semẽtẽ fomitẽqꝫ ꝓstituit/duꝫ medulle ex his substã
tiã ꝓcrearet. Postea vo serens in ea/aiarũ genera
alligauit. Figuras ꝓterea quotcũqꝫ ꝛ qualescũqꝫ ex
singulis spẽbꝰ adesse medulle oportuit tot penitus
atqꝫ tales statim in prima illa distributiõe distinxit
Et illã q̃dẽ medulle partẽ in quã uelut agrũ quẽdã
diuinũ semen iaciundũ erat/globosam ꝛ undiqꝫ tere
tem finxit: atqꝫ encephaluꝫ. i. cerebrum iccirco uoluit
noiari: qꝛ vno quoqꝫ aiali deniqꝫ absoluto uasculum
cerebri capax/cephalũ. i. caput uocandũ erat. Quod
aũt reliquas mortalesqꝫ aie vires/cõprehẽsuruꝫ erat
rotundis simul oblongisqꝫ figuris ornauit. totũqꝫ me
dullã uoluit noiari atqꝫ ex ꝯs quasi q̃busdam ancoris
iaciẽs totius aie vincula circa illas iam vniuersuꝫ no
strũ corpꝰ absoluit: ossiũqꝫ textura extrinsecꝰ eas ful
ciuit. Os vo ipm ita cõposuit. Terrã atterẽs puraꝫ le
nẽqꝫ miscuit madefecitqꝫ medulla. Id postea in ignez
iecit. deinde in aquã mersit. Rursus in ignẽ. Iterum ꝛ
in aquam. Atqꝫ ita sepe trãsferẽs in utrũqꝫ/tale reddi
dit/ut a neutro liquefieri posset. Hoc igit usus sphera
ossea quasi torno facta cerebrum circũsepsit. Huic an
gustos reliquit meatꝰ. Et circa ceruicis simul dorsiqꝫ
medullã ex ipso rotulas uertigineſqꝫ effingens/quasi
cardines subdidit: ita ut a capite per totũ protẽderit.
Sic utiqꝫ semẽ omne seruauit/dũ lapideo ambitu cir
cũuallauit. Articulos insup addidit/alterius ipius na
tura usus in ipsis tanq̃ media quadã existẽte potẽtia
motꝰ flexioniſqꝫ gratia. Arbitratꝰ vo ossiũ naturã ari
diorẽ rigidioremqꝫ q̃ oporteat fore: ꝛ cũ ignita euaserit
atqꝫ etiã frigefacta: illisurã corrupturãqꝫ cito semẽ in
ternũ/neruoꝝ carniſqꝫ genus effinxit/ut neruis q̃dez
mẽbra reliqua vinciẽtibꝰ/itẽsis remissisqꝫ circa cardi
nes ipsos/corpꝰ oẽm ad flexionẽ tẽsioneue pmptuꝫ ꝛ
agile redderet. caro vo tegmen foret aduersus frigus
atqꝫ calorẽ/ꝛ quẽadmodũ externa corporis fulcimen
ta solẽt/ad casus uarios munimẽtũ: pstertiꝫ quia talis
erat futura/ut molliter leniterqꝫ corporibus cederet.
Cui calidũ iccirco humorẽ indidit / ut estate quidem
roscida madidaqꝫ extrinsecꝰ/toti corpori domesticũ
ꝓbeat refrigeriũ/hieme vo rursus ꝓprio igni exterio
rem glaciẽ moderate repellat. Hec cũ fictor ille nostri
corporis cogitaret/mixtione quadã ex aqua/igne / ꝛ
terra ꝓtẽperata/ꝛ acuto illis salsoqꝫ fermento adhibi
to/succiplenã ac mollẽ carnẽ pflauit/naturã vo neruo
rum ex osse ꝛ carne nõ fermẽtata vnã ex utrisqꝫ potẽ
tia mediã tẽperauit: flauoqꝫ infecit colore. Hinc fit ut
carne q̃dẽ tẽsior ꝛ aridior/ossibꝰ aũt agilior molliorqꝫ
sit neruoꝝ substãtia. His deus medullam simul ꝛ ossa
deuinxit. ꝛ hec oia carnibꝰ cooꝑuit. Que igit ossa aia
ta maxime erãt/paucissimis carnibꝰ adopuit. que vo
minime: ꝓtra plurimis atqꝫ crassissimis. Iũcturis isu
per ossiuꝫ/ꝑterq̃ ubi necessitatis ratio aliter postula
bat/paucas carnes adiecit/ne flexionibꝰ impedimen
to forent/tardaqꝫ ad motũ corpora facerent neue sua
quadã solida crassitudine obtusiorisqꝫ mole sensuũ aci
em hebetarẽt. memoriã impediret/ingenij acumẽ ob
tũderent. Quãobrẽ iuguinum/tibiarũ/iliorꝝ/brachio
rum/lacertorꝝ / ossa ꝛ cetera oia que articulis carẽt/
queue intus latẽtia ossa ꝓpter aie paucitatẽ in medul
la/prudẽtie uacua sunt/multis sunt carnibus adopta.
Paucioribus vo que prudẽtiã hñt: nisi forte carnosa
quedã moles proprie ad sensum aliquẽ aptata sit. qua
lis est lingua. In ceteris est/ut diximus. Natura eniꝫ
ex necessitate genita atqꝫ nutrita nullomodo os cõpa
ctuꝫ carnẽqꝫ multã simul ꝛ acutũ sensũ admittit. Ma
xime nãqꝫ oium ea capitis cõpositio habuisset si vna
ꝓcurrere potuissent. Genusqꝫ hoium pingue. neruosũ
robustũqꝫ habens caput/vitã duplã/ac etiam multo

diuturniorē.ualidiorē.placidiorez q̄ nos possedisset. Ceterū nostris illis fabricatorib⁹ de nostro genere cō sultātib⁹/utrū diuturnius q̄dē/sed deterius:an breuio ris q̄dē vite:ſz meliorīs/efficerēt/visuz fuit vitā breuē meliorēq; diuturne ⁊ deteriori esse oīno añponēdaz. Itaq; caput osse raro tessere sed carnib⁹ neruisq;/q̄a flexiones nō erat habiturū nō fulciuerūt.his oīb⁹ de causis caput mēbris oībus acutius ad sentiēdū prudē tiusq;/sed imbecilius est pstitutū. Neruos aūt ob hāc rōnē atq; hoc pacto deus extreme parti capitis circū ponēs/spine dorsi eos quadā similitudine circūplica uit/sūmasq; illis maxillas ſb vultu deuixit/ reliquos per oia mēbra disseminauit:articulū pnectēs articulo Nosti pterea illi exornatores/oris naturā dētib⁹ . lin gua.labr̄s ita ut nūc videm⁹ necessarios simul ⁊ opti mos gratia ornauerūt. Nam ingressum q̄dez necessa rios/egressum vo optimos gratia excogitauere. Nē pe necessariū est q̄cq̄d ad alimoniā in corp⁹ admittit. Verbos aūt effluxio ministra prudētie/effluxionum oīum optima est atq; pulcherrima. Caput pterea nu do osse relinqui omni alio tegmine destitutū nō pote rat/ppter calorīs frigorisq; excessuz.neq; rursus car niū pōdere pgrauatū/sensus exps obtusumq; redden dū erat.Carne igit nō penit⁹ desiccata residuū quod maius superat segregatū est/cutisq; ipsa circa cerebri humorē libilipi iūcta ⁊ germinās caput circūuestiuit. Humiditas aūt sub iūcturas scaturiēs irrigauit cōpe gitq; ipsam ad vticē. Jūcturaruz vo spēs uaria ppter circuitionū alimonieq; potētiā facta est. Et his quidē magis inuicē pugnātib⁹ plures/minus vo pauciores. Hāc oēm cutez vndiq; igne pupugnit pcussitq; deus. Per cutis inde quasi saucie rimulas humor effluxit/ qōue illic humidū calidūq; sinceruz erat/abīt.qō vo ex ūsdē qb⁹ ⁊ cutis/erat pmixtū/emanationis impetu extra pductū/in longū extēsum est:tenuitatē pūctioni penetrationiq; illi equalē hñs. Sz ppter tarditatez a spiritu circūstāte retusum rursusq; sub cutē reuolutū radices egit.his utiq; causis capilli in cute sūt nati:ſz pellis corūq; similitudinē cuti q̄ proximi:sed propter coagulationē a frigiditate factā duriores cute atq; dē siores. Nēpe capillus extra cutē pduct⁹ frigore riguit Hoc pacto cōstipatū irsutūq; caput nobis deus istitu it/causis q̄dē usus illis quas diximus.tegmē vo ipsuz ad cerebri tutelā nō carnib⁹ pōderosum/sed leue esse uoluit.qō ad frigoris calorisue intēperiē repellendaz sufficeret: ⁊ sensus acumen minime impediret. Ea vo que in digitis est nerui pellis ⁊ ossis cōplexio.aridior facta/cōmuni quodā vno duriorisq; cutis tegmine est adopta. Cuius q̄dē accessoria ministraq; causa in ūs que diximus pstitit/principalis aūt causa in ea intelli gētia que id future cōmoditatis gratia fabricauit. Qō enim ex viris qnq; mulieres ⁊ cetere aiantes erāt fu ture nostri illi opifices nō ignorabāt.q̄netiā qō vnguī um usum bestie quoq; multe ad opa multa erāt habi ture/intelligebāt. Quapropter hoies statim genitos vnguib⁹ armauerūt. Hac utiq; rōne / ⁊ his de causis pelle.capillis.vnguib⁹ extrema mēbra opuē. Qm̄ vo partes ⁊ mēbra oīa mortalis aiantis in mutua quadā cognatiōe genita erāt: vitāq; necessario in igne ac spi ritu possidebāt/ne aīal ipsum ab his resolutū exhau stūq; cito deficeret/hoc dū psilio puidē. Quippe hu mani generis naturā quādā cognatā alīs formis sen sibusq; miscētes/quasi aīal qō dā aliud plātauerūt. Talia sunt domestice arbores/plante/semina/que psita nūc cultaq; ab arte mitia nobis sunt: quōdaz vo sine culctura/agrestia. Quicq̄d eniz vite est par ticeps/iure aīal notabit. Qō aūt nūc dicim⁹ tertie aie spēi est particeps/quā inter diaphragma ⁊ vm bilicū locauimus. Cui opinio/ratio.mēs nulla pe nitus ineſt. Sēsus vo suauis ⁊ tristis vna cū cupidi tatib⁹ puenit. Dia siq̄dē ptinue patit. Cum vo in se ipso ad semet cōuertat/externūq; respuat motū/⁊ ppio motu domesticoq; utat/iccirco huic natura nō tribuit ut q̄cq̄ pēsi hñs:suoz aliq̄d cōsideraret. Quapropter vita q̄dē fungit/nec est ab aīali diuer sum.qz vo illa vi qua q̄d seipm trāsfert orbatū fuit stetit rigēs: ⁊ fixū radicib⁹ hesit. Cuz hec oīa supio res illi nostri ad nutrimētū nobis inferioribus⁹ suppe ditasset/in nostro corpore quasi quodā horto mea tus ueluti aque duct⁹ uarios diduxerūt/ut liquoris deriuatione irrigaret. pncipio meat⁹ occultos sub pflatione cutis ⁊ carnis/duas.ſ.uenas in tergo di uiserūt/sm geminā corporis ipsius figuraz ad dex terā ⁊ sinistrā.has utiq; ad spinā demiserūt / medi amq; medullā genitalē cōprehēdere.ut ⁊ hec q̄ma xime vigeat pulluletq;. ⁊ uberior hic ad alia quasi declinis effusio/irrigationē equabilez p̄beat. Post hec partiētes circa caput uenas/easq; iuicez ex op posito implicātes/partiz a dextris ad sinistra/par tim a sinistris ad dextera corporis diseptierūt:ut ca piti ad reliquū corpus vna cum cute cōnexio foret: postq; neruis q̄dē nō erat circulo quodā sm cōpre hēsū vricē atq; distinctū. atq; etiā ut sentiēdi vis ab utrisq; partib⁹ per totū corp⁹ vndiq; demanaret. hinc vo aqueductū hoc ordine deduxerūt:quē pla ne pspiciem⁹ si hoc inter nos primū asseuerabim⁹. Quecūq; ex minutioribus⁹ cōponunt maiora detinēt que vo ex grādioribus⁹/minutiora cohibere nō pnt. Ignis aūt pre ceteris generib⁹/minutissimis pstat particulis. Jdeoq; aquā.aerē.terram. ⁊ que ex his cōponunt/oīa penetrat/trāsilit/qz usq; adeo ut ni hil ipm ualeat cohibere. Jdez quoq; de nostro ute ro/cogitādū. Nēpe cibos ⁊ pot⁹ ingestos retinet. Spūm vo ⁊ ignē qz eius cōpositione tenuiores sūt demorari nō pōt. His igit usus est de⁹ ad irrigatio nem ab utero in uenas pficiēdam. Rete enim quod dam ex aere atq; igne instar gibbose sagene pnexu it. Ubi duo sunt ad ipsum introitū gibbi conuexa. quoz alterū bifariā bino pulsu iterū implicauit. ⁊ ab ipsis gibbi cōuexis ueluti funes per totū corp⁹ usq; ad texture illius extrema circūtetendit. Inte riora igit ipsius trice oīa ex igne cōposuit. cōuexa vo ⁊ receptaculū ipm ex aere. Demū hec assumēs in aīali formato hoc pacto disposuit. Cōuexa qui dez in os demisit. Cū vo pnexū gibbosumq; sit du plex per arterias alterū in pulmonē usq; traiecit. Alterū circa arterias in uterū. Alterū vo partitus utrāq; illi⁹ partē ad fistulas nariū coiter duxit. Jta ut quādo alterum ad os non peruenit ex hoc ipso oēs illius fluxus meatusq; repleantur. Alteram vo gibbi retisq; capacitatez circa oēs partes corporis cōcauas esse uoluit. Jdq; omne alias quidē incōue xa incuruaq; pfluere molliter quasi aer illic sit/esse cit.alias autem conuexa incuruaq; ipsa refluere.

Rete vo

Rete vo quoniã rarũ sit corpus penetrare per ip̃z rursusq; emergere. Radios aũt ignis iteriores successione ꝓtinua subsequi: in utrãq; partẽ aere transeunte. Idq; donec mortale cõsistit aial fieri nunq; cessat. Huiusmodi agitationẽ/merito expirationez respirationẽq; noiataz esse cẽsem⁹. Omne aũt hoc opus omnisq; nostra hec passio in corpore fit irrigatione quadã ⁊ refrigerio ad vitã ⁊ nutrimẽtum. Uñ enim expirãte ⁊ respirãte alitu/ignis simul interior sequit/perq; uterũ diffusus poculẽta esculenta q; offendit. Liquefacit protinus ipa. partit in minima. per exitus qua progressio patet tanq; ex fonte quodã educit. in meat⁹ videlicet uenarũ trahit quecũq; exhausit. atq; per corpus quasi uallẽ uenarũ fluẽta diducit. Sed videam⁹ iterũ quib⁹ causis respiratio hũc in modũ quẽ nũc cernim⁹ fuerit istituta. Cuius quidẽ rei talis erit consideratio. Quoniã uacuũ nusq; est/quo quicq; eoz que perferunt ingredi queat/spũs aũt e nobis euolat: cuius constat nõ in uacuũ quidẽ hũc spiritũ euolare/sed proximũ sibi e sua sede depellere/depulsuz rursus illũ proximũ sibi semp extrudere. Ac fm necessitatem huiusmodi quicquid in sedẽ illã repercutit atq; impellitur/vnde exclusus est alitus: ingressuz illuc replẽsq; alitũ ipsuz subsequi. Idq; totũ simul revolutione quadã q; nusq; sit uacuũ fieri. Quãobrẽ cum pectus pulmonesq; spiritum effiauerint/mox aere corpori circũfuso/meat⁹ corporis penetrãte replẽtur. Ac rursus evolãs a corpe aer ⁊ emissus anhelitus inspirationez intro retrahi cogit per oris nariũq; meatus. Causam vo que his principium dat huiusmodi ponim⁹. Omne vniversi hui⁹ aial in venis ⁊ sanguine calorẽ quasi fontẽ ignis aliquẽ possidet. Idq; reti sagene cõparauimus/per mediũ extensum/totũq; exigne cõtextũ: cũ exteriora oia ex aere sint. Calorẽ sane putandũ est natura sua in regionẽ suã extra ad id qõ sibi cognatũ est: emanare. Cũ vo discursiones due sint/vna per corpus extra altera rursus per os ac nares/cũ anhelitus ad alia impetũ facit detruditq;/alia cõtra retrahit atq; repercutit. Quod aũt retractũ est/in ignẽ icurrẽs calescit. qõ exalauit friget. Dũ ergo caliditas permutat/⁊ que alio trãsitu utunt calescunt: ac rursus qõ feruet ad naturã suaz emigrat/⁊ hac emigratione alia in aliud iter repercutit/rursusq; hec idẽ perpetiunt agũtq; semp certe anhelit⁹ hic circulo quodã hinc ⁊ illinc iugiter fluctuãs expirationẽ ⁊ inspirationẽ ꝓtinet. Quinetiã cause passionũ que ex attractu ampullarũ. ex corpore a medicis fiũt: atq; etiaz potionis: ⁊ eorum insup que iaciunt / siue emittant sublimia/seu deferant humi/hac utiq; rõne tractã de vident. Voces preterea/quecunq; ueloces ⁊ tarde acute ⁊ graues audiri solẽt. alias dissone ꝑpter motus eius qui in nobis ab ipis fit/dissimilitudinẽ alias propter similitudinẽ cõsone. Prior enim ue locioruq; cessantes motus/iãq; ad simile quiddaz progressos tardiores ipse uoces succedentes illis / eosq; mouẽtes/occupãt cõprehendẽdo ac superãt. Cõprehẽdẽtes vo nõ aliũ qdẽ motũ inũciẽdo perturbant/sed tardioris lationis initiũ fm principiuz ue locioris inducũt. dũ vo desinẽtis motionis similitudinẽ sibi quãdã accõmodãt/vnũ ex acuta ⁊ graui concentũ contẽperãt. Unde insipiẽtibus uolupt⁹ tem sapiẽtib⁹ gaudiũ ꝑpter diuine harmonie imitationẽ in lationibus mortalibus repertã/tribuũt. Eadem ratio est de aquarũ fluxibus. de fulminuz impetu. de electri mirabili illo attractu/lapidisue illi⁹ qui heraclius noiat. Revera nullius horz attractio fit. Sed cũ nusq; sit uacuũ/⁊ hec se inuicẽ pulsent atq; repulsent/cõcreteq; ⁊ discreta suũ locũ singula poscãt/diligẽti harum rerũ inuestigatori ex his mutuis passionibus cuẽtus illi mirabiles cõtingere videbunt. Atqui respiratio / vnde huc digressi sumus/ab his causis ⁊ hunc in modũ ut supra diximus peruenit. Duz videlicet ignis cibos diuidit/eleuaturq; intrinsecus assecutus spiritũ/uenas a uentre cõmuni eleuatione huiusmodi replet: ex eo qõ attrita inde haurit ⁊ ob hãc rõnez per totũ aialiuz oium corpus alimentorz liquores penitus diffundũtur. Statim vo attrita ⁊ a cognatis suis ablata partim fructibus partim graminibus que deus ad alimoniaz corporis nostri produxit/colores ꝑpter mixtionẽ oino uarios hñt. sed plurim⁹ in his rubeus ꝓualet color / cuius natura ex ignis portione ⁊ absterstione in humido facta prouenit. propterea eius qõ in totũ corpus permanat/color/talis aspectu est qualez diximus. Id sanguinẽ noiauim⁹ carniũ ⁊ vniversi corporis pabuluz. Uñ irrigatio distributa passim exhausta cũcta replet. Modus autẽ impletionis euacuatio nisue talis est / qualis in vniverso cuiuslibet latio: per quã cognatũ quodlibet ad seipm se cõfert. Que enim nobis extrinsecus circumfusa sunt/resoluunt nos assidue ⁊ singulas nostri portiones ad species suas foras emittũt. Sanguinea vo in nobis attrita iclusaq; visceribus/ut par est in quolibet aiali fieri sub celo cõstituto/totius lationẽ imitari coguntẽ. Cũ igit attrita quelibet in nobis cognatũ poscãt/exhausta quelibet iplẽt. Porro qñ abscedit plus q; accesserit / decrescit aial. qñ ꝓtra fit auget: Recẽs igit aialis cuiuslibet cõposito cum nouos uelut ex ligneo quodam cõtextu triangulos habeat/ualidam quidem eorum structuraz possidet/moles autẽ eius tenerior tota coaluit. quippe que ex recẽtiori medulla cõcreuit nup/⁊ lacte nutrita est. Susceptos ergo triãgulos illos extrinsecus incidẽtes ex quibus cibi potusq; cõflant/triangulis proprijs antiquiores imbeciliorescq;/iunior vi puincit ⁊ cõterit. ⁊ grande aial ipsum reddit. dum ex multis similibus alit. At cũ trianguloz suoz radicẽ cõpagẽq; relaxat ex eo qõ magnis labori⁹ longo tpe aduersus multa certãdo fatigata ⁊ domita sit / tũc sane alimẽta susceptа in similitudinẽ suã nõ põt cõminuendo redigere: sua vo mẽbra ab ingredientibus facile dissipant. Hinc iaz minui ac deficere omne incipit aial/cũ superatur. detrimẽtũq; istud senectus appellat. Finis vo tũc obuenit/qñ trianguloz illoz ex quibus medulla cõficit olim coaptata vincula/nihil amplius nectũt. sed defatigatione iã relaxata nexus aie deserũt. Aia vo clam fm naturã cuz uoluptate protinus euolat. Quicquid enim cõtra naturã fit/molestũ. qõ aũt pro rei natura/locũdũ. Similiter ⁊ mors quã morbi ⁊ vulnera intulerũt/violenta est atq; molesta. que vo senio paulatiz ad finẽ deducente naturaliter subrepit inter oia mortis genera leuissima est/⁊ cũ uoluptate potius q; dolore ꝓtingit. ¶ Morbi aũt vnde nascant quis dubitet? Nã cũ quatuor illa sint ex quibus cõpactũ est corpus

Terra/ignis/aqua/aer/horuz nō naturalis exceſſus
defectuſq; ꝛ ex loco proprio in alienū tranſlato per
quā qō ſibi cōueniēs eſt/nō tenēt/inteſtinā quandā ſe
ditionē ꝛ morbos inferūt. Cū enim preter naturam
vnūquodq; fit aut tranſferī/caleſcūt utiq; que añ fri
gebāt. arida madēt. graueſcūt leuia ꝛ cetera oia ſimi
liter permutant. Solūmodo vō idem aliquid ſibimet
ſm idē atq; ſimiliter ꝛ debita proportione ſeruata ac
cedens uel decedēs/permittet ſe idē ſibi ipſi ſoſpes in
tegrumq; manere. Quod aūt aberrat/ſiue accedēdo
ſeu decedēdo mutationes uarias: morbos: corruptio
nes infinitas inducit. Ex ſecundis quoq; cōpoſitioni
bus ſm naturā cōſtitutis ſecunda bone uel male uali
tudinis cōiectura/id querēti cuiq; dabit. Cū enīz me
dulla ex illis ꝛ os ꝛ caro ꝛ nerui cōſtiterint/ſanguis
preterea ex ūſdem q̄uis alio modo cōcreuerit/ceteri
quidē euētus plurimi quēadmodū ſupiora cōtingūt:
maximi vō morbi atq; grauiſſimi hoc pacto naſcunt
Añ videlicet ordine ꝓuerſo iſta ex ſe inuicē fiūt/pro
culdubio corrūpunt. Nēpe ſm naturaz carnes ꝛ ner
ui ex ſanguine generant. nerui quidē a villis ꝛ ligamē
tis ꝓpter cognationē. carnes aūt a coagulatione qua
dam eius qō ſecretū a villis ꝛ ligamētis ꝓcreuit. Nō
rurſus a neruis ꝛ carnibus emanat glutinoſum ꝛ pin
gue ſimul quidē carnē ut plurimū ad oſſiū naturā ac
etiā os ipm medullā circūdās nutriēdo exauget. Nō
rurſus per oſſiū craſſitudinē ſtillat puriſſimuz genus
triangulorū leniſſimūq; ꝛ pinguedine abūdātiſſimū/
vū defluit ex oſſibus atq; delabit/medullam irrigat.
Quatenus igit ſingula hunc in modū fiūt/bona uali
tudo ſeruat. Mala vō ſequit ualitudo/qñ fit contra.
Nā quotiēs eliquata caro tabem rurſus trāſmittit in
uenas/ſanguis vna cū ſpiritu multus ac uarius in ue
nis coloribus diuerſis amaritudineq; / ꝛ acidis ſal
ſiſq; infectus ſaporibus/bilē/cruorē/pituitam gignit
q̄plurimā. Que quidez oia rurſus ſic genita ꝛ corru
pta ſanguinē ipſum in primis inficiūt/ꝛ ipſa nullū nu
trimentū adhibētia corpori/ferunt paſſim per uenas
nullo prorſus naturalis circuitus ordine obſeruato.
Inimica ſane inter ſeſe iſta ſunt/propterea qō nulluz
ſui ſibi inuicē prebēt uſum. Naturali preterea corpo
ris habitudini ſuoq; in ſtatu perſeuerāti diſſoluendo
ꝛ liquefaciēdo plurimū aduerſant. Portio nāq; car
nis uetuſtiſſima cū liqueſcit ad digeſtionem cōcoctio
nēq; ineptiſſima/propter ueterē exuſtionē nigreſcit.
qz vō cōtabuit penituſq; exeſa eſt/amaritudinē ꝟbit/
ceteris oibus corporis partibus nondū cōtaminatis
aduerſam. ꝛ tū quidē pro amaritudine niger ipſe co
lor acerbitatē ꝛ acrimoniā habet: eo iā qō amarū fue
rat magis attenuato. tū vō amaritudo rurſus ſangui
ne tincta colorē habet rubeū: ſed nigro huic admixto
felleū. Preterea flauus color cū amaritudine coit: qñ
ob ignis flāmā noua caro liqueſcit. Et nomē quidem
oibus his cōmunē bilē impoſuit uel medicus aliquis
uel certe eo ingenio p̄ditus quiſpiā quo multa ꝛ diſſi
milia diſpicere poſſet/ac rurſus genus in multis vnū
vno cognomento dignū inſpicere. Que vō bilis ſpēs
appellant/pro colorū uarietate rōnem ſingulis ppriā
acceperūt. Cruor preterea/qui ſanguinis reſiduuz ꝛ
defluxꝰ eſt/lenis eſt ac mitis: qui vō bilis atre/acriſq;
agreſtis: qñ ppter caliditatē falſo ſapori miſcet. huiuſ
modi quiddam acida pituita nūcupat. Sepe vō tene
riozis recētiſq; carnis portio quedā vna cum aere
cōliqueſcit/deinde uēto inflat incluſo / humiditate
protinus circūfuſa: fiūtq; ex hoc ampulle. que ſigil
latim propter paruitatez videri nō pñt. Juncte vō
ſimul ꝛ in grādiorē tumefacte molē/coſpiciunt: co
lorēq; propter ſpume generationē hñt albū. Dēm
hanc teneriozis carnis eliquationē vna cuz ſpiritu
factā/que ex humiditate uento circūfuſa tumeſcit/
albā pituitā appellam⁹. Recētis itē pituite reſidū
defluxūq;/lachrymas atq; ſudorē: ꝛ quotcūq; alia
in que quotidie corpus reſoluit. Atq; hec oia iſtru
menta morborū: qñ ſcilicet ſanguis nō cibis ꝛ poti
bus ſm naturā/ſed ex ꝟrūs preter nature leges ex
creſcit. Añ igit caro quelibet circūcidit / eiuſq; ra
dix permanet/dimidia quedā eſt calamitatis potē
tia: Facile enim reſtaurat. Añ vō qō carnes oſſib⁹
alligat/egrotat: ꝛ ſanguis ex illis ac neruis defluēs
haud amplius nutrit oſſa carnēue reuincit/ſed ex
pingui ꝛ glutinoſo aſper/ſalſus/ſiccus ꝛ ſqualidus
iniquitate vict⁹ eſt factus/tūc certe/qō oia iſta ppe
tit/abſciſſuz ab oſſib⁹ ſub carne neruiſq; riget. Ca
ro etiā a radicib⁹ decidēs nudos relinquit neruos
ꝛ ſalſo obductos humore / ꝛ in fluēta ſāguinis per
manēs/morbos quos ſupra diximus numero etiā
plures reddit. Graues quidez iſte corporib⁹ paſſio
nes: que vō has precedūt/admodū grauiores. Añ
videlicet os ob carnis craſſitudinē reſpirationē nō
habet ſufficientē: ideoq; putredinis calore uexatuz
atq; reſtrictū/alimēta nō ſuſcipit/rurſuſq; ipſuz in
illā cōtra decidit frigefactū. illa vō in carnē. caro in
ſanguinez rurſus delabit. Undē acriores ſupiorib⁹
morbi naſcunt. Extremuz vō oium eſt/qñ medulle
natura propter defectū aliquē aut exceſſū egrotat.
hinc enim oſuz uehemētiſſimi ꝛ ad mortē periculo
ſiſſimi morbi proueniūt: tūc enīz oīs cōpago corpo
ris neceſſario diſſipat. Tertiā poſt hec morborum
ſpēm tripartito diuidimus. Alius enīz ſpiritu. ali⁹
pituita. alius bile creat. Nā cū ſpūs ipius cuſtos ꝛ
quaſi penuarius pulmo diſtillatione occluſus libe
ra ꝛ expedita ſpiracula nobis non exhibet/ꝛ hinc
q̄dē nullus mittit ſpūs illinc vō pluſq; oportet acci
pit/tūc que reſpiratione ꝛ refrigerio carēt / marce
ſcūt. Cō vō accipit nimiū per uenas traductuz eas
ꝓtorquet liquefacitq; corp⁹ eius in medio diaphrag
ma mediū. ſ. iterpoſitū occupās. hinc morbi admo
dū moleſti multo cū ſudore innumerabiles oriunt.
Sepe etiā intra corpus diſcreta ꝛ rarefacta carne
innaſcit ſpūs. qui cū foras egredi nequeat/ūſdē qui
bus ꝛ ingreſſi aliunde ſpūs/doloribus afficit. Sed
ingentibus tunc affligit doloribus/qñ neruis proxi
miſq; uenulis circūfuſus hec inflat. ꝛ ligamēta con
tinuoſq; neruos atergo intēdit atq; detorquet. Qui
ſane morbi ab ipſa intēdēte ꝛ inflāte paſſione ten
ſiones ꝛ atergo cōtortiones cognominant. Quoꝝ
difficile remediū eſt. Suborte enim febres hos ma
xime ſoluūt. Alba vō pituita propter ampullarum
ſpiritū itus icluſa difficilis. ad exteriorez cutē dela
pſa/mitior/ſz corpus uarijs ſordib⁹ aſpgit: albiſq;
ficit maculis atq; morbos alios eiuſmodi generat
Atre vō bili pmixta cuz diuiniſſimos capitis mea
tus illabit diſſipare eos ſolet atq; turbare. Si dor
mientibus id cōtingat/mitior. ſin vigilātib⁹ ex pulſu

difficilioꝛ. Cū ꝟo ſacre nature langoꝛ iſte ſit/haud ab re ſacer moꝛbus eſt appellatus ꝓinde pituita acida atq; itez ſalſa langoꝝ oīum qui diſtillatione fiūt oꝛigo eſt: quoniam ꝟo plurima loca illabit/mala gignit ualitudines plurimas. Quecūq; aūt partes coꝛpoꝛis tumeſcere dicunt a bilis incēdio ⁊ cōbuſtione uexant. Que cum expirat extrinſecus uarios extu ſuo tumoꝛes ꝓducit. Intrinſec⁹ ꝟo cohibita: urētes edaceſq; moꝛbos plurimos ꝓcreat. Tūc aūt peſſima eſt: qñ pur ſanguini mixta ⁊ villorū ligaminūq; fila ſuo ex oꝛdie dimouet. que ideo in ſanguinē diducte ⁊ ſparſe ſunt/ut mediocrem tenuitatis ⁊ craſſitudinis habitum cōſequatur: neq; ꝓpter caliditatē cū ipſe ſit lubꝛic⁹ raro ex coꝛpoꝛe defluat. neq; ſi craſſioꝛ ſit/ad motū fiat ineptioꝛ atq; egre per uenas fluat ⁊ refluat. Ad hanc utiq; nature cōmoditatē/huiuſmodi peropoꝛtuna ſunt ligamenta. Quas ſiquis etiā moꝛtuo ⁊ ob frigus rigente ſanguine inuicē cōducat ⁊ ꝫhat/reliquus ſanguis oīs diffundit. Cū ꝟo miſſe fuerint iliꝯ cū precedente frigoꝛe reſtringunt. Quoniā ꝟo hanc vim villi huiuſmodi in ſanguinē hñt / cum bilis natura ſanguis uetus euaſerit/ac rurſus ex carnib⁹ in hūc fuerit reſoluta: calida ⁊ humida paulatim ꝓimam incidēs villoꝝ illoꝝ ui cōpreſſa reſtringit. Cōpreſſa ꝟo extinctaq; violēter / ꝓcellā int⁹ tremoꝛēq; ciet. Ceterum qñ uberioꝛ affluit caloꝛe ꝓpꝛio ligamēta exſuperās ꝓterq; modū exeſtuās / ſeruat quidē. Ac ſi cōtinue ad finē uſq; idonea victoꝛie ſit/penetrat in medullas aduſtiſq; radicib⁹ inde aīe vincula quaſi nauis funes reſoluit ⁊ amputat: liberāq; dimittit. Sed cū inferioꝛ adeſt/coꝛpuſq; liqueſcens ei reſiſtit ipſa deuicta aut per totū coꝛpus excidit/aut per uenas in uentrē inferioꝛē ſuperioꝛēue compulſa tanq; trāſfuga ex ſeditioſa ciuitate/ſic effugit e coꝛpoꝛe. moꝛboſq; eos īducit/quos diarrias uocant ⁊ dyſinterias ideſt fluxus uētris lubꝛicos/fluxuſq; moꝛdaces. Necnon multas generis eiuſdem alias moleſtias infert. Qñ igit coꝛpus ignis potiſſimū exceſſu languet/continua febꝛe laboꝛat. Qñ ꝟo aeris quotidiana diſcreta. Atque tertiana. ꝓpterea qō aqua segnioꝛ eſt q̄ ignis ⁊ aer. Terre demuꝫ exceſſu/quartana. Terra ſiquidē omniū tardiſſima/quarto gradu cum ſit/tpis circuitu quarto feruet/deferuetq; hinc quartanas inuehit febꝛes: que vix ſeroq; ſanant. Atq; hoc ꝏdeꝫ pacto coꝛpoꝛis moꝛbi cōtingunt. Aīe ꝟo moꝛbi ꝓpter coꝛpoꝛis habitū ita naſcunt. Moꝛbū aīe dementiā eſſe cenſem⁹. Eius genera duo ponimus: Inſaniā ⁊ imperitiaꝫ. Quecūq; igit paſſio alterutruꝫ iſtoꝝ infert/animi egritudo eſt nuncupāda. Ideirco uoluptates doloreſq; admodū uehemētes/moꝛboꝝ aīe oīum grauiſſimi iudicādi. Quiſquis enim uel nimia geſtit letitia uel nimio doloꝛe deꝛimit/dū illā auidi⁹ ipoꝛtuniuſq; adſciſcere/hūc vitare obnixe conat/neq; cernere neq; audire recte quicq̄ pōt: ſꝫ rabie furit: ⁊ in eo habitu cōſtitutus/minime rōnis eſt cōpos. Qui ꝟo fluido ſtudioq; circa medullam abundat ſemine. atq; ut arboꝛ pluribus q̄ ꝙueniat fructib⁹ grauida nimia ubertate laxuriat/is ꝓfecto multis paſſiꝫ doloꝛibus/multis itē uoluptatibus in libidinibus ipſis earūq; fetibus fructibuſq; affect⁹ / per oēm ferme vitā ob ingētes uoluptates doloꝛeſq; inſanit ac furit: cunq; huius aīus ꝓpter coꝛpus eger ſit atq; inſipiēs/vulgo tū non eger/ſed ꝓo uolūtate ſua ut libet affect⁹ falſo putat. Veritas aūt ſic habet. Mē pe uenereoꝝ intēperātia maxima ex parte ꝓpter generis vnius habituꝫ per oſſiū raritatē incoꝛpoꝛee lubꝛicū madidūq; animi ifirmitas eſt. Ac ferme oīs uoluptatū incōtinētia que perinde ac ſi ſponte improbiſimus vituperari ſolet: nō recte ita vituperat. Nemo enim ſponte malus: ſed ꝓpter prauū quendā coꝛporis habitū rudēq; educationeꝫ/malus oīs/fit malus: Omnibus aūt aduerſa inimicaq; iſta ſunt ⁊ mala noxiaq; ꝓtingūt. Rurſus doloꝛe afflictus aīus ſimiliter ꝓpter coꝛpus in prauitatē plurimaꝫ incidit. Acris enim ⁊ infeſta pituita: amari itez felleiq; humoꝛes qñ oberrātes per coꝛpus nō exalāt / ſꝫ per viſcera reuoluti uapoꝛē ſuū penetralibus aīe ipſius infundūt/langoꝛes aīe uarios ⁊ magis ⁊ minus tū plures tuꝫ paucioꝛes efficiūt. Perferunt ſane ad treꝫ aīe ſedes humoꝛes uapoꝛeſq; huiuſmodi: ac ꝓo loci diuerſitate vnuſq̄ſq; uarias ſpēs generat/difficultatis atq; moleſtie. audacie rurſus timiditatiſq;. Oblitionis ꝑteresatq; ebetudinis. Sepe etiā ad prauū hunc coꝛpoꝛature ⁊ affectionis habitū accedūt moꝛes ciuitatis iniq; fmoneſq; ⁊ ꝑuati ⁊ publici nō parū oīno noxij. nec ulle doctrine ad tantoꝝ maloꝝ remedia a tenera etate diſcunt. Atq; ita quiſcūq; noſtrū praui ſunt/duab⁹ ex cauſis preter uolūtatē maxime cōtingentibus/praui fiūt. huiuſmodi quidem maloꝝ cauſe ſerētibus potius q̄ ſatis educātib⁹ q̄ educatis attribuēde; Conā dū tū ꝓo viribus. educationis. ſtudioꝝ. doctrinaruꝫ diligentia improbitatē reȷcere/aſſequi ꝓbitatē. Sꝫ hoꝝ quidē tractatio alio ꝙſtat diſſerēdi modo. Nūc iā cōuerſo quo cultu q̄buſue cauſis coꝛpoꝛis animiq; ſalutē adipiſcamur decet exponere. Juſtius enim eſt de bonis q̄ de malis uerba facere. Omne bonuꝫ pulchꝝ. pulchꝝ ꝟo ſine mēſura ⁊ moderatione eſſe non pōt. Ideoq; aīal qō tale futurū eſt ꝙueniēti menſura moderatū eſſe oporꝛet. Ex eoꝝ aūt numero que cō mēſurata moderataq; dicunt: exigua quedā perſentimus ⁊ iudicamus: precipua ꝟo ⁊ maxima ignoraṁ⁹. ꝓꝛro ad bonā ⁊ malā ualitudinem/ad virtutes ⁊ vitia nulla moderatio uel imoderatio maioꝛis momēti q̄ aīe ad ipſum coꝛpus eſſe videt. Horꝝ nihil ꝓſideramus. neq; aīaduertimus qō qñ robuſtaꝫ magnāq; aīam imbecilioꝛ inferioꝛq; uehit ſpēs / uel qñ contra iſta iungunt totū ipſum aīal pulchꝝ eſſe non pōt. maxima enim mēſura ⁊ moderatione caret: Quod aūt cōtra affectum eſt/ſpectaculoꝝ oīum ei qui id ualeat intueri pulcherrimum amabiliſſimūq; apparet. Coꝛpus quidē qō grādioꝛibus uel inequalibus cruribus aut quouis alio modū excedēte mēbꝛo ſecuꝫ ipſo diſſentit/⁊ deforme eſt / ⁊ in ferēdis laboꝛib⁹ cōtoꝛqueat uacillat/laſſat/⁊ cōcidit/innumerabiliūq; maloꝝ ſibi cauſam ꝓbet. Idē quoq; iudicādū de eo ex aīa ⁊ coꝛpoꝛe cōpoſito/qō aīal appellam⁹. Qñ enim aīa coꝛpoꝛe admodū potētioꝛ eſt exultat in eo atq; effertur/totū ipſuꝫ intrinſecus quatiēs lāgoꝛibus implet. Qñ etiā ad diſcendū inueſtigādūq; collectis in vnuꝫ viriḃ⁹ uehemēter incūbit/liquefacit ꝓtinus coꝛpus ⁊ labefactat. deniq; cū ad docendū diſſerendūq; priuatiꝫ ⁊ publice ambitioſa quadā cōcertatiōe ꝓtēdit/

inflãmat/corpus atq; resoluit. Nonunq; etiã destilla
tiones fluxusq; cõmouẽs medicorum plurimos deci
pit cogitq; illos ꝓtrarias causas iudicare: Rursus qñ
corpus grãde ⁊ pigriori mole superexcedẽs pusille exi
licq; cogitationi animi copulat/cũ gemine sint in hoie
ꝑm naturã cupiditates / vna quidẽ per corpus alimẽ
torq;/altera vo per id qo diuinissimũ nobis ineſt/pru
dẽtie/tũc sane potẽtioris illius ꝓualentes agitationes
qõ suũ est/adaugẽt/qõ vo animi.hebes.indocile.obli
uiosuz reddũt.atq; ita infirmitatẽ maximã videlicet
imperitiã generãt. Una demum est ad utrũq; salus ⁊
ꝓseruatio.ut neq; animam sine corpore/ neq; corpus
absq; aia moueamus.ut in mutua ꝓtentione exequa
tis inuicẽ viribus insurgẽtia bonã totius ualitudinez
tueant. Quapropter q̃cũq; mathematicis doctrinis
operã dat aut cui vis mentis indagationi uehemẽti⁹
studet/debet etiã motũ corporis adhibere/⁊ in gym
nastica exercitatione uersari. Ac rursus qui sũma cor
pus diligẽtia firmat ⁊ roborat aie quoq; vicissim mo
tus adiungere.musica ⁊ omnib⁹ philosophie studꝫs
usus:si modo quis iure bonus simul ⁊ pulcher sit ap
pellãdus. Similiter quoq; partes curare debem⁹ to
tius spẽm imitati. Cũ enim corpus ab ingredientibus
incẽdat intus frigidũue fiat / ⁊ iterũ ab extremis ari
dum madidũue reddat ⁊ que deinceps ista sequũtur
perpetiat/qñ quis ociũ agẽs corpus motionibus his
cõmittit/superatũ ab his dissoluit. At siquis in curã
do corpore illã imitet naturã quã altricẽ vniuersi uo
cauimus:ita ut nunq; torpere permittat / sz moueat
semp iugiq; agitatione iternis externisq; motib⁹ ꝑm
naturã ubiq; resistat:⁊ moderata quadã cõmotione
oberrãtes passiones corporis partesq; cognationis
rõne seruata vicissim in ordinẽ redigat ⁊ exornet ꝑm
sermonẽ illũ superiorẽ quez de vniuerso habuim⁹ ne
quaq; sinet inimicũ inimico ad motũ prelia in corpo
re morbosq; ciere sz efficiet potius ut amicũ adherẽs
amico sanitatẽ corporis tueat. Dium vo motuũ/opti
mus ille est/qui in semet ex seipo fit. Nã ⁊ mẽtis ⁊ to
tius ipius motioni cognatissimus est. Qui vo ab alio
fit/deterior. Deterrimus autẽ motus qñ iacẽs ⁊ quie
tem agẽs corpus ab alijs ꝑm partes mouet. Quapro
pter purgationũ constitutionũq; oium corporis/que
exercitatione gymnastica fit saluberrima est. ꝓxime
ad hãc accedit uectio facilis siue naui seu quouis alio
uehiculo peragat. Tertia cõmotionis spẽs tũc demũ
cũ summa cogit necessitas utilis / aliter vo nullo mo
do sane mẽtis hoi suscipiẽda.medicorꝫ illa purgatio
est que pharmacis idest solutiuis medelis fieri solet.
Morbi enim nisi periculosissimi sint pharmacis irri
tãdi nõ sunt. Dis nãq; morborꝫ ꝓstitutio aialiũ natu
re quodã modo similis est. Sane aialuz cõpositio ab
ipo gnãtionis exordio certis tẽporꝫ curriculis termi
nat. Idq; ⁊ gen⁹ vniuersum patit:⁊ aial vnũquodq;
ab ortu fatale viuẽdi spatiuz in seipso exceptis neces
sarijs passionibus/continet. Etenim triãguli ab ipso
initio singulorꝫ vim possidẽtes usq; ad certũ tempus
sufficiẽter ad usum vite coherẽt:ultra id vita nemini
prorogat. Idẽ quoq; cõstitutionis modus langoribꝰ
ꝓuenit. Quos siquis citra fatalẽ tẽporis cursuz phar
macis amputare cõtẽderit/ex paruis ingẽtes/ex pau
cis multi euadere cõsueuerũt. Quapropter diligẽtia
victus corrigẽdi ⁊ gubernãdi sunt morbi:prout cuiq;
dat ociũ:neq; difficile infestũq; maluz pharmacis
instigãdũ: Ac de cõmuni quidẽ aiali ⁊ parte illius
corporea/qua diligẽtia regenda ⁊ gubernãda sint/
ut ratio viuẽdi seruet/satis sit dictũ. Ipsum vo qõ
gubernaturũ est multo magis ac prius ita pro viri
bus instruendũ est / ut q̃ optime atq; pulcherrime
ad regendũ sit preparatũ: Exacta quidẽ huius rei
discussio propriã sibi ⁊ integrã disputationẽ exige
ret. Quãuz vo forte ad id quo de agimus attinet/
siquis per superiorꝫ uestigia gradiat non absurde
sic maxime procedendo ad cõmodũ istorꝫ finẽ per
ueniet. Sepe in supiorib⁹ dixim⁹ tres esse aie spẽs
in nobis trifariã distributas singulasq; suos mot⁹
habere. Ita nũc paucis cõcludamus/quecũq; illa
rũ torpet ⁊ a suis motib⁹ ociũ agit / imbecillissimã
necessario reddi:que vo agit assidue/robustissimã.
Quapropter dãda est opera/ut spẽs singule mot⁹
suos inter se moderatos cõueniẽti tenore cõseruẽt.
De prestãtissima igit aie nostre specie ita est sentien
dũ: Nempe hãc deus ut demonẽ nostruz cuiq; tri
buit.hãc in summa corporis arce sedẽ habere dici
mus:atq; ad celi cognationem a terra nos tollere:
tanq; aialia celesti potius q̃ terreno semine nata.
Quod quidẽ recte admoduz dicit. Unde enim pri
mus aie datus est ort⁹/inde diuina vis caput radi
cemq; ⁊ originẽ nostrã pendentẽ suspẽdẽs/totũ di
rigit corpus. In eo igit qui cõcupiscẽtie ⁊ ambitio
se iracũdie affectibus.explẽdis incũbit / necesse est
opiniones oẽs mortales fieri:atq; eũ q̃ maxime fie
ri põt mortalẽ prorsus euadere cũ mortalẽ naturã
pro viribus auxerit. At eũ qui totus discende ueri
tatis cupiditate flagrauerit / atq; oẽm eius operã
precipue in hoc vno impẽderit / necesse est oino si
quidẽ ueritatẽ attingat/immortalia ⁊ diuina com
prehẽdere:⁊ quatenus humana natura immortali
tatẽ assequi põt/eatenus hũc penitus immortalez
euadere nulla videlicet imortalitatis parte dimis
sa:quinetiã cũ semp diuinuz colat/ipsumq; familia
rẽ demonẽ in se habeat ornatissimuz/precipue bea
tũ fore. Cultura aũt cuiusq; oino vna est:propriuz
cuiq; pabuluz motũq; tribuere. Ei vo qõ in nobis
diuinũ est/mor⁹ cognati sunt/vniuersi ipius cogita
tiones atq; circuitus. hos itaq; secutũ vnũquenq;
nostrũ oportet discursiones illas nostras in capite
olim a prima generatione corruptas per ipsaz mũ
dane harmonie reuolutionisq; itelligẽtiã ita corri
gere/ut intellecte rei intelligentẽ vim ꝑm pristinam
naturã similẽ reddat:per quã similitudinem vite a
deo optime nobis ꝓposite ⁊ in pñti tpe ⁊ in futuro
finẽ adipiscamur. Sz iam disputatio illa de vni
uerso usq; ad generationẽ hoium nobis proposita
finẽ pene suũ adepta videt. Ceterarũ vo aiantium
gnãtionẽ quaten⁹ dũtaxat necessitas postulat/pau
cis perstringemus. Sic enim modũ in hac disputa
tione tenere sibi quisq; videbit. Ueruz de his iã ita
dicamus. Quicũq; viroꝝ iniusti timidiq; vixerũt
quẽadmodũ probabilis ratio nobis ostendit in ge
neratione secũda in feminas sunt ꝓuersi. Quo q̃dẽ
tẽpore hãc ob causam dꝫ coitus amorẽ machinati
sunt. Igit in viris vnũ quiddã/in feminis alterum
vite ⁊ aie cõpos ita cõposuerũt. Ipsum potus dis
cursum / quo per pulmones sub renes in uesicam

defluens ⁊ spiritui mixtus elisusq; depromit/oꝝ in fistule modū in cōpactā medullā a capite per ceruicē ⁊ spinā deriuauerūt / qō ꝺꝺē sperma ideſt semē in superioribus nūcupauimus. hoc aūt utpote aīa tū ac respiras/qua parte spirat / per eadē vitale effluendi desideriū gigni. atq; ita generādi amorē nobis inseruit. Quocirca pudendoꝝ nature in viris insita vis/inobediēs atq; impiosa ⁊ quasi aīal non exaudiens rōnem furiosarū libidinū violētia subicere sibi cuncta conat. Vulua quoq; matrixq; in feminis eadē rōne aīal auidū generādi / qñ ꝑcul a fetu per etatis florē aut ultra diuti⁹ detinet egre fert morā ac plurimum indignat: passimq; per corpus oberrās/meatus spūs intercludit/respirare non sinit / extremis uexat angustijs/morbis deniq; oīb⁹ premit: quousq; utrozūq; cupido amorq; quasi ex arboribus fetū fructūue producūt. Ipsum deinde decerpūt/⁊ in matricē uelut agrū inspargunt. hinc aialia primū talia ut nec propter paruitatē videantur/nec dū appareāt formata/cōcipiunt, mox que cōflauerāt/explicāt. ingētia intus enutriūt: demum educūt in lucē: aialiūq; generationē perficiūt. Mulieres hūc in modū ⁊ femine oēs sunt genite. Auiū aūt genus ex nostro ita est apte formatū ut pro pilis pennas accipet. in hoc illi hoies trāseūt/qui simplices ⁊ innocētes cū sint/leues tñ sunt/⁊ frustra in rebus/sublimib⁹ curiosi: quine adeo fatui sunt / ut oculoꝝ iudicio cōfisi/hoc altissima queq; firmiter demōstrari posse nō dubitēt. Brestibiliū vo ferarū genus ex his natū hoibus qui a philosophia penitus alieni ad celestia nunq; oculos erexerūt: ex eo qō uolutionibus illis que in capite peragi solēt usi nunq; sunt/sed illas aīe partes secuti que in uentre ⁊ pectore dñantur. Ex his utiq; studijs añrioza mēbra ⁊ capita ob ipsam cognitionē humi penitus defixerūt. in longū ꝑductū ac diuersum corporis uertice tenuere: qñquidē ibi propter desidiā singulorū collisi sunt ⁊ cōfracti circuitus ⁊ ideo qō quatuor pedū ac etiā pluriū est instituta figura: ut insipiētioribus deus maiorē ex pedibus multis atq; progessu occasionē prestet: per quā magis etiā deflectant ad terrā. Eos aūt qui hoꝝ insipientissimi erāt/corpusq; in terrā penit⁹ prosternebāt quasi nihil ultra pedibus opus foret/in corpora carētia pedibus ⁊ humi serpētia pmutarūt. Quartū genus aquaticū est/ex illis natū qui stolidissimi ⁊ imperitissimi fuerāt. quos nostri illi trāsformatores pura respiratione dignos iccirco nō iudicauerūt/qz propter extreme trāsgressionis iniqtatez aīam impurissimā prorsus habebāt. Ideo ex tenui ac pura aeris illa respiratione/in aque respirationē profundā turbidāq; merserūt. Unde piscīū ⁊ ostrearū ac deniq; aquatiliū oīuz orta est multitudo. in qua certe mutatione illi ex sediū extremaruz habitatione insciēs quoq; extreme dāt penas. Hūc in modū ⁊ olim ⁊ nunc in se inuicē aialia migrāt: dū mētis ⁊ demētie iactura uł adeptione mutant. Jā igit nostra hec de vniuerso disputatio finē habeat. Mortalia eniz ⁊ imortalia viuētia mundus hic sortitus: atq; inde cōplet⁹/ita deniq; factus est visibile visibilia cōprehendēs animal. Intelligibilis dei imago. sensibilis. Maximus. interminatus. pulcherrim⁹. perfectissimus celum vnū hoc atq; vnigenitū.

¶ Timei finis.

¶ Argumentum Marsilij Ficini in Critiā de attico ⁊ athlantico bello.

Plato noster officiosissimus patrie sue filius laudauit eā in menexeno ex rebus cōtra orientales / laudat rursus in critia ex rebus cōtra occidentales strenue gestis. Atq; utrobiq; cōmēdat ex multis tuz dei tū nature artisq; munerib⁹: simulq; cōmonefacit oēs ne patrie sint ingrati: ac dū virtutē attica tā oriētē ꝙ occidētē plagā superasse cōmemorat. Interea docet ⁊ oīa domari virtute: ⁊ viros virtute preditos tū in occidētib⁹: ideſt reb⁹ aduersis/tū in oriētib⁹ / hoc est secundis recte feliciterq; se gerere. Nec iniuria post Timeū de mundi generatione/legi vult Critiā de antiquitate mundi. Videt aūt neq; huic historie finē imposuisse: neq; sequentē historiā sub hermocratis titulo promissam cōposuisse. Hāc aūt nō fictā quidē: sed ueram historiā extitisse. Cōstat primo ꝺꝺē / qz ubicūq; fingit aliquid solet fabulā notare. Hic vo tanq; historiā audet asseuerare. Deinde idem oīno asserit in Timeo appellās rē mirā quidē/sed oīno uerā. Et a quibus accepta sit diligenter utrobiq; recenset: scilicet a maioribus suis atq; gētilib⁹. Critias enim hic ab auo critia. Ille vo a solone patruo suo: qui litteris quoq; mādauit. Solon ab egyptijs sacerdotib⁹. Preterea proculus Marcelli cuiusdā de rebus ethyopū adducit historias: in quibus hec manifestissime cōfirmant/ethyopū rebus gestis inserta. Et si Platonicorū nullus historiā negat. Porphyri⁹ tñ ⁊ proculus: ⁊ ante hos Origenes allegoriā insup uolūt physicā ꝓtinere. Quos eqdez uereor ne si conent singula allegorie ad vnguez accōmodare ab ipso Platone derideant/in exordio phedri curiosas nimiū in huiusmodi rebus allegorias sub psona socratis irridēte. Ueruz ne anagogicū sepsum/quo prorsus neglecto / nemo sit Platonicus/oīno negligere videamur. Pallas quidē sit numē/intellectuali vite presidēs. neptūnus vo numē fouens generationē atq; gubernās. Atheniēses figure sint aiarū intellectu solo viuentiū numinūq; similiū. Athlātici vo figure numinū generationi fauentiū: animarūq; corporibus cōiunctarū ad generationis officiū totiusq; ornatū. Cōueniētissime vo per occidens per mare/per insulas/per uarias locoꝝ partitiones ipsa generationis materia mobilitasq; diuersa significat. Bellū preterea sit studiosa contentio: per quā superiora numina: iferiora assidue in se ꝓuertūt: ⁊ aias quasi ferro ⁊ igni a materia motuq; segregant. Prorinde qō neptūnus ex muliere filios procreauerit: itelligе uel ex terra generauisse uel afflatu quodā ex prori viuēdi forma in alterā formam regenerasse. Quinque vo part⁹: ꝺnque sunt forme corporū/quas in hoc materie mari ꝓpetua agitatione cōponit. s. lapides / metalla/plāte aialia partiz rōne carētia/partiz ꝑdita rōne. Decē vo filij sūt quolibet eniz partu gemini concreant. Nēpe in quouis cōposito elemētalis coalescit virt⁹ simulq; virtus quedā celestis īfundit/quā medici virtutē noīant spēalē ⁊ geminis aūt ꝺnque partub⁹ decē filij cōputant. At ꝺnque zone siue spire arcē neptūneā circūdātes. Quinque sunt sperarū nature/celestis/ignea/aerea/aquea / terrea. Partim vo terrenas ait/partim aqueas/ut statū in rebus significaret

Pallas
Neptunus

Misteria

ꝛ motū: Cōmunis vo per oēs meatus mutuā inter se rerū significat genituꝛā. Commemoꝛat ꝛ metalla: ut per septē metalla septē planetarū ifluxus itelligam⁹/ generationē oiuꝫ moderātes. Aurū quidē soli. Argē tū lune. Plūbuꝫ saturno. Electrū ioui. Ferrum ꝛ es marti. Veneri auricalcū. Mercurio stānuꝫ Platoni ci tribuūt. Mensure vo earūqꝫ numeri partim ex hi stoꝛia/partim ex architecture rōne ducanť. Nōnihil tū operis tū eloquū gratie decoꝛiqꝫ attribuendū. Sꝫ de allegoꝛia ferme iā satis. Jā vo sic libi hui⁹ myste ria cōfirmemus: Platonici deos quidē alios ut eoꝝ uerbis utar supcelestes alios; alios vo celestes ꝛ ali os subcelestes/esse putāt. Et primos quidē filios dei: Sequentes vo oēs deoꝝ filios noiant: Rursus in pri mis amplissimā ꝓuidentiā: In secūdis minus amplā in tertijs ad angustioꝛa redactā collocant: utpote qui iā certis terre plagis rerūqꝫ generib⁹ diuina distribu tione pſint/quēadmodū ꝛ celestes alij/alijs celi parti bus stelliſqꝫ pꝛoponunť: hi ergo subcelestes dū certo quodā oꝛdine/alij gentes alias gubernādas ab initio susceperūt. Ab initio inꝯ uel geniti mūdi: uel generis humani regeniti; Siqdē post ingētes terreni oꝛbis il luuiones Plato hoies arbitraꝛ eiusmodi deoꝝ ope ra ex ipsa terra ueluti matre diuinit⁹ generari. Pos se enim illos gignere per ideā videlicet humanā qua si semē. Posse ꝛ terrā parere/nouo abundāteqꝫ hu moꝛe perfusam/ꝛ accēdēte caloꝛe fecundā: siue post aquarum colluuiones sequanť tepidi soleꝫ. siue post uasta quedā incēdia pluuie uberius affluāt: hoies vo a dijs e terra pꝛogenitos/heroes noiant/qui a paren tibus occulta quadā/mētis ad mentē persuasione re cti ab initio multa per secula fuerint. Quoniā vo lon go tēpoꝝ tractu tā diuina virtus ingenijs insita q̄ ter re fecūditas minuiť paulatim: vnde ꝛ animi diuinita tis oīno expertes ꝛ coꝛpoꝛa antique fecunditatis ua cua pꝛoꝛsus euaderēt: deus ireꝝ terrā uel diluit uel incēdit: genusqꝫ nostrū in antiquā restituit dignitatē: celestibus videlicet motionibus/sic a moꝛe cōtem peratis/ut celeste fatū semp cū pꝛouidētia diuina cō currat. Pꝛofecto quēadmodum medici de quolibet humano coꝛpoꝛe/ita Platonici de toto genere iudi cāt. Medici enim aiūt/vitā in naturali quodā humo re: ꝛ tāto ꝛ tali cōsistere: posseqꝫ perpetuo pꝛoꝛogari si modo ꝛ quātus ille instaureť ꝛ qualis. Non pꝛoꝛo gari vo ubi nō talis refluit/qualis effluxeꝛat: ꝛ si tan tus. Perinde ac siquis ex dolio vini pleno impleret quotidie paterā: statimqꝫ dolio/aque tātūdē infunde ret. Sic enim cōtinue equalis in dolio esset humoꝛ: sꝫ nō similis/dissimilioꝝqꝫ quotidie: donec tandē ex me ro iā nō aqueū vinū tātuꝫ/sed aqua pꝛoꝛsus euaseꝛit. Similiter Platonici diuinā fecundāqꝫ qualitatē ꝛ in genio a dijs humano ꝛ coꝛpoꝛi a celo quōdā infusaꝫ paulatim putāt in qualitatē humanaꝫ uerti/humano hoc subiecto eā naturaliter ita trahēte. donec sensim ad ferinā usqꝫ degeneret. Sed degenerationē tātā nō posse a deo reꝝ oꝛdinatoꝛe perpetuo tolerari: qō au tez Plato deos diuersas soꝛtes fuisse nactos ꝛ hic ꝛ alibi sepe ait/intellige illos vni sūmo soꝛtes distribuē ti parere: atqꝫ necessario assignatā pꝛouinciaꝫ guber nare. Sed necessitatē in diuinis esse penitus uoluntа riā. Siqdē apud eos vna est patris sūmi filioꝝqꝫ uo luntas. Atqui sicut elemētoꝝum partes ea necessitate ad loca pꝛopꝛia ꝓferunť/que ꝛ uolūtas futura est/ si modo cognouerit: sic apud supos ipsa guberna tionis assignate naturalisqꝫ effecte necessitas ideꝫ est atqꝫ uoluntas. Pꝛeterea qō ꝛ hic ꝛ in timeo ꝛ menexeno attică regionē eē igenijs inqt in pmis ac cōmodatā/ meminisse opoꝛtet in rōnib⁹ hac de re assignandis inter se Platonicos dissidere. Pane tius enim tēperiē aeris inter estū atqꝫ gelu causam arbitrať. Jdqꝫ ex ipsis Platonis uerbis in quinto legum ꝛ epinomide pꝛobat. Panetiuꝫ lōginus ar guit. Quia regio illa sepe gelu atqꝫ estu pulseť: assi gnatqꝫ in causa qualitatē loci cōmixtam ex multis atqꝫ occultā. Quē repꝛobat poꝛphyrius qō ꝓpꝛiā ingenij causaꝫ esse putet coꝛpoꝛeā. Origenes in cō mentarijs in timeū celestes aspectus ifluxusqꝫ assi gnat id ipsum ex octauo de re.p. asserēs: ubi dicit/ celestes quosdā circuitus esse causas fertilitatis ac sterilitatis tū coꝛpoꝝ tū etiā aiarū. At oꝛigenē pcu lus ibidē ait/uerā quidē ex partę causā assignasse. sꝫ nōdū integrā pfecisse: Jpe vo vna cuꝫ Poꝛphy rio rē alti⁹ repetēs ait. Jntellectū opificē mūdi in tellectuale esse mundū/ideoqꝫ quasi multiplicem. Aiam vo mundi esse aialē rōnalēqꝫ mūdū magisqꝫ multiplicē. Atqꝫ pꝛoxime adesse vniuerso mundi spatio cōtinuo pꝛoꝛsus atqꝫ immobili ex materia pꝛima ꝛ dimēsione cōstanti. Rursus in ipso spatio añ oēs que generāde sunt foꝛmas aiam ex rōnibus suis ideas sequētibus. Alibi alias vires impꝛimere quasi anime mētis plene uestigia: ac peculiaꝛia que daꝫ receptacula foꝛmas alibi alias familiariter su sceptura: Tuꝫ deos uarios uarias soꝛtitos pꝛouin cias. eiusmodi hospitia illustrare/alia quidē alios atqꝫ foꝛmare. Alias ergo rōnales/postqꝫ elemētalē vitā/ꝓpꝛiāqꝫ elegeꝝint/si foꝛte reuolutione celesti ad ea loca pꝛe ceteris diriganť/que electe iā viuen di foꝛme potissime ꝓgruāt/vite ipus officiū pꝛius implere: Jtaqꝫ qñ ad martiā uel apollineam uergē tes vitā/moꝝ plagā a marte uel apolline illustratā nanciſcuntur/perfecte uel foꝛtitudinis uel uaticinij opus absoluere. Que vo philosophicā vitaꝫ elege ꝛint/si regionē afflatā pallade/sapiētia magnanimi tateqꝫ simul excellere. Jtaqꝫ hic ꝛ in timeo inqt at ticā regionē rectā a pallade sapiētie atqꝫ militie cō uenire: ꝛ in q̄nto legū ait ispiratione localiū deoꝝ atqꝫ demonum circa loca/maximi ad igenia ꝛ mo res eē momēti. Regrit vo nōnullā aeris tēperātiā. Nō ut causā: sed ne cause ip⁹ opus impediať. Quā obrē loci huius diuersitas nō tā efficit diuersitatez ingenij apō Platonicos q̄ suscipit ꝛ declarat. tria enim esse putant ad id potioꝝa elementali loco: scili cet tū aie ipsius affectione siue naturalē/siue electā tū ispiratione numinū ꝓpꝛioꝝ: tū celestes ifluxus. posse vo id impediri/uel elemētali mixtione: uel pla netarū noua cōiunctione uel ab ipsis hoibus illata calamitate: ꝛ que bona desup infundunť/inferioꝝ obstaculo reddi non bona. Qua de re in legib⁹ dis putauimus. Sed de his iā satis. Ex oibus aūt hui⁹ libri mysterijs collige vna cuꝫ pꝛouidētia ocurrere humani arbitrij libertatē. Collige ꝛ sniam mosay co mysterio similē: hoies quondā q̄diu in eis diui na quedā gratia iustitiaqꝫ inata vigebat: beatos in quodā/ut aiūt/delitiarū paradiso vixisse. Postq̄

ꝺo per intẽperantiã ⁊ ſuperbiã gratia illa euanuit in ſcelera ſimul ⁊ calamitates grauiſſimas icidiſſe Deũ aũt aquaruꝫ diluuio peccata hoĩum diluiſſe. Quod ꝺo huic hiſtorie deeſt pot̃ ſummatim ex Timei prohemio reſarciri. Eſt aũt hiſtoria de rebus geſtis añ diluuiũ. Poſt ꝺo diluuiũ narraturus / ut arbitror/erat hermocrates. Neq; te turbabũt no uẽ illa annoꝝ milia/ſi eudoxũ audiueris dicentem annos illos egyptioꝝ nõ ſolares fuiſſe/ſꝫ lunares. Ultima tãdẽ huius libri ſnia docet iouẽ: ideſt deũ architectũ mundi e ſua ſede:ideſt ex ſuiipſius intuitu remotiſſima queq; minimaq; ꝓſpicere. Atq; ad eãdẽ ſedẽ:ideſt diuinã contẽplationẽ deos oẽs ſubditos ſibi ꝓuertere: Unde inſtructi inferiora gubernent. Neq; viciſſim duo hec illos agere:immo ꝺo aſſidue contẽplãdo diuina/per illa ſimul tẽporalia diſpenſare:hanc ipſam ſedem ideo medium mũdi appellat thronũ:quia ⁊ inde tanq; a centro efflaũt omnia/⁊ illuc refluunt:⁊ illinc facile cuncta circunſpiciuntur atq; reuoluuntur.

¶Critias Platonis de attico ⁊ athlantico bello.

TIMEVS:CRITIAS:SOCRATES:HERMOCRATES.

Quam grata longuꝫ poſt iter defeſſo requies o ſocrates tã mihi poſt longas diſputationis ambages/dulce ſilentiũ. Hũc aũt ſcilicet mũdũ re q̃dẽ ipſa iãdiu / ſermone ꝺo nup̃ deũ effectũ obſecro/ ut ſiquid decẽter dictũ eſt ſeruet ipſe nobis atq; cuſtodiat. Si nautez inde cens quicq; in ſupioribus nõ ſpõte protulimus/meritas a nobis exigat penas. Debita ꝺo eius qui per ignorãtiã negligẽtiãue aberrauit/pena eſt / ut ſciẽs efficiat ⁊ diligẽs. Quãobrez ut poſt hac rectius de deorum generatione loquamur/medicinã nobis a deo medicinarũ oĩuꝫ perfectiſſimã ſaluberrimãq; dari ſciam exoptamus. Actis deniq; uotis ſequentẽ diſputationẽ critie ut inter nos ꝓuenerat/iã cõcedim⁹. CRI: Accipio eq̃dẽ o timee: ⁊ quã tu ſupra ueniã petiſti tanq; de reb⁹ magnis diſputatur⁹/cãdem ego nũc peto. Immo ꝺo maiorẽ quoq; ueniã in his que reſtãt tribuẽdã exiſtimo. q̃q; ſcio proca cẽ quodãmodo ruſticãq; petitionẽ hãc meã videri poſſe. Dicendũ tñ. Quod quidẽ nõ recte abs te ſuperiora dicta ſint/nemo ſane mentis obiecerit. qõ aũt que reſtãt dicenda utpote difficiliora/maiorez exigãt indulgentiã conabor oſtẽdere. Facilius enim eſt ut qui de oĩs diſſerit/ſatiſfacere hoĩbus videat q̃ qui mortaliũ retexit hiſtoriã. Imperia nanq; ⁊ ignoratio audiẽtiũ licentiã plurimã ad ea que ignota ſunt/effingenda/pſtare dicẽtibus cõſueuit. Quomodo ꝺo ſimus circa deos affecti/nõ ignoramus. Ut aũt qõ ſentio planius uobis aperiã ſic attẽdite. Quecũq; a nobis dicunt/tanq; imitationẽ quãdaꝫ ſimilitudiſq; exp̃ſſionez exiſtimare debem⁹. Neq; nos lateat que in pictoꝝ ꝓfiguratione circa diuina humanaue corpora uel facilitas ſit uel difficultas ad hoc ut ſufficienter ea repũtaſſe ſpectantibus videant. profecto cũ terrã pingũt ⁊ montes/flumina ſiluas/celũq; omne:queue circa celũ cõſiſtũt ⁊ que uagant/primũ quidẽ ſatis putamus effectũ. ſiquis illoꝝ uel exiguã quandã referre poſſit imaginẽ:deinde utpote taliũ prorſus ignari neq; examinamus pictoꝝ opera/neq; etiã redarguimus. Sed cõfuſa quadã adumbratione fallaciq; utimur. Cũ ꝺo quis fingere aggredi noſtroꝝ corpoꝝ ſimilitudinẽ/tũc ꝓpter familiarẽ ipſam rerũ noſtrarũ aĩaduerſionẽ acutius errata perſentimus/ſeueriq; ⁊ acres iudices exactoreſq; ſumus aduerſus eũ qui nõ ſingula lineamẽta colorez expreſſerit. Idẽ quoq; in ſermonibus intueri licet. Nã ſatis agi putamus ſi de celeſtibus diuiniſq; rebus quicq; uel parũ quid conueniens eſt afferatur. Mortalia ꝺo humanaq; opera exacte nimiũ examinare ſolem⁹. Quãobrẽ ſi minus pro dignitate que ſtatim ſunt dicẽda/tractabimus/ignoſcere decet. Neq; enim facile/imo certe difficile mortalia ad opinionẽ imitatione ipſa exprimi poſſe putãda ſunt. Hec itaq; oĩa dixi o ſocrates/cupiẽs ⁊ uos admonere/⁊ maiorez a uobis ueniã ad ea que reſtãt/expetere: Uos aũt ſi iuſta petere videor/ultro hanc ueniam largiamini. SO: Nihil obſtat o critia/quo mĩn⁹ tibi qõ poſtulas tribuat. Quinetiã hermocrati hoc idẽ a nobis tertio debet. Conſtat eniꝫ hũc paulo poſt cũ dicturus erit/eadem precaturũ. Ut igit aliter exordiat/neq; eadẽ cogatur repetere ſciat ueniã ſibi eſſe tributã:⁊ quaſi id cõſtet/ad dicẽdũ protinus accingat. Predico autem tibi o amice critia theatri ſniaz/qõ poeta prior in eo mirifice eſt probat⁹. Quapropter plurima tibi uenia opus erit ſi ea ſufficiẽter es cõprehẽſur⁹. HER: Idẽ mihi o ſocrates qõ ⁊ iſti/nuncias. Ceterũ ſegnes puſillanimeſq; nunq; palmã cõſecuti ſunt critia. Sermonem igit aggredi forti aĩo decet:ac phebo muſiſq; uocatis:antiquos ciues excellẽtes viros ſummis laudibus illuſtrare. CRI: O amice hermocrates cũ poſtera tibi dies aſſignata ſit dicentem alium es ſecuturus ideoq; cõfidis. Quale ꝺo id ſit ipe tibi forſitan declarabit. Exhortãti itaq; tibi ⁊ ad rẽ ipſaꝫ penitus inflãmanti parendũ. Et ultra deos quos tu memorabas/alios inſup inuocare decet:precipueq; mnemoſynez:ideſt memoriã. Ferme nãq; maxima queq; ſermonũ noſtroꝝ in hac dea cõſiſtũt. Nepe ſi ſufficienter memineri mus receſuerimuſq; nũc uobis:que quondã a ſacerdotibus tradita a ſolone huc aduecta fuerũt vi debimur theatro huic ut arbitror/ſatis que ꝓueniũt peregiſſe. Hoc itaq; iã agendũ neq; ultra cunctãduꝫ primũ aũt cõmemorem⁹ qõ ſumma erat annorum nouẽmiliũ ex quo bellũ extitiſſe traditũ eſt inter eos oẽs qui ultra ⁊ eos qui citra colũnas herculis habitabãt. qõ in pñtia enarraturi ſumus. Hoꝝ quidẽ dux fuit hec ciuitas. bellũq; omne ut dicit cõfecit. Illoruꝫ aũt inſule athlãtice reges:quã inſulã libya aſiaq; maiorẽ fuiſſe qñq; perhibuim⁹. poſtea ꝺo cenũ ibi inuiũ ſubmerſa inſula ex terre cõcuſſione relictũ. Qõ q̃dez hinc illuc altum in mare nauigãtibus obſtat/ne ultra enauigare liceat. Gentes q̃dez barbaras que tũc erãt grecaſq; generatim oratoris ipſius ꝓgreſſus paſſiz prout occaſio dabit/enarrabit. Athenienſiũ aũt qui tunc erant aduerſarioruꝫq; vires in primis res publicaſq;/⁊ belli ordinem atq; ſucceſſuz exponere decet. Noꝝ ꝺo ipſoꝝ/noſtra primũ narrabimus. Dẽ quondã vniuerſum terre orbez ſigillatim ſortiti ſunt/in regiones ſingulas diſtributũ. Neq; partitionẽ hãc ꝓtẽtio fecit. Nam procul a rõne id eſſet quod dñ uel que

Adagiũ Cimdi mĩgnã ſtabuerunt trophæum

Adagiũ Ferina pãbus

vnicuiq; ipsoꝝ cõuenit̃ut/ignorarẽt:uel cognoscentes que potius alijs cõpetunt/aliena iura vicissiz usurpa re cõtenderẽt. Ceterũ iudicij iurisq; sortib⁹ sua quiq; ad uotũ susciptẽtes curãtesq; amicoꝝ singula / regio nes habitãdas disposuerũt. Hosq; ueluti greges ipso rum/possessionesq; ꝛ armẽta nutriuere. Hoc tñ exce pto qõ corporibus corpora cogere noluerunt quẽad modũ plagis pecora iumẽtaq; pastores. At vo tanꝝ docile ꝛ obediens aial quasi ex puppe ratẽ agilẽ diri gentes/persuasione pro gubernaculis utebant̃ / eaq; aiam attingebãt: ꝛ ad mentẽ ipsoꝝ ita ducẽtes morta le genus omne gubernabãt. ꝛ alij quidẽ dij aliozuz lo coꝝ gubernationẽ sortiti ea istituebãt. Vulcanus aũt mineruaq; naturã hñtes cõmunẽ tũ qz eadem ex pa tre sũt / tũ qz per sapiẽtie studiũ perq; artiũ diligẽtiã ad eadẽ tendũt ita cõmunẽ sortẽ hãc nacti sunt regio nẽ:utpote virtuti prudentieq; natura propriã atq; cõ gruã. ꝓcreãtesq; in ea viros idigenas admodũ gene rosos eoꝝ mẽtib⁹ rci.p.ordinẽ isuderũt. Quoꝝ dũta xat noia restiterũt. Opa vo ꝓpter eoꝝ qui acceperũt iteritũ ꝛ lõga tẽpoꝝ iterualla e memoria hoiuz dela ta sũt. Semp enim supstes hoium gen⁹ ut in supiorib⁹ diximus/mõtiuagũ atq; rude / cui potẽtũ in regione viroꝝ noia:solũ audita. At preter hec ex reb⁹ gestis exigue quedã note fuerũt. Quapropter filijs suis po steri quodã amoris affectu noia prisco ꝝ iposuerunt. Virtutũ legũq; superioꝝ ignari. nihil enim de his ha bebãt preter auditũ: ꝛ hũc nõ satis certũ. Cũ vo mul ta per secula reb⁹ ad victũ necessarijs idigerẽt. ipsiq; ꝛ filij mentẽ his adhiberẽt/quoꝝ penuria ꝑmebant deq; his verba facerẽt/rerũ antiquarũ memoriaz ne glexerunt. Cõfabulatio enim priscarũq; rerũ inuesti gatio in ciuitatibus cũ ocio simul oriri ꝛsueuerũt / cũ necessaria vite parata iaz sunt/pri⁹ vo nequaq̃. Atq; ita prisco ꝝ noia sunt absq; operib⁹ reseruata. Dico aũt hec ita cõiectãs / quoniã inquit solon sacerdotes illos in ueteris belli narratione plurima iseruisse no mina posteris persimilia/ut cecropẽ. erechtheuz. eri cthoniũ. erisichthonẽ. aliaq; ex his que supra theseũ memorant. Mulierũ quoq; noia similiter/atq; opa eadem:deq; palladis figurã ꝛ statuã/ita ut belli stu dia viris tunc essent mulieribusq; cõmunia. Hẽpe ea tempestate armataz deã palã elatã extitisse/exemplũ daturã omnibus/qõ in singulis aialiũ gregibus/mas feminaq; sortis eiusdem/pro generis cuiusq; virtute ita natura instituta sunt/ut aggredi oia communiter ualeãt. habitabant profecto tũc in hac regione alia genera ciuiũ qui in artiũ operibus ꝛ agricultura uer sabant. Milites autẽ a diuinis viris principio segre gati seorsum viuebãt. hñtes oia tũ ad alimẽta tuz ad educationẽ ꝓferentia. Quoꝝ nullus proprũ aliquid possidebat. Hã cõmunia inter se cuncta existimabãt. Vltra vo victus ipsius sufficiẽtiã nihil ab alijs ciuib⁹ exigebãt. exercebãtq; ea oia que heri de custodibus quos descripsimus/exposita sunt. Quinetiã uere illõ ꝛ probabiliter de regione nostra est dictũ: primũ qui dẽ illis tẽporibus fines suos uersus isthmũ habuisse distinctos. quodq; uergebat in partẽ alterã ꝓtinentis usq; ad summũ citheronẽ atq; parnethez. Qui fines ipso descensu ad dexterã oriopiam habuerint: ad sini strã uersus mare asopũ distinguẽtes. Virtute vo vni uersam terrã ab hac exsupatã fuisse tradit̃. Quapro pter poti⁹ se tũc regionẽ hãc/vniuersuz circa garũ exercitũ alere. Argumentũ plane virtutis eius cui dentissimũ: qz qõ ex ea reliquũ est/cuz quauis alia hoc ipso certare potest qõ ꝛ fert oia ꝛ fructus pro fert optimos pascuisq; abũdat aiali cuiq; accõmo datis. Tũc vo nõ modo speciosa hec oia sed etiam uberrima producebant. Qua nã rõne id ꝓbabile: Quiue inditijs has esse reliquias illius terre conie ctari põt: Dis ab alia cõtinẽti in pelagus lõge poꝝ recta/extrema quodãmodo iacet. Quaz altitudo maris proxima passim prosunditate circũdat. Cũ itaq; multa ingẽtiaq; diluuia in annoꝝ nouẽmiliũ interuallo precesserint/tot enim ex illo tempore ad pñs anni fluxere/tellus his temporibus colluuioni busq; ex altis defluens ꝛ tumulos ferme nullos/ut alibi solet/exaggerat: ꝛ semp circũ decidens in pro fundũ occulit. Quapropter relicta sunt quẽadmo dũ in angustis insulis pñtia hec ad illa quasi corpo re per morbũ extenuato: ossa detersa nudataq; ter ra molli quõdã ꝛ pingui:solũ vo tenue corp⁹ atq; aridũ restitit. Olim integra terra altissimos mon tiũ colles habebat. Et agri qui nũc phyllei noiant solo pingui fertiles erãt. Silua in mõtiũ uertice fre quẽs. Cuius nũc etiã ꝓiecture quedã apparẽt. Sũt enim montes nõnulli/qui solas nũc apes pascunt. olim vo nec multo tñ añacto tẽpore ingentes inde incise arbores opimẽtis ꝛ trabib⁹ cõficiẽdis aptis sime. ex quibus ediũ amplissimarum cõfecte textu re adhuc extãt. Erãt ꝛ alie multe arbores domesti ce mites atq; ꝓcere: Quinetiã pascua pecoꝝ uber rima. Preterea regio hec quotannis / ab ioue fru gifera pluuiã hauriebat. Neq; ut nunc per declíue preruptũq; diluta ex terra in mare aquã fũdebat: sed hãc ex altis abunde absortã tenaci quadã ꝓpa uitate recondens cõbibẽsq; in viscera demittebat Unde passiz iuges fluuioꝝ fontiũq; liquores scatu riebãt: quoꝝ etiã nũc in ueterib⁹ fontib⁹ sacra que dam signa/relicta ꝓspiciunt̃. Quapropter in pñtia de his uera narrant̃. Atq; hec erat regionis huius cõditio. Excolebat preterea tũc ab agricultoꝝ ut cõsentaneũ est ꝛ ueris ꝛ ad eadẽ hec intẽtis. Ingeniosis profecto viris ꝛ honestoꝝ admodum stu diosis: solũ fertile nactis. Aquã copiosissimã. Tem periez aeris singulis anni tẽporibus saluberrimã. Urbs aũt eo tẽpore sic instituta. Primo quidẽ ar cis tũc alia q̃ nũc erat dispositio. Hunc enim vnius noctis illuuio terra nudatã ipsam diluit ꝛ terre cõ cussione collisit: ꝛ añ illud tẽpore deucalionis exi tium/post tertiã inundationẽ factũ similiter tradit accidisse. Superiori vo tẽpore magnitudo ei⁹ usq; ad eridanũ illissumq; protẽsa pnycẽ intus ꝛ lycabe tũ cõprehẽdebat terminũ e regione pnycis habẽs. Terrena erat oia / pauciscq; exceptis plana supne. Colebant exteriora eius sub trãsuersis ipsius par tib⁹ ab artificibus agricolisq; qui proxime agros colebant. Supna milites soli prope minerue vulca niq; tẽplũ inhabitabãt/ueluti edis vnius viridariũ vno ambitu circũdati. Loca eius ad boream uersa colebãt/cõmunes edes hñtes atq; cenacula quib⁹ hieme cõmunia parabãt conuiuia: ꝛ quecũq; com muni ciuitatis vite cõueniebãt per domoꝝ institu tionem tam in his q̃ in sacris sine auro ꝛ argento seruabãt.

seruabãt. Nulla siquidem in re vnq̃ his utebãtur. Uerum medium inter superbiam illiberalitatemq; secuti honestas habitationes struebant / in quibus t ipsi cõsenescentes t nati natorum eas posteris sibi similibus relinquebant. Portis vo gymnasijsq; t cenaculis austrum uersus expositis utebantur esta te. Erat fons vnus ubi nunc arcis est locꝰ. Quo ob terre motum exhausto / riuuli circum exigui relicti sunt. Tunc autem affatim omnibus humorem sug gerebat irriguum. Cuius erat ad estatem atq; hie mem temperies salutaris. hac illi ratione loca hec habitabant: ciuium quidem suorum custodes / cete rorum vo grecorum uolentium duces / obseruãtes in primis ut semper idem illorum esset numerus. vi rorum videlicet feminarumq; iam in re bellica for tium. neq; minor erat vnq̃ viginti milibꝰ numerus militum. Cum igitur tales illi essent semperq; ratio ne huiusmodi patriam suam t vniuersam greciã iu ste disponerent / per omnem europam t asiam tam egregio corporis habitu q̃ innumeris animi doti bus omnium qui tunc erant / probatissimi t clarissi mi habebantur. Deinceps vo quales aduersarios ab initio res essent / nisi forte quemadmodum pue ri audiuimus e memoria exciderunt / uobiscum / tanq̃ amicis communicabimus. Sed anteq̃ refe ram / admonendi estis ne miremini si plurima bar barorum nomina grece nunc audieritis. Id enim ex eo cõtigit / quia Solon cum cogitaret illa carmi nibus suis inserere / vim ipsam est nominũ perscru tatus. Inuenitq; primos illos egyptios harum re rum scriptores / in eorum uocem ea nomina trãstu lisse. Quare t ipe rursus vniuscuiusq; nominis sen sum accipiens / in uocem nostram conuertit. Atq; hec scripta apud auum meum erant / t nunc apud me sunt: que a puericia meditatus sum. Si ergo ta lia nunc audieritis nomina qualia apud nos sunt / ne miremini. Nam huius rei causam intelligitis prolixe autem orationis tunc exordiuꝫ illud quod t in superioribus de deorum sortibus est inductuꝫ partiti quidem sunt vniuersam terram: partim in ampliores portiones partiꝫ angustiores. templaq; t sacra sibi instituerunt. Tunc sane neptũnus insu lam sortitus atblanticam filios ex mortali femina in tali quodam insule loco progenuit. Secus mare quidem plana insula erat sed in media insula plani ties erat: que omnium speciosissima feracissimaq; dicitur extitisse. prope planitiem rursus in medio mons erat breuis / stadijs quinquaginta distãs. hic vo ab aliquo eorum qui a principio ex terra nati sunt nomine euenore colebatur. Qui ex leucippe uxore clitonem vnicam filiam genuit. Parentibus vo mortuis t matura viro puella / neptunnus eius desiderio captus illi se miscuit. circũsepsitq; collez quez habitabat spiris aque circumfluis terreq; zo nis alterne / partim amplioribus / partim angustio ribus. Ex quibus duo quidez terre / tres vo maris fuere circuitus / qui ueluti torno descripti pari vn diq; interuallo insulam per mediam distabant: in accessibilemq; hominibus collem ipsuꝫ reddebãt. Neq; enim tunc naues erant: neq; nauigandi peri tia. Ipse vo utpote deus facile mediam insulam ex ornauit. humorem q; duplicis aque ex terre abdi/

tis per fontes exteriores iussit erumpere: partimue ca lidum partim frigidum scaturire: alimenta itez uaria per terras t abundantia pululare. Quinque preterea masculorum filiorum geminos partus progenuit: t nutriuit. Atq; omnem athlanticam insulam decem in plagas partitus / primogenito maternaz habitationẽ t plagam que circum erat tribuit / maximam ꝓfecto sortem atq; potissimam. Regẽq; illum statuit reliquo rum. ceteros vo multarum gentium regionũq; princi pes. Singulis imposuit nomina primogenitum qui dem uocauit athlantem totius insule regem. Unde t pelagus cognominatur athlanticum. Eum vo qui ge mino partu statim post illuꝫ est natus / patria uoce ga dirum / quem grece dicimus Eumelũ. Qui extremas insule partes ad colũnas Herculis est sortitus: suoq; locum nomine gadiricum nuncupauit. Secundi par tus vnum ampherez / Alterum eudemonem nomina uit. Tertij / primum natum Aneseum: Secunduꝫ an tochthonem. Quarti autem elasippum priorez / Ae storem vo posteriorem. Quinti demũ / primũ azaem / diaprepem vo secunduꝫ. hi omnes posteriq; ipsorum multa ibi secula habitarunt: alijs multis per mare in sulis dominantes: t egyptum usq; tyrreniãq; his qui citra habitant / ut prediximus. In maxima certe uene ratione vniuersum athlantis erat genus. Semperq; rex antiquior regnuꝫ primogenito relinquebat. quod imperium multa per secula conseruarunt. Tanta vo illis diuitiarum copia / quanta nullis antea regum su periorum fuerat / nec ullis vnq̃ posterorum facile cõ parabitur. Structa ordinataq; illis erãt in ciuitate to toq; regno omnia quorum usus expetitur. Multa qui dem ad eos extrinsecus propter imperiũ accedebant permulta quoq; insula ipsa ad sufficientem vite usuꝫ pertinentia producebat. Primum quidẽ omnia que cunq; ex terre visceribus eruuntur / t que solida per manent t que funduntur. quod ue nunc nominatur so lum / tunc certe plurimum effodiebatur aurichalcum multis ex insule locis insigne metallum: tũc apud eos ceterorum excepto auro preciosissimum. Et quecũq; silua producit ad fabrorum artificium / ferebat abun de. Pascua quinetiam animantibus tam feris q̃ do mesticis suggerebat. Elephantum preterea ingens ibi copia. Alebat nempe sufficienter / quecunq; per palu des / lacus t flumina / siue montes agrosue pascũtur. pascebat quoq; uastum aialium genus t uoracissimũ ferebat t quecũq; tellus nũc odorifera nutrit radices gramina. ligna. liquẽtes succos: flores ac fructus. Sua uem preterea vitis humorẽ t solidum alimentum: qui bus ipsi nutrimur. Illa itẽ quibus pro cibo utimur t obsonij gratia: que legumina uocitamus. Nec non li quores ex arboribus atq; escas ad sitim famẽq; extin guendã neq; deerãt his vnguẽta. Accedebãt t delitia rum gratia fructus uariarũ arborꝫ copiosissimi. Ade rant quoq; sacietatis solatia bellaria / fastidiẽtibus re quisita. Hec oia insula que ꝓdã extabat / sacra / specio sa / miranda / uberrima ꝓducebat. Atq; hec colligẽtes ex terra / templa / t regias edes / portus naualia / t vni uersam regionẽ struebant. profecto hoc pacto spiras illas maris disposuerunt / que antiquam circũdabant metropolim hoc est matris eorꝫ patriam sedẽ. primo quidẽ ꝓstructis pontibus trãsitum ad exteriora t ad sedem regiaz prebuere. Ubi in dei ipsius maiorumq;

suoꝝ sedibus statim ab initio regias edes edificarūt: Alterꝙ ab altero ornata suscipiētes continua successione superiores in exornando pro viribus supabant quo ad machinas magnitudine decoreꝙ mirādas fabricauerunt. Foueasꝫ porro a mari ad extimū circulū deduxerunt/que tria iugera in latitudinē protendebatur/centum pedes in altum/in longuꝫ stadia quinquaginta. Atꝙ ut ex hoc mari ad circuluꝫ illum uelut ad portum applicare naues possent/effecerūt/patefacto illius ore:ut naues ingentissimas caperet. Zonas itez terre/quibus spire maris distinguebātur/pontibus secuerunt:ut vna triremi enauigare inter se inuicez possent. Supra vo texerūt/ut subnauigare liceret. Terre narum nāꝙ zonarum labra ꝓfunda/mare supemine bant. Maximus plane circuitus per quez inundabat mare/latitudine stadia complebat tria. ꝓximus huic orbis terre ꝓsus equalis. sequētium vo duoꝝ/humidus quidē orbis/stadia duo. Aridus aūt humido precedenti rursus equalis. Stadium deniꝙ vnū: qui ipaz insulam in medio posita circūdabat. Insule vo in qua regia erant/diameter/stadia quinque. ⁊ hanc circum orbesꝙ ⁊ pontem latum ad plectri mēsuram hic atꝙ in muro quodā lapideo clauserunt: turres portasꝙ in singulis super pontes ꝫm maris pertransitus fabricātes. Lapidē sub insula que iacebat in medio/iciderūt circum: ⁊ sub ipsis orbibus intus pariter atꝙ extra: partim album: partim nigrū: partim rubeum. Nauiū receptacula duo moliti sunt concaua geminaꝙ intrinsecus quoꝝ fornices hac ipsa sunt petra contexte. edificia vo partim simplicia partim uaria mixtis ex lapidibus effecerūt/ipsa uarietate ludum delectationēꝙ secuti. Eius insuper muri qui exteriorē orbem claudebat/superficiem omnē ere tenui uestierunt. Eius vo qui interiorem/stāno. Eius deniꝙ qui circūdabat arcem/aurichalco igneo furore coruisco. Regia vo ipsa intra arcem/ita cōstructa. In medio sacruꝫ ⁊ inaccessibile clitonis neptūniꝙ templuꝫ: aureo ambitu circūdatū. Illuc a principio conueniens genuerūt decem regum genus. atꝙ ibidem quotannis ex decē regionibus congregati vnicuiꝙ illoꝝ sacra solennia perage bant. Erat neptūni templum stadium vnum longum/iugera latum tria: altum vo quantum longitudo eius latitudoꝙ exigere videbantur. figura eius speciesꝙ barbarica. Faciem/exteriorez preter suprema fastigia argento omnem exornauerūt. Nam culmina ipsa ⁊ apices/auro. Intus autē laquearia tota eburnea/auro/argento/aurichalco uarie celata suspiciebant. Ceruz parietes. colūnas. pauimenta aurichalco exorna uerunt. Statuas quinetiam ex auro erexerūt. Deum quidem curru insistētem: tenentēꝙ equorum alatorumꝫ habenas. laquearia alta ceruice tangētem. Circa hūc delphinis insidentes nereides cētum. Tot enim eē tūc existimabantur. Aderant ⁊ statue donariaꝙ cōpluria priuatoꝝ. Extrinsecus extabant imagines auree mulierum omnium regiarū virorūꝙ quicūꝙ ex regibus decem descenderāt multaꝙ ⁊ ingētia simulachra donariaꝙ alia regum ⁊ priuatoꝝ tum ea ex urbe tuꝫ ex alīs eorum imperio subditis. aderat itē altare magnitudine ⁊ artificio quoad reliquū apparatū spectabat decentibus. Eadem ratione ⁊ regia tam amplitudini regni ꝙ ornamentis sacris conueniētia. Utebant autē fontib⁹ tam calidi liquoris ꝙ frigidi. iugi humore exuberātib⁹ qbus inerat ad utrūꝙ usum mirifica cum iocunditate salubritas. Porro circa fontes habitationes constructe erant ⁊ aquatice arbores consite. receptacula quoꝙ aquarū circūposita/partim quidem sub diuo patentia: partim vo sub tecto calidis lauacris hiberno tempore accōmodata. regia seorsum. seorsumꝙ priuata atꝙ alia mulierib⁹. Alia item equis: ceterisue iumentis. Decens plane ⁊ conferens vnicuiꝙ seruabatur. Defluum vo irriguumꝙ humorem in neptūni deduxere lucum ob fecunditatez soli/arboribus uarijs ⁊ altitudine specieꝙ mirandis refertum. Atꝙ inde in exteriorem circuitum per aqueductus iuxta pontes deriuaue runt. Ubi templa multa delubraꝙ deorum viridaria atꝙ gymnasia: partim hominum: partim equorum: seorsum in utraꝙ orbiū insula. Sed circa mediam insulam omnium maximam precipuus erat hippodromus. i. cursus equorum. Cuius latitudo stadium/longitudo per omnem circulū porrigebatur ad equestre certamen. Circa hippodromum utrinꝙ erant stipatorum custodumꝙ dispositi do mus. Fidis quidem militibus intra ipsum angustiorem circuitum arci ꝙ proximum/cōmissa custodia his autem qui ceteris fide prestabāt in arce ipsa circa reges habitationes concesse. Naualia preterea triremibus/omnibusꝙ ad eas pertinētibus instrumētis/referta. Singulaꝙ sufficiēter exposita. Atꝙ hic erat regiarum eduuz apparatus. transeunti vo tres portus exteriores. Appebat murus a mari incipiens uallis instar ⁊ stadijs quinquaginta ab amplissimo circulo ac portu vndiꝙ distans: qui ad os fouee uersus mare in idem concludebatur. Totum vo id colebatur: ⁊ reliquum quidem spatium multis ⁊ frequentibus edificijs abundabat. Sinus autem ipse portusꝙ latissimus plenus erat nauibus/mercatoribusꝙ vndiꝙ confluentibus. Ubi ob frequentem turbam die noctesꝙ clamor continuus ac strepitus ingens sentiebaꝫ. Atꝙ ita de urbis ⁊ anni que sedis dispositione/ut olim traditum est in presentia iam retulimus. Deinceps vo cōmemorare conabimur/que natura quiue cultus relique regionis extiterit. principio locus omnis edit⁹ admodū/⁊ a mari abscisus memorabatur. Regio vo circa urbem campestris omnis/ambiens quidem urbē/⁊ ambitu exteriori comprehensa. Montes enim hanc secus mare claudebāt. ipsa vo illuc usqꝙ equalis ac plana. ⁊ altera quidez ex parte ad tria stadiorum milia protendebatur. ad mediuz vo a mari superne stadiorum milia duo. Situs autem insule ad austrum uergebat a septētrione boree expositus. Montes eius frequētia/altitudine/pulchritudine omnes qui nunc extant/exsuperabant. In eis vici complurimi accolaruz. atꝙ ditissimi. Neꝙ deerāt amnes: lacus. prata: quibus animalia omnia tuz fera tum domestica abunde nutriebantur. Silua itez crebra ac uaria singulis operibus materiem affatim suppeditabat: atꝙ ita locus ille tam natura dispositus/ꝙ multorum regum diligentia opibusꝙ longo tempore erat excultus. Quadrata regio fuit plurimum recte in longum uergens: sed propter foueam circum erutam recta amissa figura. Cui⁹ profunditas longitudo ⁊ amplitudo incredibiles dictu

Impossibile

Impossibile nāq; videt tam uastū opus cum alīs collatum operibus manib⁹ hoīum esse factum. Bicendū tn quod audiuimus. Jugeris vnius erat pro sunditas. Latitudo oium stadiū: cūq; eēt circa oēz agrū effossa/longitudo eius stadia decē milia / hec sane fluēta ex mōtib⁹ demanātia suscipiebat perq; agros reuoluta ad urbē hinc atq; illinc perueniēs: hac tādem erūpebat in mare. Desup aūt ab ipsa late pedes cētum fouee rectaq; excise per agrum rursus in foueā mari ꝓximaz demittebant. Altera vo ab altera stadīs cētuz seiūgebat. Deducebāt ex siluis ligna in urbē. ⁊ alia suis queq; collecta tēporib⁹ duplicibus per foueas nauibus. fouearū enim tractus oblique sese usq; ad urbez interscabāt. Geminos ex terra fructus ac fruges annis singulis colligebant. hieme quidē iouis beneficio pluuīs tellus madebat: estate riuis ex aqueductib⁹ irrigabatur. Circa numerū vo virorꝫ in cāpestri regione ad rē militarē utiliū hic erat ordo: ut suū queq; ducē sortis eligeret prebereteq;. Sortis autē magnitudo decies stadia decē. Cūctarū vo sortiū/milia sexaginta. Sz eorꝫ qui mōtes ⁊ alia loca colebāt/numerus infinitus. per loca vo ⁊ pagos in huiusmodi sortes ꝟz duces distributi erant cūcti. Jgit institutū erat/ducez in bellū inferre sextā currus bellicosam partem ad milia curruū decē. Equos duos/⁊ eqtes/rursusq; iugales equos absq; bigis. Ubi eēt ⁊ qui paruo clipeo munitus descēderet/⁊ qui ambos habenis viciſſim regeret equos. Armigeros itē duos: ⁊ sagittarios ⁊ funditores utrosq; duos. leuis armature milites. iactores lapidū. iaculatoresq; tres utrosq; Nautas quatuor ad ducētarū miliūq; nauiū cōplemētum. hac itaq; rōne in regia ciuitate erāt res bellice preparate. Reliquarū vo nouē urbiū apparat⁹ alibi alius erat: quarū rerū ꝓlixior foret narratio. Magistratus aūt honoresq; sic erāt a principio instituti. Unusq;sq; decē regū iurisdictione sua in propria ciuitate hoibus plurimisq; legibus dñabatur puniebatq; pro arbitrio vnūquenq; ac morte damnabat. Impium ꝓfecto ⁊ cōmunio inter illos ꝟz neptūni mādata dirigebātur: quēadmodū leges illis: ⁊ littere nunciabāt a maioribus in colūna quadaz ex auricalco circa mediū insule / in tēplo neptūni ipsius inscripte. Illi igit quinto quoq; anno iterdū ⁊ sexto alterne trāsacto ꝯgregabant: taz pari q̄ impari equā partē distribuētes. Cōgregati vo de publicis rebus deliberabāt/diligētiq; examine iudicātes/siqua in re preuaricatus quis esset damnabāt. Cum igit foret iudiciū ineūdū tali se fide inuicē astringebāt. Nam cum essent in tēplo neptūni dimissi solutiq; tauri/seorsum ab alīs ipsi decē uouebāt deo gratā illi victimā se sine ferro capturos. Unde lignis ⁊ laqueis uenabant. Et quecūq; ceperāt taurum ad colūnaz tractū in eius uertice/ubi scriptis erat mādatum/ꝓtinus iugulabant. Extabat autez in colūna preter leges iuramētum execratioq; terribilia his qui nō parerēt/imprecās. Quādo itaq; sacrificijs de more paratis/expiaturi iam crematurisq; erant singula tauri mēbra/ex impleto cratere guttam sanguinis per singulos diffundebant. Reliqua dabant igni: lustrātes colūnaz. his deniq; actis phialis aureis hauriētes ex cratere ⁊ super ignem libantes iureiurando interposito promittebant/iudicaturos se ꝟm inscriptas columne leges/puniturosq; eos qui antea deliquissent. preterea litterarū illarum normaz sponte nunq; se trāsgressuros. Addebāt neq; preter patrie ipsius leges uel impaturos se vnq; / uel imperanti obedituros. Hec vnusquisq; illoꝝ sibiipsi posterisq; precatus/bibensq; ⁊ offerens deo phialaz ad cenam se ⁊ necessaria cōuertebat. Et aduentāte nocte igneq; victimarū ferme extincto singuli celestez colore ⁊ q̄ pulcherrimam induti uestē ac penes hostias ambustas humi sedētes/totūq; per noctem ignem in sacris accensum extinguētes/iudicabantur simul ⁊ iudicabant/siquis eoꝝ quēpiam tanq; legum trāsgressorem accusauisset. Postq; vo iudicauerant diescq; illuxerat/in aurea tabula sentētias insculpentes/eas vna cum uestibus monumenta futura posteris / suspendebant. Leges autem ⁊ alie multe circa sacra reguz propie singulorum: sed he precipue. Ne vnq; sibi inter se bellum inferrent/immo succurrerēt omnes/siquis aliqua in ciuitate ipsorum genus regiuz extirpare aggrederetur. Tunc demū coiter quēadmodum superiores deliberauissent de bello deq; ceteris actionib⁹/imperij ius athlantico generi tribuebant. Cedis autem auctoritatem aduersus aliquē cognatorum/regi non cōcedebant/nisi plures ex decem q̄ quinque in eandem sententiam conuenissent. Talē itaq; tantāq; potentiaz que in illis tunc erat locis/deus certo quodaz ordine ad hec rursus loca deduxit/tali quadam/ut fert/occasione. Multa sane per secula/quoad natura illis diuina perseuerauit legibus obediebant/⁊ erga diuinum genus ipsis cognatū benigne affecti erant. Magnifice nāq; illorum animis ⁊ uere cogitationes inerant. Unde ⁊ modestia utebantur prudentiaq; ⁊ ad ea que accidebant ⁊ inuicem. Quocirca spernentes ꝓter virtutem omnia paruifaciebant presentia: neq; efferebantur: sed tanq; onus quoddam existimabant / auri ceterorumq; copiam. Neq; uelut ebrij gemino ex alimento facti in aliquo per incontinentiam aberrabāt. Immo vo utpote sobrij acute cernebāt. hec omnia cōmuni ex amicitia vna cum virtute incremētum suscipere. Horum vo studio ⁊ admiratione/disperdi hec ⁊ virtutem amicitiāq; deficere. Quoad in eis mens talis/⁊ natura diuina viguit/creuerunt que supra narrauimus omnia. postq; vo diuina sors in eis longo abusu crebrisq; mortalium rerum affectibus inquinata euanuit mosq; humanus preualuit/tunc primū q: nō possent ferre presentia/dedecori succubuerūt. Maz apud eos qui cernere poterant/turpiter affecti existimabātur: cum pulcherrima ex preciosissimis perdidissent. Qui autem/rectam ad beatitudinem vitam inspicere non ualebāt/tunc eos preclaros beatosq; putabāt maxime / cuz maxime iniqua plus hñdi cupiditate ⁊ violentia replerent. Tunc sane deus deorum iuppiter qui regit omnia legibus/quiue pōt hec talia cernere/cum deprauari generosam stirpez animaduerteret/hominesq; eos punire uellet/ut adepti temperātiam modestiores cōcinniores q; euaderent/deos omnes in sedē eorum honoratissimā conuocauit. Unde tanq; ex medio mundi throno queecūq; generationi subiecta sunt conspiciunt. Uocatoq; concilio sic est exorsus.

Js finis eius quod de Critia reperitur.

Argumentum Marsilij Ficini in librum primū de Legibus. ad Laurētium Medicē.

Tria Sapientie lumina
1 Pythagoras
2 Socrates
3 Plato

Seculū apud priscos pene idez magnanime Laurenti/tria potissimū habuit sapie lumia/Pythagorā/Socratē/z Platonē cōpertū aūt hēmus. Sapiētiā q̄dē pythagore magis in cōtēplando/Socratis vo in agendo magis/Platonis veniq̄ in contēplādo pariter atq̄ agendo consistere. Preterea disciplinam taz Pythagore speculatiuā/q̄ Socratis moralē a cōmuni hoium ꝓsuetudine videri remotiorē. Platonis vo doctrinaz speculatiuā pariter z moralē: ubiq̄ ita diuinū cuz humano ꝓtēperare/ut z cōmuni hoium cōsuetudini facile possit accōmodari: z simul hoies ad diuina eternaq̄ conuertere. Neq̄ vo putādū est ꝓpterea Platonē a pythagora z Socrate/quos quasi numina colit/esse diuersum/sed mixtū potius: atq̄ utriusq̄ ingenij q̄si quēdam/ut ita loquar/diuini ad humanū moderatorem ut quodāmodo dici possit/in illis q̄dē igeniū oūtaxat diuinū fuisse: in Aristotele vo z ceteris post Platonē philosophis humanū tm̄: sed in Platone diuinū pariter z humanū. Quorsum hec: Ut meminerim⁹ p̄ntē legū dispositionē/qm̄ ab ipso Platone nō per pythagoricā psonā uel socraticam/ut solet cetera/immo vo per ꝓpriaz Platonis ipsius psonā nobis traditur/nō iniuria viā quādā inter diuina z humana mediam obtinere: neq̄ nos per abdita z in via quedā trahere neq̄ tm̄ ad inferiora deducere. Quāobrē decem illi de re. p. libri pythagorici magis sint atq̄ socratici. Presentes vo leges magis platonice iudicent. Illa res. p. uouētis fuerit z optātis: Dispositio pns sit eligētis: ut qui in arduū illud ascēdē nequeūt: ad hos saltē clemētiores colles nō dedignent accedere. Cōsidera quāta diligētia humane saluti noster Plato ꝓspiciat. qui nō solū per ardua vult videri hoib⁹ admirādus: uerūetiam per decliuia quedā facilis z ꝓpitius esse oib⁹ atq̄ salutaris. hic ergo nō coget hoies si noluerint inter se facere cūcta coia/pmittet ut fieri solet ꝓpria singulos possidere: Neq̄ tm̄ cautissim⁹ auriga noster oino laxabit habenas. Nā ꝓter summā aliarū diligētiā legum/prudētissime sanciet: ne cui liceat ultra certū z illū quidē mediocrē terminū cēsus amplificare: ne aliqs q̄dez copia nimia/aljs obsit inopia: neue cogant id/qō miserabile eē putat/multi inter patrie sue ulnas esse mēdici: Qō aūt psona hic Platonis sub ipso atheniēsis hospitis noie z id q̄dē modestie gratia lateat: legēti deinceps ex multis ꝓspicue apparebit: ex eo p̄cipue/qō affirmabit se geminas tractauisse res. p. Cōditur⁹ aūt leges grecis/iure a trib⁹ grecarū legū optimis cōditorib⁹ leges accipit/Minoe Lycurgo Solone/adimēs addēs/mutās/inueniēs/atq̄ ita optimaz ex cūctis cōponit formā: z q̄uis ab initio ꝓstituat ciuitatē z regulā gubernādi/tm̄ legū positionē noīat potius q̄ rez. p. Am̄ in ea ciuitate in qua possessiones sūt ꝓprie singulorū/ꝓpter uarias ꝓtrouersias/lites/iniurias/multis op⁹ est legib⁹: In q̄b⁹ cōstituēdis admirandū simul z clemētissimū notabis diuini Platonis igeniū. excogitat enim insignis benignitate vir singulis legib⁹ ꝓhemia quedā exhortatoria q̄b⁹ humanissime ciues adducti/libēter parere uelint/ac spōte uelut filij legū illis obtēperēt/q̄b⁹ alij solēt q̄si tyrānis suiti pārere: ac ꝓvirib⁹ uel fraude uel violētia earū impiū subterfugere. Addit vo post multa etiaz minas: addit z penas: ꝓpter illos/qui patriā suā/nō matrē iudicant/sz nouercā. Descēdemus iā ad primi legū libri ꝓprium argumētū/si prius oēs admonuerimus: ut dialogū/minoē/argumētūq̄ illi⁹ legāt anteq̄ ad has leges accedāt. Accedant inq̄ tanq̄ z lectionib⁹ eas diligēter obseruaturi z actionib⁹ penit⁹ seruaturi. Alioq̄n nisi his obediuerint/intelligāt se post tā exactā iustitie iniustitieq̄ notitiā/z maiori excusatiōe z maiori crimine peccaturos. Atheniēsis hospes. i. Plato ꝓfect⁹ in cretā/ꝓpe Cnosum offēdit Megillū lacedemoniū: z Cliniā cretēsez quē vna cū nouē alijs Cnosij accersiuerāt/ut coloniā ide deducerēt: urbē ꝓderēt: eiq̄ leges darēt. Hi ergo duo ad sacrū iouis antrū ꝓsulturi de hoc accedebant. his fact⁹ obui⁹ atheniēsis hospes/q̄d nā acturi irēt iterrogauit: Illi leges excogitaturos eē se rñderūt. Verū cū multa de legib⁹ iterrogati ab hospite/questionē haud satis absoluerēt/z hospes illis ad leges aptissimus videret: obsecrauerūt eū/ut ad ciuitatez legibus instituēdā vna cū ipsis adiutor accederet. Obtēperat ergo hospes. z añ oia principium a quo/z per qō leges ad hoies ꝓuenerūt/exponit/deum. s. atq̄ pbm. Deinde legū perq̄rit finē docēs ciusmodi finē fore trāquillā aiorū ciuiliū puritatez vitatis cōtēplationi/quo ad fieri pōt sufficientē. Tertio ad ipsaz legū formā māmq̄ descēdit. Leges aūt a deo hoib⁹ inspirari/testis est oīs antiqtas. testes z multi Platonis libri: testes z rōnes nostre in multis dialogorūz argumētis adducte. Atq̄ in theologia nostra/ubi de religione agit cōfirmate. Profecto si natura que nihil aliud est q̄ infimū diuine ꝓuidētie instrumētū/atq̄ ubicūq̄ ꝓuide videt incedere/nō ducit ipsa seipsam/Sz ab ipsa ꝓuidētia ducit/fines oium ordinesq̄ z in seipsa ꝓscribēte/z natura ꝓut vult inscribēte: si inq̄ natura talis neq̄ abūdat supfluis/neq̄ in reb⁹ deficit necessarijs certe diuina ꝓuidētia in reb⁹ necessarijs nunq̄ deficit. Necessaria vo est hoium generi aliter nō potēti viuere cōgregatio mutua. Necessaria quoq̄ lex cōgregationi siliter ꝓcul a lege subito periture. Necessaria rursum legib⁹ diuina est auctoritas/ne uel negligētia obsolescāt/uel fraude z violentia cōfringantur. Necessaria tādem cōparande auctoritati diuine/tum sanctimonia vite/tum pena sup humanas vires oibus admirāda. Quāobrem ꝓuidētia dei que singulis elemētoꝝ/plantarū/brutoꝝ/mēbroꝝ speciēb⁹ z usibus necessaria ꝓspicit: multo diligētius perfectissime aialiū speciei colēti diuinitatē/in sanciendis legib⁹ apprime saluti hoium necessarijs deesse nō debet: Adde q̄d neq̄ potest princeps ullus uastam ciuitatis nauem quolibet momento/procellis z periculis innumeris agitatam/absq̄ celesti flamine ad portum usq̄ perducere. Ergo deus tuz occultis inspirationibus animorūz/tum miraculis manifestis/quotiēs necessitas exigit/z reuelat mysteria legum z sancit palam atq̄ promulgat. Propterea exordiū Plato legū adeo iustis felicibusq̄ inchoat auspicijs: deuz nō ab re ter statim in principio nominans. Tres enim hic disputāt fundatores legum

Persona Platonis

legum / singuliq; diuino indigent patrocinio / treq; imitant auctores legū / Minoez & Lycurgū atq; Solonē. Qui & leges in tria numina retulerūt iouē & apollinē & mineruā. Neq; id qdem iniuria. Sol enim planetarū oīs potentiā / iuppiter clemētiā / minerua sapiētiā ptinet. Que qdē tria totam legis nām pfectionēq; cōplectunt. Quid enim aliud ee dicim⁹ legē pter rōnalē quādā regulā / certo quodā ordine ad bonū subditos pducētē: Ut aūt rō & regula & ordo ilīt necessaria oīno sapia est. Prete rea ut pducat ad finē atq; seruet / in primis potētia efficit. deniq; ut ad bonū. i. ut ad cuiusq; cōmoduz / & cōmode benigneq; conducat magnope clemētia puidet. Tria itaq; apud priscos numina / diuinam referētia trinitatē legib⁹ necessario psulūt. Atq; ic circo tres siles dotes in principe afferendas leges necessarie iudicant. At qm̄ pfectas iuicē has opoz tet pcurrere ad pfectas leges pstituendas: id vo humana facultas pstare nō pōt / nimirū ad legum exactissimā sanctionē diuino est op⁹ auxilio. Dō autē nouenariū annoz numerū Plato & in Minoe & hic sepe repetit quasi necessariū ad leges ab ipo ioue discēdas hoibusq; tradēdas / forte significat nouē angelicarū mētiū ordines / per quos uelut iterp̄tes ipsa legis sanctiēde rō ad hoies usq; trāsfertur. oēs vo hos ordines legū interptes sub vno mercurij noie significat in ptagora. Neq; vo te lateat nouenario hoc in angelis numero nō xp̄ianos solum uti: sed & platonicos / pcipue Proculū atq; Syrianū / qō in theologia satis ostēdimus. Quid vo: si nouenarius hic significet trinū potētie usum trinūq; sapie / triplicē quoq; clemētie / videlicet ut triū qōlibet tū in lege ipsa sit / tū in iudicio magistrat⁹ tum in ministris & ipsa executiōe iudicij. Preterea in ipis rerū actionūq; principijs medijsq; & finibus: Tria vo ter repetita nouenariū manifeste pficiūt. Sz curaz in re.p. ab ipsis minerue sacris / hic vo a sacris iouis disputationis fundat exordiū: An forte / qm̄ disputatio illa athenis habet & de antiqua athenarū urbe minerue dicata tractat: Hic vo in creta de cretēsi urbe edificāda psulit / ppe ipm iouis tēplū / deq; legib⁹ Minois iouis filij in pncipio vba fiūt. An potius forma illa rei.p. prioz castioz erat / atq; seuerioz palladi maxime congrua: hec vo paulo indulgētioz & sua quadā humanitate iouī cōueniens. Sūmatim & hic & ibi a uotis sacrificijsq; ciuitatis nascētis felicitatē auspicamur. Mitto descriptionē lōgi huius itineris / & sacros lucos / & arboꝛes templo dicatas: & alia multa / que cōmētū desiderarēt / potius q̄ argumētū. Post vo nonulla que allegorice docēt res / humanas pſertim publicas non posse absq; diuino qdā patrocinio recte cōponi: ideoq; ab ipso deo qui & legū principiū est & finis / eē legū exordiū faciēdū / icipit ia paulatim de legū fine perquirere / significās harū finē eē diuinū cultū: qnquidē eiusmodi legū disputatione ad tēplū iouis pficiscunt: Cū igit legū finis ultimus sit iouis illius cult⁹ qui fecit mūdū deditq; & mūdo leges & nobis / nō imerito statim negat finē legū eē martis cultū. Interim modeste Minois & Lycurgi leges emēdās: qō nō tam ad virtutē ipsam simpliciter respexerint q̄ ad bellicā declinauerint. Profecto leges debēt illā potissimū in ciuitate habere pro fine ad quē quasi ad signū oia dirigāt / qō a cūctis ciuib⁹ / maxime oiuz est expetēdū. Pugna vo atq; victoria cum laboꝛ malorūq; plena sit / nō ppter se quidē optāda est sz eligēda potius ppter pacē tutāq; vite trāquillitatē / quē admodū nemo ita exoptat viuē / ut in ppetua ptra morboꝛ pugna / victoriaq; vset. Cōcludit tādē nō decē studia pacis ad bellica / sz ptra: bellica potiꝰ ad pacis studia officiaq; referre: pacē vo ad expediturz liberūq; ueritatis deiq; cultū. In his vo pbādis ipm bonoꝛ genꝰ in multas distribuit spēs dicēs alia qdē esse humana / alia vo diuina: & a diuinis humana pendere. humanorū aūt / que lōge diuinis iferioꝛa iudicat / primū eē sanitatē / secūdū formā / tertiū vires / quartū diuitias. hoꝛ vo bonoꝛ ducē vult eē prudētiā / duce insup diuinoꝛ. post prudētiā seq existimat tēperātiā: post hāc iustitiā Post iustitiā fortitudinē. Profecto & hic significat & in quarto de re.p. explicat tres aie partes / rōnalem. s. irascibilē / cupiscibilē / & prudētiā qdē in sola rōnali / fortitudinē in sola irascibili eē. Tu quoq; pone in sola cupiscibili ptinētiā. Ponit vo in cunctis simul partibus tēperātiam atq; iustitiā & utrāq; noīat totius aie psonātiā. Sz tēperātia qdez in affectib⁹ / iustitia vo in actibus psonātia sit. Et illa sit aie sanitas / hec aie pulchritudo. At prudētia / oculus: fortitudo vo man⁹. Si substātiā aie puritatēq; ptēplatiōi necessariā spectas iustitie tēperātiā añpone. si humanā spectas psuetudinem / p̄pone iustitiā. Oino vo prudētiā cūctis q̄si oculū pedib⁹ atq; ducē. At fortitudinē ptinētie antepone. Mā fortitudo & circa difficilius vsat dolozis. s. tolerātiā / & ptinentie officiū qō est vincere uoluptates / in seipsa cōplectit. Utrāq; vo iudicato tēperātia iustitiaq; inferioꝛē. Hec enim duo integrū aie totius ordinē magis possidēt duce prudentia cōstitutū. Ex his colligit oportere latoꝛē leguz & ipm referre / & referri iubere / humana qdem ad diuina / diuina vo. i. virtutes ad mētem vitati diuinitatiq; deditā. Dum vo de fine legū disputat / officiū quoq; ipsarum cōditoꝛis exponit / idq; summatim esse vult / summa cum diligētia totā ciuitatem colere quasi agrū / ut exquisitā de eligendis serendisq; seminibus habeat rationē. Deinde de opoꝛtuna plante cuiusq; cultura. Itē de extirpādis statiz ab initio noxijs herbis & sentib⁹. Deniq; de oibus ad maturitatez suo ordine perducēdis. Tu vo inter hec aduerte turpioꝛē haberi / qui uoluptatibus cedit / q̄ qui succumbit doloꝛibus. Itē fortis viri officiū esse / nō soluz metus & pericula supare / sed cupiditates etiam coercere. Preterea neminē secure iudicari posse forte / nisi diu inter laboꝛes & pericula uersatus strenue fuerit. adde & nisi in ipsa licētia & illecebꝛis uoluptatum: In quibus ꝓbantur ppie cōtinētes / ipse quoq; fuerit cō probatus. Aduerte nō esse tutum uel hoiez qui fortis sit futurus / procul a timoꝛibus / uel euz qui futurus sit temperatus seoꝛsum ab oibus uoluptatum illecebꝛis educare. Preterea totū pditoꝛis legū studiū circa uoluptates & doloꝛes oportere uersari: ut duo hec quasi bꝛuta freno nō careāt. Si eniz freno cohibeant / facile felixq; vite iter euadit. Si nullo coerceant freno / difficile admodū & infelix. Notabis & illud de atheniēsib⁹ dictū: ꝓbos atheniēses eē pcipue ꝓbos: ꝓpterea qō soli suapte natura & diuina quadā sorte: nullo cogēte uel pterrente / sint ꝓbi. In his plato significat in ciuitate

male instituta/raros quidem fore ciues bonos:sed il los fore oium pstātissimos.Quoniā cū nulla disciplī na tales euaserit/pfecto diuina quadaz sorte z pfecta natura facti sint tales.Quoz etiā tāta sit excellentia/ ut cōmuni ptagione nō inquinent.¶Post hec singulare ad cuiuscz artis totiuscz vite preceptum cōsiderabis. Oportere eos qui pstantes viri quouis in studio eua suri sunt/statim a teneris annis id ipsum tā ludēdo q̄ studēdo in singulis ad id pducētib⁹ meditari:adeo ut viriliū studioz accōmodatissima pueris pludia ponātur.Atcz ita ludētiū animi in amorem illius potissī mum adducātur/qō in virili etate/serio sunt acturi. Inter hec disciplina sic definit.Disciplina est/ea vite statim a pueritia institutio/que in amorē virtutis pau latim adducit aium puerilē.Illius inq̄ virtutis preci pue/per quā vir fact⁹ impare sciat atcz parere/hoiez vo oportere z insup posse/disciplinā eiusmodi a tene ris annis habere/per illaz que sequit humane nature descriptionē apte pfirmat:inquit enim hoiez z si vnū quiddā sit/hēre tñ multa in se atcz diuersa.Inter que sint tyranni duo amētes quidē z inter se cōtrarij/aium distrahētes/doloz atcz uoluptas.¶Preterea opiones futuroz bonoz atcz maloz/ex quib⁹ appetitus cōfi dētiacz ad bona/timoz aūt ad mala nobis subozitur. pturbationescz animi similes.¶Preter hec adest iudi ciū rōnis distās qd hoz melius sit quid peius.Judici uz vo eiusmodi in vno quocz lex priuata est z in ciui tate lex publica.Quoniā vo aial vnū ex rebus taz di uersis dixerat esse cōposituz/haud ab re subiūgit/ho minē inter aialia miraculū esse diuinuz.Mercurium imitās/dicētē/miraculū ingēs hoiem esse.Aialiū tria sunt genera.Aut eniz taz ex corpore q̄ ex aio immoz talia sunt.aut ex utrocz moztalia.aut ex aio quidē im moztalia/ex corpore vo caduca.In primo quidez ge nere celestia z etherea z aerea sūt/siue dij siue demo nes noientur.In ultimo vo sunt bruta.Sed in medio hoies demonescz aquei atcz terreni.Cum enim hoz quocz demonuz corpora sicut humana ex ignis cōpo nātur/dissolui qnq̄z pñt perturbationescz aliquas af ferūt.Sed ceteris iam obmissis cur nā homo miracu lum:Quia z cū diuinus sit mirū est eum a moztalib⁹ inficī:z cum sit moztalis/mirū quocz affici ad diuina: Sed cur diuinū miraculū appellatur:Quoniā ita est diuina,pudētia īstitutū:z ut Time⁹ docet a deo qdē opifice mūdi rōnalis aie substātiā ipaz accepimus:a dijs aūt ceteris naturā quādā vitalē rōne inferiorē/a demonib⁹ deniq̄ corpora.Ad aūt addit hoiez a dijs fuisse uel ludo uel studio quodā effectū sic intellige lu do qdē factū eē/si aia semp a celestib⁹ ad terrena atcz vicissim quasi ludēdo trāsmigrans nunq̄ immutabili apud deū sede qescat:factū vo studio si modo penes effectores deos effectorē deuz aius qnq̄z sit immobili ter pmāsurus.Utrā vo disiūctionis huius partē elige re debeamus affirmare hic ¶Plato nō audet:¶Proba bile tñ habet/ut hic alibiq̄ significat/hominē studio quodā potius q̄ ludo fuisse diuinitus cōstitutū.Siqs aūt ambiguū hūc ¶Platonis textū legere ita uelit/ut significet uel hoiem esse a diuinis aialibus cōstitutuz/ ab astris intelligat:uel eē ex aialibus multis cōpositū intelligat partes affectuscz aie noiari a ¶Platone poe tice aialia:Ad qdē apparet in nono de re.p.z in prin cipio ¶Phedri.Sz ista tu videris:Descēdit post hec ad quedā/que z si leuiora videntur/ad pfectā tñ di scipline traditionē morūcz,pbationē necessaria sūt Qualia sunt studia musice ¶suetudinescz pximiles. ¶Musica vo coīssima quadā significatiōe cōprehē dit ,pportionis cuiuslibet ordinez:nō solū in sermo ne/cātu/sono/saltu/sz gymnastico quocz ludo gra tiecz ¶uiuj. Hec qdē oia ita in ciuitate cōposita eē debēt/ut omni pturbationū vitioruūcz incitamento sublato/corp⁹ z spūm animūcz prēperēt.Exordit aūt disputationis oportunitate quadaz a ¶uiuj⁹/ atcz vino:dicēs primo cauēduz esse ne ad innatas nobis pturbationes accedat quocz ebrietas. Hec enim si temere accesserit z rōnis officia minuit.z pturbationis impet⁹ auget.¶Probat tñ ¶uiuū atcz meri usum/ea videlicet cautione adhibita/quaz in libro sequēti plani⁹ explicabit.Hic vo ad id potissī mū pferre iudicat ut ex liberiori interduz usu meri mores hoium in ¶uiuj⁹ detegant.solet enim impu dētiores audacescz reddē.Illic ergo prudēs iuuen tutis custos deprehēsis iuuenū/psertim vitijs:ipudē tia:z mederi facilius poterit z assuefacere iuuenes etiā in ebrietate oiuz ipudētissima seruare pudorē Quāti vo sit pudor.i.dedecoris z ifamie timor/ex eo pstat/qō ob eiusmodi metū iuuenes/z turpia in primis metuūt z honesta q̄uis ardua audacter ag grediunt:que qdē duo rei.p.maxime oium tam pa ce q̄ bello necessaria iudicant.Ideocz ad hec ciui um animis infundēda legum lator diligenti studio debet intendere.

¶Incipiunt Leges primi libri ¶Platonis.

Collocutores ATHENIENSIS HOSPES:CLI NIA CRETENSIS:MEGILLVS LACEDE MONIVS.

HOspitem ne an aliquē hoiuz o hospites ,dēdarū leguz causam existimatis? CLI:Deū o hospes/deuz inq̄ ut de cet asserē:Apō nos qdē iouē:Apud lacedemonios aūt vñ hic est/apolli nē dicturos istos existimo.Nonne? ME:Certe. ATHE:An homerū secut⁹ ita dicis q̄si ¶Minos semp per nouēniū patris collocutionē pe tierit:eiusq̄ monitis ciuitatib⁹ uestris leges posue rit? CLI:Sic nostri ferūt/Fratrē quocz eius rhada māthū iustissimū fuisse auditis:Eūcz nos cretēses/ qz tūc recte ius vnicuicz distribuerit/hāc laudē ,se cutū fuisse cēsemus. ATHE:Egregia ,pfecto laus: maximecz filio iouis ,ueniēs.Verū qz in huiusmo di morib⁹ atcz legib⁹ ambo educati estis:tu.s.atcz iste/spo nobis nō iniocūdū fore/si itereūdū de ,sti tuēdis ciuitatib⁹ ac legib⁹ disseram⁹.Est aūt a gno so in antrū tēplūcz iouis via satis ut audiuim⁹ lōga diuersoriaq̄ per ipsaz sub altis arborib⁹/ut in estu ,uenit/vmbrosa sūt.Nostre igit etati ,uenies erit/ frequēter in his requescere:mutuocz orationis sola mie sine molestia iter hoc oē trāsigere.CLI:Atq̄ cū ,pgressi fuerimus hospes/cupressos offendem⁹ in lu cis,pceritate speciecz mirabili/prata quocz amena in quib⁹ requescētes/libēter cōmorabimur. ATHE NI:Recte nimiū loqueris.verū hec magis affirma bim⁹/cū viderim⁹.Sz eam⁹ ia bona fortuna comi te.CLI:Fiat. ATHE:Sed dic mihi oro:quāobrez ,uiuia

ꝓuiuia exercitãtes armoꝝũqꝫ artẽ lex uobis iſtituit
CLI: Arbitroꝝ equidẽ o hoſpes noſtra hec eẽ facili
ma cognitu. Nãm enim regionis huius vniuerſam
videris/nõ eẽ ut theſſalie/planã. Jccirco equis illi
magis/nos curſibꝰ utimur. Jnequalitas hec locoꝝ
ad pedeſtrẽ exercitationẽ curſũqꝫ eſt aptioꝝ. Qua
ꝓpter armaturaꝫ quoqꝫ leuioꝝẽ eẽ neceſſe eſt/ne
põdẽ ſuo curſuꝫ impediat. Arcuũ ergo ſagittarũqꝫ
leuitas maxime ꝓgruit. Hec igit oĩa ad bellũ nobis
accõmodata ſunt. Ad idqꝫ reſpiciẽs legis latoꝝ/cũ
cta/ut mihi videt/iſtituit. Quippe huiꝰ gratia ipaꝫ
etiã ꝓuiuẽdi legẽ ſanxiſſe videt: cuꝫ oẽs videret in
militia/re ipſa coactos/cuſtodie ſue gratia/ꝓuiuia
habere coĩa: Jn quo ſane arbitroꝝ euꝫ ſtultitie cri
mine ceteros ꝓdẽnaſſe: qõ minime itelligãt bellum
ſemp ieſſe ciuitatibꝰ/oĩbꝰ ad oẽs iuge atqꝫ ꝑpetuũ.
Nã ſi oum eſt bellũ/cuſtodie cauſa ꝓuiuia celebra
re ꝑfectoſqꝫ aliquos/vna cũ ſbiectis ſuis armatos
tueri urbes oporꝫtet/idipm eſt pacis etiã tpe facitũ
dũ. Quã eniꝫ pleriqꝫ pacẽ noĩant/ id eẽ nomẽ ſolũ
mõ exiſtimãdũ. Rõ vo ipſa/oĩbꝰ ciuitatibꝰ ad oẽs
bellũ eẽ natura: ne idictũ quidẽ. Repies utiqꝫ ſi ita
ꝓſideres/ cretẽſiũ legũ latoꝝẽ oẽs ferme legũ tã pri
uatim q̃ publice ita nobis ꝓſcripſiſſe/quaſi ad bel
lũ reſpiceret. Atqꝫ ita illis parere iuſſiſſe / quaſi ce
terarũ rerũ nulla eẽt utilitas/nõ poſſeſſionũ/nõ ar
tiũ/niſi quis bello ſupet: Cũ oĩa bona eoꝝ qui inui
cti ſunt/ad victoꝝes ilico trãſeãt. ATHE: Probe o
hoſpes ad pficiẽdas cretẽſiũ leges exercitaꝰ mihi
videris. Sꝫ id planiꝰ dicas. Recte diſpoſitã ciuita
tẽ/tũc demũ dicere viſus es/cũ ſic iſtituta eſt/ut ce
teras bello vincẽ poſſit: Nõne ita: CLI: Jta ꝓrſus:
hũc etiã arbitroꝝ ꝓſenſurũ. ME: Haud aliter o diui
ne vir lacedemonioꝝ q̃ſpiã rnderet. ATHE: Utrũ
ciuitas ad ciuitatẽ ita ſe habet: Vicus aũt ad vicuꝫ
aliter: CLI: Nõ aliter. ATHE: Siliter ergo ſe hnt
CLI: Similiter. ATHE: Nũquid t domus ad do
mũ que eodẽ in vico ſũt: t ſinguli viri ad ſingulos:
CLI: Siliter t iſta. ATHE: Quid porro de viro
quolibet ad ſeipm eſt dicẽdũ: Utruꝫ quẽlibet ad ſe
ipm quaſi hoſtẽ ad hoſtẽ affici dicemꝰ/An aliter:
CLI: O atheniẽſis hoſpes. Nõ enim ego te atticũ
noĩare uolo. Videris nãqꝫ dee ipius athenas. i. pal
ladis cognomẽto dignioꝝ eẽ. Nepe vniuerſam hãc
rõnẽ ad pncipiũ reductã ita planã feciſti: ut facili
us iueniri queat/modo ꝑbe fuiſſe dictũ/hoſtes vi
delicet oẽs oĩbus eẽ tã publice q̃ priuatim: t ſingu
los ſibiipis. ATHE: Quomõ id ais o vir mirifice.
CLI: Pma o hoſpes t optimã eẽ dico victoriaꝫ
ut ſeipm quis vincat. Turpiſſimũ vo quidđ t peſ
ſimũ/ut a ſeipſo vincat. Atqꝫ hec oĩa bellũ eẽ ſingu
lis ad ſeipſos ſignificãt. ATHE: Orationẽ illaꝫ ite
rũ reſumamus. Nã cũ quiſqꝫ noſtrũ/aut ſupioꝝ ſe
ipſo ſit aut inferioꝝ/dicẽdũ ne eſt eodẽ ſe modo do
mũ. vicũ. t ciuitatẽ habere: An aliter: CLI: Sit ne
ſupioꝝ aliqua ſeipſa/aliq̃ iferioꝝ/dicis: ATHE: Jd
ipm. CLI: Jſtud quoqꝫ recte queſiſti. Nõ enim mi
nus ciuitatibꝰ id ꝓtingit: immo maxime hoc in eis
ꝑſpicuũ. Nam ubi meliores multitudinẽ peioreſqꝫ
ſupant/recte ꝑfecto ciuitas illa ſupioꝝ ſeipſa dicet:
t hac victoria nõ iniuria laudabit. Contra vo ubi
ꝓriũ fit. ATHE: Sꝫ utrũ qõ peiꝰ eſt/melioꝛe aliq̃
ſupius t potẽtius ſit ad pñs ꝓtermittat. lõgioꝛe nãqꝫ
oratione indiget. Quod aũt abs te dictũ eſt/ſic intelli
go. Quod ciues quãdoqꝫ cognati t ciuitatis eiuſdem
multi t ipꝛobi aduerſus iuſtos qui pauci cõſpirabũt:
vimqꝫ inferẽt ut eos ſubjiciãt. Ac ſi vicerint/ciuitas il
la ſeipſa inferioꝛ/pꝛauaqꝫ dicet: ſinaũt victi fuerint: ſu
perioꝛ atqꝫ ꝓba. CLI: Miruꝫ eſt hoſpes qõ dicit ſic
tñ fateri neceſſe eſt. ATHE: Age iam t hoc rurſus cõ
ſideremus. Multi ab vno patre matreqꝫ eadẽ fratres
naſci pñt. Nec mirũ ſi plures eoꝝ iniuſti erunt. Juſti
vo pauciores. CLI: Nihil mirum. ATHE: Nec mihi
modo neqꝫ uobis decoꝛũ eſt in hoc vba aucupari/ in
quo dicit/domus t cognatio vniuerſa inferioꝛ ſeipa
videri ſi pꝛaui ſupent/ſupioꝛ ſi vincant. Neqꝫ eniꝫ de
his diſputamus/elegãtia uel ruditatẽ vboꝝ obſerua
turi/qõ multi facere ſolẽt/ſed que recta rõ fm naturã
in legibꝰ ſit/quis erroꝛ/indagaturi. CLI: Vera loque
ris h oſpes. ME: Probe ꝓfecto hucuſqꝫ mihi quoqꝫ
dictũ videt. ATHE: Hoc ꝓterea cõſideremus: Utrũ
dictis modo fratribus iudex quiſpiã pꝛeeſſe poterit:
CLI: Proculdubio. ATHE: Uter igit melioꝛ erit iu
dex: An qui imꝑobos pdet: efficietqꝫ ut ꝓbi ſibiipſi
impent: An qui ꝓbos quidẽ faciet impare: imꝑobos
aũt/cũ ſpõte ſubire impiũ ꝑſuaſerit/viuere patietur:
Tertiũ virtute iudicẽ his addamus/ſiquis talis repie
tur/qui diſſidẽtẽ cognationẽ ita cõmẽdatã habeat ut
neminẽ pdat. Sꝫ recõciliatis leges ꝓſcribat: qbꝰ iter ſe
perpetuo amici futuri ſint. CLI: Lõge melioꝛ talis iu
dex legũqꝫ ꝓditoꝛ erit. ATHE: Atq cõtra q̃ ſi ad bel
lũ reſpiceret ipſis leges ꝓſcribet. CLI: Vera loqueris.
ATHE: Quid aũt: Qui ad bellũ reſpiciẽs/ciuitatem
ꝓſtituit/utrũ externa bella reſpiciet/t ad illa vitã ciui
um referet: An iteſtina/que ſeditiões appellant: Que
minime oĩuꝫ eẽ in ciuitate ſua quis eligat: t ſi accidãt
q̃ ocius fieri põt/ſedari cupiat: CLI: Ad hec plane.
ATHE: Utrũ vo ꝓdita ciuiũ parte pacẽ ex ſeditione
ꝓſeq̃/cũ altera pars potita victoria ſit/malit q̃ſpiã/an
poti⁹ per recõciliationẽ facta pace amicitiaqꝫ firmata
ad externa bella totiꝰ aiuꝫ ciuitatis ꝓuerti: CLI: Hoc
ꝑfecto potiꝰ q̃ illõ ciuitati ſue accidere q̃ſqꝫ optabit.
ATHE: Nõne t legũ latoꝛ ſimiliter: CLI: Similiter.
ATHE: An nõ ipſius optimi gratia leges oẽs ferẽde
ſunt: CLI: Jpſius nẽpe. ATHE: Atq optimũ nec bel
lũ nec ſeditio eſt: Oẽs eniꝫ depcant/neq̃d hoꝝ ſibi in
eũdũ ſit: ſꝫ pax/mutuaqꝫ beniuolẽtia. Sed neqꝫ victo
ria illa qua ciuitas ipa ſeipſaꝫ ſupat/optimũ q̃ddã eſt
ſꝫ neceſſariũ potius. putare aũt optimũ ciuitatis ſtatũ
in pugnãdo t vincẽdo cõſiſtere: ſimile eſt ac ſiqs opti
me euꝫ egrotãte agi putet dum curat/nec de illo oĩno
q̃q̃ cogitet/qui nunq̃ egrotauerit. Et ſiqs ſiliter de
ciuitatis uel ꝑuati hois felicitate exiſtimet nec ciuilis
reuera vnq̃ vir erit/dum externa ſolũ atqꝫ in primis
bella reſpiciet: nec exq̃ſitꝰ legũ ꝓditoꝛ: niſi gratia pacis
de bello potiꝰ q̃ belli gratia de pace leges conſcribat.
CLI: Recte hec hoſpes dicta eẽ vident: Ego vo mira
rer/ſiqs forte tam noſtras q̃ lacedemonioꝝ leges nõ
belli gratia ſedulo poſitas eẽ pꝛẽdat. ATHE: Fortaſ
ſe ita ſit. Oportet autem nõ contẽtioſe ſed quiete rem
inquirere. ſtudio q̃ maxime tam a uobis q̃ ab illis hu
iuſmodi rebus adhibito. Attẽdatis igit oro. Jncipia
mus a Tyrteo/natura quidẽ atheniẽſe/ lacedemonio
rum poſtea ciue: qui pre ceteris hominibus maxime

huiusmodi reb⁹ icubuit. Nullã inḋt illi⁹ ipse facio mẽ
Tyrtæus * tionẽ/nec oino ullius p̃cẽ existimãdũ censeo etiã si di
tissim⁹ oium sit/etiã si multa bona possideat/oibusq̃
fere numeratis ifert/qui nõ semper optime se gerat in
bello.hec tu quoq̃ forsan carmina audiuisti. Hã hũc
obtusum iã eẽ audiẽdo arbitror.MEGIL: Vulgatissi
ma hec apud nos sunt.CLI: Ad nos quoq̃ ista adue
cta de lacedemone puenerunt.ATH: Coĩter igit hoc
mõ hũc poetã interrogemus o diuine poeta Tyrtee/
sapiẽs certe ac bonus nobis esse videris/q̃ excellenti
bus eos extulisti laudib⁹:qui in bello excelluerũt:De
quo iam ego ꝛ hic ꝛ clinias gnosius ualde tibi assen
tire videmur.Utrũ aũt eisdẽ de viris dicimus/an nõ
plane scire uellemus:Quare nobis explana/num tu
Duo bell. quoq̃ sicuti ꝛ nos/duo belli genera arbitreris: An
genera/ aliter:Ad hec arbitror nõ tyrteũ solũ/sed ꝛ quẽuis il
lo lõge delectiorẽ.duo p̃tinus rñsurũ. Alterũ qõ sedi
tionẽ appellamus/oiumq̃ grauissimũ esse modo con
cessimus. Alterũ vo belli genus qõ oẽs ponimus mul
to mitius illo: quo aduersus externos ꝛ alienigenas
utimur.CLI:Cui dubium:ATHE:Dic igitur nobis
quos viros in quo belli genere ita ualde laudasti/ꝛ
quos usq̃ adeo vitupasti:Videris enim eos laudasse
* qui externa magno aio bella gerũt.Sic enim in carmi
nibus dixisti/Eos quidẽ p̃sus despicio/qui sanguino
lẽtas cedes spectare/cominusq̃ cũ hoste pugnare/nõ
audeãt.Hinc nos o tyrtee/eos te laudare colligimus
qui in externis bellis gerẽdis pre ceteris clareãt:Con
cedet ista tyrteus:CLI:Quid ni:ATHE:Nos autẽ/
cum isti clari sint/lõge clariores eos existimamus qui
Theognis maximo in bello p̃stãt:Testẽq̃ ꝛ nos poetaꝫ habem⁹
Theognis megarẽsem ciuẽ ex sicilia:qui ait fidelẽ vi
Theodoretus libri de fide rum omni argẽto atq̃ auro in seditione meliorẽ:Hũc
pagina 9 itaq̃ dicimus in grauissimo bello/tãto illo esse melio
rem/quãto sola fortitudine melior est Justitia/Tẽpe
rãtia/Sapiẽtia fortitudini cõiũcta. Nemo enim iteger
ꝛ fidelis sine oium virtutum numero in seditionibus
reppiri poterit:Multi aũt etiã mercẽnarij/qõ non ne
197 * gabit Tyrteus repiunt qui externo in bello intrepide
pugnãt quoꝝ plurimi feroces.iniurij.p̃tumelioſi:pau
cissimisq̃ exceptis/oium amẽtissimi.Quorsum hec:
Quidq̃ ex his declarãdũ:Qõ videlicet oino taꝫ ille
qui leges hic ab ioue dedit/q̃ alius ois leguꝫ latoꝛ/si
quid modo p̃futurus est/ita leges cõdet/ut nõ ad ali
ud q̃ ad amplissimã semp virtutẽ respiciat. Est autem
ut inquit Theognis fides illa que maxime in piculis
lucet.Quã iustitiã p̃fectaꝫ quis noiabit:Ea vo quam
summope Tyrteus laudauit/ꝛ si pulchra est/ꝛ a poe
ta oportune laudata/virtute tñ ꝛ numero quarto lo
co rectissime honorãda est.CLI:Ergo hospes legum
nostrarũ conditorẽ/inter ultimos legũ cõditores p̃
ciemus:ATHE:Non illũ o vir optime/sed ipsi nos
ipsos:siquideꝫ putemus ꝛ hic ꝛ apud lacedemonios
lycurgũ ꝛ minoem/ad bellũ respiciẽtes leges cõdidis
se.CLI: Quomodo igit de hoc dicẽ nos oportebat:
ATHE:Ut ueritas ꝛ iustitia postulat eos dicere/qui
de diuina re publica disserũt.nõ ad particulam virtu
tis/ꝛ p̃sertim ad delectiorẽ/sꝫ ad vniuersaꝫ ipsos vir
tutem respexisse putãdum:ꝛ per singulas earum spe
cies/leges quesisse:nec eas species inuestigasse/quas
* multi modo proponentes/querunt. Id enim quisq̃
maxime querere solet/quo maxime indiget. Alius de
hereditate. Alius de iniuria. Alius de ceteris hu
iusmodi multis. Nos autẽ tũc de legibus bene que
ri putamus/cum ita ut nos modo incepimus/que
ritur. Ac tuũ equidem ingressum ad exponẽdas le
ges ualde probo.Quod enim a virtute feciſti p̃n *
cipiũ/dicens leges virtutis gratia ꝓditas/recte qui
dem aggressus esse videris.quod aũt ad particulã
virtutis/ꝛ eam minimã respexisse cõditorẽ legum
affirmasti/haud recte mihi visus es dicere.atq̃ ic
circo longiore postea oratione usus sum. Quomo
do autẽ te nobis distinguere uoluisseꝫ/si vis tibi di
cam.CLI:Volo equidẽ.ATHE:Hũc in modu ꝫ di *
cere oportebat o hospes Cretensium leges non te
mere oibus grecis in primis ꝓbant. Recte eniꝫ po
site sunt:cum utẽtes eis beatos efficiãt. Bia enim
bona his potigũt.Duplicia vo bona sunt. Alia hu
mana.diuina alia. depẽdentq̃ a diuinis humana.
Siqua vo ciuitas maiora suscepit/minora quoq̃
possidet:sin autẽ illis caret/utrisq̃ priuat. Mino
rum/primũ est sanitas.forma secũdum. Tertiuꝫ vi
res ad cursum ceterosq̃ corporis motus. Quartũ
diuitie/que cece nõ sunt/sed acute cernũt/si prudẽ
tiã sequunt.Que quidẽ prudẽtia diuinoꝝ bonoũ
dux primus existit.Deinde post mẽtẽ tẽperat⁹ ani
mi habitus.Ex his duobus cuꝫ fortitudine mixtis
iustitia tertio emergit.Fortitudo quartũ tenet locũ
Que oia humanis illis natura preponunt.Quare
oportet ut legũ quoq̃ latoꝛ ꝛ ipe hũc ordinẽ sequa
tur:ꝛ mãdet oibus ut semp ad hec ipsa respiciẽtes
in singulis operent.humana eniꝫ ad diuina.diuia vo
ad mẽtẽ p̃cipẽ referẽda.Curet pterea oportet nu *
ptias inter ciues:ꝛ generationes educationesq̃ li
beroꝝ/masculoꝝ pariter ꝛ feminarũ tã iuuenũ q̃
etate puectoꝝ ꝛ eos qui recte in hisce se gerũt/ut
decet honoret.ptra vo dolores/uoluptates/ꝛ cupi
ditates in omni uersatione vitupet.Considerabit
etiã diligẽter ad que studia quẽq̃ raptat amoꝛ/re
ctaq̃ officia per leges laudabit/vitupabit ptraria.
Vocabit itaꝫ atq̃ definiet q̃d in cuiusq̃ affectu ho
nestũ sit/q̃d turpe/circa irã videlicet atq̃ metum ꝛ
alias quecũq̃ uel aduersis in reb⁹ accidunt ptурba
tiones/uel scõis delitias atq̃ circa oẽs deniq̃ mor⁹
que ex morbo:bello:pauptate/uel hoꝝ ꝑuꝝ hoies
uexãt. Post hec necesse est/ut legis latoꝛ quest⁹ im *
pẽsaq̃ ciuium diligẽter obseruet/ꝛ quõ fiãt agno
scat. Cõmercia itẽ in his oib⁹ ac solutiões/quas ul
sponte uel coacte faciãt q̃d̃q̃ hoꝝ mirũ se ꝓxerint
ubi iustitia adsit/ubi absit/aiaduertat ꝛ parẽtibus
q̃dẽ honores/nõ parẽtibus debitas penas ꝓstituat.
Demũ oibus ad finẽ usq̃ rei.p.ptractatis aiaduer
tat statuatq̃ necesse est/quõ monumenta mortuis
extrui:quiue defunctis singulis honores impẽdi de
beãt. His deniq̃ declaratis/legis latoꝛ oib⁹ istis cu 198
stodes p̃ficiet/alios prudẽtia/alios uera opinione
agẽtes. Ut mẽs in vnũ hec oia colligẽs eo deducat/
ut tẽperãtiã ꝛ iustitiã potius q̃ diuitias ambitionẽ
ue sequant. Ita equidem hospites uoluissem/atq̃
etiam uolo a uobis exponi. Quo pacto in legibus
Jouis/ꝛ Apollinis/Pythij/quas Minos ꝛ Ly
curgus scripserunt/insint hec omnia/ꝛ quo nam
ordine posita pateant illi qui artificio uel usu quo
dã legum peritiam habet/nobis vo alijs nullo mõ
pateant.

pateant. CLI: Quo pacto igitur hospes sequūtur tractanda sunt? ATHE: Ab initio rursus ut supra cepimus tractāda in primis ea mihi videntur/que ad fortitudinem pertinēt. deinde aliam atq; aliam virtutis spēm trāsigemus/si uobis etiaz ita placet. Uerū iā primū pertractem⁹ ad eiusq; exēplar cetera/ut cōfabulatio leuamē nobis itineris afferat. postremo vo cū de vniuersa virtute tractauerim⁹/ea que modo retulimus/illuc respicere/si deus uoluerit/ostendemus. CLI: Recte dicis/conareq; primo nobis iouis hunc laudatorē comprobare. ATHENIEN: Conabor z te simul/z meipsuz. Cōmunis eniz hec nobis oratio. Dicite igit. Mū puluia exercitiaq;/ad bellū a legū latore inuēta fuisse dixim⁹? CLI: Utiq;. ATHE: An z tertiū uel quartū ad idē inuentū fuisse dicendū? Forte enim ita oinumerare oportet tū in hoc virtutis genere tū in ceterarum virtutū siue parte / siue quomodocūq; aliter declarationis dūtaxat gratia noiare deceat. ME: Tertiū vo ipse dicerē/nec lacedemonioz qsq; negaret/ uationē excogitatā fuisse. Quartū aūt z quintū inuenire conemur. Quartuz itaq; pono apud meos precipuū scilicet doloris tolerātiā/que res pugnis inter se/ac rapinis quibusdā multis cū vulneribus quotidie adhibeē. Ad hec occultatio quedaz mirabilis z ad tolerātiā ualida: nudis in hieme pedib⁹ nudo etiaz sepe reliquo corpore/sine ministris die nocteq; per oēz regionē errantū enarrat. preterea in nudoz exercitationibus adolescentū mirabilis apud nos tolerātia/cū intēsi caloris potētie resistē. duz sit. Multa huiusmodi apud nos alia sunt/que nō facile qspiā enumeraret. ATHE: Probe loqueris hospes lacedemonie/sed utrū ad timores solū atq; dolores fortitudini pugna est dūtaxat: an etiā ad cupiditates uoluptatesq;: ac uehemētes quasdā blanditias? Que coz etiā qui honesti vident alios flectūt z q̄si cereos faciunt. ME: Aduersus hec oia. ATHE: Si recte dictoz meminimus/hic ciuitatē aliquā seipsa inferiorē z virū aliquē iferiorē seipso esse dicebat. Ita ne hospes gnosie? CLI: Ita prorsus. ATHE: Utrū igit eū qui dolore frangit an euz qui uoluptate superat/deteriorez uocare oportet? CLI: Eum arbitror qui superat a uoluptate oēsq; uoluptate illaqueatū hoiem/iferiorē seipso magis z quidē cū obprobrio q̄ dolore demollitū putant. ATHE: Quare iouis z apollinis legum latores claudā fortitudinē nō posuerūt que ad siniſtraz qui dē aduersis resistere possit/ad dextrā vo/rebus secūdis/z letis/blādientibusq; succūbat. Immo ad utrunq; sufficientem? CLI: Ad utrunq; arbitror. ATHE: Exponamus itaq; similiter que nā officia uestris in ciuitatibus sunt/que gustēt quodāmodo uoluptates/nō fugiāt oino quēadmoduz nec dolores refugiūt. Sed perinde ut de doloribus agūt ducant in medias uoluptates: ad easq; superādas cōpellāt z honoribus persuadeāt: Ubi ñaz uestris in legibus id cōspicit qō eque cōtra uoluptates sicuti cōtra dolores hoies/fortes efficiat? victoresq; quorum oportet ostendat: nec ullo modo patiat a proximis cuiq; intra se z grauissimis hostibus superari? Dicite obsecro/quid apud uos tale? ME: Non ita facile hospes/quemadmodū multas doloꝛi oppositas leges/ita etiam uoluptati possem producere: nec magnas perspicuasq; partes aduersus uoluptates habeo. paruas vo forsan reperiam. CLI: Nec ego in cretēsiū legibus similiter id ostēdere possem. ATHE: Nec mirū est optimi hospites. Uerū siquis inter nos ueri z optimi diligēs inuestigator nō nihil in patrijs cuiusq; nostrū legibus reprehēdat / nō graui quidē sz equo aio vicissiz ferre debem⁹. CLI: Pro be loqueris athenīēsis hospes. Quare tibi parendū censeo? ATHE: Profecto nō aliter clinia huius etatis z cōditionis boies facere decet. CLI: Non certe. ATHE: Utrū recte necne laconicā z cretēsem rez. p. quis reprehēdere possit/alia questio est. Que vo a multis dicunt/forsitan ego magis q̄ uos referre possum. Uobis quidē si recte pstitute sunt leges/vna certe lex erit preclarissima: que iubeat ne quis iuuenū querere audeat/recte ne an cōtra se leges habeāt/sz vno oiuz ore vnaq; uoce recte tanq̄ a dijs positas pcedi precipiat: nec ullo modo aliter pati quicq̄ a iuuenibus cogitari. Senē aūt siqd excogitarit/principibus z equalibus/nemine iuuenū audiente referre. CLI: Recte loqueris hospes. ac licet tūc a mēte cōditoris abfueris tñ tanq̄ uates scite ista nūc coniecisse videris: ueraq; penitus dicere. ATHE: Itaq; nobis ad pñs iuuenes nulli adsunt. Ipsi vo propter senectutē / sine peccato soli de his inter nos disserere a legis latore permittimur. CLI: Est ut dicis. Quare nec parcas/sed libere leges nostras reprehēde. Neq; eniz turpe est discere/si qd nō pbe se habet in quo delinqt. Mā hic siqs nō cū inuidia sz cū beniuolentia accipiat/remediū inuenit. ATHE: Preclare tu qdē. Ego tñ nō reprehēdendo anteq̄ pro viribus diligēter cōsiderē. sed dubitando potius uerba faciaz. Solis eniz uobis grecoz barbaroꝝq; oium quoz notitiā habemus/legis lator pcepit a maximis uoluptatib⁹ iocūdissimisq; ludis cauere. nec ex his quicq̄ gustare. De doloribus aūt z timoribus qō modo tractauimus cēsuit: qō videlicet siquis a primis annis eos declinare assuetus fuerit/quotiēs necessarios doloꝛes metus atq; laboꝛes subire opoꝛtebit/fugiet quidē illos qui in his exercitati sunt eisq; seruiet. Hoc ipsum ut ego arbitroꝛ oportuit eū de uoluptate etiā cogitare: ac secū dicere. Quod si ineunte etate maximarū ciues uoluptatū expertes erūt / nec premeditati cōtinere se in uoluptatib⁹ nihilq; turpe iocūditatis uoluptarie gratia facere/ita succūbēt quē admodū qui timore vincunt. z modo quodā alio ac turpioꝛs illis seruiēt: qui medijs in uoluptatibus sese cōtinere assueti sunt: z illis qui inter uoluptates conuersantes oblectamēta sibi suppeditare possint/pessimus forsan hoibus. Atq; ita aium partim seruū partim liberū habebūt. Nec oino fortes ac liberi appellari debebūt. Cōsiderate igit siqd ex dictis/probe uobis dici videt. CLI: Uidet quidē. ATHE: Sz iuuenū immo vo amentiū penitus esset/de tātis rebus statim ac facile assentiri. Uerū si quēadmodū proposuimus ita nūc prosequamur o clinia hospesq; lacedemonie moderationē nāq; post fortitudinē ponebamus/quā differētiā inueniemus inter has z ceteras res. p. que casu nō lege gubernari vident/quēadmodum nūc in bello? ME: Nō est ferme id facile. CLI: Uidēt tñ cōmunia conuiuia certaminaq; gymnastica commode utrisq; adinuēta fuisse. ATHE: Uidet aūt o hospites

arduũ esse in rebus. p. ut uerbis ita ꝛ re ipsa / vndiqꝫ tutũ aliquid certũqꝫ iducere. Nã quẽadmodũ in coꝛ poꝛibus fieri nõ põt ut aliqõ vnũ vni coꝛpoꝛi studiũ accõmodet/qõ alĩs pꝛodesse/alĩs obesse eidẽ coꝛpoꝛi nõ videat/sic ꝛ in ciuitate. Nempe exercitationes he cõmessationesqꝫ ad alia quidẽ ciuitatibus cõferũt ad seditiones aũt obsunt oino. Cuiꝰ rei milesꝫ ꝛ boetꝫ ꝛ thurꝫ nobis exẽplo sunt. Atqui studia hec pꝛisca ex lege uobis cõsueta sunt: videturqꝫ naturales uenereoꝝ uoluptates/nõ in hoibus solũ / sꝫ in bestĩs pertinere. Qua in re ꝑme ciuitates uestre possent accusari: ꝛ alie oẽs quibus maxime cura gymnasticarum exercitationum est. Ac seu ioco siue serio intelligere oꝛtet/intelligendum est/qõ cũ femina ꝛ masculus ad generandũ cõueniũt/cõuentus huiusce modi uoluptas ꝑm naturã his tributa videt. Quotiens aũt mares maribꝰ aut femine feminis cõmiscẽtur/uoluptas ea pꝛeter naturã. Et qui pꝛimũ tale facinus ausi sunt/ uoluptatis incõtinẽtia / id fecerũt. Oẽs poꝛro cretenses fabulã de ganimede uehemẽter culpamꝰ/qõ ad uersus iouẽ ficta sit ut cũ ab eo leges ipsoꝝ oꝛiginem habuisse credant/eũ deũ imitãtes qui leges tradidit/ hac etiã uoluptate fruant. Sed fabula quidẽ ualeat. Eoꝝ aũt qui de legibꝰ cõsiderãt / cogitatio pene oĩs de uoluptatibus ꝛ doloꝛibus tã circa publicos ꝙ circa pꝛiuatos cuiusqꝫ moꝛes eẽ debet. Duo nãqꝫ hi fontes natura scaturiunt/a quibus qui haurit/vnde/qñ/ quantũqꝫ oꝛtet/felix est/pꝛiuatus scilicet ꝛ ciuitas omneqꝫ aĩal / qui aũt ĩsipiẽter ꝛ pꝛeter opoꝛtunitatẽ contra viuit infelix. ME: Recte ista dicunt o hospes. Nec quid aduersus hec dici possit/videmus. Videt aũt mihi lacedemoniarũ legũ cõditoꝛ recte fugiẽdas esse uoluptates iussisse. Cnosĩs autẽ legibꝰ clinia hic si uolet/opitulabit. Nã apud spartiatas/que ad uoluptates pertinẽt/optime oium diꝑsita esse arbitroꝛ. Quo eniꝫ oẽs hoies summopere in uoluptates uehemẽtissimas/petulantiãqꝫ ꝛ insaniã incidũt/id ab vniuersa regione lex nostra exterminauit: nec in agris nec in urbibus/quas spartiate gubernant/cõpotationes videbis: sed nec cõpotationibus cõiuncta/quibꝰ ad oẽs uoluptates mouemur. Nec ullus est/qui cuidã ebꝛietate lasciuiẽti obuiã factus/nõ maximo ipm supplicio statim afficiat. Neqꝫ bachanaliũ occasio ipsuꝫ liberet. Quẽadmodũ apud uos in curribus vidi: ꝛ apud terẽtinos qui nostri coloni sunt oẽm in bachanalibꝰ ebꝛiã ciuitatẽ. Apõ nos aũt nihil tale ꝑspicitur. ATHE: Laudanda hec oia sunt o hospes lacedemonie/ubi ꝓtinẽtia quedã est. Ubi autẽ oino ꝑmittunt emolliũt. Cito enim quispiã nostra defendẽs/terꝛeꝛhẽdat si mulierũ apud uos licẽtiã apierit. Una certe in oibus istis ꝛ tarentinos ꝛ nos/imo vo ꝛ uos rñsio liberat: quod hec pꝛobe/nõ imꝑobe se habeãt. Quisqꝫ enim peregrino admirãti qõ insolita videat rñdere poterit. Noli mirari o hospes. hec apud nos extat lex. Apud uos autem hisdem de rebus forsan alia lex est. Nobis vo in ꝑsentia o amãtissimi viri / nõ de hoibus alĩs sermo est/sed de cõditoꝝ ipsoꝝz virtute ac vitio. Uerũ latius de vniuersa ebꝛietate dicamꝰ: Nõ eniꝫ exigua res est/neqꝫ ad abiectũ quẽqꝫ eius spectat iudiciũ. Nõ dico utrũ bibendũ sit vinuꝫ necne: sed de ebꝛietate querendum inꝙ: utrum ita utẽdũ sit/quẽadmodũ scythe ac perse utunt/carthaginẽses pꝛeterea ꝛ celtiberi ꝛ thꝛaces que oẽs gẽtes bellicosissime sunt: uel quẽadmoduꝫ uos qui ut ais oino abstinetis: Scythe vo ac thꝛaces mero penitus utunt tã viri ꝙ mulieres. ac mero uestes ꝑfundũt/ pꝛeclarũ hoc ꝛ beatuꝫ vite genus existimãtes/per se vo alĩs quoqꝫ delitĩs/quas uos spernitis/ualde utunt ꝙ uis moderatius ꝙ isti. ME: Sed oẽs istos nos tũ cũ arma ceperimus/fundimꝰ atqꝫ fugamꝰ. ATHE: Noli hec o vir optime dicere. Permulti nãqꝫ ꝛ fugarũt alios ꝛ ab alĩs fugati sunt de qbus certa quedã eiusmodi causa reddi nõ põt: fieriqꝫ id sepius. Quare nõ certũ/sed ambiguũ argumentuꝫ signũqꝫ de honestis officĩs ꝛ ꝛ̃ĩs in vita sumemꝰ si ad victoꝛiam belli fugãqꝫ ꝛespexerimus. pꝛesertim cũ iuniꝛes ciuitates a maioꝛibus in seruitutẽ pugnãdo redigant. ut a syracusanis locrenses/qui optimis inter eas gẽtes legibus usi sunt: ꝛ ab athenieñsibus cei: similiaqꝫ huiusmodi multa liceat itueri. Igit victoꝛia ꝛ offensione belli ꝑmissa: conemur de vno quoqꝫ officio ꝑm se cõsiderãtes/qõ in quoqꝫ uerũ est/nobis persuadere. Dicamus autẽ quẽadmodũ hoc quidẽ tale/bonũ est/illud aũt tale nõ bonũ. Sed in pꝛimis me audiatis quomodo in huiusce modi rebꝰ/bonũ maluꝫqꝫ cõsiderari oꝛtet.

ME: Quo pacto id ais? ATHE: Quicũqꝫ rem aliquã statiꝫ in disputatione pꝛopositã vituperãt aut laudãt delinquere mihi videnꝫ. Idẽqꝫ facere ac si quis cereale cibũ ab aliquo laudatũ ut bonũ statiꝫ vituperet pꝛiusqꝫ eius effectus percipiat/ꝛ qua rõne/quibus/cũ quibꝰ / quomodo ꝑparantes ꝛ quomodo affectis coꝛpoꝛibus offerri debeat. Nõ nos modo facere in disputãdo videmur. Qui cũ ꝑmũ ebꝛietatis facta mẽtio est statiꝫ alĩ vitupamus/alĩ vo laudamus: ꝛ ualde qdẽ id absurde. Testibꝰ eniꝫ assertoꝝibusqꝫ utẽtes/id facimus. Et alĩ qꝛ plures habemus aliquid fide dignũ afferre putamus. Alĩ qꝛ vino abstinẽtes/vincãt in pugna. quod tũ ambiguũ nobis est. Si ergo hoc modo etiaꝫ in alĩs pꝛocedemus/nihil mea snia faciemus. Quomodo aũt mihi videt/conaboꝛ ipsius ebꝛietatis exẽplo/viaꝫ nobis pꝛo viribꝰ ac rõnẽ rectã in huiusmodi oibꝰ apire ꝑsertim cũ gẽres innumerabiles de eisdẽ dubitates/duabus cũ ciuitatibꝰ uestris ꝓtẽdãt. ME: Audiẽdũ est oino siqua de his recta ꝓsideratio ueniat.

ATHE: Cõsideremus itaqꝫ sic: Siquis capꝛarum cultũ/ꝛ genus id animãtis. hñdũ ac possidendum pꝛobet: alius vo vituperet/cũ absqꝫ pastoꝛe eas per sata pasci dãnũqꝫ facere viderit: ꝛ omne adeo pecus uel sine pastoꝛe uel malis pastoꝛibꝰ gubernatũ cõspexerit/nunquid iustã eius vitupationeꝫ cẽsebimus? ME: Nullo modo. ATHE: Gubernatoꝛ vo utrũ gubernãde nauis pꝛobꝰ erit ꝑceps si gubernandi solũmodo artẽ habeat/siue nausea exagitet siue non? Uel quomodo aliter dicimus? ME: Nequaqꝫ / si ad artem hec accedit turbatio. ATHENIEN: Quid aũt ductoꝛ exercitꝰ? Si belladi pꝛobe teneat artẽ/nunquid ex hoc sufficiẽs duꝛ putandus est/etiaꝫ si timidus sit/ꝛ in periculis ebꝛietate quadã metus ipsius nauseet? ME: Quo nã modo? ATHE: Quid poꝛro? Si neqꝫ artẽ habeat/ꝛ sitti midus? ME: Ignauũ ꝛ inutilez narras oino / neqꝫ viroꝝ/sed viliũ quarũdam mulieꝝ principem.

De vniuersa Ebꝛietate

ATHE: Qui vo laudat aut vituꝑat societatem alicuã/cui⁹ eẽ oux aliquis possit / sitq; utilis societas quotiens suum nacta est gubernatorẽ/ille vo nunq; eã recte viderit gubernatã: sed semp aut absq; ꝓncipibus/aut cũ imꝓrobis/nunqd recte vnq; vituꝑare eaz/aut laudare poterit: ME: Quo pacto id faciet qui nunq; societatem recte gubernatã ꝓsꝑexerit: ATHE: Age iã attendite. Cõpotatores cõpotationesq; nõne de multis cõmunionibus vnã ponem⁹: ME: Summopere. ATHE: Hãc vo nunquid vnq; recte gubernatã aspexit quisq;: sed uobis respõdere facilimũ/nunq; id perspexisse. Neq; enim id uobis ex patrijs legibus cõsuetũ. Ego aũt multis passim iterfui oiligẽterq; de oibus ut breuiter dicã que sĩui. Nullamq; ferme recte vniuersaz administrari aut vidi vnq; aut audiui. sed particulas quodãmõ paruas quasdã z paucas. Multas aũt ut sic dixeriz penitus aberrare cognoui. CLI: Qua rõne hec dicis o hospes. Aperti⁹ enodato. Nos enim ut aiebas/cũ nullã huius rei peritiã habeamus nõ ilico quid recte/qd nõ in ea fiat/cognoscere possumus: ATHE: Consentaneũ id qdẽ sed conare me dicente perdiscere. In omni quẽtu atq; cõmunitate quacũcunq; rerũ gerẽdarũ principẽ esse oportere fateris. CLI: Proculdubio. ATHE: Atq; paulo añ dicebamus fortẽ esse pugnãtiũ principem oportere: CLI: Dicebamus. ATHE: Fortis aũt vir a timore minus q; timidus perturbat. CLI: Est ita. ATHENIEN: Siquis modus iueniri posset ut exercitui ducẽ prorsus intrepidũ perficeremus nonne ad id omni studio niteremur: CLI: Maxime. ATHENIEN: Nũc aũt nõ de exercitu nec impaturo ad uersus hostes in bello/sed de gubernaturo in pace iocundã inimicorũ inter se cõsuetudinez dicimus.
202 CLI: Sic est. ATHE: Qua in societate/si ebrietas aderit/nonne turbatio quoq; aderit: CLI: Aderit prorsus. ATHE: Primũ igit etiaz his opus est duce. CLI: Maxime oium. ATHE: Utrũ igit principẽ qui nõ ꝓturbet: si fieri possit/deligere oporteat: CLI: Oportet sane. ATHE: Societatis cõciliãde peritũ hũc principẽ esse oportet. Eius eniz officiũ esse debet/ut z pñtem amicitiã illis cõseruet/z maiorẽ insup ex eo cõtubernio fieri procuret. CLI: Vera loqueris. ATHE: Nõne igit sobrius z sapiens 203
ebrioꝝ princeps/nõ cõtra ꝓstituẽdus est. Maz si iuenis/nec sapiẽs sz ebrius / ipse etiã erit ebriorum princeps/bona secum agetur fortuna/si temeritate sua omnia nõ euerterit: CLINIA: Optima certe. ATHE: Siquis ergo compotationes / dũ quoad fieri posset / recte in ciuitate disposite sint / accusaret/rẽ ipsaz accusans/recte qñq; id forsan faceret. Si nautẽ cõpotationẽ nullo ordine gubernatã ispexerit/propterea q; oẽm cõpotationẽ vituperet/primũ quidẽ patet ignorare eũ eã nõ recte disponi/deinde ꝓstat oia hoc modo cum absq; sobrio dño ac principe fient/imꝓroba visum iri. An nõ aiaduertis qõ ebrius nauis aut cuiusuis rei alterius gubernator/euertit oia/siue naues/siue currus/seu exercitus/seu quoduis aliud ab eo regatur: CLI: Vere oino id dixisti hospes sz z hoc pro nobis expone. Quid nobis cõpotationes iste si recte agunt/cõferẽt: ut qõ modo dicebamus/recte ductus exercitꝰ victoriã in bello afferet/bonuz profecto nõ paruum. Idẽq; de ceteris iudicãdũ. Cõpotatione vo recte gubernata/quid magni uel ciuitati uel ꝓuatis accedet: ATHE: Quid aũt puero vno/uel vno quodam cetu recte instituto/magni ciuitas adipiscetur: At eniz ita de hoc interrogati rñdebimus/paruã ex vnius dũtaxat educatione ciuitati utilitatẽ accedere. Si aũt vniuersaliter de iuuenũ bñ institutoꝝ eruditione/qd potissimũ cõferat rei.p. queras haud difficile dictu erit/ bñ enim eruditi/viri probi euadent. Probi aũt facti tũ cetera bñ agẽt/tũ etiã hostes pugnãdo vincẽt. Disciplina utiq; victoriã prestat. Victoria nõnunq; negligentiã z ruditatẽ gignit. Multi enim in victoria elati alia quoq; vitia multa per insolentiã ꝓrumpũt. Et disciplina quidẽ nulla vnq; cadmea fuit. Victorie vo multe huiusmodi z fuerũt z erũt. CLI: Videris o amice quasi magnã disciplinę partẽ cõmunẽ in vini potu cõsuetudinez si recte fiat/laudare: ATHE: Profecto. CLI: Poteris ergo deinceps ueruz id eẽ ostendere: ATHE: Vera hec ita eẽ o hospes approbare cũ multi de his ambigãt/soli⁹ dei est. Si tñ qõ sentio dicturꝰ sum nulla obstabit inuidia/postq; de legib⁹ z re.p. uerba facẽ in pñtia statuim⁹. CLI: Age conemur qõ tibi de his ambiguitatib⁹ videt/pdiscere. ATHE: Oportet aũt cuz z uos discere z ego declarare cupiamus/ quodãmõ orationẽ ꝓtrahere. Sz primũ illud audiatis: Greci oẽs ciuitatẽ nostrã z eloquẽtie studiosaz iudicãt z uerbosam. Lacedemonẽ vo atq; cretã/alterã breuiloquã/alterã itelligẽtie magis q; uerbositati studẽtẽ. Vereor itaq; ne uobis tanq; uerbosus parua de re loqui multa videar/duz de ebrietate re qdẽ parua nimis lõga utor oratione. Cõpotationis aũt ipius recta ꝑm naturã ꝓstitutio nunq; poterit sine recta musice regula/apte z sufficiẽter oratione tractari. nec musica sine vniuersa disciplina. Que oia pfecto multis indigẽt uerbis. Videte igit quid agẽdũ sit. An his inpñtia ꝓtermissis/ad aliã quãdã legũ questionẽ iã trãseũdũ. ME: Ignoras forsan atheniẽsis hospes domũ nostrã cõmunẽ ciuitatis uestre hospitẽ eẽ: Atqui fortẽ oibus etiã pueris accidit / ut cum audiũt maiores suos ciuitatis alicui⁹ hospites fuisse/beniuolẽtia quadã erga illã quasi secundã patriã confestim a teneris usq; annis eoꝝ aias illabat. Quod quidẽ mihi quoq; cõtigit. Audiebã eqdẽ a pueritia lacedemonios quotiens aliqd uel succenserẽt atheniẽsibus uel laudi darent/ita dicere/uestra megille urbs nobis id mali situlit aut boni. Atq; hec audiẽs/pugnabã aduersus eos qui uos vituperabãt/magna erga uos affect⁹ beniuolentia. Ac mihi quidẽ nũc uestra uox valde iocunda est. Quodq; vulgo ferẽ/probos atheniẽses/precipue probos eẽ/uere prorsus mihi dictũ videt. Soli enim suapte natura diuina quadã sorte/non coacti neq; ficti/sed uere probi sunt. Quare mea quidẽ causa libere/quotcũq; uelis enarrato. CLI: Si me quoq; audies hospes quecũq; in mentẽ tibi ueniãt/sũma fiducia proferes. Fortasse nãq; audisti epimenidẽ virũ fuisse diuinũ. Qui ex familia nostra fuit: ac decẽ annis ante persicũ bellũ dei oraculo monitus ad uos peruenit / z sacrificia quedam dei oracula edita fecit: atheniẽsibusq; persicã formidãtibus classez predixit/decẽnio persas nequaq; uẽturos. Sed z postq; uenerint infecta re discessuros / pluraq; ꝓpessos mala q; fecerint /

Dē Disciplina sine eruditione

Eunc quidā maiores nostri uestros hospitali affectu cōplexi sunt: ⁊ ex illo tēpore parētes nostri egoq; uobis beniuoli sumus. ATHE: Parati ergo uos quidē estis audire ut videmini. Ego aūt ad dicendū uolūta te promptus sum potius q̄ facultate paratus. Cona bor tn ut potero. primū vo quo ad hūc sermonē quid disciplina sit quāq; vim habeat/definiamus. per hāc enim eundū est disputationi nobis in pntia institute/ quousq; ad deū ipsuz perueniat. CLI: Ita certe faciē dū est/si tibi placet. ATHE: Dū ego quid disciplina sit dico cōsiderate nunquid mea uobis snia placeat. CLI: Dicas. ATHE: Assero equidē eos qui pstantes viri in aliquo euasuri sunt / ab ineūte statim pueritia oportere id ipsum tā ludēdo q̄ studendo in singulis ipsi cōuenientibus meditari. Nēpe siquis peritus agri cola aut edificator futurus est/ludentez oportet a pri ma etate uel colere terrā/uel pueriles q̄sdam domos edificare. Atq; eū qui educat utrūq; /utriq; instrumē ta quedā parua/uerox instrumentox imagines ppa rare. Ex doctrinis quoq; eas pdiscere debēt / que ad rē suā faciūt. Quippe futurus faber mensurare ac re gula uti: Eques futurus equitare ludēdo: aut aliquid huiusmodi facere. In oibus enim ludēdo conari de bemus ut eo uoluptates ⁊ cupiditates puerozuz uer tamus/quo eos tandē peruenire desideram⁹. Caput aūt discipline rectā educationē dicimus: que ludētis aium in amorē precipue illi⁹ perducit: qō in virili eta te perfecte cōparata virtute operis est acturus. Sed cōsiderate nūc ut dicebā si que dicta sunt hacten⁹ uo bis probant. CLI: Quid prohibet? ATHE: Neq; tū indeterminatū relinqui debet quid potissimum disci plinā esse dicamus. Cū enīz vituperamus aut lauda mus singulox educationes/dicere solem⁹ disciplina instructū hūc esse/illū disciplinę exptez/q̄uis caupo nariā ⁊ nauigādi artem ceteraq; huiusmodi optime calleat. Quippe nō hāc disciplinā putamus/sed eam que a pueritia desiderari amariq; virtutē facit ⁊ qui dē illā qua perfect⁹ quispiā ciuis effect⁹ /iure impera re sciat/atq; parere/hanc educationē hic sermo solā disciplinā appellādā esse determinat. Illā vo que ad colligendā pecuniā/uel ad corporis robur augēdum uel ad peritiā quandā aliā absq; mēte ⁊ iustitia ꝓqui rendā tendit/mechanicā atq; illiberalez/⁊ disciplinę appellatione ducit indignā. Sed nos de uerbo quidē nō prēdam⁹. Hoc aūt nup assertū/inter nos cōueniat qō qui rectā nacti sunt disciplinaz oēs ferme ꝓbi eua dūt: qui cōtra/improbi. Quare nulla in re disciplina negligēda est/ que pclarissimarū rerū prima pstātib⁹ hoibus adest. Et siqs in re aliqua excidit/pōtq; corri gi/seipsuz emēdet: Idq; per totā vitā pro viribus fa ciat. CLI: Recte loqueris. Iccirco que dicis cōceden da sunt. ATHE: Atqui olim iā cōcessimus/bonos eē illos qui sibimet impare pnt/malos aūt qui nequeūt. CLI: Scite admodū. ATHE: Resumam⁹ igit id ipz ut clarius innotescat/qō dicimus. Ac uos per imagi nē istud ut liqueat accipiatis: siquo modo possiz rem nobis hāc aperire. CLI: Dic iā. ATHE: Nōne quēli bet nostrū vnū putamus? CLI: Unū. ATHE: Nūtez videlicet in se cōsiliarios duos/ꝓuos atq; amentes: quos uoluptatē ac dolorē appellamus. CLI: Et hoc. ATHE: Ad hos futurox opiniones accedūt: quib⁹ cōmune nomē spes est. propue vo que añ dolorē spes est/timor: que añ ꝓuiū/cōfidētia. Ad hec oia: rōnis iudiciū/dictās quid istox melius sit/qd pei⁹. Hoc si cōmune decretū ciuitatis efficit/lex nominatur. CLI: Dix ego te sequor. Sic tamē que restant/per inde ac si sequerer. ME: Idē mihi quoq; accidit. ATHE: Sic aūt de his cogitemus: ut miraculū qō dā diuinū in aiantiū genere vnūquenq; nostrū exi stimem⁹/siue ludo seu studio quodā nō eniz id no uimus a supis cōstitutum. Illud aūt nō ignoram⁹/ qō hi affect⁹ in nobis quasi nerui aut funes ingeni ti trahūt nos/cōtraq; iuicē retrahūt ad ꝓprias actio nes. Ubi virt⁹ ⁊ vitiū discreta uersant. Ratio enim tractionē vnā sequēdā semp neq; vnq; relinquēdā/ sed ad illā ceteros quoq; neruos retrahēdos apte dictat. Eamq; iudicij rōnalis esse perductionē au reā atq; sacrā: que ciuitatis lex cōmunis uocat. Et ceteras quidē duras ac ferreas esse: hāc mollē / qō aurea sit: ⁊ vniformē pterea/ceteras multiformes. Oportere itaq; pulcherrimā legis ductionez sequi semp: eiq; fauere. Nā cū rōnis iudiciū honesta res sit ⁊ mitis quidē pot⁹ q̄ violēta/mistris ductionē ipius egere: ut aureū in nobis genus alia genera su peret. Et sic illis fabula. qua mira res homo esse narratur virtute seruabit: ⁊ qua ratione superior quis ⁊ inferior quodammodo seipso dicatur / pla nius cognoscetur: Et qō oporteat priuatuz quenq; uera in seipso de his tractibus rōne pcepta/ad eaz vitā suā dirigere: Ciuitatē vo uel a deozum aliquo uel ab hoc ipso/qui hec cognouit/rōne accepta eā habere pro lege: ad eiusq; normā officia sua secū ⁊ cū alijs ciuitatib⁹ instituere: Atq; ita virtus ⁊ vitiū clarius nobis distincta patebūt: quib⁹ plane perce ptis / ⁊ disciplina ⁊ reliqua studia magis forsan clarescēt. Cōsuetudo pterea/que in vino habet de qua lōgiorē hēre sermonē/vile fortassis putabitur. CLI: Forte vo nō videbit ꝓlixa oratione indigna. ATHE: Probe loqueris: Quare dicam⁹ quid in ea sit dignū. CLI: Prosequere iā. ATHE: Si mire huic rei ebrietatē afferam⁹/qualē ipsam reddem⁹? CLI: Ad quid modo istud rogitas? ATHE: Non dū dico ad qd: Sed si mira hec res vino se misceat qualis reddit? Uerū aptus etiā qō uolo dicē cona bor: Tale quiddā interrogo: An vini usus/uoluptates/dolores/iras/amores/uehementius concitet? CLI: Maxime quidē. ATHE: Utrū etiam sensus memoriā opinionē intelligentiā similiter uehemen tiora efficiat? An prorsus extinguat/siquis ebrieta te fuerit occupat⁹? CLI: Omnino certe exstinguit. ATHE: Ad eū igit animi habitū redit/quez puer primis ab annis habebat. CLI: Profecto. ATHE NIEN: Quare minime tunc sui ipsius cōpos erit? CLI: Minime. ATHE: Erit itaq; pessimus? CLI NIA: Valde. ATHE: Nō solū igit senex ut videt bis erit puer: ⁊ ipse etiā temulentus. CLI: Optime istō hospes est dictū. ATHE: Poterit ne ratio no bis aliqua suadere hāc rē aliquo pacto gustandam esse? neq; esse totis viribus fugiēdā? CLI: Poterit forsitan ut tu ais. ⁊ modo paratū te dicere ostende bas. ATHE: Optime meministi. Nēpe ⁊ nunc pa ratus sum/qñquidē utriq; libenter audituros uos pmisistis. CLI: Quid ni audiam⁹? ⁊ si nō ob aliud tū q; mirū absurdūq; videt si oportebit quādoq;/

Voluptas Dolor Spes Timor

hoiem ſpontē ſeipſuz in oēm prauitatē immittere.
ATHE: Animi ne oicis. CLI: Animi. ATHE: Nū quid aūt mirabimur o amice: ſiqs in corporis prauitatē/maciē oico deformitatē imbecilitatē ſponte ueniat: CLI: Quid ni: ATHE. An igit putam⁹ eos qui ultro medicoz pharmaca accipiunt/ignorare ſe paulo poſt ita corpus per aliquot dies affectū hituros / ut ſi affectū ſiliter ppetuo ſint hituri viuere nolint. An etiā ignoram⁹ eos qui gymnaſia z labores ſubeūt/ibeciles laſſitudine cōfeſtiz fieri: CLI: Hec oia nouimus. ATHE: Atqui z iſtud: qō cuncti future utilitatis gratia ad hec ultro proficiſcunt. CLI: Preclare. ATHE: Nōne eodē modo de ceteris rebus exiſtimādū: CLI: Eodē prorſus. ATHE: Nō aliter quoq; de cōpotatione vini eſt cogitanduz. ſi datur hoc in iſtis recte conſiderari. CLI: Sic certe. ATHE: Si utilitatē aliquā habere ſpiciet nihilo inferiorez q̄ que in corpali exercitatione ieſt bn q̄dē/principio tn in hoc exercitationē corporis ſupat/qō hec dolorē habeat/illa nō hēat. CLI: Recte id quidē: Sed mirarer equidē: ſiquid tale in eo poſſemus pcipere. ATHE: Hoc ipſuz tā explanare conandū. Quare mihi dicas: An duas timoris ſpēs/inuicē pene ꝫrias poſſum⁹ cogitare: CLI: Quas dicis: ATHE: Has inq̄. Timem⁹ pfecto malaz: cuz futura expectamus. CLI: Timemus. ATHE: Metuimus quoq; ſepenumero exiſtimationē: cū formidamus ne dicēdo aut faciēdo aliq̄d minus honeſtū/mali videamur: Quē q̄dē timorez nos/immo oēs ut arbitror/pudorez appellamus: CLI: Cui dubium: ATHE: Hos equidez timores duos dicebā: quoz alter ꝫrius quidē eſt doloribus ceteriſq; timoribus / cōtrari⁹ eſt z plurimis ingēti buſq; uoluptatibus. CLI: Recte admodū. ATHENIEN: Nonne igit z legis lator z quiuis ali⁹ qui pdeſſe hoibus quoquo mō poſſit: hūc timorē maximo honore colat: uocetq; pudorē: cōfidentiā vo huius ꝫriam ipudentiā noiet: ac maximū priuatim z publice malū hoibus arbitretur: CLI: Recte dictū. ATHE: Is utiq; timor z in alijs multis ingēti buſq; nos maxime ſeruat/z in bello/ſi vnū vni cōparetur/hic certe maxime oium victoriā nobis ſalutēq; largit: Duo enim ſunt que victoriā pariunt. Aduerſus hoſtes q̄dez audacia. aduerſus amicos aūt turpis infamie timor. CLI: Eſt ita. ATHE: Intrepidū itaq; vnūquēq; noſtrū z timidū fieri oportet: Quāobrē vo ita utrūq; oporteat: iā diſtinxim⁹. CLI: Dino. ATHE: Atqui quotiens intrepidū aliquē reddere uolumus/in multarū terroē formidinū lege impulſuz/talē efficim⁹. CLI: Ita videmur. ATHE: Cū vo pertimeſcētia recto iudicio aliquē efficere uolumus eū profecto debem⁹ rebus adimpudētiā declinātib⁹ tētare exercētes/ipſz in pugna contra uoluptates ſuas aut inſtitutū anteacte vite z ad victoriā cohortātes: atq; ita vincentē pfectuz ad fortitudinē reddere: Qui vo nec periculū ſui fecerit ullū neq; in his certaminib⁹ exercitat⁹ fuerit/nec mediā quidē ſuarū viriū partē ad virtutē habebit. Tēperatus aūt quomodo erit perfecte/niſi uoluptatibus atq; cupiditatibus plurimis ad ipudentiā z iniuriā cōpellētibus fortiter repugnauerit/ac rōne. opereq; z arte tā iocoſis q̄ ſerijs in rebus deuicerit: An tēpērās erit inq̄ qui nihil huiuſmodi ſit perpeſſus: CLI: Haud quaq̄ ueriſile eſt. ATHE: Sz dic oro aliqō ne ad inducendū timorē pharmacū alicuis deus dedit hoibus: ut quāto plus ex eo quiſpiā bibat/tāto ex qualibet potione ifelicioze ſe fieri putet cū oia tā pntia q̄ futura ſibi metuat: atq; ad oēm formidinē etiā ſi fortiſſim⁹ oiuz ſit/tandē deueniat: cūq; dormierit z a potione huiuſmodi liberat⁹ fuerit/rurſus ſibi idē quotidie accidat. CLI: Et quā o amice huiuſmodi potionē in hoium vita fuiſſe vnq̄ dicemus: ATHE: Nullā vtiq;. Tn ſi repiret hec potio/eēt ne ad fortitudinē cōditori legū idonea: ut tale q̄d de ipa dicere ad latorē legis poſſemus. Age primū dic leguz cōditor/ſiue cretenſib⁹ ſiue quibuſcūq; alijs leges cōſcribis. Utrū uelles de ciuibus tuis poſſe fortitudinis z ignauie periculū facere: CLI: Velle ſe profecto quilibet rn̄deret. ATHE: Deinde utruz id tutior: neq; magno imminēte periculo/an contra: CLI: Tuto ſcilicet atq; ſecure q̄libet cōfitebit. ATHE: Num igit potione hac uteris ita eos ad terrores cōpellēs / z in ipſis pturbationibus arguēs. monitu tuo ac iuſſu ut ciues tuos impterritos facias. alios honorās / alios aūt vituperans ſi tuis monitis non paruerint. Atq; eos qui ſtrenue exercendo ſe geſſerint impunes relinquas: at eos qui cōtra dāno afficias: An nullo modo uteris: q̄uis nihil habeas in eo aliud qō accuſes: CLI: Cur nō utar hoſpes: ATHE: Exercitatio quidē o amice pretēr cōſuetas mire facilitatis eſt/qua vnus z pauci pn̄t z quotcūq; uolueris exerceri. Ac ſiue quis in deſerto ſolus pudorē plurimifaciēs/qō antea q̄ fortior ſit videri ab alijs nolit/ita aduerſus formidinez ſe exerceat/potione hac ſola pre multis rebus alijs prepara/probe aliquid profecto efficiet/ſeu quis cōfidēs natura ſe z uſu ſatis inſtructū/nō formidet cū multis cōpotatoribus exercitatus/potentiāq; in neceſſaria differētia potionis oſtēdere/uſq; adeo ꝫualēs z exſuperans/ut in nulla re magna per impudentiā erret. z ꝑpter virtutē e ſuo ſtatu nō moueat: ac iuxta ultimā potionē añ ebrietatē diſcedat apprime cauens meri in oēs hoies violētiā. CLI: Certe z iſte o hoſpes ita ſe gerēs/moderatus euadet. ATHE: Rurſus ad pdictorē legū ita dicamus: O legis cōditor. Neq; deus tale/adhuc hoibus timoris dedit pharmacū: neq; ipſi excogitauimus. Ipſos nāq; ueneficos in cōuiuio ne quaq̄ dico. Cōfidēdi aūt ualde z intrepide preter q̄ oportet audēdi in quibuſcūq;/utrū eſt potio quedaz an nulla: CLI: Vinū eſſe dicer. ATHE: Porro cōtra id facit q̄ ea potio de qua modo facta eſt mētio. Nā cū biberit quis/primo alacrior fit q̄ pri⁹ erat: deinde quo plus biberit/eo maiore z meliore ſpe atq; inſup potētia pro ſua opinione replet. Tandē quaſi ſapiēs ea homo cōfidētia/libertate audaciaq; repletur/ut itrepide z dicat z faciat quicquid placet. CLI: Arbitror equidē oēs id proceſſuros. ME: Certe oēs. ATHE: Recordemur itaq; nūc duo quedā eē que in noſtris aiis curāda ſuperius diximus: Alterū ut maxime cōfidamus. Alterū ut maxime formidemus. CLI: De pudore dicta hec exiſtimamus. ATHE: Recte tenetis. Sz qm̄ fortitudinē impterritiq; animi habitum in timoribus premeditari oportet/cōſiderandū nunq̄d ꝫriū in ꝫrijs premeditari ꝓueniat: CLI: Cōſequens id eſt. ATHE: In his igit que perpeſſi cōfidētes audaceſq;

maxime fieri natura solem⁹/cogitāduz videt ut q̄mi
nime impudētes ꝛ audaces simus/sed ꝓtra formido
losi ad dicēdū aut patiendū aut agēdū quicq̄ turpe.
CLI: Ita videt. ATHE: Nōne hec ita sunt/in quib⁹
tales sumus. Ira.amor.petulātia.insciti a.auaritia.se
cordia.ꝛ ad hec illa.diuitie.forma.vires:ꝛ quecunq̄
uoluptatis ebrietate quadā hoies amētes faciūt: Ad
hoc oīum facile ꝛ innocuū periculū faciendū inducē
dāq̄ exercitationē nullā habemus uoluptatez cōmo
diorez ea que in vini ludo mores examinat:si modo
prudēs quedā cautio adhibeat:Cōsideremus autem
utrū difficilis ꝛ agrestis animi vnde plurime ꝑpetrā
tur iniurie/in ipsis cōmerciis summo cuz rerū diseri
mine/an potius in dionysiū spectaculo faciendū peri
culū sit: An vo animi ad uenerea proni affectū cōside
rare ita debem⁹ ut sūmo cū periculo cōiunctissimos
sibi/filias videlicet ac filios cōmittam⁹ / permulta in
sup afferre quis poterit/neq̄ uerbis cōsequet/quātū
prestet cū ioco simpliciter /sine dāno hoīum mores
exqrere. Qua de re neq̄ cretēses / neq̄ alios hoium
ullos dubitaturos vnq̄ putamus qn huiusmodi mo
rū examinatio cōueniēs sit:ac pre ceteris facilis.tuta
breuis. CLI:Verū id quidē. ATHE:Hoc igit utilissi
mū quidda erit/naturas ꝛ habitus aiorz arte illa co
gnoscere qua ista curāda sūt: Est aūt hoc ut arbitror
ciuilis facultatis officium: An nō? CLI:Sic est oīno.

¶ Argumentum Marsilij Ficini:in Librum secūdū
de legibus.

Plato noster mirifica in genus hoiuz cha
ritate/nihil in disputationibus suis inten
tatuz relinquit qō ad humanā salutē qua
uis rōne cōducere videat: Atq̄ oū id stu
diose cōtendit/mauult uel prolixi nimiuz
uel etiā curiosissimi crimē subire q̄ negligētis. Ergo
exquisitā in secūdo etiaz libro etatis tenere prosequit
disciplinā: Animaduertēs enim pueros ferme ut bestias
quasi nihil pēsi habere. Sed ꝛ quocūq̄ uoluptas tra
hit prorūpere:ꝛ vndecūq̄ retrahit dolor/protin⁹ au
fugere/nō iniuria priusq̄ male uel prosequendi uel fu
giendi procliuitas in habituz inolescat/aurigā pueri
tie equis imponit/uoluptatis.videlicet ꝛ doloris ha
benas manu tenētē. Quē quidē aurigā noīat disciplī
nā/virtutē scilicet que primo pueris aduenit qua uo
luptas ꝛ amor/doloreq̄ ꝛ odiū per alienā rōnē recte
in aios influūt anteq̄ rone propria moueant:rōne de
inde pñte proprie insup rōni cōsentiāt:propter supio
rē bonoz moz cōsuetudinē. Hāc ipsam cōsensionez,
uniuersam vult esse virtutē. Ipsam vo decentē circa
uoluptates ꝛ dolores assuetudinē/per quaz ab initio
usq̄ ad extremū vite hoies oderint que odisse opor
tet/ꝛ amēt que amāda sunt/q̄ diu sub alteri⁹ regit rō
ne/noīat disciplinā. Deinde vo/cū rōni proprie iā ex
pergefacte cōsentit noīe virtutis appellat. Eiusmodi
vo vite moralis fundamētū maximi esse mōēti uel
aristoteles ipse in ethicis mognope cōprobat. ¶ Cū
vo inquieta sit puerorz natura oblectamētorūq̄ per
oia cupida ꝛ iccirco seuerā nō suscipiat disciplinam:
merito sub honesta musice illius cōmunissime uolu
ptate virtutis uestigia pferēte iubet pueros educari.
Immo vo ꝛ seniores interdū:qbus ad laborioseve
solamē oblectamenta quedā honesta sunt adhibēda;
hāc utiq̄ ob causam inquit deos laborioſam vitā hu
minū miseratos/haud ab re in laborz remissionez
solēnia illis sacra festaq̄ instituisse. Musas q̄netiā
ꝛ apollinē ꝛ bachū ad hec ꝓcelebrāda duces adhi
buisse qui moz lasciuiam emendarēt:ꝛ naturā aui
dā motionis per musicā motionū rōnē moderarē
tur/honesteq̄ delectarēt. Hec aūt uerba nō solum
musice usū laudāt diuinit⁹ cōmēdatū atq̄ ꝓcessuz.
Veruetiā allegorice docēt hoiem multis de causis
brutis fore miseriorē:nisi diuina prouidētia atq̄ co
gnatione diuinū cultū religionēq̄ suscepit. In qua
quidē muse diuinā significāt ueritatis inuētionē re
ligiosis a deo ꝓcessam. Apollo aūt inuētionis eius
gratā expressionē atq̄ uaticiniuz. Bachus deniq̄
tū mētis abstractionē/tū opera religiosorz hoium
admirāda. Animaduerte harmonicā rōnē nobis pre
cipue a diuina prouidētia esse tributā/per quā oēs
indete nature motus qui suapte natura inconcinni
forēt/cōcinnaremus. Sed a musis quidē habemus
motionis animi cōsonantiā ab appolline preterea
ꝓcentū in sermonis cautuq̄ motu:a bacho deniq̄
festiuā in motu mēbrorz concinnitatē. ¶ Būvo de
hac per musicā disciplina ꝛ ad pueros oīno/ꝛ ad
seniores etiā ptinēte diligētissime disputat eadē que
ꝛ in re.p. posuit repetit īstituta/per que poetis/mu
sicis/pictoribus/nunq̄ licētia cōcedat/quodcunq̄
uoluerint imitandi: sed honesta dūtaxat ꝛ grauia
pro salute spectātiū ꝛ audientiū imitent. Imitatio
nis aūt iudices esse vult peritos hoies atq̄ grauis
simos. Jubeq̄ ut per honestā imitationē quotidie
frequētatā adolescētes assuefiāt in ludis oībus pa
riter atq̄ studq̄ semp rebus eisdē quib⁹ ꝛ leges se
nioresq̄ gaudere atq̄ dolere. Quam quidē assue
factionē totū virtutis fundamētū iudicat ꝓtinere:
Inter hec nōnulla memorie cōmēdato ad ꝓcepta
morū plurimū cōducētia. Iniust⁹ etiā si cūcta que
inter hoies habētur bona/possideat / est infelix/ꝛ
q̄ diu ita viuit pstare ei dicendū est mori q̄ viuere:
Itē quicūq̄ honestū/utile/iocundū/inuicē loquen
do discreuerit nō est audiendus. Et q̄is honesta
iustaq̄ vita possit interdū videri laboriosa: nunq̄
tn id pueris est dicendū. Immo vo iustissimā vitā
fore oium iocundissimā. Nō tandez fore necessariū
Plato asserit: Quāuis forte ijs quib⁹ cuz disputat
aliter videat: Idq̄ tacē iubet. Veritas tn pulchruz
quiddā est ꝛ stabile. Descēdit post hec ad vini usū:
quē vult a iuuenib⁹ añ ānū etatis decimū ꝛ octauū
penit⁹ ignorari. Alioquin in ignē inquit ad ignē tā
in aiam/q̄ in corp⁹ ifundi: post hāc etatē vinū mo
derate bibi permittit. Post quadragesimū vo an
nū in cōuiuijs inter deoz hymnos cōcedit vinuz li
berius bibere:quasi remediuz aduersus duritiā se
nectutis: per qō reiuuenescere videamur: ꝛ mesti
tie nos obliuio capiat:ipsaq̄ affectio animi / sicuti
ferrū in igne ex duritie in mollitiez deducta flexibi
lior fiat. Quo effici vult ut seniores qui alioquin cā
tare nollent/facti hilariores in cōuiuijs ad iuniorz
aures cantare uelint: atq̄ vna eorū ais / utita dice
rim/incantare. Qua qdē incātatione per melodiā
grauiter ꝓcinnentē iuniorz animi tēperent. In his
legendis notabis gratiā ipsam in rebus quidē pul
chritudinē/in cognitione vo uoluptatem cognomi
nari. Notabis nulluz aial ꝓter hoiem rhythmi ꝛ

harmonie sensum habere. Atq; rhythmū esse ordi
nē in tēpore atq; motu. Harmoniā vo eē ordinē in
ipsa uocū per acutū ⁊ graue cōtēperātia. Qō sepe
harmoniā dicimus cōcentū latine proprie dicim⁹.
Quod aūt rhythmū/cōmode numerū dicere pos
sumus. modo intelligas numerū in tēpore atq; mo
tu. Notabis qua in re vini consistat utilitas: ⁊ qua
cautione sit bibendū: pntibus videlicet cōuiuio cō
ditoribus legū siue custodibus sobrijs quidē/⁊ mo
res bibētiū obseruātib⁹: corrigētibusq; ⁊ tūc opor
tune qñ per vinū molliores facti fuerint/reformāti
bus/cōcludit deniq; si eiusmodi cautionib⁹ ciues
in cōuiuijs utant mero / tanq; ad ea que dicta sunt
utile cōcedendū: Usum vo eius ad suam cuiusq; li
bidinem a ciuibus suis procul arcendum. Quippe
cū sacras palladis arces/que ante omnia colende
sunt impudentissime pulset.

¶ Secundus de legibus.

Deinceps aūt de his cōsiderandū est
utrū id solū bonū habeāt/ut perspi
ciamus / quomodo nature nostre se
hñt: an magna etiam utilitas multo
studio digna in vini cōpotatione / si
recte regit/insit. qd igit dicimus: In
est utiq; ut sermo significare videt. Ubi aūt ⁊ quo
modo / attēte obsecro audiamus ne ab eo ppedia
mur. CLI: Dic igit. ATHE: Repetere itaq; memo
ria cupio: quid esse rectā dicimus disciplinā. Hui⁹
enim ut in pntia conjcio/est in hoc officio qñ recte
istitutū est salus. CLI: Magnū dicis. ATHE: Pri
mū profecto puerorū sensum esse dico uoluptatis
atq; doloris: atq; hec duo esse in quibus primū vir
tus ⁊ vitiū aio innascunt. Sicui aūt prudētia: ⁊ ue
ra opinio ac stabilis uel in senectute affuerint/felix
est. perfectus porro vir est: qui hec ⁊ que in his sūt
oia possidet bona. disciplinā appello virtutes que
primo pueris aduenit si uoluptas ⁊ amor/dolorq;
⁊ odiū recte in aios influāt/anteq; rone moueant/
⁊ rone deinde pnte/roni cōsentiāt propter superio
rē bonor; morū cōsuetudinē/hec ipsa cōsensio vni
uersa quidē virtus est. Ipsam vo decentē circa uo
luptates ⁊ dolores assuetudinē/per quas ab initio
usq; ad extremū vite hoies oderit que odisse opor
tet/⁊ amēt que amāda sunt/si per se ipsam seorsum
rone psideratā disciplinā uocaueris: recte ut ego ar
bitror/appellabis. CLI: Etenim que antea hospes
⁊ que nunc de disciplina disseruisti/probe dicta vi
dentur. ATHE: Bene igit est: Huiusmodi vo uolu
ptatū atq; dolor; rectā educationē / que disciplina
dicit/trāsgrediunt hoies in vita ac sepe peruertūt.
Bij aūt genus hoium laborib⁹ natura pessum mi
serati/remissiones laborū ipsis statuerūt: solemnia
videlicet festa vicissim in ipsor; deor; honorē insti
tuta prebētes. Musas quinetiā ⁊ apollinē musarū
ducē ⁊ bachū cōcelebratores: deorūq; cōsilio emē
datores iter solēnia mor; adhibuere: Cōsiderādū
igitur utrū hic sermo ꝑm naturā nobis ac uerus est
qui dicit: teneriorīs etatis oēs ut vno uerbo cōple
ctar nō posse nec corpore nec uoce ꝺescere/sed mo
ueri semp ⁊ loqui uelle: alios exultātes ac gestiētes
⁊ ueluti cum uoluptate saltātes ludēteſq;/alios ua
rijs uocibus cōclamātes. Ac cetera quidem aialia or
dinē ordinisue defectū: qui sane ordo in motibus ispi
cit ⁊ rhythmus harmoniaq; uocat/nequaq; aduerte
re. Nobis aūt ab his vijs quos cōcelebratores deos
esse nobis diximus/rhythmi ⁊ harmonie participez
sensum esse tributū: eosq; mouere nos cū uoluptate:
chorūq; nobis ducere cātibus ⁊ saltationib⁹ nos in
uicē copulātes: quē quidē chorū a chara: idest letitia
noiauerint. Primū vo cōsiderandū / nuz cōcedam⁹/
disciplinā/primā per musas ⁊ apollinez esse. An quo
modo: CLI: Ita prius. ATHE: Discipline igit expe
dicēdus est/qui nunq; chorea usus est. Discipline vo
compos cōtra/qui satis id fecit: CLI: Sic ponimus.
ATHE: Chorea vo ois tripudiū simul est ⁊ pcētus.
CLI: Necesse est. ATHE: Quisquis ergo bñ disципli
na instructus est/⁊ saltare ⁊ cantare bñ pōt. CLI: Ui
det. ATHE: Sz videam⁹ quid est qō modo dixim⁹.
CLI: Quid istud: ATHE: Cū bñ cātare ⁊ bñ saltare
quēpiā dicimus/utrū etiā bona cantare ⁊ bona salta
re/addēdū est an nō: CLI: Addendū. ATHE: Quid
porro: Siqs honesta ut sunt. ita honesta esse arbitra
tur/⁊ turpia similiter turpia/atq; ita his utit/melius
choreā musicāq; tenebit q̄ ille qui corpore atq; uoce
qō honestū putat sufficiēter exequi passim ualet/nec
honestis tñ gaudet / nec odit turpia: an ille qui q̄uis
uoce corporeq; nō pōt ut decet assequi/uoluptate tñ
⁊ dolore assequit/ut bonis quidē gaudeat/prava aūt
oderit: CLI: Magnum vo discipline discrimen o ho
spes narras. ATHE: Si ergo cātus tripudijq; bonū
nos tres nō ignoramus/cognoscim⁹ utiq; ⁊ qui disci
plina recte potitus est ⁊ qui ptrā. Sinaūt hoc ignora
mus / neq; siqua disципline conseruatio est ⁊ ubi est/
scire vnq; poterimus. Nonne ita: CLI: Ita prorsus.
ATHE: Deinceps igit sicuti canes per uestigia decē
tem figurā/melodiā/cantū ⁊ saltationē inuestigem⁹.
Mā si ista nos fugiāt / frustra de recta disciplina siue
greca seu barbara disputabim⁹. CLI: Sic arbitror.
ATHE: Quā igit figurā ⁊ melodiā bonā uocare de
cet: Nuz fortis animi ⁊ timidi similes figure uoceſq;
in eisdē equisq; laboribus sunt: CLI: Quomodo simi
les/qñ neq; colores: ATHE: Scite o amice: sz in mu
sica ⁊ figure sunt ⁊ cōcētus / cū circa rhythmū ⁊ har
moniaz uerset. Quare boni rhythmi harmonieq; fi
gurā ⁊ cantū licet dicere. boni aūt colorīs non possu
mus recte dicere/pinde imaginātes / ut magistri cho
ree solēt. Ignaui aūt ⁊ fortis viri figura quedaz est ⁊
cātus. atq; hec recte in viris fortibus honesta/in igna
uis turpia noiantur. Sz ne in his lōgior sim/oēs sim
pliciter virtuti animi uel corporis aut virtutis imagi
ni adherētes figure atq; cōcentus/honesti. Zrij vo tur
pes. CLI: Recte tu quidē: atq; ista sic se habere in pn
tia iudicam⁹. ATHE: Preterea ⁊ hoc aiaduertam⁹
utrū oēs oibus choreis similiter delectemur. An mul
tū interest: CLI: Multū oino. ATHE: Quid igit eē
dicemus/qō in errorē nos impulit: Utrū nō eadē sūt
honesta bonaq; nobis oibus. An ipa qdē eadē sunt:
nō tñ eadē eē vident. Neq; vo dicere quisq; audebit
vitiosā choreā/virtutis participe/meliorē esse. Neq;
fatebit vnq; aliqs se quidē figuris prauis letari/alios
aūt Zria quadā musa. Quanq; plerisq; predicāt rectā
musice rōnez in vi qdā cōsistere que uoluptatē ais af
ferat. Qō neq; ferēdū est: neq; dicēduz oino: nephas

enim/hec autem potius erroris causa est. CLI: Que nam? ATHE: Quoniã in chorea uariorũ morũ/uariarũq; reruꝫ uarijs in fortunis moribusq; gestarum imitationes fiũt/quibus illa que dicunt aut decãtant aut sub specie saltationis exprimunt/uel natura uel cõsuetudine uel utrisq; ꝓbant atq; aio eoꝝ ꝓueniũt/hos gaudere illis/laudareq; & honesta mãcipare necesse est: Quibus aũt ꝓter naturã uel morẽ uel ꝓsuetudinẽ aliquaꝫ/hi neq; gaudere ipsis pñt/neq; ea laudare. ímo turpia appellare necesse. At vo qbus hec natura recte cõtingũt/cõsuetudine aũt cõtra/uel consuetudine quidẽ recte/ꝓtra vo natura/isti laudes uoluptatibus ꝓprias ꝓferũt. Singula enim hoꝝ iocũda asserũt esse: sed & praua esse cõcedũt. Atq; iccirco corã alijs/quos mẽtis cõpotes putẽt uerent corpus eo pacto mouere/uerent quoq; ea cantare: honestaq; & studio digna asserere. Ipsi vo secũ ijs oĩb⁹ delectant. CLI: Verissima loqueris. ATHE: Nunquid dãnum aliqd̃ inferꝫ illi/qui prauis figuris aut cãtibus delectatur? Vel utilitas eis qui uoluptates in ꝓprijs capiunt? CLI: Verisimile id quidẽ. ATHE: Utrũ uerisimile tãtuꝫ: an etiã necessariũ sit ita id se habere sicuti cũ quispiã cũ hoĩbus imprObis cõflictat neq; mores eorum odit: sed delectat his potius & indulget: Et tñ ioci loco vituperat quasi per somnũ ipse in se eoꝝ ꝓcipiẽs prauitatẽ. Tũc quippe necesse est ut similis efficiat illis quibus gaudet: etiã si laudare uereat. Qua quidẽ re quid nã maius aut bonũ aut malũ ex omni necessitate accedere nobis existimemus? CLI: Nihil puto. ATHE: Nunquid arbitramur ubi leges bñ ꝓstitute sunt/aut & in posterum ita erũt/in disciplinis iocisq; musarũ/eã poeticis fore licentiã: ut quicq̃d poetã delectet uel rhythmo uel cãtu/uel uerbo poetico/idẽ & docere ei liceat? & bñ istitutoꝝ ciuiũ pueros adolescẽtesq; in choreis quacũq; ꝓtingit uel ad virtutẽ uel ad vitiũ flectere? CLI: Preter rõnem id est. ME: Certe. ATHE: Id modo/ut breuiter dicã/ubiq; ꝑterq; in egypto agere licet. CLI: Quo aũt pacto id in egypto hãc legẽ sancitũ esse dicis? ATHE: Mirũ hoc qdem auditu est. Nã id olim ut mihi videt/illi cognouerũt oportere qõ nũc nos diximus/ut in ciuitate iuuenes bonis figuris & bonis cãtibus assuescant. Que vo & qualia sint huiusmodi in sacris ab eis est istitutũ. Ac ꝓter illa neq; pictoribꝰ neq; alijs figurarũ uel quorũcunq; artificijs fabris noua ulla licebat inducere. Neq; etiã excogitare alia ꝓter patria. Neq; hodie licet aut in his aut in vniuersa musica. Itaq; si curiose rimeris/ iuenies ibi que iã decẽ annoꝝ milibus depicta uel aliter figurata fuerũt/quasi nõ adeo uetera sint ut ita dicã/nec pulchriora neq; turpiora his que hodie depingunt/eadẽ arte cõfecta. CLI: Mirabile auditu est qõ dicis. ATHE: Immo ciuile nimiũ/maximeq; legũ positioni ꝓuentẽs. Inuenies ibi alia que dã leuia. Sz hoc circa musicaꝫ uerũ est dignũq; aiad uersione: qõ videlicet poterat de rebꝰ huiusmodi certa stabiliq; lege caueri atq; licebat adducẽ summa cũ fiducia ꝓcentus tales qui natura rectitudinẽ exhibere rẽt. Qõ quidẽ aut dei aut diuini alicuiꝰ viri opus est. Quẽadmodũ & ibi ferũt antiqssimos illos apud eos concẽtus/Ysidis esse poemata. Quãobrẽ ut dicebã/siquis quoquo modo istoꝝ possit rectitudinẽ itelligere/illũ oportet bona cũ spe hec ad ordinẽ legemq; reducere. Nã noua semp circa uoluptatẽ & dolorem appetitꝰ ipsiꝰ affectio/que qdẽ tẽtat ut noua semp musica uti queramus/haud magnã fortasse vitabet ad eas choreas uetustatis incusatione corrũpẽdas/que sunt sacris legibꝰ institute. Nẽpe egyptiorũ choreas nequaq̃ tãto tpe corrũpere potuisse videt: sz cõtra oĩno. CLI: Ita se res habet/ut ex tuis uerbis colligit. ATHE: Dicamus igit confidẽter/usum ludoꝝ musicecq; cũ chorea hoc pacto rectuꝫ esse. Letamur quotiens feliciter viuere nos opinamur: quotiẽsq; letamur/ rursus feliciter viuere ducimus. nõne ita? CLI: Ita ꝓrsus. ATHE: Atq; etiaꝫ dũ ita letamur/dẽscere nõ ualemus. CLI: Est ut dicis. ATHE: Nõne igit iuuenes nostri choreas celebrare parati sũt? Nos aũt seniores in his spectãdis decẽter uersari putamꝰ: dũ eoꝝ ludis & celebritate gaudemus: qñquidẽ nos corporis leuitas deliquit: quã desiderãtes/certamina his imponimus qui q̃ maxime queãt adiuuãte nos memoriã recolere. CLI: Vera narras. ATHE: An igit frustra nimiũ illud a multis de celebratoribꝰ dictũ esse putamus: qõ eũ sapientissimũ & victorie cõpotẽ iudicare oporteat: qui nos letari atq; gaudere q̃ maxime faciat? Nã postq̃ ludere in istis permittit ꝓuidẽ videt/ut eũ qui q̃ plurimos & q̃ maxime ad gaudiũ prouocet/precipue honorem⁹: & ut modo dicebã victorẽ esse dicamus. Recte ne id ita dicitur: recteq; fieret si ita fieret? CLI: Forte. ATHE: Sz o beate ne adeo cita feramꝰ sniam/sed hoc ipsum in partes distinguẽtes hoc modo cõsideremus. Siqs ad certamẽ plurimos cõcitet/nec gymniciũ/aut musicũ/aut equestre determinet: Sed oĩbus ciuibꝰ cõgregatis uoluptatis gratia certamen dũtaxat instituat premiaq; ei ꝓponat/qui spectatores maxime delectabit/iudicatusq; fuerit id optime oĩuꝫ effecisse/cũ nullus delectãdi modus expressus sit: qd̃ nos ex preconio euenturũ putamꝰ? CLI: Qua de re dicis? ATHE: Par est ut aliꝰ sicut homerus rhapsodiam ostẽdat. alius citharediã. Tragediam alius. Alius vo comediã. Neq; deerit qui miraculo ostẽdendo victoriã se opinet consecuturũ. Cũ talea/& alij generis eiusdẽ certatores multi ꝓfluxerint/possumꝰ ne dicere quis nõ iniuria victor euadet? CLINIA: Absurdũ qd petis? Quis enim scite ad id rndere poterit/ ꝓiusq̃ ipse ibi pñs singulos certatores audiuerit? ATHE: Vultis ne igit ut ipse ad absurdũ istõ rñdeaꝫ? CLI: Quid ni? ATHE: Si pueri admodũ parui sniam dicãt/eũ qui miracula ostẽtet/vicisse alios iudicabũt: An non? CLI: Quid obstat? ATHE: Pueri vo maiusculi comedũ ceteris anponent. Sed mulieres erudite atq; adolescẽtuli & ferme oĩum multitudo/tragediaꝫ fortasse laudabũt. CLI: Fortassis ita cõtinget. ATHE: Seniores aũt nos iocũdissime rhapsodũ forsitan audiemꝰ/ qui homericũ aliquid/iliada uel odisseã/aut aliqd̃ hesiodicũ bñ cecinerit: victorẽq; oĩum ꝓdicabimꝰ. Quis ergo iure victor sit declarandũ nõne restat? CLI: Sane. ATHE: Perspicuũ quidẽ est ut & mihi videt & uos necessario cõcedetis/eũ reuera esse victorẽ qui vicisse a nostris equalibꝰ iudicabitur. Usus enim rerũ quẽ ab etate habemꝰ/oĩum qdem ciuilium magnum quiddam ubiq; est & optimum.

CLI:

CLI: ℙroculdubio. ATHE: Cõcedo igit ipse hoc multis uoluptate muſicã iudicãdã: nõ tñ quozũuis hoium uoluptate/ſz illã ferme muſam eſſe dico pulcherrimaz: que optimos ſatiſq; eruditos delectet: ꝑcipue vo que virũ virtute ꝛ diſciplia ꝑſtatẽ. Qua ꝓpter vtute egere harũ rerũ iudices affirmam⁹. Nã ꝛ prudẽtie eos ꝛ fortitudis oportet eẽ particeps. prudẽtie q̃dẽ. q; nõ debet uer⁹ iudex que determinãda iudicio ſũt/ab alio diſcere: ꝛ q̃ſi ſtupefact⁹ tã clamoze multoz q̃ ignozãtia ſua ita ferre ſniaz: fortitudis aũt q; nec etiã ſi per ſeip̃z itelligit/debet ꝓpter ignauiã ꝛ fozmidinẽ ex eodẽ oze quo iudicatur⁹ deos iuocauit deſidioſe iniquũ iudiciũ ꝓmulgare. Nõ eniz ut diſcipulus/ſz ut magiſter ſpectatoz ſicut par eſt iudex ſedet pzo tribunali/ieptis ſpectãtiũ uoluptatib⁹ aduerſatur⁹. Licebat ꝑſca grecaq; lege. quẽadmodũ nũc ſicula ꝛ italica que multitudini ſpectatoz rez ꝓmittẽs/ꝛ manib⁹ tẽſis victozẽ declarãs/deꝓrauauit q̃dẽ poetas ipos: qui ad iudicũ vulgariũ ꝓnauã uoluptatez cõponũt oia: ita ut ipſi ſpectatozes poetas ꝛ ſeipſos erudiant. Coꝛrupit ꝛ ip⁹ ſpectaculi uoluptates. Nã cũ eos opozteat qui interſunt meliozа ſemp mozib⁹ ſuis audire/atq; ita meliozẽ ꝑſeq uoluptatẽ/nũc eis ex theatro ꝛriuz accidit. Quid igit hec ita dicta ſibi uolũt: Animaduerti te nũ hoc ſit qõ uolũt: CLI: Quid nã: ATHE: Terẽ aut quater ad idẽ circũuoluta oratio mihi videt diſciplinã educationẽ eẽ pueroz: que ad eã viuẽdi rõnẽ pducit quã lex rectã eſſe dictat: ꝛ viri equitate ꝑſtates ſenioreſq; uſu rerũ ſicuti rectaz uere cõprobarũt. Ut igit puerοz alus legẽ ita ſequat: ut nõ cõtrarijs ſed ijs q̃b⁹ lex ꝛ ſenioꝛ doleat atq; gaudeat: ꝓbus legum cõditoꝛ ſuadebit: ꝛ ſi op⁹ fuerit coget poeticũ hoiez honeſtis in vbis tẽperatoz ꝛ fortiũ ꝛ oino bonoz hoium geſta deſcribere taz figuras eoz in rhythmis q̃ accẽtus in harmonijs ut decet effingẽtẽ per eos cant⁹ quas odas uocamus que reuera epode. i. incãtationes circa aios ſunt/de induſtria ad id compoſite ut hoium animi in dolẽdo ꝛ gaudẽdo legib⁹ obſequantur. Quia vo teneriozes animi ſeria ſtudia nõ ſuſcipiũt/ioci ꝛ cãtus iſta dicant ꝛ fiãt/idẽq; in his efficit/quod agere ſolẽt qui hoies coꝛpoze egrotãtes curãt. hi nãq; alimẽta cõuenientia q̃dẽ iocũdis cõdimẽtis illiniunt/noxia vo amaris ꝑficiũt: ut aſciſcere altera/altera reꝛjcere cõſueſcãt. CLI: An igit in alijs ciuitatib⁹ nũc hoſpes ſeruari hec cẽſes: Nam quãtũ ego ſcio que tu prꝛecipis/nuſq; niſi apud nos ꝛ lacedemonios fiũt. Noua enim ſemp ꝛ in ſaltationib⁹ ꝛ in alia muſica excogitant/nõ a legib⁹ mutata/ſz a uoluptatib⁹ q̃buſdã uagis que nullo pacto aut eedẽ ſunt/aut eodem mõ pmanẽt: ſz uarie ſemp fiũt ꝓtra moꝛes illos egyptioz quos narraſti. ATHE: ℙrobe o clinia. Si aũt viſus ſum tibi que mõ dicis quaſi ubiq; nũc fiant ſupza dixiſſe. nõ mirarer ſi min⁹ clare que ſẽtio expoſuerim. Dixi eq̃dẽ que in muſica fieri uellez ꝛ ea tibi quaſi fiãt dicere viſus ſum. Vitupare eniz rẽ inſanabilẽ ꝛ erroꝛe lõge ꝓuectã/nullo mõ iocũdũ/ũterdũ vo neceſſariũ eſt. Verũ poſtq̃ in his ꝑſtim⁹ nonne queſo apud uos ꝛ apud iſtos hec magis q̃ apud alios grecos fieri aſſeris: CLI: Cur non aſſeram⁹: ATHE: Si ꝛ apõ ceteros ſiliter fierẽt nõne melius q̃ nũc agerẽtur: CLI: Multo certe ꝑſtãtius: ſi ita diſpoſita eẽnt/quẽadmodũ apud iſtos ꝛ apõ nos: ꝛ ut paulo añ tu ꝑcepiſti. ATHE: Age videam⁹ nunquid hec ſint que apud uos in omni diſciplina ꝛ muſica ꝑdicãtur. ℙoetas carminib⁹ dicere cogitis/bonũ virũ q; tẽperat⁹ iuſtuſq; ſit/felicẽ eſſem atq; beatuz. ſi ue magnus atq; robuſtus. ſiue paruus ac debilis. ſiue paup ſit/ſeu diues. Iniuſtũ aũt hoiem etiã ſi ditioꝛ ſit q̃ cinyras aut midas/miſerũ eẽ ꝛ in meroze vitaz ducere. Itaq; poeta nobis ſi recte loquat/indet. Nunq; ego de illo mẽtionẽ faciã neq; virũ appellabo/qui nõ oia que bona dicũtur cũ iuſtitia poſſideat atq; diſponat. Is igit iuſtitia exoꝛnat⁹/cominus pugnare cũ hoſtib⁹ delectet. Iniuſt⁹ aũt ſanguinolẽtã cedez videre nõ audeat: neq; currẽdo/thꝛaicũ queat bozeã ſupare: nec ei q̃q; eoz que bona dicũtur/vnq; affuerit. Que enim vulgo appellãtur bona/nõ recte bona dicuntur. Aiũt nẽpe optimũ eẽ ſanitatẽ. ei ꝓximũ bonũ foꝛmã. vires tertiũ. q̃rtuz vo diuitias. Innumerabilia ferme cetera huiuſmodi bona narrant. Nã ꝛ acute cernere atq; audire alijſq; ſẽſib⁹ itegre uti/bona vident: ꝛ ad hec oia poſſe tyrãnica licẽtia/facere quecũq; cupias. Sũmãq; totiꝰ btitudinis eẽ ferũt ſi cũ iſtoz oium poſſeſſione fueris q̃citiſſime imortalis. Ego autẽ ac uos vna ꝓuenim⁹ iuſtis ſciſq; viris optimã eẽ iſtoz oium poſſeſſionẽ. Iniuſtis aũt oium peſſimã: ab ipſa ſanitate icipiẽtiũ. Sanũ nãq; eẽ/ꝛ videre atq; audire ac oia facile ſẽtire ꝛ oino viuere uel imoꝛtalẽ/peſſimuz eſt ſi cũ hoz oium poſſeſſiõe ſemp vixeris/exps iuſtitie ceterarũq; virtutũ. Miniꝰ aũt malũ/ſi q̃ bꝛeuiſſimo tpe ſic affect⁹ vitã finieris. Hec utiq; que ꝛ ipe ueſtꝛos iuuitabitis ꝛ cogetis poetas dicere: pq; his ꝑſẽtan⁹ os numeros ꝛ ꝓcẽt⁹ adoleſcẽtiã erudire. Nũ ipſi hoc aiad uertitis: Ego eniz aſſero que vulgo mala dicunt/iniuſtis bona eẽ: iuſtis aũt mala. Que vo dicunt bona/bonis q̃dẽ uere bona/malis aũt mala. Cõuenim⁹ ne igit adhuc an nõ: CLI: ℙartiz q̃dẽ ꝑſẽtire videmur/partim mime. ATHE: Forte uobis nõ ꝑſuadeo nõ eẽ beatũ illũ ſz miſerũ. qui iniuſt⁹ ꝛ ꝓtumelioſus eſt/etiã ſi ſanitatẽ hẽat ꝛ diuitias ꝑpetuaq; tyrãnidẽ/inuictas ꝑtrea coꝛpis vires ꝛ aiolitatẽ/imoꝛtalitatẽq; poſſideat. nihilq; ex his ꝑpeti aĩ que vlgo mala dicunt. CLI: Vera loqueris. ATHE: Eſto/ſz q̃d deinde dicẽdũ: Et ſi virib⁹ pollet/foꝛmoſuſq; eſt ꝛ diues/cũctaq; per oẽz vitã facit que cõcupiſcit/nõne nobis videt ſi iniuſtus ꝓtumelioſuſq; ſit ex hoc dũtaxat neceſſario turpiter viuere: An turpiter quidẽ cõceditis: CLI: ℙroꝛſus. ATHE: Quid aũt none ꝛ male: CLI: Haud ſimiliter iſtõ. ATH: Iniocũde vo atq; icõmode ſibi nõ ꝓcedentis: CLI: Quo pacto hec ꝓcedem⁹: ATH: Utinã de⁹ q̃ſpiã o amici ꝑſẽtiũ nobis aĩ tribuat. fere nãq; iter nos diſſẽtim⁹. Mihi eni iſta magis neceſſaria vident eẽ o amice clinia q̃ cretã eẽ iſulã. Ac ſi cretẽſib⁹ ipſe leges ꝓderẽ/tã poetas q̃ ceteros oẽs ciues ſic loq; cõpellerẽ ac pena pene oiuz maxima itẽtarẽ/ſiqs ea in regione aſſerẽt eẽ aliqs q̃nq; hoies ꝓbauos qui iocũde viuãt. Vel alia eẽ utilia ꝛ ꝓdecẽtia. Alia iuſtioꝛa. Multaq; eq̃dẽ ꝓtra ea que nũc a cretẽſib⁹ ꝛ lacedemõijs dici vident/imo vo a ceteris quoq; hoib⁹/dicẽ ciuib⁹ meis ꝑſuaderẽ. Agite igit per iouẽ atq; apollinez optimi viri ſi hos ip̃os deos qui leges uob dederũt iterrogem⁹ ſit ne iocũdiſſima vita iuſtiſſima/an oue q̃dã vite ſint

Cinyraſ optus

melioꝛes

altera iocūdissima/iustissima altera/nobisq; ita querē tib⁹ ipsi duas eē rndeāt/ab eis forsan iterū percōtabi mur / si recte scisciari uolueremus / utros beatiores oporteat dicere iustissime/an iocūdissime viuētes. Ac si iocūdissime viuētes rnderit turpis erit rnsio. Uellē aūt de patrib⁹ legūq; latoribⁿ viris potius q̄ de dīs tale aliq̄d eē dictū. Quare que petij a patre legisq; la tore me petijsse existimetis. Rnsumq; mihi eē/beatissi mū eē illū/qui iocūdissime viuat: Ego aūt ita deinde opponaz/o pater/nonne q̄ beatissime uolebas me vi uere: Certe. At nunq̄ cessabas iubere ut q̄ iustissime viuerē. Quisq; aūt hec vna ꝓcedit siue legū lator siue pater: t absurde loquit/t sibiipsi non cōstat. Dō si iu stissimā vitā/beatissimā eē rndeat/queret ut arbitror: quicūq; id audiet/q̄d nam ea in vita bonū t pulchrū tanq̄ uoluptate melius lex ipsa laudat: Quid enim a uoluptate separatū/iusto boni adesse pōt: Sic obse cro an laus t glozia taz apud hoies q̄ apud deos bo num quidē est atq; honestū: Iniocūdū aūt. Infamia vo cōtra: Abinime dicemus o legis lator. Sed iniuri am neq; inferre neq; pati/nuz iocūdū quidē sit/bonū vo atq; honestū. Cetera aūt iocūda quidē/turpia vo t mala: Quo pacto id: Rō igit/que neq; iocūdū a iu sto/neq; bonū separat ab honesto/probabilis est: t si nō ad aliud/attn ad hoc/ut sancte ac iuste qs viuē ue lit: multū ꝓducit. Quocirca legis latori turpissima t admodū ꝓtraria ozatio est/si hec ita habere se neget. Nemo enim spōte id aget cui non plus letitie q̄ dolo ris inest. Dō vo ꝓcul aspicit. oīb⁹ ut ita dicā uel ipsis pueris caliginosam affert uertiginē. Quare uertigine tenebrisq; ablatis in cōtrariū legis lator opiniones ci uiū ducet. Et tum laudib⁹ tum cōsuetudine/tum rōni bus quodāmodo ipsis psuadebit. tum iusta q̄ iniusta esse obūbrata. Atq; iniusta q̄dē cōtra apparere q̄ iu sta. Nēpe iniusto ac prauo iocūda videri. cui iusta vi dent iniocūdissima. Justo aūt utraq; cōtra oino vide ri. CLI: Sic apparet. ATHE: Reuera aūt utrā sniam potiorē existimabimus: meliozis ne an deteriozis ani mi: CLI: Meliozis necessario. ATHE: Necesse est igit iniustā vitā nō turpiorē solū ac peiozem iusta san ctaq; vita esse/uerūetiaz iniocūdiorē. CLI: Ita certe ex hac rōne o amice videt. ATHE: Legis itaq; lator exquo exigua sit ꝑtura utilitas/etiam si nō ita id se haberet ut modo diximus/nō alienū tn sua grauitate putaret ad iuuētutis utilitatē falso aliq̄d si modo q̄d vnq̄ aliud falso dicēdū sit dicere. Maxime cū nullus mēdaciū hac falsitate utilius excogitare possit/qō vi delicet ita trahere audiētes ualeat/ut nō vi sed sponte iustitiā uelint suscipe. CLI: Pulchrū certe o hospes t stabile quiddā est vitas. Videt aūt plerūq; non facile psuadere. ATHE: Esto. At enim sidonij fabula illa t si nihil vilitudinis habuit/facile nihilomin⁹ psuasit/ alieq; pmulte sliter. CLI: Que nā: ATHE: Dō a dē tib⁹ quōdā satis armati milites nati sint. Magnū eni id legis latori exēplū est/posse ais iuuenū qōcūq; ue lit psuadere. Quapropter nihil aliud scrutari debet/ q̄ qb⁹ reb⁹ psuasione acceptis maximū bonū cōferat ciuitati: ad idq; omni incūbere studio / ut ciuitas vni uersa de his reb⁹ vnuz atq; idē q̄ maxime ac semp in cantib⁹/fabulis t omni sermone decātet. Eq̄dē ita sen tio. Si vo uos aliter/nulla iuidia sit ꝓtradicere. CLI NIA: Neuter nostrum posse vnq̄ de his dubitare vi detur. ATHE: Prosequar igit asserēs chozos oēs qui tres sunt/teneris adhuc t mollib⁹ puerozꝫ aīs/ t alia bona que dixim⁹ t quecūq; narrare possim⁹ quasi icātatione quadā insinuare opozteret. Caput aūt illud sit qō videlicet si vtā eādē optimā t iocū dissimaz iudicari a dīs asseruerimus t uera loque mur: t magis illis q̄b⁹ op⁹ est / psuadebim⁹ q̄ si ali ter dicēm⁹. CLI: Cōcedēda sunt que dicis. ATHE NI: Primus itaq; puerilis musarū chozus hec stu diose toti ciuitati decātaturus igrediat. Scds illo rū choz⁹ qui ad triginta usq; annos ꝓuecti sūt/pēa na testē vitatis dictoꝫ inuocet/t iuniozib⁹ ꝓpitiuz supplicīter eē pceā. Tertius eoꝫ sit chozus qui tri ginta annos inter t sexaginta etatē agūt. his aūt se niozes/qz nō amplius de eisdē mozib⁹ fabulas po terūt decātare/dimittēdos diuino ozaculo cēsem⁹. CLI: Quos nā hospes tertios hos chozos dicis: nō enim clare q̄d de his dicere uelis comprehendi mus. ATHE: Di ꝓfecto sūt/quoꝫ gratia plurima in supiozib⁹ sunt inducta. CLI: Nōdū intelligimus. Quāobrē aptius dicito. ATHE: Dictum est in dis putationis principio si recozdamur/ita ardentē iu uenū oium naturā esse/ut neq; corpore neq; uoce/ quiescere possit sz sine ordine semp clamet t saltet atq; ozdinis utrozūq; istoꝫ nullū aliud aīal pter so lā hois naturā sensum habere. Ordinis aūt qui in motu cōspicit/nomē rhythmus. i. numerus esse po test. sed eius qui in uoce/acuto t graui simul ꝓtem perato/harmonia. i. cōcētus. Utrūq; vo simul cho rea noiabat. Deos quoq; diximus nostri miserios chorees celebratores ac duces dedisse nobis apol linē t musas. Tertiūq; si recozdamur/Dionysium numerauimus. CLI: Cur nō recozdari debeamus: ATHE: Atq; apollinis t musarū chozi dicti iā sūt. Tertius aūt qui reliquus est/Dionysio necessario tribuet. CLI: Quo pacto: latius expone. Nā pmo auditu ualde absurdus dionysiacus senioꝫ choz⁹ eē videt. si ultra trigesimū annū t ad q̄ngesimū ia puecti t usq; ad sexagesimū/eo utant. ATHE: Ue ra loqueris. Sz rōe ad hec op⁹ eē arbitror ut appa reat quo pacto opozture id fieri possit. CLI: Cur nō: ATHE: Nunqd supiora illa inter nos cōstant. CLI: Que nā: ATHE: Dō opozteat viros oēs t pueros/liberos t seruos. mares t feminas t vni uersam ciuitatē tori ciuitati quotidie que diximus uarijs modis t carminib⁹ decātare/ut ex inumera bili hymnoꝫ uarietate/ie explebili quodāmodo uo luptate ꝓcinnētes afficiant. CLI: Nihil obstat/quo min⁹ ꝓcedat ita fieri opozte. ATHE: Sz quo opti ma hec ciuitatis pars/cui ꝓpter etatē atq; prudēti am sūma iest ad psuadēdū auctozitas optima cane do maximoꝫ bonozum causa erit: An id ita stulte omittem⁹ in quo optimoꝫ t utilissimoꝫ cātuū vis iest pcipua: CLI: Haud omittere licet/ut mō appa ret. ATHE: Quō igit decēter id fiet: Videte queso an ita: CLI: Quo pacto: ATHE: Unusq̄sq; senioz circa cāt⁹ iā facietate affect⁹/his minime delectat. t cū res postulat canere quāto senioz atq; modesti oz est tāto magis cātare uereī. An nō ita: CLI: Ita prozsus. ATHENI: Sed multo etiam magis in theatro cozam multitudine rectus cantare pre pu doze non tolerabit. Presertim si senioꝫ choꝛi/

quēadmodū

quēadmodū qui de victoria p̄tēdūt ꝛ ꝯ ꝙdē clarifi
cāde uocis gratia tenues atq; ieiuni cātare coganē.
sic enīz nō sine molestia ꝛ pudore cātabūt ꝛ ad ista
tardiores accedēt. CLINIA: Necessaria narras.
ATHE: Quo igit pacto paratos eos ad cātū red
demus? p̄incipio lege sanciemus/ut pueri usq; ad
duodeuigesimū annū uini usū p̄sus ignorēt: Nēpe
eos monebim⁹ nō oportere ignē igni in corp⁹ atq;
aiam suggerere anteq; uiri effecti subire labores in
cipiāt. Furiosum nāq; habitū iuuētutis cauē opor
tet. Deinde uino moderate utant usq; ad annū eta
tis trigesimū/ab ebrietate ūo ꝛ uini repletiōe iuue
nes oīno abstineāt. Sz cū ad quadragesimū puene
rint/tūc in p̄uiuijs liberius discūbētes cuz alios de
os tum Bionysiū ad sacra senū ꝛ ludos iuocēt: qui
hoīb⁹ uinū/quasi remediū aduersus senectutis du
ritiā est largit⁹: ut reiuuenescere uideamur: ꝛ mesti
tie nos obliuio capiat. Ipsaq; affectio animi sicuti
ferrū in igne ex duritie in mollitiē deducta/flexibi
lior fiat. p̄imū ꝙdē sic affect⁹ dsq; sūpta fiducia mi
nus uerebit inter aliquos ac suos non tñ multos ꝛ
alienos canere: ꝛ una qō iam sepius repetiuim⁹ in
cātare. CLI: Et maxime ꝙdē. ATHE: Ad eos igit
inducēdos ut cātib⁹ interesse uelint/modus hic ha
ud indecēs erit. CLI: Nō certe. ATHE: Qua autē
uoce ꝛ qua musa hi uiri cātabūt? An ea uidelicet
que ipsis p̄uenīat? CLI: Ea dūtaxat. ATHE: Que
nā igit diuinis uiris p̄uenīes erit. Nōne ea qua cho
ri decātāt? CLI: Nos ꝙdē hospes ꝛ ꝯ nō possumus
aliud canere q̄ qō in choro didicimus. in hoc enim
cātu assueti sum⁹. ATHE: Par est/Optimū enim
cantū nō didicistis. Quasi enim castrēsem rē. p. ha
betis potius q̄ urbanā. Propterea iuuenes p̄fece
to tanq̄ pullos gregatim poscētes habetis: Ñ ne
mo uestrū arripit suū ꝛ ad cohibēdā eius ferocita
tē cuidaz quasi equoz magistro cōmittit/qui erudi
at ipm leniter tractās ꝛ māsuefaciens ꝛ cetera que
educationi p̄uenīūt pagēs. ex quo nō modo p̄bus
miles efficiat/sed ciuitatū quoq; ꝛ urbiū idone⁹ gu
bernator quē quidē in p̄incipio diximus tyrtei mi
litib⁹ fore bellicosiorē quarto uirtutis loco nō p̄i
mo semp ꝛ ubiq; p̄uatim ꝛ publice fortitudis mu
nera colētē. CLI: Nescio quomodo rursus hospes
legū latoribus nostris derogas. ATHE: Nō ex aīo
id facio bone uir/siqdē facio/sed p̄ficiscamur quo
rō ducit/si uultis. Nā si musam hēmus chorō ꝛ
theatri cōmuni musa p̄stātiorē hāc illis exhibē cō
nemur/quos diximus illā quidē uereri/ꝛ aliā que
rere meliorē. CLI: Oino. ATHE: Dib⁹ igitur que
cūq; gratia quedā sequtur/inesse id oportet/ut uī ea
ipsa gratia sola in his allīciat sitq; p̄cipuū/uel recti
tudo/uel utilitas: Exēplo/qō dico/exponā. Cibus
ac potus ꝛ alimētū omne gratiā habet/quam uolu
ptatē dicimus. Rectitudinē uo ꝛ utilitatē/si confert
ad sanitatē. CLI: Prorsus. ATHE: Sic ꝛ in disce
do gratia iest que uoluptas noīat. Rectitudo etiaz
atq; utilitas ꝛ bonus habitus atq; pulcher: que ab
ipsa uitate efficiuntur. CLI: Ita est. ATHE: Quid
porro in artib⁹/ꝺbus fīlia effinguñ/nōne idipsum
inspicimus: Voluptas p̄fecto/ex illis qñq; p̄uenit⁹
quā par est gratiā noīare. CLI: Certe. ATHE: Re
ctitudinē uo taliū ut ūniuersaliter dicam equalitas
ipsa tāti talisq; efficit/pot⁹ q̄ uoluptas. CLI: Præcla
re. ATHE: Voluptate igit sola id merito iudicabitur
qō neq; utilitatē neq; uitatē neq; fīlitudinez: neq; rur
sus dānū efficit: sed solū causa gratie illius fit/que con
comitat alia quā uoluptatē recte possum⁹ noīare: qñ
uidelicet nihil istoz ipsam sequit. CLI: Voluptatē di
cis solā/que minime noceat. ATHE: Nēpe ꝛ iocū ac
ludū rursus eā ipsam appello/qñ nec nocumēti neq;
utilitatis aliq̄d affert estimatione dignuz. CLI: Vera
loqueris. ATHE: Sequit ex his que diximus/nullaz
imitationē uoluptate ꝛ opione nō uera/iudicādā esse
fīliter etiā equalitatē nullā. Nō enim qz huic uideatur
aut qñ hic gaudeat/ideirco equale ipm equale est. aut
cōmēsurabile ipsum est cōmēsurabile: sz nullo alio q̄
uitate sola. CLI: Sic est oīno. ATHE: Atqui musicaz
oēz imitatricē ꝛ similiū effectricē eē dicim⁹. CLI: Cui
dubiū? ATHE: Cū ergo qs sola uoluptate musicā as
serit iudicari minime audiēdus est: mimeq; huiusmo
di musica/si alicubi colit querēda est: sed illa que per
imitationē boni fīlitudinē possidet. CLI: Vera hec sūt.
ATHE: Qui ergo cātus spēm ꝛ musam querūt opti
mā/nō eā que iocūda/sz que recta est/querere debēt.
Rectitudo enim imitationis in hoc cōsistit/ut diceba
mus/si tātū ꝛ tale fiat qō imitatione exprimit/ quātū
ꝛ quale in seipso est. CLI: Cui dubiū? ATHE: Atq; il
lud de musica oēs cōcederent/oia uidelicet poemata
ei⁹ imitationē eē atq; assimilationē. Qō ꝛ poete oēs/
ꝛ auditores histrionesq; cōcederēt. CLI: Magnope.
ATHE: Oportet igit circa unūqōq; poema ꝛ figmē
tū ut uidetur ꝙd sit qō effingit cognoscere illuz qui in
ipso nō sit erraturus. Nā qui nec nouit ꝙd eēntia ipsi
us uelit nec cuius imago sit/nunq̄ rectitudinē eius ꝛ
errorē intelliget? CLI: Nunq̄ certe. ATHE: Qui aūt
rectitudinē opis nō intelligit/num bene an male factū
sit cognoscet? Obscurius eq̄dē loquor. Forte uo plani
us ita mihi dicet. CLI: Quo pacto? ATHE: Multe
ad aspectū pertinētes similitudines fiūt. CLI: Certe.
ATHE: Sicq; corpis depicti modū nō teneat/cogno
scet ne unq̄ utrū recte sit pictū? Utputa. utrū articl'os
corporis ꝛ singulas particulas habeat/ꝛ numerum ꝛ
qualitatē ꝛ locationē singuloz p̄ut decet ad singula/
colores p̄terea atq; figuras/uel contra utrū p̄turbate
hec oīa picta sint? An cēses hec aliquē cognituru⁹/qui
aīal qō pingitur minime nouerit? CLI: Nullo modo.
ATHE: Si autē cognoscat aliquis hoiem esse id qō
pictum uel quoquo modo formatū est/suasq; partes
oēs ꝛ figuras ꝛ colores ab arte accepisse/num idē ne
cessario sicubi defect⁹ aliquis pulchritudinis in eo sit
p̄tinuo agnoscet? CLI: Oēs ferme hoc modo hospes
que in animalib⁹ pulchre se habēt/ cognosceremus?
ATHE: Recte loqueris. Nōne igit in imagine omni
siue per picturam siue per musicā siue quomodocūq;
aliter fiat/tria hec p̄udētem iudicē habere oportet?
p̄imum ut cognoscat quid sit quod in imitationez ca
dit, secūdum/ut recte. tertiū ut bene quelibet similitu
do uerbis concentibus numeris effecta sit/ nouerit.
CLINIA: Videtur. ATHENI: Ne pigeat igitur dif
ficultatem que in musica est/exponere. Porro quoni
am magis hec q̄ alie similitudines/celebratur/ ma
iore q̄ in ceteris opus est diligentia. Nam qui in hac
aberrat/ maxime leditur/cum sub eius suauitate ma
los imbibat mores. Difficile autem id cognitu est/

quoniam poete nō ita ut muſe artem poeticam tenēt. Nunq̄ enim ille tātum errare poſſent / ut in effingendis viroꝝ vbis/colorē mulierū cōcētuſq̄ redderent. Uel in ꝯcētibus figuriſq̄ liberoꝝ/ſeruoꝝ ꝛ illiberalium numeros. Uel in numeris figuriſq̄ liberis/ꝯcētuꝫ uel ſermonē numeris ꝯtiū. Nunq̄ inſup ferarū uoces atq̄ hoium pulſandoꝝq̄ inſtrumētoꝝ ꝛ ſtrepit⁹ oēs quaſi vnū aliq̄d imitarent/in vnū ꝯfunderēt.humani vo poete huiuſmodi multa pturbate ꝛ ſine rōne cōmiſcent/riſumq̄ hoibus cōmouēt:quos Orpheus dele ctationis gratiā ſecutos ait. Dia enim hec ꝛ ꝯfuſa cernūt ꝛ ipſi quoq̄ diſtrahūt poete numerū q̄dē atq̄ figuras:a ꝯcētu ſeoꝛſum/oratiōes nudas abſq̄ ꝯcētu metrice cōponētes.atq̄ etiā cōcēt⁹/ꝛ numeros abſq̄ uerbis/nude citharе pulſationi ꝛ tybie ſono accomodantes. Qua in re difficilimū eſt / cognoſcere q̄d numer⁹ ꝛ ꝯcētus ſine uerbis fact⁹ ſibi uelit/ꝛ cui imitationi ſimilis ſit earū que rōne ſūt digne. Intelligere aūt opoꝛtet multa ruditate eē refertū id omne / qōcūq̄ ſiue uelocitatē ſeu tarditatē uocēq̄ feraruꝫ ꝓxime ſequit/ut aliter tybia citharaq̄ utaris q̄ ad tripudiuꝫ opus ſit atq̄ cantū. Nudo aūt utroq̄ uti/abuſus eſt miraculorum oſtētationi ſimilis ꝛ a muſis admodū alienius Sed hoꝝ quidē hec rō eſt. Nos autē hec nō cōſideramus/q̄ triginta q̄nquagintaq̄ annos ꝛ ultra nati muſis noſtris uti nō debeāt/ſed ut qñ debeāt videamus. Exiſtis aūt oratio hec nobis id ſignificare videt/qō ad q̄nquageſimū annū ꝓuectos q̄buſcūq̄ canere op⁹ eſt meli⁹ ceteris chori muſam tenere opoꝛteat. Neceſſe nāq̄ eſt ut acute concēt⁹ ꝛ numeros ſentiāt atq̄ cognoſcāt. Quomodo enim aliter q̄ſpiā rectitudinē cantus cognoſcet cui cōuenit uel nō cōuenit:circa doctrinā ꝛ numerū/quē illi poeta adiūxit/utrum recte iūxerit nec ne? CLI: Nullo certe pacto. ATHE: Uulgus autē deridēdū eſt/cum ſe putet qō boni cōcētus numericq̄ cōpos eſt/ꝛ qō ꝯtra/ſatis cognoſcere.quotcūq̄ videlicet ipſoꝝ cantū ꝛ numerū ſeq̄ coacti ſunt quidē/qm̄ vo q̄d in ſingulis iſtoꝝ fiat ignoꝛāt/quomodo etiā recte fiāt hec neſciūt. Quilibet enim cant⁹ ſi oia ſibi ꝓuenientia cōtinet/recte ſe habet/ſi non continet:contra. CLI: Sic oino neceſſe. ATHE: Quid poꝛro? Siquis rōnē eius q̄due habeat nō itelligit/nūquid qō dixim⁹/quo pacto recte ſe habeat in aliquo vnq̄ cognoſcet? CLI: Quo pacto id fieri poſſet? ATHE: Hoc itaq̄ nūc in his inueniſſe videmur/qō cātoꝛes eos ſenioꝛes quos ꝓius quidē nolētes ita ꝓuocam⁹ ut libēter quodāmodo canāt/uſq̄ adeo hec didiciſſe neceſſe eſt / ut eoꝝ q̄libet tam numeroꝝ ꝓgreſſus ꝛ pondera/q̄ ſonos fidiū harmonicos ꝓſequat/ut ꝯcētus ꝛ numeros intelligētes illos eligere poſſint quos tātis ac talib⁹ decantari opoꝛteat. atq̄ ita canētes ꝛ ipſi uoluptates innocuas ꝓfectim ꝓcipiāt/ꝛ iuuenes ad ꝓbos moꝛes decantib⁹ pducāt/ꝛ oblectamentis. Eatenus aūt docti/exq̄ſitioꝛē q̄ vulgus ꝛ poete ipſi diſciplinā habebūt. Tertiū quidē illud ſiue bona ſiue mala imitatio ſit/nō eſt neceſſe ut poeta cognoſcat/ꝯcētū vo numerūq̄ neceſſe. Iſti aūt oia tria cognoſcere debēt/ut optimū ꝛ ſcōm eligere queāt. Aliter aūt nunq̄ ſufficiēter ueluti in cantationib⁹ q̄buſdā poterūt iuuenū aios ad virtutē allicere. Enimuero qō ab initio uoluimus ut videlicet dionyſiꝰ choꝛo rectā opē ꝓmo noſter afferret/ꝓ virib⁹ dictū eſt. Uerū ꝓſideremus an hoc ita ſit factū. Talis utiq̄ ꝙētus hoium neceſſario/cōpotatione ꝓgrediēte turbulētioꝛ reddit. Qō ꝛ a ꝓncipio ſuppoſuimus in his que fiunt hodie / neceſſario fieri. CLI: Neceſſe. ATHE: Ubi certe vnuſq̄ſq̄ ſcipo leuioꝛ fact⁹/extollit ꝛ exultat/audaciaq̄ replet:nec audit ꝓximū.ſz tā ſuiipſius q̄ ceteroꝝ oium ducē ſe ſufficientē exiſtimat. CLI: Abſq̄ dubio. ATHENI: An nō diximus/quotiēs iſta fiūt/bibētiū aios/ſicut in igne ferrū ita vino feruētes molliores iunioreſq̄ fieri:ꝛ iccirco facilius deduci ueluti qñ iuuenes erant/ſiq̄s ꝛ poſſit ꝛ ſciat erudire eos ac fingē. Fictoꝛē vo eūdē eē qui ꝛ tūc ꝓb⁹ legis latoꝛ dicebat Cuius in legib⁹ cōpotationi modus eſt ꝓſcribēdus ut poſſint he leges ꝓfidētē illū audacēq̄ ꝛ impudētioꝛē q̄ deceat/factū qui oꝛdinē viciſſim in ſilentio ſermone/cōpotatione ꝛ muſica ſeruare non vult/cohibere atq̄ ita inſtruere/ut ꝯtra in oibus facere uelit q̄ faciat:cōtra inſurgētē ac turpē cōfidētiā ad mouētes timoꝛē optimū cū iuſtitia:quē q̄dē timoꝛē diuinū/pudoꝛē ꝛ uerecūdiā noiauim⁹. CLI: Est ut ais. ATHE: Harū legū auctoꝛes atq̄ cuſtodes / a pturbatione ꝛ ebrietate remotos eē oportet / vino lētoꝝ duces. Sine q̄b⁹ cōtra ebrietatez pugnare durius eſt q̄ ſine ducib⁹ ſobrijs cuz hoſtib⁹ dimicare. Sic aūt neq̄ obtēperare uelit his neq̄ ducib⁹ dionyſiꝰ ultra annos ſexaginta natis/equale uel etiam maius dedecus ferat / q̄ qui ducib⁹ martis non pareret. CLI: Recte. ATHE: Nonne ſi talis ebrietas talisq̄ ludus adhiberet/cōpotatoꝛes magnā inde utilitatē cōſecuti/ꝛ maioꝛi q̄ prius inuicem beniuolētia iuncti/non aūt ſicuti nunc inimici diſcederent: cuz legitime inuicē ꝓuerſati eēnt ꝛ ducētib⁹ ſobrijs temulēti quoq̄ legib⁹ obtēperaſſent. CLI: Sic certe/ſi talis eēt ebrietas qualē mō narrabas. ATHENI: Ne igit liberi patris mun⁹ ſimpliciter ita vituperemus/quaſi malū ſit neq̄ dignum ut in ciuitate recipiatur. Atqui plura etiam in hāc ſentētiam referri poſſent. q̄uis maximū illud bonum quod largitur Dionyſius/efferre in multos uerear/quoniā hoies cum audierint non recte accipiant nec intelligant. CLI: Quid iſtud? ATHE: Rumoꝛ quidā ꝛ fama defluxit ad nos/hunc deū a nouerca iunone ex ai ſnia olim deturbatū fuiſſe. Atq̄ iccirco ulciſcēdi gratia bachationis choꝛeā omnēq̄ inſaniā induxiſſe. Et vinū ad hoc ipſuz tribuiſſe. Ego aūt hec illis dimitto: qui tutuz arbitrant talia de oīs dicere. Illud tñ ſcio qō nullū aial cū tāta ac tali naſcif intelligētia:quāta ꝛ āl⁹ ſibi cū ꝓfectū fuerit/cōuenit. hoc poꝛro in tēpoꝛe quo p⁹dētiam ſuam nōdum poſſidet/furit omne ꝛ ſine oꝛdine clamat:ꝛ faſtu elatum laſciuiēſq̄ ſallit. Recoꝛdemur autē quod muſice ꝛ gymnaſtice hec eſſe ꝓncipia diximus? CLI: Recoꝛdamur. ATHE: Nōne etiam qō numeri ꝛ concentus ſenſum nobis ſolis dediſſe hoc principiuz diximus? Apollinē vo ꝛ muſas ꝛ Dionyſiuz duces ad hec nobis eſſe tributos? CLI: Utiq̄. ATHE: Uinū vo ut ferunt multi ad ultionem hominibus datum eſt ut inſaniāt. Ut autem ſermo habet noſter remedium ꝛ medicina in contrarium ut animus quidez pudoꝛē/coꝛpus autem ſanitatem ꝛ vires adipiſcatur. CLI: Egregie hoſpes ſupioꝛem oratiōnē cōmoꝛaſti. ATHE: Sed iam media pars eoꝛum que

ad choꝛeā

ad chorea pertinet dicta est. Reliqua vo ut videtur pficiemus ne? An ptermittemus? CLI: Quas nam dicis ptes? & quo partiris utraq? ATHE: Tota quippe chorea vniuersa nobis dicta est disciplina. choree vo pars vna in uoce est per numeros & cantus. CLI: Ita est. ATHE: Altera in corpis motu per numeru atq figura. Sz numeru qde habet cuz motu uocis coem: figura vo ppia. In prima autez illa parte cant⁹ ipse uocis est mot⁹. CLI: Vera narras. ATHE: Sz uocis qde habituz/qui ad discipli na virtutis animi puenit/nescio quo modo musica noiauimus. CLI: Recte admodu. ATHE: Si aute corpis mot⁹ in ludo que saltatione appellauim⁹/ ad corpis usq virtute attingit artificiosam hanc ad id ipsius deductione gymnasticam nominem⁹. CLI: Rectissime. ATHE: De musica qde/qua media choree parte dixim⁹ satis actu putauim⁹/ atq ita de ea sit dictu. Quare de reliqua iam dicamus: uel qd agedu? CLI: O vir optime/qui cu cretensib⁹ & lacedemoniis disseris qn iam satis tractatum de musica est/sz de gymnastica hactenus minime/ qd na rnsuru tibi ad iterrogatione huiusmodi utrum vis nostru existimas? ATHE: Affirmabo eqde te cu hec iterrogaueris apte ia rndisse. Intelligo eniz qo hec tua interrogatio rnsio quedaz est ut dixi ac iussio simul ut trasigant/que ad gymnastica ptinet. CLI: Optime intellexisti/& sic facias. ATHE: Facile du est. neq eniz difficile est que nobis utriscq notissima sunt trasigere. Nepe huius artis utriq multo magis q illius piti estis. CLI: Vera ferme dicis. ATHE: Nonne huius quoq ludi principiu est: qz vnuqo q aial natura saltare cosueuit. Homo autez ut tetigimus cu numeri sensum accepit/saltationez pepit. Cant⁹ ite numeru excitat. Que ambo inicez copulata chorea & ludum pepererur. CLI: Ita est. ATHE: Huius parte altera ia pegimus. Altera de inceps aggrediemur. CLI: Prorsus. ATHE: Sermone igit de ebrietatis chorea primu hac si placet finia ?cludamus. CLI: Quo na pacto? ATHE: Si ciuitas aliqua tanq re seria copotationib⁹ cu legu & ordine utat/exercitationis cuiusda ad teperantiaz gratia/& alias uoluptates no fugiat/sed eade rone ut ipsas supet exerciteť/hoc utiq pacto oibus his utedu. Sin vo tanq ludo utat copotationibus ciuitas: & liceat cuiq qn uelit & qbuscuz uelit cobibere & alia quecq pro libidine exercere: no essez hui⁹ sententie/qo deceat ciuitate ista aut hunc viru ebrietati aliqn indulgere. Sz multo magis q cretensiu lacedemoniorucq usu: carthaginensiu lege ?barę. Ut nunq in castris dsq gustare vinu audeat: sz toto illo tpe aqua bibat: & in ciuitate nunq vini usum seruo uel serue ?cederę. Sz nec magistratib⁹ toto eo tpe quo magistratu fungunt. Gubernatores etiaz atq iudices munus suu subituros a vino penit⁹ ?bibere. Deliberaturos quoq de reb⁹ no oino negligedis. Ac nulli penit⁹ iterdiu vinu ?cederez nisi exercitationis corporee morboruq causa hoc potu opus fuerit. neq etiam nocte viro uel mulieri qn liberis opam dare uolut. plura etia referri possent in qb⁹ hoies legis recte metisq copotes vino abstinerēt. Quapropter ?m hac rone nec multis ciuitati vines op⁹ eet. Atq & reliqua agricultura oisq viuendi norma ordine suum teneret. Ac vini usus ferme oium moderatissimus & parcissimus esset. Hic itaq sermoni de vino hospites/si uobis quoq videt/apex allat⁹ sit. CLI: Probe dictu. Quare & nobis ita videtur.

¶ Argumentum Marsilij Ficini in librum tertiu de Legibus.

Quemadmodu medicus sanitate corporis ita leguz auctor spectat animi sanitatem. Am vo oib⁹ optabil⁹ est ualitudine pro spera retinere ne peat/ q recipe peute/ic circo pcipuu utriusq tam ciuilis q medici institutu est/seruare siue corporis siue animi sanitate: seques vo utriusq psiliu esse videt optimu/siue corpori siue aio habitu siqn amissus fuerit restituę. Qua obre & apud Platone & apud vitate scriptores illi legu cotenendi cesent/qui subito qua cesura scelera perpetrata sint puniēda decernunt. Qua vo rone hoies ita oriant/nutriant/erudiant/ut scelera ppetrare nolint no puidet. Nemo igit admiret Platone nostruz firmissime sanitatis animi studiosum/ta in libris legu q de re.p. diu per multa que vident leuia/& ad educados pueros adolescetesq ptinet accurati⁹ diuersari. Sic enim decet diligentissimu aioq medicu face: eosq statim natos ita coponere/ut uel quasi vna cuz firma sanitate geniti videant/uel saltem etate adolescete/ sanitas ai pariter coalescat. Hinc itaq pcedens illa libri legu primi scoiq diligetia in omni musice ludicq genere atq puiuis. Du eniz de auctoris legu officio disputat/pcipuu eius. i. circa pueros & adolescetes studiuz ai oia iudicat declarādu. Ubi meminisse te uolo quata cautioe ad potu vini iudicauerint accedendu/ut no liceat quotidie bibere/neq cuilibet neq ad cuiusq libidine. Sed in solemib⁹ outaxat puiuis: & tuc qdez viris & moderate/raro vo meruz/sub arbitro tn & iudice. Alioqn memineris & quatu ?bet/ut no liceat in castris militib⁹ gustare vinu: neq in ciuitate seruis/neq magistratib⁹/neq gubernatorib⁹ & iudicibus/ipo iudicu rpe. Neq viris mox de reb⁹ magnis deliberaturis/postremo neq viro uel mulieri ea hora qua liberis opam dare ?stituut. Nec opepciu fuerit diligenter comemorasse. Pergam⁹ ia ad ppriu libri tertu argumetu. Cu igit lex ipa ciuilitatis. i. discipline ciuilis forma sit/ciuilitas aut forma sit ciuitatis/haud abre de legib⁹ tractatur⁹ multa de ciuitatis ciuilitatisq initio disputat. Ambigit aut utru genus humanuz fuerit ab eterno nec ne/siliterq de mudo. Et qo alicubi tepus noiat infinitu/haud quaq sine principio ppie atq sine significat. Sed nostris potius coputationibus infinitu: ideoq dicit sepe tepus iextimabile potius q immesum. Atq & in sexto similiter ambigēs sentetiaz ita disiugit. hoium generatio aut nunq incepit/ aut inextimabili ante nos tporis logitudine cepit. Inextimabile vo forsan dicit/siquis no solu annos solares/ sed etia lunares/& dies & horas numerare ?tenderit. Satis autem christiano furit: philosophu mudi eternitatem non affirmasse. Sed quid nam de mille annorum milibus his mosayci dicet? Forte Platone egyptioq more breuiusculos annos computauisse. At vo & de his & de mudi illuuionib⁹ oportunius agit in Timeo. Jam vo ad ipsam materia legu. i. ciuitate ciuilitateq reuertamur. Quatuor ciuilitatis figure pcipue numerantur. Prima quidem statim post generis humani

Quatuor figure Cumitatis

calamitatē in ſupſtite quodā eius ſemine ſeruato uel altiſſimoꝝ mōtiū bñficio/uel diuina potius puidētia. Tūc eniꝫ ꝓbabile eſt filios nepoteſq patris familias impio paruiſſe. Nō quidē impiū ſola cōſtat lege nāe. Scōa figura inter familias plures iam inter ſe uel oppido uel uallo quodā ſimili cōgregatas. Cōgregatas inꝫ tū indigētia mutua/tū metu ferarū. Sꝫ ab ipo cetus huius exordio ſimile eſt tot gubernādi formas: quot ⁊ domicilia extitiſſe: opionibꝰ iter ſe moribuſq lōge diuerſas. Ob quā diuerſitatē mutuis ſuborti in iurijs coacti ſunt cōes quoſdaꝫ arbitros ⁊ iudices rectoreſq ꝓſtituere. Uñ tertia iaꝫ orta eſt ciuilis diſcipline figura/a p̄cedēte videlicet iniuſtitia ducēs originē. Probabile vo eſt eiuſmodi rectores urbis/cōes p̄ſeruaſſe ciuitati leges/ poſtꝙ honeſtiſſimas quaſq domicilioꝝ leges cōſideraueruṫ per eaſq rei familiaris diſciplinā ad diſciplinā rei.p. trāſtulerūt. Quarta denicq figura eſt in quodā gētiū regno. Ubi plures inter ſe urbes in eādē uolūtatē cōemq legē ita cōueniunt/ quē admodū in urbē vnaꝫ familie plures. Prima quidē figura extra urbē eſt per leges ſingulas/natura/rōne/uolūtate cōſiſtēs. Scōa vo iam in urbe/ſꝫ per ſingulas adhuc domicilioꝝ leges/indigētia q̄dā metuq ꝓgregata. Tertia in ciuitate per leges iam cōes/occaſione iniuſtitie/iuſtitiā colēs. Quarta ex pluribꝰ ciuitatibus per eādē uolūtatē legēq ſimilem cōgregatur.

Diuinū poetarū genus

¶ Inter hec admonent poete ad canēda diuina/ubi dicit poetarū genus diuinū eſſe/agiq deo. Admonētur quoq auctores legū ut neq arduas neq violētas ferāt leges/ſꝫ leues quoad fieri pōt atq ſuaues. Preterea exēplo quodā hiſtorico/principale ſequit diſputationis huius ꝓſiliū: de p̄cipua cōdēdarū leguꝫ ⁊ optima rōne. Que quidē hinc maxime ſumit exordiū ſi auctor in his ferēdis vniuerſam q̄dē ciuiū virtutem ſpectet/maxime vo maximā oium atq ducez. Nemo vo dubitat virtutes alias a prudētia tanꝙ iferioza mēbra a capite duci. Hāc utiq tā neceſſariā nobis eſſe ꝙ nobilē ex eo cōfirmat/qō oēs cōmuni uoto id optant in primis/ut humana oia p̄o ſui deſiderio ſuccedant atq gerātur: eūq cui ad uotū cūcta ſuccedūt beatiſſimū foze oium arbitrant. Plato vo cōtra infert miſerimū foze illū / cuiꝰ cupiditates quotidie ſequant euētus. Niſi tāta ſit prudētia p̄ditus/tātaq per prudētiā aiuꝫ moderatiōe regat/ut uera diſcernat bona ⁊ que rōnē ſecreuit neglectis alijs appetat. In his admonet nō eē optādū ul orādū ut oia cupiditatē noſtrā ſequātur/imo ⁊ cupiditas rōnē. Tāgit ⁊ ꝓgruam filij ad patrē/patris ad deū cōparationē. Cupit certe ⁊ p̄catur ſibi puer euenire ꝙ plurima quaſi bona/que pater interea ne accidant deꝑcat tanꝙ mala. Similiter uana ⁊ noxia uota hoium celeſtis pater quotidie deteſtatur. Neq refugiū ad euitāda fallacia uota/ullū nobis eſt excepta prudētia. huic ergo per ciuiū aios ppagāde legiſer in primis incūbēt publice ſtudēs felicitati. Tanta enim prudētie perfectio eſt ut ⁊ optāda doceat exoptare atq cōparare ⁊ cōparatis ea potiſſimū uti rōne qua ꝓſint. In his aūt felicitas ciuitatis tota ꝓſiſtit. Que admodū vo ciuitatē ſeruat prudētia/ita deſtruit imprudētia: quā noiat ignorātiā. Nō ignorātiam inꝫ uel litterarū ppie uel artis cuiuſdam uel externoruꝫ quoꝝdā a nobis alienoꝝ: ſed ignorātiā boni /ut alibi ſepe dicit/atq hic ſignificat: Sꝫ addit eā eē ⁊ ꝑuatiz ⁊ publice pnitioſiſſimā ignorātiā per quā q̄s neſciat ita ſuū aiūm tēperare / ut rōnis ſue tanꝙ regine legibꝰ ſenſus quaſi populus legitime educatꝰ obediat/adeo ut nō alia ꝓſequat ⁊ fugiat/nec alijs aliter ue gaudeat atq doleat ꝙ rōnis iſtituta p̄ſcribāt. Quicūq ignorātia eiuſmodi obcecant/etiaꝫ ſi ingenioſiſſimi atq litteratiſſimi ſint ignorantes a Platone cēſentur. Qui vo tēperati ſūt/prudētes ab eo iudicant atq ſciētes/etiā ſi litteras neſciāt. Prohibet deide magiſtratū illi tribui gubernādū: qui propter incōtinētiaꝫ gubernare ſe neſciat. Neq p̄fidit ciuitatē ſub eo recte feliciterq cōponi/in cuius aio ciuitas quedam eſt icōpoſita ſimul ⁊ miſera. Quāuis aūt ſeptē numeret deinceps rōnes que ad dignitatē impandi ꝓducere apud plurimos iudicant. ſ. Paternitas. Nobilitas. Bñatio. Potentia. Senectus. Prudētia. Sorꝫ tū vnicaꝫ ipſe p̄ceteris eligit. i. prudētiā. dicēs hāc eē ꝓpriaꝫ dignitatis impatorie rōnē. ſ. ut prudētiores ubiq iperēt: iprudētiores obtēperēt. Quēadmodū ⁊ oculoꝝ officium eſt ducere. pedū vo miniſteriū pgere. Itē ſicut in qualibet arte p̄ſertim nauigatoria ⁊ militari ⁊ medicina eius q̄dē qui plus itelligit/eſt p̄cipe/eius vo/qui minus ea in re cognoſcit/eſt exeq. Ita ⁊ in arte ciuili/partim vniuſculuſq/partim familie/ptim ciuitatis gubernatrice illi appzime oēs parere debēt qui p̄ceteris q̄d potiſſimū humane ſaluti ꝓducat itelligit.

Prudentia

Lex ergo cōez optās prudētiā/puidebit: ut preter puerilē eruditionē ad prudētiā cōferētē/numerum quoq publicoꝝ gradus pro ipſiꝰ prudētie gradibꝰ ubiq diſtribuant. Ac ne iprudēter hoꝝ gubernacula cōmittant: faciet ne mera ⁊ igēs impandi auctas ꝓcedat. Sꝫ oēs q̄dē ſubijciet legibꝰ/ reges aūt cū ſenatu cū ꝓſilio populari. Cauebit in ꝑmis nequ ſupba laſciuia cupiēs plus poſſe ꝙ leges/diſſēſionē pariat: ⁊ ruinaꝫ. Studebit ut totū ciuitatis coꝝpꝰ q̄ad fieri pōt liberū ſit prudēs ⁊ amicū liberū q̄dē ut poſſit q̄libet patrie ſue ꝓſulere: prudēs aūt: ut ſciat: amicū rurſuꝫ ut uelit. Demineritria hec in ea ciuitate facilius ꝓuenire/que iter vnius ac populi potētiā obtinet mediū: ut neq vnꝰ ſe totā ſubdat impantis arbitrio uel potētie paucoꝝ: neq quēlibet abſq delectu recipiat ꝓſultorē: ſꝫ plurimū q̄dē optimatū conſtet gubernatione: nō nihil quoq bēat regū/nō nihil iſuper popularis/Circūſpiciet mores fortunaſq p̄incipū: quo ꝓſpiciat ciuitatū regnoruq exitiū maxime oiuꝫ ex delitioſo luxurioſoq adoleſcētū viroruq victu ꝓcedē. Quippe cum nemo ex huiuſmodi vita virtute p̄ſtans euadere poſſit: Sed eger neceſſario fiat/fragilis ⁊ inflatus ⁊ cecus. Mandabit ꝓpterea tēperantiam ab omnibus maxime coli. Sanciens eos potiſſimū honorari/qui tēperatiſſimi omniuꝫ iudicio cōprobentur. Neq patietur fortitudinez ab ullo abſq tēperantia poſſideri: quaſi rem ciuitati ualde periculoſam. Quinimmo neq multarum rerum peritiaꝫ abſq iuſtitia tanꝙ grauiter nocituraꝫ. Summatim vo in primo honoris gradu/dotes animi ſi cum tēperātia mixte fuerint collocabit. his corꝑis ſubijciet bona bonis corꝑis ſimul ⁊ animi externa ſeruire mandabit. Prohibebit quoq nimiam libertatem/uetabit ⁊ nimiam ſeruitutem. Nam nimia

Impudentia

q̄dē

q̄dē seruit⁹ amicitiā.i. ⁊ beniuolētiā populi erga p̄n cipē ⁊ charitatē erga patriā e medio tollit/adeo ut leui de causa uel p̄inceps uel patria pereat. Liber tas ꝺo nimia lasciuiā p̄imo parit/deinde cōtēptuz legū/post hec frequētes seditiones ⁊ extremaz de niq; seruitutē. Nemo ꝺo miret Platonē ⁊ hic ⁊ se pe alibi ludos siue potius studia musice magnifice re.quasi ad pmutādos in utrāq; partē mozes tam publice q̄ p̄uatim possint q̄ plurimū. Nā ea tēpe state ⁊ familiare oīb⁹ ⁊ palā frequētissimū erat eius modi studiū. qō aūt ab oīb⁹ fit atq; cōtinue nō mi nozem ferme in aīum vim habet q̄ aer in cozpus. Preterea que apud medicos parū cautos habent leuia/apud Platonē obseruātissimū humani gene ris medicū haud ꝓtēnēda cēsentur. Descendit post hec ad supiozē epiloguz. In quo epilogo posset ꝺs piā clausulā illā. si ꝺo quicq̄ ⁊ que sequunt ita fozsi tan legere. An ꝺo q̄cq̄ conferimus nec ne: Quis redarguet: Cuz inter nos omnia dicta fuerint. Sz ista tu videris.

¶ Tertius de legibus.

Principium ciuilis vite.

Hec quidē ita se habeāt. Ciuilis autē discipline initium qō nam fuisse dice mus: An nō hinc facilime ip̄m quis optimeq; inspiciet: CLI: Unde naz: ATHE: Unde ciuitatū quoq; incre mētū ⁊ ad virtutē ⁊ ad vitiū licet in spicere. CLI: Unde dicis: ATHE: Reoz eq̄dez a lō gitudine infinitateq; tp̄is/rerūq; in eo mutatiōib⁹. CLI: Quo pacto id ais: ATHE: Age dic si habes ex quo urbes ciuilesq; hoiuz institutiones cepunt/ quanta tp̄is p̄cesserit multitudo. CLI: Nequaq̄ id facile. ATHE: Inexplebile utiq; hoc ⁊ impossibi le cogitatu. CLI: Sic est oino. ATHE: Nōne innu mere in hoc tpe cōdite sunt ciuitates: Totidēq; de structe: que omni ciuilis vite cōditione passim use sint. Factaq; modo e minozibus/mō minozes e ma iozib⁹/peiozes quoq; ex meliozib⁹ ⁊ cōtra ex peio rib⁹ meliozes: CLI: Necessariū id q̄dē est. ATHE NI: Hui⁹ igit mutationis causam excogitem⁹ si pos sum⁹. Fortassis enim p̄imā vite ciuilis causam mu tationemq; nobis ostendet. CLI: Probe loqueris. Quare ⁊ te oportet q̄d hac de re sentias diligēter exponere: ⁊ nos attēte auscultare: ATHE: Nū igi tur p̄isci sermonis vitatē aliquā hēre vident: CLI NI: Qui nā: ATHE: Multos videlicet hoiuz ite rit⁹ ex diluuiis morbis alīsq; pestib⁹ olim accidisse ex q̄b⁹ pauci hoies supstites fuerint. CLI: Valde id cuiq; visile. ATHE: Age iā de multis vnuz hoc exi tiū qō illuuione factū est p̄spiciam⁹. CLI: Quid in hoc cogitare nos iubes: ATHE: Nēpe eos qui cla dē tūc euaserūt/mōtanos quosdā ⁊ pastores fuisse in mōtiū cacumin⁹ pauca semina ad ppagādū ge nus hoiuz p̄seruata. CLI: Patet. ATH: Atq; neces se est eos ⁊ aliarū artiū fuisse exptes/⁊ auaritie p̄tē tionisq; studia iter ciues/ceteraq; aduersus alios astutias ignozasse. CLI: Cōsētaneū id q̄dē. ATHE NI: Ponam⁹ etiā cāpestres ⁊ maritimas urbes su bito illo tpe pīsse. CLI: Ponam⁹. ATHE: Instru mēta igit oia ⁊ quecūq; artiū siue ad disciplinaz ci uilē siue ad facultatē aliā ptinētiū/extabāt inuēta/ꝓci disse illis tp̄ib⁹ asserem⁹. Quō enī o vir optime si hec in sempiternū ita se ut modo hīnt ia pmāsissent/nouuz q̄cq̄ alicui eēt iuētū: CLI: Nēpe q; inumerabilis que dā multitudo annoz ignozabat ab illis. Mille autez anni uel duo milia ex quo q̄cq̄ dicebat inuētū partim dedalo partim ozpheo partim palamedi patebāt. Si cut que ad musicā ptinēt/marsye ⁊ olympo: que ad ly raz/amphioni attribuunt: aliaq; alīs multa/ut ita di cā/heri ⁊ nudiusterti⁹ adinuēta. ATHE: Uides ne cli nia p̄termissū abs te eē amicū: qui uere heri fuit: CLI NI: An epimenidē dicis: ATH: Hūc eq̄dē. Lōge enīz hic in nouarū rerū excogitatiōe oīb⁹ apud uos excel luit o amice. Qō sane vbis olim hesiodus diuinauit: re aūt epimenides ipse p̄fecit ut uos asseritis. CLI: As serimus plane. ATHE: Ex ea utiq; deuastatione ma gnā terribilēq; humanis in reb⁹ desolatiōnē accidisse tūc arbitramur. Fertiliū agroz magnitudinē desertā: ceteriq; aialib⁹ corrupris vix boum caprarūq; gen⁹ ⁊ illud q̄dē rarū relictū fuisse: q̄b⁹ pascēdis tūc hoies nitā agebāt. CLI: Cui dubiū: ATHE: Ciuitatis vo ⁊ disciplīne ciuilis ⁊ legū de q̄b⁹ p̄ns a nobis sermo ha bet/nunq̄d memoriā q̄dē ullā/ut ita loquar/fuisse pu tamus: CLI: Nullā p̄sus. ATHE: An nō ex illis ita dispositis nobis hac oia puenerunt: ciuitates disciplī neq; ciuiles/artes/leges / ⁊ vitioz atq; virtutis non parua copia. CLI: Quo pacto id ais: ATHE: Nun quid arbitramur o vir mirifice eos hoies/cū multoz que inter ciues honesta hīntur uel turpia ignari eēnt / summos uel in virtute uł in vitio extitisse: CLI: Pro be dixisti: ⁊ qōuis itelligimus. ATHE: Lpe igit pgre diēte ac genere hoium multiplicato/ad eū quē nūc vi dem⁹ habitū/puecta oia sunt. CLI: Recte admoduz. ATH: Neq; tū subito ut visile est/sz paulatiz lōgoq; in tpe. CLI: Valde sic decet. ATHE: In cāpos enim ex cacuminib⁹ mōtiū recēs fozmido descēdere phibe bat. CLI: Certe. ATHE: Nōne ⁊ ꝓpter paucitatez il lis tp̄ib⁹ mutuo iter se aspectu cōgratulabant: p̄sertim cū neq; terra neq; mari trāsit⁹ ad alios facilis fuerit/ oībus ferme ad trāsitū istrumētis deletis vna cū arti bus. Quapropter iuicez p̄uenire nō poterāt. Ferrum nāq; ⁊ es ⁊ metalla oia cōfusa pierāt: ut inueniri ⁊ in lucē erui nō posset: vñ ⁊ lignoz fabri nō erāt. Nā ⁊ si aliqō istrumētū/relictū q̄q; in mōtib⁹ supfuerit/cito tñ p̄tritū euanuit/nec alia fieri poterāt/anteq̄ ars me tallica hoib⁹ iterū iueniret. CLI: Quo enim pacto ali ter fieri potuisset: ATHE: Quot aūt gnātionibus po stea id factum esse putamus: CLI: Prosecto multis. ATHE: Igit artes quecūq; ferro utuntur ⁊ ere cete risq; huiusce modi oīb⁹ eodē tpe/imo etiaz maioze ig rātie tenebris obsite ignozabant. CLI: Certum id est. ATHE: Quietiā neq; seditio illo tpe neq; bellū erat CLI: Qua rōne: ATHE: Primo qō ꝓpter desolatio nē ardēti se iuicē beniuolētia cōplectebatur. Deide qō cib⁹ bellū nō p̄citabat. Pascuoz eni nulla erat iopia/ nisi forte q̄busdā paucis ab initio. Pascuis aūt pluri mū illis tp̄ib⁹ vitā agebāt. Lactis ite ⁊ carnium copia nō deerat. Ac uenatio facile alimēta nec illa q̄dē mala suppeditabat. Uestit⁹ p̄terea stramētoz/hitacloz ua sculoz q̄q; tā igneoz q̄ nō igneoz copiā hēbāt. Artes q̄ppe fingēdi atq; texēdi ferro nō idigēt: q̄bus hec oia dei nutu cōsequmur: ut siqñ hoies in talē calamitatem

Dedalus Orpheus palamedes Amphion Heri et nudiustertius Epimenides

decíderit: ꝓpagari gen⁹ humanū possint. Hac de causa nō ualde inopes erāt: neq; inopia cōpellebātur ad bella. Diuites etiā fieri minime poterāt: cum neq; aurum neq; argētū haberēt. In quocūq; ẏo hoiuz cetu nec inopia neq; diuitie sunt: huic iustissimi mores aderunt. Neq; enim ibi cōtumelia neq; iniuria/locuz haber. Emulatio quoq; z inuidia ꝓcul abest. His igit de causis boni erāt: ac maxime ꝓpter simplicitatē. Que cūq; eniz audiebāt honesta esse uel turpia/ꝓpter simplicitatē credētes esse uera monitis obtemperabant. Nec ullus ꝓpter sapiētie opinionem/ut modo fit/de mēdacio suspicabat: sed que de dīs z hoib⁹ dicebant uera putātes/dete ad hec vitā suā instituebāt. Quāob rem tales erāt oīno/quales paulo ante narrauimus. CLI: Ego dē z iste tibi in his ꝓsentim⁹. ATHE: Dixim⁹ porro generationes multas ita viuētes/tam illis qui añ diluiū fuerūt q̄ hodiernis hoib⁹ minorem peritiā habuisse cū ceterarū artiū tum bellicarū/que uel terra uel mari hodie exercent. Judicioz quoq; z seditionū que in ciuitate z ẏbis z opibus sedulo cōtendūt ad iniuriā alīs inferēdā. Simpliciores aūt fuisse z fortiores/ac simul modestiores/z in oib⁹ iustiores. Horz ẏo causam iam diximus. CLI: Recte loqueris. ATHE: Dicta igit ita hec nobis sint: z que sequūtur/iccirco exponant oīa/ut intelligam⁹/cur illis op⁹ legibus fuerit: z qs leges eis cōdiderit. CLI: Probe dixisti. ATHE: An igit illi nec legū latoribus idigebāt/neq; dum illis tpib⁹ id fieri cōsueuerat. Litteras enim nōdū habebāt/illius tpis hoies: sed cōsuetudinē z mores maiorz sequētes viuebāt. CLI: Verisimile est: Sz ciuilis disciplīne quis modus fuit. ATHE: Hic. CLINI: Quis. ATHE: Dēs mihi vident disciplinā viuendi ciuilē illius tpis/impium appellare: qō etiam nunc multis in locis z apud grecos z apō barbaros viget: qō dē in habitatione ciclopū extitisse ita testat Homerus. His cōsiliarie nulle sunt cōciones: neq; rostra iudiciorz. Sed in altis mōtib⁹ caua antra inhabitant: spretisq; publicis priuatim quicq; uxorib⁹ filīsq; dant iura. CLI: Jocūdus hic poeta uobis fuisse videt. Atq; z alia nōnulla ipsius ꝓcurrimus ualde illa dēz urbana: non multa tñ. Nos dppe cretēses alieno poemate parū utimur. ME: Nos aūt utimur. Uideturq; nobis poetas huiusmodi supasse: q̄uis non laconicā/sz ioni cā vitā potius ubiq; doceat. Bene aūt modo ẏbis tuis attestari videt: cum antiqtatē hoiuz per fabulas ad siluestrē viuēdi modū reduxerit. ATHE: Attestat nimirū. Quapropter testimonio illius inducti credam⁹ gubernatiōes huiusmodi aliquādo fieri. ME: Recte. ATHE: Nōne gubernationes he fiūt ex hoibus ipis qui per habitationes singulas singulaq; genera ꝓpter egestatē ex uastationib⁹ factā dispsi viuūt: in qb⁹ sem per antiqor dñat; ex eo qō ꝓncipiū ex patre matreq; sumpserūt: quos dē quasi aues secuti gregē vnū cōficiūt/patris uolūtate/pro lege utētes/z regno oīum iustissime gubernati. ME: Ita ꝓsus. ATHE: Postea ẏo coīter pluresq; cōfluētes maiores ciuitates cōstituunt: atq; ad agriculturas primū in mōtiū radicib⁹ cōuersi macerioso ambit⁹ quasi muros urbiū ferarum causa cōdūt: Una domū amplam cōmunēq; cōdētes. ME: Verisimile id quidē videt. ATHE: Quid autem hoc: nōne etiā ẏsimile: ME: Quid nā: ATHE: Cum habitationes iste maiores e minoribus primisq; sunt facte/ꝓueniens est adesse paruarū singulas generatim/hñtes sigillatiz seniores principes ꝓpriosq; mores: ex eo qō seorsuz vixerint z iccirco alios ab aliis parētib⁹ educatoribusq; mores suscepint/quib⁹ assueti sunt singuli ad deos colēdos seq; ipos curādos: modestiores dē a modestis/a fortibus fortiores: z in ceteris oīb⁹ ꝓut singuli filios aut nepotes erudierūt: quoz rit⁹ quasi leges ꝓprias ad maiorē habitationē ferūt. ME: Quid ꝓhibet: ATHE: Atq; necesse est leges suas cuiq; in primis placere. Alioruz ẏo leges loco secūdo. ME: Ita est. ATHE: Sz videmur iam in ipsam quasi legū lationē clā icidisse: ME: Utiq;. ATHE: Post hec necesse est/ut qui ꝓueniūt/aliquos ex seipsis coīter eligāt/qui oiuz instituta nouerint: z que maxime ex his ꝓbauerint/ad cōes quosdā populi duces quasi reges deferāt: Earum ẏo legū que cōprobate fuerint/ipsi latores noiabunt: cōstituētesq; optimatū gubernationē ex impīs aut regnū aliqō/in hac ciuilis disciplīne mutatione ꝓuiuēr. ME: Ita certe cōueniēti successione ꝓtinget. ATHE: Tertiā itaq; disciplīne ciuilis figurā tā dicam⁹: in qua spēs oēs z affect⁹ rerū. p. z ciuitatū repiunt. ME: Que nā ista est: ATHE: Ea certe est/quā homer⁹ post scōaz tertio factā ita significauit. Bardaniā ẏo tūc terrā ille edificauit: Nōdū eniz sacra illi menia erecta in cāpis stabant: multarū gētiū ciuitas. Sz ad radices mōtis ide fontiflue bitabāt. Profecto carmina hec z supiora illa de ciclopib⁹ diuinit⁹ z ꝑm nām ipsaz ꝓscripta sūt. Diuinū eniz poetarū gen⁹ est: dīs agit/z sacros ꝓcinnit hymnos. Uñ uera passim cū musis atq; gratīs tangere solēt. ME: Sūmope. ATHE: Prestātē igit fabulā ꝓsequamur. Forte eniz aliqd ex ea patebit ex his que uolum⁹. An nō sic oportet: ME: Sic ꝓrsus. ATHE: Cōditum igit ex altioribus in magno pulchroq; cāpo iliū accepim⁹/in colle quodā non alto quo multi desup ex ida fluuū defluebant. ME: Sic traditū est. ATHE: An nō lōgo post diluiū tpe id factū putam⁹: ME: Quis non ita putarit. ATHENI: Magna igit eos deuastationis illi⁹ cepisse videt oblīuio: qñ iuxta multos fluuios: z ab altioribus locis fluētes urbē cōdiderūt: seq; ipsos collib⁹ exiguis credidere. Uñ ꝓspicuū est multis seculis eos post illuuiōis uastitatē fuisse. Alie ꝓterea multe urbes iā tūc lōgi⁹ ꝓpagato genere hoīum colebātur. ME: Quid ni: ATHE: Que. s. z aduersus ilion militarūt. Atq; per mare/forsan q̄si iā oēs eo itrepide uterent: ME: Appet. ATHE: Decennio aūt achiui troiā oppugnātes euerterūt. ME: Plane. ATHENI: In eo igit decēnio quo troia obsidebat/multa mala domi obsidētib⁹ achiuis ꝓpter seditiones inuenū acciderūt: qui nec honeste nec iuste in sua redeūtes milites recepe. sz ita ut multi morte/multi exilio afficerent. Qui rursus expulsi deducti sunt: dori pro achiuis mutato noie appellati: ꝓpter doricū quēdā a quo exules ꝓgregati z restituti fuerūt Atq; hec omnia uos o lacedemoniī hinc enarratis ME: Proculdubio. ATHE: Cuz sermo nobis de legibus institutus esset/in disputationē de musica z ebrietate digressi sumus. Nunc tandem quasi diuinitus ad idem nobis oratio reuoluta est: nobisq; quodāmodo ansas prebuit. Ad eam enim ciuilem

disciplinā

disciplinã delapsa est/quam ꝛ in lacedemonia ꝛ in creta recte quasi fraternis legib⁹ institutã asseritis. Tãtũ vo ex hac orationis digressione lucrati sum⁹ ut oũ per disciplinas ciuiles urbiũq; habitationes trãsueheremur/primã ꝛ secundã ꝛ tertiã ciuitatez perspexerim⁹/alterã ab altera in tractu quodã lõgissimo tpis/ut nostra fert opinio/depẽdentẽ. Nũc vo quarta hec nobis ciuitas venit / aut si vultis q̃r tuz hoc hoium genus/qõ ꝛ qñq; alicubi habitabit ꝛ nũc iã habitat. Ex quibus oibus si intelligere poterimus/quid bñ uel cõtra in habitatione sit instituti/ꝛ que nã leges ipsoꝝ cõseruãt ea que cõseruãtur/ꝛ que corrupta corrũpũt/ꝛ qualis institutionũ ciuiliũ cõmutatio/beatã o megille ꝛ clinia efficit ciuitatẽ/satis nobis factũ putabim⁹: hec oia inq̃ rursus tanq̃ ab initio nobis tractãda sũt/nisi forte aliquo pacto que dicta sũt/respuam⁹. ME: Sicq nobis hospes deus polliceret/qõ si disputationez rursus delatione legũ aggrederemur/neq; pauciora/neq; peiora his que dicta sunt/audirem⁹/lõgũ ipse hac de causa iter facerẽ: ꝛ breuis mihi hec dies videret q̃uis ab estiuali solstitio ad hiemalia de⁹ mõ vtat. ATHE: Cõsideranda igit ista vident. ME: Maxime. ATHE: Illa deniq; tẽpora cogitatione cõplectamur/in quib⁹ lacedemon/argi/messeneq; ꝛ eis piuncta oia maioribus uestris megille subiecta fuerunt. Tũc enim illud fabule ipsis/ut dicit/placuit: ut tripartito exercitu diuiso/urbes tres hibitarẽt argos/messenem/lacedemonem. ME: Sic factum. ATHE: Et argoꝝ quidẽ rex Temenus factus est. Messene vo cresphontes. Lacedemonis aũt eurysthenes simul atq; patrocles. MEGIL: Sic utiq;. ATHE: Jurarũt itez oẽs se illi repugnaturos/qui cuiuspiã regnũ deuastare aggrederet. ME: Plane. ATHE: Dic vo per iouẽ nunqd regnũ uel pncipatus aliquis deponat/uel depositus q̃q; ab alio sit q̃ a seipsis: An paulo añ cũ in hũc sermonẽ incidemus/id ita esse putabam⁹. nũc aũt obliti oino sumus: ME: Minime. ATHE: Nõne idẽ magis nũc cõfirmabim⁹: ab historia eniz rerũ gestarũ/in quã incidim⁹/ ad hoc affirmãdũ admonemur. Quare nõ circa uanũ aliquid/orationẽ reuoluemus/cũ rẽ gestã ac uerã dicam⁹. Facta vo hec sũt. Tria regna ꝛ tres gubernate regno ciuitates legib⁹ cõmuniter de iperãdo parẽdoq; positis iurarũt inuicẽ: reges quidẽ ne genere ac tpe progrediẽte violẽtius regnarent: populi aũt si reges iusiurãdũ cõseruarent: ne vnq̃ regno deponerẽt: immo vo defenderẽt siquis vnq̃ aggrederet. Reges quoq; regibus ꝛ populis: atq; etiã populi populis ꝛ regibus se mutuo ppulsaturos illatas iniurias cõiurarũt. Nonne ita: MEGIL: Ita prorsus. ATHE: Qd aũt in cõstituenda disciplina ciuili maximuz est/id siue reges siue alĩ leges tulerint / tribus illis ciuitatibus adfuit. MEGIL: Quid illud: ATHE: Ut oue simul cõtra vnã surgerẽt que positas leges trãsgredieret. ME: Manifestũ id quidẽ. ATHE: Illud etiã legis latoribus multi precipiũt/ut leges huiusmodi ferãt: q̃les multitudo ꝛ populus libẽter suscipiãt: perinde ac siqs gymnasiũ magistris medicisue preciperet ut cuz uoluptate corpora curent: eisq; iocunde medeantur. ME: Sic oino. ATHE: Satis tñ sepi⁹ est/siqs paua cum molestia bonã habitudinẽ ꝛ sanitatez corporibus reddat. ME: Quid ni: ATHE: Hoc preterea ipsis aderat nõ paruũ ad ferendarũ legũ facilitatem. ME: Quid nã: ATHE: Nõ erat illarũ legũ latoribus bonoꝝ equalitatẽ efficiẽtib⁹ maxima illa difficultas que cõueniẽtibus in vnã legẽ ciuitatibus multis solet accidere: si agroꝝ querãt possessionem turbare/ꝛ nouas tabulas introducere: quoniã videãt nõ satis posse absq; his equalitatẽ fieri. Nã aduersus eũ qui mouere ex his aliqd tẽtat/oẽs reclamãt/ne moueat non mouẽda. Agros quippe diuidẽti ꝛ nouas tabulas introducẽti aperte oẽs maledicũt: ut dsq; quo se uertat ignoret. Boris aũt hec difficultas turbatioq; nõ fuit. Nã agros abũde sine controuersia possidebãt: debitaq; ipis eris alieni prisca ꝛ magna nõ erãt. ME: Vera narras. ATHE: Quo nã igit optimi viri ita male cõstitutio illa ꝛ legis latio ipsis abiuit: ME: Quo id pacto: Quidue culpas: ATHE: Quod ex trib⁹ ciuitatũ cõstitutionibus/due cito ꝛ disciplinam ciuilez ꝛ leges perdiderunt: ꝛ uestra ciuitas vna relicta est. ME: Haud facile est/qõ iterrogas. ATHE: Atq; op⁹ est ut id modo psiderãtes / disseręteseq; de legib⁹ senili quodã modestoq; ioco/iter hoc quẽadmodũ a pncipio diximus sine molestia cõficiam⁹. ME: Procul dubio faciẽdũ est/ut dicis. ATHE: An igit pulchrio rẽ de legibus cõsiderationẽ habere possumus / q̃ de his legibus que ciuitates huiusmodi exornarũt: aut etiã ciuitates ullas institutioneseq; honestiores ac maiores his cogitare: ME: Nõ facile dspiã his alias añ ponat. ATHE: Nemo aũt ambiget quin illi ita pciuncti nõ peloponẽssum tantũ uerũetiã vniuersã greciã/ si barbarus quispiã iniurtã intẽtaret defendere posse crediderint: troianoꝝ exẽplo cõmonit⁹ qui assyrioꝝ potẽtia freti que a nino traxit originẽ/bellũ contra se cõcitarũt. Erat enim adhuc principatus illius nõ ptẽnenda potẽtia. Quare quẽadmodũ nũc regẽ nos magnũ formidamus/ita gentiũ illarũ cõspiratiũ in vnuz potẽtiã tũc oẽs expauescebãt. Magnã vo aduersus eos criminationẽ secũda troie euersio prebuit. Assyrioꝝ enim principatus particula quedã/troie potentia fuit. Aduersus igit eã potentiã in tres diuisus ciuitates exercitus a fratrib⁹/herculis filiis tũc regnantibus optime atq; ornatissime factus videbat: ꝛ multo melius instructus/q̃ qui troiã obsedit. Primũ enim herculidas excellẽtiores pncipes q̃ pelopidas habere arbitrabant. Deinde hũc exercitũ illi qui troiã pepẽrit/virtute pstare. Nos enim vicisse: illos ab istis fuisse superatos/a doris achiuos. Nõne sic illos cogitasse: istaq; de causa sic se pparasse credim⁹: ME: Oino. ATHE: Verisimile igit illos firmã quoq; cõstitutionẽ hãc suã fore putasse/longũq; tps duraturã/presertim qz multa pericula ꝛ labores vna subierũt: ꝛ a fratribus regib⁹ gubernabant. Necnõ multis usi fuerãt uatib⁹/tũ aliis tũ apolline delphico. ME: Verisimile admodũ. ATHE: Hec vo que maxima fore existimabant/breui tũc ut videt euanuerũt: preter paruam ut modo diximus partem/que uestrã habitat regionez. Hec vo nunq̃ ad hũc usq; diẽ a bello ptra duas partes susceptо cessauit. Nã si facta tũc cõstitutio pcoris mãsisset: inuicta profecto in bello fuisset. ME: Cur nõ: ATHE: Quomõ igit ꝛ qua rõne dissoluta est: Nonne cõsideratione dignũ est: que nam fortuna tantã ac

nõ monẽda monet

talē cōstitutionē euertit? ME: Nunq̄ profecto aliud considerans quispiā/uel leges uel res publicas alias intelligere poterit: quib⁹ pulchre magneq̄ res seruē tur/uel cōtra perdant/si ista neglexerit. ATHE: Feli riter ergo insufficientē hāc cōsiderationē incidisse vi demur. ME: Sūmope. ATHE: Nunqd ergo noster nos oēs latet error ꝛ in pñtia maxime/duꝫ putamus singularē quādā perspicere rē/quā mirabiles sequen tur euētus/siquis bñ illa uti modo debito nō ignora bit. Nos aūt modo neq̄ recte forsan neq̄ ſm naturā de hoc ipso sentimus. Et alij oēs in oibus errant/de quibus similiter cogitāt. ME: Quid ais? Et qua de re istud maxime dicis. ATHE: Ipse me o bone vir nūc certe deriſi. Cū enim illū exercituꝫ de quo modo ser mo habitus est/cōsiderassem/egregius profecto atq̄ mirandus mihi visus est/ꝛ preclara quedā facinora grecis gesturus/sicq̄ tūc ipso bñ usus fuisset. ME: An nō prudēter ꝛ tu cūcta dixisti? ꝛ nos probe laudaui mus? ATHE: Fortasse/puto tñ oēs qui magnū aliqd ꝛ ingēti potētia p̄ditū viderint/statiꝫ sic affici/ut opi nentur/si sciret qui ipsum possidet tanta re taliq̄ uti/ multis p̄clariſq̄ inde reb⁹ gestis felicē fore. ME: Nō ne ꝛ hoc rectū? uel quomodo dicis? ATHE: Cōsidē ra iā quoꝫ respiciēs qui sic laudat singula recte di cat. Ac primū de quo dicebam⁹ quo pacto si recte sci uissent exercitū ordinare/qui tūc preſuerūt/feliciter usi occasione fuissent? nōne si tutiorē illo tpe cōstituiſ sent/semp seruassent? ita ut ꝛ ipsi liberi eēnt/ꝛ alios quos uellēt/subiugarēt? atq̄ oīno ꝛ ipsi ꝛ eoꝝ poste ri tā apud grecos q̄ apud barbaros/quicqd cuperēt cōsequerent? An nō omnia huius gratia cupiebant? ME: Immo etiā ualde. ATHE: Quicūq̄ igit cū diui tias ꝑgētes pspexerit: aut honores generis excellētes: aut aliquid eiusmodi/eadē ipsa dixerit/ad hoc respi ciens dicet: quasi per hoc ipsi futura sint oia que desi derat/uel plurima atq̄ potissima. ME: Ita videtur. ATHE: Una certe oium horuꝫ cōmunis quedā cupi ditas est: quā pñs sermo significauit. ME: Que nam? ATHE: Ut ſm animi sui desideriū oia/uel saltez hu mana gerant. ME: Cui dubiū? ATH: Qñ oēs semp hoc uolumus/ꝛ in pueritia ꝛ adulta etate ꝛ senio se dulo id proculdubio habere precamur. ME: Utiq̄? ATHE: Amicis etiā hec p̄camur que ipsi quoq̄ sibi precarent? ME: Et hoc. ATHE: Amicus aūt filiꝰ pa tri/cū puer sit/viro. ME: Profecto. ATHE: Atqd eo rū que puer ꝓtingere sibi precat/multa pater/ne acci dāt/deprecat. ME: An id fieri dicis/qñ iuuenis est ꝛ amēs filius qui precatur? ATHE: Immo etiaꝫ qñ pa ter siue senex siue admodū iuuenis cū nec honestoꝝ neq̄ iustoꝝ quicq̄ cognoscat/sic affectus ut theseus ad infelicē hippolytū impēsius imprecat/filius aūt co gnoscit: putas ne tunc filiū cū patre eadē oraturum? ME: Intelligo qđ dicis: Dicere enim mihi videris/nō esse p̄cādū conādūq̄ ut uolūtatē nostrā cūcta sequā tur/sz ut prudētiā nostrā uolūtas. Idq̄ tā ciuitati q̄ singulis/precib⁹ petēdū/studēdūq̄/ut mētē habeāt. ATHE: Idq̄ ꝑsus inq̄: Quinetiā qđ ciuilis vir le gūq̄ latoꝛ ad hec semp respiciēs/leges ferre debēt/ꝛ ipse recordatus sum/ꝛ uos nūc recordari uolo. Nē pe uos in disputationis principio dicebatis/probum legū latorē ad bellū oia referre debere. Ego aūt dice bā ad vnā solūmodo virtutē cū tñ sint quatuor/id re spicē: respiciēdūq̄ nō ad vnā tātū sed oēs: maxime vo ad primaz: que ꝛ ceterarū oium dux est. hec vo prudētia est/ꝛ intellectus/ꝛ opinio/vna cū amore ꝛ cupiditate ista sequēte. Eodē iā oratio nostra re uertit. Et ego qui tūc ea dicebā/eadē nūc etiā dico siue ioco vultis: siue serio. Assero equidē nō esse tu tū/uoto uti ꝛ ad uotū cōsequi/si mentē nō habeas sed ꝺia eoꝝ euenire que petis satius esse. Si serio dicta hec existimare vultis existimate. Spero eniꝫ nūc uobis persuadere qđ paulo añ proposuimus/ perditionis regū/totiusq̄ ꝓstitutionis illius dissol uende causaz nō timiditatē fuisse: nec rei militaris ignorātiā seu principū siue subditoꝝ: sz vniuersam reliquā prauitatē ꝛ p̄sertim circa humanarū rerū maximaz ignorātiam. Qđ hec tūc ita cōtigerint/ꝛ nūc sicubi fiāt/aut futura qñq̄ sint/nō aliter eueni ant/si vultis conabor: ut ratio deinceps ostēdet ad inueniré: nobisq̄ tanq̄ amicis/pro viribꝰ explana re. CLI: Verbis te hospes laudare molestū. Re aūt ualde laudabimus. Libēter enim tua dicta suscipie mus: qua in re/liberalis quedā laus est/que nō ma xime patet. ATHE: Optime tu quidē clinia. Qua re qđ ais efficiamus? CLI: Erit ita si deus uoluerit Tu modo dic. ATHE: Censem⁹ ergo/per sequētē disputationis huius viā deinceps ꝑgredientes/ ma xima tūc ignorātia potentiā illā fuisse perditā: simi lesq̄ rerū euēt⁹/ꝛ nūc eadē ex causa ꝓficisci. Qua propter si hoc ita se habet/legis latoꝛ conari debet prudētiā quoad fieri pōt ciuibus dare: ignorantiaz q̄ maxime auferre. CLI: Manifestum id quidem. ATHE: Que nā igit maxima iscitia iure dicetur? Cōsiderate si mihi assentimini. Ego enim hāc cen seo. CLI: Quā? ATHE: Qñ aliquis qđ honestū si bi aut bonū videt/nō amet/sz oderit. qđ aūt malū atq̄ iniustū/id diligat atq̄ amplectat: hāc uolupta tis doloriſq̄ dissēsionē aduersus eā que rōnē sequi opinionē/extremā esse inscitiā assero: quā etiā maximā dico/qꝛ in multitudine animi est: Qđ eniꝫ in eo doloribus uoluptatibusq̄ mancipatū est/quasi plebs ciuitatis est atq̄ multitudo. Qñ igit scie/uel opinioni uel rōni que natura oñant/aius aduersa tur/hoc ego ignorātiā appello: ꝛ ciuitatis q̄dez/qñ principib⁹ legibusq̄ multitudo non paret: ꝛ vnius etiaz viri/qñ licet bone in aio rōnes sint/nihilo tñ magis ſm ipsas agit: sed cōtra oia peragunt. Has equidē ignorātias pernitiosissimas esse assero ciui tatis cuiuslibetq̄ ciuis: nō aūt opificū ignorātias: si modo qđ dico hospites intelligitis. CLI: Et intelli gimus o amice hec ꝛ p̄cedim⁹. ATHE: Hoc itaq̄ ratū habeat/qđ ciuib⁹ qui hoc mō ignorant/nihil ad principatū pertinēs cōmittēdū sit. Immo vo ut ignorātes ipsoꝝ tādi/etiā si acutissimi ꝛ disertissimi sint: ꝛ que ad ornamentū ꝛ acumē ingenij spectant cūcta cōplexi. Qui vo ꝓtra affecti sunt sapiētes hñ di/etiā si neq̄ litteras ut dicit nouerit neq̄ natare sciāt: magistratus quoq̄ istis quasi prudētib⁹ com mittēdi. Quomodo enim o amici uel minima pru dētie spēs sine ꝓsensu ꝓsistere poterit? CLI: Nullo modo. ATHE: At vo pulcherrim⁹ maximusq̄ cō sensuū oium: maxima iure sapiētia esse dicet. Cui⁹ quidē particeps sit necesse est qui ſm rōnez viuere debet. Quisquis aūt expers est/ꝛ sue dom⁹ euersor/

ꝛ ciuitatis nunq̄ seruatoꝛ: sed contra oīno ad hec semp ignarꝰ esse videbit. Hec igit/ut paulo ante diximꝰ/ita se hēant. CLI: Ita ꝓrsus. ATHE: Impantes vo ꝛ parentes nōne in ciuitatibus esse debēt ꝛ CLI: Utiq;. ATHE: Esto: rōnes aūt pro dignitate imperādi atq; parēdi/quales sūt/ꝛ quot tā in ciuitatibꝰ magnis ꝛ paruis q̄ priuatim in domibꝰ similiter sunt: Nōne prima dignitatis recta rō erit/ut pater ac mater ꝛ simpliciter genitoꝛes ubiq; natis ꝓerēt: CLI: Maxime. ATHE: Scōa ut ignobilibꝰ generosi. Tertia/ut iuniorib⁹ seniores: CLI: Et hoc. ATHE: Quarta ut dñi seruis. CLI: Procul dubio. ATHE: Quinta ut potētioꝛes dñent: imbeciliores seruiāt. CLI: Principatū modo dixisti ad modū necessariū. ATHE: Immo vo qui plurimꝰ ꝛ fm naturā ut thebanus pindarus ait/in oībꝰ aialibꝰ repit. Maxima vo dignitas sexto collocanda est. qua ignorātes q̄dē seq̄ iubent: prudētes autē ducere atq; dñari. Nō ego q̄dē ꝓperiū o sapiētissime pindare/nō ꝓter naturā: sed fm naturā legis ꝛ spōte susceptū nō violēter/fieri affirmarē. CLI: Pro be dictū. ATHE: Septimū principatū ad sortē aliquā ꝓducamus/eū dei gratia ꝛ felicitate quadā obtingere asserētes ꝛ iustissimū eē ducamꝰ/ut is quē sors delegerit/impet: ille vo quē reppulerit pareat. CLI: Vera narras. ATHE: Bicemꝰ ergo ioco quodā ad aliquē eoꝝ qui facile ferēdarum legū munus aggrediūtur. An vides o legū latoꝛ quot circa imperātes dignitates ꝓsiderant: ꝛ quō iter se opposite sunt: Profecto nūc fontē aliquē seditionū iueniemus: a quo tibi cauēdū est. Primū igit nobiscū diligēter ꝓsidera/q̄d nā ꝛ quō ꝓter hec male agentes agroꝝ messe neq; reges seipos simul ꝛ grecoꝝ potētia que tūc mira erat/euerterūt: Nōne qꝛ rectissime dictū ab hesiodo ignorarūt. Dimidiū nōnunq̄ plus esse q̄ totū. An videlicet totū cōprehēdē nouit est: dimidiū vo moderate se hēt/tūc sane moderatū imoderato plus eē cēsuit: utpote deteriore melius. CLI: Rectissime. ATHE: Utrum regibꝰ hoc pnitiosum ineē priusq̄ plebi credimus: CLI: Probabile est regū maxime hūc morbū esse/qui supbe ꝓpter delitias viuūt. ATHE: Perspicuū igit hoc primū reges eos habuisse: qō plus q̄ posite leges posse uoluerūt: nec in eo cōcorditer pmanserūt: qō uerbis ꝛ iureiurādo laudauerāt. Verū dissēsio/ut nobis videt/que cū maxima ignorātia sit/sapiētia tamē apparet/ea oīa ꝓpter errorē ꝛ amarā inconcinnitatē/euertit. CLI: Videt. ATHE: Quid igit hoc de morbo timētē oportuit legis latorē cauisse: An per deos neq; sapiētie laudē habet nūc huius agnitio/neq; difficile dictu: Siquis autē id tūc preuidisset/ certe his nobis sapientioꝛ extitisset. MEGIL: Quid illud dicis: ATHE: Licet nūc megille qō olim a uobis factuꝫ est aīduertere/atq; inde rē ipam cognoscere: facilliusq; ita qō tūc fieri oportuit/dicere: ME: Dic planius. ATHE: Ita certe aptissimū fiet. ME: Quo nā pacto: ATHE: Siqs minoribus maiorē potētiā neglecta mediocritate prebuerit/uela nauibꝰ/cibū corporibꝰ/animis principatus/oīa puerunt: Nā supra modū elata lasciuiunt ꝛ alia quidē in morbos incidūt: alia in iniurīā elatioris lasciuie filiā. Quid itaq; dicimus: Nōne hoc: Quod nulla est o dilecti viri anime humane natura: que si iunioꝛ sit ꝛ nulli referēde rōnis iure subiecta: possit principatū inter hoīes maximum ita ferre: quin ignorātia morbo extremo mētē occupāte a ꝓximis amicis odiū consequat. Nō ita factū cito ipsum corrūpit: oēsq; vires eius deponit. Hoc autē cauere/mediocritatis ipsius obseruatione/excellētiū legūlatorū opus. Quod igit tūc factū/facile modo ꝓspectu est: hoc esse videt. ME: Quid naz: ATHE: Deus q̄s pia ut arbitroꝛ uestri curā habuit: qui cū futura prescireꝰ/geminā uobis ex vnica regū generationē cōstituit: atq; ita ad mediocritatē magis cōtraxit. Prętera natura quedā humana viribus diuinis cōiuncta tumētē uestrū ꝓspiciēs principatū/moderatas vires eoꝝ qui in iudiciali foro uersant/superbe nobilitatis potētie iūxit/viginti ꝛ octo senū sentētia/in rebꝰ maximis regū potentie adequata. Ad hec tertius seruator affuit: qui luxuriātē adhuc ꝛ fremētem cōsiderās principatū/e phoroꝝ cēsura ꝓxime ad potētiā sorte electā conducta quasi frenū ipsi imisit. Hac igit rōne regnū uestrū/ex quibꝰ decebat cōpositū/ꝛ moderate cōstitutū/ꝛ ipsum q̄dē seruatū est/ꝛ salutis aliorū causa fuit. Alioqn temeno ꝛ cresphōte ceterisq; qui leges eis cōdiderūt/quicūq; fuerint/nec factio quidē ipsa aristodemi seruata esset. Neq; enim satis erāt ferendarū legū periti. Quoniā si fuissent/nunq̄ iuuenilē animū accepto principatu vnde tyrānis fieri poterat/iureiurādo se moderaturos existimassent. Hunc autē deus ostendit/qualē oportebat oporteq; potissimū/constitui principatū. Nō quidē a nobis intelligi postq̄ factū est/ut dixi antea nihil mirū. Nō enim arduū est videre/si exēplo cōmoueris. At siquis id tūc ꝓspexisset/moderariq; principatus ꝛ vnū ex tribus ꝓficere potuisset: magnificas oēs eoꝝ cogitationes/fuasset: nec ꝓsica classis nec alia ulla vnq̄ ꝓtēptis nobis ut nulla re dignis in greciam nauigasset. CLI: Vera narras. ATHE: Turpiter ergo illis repugnarunt o clinia. Turpiter autē dico/nō qꝛ qui tunc terra mariq; vicerūt minus q̄ deceret fortiter in pugnādo se gesserint. Sed turpe illud inq̄ qō vna de tribus illis ciuitatibꝰ pro grecia decertauit. Huc autē ita deprauate fuerūt: ut altera lacedemonē quoq; ne succurreret/ꝓhiberet/nō paruo ipsi bello illato. Altera argiuoꝝ quāuis prima illis distributionis tēporibus in grecia eēt: tamē ad depellēdū barbarū accersita/ nec orantes audire uoluit/neq; defendit. Multa referre possem que ea tēpestate in grecia facta/ut turpia possunt accusari. Neq; qui greciā se defendisse dicūt/uere dicūt. Nisi enim atheniēsium lacedemoniorūq; cōmune cōsiliū atq; potētia iminētē seruitutē ꝓpulisset: ferme iā oīa cōfusa eēnt/ꝛ greca cū grecis inuicē cū grecis ītē barbara: grecaq; cuz barbaris. Quēad modū greca illa que nūc psarū tyrānidi subiecta sūt: sine ordine ullo ꝓfusa sunt inuicē: ac male etiā dissipata. Hec habemꝰ o clinia ꝛ megille: que tam priscis viris ciuilibꝰ legūq; latoribꝰ q̄ iunioribus opponamꝰ: ut causas eoꝝ rimātes/quid ꝓter hec aliud fuerit agēdū inueniamꝰ. Quale est qō nūc expositumꝰ/qō videlicet nō oporteat magnos merosq; principatus cōstituere. Illud semp memoria tenētes qō liberā ciuitatē ꝛ prudentem ꝛ sibiipsi amicam esse oportet. Ad que respiciēdū est illi/qui leges laturus est. Ne miremini

Mediocritas optima

Pindar

Sors

Democritus plus q̄ totum

+ A capite vsq; ad calcem

autē/si sepe tā alia quedā ꝓpoſuim⁹:ad que ſit legū la
tori reſpiciēdū:que quidē nō eadē eſſe atq; hec appa
reāt. Sed meminiſſe oportet/quādo ad tēperātiā uel
prudētiā uel amicitiā reſpiciēdū dicim⁹/nō aliā atq;
aliā/ſed eādē nobis eſſe intētionē:ac ſi multis etiā ali
is huiuſcemodi ꝟbis utemur/ne turbemini. CLI: Co
nabimur ita facere/uerba ordine repetētes. Sed nūc
expone qō dictur⁹ eras:quādo amicitiā/libertatem/
prudentiāq; ſpectare leguz latorem debere dicebas.
ATHE: Audiatis modo. Due gubernationū ciuiliū
quaſi matres quedā ſunt: ex quib⁹ ſiqs alias dixerit
originē ducere/recte utiq; dicet. Quarū alterā ꝓnci
patū uni⁹/alteram populi appellare decet. Alterius
quoq; ſummū tenere pſarū gen⁹ alteri⁹ nos putādū.
Cetere ꝟo ferme oēs hinc / ut dixi/uarie cōponunt.
Neceſſe eſt aūt harū utrarunq; participē foze ciuita
tē:ſi libertas in ea atq; amicitia cū prudētia futura ſit
Dō quidē ratio precipere nobis vult cū dicit/ciuita
tē hoz exptē bñ gubernari nunq; poſſe. CLI: Quo
enim pacto? ATHE: Cū igit altera monarchiā uni⁹
ſcilicet principatū/altera libertatē dūtaxat magis q̄
oportuerit/cōplexa ſit/neutra mediocritatē ſeruitu
tis libertatiſq; ſeruauit. Ueſtre autē/laconica dico ꝛ
cretica/magis. Sed atheniēſes ac perſe/quondā hoc
fere pacto:nūc ꝟo minus. Sed cauſas quoq; dicem⁹
an nō? CLI: Dino:ſi modo qō propoſitū eſt/abſolue
re cupimus. ATHE: Audiam⁹ ergo. Perſe q̄dē quā
do cyri tēpoze ſeruitutis libertatiſq; mediocritatem
magis hēant/primū ipſi liberi fuerūt/deinde multos
alios ſubiecerūt. Nā cū principes ipſi libertatē ſubdi
tis imptirēt/ꝛ rē ad equalitatē magis reducerēt/mili
tes ducib⁹ magis erāt amici:paratoſq; ſe in periculis
exhibebāt. Ac ſiqs iter eos prudētior erat/cōſilioq;
ualebat / cū rerū inuidus nō eēt ſed libere dicendi fa
cultatē oībus daret/honoraretq; conſilū cōpotes/fa
cultatē prudētie cōmunē in mediū deducebat. Cūcta
igit tūc illis/libertate/amicitia/mentiſq; cōmunione
facile reddit. CLI: Uident hec ut dicunt/ita geſta fuiſ
ſe. ATHE: Quo pacto igit cābiſe tēpoze regnū id fe
re cecidit:ꝛ rurſus darū tpe reſtituturum eſt? Uultis ne
ut q̄ſi diuinatione uſi dicam⁹? CLI: Quid ni uelim⁹?
Cōfert enim hoc ad illud quo tēdim⁹. Ita igit de cy
ro uaticinor:in ceteris q̄dē ip̄m ꝛ ducē bonū ꝛ ciuilis
vite amicū fuiſſe: Rectā ꝟo diſciplinā nullo pacto at
tigiſſe:nec ad rei familiaris adminiſtrationē animuz
vnq; applicuiſſe. CLI: Cur ita? ATHE: A iuuēta per
totā vitā militia occupat⁹/mulieribus filios tradidit
educādos:que ip̄os ut felices ſtatim pueros atq; bea
tos nulli⁹ indigētes rei ſic educabāt/ut ꝓhiberent ne
quis eis utpote beatis aliqua in re aduerſaret:cogen
tes oēs quicqd ipſi dicerēt aut facerēt/laudare. Ita
ip̄os tales quoſdā educauerūt. CLI: Bellā certe edu
cationē narraſſe videris. ATHE: Feminā nēpe: quā
induxerunt regie mulieres nouis elate diuitijs:deſer
teq; a viris bello ꝛ piculis occupatis. CLI: Conſenta
neū id quidē. ATHE: Pater ꝟo ipſoꝝ/ouiū/boium
multoruq; alioꝝ quoruz ad eos ſpectabat poſſeſſio/
greges multos habebat:ſed ignorauit qō filū quibus
hec relicturus erat/paternā ipſam perſicāq; artē nō
docebant:cū per ſe paſtores eſſent in regione aſpa ge
niti: ꝛ ip̄a ars pſica dura eēt ſufficiēſq;/robuſtos eoa
paſtores efficē:qui ꝛ cuſtodias agere ꝛ vigilare poſ
ſent: ꝛ militare ſi res poſtularet. Permiſit autē ut
mulieres ꝛ eunuchi medoꝝ ritu filios ei⁹ nutrirēt:
quoꝝ educatio ab ea que vulgo exiſtimat felicitas
corrupta eſt. Unde tales euaſerūt/quales fieri con
ueniebat eos:qui in ſumma rerū licētia nutriti fuiſ
ſent. Cū igit mortuo cyro/rerū potiti ſunt utpote
qui reſolutis delitijs nutriti eēnt primū alter equa
litatē nō ferēs/alterū interfecit. Deinde ipſe ignora
tia ebrietateq; furēs ꝓncipatū pdidit. Medi eniz
ac quidā eunuchus tūc dictus / ipſum quaſi amētē
cōtempſerūt. CLI: Sic ferē: atq; ſic ferme cōtigiſſe
videt. ATHE: Atqui ꝛ hoc ferē/per darīū ſeptēq;
illos viros principatū in pſas iterū redijſſe. CLI
NIA: Plane. ATHE: Inſpiciam⁹ igit/rationē ſe
quētes. Darius nec regis erat filius nec in delitijs
enutritus. Is cum ad principatū peruenisſet/ſepti
muſq; ipſum accepiſſet/ſeptē in partes ipſum par
titus eſt:quoꝝ hodie adhuc parua quedā ſonia re
ſtāt:cēſuitq; viuēdū eſſe ſub legib⁹ ad cōmunē quā
dā cōferentibus equalitatē:atq; id ita ſanxit:diſtri
butionēq; illā quā cyrus perſis pollicit⁹ fuerat / le
ge cōplexus eſt:amicitiā cōmunitatēq; pſis oibus
prebēs:ac perſarū populū pecunijs ꝛ munerib⁹ at
trahēs. Ita dilectus a militib⁹/nō pauciores q̄ cy
rus reliquit regiones ipſe ſubiugauit. Poſt darīū
xerxes:qui regijs eſt delitijs quidē educatus. Sed
te nūc iurę apello darī/qui cyri malo cōmonit⁹ nō
fuiſti:ſed in eiſdē xerxē moribus educaſti:in quibus
cābiſem cyrus nutriuerat. Ipſe igit utpote imbut⁹
alimonia/ſimilia quoq; ꝓpeſſus eſt. Ex illo tpe nul
lus vnq; ferme pſarum rex magnus/niſi noie fuit.
Neq; fortunā fuiſſe cauſam arbitror:ſed vitā ma
lā: qua filij ualde diuitū tyrānoruq; ut plurimū vi
uūt. Hunq; enim puer ꝛ vir ꝛ ſenex ex huiuſmodi
vita virtute preſtās euadere poterit. Que quidē ꝛ
legū latori conſideranda ꝛ nobis in pntia aiaduer
tēda cēſemus. Atqui ꝛ uobis par eſt o lacedemo
nij id tribuere: qō pauptati/diuitijs / regno priua
tis/nullos excellētes honores muneraue prebetis:
que uobis ab initio dei alicuius oraculo dicta non
int. Neq; oportet in ciuitate excellētes cuiq; cōfer
re honores qz diuitijs preſtet:aut qz uelox aut for
moſus/aut robuſt⁹ ſit/ſi virtute careat: Sed neq;
etiā ſi virtutē aliā habeat quādā/tēperantiā ꝟo nō
hēat. ME: Quo pacto id hoſpes ais? ATHE: Nō
ne fortitudo vna quedā pars virtutis eſt? ME: Eſt.
ATHE: Tu ipſe igit cū audieris/ iudicato. Uelles
ne vicinū aut domeſticū quēpiā hēre/fortē q̄dē ma
xime:minime ꝟo tēperatū:q̄netiā impudicū? ME
GIL: Dij melioza. ATHE: An ꝟo/artiū quidem
multarū pitū/ꝛ in his ſapiētē:ſz iniuſtū? ME: Nul
lo modo. ATHE: At ꝟo iuſtitia ſine tēperātia ori
ginē habere nullam poteſt? ME: Quō enim aliter?
ATHE: Sed neq; etiā ille/qui modo ſapiens a no
bis dictus eſt:qō uoluptates atq; dolores recte ra
tioni cōcordes ꝛ obſequētes habeat. ME: Nō cer
te. ATHE: Id ꝓterea cōſiderem⁹/ut quomodo in
ter ciues honores recte uel nō recte diſtribuant/in
ſpiciam⁹. ME: Quid nā? ATHE: Tēperantia ſi ab
oi alteri⁹ virtutis genere in alicui⁹ aio deſtituta ſit
honorāda ne iure eſt/an cōtra? ME: Nō hēo quid
reſpōdeā. ATHE: Modeſte ſatiſq; reſpōſum eſt.

Alterutro ēnim illoꝝ cōcesso / inconcinne ut arbitror respōdisses. ME: Bene igit factū est. ATHENIENSIS: Esto. Nepe accessio ipa ꝛ honores ꝛ obprobria nō dictu sed silētio potiꝰ irrōnabili digna erunt. ME: Temperantiā dicere mihi videris. ATHE: Hanc ipsam dico. Qō igit ex alijs nobis pdest plurimū/si cū additione maxime honoret/rectissime honorabit: ꝛ qō secūdo loco pdest/secūdo honorādū. Atq; ita secūdū successiōis rationē si quodlibet honore s qui deinceps ordine sequunt nāciscat/recte utiq; nāciscet. ME: Est ita. ATHENIENSIS: Qui d porro? an hec quoq; a legis latore distribuenda esse dicemus? ME: Maxime. ATHE: Uis ne partionē cūctoꝝ in opa singula ꝛ minima queq; illi relinquam? Tripartitā vo diuisionē/quoniā ꝛ ipsi legū quodāmō studiosi sum?/tenemus: maxima ꝛ media ꝛ minima inuicē secernem? ME: Sūmope. ATHE: Oportere itaq; dicimus ciuitatē/que pro humanis viribus salua felixq; futura sit / recte honores ꝛ obprobria distribuere. Recta autē distributio est/ut prima ꝛ maxime honorāda cēseant ai bona/si adiūcta illis tēperātia sit. Secūdo dignitatis gradu corpis bona ponant. Tertio externa possessio ꝛ pecunie. Hec sicq; legis latoꝝ ciuitasue trāsgredit/uel pecunias preceptoris honorādo/uel posteri? aliq̄d honore prius collocādo neq; sācte neq; ciuiliter faciet. Rata hec nobis obabēda? an quomō? ME: Prorsus quidem ATHE: Hec lati? dicere nos induxit plice gubernationis cōsideratio. Inuenimus aūt eos peiores adhuc factos eē. Causāq; eē ducimus: q nimiū populi libertate sublata/dñandiq; potestate magis q̄ oporteret/adaucta/societatē in ciuitate ꝛ amicitiā substulerūt. Quib? corruptis/principes quoq; nō subditis ac populo sed ꝓprio impio cōsulūt. Quin etiā sepe exigui sui cōmodi gratia/fundit? euerti ciuitates gētesq; amicas igne absumi non curāt. Ita hostiliter ꝛ absq; misericordia/oderunt: ꝛ odio similiter habent. Ac siq̄n opus sit ut pro eis populi pugnēt/nullū rursus cōmunē in ipsis cōsensum inueniunt: ut uelint ex aīo subire picula ꝛ pro principibus dimicare / sed cū innumeris pene hoibus dominent/inutiles tamē oēs habēt ad bellū: Et tanq̄ hoium indigētes/alios mercede cōducūt/per mercēnarios extraneosq; milites saluos se fore putantes. Preterea ꝛ ilanire cogunt cū re ipa p̄dicēt nugas cē ea que in ciuitate/honesta eē ꝛ honoranda dicunt/si ad argentū ꝛ aurū cōferant. ME: Ita fit. ATHE: Sed de reb? psarū/qō propter nimiā dominationē seruitutēq; non recte modo se bēant/iā satis sit dictū. ME: Dino. ATHE: Attica deinceps gubernationē similiter percurrere decet: ut pateat quēadmodū libertas nulli subdita magistratui nō paulo deterior est q̄ illa que mediocritatem/magistratuū dñatione cōsequitur. Nobis enim tpe quo pse greciā imo vniuersam pene europā aggrediebant/prisca quedā erat res. p. ꝛ magistrat? alicq ex cēsu quadrifariā diuiso erāt: pudoreq; inerat/quasi dñs: cui? causa legib? subiecti viuere uolebamus. Preterea magnitudo terrestriū maritimarūq; copiarū/usq; adeo nos exterruit/ut obseruātius nos legibus ꝛ magistratib? obseq ꝛ obedire coegerit.

Quibus de causis maior inter nos exorta est beniuolētia. Ferme nāq; decēnio anteq̄ bellū nauale in salamina gestū sit/datis ipse a dario missus classem pricā in atheniēses eretriēsesq; duxit. Cui moꝝ a dario nisi has gētes dictioni sue subiceret/est indicta. Datis igit ipse eretriēses breui tpe innumerabili militum copia penitus expugnauit: terribilisq; ide rumor ad urbē puenit nostrā: neminē eretriēsiū effugisse. Sed manibus iuicē milites iunctis/atq; ita vniuersa regione eretriēsiū circūdata/oēs peni? cōprehēdisse. Hic rumor seu uerus siue nō: cū ceteros grecos: tū uel maxime atheniēses pterruit. Quib? cū vniuersam greciā passim legationib? missis ad opē ferēdā cohortarent nemo pter lacedemonios auxiliari uoluit. Et isti qui dē seu bello qō aduersus messenē gerebāt ipediti siue alia quadā causa: nō enim scimus: sequēti post pugnā marathonicā die opitulaturi uenerūt. Post hec magna indies parare/multaq; minari rerū dicebat. Interea darius nature cessisse nūciat: ac filius ei? atrox iuuenis impiū accepisse: nec a ceptis paternis desistere uelle. Cuius appatus oēs in se cōuerti atheniēses propter marathonicā stragē credebāt. Porro audiētes defodi athon cōiungi bellesportū / classis imēsam magnitudinē cumulari nec mari nec terra salutē sibi fore putabāt: psertim qr in nullius presidio p̄sidebāt: quippe qui memoria tenerēt/neq; tunc cū primo illorū ingressu capti eretriēses fuerāt/quenq̄ sibi opē ferre ꝛ pro eoꝝ salute subire piculū uoluisse. Idē igit tunc terra sibi euēturū putarūt. Mari vo nullā prorsus salutē inueniebāt: cū naues plus q̄ mille aduehe rent. Una vo salutē quāuis tenuē dubiāq; solūmodo videbāt. Nā cū respicerēt que antea gesta fuerunt/ꝛ qō desperata salute/tamē vicerūt/hac spe euecti/in seipsis ac dijs tātum inuenerūt sibi refugiū fore. Hec igit oia eos maiori inter se beniuolētia copularunt: presens inq̄ metus: ꝛ qui a legibus iampridē inerat: quē seruientes legib? assecuti sunt. Hunc sepe pudorē in superioribus noiauimus: cui seruire oēs oportere diximus/q̄cunq; boni futuri sunt. Quo quisq̄s afficit/liber est ꝛ interitus. Ac nisi presens ille metus pudori huic iūctus fuisset / nunq̄ ex huiusmodi p̄cursione illi prouocati ꝛ vna cōuenientes/deorū tēpla/maiorū sepulchra/patriam ipsam/ ceteroscq; familiares atq; amicos defendissent: ut fecisse narrant: sed sparsi ali? alio abijsset. ME: Probe hospes: ac sicut te patriāq; decet/dixisti. ATHE: Uera hec sunt o megille. Nam que tūc gesta sunt/ea par est tecū/qui parētū naturā seruas/referre. Sed ꝛ tu ꝛ clinias attēte cōsiderate: si que ad legū lationē ptinēt/dicim?. Neq; enim cōfabuladi gratia hec enarro/Cuius aūt gratia ista dico inspicite. Ut scilicet videam? idē nobis ac psis quodā modo accidisse: Dū illi quidē in oēm seruitutē plebē traherēt/nos cōtra in merā libertatē. Quomō vo ꝛ quid deinceps dicam?/habita iam vba ꝛ cōmode dicta quodāmō demōstrāt. ME: Probe loqueris. Sed conare qō modo dicebas aptius eloqui. ATHE: Facilā. Non erat o amici apud nos ex ueterib? legibus alicuius rei plebs dña: sed spōte quodāmō legib? seruiebat. ME: Quibus legibus? ATHE: Illis inq̄ que de musica posite fuerūt: ut incremētū vite nimiū libere a principio repetam?. Distincta enim nobis tunc per species ꝛ figuras erat musica. Fuitq; vna species

Datis

Xerxes

Athenā gubernādo

cātus ad deos ꝑcibus placādos/quos hymnos uocabāt. Huic altera cantus cōtinua spēs. Querulos hos cātus quis maxime appellaret. Alia spēs peon. Alia dionysꝫ generatio/quā dithyrābū arbitror appellatā. Erat ꝛ alia cātus spēs:quā leges citharedicas nominabāt. His itaqꝫ alꝫsqꝫ quibusdā lege statutis non licebat alio genere cantus pro alio abuti. Auctoritas autē cognoscēdi hec iudicādiqꝫ:ꝛ damnādi siquis cōtra feciſſet nec ſibilo nec ineptis clamoribus multitudinis ut modo tribuebat:nec rursus laudādi licentia plaudēti strepētiqꝫ turbe: ſed ꝑstantibus in doctrina viris id erat conceſſum:dabaturqꝫ ipſis ad finē usqꝫ magno cū ſilētio audire. Adoleſcētes autē/pedagogi ꝛ plebs vniuersa castigatione virge ammonebantur. Hec cū ita ordine fierēt/multitudo ciuiū libēter parebat:nec audebat tumultuoſe quicqꝫ iudicare. Ꝑpe deinde ꝓcedēte prīcipes qdē transgreſſionis a muſica aliene poete ipſi fuerūt:qui natura qdē poetici erāt: ſꝫ qd iuſtū atqꝫ legitimū in muſa nō ſatis itelligebāt: debachātes uticqꝫ ꝛ uoluptati magis qꝫ oportuerit/indulgētes. Hi ſane ꝛ lugubria hymnis ꝛ dithyrambis peonas cōiunxerūt. Lybiarūqꝫ ſonos ꝛ cātus/citharе cātibus imitati ſunt:oibus oia cōmiſcētes. Qui ꝛ ꝓeter ſentētiā ex iſcitia cōtra muſicā mētiti ſunt:aſſerētes eā quidē nullā rectā in ſe normā habere:ſed audiētis uoluptate/ſiue ꝑbus ille vir ſit/ſeu contra/rectiſſime iudicari. Cū igit huiuſmodi poemata cōponerēt/ꝛ talia vulgo dicerēt/iniquā adeo ꝛ audacē aduerſus muſicā/multitudinē effecerūt/ut ſe ſufficiētes ſniam ꝓnūciare de muſica crederēt. hinc ſpectacula frequēter exclamare ceperūt/cū ſilere antea cōſueuiſſent:quaſi quid pulchrū in muſis quid nō/acute ſentirent:atqꝫ ita ex optimatū poteſtate/in prauā theatri potētiā res ipſa deſiluit. Si enim popularis potentia ſolū liberorū hoīum extitiſſet/nullū uticqꝫ ingēs malū fuiſſet. Nūc aūt ex muſica nobis incepit oium ad oia opinio ſapiētie ꝑuaricatioqꝫ ſecuta eſt ꝛ libertas. Intrepidi enim erāt/quaſi ſciētes/hec licētia impudētiā pepit. Hēpe ſi melioris opinio ꝓpter audaciā non timeꝫ/idipſum pene pnitioſa eſt ꝑudētia. que a libertate quadā temeraria ꝓficiſcitur. ME: Veriſſima loqueris. ATHE: Hāc libertatē ea licētia ſequit/que facit/ne magiſtratib⁹ ſubeſſe uelimus. Ex hac originē hēt ꝛ illa/per quā patris matriſqꝫ ꝛ ſenioꝝ ſeruitutē ꝛ ꝓcepta cōtēnimus. Cūqꝫ prope trāſgreſſionis huius extremū ſimus/legibus quoqꝫ parere recuſam⁹. In ipſo aūt extremo/iuſiurādū/fidē/ꝛ oino deos negligimus. Unde ad priſcā illā tyrānicāqꝫ reuoluti nām/eadē illa iterū patiemur/duraqꝫ ſecula rurſum dege mus:nec maloꝝ finē ullū repiemus. Sed cur hec nobis dicta ſunt/repetēdū mihi videtur:ut oratio quaſi equus retrahat:ne ſi os effrenatū hēat/dicēdi cōcita ipetu/ab aſino ut ꝓuerbio ferūt/excutiat. Interrogādū eſt igit/cuius cauſa hec dicta ſunt. ME: Eſt uticqꝫ. ATHE: Hec ergo illoꝝ gratia diximus. ME: Quorū? ATHE: Diximus nēpe ad tria quedā cē latoꝝ legū reſpiciēdū/ut ciuitas que legib⁹ inſtituit/libera ſit ſibi ipſi amica/ꝛ mētē habeat. hec dicta ſunt:an nō? ME: Dicta ꝓſus. ATHE: Propterea duas gubernationū ſpecies in mediū adduximus. Unā in qua arctiſſima ſeruitus/alterā in qua reſoluta libertas: Cōſiderauimuſqꝫ utra recte gubernaret. Perſpeximus.

impudentia

Os inſrenę
Ab aſino delapſus.

Vt Libera
Vt amica Ciuitas
Vt mētē habeat
Gubernus

aūt mediocritatē alteri dominādi/alteri libertatis addita/feliciter nimiū utraſqꝫ ſe habuiſſe:infeliciter vo/cum ſeruitus in altera/in altera libertas ad extremū uſqꝫ ꝓcreuit. ME: Vera narras. ATHE: At qui huius quoqꝫ ipſius gratia dorici exercitus cōſtitutionē cōſideraūimus:ꝛ radices montiū darda ni/habitationemqꝫ maritimā/primos ꝓterea illos qui a uaſtitate diluuiꝫ relicti fuerāt. horumqꝫ cauſa de muſica ꝛ ebrietate/deqꝫ prioribꝰ etiā habita nobis oratio eſt. Hec enim oia ob eā cauſā dicta ſunt/ut intelligamus quomō optime gubernari ciuitas poſſit:ꝛ quo pacto priuatim qſqꝫ optime ſuā vitā diſponat. Si vo quicqꝫ cōtulimus/que nam nobis ipſis aduerſus nos o megille ꝛ clinia redargutio erit? CLI: Ego hoſpes mihi video:ꝛ nō nihil iſpicere. Secunda qppe fortuna ſuperora oia nobis dicta vident. His enim ego quodāmō idigebā. Quocirca oportune ambo/ut dico ꝛ megillus iſte me reppiſtis. Hecqꝫ celabo uos qō mihi accidit. Quaſi enim augurio his ſermonib⁹ confirmat⁹ ſum. Maxima ꝓfecto cretenſiū pars coloniā mittere quādā cogitat:ac gnoſꝫe eius rei curaꝫ cōmittit. Gnoſioꝝ vo ciuitas mihi alꝫſqꝫ nouē viris id mādat curandū. Leges autē ponere iubet/ꝛ que nobis ex cretēſib⁹ placeāt/ꝛ que aliunde colligi poſſint. Edicitqꝫ nobis ne pegrinas leges horreamus/modo ꝓbentur. Nūc igit ꝛ mihi ꝛ uobis hāc gratiā ꝓbeam⁹. Collectis undiqꝫ legibus/oratione cōdamus ab initio ciuitatē. Sic enim ꝛ illud/qō a nobis querit/diligētius conſiderabit:ꝛ mihi fortaſſitā diſputatio hec ad future ciuitatis cōſtitutionē cōferet. ATHE: Non bellū indicis o clinia. Quare niſi id megillo incommodū/mea qdē pro viribus tibi parata ſunt. ME GIL: Probe dicis: ego quoqꝫ paratus ſum. CLINIA: Optime ambo dixiſtis. Quare conandū eſt primum oratione ciuitatem condere.

Argumētū Marſilij ficini in libꝝ 4ᵐ de legib⁹.

Quartus hic liber/quēadmodū ꝛ tres ſuperiores/ac etiā pars quinti prima/in ipſo cōditoris legum cōſilio officioqꝫ uerſat. Huius vo cōſiliū circa ciuitatis materiā atqꝫ formā: materiā inqꝫ/ſitū ꝛ cōpoſitionē/diſpoſitionēqꝫ urbis: formā vo modū publice gubernationis ꝛ ordinē. At quoniā forma hec formoſa eſſe nunqꝫ pōt/niſi ciuiū ai ſint formoſi/iccirco in formādis a tenera etate perqꝫ oēm vitā ſuoꝝ ciuiū aīs legifer iuigilare iubet. Materiā igit ciuitatis paucis expedit uerbis/formā vo eius/ꝛ aioꝝ ipſoꝝ formationē accuratiſſime tractat. Utpote qui pre aioꝝ dignitate exterioꝝ oia quāuis ampliſſima videant/nihilipēdit. Profecto plato noſter ſi corpoꝝ eſſet medicus/in eligēdo aere ſaluberrimo ad firmā ualidāqꝫ corporis habitudinē cōferēte incūberet diligētius. Sed qui in eligēda pro ſe academia in ſalubri loco/non corpori ſed aīo morbuſqꝫ cōſuluit/is nimirū in urbe cōdēda nō admodū accurat⁹ apparet/in formandis vo vna cū etate moribus tanqꝫ medicus aioꝝ/ut ita loquar:curioſiſſimus. Preterea ſi tāti fortune faceret bona/quāti ceteri ſolēt/certe agrū/ꝛ ſitū/ꝛ modū ad diuitias cumulādas amplificādūqꝫ imperiū cōmodiſſimū diligēter exquireret. Cōtra vo facit

oino. Sit ergo urbs procul a mari atq; portu: non mercature pſertim cauponarie dedita/nō luxurio ſa: non diues. Sit tēperata ciuitas ⁊ ſobria ⁊ pudi ca: pre ceteris ỽo pia. Quid nā aliud mādaturum putas ſanctū aliquē religioſe vite pontificē in edifi cādis templis habitaculiſq; ſanctoꝝ/ꝙ qō Plato noſter iubet in urbe condēda: Et qui pauca hic de urbis corpore uerba facit: idē in beata illa republi ca decē libris expreſſa/nullū de urbe cōdēda fecit uerbū/neq; id quidē iniuria. Illā nāq; reliqt celo: hāc in terris/edificat ad exēplaris illius quoad fie ri pōt imaginē. ¶ Propoſitū igit erit legiferi: que ꝑter ai bona ſunt pro bonis ai paruifacere: in oiq; eius inſtitutione ad vniuerſam virtutē tanꝙ ad ſi gnū intēdere. Ideoq; nihil uel in ciuitate uel circa urbē ꝑmittere/vnde ciues malis aliqñ moribus aſ ſuescere poſſint: etiā ſi inde victoria multarū gētiū potētiaq; ampliſſima/⁊ copia rerū oium abundā tiſſima cōſequatur. Lex enīz nō extra aium/ſed in aium ipſum acie ſuā dirigit oi ex parte perficiēdū. Itaq; iubebit ne ciues habeāt ſummo in ꝓcio falſe huius vite ſalutē. Neq; tā ut ſint ſaluiq; ſint procu rent: ꝙ ut ꝙ diu ſunt/optimi ſint. ¶ Ad vniuerſum ỽo legiferi inſtitutū perficiēdū tria in primis cōdu cere arbitrat: deū videlicet fortunāq; ⁊ artē. Que tria humana oia gubernare dicunt. Et quo diffici lioza ꝙ ceteri auctor legū molit/eo maiori ab his tribus ꝙ ceteri idiget patrocinio. Qō aūt plato oi cit deū ⁊ fortunā atq; artē ſimul cum deo humana oia gubernare/breuiter ſic expone. Deus in oib⁹ per oia mouet oia. Mouet mundi ſperas: Quarū cōcurſio fatū quidē alicubi/ſed hic fortuna libenti us noīat. Hinc caſus uarꝝ circa externa corpaq; ꝓueniūt. Mouet ⁊ aīas/lumē mētibus inſpirādo: vnde ars nō ſpeculādi ſolū accēdit/ſed agēdi. Ab arte tandē diſpoſitio externoꝝ ⁊ corpis ꝓficiſcit. Quāobrē a deo quidē cūcta dependēt. Qui ut ait Paulus/oia in oibus opat. Verū ab ipſo deo alia quidē per fortunā procedūt/alia ỽo per artē. Quo fit/ut neq; fortuna neq; ars aliqñ deo ualeat aduer ſari. Quippe cū ſemp ab ipſo utraq; moueant. In ter ſe ỽo duo hec ita ſe habēt. Aut enīm cōſentiunt inuicē/aut forte diſſentiūt. Si diſſidēt/aut fortuna ſupat artē/aut ars fortunā. Id aūt accipe hoc exē plo. dū mouet deus ſperas/interdū per fortunā/in mari cōmouet tēpeſtatē. Tēpeſtas quatit nauē. In terea mouet deus idē eandē nauē per aium quoq; gubernatoris: ideſt per artē ipſam a deo continue dependentē. Quando igit ars nauē ad certū dirigit portū: atq; ad eundē tēpeſtas quoq; uehit/tūc ars ſimul cū fortuna cōſentit. Añ ỽo alio quidē impel lit uētus/alio ỽo ars certat ducere: tunc ars ⁊ fortu na diſſentiūt: ac tādē uel ars cedit fortune/uel arti fortuna: interim ꝓuidētia dei utrobiq; agit utrūq; ad finē ſibi ſoli notū/cui nihil vnꝙ diſſonat/cūcta videlicet in vniuerſam ſui opis harmoniā occultis modis cōtemperāti. Ceterū illa ipſa cōcurſionum celeſtiū diſpoſitio/qñ talis ꝓuenit/ut artē neceſſa rio ſupatura ſit/fatū dicit potius ꝙ fortuna. qñ ỽo talis ut exſupare inertē poſſit/⁊ ſuperari ab arte/ fortuna potius noīat. Neq; diffidas artē qñq; vin cere poſſe fortunā. Ut enīm fortuna/ſic ⁊ ars ꝓce dit ex deo. ¶ Aduerte ỽo ubi Plato de occaſio ne diſputat: quā vir magnus nouas cōditurus leges exoptet/ad id magnope oportunā/ſub illius tyranni noīe iuniorē dionyſiū ſignificare. ſeipſum ỽo ſub ap pellatione legiferi: atq; indicare fauorē fortune ſibi in tegrū defuiſſe. Itē platonē in ſicilia apud dionyſium quedā harū legū prohemia inchoaſſe: ut ex epiſtolis itelligi pōt. Opus ỽo id legū expulſo dionyſio perfe ciſſe. Beniq; per hec dicta reditū in ſicilia ſuū ab ifa mia vindicaſſe. Scito autē platonē in eo itinere atq; reditu nihil aliud cōtēdiſſe: ꝙ ut ſalua dionyſij ꝓſpe ritate violēta tyrānis in regnū moderatū cōuerteret Inter hec aūt ubi de tēperātia ⁊ prudētia principis loquit/memēto/platonē/mediocrē quidē tēperantiā a prudētia manifeſte diſtiguere: mediocrē quoq; pru dētia a ſapiētia ſimili ratione diſcernere. Cōſumatā ỽo tēperātia ſepe appellare prudētiā: abſolutā quoq; prudētiā/nōnunꝙ ſapiētiā noīare. Qō quidē in phe done ⁊ tertio legū ⁊ hic ⁊ alibi ſepe patet. Adducit preterea naturales quaſdā ingenij dotes/virtutibus quidē ſimiles. Sed tūc demū/qñ recte fuerint exculte ad virtutū munera cōducētes. Qua ꝙdē de re latius in re. p. diſputat. Mādabis interea memorie: quales ſunt principū mores/tales quoq; fieri ciuiū reliquo rū. Neq; ulla de cauſa mores ciuiū facilius citiuſq; ꝙ ex hac mutari poſſe. Itē beatū eſſe prudētē ⁊ tēpe ratū doctorē populi: beatū quoq; populū qui audit uerba ex ore doctoris eiuſmodi ꝓfuētia. Preterea neq; rēpublicā felicem fore: neq; leges bonas exoritu ras/prius ꝙ in gubernatore potētia vna cū ſapientia tēperātiaq; cōcurrat. Proinde diuinū ad ciuitatē cō ſtituēdā auxiliū inuocādū. ¶ Hactenus quart⁹ hic li ber munus legiferi circa materiā ciuitatis ⁊ formam cōmunius ꝓtractauit. Pergit ỽo deinceps ad figurā muneris hui⁹ diſtinctiorē. Querēs utrū ciuitatis for ma regnū eē debeat/an optimatū ſenat⁹/an potentia paucoꝝ: an popularis. Quoniā ỽo nihil inter hoies bonū reuera dici pōt/niſi diuinū imitet bonū/non in iuria formā pri⁹ diuine gubernationis exponit/ꝙ ex humanis gubernationib⁹/alīs alias añponat/videli cet diuine ſimiliorē abſq; controuerſia ceteris ꝓfectu ris. Probat aūt gubernationē diuinā eſſe regnū opti matūq; ſenatū regno cōiunctū. Cenſetq; ex oibus ci uibus illos eligēdos eē ad gubernādū/quotcūq; ſint qui tātū ceteris prudētia ⁊ tēperātia preſtāt/quantū viri pueris ꝓſtare ſolēt. Atq; ſiquis inter electoꝝ nu merū ſimili ferme interuallo ceteros añcellat/regē eē cōſtituendū. Id ỽo tū ex pñti ſaturni myſterio/tū ex ſimili quodā in politico/tū ex epiſtolis ⁊ re. p. pōt eē conſpicuū. ¶ Ceterū ut pñs ſaturni myſteriū aptius intelligi poſſit/meminiſſe oportet/platonicos conie ctare mūdū a vita quadā ⁊ aia cōtineri atq; duci/ex tribus potiſſimū argumētis: ex firma videlicet diuer ſarū mūdi partium copula: ex mirabili motu celi: ex ꝑpetua rerū generatione ſub celo. Cōiectare rurſus mūdū a mēte regi ex triplici quodā ordine/ſcilicet ex ordine qui ⁊ in ipſa partiū mundi copula/⁊ in ſparū motu/⁊ in rerū generatione cōſpicit: utrunq; ỽo ſcili cet aiam atq; mētē platonicus ille noſter breuiter cō prehēdit. Spirit⁹ intus alit/totāq; infuſa per artus/ mēs agitat molē. Cōiectare tādē ⁊ aiam ⁊ mētem ab ipſo bono vnoq; dirigi ad regendū/ex eo ꝓcipue qō

ꝛ cõnexio ptiũ motuſq; ꝛ generatio ꝛ ois hoꝝ triũ
ordo in vnũ tẽdit bonũq; dirigit. Quãobrẽ ſub ipſo
bono regnũ geminũ cõtinet intellectus videlicet atq;
aie. Illud q̃dẽ ſaturni/hoc aũt iouis regnũ ois appel
lat antiquitas. Que iouẽ iccirco fingit ſaturni regnũ
occupauiſſe: quoniã utriſq; ad regnũ ꝓpriũ uocãti
bus aias ſcilicet illinc ad itelligibile/hinc ad ſenſibile
bonũ/pauciſſime quedã aie ad itelligibile ſaturni bo
nũ conteplationẽq; ſe cõferũt: q̃ plurime vo ad ſenſi
bile iouis bonũ actionẽq; quotidie cõfluũt. Tradunt
antiq̃/aias quondã beatas: ſub ſaturni regno vixiſſe.
Duob⁹ id modis itelligẽtes. Primo q̃dẽ dũ iter di
uinas angelicaſq; mẽtes viuebãt/anteq̃ in corpa la
berent. Deinde etiã quotiẽs ꝛ quotcũq; uoluptuoſã
quidẽ vitã negligẽtes/actiuã vo parũ admodũ diligẽ
tes/cõtẽplatiue vite ardẽtiſſimo amore ſe dedunt: Ut
cũq; vo accipiãt in vita itellectuali beate/ in aiali ſũt
miſere. Accedit qõ ſub hac miſeria ita fallunt / ut cũ
duo in celo planete ſint/primus quidẽ ſupiorꝭ ſatur
ni nũcius: ſecũdus aũt nũcius iouis ſupiorꝭ / laudẽt
quidẽ iouis ſtellã/ſaturni vo vituperent. Cũ tñ hec q̃dẽ
ad tẽporanea magis ꝓuocet bona/illa vo reuocet ad
eterna. At quoniã homo gregabile aial a cõmuni ho
minũ cõmercio ſegregat⁹ mediocrẽ viuẽdi habitum
ſeruare nõ põt: Logiturq; /ut ita dixerim/uel ĩtra ho
minẽ deſcẽdere/uel aſcẽdere ſup hoiem/factũ eſt / ut
ſaturnus hoium ſegregator crimẽ ꝛ infamiã apud in
ſcios reportauerit/eorũ videlicet culpa/qui uel mix
tione quadã ineptiori uel educatione peruerſa tales
euadũt/ut qñ a ſaturno extra hoiem ſeuocãtur: De
ſcẽdãt ab hoie poti⁹ q̃ aſcẽdãt. Uerũ de his alibi di
ligẽtius: reuertamur ad argumẽtũ. Addit Plato
ſaturnũ quõdã hoies diſtributos in greges cuſtodie
demonũ cõmẽdaſſe. Id aũt plurib⁹ modis exponit.
Primo quidẽ diuinã mẽtẽ aias hoium ut Time⁹ ait
in uarios ordines ab initio diuiſiſſe ſtellariũ aiarum
numerũ comitãtes. Differẽtiã vo noſtrarũ iter ſe aiã
rũ/alĩ inter platonicos numeralẽ tãtũ eſſe putãt/alĩ
etiã ſpecialẽ / ut vnũ aiarũ noſtrarum ſit genus: in eo
multe aiarũ ſpẽs: ſint etiã multe ſub eadem ſpecie: Ut
cunq; vo diſtribuant/diuerſis non ſolũ ſtellis/ſed de
monib⁹ etiã accõmodari dicunt. Alioq; modo expo
ni põt myſterium: ut videlicet uel ab orbis initio/uel
ſtatim poſt diluuiũ rudiores hoies diuina ꝓuidẽtia
angelor̃ ſiue demonũ melior̃ miniſterio rexerit/do
nec paulatim facti peritiores ipſi ſe regerẽt. Rationi
vo cõſentaneũ eſt/recti⁹ feliciuſq; a ſupis q̃ a ſe ipſis
hoies gubernari. Exponit inſup tertio hũc in modũ
ut quotidie quicunq; vite rationẽ eligũt ab alĩs quo
dãmõ ſegregatã/riteq; educati fuerint/ſtatim in cõtẽ
platiuũ beatumq; ſaturni regnũ cõmigrare dicãtur.
Sed quatenus ſub cõtẽplationis officio in ritus uari
os diſcernunt/eatenus ꝛ in multos greges ſecerni vi
dent/ꝛ alĩs atq; alĩs ꝓ vite ſimilitudine inſpirari
numinib⁹ atq; regi. Platto in pñtia multas preſtãtiũ
philoſophorũ ſcholas q̃ſi greges ſub ſaturno paſto
re mirabiliter congregatos. Sub ſaturno inq̃ tribus
precipue modis. Sub mẽte diuina ꝛ angelica primũ:
deinde ſub aia planete primi eiuſq; ſpere: tertio ſub
ipſius planete corpe, Sed mẽs ipſa facit. Aia cõficit.
Planeta portẽdit/portẽdit inq̃: qñ in magnis ſatur
ni cũ ioue cõiũctionib⁹/Saturnus ipſe uel exaltatio
ne ſua uel domicilio gaudet: ꝛ tanq̃ cõiunctionis
dñs foueꝛ quidẽ ab ioue: Utiꝛ ꝛ ſolis mercurĩq; ꝛ
ueneris beneficio. Sic magicã Zoroaſtris eiuſq; ſe
ctatorũ pepit/ſeu portẽdit potius diſciplinã. Triſ
megiſti quoq; theologiã. Orpheiq; myſteria. Ar
chana pythagore. Socratica ſanctimoniã. Platoni
cã maieſtatẽ. Ita eſſe manifeſtis q̃buſdã argumẽ
tis cõpertũ habemus. Hinc ꝛ plato in pñti libro ſa
turnũ eſſe affirmat oñm eor̃ qui mẽtẽ hñt. Gu
bernationẽ vo eiuſmodi ſub ſaturno regiã optima
tũq; extitiſſe demõſtrat. Siq̃dẽ genus humanũ ab
ipſo deo tanq̃ rege per electos optimoſq; demo
nes aſſerit gubernatũ. Hos multi angelos appella
rẽt: ꝛ plato in critia uocat deos: facilitatẽq; guber
nationis ꝛ hic idicat ꝛ in critia/dicẽs occulta qua
dã ꝓſuaſionis iſpiratione fuiſſe hoies gubernatos
gubernãdos quoq; ſimiliter/quotiens ab inferiori
bus uacãtes motib⁹ ſeſe ſupis ſubiecerint ꝓducen
dos. In his Plato monet: primo diuinã ꝓuidẽtiã
nunq̃ deeſſe hoibus/modo ſibi ipſi nõ deſint. De
inde humanũ ingeniũ in ſumma rerũ licẽtia poten
tiaq; laſciuũ ſupbũq; euadere. Tertio ſicut beſtie
nõ poſſunt a beſtijs abſq; humano quodã paſtore
ſic neq; hoies ab hoib⁹ abſq; duce deo optime gu
bernari/ꝛ q̃ diu mortalis aliq̃s ſine deo dñabit/tã
diu laborioſam miſeraq; vitã fore: quaſi fruſtra vi
gilaturus ſit q̃libet ciuitatis cuſtos / niſi deus ipſe
cuſtodiuerit ciuitatẽ. Quarto ipſam mentis diſtri
butionẽ eſſe legẽ: eiq; in oi ꝛ priuata ꝛ publica gu
bernatione/ſemp obtẽperandũ: ut per noſtrã men
tẽ feliciter a diuina mẽte ducamur. Quinto nullas
cõſtitutiones appellãdas eſſe leges/niſi cõmune ci
uitatis totius bonũ ꝓcurẽt. Sexto qui obſeruãti⁹
parẽt legib⁹ his magiſtrat⁹ maxime diuinisq; cult⁹
munera cõmitti debere. Septimo interitũ ciuitati
paratũ eſſe/in qua nõ leges magiſtratib⁹/ſed magi
ſtrat⁹ legib⁹ dñentur. Octauo/iuuenes q̃dẽ ut plu
rimũ hec obtuſe videre: ſenes aũt acute ſpicere:
niſi forte q̃nq; deus uel iuuenilẽ ꝓbet pietatẽ/uel ſe
nilẽ reprobet impietatẽ. Multa tã vba Plato
facit ad ipſum legis latorẽ pro ſuo officio inſtruen
dũ. Nonnulla facit deinceps ad populũ leges eiuſ
modi ſuſcepturũ/ut ꝛ accipiat libẽti⁹ ꝛ ſeruet ipẽ
ſius. Cohortat aũt ad ſacras leges in ꝑmis: perq;
illas ad humanas a diuinis inuẽtas ꝛ cõfirmatas.
Sed vna cũ exhortatione uenerationẽ terroremq;
cõmiſcet. dicẽs deũ mũdi totius artificẽ/totum in
ſeipſo cõplecti. Ideoq; iſpicere ſingula: ne quis cõ
fidat ꝑuaricãdo poſſe latere: perq; oĩa circũuolui
ne ds ſperet manus eius poſt delictũ ſubterfugere
poſſe: Hũc eſſe oſtẽdit legũ oĩum fidatorẽ: ubi ait
recta definit ꝛ pagit: ideſt recta quadã legis regula
determinat ſingula. Determinat inq̃ primo ſingu
lis nature ſue modũ: que qualia quot quãtaq; ſint:
ꝛ ubi ꝛ qñ ꝛ quomõ moueant: Deinde ais q̃d agẽ
dũ ſit/q̃due cauẽdũ. Determinationẽ eiuſmõi legẽ
eẽ cõſtat rerũ oĩum penes deũ oĩum auctorẽ. Eãq;
eodẽ actu ab ipſo deo ſanciri/quo ꝛ oĩa ab eo itel
liguntur ꝛ fiunt/actu ſcilicet circulari/quẽ Time⁹ ait
eſſe diuine itelligẽtie naturalẽ ex ſeipſa videlicet ſe
ipſam reſpiciẽti/ſeq; reſpiciẽdo oĩa ſemp cõſpiciẽ
ti. Forſan vo ultra circularẽ/ut ita dixerim/motũ

deo

deo intimū/subinsinuat motū quoq; rectū.i.reruz a deo processum:deiq; per res oēs influxum/ideo recta dixit:z peragit.Et motū rectū a circulari pē dere signauit.Item ubi ait deū rerū principia z fi nes z media cōtinere/intellige deuz esse causam re ruz efficiērē atq; finalē:seruare oia/oibusq; adesse: Ac ne quis putet irritā fore legē/addit hāc semp iu diciū comitari / quo z perspicaciter seruatores le gis preuaricatoresq; discernant: z efficaciter qui potissimū debeat/cuiq; decernat.Nō quidē iudici um/quoniā potēter z discernit z decernit ieuitabi lis sequit ultio peccatoz z pmiū obseruantiū.Ser uari vo maxime diuinā inquit legem ab his qui hu milime ceruicē suaz diuine legis iugo subgciūt:quo ruz premiū futura beatitudo cēsetur:respui vo ma xime a supbis:qui mox sicut dei legē dereliquerūt. Ita deserunt a deo.Deserti aūt z peccāt atrocius: z miserabilius cruciantur.Tu vo euāgelica hec au reaq; precepta seruabis alta mēte reposta.Nō au tē mysteria hec antiquo ait sermone cōstare.Nos sayco possumus itelligere. Possumus quoq; mer curiali quodā z orphico:apud quos eiusmodi mul ta perlegimus:z illa quidē euidētissima.Que recē sere grādius iam phibet argumētū.At si orphicos de ioue/de lege/de iudicio z iustitia z nemesi hym nos legeris/hec ad uerbum inuenies oia. ¶Post *hec Plato populuz exhortat:ut vnusq;q; magno pere studeat in eoz numero esse.qui deū sequunt/ ptendens in oibus placere deo:atq; ut id cōsequat similē deo se reddēs:similē inq; per tēperantie puri tatē / qua tanq; regula examussim sua oia metiat. Siquidē mēsura quod z pythagoras inquit oium optima iudicatur:similimūq; deo efficit animum. Quippe cum deus oium sit mensura/precipue no bis/qui videlicet eatenus uel psequi uel fugere de bemus singula/quatenus diuine mēti uoluntatiq; uel psonare uel dissonare cēsent.Hinc illud in Pla tonis epistola.Sapiēti quidē viro lex deus est.insi piēti vo libido.Ambiguus vo hic legit text⁹.Alibi enim legit ut traduxi.Quib⁹ vbis Plato videt pro tagoraā futare dicētē rerū mēsurā hoiem esse. Cu ius error in libro de sciētia subtiliter cōfutat.Alibi vo legit nō q; quis homo sz siqs homo/hūc in mo dū/deus oium nobis est mēsura/multoq; magis si quis/ut ferūt/homo est.Tu hanc particulā siqs/ut ferūt/homo est:exponere potes/siqs homo mēsu ra est/multo magis deus est mēsura:nō enim nobis sed deo per quē viuimus/debem⁹ viuere. Posses forsan exponere si deus aliqs homo est.i. siqn fiat homo/ut ferūt.i.oracula pphetarū. Que qdez ex positio utinā q; pia est apud multos/taz accepta fo ret apud Platonicos. ¶Ut aūt appareat quanti fructus sit obseruatio legū/subdit solis harū obser uatoribus licere atq; expedire uota vīs facraq; fa cere.Ceteroruz vo preces z munera a deo respui. Hoc ipsum vo qō est placere deo/dicit esse signuz/ quo singulas vite actiones quasi sagittas debem⁹ intēdere.Sagittas aūt ad hanc ipsam dei gratiā at tingēdā esse ait/sedulū religionis cultū:In quo eos dez disponit gradus/quos z in carminibus pytha goricis legimus.Jubet enim hic sicut z ille/ut cele stes primū oēs colamus deos:illos precipue quib⁹ patria quasi patrōnis est dedicata.Deinde sequentes sub celo deos.Quos oēs terrestres appellat. Nos enim Platonis est/etsi oia sub celo elementa ponit/ oiaq; in celo modo celesti/tñ oia sub celo appellatio ne terre cōprehēdere/oia itez in celo celi igniscq; noīe. Celestes quidē deos tum angelos intelligit supiores/ tum speraruz celestium stellarūq; aias:deos vo terre stres/tum inferiores angelos/tum elemētoz quatuor animas.Tertio mādat coli demones.s.puriores qua si deoz ad nos interpretes.Quarto heroas.i.hoium aias deo acceptoz a corpore separatas.In his oib⁹ ita distribui precipit/cultū/ut maioribus numinibus maiora/minoribus minora/equalibus equalia mune ra conferātur.Quinto nō tam coli z adorari q; ora ri z quodāmodo honorari deoz patrioz statuas im perat/legibus consecratas.Quoniam vo omnem ad diuinuz cultum exhortationē ab vno inchoauit deo/ euidēter ostēdit cetera numina:neq; per se / sed parti cipatione primi dici deos/neq; ppter se/sed illius gra tia esse colēda.presertim cum vniuersuz eiusmodi cul tum/dūtaxat ut illi vnico placeas/dicat suscipiendū. Sexto parētes quasi dei vicarios precipit uenerari. Septimo ppinquos genere/z familiaritate cōiūctos z hospites pegrinosq; ex diuino iussu / amare chari tate nō ficta.His aūt preceptū inserit euāgelicū/uano rum.s.uerboz exactā rōnem diuino iudici esse reddē daz:cuius angelus nobis preest quasi supioris iudicis vicarius z minister:ut nos a turpib⁹ reuocet:puocet ad honesta:z psentiētes quidē trāquilitate cōscientie nutriat z delectet:dissentiētes vo/pturbatione psci entie uexet:ubi delectat:ab antiquis gratia noīat.ubi ue xat furia.Et gratia quidē triplex:quoniā pteriti psen tisq; z futuri gratia bonos oblectat. Furia quoq; tri plex/qz malos similiter cruciat.Et utrobiq; fatum/z parca triplex cognominat.Dicit z nemesis / psertim ab orpheo/ubi in supbos animaduertit. Profecto uete res ut indicarēt supbiā deo maxime oium dissonare obediētiā humilimā exigēti/dixerūt supbos nō soluz diuina cēsura/ut cetera vitia:sed etiā indignatiōe pu niri: ppriūq; ad punitionē eiusmodi numē introduxe rūt:nemesis noīe nūcupatū:qō quidē facit potentiam in brachio suo:dispergitq; supbos mente cordis sui. ¶Collige e multis noibus precipue quatuor:legem/ iudicium/iustitiam/nemesim. Horū exēplum accipe in teipso.Habes in mēte legem quid agēdum sit/quid non/cōmuni norma dictātem.Et honestū quidez pro sequendum esse.Turpe vo vitādum.Habes z in ratio ne iudicium distinctioni quadam argumētationuz dis cursione discernēs/id quod in hac uel illa actione po situm est honestum esse uel turpe.Habes in uoluntate iustitiam/eligentē:ita prosequi/ita fugere/ut ratio per mentis leges prosequēdum iudicauit uel fugiendum. Habes in imaginatione eiusq; affectu nemesim turpi bus actionibus uerbisq; succensentem / atq; legitime indignantem:Similiter in deo lex iudicium iustitiaq; z nemesis/sed modo diuino:Distinctius autē in deo quidem lex angelisq; superioribus.In anime vo mū dane ratione/iudicium.In eiusdez uolūtate/iustitia. In angelis inferioribus seu demonibus medys neme sis.Utcūq; distribuas hec omnia diuine legi mirabili quadam connexione subseruiunt ad virtutū premiuz z supplicium peccatorum.

gratia triplex
furia
fatum parca
Nemesis

lex Iudicium
Iustitia Nemesis

¶Quartus legum.

ATHENIENSIS:HOSPES: CLINIA : MEGILLVS.

HEIam/quã nam fore ciuitatẽ cogitare debemus? ¶Neq; vo nũc de ꝑnti ei⁹ nomine/aut de futuro interrogo. Id enĩ forsan aut colonie auctor dabit/aut locus. Uel etiã fluuĩ aut fontis aut deor̃ qui ea in regione sunt alicuius/ciuitatẽ nouã suo cognomine nũcupabit. Sed illud poti⁹ quero/utrũ maritima erit/an mediterranea? CLI: ¶Distat fere hospes a mari hec/de qua loq̃mur/ciuitas/stadiis octuaginta. ATHE: ¶Port⁹ vo sunt ne ꝑpe? an mare illud penitus importuosũ? CLI: ¶Portuosa est hospes ea regio/q̃ maxime fieri pot̃. ATHE: Heu/quid ais? Ager aũt ille fert oia? An aliquor̃ indigus? CLINIA: Fert pene oia. ATHE: Ciuitas vo aliqua ne illi ꝓxima? CLI: Nõ ualde/atq; iccirco habitatores illuc cõducere cogitamus. ꝓisca enim quadã boium in de facta ꝓpulsione: magno tẽporis spatio iacet regio desolata. ATHE: Quo ad cãpos aũt montesq; t siluas ptinet quo pacto disposita est? CLI: Similis est reliqũe totius crete nature. ATHE: Asperã igit ipã3 potius t siluestrẽ q̃ cãpestrẽ esse dicis? CLI: Aio eq̃dem. ATHE: Nõ est igitur ad acquirẽda virtutez in cõmoda. Nam si mari ꝓxima esset t portuosa/nec ferret oia/sed multarũ rerum egeret: maximo sibi salutis fundatore opus esset/diuiniscq; legũ latorib⁹ /ne multos ac uarios mores/simulq; prauos huiusmodi regionis natura cõtraheret. Nũc vo iuuat/q; stadiis octuaginta remota est a mari: ꝓpinq̃or certe q̃ oportet mari/eo ferme qd̃ portuosior est/ut ais. Satis tñ t hoc esse videt. ꝓfecto mare ciuitati ꝓximũ quotidiana quadã iocũditate eaz afficit. Uerũtamẽ vicinitas ea nimiũ reuera salsa est atq; amara. Naz cũ mercibus t pecunijs cauponãdo ciuitas repleat/ dolosi animi instabiles t infidos mores parit. Unde parum t ipsa ad seipsam t ad gẽtes alias fidẽ t amicitiaz colit. Aduersus hec tñ illud habet remediũ qd̃ oia fert. Cũq; siluosa sit t aspa/licet oia ferat/non tñ abunde oia. Nam si esset ad oia fera3 atq; fecunda multũ auri atq; argẽti ex emissione reruz colligeret. Qua vna re nihil/ut breuiter dicã: pernitiosius est: si vnũ vni cõferas ad generosos iustosq; mores. ut in superiorib⁹ quoq; si recordamur est dictũ. CLI: Recordamur quidem. Et illa tunc t nunc ista recte dicta concedimus. ATHE: Materia vo ad fabricãdas naues/nunquid illic abũdat? CLI: Neq; illic abies est mẽtione digna: nec arbor picea. Cupressi itẽ copia parua: pinumq; t platanũ illic rarã inuenies. Quib⁹ necessario fabri nauium ad interiores nauiũ partes utunt. ATHE: Atq; in his etiã non male se habet regionis ipsius natura. CLI: Quid ita? ATHE: Quoniã opepreciuz est ut ciuitas facile imitari hostes improba imitatiõe nõ possit. CLI: Cuius naz supradictor̃ potissimũ gratia ista dicis? ATHE: Obserua me vir preclare. Nẽpe illius gratia qd̃ est ab initio de cretẽsiuz legibus dictũ: quas uos ad vnũ aliq̃d. i. bellũ aspicere dicebatis. Ego aũt adieci eas/quoniã ad virtutẽ quodãmodo referrent: ꝓbe positas eẽ: qm̃ vo nõ ad vniuersam/sed ad virtutis partẽ ferme eq̃dẽ nõ ualde laudabã. Nunc igit me quoq; uos in pñti leguz latione diligenter obseruate: siq̃d/aut qd̃ ad virtutẽ nõ ꝓtineat/aut qd̃ ad partẽ solũmodo/legib⁹ sancio. Eũ q̃ppe solũ recte ferre leges existimo: qui ueluti sagittarius illuc aiuz semper itẽdit: vnde ꝓtinuo aliq̃d semp̃q; sequat eorum que bona sunt. Cetera vo relinq̃t / siue diuitias seu huiusmodi aliud: qd̃ a virtutib⁹ sit separatũ. Imitationẽ vo hostiũ improbã tunc fieri dicebã: cũ iurta mare q̃spiã habitãs/ledat ab hostib⁹. Quale illud fuit. Dicã enĩ/nõ tñ ꝓterite iniurie cõmemorande studio. Minos olim nauali copia fret⁹: crudele acce tributũ imposuit. Atheniẽses vo nõdũ naues ut nũc ad bellũ paratas hẽbant: nec illa in regione arbor̃ copia erat/vñ naues facile fabricarent. Qua re nõ potuerũt/rerũ imitatione naualiũ ipi quoq; naute facti statiz hostes tũc suos ulcisci. Deliusq; secũ actũ eẽt/si sepius septẽ adolescẽtes amisissent: q̃ qd̃ illis accidit ꝓpeti. Nã pro terrestrib⁹ firmisq; copijs/nauales facte ꝓsueuerũt cursiz naues ilico ire ac cito decedere/nihil turpe facere arbitrãtes/cuz nõ audeãt hostiũ impetũ expectare/ac mortisq; occasiones hẽant paratas/ut armis amissis/minime ut aiunt/turpiter fugiãt. Huiusmodi vo ex nauali bello uoces audire ꝓtingit/nõ laude q̃dẽ ulla/sz virtupatiõe summope dignas. Nunq̃ enĩz malis moribus/ꝑsertim optimã ciuiũ partẽ assuefacere decet. Apud homerũ quoq; nauiũ refugiuz hoc reprobatum videt. Ulixes naq; agamẽnonez reprehẽdit/qui ꝓlio grecis apud troianos occupatis naues in mare deducere iubebat. Qd̃ moleste ferẽs ulixes ait. An iubes instãte belli turbine bene tabulatis istructas naues in altũ deducere: ut troianis ad uotum cũcta succedãt: nos aũt pnitiosa strages cladesq; se quat: neq; enim graui sese pugne cõmittẽt/cum naues mari ad fugã paratas aspiciẽt: sz neglecto bello cedẽt: atq; ide uolabũt. Ubi quale ꝓsiliũ hoc tũ fuerit/apparebit. ¶Patet igit homeruz quoq; sensisse/ obesse triremes ad pugnãtiũ fugaz paratas. Quippe uel leones his mor⁹ib⁹ usi ceruos fugere ꝓsuescerẽt. ¶Preterea ciuitatũ potẽtie que nauali⁹ copijs frete/salutẽ ꝓsequunt: haud quaq̃ honores optime bellicarũ rerũ parti retribuũt. Nam cũ arte gubernatoria/t q̃nquaginta virorr̃ ꝓncipatu/t remigio virorũq; t viliũ boium ope res naualis gerat/ nõ pot̃ q̃spiã recte honores singulis reddere. Quomõ vo recte se hẽre ciuitas pot̃/si hoc ipso priuata fuerit? CLI: Ferme impossibile. Uerũtñ hospes nauale apud salaminã grecorr̃ aduersus barbaros pliũ vniuersam nos cretẽses greciã seruasse putamus. ATHE: Atq̃ multi istud tã grecorr̃ q̃ barbarorum affirmãt. Ego aũt o amice t iste megillus pedestrẽ in marathone t in plateis pugnã/alterã ꝓncipiũ salutis/alterã finẽ fuisse dicim⁹. t his q̃dẽ pugnis meliores grecos factos fuisse/alijs nõ meliores: ut ita de plijs q̃b⁹ tũc pariter seruati sumus/dicam⁹. Bello enĩz apud salaminã gesto/illud addo/qd̃ in arte misio cõmissum fuit maritimũ. Uerũ spectates nũc ciuilis discipline virtutẽ/t regionis naturã/t legũ ordinẽ ꝓsideramus. Nõ enim seruari ac esse solum hoibus summo in precio hñdum existimamus/ ut vulgus putat: sz ut q̃ diu sunt/optimi sint. Qd̃ t in superioribus/ut arbitror/a nobis est dictũ. CLI: Dictum plane. ATHE: Jd itaq; tãtum aiaduertam⁹/ si eandem

si eandem ipsam agamus viã que ciuitatibus optima sit in pstituẽda habitatione legibusq ferendis. CLI: Mirũ immodũ. ATHE: Dic ergo quod sequitur: que multitudo habitatura coloniaz sit: Utrum dcũq uelint ex tota creta: quasi magna in singulis ciuitatibus turba supfluat: An ad ipsius agri vires electi: Nõ enim uolẽtes ex grecis oẽs colligitis. Et si nonnullos video ex argis ⁊ egina alijsq grecie partibus regionẽ banc habitare. Sed in pñti mihi dicas: vnde futura sit uobis hoz nũc ciuiũ multitudo: CLI: Ex vniuersa creta futurã existimo: ⁊ itra grecos alios qui ex pelloponẽsso ueniẽt/maxie ut opinor recipient. Quodue modo dicebas/uerum est/ex argis. s. istos esse. Etenim qõ maxime modo hic genus laudat/gozgynicuz est. Quod ex ipa pelloponẽsiaca gozgyne / huc migrauit. Sz nõ facilis equaliter ciuitatibus habitatio solet fieri/quando examinũ moze nõ agit ut genus vnũ amicũ inter se ab amicis ueniẽs ex vna quadam regione aut agri angustijs pressuz aut alia huiusmodi necessitate coactuz in aliena cõmigret. Añq vo accidit ut ciuitate seditionib⁹ agitata alio ciuiũ pars vna secedat. Uniuersa etiã ciuitas bello victa qñq simul fugisse repit. Hec aũt oĩa partim facilia sũt/ut noua in habitatione disponant/⁊ legib⁹ denuo positis gubernent/partim etiã difficilia. Nam qõ genus vnũ est vnius lingue earũdẽq legũ/cuz sacroz ⁊ huiusmodi oiuz cõmunionẽ habeat/amicitia quidẽ inter se aliqua copulat: sed leges alias/gubernatiõisq modum a pristino discrepãtẽ nõ facile suscipit. Quod vo ppter legũ improbitatẽ seditionibus cõcituz fuit/cum primos illos ppter cõsuetudinẽ quibus coz ruptũ est mozes desideret/ourũ se ⁊ inobediẽs gubernanti legesq ponẽti affert. Quod aũt ex uarijs pfluxit generibus/libẽtius fortasse nouas leges audiet: sed arduũ est oĩno ⁊ longo tẽpoze indiget / ut pspirare: ⁊ tanq̃ sub vno iugo equi/vnum idẽq ut dicitur/efflare possit. Sed enim legũ sanctio ciuitatisq cõstitutio est ad viroz virtutẽ/oĩum perfectissima. CLI: Probabile id qdez: sed clarius expone bone vir/quorsum id dixeris. ATHE: Dum ⁊ pside rare legũ latozes ⁊ laudare uellẽ/ad vile quid dictu videoz lapsus. Qõ tñ si oportune dicat / nihil negocij dabit. Quid ergo me turbat: Ita pene oĩa humana se habere vident. CLI: Qua de re dicis: ATHE: Dicturus erã nullũ vnq̃ hoĩum aliqd lege sancire: sed fortunas casusq uarios incidẽtes/leges nobis per oĩa ferre. Aut enim imminẽtis violẽtia belli/prioze puertit rẽ. p. legesq mutat: Aut summa quedã penuria. Morbi quoq multa inouare cõpellũt: Pestis etiã diutina multozũq annoz incõmoda ⁊ ipoztuna tẽpestas. Hec siqs aiaduertat: nõ uerebit idẽ qõ ego nũc/exclamare: moztaliũ neminẽ leges pdere: sz humana oĩa fortunis agi. Qõ siquis in nauigatione/gubernatione/medicina /militari impio affirmauerit/recte videbit dicere. Sz rursus ⁊ istud similiter de ijs ipsis bene dicit. CLINIA: Quid nã: ATHE: Deũ quidẽ oĩa: ⁊ fortunã opoztunitatẽq simul cũ deo cũcta humana gubernare. Mitius tñ cõcedẽdum/tertiũ supioza/artem videlicet sequi. Tẽpestate enim imminẽte multũ interesse arbitroz/gubernatoziã bẽas artẽ/nec ne. An quomodo dicẽdum: CLI: Ita prorsus. ATHE: Nõne ⁊ in alijs eadẽ ratio: Atqui ⁊ legũ lationi idem est tribuẽdum: ut cõcurrẽtibus alijs quecũq ad felicẽ regionis habitationẽ cõducunt/legis latoz ueritatis cõpos ciuitati ipi nõ desit. CLI: Uera loqueris. ATHENI: Nõne qui in singulis illoz artẽ habet precari poterit: ut aliqd a fortuna sibi feliciter adsit / nec alia re preter q̃ artificio op⁹ sit: CLI: Ualde. ATHE: Leteri quoq oẽs/quos modo dixim⁹/siqs quesierit/suas pces uotaq apient. An nõ: CLI: Plane. ATH: Idẽ ⁊ legis latoz/ut arbitroz/faciet. CLINIA: Sic puto. ATHE: Age itaq sic eum interrogemus: o legis latoz/Qualẽ tibi ciuitatẽ tradi desideras: ut ipe ex reliquis postea sufficiẽter eaz disponere possis: Quid recte deinde dicet: An legũ latoris rñsio afferri debet: CLI: Utiq. ATHE: Tyrãnidi subiectaz mihi tradite ciuitatẽ dicet. Tyrãnus autẽ iuuenis sit/memozioſus/acutus/fortis/naturaq magnificus. Et qõ in supiozibus/oẽs virtutis partes sequi debere dicebamus/id ao quoq tyrãnico insit: siquid modo cetera profutura sint. CLI: Temperãtiã mihi videt hospes o megille dicere tyrãni aio inesse oportere. Nonne: ATHENI: Populariẽ o clinia dico. nõ temperãtiã illã/quaz extollẽs aliquis prudẽtiã appellãdã esse monstraret. sed eam ipsam affectionẽ: que in bestijs ⁊ pueris ilico apparet innata: ut alij ad uoluptatẽ pniozes/ptinẽtiores alij nati esse videant. Qua quidẽ cõtinẽtiam a bonis alijs separatã/paruifaciẽdã esse ouxim⁹: Tenetis qõ dico: CLI: Maxime. ATHE: Hãc ergo naturam ad supiozes illas nature qualitates tyrãnus habeat: si debet ciuitas celerrime ⁊ optime put possibile est eã gubernationẽ assecta: qua felicissime viuat. Nulla enim uelocioz/nulla melioz disposition ciuitatis/aut est/aut eẽ potest. CLI: Quomodo vo ⁊ qua ratione hospes id asserens aliquis/recte dici sibi quispiam suadebit: ATHE: Facile itellectu est o clinia/hoc ita natura esse. CLI: Quid ais: Nunquid esse illud asseris/ si tyrãnus iuuenis sit: temperatus / ingenijq acumine ⁊ memoria pollens/fortis/magnificus/atq felix: ATHENI: Adde nihil aliud/nisi ut tẽpoze suo/laude dignus legis latoz reperiatur: ⁊ fortuna quedã eos in idez cõducat. Hoc enim si accesserit/oĩa ferme deus dederit que dare solet/quotiẽs ciuitatem aliquã felicem maxime vult foze. Deinde si duo tales pncipes sint. Tertio loco si tres. Et successionis eadez ratione seruata eo difficilius/quo plures: atq cõtra/quo pauciozes / eo facilius. CLI: Ex tyrãnide optimã fieri rez. p. affirmare videris: cum summo certe legis latoze/modestoq tyrãno facilime ⁊ celerrime ex illa in hãc mutationẽ fieri. Secũdo ex paucozum potẽtia. Tertio ex popolari. An non ita: ATHE: Minime. Sed ex tyrãnide primo. Deinde ex regia gubernatione. Tertio ex quadam populari potẽtia. Postremo paucoz potentia optime rei. p. generationẽ difficilime suscipit. Pluri mi enim in ipsa potentes sunt. Tunc vo hec fieri dicimus/cum uerus natura legũ conditoz inuenitur: ⁊ ei potentia quedam cõmunis cuz illis contingit: qui plurimum in ciuitate possunt. Ubi autem pauciſſimi quidem numero sunt/potentia vo summi/ quod tyranni di accidit/ibi celer ⁊ facilis fieri mutatio solet. CLINIA: Quo pacto: Non enim intelligimus: ATHENI: At vo nõ semel id a nobis/sed sepius/ut opinoz/

⁊ quidem rõsperam.

est dictum. Uos aũt fortasse ciuitatẽ tyrãnide pressam nunq̃ vidistis. CLI: Ego quidẽ videre eam mini me cupio. ATHE: Atqui qõ modo diximus/in ea inspicies. CLI: Quid nam? ATHE: Qõ nõ multo labore nec longo tẽpore tyrãno opus sit/ciuitatis mores mutare uolẽti. Nam siue ad virtutis officia siue ꝓtra ciues ꝓducere uelit/ipse primus viã per quã sequant ceteri ingrediat oportet: oiaq; in seipso primũ exprimat: agẽdo alia quidẽ laudãs atq; honorãs/alia vo vituperans: t eos qui non obediũt in singulis actionib⁹ semp dedecorãs. CLI: Quomodo vo ubiq; magnũ quid aut arduũ existimabimus: ut ciues eum statiz sequant: qui ita suadet t cogit? ATHE: Nemo uobis persuadeat o amici aliter vnq̃ citius t facilius q̃ principũ exẽplo leges in ciuitate mutari. Neq; aliter ocius aut fieri nũc existimetis/aut futuruz. Profecto hoc nobis neq; impossibile est/neq; factu difficile Sed illud difficile factu est/raroq; longo in tẽpore factum. Quod siquãdo cõtigerit/innumera ciuitati cui eueniet t immensa bona efficiet. CLI: Quid illud? ATHE: Siquãdo diuinus amor tẽperate iusteq; agẽdi magne potẽtie innascat: que aut in vnius sita sit potestate/aut in pluriũ principatu diuitiis uel nobilitate generis excellẽtium: aut siquãdo naturã nestoris quis reduxerit/quẽ t dicẽdi facũdia t tẽperantia vite multo magis oibus excelluisse ferũt/qualis quidẽ vir troie tẽporibus fuisse dicit/nostris aũt minime/si inq̃ talis quãdoq; vir fuit/aut erit/aut nũc inter nos est alicuis: t ipse beate viuit: t illi quoq; beati sunt: qui fluẽtia ex ore modesto audiũt uerba. Eadẽ quoq; de vniuersa potẽtia ratio est: qõ videlicet cum in eodẽ hoie bene cum prudẽtia t tẽperãtia simul/potẽtia summa ꝓuenerit/tũc demum gubernationis optime/optima rũq; legũ elucebit origo. Aliter aũt nunq̃. Ueruz hec tanq̃ fabula quedã oraculoz ritu dicta sint/ostẽsũq; sit/partim difficile esse/ciuitatẽ bonis fundari legib⁹/partim vo si cõtigerit id qõ diximus/lõge oium facilimum t breuissimi temporis opus. CLI: Quo pacto? ATHE: Sed conemur iam ciuitati tue rem oẽz accõmodãtes tanq̃ seniores pueris/leges oratione ꝓfingere. CLI: Aggrediamur iam id sine mora. ATHE: Deum in primis ad ciuitatis ꝓstitutionẽ inuocem⁹. Qui utinã audiat: exaudiensq; ppitius t benignus nobis adueniat: vna nobiscũ ciuitatez t leges exornaturus. CLI: Veniat opto. ATHE: Sed qualẽ nam disciplinã ciuitati tradere uolumus? CLI: Declara si placet/qd dicere uelis. Utrum populi potestatẽ/uel paucorum/uel optimatũ/uel regnũ. Neq; enim tyrãnidẽ te dicere arbitramur. ATHE: Age iam uter uestrũ prior mihi respõdere vult: que naz ex his sue patrie res.p. est? MEGIL: Num par est/quia senior sum/ut ipse prior respondeam? CLI: Forte. MEGIL: Luz lacedemoni cam hospes rez.p. mẽte reuoluo/nõ facile tibi possuz dicere: quomodo sit appellãda. Etenim tyrãnidi simillis esse videt. Nam ephorox potestas mirũ in modũ ibi tyrãnica. Nõnunq̃ tñ pre ceteris ciuitatib⁹ populari gubernationi apparet simillima. Negare aũt eam esse optimatũ rem.p. oino absurdũ. Regnũ quoq; in ea perpetuũ: qõ oium antiquissimũ tam a ceteris hoibus q̃ a nobis ipsis esse dicit. Quare ita subito interrogatus/reuerã/ut dicebam/nõ possum in pntia tibi distincte que illarũ sit respondere. CLI: Mihi quoq; megille hinde ac tibi contigisse videt. Nescio enim quã illarum potissimuz gnosiam esse affirmem rez pu. ATHE: Uere eniz o viri optimi rei.p. uos participes estis. Que aũt modo noiate sunt/nõ res.p. sed urbiũ habitationes quedã sunt: in qb⁹ pars vna seruit alteri dñanti/t a partis dñantis potentia/tota nomẽ accipit gubernatio. Oportebat aũt si hoc modo noianda sit ciuitas/dei ipius noie nũcupari qui illoz qui mentis compotes sunt/uerus est dñs. CLI: Quis autẽ iste deus? ATHE: An fabula paulisper utẽdum/si uolumus cõmode qõ modo quesitum est/declarare? An nõ sic faciũdũ? CLI: Sic oino. ATHE: Multo añ habitationes urbiũ/de qb⁹ in supioribus facta nobis mẽtio est/principat⁹ qdã t gubernatio sub saturno ualde felix fuisse dicitur: Cui⁹ imitationẽ quãdaz habet: que nũc ab optimatibus gubernat. CLI: Attentius ergo de ipsa/ut videt/est audiẽdũ. ATHE: Mihi qdẽ ita videt: proptereaq; in mediũ modo ꝓduxi. ME: Recte tu quidem: ac ꝓbe facies/si sequẽtẽ fabulã quatenus ꝓuenit/exposueris. ATHENI: Faciã ut dicitis. Fama ꝓfecto beate illi⁹ vite ad nos usq; puenit: copiosa ipsaz oia/suaq; spõte pata habuisse: Cuius rei causa fuisse hec tradit. Cũ itelligeret saturnus/quẽad modũ ipsi narrauimus/nullã hois naturaz res humanas ita gubernare posse/ut si oib⁹ arbitratu suo dñet/lasciuiozi supbia iniustitiaq; nõ repleat: cum hec inq̃ nõ ignoraret/nõ hoies sed diuiniozis pstãtioziscq; generis demones/ciuitatib⁹ nostris reges principesq; ꝓfecit: qõ nũc nos in ouiũ gregib⁹ aliorũq; cicurũ armẽtis facimus. Nõ eniz bob⁹ boues nec capris capras ꝓficimus: sz nos ipsis genus melius dñamur. Similiter deus hoies amãs gen⁹ demonũ generi nostro prestãtius nobis prefecit. Qõ summa tam sua q̃ nostra facilitate nostrarũ rerum curã habebat/pacẽq; t pudicitiã/libertatẽ t iustitie copiam prebẽs/ꝓcul a seditione ac felix hoium reddebat genus. Hic utiq; sermo ueritate usus asserit/ciuitatibus oibus/quib⁹ nõ deus/sed mortalis alicis dñetur/nullam vnq̃ malorũ laborũq; fore qdem. Sed omni studio imitari nos iubet vitaz/que sub saturno fuit: t quãtuz in nobis est immortalitatis/ipsi obtẽperãtes/priuatim t publice domos ciuitatesq; gubernare: ipsam mẽtis distributionẽ/legẽ nũcupãtes. Naz si homo vnus aut paucorũ aut etiaz populi potestas/uoluptati t cupiditati dedi tum aium habeat/hisq; repleri desideret/cunq; id minime assequat/inexplebili inextinguibiliq; ardore t insanabili morbo uexet/dñetur autez ciuitati aut priuatis nõnullis/statim spretis legibus/nõ est ut modo dicebamus/spes ulla salutis. Cõsiderare decet o clinia utrũ huic rõni credendũ sit/an aliter faciẽdũ. CLI: Necesse est ut credam⁹. ATH: Perspicis tot legũ spẽs/quot t gubernationũ a qbusdã existimari: gubernationum vo spẽs/quot multi ponũt/paulo añ narrauim⁹. Neq; de re vili nũc: sz de maxima nobis eẽ questionẽ existimes. Nã quo iustũ t iniustũ respicere debeat/rursus in ambiguitatẽ incidit. Nec eniz ad bellũ nec ad oẽz vtutẽ referri leges debere aiũt: sz ad illud poti⁹ qõ ꝓstitute rei.p. ꝓferat quecũq; illa sit/ut dñet semp/nec pereat: Justiq; definitionẽ sic natura optime se bẽre ꝓtẽdunt.

CLI: Quo

Natura Nestoris

potestas Ephorox

CLI:Quo pacto? ATHE:Quod potētiori ꝓfert.
CLI:Apertius dicito. ATHE:Sic accipe:leges ut aiunt semp in ciuitate ponit/quod dñatur. ℍône?
CLI:Utiq;. ATHE:Nunquid existimas inquiunt uel populum superātem/uel aliam quampiam rez pu.uel tyrānū/ad aliud ꝓius spōte leges laturū q̄ ad utilitatem suā/hoc est sui ꝓncipat⁹ stabilitatē?
CLI:Non ad aliud. ATHE:Sicꝫ aūt huiusmodi leges trāsgredīat iam positas/ut iniquus punietur ab eo qui has institutiones induxit/iustasq; appellat. CLI:Sic apparet. ATHE:Sic itaq; iustum se semper hēbit. CLI:Sic sane hec asserit rō. ATHE NI:Una ꝓfecto hec iniq̄tas ex illis est/que de pncipatu sunt. CLI:Ex quibus? ATHE:Ex his in q̄/quas supra narrauimus/quos q̄bus impare oporteat/exponētes. Diximus aūt parētes filijs atq; ne potibus:seniores iunioribꝰ:generosos ignobilibus dñari debere:ꝛ alia quedaz si tenetis:quorum alijs alia impedimēto sunt. Ex quibꝰ vnū hoc erat. Ad iecimusq; pindarū existimare/ſm naturā ac iustuz impium esse/ut potētiora imbecilioribus dñentur. CLI:Hec certe tūc dicta fuerūt. ATHE:Cōsidera taz quibus nostra ciuitas cōmittēda. Milies nāq; in ciuitatibus nōnullis id cōtigit. CLI:Quid nam? ATHE:Cū de pncipatu certatū eēt qui vicerunt adeo ad se solos rem cōtraxerūt:ut nullum victis eorūq; posteris magistratū ꝓcesserint:cauētes semper ne quis ex victis potētiā adeptꝰ/ insurgat priorum memor malorꝫ. Has quidē nos negamus esse res.p.neq; cēsemus rectas eē eas leges:que nō sint cōmuniter totius ciuitatis gratia posite. Qui autē aliquarū partiū gratia leges cōdunt/eos nō ciues/sed seditiosos putamꝰ:ꝛ iura sua frustra sic ab eis uocari cēsemus. Hec aūt eam ob causam dicimus:q; nos tua in ciuitate nō ideo magistratꝰ alicui dabimus:qō diues sit:aut huiusmodi dq̄ possideat/ut robur/magnitudinē/generis claritatē. Ei vo qui positis legibus parebit maxime:ꝛ hac re ceteris in ciuitate prestabit/deorꝫ quoq; cultū ꝛ ministerium dabimꝰ:maximū quidē primo:secūdū vo illi qui se cūdo loco excellet. Eadēq; rōne sequētibus/singula pro dignitate distribuemus. Magistratus autez legū ministros appellaui:nō q; innouare uocabula cupiā: sed q; putē salutē hinc maxime ciuitati fore ꝛ cōtrariū ex cōtrario. Interitū enim paratum illi ciuitati video/in qua nō lex magistratibus/sed legi magistratus presunt:Salutē vo illi ubi lex/seruientibus magistratibus dñatur. Cūcta certe bona que dō ciuitatibus prebēt/huic affore cerno. CLI:Per iouē hospes acute/ut etas tua postulat/pspicis. Iuuenis enim hec obtuse admodum/senex acutissime cernit. ME:Vera loqueris. ATHE:Quid vo deinceps? Nōne uenisse iam ac deesse colonos arbitrari debemus/reliquūq; ad eos sermonez peragere? CLI:Quid phibet? ATHE:Sic itaq; ad eos dicamus. Deus o viri/sicut antiquus quoq; sermo testat/pncipiū/finē/ꝛ media rerū oium ꝓtinens recta/peragit ſm naturā circuēs. Hunc semp iudiciū comitat/eos qui a diuina lege desciuerint puniēs. Cui quidē iudicio quicūq; felix futurꝰ est adherēs humilis subsequit atq; cōpositus. Qui aūt supbia elatus est/qō pecunia uel honoribus antecellat/uel corpoꝛis forma polleat/qua cum iuuenilis animꝰ dementia simul ardeat ꝛ petulantia:quasi nec pncipe nec duce ullo indigeat/sed alioꝝ ipse sufficiēs ductor sit/is penitus a deo deserit. Deseruꝰ autez ꝛ alios huiusmodi nactꝰ/exultat/oīa simul perturbās:multisq; videtur minime ꝓtēnēdus: breui tñ postea inculpabili dei punitus iudicio/seipsum/domum suam/ciuitatemq; vniuersam simul euertit. Cuz hec igit ita dispositasint/quid facere ꝛ cogitare/quidue cauere/prudētem oportet? Nemini dubiū/quin cogitare quisq; debeat qua rōne ex eoꝝ numero sit qui deū sequantur. Que nam igit actio a deo amatur/deūq; sequit? Una certe/rōnem vnā antiquā habēs atq; precipuaz. Qō simile simili/qō moderatū sit/amicū est. Immoderata vo neq; inuicē neq; moderatis sunt amica. Deꝰ ꝓfecto nobis rerū oium maxime sit mēsura:multoq; magis q̄ quiuis ut ferūt homo. Qui igit huic tali amicꝰ fore studet/eum necesse est/ut q̄ maxime pro viribus talis efficiat. Atqui ſm hāc rōnem quisquis hoium tēperatus est/deo est amicus. Similis eniz. Intēperatꝰ aūt/dissimilis/differēs/ꝛ iniustus:ceteraq; similiter. Sed intelligamus ad hec rōnem illā sequi oiuz rōnū ut arbitror/pulcherrimā atq; uerissimā:qō bonuz virum decet sacrificare dijs ꝛ interesse diuinis. Hēpe illos ꝓsequi/orationibꝰ/muneribus/alioq; cultu diuino/pulcherrimū/optimū/cōmodissimū ad beataz vitam. Idq; pre ceteris est decorū. Malo aūt cōtra cōtingūt oīa. Impurus enim mali est aius:boni aūt purus. Ab impuro autem capere munera/neq; bonum virum neq; deum decet. Frustra itaq; circa deos prophani laborat: qō oportune faciunt oēs sancti. Atqui signum quidē hoc est/quo aciē debemus intēdere. Sagitte vo ad illud que nam? ꝛ quis ꝓprius ipsarū impetus/rectissime diceret? Principio post celestiū/ciuitatiq; presidētiū deoꝝ honores/siquis terrestribus dijs paria/secūda/precipua munera tribuat/rectissime signum ipsum pietatis attinget. Que vo horꝫ supra positorum imparia/ꝛ alterna uoce respōdentia supradictis/post deos istos demonibus vir mētis compos sacrificabit:heroibusq; post demones. ¶Sequūtur statue patriorꝫ deorum proprie ſm legē ꝓsecrate. Demū viuētium cultus parētum:quibus fas est/prima ꝛ maxima debita/oium antiquissima debitorū persoluere. putare enim quisq; debet/oīa que possidet/eorū esse qui genuerunt ꝛ educarūt. ita ut illis hec oīa pro viribus ministrare debeat/primū quidem externa bona. deinde etiā corporis:postremo que ad aium pertinet: hec oīa videlicet mutuo data persoluens:ꝛ pro curis doloribusq; priscis parētum/in senecta recentes reddens/quādo maxime indigēt. In uerbis quinetiā per totam vitā parētes uenerari maxime decet. Leuium enim uolatiliūq; uerborū grauissima imminet pena. Nam oibus preposita est Nemesis iudicij angelus/huiuscemodi oium consideratrix. Oportet itaq; iratis animūq; explētibus cedere/seu uerbis siue rebus id faciant. non ignorātes patrem iure admodum filio ualde succēsere. siquādo ab eo iniuriam sibi fieri arbitret. Adortuis vo parētibus monumēta decētissima/que tēperatissime structa. Neq; ꝓsuetā magnitudinez oportet excedē:neq; minora illis facē/que maiores genitoribꝰ suis struebāt. Annuas quoq; curas defūctorꝫ que ornamētuz afferūt instaurare decet/ꝛ noua q̄tidie

repetita memoria semper parẽtes summopere bono
rare/impẽdio moderate pro fortuna utentes. Si hec
seruabimus/vitãq; semp ita agemus singuli/digna a
dijs ceteriscq; natura nostra superioribus omnib⁹ pre
mia reportabimus: plurimum bona cum spe viuẽtes
Que vo erga filios ⁊ nepotes. cõsanguineos. amicos
ciues. pegrinos: deos semp colẽdo in cõgressum horũ
oium operari quisq; debeat: atq; ita vitã suam ꝑm le
gem illustrare: legũ ipsarũ tractatio demõstrabit: par
tim quidẽ suadẽdo/partiz vo duriores mores/vi sup
plicioq; cogẽdo/atq; ita ciuitatẽ nostrã/fauẽtib⁹ dijs/
felicẽ beatãq; efficiet. Que vo oportet rursus ⁊ neces
sariũ est ut legis lator/qui eadẽ agitet que ⁊ ego / edis
serat / neq; tñ sub ipsa legis forma cõmode dici posse
vident/hoz exẽplũ in primis tam ipsi legũ latori q̃ le
ge instituẽdis arbitror afferẽdũ: deinde legũ positionẽ
incipiẽdã/reliqua oia pro viribus discutiendo. Talia
vo q̃ maxime figuram habeant haud sane facile vna
quadã formula cõprehẽdi põt. Sed ita de ipsis modũ
aliquẽ capiamus/siquid de ipsis asseuerare possum⁹.
CLI: Dic age quẽ modũ. ATHE: Uellẽ eqdez eos ad
virtutis officia persuasos maxime ⁊ obtẽperãtes eẽ:
idq; legis lator facere ubiq; conabit. CLI: Quid ni?
ATHE: Que igit dicta sunt nõ nihil ad illud cõduce
re mihi vident. ut si nõ crudus oino audietis aius sit/
mitior beniuolẽtior q; in audiẽdis ꝓceptis efficiat. be
niuolẽtior vo factus/facilius perdiscat: qd si non oino
peragat/aliquo saltẽ modo factũ/satis esse putanduz
est. Non enim magna est eoz copia/qui optimi q̃ ma
xime ⁊ celerrime conent euadere. hesiodũ vo sapiẽtẽ
multi predicãt cum dicat viã ad vitia planã esse/ac si
ne sudore pagi/cum breuissima sit. Ante virtutẽ vo in
quit sudorẽ dij immortales posuerunt. Ac via que ad
eaz ducit/lõga/ardua/⁊ aspa primũ. sz postq̃ ad sum
ma fastigia peruẽtũ est/que ardua via fuerat/facilem
ꝑstat callẽ. CLI: Bene dicere videt. ATHE: Ita cer
te est. Uerũ quo sermonis spectabat ꝓgressio/uolo in
medio uobis ꝓponere. CLI: Ponas. ATHE: Ora
tionẽ ad legis latorez sic uertamus. Dic nobis o legis
lator/Si scires quid agẽdũ dicẽdũq; nobis sit nonne
diceres: CLI: Necessario. ATHE: An nõ paulo ante
te dicẽtẽ audiuim⁹ nõ debere legis latorez poetis per
mittere/ut quecũq; sibi placẽt/effingãt. Nõ enim itel
ligũt/que dicta cõtra leges noceãt ciuitati. CLI: Uera
loqueris. ATHE: Si de poetis hec ad eum dixerim⁹
erunt ne nobis modeste dicta? CLI: Que nam hec?
ATHE: Uetus o legis lator fabula passiz a nobis fer
tur: atq; a ceteris oibus ꝓfirmat/poetã qñ in muse tri
pode sedet: nõ esse mẽtis cõpotẽ sed quasi fontẽ fluere
⁊ quecũq; influũt: plus effundere. Cũq; ars eius imi
tatio quedã sit/⁊ ꝓtrarios affectus hoium exprimat/
sepe cogi poetã sibiipsi ꝓtraria dicere: neq; scire utrũ
hec an illa uera sint. Legis lator aũt nõ licet duo que
dam diuersa de vno in lege loqui: sed vnũ debet semp
enũciare de vno. Jd autez ex his que modo dicebas
aiaduertes. Cũ sepulchroz alia excedãt: alia deficiãt
alia mediũ teneãt/mediocria tu simpliciter laudasti /
fieriq; sola iussisti. Ego aũt si uxor mihi ditissima eẽt/
iuberetq; ut eam magnifice sepelirẽ in poemate exce
dens sepulchrũ laudarẽ. Paup aũt vir atq; auarus /
deficiẽs. Qui vo mediocres diuitias possidet si ipse
quoq; moderat⁹ sit/mediũ laudabit. Sed tibi nõ ita
dicẽdũ sicut dicebas modo/ut. s. mediocre solũmõ
dicas/sz qd quãtũq; mediocreq; sit/exponẽdũ. Ali
ter ne putes orationẽ huiusmodi legez eẽ: CLI: Ue
ra loqueris. ATHE: Utrũ qui legibus ꝓdẽdis incũ
bit/nihil tale in legũ exordio dicet: Sed statim qd
faciũdũ sit/⁊ quid nõ/exponet: mulctaq; imposita
ad aliã se legẽ uertet: nulla rõne ad exhortãdũ per
suadendũq; allata. Afferamus aũt in medium mo
dos medẽdi duos/quibus alij medici aliter curare
cõsueuerũt. Ut quẽadmodũ pueri medicũ orãt ut
modo quodã facilime eos curet/ita ⁊ nos leguz la
torẽ. Quod ut fiat aptius/nõne dicimus quosdam
medicos esse/⁊ quosdã medicoz ministros: quos
etiã medicos appellamus: CLI: Sic oino. ATHE
NI: Siue liberi sint seu serui/qui dñoz iussu/consi
deratione/usu/⁊ experiẽtia artẽ possideant/nõ au
tem ꝑm naturã: sicuti liberi/qui ⁊ ipsi sic didicerũt
⁊ suos filios istruũt. An ponis duo hec genera me
dicoz: CLI: Quid ꝓhibet: ATHE: Num igit itel
ligis cum serui ⁊ liberi in ciuitate egrotẽt: seruos a
seruis plerũq; curari: Qui ⁊ in medicoz officinis
uersant ⁊ oia circuũt/nec rõnẽ ullã de singulis ser
uoz morbis aut reddũt aut accipiunt: sed que usu
ꝓdesse vident/quasi exacte sciẽtes tyrãnoz instar
superbe ⁊ pertinaciter impant. atq; ita a seruo ad
seruũ medẽtes trãsuolãt. Jn quo sane ad curãdos
egrotãtes dño facilitatem parãt. liber aũt medicus
liberoz ut plurimũ morbos curat atq; cõsiderat.
ita ut a principio morbi naturã perquirat: cõmuni
terq; cum egrotãte atq; eius amicis uersetur/tũ di
scendo ab illis nõ nihil/tum quoad fieri põt doce
do: ne antea impat quicq; q̃ ꝑsuaserit. Atq; ita per
suadendo semper mãsuete ad sanitatez perducere
egrotantes conatur. Uter melior est ⁊ medicus ⁊
exercitator: qui sic/an qui modo illo medetur atq;
exercet: Qui videlicet dupliciter vim vnã ꝑficit/
An qui simpliciter: Et eum qui deterior ex duob⁹
atq; atrocior modus est/exequit. CLI: Multũ pre
stat hospes qui hoc dupliciter pagit. ATHE: Dis
ergo duplex hoc atq; simplex quomodo in legib⁹
ferẽdis fiat/ꝓsideremus: CLI: Uolo eqdẽ. ATHE
NI: Sic age per deos/qua legis cõditor primaz le
gem cõscribet: An non ꝑm naturã primũ generatio
nis in ciuitate principiũ ante oia legib⁹ exornabit:
CLI: Plane. ATHE: Principiũ aũt generationis
oibus ciuitatibus nuptiarũ conuẽtus atq; commu
nio: CLI: Utiq;. ATHE: Quare si nuptiales ꝑmũ
leges ponantur/bene ad omnẽ ciuitatẽ recte consti
tuendam posite videbũtur: CLI: Sic est omnino.
ATHE: Simplicẽ ergo primum dicamus/que sic
se forsan habebit. Uxorem quisq; a trigesimo anno
usq; ad trigesimũquintuz ducat. Si nõ duxerit/pe
cunia mulctetur atq; dedecore/pecunia quidẽ tãta
uel tanta/dedecore autem tali quodã uel tali. ⁊ sim
plex quidẽ lex de nuptijs talis sit. duplex autem ta
lis. Uxorẽ ducere quisq; debet/ab anno trigesimo
ad trigesimũquintum. cogitãs quod natura quadã
humanũ gen⁹ quodãmodo immortalitatẽ ꝓsequit.
Cuius rei quisq; natura summope cupidus est. Ne
mo enim est qui nõ desideret ꝑpetuũ apud posteros
nomẽ habere. Genus itaq; hoiuz imortale hoc mõ
in sempiternuz ꝑdurat: qd filioz filios relinquẽdo

vnum

Sententia Hesiodi

Porta Jn Tripode

Est. Duplex

vnum ⁊ idem ſemper per generationeꝫ immortalitatē adipiſcat. Nefas aũt eſt immortalitate ſeipſuꝫ ſpōte priuare. Hac vō ex aīo ille ſe ꝓuat/qui filios ⁊ uxorē negligit. Quicūqꝫ legi huic obtēperauerit indēnis eſto. Qui vō nō paruerit/⁊ quinque ac triginta annos natus uxorē nō duxerit/ne ſolitariam vitam lucro ſibi ⁊ uoluptati fore cenſeat / tanta in annos ſingulos mulctet pecunia. neqꝫ eorum participeps honoꝝ ſit/quos iuniores quotidie in ciuitate ſenioriꝫ exhibēt duabꝰ bis legibꝰ iuicē cōparatis de ſingulis iudicare licet/utruꝫ oporteat eas duplices lōgitudine q̄ breuiſſima ꝓſcribere ut ſuaſiones ſimul interponant ⁊ mine. an minis uti ſolū ⁊ ſimplices lōgitudine leges ꝓdere. ME: Laconici moris eſt hoſpes breuiora ſemp eligē. Siqs aũt in his me iudicē faceret/ut eligere mihi liceret ex his utrā uelim legē in ciuitate/lōgiorē eligerē. In ceteriſqꝫ legibus oibus ſi duo hec ꝓponant ad hoc ipſꝫ exēplar idē facerē. Oportet tñ pītes leges ⁊ cliniē huic probari. huius enim ea ciuitas eſt: cuius uſui leges iſte ꝓdunt. CLI: Probe tu quidē megille. A THE: Breuixitate q̄dē uel breuitate ſcribendi curare nimis ineptū eſt. Nō enim breuiſſima aut longiſſima/ſed optima ſunt ut arbitror eligēda. Atqui ⁊ in legibus paulo añ ꝓpoſitis/nō duplicitate ſolum altera magis q̄ altera ad virtutē cōfert/ſed qō de duplici medicoꝝ genere dictū eſt/rectiſſime eſt appoſitū. Nō q̄dē legis latoꝝ nullus vnq̄ cogitaſſe videt. Nā cū liceat duobꝰ ꝙbuſdā ad ferēdas leges/vi perſuaſione neqꝫ uti: ad turbaꝫ diſcipline exptē quoad pñt altero ſolū utunt. Nō enim pſuaſioni minas cōiūgunt. ſed viꝫ purā ſolūmodo inferūt. Ego aũt o viri beati tertiū quiddā etiā faciūdū in legꝰ video: qō fieri nuſq̄ videmus. CLI: Quid nā? A THE: Nō per ea de ꝙbus diſſeruimus nobis deo quodā aſpirante factū eſt. Mane eniꝫ diſputare de legibꝰ cepimꝰ ⁊ iaꝫ meridies eſt. ⁊ hoc ameno in loco cōmodiſſime receſcimus: de legibꝰ ſolūmodo diſputātes. Et nūc primū tractādarū legū principiuꝫ facere mihi videmur: Supioꝛa vō cūcta exordia legum erant. Quorſum hec? qꝛ uolebā dicere/qō ſermonū oiuꝫ ceteroꝝqꝫ ꝙbus uocis imitatio eſt/exordia ſunt ⁊ quaſi quedā ꝓludia: que artificioſam aliquā ⁊ utilē ad rem dicēdā tractationē hñt. Nempe illis que citharedici cantꝰ leges uocant: ⁊ relique muſe/ ꝓhemia mire adinuēta ꝓponunt. Verarū aũt legū / q̄s ciuiles eſſe dicimus. nemo vnq̄ ꝓhemiū aliqō aut ꝓnūciauit/aut cōſcriptū in lucē ꝓtulit/quaſi nulluꝫ natura ſit. Nobis autem mora hec ⁊ diſputatio noſtra eſſe aliq̄d ſignificare videt. Leges aũt que modo duplices appellate ſunt/nō duplices ſunt ſimpliciter/ſed duo quedā/lex/ac legis exordiū. Atqꝫ ea quā tyrānico ⁊ medicoꝝ ſeruiliū impio cōparauimus lex mera eſt. Nō vō ante poſitū fuit dictū/ab hoc pſuaſoriū reuera ad pſuadēdū ſpectat quidez: ſed vim habet exordiꝰ: Maꝫ ut beniuolētius audiat legis latoris impiū/que lex eſt/⁊ ꝓpter hoc facilꝰ ſuſcipiant ciues/iccirco tota illa oratio habita eſt: que ad pſuadendū eſt iducta. Quapropter ut mea ſentētia fert/nō legis ratio ſed ꝓhemiū/totum hoc merito appellabit. poſt hec aũt quid inſup addi deſidero: hoc ſane. Oportere legis latoremꝫ exordium ſemper omni legi proponere: ⁊ in ſingulis in quo a ſe ipſis differant: quatenus duo illa / que modo relata ſunt/differebār. CLI: Ego quidem nunq̄ aliter viruꝫ iſtarū rerū peritum leges ferre deſiderarem. A THENI: Probe mihi o clinia eo dixiſſe videris: quod oībus legibus ꝓhemiū quoddā præerit: ⁊ qō oportet in oīs legū conſcriptionis principio/omni ſermoni proponere/exordiū legibus ſingulis accōmodatum. Nō enim paruū eſt / qō poſtea dicit: nec pārū refert clare ne an obſcure talia cōmemorent. Si autē magnarum paruarūqꝫ legū exordia ſimiliter cōfici iubeamus/nō recte iubebimus. Nō enim in cantu/neqꝫ in omni ſermone id faciēdū. Nā ⁊ ſi poſſit in oibus inueniri: non tñ oibus utēdū eſt. Quid aũt ipſi rhetori/cantoriqꝫ ⁊ legum cōditori ſemp eſt ꝓcedendū. CLI: Vera loqueris hoſpes. Sꝫ ne ulterius immoremur. Immo vō ad ſermonē ꝓpoſitū iam reuertamur: ⁊ ab illis incipiamus ſi tibi placet/que ſupra haud quaſi ꝓhemio utēs dixiſti. Quare iterū ut ludētes aiūt/meliora ab initio ſecūda reſumamus/quaſi certū ꝓhemiū nō ꝓtingētes ſermonē ut nup tractātes. Incipiamus itaqꝫ ⁊ exordiri pſiteamur. Ac de honore quidē deoruꝫ maiorūqꝫ noſtroꝝ cura ſatis ſit dictū. Cetera trāſigere annitamur donec tibi videaris ſufficiēter totū ꝓhemiū abſoluiſſe. Beniqꝫ poſt ꝓhemium leges aggredieris. A THENI: Cū de dīs deoſqꝫ ſequētibꝰ ⁊ parētibꝰ ſiue viuentibꝰ ſiue defunctis ſatis per exordiū dixerimꝰ ut nūc affirmamus/qō reſtat ut tu iubere videris/in lucē eſt educēdū. CLI: Prorſus quidē. A THE: Poſt illa vō que ad aīos/que ad corpora/que ad externa pertinēt quo ſtudio colēda ſint cōmuniter diſſerēdo ita determinare oportet ut ⁊ dicētes ⁊ audiētes diſciplinā proviribus ꝓſequamur. Hec ergo poſt illa nobis reuera dicēda audiēdaqꝫ ſūt. CLI: Recte admodū loqueris.

Argumentū Marſilij Ficini in Librum quintum.

Mirabilia quotidie fieri videmus a magnete in ferrū. a ſuccino in paleas. a fulguribꝰ in ſolida. ab ignito ſulphure in boardam. A tota natura uel in motu celi uel in artificioſa rerum que gignunt/formatiōe. Cauſas quidē ignoramus. neqꝫ tñ ob cauſarū ignorationē negamus effectꝰ fieri/quos videmus. Mirabilia rurſus fieri nonnunq̄ ab animis noſtris in oraculis ceteriſqꝫ prodigijs teſtis eſt/nō ſolum oīs hiſtoria/ſed auctoritas etiam mercurialis ⁊ pythagorica atqꝫ platonica. Et ſi ſtupēdorum noſtre mētis operum rationeꝫ certam facile oēs aſſignare non poſſumus/negare tñ opera uel facta fuiſſe/uel poſſe fieri non debemus. Videmus ignē quo celo ſimiliorē eſt q̄ cetera elemēta/eo mirabilius agere: ut breui ad ſuā trahat formā/que cetera tēpore vix longiſſimo trahūt. neqꝫ mixtionē perpetiatur/⁊ cum videt diuidi diuidat. longiuſqꝫ admodum q̄ cetera ſuum ꝓtendat effectū: ⁊ longiſſime perlumen agat atqꝫ momēto. Verū habet hoc a celo. Et celum imagine ſui agit: ideſt lumine/que ignis vix naturali efficit qualitate. Quis enim dubitet celeſtia per radios ſuos tā nobis occultos q̄ manifeſtos ab ipſis uelut imagines ꝓfluētes mouē inferiora ſemp atqꝫ formare? Ferme nō aliter q̄ vultꝰ ſpeculū. ⁊ ſpeculū ꝓcauū mām ſiccā poſitā e ꝓſpectu. Sꝫ age iā in hoc ſpeculo ⁊ ſupos in aīam ſpeculemur. Quanto efficacior eſt ignis ceteris elemētis ⁊ igne celum/tanto efficaciores

posterioribus melioribus.

Gvarda

celo sunt spūs qui uel viuificāt uel mouēt celū/uel viuificātiū ꝛ mouētiū sūt ꝓportes. Spūs ergo supiores in nostros utpote cōsortes imaginū dūtaxat suarū influxib⁹ opant: Quēadmodū vultꝰ in speculū: atq; agendo in eas formāt: similimaq; efficiūt: usq; adeo ut aie sepe tā ferme mirabiliter ꝙ celestes soleāt/operētur. Quēadmodū vo speculuꝫ ad imagines a vultu suscipiēdas ḋnque modis ꝓcipue ꝓparat. primo ḋdē natura vitrea. deide pspicuitate. Tertio lenitate. Quarto resistētia. Quinto positione/sic ꝛ aie nostre ad influxꝰ numinū ꝓparant. primo ḋdē qō intellectuales nature sunt sicut ꝛ illa. Scōo/qñ per intellectū/fide illis heret indubia. Tertio per uolūtatē amore in illa sese ardentissimo trāsferūt. Quarto tota in illis firmiter memoria sperāt. Quinto/si corpus habeāt ꝛ natura illis accōmodatū ꝛ diligentia ꝓparatū: tūc in mētes nostras a supis ita labūtur instinctꝰ / ut a fidibus lyre in fides siliter tēperatas. Tunc ꝓdigia/somnia/uaticinia/oracula ueniūt. Addito qō Jāblicus Porphyriusq; narrāt/oracula quedā per aquā fieri solita/quedā per aerē/quedā vo per ignē: forte qꝛ a demonibus uel aqueis uel aereis uel igneis imitant: Forte etiā qñ locis ꝛ tpibus alijs atq; alijs per occultas causas ꝓtigerit mētiū humanarū affectus ad supiora ꝙuerti/ꝙuersoq; in deformari: Profecto nostre mētes in uaria nimiū distrahūtur: Uerū siqñ ītegra virtute sua ad certū opus utant/sicut ꝛ ignis tota intētione nature cōburit/ꝛ celū toto agit influxu/tūc Plato nō dubitat mirabilio ra a nostris mētibus ꝙ ab igne uel celo/facilime ꝓcētura: Nō dubitāt ꝛ Auicēna Algazeleq;/nescio qua forte sepe platonici: Sed de his in theologia latiꝰ disputamus: Quibus euāgelicū illud de fide mōtes ꝓmutatura maxime cōfirmatur/ꝓfirmātur ꝛ plurima que Plato in libro supiori ꝛ hoc ḋnto imo ex sequētibus oibus de oraculis asserit adeo ut non aliter uel urbis dispositio uel rei. p. forma / uel sanctio legū sese hēat/ ꝙ per oracula cōprobet: Uerus ꝙuis oracula tria cō memoret/tū ceteris īsup uaticinijs que ueriora forsan repiri pñt auctoritatē suā ad idē manifeste ꝓcedit. Sz iā ad argumētū ḋnti ꝓpriū ueniamus: Cū igit aius noster speculū sit diuinoꝝ/merito post diuinoꝝ cultū in quarto descriptū/mox in exordio ḋnti aium ipsuꝫ iubet coli quasi reꝫ sacrā: ꝛ qui in supioribꝰ pythagoreq; carmina est imitatꝰ/in pñti quoq; animi cultu libēter pythagorā suū sequtur ꝓcipiētez: post deos maxime oīum reuerere teipm. Quāti vo momēti sit eiusmodi reuerētia ad obseruātiā legū/explicare nō possem. Sed facit hec/ut sūmatiz dicā/ut ḋsḋs ai sui quasi numinis cōspectū assiduū reuereat/iudicē hēat intra seipm: ad cuius legē uel absq; legibus scriptis vitā suaz ꝓfectissime dirigat ac tādē facile nālis legis amore faciat/ que ceteri vix scriptarū legū formidine faciunt. Proinde dum de colēdo aio disputat oia de officijs ꝓcepta tradit tū ad seipm/tum ad alios ad oēsq; virtutes priuatiz ꝛ publice ptinētia: que discere ḋsq; debeat atq; edi scere: Post hec finē imponit exordio legū: Ubi appet totā de legibus disputationē in tres ꝓcipue partes eē diuisam. Primo ḋdē in ꝓhemiū/ab initio libri primi ad hāc usq; partē ḋnti ꝓductū. Deinde in ipsam legū dispositionē. Et primo in leges ad rē. p. magistratusq; potissimū ptinētes. Deinde ad singulas spectātes ciuium actiones. Meminisse vo te arbitror singulas ꝓtea leges/singula hēre ꝓhemia. Principio legifer purissimos pro viribus colonos eligat: atq; pastorū more puros segreget ab impuris. Lustret quoq; ciuitatē: ac nisi sūma cogat necessitas nō iferat violentiaz. Adequet cēsus pro viribus: ne alij ditissimi sint/alij vo mēdici. Caucat neq; iniuste diuitias cumulet. Neq; luculentissimā cōuet ciuitatē reddere sz iustissimā. Predicet vitatez ꝛ apud hoies ꝛ apō deos cē maxime diuum uenerādā. Jtez in pegrinos hospitalitatē in supplices īdulgētiā. Moneat vnū quēq; aīam erga seipm amore falli atq; puerili sole re ꝓcipiat neq; abūdās ipse patiat ꝓximū esurire. Collocet urbē si pōt in media regione singulas circūspectās cōmoditates. In duodecim partes urbē diuidat/totāq; similiter regionē: Sz cur in partes duodecim: ut intelligas molē tātā tāq; laboriosam yniuersi ipsius auxilio indigere/qō est in spas duodecim distributū. Jtē ciuitatē ad imaginē regni celestis eē regēdā. Celestis aūt ciuitas insigna duodecim quasi duodecim tribus est distributa. Nec abre vnā duodecim ciuitatē cōmēdat suā/siquidē vñ duodecim/signis celi duodecim pesse dicūtur. Jmmo vo vñ sex/sexq; dee. Juno. Uesta. Minerua. Ceres. Diana. Venusq;. Mars. Mercurius. Jouis. Neptūnus. Vulcanꝰ. Apollo. Prepone singula singulis: mēbris quidē nostris signa: Signis prētera deos. Arieti quidē ꝛ capiti nostro Palladē. Tauro vo ꝛ nostre ceruici Venerē. Geminis ꝛ humanis brachijs Apollinē. Cancro pectoriq; Mercurīū. Leoni humerisq; Jouē. Virgini ilijsq; Cererē. Libre ꝛ natibꝰ/qō honeste dictū sit/Vulcanum. Scorpio ꝛ pudibundis Martē. Sagittario femoriq; Dianā. Capricorno ꝛ genibꝰ Uestā. Aquario cruribusq; Junonē. Piscibus pedibusq; Neptunum. Intellige per hec ciuitatem totam non aliter vnuz ex ciuibus multis ꝙ vnum corpus ex multis mēbris eē debere. Alia vo numina masculina. alia feminina iccirco dicuntur: ut cognoscas ꝛ que ad materiam passionesq;: ꝛ que ad formas actionesq; pertinent a superis gubernari. Uerum cur Plato precipuā urbis arcē Veste: Jouī: ꝛ Palladi consecrat: Intellige in diuinis tres oīum fontes exīstere Uestā ḋdē eēndi fontē/ Jouē viuēdi/ Mineruā itelligēdi. Atq; in his oibꝰ auxiliū a supis obsecrādū. Ubi vo Plato cōmēdat partitionē domiciliorum agroruq; in quindecies mille ꝛ quadraginta/ostendit eiusmodi numerū cōmodissimas in se multasq; deinceps distributiones partiū ꝓtinere. Ad ḋdē ꝛ insequentibꝰ paulatim apiet: ꝛ uel mediocri arithmetre pōt eē pspicuū. Notabis ubi de cōmuni ciuium vita disserit preceptū de euāgelica dilectiōe ꝛ charitate mirādū. Jtē patriā magis ꝙ matrez esse colēdam: Quodue patriā inḋt imortalē deā esse: uel de diuina terreni orbis aia: uel de numine patrie patrono: uel de celesti patria dictum puta.

Quintus Liber.

Audiat iam reliqua quicunq; paulo ante de vñs charissimisq; genitoribus audiebat. Cuiusq; enim animꝰ/ omnium suarum rerum post deos/ cuz sit maxime suus/diuinissimꝰ est.

Que vo

Que vo sua sunt/bifariam diuidunt. Et ¦potētioza quidē ac melioza dñant/ibecilioza vo deterioracq seruiūt. ꝓfecto que dñantur/pre illis que seruiunt/ semp sunt honorāda. Quapropter merito post dominātes deos/eosq qui illos sequunt/aiuz nostrū colēdū/secūdoq loco habēdū iubeo. Nemo autē ut breuiter dicā recte aium suum honorat/q̄uis videat. Diuinū enim bonū est honor. Maloꝝ autē nihil est honorādū. Quisq igit putat uel sermonibus quibusdā uel munerib⁹ uel obsequijs aium suum extollere/si meliorē ipsum ex deteriore nō reddit quenq̄ honorare videt: minime tñ id facit. Nā statim a pueritia vnusq̄sq sufficiētē ad oia cognoscēda se putat/ꝛ honorare suū aium opinat laudādo/permittēdoq sibi quicqd libuerit agere. Nos autē dicim⁹ eū qui hec agit aium nō honorare/sed ledere. quē tñ secūdo loco post deos dicim⁹ honorādū. Sed neq ille eū honorat/qui peccatoꝝ suorū plurimoꝝq ꝛ maximoꝝ scelerū/non seipsum sed alios causam ducit. Qui sane seipsum semp excusans honorare videt aium. longe tñ abest/cū ob sit. Neq etiā cū ꝓter rationē laudēq legū latoris uoluptatib⁹ quis indulget/aium suū honorat. deij cit enim ipsum/cū malis ꝛ penitētia repleat. Neq etiam tunc honorat: qñ labores lege laudatos/metusq ac dolores ferēdos nō suscipit/sed cedit atq succūbit. Nec eniz agēs oia animū suū dedecorat. Sed nec qñ hāc vitam summū bonū cēset: Immo tūc etiā vituperat. Nā aio existimāti oia apud manes mala esse/ꝓtinus assentit/neq resistit/docens ipsum atq redarguēs/quasi ignoret utrū cōtra que apud deos inferos sunt/oium bonoꝝ nobis maxima sint/ ꝓterea qui virtuti formā corpis aptonit/ aiaz uere penituscq dedecorat. Nepe corp⁹ aia uenerabili⁹ arbitrat. In quo certe uehemēter errat. Nihil eniz terrenū reb⁹ celestib⁹ uenerabilius est. Et qui de aio aliter sentit/q̄ mirabilē rē negligat/prorsus ignorat. Nec rursus qui pecuniā iniuste cupit aut possidēs iniuste/nō volet/munerib⁹ animū suū exornat sed ab hoc longissimē abest. Qđ enim uenerabile pulchrumq in aio est/paruo pro auro prodit. Cū totū qđ sup terrā quodue sub terra est aurū/virtuti compēsari digne nō possit. Beniq ut sūmatim dicā dcunq illa que legis lator turpia malaq putat esse/omni studio fugit/nec pro virib⁹ sequit ea que bona ꝛ pulchra statuit/nō videt in his oibus q̄ turpiter ꝛ absurde diuinissimū animum suū afficiat: Maxima enim ꝛm iustitiā vltionē male agēdi: nemo/ut vno vbo dicā / animaduertit: Maxima vo est: Ut quis malis hoibus similis efficiat: factusq similis bonos ꝛ viros ꝛ sermones fugiat: seq ipsuz ab eis seiūgat. Improbis aūt adhereat/ ꝛ eoꝝ cōsuetudinē amplectat: Eū vo qui se his immiscuit/necesse est eadē pati ꝛ agere/que tales agere ꝛ loq̄ inter se cōsueuerūt: Ac passio quidē huius modi iustitia nō est: Justitia enim ꝛ iustū/honestū est: Ultio vo/passio iniustitie sequax: In quā ꝛ qui nō incidit ꝛ qui incidit / malus miserq est: ille qñ nō sanat: iste qñ/ut multi seruent/ipe perit. honor aūt est ut totū simul cōplectar melioza seq̄/ꝛ ex peiorib⁹ quecūq melioza fieri pñt ad meli⁹q̄ optime reducē: hoi ꝓfecto nihil animo apti⁹ ꝛ sagacius est ad fingēdū malū/ad inuestigandū eligēdumq qđ est oium optimū/eiq per oēm vitā firmiter adherēdū. Iccirco illi secūdo statutus est honor. Tertiū deinde honorē ꝓm naturā quiuis intelliget corpori ꝓuenire: Considerare oportet qui ueri honores sint. que adulterati. quoꝝ differētia a legis latore declarāda mihi videt: Utputa honore dignū corpus eē nō qđ formosum/aut robustū est: aut uelox/uel magnū uel sanum q̄uis multis id videat/neq qđ cōtrarijs modis affectū. Nepe que mediū istoꝝ oium habitū tāgūt/ea lōge moderatiora tutioraq cēsēda sūt. Altera eniz iflatos ꝛ audaces aios reddūt. Altera deiectos atq illiberales. Similiter pecuniarū prediorūq ꝛ cēsus possessio se habet. Excedēs eniz ꝛ ꝓuatiz ꝛ in ciuitatib⁹ inimicitias seditionesq parit. Deficiēs autē ut plurimū seruitutē. Nemo igit liberoꝝ gratia pecunijs cumulādis incūbat/ut ditissimos eos relinquat. Neq enim ipsis neq ciuitati id cōducit. Sed cēsus tū adulatione uacu⁹/tū rerū necessariarū nō indigēs oium decētissimus ꝛ optimus est. Nā hic nobis ad oia cōsonās accōmodatusq/vitā a doloribus remouet. Liberis ergo non auri sed pudoris multū oportet relinquere. putamus aūt vbis impudētiam iuuenū castigātes id nos facturos. Sed hoc non ex ea castigatione fit/qua iuuenib⁹ incutiūt dicētes qđ adolescētē oportet in oibus uerecūdū eē. Sapiēs itaq legū lator/seniorib⁹ ꝓcipiet potius ut sint corā iuniorib⁹ uerecūdi. Ac summope caueāt ne qs iuuenū eos aut videat aut audiat agētes turpe aliqd uel loquētes. Nā ubi seniores minus pudici sunt/necesse est ibi iuuenes ipudentissimos eē. ꝓstans enim ꝛ iuniorꝝ ꝛ seniorꝝ disciplina est nō vboꝝ increpatio/sed ut que increpādo qs diceret ꝛ monēdo/eadē ipse in oi vita facere videat. Quisq preterea cognationē ꝛ vniuersam sub eisdē penatib⁹ generis cōmunionē honorat ꝛ colit / hos deos merito ꝓpitios in liberis ꝓcreandis habebit. Amicoꝝ quoq ꝛ sodaliū in vite cōsuetudine summā beniuolētiā cōsequet/qui illoꝝ in se obsequia maiora prestantioraq putabit q̄ illi. sua vo in illos beneficia minora: q̄ ipsi existimabit. Atq ꝛ erga ciuitatē ac ciues optime ille se geret / qui oi victorie que in olympicis/alijsq tā belli q̄ pacis certaminib⁹ cōparat/illā gloriā anteponet/quā patrijs legib⁹ ministrādo nācisci: atq in hoc ministerio ceteris oibus per totā vitā ꝓstare conabit. Ad pegrinos vo sanctissima esse federa quisq cogitet. Ferme enim oia pegrinoꝝ ꝛ cōtra pegrinos peccata pre illis que iter ciues cōmittunt/ultori deo cure sunt. Nā cū pegrinus amicis cognatisq careat/ maiorē ꝛ apud deos ꝛ apud hoies meret misericordiā. Quare qui magis ulcisci pōt/is ad ferendū auxilium est paratior. pōt aūt maxime/hospitalis cuiusq demon ac deus hospitalē secuti Jouē. Diligēti igitur cautione cogitādū cuiq/cui nō nihil est cōsilij/ut inocēs ab iniuria in pegrinos semp viuat. Sz oium tā in pegrinos q̄ in ciues peccatoꝝ maximū est/qđ in supplices est cōmissū. Be⁹ eniz per quē supplex phedus est cōsecut⁹/diligētissimus eius est custos. Quare nullus in supplices sceleratꝰ/impunis abibit. Hactenus officia cuiusq in parētes. seipsū/sua/patriā/amicos/ cognatos / pegrinos/atq colonos pene oia exposui mus. Qualis vo qscq quo ad seipsum eē debeat/qui optime viuere uelit/nūc ia exponam⁹: Ut nō lex/sed

laus ⁊ vituperatio singulos docēs/refrenet magis/⁊ obtempatiores ferēdis legib⁹ faciat. atq; hec nobis deinceps dicēda sūt: Veritas ꝓfecto tū oēs tū hoib⁹ dux oium est bonoꝝ: Cui⁹ qui felix beatusq; futurus est/statim ab initio particeps eē debet: ut in ueritate plurimū tēpus vitā agat. Fidus hic certe est: infidus autem qui spōte mētit. qui vo nō spōte amēs: Quoꝝ neutrū optabile est. Nā ⁊ infidus ⁊ amēs ab amicitia admodū alienus: Ac ꝓcedēte tēpore cognit⁹ in tantū in odiosa senecta viteq; termino solitudinē icidit: ut seu viuāt siue decesserint amici ac filij/pene similiter orbā vitā misere agat: Honorādus certe est qui nihil iniuriat: Qui vo nec alios id facere patit/duplici honore/imo etiā magis est honorādus: Ille enī vni/hic multis hoibus cōparat/cū principibus ceteroꝝ iniuriā nūciet. Qui aūt vna etiā cū magistratib⁹ iniuria quoad pōt/ulciscit/is magnus perfectusq; in ciuitate vir ꝓconio ꝓdicet: Nā virtute cūctis excellit. Eadē quoq; temperātie ⁊ prudētie laus est. Et qui alijs bonis abūdat/que in alios quoq; trāsfundi possūt/si ceteros participes efficit/tanq; vir summus est honorādus. Qui aūt id facere uellet quidē/sed nō pōt secundo loco habēdus est. Inuidū vo qui spōte nihil boni ceteris cōferat/vituparе debemus/nec ꝓpter hoiem qui male possidet/rē ipsam vituparе/sed eā ꝓ viribus adipisci. Certet ꝓterea apud nos quisq; de virtute absq; inuidia. Qui enīz sic agit/ciuitatē suā amplificat: cū ipse quidē cōtēdat/⁊ alios calūnijs nō detinеat: Inuidus vo dū ceteris derogādo putat prestare/⁊ ipse minus recte ad ueram tēdit virtutē: ⁊ cōcertatores iniusta vituperatione tardiores efficit. Ideoq; debemēs acquirēde virtutis studiū e ciuitate tollēs/ipsam ꝓ viribus ꝓte glorie amplitudine priuat. Oportet ꝓterea vnūquenq; aiosum eē. Ac maxime mitem. Nā alioꝝ iniurias que uł difficile uel nullo modo sanari possunt/nō possumus aliter effugere/q̄ pugna/defensione/victoria/⁊ nullius peccati remissione. qđ absq; aiositate facere nemo pōt. In ijs autē iniurijs que tales sunt ut sanari possint/nosse in primis oportet/nullū iniustū/spōte iniustū eē. Nemo enī vnq̄ maximoꝝ maloꝝ aliqđ alicubi uellet hēre: multoq; minus in his que sibi ꝑstātissima sunt. Est aūt aius ut diximus reuera in oibus oium ꝑstātissimus. Quapropter in eo cū maxime sit honorādus/nemo sponte sū mū accipiet malū/uoletq; per totā vitā id possidere. porro miserabilis omnino est iniustus ois: ⁊ qui mali quicq̄ hēt: Miserери aūt decet eoꝝ qui sanabiles sūt ⁊ cohibere iram: ne aduersus eos muliebri iracūdie feruore aius efferat duriusq; insistat. Qui aūt ita sūt flagitiosi ut incurabiles sint/eis ira uehemētius imitenda. Propterea diximus aiosum. i. generose iracūdie nō expertē/ac simul mitē/bonū virū semp esse debere. Oium vo maximū quidā malū in multoꝝ hominū ais est innatū/Cuius quidē: cū facile sibi ignoscāt: remediū nullū excogitāt: Est autē hoc qđ dicere solent/qđ natura sibi quisq; amicus est: rectеq; est ita id se hēre. Sed reuera nimius in seipsum amor oium peccatoꝝ oibus semp est causa. Obcecat quippe circa amatū qui amat. Quapropter qui se amat/cū seipsuz magis q̄ ueritatē honorādū putet qđ iustū/bonū pulchrū sit/male iudicat. Decet sane eū qui magnus vir futur⁹ est neq; seipsum neq; sua diligere: sed iustā

Veritas
fidus
infidus
Amens

Inuidus

semp/siue a seipso seu ab alio quouis gerātur. Ex hoc ipso delicto accidit oibus/ut ignorātiā suā/eē sapientiaz opinarent. hic fit ut q̄uis nihil ut ita dicā sciam⁹/scire tn oia arbitremur. Cū vo nec alijs cōmittamus facultatē agēdi que ipsi facere ignoramus/faciētes ipsi errare cōpellimur. Quāobrē nimiū sui ipsius amorē fugere q̄sq; debet: ⁊ meliores sequi/nullo rubore uerecūdie impedit⁹. Sūt ⁊ alia nonulla: que ⁊ minora his sunt ⁊ sepe dicunt. Sed cū nihilominus utilia sint/ea quoq; dicēda. Nā cōmemoratiōe opus est: Semp enīz quasi aliqđ effluat/ꝑtra aliquid oportet ifluere. Recordatio vo est: prudētie deficiētis influx⁹. Profecto a risu nimio ⁊ lachrymis abstinēdū oibusq; est ab oib⁹ ꝓcipiēdū: ut letitia nimia tristitiaq; cōpressa honesto inhitu se ꝓtineāt siue in felicitate quenq̄ demō cuiusq; sistat/seu per fortune casus tanq̄ ad ardua difficiliaq; tēdētib⁹ opationib⁹ qbusdā demones auersātes insurgāt. Spare semp boni viri debēt munera que talib⁹ viris dare de⁹ solet/sibi nō defutura. Ac sicq graues laborеs iciderit/deū leniores cos facturū: ⁊ pūtia in meli⁹ cōmutaturū. bona vo/ꝑtra oia vna cū bona fortuna sibi affore. Hac spe singuli viuāt ⁊ tā ioco q̄ serio ⁊ se ⁊ ceteros ad frequētē horū cōmemorationē sedule adhortent. Sz iā que facē vnusq̄sq; debeat/⁊ qualis eē/quo ad diuina spectat officia dictū est. humana vo nondū explanauimus. Dicēda aūt sunt. Hoibus enīz non oēs ꝓcipimus. Sunt porro natura maxime humana/uoluptates/dolores/cupiditatesq;. Ex quibus necesse est mortale oē aīal quasi pēdere: ⁊ maximo quidē cū studio. Laudāda certe honestissima vita est/nō solū qr glorie habitū superat/uerūetiā quia siquis uelit gustare: nec inde statim a iuuentute fugere/eo quoq; supat/qđ oēs expetimus/ut per totā vitā letemur magis q̄ doleamus. Dō vo erit ita/siquis recte gustet/facile ualeq; patebit. Quo aūt pacto recte id fiat/ratione iā cōsiderādum est. siue ita nobis secundū naturā insit: siue aliter ꝑter naturā. Vitā itaq; ad vitā/iocūdiorē ⁊ molestiorē ita cōferre oportet. Voluptatē adesse nobis uolum⁹. Dolorē vo nec eligimus neq; uolumus. Medium autē statū pro uoluptate nequaq̄ uolum⁹: doloris tn loco accipimus. Dolorē etiā minorē maiore cū uoluptate uolumus. Voluptatē minorē cū maiore dolore/nequaq̄. Pari aūt mō utrunq; horū hēre nos nolle/possumus declarare. Hec oia multitudine/magnitudine/itēsione/equalitate: horūq; ꝟrijs ad electionē singuloꝝ uolūtatēq; ⁊ differūt ⁊ nō differūt. Cū hec necessario sic se hēant/eā quidē vitā in qua cū utraq; multa magna ītēsaq; fiūt/uoluptates tn excedūt/uolumus: Eā aūt in qua cōtraria/nolumus. Atq; eā rursus/in qua licet utraq; parua. remissa sint/molesta tn superāt/nolumus: sed eā in qua cōtraria/uolumus. Si autē equalia sunt/de equali vita ut diximus cogitādū: Volumus enīz que illo excedūt qđ nos diligim⁹: ⁊ nolumus que cōtrario superāt: Cōsiderare oportet quēadmodum oēs vite nostre in his cōnexe naturaliter sunt: ⁊ quas natura uelimus. Siqđ aūt ꝑter hec uelle nos dicimus/ignorātia quadā impitiaq; vitarū id dicim⁹. Que nā igit ⁊ quot vite sunt: In quib⁹ nosse oportet qđ

uolēdū ⁊ qđ uolēdū qđ ſpōte fieri ſolet ⁊ qđ ꝓtra/
hiſq; cognitis legē ſibiipſi ꝓſcribere. Atq; inde qđ
ſibi amicū eſt ſimul ⁊ iocūdū ⁊ optimū pulcherri
mumq; eligere/ut quis quoad hoi licet beatiſſime
viuat. Tēperatā vitā vnā eſſe dicamus. prudētē al
terā. Tertiā fortē. ſanā deniq; quartā. Et quatuor
his alias ꝓtrarias quatuor ſtatuamus/imprudētē/
ignauā/intēperatā/egrotātē. Quiſqs vitā nouerit
tēperatā/mitē in oībus ⁊ moderatā ponet: que do
lores quietos/uoluptates remiſſas/molles cupidi
tates/amores minime furioſos habeat. Intēpera
tā vo in oībus acrē. que doloribus uehemētibus ⁊
uehemētibus uoluptatib⁹/cupiditatib⁹ ardētib⁹/
furioſiſq; ⁊ inſanis mirū in modū amorib⁹ agitet.
Sed ſupant in vita quidē tēperata uoluptates/do
lores autē ſupant. In vita intēperata contra/uolu
ptates a doloribus ſupantur/magnitudine/multitu
dine/atq; frequentia. Quo fit ut neceſſario altera
nobis ſecūdū naturā vita iocūdior ſit/altera triſti
or: ⁊ uolētē iocūde viuere/ſpōte intēperanterq; vi
uere nō ꝑmittat. cōſtat eniz ſiqđ nūc dictū eſt recte
eſt dictū/qđ neceſſe ſit intēperatū oēm ꝑter ſniam
eſſe talē. Quippe uel per ignorātiā uel incōtinētiā
uel utrāq; ois humana turba exps tēperātie viuit.
Similiter de ſana ⁊ egrotāte vita eſt cogitādū: qđ
⁊ dolores ⁊ uoluptates habeāt. ſed in ſanitate uo
luptates excedant/in egrotatione dolores. Noſtra
vo uolūtas in deligēdo genere vite/nō eſt ut dolor
ſupet. Ubi aūt ſupat/eā vitā iocūdiorē iudicauim⁹
Tempat⁹ igit intēperato prudēs imprudētē. fortis
ignauo/utraq; pauciora: minora/rariora; hēt: ⁊
alter uoluptatibus/alter doloribus ſupat. Ita ut for
tis ignauū/prudēs amētē/tempat⁹ petulātē/ſanus
egrotantē uoluptate ſupet. Utq; in ſūmā rediganť/
que vita virtutis/corpore aut aīo particeps eſt: ea
eſt iocūdior altera ⁊ pulchritudine. rectitudine. po
tētia ⁊ gloria preſtat/ita ut qui in ea cōſtitut⁹ eſt fe
licius cōtrario in oībus viuat. Uerū exordiū legū
iā finē accipiat. Poſt exordiū/legē ſeq; neceſſe eſt.
Immo vo leges deinceps rei. p. reuera cōſcribēde
ſunt. Quemadmodū igit quecunq; texunt. non ex
ſimilibus oīno trama ſtamineq; texunt/ſed ſtami
nis genus robuſtius atq; firmius eſt/trame molli⁹
ut facilius cedat. ita hoies qui magiſtratus geſturi
ſn ciuitate ſunt eodē modo diſcerni ſemp oportet
⁊ eos qui in leviori eruditione cōprobent. Due vo
ſūt in re. p. ſpecies. Altera magiſtratuū: altera legū
cōſtitutio. Ante vo hec oia ita cogitādū eſt. Cū pa
ſtor atq; bubulcus equorūq; curator/ceteriq; bu
iuſmodi greges ⁊ armēta ſuſceperint/nō antea cu
rāt/q̄ ſingulis cōuenientē purgationē adhibeāt. por
ro ſanis ab egrotātibus/generoſiſq; ab ignauis ſe
gregatis/altera in greges alios mittēt/altera vo cu
rabūt nō ignorātes aliter fruſtra ſe tā pro corpe q̄
pro aīa laboraturos. Hēpe nature ⁊ educationis
prauitas ita corrūpit ut niſi quis ſegreget/ſanorū
integrorūq; morū ac corpor⁊ genus: in ſingulis cō
tagione interimant. Sed de ceteris quidē aīalibus
minor cura ⁊ exēpli cauſa ſolū eor⁊ mētio faciēda.
De hoib⁹ vo maximū ſtudiū legis lator habebit:
ac diligēter rimabit oia: ut ſingulis cōſentanea ſcri
bere queat/tū de luſtratione tum de ceteris oībus
actionib⁹. Sic igit ciuitatis luſtrationes ſe hñt. Mul
te eniz ſūt: ⁊ alie leviores/graviores alie. Ac ſiquis ty
rannus ſimul legiſq; lator ſit/difficilib⁹ ⁊ optimis lu
ſtrationibus uti poterit. Legis aūt lator abſq; tyran
nide/qui leges nouas atq; rē. p. fūdet/ſatis. erit factū
ſi purgationē mitiſſimā adhibuerit. Hā exactiſſima
purificatio quēadmodum medicina que ualidior cor
poribus adhibet/doloris plena eſt ⁊ cū ultione iuſta
penā infert/morte peccantē aut exilio damnās. Eos
eniz qui maxima peccata patrarūt/ſi iſanabiles ſint:
qm̄ ciuitati maxime noceāt/remouere omnino ſolet.
Melior vo purgatio huiuſmodi nobis eſt. Qui eniz
ob inopiā victus duces querūt. hiſq; ſpōte ſe offerūt
ſecuturi ex egeſtate aduerſus eos qui non egent. hos
tanq̄ morbū ciuitatē labefactātē honeſto colonie no
mine benigne expellit. Nec oi legū lator quodāmō a
principio ut dixim⁹ faciēda. Nobis autē difficiliora
quedā in pūtia euenerūt. Hā neq; coloniā neq; dele
ctū aliquē purgādi gratia ad pūs excogitare oportet
Sed quaſi ex multis fontib⁹ torrētibuſq; aqua ad la
cunas eaſdē confluat/neceſſe eſt obſeruare ut qui vn
diq; cōfluit humor/partiz exhauriēdo effundēdoq;/
partim deriuādo atq; diuertēdo q̄ mundiſſimus ſit:
Labor autē ut videt/⁊ piculū eſt in oi cōſtitutione ci
uili. Qm̄ vo nō re nūc ſed uerbis agit perfectus iā no
bis ſit delectus/ſitq; ut deſideramus facta purgatio.
Hā malos qui hāc ciuitatē adire gubernaturi cōten
dēt/cū ſatis lōgo tēpore exaiauerimus omni pſuaſio
ne accedere ꝓhibemus. probos aūt pro virib⁹ beni
uolos ꝓpitioſq; faciētes alliciemus/Sed neq; latere
nos debet/q̄ feliciter nobiſcū actū ſit. Quippe quem
admodū herculidarū coloniā/felicez fuiſſe diximus
qm̄ diuidēdor⁊ agror⁊ innouādarūq; tabularū graue
⁊ piculoſam ꝓtētionē effugit/quā quidē rem ueteruz
ciuitas leges ferre coacta: neq; ꝑmittere pōt oīno:
neq; mouere quodāmodo: ita ferme ⁊ nobis accidiſ
ſe videt. Solū ergo ut ita dicā reſtat uotum. paruaq;
mutatio cauta/parū lōgo in tpe trāſmutātib⁹. Eſt au
tem hec/ut in his mutationib⁹ faciēdis vna cum debi
toribus multis/multos quoq; agros ciues poſſideāt
uelintq; humaniter cū egenis coīcare/partim mitten
do/partim accipiēdo: colētes mediocritatē/exiſtimā
teſq; pauptatē nō in diminutione pecuniarū/ſz in ac
quirēdi inſatiabili cupiditate ꝓſiſtere. Hoc enim ciui
tati maximū eſt ſalutis initiū. ſuper quo quaſi ſtabili
fundamēto/edificare poſtea q̄q̄d ciuitati decorū ⁊
huic cōſtitutioni cōgruū ſit/facile q̄ſq; poterit. Sz ſi
fundamentū hoc debile ruinoſumq; fuerit/nulla ciui
lis opa ꝓſpere deinde ſuccedet. Itaq; nos id fugien
tes/imo vo vbis quo pacto fugiēdū ſit oſtēdētes/dici
mus nullā eē aliā aut latā aut anguſtā fugiēdi viā/niſi
ut colam⁹ iuſtitiā: neq; acq̄rēdi cupiditatē ſequamur
Atq; hoc iā nobis quaſi qđā ciuitatis ſubſtētaculū
⁊ p̄ſidiū ſit fundatū. Ceſus eniz quos ſibi ciues para
uerint/careāt q̄dāmō crimine oportet. uel ulterius in
acq̄rēdo ꝓgredi ultro deſiſtāt: q̄bus inuicē uetera cri
mina hñtur. quicq; uel paulū mentis cōpotes ſint. Illi
aūt q̄bus deus dedit quēadmodu⁊ ⁊ nobis noue ciui
tatis cōſtitutionē in qua nulle inimicitie ſunt ſi ꝓpter
habitationū agrorūq; diſtributionē inimicitiarū ſibi
cauſas dederint/nō humane cuiuſdā ſz peſſime igno
rantie crimine notabuntur. Quis erit igitur recte

De vita ydemphi

Inſtituta volenda

distributionis modus: primū quidē quātū eē oporte
at numerū cōstituēdū cēseo. Deinde asseuerādū: per
quot qualesqz partes distributio sit ciuibus faciēda,
postremo agros habitatiōesqz ipsas equaliter q̄ ma
xime diuidēdū. Quāta aūt multitudo sufficiēs sit nō
aliter recte dicit q̄ agrorū vicinarūqz ciuitatū colla
tione. Ager quidē tātus sit/ut tot moderatis hoibus
sufficiat neqz maiori opus. Tot vo eē debēt: ut iniuriā
tes vicinos possint depellere: z iniuriā patiētibus au
xiliari. His inspectis z agrū z vicinos ope uerbisqz
definiem⁹. Nūc vo exempli descriptionisqz causa/ut
res ipsa pficiat ad ferēdā legē sermo descēdat. Quin
quies mille z quadraginta sint cōueniētis ciuisdā nu
meri gratia agroz ptcipes distributionisqz defenso
res. Ager autē z habitationes similiter easdē in par
tes distribuant/ut vir z portio cū distributione cōue
niāt. Et in primis duas in partes toti⁹ numeri parti
tio fiat. deinde in tres. licet z in quarta. z in quinta z
usqz ad decē deinceps. Oportet certe oēm legis lato
rē tātū de numeris intelligere/ut quis qualisqz nume
rus singulis ciuitatib⁹ cōmodissimus sit/nō ignoret.
Dicamus aūt eū numerū qui plurimas z presertim
deinceps ordine dispositas in seipso distributiones
recipit. Porro vniuersus numerus oēs in oia parti
tiones hēt. Sed quinqes miliū z quadraginta nume
rus z ad bellū z ad pacē ad cōtraria oia. societates.
tributa. distributiōes nō in plures q̄ vnā de sexagin
ta partes incidi pōt. Aliter legit. in sexaginta partes
vna dūtaxat indigētes incidi pōt: Ab vna aūt ad de
cē usqz cōtinuas. Verū in ocio hec illis firmiter capiē
da/quib⁹ lege res ista cōmissa sit, Atqz hec nō aliter
q̄ ita se hnt. Dicēda hec sunt huius rei gratia illi qui
ciuitatē cōdit. Nempe siue ab initio nouā fundet/seu
ueterē dissipatamqz restituat/circa deos z sacra que
singulis statiz in ciuitate deceat z a dbuscūqz dīs uel
demonib⁹ noiari/nemo mētis cōpos inouare illa co
nabit / que ex delphis aut dodone aut hāmone acce
pta sunt/uel prisca quadā oratione per visiones ispi
rationesqz deoz sunt asserta: dbus approbatis uete
res sacra solēnitatib⁹ mixta cōstituerint/siue ab indi
genis orta/siue tyrrena dicant siue cyprīa siue vnde
cunqz uolueris. Et his sermonib⁹ famā traditā simu
lachraqz pfecrarint/aras quoqz z tēpla. sacrosqz ho
rū singulis agros statuerint. In his oibus nec nimiū
quid legū cōditor innouabit. Sed deū partib⁹ singu
lis uel demonē uel heroē aliquē tribuet Et in agrorū
distributione primis lucos agrosqz eximios z cōsen
tanea oia dedicabit: ut singularū partiū cetus / statu
tis facti tēporib⁹ z facultatē sui facilius ad quoslibet
usus exhibeāt: z sacrificando alter alterū benigne ac
cipiāt vnde z domestici fiant inuicē/seqz cognoscant.
Quo quidē nihil ciuitati melius q̄ videlicet ut ciues
inuicē. seqz cognoscat. Vbi enīz nō lux inter ciues est
in eorū moribus sed tenebre/ibi nec honores pro di
gnitate neqz magistratus recte dabunt: neqz ius suū
cuiqz tribui poterit. Nihil est aūt/si vnū vni pferas/
in quo maius studiū in oibus ciuitatib⁹ ponere dsqz
debeat/q̄ in hoc ut nec ipse adulterin⁹ eē vnq̄ videa
tur/simplex semp ac uerus: nec alius ipum talis frau
det. Verū i actus qui modo sequit/in ipsa legum posi
tione sicut in tessaris/ut prouerbiū hēt/a sacro/cū in
solitus sit. forte primū mirari auditorē faciet. Cogitā
ti tamē atqz expto videbitur/secundo loco quo ad
optimū statuz ciuitas sic instituī. fortasse quispiam
ipsam nō suscipiet: quia cōsuet⁹ nō fuerit cū legū la
tore/more tyrānico in ferēdis legib⁹ non utēti. Re
cte sane aget si optima res. p. z secūda z tertia pro
ponat deturqz optio cuiqz arbitratu suo quālibet
electuro. Id nunc similiter nos agamus. Et cū pri
mā virtute rē. p. secūdamqz z tertiā exposuerim⁹/
clinie optionē demus/z cuiqz uolēti hec suo more
deligere: partiqz sue qō sibi placet/tribuere. prima
igit ciuitas est z res. p. legesqz optime/ubi q̄ maxi
me per vniuersam ciuitatē prīscū illud puerbiū lo
cū hēt/quo ferī uere amicoz oia eē cōmunia. Cer
te in hoc pcipue virtutis erit termin⁹/quo nullus
poni rectior poterit si alicubi videlicet aut fit istud
aut vnq̄ fiet/ut cōmunes mulieres sint cōmunes z
liberi/cōmunis quoqz oīs pecunia/oīqz studio qō
ppriū dicit vndiqz e vita remotū sit usqz adeo ut
ea etiā que propria singulis natura sunt / cōmunia
quodāmō fiāt: ut z oculi z aures z man⁹ cōmunē
in usum cernere: audire: agere videant. Laudētqz
z vituperent eadē similiter oēs/eisdē reb⁹ gaudētes
eisdēqz dolētes: ac deniqz pro viribus sub his legi
bus viuāt/que vnā q̄ maxime ciuitatē efficiūt. La
lez utiqz ciuitatē siue dī alicubi siue deoz filij vno
plures habitēt/ita viuētes eāqz seruātes/omni cer
te referti gaudio viuūt. Quapropter rei. p. exēplar
nō alibi cōsiderare oportet/sed hac inspecta/talez
maxime pro virib⁹ querere. Ea vo quā hic nos ag
gressi sum⁹/si fiat/prime quodāmodo ad immor
talitatē aceedet: ac si non primo/saltē secūdo loco
erit vna. Sed de tertia postea si uoluerit de⁹ deter
minabimus. Nūc vo que nam hec sit z quo pacto
talis fiat/cōsiderem⁹. Primū igit domos agrosqz
sortiant. nec agros/coiter colāt. Nam mai⁹ hoc est
q̄ hec generatio nutritioqz/z educatio fere possit.
Sed hac mēte ita distribuāt: ut putēt singuli sortez
suā toti ciuitati eē cōem. Quippe cum ea regio pa
tria sit magis eā colē debēt/q̄ filij matrē: hec enim
cū dea sit/dña mortaliū est. Id dē quoqz de idigenis
tā dīs q̄ demonib⁹ est cēsendū: sed ut ista sic omne
per tēpus durēt: dāda opa est/ut quot nūc foci nu
mero distributi sunt/totidez semp futuri sint/neqz
plures vnq̄/neqz pauciores. Quod ita firmiter in
omni ciuitate fiet/si sortē nactus dsqz semp vnū de
filijs suis tm/quē malit domus ipsius heredē relin
quat z successorem: cultorēqz deoz z ciuitatis z ge
neris tam viuētiū q̄ defunctoz. ex reliqs aūt filijs
si plures vno sibi nati sunt/feminas ddē p̄m legem
que sanciet/collocet: mares aūt/ciuib⁹ illis / quib⁹
filij nō sunt/adoptione cōmittat: maxime ddē per
gratiā. Si vo gratie quosdā deficiāt / aut si plures
uel mares uel femine singulis nascant: aut cōtra si
pauciores/eū mulieres forte fecūde nō fuerint/de
oib⁹ istis maximis p̄stantissimusqz magistratus/dd
fieri oporteat/diligēter pfideret: viāqz oīno inueni
at/siue abundet filioz fetura siue deficiat/z quinq
es mille z quadraginta habitationes solummodo
semp maneāt. Multe aūt sunt vie: nam z phiberi
genē/cū nimis affluit pōt. Et ptra cū op⁹ est ut au
geat/curari/ac uel honore uel dedecore monitiōi
busqz senū ad iuuenes licet ad eā hoies adhortari

Adulterimus.

Mouebo talū a sacra linea.

Deniq; hinc oīs defectus oriť ⁊ inopia/ cū ḋnque miliū ⁊ quadraginta domoꝝ numerus nō seruať. Q3 si ob nimiū in procreādis liberis studiū sic aucta sit ciuitas/ut numeri modum excedat/atq; ita inopia rerū p̄mať/uetus illud repetať ꝓsiliū/qō sepiā dictū est / ut colonia mittatur chara a charis quo cōmodius agi posse videbiť. Si vo cōtra morbozum lues bellozūue calamitas ueluti quadā illuuione ita deuastauerit ciuitatē:ut multo pauciozes statuto numero supstites sint/spōte quidē alicui ciues adulterina educati disciplina/suscipiēdi nō sūt Necessitatē aūt nec deus ut dicit violabit p̄tē igit oratiōnē existimem⁹ hūc in modū nostrozū auribꝰ insonare. O virozum oīum optimi/similitudinē ⁊ equalitatē/qōue idē est ⁊ cōsentiens/honozate ℔ naturā neq; id vnq̄ trāsgrediamini.siue secūdū numerū siue ℔z potētiā/bonarū rerū atq; pulchrarū. Et nūc quidē in primis per oēm vitā numerū quē prediximus ꝓseruate.Deinde cēsum quē ab initio mediocrē sortiti estis ne negligite/emendo inuicē ⁊ uēdēdo. Alioq̄n neq; deus ipse distributoz/neq; legis cōditoz uobis fauebiť. Hūc eniz primū refragātibus lex p̄cipitus p̄fata/ut in his sortiant/q̄cunq; uelint uel nō sortiant:perinde ac si regio ipsa in primis/oīs oibus sit sacrata : deinde sacerdotes oēs tā mulieres q̄ viri p̄caturi sint / primis in sacris secūdisq; ⁊ tertijs/ut ⁊ emptoz ⁊ uenditoz domicilioꝝ ⁊ p̄dioꝝ que sortiti sunt que in his ppeti ꝓuenit/patiant. Scribēt autē in sacris ad posteritatis īstructionē cupssea monimēta:p̄terea ut ista seruētur eoꝝ custodiā magistratui illi cōmittēt/ qui acutissime videť ispicere:ne lateat eos/siqua forte p̄ter rōnē hāc cōmercia fiant:sed q̄cunq; legi ac deo nō obtēperat/puniať. Atqui quātū bonū sit qō mō p̄cipiť suo ordine p̄paratū. quantūq; p̄sit obsequētibꝰ ciuitatibꝰ secūdū antiquū ꝓuerbiū nullus vnq̄ p̄auus intelliget:sed exptus dūtaxat ⁊ equis in morib⁹ educať. Questus in hac ciuitate nō multus.neq; eniz oportet in ea neq; licet illiberali questui quenq̄ incūbere : neq; mechanicū illud ⁊ infame querere lucrū : qō moꝛes generosos inquinat. neq; existimare ullo pacto vilibꝰ ex rebus ⁊ turpibus pecunias cumulandas. Accedit ad hec ⁊ alia lex que iubet neq; p̄uať uel aurū hēat uel argentū. Sed q; nūmis opus est quotidiane cōmutationis gratia que iter artifices ⁊ huiusmodi ferme est necessaria/cū mercēnarijs ⁊ seruis ⁊ colonis merces aliqua debeat:iccirco nūmos habere ꝓcedimꝰ tales ut apud eos quidē habeant in p̄cio/a ceteris vo gētibꝰ contēnant. At vo cū ⁊ bella sepe gerēda sint ⁊ peregre p̄ficiscēdū/ qñ ad externas gentes legati nunciq̄ mittunt/necesse est ut ciuitas semp cōmunē grecie monetam possideat.Siqua vo necessitas p̄uatū pegre p̄ficisci coegerit / magistratuū uenia p̄ficiscať. Reuersus aūt/si peregrinis nummis abūdat/cū ciuitatis nūmis eos cōmutet: ciuitatiq; restituat.Q3 siqs occultare eos ⁊ in p̄uatū usum cōuertere deprehēsus fuerit/publicū fiat qō occultabat.Conscū autē qui nō accusauerūt/maledictis atq; obprobrijs vna cū illo subiciant.atq; etiā non miore mulcta puniant q̄ allatꝰ pegre numꝰ fuerit.

Hemini p̄terea aut dare dotes aut accipere liceat neq; pecuniā deponē apō eū cui nō adhibeť fidē neq; fenerare.liceatq; siqs in fenus accepit/nec usurā nec sortē reddere. Nec aūt ciuitati optima eē/sic recte qs piā iudicabiť/si ad p̄cipuā ipsam recti legū latoris sē per referat uolūtatē. Nā viri ciuilis mētē habētis nō ea uolūtas est ut nos asserimꝰ/quā in legū latore optimo esse debere multi affirmāt: ut q̄ maximā ⁊ diuissimā esse uelit ciuitatē:auro ⁊ argēto refertā. ac terra mariq; plurimis dñantē:qbꝰ addūt/ut q̄ optimā etiā ac felicissimā eē uelit/si recte leges laturus est. Sz horuz quidē alia fieri p̄ñt. alia minime.possibilia igitur uolet fundatoz legū impossibilia nec uolet/nam uana esset cupiditas neq; aggrediet. Felices ergo ⁊ ꝓbos esse/que simul necessario ferme fieri solēt/uolet q̄dē. Diuites aūt ualde simulq; ꝓbos eē impossibile. dico aūt diuites ut multi existimāt asserentes eos eē diuites/qui pauci e multis pecunias plurimas possident: quas etiā posset malus q̄libet possidere. Quod si ita est/nunq̄ ego his cōcedā diuitē reuera esse felicē/nisi etiā bonus sit:fieri vo nō pōt ut diuitꝫ aliquis simul p̄stet ⁊ ꝓbitate. Cur ita:forte q̄spiaz dixerit:Quia dicemus/acq̄sitio taz iniuste q̄ iuste facta/plusq̄ duplo eam supat/que solūmodo iuste fit. Et impendia que nec honeste nec turpiter impēduntur/duplo minoza sunt illis que honesta sūt/honesteq; ipēdunť. Nunq̄ igit illo qui duplo plus acq̄rit ⁊ dimidio minus erogat/ditioz is erit qui cōtra facit.Est aūt alter istozum ꝓbus.alter non malus quidē/qñ dūtaxat parcus est: nōnunq̄ vo malus oīno.bonus aūt ut modo diximꝰ nunq̄. Naz qui ⁊ iuste pariter ⁊ iniuste pecunias cumulat neq; iuste impēdit neq; iniuste/diues fit qñ est parcus.Sed qui oīno malus/qm̄ ut plurimuz nepos ⁊ p̄digus est ualde paup fit:Atqui honeste expēdit ⁊ iuste soluz acquirit/neq; facile diuitꝫ excellet vnq̄/ neq; p̄emet inopia.Recte itaq; sermo noster asserit: ualde diuites/bonos viros nō esse qō si boni nō sunt felices quoq; non erunt. Nobis autem legum huc sanctio respicit / ut felicissimi ciues sint / ac maxime inter se amici. Qui sane amici nunq̄ erunt / si mutuis iniurijs uexati plurimis litigando uti cogantur iudicijs.sed si q̄ minima hec sint atq; pauciss̄ima. Qua p̄opter oportere dicimus nec aurum nec argentum eē in ciuitate:neq; questū insup multū in mechanicis operibus cauponationibusq; ⁊ fenoze.nec ex pecoribus turpiter:sed ab his que agricultura offert ac p̄ebet.atq; hoc ita/ut questꝰ nō cogat ea negligē / quoꝝ causa querunt pecunie.hec vo aīa ⁊ corpus sunt que absq; gymnastica ⁊ alia disciplina/nullius p̄cij vnq̄ erūt.Quare pecuniarū cura:ut sepius iā dictū est.ultimū honoris teneat locū.Quippe cū tria sint oīa in quibꝰ hoies studiū ponūt/ultimū ac tertiū est/si recte habeať/pecunie studiū : Medium corpis/ai primum. Atq; hec ipsa/quā nūc cōdimus/res.p.si honozes ita distribuit:recte disponit. Siqua aūt lex aut tēperātie sanitatē corpis/aut sanitati ⁊ tēperātie diuitias anteponit/nō recte posita eē videt. Sepius itaq; legis latoz ꝓtestari debet/quid ipse uelit q̄d si cōtigerit/bene succedet. Sin minus instituti sui spes eū frustrabiť. Atq; ita forsan ⁊ ipse a ferēdis legibꝰ sese ac ceteros vindicabit : aliter nullo mō. Qui ergo p̄tē suā sortiꝰ est:eā quā diximus ꝓditione possideat: ꝓbe aūt fieret si cetera oīa que uenīūt in coloniā eq̄liter possiderēt.

† Nemo malus hoc faciet.

Cū aūt fieri id nō possit/sed alius ueniens plus hēbit pecunie/alius minus/multoꝝ ꝛ equalitatis in ciuitate tēpoꝝ opoꝛtunitatūꝫ cauſa/opꝫ est ut inequales in eā cēſus cōſtituant: ut magiſtratꝰ uectigalia/diſtributioneſꝫ ſecūdū dignitatē ſinguli nō ſolū ſue maioꝝūꝫ virtutis aut forme aut viriū coꝛpis/uerū etiā ſecundum diuitiarū ꝛ pauptatis uſum quoad fieri pōt equaliter / videlicet inequali quidē poꝛtione ſꝫ facile coequabili accipiētes/nequaq̄ cōtendāt. Noꝝ cauſa quatuoꝛ magnitudine differētes bonoꝝū cenſus fieri oporꝛtet: Primos. Secūdos. Tertios/ ꝛ quartos aut quibuſuis alīs noīb⁹ appellatos. ut alij eodē in cēſu pmaneāt/alij ditioꝛes paupereſue facti/in cēſum ſibi cōuenientē pertrāſeant. Ad hec legis figurā/que ſequitur/ego ponā. Nēpe oporꝛtere dicimus ut in ciuitate que ſummi moꝛbi exps futura ſit: qđ diſſidiū aut ſedītionē rectiꝰ appellariꝫ/nec extrema in aliquib⁹ ciuiū ꝛopia ſit: nec igētes diuitie. Nā utraq̄ illa ab utriſq̄ his pariunt: Quare oporꝛtet ut a legis latoꝛe utriuſq̄ terminꝰ ſtatuat. Sit itaq̄ pauptatis terminus/cēſus foꝛtis: quā ſtabilē eē oporꝛtet: quāue minoꝛē alicui eſſe nec magiſtratꝰ ullus patiet: nec alius quiſq̄/cui cure ſit virtus. cū legis latoꝛ his mēſurā ſuā preſcripſerit/ duplū ad hāc ꝛ triplū ꝛ quadruplū haberi pmittet. Plura vō ſiquis hēat ſiue repta: ſeu donata. queſtu ſiue parta ſeu quauis alia foꝛtuna huiuſmodi comparata/ſi oē qđ ſupeſt ciuitati ꝛ oīs ciuitatis tutoꝛibus dederit/indēnis ꝛ laudabilis ſit: Si naūt legi nō obtēpauerit/quiſq̄s hoc detulerit dimidiū cōſequat. dimidiū oīs cōſecret. Ille aūt equali ſuoꝝ bonoꝝ parte mulctet. Quecūq̄ vō poſſidēt ultra foꝛtē apud magiſtratū hoꝝ cuſtodē a lege conſtitutū apte ſcribant: ut oīa de pecunijs iudicia facilia ſint ꝛ ualde clara. poſt hec urbs pmū in medio regionis quoad fieri pōt cōdat/in loco qui cetera quoq̄ ciuitatis hēat cōmoda: que nec intellectu nec dictu difficilia ſunt. Deinde in partes duodeciꝫ partitio fiat: ut Veſte pma Iouiq̄ ꝛ Palladi cōſecret eaq̄ arx/circulo circunducto/a quo ꝛ regionē ꝛ urbē partes duodeciꝫ partiant: que quidē ita equales fiāt/ut agri fecundi minoꝛes ſint/infecundi maioꝛes. Soꝛtes vō q̄nquies mille ꝛ quadraginta ſcindant: quarū bipartito quelibet diuidat. Cō ſoꝛtiri quoq̄ oporꝛtet poꝛtiones duas/quarū utraq̄ remotioꝛis ꝛ ppinquioꝛis ſit particeps/ita ut pars urbi pxima cū remotiſſima parte ſoꝛte vna fiat. ſecūda quoq̄ ab urbe/cum ſecūda a remotiſſima. ceteraq̄ oīa eodē pacto. Danda etiā opa eſt ut in geminis his partitionib⁹ qđ mō de fecūditate regionis ꝛ infecūditate diximus/pagat. ut videlicet in eis multitudine ꝛ paucitate diſtributionis equatio fiat. Quinetiā diuidere in partes duodeciꝫ viros oporꝛtet/quēadmodū ꝛ cetera bona/oīum pꝛſus equalitate ſeruata: oīaq̄ deſcribere. Deinde duodecim ſoꝛtes/oīs duodecim attribuere: ꝛ partē quālibet ſoꝛtis participē ſuo cōſecrare deo tribūq̄ ipſam uocare. Sed ꝛ duodeciꝫ urbis mēbꝛa/ſicut in reliqua regione factū est/ſigillatiꝫ in habitationes duas diuidēda ſūt: Unā quidē circa mediū/circa extremū alterā. Et habitationis quidē oꝛdo hūc hēat finē. Illud aūt cogitare oīno debem⁹ qđ ea que diximus nunq̄ talē opoꝛtunitatē nacta oīa ita cōcurrēt ut quēadmodū deſcripta ſunt fiāt/ꝛ viri habitationem huiuſmodi nō ferāt moleſte: ſed equo aīo patiant: pecuniaſq̄ hēre uelit per totā vitā ut ſtatuim⁹. Mediocres filioꝝ pterea generationes ita ſinguli ſint ut diximus. ac auro ꝛ argēto careāt ꝛ ceteris oībus: que legis latoꝛ ex ſupꝛadictis / dicturus eē videtur. Ad hec regionis ꝛ urbis in medio ꝛ in extremis ſicut oꝛdinauimus ubiq̄ habitatiōes. Que quidē oīa quaſi ſomnia quedā/dicunt: ciueſq̄ per hec ꝛ ciuitas quaſi ex cera formantur. Hec utiq̄ modo quodā nō male opponunt: ſed ea quoq̄ narranda: que legis latoꝛ aduerſus diceret. Ne fugere me exiſtimetis amici qđ modo dictum eſt/uere quodāmodo dici. Sed par eſt ut arbitroꝛ in ſingulis ut is qui exēplar ꝓponit/ad cuius ſimilitudinē opus fieri debeat nihil oīno pꝛetereat. qđ ad ueriſſimā eius cōueniat pulchꝛitudinē. Siquis aūt ex his nōnulla imitādo aſſequi neq̄t/que ſupꝛa vires ſunt ptermittat qđ ꝛ his ꝓximuꝫ est/eoꝝūꝫ que fieri cōuenit/cognatiſſimū/omni ſtudio pꝛoſe quat pmittatq̄ legis latoꝛē uolūtati ſue finez imponere. Quo facto coīter cum illo conſideret, Quid ex dictis cōſerat quidue ferēdis legibus aduerſet. Nam opus vndiq̄ ſibiipſi cōſentiens/artifex oīs ubiq̄ agere debet etiā in re minima: ſi modo ſit laudem conſecuturus. Nūc iam poſt duodecim partiū diſtributionē aīaduertēdum est/quod cum duodecim partes iſte plurimas in ſe poꝛtiones/poꝛtionibuſq̄ cōnexa ꝛ oꝛiētia ex cōnexis habeāt uſq̄ ad quinque milia ꝛ quadraginta. Unde ꝛ tribus ꝛ gētes ꝛ vicos hāt: ꝛ ad rē bellicā oꝛdines atq̄ ducꝰ: nūmos pꝛeterea ꝛ mēſuras ſiccoꝝ atq̄ humidoꝝ ꝛ pondera ſimiliter/hec oīa cōmenſurata ꝛ pſona inter ſe a legis latoꝛe oꝛdinari debēt: pterea timenda non eſt puſillanimitatis opinio/quaſi parua nimiū conſiderent / ſiq̄s iubeat ut uaſa ꝛ ſupellectilia ciuiū oīa mēſurā habeāt ſuā: nullūq̄ ſine certa mēſura poſſideat: Et cōmuni rōne cēſeat ad oīa perutiles eē numeroꝝ partitiones uarietateſq̄: ꝑm quas ꝛ ipſi inter ſeipſos uarij ſunt: ꝛ in lōgitudine ꝛ pfunditate/ac uocibus uarietatē accipiūt: in motib⁹ quoq̄/tam recto motu aſcēdēdo uel deſcēdendo q̄ circuitu. Ad hec oīa ita reſpicere debet legis latoꝛ/ut ciuibus oībus pꝛeciplat/ne ab huiuſmodi numeroꝝ oꝛdine quoad poſſunt/diſcedāt. Nulla enīz alia vna pueritie diſciplina/ad rei familiaris gubernationē/ad reꝫ. p. ad artes deniq̄ vniuerſas tātam habet vim quātā huiuſmodi numeroꝝūꝫ cognitio: quodq̄ maximū eſt / ſomnolētos etiā ꝛ natura rudes exſuſcitat / ꝛ dociles. memoꝛes. ſolertes q̄ facit/pꝛeter naturā ſuā diuina arte pficiētes: Que quidē oīa/ſi modo legib⁹ alīs atq̄ officijs/illiberalitas ꝛ auaritia ex eoꝝ aīs extirpata ſit/quia ea ſufficiēter ꝛ utiliter ſuſcepturi ſint bona rudimēta ꝛ cōmoda ſunt: Sin minus: malitia hinc potius q̄ ſapiētia clam oꝛiginē trahet. qđ egyptijs ꝛ phenicibus multiſq̄ alijs gētib⁹ nūc videmus cōtingere: ꝓpter ceterarū artium facultatūq̄ illiberalitatez: ſiue quis rudis legū latoꝛ id fecerit/ſiue foꝛtuna infenſa ſiue alia huiuſmodi quedā natura. Nec enīz illud o Clinia ꝛ Megille nos fugiat/magnaz eſſe locoꝝ ad ferendos meliores peioreſq̄ hoīes differētiam. Quib⁹ diuerſa ꝓut expedit legibus ſanciēda ſunt. Quippe alij uarietate uētoꝝ ꝛ turbine

difficiles ⁊ ꝑterui sunt.alij ꝓpter aquas: alij ꝓpter cibos:qui ex terra nō solū corporib⁹ cōmodi aut incommodi oriunt:uerū ais quoq; nō minus. Maxime autē loca regionis differūt:in quibus inspiratio quedam diuina est/⁊ que demones sortiti sunt:qui habitātes ꝓpitij uel ꝓtra suscipiūt. Quibus/ꝓpter humano ingenio ꝓsideratis/mētis cōpos legū cōditor/se ad leges ferēdas cōuertet. Nō ⁊ tibi est o Clinia faciundū. Prius enim hec tibi aiad uertēda sunt/q̄ habitari facias regionē. CLI: Egregie o atheniēsis hospes hec abs te dicta sunt: Aus re ⁊ mihi ita est faciendum.

Argumētū Marsilij Ficini in Librū Sextum.

Otia sunt genera causarū:quibus diuersa diuersis in locis hoium ingenia fiūt. Que quidē tria genera Plato in superioris libri fine breuiter comprehēdit. Ego vo operepreciū fore arbitror hac ipsa materia quasi quodā nodo sextū cū quinto ligare: Sit ergo plurimū in loco discriminis ad meliores deteriores q̄ hoies generādos. Causa vo sit uel humana/uel naturalis/uel diuina: Humana q̄dē/lex/educatio/ꝓsuetudo diuersa. Naturalis aūt elemētorū alimētorumq; diuersitas. Diuina vo/ut celū quoq; diuinū/uocē/syderū numinumq; potestas. Siquidē Plato iudicat quēadmodū alie celi plage alijs regunt stellis/alijsq; dijs.i.superioribus angelis:sic alias terre plagas/alijs quoq; demonib⁹/inferioribusq; angelis gubernari. Accedit ad hec astronomorū sentētia ⁊ plagas terre celi plagis/⁊ urbes ascēdētib⁹ signis accōmodās. Mitto in presentia quātū ingeniorū discrimē afferat familiariū cuiusq; hois uarietas demonū. Nō aūt spūum superiorū vires/nostris quomōcūq; id fiat/spiritib⁹ influāt/negare nō possumus/qñ manifeste videm⁹ corpa nostra corpibus supiorib⁹ agitari assidueq; ab aere aliter atq; aliter pmutari: Nō si spiritus illi in nostros agūt spūs/agūt insuper ⁊ in corpora: Passio vo corpoꝝ humanoꝝ/siue a spiritib⁹ illis siue a corporib⁹ supiorib⁹ inferat/eatenus redū dat in aīa/quatenus tā comparato q̄ naturali affectu aius sese mergit in corpus. Verū hoc interest/qō corpa illa per corpora nostra mouēt aias.spūs aūt/tū aias per corpa mouēt tū pēt aias/tū etiam per illū spūm quē physici sepe nodū aie inuicē corporisq; cognomināt. Memento vo vim oēm atq; motū a supiorib⁹ in nos descēdentē/semp ad bonū suapte natura cōducere. Nāquidē ⁊ celestes influxus/semp ad bonū. Sed neq; tu hic uel rigidiorē hoiuz tristitiā ⁊ parsimoniā reijcias in saturnū: uel temeritatē ferocitatēq; in Martē:uel fraudulētā malitiā in Mercurium/uel lasciuos amores in Venerem. Quid vo:si Saturni grauitas in nobis cōplexionis/nature / nutritionisq; ⁊ educationis vitio/in simile quiddā grauitati vitiū cōuertat. Similiter magnanimitas martia in audaciā magnanimitati quodāmodo similē:mercurialis industria similiter in malitiā:uenerea charitas in libidinē: Nō ne sub solis radijs / qui natura sua ad videndū cōferūt ⁊ viuēdum quotidie accidit:alios visum:alios vitā amittere:⁊ qui in aere libero salubriter calefaciūt:in cōcauis urūt. Quēadmoduz vo sub benefi co radiorū influxu ob inferiorē naturam resultat alicui malū:nō vniuersō:sic sub stellarū viribus natura bonis:atq; sub numinū muneribus optimis/pōt interdū inferioris uel nature uel cōsuetudinis vitio/vitiū uel corpis uel ai suboriri. Nihil vo vniuerso vitium aut malū:quēadmodū in cōcentu. Secunda uel septima uox/que seorsum audita dissonat/interiz cōiūcta ceteris cōsonat vniuerso. Solent vo Platonici infimos demones malos aliqñ nūcupare:quoniā ad infimū generationis ⁊ sensibile bonū suo quodā/ut aiūt officio nos alliciāt:diuertere autē a summo bono ad minimū cōparatione summi malū iure cēsetur. Mihi sum facio in pñti qō aiunt supremos demones ad cōtēplationis/medios ad actionis/infimos ad cōcupiscentie bonū ducere. Nōue his oībus ⁊ uti possum⁹ ⁊ abuti:⁊ utētibus quidē bona cōtingūt/abutētibus vo mala. Appellat vo Plato demones ⁊ deos idigenas patrie/nō q; inde geniti:sed q; ciues ide genitos peculiari quadā cura custodiunt. Dicit ꝓterea beatā ciuitatē a dijs deorūq; filijs coli:intelligēs partiz qui dē celestē hierusalē/ab angelis purisq; ais habitatā/partiz quoq; felicē illoꝝ vitā. quos in phedone incti editissimas terre partes incolere numinū familiaritate beatos. Descēdit post hec in sexto ad magistratus cōstituēdos.s.qō eē oporteat/⁊ quo pacto creari:qđue magistratus cuiusq; sit officiū: Incti aūt diligentiā in his creādis tāti eē momēti/ut uel bonarū constitutio legū absq; magistratib⁹ bonis/nō modo minime profutura sit ciuitati / uerūetiam plurimū nocitura. Oportere vo ait tā eos qui magistratus electuri sunt q̄ qui eligēdi/eē ab adolescētia ꝓbatissimos/maioribusq; ꝓbatissimis genitos:⁊ qui conciuiū mores perfectissime calleāt. In his notabis miram Platonis prudētiā in ordine magistratuuz eorūq; officio in reb⁹ humanis ⁊ sacris/bello ⁊ pace/in urbe atq; agris Cognoscesq; ⁊ ꝓbabis optimatū gubernationez/alij quid regū/necnō popularis hnt̄:⁊ quodāmodo iter vnū ⁊ populū mediam ꝓstitutā: Animaduertes in ciuilibus muneribus distribuēdis seruādaz semp equalitatem:nō arithmeticā quidē:per quā numero uel etiam mēsura ⁊ pondere paria singulis tribuunt:que sepe iniustissima est:sed geometricā potius/per quā considerant merita singulorūz:atq; ea rōne singulis distribuit/ut que ꝓportio meritoꝝ est ad merita / eadem quoq; munerū sit ad munera:neq; equalia sint munera muneribus:sed munera meritis: Geminā ergo cōsiderabis equalitatē tum muneris ad munus/tum muneris ipsius ad meritū. Et illā quidē sepe noxiam/raro utilē/⁊ tūc demū utilem si fiat sorte: Hāc vo quotidie necessariā. In hac utiq; totaz cōsistere iustitie rōnē. Atq; hāc ipsam in iouis iudicio eē positā. Eiusq; notionē hoibus vix paucisq; tribui. Sed quātacūq; nobis adsit per hāc solā cuncta seruari. Nec immerito equalitatis huius officiū supremi iudicis adscribit iudicio. Qui cū solus secreta oium penetret / ideoq; merita pfecte cognoscat/nimirū solus pfecte pōt meritis equalia reddere. Idq; ita facit/in celo primum/deinde in vniuerso/ut hac sola ꝓ cuiusq; nature capacitate ubiq; distributione/fieri cūcta atq; seruari/⁊ ab antiqs ꝓbatū ⁊ in gorgia fuerit cōprobatuz. Sz inter hec Plato iterū/qui mos eius est frequētissim⁹ pueris educādis incūbens/peculiarē ad id procreat

magistratū:eūqz haberi vult oiuz in ciuitate summo rū magistratuū pstantissimū existimās absqz colēde puerilis semētis ꝓuidētia/totā ciuitatis culturā foze uanā. Aduertes hic humanū ingeniū bene q̄dē cultū/ tādē māsuetissimū diuinissimūqz euadere. Cōtra vo si cōtra:sed cur nā humanū ingeniū ferocius euadere posse dicit q̄ ferarū? Qz/qō maximā vim hēt ad bonū/maximā quoqz habere pōt ad malū. Itē optimū qñ deprauatione sui uertit in oppositū / fit pessimū? Qō q̄dē in re.p. disputat. Preterea ferocitatē in homine deprauato auget / machinatio perspicacissime mētis ad malū. Adde qō subtilitas spūuz humanoz in ira/cōuertit in furoze: Accedit z quozundā demonū irritatio. qō Plato in epistola ad syracusanos significat: z Homer⁹ egyptiozū sentētia frequēter usurpat/heroas inducēs a dīs.i.demonib⁹ ad iras z sanguinē aiatos. Cōmēdat iterū numerū illū quinquies mille z q̄draginta in magistratuū/domicilioz/ agrorū partitione/oium cōmodissimū:utpote qui in multas deinceps portiones integras diuidat. Sane si vniuersūqz hunc numerū in duas diuiseris partes.pars dimidia duo milia cōtinebit/q̄ngentaqz z viginti. Si vo in tres/pars tertia/mille sexcenta octuaginta. Si in quatuoz. Quarta quelibet/mille ducēta sexaginta Si in quinque. Quinta quelibet/mille cōtinebit atqz octo. Si in sex:sexta ois/octingēta z quadragīta. Si in septē septima/septingēta viginti. Si in octo octaua sexcēta triginta. Si in nouē:nona/quingēta atqz sexaginta. Si in decē/decima/q̄ngēta z quatuoz:huc usqz partes oēs sunt integre. Sed si in vndeciz:vndecima quatercēta q̄nquaginta z octoz atqz insup duas vndecimas portiūculas. Qō si in duodecim/duodecima/ quatercētū atqz viginti. Hic siste pedē. At qñ nobis sexaginta cōmemozat. si vniuersum illū numerū in sexaginta partes diuiseris/pars sexagesima/octuaginta z quatuoz cōprehēdet. ac si cōuersione quadam in partes octuaginta quatuoz̄qz secueris/pars queqz sexaginta tenebit. Videt aūt Plato plurimi facere/qō ille numerus duodecies diuidat in quatercentū atqz viginti:qōue hic rursus duodecies in trigintaq̄nque. At vo hic duodecies in duo atqz insup vndecim duodecimas vnius partes. Itq z ipse numerus quatercētū atqz viginti multiplicat ex numero vigesies viginti z vno. Nā viginti numerus vigesies semelqz replicat⁹/q̄tercētū viginticz cōplet. Laudat duodenariuz numerū z vniuersū illū/qui duodenario ꝓsus accōmodat. ꝓpterea qō duodeciz sint apō eū mūdi sphere z signa duodeci in zodiaco: z ptes duodeci in elemētis. Siq̄dē qōlibet ex q̄tuoz elementis in tres diuidit regiones/in sūmā z infimā atqz mediā. Nō solū situ:sed vtute etiā differētes. Adde elemētoz̄ alterū duodenariū. Quo z substātie elemētoz̄ q̄tuoz z q̄litates octo cōprehēdunt. Qualitatū vo quatuoz q̄dē mascule sūt. s. caloz/frigus/leuitasqz z grauitas. Qñ primo due alterationis ꝓncipia sūt/sequētes due ꝓncipia motionis ad locū. Quatuoz vo femine sūt que passioni magis subiciunt. s. humoz/siccitas/rarūqz z dēsum. Hec vo egyptiozū mysterijs cōtineri Jāblic⁹ asserit. Accedit qō duodenario mēsium numero sol dīs planetarū z cursum pagit ꝓpriū z uarios ꝓducit effect⁹. Beniqz singulas vult ciuitatis partes deo cōsecratas existimari: ꝓpie vo dīs duodeciz. i. duodeciz sperarū aiabus. Itē dīs duodeciz zodiaci signa regētibus. Rursus duodecim ordinibus demonū celestia signa sequētiū. Cum vo dicit partes urbis duodecim seq̄ circuitū vniuersi/forte etiā intelligit totū octaue spere circuitū triginta z sex millibus annoz̄ pficiēdū. Qui sane numerus trib⁹ annoz̄ mille duodenarijs perfecte cōplet adeo ut in primo mille annoz̄ duodenario intelligas ex antiquoz̄ sentētia iuuenilē mūdi totius habitū. In secūdo virilē. In tertio vo senilē. Verū de his opoz tunius in Timeo. Cōuenit his/qō in phedro inqt/ deoz̄um demonūqz exercitū sub duce Joue in duodecim ordines cē dispositū. Cōcludit hic ciuitatis partes/partiz quidē per duodenariū tribuū tēplorūqz numerū/partiz vo per diuinū cultū bis quolibet duodecim mēsium solēniter instauratū:sic ad dei munera preparari/ut dīs ipsis quasi insidenti bus gubernent: Bis autē instaurari precipua vult publicaqz solēnia:quo z duodenario tribuū:z ciuitatis relique agricz duodenario satis fiat: Qō aūt sacra iubet fieri dīs deoz̄ue filijs/deos q̄dē intelligi vult sperarū aias/filios aūt/demones puriozes Cūcta vo hec Jouis vnius oium principis gratia iubet fieri. Neqz vo silētio ꝓtereundū est duodenarios quos ptinētes ad vniuersum cōmemozauim⁹ a duodenario cuiusqz hois ꝓpio quasi repzesentari. Qui sane ex quatuoz corporis humoz⁹ toti dēqz sensus ipsius pturbationib⁹: ac totidē virtutibus cōstare videt. Post sacra deoz̄ ad nuptiaruz sacra descendit. Ubi leges ritusqz nuptiales: exhortationē ad matrimoniū: officia viri z uxoris tū inter se/tum erga liberos z generādos/z educādos ꝓsiderabis. Notabis ante oia non decere in ebrietate uel alia mētis pturbatione ꝓcreandis liberis opam dare. Atqz ob huiusmodi delictū filios quotidie nasci tam aio q̄ corpore egrotātes: Addabis quoqz memozie mysteriū ubi ait principium z numē hoibus insitū/si cōuenienti sibi honoze a singulis/munere ipsius utētib⁹ afficiatur/oia seruat. Quid ergo principiū: q̄d numē insitū aut insidēs? Principiū quidē idea est formationis humane principiū. Numē vo familiaris demon/demon quoqz generationis princeps sepe sub noie lucine significatus. At cur insitū aut insidēs/aut incubās: ut itelligas numē nō adesse solum sed inesse assidue atqz fouere. Precipue vo fauē z fauēdo seruare si grate colat ab his qui munere ei⁹ urunt. Post mutua viri uxoziscz officia/ꝓsequēter ad mutua dīoz̄um seruoz̄ūqz descēdit officia: Post hec solita quadā arte redūt ad menia/tēpla/palatia:que aīnuptias tractāda fuisse dicit. Ubi notabis in primis curias iudicū magistratuūqz palatia/iccirco tēplis proxima collocari/quo humani iudices semp iudicādo meminerint se adeo dum iudicant hoies iudicari: meminerint quoqz custodes urbis nisi custodiēte deo custodire nō posse: Itē nihil in ciuitate uel minimū sine certo quodā ordine esse debere. Siq̄dez qō caret ordine/alia insup ordinata cōfundit: Adde xime vo ordine z cōtinua cura muliebria indigere Alioqn si mulierū res negligant/duplo plus / imo z supza duplū detrimēti ꝓuenit ciuitati / q̄ si virorū neglecte res fuerit: Inter hec ubi mūdi antiqtas repetit:

repetit:qđ dicit ipm gnationis principiū nos iexti mabili tpis magnitudine pcessisse/intellige si obser uas moysem:iextimabili dierū horarūq numero: Cōclude libꝝ ea sentētia ut triplicē impetū.s.ad ci bus/potū/coitū/neqñ pcipitemur triplici cohibea mus freno/timore.s.atq lege ueraq rone. Prete rea moderato honestoꝝ ludorum a pueritia usu. Quo per honesta solatia reuocemur a turpibus ꝛ ad seria paulatim studia prouocemur.

¶Sextus Legum.

Dost oia que hactenus diximus /fer me iã magistrat⁹ in ciuitate pstituēdi vident.CLI:Ita certe .ATH:Que pfecto he spēs in ornatu rei.p.sunt. prima magistratuū pstitutio:quot eē oporteat/ꝛ quo pacto cōstitui. Alte ra legum redditio magistratib⁹/que quot qualesq sūt singulis pētanee.Sz parūper anteꝫ magistra tus eligam⁹/cōmorati/nonulla ad ipsoꝝ electionez ptinētia declarem⁹.CLI:Que nã hec:ATHE:Au di iã. Nemini dubiū est/qđ cū magna res legū latio sit/sicꝺ ciuitati per leges bñ parate nō idoneos ma gistrat⁹ pstituat/ꝫuis leges bñ posite sint/tñ nō mō ld nihil ꝓderit risumq mouebit/uerūetiaz calami tates maximas ciuitatibus pariet. CLI: Plane. ATHE:Hoc itaq psiderādū amice/ quēadmodū in hac tua ciuitate re publicaq ptingit.Uides enim eos/qui recte magistrat⁹ accepturi sint/oportē pri mo satis ab adolescētia ꝓbatos fuisse/taz ipsos ꝫ suos/usq ad ipsam electionē:Deinde eos etiã qui suffragia ferūt/legitimis eē morib⁹ educatos/ut fa cile queāt admittēdos ꝛ repellēdos cognoscere/ ꝛ erga utrosq pro dignitate se gerere. At vo qui nup uenerūt/cum nec se iuicē satis cognoscāt/neq ad huc eruditi sint/quō recte vnꝫ magistrat⁹ eligere poterūt:CLI:Nullo ferme vnꝫ pacto.ATH:Sz enim certamē excusationes nō facile suscipit. Hoc aūt ꝛ mihi nūc ꝛ tibi faciēduz est.postꝫ ꝛ tu ciuita tis cretēsibus īstituēde officiū/libēti aio suscepisti/ ac decim⁹ es in hoc ope ut ipse dicis/ꝛ ego tibi au xiliū pñti cōfabulatione afferre pmisi. Quare primo nē hūc nostrū sine capite restare nō patiar. Nam si uagaret/deformis oib⁹ apperet.CLI: Optime di xisti hospes.ATHE:Immo etiã sic/pro virib⁹ fa ciã.CLI:Faciam⁹ sic,prius ut dicimus.ATHE:Fa ciemus utiq/si deus uoluerit:sic ut etiã senectaz in hac parte supemus:CLI:At deū uelle/credēdū est ATHE:Credēdū pfecto.Quare ipsum sequētes/ hoc etiã dicam⁹.CLI:Quid nã:ATHE:Qua au dacter simul atq piculose mō ciuitatis habitatio/ nobis pstituet.CLI:Quorsum hec:ATHE:Quia facile ꝛ itrepide rudib⁹ hoibus leges damus/utq ipsas suscipiāt/iubemus.Cū oib⁹ ferme o clinia eti am nō multū sapientibus/pspicuū sit/neminē leges nouas facile suscepturū. Si vo tādiu expectarem⁹ donec legib⁹ īstituti pueri/unaq ꝛ diu sub eisdez legib⁹ ꝓuersati suffragia vniuerse ciuitati ferre pos sint/atq id pro virib⁹ recte fieret.certe ꝛ tūc/ꝛ in posterū/ꝓcul ab errore sic īstructa ciuitas pmane ret.CLI:Sic rō monet.ATHE:Perspiciamus er go si modū quēdā ad hec cōmodum ita ferre possi m⁹.Gnosios oportet o clinia pre ceteris cretēsib⁹ nō solū quasi libādo ichoare quā nūc rem.p.cōditis/ sz omni studio ꝓuidere/ut q̄ tutissime atq optime pri mi magistratus pstituant. In alijs qđē pstituēdis opa breuior.legū aūt custodes añ alios creare summa dili gētia necessariuz est.CLI:Qua via istud rōneq facie mus:ATHE:Hac o cretenses inq̄. Oportet gnosios qñ multarū ipsi ciuitatū ꝓmi sunt/coiter cū his qui in eadē ꝓuenere colonia a seipsis ꝛ ab illis septē ꝛ trigin ta viros eligere. Nouē quidē decēq ex eoꝝ numero qui colonia habitabūt:Ex gnoso ipsa reliquos. Nos utiq gnosꝫ tue dent ciuitati. Te quoq ipm/ut hui⁹ co lonie ciuē ꝛ vnū de octo decēq viris/hec aut psuadē do/aut vi mediocriter cogēdo faciāt.CLI:Quid vo? nōne ꝛ tu hospes ꝛ megillus iste rei.p.huius nobiscū participes:ATHE:Magni o clinia athenienses ma gni quoq lacedemonꝫ se faciūt/ꝛ lōge utriq incolūt. Tibi aūt oia cōmode se hñt.ꝛ habitatoribus alijs sili ter ꝑm ea que de te mō dicta sunt / ꝛ que tibi atq illis hac tēpestate cōueniētissime fieri pñt/exposita. Pro gressu aūt tpis ꝛ re.p.pmanēte/huiusmodi/magistra tuuz designatio fiat.Quicūq arma siue eq̄tes siue pe dites ferre pñt/bellisq in etatis sue ordine iterfuerūt suffragiū ieāt:comitiaq in tēplo hēant:qđ pstātissimū ciuitas ducat.Unusqsq aūt in ara dei nomē suū ꝛ pa tris ꝛ trib⁹ ꝛ gētis in tabula scriptū deponat:liceatq cuiq si uelit/quācūq tabulā nō recte scriptaz suspica bit/in loco publico ponere/ubi nō min⁹ q̄ triginta di es pmaneat. Trecentasq tabulas sic approbatas vni uerse ciuitati magistrat⁹ oñdāt.que quos uelit de istis iterū ꝛ accipiat ꝛ reꝛciat.cētūq ita secūdo delecti rur sus oib⁹ ostēdant. Tertio vo noie de cētū viris qlibet quēcūq uoluerit.Septez aūt triginta q̄ viri/eos qui plurib⁹ delecti suffragijs sunt/magistratus declarent. Qui naz igit o clinia megilleq/hec oia de magistrati bus eorūq ꝓbatione in ciuitate pstituēt:Nū intelligi mus in ciuitatibus sic ab initio ꝓciliatis pesse aliquos oportere:Qui vo ex oib⁹ magistratibus deligant/in eis nequaq̄ repiunt. Cū tñ eos eē oporteat / nō viles quosdā/sz summos viros atq pstātes.principiū enim dimidiū toti⁹ opis eē ꝓuerbio dicit.atq eū qui bñ ce pit oēs laudamus. Mihi aūt hoc plusq dimidiū esse videt. Rectūq principiū nunq̄ satis ab aliquo laudatū fuisse.CLI:Recte loqueris. ATHE:Quare cū nos id nō lateat ne silētio ꝓteream⁹:sz quō fiat/pspicue decla rem⁹. Quis ego nihil in pñtia nisi hoc vnū necessariuz atq putile habeā dicere:CLI:Quid nã:ATHE:Eq̄ dē ciuitatis hui⁹ quā cōdituri sum⁹ neminē aut patrē aut matrē eē aio/pter ciuitatē illā que coloniā mittit. Nec ignoro fuisse m'tas ac fore colonias a ciuitatib⁹ que miserūt/discidio distractas. Quēadmodū vo er ga parētes se gerit fili⁹ qui q̄ quis aduersatur⁹ illis qñq sit/in ipa tñ pueritie idigētia/genitores diligit ac vicis sz diligit/ꝛ ad suos semp refugiēs in his solis psidiū repit ita q̄q nouā arbitror ciuitatē erga curatores ei⁹ gnosios/ꝛ gnosios erga citatē nouā affici. Repeto igit qđ mō dixi. Nō enim nocet bis dicē:qđ bñ dicit, Opz ut gnosꝫ hoꝝ otium curā suscipiāt: ꝛ de colonis viros seniores atq optios nō pauciores q̄ cētū deligāt deq ipis gnosis alios cētū:qs i nouā ciuitatē pfectos opor tē arbitror opaz dare ut magistrat⁹ sz leges pstituant ꝛ statuti cōprobent.his factis gnosū gnosꝫ redeāt.no ua vo citas seipsā fuare ac feliciter viuē conet. Qui

aũt in septẽ ⁊ triginta viroꝝ numero cõputati sunt/⁊ nũc ⁊ postea semp istas res curẽt. primo q̃dẽ leguꝫ custodiã habeãt: deinde etiã tabularũ: ubi q̃sq̃ magnitudinẽ sui cẽsus ꝓscripserit. Sitq̃ maxim⁹ cẽsus minarũ quatuor/scõs triũ: duarũ tertius. quart⁹ vnius: Aõ si q̃s plus q̃ in tabella scriptũ dederit / hẽre deꝑhẽdat qõ supest/publicũ fiat: ꝓterea reus sit nolẽtis eũ tanq̃ infamẽ accusare qñ ꝓpter lucrũ spnere leges inueniat. Atq̃ eũ quicũq̃ uoluerit turpis lucri noie/apud legũ custodes accuset. Et qui dãnat⁹ erit/publicarũ possessionuꝫ sit exps. ac siqua bonoꝝ in ciuitate distributio fiat/nihil ꝓter sortẽ primã asseq̃ possit dãnatũq̃ ipsuꝫ eẽ q̃diu viuit ibi scribat/ubi q̃cũq̃ uoluerit/possit legere. Custos aũt legũ nõ plus q̃ ãnos viginti hũc habeat magistratũ/nec pauciores nat⁹ q̃ q̃nquaginta/eũ gerat. Ac si sexagesimũ etatis annũ agẽs magistratuꝫ hũc nact⁹ est/solũ ꝑsit decẽniũ hac utiq̃ rõne: ut qui septuagesimũ annũ excesserit/tantũ magistratũ nõ teneat. Hec igit tria de legũ custodib⁹ ꝓcepta sint ꝓficiẽtibus vo legib⁹ quiuis poterit his viris ꝓcipe quoꝝ maxime curã ꝓter ea que modo diximus/hẽre eos oportet. Nũc vo nos deinceps de alioꝝ magistratuuꝫ delectu dicamus. post hec duces exercit⁹ eligẽdi sunt: eorũq̃ ministri in bello/magistri eq̃tũ: tribuni militũ peditũq̃ ordinatores. quos merito multoꝝ more prefectos ordinũ nũcupabimus. Igit ipsi custodes legum huiusmodi exercit⁹ duces futuros aliquos ciuitatis huius ciues ꝓponãt: suffragiũ ineant oẽs qui bellis in etate ꝓueniẽti iterfuerũt/aut iã iterssunt. Aõ siquis aliquẽ a nullo ꝓpositũ ꝓposito aliquo prestãtiorẽ existimet/liceat ei loco eius aliũ noiare si modo pri⁹ qõ ita iudicet iureiurãdo ꝑfirmauerit. Et noiat⁹ maiore suffragioꝝ numero deligat. Tres aũt q̃b⁹ faueẽt plurimũ duces exercit⁹/bellicarũq̃ rerũ curatores quẽadmodũ custodes legũ cõprobent. qui ꝑfectos ordinuꝫ duo decim/Unũ cuilibet tribui noient. Pronoiatio aũt ⁊ suffragiũ designatioq̃ ⁊ iudiciũ ita in his fiat / quẽadmodũ in exercit⁹ ducib⁹. Comitia vo in pñtia anteq̃ creet ꝓsiliũ ⁊ ꝑfecti ꝓsilio deligant/custodes legum in sanctissimo sufficiẽtissimoq̃ loco hẽant/ubi seorsũ pedites ⁊ eq̃tes sedeãt. tertioq̃ deinceps ceteri/q̃cũq̃ in armis vsant. Et in eligẽdis q̃dẽ ductorib⁹ ⁊ magistris eq̃tũ/oẽs suffragiũ ineant. In ꝑfectis ordinũ solũmõ qui scuta ferũt. in tribunis milituꝫ eq̃tes oẽs. At leuis armature aut sagittarioꝝ/ceteroꝝq̃ huiusmodi ꝑfectos/ipsi duces exercit⁹ sibi ꝓstituãt. Restat magistrorũ equitũ designatio. hos igit illi noient qui ductores etiã exercit⁹ noiarũt. suffragiũq̃ feratur siliter. siliter quoq̃ cõparatio pro noiando fiat. Ferãt vo suffragiũ pñtibus peditib⁹ equites. Atq̃ duo qui maior suffragioꝝ numero delecti sunt/oib⁹ ꝓsint eq̃tib⁹. ꝓnoiationẽ aũt bis fieri liceat. Tertio siq̃s dubitet illi suffragio iudicent/qui comitioꝝ modum in singulos statuere. Cõsiliũ triginta cõstet duodenarijs. Nam distributio huic per sexagita trecẽtosq̃ viros ꝓuenit. ⁊ in quatuor partes per nonaginta distribuat: ita ut a censibus singulis cõsiliarij nonaginta ferãtur: Et primũ quidẽ necessario ferãt oẽs qui maximo cẽsu sunt: ⁊ qui ferre supersederit/pro arbitrio cõdẽnetur. postq̃ vo delati sunt/cõscribãtur. Sequẽti die a secũdo cẽsu eodem pacto ferant. Tertia a tertio ferat quicunq̃ uelit. Necessariũ vo sit istud triũ cẽsuuꝫ viris. Quartus autem minimusq̃ cẽsus a pena sit liber/siq̃s eoꝝ ferre nõ luerit. Quarta die/ex quarto minimoq̃ censu oẽs ferãt hac ꝓditione ut siq̃s ex tertio uel quarto cẽsu nõ tulerit/minime dãnet. Sin vo q̃spiã primi secundiue cẽsus ferre neglexerit/ꝓdẽnet: ita ut qui secundi cẽsus est in triplo primi dãni ꝓdẽnet/qui vo ꝑmi est in quadruplo. Die q̃nta magistrat⁹ ad oẽs ciues descripta efferãt noium de q̃b⁹ oẽs ferãt. qui uoluerit/primo dãno ꝓdẽnet: Eoꝝ vo qui ex oib⁹ cẽsib⁹ electi fuerint/dimidiũ/hoc est cẽtuꝫ octuaginta sorte ad annui senatus ordinẽ cõprobet: sic utiq̃ magistratuũ creatio facta inter vnius: ⁊ populi potestatẽ erit media. Quarũ mediuꝫ tenere semp oportet rẽ. p. Serui enim ⁊ dñi amici nunq̃ erũt: Nec ꝑbi ⁊ improbi/si equalib⁹ afficiant honoribus: Inequalib⁹ enim equalia inequalia fiũt/nisi mẽsurã accipiant. Vaꝝ ꝓpter hec utraq̃ seditionib⁹ replent respu. Verus enim priscus ille ꝰmo ab equalitate amicitiã ꝓcreari/recte admodũ ⁊ cõcinne ferẽt. qm̃ vo nõ satis aptũ est que nã sit equalitas qua id efficit/ iccirco nos ualde turbamur: Que q̃ppe sunt equalitates eodẽ q̃dẽ noie appellate/sꝫ effectu in multis pene ꝺrie: ⁊ alterã oĩs ciuitas legũq̃ latoꝝ sorte disponẽdo pot in distribuẽdis honoribus adhibere: eã dico que numero/pondere ⁊ mẽsura est equalis: Sꝫ vissimã optimãq̃ eq̃litatẽ nõ facile quiuis ꝑspiciet: Iouis enim iudiciũ est: ⁊ hoib⁹ q̃dẽ pauca semper suggerit: quatenus aũt supperit/tã priuatis q̃ ciuitatib⁹ bona oĩa reddit: Hec sane maiori plura / minori pauciora tribuit: utriscq̃ videlicet ꝰm eoꝝ nãz moderata: Atqui ⁊ honores/virtute maioribus⁹ semper maiores/Minoribus aũt virtute ⁊ disciplina minores: ⁊ utriscq̃ ꝰz rõnẽ qõ decet/imptit: Ea enim certe nobis est ciuilis iustitia. hanc ⁊ nos appetere debem⁹ atq̃ ad hãc ipaz o clinia equalitatez respicere/dũ hãc nouã ꝓdim⁹ ⁊ disponimus ciuitatẽ. ⁊ q̃sq̃ aliã/instituit/eodẽ debet in legib⁹ ferẽdis aspicere: Nõ aũt ad paucos tyrannos uel ad vnũ uel populi potestatẽ/sꝫ ad iustitiã semp inspiciẽdũ. Ea est quã mõ diximus. Equalis ipsi⁹ ꝰm nãm quotidie ieq̃libus⁹ distributio. Verũtñ necesse est/ut his duab⁹ eq̃litatib⁹ in denoiatione silib⁹ ciuitas vniuersa utat si tota uelit ꝓcul ab omni seditiõe manẽ. Eq̃bilitas enim illa laudabilis ⁊ equa diiudicatio ꝑfecti atq̃ exacti/cũ ꝓter rectũ iudiciũ fit violatur ⁊ frãgitur. Ideoq̃ equalitate sortis uti etiã necesse est ad multoꝝ idignationẽ penit⁹ deuitãdã. Qua in re deũ bonãq̃ fortunã ꝓcibus iuocare oportet/ut sors ad id qõ est iustissimũ dirigat. Sic igit necessario utriscq̃ equalitatib⁹ uti debemus: sꝫ in rebus admodũ pauciss̃imis/ea equalitate cui fortuna opus est. Hec ita ob hãc causam o amici/necesse ab ea ciuitate/que salutẽ sit cõsecutura/seruari. Quẽadmoduꝫ vo nauis in medio pelago / die noctecq̃ custodibus indiget/ita quoq̃ ciuitas in medio aliarum ciuitatum: fluctu posita uarijs subiecta seditionib⁹ ac semper captiuitatis piculo prima perpetua eget custodia. ꝓpterea ⁊ ex die in noctẽ ⁊ ex nocte in diẽ succedere sibi inuicẽ magistrat⁹ ⁊ custodes oportet/ut tradẽtiũ suscipiẽtiũq̃ custodiã/successio nunq̃ desinat Quoꝝ nihil multitudo celeriter facere pot. Est autẽ necessariũ ut plurima cõsilq̃ pars plurimũ tẽpus

ꝑmittat

ꝑmittat in priuatarū suarūq; rerū administratione vsari: duodecima vo pars eius/in mēses duodeciz distributione facta/alia post aliā sigillatim custodiat. Que vnicuiq; siue a ciuitate ipsa siue aliūde ueniēti parata sit seu nūciare dcq; / seu iterrogare qs pia uelit de his reb⁹/de q̄bus ciuitatē oporteat uel rndere ceteris ciuitatib⁹ uel ab eis interrogationū rnsiones accipe. Nouarū etiā gratia mollitionum que sepe fieri solēt. Maxime q̄dē ne fiant. ac si acciderint/ut q̄ celerrime sentiat ciuitas/z remediū asferat. qō per cetū ciuitati ꝑsidētiuz fieri semp oportet. ut z que legibus/z que repēte ciuitati difficultates accedūt/dissoluant: Hec oia curet duodecima ꝑsilij pars dctē in mēses vndecim habitura. Quaz q̄dē custodiā hec ꝑsilij ps coiter cuz alijs magistratib⁹ in ciuitate semp agat oportet. Atq; urbana quidem ꝓbe hoc pacto ordinata erūt: Totius aūt relique regionis que cura: qs ordo: An cuz ciuitas tota z vniuersa regio in partes duodecim sit diuisa / in ciuitate quidē ipsa viarū habitationū. edificationū. portuū. fori. fontiū. sacroz locoz̄. tēploz̄. ceterozūq; huiusmodi oium ꝑstituere curatores oportet: CLI: Cur nō: ATHE: Dicam⁹ igit tēplis edituos/z sacerdotes tā viros q̄ mulieres ꝑfici oportere. Ad viarū aūt edificationūq; exornādaruz curam/ne aut boies iniurienē/aut ipse fere noceant / sed ut tam in ipso urbis ambitu q̄ in suburbijs / ciuitatib⁹ ꝑsentanea queq; gerant/tres sunt magistratuū spēs eligēde. Et rerū modo dictarū curatores: appellent ediles. Qui vo fori uēditionisq; curā habebūt/rerū uenaliū curatores. sacroz aūt sacerdotes. Et sacerdotia quidē que a parētib⁹ per successionē seu viris siue mulierib⁹ tradita sunt/nequaq̄ mouēda. Si vo aut nullis aut paucis aliqua huiusmodi sunt/qō accidere par est illis qui in noue ciuitatis habitationē ꝓueniūt / ubi hec desunt sacerdotes tā viri q̄ mulieres z editij, cōstituēdi sunt. Que oia partim delectione / partim sorte fieri oportet. Atq; in omni regione ciuitateq; plebs cuz illis qui extra plebē sunt/per amicitiā ꝓiūgēda/ut maxima sit in oibus his ꝓsensio. Et que ad sacerdotuz creationē attinēt/deo cōmittēda sunt/ut quēadmodum illi placet/ita diuina fortuna cui tributum id sit sortes ferat. In eoz̄ aūt qui sortis suffragium assecuti sunt/examinatione/ille est cōprobādus/qui iteger sit atq; legitimus: deinde a domo q̄ maxime mūda exps quoq; cedis omniūq; huiusmodi/ que aduersus diuinā rem cōmittunt. cuius z pater materq; si militer vixerint. Leges autez de reb⁹ diuinis a delphis petant: ꝑstituāturq; illarū iterꝓtes atq; his utēdū. Sacerdotiū/nō diuturnius sit q̄ annuum. Nec pauciozes annos q̄ sexaginta nat⁹ sit qui rm sacras leges res diuinas sufficiēter est tractaturus. Eadēq; de mulierib⁹ sacris/que z de viris statuta itelligant. Interptes aūt ter quatuor ferāt trib⁹ ipe quatuor/ex earū ordie vnaqueq; tres. ac trib⁹ ꝓbatis/qui maiori suffragio delecti sūt reliquos nouez delphos mittāt: ut ex quaq; trinitate vnus oraculo deligat. Cōprobatio ipoz̄ etasq; talis/qlis z sacerdotū dicta est. Hi per totā vitā iterptādi z exponēdi habeāt potestatē. Et in defuncti vicē quatuor tribus ide aliū eligāt/vñ puer ille defecit. Questores z asseruatores sacre pecunie in tēplis singulis/qui lucoz̄ agroz̄uq; ipsis dedicatoz̄ z fructuū / conductionūq; z locationū oīi sint tres de maximis cēsib⁹ ꝓ tēplis maximis eligātur. duo ꝓ minoz̄ib⁹. ꝓ mediis maximeq; ꝓinnis/vnus. Qui nō aliter q̄ duces exercitus eligat z cōprobētur: Atq; hec in reb⁹ sacris ut diximus/pagant. Bāda vo opa est/ut quoad fieri potest/nihil sine custodia sit. Ciuitatē q̄dē curēt exercit⁹ duces ordinū ꝑfecti magistri eqtū. tribuni. ꝑsilij ꝓncipes. ediles. atq; censores. postq̄ electi suo ordine fuerint. Reliqua regio ita custodiat. Duodeciz in partes equales ꝓ virib⁹ regio tota diuisa fuit. Una itaq; tribus parti cuilibet sorte data. q̄nque in annū q̄si agroz̄ curatores tribuūq; principes deligat. quoz̄ q̄sq; sua ex tribu duodecim iuuenes hēat/nō minoris etatis q̄ q̄nque z viginti annoz̄: neq; maioris q̄ triginta. his singulis singule regionis partes per sortē mēstruo tpe tribuant ut totius regionis oēs pitiā hēant. biēnio aūt impandi z custodiēdi curā habeāt principes z custodes. Cū primū partes custodiēdas sortiti sunt: per mēses singulos loca pmutēt ad ꝓximū quēq; locuz: z ad dexterā primū circulariter custodie principes ducāt. dexterā vo plagā appello que solē orientē spectat. Deinde in altero anno ad sinistrā cōmutētur: ne regionis quo ad vnū anni tēpus solū piti sint: sed z q̄d in quolibet tpe in quacūq; regionis parte ꝓtingat/agnoscant. Tertio aūt anno q̄nque alij agroz̄ z custodie ꝓncipes a primatibus tribuū deligant ipsoz̄ duodeciz curatores. Cura vo z opa singulis in locis talis sit. Primum ut q̄ maxime aduersus hostiū ipetū regio munita sit/ Foueis ubicūq; op⁹ sit effossis turribusq; z claustris ꝓ virib⁹ circūductis. nocere uolētes arceāt. Ad hec utiq; faciēda subiugalib⁹ seruisq; indigenis utant: qñ minime in suis opib⁹ occupant: nōnullos ipsis ꝑficientes loca oia ita dispōnāt: ut per ea difficile transire inimici possint. amici vo boies pecudes. Jugalia facile: q̄b⁹ maxime per via regio fiat. Diligēterq; ꝓcurēt. ut pluuiales aque nō solū nō noceāt/ucrūetiā ꝓferāt ab altis mōtib⁹ cauas in ualles fluētes: ubi foueis parietibusq; stagnare eas cogāt ut illic alueis pluuiales aque cōbibite iferioribus locis agrisq; oib⁹ scatebras fōtesq; aquarū efficiāt/locaq; isto mō siccissima humore multo salubriq; irrigēt. Fontes aūt z fluuios arboribus edificationibusq; exornēt/lucos q̄netiā iugi irrigatiōe z dedicatos oīs agros aqs imissis pinguefacere curēt: z metallis humorē scatebrasq; adhibeant. Atq; ita z abūdantia oia z tēpla deoz̄ reddāt ornatioza. Ubiq; aūt in istis gymnasia iuuenes tā sibi cōmoda q̄ senib⁹ ꝓparēt: calidis balneis ꝓstitutis: z copiose siccis apositis lignis/ut z remediū egrotātib⁹ z lenimen laboze defessis beniuole afferat: que sane curatio lōge melioz est q̄ medici parū piti medela. Hec oia ceteraq; huiusmodi his locis ornamēto utilitatiq; sūt/grato quodā cū ludo. Sūmatim aūt circa hec studiū huiusmodi sit Sexaginta viri singuli ad scriptū sibi locū custodiāt: nō hostiū causa solū sz eoz̄ etiā qui se amicos dicunt. Et sic⁹ iter vicinos ac ciues seu fu⁹ siue liber alicui iniuriā iferat. iudicēt in paruis q̄dē ipsi q̄nque ꝓncipes: In maioribus aūt decē z septē viri vna cū duodecim/ usq; ad minas tres de quocūq; alter de altero cōquerit. Nemo aūt iudex magistratusue sit: qui gesti officij sui rōnē nō referat: ꝓter eos qui regū instar finē reb⁹

iponũt. Atqui ⁊ agroꝝ curatores/siqd aduersus eos quoꝝ hñt curã/ꝓtumelioſe gerãt/iequaliter onera inferẽtes/aut vi aliqd ab agricolis accipientes ſiue adulatoꝝ largitionib⁹/qbus iudiciũ corrũpat: munerib⁹ qdẽ adulationibuſqꝫ captí/obꝓbrio per vniuerſaꝫ urbẽ afficiant. In alĩs aũt iniurĩs uſqꝫ ad minã ſponte ſua vicinis coloniſqꝫ dẽt mulctã. Qd ſi nolũt in maioꝝib⁹ uel minoꝝib⁹ iniurĩs qd debẽt/ꝓſoluere/qꝫ ſperẽt/cũ de loco ad locũ per ſingulos mẽſes trãſeant/iudiciũ ac penã effugere/in cõmuni iudicio accuſentur: ⁊ qui dãnabit/duplũ reddat ei quez iniuria oppreſſit. Viuãt aũt tam principes q̃ ceteri curatores agroꝝ bieniũ hoc pacto. Primũ quidẽ oib⁹ coĩa ſingulis in locis habeant ꝓuiuia: quibuſcũqꝫ defuerit: etiã ſi vno die aut vna nocte excubarit: cũ nec princeps ita ordinauerit/neqꝫ neceſſitas ulla coegerit: ſi dꝫque viri eũ dãnẽt/ſcribãtqꝫ in foro deſeruiſſe cuſtodiã: magnis afficiat obꝓbrijs/utpote qui quãtũ in ſe eſt rez.p.ꝓdidit. Et a quocũqꝫ obuiã facto/uolentiqꝫ cedere/impune cedat. Oẽs aũt ſexaginta viri obſeruẽt/ne de principib⁹ aliqs dq̃ tale cõmittat: ⁊ qui ſenſit audiuitqꝫ ſi nõ accuſauerit/ſimiliter eademqꝫ lege reus ſit/qua qui peccauit/⁊ acriori iuuenũ cẽſura punit⁹ in oĩb⁹ iuuenũ magiſtratib⁹ cõtẽnat. Atqꝫ hec quidẽ oĩa cuſtodes legũ diligẽter ꝓuideãt/primo quidẽ ne fiant/deinde ut facta/ꝓut ius poſtulat/puniant. Exiſtimare de oĩbus hoĩbus id quiſqꝫ debet/q̃ qui nunq̃ ſeruiuit/is laude dignus eẽ dñs nunq̃ poterit. Jdeoqꝫ gloriari quẽqꝫ oportet magis qd bene ſeruiuerit/q̃ qd bñ fuerit dñatus: primũ quidẽ legib⁹: qb⁹ qui ſeruit/dñs ſeruit. deinde ſenioꝝib⁹ qui honeſte vixerũt. Poſtremo totũ hoc bieniũ cuſtodes agroꝝ humilimum tenuiſſimũqꝫ victũ agãt. Itaqꝫ duodecim viri cũ dq̃ congregati inter ſe cõſultẽt/quaſi alios ſeruos non habituri. Nam agricolis quidẽ coloniſqꝫ non in ꝓꝓrio miniſterio/ſed in publico ſolũ utant. Jn ceteris ſic cogitẽt/ut ſeruientes ſibiipſis victuri / eſtate preterea atqꝫ hieme ſemꝫ armati regionẽ omnez pluſtraturi: ut cuſtodiãt diligẽtius/dum loca oĩa nouerint. Nulla dq̃ppe cognitione minoꝝ hec eſſe videt: qua exquiſite ab oĩbus regio vniuerſa cognoſcit. Atqꝫ huius gratia nõ min⁹ q̃ uoluptatis utilitatiſqꝫ alterius/adoleſcẽtes alẽdis canibus/⁊ relique uenationi dare opaz debẽt. Noſipos ſtudio etiã illo uti oportet: qd ab occultãdo a nonnullis appellat. ſed ſiue ſic ſiue agri cuſtodia ſit noĩanda/ſiue quomodocũqꝫ aliter quiſq̃ uelit/oportet ut qui ciuitatis ſue ſalutẽ exoptãt/in ea ſe re pro viríb⁹ diligẽter exerceãt. Sequit ut de cẽſoꝝ ediliũqꝫ electione dicamus. Sexaginta illos curatores agroꝝ tres ſequũtur ediles tripartito duodecim partes urbis cõplexi: qui ſane illos imitãtur/viarũ urbis curã hñt: vulgariumqꝫ itinerũ/que a regione in urbẽ tendũt: edificationũ quoqꝫ/ut ꝼm leges oẽs fiant. Aquarũ ꝓterea/quas cuſtodes deduci in urbẽ curant: ut in fontes q̃liqdiſſime ſufficiẽteſqꝫ ducant. ac ciuitatẽ iuuẽt pariter ⁊ exornẽt. Oportet hos eẽ tales ut intermiſſa ſuoꝝ cura/ociũ habeãt ad publica ꝓcurãda. Quaꝓpter dſqꝫ a maximo cẽſu quẽ uelit edilem futurum noĩet. Et de ſex qui ſuffragio ceteros ſupabunt: tres ſorte deligãt: quibus cure iſta ſint. Benicꝫ cõꝓbati/magiſtratuz ꝼm preſcriptas ſibi leges pagãt. Cenſores deinceps/rerũ uenaliũ curatores a primo ſecũdoqꝫ cenſu quinque deligãtur. Eorũqꝫ electio eodem ferme modo quo ediliũ trãſigatur. Quippe de decẽ/qui ceteros ſuffragio ſuparint: quinque ſorte deſignẽtur: ⁊ comꝓbati/magiſtratus declarentur. Noiet aũt quẽlibet vnuſqſqꝫ. Qui autẽ nolle accuſabitur/dragmis quinquaginta dãnetur. atqꝫ etiã iniquus exiſtimet. Comitia cõemqꝫ cetũ quicũqꝫ uelit ingrediat. atqꝫ ad id primi ſecũdiqꝫ cẽſus oẽs cogãtur. Porro qui de his abfuerit/decem dãnetur dragmis. Tertij vo quartiqꝫ cẽſus hoĩes nõ cogant. Jccirco qui nõ interfuit idẽnis ſit: niſi forte principes urgẽte quadaz neceſſitate/adeſſe oĩb⁹ edixerint. Eſt aũt cẽſoꝝ officiũ/fori ordinẽ legib⁹ ſtatutũ ſuare. Fontiũ quoqꝫ ⁊ tẽploꝝ que in eo loco ſunt/curã habere: ut ne qs illic iniurioſe dq̃ agat. ⁊ ſiqs fecerit/ſeruus quidẽ ⁊ pegrinus vberib⁹ ⁊ vinculis penas luat: Cui⁹ autem a cẽſoꝝib⁹ dragmis cẽtũ iure cẽſorio ꝓdẽnetur: Maioꝝ vo mulcta uſqꝫ ad hui⁹ duplã iſti/niſi ediles quoqꝫ adſint: ꝓdẽnare nõ poſſint: Eadez quoqꝫ edilib⁹ in ꝓꝓrio magiſtratu mulctãdi ⁊ puniẽdi cõditio ſit. Mã uſqꝫ ad minã ꝓdẽnãdi ipſi hẽant potestatẽ. Ad duplaz vo mulctã cẽſoꝝ ſimul auctoritas req̃rat. Poſt hec muſice ⁊ gymnaſtice magiſtrat⁹/duplices utriuſqꝫ facultatis cõſtituant. Alĩ diſcipline/alĩ exercitationis cauſa. Qui diſcipline p̃ſunt/gymnaſioꝝ doctrinarũqꝫ ornatũ ⁊ diſcẽdi ordinez curẽt: operãqꝫ dent ut taz mares q̃ femine in adoleſcẽtia/honeſte ad iſta ꝓficiſcãtur: honeſte etiã commorent. Exercitationis curã hẽant in gymnaſtica ⁊ muſica ipſi athlothete qui munera imponũt atqꝫ declarãt/athletis ipſis. ſ. certatoꝝib⁹. Atqꝫ hi ſiliter duplices eẽ debẽt. Circa muſicã alĩ/alĩ circa gymnaſticã: ⁊ in gymnaſtica quidẽ ĩdẽ pariter in hoĩuz equoꝝuue certaminib⁹. Jn muſica vo alĩ in monodia. ſ. cantu ⁊ oratione funebri/⁊ imitatione ip a/ſicut rhapſodoꝝ eoꝝ. ſ. qui decãtatoriũ cõponũt carmẽ: cithariſtarũ: tybicinũ: ceteroꝝqꝫ talium: alĩ in choꝛi cãtu. Primũ igit in choꝛi ludo/ubi viri/pueri ⁊ puelle tripudio ceteriſqꝫ muſice modis exercẽtur/principes eligẽdi. Un⁹ aũt illis ſufficit ꝓnceps nõ pauciores q̃ q̃draginta annos nat⁹. Unũ quoqꝫ in monodia ſufficẽ arbitramur: qui triginta annos expleuerit: qui ⁊ introducat hoĩes in certamẽ: eiſqꝫ ſufficiẽter cognoſcat ⁊ iudicet. At vo principẽ ordinatoreqꝫ choꝛi/ſic oportet eligere. Qui huic rei uacãt: in ꝓciliũ ꝓficiſcant/ mulcta ꝓpoſita: niſi acceſſerint: hui⁹ rei legũ cuſtodes/iudices ſint. Ceteros ſi nolint/nemo cogat. Noient etiã qui piti ſũt: ⁊ in cõprobatione/vna hec approbatio reprobatioqꝫ habeat: qd pius uel impi⁹ ſit qui deſignat. Qui vo ex deſignatis decẽ/ceteros ſuffragio ſupauerit/⁊ deinde cõprobatus fuerit/vnus annuo tpe choro ꝼm legẽ p̃ſit. Siliter etiã in monodia ⁊ tybicinio deſignatio fiat: electioqꝫ ⁊ cõprobatio. ⁊ qui aſſecutus fuerit eodẽ modo a iudicibus ꝓfirmatus/anno preſit. Deinceps auctores declaratoreſqꝫ numeruz in exercitatione gymnaſtica tam equoꝝm q̃ hominum a ſecũdo tertioqꝫ cenſu ita conſtituãtur. Comitia ingredi trium cenſuũ hoĩes cõpellantur. minimus autem cenſus liber ſit: Et de viginti qui pre ceteris ſuffragio deſignati fuerint/tres ante alios ſorte electi/principes declarent: quos cõprobãtiũ ſuffragiũ ꝓfirmauerit:

ꝓfirmauerit. In cuiuſcũq; aũt magiſtrat⁹ ſorte atq; iudicio/ſiq; reꝓbat⁹ ⁊ repulſus fuerit: alius loco eius eodẽ ordine deſignet ⁊ cõꝓbet. Reſtat ꝓncepꝫ: qui totius diſcipline in his que narrauim⁹ taꝫ feminarũ ꝙ mariũ curã habeat: Vnũ quoq; hũc ꝭꝫ leges ꝓncipẽ eſſe uolumus: nõ pauciores natũ annos ꝙ quinquaginta: qui legitimos habeat filios: utriuſq; ſexus maxime: ſi vo minus alterius ſex⁹ oino: Cogitare debet ⁊ qui eligit ⁊ qui eligit/hunc magiſtratũ oium in ciuitate ſummoꝝ magiſtratuũ eſſe admodũ preſtãtiſſimũ: In oibus q̃ppe viuẽtib⁹ ꝓma ipſa germina ſi apte cepint ad nature ſue virtutẽ/vim hñt ſummã ad finẽ ſibi debitũ imponẽdum: Nõ ⁊ in plãtis euenit ⁊ in brutis tum ſilueſtrib⁹ tũ etiã mãſuetis: ⁊ in hoibus: Hoiem aũt mãſuetũ animal eſſe dicimus. Pozo ſi cũ natura felici rectam quoq; diſciplinã fuerit aſſecut⁹ indiuiniſſimũ manſuetiſſimũq; aial ſolet euadere: ſin vo non ſatis aut nõ bene fuerit educat⁹/ferociſſimũ oiuꝫ que in terris naſcunt/aial reddit. Quãobrẽ nõ debet legum ꝓditor rem ſummope neceſſariã pueritie educationem poſtponere: ſꝫ opam dare in primis / ſi rẽ hãc diligẽter eſt curaturus: ut omnium ciuiũ ad officia queq; optimus vir eligat: qui q̃ maxime pro viril⁹ educãdis pueris p̃ponat: Dẽs igit magiſtrat⁹ p̃ter ſenatũ ⁊ queſtores in apollinis tẽpluꝫ ꝓfecti/ſuffragiũ clam legẽ cuſtodib⁹ ineãt: deligẽtes ſinguli quẽ optime pueroꝝ diſcipline exiſtimãt p̃futurũ: ⁊ qui ſuffragio ſupabit/a magiſtratib⁹ qui delegerũt/exceptis videlicet legũ cuſtodib⁹/cõꝓbat⁹: q̃nquenniũ preſit. Et in ſexto anno alius ꝓnceps ſimiliter ſtatuat. Siq; aũt in magiſtratu publico cõſtitutus pluribus q̃ triginta diebus anteq̃ munus ſuũ peragat/e vita deceſſerit/illi q̃bus id cure eſt/alium ſimiliter eligãt. Si naũt orphanoꝝ tutor/morẽ obierit/cognati atq; affines ex utriſq; parẽtib⁹ uſq; cõſobrinos ⁊ patrueles/qui p̃ntes ſunt/aliũ infra dies decẽ cõſtituãt: alioq̃n dragma quotidie mulctent ſinguli/quouſq; orphanis tutorẽ preficiãt. Sed nulla ciuitas reuera ciuitas erit/niſi debito ordine iudicia fuerint ꝓſtituta. Iudex aũt mutus/qui nec inſtar arbitri aliq̃d plus q̃ litigantes dixerint/in cauſis diſcutiẽdis percũctat⁹/nunq̃ ad ius declarãduꝫ ſufficiens erit. Quapropter nec ſi multi ſint/facile vnq̃ bene iudicabunt: nec ſi pauci ⁊ ignaui. Oportet aũt ſemp ut qõ querit ab utriſq; declaret. Tẽp⁹ aũt ⁊ mora/frequẽſq; inq̃ſitio ad apiendã ꝓtrouerſiã ꝓferũt. Iccirco qui litigãt ad vicinos primum ⁊ amicos/⁊ maxime rei de qua querit/cõſcios ſe cõuertãt. Nõ ſi per eos nõ ſufficiẽter fuerit iudicatũ: ad aliud iudiciũ p̃ficiſcant. Tertiũ vo ſi per duo ſuperiora recõciliati nõ fuerint/finẽ imponat. Profecto iudicioꝝ ꝓſtitutiones quodãmodo magiſtratuum electiones ſunt. Dẽm nãq; magiſtratuꝫ neceſſe eſt quorũdã etiã eſſe iudicẽ. Nõ tn iudex oĩs neceſſario eſt magiſtrat⁹ ⁊ ꝓnceps: q̃ q̃ iudex ea die qua iudiciũ pagit/quodãmodo magiſtratus eſt non vilis. Igitur quaſi iudices ipſi/magiſtratus aliq̃ ſint: de his iã qui quarũq; rerũ ⁊ quot in vnaquaq; re eẽ debeãt diſſeram⁹. Auguſtiſſimũ certe iudiciũ ſit qõ ſibimet aliq̃ p̃fecerũt: cõmuni ꝓſenſu iudicẽ eligẽtes. Reliqua iudicia duo ſint. Alterũ qñ p̃uat⁹ iniuriã a p̃uato pati conquerit/eũq; in iudiciũ trahit. Alterũ quando rei publice iniuriã a ciuium aliquo fieri arbitrat⁹ aliquis communibus rebus auxiliari conatur. Dicẽdũ eſt igitur/quos ⁊ quales iudices eẽ opor teat. Primũ iudiciũ cõmune oibus p̃uatis qui tertio inter ſe litigãt/ita fiat. Dẽs magiſtrat⁹ tã annui q̃ maiorĩs tpis pridie kalẽdas mẽſis illius: quo poſt eſtiuũ ſolſtitiũ nouus incipit annus/in tẽplũ vnum ꝓueniãt. Vbi iureiurãdo interpoſito a ſingulis magiſtratibus ueluti quaſdã deo primitias offerẽtes/vnũ iudicẽ deligãt: qui optimus eẽ/⁊ optime atq; ſanctiſſime iudicia illo anno redditurus ciuibus videatur. Ac poſtq̃ iudices deſignati ſunt/ab eiſdẽ qui deſignarũt/ſinguli cõꝓbent. Et ſiq; reꝓbat⁹ fuerit/alius ſimiliter eligat. Cõꝓbati illis qui per precedẽtia recõciliati nõ ſunt/iudicia reddãt/⁊ apte ſuffragiũ ferãt: audiẽtib⁹ ſpectãtibuſq; neceſſario ꝓſultoꝝ⁹: reliq̃ſq; magiſtratib⁹ qui eos declarauerũt. De ceteris aũt interſit prõ arbitrio q̃ſq. Nõ ſiq; aliquẽ iniuſtã ſpõte ſentẽtiã tuliſſe incuſet: apud legũ cuſtodes/hoc faciat. Et qui dãnat⁹ fuerit/oimidiã dãni partẽ iniuriã paſſo ꝓſoluat. Si aũt multa dignus maiore videat/iudices ipſi qui ꝓdẽnarunt/quid aut pati aut reddere debet/uel rei.p. uel iniuriã paſſo cognoſcãt. In publicis aũt accuſationibus neceſſe eſt in primis multitudinẽ iudicũ particip̃ facere. Nam qñ aduerſus ciuitatẽ peccat/oibus inferẽ iniuria. Ideoq; merito grauiter patiunt/niſi ad iudicãdũ ipſi etiã admittãtur. Sed ⁊ principium iudicũ huius ⁊ finis deferri ad populũ debet. examẽ autẽ ⁊ approbatio ad tres maximos magiſtrat⁹: de quib⁹ ꝓueniãt litigãtes. At ſi ꝓuenire nequeãt/ꝓſiliũ ipm electionez utriuſq; cognoſcat ⁊ iudicet. Oportet pterea priuatoꝝ iudicioꝝ oẽs prõ viril⁹ particip̃es eẽ. Nã qui a iudicãdi poteſtate oino repellit/is a ciuitate ſe ꝓſus exiſtimat alienũ. His de cauſis per ipas quoq; trib⁹ neceſſe eſt iudicia fieri: iudiceſq; ſorte ſtatiz icorruptos p̃cib⁹ iudicare. Et demũ iudicium illud cũcta definiat/qõ intemeratũ oino quoad humanis in reb⁹ fieri põt eẽ debere diximus ad eas lites determinãdas que nec per vicinos neq; per ꝓtribulos dirimi potuerũt. Verũ de iudicũ⁹/que magiſtrat⁹ eſſe nec affirmare nec negare facile ſine cõtrouerſia q̃ſq̃ poterit/hec quaſi exterius circũducta deſcriptio: nõnulla cõplexa eſt: nõnulla etiã reliq̃ſſe videt. Nã iudicialiuꝫ legũ exacta poſitio atq; partitio lõge rectius/in calce ferẽdarum legũ locabit. Quare ad id tẽpus has differam⁹. Ceteri aũt magiſtrat⁹ maxima iaꝫ ex parte diſpoſiti ſũt. Tota vo atq; pfecta ciuiliũ diſpẽſatio ſiue ad vnũ ſiue ad oẽs ptineat: nõ antea liq̃do declarari poterit / q̃ tractatio ipa/ p̃ncipia ⁊ ſequẽtia media/oẽſq; partes ſuas cõplexa ad exitũ uſq; puenerit. Que q̃dez in p̃ntia uſq; ad magiſtratuũ creationẽ ꝓgreſſa/ut añcedẽtiũ finis ſufficiẽs eſt ita ferẽdarũ legũ principiũ: nec mora aut ſegnitiẽ ampli⁹ patit. CLI: Quãuis ſupiora oia ex aio meo dixeris hoſpes/multo tñ grati⁹ in p̃ntia mihi id cõtigit: qõ cũ dictoꝝ exitu/dicẽdoꝝ initiũ iunxiſti. ATHE: Belle igit prudẽs senioꝝ ludus hucuſq; nobis ſit pluſus. CLI: Pulchrũ ſane ſtudiũ virorum ſignificare videris. ATHE: Conſentaneum eſt. Verum aiaduertamus/ſi hoc tibi quoq; ut mihi videtur. CLI: Quid nam? ⁊ quibus de rebus? ATHENIEN: An neſcis idẽ in hac re quod in pictoꝝ facultate

ꝓtingere:⁊Illa quippe nullū in pingēdis aialibus ter minū habere videt:sed semp inūbrādo ⁊ deūbrādo / uel quomodocūq; aliter a pictoribꝰ id uocet/exorna re conat:nec ceſſat vnq;. ⁊Nō enim pōt fieri ut ad pul chriora expreſſioraq; incremētū nō habeat. CLI:⁊In telligo ferme audiēs que dicis. ⁊Nullū enim huius ar tis uſum habeo. ATHE:⁊Nihil tibi id obfuit. Sz hac forte nobis allata ſimilitudine ſic utamur. Siquis pul cherrimū aial pingere uoluerit/qō nō ad peius ſz ad melius/futuro ſemp tpe ꝓgrediat/nōne vides cū mor talis ſit/niſi aliquē artis ſucceſſorē reliquerit/qui ſicd uel tpe ex aiali abolitū fuerit/inſtaurare /uel per imbe cillitatē artis/ab artifice ꝓtermiſſum addicere poſſit/ atq; ita fulgētius indies aial reddere/laborioſuz illud opꝰ breui tpe duraturū ⁊ CLI:⁊Prorſus. ATHE:⁊An nō legis latoris uolūtas hec tibi eſſe videt ⁊ principio ḋdē ut leges ſibi ſufficiēter ⁊ exq̄ſite pro viribꝰ cōſcri bātur. ⁊Deinde ꝓcedēte tpe/⁊ piculo rerum facto/pu tas ne ſic amētē legis latorē aliquem eſſe/ut ignoret ne ceſſariū eſſe/talia ſibi multa relinqui/que emēdatiōe ſucceſſoris alicuius indigeāt:ne peior quidez ſed meli or res.p.ſemp ornatiorq; efficiat. CLI:⁊Probabile eſt ⁊Nam quomodo nolle id poterit ⁊ ATHE:⁊Quacūq; igit via poterit/tā re q̄ vbis aliū ſiue maiorē ſiue mi norē docebit/quomodo cōſeruāde ⁊ corrigēde leges ſunt:nec vnq̄ in his dicēdis defatigabit/niſi ad finem ꝓduxerit. CLI:⁊Ita certe. ATHE:⁊Nōne id mihi ⁊ uo bis in pñtia faciūdū ⁊ CLI:⁊Quid ais ⁊ ATHE:⁊Ām le ges laturi ſumus/⁊ legū cuſtodes creati ſunt/nos aūt ad occaſuz vite appropinquamus/⁊ cuſtodes iſti no bis iuniores ſunt/oportet nos/ut dixim⁹ /leges ferre ſimul atq; iſtos tam leguz latores q̄ cuſtodes quoad poſſumus facere. CLI:⁊Quid ni ⁊ dūmodo id ſatis fie ri queat. ATHE:⁊Verūtn ipſi⁹ annitamur. CLI:⁊Ni hil phibet. ATHE: Sic ergo ad eos dicamus o ami ci/legū cōſeruatores:permulta in ſingulis nos qui le ges ponimus/neceſſario relinquem⁹. ⁊Que tn nō par ua erūt/imo ⁊ rē oēm pro viribꝰ exteriore quadā cir cūſcriptione ſignificabimus:quā quidē impleri a no bis oportebit. ⁊Quo vo id facturis uobis reſpiciēduz eſt/audite. ⁊Megillus/egoq; ⁊ clinia hec inter nos ſe penumero diximus:⁊ probe nos dixiſſe cōuenimus. ⁊Voſq; rogamus ut ⁊ indulgere nobis / ⁊ imitari qua ſi diſcipuli magiſtros uelitis:ad ea ipſa reſpicientes: ad que legū cuſtodi ⁊ latori reſpiciēdū ꝓcorditer nos cōſenſimus. huius cōſenſionis vnū eſt caput:ut homo bonus efficiat/hns virtutē animi bois ꝓpria / ſtudio aliquo partā/aut uſu aut certa quadā adeptione/uel cupiditate uel opione ul aliquo genē doctrinarū:ſeu maſculus ſit ſiue femina / ſiue iuuenis ſeu ſenex. atq; ad hoc ipm qō dicimus quiſq; per totā vitā omni ſtu dio tēdat:cetera que impedimēto huic rei ſunt / negli gens. ⁊Pro patria ꝓterea/ſi neceſſe ſit/mori parat⁹ ſit. anteq̄ uelit aut euerſam videre ciuitatez iugoq; ſerui tutis ſubiectā a peioribus gubernari/aut fuga ipſam deſerere. ⁊Quippe extrema oia ſubeūda ſunt poti⁹ /q̄ in eam gubernationē ciuitas cōmutāda/ que peiores ſolet hoies facere. ⁊In his iampridē nos cōſenſimus. ⁊ nūc uos ad hec utraq; reſpicientes/laudate leges ⁊ vitupate. ⁊Eas inq̄ vitupate/que hec aſſequi minime pñt. ⁊Eas aūt que pñt/amate:libēterq; illas amplexi / in ipſis vitā agite. ⁊Cetera vo ſtudia que alio tendunt/ ⁊ ad vulgaria bona reſpiciūt/ſpernite. Sed initiū ſequētiū legū/hoc nobis ſit a ſacris exorſū. ⁊Opor tet primū repetere quot numerus dnque milium ⁊ quadraginta partitiones commodas habuit/ atq; habet:tum tot⁹ ipſe numerus:tū qui per trib⁹ ipas porrigitur:quē totius partē duodecimā poſuimus: vnā ⁊ viginti vigeſies rectiſſime natā:Atq; ut tot⁹ numerus duodecim ꝓſtat partibus/ita tribus ipſa in duodecim ſcindit. Singulas itaq; partes ſacruz eſſe dei munus exiſtimare debemus/cū ⁊ mēſes ⁊ circuitū vniverſi ſequātur. ⁊Quapropter ⁊ ciuitatē oēm ducit/qō ipſis inatū eſt/ad eas ſacrādas. Alī forſan rectius q̄ alī partiti ſunt/ac dīs partitiōes ſuas felicius dedicarūt. ⁊Nos aūt nūc rectiſſime ar bitramur dnque miliū ⁊ quadraginta numeruz ele giſſe:qui oēs ab vna uſq; ad duodecim deciſiones hēt:vndecimo numero ſoluz excepto:qui minimo quodā remedio redintegratur. ⁊Reſtituitur enim ſi due ad alterā partē domus acceſſerint. ⁊Hec uera eſ ſe/ſermo nequaq̄ ꝓlixus in ocio demōſtraret. Cre dētes igitur pñti ꝑmoni ⁊ rōni diſtribuamus:⁊ vni cuiq; parti deū uel deoꝝ filiū inuocantes aris cete riſq; huiuſmodi dedicatis/in ſacrificiīs ꝙuēt⁹ duos ſingulis mēſib⁹ faciamus:ut duodecim ſingularuz tribuū/⁊ duodeciz ciuitatis diſtributioni accōmo dētur. ⁊Hec deoꝝ primo diuinorūq; colendoꝝ gra tia ita fiāt:deinde amicitie quoq; ⁊ cognitionis al terne:⁊ cois deniq; cōſuetudinis gratia:que ad ma trimonia ꝓficiēda ſummope neceſſaria eſt:ut ſubla ta ignorātia/nemo in his quoad fieri pōt decipiat/ ſz ḋq; cui collocat:⁊ quā ⁊ a quib⁹ ducit:agnoſcat. Serie admodū huius rei gratia/ludi etiā choriq; puelloꝝ ⁊ puellarū ſimul fieri debēt nudatis corpi bus quatenus modeſt⁹ pudor patit:ut cuz rōne in etate ꝓueniēti/ꝓſpiciāt alterutrū atq; cōſpiciantur. ⁊Que ḋdē oia curēt ornētq; chori principes ⁊ cū le gū cuſtodib⁹ ꝓditores:ut a nobis relicta ſuppleant. ⁊Neceſſe nāq; ut diximus/in his pſertim que multa paruaq; ſunt/nōnulla in prima poſitione legū pter mitti:que magiſtrat⁹ ſequētes uſu reruz cōmoniti/ quotānis mouebūt ⁊ corrigēt/donec tēpus illō ad uenerit/quo iſtituta hec diſcuſſa ⁊ approbata ſuffi cienter fuiſſe videant. ⁊Tēpus aūt ad hoc piculū faci undū/moderatū ⁊ ſufficiēs decēniū erit:quo ad ſa cra ⁊ choreas:ad oia deniq; atq; ſingula. ⁊Que ḋdē per expiētiam e mēdacio/viuēte legū latore/coiter cū illo fiat. Si deceſſerit/ſinguli magiſtrat⁹ ad legū cuſtodes de ſui magiſtratus defectu referant:emen dētq;/donec approbationis finē ſuū nacta ſingula videant. ⁊Tūc demū ratas has leges habeant:eiſq; vna cū alīs quas ab initio legis lator ꝓſcripſit/uta tur. ⁊In qb⁹ nihil vnq̄ ſpōte mouebūt. Siqua vo ne ceſſitas aliqn urgere videbit/de hoc vna ꝓſultent/ magiſtrat⁹ oēs ⁊ populus vniverſus/⁊ oia deoruz petant oracula. Si hoꝝ oīum vn⁹ erit/ꝓſenſus mo ueāt:aliter vo nunq̄. Sz vn⁹ qui phibet/vincat ſz legē. ⁊Añcūq; igit aliqs dnque ⁊ viginti annos iam nat⁹ /alios aſpiciēs/ab alīſq; aſpect⁹ /adiueniſſe ſi bi credit ꝓueniētem aio ſuo / atq; docentē ſocieta tem ad cōmunionem generationēq; liberorum/ in tra quinque ⁊ triginta etatis annos uxorez ducat. ⁊Quo aūt pacto decoꝝ illud ⁊ aptū querēdū ſit/in primis

primis audiat. Oportet enim/ut ait clinias/ante leges ppriũ singulis exordiuz ponere. CLI: Oportune meministi hospes/tẽpusq; cõmodũ orationi cepisti. ATHE: Probe loqueris: Dicamus itaq; sic. O fili qui ex bonis parẽtib⁹ ortus est/eas nuptias sequi debet/quas prudentes viri honestas ducunt. Qui sane monerẽt/nec paupum fugere neq; diuitũ affinitatẽ sectari pcipue oportere. Sz ceteris paribus/paupiorẽ semp honorare/cũq; ipso societatez inire. Nã t ciuitati t familijs que iũgunt/id conducit. Quippe qõ moderatũ est t mediocre immodorato t excedẽte mirũ immodũ ad virtutẽ prestat. Ergo q̃cunq; ferociorꝭ uelociorꝭq; q̃ oportet ad agẽdũ animi sibi pscius est/is det opaz oportet/ut q̃ quietissimoz parẽtũ filiã ducat. t qui ptra natura affect⁹ est/pxiã sibi adsciscat affinitatẽ. Sz vna tãdem sit coꝭ rõ nuptiarũ: ut q̃q; nõ locũdissimũ sibi/sed ciuitati utile ineat matrimoniũ. Etenim singuli semp ad sibi similimũ natura ferunt. Unde ciuitas tota t diuitijs t morib⁹ inequalis q̃ maxime reddit: ex q̃bus que minime nobis euenire uellem⁹ maxime ciuitatib⁹ plurimis accidũt. Sz si hec perrõnẽ lege sancirem⁹/ne diues diuitis aut potẽs potẽtis societatem admittat: cogeremusq; uelociores aio cũ tardioꝛib⁹/t tardiores ptra cũ uelociorib⁹ copulari: nõ modo ridicula nostra oratio videret/sed t irã multitudini cõcitaret. Nõ enim intellectu facile est/qõ ciuitas similis eẽ debeat patere: in qua merũ qõ primo infusum bullit/statim alteri⁹ dei sobrietate castigatũ/atq; optime tẽperatuz/bonus t moderat⁹ potus efficit. Quẽadmodũ vo id in mixta filioz pcreatione fiat/nemo ut breuiter dicam/pot pspicere. Quãobrẽ nõ lege cogẽdi sz psuasione inducẽdi ciues/ut equalẽ tẽperataq; liberoz suoz generationẽ pluris faciãt q̃ opulẽtissime affinitatis equalitatẽ. Et eum qui in cõnubio pecunijs inhiat/nõ lege scripta arcere debemus sz obprobrijs t increpationib⁹ absterrere. Ad nuptias igit ut decet celebrãdas t hec exhortant/t illa que in supioꝛib⁹ diximus asserẽtes oportere/filioz filios relinquendo/nostros videlicet in diuino ministerio successores/naturã assecq; sempiternã. Hec oia atq; etiã plura q̃s de nuptijs ineundis exordiẽdo recte diceret. Siq̃s aũt spõte nõ pareat/t alienus ab hoc consortio viuat in ciuitate/t sine cõnubio quinque t triginta egerit annos/singulis annis/si de maximo cẽsu est oragmis cẽtũ mulctet/si de secũdo: septuagintа: si de tertio/sexaginta: si de quarto triginta. Que q̃dẽ pecunia iunoni cõsecranda est. Siq̃s aũt singulis annis nõ psoluerit/decupluz debeat. Cui⁹ pecunie exactoꝛ sit/dee ipsius questoꝛ: ac nisi exegerit/ipse debeat. atq; huius rõnẽ referre quisq; debeat. Sz pecunijs quidẽ qui nolit uxorez ducere ita mulctet. honore etiã sic. Primũ honores nullos a iunioꝛib⁹ psequat: Nec iuuenũ ullus aliqua in re spõte ipsi obtẽperet. Deinde si aliquẽ cedere ausus fuerit quilibet aduersus ipsum insurgat: t ei auxilium ferat/qui accepit iniuriã. Siq̃s aũt pñs hoc non fecerit/timidus malusq; ciuis a legibus hẽat. De dote vo dictũ est prius/t modo rursus dicatur/equalia pro equalib⁹ esse/siq̃dẽ neq; qui acceperit neq; qui dederit/pecuniarũ copia psenescet. Necessaria enim hac ciuitate abũde oĩb⁹ sũt. Mulieribus pterea ptu melioꝛsus fast⁹ mioꝛ erit. Mioꝛ t viris humilis illiberalisq; seruit⁹. Qui paruerit/vnuz sane hoc aget pclare. Qui vo nõ paruerit sz aut dederit aut accepit qõ quinquaginta dragmas excedat uestimẽti gratia/ali⁹ minã/alius tres semiminas/alius minas duas/t qui cẽsuz habet supremũ tãtũdem rursus psoluat erario. Et q̃cq̃d datũ fuerit uel acceptũ iouĩ atq; iunoni cõsecretur. Huius pecunie exactoꝛes eẽ uolumus horum deoꝛ questoꝛes: quẽadmodũ modo dictũ fuit/cuz de his qui nuptias fugiũt/loqueremur: qõ ab eis debeẽ/eẽ a iunonis questoribus exigẽdũ. Qui si neglexerint de suo psoluãt. Fideiussio aũt pmũ patris firmissima sit: Qui deinde. Tertia fratrũ eodẽ ex patre natoꝛum. Si nullus istoꝛ supstes sit/tũc ex parte matris similiter fideiussio ualeat. Si naũt isolita ptigerit desolatio/pplnquioꝛes agnati atq; gẽtiles vna cũ tutoꝛib⁹ fide iubeãt. Siqua vo sacra imitatio aut diuina alia expiatio ad futura uel pterita uel pñtia in nuptijs agẽda videatur: diuinoꝛ iterpꝛtes psulãt: putẽtq; si illis parueꝛint/moderate singula pegisse. Ad nuptiale vo puiuiũ nõ plures q̃ q̃nque amici t amice q̃nque ex latere paterno uocẽtur. Ex cognatis t pplnquis totidẽ. Impẽsa pm diuitias fiat. Ditissimus minã expẽdat: alius semiminã: deincepsq; pportione seruata: quo decrescit census/decrescat similiter t impensa. Qui legi paret: laudetur ab oĩbus. Sed eũ qui nõ obtẽperat/dãnent custodes legũ tanq̃ a decoꝛo alienũ/legisq; sposalluz musarũ prius ignarũ. bibẽ vo ad ebrietatẽ usq;/neq; alibi vnq̃ decet/pterq̃ in solẽnitatib⁹ eius dei qui largitus est vinũ. Nec tutũ est. Maxime vo cõnubio cõiuncti spõsus t spõsa tũc mẽtis cõpotes eẽ debẽt: qñ nõ paruã incũt vite mutationẽ: psertim ut ex q̃ maxime moderatis semp generatio fiat. Ferme enim incertuz est que noꝛ aut dies cũ deo ipsam peragat. Quare ut solidus/stabilis/t q̃etus pceptus fiat/nõ oportet coꝛporib⁹ ebrietate diffusis/dare opam liberis. Qui aũt vino refert⁹ est/tã aie q̃ coꝛpis rabie pcitat⁹/quo vis t trahit t trahit. Iccirco ebrius tanq̃ mẽte capt⁹/ad serẽdũ est inutilis. Nẽpe visile est cũ fet⁹ inequales/instabiles/obliquos tã mẽbris q̃ moꝛib⁹ pcreare. Quã obrẽ per totã quidẽ vitã t maxime q̃ diu gnãtioni uacat abstinebit/q̃q; cauebitq; ne faciat/uel que suapte natura t spõte moꝛbos iducũt/uel que ad petulãtiaz iniuriãq; declinãt. Hec enim in aios t coꝛpoꝛa nascẽtiũ necessario trãslata illic imprimunt: peioꝛesq; inde nascũtur. Sz pcipue die illo ac nocte a talib⁹ abstinẽdũ. Principiũ nãq; t numẽ hoib⁹ insitũ/si q̃ueniẽti sibi a singulis munere ipsius utẽtib⁹ honoꝛe afficiatur/oĩa seruat. Oportet aũt alterã ex duab⁹ sorte domib⁹ a parẽtibus separatũ quasi ad pulloz generationem educationẽq;/spõsum accipe: atq; ibi nuptias celebrare/ubi sit cũ liberis suis habitaturus. Nã si qõdam in amicitijs desideriũ est/moꝛes oẽs quasi glutino quodã pnectit t vincit. Cõsuetudo aũt satura/nec ullũ habẽs per intermissionẽ tpis desideriũ/alterũ ab altero sacietate disiũgit. Quapropter parẽtib⁹ utrisq; affinibusq; relictis/seoꝛsum q̃si ad coloniã pficiscant/ac vicissiz seipsos respicientes habitẽt/liberos generãdo/t educando: t vitã quam ab alijs accepunt a se quasi tedas ardẽtes alijs tradãt/deos semp pm leges colẽtes. Post hec psiderãdũ est: quarũ rerũ maxime honesta

possessio sit. In plurimis quidem seu cognoscēdis siue comparādis ⁊ possidēdis nulla est difficultas. In seruis aūt istud oīno difficile. Causa vo est/qz ⁊ recte quodāmodo ⁊ nō recte rursus de ipsis loq̄mur. Naz ⁊ ꝓra usum ⁊ iterū ꝑm usum de seruis uerba dicunt. ME: Quo pacto id dicimus? Non enim intelligimus hospes quid modo dicere uelis. ATHE: Nō iniuria o megille. Ferme eniz illa lacedemonioꝝ seruit⁹/quā ilotiā uocatis ꝓe ceteris grecis/maximaz dubitationē ⁊ ꝓtētionē facit. Cum alijs bene/alijs cōtra instituta videat. Eraclidarū vo minoꝝ q̄ mariandinorum/postremo seruilis apud thessalos turba. Hec utiqz ⁊ huiusmodi oia respiciētib⁹/quid de seruoꝝ possessione agēdū est? Hoc certe mihi nūc excidit: ⁊ tu merito me interrogasti quid dicerē. Hoc aūt huiusmodi est. Scimus ꝓfecto qō fateremur oēs/seruos q̄ beniuolētissimos atqz optimos hūdos esse. Multi enim iā serui quibusdā meliores ad virtutē oēm q̄ fratres ⁊ filij/domos ⁊ rem dn̄oꝝ oēm ⁊ dn̄os ipsos seruarūt. Hec de seruis ꝓdicari nō ignoramus. ME: Certe. ATHENI: Cōtra etiā dicit/nihil in aio seruiēte integrū inesse: nec quicq̄ seruoꝝ generi esse credēdū? Nō ⁊ sapientissimus poetarū testat nobis/cum de ioue sic loquit. Dimidiū mētis iuppiter illis aufert/qui seruitutis sorti subiecti sunt. Hec itaqz adeo diuersa de huis hoies cogitātes/alij nihil generi seruoꝝ credūt: sed stimulis atqz uerberib⁹ quasi ferarū naturā/nō ter tm̄/sz sepius ministroꝝ aios seruiles efficiūt. Alij ꝓra omnino faciūt. CLI: Ita est. Sed cū tā diuersa de huis hoies sentiant/quid nobis hospes hac in nostra regione de possessione castigationeqz seruoꝝ est agēdū? ATHENI: Perspicuū mihi videt o clinia/qn̄ difficile domatur homo/⁊ ad necessariā distinctionez serui a libero ⁊ dn̄o re ipsa deduci egre patit/difficillē possessionez hoiem esse. Nō exēplo in crebris messenoꝝ rebellionibus patuit. Ciuitates ꝓeterea que multos eiusdem lingue seruos hn̄t/planum fecerūt/quot quātaqz hinc mala sequant. Pyratarum quoqz furta ⁊ latrocinia/que maxime circa italiā abūdabāt/hinc oriunt. Que oia sicꝫ aiaduertat/q̄d de his faciendū sit/dubitabit. Que igit solummodo restāt vie/ut qui facile seruituri sunt/nec eiusdē patrie sint/⁊ q̄ maxime fieri possit/inter se dissoni. Educēturqz recte/nō solū ipoꝝ gratia/sed dn̄oꝝ/multo magis. Est aūt recta horuz educatio ut nulla ipsis contumelia inferat: iniuriaqz his multo minus si fieri possit q̄ equalib⁹ inferēda. Liqdo enim cognoscit qui natura nō ficte iustitiā colit/oditqz reuera iniqtatē/cum cauet nē ꝯs iniuriā faciat/quib⁹ facile pōt. Qui ergo circa mores actionesqz seruorum nihil vnq̄ facit impie/nihil inique/atqz ita in his se seruat immaculatū/ad ꝓducēdas virtutis fruges erit aptissimus. Idē quoqz de dn̄o ⁊ tyrāno/omniqz potentiore aduersus imbeciliores recte dici pōt. Castigādi cedē diqz semp iure sunt serui/neqz ita monēdi ut liberi: ne molliores fiāt. Allocutio oīs ad seruos quodāmō imperiū sit: neqz locus ullus cū ipsis seu feminis siue masculis habeat. Nō multi stulte faciētes/dū delicatius eos nutriūt/difficiliorē vitā ⁊ sibi ad imp̄andū ⁊ illis ad obediēdum reddūt. CLI: Recte loqueris. ATHENI: Hoc igit pacto seruos quisqz ⁊ numero ⁊ facultate ad singula vite ministeria aptos habeat. Verū post hec habitatiōes oratione describēde sunt. CLI: Proꝛ

Quot seruos habemus, totidem habemus hostes.

sus. ATHENI: Ad nouam ꝓfecto ciuitatem ⁊ antea nullis hoīb⁹ habitatā in primis edificia ꝓcurāda sunt/⁊ modus tēploꝝ murorūqz hūdus. Que sane nuptias p̄cedere debebāt o clinia. Sz qn̄ uerbis nūc agit/ita nimirū licet ponē. Qn̄ vo rē ipam aggrediemur/hec aū nuptias si de⁹ uoluerit/collocātes: reliqua deinceps oia pagem⁹. Nūc aūt tanq̄ in figura quadā hec breuiter ꝓcurram⁹. CLI: Fiat. ATHE: Urbs q̄dē tota in circulū in locis sublimibus deducat/ut ⁊ munitioꝝ sit ⁊ mūdioꝝ. Tēpla circa forū struant. Juxta hec magistratuuz iudicūqz palatia/in q̄b⁹ quasi sacratissimis iustā ⁊ accipient ⁊ ferēt sentētiā. Partim q̄dē tanq̄ de rebus sacris iudicaturi/partiz vo tanq̄ iudicātiū deoꝝ ibi sint delubra. Ibi etiā iudiciaria domicilia: in q̄b⁹ de homicidijs/ceterisqz capitalib⁹ iniurijs iudicatur. De muris autem o megille spartiatis ego cōsentio: murosqz in solo iacere facile patiar. Probe enim poeticuz illud laudat/quo eneos ⁊ ferreos magis muros q̄ terreos cōdere admonemur. Apud nos vo id insuper ualde ridiculuz est: qō singulis annis iuuenes emittant: qui caueis/foueis/edificiisqz ꝓfectis/lōge hostes a finib⁹ arceant. Et muros q̄dē circūducimus: qō primū ad sanitatē ciuitatib⁹ nihil ꝓfert. deinde aios ciuiū demolire ⁊ eneruare ꝓsueuit. Efficiūt enim ut facile intra eos se recipientes hostes minime fugēt/putētqz se non diurna nocturnaqz custodia vigilātes/sz muroꝝ septo ⁊ ualo dormiētes saluos fore: quasi ad desidiā nati sint. Ignorātes certe q̄dē a laboribus originē trahere: atqz e turpi ocio ⁊ negligētia nasci labores solere. Verū si muris aliq̄b⁹ muniēdi hoies sunt/sic ab initio ꝓuate dom⁹ queqz ꝓdant/ut tota urbs equalitate ⁊ silitudine vnus sit murus/habeātqz domus oēs sic tutū ad vias adituz. Que certe dispositio ⁊ intuētib⁹ erit grata/cū domus vnius figurā tota ciuitas hēat: ⁊ ad custodie facilitatē erit lōge oīuz cōmodissima. hec ita a principio ꝓstrui/qui habitaturi sunt/ciues maxime curēt. Ediles quoqz ꝓuideāt ⁊ eos qui negligūt multa cōpellāt: Curētqz ut urbs q̄ mūdissima sit/nec a ꝑuatis vnq̄ patiant aut edificādo aut fodiēdo publicū aliq̄d occupari. Aquarū etiā pluuialiū/ut abūde ⁊ facile defluāt/curam hēant: Jtē oīuz quecūqz uel in ciuitate uł extra sūt habitāda. Sz hec oia/⁊ cetera que a legib⁹ ꝑmissa sunt/legū custodes usu docti ordinēt. Postq̄ vo hec ⁊ circa foꝝ edificia/⁊ gymnasia/⁊ theatra spectātiū: ⁊ docētiū discētiūqz domicilia disposita sūt ad ea que nuptias sequunt/in ferēdis legibus deinceps ꝓgam⁹. CLI: Sic est faciēduz. ATHE: De nuptijs igit ita ut diximus o clinia res se hēat: post q̄s viuēdi regula que filioꝝ ꝓcreationē p̄cedit/nō breuioꝝ q̄ ānui tpis sequit. Sz qua rōne in p̄stātissima ciuitate spōsus spōsaqz conuiuere debeāt/facile dictu nō est. Jmmo vo cū multa in supioꝝ⁹ difficilia sint que de his dicēda sunt/difficilli⁹ cūctis/vulg⁹ accipiet. Nō tn̄ uerū rectūqz videt/dicēdū etiaz o clinia. CLI: Dicēdū oīno. ATH: Quicūqz itaqz publica solū atqz coia cēset legib⁹ ordināda/ꝑpria vo etiaz que necessaria sunt/nō curat/ac licētiā singulis quotidie viuēdi/ut uolūt/prebet: neqz certo ordine putat oia facienda/sed priuatis neglectis/ publica ⁊ cōmunia

Memini ferua non terram

cõmunia secũdũ legẽ gesturos hoies opinat/nõ re cte opinat. Quorsum hec? Nepe qñ oportere spõ sos asseremus apud nos nõ minus nec aliter alijs temporibus q̃ añ nuptias in cõmessatione viuere. Mira quippe res qñ apud nos primũ cõmessatio istituta est/visa fuit/quã uestri bello uel alia re hu iusmodi in hoium calamitate coacti instituerunt: cũq; propter necessitatẽ usi fuissent: plurimũq; ad salutẽ pferre res visa piculo esset/legib⁹ statuta est. CLI: Licet. ATHE: Mirũ igit id fuit imperãtiq; ꝑmo/arduũ. Nõ nũc siquis ita lege sancire aggre diatur/minus certe erit difficile factu. Uerũ qõ de inceps sequit/ꝛ dictu ꝛ factu arduũ est: qõ quãuis nusq̃ fiat / tñ si alicubi fieret/recte utiq; fieret: sed tale est ut in eius descriptiõe legis latoꝛ sicuti ludẽ tes ignẽ diſcerpere/ꝛ alia queuis ipossibilia aggre di videat. CLI: Quid istud est hospes/qõ dicere adeo formidas? ATHE: Audiatis iam: ne lõgioꝛe uos moꝛa frustra detineã. Quicqd enim in ciuitate legis ordinisq; est particeps cũcta ex eo bene ꝓce dũt. Que vo ordine carẽt/uel male ordinata sunt: ea etiã que bene sunt ordinata/cõfundũt. Nõ huic rei accidit. Nã uobis o megille ꝛ clinia preclare ꝛ ut dixi mirifice ex diuina quadã necessitate viroꝝ cõstituta est cõmessatio. Feminarũ aũt cõmessatio nõ ꝓbe relicta in tenebris iacet. Nõ quidẽ gen⁹ ali ud hoium est ꝛ differẽs: nobisq; occultius ꝛ uersu tius natura est propter imbecilitatẽ: atq; ita minus ordinari põt. Iccirco cessit legis latoꝛ: neq; recte ꝓtermisit. hoc enim pretermisso/multa nobis corrũ punt: que lõge melius se hẽrent q̃ nũc/si hoc ipsuꝫ fuisset legib⁹ ordinatũ. Nõ est enim res muliebris/ si iacere inordinata relinquit/humanarũ rerũ/solũ ut videri posset dimidiũ: sed quãto natura sua ine ptioꝛ est ad virtutẽ q̃ virilis/tãto excedit/ut plus q̃ duplũ eẽ videat. Repetẽdũ igit hoc ꝛ corrigẽdũ oiaq; feminis cũ viris cõmunia ad ciuitatis felici tatẽ studia cõstituẽda sunt. Nũc vo sic ifeliciter ad hoc humanũ ducit genus: ut nõ sit prudẽtis: huius rei mẽtionẽ/in alijs regionibus ꝛ ciuitatib⁹ facere: ubi nunq̃ cõmessationes publice cõspecte sunt. Un de igit quisq̃ nõ ridicule ad manifestã cibi potusq; assumptionẽ mulieres cogere posset: nihil est pro fecto qõ molestius laturũ genus hoc videat. Nam cũ timide ꝛ obscure degere consueuerint/latoꝛẽ le gis in lucẽ conãtẽ educere oi reluctatione repellẽt. hoc inq̃ genus alibi quidez quẽadmodũ dixi/nec oratiõnẽ ipsam recte dicẽtis sine ingẽti reclamatio ne audiet/hic autẽ forsitan sustinebit. Quare si uo bis quoq; videt/collocutionis gratia / ne disputa tio de re.p. manca relinquat / dicere uolo q̃ bona decensq; res ista sit. Si uobis placet inq̃: aliter vo dimittã. CLI: Mirũ imodũ hospes audire desidе ramus. ATHE: Audiamus iã igit. Sed ne ammi remini/si rẽ altius repetere visus fuero. Nã ocio abũdamus: neq; aliud quicq̃ nos urget: quo min⁹ omnia vndiq; que ad leges spectãt/cõsideremus. CLI: Recte loqueris. ATHE: Prima itaq; repe tamus. Scire oẽs oportet/hoium generationẽ uel nullũ p:sus vnq̃ initiũ habuisse/neq; terminũ ha bituraã: sed fuisse oino semp ꝛ fore. aut si cepit: iexti mabili iam añ nos tẽporis magnitudine incepisse.

CLI: Plane. ATHE: Nonne per oẽm terrã/urbes multas cõditas arbitramur atq; destructas. ꝛ diuer sa ꝓcessisse hoium studia partiz cũ ordine/partiz eti am sine ordine. Cibi itẽ potusq; ꝛ uescẽdi cõdiẽdiq; usus q̃ plurimos. ꝛ mutationes tẽporũ uarias: in qui b⁹ aialia diuersis modis trãsmutata fuisse credẽdũ? CLI: Nihil ꝓhibet. ATHE: Quid porro? Uites pu tamus cepisse olim cũ nõ essent: similiterq; oliuas: ꝛ cereris atq; proserpine munera: que triptolemus ali quis ministrauerit. Aialia vo tẽpore/quo ista nõ erãt non ne sicuti modo/alterũ ab altero deuorabantur? CL: Proculdubio. ATHE: At vo quo ad sacrificia ptinet: hoies ab hoibus sacrificari adhuc apud mul tos videmus. cõtrariũ etiã de alijs audim⁹: sicuti qñ nec bouillas q̃dẽ carnes gustare audebamus: nec aia lia dijs imolabamus. Sed liba ꝛ fructus melle madẽ tes/ceteraq; huiusmodi sacrificia pura dijs offerebã tur. Carnib⁹ aũt abstinebãt. Nã uesci carnib⁹ ꝛ deo rũ aras polluere sanguine/impiũ videbat. Ita orphi ca queda vita tũc vigebat. Inaiatis quippe oib⁹ ue scebant: ꝛ ab aialib⁹ oibus abstinebãt. CLI: Ferũtur hec passim/ut dicis/ꝛ ualde credibilia sunt. ATHE NI: Sed quorsum hec a nobis oia dicta modo sint/ forsan aliquis percõtabit. CLI: Probe o hospes id cõiecisti. ATHE: Propterea si potero clinia/que se quunt deinceps/declarare conabor. CLI: Dic iam. ATHE: Trina quadã indigentia atq; cupiditate oia hoib⁹ depẽdere pspicio: in quib⁹ si recte ducant/vir tus/sin ꝓra vitiũ nascit/harũ due sunt in aialib⁹ sta tim natis cibi potusq; cupiditates. Ad que cũ oẽ aial innatũ hẽat appetitũ/ipetu rapit/nec uerba illius au scultat: qui monet aliud agẽdũ eẽ: q̃ ut horũ cupiditа tes uoluptatesq; expleant/ꝛ dolores cõtrarij deuitẽ tur. Tertia vo nobis indigẽtia ingẽs ꝛ cupiditas acu tissima/que ad ꝓpagationẽ generis inest / posterius quidẽ inascit: sed ardẽtissimo furore ꝛ maxima petu lãtia hoies urit: ꝛ agitat. hi tres morbi ad id qõ iocũ dissimũ dicit/rapiẽtes/ab eo ad id qõ optimũ est/tri bus maximis rebus uertẽdi sunt. Timore/lege/uera rõne. Quib⁹ cum muse ꝛ dij certatorij adhibeant: ut icremẽtũ ꝛ affluẽtia hoc pacto extinguant. Procrea tionẽ quidẽ liberoꝝ post nuptias collocare debem⁹. Post ipsam vo ꝓcreationẽ/educationẽ ꝛ disciplinã. Sic enim forsan ꝓcedẽte oratione lex queq; in pria ꝓgressa in cõmessationes deniq; pducetur/ qñ in cetus ꝛ coiones huiusmodi puenerimus. atq; utrum viris solis an etiã mulierib⁹ he cões impande sint / tũc planius cõspiciemus/cũ ꝓpius accesserimus: ꝛ que illas ꝓcedere debẽt/necdũ lege disposita sunt/su um digesta in ordinẽ: ipsis ꝓposuerimus. Ita sane ut modo dicebã/cõmessationes acutius inspiciem⁹: cõ ueniẽtioreſq; de illis leges trademus. CLI: Scite lo queris. ATHE: Teneam⁹ itaq; memoria/que modo dicta sũt. Forte enim usui nobis qñq; erũt. CLI: Que tenẽda iubes? ATHE: Ea que cibi/potus/ueneriſq; uocabulis appellauim⁹. CLI: Fiet oino hospes ut iu bes. ATHE: Preclare quidẽ. Sed ueniamus ad rez spõsalem/ꝛ spõsum ac spõsam quomodo liberi ꝓcre andi sunt/doceamus: ac nisi psuaserimus/legum qua rũdã positione minemur. CLI: Quo pacto? ATHE NI: Cogitare oino spõsus ꝛ spõsa debent/quo pacto q̃ pulcherrimos ꝛ optimos ciuitati liberos poterint

Sine pennis volare haud facile est.
Lapidem decoquere.

procreare. Oēs autē hoies qui cōmuniter aliqd operātur/qñcunqꝫ ꝛ ad se inuicē ꝛ opus ipsuꝫ intendunt aīum/bene ꝛ pulchre oia faciūt. Si vo uel nō habuerint mētē uel nō adhibuerint/cōtra. Quare sponsus ad spōsam procreationēqꝫ liberorum aīum uertat:ꝛ spōsa similiter ad spōsum atqꝫ ad opus/in eo tēpore precipue/quo adhuc nō genuerūt, Harū rerū curam hēant mulieres siue plures seu pauciores prout placuerit principib⁹ electe. Que quotidie in lucine congregent/tertiā horę partē cōmoratur:atqꝫ ibi alijs alie nunciēt/siquē virū mulierēue illoꝝ qui matrimonij copula astricti gignēdi hēnt facultatē/alio intendere aīum videāt/q̄ ad ea que in sacrificijs nuptiarum iussa fuerūt. Procreatio aūt liberorū ꝛ eorū qui illi uacāt obseruatio decēniū non excedat:qñ adsit generādi fecūditas. Si que ad id tps infecūde pseuerauerint/cōsilio cū propinquis ꝛ mulieribus harū rerum curatricib⁹ habito/prout cōmodū utrisqꝫ est/diuiungant. Siqua vo de utriusqꝫ cōmodis acciderit alteratio/decē de legū custodib⁹ delecti:quos ipsi uoluerint/cognoscāt. Sed ꝛ mulieres ipse iuuenū domos ingresse/partiꝫ monitis partiꝫ minis ab insciția ipsos ꝛ delicto depellāt. Oō si nequeāt/legū custodib⁹ nūciēt:atqꝫ illi id curēt. Qui si ꝓhibere nō potuerint/rē ad populū deferāt:ꝛ scriptis errantiū noibus/iureiurādo affirmēt se illos meliores facere nō potuisse. Et qui scripto delatus est:nisi accusatores cōuicerit/infamis sit. Nec nuptijs procreādisqꝫ liberis ulteri⁹ det operā. Ac si id tētauerit/liceat cuilibet cedere ipsum impune. Lędē sint ꝛ mulierū pene. Exptes enim mulieb̄riū degāt honorū:nec ad nuptias partusqꝫ liberorū ꝓfecte recipiant/si in iudiciū arcessite dānate etiā fuerint. Si postq̄ ſm leges filios procrearūt/aliene quisq̄ uxori coniungit/uel mulier viro/illis.s.adhuc generātib⁹/penis elsdē subiaceāt:quibus ꝛ dū ipsi gignebāt. Sed viri ꝛ mulieres post liberorū ꝓcreationē/caste viuētes/in his oibus summope honorētur: qui cōtra vituperētur. Si cōtigerit ut plures in reb⁹ eiusmodi moderate se gerant/que p̄cepimus silentio sine scriptis legibus hēantur ꝛ fiāt. Sinaūt plurimi se minime cōtinebūt/legum conscriptione declarent:ꝛ ad eorū normā de singulis huiusmodi iudicetur atqꝫ agat. Vite totius initiū primus annus oibus est: quē in sacellis paternis ut viuendi initiū tā puero q̄ puelle/scriptū cē oportet. Adscribat autē in pariete dealbato in vnaquaqꝫ tribu: ut qui ad magistrat⁹ idonei sunt/annorū numero cōstet. ꝛ cuiusqꝫ tribus viuētes hoies ꝓxime scribātur semp ꝛ nature cedētes similiter deleant. Nuptiarū tēp⁹ puelle sit a sextodecimo in vigesimū. idqꝫ sit lōgissimū tēpus ad hoc institutū. masculo a trigesimo ad quintū ꝛ trigesimum. Magistratus tēpus in mulieribus / ultra quadragesimū sit annū. in viris ultra trigesimum. belli ab annis viginti ad sexaginta in viris:in mulierib⁹ postq̄ filios peperūt usqꝫ ad quinquagesimū etatis annū. In quibus obseruādum est ut ad eū belli usum potissimū qui ꝛ possibilis eis sit ꝛ decens accipiatur.

Argumentū Marsilij Ficini in Librū Septimum

Egreditur Plato in septimo rursum in cōparabili diligētia ad prima etatis tenere rudimēta:immo vo ꝓgredit. Nunq̄ enim/ut ita dixeriꝫ/ab hoc ipso digredit iudicās totū rei.p.bonū aut malū/in bonis aut malis moribꝰ priuatorū:atqꝫ hos p̄terea oēs/in bona uel mala etatis prime educatione cōsistere. Precipue vo id efficit in primis statiꝫ libris: atqꝫ hoc iterū septimo/utrobiqꝫ pictor diligētissimꝰ. Sed ibi q̄dē adumbrādo. Hic vo/ut pictorū more dixerim colorādo. Rursus ibi eiusmodi diligentiā ꝓhemiū legū vult haberi. Hic vo figurā iure substātiā legū antecedētē. Leges enim scriptas fore irritas inquit/nisi eiusmodi p̄cesserit diligētia. Ibi p̄terea simul ꝛ hic post puerilē ad iuuenilē deinceps atqꝫ virilē ꝓgreditur disciplinā. Necꝫ ab re post nōnullas sacrorū leges in supiorib⁹ ad nuptiales cuestigio processit leges quasi sacras/ut diuini aīalis ortū quispiam caretur a sacris. Mox vo post cōnubia ad formādos pueros se accingit:nec natos tm̄/sed nascētes immo etiā nascituros:nō min⁹ in hac ipse seminis humani cultura/sagax/ꝓuidus/ꝛ accuratus:q̄ in frugū seminibus agricultor. Quorsum vo spectare cēses:qō ait in re mulieb̄ri multo plus discriminis eē/q̄ virili. Itē mulieres abstinere a vino oportere qua nocte generandi sint filij/imo etiā ꝛ ꝓximo p̄cedēti tēpore ꝛ toto cōceptionis anno ab oibus aīum perturbātibus. hec ꝓculdubio eo spectāt/ut nihil exactissime cure ad humanā culturā spectantis ꝓtermittat. Aliaduertēs aūt ex his Platonem existimauisse nō virū tm̄/sed etiā mulierez in filijs generādis vicē agētis cause obtinere. A quo q̄uis quodāmodo dissenserit Aristoteles/ ꝓsenserūt tm̄ plurimi apud medicos ꝓbatissimi. Profecto si suum quisqꝫ opus diligit/ꝓpereaqꝫ pater filiuꝫ diligit magis q̄ diligat a filio/materqꝫ ardētius q̄ pater amat natū cōiectare licet causam eē vna cuꝫ viro huius opis effectricē. Oō quidē hinc etiā cōfirmari pōt/qō filij nō minus/ac sepe etiā magis matribus similes sunt q̄ patrib⁹. Similitudo vo tam ꝓpria tāqꝫ frequēs idicat fetū substātiā nō a patris tm̄/sed matris etiā effectione suscipe. Dis enim causę conatus fertur ad simile ꝓducēdū. Beneꝫ cum spēi eiusdez sit mas ꝛ femina/vires hīt rōnis eiusdē. Utrinqꝫ igitur efficaces ad formā eiusdē rōnis. ꝛ si nō pari/simili saltē rōne perficiēdā. Sz hec ad leges minime ptinēt. Tangit insup questionē hic de atra bile nō paruā:cuius vitio infantes formidolosi sunt/difficilesqꝫ ꝛ queruli. De hoc ipso humore eiusqꝫ cura in libro de curāda litteratoꝝ ualitudine diximus diligētius. Quātū vo ad pīs ptinet institutū humorē in pueris melācholicū nō ex cōpressione ꝓpria esse scito:quē quidez sanguinea est maximeqꝫ aerea:sz ex reliquijs quibusdā materni mēstruiqꝫ sanguinis in puero putrefactis/ ꝛ adustiōe quadā in atrā bilē deinde ꝓuersis. Accedit ad puriles formidines in causa/rerū nouitas/que quidē facit ut ꝛ audite uoces quasi tonitrus ꝛ vise forme quasi larue ꝛ fulgura terreāt. Rō interea qm̄ nōdū expgefacta/imagines a rebus ipsis nequaq̄ discernit/aīam relinqt imaginationi pro arbitrio cōcitādam. Ex hac ipsa formidine ꝓpetuo dolēt querunturqꝫ infantes. Presertim cū facilime ꝛ a tractantibus offendant/ꝛ ledant ab aere/ꝛ ab agitatiōe nature plurimū in exordio laborātis agitent ipi atqꝫ uexent. Quāobrē motu quodā ferme ꝓpetuoqꝫ

atq; numeroso in curandis infantibus adolescenti busq; uti iubet. Primo quidem q; motu geniti/seruãtur ꝛ motu. Secundo q; eiusmodi motione vite moderata ĩmoderate agitationi tũ ĩtrinsecus a natura/tũ extrinsecus ab aere facte resistim⁹. Tertio qm̃ motus calorẽ excitat naturalẽ / corpusq; totũ eque viuificat. Quarto nutrimẽtũ cõquoquit digeritq; per mẽbra. Quinto supuacua excrementa secernit. Sexto obstructa aperit ꝛ adequat humores. Septimo cõducit ad augumẽtũ. Octauo membra apta simul reddit ꝛ solida. Nõ solũ vo moderatione quadã equalitatis / uerũ etiã numeri cuiusdam proportione/motũ nobis oportet cõgruere. ¶ De musice quidẽ potẽtia/multa in multis epistolis diseruimus. Hũc vo satis sit intelligere si per ipsam sepe in cõtraria.s.tũ ad uoluptatẽ/tũ ad dolorẽ distrahit aĩus nimirũ posse ab utroq; ad habitũ quẽ dã utriusq; mediũ sepe reduci. Ac si a motu corporis in quietẽ: ꝛ vicissiz a q̃te in motũ reuocat aĩus atq; ꝓuocat/certe posse quibusdã musice modulis a motu ordinis experte ad ordinatũ: atq; hinc ad stabilẽ habitũ qñq; reduci. Quẽ q̃dẽ habitũ ꝛ hic ꝛ in epistola ad dionysiũ secũda inquit / ꝛ dei propriũ esse/ꝛ humane vite tutissimũ. Utrum vo uoluptas ac dolor in motione quadã cõsistãt/ꝛ quo pacto definiant in libro de uoluptate/ꝛ in philebi cõmẽtarijs latius disputamus. Satis in pñtia factuz fuerit/si cõcludamus hũc in modũ. Uoluptates gustus ꝛ tactus in restitutiõe quadã in habitũ corpis naturalẽ nasci videtur. Dolores vo contra/in casu quodã ex habitu naturali. Siue utrũq; euacuatione fiat siue repletione/siue motu seu quiete uel alteratiõe aliqua qualitatũ. Preterea uoluptates odorat⁹ ꝛ auditus ꝛ visus/in reditu quodã ad ordinẽ sensualẽ: a quo multis cõtingẽtibus quotidie deturbamur. Deinde uoluptas imaginãdi in regressiõe similiter ad ordinẽ imaginalẽ a quo deiecit perturbatio. Ordo vo tã imaginalis q̃ sensualis in quodã spirituũ tẽperamẽto fũdat: cui quotiẽs cõtẽperata similiter admouẽtur/fit uoluptas in mutua quadã sensus imaginationisq; cũ reb⁹ que influũt cõgruitate resultãs. Post hec rationis letitia in reformatione quadã nascit/per quã ratio que perturbatione corpea facta informis fuerat/uel deformis/format pro natura sua: atq; reformat. Deniq; mentis gaudiũ reformatione pficit: per quã itellectuali quodã intuitu reformat aliqñ in ideã/a qua ceciderat ob negociose vite tumultũ: si iductionẽ hãc recte cõsideraueris/videbis humanã uoluptatẽ summatiz fieri in reditu quodã in habitũ naturalẽ: neq; tã reditus ipsius/q̃ habitus gratia fieri/ꝛ optari: Igit eiusmodi habitus si fieri possit/perpetuo firmus/maxime oiuz est optãdus. At cur cogitãti cuilibet occurrere videtur oblectatio in motu perpetuo q̃ stat⁹ ille ꝓpetuus? Qm̃ fallit nos imaginatio ꝛ opinio aĩe mobili ꝓiũcte corpi/perq; cõiunctionẽ eiusmodi uoluptatẽ mobilẽ appetentis. Quã merito neglectura sit pre naturalis habitus firmitate siqñ posita fuerit supra motũ. Si eniz reuera gustaremus sapores ipsius habit⁹ naturalis/extra quẽ in terris positi sumus: sicut motionis ad ipsuz uergẽtis saporẽ gustamus: ꝓculdubio longo interuallo habitũ regressioni preponeremus: Profecto quẽadmodũ oẽs bonorũ gradus / meliori modo se hñt in ipsa stabili ratione boni / q̃ in materia mobili/sic expetẽdorũ oium rationes in ratiõe habituq; eiusmodi potius q̃ in materia mobili collocantur. Per hec ꝓbatũ sit propriũ dei diuinorũq; gaudiuz in statu quodã cõsistere incõparabiliter motib⁹ cunctis iocũdiore. Quẽ quidẽ prudentes ꝛ ipsi debẽt eligere/ꝛ ceteris/psertim iunioribus adhibere. Prete rea cũctis psuadere uoluptatẽ que sit ex motu nõ solũ breuẽ eẽ ac leuẽ molestieq; pmixtã: sed etiã in multos ꝛ diuturnos ingẽtesq; dolores cõtinuo ꝓlabi. Distinguit aũt numerosum motũ per quem incõcinnos motus etatis tenere moderamur in duo genera / in musicã.s.ꝛ gymnasticã. Prima eni spiritũ atq; aiuz Secũda vo humores mẽbraq; cõponimus. Sub nomine quidẽ musice non modo cãtus ꝛ sonos: sed poesim etiã ꝛ que ad figurarũ ordinẽ ptinẽt cõprehẽdit. Sub noie vo gymnastice/motus oẽs corpis in prelud̃s ludisq; certaminũ atq; prelijs. At chorearn saltationẽq; ex utrisq; quodãmodo mixtã intellige: Tum his oibus quasi pludijs ifantes/pueros / adolescẽtes tam feminas pariter q̃ mares ad officia ꝛ belli ꝛ pacis diligẽter erudit. Eiusmodi vo rudimenta patrias appellat leges/ac reipublice vincula. Quibus subductis q̃si colũnis tecta reipublice corruãt. Jubet singula in his haud aliter fieri q̃ publicis regulis statuant iudicãs a delictis eiusmodi delicta oia tandẽ in rep. ꝓuenire: atq; ex mutabilitate ludorũ iocorumq; ornamentorz/mutationẽ quoq; legũ ꝛ reipublice ꝓficisci: Notabis mutationẽ preterq; in malis/esse reruz oium periculosissimã: adeo ut etiã si muteris in melius/saltẽ ad tẽpus sis piculum subiturus. Inter hec sacrificandũ in ludis ait dijs ꝛ deoꝛ filijs atq; demonibus. Demonibus inq; puris ut deoꝛ filijs nos cõciliẽt. Deorũ vo filijs/ut deos nobis propitios reddãt. Dijs deniq; / quo summi dei munerib⁹ nos reddant paratiores. Sicutiq; prisca cõsueuit religio quemadmodũ de spera in sperã gradatim corpe ptransitur ꝛ visu: sic de propinquis numinibus ad remotiora deinceps suo quodã ordine ꝓgredi. In oibus id ꝑcipue venerãs/qõ splẽdorẽ summi ꝑcipue refert. Neq; vo ego nunc uel de ciuili/immo plebea/uel de poetica/imo vo insana superstitione loquor: sed de philosophico diuinorũ cultu a priscis sapiẽtibus prout cognitus vniuersi ordo dictauerat instituto. Quem solũ ubiq; cõmendat Plato/reliquos duos reuera deridẽs. Et ubi duos tantũ cõmemorat idest deos deorũq; filios demones ꝛ heroes intelligit filios. Ubi vo connumerat deos: ꝛ deorũ filios ꝛ demones/itelligit deos numina sup speras. Filios numina in speris/demones numina infra speras. Post hec ubi legitimorum ludorum disciplinã cõmendat: ludos inqt studioꝛ gratia potius q̃ cõtra esse ꝓstituẽdos. Addit res humanas si cõparent ad diuinas nullo studio dignas esse. i. nulla extimatione nulloq; amore: nec tanq̃ serias / sed tanq̃ nugas esse cẽsendas. Sinautẽ ad naturales: magnifaciẽdas esse ꝓsentit. Tum optimũ ait homini ꝓtigisse ut ingeniũ sortitus sit aptũ ludis ꝛ deditũ. Scilicet tum ad laboriose vite solamẽ/tum ad disciplinaz paulatim per ludos cõgruos cõparãdam. Quod vo aĩa per uarias viuẽdi formas circuituz quasi chorea

Musica
Gymnastica
Chorea
Mutatio

ludēs efficiat/id vniuerso optimū esse putāt: Rursus vniuerse quoq; nature aie:videlicet ut quecūq; in eis potētia latēt/vicissitudine quadā educant in lucē. At cur nō dicit cetera quoq; aialia ludos eē deorū? Aīm nec adeo oēs familiaria sunt/ut cū his illi ludāt. Nec cōparant ad deos utpote que seipsa deo nō cōparāt neq; diuina aliqñ metiunt/vnde cogātur de illis sicuti nos mentiri: ꝛ pfecto si dei ridere sit/humanū ride at ludū conātē imensa metiri. Cōsiderabis hic Platonis uerba eiusmodi.s.ea que ab aurora ad hāc horā nō sine quadā deorū inspiratione narrauim⁹/poesi quodāmodo similia mihi vident. In his significat oīa eius scripta in eā usq; diē.i.seniū eē quodāmō diuinit⁹ inspirata:atq; poetica figura dispositā: ut sint allegorice plurimū exponēda: Idē quoq; inuit statiz post exordiū phedri:ut sciamus ꝛ que in adolescētia ꝛ que in ultimo cōposuit senio poesim maxime redolere, Ob id in epistolis ait mentē suā uel a nullo uel a q̄ paucissimis:ꝛ vix tādē ꝛ quadā uaticiniq; sagacitate posse cōprehēdi. Preterea cōtēplari hic q̄ diligenter Plato effrenē cohibeat puerilitiā/quātū somnolētiā q̄dē detestet/cōmēdet vo vigiliā: q̄ oportune sua cuiusq; etatis disponat officia/iubēs interludēdum / primo q̄dē tradi litteras. Deinde musicā. Tertio gymnasticā. Quarto arithmeticā. Quinto geometriaz. Sexto astronomiā. In septimo vo loco dialecticā.i. methaphysicā collocat in fine legū atq; re.p. Aīm vo dicit deū cū diuina quidē necessitate pugnare nunq̄/ cū humana vo pugnare distingue necessitatē alteraz quidē eē in ipso naturali rerū ordine ita ut est diuinitus instituto / ut res tales sint ꝛ tot ꝛ tāte. sic agāt/sic moueant: he pcedāt/he comitētur/ille sequant. Alie simul sint/alie vo seorsum/atq; ut sunt ita quoq; sint iudicande: Alterā vo necessitatē in casu quodā ab ordine narurali ubi uel deforme uel mōstruosū uel dissidēs dissolutūq; videt. Cum prima necessitate nō pugnat deus. Eius enim pcipua uolūtate necessitas eiusmodi constat. Sed nunquid pugnat cū altera? Certe nusq̄ pugnat deus/quid enim repugnet oipotēti? Verūtamē ob id quasi pugnare fingit/qō hec a diuina similitudine prolapsa lōgius in dissimilimā deo cadit deformitatē quasi iā rebellātē: sed a deo interim quasi repugnāte atq; expugnāte miris modis in ordinem qñq; redactaz. Aiaduerte post hec nō parui momēti dictū/non est pessimū rerū oium impitia. Immo vo pessimū est multarū rerū peritia acquisita male. Ac si precedētē quoq; sententiā aiaduerteris: que hoiem cognominat ꝛ deū ꝛ demonē atq; heroē/ cognosces qua ratione exponi possit plato ubi aiam inquit humanā in uarias species ptrāsire: sed hoc in theologia latius. proinde ubi ad doctrinas mathematicas iuuenes adhortatur/reprehēdit grecos: qō in geometria ꝛ astronomia oēs errauerint. In geometria q̄dē qō dimēsionē quālibet cū qualibet cōmensurabilē eē putauerint. Quod quidē nō posse fieri primū apud barbaros est inuētum. In astronomia quoq; qō errare planetas dixerint: cū tamē in diuinis nullus sit error: Itē motū uelocissimorū/tardissimū noiauerint / tardissimorūq; uelocissimū. Mētiri vo contra deorū dignitatē per ignorātiā natā ex negligētia / iudicat non stultū solūmodo/sed prophanū. Sed dānat plurimū grecorū errorē cōtra diuine q̄uidētie uolūtatē dicentiū nō esse inuestigandū ipsum auctorē mundi deū mūdiq; ipsius originē: nec eorū que in mūdo sunt causam: quasi inuestigatio hec nō pertineat ad pietatē: Cū tñ maxime oium pia sit: utpote pcipue cū diuina uolūtate cōsentiēs/que ꝛ vniuersum eo disposuit ordine/qui ad inuestigationē eiusmodi semper alliceret/ꝛ mentē ipsam inuestigationis huius auidissimā pcreauit. Platonē vo ipsum existimare uerissimā pietatē pcipue in vnius dei cultu sitā esse/ pbauimus alias/ꝛ per supiora eius uerba in pūtia cōfirmamus. Nā ꝛ si in plurali numero sepe ait deos colēdos esse. Cōcludit tandē numero sīgulari ꝛ singulari cultu deū ipsuz esse oī beato studio dignū: Preterea in añcedētibus/iudices creaturus cōgregauit magistrat⁹ oēs in tēplo/ꝛ in ipso anni principio. Principiū vo ab estiuo fecit solstitio: neq; te turbet/qō in kalēdis ait pxime solstitiū sequētib⁹. Id eniz certioris apud populū principij gratia dictū puta. Verū aūt initiū apud eū in ipso pxie solstitio fieri. Aō q̄dē allegorice sic exponatur/ut qñ solis lumē.i. dei lumē rectius uberiusq; a nobis accipiē/tūc reuera sit pncipiū viuēdi ꝛ cogitādi atq; iudicādi: ꝛ hui⁹ vnius gratia cūcti simul in vno tēplo.i. vna religione colāt dcq̄d colant. Lumē vo solis in libris de re.p. indt vnius oiuz patris imaginē esse ꝛ quasi simulachrū eius in mundano hoc templo a patre oium collocatū. Quid plura? Unū deū in primis adorādū cui⁹ gratia cetera numina sint colenda: alibi sepe docet atq; in epistola ad dionysiū/rursusq; ad herminiā / ꝛ in parmenide qui tot⁹ agit de vno/ꝛ in Timeo qui oīa pducit ab vno /ꝛ in philebo qui oīa metiē vno ꝛ in epinomide qui oīa reducit ad vnū manifeste demōstrat.

Septimus Legum.

Atis igit liberis tā masculis q̄ feminis de ipsorum educatione ꝛ disciplina post hec nobis est dicendū. Quā oino silētio pterire/ipossibile est: ac si dicat/mētioni cuidam doctrineq; potius q̄ legibus cōgrua videatur: Que enim priuatim ꝛ per singulas domos tū multa tū parua ꝛ occulta quotidie fiūt/cū facile exuluptate doloze ꝛ cupiditate singulorū pter legū latoris cōsiliū agant/uarios ꝛ dissimiles mozes ciuium reddūt: Que res ciuitatib⁹ officit: cū vo parua ꝛ frequētia sint singulis muleta iposita ea legū positione uetare/nō satis honestū esset atq; decorum Quinetiā scriptis legib⁹ derogaret / cū in paruis ꝛ multis ad contēnēdas leges hoies consuescerēt. Quapropter ꝛ leges de his scribere difficile est/ꝛ silere/impossibile: Sed conabor ostēdēdo quasi digito que dico/in lucē efferre. nūc enim obscurius dicta vident. CLI: Vera loqueris. ATHE: Jā vo recte alias dictū est existimādū eē / rectā educationē posse ꝛ corpus ꝛ aīum q̄ pulcherrima ꝛ optima reddere. CLI: Jta est. ATHE: Corpa vo pulcherrima simpliciter ea fore cēseo que rectissima in tenera etate cōcrescūt. CLI: Certe. ATHE: Quid illud? Nōne intelligimus q̄ maximū atq; plurimū incremēti primi pgressum in oibus aialibus fieri: adeo ut cōtendēdi ansas multis prebuerint/corpa

humana a primis quinque annis in reliqs viginti in duplũ nõ crescẽ. CLI: Vera narras. ATHE: Añ sine multis moderatisqz laborib⁹ incremẽtũ influit plurimũ/an nõ multa hinc mala corpib⁹ inascunt? CLI: Dino. ATHE: Pluribus ergo laborib⁹ sibi tũc opus est/qñ summope affluit nutrimentũ. CLI NIA: Quid ais hospes? Nunquid statim natis ⁊ tenerrimis pueris: labores plurimos afferemus? ATHE: Nõ his primis/sed prius etiam illis/qui adhuc in utero matris alunt. CLI: Quomodo vir optime faciẽdũ id iubes? Num ꝙ qui adhuc in utero parẽtis gerunt laborabũt? ATHE: Certe. Nec sane mirum est si uos exercitationẽ tantille etatis ignoratis: quã uobis licet videatur absurda/cupio aperire. CLI: Dino. ATHE: Apud nos quidẽ huiusmodi quiddã magis intelligi põt. propterea qõ ibi nõnulli in ludis quibusdã magis ꝙ decet/uersã tur. Nã apud nos nõ pueri solũ uerũ etiã seniores aliqui auiũ pullos alũt. ⁊ ad mutuã iter ipsas aues pugnã exercẽt. ac lõge absunt/ut labores in quib⁹ ipsas exercẽtes/agitant/moderatos/ ipsis putent. Sed ad hec/minores in manib⁹: maiores sub ulna capiẽtes/non sue/sed harũ auiũ bone habitudinis gratia per multa stadia gradiunt. In quo sane hoi intelligẽtie cõpoti significãt/corpibus oibus/motũ agitationẽqz nõ laboriosam ꝓdesse siue a seipsis siue in uehiculis seu naue siue equis/siue quomodo cunqz aliter moueant. Et propter hec ciborum potusqz alimẽtũ supantia/sanitatẽ pulchritudinẽ ⁊ vires nobis p̃bere possunt. Que cũ ita se habeãt/qd posthac faciũdũ cẽsemus? Vultis ne cũ risu uerba faciamus/leges ponẽtes/ut pregnãs deambulet: ⁊ natus quasi cera fingat: quãdiu tener est: ac ad biẽ niũ usqz institis astringat? Nutrices ꝓterea per leges iposita mulcta cogam⁹ ut uel ad agros uel ad tẽpla uel alio ad suos/ donec per se stare possint/ pueros pferãt: Ac etiã cũ stare cepint/ne põderis violentia mẽbra propter mollitiẽ distorqueant/ge stẽt adhuc/quousqz triẽniũ ifantes exegerint. Sint aũt robuste quoad fieri põt nutrices/nec vna solũ sed plures. Et in his singulis penã nisi fiãt/scriptis legib⁹ imponamus? Vel nullo modo sic agamus? Nõ enim modo diximus/abũde nobis accideret. CLI: Quid nã. ATHE: Risum ꝓfecto in nos ingẽtẽ prouocaremus. Nã mores nutriẽtiũ muliebres atqz seruiles/nobis obtempare nollẽt. CLI: Cuius gratia igit dicẽda hec putauimus? ATHE: Quia domini ⁊ liberi ciuiũ ai/forsitã cũ hec audiuerint/ probe intelligẽt/qõ nisi priuata recte administrent in ciuitate/ frustra res cõmunes spat quis firmitatẽ aliquã in legib⁹ habituras. atqz hec intelligẽtes/ his que modo diximus/ tanꝙ legibus ꝙbusdã utẽtur. quorũ usu/familia ⁊ res. p. bene gubernata feliciter viuẽt. CLI: Valde ꝓsentaneũ est quod dixisti. ATHE: Ne desinamus ergo ab huiusmodi leguz latione anteꝙ aiorũ quoqz studia que ad teneros admodũ pueros ptinent/describamus: ⁊ ita simili quoqz modo ut de corpibus incepimus/sermonez absoluamus. CLI: Recte nimiũ. ATHE: Hoc igit tanꝙ elemẽtũ ad utriusqz tã ai ꝙ corpis infantiuz cultũ accipiam⁹: perpetuã die nocteqz nutritionez agitationẽqz adhibitã/oibus quidẽ conferre: maxime vo tenerrimis. Ut si fieri possit/sic habitent quasi perpetuo nauigarẽt. Añ aũt fieri nequit/ꝙ ꝓxime ad hoc in curãdis infantib⁹ accedẽdũ: Nõ autẽ fieri oporteat cõlectare hinc licet/ qõ piculo tã puerorũ nutrices ꝙ que remedijs chorizãtiũ uacãt/id eẽ utile cognouerũt. Añcunqz enim dormire pueros ad sõnũ tardiores/matres cupiũt/nõ quiete hoc/neqz silẽtio/ sed cõtrarijs faciũt. In vlnis enim portãt agitãtqz semper. ⁊ illos uocis modulatiõe tanꝙ tibicinio quodã mulcẽt. Et quẽadmodũ in debachationũ furentiũ remedijs fit huiusmodi agitationis chorea musaqz utũtur. CLI: Que nã horũ potissimũ causa nobis est hospes? ATHE: Non est ualde difficilis cognitu. CLI NIA: Quo pacto? ATHE: Utreqz he passiones in metuẽdo cõsistũt. sunt enim formidines quedã/ ꝓpter malũ aliquẽ ai habitũ. Añ igit ab exterioribus aliqs ad hos affectus agitationẽ infert/vincit exterior motus interiorẽ illũ terribilẽ atqz furiosuz. Cumqz vicerit/trãquillã aiã pstat ꝙetẽ/ saltu cordis aliquãtisper sedato/atqz ita alijs inducit somnũ. alios vigilantes per tibiã ⁊ tripudiũ/ cũ auxilio deorũ/quib⁹ supplices litabãt a furioso affectu ad sane mentis habitũ reuocat. Atqz hec ut orationis huius breuitas fert/rationẽ aliquã ꝓbabilẽ habẽt. CLI: Dino. ATHE: Si hec igit talẽ aliquã vim hñt/ hoc ꝓterea cogitãdum/ aium oẽm ab infantia in metu nutritum/magis utiqz quouis ferri per formidinẽ cõsuescere. Nec cuiꝙ dubiũ est/quin ad timiditatẽ ista/non ad fortitudinẽ exercitatio sit. CLI: Ita ꝓsus. ATHE: Contra vo euz ad fortitudinẽ exercitari dicemus qui a tenera etate metus terroresqz oẽs vincere consuescit. CLI: Scite. ATHE: Unũ igit hoc ad virtutis aĩ partẽ summope re cõferre dicamus/exercitationẽ videlicet infantiũ que in motib⁹ fit. CLI: Maxime. ATHE: Atqui faciles ai uel morositas/nõ parũ momẽti hñt ad bonitatẽ ai uel prauitatẽ? CLI: Est ita. ATHE: Est autẽ a nobis pro facultate dicẽdũ. quo pacto utrũ vis horũ infantiũ statiz aio inascat? CLI: Plane. ATHE: Nobis ꝓfecto videnť delitie/difficiles morosos. Iracundos ⁊ leui de causa excitabũdos iuuenũ mores effice re. Cõtra vo nimia seruitus atqz atrox cũ abiectos ⁊ illiberales ⁊ humana posos faciat/ad humanã cõsuetudinẽ ineptissimos reddere. CLI: Quomõ autẽ ciuitas vniuersa infantes qui nõdũ uoces intelligũt / nec disciplinam aliam gustare possunt/ut iubes erudiet? ATHE: Sic plane. Dẽ aial statiz natũ uoce ⁊ clamore uti solet. Hec min⁹ hoiuz genus: qõ pre ceteris ad clamorẽ addit plorarum. CLI: Sic est. ATHE: Nutrices ergo quid infantes cupiãt uolẽtes cognoscere/ quod appeti credũt offerũt: si tacẽt/recte. si clamant flẽtqz nõ recte se obtulisse his signis cõjciunt. Argumẽta sane in ifantibus quas res amẽt/quas oderint/ clamor fletusqz sunt / signa minime fortunata huius rei tempus triẽnio minus nõ est: qõ spatiũ nõ est parua vite particula ad eã recte uel cõtra ducẽdã si ipm recte uel cõtra ducit. CLI: Recte. ATHE: Nonne videtur uobis difficilis homo nec ullo mõ tranquillus esse etiã querulus atqz gemebũdus ultra ꝙ bonũ virũ deceat? CLI: Mihi quidẽ. ATHE: Sicqs oi ratione pro viribus conet/ut in hoc triennio puer ꝙ mini me doloze/metu tristitiaqz afficiat/ nõne pueri aius pacatior trãquilliorqz reddet? CLI: Perspicuuz est

hoſpes multoq; etiã magis/ſi quis eũ in multis uolu ptatibus educarit. ATHE: Hoc ego tibi nõ cõcedaz o mirifice clinia. Nã talis educatio cum in principio ſtatim adhibeatur/oiuz maxima pernities eſt: Vide amus igitur/ an quicq; dicamus. CLI: Dic quid ais. ATHE: De re nõ parua a nobis agi nunc aſſero. At tẽde ⁊ tu megille: ac ſẽtẽtias utriuſq; diiudica. Hea quidẽ ratio rectã vitã cẽſet/nec uoluptates ſeq; oino: nec fugere oino dolores debere: ſed mediũ potius il lũ habitũ ſequi: quẽ ⁊ ipe modo tranqllitatẽ uocabã. ⁊ oẽs dei ꝓpriũ eẽ / diuino quodã oraculo recte cõ ciẽtes fatemur. Hũc habitũ ſequi debet quiſquis ho minũ diuinus eſt futur⁹: adeo/ut nec ipe ad uolupta tes oino ꝓcliuis ſit: alioquin ꝓcul a dolore non erit: nec aliũ quenq; ſiue ſenẽ ſiue iuuenẽ/aut maſculũ aut feminã indulgere uoluptatib⁹ patiar: minimeq; oiuz ſtatim natos infantes. firmiſſimi eniz tunc oĩbus mo res oẽs ꝓpter cõſuetudinẽ innaſcunt. Ego vo niſi ue rerer ne forte iocari uobis videar/dicerẽ utiq; graui das etiã mulieres maxime oĩum illo anno ita regen das eſſe: ut nec ad uoluptates multas furioſaſq; ferã tur. neq; dolorib⁹ agitẽtur. ſed trãquillã pacatãq; ⁊ mitẽ vitã agãt. CLI: Nõ opus eſt hoſpes ut megillũ interroges/uter noſtrũ rectius ſit locutus. Ego enim aſſẽtior tibi mere uoluptatis meriq; doloris vitã/fu giẽdã oĩbus eſſe/⁊ mediã quãdã ſemp tenendã. Qua re ⁊ dixiſti recte atq; audiſti. ATHE: Recte nimium Clinia. Sed illud ad hec ſimul oẽs tres cogitemus. CLI: Quid nã? ATHE: Ad que modo dicũtur a no bis/ea leges nõ ſcripte a multis appellantur: nec alie ſunt/que leges patrie noiant/q; huiuſmodi oĩa. Atq; qõ paulo ante tetigimus/nec leges hec eſſe uocãda/ neq; ſilẽtio prꝛetereũda/prꝛobe dictũ eſt. Hec enim to tius rei.p. vincula ſunt: mediũq; tenent inter ſcriptas ſcribendaſq; leges: videlicet tanq; prime prꝛiſceq; oĩ no inſtitutiones. Hec ſi ꝓbe poſita ſint/ſeq; in eis ho mines recte aſſuefecerint/conſcriptas leges ſtabili ſa lute tutant: Sin cõtra factũ ſit/cõtra contingit. quẽad modũ in edificijs accidit/ubi ſi ediũ ſubſtẽtacula ſub tracta de medio fuerint/cõcidere oĩa cogunt/aliaq; ex alijs deijci: ⁊ que bñ ſuper ſtructa ſũt/diruta ꝓxi bus/corruũt. Atq; hec quidẽ cogitãtes nouã hãc tuã ciuitatẽ o clinia undiq; vincire debem⁹/ nihilo prꝛor ſus relicto quoad fieri põt qõ uel ad leges uel ad mo res uel ſtudia ptineat: his enim oibus ciuitas nectit. Alterũ vo iſtorũ ſine altero pmanere non põt: quare nõ eſt mirãdũ/ſi que nobis multa ſimul ⁊ parua legi time videtur inſtituẽda uelut cõſuetudines cõfluẽtia lõgiorꝛes leges efficiũt. CLI: Recte tu quidẽ/⁊ nos ſi militer cogitabimus. ATHE: Siquis igit ad eũ qui tres agit annos colẽdũ ſeu maſculũ ſiue feminã / hec diligẽter adhibeat ac ſedulo ſuprꝛadictis utat/nõ par uã afferẽt nutꝛ enutritis utilitatẽ. Atq; id ingenio eorꝛ qui tres ⁊ qui quatuor ⁊ quinque ⁊ ſex agunt annos cõueniẽs erit a quibus delitie remouẽde ſunt: ⁊ caſti gatio ſine cõtemptu adhibẽda. Ceterũ quẽadmodũ ſeruos diximus caſtigare ſine cõtumelia oportere ne in iracũdiã efferant/caſtigare tñ oino / ne nimiũ deli tioſi reddant: ita ⁊ liberos uolumus. horꝛ ludi quidã ſunt/ipſis quodãmõ naturales: ad quos qñ cõueniũt ſpõte ferũtur. Cõgregãdi hi pueri ſunt a triennio ad ſex uſq; annos/ſinguli in ſue tribus ſolẽnitate: quorũ ⁊ adhuc tãtillorũ nutrices modeſtiã incõtinẽtiãq; obſeruẽt. Et cuiq; cetui nutricibuſq; vna quedam prꝛeſit de mulierib⁹ duodecim annuo tẽpore impa tura ꝓut legũ cuſtodes ordinauerint. has deligant mulieres nuptiarũ curatrices/ex quaq; tribu vnã etate ipſis equales. Que ad hũc magiſtratũ aſſum pta eſt: ita ſe gerat ut in ſacrũ quotidie prꝛoficiſcat: ſemperq; iniuriatẽ puniat. Seruũ quidẽ ⁊ ſeruaz/ peregrinũ ⁊ peregrinã ipſa / per urbanos quoſdã miniſtros. Liuẽ aũt/cuius aiaduerſio in cõtrouer ſia ſit ad ediliũ trahat iudiciũ de qua aũt nõ ſit con trouerſia puniat ipſa. poſt annoꝛ ſex etatẽ femine a maribus diſcernãtur: pueriq; deinceps cũ equa libus marib⁹. ⁊ puelle cũ feminis equalibus cõuer ſentur. Et ad ſcietias utriq; ſe uertãt. Mares qui dẽ ad magiſtros equoꝛ/arcuũ/telorum ⁊ funde. fe mine quoq; ad eadẽ ſi cõcedat: uſq; ad ſcietiã tãtũ, ⁊ maxime ad armorũ uſuz. Quo pacto aũt nũc in his ſe res hẽat/pene ab oĩb⁹ ignorat. CLI: Quid ais? ATHE: Nõ videlicet dextera a ſiniſtris quo ad manus ptinet differre iam videãtur in ſingulis opationibus natura. pedes eniz iferioꝛeſq; partes ad opera nihilo differre videtur. Manib⁹ aũt ma trũ nutricũq; ſimul ignorantia quaſi claudi facti ſu mus. Nã cũ natura fere ad utranq; partẽ eque ſe habeat/ipſi per cõſuetudinẽ/nõ recte utentes diffe rentiã fecimus. Et certe in qbuſdã paruz id refert. Nihil eniz intereſt ad vitã/ſi lyra in ſiniſtra ſit / in dextera plectrum: in ceteriſq; huiuſmodi ſimiliter. Quorũ exẽplo idẽ in reliquis oĩbus facere / demẽ tia eſt. Nec ita eſſe lex ſcytharũ oſtẽdit. Nõ eniz ſi niſtra ſolũ arcũ/dextra ſagittã tenẽt: ſed utriſq; ſi militer ad utrunq; utunt. Multa exẽpla huiuſmo di in aurigarũ aliorũq; opibus reperiũtur. Ex qui bus intelligere licet eos qui deſtris. ſiniſtra imbecil liora reddũt: prꝛeter naturam id facere. Que res ut diximus in cõueis plectris/inſtrumẽtiſq; talibus impedimẽto nõ eſt. Sz permultũ intereſt: qñ in pu gna/ferro/arcu haſta ceteriſq; huiuſmõi uti neceſ ſe eſt. plurimũ aũt: qñ armis arma pellunt. Differt aũt multũ qui didicit: ab eo qui nõ didicit ⁊ exerci tatus ab eo qui minime exercitat⁹ eſt. Nam quẽad modum qui aut in pugili certamine aut lucta aut utroq; ſimul pfecte ſe exercuit/potis eſt cõgredi a ſiniſtris. ⁊ ꝓſto ſe accõmodat/qñ ad partẽ alteraz trãſferre ſe cogit/id ipſum arbitroꝛ in armis ac ce teris reb⁹ rectiſſimũ eẽ. Quare oportet ſi duo que dã quis poſſidet/quib⁹ ſe defendat/⁊ alios cedat / ut nihil horũ prꝛo virib⁹ ocioſuz inexercitatũq; re linquat. Et ſiqs gerionis aut briarei naturaz hẽat/ cũ cẽtiman⁹ ſit/cẽtũ oportet ab eo iacula mitti poſ ſe: horꝛ oiuz curã habeãt prꝛincipes/tã mulieres q; viri. ⁊ mulieres qdẽ ludos alimẽtaq; ꝓſiderẽt. viri aũt diſciplinas ut oẽs pedibus manibuſq; utrinq; eque potẽtes facti/per ꝓſuetudinẽ nature nõ noce ant. Diſciplina vo duplici uti cõuenit. ⁊ corꝛpis qui dẽ gymnaſticã: animi muſicã uocari. Sz gymnaſti ca rurſus eſt duplex ſaltatio ⁊ luctatio. Saltatio quoq; alia muſe vba imitat/magnificẽtiã ipſius li bertatẽq; obſeruãs. Alia bone habitudinis/leuita tis ⁊ forme tũ corꝛporis ipſi⁹/tũ partiũ mẽbrorũq; ei⁹ gratia/apte flectit tẽditq; ſingula: ita ut ſufficiẽter

Tranquillitas

Torus Thap. Vmula

Lex Scythaxia

gymnaſtica

motus harmonicus diffundat: consequaturq; uniuersum saltationis ordinē: Luctationis aūt genera illa/que anteus ⁊ cercyo in artificiū inutilis cōtentionis gratia deduxerūt: Ut epius uel amycho ipugili cōcertatione: cū nihil ad prelium cōferāt / digna mētione nō sunt. Que vo in recta luctatione a collo/manibus/lateriq; motu cuz victorie studio honestoq; habitu adhibent/ ⁊ ad sanitatē viresq; cōducūt/cū ad oia utilia sint/ptereūda nō sunt. Sed discētib⁹ docētibusq; simul precipiēdum ut qñ ad hoc in cōdēdis legibus uenerimus alteri beniuole ista largiant: alteri gratiose suscipiāt. Hec vo oēs imitationes capessende que in chozeis sunt sed hic ꝺdē armatozū curitarū ludi. In lacedemone castoris atq; pollucis. Apud nos quoq; nō est negligendū qō minerua ludis chozee delectata/non nudis manibus ludēdū cēsuit/sed armis tota ornata/saltādi officio est pfuncta. Que quidē adolescentulis sunt/marib⁹ ⁊ feminis imitāda dee munus ad vsū belli solēnitatūq; ornamētū honorātibus. pueros vo anteq; ꝑdire in bellū possint/armis eosq; oportet in deoz oium pompis ornatos/mō uelociores mō tardiores in chozea ⁊ itinere ad deos deozūq; filios supplicatiōes fūdere. ludi porro atq; ꝓludia si rerū aliquarū gratia nullarū certe nisi harū sunt adhibēda. Hec enim in pace ⁊ bello tā priuatim q̄ publice utilia sunt. Cetere vo corpis exercitatiōes seu ludo siue serio fiant o Clinia atq; Megille nō sunt liberales. Eā iā gymnasticam/quā tractādam in primis sermonibus/dixi/ferme peregi/atq; hec tota ⁊ pfecta est: Vos aūt si meliorē habetis/in medium ꝓferatis. CLI: Non est facile hospes his neglectis / narrare alia de gymnastica ⁊ certamine melioza: Reliquū est ut de musarū apollinisq; muneribus disseramus: de quib⁹ ita satis dictuz esse putabam⁹ ut de gymnastica solū restare videret. Hūc aūt patet nōnulla esse relicta. que dicēda in primis sunt: quare deinceps illa dicemus. CLI: Dicantur oīno. ATHE: Audiatis igit. audistis enim ⁊ in superioribus. q̄uis ⁊ in dicēdo ⁊ audiēdo qō ualde mirū est ⁊ insolēs cauere decet. Equidem in pñtia nō nihil dicturus sum/qō dicere merito uereri ꝺs debeat. dicam tamen. CLI: Quid illud est hospes? ATHE: Nusq; cognosci assero/q̄ maximaz ludorū genus ad legū cōditarū stabilitatē ⁊ mutationē habeat potestatē. Quippe si hoc ita ordinatuz fuerit/ut ꝝ ꝺdē ludis ꝑm eadē ⁊ eodē modo: ꝝdē hoies semp utant ⁊ delectētur/leges quoq; serio positas stabiles. manere pmittit. Sinaūt mutet id genus/nouiq; ludi quotidie inducant/semperq; nouis delectet iuuētus tū figuris gestibusue corpis tum reliquo apparatu ⁊ supellectili ac decens ⁊ indecens in his rebus aliter indies ⁊ aliter iudicent/atq; in uētores nouarū rerū colorū scilicet ⁊ figuraruz ceterozūq; huiusmodi semp honorēt pestē hac nullā ciuitati maiorē fore cēsemus recte admodū iudicātes. Mutat eni iuuētutis mores occulte: Facitq; ut prisca quidē vilia/noua vo digna honore videant. Qua oratione ⁊ opinione/nihil rursus assero pnitiosius ciuitatib⁹ esse. Sed audite quātū id malum esse cēseo. CLI: Vitupari ne prisca malū esse in ciuitatibus ais? ATHE: Aio equidē ualde. CLI: Nos malos ad hanc orationē nos auditores habebis/sed quātū fieri pōt beniuolētissimos. ATHE: Consentaneū est. CLI: Dic iā. ATHE: Agite audiamus hec diligētissime. Atq; ita inter nos disseramus. Mutatio nē aio oibus in rebus preterq; malis eē periculosissimā. In tēporibus oibus inuētis. In dieta corpoz in moribus aiozū. In oibus simpliciter pterq; in malis/ut modo dicebā. Corpa quidē cū primis cibis aliqbus ⁊ potibus laboribusq; utunt/turbant qō amodo: deinde ex diuturno harū rerū usu concrescūt pinguiaq; reddunt: atq; huiusmodi victu utpote iā ꝓsuetо. familiari ⁊ amico / delectant admodū ⁊ optime ualent. ac si ex ꝓbabili aliqua ad aliā cogātur trāsire dietā in morbos initio cōturbata incidunt. anteq; nouo victui cōsuescāt. Idē quoq; in cogitationibus hominū aiozūq; naturis fieri cogitādū. Oēs enim eas leges colūt/ ⁊ inouare formidāt/in quib⁹ educati sunt/si ille diuina quadā fortuna lōgis tēporibus stabilite fuerint: adeo ut nullus aut recordetur aut audiuerit: eas vnq; se aliter habuisse. Quapropter excogitare debet legis lator qua via id in ciuitate quodāmō fiet Hūc igit ipse modū excogitaui. adolescentum ludos quotidie uariatos ut supra diximus existimant oēs/nihil aliud eē q̄ nugas: neq; quicq; ad officia vite habere mometi. Quare cedūt ⁊ mutationē hāc innouationēq; fieri facile patiūtur. Hec itelligūt/qō necesse est pueros diuersis ac priozes ludis gaudētes/diuersos differētesq; a priozib⁹ viros fieri. diuersos vo effectos / diuersaz quoq; vitā quesituros. atq; hinc noua studia legesq; desideraturos. hinc nemo formidat pestem quā dixi maximā ciuitati futurā. Sed cetera quidē/presertiz circa figuras mutata/minus nocent: Creb: a vo in laudādis vituperādisq; morib⁹ inouatio grauissima etiā ut arbitroz ⁊ plurimū formidāda CLI: Quid ni? ATHE: An nō supioribus⁹ sermonib⁹ credimus? In qbus dixim⁹ qō rhythmi ⁊ cetera musice genera/imitationes quedā sunt moz/tū bonozū hoium tū maloz? Vel qd dicemus? CLI: Nullo modo aliter sentiemus. ATHE: Di igit ratiōe conādū ne pueritia in cātibus ⁊ saltationibus noua vnq; audeat imitari: neue ullus ad nouitatez puero/uoluptatū blādimentis allicīat. CLI: Optime dicis. ATHENI: Hēt ne ꝺsq; nostrū artē ad hec egyptia meliorē? CLI: Quā illā dicis? ATHE: Ut tripudq; cātusq; genera oīs oia cōsecrent: ⁊ primuz quidē festi dies singuli in certis anni tpibus/oīs singulis deozūq; filiis ⁊ demonibus statuātur. Deinde que sacrificia quib⁹ oīs offerēda sunt ordinētur. Quiue cantus ⁊ chozee quibus cōueniāt sacrificiis distinguātur. Que postq; distincta sunt/cōmuni ciues oēs libatione/tuz parcis tum oīs alīs sacrificēt certosq; cātus ⁊ chozeas/certis oīs eoruue filiis ⁊ demonibus dedicēt. Ac siquis aliter q̄ ꝓstitutū sit hymnis chozeisq; in deoz sacris utatur sacerdotes tā viri q̄ mulieres vna cū legū custodibus/eū sancte ⁊ legitime arceāt. ⁊ qui repulsus erit/nisi libēter obtēperauerit/per totā vitaz uolenti cuiq; penas ipietatis ꝓsoluat. CLI: Probe. ATHENI: Verū qm huc oratione deuenimus/ut nos decet/afficiamur. CLI: Quorsum hec? ATHE: Dis non senex tm̄/uerūetiā iuuenis quotiēs miruz quid ⁊ insolēs viderit uel audierit nō utiq; accurrat illico qōq; dubium est ꝓcedat. sed quasi ad triuiū siue solus siue cum

alijs uenerit/ignozetqꝫ viã/ꝟquirat ſane nec ulterius ꝓgrediat.anteꝯ certioꝛ fuerit/quo iter ferat. Simili ter nobis in pũtia faciũdũ. Nã cũ in ſermonẽ de legi bus mirũ ꝛ inſolitũ inciderimus/diligẽtiſſime conſi derare debemus. Nõ eniꝫ decet ſubito tantos viros de re tãta ferre ſententiã ꝛ quaſi planam ꝓtinus affir mare. CLI: Vera loqueris. ATHE: Ergo tempus ad hoc aſſumamus.tũc demũ affirmaturi/cum ſatis fue rit cõſideratũ.Verũ ne fruſtra/cõſequẽtẽ legũ põtiuꝫ ozdinẽ relinquamus/ad finẽ ꝓpoſitozũ feſtinemus. Fozte namqꝫ ſi deus uoluerit.finẽ ſuum hec tractatio cõſecuta/plane qõ modo dubitat aperiet. CLI: Pꝛe clare loqueris hoſpes. Quare ſic faciamus: ATHE NI: Decreto igit mirũ iſtud ꝛ inſolẽs:ut dicimus/af firmet.quo nobis ode cãtuſqꝫ cõſtare legibus videã tur:ſicuti pꝛiſci de citharedia dicebant / ut illi quoqꝫ nõ lõge a noſtro abſint ꝓpoſito/ſed tanꝯ in ſomno/ aut etiã in vigilia/uel ſomniauerit/uel uaticinati hoc ſint. Hoc igit ita decernat. Nemo audeat põter publi cos ſacroſqꝫ cãtus aliquid canere. ꝛ pꝛeter ꝓſtitutam iuuẽtutis chozeã moueri tripudio/quẽadmodũ neqꝫ cõtra leges alias quicꝯ facere licet. Qui paret / indẽ nis abeat: Eũ vo qui nõ obtẽperauerit/ quẽadmodũ paulo ante dictũ eſt/legũ cuſtodes ſacerdoteſqꝫ tam mulieres ꝙ viri puniãt. Sed hec quidẽ ita ſe hẽant. CLI: Ita pꝛiſus. ATHE: Quomodo aũt legibus hec quiſpiã ita ſanciet/ut ridiculus nõ videat: Atqui ita cõſideremus. Tutiſſimus ad hec mihi modus videt/ ut imagines quaſdã ozatione fingamus: Quarũ vnã hãc eſſe dico/Sacrificijs factis / ꝛ victimis de moze puſtis/accedat pꝛiuatiꝫ quiſpiã ad arã ſacraqꝫ/filius aut frater qui miſerabilẽ ꝓſus ꝛ noxiã ozationẽ fun dat / nõne dicemus hũc patri ꝛ ſuis male ominatum fuiſſe: CLI: Dicemus ſane. ATHE: In noſtris ciuita tibus ferme oibus ut breuiter dicã/hoc ita fit. Nam poſtea ꝙ magiſtrat⁹ quiſpiã publice ſacra facit/ non vnus/ſed multi ſolẽt chozi cõuenire. Qui cum pꝛope aras ſteterint/miſerãdis uocibus rem ſacrã temerãt. Quippe uerbis/numeriſqꝫ ꝛ ꝓcẽtib⁹ flebilib⁹ audiẽ tiũ inficiũt aios ꝛ qui turbã ad lachrymas uehemen tius cõmouet/victozie his ꝑmia refert. Hanc nos le gẽ nõne abzogabimus: ꝛ ſi querulã ozationẽ audiri à ciuibus qñqꝫ opoꝛteat/nõ fauſtis diuinarũ ſolẽnita tum diebus:ſed nephaſtis potius cõuenire dicemus: Tũc eãt ſi placet ꝑmio cõducti chozi, externiqꝫ cãto res quẽadmodũ in funeribus fieri videmus. ubi qui dã mercede cõducti/carice gẽtis inſtar miſere defun ctũ ipſuꝫ deplozãt. Hoc certe huiuſmodi cãtibus con uenire videt. Eoſqꝫ cuꝫ flebiles meſtiqꝫ ſint lugubzis quoqꝫ ueſtis/ut breuiter dicã nõ cozone neqꝫ ornat⁹ aurei decent. Igit a nobis ipſis hoc rurſus exquiro. Verũ pꝛimã hãc imaginẽ placeat cãtibus adhiberi: CLI: Quã: ATHE: Bonũ inꝯ omen. Ipſũqꝫ cãtuũ genus ſemp in benedicẽdo ꝛ feliciter ominãdo verſe tur. An fozte nihil interrogãdũ: Sed adſpergẽdũ id potius ꝛ ſanciẽdũ: CLI: Immo vo ſanciendũ pꝛius. Cunctis eniꝫ hec lex digna ſuffragꝫ. ATHE: Que nã igitur poſt benedictionẽ laudes bonũqꝫ omen mu ſice ſecũda lex erit: Nonne ut ꝓces dꝫs/quibus liba mus/effundant: CLI: Certe, ATHE: Tertia vo ut ar bitroꝛ/erit lex:ut cũ poete ꝓces ipſas/ petitiones ho minum a dꝫs eſſe nõ ignozẽt/diligẽter aduertãt/ne mala quaſi bona poſtulẽt. Ridicula nimiũ illi⁹ cõ ditio/qui ita pꝛecat. CLI: Pꝛocul dubio, ATHE NI: Nõne ſupꝛa cõceſſimus/nõ opoꝛtere in ciuita te aureas ꝛ argẽteas diuitias eſſe: CLI: Omnino ATHE: Cuius igit exẽplar ſermonẽ hũc eſſe dice mus: Nõne huius: Nõ videlicet poetaruꝫ genus nõ oẽ que bona ſunt que nõ/ſatis cognoſcere põt. Quare ſi quiſꝯ poetarũ uerbis aut cãtu põter ipſã rationẽ ꝓces nõ rectas nobis tradiderit/ita contra ria in rebus maximis petere ciues faciet, Quo qui dẽ erroꝛe ſicut diximus nõ multos maioꝛes repie mus. Una igit hãc quoqꝫ in muſica legẽ foꝛmamqꝫ ponamus. CLI: Quã: Dic aptius. ATHE: Nemo poeta põter ciuitatis leges ꝛ iuſta/uel honeſta/ uel bona/fingere quicꝯ audeat. Nec liceat que cõpo ſuerit/ulli pꝛiuatoꝛũ oñdere.anteꝯ ꝓſtituti hac de re iudices: legũqꝫ cuſtodes ꝛ viderint ꝛ appꝛoba uerint. Qui vo muſice ꝛ diſcipline põſideant/ferme oſtẽſuꝫ eſt. Nunqd ergo/qõ ſepe iã quero/lex iſta nobis foꝛmaqꝫ ꝛ imago tertia ſanciet: An aliter: CLI: Sanciat oino. ATHE: Poſt hec rectiſſimũ erit/ut hymni laudeſqꝫ deoꝛ pꝛecib⁹ mixte canan tur. deinde demonũ heroũqꝫ ſimiliter / cũ laudib⁹ pꝛeces idonee. CLI: Nil pꝛhibet. ATHE: Ad hec ſequit cõſeſtiꝫ iſta ſine inuidia lex. Decẽs eſt eos ci ues laudibus exoꝛnare qui ceſſerũt evita:ſi coꝛpis uel aĩ viribus res arduas põclaraſqꝫ geſſerint. ꝛ le gib⁹ libẽter paruerint. CLI: Quid ni: ATHE: Vi uẽtes aũt adhuc laudib⁹ hymniſqꝫ honoꝛare tutũ nõ eſt/pꝛiuſꝯ vita functus quiſpiã finẽ viuẽdi põcla rũ fecerit. Hec oĩa viris mulieribuſqꝫ virtute inſi gnibus cõmunia ſint. Cãtus aũt ꝛ tripudia ita con ſtituant. Multa pꝛiſcoꝛũ ſũt circa muſicã antiqua poemata ꝛ ſaltationis genera / de quib⁹ decẽtia ꝛ cõmoda cõſtituite ciuitati deligere/nulla iuidia eſt. Quoꝛũ electoꝛes/nõ pauciꝛes ꝙ ꝙnquaginta ſint annos nati.hi que ſufficiẽter dicta eſſe videant/eli gãt. Que vo impꝛobe dicta/oino reꝛiciãt: ꝛ que mi nus ſufficiẽter:poetis viris muſiciſqꝫ adhibitis coꝛ rigãt ꝛ abſoluãt. Atqꝫ virtute ipſoꝝ poetica/non uoluptatibus neqꝫ cupiditatib⁹ niſi in paucis qui buſdã utãtur. Ita ut legũ latoꝛis expoſita uolũtate ſaltationẽ/cantũqꝫ ꝛ oẽm chozeã/pꝛudẽter ad eaꝫ diꝛigant. Dis pfecto ozdinata muſa/ꝙuis ſuauis muſa nõ adiũgat/lõge melioꝛ eſt ꝙ cũ eſt ſine ozdi ne. Suauitas aũt atqꝫ iocunditas muſis oibus eſt coĩs. Nã in quacũqꝫ a pꝛimis annis/ad etatẽ uſqꝫ maturã uerſatus aliqs fuerit/eã iocũdã arbitrat. Quippe ſi in muſa temperata atqꝫ ozdinata fuerit educatus/ꝟriã cũ audit odit/illiberalẽqꝫ appellat. Sin vulgarẽ iocũdãqꝫ ſemp audire cõ ueuerit/hu ius ꝟriã/frigidã ꝛ aſpam eẽ ducit. Quapꝛopter ut modo dicebã iocũditatis ꝛ moleſtie in utraqꝫ pꝛo ꝓſuetudine noſtra par ratio eſt.ſꝫ emolumẽti ꝛ de trimẽti rõ impar. Nẽpe altera meliozes altera de teriozes facit utẽtes. CLI: Pꝛeclare. ATHE: Pꝛe terea cãtus qui viris ꝓueniãt/ꝛ qui feminis foꝛma quadã diſtinguere debemus. ꝛ cõcẽtib⁹ numeriſqꝫ accõmodare. Abſurdũ eſt enim cõcentui vniuerſo uĺ numero diſſonare: ꝛ his ſingulis nõ idonea red dere. hoꝛ igit foꝛme neceſſario legib⁹ ſtatuẽde ſũt ꝛ utriſqꝫ ꝓueniẽter attribuẽde. Et quid virũ ꝙdue

mulierẽ

mulierē deceat: ex ipsa utriusq; nature differentia/ declarare. Porro qō magnificū est ⁊ ad fortitudinē tēdit/virile dicēdū. Venustū aūt modestūq; magis/feminis eē accōmodatius ⁊ disputatione asse uerādū/⁊ legib⁹ sanciēdū atq; ordo quidez hic sit. Deinceps declaremus quomodo hec ⁊ qb⁹ tradē da apiēdaq; sint/⁊ qñ agēda. Quēadmodū ỽo naui faber carinulas primū ad nauis formaz suppo nit/sic ego mihi facere videor. Nam dū vite conor figuras distinguere: ꝑm aior näs formulas quasdā quasi carinulas iacio: ut qua via ⁊ rōne/huius vite nauē per hec maria ducturi sim⁹/recte ꝓspiciatur. Humane q̄dē res magno studio digne nō sunt. Studere tñ necesse est: qō infortunatū dixeriz. Postq̄ ỽo hic sumus si modo quodā ꝓuenieti id fecerim⁹/ satis forsan nobis erit factū. Sz q̄d dicaz/recte fortassis aliqs queret. CLI: Recte admoduz. ATHENI: Oportere igit aio qō studio dignū est/studiose sectari nō: digna ỽo nequaq̄: Ac deū q̄dē omni beato studio dignū: Hoiem ỽo sicut etiā supra dixim⁹: dei ludo eē fictū: atq; id uere ipsius optimū eē. Ita igit affectos hoies cōsequēter/⁊ mares ⁊ feminas uersari in ludis q̄ pulcherrimis oportere/cōtra q̄ modo cogitātes. CLI: Quo pacto? ATHE: Nunc certe studia ludoz gratia sequēda eē ducūt. Nā rē bellicā putāt studio dignā pacis gratia bñ disponēdam eē: Cū in bello nec ludus inesse soleat neq; disciplina rōne digna fuerit vnq̄/nec sit modo/ neq; futura sit. Nos aūt eā disciplinā studio dignissimā arbitramur qua hoies istituti q̄ lōgissime atq; optime in pace vitā agāt. Que aūt ludēdi in vita recta sit rō: ⁊ quales ludi in sacrificijs canēdo saltādoq; adhibēdi sint/ut ⁊ dij nobis reddant ꝓpitij/ ⁊ hostes fundant in pugna. ⁊ quas potissimū res cantu ⁊ saltatione imitati hec utraq; cōsequi ualeamus/ q̄busdā quasi formulis ꝓsignatū est: ⁊ vie per quas eūdū ꝓstrate sunt. Qua sane in re credēduz est poetam bñ cecinisse: Luz ait. Telemache/alia quidem tu mēte uersabis. Alia tibi demon suggerit. Nō enī te puto sine numine diuū genitum ⁊ nutrituz. Hoc ipm aliūnos quoq; nostros cogitare oportet/ ⁊ superiora q̄dē sufficiēter dicta existimare/⁊ siqua desunt demonē deūq; spare sibi suggesturū quib⁹. s. sacrificijs choreisq; ⁊ qñ ⁊ que numina ludendo placare debeant/ꝑm modū nature viuētes: cū ipsi res quedā mire sint ut plurimū vitatis parū ptcipes. ME: Genus hominuz hospes penitus parui facis. ATHE: Nō mireris sed ignosce o megille. Nā cū ad deū respexerim/cōmotusq; fueriz/ista dixi. Benus ergo nostrū/si tibi sic placet/nō vile/ sz aliquo dignum studio sit. Post hec gymnasioz/doctrina rūq; publica edificia tripartito in media urbe locata sunt. Foris quoq; equoz gymnasia in suburbijs siliter tripartito. loca isup ampla ordinata/ ubi iuuētus ad arcū ⁊ teloz iactū instruat exerceaturq;. Nō si in superiorib⁹ nō sufficiēter de his est dictum/ nūc ⁊ sermone dictū sit ⁊ lege sancitū illorūq; oiuz pegrini magistri ꝓcio cōducēdi: qui illic habitantes: ⁊ ad rē militarē ⁊ ad musicā/uenientes istituāt/ ac nō illos tñ quos parētes uoluerit oportet discē. quos ỽo noluerint disciplinas missas facere. sz ut dicitur viri oēs quoad fieri pōt/⁊ pueri: utpote qui ciuitatis magis sunt/q̄ genitoz/necessario discāt. Eadem quoq; de feminis que ⁊ de masculis lex mea sanciet. eadē enim ab utriusq; uolum⁹ exerceri. Neq; uereboz dicere/equestrē disciplinā atq; gymnasticaz/ita mulieribus ut viris/honestā esse. Hoc eniz ex ueteribus audiui fabulis/fidēq; adhibeo. Nostris etiam temporibus/ non ignoro esse circa pontum innumera mulierum milia: sauromatidasq; uocari: quib⁹ non equoz modo uerūetiam arcuū ceteroruūq; armoruz equalis cura cum viris ⁊ exercitatio sit instituta. Sed rationez quoq; ad hec hāc habeo. Aio eq̄dem si hec ita fieri possunt/stultissimū hoc in nostris regionibus esse: ut non ijsdē studijs mulieres ac viri omni conatu consensuq; dent opam. Ferme enim ciuitas ois hoc modo pro dupla/dimidia fit/ex eisdem laboribus atq; tributis. Qui sane legis latoris error est ingentissimus. CLI: Sic apparet. Verū multa nobis hospes preterierunt. p. cōsuetudinē dicta sunt. ATHE: Totam primo disputationē decet percurrere: deinde quod potissimū videtur/eligere. CLI: Scite admoduz modo dixisti: fecistiq; ut meipsum reprehēdam: quod illa dixeriz. Quare deinceps ut lubet dicas. ATHENI: Hoc ipsum mihi placet clinia qō modo dicebā. Nam si re ipsa nō satis pateret/fieri hec posse/ cōtra dici forsan nō nihil posset. Nunc ỽo siquis legē hanc aspnatur/ aliud certe querat oportet. Preceptū ỽo nostrū non cessabit asserere/qō oporteat doctrine ceteroruūq; q̄ maxime mulieres cū viris participes fieri. Sic enim de his cōsiderare oportet. Dic. Age/si mulieres cum viris in omni vita participes non sint/an non necesse erit ipsis aliū quēdā ordinē assignare? CLI: Necesse. ATHE: Quē aliū eoz qui nūc sunt poti⁹ q̄ nostre cō munionis ordinē assignabim⁹. Utrū sicut thraces multeq; alie gētes/agricolturā/bubulcoz pastoruūq; officia ⁊ reliqua opa nihilo a seruoz ministerijs differentia mulierib⁹ tribuemus? An quēadmoduz nos/vicinioq; oēs nostri/recōditis in vnam domū reb⁹ ut dicit oib⁹ feminis penu custodiā. radios. lanificiū: ⁊ silia cōmittem⁹? Ut laconicū o megille quasi mediū eligem⁹? ut virgines q̄dē gymnasijs ⁊ musice uacent/mulieres aūt in ocio q̄dē lanificiū curēt/vitā tñ nō abiectā ⁊ tenuē/sz solertiorē quādā agāt. Quinetiā domestici cultus custodiēdi penu: educādoruūq; liberoz mediā quādam curam suscipiāt. Nec bellis intersint: ut si patriam liberosq; tueri necesse sit/nec sagittas emittere ut amazones/nec alia tela suscipe artificiose possint nec scuto hastaq; sumpta/imitari deam/ac pro patria obsessa generose resistere/ut si nihil aliud maius/ terrorem saltem in acie vise hostibus ipsis incutiāt. Quippe si ita vixerint/sauromatas imitari nunq̄ audebūt: sed apud ipsas mulieres/ mulieres illorum videbuntur viri. In his itaq; uestrarum legum latores/ꝓbet qui uelit. Ego profecto aliter nunq̄ dicam. perfectum nāq; officium/non medium a legum latore requiro/ qui non sinat resolui delitijs mulieres/ nec maribus solis attendat: ne pro felicitate ciuitatis duplici/ simplicem solum afficiat. MEGIL: Quid hic agemus o Clinia: An patiemur ut spartam sic hospes inuadat? CLI: Certe. Nam cum dicēdi libertas sibi ꝓcessa sit/ quousq; satis de legibus tractatū non fuerit/intermittendus non est. ME: Probe dicis. ATHE: Deum igit est que sequunt̄/explanare. CLI: Proculdubio.

Sauromatide

Mos thracū

Mos asiaticus

Mos spartanus

ATHE: Quis igit vite modus erit quib⁹ necessaria mediocriter sint ꝓparata? Artes vo alijs relicte. agri cultura seruis cōmēdata/qui fruct⁹/ex agris reddant qui satis sint hoib⁹ modeste viuētibus. quibus ꝓterea ꝙuiuia publica sint instituta. Uiroꝝ quidē seorsum. ꝛ ꝓxime ꝓpinquoꝝ filiarūq; vna atq; matrū. hisq; cō uiuijs ꝑncipes q̄dā ꝛ viri ꝛ mulieres ꝓpositi sint: qui in eis obseruēt quotidie aiaduertātq; singula. deinde cet⁹ ipsos dissoluāt. ꝛ postꝫ tam ꝓncipes ꝙ ceteri/ vijs ipsis/quib⁹ dies illa nel nox dicata est libauerint/ domū ꝓficiscant. his igit hoib⁹ sic institutis nullū ne erit reliquū opus necessariū ipsisq; ꝙueniēs: sed vedi ti uētri/more pecoꝝ viuēt: At vo nec iustuz nec hone stū id ducim⁹. Neq; possibile est ita viuētez hoiez in id tādē qō sibi cōuenit nō incurrere. Cōuenit aūt vesi di obesoq; per inertiaz aiali/ut ab alio laborib⁹ exer citato ꝛ quasi extenuato fortiq; raptum vilanieť. Nec utiq;/si sufficiēter exacteq; ut modo videmur perqui ram⁹ forte nunꝫ fierēt: donec mulieres ꝛ liberi ꝛ do mus ꝛ reliqua ꝓpria cuiq; erūt. Si tñ que scda ad ea sunt ꝛ modo tractant/assequamur/mediocriter certe fiēt. Opus igit ita viuētib⁹ nō paruū neq; vile restare dicim⁹: sz maximū oium a iusta lege mādatū. Nā cuz singuli viuēdi modi a ceteris oib⁹ opibus vistrahant/ ut siqs pythia uel olympia vincere studeat is alijs re bus uacare nequeat. Duplici/immo vo multiplici ad huc cura/vita illius plena est: qui recte animi corpisq; virtuti uacat. Nihil enim exercitationis corpoꝛee/ni hil doctrinarū animi morūq; ꝓpter alia negocia/ ne gligēdū est. Ferme enisz tota dies totaq; nox ista curā ti ad sufficiētiā eoꝝ ꝓfectionēq; ꝙsequēdaz nō sufficit. Cuz igit hec ita se hēant/ordo totius tpis liberis hoi bus: ab ortu solis ꝓpetuus ad alterū solis ortū est hū dus. Ridiculus fortasse legis lator hēbit/si multa/ fre quētiaq; ꝛ minima queq; de familiari administratiōe narrauerit/cum in alijs tum etiā in nocturna vigilia/ quā necesse est ut cōseruaturi ciuitatē exhibeāt. Nā si ue lex siue officiū id appellādū sit qō modo ꝑcepim⁹ certe oib⁹ turpe illud ꝛ illiberale videri debet ut ciui um aliqs per totā dormiat noctē: nec primus excitet ꝛ surgat ita ut hoc toti familie pateat. Quinetiā ut dña ab ancillis/nō ancille ab ipsa primū excitet/turpe di cēdū apud seruos ancillas. pueros. ꝛ domum deniq; si possibile sit/vniuersam. Nocte igit exsurgant: ꝛ ma gistratus publicuz aliqd/patres vo matresq; familie in domibus ꝓprijs rē suā curēt. Sōnus enim multus/ nec corpibus nec aīs/neq; rebus gerēdis/natura ꝙdu cit. Nemo q̄dē dū dormit/alicui⁹ pcū est: nō magis ꝙ si nō viueret: Quare q̄cūq; viuere ꝛ sape cupit maxi me/ꝙ lōgissimo tpe vigilet/sola sanitatis cōmoditate seruata. Ad hāc vo nō multo op⁹ est somno/si bene as sueueris somnus magistrat⁹ ꝓfecto/nocte in urbibus vigilātes malis hoibus tuz hostib⁹ tum ciuib⁹ terrori sunt. Amādi honorādiq; iustis ꝛ tēperatis: sibi ꝛ ciui tati utiles vniuerse. Sz nox quidē ita pacta ad ea que dixim⁹/ fortitudinē quoq; in aīs ciuiū creat. Sole vo surgēte/pueri ad magistros ꝓficiscantur. Nā vo nec pecudes nec alia ꝓrsus ulla sine pastore viuere debēt nec pueri etiā siue pedagogis sint/neq; absq; dñis ser ui. Est aūt puer omni bestia ītractabilior. Nā cū pru dērie fontē nōdū pfectū habeat insidiosissim⁹ est acer rimusq; ꝛ petulātissimus oium bestiarū: Ideo multis quasi frenis vinciēdus est. Et cū primū a matribus nutricibusq; seiūgit/pedagogis eū ad puerilē lasci uiā regēdā cōmēdare oportet. deinde ut liberū q̄dē doctrinarū potissimū gratia ꝓceptorib⁹: ut aūt suū castiget q̄cūq; ex liberis forte/deꝑhēderit/pueruz ips ꝛ pedagogū ꝛ ꝓceptorē: siqua in re delinquere eos ꝙspexerit. Si vo pñs qs iure non castigauerit/ maximo subijciat obprobrio. Rē hāc ille qui de cu stodib⁹ legū ad principatū pueroꝝ elect⁹ fuerit co gnoscat/siue ille qui eos deꝑhēdit/nō castigauerit/ cū oporteret siue nō more castigauerit: acute aūt vi deat hic oportet diligētissimeq; educationē puero rū curet nās eoꝝ ꝑm leges ad bonū ipsuz dirigens semp ꝛ ꝙuertēs. Quomodo aūt hūc ipm nobis lex sufficiēter erudiet? Nō enim satis/nec apte adhuc dictū est/sz alia tacta/alia ꝓtermissa: Oportet autē pro viri⁹ nihil relinquere/sz rōnē oēm exponere/ ut iterpres hic alijs ꝛ educator sit. De choree q̄dez cāt⁹ ꝛ saltationis forma dictū est: que eligēda/corri gēda/dedicāda sit. De scriptis aūt oratione soluta nōdū diximus: que nā hoꝝ ꝛ quo ordine o optime puerilie cultor/alūnis tuis tradenda sint: q̄ quis que in re bellica discēda exercēdaq; ipsis sunt/iā hēas. Eteniz qō ꝓcipiēda sint que ad litteras ptinēt ꝓmū deinde que ad lyrā a legis latore dictum est. Prete rea que ad cōputationē numeroꝝ spectāt: qb⁹ op⁹ ēē dixim⁹: ꝛ oino quecūq; ad bellū ac rē familiarē publicāq; ꝙducūt. Jtē que ad diuinoꝝ astroruz so lis luneq; circuitū pquirēdū ut vniuersa ciuitas nō ignoret/ordinē dierū in mēsem/mēsiūq; in annum: atq; ita tēpora/solēnitates/sacrificia: ut decet dispo sita/nāli quodā ductu/viuā ciuitatē vigilātēq; red dant/ꝛ dijs honorē tribuāt/ꝛ hoies ad hec prudē tiores efficiāt. Hec tibi sic o amice a legis latore suf ficiēter distincta sunt: sed que sequūtur aiaduerte. Nam de litteris nōdū satis distinctū fuisse dixim⁹: qm quatenus his uacādū sit/nō est declaratū: Utrū videlicet exacte eas comprehēdere debeāt/qui me diocres futuri sunt ciues: an nihil oino. Similiter quoq; de lyra. Ad litteras ergo decēnes pueri pro ficiscātur: triēnioq; insistāt. Et qui tres ac decē ege rūt annos lyre similiter tres annos incūbāt. Nec li ceat aut patri plus uel minus in his liberos detine re. Aut liberis siue tedio affectis citra id tēpus/ si ue desiderio cōpulsis ultra/his rebus cōtēpta lege uacare. Siqs non paruerit/honores qui disciplina preditis dant/quos postea narrabim⁹: nō ꝙsequat. Sz qd in his annis docere magistri/ adolescēteſq; discere debeant/audi. Litteras donec legere scribe req; possint/pdiscāt. Celociter aūt aut ppulchre fa ciant/nec ne/nisi natura in hoc tpis spatio iuuerit/ nō est curāduz. Monimēta vo poetarū in qb⁹ lyra nō utunť/partiz metrice scripta/partiz sine metro: que q̄dē rhythmo harmoniaq; carētia fallacia scri pta sūt nobis a nōnullis huiusmodi hoib⁹ tradita/ qua rōne usui dabitis o oiuz optimi custodes legū? Legū quoq; latorē/qualem istoꝝ usum uobis recte tradat dubitaturuz arbitror. CLI: Quid hospes te cuz ita dubitasti? ATHE: Recte tu clinia: sz ad uos qui de legibus cōmuniter mecū cōsideratis necesse est: ut ꝛ que certa ꝛ que dubia mihi videnť/apiam.

CLI: Quid ergo de his modo dicis? q̄d te mouit?

ATHE: Dicā

ATHE: Dicã eqdẽ. Profecto innumeris hoĩb⁹ nõ est facile ꝓtradicere. CLI: Quid parua ⁊ pauca de legib⁹ iam dicta putas multis ꝓtraria? ATHENI: Vere ꝓrsus id dicis. Jubere nãq; videris / ut quis multis hoc iter arduũ odiosumq; sit/peragã tñ ꝓfidẽter perq; legũ semitã/pũtib⁹ sermonib⁹ patefactã/nihilo ꝑtermisso ꝓgrediar: cum iter huius modi forsan nõ pauciorib⁹/⁊ si pauciorib⁹/non deteriorib⁹ placeat. CLI: Certe. ATHE: Nihil igit prætermittã. Dico eqdẽ/poetas multos exametro carmine/multos trimetro/aliisq; generib⁹ metroꝝ scripsisse: ac alios seria/alios iocosa fuisse complexos. Que cũcta multi facultatis huiusmodi ꝓfessores/asserũt recte educãdis iuuenib⁹ ediscẽda: ut exuariorꝝ poetarũ pitia facundi reddant. Aliq; capita quedã ex oĩbus electa/⁊ in idez cõducta/memorie cõmendãda ꝓtẽdũt si modo quis nostruz ex multoruz pitia atq; notitia/ꝓbus vir ⁊ sapiẽs est futur⁹. Tu vo quid ab his recte dicat qd cõtra libere a me nunc explicari iubes? CLI: Quid ni? ATHE: Ego igit quid potissime de his oĩbus vno vbo sufficienter dicã: hoc equidẽ arbitror: qõ mihi ab oĩbus cõcedet. ⁊ Multa a poetis ꝓbe/multa etiã cõtra eẽ dicta. Qõ si ita se habet/multorꝝ ediscẽdorꝝ studium iuuenib⁹ piculosuz esse assero. CLI: Quomodo ergo ⁊ quid custodi legũ ꝓcipis? ATHE: Qua de re dicis? CLI: Quo nã sibi respicientẽdũ quasi ad exemplar qõdã ut alia pdiscẽda iuuenib⁹: alia ne attingẽda quidem / iubeat: ne dicere id graueris obsecro. ATHE: O bone vir clinia/video: quodammodo fortunatus. CLI: Qua in re maxime? ATHE: Qõ penitus exẽplo nõ careã. Nẽpe cuz ea que ab aurora ad hãc horã nõ sine quadã deoꝝ inspiratiõe ut mihi videmur/narrauimus/aiaduerto/poesi quodãmodo similia mihi vident. Nec mirũ est/si ꝓprios sermones quasi simul oẽs collectos respiciens / sic afficior/ut admodum leter. Dium enim que aut poetice aut soluta oratione dicta didici ⁊ audiui/moderatissima hec mihi / istruẽdisq; iuuenib⁹ idonea maxime vident. Quãobrẽ qõ melius exẽplum legũ custodi atq; doctori ꝓponã/nõ hẽo/q; ut magistros cogat pueris hec exponere: ⁊ quecũq; alia his silia/sive poetice seu soluta oratiõe scripta sint: sive simpliciter dicta qdẽ ⁊ huic disputationi ꝓsentanea: que nullo modo ꝑtermittat oportet: ꝛ opaz det ut scribãtur. ac primũ ꝓceptores ipsos cõpellat discere hec atq; ꝓbare. ⁊ eos qui nõ ꝓbẽt repellat: his vo qui ꝓbãt erudiẽdos instituẽdosq; adolescẽtes cõmittat. Sz de litteris/earũq; magistris/iã satis. CLI: A ꝓposito quidẽ hospes ut mihi videtur/nõ aberrauim⁹: ꝛ utrũ recte totã rem an cõtra agamus forsan difficile dictu. ATHE: Tũc demum clinia id quoq; patebit/ut decens est/qñ sicut sepenumero diximus: legũ tractatio finẽ accipiet. CLI: Recte. ATHE: Verũ post litterarũ magistrũ nõne de citharista dicẽdũ? CLI: Cur nõ? ATHE: Si supiorũ memores erimus vboꝝ/citharistis ꝓgruũ ⁊ docẽdi ⁊ educãdi quãtũ ad sua spectat/ut reor/officium dabimus. CLI: De quib⁹ dicis? ATHE: Oportere diximus dionysiacos cãtores sexaginta annos natos rhythmoꝝ naturas harmoniarũq; constitutiones acute sẽtire/ut in cãtib⁹ affect⁹ animi imitãtibus/ꝓbi animi imitationes/ab imitationib⁹ improbi secernere possint. ⁊ has qdẽ reꝛciãt/illas in mediũ deductas/adolescẽtũ aurib⁹ cõcinãt/trabãtq; eoꝝ alios imitatione quadã ꝓductos ad virtutis ipius possessionem. CLI: Vera loqueris. ATHE: Quapropter citharistã discipulũq; eius oportet lyre uocib⁹ uti/ eius expressionis gratia: que ex canoris fidib⁹ ꝓuenit/⁊ uocibus voces ꝓsonas reddere. Diuersitatez vo uarietatẽq; lyre/cũ alios fides modulos reddãt/alios poeta cant⁹ ipsius auctor/ut spissitudinẽ ꝓterea raritati/ne locitatẽ tarditati/acumẽ grauitati/⁊ oino cõsonum simul ⁊ dissonũ ꝓstẽt: rhythmoruq; vniuersa uarietas/lyre uocib⁹ accõmodetur/afferre illis nõ licet: qui triennio utilitatẽ musice sũt facile percepturi. Cõtraria enim cũ se inuicẽ cõfundãt/difficile discũtur. Oportet aũt ut facile iuuenes discãt. Nã nec parua nec pauca sunt: que necessario illis pdiscẽda mãdamus. Nec aũt oratio progrediẽs cũ tempore simul ostendet. Nec de musica doctores ꝑcurent. Que vo vba/cantusue chorarũ magistri docere debeãt/ea nobis in supioribus distincta sunt: que dedicãda cõmode solẽnitatib⁹ diximus ut vna cũ felici oblectamẽto utilitatez quoq; ciuitatibus ꝓbeãt. CLI: Vere hec etiã distinxisti. ATHENI: Hec itaq; uere distincta elect⁹ ad musaz magistratus suscipiat: curetq; feliciter. Nos vo sicut musice docẽdi modũ qui restabat/adiecimus/ita nũc saltationi ⁊ vniuerse corꝑis gymnastice/cũ idẽ reliquũ sit/idem quoq; addiciamus. Pueros eteniz puellasq; oportet tripudiũ ⁊ gymnasticã discere. Nõne? CLI: Sic oportet. ATHE: Saltandi igit magistri pueris/ac puellis magistre dent: ut his apte exerceãtur. CLI: Dent prorsus. ATHE: Rursus virũ illũ plurima negocia subiturũ uocem⁹/pueritie curatorẽ: qui cuz ⁊ musice ⁊ gymnastice curã hẽat: nunq; ocio abundabit. CLI: At quo pacto tãtã cũ senior sit curã sufferre poterit? ATHENI: Facile o amice. Lex enim ipsi ꝓcessit/ꝓcedetq;/ut ad eã curã quos uelit ciuiũ ⁊ viroꝝ ⁊ mulierũ accipiat socios. Ille aũt qui deligẽdi sint cognoscet: uoletq; socios ꝓbos deligere. Cũ magistrat⁹ ipsi⁹ magnitudinẽ prudẽter ⁊ cognoscat ⁊ uereat: nec ignoret quod si pueritia recte educata sit: educeturq; oĩs in vita recta fit nauigatio. Sin ꝓtra/quid ꝓtra sequat: nec dictu dignũ est: neq; nos dicim⁹/pnitiosum in ciuitatẽ nouam omen fugiẽtes. Multa iã de saltatione deq; omni motu gymnastico/dixim⁹. Gymnasia enim oẽs etiã exercitationes bellicas appellamus: ut sagittãdi: iaculãdi: peltastice quoq; ⁊ oẽs armatoꝝ dimicationes: acierũ ordinationes: ductiones exercit⁹: castroꝝ positiones ⁊ quecũq; ad equestrẽ ptinẽt disciplinã. Quoꝝ oium publicos oportet eẽ magistros a ciuitate ꝓductos. qui pueros ⁊ puellas: viros ⁊ mulieres doceãt: ut oẽs qui in ciuitate sũt hec oĩa sciãt. ⁊ puelle qdẽ saltare pugnareq; cũ armis ꝓsuescãt. Mulieres aũt castra mouere ordines struere/⁊ arma sumere atq; deponẽ: si nulli⁹ rei alterius gratia/attñ si res cogat ut in militiaz viri oẽs ꝓficiscant/possint ipse iterim siqd aduersi accidirit: ciuitatẽ defendẽ: ul si tãta hostiũ multitudo agros uaserit/ut necesse sit mulieres qq; pro ciuitate arma capere/quoꝝ nihil est qõ nõ facile euenire possit. Mag certe rei p. vitio vãdũ est: ita graue mulieres educari/ut nec ueluti aues qdẽ pro filiolis ꝓtra feroces audeãt bestias pugnare/moriq; potius uelint/cũctaq; subire

Lex

Luctatio

De Corpus Motibus

γγγγγγhen oenhs γγε ςε offγγνε

De Saltatione

ꝑicula:ꝙ ſtatim ad aras tẽplaq; ꝓfugere/opiniõnẽq; de genere hoium dare/oium ignauiſſimũ aĩaliuz eſſe. CLI:Per ioue hoſpes ⁊ dedecori hoc ⁊ detrimento eſt ciuitati. ATHE:Legẽ igit hãc ſanciamus/ut rẽ bellicã mulieres nõ negligãt/ſed ciues oẽs tam mulieres ꝙ viros illi dent opam. CLI:Sanciam⁹. ATHE:De luctatione ꝺdẽ partim nobis eſt dictũ:Ꝺõ vo ut arbitroꝛ/maximũ eſt/nõ diximus.nec facile dictu eſt/ niſi quis vboꝝ declarationi coꝛꝑis geſt⁹ adiũgat. hoc ergo tũc iudicabimus/qñ vbã reb⁹ cõiũcta aptius aliꝺ etiã de ceteris ſignificabũt/⁊ luctationẽ maxime oiuz motuũ ꝑlio affinẽ eẽ.⁊ oꝑtere nõ ꝑlio huius cauſa/ ſz huic gratia ꝑlũ opam dare. CLI:Ꝓbe id quidez, ATHE:Sz de luctãdi ꝺdẽ facultate hacten⁹ ſit dictũ Ceteros vo coꝛꝑis totius motus/quoꝝ plurimi ſaltationis noie recte appellari pñt/in duas ſpẽs diſtribuimus.Mã alius ꝺdẽ mot⁹ decẽtioꝛib⁹ geſtib⁹ coꝛporis honeſtũ dignũq; aliꝺ imitamur/alius cõtra indecentioꝛib⁹/ad vile aliꝺ imitãdo deducit.Et utriuſq; rurſus due ſunt ſpẽs:Honeſt⁹ enim dignioꝛq; mot⁹ alius eſt cũ in bello violẽtiſq; laboꝛib⁹ egregio coꝛꝑoꝛe foꝛtiq; aĩo implicamur:Alius duz aius in reb⁹ ſcõis moderate letat:Hũc ſiqs pacificũ appellet motũ/ſm nãz appellare videbit:Illũ vo a pacifico diuerſum pyrrichẽ recte ꝺſq; uocabit/qui imitat flexus coꝛꝑoꝛ/ꝺb⁹ tela plageq; vitant/declinãdo/cõcedẽdo/exiliẽdo in altũ/humiq; ſe cõtrahẽdo:Cõtrarios itẽ geſt⁹ quibus videlicet aduerſus alios ꝺcꝙ inferũt ſagittãdo/iaculãdo/cedẽdo. In his oibus arbitrari oꝑtet/qñ intrepidus ⁊ cõſtãs habit⁹ in mẽbroꝝ rectitudine ⁊ foꝛtitudine animi adhibeat/recte fieri:qñ vo cõtra/non recte/Sz ⁊ paci ꝓueniẽtẽ ſaltationez hoc pacto in ſingulis ꝓſideremus/utrũ recte nec ne ꝓ natura honeſte ſaltationis decẽter ꝺs in choꝛeis optima lege eruditorum viroꝝ uerſetur:Ꝓximũ vo ambigua que in ꝓtrouerſiã cadit ſaltatio a nõ ambigua diſtinguẽda eſt.que nã igitur hec:⁊ quo pacto utraq; diſtinguẽda:Ambiguã arbitramur/que bacchica/bacchiq; ſequẽtiũ eſt. Quas nymphas/panes/ſyllenos ac ſatyros uocant: que ꝺdẽ ut aiũt vinolẽtos imitatur/luſtrationes ⁊ ſacra faciẽtes. Totũ hoc ſaltationis gen⁹ neq; qõ bello ꝓueniat neq; qõ paci/neq; ꝺd ſibi uelit facile determinari põt. Rectiſſimũ igitur mihi videt id ita diſtinguere/ut ſeoꝛſum a belli ſeoꝛſum etiã a pacis ſaltatione id ponam⁹. Negãteſq; hoc eẽ ciuile/atq; ideo relinquentes/ad belli paciſq; que ſine cõtrouerſia eſt/ſaltationẽ ad nos ptinẽtẽ iam reuertamur. Gen⁹ aũt illud muſe/quo in pace ⁊ ꝓſpitatis opione utimur deos deoꝝũq; filios honoꝛãtes/bipartito diſtinguit. Alterũ enim cũ ꝑicula laboꝛeſq; euaſim⁹ ⁊ bona adepti ſumus/adhibetur:qõ maioꝛes ꝓtinet uoluptates. Alterũ ꝓioꝛib⁹ bonis ſuatis auctiſq; agi ſolet:in quo remiſſioꝛ eſt uoluptas. In huiuſmodi vo reb⁹/quiſq; ex maioꝛi voluptate ꝓcitat⁹/ex minoꝛe/remiſſius ꝺſq; mouet. Modeſtioꝛ etiã ꝺlibet ⁊ ad foꝛtitudinẽ exercitatioꝛ pacatius mouet. Ignauus ꝓtra ⁊ ad tẽperãtiã minime exercitat⁹/maioꝛes uehemẽtioꝛeſq; mouẽdi pmutationes agit. Loiter aũt ſeu cantu ſiue aliter ꝺs loquat:quieto id coꝛꝑe facere neꝺt. Quapꝛopter vboꝝ imitatio coꝛporis figuris exꝑſſa/artẽ oẽm ſaltatricez pepit. Quapcine nõnulli alĩ icõcinne mouẽtur. Cũq; in alĩs multis noib⁹ bñ ⁊ ſm nãm poſitis laudãda antiqtas ſit/in hoc quoq; ꝓbãda eſt/qõ ſaltatiões cũctas moderatoꝝ hoiuz in reb⁹ ſcõis tẽperate gaudẽtiũ/recte ad modũ muſiceq; ⁊ ſm rõnẽ cõcinnitates quiſq; ille fuerit/noiauit: duaſq; honeſte ſaltationis cõſtituit ſpẽs.⁊ belli quidẽ pyrrichẽ/pacis cõmode ꝓcinãtẽ uocauit. Hec debet legis latoꝛ figuris ꝺbuſdã exponere.cuſtos aũt querere.⁊ inẽta cũ alia muſica ꝓfũgere.atq; in ſolẽnibus ſacrificiis diſtributa/ſingula ſingulis dedicare.⁊ ita oꝛdiata ſtabilire ut nihil eorũ poſtea nec in ſaltu nec in cãtu aliter fiat. ſz in eiſdẽ uoluptatib⁹ ciuitas eadẽ ꝓſeueras ciueſq; ĩdẽ ſi miles ſemp pꝛo virib⁹ pmanẽtes/bñ beateq; viuãt Sz iã de honeſtis pulchꝛoꝝ coꝛpuz/generoſoꝛũq; aĩoꝝ choꝛeis diximꝰ. Deformiũ vo coꝛpoꝝ cogitationũq; mot⁹ qui ad riſum ⁊ comediã/vbis/cantu ſaltatione / oibuſq; huiuſmodi imitationibus ſpectãt cõſiderare ⁊ cognoſcere neceſſe eſt. Mã ſeria ſine ridiculis ⁊ oino ſine ẽrꝛis ẽria cognoſcere quidẽ ꝑoſſibile eſt:ſiquis ꝓudẽs eſt futurus. Fieri aũt ambo minime pñt/ſiquo pacto virtutis participes euaſuri ſum⁹. Sz hec huius gratia cognoſcẽda ſũt: ne ꝓpter ignoꝛãtiã ridiculũ aliꝺ agat aut dicat:cũ minime oꝑteat. Serui igit ⁊ ꝑegrini ꝑcio ꝓducti talia imitent. Studiũ vo ipſis nullũ adhibeat. Nec adeo liber ſit ciuis/ſeu vir ſiue mulier qui diſcere iſta cernat/ſz noua ſemp de his appareat imitatio: atq; ita ad riſum ſpectãtes ludi qui comedie uocabulo appellant/rõne ac lege diſpoſiti ſint. Tragedi vo poete qui res ut aiũt ſerias narrãt:ſi nos ſic iterrogẽt/licet ne o amici in regionẽ ciuitatẽq; ueſtram nobis uenire:poemataq; noſtra ad uos ꝓferre:An aliter uobis de re tragica viſum eſt:ꝺd ad hec diuinis viris recte nos rñdebimus:Mã mihi quidẽ ita videt. Nos vo o viri optimi tragedie ꝙ pulcherrime ⁊ optime quoad fieri põt ſum⁹ poete. Nempe vniuerſa res.p.noſtra pulcherrime optimeq; vite imitatio eſt:quã rem nos certe tragediã vtiſſimã arbitramur.poete ergo uos eſtis.poete quoq; eiuſdẽ poematis ipſi ſum⁹:⁊ quaſi emuli ad op⁹ pulcherrimũ tragedie cõtẽdimus:qõ ſola lex uera:ut ſperamus põt ꝓficere. Verũ nolite credẽ / facile a nobis admitti:ut ſcenas in foꝛo ꝓſtituatis/⁊ clamoſos cõducatis hiſtriones/qui altius ꝙ nos exclamẽt:atq; ita ad liberos noſtros/ad uxoꝛes/ad turbaz urbis oẽm/de eiſdẽ reb⁹ nõ eadẽ que nos ſed cõtraria ſepe cõcionemini. Inſaniremus enim ⁊ nos oino ⁊ ciuitas ois:ſi anteq; magiſtratus viderint que compoſuiſtis ⁊ dicẽda ad populũ iudicauerint / admitteremini. Nunc igit o viri optimi mollium muſarũ alũni.iſtos cantus ueſtros cum noſtris apud ꝓncipes cõparabimus:⁊ ſi que dicũtur eadez aut meliora noſtris eſſe videbũtur/choꝛũ uobis dabim⁹. Sin vo aliter o amici/nunq; dare poterimus. hec ita de omni choꝛea eiuſq; doctrina legibus ⁊ moꝛibus conſtituta ſint:⁊ ſeruoꝝ quidem ſeoꝛſum a dominoꝝ officiis:ſi uobis quoq; videtur. CLI:Videt certe. ATHE:Sz liberis tres adhuc reſtãt doctrine. Una cõputatio numeroꝝ: altera longitudinis/ latitudinis/ꝓfunditatiſq; menſura. Tertia circuitus aſtroꝛum notitia. Que omnia non exacte multi perdiſcent/ſed pauci:quos ad finem ꝓgreſſi ſignificabimus:ſic eniz decet. Multitudini vo / que

neceſſaria

necessaria sūt/rectissimeq; dicunt/turpe est nescire Sed exq̄site cūcta perq̄rere/nec facile est/nec oino possibile. Aō ex ipsis necessariū est/reīci non pōt. Immo vo ad hoc ip3 respexisse videt/qui prouerbio primus ita de deo est locut⁹. Aō nec de⁹ vnq̄ cū necessitate pugnabit:qō eq̄dez de diuinis necessitatib⁹ intelligēdū arbitroz. Nā si hoc de humanis necessitatibus dicat:ad quas multi respiciētes tale quid aiūt/lōge omnium stultissima erit oratio. CLINIA: Que nā igit hospes nō humane:ſz diuine decretorū necessitates sunt:. ATHE: Illas arbitroz/quas qui nō discit ullo modo nec expit/nunq̄ hoībus deus fit/nec demon/nec heros:ut curā hoium studiose hēre possit:lōge etiā aberit:ut homo diuinus fiat:si nec vnū nec duo nec tria nec paria/oino atq; iparia pōt cognoscere. si nec numerare nouit: nec dies t noctes dinumerare. nec solis ac lune cetorūq; astroꝝ lationes accepit. Que sicq̄ necessaria neget homini pulcherrimarū doctrinarū quālibet pcepturo/stultissime cogitabit. Sz qualia horū singula sint t quot t qñ discēda:t qd cū alio/t qd sine alīs solū:t que sit vniuersa istoꝝ mixtura/rete añ oia est discēdū. deinde his doctrinis ducib⁹ ad alias gradiēdū. Sic enī nā necessitas ipa obtinuit:qua cū deoꝝ nullū dicimus aut pugnare nūc aut vnq̄ pugnaturū. CLI: Recte hospes ac ꝑm naturaz que dicis ita dici vident. ATHE: Sic se res habet o clinia:Sz difficile est de istis hoc ordine proposi tis leges ferre. Quare in aliud tēpus si videt dilata diligētius hec legibus sanciemus. CLI: Videris hospes nostrā de his rebus impitiā formidare. Neq; id iniuria. Veruntn exponere conerisnihil hac de causa ueritus. ATHE: Formido eq̄dē qō dicis:sed multo magis eos phorreſco:qui has doctrinas gustarūt q̄dē:ſz male gustarūt. Nō enim graue admodū q̄ddā est t durū rerū oium impitia. Nec sūmū malū:ſz multo pernitiosius est male cōparata multarū rerum ꝑtia atq; notitia. CLI: Vera loqueris. ATHE: Oportet igit liberos hoies ea discere:que vna cū litteratura/magna pueroꝝ turba in egypto ꝑdiscit. Primū enim cōputationis doctrina sit propter pueros excogitata cū ludo t uoluptate pcipitur. Pomoꝝ coronarūq; pluribus pauciorib⁹ue distributio fit/ijsdē cōpetētib⁹ numeris: Pugilum quoq; t luctatoꝝ/ꝑcussus t cōsortū alternus/t ꝑcussiōes ordo ut fieri solet/digerit. Fialas aūt aureas/eneas t argēteas/silesq; alias ludēdo imiscētes uel totas alter alteri tradētes necessarios ut dixi ludis numeros aptāt/atq; ita utilitatē ꝑbēt discētib⁹/ad exercitus ducēdos:castroꝝ ordines:ad rē. p. dispōnēdā:t ad reliqua oia vigilātioresq; ipsos reddūt. Deinde cū natura ignoratio turpis atq; ridēda de mēsura lōgitudinis/latitudinis t ꝑfunditatis oēs hoies teneat/hac eos ꝑcul abducūt. CLI: Quā igitur t qualē ignorātiam dicis:. ATHE: O amice clinia/ego etiā cū aliq̄ audiuissem/sero tādē hāc nostrā ignorātiā mirat⁹ sum: Nec hoium / sed suū pecoruq; cōsiderāti mihi visa est: Indeoq; nō mea solūmodo/uerūetiā grecoꝝ oium causa uehementer erubui. CLI: Dic planius hospes / quid hoc est:. ATHE: Dicā eq̄dē. Immo vo interrogādo apiaz. Responde queso. Lōgitudinē nosti:. CLI: Quid ni:. ATHE: Quid latitudinem:. CLI: Certe. ATH: An quod hec duo sunt:t ꝑfunditas tertiū:. CLI: Et hoc. ATHE: Vident tibi hec oia inuicē posse cōmēsurari:. CLI: Sane. ATHE: Lōgitudinē inq̄ ad lōgitudinem t latitudinē ad latitudinē:t ꝑfunditatē similiter commēsurari posse natura. CLI: Uehemēter q̄dē. ATHENI: Aō si aliqua neq; uehemēter neq; remisse id pīnt: ſz alia pūt quidē/alia minime:tu aūt putas oia posse/quo modo ad hec es affect⁹:. CLI: Vale. ATHENIEN: Quid rursus/lōgitudinē latitudinēq; ad ꝑfunditatē/uel latitudinē lōgitudinēq; inuicē. none greci oēs opinant quodāmodo posse cōmēsurari:. CLI: Dino. ATHE: Aō si nullo pacto pīnt:oēs aūt greci/ut dicebā/posse existimāt:none pars est nos oium causa ruboze cōmotos ad eos dicere:hoc vnū de illis est o greco; optimi/que ignorare quidē turpe eē dicebamus: Posse aūt necessaria/nō admodū ꝑclaruz. CLI: Cur nō:. ATHE: Preterea alia quedā sunt his affinia: in q̄b⁹ similiter erram⁹. CLI: Que nā:. ATHE: Qua natura factū sit/ut alia inuicē cōmēsurari possint q̄dem/alia vo nō possint. hec sane cognoscere necessariū est/uel oino inutilē eē illū qui ignorat. In his ergo/animi causa/trahere morā oportet. Senilis enim hic ludus multo iocūdioz erit q̄ talo; t tesserarū:liberoq; homine dignioz. CLI: Quid ni:. Multum enim tessere istiq; doctrine iter se distare vident. ATHE: Hec ipe o clinia discēda iuniorib⁹ cēseo. Nam nec noxia neq; difficilia sūt. t ludēdo pcepta/ꝑderūt ciuitati. oberūt aūt nunq̄. Attēdēdum est aūt/siquis aliter dicat. CLINIA: Quid ni:. ATHE: Si hec ita hēre se videbunt/ꝑbabimus utiq;:Sin aliter/reprobabimus. CLI: Ita certe. Nōne igit hospes he nobis tanq̄ necessarie doctrine modo sanciēde sunt:ne ianis nobis sit legū tractatio:. ATHE: Sanciant q̄dē:ſz ea ꝓditione ut solui a reliquo discipline ciuilis ordine possint si forte nullo modo uel ponētib⁹ nobis uel uobis/q̄b⁹ posita fuerint ꝑbabunt. CLI: Justa hec est positio. ATHE: Sz aduertamus nūc/utrū stellarū nobis doctrina placeat. CLI: Die modo. ATHE: Mirū q̄d in his accidit: qō tolerari minime pōt. CLI: Quid illō:. ATH: Maximū deum/totūq; mūdum dicimus inquirēdū nō esse/nec rerū causas multo studio indagādas. nec pium id ducimus. Cum tñ cōtrariū videat recte fieri posse. CLI: Quo pacto dicis:. ATHE: Nempe hec / aliena quidē a seniorib⁹ doctrina videbit:sed cum probaz/uerā/ciuitatiq; utilē ac deo ipsi amicā putez/silere nō possum. CLI: Consentanea loqueris. Sed nūquid circa stellas doctrinā talem repiemus:. ATHE: Ad enimur nūc o boni viri de magnis dīs/sole dico ac luna ut breuiter dicā/greci oēs. CLI: Qua rōne mētimur:. ATHE: Solem ac lunam nunq̄ inter idez facere opinamur:t alias quasdā cum his stellas errare dicim⁹: quas planetas uocamus. CLI: Per iouem hospes uerum est quod dicis. Sepe nāq; ipse oculis vidi lucifer um t hesperū t alias quasdā nunq̄ eūdē facere cursum/sed oino errare. Solē aūt ac lunā errare semper oēs cognouimus. ATHE: Hec o megille t clinia sunt que iuniorib⁹ ciuibusq; nostris de dīs celestibus usq; adeo discēda cēseo:ut in eos ꝑphanū nihil loquant:ſz sacrificādo pieq; uouēdo laudib⁹ semper honorent. CLI: Rectū q̄dē hoc:si mō possibile ꝑmū est/qō dicis ꝑdiscere. deinde etiā si min⁹ recte de his nūc loqmur:

p oſtq̃ vo didicerimus recte loquemur:ſi inq̃ ita eſt/ ego quoq; talē doctrinā eatenus diſcēdā eſſe cōcedo. Hec igit ita ſe hēre/conare tu q̄dē diligēter exponere nos vo audiemus atq; diſcemus. ATHE: Nō eſt facile qđ dico percipe:nec rurſus oīno difficile:nec longo ut diſcutiat/idiget tpe. Cuius ſignū eſt:qđ ipſe nec nuper nec tam olim audiui/z nūc in breui tpe ſignificare uobis poſſum. Que tñ ſi difficilia penit⁹ eēnt/nec ego declarare/nec uos percipe in hac etate poſſetis. CLINIA: Vera dicis:ſed que nā hec eſt doctrina:quā mirabilē eē dicis z iunioꝛib⁹ neceſſariā/nobiſq; ignotā: Conare aptiſſime iſtud oſtēdere. ATHE: Conaboꝛ eq̄dē. Nō eſt o viri optimi uera hec de ſole z luna/ceteriſq; ſtellis opinio/qđ vnq̃ perrēt: Sed cōtra ſe res habet. Unū eniz qđuis illoꝛ iter nō multa circulo peragit:q̃uis videat per multa ferri: Qđ vo in eis uelociſſimū eſt/nō recte tardiſſimū/z cōtra cōtrariū iudicamus: Peccareq; ita opinātes patet. Nā ſi in olympico ludo/curſu certātes ſpectaremus/z uelociſſimū tardiſſime/tardiſſimum uelociſſime currere p̄dicaremus:laudibuſq; viciſſe victū caneremus/nō placerēt ut arbitroꝛ/laudes noſtre curſoꝛib⁹: Nūc vo cū de diis ſiliter peccemus/nōne ridiculi ſumus / ſiliterq; aberramus a recto: CLI: Ridiculi q̄dē nullo pacto:neq; tñ accepti deo/dū falſa de ipis canimus: CLI: Si hec ita ſe hñt/uera dicis. ATHE: Atq; ſi ita hēre ſe oſtēderimus/diſcēda uſq; adeo hec oīa: Sin minime/dimittēda:nobiſq; ita de his conceſſum ſit. CLI: Proꝛſus. ATHE: Sz iſtituta iā de doctrinarū diſciplina finez hēant. De uenatu aūt ſiliter iudicādū:ac de huiuſmodi oīb⁹. Uidet enim legū latoꝛis officiū nō ſolū hoc eē ut leges ꝓſcribat:ſz etiā ut medio utat illo qđ iter ad monitionē eſt z leges:quo z nos ſepi⁹ uſi ſumus:pſertiz cū de educatione infantiū loqueremur. Nā in hac re multa eſſe diximus/que nō ita dici pñt/ut leges de ipis ponant: Idq; tētare demētis eē. Ita vo ꝓſcriptis legib⁹ z re.p. ꝓſtituta nō eſt pſtātis virtute ciuis perfecta laus/qua dicit eū bonū eē ciuē/qui legibus q̃ optime miniſtrauit:z q̃ maxime paruit:ſz pfectioꝛ illa eſt: eū eē talē:qui legū latoꝛis/leges ferētis:z laudātis vituperantiſq; ſcriptis oīno per totā vitam paruit. hec ciuis pcipua laus eſt. Nempe oporꝛtet ut legis ꝓditoꝛ leges nō ſolū ꝓſcribat/ſz etiā declarationē quādam his adiūgat:qua que honeſta turpiaue ſibi videnť/ ſignificet. Ciuē quoq; ſummū oporꝛtet nō minus hec/q̃ que mulcta ipoſita a legib⁹ mādata fuerint/obſuare. Ad hoc vo rē/qua de agit/quaſi teſtē adducim⁹. Magis enim qđ uolumus/apit. Venat⁹ eniz res latioꝛ eſt/nomine vno cōprehēſa. Alius aquaticoꝛ. ali⁹ uolatiliū. alius pedeſtriū:nec ferarū ſolū/uerūetiam hoīum/horūq; nō bellicus tm̃modo/uerūetiā qui per amicitiā. z alius q̄dē laudē/ali⁹ vituperationē hēt. Rapine quoq; latronū/caſtroꝛūq; uenatus ſunt. Quāobrē qui de uenatu leges eſt ꝓdit⁹/nec iſta pterire pōt, neq; ſingulis ordine certo atq; mulcta/minaces leges imponere Quid ergo de his faciēdū eſt? Oporꝛtet ut legis latoꝛ que in uenatione laudāda ſunt/laudet:que cōtra/vituperet/ad iuuētutis exercitationē. Juuenes aūt cuz audiuerint/ita parere debēt/ut nec laboꝛe nec uoluptate reuocati aliter faciant q̃ legis latoꝛ ꝓſuluit: Immo vo magis honoꝛēt que cum laude dicta z exhortādo propoſita ſunt/q̃ que minaci z vindice lege firmata.

His ita ꝓpoſitis ꝓgrua deinceps laus z vituperatio uenationis cōſcribi pōt:ut que meliozes aios inuenū facit/laudet:que cōtra vitupet. Dicam⁹ igit de inceps ad eos ſic/pcib⁹ interpoſitis. Utinaz uos o chariſſimi nunq̃ marine uenationis hamiq; cupiditas capiat. nec oīno aquaticoꝛ aialiū die ſiue etiam nocte per ociosam uenationē ſegena capiēdoꝛ nec pyratice amoꝛ/per maria uenatoꝛes hoiuz iniquos atq; atroces uos faciat. Furti vo latrocinīq; cupiditas in urbe uel regione cōmittēdi nec in mētē q̄dē ueniat ueſtrā. Nec uolatiliū iocūda uenatio ſeruilis magis q̃ libera. Pedeſtrium ergo uenatio uobis ſola relinquit. ſz nec doꝛmiētiū que vicibus q̄buſdā iterpoſitis fit nocturnaq; uocat z ociosoꝛ hoiuz eſt/laude digna habeť. neq; etiā que in laboris remiſſione fit:z retib⁹ laqueiſq; nō ꝓſtantis animi virib⁹ ferarū domat atrocitatē. Sola ergo quadrupedū uenatio illa reſtat oīb⁹ optima:que eq̃s/canib⁹/coꝛpis virib⁹ agit. Nā q̄buſcūq; diuina cure eſt foꝛtitudo/ij quadrupedes oēs/curſu/vulneribus/teliſq; manu ꝓpria uenādo vincere debēt. Sz laus vituperatioq; uenādi ita diſtincta ſit. Lex autez iſta. Sacros q̄dē hos uenatoꝛes ubicūq; uenari uelint/nemo ꝓhibeat. Uenatoꝛē nocturnū retib⁹ z canib⁹ ſuis fidētē nemo uſpiam ſinat uenari. Auceps per icultos agros mōteſq; uagari pmittat. A cultis locis/ſacriſq; icultis a quocūq; pellatur. Piſcatoꝛ nec in poꝛtib⁹/nec ſacris fluuijs:paludib⁹/ſtagniſq; uenet:in alijs liceat/oīmodo ſucoꝛ nō utat pmixtione. Sed iam inſtitutiones de diſciplina finez habeant. CLI: Proꝛclare loqueris.

Argumētū Marſilij Ficini in libꝝ octauum.

Que modo de pcipuo ſingulariq; vnius dei cultu ex multis Platonis noſtri teſtimonijs aſſeruim⁹/poſſumus pterea per phedrū/goꝛgiā/ꝓtagoꝛā/politicuz critiā:quartū legū abſq; cōtroverſia cōfirmare. In his enim vniuerſam deoꝛ/ ut ita dixerim/ſyna gogā/vnico ſubdit regi ꝓut vult ſingulis impanti:aliaq; alijs officia iuſte diſptienti:z humana per illos oꝛdine diſpēſanti:nō quaſi abſēte hinc illo ſz ut appet in quarto legū potius ita uolēte. Jubet itaq; Plato primū q̄dē deū ꝓpter ſe adoꝛari. Sequētes vo qui participes ei⁹ dij quoq; dicuntur amari tanq̃ illi ſiliꝛes. Honoꝛari etiā ut vicarios immo z aduocari quaſi ꝓciliatoꝛes. Audiri etiā ut diuine mētis iterptes. Exaudiri deniq; ceu maieſtatis diuine pcones. Jubet z tēpla cōdi in urbe:z urbē ipſaz quaſi edē ſacrā in partes diſtribuit duodeciz. Quēadmodū z de⁹ tēplū ſibi ipſe ꝓſtruxit/mūdū/duodecim ſparū choꝛis oꝛnatuz. Sacerdotib⁹ quoq; munitū. i. ſpiritib⁹ p̄ditis rōne/deū ubiq; laudātib⁹. Diuinū vo id tēplū Plato pro viribus imitās z multos in ſuis tēplis admittit deos quēadmodū de⁹ ipe multos admittit in ſuo:z uaria diſponit ſimulachra:ſicut z de⁹ ſtellas locauit in celo/quaſi ſuoꝛ ſtatuas angeloꝛ. Preterea inter multas multoꝛ aras altare primū ꝓſecrat primo/quemadmodum ſtellas inter peculiarē ſibi ſtatuaz deus elegit ſolē/ut in re publica Plato inquit/de quo forte dictū videri poſſit. In ſole poſuit tabnaculū ſuū. De ſacrificijs aūt ſtatuiſq; diligentius alibi ꝓtractabit:

uerū

uerum ut in pñtia ſummatim dicã primũ deum/ ut pote mãe aut ſiſis nãe nihil hñtẽ/vnica vult mente coli:Sequẽtib⁹ vo numinibus hoſtias ⁊ ſacrificia qua rõne lex patria iubet adhiberi pmittit. Hinc theologi gẽtiũ in numinũ celeſtiũ igneorũq; ſacris: figuras ⁊ lumina multaq; ad viſum ſpectãtia inſerebãt. In ſacris aũt aereoꝝ muſicos quoq; cõcẽt⁹/ ⁊ odores uaporeſq; addebãt. At in ſacrificijs aque orũ atq; terreſtriũ/ijs inſup que ad guſtũ ⁊ ſolidita tẽ attinẽt utebant. ¶Quãobrẽ nemini mirũ videri debet Platonẽ phm adeo grauem leges ſuas oẽs q̃dẽ p̃cipue vo ſacras/nõ niſi cõſultis oraculis pro mulgare/ pncipio videbat tpibus indulgẽduz. Ne ceſſariũ q̃dẽ erat humana diuino quodã cõſilio ⁊ auctoritate firmare. Impoſſibile vo ea tempeſtate eos hoies ita natos ita educatos rõne ulla a cõſuetis alieniſſima in diuina reuerẽtia cõſeruare. Bein de Plato prudentiſſim⁹ iudicabat: ⁊ ſi poſſent ipuri ſpũs hoies per oracula fallere ſepe tñ abſtractas ob diuinã reuerẽtiã a corpe mẽtes quaſi iã puras a puris ſubito numinib⁹ corripi. Et quẽadmodum ligna que caſu exſiccauit uẽt⁹/ſepe mox nã ignis ac cẽdit/ſimiliter poſſe aios ex religioſo quodam ritu q̃uis apud ſapiẽtes minus ꝓbato perfũctos occultis modis meliori numine corripi: ut qui neſcientes quõ in mẽtẽ ipſam ſeorſum a ſenſib⁹ aſcẽderunt/ex alto iam feliciter accẽdant. Neq; tã attẽdẽdũ Plato vult/quo ritu colas diuina/q̃ cui⁹ gratia colas. Si enim id ſummi oium regis gratia eternorumq; bonor deſiderio feceris/ꝓbabile eſt vndecunq; ⁊ quõcũq; cepis te q̃q; per eiuſmodi uenerationem ad ſummũ ꝓpius accedẽtẽ/uel imẽſo illius lumine circũfundi/uel exuberãti ſaltẽ bonitate fuari. Qua propter eiuſmodi Plato fiducia fret⁹ de ſanciẽdis legib⁹ ſacrificijſq; oraculis conſulit: ꝓcipitq; quotidie aliquẽ ex magiſtratibus ſacra publice facere: pro ſalute patrie primũ/deinde pro ſua atq; ſuor. Et certo quodã ordine poſt iuuenilis etatis rudimẽta in ſeptimo tradita/mox in octauo ad ſacra deſcẽdit: utpote qui itelligi vult hoies ob id ipm recte a primis annis inſtitui: ut rite itereſſe ſacris ⁊ uelint pariter atq; poſſint. Sicꝺ autẽ uel cauillator uel meticuloſus tot dijs demonibuſq; in ciuitate platonica itereſſe formidat: huic pariter adire licet urbẽ pipatetica/nõ demonũ deorũq; tm: ſz dei etiã uacuam. Sz ꝓfecto opẽ cium eſt ſupſtitioſo ſupcilio ſtomacho q; poſito ex oibus eligere potiora: pietatemq; ꝓbare platonicã: neq; exigere chriſtianũ fuiſſe illũ: quẽ ſolũ tpis iteruallũ ꝓhibuit eſſe xpianum. Prima q̃dẽ ſacra ſunt duodecim: in mẽſiũ kalẽdis. Secũda quoq; duodecim in medijs menſibus. Tertia ſunt tercẽtũ ⁊ ſexaginta ⁊ q̃nque. ſ. quotidiana. Fiunt aũt p̃cipua dijs celeſtibus/terreſtribus vo media. ſ. dijs ſub luna regẽtibus. Dẽs eniz ſub celo terreſtres appellat. Inferiora demonibus. Infima heroibus. Oportere vo putat ſacra his oibus duodecim diſtingui generib⁹. Sicꝺ̃ ꝑm ſparũ ſignorũq; duodenariũ etiaz in q̃libet ſpa demones/heroesq; duodenario diſtinguant. Comemorationẽ vo ſolẽnitatũ/earũq; diſtinctionẽ quotannis declarari populo iubet mẽſe ultimo. quem more cõmuni accipimus februariũ. Precipue vo platonico more mẽſẽ ſñ eſtiuũ ſolſtitiũ. Ultimũ mẽſez merito plutoni dicãt Eſt enim pluto ꝓuidẽtia ꝓpria ⁊ ſeparãs aias ⁊ iudicãs ſeparatas. Inqt aũt ꝓiũctionẽ aie cũ corpe nõ eẽ meliorẽ ſepationẽ. Intellige de corpe caduco/ ⁊ quatenus caducũ eſt. Nõ de celeſti: uel celo ſiſi: qualt corpi ꝓiũgi p̃ſtat. huic aũt quatenus caducũ eſt: nõ p̃ſtat. Ac ſi opeꝑciũ eẽ dicat huic quoq; cõiũgi: non ꝓpter hoc ipſuz ꝓprie/ſz alterius finis gratia id dicẽdũ. De his aũt in theologia diffuſius. Sz nunq̃d demonibus etiã impurioribus platonici litãt: Nõnulli his inſup: partim q; nãlibus p̃ſint officijs/partim vo ne inuidia noceãt. Plato vo id nequaq̃ cõceſſerit. Quippe cũ purgande mẽtis gratia primiq; dei uenerationẽ dũtaxat ſacra iubeat facere. ¶Affirmat aũt ciuitatez legibus ꝓſilio diuino utẽtẽ fore felicẽ. Addit ad felicẽ tuz ciuis tũ ciuitatis vitã id maxime ptinere: ut nec alijs iniuriã ferateneq; afficiat iniuria. Utrũq; vo vtute ꝓſeq; poſſe. Ac ne ciuitas afficiat iniurijs/ſtatuit ſacrificia/ in qb⁹ ⁊ diuinũ auxiliũ ipetret/ ⁊ ludi q̃dã ſolẽnes feſtiuiq; frequẽtent bellicas pugnas q̃ maxime imitantes. Quib⁹ exerceri vult ad pugnã taz feminas q̃ mares: ⁊ in ſingulis q̃dẽ tã ſiniſtrã manũ q̃ dextrã: ut ⁊ citas ex utroq; ſexu eque utili itegra ſit: ⁊ q̃libet ex utraq; manu pariter utili/ſit itegerrim⁹. Inter hec notabis q̃ deteſtet auaritiã ob id maxime ciuitati noxiam/qõ pprijs vilibuſq; lucris occupatos aios a publice ſalutis cura deterqueat. Notabis iterũ quãta cautiõe muſicã choreas/poeſimq; in ſacris bellicijſq; ludis admittat. Deinde ſolũ illud impiũ legitimuz eẽ pariter atq; tutũ: in quo uolẽs uolẽtib⁹ impat. At qm̃ in iuuenilius ludor cetib⁹ ſepe amores icidũt/ ⁊ ij q̃dẽ turpiſſimi/ iccirco his diligẽtiſſime precipit occurrẽdũ: q̃uis ex pte iã occurrerint/ubi aurũ ⁊ argẽtũ ciuib⁹ ſubſtulit/ ⁊ in laborib⁹ aſſiduis educauit: ⁊ oculis iudicum mores ubiq; circũſpiciẽtiũ ſubiecit aſſidue oẽs/maxime iuuẽtutẽ. Que q̃dẽ tria eẽ remedia cenſet aduerſus laſciuie ⁊ petulãtie morbũ admodũ ſalutaria. Occurrit ⁊ quarto quodã p̃ti remedio: ut videlicet ab audito rib⁹ legũ magiſtratibuſq; fama quotidie diuulget: per quã cũcti cõi ꝓſenſu cõſueſcãt exiſtimare/ ꝓcubit⁹ cõtra nãz/nõ min⁹ turpes eẽ nec minori apud deũ odio hẽri/ q̃ ꝓcubitũ iter filios ⁊ parẽtes. Putat vo Plato coꝭ fame ꝓſẽſum mirã ad mores hẽre potẽtiã. In his audies feliciter eũ viuere/qui ſupat uoluptatẽ: ifeliciter qui ſupat. Audies ⁊ ꝓceptũ ad abſtinẽtiã maxime ſalutare a Paulo apoſtolo ſummope cõprobatũ ut ſi athlethe corpee victorie ſtudio uoluptatib⁹ abſtinẽt/multo magis oẽs gratia victorie ad aiũm ptinẽtis debeãt ſiſiter abſtinẽ. Preterea geminã eẽ beniuolẽtiam. alterã q̃dẽ mor ſiſitudine/alterã vo ex quadã idigẽtia ꝓcreatã. Et utrãq; cũ fit uehemẽtior/amorẽ cogminari. Amorẽ quoq; quãtũ ad ꝓpoſitũ ſpectat triplicẽ. Aut enim pulchritudinẽ animi/aut corpis tm / aut utriuſq; ſimul amari. In his ꝓſidera q̃ caute in legib⁹ ferẽdis icedat. ut qui nõnunq̃ in dialogis honeſto forme corpee amatori nõ nihil idulſerit/hic tñ nihil idulgeat. Nempe corpis ſolius amorẽ euidẽter exterminat. Utriuſq; vo ꝓiũcti q̃uis moderatũ in legib⁹ nõ audet admittẽ. Solũ deniq; erga aiuz ſolũ manifeſte appro bare videt. Luz vo hoies deprauate nature ſui dños eẽ negat: nec iniuria. Quiſq; enim a rõne diſcedẽs/rationalez hois dimittit naturã/nimirũ ⁊ libertatẽ que

rōnis munus est/simul amittit:neq; tñ amittit culpaz
dñ quasi delinqt impulsus:qppe cū ipsemet causaz ne
cessitati eiusmodi dederit.hoies aūt his ꝟrios.i.itegre
nature appellat eos:qui deum colūt.Et iter humana
maxime oium timēt ifamiā:nec corpis ullius.ſ.uel sui
uel alieni/ſz animi moꝝq; pulchritudinē diligūt.Nō
aūt in supiorib⁹ dixit/officiū eē dei/eiusmodi delictis
obsistere/si ab eo hec ordinari possent/sic accipe / ut
dei naturarū ordinatoris ꝓpriū sit:que ab ordine nāe
collapsa sunt/in ordinē restituere:pſertim cū multoꝝ
opinio sit aiam in eiusmodi scelera/nō tā sensib⁹ q̄ de
monib⁹ qbusdā instigātib⁹ uel ab initio corruisse.Ubi
vo ait/si ordinari a deo possent/nō de diuina potētia:
ſz humana diffidit/pōt q̄dē deus quantū in ipso est or
dinare:sed nō tā facile ordinari homo pōt. Posset ⁊
deus cogere/si modo uellet necessario trahere/quem
vult modo quodā libero ducere. Mox etiā de cōuiui
is que inter solēnia sacra ludosq; celebrātur/mētionē
facit. Itē ex puiuꝰ de victu legibusq; ad hūc ptinenti
bus. Oportune vo post educationez animi/legesq; ad
hāc attinētes/ad corporis nutrimentū legesq; eiusmo
di iam descēdit. Tū de agris/terminis/aq̄s/fructibus
pecoribus atq; pascuis silibusq; leges tradit:Ubi vo
de terminis loquens puaricatorē terminoꝝ puniri di
cit ab ioue cōtribuli atq; hospitali/ioue vnū intellige
ꝟtribulis pariter ⁊ hospitis curatorē.Et qñ statutos
lege terminos ꝓterire/⁊ alienū sibi dñiū usurpare/su
perbie ꝓpriū est:iccirco dicit iouē ad hāc iniuriā ulci
scēdā excitari/atq; isurgere cū plūs inimicissimis/q̄si
dicat deū cōtra supbos nō tam ut iudicē q̄ ut hostem
ulctorēq; insurgere. Post vo multas cōstitutiones in
quit ad seniorē pīm non ptinere / minimas quasq; le
ges accurate describere:pſertiz que ad lites rerumq;
ꝓtroversias ptinēt.Sz de rebus q̄dē externis paucas
quasdā cōsq; leges adducere quas in minima queq;
iuris derivēt interptes:de moribⁿ aūt ⁊ animi discipli
na ad vnguē diligētissime ptractare.ac oum de uarijs
opificib⁹ vba facit/tria de his pcepta tradit admodū
memorāda. Primū q̄dē nullū ciuē.i.publicis aliquan
do muneribⁿ pfuncturū/ullo debere opificio occupa
ri:neq; etiā eius seruū.Quippe cū ars rei.p.gubernā
de lōga exercitatione multisq; doctrinis indigēs inte
grū sibi hoiem uēdicet.Secūdū vo/neminē artes ou
as uel studia exercere uel debere uel posse.Tertiū de
niq; / artificē nō decere alterius artis opifici pſidere.
Uetat prudēter ⁊ exportare ciuib⁹ necessaria/⁊ ipor
tare supflua/⁊ in primis cauponari/pſertiz quest⁹ gra
tia.Tum urbis partes vicosq; ac tēpla ⁊ foros ouode
cim digerit:forisq; tā sobrias q̄ diligētes leges iponit.

Octauus Legum.

Sequit deinceps ut leges de solennitati
bⁿ per delphica oracula sanciam⁹/que
sacra qbusq; dijs sacrificare feliciter ci
uitas debeat. At qñ/⁊ quot numero sa
cra facere oporteat/forte nostrū est nō
nihil lege sācire. CLI:Fortasse numerū
ATHE:De numero igit ꝑmo dicam⁹:Quez ego tre
cētoꝝ ⁊ sexagintaq̄nque eē oportere cēseo : ut vn⁹ ali
quis semp ex magistratib⁹/deoꝝ alicui/aut demonū/
pro ciuitate/pro seipsis/pro reb⁹ suis sacrificet. Inter
pretes vo ⁊ sacerdotes tam viri q̄ mulieres/uatesq;
vna cū legū custodibus ꝯgregati ea ordinēt que in
his legū lator necessario deliquerit. Nā derelictoꝝ
cognitores/istos esse oportet. Lex ergo videbit/ut
duodeciz solēnitates dijs duodecim/qbus singule
tribus cognominant/ciues pagāt:dijsq; ipis sacra
per singulos mēses faciant:choros pterea ludosq;
musicos ⁊ certamina gymnica/ put dijs singulis ⁊
tpibus ꝓuenit. Erūt aūt solēnitates distincte/ut cō
stet/quas sine viris/⁊ quas nō agi oporteat. Terre
striū quoq; celestiūq; deoꝝ/ceterorūq; qui hos se
quunt solēnitates miscēde nō sūt:ſz sepande in duo
decimo mense:qui plutoni dicat⁹ est/ut legitime ce
lebrent. Nō eniz abijciēdus bellicosis hoib⁹ is de⁹
est/ſz colēdus/tanq̄ generi hoium semp optimus.
Naz aie corpisq; ꝓiūctio/nullo mō melior est q̄ so
lutio/ut ego serio loquēs affirmo. Preterea q̄cūq;
sufficiēter hec distincturi sūt illud cogitare oino de
bēt/nostrā hāc ciuitatē talē eē/q̄lis mō ⁊ ocio tpis
⁊ necessarioꝝ copia ⁊ libtate repiri nō possit. Ue
rū oportet ipsam pinde atq; hoiem vnū bñ viuere
Feliciter aūt viuētib⁹ hoc necessario iesse in p̄mis
oportet/ut nec ipsi alijs/nec alij ipsis iniuriā iferāt.
Quoꝝ alterū nō est admodū difficile. Alterum vo
ut nulla possis iniuria ledi:difficilimū:nec pfecte id
q̄si q̄ aliter assecq̄ pōt/q̄ ut pfecte bon⁹ efficiat: Idē
est ⁊ in ciuitate:nā si bona erit in pace vitā ager:sin
aūt prava/⁊ intestinis seditionibus ⁊ externis bel
lis assidue ifestabit. Cū hec ita ferme se hēant:non
belli tēpus expectādū:ſz in ipsa pace ciues ad rem
bellicā exercēdi. Ergo ciuitas nisi mente capta sit/
singulis mēsib⁹ bellicas vires expiet/nō min⁹ vno
die:ſz pluribus etiā/ put magistratibus ipsis vide
bitur:viri simul ⁊ mulieres ⁊ pueri:nec hieme/nec
estu vitato:ut parati sint oēs/q̄cūq; vniuersū quo
dāmō educere populū magistratib⁹ visū fuerit:ad
idq; ludi etiā ꝓueniētes vna cū sacrificijs excogitā
di:ut pugne quedā solēnes festiveq; fiāt bellicas pu
gnas q̄ maxime imitātes. Et victoribⁿ pmia laudes
victis ꝓra vituperationes fiāt/ put singuli/⁊ in certa
minib⁹ ⁊ in omni vita se gesserūt. Sic optim⁹ dsq;
laudib⁹ efferat:⁊ vituperatione ꝺni⁹ deprimat. Nec
oēs harū rerū poete sint:ſz pmū/qui nō pauciores
q̄ dnq̄ginta annos nat⁹ sit. Deide qui nō solū poeti
cā musā sufficiēter possideat/uerūetiā pclarū ⁊ insi
gne aliq̄d fecerint. Eoꝝ ergo qui boni viri / hono
req; digni sunt in ciuitate:⁊ res pclaras gesserunt/
poemata etiā si min⁹ musica sūt/decātent. Cui⁹ rei
iudiciū/puerili doctrine ꝑposit⁹/ceteriq; custodes
hēbāt legū. Ni ꝓbis viris honorē hūc tribuāt:ut so
lis libertatē in musis pstēt:ceteros vo ꝓhibeāt. Ne
mo igit audeat musā/hoꝝ iudicio nō ꝓbatā canē:
etiā si thamire orpheiq; hymnis sit suauior. Sz ca
nant poemata sacra:que iudicio approbata/dijsq;
dicata sūt. Uiroꝝ quoq; bonoꝝ poemata/qb⁹ lau
dant vituperantq; aliq̄:⁊ moderate id facere iudi
cata sūt. Hec eadē de militia ⁊ de libertate poetica
iudico mulieribⁿ ⁊ viris siliter faciēda. Sz oportet
legis latorē secū ita plerūq; loq̄. Cedo in ciuitate in
stituēda/q̄les ciues educare studeo. An nō certami
nū maximoꝝ athletas:qb⁹ inumeri sūt aduersarij
Prorsus/ita recte q̄libet rñdebit. Si ergo pugiles
aut pācratiastas/aut alios silēs educarem⁹/ita ne
in ipm

in ipm certamẽ educerem⁹:ut cũ nullo antea vnq̃ pugnauerint:Uel si pugiles eẽm⁹/nõne plurib⁹ añ dieb⁹ pugnare didicissem⁹/oĩa facientes / qb⁹ in uero certamie ubi ad victoriã prẽdit/uti oporteat:q̃ pxime ad id qõ simile est / accedẽtes pro cestibus annectẽtes speras ꝛ pilas/ut vulnera ꝛ iferre ꝛ vitare p̃meditatiõe discerem⁹. Qõ si nulli/quibus cũ exerceri possemus/socij nobis darẽtur:nũquid stultorũ ueriti risus nos cõtineremus/quin in aie simulachrũ ex aduerso ad qõ exercitatio fieret / suspẽderemus:Ac si nec aiati nec aĩa carentis aduersarij copia nobis esset/nõne ipi soli ad vmbrã pro priã pugnaremus:An id aliud quicq̃/manuũ huc ꝛ illuc flexus/ꝛ preparatio huiusmodi excogitata est:CLI: Ad nihil aliud ferme q̃ ad hoc ipsum. ATHE: Quid igit / ciuitatis pars que militie studet:An petius q̃ certatores huiusmodi preparata audebit ad certamen maximũ deuenire/pro vita/ pro liberis/pro rebus suis/pro patria pugnatura:Nõ ergo uerebit legis lator/ne gymnasia hec inuicẽ aliquibus ridicula videantur.sed lege statuet/ut res militaris agat maxime:quotidie quidẽ minori exercitatione sine armis: choros oẽmq̃ gymnasticã ad hec inducẽs/ꝛ cõcitãs: maiore vo nõ rarius q̃ semel in mẽse:ut certẽt singuli ad capiẽda uel retinẽda loca ꝛ insidias:oẽmq̃ rẽ bellicã imitẽtur:ꝛ pila se exerceãt/undiq̃ se uertẽtes/ac telis utãtur ad uera ꝛ piculosa tela q̃ proxime accedẽtibus.ne oĩno absq̃ timore ludus huiusmodi iter ciues agatur sed formidinẽ inferat: atq̃ ita qui magno sunt aĩo quodãmõ ignauosq̃ ostẽdat:ut his honores/ illis obprobria/ut puenit/tribuant. ꝛ hac ratione ciuitas ois per totã vitã ad ueruz certamẽ utiliter preparet.Siquis aũt cede inuolũtaria in his certaminib⁹ moriet / qui iterfecit lege expiatus mũdus sit in posterũ. Putare enim debet legis lator/paucis ita mortuis hoibus/ceteros nõ deteriores futuros.Timore vo in oibus his extincto/nihil amplius se inuẽturũ/quo a deterioribus meliores discernat.qõ ni fiat/multo mai⁹ ciuitati malũ est q̃ illõ. CLI:Cõcedimus hospes ita hec eẽ lege sanciẽda / ꝛ uniuerse ciuitati agẽda. ATHE: Nunquid causã nũc oẽs cognoscimus:ob quã modo in ciuitatib⁹ chorea talis atq̃ certamẽ nusq̃ ferme: nisi parum admodũ fiãt.An propter multitudinis legũq̃ latorum ignorãtiã ita fieri affirmabimus:CLI: Forte. ATHE: Nequaq̃ o beate clinia: Sed due huius rei sufficientes cause sunt.CLI:Que nam:ATHENI:Una q̃dẽ qõ diuitiarũ cupiditate/ceteris oib⁹ neglectis/solũ modo rẽ priuatã curamus. Ad idq̃ incũbens ciuiũ aĩus/nulli prsus nisi pecunijs quotidie cumulãdis dare opaz põt. Nã artes ꝛ studia que ad lucrũ cõducũt libentissime cõplectunt oẽs/ cetera spernunt.Hec igit vna causa est/ne ciues id aut aliud quicq̃ honestũ bonũq̃ officiũ curẽt. sed insatiabili auri ꝛ argẽti cupiditate/ꝛ honesta pariter ꝛ inhonesta artificia cõplectant/ꝛ qõuis agãt / seu fas siue nefas id habeatur / ut pecunias cumulẽt: q̃bus subministrãtibus ueluti pecora/uentri ac ueneri seruiãt.CLI:Recte dicis. ATHE: Hec inq̃ vna sit causa: qua fit ut nec aliud q̃cq̃ pclare neq̃ rẽ bellicã sufficienter ciues exerceãt.Sed qui natura modesti sunt ad mercaturã/nauigationez/ viliaq̃ ministeria puertant:qui viriles ꝛ generosi/ad furta/ latrocinia/sacrilegia/insidias/sceleraq̃ tyrãnica:qui cũ bene a natura cõstituti fuerint/infelices tñ hac cõsuetudine euaserũt.CLI:Quomõ istud ais:ATHENI: Immo cur nõ eos oino ifelices appellẽ:qui fame cogunt per oẽm vitã suam aiam cruciare:CLI: Hec utiq̃ vna causa est:alterã vo causam hospes/quaz dicis:ATHE:Recte cõmonuisti.CLI:Ergo ut ais hec est vna perpetua ꝛ inexplebilis diuitiarũ cupiditas: qua occupati singuli/ꝓhibent rẽ bellicã/ut decet/curare.Sed alterã iã expone.ATHE: Nũ uobis videor q̃ ad alterã desit facultas in hac nimiuz imorari:CLI:Non ita:sed odio percitus videris hos mores hoiuz ad quos sermo hic incidit/magis q̃ deceat insectari.ATHE: Optime o charissimi me nunc increpatis.Quare qõ sequit audietis:CLI:Dic tantum. ATHE:Causaz equidẽ esse assero gubernationũ genera illa/de quibus sepe iã diximus/popularẽ gubernationẽ/paucoq̃ potẽtiã/ꝛ tyrãnidẽ. Nulla certe potestas huiusmodi/res publica est:sz seditiones appellari oẽs rectissime pñt. Nulla enim uolẽtibus uolens sed uolẽs nolẽtibus semp vi aliqua oñatur. In quib⁹ cũ princeps subditos timeat/nec bonos/nec diuites/ nec robustos/nec fortes/nec oino bellicosos sponte vnq̃ fieri patiet.De due oiuz quidẽ quodãmõ/horq̃ certe precipue cause sunt. Quas utraspz res.pu.hec cui nũc leges damus/effugisse videtur. Nã ꝛ in ocio maximo est/ꝛ penitus libera:ꝛ ex his legibus hoies pecuniarũ cupidi minime fiũt. Ideo uerisimile est:ut hec sola oium que nũc sunt rerũ pub.disciplinã belli cã/ludũq̃ simul/de quib⁹ recte disseruimus / suscipe possit.CLI: Probe. ATHE: Deinceps de oib⁹ gymnicis possumus certaminib⁹ dicere ut his p̃mia ponãtur/que ad bellũ cõducũt/cetera dimittant.Sed que ista sunt/a principio recẽsenda sunt/ꝛ legib⁹ sanciendа/ꝛ primo que ad cursum uelocitatẽq̃ ptinẽt. Nonne:CLI:Dino faciẽdũ. ATHE:Dium igit maxime agilitas corpis/altera pedũ/altera manuũ/ad belluz ꝓducit.ad fugiẽdũ quidẽ insequẽdũq̃ pedũ/in pugnãdo aũt luctãdoq̃/manuũ robore indigẽs. CLI:Certe. ATHE: Neutra tñ absq̃ armis/magno usui est. CLI:Uere. ATHE:Stadiũ ergo cursurũ/quẽadmodũ nũc in certaminib⁹ fit/p̃co primum uocet. Ille vo cũ armis ingrediat. Nã nudo absq̃ armis certatori p̃mia nos minime ponimus. Primus igit/stadiũ cursurus/armat⁹ ingrediat.Deinde qui diaulũ.Tertius qui eqs.Quart⁹ qui dolicũ.Quint⁹ qui leuiori armatura ornatus:quẽ primũ sexaginta stadioz spatio ad aliqd tẽplũ martis peruẽturũ imitemus.Alius etiam grauiore armat⁹ armatura/breuius ac planius spatium cursurus.Alius sagittarius omni arcuum ornatu munitus/cẽtũ stadia per mõtes uariãq̃ regionis naturã ad apollinis dianeq̃ tẽplũ certans pueniat.Certamine igit cõstituto/quousq̃ ueniãt/expectabimus: ꝛ victoribus singulis premia dabimus.CLI:Recte. ATHENI:Tripartito hec certamina distinguamus Unũ puerorz.Alterũ imberbiũ.Uirorz tertiũ.Et imberbibus quidẽ duas cursus de tribus/partes ponemus.pueris harũ dimidias.Hi cum sagittarijs / ceterisq̃ armatis cõcertẽt.Feminis vo/puellis q̃dẽ nõdũ pubescẽtibus/nudis stadiũ ponemus / ꝛ diaulum ꝛ

equestrē ꝛ dolichū:que in ipso cursu cōcertent. ultra vo tertiū ac decimū etatis annū donec nupserint nō lōgius vigesimo nec breuius decimo atq octauo ad certamē cursus descēdāt: que quidē cōgruo utant ue stitu. Hec de cursu ꝛ virorū ꝛ mulierū dicta sint. Ad robur vo augēdū/luctationis similiūq loco:que nūc habent grauiora capiātur. Et vnius ad vnū duorum ad duos ꝛ usq decē ad decē armis pugna fiat: Que vo quotq facere aut nō pati victorez oporteat: sicut modo in palestra determinatuz est a pfectis luctatio nū/quid sit bene aut nō bene luctātis opus: Ita ꝛ in his armorū certaminibus piti inducēdi sunt/ ut lege sanciāt/quid aliquis nō patiēs aut quid faciēs vincat ꝛ victū similiter quis nā ordo discernat. Eadē hec de feminis quoq ad etatē usq nubilē/lege sancita intel ligantur. Peltastica vo vniuersa pugne paneratiacę opponat:certeturq arcu/pelta/lāceis/ lapidūq manu ꝛ funde ꝓiectione. Et qui se optime in his quoq gesserit huic lege honorez victorie tribuant. Nūc de equorū certaminib⁹ videamus. Equoruz usus in creta magnus nō est. Quare necesse est studiū in nutriē dis equis / certādoq cū eis minori cure cretēsib⁹ eē. Nā currus quidē nemo uestrū tenet. neq in hoc opera ponere p̄clarū eē ducitis. Cū igit cōsuetū id nō sit certatorez huiusmodi lege statuere/demētis eē videtur. Solis aūt equis/pulliscq anteq cognitorez ꝓduxerint: ꝛ medijs pfectiscq equestrē ludū pro regionis natura tribuere licet. Huiusmodi ergo certamen ꝑm legē sit:in eoq iudiciū magistris equitū ꝛ tribunis tā de oi cursu equorū/q̄ de his qui cū armis descēdunt cōmuniter tribuat. Nō armatis vo/neq in gymnastici s ludis/neq hic certamē ꝓmiūq imponimus. Sed nō est crete inutilis: qui sagittā aut iaculum ex equo ēmittit. Quapropter in hoc etiā ludēdi gratia cōtentio ꝛcertatioq habeat. Ad hec aūt legib⁹ femine cogēde nō sunt. Uerū si prior disciplina cōsuetudineq puellas virgineśq natura concitat ad hec:facitq ne abhorreāt admittēde sunt. Sed de exercitatione disciplinaq gymnastica:siue que in certaminib⁹ exeq̄mur seu que sub magistris quotidie exercemus/satis iā dixim⁹. De musica etiā maiori ex parte. At vo verba ꝓdis.i.carminū cātoribus: deq his qui eos sequūtur/ꝛ de cōtētione chororū / quotcūq necessario solēnitatib⁹ dīs demonibusq cōstituūtur / statutis diebus mēsibusq ꝛ annis / hec oīa quomō disponenda sint/ꝛ si per tres aut etiā per quinque annos fieri debeāt cōsilio deorū intelligent/agēturq. Tūc vo certamina musice vicissiz fiēt/prout athlete ipi ꝓmiorū declaratores: ꝛ doctor iuuenū/legumq custodes qui in his ferēdarū legū auctoritatē hñt/vna cōgregati/hec ordinauerint. Ui namq ꝛ qñ/ꝛ qui/ꝛ quibuscum singula certamina in oib⁹ choris chorcisq exercere debeāt/ordinabunt. Qualia vo singula hec quo ad orationem uel cātus uel harmonias numeris saltationibusq mixtas /esse debeāt/sepenumero a primo legū latore est dictū:quē posteriores sequētes/ut singulis sacris tēporibusq conueniet/ita certamina queq distribuēt:festosq dies statuēt ciuitati. hec quidē ꝛ cetera talia/nec intellectu difficilia sunt:quo pacto sint legibus ordināda/neq si hoc uel illo modo cōmutent: multū ꝓsunt ciuitati/uel obsūt. Sūt aūt nōnulla plurimi faciēda:que psuadere ita difficile est/ut dei maxime opus hoc eē videat:si ab illo possent constitui. Nūc aūt audacis alicuius hoīs opa indigēt: qui libertate dicēdi maxime fret⁹/que ciuitati ciuibusq optima fore cēset/ita statuat/ut corruptos ciuium alios ad decentē habitūq legūq obſuātiā reuocet dū ardētissimis eorū cupiditatibus aduerset. oiq etiā auxilio cārēs / solā solus rationē secutus non uereatur. CLI: Quid nam dicis hospes: Hoc enim nō intelligimus. ATHE: Uerissimile est. Uerum conabor planius dicere. Nā cū disciplinā ipsam vite aiaduerterē/videreq adolescētes ꝛ adolescētulas inuicē humaniter cōuersari. timui ut par est/consideras qua in re quispiam ea ciuitate utat: ubi adolescentule adolescentuliq delicati sint: qui non magnis ouissimisq laboribus / quibus libido petulātiaq extinguit/domiti sint: sed festis diebus/sacrificijsq ꝛ chorīs oēs plurimum uacēt. Quō igit in hac ciuitate ab illis cupiditatib⁹ abstinebūt: que multos in extremū duxerūt ꝛ ita ut ratio que abstinere impet/lex efficiat: profecto si leges supiores/ multas a nobis pellūt cupiditates/nihil miruz est. Nam institutio illa qua nimie diuitie ꝓhibent/ nō parū ad tēperantiā confert: ꝛ disciplina illa ois supra a nobis exposita leges ad hec cōmodas habet Preterea ꝛ principū oculi coacti nō alio intueri/ sed semp adolescentiā obseruare/ceteris quidē humanis cupiditatib⁹ modū adhibēt. Sed adolescētulorū adolescētularūq cōtra naturā amores ꝛ virorū pro feminis ꝛ mulieruz pro viris abusus/vnde innumera hoibus ꝛ priuatim ꝛ publice mala secuta sunt/quomō aliqs euitabit: ꝛ qō in singulorū piculis remediū inueniet: Uino difficile id est o clinia. Nā in ceteris quidē multis vniuersa creta lacedemoniaq nobis ad leges ponēdas a multoꝝ moribus alienas ualde opitulant: sed quo ad mores ptinet aduersant dissentiūtq oino. Cūm siqs naturaz secut⁹ legē ante laiū illā posuerit/nō dimittens maribus pro feminis abuti /testēq bestiarū naturā citauerit: in quibus mares inter se ueneri opam non dēt/qr ꝛz naturā id minime sit/uerisimili forsan ratione utet: uestrisq ciuitatibus nō cōsonabit. Accedit ad hec qō minime id assequet: qō a legis latore semp est obseruādū. Semp enim obseruari oportet quid ad virtutē cōducat qō lege sancitur: ꝛ q̄d nō. Age vo si id honestū aut nō turpe nunc lege statui assentimus/q̄d nā ad virtutē ꝓderit: utrū impsua si aīo fortitudinis habitū: an in eis qui persuasi/tē perātie spēm generabit: Uel hec quidē nullus vnq̄ ꝛz potius horz ꝓtrariū credet. Quippe uoluptatibus seruiētis/nec resistētis q̄sq mollitiē vituperabit In eo vo qui feminas imitat/nōne muliebrē ipam imaginē q̄libet improbabit: Quis igit hoium hoc cū tale sit/legibus sanciet: Ferme nullus: qui ueraz in mēte legē habuerit. Quō ergo uerū hoc esse dicim⁹: Amicitie utiq cupiditatis: amorūq naturaz ꝑsiderare necesse est: siqs ista recte sit inspecturus. Nā cū ipsa duo sint/ꝛ tertia ex ambob⁹ spēs/vno cōprehēsa noīe: dubitationē oēz ꝛ tenebras faciūt. CLI: Quō: ATHE: Amicū enim sīle sīli virtute ꝛ equale equali asserimus. Amicū rursus egenū diuiti/q̄uis genere cōtrariū sit. Ān vo utrūq uehemētius fuerit amorem nūcupamus. CLINIA: Recte.

ATHE: Amicitia que a contrarijs ꝓficiscit/dura est ⁊ aspa: ⁊ sepe vicissitudinē in nobis non habet. Que vo a similibus/placida: cōmunisq; per vitaz. Ubi vo ex utrisq; cōponit benivolentia. primo nō facile cognoscit/qd sibi uelit / qui tertio hoc amat amore. Deinde ab utrisq; in ꝛia tractus ⁊ ipse qd faciat/dubitat: cū ab altero/etatis uti flore iubeat/ ab altero ꝓhibeat. Nā qui corpus amat: eiusq; forma quasi fructū quēdā esuriēs petit/is satiari dum taxat querit/nullūq; aio amati ꝓbet honorē. Sed qui minus de corpe curat/ ⁊ aio ꝓsiderat potius q̄ desiderat/cum ipsuz/ut decet aium diligat: corpis usum petulātia ⁊ cōtumelia arbitrat: cūq; tēperantia/fortitudinē/magnificētia/ ⁊ prudentia uereat ⁊ colat/cum casto amico castus viuere uolet. Amor aūt ex utrisq; his cōpositus / ipse est quē modo loco tertio ponebamus: Quz ergo tres sint amores/ utrū oēs lege pellēdi sunt: An videlicet euz in ciuitate suscipiemus qui vtutē respicit: ⁊ adolescētē fieri q̄optimū cupiat: Duos autē alios/si fieri potest/repellemus: Nūquid aliter tibi o amice megille videt: ME: Probe admodū de his modo dixisti hospes. ATHE: Nō frustra o amice cōiciebaz tuū mihi cōsensum affore. Nō oportet aūt me nūc quid de his uestra lex sentit inqrere: sed qō admittis accipe. Clinie vo postea id psuadere conabor. Nō a nobis datū est/modo accipiat legesq; diligēter cōsiderem⁹. ME: Rectissime loqueris. ATHENI: Artē in hac lege ferēda quādā habeo/ partim quidē facilē: partiz oino difficilē. ME: Quomodo istud: ATHE: Cōstat nūc quoq; plurimos hoium quāuis iniqui sint/bene ⁊ diligēter ⁊ sponte a pulchrorū cōiunctione sese abstinere. ME: Nū id fit: ATHE: Nū frater aut sororz eximia pulchritudine alicui sit/a filio quoq; filiaq; lex eadem/quāuis scripta nō sit/sufficiēter repellit: ꝓhibetq; ⁊ manifestū ⁊ furtiuū istorū cōcubitū. Immo vo facit/ne cupiditas quidē ulla rei huius vulgus aggrediat. ME: Uera narras. ATHE: Unuz ergo uerbū atq; breuissimum oēs huiusmodi uoluptates extinxit. ME: Quid illud: ATHE: Qō fas nihil horū eē dicitur: sed apud deū odio haberi: ⁊ turpiū oium eē turpissima. Causa autē nōne hec est: Quia nemo aliter p̄dicat: sed statiz ab ineūte etate ⁊ loco simul ⁊ serio dictā ⁊ sepius in tragedijs hec eadē audiūtur. Quādo uel thyestē uel edipodē uel machareū mortē sibi debitā sceleris penā conscivisse propter huiuscemodi uenerē narrāt. ME: Recte istud dictū est. Mirā eniz fame potētiā nouim⁹: qñ nemo aliter q̄ iubeat lex ne respirare qdē audeat. ATHENI: An nō recte dictū est a nobis: qō uolēti legis latori cupiditatē aliquā earū que uehementer sibi subigunt hoies/rationi subicere/facilis cognitu modus est: Quippe si famā huiusmodi/apud oēs seruos ⁊ liberos/masculosq; ⁊ feminas/ ⁊ vniuersaz ciuitatē quasi sacrū quiddā dicauerit/ firmissimaz istā legē efficiet. ME: Ita ꝓrsus. Qua vo rōne id assecq; poterit ut libēter idē oēs p̄dicēt. ATHE: Pro be obiecisti: Ideo eniz a me dictū est/artem me ad hāc legē hēre: ut sm naturā ad ꝓcreationē uenere hoies utant. Abstinēdū igit a maribus iubeo. Nā qui istis utunt/genus hoiuz dedita opa interficiūt in lapidē seminātes/ubi radices agere qō serit nunq̄ poterit. Abstinēdum quoq; ⁊ ab agro illo femineo/ ubi semē germina nolit ꝓducere. Hec lex si perpetuo in alijs/sicut in necessitudine paterna cōseruabit/in numerorū erit bonorū causa. Nā primo sm naturaz statuta erit: Deinde ab oi amorū rabie atq; furore/ adulterijs/potusq; ⁊ cibi nimio luxu repellet. Uxoribus quoq; viros cōciliabit: ⁊ alia plurima pariet bona: si apud quenq; fuerit stabilita. Sed forsan si uehemēs aliquis iuuenis / multo spermate plen⁹ hāc legē ferri audierit/improbabit ꝓtinus: ⁊ alta uoce clamabit/ipossibilia stultaq; a nobis lege sanciri. Qō q̄dez cū considerarē/dixi artē me hēre: quodāmodo facilimā/quodāmodo etiā difficilimā/ad legē hāc obseruandā. Facile namq; intellectu est: quomodo id possibile est. Nā cū apud oēs legitima hec sentētia dedicata fuerit: alios oēs domabit: efficietq; ut metu latis legib⁹ pareāt. Sed eo iā res puenit: ut nunq̄ effici posse videat: sicut nec cōiuū quidē studiū credebat ab vniuersa ciuitate perpetuo posse obseruari. Et tamē apud nos re ipsa fieri videt: qō inter mulieres nec in ciuitatibus quidē uestris fieri posse putat. Hac eq̄dē ratione ꝓpter huius incredulitatis vim difficilimuz esse dixi hec utraq; lege seruari. ME: Et recte quidē. ATHE: Qō aūt supra vires humanas non sunt/sed fieri possunt/vultis ut uerisimilē quādā rōnez uobis exponā: CLI: Cur nō: ATHE: Utrū facilius q̄spiaz a uenereis abstinebit: uoletq; ordinē his ipositū moderate seruare: cū bene ex prudēti aliqua diligentia corpus affectū fuerit: An cū cōtra: CLI: Multo magis cū bene atq; ex arte. ATHE: Nū igit de tarētino Icco nō audiuim⁹: qui propter olympica aliaq; certamina: artificioso circa hec studio: tēperantiā simul ⁊ fortitudinē ai cōsecutus: nullā vnq̄ in toto exercitationis sue tempore venerē cognouit. Idem quoq; de Chrisone astylo ⁊ diopnmpo alijsq; q̄ plurimis fert: q̄q̄ o clinia multo peius aios bonis artibus excoluerant/q̄ tui meiq; ciues. corpib⁹ certe multo magis vigebāt. CLI: Uera narras: qō a priscis ita ab athletis facta hec fuisse p̄dicant. ATHE: Illi igit ut in luctando ⁊ currēdo ceterisq; huiusmodi vincerēt alios ab ea uoluptate que beata vulgo existimat / abstinē uoluerūt: Nostri adolescētes victorie causa lōge prestātioris/nō poterunt: quā nos carminib⁹ fabulisq; ⁊ soluta oratione ⁊ cātibus eē optimā statiz ad puerorū aures p̄dicabimus/ ⁊ ut uerisimile est oblectādo persuadebim⁹. CLI: Quā victoriā dicis: ATHE: Ut uoluptate inq̄ victa feliciter viuant: victi aūt ptra. Pretera mei⁹ ille/ne qō minime fas est/cōmittat / nōne ad idē potissimū cōferet: ut ea videlicet superent: que alij q̄ uis deteriores/supasse dicunt: CLI: Consenta neū id quidē. ATHE: Postq̄ huc in lege hac ferēda deuenimus/ ⁊ ppter multoz prauitatē in dubitationez incidimus/audacter iā manifesteq; dicamus/nō oportere ut ciues nostri auibus multisq; belluis sint peiores. Permultos eniz greges ipsarū videmus integre atq; caste/anteq̄ ꝓcreādi tēpus aduenerit / viuere. Sz cū hāc etatē attigerint/mas femine ⁊ femina mari piūcte/iuste/sancteq; in ꝑma pseuerātes amicitia reliquā pagūt vitā. Oportet igit eē cos bestijs meliores. Quod si a ceteris grecis barbarisq; plurimis corrūpant/nec possint se cōtinere: cū videāt audiātq;

inordinatã apud eos uenerẽ/plurimũ posse/alteram ꝓterea legẽ custodes legũ ad ferẽdas leges auctorita tẽ nacti/excogitẽt. CLI: Quã modo ferre legẽ cõsulis si hãc nõ suscepint? ATH: Que hanc o clinia sequit? CLI: Que naꝫ illa est? ATHE: Ut q̃ maxime labori bus corpis ueneris robur ifringãt: ꝛ alio vires suas cõuertãt. Qd erit/si nõ impudenter ipsa utent. Nã si rarius ꝓpter ruborẽ id fiat: ibecilior erit domina. Clã ergo cõsuetudo ꝛ lex non scripta hec fieri suade at: cõtra aũt fieri uelut turpe dissuadeat. Turpeq; sic nõ oino agere. Sic eniꝫ ꝛ secũdo seruabim⁹ honestũ loco. Et genus vnũ hoiuꝫ / tria genera ꝓtinẽs/hoies deprauate nature: quos sui dños esse negamus: coget utiq; ne leges ꝓtenãt. CLI: Que tria genera? ATHE NI: Cultores inq̃ deoꝝ: honoris amatores: ꝛ qui nõ corpoꝝ sed ai moꝝ pulchritudinẽ diligũt. Hec quasi per fabulã dicta uotoq; similia: multũ tñ ciuitatibus omnibus si ea seruare potuerint/collatura. Fortasse aũt si deus uoluerit: duorũ alterum in amatoribus asse quemur: Uel ut nemo generosas liberasq; mulieres ꝓter uxorẽ audeat tãgere: nec ullus nothos ex concu bina suscipiat: nec infecũdos mariũ agros ꝓter natu rã ferat. Uel alterũ quidẽ oino tollemus: ne ds cũ ma ribus cõgrediat. Siquis aũt alijs mulierib⁹ cõmisceat q̃ cũ his que cũ dijs sacrisq; nuptijs domũ uenerunt emptis videlicet/uel alio quocũq; modo acquisitis: nisi viros simul mulieresq; oẽs lateat/ ifamis lege oĩ busq; ciuitatis honorib⁹ ceu peregrinus aliquis ꝑuat⁹ sit. Hec lex siue simplex siue duplex sit: de rebus uene reis amatoriisq; oibus: quas inter nos ꝓpter huius modi affectus recte uel nõ recte agimus/lata sit. ME GIL: Ego equidẽ hãc legẽ ualde ꝓbo. Clinia vo iste/ quid sibi videt/nobis aperiat. CLI: Facia o megille: cũ occasio dabit. Nũc aũt sinamus hospitẽ ulterius in ferendis legib⁹ ꝓgredi. ME: Ꝓrobe. ATHE: Sed adeo ia ꝓgressi sum⁹: ut ad cõuiuia deuenerim⁹: quã quidẽ rẽ alibi difficilẽ esse dicim⁹. In creta aũt nemo frustra existimabit fieri oportere. Quomodo autẽ: utrũ ut hic/aut quẽadmodũ apud lacedemonios: an tertius quidã modus utriusq; his melior inueniat: nec inuẽtu difficile id mihi videt: nec inuentũ cum fuerit maxime ꝓfuturũ. Enumero cõcinne ꝛ nũc cõstituta vident. Sequit nunc ut de victu/quomodo hẽri pos sit/dicamus. Victus in alijs ciuitatib⁹ multiplex ua rijsq; ex locis: maxime vo duplici ex loco in ceteris cõparat. Nã ex mari ac terra plurimis grecorũ ciui tatibus aduehit: cũ istis terra solũmodo aduehatur. Que res legũ latori facilior. Multo eniꝫ maior q̃ di midia pars legũ sufficiet. Ꝓterea cõueniẽtiores li beris hoibus leges ponent. Nau aliũ eniꝫ ꝛ mercato rũ cauponũ diuersoriũ/publicanorũ / pmutationũ fo dicinarũq; metallicarũ/ꝛ mutui fenoris/ac mille hu iusmodi leges ferre nõ admodũ cogit. Quare in ciui tate hac nostra legum cõditor his omissis duntaxat agricolis/pastorib⁹ / apũ curatoribus/ taliũq; custo dib⁹/atq; ministris leges dabit: cũ de nuptijs libero rũq; ꝓcreatione. educatione. disciplina: magistratu umq; designatione/maxima ex pte tractauerit. Nũc ergo ad leges de victu deq; ijs qui labore suo ipsum parant/uenire necesse est: ꝛ agriculture leges primo ponãtur: primaq; terminalis iouis hec. Nemo fines atq; terminos terre moueat: nec ciuis vicini nec fini timi pegrini/si agri extrema possideat sed putet id esse uere qõ fert/hic imobilia mouet: malitq; vnus quisq; saxũ ingẽs mouere / q̃ paruũ lapidẽ iureiu rando a dijs firmatũ quo amicitie ꝛ inimicitie ter minẽtur. Alterius eniꝫ iuppiter ꝓtribulis alterius hospitalis/est testis: qui hostili ꝑlio semp isurgũt. Qui legi obtempat: indẽnis utiq; sit. Qui eã despe xerit/duplices penas luat: primo quidẽ deo vindi ce/deinde lege: que iubet ut nemo spõte vicini agri terminos moueat. Eũ vo qui mouerit quicũq; uo luerit ad agricolas deferat. agricole ad iudictũ du cãt: a quo dãnatus utpote terminoꝝ clã viq; turba tor/reddat/patiaturq; / ꝑut iudices iudicauerint. Multa deinde paruaq; dãna in vicinia sepius fa cta/magnas inimicitias pariũt/ vicinitatẽ difficilẽ ꝛ amarã reddũt. ꝓpterea caueat vicinus ne vici no noceat/cũ in alijs tũ uel maxime in agris colen dis. Nocere nãq; nõ difficile: sꝫ cuiuslibet hois est prodesse vo nõ cuiuslibet. Quicũq; vo fines egres sus/vicini coluerit agros damnũ restituat: ꝛ impu dẽtie atq; illiberalitatis penas luat: duplũq; loco mulcte ipi deponat cuius agrũ coluit. Cognitores vo ꝛ iudices cẽsoreseq; huius rei agrorũ curatores sint. In maioribus quidẽ ut supra dictũ est/vniuer sus duodecime partis ordo: in minorib⁹ vo/qui cu stodijs ꝑsunt. Siquis pascuis noceat/illi cõsidera tis dãnis iudicẽt atq; condemnẽt. Si aliena exami na quis ꝑsequit: atq; era pulsans delectatiõe apes ad se trahit/damnũ restituat. Siquis ignẽ in mate riaꝫ sic imiserit/ut vicino non caverit/prout magi stratibus videbit/cõdemnet. Similiter qui in plan tãdo mẽsurã vicini agri nõ reliquit / ita plectat/ut a pleriseq; legũ latoribus sufficiẽter est dictũ. Quo rũ legib⁹ uti debemus/nec putare multa ꝛ minima que cuiuslibet leguꝫ latoris sunt/a maiori ciuitatis cõditore esse sanciẽda. Nã ꝛ de aquis prisce leges ꝛ bone sunt. Que ꝓfecto recitatione deriuãde nõ sunt. Sed qui aquã ad sua uoluerit ducere a publi cis fontibus ita deducat/ ut nullius priuati manife stũ fontẽ ꝑturbet. Deducat autẽ qua uelit/preterq; per domos aut sepulchra: aut loca dijs cõsecrata: nec aliud damnũ inferat/nisi qd ab ipso riuulo effi citur. Qd si aque inopia solo insita in locis aliqui bus aquas ab ioue ꝓdeũtes nõ retinet: cũ necessita te quispiam opprimat/in loco suo ad cretam usq; effodiat. ꝛ si hac in ꝓfunditate nihil aque inuene rit/tãtũ a vicinis aquet/quãtũ necessitas postulat. Sꝫ si vicinis quoq; pauca sit/aquãdi modus/quo utat quotidie/sibi ab agri curatoribus statuat. Si vo aque pluuiales abũdẽt/ꝛ qui inferiores partes habitãt aut colũt/defluxũ ita ꝓhibeat: ut superio rib⁹ noceãt: aut cõtra si supior inconsiderate fluere aquas pmittẽs: inferiori noceat/ꝛ cõuenire inter se nequeãt/in urbe qdez edilis/in agris vo/qui agris ꝑest modũ imponat: quẽ sicꝺ nõ seruauerit/iuidie ꝛ puersitatis penas ꝑsoluat: ꝛ vicino dãnum in du plo restituat. Fructuũ aũt cois huiusmodi partici patio sit. bina nobis gratie dona hec dea largitur. Unũ dionysiacũ: qõ recõdi nõ põt. Alterum vo qõ repositioni aptũ est. Hec igitur lex de fructib⁹ san ciat. Qui uuas aut ficus de rusticis fructibus ante vindemie tẽpus gustauerit: qõ arcturo concurrit/

q̄nquaginta dragmis:si de suo agro collegerit/ dio nysio dedicandas p̄soluat:sin a vicinis accepit/ mi nā:sin ab alīs/duas mine partes. Duas aūt ficusq; quos generosos noiauimus: neq; cōmode recōdi possūt quomodo ꝛ qñ uelit/si sua hec sūt colligat. sin vō aliena/qm̄ lex est:ut nemo moueat/que non deposuit:qui accepit nisi p̄suaserit: mulctet: Dō si seruus quispiā/nō persuaso agri dño/eas accepit/ p̄ singulis ficubus uuarūq; acinis equalia nume ro ūbera patiat. Inquilinus fructib⁹ emptis ad re positionē ineptis/si cupit/uescat: pegrinus autē in ipso itinere si trāseat solus/aut cū uno tantūmodo fructus nō reponēdos/si uelit hospitali cum uenia gustet. Alios aūt gustare quos rusticos dicim⁹ pe regrinos quoq; lex p̄hibeat. Sin vō repositioni aptos īscius tetigerit/seru⁹ quidē plectat. Liber aūt dimittat admonit⁹ ficus uuasq; solūmodo ad repositionez ineptas gustare licere. eas vō / ex qui bus passe uue ꝛ uinū ꝛ carice fiunt/minime. Pira vō ꝛ mala tū alia tum punica ceteraq; huiusmodi clā auferre/turpe nō sit. Siquis vō deprehēsus fue rit/pauciores annos q̄ triginta natus/sine uulneri bus uerberetur: atq; puniatur. nec pena ulla ꝓpter huiusmodi uerbera libero sit. Aduene quoq; de his fructib⁹ / pinde ac de ījs quos supius diximus reposition̄ ineptos carpe liceat. Si senior quispiā comederit/nec asportauerit/ut aduene pmissū est: ꝛ ipe quoq; oīuz huiusmodi fructuū particeps sit. qō si legi nō paruerit/ad uirtutis certamē ipotens habeat. si iudicibus huic rei p̄sidētibus tūc relatū hoc fuerit. Aqua nutriēdis ortis maxime oīum cō fert:sed facile corrumpi pōt. Terra vō ꝛ sol ꝛ aer/ que cū aqua simul ea nutriūt que terra nascunt:nō facile ueneno uel diuersione/uel ablatione corrūpi possunt/his aūt modis facile aque damnū īfertur. ꝓpterea legis auxilio indiget. De hac igit hec lex sanciatur. Siquis spōte alienā aquā/siue scaturien tē e fontib⁹/siue collectā ueneno aut foueis aut ab latiōe corrupit/ad ediles deferatur: ubi si deliqsse cōuincitur/damnū restituat: ꝛ fontes aut aquaruz uas:ut interpretes singulis semp facūdā purgatio nē iudicarint:ita purget. In aduectione aūt oīum que ab agris colliguntur:liceat cuiq; res suas:qua uelit aduehere:modo aut nulli dāno sit:aut sibi tri plū ꝓueniat lucrū eius dāni qō vicino infert. hoꝝ cognitores:magistratus sint. ꝛ ceterorū oīum que per iniuriā sponte quis aut ui aut clā uel per se uel per illa que possidētur ab eo in personā aut in rem intulerit. Hec inq̄ ad magistratus oīa deferantur: si tres dānū minas nō excedit. sin vō maius sit: ad cōstituta publice iudicia causa deferatur: ꝛ qui in iuriā intulit puniat. Dō si magistratuuz aliqs iniu ste de dāno alicuius sentētiā tulerit/duplum ei qui passus est iniuriā/debeat. Et oīno siquid per iniu riā fecerint magistratus:causa ipsa a quolibet uolē te in publico iudicio agitet. Infinita pene paruaq; restant īstituta:quib⁹ corrigātur errores in iudicij termino incitationibus citatoribusq; / siue iter du os siue iter multos citatio sit:ꝛ ceteris huiuscemo di:que nec a legibus p̄teriri possunt:nec tñ senioꝛe legū latoꝛe digna videtur. Ea igitur oīa iuniores/ priscas leges imitati/ꝛ parua ex magnis intelligen tes:necessariūq; istorū usum experiētia cognoscētes legib⁹ donec sufficiēter se hēant/ordinēt. Deinde suf ficiēter positis/imobiliter his utātur. De ceteris aūt opificibus/leges ita cōstituātur. Primo nullus ciuis opificio ullo detineat: sed nec seruus quidē ciuis ali cuius. Arte enīz magna que lōga exercitatione/ mul tisq; doctrinis indiget/occupatus est ciuis: cū cōmu nē ciuitatis ornatū ꝓcuret. que res nō leui quadā opa nō cōtēta est:sed p̄cipuū studium exigit. Duas vō ar tes aut studia duo diligēter exercere humana natura nō pōt. Nemo etiā satis pōt arti quidē vni uacare: ꝛ alterius artis opifici p̄sidere. Hoc igitur in ciuitate statutū sit: ut nemo earius simul ꝛ lignari⁹ faber sit nec lignarius faber/fabris errarīs magis q̄ opificio suo p̄sideat:occasionē hinc forte nactus qō dū curaz gerit multorū quasi ministrorū ipi elaborātium inde sue arti fiat accessus:ac per illos artē meli⁹ curet suā sed singuli opifices singulis artibus uacēt/ꝛ ab eis ui ctū acquirāt. hāc legē ediles ita obseruari ꝓcurēt: ut siquis ciuis ad artē aliquā/magis q̄ ad virtutis curā declinauerit/obprobrio atq; infamia notatuz ad cur sum suū cōuertāt. Sinaūt pegrinorū aliquis duabus artibus uacet/vinculis/multa/expulsione/vnā tātū cōplecti cogat. De mercede aūt opificū/de opis ipso rū approbatiōe aut improbatione/ de iniuria etiā quā uel patiūtur uel inferūt/ediles usq; ad dragmas quin quaginta cognoscāt: Maiora vō ad publica iudicia delata ꝑm legē iudicētur. Uectigal aūt in portādaruz exportādarūq; rerū/nullū penitus sit. Thus vō cete raq; huiusmodi que dīs incendunt/ pegrinaq; sunt/ purpurā similiter ꝛ colores alios/qui a regione non ꝓducūtur/oīa deniq; pegrina/nisi necessaria sint/ ne mo adducat:nec rursus aliqd qō regioni necessariuz sit/exporter: Hec oīa legū custodes duodecim/qui re liqui sunt/exceptis quinque seniorib⁹/ ꝓcurēt atq; co gnoscāt: Arma vō ꝛ instrumēta bellica si aduectitia. arte est op⁹ ꝓuehant. similiter que ad hec idonea sunt plāte/enea instrumēta/funes/aialia/que ad bellū ꝑ fe rūt. Quorū magistri equitū ꝛ ductores exercitus cu rā hēant:ut ciuitas iuehēdi euehēdiq; simul cū opus sit facultate nō p̄ueat. de quibus leguz custodes/suffi ciētes decēteſq; leges ferent. Nulla vō in re pecunie colligēde gratia uel in ciuitate uel in vniuersa regione cauponatio fiat. Annone aūt que ex agris ꝓcipitur di stributio/recte iuxta cretēsem legē cōstituet. Nā que a regione ꝓducūtur in duodecim partes ab oībus di stribuēda sunt:ꝛ similiter cōsumēda. Duodecima vō pars queq;/ut tritici/hordei / ceterarūq; frugū ꝛ fru ctuū/uenaliū quoq; oīum aialiū tripartito ꝛ cōpetē ti ratiōe distribuat:ꝛ pars vna liberis:altera seruis. tertia opificibus ac oīno aduenis tribuat:siue aliūde uenerint aliquādiu urbē habitaturi ꝛ necessarijs ege ant/siue p̄opter publicā uel p̄uatā ciuis alicui⁹ uti litatē accesserint. Hec igit tertia oīum necessariorum pars/uenalis semp ac necessario tantūmodo sit. De duab⁹ vō partib⁹ nihil necessario uēdat. Quomodo igitur hec recte distribuent: patet aūt in primis recte id fieri posse:si partim equaliter/partim inequaliter distributio fiat. CLI: Quo pacto: ATHE: Melioꝛa utriq; uel deterioꝛa istorū singula / necesse est terram producere/atq; augere. CLI: Quid ni: ATHE: Cuz tres partes sint/quo ad hoc nemo plus hēat:nec dīs

nec ſeruus:nec aduena: ſed equalis eadēq; ſimiliter ſit oīb⁹ diſtributio. Quilibet aūt ciuis/cuz duas partes acceperit ſeruis z liberis quot z qualia uelit/ſuo arbitratu diſtribuat. Dō vo plus iſtis eſt/menſura z numero ſic diſpiendū eſt:ut cū oīum aialiuz/quib⁹ a terra victus p̄betur/numerus hēatur: ita demuz fiat partitio. habitationes poſtea ſeoꝛſuz ordinānde ſunt. Ordo autē talis maxime decet. duodecim vicos per media in ſingulis duodeciz partib⁹ vnuz eē oportet: z in vno quoq; uenaliū rerū loca/deoꝛumq; tēpla z deos ſequētiū demonū eē cōſtructa / ſiue idigetū magneſioꝛū / ſiue aliozū / quoꝛū ſtatue antiquiſſima memoꝛia conſecrate ſint/atq; his p̄ſcoꝛū viroꝛū honores reddēdi ſunt. Ueſte quoq;/iouis/minerue/ſinguloꝛūq; aliozū ſingulis duodeciz partib⁹ p̄ſidentiū tēpla cōſtruēda ſunt. Et p̄imū q̄dē iuxta tēpla in altiſſimis locis edes cuſtodū ſint vndiq; munitiſſime. Reliqua deinde regio opificib⁹ in tredecim partes diſtribuat. Et pars vna in urbe habitet/ per duodecim urbis partes diuiſa. alie exteriozē vndiq; teneāt locum atq; in ſingulis vicis opifices ad agriculture cōmoditatē idonei habitare cōpellant: hoꝛū q̄um curā magiſtrat⁹ qui agris p̄ſunt/habeāt: puideantq; quot quibuſue ſinguli opificib⁹ egēt/z ubi habitātes impedimēto agricolis nō ſint/ſed magnā ipſis vtilitatē cōferāt. Urbanoꝛ quoq; ſimiliter opificū curā ediles habeāt. Res aūt uenales cure cēſoꝛibus ſint/qui p̄imo rē ſacrā curēt/deinde ne quis uēdēdo emēdoue/ iniuriā faciat/uehemēter puideāt: z īmoderatos/cōtumelioſoſq; oēs cōpeſcāt. hi cōſiderēt nunquid ciues/peregrinis res ſingulas conuenienter atq; ut lege cautū eſt uēdāt: p̄imo vo mēſis cuiuſq;/ciues eoꝛūq; miniſtri duodecimā tritici partē emēdā pegrinis p̄oponant: emātq; pegrini p̄o mēſis totius tēpoꝛe triticū z ſimilia que p̄imo foꝛo uēduntur. decimo vo die uēditio/emptioq; mēſi ſufficiēs ſtatuat. xxiij. aialiū uenditio quib⁹ boues egent ſupellectiliūq;/ut coꝛiū ueſtiūq; ac ſimiliū/fiat. Neceſſe aūt eſt pegrinos oia a poſſidētibus emere ne cauponatio in tritico z oꝛdeo circa farinā ac cetera alimenta ulla fiat: nec ciuib⁹ nec ſeruis eoꝛū cauponari oīno liceat. In pegrinoꝛū tū foꝛo pegrino liceat/opificibus/coꝛūq; ſeruis vinū cibūq; cōmutare ac uendere: carneſq; coctas ſimiliter: que res a plurimis cauponatio noīat. Materiā vo ignis vniuerſam quotidie pegrinus ūs qui in agris id curant: emere poſſit/ceteriſq; pegrinis p̄out uelit z qn̄ uelit reuēdere. Ceterarū oīum rerū z ſupellectiliū quib⁹ utimur in cōmuni foꝛo uenditio fiat: in locis determinatis: ubi legū cuſtodes: cēſoꝛeſq; vna cū edilib⁹ locū deſignarint z p̄cia uenalib⁹ ipoſuerint. hic nūmi cōmutetur reb⁹ ac res nūmis. Cōmutet aūt vnuſquiſq; per ſeipſum nemini cōmittens. Dō ſi cōmiſerit/ſiue recepit ſiue nō/quieſcat oportet. Nullū eniz cōmutationū taliū iudiciū eſt. Siq̄d vo uēdituz emptūq; pluris minoꝛiſue eſt/q̄ lex iuſſerit/qua rerū uenaliū mēſure z p̄cia cōſtituta ſunt/apud legū cuſtodes plus illud cōſcribat: z p̄iū deleat. Eadē ipſa de cōſcriptione bonoꝛū/que ab incolis pegriniſq; poſſident/fiāt. liceatq; cuiuis certa cōditione ad urbem migrare/ z hoc ita ut artē aliquā exerceat / nec plures q̄ annos xx. a die cōſcriptionis p̄maneat. quo in tēpoꝛe/incolē di uectigal ſoluere nullū cogat niſi frugalitatis exemplū, nec emptionis uēditioniſq; gratia erario q̄q; debeat. Cū aūt viginti anni exacti fuerint accipiat rē ſuā/z abeat. Dō ſi magnū aliq̄d beneficiū intra viginti annos ciuitati contulerit/uelitq; plus tēporis/aut etiā per vitā in ciuitate manere/fiat ſibi q̄d petierit/ratūq; hēatur/ſi modo cōſilio concioniq; p̄ſuaſerit. Incolarū aūt filiūs ſi ipſi quoq; opifices ſint poſt quintādecimū etatis annū / ita colonie tēpus incipiat/ut. xx. poſtea maneant annos. deinde quo uelint p̄ficiſcant. z ſi manere uoluerint/manēant poſtq; ſimiliter p̄ſuaſerint. Qui aūt recedit/oblita deſcriptione / que ſibi apud magiſtratus erat conſcripta ſic habeat.

Argumentū Marſilij Ficini in Monū Librum.

Onus liber poſt cōmunē moꝛ diſciplinā z legū multarū traditionē/aggredi tur iā iudicia. Et ualde q̄dē opoꝛtune. Nā z qui moꝛib⁹ eruditi legibuſq; inſtructi ſunt/iudicare iā poſſunt / z qui eruditioni inſtructioniq; p̄cedēti nō paruerūt/iaz ſunt iudicādi. Prudēter oīno noſter hic aiozū medicus ſeruare hactenus ſalutarib⁹ ſtuduit monitis integrā ai ſanitatē. iā vo p̄dītā cāctis machinis reparare molit. Uerū que charitas platonica eſt/miſericoꝛs: dolēs cōpulſus ad ſecandū quaſi trahit z urēdū: z id quidē tā benigna cautione: ut grauiter egrotātes uerbis blādiſſimis cōſoleť: p̄tēdatq; uerbis quaſi magicis carminib⁹ ſanos efficere: anteq; medicā adhibeat manū/quā etiā deinde ſic admouet: ut langues z vix p̄ſentiat: z plus admodū ſpei cōcipiat q̄ doloꝛis/z ex doloꝛe nō p̄mitē repoꝛtet ſed ſalutē. Inſignis clemētia vir/neminē abſq; p̄ſolatione punit neminē punitū p̄dit: oēs p̄o viribus ſeruat: z quos nece punit: p̄ſtat a moꝛbis ai liberare ac minimo moꝛtis malo/interiz ingēti z indies creſcēti obſiſtere ai malo. Prēſtare vo aſſerit hinc abire q̄ in moꝛbo uel ai uel coꝛpis incurabili viuere. Atqui neq; hac vita p̄iuat/niſi quē cognouerit inſanabilē. Neq; ſuppliciū ullum a lege/que bona eſt/illatū tēdere vult ad malū. Quinimmo penam ipſam multis de cauſis eē bonā: tū q; iuſta eſt/iuſtitia vo bona: tū q; uel p̄ſens purgat uel futuruz p̄ecedit malū: tum q; in puniēdo vno/interiz exēplo p̄deſt z multis/ciuitatiq; purgat malis. Et ut ſummatim dicā/iuſtitiaz ubiq; mirū immodum cū clemētia miſcet/neq; rigiditate toꝛquet duriꝰ / neq; mollitia quicq; relinq̄t inultū. Quēadmodū vo in ſupioꝛibus p̄ius diuina p̄cepit officia q̄ humana / ſic in p̄ntia p̄ius in ſacrilegia q̄ in cetera delicta p̄udenter aīaduertit. Ac dum q̄ graue ſit leſe maieſtatis diuine crimē/oſtendit/afflāte deo ſignificat nihil tale ab hoībus quōdā q̄ diu diuina quidā in eis gratia viguit/fuiſſe aliqn̄ ppetratuz. Sed poſtq; ppter alia delicta gratia illa eſt amiſſa/homines iā quaſi alienos a deo in deū ipſuz peccare per ſacrilegia incepiſſe: ut ſacrilegiū ipſum nō modo peccatū ſit ſed etiā pena peccati: pena inq; non purgās aliquē/ſed interimens. Non enim lege/ſed trāſgreſſione legis pena talis inferť. Dō autē dicit p̄iſcos legū latoꝛes fuiſſe dei filios / legeſq; heroibus/qui etiā ex dīs erāt geniti/tradidiſſe: exponēdum eſt per eas que in critia z politico z ſepe alibi

pertractant/deorũ filios hic itelligi deos sub luna alios alijs terre plagis gubernãdis accõmodatos. Quos possumus more etiã platonico angelos nominare. Per quos sub mercurij noie in ptagora leges gen⁹ hoiuz accepisse docet. Per quos in critia quoqz dicit hoies primos ex terra natos accepisse iura. hoiesqz illos hic noiat heroes ex oijs ortos. i. deoruz opa ex terra pgenitos. Sed leges illas iquit in critia nõ scriptas ad aures/ sed inspiratione quadã a mẽtibus diuinis in mẽtes humanas fuisse trãsfusas hoiesqz sub illis q̃ diu paruerũt/ vixisse beatos. Addit ob huiusmodi legũ trãsgressiõnẽ hoies diuinã gratiã amisisse. Qua quidẽ amissa felicitatẽ quoqz amiserint: ꝛ infelices in sacrilegia iã pruperint: ꝛ per sacrilegia pessimi tandẽ infelicissimiqz euaserint. In his ꝛ terrestris illius paradisi ꝛ electiõis ex eo mysteriũ licet agnoscere. Cõsidera vo ubi perquirit sacrilegij causas/tres assignari causas grauiũ delictoꝝ. Primã quidẽ cõmunẽ hominũ fragilitatẽ cõsuetudine cõfirmatã. Secũdam vo demonicã psuasionẽ siue suggestionẽ. Tertiã deniqz culpã pnitiosam ex antiqs inexpurgatisqz peccatis inustã ad grauissima scelera stimulantẽ. Que quidẽ originali culpe de qua multi multa theologi disputãt videt eẽ similima. Quãobrez ubi plato diuinus sacrilegũ alloquẽs inquit/ nõ humanũ ad sacrilegiũ te impulit malũ: neqz diuinũ. itellige humanũ malũ/humanã fragilitatẽ ad inferiora ꝓcliuez. Diuinũ vo malũ/diabolicã ut inquiũt fraudẽ. Negat vo duo hec/nõ qz nõ sint in causa sacrilegij/sed qz non sola sunt cause. Accedit enim his tertia pro priaqz sacrilegij causa/quam subiũgit dicẽs/sed stimulus q̃dã exitialis a priscis inexpiatisqz peccatis ingenitus. Per quẽ videlicet aius nõ human⁹ amplius/sed ferinus/nimirũ sacrilegio peccat in deuz nullã ulterius del rõnẽ habẽs/qñ rationẽ humanã iã amisit diuine rõnis imaginẽ. Mox vo prime ad sacrilegiũ instigationi Plato quasi nascẽti morbo tribus occurrit remedijs: quẽadmodũ morbus hic tribus ex causis orit. Primo quidẽ/ut ĩmanis ipetus comprimat ad sacras mittit expiationes/quas christianorũ more penitẽtie/pfessionis/elemosyne ieiunij noie possumus nũcupare. Deinde ut diabolicis resistatur insidijs ad orationes supplicatiõesqz mittit: per quas a supis liberatoribusqz spiritib⁹ cõtra inferos pfidiũ impetret. Postremo quo imbecilitatẽ humanã cõtinere possit / mãdat ut malorũ hoium familiaritatẽ deuitãs/ bonoꝝ adsciscat consuetudinẽ. Proinde/qñ post deũ more pythagorici coli patriaz iusserat/merito post sacrilegia que in psonas aut res deo cõsecratas ppetrant/ pergit ad puniẽda scelera ꝛ delicta/que proprie cõtra patriã cõmittunt: que nõ solũ sacrilegijs ꝓxima iudicat sed annumerat/plectitqz similiter. Hec vo tria eẽ iudicat. Peccare enim in patriã/hostẽqz patrie habẽdũ eẽ/ꝛ qui post habitis legibus principatuz ad humanã uolũtatẽ libidinẽqz reducit: ꝛ qui cum possit/piclitãti patrie nõ succurrit: ꝛ qui uel auaritia uel alia de causa prio filio euadit patrie pditor. Inter hec officiũ legiferi repetit. Id aũt eẽ vult: ut nõ tanq̃ dñs seruis/sed tanq̃ pater filijs cõscribat leges: nõ minus psuadẽs q̃ minitãs: nec minus docẽs q̃ imꝑans: nec minus allicies q̃ pterrẽs: ut legis latoris opus nõ tã mãdatorũ pscriptio sit/q̃ discipli na morũ. finis enim eius est/quacũqz id ratione fiat/ciues bonos beatosqz efficere. punire vo malos/necessitas est in eo potius q̃ uolũtas. Et quia sole iter humanas platonice leges / hec oia cõplectunt humana rũ oium pfectissime sunt: ac pene inter diuinas potius q̃ humanas annumerãde. Neqz ab re primuz disputationis huius exordiũ a deo factũ est. deinde additũ a Platone / videri sibi hec oia diuinit⁹ inspirata. Demũ ex hac ipsa disputatione ad beatũ summi Jouis tẽplũ. i. celũ recto tramite pueniẽt. ¶ At qñ nõ solũ in sacrilegijs parricidijsqz/ uerũ etiam in ceteris sceleribus pro alijs culparũ gradib⁹/alij quoqz penarũ gradus/ꝛ a legũ latore describẽdi: ꝛ a iudice sunt cẽsendi/cõmodissimaz ad gradus eiusmodi discernẽdos distinctionẽ adducit in mediũ. habitus q̃dez ois aut virtutis est aut vitij. Si virtutis/oino uolũtarius est: qñ cõsilio libero ꝛ expedita electione ꝛ proprijs actionibus est acquisitus. Sin vo vitij habitus est inuoluntarius oino censeẽ. Quia ita morbus est ai/sicut humorũ intẽperãtia morb⁹ est corpis. Nemo vo morbũ dixerit uolũtariũ: q̃uis nõnulla que ꝓter opinionẽ inferũt morbũ/possit quodãmodo uoluntaria dicere. Preterea eiusmodi habitus ex impedito psilio/distractaqz electione ꝛ passionib⁹ potius q̃ actionibus inolescit. ex his cõficit Platonicũ illud sepissime decãtatũ. Ultiorũ habitus in uolũtarios eẽ: neminẽqz fieri spõte malũ/quẽadmoduz/ꝛ nemo fit spõte egrotus ꝛ deformis ꝛ inops. Post hãc habituum distinctionẽ sequit distinctio actionũ. Que q̃dẽ aut ad virtutis aut ad vitij habitũ gignẽdũ proprie uergunt Si ad virtutis/ita uolũtarie sunt / ut dictus est habitus uolũtarius. Sin vo ad vitij: partim quidẽ uolũtarie dicũtur propterea qõ ꝛ aio quodãmodo cõsentiẽte fiũt/ꝛ poterãt nõ fieri anteq̃ fierẽt: partiz vo inuolũtarie tũ qz ad detrimẽtũ/deformitatẽ/morbũ clã deducũt. Hec aũt uellet nemo: tũ qz ex quadaz finis exitusqz ignoratione cõsurgũt. Quatenus vo per ignorãtiã fiũt/eatenus pter ipsam rationis uolũtatẽ fieri iudicant. Distingue rursus hoc pacto. Actiones humane quãtũ ad legũ iudiciorũqz materiã attinet: in quinque capita redigunt. Aut enim ex affectibus pcupiscẽtie pululant: aut ex impetu irascibilis nature ꝓrũpũt uel simplici quadã ueniũ ignorãtia: per quã quis res ipsas ignorat/q̃ quis se ignorare nõ nesciat: uel ignorãtia duplici fiũ: per quã quis ꝛ res ipas nescit/ꝛ ignorãtiã suã simul ignorat/videlicet scire se putãs. Uel tãdẽ ex rõnali quadã opinione ꝓueniũt: opinione inq̃ de iustis atqz iniustis rõni legibusqz credẽti. ¶ Post distinctionẽ eiusmodi distinguit ꝛ iudicij regulas per quas aliter aĩaduertat in eos qui cõcupiscẽtia/aliter in eos qui ira peccãt: atqz in his discernat/utrũ cõsulto/an inconsulto deliquerint. Preterea utrum vi palamqz an potius clã atqz fraude. Deinde nunqd per ignorãtiã sit erratũ/siue per simplicẽ / siue per duplicẽ ignorãtiã. ¶ Ubi vo de homicidiorũ iudicijs agẽs priscũ adducit mysteriũ de interfectis interfecto res ulciscẽtibus: attẽde ex platonis sentẽtia/pturbatiões ad sensibilia ptinẽtes posse in aĩa seiũcta ab hoc corpore remanere. Siquidẽ ex eiusdẽ sentẽtia remanet ꝛ prima quedam sentiẽdi natura substantialis origo

senſuũ reliquoꝝ per quã aĩa ꝛ in hoc coꝛpe/in hec in
ſtrumẽta vires explicat ſentiẽdi: ꝛ diſcedens ab hoc
eas quodãmodo replicat in ſeipſã:ſiue/ut magis pla
tonice loquar/exercet in aereo coꝛpe. Quo inuoluta
ꝛ hoc ingredit ꝛ ex hoc egreditur. De hȳs platonici
ita diſtinguũt ut aĩa in coꝛpe hoc craſſioꝛe ad breue
habiteꝛ:in aereo vo multa per ſecula. In celeſti per
oĩa. Quoꝛſum hec? Ne mireris pturbationes in de
functi aĩa ſupeſſe/ſi harũ rerũ ſenſus memoꝛiaqꝫ ſup
ſunt. Pꝛobabile vo eẽ putabãt antiq theologi/aĩas
hoĩum repẽte interfectoꝛũ/ utpote ĩexpiatas pturba
tionibus agitari: Quin ꝛ hoſtes exagitare: id videli
cet non humana tantũ indignatione efficiente/ſed di
uina etiaꝫ nemeſi ac demone ꝓuidẽte. Supeſſe vo ex
antiquoꝛũ opinione in aĩa ſenſuꝫ pturbationẽqꝫ ultri
cẽ/eãqꝫ aereo uti coꝛpe platonicus noſter Maro/te
ſtis occurrit. Quid eniꝫ ſibi vult? Et nũc magna mei
ſub terras ibit imago. Platonice admodũ imaginẽ
rõnalis aĩe noĩat pꝛimã ipſam ſentiẽdi naturã. Sed
cur magnã? Quia ꝛ fons eſt ſenſuũ reliquoꝝuꝫ cõmu
niſqꝫ ſenſus ꝛ magno poſt hoc coꝛpꝰ utitur coꝛpe. ſ.
aereo:qõ q̃dẽ ꝛ huic inſinuatũ quodãmodo ſit angu
ſtũ:hoc exutũ/explicat in amplũ:elemẽti id aerei exi
gẽte natura. Pꝛeterea:oĩbus vmbꝛa locis adero/da
bis ipꝛobe penas. Inter imaginẽ diſtinguit ꝛ vmbrã
ꝛ imaginẽ quidẽ aĩe eẽ vult ſenſum in aereo coꝛpoꝛe.
Ipſuꝫ vo coꝛpus aereũ/eſſe aĩe vmbꝛam: Sed terre
ſtre coꝛpus cecũ noĩat carcerẽ. Do aũt in iudicȳs de
homicidio pſertiꝫ/de parricidio dicit/de regreſſiõe
aĩe humane in coꝛpa rurſus humana/in quibꝰ ſepe
det penas/pares oĩno culpis in ſupioꝛi vita ꝓceptis/
uetꝰ magoꝛũ egyptioꝛũqꝫ ſacerdotũ ſentẽtia eſt. Nul
lũ enim cõueniẽtius humanoꝛũ delictoꝛũ eẽ purgato
riũ iudicabant/q̃ in coꝛpibꝰ humanis eadẽ aĩas quã
doqꝫ pati que fecerint. Qua q̃dez ratione Plotinus
egyptius in libꝛis de ꝓuidẽtia utiẽ ad ſoluenda dubia
aduerſus ꝓuidentiã iuſtitiãqꝫ diuinã quotidie iſurgẽ
tia. Inquit eniꝫ que a diuina ꝓuidẽtia in pñti vita nõ
repẽdunt:in altera/ꝛ quidẽ humana pari ꝓpꝛius rõne
repẽdi. Repẽdi inſuper ꝛ in bꝛutis in quibꝰ ſepe aĩa
quõdã hoĩs/fiat aĩa bꝛuti. Sed in ultima hac ſentẽtia
ſolus extitiſſe videt: Ceteris eniꝫ Platonicis diſpli
cet aĩam hoĩs pꝛopꝛiã/aliqñ fieri bꝛuti pꝛopꝛiã. Con
ſentiũt tñ viciſſim in hoĩes alios trãſmigrare qõ qui
dẽ etſi Plato nõ hẽt certũ/habet tñ ualde ꝓbabile.
Do vo migret in beſtias/ſepe quidẽ recenſet. ſed de
dita opa adeo ꝓter ſolitã grauitatẽ ridicule narrat/
ut plane demõſtret/negãdã quidẽ eſſe rẽ ipſaꝫ:allego
riã vo querendã. ſ. ut trãſire in bꝛutũ duobꝰ modis ac
cipias. Pꝛimo quidẽ in affectũ. imaginationeꝫ. habi
tumqꝫ bꝛuto cõuenientẽ. Deinde in habitationẽ con
ſuetudinẽqꝫ inter feras ad tẽpus ſupplicȳ gratia/con
ſuetudinẽ namqꝫ effectionẽqꝫ bꝛutã/eẽ penã dũtaxat
antiq putãt: regreſſum vo in hoĩem ubi paria ꝛ ſimi
lima ſubeant/nõ ſolũ ſupplicĩũ eſſe/ſed purgatoꝛiũ.
Poſt hec in mẽtionẽ de legis neceſſitate icidẽs opoꝛ
tune:aſſerit neceſſariã humano generi eſſe legẽ. Haꝫ
abſqꝫ legibus nihilo ab atrociſſimis feris diſcrepatu
rũ. Huiuſqꝫ cauſam afferẽs. Nullius hoĩs ingenium
ita natura inſtitutũ inquit ut oĩa que ad publicum bo
nũ neceſſario cognoſcẽda ſunt/cognoſcat ſufficiẽter.
Ac ſi forte nouit/ut optimũ id qõ nouit agere poſſit
ſemꝑ ꝛ uelit. Do ſi diuina quadã gratia mens que
dã inter hoĩes ſurgeret/que publicũ oĩno bonum
cognoſceret/ad idqꝫ generoſe ac ſemꝑ intenderet/
nullis uel huic uel patrie ſue eo tpe legibꝰ opus fo
re. Mentẽ namqꝫ uerã ac liberã oĩ lege ꝓſtantioꝛẽ
eẽ:atqꝫ ipſo iure cũctis dñaturã. At qm̃ id nullius
ingenio eſt tributũ/cõcludit neceſſario ſub legibꝰ
eẽ viuendũ. Ait quoqꝫ ſtudiũ q̃dẽ pꝛopꝛiũ boni ciui
tatẽ penitus diſſipare: ſtudiũ vo publici boni cõne
ctere. Itẽ peſtez in ea ciuitate dñari pnitioſam/ubi
iudiciũ a magiſtratibꝰ uel mutũ agit uel clamoſuꝫ.
Atqꝫ ubi familiarẽ demonẽ indt multis ſepe malis
obſiſtere/ſi demonis hoꝛꝛes nomẽ/uel concedente
Platone angelũ noĩato. Ac memẽto noſtrum de
monẽ geniumqꝫ/nõ ſolũ ut quidã putãt/noſtrũ in
tellectũ eſſe/ſed numẽ. Pꝛecipit moꝛ ſenioꝛes pa
terna reuerẽtia adeo coli/ut etiã ab his uerberatꝰ
ſuccẽſere nõ debeas/ſed patienter ferre. Sed nata
les quos hic cõmemoꝛat deos nõ aſcendẽtia ſigna
ſignoꝛũqꝫ dños/planetas aſtronomico moꝛe debe
mus accipe:ſed ideã generis humani pꝛincipiũ de
monẽqꝫ noſtre vite cuſtodẽ. Beniqꝫ monet timẽdã
eſſe ſuperoꝛũ indignationẽ/ꝛ inferoꝝ punitionez.
Monet moꝛtẽ nõ eſſe ultimũ ſed ultra hãc eſſe ſup
plicia inferoꝛuꝫ: eaqꝫ ueriſſime oĩno narrari.

Nonus Legum. ATHE:

Iudicia vo ſi poſt hec ſuperioꝛibus
actionibus ꝓueniẽtia reddant:natu
ralis utiqꝫ ferẽdarũ legũ oꝛdo ſerua
bitur. Sed de iudicȳs quidẽ agricul
ture ſimilibuſqꝫ dictum eſt. de maxi
mis vo iudicȳs ꝛ iudicibꝰ ſigillatim
nondum diximus. de his ergo deinceps dicemus.
CLI: Pꝛobe. ATHE: Turpe quodãmodo videri
põt/leges de huiuſmodi rebus/quales tractabimꝰ
illi ciuitati tribuere/quã dicimus recte ſe oĩno ad
virtutis poſſeſſionẽ habiturã. Mã cui abſurdũ nõ
videat/ſiqs in ciuitate ita inſtituta putet hoĩem ne
quiſſimũ ſicut in alȳs naſciturũ? adeo ut opꝰ ſit le
gũ minis hũc ꝓuenire/ne talis fiat: neue tale quid
cõmittat: ꝛ cõmiſſa poſitis legibus puniant: quaſi
poſſint in hac quoqꝫ rep. flagitioſiſſimi hoĩes repe
riri. Verũ qm̃ nõ ut pꝛiſci leguꝫ latoꝛes agimꝰ/qui
cũ deoꝛũ filȳ eſſent/heroibus/qui ꝛ ipſi e dȳs nati
dicunt/leges ferebant/ſed hoĩes hoĩbus iſta ſanci
mus/uereri par eſt/ne quis ciuiũ ita natura idomi
tus ꝛ incoꝛ nobis gignat ut quaſi legumina fulmi
nis tactu ꝓdura. igni legũ etiã foꝛtiſſimaruꝫ decoq
nequeat. Quãobrẽ ſiquis foꝛte ſacrilegiũ cõmitte
re audeat/legẽ de hoc feremus/q̃uis oneroſaꝫ no
bis atqꝫ moleſtã. Enimuero educatũ recte ciuẽ nec
uolumus nec ualde timemus tã graui moꝛbo labo
raturũ. Sed ſerui iſtoꝛũ foꝛſan ꝛ pegrini/pegrino
rũqꝫ ſerui/huiuſmodi multa aggredient. Quoꝛuꝫ
gratia maxime/ꝛ qꝛ vniuerſa natura hoĩum imbe
cilis eſt/tã de ſacrilegio q̃ de alȳs que aut vix aut
nullo modo ſanari poſſunt/leges cõſcribã. ſed pꝛo
hemia pꝛimũ ꝑm oꝛdinẽ in ſupioꝛibꝰ inſtitutũ/his
oĩbus q̃ bꝛeuiſſime pꝛeponẽda. Ad eũ igitur qui
nefaria cupiditate/ꝛ oĩe tractus/ꝛ nocte excitus
templa ut fureꝫ/petit/hec aliquis inſtructionis/ꝛ
monitionis

monitionis gratia diceret. O mirabilis vir non humanũ te malũ neqꝫ diuinũ ad sacrilegia vtit: sꝫ exitialis q̃dã asillus/a priscis atqꝫ iexpiatis flagitijs innatꝰ hoibꝰ circũagitãs quẽ cũctis viribꝰ effugẽ debes. Quomodo aũt effugies/audi. Cũ talis obortꝫ in aio cogitatio/ꝓfuge ad expiationes obsecro. Cõfuge ad liberatoꝛ deoꝛ sacrificia supplex. Cõfuge ad bonoꝛ viroꝛ ꝓsuetudines. Ubi partim audias partim tu quoqꝫ dicas iusta honestaqꝫ ab oibꝰ esse colẽda. Malaꝫ vo cõsuetudines apprime fugias. Que si feceris/cessaueritqꝫ mortꝰ/bñ tecũ actum erit. Aliter aũt mori satius fore arbitratꝰ/desine viuere. Cũ illis hec exordia cecinerimus/quorum in aios incidit impia quedã ꝛ ciuitati pestifera cogitatio/q̃cũqꝫ ex his paruerint/eos a lege libos dimittemꝰ/sꝫ hoibꝰ ꝓhemio nõ psuasis/ferẽtes post hec legẽ/altius intonabimus. Qui depẽsus in sacrilegio fuerit/si seruus pegrinusue erit/in facie ac manibꝰ calamitate ipsius litteris inusta/vberatus ꝓut iudicibus videbit/nudus extra fines pellat. Forte enim hoc supplicio ꝓtinẽtioꝛ factus/euadet deniqꝫ melioꝛ. Nullũ q̃ppe suppliciũ lege factũ/ad maluꝫ tẽdit. Sꝫ duoꝝ alterũ fere semp solet efficere. Naꝫ aut melioꝛ aut certe minꝰ prauus/qui penas dedit fieri solet. Si vo ciuis q̃spiaꝫ aliq̃d tale in deos aut in parẽtes aut in patriã ppetrare ꝛ ad maximaꝫ in iuriã induxisse aiũm depẽdat/hũc iudex/quia ex puero bñ doctꝰ educatusqꝫ a maximo scelere non abstinuit: sanari nõ posse existimet. pena huic morꝫ malorꝫ minimũ. Utut patꝰ aũt ut exẽplo alios iuuet extra fines ꝓdat. Filijs vo eius/ ꝛ generi vniuerso si mores paternos fugerint/qꝛ nati ex malo fortiter virtutẽ secuti sunt/bonoꝛ exhibeat ꝛ laus. Nullius aũt istoꝝ pecunie in fiscũ redigantur/in ea re.p. in qua fortes easdẽ semp ꝛ equales pmanere oportet. Sꝫ qñ q̃s ea patrauit: que pecuniarũ mulcta luẽda sunt/qõ supra fortẽ possidet/id impẽdat/ fors integra maneat. Cuius rei exactã vitatẽ a descripto cẽsu legũ custodes semp iudicibꝰ deferant: ne q̃s vnq̃ ppter indigẽtiã pecuniarũ sua sorte priuet. Qõ si quis maiore dignꝰ dãno videat/nec fideiussione liberalitateqꝫ amicoꝝ libereꝫ manifestis diuturnisqꝫ vinculis ꝛ ceteris obprobrijs puniat. peccatũ nullũ impunitũ sit: neqꝫ pfugꝰ ullus ꝛ ipunis abeat: sꝫ aut morte plectat/aut vinculis/aut vberibꝰ/aut ignobiliter sedẽdo stãdoqꝫ in sacris ad extremitates regionis ꝓductꝰ/aut pecunijs/ea rõne quã diximꝰ multatusqꝫ penas luat. Judices aũt capitalis criminis leguꝫ custodes sint: ꝛ optimi quiqꝫ ex eoꝝ numero electi: qui anno ꝓxime ꝓterito functi magistratibus fuerint. Quo aũt mõ accusationes citationesqꝫ ꝛ similia fieri debeãt: posteriores legũ latores determinẽt. Suffragioꝝ aũt sniqꝫ modũ nostri officij est lege pscribere. Manifeste igit ista ferãtur. Sed añ hec corã accusante defendẽteqꝫ q̃ proxime: seruata ipsoꝝ dignitate iudices sedeãt. Ubi ciues qui ocio abũdãt: oẽs adsint: taliaqꝫ iudicia diligẽter audiãt. In q̃bus cũ ꝓma oratio ab accusatore fuerit habita/defensor alterã dicat. Deinde senior de iudicibꝰ que dicta sunt/omni adhibita diligẽtia sufficienter examinet. post eũ ceteri oẽs ꝓsiderẽt: qõcũqꝫ ab aduersarijs dictũ uel nõ dictũ pquirẽdũ singuli putãt: qui aũt nihil discussione sua dignũ cẽset/alteri examinationẽ ipsaꝫ relinquat. Ac tãdẽ in ueste sacrario scripta que tũc ꝓclusa fuerũt iserẽs oium iudicũ signis deponãtur. Rursus in crastino die/eodẽ in loco ꝓgregati/eodẽ mõ examinẽt/iudicẽtqꝫ ꝛ signis appositis/ oibus que dicta fuerint: deponãt. Cũqꝫ hoc sil̃iter tertio fecerint/signis testibusqꝫ sufficiẽter assũptis: sacrũ singuli ferẽtes suffragiũ iureiurãdo p Uestã: uere iusteqꝫ proribꝰ se iudicaturos affirmẽt: atqꝫ ita huic iudicio finẽ iponãt. Post peccata in deos cõmissa: de his dicat que in rei.p. ꝓnitiẽ cõmittũtur: Qui ꝓncipatuꝫ ad hois arbitriuꝫ redigit/eiqꝫ leges subigit: atqꝫ ita ciuitatẽ subijcit factionibꝰ/ꝛ vi adhibita cõtra leges seditionibꝰ eã replet/hic vniuerse ciuitati hostis est maximꝰ oiuꝫ iudicãdus. Scds ille hostis est qui q̃uis pticeps huiꝰ sceleris nõ sit: tñ cũ amplissimis fungat in ea re.p. magistratibꝰ/eas ꝓiurationes nõ aiaduertit/ꝛ si aiaduertit timiditate q̃dã patrie nõ succurrit. Quare vnusq̃sqꝫ vir/qui modo alicui ꝑcũ ciuis fore studet/ hec iudicibꝰ referat. eũqꝫ in iudiciũ trahat/qui patrie insidiatꝰ vi ad iniquã gubernationẽ vtere illã conat. Judices aũt huiꝰ sceleris sint/qui ꝛ sacrilegij/totũqꝫ iudiciũ sil̃iter pagat. ꝛ suffragia que multitudine vincunt/morte ꝓdẽnẽt. Et ut breuiter dicã/peccata patris non luant filij/nisi pater/auus/ac ꝓauus deinceps mortis supplicijs debeãt. hos aũt cũ bonis suis forte semp excepta/in antiquã ciuitas patriã mittat. Et de filijs ciuium/q̃bꝰ plures q̃ vnus sunt/nõ pauciores q̃ decẽ annos nati/eos sorte deligãt/quos patres aut aui paterni materniue noiauerit/noiaqꝫ ipsoꝝ delphos mittãt ꝛ qui oraculo apollinis approbabit/huic felicioꝛe fortuna sors ꝛ domꝰ destituta reddat. CLI: Recte id q̃dẽ ATHE: Cois ꝓterea tertia lex de iudicibus iudicijqꝫ modo/aduersus eos qui ꝓditionis accusati sũt. Et de mansione filioꝝ atqꝫ nepotuꝫ siue exitu e patria vna lex aduersus tres sil̃iter sit/ ꝓditorẽ: sacrilegũ: ꝛ violẽtũ legũ ciuiliũ euersorẽ. de furto aũt/siue magnũ quid seu paruũ q̃s furatꝰ sit: Una lex/penaqꝫ silis oibꝰ sit. Bãnatꝰ enim q̃spiã furti/si ultra fortẽ bona sua sufficiunt/ouplũ reddat. aliter vinciat/donec aut illi psuaserit cui debet/aut reddiderit. Qõ si publicũ furtũ fuerit/tũ demũ a carcere libereꝫ/cũ ciuitati psuaserit/uꝰ ouplũ reddiderit. CLI: Quo nã modo dicimꝰ hospes nihil differre siue magnũ seu paruũ sit furtũ/siue a sacro loco/seu non sacro sublatũ sit/seu quomodocũqꝫ aliter id fiat: Quippe cũ multis modis cõmitti furtũ possit/sceleris uarietatẽ dissilitudinẽqꝫ ꝓpere legis lator debet: nec similibꝰ penis que silia nõ sunt/punire. ATHE: Oportune o Clinia impetu currẽtem me retraxisti: ꝛ in memoriaꝫ que olim quãdoqꝫ cogitauerã redegisti/ad hũc usqꝫ diez leges nullo modo recte cõstitutas fuisse. Ut nobis pñtia cõsiderãtibus succurrit dicere. CLI: Quomodo rursus id dicimus? ATHENI: Congrua ꝓfecto imagine usi sumus/ quãdo oẽs qui hactenus leges recipiũt/ seruis illis contulimus/ qui ab alijs seruis curarẽtur. Illud certe ignorare nõ decet/quod si medicus quispiã eorum qui usu quodã absqꝫ ratione medẽtur/liberũ medicũ philosophiecqꝫ studiosum egrotãti libero colloquentem audiat/dum morbi initia rationibus indagat/ꝛ de natura corporꝫ diligẽtius asserit/ridebit ꝓtinus: ꝛ aduersus illũ ea dicet que hac in re plurimis medicoꝝ i ꝓmptu semp eẽ

solēt. Nō mederis inquiet egrotanti o fatue: sed quasi doctrina nō sanitate indigeat/doces. An non recte sic loqui videbit? Nōne ꝛ nobis merito idē obiciet? qō quicūqꝫ de legib⁹ ut modo nos disserit/nō leges cōdit sed ciues erudit. CLI: Fortasse. ATHE: Sed feliciter in pūtia nobis cōtingit. CLI: Quid nā? ATHE: Nō nihil ad ferēdas leges nos urget. Sꝫ ipsi spōte hac cō sideratione suscepta de omni rei.p. disciplina/q̄d opti mū atqꝫ necessariū sit/quomodoqꝫ id pagat/pspicere nitimur. Cū ergo liceat si uolumus quid optimuꝫ sit/ aut quid maxime necessariū/in legib⁹ ꝓsiderare/utrū nobis videt: tractādū in pūtia eligamus. CLI: Ridicu la hec hospes/optio est: manifesteqꝫ nos illi similes fa cit/qui necessitate ingēti leges ferre ita in pūtia cōpel lūtur/ut in crastinū licere nō videat. Nobis autez dei auxilio/quēadmoduꝫ illis qui ex lapidib⁹ uel ex alia quauis materia aliquid ꝓstruūt/licet fusim ea collige re/ex quib⁹ futura cōmoda opi absqꝫ ulla festinatiōe deligent. Quasi ergo edificatores minime festinantes alia modo fūdemus/alia hinc ad edificādū sumam⁹: Adeo ut in ferēdis legib⁹: alia quasi modo ponantur. Alia vo quasi iā positis apponant. ATHE: Sic utiqꝫ ſm naturā magis o clinia cōpēdiaria nobis fiet leguꝫ ꝓspectio. Sꝫ illud per deos de legū latorib⁹ cōsidere mus. CLI: Quid nā? ATHE: Multoꝫ littere vbaqꝫ ex litteris in ciuitatib⁹ cōscripta repiunt. litteras vo legis quoqꝫ latoꝛ ꝛ vba scribit. CL: Quid ni? ATHE NI: Utrū igit poetaruꝫ ceteroꝛūqꝫ scriptoꝛ opib⁹ de rōne viuēdi cōpositis aium applicabimus? Leguꝫ vo latoꝛ/nequaq̄? an his maxime oiuꝫ? CLI: Istis oino ATHE: Legis latorē ergo scribētiū solū oportet / de honesto/bono/iustoqꝫ cōsulere/docereqꝫ qualia hec sint/ꝛ quomodo his agēda/qui felices futuri sūt. Tur pe enim est/cū Homerus Tyrteus ceteriqꝫ poete ꝓbe de vita studȳsqꝫ hoiuꝫ scripserint: turpe inq̄ lycurgo atqꝫ soloni/ceterisqꝫ legū latoꝛib⁹ minus id facere. Re ctū igit ipm pre ceteris oīb⁹ scriptis leges mirifice pre se ferre debēt: Ceteroꝝ vo scripta ꝓbari/si legib⁹ con sentanea sunt: sin dissona/deriderī. Sic igit leges ciui tatibus cōscribātur/ut patris matrisqꝫ psonā latoꝛ le gū penitus gerat. scriptaqꝫ charitatis prudētieqꝫ vir tutē hēant potius q̄ dñi tyrānicqꝫ impiū minitātis/tm ꝛ describētis/rōnē vo nullā penitus assignātis. Consi deremus igit an hac via nobis ꝓgrediēdum sit / siue possimus/siue nō. Sed accingamur iā: ꝛ pro viribus hac via ꝓcedētes etiā si pati quicq̄ necesse sit / tolere mus: qō utinaꝫ felix sit: eritqꝫ ꝓfecto si deus uoluerit. CLI: Recte locut⁹ es: quare sic faciamus? ATHE: Cō siderādū est ergo primū ut cepimus diligēter: de sacri legio/de furto/de ceteris oīb⁹ iniurīs: nec grauiter fe rēdū/si in ea ipsa legū descriptione/alia iā posuimus: de alīs disceptamus. Nō enim legū latoꝛes iā sumus/ sꝫ efficimur modo/ꝛ cito fortassis erimus. Uerū si de his que ꝓposui ita ut dixi differēdū videt/ediſſeram⁹? CLI: Sic oino. ATHE: De honestis igit iustisqꝫ reb⁹ oibus/inspicē id conemur/quo nobisipsis ꝓuenimus/ ꝛ quo discrepam⁹ qui in hoc maxime studere nos ꝓfi temur/ut a plurimis differamus. quo itē alī a seipsis dissētiūt. CLI: Quas queso iter nos differētias dicis? ATHE: Conaboꝛ exponere. De iustitia oino iustisqꝫ hoibus ꝛ rebus ꝛ actionibus oēs quodāmodo cōsen timus: quod videlicet oia hec honesta pulchꝛa sint ita ut sīqs iustos hoies etiā si coꝛpe deforꝛmes sint/ ſm ipm iustitie habitū pulcherrimos asserat/nemo sit iudiciū illius reprobatur⁹. CLI: Nemo fere qui ita loquat ꝓperā loqui videbit. ATHE: Recte igitur. CLI: Forte. ATHE: Sꝫ videam⁹ age: si oia que iu ste fiūt honesta pulchꝛaqꝫ sūt. Oium vo passiones nobis sunt/ferme actionib⁹ sīles. CLI: Quid hoc? ATHE: Actio utiqꝫ quecūqꝫ iusta est/quatenus iu stitie/eatenus ꝛ honesti est ꝓticeps. CLI: Cur non? ATHE: Quare passio quoqꝫ iusta/si eque honesti atqꝫ iustitie particeps eē dicat: haud dissona nobis erit oratio? CLI: Uera loqueris. ATHE: Si autez passionē aliquā iustā quidē eē affirmabimus/bone stā vo negabimus: iustū ꝛ honestū inter se dissona būt. Justa enīꝫ turpissima eē dicētur. CLI: Quō id dixisti? ATHE: Nihil difficile cognitu: leges enim que ꝓius nobis posite sunt / ꝓtraria penitus ꝓcipe his vbis videbūtur. CLI: Quo pacto? ATHE: Sa crilegū cēsebamus iuste moriturū legū quoqꝫ bene posituraꝫ hostē silīter. Cūqꝫ multas huiusmodi le ges scripturi eēmus: retraxim⁹ nos: ꝓsiderātes has passiones tā multitudine q̄ magnitudine infinitas eē Justissimas quidē oium passionū: sed turpissimas quoqꝫ oium. Nōne sic honesta iustaqꝫ modo quasi eadē: modo quasi ꝓtraria videbunt? CLI: Ita vide tur. ATHE: Multi igit dissone sic honesta iustaqꝫ quasi discrepātia nūcupāt. CLI: Ita ꝓrsus apper. ATHE: Sꝫ id rursus videam⁹ o clinia/quo modo nos de his ꝓcētim⁹. CLI: Quē dicis ꝓcēsū? ATHE NI: In supioꝛib⁹ manifeste mihi dictum arbitroꝛ. CLI: Quo pacto? ATHE: Nō si supra dictū nō est nūc saltem me dicere existimate. CLI: Quid nam? ATHE: Malos oēs/oino nō spōte malos eē/qō si ita est/illō quoqꝫ sequ necesse est. CLINIA: Quid? ATH: Iniustū eē malū/ꝛ malū nō spōte/huiusmo di eē. Nō spōte vo fieri/qō uolūtariū est nulla vnq̄ rōne pōt. Qui igit iniustitiā inuolūtariā putat iniu ste agētē hoiem iniuste agere nō spōte putabit. Adhi bi quoqꝫ mecū mō ꝓueniēdū est: cū oēs nō spōte in iuriari fatear q̄uis possit q̄spiā ambitionis prētiōis ue causa illō nobis obiicē. iniustos q̄dē nō spōte in iustos eē/multos tm illoꝝ spōte iniuriari. Adea q̄p pe snia nō hec/sꝫ illa est. Quō ergo vbis meis ipse ꝓueniā/si me ita o clinia ꝛ megille interrogabitis? Si hec ita se hnt hospes q̄d nobis de magnesiēsiū ciuitate ꝓsulis? Dare ne leges ipsis/an nō? Ego vo dare leges psulā. tū uos ita. Distigues igit ipsis spō te atqꝫ itē nō spōte factas iniurias: ꝛ illaꝝ maioꝛes harū vo mioꝛes multas ꝓscribes? An oiuꝫ pares cū mille penit⁹ iniurie spōte fiāt? CLI: Recte tu ho spes sꝫ istis que mō dicta sūt/ad q̄d utemur? AT: Probe iterrogasti. Utemur enīꝫ in ṗmis ad illud. CLI: Ad q̄d nā? ATHE: Memoria repetam⁹ ꝓbe in supioꝛib⁹ nos dixisse/ multāqꝫ magnāqꝫ de re iu sta turbationē iter nos eē atqꝫ dissensionē. Nō resu mētes/nosipos iterrogem⁹: deceat ne cū differētiā istoꝝ nequaq̄ declarauerim⁹ que in q̄libet ciuitate ab oīb⁹ pscis legū latoꝛib⁹ quasi due iniuriarū spēs posite sūt/spōte. s. ꝛ nō spōte facte. atqꝫ ita uarie pu niunt. Opionē hāc nostrā q̄si diuinitus dicta sit / in mediū iducere/nec eā ulla rōne quō recte se habeat confirmare. Minime vo sic decet. Uerū necesse est

antēq̄

anteꝙ leges ponamus/quẽadmodũ hec duo sint:ꝛ quã differẽtiã habeant/significare.ut qñ suppliciuꝫ utricꝙ imponimus:qsꝙ itelligat: iudicareꝙ ualeat quodãmodo ꝓuenĩẽter ne/an ꝓtra impositũ fuerit:

CLI:Recte nobis locꝙ videris hospes.Oportet enĩ alterũ de duob⁹ nos facere.Uel nõ dicere:nullas in iurias sponte fieri.Uel anteꝙ ad alia pgamus/quo modo recte id dicatur/exponere.

ATHE:Horum ego alterũ minime patiar/ut videlicet qõ ita eẽ exi stimo/negẽ:Nec officiꝙ mei id eẽt/neꝙ pium.Quo modo aũt hec si in eo qõ est spõte fieri:ꝛ nõ sponte minime differãt/duo sint/ꝛ quo alio differant/quo dãmodo apire conemur:

CLI:Nõ aliter certe hospes ista nos intelligere possumus.

ATHE:Ita si et.Age igitur/nõne multa inter ciues in cõmutatione ꝓsuetudineꝙ dãna ꝛ incõmoda fiũt/in qb⁹ uolũtariũ ꝛ inuolũtariũ abũdare videtur:

CLI:Quid ni:

ATHE:Nemo vo cũ incõmoda nocumentaꝙ iniurias putet dupliceꝫ quoꝙ in ipis eẽ iniuriã arbitretur nõ spõte alterã/alterã spõte cõmissaꝫ.Dãna enim oiuꝫ nõ spõte facta/nec numero nec magnitudine/minora illis sunt/que spõte fiũt.Sꝫ ꝓsiderate queso utrũ deinceps ueri aliqd afferã:An penitus nihil:Ego enim o clinia ꝛ megille/sicꝺs cuiꝙ nocet nolẽs:dicã iniuriari nolẽtẽ neꝙ ꝓpterea quasi iniuriã nõ spõte factã in legib⁹ istud ponã.immo nullã id dãnũ iniuriã dicã siue maius siue min⁹ sit.Sepe etiã eũ/qui utilitatẽ minus recte ꝓtulit/iniuriari dicimus:si hec minime supat.Nã ferme o amici/nec sicꝺs cõferat/nec si ꝓtra qcꝙ auferat/par est ut iust⁹ aut iniustus ita simpliciter appelletur.Nõ igit id: sꝫ si ꝓbis morib⁹ iustoꝙ modo ꝓsit alicui / uel obsit/an cõtra:hoc est legũ latori ꝓsiderãdũ ꝛ ad hec duo illi respiciẽdũ/ad iniuriã dico ꝛ nocumẽtũ:ita ut ad indẽnẽ integrũꝙ statuꝫ pro viri⁹ queꝙ pducat.amissum restituat:qõ decidit/rursus cõsurgat: occisum vulneratũꝙ reparetur:sempꝙ conãdum ut discordie nocumẽtis suscitate/per leges in amicitiã redigãtur.

CLI:Probe ista dicunt.

ATHE:Injusta itaꝙ dãna emolumẽtaꝙ/sicꝺ forte ex iniuria sequatur lucri quasi morbos animi/si sanabilia sũt curare oportet.Cura vo iniustitie illuc ferat.

CLINIA:Quo nã:

ATHE:Ut quisꝺs iniurias seu magnas siue paruas cõmisit/per doctrinã corrigatur a lege cogaturꝙ oino:ut uel nunꝙ amplius tale qd audeat spõte cõmittere/uel rari⁹ admodũ pene impositione deterritus .ꝓfecto legũ optimarũ officiũ eẽ dicim⁹:ita aios hoium instituere:ut oderint iniustitiã:iusti vo naturã uel diligãt:uel saltẽ nõ oderint siue opib⁹ seu ꝟbis legis latoꝛ id assequat:seu uoluptate siue doloꝛe uel honoꝛe uel infamia . aut pecunia mulctãdo:aut donis:aut alio quouis modo id faciat.Quos vo insanabiles legis latoꝛ esse senserit: ultimo supplicio hos afficiet.nõ ignoraꝫ fati⁹ foꝛe his qui insanabiles sunt:mori qꝙ viuere:ac si vita priuatur dupliciter ꝓdesse ceteris.Nã horꝫ exẽplo a peccato ceteri deterrẽtur.ꝛ improbis hoibus ciuitas ipsa mũdatur.hac de causa insanabiles hoies: morte legis ꝓditoꝛ plectet:alia minime.

CLI:Abunde admodũ hec abs te dicta videtur.sꝫ iterum iniurie dãniqꝫ differẽtiã:ꝛ quomõ spõte ꝛ nõ spõte fiãt:clarius te dicẽtẽ lubẽter audirem⁹ .

ATHE:Et facere conaboꝛ ꝛ dicere ut iubetis.Cõstat sane:quod de aia inter uos disserẽtes hoc sepe dicitis:ꝛ auditis. Unũ in ea affectũ siue ptẽ natura inesse: quã iracundiam dicimus ꝓtẽtiosam atꝙ difficilẽ.que incõsiderata vi multa euertit.

CLI:Proculdubio.

ATH:Uoluptatẽ aũt nõ eãdẽ cum ira dicimus:sed ex cõtraria potentia dñantẽ:que psuasione simul ꝛ violẽta quadã deceptione cõpellit:ut qcꝙd ipsa uelit:hoc pagas.

CLI:Et maxime qdẽ.

ATHE:Tertiã delinquẽdi causam quis quis ignoratiã posuerit:nõ errabit.Sꝫ qui hãc bipartito distinxerit:legũ latoꝛ melioꝛ erit:alterã qppe simplicẽ is ponet:alterã duplicẽ ꝛ simplicẽ quidẽ leuium peccatoꝛ causam arbitrabit.dupliceꝫ vo uocabit/quã do nõ ignoratione solũ qspiã detinet/sꝫ etiã sapientie opione iflat⁹/que oino ignoraꝛ/ea scire se ꝓsus existimat.hãc si vires roburꝙ cõsecuta fuerit/ingentiũ turpissimoruꝫ scelerũ causam eẽ cẽsebit:sinaũt imbecillitate ꝓmat/peccata ꝛ pueroꝛ ꝛ senioꝛ inde profecta/ peccata qdẽ eẽ putabit:ꝛ illis tanꝙ peccãtibus leges pscribet/sꝫ mitissimas oiuꝫ/plurimaqꝫ uenia ꝛ indulgẽtia plenas.

CLI:Equũ id est.

ATHE:De uoluptate atꝙ ira ꝓsentim⁹ ferme oẽs/alios qdẽ hoies illas vincere/alios vinci.Atꝙ ita est omnino.

CLI:Ita ꝓsus.

ATHE:Ignoratiã vo alios supare ꝛ ab alijs supari/ nunꝙ audiuimus.

CLI:Uera narras.

ATHE:Singula hec ad se rapere hoiem dicim⁹/sepe simul ad ꝟia tractũ.

CLI:Immo sepissime.

ATHE:Nũc tã tibi qd iustũ/qdue iniustũ dico/clare absꝙ ulla ambiguitate exponã.Ire nãqꝫ atꝙ timoris/uoluptatis ꝛ doloris/invidieꝙ ꝛ cupiditatis tyrãnidẽ in aio/siue noceat siue nõ/oino iniustitiã noio.Sꝫ opionẽ optimi qua videlicet rõne ciuitas uel priuati aliq putabunt si aio dñata oẽm virũ exoꝛnet/etiã sicꝺs min⁹ recte illi successerit/ iustitiã noio:ꝛ qcꝙd inde gestũ est/iustũ appello.atꝙ eos qui huiusmodi principatui libẽter parẽt/ optime viuere duco.Illiusmodi vo dãnũ iniuriã nõ spõte cõmissam plurimi opinant.Nos aũt de uocabulis non ꝓtẽdimus.Uerũ qm̃ tres peccatoꝛ spẽs dicte sunt/memoria iste primo diligẽtius repetẽde.doloris qdẽ quẽ iram timoreꝙ uocamus/vnã spẽm arbitramur.

CLINIA:Prorsus.

ATHE:Uoluptatis rursus cupiditatũꝙ alterã.Spei autẽ ac de optimo uere opionis/appetitionẽ/desideriũꝙ/spẽm tertiã.Quibus rursus bipartito diuisis:spẽs qnque ꝓficiũtur.qb⁹ leges inter se differẽtes spẽb⁹ qnque in duob⁹ generib⁹ sũt ponẽde.

CLI:Que sunt ista genera:

ATHE:Alterũ quod vi ꝛ apte cõmittit:alterũ qõ clã ꝛ cũ deceptione in tenebris.Ac nõnunꝙ utroꝙ modo agitur.Qõ si iure tractabit/asperrimis legib⁹ coercebit.

CLI:Equum est.

ATHE:Sꝫ redeamus illuc iã/vñ huc digressi sum⁹: terminãdisꝙ legib⁹ incũbamus.Erat aũt nobis ꝓpositũ de sacrilegis.de ꝓditoꝛib⁹.de his qui mutãdo reꝫ pu.leges corrũpũt.horꝫ aliquid qs forte cõmittet/propter insaniã/uel morbo uel senio pssus/uel in etate puerili ꝓstitut⁹ ita ut ab istis nihilo differat.Ac si tale qꝑ pia electis iudicib⁹ fecisse declarabit/ipoꝙ aut defensoꝛe referẽte sic affect⁹ iudicabit cõmisisse/dãnũ qõ intulit/simplex oino restituat.Cetera sibi remittant/nisi hoie interfecto/mũdus adhuc a cede nõ sit.Sic enĩ alio ꝓfect⁹/annũ pegrinet.Et si ꝑpusꝙ cõstitutũ a lege tempus ꝑterierit reuersus fuerit aut etiaꝫ intra fines deꝑhendat/in publico carcẽ biẽnio a legũ custodib⁹

detineat. posthac liber a vinculis esto. Sed ut incepi m⁹/de vnaquaq; spe cedis leges absoluti⁹ scribam⁹. Et primo qdē de vi ⁊ nō spōte factis dicam⁹. Siqs in certamine publicisq; gymnasijs nō spōte/siue festim siue postea ex vulneribꝰ secuta mors sit/amicū hoiem interfecerit/uel in bello sil'iter uel in exercitatione bellica a magistratibꝰ instituta/siue nudis corpibus/seu ad imitationē ueri belli armatis/ſm legē/a delphico apolline latā mūdus sit. Hēs aūt medici qui curantes nō spōte/occiderint/mūdi sint. Aō si manu sua qspiā nō spōte/siue nudo corpe siue instrumēto. uel telo. uel cibo potuue. ignis frigoris siue ⁊ fluctus adiectione aut priuatione spūs/siue id suo corpore siue per alia que dā faciat/aliquē interfecerit/oīno ut manu ppria interfector existimet: atq; ita ut dicā plectatur. Si alienum seruū interemit suūq; putauerit: dño dānuz restituat uel duplū pcij reddat. Quāti vo pcij fuerit seruus a iudicibꝰ statuat. purgationibꝰ vo pluribus maioribusq; utatur q̄ qui certādo aliquē interfecerūt. Quaruz idonei sint interptes/hi quos dei cōprobauit oraculū. Sin vo seruū suū/purgatus ſm legē/sit absolutꝰ. At si liberū qs nō spōte hoiem interfecerit/ijsdē purgationibus utatur/qbus qui seruū pemit. Et prisci mysteriū non prētenat. Fertur enim interfectū vi hoiem qui libere vixit/interfectori primo statim post mortē tpe irasci: ac ppter violētaz mortē/terrore turbationeq; plenū maxime si viderit interfectorē iter suos more solito viuere/interfectorē ipsuz eiusq; actiones/vim ad hoc suppeditāte memoria/cūctis viribꝰ terrere atq; turbare. Quare opꝰ est ut homicida interfecti hois gratia anno integro exul a patria/oiq; ea regione pcul vitam ducat. Sin vo qui iterijt pegrinꝰ fuerit/a patria quoq; pegrini annuo tpe homicida pellatur huic legi si obtē perauerit/genere primus iterēpto qui utrū paruerit attēdet/illi uenia pstet. qui etiā pace ipsi reconciliatꝰ ⁊ equus oīno erit. Sin vo nō obediuerit/sed cū immundus sit tēpla deor petere sacrificareq; audeat/uel statuto tpe vniuerso nō pegrinabit/genere primus interempto id iudicibꝰ deferat/eūq; de cede accuset ⁊ dupla oia sumat ab eo supplicia. Aō si primꝰ ille neglexerit/quasi scelere in ipm reuoluto ipso videlicet interempto passionē in illū puertēte a quolibet uolente accusetur/⁊ qnque annos patria carere cogat. Si peregrinus nō spōte pegrinū in ciuitate occiderit/eadē lege a uolēte quocūq; id iudicibus deferatur ⁊ sil'iter iudicetur. Sin vo incola id fecerit anno exulet vno. Quod si pegrinus oīno pegrinū siue incolā siue ciuez necauerit/ultra purgationē: tota etiā a regione in qua leges huiusmodi dnantur: per oēz exulet vitā. Ac si contra leges redierit: morte a legū custodibꝰ puniatur: ⁊ bona siqua possideat: primo interfecti tradātur. Aō si nō spōte qspiā in eam regionē delatꝰ fuerit: tēpestatis qdē vi ⁊ fluctu maris depulsus: nauigādi oportunitatē pedibꝰ mare tāgēs: expectet. vi aūt per terrā ab aliquibꝰ adductꝰ: a magistratu cui primo res delata fuerit soluēdus est: ⁊ intactꝰ in exiliū retrudēdus. Siquis vo manu sua liberū hoiem ira cōcitus interfecerit/bipartito irā primo oportet distinguere. per irā eniz facit ⁊ qui subito absq; uolūtate iterimēdi vberibus uel quouis modo interfecit ita cōfestim post impetū penitentia sequatur. ⁊ qui contumelia uel iniuria lacessiti: ideoq; in vindicte cupiditate pseuerātes: postea uolētes interfecerūt: nec penitet ita fecisse. duplicē igit ce dē ponē placet: utrāq; ira factā. Quas inter uolūtarias ⁊ inuolūtarias actiones medias iure posueriz. Neutra enim uolūtaria reuera uel inuolūtaria est. Sz altera alterius est imago. Nā ille qdē qui iram seruat nec repete/sz cū ilsidijs se postea vindicat homicide uolūtarij est pil'is. Et qui nō fuat sz primo in re ipetu ferit: ⁊ absq; pmeditatione interficit/inuolūtarij homicide sil'is iudicat. Nō tñ oīno inuolūtarius est/sz inuolūtarij bēre sil'itudinē dicit. Quocirca per irā cōmisse cedes/difficile determinant: utrū uolūtarie: an cōtra ponēde sint. Optima igit ⁊ vissima sn̄a est/utraq; imagines appellare. easq; seorsum ita distinguere/ut altera psulto altera icōsulto cōmitti dicat. Maiora vo supplicia illis decet iponere qui psulto per irā interfecerūt. Illis cōtra qui repete ⁊ icōsulto/leuiora. Hēpe qō grauiori malo sile/aspius/qō vo leuiori/mitiꝰ puniēduz. Ita certe nostris legibꝰ agēdū est. CLI: Ita prius. ATH: Sz de ira iterū repetētes ita dicamus. Siqs manu propria liberū hoiez ira pcitꝰ incōsulto occiderit/cetera quidē/eadē patiat mala que ⁊ homicide qui nō per irā occiderit/debētur. Sz duobꝰ oīno ad irā suā coercēdā exulet annis. Qui vo per irā qdē sz ex insidijs liberū quenq; occiderit/cetera utiq; sil'iter ac primꝰ cogat facere. Nō aūt bieniū tm̄ ut ille/sz triēniū exulet. ut ira eiꝰ diuturnior/diutiꝰ puniat. Uniuersalis autē istor hec dispositio sit. Hēpe difficile est/sigillatim exacteq; de his leges ponere. Aliquā do enim que truculētior cedes lege statuta est/leuior videt: nōnunq; ptra que leuior/truculētior/put atrocius aut mitiꝰ gesta est. Ut plurimuz vo quēad modū modo diximus ista ptingūt. Sz hec oia legū custodes cognoscēt. Cū vo restituēdor exulū tempus aduenerit. xij. ad fines regionis mittāt: qui dili gēter psideratis oibꝰ per id tēpus exulū actionibꝰ/pudoris eor receptionisq; iudices fiāt. Illi vo horū magistratuū iudicio acqescāt. Aō si post restitutionē alteruter hor ira cōmotꝰ sil'iter peccauerit/ppetuo exulet. ⁊ si rursus redierit: nō aliter q̄ pegrinus rediēs puniat. Siqs ita fuū suū necauerit/purget. si alienū/dānū dño in duplo restituat. Siqs homicida legibꝰ nō paruerit/sz nōdū purgatꝰ/soruz/gymnasia/ceteraq; sacra ingressu suo cōtaminauerit/qcūq; uelit tā istū q̄ iterfecti cognatū hec negligētē/in iudiciū uocet/⁊ in duplo tum pecuniā tum cetera persoluere cogat. quodq; solutū est/ipse ſm legē accipiat. Si seruus ira cōcitus dñm suū interimat/occisi hois cognati quomodo uelint ipsum interficiāt/mundiq; a crimine sint/dūmodo viuū nō cōseruauerint. Sin vo seruus nō dñm suū sed aliuz liberū per irā necarit a dño suo interfecti cognatis tradat/qui utcūq; uelint/oīno ipsum interimāt. Si pater aut mater/accidit enim q̄uis raro/per iram uerberibus seu quouis modo filiū uel filiaz interficiat: perinde ac ceteri homicide purgetur: ⁊ triēniū exulet. Ac post ipsam restitutionez/maritꝰ ab uxore/uxor̄q; a marito separentur. Nec simul amplius liberis procreandis operam dent. neuterq; horum simul cum eo habitet/cuius filium uel fratrez occidit/nec vna cum eo sacris communicet. Et qui impietate animi his legibus non paruerit ut

impietatis

impietatis reus a uolẽte quolibet accusetur. Si vir uxorẽ/aut uxor virũ per irã necauerit/purgeť simi liter/ꝛ triẽniũ integruꝫ exulet. cũqꝫ redierit/nec sa cris cũ liberis suis coicet nec vna mẽsa utať. Qđ si nõ seruet genitor aut filius/impietatis reus a uolen te quolibet accuseť. Frater vo si fratrẽ aut sororẽ/ꝛ sorores si sororẽ uel fratrẽ ira occiderit/non aliter q̃ parẽtes qui liberos iterfecerũt ꝛ purgeť ꝛ exulet: nec post reditũ sacris ꝛ mensa cũ illis coicet/quos fratrib⁹ aut sororib⁹ filiꝫsue pciuauit. Qui legẽ hãc trãsgredietur/iure ut impius cõdẽnabitur. At vo cũ quis adeo victꝰ ab ira fuerit ut insano iracũdie furore parẽtẽ interemerit/si parẽs anteq̃ mortem obiret/spõte interfectorẽ suũ a cede liberauit/sicut qui spõte cedẽ cõmiserũt purgatus/ceteriſqꝫ simili ter factis/mũdus sit: sin vo nõ liberauit/multis le gib⁹ reus sit/qui necauit. Mã ultimis supplicꝫs/ce dis/impietatis/sacrilegꝫ subiectꝰ erit. qꝛ sacrilegio genitoris aiam abstulit. Quare si possibile eẽt sepiꝰ aliquẽ mori: iustissimũ eẽt sepius parricidã iterfici. Mã cui nec pro defensione q̃dẽ sua si a parẽtib⁹ in terficiatur lege ulla cõcedit. ut parẽtes/a q̃b⁹ in lu cẽ editꝰ est iterimat/sed oĩa potius sustinere ꝓcipi tur q̃ q̃cq̃ huiusmodi facere/quomodo aliter iuste punire hũc oportebit: Lege igit ira ꝓcitato ad par ricidiũ mores sanciať. Si orta seditione uel quouis modo frater fratrẽ in se impetũ faciẽtem pro defen sione sua interimat/quasi hoste pempto purus sit. Quinetiã si ciuis ciuẽ: aut pegrinus peregrinuꝫ uel pegrinũ ciuis/uel ecõuerso/defendẽdo se/iterfece rit/similiter mũdus sit: Eodẽ modo/si seruꝰ seruũ. Sin vo seruus liberũ se defendẽs iterimat/ꝯsdẽ le gibus: q̃bus ꝛ parricida sit subiectus. Qđ vo de li beratione a cede parentis diximus/idẽ quoq̃ de li beratione oĩum dictũ intelligať. Siqs ergo alioruꝫ oĩum alicui spõte dimiserit/quasi nõ spõte cedẽ cõ missa purgeť qui interfecit/ꝛ annũ exulet vnũ. Sꝫ violẽta iã ꝛ inuolũtaria ac per irã cõmissa de cede mediocriter exposita sunt. que vo spõte in his fm oẽm iniustitiã ex isidꝯs ꝓpter uoluptatũ cupidita tũqꝫ inuidieqꝫ tyrãnidem cõmittunť deinceps dica mus. CLI: Recte dicis. ATHE: Primuꝫ igit quot uolũtarie cedis cause sint pro viribus declaremus Maxima vo huius causa est: Cupiditas aĩe libidi nibus exagitate dñans: que in eo ardore ꝓsistit ma xime qui multoꝫ aios uehemẽter inflãmat. hec sa ne ea vis est/que ꝓpter naturã ꝛ ignorãtiã diuitia rũ iexplebilẽ gignit auiditatez. Ignorãtie vo causa est. qđ nõ recte laudãtur diuitie. Quippe taꝫ greci q̃ barbari/diuitias cũ tertiũ bonoꝫ teneãt locuꝫ / in primo ponũt: atqꝫ hac sentẽtia seipos simul ꝛ po steros pdunt. Optime sane ꝛ pulcherrime viuere mus/si uera de diuitꝯ sentẽtia ubiqꝫ p̃dicareť. ea est qđ diuitie corpis gratia sint, Corpus aũt animi gratia. Quare cum bona ea sint/quoꝫ gratia possi dẽde diuitie sunt: tertiũ gradũ post virtutem animi corpisqꝫ tenebunt. Hec ergo rõ nos tanq̃ magistra docebit/nõ oportere hoiem qui felix sit futurus/di uitias quomodocũqꝫ/sꝫ cũ iustitia ꝛ tẽperãtia que rere. Sic enim cedes cedib⁹ puniẽde in ciuitatibus nulle cõmitterent. Hũc vo quẽadmodũ in hui⁹ dis putationis principio dixim⁹/Unũ hoc est/ ꝛ maxi mũ: qđ uoluntarie cedis maxima supplicia facit. Alte rũ est/ambitiosi animi habit⁹: vnde inuidie nascũtur/ primũ q̃dẽ ipsi iuido truculẽte: deinde etiã optimatib⁹ ciuitatis. Tertiũ locũ igẽtes iniusteqꝫ formidines pos sidẽt: que cedes multas pariũt. qñ ea sunt. alicui gesta/ uel ad pñs gerunt: quoꝫ neminẽ uellet eẽ ꝓsciũ. Qua re illos qui talia iudicaturi videant/si nõ aliter potest morte e medio tollit. Ad hec oia/phemia sint que di xim⁹. ac pterea sermo quẽ multi/ex his qui sacris stu dẽt solẽnitatib⁹ ꝛ audiũt ꝛ credũt/qđ homicide apd iferos puniunt: ꝛ rursus huc reuersi: penas necessario fm nãm debitas pẽdũt. Quippe que alĩs fecerũt / ab alĩs quoq̃ ppeti sibi sorte in hac vita cogũtur. Illi igi tur qui ꝓsuasus fuerit ꝛ huiusmodi phemio monitus talia supplicia extimuerit/nullã ad hec op⁹ est legem ponere. Sꝫ homini cõtra affecto/lex ista scribať. Qui ꝓsulto ciuẽ suũ manu ppria per iniuriã iterfecerit/pri mũ e tẽplis/a foro/a portubus/ꝛ ab omni cetu cõi/ne pñtia sua hec maculet/pcul absit/siue q̃s adesse inter dixerit/siue nullus. Lex enim ipsa iterdicit. atqꝫ ita id uetat/ut pro vniuersa ciuitate iterdicere semp/ꝛ iter dictura eẽ videať. Deinde qui eũ nõ psequit ut decet/ nec ab his arcet / de cognatione interfecti usqꝫ ad patrueles ꝛ consobrinos/primũ scelus/deorũqꝫ odia in ipm uertant: sicut vulgo legis impcatio ꝛ maledictio dicrat. deinde reus sit cuiqꝫ/interfectũ ulcisci uolenti. Qui aũt pseq̃ uolet cũ oĩa fecerit/que uel de luẽdi cri minis obseruatione uel de alĩs q̃buscũqꝫ faciẽda de⁹ ĩstituit: ꝛ que p̃dicẽda sũt/p̃dixerit/pgat/homicidãqꝫ fm legẽ dare penas cõpellat. Hec aũt faciẽda eẽ/precibus sacrificꝯsqꝫ deorꝫ q̃bus ne cedes in urbib⁹ fiãt/cu re est/facile legis latoꝛ suadere põt. Sꝫ qui dꝯ sunt isti ꝛ quomodo fm dei mẽtẽ maxime hec iudicia pagant legũ custodes cũ interp̃tib⁹ arusꝑicibusqꝫ ꝛ deo decla rẽt. atqꝫ ita iudicia penasqꝫ disponãt. Judices vo ha rũ rerũ illi sint/q̃b⁹ sacrilegꝫ puniẽdi data est auctori tas. Qui aũt ꝓdẽnatꝰ fuerit morte penas luat. ꝛ quoni am nõ impie solũ/sꝫ impudẽter quoqꝫ peccauit/in re gione interfecti sepeliri non debet. Qđ si fugerit/neqꝫ iudiciũ sustinuerit/perpetuo exulet. Et si vnq̃ citra fi nes fuerit deꝑhẽsus/qui primꝰ illi obuius erit cogna toꝝ iterfecti uel ciuiũ/impune iterimat: aut vinctũ ma gistratib⁹ tradat huius rei iudicib⁹ occidẽdũ. Qđ siqs hũc defensurũ accesserit/pro eo fide iubeat quẽ tutať trisqꝫ is fideiussores quos iudices ipsi sufficiẽtes puta uerit/afferat/qui iudicio illũ sedaturos pmittãt. Jd si quis facere noluerit uel nõ potuerit: vinctꝰ a magistra tib⁹/iudicio reseruet. Verũ siqs nõ ppria manu sꝫ uo lũtate/cõsilio/insidꝯsqꝫ hoiez iterfecerit: ꝛ cũ causa ce dis sit aioqꝫ impurus in ciuitatẽ habitet/ꝓdẽnatꝰ simi liter puniat: pterq̃ qđ fideiussores nõ prebebit/ꝛ con dẽnatus ppria nõ carebit sepultura. Cetera huic quẽ admodũ de supiore diximus fiãt. Hec eadez pegrinis aduersus pegrinos: ciuibusqꝫ ac pegrinis vicissiꝫ ꝛ ser uis aduersus seruos. de cede ppria manu facta ꝛ de il la que cõsilio isidꝯsqꝫ cõmissa est/statuta fuit: nisi qđ fi deiussionẽ p̃bere istos quẽadmodũ illos qui ppria ma nu interficere cẽsemus. Si seruus liberũ spõte siue ma nu sua siue ꝓsilio interemit/ꝓdẽnatusqꝫ fuit / trahať a publico lictore ac vindice ad iterfecti monumẽtuꝫ uel vñ illud cernẽ queat: vberatusqꝫ put iubet qui iudicio eũ ꝓuicit si ita cesus adhuc viuat/ad necẽ usqꝫ cedať.

Siqs huuz nihil iniurlãtẽ timẽs ne turpe q̃d a se factũ indicet uel alia huiuscemodi causa ĩducꝰ morti tradiderit/quasi ciuem necauerit sic puniat. Accidũt q̃nq̃ nõnulla/de q̃bus leges ponere graue est atq̃ molestũ ⁊ nõ ponere impossibile huiusmodi sunt cognatoruz uolũtarie ⁊ iniuste cedes siue manu ꝓpria siue ꝑsilio insidiãtiq̃ illate/que in ciuitatibꝰ male gubernatis plurimũ cõmittũtur:sed nõunq̃ etiã ubi nõ crediderís/fiũt. Ad hec scelera deuitãda/oratio supioꝛ repetatur Forte nãq̃ his auditis a sceleratissima cede spõte aliquis abstinebit. Fabula eniz uel sermo uel quouis alio noie appellãda oratio:manifeste a priscis sacerdotibꝰ dicta est/iustitiã speculatricẽ oium atq̃ vindicẽ ad cognatũ sanguinẽ ulciscẽdũ/lege quã modo diximꝰ uti. Nẽpe illã cõstituisse/ut quisq̃s aliq̃d huiusmodi ppetrauit/idẽ necessario patiat. Ut siq̃s patrẽ morti tradidit/ipse postea certis tpibus violẽter a filiis occidat, sin vo matreꝫ pemit/ipse postea particeps nature muliebꝛis effectꝰ necessario tãdẽ a filiis suis ĩterimat. Cõmuni enim sanguine maculato/nõ eẽ aliã purgationẽ nec posse aliter abstergi maculã:nisi cedem cede siki similẽ aĩa scelerata lustrauerit:totiusq̃ cognationis irã sedauerit. Ab his ergo sceleribꝰ coercere hoies opoꝛtet/supplicioꝛ eiusmodi que a diis iferũtur metu. Si qui vo in tam miserã calamitatẽ iciderint/ut patrem uel matrẽ fratrẽ uel filiũ spõte atq̃ cõsulto vita priuare audeãt:mortalis legũ latoꝛ sic de huiusmodi scelere sãciet. Ut ⁊ arceãtur a publicis sacrisq̃ locis ut supꝛa dictũ est. ⁊ uades similiter req̃rãtur. Et qui cedis huiusmodi ꝓdẽnatꝰ fuerit/taz a iudicũ ministris q̃ a magistratibꝰ occidatur trahaturq̃ extra urbẽ in statutuz triuiũ nudus. ubi singuli magistratꝰ pro vniuersa ciuitate in mortui caput lapidẽ mittãt. atq̃ ita ciuitatẽ oẽz purificẽt. Demũ ultra regionis fines portatũ fz leges insepultũ eiciãt. Sz quid de illo iudicãdũ:qui ꝓximũ atq̃ amicissimũ cede pdiderit:qui dico seipm vita ⁊ sorte fatoꝛ/vi sceleratа priuauerit:non iudicio ciuitatis:nec tristi ⁊ ieuitabili fortune casu coactus:neq̃ pudore aliquo extremo cõpulsus:sed ignauia ⁊ formidolosi animi imbecilitate/iniuste sibi mortẽ consciuerit. Que purgationes ⁊ que sepultura huic lege cõueniat deus ipe nouit. ꝓximi tñ huic genere ab iterptibus legibusq̃ harũ rerũ hec exꝯrant:⁊ quẽadmodũ ab his statutũ fuerit/ita faciãt. Sepultura igit istis solitaria fiat:ubi alius nemo ꝓdat. deinde in his locis sepeliantur que de duodecim regionis partibus:ultima deserta inoiataq̃ sunt:sic obscuri ut nec statua nec iscripto noie sepulchꝛa notẽtur. Si iumentũ aut aliud aial homine iterficiat/nisi publico in certamine id fecerit/interfecti hois ꝓpinqui id iudicibus deferãt. Et agroꝝ curatoꝛes illi q̃bꝰ ꝓpinquus ipse mãdauit/iudicent/⁊ dãnatũ extra regionis fines iterficiãt. Dõ siq̃d in aie pter fulmẽ aut aliud telũ diuinitꝰ missum/aĩa hoiez cadẽtẽ ipm/aut ipsum cadẽs priuauerit genere ꝓpinquꝰ interfecto/ꝓximũ in vicinia ad hoc cõstituat iudicez. atq̃ hec ⁊ cetera ꝓut erga mortuũ ipm ꝓuenit/pro sui ipsius ⁊ cognationis totius expiatione pficiat. Quod vo dãnatũ fuerit/ut de aialibꝰ dictũ est/exterminetur. Si quispiã vita priuatꝰ repiat/⁊ ignotꝰ homicida sit nec diligẽter querẽtibꝰ inueniat/pdictiones/ut in aliis fiãt:⁊ in foro publice pconio prediceꝫ/ut qui hunc uel hũe necauit qz cedis reus sit sacra loca nõ ingrediat ⁊ vniuersaz deserat regionẽ/nã si deꝑhẽsus fuerit occideꝫ/atq̃ extra regionis fines isepultꝰ eiciet. Una ergo lex ista nobis precipua de cede/sancita sit. Ac de his satis. Nũc dicamus/in quibus recte mũdus est/qui occidit. Qui noctu furẽ domũ suã ingressuz interemit/mũdus sit. Et qui spoliatoꝛẽ in defensionem suã similiter. Et qui mulierẽ liberã aut pueruz ad rẽ uenereã vi subigit/impune nõ ab eo solũ/cuius est illata/uerũetiã a patre fratribus. filiisq̃ vita priuet. Maritusq̃ si vim uxoꝛi ferẽtem pimat/lege mũdus sit. Ac siq̃s etiaz patri haud q̃q̃ per scelus cedem patrãti/aut matri/aut filiis/fratribusue/aut ꝓiugi opẽ ferẽs quẽpiã interfecerit/mũdus sit. Hactenus de viuẽtis aĩe educatione ⁊ disciplina / qua si ꝑdita est/viuẽdũ illi sit/sin cõtra/nõ sit viuendũ/leges cõscripsimus. Preterea de cedibꝰ violentis/quomodo puniẽde sint. Ac etiã de nutritione disciplinaq̃ coꝛpoꝝ satis in supioꝛibus dictũ fuit. Dein ceps que violẽte sunt actiones ⁊ uolũtarie ⁊ iuolũtarie/que ⁊ quot sint ⁊ q̃bus supplicijs cõmode repimẽde/pro viribus determinent. Recte eniz hec post illa tractant. Vulnera nãq̃ / membꝛoꝝq̃ per vulnera trũcationes vilis etiã legũ latoꝛ post cedẽ locabit. Hec sicut cedes distinguũtur. Nã alia non spõte. Alia ira. quedã timoꝛe. quedã spõte ꝓsultoq̃ fiũt. Quoꝝ oium huiusmodi exoꝛdiuz sit. Necesse est leges hoibus ponere. ut ꝑm leges viuãt. Nam si absq̃ his viuerẽt/nihilo a feris atrocissimis discreparẽt. Cuius rei causa est/qz nullius hois ingeniuz ita natura istitutũ est/ut que ad publicũ humane vite bonũ cõferũt sufficiẽter cognoscat:⁊ si cognouit ut optimuz id q̃ nouit/semp agere possit ac uelit. Nã primũ difficile est nosse q̃ ciuili uereq̃ arti nõ ꝓpriũ sz publicũ necessario est curãdũ. Publicum q̃ppe ciuitates cõnectit atq̃ cõiũgit/ꝓpriũ dissipat q̃ue tã publice q̃ priuatim ꝑstat cõe q̃ ꝓpriuz bñ disponere. Deide lz aliq̃s forsan hec ita se hẽre sufficiẽter arte cognoscat/tñ si tãta cũ licẽtia ciuitatis impiũ teneat ut nulli rõnuz relationi subiectus sit/nunq̃ in ea sentẽtia per totã vitã pmanere poterit/ut publicũ in ciuitate tanq̃ ꝑcipuũ bonum augeat:priuatim vo post publicũ ponat. Sz ad utilitatem ꝓpriã/priuatãq̃ cõmoditatẽ natura ipz semꝑ mortalis impellet. que absq̃ rõne tã doloꝛẽ fugit q̃ uoluptatez ꝓsequit. atq̃ hec utraq̃ iusti oꝛi melioꝛiq̃ ꝓponet. ⁊ tenebꝛis obꝛuta/malis oibꝰ tãdẽ seipsaz oĩno ciuitatẽq̃ replebit. Profecto siq̃s hoiuz diui ne sortis fauoꝛe ea natura ꝑditꝰ eẽt/ut cognosceret publicũ bonum/ad idq̃ generose ac semp intenderet nullis legibus sibi dñaturis egeret. Quoniã nulla lex/nullus oꝛdo sciẽtia melioꝛ ꝑstãtioq̃ habeꝫ. nec fas est mẽtem alicui subiici atq̃ seruire. sed poti ꝰ si ita uera liberaq̃ sit/oibꝰ dñari. Nũc vo nusq̃ hec repitur:sed minimũ quid ipsius apparet. Quare quod secũdo loco est eligere decet:oꝛdinem atq̃ legem/a quibus plurima quidẽ perspiciuntur/oĩa vo videri nequeũt. Sed his hoꝝ gratia propositis/statuamus iaz quid pati uel soluere debeat qui aliũ vulnerauit/uel aliter obfuit. Cuiq̃ enim facile est singula huiusmodi recte cõprehẽdere. Utruz videlicet q̃s vulnerauerit:An nõ:Quẽ:Qua in pte:Quo pacto:Hec eni singula inumerabilia pene sũt ⁊ inter

putrefactorum sui ipsorum

ꝛ inter ſe maxime differũt. Hec aũt iudicio cuncta. Vel nihil hoꝝ cõmittere impoſſibile eſt. Quippe illud vnũ in oĩb⁹ cõmittẽ neceſſe eſt: utrũ factũ/vnũ quodq; hoꝝ ſit/an nõ: Nihil etiã de mulcta iniuriantis cõmittere: ſed magna paruaq; oĩa lege determinare ipoſſibile eſt. CLI: Quomodo igit poſt hec dicẽdũ eſt: ATHE: Sic utiq;. qõ quedã iudicio cõcedere legis latoꝝ debet. quedã nõ debet: ſz ipſe determinare. Ceterũ ut intelligat/que arbitrio ꝛ prudẽtie iudicũ relinquẽda ſunt/queue ab ipſo legũ cõditoꝝ determinãda/ſic exponem⁹. Grauis ꝓfecto ꝛ toti ciuitati coĩs ibi peſtis innaſcitur/ubi iudicia ignaua mutaq; ſunt: opiones iudicũ inuicẽ occulte manẽt: ꝛ clã ſentẽtiã ferũt. At id ꝓterea durius: qñ nõ ſilẽtio agit. ſz ceu theatra clamoꝝ oĩa ꝓſonãt ꝛ rhetoꝝes q̃dẽ tũ ludãt/tũ vitupant atq; ita viciſſim diiudicãt. Talib⁹ q̃dez iudicẽ ſiq; neceſſitate quadam urgeatur dare leges/infoꝛtunatũ eẽ ducimus. Sz qui dare cogetur: minimas dũtaxat mulctas iudicib⁹ ĩs cõmittat. plurima vo ꝛ maxima queq; inferendis legibus ipſe declaret. Ubi vo iudicia recte ꝓ viri⁹ ꝓſtituta ſũt: iudiceſq; bñ educati/ꝛ omni diligẽtia approbati/rectiſſime multa iudicibus de punitione cõditioneq; cõdẽnatoꝝ cõmitti pñt. Hemo igitur nos incuſet ſi ipſis nũc maxima multaq; ꝓterea legib⁹ nõ ordinamus. que uel minus eruditi iudices poſſent cõſpicere: dignãq; ſingulis delictis mulctã penãq; accõmodare. Cm vo eos q̃bus nos leges deſcribim⁹/nõ ĩeptos harũ rerũ iudices futuros ſpam⁹/multa eis cõmittẽda cẽſemus. Verũ qõ ſepe in ſupioꝝib⁹ diximus fecimuſq; putãtes deſcriptione formaq; punitionũ dicta/exẽpla iudicibus/que nunq̃ trãſgrediãtur/dari oportere: id ꝛ tũc recte factũ eſt/ꝛ nũc quoq; obſeruare uolum⁹/ad leges ferẽdas iterũ redeũtes. De vulneri⁹ igitur ita ſanciamus. Siq; uoluerit cogitauerit q; amicũ homiñ ex ĩs quos ꝓhibet lex interficẽ: vulnerauerit aũt/nec iterficere potuerit/hũc omni remota miſericoꝛdia/nõ aliter q̃ ſi vita ꝓuaſſet dare cedis ſupplicĩũ cogeremus/niſi foꝛtunã eius nõ oino ꝓterua demonẽq; coleremus: qui tã vulneratũ q̃ vulnerãtẽ miſericoꝛdia ꝓſecut⁹/infelicitati utriuſq; obſtitit/fecitq; ne vulnus huic letiferum/illi foꝛtuna calamitaſq; execrãda infligeret. Huic ergo demoni habebimus gratiã/atq; eius bñficio minime aduerſati/abeo qui vulnerauit/ſupplicĩũ moꝛtis auferem⁹ ꝛ in vicina ciuitate per totã vitã exulare ſtatuem⁹: nullo rerũ ſuarũ oĩum fructu carẽtẽ. Dãno tñ ꝓius reſtituto/ſiq̃d obfuit vulnerato: qõ a iudicio rei hui⁹ fuerit cõſtitutũ. Judices aũt ſint/qui cedis eẽnt/ſi vulnerat⁹ obĩſſet. Si parẽtes filius/aut ſeru⁹ dñm ꝛſulto ſiliter vulnerauerit/atq; ita feciſſe cõdẽnat⁹ fuerit/ſcelus moꝛte luat. Quinetiã ſi frater fratrem aut ſoꝛoꝛẽ ſimiliter/uel ſoꝛoꝛ ſoꝛoꝛẽ/aut fratrem. Uxoꝛq; ſi virũ iterficiẽdi cõſilio vulneret/aut virum uxoꝛẽ ſiliter/ꝓpetuo exulet. Dis ſi filũ filieue pueri adhuc ſunt: rẽ familiarẽ exulãtis tutoꝛes adminiſtrẽt qui eos oꝛbos tutẽtur. ſin adulti ſunt res q̃dẽ ipas ꝑmittãtur hẽre/alere tñ exulẽ nõ cogãtur. Siq; vo liberis carẽs in huiuſmodi calamitates iciderit/cognati eius uſq; ad ſobꝛinos ꝛſobꝛinoſq; tã ex virorũ q̃ ex mulierũ parte ꝓueniãt ꝛ vna cũ legũ cuſtodibus ſacerdotibuſq; cõſilio habito in hãc exulantis domũ vnã de quadraginta ꝛ q̃nque milibus domib⁹ ciuitatis heredẽ cõſtituãt. In quo ſane id cogitare debẽt. Nullã domũ de q̃nque milib⁹ ꝛ quadraginta habitãtis ipſius: ſuiq; generis magis eẽ q̃ ciuitatis ꝛ priuatim ꝛ publice. Oportet utiq; ut ciuitas q̃ ſanctiſſimas ꝛ feliciſſimas ꝓ viri⁹ domos ſuas poſſideat. Cñ igit aliqua domus infoꝛtunio ꝛ impietate aliqua inquinat. qꝛ qui poſſedit/ſine liberis obĩt uolũtarie cedis: aut cuiuſuis in deos uel ciues facinoꝛis ꝯdẽnatus/cuius moꝛs uel ſempiternũ exilium pena eſt/ꝑmo domus ipſa ꝑm legẽ expiet. Deinde cognati ut diximus cũ legũ cuſtodib⁹/cõueniẽtes/genus in ciuitate aliq̃ virtute preſtãtiſſimũ foꝛtunatũq; pquirãt. in quo plures adoleſcẽtes ſint/quoꝝ vnũ patri deficiẽtis illius/ſuiſq; ſupioꝛib⁹ quaſi filiũ adoptẽt deũq; ꝓcati hũc felicioꝛib⁹ patris familias auſpicĩs ꝓlis ꝓpagatoꝛem. ſucceſſoꝛẽ dom⁹/ſacroꝛũq; ꝛ reliquoꝝ oĩum cultoꝛez foꝛe/tãdẽ heredẽ ipſum ꝑm legẽ ꝓſtituãt. Eum vo qui peccauit ſine noĩe. ſine liberis. ſine ſoꝛte ulla iacere/qñ quidẽ huiuſmodi calamitatib⁹ ꝑmiſ/patiant. Nõ eſt aũt in oĩb⁹ reb⁹/terminus termino cõĩũctus. Nã ubi ꝓſiniũ aliq̃ cõmune eſt/ibi hoc inter rerũ terminos utriſq; ꝓuẽtũ/mediũ fit. Atqui iter ea peccata que ſpõte/ꝛ ea que nõ ſpõte cõmittũtur/qõ per irã fit/tale q̃ddam eẽ diximus. Vulneris igitur ira facti qui cõdẽnabitur/ſi ſanabile fuiſſe vulnus euẽt⁹ ipe mõſtrabit/duplũ dãni reſtituet. ſin vo inſanabile quadruplũ. Qõ ſi ſanabile q̃dẽ ſit/turpitudinẽ aũt vulnerato ingentẽ afferat/quadruplũ ſoluet. At vo ſiq̃s nõ ſolũ obfuit vulnerato/uerũetiã patrie nocuit qõ militie ipſam aduerſus hoſtes priuauerit ſiliter puniat. ac ꝓterea dãnũ ciuitati reſtituat: ꝛ ultra eã quã ipſe debet militiam pro vulnerato etiã militet: ꝛ q̃d illi gerẽdũ erat in bello ipſe agat. Qõ ſi nõ fecerit reus ſit ꝑm legẽ uolẽti cuiq; ip̃m tanq̃ neglectoꝛẽ militie accuſare: ꝛ dãnũ duplum triplũue aut quadruplũ ꝓut iudicibus viſuz fuerit reſtituat. Si germanus germanũ ſiliter vulneraverit cõtribules ꝛ cognati uſq; ad ſobꝛinos conſobꝛinoſq; ex viris ſimul ꝛ mulierib⁹ ꝓueniẽtes tã mares q̃ femine iudicẽt/genitoꝛibuſq; ip̃m tradãt: ut ipſi ꝑm naturam puniant. Qõ ſi punitio ambigua fuerit/ꝓpinq̃ ex parte viri determinẽt. Qui ſi ipi nõ poſſint tãdẽ ad cuſtodes legũ cauſam deferãt. Si nati nepoteſue tale q̃d genitoꝛib⁹ itulerũt/ſolũ hi iudicẽt qui annũ ſexageſimũ trãſegerũt: qbus ueri nõ adoptiui liberi ſint: Et cõdẽnat⁹ aut moꝛte aut maioꝛe aliquo uel nõ multo minoꝛe ſupplicio puniat: nec de genere ſuo q̃q̃ etiã ſi etatẽ a lege ꝓſcriptã impleuerit/iudicet. Sin vo ſeruus liberũ ira ꝓcit⁹ vulnerauerit/a dño tradat vulnerato/ut arbitratu ſuo iniuriã ulciſcatur: niſi uelit dãnũ ipe recuparе. Qõ ſi ſerui vulneratiq; malitia per cõpoſitionẽ factũ fuiſſe q̃s ambigat/ad iudices deferat: qõ ſi nõ ꝓuicerit ita eẽ/triplũ dãni reſtituat. ſin vo ꝓuicerit/ſeruituris reũ hẽat eũ qui doloſe cũ ſuo egit. Qui vo nõ ſponte aliquẽ vulnerauit/ſimpliciter dãnũ perſoluat: Nullus q̃ppe legũ latoꝛ impare foꝛtune põt. Judices aũt ſint/qui ꝛ natis nepotibuſq; ad parẽtes: a q̃b⁹ quã tũ dãnũ fuerit/declaretur. Violẽte q̃dẽ paſſiones ſunt oẽs quas diximus. Violẽtũ quoq; omne vberandi genus. Oportet igitur oẽs boies/mulieres ſimul ac viros/adoleſcentes ac ſenes/ita de his ſemp exiſtimare

Seniorẽ nõ paruo interuallo iunioribus ꝓponẽdũ eẽ ⁊ apud deos/⁊ apud hoies/qui feliciter victuri sint. Ledi ergo senẽ a iunior⁊ turpe est/⁊ odio a oĩs habeꝫ. Decet aũt iuuenẽ uerberatuz a senior⁊ id ob senectutis reuerentiã patiẽter ferre. Sic itaqꝫ sanciamus. Quilibet seniorẽ ⁊ re ⁊ ẏbo colat. Ac si viginti annis maior est/quasi patrẽ si vir fuerit/aut matrẽ si mulier reuereaꝫ: Atqꝫ adeo oĩb⁹ semp abstineat/qui in ea etate sint qua ꝓcreare pareregꝫ ipm potuerint / natales deos uerit⁹: Abstineat inq̃ nõ solũ ciue sed seniorẽ etiam. Peregrinũ ẏo audẽtẽ ciuẽ cedere/si qui cedit/puniẽdũ cẽset/ad tribunos plebis ꝓducat: nec ipse uerberet: ut eo magis a cedẽdis ciuib⁹ suis abstineat/quando etiã a pegrinis se cõtinet. pegrino siliter aduenaqꝫ sic ut neqꝫ iuadẽdo neqꝫ se defendẽdo ẏberib⁹ cedere ipm audeat. Hic ẏo magistra⁹ hospitalẽ deũ ueritus rẽ diligẽter inq̃rat. ⁊ si pegrinus iniuria ciuẽ pcusserit ẏbera totidẽ sibi publico flagello reddant: ne q̃d tale amplius impudẽter audeat. Sin ẏo inocẽs pegrinus videbit/minis eo castigato qui pduxit/ambos dimittãt. Equalis aũt si equalẽ uel paulo maiorẽ/nõduz tñ patrẽ/aut senex senẽ/siue iuuenis iuuenẽ ẏberibus cedãt/ꝑm naturã nudis manib⁹ se defendãt. Siqs ultra quadraginta nat⁹ annos siue dũ aliũ inuadit siue duz se defendit cedere quenq̃ audeat / seruilis rusticusqꝫ habit⁹/hoc obꝓbrio satis punit⁹ videbit. Quicũqꝫ his monitis obtẽperabit/modest⁹ ⁊ mãsuet⁹ habebit. Qui ẏo ꝓhemia hec spernet/hac lege coerceat. Qui aliquẽ viginti annis uel plurib⁹ natu maiorẽ pulsauit: primũ q̃dẽ qui forte interfuerit/si nec iunior nec equalis sit/ꝓhibeat. ⁊ si nõ ꝓhibuerit/ꝑm leges improbus habeat. Sin aũt ẏberato equalis aut iunior sit / quasi fratrẽ aut patrẽ aut quasi superiorẽ defendat. ac ꝓterea iudicio subiect⁹ sit: qui seniorẽ ut diximus/ẏberauit. ⁊ si dãnabit/nõ minor⁊ q̃ annuo tpe vinciat. Immo etiam maior⁊/si modo iudicib⁹ id videbit. Si pegrinus uel incola viginti annis uel plurib⁹ seniorẽ pulset/presentes ea lege qua diximus opitulẽtur. ⁊ qui cõdẽnat⁹ fuerit/si pegrin⁹ q̃dẽ est sz nõ incola urbis/biẽniũ vinciat. sinaũt incola urbisqꝫ habitator legib⁹ nõ obtẽperat/triẽniũ/nisi iudices decreuerint diutius detinẽdũ Qui ẏo pñs fuerit/nec opitulat⁹ ꝑm legẽ sit/si de primo maximoqꝫ sit cẽsu/mina dãnet. secũdi ẏo cẽsus si fuerit/dragmis q̃nquaginta. Tertij/triginta. Quarti/viginti. Horꝫ iudices sint ductores exercit⁹: ꝑfecti ordinũ: tribuni: eqtũqꝫ magistri. Legũ ẏo/ut videt/alie ad bonorꝫ hoium doctrinã ponũtur: ut per eas intelligãt/quo pacto inter se amice ẏsent. Alie ad cõpescẽdã illorꝫ ptinaciã qui idomiti natura sunt/spretaqꝫ omni disciplina/nulla rõne mouent: q̃n ad oẽm ruãt improbitatẽ. Hi sequẽtiũ ẏborꝫ causa sunt: his legis latoꝛ necessitate coact⁹ leges ꝓponit. Ipe nãqꝫ nullũ uellet usũ necessitatẽqꝫ legũ vnq̃ forꝛe. Quicũqꝫ igit parẽtib⁹ aut auis iferre man⁹ ausus fuerit/nec supiorꝫ idignationẽ deorꝫ/nec inferiorꝫ supplicia uerit⁹: sz quasi sciat que nescit: dicta a ꝑscis oĩb⁹ despiciẽs/ꝑuaricat/is ultimo ut auertat expieturqꝫ remedio idiget. Horsaũt ultimũ nõ est. Sz extrema magis sunt inferorꝫ supplicia: que lz ẏssime narrent/auertere tñ huiusmodi aios neqeũt. Qm̃ si auerterẽt nulli qui parẽtes scelerate pulsarẽt vnq̃ repirent. Quare oportet horꝫ flagitiorum supplicia in hac vita nõ iferiora illis que apud iferos sũt sz equalia prio viribus ponere. Ita igit sanciam⁹. Siqs nõ furiosus patrẽ aut matrẽ/eorũue superiores pulsare audebit/primũ ut in supiorib⁹/opẽ pñtes ferãt. Et incola q̃dẽ uel pegrin⁹ si opitulabit in publicis certaminib⁹ tanq̃ ꝑses aliis preponat: sin min⁹/a regione vniuersa ppetuo exterminet. Sin aũt icola nõ sit/auxiliat⁹ q̃dẽ laudẽ: nõ auxiliat⁹: vitupiũ ꝓsequatur. Seru⁹ opitulat⁹: libereꝫ: nõ opitulat⁹: cẽcies publico cedat flagello: ⁊ si in foro id ꝓtigerit: ibidẽ a uenaliũ rerũ curatoribus puniatur. In aliis partib⁹ urbis siliter ab edilibus qui pñtes fuerint. Eodẽ mõ extra urbẽ in agro ab his qui curandis agris tũc pñsidẽt. Qd si ciuiũ aliqs parẽtib⁹ a filio ẏberatis pñs fuerit/siue vir seu mulier: siue adolescẽs seu senior/defendat ꝓtin⁹/scelus cõclamans. Qui auxiliari noluerit/iouis patrij ac generis fuatoris/impcatione per legẽ ꝑmat. Demũ q̃cũqꝫ pulsasse parẽtes ꝓdẽnabit/primũ ppetuo exulet. Deinde ⁊ a sacris oĩb⁹ arceat: quib⁹ si min⁹ abstineat/a principib⁹ agri ẏberib⁹ ⁊ oino utcũqꝫ uoluerit plectaꝫ. ⁊ si ab exilio reuertatur / morte peccata luat. Quisqs ẏo liber/cũ huiusmodi hoie comedet aut bibet/uel aliquo pacto vna q̃cq̃ geret aut tanget/aut spõte loquet/is nec in tẽplũ igrediat/nec in forꝫ nec oino in ciuitatẽ ꝓficiscat: anteq̃ mũdet. putare nãqꝫ debet scelerato se cõmercio ꝓtaminatũ. Qd si nõ obtẽperauerit: sz ciuitatẽ ⁊ tẽpla inique coinquinet: q̃cũqꝫ magistra⁹ fieri hoc senserit/nisi cõfestim punierit/maximarũ iniuriaruz reus est hñdus. Si seruus/liberũ hoiem seu ciuẽ siue pegrinuz pulset/pñs q̃libet/auxiliũ afferat. sin min⁹/ꝑdicta ꝑm censum mulcta puniat. Qui ergo pñtes erunt/pulsato succurrãt: vinciãtqꝫ pulsantẽ: ⁊ ei vinctũ tradãt/cui fecit iniuriã. Qui in cõpedib⁹ teneat/ẏberibusqꝫ ut uelit ita pulset: ut nullũ dño inferat dãnum. deinde ipm dño hñdũ reddat ꝑm legẽ. que ista sit. Si seru⁹ liberũ hoiem nõ impantib⁹ magistratib⁹ ẏberauerit: dñs a pulsato vinctũ ea ꝓditione accipiat: ut nõ antea soluat/q̃ pulsato seruus ipse solutione se dignũ eẽ iam/ꝑsuaserit. De ẏo eedẽ leges ad hec oia mulieribus inuicez ⁊ ad viros/virisqꝫ ad mulieres communes esse debent.

Argumẽtũ Marsilij Ficini in decimum librum.

Exordiũ decimi/epilogũ supplet nono: admonẽs tractãda esse iudicia de vi in rẽ ipsam illata post iudicia de vi in psonã in nono dispositа. Qm̃ ẏo nulla vis durior⁊ itolerabilior est/q̃ que ꝓtẽptu quodã iferꝫ: numirũ ꝓtumelias ⁊ iniurias uel in psonã uel in rez ex ꝓtẽptu ꝓprie natas in ꝓpria capita seligẽdas esse decernit: ⁊ has q̃dẽ sub q̃nque capitulis. Aut enim in sacra publica/aut ꝑuata sacra/aut ꝓtra parẽtũ reuerẽtiã: uel ꝓtra pstãtiã magistratus/uel ꝓtra ciuilẽ gẽtilẽqꝫ alicuius ciuis dignitatẽ committunt. Hec ergo exactissime iudicãda ceteris taz auctoribus legũ q̃ magistratib⁹ iudicibusqꝫ cõmittit Distiguit post hec a ceteris ea/que in deorꝫ ꝓtẽptũ fiũt: q̃si oiuz ultra q̃ dici possit grauissima: in q̃b⁹ decimi hui⁹ ois vsat itẽtio. Sz ꝑmo q̃dẽ q̃d iterfit sacrilegiũ iter atqꝫ impietatẽ/innuit. Sacrilegiũ sane rapinã nominat/siue res seu psona cõsecrata superis rapiatur: Atqꝫ id quidem uelut species quedaz

sub ipso

sub ipso impietatis genere cõtinet: Nã ultra sacri legiũ sub impietate cõprehẽdunt ⁊ cetera multa in deorũ cõtemptũ/siue cogitata siue dicta seu facta/ ⁊ cõmissa pariter ⁊ pmissa atq; etiã ptermissa. Ac ne quid nos lateat ad impietatẽ etiã ptinet familiaritas ⁊ cõmunio ois seu in cibis seu uerbis cum ijs inita / qui ob nefaria scelera arcent a sacris: qui ⁊ cõtaminati ceteros quoq; uel ipsa propinqtate pta mināt. Qua quidẽ de re in calce nõ ita ptractat/ut uaticinari visus sit execrationes quotidie factas a nostris prophanos a cõmunione ecclesie propellẽtibus. Proinde medicus noster aios impietatis morbo lãguẽtes diligẽtissime purgatur⁹/in primis causas huius morbi pquirit. Ac dũ inquirit/euãgelicã tradit sentẽtiã. Quicũq; enĩ inquit de deo crediderit ſm leges/religiosus erit/neq; prophanum quicq; uel aget aliqñ uel loquet. Quaꝫ recte a fide hic dedit exordiũ: ⁊ a fide legibus adhibẽda. Sed ne turbet queso deorũ numerus / quẽ nõ turbat numerus angelorꝫ. Nihil enĩ plus apud platonẽ tot possunt dij/q; apud nos tot angeli totq; beati. Ceterũ q̃d nã leges scilicet sacre/ ⁊ oiuꝫ antiquissime de dijs: idest de deo angelisq; deo seruiẽtib⁹ aiũt: Profecto tria/primũ quidẽ hos deos eẽ. Secũdũ oibus puidere. Tertiuꝫ iuste pro meritis munera supplicia q; repẽdere. In ipsa huius sententie fide obseruãtiaq; pietas tota cõsistit. Quis igit̃ ipius: Qui videlicet/uel negabit eiusmodi deos eẽ/uel ⁊ si sunt/puidere/uel ⁊ si puidẽt/iuste repẽdere. Id aũt est putare supos iudicũ humanorꝫ more solis muneribus uel ab iniusto collatis facile posse placari. Plato igit̃ tres impij morbi causas expulsurus pbabit eẽ deos: ⁊ qui in mũdo sint speraruꝫ mũdi rectores: ⁊ qui sup mũdũ dei summi cõtẽplatores. Probabit deos oib⁹ uel minimis puidere. Probabit cõstãti iustitie recte biãce libraq; nõ extrinseca munera manuũ: sed intima aiorũ merita pẽsitare. Veniq; hac doctrina ueluti quodã legis exordio ab oi diuinorũ cõtemptu dehortabit̃ oẽs/ ⁊ cohortabit̃ ad pietatẽ. Preterea legum minis flagellisq; pterrebit̃ ipios/atq; torquebit. ¶ Principio deos esse duobus cõmunibus indicat argumẽtis. Primũ quidẽ ab vniuerso rerũ genere: secũdũ ꝺo a specie humana deducit. Primũ igit̃ est eiusmodi Cõpertũ habemus ordinẽ ubiq; a rõne pcedere. ⁊ ordinẽ q̃dẽ nusq; ⁊ nunq; interruptũ a rõne potẽti: ordinẽ quoq; cõmodissimũ ab optima rõne. Cũ igit̃ uniuersi/tũ dispositio/tũ pgressio ordinatissima sit/ac semp ⁊ ubiq; talis: neq; id q̃dẽ absq; mirifica quadã cõmoditate/necesse est mũdũ ab optima potẽtissimaq; rõne disponi/atq; moueri. Et cũ vnũ sit uniuersum/vnũ ꝺo ex diuersis non fiat nisi ab vno / cõsequẽs est vnã esse summã eiusmodi rationẽ. Esse pterea rones plures diuinas sub sũma rõne diuina: quẽadmodũ in vno mundano opere rationaliter ordinato/multi sunt globi inter se specie ⁊ vtute distincti: atq; oẽs rõnaliter ordinati: adeo ut mũdi quodãmodo multi/in amplissima videantur mũdi vnius circũferẽtia cõtineri. Itaq; similiter multi mundorũ quasi angustiorꝫ rectores deinceps dispositi/sub vno amplissimi mundi rectore cõprehendunt. Qui sane cũ non solũ ordinator sit: sed ipse/ut ita dixerim/ imensus ordo: multo magis ordinatore gaudet q̃ ordinato. Quocirca si multis in vniuerso ordinatis pculdubio delectatur / multis quoq; oblectat̃ ordinatoribus. Quippe cũ amplissimi regis excellẽtissima in hoc amplitudo cõsistat: ut nõ angustos tantũ seruos / sed amplos quoq; ⁊ multos habeat infra se reges. Secũdũ ꝺo ad idẽ argumẽtũ a specie humana deductũ est eiusmodi. Naturalis speciei cuiusq; instinctus inanis esse non pot̃. Naturale quoq; speciei aialiũ pfectissime iudiciũ oino fallum esse nõ debet. Cũ ꝺo humana species aialiũ pfectissima in oibus ubiq; semper naturali instinctu imutabiliq; iudicio ad religionẽ ferat̃/necesse est eẽ superos/ qui religione colant: supesse quoq; corpib⁹ aias. Qꝺ quidẽ religionis est potissimũ fundamẽtũ. ¶ Attẽde platonis dictũ/rõnes de diuinis/ ⁊ si interdum nõ nimis argutas/esse tñ ueras. Itez occasiones duas ad impietatẽ. Intẽperantiã scilicet corpearũ uoluptatũ pcupiscẽtiã: rursusq; ignorãtiã ex absurdis poetaruꝫ physicorumq; quorũdã opinionib⁹ orta. Poetas in trib⁹ circa deos errasse. Primo qꝺ ex cõfusione quã chaos noiant: erupisse deos cecinerint. Secundo qꝺ alios ex alijs absq; recta rõne ⁊ quasi per humanuꝫ cõcubitũ pgenitos asseruerint. Tertio qꝺ oẽs horiuꝫ pturbationes/errata / flagitia in deos nefaria ipietate trãstulerint. Physicos quoq; illos in religiõe peccasse qui uel cũ democrito casu quodã temerario potius q̃ rõne diuina cõponi somniãt vniuersum/mirabili rõne digestũ. Uel cuꝫ anaxagora ⁊ archelao celestia nihil habere in se diuinius opinant̃ q̃ elementa. Preterea formas eorꝫ que gignunt̃ manifeste ad finẽ ubiq; directas aiũt/ ex elemẽtali potius impetu puenire q̃ ab arte mẽtis ad certũ finẽ singula dirigentis. Qm̃ ꝺo in his cõfutãdis: atq; insup in pfirmãdis que ⁊ modo pbauimus/ ⁊ deinceps ex mẽte platonis in hoc cõpẽdio afferemus/in theologie nostre libris fuimus longiores/iccirco in pñtia breuiter pcurremus. Consideranda sit Platonis nostri religio: ⁊ q̃ exploratũ hẽat deũ esse: qui ptra negãtes deũ disputãs vix ab ira cõtinere se pot̃ vir: alioquin supra moduꝫ oiuꝫ ⁊ in vita ⁊ disputatione mitissimus: In his certe admonet: nõ eẽ eos qui deũ negauerint tolerãdos Nota platonẽ pbare illos/qui in ortu ⁊ occasu solis ac lune adorãt: nõ solẽ propter atq; lunã: sed diuinaꝫ potius beneficẽtiã: cui quotidie gratias pro tãto lumiñ dono iubet agi. Judicat illũ inter hoies esse quasi mõstrũ/qui ptra tũ naturalẽ instinctũ/tũ educationẽ tũ/cõmunẽ cõsuetudinẽ superos esse negat. Mox ꝺo admonet iuuenes/quos forte absurde quedã ex audito cõtra deũ opiniones inuaserint: ut q̃diu iuuenes sunt/iudicio de rebus diuinis abstineãt/senioribusq; credãt ⁊ legib⁹: donec etas/experiẽtia/ratio doceat. Affert pterea in mediũ opiones quorũdã qui sapiẽtes habiti sunt: per quas hoies facile ad impietatẽ in iustitiãq; declinãt. Opiniones inq; asserẽtes quatuor elemẽtorũ naturas fortuito quodã motu inuicẽ pfluẽtes cũcta coacerusse. Preterea religionẽ iustitiãq; nulla ueritate/sed horiuꝫ opinione distare. Quãobrẽ cõcludit hec tanq; ⁊ priuatim ⁊ publice oium pnitiosissima esse rõnibus pfutãda: neq; cogẽdos hoies ad legũ obediẽtiã ⁊ obseruãtiã minis quantaxat atq; tormẽtis: sed psuasionibus insup atq; rõnibus. Alioquin

hoiem rōnale aīal/ideoq; liberuz:nisi rōnis vinculo cōpzehēderis:neq; debē aliter/neq; posse ligari. Excitandā igit legibus rōnez:cuius tāta vis est ad inuenīdū deū:ut post rōnalē inuestigationē certioz sit rationē in natura esse q̄ in seipsa:z tāto certioz / quāto naturales effectus ordinatiozes ꝓspicit q̄ humanos: Unde etiā tāto pfectiozē esse in natura artē q̄ in hoie aīaduertit:Hinc rursus aīaduertit artē opibus naturalibus p̄sidentez:cū pfectiōz sit humana:z humana nō solū sit / sed etiā vite sit atq; intelligētie particeps nimirū viuā z intelligētē esse:imo vo vitā z itellectū adde z uoluntatē.Cū enim singula manifeste ad prozprios dirigat fines/certū est p̄uidisse finē atq; uoluisse. Immo vo ꝓuidere semp z uelle:quēadmodum ozdo in singulis semp ꝓseruat integer:uel ubi interrūpi videt citius q̄ dici possit instaurat. Hāc vo esse diuinā ꝓuidētiam minime dubitamus. Prouidētiā inq; neq; minima negligētē/nō enim hec minus sunt ordinata q̄ maxima:neq; in maximis laborātē. Nō enim ordinationi resistūt ordinatozi q̄ proxima:que eodē nutu uolūtatis assidue ordinant: quo z fiūt z procul ab oi p̄uaricatione seruant. Hinc illud. In altis habitat z humilia respicit in celo z in terra/sicut z celum ipsum deū suū in se absq; labore pagit cursum/ interiz absq; negligētia terrā uberrimo radioz suoz mūnere circūfundit. ¶ Inter hec vo/qō ait legez z artē natura uel nō minus q̄ natura cōstare:qz ꝓles sint mentis/ intellige nō minus ueras q̄ nature formas existere:gignicq; ab intellectu diuino tanq; patre/z a mente humana uelut matre : z aduerte solitā platōis nostri pietatē inuocātis deū ad ꝓfirmādos deos. Deū inq; vnū:ut doceat deos oēs referēdos ad vnū.Dicit aūt se dei summi auxilio fretū tutissime de diuinis disputaturū. Principio q̄dez eos physicos improbat/qui summa rerū principia corpea posuerūt : ex quib⁹ deinde vita intelligētiaq; ꝓcederēt.Cum dicere potius debuissent corpea a vita intellectuali pēdere. Id aūt ita esse ꝓbitet noua nō dico sentētia/sed rōne se ꝓbaturū.Sentētia enim eiusmodi priscoz est añ platonē theologoz.Argumentatio vo qualis hic fiet a motu/ platonis est propria. Distinguit aūt ipsum motionū genus in species decē scilicet in circuitū. Localē trāsitū.Condēsationē.Rarefactionē.Augumentū.Decremētū.Gnātionē.Corruptionē.Mutationē/siue alterationē in alio ab alio factā.Et mutationē ex se tū in se/tū in alio factā.Admirat motū orbicularē.Siq̄dē in eo stat cētrū indiuisibile/mouent reliqua. Item in spera lōge ꝓfunda q̄ plurimi circuli designātur / alij deinceps alijs ampliozes. Atq; id qō mirū est eodem momēto angustissim⁹ circulus z amplissimus circuitū pagunt:adeo ut z huius tarditas in ꝓtinuo corpe z illius uelocitas sit pariter admirāda. Medij vo z ad oimēsionē z ad motū ꝑm certas proportiones medio queq; modo se hñt.Multa de his in expositionibus theologie tractauimus.Dicit aūt z de illo quod mutat locū/mutare centrū/idest cētrū loci/ad qō corpozis mobilis circūferētia cōparat. Nōnunq; vo preter id qō cētrū mutat seruare etiā quodāmodo idem cētrū. Añ scilicet nō fixū/sed trāslatū loco per equalē quādā circūferentiā circūagit. Preterea ubi de generatione loquit/ait/principiū/idest naturā motricē atq; seminariā.Añ alteratione ꝓficit per tres ꝓcedere gradus.i.in lōgū/latū atq; profundū:itē attingere usq; ad quātitatē/z qualitatē formāq; substātialē per effectus suos sensib⁹ manifestā. Rursus peruenire ad esse formale z vitale atq; sensuale. Putat aūt in his motibus molē quidē corporeā mouerī/sed nō mouere:formas vo corporeas z mouere moles z moueri ab aīa. Aiamq; mouere q̄dē duo hec:sed ipsaz nō ab alio/imo ex seipsa moueri:sed ita mouere / ut vna cū rebus mutatis ipsa interim suo quodā pacto mutet. Prestātiozes ergo aīab⁹ diuinas angelicasq; mētes existimat:que inferiora moueāt/ipse interim minime pmutate.Eminētius deniq; ipsum bonū mētibus esse iudicat:oēs enim boni gratia appetūt ueritatē. In his tangit multa ad naturā per se mobilē ptinētia:tanq; ad proprium motionis generationisq; principiū:In quo motio quedā formalis z generatio spiritalis suapte natura viget motionū generationūq; exemplar. Cōfirmat super oia que mouent ab alio/esse naturā mobilē ex seipa/videlicet ne ꝓcedat in infinitū.Immo vo ut quēadmoduz ultra illa/que per aliud lucent aut calēt:puenit ad aliquid per se lucidū per se calidū/sic ꝑter res ab alio mobiles ad rē per se mobilē ueniat.Quippe si nūc quiescāt oia:z paulo post aliqd pre ceteris moueri debeat. Quid nā primo mouebit:Nō quidē diuina substātia ꝓsus imobilis. Neq; etiā corpea ulla:que motū ab alio mutuantur.Solū ergo qō ex se mobile est/primo mouebitur:exercēsq; suū in seipo motū traducet in alia. Id enim ita pstat corpibus/ut moueant/sicut imobile rerū pncipiū rebus pstat ut moueāt. ¶ Aiam vo esse naturā per se mobilē patet tū intrinsecus qñ suapte natura libere ratiocinādo discurrit atq; cōsultat/tū extrinsecus q̄ diu sua pñtia pstat corpi ut per se quodāmodo moueat. Sed de ijs oib⁹ z pretereas qō sup aīas speraruz rectrices oporteat esse angelos atq; deū in theologia abunde tractamus. Ubi vo Plato aīaz appellat motionē/gnātionēq; intellige per moduz cause:idest propriū motionis generationisq; principiū.Et ubi ait a seipso moueri/esse aīe rōnem/nota ibidē dici etiā rōnez aīe eē qō possit mouere seipsam/ne actū motionis intelligas esse aiam/sed potentiā:nō accidētalē inq;.Nā z substantiā ibidē uocat aīam. Sic ergo definiest aīa est substātia propriā habēs potentiā/qua z moueat ex se/z cetera moueat. ¶ Quēadmodum vo res ex se mobilis rē ab alio mobilē antecedit : Sic aīaz dico rōnalē añcedere putat totā machinā corporalē. Cū nullū corpus ualeat ex seipso moueri. Antecedere platonici aiūt z dignitate simul z tempore.Siqs vo Platonē a christianis minus dissentire uelit/exponat aīaz nostrā uel momēto quodā tēporis uel saltē dignitate creatozisq; intētione precedere.Ex eo aūt qō aīe substātia prior est substantia corpis affectus quoq; z motus z votes familiares aīe/concludit passionibus corpis esse priores. Ubi numerat aīe propria/memētō que actionez significant eē aīe nostre supioribusq; cōmunia.Que vo passionē/propria nostre uel cū demonibus infimis tātū cōmunia.Naturalē tū motū qui in corpe passio est esse in aīa actionē.Et qō in corpe est longitudo/latitudo/profunditas/qualitas/motus/id

esse in aia acumẽ/indiciũ/memoriã/habitũ ⁊ affectũ. Cetera eiusmodi hẽs in theologia distinctius. Dicit ⁊ aiam esse etiã malorũ causam: scilicet per accidẽs: ⁊ qz aia nostra liberũ hẽt arbitriuz Laue ubi dicit mũdum gubernari ab aia/scilicet sua: qõ addit geminã cẽ aiam/vnã quidẽ benefică/alteraz vo ptrariã: ne substãtiã accipiat geminã/sed potentiã. Siquidẽ in aia mũdi atq; celesti potentia est: altera quidẽ motrix corpoz/itellectualis altera. Intellectualis certe benefica est/ordine cuncta disponẽs. motrix vo eatenus benefica/ideſt ordinatrix/quatenus subest alteri: Cui quidẽ nisi subesset/quãto efficatioz est ad motũ/tãto magis carẽs arte ꝓcipitaret vniuersum atq; ꝓfunderet. Aiam vo celestẽ hẽre mentẽ ꝓbat ex ordine/quẽ in oi motu generationeq; semp obseruat. Profecto amẽtes videm⁹ quaten⁹ a mẽte alieni sunt / eatenus ab ordine alienos. Ordinẽ in pñtia dicimus mutuã inter se reruz actionũq; cõnexionẽ cõgrua successione dispositã ⁊ ad finẽ certũ propria quadã rõne directã. Atq; in cũctis quoad fieri põt simile/equale/idẽq; seruã tẽ. Eiusmodi ordinẽ ab his duntaxat qui mẽtis cõpotes sunt seruari videmus: atq; in ipsa vniuersi ꝓgressione prorsus impleri. Impleri inq; tã cõmodissime q̃ pulcherrime. Ex quib⁹ apparet ab aia que mentẽ hẽat ⁊ artificiosissimã ⁊ optimã/gubernari. Neq; ab re circuitũ dixit propriũ esse mẽtis. In circuitu eniz indiuisibile cẽtrũ manet: dũ circũ ferẽtia redit in idẽ: ⁊ in figura motuq; seruat equalitas. In mẽte similiter / simplex fixusq; ad ipm uerũ directus manet intuitus/dũ cause in effect⁹ per media explicant: vicissimq; effectus similiter replicant in causas. Reditq; interim aia duersio mentis in seipsam cõsiderãda. Et simili equali eadẽ intelligẽdo/uolẽdo/agẽdo/intẽtione/regula/ꝓgressione procedit. Postq; vo ⁊ celestes speras aiab⁹ ⁊ aias mẽtibus optimis pditas esse ꝓbabit: significauitq; ⁊ vniuersum aia vna ⁊ multas speras multis agi/iã distinguit/paucis modo tris/quib⁹ aie celestib⁹ cõiungant: dicẽs aiaz uel ita globo inesse sicut aia nostra corpi ut inde aial vnũ efficiat: uel sic adesse ut nõ viuificet quidẽ globũ. sed moueat tantũ atq; regat: siue mirabili quadã solũ mouendi potẽtia: siue quodã insup medio. Et si ex trib⁹ ꝓpositis nullũ pre ceteris manifeste hic eligat/platonici tñ oẽs ꝓmũ absq; ꝯtrouersia eligũt: idẽq; oino sẽsisse aristotelẽ theophrastũq; existimãt. Putãt eniz platonẽ idẽ ꝓbabilius habuisse. Nã argumentatio ipsa per quã hic celũ efficit aiatum / aiam ipsam innuit vna cuz moto celo moueri. Qõ nisi ex ea ⁊ globo vnũ fieret aial / certe nõ mobilis motor eẽt sed motor imobilis. Idẽ confirmat in phedro. Idẽ ⁊ in timeo dicẽs/cũ uellet mũdi architectus/mũdũ intellectuale aial facere: neq; posset itellectus absq; medio adesse corpi/cõiunxisse intellectũ q̃dẽ aie/aiaz vo corpi atq; adeo ut medio infuderit mũdo: ⁊ inde per cũcta diffuderit. Ceterũ cur nã plato hic celestes tantũ deos manifeste ꝓfirmat: Qm̃ supiorũ cõtẽplatio est a legũ materia admodũ aliena: ⁊ per celestes deos qui mouent/ ⁊ proprijs mãcipiãtur officijs/satis admonet/supiorẽ esse querendũ/qui ⁊ in motus ipse moueat oẽs: ⁊ cõmunis vux/ propria singulis assignet officia. Quid plura: Manifeste sup celestes aias diuinã esse mẽtẽ mẽtesq; angelicas demõstrauit: ubi ait/celestẽ aiam / utpote que ex se nõ hẽat/si intellectũ semp diuinũ accepit recte cuncta pducere: prout apud deos recta felicitaq; habent. alioquin penit⁹ aberrare. Ideo plato ubi ab aia pcedit ad mẽtẽ / quasi qui ab oculo ad supius ascẽdat lumẽ/ueret admodũ ne caligare cogat. Postq; vo deos esse mõstrauit/ puidere demõstrat / a singulari quadã sentẽtia sic exordiẽs: natura quedã diuinitati cognata/homes nõ oino a specie humana degenerantes ducit ad affirmandũ ee deũ/q̃uis interdũ de prouidẽtia dei apparẽs ꝓsperitas improborũ/ que falsa ꝓsperitas est: que ⁊ statuto tẽpore dabit penas dubitare nos cogat. Profecto deus si intelligẽdo facit/cõsequẽter qõ facit intelligit / ac si totum facit/intelligit quoq; totũ. Si cognoscit totũ/cognoscit ⁊ partes ex quib⁹ totũ necessario ꝓstat: si partes/ergo particulas ex quibus necessario ptes. Potest ergo ⁊ scit vniuersuz regere: qui põt ⁊ scit ꝓuidere. Vult quoq; utiliter gubernare totũ opus suũ. Gubernari vo bene nõ gubernatis partib⁹ nunq; põt. Ita neq; medicus neq; architect⁹ opus totuz absq; partib⁹ ad id necessario ꝓducẽtibus optime curat. Nõ negligit deus minima gubernare/qui facere minima nõ neglexit. Neq; difficilis est gubernatio deo: cui est procreatio facilis. Neq; mollitie ad curãdũ tardior est/qui oiuz est fortissimus / qui accurati⁹ cũcta gubernat q̃ uel ars uel natura que ab arte naturaue fiũt. Nã quato magis a deo dependẽt opa dei/q̃ artis uel nature opa ab arte siue natura/tãto deus opibus suis ꝓuidet diligẽtius: per cuius ꝓuidentiã cetera quoq; id hñt/ut similiter suis neq; ꝓuideãt. Qm̃ vo ars quo pfectior est/eo facilius parua simul expedit atq; magna/in deo autez ars est imẽsa/nimirũ minima simul ⁊ maxima sũma facilitate gubernat. In quib⁹ utiq; dispẽsandis/non totũ gratia partiũ/sed partes totius gratia disponit bonũq; cuiusq; proprijs refert ad vniuersi bonũ. Inter oia vo sub luna maximã hẽt circa humanã speciẽ diligẽtiã: tũ qz pfectissima est: tũ qz ipsa colit deũ quasi ipa singulariter excolat a deo. In his notabis a deo summo per singula rerũ genera spẽsq; diuinos distributos eẽ rectores: uel minimarũ actionũ passionũq; curatores. Qui sicut per potentiã ei⁹ possunt quicqd possunt/ita per ꝓuidẽtiã ipsius uel minimorũ procuratricẽ/minima queq; ꝓcurãt. Notabis in syderib⁹ esse sensus/⁊ ut plotinus hermiasq; disputant: visum ꝓprie atq; auditũ. Sed in alio quodã genere lõgeq; pstãtioze q̃ sensus aialiũ terrenorũ. Notabis ⁊ aiam humanã semp corpi esse ꝓiũctã/assidue q̃dẽ ethereo corpi: per successionẽ vo tũ terreno/tũ aereo corpori Itẽ motũ aie/qz primus est atq; ex se / ideoq; liber/posse in formas uarias deriuari: usq; adeo ut aia alias in habitũ inferiorẽ hoie/alias in supiorẽ hoie conuertat. ⁊ illo q̃dẽ quasi quadã grauitate ad loca inferiora descẽdere: hoc aũt/ceu leuitate sublimia petere Ex quo apparet ꝓceptos ex proprijs motib⁹ habit⁹ cũ diuine uolũtatis lege ꝯcurrere. Sicut enim lex illa dictat bonis quidẽ aias celestia/malis vo terrestria cõuenire: sic oino nullo extrinsecus impellente: ⁊ quasi naturali quodã instinctu ⁊ bonorũ habitus spõte superiora petunt/malorum vo ad inferiora labunt: hic

ꝑfecto ſi lōgius cōmētari liceret:exponerē illō obſcu riſſime dictū:ubi inducit aliquē trāſmutare conantē/ ignē in aquā aīataz/quaſi difficilima moliētē. Nā cū ⁊ aqua igni ꝓtraria ſit/⁊ aīa creari nō poſſit ex igni: nimirū impoſſibilia tētat/qui ignē in aquā aīatā trāſ mutare molit. Neqz min⁹ obſcure dictū eſt/ qō de re ſolutione ⁊ diuiſione dialectica eſt exponēdū. Nēpe ſiquis diuidēdo ꝓcedat per tres gradus.ſ.a genere quodam generaliſſimo ad ſpēs ſubalternas/ab eiſqz ad ſpecialiſſimas deniqz ſpēs facile diuidit: ſimiliter qui per eoſdē gradus reſoluit/a ſpecie ſpecialiſſima ad ſubalternū genus/⁊ inde ad generaliſſimuz facile quoqz reſoluit. At vō qui per ſingula numero īfinita ꝓuagari uoluerit/irritū opus aggredieť. Sed de his in cōmētarijs in phileb̄. Inter hec notabis platōis uerba dauidis ꝓphete oracuło q̄ ſimilima:neqz aſcē ſu in celū/neqz deſcēſu in īfernū diuinū poſſe iudiciū euitari. ¶ Poſt hec oſtēdit deum a prauis nō poſſe muneribus iniuſte placari. Ubi cōſiderabis deū dili gētiorē eē humani generis curatorē q̄ paſtores ouiū gubernatores nauiū:ouces exercitus:agrorū ruſtici: equorū aurige/medici egrotantiū. Preterea oīa ſub celo plena malorū/perpetuūqz circa aīas belluz. In quo vitia deorſum trahūt.dij vō demoneſqz ſurſum. Cōſiderabis uiuas eſſe in deo uirtutes:immo vitas: quarū ſcintillis quibuſdā in aīa inde ſuceēſis: aīa ad ſublimia eleuat. Poſt vō ꝓhemia:ſeueriori cenſura aīaduertit in ipios:neqz ſoluz nefarias actiones/ ſed impudētiā quoqz uerborū:imo ⁊ cogitationes ipſas cōtra diuinā dignitatē diligēter explorat.ac tres ſpēs impietatis in ſuperiorib⁹ poſitas/in ſex deducit:videli cet in duo quālibet partiēdo. Tres eniz ille in opinio ne cōtra deū falſa cōſiſtūt. Pōt aūt vna cū falſa opi nione:iniquitas quoqz morū cōcurrere: pōt ⁊ tolera bilior equitas. Cognoſces hic ⁊ penas maleficorum hereticorū/ſupſtitioſorū: illorū ꝓterea qui pſeudo prophete coghominant. Rurſus quātū plebeā dānet ſuperſtitionē. Dānauit ⁊ ſuprā poeticā/a qua plebea etiā cōfirmat. Ubiqz vō plato tā poeticā q̄ plebeā ſu perſtitionē improbat. ⁊ ante oīa humana officia pie tatem philoſophicā ueneratur.

¶ Decimus liber legum.

Poſt leges de cede/vulneribuſqz ⁊ uer berib⁹/cōmunis lex illa de oi vi ſancia tur:Ut nemo ferat aſporteteqz rē alienā aut vicini re ulla utat/niſi poſſidēti an tea perſuaſerit. hinc eniz mala oīa que narrauimus/depēderūt: pendētqz iaz ⁊ in poſterū depēdebūt. Reliquorū vō maxima ſunt petulātū iuuenū cōtumelie atqz iniurie:que tūc in ma xima:qn̄ in ſacra cōmittunt/preſertiz cum in publica atqz ſācta:uel in tribuū aliquarū cōmunionē/uel alio rū huiuſcemodi. Secūdo vō loco habēda ſunt/qn̄ in ſacra priuata atqz ſepulchra. Tertio que in parentes ſeorſuz ab his que narrauimus. Quartū ꝓtumelie in iuriesqz genus eſt/qn̄ quis ꝓptis magiſtratibus/rez illoz adducit:uel ea utit/anteq̄ illis pſuaſerit. Quin tū cū ciuis alicuius ciuilis dignitas ledit uel offendit qō genus oīno ultionē poſcit. atqz his ſingulis cōmu niter ꝓuidere lex debet. De ſacrilegio q̄dē ſummatiz dictū eſt:quid fieri oporteat:ſi vi aut clā peragat. De his aūt que uerbo uel opa in deorū cōtemptū agū tur/quomodo punienda ſint/ deinceps prohemio quodā ꝓpoſito/dicēdū videť. Huiuſmodi vō pro hemiū ſit. Qui deos eſſe putat ꝑm leges/ nec facit vnq̄ ſpōte impiū quicq̄:nec loquit. Faciūt aūt aut dicūt impiū aliq̄d in deos/uel q2 deos eē negāt:uel q2 ⁊ ſi putāt eſſe deos/ de reb⁹ tñ humanis curare ipuz minime arbitrant.uel tertio/q̄uis ⁊ ſint ⁊ de hominib⁹ curā hēant:facile tñ placari eos uotis ⁊ ſacrificijs opinant. CLI:Quid faciemus igit:quid ad ipos dicem⁹?ATHE:Audiam⁹ o bone vir pri us q̄d in noſtrū ꝓtēptū ioco quodā dicturos illos cōijcio. CLI:Quid nā dicēt?ATHE:Ita ferme in nos nugabuntur o atheniēſis hoſpes:uoſqz lacede monie/atqz gnoſie/uere illud dicitis:qō noſtrū alij nequaq̄ eē deos/alij nihil noſtra curare/alij mune ribus facile placari exiſtimēt. Qō igit uos in oīb⁹ legibus ferēdis/faciēdū eſſe putauiſtis:hoc ⁊ nunc a uobis fieri uolumus:ut ſcilicet añ legū minas:ſuf ficiētibus ſignis deos eē nobis pſuadeatis:nec poſ ſe illos ꝓter q̄ fas eſt/muneri⁹ ullis moueri. Hūc eniz hec ⁊ ſimilia quedā audiētes predicari quoti die ab ijs qui excellere putant/poetis / oratorib⁹/ uatib⁹/ſacerdotib⁹:alijſqz pmultis / ab iniuria qui dē faciēda nō remouemur:ſed cū fecerimus/placa re deos conamur. A uobis autē qui atroces nullo modo ſed mites legū latores eſſe gloriamini/poſci mus ut pſuaſione ꝓtius adhibita qō dij ſint ita do ceatis/ut etiā ſi nō multo ſublimiora q̄ alij uerioza tñ loquamini. Forte namqz uobis credemus. Qua re ſi equū q̄d poſtulam⁹/morez gerite. CLI:Atqui o amice facile eſt ueritatē hāc oſtēdere qō dij ſint. ATHE:Quo pacto?CLI:Primū q̄dē terra/ſol/ ſydera/ipſumqz vniuerſum. Tēporū quoqz ornatiſ ſima uarietas/annis mēſibuſqz diſtincta / id oſten dūt:grecorū ꝓterea barbarorūqz oīum conſenſus/ deos eſſe fatētiū. ATHE: Timeo o beate vir ſcele ſtos hoies. Timeo inq̄ nō erubeſco nec uereor:ne forte uos ꝓtēnant. Uos eniz differētie iſtorū cauſā ignorātis:⁊ incōtinētia uoluptatū cupiditatūqz tā tūmodo putatis ad impiā aīos eorū vitā corruere CLI:Sed que nā ꝓter iſta/alia iſtoz cauſa hoſpes eſt?ATHE:Qō uos ipſius exptes/penitus fugit. CLI:Quid hoc?ATHE:Ignorantia quedā certe grauiſſima. que maxima videť eſſe prudētia. CLI NIA:Quo pacto inquis?ATHE: Ferūtur apud nos ſermones/partim metro partim ſoluta oratio ne conſcripti:qui apud uos propter diſcipline ciui lis excellentiam:ut audio:nō reperiunt. Quorum antiquiſſimi/primā celi aliorūqz naturā deorūz fa ctā fuiſſe affirmāt:nec multū ꝓgreſſi/deoꝝ genera tionē ꝓſuetudinēqz inter ſe narrāt. Que qm̄ priſca ſunt/quātū ad alia quidē ſiue recte ſeu non recte ſe hēant:reprehēdere:non facile eſt. ad cultū tñ bono rēqz genitorū nec utilia ipſa: nec uera eſſe fateb⁹. priſca igit dimittam⁹: deqz illis ut dijs placet dica mus. Iuniorū vō ſapiētū uerba/ſicubi mala homi nibus afferāt/incuſem⁹. ꝓfecto iſtorū uerbis illud efficit:ut cū ego ⁊ tu hec ipſa ſigna eſſe/qō dij ſint/ afferim⁹:ſolēqz ac lunā:ſydera ⁊ terrā / quaſi deos ⁊ res diuinas in mediū adducim⁹/tūc iuuenes ab iſtis ſapiētibus aliter pſuaſi/terrā ⁊ lapides hec eē

dicāt:nullāq humanarū rerū curā hēre posse. sed uerbis tñ ornatis uerisimiliter sermonez de istis eē digestū. CLI: Graue id certe hospes etiā si solūmodo vnus dixisset. Nūc vo eo grauius ⁊ molestius est/quo plures sunt:qui dicūt. ATHE: Quid ergo dicere/q̄due facere nos oportet: Utrū quasi apud impios hoies accusati simus qō falso deos eē/legibus affirmam⁹:ad defensionē accingemur: An his dimissis ad legū tractationē iterū reuertemur. ne prohemiū legū nobis hoc excrescat in lōgū: Cum oratio breuis futura nō sit / si pronis ad impietatē hoibus que requirūt/sufficiēter ostendere uolueri mus:atq etiam terrore illos a scelere amouere:demū vo quēadmodū conuenit/leges ferre. CLI: Sepe numero in hoc breui tēpore hospes a nobis dictuz est breuitatē nō esse prolixitati anteponēdā. Nihil eniz nos/ut dicit/urget. Quare ridiculum simul ⁊ prauū esset/si breuiora meliorib⁹ pferrem⁹. Nul tū enim pferet/si uerisimili rōne sermo noster ostē derit:qō dī sint ⁊ boni sint:iustitiāq multo magis q̄ hoies colāt. Nō fere optimū pulcherrimūq legū oiuz erit exordiū. Quāobrē absq ulla molestia atq festinatione/pro virib⁹ nihil p̄termittam⁹:qō ad hāc rē psuadēdā ptineat. ATHE: Iste sermo tuus adeo te paratū p̄optūq ostēdit: ut ad p̄ces uotūq videat̄ puocare:nec morā ampli⁹ patiat̄. Verū quomodo sine ira esse aliqs deos disserat:pertiz cū necesse sit grauiter ferre odisseq eos:qui horū uerborū nobis causam p̄buerūt. Hi certe a puericia ad deos affirmādos eo maxime inducere aiuz potuerunt/qō dū lacte nutrirent̄ a nutricib⁹ matribusq multa de illis ioco ⁊ serio dicta decantataq in orationib⁹ audiebāt:⁊ in sacrificijs videbāt consentanea queq illis fieri/que suauissime pueri ⁊ vidēt ⁊ audiūt:dū parētes eoz summo studio pro seliberisq sacrificare/orareq supplices:deos/quasi q̄ maxime dī sint/viderēt: necnō quotidie in ortu ⁊ occasu solis ac lune grecos ⁊ barbaros oēs tam in rebus aduersis q̄ secūdis pspicerēt/ suppliciter adorare:atq ex hoc nō suspitionē qō dī nō sint afferre:sed testimoniū qō sint absq cōtrouersia phibere. At vo qui hec oia/nulla rōne/ut mentis compos quilibet diceret/moti despiciūt: propterea q nos ad hec dicēda cōpellūt. Quo pacto eos nunc mansuetis uerbis corrigere/⁊ primū qō dī sint docere possu mus:audeamus tñ. nec eniz decet/cū illi uoluptate pdant̄/nos quoq ira in eos corrumpi. Quapropter oi pcitatione ai extincta phemiū ad eos qui ita mēte corrupti sunt aggrediamur:⁊ quasi ad vnū eorū ita orationē māsuete uertam⁹. O fili/iuuenis adhuc es:nec dubito/quin pgressio temporis faciat:ut de multis aliter q̄ nunc sentias. Expecta igitur oro/ut tūc de rebus maximis iudices. Maximū aūt est/qō tu modo nihil arbitraris/ut recte de dīs sentiētes/bene viuamus. Verū si hoc in his pmagnū tibi sacrificauero/minime mētiar. Nō tu solus nec amici tui primi / hanc de dīs opinionē habetis. Sed aliq semp/tū plures tū pauciores hoc morbo laborāt. Nō vo plurimis illorū cōtigit/tibi narrabo. Profecto nullus eoz ab adolescētia usq ad senectā in hac opione qō dī nō sint / perseuerauit. Reliqui aūt duo morbi q̄ uis nō multis/nōnullis tñ pmanserūt:qō dī sint quidē:sed de rebus humanis nihil curēt. Uel qō curēt/sed facile pcibus sacrificijsq placent̄. Tu igit si mihi credes/expectabis/donec plane pstet tibi pro viribus/ q̄d de his iudicādū sit. Utq id assequaris/diligēter psiderabis siue sic siue aliter se res hēat. ⁊ a ceteris oibus/⁊ a legū latore maxime scisciteberis. Interea noli tā temerarius eē:ut impie de dīs sentias. Is enim qui tibi leges ponit ⁊ nūc ⁊ postea/quomodo ista se hēant.docere conabitur. CLI: Optime hucusq hospes nobis est dictuz. ATHE: Prorsus est ita o megille atq clinia. Sed in mirabilē quēdā sermonē nescientes incidimus. CLI: Quē nā: ATHE: Qui a multis sapientissimus eē putat̄. CLI: Dic clarius. ATHE: Res oēs nō nulli aiūt/que fiūt/que future queq facte sunt/uel natura/uel fortuna/uel arte fieri. CLI: Et probe quidē. ATHE: Certe nō absurdū est viros sapientes probe dixisse. Quare sequamur ipsos:inquiramusq q̄d nā intellexerūt. CLI: Bino. ATHE: Maxima dicūt atq pulcherrima natura fortunaq fieri. Arte vo minora eamq dicūt accepta a natura magnoq primorumq operuz generatione fingere/fabricareq minora oia: que artificiosa ab oibus appellant̄. CLI: Quomodo istud ais: ATHE: Sic planius dicā. Ignē aquā/terrā aerē:oia hec nō arte sed natura ⁊ fortuna eē dicūt Corpa etiā que post hec sunt:rerū terrenarū/solis/lune/stellarū oium/ex istis aia ,prsus carētib⁹ facta fuisse aiūt:fortunaq virtū lata singula casu singulis cōuenisse:atq ita frigida calidis / sicca humidis / mollia duris:⁊ oino ptraria cōtrarijs/duce fortuna/necessario cōtempata fuisse. Hoc pacto celū totum ⁊ que in eo sunt oia:aialia quoq ⁊ plātas ⁊ anni tēpora fuisse pducta. nō per intellectū/neq per deū aliquē. sed natura/ut diximus/atq fortuna. Ex quib⁹ artē postea mortalē a mortalib⁹ factā/posteriores quasdā res genuisse/nō penit⁹ ueritatis particeps / sed simulachra quedā sibiipsis cognata:qualia pictura/musica: ceteraq artes his similes generant. Siq vo artes seriuz aliq̄d faciūt:eas eē que vim suā cū natura cōmunicāt qualis est medicina/agricultura/gymnastica. Ciuilē pterea pitiā aiūt parua quadā parte cum natura:magna vo cū arte cōcurrere. Atq ita vniuersaz legū positionē nō cū natura/sed cū arte/cuius positiones uere nō sint/puenire. CLI: Quo nā pacto: ATHE: Beos o beate vir/nō natura/sed arte ⁊ legib⁹ quibusdā cōstare uolūt:eosq alijs alios eē/,put singuli secuz cō sentiētes:lege sanxerūt. Pulchra vo uel honesta/alia natura/alia lege pfistere. Sz iusta natura minime eē. Immo vo hoies de his semp inuicē disceptare:⁊ nouas quotidie pstituere. ⁊ que nup statuerūt:quatenus illis sic placet eatenus eē iusta/nō natura q̄dē/sz arte ⁊ legib⁹ stabilita. Hec sunt o amici que sapientes viri tū poete tū scriptores alij iuniorib⁹ tradiderūt:dicentes iustā eē eaz possessionē:que vi ⁊ victoria cōparatur. Unde iuniorib⁹ impietas inascit:ut credāt nō esse deos/quales credere leges iubēt. Hinc etiam seditiones oriūtur:per quas ad eā hoies vitā quasi fm nām rectā trahūtur/qua ita viuāt ut ceteros vincant / nec fm leges alijs seruiāt. CLI: O qualē hospes rē narrasti: qualēq pestē iuuenū ⁊ publice ciuitatib⁹ ⁊ priuatim domib⁹ suis illatā: ATHE: Uera narras o clinia Sed cū ita se res habeat/q̄d legū latori agēdū cēses:

An soluz minari oibus hoib⁹ debet: eos oino penas paturos/nisi deos ee credat: talesq opinent / quales a legibus tradunt. deq honestis z iustis z maximis quibusq rebus ac de virtute z prauitate/ita oino arbitrent z agat/ut legu lator pscripserit. Si igit no paruerint/ alios mortis supplicio / alios flagellis z vinculis/alios dedecore/alios exilio / egestateq puniendos. Ita ne minabit quide tatu legu lator: ut autez in legu latione psuasione minis adiugat/qua mitiget/nihil curabit: CLI: Minime hospes: sed siq in huiusce modi reb⁹ uel modica psuasio inueniri pot / no debet legu lator qui modo alicui⁹ pcu sit/labore inde deterreri: sed q maximo/ut dicit / clamore pot/prisce legi auxiliu ferre: rationibusq ostendere qd oui sint: z que cuq ipse paulo ante dicebas. Atq ipsi legi z arti/ita suffragari: ut uel natura uel no minus q natura costare affirmet: cu metis ipsius proles sint. ut recta ratio mostrat: qua tu modo dicere mihi videris: z ego credo. ATHE: O paratissimi ai clinia: none arduu est/ ea ronibus prosequi: que ita per oes diuulgata sunt: ipsaq plixa sunt/nec breuitate patiunt. CLI: Quid hospes: cu ta multa de ebrietate z musica diceremt: ea plixitate equo aio tulim⁹: de uis vo talibusq reb⁹ plura dicente no auscultabim⁹: Enimuero legu latio ni prudeter disposite/magnu hinc patrociniu est futuru: cu legu madata litteris tradita que toto tepore futuro redargutioni subiecta ee solet/sic coprobata descat. Quare terreri non debemus. si auditu ardua in principio sunt: que uel tardi igenij hoies sepius repetedo adiuuerte poterut. Hec igit licet plixa/si modo utilia sunt/no vident abucieda. Hec equu est hos sermones pro virib⁹ no defendere. ME: Optime mihi hospes clinia loq videt. ATHE: Et maxime qdez o megille/Quare faciedu est/ut dicit. Profecto nisi sermones isti inter oes/ut ita dixerim/hoies vulgati essent/nihil opus esset/deos ee ronibus demostrare. Nunc vo necesse est. Cu igit maxime leges ab improbis hoibus corrupant/cuius na magis q legu latoris officiu est/auxiliu ferre: ME: Nulli⁹ certe. ATHE: Ueru dic mihi clinia. participe enim te ronis huius esse oportet. None qui hec dicit/igne/terra/aqua z aere prima oiuz putare videt: atq hec eade natura uocare: z ex his posteriore aiam arbitrari: Immo no videtur solu: sed ista nobis oratione sua uere significat. CLI: Ita prius. ATHE: Nu igit per iouem quasi fonte quedam inuenimus stulte illoru opinionis: qui vnq questiones rerum naturaliu attigerut. Considera obsecro z ronem oem scrutare. No enim paru interest: si ostenderim⁹ eos qui impijs ronibus initunt/ceterosq ad ipietate trahut/no recte sed puerse disserere. Mihi igit de his ita videtur. CLI: Probe dicis: sed coneris ista ostendere. ATHE: At videbor ronibus uti no cosuetis. CLI: Ne uereris amice. Intelligo enim qd putabis loge te a proposito feredaru legum abire/ si disputatione hac ingrediamur. Uerum si no aliter conuincere possumus recte se here que de dijs fm legem modo dicunt/dicendu est oino. ATHE: Bica ia noua hac pene inauditaq ronem. Qd generationis corruptionisq oium prima causa est / no primu/sed posterius factu illi sermones affirmaru: qui aios impios effecerut. Qd vo posterius/id prius. Quare veram pcoru substantia ignoraru. CLI: Nodum intelligo.

ATHE: Qualis aia sit/z qua heat vim oes ferme ignorasse vident: tu quo ad alia/tu quo ad eius generatione/qo ante oia corpa/nata sit: z transmutationis decorisq corpum ipsa sit maxime oiuz principes. Si hec ita sint/none que aie ipsius ppria sut necessario priora his erut/que ad corpus pertinet: cu ipsa corpe sit antiqor: CLI: Necesse est. ATHENI: Ergo opinio/cura/intellect⁹ z ars z lex/duris z mollibus/grauib⁹ atq leuibus priora sunt. Quare ingentia z prima opa / opationesq ipse artis in primis erunt. Que vo natura sunt/z natura ipsa/ qua no recte sic appellat: posteriusq sut: z arte intellectumq sequunt. CLI: Cur no recte: ATHE: Qz natura generatione circa prima dicere uolunt: primaq ponut corpa. Si aut no ignis nec aer: sed aia primo ee videbit: aia ipsa corpe antiqor rectissime affirmabit: z hec ipsa ita natura costare: si aiaz corporib⁹ antiquior esse costiterit: aliter vo nequaq: CLI: Uera loqueris. ATHE: Nu deinceps ad hec ita nos coparabim⁹: CLI: Ita prius. ATHE: Rationem cauillatoria fallaceq fugiam⁹: ne si forte iuuenilis ipsa non senes fefellerit: ridiculos reddat. videamurq magna aggressi: ne parua quide prosecuti fuisse. Si amne profundu rapidumq tres ipsi transire uellemus: z ego iunior uobis/fluctusq magis exptus dicere: piculu me primu uobis in tuto relictis facere oportere: utru trasiri fluuius a uobis seniorib⁹ possit: an no: z postea facto piculo/aut hortari uos ad trasitu. aut si trasiri no possit / me solu periculu subijsse: modeste loqui viderer. No aliter mo cu ratio profundior adeuda sit/fermeq uestris viribus no accessibilis: ne vtigine tenebrasq uobis faciat/ad eos uos qones deducens: quib⁹ prsueti no estis atq hoc pacto dedecore tristitiaq afficiat: periculu in me primo ita faciudu ceseo: ut z meipsuz iterroge z mihi ipsi rndea: z hoc pacto uobis in tuto audientib⁹ tota hac de aia disputatione ptraseam: quapriora esse corpe ostendat. CLI: Optime hospes loq videris: facitoq ut dicis. ATHE: Age igit mo magis q vnq deu oi studio iuocemus: cu deos ee vilitr demostrare conemur: ronesq igrediamur: rudentibus tutissime tesis. In hac aut disputatione: interrogationibus huiusmodi sic securissime rndere video: sicq roget: O amice stat ne oia/nihilq mouet/an contra/stat nihil/cucta mouent: Uel aliqua mouetur/aliqua pmanet: huic utiq rndebo manere alia/alia vo moueri: None in aliquo loco stat z mouetur: Quid ni: Nonulla in vna sede id faciut/ nonulla in plurib⁹. Ea ne dicis que statiu in medio vires capiunt/in vno moueri: quadmodu circuli stare dicutur/licet circuferetia eoz uertat. Ita prius. Intelligimus aut qo in hac circulatione cu huiusmodi motus/ maximu simul minimuq circulu circuducat/fm proportione. seipsuz maioribus minoribusq dispzit: z ipse quoq proportione seruata maior est z minor. Propterea cuctoru fact⁹ est fons mirabiliu. Una enim cu magnis paruisq circulis uelocitates tarditatesq couenientes ita transigit/ut incredibile quidda pagere videat. Uera narras. In multis uero moueri/dicere mihi videris/ quecunq ex alio in aliu semper traseut locu: z no nunq alicuius cetri vnius obtinet basim: nonunq

plura:eo qꝺ circū uoluant: ⁊ cū ſingula ſibi inuicē paſſiz occurrāt/ſi ſtātibꝫ reſiſtētibuſqꝫ obuia fiūt/ ſcinduntſin vo cōtra latis/vnū facta tā hec ꝙ ipſo rū iter media ꝓiūgunt/atqꝫ cōdenſant:fateoꝛ utiqꝫ hec ita ſe hēre/ut tu ais. Atqui ꝓiuncta dēſataqꝫ augētur/diſiuncta vo rarefactaqꝫ minuūtur/qñ pꝛioꝛ ſingulorū habitus pmanet:qñ vo non pmanet/ pꝛo pter utraqꝫ coꝛꝛuptio ſequit. Fit igit oium generatio/qñ paſſio quedā ſit:cum videlicet pꝛincipiū capto incremēto ad ſecūdā pueniat trāſlationē: ⁊ ab hac in ꝓximā: cūqꝫ ad tres uſqꝫ puenerit/in ſentiē tibꝫ ſenſuz habuerit. Hac ergo trāſmutatione atqꝫ trāſlatione quodlibet gignit. Uere aūt eſt/ qñ pmanet. Qꝺ ſi in aliū habitū pmutatū ſit/iā penitus eſt coꝛꝛuptuz. Species motuū oēs pter duas o amici iā diximus. CLI: Quas illas? ATHE: Illos o bone vir motus nōdū diximus:quoꝛū pene gratia tota hec ꝓſideratio eſt. CLI: Dic plani⁹. ATHE: Alie gratia diſputationē hāc aggreſſi ſumus. CLI: Maxime. ATHE: Sit ergo alter motus quo quid alia ſemp mouere pōt quidē:ſeipſum vo nō pōt. Alter quo quid ⁊ ſeipſuz ſemp ⁊ alia pōt mouere/ cōiungēdo/diſiungēdo/augēdo ⁊ ꝓtra:generādo pterea ⁊ coꝛꝛūpēdo. Qui motus a ceteris oibus eſt diſtinctus. CLI: Sint ut vis. ATHE: Nōne motū illum nouū ponem⁹:quo aliꝗd ab alio mouet/⁊ alia mouet? Decimū vo collocabim⁹ illū / quo ⁊ ſe mouet ⁊ alia. qui certe oibus actionib⁹ ⁊ paſſionib⁹ ſe accōmodat:rerūqꝫ oium quecūqꝫ ſint reuera motus ⁊ trāſmutatio nuncupat. CLI: Ita ꝓſus. ATHENI: Que potiſſimū ex decē motibus ceteris oib⁹ tanꝝ robuſtiſſimū ⁊ efficaciſſimū pponemus? Ne ceſſe eſt eū quo quid ⁊ ſe ⁊ alia mouere pōt/lōgiſſimo interuallo pcedere/ceteros aūt oēs eē lōge poſterioꝛes. CLI: Probe. ATHE: Sed vnū uel duo nō recte locata/aliter ponēda ſunt. CLI: Que nā? ATHE: Qꝺ de motu decimo diximꝰ/nō recte eſt dictum. CLI: Quare? ATHE: Qꝛ qui decimo enumeratus eſt/tā generatione ꝙ roboꝛe ſm rōnē pꝛimus eſt. Secūdus vo/quē nono abſurde loco enumerauimus. CLI: Quomodo hec dicis? ATHENI: Sic: Qñ aliud ab alio mouet:idqꝫ rurſus ſemper ab alio / erit ne in talib⁹ aliquid qꝺ pꝛimo moueat? At quomodo id cū ab aliquo moueat / eoꝛū que mouent/pꝛimū erit? Certe impoſſibile id eſt. Sed qñ aliquid ſeipſum mouens/aliud quoqꝫ mouebit:illūdqꝫ aliud: ⁊ ſic deinceps plurima mouebunt/an aliud totius motus pꝛincipiuz erit/ꝙ mutatio eius:qꝺ ſeipſum mouit? CLI: Egregie dictuz id:⁊ ꝓcedendū eſt. ATHE: Preterea ſic nos ipos interrogemus/⁊ ipſi nobis reſpōdeamus. Si quo vis modo vniuerſa ſimul / ſteterint / ut plurimi taliū audēt dicere / quē motū potiſſimū ex oibus pꝛimū in ipſis fieri aſſeremus? Euz ꝓfecto/quo quid ſeipſum mouet. Motus eniz depēdēs ab alio/nō pꝛius incidet/ꝙ alia quedā ipis iciderit pmutatio. Quapꝛopter initiū oium motionū pꝛimūqꝫ motū qui ⁊ in ſtātibus fact⁹ ſit: ⁊ in his que mouent modo inſit/illū fateri neceſſe eſt/quo quid ſeipſuz mouet: ⁊ hāc eſſe antiquiſſimā oiuz potētiſſimāqꝫ mutationē. ſecūdā vo illā:qua qꝺ ab alio mutat/⁊ alia mouet. Veriſſime dicis: poſtꝙ bucuſqꝫ diſputādo deuenimus/hoc quoqꝫ rñdeamus. CLI: Quid nam? ATHE: Si pꝛimū motū in terreno uel aquatico uel igneo coꝛpe ſiue ſimplici ſeu mixto viderimus/quaz ineſſe ipſi paſſionē dicemus? CLI: Nūquid rogas/ſi viuere ipſuz dicendū ſit/qꝺ a ſeipſo mouet? ATHENI: Id ipſum. CLI: Viuere certe. ATHE: Quid vo cū aiam eē in aliquo viderimus / nū ob aliud viuere ipſum ꝙ ob hoc putabimus? CLI: Ob hoc ipſum. ATHE: Attēde per iouē obſecro / nūquid uelis tria in re qualibet intelligere. CLI: Quo pacto? ATHENI: Unū ſubſtātiā ipſam. Unū ſubſtātie rōnem. Unū quoqꝫ nomē ipſuz. Interrogationes etiā de oi re duas eē. CLI: Quomodo duas? ATHE: Qꝺ videlicet nōnunꝝ noie nobis ꝓpoſito/rōnē ipſam queramus: nōnunꝝ rōnē aſſecuti/nomē iā inueſtigemus. Sed uolumus ne hoc iteruz dicere? CLI: Quid nā? ATHENI: Bipartita diſtinctio ⁊ in alīs ⁊ in numero repitur: ⁊ in numero ſic diuiſo/nomē ꝺdē par eſt: Ratio aūt/numerus in duo equalia diuiſibilis. CLI: Certe. ATHE: Tale aliquid dico: Nōne idē in utroqꝫ ſignificamus? ſiue nomē interrogati rōnē:ſiue rōnē interrogati nomē reddamus:qñquidē vnā eādemqꝫ rē noie quidē parē / rōne vo numerū in duo equalia diuiſibilē appellamus. CLI: Idē oino. ATHE: Rei vo illius cui nomē eſt aia/que nā ratio eſt? Nū hēmus aliā rōnē/pter eā quā modo diximus:qꝺ ipſa poſſit ſeipſuz mouere? CLI: A ſeipſo moueri aſſeris rōnē eē illius ſubſtātie:quā noie oēs aiaz appellamus? ATHE: Aſſero equidē: Qꝺ ſi ita eſt/an adhuc deſideramus ſufficiētius demōſtrari/idē eē aiam/⁊ pꝛimā generationem ac motū rerū que ſunt:que fuerūt/queqꝫ future ſunt:oiumqꝫ rurſus iſtis cōtrariorū:qñquidem tranſmutationis motuſqꝫ oīs oibus cauſa eſſe apparuit. CLI: Minime. Nā ſufficiētiſſime mōſtratū eſt/aiam oibus antiquioꝛē eē:cū motus pꝛincipiū ſit. ATHENI: Nōne igit motus qui ab alio in alio fit:quoue nihil vnꝝ ſeipſum mouet/ſecūdus eſt: ⁊ quoto quis uelit numeroꝛū interuallo ſupioꝛi motui poſtponēdus: ſiꝺez coꝛpis uere inaiati mutatio eſt. CLI: Probe. ATH: Recte igit ⁊ ꝓpꝛie/uereqꝫ ⁊ abſolute diximꝰ pꝛius coꝛpe aiam factā fuiſſe:coꝛpꝰ vo poſterius atqꝫ ſcḋo. aie ſm nām dñanti ſubiectum. CLI: Veriſſima hec ſunt. ATHE: Recoꝛdamur nos in ſupioꝛib⁹ ꝓceſſiſſe/ſi antiquioꝛ coꝛpe aia declareť/illa etiā que aie cōpetūt/ꝝ que coꝛpis ꝓpꝛia ſunt/pꝛioꝛa eē ſimul declarari? CLI: Maxime. ATHE: Affectus ergo / mores/uolūtates/cogitationes/uere opiones/cure/memoꝛie. oia hec lōgitudine coꝛpoꝝ/latitudine/ꝓfunditate/roboꝛe/pꝛius facta ſunt/ſicut ⁊ aia coꝛpe. CLI NIA: Neceſſe eſt. ATHE: Nū etiā ꝓcedere cogimur bonoꝝ ⁊ maloꝝ/honeſtoꝝ ⁊ turpiuz/iuſtoꝝ ⁊ iniuſtoꝝ/ceteroꝛūqꝫ cōtrarioꝝ cauſam eē/ſiquidem cauſam oium ipſam aſſerimus? CLI: Cur non? ATHENI: Iam cūcta gubernātē/⁊ in oibus que mouētur habitātē/nōne ⁊ celū gubernare neceſſario confitebimur? CLI: Oino. ATHE: Unā igit an plures? plures certe/ut ego pro uobis rñdeaz. Nec pauciores ꝙ duas ponere debemus: vnā beneficā/cōtrariā alteram. CLI: Recte admodū. ATHE: Uniuerſa ergo que in celo ſunt:que in terra:que in mari ſuis motibus aia ducit:quib⁹ noia ſunt/uelle/cōſiderare/curare/cōſultare. Recte ⁊ nō recte opinari/letari/dolere/audere/

metuere/odisse:diligere:ꝛ ceteris ꝑterea motibus oi
bus:qui horū affines primiq; sunt: qui ꝛ secūdos cor
porū motꝰ suscipiētes/oia in augumētū decremētūq;
ducūt cōcretionē uel ꝓdensationē ꝛ discretionē: uel
rarefactionē:ꝛ in ea que ista sequunt:caliditates:frigi
ditates:grauitates:leuitates:durū:molle:albū:nigrū:
austerū:dulce:amarū. Et deniq; oibus:quibꝰ aīa usa
si itellectū quoq; semp diuinū accepit:recte cūcta diꝯ
recta feliciaq; producit.sin vo amētia ꝓiūcta fuerit/oīa
his ꝓtraria facit. Damus ne ista sic se hēre:an adhuc
ambigui sumꝰ:CLI: Nullo mō ambigimus. ATHE
NI:Utrū ergo aīe genus/celū/terrā:totūq; orbē rege
re arbitramur:qō mente virtuteq; refertū est:an qō
caret utriq; :CLI: Multis ne ut ita respondeamus:CLI
NIA:Quo pacto:ATHE: Ita dicamus o mirifice
vir:si vniuersus celi circuitus/ꝛ oiuz que in eo sunt/
pgressio/mētis motui ꝛ circulationi ꝛ rōni similē ha
bet naturā:ꝛ simili quadā rōne pagit/cōstat optimā
aīam totius mūdi curā hēre ꝓcedēdū eē:vnde tali rō
ne circūuoluat.CLI:Recte. ATHE: Sin vo furiose
ꝛ sine ordine mouetur/malā.CLI: Hec quoq; recte.
ATHE:Quā igit mētis motus naturaz hēt:Sed ad
hāc questionē o amici pudēter respondere difficile
est.Quare par est ut ego uobiscum respōdeaz:CLI
NIA: Probe loqueris. ATHE: Cauere itaq; debe
mus/ne quasi ex opposito ad solē conuersi ꝛ in meri
die noctē agētes/pinde respōdeamus:ac si mortalibꝰ
oculis mēs sufficiēter cōspici cognosciq; possit. Tuti
us eniz videbimus: si ad imaginē eius respiciamus.
CLI:Quo pacto dicis:ATHE:Videamꝰ cui potissi
mum decē illarū agitationū similis sit intellectus: ut
tanꝙ imagine hac utamur. Eā ego in memoriam uo
bis reducā:ꝛ pro oibus respondebo.CLI: Optime.
ATHE:Meminisse oportet ꝛ illud a nobis in supio
ribꝰ eē dictū:oium que sunt/alia stare / alia vo moue
ri.CLI:Sic dictū fuit. ATHE: Quinetiaz eorū que
mouent/nōnulla vno in loco / nōnulla in pluribꝰ agi
tari.CLI:Hoc quoq;. ATHE:Motus aūt qui semp
in vno fit/necessario circa mediū aliqō agit:ꝛ circuli
torno cōfecti similis est:ideoq; mētis circuitū pro vi
ribꝰ imitat.CLI:Quomodo id dicis:ATHE: Per
eadē certe.eodē modo.in eodē.circa eadē.ad eadez.
Una rōne ꝛ ordine vno ferri utraq; assero. Nepe si
dicamus mētē motūq;/qui in vno fit spere torno ꝓfe
cte lationibꝰ similes/nunꝙ rudes bonarū imaginum
opifices erimus.CLI:Recte admodū. ATHE: Con
tra ergo motus qui nunꝙ similiter:nec per eadē: nec
in eodē:neq; circa eadē:neq; ad eadē:neq; in vno fer
tur:nec ordine ꝛ ornatu rōneq; aliqua/oi pfecto amē
tie cognatus est.CLI: Proculdubio. ATHE: Iā er
go apte possumus clamare / cū ab aīa cūcta circūdu
cant/necessariū eē celi circuitū a ꝓcuráte exornāteq;
aīa circūduci:siue optima illa quidē/ siue contraria.
CLI:At hospes ex dictis iā apparuit/nefas eē aliter
dicere ꝙ ab aīa / oi virtute referta siue vna seu pluri
bus hec omnia circūagi. ATHE: Optime tu clinia
citoq; hec intellexisti:sed illud adde.CLI: Quid nā:
ATHE:Si solē/lunā: ceteraq; sydera aīa ducit cun
cta:nōne singula quoq;:CLI:Quid ni:ATHE:De
vno igit uerba faciamꝰ: que astris oibus possunt ac
cōmodari.CLI:De quo:ATHE:Solis qdē corpus
oēs hoies vidēt:aiam nemo,nec etiā alterius aialiuz
corpis:nec viui nec mortui. Idq; genꝰ cū nullo cor
poris sensu pcipiat / sola mēte cōprehēditur.Qua
re ꝛ nos de ipso hoc sola intelligentia capiamus:
CLI:Quid nā:ATHE:Cū solē aīa moueat/si triuz
modorū aliquo ab ea fieri hoc asserimus/ fortasse
nō aberrabimꝰ.CLI:Quos dicis modos. ATHE
NI:Aō uel intus in hoc totūdo corpe inest:ꝛ quo
libet ipm trāsfert:quēadmodū nos aīa nostra quo
libet ducit. Uel ipsa foris quidē est: ꝛ corpus aliqō
ignis uel aeris nacta:ut quidā aiūt per vim corpus
corpe pellit. Uel tertio/ꝙuis ipa nuda corpe sit/qz
tñ alias vires supra modū mirabiles hēt/facile du
cit.CLI:Certe vno istorū modoruz ab aīa agitari
cuncta necesse est. ATHE: Prestat aūt ut sine cur
ru quodā intrinsecus teneat corpus illud/ eius aīa
lumēq; ita cūctis effundat:siue foris sit/seu quomo
docūq; ds excogitet/deū eē ipam oēs arbitremur:
An aliter:CLI: Ita certe/nisi quis extrema demē
tia teneat. ATHE:De vniuersis ꝑterea stellis ꝛ lu
na/annis/mēsibus/cūctisq; tēporibꝰ/quid aliud ꝙ
hoc ipz dicemus:Quñ aīa aut aīe oibus virtutibꝰ
pdite horū oium cause demōstrate sunt/ deos esse
eas affirmabimus:siue in corpibus sint ꝛ tanꝙ aīa
lia quedā celū totum exornēt: siue quomodocūq;
aliter agere id dicant. CLI:Dino. ATHE: Ita er
go istis cōcessis/poterit ne aliqs negare plena deo
rū oia eē:CLI: Nullus adeo mente captus est/ho
spes. ATHE: Ei ergo qui deos esse negat/positis
terminis o clinia ꝛ megille ꝓmonēte relinquamꝰ.
CLI:Quos terminos imponemꝰ:ATHE: Ut uel
doceat nos nō recte opinari/ cū aīam generationē
primam oium dicimus:ceteraq; a nobis ꝓsequēter
dicta:uera nō esse:Uel si nihil melius ꝙ nos dicere
pōt/nobis credat:ꝛ ita in posterū viuat:ut deos eē
nō ambigat . Uerū cōsideremus nūc utrū sufficien
ter deos eē aduersus negātes ostendimus/an non:
CLI:Sufficiēter dictuz est hospes. ATHE:Dispu
tatio igit aduersus istos/finē habeat.Sz ille iā qui
ꝙuis deos eē dicat/curā tñ humanarū rerū negat
habere/sic a nobis est suadēdus. O vir eximie di
camus/natura quedā diuinitati cognata ad rem ti
bi ꝓiūctā affirmādā colēdāq; ducit:qñ deos esse af
seris:Sz improborū iniustoruq; hoiuz publice pri
uatimq; successus/qui lz reuera felices nō sint/vul
go tñ felices hñtur/ꝛ carminibꝰ frequēter ceteriscq;
sermonibꝰ extollūtur/temere ad impietatē te ꝑci
pitē agūt: Aut etiā cū scelestos hoies videas ad se
niuz usq; ita deuenire/ut filios atq; nepotes in ma
ximis relinquāt honoribꝰ/ualde turbaris:Audisti
fortassis/aut etiā ipe vidisti nōnullos/ꝙuis iniuste
ꝛ impie multa gesserint/ ꝓpter ipsa tñ scelera ex re
parua in magnā ꝛ ex infimo gradu ad tyrānidem
puenisse. Propterea cū deos harūreruz auctores
eē ꝓpter ipsam cū illis ꝓiūctionē incusare ꝛ aduer
sus eos peccare nolis/nōnulla ductꝰ absurditate:
ac diꝯ ipsis succēsere nō ualēs huc tādez delapsus
es/ut lz deos esse arbitreris/humanas tñ res ab il
lis negligi credas. Ne igit hec opinio ad grauiorē
te trudat impietatis morbū:remediū pro viribus:
opinionē hāc refutātes adhibeamus. Quocirca se
quētē disputationē cū ꝑcedēte illa rōne iungemus.
qua aduersus eos eē qui deos cē negabāt usi sumꝰ

Tu vo

Tu vo clinia ⁊ megille/pro adolescẽte ut feciſtis ha ctenus/rñdete. Atq; ego ſi arduũ qd inciderit/uos ſuſcipiẽs ut nũc feci/trãs fluuiũ ducaz. CLI: Recte dicis: ⁊ ita facito: nos quoq; pro viribus faciemus ATHE: Nõ erit forſan difficile demõſtrare/ deos nõ minus minimarũ rerũ ꝙ maximarũ curã hẽre. ꝑſertim cũ paulo añ dictũ fuerit/eos omni virtute refertos/ puidẽtiã oium ſibi ꝓpriã uendicare. CLI NIA: Et maxime qdez. ATHE: Nõ ſequit/ coiter inueſtigem⁹: que ſit virt⁹ eoꝝ qua boni eẽ ꝓcedunt. Age nõne tẽperatũ eẽ/mẽtẽq; hẽre/virtuti dant/⁊ ꝝria vitio. CLI: Certe. ATHE: Quid porro: Non ne fortitudo virtuti etiaz dat: timiditas vitio: CLI NIA: Valde. ATHE: Et hoꝝ alia turpia/alia ho neſta dicunt. CLI: Neceſſe eſt. ATHE: Et que in his vitia ſunt/nobis quidẽ ineſſe poſſe: deos vo eo rũ participes nullo mõ dicem⁹. CLI: Nec etiã quis ꝓcederet. ATHE: Nunqd negligẽtiã. delitias. ociũ. animi virtutẽ putabimus: An aliter: CLI: At quõ: ATHE: Mũ cõtra: CLI: Ita ſane. ATHE: Noxuz ergo ꝝria in ꝓtrariũ. CLI: Sic utiq;. ATHE: Qui delitijs/negligẽtie: ocioq; dedit⁹ eſt quẽ heſiodus ignauis maxime fucis ſilem dicit nõne odio nobis habetur: CLI: Rectiſſime ꝑfecto poeta ille cecinit. ATHE: Nõ ergo dicendus deus eos mores hẽre: qs odit. nec pmittẽdus eſt ullus ita dicẽ: CLI: Nullo mõ. ATHE: An ille/ad quẽ opis alicui⁹ effectio ⁊ cura maxie ptinet/magna in eo ope curabit: parua ptẽnet: Quõ ſi hãc opionẽ laudauerimus: nõ errabimus: Sz ita iſtud ꝑſiderem⁹. Nõne ſiue homo ſiue deus duab⁹ de cauſis negligit: CLI: Quibus: ATHE: Vel qz nihil itereſſe totius putat/ſi parua negligunt. Vel qz lz itereſſe opinet/pigritia tñ mol litieq; detẽt⁹/negligit. Aliter enim negligẽtia nõ cõ tingit. Nã qñ qs nõ pot oium curã gerere magnoꝝ paruoruñq;: atq; ideo imbecilitate impedit⁹/ nõ curat: negligẽtia tũc in eo eẽ nõ dicit: Siue homo qdã ſit impotẽs/ſiue de⁹ alios nõ poſſe fingat. CLI: Nõ certe. ATHE: Sz nũc illi duo trib⁹ nobis rñdeãt: qui lz deos eſſe ꝓcedãt/alter tñ facile placabiles/al ter in reb⁹ paruis negligẽtes putat: primũq; ſic iterrogent. Ambo deos aſſeritis ſcire. vidẽ. audireq; oia: nihilq; ipſos effugere poſſe eoꝝ: que aut ſenſu aut intellectu pcipiunt: hec ne ita ſe habere dicitis: An aliter: Sic: Deinde oia eos poſſe quecũq; mortales imortaleſue pñt: CLI: Abſq; dubio ita eẽ ꝓcedẽt. ATHE: Bonos etiã: imo optimos eẽ oẽs qq; pfeſſi ſum⁹: CLI: Vino. ATHE: Nulla ergo pigritia/nulla mollitie capi eos poſſibile: qñquidẽ tales ſũt/qles eẽ ꝓſenſim⁹. Nã a timiditate in nobis ociũ naſcit. pigritia vo ab ocio atq; mollitie. CLI: Vera loqueris. ATHE: Nullus ergo deoruz ocio pigritiaq; corrupt⁹ qcq; negligit. Nullius enim timiditatis deus eſt pticeps. CLI: Probe. ATHE: Ergo relinquit ſi paruas paucaſq; in vniuerſo res negligũt ut ita negligãt/aut qz otẽnẽda illa eẽ ſciũt: aut qd nã aliud reliquũ eſt/ꝙ hui⁹ ꝝriũ: CLI: Nihil penitus. ATHE: Vtrũ ergo o vir eximie te dicere affirmabimus: an qõ ꝑpter ignorãtiã cũ puidere debeant nõ puideãt: an ſicut iprobos boies dicim⁹/meliora qdẽ videre ſz uoluptate aut dolore fractos deteriora ſeq;/ſic deos ꝙ quis ſciãt puidẽdũ eẽ/ſiliter nõ puidere: CLI: Quõ id fieri põt: ATH: Preterea res humane/viuẽtis nãe ptícipes ſũt. ⁊ homo ipe pre ceteris aialib⁹ dei cultor diligẽtiſſim⁹ eſt. CLI: Appet. ATHENI: Quinetiã mortalia cũcta viuẽtia a dijs fieri poſſi deriq; quẽadmodũ ⁊ celũ vniuerſũ dicim⁹. CLI: Pro culdubio. ATHE: Jã ergo ſeu parua hec ſiue magna qs dixerit dijs eſſe/nullo mõ cũ puidẽtiſſimi atq; optimi ſint/negligẽda ſibi ſua poſſeſſio eſt. Sz iſtõ pterea ꝑſideremus. CLI: Quid nã: ATHE: Nuz ſenſus ⁊ vires ꝝrio iter ſe mõ ad facilitatẽ difficultatẽq; ſe nãliter hẽant. CLI: Quid ais: ATHE: Parua qppe difficilius ꝙ magna vident ⁊ audiũtur. Facilius aũt tenẽtur ferũturq; ⁊ puidẽtia gubernãtur/parua oia ⁊ pauca ꝙ eoꝝ ꝝria. CLI: Certe multo facili⁹. ATHE: Quid vo: cũ medic⁹ totuz corp⁹ curare uelit ac poſſit/ſi magnis puiderit/parua cõtẽpſerit/an bñ huic vnq; ſe totũ hẽbit: CLI: Nunq;. ATHE: Sz nec gubernatores: nec imperatores/nec patres familias/neq; ciuitatũ moderatores/neq; ulli oino tales/paucis paruiſq; negle ctis recte multa ⁊ igẽtia gubernabũt. Nã lapides qq; magnos ſine puis bñ ſtrui negãt architecti. CLI: Certe. ATHE: Caueam⁹ aũt ne deuz mortalib⁹ opificib⁹ viliorẽ putem⁹. Iſti ſane quãto pitiores ſũt/tãto arte vna in ꝓprijs ipſoꝝ opib⁹ ⁊ parua ſimul ⁊ magna exquiſiti⁹ abſolutiuſq; pficiũt. Deus vo qui ſapiẽtiſſim⁹ eſt/⁊ curare põt ac vult: magnis qdẽ puidebit ſolum: parua aũt que facili⁹ gubernari pñt/ꝑpter pigritiã ⁊ ignauiã negliget: CLI: Nullo mõ hãc hoſpes de dijs opionẽ admittẽdã putam⁹. Nefaria enim hec ⁊ falſa penit⁹ cogitatio. ATHE: Satis iã aduerſus eũ/qui negligẽtie crimine deos icuſat/diſputaſſe videmur. CLI NIA: Certe. ATHE: Veruz hacten⁹ quodãmõ rõne coegim⁹/ut falſa ſe opinari ꝑſitere. Indigere quoq; ꝑſuaſione/qua ueluti cãtu quodã capiatur/exiſtimo. CLI: Que nã hec ꝑſuaſio eſt: ATHE: Huic adoleſcẽti ꝑſuadeamus. eũ qui toti puidet/ad virtutẽ ſalutẽq; toti⁹ oia ordinare: cui⁹ pars quecq; pro virib⁹ qõ ſibi ꝓuenit agit ⁊ patit. atq; his ſingulis ꝓpoſiti principes ſũt: qui minimarũ etiã actionũ paſſionũq; per ſingulas ⁊ extremas vniuerſi ptículas diſtributione ad ultimũ uſq; pacta curaz hñt. Quarũ vna tua o miſer particula eſt: que ⁊ ad totũ ſemp reſpicit: qualis minima ſit. Tu vo igras oẽz ſingulorꝝ gnãtionẽ illi⁹ gratia fieri/ut vniuerſi ipſi⁹ btã vita ſit. ei⁹ ſubſtãtia nõ tui gratia eſt: ſed illi⁹ tu gratia fact⁹ es. Medic⁹ eniz ⁊ artificioſus opifex ois/toti⁹ gratia ſingula facit/⁊ ad cõez pfectionez dirigit oia: nõ totũ ad ptẽ/ſz ptes ad totũ ſingulas referẽs. Tu aũt moleſte fers: qz ignoras quo pacto qõ tibi optimũ eſt/vniuerſo ſil⁹ ⁊ tibi pro cois gnãtionis viri b⁹ ꝓuenit: Am vo aia cũ corpe ſemp/mõ cũ alio/deinde cũ alio ꝓiũcta/uarijs mutationib⁹ aut ꝑpter ſeipaz aut ꝑpter aliã aiam cõmutat/nihil aliud harũ rerum ordinatori tanq; talos iacẽti reſtat/ꝙ ut quaſi trãſponẽdo permutet/meliores quidẽ mores in meliorez locũ: in deteriorẽ vo deteriores/ put ſingulis cõuenit/ut ſortẽ ſibi cõgruam ſingula ꝓſequant. CLI: Quomodo id ais: ATHE: Ea rõne mihi dicere videor/qua facilime dijs cũctis puideãt. Nam ſiqs ad totũ ſemper reſpiciens/fingit quecq;/⁊ ad ipſum oia tranſfigurat/ut ex igne aquã animatã/nec multa ſimul ex vno/uel ex multis vnũ: prime aut ſebe aut tert⁹ gnãtionis partici pãtia multitudine infinita tranſpoſiti huius ornatus

erunt. Nūc aūt mira facilitas in eius opere est/qui to ti ꝓuider. CLI: Quo pacto id rursus ais? ATH: Ira: Qm̄ rex actiones hoīum oēs aiatas eē perspexit: mul tāq ipsas in se virtutē/multā etiā ꝓauitatē hēre. Nō ue factū est aīam ⁊ corp⁹/pditionēnō pati/neq tamē eternū eē: qua lege dī sunt. Nā si alterutrū hoꝝ pdere tur/ois cessaret aialiū gnātio: ꝓterea qō ipsi⁹ aie bo nū est/iuuare: qō malū/cōtra nocere: hec inq oia/qm̄ pspexit/iccirco excogitauit ubi pars queq locata ma xime/optime/facilimeq virtuti victoriā/vitio vo ne vincat/impedimētū in vniuerso pbere possit: Adinue nit igit ad vniuersum hoc/quale factū qōlibet qualem sedē habitationēq ⁊ qualia loca sortiri debeat. Cau sas vo talis cuiusdā/aut talis gignēdi uolūtatibus no stris dimisit. Ubicūq enim qs cupiat/qualisq aīus sit ibi ferme semp habitat: ⁊ talis fit/ut plurimum. CLI NIA: Cōgrue. ATHE: Quecūq igit aīam hñt/trans mutant: qppe cū trāsmutationis in seipsis causam ha beāt. Transmutata fm ordinē legēq fatoꝝ ferunt. Et que min⁹ peccarūt/minus ꝓfunde/ac in regionis sup ficie uagant. que magis atq atrocius/decidūt in pfun dū. Et in regionē inferiorē delabūtur/quā inferoꝝ uo cabulo silibusq noīb⁹ appellātes/taz viuētes q̄ a cor poríb⁹ soluti somniāt atq formidāt. Aia vo que maio ris virtutis uel vitꝭ cōpos est/qn̄ ꝓpria uolūtate ⁊ as sidua ꝓsuetudine uehemētius pmutata/diuine virtuti adhesit/talisq pcipue facta est: in locū silīter lōge me liorē sanctūq trāsferet. que vo ꝓrio modo affecta est/in cōtrariū trāslata vitā pagit suā. Hoc deoꝝ qui celum habitāt o puer ⁊ adolescēs qui a dīs negligi putas/iu diciū est/ut qui peior fit/ad peiores: qui melior/ad me liores aīas tā in vita q̄ in omni morte ꝓficiscat: patia turq ⁊ agat/que a silib⁹ ad sīles fieri oportet. Quare nec tu nec ali⁹ ullus optet ꝓfidatq se adeo felicē fore/ ut iudiciuz hoc deoꝝ effugiat atq exsupet. Nam qui hoc sanxerūt/firmius q̄ cetera oia stabilierūt: ut cauē dum sit. Nunq enim ab illo negligeris/nec si ita paruus sis/ut in terre ꝓfundū ingrediaris. nec si adeo sublimis fias/ut pēnis eleuat⁹ in celū uoles. sz ꝓuenīē tia supplicia dabis: sive hic manēs. sive ad inferos ꝓfe ctus. sive ad remotiorē aliquē inaccessibilēq locū trāſ latus. Eadez quoq de illis ratio sit: quos per nefaria scelera ex paruis in magnos viros euasisse intuit⁹ pu tasti ad felicitatē ex miseria pueniſſe. Quoꝝ in opatio nib⁹ uelut in speculo/deoꝝ ad oia negligētiā inspexiſ se existimasti. q̄d videlicet ignorabas ad q̄d eoꝝ ꝓo gressus vniuerso cōducat. Nō oportet aūt hoc o vir pstātissime ignorare q̄d qui nescit/nec viuēdi formam vnq̄ cōspiciet: nec vba de vite btitudine uel miseria fa cere poterit. Quare si Clinias hic ⁊ vniuersus hic se nioꝝ cet⁹ tibi psuasit/te q̄d de dīs dicas penit⁹ igno rare/satis tibi deus fauerit. sin vo rōnē adhuc aliquaz desideras/audi que ad tertiū illū dicemus/siquo pa cto mētis es particeps: Profecto deos esse/hoibusq ꝓuidere/satis arbitror demōstratū. Sed iniquoꝝ ho mīnū eos muneríb⁹ corrūpi/nullo mō dici pmittēduz est/⁊ si dicat/oino pro viríb⁹ refutādū. CLI: Preclа re dictū. ⁊ sic agam⁹. ATHE: Age igit per deos ipsos quo nā modo placabiles fiūt: siquo pacto fiāt: ⁊ qui ⁊ q̄les sūt/si placant: p̄ncipes enim eē eos necesse est: qui totū celuz ppetuo gubnaturi sūt. CLI: Certe. ATHE NI: Sz q̄b⁹ naz principibus sīles sunt: que illis princi pes sīles: ut possibile nobis sit: minores maioribus cōparare. Utrū aurige aliq certātium bigarū tales sūt: aut nauiū gubernatores: Fortasse aūt exercitu um ducib⁹ ꝓferri pñt. Uel medicis. Qui bella mor boꝝ ab humanis corpib⁹ arcēt atq ꝓpulsant. Aut agricolis inimicas orietib⁹ stirpib⁹ tēpestates timē tib⁹ cauētibusq aut etiā gregū armētorūq pastori b⁹. Nā cū iter nos ꝓuenerit multoꝝ bonoꝝ multo rūq maloꝝ ⁊ q̄dē plurīū plenū eē celū/immortale aliqō bellū hoc est/⁊ mirabili custodia indiget. sed opitulant nob dī simul ⁊ demones. Nos aūt deoꝝ demonūq possessio sum⁹. Uerū iniustitia ⁊ intēpe rātia vna cū imprudētia nos corrūpūt. Justitia vo ⁊ intēperātia cū prudētia que in viribus deoꝝ aia tis inhabitāt/salutē nobis afferūt. Breue aūt aliq d hoꝝ hitare in nobis manifeste hinc licet cōspicere. Nā aie in terra quedā hitātes iniuste/⁊ feraruz in star atroces aduersus custodū aīas/canū puta aut pastoꝝ/uel etiā pcipuoꝝ oino dñoꝝ insurgūt vbo rūq lenocinijs/deꝛcationeq quorūdā cātuū psua dēt: ut fama maloꝝ est licere male agēdo iter boies sibi plurima usurpare. nec aliquā ide penā psoluē: hoc nos delictū quo ad usurpationē plurīū ihiat/ in corpib⁹ aialiū morbū uocam⁹/in anni tpib⁹ pesti lētiā/In ciuitatib⁹ rebusq publicis cōmutato noie iniustitiā. CLI: Dino. ATHE: Necesse est igit euz/ qui credit deos uenia hoib⁹ iniustis pbē/sicq ipsis rapine ptē tribuerit/dicere eos eē ueluti canes/q̄b⁹ lupi pticulā rapine ꝓcedāt/⁊ illi muneribus his pla cati/greges diripi patiant: Nōne hic eoꝝ fmo est/ qui placabiles esse deos prædicāt: CLI: Hic certe. ATH: Sz q̄b⁹ p̄dictoꝝ custodū deos aliqs ꝓferēs nō erit oium hoīuz ridiculosissim⁹? Utrū guberna torib⁹/qui libatione vini atq nidore carniuz deuo luti/nauē simul nautasq euertunt: CLI: Minime. ATH: Sz neq aurigis qui dū certāt corrupti mu neríb⁹/aduersarioꝝ curríb⁹ victoriā ipsaz ꝓcedāt. CLI: Nō certe. Turpis eniz hec in deos cōparatio ATHE: Atq nec impatoríb⁹/nec medicis/nec agri colis/nec pastoríb⁹ silīter psuasis/nec etiā canibus astutia lupoꝝ blāde seductis. CLI: Bona vba que so. Hec eni audiēda nō sūt. ATHE: Nōne custodū oium maximi/⁊ in maximis reb⁹ dī oēs? CLI: Ita ꝓsus. ATH: An optimarū rerū custodes ⁊ in vir tute custodie nimiū excellētes/deteriores esse dice mus q̄ canes hoīesq mediocres? qui nunq mune rib⁹ ab iniustis hoib⁹ ipse acceptis iustitiā pderēt. CLI: Nequaq hic fmo ferēdus est. ⁊ qui hac opio ne laborat ipsoꝝ oīuz iure pessim⁹ ⁊ pphanissim⁹ iudicabit. Tria igit illa que ꝓposuimus/deos vide licet eē/oiumq curā hēre/nec pter iustū pcib⁹ullis flecti posse: sufficiēter ostēdisse videmur. CLI: Cer te ⁊ his nos rōnib⁹ assentimus. ATHE: Uehemēti us quodāmō ꝓpter improboꝝ hoīum ꝓtrouersias dixim⁹. Sz hac de causa o amice clinia ꝓtētiosa usi sumus oratione/ne praui dicēdo se vicisse putātes licētiā sibi datā credāt faciēdi quecūq uelint ⁊ q̄lia cūq aduersus deos existimāt facienda. hac inq de causa/noua q̄daz ⁊ uehemētioꝝ dicēdi rōne uti uo luim⁹. Nō sicd ad psuasionē attulimus/ut iā uelint mores suos odisse ⁊ ꝓrios cōplecti/ꝓbe nob exor diū legū de ipietate/dictū est. CLI: Spam⁹ ita fore

ſin mīn⁹: At gen⁹ oratiōis legū latori dedecori nō erit. A THE: Poſt exordiū ꝓmo legū iterꝑs recte ſequit: qui impijs oīb⁹ p̄dicet/ut a ſuis moribus ad pietatē ſeſe ꝙuertāt. Aduerſus eos aūt qui nō parū erint lex iſta de ipietate ponat. Siqs ipie q̄cq̄ agit: uel loquit/qui forte pñs fuerit/deos defēdat/ magiſtratibus ſignificet. Quoꝝ qui primi audierint/ad harū rerū iudiciū/ꝑm leges deferāt. Dō ſiqs magiſtrat⁹ audierit neq; detulerit/ipſe ipietatis re⁹ fiat. ⁊ qui uelit/pro ultione legū ꝓſequat. Et ſiqs ꝓdēnatus fuerit/iudices hūc pro ſingulis impie cōmiſſis/ ſingulis q̄buſq; afficiat ſupplicijs. Carcerib⁹ quidē oēs coerceantur. Tres vō ſunt in ciuitate carceres. Unus plurimis cōis in foro rerū uenaliū: ubi multi ne fugiāt/cuſtodiūtur. Alter ubi cet⁹ eoꝝ fit: qui nocte ꝙgregant: correctionis noīe appellat⁹. Tertⁱ⁹ in media regione: ubi q̄ maxime deſert⁹ ſilueſtriſq; loc⁹ eſt ſupplicij noīe/notat⁹. Tres quoq; impietatis ut ſupra narrauim⁹: cauſe ſunt. Cūq; ex ſingulis huiuſmodi cauſis duo quedā ꝓficiſcātur: ſex erūt aduerſus deos genera peccatoꝝ: que ut diiudicentur digna ſunt: nec equali ſilⁱq; pena indigēt. Nam alij q̄uis deos eſſe nō credāt: tū ꝓpter iuſtū aliquē nāe affectū: malos oderūt: ⁊ odio quodaꝫ aduerſus iniuſtitiā moti ab iniurijs abſtinēt. Iniquos fugiūt: iuſtos hoīes diligūt. Alij vō ad hāc opionē qō deorū pñtia: deſtituta oīa ſint: ꝓniores quoq; ad uoluptates doloreſq; ſunt: acumine etiā ⁊ memoria pollēt. Utriſq; i. cōe ut eē deos negēt. In hoc aūt differūt: qō ceteris hoīb⁹ ille minus: hic plus nocet. Ille qui dē libere aduerſus deos: ſacrificia: iuſiurādū oblocquit: atq; ita alios deridēdo: niſi puniat multos ſoꝛſan ſibi ſiles faciet. Hic vō tādē bēt opionē ſꝛ acriori ingenio p̄ditus vulgo putat: doloq; ⁊ inſidijs plenus eſt. Ex iſtis multi ſortilegi fiūt. ⁊ ad oē ueneficij maleficijq; genus ꝓmpti. fiūt p̄terea ex iſtis non nunq̄ tyrānⁱ exercituū duces. Cōcionatores: ⁊ qui ſolēnitatib⁹ priuatis inſidiant ⁊ qui hoīes captiunculis ſophiſtarū decipiunt. horū ꝓfecto multe ſunt ſpēs: ſꝛ legū poſitione digne due quarū que diſſimulatione refecta eſt: ſcelera parit nō vna tm̄ morte ul' duab⁹ digna ſꝛ pluribus. Altera caſtigatione ſimul ⁊ vinculis idiget. Siliter opinio qua dij negligētes exiſtimantur duo gignit ⁊ qua facile uotis muneribuſq; placabiles: alia duo. Cū ita ipij diſtincti ſint: eos quidē: qui nō malis moribⁱ⁹ ſꝛ amētia quadā tales facti ſūt in correctionis carcerē nō minus q̄ dū quēniū pmāſurus iudex ꝙiciet. Quo in tpe nullus cū ipſis ciuiū colloquat p̄ter eos qui nocturni cet⁹ ptícipes ſunt. hi vō admonētes: ad ſalutē aīe colloquant. Cū aūt vinculoꝝ tēp⁹ exactū fuerit: qui modeſtior fact⁹ eſt: vna cū modeſtis habiteт. qō ſi rurſus impietatis crimine ꝓdēnabit: morte plectat. Sꝛ ſunt nōnulli qui ad eā opinionē qō dij ſint/uel negligētes ul' placabiles ſint/īmanes quoq; fiūt: hoieſq; deſpiciūt. ⁊ viuētes ad ſe m'tos alliciūt attrahūtq; necnō defunctos ſe trahere cōſolariq; dicūt. ꝓfitenturq; ſe deos ipſos cātib⁹: ſacrificijs: uotiſq; mulcere. Et hoc lenocinio conant domos ⁊ ciuitates vniuerſas pecuniarū gratia pdere. Eoꝝ qui dānat⁹ fuerit in mediterraneis carcerib⁹ vinciat. Nec ullus liber vnq̄ ad eū accedat. ſꝛ ſtatutū ipi⁹ a legū cuſtodi b⁹ cibū ſui afferāt. Uita denicq; functū/extra regiōis fines ſepultū ejciāt: Quē ſiqs liber ſepelierit/a uolēte ipietatis crimine accuſet. Dō ſi filios reliquerit ciuitati ſufficiētes orphanoꝝ tutores/horꝝ nō minus q̄ reliquoꝝ/ab eo die quo dānat⁹ fuerit curaꝫ habeāt. Sed coīs de oīb⁹ his lex iſta ponat. que faciet ut multi minus vbo ⁊ re in deos peccēt/⁊ ut ab amētia reuocent. ex eo qō nō licebit deos ſibi deorūq; ſacra p̄ter leges effingere. Sit aūt lex huiuſmodi ſimpliciter cūctis impoſita. Sacella nemo in priuata domo hēat. Cum vō aīuꝫ q̄s ad ſacrificādū induxerit. ad publica ſacrificaturus accedat. ⁊ ſacerdotib⁹ hoſtias p̄beat: qui curaꝫ harū rerū caſtiſſime gerūt. Quib⁹ cum ⁊ ipſe oret/⁊ q̄cūq; cū eo ſimul orare uelit. hec ideo ita fiant/qui ſacella ⁊ deos inſtituere nō facile eſt. Quippe magni ingenij eſt recte rē iſtā facē. Solēt aūt mulieres p̄cipue/ ac imbeciliores ⁊ in piculo ꝓſtituti ⁊ idigētes ubicūq; q̄ſpiā indigeat/⁊ cōtra q̄n facultas rei alicuius affluit: qō adeſſe videt/ſemp conſecrare: hoſtiaſq; uouere: ⁊ ſtatuas oīs atq; demonib⁹ ⁊ deoꝝ filijs polliceri. Fantaſmatib⁹ cōmoti vigilātes. ⁊ inſomnijs ſiliter/multa ſe vidiſſe p̄e formidine recordati. Ubi remedia ſingulis afferre conant ⁊ aris ſacelliſq; oēs domos vicoſq; replerūt. Quoꝝ olim gratia lex iſta ponenda eſt. ac ꝓterea impioꝝ cauſa/ne iſta ſibi opationib⁹ uſurpantes ſacella ⁊ aras ſuis in domib⁹ ſtatuāt: putēt̄q; deos elā uotis ſacrificijſq; placare. atq; ita in infinitū ſuā iniuſtitiā augeāt. Unde tā ad ſe q̄ ad eos qui ſibi iſta permittūt q̄uis illi meliores ſint/indignatione deoꝝ puocent. Quo pacto tota ciuitas iure quodāmō ipietatis crimine teneat. legū q̄dē latori de⁹ minime iraſcetur. Lex eniꝫ ſit/ſacella deoꝝ/neminē in priuatis domib⁹ poſſidere. Si vō q̄ſpiā habuiſſe ſacrificaſſeq; alibi q̄ in publicis deph̄dat: qui ſenſit/ad legū cuſtodes deferat. Ipſi aūt ſi nihil magni ſceleris a femina ſiue a viro factū ſit ad publica tēpla iubeāt ꝓuata ſacra deferri: ⁊ ſi nō ilico delata fuerint/mulctēt: donec deferant. Siqs aūt nō puerilē/ſed nefariā impietatē cōmiſerit/ ſiue in ſuis priuatim ſiue in publico deoꝝ cultu ſacrificādo deliquerit/morte ut impure ſacrificās/cōdēnet. puerile vō eē uel nō/cuſtodes legū iudicent: tractoſq; ita impios in iudiciū impietatis reos eſſe declarent.

¶ Argumētū Marſilij Ficini in Undecimū Librum.

Plato noſter/quēadmodū ⁊ phoꝝ oiuꝫ ſapiētiſſim⁹/⁊ eloquētiſſimus oratoꝝ: ita iuris ꝙſultoꝝ oīum prudētiſſim⁹/ne in ꝓtractib⁹ cogeret ut ſolēt ceteri uaſtū legū iterpretationūq;/⁊ id q̄dē fruſtra op⁹ ꝓficere merito anteq̄ deſcēderet ad cōtract⁹ foreſiaq; cōmercia/ſtuduit diſciplinis/legib⁹/iudicijs/religione ciues bonos efficere: ſpans iuſtos hoīes uel abſq; legib⁹ ſpōte fidē ⁊ vitatē in omni cōmercio p̄ſtituros. Et ꝓfecto admodū oportune poſt leges de iudicijs ptinētib⁹ ad ſonas leges iudicioꝝ ad res ſpectātiū adducit in medium: q̄b⁹ tā aduene q̄ ciues diſcāt iuſte deponere/ſua re depoſita/atq; pacta/aliena nō mouē/ſua cuiq; reddere/uti liberis/⁊ libertis/⁊ ſuis/uēdere/emere/reddere/ducere/militare/tueri pupillos/teſtari/ teſtamēta ſuare/hereditates adminiſtrare/nuptias cōciliare/dotiū facere/familiā gubnare/p̄e ceteris vō parētes religioſe uereri/nihil adulterare/uenefícia odiſſe: irā iſaniāq; vitare/iurgia/ꝓtumelias/detractiōes fugere:

restituere dãna. Veritatẽ in testimonijs iuramentisq; seruare/atq; hec ferme est vndecimi huius libri materia. Post hec aũt/ut solemus/obscuriora quedã arbitramur breuiter exponẽda. Principio deã itineris geminã eẽ scito idicatricẽ.s.atq; fuatricẽ. Et illã q̃dẽ esse lucẽ sub noie lune:hãc vo sub diane noie fidez. ⁊ q̃cq̃d casu quodã alienũ in itinere reptũ est/deo eẽ dicãdũ: ut agnoscas fortunã ꝓspam/eẽ ad dei ꝓuidẽtiã referẽdã. Cõtẽplare platonicã bonitatẽ/videlicet uetatez in emẽdo atq; uẽdẽdo/nõ solũ rẽ adulterare/mẽtiri/peierare:sz iurare etiã:ũmo vo ⁊ rẽ uenalẽ laudare ⁊ in eadez die p̃cijũ pmutare. Ubi illud edisce. Nemo dijs iuocatis mẽdaciũ dicat/aut decipiat / aut adulterare vbo uel re q̃cq̃ audeat/nisi deo uelit odio eẽ:cui q̃dez primũ odio est/qui falsõ iurãs deos paruipẽdit. deinde qui corã maioribꝰ suis mẽtit. ⁊ vide iterũ atq; iterq̃ libera ⁊ integra Plato optet ingenia ciuiũ a quibꝰ oẽz cauponãdi licẽtiã ꝓcul expellit. Addit quoq; tũ opulẽtiã tũ egestatẽ eẽ morbũ ingenioꝝ. Inde enim iflatiores/hinc debiliores abiectioresq; boies fieri. Ubi vo ait palladẽ/vulcanũq; ⁊ martẽ artibꝰ p̃sidere:ex multis platonis mysterijs alibi atq; alibi traditis collige. Joui sũmo mũdi architecto trinitatẽ quãdã numinũ: quã opificiã platonice noiamus/semp astare. In qua quidẽ trinitate prima sit Pallas. scõs aũt Vulcanus. Mars vo tertius. Sz quẽadmodũ trinitas tota ad ioue ip̃z a quo est/refert: ita ferme vulcanus ⁊ mars referũtur ad palladẽ. Mitto nũc qõ in marte/potẽtiaz. In pallade/sapiam. In vulcano/igneũ spũm somniasse videt. Tria certe ad ipsam iouis artẽ/qua vniuersũ p̃ficit req̃rũtur. primũ quidẽ rõ ip̃a:per quã singula sit factur. scõm efficax eoꝝ que rõne ꝓcepat/expeditio. Tertiũ eoꝝ que in effectũ expediẽda sũt salus atq; defensio. Idea pmi/palladẽ:Scõi/vulcanũ:Tertij/martẽ noiat. Et qz utrũq;,s.tã ꝓseruatio siue defensio q̃ expeditio uel expssio rerũ indiget rõne atq; sapia:ideo pallas ⁊ vulcano p̃est ⁊ marti: ⁊ q̃cq̃d uel a vulcano fabricat:uel a marte post q̃ fabricatũ est defendit ⁊ in sua forma fuat: Pallade duce pagitur. hoꝝ vo triũ in arte diuina regnãtiũ:tria quoq; in natura videmus uestigia. per palladẽ quidẽ/ordinẽ: quo singula disponũtur. per vulcanũ vo/efficacẽ ꝓgressuz ⁊ ꝓmptũ quasi partũ:ad que oia ꝓperãt. per martẽ deniq;:munitissimã structurã a gnãntibꝰ adhibitã genitis:⁊ uaria propugnacula nãm ꝓpriã a ꝓnijs defendẽtia. Tria siliter in arte humana quidẽ oi:maxime vo ciuili esse debẽt: Ut singula ⁊ sapiẽter priusq; fiãt excogitẽtur. ⁊ mature strenueq; expediantur:⁊ ea forma qua excogitata exprõptaq; sunt/fuent atq; fortiter defendant. Et ut cognoscamꝰ artẽ humanã in his oibꝰ absoluẽdis/nõ minꝰ q̃ nãm ab ipo deo ideisq; pẽdere:inqt tres illos deos humanis artibꝰ p̃sidere: At ne solas a dijs artes hũisse putemꝰ:addidit deos vite datores reuereri maxime oiuz oportere:adeo ut ul eoꝝ noia nõ sint ul impudẽter uel temere ꝓferẽda: sz oia uel mũma ad eos ptinẽtia pure reuerent/casteq; tractãda. Quibꝰ precep̃tis nihil põt sãctꝰ cogitari:si mõ nõ deos/sz deũ nominauisset. Sz ecce/vnã iouis sũmi substãtiã introduxit:neq; multiplicauit substãtias/dũ multiplicaret ideas/q̃d nã ultra in eo desideramꝰ? Quinetiã ubi deos noiat:nõ aliter sentit q̃ qui dixit millies mille mistrabãt ei. Neq; vo silẽtio ptereundũ est/quod ait aiam a deo vitã accipe/itelligẽdũ eẽ vitã mediã iter illam que in eternitate manet/qualis est angelica tota simul/atq; illã que quõdã tpe claudit. mediã inq̃ ex eternitate tpeq; cõpositã. In qua celi istar substãtia q̃dez semp manet/actio vo ⁊ affectio fluit semper. Ideoq; in libro supioze/aiam dixit ⁊ eẽ simul ⁊ fieri/eẽq; impdibilẽ. Nõ tñ eternã/qua lege sunt dij.i. nõ oino manẽtẽ. Dixit aũt deos.i. angelos manere: nõ ex se q̃dẽ/sz lege diuina/eos per se mobiles eterne sistẽte. Alit corpꝰ quoq; impdibile eẽ. Corpꝰ certe celeste. Forte vo ⁊ elemẽtale/quatenꝰ ⁊ elemẽtoꝝ moles/⁊ materia prima nõ dispdũtur:ex qbꝰ in politico inqt corpꝰ idẽ qñq; diuinitꝰ recreari. Notabis ubi de testamẽtis loquit ⁊ psonã ⁊ rez cuiuslibet ciuis/nõ suiipsiꝰ eẽ/sz patrie. Jtẽ ubi de orphanoruz cura tractat/aias defũctoꝝ res nostras sẽtire:atq; curare:sẽtire inq̃ per corpꝰ celeste atq; aereũ/⁊ curare pre alijs alia ad que uel natura/uel hitu/uel diuina ꝓuidẽtia magis afficiũtur. Presertiz aias que cũ mediã tenuerint vitã/mediã quoq; obtinẽt regionẽ. Mediã dico tũ situ tũ q̃litate. Situ q̃dẽ iter celũ ⁊ terrã/qualitate vo iter btitudinẽ summã extremãq; miseriã. Meminisse nãq; oportet in libro superiore fuisse dictũ/quẽadmodũ certe quedã nãe congrua loca ⁊ ꝓueniẽtes nãs ascisciũt/sic aias cũ facte ex se tales fuerint aut tales ꝓsequẽter pro sil̃itudis ipsiꝰ nã ad gradus sedesq; ⁊ siles ⁊ sil̃iũ trãsmigrare. Ut celestes q̃dẽ facte celestia/terrene vo terrena aeree aũt aerea petãt. Profecto cũ alia nõnulla circa aias Plato affirmare nõ audeat/hucusq; tñ / ⁊ hic ⁊ in libro de scia euidẽtissime asserit:atq; alibi sepe significat. Uñ ⁊ ait cauẽdũ eẽ pupillos ledẽ/ne parẽtũ aie nobis iure succẽseãt: Idẽq; in 9° dũ agẽt de homicidijs/inqt/aias.s.iterfectoribꝰ indignari. Huic illud silẽ. Marianoꝝ aie syllã solicitabãt:hic ⁊ tragedie furentem orestẽ agũt. Aliaduertes post hec ubi de parẽtũ cultu tractat honorãdas q̃dẽ sacratas deoꝝ statuas/nõ ꝓpter se/sz qz deos nobis significãt. Sz magis honorãdos eẽ parẽtes/q̃si aiata deoꝝ simulachra. Addit impcationes parẽtũ in filios exaudiri a deo/neq; q̃cq̃ accidere filijs pestilẽtius. Audies post multa iterũ/qõ est ualde platonicũ. Penis maligni uexant/nõ qz fecerũt. Nã qõ factũ est ifectũ eẽ nõ põt: Sz neq̃d tale post hac fiat: ⁊ ut iniustitiã odio tã qui puniunt/q̃ qui puniri itelligũt psequant/aut saltẽ minꝰ in silj vitio delinquat. Preterea iudicẽ legũ latoris interptẽ eẽ / iustitieq; mistrũ. Punit deinde susurrones detractoresq;/⁊ qui in ira obiurgant atq; ꝓuitiant/⁊ qui grauiores psonas mordacibꝰ iocis offẽdũt:⁊ qui iter iocãduz acriꝰ irascunt. Audies maxime timẽdã eẽ diuinam vindictã/ubi q̃s in testimonijs iuramẽtisq; mentit. Audies deniq; in testimonio/atq; iureiurãdo/vitatẽ ip̃z per themidẽ iouẽq; ⁊ apollinẽ/eẽ firmãdã. Per themidẽ quidẽ significat ius fasq; / ⁊ ciuile ⁊ sacrũ:⁊ apud hoies ⁊ apud deũ:ut itelligat q̃sq; iurãdo testificãdoq; mẽtitur/ꝓtra ius fasq; humanũ: diuinũ/ꝓtra hoies/ꝓtra deum grauiter se peccare. Per iouẽ vo qui nutu oia cõcutit/cognoscat:si peccauerit diuine potẽtie ultionẽ se nequaq̃ euitaturũ Per phebũ aũt ne ꝓfidat delicta sua/pñtia/uel ꝑterita/eũ latere posse qui futura oia uaticinio p̃sagit.

Undecimus

CVndecimus Liber de Pactis.

Equit ut dicamus de pactis: ꝓueniẽ tẽq; ỹs ordinẽ tribuamus. Simplex aũt illud sit: ut nec mea dſq; ꝓ uiri bus tãgat/nec moueat meoꝝ quicq; etiam minimuz/nisi mihi ꝓsuaserit. Atq; ego idẽ dũ mẽtis cõpos fuero/ alienis in rebꝰ efficiã. In primis q̃dẽ thesaurũ cum dicimꝰ quẽ sibi dſq; ꝛ suis deposuit qui meoꝝ parẽ tũ nõ erat/nec repire vnq; optariz nec si repperiz/ moueã: nec ariolis depositũ accipe ꝓsulẽtibꝰ credã Nunq; enim mihi tm̃ pecunia ꝓderit/si accepo: quã tũ virtute animi iustitiaq; excellã/si non accepero. Ꝓ ꝓ possessione igitur pecunie melioꝛ mihi possessio animi iustitia erit/si virtutẽ diuitiꝫ ꝓposuero. Quippe cũ bñ de multis dicat: que immobilia sũt/ mouẽda nõ eẽ/ꝓpulchꝛe etiã de hoc vno dicet. Sz vulgate quoq; de his rebꝰ fame credendũ est/gene rationi hec liberoꝝ nõ cõferre. Siq̃s vo de liberis nõ curet/legisq; latorẽ negligat: ac ideo que nec ipe nec suoꝝ aliq̃s deposuit eo iuito qui deposuit/aufe rat: is legẽ illã optimã ꝛ simplicissimã aspnat/ quã generosus vir ꝓmulgauit/qui dixit. Que nõ depo suisti/ne tollas. Quid ergo hunc pati oportet? qui hos duos legis latores despexit/qõq; ipse nõ depo suit/substulit/nec paruũ q̃ddã qõ abstulit/ sed ma gnus thesaurus fuerit. Que pena huiꝰ a ỹs debea tur: deꝰ q̃dẽ ipse nouit. Que vo ab hoibꝰ declarabi mꝰ. Qui ꝓs ispexit/iudicibꝰ indicet. Ac si in urbe delictũ est/edilibꝰ. sin vo in agro agroꝝ curatoꝛibꝰ eoꝛũq; ꝓncipibꝰ. s. in foro rerũ uenaliũ/earũdẽ curatoꝛibꝰ id significet. Reqꝝ ita patefacta delphos ci uitas mittat/ꝛ qõ oraculo dei tã de pecunia q̃ de illo qui pecuniã mouit/dictũ fuerit/id ciuitas deũ secuta ꝓfirmet. Et qui fecit indiciũ si liber fuerit in virtutis uenĩat optionẽ. ꝛ ꝓtra vitꝫ/si sciens celaue rit. sinaũt seruus fuerit/ꝓcio a ciuitate dño eiꝰ collato/liberãdus est. Seruus vo qui celauit/morte plectẽdus. hãc legẽ illa deinceps silis de paruis simul ꝛ magnis sequtur. Siq̃s rẽ suã alicubi uolẽs/uel cõtra/reliquerit/nõ tãgat/qui forte repperit/sz putet deã itineris a lege sibi hec ꝓsecrata ꝓuare. Quicũq; vo hac lege spreta/domũ hec suã asportauerit si ser uus sit ꝛ parui p̃cij a quocũq; obuiaz facto/ꝛ ultra annos triginta nato vberibꝰ multis pulset: Sinaũt liber/illiberalis primo ꝓuaricatoꝛq; hẽat/ deinde etiã decuplũ p̃cij rei illiꝰ quã mouit/ei qui relict re tribuat. Añ q̃s magnũ aliq̃d de suis uel paruuz ab aliquo teneri ꝓquerit/qõ ille hẽre q̃dẽ fateꝰ/sz eius qui petit/eẽ negat/si res apud magistratꝰ ꝓscripta est ꝯm legẽ/uocetur ad magistratus qui tenet. Reqꝝ ipsa patefacta/si ꝓscriptuz est/alterius de aduersa rijs rẽ eẽ ille ipse hẽat. Oõ si neutriꝰ eẽ/sz absentis cuiusq; inueniat/qui sufficiẽtẽ fideiussionẽ nõ dederit/illi se absenti cuiꝰ est/rẽ traditurũ/is tãtũdez deponere cogat. Uerũ si apud magistratꝰ res qua de agit̃/ꝓscripta nõ sit/tũc apud tres inter magistratꝰ seniores usq; ad lataz sentẽtiam deponat. ac si aial est de quo ambigitur/lata sentẽtia qui cecidit causa magistratibꝰ ipsis impẽdiũ alimẽtoꝝ restituat. Tribus vo diebꝰ id iudiciũ absoluat. Mẽtis q̃libet cõpos suiũ suũ ducat quo uelit/honeste ipo usurꝰ. ducat etiam amicoꝝ necessarioꝛũue/ut fugitiuuz restitu at in gratiã. Oõ siq̃s aliquẽ ut suũ ductũ ad libertatez uẽdicet/dimittat q̃dẽ qui sustulit/qui vo ita ductꝰ est si tres fideiussoꝛes dignos ꝓbuerit sic iure sit ereptꝰ. Aliter si abduxerit/vim itulisse videat: dãnatusq; duplũ dãni ei restituat/a quo abstulit. Libertuz quoq; suum vnusq̃sq; ducere possit/si ab eo nõ colit/aut si nõ suffi cieter colit. Cultꝰ aũt est/primũ ut ter dñi domũ mẽsi bꝰ singulis ueniat: paratũq; se ostẽdat facere q̃cq̃d ho nestũ possibileq; sibi sit. deinde ut de matrimonio q̃c q̃d dño videt/faciat. Nec ei liceat maioꝛes sibi diuiti as cõparare q̃ ille possideat/qui liberauit. Sed q̃cq̃d plus habuerit/dño det. libertus aũt sicut ꝛ pegrini/ul tra viginti annos in ciuitate nõ maneat: sz post id tpis bonis suis acceptis abeat: nisi dño quõdã suo ꝛ magi stratibꝰ psuaserit. Si aũt liberti ꝛ pegrini alicuiꝰ bona tertiũ cẽsuz excesserint/trigesimo die postea q̃ hoc fa ctũ deꝓhensuue sit/rebꝰ suis acceptis recedat/nec ulla sibi ulteriꝰ manẽdi facultas a magistratibꝰ ꝓcedatur. Huic legi siquis nõ obtẽperasse ꝓdẽnatꝰ fuerit/morte plectat ꝛ bona sua in publicũ redigant. Nec tribuũ iudices cogŝcãt/ nisi priꝰ per vicinos ꝛ arbitros/ liti gãtes ꝓciliati fuerint. Siq̃s aĩal aut rẽ aliã suã eẽ dicit qui hẽt/ad eũ referat qui uẽdidit: uel legitime sufficien terq; donauit/uel quõcũq; aliter ualide firmiterq; tra didit/ꝛ vitas si ad ciuẽ uel urbis icolã ille retulit/ ĩtra triginta dies ueniat. sinaũt ad externos mẽsibꝰ q̃nque quoꝝ mediꝰ ille sit mensis in quo ab estiuo sol circulo ad hyemalẽ recurrit. Quecũq; emẽdo uẽdendoq; cõ mutant in statuto foꝛi loco ꝑmutẽtur/dando accipien doq; ultro citroq; rẽ ꝛ rei p̃ciũ ilico/nec alicubi alibi Nulla vo emptio uẽditioq; ad terminũ fiat. Oõ si aliter aut in alijs locis ꝑmutatio facta fuerit/nullũ sit ꝑm legẽ/de ipa iudiciũ. Sz ne de collatione/cũ nõnulli ad aliq̃d iter se agẽdũ/pecuniã uel qõ ius aliud ꝓferãt/iu diciũ reddat. Uẽditoꝛ/qui p̃ciũ rei uẽdite nõ minus q̃ triginta dragmas accepit decẽ in ciuitate necessario di es expectet: nec diuersoꝛiũ eiꝰ emptoꝛ ignoꝛet. Id vo querelarũ redditionũq; legitimarũ gratia que in his ꝓtingere solẽt/ita fieri uolumꝰ. Redditio aũt legitima a nõ legitima ita discernit. Añ q̃s suũ uẽdidit: phrene si. uel calculo. uel strãguria uel eo morbo quẽ sacrũ ap pellãt/aut alia quauis plurimis occulta ꝛ lõga ꝛ egre sanabili corꝑis siue mẽtis egritudine laboꝛãtẽ/si medi cus aut gymnasticꝰ emit/reddere nõ liceat. Sz nec eti am qñ uẽditoꝛ emptoꝛi cuiuis vitatẽ ꝓdixerit. Sinaũt artifex aliq̃s huiusmodi rerũ ꝓitus/ignaro ꝛ rudi cui piã tale aliq̃d uẽdidit qui emit/citra sex mẽses in alijs in morbo vo sacro usq; ad annũ itegrũ reddere possit Judiciũ vo harũ rerũ apud medicos agat: quos cõi ꝓsensu litigãtes elegerint. Et qui ꝓdẽnatꝰ fuerit/duplũ p̃cij eiꝰ quo uẽdidit/emptoꝛi ꝓsoluat. Oõ si impitꝰ im perito uẽdidit/quẽadmodũ de supioꝛibꝰ dictũ est/red ditio iudiciũq; fiat ꝛ qui ꝓuictꝰ fuerit: simplex p̃ciũ de ferat. Añ q̃s homicidã uẽdidit si sciẽs q̃dẽ sciẽti nõ reddatur. si nesciẽti/tunc reddat/qñ senserit emptoꝛ. Id vo iuniores de legũ custodibus q̃nque cognoscãt. Ac si nõ ignoꝛasse inueniet/emptoꝛis domũ primo ꝑz legẽ iterp̃tũ a piaculis purget. deinde p̃cij triplũ illi de ponat. Qui minimũ ꝓ minimis. aut queuis aialia/ꝛ cetera quecũq; uelit/cõmutat/nec afferat nec accipiat adulteratum quicq̃/legẽq; istam diligenter obseruet.

Sz huic quoq; legi quẽadmodũ legib⁹ alĳs exordiuz ꝓponat. Adulterationẽ quidẽ mẽdaciũ deceptionẽq; quasi gen⁹ vnũ putare oportet. Jn quo sane multoruz dãnãdus est sermo: qui hoc ipso/qñcũq; oportune fit recte se uti affirmãt. Cũq; occasionẽ ipsam ubi ꝛ quãdo nõ determinent/ꝛ sibi ꝛ alĳs hoc ꝟbo multũ officiunt. Legis aũt lator ita indeterminatũ istud nõ obmittet: sz diligẽter pluribꝰ paucioribusue terminis declarabit. Atq; ꝛ nũc ita determinet. Nemo dĳs inuocatis mẽdaciũ dicat. aut decipiat. aut adulterare ꝟbo uel requicq; audeat: nisi deo uelit odio eẽ. Cui quidẽ primũ odio est qui falso iurãs/deos paruipẽdit. Deinde qui corã maiorib⁹ se/mẽtit. Maiores ꝟo alĳs eos dicimꝰ qui alĳs ꝓstãt: ut seniores coiter iunioribꝰ, parẽtes natis. viros mulieribus atq; pueris. principes subditis. Quos reuereri par est/cũ in omni principatu tuz uel maxime in ciuili. Cuius gratia in hũc sermonẽ incidimus. Quicũq; enim aliquid in foro adulterat/mentit certe ac decipit/dĳsq; aduocatis aduersus rerũ uenaliuz curatores eorũq; iura peierat. qua certe in re nec hoies uerẽt: nec deos colit. Equũ ꝓfecto est noia deorũ nõ facile inquinare nec ea huc atq; illuc deuoluere. sz oia que ad deos ptinẽt/pure casteq; seruare. Qui hisrõnibꝰ nõ ꝓsuadẽt/hac lege urgeat. Qui uẽdit in foro aliquid/nunq; sue rei uenalis duo ꝓcia dicat. Sz cum simplex imposuerit ꝓciũ si nõ uẽdiderit. referat iterũ/ꝛ eadẽ die/nec maius nec minus ꝓciũ petat. Laus aũt rei uenalis ꝛ iuramẽtũ lõge absit. Eũ ꝟo qui hãc legẽ trãsgredit/qlibet ciuis non pauciores q̃ triginta natꝰ annos/cũ iurãtẽ audierit/impune ꝟberibꝰ cedat. Qõ si nõ fecerit/legũ ꝓditor hẽat: Eũ ꝟo qui legi nõ obtemperauerit/rẽq; adulteratã uẽdiderit: quicũq; aduertit pot⁹q; arguat: ꝛ qui corã magistratibꝰ redarguerit/seruus quidẽ aut inquilinus rẽ adulteratã secũ asportet. Ciuis ꝟo si accusare neglexerit/quasi dĳs substulerit/improbꝰ hẽat. sin accusauerit ꝓuiceritq; /dĳs qui forꝰ ꝓsunt/dedicet. huius aũt rei qui deꝑhẽsus fuerit manifeste uẽditor nõ solũ re ipsa priuet: uerũetiaz tot ꝟberibus publice cedat/quot dragmis uẽdebat / ꝓconũ uoce causa cur ꝟberet/declarata. Sz uẽdentiũ oẽm malitiã adulterationesq; ipsi rerũ uenaliũ curatores custodesq; legũ ab hoibꝰ harũ rerũ pitis diligẽter inquirãt ꝛ in colũna cõscriptas in foro ꝓponãt ut plane ex his pateat/quid oporteat/ꝛ qd nõ/uẽdẽtes facere. De ediliũ ꝟo legib⁹ satis supra diximus. Et siquid deesse edilitĳs legib⁹ videat/ediles ipsi cũ legũ custodib⁹ habito consilio suppleãt: deindẽ in colũna primas scõasq; ĩstitutiones iscribãt. Post adulterationẽ sequit ut de cauponatione dicamus: de qua cõsiliũ primo ꝛ rõnez dabimus legẽ deinde ponemus. Cauponatio ois in ciuitate nõ nocẽdi gratia/sz cõtra oĩno nãliter adinuẽta est. Quomodo enim ille nõ ꝓsit: qui rẽ pecuniariã immoderatã ꝛ inequalẽ/ad equalitatẽ modũq; redegit: Qõ nũmularius. mercator. mercennarius: ꝛ hospitalis diuersorĳ magister faciũt. hi enĳz ceteriq; huiusmodi/siue honestiores siue turpiores: indigẽtiã supplere: rebusq; equalitatẽ prebere conant. Sz cõsideremus que nam huic rei causa calũnie sit. ꝛ cur honesta non videat. ut ꝛ si nõ totũ/attñ partẽ legibus ordinemus.

CLI: Res hec ut videt/nec exigua est/nec paruaz virtutẽ postulat. A THE: Quomodo dicis clinia? Pauci admodũ natura hoies: ꝛ ĩ quidẽ optima educatione ꝓducti quãdo egestate cupiditateq; rerũ aliquarũ afficiunt/ita ptinere se pñt/ut moderate se gerãt ꝛ cũ liceat magnã pecuniã cape/modica ptẽti sint: mediocritatẽq; excessui añponãt. Vulgus aũt ptra facit oino. Jmmoderata enim cupit. ꝛ cũ mediocriter lucrari liceat: ĩexplebili lucri cupiditate uexat. Quocirca oia genera hoium que in cauponatione mercatura/diuersorioq; uersant/calũnie ꝛ obprobrio subiacent. Mã sicꝫ: qõ abslit neq; fiat vnq̃. mõ cogeret/dicã enim etsi dictu ridiculuz est: sicꝫ inq̃ cogeret optimos ubiq; viros ad aliqõ tẽpus diuersorĳs ꝓesse aut cauponari/aut huiusmodi aliqd facere/mulieres quoq; scissimas aliqua fati necessitate ad hec siliter descẽdere: cognoscerem⁹ plane honesta ꝛ approbãda hec oia esse. Quippe nisi coꝛrupte fierẽt/matrũ nutriciũq; ꝓsonaz gerẽ/nõ iniuria qui hec faciũt/putarent. Hunc ꝟo in desertis locis ad que multe lõgeq; ducũt vie/cauponandi gratia domos edificãt: optato diuersorio tẽpestate pulsos suscipiũt: ꝛ calorib⁹ pssos recreãt. deinde nõ tanq̃ amicos hospitalib⁹ muneribꝰ donatos remittũt: sz ut inimicos atq; captiuos crudeliter se redimẽ cogũt. rebusq; oĩb⁹ spoliãt. Hec aũt ceteraq; huiusmodi in his oĩb⁹ turpiter acta faciũt/ut huiuscemodi studia que idigẽtib⁹ opẽ ferũt/calũnie sint subiecta Quoꝛ remediũ a latore legũ excogitãdum est. Recte igit iã olim trito puerbio dicit. Arduũ eẽ aduersus duo ꝓliaq; pugnare. Quẽadmodũ in multis aliis morbis ꝛ in isto ptingit. Pugna enim nũc nobis ad duo iminet. diuitias atq; egestatẽ. quoꝛ alteruz hoium aĩum delitĳs mollitieq; corrũpit. alterũ dolorib⁹ ad impudẽtiã trudit. Qõ igit remediuz in ciuitate pudẽter ĩstituta ad pellẽdũ hũc morbuz excogitabim⁹? Bãda est opa primũ ut q̃minimo pro viribꝰ cauponũ genere in ciuitate utamur. Deinde his hoibꝰ cauponãdi artes cõmẽdãde sunt: qbꝰ corruptis/nõ magnũ ciuitas detrimẽtum incurrat. Tertio iuenienda via ꝛ rõ est/ne facile ipudẽtia atq; illiberalitate illoꝛ hoium animi repleant. His dictis hec magnesiẽsibꝰ lex de huiusmodi rebꝰ bona fortuna ferat: quoꝛ urbẽ deꝰ erigẽs coli iterũ facit. Nullus eoꝛ qui de quadraginta ꝛ q̃nque milibꝰ domorũ sunt/caupo mercatorq; nec spõte nec inuitꝰ fiat: nec priuati cuiusq̃ fiat minister/qui nõ ex equo in eadẽ sorte sibi respõdeat/nisi patris ac matris aliorũq; genẽ maioꝛ: ceterorũq; senioꝛ: qui liberi sũt ꝛ libere viuũt. Liberũ ꝟo ꝛ nõ liberũ/nõ facile pot legib⁹ exq̃site distingui. Discernat tñ ab optimatibꝰ ac odio ꝛ amore ipoꝛ diiudicet. Eũ ꝟo qui illibali cauponationi in aliqua arte operaz dederit/uolẽs qlibet ad optimates virtuteq; primos quasi generi suo dedecori sit accuset. Et si paternã domũ idigno studio maculasse deprehẽdat/ab hoc opẽ vinculis annuis arceat. Qui si iterũ lapsus fuerit: biẽniũ vinciat. Ac deinceps quotiẽs peccasse deꝑhẽditur/duplo tẽpore semp detineatur. Altera lex iubet ut peregrini ꝺuntaxat ꝛ aduene cauponarias artes sequãtur. Tertia lex eqdem monet/ut peregrinus ille uel incola: aut q̃optimus aut q̃minime malus sit. Nec ignorare legũ custodes debent/non solum obseruatores illoꝛ se eẽ/quos ab iniq̃tate prauitateq; amouere difficile nõ est: qui bñ nati educatiq; sunt:

sunt:uerũetiã illoꝝ multo magis qui tales nõ sunt. ⁊ in aurib⁹ his ꝟsant ꝺb⁹ ad ímprobitatẽ/facili⁹ impelluntur. Cũ ꝟo cauponatio multiplex atq; uaria sit cũ pitis singulorũ eius generũ custodes legũ ꝓuenĩãt. ⁊ ut paulo añ de adulteratione huic affini dicebamus / que necessaria ciuitati videbãtur/ea fieri primo cõstituãt. Deinde impẽdio ⁊ emolumẽto diligẽter examinato/ꝺd mediocre cauponi lucruz sit/videãt: ⁊ tã impẽdiũ ꝙ emolumẽtũ cõscribant. Obseruẽtur aũt alia ab edilib⁹. alia a rerũ uenaliũ curatorib⁹/alia ab agri magistratib⁹. sic ferme cauponãdi artes singulis ꝓderint: ⁊ minime oberint. Sicꝺs nõ videat pacta seruasse/nisi lex aut decretũ ꝓhibeat/aut necessitas ⁊ uis illata coegerit/aut inopinat⁹ casus inuitũ detinuerit/In alꝫs nõ seruati causam pacti/tribuuz iudices cognoscãt nisi vicini aut arbitri prius reconciliauerint Vulcano ⁊ Palladi opificuz gen⁹ qui vitã nobis suis artib⁹ instruxerũt ꝓsecratũ est. Marti ꝟo ⁊ palladi genus eorũ qui artificũ opa ceteris quibusdã ad tutãdũ auxilio andũꝙ paratis ꝓseruãt artib⁹. Nec ab re horũ genus his dꝫs est cõsecratũ. Vi enim oẽs regionẽ populũꝙ curãt. Alꝫ ꝺppe bellicis certaminib⁹ ꝓsunt. Alꝫ stipẽdiaria opa ĩstrumẽtaq; efficiũt. hi ꝓfecto deos auctores ueriti neminẽ mẽdacio decipe debẽt Si aũt artificũ aliquis in tpe statuto op⁹ per malitiaz nõ absoluerit/ac deũ vite datorẽ cecitate quadã animi ignoscere sibi tanꝙ domesticũ suũ aliquẽ arbitrat⁹/ipm minime uereat. primũ deo ipsi penas dabit. deinde hac lege reus fact⁹ opis qꝺ in tpe nõ fecit/mercedẽ ꝓsoluat. ac ab initio rursus in eodez spatio tpis op⁹ gratis efficiat. Sz qꝺ uẽditori de rerũ uenaliũ ꝓcio lex ꝓsuluit/idipz opifici quoq; ꝓsulit. Caueat ergo ne pluris ꝙ equũ est ipse suũ liceatur op⁹. sz ꝙ simpliciſſime: ⁊ ut dignũ est/licitatio fiat. Nõ enim ignorat opifex quo ꝓcio dignũ op⁹ suum sit. Nec debet in libera ciuitate artifex arte ipa que aperta res est ⁊ a mẽdacio lõge remota/rudes decipe. In his igit iniuriã patiẽti aduersus faciẽtẽ iudiciũ reddat. Siquis opifici mercedez fm pacta nõ dederit/sz iouẽ ciuitatis tutorẽ: mineruãq; hui⁹ rei participẽ neglexerit/⁊ paruo lucro motus magnã horum societatẽ pro viribus parte dissoluerit/lex vna cuz deoꝝ auxilio ciuitatis vnioni patrocinet. Qui opis accepti mercedẽ tpe quo pactus est nõ obtulerit/duplũ reddat: ac si annus ꝓterierit/ꝙ uis pecunie accepte mutuo sine usura reddi debeãt hic tñ pro singulis dragmis singlas sextas dragme partes mẽsibus singulis dato. harũ rerũ causas tribuũ iudices cognoscãt. Verũ qm̃ de opificibus mẽtionẽ fecimus/⁊ imperatores ceteriq; belloꝝ artifices/modo quodã opifices sũt/nõ alienũ est/ut de his quoq; dicamus. Si ergo quispiã hoꝝ opus aliqꝺ publicũ/siue spõte: seu iussus suscepit: rectecq; qꝺcepit absoluerit/iuste sibi lex honores: qui bellicis viris ꝓmia sunt ita reddet ut laudare nunꝙ desinat. Sinaũt ei qui rẽ bellicã bñ gesserit / nihil reddit/iuste ꝙquerek. Itaq; lex quedã de his cũ laude mixta/que nõ cogat qꝺdẽ sz ꝓsulat multitudini ciuiũ ponat. Honorẽtur boni viri qui aut fortitudine aut bellica qꝺdã virtꝫ/ciuitatẽ totã fuauerint/⁊ maximi honores illis ꝓmo attribuant/qui bonoꝝ legũ ꝓditoꝝ leges ꝓcipue coluerũt. Jam igit de pactis que maxima hoĩes inter se tractãt/ꝓterꝙ de oꝛdis atq; turoꝛibus/fere iã dictũ est: de quib⁹ nũc necessario est dicẽdũ. hoꝝ oĩum initiũ est/tũ eoꝝ qui moꝛtui sunt ut libuit testãdi cupiditas/tũ eoꝝ qui nihil testati sunt/foꝛtuna. Ob id aũt necessario dicẽdũ o clinia dixi qm̃ huius rei difficultatẽ ꝓsiderabã. Nec enim possibile est absq; oꝛdine id relinquẽ. Nã multa singulis diuersaq; ⁊ iter se ac legib⁹ ⁊ viuẽtiũ moꝛib⁹/maloꝛibusq; suis ꝛria ꝓpere testabũtur/sicꝺs statuet qõcũq; testamẽtuz in fine vite ꝓditũ fuerit/id oĩno foꝛe inuiolatũ. Stulta enĩ ⁊ abiecta quadã moꝛositate ferme oẽs ꝓmunt: qm̃ moꝛituros se iã arbitrant. CLI: Quomodo id ais hospes? ATH: Difficilis quedã res est o clinia homo iã moꝛiturus/hisq; ꝟbis frequẽtissime utit/que legũ latores terrẽt atq; fatigant. CLI: Quõ istud? ATHE: Hẽpe cũ uclit suoꝝ oĩum eẽ dñs/hec solet/⁊ qꝺdẽ cũ ira dicere. CLI: Que nã? ATH: Graue inqt est nimiũ o dꝫ/si mea mihi nõ licebit cuicũq; uolo relinquere: ⁊ alꝫs plura/alꝫs pauciora/put erga me boni maliue liqꝺo ũuẽti sunt/tũ in moꝛbo tũ in senio tum in alꝫs foꝛtunis meis sufficiẽter cõꝓbati. CLI: An non recte hospes tibi loq videnr? ATHE: Pisci leguz latoꝛes o clinia molles fuisse mihi videnr/⁊ ad minimuz qꝺ humanarũ rerũ in ferẽdis legib⁹ respexisse. CLI: Quo naz pacto? ATHE: Illis moꝛituri hoĩs uerbis o optime vir cõmoti legẽ illã scripserunt: per quã licet cuiq; utcũq; uelit simpliciter sua disponere. Ego aũt ⁊ tu in ciuitate tua moꝛituris cõmodi⁹ rũdebimus. CLI: Quomõ? ATHE: O amici dicem⁹/ac breui ꝓculdubio moꝛituri/difficile uobis est res uestras atq; etiã uosipsos fm delphicũ epigrãma cognoscere. Ego qui leges condonec uos uestros eẽ arbitroꝛ: nec rẽ familiarẽ hãc oẽm eẽ uestrã: sz totiꝰ uestri generis ꝓteriti atq; futuri: multoq; magis vniuerse ciuitatis ⁊ gen⁹ omne ⁊ diuitias eẽ. Hec cũ ita sint/sicꝺs assẽtatiũculis in moꝛbo ⁊ senio uos aggressus ꝓter honestũ testamẽtũ ꝓdere ꝓsuaserit nunꝙ id fieri spõte ꝓcedã. Sz qꝺ ciuitati vniuerse generiq; ꝓferat ꝓsiderãs ita leges ꝓscribã: ut singulorꝝ cõmoda minoꝛis ꝙ cunctoꝝ ut par est/estimẽ. Vos igit mites atq; beniuoli nobis ite modo/quo nãe humane uos necessitas uocat. Nobis aũt reliqua uestra nobis cure erũt: qui nõ alꝫs magis ꝙ alꝫs reb⁹ studemus: sz oĩuz eque pro viriꝫ curã gerimus. Hec in ꝓhemio solamina ⁊ viuẽtiũ ⁊ moꝛiẽtiũ o clinia sint. Lex autẽ sit ista. Qui liberos hẽt ⁊ testamẽtũ ꝓscribit/primo heredẽ de filꝫs vnũ/quẽ dignũ putauerit/ꝓstituat. Deinde quẽcũq; alioꝝ/adoptãdũ alꝫs dederit/ꝓscribat. Et si filioꝝ aliꝺs supest/nulla hereditate munit⁹/quẽ fm legẽ in coloniã spat ꝓfecturũ huic liceat patri de alia pecunia quãtũ uelit legare/paterna soꝛte semp excepta: ⁊ oib⁹ que ad illã ptinẽt. Qꝺ si plures sint eis pater quecũq; ultra soꝛtẽ sunt/ut uelit distribuat. Ac si alicui eorũ iã dom⁹ est/ei pecunias nõ tribuat: neq; filie siliter que viro sit despõsata. si despõsata nõ fuerit / tribuat. Et si filioꝝ filiarũue alicui soꝛs aliqua in regione post ꝓditũ testamẽtũ aduenerit/testatoꝛis ipsius heredi relinquat. Si autẽ nõ filios sed filias habet/qui testatur cuius filie uelit virum heredez sibi ac filium foꝛe conscribat. Et si alicuius filius siue naturalis siue adoptiuus/anteq; togam virilem assumat/decesserit / has etiam foꝛtunas suas / testatoꝛ significet: ⁊ quem uelit

loco illius melioꝛib⁹ auſpicijs filiuꝫ ſibi ſoꝛe/declaret. Siqs abſq; liberis oino teſtamẽtũ ꝓdit/decimã partẽ fundi ultra ſoꝛtẽ acqſiti leget cuicũq; ciui uoluerit. Cetera oĩa futuro per adoptionẽ filio benigno/ſine querela ꝛ ſm legẽ tribuat. Sicui liberi tutoꝛib⁹ indigẽt/ꝛ idẽ moꝛiẽs teſtamẽto tutoꝛes quoſcũq; ꝛ quotcũq; uelit cõſtituerit/qui tutãdi officiũ ſuſcipe uelint ita fiat ſi cut deſcripſerat. Sin vo uel inteſtat⁹ nature cõceſſerit uel tutoꝛes nõ cõſcripſerit/qui genere ꝓximi ſũt/duo ex parte patris duoq; ex parte matris/ atq; vnus ex moꝛtui amicis/tutelã ſuſcipiãt. Quos legũ cuſtodes indigẽtib⁹ pupillis ſtatuere debẽt. Nam ꝗndeciꝫ ipo rum ceteris ſenioꝛes:oꝛphanoꝝ oĩum ꝗnquẽnio curã ſic habere uolumus/ut terni pro dignitate ſingulis annis curẽt. Et exacto ꝗnquẽnio ſimiliter ꝗndeciꝫ alios atq; id pro virib⁹ nunq; deficiat: Siqs aũt nihil teſtatus deceſſerit/filioſq; tutela egẽtes reliquerit/ijſdẽ legib⁹ filijs eius ꝓuideat. Qui vo inopinata foꝛtuna deceſſerit/filiaſq; reliquerit/latoꝛi legũ/uenia ꝓcedat ſi ad duo de trib⁹ reſpiciẽs/eius filias collocet: ad ꝓpinquitatẽ videlicet generis:ſoꝛtẽq; ſeruãdã. Tertiũ autẽ qđ paterni officij eſt/ut moꝛib⁹ ciuiũ diligẽter ꝓſideratis/idoneũ ꝛ ſibi filiũ/ꝛ filie ſpõſum deligat/id qm̃ impoſſibile cõſideratu eſt/ꝓtermittat. Lex igit̃ pro viribus hac de re/huiuſmodi ſit. Siqs ex iteſtato moꝛtuus filias reliquerit/frater eius ex patre aut ex matre: ſi abſq; ſoꝛte ſit/moꝛtui filiã ꝛ ſoꝛtẽ ſuſcipiat. Quod ſi frater non extat/eius filius/niſi etas obſtet/accipiat. Tertius ſoꝛoꝛis filius ſi nullus illoꝝ extat. Quartus patris frater. Quint⁹ filius eius. Sext⁹ ſoꝛoꝛis paterne filius. Et ſiliter per fratres conſobꝛinoſq; generis ſemp ꝓpinqtate ſeruata: ſi filias reliqt ita ꝓcedat: ut in eodẽ genere mares feminis añponant. Cõueniẽtiã vo etatis ad nuptias ꝛ cõtra: Judex nudos oĩno mares/nudas quoq; ad pubẽ uſq; feminas cõſpiciens iudicet. At ſi ad fratrũ uſq; auoꝛũq; filios: cognatoꝝ penuria ſit/quẽcũq; ciuiũ ſpõte puella cuꝫ tutoꝝ cõſilio deliget/is ſi noluerit: eaꝫ in uxoꝛẽ atq; inſup hereditatẽ accipiat. Qđ ſi magna in penuria illoꝝ qui urbem habitãt: aliquẽ in colonia miſſum puella heredẽ facere ſui patris optauerit: is ſi ex eodẽ genere fuerit: hereditatẽ ſm legẽ adeat. ſin vo ciuis qđẽ: ſꝫ nõ ex genere ſit: ducat eã ſi uoluerit: ſꝫ tutoꝝ puelleq; electionẽ ꝛ hereditatẽ domuꝫ reuerſus adeat. Siqs abſq; liberis oĩno: maſculis feminiſq; ex inteſtato deceſſerit: cetera qđẽ ſꝫ ſupioꝛẽ legẽ agãtur. Mas vo ꝛ femina ex eodẽ genere tanq; ꝓſoꝛtes: deſertã domũ ingrediãtur: qbus ſoꝛs ꝓprie cõpetat. Prima ſoꝛoꝛ. deinde fratris filia. Soꝛoꝛis filia: tertia. Quarta: paterna ſoꝛoꝛ. Paterni patris filia qnta. Sexta paterne ſoꝛoꝛis filia. hec cũ illis ut fas eſt qui genere ꝓximi ſunt: vitã agẽt: quẽ admodũ in ſupioꝛibus ſanximus. Sꝫ ne fugiat nos q̃ graue ſit earũ legũ impiũ: qbus genere ꝓpinquã ducere uxoꝛẽ iubemus. Quippe qui huiuſmodi legem fert minime ꝓſiderare videt: q̃ multa impedimenta repiri poſſe: que faciãt: ne quis his ꝓceptis uelit obtẽperare. Multi etiã qđ vis potius ppeti uolẽt: q̃ ducãt: nubãt ue illi: cuius uel coꝛp⁹ egrotũ mãcũue ſit uꝫ iſan⁹ aius. In his ergo legũ latoꝛ forte nihil penſi habuiſſe videbit. Et ꝓfecto in pleriſq; nõ recte ita videbit. Quare tã pro ꝓditoꝛe legũ q̃ pro ſubiectis cõe huiuſmodi ſit exoꝛdiũ. Veniã dare legũ latoꝛi hi qbus leges ponunt debẽt. Am̃ publicis gubnãdis incũbẽs: nunq; poterit priuatis quoq; calamitatib⁹ ſimul ꝓſulere. Subiectis ꝓterea ignoſcẽdũ: ſi legis latoꝛis ea nõnunq; ꝓcepta cõplecti nequeãt: que ſingularũ calamitatuꝫ ignarus ꝓſcripſit. CLI: Quid igit̃ hoſpes hac in re agere decet? ATHE: Arbitri o clinia qui legib⁹ his ciues ꝓficiẽt eligẽdi ſunt. CLI: Quomodo id dicis? ATHE: Nõnunq; diues aliqs iuuenis: delitijs deditus ꝛ ad maioꝛes nuptias inhiãs: patrui auũculi ue filiã aſpnat. Nõnunq; calamitate maxima puelle ſeu coꝛpis animi ſiue coact⁹: legi illi nõ obtemperat: qua ad ſana ꝓnubia iuitus trahit: qbus implicitus viuere nollet. Quare nobis hec lex de iſtis ſanciatur. Siq teſtamẽti aut nuptiarũ alioꝛũq; gratia de legibus querant: aſſerãtq; legis latoꝛẽ ſi viueret minime impulſurũ hãc ducere uel huic nubẽ: ꝛ pro pinquus aliqs ſeu tutoꝛ legis latoꝛẽ affirmet oꝛphanis tutãdis ꝓficiãdiſq; tanq; arbitros ꝛ parẽtes ꝗndeciꝫ de legũ cuſtodib⁹ reliqſſe: ad hos ipſos litigãtes ꝓfugiãt: eoꝛũq; iudicijs pareãt. Qđ ſi alicui maioꝛa legũ cuſtodes urgere videãtur: rez ad electiſſimũ iudiciũ deferat: expetatq; ſnIaꝫ: ꝛ qui dãnatus eſt/ifamia notet: qđ pecũiarũ multarũ mulcta apđ eũ qui ſapit longe maius ſupplicũ eſt. ¶ Sequitur poſt hec quaſi ſcõa quedaꝫ oꝛphanoꝝ ꝓcreatio. Eſt aũt poſt ꝓmã/educatio diſciplinaq; de qua dictũ eſt. poſt ſcõam vo opam dare debem⁹ / ut puati parẽtib⁹ q̃ minime miſerabili calamitate ꝓmant. Legũ ergo cuſtodes quaſi alteros iſtoꝝ parentes/ primis nõ peioꝛes ꝓſtituim⁹: ꝛ per ſingulos annos quaſi ſuis ꝓuidere iubem⁹. Sꝫ in primis de oꝛphanoꝝ educatione tã pro legũ cuſtodib⁹ q̃ pro tutoꝛibus ita exoꝛdiamur. Oportune videmur in ſupioꝛibus narraſſe defunctoꝝ aĩas vim quãdã hẽre: qua de reb⁹ humanis curã hñt. Jd uera qđẽ: ſed longa oꝛatione approbat. Quãobꝛẽ ꝛ aliꝫ tritis antiqſq; de hac re ſm monib⁹ / ꝛ legũ latoꝛib⁹ ſic ſe hẽre iſta ſaciẽtib⁹ credere debẽt/niſi oino demẽtes ſint. Cũ vo hec ita natura ſint/ ꝑmũ deos maxime ſupos time ant/qui de pueroꝝ deſolatione ꝓcurat deinde etiã moꝛtuoꝝ manes/qb⁹ natura ieſt/ut ꝑcipua illoꝛuꝫ cura teneant/qui ab eis geniti ſunt / adeo ut bonorãtib⁹ eos ꝓpitij/ꝓnẽtib⁹ ifenſi ſint. Preterea senioꝝ viuẽtiũ aios/qui maximis in ciuitate felici fũgunt honoꝛib⁹. Quos filij nepoteſq; dũ colũt iocũ diſſime viuũt. Hi acute hec audiũt ꝛ acute perſpiciunt. eiſq; qui iuſte oꝛphanos tractãt/beniuoli ſunt. Illis aũt maxime indignant: qui cõtumelijs parentibus oꝛbos afficiũt. Oꝛphanos quippe maximuꝫ ſacratiſſimũq; depoſitum putãt. His oĩbus tutoꝛ ꝛ magiſtratus cõmonitus/mẽtẽ ſiquã habet: ad hanc rẽ adhibebit: ac de diſciplina educationeq; oꝛphanoꝝ ita prouidebit pro virib⁹ /ut ſibi ꝛ ſuis prouidere videat. Quicũq; hoc ante legez exoꝛdio ꝑſuaſus ab omni in oꝛphanos cõtumelia ſe ꝓtinebit/irã legum effugiet. Atqui prefationẽ hãc aſpernat⁹/ali quẽ patre aut matre priuatũ iniurijs afficit/dãnuꝫ/ duplũ reſtituat ac ſiquem parẽtes ambos hñtẽ leſerit. Sꝫ leges que ſequunt/tutoꝛib⁹ ꝓut erga oꝛphanos ſe gerãt magiſtratib⁹ ꝓut de cura tutoꝝ inqrãt ꝓſcribim⁹. Si ergo educationis liberoꝝ ipſi ꝓprias ꝛ diſtincta quedã hẽrẽt exẽpla/ac ipſos educãtes/ de rebus

de rebus suis aliter ꝓuiderent/legesq; de istis mediocriter distinctas hērent/ nō absq; causa tutoris leges:qm̄ multū ab illis differrēt/seorsuz ederem⁹: alijs studijs orphanorū vitā/alijs nō orphanorum muniētes. Hūc vo ad hec vniuersa orbitas eiusq; cura nō multū differt quantū ad leges attinet a gubernatione paterna:sed honore.cōtēptu . cura exquari miníme solet . Quapropter lex cōsolādo mināq; orphanorū cure studet. Necq; ab re fuerit/ si hunc in modū minemur. Qui feminā marēue tutatur ⁊ qui de legū custodibus tutorē obseruare cōstitut⁹ est/nō minus orphanos q̄ si genuissent/eos diligāt:neq; res illorū peius q̄ suas gubernēt . Jmmo etiā affectu aī melius. Unā vo hāc legē semp in aio hñtes tutelā peragāt. Sicꝺ huic legi derogauerit/tutor q̄dē a magistratu ꝓdemnet . Magistrat⁹ aūt ad electorū iudiciū a tutore uocatus/ouplo dāno afficiat. Jd dānuz sentētia iudicū estimet . Qō si tutor negligere aut malitiose agere ꝓpinqs aut ceterorū ciuiū alicui videbit/in idez iudiciū adductus/quadrupluz dāni restituat/ cuius pars altera puero/accusatori altera deferat. Postq; vo ad pubertatē orphanus uenit/ si male secū egisse tutorez duxerit ad quinquēniū usq; ab exacta tutela in tutorē sibi agere liceat. Et si tutor quispiā cōdēnabit quid pati dareue debeat a iudicibus decernat. Si magistratū aliquis per negligentiā obfuisse orphano videat/quid ipsi restituēdū sit/iudices statuāt . Sin vo etiā per iniuriā/nō solū dānū restituat/uerū etiā magistratu legis custodū ꝓiuet . ⁊ ali⁹ pro eo ciuitati regioniq; a populo ꝑestim creet. Solēt patrū aduersus filios querele fieri/filioꝝ quoq; in parētes/maiores q̄ deceat . Quarū causa patres scribi oportere a legis latore forte putēt/liceat sibi si uelint publico p̄conio filiū abdicare.ne amplius ſm legē filius sit. Et filijs parētes morbis uel senio turpiter affectos liceat amentie accusare . Hec oīa ubi pessimi oīno mores hoiuz sunt accidere solēt . Nā si dimidiū solū/esset malū/ ut si parentes mali uel filij solū essent tā grauiū inimicitiarū calamitates non euenirēt. Profecto in alia quauis republica abdicat⁹ filius/nō necessario ciuitate priuatur : Jn ea vo que his legib⁹ gubernabit / alio abire patre priuatū necesse est. Quippe cū ad quadraginta ⁊ q̄nq; mille domos/nulla possit accedere. Qua propter oportet filiū iure abdicandū nō a patre solo:sed a genere vniuerso depelli. Itaq; in rebus huiusmodi tali quadā lege agēdū. Nā aliqs infelici indignatione cōmotus/siue iure seu iniuria irascat/ quē genuit educauitq; a cognatiōe sua cupit reꝟce re/nō liceat leuiter subitoq; id facere. Sed primuz genere sibi propinquos usq; ad patrueles/ propinquos itē filio ex parte matris ꝓuocet . Apud quos accuset filiū ostēdatq; dignū eē/ qui a ꝓpinquis suis oibus depellat. Deinde filio quoq; causam suaz dicēdi potestatē cōcedat : qō videlicet talis nō sit/ ut reꝟci debeat. Postremo suffragia p̄ter parētes ⁊ filiū ipm ꝓpinqui oēs tā viri q̄ mulieres ꝓferāt/ nisi eas impedimēto sit. Et si plura q̄ dimidie partis suffragia patri suffragant/liceat ei filiuz abdicare:aliter miníme. Siquis aūt ciuiū/abdicatuz adoptare uoluerit/nulla id lege uetet. Juuenū enim mores sepe indies uariecq; mutant . Ac si nemo citra decēniū/reiectū filiū ꝓiungere sibi adoptione uoluerit/ curatores ꝓlis supramodū adaucte/quā ꝓstituimus trāsmissis colonijs amputari/de his quoq; ꝓuideāt/ ut eiusdē colonie participes cōgrue fiāt. Siquis morbo aut senio aut morū acerbitate / aut his oibus magis q̄ alij exagitatus in demētiā incidat. Lateatq; id oēs ꝑter domesticos:ille vo tanq; dñs rē familiarem dissipet:⁊ filius demētie patrē accusare formidet:lex ita fieri iubeat.primo q̄dē filius ad seniores leguz custodes ꝓfectus calamitatē patris enarret.qui re satis inspecta/accusandus nec ne pater sit/cōsulāt. deinde si accusādū decreuerint/testes simul ⁊ adiutores sint accusanti. Et si pater dānabit:nec minimū:q̄dē de rebus suis in posterū disponere queat . nec tanq; pater familias amplius/sed quasi filius ac puer domuz habitet. Si vir ⁊ uxor ꝓpter morū acerbitatē inuicē nō cōueniāt/decē viri de legū custodib⁹ qui medij sint ⁊ decē mulieres de curatricib⁹ cōnubiorū prouideant. Quorū sentētia si ita cōciliati fuerint / ualida ⁊ stabilis hēatur. Sinaūt illoꝝ aī uehemētius etiā iracūdia fluctuēt/facto diuortio/illos pro viribus querant/qui utrisq; ꝓueniāt:Uident aūt in eiusmodi hoibus acerbiores natura mores inesse. Quare maturiora mitioraq; ingenia istis accōmodāda sunt. ⁊ quicūq; sine filijs sunt/aut paucos ꝓcreauerūt/ dissentiūtq;: ꝓcreā dorū liberoꝝ causa cōiugiū rursus querere cōpellendi. Qō si filios nō paucos hñt.atq; dissentiāt senectutis mutuo curāde gratia diuortio facto/aliud ꝓiugiū ineant. Si mulier liberis/maribus femineisq; relictis mortua est/lex virū nō cogat quidē:sed pſuadeat/filios suos educare adducta nouerca at si defūcta uxor filios nō reliquerit / duci alterā cogat ex qua tū familie sue tū ciuitati quātū satis sit/plē procreet . Si vir sufficiētes reliquit filios/mater ip̄os vidua educato. Qō si iunior esse videat / q̄ ut sana sine viro viuere possit/propinq; eius cū mulieribus cōnubiorū curatricibus cōsilio habito/qō sibi illisq; videbit:id exequātur. Si vo liberis egeāt/liberorū quoq; gratia ducāt nubātue.liberorū aūt sufficiēs numerus/ mas ⁊ femina ſm legē. Quotiēs utrinq; concedit/natos pueros eoꝝ filios eē qui sibi eos uēdicāt:sed res iudicio eget utrū parētū potius sequi natus debeat/sic agat . Seruа si seruo aut libero aut liberto ꝓiuncta pepit/seruе dño nat⁹ est.sin ex seruo libera pepit/serui dñs/nati similiter dñs esto. Qō si quispiā ex serua sua natū suscepit/aut quepiā ex seruo pepit ꝓprio/idq; pateat / natū quidē ex serua ⁊ libero mulieres in aliā regionē cū patre simul emittāt. Natū vo ex libera ⁊ seruo legum custodes vna cum matre extra fines expellant. ¶ Parētes negligere nec deus/nec homo mētis cōpos alicui vnq; cōsulet. Sz qō de cultu deorū ignorare nō oportet/id recte dictū ad honorādos parentes ꝓhemiū erit:Leges de dijs antique apud oēs duplici ter posite sunt. Nēpe alios deoꝝ cernētes eos ipos quos cernimus/colimus. Alios vo nō videmus q̄dē: sed eoꝝ imagines fabricamus.easq; lz inanes duz honoramus/deos ipsos viuētes existimamus ob id maxime nobis gratos ⁊ ꝓpitios fore. Cuius ergo pater aut mater/uel horꝝ parētes senio ꝓfecti quasi thesaurus quidā domi iacētis putet nunq; aliud sibi tale simulachrū magis q̄ efficax domui sue affuturum : si

Dr dmortio

recte/ut decet/ab eo colit. CLI: Quis nã rectus colẽ di modus? ATHE: Dicã. Digna eniz o amici hec au ditu sunt. CLI: Age igit dic. ATHE: Edippus cõtem ptus a filijs ea illis imprecatus est: que exaudita effe ctaq; a dijs apud oẽs ferunt. Amyntora quoq; phe nicio filio iratuz/illi maledixisse ferunt: z hippolyto thesea: plurimosq; alios alijs. Quib⁹ aptissimũ factũ est/a dijs ꝓces parentũ aduersus filios exaudiri. Ni hil eniz iprecatione parentis/nõ iniuria pnitiosius fi lio. Nemo vo cũ pater aut mater ab eo ꝓtemnit/ tũc solũ a deo putet orationes eorũ ꝑm naturã exaudiri: sed cũ etiã honorat. ac ideo cũ letiores bona liberis a dijs petũt exaudiri eos similiter existimare debem⁹ atq; ideo nobis equa inde distribui. Naz aliter in bo nis distribuẽdis iusti nõ essent. qõ longe a dijs abesse necesse est. CLI: Certe. ATHE: Quapropter existi mãdũ est/ut paulo añ diximus/nullũ apud deos ma gis honorãdũ simulachꝝ hẽre nos posse q̃ patres z auos senio pfectos matresq; similiter. Quib⁹ honora tis deus gaudet. Alioqn eos minime exaudiret. Mi rabilius eniz parentũ simulachrũ nobis q̃ inanimes queq; imagines videri debet. Nã que aiaz hñt: qñ co lunt a nobis/pro nobis orãt/fauẽtq; quotidie/ qñ de spiciunt/ ꝓtra. que vo aia carẽt/neutrũ horũ faciunt. Quocirca qui erga parẽtes z auos ceterosq; huius modi recte se gerit/is ad deos sibi cõciliãdos simula chrorũ oiuz optima possidet. CLI: Preclare dixisti. ATHE: Dẽs igit nõ isani uerent colũtq; parẽtũ ora tiones/non ignorãtes multis sepe ꝓfuisse obfuisseq;. Cũ hec ita natura ꝓstituta sint/ꝓbis q̃dẽ viris senio res parẽtes pro magno questu hñtur: si ad seniũ usq; puenerint. sin vo iuniores decesserint: ualde desiderã tur. Improbis aũt cõtra ualde terribiles sunt. Qua propter quilibet rõnibus his inductus/parẽtes suos ꝑm legẽ honoret. Siq̃s vo surdus ad hec exordia sit/ hanc legẽ recte statutã audiat. Siquis in hac ciuitate minus q̃ decet parẽtes colat/nec magis eos q̃ filios nepotesq; z seipm diligat/pre ceteris eorũ uoluntati in oibus obsequẽs/qui ita negligit/per se uel per aliũ ad tres de legũ custodibus seniores rẽ deferat: z ad tres similiter de cõnubiorũ ꝓcuratorib⁹: qui re iuesti gata in eos qui iniuriã itulerũt/aiaduertãt. In viros quidẽ si trigesimũ annũ nõ excesserint/z in mulieres si quadragesimuz/vinculis atq; uerberibus. Si autẽ ꝓuectiores etate q̃ diximus sint: neq; desinãt paren tes negligere: imo eos etiã affligant/ad iudiciũ ire cõ pellant. Judicẽt autẽ ciues/qui etate ceteros oẽs ma xime antecedũt: z cõdẽnatus soluat patiaturue: qõ a iudicio statuet: ita ut nihil ptermittat qõ dare honum aliquis patiue possit. Siquis vo cũ afflictus sit/ defer re nõ pot/quicũq; liber audierit/magistratib⁹ nũciet aut improbus hẽatur: z a uolẽte quolibet dãni illati ac cuset. Si aũt seruus detulerit/liber esto. Nõ si affligẽ tis uel afflicti seruus sit/in libertatẽ a magistratib⁹ uẽ dicet. sin aũt alicuius alteri⁹ ciuis seruus fuerit: ꝑciũ dño publice ꝓsoluat. Cure vo magistratib⁹ sit/ne q̃s ei qui detulerit/noceat. ¶ Que ueneno alijs ab alio fiũt: et alia quidẽ diuisa sunt. Cetera vo siue potu siue cibo siue in vnctione spõte z ꝓsilio pagãtur / nõdũ di stinximus. Bipartito eniz generi humano uenena of ficiũt: Primo eniz/ut modo diximus/ corporibus cor pora ꝑm naturã ledũtur, deinde magicis uenefic̃js z cãtibus nodisq; quibusdã ꝓsuadetur/ijs quidẽ qui officere studẽt/posse id assequi: ijs vo facile admo dũ ab illis ueneficio ledi posse. Hec vo ceteraq; hu iusmodi quo pacto natura se hẽant nec facile sciri possunt: nec siquis sciat/alijs ꝓsuaderi. Sed ais ho minũ circa hec egre suspitiosecq; iter se affectis ha ud admodũ dignũ est conari ꝓsuadere: ut si cerea simulachra siue ianuis siue in triuio siue in monu mẽtis parẽtũ viderint/hec oino despiciãt/ cũ certã de his opinionẽ nullam hẽant. Quare bipartito le gẽ de uenefic̃io partiẽtes primum hortamur/mone mus atq; cõsulimus/ne talia faciãt: ne multos qua si pueros terreãt: nec legũ latorẽ z iudicẽ cogãt hu iusmodi hoĩum timori mederi. Quippe qui uene no nocere nitit: si corpibus id illaturus est/nisi me dicine peritus sit/quid agat/ignorat. Similiter qui magicis cãtibus id tẽtat: nisi aruspex/ mõstrorũq; iterpres sit. Sed iã lex ista de uenenis huiusmodi sanciat. Qui nõ ad mortẽ hois/sed pecoꝝ aut exa minuz ueneno utitur/siue etiã ut aliter q̃ morte be stijs noceat/si medicus sit z uenefic̃j reus fuerit iu dicatus/morte supplicĩũ luat. sin vo medicine igna rus/iudicĩũ quid pati darcue ipm oportet/ cõstitu at. Añ vo quis nodis/inductionib⁹/cãtibus simili busq; uenefic̃js ad nocẽdũ parat⁹ deprehẽsus est/ si aruspex aut ꝓdigiorũ interpres sit/occidat. Sin vo nõ fuerit iudicĩũ de ipso similiter qd dare pati ue debeat/statuat. Qui clã aut vi nocuit/magna reddat/si in magnis nocuit: minora/si in minorib⁹: z in oib⁹ tãtũ reddat: ut dãnũ exequet. Preterea in singulis iniurijs ut punit⁹ moderatior fiat/ mul cta afficiat. Leuiore quidẽ/si ꝓpter iuuẽtutis ipru dẽtiã/aliena malitia fuit impulsus. Grauiore autẽ si demẽtia sua/aut imoderatis uoluptatib⁹ z dolo ribus: aut timore/aut inuidia/aut iracũdia insana bili. Penis vo maligni uexant/nõ q; peccauerint: nã qõ factũ est/infectũ esse nõ pot/sed ut posthac z peccatores ipsi z qui puniri iniquitates viderunt/ iniustitiã oderint: aut saltẽ min⁹ in simili vitio pec cẽt. Quorũ oĩum gratia oportet ut ad hec leges re spiciant: z boni sagittarij similes ad hoc signũ ten dãt: punitiõis magnitudinẽ in singulis: z qõ dignũ est/ꝓsiderãtes. Idipm iudicẽ legũ latoris ministrũ facere decet: cũ a lege sibi cõmittit/ ut ipse statuat/ quid dare patiue dãnatuz oporteat. Qui sane non aliter/qõ reliquũ est/supiora imitat⁹ exequi debet/ q̃ pictor ita pingere ut exẽplaria diligẽter sequat. Nõ nobis o clinia megilleq; faciẽdũ/q̃ pulcherri me atq; optime cẽseo: z penas tã eoꝝ que furto z clã q̃ eoꝝ que vi agũtur/quales eẽ oporteat/ dicẽ dũ: put dij nobis deorũq; filij leges ponere ꝓcedũt. Nemo furiosus palã in urbe cernat: sed furiosum ppinq; domi quomodocũq; pñt/custodiãt. Nõ ni si fecerint/mulctẽtur. qui maximi census sunt/dra gmis cẽtũ: siue seruũ seu liberum minus diligẽter cu stodiãt. Qui secũdi/quatuor de quinque mine par tib⁹. qui tertij/trib⁹, z duabus qui quarti. Multis aũt modis hoies furore agãtur. Alij morbo/ut hi de quibus modo diximus. Alij per iracũdiam pra ue nãe vitiosamq; educationẽ. qui paruis inimiciti is moti altius inclamãt: z turpiter inter se cõuitian tur. Nihil vo tale in ciuitate bonis legibus istituta

fieri decet. De cōuitio igit hec vna oībus lex pona tur. Nemo in aliquē cōuitiet. Sed quicūq; cū alio de re quapiā ambigit/discat potius doceatq; tam ambigētē q̄ pñtes/ita ut oī ꝓuitio ꝓsus abstineat. Cū enim sibi inuicē uerbis turpib⁹ maledicūt/mu liebres habētur: ⁊ in primis ex uerbis/que certe le uissima res est / odia grauissima ⁊ inimicitie sepe nascūtur. Profecto qui ire rei penitus ingrate mo rē gerit: ipsamq; quasi alimētis quibusdā noxijs ex plet/is quātū per disciplinā antea excultus fuerat: tātū exacerbatus postea iracundā ai partē / effera tusq; / difficilē sibi viuēdi reddit rōnē: ⁊ hāc amarā ab ira gratiā suscipit. Ex his pene oēs ad id deue nire solēt/ut ridiculū aliquid in aduersariū dicāt: qua in re quicunq; se assuefacit / aut bonos mores penit⁹ / aut magnanimitatē maxima ex parte amit tit. Quāobrē nemo in templo obiurgationib⁹ his vnq; utat: nec ubi publica sacrificia uel certamina pagūtur. nec in rerum uenaliū foro nec in iudicio / aut alio quouis cetu cōmuni. Eū vo qui in hoc deli querit/magistratus harū rerū p̄sens libere puniat: qō si nō fecerit/quasi legū ꝓdit⁹ p̄ceptorūq; legis latoris spretor / nunq; ad publici cuiusq; muneris certamē quasi de virtute certaturus ascēdat. Sicq; aūt alijs in locis maledicto uel ꝓuocādo uel respō dēdo utat/quicūq; senior p̄sens fuerit/pro legū de fensione hunc uerberet: ⁊ eos qui ira alieno malo cōcitati sunt/cōprimat. Alioquin ut p̄diximus/pu niat. Neminē ꝓterea in his ꝓuitijs dicacitatibusq; uersari arbitramur: qui nō sepe ridiculose aliquid obloquat. Atq; hoc ipm est/qō dānamus: qñ cum ira sit. Quid porro: comicorū ne satyrorūq; sales ⁊ ridiculosa cōuitia quib⁹ aduersus ciues utunt/si absq; ira sic mordeāt/admittemus: An id bifariaz distinguemus in iocos am ⁊ seriā orationē: Et ioco quidē uti liceat sic/ut ridiculū absq; ira dicat. Con citato vo per irā aio/nemini/ut ante diximus/tale quid dicere liceat. hoc igit nullo modo admittēdū Cui vo liceat/⁊ cui nō/lege iā declarandū. Poete comico uel iambice musiceue melodie auctori nec uerbo nec imagine uel psona cuiq; ciuiū detrahere liceat/siue id ira siue absq; ira faciat. Et eū qui con tra fecerit/qui damdis p̄mijs p̄sunt/eodē die exter minēt: aliter trib⁹ minis mulctent/deo in cuius ho norē certatū fuerat: ꝓsecrādis. Ceteris vo de quib⁹ supra diximus/sine ira ⁊ cū ioco ridiculū aliqd di cere liceat. serio aūt ⁊ cum ira/nequaq;. Cuius rei cognitio/ cōmunis iuuenū discipline curatori com mittat. Et qō ꝓbauerit/ꝓferre in mediū liceat: qō aūt reprobauerit/hoc neq; ipse ulli vnq; ostendat: neq; aliū siue seruū siue liberū doceat. Si ꝓtra fece rit/prauus legūq; ꝓtēptor habeat. ¶ Miserabilis aūt: idest misericordia dignus existimādus est: nō qui fame uel re alia huiusmodi p̄mitur: sed qui cū tēperās sit ⁊ virtute alia ul' parte virtutis sit p̄dit⁹ calamitate tñ ad hec aliqua forte uexatur. Quare mirū ꝓfecto erit/si vir talis usq; adeo neglect⁹ fue rit: ut siue liber seu seruus in ciuitate moderate gu bernata: in extremā pauptatē deueniat. Iccirco nō iniuria legis lator talē de hac re legem tuto ponere pōt. Nullus in ciuitate nostra mēdic⁹ sit. Quicūq; vo id tētauerit: victūq; inexplebilib⁹ p̄cibus colli gere cepit a rerū uenaliū curatoribus e foro pellatur: ab edili magistratu ex urbe eijciat. Ex tota deniq; re gione: ab agri magistratu exterminet: ut ab eiusmodi aīali oīno vniuersa regio mūda sit. Si seruus uel ser ua aliene rei offecerit siue impitia seu imoderato ali quo usu id fecerit: nec qui dānū passus est/causaz pre buerit/dñs eius aut satisfaciat / aut seruū seruāue illi qui dānū passus est/tradat. Qō si cōmuni quadā no cētis patiētisq; astutia/ut seruus sibi auferatur/ serui dñs factū cōtēdat / de malitie crimine agat aduersus eū qui de seruo cōquerit. Et si cōuicerit/pciū serui a iudicio ꝓstitutū a dānato duplicatū accipiat. Sin aūt cōuictus fuerit/⁊ dānū restituat: ⁊ seruū insup tradat Si iumentū aut equus aut canis aut domesticū aliud aīal ꝓximi rē attriuerit/aīalis dñs similiter dānū re stituat. Siquis sponte testimoniū ferre uoluerit/citet ab idigēte: citatusq; tpe idoneo adsit: ⁊ testimonium put sciuerit: afferat. Si nescire dixerit: iureiurādo tri bus dijs/ioue/apolline/themide notatis/nescire se af firmet: ac abeat. Qui ad ferēdū testimoniū citat⁹/nō uenerit/damnū ei qui citauit/pm legē deponat. Si iu dex aliquis in testimoniū citatus fuerit: testimonio al lato/nullā in eadē causa sententiā ferat. Mulieri libe re si quadraginta annos excesserit tā ad testandū q̄ ad dicēdū interesse iudicio liceat/imo vo ⁊ agendū si sub viro nō sit. Uiuēte vo marito testimoniū phibere solūmodo liceat. Seruo aūt ⁊ serue ⁊ pueris de ho micidio soluz dicere testariq; liceat: si idoneū fideius sorē dederint se usq; ad latā sentētiā pmāsuros: si fo rte falsi testimonij fuerīt accusati. Siquis falsi testimo nij agere uoluerit qō ⁊ in toto ⁊ in parte testimonij ⁊ utrisq; aduersarijs licet/anteq; sentētiā iudices ferāt/ falsos fuisse testes obijciat. Falsi vo testimonij crimi nationes ab utrisq; illatas magistratus ipi ꝓscriptas seruēt: ⁊ ad iudiciū postea de falso testimonio referāt Siquis falso testimoniū bis dixisse iueniat a nulla le ge tertio testari cogat. Si vo ter/nullo modo postea testimoniū sibi dicere liceat. Qō si ter in falsitate de prehēsus/testari ulterius ausus fuerit/a uolēte quoli bet ad magistratuz deferat: ⁊ a magistratu tradat iu dicio: ⁊ si ꝙictus fuerit/moriat. Qñ in lite/falsa testi monia iterceſſerint: per que aduersariū supasse vide ri quis potuit: si plures q̄ medietas testiū ꝓdēnati fue rint/iudiciū secundū illa nullū ꝓcedat. disceptare vo ꝙuenit: utrū ex illa testimonia quicq; iudicatū sit/nec ne. Et quomōcūq; iudicatū fuerit hoc pacto iustū lis finē cōsequat. ¶ Uerū cū multa in vita hoium bona sint/pluribus eoꝝ quasi quedā dire calamitates insi dēt: que maculāt illa atq; coinq̄nat. Judicialis aūt di sceptatio iudiciūq; cur hoi bonum non est: qō huma na oia māsuefecit. Atqui cū disceptatio talis/bonum sit/cur ⁊ adesse in lite alicui ⁊ cause iuste fauere / bo nū nō sit: hec cū ita sint: puersa calūnia bonū artis su bit nomē: que artificiū inuenisse in litibus asserit: quo agēda ⁊ dicēda: siue honesta siue turpis sit causa / su perare facile qs possit: victoresq; facere. qbus ipsa rō nibus suis fauet: si pro artis ipius bñficio pecunia da bit. hec siue ars: siue artis exps exercitatio quedā sit: dāda opa est ne in nostra ciuitate aditū hēat. Sz legū uerita ꝓditorē/nihil aduersus leges ꝓferat: ⁊ alio pfe cta vires suas ostēdat. Siquis vo nō pareat: hac lege deterreat. Siqs iustitie vires in ais iudicū in ꝓtrariū

uertere conet: ac ꝓter opoꝛtunitatē multa litigia mo uet/aut mouētib⁹ adeſt/agat in euꝫ quicūqꝫ uoluerit male agēdi aut inique defendēdi crimine: Judiciūqꝫ huiuſmodi apud electos iudices agitet. Et ſi dānat⁹ fuerit:diſcutiat/utrū auaritia an ambitioſa quadā cō tētione id fecerit. Ac ſi cōtētione/certū ſibi iudices tē pus preſcribāt:in quo neqꝫ ꝓo ſe neqꝫ ꝓro alio ullaꝫ agat dicatue cauſam. Sinaūt auaritia/pegrinus qui dē a regione/nunq̄ rediturus abito: ꝛ ſi redierit/mo riturus. Ciuis aūt ſi auaritia feciſſe id deprehēdatur: qm̄ pecuniā tanti fecerit/oīno moꝛiat. Q̄d ſi ambitio ſa contētione bis tale quid feciſſe iudicatus fuerit/id ipſum ſupplicium ſubeat.

¶ Argumentū Marſilij Ficini in duodecimū libꝝ.

Dato diuinus in oībus legū libꝛis diuini opis ſimilitudine:ideoqꝫ numero duode nario delectat⁹/nimirū duodecimū libꝝ ita cōmunē legū archā eſſe uoluit/quēad modū duodecimus mūdi circulus cōmu ne ſtellarū eſt firmamētū:Et quēadmodū ſiqs circuꝫ duodecimū penetrauerit pfectionē felicitatēqꝫ aīe:ſta tim inueniet/imo etiā cōſequet:ſic plato ultra libꝝm duodecimū ꝓgreſſurus:non tā leges q̄ beatā aīe pfe ctionē legib⁹ aeq̄ſitaꝫ in epinomide demōſtrabit. In ſupioꝛibus quidē libꝛis leges partim ad officia publi ca/partiꝫ ad priuata negocia ptinēt/partim ad urba na/partim ad extrema/ſiue in pace ſiue in bello. In duodecimo vo/oēs quodāmodo ꝓgregantur ad oīa pertinētes:nō leges inq̄ ſingule:ſed nōnulle ex quoli bet genere ſingularū. Addit legib⁹ id qō maximū eſt ratio/videlicet ꝛ ꝓſeruatrix legū ꝛ emēdatrix. Addi tur magiſtratib⁹/id quoqꝫ qō maximuꝫ:ratio videli cet/repetūdarū referēdarūqꝫ rōnum/nō aliter publi cis magiſtratuū officijs ꝓpoſita:q̄ priuatis actionib⁹ aioꝛū/cōſciētie ipſius examē. Hoc utiqꝫ examine tuꝫ priuato/oīs aioꝛū ſalus/ tum publico ciuitatis ſalus vniuerſa ꝓſiſtit. Atqꝫ id eſt cōpēdiariū duodecimi ar gumētū. ¶ At qm̄ moꝛ in principio ꝛ in ſequētib⁹/ꝛ ſepe in antecedētib⁹ deoꝛū cōmemoꝛat filios. atqꝫ tū deos alios alioꝛū/tum hoies deoꝛū filios nuncupat. Meminiſſe opoꝛtet duob⁹ modis apud platonez de os deoꝝ filios eē:duobus quoqꝫ modis hoies filios eē deoꝛū. Primo quidē/ut timeus docet/oēs ſparum mūdi rectoꝛes/ſiue ipſi ſparū aī/ſiue demones citra ſperas/ſiue intellectus angelici ultra ſperas/filij ſunt oīpotētis dei/tanq̄ uolūtate ipius benefica ꝓcreati. Deinde in quolibet hoꝛū triū genere/iferioꝛes ſupio rū filij ideo nūcupātur:qꝛ a ſupioꝛib⁹ cōtinue radios formaſqꝫ ſuſcipiētes/quodāmodo inde formātur:ꝛ il lis quaſi patrib⁹ obſecūdare videnť. Hoies ſimiliter geniti dicūtur a ſupis:uel qm̄ ab initio rerū e terre vi ſceribus ſupoꝛū fomento in lucē editi fuerint: uel qm̄ nōnulli quotidie ſupoꝛū inſpiratiōe uehemēter affla ti/moꝝ ex humana ſolitaqꝫ affectione/ in diuinū quē dā vite ſtatū quaſi renati diuinitus trāſferūtur. Quo q̄dē in gradu ꝛ pios philoſophos ꝛ philoſophicos ꝓncipes ſepenumero collocat. Q̄ō aūt ſtatiꝫ in prin cipio libꝛi Jouē Mercuriūqꝫ legatis nūcijſqꝫ prepo nit/intelligēdū eſt primo quidē ꝛ per iouē deū archi tectū mūdi/ꝛ per mercuriū oēm numerū angeloruꝫ: deinde per iouē rurſus planetā ſm impatoꝛū legūqꝫ ſignificatoꝛē: per mercuriū vo planetā aliū iterpreta tionis expeditionilſqꝫ oīs ſignificatoꝛē. Significato res dico planetas. Q̄m̄/ut teſtať timeus ꝛ plotin⁹ diſputat/planete celeſtiaqꝫ oīa ſignificant utcunqꝫ poſſunt ꝛ nunciāt:que uel ſupi iātā facturi ſint/uel nos interdū quidē facturi:ſepe vo paſſuri. Beteſta tur moꝝ poetas/qui ſcelera hoīuꝫ trāſferētes in ſu peros/ꝛ ꝓtra diuinitatē ipie deliquerūt/ꝛ malo ſu peroꝛū exēplo hoībus grauiter nocuerunt. Plꝛete rea furta ceteraqꝫ facinoꝛa/ex intētione peccantis ꝛ habitu uel ſanabili uel iſanabili magis q̄ ab affe ctu putat eē cēſēda. Precipit iter militie leges:qō ꝛ in oī vita optimū oīuꝫ arbitrať:Ut nemo cogno ſcit quid ſit ſibi tātū viuere uel ſeoꝛſū ab alīs dcq̄ agere. Sꝫ ad prudētis ſupioꝛiſqꝫ nutū/ꝛ ad cōmu nē uſuꝫ ſinguli ſingulas dirigāt actiones. Bocet iu dices ne uel ſpōte uel etiā coacti ꝓter ius ſentētiā fe rāt. Judiciū eniꝫ ipm ex antiquoꝝ ſentētia ꝓcipue oꝛphei ꝛ heſiodi eē virginē quādā pudicā. Pudo ri aūt atqꝫ iudicio in primis odio eē mēdaciū. Be am vo iudicū pſidē/diuinā eē exiſtimāt ꝓuidentiā humanis iudicib⁹ uenerandā. Poſt hec ubi dānat eos qui arma turpiter ꝓiecerūt: ꝛ illos inſup belli duces:qui eos ſub ſignis ſuis iteruꝫ militaturos re cipiūt. Benariū minarū numerū hic a nobis trāſla tū/leges alicubi millenariū. Paulo poſt rei.pu.no dū eē aſſerit repetūdarū iudiciū rōnū:ut nullus in re.p.iudex ſit abſqꝫ iudice: Alioquin pſolutā iudi cādi licētiā/primo quidē iuſtitiā pitura:deinde ciui tatē amiſſa iuſtitia uelut aīa:moꝛiturā. Tēplū vo ſo lis atqꝫ apollinis/itelligit edē nō ſolū planete aeq̄ ſolari:ſed multo magis ſummi boni luci cuius ima go ſolē/dedicatā. Audies ex abſentia religionis in iudicijs peccata cōmitti. Sed impioꝛū oīum peſſi mos eē/qui ꝑcibus hoſtijſqꝫ ita deū placaturos ſe cōfidūt:ut ob hāc ꝓfidētiā impune ſibi liceat grandē pecuniam extoꝛquere. ¶ Tradit cautiſſimas poſt hec leges de pegrinis excipiendis:pegrinationēqꝫ ciuiū:ne uel moꝛes ciuiū aliena ꝛ incōſiderata con ſuetudine ꝓfundātur/uel alienoꝛū pitia rei.p.deſit Notabis hic prauis quoqꝫ nōnullis diuina quādā vim ineſſe:per quā diſcernāt captus igenioꝛū. Q̄ō quidē oſtēdit diuinitatē quādā nō ſolū a nobis acq̄ ri:ſed/ut ita loquar/inaſci. Precipit nō eē paruiſa ciēdū/utrū ꝓbus an imꝓb⁹ videaris. Sed exiſti mationē quoqꝫ virtutis querēdā eē:ꝛ ipſa dūtaxat virtute querēdā. Cōmemoꝛat diuinos nōnunq̄ vi ros uel in ipſa plebe ꝛ ciuitatib⁹ male gubernatis exiſtere. Poſt hec de actione cauſarū accuſatione defenſione/appellatione/fideiuſſione ꝓſcriptione/ ceteriſqꝫ huiuſmodi tractat multa. Miſcet ꝛ his ſua q̄dā opoꝛtunitate que donaria uel ſimulachꝛa dicāda numinib⁹. Que quidē ſymbolica pythago reo ritu traditio eſt. Terrā inqt ꝛ veſtā deoꝝ oīuꝫ habitationē ſacrā exiſtere. Q̄ō veſtā adiūxit/ſigni ficauit ſub terre huius nole altius itelligi debere:ꝛ terrā hāc clemētalē/ꝛ terrā lunarē/ꝛ terrā poſtre mo ſtelliferā. Jtē tres terraruꝫ triū aīas/treſqꝫ an gelos. Memēto vo apud antiquos quicqd in vni uerſo eſt efficax ad formādū atqꝫ mouēdū/ metha phoꝛice ignē dici. Jtem quicquid uſq̄ facillime eſt formabile/dici aerē. Q̄ō aūt purgatoꝛiū/aquā: qō ſolidū uel ſtabile ꝛ cōſiſtēs/terram cognominari.

Talis quidē natura ob qualitatē uel dēsam uel cōsi stentē/ꝛ hic ꝛ in luna ꝛ in firmamēto terra a plato nicis nuncupat. Qui ergo mirū sit: Terrā deoꝝ oī um habitationē sacrā existere? Si tribus terraruꝫ triū terminus cōprehēdit vniuersum. Cūq; sacra tā ab initio dīs eē dixerit/uetat iterū cōsecrari: ad monēs ne cōfidas deo quicq; / qđ non prius ipsius dei sit offerre te posse. Ex auro quoq; uel argento statuas fieri uetat/ne cōfidamus magno hoꝝ pcio nos grādia scelera purgaturos. Ex eboꝛe rursus phibet/cū ab aia scilicet sensuali fuerit destitutum ne absq; sensu idest vigilātia ꝛ aiaduersione operemur in sacris. Es etiā ꝛ ferrū respuit culpās/vide licet bellica instrumēta. Alio enim intra se ꝛ alīs dis sidēte frustra sacrificia opamur. Recipit deniq; li gnū atq; lapideꝫ/ex quib⁹ deoꝝ simulachꝛa fiant. In lapide quidē cōmendās stabilitatē mentis in sa cris. In ligno vo ignis escā/idest flagrātiā ai qui in diuinis facile accēdat. Jubet ex vno siue lapide si ue ligno imagines integras fabꝛicari/simplicitateꝫ in primis integritatēq; cōmendās. Neq; vo silētio ptermittēdū est legatos in supioꝛibus ad quatuoꝛ oracula missos fuisse: ut cognosceremus deū oium auctoꝛē/oibus eque mundi partibus ꝓuidere: que per quatuoꝛ quasi angulos designant oꝛientis: occi dētis: septētrionis: meridieiq; noie: ꝛ quocūq; ritu colat deus/modo pura mēte gratiaq; sui colat/ac ceptū quodāmodo eē deo. Sed de his alibi diligē ti⁹. Inter hec uetat illos qui patrie aliqua in re mi nistrant/accipe munera. Agit ꝛ de tributis. Ait ni hil melius a quoq; disci posse/q; id quo ipe fiat me lioꝛ. Ait legē eē rē mirādā atq; diuinā: nomenq; ab ipsa mēte apud grecos hēre: a mēte inq; tū diuina uelut/patre: tū humana uelut matre. Legē vo sequi vult iudiciū. Que qđē duo humanoꝝ bonoꝝ ma xima sint. Sed hic redit in mētē/qđ in fine vndeci mi bona inquit nostra plerunq; a quibusdā suis ca lamitatib⁹ inquinari. Et legis quidē calamitatē ali bi eē inquit magistratus ipsius iꝓbitatē. Calami tatē vo iudicij iudicialisq; disceptatiōis ibi appella uit pitiā quādā causidicā: que nulla iuris habita ra tione: sed auaritie ambitionisq; studio oēm absq; delectu causam accipit defendēdā. Quā uelut rei publice pestē pre ceteris detestat. ¶ Post hec ubi funeribus iponit leges hoiem ipm pcipue vult sub stātiā ipsam aie rōnalis hēri: coꝛpus aūt hois hui⁹ simulachꝛū/ꝛ ut alibi noiat vmbrā. Quid nam ho mo in nobis sit/quid aial/ ex timeo ꝛ alcibiade/ ꝛ plotino cognoscit: qđ quidē in theologia latius dis putamus. Ubi cōcludit hoiem quidē eē aie rōnalis substātiā/ultra rationē/hītē quoq; sensum quēdaꝫ intimū impatibilē ꝛ cōmunē. Aial vo cōpositū qđ dā ex figurato coꝛpe/atq; ex quodaꝫ vite uestigio impꝛesso ab aia. In quo quidez uestigio impꝛessus quoq; sit sensus: secūdus a sensu primo: iā per īstru mēta uaria distributus atq; patibilis. Jd quidē nō nullis quoq; apostoli ¶ Pauli dictis maxime ꝓsona re videt. An vo aiam inquit ad alios deos abire/ rōnē suoꝝ opum redditurā. Alios deos noiat/mē tes angelicas extra coꝛpa/qui alī dicūtur oī ultra sperarū aias: Aie siquidē nostre his cōiūcte coꝛpi bus/nimirū sub aiarū supioꝝ regno / ponūtur/se parate vo ad sepatoꝝ iudiciū trāsferunt. ¶ Macten⁹ quidē leges cōdidit: sed frustra cōstitui leges ait: nisi de legū salute stabilitateq; cogitet. Ergo ad harū sta bilitatē cetū quēdā magistratuū mirabilē excogitabit Sed ante cetus eiusmodi creationē/de vi fatoꝝ non nihil attingit / utpote qui itelligat ad opis tāti salutez humanā hoium pꝛudētiā nō sufficere: si vis fatalis pe nitus aduerset. In his pfecto videtur ꝓbare eos qui in edificādis urbibus/cōdēdis legibus: creādis magi stratib⁹/imo ꝛ plātādis hoibus / aduersam nimis sy derū dispositionē diligēter euitāt. De fato quidē ali bi multa: quibus ꝛ hic ꝓsentanea hec q̄ oportune / tā breuiter adducūtur. Fatuz est imobilis quedā in aia mūdi rerū mobiliū dispositio. Fati vo instrumētū est natura celestis. Sed materiā in quā agit per istrumē tū est moles elementoꝝ. Tria vo noia/lachesim/clo thon/atropon: tū quātū ad istrumentū: tū quantū ad materiā ptinet/accipit. Nā lachesim noiare possum⁹ firmamētū: in cuius stellis vires sorteſq; inferioꝝ oī um cōtinētur. Clothon vo planetarū cetū in euoluen dis rerū soꝛtib⁹ firmamento subministrātē. Atropon deniq; saturnū pcipue / stabilitate sua euolutas in ef fectū sortes ieuitabiliter ꝓfirmātē. In materia quoq; fati ideo tres parcas ꝓnumeram⁹: qm̄ vis fatalis per instrumētū celeste elemētis infusa/ agit in materiaz ꝛ formā atq; cōpositū. Jtē in essentiā ꝛ virtutē ꝛ actio nē. Jtē in principiū mediūq; ꝛ finē. Qm̄ vo nō solum agit in coꝛpa/uerūetiā eatenus in aios | quatenus affi ciunt coꝛpibus: uel utunt / iccirco, ¶ Plato hic ait/par cas tū coꝛpoꝝ/tū aioꝝ legūq; ꝓspitatē posse fuare. Et qm̄ mēs natura sua utpote mētis diuine ꝓuidētia q̄q; freta/uel fatū supat/uel fato feliciter utit: subiun xit ad ipam vite tā publice q̄ priuate salutē: piūgēdū eē cū mēte sensum adeo ut sensus mēti pareat ꝛ mini stret. Similēq; huic copule que ex mente ꝛ visu audi tuq; cōponit/ꝓcreat cetū quēdā magistratuum in re pu. stabilitati legū ꝓspiciētē/qui finē ipm primo ꝓspi ciat rei.p. Deinde que vie potissimuz perducāt ad fi nem: studeatq; oino/ut singula in ciuitate siue ꝓuatiz siue publice fiāt/vna quadā rōne cōducāt ad vnū: cū cta quidē ad virtutē dirigēs / virtutes vo ceteras ad pꝛudētiā. hāc deniq; ad sapiam: quā sub noie mentis sepe significat. Cuius quidem rōne vna/virtutes oēs cōpꝛobāde cēsent: quatenus videlicet cōducūt ad sa piētiā/quā etiā ea rōne ꝓbat/qđ vnius diuini boni sit particeps. Asserit exquisitissimā rerū ꝓsiderationez esse: que nō solū multa/quatenus multa sunt/cōspicit: sed etiā que sit in cūctis natura vna cois. Jtem a quo vno ꝓncipio hāc habuerint. Rursus ad quē finē vnū per hanc cōducere possint: Absq; ciusmodi contēpla tione/neminē posse vitā pfecte uel priuatā/uel publi cam gubernare. Cū vo hec speculatio ad phm / pser tim diuinuz ptineat/nō iniuria inter ciues in cetu illo electissimo cōgregatos ad diuinos phos / rerū sūmā iudicat referēdā. Diuinos inq; rerū diuinarū ispecto res atq; cultoꝛes: Jtaq; eos qui ad diuina uel inspici enda sunt hebetes/uel colēda sunt pigri: uel docenda inepti/ab amplissimis rei.p. munerib⁹ procul arcet. Mox vo ꝓbat ad firmā summe diuinitatis fidē duo esse potissimū necessaria: primū/ut sciam⁹ genus ipm rōnaliū aioꝝ: diuinuz esse: coꝛpibusq; antiquius/quo moueātur mundi spere. ꝛ intra spas oia generentur.

Secūdū/ut cogitemus genus mētiū.ſ.angelicarū:aiarū genere eſſe pſtātius. Et aias ob ipſam mētis participationez ſpas ordinate mouere. Sicꝫ eniꝫ duo hec nouerit/facile cognoſcet/ſicut mēs aie forma ordoꝫ eſt/ita diuinū bonū/eſſe tū mentis/tū aie vitā atꝫ lumē. Hec vo tria.ſ.diuinū bonū mētēꝫ ⁊ aiaꝫ Plato ꝓculdubio pene in oīb⁹ eius ſcriptis/aut demōſtrat aut innuit oīum eſſe principia. Qđ quidē in epiſtola ad dionyſiū obſcurioꝛib⁹ uerbis inuoluit. Aiam vo noſtrā coꝛpe antiquioꝛez eſſe/ſi nō placet tēpoꝛe antiquioꝛē dicere/dic ſaltē dignitate pſtātioꝛē: atꝫ ex eo prioꝛē/qđ a principio coꝛpibus ſupioꝛi hēt oꝛiginez: Ideoꝫ motū in aia ex ſe locauit in coꝛpe vo ab aia. Et qꝛ creſcit in coꝛpe mutabilitas/ait a mutabili aie/coꝛpus nō actione tātū/ſed etiā ſubſtātia mutabili dependere. Repꝛehēdit ⁊ anaxagoꝛā/qđ cū inter mētē ⁊ coꝛpa nō poſuerit aiam/cōpulſus fuerit naturales affectus nō ab intelligētia per aiaꝫ/ut par eſt/diſponi: ſed elemētali potius natura cōtingere. Aſſerit vo hic quēadmodū in timeo atꝫ phedone oīa ſiue per mētes angelicas/ſiue per aias/ſiue per coꝛpa fieri dicantur/p̄cipue uolūtate diuina boni gratia fieri.

¶ Duodecimus legati.

Si legatus aut p̄co falſo qui ſibi cōmiſſa ſunt nūciauerit:dicendaue tacuerit/uel rurſus ab hoſtib⁹ amicisue redigēs ab illis acceꝑit / aliter q̄ accepit / retuliſſe repiat: quaſi mercurij iouiſꝫ māndata legationeſꝫ ꝓtra legē cōtēpſerit in iudiciū deferatur. Et iudices pro magnitudine rei quid pati dareue ip̄m oporꝛtet / ſi dānatus fuerit/ſtatuant. Pecunie furtū illiberale ꝓfecto eſt: rapina vo turpiſſimuz. Nullus aūt filioꝛ iouis aut vi aut dolo delectatus/quicq̄ huiuſmodi vnq̄ fecit. Jdeo nemo uel a poetis uel a fabuloſis alīs hoibus ita decipiat/ut credat ſi furto aut vi uſus ſit/nihil ſe turpe/ſed qđ dij quoꝫ fecerint/cōmiſiſſe. Nam nec uerum id nec ueriſimile eſt. Et qui p̄ter legem hoīū alterū facit/is nec deus nec deoꝛ eſt filius. Hec legū latoꝛi magis q̄ cūctis poetis cognoſcēda ſunt. Jgit quicūꝫ huic noſtro ſermoni paruerit/felix eſt/ ⁊ in poſterū ſemper erit. Qui cōtra fecerit:hac lege arcebit. Si quis aliqđ publicū furatus fuerit/ſiue paruuz ſeu magnū id ſit/pari ſupplicio puniat. Nā qui rē paruā ſubſtulit/⁊ ſi minoꝛi vi/q̄ qui magnā rapuit/equa tñ cupiditate furatus eſt. Et qui magnū aliquid inde remouit:ubi ip̄e nō depoſuerat/is oīno iniquus eſt. Lex igitur nō furti paruitate alterū minus q̄ alterū puniēdū cēſet/ſed eo foꝛſitan intereſſe putat/qđ alter ſanabilis ſit / inſanabilis alter. Si ſeruus aut pegrinus furti publici accuſatus ⁊ cōdemnatus ſit/tanq̄ ſanari quodāmodo poſſe videat/quid pati dareue debeat/iudicio ſtatuatur. Liuē aūt ita educatū ut ipſi inſtituim⁹/ſiquis publicū aliquid furatū eſſe uel violaſſe cōuicerit ſiue in ipo furto ⁊ ſcelere ſiue aliter quomodocūꝫ deꝓhēderit:tanq̄ inſanabilē moꝛtis ſupplicio cōdēnamus. Militie gratia merito magne hōtur deliberationes: ⁊ leges multe ꝓdunt. Sed illud oīum maximū eſt/ne quis mas femina ue ſine magiſtro ac principe quicq̄ agat. nec ciuis cuiuſq̄ aius ſiue ioco ſiue ſerio aliqđ facere ſolus ⁊ ſuo dūtaxat arbitratu cōſueſcat; Sed tā in bello q̄ in pace ad p̄cipē magiſtratūꝫ ſem̄ per reſpiciat: ⁊ eū quocūꝫ ſequat:atꝫ ita ad eius nutū/ſuā vitā inſtituat.ut ul minima queꝫ ab eo gubernat⁹ faciat. Stet cū iubeā/⁊ rurſus iuſſus ꝓficiſcat/exerceat/laueā/comedat/ſurgat nocte / cuſtodiā agat. Bet ſigna ⁊ viciſſiz accipiat: ⁊ in ip̄o p̄lio nec inſequat vnq̄/nec cedat: niſi p̄rinceps ⁊ magiſter ſignificauerint. Et ut ſummatim dicā:nemo penitus cognoſcat/quid ſit ſeoꝛſum ab alīs agere:ſed ſimul ſemp coiſꝫ q̄ maxime oībus vita ſit. Nihil enim hac re melius:nihil p̄ſtātius:nihil artificioſi⁹ vnq̄ erit ad ſalutē ⁊ victoriā bello acquirēdā. hoc ipſū etiā in pace ab ipſa pueritia ſeruēt:aſſueſcātꝫ alios ducere ⁊ ab alīs duci. Soluta vo licētia e vita penit⁹ expellat:nō hoīuz ſolū:ſed etiā beſtiaruz que ſub hoibus ſunt. Oēs quoꝫ choꝛee ita ut bene gerat bellū celebrāde ſunt:atꝫ oīs dexteritas/facilitas ꝑmptitudo eiuſdē rei cauſa cōparāda. Ob eā dē cauſam cōſueſcere debemus a cibo ⁊ potu abſtinere/frigus eſtūꝫ ⁊ cubilis duritiē pati: ⁊ in p̄mis capitis pedūꝫ virtutē alienis tegmētis non coꝛrūpere:nec pileoꝛ calceoꝛūꝫ a gnātione datoꝛ nām pdere. Nā extremitates iſte cū naturā ꝓſeruāt ſuā: maximas toti coꝛpi vires p̄bēt. ꝓtra vo cōtrarium. Et altera quidē vniuerſo coꝛpoꝛi maxime miſtrat altera totū ducit cū principales eius ſenſus oēs natura poſſideat. Sed huiuſmodi quidē laudes belli coſe vite iuuenes audiant. Leges vo iſtas militet quicūꝫ cōſcript⁹ eſt/aut parti alicui deputat⁹. Si quis vo ꝓpter ignauiā abſqꝫ cōmeatu impatoꝛis deſit/ad principes belli cū redierint/accuſet. Judicēt aūt qui militarūt oēs:ſeoꝛſum quidē pedites: ⁊ equites ſeoꝛſuz:ceteriqꝫ ſimiliter. Pedites quippe ad pedites ⁊ equites ſimiliter ad equites: ceteriqꝫ ſinguli ad eiuſdē ſoꝛtis principes deferēdi ſūt. Ubi quicūꝫ dānat⁹ fuerit/⁊ in certamē poſtea qđcūꝫ deſcēdere ⁊ aliū neglecte militie accuſare ꝓhibeat. Preterea quid dare patiue ipſum oporꝛteat / iudices ſtatuāt. Sed deſerte militie iudicio pacto:peditū rurſus equitūꝫ ⁊ alioꝛ cetus a p̄ncipib⁹ hēant ut militaria his qui ſtrenue ſe geſſerūt/dona dent. Judicet aūt de victoria quiſquis uelit iter ordinis ſui participes:ita ut p̄teritoꝛ certaminū nec coniecturas neqꝫ teſtes adhibeat. ſz eā que nup geſta eſt pugnā dūtaxat cōſideret. Bonent deinde qui p̄clare certaſſe videbūtur/coꝛona ex frondib⁹ arboꝛis perpetuo virētis cōſerta. Quā poſtea qui cōſecuti ſunt in bellicoſoꝛ tēplis deoꝛ utcūꝫ placuerit cū inſcriptione titulocꝫ ſuſpēdāt. ut teſtimoniū vtutis ſit diuturnū. ſecūdo quoꝫ ac tertio loco declarati ſic faciāt. Siqs aūt militiā ꝓfect⁹ anteq̄ p̄rincipes dimiſerint/ab exercitu abierit/apud eoſdē iudices iſte derelicti ordinis accuſet:apud quos ⁊ ille ſupeꝛioꝛ neglecte militie accuſat⁹ eſt:⁊ dānat⁹ ſimiliter puniat. Cauere aūt pro virib⁹ debet qſqs aliquē iudicaturus eſt:ne ſpōte aut iuſt⁹ ſupplicīū mulctāue falſo ⁊ nō merito inferat. Judiciū eniꝫ vgo quedā pudica eſſe uere dicit. Pudoꝛi aūt atꝫ iudicio ꝑz naturā odio mēdaciū eſt. Quāobrē cū in alīs oīb⁹ tū maxime in bellicoꝛ armoꝛ ꝓiectione cauendū eſt/ne deā iudicū p̄ſidē offendamus: ne quis neceſſarias armoꝛ abiectiones/quaſi turpes per ignāriā

arbitratus/aliquē pena indignuz/imerito puniat. Arduū quidē est ista distinguere. Oportet tñ ut lex distinguere per singulas partes conet. Fabula igit ad hec utat. Si absq; armis semimortuus ad tēto ria patroclus fuisset delatus / qđ pluribus accidit: ⁊ arma que a dijs ut poeta dicit/in dotē thetidi da ta fuerant/ab hectore rapta fuissent/utrū menecia des quasi arma abiecerit / a detractorib⁹ vitupan dus fuerit? Preterea siqui ab alto p̄cipitarūt/aut in mari/aut in tēpestatis aquarūq; colluuione/aut in alijs huiuscemodi permultis que ad purgādam ignauie suspitionē afferri possūt: coacti arma ami serint:erūt ne vitupandi? Bāda vo opa est:ut mai⁹ grauiusq; malū p̄o viribus a ꝟtio secernam⁹. In ipsa igit vitupatione uocabulorū ipsoꝝ ꝓtio dif ferētiā quādā ostēdit. Nā sicuti abiector non de oi bus merito dicitur/Armorū vo amissor de oibus: Nec similiter qui vi amisit:⁊ qui sponte abiecit: si cuti abiector est iudicādus. Omno enim vndiq; diffe rūt:Sic igit sanciamus. Siquis ab hostibus circū uētus cū armat⁹ esset:nō defendit se uersus ad eos sed arma spōte dimisit:aut abiecit: turpēq; vitā ue locitate cōparare sibi maluit / q̄ fortitudine bone stā felicēq; morte/de huiusmodi armoꝝ ꝓiectione iudiciū hēatur.de supiori vo nullū. Mali enī igna uiq; semp puniēdi sunt:ut meliores fortioresq; eua dāt. Infortunati vo minime. Nihil enim ꝓficiscit. Sed que nā abiectionis armorū dānato ⁊ a virili fortitudine degenerāti pena cōgrua erit? p̄sertim cū īpossibile sit hoi in ꝟtiū cōmutari/ ut ceneū thessa lū ferunt diuina quadā vi in naturā viri ex femina cōmutatū. Abiectori enim armoꝝ ꝓtrariū maxime cōueniret:ut in mulierē ex viro trāslatus sic punia tur. Nūc vo qñ id fieri nō pōt: ꝓximū aliquid ex cogitemus:ut postq; ille usq; adeo viuēdi cupidus est/deinceps nullū piculū subeat: sed reliquā vitaz ⁊ qđē q̄ lōgissimā improbus ⁊ cū dedecore viuat. Hec igitur lex sit. Eo qui arma turpiter ꝓiecisse dā natus est:nec imperator neq; p̄fectus aliquis p̄o mi lite vnq; utat:nec in aciē recipiat. Si cōtra fecerit/ rōnuz referēdarū iudex id cognoscat. ⁊ si maximi census sit decē minis:si secūdi/quinque:si tertij/tri bus:si quarti/vna ipm ꝺdēnet. Proiectionis autē dānatus nō solū ob nature eius ignauiaz a virilib⁹ piculis arceat:sed etiā si maximi cēsus est:decem si milliter mulctet minis:si secūdi/quinque: tribus/si tertij:vna vo/si quarti. De reperendis aūt rōnibus quas magistratus annui sorte creati/uel plurimuz etiā annorū cōsilio quodā delecti referre debēt/qđ dicem⁹? Quis enim sufficiēs repetūdarū iudex erit siquis magistratus rerū pōdere p̄ssus/ dixerit fece ritue suo aliquid indignū p̄incipatu? difficile inuē tu hoc est. Nā cū delecti magistratus virtute alios antecellāt/quo pacto p̄stantiorē eis inueniemus? Et tñ diuini aliqui viri rōnū referēdarū exactores ⁊ iudices nobis querēdi sunt. Sic enim se res habet Multe occasiones soluēde rei.p.quēadmoduz na uis aut alia cuiusdaz eē vident. Quarū ꝛz vna na tura sit ubiq; diffusa/eas tñ intēsiones fulcimētaq; ⁊ neruoꝝ extēsiones / multisq; alijs noib⁹ appella mus. Sed hec tā salutis q̄ euersionis rei.p.occasio nō minima est. Nā si iudices qui gesti magistrat⁹ra tionē exigūt/virtute magistratibus p̄estēt:atq; ita id fiat/ut nemo iure cōqueri possit/vniuersa sic regio fe liciter ciuitasq; florebit. Sin aliter iudiciū repetūda rū ꝓcesserit/tūc eo iudicio soluto/quo in vnū ciuilia oia vinciunt/oēs magistratus:alius ab alio distrahū tur:ipsiq; ex vno multi iā facti:ex vna multiplicē ciui tatē efficiunt. hinc plena seditione cito oia euertūtur. Quare exactores rōnū oportet in oi virtutū genere cūctis excellere. hoc igit modo ipsoꝝ gnātionem ma chinemur. Singulis annis post estiuale solstitiū ad lo cū soli atq; apollini cōiter dedicatū ciuitas vniuersa cōueniat/tres viros electuri:quē vnusquisq; meliorē: se solo excepto iudicet: qui nō pauciores q̄ quinqua ginta nat⁹ sit annos. Electoꝝ deinde dimidiā partē: qui a plurib⁹ p̄lati fuerint/si pares sunt anteponant: sin vo impares sint/vno excepto cui pauciora suffra gia cōtigerunt/dimidiā similiter reliquoꝝ partē acci piāt. Suffragioꝝ numero ꝓiudicātes. Qđ si equalia numero suffragia multis fuerint dimidiūq; numeruz auxerint/iunior postponat. Acceptisq; alijs rursuz fe rātur suffragia/quousq; tres inequales obtineāt. At si oibus his uel duob⁹ equalia suffragia sint:bone iaz fortune res cōmittat:sorte hi discernātur. Eū qui suf fragijs supat:rursūq; secūdo loco ⁊ tertio declaratū: corona ex semp virētis arboris fronde cōtexta coro net. Datis p̄mijs p̄conio declarēt/quemadmodū ma gnesioꝝ ciuitas rursus deo duce nacta saltē ciues ei⁹ tres oium optimos soli ⁊ apollini cōes primitias pri sca lege quatenus iudicia secuturi sunt cōsecrat. Qui ꝓmo anno duodeciz repetūdarū rōnū examinatores ꝓstituāt. Idq; faciāt donec singulis septuagesimusqn tus annus exact⁹ sit:deinde singulis annis tres semp addātur. hi magistrat⁹ oēs in ptes duodecim distribu tos omni libera examinatione iudicaturi/diligenter obseruēt. habitēt aūt tpe quo rōnes sibi reddūtur / in loco ubi electi fuerunt/soli atq; apollini dedicato. Et tū per se solū quilibet tū coiter / oibus diligētes pqui sitis/de singulis magistratib⁹ publice pscribāt/qđ pa tieos dareue ex repetundarū iudicū snia deceat. Ac siquis magistrat⁹ hoꝝ iudicio nō recte dānatū esse se querit ad electū iudicium repetūdarū iudices deferat. ⁊ si euaserit/accuset eos si uelit. sinaūt ibi quoq; dam net:atq; antea ab ipsis repetūdarū iudicibus morte fuerit ꝺdēnatus/quēadmodū necessitas exigit mozia tur. Qđ si ea mulcta ab illis dānatus fuerit / q̄dupla ab ipso p̄solui pōt/duplā p̄soluat. Sed iā audiēdū est que hoꝝ de repetūdis snīe ⁊ quō ferēde sint. Mis igit qui totius ciuitatis cōsensu oibus ꝓpositi sūt. donec vixerint primi cōsensus semp in oibus solēnitatibus p̄beātur. Et q̄cūq; ad coia grecoꝝ spectacula sacri ficiaq; mitti iudices ac p̄sides aliquos a ciuitate ne cesse est ex istis mittant. hi soli in ciuitate/ corona lau rea coronent. hi solis ⁊ apollinis sacerdotes sint. pō tifex etiā summus singulis annis ex istis ille sit: qui su periori anno ceteris excelluisse sacerdotibus iudica bitur. horum nominibus quousq; ciuitas habitatur tempora distinguant. defunctis autem funera ⁊ sepul chra excellentius q̄ ceteris ciuibus fiant. Indumēta quelibet alba sint. luct⁹ ploratusq; absit. Chori quoq; duo/vnus puellarū quindecim: alter totidem puero ruz feretro vndiq; circūdato vicissim sacerdotes car minibus laudēt:felicitatēq; eius per totū diē decātēt.

Ex tripode

Mane vo ad monumētū feretrū iuniores ferant qui gymnasijs opam impēdunt: quos defuncti hois ꝓpin quiores delegerit. primiq; celibes quasi ad pugnā armati p̄cedāt: cū equis equites: ⁊ cū leuibus armis pedites: ceteriq; similiter. Pueri vo añ feretrū/patriuz cantū concināt: ⁊ puelle post eos / ac mulieres iā effecte sequantur. Postremo utriusq; generis antistites q̄is ab alijs monumētis arceant/tū si pythi⁹ quoq; cōfirmauerit/ad hoc sepulchrū quasi purū quiddam sit/nil ꝓhibet deuenire. Monumentū huic sub terra sit fornix quedaz lōgior ex durissimis pulchrisq; lapidibus: ubi lapidei lecturi utrinq; sint. hic beatū illum sepeliant: arboresq; in circuitu plantent: vna excepta solūmodo parte: ut hoc sepulchrū augeri possit. deinde singulis annis musico/gymnico / equestriq; certamine hos viros honorēt. Hec premia illis reddant: quorū de relatis rōnibus iudicia/dānata nō sunt. Si quis aūt horū iudicio cōfidēs quo p̄latus fuit/nature humane fragilē cōditionē detexerit/lapsus videlicet in errorē postq; egregius habitus est/sanciat leges ut a uolēte quolibet accusetur: Judiciūq; de ipo sic agatur. Primo legum custodes adsint: deinde accusati ipsius collegę: electi p̄terea iudicij iudices. Adducat aūt accusator/indignū eē illū qui accusat/⁊ magistratu ⁊ magistratus p̄mijs. Si ergo dānabitur: magistratu/sepulchro/ceterisq; illi magistratib⁹ cōpetētibus p̄mijs priuetur. Sin vo accusator quintā suffragiorū partē nō habuerit/qui primi cēsus est. xȳ. qui secundi octo: qui tertij/sex: qui quarti / duas minas p̄soluat. Magna aūt in iudicādo ammiratione dignū fuisse rhadamāthū video. Ille siquidē p̄spiciebat in illis tēporibus deos eē/oēs vno ore hoies p̄siteri/neq; id iniuria. Cū multi in illis tēporibus ex dijs pgeniti essent: quorū in numero ipse etiā hēbatur. Itaq; videt putasse dijs nō hoibus eē iudicia cōmittēda. Quocirca simpliciter uelociterq; iudicia pagebat. Naz iure iurādo in singulis causis a litigātibus requisito/cito simul ac tuto iudicare solebat. Nūc vo alij deos esse negāt. alij res humanas curare nō putāt. plurimi vo ⁊ pessimi vilibus hostijs multisq; blāditijs ita p̄ciliari sibi eos existimāt/ut impune liceat grādē pecuniā extorquere. Quocirca rhadamāti iudicādi modus ille his hoibus minime cōgruit. Nā cū opiniones hominū de dijs mutate sint/leges quoq; cōmutāde sūt. Itaq; prudēs legis lator in iudiciorū executione iusiurādū litigātiū ꝓhibebit: ut tā accusatoris intētio q̄ defensoris deprecatio sine iureiurādo in iudicijs conscribat. Nā si iurādi licētia in ciuitate cuiq; dabitur/ubi plura quotidie ad iudices deferunt: oēs pene periurī erūt: p̄sertim q; frequētibus p̄uinijs aliaq; cōsuetudine ac priuata necessitudine p̄iūcti sūt. Lege igit statuatur, iudicaturū iudicē iurare: atq; eos etiā qui rei pu. magistratus suffragijs cōstituēt. Choree quoq; iudicē ⁊ oīs musice / gymnicorū etiā equestriūq; numerū in certamine p̄sides atq; oratores. ⁊ summatim in quibuscūq; ꝑm horuz opinionē nulli emolumēto periurū sit. In quib⁹ aūt utilitatē ex periurio aliquis assequitur/ea sine iureiurādo iudicent. Et qui iudicaturi sūt nullo modo litigātes pmittāt/aut iurare persuadēdi causa/aut sibi genericq; suo iprecari: aut turpiter supplicare: aut cōmiseratione muliebriter uti: ꝛ qō iustū putāt/māsuete doceāt: ⁊ docētē audiāt. Nō si ab his aberrat/ad rez a magistratu reducat. Peregrinis aūt inter se litigātibus quēadmodū nūc si uelint: iurare liceat. Nā cū in ciuitate ꝓsenescere nō debeāt nō est formidādū ne alios corrūpāt. Eodē aūt modo inter liberos hoies executio iudicij fiat: siquis liber ciuitati non obtēperat in his que nec uerberibus nec vinculis nec morte plectunt. Ac siquis ad choreā uel ad pōpā celebrādāq; nō uenit/uel aliaz huiuscemodi rē cōmunē/ut ad ministeriū sacrificij paciscq; sacra/uel belli tributū nō cōtulit: in his oībus q̄ primū dānuz restituat: aut pign⁹ cui ciuitas lexq; cōmiserit/deferat: exactoq; tēpore pignore uendito pecunia in erariū conferat. Nō si maiore mulcta opus est/magistrat⁹ singuli ptinaces hoies in iudiciū uocēt: ⁊ debita mulcta impositā legibus parere cōpellāt. Sed ciuitati que colligēde pecunie operā nō dat/⁊ sola ex agricultura pecunias hēt/cū neq; mercature neq; peregrinationibus uacet/neq; pegrinos aliūde suscipiat/deliberare necesse est quid faciēdū sit. Quare legis lator suadēdo primū ita pro viribus cōsulat. Solet gētiū diuersarū cōmixtio uarios mores cōfundere: ⁊ pegrinoz cū peregrinis ꝓsuetudo plurima innouare. Nō ciuitati bñ rectisq; legib⁹ instituteꝫ maxime oīuz nocet. In ciuitatib⁹ aūt male institutis nihil refert/si tā senes q̄ iuuenes pro arbitrio ⁊ alio peregrinent/⁊ aliunde peregrinos suscipiāt. Cōtra vo nullos vnq̄ recipere aduenas/nec alio ipsos ꝓficisci/tū impossibile est/tū crudele atq; supbū ceteris hoib⁹ videatur necesse est: qui ciuitatē turpi uocabulo notēt/pegrinoz hostē ⁊ difficilē atq; inhumanā appellantes. Nō oportet aūt vnq̄ paruifacere/utrū ꝓbus/an improb⁹ alijs videaris. Multi enim q̄is virtutis exptes sint/qui tū ꝓbi sint/qui improbi iudicāt. Nā prauis quoq; hoibus diuina quedā cōgnitiōi vis inest per quā multi uel pessimi recte tū opione tū vbis a melioribus deteriores distinguāt. Quocirca utiliter ciuitatibus p̄cipit: ut bonā apud multos existimationē nō paruipēdāt. Maximū sane atq; rectissimū est: ut cū sis ꝓbus/ita gloriā queras: aliter minime/si modo p̄fect⁹ vir futurus es. Quapropter cretensis quoq; ciuitas ista conari debet ut q̄ optimā virtutis existimationē apud ceteros hoies ꝓsequat. Maxima vo spēs est eā rōne viuēte merito solē ceteros deos cū paucis alijs ciuitatib⁹ regionibusq; bñ gubernatis visurā esse. Sic igit de peregrinatione alio ⁊ de pegrinoz receptione sancien dū est. Ei ꝑmū qui pauciores annos q̄ quadraginta natus est/nullo modo pegrinari liceat. priuato quoq; nemini liceat. publice aūt p̄conibus legatis / atq; explorator⁹ liceat. Profecto vo extra regionē ad gerēdū bellū/ciuilis peregrinatio putāda nō est. Ad pythiū vo apollinē/ad iouez olympicū. nemeā etiā ⁊ isthmū mittēdi sunt aliqui/per quos sacrificia ludosq; his dijs ciuitas nostra coīter conferat. Mittātur aūt pro viribus plurimi/pulcherrimi optimi/qui in sacris ptinētibusq; ad pacē coīonib⁹ ciuitati sue honorē ⁊ gloriā bellice glorie rndētē cōparēt. Cūq; redierint/iuniores doceāt/ciuiles aliorū institutiones suis multo posteriores eē. Spectatores quoq; alios qui ocio abūdātes alioz res hominū cōsiderare cupiūt/ex legū custodiuz instituto

lex nulla

lex nulla ꝓhibeat. Nã ciuitas bonoꝝ maloꝝũue hominũ ignara ⁊ externe cõsuetudinis exps nunꝯ satis humana atq; pfecta eẽ põt. nec leges ꝟuare moriḃ⁹ ⁊ ꝓsuetudine solũ/nisi etiã notitia legũ p:udẽtioꝝ fiat. Existunt uel in vulgo ⁊ multitudine hoies ꝺdã diuini q̃uis pauci/attñ digni ꝺbus cũ ꝓsuetudinẽ hẽas. hi nõ magis in bñ gubernatis ciuitatiḃ⁹ q̃ in alĩs oriunt. Quicũq; igit in ciuitate recte gubernata icoꝝrupt⁹ erit/hoꝝ uestigia a patria ꝓfectus/terra mariq; sequet: ut tãdẽ reuersus/legum patrie alias ꝓbet: alias siqua in re deficiũt/coꝝrigat. Quip pe sine hac ĩspectione iuestigatiõeq; nunꝯ optime ciuitas ꝑmanebit: neq; etiã si male iuestigetur. CLINIA: Quõ hec utraq; fiẽt? ATHE: Hoc certe pacto. Primo spectatoꝝ huiusmodi annos plures q̃ ꝺquaginta nat⁹ sit. Deinde cũ in ceteris/tũ maxie in bello ꝓbat⁹: si mõ legũ custodũ exẽplũ in alĩs ciuitatiḃ⁹ sit relicturus. Is ultra sexagesimũ annum nõ amplius uaget. Sꝫ citra decimũ annũ/qñ uoluerit domũ reuersus eoꝝ ineat cetũ qui leges examinãt. Hic cet⁹ e iuniorib⁹ atq; seniorib⁹ cõstet/quotidieq; mane donec sol oriat/cõueniãt. Primũ de sacerdotiḃ⁹ qui tanꝯ ceteris excellẽtiores muneriḃ⁹ affecti sũt. Deinde decẽ de legũ custodiḃ⁹ seniores. Postremo disciplíne vniuerse cẽsor: qui magistratũ hũc gerit: ⁊ qui iã exegerũt. Nec ullus istoꝝz solus/sed cũ iunioꝝe aliquo quẽ delegerit a trigesimo ad quadragesimũ annũ nato. hi de legibus semp ⁊ de re. p. disserãt: ꝓferãtq; iuicẽ siḋ de his excellẽs audiuerint: de disciplinis etiã ad id ꝺducẽtiḃ⁹ collo quant: quas qui sciũt/facili⁹: qui nesciũt/difficilius legũ intẽtionẽ itellecturi sunt. Que vo ex his seniores ꝓbauerint/magno studio iuniores perdiscant. Nõ siqs iunior adduct⁹ idignus videbit/tot⁹ cet⁹ ei exꝓrobet/qui adduxit. Iuuenes aũt qui se in his recte gesserunt tota ciuitas honoret atq; obseruet. Sꝫ si peioꝝes alĩs se reddũt/maioꝝi q̃ alĩ dedecore afficiãtur. Ad hũc cetũ qui alioꝝ leges ⁊ moꝝes ĩspexit/ilico ꝓfectus/siḋ de ferẽdis legibus aut disciplina aut educatiõe apud alios reppit/exponat. siḋ etiã ipse iuenit cetui vniuerso declaret. Qui si nec peioꝝ nec melioꝝ reuertisse videbit/laudetur: qꝛ qõ potuit/libẽter effecit. Sin multo melioꝝ/⁊ viu⁹ magnis afficiat honoꝝib⁹/⁊ defunctũ cetus oĩs decoret. At si coꝝruptus redĩsse videbit/cũ sapiẽs eẽ simulet/cũ nemine iunioꝝe uel senioꝝe audeat se miscere: hic si magistratib⁹ paret/pꝛiuatus viuat. Sin autem ꝓtra magistratuũ uolũtatẽ de disciplina legibusq; ciuilibus disputare ꝺdẽnat⁹ in iudicio fuerit moꝝiat. Et si cum in iudiciũ deduci iure debuerit a nullo magistratuũ sit adductus/qñ de muneriḃ⁹ postea decernit/obꝓbꝛio hec res magistratibus sit. atq; alio ꝺdez ꝓfecturus/huiusmodi eẽ ⁊ ita pegrinari debet. Sed ⁊ aduene benigne suscipiẽdi sunt. Quatuoꝝ aũt pegrinoꝝ genera sunt/de ꝺbus faciẽda mẽtio est. Primũ eoꝝ qui semp estiuales sunt: ⁊ quasi aues per mare ut plurimũ acq̃rende pecunie gratia: estatis tpe ad alias deuolãt ciuitates. hos foro poꝝtubus/publicisq; domiḃ⁹ extra urbẽ in ipis suburbĩs magistratus locis illis p̃fecti suscipiãt: ob seruãtes ne ꝺs eoꝝ noui aliq̃d faciat. Judicia etiaz illic eis iuste reddãtur/ita ut nihilo plus q̃ necessitas cogat cũ ĩs familiaritas hẽat. Alterũ est eoꝝ qui spectaturi ueniunt/⁊ ciuitatis musas illic audituri. hi oẽs diuersoria iuxta tẽpla habeãt: que suscipiẽdis hospitiḃ⁹ cõmodissima sint. Sacerdotes vo ⁊ editui curã ipoꝝ habeãt: ut iocũde possint sufficiẽti tpe ꝑmanere: ⁊ videre/audireq; illa quoꝝ gratia uenerũt: ⁊ tãdẽ sine detrimẽto ⁊ suo ⁊ alioꝝ recedere. Nõ siqs eoꝝ iniuriã cuiq̃ intulerit/aut affectus iniuria sit/usq; ad ꝺragmas q̃nquaginta sacerdotes cognoscãt. Crimina vo maioꝛa ad curatores rerũ uenaliũ deferant. Tertium pegrinoꝝ gen⁹ publice suscipiẽdũ est: cũ aliũde ꝺs plã publica causa missus aduenerit. hunc impatores/magistri eq̃tũ/tribuni militũ soli suscipiãt. Et is apud quẽ diuertit/cũ p:incipiḃ⁹ ꝓsilĩ curã hui⁹ hẽat. Quar tũ genus rarissimũ est. Accedere tñ aliũde aliqs poterit spectatoꝛiḃ⁹ nostris recip:ocus. hic ita recipiet: primo si q̃nquaginta annos impleuerit. Deinde si ea mẽte uenerit: ut uel ꝓsideret que apud alios p̃clara hñtur uel sua ꝺoceat. hic sane diutiuz sapiẽtũq; ianuas iniussus adeat: cũ ipse huiusmodi sit. Et quasi hospes discipline p̃fecti domũ recte petat/nõ dubitãs hospitalem eã ꝓpter virtutis ꝓfectionẽ sibi futurã. Cũq; ab alĩs didicerit atq; docuerit/que discenda docẽdaq; putauit/honoꝛe sibi ꝓgruo muneribusq; affect⁹ ut ab amicis amicus abeat. His legibus pegrinos pegrinasq; suscipiamus: nostrosq; siliter emittamus/hospitalẽ ueritatẽ ioue. Nõ enim esu ⁊ hostĩs quẽadmodũ apud nilũ fit/pegrini pellẽdi sunt. nec atroci edicto a finibus nostris arcẽdi. Fideiussoꝛ q̃libet/palã fideiubeat: totũq; negociũ ꝓscriptũ coꝛã trib⁹ nec pauciorib⁹ testibus fiat: si citra mille ꝺragmas fideiussio fiat: sin ultra mille/q̃nque ad minus testes adhibeant. fideiussoꝛ aũt sit qui ꝓpus nẽdidit/eius de quo an iure possit nẽdere ꝺubitat: atq; eius videt minus ad ꝑmissa sufficere/similiterq; tam qui p̃nẽdit q̃ qui nẽdit tanꝯ obnoxius iudicio subĩciat. Siqs in domo alterius querere q̃ppiam tanꝯ suũ uelit/is primo iureiurãdo affirmet spare qꝺ querit/ibi se inuẽturũ. deinde nudus aut interula iduitus igrediat p̃cinct⁹: ꝓbeaturq; sibi domus: ⁊ supellectilia signata simul ⁊ nõ signata. Nõ siqs scrutari uolẽtẽ nõ ꝑmiserit: qui ꝓhibit⁹ est p̃cio amisse rei/statuto accuset eũ qui ĩpm depulit: ⁊ ille si dãnat⁹ fuerit duplũ restituat. Si dñs ipius dom⁹ abfuerit/nõ signata solũ mõ a pñtib⁹ ꝓbeant: signata vo ipse quoq; obsignet: ⁊ custodẽ ad q̃nque dies relinquat. Quo in tpe si patronus nõ uenerit/edilib⁹ secum acceptis obsignata resignet: ⁊ cũ ante oculos domesticoꝝ ⁊ ediliũ quesierit rursus obsignet. In reb⁹ ambiguis spatiũ tpis ad prescriptionẽ determinãdũ est. de domiḃ⁹ quidez ⁊ agris nulla hac rõne disceptatio erit. Aliarũ vo reruz siqua a quoq̃ habet/isq; in urbe/foꝛo/sacris/apte anno integro re illa usus fuerit/atq; hũc nõ occuluisse ꝓstet: nec ꝺs q̃ interea q̃is querẽs eã exegerit/nemini liceat: de inde rem illã quasi suã reposcere. Verũ si nõ in urbe/sed in agris manifeste utat: nec in annis q̃nque rei dñs cõpert⁹ sit/quinquẽnio exacto repeti nequeat. Sin vo in urbe domi utat/ad triẽniũ usq; apꝓhẽdere possit qui amisit. In agris aũt si occulte hẽt/usq; ad decẽniũ Sin extra regionẽ/semp q̃cũq; inuenerit/apꝓhẽdat. Nñ aliqs vi eũ qui litigat seu testes uenire in iudiciuz ꝓhibet: si seruus ille sit siue suus siue alteri⁹/nulli⁹ mẽti lata sit. sin vo liber/⁊ snia irrita sit: ⁊ anno viciat

fideiussor

qui depulit: ⁊ siquis latrocinij eum accusare uoluerit: fas esto. Siqs aliquē secū musica uel gymnica uel alia quauis facultate certaturum in certamē descēdere ꝓhibuerit: dsqs uelit numerū declaratorib⁹ id significet: qui ꝓcurēt ut qlibet liber certare possit. Jd si facere nō potuerint/victorie munera ꝓhibito dent/si ꝓhibitor vincet/⁊ ipius tanq̄ victoris nomē in qbuscūq; uelit tēplis inscribat. ꝓhibēti vo nec nomē inscribere nec victorie offerre insignia liceat. Ac seu vincat certādo seu vincatur/illati dāni crimine reus sit. Siqs rem furto sblatā sciēs recepit in eadē culpa sit qua ille qui furat⁹ est. Qui exulē seu quēuis huiuscemodi fugitēz suscepit/moriat. Quippe quē ciuitas amicū sibi ul' hostē decreuerit/eūdē sibi dsqs siliter existimare debet. Siqs ꝓsilio suo absq; auctoritate cōmuni pacē iniuit/aut bellū mouit/ultimo supplicio ꝓdēnet. Nō si pars aliqua ciuitatis id tētauit/huius rei auctores a militie imperatorib⁹ tracti in iudiciū/⁊ dānati morte plectant. Qui patrie in aliqua re ministrāt/nullo modo munera recipiāt. nec ulla occasione aut rōne nobis psuadeamus/in reb⁹ qdē bonis suscipiēda esse munera/in aliis minime. Nā nec cognoscere facile est: neq; cum cognoueris/cōtinere. Jccirco tutius est/legib⁹ obtēperare/dicētib⁹ nulla ꝓ patrie ministerio munera eē suscipiēda. Siqs vo min⁹ obtēperasse dānat⁹ fuerit/moriat. Tributa vo sic publica disponātur. primo quidez multoꝝ gratia rerū oium cuiuscūq; ciuis cēsus hēantur. Deinde annuos fruct⁹ tribules ad agri magistratus ꝓscriptos deferāt: ut cū duo tributa sint/res. p. possit alterutro ut videbit annis singulis uti. s. uel vniuersi cēsus uel annui fruct⁹ parte. Un̄ que ad alimenta tribuūtur: semper excipiātur. Bonaria dūs moderata a moderatis hoib⁹ offerātur. Terra qdē ⁊ uesta /sacra deoꝝ oium habitatio est. Nemo igit ex hac materia iterū simulachra dūs cōstituat. Aurū aūt atq; argētū ⁊ priuatim ⁊ in tēplis/in alīs ciuitatib⁹ inuidiose possessio est. Ebur vo cū olim ab aia destitutuz fuerit/ad deoꝝ simulachra ineptū est. Es atq; ferrū bellica sunt instrumēta. Ex ligno igit vno uel vno quouis lapide/integre deoꝝ imagines in tēplis coib⁹ statuātur. Texture quoq; op⁹ offerat nō maius q̄ qd ab vna mulie re mēse vno fieri potuit. Colores albi taz in alīs q̄ in textili artificio/dūs cōgrui sunt. Tincta vo coloribus alīs/ad bellica insignia solū adhibeant. Diuinissime vo oblationes sunt aues/atq; picture: qs singulas vno die pictor vn⁹ depinxit. Cetera quoq; oia his similia sint. ¶ Postq̄ vo urbis partes que ⁊ quot eē debent/distincte sunt: ⁊ leges de pactis cōmercijsq; maximis pro virib⁹ posite: superest ut de iudicijs ia dicam⁹. Primū igit arbitri iudices quo litigātes elegerint/locum hēant. hi cōciliatores cōmodius q̄ iudices appellari pnt. Deinde vicini ⁊ tribules fm partē duodecimā distributi: Apud quos si recōciliati a primis nō fuerint: maiori cū dāno litigēt. Ubi si debitor iterū ꝓdēnabit/qntā debiti partē psoluet. Quicūq; vo ab hoc quoq; iudicio appellat: ac tertio certare uolet / electos iudices petat. Et si ab ijs etiā ꝓdēnabit ⁊ quātū debitū ipz est ⁊ dimidiā supra debitū partē afferat. Ac si accusator a ꝑmo iudicio repulsus nō ꝙeuerit: sz in scdo iudicio iterū certare uoluerit/quintā si vicerit partē accipiat. Victus aūt tātūdē amittat. Qn̄ vo per primos ⁊ scdos iudices nōdum recōciliati/tertios petunt: debitor qdē victo⁹/tātūdē ⁊ dimidiā isup debiti partē: ut victori ꝑponat. Accusator aūt supat⁹ dimidiā. Sz de creādis declarādisq; iudicib⁹. de istorū oiuz ministratione: de tpib⁹/in qb⁹ singula facienda sūt: de ferēdis suffragijs: de mora ⁊ dilatiōe iudicij: termino: citatione: repulsa: ac de ceteris oib⁹ que iudicijs necessaria sūt: q̄uis in supiorib⁹ tetigimus: tn̄ que pulchra sūt/ut habet puerbiū/⁊ bis ⁊ ter recte dici pnt. Parua vo queq; ⁊ iuētu facilia/si legū latoꝝ antiquor ꝓtermiserit/iunior repleat. Sz de puatis qdē iudicijs satis laz dictū est. Publica vo atq; cetera qb⁹ usi magistrat⁹ que ad eos ptinēt/pagūt/in multis ciuitatib⁹ a prudētib⁹ viris recte ꝓstituta reperiunt: Un̄ custodes legum oportet que huic noue rei. p. ꝓgruāt accipe/ita ut singula piculo examiata ⁊ corrigāt diligēter ⁊ pbēt: donec sufficiēter se hēre putent: ⁊ deniq; discussioni fine imposito his tanq̄ imobilis per totā vitā utant. De silētio vo laude vituperationeq; ⁊ de iustis/bonis/honestis que in alīs ciuitatib⁹ differūt: ⁊ dictū est ⁊ in fine dicet. Ad que oia equus futur⁹ iudex respicere debet: atq; opam dare/ut has legū ꝓstitutiones an̄ oia discat/⁊ mēte firmiter teneat. Nā ad faciēdū euz virū qui didicit bonū/scripta legū pre ceteris doctrinis / si recte se hnt/maxime ꝓferūt. Alioqn̄ temē mirāda diuinaq; lex nomē mēti ꝓximū possideret. Nus enim mētez nomos vo legē significat. Naz cū multi fmones de laude vituperationeq; nōnulloꝝ partim carminibus partiz soluta oratione tū scripti circūferant/tū quotidie in coronis seu ꝓtēdendo/siue falso assentiēdo hēant/hoꝝ oiuz pspicuū examen legis latoris scripta nobis sūt. Hec quasi remediū medelāq; aduersus aliarū orationū uenena ꝙb⁹ iudex secū semp tenebit: qb⁹ seipz ciuitatēq; emēdabit. bonos ꝓfirmabit atq; extollet. prauos ex ignorātia/incōtinētia/timiditate/⁊ ut sūmatiz dicā ex iustitia vniuersa pro viribus si sanabiles sunt/reuocabit. Nā si sanari nō pnt/qui eos morte afficiūt apud oēs laude digni iudices iudicūq; principes nō iniuria sepi⁹ dici posse vident. Sz postq̄ annua iudicia exacta sunt/legib⁹ istis utant. primū magistrat⁹ qui iā iudiciū exercet: debitoris dānati pecuniā petitori oēz tradat/necessarijs tm̄ ad usum relictis. Jdq; statiz post lata suffragia fiat/nūciāte ꝓcone/⁊ iudicib⁹ audiētib⁹. Deinde si scōs a lata snīa aderit mēsis/neq; victori victo⁹ spōte iuste psoluerit/iudices qui snīam tulerūt/cūctā debitoris pecuniā victori tradāt. Nō si pnīa minus sufficiūt/nec min⁹ q̄ dragma deficit vna/nō liceat deinde debitori prius aliū quenq̄ in iudiciuz trahē q̄ debitū creditori totuz restituat. Trahi vo ab alīs possit. Siqs in iudicio dānat⁹ iudices ipos leserit/aut dcq̄ eoꝝ iniuste abstulerit/ijdē ipi iudices ad custodes legū deferāt. Al qb⁹ si crimis huius dānabit/qsi ciuitatē oēm legesq; euerterit/moriat. Qui sub his legib⁹ geniti educatiq; / liberos siliter genuerūt atq; educauerūt: ita cū alīs vsati ut moderatū fuerit eoꝝ cōmerciū illate iniurie penas dederint: accepte exegerit/sicuti iuste legib⁹ istis usq; ad senectutē viuūt/ita fm nāz e vita decedūt. Mortuis vo tā viris q̄ mulierib⁹ parētationes qdē ⁊ que ad deos siue inferos siue supos ptinēt fm rūsa iterpretū fiāt. Nullū in loco fecūdo ⁊ agro ad culturā apto

Horus Sepulchrorum.

apto sepulchrū fiat. Sz is locus corpora defuncto rum recipiat/qui ad cetera inutilis ⁊ ad id tm̄ com modius viuētes mīme ledit. Nec enīz a viuis neqz a mortuis terre matris fecūditas impedienda est. Nemo ergo aut viuēs aut mortuus viuū aliquem alimēto priuet. Ager nō altior sit eo cumulo quē vi ri quinque/dieb⁹ quinque cōstruere possint. Lapi des quoqz supstruātur nō maiores q̄ ut possint de functi laudes quatuor solū heroicis uersib⁹ editas cōprehēdere. elationes aūt nō breuiori uel longiori tpe iut⁹ fiāt q̄ uere mortuus significari cognosciqz possit. Ac ut humana se hūt triduana elatio ad se pulchrū mediocris videt. Credēdū est aūt ⁊ de alis legū latori ⁊ de aīa: cū eam dicat oino a corpore differre. nec aliud preter ipsam eē/qō in hac vita fa cit ut quilibet nostrū hoc ipsum sit qō sumus. Cor pus vo tanq̄ imaginariū quiddā boiem sequi. Cō mode etiam mortuoz simulachra corpora uocari. Ac reuera vnūquēqz nostrū/aiam ipsam immorta lem esse: eāqz ad deos alios p̄ficisci/rōnem suoruz operū redditurā/ut lex patria cōtinet. In quo cer te bonis viris cōfidēdum esse: malis aūt formidan duz/quippe cū post mortē omni auxilio careāt. Ui uēribus aūt necessarios oēs cōsulere debuisse ut q̄ iustissime atqz sāctissime viuāt. ne maxima eos sce lerū post mortē supplicia maneāt. Nec cū ita se ha beāt: rē familiarē atterere minime debemus: quasi arbitremur hāc carnis molē que sepelit nostrū illū esse: cū ille filius aut frater aut quivis alius a nobis desideraū⁹. quē sepeliri putamus hinc alio fatis su is exactis p̄fectus fuerit. p̄be igit factū erit si tanq̄ ad manū arā aīa carētez moderato utamur impē dio. Moderatū vo quantū sit a legū latore merito statuet. Lex igit ista sit: ut qui maximi cēsus est / ad funus ⁊ sepulturā nō plus q̄ minas q̄nque ipendat qui scōi tres. tertij duas. quarti vnaz. atqz ita singu loz moderata erit impēsa. Ceterū custodes legum cum alia multa tum hoc maxime curare debent/ut pueri ⁊ viri ⁊ ut summatim dicā cuiuscūqz sex⁹ uel etatis hoies ab illis iugiter obseruati bene viuant. ⁊ in ciuis cuiusqz decessu/vnus ipsoz quez mortui hois p̄iūcti elegerint/funus totum obseruet/proui deatqz ut bene moderateqz oia/nō cōtra gerant. ⁊ illud sibi honori / hoc dedecori sit. Expositiones utiqz ⁊ elationes ⁊ cetera oia fm leges de his p̄scri ptas fiāt. Ciuilis aūt legis latori cōcedant ista. La chrymis mortuos decorare aut nō/turpe legum la tori cogere est. plangere vo ⁊ extra domū uocifera ri phibēdum est. Ladauer etiā manifeste peruias urbis frequētiores efferre ⁊ palā eiulare/aut añ di em extra urbē se afflictare nō liceat: hec ita de his statuta pmaneāt. Quib⁹ qui paret: indēnis esto: qui vo vni legū custodi nō paret ab oib⁹ ut coiter vide bit/puniat. Cetera que uel ad mortuoz monumen ta: uel ad eos qui ꝓpter parricidiū sacrilegiūqz se pultura indigni sunt/ptinēt/supiorib⁹ legibus com prehēdimus. Quare legū positio ferme finē habet. Dium vo finis est/nō in eo qō facta sint uel posses sa uel bitata/sed in eo potius qō sicut recte sunt fa cta/ita ⁊ firmiter stabilita sint. In huiusmodi eniz p̄seruatione putādū est quātū oportuit factū eē. ali ter minime. CLI: Probe loqueris hospes. sz quor suz ista explanati⁹ dicito. ATHE: Multa o clinia pri scoz p̄clare dicta laudātur. nec minus parcarū noia. CLI: Que nā? ATHE: Ad lachesis prima sit/clotho altera: Atropos tertia que salutez p̄dictis affert. Hec ad ignē cōtoztis qz vim incōuertibilē ꝓtinēt/cōparata sunt. Que q̄dē in ciuitate ⁊ re. p. oportet/nō soiū sani tatē corpib⁹ stabilē/sed ais quoqz legū cultū: immo vo legū salutē afferre. Sz mihi videt negocio legū adhuc illud deficere: ut dissera t/quo pacto illis fm naturam vis incōuertibilis possit inesse. CLI: Nō paruū est qō dicis: si inuētu possibile est/quo pacto in vnaquaqz re id fiat. ATHE: Possibile est p̄fecto / ut mihi ad p̄s videt. CLI: Age igit abeamus hinc obsecro/anteq̄ no stris legib⁹ id tribuamus. Ridiculū est enim: frustra in aliqua re sumpsisse laborē/nec stabile aliqd fundauis se. ME: Recte tu admones: me quoqz tecum habebis. CLI: Probe dicis. Que igit salus ista est: ⁊ qua rōne rei. p. nostre ⁊ legib⁹ aderit? ATHE: Nōne dixim⁹ ce tum in ciuitate huiusmodi esse p̄stituēdū: Ubi decē de legū custodib⁹ semp seniores conueniāt. His accedāt oēs qui munerib⁹ p̄mijsqz honorati sunt. Preterea ⁊ illi qui multas urbes pgrauerūt ut aliqd ad patriarū legū ꝓseruationē cōferēs repirēt: sed hi ad cetū huius modi nō recipiant/nisi ex ea pegrinatione incoz: upti ⁊ integri redijsse ⁊ cetu digni eē ꝓbent: Atqz hoz singuli singulos sibi iuniores adsciscāt/nō pauciores an nos q̄ triginta natos. qui natura educationeqz digni eē adsciscēti p̄mū deinde ⁊ vniuerso cetui videantur. Sō sicis indign⁹ adhibeat/nullius momēti sentētia sit Huc cetū añ lucē peuenire diximus oportere/qñ a cete ris tā priuatis q̄ publicis negocijs uacat? An non tale aliqd in supioribus diximus? CLI: Certe. ATHE: De hoc cetu iterū illud dicā. Alio enim sicis huc quasi an corā vniuerse ciuitatis quecūqz ad hoc exigūtur/in se ptinētē iaciat/oia que uolumus/seruaturū. CLI: Quo pacto? ATHE: Oportune modo dicemus/totisqz vi rib⁹ incūbemus. CLI: Probe dixisti: ⁊ ut cogitas faci to. ATH: Oportet sane o clinia in vnaquaqz re ꝓgru um singuloz opum fuatorē excogitare. Qualē maxi me locū in aialib⁹ aia ⁊ caput hēre vident. CLI: Qua rōne rursus id ais? ATHE: Hoz nēpe virt⁹ omni aia li salutē p̄bet. CLI: Quo pacto inq̄? ATHE: Nā aie q̄dē ad alia mēs ifusa est capiti quoqz ad alia visus au ditusqz insert⁹. Atqz ita sūmatiz pulcherrimis sensib⁹ mēs p̄iūcta/⁊ in vnū redacta/salus singuloz efficitur. CLI: Ita videt. ATHE: Certe. Nā ⁊ mēs sensib⁹ p̄iū cta nauib⁹ in tēpestate ⁊ trāquilitate salutē afferre so let. An nō vides qō gubernator ⁊ naute simul cū mēte gubernatrice sensum p̄iūgētes seipsos nauēqz tutātur. CLI: Quid ni? ATH: Nō multis exēplis op⁹ est. Sz in exercitu ⁊ medicina p̄siderem⁹/ad qō signū respici entes imperatores ⁊ medici/salutē rectissime ꝓsequunt. Nōne illi ad hostiū fugā ⁊ victoriā suam? Isti ad cor poris sanitatē? CLI: Proculdubio. ATHE: Si medi cus corpis sanitatē ignoret/aut victoriā imperator/⁊ ce tera que dicebam⁹/mentē ne hēre scireqz aliqd in his videbūtur? CLI: Nequaq̄. ATHE: Quid porro in ci uitate? sicis finez ad quem vir ciuilis respicere debet/ ignorare videat/an primū iure ꝓnceps poterit appel lari? Deinde fuare id poterit/cui⁹ finē ꝓsus ignorat? CLI: Minime. ATHE: Oportet igit ⁊ nūc ut videt si noue huius urbis ꝓstructio bonū exitū habitura sit

aliquid in ea esse qđ cognoscat primū quis naz ciuilis sit finis: deinde quomodo illū assequamur. Et demuz que lex primū/deinde quis nam boium recte ad illuz psulit aut non recte. quippe que ciuitas his carebit: nō erit mirū/cum mente sensuqz capta sit/si forte casuqz singula faciat. CLI: Vera loqueris. ATHE: Nunquid dicere possumus in qua maxime ciuitatis nostre parte uel quo studio huiusmodi aliqđ ad salutem presidium sufficiēter cōstitutū sit. CLI: Quāuis non liqdo id asserere audeā hospes/cōiecio tn hāc orationez tuam ad nocturnū illum cetū quem modo diximus/cōtendere. ATHE: Recte o clinia cōiecisti. Oportetqz illuz ut ratio presens significat/omni virtute preditū esse. Virtus aūt eius prima atqz precipua est/ne per multa uariaqz uageť: sed ad vnū respiciat semp/quo oia quasi tela sibi semp dirigēda sunt. CLI: Ita prius. ATHENI: Nūc ergo intelligimus nō esse mirū si ciuitatū leges longe aberrēt. Nam in qualibet ciuitate alia legū positio ad aliud z alia ad aliud respicit. Et alijs iustorum finis est/ut aliqui siue meliores illi quidē siue peiores in re.p. dñentur. Alijs ut ditētur/siue seruiant/siue non. Alioz studiū uertit ad libertatē. Alij leges ad duo cōdunt: ut z ipi liberi sint/z alias urbes subigāt. Qui vo sapiētissimos se putant/ad huiusmodi oia simul. Unū vo precipuū ad qđ cetera dirigāt/nō habēt. CLI: Nos igit hospes recte iādiu legibus nostris ad vnū respiciēdum putauimus. Idqz virtutē appellari cōcessimus. ATHE: Ita est. CLI: Et virtutē quatuoz quedā ponebamus. ATHE: Certe. CLI: Mētem vo hoz oium ducē/ad quā z cetera oia/z tria illoruz respicere oporteret. ATHE: Pulcherrime sequeris o clinia. Et in ceteris similiter sequere. Mētem quidez gubernatoris. medici. imperatoris/ad certū quiddaz respicere dicebamus. Ciuilē vo redarguētes huc pcessimus. z nūc ueluti boiem ita ciuilē/hāt mētem percontemur. O mirifice vir quo tēdis: Quid illud vnū est: quod in arte sua medicus plane assignare pōt: Et tu qui ceteris prudētibus prestare te dicis in tua facultate non poteris: An uos o clinia z megille pro ipso respondere potestis qui hoc ipm sit ut ego sepe ad uos pro alijs feci: CLI: Nequaqz hospes. ATHE: An nō querēdum putatis/quid illud sit z in quib⁹: CLI: Dic plane. ATHE: Cum quatuor virtutis species posuerimus patet earū quālibet vnaz esse si quatuor simul cōficiūt. CLI: Quid ni: ATHE: Unū etiaz cūcta hec nominamus. Fortitudinē enim virtutē esse dicimus: prudentiā/virtutem/z reliqua duo similiter quasi reuera non multa sint/sed vnuz id solū/quod virtus est. CLINIA: Dino quidē. ATHE: Inquātū igitur duo hec inter se differūt/z duo noia acceperūt/atqz alia duo similiter/difficile dictu nō est. Inquātum vo in utriqz vnū posuimus idqz virtutē uocauimus/z in duobus reliquis similiter/nō ita facile. CLI: Quomodo istud ais: ATHE: Non est arduū qđ dico/explanare. Agite ergo interrogādi rndēdiqz munus inter nos partiamur. CLI: Quo pacto: ATHE: Interroga tu me qđ nam vnū appellātes virtutē/duo utraqz rursum dixi mus. Alterū fortitudinē. alterum vo prudētiam: Causam equidē tibi affero. qđ alterū circa timores uersat Unde bellue quoqz fortitudinis participes sūt/z ifantium animi. Natura eniz quodāmodo z sine ratione aius fortis efficitur/sed absqz rone prudēs aia z mentis cōpos nec fuit vnqz/nec est/nec erit. Aliud ergo hec est qz illa. CLI: Vera loqueris. ATH: Quomodo ergo duo hec z differētia sunt rone a me accepisti. Quomodo vo vnū z idem tu rursum me doce as. Ita ut dicturū te putes/quo pacto cuz sint qua tuor/rursus vnuz sint. z me postea tibi rursus quo modo quatuor sint/declaraturū. deinceps aūt cōsideremus/utrū qui res aliquas sufficiēter intellectus est/que z nomē habent z rationē/nomē solum modo scire debeat/rone minime: An potius si precuj alicui⁹ est turpe sibi est rerū magnitudine z pulchritudine excellentiū tam noia qz rones ignorare. CLI: Ita videť. ATHE: Legum vo ꝓditori atqz custodi: z ei qui virtute pstare ceteris opinať z munera pro his rebus accepit/est ne maius aliud qz fortitudo/tēperantia/iustitia/atqz prudētia: CLI: Quo modo aliud: ATHE: De ijs igit interpretes. doctores. legum cōditores. alioz custodes nōne ceteros qui scire cupiūt uel punitione z increpatione indigent/docere debēt/quas vires virtus/quas vitiuz habeat: atqz hec significando excellere ceteris: An vo poeta quispiā aut iuuētutis magister urbez nup ingressus eo prestātioz iudicabit/qui omni se virtute excellere pfiteť: z deinde mirū videbit/si ea ciuitas ubi custodes virtutis nomē rōnemqz nō tenent tanqz deserta custode/eadē patiat/que z alie multe hodie patiunt. CLI: Nihil certe mirū. ATHE: Ad hoc itaqz incūbamus. Quomodo igit custodes in virtute ceteris tā re qz uerbo exqsitiores reddem⁹: Vel quo pacto prudētū capiti atqz sensib⁹ similis ciuitas nostra ꝓpter huiusmodi custodiaz fiet: CLINIA: Quo nam pacto hāc o hospes similitudinez faciemus: ATHE: Patet qz ciuitas capitis quedā capacitas erit. custodes aūt iuniores sagaces solertesqz supremo in uertice collocabunt. Unde urbem totā circūspiciēt: z custodiēdo/que sentiunt/memorie cōmēdabūt: oiaqz seniorib⁹ nūciabūt/qui mētis ob rerū multarū cognitionē pſimiles: ciuitati pſulēt iuuenuz ministerio usi. Atqz ita utriqz coiter ciuitatē oēm pseruabūt. Sic ne an aliter ipsos pparādos putamus: an equales oēs hndos esse cēsem⁹: Hec exquisitioni rone educari eruditiqz nonullos uolumus eosqz ceteris anponi: CL: At id quidē o mirifice vir impossibile est. ATHE: Ad exqsitionē ergo disciplinā qz supior illa sit/ueniamus. CLI: Sic forme. ATHE: Atqui ea forte quā modo tetigim⁹ hec ipa est quā querimus. CLI: Dino. ATHE: Dicebamus aūt pcipuū in singulis opificē atqz custodem/nō solū oportere/ut multa cernere possit/sed ut ad vnū etiā tendat/illudqz cognoscat. z cum cognouerit/cuncta illo que perspicit/dirigat. CLI: Recte. ATHE: Est ne igit exqsitioz psideratio alia rerum qz ut possis ad vnā ex multis dissimilibusqz ideam aspicere. CLI: Fortasse. ATHE: Ne fortasse dicas sz reuera o beate vir nemo certioē hac viā rōnēqz vnqz habebit. CLI: Cuis rationib⁹ hospes persuasus cōcedo. quare ita psequamur. ATHE: Cōpellē di ergo diuine rei.p. custodes nobis sunt/ut exacte inspiciant/primū quid in oibus quatuor idē sit quod cum in fortitudine. tēperantia. iustitia. z prudētia insit/vno virtutis noie/iure uolumus appellari. Id o amici si vultis/modo apprime teneam⁹.

ne dimittamus

Scribens pagina 26.

ne dimittamus anteq̃ satis pateat quid nã illud sit/ ad qõ siue quasi ad vnũ siue quasi ad totuz siue ad utraqz/siue quomodocũqz se hẽat/respiciendũ sit. An putamus si hoc nos effugerit/satis nobis pate re/que ad virtutẽ pertinẽt:de qua nec si multa/nec si quatuor/nec si vnũ sit explanare possimus: Aut igitur si nostro cõsilio creditis/moduz adinuenire conabimur quo id in ciuitate nobis aderit / aut si videbit/dimittemus.CLI:Minime per hospitalẽ deum o hospes dimittẽdũ hoc est.Rectissime nãqz id dicere videris.Sed quo pacto quis hoc inueni et:ATHE:Nõdum quomodo agẽdum dicamus, sed primũ inter nos / oporteat nec ne/pueniamus: CLI:Oportet certe si possibile est.ATHE:Quid porro de honesto ac bono:utrum quod solũmodo multa sint/custodes nobis cognoscẽt:an etiam quo modo vnum cognoscẽt:CLI:Necessariũ videt/ut etiã quõ vnũ sunt/itelligãt.ATHE:Quid deinde: Intelligere ne solum debẽt:oratione aũt declarare non posse quod intelligũt:CLI:Quo id pacto:ser uilis enim habitus esset.ATHE:Num etiaz de oi bus studio dignis eadẽ ratio est/ut eos qui ueri cu stodes futuri sunt/oporteat ueritatẽ legũ optime in telligere/orationeqz sufficiẽter exponere / z opib⁹ assequi/que recte fiunt que non/fm naturaz diiudi cantes.CLI:Cur non:ATHE:Nõne vna de reb⁹ optimis est:ea de qua supra serio disputauim⁹:Ubi qõ sint dõ z qõ vires maximas habeãt demonstra uimus.Idqz pro viribus homini eẽ sciẽdum:ita ut multis ignoscamus si legũ tantũmodo sentẽtiam se quãtur.Custodiã vo nõnulli cõmittamus:quod nõ multo labore firmaqz fide quecũqz ad deos ptinẽt fuerit assecutus.Ut neminẽ vnq̃ custodẽ legum eli gamus aut ceteris virtute anteponamus/nisi diui nus sit/diuinisqz studijs operã dederit.CLI: Par est igit ut ais/siquis in re diuina tardus z inept⁹ sit ut is lõge a reb⁹ pulcherrimis arceat.ATHE:Sci mus ne igitur duo esse que faciũt ut que supra de oi is exposita sunt credãtur:CLI:Que nam:ATHE NI:Unum quidẽ illud de aia supradictũ quod anti quissima diuinissimaqz oium sit/quoz motus gene rationem sortitus substãtiam semp fluẽtez pduxit: Alterum de ordine:quo astra ceteraqz ferũtur:que intellectus ducẽs/oia exornauit. Nemo enim qui hec diligẽter cõsiderauit atqz percepit / adeo impi us vnq̃ fuit:ut cõtra non sit affectus q̃ multi suspi cent. Plericqz enim putãt eos qui hec tractãt astro nomie z alijs huiusmodi ad hec necessarijs artib⁹ dediti/a religione alienos esse.Quippe cum neces sitatẽ pro viribus/qua res fiũt/inspexerit/nõ uolũ tate diuina boni gratia oia gigni credere illos arbi trantur.CLI:Quomodo igit id se habet:ATHE NI:Contra se habet penitus nũc:z quãdo sine aia esse hec putabãtur.Quãuis etiã tũc quicũqz diligẽ tius alijs illa perscrutabãtur/mire ueritatem tange bant.quod videlicet nunq̃ si aia carerẽt tam exqsi ta rõne uterent/mẽtis expertia.audebãtqz affirma re nõnulli mẽtem celestia oia ornauisse.Sed ijdem ipi nesciẽtes aie naturã antiquiorẽ esse corporibus oia rursus ut ita dixerim/immo vo seipsos euerte runt/cum iuniorẽ putauerint. Nam z que ante ocu los sunt/hec z in celo esse crediderũt. Itaqz terra/ lapidibus / alijsqz inaiatis corporibus referta esse ce lestia credentes / his causas totius mundi dederunt. His igitur factum est/ut qui hec tractant philosophi tanq̃ impij vulgo existimarẽtur:z a poetis cõpararẽ tur canibus frustra latrãtibus:aliaqz in eos plena stul titie dicerẽtur. Nũc autẽ ut diximus/cõtra omnino se res habet.CLI:Quo pacto:ATH:Nunq̃ mortalis quispiaz poterit deum firmiter colere:qui hec duo an tea nõ accepit:Primũ qõ rerum oium que gnãtionis participes sunt/antiquissima aia est:atqz etiaz immor talis:cũqz talis sit oibus dñatur:Deinde qõ sepius di ximus uerã esse mẽtem in astris non ignoraret. z que antecedũt ad hec disciplinę ipsum nõ lateãt.Muse eti am his cõueniẽtis non ignarus ad mores cõponẽdos legesqz seruãdas ipsa utat.possitqz earũ rerum rõnez reddere/que rõnem habẽt.Qui vo ad virtutes publi cas/hec insup non possederit/is nunq̃ ferme totius ci uitatis sufficiẽs princeps erit:sed alioz minister.Con siderãdũ vo nunc o clinia z megille/utrũ predictis le gibus hũc ut apicẽ custodẽqz illaruz apponere debea mus ut salutis gratia nocturnus principũ cetus adsit: disciplina quã prediximus/preditus.Quid ergo age mus:CLI:Quid prohibet optime vir/quo min⁹ quã tulũcũqz possum⁹/apponamus:ATHE:Certe ad id contẽdere oẽs debemus.Ego quidẽ libẽter uobis opi tulabor.forte etiã ob harum rerũ peritiã alios quoqz multos adiutores inueniã.CLI:Hac via o hospes ma xime proficiscamur/qua deus ipse ducere videt:Sed modum nũc quo recte hoc fiat excogitemus.ATHE NI:Leges de istis o Clinia z Megille nõ ante scribi possunt/q̃ ciuitas vniuersa fuerit exornata.Tũc enim debita cum auctoritate constituẽde videntur.Sed eo non aliter recte q̃ doctrina multa z longo disputatio nis examine probabũtur.CLI:Quid hoc iterum sibi vult:ATHE:Primũ igitur cetus eoz hoiuz qui eta te,doctrina,moribus,cõsuetudine,ad custodia idonei sunt/constituat.Deinde que discẽda sunt/ea nec inue nire facile:z inuẽtoris discipulũ fieri arduuz.Tẽpora preterea in quib⁹ percipe oportet singula/frustra scri bentur.Nec enim possunt ipsi qui discũt/cognoscere: quãdo quid oportune discat:anteq̃ in eoz aio rei ipi us sciẽtia sit.Que igit in his palam dici nõ possunt nõ recte tentãtur.dici aũt non posse inq̃/quoniã si dican tur/nihil planius explicãt.CLI:Cum hec ita se habe ant hospes/quid nobis agẽdum censes:ATHE:Ad trito prouerbio fert/id nobis o amici nũc cõmuniter competit.ac si de vniuersa re.p.periculum subire ueli mus:faciũda oia sunt ita:ut ter sex:uel tres tales iacia mus.Equidẽ periculũ id uobiscũ subibo/dicẽdo atqz exponendo que mihi de hac disciplina z educatione quam modo tetigimus videbũtur.periculũ autẽ par uum non est/nec alijs simile.Quod tibi o Clinia cure modo esse iubeo.Tu enim in magnesiẽsium urbe uel il le cui deus ipsam cognominez faciet/summa florebis gloria/si recte ipsam cõstitues.Certe nunq̃ effugies/ quin posteriorum oium fortissimus videaris.Si ergo diuinus hic cetus nobis o amici cõstituetur/huic ciui tas erit tradẽda. Neqz his reliqui leguz latores tanq̃ minus sufficiẽtibus aduersabunt.profecto quod pau lo ante quasi somniantes uerbis tetigimus / quando capitis mentisqz cõmunionem per imaginem quãdaz attulimus/id pene vigilãtes pficiem⁹/si nobis hi viri

Ante ter sex, aut tres iacere.

exquisite docti ꝙuenerint: ⁊ in arce regionis habitaue
rint/custodes ciuitatis cōstituti/quales nunꝯ nos in
ꝓterita vita ad custodiā agendā fuisse cognouimus.
ME: Ex oībus que diximus o amice clinia patet: aut
huiusmodi ciuitatis cōstitutionē ꝓtermittēdam esse
aut hūc hospitē non dimittēdum: sed ꝓecib⁹ modisꝙ
omnibus socium ad disponendam ciuitatem accipiē
dum. CLI: Probe loqueris o megille: Ego quidez sic
ꝓrsus efficiam. sed tu quoꝙ opem feras. MEGIL
LVS: Feram equidem.

Argumentum Marsilij Ficini in Epinomidem. i.
legibus additum uel philosophum.

Thesaurum diuini Platonis magnanime
Laurēti/latere in hoc epinomide qui phs
rursus inscribit. Platonicoꝝ ambigit nul
lus. Sed ad hūc in lucē penitus exꝓomē
dū/multis opus est machinis. Marsilio
vo tuo argumēta ꝓmittēti / non licet ꝓlixioꝛa pstare.
Presertim cū ⁊ scriptoꝝ expressoꝛūꝙ tabellarij op⁹
assidue urgeāt ⁊ argumēta ꝓcacius e manibus extoꝛ
quētes/vix permittāt in singulis uoluminib⁹ sūma se
qui fastigia rerū. Precedētium legū cōsiliū est: aios ci
uiū ꝓo viribus ita cōponere: ut expeditā adepti trā
quilitatē/diuinoꝝ operū rōnes ⁊ causas pscrutētur: ⁊
in his quasi speculis auctoꝛē deū speculētur / ⁊ colāt.
In speculatione quidē sapiētia/in cultu vo religio: in
ambob⁹ tota psistit humana felicitas finisꝙ legū. Eius
modi finē supioꝛes ꝙdez ꝓmittūt leges. Epinomis vo
ꝓestat donāte deo. Itaꝙ pfectū hūc mētis habitū in
exoꝛdio uaticinat⁹ deinceps supplici quadam oꝛatio
ne petit a deo: Felicitatē alīj in hac vita haberi posse
iudicauerūt: alīj in altera: alīj vo nusꝙ: Profecto qui
cūꝙ in hac vita humanis eā virib⁹ acqri putāt totius
vite testimonio reclamāte manifeste falluntur: At vo
qui nusꝙ/ij tanꝙ uani/uanū quoꝙ eē uolūt nature to
tius instinctū. Sapiēter admodū Plato noster felici
tatē in altera vita sperat. tum pītis vite virtutib⁹/tuꝝ
dei munē cōparādā. Nō diffidit tñ pauciss̄imos quos
dā in hac quoꝙ vita felicitatē degustare posse. Quos
in phedro in phedone/in re. p. tales esse vult/ut extra
coꝛpus viuāt potius ꝙ in coꝛpoꝛe: deoꝙ ipsi poti⁹ ꝙ
sibi viuāt: quo efficiat/ut aspirāte deo uel inter ipsos
fluminis lethei fluct⁹/libare nō nihil etherei nectaris
videant. Neꝙ ab re hūc epinomidē ꝓterea inscripsit
philosophū. Siquidē ut in rei. p. sexto ⁊ septimo ⁊ in
pīti libꝛo patet/philosophi officiū est reruꝝ oīum ra
tiones inuestigare/ut diuinā ipsam qua facte sunt/iue
niat rōnem. inuētam colat/culta fruat. In hoc autē li
bꝛo dum ad felicitatē/quā in sapiētia religiosa ꝓculdu
bio collocat/perducere nos cōtēdit: ꝓpꝛium legitimi
philosophātis depingit ingeniū. ⁊ cōueniētib⁹ discipli
narū gradib⁹ erudit ⁊ formaꝛ. Atꝙ ubiꝙ nō minus /
immo multo plus virtutis ⁊ pietatis/ꝙ sciētie a philo
sopho videt exigere. ⁊ quicꝺ sciētie ab hoc exigit/ic
circo requirit/ut deū ipsum uerū tam sciētie magistrū
ꝙ auctoꝛē rerū que sciunt/ꝓe ceteris uenereꝛur. Pꝛi
mū vo vim nobis ad diuinā felicitatē naturaliter insi
tam ex eo ꝓbat: qō oēs in oībus actionibus ipsam ⁊
uaticinamur ⁊ querimus/⁊ alīs oīno nullis iplemur.
Deinde singulas oꝛdine facultates enumerās/ostēdit
hāc neꝙ naturalib⁹ neꝙ necessarijs neꝙ ludicris ⁊
iocosis/neꝙ auxiliatricib⁹ facultatib⁹ cōparari. Ter
tio demōstrat virtutib⁹ tum moꝛalibus/tum specu
latiuis acquiri sapiētiaꝙ ⁊ pietatē beatitudinis fun
damenta. Ubi vo speculatrices doctrinas enume
rat. Pꝛimo quidē arithmeticā nō laudat soluꝙ/ue
rūetiā admiraꝛ/quam ⁊ in libꝛis supioꝛibus maxi
me oīum inquit ingenium acuere. memoꝛiā confir
mare: Animum ad oēm speculationem actionēꝙ
aptiss̄imū ꝓmptiss̄imūꝙ efficere. Atꝙ hic addit
numerū ab ipso deo hoibus traditum uelut ratio
nis discursionisꝙ necessariū instrumētū. Quo sub
lato/⁊ aius amēs appareat/⁊ sciētie artesꝙ penit⁹
euanescāt. Laudat ꝓterea geometriā mēsuras spe
ctantem ⁊ stereometriā libꝛātez pondera. Et astro
nomiam celestia obseruātem. Et musicā cōcentum
celestiū imitātem. cōmēdat quoꝙ physicam / ubi
de coꝛpoꝝ generibus. cōpositionibus. aialib⁹. mo
tionisꝙ ⁊ generationis pncipio tractaꝛ: sed ita/ut
minutissima queꝙ naturalium relinquat medicis/
tanꝙ ab eo qui ad diuina se cōfert / nimium aliena
dialecticā deniꝙ. i. methaphysicā ⁊ apicē hui⁹ the
ologiā uelut reginā oībus anteponit. Videlicet sin
gulis ceu gradibus utētem ad inueniēdū deuꝝ atꝙ
adoꝛādum. Tria vo regine huius circa ceteras fa
cultates munera esse pꝛobat. Pꝛimuꝝ ut multitudi
nem harum oīum circūspiciat. Secūdum que nam
vna in cūctis cōmunio cōnexioꝙ sit cōspiciat. Ter
tium qua ratione ad vnū ipsum diuinūꝙ bonum/
⁊ multitudo hec ⁊ huius vnio cōferat: manifeste su
spiciat. Addit autē/nisi eiusmodi vnio doctrinarū
ad diuinū vnum cōducens/cōpꝛehēdatur/cunctas
oīno inanes euadere: Neꝙ quid in eis vnū sit per
cipi posse nisi cōparētur ad vnū/a quo ⁊ ipsam ac
cipiunt vnionē. Mētem vo hec oīa consecutā atꝙ
ita vnitam sibi/rursusꝙ per se vnitā deo/⁊ hic ait
ꝓo viribus beatā esse ⁊ in altera vita oīno beataꝝ.
Id aūt libꝛi totius est argumētum. Paulo post ex
oꝛdia/ubi traduximus hec uerba. s. bꝛeue autem tē
pus: quod deinde sequit/alibi legitur / ad rationis
discursum idoneū: ⁊ id quidē non solū in depꝛava
tis/sed ⁊ moderatis hoibus relinqui videt. Ubi vo
celum laudat tanꝙ ⁊ pꝛudētie ⁊ bonoꝝ oīum cau
sam eiusmodi laudes a celo coꝛpoꝛeo ad incoꝛpo
reum celum. i. ideā celi vult trāsferri. Quam ibidez
adoꝛari iubet per celū visibile qsi per simulachꝛuꝝ
significatā. Tu vo hic attēde/hoies in genere terre
strium demonū iudicari/ubi inquit demones alīj si
mul oēs ⁊ que sequūtur. Post hec ait siquis qō di
uinum est generatione cognouerit/uerū numerum
pietatēꝙ cogniturum: Diuinū in generatione duo
significat: tum spiritalē quādaꝝ motionē que in aia
est/siue vim motricē/coꝛpoꝛee motionis generatio
nisꝙ oꝛiginē: tum speciez naturalē/que in perpetua
generationis successione seruat. In motu quidem
aie uerus est numerus/musica ut Timeus ait ꝓpoꝛ
tione cōcentuꝙ consonans. In specie quoꝙ uerus
numerus: Rerum nāꝙ species certo quodā nume
ro ⁊ oꝛdine disponūtur. Per hec utiꝙ religio con
firmatur. Nam ex libero aie motu diuinam substā
tiam per se existētem uaticinamur: ⁊ ex perpetua
in speciebus perseuerantia ideaꝝ auguramur eter
nitatem. Audies sentētiā mosayco mysterio simile.
Ait eni siꝙd mali ab aeris qlitate ⁊ plātis ⁊ aialib⁹

nobis

nobis inferꝛ/non diuinã naturã culpãdam esse:sed humanã/que iniuste vitã suam distribuit. In sequẽ tibus leguꝫ finẽ manifeste cognoscꝛes his uerbis. Finis hic legũ tibi propositꝰ est/ut dei cultu ꝛ vite puritate optimũ atq; pulcherrimũ exitũ cõsequaꝛis. Vox repetit tria pietatis capita:primũ ut deũ eẽ credas. Scõm ut maximoꝝ simul ꝛ minimoꝝ curam habere cõfitearis. Tertiũ ut nullis precibꝰ aut donis inique flecti eũ existimes. Cõfirmat ꝛ iteruꝫ diuinitatis fidẽ ex ipsius aie excellẽti quadã diuinitate: Putat aũt quicqd ita coꝛpoꝛe melius est ut sit ꝛ diuinius.i.diuinis similius:q̃ coꝛpoꝛeis.i.coꝛporibus cũctis antiquius esse. Propterea qõ in quolibet rerũ genere siue oꝛdine/quod perfectius est/eẽ quoq; magis possidet:ideoq; causaꝫ impfectiꝛibꝰ exhibet existẽdi. Qõ vo alteri eẽ prebet/nimirũ est ꝛ antiquius: Addit qñ ex cõgressu aie / cum coꝛpoꝛe/cõficit aial/vnã quãdã ibi fozmaꝫ in coꝛpoꝛe resultare.i.vitã coꝛpoꝛeaꝫ in subiecto ex accessu vite incoꝛpoꝛee ꝓcedẽtem. Ponit ꝛ duo reruꝫ genera: Alterũ quidẽ coꝛpoꝛeũ/incoꝛpoꝛeũ vo alteruꝫ. Et huic quidẽ actionẽ/illi vo attribuit passionẽ: Vtꝰ item vnã esse dicit fozmã ob id potissimũ:qõ ꝛ simplex est ꝛ in ipsa semp fozma substãtie pmanet. Sꝫ qõ legit/nõ enim est aliud/ꝛ que sequũtur:alibi ita legit:nam qõ in alia trãsmutat/nõ est incoꝛpoꝛeum ꝛ oino coloꝛis expꝫ preter diuinissimũ reuera anime genus. In genere vo coꝛpoꝝ quinque collocat coꝛpoꝛa. Que ideo uocat solida/qꝛ ꝛ in ꝓfundum adaucta discernunt a planis:ꝛ in omni coꝛpoꝛe ul liquidissimo est aliqd solidi/tum per ipsam nature ꝓpꝛie ꝓsistẽtiã/tuꝫ platonice per quãdã terrene nature similitudinẽ ad celũ usq; diffusam. Celũ quidẽ ex eo ignẽ noiat:qõ ꝓpꝛiã habet lucẽ que pꝛecipua ignis est qualitas/habet ꝛ perẽnẽ motũ/qualem videmus in igne:ꝛ instar ignis nõ patit mixtionem:ꝛ qꝛ nondum naturali depellit loco/ ideo nõ cogitur ascẽsu redire:ſꝫ reuoluit. Et actu quidẽ lucet/virtute vo calet/omnino vo diuersissimi generis est a nostro. Post celestẽ ignẽ/alterã collocat ignis spẽm/ calẽtẽ iam magis q̃ lucẽtẽ sub luna etheris noie nũcupatã. Cuius quidẽ uestigiũ qõdã est noster ignis iam nõ solũ calẽs:sed adurẽs:adurẽs inq̃ ob nimiam aspitatis terrene ꝑmixtionẽ. Aui vo in tenui viget materia lucet puriꝰ:caletq; suauiꝰ. Pꝛesertim ubi a nullo coarctatus spatiat in amplũ. Huic subdit aerẽ: Aquãq; ꝛ terrã: Putat aũt quãlibet mundi speraꝫ ex his ꝺnque cõponi:ut pfectissima interoẽs sit/taꝫ in substãtia cõnexio q̃ in virtute ꝛ actione cõmunio. Uerũ in qualibet spera vnũ eẽ ꝑcipuũ ac pꝛo natura sua reliq̃:insup cõtineri. Sic ꝛ ether in terra terrenus est: ꝛ terra in ethere euadit ethera/similiter ꝛ in celo. Sed de his nõ nihil in theologia:nõ nihil in Timei cõmẽtaꝛijs diligẽtius: Pꝛo inde aialia in celo/ethere/aere/aqua/terra rõnalia collocat: Que dicit ab aia fieri:ab aia inq̃ triplici. Vult enim ultra vnã mũdi totius aiam/duodecim esse sparũ duodecim aias:deinde in qualibet spera duodeciꝫ eẽ oꝛdines aiarũ:hi oꝛdines in celo syderа sũt ꝛ stelle: In terra hoies: In ethere.aere.aqua s.sublimioꝛi sunt demones / In his singulis animatis animã rõnalẽ coꝛpoꝛi suo cõiũctam aial ꝓcrea re.i.cõpositum quiddaꝫ ex ꝓpꝛio coꝛpoꝛe vitaq; coꝛpoꝛi pꝛoꝛsus infusa: Que quidem vita iam facta coꝛpoꝛea a triplici depẽdet anima: Naꝫ ꝛ ad ꝓpꝛia ꝛ ab anima spere ꝛ a mũdi totius aĩa. Quod autẽ celestia aias hẽant argumẽto sunt apud Platoneꝫ diuinitas substãtie celestis/quãtitatis amplitudo/qualitatis virtus viuifica omniũ/motionis uelocitas atq; efficacia. Qõ insup aie celestes mẽtem habeant/ex oꝛdine tenoriſq; eiusdẽ perseuerãtia cõiicit. Subdit necessitatem aie mẽtem habẽtis esse q̃ maximã/duobus id modis intelligẽs. Primo quidẽ qꝛ naturalis necessitas/puta in hac uel illa.ignis parte ad cõburẽdum ꝛ ascẽdẽdũ: agit aliũde ducta. Aie vo intellectualis natura / quatenus participat intellectũ/eatenus sue actionis est dña. Deinde qꝛ motus aie cum sit natura liber pꝛeuaricari facile potest / vicissimq; peruagari/nisi mẽte uelut auriga regat:mẽte inq̃ perfecta. ꝛ optimũ actionis finẽ/ ꝛ electissimã viam ab initio pꝛouidẽte. Que quidem cum optima optime adest aie/qualis est in stellis / necessario pꝛescriptũ opus assequit. Nam ꝛ optime anime.i.potẽtissime non reluctãtur coꝛpoꝛa: ꝛ mens optima cõsilium non permutat. Hinc ergo ait tres parcas cõseruare perfectũ quicqd certo cõsilio celestes dũ deliberarunt. Tres ait parcas fatũ vnum ad diuinarum mẽtium nutum tria disponens:pꝛincipia.s.ac media finesq; rerũ. In supioꝛi vo libꝛo que fatis cõstituta sunt materijs ad ignẽ elaboꝛatis siue directis siue cõoꝛtis dixit esse similia. Nam ut he materie in oppositum ultra flecti non possunt:ita neq; fatalia: neq; iniuria ad ignem cõoꝛta cõmemoꝛauit. Nam ignee celoꝝ spere fati sunt instrumẽta. Pꝛeterea ubi stellas ait uel sempiternas esse uel longeuas sufficiẽter oꝛphicaꝫ ꝛ forte mercurialẽ tangit opinionẽ. Mũdum.s.post multa secula in ignẽ resolutũ iri. Nam ꝛ dissolubile esse tãdeꝫ quod cõpositum:ꝛ ignẽ uelut maximuꝫ oium atq; potentissimũ in se oia tandeꝫ mirabiliter assumpturum. Mẽtem vo diuinã operis huius artificeꝫ ex igne rursus opus simile ꝛ simili fato facilimoq; nutu reformaturam. Quã quidẽ sentẽtiam Anaxagoꝛas/Empedocles/Heraclitus/ꝛ stoicoꝝ pleriq; confirmauerunt fatentes deum quidẽ oipotẽtem posse opus suũ semper in oꝛdine simul tradito cõseruare. At opus ipsum / qꝛ ꝛ finite nature est/ꝛ intra se repugnãs nõ posse seruari:deuꝫ vo quod foꝛmationi deest/reforꝛmatione repẽdere. Sed hec illi viderint. Tu vo notabis hic Platoneꝫ eos redarguere/qui celestia iccirco negãt viuere: qꝛ semper eodẽ modo ferãtur. Quod quidẽ nõ absentis vite:sed pꝛesentis sufficiẽtie atq; sapiẽtie esse omnibus debuit argumẽtum. Memẽto pꝛeterea animã a coꝛpoꝛe adeo diuersaꝫ existimari/ut nihil sit utriſq; cõmune.i.nulla cõmunis materia. Itẽ qꝛ aia ex materia non depẽdet. Rursus/qꝛ natura coꝛpoꝛea neq; uera substãtia neq; uera essentia iudicat. Appellat aios stellarũ deos:eoꝝ vo coꝛpoꝛa deoꝝ simulachꝛa. Pꝛo inde in dijs celestibus Jouẽ noiat pꝛouidẽtie munus. Junoneꝫ vo/vim aialem pꝛouidẽtie subditã: ait ꝛ stellas singula acute sentire per sensum videlicet a nostro longe diuersum. Describit quoq; naturã demonũ pꝛudentia/sensu/memoꝛia/motu potẽtem: inter deos hominesq; mediã:itercessionis interpꝛetationisq; gratia honoꝛãdã. Cogitatiões nostras cognoscẽtẽ ex nostris videlicet figuris ꝛ motibꝰ ꝛ affectibꝰ. diligẽtẽ bonos/

malis infensã.oẽs hic demones videt bonos existima re/quos videz deceat coli: Alibi vo nõnullos signifi cat eẽ malos.Et ethereos quidẽ aereosqz inuisibiles. Aqueos vo / quos nominat semideos videri ait non nunq̃ z vix visu scilicet ittimo potiꝰ q̃ exterꝛo.Addit admoneri aios a demonibus per somnia/uoces/uati cinia/ostẽta/maxime vo quo tpe aius migrat e corpo re.Multa his admonẽtibus religioni addita/eẽ inqt: ait pterea non licere que in religione legibus firmata sũt mortali nature mutare.Mortali inqt.diuine eniz licet.Edisce diuinũ dictũ:rõ omniũ diuinissima visibi lẽ cõstituit mũdũ quẽ vir felix admirãs charitate accẽ dit diuinitatis inuenĩẽde:vnde felix z hic z in altera vita euadit fitqz per sapiẽtiã uere vnã uere vnꝰ ad cõ grua virtuti loca trãslatus reliquũ esse omne tẽpus di uina ꝓtẽplaturus.Mox ubi traductũ est.Res eniz di uinas/z que sequũtur/alibi legit:nõ enim pꝛudẽtis est diuinoꝛ alia quidẽ honorare/alia vo negligere.Narrat inter hec astronomica quedaz notissima.Laudat ad igenũ virtutẽ tẽpeatã aeris qualitatẽ.Deinde ubi ait motiones adbonũ tẽdẽtem a bona aĩa ꝓficisci/de sinẽtẽ vo in malũ:ꝛio se modo habere:ne cogites alte rã quidẽ mũdi animã bonã eẽ/alterã vo malã.Sz ab ipsa mũdi aĩa ꝓficisci bona/ quatenus mẽtis est parti ceps.Alioquin ꝓtẽtura inde mala.i.ordine numeroꝝ oino carẽtia.Mala enim in supioꝛib⁹ noiauit:que cõ cordi numero z pulchꝛitudine carẽt.Bona vo que cõ sentiẽtibus numeris coaptãtur.Subdit mala.i.pꝛiua tionẽ ordinis victa fuisse a bonis.i.ab initio reruz ab ipsis diuine mẽtis ideis.Itẽ vinci opoꝛtere.s.mundo pseueratẽ.Hec vo fuisse dicta fm iudiciũ impios puni ens: qz videlicet diuinũ iudiciũ malos puniẽs iniusti tie malũ vincit iustitie bono.Notabis virtutem maxi mã eẽ religionẽ/negligẽtiãqz religionis causaz ifelicis ignorãtie hõibus extitisse.Itẽ optimũ ingeniũ eẽ/ qõ ex tẽperãtia/z fortitudine mixtuz sit/docile/memoꝛ/ ad diuina ꝓpẽsum:Cũqz eiusmodi ingenia recte edu cata sunt/religionis cultũ ab ỹs in alios vissimũ ꝓfici sci/ciuitatiqz omniũ utilissimũ/z sapiẽtiã nisi adiuuã te deo disci nõ posse:ab eo aũt qui modũ in docendo nõ seruat:satius foꝛe nõ discẽ.Itẽ deoꝝ plena esse oĩa adeo ut supi neqz obliuiscant nostrarũ rerũ neqz nos deserãt.Que vo de numeris attingit raptim/ubi opoꝛ tunius fuerit latius explicabimus.Nũc ita pstringe: Numeri in se quidẽ incoꝛporei sunt qñ nihil aliud sũt q̃ repetita vnitas/hec aũt indiuidua est:At cũ pꝛimũ sitũ soꝛtiri putãtur/fingi pñt in pũcta cõuerti.Itez ex tractu quodã a pũcto in pũctũ nasci lineã/ ex cuiꝰ du ctu supficiẽ:ex cuiꝰ descẽsu ꝓfundũ.Numeri lineares quidã sunt/supficiales alĩ:alĩ vo cubi atqz solidi: ꝓmi sicut binarius vnitati q̃ꝓximus.Scõi sicut quater narius/per binariũ ab vnitate ꝓcedẽs.Tertĩ ut octo narius ex binario in se reuerso ꝓfectus.Perfecta itẽ ꝓportio dupla putat.Primo quidẽ qz pꝛima est inter vnũ.s.atqz duo ꝓgenita.Scõo qz duz videt discessisse ab vno geminãdo restituit vnũ.Tertio qm̃ oẽs ꝓpoꝛ tiones intra se cõtinet.Naz z sexqualtera z sexquiter tia/similesqz uelut partes sunt infra duplã.Hãc natu ra obseruat in celo / seruat z huius gratia sexqualtera etiã sexqtertiã.ex quibꝰ dupla cõponit.Pythagoꝛici enim ubi sperarũ iterualla dimetiũtur terrã ad firma mẽtũ cõparãt.itẽ ad lunã z solẽ:solez quoqz ad firma mẽtũ.In qbus sane cõparationibꝰ interuallũ a ter ra ad solẽ cõparatũ ad iteruallũ ab eodẽ ad firma mẽtũ:efficit quidẽ inter terrã ac solẽ sexqalterã.In ter hũc vo z firmamẽtũ sexquitertiã.z in illa qdez ꝓportione diapente ꝓsonãtia nascit:ex hac aũt dia tesseron.Ex quibus certe ambabꝰ cõficit ꝓportio dupla cõsonãtiaqz diapason.uolũt z a terra ad lu nã fieri diatesseron/sicut ad solẽ fit diapẽte z a sole ad firmamẽtũ iterũ diatesseron.Quẽadmoduz vo natura ꝓportiones eiusmodi obseruat in spis:ita in actionibꝰ passionibusqz elemẽtoꝝ:ut eniz actio pfe cta pꝛeueniat/oporꝛet agẽs duplo potẽtius eẽ sub iecto.Sz quare:Quia cũ intẽdat in agẽdo gemina re seipsum/nimiruz ꝓportione indiget geminante. Alioqn si minoꝛe spatio superit/reluctãs subiectũ pfectã impediet actionẽ.Sicut vo dupla ꝓducit ad substãtialẽ spẽz generãdã/ita sexquialtera ad fami liarẽ speciei affectionẽ atqz figuram/z sexquitertia ad accidẽtia quedã coiꝛa.Preterea pꝛoportionis eiusdẽ modus in nostris seruaꝛ humoꝛibꝰ.Dupluz enim esse uolũt sanguinẽ ad pituitã.Duplã z hanc ad bilẽ.hãc similiter ad atrã bilẽ.Aõ si duplas hũt cõsequẽter sexquialteras z sexquitertias/que in du pla sunt cõtinẽt.Similes quoqz in auditu consistũt. In quo quatuoꝛ aeris insunt gradus. Tres ignis. Duo aque.Terre vnus.Scis aũt iter quatuoꝛ atqz tres ꝓportionẽ fieri sexquitertiã.Cõtinet enim qua ternarius ternariũ:ac insup vnitatẽ/partẽ ternarĩ tertiã.Scis quoqz ternariũ inter atqz binariũ sexq̃ alterã collocari/qñ ternarius binariũ cõtinet insu perqz vnitatẽ alterã.i.dimidiaz binarĩ portionem. Quãobꝛem in ipsa auditus affectione ꝓportiones oẽs manifestius q̃ alĩs insunt.Itaqz z cõsonantie. Diapason quidẽ.i.octaue uocis in dupla.Diapẽte vo.i.quinte in sexquialtera.Diatesseron aũt.i.quar te uocis in sexqtertia.Mitto qõ in quatuoꝛ elemẽ tis ꝓportiones pñt similes cogitari. Sz de his ali as.Cõsentiũt his z medici/In ỹs que ad tactuz z quodãmodo ad gustũ pertinẽt/gradus quatuoꝛ nu merãtes.Primũ qdẽ qui vix sensu pcipiat.Scõm vo qui manifeste pcipiat/sed nõ offendat.Tertium iam offendẽtẽ z deinde ledẽtẽ.Quartũ bꝛeui interi mentẽ.In his quidẽ gradibꝰ/dupla z sexquialtera z sexquitertia repit:sz hec medici viderint.Addu cit hic Plato vnũ/duo/quatuoꝛ/sex/octo / duode cim.A quatuoꝛ ad duo/dupla est. ab octo ad qua tuoꝛ quoqz dupla.hi quidẽ excessus duo/ꝓportiõe sunt pares/uterqz enim fit per duplã/non tñ pares numero.octonarius enim quatuoꝛ supat quaterna rio.Hic vo binario excedit binariũ:cõpara rursus senariũ/hinc quidẽ ad quaternariũ:idẽ vo ad octo narium.Hinc certe fit sexquialtera.Inde vo fit sex quitertia.Hi ergo excessus pꝛoportione sunt impa res/numero vo pares:Utrobiqz enim per binariũ fit excessus.Rursus cõpara sex ad duodecim ꝓpoꝛ tione dupla:z inter hec ad utrũqz pferas octonari um.Certe a duodenario ad hũc sexquialtera nasci tur.Ab hoc ad sex oꝛit/sexquitertia/ex quibus du pla inter sex duodecimqz cõponit.In qua duo illi excessus tam ꝓportione q̃ numero impares euidẽ ter apparẽt.Hec oĩa in cõmẽtarĩs Timei cõmodi us pertractantur.

Liber

CLiber platonis / qui philosophus inscribit: uel Epinomis: idest legibus additus. CLINIA: ATHENIENSIS: HOSPES: MEGILLVS.

365 IAm ut cōmuniter statueramus/huc tandē oēs tres o hospes recte peruenimus/ego ⁊ tu ⁊ hic Megillus de prudētia quesituri/qua rōne illud attingere ualeamus:quo intellecto humanus habitus optime se quātū natura fert:ad prudētiā hēt:Cetera enīz que ad ferendas leges ptinebāt tā tractauimus:Nō vo ⁊ inuentu ⁊ victu maximū est/quo nā videlicet si cognituz sit sapiēs homo fiat/ neqz inuenim⁹ neqz diximus: Uerū nullo pacto ptermittēdū censeo.ne fere imperfectū illud relinquamus: cuius apiendi gratia huc usqz pfecti sumus. ATHE:Scite loqueris o amice clinia.Sermonē vo quēdā nūc mirū/⁊ rursus quo dāmodo nō mirū/auditurū te puto. Multi enim fluctibus huius vite iactari illud pdicāt:humanuz genus felix atqz beatū eē nō posse.Attēde igit ⁊ cōsidera utrum ⁊ ipse recte hac de re dicere videar. Impossibile arbitroz hoies in hac vita preter admodū paucos felicitatē ⁊ beatitudinē assequi:Bona tn̄ spes est / ut post mortē quis ea oia cōsequat: quoz̄ desiderio accēsus / optime pro viribus egit vitā atqz exegit: Nec inauditū aliquid nouūqz adduco / sed qō barbari oēs ⁊ greci modo quodam cognoscimus: Nemo enīz ignorat quanta sit in prima generatione aīaliū difficultas: in cōceptione ⁊ utero primū:deinde in natiuitate ⁊ partu: Postea in nutritione atqz educatione: Naz per mille labores fieri hec nō ignoram⁹: Breue aūt tēpus est nō solū respectu diuturnitatis malorū / uerūetiā quo cūqz modo qs cogitet:qō quasi circa humane vite mediū respirare parūper nos facit. Sz cito tristis senectus supueniēs efficit nequis optet rursus in vitā redire/cū pteritas molestias cogitet:nisi puerili opinione ferat: Que oia ita se hēre/illud mihi argumēto est qō modo rimat:Querim⁹ enīz quo nā pacto fieri sapientes possimus quasi aliqua huiusmodi vis singulis insit. Que quidē tunc nos fugit/ qn̄ ad aliquā earū facultatē/que artis uel prudētie uel scientie noīe cōmuniter appellant/quis preterit tanqz nulla istarū in huiuscemodi humanis rebus digna sit sapiētie uocabulo nūcupari. Aius tn̄ ualde cōfidat uaticineturqz aliquā huiusmodi viz sibi fm naturā inesse.que vo sit ⁊ qn̄ ⁊ quomodo adsit facile inuenire nō possit. Nōne dubitatio ⁊ inquisitio hec nostra de sapiētia/huc spectat maxime:plena nimirū spe in singulis:quicūqz ⁊ seipos ⁊ alios prudēter concorditerqz pnt in oī genere sermonis disputationisqz examinare. Ita ne:an aliter hec se hēre dicemus:CLI: Nos quidē hospes ista pcedimus:sperātes videlicet vna tecū deinceps ad uerissimā de his sentētiā puēturos. ATHE: Alias igit artes que cū sciētie appellētur/hoiem sapiētē nō faciūt/primū pcurramus:ut illis remotis / eas quib⁹ egemus admoueam⁹ cōparemusqz ⁊ facta cōparatione discamus. Atqz eas in primis videamus: quibus humanū genus maxime indiget. Uere enīz he prime sunt/⁊ maxime oium necessarie. Quarū artifices qs ab initio sapiētes visi sint/nunc tn̄ ⁊ sapiētes nō habent:⁊ propter eas artes vituperant. Dicendū igit que nā he sint:⁊ qō quicūqz optimi viri cupiūt videri/artiū huiusmodi studia fugiant. Prima vo sit/que ab humanarū carniū esu/ qui feraruz ritu quondā inter hoies inoleuerat ut fabule ferunt/ abstinere iussit:⁊ ad victū modestiorē:nos reuocauit. In quo sane prisci hoies qs mānsuete ⁊ humaniter nobis psulerint:ualeāt tn̄:nec sapiētie nomē usurpēt. Deinde cibi cerealis artificiū utile quidē ⁊ pulchrū: sed sapiētē absolute virū nunqz efficiet. Difficultatē enim ⁊ molestiā potius qz sapiētiā afferet. Neqz etiaz agricultura id faciet. Nō enim arte/sed natura ⁊ dei quodā fauore terre culturā aggressi videmur. Sz nec domoz cōstructio ⁊ reliqua oīs edificatio:supellectiliū ue effectio.nec erariа uł lignaria fabrica aut figulina aut textura.nec instrumētoz̄ oium artificia. que plebi accōmodata nihil ad vtutē afferūt. Uenatrix etiaz ars oīs qs uaria ⁊ ingeniosa sit/ magnificētiā tn̄ sapiētiāqz nō tribuit. Sed nec diuinatio aut interpretatio ulla. Nā ⁊ si que dicunt cognoscit utrum tn̄ uera sint nec ne/nō intelligit. Postqz vo nullā earū artiuz quib⁹ necessaria parant / sapiētē hoiem facere nobis pstitit/reliqua est imitatrix quedā facultas minime seria. Sepe enim instrumētis imitatio fit. Plerunqz de formib⁹ corpoz̄ gestib⁹ ⁊ figuris. In eloqo etiā ⁊ musis imitatio est:⁊ in fingendo pingēdoqz.ubi multa ⁊ uaria in corpibus tā duris qz mollibus exprimūtur. horū nihil hoiem imitationi deditū/sapientē reddit: imitatione vo sublata:artes ille restāt que in ferendo auxilio uersari vident.he qdē multe ⁊ uarie sunt:sed oibus bellatrix quā impatoriā uocāt / excellit.hec sū mope propter usum pbat.sed felicitate maxime indiget. ⁊ fortitudine magis naturali qz sapiētia pficitur. Medicina quoqz nobis opitulat ptra imoderati frigoris ⁊ caloris impetuz ceteroz̄qz huiusmodi qbus natura aīaliū ledit:sed horū nihil ad sapiētiā uerā cōducit.incertis enīz pjecturis opinionibusqz pcedunt. Nautas quinetiā gubernatoz̄sqz ferre auxiliū nō negabim⁹. Nec tn̄ eoz̄ quenqz sapiētē uocari ab aliquo pmittemus. Nullus enīz coz̄ irā uentoz̄ amicitiāue cognoscit.qō ⁊ optimū est ⁊ maxime in gubernandi arte requirit. Neqz etiā sapiētes dici eos uolum⁹:qui litigātib⁹ dicēdi viri⁹ adsunt. Quippe cū memoria ⁊ usu opinionis moriб⁹ se accōmodent:⁊ a uere iustitie intelligētia pcul aberrēt. Reliqua est mira quedaz vis:que sibi opinionē sapiētie similiter uendicat.quā naturā magis qz sapiētiā multi dicerēt. Hec in eo cōsistit/qn̄ facile quispiā discit que uelit: ⁊ multa diu ac firmiter meminit ⁊ qō vnicuiqz idoneū est cū oportet:cito ⁊ cōmode reddit. Hec enīz oīa alīj naturā.alīj sapientiā.alīj nature solertiā nūcupabūt. Sed nullus mētis cōpos uere sapientē propter hec eē quenqz pcedet. Uerūtamē necesse est/sciētiā aliquā inueniri:quā quisqs habuerit/nō solū videat/sed reuera sit sapiēs Attētione opus est. Nā arduā oīno rē aggressi sum⁹: qui aliā pter dictas artes scrutemur: que iure sapientie uera dicat.quaz qui adeptus est/nec abiectus nec 367 stultus erit sed sapiēs bonusqz ppter ipsam ciuis.modestusqz ciuitatis princeps ⁊ subdit⁹. Hāc igit primā inspiciamus:que ex oībus humanis artib⁹ ita se hēt/ ut si hec vna se moueat/amētissima ⁊ insipientissima hoīs natura reddat. Nō est aūt hoc inuētu difficile.

Nã si vni vnã cõferes / illa que numerũ mortaliũ ge
neri dedit / id pfecto efficiet. Deũ aũt aliquẽ magis q̃
fortunã ad salutẽ nostrã hoc munus nobis arbitror
cõtulisse. Quẽ uere deũ putẽ / uobis dicã. etiã si absur
dus videbor ꝛ rursus modo alio nõ absurdus. Naz
ipsuz bonoꝝ oium auctorẽ / cur nõ etiã maximi boni
pudẽtie dico / causaz arbitrabimur? Que vo deũ lau
dib⁹ o Megille ꝛ Clinia effero? Celũ ferme qõ par
est / sicut demones alĩ simul oẽs ceteriq; dei faciunt
nos quoq; honorib⁹ colere / ac pcipue adorare. Atq;
ceterorũ oium bonorũ causam nobis celuz fuisse oẽs
cõfiterent. Dedisse pterea numerũ / atq; etiã siqs ob
seruare uelit daturũ / nos affirmam⁹. Qõ quidẽ is as
sequet / qui in rectã eius speculationẽ ascenderit: siue
mũdũ: siue olympũ: siue celũ id libeat appellare: Bũ
modo uarietates ipsius cõsideret: ꝛ quomodo anfra
ctu circuituq; astrorũ diuersa efficiat tẽpora. alimen
taq; aialib⁹ largiat / ac sapiẽtiã vna cuz numero cete
risq; bonis / hoib⁹ tribuat. Jd vo maximũ est: siqs nu
merorũ munus ab eo suscipiẽs / oẽz pcurrat circuitũ.
Sed memoria repetam⁹ dictũ ꝛ rectissime qdẽ in su
periorib⁹ a nobis fuisse / siqs ab hoium natura nume
rũ auferat nunq; pudẽtes nos fore. Nunq; enim fer
me aialis hui⁹ aia virtutẽ oẽm pcipiet a quo rõnẽ ab
stuleris: Nec aial qõ duo ꝛ tria ꝛ par ꝛ impar ac nu
merũ ꝓsus ignorat rõnẽ de reb⁹ reddere vnq; pote
rit / quas sensu solũ atq; memoria pcipit. Reliquã vo
virtutẽ / fortitudinẽ dico ꝛ tempantiã hẽre nihil phi
bet. Qui aũt uere rõnis est exps / is quomodo sapiẽs
vnq; euadet? Cui vo deerit sapientia / vniuerse virtu
tis pars maxima / is cũ bonus absolute esse nõ possit
nunq; beatitudinẽ assequetur. Jta necesse est oĩnonu
merũ ꝓsupponere. Jdq; necessariũ esse / plurib⁹ etiã
rõnibus mõstrari licet. Sed recte nũc rõne hac osten
ditur. Qõ cetere artes quas oẽs paulo añ / enumera
uim⁹ / sublato numero penit⁹ euanescẽt. Forte vo qui
de artib⁹ cogitabit / pauca esse arbitrabit in qbus hu
manũ genus numero indiget. Quãuis ꝛ hoc magnũ
sit. Uerũ siquis qõ diuinũ in generatione ꝛ qõ morta
le est / inspexerit qua in re pietas erga deos ꝛ uerus
numerus cognoscet / is pfecto inueniet / nullũ uatẽ / quã
te virtutis nobis causa numerus sit si mõ vniuersus
affuerit cõprehẽdere posse. Nã ꝛ tota musica motus
ꝛ uocũ numero indiget. Et qõ maximũ est / bonorũz
quidẽ oium / mali vo nullius causaz esse numerũ hinc
facile cognoscere possumus / qõ irrõnalis ꝛ inordina
ta. deformis. inepta. incõcinnaq; agitatio / oia deniq;
in quibus mali qdpiã inest / oĩ numero carent. Qõ sa
ne qui beatus tãdẽ futurus est / ignorare nõ debet. Et
qui iustũ. bonũ. honestuz ceteraq; huiusmodi ignora
uerit / nec uerã opinionẽ de his accepit / ad seipsum ꝛ
alios persuadẽdos numeri rõnisq; vi uti nõ poterit.
Sed ꝓsideremus iã quo modo numero uti didicim⁹?
Age vnde vnũ ꝛ duo pcepim⁹? Ut illud aiaduertere
mus: ad qõ cognoscẽdum ab vniuerso naturã vimq;
accepim⁹. Profecto cũ multis aialiũ natura negaue
rit / ne a patre queant usum numeri discere / nobis id
primũ indidit deus / ut possimus in eo qõ ostẽdit nu
merũ intelligere. Deinde oñdit aptius idẽq; assidue
facit. Jn qua explicatione rerũ nihil aliud / si vnũ vni
368 cõferaẽ / pulchrius aspicere possis q̃ diei lucẽ: Unde
ꝛ noctẽ oculorũ officio vicissim cõsideres ubi maxi
ma apparet diuersitas. Nã si reuoluere ista nõ de
sinas multas noctes: ꝛ multos dies videbis: quib⁹
celũ nunq; cessat docere boies / vnum atq; duo: ut
etiã qui tardissim⁹ est / hinc uti numero discat. Sic
enim ꝛ tria ꝛ quatuor ꝛ multa qlibet cernẽdo hec
intelliget. Sed de his vnã deus lunã formauit: que
modo minor / modo maior apparens / ita quotidie
uaria ad qndecim usq; dies ac noctes cernit. Hic
aũt circuitus est: siquis totũ circulũ in vnũ cõferre
uoluerit. Quare ut ita dicã tardissima etiã aialia /
qbus naturã aliquã deus dedit ut possint discere /
numerũ pciperẽt. Jn his igit ad hec usq; qõcunq;
aial discẽdi potestatẽ hẽt / vnũquodq; per seipsum
ꝓsiderãdo ad numerãdũ idoneũ maxime factũ est
sed numerũ oẽm ad numerũ cõferre / maius opus
est. Atq; iccirco lunã ut dixim⁹ modo crescẽtẽ / mo
do decrescẽtẽ fecit. Hinc mẽses ad annũ ꝓstituit: nu
merũq; oẽm felici quadã fortuna cõferri ad nume
rũ docuit. Hic terra fecũdior facta ꝓcipit: fructusq;
ad alimẽtũ aialiũ oium parit cum ꝛ suauiter uenti
flant: ꝛ imbres in terre gremiũ salubriter defluunt.
Ac siqd mali in his accidit nõ diuina culpanda na
tura est: sed humana que iniuste vitã suã distribuit.
Nobis aũt de legibus modo scribẽtib⁹ cetera que
hoibus optima sint / facilia cognitu esse videnť. Et
quẽlibet posse sufficiẽter que de ĩs dicunť / intellige
re: ac pterea facere postq̃ qd cõfert ꝛ quid nõ con
fert pspexerit. Cetera inq̃ nobis visa sũt / ꝛ modo
videnť nõ nimiũ ardua. Quo autẽ pacto boies bo
ni efficiant / penit⁹ difficilimũ: Reliqua rursus bo
na / possibile est / ut dicitur ꝛ nõ arduum possidere
Opes quatenus oportet / ꝛ quatenus nõ: ꝛ corpus
quale decet / ꝛ q̃le nõ decet. Aium quoq; bonũ ha
bere oportere quisq; fateť quo modo etiã bon⁹ fu
turus sit interrogat⁹ quisq; ita respõderet: si iustus
moderat⁹. fortisq; sit: ceteraq; huiusmodi. Sapiẽ
tẽ quoq; aiuz eẽ debere / qs neget? Que vo sapiẽtia
cõparada sit / ut nup disseruimus / nullos de multis
inter se cõuenire cognouim⁹. Nũc ergo preter oẽs
quas supra narrauimus sapiẽtias nõ vilẽ quãdam
ad hoc ipm iuenimus / ut qui iã dicta didicerit. sapi
ens videat. Utrũ vo sapiens bonusq; sit / qui hec di
dicit rõne querẽdũ. CLI: Scite nimiũ locut⁹ es ho
spes / cũ affirmares magna te de magnis dicturuz.
ATHE: Certe non parua sunt hec o Clinia / ꝛ qõ
maius est / penit⁹ uera. CLI: Jta sane o hospes: La
bori ne cedas: qn ut cepisti pgrediare. ATHE: Ba
bo operã. sed uos etiã labori audiendi ne cedatis.
CLI: Sic utiq; faciem⁹: ut ego pro utriusq; rũdeaz.
ATHE: Probe. Quare altius repetẽdũ. ꝛ primo
quidẽ siquo modo possumus vno noie cõprehẽdẽ
dũ videť: que nã ea facultas sit / quã sapiẽtiã esse ar
bitramur. Sin minus id fieri põt / saltẽ alterũ decla
rãdũ que nã ꝛ quot sunt. artes quib⁹ habitis / sapiẽ
tẽ more nostro hoiem appellamus. CLI: Dic iam.
ATHE: Di crimine legũ latoꝛ carebit / si meli⁹ de
ois q̃ prisci sentiat: ꝛ optima usus disciplina: deos
hymnis colat. beatitudineq; extollat: atq; ita felici
ter viuat. CLI: Recte tu hospes qñ qdẽ finis hic le
gũ tibi ꝓposit⁹ est / ut dei cultu ꝛ vite puritati opti
mũ atq; pulcherrimũ exitũ consequaris. ATHE
NI: Quo modo ergo dicemus Clinia? An deos

hymnis magnoꝑe honorabim⁹ ⁊ supplicabimusq; ut sequẽtẽ de illis disputationẽ optime ⁊ pulcherrime trãsigamus⁊ Ita ne⁊ An aliter agẽdum censes⁊ CLI: Ita ꝓrsus: sed o vir felix/ dijs fide habita precibusq; ꝑmissis/ bene de dijs atq; deab⁹ loquaris. ATHE: Sic erit/ si deus ipse nos duxerit. Et dum modo mecũ ores dubitãdũ nõ est. CLI: Prosequaris ergo. ATHE: Principio deorũ aialiũq; ꝓgenie: qm̃ male maiores nostri de ijs tradiderunt nũc melius tractãdũ ita suscipe opeprecium est/ ut supio rẽ aduersus impios disputationẽ a nobis habitaz resumam⁹. Qua asserit esse deos rerũq; oium maximarũ simul ⁊ minimarũ curaz hẽre. nec ꝑcib⁹ ullis muneribusq; ꝑter iustũ placari. Recordamini ne hec dicta eẽ o Clinia⁊ Profecto ita tunc accepistis/ ut meminisse debeatis. Presertim qz maxime uera eẽ ꝓstitit. Oium vo maximũ illud habitũ est⁊ Antiquiorẽ oi corpe oẽm aiam eẽ. Nũ recordamini⁊ Uel maxime id quidẽ. Nã qđ melius id ⁊ antiq; us atq; qđ diuinius est: id inferiore ac viliore prius est. Et similiter dux ducto ⁊ princeps subiecto natura prius. Jd igit admittamus/ aiaz corpe antiqo rẽ esse. Qđ si ita se hẽt/ primũ primi in generatione uerisimilius ꝓfecto ꝑncipatũ exordiũq; eẽ credet. Quare ponamus principatũ principiũq; principꝝ decẽtius se hẽre ⁊ sic rectissime in sapiẽtiã de deorꝝ generatione nos igredi. CLI: Maneãt ista pro humanis viribꝰ affirmata. ATHE: Age igit nõ ne uerissime aial ꝑm naturã tũc affirmamus/ cũ vna aie corpisq; cõstitutio. Unã suo cõcursu formã parit⁊ CLI: Recte. ATHE: Aial ergo huiusmodi aliquid merito nuncupat. CLI: Certe. ATHE: Solida vo corpa quinque ꝓuenienter dicere possumus / ex quibus pulcherrima optimaq; fingunt. Alterũ aũt genus vniuersuz vnã possidet formã. Nõ enim est aliud quicq̃ qđ incorpeũ esse queat ⁊ oino colorꝫ expers extra diuinissimũ illud genus in quo est aia. Cuius generi soli fingere fabricareq; ꝓuenit. corpi vo fingi. gigni. atq; oculis cerni: sz aie generi ut iterũ repetamus cõuenit. ut inuisibile sit. cognitionis cõpos intelligibile/ memorie rõnisq; in ipsis imparibus paribusue trãsmutationibꝰ particeps. Sed cũ ꝺnque sint corpa. ignis. aqua. tertiũ aer. quartũ terra. ꝺntũ ether/ horũ principatibꝰ multa uariaq; singula aialia ꝓducunt. Qđ in vno sic discere possumus. Ponam⁹ eniz primo terrenũ aialiũ genus esse hoies aialia multipeda/ pedibusq; carẽtia. progressiua simul ⁊ stabilia/ radicibusq; cõnexa. Unũ aũt id ubiq; existimãdũ: ut quãuis oia ex oibꝰ corpoꝝ generibꝰ sint: plurimũ tñ in hoc terre solideq; nature insit. Alterũ aialiũ genus ponẽdũ/ qđ etiaz gignit cerniq; põt/ ⁊ ignis plurimũ possidet. Terre quoq; ⁊ aeris ceterorũq; oium paruas particulas hẽt. uariaq; iccirco hinc oino aialia ⁊ visibilia gigni dicẽdũ. Nec celestia putamus aialia esse/ diuinũ astrorũ genus/ corpe pulcherrimo/ aiaq; beatissima ⁊ optima cõstitutũ. his utiq; aialibꝰ e duabus sortibꝰ alterã tribuendã putam⁹. Nã aut absq; pntie imortalia ꝓsus atq; diuina necessario singula sunt: aut vitã lõgeuã agũt: singulis adeo sufficientẽ ut lõgiore nõ egeãt. Nec inq̃ duo esse aialiũ genera cogitem⁹. Rursusq; dicamus utraq; visibilia esse: quorũ alterũ ex igne totuz: ex terra alterũ videatur⁊ Sed terrenũ quidẽ absq; ordine: Igneum vo oi ordinis rõne mouet. Qđ absq; ordine fert/ amẽs eẽ putãdũ est. qđ plerũq; faciũt/ quecũq; apđ nos aialia sũt. Qđ autẽ ordine in celo ꝓgredit/ id mẽtẽ hẽre sufficiẽter eo uestigio demõstrat/ qđ per eadẽ semp ⁊ similiter ꝓficiscit: agitq; ⁊ patit eadẽ. Aie vo intellectũ habẽtis necessitas oium necessitatũ maxima est. ducens enim sed nõ ducta gubernat. Añ aũt aia que res optima est cõsilio ꝑm optimũ intellectũ se gerit/ tunc sine puersione id qđ uere ꝑm intellectuz pficit/ necessario eueniet. Nec adamas solidius imobiliusq; esse potest. Sed tres ꝓfecto parce/ qđ singuli deorũ optimo deliberarũt ꝓsilio/ ꝓfectũ ꝓseruãt. Oportebat igit hominibꝰ argumẽto esse: qđ astra vniuersusq; ille circuitus mẽtẽ hẽant/ qz eadẽ semp agunt. Maximo enim atq; mirabili tẽporis spatio iã añ quid sibi agẽdũ sit deliberarunt. Nec sursum deorsumq; modo hoc modo illud cõsilio ꝓbãt. Quare nec errãt: nec ꝑter antiquũ ordinẽ reuoluũtur. Multis aũt nostrũ contra visum est/ hec qz eadẽ ⁊ similiter semp agũt / aiam non hẽre. hãc insanã opinionẽ secutũ vulgus/ genꝰ humanũ qz moueat/ vitã mẽtẽq; habere putauit. Diuinuz vo qz in eisdẽ ꝑmanet lationibus/ mẽte carere: Decebat aũt pulchriora melioraq; ⁊ dijs gratiora sentire/ qđ propterea mẽtẽ habeãt/ qz per eadẽ similiter prosecta/ eadẽ semp agũt. Hanc astrorũ naturã esse/ visu pulcherrimã. que ꝓgressu ⁊ chorea optima utens oiumq; chorearũ magnificẽtissima cũctis aialibꝰ cõmoda ꝑbet. Qđ aũt nõ imerito aiata hec eẽ dicam⁹/ magnitudo quoq; ipsorũ testat. Nõ enim tãta sunt dũtaxat quãta cernunt: sed incredibili magnitudine singula sunt. Qđ ideo credẽdũ est qz sufficiẽtibꝰ demõstrationibus id oñdit. quibus solẽ totũ tota terra maiorẽ esse: ⁊ quecũq; ferunt astra mirabilẽ hẽre magnitudinẽ intelligem⁹. Cogitemus igit quomodo fieri possit ut tãta magnitudo ab aliqua natura possit tãto tẽpore circũferri. Ego igit assero deũ causaz esse / nec aliter fieri posse. Aiatũ eniz nõ aliter q̃ ꝓpter deũ fieri posset/ ut nos declarauim⁹. Qm̃ ergo id facere deus põt: facile sibi fuit primũ oi corpi magnitudiniq; vitã tribuere: Deinde qua ratione optime fieri cogitarit/ hac ducere. Demũ de his oibus uerã hãc sniaz ferri uolumus. Impossibile eẽ terrã/ celũ/ stellasq; oẽs ⁊ que ex his ꝓstãt moles/ nisi aia singulis aut adsit aut insit adeo exquisita rõne annis / mẽsibꝰ/ diebusq; circũuolui/ nobisq; oibus bona oia facere. Hoiez vo decet quo vilior est/ eo minus de ipsis nugari: sed conari potius certi aliq̃d dicere. Siquis aũt impetus corpoꝝ/ aut naturas / aut huiusmodi quicq̃ ordinis huius agitationisq; causaz eẽ dicet: pspicuũ nihil adducet. Uerũ qđ diximus iterũ ꝑsiderem⁹ ut pateat utrũ oratio illa ꝓbabilis sit/ an oino futilis iaceat: qua primo dicit/ duo quedã esse/ aiam atq; corpus. ⁊ que ad utriusq; genus ptinet esse multa. eaq; ab alijs in genere suo differre. ⁊ utraq; genera a se inuicẽ eẽ diuersa: adeo ut tertiũ nihil sit utrisq; cõmune. Aiaz vo ita differre a corpe/ qđ illa mẽtẽ habeat/ hoc non hẽat. Illa dñetur/ hoc subiciat. Illa oium passionuz corpibus. hoc nulli⁹ causa sit. Quocirca siquis celestia ab alio quoq̃ facta fuisse/ nec ex aia ⁊ corpe ut diximus ꝓstare cõtẽdat/ stultus oino impiusq; habẽdus est. Jgit

si rõnes in his oĩbus adducte quicq̃ ualent/ atq; hec oĩa diuina ꝓsus iudicãdą sunt/duoꝝ alterũ arbitrari oportet. Nã aut deos esse hec ⁊ rectissime q̃dẽ putabimus; Aut deorũ imagines ⁊ quasi statuas eẽ/ab ipsis dĩs prudẽtibus dignissimisq; artificib⁹ fabricatas credemus. Alterũ inq̃ horꝝ decernamus: ⁊ qõ decreuerimus firmiter teneam⁹; multoq; magis hec q̃ alia quelibet simulachra ueneremur. Nunq̃ enim pulchriora cũctisq; hoibus cõmuniora simulachra reperient: nec in excellẽtioribus locis locata/puritate maiestateq; ⁊ perpetua vita pollẽtia/q̃ hec que vndiq; similiter cõstructa sunt. Sed nũc id quoq; de dĩs aseuerem⁹. Nẽpe cũ duo aialia nobis visibilia cognouerimus/quoꝝ alterũ imortale: alterũ vo qõ terrenũ est/oẽ mortale sit: iã tria de quinque mediũ sortita locum probabili rõne declarare conemur. Ethera post ignẽ ponam⁹: ex quo aiaq; aialia gignere arbitremur que similiter ut in ceteris generibus fit / plurimuꝫ de suo hẽant/mimũ aũt copule gratia de generibus alie-
371 nis. post ethera ex aere alterũ aialiũ genus/tertiũ ex aqua similiter ab aĩa fingi. Que oĩa cum aĩa finxerit: totuꝫ aialibus celũ impleuit/oĩbus quoad fieri poterat generibus usa. que oĩa vite participia sunt. Secũda vo ⁊ tertia/quarta ⁊ quinta a manifestorũ generatione deorũ incipiẽtia ad nos tãdẽ hoies deducũtur: Deos igitur iouez ⁊ iunonẽ ceteroscq; oẽs quomodo cũq; aliquis uelit locato. modo legẽ eãdẽ seruet atq; hãc rõnẽ/stabliem teneaꝫ. Uisibiles itaq; deos maximos. summoq; honorandos. acutissimeq; vndiq; cũcta vidẽtes ac primos / naturã astrorũ ⁊ que cum astris facta sentimus /fatendũ. Deinceps vo sub istis
De demonibus. demones genus aereũ in tertia mediaq; regione: qui interpretationis causa sunt collocatos/orationib⁹ colere/gratia laudabilis itercessionis interpretationisq; debemus: horꝝ q̃dẽ duorũ aialiuꝫ alterũ ex ethere/alterũ deinceps ex aere est. Ac neutrũ ꝓspici totũ pot. sed quãuis hi demones ꝓpe nos sint: nunq̃ tñ manifeste nobis apparent. prudentie mirabilis participes sunt: acuto quippe ingenio tenaciq; memoria cogitationes nostras oẽs cognoscũt. Honestos bonosq; homines mirifice diligũt. improbos uehemẽter oderũt: utpote qui doloris participes sunt. Sed deus qui diuinã sortẽ pfecte possidet a doloꝛib⁹ uoluptatibusq; liber sapiẽtia cognitioneq; penitus fruit. Cum aũt refertũ aialib⁹ celũ sit: ⁊ q̃ summi ⁊ demones se inuicẽ interpretant. Media enim aialia tuꝫ ad terrã tũ ad celũ leui motu ferunt. Quintũ vo qõ ex aqua est/recte semideũ uocabimus. Id nõnunq̃ cernit nõnunq̃ aspectui nostro se subtrahit: ⁊ cũ videt / tenni visu pceptũ admirationẽ affert. Cũ igit q̃nque hec aialia sint que aut somnẽs. aut uaticinio. audituq; per uocẽ sanorũ aut egrotãtiũ aurib⁹ percepta/ aut etiã in ipso/ e vita excessu nobis sese offerentia/nostros aios mouẽt. Uñ multa multis sacra ⁊ priuatim ⁊ publice his opinionibus instituta sunt instituẽturq; in posterum. horũ oiuꝫ legis lator qui uel mimũ mẽtis hẽat: nunq̃ aliquid innouabit. Cauebit enim ne ad nouũ minus certe religionis cultũ ciuitatẽ suã uertat. Nec que patria lege uel cõsuetudine de sacrificãdo firmata sunt: mouere audebit. Scire nanq; debet mortali nature nõ eẽ possibile certi quicq̃ de his cognoscere. Eadeꝫ rõne pessimi habẽdi sunt hi: qui deos uere oculis manifestos nõ ꝓdicãt/⁊ sine sacrificijs debitisq; honoribus relinqui eos ab hoibus patiunt. pinde enim faciũt/ac siquis solẽ lunãq; oĩa lustrare nulloq; in honore hẽri videat: nolit tñ pro uirili sua parte clara hec hoibus reddere: ut solemnes dies eis sacrificiaq; agant ac tẽpora maiorũ minorũq; sepe annorũ certa distribuant. Nõne malus ⁊ sibi ipsi ⁊ cognoscẽti cuiq; si dicat/merito dici videbitur? CLINIA: Immo vo pessimus. ATHE: Id ipsuꝫ o clinia/scias nũc mihi accidisse. CLI: Quo nã pacto? ATHE: Scitote octo in celo eẽ virtutes/sibi inuicẽ sorores: quas ego inspexi/nec magni aliquid feci Cuiuis enim hoc facile est. harũ tres he sunt/solis vna/lune vna/stellarũ oĩum: de quibus añ dixim⁹ vna. atq; alie quinque. has oẽs ⁊ eos qui in his sũt siue ipsi ꝓgrediant/siue in uehiculis ferant/nullus ita hẽre se putet/ut alĩ eorũꝫ/ dĩ sint. alĩ minime. alĩ legitimi. alĩ tales/quales nefas est dicere. Sed oẽs fratres: ⁊ in fraternis sortibus viuẽtes dicam⁹ ĩpsq; honores reddam⁹: nõ alĩ annũ. alĩ mẽsez. alĩ nullã sortẽ/nullũue tẽpus: in quo circulũ suuꝫ pcurrit: mũdũ ornatũq; vna pficies: quẽ ratio oĩuꝫ diuinissima: visibilẽ statuit: hũc vir felix primũ summo pere ammirat. deinde cupiditate ardet ea discẽdi quecũq; a natura mortali pcipi pñt. Sic arbitrat⁹ optime atq; felicissime se victurũ ⁊ cum decesserit ad cõgrua virtuti loca uẽturũ. Atq; ita uere initiatus: ⁊ ipse vnus vnã reuera sapiẽtiã nact⁹/reliquũ tẽpus in rerũ oĩuꝫ pulcherrimarũ ꝓtẽplatione uersat. Post hec qui ⁊ quot sunt/dicẽdũ est. Equidez affirmare audeo nunq̃ nos in hoc mẽdaces fore. Iterũ octo esse dicim⁹. Quarũ tres dicte sunt. q̃nque restãt. Quarta vo ⁊ quinta latio ⁊ amfractus equali ferme uelocitate cũ sole ferunt. Itaq; neq; tardiores sunt / neq; uelociores atq; harũ triũ semper sufficiẽs ductor est intellectus. Solis dico ⁊ luciferi/ ⁊ tertĩ illi⁹: qõ cũ ignorẽt notari nõ pot. Nõ ꝓpterea factũ est/ qm̃ primus harũ rerũ spectator barbarus fuit. Antiqua enim regio illos aluit qui propter estiui tẽporis serenitatẽ: primi hec inspexerũt. Talis egyptus ⁊ syria fuit: ubi stelle semp oẽs ut ita dixerim clare cernunt: qr celi aspectũ nubes ⁊ pluuie nõ impediũt. Inde huc ⁊ alio quocũq; infinito tẽpore ꝓbata ista manarũt. Quapropter magna cũ fiducia hec legibus sanciant. Res enim diuinas non esse uenerãdas arbitrari/aut hec nequaq̃ esse diuina: extreme demẽtie foret. Nõ aũt noĩbus caruerũt causa dicta est/agnomina tñ deoꝝ tenẽt. Lucifer enim qui ⁊ uesp est /stella aphroditis. i. neneris eẽ dicit. Nõ dictũ syrio noinũ auctori ualde cõgruũ est. Stella vo que equaliter ferme cũ sole ⁊ hoc currit: mercurĩ. Restãt tres adhuc lationes eorũ qui ad dexterã cũ sole lunaq; mouent. Octauũ ꝓterea circa vnũ oportet dicere. quẽ iure mũdũ supernũ quis nũcupabit. qui cõtra q̃ ceteri mouet ceteroscq; secũ trahit. ut hoĩbus pauca de ĩs scientib⁹ videt. Sed necesse est ea dicere/que sufficienter cognoscimus. Uera eniꝫ sapiẽtia hac rõne quodãmodo illi apparet qui uel modicũ quid recte diuineq; intelligẽtie nact⁹ est. Relique sunt stelle tres: quarũ vna/ceteris tardior est: que saturni noie a q̃busdã cognominat: que post hãc situ ⁊ tarditate ponitur

iouis esse dicat: Deinde martis/qui ceteroꝝ maxime rubeus est/hec intellectu siquis exponat: difficilia nō sunt. sed postꝙ itellexeris/ita de oīb⁹ ut diximus existimandū est. Illud etiā cuilibet greco sciē dū est: nos regionē ad virtutē oium pene optimaꝝ habitare. In hoc maxime laus regionis huius ꝓsistit: qō iter hiemalē estiuāꝝ natura media est: Qñ vo magis ꝙ barbari ut diximus ab estiua serenitate distamus/horū deoꝝ ordinē tardius itellexim⁹. Verū quicqd greci a barbaris accepe/melius redidcrūt. Qō ꝛ in his que modo tractamus cogitare debemus: qō ꝙuis inuentu hec difficilia sint/magna tñ spes nobis est grecos ꝓstātiori cultu ꝙa barbaris acceptos deos oēs honoraturos: actum disciplina tuꝝ delphicis oraculis monitos oi legitima obseruatione diligēter ꝓsecuturos. Nec grecorū quispiā existimet nō oportere mortales de diuinis rebus tractare. Sed cōtra oino putet: nec mēte carere deū/neꝝ naturā humani generis ignorare. Scit enim se docētē ita secuturos hoies ut que docent/pdiscāt. Qō aūt numerū numerareꝝ docet/quodꝝ uos id ipsum discimus/nō ignorat. si enim id ignoraret/esset oium amentissimus. Certe ꝛ qō fertur/accidere. Ipse eniꝝ seipsum ignoraret/si potētibus discere inuideret magis ꝙ gratularetur: qō ꝓpter deū boni efficiant. ꝓfecto uerisimile est: qñ primū hoies de oīb⁹ cogitare ceperunt/qō essent ꝛ equales quidue agerēt nō ut prudētes quidē nec ut secūdi iudicauisse qui antiquissima esse putauerūt: ignē ꝛ aquā ꝛ cetera corpa. Mirabilē aūt aiaꝝ/posteriorē. Unde ꝛ corpis motū potētiorē. honorabiliorēꝝ ducebant: Nēpe seipm calore ꝛ frigore ceteriseꝝ huiusmodi agitare. Aiam vo neꝝ corp⁹ neꝝ seipam mouere. nūc vo cū dicamus si aia corpi adsit/nihil mirū eē ut ꝛ seipsam moueat ꝛ corpus circūferat/dubiū nobis nullū est qn pondus ab ea circūferri possit. Cū aūt uniuersi causa aia sit: ꝛ rerū alie bone sint/alie male/Lationis qdē oīs motusꝝ casum aiam esse dicēdū: sed lationē motūꝝ ad bonū ab optima aia ꝓficisci/motū vo ad cōtraria/cōtrariū. Mala autē a bonis victa esse vinciꝝ oportet. Hec nobis ꝑm iudiciū impios puniēs dicta sūt oia. Quātū vo attinet ad id qō modo ꝓbat: dubitādū nō est: qn bonus vir sapiēs sit dicēdus. ¶ Sed videamus nūquid hāc sapiētiā quā iā diu querim⁹ per disciplinam uel artē aliquā assequamur. Qō si ignorauerimus exptes ignariꝝ iustitie futuri sim⁹ Ita ꝓfecto mihi videt. quare dicēdū est. Qō igitur sursum deorsumꝝ inuestigādo cognoui/oratione uobis apire conabor. Mā maxima virtus neglecta ignorātie causa fuit. ut ꝓdicta nobis significare uident. Maiorē vo vtutē religione pietateꝝ in deū nullā in humano genere inueniri quisꝙ sibi persuadeat. id ex maxima ignorātia in optimis naturis factū non est. Optime aūt nature sunt que rarissime reperiūtur/ꝛ siqñ repiantur maxime ꝓsunt. Alius certe facilis ille est: qui tardā ꝓtrariāue naturā māsuete ꝛ mediocriter possidet. fortitudinē ammirat ꝛ temperantiā diligit: ꝛ qō maximū est in his naturis ad discēdū prōptus est: ac memor ꝛ huiusmodi rebus maxime delectat/discēdi studio dedit⁹. Hec utiꝝ nec facile inascunt ꝛ cū inata fuerint si educationē disciplināꝝ idoneā/ꝓsequant/plurimos iferiores ita moderari ꝛ cōtinere pñt/ut cogitādo/loquendo atꝝ agēdo singula erga deos ut oportet ꝛ quādo oportet/in sacrificīs purificationibusꝝ eorū que in deos ꝛ hoies facta sunt nō simulatiōe/sꝫ ueritate virtutē maxime colāt. qō ciuitati oium utilissimū est. hāc igit partē natura principalissimā eē asserim⁹: possetꝝ ꝙ maxime atꝝ optime siquis doceat: discere. Nemo aūt docebit nisi de⁹ adinuenerit/ab eo vo qui modū in docēdo nō seruat ꝑstat nō discere: necessarium tñ ex his que modo dicta sunt/videt hec discere. ꝛ a nobis naturā hanc optimā dici. Quare conemur exponere que ꝛ qualia sint ꝛ quomodo ꝓdiscēda: idꝝ prouirib⁹ ꝛ mei disserētis agat/ꝛ eorū qui exaudire poterint quo pacto cultus diuini nōnulla discant. Inusitātū quid forsan audietis. nomē tñ rei dicam⁹/qō nullus propter hui⁹ rei impitiā arbitraret. Nolite ignorare astronomiā sapiētissimū quiddā esse. Nempe necesse est uerū astronomū esse/nō eū qui ꝑm hesioduꝝ oēsꝝ huiusmodi/occasum ortūꝝ ꝓsideret sed eū potius qui circuitus octo. ꝛ quomodo septē sub primo uersant. quoue ordine circulos suos singuli peragāt. Qō nulla natura nisi mirabilis sit facile vnꝙ ispiciet Ut modo dixim⁹/ꝛ dicemus/declarātes qō oporteat ꝛ quomodo oporteat discere. primo igit id dicat. qō luna celerrime circulū suū euoluit: atꝝ ita pleniluniū primū ꝛ mēsem pagit. Sol deinde inspiciēdus est: qui solstitia uersioneſꝝ tēporꝝ circuitu efficit suo. ꝓterea ꝛ qui vna cū sole currūt/cōsiderādi. Deniꝝ ne eadē de eisdē sepius disseram⁹/cursus oēs quos paulo añ tetigimus/quiue nō facile intelligunt/cōtēplari debemus. Ita ut nature prius doctrinis ad hec pertinēti bus lōgo usu laboreꝝ a iuuenta/immo vo ꝛ a pueritia ꝓparētur. Quocirca doctrinis que mathematice appellātur/opus est. ¶ Primo vo ac maxime numeris. non ijs dico numeris qui corp⁹ hñt. Sed qui oēm paris imparisue generationē atꝝ virtutē: quā ad pficiēdā cognoscēdāꝝ rerū naturā cōferūt. Quib⁹ pceptis illa deinceps quā ridicule geometriā appellant/discēda est. Numeroꝝ vo inter se natura dissimiliuꝝ similitudo ad planorū partē relata clarescit. Qō qdē nō humanū sed diuinū miraculū/siquis plane intelligat/videat oportet. post hāc numeri/qui in tres usqꝝ dimēsiones adaucti sunt: nature solide simileſ: ac rursus dissimiles alia quadā arte stereometria videlicet huic simili considerādi sunt. sed hāc quoꝝ qui in ea uersati sunt geometriā/noiauerūt. Illud aūt mirū diuinūꝝ intelligētibus est/qō cū rerū virtus in duplo semp ꝛ in suo opposito reuoluat/in singulis ꝓportionib⁹ per genera ſpēsꝝ vniuersa natura formet. ꝑma igit dupli virt⁹ ꝑm numerū/per vnū ad duo ꝓportione ꝓcedit/duplū potētia possidēs. Sed in solidū ꝛ tāgibile rursus ab vno in octo dupli rō proficiscit. Alia vo dupli in mediū: sed forte minore maius ꝛ min⁹ maiore equaliter. Verū aliud eadem parte extremitates excedit/ab eisꝝ excedit. ¶ In medio vo senarij ad duodenariū numerū/sexqaltera ꝛ sexqtertia emersit ꝓportio. horꝝ in medio vis huiusmodi ad utraꝝ uersa cōcinnū hoibus usum cōmodūꝝ attribuit: ludi ꝛ tpalis numeri ꝓcētusꝝ gratia/choree musarum felici tributa. Hec igit ita fiāt: ꝛ ita se habeāt. horꝝ finis est/ut ad diuinā generationeꝫ/ꝛ eorꝝ que cernunt oculis

pulcherrimã diuinãq; naturã cõsiderãdã nos cõfera mus: quatenus hãc hoĩb⁹ inspiciẽdã deus largit⁹ est. Quã nunq; sine dictis artib⁹ assequemur. Ad hec sin gula queq; ad spẽs suas/oĩa deniq; ad vnuz in dispu tationib⁹/referẽda interrogãdo ⁊ arguẽdo siqua mi nus recte dicant. Recte eniz oĩum pulcherrima ⁊ pri ma hoĩbus huiusmodi examinatio est. Ubi vo no ta lis reuera/sed simulata inquisitio est frustra ꝓtendit. ꝓterea tẽpoꝝ ꝓsiderãdus est ordo / q; exacte celestia oĩa pficit. ut quicũq; uere dictũ fuisse crediderit anti quiorẽ diuiniorẽq; corpe aiam esse/ putet ꝑclare suffi cienterq; illud quoq; esse dictũ. Deorũ plena esse oĩa adeo ut superi neq; obliuiscãtur nostrarũ rerũ neq; nos deserãt. Sed hoc in his oĩbus aĩaduertẽdum est maxime illi qui recte pceperit ꝓfutura. ei vo qui non recte/deũ inuocãdũ eẽ. Modus vo hic est. Necesse enim est id quoq; tãgere Oẽm linearũ descriptionẽ: ꝓstitutionẽq; numeri/⁊ pcẽtus rõnẽ: circuituscq; astro rũ cõuenientiã. ⁊ que vna cũctorũ cõspiratio est pspi ci oportet ab eo qui modo ꝓgruo discit. pspiciet autẽ siquis qõ dicimus ad vnũ recte respiciẽs discat. Unũ enim horũ oĩum intelligenti vinculũ apparebit. Qui vo aliter hec adipisci studet/fortunã ut dicimus inuo cet. Nunq; enim absq; his natura in ciuitatib⁹ ulla fe lix efficiet. Eteniz hic modus est. hec educatio. he di scipline. per hec itaq; siue facilia siue difficilia sint: eũ dũ. Nefas aũt est deos negligere/cũ felix oĩum illoꝝ doctrina oĩbus recta rõne patuerit. Eũ sane qui cun cta hec ita pcepit uere sapiẽtissimũ appellam⁹. Quẽ ego etiã ioco ⁊ serio affirmo/cũ diez suũ obierit/non amplius multoꝝ sensuũ ut nũc sed vnius sortis parti cipẽ fore. vnũq; de multis factũ/felicẽ/ sapiẽtissimum atq; beatũ. ⁊ siue quis icõtinẽti siue in insulis seu pu blice seu priuatim vixerit/modo ita se gesserit/ eãdẽ a deo sortẽ reportaturũ. Sed qõ in principio diximꝰ nũc quoq; uerũ nobis apparet: non posse hoies ꝓter pauciss̃imos pfecte beatitudinẽ ꝓsequi. Qõ quidẽ re cte nobis assertũ est. Nã qui diuini modestiq; simul/ aliiscq; virtutib⁹ natura ꝑditi sunt / Disciplinas prete rea felices ꝓsecuti/quas diximus/ũs solũmodo satis ad felicitatẽ oĩa se hẽre videtur. his igit qui ita ⁊ pri uatim ⁊ publice in his elaborarũt/cũ ad senectã pue nerint/maximos tradi magistrat⁹ iubem⁹. Ceteros vo sequi. ⁊ deos simul deasq; laudare: ac cetũ noctur nũ ad hanc sapientiam omnes diligẽti examinatione peracta q; rectissime adhortari. Epinomis finis.

Argumẽtũ Marsilij Ficini in Epistolam primam que est Dionis.

Dion Syracusan⁹ vir profecto magnus/ Platonis nõ auditor solũ/sed etiã imitator: a tyrãno expulsus/⁊ magno aio pecuniã quã miserat tyrãn⁹ statim remit tit: ⁊ utpote Platonicus / pro summa iniuria/summo quodaꝝ Dionysiũ afficit beneficio: trib⁹ scilicet ꝑceptis salutarib⁹ admonẽs. Primũ est/prin cipes nõ pecuniarũ sed amicorũ defectu pire. Secun dũ nullã potẽtiã maiorẽ esse bonorũ prudẽtiũq; con sensu. Tertiuz oportere errata ꝑterita recogn oscere. ⁊ quãto nobis detrimẽto sint augurari. quo a futuris delictis absterreamur.

Argumentũ Marsilij in epistolã secũdã que est Platonis ad Dionysiũ Sicilie tyrannum.

In hac Epistola quã Plato scribit ad dio nysiũ iuniorẽ post primũ ab eo discessuz/⁊ expulso Dione quatuor sũt pre ceteris ob seruãda. Primũ quidẽ/qõ ait magnã potẽtiã natu rali quodã instinctu atq; sapiẽtiã se se inuicẽ petere quo in vnũ cõgrediant. Id q̃dẽ in diuinitate/in na tura/in arte cõpertũ hẽmus. Principio penes deũ infinitã dei potẽtiã imẽsa sapiẽtia comitat. Qõ hic sub Jouis ⁊ promethei noĩe indicat/Jouẽ quidez potẽtiã: prometheũ vo prouidẽtiã esse iudicãs. Mẽ pe diuine intelligẽtie fontẽ atq; spectaculũ eiusdez potẽtiã esse putat. Siquidẽ ⁊ qz põt itelligere/iccir co intelligit: ⁊ potẽtiã eãdẽ ꝓplat intelligẽdo. Ap parẽt ⁊ horꝝ uestigia in natura. In his eniz que na turaliter cõpolita sunt/siue lapides ⁊ metalla/siue plãte ⁊ aĩalia/imo ⁊ in primis in ipo celo/ita natu ra cõparatũ est/ ut ex itima nature potẽtia natura liq; vigore ꝓcedat/ordo quidã tũ in ipsis horꝝ for mis/tũ in actionib⁹ atq; effectib⁹. Ordo vo eiusmo di extrinsecus euidẽs/iteriorẽq; vigorẽ potẽtie co mitãs/sapiẽtiã quãdã pre se ferre videt. Nõ enim aliter in ꝓgressibus ordinatis natura ꝓcedit/aliter sapiẽtia: sed similis oino est utriusq; ꝓgressio. In arte quoq; humana siue priuata siue publica simi lis quidã videt potẽtie sapiẽtieq; cõgressus. Natu ralis quidẽ ingenij/memorie/uoluntatis virtus ad potẽtiã ptinet. Ex hac vo acquisita ordĩ sapientia: ⁊ in actionib⁹ ipse ad sapiẽtiã ptinẽs ordo seruatur. Huius aũt mysterij diuinitate/natura/arte cõstan tis/in cõsuetudine elegãti habemus exẽpla/qualia hic Plato recẽset: in mutua videlicet potẽtũ sapiẽ tiũq; familiaritate ⁊ quasi naturali quadã necessitu dine. Qua de re nos admonet celũ: in quo planete significatores principuz his ꝓximi sunt/qui signifi cãt sapiẽtes. Nã ⁊ Juppiter Saturno est situ ꝓxi mus. ⁊ sol ferme a Mercurio nõ discedit. Mora le igit apud Platonẽ ꝓceptũ esto. principes sapiẽ tes honorẽt. sapiẽtes libẽter principibus cõsulant. Nã ⁊ sapiẽtia absq; potẽtia ꝓdest paucis / ⁊ potẽ tia remota sapiẽtia obest multis. Potẽtia quidem exps sapiẽtie quo maior est/eo pnitiosior. Sapien tia vo ꝓcul a potẽtia mãca videt. Docent hoc ma gne planetarũ ꝓiunctiones. Juppiter quidẽ dños est. Saturnus vo philosophus. hi ꝓfecto nisi cõiungã tur nihil uel magnũ uel stabile moliunt. Felicẽ qui dẽ familiaritatẽ Plato vult esse ex potente sapien teq; ꝓflatã. Felicissimã vo copulã/ubi utraq; in eo dẽ aio ꝓiungunt. In quo ⁊ ipsum Palladis sedet numẽ potentiã vna cũ sapientia copulans. Pallas eniz sola ⁊ artes callet simul ⁊ vibrat hastã. Hacte nus de primo epistole hui⁹ mysterio dictũ sit. Ad secũdũ iã pgamus. Ai bonitate excellentis/est gau dere bono/maxime vo diuino/hoc est amplissimo Tale vo est / qõ ⁊ q̃ plurimis ⁊ q̃ diutissime ꝓdest eiusmodi est uera virtutis gloria ad doctrinam ⁊ mores tã posteris q̃ ꝑsentibus cõferens. hac ergo viri optimo ingenio ꝑditi: duabus de causis maxi me oĩum delectant/tũ qz sicut intimã virtutis lucẽ amãt sic exteriorẽ quoq; diligũt virtutis splẽdorẽ:

tū qz splēdore hoc optāt semp̄ ꝓdesse q̄ plurimis / z hoc certe perpetuo in genus humanū beneficio gaudēt. Gaudēt inq̄ quatenus sentiūt. Lū vo sempiterna gloria studeāt posteritati ꝓdesse / sperātes videlicet/sicut nūc ita z tūc splēdore hoc/z beneficio se gauisuros / pfecto id se post hāc vitā psensuros uaticinant. Nature siquidē diuinioris īstinctu ad tātū beneficiū instigant. Nō tā qz hoc ipso gaudeāt q̄ ut gaudeāt. Ac si multe aialium spēs in ipa nidoꝛū escarūq; opa instigāte natura nō frustra futuro usui cōsulūt / multo minꝰ diuinos aios sperātes se sempiterno quodā officio gauisuros frustratur cuētus. Eiusmodi vo virtutis splēdorē z beneficiū tā in doctrina q̄ in moꝛibꝰ his uerbis ꝓpheta Daniel cōprehēdit. Fulgebūt docti tanq̄ splendoꝛ firmamēti: z qui multos erudierint ad iustitiam/sicut stelle in perpetuas eternitates. In quibusdam vo aīs a sua diuinitate degenerātibꝰ beneficū uere glorie studiū uel extinguit uł in vanā gloriā pmutatur. Tertiū epistole huiꝰ mysteriū/surgit altiꝰ. Sed qm̄ in theologia z in libꝛo de amoꝛe latiꝰ exposuimus/satis fuerit in p̄sentia leuiter delibasse. Cū oi ligēter fozmas ab artifice factas cōsideramus pauliz qua rōne facte fuerint aīaduertimus. z qm̄ rōnes per quas efficit fozmas apprehēdimus / facile per eas ad ipsas ideas artificiose mētis accedimꝰ: ad quarū exēplar rōnes suas ad fozmas direxit efficiēdas. Quēadmodū vo in artificijs a fozmis ad rōnes: ab his ad ideas/idest exēplaria pficiscimur sic in ipso rerū ozdine cōtemplādo pulcherrimas rerū fozmas cognoscimus artificiosissimis rōnibꝰ eē cōpositas: ac si rōnibus. Ergo ideis idest exemplaribus/ad quoꝛū similitudinē ipsa ratio fozmas ꝓducit in ozdinē. Tres ergo in vniuerso sunt ozdines. Fozmarū.s.z rōnū z idearū. Ozdo quidē fozmarū que patēt sensibꝰ/ad aīam ipsaz mūdi reducitur: que utiq; uelut principiū motꝰ: fozmas in materia generat / generat aūt alias alijs rōnibus atq; seminibus. hūc vo ozdinē in aīa rōnū ad mētē redigimꝰ aīa altioꝛē: a cuius ideis aīa gubernādarū rerū suscipit rōnes. Ozdo deniq; idearū in mentē ab ūmēso z simplici diuini boni splēdoꝛe descēdit. Si quidē vna hoiuz idea bonoꝝ/idest ipse deus alias alioꝛū bonoꝛū/mēti angelice ideas infundit. Quā obꝛē tres rerū ozdines ad tres principes fonteſq; reducūtur. Ozdo quidē fozmarū ad mūdi aiaz: ozdo vo rōnū ad mētē angelicam. Ozdo deniq; idearū ad ipsum bonū: Et qz per ideas cūcta referūtur ad bonū: ideo Plato inquit/circa oiuz regē cūcta sunt. idest circa ipsum bonuz sunt idee perq; ideas oia/circa secundū. i. mentē sunt secūda. idest rōnes que sequūtur ideas. Circa tertiū vo tertia idest circa aiaz mūdi fozme. Significauit aūt deū esse rerū causam exēplarē/ubi dixit circa. Itē Finalem/ubi ait eius gratia. Rursus efficiētē qm̄ subiūxit ipe causa est pulchroꝛū oium: qō eniz nonnulla sint defozmia nō ob id hñt qō ab ipso sunt/ sed quatenus abeo degenerāt. Neq; mirū Platonici videri uolūt/ qō Plato quodlibet illoꝛū triū principiuz noiauerit. Noiasse enim similiter: sed nō eque. Deū quidē per se vnuz bonūq; existere. Cum vo vnitas boni tasq; amplissima sint sequit ut deus per se sit oino. Mētē vo summā deo primā per deū esse/ quatenus vnū q̄ddā est z bonū. pterea z per se / quatenus mēs est z ozdo nature secūde. Mūdi deniq; aīam producta quidem/z ipaz a primo deo/qua vnū atq; bonū. Productā quoq; ab ipsa mēte/qua mens. Sed qua per se mobile est/a seipsa ꝓducta. Hucusq; ait Plato ꝓcedere diuinoꝛū oꝛigines/rerūq; principia. Preterea aium nostrū eē diuinū / qm̄ addidit affectare diuina / Uerū nō cōprehendere q̄ diu aspicit in ea que sibi cognata sunt. i. uel sensus/z sensibilia. uel fozmas hoꝛū obiectu ꝓceptas ab aīa. Hec enim oia a diuinis lōge diuersa sunt: vnde aīus in hec aspiciens cogit de diuinis aliter sentire z pnūciare q̄ sint. ¶ Sequitur quartū mysteriū de diuinoꝛū ꝓceptione. Primo quidē ait inuestigationē diuinoꝛū nō recte factā/idest nō debitis tū purificationis tū disciplinarū gradibus instructā/malozū eē oium causam. Qz videlicet qui sic inuestigāt deū/tandē eo ꝓueniūt/ut uel negēt deū esse uel de deo affirmēt que nō sunt dei. Hinc uera perit religio. extincta religione mala oia confluūt. Deinde ait stimulū inuestigādoꝛū diuinoꝝ esse malozꝝ causā/ idest si hoc abutamur: z omnino quomodocūq; utamur nō ꝑmittit p̄sentibus oblectamētis frui/z hac in vita q̄escere: altioꝛibꝰ hanelātes. Uerū quid sibi vult ubi ait nisi quis hunc ex aīo stimulū eruat/ueritatem nunq̄ assequet? Profecto negat ueritatē rerū a deo dependentiū haberi posse/ nisi ipsa de deo ueritas habeat. Preterea per illa que moꝛ subiūgit / scito Platonē ipsum assidue in diuinoꝛū inuestigatione/uesari cōsueuisse: z qui Platonē primo audiebāt diuina cōtēplantē/solitos sub nimio diuinoꝛū splēdoꝛe ꝓtinus caligare/oiuq; uexari: donec videlicet mentē deniq; tū ab affectibus sensuū/tū a phantasie imaginibus segregarēt/quo quidē facto diuina quadā sozte. idest luce ueritatē nō prius inuētā reperiebant. Propterea pythagoꝛas quem Plato noster in oibus uenerat/sacra doctrinaruz mysteria ab exactissima expiatione mētis exoꝛdiebat. Precipiebatq; z Plato similiter p̄cipit/ne efferant in vulgū: ne vulgus accepta puerse uel cōtēnat uel incidat in errozes. Si enim in vulguz ediderīs/deuz nihil ex his que sentiunt in se hēre: uel te ridebūt uel deū esse negabūt. hinc illud lysidis pythagoꝛei ad hipparcū. Haud piū est/mysteria philosophie cuz his cōmunia facere: qui ne sōniare q̄dē purificationē aī potuerūt. Sunt pterea nōnulla mysteria theologoꝛū circa deū: que nō vulgū modo ueruetiaz elegātes plerosq; fatigēt. E quibus id vnū est nihil ex his que intelligunt absolute de deo affirmari debere Quicq̄d eniz intelligētia definitū est/infra ifinitū deū extare cōpellit. Ad hec itaq; secretioꝛa mysteria ita plericq; docti adhuc sunt inepti / sicut z vulgus ad leuioꝛa: usq; adeo ut enim nonnulli q̄ uis acumine/memoꝛia/iudicio ualeāt/diuq; hec audiuerint/nōdū tū pfecte cōprehendāt qz videlicet z si ad alia quedam/ tū ad theologica nati nō sunt. Uel si nati/ nō tū ꝑgrue ad hec eruditi atq; educati: uel si educati z eruditi/ nōdū tū etatis maturioꝛis beneficio a pturbationibꝰ segregati: pturbatio vo qz z mouet z per diuersa distrahit z ad materiā trahit / iccirco alienā reddit mētē a deo. quo nihil a motu a diuersitate a materia/potest remotius cogitari. Nō ergo iniuria lysis hipparcū sic admonuit. Opēpciū est recēsere: quātū tēpoꝛis

in abstergẽdis maculis:que nostris inuste pectoribus erãt/cõsumpserimus anteq̃ ꝓcepta pythagore pcipere digne possemus. Accedit ad hec qõ siquis etiã trãquillo ⁊ erudito ad deũ intellectu se cõferat. Ita ferme ab ipsa intelligẽtia circa deũ decipit:quẽadmodũ ⁊ vulgus sensu imaginationeq̃ fallit/⁊ pleriq̃ docti pturbationib⁹ repellunt. Intelligẽtia enim pro natura sua iudicãs / cõpellit nos deũ ipsum uel intellectũ quẽdã uel intelligibile quiddã asseuerare. Immẽsum vo bonũ neq̃ intellect⁹ est / qui uelut egenus ad itelligibile se uertit tanq̃ bonũ quo illustrãte ꝓficiat: neq̃ intelligibile est dicẽdũ/qõ quidẽ cõmunẽ quãdã cũ intellectu naturã hẽt per quã etiã proportionẽ hẽt cum intelligẽtia cõgruã. At nulla est immẽso bono ad finita bona nature cõmunio/nulla ꝓportio. Hinc in parmenide probat nos neq̃ nomẽ neq̃ definitionẽ.neq̃ sciẽtiã hẽre de deo. utpote qui sit sup intelligẽtie limites. Idẽ añ ipsum Mercurius asserit. Idẽ post ipm Dionysius areopagita ꝓbãs deũ nõ esse dicẽdũ ens atq̃ intelligibile/sed sup utrunq̃. Quãobrẽ cũ deus intellectũ atq̃ intelligibile infiniro supet iteruallo/nemo ulla itelligẽtie actiõe diuinã substãtiã põt ꝓsequi. põt tñ qñq̃ assequi passione. Passione inq̃ benigna per ipsam benefícã infiniti boni actionẽ nobis illatã. Illatam inq̃ in vnitatem ipsam nostre mẽtis caput: qñ videlicet mens in vnitatẽ suã/que expressa est diuine simplicitatis imago/totã vndiq̃ se collegerit. Uerũ qõ mẽti vnitatẽ hanc indute sub diuino sole subrutilat: tunc ferme abit/cũ vnitatẽ exuta rursus induit multitudinez. Ex his utiq̃ patet ex Platonis nostri sentẽtia diuina a nobis nõ inueniri/sed potius desup reuelari:neq̃ mẽte cõprehẽdi posse substãtiã proprietatẽq̃ diuinorũ: ne dum uerbis ⁊ litteris explicari. Ideoq̃ de his ea mẽte disserẽdũ describẽdumq̃: ut per uerba ⁊ litteras exhortari ⁊ preparare aĩos ad diuina sperem⁹ potius q̃ demõstrare. Sic ⁊ Plato de substantie proprietatisq̃ diuine definitione scribit nihil. Scribit tñ multa que uel per negationes:uel per relationes/uel adhortãdo/uel instruẽdo ad eũ mẽtis statũ qñq̃ pducãt:cui tãdẽ ex alto pãditur domus oi potẽtis olympi. Ubi postq̃ se ⁊ ab inferioribus recepit ad seip̃am ⁊ a seip̃a ad supiora cõuerterit:statiz vno quodã statu simplici ipsam vnitatẽ/stabilitatẽ:simplicitatẽ/ut ita loquar/attingit. Sed que attigerit/non licet apud Paulũ hoi loq̃:⁊ apud Platonẽ multo minus licet scribere ne dcẽ sanctũ canib⁹: Cum vo neq̃ uerbis neq̃ litteris in diuinorũ explicatione cõfidat tuti⁹ tñ cõmittẽda uerbis cẽset q̃ litteris.littere nanq̃ cuiuis cõmunia faciũt. Atqui ⁊ q̃ electissimis dicẽda pmittit.oino vo iudicat diuinoz̃ dignitatẽ exigere ut ex mẽte in mẽtẽ uerbis potius q̃ scribẽdo in exteriores materias traducãtur. Hac rõne iudei aiũt mysticũ sue legis sensum ab ipso deo per moysem nõ tãlit teris traditũ/q̃ aĩs cõmẽdatũ. Sed hoc illi viderint. Pythagorici certe id obseruabant: Et Plato seruauit. Nã ⁊ hic pollicẽt nõnulla per archedemũ poti⁹ q̃ per litteras se missurũ. Asserit aũt que ab ipso scribunt esse Socratis:cuius proprium in purificãdo erat officiũ. Sed cur additũ est. Socratẽ etiã ⁊ in iuuẽtute fuisse pulchrũ. idest diuinitus illustratũ. Ut itelligamus / Socratẽ tã educationis prime pfectione q̃ nature felicitate a deo per familiarẽ demonẽ mox accepisse que ceteri vix tãdẽ multis laboribus assequunt Rursus mysteria eadez per diuinã reuelationẽ accepta in Platonẽ:tráfusa fuisse ⁊ per Platonis exhortatiões in hoies similiter affectos posse trásfundi. At ne quis me in hac expositione existimet somniare/audiẽdus est Proculus hec ita pfirmãs His qui ad summũ bonũ puenire cupiũt nõ sciẽtia ⁊ exercitatione ingenũ opus est:sed firmitate:qete tranquilitate: Que q̃dẽ diuina fides est:Que nos ad summũ bonum diuinaq̃ oia ineffabili rõne trahit atq̃ cõiũgit: Profecto nõ per sciẽtiã/ aut actionẽ ullã ingenũ exquirere summũ bonũ/aut ad ipm aspirare debem⁹: Sed offerre cõmẽdareq̃ nos diuine luci:⁊ precluſis sensibus in illa incognita ⁊ occulta entiũ vnitate quiescere. Hoc enim fidei gen⁹/oi doctrina antiq̃us est: Hec Proculũ a Plotino accepisse cõstat: Siquis aũt hec diligẽter cõsiderauerit:nõ exiget a Platone in dialogis suis cõsuetũ illũ apud humanos disputatores ordinẽ doctrinalẽ. Sed eo dũtaxat stilo ꝓtẽtus erit.qui rectiori tramite pducat ad deũ. Eiusmodi vo stilus siue ordo in purgãdo ⁊ cõuertẽdo cõsistit. Oportet enim mẽtis oculũ ⁊ purgare a caliginosis materie sordib⁹/⁊ purgatũ in ipsam diuini solis lucẽ rite dirigere. Ulterius vo pquirere aut cõtẽdere nõ oportet. Immẽsa enim lux ubiq̃ p̃sens sua ꝓprius natura creato ad ipsam mentis oculo/cũ primũ/in eã/purus rite respexerit se infundit. Ac si ad suscipiẽdũ deũ intellectus assidue actione utat proprĩa/que ⁊ accidẽs q̃ddã est/⁊ multiplex ⁊ modo quodã suo mobilis ꝓfecto per ipsaz a dei substãtia simplicissima ⁊ ab oi motiõis imagine remotissima/ quodãmodo disiunget. Sat ergo fuerit post cõueniẽtẽ inqsitionem purificasse mẽtẽ atq̃ direxisse. Reliquũ mercurius sacro mẽtis silẽtio tribuit. Deum enim a mẽte/suo quodã silẽtio poti⁹ q̃ sermone suo cẽset ꝓnũciari. Hẽs itaq̃ Platonis dialogi in hoc ipso uersant.⁊ alĩ quidẽ in purgãdo solũ/alĩ vo solũ in ꝓuertẽdo alĩ in utroq̃ cõsistũr. Mysteria vo hec in epistola ad Syracusanos iterũ cõfirmant. Atq̃ hec confirmata mirũ immodũ ꝓcepta euãgelica cõprobant.

Marsilĩ argumentum in tertiã epistolã que est Platonis ad Dionysium tyrannum.

Hec Platonis epistola scribit ad Dionysiũ iuniorẽ post ẽm Platonis ab eo discessuz. Et primo quidẽ ad Dionysĩ quesita respõdet: deinde calũniã in se a Dionysio cõflatã dissoluit. In respõsione igit ad questionẽ/docet nõ eẽ in deo uoluptatẽ. Illã scilicet que dolorẽ hẽt oppositũ ⁊ in motu quodã uel indigẽtie expletione nersatur: Esse aũt in deo totũ id bonũ cuius causa bona videt uoluptas/nõ negat. Addit uoluptatem.s. mobilẽ:esse causam detrimẽti.scilicet in pecunĩs ⁊ honore. Itez doloris in corpe. Rursus auferre acumẽ.memoriã.iudiciũ.grauitatẽ. Post hec contra Dionysĩ ĩsimulationẽ ꝓbat se iustissimis de causis in sicilĩã ꝓfectũ/de restituẽdis urbib⁹ oliz dirutis: ac de eq̃ gubernãdi forma ꝓsiliũ manifeste dedisse.

Argumentuz Marsilĩ in Quartã epistolã que est Platonis ad Dionem Syracusanum.

Post Dionysium expulsum tyrãnide / scribit ad Dionem in patriam iam reuersum/ ammonẽs

ammonẽs eum atq; etiã heraclidẽ ⁊ theodotez cete roſq; amicos penes quos rerum poteſtas erat / ut procul a tyrãnide viuerẽt:formãq; gubernãdi tene rẽt ex optimatũ gubernatione plurimũ:atq; ex po pulari quodãmodo tẽperatã. Sunt hic ꝓcepta que dã memorie cõmẽdãda. Primũ q̃dẽ ad principes ppꝛie ptinere cũctis excellere/Ueritate / Juſtitia/ ⁊Magnificẽtia/Tẽperãtia. Mino aũt prudẽtia tãtũ ceteros ſupare/quãtũ viri pueros prudẽtia ſupant Scõm vo oportere tales pſtare ſeipſos/quales vi deri uolũt. Tertiũ circũſpicere oculos oiuz in ſe eẽ ꝓuerſos:ut meminerint/neq; vitia ſua latere poſſe: neq; mediocri dũtaxat virtute ſe expectationi ma xime ſatisfacturos. Quartũ ꝓbatiſſimos imitari le gũ latores: ⁊ diſcordiã inter collegas quaſi peſtẽ vi tare. Quintũ meminiſſe cõem beniuolẽtiaz eſſe ad res agẽdas ſummope neceſſariam:Hãc vo ſola hu manitate cõparari poſſe atq; ſeruari.

Argumentum in quintam epiſtolam.

Et ſi q̃ntã hãc ꝓſuetudo quedã Platoni in ſcribit epl̃am/videt tñ potẽ eẽ dionis pla tonẽ in ſeipſo totũ pro viribꝰ effingẽtis. Inſtruit aũt pdicã principẽ ꝓſtitutũ in monarchia ut meminerit ſe iuuenẽ eẽ:ideoq; ꝓſilio ac miniſterio ſenioꝝ indigere.nõ q̃dẽ oium.ſed ꝓbatiſſimoꝝ/nõ quauis in re ſz in gubernãdi forma:qui intelligant/ q̃d potiſſimũ gubernationis cuiuſq; ſit ꝓpriũ/ſiue gubernet vnus/ſiue pauci/ſiue multi. Uocez vo gu bernationis eẽ vult ſpiritũ vitãq; eius.i.legẽ. Que officia ⁊ erga deũ ⁊ erga homines ꝓgrua inſtituere de bet ⁊ exeq̃. Alioq̃n ſalua eẽ nõ poſſit. At q̃m ſignifi cat ſe ⁊ euphreũ diſciplina Platonis imbutos/ te nere que ad ciuilẽ ptinẽt diſciplinã. Jccirco ne pdi cas hac de re diffideret:ꝓpterea quod Plato ipſe nunq̃ populo ſuo in ciuili diſciplina ꝓfuerit/ſubiũ git Platonẽ cognouiſſe populũ ſuũ morbo inſana bili laborare/ideoq; medicoꝝ prudẽtũ more nolu iſſe ⁊ fruſtra ⁊ cum ſui diſcrimine beſtiã inſanabilẽ curandam ſuſcipere.

Argumentum Marſilij in ſextam epiſtolam ad Hermiam ⁊ Heraſcum ⁊ Coriſcum.

Plato diuinus/hermiã/heraſcũ/coriſcũ / fi nitimos iter ſe principes ad ueriſſimã con cordiã cohortat:hac ſola ſaluos fore uaticĩ nãs ꝓq; hãc aſpirãte deo qui vnione gaudet bona oia cõſecuturos. ꝓterea eo veniq; puenturos/ut re bꝰ rite cõpoſitis diuinã ſapiam ꝓpẽſiori ſtudio q̃ hu manã ut par eſt ꝓſequaleãt. Cõcordiã vo ſtabilez firmari inter illos poſſe tradit pacto dũtaxat atq; lege: pacto inq̃ legitimo/ſacris rite pactis iuicem ſtabilito ac iureiurãdo iterpoſito/deũ ipz teſtãdo atq; obſecrãdo tanq̃ vnionis auctorẽ oĩs atq; ſua torẽ. Teſtãdo inq̃ ⁊ obſecrãdo ſub impari/quo de us gaudere dicit numero. Tria enĩ ſũma rerũ prin cipia. Que in prima quoq; epiſtola attigit/hic ad ducit. Ubi enĩz ait oium ducẽ/pñtiũ atq; futuroꝝ/ mũdi aiam vult itelligi/que utpote principiũ morꝰ res oẽs a futuro in pñs/a pñti in ꝓteritũ tpali rõne ꝓducit. Ubi vo patrẽ dicit ⁊ dñm/ſũmũ deũ ipmq; bonũ ſignificat. Sz mediã inter duo hec mẽtẽ quã dã diuinã videt inſerere. q̃n dũ repetit ducis/ſubiũ git ⁊ cauſe. Haz apud Platonẽ ſepe rex ſignificat ipm bonũ:cauſa vo mẽtẽ:duxq; veniq; aiaz. Et q̃m cau ſam refert ad mẽtẽ. Jdeo in Timeo platonici diſputãt itellectũ ipi bonꝰ filiũ mũdi architectũ ꝓximũ extitiſ ſe. De quo in Epinomide ſcribit rõ diuiniſſima / ſiue diuiniſſimũ vbũ/mundũ viſibilẽ exornauit. Appellat aũt hic ipm bonũ/tũ patrẽ/tũ dñm:ut per primũ q̃dẽ deſignaret mẽtis patrẽ/per ſcõm vo aie dñm. Jta for ſan platonicꝰ numerꝰ exponet. Jta quoq; platonicus xp̃ianꝰ:ſz arrianꝰ poterit/⁊ q̃ſpiã per ducẽ/ſcm ſpũz itelligere:per mẽtẽ vo filiũ. Hã ubi Plato patrẽ dicit filiũ piter ſubintelligit:ac ſiqs vnã triũ ponat eẽtiam platonicis q̃dẽ multis videbit aduerſari. Platoni tñ manifeſte nõ repugnabit. Exhortat aũt ad grauiora ſi mul ſtudia doctrinarũ:atq; ad iocũdiores quaſdã di ſciplinas his cognatas. ſ. eloquẽtie poeſiſq; ⁊ muſice. Quibꝰ oibꝰ eo ꝓſilio iubet incũbere/ut per hec quaſi ueſtigia odorẽ diuinũ iueſtigãtes ipſum ſoluz amẽt:⁊ amãdo ſaporẽ iſup ꝓſequant. Jnq̃t ergo ſi uere uel ſi ita deũ phemur. i. uel amãdo iueſtigemꝰ/uel iueſtigan do amemꝰ/ipm veniq; oẽs ꝓculdubio cognoſcemus. Profecto phie nomẽ ⁊ ſi idagationẽ quãdã pre ſe fer re videt:amorẽ tñ fert ꝓprie amatoriãq; indaginẽ: Co gnouit ergo Pythagoras/Cognouit ⁊ Plato aliter nos hẽre ad finita bona:aliter ad ifinitũ bonũ:⁊ finita q̃dẽ bona cognoſci a nobis priuſq̃ amenẽ:⁊ ut cogno ſcant amãda. ifinitũ vo amari anteq̃ cognoſcat: neq; tãtũ/ut cognoſcat quãtũ ut amet inueſtigãdũ. At cur amãdũ priuſq̃ itelligat:Quia videlicet amor amãtez trãſferẽs in amatũ/q̃ ꝓportioni deerat trãſformante ſupplet affectu. Hõne deus in ſacris ignis ſepe cogno minat:Eadẽ ergo methaphorica uenia:angelus q̃dẽ corꝰ diaphanũ. Alia vo opacũ corꝰ cognominetur/ q̃diu videlicet ceco hoc carcere claudit. Jtaq; quem admodũ ſub igne corꝰ diaphanũ. i. ſpicuum / uelut aer ⁊ aqua ſubito lumẽ/⁊ extra ⁊ intꝰ admittit: terre na vo corpora uehemẽter calefaciẽda ſunt prius/⁊ ca lore in diaphani ſilitudinẽ prius extenuãda q̃ igneaz ſuſcipiãt lucẽ:ſic ſpũs a corpe ſegregati diuinũ lumen ſubito capiũt:ſpiritꝰ vo terrenis ꝓiũcti corporibꝰ trãſ formãtis amoris incẽdio indigẽt. Quo q̃dẽ purgati/⁊ in diuinã trãſlati ſimilitudinẽ diuinitꝰ tãdẽ ſplendore ſciẽtie colluſtrent. hinc Porphyrius ait. Jndſitio qui dẽ dinoꝝ purificat aium/amor vo deificat. Proprio enim rẽ ſic exprimit vbo/neq; id quidẽ iniuria nam ⁊ nulla mã ex eo fit ignis q̃ lumẽ/ſz ex eo q̃ calorez ſu ſcipiat igneũ. Platonica ergo ſnia eſt iueſtigãda eſſe diuina. ſ. illa eẽ ⁊ qualia quoq; ſint cõmuni quadã pce ptione. Sed iterim nõ comuni / ſz ſingulari incõpara bili charitate amãda:ſic enim dũtaxat ea nos alicu bi aperte quid ſint intelligere poſſe/atq; fore beatos. Quãtum vo hec ſacris ꝓſonent litteris/nemo niſi pro phanus ignorat.

Argumentum Marſilij in ſeptimam epiſtolam.

Septima epiſtola Platonis eſt ad ꝓpinquos amicoſq; Dionis ſcripta iã liberata per Dio nem patria/⁊ inique occiſo Dione. Ueruz ut multa ad hiſtoriam pertinẽtia / tum in hac epiſtola tum in alĩs plane itelligant paulo altꝰ repetẽdũ. Pla to ter Syracuſas ꝓfectꝰ eſt. Semel q̃dẽ ſupiorꝭ Dionyſij tpe quadraginta etatis annos natꝰ. Bis vo poſtea iuniore Dionyſio tyrãnidẽ obtinẽte. Quid autẽ in ſin gulis ꝓfectionibꝰ egerit:aut qua de cauſa ꝓfectus ſit/

ꝑtim in ipsa eiꝰ vita a nobis scripta ꝑtim in his appet
eplis. Dion vo ex eadē familia/qua ⁊ Dionysiꝰ fuisse
videt: affinitate isup cū illo uarie iplicatꝰ. Qm̄ dionis
sororē Aristomachē supior in matrimonio Dionysiꝰ
hēbat. At ipse dionysiꝰ filiā noie Aretē hēbat uxorez:
Dionysius aūt iunior nō ex sorore dionis sed ex alia
uxore natꝰ erat noie Bozade. Prima ꝓfectiōe Dion
auditor Platonis effectꝰ/vitā ad virtutē traduxit: ⁊
ꝓcupiscere cepit publicū patrie bonū. Itaqꝫ defuncto
Dionysio seniore: Cū iunior Dionysiꝰ in tyrānidem
successisset/ac puer adhuc fere cōsilio dionis guberna
ret/optās Dion ipm in phice vite cupiditatē traduce
re/Platonez multis precibus syracusas uocauit. Ac
Dionysium ut accersiret induxit. Paruit ergo Pla
to hac in primis spe ductꝰ se suis cōsilijs effecturū: ut
illic ex tyrānide res. p. fieret aut regnū. Sz quarto fere
post Platonis accessuz mēse Dionysius falsis addu
ctus calūnijs Dionē quasi tyrānidi insidiatē expulit.
Platonē tn̄ libēter amplectebat. At Plato idignatꝰ
re ifecta in patriā redijt. Tertio accessit dionē Diony
sio recōciliaturꝰ/⁊ ab utroqꝫ iterū atqꝫ iterū obsecra
tꝰ. Rogatꝰ etiā ab archita ⁊ archedemo pythagoricis
nobilibusqꝫ pmultis. Tūc ⁊ dionis reuocationē polli
citꝰ est Dionysiꝰ ⁊ optimā isup gubernādi formaz se
ꝓfuturū. Sz nihil eoꝝ que pollicitꝰ fuerat ꝑstitit. Cū
vo Plato palā dionysiū redargueret/qō fefellisset fi
dē/tū sibi de reuocādo dione/tū Theodoti suo de he
raclide ꝓfādo: infēsū deinde hūit Dionysiū. Itaqꝫ in
sūmo viuebat discrimine/ne a militibꝰ iterficeret. Sz
Architas tarētinꝰ salmiscū ozatorē misit ad dionysiū
vna cū nauī/rogās ut Platonē dimitteret. Ille eū di
misit: ac ꝑbuit cōmeatū. Plato in patriā redijt sospes
Dionysiū paulo post dion clā collectis copijs syracu
sasqꝫ ꝓfectꝰ expulit/syracusanis reddita libtate. Ipse
vo paulo post dolo suoꝝ iuidiaqꝫ iterficit. Post hec
hipparinꝰ dionis filiꝰ/⁊ hipparinus dionysiū frater/
dionis ex sorore nepos syracusas tenētes ꝓsilio nobi
liū freti de honestiori gubernādi forma deliberabāt.
Interea Dionysiꝰ hostibꝰ ꝓiūctus redire in ꝓncipatū
conabat/Plato igit ad hos scribit cohortās eos ⁊ in
struēs ad optimā spēm gubernādi. i. regnū parēs legi
bus ⁊ optimatū auctoritate suffultū. Sparsim vo ꝑce
ptꝫ eiusmodi ex hac epla colligunt. Nō est alienuz a
bono ingenio optare gubnacula rei. p. ꝑsertī qn̄ necessi
tas postulat. A bono ciue alienū est optare hec cuz oi
licētia obtinere. Nō est prudētis temere publicis se ne
gocijs iplicare. Preserti ubi absqꝫ salutis publice spe
piculū subeat. Sola phia in re tā publica q̄ ꝓuata qd
bonū iustūqꝫ sit/qd nō sit eiusmodi/pōt discernē. Hu
manū genus nō pus desinet in malis vsari/q̄ aut phi
oñent aut qui oñant/deo illustrāte phent. delicata lu
xuriosaqꝫ educatio ingenia uel dina deprauat. Nullus
intēperās pōt eē prudēs. Ciuitas in qua ciues icōtinē
tes sūt nulla legū potētia ꝓtineri pōt/qn frequētes mu
tatiōes ac semp in deteriꝰ patiat. Violētia neqꝫ patrie
neqꝫ parētibꝰ iferēda. Sz utrisqꝫ ꝓcul a violētia ꝓsulē
dū. Auctas antiquoꝝ sacrozūqꝫ ꝓmonuz ceteris opio
nibꝰ añponēda est. Bono viro nihil mali pōt ꝓtigere
Aia ab hoc corpe seiūcta sub diuini iudicis snia scele
rum luit penas. Prestat grauissimas iniurias patiꝰq̄
inferre. Auari atqꝫ intēperati ad res diuinas ceci sur
diqꝫ sunt: adeo ut neqꝫ ipi videāt/neqꝫ ab alijs uel au
dire sustineāt/uel auditas ꝓcipiant. Impietas oibꝰ
pctis mixta est: atqꝫ vicissiz. Impietas ipsa mixta
pctis/stimulus est quo ꝓcipue in pctōres tū in hac
vita solicitant/tū in altera cruciātur. Post hec ubi
de ꝓsuetudie sua cū dionysio/ac de phie studio scri
bit. probat neminē in phia aliqd ꝓfecturū/nisi amo
re sapie accēsus/oēs ei⁹ gratia ⁊ labores sustineat:
⁊ oblectamēta ꝓtēnat. Tū vo qn̄ sapietis est ꝓtēpla
ri dina/oportune oñdit dina/neqꝫ litteris vnq̄ vul
go neqꝫ vbis exprimi posse/imo etiā nō debere. nō
posse qdē/qz qō maiꝰ est/neqꝫ etiā mēte oino cōpre
hēdunt. Nō debere etiā: qz ⁊ qui in plebe ifimi sunt
tanq̄ mōstruosa riderēt ⁊ qui paulo in plebe supio
res/his auditis uel in heresim falsā iciderēt: uel ob
leuē quādā altioꝝ rerū opionē uani supra modu
ꝓtētiosiqꝫ euaderēt. Nō inqt Plato usq̄ nihil ueri
certiqꝫ de dinis intelligi posse. Sz neqꝫ posse expri
mi: qō de his itelligit. neqꝫ ꝓpriā hoꝝ vitatē itelligi
eadē rōne qua cetera: fozme qdē alie oino sūt cōiū
cte corpib⁹/alie penitꝰ segregate. Ille nāles/he dine
uocant. Sunt ⁊ medie ꝓiūcte qdē quodāmō ⁊ qdā
mō sepabiles. i. rōnales aie/iter dina ⁊ nālia medie
Que q̄ten⁹ corpib⁹ ꝓiūcte sūt/eaten⁹ a dinis neces
sario distinguunt. Cōiūgi enī formis a mā sepatis/ni
si sepatione nō pnt. Sepant aūt a mā duob⁹ ꝓcipue
modis/tū morali purgatiōe/tū resolutiōe ꝓtēplati
ua. Phie studiū utrūqꝫ facit. ⁊ quēadmodū qui hu
midū lignū exsiccat ꝑus sole/deide admouet ignī/
occasionē qdē ligno ꝑbet ut accēdat: neqꝫ tn̄ ipe/sz
ignis accēdit lignū: ita studiū phicū ⁊ per moralē di
sciplinā ⁊ purificādo ꝑparat aiaz ad dina: ⁊ per cō
tēplatiuā resoluēdo admouet mētē dinis atqꝫ ꝓiun
git: neqꝫ tn̄ ipz dina vitate formar mētē: sz deus ipse
ignis istar mētē q̄si māz phie bñficio patā ⁊ ppiquā
tē/vitatis sue luce plustrat. Plato igit cū dixisset di
uina neqꝫ litteris neqꝫ vbis exprimi posse/significa
uit ꝓterea neqꝫ posse doceri uel inueniri eadē rōne
qua cetera. In alijs enī pcipiēdis inqsitio nostra in
tellectū/⁊ parat ⁊ formar. Cū tn̄ in dinis pcipiēdis
inqsitio uel purgatissima atqꝫ eminētissima per qdē
sz nō formet. Iccirco inqt opꝰ eē diuturna cū dinis
ꝓsuetudine/significās speculatiōis assiduitatē/item
vite ꝓiūctiōe/siue coione/significās purificationez
morali disciplina pfectā. Addit/in mentē deniqꝫ sic
affectā nō paulatiz qdē humano qdā more: sz subi
to lumē vitatis accēdi: sz vñ nāscab igne. i. deo. Pro
silietē siue scintillāte. Per scintillas designat ideas
exēpla rerū in mēte dina: designat ⁊ formlas ideaꝝ
nob ingenitas. Que per desidiā olim ꝓsopite/excitā
tur uētilāte doctrina. Atqꝫ uelut oculoꝝ radijs emi
cātes ideis uelut stellarū radijs collustrant. Sbdit
eiusmodi lumē nō accēdi solū/sz fieri in aīa/ut ostē
dat tū formulas eē inatas aīe tū splēdorē eiusmodi
familiarē euadē. Ac ne putes in eo statu mētē ambi
guā solicitāqꝫ eē: addidit seipz tā alit. i. lumē hoc pri
mū diuinitꝰ in mēte accēsū/deiceps sua virtute diui
noꝝ haurit copiā radioꝝ atqꝫ almo mentē gaudio
complet. Hic aius seipsuz nutrit. i. nihil querens ex
trinsecus viuit seipso contētus ⁊ q̄ beate intus affi
ciat: ⁊ si uelit/nequit tamē ⁊ nescit exprimere. Pla
to quinque in hac contēplatione meditat gradus/
quos in theologia legito diligētiꝰ a nob expositos.

Jubet

Jubet enī cupidū vitatis tū per auditū ab ipso rei noie tū per visum aliosq; sēsus a rei ipi⁹ accidētib⁹ ad ipsaz rei definitionē ꝓcedere.per hāc ad formulā rei inatā mēti.per formulā deniq; ad ideā tā formularū q̄ rerū ꝓcreatricē.Docetq; iterea ideaz a reliqs lōge differre/quatuor ꝑcipue modis. Quia s.idea suba est/simplex/imobilis/ꝑzio nō pmixta. Reliqua vo ētuor.i.nomē z accidētale simulachrū z definitio:z formule notio a suba/simplicitate/stabilitate/puritate/idee degenerāt.Jccirco haud sufficiēter ideā nobis ip̄zimūt:sz ad diuinā impssionē nos utcūq; pūt accōmodāt.Deniq; mēs impssa diuinit⁹/siqñ studeat idearū characteres uerbis litterisq; expzimere pulcherrimarū rerū deformes reddet imagines:uerū si crediderit pythagoricis nō tā ꝓtēdet ut depīgat ideas q̄ ut audiētiū aīos excolat ac uelut tabellas expoliat.Quib⁹ tādē dine formę diuino digito depingant.Ipsa sane celestes suspiciens radios: nō conabit apd cecos radioꝝ formas frustra describere.Immo si insanabiles sint dimittet si sanabiles dūtaxat purgare aciē aggredieť surſūq; erigere.utpote que intelligat alio se pacto frustra laboraturam.

¶Argumentum Marsilij in epistolam octauā ad eosdem propinquos amicosq; dionis.

In supiori epla pncipes syracusanos istituēs latiꝰ in pnubijs ꝓceptis z in rebꝰ a se Dionecq; gestis vsatꝰ est. Jn hac vo ppzia tā istituta breuioribꝰ cōprehēdit mediū semp interuniꝰ ac ppli gubnationē obtinēs:maxime vo otium studēs/ut ꝓcilient ciues potiꝰ q̄ expellant:quātum fieri pōt sine aliena iniuria rei.p.statꝰ rite stabiliat Mox in pncipio asserit hoies ipio scelere pollutos insanabiles eē:neq; his ullū ꝓsiliū ꝓfuturū.Jtē oibꝰ in rebꝰ z dicēdis z cogitādis a deo pncipiū faciēdū.Jn tota vo epla obſuabis q̄ cautꝰ sit z clemēs gubernator sit Plato q̄ue diligēs aioꝝ ꝓcilia tor.Cōprobat ut sui moris est gubnationez lacedemonie laudez.Jn qua plurimū sit optimatū.Sit q̄q; regia quedā forma:sit z pplare nō nihil.Dānat extremā fuitutē:per quā oia libidini humane subdūtur.Jmprobat z extremā libtatē siue licētiā:in qua qlibet ferme absq; delectu sortit rei.p.gubernacula Mediū vo ꝓbat. Nota aureū dictuz. Moderata fuitus est/qua fuit deo.imoderata qua hoibꝰ. Tēperatis qdē hoibꝰ lex deꝰ est:intēperatis vo libido

¶Argumentum Marsilij in nonam epistolam.

In epla ad Architā phz publicis rebus occupatissimū/ꝓsiliū dat ꝓtēplāti/ne honestā sil' z necessariā deserat actionez. Prodesse enīz hoibꝰ z publice z ꝑuatiz/actionē honestā uocat z necessariā.Honestā qdē:qz quēadmodū qlibet corpis mēbrū nō suiipsius tm̄ est:sz alioꝝ etiā/ maxime vo totiꝰ. Jta hoies alij alioꝝ sūt:ac potissimū spēi. Necessariū vo qui z nisi alijs vixeris/non potes ꝓsi viuere/z nisi domesticis patriecq; succurreris.res ꝓfecto familiaris z publica uel destituta gubernatore nutabit:uel a deterioribus gubnata pclitabit:ac deniq; faciet naufragium.

¶Argumentum Marsilij in decimam epistolam.

Aristodemū dionis familiarē elegantia morum in primis phantē/in sua opione z vita ꝓfirmat/asserēs subaz qdē phie moralē virtutē eē:qđ z nomē ipm declarat amore quodā cultuq; definituz. Speculationes vo humanas eē uel ornamēta quedaz phie extrinseca:uel vias ad ipaz mētis firmā puritatē que ad mores ptinet/cōparādā.Qua cōparata diuina potiꝰ q̄ humana:z ifusa desup potiꝰ q̄ acqsita sequit ꝓtēplatio.Ad quā speculatio illa ꝑ zi ꝓferat/ludus qdā a Platone cogminat.Jd aūt pythagore Socratisq; maximū est ꝓceptū.Ubi vo ornamēta traducimꝰ grecū uocabulū ornamētū significat argute cuidā uanitati z supbie mixtū.Quasi dicat/scīa iflat:charitas edificat.Jtē in maliuolā aīaz/sapia nō itrabit.Siceritatē qdē siue sanitatē ponit in aīo simplici z trāquillo. Fidē vo i vbis.firmitatē deniq; i gestib⁹ atq; actiōib⁹.

¶Argumentum Marsilij in vndecimam epistolam.

Principi laodamāti de gubernatiōe optima,cōsultāti ꝓsuetū illud suū dat cōsiliū/leges qdem oēs fore uanas:nisi ꝓterea ꝓbatissimi viri per quos viuūt leges/igētē in re.p.hūerint ptātez. Ac nisi ꝓstituꝰ sit magistratꝰ qdā in ciuitate/z is qdē maxia cū auctoritate qui moꝝ cēsor/per exploratores singuloꝝ actiones diligēter obseruet/ad id semp intētꝰ: ut quotidiana ciuiū vita animos ad fortitudinem temperantiāq; perducat.

¶Argumentū Marsilij in duodecimam epistolam.

Epistola duodecima nobis argumēto est q̄ liberalis z simplex Plato fuerit:utpote qui secretiora quedā cōmētaria sua nōdū absoluta archite crediderit.Argumētū quoq;.i.Architam nominib⁹ q̄ vbis phantē:dignū fuisse:cui charissima queq; cōmodo traderent.Forte vo cōmētaria hec ad explēdū critiā nō absolutū:z ad ꝓscribēdū hermocratē nōdū cōpositū ptinebāt.Epam vo ad Dionysium que ab ignoratib⁹ his adiūgit/ideo nō traduxim⁹ qz z ipsa epla vba z docti oēs negāt eē Platonis.Est aūt opēciū in hiseplis aīaduertere q̄ magno z ꝓstāti aīo Plato noster/ꝑsertim in amicoꝝ rebꝰ fuerit/ z q̄ grauia sepe discrimia pro amici salute sbierit. Preterea q̄ libere atq; benigne tyrānū sepiꝰ corripuerit / ab adulatione qdē maxime oium alienꝰ:charitate vo atq; officio nemini cedēs: ut nō minus vita z moribꝰ q̄ disputationibus ꝓducere nobis possit ad bene beateq; viuendum. Jncipiūt Eple Platonis.

¶Dion Dionysio beneagere. Epistola ꝑ⁹.

Ego uū apud uos diuturna opa ita iperiū uestrū admistrarē:ut ceteris utilitates uestras captātibꝰ fidei dignitate prestarem/grauibꝰ calūnijs me suppositui. Sciebā enīz qđ me uobiscū vna res uestras admistrāte crudele nihil cōmisisse vnq̄ videremini. Dēs aūt qui eadē in gubnatiōe vsati sūt.testes mihi eē pñt.Quoꝝ ego pmultos sūmo constanter a dānis nō mediocribꝰ libaui. Jmpio q̄netiā apud uos fungēs/ciuitatē uestrā sepiꝰ custodiui.Tādē vo igminiosiꝰ a uobis expulsus sū/q̄uilissimū aliquē expelli ꝓueniat.Ipse ego iussus a uobis abire:qui tā diuturnā opaz uestris sū cōmodis imptiꝰ. Jgit post hac mō qdā ihumaniori mihi ipi ꝓsulā. Tu aūt talꝰ tyrānꝰ,gubnabꝰ solus.pecuniā vo illā egregiā abs te i viaticū missā ꝑ bachiū hūc vna cū his litteris ad te rēitto. Neq; enī ad viaticū sufficit. Neq; ad ceterā vitā satis ē util' Tibiq; dānati dedecꝰ allatura maximū/z mihi nō mīto

mīn⁹ accipieti. Itaq; illā accipe nolui. Tua vo nihil in tereſt/ꝛ dare ꝛ accipe tātūdē. Sz illa recepta tuorum quēuis alterū honorabis/quēadmodū me honorasti. Ego enī abs te ſatis iā ſum honorat⁹. Et mihi oportu ne nūc eurypidis illud uenit in mētē te rebus qnq; po ſcētib⁹ talē tibi virū aſſiſtere optaturū. Demiſſe aūt te uolo ꝛ alios tragicos plurimos/cū tyrānū aliquez pereūtē iducūt/huiuſmodi illi uoces attribuere. Heu miſer. pereo nullis fulct⁹ amicis. Auri vo defectu peū tē aliquē nullus adhuc retulit poetaruz. Illud quoq; poeticū/mētē hntibus ualde ꝓbat. Nō auri fulgor in miſera mortaliū vita rariſſimi/nō adamas/nō argen tee menſe que apud hoies hntur in ꝓcio:ita oculis co ruſcāt:neq; lati fundi aut pinguia culcta tātū ualēt ad vitā/quātū mēs bonoꝝ viroꝝ ꝓſentiēs. Uale:atq; ꝓſi dera tātū erga nos erratū/quo erga ceteros probabi lius te geras.

¶ Plato Dionyſio beneagere. Epiſtola 2ª.

Audiui ex archedemo te cēſere nō ſolū me/ ſz familiares etiā meos ꝓter vnicū dionem nihil mali aduerſus te loq debere uel agere Hoc aūt qō de dione excipis/oſtēdit me in familiares meos impiū nō hēre. Si enī hērē cū in alios tū in dionē ac te impiū/taz uobis q; ceteris grecis bona ut arbitror plurima ꝓuenirēt. Nūc aūt in hoc dūtaxat magn⁹ ſum qō meipm pſto rōni mee obediē tē. Atq; hec dico qz nihil ſinceri cratiſtolus ꝛ polyxe n⁹ ad te detulerūt. Quoꝝ alterū dicere ferūt/audiſſe olympīa multos eoꝝ qui mecū erāt de te obloquētes forſitā acuti⁹ q; ego ille audit. Ego enī tale nihil audi ui. Videt aūt mihi poſthac quotiēs huiuſcemodi ali quid ad te deferē/te ita facere oportere. ut ſcribas ad me/ꝛ rē ipaz ꝓquiras. Ego enī ueruz fateri nec formi dabo nec erubeſcā. Mihi aūt ꝛ tibi ita ſe res iuicem hēt. Neq; nos alicui ut ita dicā grecoꝝ icogniti ſum⁹ neq; familiaritatē noſtrā hui⁹ ſcli hoies ꝓceſcūt:cer tū quoq; illō hēto neq; poſteros tacituros. Tales ſūt qui eā excepunt/utpote neq; puā neq; obſcurā. Quoz ſuz hec: Statiz apiā/ſupi⁹ aliquāto exorſus. Hāe qui dē lege ſapia potētiaq; excellēs in idē tēdūt. Sēperq; iſta duo ſe iuicē affectāt/ꝓſequunt/ꝓgrediūtur. Beīn de etiā iſtis hoies admodū delectant:quotiens ſiue in carminib⁹ poetarū ſiue priuatis colloq;is huiuſmodi quedā referūt aut audiūt: ceu cum de hierone ꝛ pau ſania lacedemonio loquunt hoies/gaudēt ſimonidis familiaritatē que cuz illis fuit/cōmemorare:ꝛ que ad eos dixit fecitq;/referre. Silr ptiādrū corinthiū. ꝛ tha letē mileſiū vna celebrare ꝓſueuerūt. piclē ꝛ anaxago rā/creſum atq; ſolonē/ut ſapiētes: ꝛ cyrū ut potētez. Atq; hec imitati pocte creōtē ꝛ tireſiā ſil' iducūt. Po lydūq; ꝛ minoa. agamēnonē ꝛ neſtorē. ulixem ꝛ pala medē. atq; ut mihi videt eadē rōne priſci hoies Jouī pmetheū ꝓiūxerūt. Hoz vo alios ꝓſētiētes alios diſ ſētiētes iducūt. Alios aūt qnq; cōcordes/qnq; vo diſ cordes. Horūq; tā diſſēſiones q; ꝓſēſiones canūt. Cū cta vo hec iō dixi ut illō oñderē:qō etiā cū mortui fue rim⁹ de nobis hoies nō ſilebūt. Quocirca nō eſt negli gēdū a nobis:ſz curā hndū tpis ſubſequētis. Fit enī nā q̄dā ut ignauiſſimi hoies nihil curēt que ſit de ipſis fu tura opio. pbatiſſimi aūt viri cūcta faciāt quo in futu ris ſeculis bn de ſe loquētes hoies audiāt. Quam ego ꝓtecturā facio eē aliquē ſenſū ꝙs qui mortui ſunt/rerū noſtrarū. Aīn optimi ai ſic forte diuinārt. deterrimi aūt nequaq;. Ualidiora vo ſūt diuinoꝝ viroꝝ pſa gia/q; alioꝝ. Plato aūt ſi liceret ſuperiorib⁹ illis defū ctis de q̄bus loquor ſua ꝓſuetudinē emēdare/pluri mā opaz adhibituros/ut meliores de ſe q; nūc opi niones circūferrent. hoc nobis q̄dē etiā nūc fauēte deo facē licet: ꝛ ſiqd in ſuperiori familiaritate noſtra nō recte factū eſt/tā factis q; dictis emendare illud atq; corrigere. ut va ꝛ optima pferti quātū ad phiā attinet de nobis ſupſit opio. ac fama noſtrarū rerū ſiqdē bona eſt/melior:ſin mala/bona efficiat. Atq; nos iſta curātes/nihil religioſi⁹ agere poſſemus:ꝛ negligētes/nihil pphani⁹. Quēadmodū aūt hoc fie ri ꝓueniat/ac iuſte fieri poſſit/ego iā dicā. Aīn ſi cilia ueni fama erat me pmultū iter eos qui tūc phā bant/excellere. Cupiebā etiā cū ſyracuſas uenirez opionis illi⁹ teſtē hēre te:ut etiā apud multitudinē phīa mihi honorarer. Verū nō ſatis pſpe mihi res illa ſucceſſit. Cauſaz vo hui⁹ nō illā fuiſſe dico quā plerioq; exiſtimarēt/ſz illā fuiſſe cauſaz aſſero:q̄ tu nō ſatis mihi credere viſus es/ſz me quodāmō di mittere uelle:alios vo uocare. ꝛ quererē q̄d mihi eſ ſet negocij cū diffidētia q̄dā ut mihi videbat. Et qui de ijs loquebant/pmlti erāt: affirmātes/q̄ō me q̄dē ꝓtēneres:atq; ad alia aiuz itēdiſſes. Hec igit tūc fa ma increbuit. Quid aūt poſt hec fieri oporteat/iam audi:ut ad illō q̄ō iterrogaſti rndeā:quo pacto nos iuicē gerere debeam⁹. Si tu q̄dē oino phiaz ſpnis/ ualere ſinam⁹. Sinaūt ul' ab alio audiſti uel ipe per te iueniſti meliora q; ea que a me tradunt illa cōple ctere. Aō ſi noſtra tibi placēt nos quoq; maxie ho norare debes. Nūc autem tanq; ab initio tu ducas ego ſeqr. Honorat⁹ enī a te/te honorabo:nō honorat⁹ aūt ꝓquieſcā. Preterea ſi tu honorare pri⁹ me cepis/phiā videberis honorare:idq; apud multitu dinē q̄ō tu in pmis cupiebas tibi gliā piet/tanq; ſa pīētie amatori. Siaūt ego te honorauero:me mini me honorātē diuitias admirari videbor ꝛ ſeq. hoc vo q; turpe ab oib⁹ cēſeat/nō igram⁹. Ut aūt ſūma tiz dicā/te honorāte/ambob⁹ honor erit/Me aūt honorāte/ambob⁹ infamia. Et de ijs q̄dē ſatis. Sū ma vo ipa nō recte ſe hēt. Narrabit vo ipe tibi ar chedem⁹/cū ad te redierit. Illud aūt ꝓcioſi⁹ ꝛ diui ni⁹ de quo per illū me iterrogas/oino ipi eſt oñdē dū. Alis enī ut ille fert/nō ſufficiēter tibi a me de pri ma nā demōſtratum fuiſſe. Dicēdū eſt igit tibi nūc per enigmata quedā:ut ſiqd huic tabelle ul' mari ul' terra ꝓtingat/qui eā legerit:itelligere nō ualeat. Eſt aūt ita. Circa oiuz regē cūcta ſūt. Ipſi⁹ gratia oia. Ipe pulchroꝝ oiuz cauſa. Circa ſcōz ſcōa. Tertia circa tertiū. Human⁹ aius affectat q̄lia illa ſint/itel ligere:aſpiciēs in ea que ſibi cognata ſūt. Quoꝝ ni hil ſufficiēter ſe hēt. Sz in rege ipſo ꝛ in his que di xi nihil eſt tale. Aō aūt poſt hoc eſt/aius dicit. At enī q̄lis hec tua iterrogatio eſt Dionyſij ꝛ dorādis fili:que maloꝝ oiuz cauſa eſt. Immo vo magis hu ius ſtimulus quidā aio noſtro igenit⁹. Quē niſi q̄s eruat/ueritatē certe nunq; aſſequet. Tu hoc ad me in hortis cū eſſemus ſub lauris/excogitauiſſe dixi ſti:ac tuam fuiſſe inuentionem. Et ego inq; / ſi hoc ita ſe habere tibi videret: multis me diſputationi bus liberaſſes. Nec alium vnq; huius inuentorem repiſſe

reḡisse plurimāq; iuestigationē meā circa id uersa
ri. Tu forsan aliquo audito diuina quadā sorte ide
pgressus es. Demōstrationes aūt ei⁹ rei nunq; fir
mas/sz alias aliter ptulisti: quaten⁹ fantasia conie
ctabas: Hoc aūt nihil est tale. Et hoc nō tibi soli pti
git. Sz certe scito neminē qñ primū me audit: aliter
affici. Et ali⁹ q̄dē magis/alius vo min⁹ defatigatus
vix tādē a laboze cessat. Dēs aūt ferme laborāt nō
parū. Hec aūt cū ita sint z fuerint/fere iuenim⁹
ut opinor qō tu per epl'az petÿsti. quēadmodū opz
iuicē nos hēre. Postq; vo hec z per se discusseris
z cū alioz opionib⁹ cōparaueris mō rectū examē
pegeris: psētiētē nobis te z nostris pbebis. Quo nā
igit pacto hec z alia que dixim⁹ fiēt: Recte tu q̄dez
ea de causa archedemum ad nos misisti. Ac postq;
ad te reuersus sniaz tibi meā retulerit/dubitatiōes
alie te forsitā capiēt. tu vo si recte tibi psules: mittes
iterū ad me archedemū. Ille rursus q̄si mercator/
nō sine lucro redibit qō si bis aut ter feceris: atq; il
la que mittim⁹/diligēter examinaueris/mirabor eq̄
dē si nō multo melius q; nūc ad ea que dubitas/te
hēas. Audacter igit id agatis. Neq; enī uel tu ul' ar
chedem⁹ negociationē ullā suscipe pōt/que aut ho
nestioz sit aut deo acceptioz. Caue tñ ne excidant
hec vnq; in aures hoiuz disciplīne eruditiōisq; exp
tiū. Nulla sūt enī ut mea fert opio/que dicta ad po
pulū/magis ridicula videant: neq; que apud igenu
os plata/magis mirabilia z diuina. Sepe vo dicta
sempq; audita z multis annis/vix tādē uelut aurū
cū magno laboze purificātur. Nā qō in hac re mi
rabile cōtingere cōsueuit id audi. Sūt cōplures ho
mines/qui ista iā audiuerūt: pollētes acumine: pol
lētes memoria. In examinādo z iudicādo solertes
puecti iā etate/neq; min⁹ trigita annis hec audiue
rūt: ibi tñ affirmāt que auditu quōdā incredibilia ma
xime videbant/ea sibi nūc primū ualde credibilia
videri atq; perspicua. Et que tūc pbabilissima/ea
nūc sibi ptra videri. Hec igit ituēs/caue neq; te pe
niteat eoz que tibi idigne nūc exciderunt. Maxia
vo hui⁹ rei custodia est/nihil scribere: sz addiscere
Nā que scribunt/ptineri non pñt. Ista de causa ni
hil ego de ÿs scripsi vnq;/neq; est Platonis opus
pscriptū aliq̄/neq; erit. Que aūt mō dicunt/socra
tis sūt qui vir etiā dū iuuenis esset/virtute claruit.
Vale/z nobis crede. Atq; hāc epl'az/cū sepi⁹ eā le
geris/statim cōbure. Et de his q̄dē satis. Miraris
aūt qō ad te polyxenū nō mittam. Ego aūt de lyco
phrone etiā z reliq̄s qui apud te sūt/Idē iādudū z
nūc prius affirmo. Te. s. istis tū ingenio tū disserēdi
arte pstare q; plurimū. nec illoz quenq; spōte tibi in
disputādo/ut aliq̄ suspicant/cedere/sz iuitos. Atq;
videris admodū modeste illis fuisse usus z hone
stis eos munerib⁹ prosecut⁹. Sz de ÿs q̄dē pinde atq;
de talib⁹ talia multa licet dicē. philistione si uti pi
gerit/utere q; maxime. Ei si fieri pōt speusippi ute
re opa: atq; remittas. Eget q̄dez tui z speusippus.
Pollicit⁹ aūt mihi est philistion/si abs te dimittat
se athenas e uestigio petiturū. Iphotonie sē vo illuz
dimisisse/laudabile fuit. Leuis autē petitio tā de illi
us necessarÿs q; de egesippo aristonis filio. Naz z
ad me scripsisti/siqs huic ul' illis iniuriā uelit iferre
ac tu id pseueris te mime pmissurū. De lysiclide pte
rea uera fateri decet. Nepe solus iste ex ÿs qui sicilia
athenas pfecti sūt/nihil in tua meaq; cōsuetudine im
mutauit. Sed que facta sunt/quotidie uerbis pro viri
bus magis honestat.

¶ Plato Dionysio. Epistola 3ª.

Detis an rectiꝰ ponat in salutatiōibꝰ. gaudē
an quēadmodū ego solitꝰ sum scribere ad
amicos/bñ agere. Tu q̄dē ut aiunt hi qui te
cū in delphis affuerūt ita deū ipm blāde al
loq̄: ac siliter scribere pstueristi. Gaude: vitāq; tyranni
docudā pua. Ego aūt neq; deū hoc mō neq; hoiem sa
lutarim. Nō deū: qz ptra illiꝰ nām loquerer. Nā pcul
a molestia z uoluptate dinitas. Nō hoiez: qz sepiꝰ de
trimētū z dolorē sibi affert uoluptas: hebetudinem in
aio z obliuionē isipietiā z petulātiā pariēs. Et de salu
tatione q̄dē hec mihi dicta sint. Que tu postq; legeris
sicuti uoles ita capies. Ferūt vo nō pauci te dicere soli
tū ad legatos quosdā dū te adesūt in aio hūisse greeas
ciuitates in sicilia restituē: z syracusanos releuare ac
pro tyrānide/regiā gubnationē illis iducere. Audiētē
vo hec me tibi ne faceres illa obstitisse. cū tu uehemen
ter id cupes. Nūc aūt illa ipsa ut faciat/dionē docere:
ac tuis pprijs cogitationibꝰ impiū a nobis tuū labefa
ctari. Utrū pmones huiusmodi aliquā tibi utilitatē fe
rāt/tu ipse cogscis. iniuria certe me afficis: cuz ꝓtia di
cas q; vitas sit. Et pfecto satis supq; hacten⁹ a philisti
de z alÿs cōpluribꝰ iuidia mihi pflata est z apud mili
tes z apud syracusanos. Nā cū in arce vna tecū hita
rē/oia malefacta in me puertebant/asserētibꝰ qui ex
tra erāt te singula meo psilio facere. Tu autē apte scis
ppauca me tecū de gubernatiōe ciuili spōte mea/atq;
id ab initio tractauisse: dū aliq̄d posse me pficere arbi
trabar z alia quedā exigua. Legū phemÿs mediocri
ter icūbentē. Quibꝰ tñ postea uel te ul' aliū audio que
dā pter mētē meā iseruisse. Que facile iternoscēt ÿ qui
pñt morē igenÿ nostri discernere. Sz ut mō dicebā nō
egeo calūnia z apud syracusanos z apud alios/quibus
me ista dicēs criminaris: sz multo magis purgatiōe cō
tra primā calūniā z cōtra nouā nup exortā/maiorem
q̄dē ac uehemētiorē. Ergo aduersus duas calūnias ne
cesse est excusationē me duplicē aggredi. Primū q̄dē
merito noluisse me de gubnatione rei. p. tecū agere. de
inde meū illud psiliū nō fuisse qō tu ais ut suaderē tibi
ne ciuitates grecas restitueres. Et primū q̄dē de pmo
sic accipe. Veni syracusas a te uocat⁹ z a dione: cū eēt
ipe dion magne apud te dignitatis/mihi iāpridez ho
spes: etate vo media atq; pfecta. Quib⁹ oino uel me
diocriter prudēs/op⁹ eē ad res huiusmodi gerendas
q̄les tue erāt/existimarit. Tu vo eras admodum iuue
nis: z oium ignar⁹/quoz oportebat te pitiā hēre. Mi
hi quoq; ualde ignot⁹. post hec siue qs hō siue deꝰ siue
fortuna quedā tecū dionē pepulit. Tu solus relict⁹ es.
An igit coionē mihi aliquā tecū rerum ciuilū tūc reli
ctā putas? Cū viderē prudētē q̄dē psultorē abs te pul
suz. Te aūt iprudētē cū multis flagitiosis ita fuisse reli
ctū/ut nō imparem/sz impare arbitrareris sz huiusmo
di hoib⁹ reuera seruires. Tūc ergo q̄d oportebat me
facere? An nō id qō faciebam? Abstinere videlicet oī
gubnatione/ne iuidia maliuoloz in calūnias uocarer
Et illud oino conari/ut uos iuicē dissidētes z lōge di
uisos in pristinā amicitiā gratiāq; reducerē. Tu mihi
testis eē potes q; to conatu hoc a me negociū suscepti

fuerit:neq; vnq̃ deſertū. Tādē vix ita ꝙuenim⁹ ut do mū remearē/finitoq; bello qd tūc erat/ego ⁊ Dion ſy racuſas rediremus. Tu aūt nos aduocares. Hec ſunt acta in ꝓxima illa ꝓfectiōe ad te mea: ⁊ in patriaz redi tu. Facta deinde pace iterū me uocaſti. nō tñ ut inuicē ꝙueneram⁹ vna cū dione: ſz ſolū. Scripſiſti enīz ut ipe tūc uenirē. Dionē vo poſtea te uocaturū. Ea de cauſa ego tūc nō ueni qd qdē dioni diſplicuit/ qui ꝑſtare pu tabat ut perē tibi atq; uenirē. Trāſacto poſt hec anno triremis vna a te miſſa eſt: ⁊ ſil cū illa littere tue. Qua rū caput erat ſi uenirē dionis res ita foꝛe/ut ego maxi me optabā. ꝓxima vo ſi nō uenirē. Pudet referre q̃ mul te tūc epiſtole ſcripte ſūt/taz abs te q̃ ab alīs tua cau ſa/ex italia atq; ſicilia ad me ⁊ ad multos ꝓpinquoꝝ familiariūq; meoꝝ. que oēs exhoꝛtabant ꝑcabāturq; ut tibi obſecut⁹ accederē. Uiſum eſt igit oib⁹/⁊ in pri mis dioni abſq; dilatione eūdū eē. q̃ q̃ ego ob etatem me excuſabā. ⁊ de tua ꝓſtātia me diffidere dicebā: q̃ſi neq̃res obtrectatoꝛib⁹ maliuoliſq; meis diſſidiū iter nos querētib⁹ reſiſtere. Cōſpexerā enīz iāpridē ⁊ nūc etiā pſpicio opes tā priuatoꝝ q̃ principū. quāto maio res ſūt tāto magis iſidiatoꝛes/⁊ turpiū noxiarūq; uo luptatū machinatoꝛes nutrire. quo nihil pnitioſius gi gnit opulentia atq; ptās. Uerūtn omiſſis his oib⁹/ue nire decreui ne querele mām alicui familiariū meoꝝ relinquerē/qd cū poſſēt ei⁹ res ſalue eē/ob negligētiā meam piſſent. Que vo poſt aduētū meū ſecuta ſint/tu optime noſti. Cēſebā eqdē ut ꝑm ꝓmiſſa epſtarū tuarū q̃ primū dionē reuocares: ⁊ priſtina familiaritate re cipes. cui⁹ ego rōnē hūdā eē putabaz. In quo ſi mihi paruiſſes/foꝛte melius tue ⁊ ſyracuſanoꝝ ceteroꝝq; greco ꝝ res ut mea uaticinat opio/ſeſe hērēt. Arbitra bar deinde bona dionis/ſuis reſtitui debere/nec illis diuiſoꝛib⁹ quos tu ꝑfeceras: eoꝝ admiſtrationē ampli us relinq. Judicabā ꝓterea pecuniā ſinglis annis dio ni ſolitā mitti/eē mittēdā/nō diminutā ob pñtiā meaz ſz magis adauctā. Cū aūt hoꝝ nihil abs te impetrare poſſem/abire ꝓſtitui. Tu vo annū me expectare roga ſti: affirmans te dionis bona oia redditurū/ita ut me dia ps coꝛithū ad dionē ipm mitteret. reliq̃ vo pro ei⁹ filio ſyracuſis maneret. Multa ꝓterea referre poſſuz que ꝓmiſſa a te fuata nō ſūt. Sz ea ob multitudinem omitto. Cū enī bonoꝝ dionis oiuz uēditionē faceres abſq; ullo ei⁹ ꝓfectu: q̃ q̃ ita demū hoc faciēdū dixeras ſi ille aſſētiret/ꝓmiſſis oib⁹ o vir mirabilis colopho niū/ut aiūt/ſuffragiū finēq; gl'ioſiſſimū ipoſuiſti. Rem ꝑfecto neq; honeſtā/neq; honoꝛificā. neq; iuſtā. neq; utilē machinat⁹ me deterrere conatus es tanq̃ rerū il larū neſciū: quo ego pecunias ad dionē mittendas po ſtulare deſiſterē. Nā cū heraclidē pelleres qō neq; ſy racuſanis neq; mihi iuſtū videbat/egoq; vna cū theo dote ⁊ eurybio pro heraclide depcarer/accepta hinc q̃ſi ſufficiēti qdā occaſione/iāpridē te depbēdiſſe dixi ſti/nullā mihi curā eē rerū tuarū ſz dionis ſolū/eiuſq; amicoꝝ ⁊ ꝓpinquoꝝ. Itaq; cū heraclides ⁊ theodo tes dionis amici ſuſpitiōe crimis nō carerēt: me oia fa cere: quo meritas penas nō darēt. Hec qdē in noſtra il la ciuilis admiſtratiōis coione: ⁊ quācūq; aliā diſſēſio nē nobis accidiſſe qd mirū: Prau⁹ enī a prudētib⁹ vi ris merito exiſtimari poſſez/ſi potētie tue magnitudi ne adductus/ueterez amicū ⁊ hoſpitē meū a te patria pulſum: nulla in arte ut ita loquar te deterioꝛē prodi diſſem atq; deſtituiſſez. Te vo iniuriātē illi ꝓpoſuiſ ſem: ⁊ oia feciſſez que impares tuarū. ſ. opū gratia. Certe ſi illū tui gratia ꝓdidiſſē/nemo alia mutatio nis mee cauſaz fuiſſe dixiſſet. Hec igit ita geſta/cau ſa fuerūt ſucceſſendi iter nos/⁊ nihil coicādi. Uerū mihi opoꝛtune iaz ꝓmo in eā trāſit ptē: de qua ſcdo mihi loco dicēdū ꝓpoſui. Attēde obſecro diligēter ſi uerū tibi dicere videoꝛ. Dico te archidamo pñte ⁊ ariſtocrito cū eēs in oꝛtis vīginti ferme dies añ re ceſſū meū e ſyracuſis athenas/dixiſſe mihi illa que nūc etiā dicis/qd heraclidis ⁊ alioꝝ oiuz magis q̃ tui curā hērē. Preterea me in pñtia illoꝝ rogaſti/ an meminiſſez cū ꝓmo ſyracuſas ueni/ſuaſiſſe me tibi ciuitates grecas reſtituere. Egoq; ꝓceſſi memi niſſe me: ⁊ addi etiā tūc optimū mihi videri. Faten dū eſt o dionyſi/qd ſbinde dictū eſt. petū eqdē utrū id ſolū tibi ꝓfuluiſſē: an aliud ꝓterea: Ad hec tu ira cūde nimiū ⁊ ꝓtumelioſe rndiſti: ⁊ alia etiā me ꝑce piſſe. Itaq; contumelia tūc in me id fuit ut putaldi, nūc aūt aſſeueratio pro ſonio eſt. Rogaſti autē me apte nimiū ſi bñ qd memi me deridēs/An iſta ꝑce piſſē tibi quaſi docto: an nō: Rndi te id optime me miniſſe. At ipe ad hec adieciſti. Ut docto in geome tria an quō: Tūc ego qd rndē poterā/reticui/vitus ne vbi alicui⁹ exigui cauſa nauigatio illa a me expe ctata/mihi ꝓlata anguſta fieret. Ceterū ad illud iā redeam⁹/quo tēdūt hec oia. Noli tuidiā ꝓſtare mi hi/dicēs te ꝓhibitū fuiſſe a me ciuitates grecas di rutas a barbaris/reſtituere. ac ſyracuſanis gubna tionē pro tyrānica regiā mutare. Nihil enīz de me potes mētiri/qō a meis ſit moꝛib⁹ alieni⁹. Atq; ſi fo ret alicubi ſufficiēs hui⁹ rei iudiciū/etiā alia dicerē ſupioꝛib⁹ clarioꝛa: ꝓbarēq; manifeſte me ſuaſiſſe ti bi ut illa faceres. Te aūt recuſauiſſe. Nequaq̃ diffi cile eſt oſtēdere illa futura fuiſſe optima ⁊ tibi ⁊ ſy racuſanis ⁊ ſiculis oib⁹. Si ergo negas te iſta dixiſ ſe/cū dixeris. ſatis eqdē hēo quo te crimiⁿer. Nō ſi fateris: ſteſicoꝝ ſapiētē puta. atq; eius palinodiam i. cantum ſupioꝛi cōtrarium imitatus/ ex mendaci ſermone te ad uerum traducas.

¶ Plato dioni ſyracuſano/beneagere. Epla 4ª.

Uto manifeſtā eē per oē tps ꝑpēſiſſimā uolūtatē meā circa ſingula que ꝓtigerint Neq; occultū eē uobis/ſtudiū ꝓficiendi fuiſſe mihi nō aliā magis ob cauſā: q̃ ut in reb⁹ honeſtis honoꝛē ꝓſequerer. Cēſeo enī eē iu ſtū/ut qui reuera boni ſūt viri/⁊ talia faciūt/digna gloꝛia ꝓſeq̃nt. pñtia igit/Deo gratias/recte ſe hñt. De futuris vo maximū uobis ꝓpoſitū eſt certamē. Nā foꝛtitudine qdē celeritate ac roboꝛe ꝑſtare tale eſt/ut alioꝝ q̃q; eē poſſit. Sz vitate. iuſtitia. magni ficētia. ⁊ huiuſmodi q̃dā hōeſtate ⁊ dignitate ꝑcel lere ad eos qui iſta gerūt ⁊ taliū ſibi gl'iaz uēdicāt. pre ceteris attiet. Manifeſtū ſane eſt qō dico. Me miſſe aūt debem⁹ opoꝛtere nos/ut te nō latet. plus ab alīs q̃ viros a pueris differre. Itaq; ꝓſtare oi b⁹ oz tales nos eē q̃les videri uolum⁹. ꝓſerti cū deo iuuāte pfacile ſit futurū. Ceteris siqdē hoc ꝓtigit ut multa loca obire cōpulſi fuerint ad id ꝓſequendū. Rerū vo tuarū ſtat⁹ huiuſmodi eſt/ut ex vniuerſo ut ita dixeriz: terrarū oꝛbe vnū in locū: ⁊ in illo ipo in te vnū maxime oculi oiuz ſint ꝓuerſi: Tanq̃ igit

ſubiect⁹

subiectꝰ oculis spectatusq; ab oibꝰ conare lycurgū illū antiquū exprimere ⁊ cyrū: ⁊ siqs aliꝰ videatur vnq; moꝛibꝰ ⁊ publicis istitutis excelluisse: pfertiꝫ cū sit multoꝝ ac pene oium uestroꝝ opio post dionysiū sublatū res eē picturas/ ppter tuam ⁊ heraclidis ⁊ theodoti ceteroꝝq; nobiliū ambitionē ⁊ excellēdi cupiditatē: primū q̄dē optādū est/ ne q̄sq; talis existat: Qđ siqs appuerit talis/ tu medebere: ut res in meliꝰ deducant. Ridiculū tibi forte videt: me ista monere/ cū tibi sint nota. Sꝫ ego in theatris cōspicio certatoꝛes a pueris ꝓuocari: ne duꝫ ab amicis, qui beniuolentie studio cohoꝛtari putant. Vos certe nūc tanq; in theatro quodā certatis. In quo si nostra opa opꝰ est: certioꝛes nos facite. hic autez pinde se res hñt ut cū uos aderatis. Scribite mihi q̄d actū sit q̄due agat. Nā lꝫ audiamus multa/ certi nihil hēmꝰ. Multe a theodoto ⁊ heraclide ferūtur epׄle lacedemona ⁊ eginā. Nos aūt ut dixi audientes multa de rebꝰ uestris nihil apte pcipimus. Nec te lateat eā eē de te apud quosdā opionē/ q̄si de homine aliquāto minꝰ q̄ decet/ officioso atq; affabili. Memēto igit necessariā eē ad res agēdas/ hoium beniuolētiam, austeritas vo solitudinē amicoꝝ parit. Felix esto.

Vocat hunc & sequ. Veronę

CBion perdice beneagere. Epistola 5ª.

Euphꝛeo suasi quēadmodū ad me scripsisti: ut in rerū tuarū admīstratione pseueraret. Est aūt meuꝫ tibi quoq; ⁊ de alīs rebꝰ quēadmodū religio ⁊ hospitalitas postulat ꝓsiliū dare: ⁊ quēadmodū Euphꝛeo uti debeas. pfecto vir ille ad multa utilis eē pōt. Maxie vo ad id/ cuiꝰ tu plurimū idiges ob etatē/ pfertim cū haud multi repiant/ qui de ijs rebꝰ ꝓsiliū iuuent bꝰ idonei sint afferre. Est enim uox quedā vniuscuiusq; ciuilis gubnatiōis: uelut aialiū quoꝛūdā. Naꝫ alia popularis/ alia paucoꝝ/ aliaꝫ vniꝰ gubernatio uocē emittit. Nas itelligere multi ꝓfiterent. sꝫ lōge absūt ab itelligēdo pter admodū paucos. Que igit gubernatio ꝓpria uocē erga deos ⁊ erga homines emittit: ꝓsentaneasq; uoci actiones reddit/ ea viret semp atq; fuat. Qđ si uocē alteriꝰ imitat/ iteritum recipit. Ad hec euphꝛeꝰ tibi putilis eē poterit: q̄uis ⁊ ad alia vir fortis sit. Rōnes eni monarchie. i. pncipatꝰ vniꝰ nō minus q̄ eos qui apud te sūt/ eū iuēturū eē spo. Ad hec igit illo fretꝰ/ utilitatē ex eo pcipies: ⁊ referes ipsi tu deinde q̄ plurimā. Qđ siquis hec audiēs obꝟciat/ Plato q̄dē pfitet que ad popularē statū cōferāt itellige. Nunq; tñ lꝫ occasio data fuerit/ in ciuitate sua surrexit ad cōsiliū populo exhibēdū/ ad hec rñdebit. Platonē sero tandē fuisse in patria/ populūq; offēdisse iā senescētem/ assuefactūq; per illos qui añ se fuerāt/ mlta diuersa facere a ꝓsilio suo. Nā libētissime ut parēti illi ꝓsuluisset/ nisi frustra seipꝫ piculo sbiecturū existimasset. Idē quoq; circa ꝓsiliū mihi futurū existimo. Si enim insanabiles videremur/ re dimissa/ omni de me mesq; cōsilio abstineret. Esto felix.

Vocat hāc & sequ. Veron.

CPlato hermie/ eraſto ⁊ coꝛisco bñagē. Epla 6ª.

Mihi quidē videt deoꝝ alios fortunā uobis optimā/ mō recte eā recipiatis/ benigne abūdeq; parasse. Quippe finitimi estis/ ⁊ utilitatē uobis mutuā cōferre ualetis ꝓmaximā. Hermie siquidē neq; multitudo equoruꝫ/ neq; alīs belli appaꝰ/ neq; auri magnitudo usq; adeo vires augēt/ quātū amicoꝝ bonoꝝ ꝓstātia atq; fidelitas. Eraſto aūt ⁊ coꝛisco ꝓter sapiam istā de spē bꝰ pulcherrimā/ alia isup affirmo ⁊ si suꝫ senex opꝰ eē sapia aduersus iprobos iniustosq; cauēdi ⁊ ad resistēdū potētia. Sūt enim iexpti fraudū: q̄ penes nos cuꝫ hoibꝰ viuere diu ꝓsueti sūt mīme malis. Quapꝛopter illos huiusmodi quadā idigere dico cautione/ ne compellant uerā negligere sapiaꝫ: ⁊ humanā hāc necessariāq; sapiaꝫ/ plus q̄ deceat/ meditari. Rursus vo eaꝫ ipsaꝫ vim mihi videt hermias in ꝓmis nā usq; ⁊ arte ꝓsecutꝰ. Quid igit dico: Eqdē eraſti ⁊ coꝛisci exptus magis q̄ tu ꝓfirmo tibi o hermia, denūcio, testoꝛ/ non facile magis fidos hoies istis finitimis cē te repturuꝫ. Tibi itaq; ꝓsulo ut q̄d fieri pōt ac licet oi studio hos viros cōplectaris. Vobis quoq; o heraſte ⁊ coꝛisce cōsulo/ ut hermiam vicissim suscipiatis certātes mutuo amoꝛe ⁊ bñficio vno maxime amicitie nodo vinciri. At siqs uestrū ꝓiūctionē istā dissoluere videat/ nā humana q̄dē mobilia sūt/ huc ad me meosq; mittite accusatoriā deliquētis epistolā. Puto eni rñsiōes nostras iustitia ⁊ pudoꝛe/ nisi q̄d magnū subsit/ magis oi ut dicit incātatione uos in pristinā amicitiā ⁊ coionē copulaturas. Ita si phemur oēs nosq; ⁊ uos quātū ualebimus ⁊ nostrū cuiq; cōcedet/ rata hec mō edita oꝛacula ꝓuabunt. Qđ si ista negligamꝰ/ nihil eq̄dez ꝓfaboꝛ. Omen nāq; bonū uobis pdico/ atq; uaticinoꝛ hec bona oia uos ita demū eē facturos/ si deꝰ uoluerit. Hanc vo epistolā a uobis tribꝰ simul legēdā cēseo. aut saltez duobꝰ vna legētibꝰ: ⁊ sepe etiā repetētibꝰ. Utēdūq; uobis pacto ⁊ lege certa/ etiā iureiurādo ut equū est iter posito/ nō sine elegāti studio atq; huiꝰ studiꝫ soꝛoꝛe disciplina/ testādo deū rerū oiuꝫ ducē pritiū ⁊ futurarū: ac ducis ⁊ cause patrē dnm. Quē si uere phemur/ cogniscemus apte oēs/ q̄tenus felicis hois nā pōt attingere.

CPlato dionis ꝓpinqs ⁊ amicis/ bñagere. Epla 7ª.

Scripsistis mihi cēsere uos eādez mētē in rep. eē uobis ꝓseruādā. quā Bion habuisset: meq; rogatis in coionē accedere q̄tuꝫ vbo factoq; viriū hēaꝫ. Ego aūt si eā uolūtatez opionēq; quā ille hūit/ hētis/ assētioꝛ uobis/ ⁊ in coionē accedo. Si nō hētis/ de ea re ꝓsultādū etiā atq; etiā dico. Que vo fuerit illiꝰ mēs atq; uolūtas/ non ut ꝓiectās/ sꝫ tanq; sciēs referre possum. qñ ego primū syracusas, pfectꝰ suꝫ/ annos circiter q̄draginta etatis agēs: Bion in ea erat etate/ qua nūc hipparinꝰ/ ⁊ in ea qua eadē tūc erat opione semp perseuerauit/ syracusanos putās fore liberos oporteret: atq; optimis legibꝰ gubnari. Itaq; nō eēt mirādū siqs doꝝ hūc in eadē opionē rei. p. gubnāde ipsi ꝓsētiētē pstitisset. Qua vo rōne id fuerit faciēdū/ digna res est/ que ⁊ seni ⁊ iuueni audiat. Conaboꝛ aūt/ q̄n pñs tēpꝰ id poscit/ rē oēz a pncipio uobis referre. Eqdē adolescēs dū eēz/ eādē quā plericq; habui cupiditatē. Statuerā eniꝫ cū pmū mei ipiꝰ cōpos factꝰ eēm/ ad rē. p. me cōferre. Interī talia quedā circa rē. p. ptigerūt. Nā cū pñs rei. p. statꝰ a mlt̄is iprobaret: secuta mutatio est. Tūc vnꝰ ⁊ q̄nq;ginta viri gubnationē arripuerūt. hoꝝ vndeciꝫ in urbe: de cē vo in pireo foꝛēsiū urbanarūq; rerū admīstrationē hēbāt. Sꝫ penes trigita viros sūma erat oiuꝫ auctoritas ꝓstituta. Hoꝝ nōnulli domestici ⁊ noti erāt mihi:

qui me ſtatiz imitauerūt ad rē.p.capeſcēdā. Atq; ego nihil mirabile ſuz ob iuuētutē ppeſſus. Quippe exiſti mabā illos ab iniuſta vita ciuitatē ad iuſtos mozes oe bē ꝓuertē. Itaq; diligēter indies ꝺd facerēt/obſuabā. Uerū aiaduerti eos breui admoduz tpe ita ſe gerere / ut pzioz ille rei.p.ſtat⁹ fuiſſe aure⁹ putaret. Nā ⁊ alia multa iniuſte fecerūt: ⁊ amicū meū ſenioze Socratem quē ego iuſtiſſimū oiuz qui tūc erāt/appellare nō uere oz: vna cū alīs ꝺbuſdā ad adducēdū aliquē ciuiuz ad ſe miſerūt/ut ultimo ſupplicio afficerēt. Socratemq; ipz uel ſpōte uł iuitū ḡſi pticipē ſibi ꝓiūgerēt/qui tñ pa rere noluit/ac potius cūcta pati grauiſſima ꝓſtituit ꝙ ipioz ſcelerū illis ſoci⁹ foze. Hec igit cū viderē ⁊ alia quedaz nō parua/grauiter tuli: ⁊ ab illis malis me re cepi. Nec multo poſt ſecuta hoz triginta euerſio eſt: totaq; res.p.mutata. Rurſus igit quanꝙ moderatius cupiebā tñ adire rē.p. Sz agebant tūc etiā utpote tur bata re.p.que iprobares/pmulta. Nec ſane mirū fue rit in huiuſmodi mutatiōib⁹ inimicos quoſdā penas dare grauiozes/ꝙꝙ qui redierāt / magna uterent cle mētia. Iterū ſorte quadā accidit ut Socratē hūc ami cū noſtrū potētes in re.p.quidā accuſarēt/ipiū crimē obꝟciētes/ac mīme oiuz ipſi ꝓueniēs. ḡſi enīz nō recte de dīs ſētiret/alīq; ꝺdē in iudiciū traxerūt. Alīq; ſniam in eū dixerūt/ꝓdēnauerūtq; ⁊ eū hoiez necauere qui ſupioꝛi tpe quo nihil ipie faceret vnū ex ipſis tūc exu lantē ducere / atq; rei ipie nullo mō pticeps fieri ſusti nuerat. Cū hec igit aiaduerterez ⁊ hoies qui in rei.p. gubernatione vſabant/legeſq; ⁊ mozes quāto magis ꝓſiderarē/quātoq; magis etate ꝓgrederer / tāto diffi cili⁹ arbitrabar eē recte rē.p.gubnare. Neq; enīz hoc fieri pōt abſq; amicis ſocīſq; fidelib⁹. Quos nec repi re iā exiſtētes facile erat: Nō enī ampli⁹ in patrīs mo rib⁹ iſtitutiſq; ciuitas noſtra gubernabat. ⁊ parare no uos ipoſſibile erat ſine ſūma difficultate. At ſit leges mozeſq; penit⁹ corzupti erāt: Itaq; ego ille qui pzius exarſerā icredibili cupiditate me ad rē.p.ꝓferēdi / in tuēs cūcta impceps deferri/tādē quo me vterē/neſcie bā. Et ab iueſtigatione ꝺdē nequaꝙ deſiſtere placuit: ſiꝺd forte meli⁹ eueniret ⁊ circa hec ipſa ⁊ vniuerſam rē.p. Agēdi vo opoꝛtunitatē aliquā expectare. Tādez vo cōpertū eſt mihi res.p.oēs que nūc ſūt iprobe gu bernari. Nā quātū ad leges attinet iſanabilr ferme ſe hñt. Nullo iſtituto mirabili/ſz forꝛuna quadā viuētes Quapzopter dicere adduct⁹ ſum/laudās rectā phiaz quid iuſtū ſit ⁊ ꝺd nō tā in re.p.ꝙ pzivata per eā dūta xat diſcerni. Itaq; nō pzi⁹ deſinere humanū genus in malis vſari/ꝙ aut hoies recte uereq; phantes rerū.p. gubernationē adepti fuerint. aut hi qui gubernāt: diīna quadā ſorte/uere phent. hac ego mente italiā ſiciliāq; adiui. hec fuit pzima in ea loca ꝓfectio mea: Ego cum pueniſſez/vitā illā/quā beatā uocāt/Italicarū ſyracu ſanarūq; mēſarū plenā nullo mō ꝓbaui: bis vz in die ſaturū fieri ⁊ nocte nunꝙ iacere ſolū: ⁊ cetera que vi tā huiuſmodi ſubſequūtur. Nemo enī oiuz qui ſub ce lo ſūt/ſi in huiuſmodi mozib⁹ ab adoleſcētia nutriat/ ꝙuis nā mirabili ſit vnꝙ tñ pzudēs euadet. Tēperat⁹ eē certe nunꝙ curabit. Eadēq; erit de ceteris vtilib⁹ rō. Ciuitas aūt nulla legū ullarū potētia ꝺſcere pote rit/ſi cūcta in ſupfluos ſūpt⁹ erogāda ciues exiſtimēt: ceteriſq; poſt hitis oīb⁹/cōuiuijs dūtaxat ⁊ uenereis oblectamētis obnixe putēt opaz ipēdēdā. Neceſſe eſt huiuſmodi ciuitates mō in tyrānidē/mō in panco rū potētiā/mō in ppłarē ſtatū mutari: neq; vnꝙ ꝺe ſcē. Juſte vo eqbiliſq; gubnatiōis/ eos qui in his ci uitatib⁹ potētes ſūt/ne nomē ꝺdē ipz audire uelle. Hec ego vna cū ſupioꝛib⁹ illis ꝓſiderās/ſyracuſas ꝓfect⁹ ſuz: forte ꝺdē foꝛtuna q̄dā. Uidet aūt alicui⁹ eoꝝ opa qui supza nos ſunt/ ꝓncipiū tūc fuiſſe da tū oīb⁹ que nup dioni ſyracuſiſq; ꝓtigerūt. Ac uere oz/ne plurib⁹ iſup/ſi uos mihi nūc iterū cōſulēti ne quaꝙ aſſentiamini. Quēadmodū vo dicā oium fu iſſe ꝓncipiū/ꝓfectionē tūc ſyracuſas meā accipite. Ego cū dione tūc iuuene eraz frequēs ⁊ que hoīb⁹ optima forꝛe arbitrabar ꝺbus poterā rōnib⁹ ſuade bā ⁊ ut faceret ꝓſulebā. Sz his dicēdis videoꝛ latē ter ⁊ ꝓter intētionē tūc meā tyrānidis ruinā que ſe cuta eſt/parauiſſe. Dion enim cū eēt acerrimo ige nio cū ad cetera oia tū ad ea que tūc dicebant a me ꝺiſcēda/ita celeriter ac uehemēter illa arripuit: ut nemo ex oīb⁹ iuuenib⁹ quos vnꝙ ꝓuenerim. Ac re liquā vitā ducere ſtatuit multo ꝓſtanti⁹ ꝙ alīq; multi italicoꝝ atq; ſiculoꝝ: virtutē poti⁹ ꝙ uoluptatē de litiaſq; ſectat⁹. Itaq; ſenſus viuebat illis qui in ty rānicis iſtitutis degebāt. atq; hoc uſq; ad dionyſīj mortē. Poſtea vo aiaduertit eā ſniam quā ipſe re ctis ſuſcepat rōnib⁹/nō in ſe vno ſolū/uerūetiaz in alīs ꝺbuſdā lz nō multis exiſtere/in quoꝝ numero dionyſiū iuniozē dīs bñ iuuātib⁹ ſpabat foze: qō ſi accideret ⁊ ille ipſe ⁊ ceteri ſyracuſani mirifica feli citatē nāciſcerent. Quapzopter cēſuit me ꝙ celerri me ſyracuſas accedere debere/hoꝝ ſociuz adiuto rēq; futurū: memoria tenēs ꝙ facile dudū mea ſecū ꝓſuetudo ipm in cupiditatē vite pulcherrime atq; optime traduxiſſet. Quā cupiditatē ſi in dionyſio ut aggreſſus erat/pficeret/magnā ſpez hēbat: abſq; cedib⁹ ⁊ ſanguine/⁊ abſq; īs que nūc euenerūt ma lis/uerā viuēdi rōnē ac beatā vitaz in vniuerſa illa regione cōſtituere poſſe. Hec dion recte ꝓſiderans dionyſio ſuaſit ut me uocaret: ⁊ ipſe quoq; rogauit ut accedere/cūctis poſt hitis feſtinarez: pzinſq; ulli alīj dionyſio adherētes/neglectis optimis vite inſti tutis ad alia illū deflecterēt. Cohoꝛtationē iſup pci bus lōgā adiūxit. Nō nā inꝺt tēpus aliud iaz expe ctam⁹ ad agēdū opoꝛtuni⁹: ꝙ qō nūc nobis eſt / oi uina quadā foꝛtuna ꝓceſſuz: Narrabat ꝓterea ma gnitudinē impij dionyſij per italiā atq; ſiciliā eiuſq; in his ipis locis potētiā/iuuētā quoq; atq; cupidi tatē ei⁹ ad phie ⁊ diſcipline ſtudia uehemētiſſimā. Quinetiā ꝙ pzopēſi foꝛent ei⁹ neceſſarij atq; dome ſtici ad eā quā ſuaderē diſciplinā vite recipiēdam. ipz quoq; dionyſiū ad hoc ꝓuocare idonei. Itaq; ſi nunꝙ alias ⁊ nūc certe maximā adeſſe ſpem/eoſ dē foꝛe ⁊ phos ⁊ magnarū pzincipes ciuitatū. Ille igit his me rōnib⁹/alīſq; generis eiuſdē pmltis ad hoꝛtabat. Ego vo quo tādē affect⁹ iuuenū euaſur⁹ eēt/foꝛmidabā. Taliū enī cupiditates ⁊ ueloces ſūt ⁊ ſepe ſibimet ꝛie pferūtur. Dionē tñ tuz nā grauē tuz etate iam ſatis maturū eē ſciebā. Itaq; cogitāti ambigētiq; mihi utrū eūdū parēdūq; foꝛet/nec ne: ſubīt tādem/eūduz eſſe atq; parendū. Atq; ſiquis vnꝙ ea que de legibus ⁊ re.p.cogitauerat/ perfice re uelit/nūc foꝛe tētādū. Quippe cū iudicarē/ſi vni dūtaxat pſuaſiſſez me bona ſufficiēter oīa pfecturū

Quāobrē

Quãobrẽ hac ſentẽtia fiduciaq; domo abiui. non qua opinabant quidã: ſed quadã cõſciẽtie uerecũ dia in primis adductus:neq; mihi ipi viderer uerba ſolũ hẽre:effectũ vo officiũq; nullũ ſpõte pſtare pderecq; primũ dionis hoſpitalitatẽ amicitiãq; nõ paruis ſubiecti piculis. Cui ſiquid aduerſi accideret/uel pelleret a dionyſio ceteriſq; inimicis. Atq; pfugus ad nos his uerbis cõfugeret/O Plato uenio ad te patria pulſus cũ neq; militib⁹ neq; equitibus carerẽ quorũ viribus reſiſterẽ/inimicis: Sed uerbis pſualioneq; idigerẽ: qua maxime ſciebã te poſſe/iuuenes ad pbitatẽ iuſtitiãq; exhortando in amicitiã neceſſitudinẽq; deuincire. Quarũ defectu rerũ/modo per te factũ eſt/ut ego ſyracuſis expulſus huc acceſſeri. Et mea ꝺdẽ fortuna abs te deſerta minus tibi vitupationis affert. At vo ipſa philoſophia/quã ſemp laudas:quãue apud alios carere honore pquereris/ nõne abs te nũc vna mecũ pdita eſt? Vo ſi megaris fuiſſem/ueniſſes utiq; mihi adiutor/cũ te uocaſſez:alioqn te oiuz ignauiſſimũ iudicauiſſes. Nũc aũt ob itineris lõgitudinẽ/piculũq; nauigationis atq; laborẽs/te excuſans ifamiã euitare te putas.pmultũ certe aberit. Si iñ hec ille diceret: Que nã mihi eſſet pbabilis rñſio? Certe nulla. Quas ob res rõnib⁹ quoad fieri põt pbabilius atq; ipſo iure adductus acceſſi:relinquẽs pſuetudines meas ſatis quidẽ honeſtas/ſub tyrannidẽ neq; meis ſermonib⁹ neq; mihi pueniẽtẽ. Veniẽs aũt me liberaui/ne uel hoſpitalis iuppiter/uel phica ſors accuſare me poſſet. Certe phie dedecori fuiſſem/ſi ob mollitiẽ timiditatẽq; vitupari potuiſſẽ. Ceterũ cũ eo ueniſſem/neq; enim oportet longius euagari:oia apd dionyſiũ ſeditionis plena offẽdi: atq; calũniarũ in dionẽ/ quaſi tyrãnidẽ affectaret. defendi igit quantũ ualui.ſed parũ potui. Quarto eniz fere mẽſe poſt aduẽtũ meũ dionyſius accuſãs dionẽ quaſi tyrãnidi iſidiaret/in paruũ piecit nauigiũ ac turpiter expulit. Amici vo dionis/quot eramus/ cũcti formidabam⁹/ ne forte aliquẽ noſtrum dionyſius quaſi ſociũ illius criminis ſupplicio afficeret. Rumor aũt exortus eſt ſyracuſis/me occiſuz eẽ a dionyſio quaſi oium qui tũc acciderint/auctorẽ. At ille ſentiẽs nos oẽs ſic affectos:ueritus ne ex metu noſtro. aliqd forſan accideret grauius/ benigne admodũ oẽs recepit. Me certe ipſum pſolat⁹ bonã hẽre ſpẽ iuſſit/atq; ut pmanerẽ oino rogauit Erat eniz ſibi in fuga ꝺdẽ mea nihil honeſti. ſed in pmanendo. Atq; iccirco pcari me maxime ſimulabat. pces aũt tyrãnorũ neceſſitati pmixtas eẽ non ignoram⁹. Cũ vo ne abirẽ machinaret/collocauit me in arce:atq; his locis habitare uoluit. Vñ nullus poſt hac nauta non modo phibẽte illo:ſed niſi iubẽte atq; mittẽte foret adducturus. neq; ꝺſq; ſiue mercator ſiue alicuius puincie magiſtrat⁹/me ſolũ exeũtẽ cõſpexiſſet qui nõ me captũ ad dionyſiũ repẽte reduceret. pſertim cũ iã ptra q; prius vulgatũ eſſet:dionyſiũ rurſus platonẽ uehemẽter cõplecti. Et quodãmodo ita erat. Neq; enim tacẽdũ eſt uerũ. Cõplectabat ille ꝺdẽ indies me magis atq; magis z gaudebat moribus noſtris atq; cõſuetudine. Cupiebatq; a me laudari magis q; dionẽ z amicũ lõge magis exiſtimari. Et ad id ꝺdẽ maxime cõtendebat. Rõnẽ vo qua id optime fuiſſet factũ/ſi modo fieri potuiſſet:neglexit. Nec eniz fuerat/ut mihi videlicet in audiẽdis addiſcẽdiſq; phie rõnibus liberius adhereret/mecũq; pueniret. At vo ad hoc ille diffidẽtior erat:timens ne quẽadmodũ aſſerebãt calũniatores/ſi rõnib⁹ illis iplicaret: Dion que cupiebat/iã eſſet oia ꝓſecut⁹. Ego aũt oia ptuli.in eadẽ ſentẽtia pſeuerãs/qua ab initio ꝓfectus erã: tentãs ſiquo pacto fieri poſſet/ut in cupiditatẽ vite phice pueniret. At ille cõtra nitens me vicit. Et primũ ꝺdẽ tẽpus mee ꝓfectiõis in ſiciliã/actionũq; illic mearũ per hec oia tractũ eſt: poſteris vo tpib⁹ in ſiciliã iterũ ſum reuerſus:quo me oi ſtudio Dionyſius reuocabat. Quã vo ob cauſaz rurſus acceſſerim quidue illic egerim/neq; id quidẽ abſq; ratione/ tunc demũ uobis referam cũ uobis/quid potiſſimũ rebus ſic ſe hñtibus agẽdũ ſit cõſuluero. Referã iñ eorũ gratia qui iterrogãt quo nã pſilio ſecũdo redieriz. Sed ne que acceſſoria ſunt pcipuis añponant/ad pſiliũ iã deuenio. Reor equidẽ hoiem pſulentẽ egroto z circa victũ itempato/ in primis hoc ſuadere debere.ut modũ viuendi mutet. Ac ſi egrot⁹ in hoc obediat/ tũc alia iã illi ad medelã cõferre. At ſi parere nolit/ tũc pſulẽtẽ ipm virũ putabo z medicũ/ſi eũ omiſerit. Vo ſi pſulẽdo ulterius peruerauerit/cõtra putabo ignauũ.ſ.atq; artis exptem. Ꝺdẽ quoq; de ciuitate/ſiue vn⁹ eã gubernet/ ſiue plures exiſtimo. Si eniz pbabili quadã rõne rectaq; via icedẽti/populo utile aliqd pſulat/id ꝺdẽ agere/ſapiẽtis officiũ arbitror. Si naũt penit⁹ a ciuili rõne deſciſcat/neq; veſtigia ꝺdẽ eius ſequi uelint/dicãtq; cõſultori:pſtare ut rẽ.p.omittat neq; quicq; in ea cõmoueat/utpote ſi cõmouerit piturus:uoluptatib⁹ naũt libidinibuſq; ipſoz idulgeat atq; ea rõne pſulat:qua facili me ſemp celeriterq; ſatis eoz uoluptatib⁹ fiat/ eqdẽ eũ qui in eiuſmodi gubernatione pſtiterit nequaq; virũ putabo:ſed eũ poti⁹ qui pſus omiſerit. Jn hac ergo ſnia pſtitut⁹ quotiẽs aliqs me de reb⁹ grauioꝛib⁹ pſulit/ſiue ad diuitias/ſiue ad corpis uel aĩ purgationẽ ptineãt/ ſi quotidiana illius vita modũ aliquẽ ſeruare poſſe videat/uel ſaltẽ cõſulẽti mihi videaẽ obtẽperaturus/libẽter pſulo neq; prius deſino q; initiũ pro viri⁹ ad finẽ uſq; pduxerim. Si aũt aut oino nõ petat a me cõſiliũ:aut qui petit/manifeſte àppareat pſulẽti mihi nullo modo obtẽperaturus/ultro ꝺdẽ nõ accedo ad cõſultãdũ.per vim vo/me ſi meus ꝺdẽ ſit filius. Seruo tñ etiã iuito cõſulerẽ: ac vi adhibita cõpellerẽ. At patrẽ uel matrẽ per vim cogere nefas eſſe arbitror/niſi ꝓpter morbũ mente alienatos. Vo ſi ſuo quodã more viuãt/qui mihi nequaq; pbeãt/neq; iſenſus aduerſarer fruſtra monẽdo:neq; rurſus blãdiendo eoz cupiditatib⁹ aſſẽtarer ea porrigẽs ꝺb⁹ ego ſi idulgerẽ/viuere nolim. Hac eadẽ mẽte circa patriaz vir prudẽs eẽ debet. Ut ita reꝑhẽdat ciuitatis errores ſi neq; fruſtra ſit reꝑhẽſur⁹/neq; ob reꝑhẽſionis ſtudiũ piturus. vim aũt patrie per rei.p.mutationẽ afferet nunq;:qñ abſq; expulſione z cede ciuiuz emẽdari nõ poſſit. Sz ꝺtẽ aget/uotoq; pcabit optima z ſibi z patrie. Hoc igit pacto ego uobis pſulerẽ. Conſulebã ſil'r Dionyſio vna cũ dione ea videlicet rõne quotidie viuere/qua ſuiipſi⁹ cõpos maxime redderetur. amicoſq; z familiares fidos hẽret:ne idẽ ſibi qõ z patri accideret. Qui cũ m'tas in ſicilia magnaſq; urbes

suscepisset quondã a barbaris deuastatas/easq; resti tuisset/non potuit in singulis illarũ gubernatores re rũ publicarũ ꝓstituere fidos neq; ex domesticis suis neq; ex alijs vñcũq; compatis neq; ex fratribus suis iunioribus:quos ipe educauerat. Sed tũ ex priuatis hoibus ꝑfides tũ ex paupibus admodũ diuites fecit. Hoꝝ tñ nullũ fidũ sibi gubernatiõis socĩũ potuit ad hibere/uel suadẽdo uel docẽdo/siue largiẽdo siue in necessitudinem recipiẽdo:septies deterior dario.qui neq; fratribus ꝑfidẽs neq; his qui sub eo educati fue rant/ sed socijs dũtaxat mide eunuchiq; captiuitatis ptes diuisit septẽ singl'as maiores tota sicilia: assigna uitq; singulis. Atq; eos fidos nactus est regni socios neq; uel sibi uel inq;cẽ insidiãtes. Preterea exẽpluꝫ dedit q̃lẽ oportet seipm legũ latorẽ/regẽq; bonũ ꝓsta re:quippe cũ leges tulerit quibus adhuc ꝓsarũ seruat impiũ. Accedit ad hec qd athenienses cũ multas gre coꝝ urbes nõ a se quidẽ sꝫ ab alijs cõstitutas.deinde occupatas a barbaris in potestatẽ suã recepissent an nos septuaginta in eas tenuerũt impium: utpote qui amicos sibi in singulis ciuitatibus cõparauerãt. Dio nysius aũt cũ in urbẽ vnã vniuersam siciliã/cõgregas set/ob sapiẽtiã nulli cõfidẽs egre seruat⁹ est. Carebat eniꝫ amicis fidisq; hoibus.quo nullũ maius est argu mentũ:uel iprobitatis si desint/uel ꝓbitatis si adsint. Hec igit Dionysio ego ac dion ꝑsulebam⁹: postq; pa terne res sic se habuissent.ut neq; eruditoꝝ viroꝝ fa miliaritates . neq; decẽtes hẽret ꝓsuetudines. Admo nebamusq; ut aium ad hec intẽdẽs in primis amicos sibi alios ex domesticis & equalib⁹ cõpararet/ad vir tutẽq; cõcordes. Maxime vo ut seipm sibi cõsentien tẽ ꝓstãtẽq; ꝓstaret.huius enim rei defectũ apud eũ ẽ q̃ maximũ. Ostẽdebam⁹/ nõ aptis quidẽ nũc uerbis neq; enim tutũ fuisset:sed rõne quadã latẽtiore idẽ tñ significãte docẽtes ita demũ vnũquẽq; hoium tã se q̃ illos quib⁹ impat posse seruare/si hec obseruauerit: sinaũt cõtra se gesserit/ꝓtra ꝓsus accidere. Qd si ita ut dicebamus icederet/seq; ipm prudẽtẽ tẽperatũq; ꝓstaret:si rursus deuastatas urbes sicilie restitueret/ ac legibus istitutisq; ad rẽ.p.ptinẽtibus eas muniret: ut & sibi beniuole / & inter se iuicẽ ꝓtra vim barbaro rũ auxilio foret/ nõ duplicaret modo regnũ paternũ uerũetiã multiplicaret. Fore quidẽ si ita se gereret/ut carthaginẽses multomagis faciliusq; sue potestati su bicerent: q̃ geloni subditi fuissẽt. Cõtra q̃ patri acci dit suo:ille enim ipẽdere tributũ barbaris coact⁹ fue rat. Hec erãt que dicebam⁹ ꝓcipiebamusq; dionysio nos videlicet insidiãtes sibi/ ut multi diuulgauerant qui & cũ nos apud dionysiũ supauissent/dionẽ quidẽ expulserũt/nos aũt in formidinẽ ꝓiecerũt. Verũ ut nõ pauca paucis cõprehẽdamus / dion ꝓfectus ex pelo põnesso atq; athenis rebus iã ipis dionysiũ cõmone fecit. Cũ ergo liberasset ciuitatẽ dion:eaq; iã bis ciui bus reddidisset/eodẽ pacto affecti fuerunt aduersus dionẽ syracusani / quo & antea dionysius.nã oliz dio nysiũ dion educare atq; erudire cõtẽderat:quo eũ re gẽ regno redderet dignũ:talemq; se illi per oẽm vitã ꝓstare statuerat. Obtrectatores autẽ calũniatoresq; dionysio psuaserũt/dionẽ quasi tyrãnidi insidiãtẽ eo tpe hec oia machinari: ut mẽs dionysij disciplineꝫ stu dijs irretita/dñatiõez negligeret/eaq; dioni tota reli queret:dion vo gubnationez dolo usurpãs illũ expel leret. Quẽadmodũ vo tũc apd dionysiũ ita postea iter syracusanos hec eadẽ dicta iactataq; puicerũt infami ꝓsus turpiq; victoria his ipsis qui supaue runt. Sed q̃le id fuerit/audire uos oportet qui me ad res nũc uestras cõponẽdas uocatis. Veni ergo athenienſis homo dionis amicus atq; adiutor eius aduersus tyrannũ/ut pro bello amicitiã facerẽ. at pugnãs cõtra calũniatores supat⁹ sum. Cũ vo dio nysius conaret nõ uerbis solũ/sed pecunijs etiaꝫ & honorib⁹ me sibi ꝓciliare atq; detinere / ut mea cũ ipo familiaritas testimonio foret/dionẽ nõ iniuria expulsuꝫ fuisse:nihil apud me hac in re tãto suo co natu cõsecq; potuit: Posteris vo tpib⁹ dion rediẽs domũ fratres duos athenienſes secum duxit: nõ ex phia sic amicos/sed ex hac communi vulgariq; fa miliaritate:que hospitalitate quadã & frequẽti iter sacra spectaculaq; ꝓsuetudine/amicitiã ꝓbere con suevit. Similiter illi tũ ex his que dixi/ tũ qz redeũ ti obsequia prestiterũt amicitiã cũ dionẽ ꝓstauerãt. Hi ergo cũ in siciliã ꝓfecti eẽnt itelligerẽtq; calũni as inter illos ipsos qui ab ipso liberati erãt/in dio nẽ cõiectas/quasi tyrãnidẽ affectaret/nõ ꝓdiderũt modo amicũ & hospitẽ/sed ceu ꝓpꝛijs manib⁹ ipsi pcussores fuerũt. Arma eniꝫ tenẽtes interfectoꝛib⁹ palã auxiliati sunt . Et facinoris quidẽ illi⁹ turpitu dinẽ impietatẽq; neq; ꝓtereo equidẽ neq; enarro. Multi eniꝫ hec diligẽtius narrauerũt/atq; narra bunt. Sed aduersus ifamiã ciuitatis nostre rñdeo. Nã si athenienſes fuerũt illi qui ꝓdiderũt:ille quoq; athenienſis fuit:qui neq; pecunia neq; honoꝝ pol licitatione/ut ꝓderet illũ/adduci vnq; potuit. Nõ eniꝫ per vulgarẽ mercẽnariãq; beniuolẽtiã factus erat amicus:sꝫ per liberalis disciplineꝫ cõmunionẽ. Cui certe vni/qui sapit/plus adhibet fidei / q̃ ulli & aioꝝ ꝓiũctioni & corpoꝝ ꝓsãguinitati . Itaq; nõ tãti estimãdi sunt illi:ut dedecus ciuitati ob dionis cedẽ afferre potuerint:quasi alicuius p̃cij vnq̃ fue rint. Hec dicta sunt oia:que Dionis amicis propin quisq; cõsuleret . Cõsulo aũt pterea & tertio uobis quoq; iã tertijs/idẽ ꝓsus eadẽq; rõne:ne sicilia ne ue ciuitas ulla aliqbus hoibus sed legib⁹ dũtaxat subiciat/ut nostra fert rõ:neq; enim dñantib⁹ ipis neq; seruiẽtib⁹ id utile est.neq; eoꝝ filijs aut natis noꝝ. Sed pnitiosoꝝ oino hoiuꝫ est id aggredi . Angusti vo & illiberalis ai est eiusmodi lucra ꝓpe pere:nihil uel in pñs uel in futurũ tẽpus bonorũ iu storũq; uel diuinoꝝ humanorũue intelligẽtis. Hec ego Dioni primũ psuadere conatus sum : Deinde Dionysio.tertio vo nũc uobis . Ergo pareatis mi hi/Jouis tertij fuatoris gratia . Preterea Dony sij dionisq; exitũ aiaduertite. Dionysius quidẽ nõ obtẽperãs cõsilijs meis/viuit etiã nũc nõ honeste . dion vo cũ obtẽperauisset honeste interijt. Ei nãq; viro qui preclarissima sibi patrieq; effectat / nihil vnq̃ nisi rectũ pulchrũq; põt accidere. nec vo dsq̃ nostrũ natus est imortalis.neq; sicui id cõtigerit es set is ꝓpterea felix ut vulgo videt. Rebus quidẽ ca rẽtibus aia nihil uel bonũ est uel malũ existimatio ne dignũ. Sed vnicuiq; aie id accidet aut dũ est cũ corpe:aut a corpe sepate. Credẽdũ est reuera semp antiquis sacrisq; uerbis. Que nobis nunciãt imor talem esse aiam/iudicesq; habere:suppliciaq; pati

maxima:postꝫ a corpe fuerit sepata. Quãobrẽ minus malũ existimãdũ est perpeti grauissimas iniurias a delinquẽtib⁹ illatas ꝙ inferre: Que ꝺdẽ homo cumulãde pecunie dedítus: & in pauptate ai cõstitutus nõ audit. Ac si audiuerit/quasi suo iudicio deridẽda ꝓtẽnit atꝫ ipudẽter rapit vndiꝫ quicꝺd extimat sibi ueluti bestie/uoluptates uẽtris suppeditaturũ/oblectationẽꝫ uenereã: seruilẽ certe atꝫ ingratã & absurdã nec uere uoluptatis noie dignã & quasi cecus nõ cernit se frustra cõtẽdere inexplebilẽ explere ꝓcupiscẽtiã. Neꝫ rursus cernit quãtũ sit ipietas malũ/ quibusꝫ insit reb⁹ semp iniustitie mixta. Quã quidẽ necesse est aiaꝫ que perpetrarit iniusta secũ trahere: & oũ per terrã reuoluit inter hoies: & oũ sub terrã passim turpiter oino atꝫ misere circũfert. Cũ igit hec aliaꝫ generis eiusdem dioni dicerẽ psuasi. Interfectoribus aũt eius iustissime quidẽ irascerer/eodẽ quasi modo atꝫ dionysio. utriꝫ enim & mihi & alijs/ut ita dixeriꝫ/oibus dãna grauissima intulerũt. Illi ꝺdẽ cũ interficerẽt eũ qui uolebat uti iustitia. Hic autẽ cũ nullo pacto uellet uti iustitia. in vniuerso regno maximam hñs potentiã. In qua qõ si phia vna cũ potẽtia uere in idẽ quasi domiciliũ ꝓcurrisset per oẽs hoies & grecos & barbaros elucẽtẽ uerãꝫ opinionẽ sufficiẽter oibus ostẽdisset: neꝫ ciuitatẽ neꝫ hoieꝫ vnꝙ fore felicẽ / nisi & cũ prudẽtia & sub iustitia vixerit siue per se illas possideat siue sub sãctorũ ꝓncipũ moribus rite educet atꝫ erudiat. In his quidẽ nocuit dionysius. Cetera vo si ad hec cõparent/dãna per exigua mihi vident. At eniꝫ qui dionẽ iterfecit/nõ intellexit/idẽ qõ dionysius/se fecisse. Equidẽ certe scio/quãtũ boi de boie affirmare licet/Dionẽ si regni gubernacula diutius tenuisset/ nunꝙ in aliã dominãdi formã fuisse ꝓuersurũ ꝙ cũ ab initio patriam suã syracusas/expulsa seruitute in suo iure ꝓstituit libertatis iã splendore letissimã. deinde oi studio ciues cõgruis optimisꝫ legibus ornaturũ. ꝓterea oẽm diligẽtiã adhibiturũ fuisse: quo tota inhabitaret sicilia/liberareturꝫ a barbaris alijs quidẽ expulsis/alijs vo subactis: Facili⁹ ꝙ fecerat hierõ. Cũ vo hec per virũ iustũ. fortẽ. tẽperatũ uel philosophũ/gesta fuisset/eadẽ apud multos virtutis floruisset opinio que & salua re apud oẽs ut ita dixerim/hoies viguisset / si Dionysius nobis ab initio paruisset. Nũc aũt siue quis demon siue pnitiosus aliqs his sese obijcies iniqtate & ipietate: & qõ pessimũ est ignorãti audacie: ex qua mala oibus oia & radicibus herẽt & pululãt: & in posterũ ꝓducũt fructũ his qui nascent amarissimũ/cuncta hec puertit rursus & pdidit. Sed nũc tertio feliciũ auspiciorum gratia/bona oũtaxat ominemur. Consulo igit uobis amicis ut dionẽ imitemini: amores illius in patriã viteꝫ temperãtiã magis magisꝫ cõplectẽtes. Quibus aũt auspicijs ꝓsilia eius ꝓficere conandũ uobis sit/& qualia cõsilia fuerint: apte quidẽ ex me audistis. At siquis est iter uos/ qui dorice nequeat viuere ꝙm patrie institutis: sequaturꝫ siculũ viuendi morẽ/& eoꝝ qui dionẽ occiderũt neꝫ eũ recipe neꝫ existimare uelitis ulla in re fidelẽ atꝫ sincerũ. Ceteros aũt adhortari potius debetis ad habitationẽ totius sicilie disponẽdã legũꝫ paritatẽ: tũ ex ipsa sicilia tũ ex oi peloponẽsso nec athenas horrete. Sunt enim & ibi viri virtute oium ꝓstantissimi: & qui odio hẽant eorũ crudelitatẽ / qui hospitũ cede se poluãt. Verũ si hec tardiora iã sunt urgentꝫ uos quotidiane multiplicesꝫ seditiones atꝫ discordie: itellige re vnũquẽꝫ oportet: cui modo uel paulum recte opinionis sors quedã diuina largita sit/nullũ fore finẽ seditionũ: malorũꝫ ex seditiõe nascẽtiũ ꝓinsꝙ illi qui vicerit ꝓlio a cedib⁹ pulsionibusꝫ ciuiũ/atꝫ etiã iniuriarũ cõmemoratiõe vindicteꝫ cupiditate tẽperãtes inimicis ꝓcilient suiꝫ ipsius cõpotes fiãt. ꝓterea leges ferãt cõmunes nihilo magis ad uoluptatẽ suaꝝ ꝙ eoꝝ quos vicerint: cogãtꝫ illos his legib⁹ uti. Cogant inꝙ gemina necessitatis via: metu. s. & pudore: metu quidẽ/ꝓpterea qõ potẽtiores sint/ suã viz demõstrantes. pudore vo ex eo/qõ rursus potentiores ꝓptiores esꝫ appareãt tũ in uoluptatib⁹ supandis: tũ in legibus obseruãdis. Aliter aũt nulla ꝓrsus est via finiẽdoꝝ malorũꝫ ciuitatis in seipsa seditionib⁹ laborãtis. sed seditiones. inimicitie. odia. ꝓditiones in re. p. ut in ciuitatib⁹ ita se hñtibus intra se atꝫ vicissim fieri ꝓsueuit: semp exorient. Quãobrẽ qui tanꝙ potẽtiores rẽ. pu. tenent/si salutẽ exoptãt/ipsi inter se eligere atꝫ in honore ꝓferre eos debẽt/quos eẽ audiuerint optimos. primũ ꝺdẽ/senes qui filios & uxores hẽant atꝫ domiciliũ. Ac maiores eorũ ꝙplurimos & ꝓbatos & insignes / sufficiẽsꝫ oẽs patrimoniũ possidẽtes. Ciuitati vo decẽ miliũ virorũ/ꝺquaginta eiusmodi sufficiẽt: hos ergo ꝓcib⁹ bonoribusꝫ ꝙmaximis domo euocare debẽt: euocatos aũt ꝓcari/atꝫ iureiurãdo astringere/ut leges cõdãt que neꝫ victoribus neꝫ victis plus tribuãt: sed ius vniuerse ciuitati equũ atꝫ cõmune. Latis deniꝫ legib⁹ in hoc iã oia ꝓsistũt. Si eniꝫ victores subesse legibus uoluerint magis etiã ꝙ illi qui victi sunt: oia iã erũt salutis felicitatisꝫ plena: malaꝫ oia ꝓcul aberũt. Sin minus: nec me nec aliũ in cõmune cõsiliũ ad eũ uocare oportet / qui ꝓceptis eiusmodi nõ acꝺeuerit. Hec utiꝫ germana sunt eorũ que iandiu ego ac Dion syracusis efficere recto iudicio aggressi sum⁹. posteriora tñ. Nã prima quidẽ illa fuissent/que apud dionysiuꝫ ipm primo/bona oibus coia agere conati sumus. Sꝛ fortuna quedaꝫ hoibus potẽtior illa dissoluit. Nũc aũt uos ista conemini bona quadaꝫ sorte diuinaꝫ fortuna fortunatius agere: Atꝫ hic finis epl'e de ꝓsilio deꝫ prima in sicilia nauigatiõe mea. Ad aũt sequẽs ꝓfectio & nauigatio mea neꝫ ab re neꝫ temere suscepta fuerit: sicut id cure sit audire iã licet primũ ꝺdẽ hitationis in sicilia mee tps mihi trãsactũ fuerat/quẽadmodũ supra dixi prius ꝙ amicis necessarijsꝫ dionis ꝓsiliũ darẽ. postea vo quãtũ potui dionysio psuasi ut me abire ꝓmitteret. Cõuenerat aũt iter nos/ut cũ pax facta eẽt ex bello/qõ tũc in sicilia erat/statusꝫ illius tutius ꝓfirmatus/dion reuocaret/atꝫ ego simul accederẽ. Voluit aũt dionem intelligere atꝫ existimare se nõ quasi in exilio sed in secessu quodã cõstitutũ esse certo tpe redituruꝫ. Ego vo cõsentiẽs recepi me ita facturũ. Sꝛ cũ postea pax secuta esset/me quidẽ accersiuit dionysius. dionez vo ad annũ insup hortatus est absentiã tolerare. Ille autẽ/ut oino ad eũ ꝓperarẽ rogauit. Dion igit ut illuc accederẽ & iubebat & ꝓcabat. Increbuerat enim ex sicilia fama/Dionysiũ miro ꝺdã rursus philosophie

deſiderio affici. Quare cõmotus dion ne ꝓfectionez omitterez magnope flagitabat. Ego vo q̃ q̃ ſciebã iuuenes plerunqz erga philoſophiã affici ita ſolere/exiſtimaui tñ tutius foze/ut rẽ totã dimitterẽ / neqz Dionyſio neqz dioni parerẽ. Odioſa igit utriqz rñdi me videlicet iccirco nõ ꝓfecturũ/ qz ſenex iã eſſem/ z eorũ que in pñtia fierẽt nihil ita ut cõuenerat/fieret. Audiui aũt architã tarẽtinũ interim ad Dionyſiũ acceſſiſſe. Ego eniz illũ añ diſceſſum meũ nõnulloſqz alios tarẽtinos in Dionyſiũ familiaritatẽ adduxerã. Erãt z alĩ quidã ſyracuſis nõnunq̃ dionis auditozes. Atqz inter hos alĩ quidã/qui alia plurima in phia audiuerãt. Qui mihi viſi ſunt cõtẽdiſſe de rebus huiuſmodi apud Dionyſiũ diſputare: quaſi ille oia que excogitaueriz/audiuiſſet. Jlle vo nec hebes eſt ad pdiſcẽdũ. z honoris cupiditate uehementer incẽſus. Placuerũt igit ſibi forte que dicebant: manifeſteqz erubeſcebat/ nihil a me cũ ad eũ ꝓfectus ſum/audiuiſſe. Jtaqz partim amoz planius audiẽdi eũ inuaſerat: Partiz cupiditas gloꝛie ſtimulabat. Quã vo ob cauſam in prima illa pegrinatione mea nõ audiuerit in ſupioꝛib⁹ enarraui. Cũ ergo domũ ego ſoſpes redyſſem atqz illi itez reuocãti negauiſſem ut dixi/viſus iã mihi eſt Dionyſius honoris ſui cura ꝓſus ardere: uerit⁹ ne ſic acciperẽt boies negationẽ meã/quaſi illũ ꝓſus cõtẽnerẽ: cũ eius ingeniũ mozeſqz z vitã ip̃a expiẽtia cognouiſſem. Juſtũ eſt aũt me uerũ fateri ferreqz equo aio Siquis que cõtigerint audiẽs meã quidẽ ſpnat philoſophiã tyrannũ vo mẽtẽ putet hẽre. Dixit enim Dionyſi⁹ tertio ad me triremẽ: qua facile nauigarẽ. Odi ſit z Archidemũ : quẽ ex oibus Architis in ſicilia faciliaribus plurimi a me fieri exiſtimabat. Atqz vna alios ex ſicilia nobiles. oẽs hyſdem mihi uerbis affirmarũt dionyſiũ mirũ imodũ philoſophie oditũ eẽ: Dixit ipſe preterea pgrãdẽ epiſtolã: cũ ſciret quẽadmodũ z ipe erga Dionẽ afficerer z Dionis cupiditatẽ id ꝓſus expetere/ut ſyracuſas me cõferrẽ. Ad hec igit oia cõpoſita epiſtola fuerat/tali quodã exoꝛdio. Dionyſi⁹ Platoni legitima z ꝓſueta rõne in his ꝑfatus: nihil deinceps prius ait q̃ qõ in ſiciliã pro noſtra uolũtate ueneris. primũ quidẽ de dione ita fiet ut ipſe uoluꝛis. Voles autẽ ut arbitroꝛ moderata atqz ego concedã. At vo niſi ueneris nihil ipetrabis earũ/que pre dione optas. neqz in reb⁹ alĩs neqz in his que ad pſonã ſuã ſpectãtia in ꝓmis deſideratis. Hec ita ſcripſit. Cetera vo ꝓlixa foꝛẽt. neqz ſatis opoꝛtuna relatu. Venerũt alie quoqz epiſtole ab archita alĩſqz. Jta tarẽtinis laudãtes in dionyſio ſapiẽtie ſtudiũ. pterea his addebãt: niſi ꝓficiſcerer/amicitiã illã quã ipſis cũ dionyſio ꝓhauerã. neqz paruã quidẽ quãtũ ad ciuilia ſpectat me oino calũnĩs ſubiecturũ. Cũ igit eo tẽpore ſic accerſirer alĩs q̃dez ex ſicilia atqz italia me tra hẽtibus/alĩs vo ꝓcibus athenis quaſi me ipellẽtibus rõqz mihi dictaret nõ decere dionẽ tarẽtinoſqz hoſpites z amicos ꝓdere: atqz mihi ipſi ſuccurreret/nõ eẽ mirũ. Siqs ingenioſus iuuenis cũ prius ſermones de reb⁹ magnis audire noluerit/mutata deinde ſentẽtia ardoꝛe quodã vite optime accẽdat opoꝛtereqz ipm euidẽter arguere/utrã in partẽ declinet: nec ipm ꝓdere nec me ipſum cauſam illi ꝓbere/tãte vitupationis ſue: ſi modo res eius re uera ita ut ferũt/ſeſe hẽant: harũ inq̃ rõnũ patrocinio ꝓtectus iter ingredioꝛ / multa quidẽ timẽs multaqz foze diuinãs/nec recte q̃dẽ ut videtur. Profectus denicz ſum tertio ſub ſeruatoze. Jd enim reuera cõſecutus ſum. Nã rurſus feliciter ſuz ſeruat⁹: Atqz hoz poſt deũ dionyſio habeo gratiã. Qm̃ cũ plericz me interficere cuperẽt reſtitit ipſe: partẽqz aliquaz pudoꝛis ſui meis in rebus exhibuit. Cũ itaqz ad eũ pueniſſem opeꝑciuz in primis foze cẽſui. hoc ip̃m examinare: utrũ reuera Dionyſi⁹ amoze phie accẽſus uelut igne flagraret: an uanus de eo rumoꝛ athenas uſqz fuerit puagatus. Eſt modus quidã expiẽtie circa hec summẽ de: nõ ingeneroſus ille quidẽ ſz tyrãnis reuera ꝓueniens/his ꝓcipue qui plurimos iã audiuerint. Ad quidẽ ego ſtatim ueniẽs pſensi ꝓſus Dionyſio ꝓtigiſſe. Oſtẽdẽdũ eſt utiqz illis q̃ magna res phia ſit quãtoqz ſtudio egeat. z quãtis laboꝛib⁹ cõparetur. Qui igitur hec audiuerit/ſi reuera ſapiẽtiaz amet eicz natura cognatus atqz ipſius poſſeſſione ſit dignus/q̃ſi qui diuinus ſit/viã ſibi mirabilẽ eſſe putat oſtẽſaz/perqz eã ſibi oĩ conatu exiſtimat gradiẽdũ aliterqz faciẽti/viuẽdũ eſſe nõ cẽſet. Jtaqz ſeipſum atqz etiã hui⁹ vie ducẽ ipẽſius cohoꝛtat: neqz prius deſinit q̃ uel finẽ oiuz fuerit cõſecutus/uel ſaltẽ eã ſibi cõparauerit facultatẽ: per quã ipſe ſe iã ſine duce ad terminũ pducere ualeat: Hec igitur atqz eiuſmodi rõnibus ille cõſideraꝰ per vniuerſam vitam quicq̃d oino agat añ oia eſt phie ſemper intẽtus uiꝛ cruqz quotidiano utiẽ quo maxime queat ingeniũ z memoriã z iudiciũ cõſeruare: ſeſe ſobꝛiũ ꝓſtans Jriũqz huic victũ ſemp odio hñs. At vo qui nõ ſũt reuera ſapiẽtie amatoꝛes / ſed opinionib⁹ dũtaxat extrinſecus coloꝛati inſtar eoꝝ qui ſub ſole uruntur atqz coloꝛant cũ audiuerint quot diſcẽda ſint/ quãto laboꝛe qua quotidiani victus tẽperãtia phie ſtudyꝰ neceſſaria/rez ꝓtinus ſibi durã impoſſibilẽqz rati/ut opam dent adduci nõ pñt. Plericz vo ſibi met pſuadent ſufficiẽter ſe oia iã audiuiſſe neqz ſtudio ꝓſus ullo ulterius indigere. Hec utiqz faciẽdi piculi rõ pſpicua eſt z minime fallax aduerſus eos qui ꝓſequi pre mollitie nequeũt ut crimẽ in p̃cepto rẽ reꝟcere nunq̃ poſſint. Sed ipſi iã ſeipſos ad ea que phiam decẽt pagẽda redarguãt ut impotẽtes. hac utiqz examinis rõne apud Dionyſiũ/tũc uſus ſum/cũcta vo nec ego ꝓcurri: neqz dionyſius requirebat. Nã erãt pmulta z maxima. In quib⁹ ſe ſatis doctũ ob ea que ab alĩs audiuerat/exiſtimari ſtudebat. Audio vo ip̃z de his que tũc audiuit ſcripſiſſe poſtea quaſi artẽ ꝓpriã cõponẽtẽ. Cum nihil tñ hoꝝ reuera ip̃oꝝ ineſſet ut eq̃dẽ audio. De his vo ego nihil certi ſcio. Alios tñ quoſdã noui de rebus eiſdẽ ſcripſiſſe/quicũqz vo hi fuerint ne ipſi quidez ſeipſos. Tãtũ vo dicã de his oibus qui aut ſcripſerũt aut ſcripturi ſunt/ſe ſcire affirmantes que ſint ea que ipſe tanq̃ ſeria ſtudioſe meditoꝛ ſiue a me ſiue ab alĩs audiuerint/ſiue tanq̃ inuẽtoꝛes ipſi fuerint/nihil eos ip̃a de re meo iudicio percipe poſſe: nec eni de ip̃is ſcripſi vnq̃/neqz ſcribã. id nãqz nullo pacto vbis exprimi põt quẽadmodũ cetere diſcipline. Sed ex diuturna circa idip̃m ꝓſuetudine/viteqz ad ip̃z ꝓiũctiõe: ſubito tãdẽ q̃ſi ab igne ſcintillãti lumẽ refulgẽs in aia ſeip̃m iã alit. Atq̃ tãtũ eq̃dẽ ſcio: Videlicet ſcripta a me uel dicta optie dicerent

male vo scripta nō minimā mihi afferrēt molestiā. Aō si scriptis uel uoce ꝓferenda mihi in vulgū vi derent: quid nā pulchrius nobis in vita fieri posset q̄ rē ualde utilē hoibus afferre: atq; naturā oibus ꝓferre in lucē. At vo studiū in his edēdis utile esse nō reor hoibus/nisi admodū paucis/qui videlicet exiguis añ uestigijs demōstratis ad inueniēdū ipsi sagaces sint. Alios vo partim cōtēptu nefario par tim elata spe uanaq; ipleuisset quasi ꝑclara quedā ia didicissent. Proinde lōgiora de ipsis dicere co gitaui. Forte enim si hec dicant/nō nihil de his que dico clari⁹ apparebit. Est nanq; sermo q̄dā uerus obstās illi qui de rebus eiusmodi nihil oino audet scribere. Sepe quidē a me alias dictus z nūc ut vi deē dicēdus. Unicuiq; ipsorū que sunt/tria sunt/ex q̄bus sciētia fieri necessariū sit. Quartū ipsa sciētia est. Quintū vo oportet ipm ponere/ qō q̄dē cogno scibile. i. qō agnosci pōt/atq; uere existit. hoz vnū est nomē. secūdū oratio siue rō quedā/ tertiū simu lachrū. Sciētia quartū. De vno quouis igit accipe cupiēs qō modo dictū est discere/deq; oib⁹ simili ter cogita circulus aliq̄d dicit. Cui nomē id est qō modo ꝓnūciabamus. Sequit aūt eius oratio siue rō quedā ex noib⁹ uerbisq; cōposita. Aō enim ab extremis ad mediū equaliter vndiq; distat illi⁹ rō est: qō rotūdi z circūferentie z circuli noie designa mus. Tertiū vo. s. qō pictus circulus sit uel deletus aut torno factus uel destructus. Quoz nihil ipse circulus circa quē hec singula sunt: patit. utpote ali ud quiddā existēs. Quartū aūt sciētia est z intelle ctus atq; uera circa hec opinio. Hoc rursus totum tanq̄ vnū est ponēdū. qō nec in uocibus nec in cor poz figuris est sed ais. Ideoq; manifestū est aliud esse q̄ sit ipsa circuli natura/ rursusq; aliud q̄ tria illa que supra diximus. Hoz vo ex numero/intelle ctus cognatione similitudineq; q̄nto ꝓxim⁹ heret/ Cetera remotiora sunt. Idē quoq; de recta z cur ua dici potest figura/atq; colore. deq; bono z pul chro z iusto. Rursus de quocūq; corpe/uel manu facto uel naturali/siue igni siue aqua/ ceteriscq; hu iusmodi. similiter de oī aiali ac de moribus aiorū atq; de actionibus passionibusq; vniuersis. Nisi enim quis in his illa quatuor quodāmodo capiat/ nunq̄ sciētie circa q̄ntū pfecte particeps erit. Pro inde illa nos mi⁹ quale quid sit vnūquodq; q̄ q̄d sit aggrediunt oīdere. propter rōnū debilitatem. Quapropter nemo mētis cōpos audebit vnq̄ in idē atq; id quidē imutabile referre que ab ipso itel liguntur/atq; quatuor illa. Aō utiq; patiunt/que de signant figuris. Id vo qō nūc dicim⁹/rursus est cō siderādū. Sane circulus quilibet hoz qui iter ho minū/manus uel pinguntur uel torno fiūt/plenus cō trarij est ad quintū. Recti nanq; vñquaq; fit par ticeps. Ipsum vo circulū affirmamus neq; minus neq; magis aliquid: idest nihil oino hēre in se natu re cōtrarie. Preterea nullius hoz nomē firmitatē dicimus ullā hēre. Nihil enim ꝓhiberet/que nunc rotūda noiamus/recta uocari: rectaq; rotūda. nec firmitatē ullā maiorē fore noibus in cōtrariū pmu tatis. Eadē quoq; de oratione rō est. cū ex noibus uerbisq; cōponat nullā oino hūtibus firmitatem. Multipliciter rursus ꝓbari pōt/nullū hoz quatu or certū firmūq; ee. Maximū vo oiū/qō paulo añ dicebamus: qō cū duo sint/eēntia z qualitas: qñ aius nō quale sed quid sit querit: nisi quodlibet hoz quatu or quesitū prius ab aia tā rōne q̄ affectu veniq; sensi bus bene discussum per oia que dicunt atq; oñdūtur euaserit. oi ambiguitate z obscuritate ut ita dixerim oēs implebit. In quib⁹ igit haud quaq̄ ꝓsueti sumus ob prauā educationē uerū ꝓquirere/ sed satis nobis factū putamus si apposita simulachra attigerim⁹/mi nime derisui sumus inuicē interrogati iterrogātibus potētibus dūtaxat quatuor illa discutere atq; argue re. Ubi vo necessitas cogit quintū oñdere/quiuis eo rū qui possint subuertere atq; retractare/ puincit/fa citq; ut qui exponit sermonibus uel litteris uel dispu tationibus/apud audiētiū multos nihil eoz que uel dicere uel scribere aggredit/intelligere videat. Qua in re sepe ignorat: nō aium scribētis uel dicētis redar gui/sed naturā potius cuiuslibet illoz quatuor se ma le hñtis. Traductio vo per oia illa sursuz deorsumq; in vnūquodq; discurrēdo pueniēs vix tādē sciētia pa rit intrinsecus/sciētiā inq̄ ipsius qō naturaliter bene affectū est in aio ad ipsum quoq; naturaliter bene af fecto. At siquis male affectus sit natura/qualis natu raliter aie habitus ineſt multis/tū ad illa que discen da sunt/tum ad mores/corruptiq; illi sunt/ne linceus quidē/ut eiusmodi aius videat/efficere posset. Atq; ut summatim dicā neq; acumen neq; memoria faciet vnq̄ ut qui rei ipsius qua de agitur/nō est cognatus/ ipsam inspiciat. Principiū eteniz in habitib⁹ alienis nō sortit. Quāobrē quicunq; iustis alijsq; quotcunq; sūt pulchra nō sunt apti natura atq; cognati licet alij ad alia ingenioſi simul z memores. Rursus quicunq; cognati sunt quidē sed hebetes z memoria parū uali di/nunq̄ ad summū discēdi ueritatē puenient uel vir tutis uel vitij. Necesse eniz est ea simul ꝓdiscere/z sal sum simul z ueruz totius essentie cū oī exercitatione atq; longitudine tēporis. qō z ab initio dixi. Postq̄ vo singulatim ipsorū noia. rōnes visusq; z sensus agi tata inuicē tritaq; fuerint/benigniscq; reprehēsionib⁹ redarguta/z absq; iuidia interrogādo rñdēdoq; diss cussa/vix tandē refulget circa vnūquodq; prudentia atq; intelligētia ad summū oino pro humana faculta te cōtendēs. Quāobrē pmultū abest/ut vir studiosus de his que reuera digna sunt studio/scribēs hoibus/ se simul z sua iuidie ambiguitatiq; subicere debeat. Uno vo ex his sermone id intelligere licet. qñ videli cet qui alicuius scripta cernēs siue legū latoris in legi bus siue in quibuslibet alīs alioz aiaduertat illa nō esse illi tanq̄ oino seria studiosissime ptractata: siqui dem sit ipse studiosus/Jacēt aūt inter sua in regione pulcherrima. Sinautē reuera ipsi hec tanq̄ seria stu diose litteris tradita sunt dū quidē minime/sed hoies mētem eripuerūt. Hāc utiq; fabulā digressionēq; qui cūq; sequet plane intelliget/siue dionysius aliq̄d de summis z primis nāe scripserit/siue quiuis alius aut minor aut maior/nihil euz sincerū audiuisse uel didi cisse/coz que scripsit/ut mea fert opinio. Alioqn pa riter atq; ego ipsa uenerat⁹ fuisset/neq; ausus fuisset vnq̄ temere edēdo absurditati indecētieq; subicere. Neq; vo quasi in memorie subsidiū illa scripsit. Non enim hac in re memorie diffidēdū: si id semel aio fue rit cōprehēsum. Nam id totū breuissime omnium est

collectū. Forte vo turpi quadā ambitione id fecit: uel tanq̄ sua hec asserens uel tanq̄ particeps discipline/ qua indignus erat/ querens gloriā ex participatione quesitā. Uerū si ex vna dūtaxat cōgressione id dionysio cōtigit/ esset id forsan ꝓcedendū: Qualis aūt fuit' ꝓoh iuppiter/ inq̄t thebanus. Percurri equidē hec illi/ eo quo dixi modo/ semelq̄ tm̄. Postea vo nunq̄ Post hec aūt cōsiderādū est/ sicui cura sit inuenire/ eius qō nobis circa illa accidit/ causā. Cur videlicet ⁊ secūdo ⁊ tertio ⁊ sepius ea nō ptractauimus. Utrū dionysius/ ipsis semel dūtaxat auditis/ a deo sufficiēter ea se scire putauerit satisue norit siue inuenerit ipse siue ab alīs aū didicerit. an friuola que dicebant existimarit. An forte p̄ter hec tertiū quiddā acciderit: videlicet ut ipsa haud suis equalia viribus: sed maiora cēsuerit. Ac reuera se minime idoneū eē qui sub prudētie virtutisq̄ diligētia viuat. Si enim friuola existimasse dicat/ multis certe testib⁹ pro causa nostra contra pugnabit. qui in rebus eiusmodi iudicādis longe maiorē q̄ dionysius auctoritatē hēant. Aō si iuenisse uel didicisse/ atq̄ ipsa quidē digna videri/ que liberali aio in disciplinā adhibeant/ quis nō id mirū putet? Dionysiū sic affectū/ hoc aliq̄n ducē ⁊ auctorē tā facile ꝓtēpsisse. Quo aūt pacto cōtēpserit iā dicā. Pro fecto non multo post hoc tpe patrimoniū dionis/ qō prius eū libere possidere fructusq̄ inde pcipere pmittebat/ iā uetuit oino per eius ꝓcuratores attingi: pecuniasq̄ ut ꝓsueuerant ad ip̄m in peloponēsiū mitti quasi epistole illi⁹ ꝓprius oblit⁹/ quā mihi scripserat. Asserebat enim res illas nō Dionis eē sed filij. qui cū esset ex sorore nepos eū ex lege sub tutela ipsius esse. Hec igit usq̄ ad illud tēpus acta fuerūt/ que ego cōsiderās iā plane pspiciebā quo pacto erga phiaz Dionysius fuisset affectus ꝓturbariq̄ licebat siue spōte siue inuite. Erat iā tūc estas ⁊ frequēter nauigabat: videbaturq̄ mihi nō tā de Dionysio q̄ de meipso conquerēdū/ ⁊ de his qui me impulerāt ut in artuz scylle tertio deuenirez charybdimq̄ remetirer pnitiosam. Cōpulsus itaq̄ sum Dionysio dicere/ nō posse me ullo modo apud se fore/ dione tā ignōminiose cōtēpto. At ille me cōsolabat/ rogabatq̄ ut manerē: nō putās sibi honestū/ ut ego ipse/ tā cito hoc a se factoz nūcius irē. Cū vo mihi manēdū psuadere non posset ipse mihi se paraturū ait/ qui ⁊ quo pacto me deferrent. Ego aūt in trāsmissoz̄s nauigijs traicere cōstituerā: dia esse pferēda ducēs si abire me ꝓhiberet. Quippe cū manifeste ipse nulla dionysiū iniuria afficiens: ab eo iniuria affectus fuissem. At ille cū me nullo modo manere uelle cognosceret/ quo nauigationē tūc meā impediret/ talia machinat⁹ est. postridie sermonē ad me habuit gratiosum atq̄ ꝓbabilē. Mihi ⁊ tibi inq̄t dion dionisq̄ res/ quatenus discordie nostre causam p̄bēt/ tollant e medio. dioni eq̄dē tui gratia hec faciā. Decerno dionē recipientē sua habitare in peloponēsso/ nō tanq̄ exulē/ sed tanq̄ cui liceat huc ꝓficisci/ qñ illi ⁊ mihi uobisq̄ amicis cōmuniter videat/ dūmodo nullā mihi iniuriā faciat. Huius autē rei fideiussores mihi fore te familiaresq̄ tā tuos q̄ dionis qui hic habitāt. dionē quoq̄ ipsuz id uobis obseruaturū/ sufficiēter cōfirmare debere. Pecunie vo oēs quas ille acceperit in peloponēsso ⁊ athenis deponant̄/ penes quos uobis videt. Harū quidē pecuniarū fruct⁹ acci piat dion: sed ipsas tollere/ nisi uobis cōcedētibus nequeat. Nō enim ꝓfido/ si pecunias suscepit/ eum mihi fidē seruaturū. Cū nō pauce future sint. Aa iozē vo tibi tuisq̄ habeo fidē. Cōsidera igit an tibi hec placeāt: maneq̄ hoz gratia hic annum. Quo pacto susceptis his pecunijs abibis. Dionē equidē scio magnā tibi gratiā habiturū: cū hec sibi perfeceris. Cū igit hec audissem/ q̄ q̄ egre oino ferebam/ respōdi tū hac in re me ꝓsultaturū/ tēpusq̄ respondēdi in crastinū sumpsi. Atq̄ in hoc ꝓsentiētes tūc discessim⁹. Cōsultabā itaq̄ posthac ipse mecū ualde quidē ambiguus. Occurrebat aūt quasi consiliū duz ꝓima mihi eiusmodi rō. Age utiq̄. Et si dionysius nihil eoz que ꝑmittit/ seruare cogitat/ si tñ abeūte me/ per se ac per amicos ꝓbabiliter ad dionē scribat/ que nūc mihi dicit/ se quidē obtulisse ultro/ me vo noluisse/ resq̄ suas penitus neglexisse. Preterea his addebā/ Si dionysius me nolens dimittere/ ideoq̄ nauigiū nautasq̄ nō detinno facile cūctis significet/ uelle me ipso nolēte discedere/ qs nā me naui asportare ex edibus ip̄is dionysij audeat: habitabā eq̄dē/ ne q̄d deesset incōmodi/ in ip̄is qui circa edes erāt/ hortis. Unde ne ianitoz q̄dē nisi iubēte dionysio egredi pmisisset. Aō si annū permānsero/ hēo equidē quid dioni significē/ notūq̄ facia in quibus sim cōstitutus/ quidue agā. Ac si dionysius nō nihil eoz que ꝓmittit/ seruauerit opera tolerātiaq̄ hec mea nō oino deridēda videbit. patrimoniū nanq̄ dionis nō pauciozq̄ centū talēturū/ siquis recte estimare uelit/ censebit. At vo si ita res cadāt ut eas uerisimile est casuras/ quo me uertā nescio. Uerūtñ forte necesse est me annū adhuc tolerantē machinatiōes dionysij re ipsa pro viri⁹ redarguere. Cū ita mecū ꝓsultauissez sequēti mox die ad dionysiū retuli videri mihi manēdū eē. Sz addidi ne existimaret me posse apud dionē ꝓsus oia quasi oīm/ ideoq̄ opepreciū esse ut vna mecū ipse quoq̄ ad eū scriberet significās hec nostra cōsilia atq̄ interrogās utrū sibi hec satisfaciāt nec ne ⁊ nunquid aliud p̄ter ea quiddā exigat. Jdq̄ q̄ primū inq̄ scribēdū esse. Interea vo nihil in re dionis ab eo noui eē tentādū. hec inter nos dicta sunt. In his ferme ut nūc dico cōuenim⁹. Post hec aūt cū iā naues abijssent ideoq̄ nulla mihi foret ulterius nauigādi facultas Dionysius quasi nō nihil preter missi reminiscens/ dimidia inquit bonoz Dionis pars pro filio iure manere debet. Dimidia vo ad dionē mitti. Hāc ergo uēdi curabo. Qua uendita/ pecuniarū dimidiū tibi tradā qō ad dionē ferat. Reliqua vo pars penes nos pro filio reseruabit. ita eniz ius ip̄m exigit. His ego illius dictis percussus/ ridiculuz putaui amplius ea de re loqui. Dixi tñ decere nos expectare a dione respōsuz atq̄ rursus hec ipa ad illū rescribere. At ille post nimis audacter patrimoniū dionis totū quāto libuit precio ⁊ quo pacto hec ⁊ quibus placuit uendidit. Mihi vo ea de re uerbū oino fecit nullū/ at ego similiter: posthac de re dionis nihil ulteri⁹ locut⁹ suz. Quippe cū nihil ampli⁹ me ꝓfecturū existimarē. Hacte nus hac rone ⁊ philosophie ⁊ amicis auxiliū p̄sti ti. Post hec aūt ego ⁊ dionysius ita vixim⁹ ut ego q̄dē semp extra spectarē quasi auis quedā alicūde

cupiēs euolare: ille vo assidue / quo pacto me cohi
beret machinaret/ de rebus quidē dionis cōcedēs
nihil. In ceteris tñ negocijs per vniuersaz siciliam
amicos iter nos esse fatebamur. Eo autem tpe dio
nysius ueteranis militib⁹ stipēdia minuere tētauit:
pter parētis psuetudinem. Irati vo milites in vnū
cōuenerunt: neqz id se toleraturos cōminabantur.
Itaqz ille clausis arcis ipsius portis / coercere il
los conabat. At illi repēte aduētarūt ad menia cla
morē quēdā barbarū ac bellicum attollētes. Quo
metu cōterritus dionysius cūcta illis cōsueta/ atqz
etiā plura cōsuētibus illis cōcessit. Rumor aūt fuit
heraclidē tumultus ois causam extitisse. Qd hera
clides quidē psentiēs clā fugā arripuit. Dionysius
vo cū illū cape affectaret/ neqz inueniret theodotē
ad se in ortos accersiuit. Erā forte tūc z ipse in or
tis pambulās. Cetera quidē/ que inter illos tracta
ta sunt/ neqz scio/ neqz dū ploquerent/ audiui. Sed
que me presente inquit dionysio theodotes z no
ui z memini o Plato ait dionysio suadeo huic/ si
heraclidē huc adducere potero/ criminib⁹ in se de
latis respōsurū: ac si nolit deinde eū dionysius in si
cilia pmanere/ saltē pmittat uxorē filiūqz suscipere
atqz in peloponnessum abire. ibiqz habitare/ nihil
ibi molientē cōtra dionysiū z bonorū que hic possi
det/ fructus pcipientē. Hac ergo fiducia heraclidē
iā uocaui: atqz iterū uocabo. Siue igitur ex prima
uocatione siue ex secunda huc ille uenerit/ cuz dio
nysio pstituebā rogabāqz ne quid mali heraclidi in
ferat uel extra urbē uel in urbe. tantū vo si videbi
tur extra fines mittat: donec aliter dionysio videa
tur. Hec inqt o dionysi/ cōcedis ne: Cōcedo/ respō
dit/ neqz etiā siqñ in edib⁹ tuis appareat: aliud qcqz
mali esse passurū. Sequēti vo die in ipso crepuscu
lo eurybius z theodotes ad me mirū imodū pter
riti cōuolarūt. Cōfestimqz theodotes/ o Plato in
quit affuisti heri pditionibus in quib⁹ de heraclide
dionysius mecū tecūqz cōuenit. Affui inqñ. At ille:
nūc inquit discurrunt satellites ad heraclidē cōpre
hendendū. Atqz piculū est ne ille prope alicubi sit.
Sequere ergo nobiscū oi studio ad dionysiū. Iui
mus itaqz z igressi ad ipsuz/ illi quidē silētio stabāt
lachrymantes: ego vo inqñ: uerent hi dionysi ne tu
cōtra qñ heri cōuenerit noui quicqñ agas aduersus
heraclidē. Nā videt ille mihi prope alicubi diuer
tisse/ manifesteqz adesse. Dionysius vo his auditis
exarsit in iras in uariosqz se mutauit colores/ qua
les ira cōsueuit afferre. Et theodotes apud pedes
eius pcumbēs manu eius apprehensa multis cū la
chrymis ne quid tale faceret deprecabat. Tūc ego
sermonē suscipiēs eū cōsolatur⁹/ bono sis aio inqñ
o theodotes. Nō enim aliter facere audet dionysi
us qñ heri pmisit. At dionysi⁹ tyrānico nimiū vul
tu me intuitus tibi inquit pmisi nihil siue magnuz
siue paruū. Immo vo per deos inqñ pmisisti nō fa
cturū te hec ipsa que nūc ne facias iste deprecatur.
Hec ego locut⁹ egredior. Post hec dionysius qui
dē heraclidē capere conabat. Theodotes aūt hec
per nūcios illi significās: ut fugā arripet admonuit
Diserat quidē Dionysius z tisiā quēdā cū satelli
tibus/ iubens passim heraclidē insequi. Sed ille ut
ferē anticipās z paruo quodā diei spatio satellites
deuitās intra carthaginēsiū fines se recepit. Iā vo ex
inimicitijs ptra me exortis pbabilē Dionysius occa
sionē quā per insidias diu captauerat ne videlicet ad
Dionē pecunie mitterent/ assecutus fuisse videt. Ac
primū quidē ex arce me emisit/ occasionē pferens qō
mulieres sacra decez dierū in quibus habitabā ortis
ēnt facture. Itaqz me per eos dies extra arcē apud
archedemū manere iussit. Interea theodotes me ad
se uocās/ multa circa ea que tūc facta erāt de Diony
sio cōquestus est: Dionysi⁹ vo cū audisset ad theodo
tē me pfectū fuisse/ nactus z hāc rursus occasionē cō
tra me odij/ priori similē/ misit ad me/ qui pcontaret/
nunquid apud theodotē uocatus aliqñ fuissem. Atqz
ego adfuisse libere pfessus sum/ tūc ille iussit/ ergo in
quit Dionysius me tibi edicere/ nō recte facere te: qō
dionē dionisqz amicos pluris qñ ipsuz semp extimes.
Hec dicta fuerūt. Nec vnqñ posthac me in suas edes
uocauit/ quasi manifeste theodotis heraclidisqz ami
cū sibi vo inimicū: ac propterea infensum qō res dio
nis iā oino pissent. habitabā deinde extra arcē inter
milites mercede cōductos. Adeūtes vo me z alij qui
dā z ministroz aliqui atheniēses patria significarūt
calumnias aduersus me inter milites fuisse diffusas.
Preterea quosdā cōminatos esse/ sicubi me nāciscā
tur interfecturos. Excogito igit euasionē eiusmodi.
Mitto tarētū ad architā aliosqz amicos significans
in quo essem discrimine cōstitutus. Illi vo occasionē
quādā legationis patrie noie excogitātes salmiscum
eoz vnū vna cū naui oxdinis triginta remoz mittūt.
Qui ueniēs ad Dionysiū rogauit ut me oino pro uo
lūtate mea saluū abire permitteret. Ille aūt assensus
me dimisit cōmeatū pbēs. Pecunias vo dionis: neqz
ego petij neqz quisqñ dedit. Post hec cū in peloponēs
sum pueniissem/ ibiqz offendissem dionē: ludos spectā
tē olympicos/ que facta fuerant enarraui. Ille vo Jo
uē testatus statiz mihi meisqz propinqs z amicis edi
xit: se penas a dionysio exacturuz. Tū qō me illic ho
spitē decepisset/ sic eniz ille z dixit z sensit: tū qō ipm
iniuste admodū expulisset. Hec ego audiens/ suasi ut
ad hec si videret/ amicos alios cōuocaret. Me autē
qm̄ z sua z alioz opa quasi violēta impulissēt in dio
nysij familiaritatē habitationis victus/ sacroz cōmu
nione astrictū putarēt quasi mediū quendā equumqz
utrinqz eē debere: pertim cū iādiu multis apud dio
nysiū me calūniātibus quasi tecū ipsi tyrānidiqz eius
insidiātē/ ipse nō occiderit quidē/ sed reuerit⁹ sit. Ad
hec etatē meā rebus bellicis ineptam esse addidi. Si
mulqz mediū quēdā. me inter eos esse/ siqñ pciliatore
quodā opus sit qui refarcire optātib⁹ amicitiā possit
Quādiu vo odijs certabitis ad hec tanqñ propugna
tores alios aduocabitis. Hec ego inqñ posus errore/
fortunāqz in sicilia mihi aduersaz. Qm̄ vo illi rōnib⁹
meis nō obtēperauerūt/ oiuz que secuta sunt malo
ipsimet sibi causam pbuere. pfecto si dionysius res
dioni suas restituisset/ uel potius si oino placatus fu
isset/ nihil put ꝓditio fert humana/ accidisset aduersi
Nā dionē quidē pro uolūtate mea z psilio z auctori
tate facile cōtinuissem. Cōtra vo nūc/ in se inuicē ipe
tū facientes oia calamitatibus impleuere. Dion certe
eandē hēbat uolūtatē/ quā ego dicerē z mihi z alijs
quicunqz moderati sunt hñda esse. Videlicet ut pote
stas uel propria uel amicorū uel ciuitatis optet/ quo

in ipſis honoribus ⁊ potētijs quis cōſtitutus p̄ſertim in maximis/ſe ⁊ ſuos ⁊ patriā beneficijs iuſtis afficiat. Neq; vo id fit, Siquis ad id ouantaxat incūbat/ut diuitijs ſe amicoſq; ⁊ ut libet erariū expleat per inſidias crudeliūq; cōiurationes:ipſe pauꝑ videlicet impotēs ſe cōtinere/ ſed p̄e aī angustia uoluptatib⁹ ſuccūbens. Preterea opulētos hoſtes tanq; inimicos decernēs trucidet rapiatq; pecunias. Atq; iterea ſocijs familiaribuſq; edicat /ſibi quidē in his cū ſit egenus/ ſuccēſendū nō eē eodē modo ſiquis ſimiliter ciuitatē ſuā beneficijs afficiēs honoret ab ipſa: dū multis res paucoꝝ ciuiū per ſua decreta diſtribuit: uel ſiqs magne p̄ſidens ciuitati pluribⁿ minoribuſq; ciuitatibus imperanti pecunias minoꝝ ciuitatuꝫ iniuſte attribuat ſue. Hoc eniꝫ pacto neq; Dion neq; alius vnq; ſpōte ſua ad potētiā ꝓgreditur ꝓnitioſam ⁊ ſibi ⁊ poſteris perpetuo futurā. Prudēs vo ad cōſtituendā accedit rē publicā legeſq; cōdēdas iuſtiſſimas atq; optimas Et id quidē abſq; cedibus expulſionibuſq; ciuilib⁹. Que modo cū ageret Dion ꝓſtituēs pati prophana potius q̄ facere/cauēs quoq; ne ipſe pateret/cecidit in cū iā ad ſummū ſupandoꝝ hoſtiū pueniſſet. Neq; mirū alicui qō accidit dioni videri debet. Piū enim virū tēperatūq; ⁊ prudētē/ oīno quidē in rebus eiuſmodi impij nunq; fallūt. Sed neq; mirandū eſt ſi idē ipi qō ꝓbo gubernatori forſan acciderit. Quē futura tēpeſtas haud admodū latet. Sed inſueta ⁊ iccirco improuiſa tēpeſtatū magnitudo latere pōt: ac vi latēdo ſubmergere. Hoc utiq; modo Dionē fors aliquā tuꝫ fefelliſſe videt. Qō enim mali eēnt eū nō latebat. Quāuis q̄ profunda eēt in eis inſcitia ⁊ iniquitas uoracitaſq; latuerit. Qua q̄dē in re deceptus occubuit/ ſiciliā incredibili dolori ſubiciens: Que igit poſt hec que narrata ſūt uobis ꝓſulo hactenus q̄dē dicta ſint. Quibus aūt de cauſis ipe in ſiciliā quaſi cōpulſus redierim oſtēdere arbitrat⁹ ſum oportere ne cui reuerſio mea abſurda ac p̄ter rōnē ſuſcepta videret. Quā obrē ſicut que nūc dixi ꝓbabiliora viſa ſunt/ac ſufficientes extiriſſe occaſiōes/cur ita fieret/videant/ſatis quidem ſufficienterq; iam fuiſſe dictum putabimus.

¶ Plato Dionis propinqs ⁊ amicis. Epla 8ª.

Qua potiſſimū viuēdi rōne ꝓſpere ſuccedāt res:reuera conabor uobis p̄o viribⁿ enarrare. Spero aūt nō uobis ſolum/que in re ueſtra ſint me cōſulturū:ſed uobis q̄dē maxime. ſecūdo vo loco oīb⁹ qui ſunt ſyracuſis. Tertio inimicis etiā ueſtris ⁊ hoſtib⁹: p̄terq; ſiquis illoꝝ impio ſe ipſum ſcelere polluit. Hec eniꝫ inſanabilia ſunt neq; expiare vnq; hec quiſq; poſſet. Conſiderate vo qō in p̄ntia dicā oī iā ueſtrū circa ſiciliā oēm diſſoluta tyrānide ꝓſiliū atq; ſtudiū in his verſat. Nēpe alij quidē affectāt tyrānidē iterū ſuſcitare. Alij tyrānidis memoriā oēm ꝓſus extinguere. cōſiliū vo in eiuſmodi rebus apud multos rectū ubiq; videri ſolet / ſi ita res cōſtituant ut hoſtes q̄ maximis afficiant malis: amicis aūt beneficij plurimū afferat. At vo nequaq; id facile eſt/ut qui multa alijs inferunt dāna/ipſi non multa viciſſim ab alijs patiant/neq; nūc op⁹ eſt horꝝ exēpla lōge perquirere. Quippe cū que nup in ſicilia acciderūt ſatis exēplo nobis eſſe poſſint. Cūcta eniꝫ ſic accidiſſe vident/oū alij quidē inferre mala:alij vo repellere ⁊ ulciſci cōtenderēt. In quibus enarrandis idonei alioꝝ magiſtri ubiq; eē poteſtis. In his ergo percipiēdis nulla ferme eſt difficultas. Que vo aut cūctis tā inimicis q̄ amicis utilia ſint/aut ſaltē que his q̄ minimū obſint / hec certe ipſa nec facile eſt p̄ſpicere/neq; poſtq; p̄ſpexeris:ad uotū p̄ficere Hec igit cōſultatio atq; inquiſitio uoto p̄ſimilis eē videt. Ideoq; ſit nobis ipſa oīno tanq; uotū ⁊ deprecatio quedā. Quibus enim in rebus ⁊ dicēdis ⁊ cogitādis p̄incipiū ſemp a dijs eſt faciendū. Uotū utiq; eiuſmodi abſolutū talē nobis ſignificabit rationē/que uobis ſimul inimiciſq; cōducat. Principio ex quo tēpore bellū in ſicilia geſtuꝫ eſt familia vna ꝓtinue dñata eſt. Quā publicis rebⁿ pfecerūt ueſtri maiores/in ſummo tūc piculo cōſtituti/cū a carthaginēſib⁹ pmerent/ueniſſetq; res in extremū diſcrimē ne ſicilia que excolebat a grecis iā a barbaris cōfunderet atq; deuaſtaret. Tunc igit dionyſiū quidē elegerūt:ut iuuenē bello ſtrenuū:qui rebⁿ bellicis cōueniētibus ſibi p̄eeſſet. hipparinū vo ut pote ſenioꝝ cōſilio res moderari uoluerunt. Atq; p̄o totius ſicilie ſalute:abſolutā his auctoritatē cēdētes/tyrānos/ut fert/appellauerunt. Proinde ſiue quis fortunā quādā diuinā deūq;/ ſiue eorum quibus cōmiſſa res eſt/virtutē/ſiue utrūq; vna cū tēporis illius ciuibus/ſalutis illius cauſaꝫ extitiſſe cēſeat/eſto id quidē ut quiſq; exiſtimat. Salus certe hoc pacto tūc illis parta eſt. Quāobrē cū ita ſe illi geſſiſſent/iuſtum erat/gratiaꝫ ab illis qui ſeruati erāt/referri. Siqd aūt poſtea mali tyrānis ipa munere ciuitatis abutens patrauit/hēt quidē ſceleris ſui iudices. vnde ⁊ penas perſoluat. Sed que nā illis pene ob ea que acta ſunt/ neceſſario rectēq; admoueri p̄nt: Si enim uel uos illoꝝ vim facile p̄opulſare poſſetis / ⁊ abſq; magnis periculis laborib⁹q; id facere/ uel illi ſe dñationem facile recepturos arbitrarent / haud ſane poſſem⁹ ea uobis que nūc dicturi ſumus cōſulere. Nūc vo utriq; p̄ſidere atq; meminiſſe debetis quotiēs iam alterutri in ſpeꝫ p̄ope certā pueniſtis ꝓſequēdi qō optabatis/ paulū deeſſe opinātes ad cūcta p̄o arbitrio conſequēda/ Idipſuꝫ tñ paulū ingētiū plurimoꝝq; maloꝝ ubiq; cauſa extitit. neq; dū puenit ad terminū ſed cōtinuata quadā ſucceſſione/inueterati iā mali apparēti termino p̄incipiū ſuboꝝit nouū: Eiuſmodi vo circuitus pditurus videt/tyrannicū genus ſimul atq; populare. Et quātū veriſimili rōne formidādū portēdit / tota ſicilia/in grece lingue oblīuionē lapſura videt / ad phenicū opicoꝝq; poteſtatē dñationēq; trāſlata. Quāobrē cōtra hec greci oēs oi p̄ouidentia remediū afferre debēt. Siquis igit rectius meliuſq; cōſiliū eo qō a me dicet/ adducat in mediū / merito grecoꝝ amator cognominabit. Que vo quodammodo ſit mea ſententia/conabor nūc libere ꝓſus cōmuni rōne legeq; fret⁹ exponere. Ego igit pſonā mihi arbitratoris aſſumens quē admodū iādiu cōſuevi tā exercēti q̄ patiēti tyrannidē cōmuniter cōſulā. Atq; in primis oī tyranno ut appellationē hāc/rēq; ipſā fugiat atq; in regnū ſi poteſt fieri trāſferat. Fieri vo poſſe/lycurgus vir bonus ⁊ ſapiēs re demōſtrauit. Is eniꝫ cū videret genus proprīū argis meſſe neq; ex regno in tyrannidē iā trāſlatū: Ideoq; hos populos utroſq; tam

ſeipſos

seipsos perdentes ꝙ ciuitates utrinqꝫ utraſqꝫ / timens patrie simul ⁊ generi remedium adhibuit/senatum procreans ephororumqꝫ magistratuꝫ in regni salutem. Quapropter tot iam secula seruatur cum glozia. Postꝙ videlicet lex auctozitatis plena hominum regina facta est/non autem homines legum tyrãni. Ad hoc ipsuꝫ in presentia ratio mea omnes homines cohoztatur/suadens his qui tyrãnidem affectant/declinare ac fugere in defesso quodam fugiendi studio eiusmodi famescentiuꝫ stultorumqꝫ hominum felicitatem. atqꝫ ad regiam gubernationis formã pro viribus se transferre legibusqꝫ regꝫs obtemperare / maximos honozes ab hominibus legibusqꝫ uolentibus quãdoqꝫ repoztaturis: Qui vo omnibus viuendi preferunt libertatem/iugum vo seruile fugiunt tanꝙ malum/ꝫ caueant moneorne insatiabili importune libertatis auiditate in maiorum suorum incidant morbuꝫ. Quem quidẽ illi propterea passi sunt/quod nulli parere uolẽtes libertatis amore intẽperanter abusi sunt. Qui eniꝫ ante Dionysium ⁊ hipparinum in sicilia gubernabant/beate sibi viuere videbantur/libidinibus dissolutipresidentiumqꝫ presidentes. Preterea decez ante dionysium prefectos deposuerunt/ atqꝫ pepulerunt/neminem ꝑm legem iudicãtes/quo nulli subesset homini iuste iudicanti aut dominãti legi sed omnino in singulis liberi forent. Qua quidẽ de causa illis tyrannides surrexerunt. Seruitus enim ac libertas / si modum excedat/ utraqꝫ mala est. Si modum obseruet/utraqꝫ bona. Moderata quidẽ seruitus est/que deo exhibetur. Immoderata vo/que hominibus. Deus quidem hominibus temperatis lex est. Intemperatis vo uoluptas. Cum igitur hec ita natura se habeant/que consulo/mando dionis amicis ea syracusanis omnibus promulgando/ex communi dionis meaqꝫ sententia. Equidem uobis exponam que ille adhuc spirans locutus est. Quam igitur rationem / queret quispiam ? Circa presentia/nobis dionis consilium affert. Hanc vo omnium primam nũc accipite. Principio leges tales sint: Que non ad opes pecuniasqꝫ cõparandas neqꝫ ad libidines mentes conuertãt. Sed cum tria sint/anima/corpus/pecunia/virtutem animi maxime anteponant. Secundo vo loco virtutem corporis virtuti animi seruientem. Tertio ultimoqꝫ gradu pecuniarum precium collocent animo corporiqꝫ ministrans. Quecũqꝫ lex hec efficit recta est/reuera beatitudinẽ utẽtibus afferens. Locupletes vo beatos appellare/sermo amẽs est ⁊ infelix / mulieribus pueriscꝫ conueniẽs/atqꝫ eos qui id credũt tales efficiẽs. Quod autez ego nũc ad uera uos bona cohoztor/si que modo dixi de legib⁹ degustetis/opere ipso intelligetis. Que quidẽ examinatio incunctis uerissima esse videtur. ¶ Receptis vo huiusmodi legibus/cũ sicilia in discrimine posita sit/neqꝫ sufficienter uos supetis:neqꝫ rursus admodũ superemini/iustum forte atqꝫ utile uobis omnibus erit mediũ incidere/tum uobis dominationis acerbitatem fugiẽtibus tum alꝫs dominationẽ adipisci desiderantibus. Quoruꝫ maiores olim/quod maximi faciendum est / grecos a barbaris seruauerunt: adeo ut in presentia liceat de re pub. consultare. Alioquin si tunc perdite res faissent / neqꝫ nunc de his loqui liceret: neqꝫ spes ulla superesset. Nunc igitur alis quidem libertas sit cum regia potestate: alꝫs autem potestas regno subiecta legibus dominantibus nõ alis tantum ciuibus/sed ipsis etiam regibus siquid egerint contra leges. In his autem omnibus mente a dolis aliena atqꝫ sana cum dꝫs reges create. Primũ quidem filium meũ duplici gratia/mei scilicet gratia atqꝫ aui sui. Ille enim sua tempestate patriam a barbaris liberauit/ego vo iam bis a tyrãnis. Quorum quidem testes mihi uosipsi estis. Secundum vo regem create cum qui idem quod ⁊ pater meus nomen habet: dionysꝫ inꝙ filium. Atqꝫ id facite presentis eius in patriam officꝫ priorũqꝫ eius morum. Qui patre tyrãno natus/patriam sponte liberare aggreditur/pro breuissima iniustaqꝫ tyrãnide gloziam sibi generiqꝫ cõparans sempiternam. Tertium deniqꝫ ad regnum syracusanũ inuitare oportet/uolentem ciuitate uolente Dionysiũ dionysꝫ filium/nunc exercitus hostium ducem. Si uelit inꝙ regie dignitatis forma contẽtus viuere / timẽs videlicet fortune vices: ⁊ patriam miseratus sacraqꝫ ⁊ sepulchra maiorum: ne contentione prorsus omnia perdat barbaris ex patrie infelicitate gratificãs. Nos vo tres reges/siue illis auctozitatem eandem quam lacedemonꝫ reges habent dederitis/siue quid ademeritis cõmuni consensu constituetis tali quodam pacto/ut prius dictum est: atqꝫ iterum nunc audite. Si Dionysꝫ ⁊ hipparini gen⁹ uoluerint pro sicilie salute his calamitatibus/que nunc urgent finez imponere honores sibi totiqꝫ familie comparantes non ad presens solum sed in posteruꝫ/hac inꝙ conditione/quemadmodum ⁊ prius dictum est ad regnuꝫ uocate. Et legatos quos ipsi uelint concozdie gratia cum publica auctozitate deligite/siue ex uestris ciuibus siue ex alienis / siue ex utrisqꝫ/totqꝫ preterea quot illi cõcesserint. Qui communi sententia leges condant atqꝫ rem publicam ita constituant/ut in ea reges esse deceat sacrozum dominos/aliarũqꝫ rerũ quascũqꝫ decet his cõcedi / quorum beneficia in patriam extant. Proinde belli pacisqꝫ arbitrium habeant custodes ipsi leguꝫ creati numero quinque ⁊ triginta vna cum populo atqꝫ senatu Judicia vo distincta sint alia aliozum. Mozris quidẽ atqꝫ exilꝫ auctozitas sit penes triginta ⁊ quinque viros: ⁊ preter eos/penes alios quosdam iudices ex illis electos qui magistratibus proxime perfuncti sunt/ita ut vnus ex quolibet magistratu eligatur / qui optimus iustissimusqꝫ appareat. Hi sequenti anno de morte ⁊ carcere ⁊ exilio sententiam ferant. Regi vo his iudicꝫs interesse non liceat: utpote sacerdoti / quem inferenda necis/carceris/exilꝫ / sententia contaminari nefas sit. Hec equidem / ⁊ dum viuerem/cogitabam/ ⁊ nunc etiam cogito facienda. Atqꝫ tunc /cum inimicos superauissem vna uobiscum / nisi externi / furiesqꝫ obstitissent / ut decreueram constituissem. Pro inde si ad uotum res processissent colonis/reliquam Siciliam repleuissem / barbaris quidem ex his locis que nunc occupant expulsis. preterꝙ siqui eozum pro communi libertate contra tyrannidez pugnauerunt.

Priores autem grecoꝝ locoruꝫ colonos in antiquas patriasq; sedes restituissem. Hec igitur eadē in presentia omnibus cōsulo cōmuni consilio deliberare ⁊ agere. Atq; ad hec agenda omnes cohortari/qđ siqui dissenserint / eos communi sententia hostes existimare. Neq; v̄o hec talia sunt ut fieri nequeāt. Que enim in duorum animis ꝯsistunt/atq; his qui consultādo perquirunt optima mox facileq; occurrūt / ea qui impossibilia iudicat non recte sentit. Dico autem duos/hipparini.s. Dionysij filij/atq; insuper mei filij animos. Arbitror eniꝫ si hi consenserint alios quoq; syracusanos ⁊ omnes quibus patria cure est/cōsensuros. Sed dijs omnibus honores cuꝫ precibus offerētes/⁊ alijs preterea quibuscūq; vna cum dijs uouere decet preterea cohortātes inuitantesq; amicos ⁊ inimicos omnino atq; benigne/nolite prius desistere q̄ ea que a nobis nunc dicta sunt/quasi diuina somnia vigilantibus superuenientia/perspicua quidem atq; felicia ꝑfectissime impleatis.

¶ Plato Archite tarentino/beneagere. Epistola. 9ª.

Venerūt ad nos archippi philonidisq; familiares ferentes epistolam quam eis dederas / ac de rebus tuis que oportuit nūciātes. Publica quidē ciuitatis negocia absq; difficultate ꝑegerūt. Neq; enim admodum laboriosa erant. Te v̄o narrauerunt permoleste ferre/quod a publicis ciuitatis occupationibus te liberare nō ualeas. Quod igitur dulcissimum vite genus sit agere sua/presertim siquis talia elegerit facienda/qualia tu/omnibus ferme est manifestum. Sed illud quoq; te cōsiderare oportet. Nullum nostrum sibi soli natuꝫ esse. Sed ortus nostri partem sibi patriam uendicare partem parētes. partem amicos. Multa insuper pro temporuꝫ diuersitate nobis accidere quibus vita nostra occupata est. Uocāte igitur te patria ipsa ad rem publicam gubernandam/absurdum forsan esset non parere presertim cū simul accidat/ut aditus prauis hominibus relinquatur/qui nulla ipsius quod optimum est ratione proficiscūtur ad publica. De his ergo iam satis. Echecratis aūt curam habemus in presentia habebimusq; in posteruꝫ: ⁊ tui gratia ⁊ patris eius phrynionis ⁊ propter ip̄m adolescentem.

¶ Plato Aristodoro beneagere. Epistola. xª.

Audio te ante alios ⁊ nunc familiarē esse Dionis ⁊ per omne tempus sapientiam morū ad philosophiam spectantium in primis exercuisse. Nam firmitatem/fidem/sinceritatem/ueram esse philosophiam existimo. Alias v̄o ⁊ ad alia declinantes sciētias ⁊ facultates siq̄s ornamēta dixerit/recte / ut arbitror appellabit. Sed uale iaꝫ: ⁊ in presentibus his perseuera moribus.

¶ Plato laodamanti beneagere. Epistola. xjª.

Scripsimus etiam prius ad te referre multum ad ea que dicis omnia / ut athenas ipse proficiscaris. Quoniam v̄o ais te uenire non posse/secūdo id loco foret/si uel ego uel Socrates ut per tuas litteras significasti / istuc nos cōferre possemus. Uerum Socrates quidem hoc tempore morbo strangurie impeditur: Mihi v̄o istuc proficiscenti dedecus foret/si illa quorum gratia me uocas nequaq̄ perficerentur. Que quidem perfici posse haud admodū spero. Siquis autez ea omnia referre aggrediatur quarū de causa ita diffidam / prolixa opus erit epistola. Preterea per etatem non satis corpore ualeo ad iter cōficiendū periculaq; mari terraq; obeunda / qualia iter solet obijcere / presertim v̄o per id tempus omnia iter agentibus plena periculis sunt. Cōsulere tamen tibi colonisq; possum quod nunc me referente inquit Hesiodus videri quidē leue quiddam esse: difficile v̄o intelligere. Nam si putant aliqui legum quarūlibet positione ciuitatem bene quādoq; constitui posse/nisi sit aliquis cuꝫ auctoritate presidens ciuitati/quotidiane omniū vite moderator adeo ut sit temperata ⁊ fortis taꝫ in seruis q̄ in liberis non recte putant. Proinde si sint iam apud uos viri hac potestate digni/id fieret. Sinautē ad disciplinam opus sit aliquo: neq; qui doceat / neq; qui doceantur/ut opinor/apud uos sunt: reliquuꝫ est deos precari. Nam fere que ante hoc tēpus fuerunt ciuitates/sic ab initio cōstitute sunt/ac postea bene exculte pro contingētia magnarū rerum tum bello tum pace quādo in huiusmodi temporib⁹ vir clarus ⁊ probus magnaꝫ adeptus fuerit potestatē. Prius aūt ipsa promptissime curare oportet atq; necesse est. Considerare tamen ea qualia dico: neq; temere aggredi quasi leuiter peragantur: cogitare v̄o quid cōmode fieri possit. Uale felix.

¶ Plato archite tarētino beneagere. Epistola. 12ª.

Mirum est q̄libenti animo cōmentaria abs te missa accepimus/eorūq; auctoris īgenio delectati sum⁹. visus quidem nobis est/vir ipse dignus maioribus illis antiquis. Fertur autem eos viroꝝ decem milia fuisse. qui ex numero troianoꝝ oīum qui sub laumendonte surrexere/ut fabula tradit prestantissimi fuerunt. Cōmētaria v̄o que tu per litteras a me petis nondum absoluta sunt. Qualiacūq; tamē sunt/ad te misi. De custodia v̄o idē sentimus ambo. Quapropter nihil cohortatione opus esse videtur.

¶ Expliciunt Epistole Platonis.

MARSILII FICINI FLORENTINI PROHEMIVM IN PLATONICAM THEOLOGIAM DE ANIMORVM IMMORTALITATE AD LAVRENTIVM MEDICEM.

DILATO philosophoꝝ pater Magnanime Laurenti / Cum intelligeret/quẽadmodũ se habet visus ad solis lumẽ/ita se habere mẽtes oẽs ad deuꝫ/ideoq; eas nihil vnq; sine dei lumine posse cognoscere / merito iustũ piũq; cẽsuit:ut mens humana sicut a deo habet oĩa/sic ad deũ oĩa referat. Igit siue circa mores philosophemur/aĩum esse purgãdũ:ut tãdẽ factus serenioꝛ/diuinũ ꝓcipiat lumẽ/deũq; colat. Siue rerũ causas pscrutemur/causas esse querẽdas:ut ipsam deniq; causarum causaꝫ inueniam⁹/inuẽtãq; ueneremur. Neq; solũ ad id pietatis officium Plato noster ceteros adhoꝛtatur/uerũetiaꝫ ipse maxime ꝑstat. Quo factũ est/ut ꝛ ipse sine cõtrouersia diuin⁹/ꝛ doctrina eius apud oẽs gẽtes theologia nũcupaꝛet:cũ nihil usq; siue moꝛale siue dialecticũ/aut mathematicũ/aut phyſicũ tractet:dn moꝛ ad ꝓtẽplationẽ cultũq; dei summa cũ pietate reducat. Quoniã vo aiuꝫ eẽ tanq; speculũ arbitratur / in quo facile diuini vult⁹ imago reluceat/iccirco oĩa per uestigia singula deũ ipm diligẽter indagat:in animi spẽm ubiq; diuertit: intelligẽs oꝛaculũ illud/nosce teipsuꝫ/id potissimũ admonere ut quicũq; deũ optat agnoscere/seipsuꝫ ante cognoscat. Quãobꝛẽ quisq; platonica/que iã diu oĩa latina feci/diligẽtissime legerit/ꝓsequet qui dẽ cũcta/sed duo hec ex oĩbus potissima:ꝛ piũ cognĩti dei cultũ ꝛ aĩoꝝ diuinitatẽ. In q̃bus vniuersa ꝓsistit rerũ ꝓceptio/ꝛ oĩs institutio vite/totaq; felicitas:ꝑsertim cũ Plato de his ita sentiat:ut Aurelius Augustin⁹ eũ tanq; xp̃iane vitati oĩuꝫ ꝓximũ ex omni philosophoꝝ numero elegerit imitãdũ:asseruerit q; platonicos mutatis paucis xp̃ianos fore. Ego vo cũ iãꝑtidez aureliana auctoꝛitate fret⁹/ summaq; in genus humanũ charitate adduct⁹/platonis ipsi⁹ simulachꝛũ quoddã xp̃iane vitati simillimũ expꝛimere statuissem/ad illa que dixi/duo pꝛe ceteris diligẽter incubui/ideoq; vniuersum opus/platonicã theologiã de imoꝛtalitate aioꝝ inscribẽ duꝫ eẽ cẽsui. In quo quidẽ cõponẽdo id ꝑcipue cõsiliuꝫ fuit:ut in ipsa create mẽtis diuinitate/ceu speculo rerũ oĩum medio/creatoꝛis ipsius tũ opa speculemur/tũ mẽtẽ ꝓtẽplemur/atq; colam⁹. Neoꝛ autẽ/nec uana fides/hoc ꝓuidẽtia diuina decretũ/ut ꝛ puersa multoꝝ ingenia/que soli diuine legis auctoritati haud facile cedũt/platonicis saltẽ rõnib⁹ religioni admodũ suffragãtib⁹ acq̃escãt:ꝛ q̃cũq; philosophie studiũ impie nimiũ a sancta religione seiungũt/agnoscãt aliqñ se nõ aliter aberrare:q; siq̃s uel amoꝛẽ sapiẽtie/a sapiẽtie ipsius honoꝛe:uel itelligẽtiã ueraꝫ a recta uolũtate disiũxerit. Deniq; ut qui ea solũ cogitãt/que circa coꝛpoꝛa sentiũtur/rerũq; ipaꝝ umbꝛas reb⁹ ueris ifeliciter ꝓferũt:platonica tãdẽ rõne cõmoniti/ꝛ ꝑter sẽsuꝫ sublimia ꝓtẽplent: ꝛ res ipsas umbꝛis feliciter añponãt. Hoc in ꝑmis oĩpotens deus iubet. Hoc oĩno humana res postulat. Hoc celestis Plato quõdã suis facile deo aspirãte peregit. Hoc tãdẽ ꝛ ipsi nostris Platonẽ quidẽ imitati/sed diuina dũtaxat ope cõfisi/oposo hoc ope moliti sumus:sed utinã tãta ueritate id perfecerimus / quãta ueritatis diuine ueneratione tractauimus:adeo ut nõ aliter/qõ vis apud nos ꝓbatũ esse uelimus/q; diuina lex cõꝓobet. Opus autẽ ipsum tibi Magnanime Laurenti iudicaui pꝛe ceteris dedicãdũ:nõ ut philosophica tibi apiam:de quibus iãdiu ita disputas:ut non tam tibi/qui hec iam videris miro quodã ingenio cõsecutus/q; ceteris pꝛiscoꝝ archana videar editurus. Sed q; ꝛ nos beneficio tuo id ociuꝫ/quo facilius philosophari possem⁹/cõsecuti simus. Et Plato noster hoc nostro erga te officio gratulaturus admodum videatur. Quoniã qõ ille in magnis quondam viris potissimũ exoptabat/ipse philosophiã vna cum summa in rebus publicis auctoꝛitate coniunxeris.

In oĩbus que aut hic aut alibi a me tractant/tantum assertum esse uolo quantũ ab ecclesia compꝛobatur.

MARSILII FICINI FLORENTINI PLATONICA THEOLOGIA DE IMMORTALITATE ANIMORVM.

¶ Si animus non esset immoꝛtalis:nullum animal esset infelicius homine. Cap^m. ꝑ^m.

QVm genus humanuꝫ ꝓpter indoctũ dinẽ animi ibecilitatẽq; coꝛpis/ꝛ rerũ oĩum indigẽtiã ouriozẽ q; bestie vitã agat in terris:si terminũ viuendi natura illi eũdẽ penit⁹/atq; ceteris aiantib⁹ tribuisset:nullũ aĩal eẽt infelici⁹ hoie. Qm̃ vo fieri nequit: ut homo/qui dei cultu ꝓpius cũctis moꝛtalibus accedit ad deũ bẽitudinis auctoꝛẽ oino sit oĩum infelicissimus:solũ aũt post mortẽ coꝛpoꝛis beatioꝛ effici põt/necessariũ esse videt animis nostris ab hoc carcere discedẽtibus lucez aliquam supesse. At si lucẽ suaꝫ humane mẽtes nequaq; respiciũt clause tenebꝛis ꝛ carcẽ ceco. Unde sepenumero cogimur ꝓpie diuinitati diffidere. Soluam⁹ obsecro celestes animi celestis patrie cupidi soluam⁹ q; ꝓximuꝫ vincula cõpedũ terrenarũ:ut alis sublati platonicis:ac deo duce in sedẽ ethereã liberius ꝓuolemus:ubi statiꝫ nostri generis excellẽtiam feliciter cõtẽplabimur. ¶ Ceterum ut euidẽter appareat qua rõne potissimuꝫ mẽtes hoĩum moꝛtalia claustra resoluere:immoꝛtalitatẽ suaꝫ cernere:beatitudinez attingere ualeãt:conabimur sequenti disputatione pꝛo viribus demonstrare:pꝛeter pigraꝫ hanc molẽ coꝛpoꝝ:qua democritioꝝ:cirenaicoꝝum: epicureoꝝ cõsideratio finiebatur esse efficacẽ qualitatem aliquã atq; virtutem:ad quam stoicoꝝum cynicoꝝq; inuestigatio sese contulit. ¶ Supꝛa qualitatem vo/que cuꝫ materie dimẽsione diuidit:ꝛ mutat omnino/foꝛmam quãdam pꝛestãtioꝛem exĩstere:que ꝛ mutetur quodãmodo:diuisionẽ tamẽ in coꝛpoꝛe non admittit. In ea foꝛma rõnalis aie sedez ueteres theologi posuere. Hucusq; Heraclitus: Marcus uarro: Marcus manilius ascẽderũt. ¶ Super aiam rõnalez extare mẽtem angelicã nõ indiuiduam modo:sed etiam imutabilẽ:in qua vident Anaxagoꝛas ꝛ Ermotimus deuisse. ¶ Hui⁹ deniq; mentis oculo:qui cupit vitatis

lumē: ꝛ capit: solē ipm ꝑesse diuinū: in quē Plato no ster purgatā mētis aciē dirigere iussit/docuit ꝛ ꝓtēdit ¶ Proinde cū huc ascēderim⁹ hos ꝗnque rerū oiuꝫ gradus coꝛpis videlicet molē: qualitatē: aiam: angelū: deū inuicē cōparabim⁹. Qm̄ aūt ipꝫ rōnalis aie gen⁹ iter gradus huiusmodi mediū obtinēs vinculū nāe totius appet: regit qualitates: ꝛ coꝛpa: angelo se iūgit/ ꝛ deo/ostēdem⁹ id eē ꝑfus idissolubile: dū gradus nāe ꝓnectit: ꝑstātissimū/dū mūdi machie ꝑsidet: btissimū dū se diuinis insinuat. Ita ỽo nostrū aium se hēre: atq; eē talē rōnib⁹. Primo coib⁹: scdo argumētationibus ꝑꝛijs: tertio signis: quarto solutionibus questionum asseuerabimus.

¶ Coꝛpus natura sua nihil agit. Cap^m. 2^m.

Quoniā coꝛp⁹ apud Platonē ex materia q̄dā ꝓstat: ꝛ quātitate: atq; ad mām extēdi: ꝛ affici ptinet solū: ꝛ ipsa extēsio/affectioq; passiones quedā sunt. Quātitas aūt aut nihil est aliud q̄ extēsio ipsa māe: aut siqd aliud est: est tñ res quedā talis ut ꝛ diuisioni subiecta sit semp/ꝛ mām sequētib⁹ oib⁹ subīciat passionib⁹ ꝛ nihil effundat in māꝫ alienā: ꝓsequēs est ut coꝛp⁹ ipꝫ quaten⁹ coꝛp⁹/agat q̄dē nihil: sed soli passioni subīciat. ¶ Idē quoq; ex eo patet quod ad actionis cuiusq; nālis ꝑfectionē tria potissimū exigun tur. Primū ut agēs in seipso potētissimū sit: scōm ut ad motū ꝓmptissimū. Tertiū ut facile penetret patiēs atq; ipm patiēs agēti ꝓxime vniatur. His oib⁹ moles coꝛpis impedimēto eē videt: primū qꝛ cū in partes plu rimas poꝛrigat/virt⁹ agēs in ea diſpsa est ꝛ a seipa di stās: ꝛ distracta q̄ plurimū. Virt⁹ ỽo sicut vnione au get/ita diſpsione minuit. Iccirco siccitas vim tū calo ris tū frigoris auget qꝛ vnit. Humiditas ỽo debilitat/ qꝛ diſpgit. Deinde quo mai⁹ coꝛp⁹ est/eo ꝑm seipꝫ pi grius ieptiusq; ad motū. Igit quāto magis auget coꝛ pus/tāto magis retardat motū/ac differt diuti⁹ actio nē. Hēpe vis leuitatis sursum tollit scintillā ueloci⁹ q̄ flāmā. Vis grauitatis celeri⁹ deoꝛsum trahit lignū/ si acutū fuerit q̄ si latū. Postremo cū coꝛp⁹ qlibet suū ipleat locū/ac loc⁹ vn⁹ duob⁹ coꝛpib⁹ nequaq̄ suffici at/cōmigrare in vnū coꝛpoꝛa nequeūt. Ac etiā solidi tate dēsitateq; sua penetrationē mutuā ꝓhibēt. Itaq; distātia partiū virtutē agēdi debilitat. Molis ampli tudo retardat motū. Crassitudo penetrationē coꝛpo rū ipedit. Et qđ deteri⁹ est/si distractas coꝛpis alicui⁹ partes natura coartet ad augēdā ex vnione virtutē/ iterim crassi⁹ coꝛp⁹ ipm euadit/ꝛ iepti⁹ ad igressum. Ac si rarefaciat ipm ad acq̄rēdā mot⁹ penetratiōisq; facilitatē/statiꝫ ỽt⁹ agēdi diſpgit. Quapꝛopter cū tres eē debeāt pfecte actiōis ꝓditiones: coꝛp⁹ autē hēt tres alias illis aduersas/aut vnā illarū accipiēdo nō acci pit aliā. Oporteret q̄ppe bꝛeuitatē sil hēre/leuitatē ꝛ raritatē. Que q̄dē tria ad icoꝛpalē quēdā hitū coꝛpus ipm reducūt: ut ois agēdi virt⁹ sit ad nāꝫ icoꝛpoꝛeā re ferēda. ¶ Hōne ex ipa q̄titate multitudo partiū est tū in agēte tū in patiēte tum in medio hoꝛ spatio: At ꝓpter ꝑmū illud remissioꝛ actio est/que aliter eēt ad modū uehemētioꝛ. Propter scōꝫ paulatiꝫ trāsigitur: qđ subito impleret. Propter tertiuꝫ sero pagit: qđ cito ꝓsumaret. Quapꝛopter ad viꝫ quādā icoꝛpoꝛalē ptinē videtur uehemens: cita ꝛ subita opatio. ¶ Idē nobis ostendit ignis/qui sua tenuitate pꝛe ceteris ele mētis nāe spiritali ꝓpinq̄t. Est aūt efficacissim⁹ oium. Momēto eni pene facit/qđ alia coꝛpoꝛa lōgo tpe. Admixtionē in se alioꝛ nō patit/qualeꝫ cetera coꝛ poꝛa patiunt. Scitilla ignis si deē mā totū ferme oc cupabit oꝛbē. Reliqua elemēta nō tātū/nō tā cito/ nō tā uehemēter seipsa diffundūt. Hic aūt qꝛ tenuis est: fit potēs. Quia potēs fit/latus euadit/potius q̄ cōuerso. Fit etiā lumis qđ icoꝛpale dicit / capax: cu ius actio fit momēto ꝛ modic⁹ aer in uasis summo uas in aque sūmo sustinet: etiā si multoꝛ lapidū pō dē oneret. In fulgure quoq; ꝛ boarda plane ꝑspi cit/quātū ignis aerq; ualeāt. Benicp celū quāto mi nus crassuꝫ est q̄ cetera/ tāto luce: motu: effectu est mirabili⁹. Si igit coꝛp⁹ quāto ꝓpinquus sit icoꝛpeis tāto ad agēdū fit efficaci⁹ / qs nō videat agēdi vim in nā icoꝛpoꝛali ꝓsistere: ¶ Qđ hic etiā itueri licet/ q̄ sicut pꝛimū in nā qui de⁹ est agit in oia nihil pati tur/ita ultimū qđ est mā coꝛpalis pati opꝫ ab oib⁹: agere ỽo per se in aliud mime: cū nihil sit ifra ipsaꝫ qđ ab ipsa patiat. Ac si in sūma ifinitaq; vnitate in finita est agēdi virt⁹/in multitudine ifinita/nulla est virt⁹ agēdi: sꝫ ifinita patiēdi nā. Infinitā multitudi nē coꝛp⁹ eē pythagoꝛici arbitrant: quoniam absq; fine diuiditur. ¶ Siquid igitur agere coꝛpoꝛa vide antur/nō ex ipa sui mole: ut Democritꝰ: Cirenaici: Epicurei putauerūt. Sed ex aliqua vi ꝛ qualitate illis insita opant. Nec iniuria. Ubi eni ꝛioꝛ oꝛit op positio: ibi nāliū coꝛpoꝛ edit actio. Oppositio illa nascit in genere qualitatū. ¶ Adde q̄ mā sub oib⁹ his coꝛpib⁹ vna est. Una quoq; iterminata dimēsio Si igit actio a mā ꝓueniret aut dimēsione/vna eēt oiuꝫ opatio. Nūc ỽo cuꝫ diuerse appeāt diuersoꝛ coꝛpoꝛ actiones/nō per mām dimēsionēue vnā/sꝫ per uarias ipoꝛ foꝛmas q̄litatesq; opant. Merito qm̄ qua rōne sūt/eadē agūt. Sūt aūt nō per molꝫ in specie hac aut illa: sꝫ per hāc foꝛmā aut illā. Per foꝛmā igit opant. Pꝛesertim cū agēs patienti ꝓpin quet per foꝛme q̄litates ꝑus q̄ per terminos quāti tatis. Ac per foꝛme viꝫ trāseat in mām alienā poti⁹ q̄ per quātitatis dimēsionē ꝛ singula māe pūcta nō dimēsione attigat sꝫ qualitate. ¶ Sic per frigidita tē aqua frigefacit. Ignis per caliditatē calefacit po tius q̄ per molē. Ignis enim nō qꝛ amplissim⁹ sꝫ qꝛ feruētissim⁹ urit. Ac si tot⁹ ei⁹ caloꝛ quasi ad pūctū sui redigatur/ ꝓpter maximā vnionē potētissimus erit ad cōburēdū. Sic bnficio q̄litatis ꝑsertiꝫ in an gustū coacte ꝓuenit actio. ¶ Hic fit ut cause nāles/ effect⁹ ꝓducāt suos q̄litate sil̄es causarū/potius q̄ eq̄les quātitate. Ac si ꝓtingat iterdū eq̄les ꝓuenire: necesse est ꝑus appuisse per sil̄es. Quasi per q̄lita tes actio pagat: postq̄ necessario in eis atq; per eas effect⁹ causas referūt. Ideo filꝫ statiꝫ nati pene oēs cōplexiōe ꝛ figura parētū sil̄es sūt: eq̄les aūt magni tudine rarius ꝛ posteri⁹. ¶ Sꝫ q̄s hec nō viderit: Neq; enim si coꝛpoꝛi magno ꝓpinquas magn⁹ ef ficeris. At si calido certe calescis: neq; ullo sēsu per cipis quātitatem/nisi pꝛius sensum qualitas moue rit. Quis enim q̄ magnus sit paries iudicabit / nisi hanc ipsam magnitudinē colo⁹ lumēq; ad oculum usq; ꝓduxerit: Ac iudiciū quātitatis magis pꝛiusq; ꝓpter distātiā pdit q̄ luminis ꝛ coloꝛis: quasi sit ef ficacia motionis in qualitate. Qđ hinc ꝑspicue con firmatur/q̄ res quelibet appetitum rōne boni/que

qualitas

qualitas est/semꝫ mouet nō rōnē magni aut multi. Alioquin semp que maiora pluraue sūt eligerem⁹. Nūc vo in ijs que mala putam⁹ miora paucioraue eligimus. ¶ Qualitas aūt ideo corp⁹ eē nō pōt/qz duo corpa eodē in loco sine mutua offensiōe oīno cōflari nō pñt. Qualitates vo plures in eodē ꝑiter ꝓfundunt. Siqdē in mellis materia color flau⁹ dulcedo ⁊ odor tres qualitates ubiqꝫ simul repiunt. Queqꝫ enim guttula mellis flaua dulcis naribusqꝫ suauis. ¶ Accedit ad hec ꝙ omne corpus natura sua in lōgū/latum/ꝓfundū extēdit. Qualitas autē nō sua natura videt extēdi. Nulla eniz esset qlitas alicubi nō extēsa. Insūt tñ pūcto: vnitati: numero: harmonie virtutib⁹ qualitates alique non extense. Qualitas igit nō est corp⁹. ¶ Presertiz qz si naturalis ipsi eēt extēsio/quāto latior fieret/tāto fieret ⁊ robustior. Fit autē dispsione debilior. Igit qlitas per se quodāmodo indiuidua in corpis dimēsione diuidit. Siqdez rōne q̄titatis solū fit diuisio: cū diuisio ex vno semp deducat in plura. Seruat tñ qlitas ctiā in corpe quādā indiuisibilis nāe ꝓprietatē. Nā ut platonici arbitrant albedo que est in parte quauis corpis albi nō ꝓprie dicēda est pars albedinis illius que est in corpe toto. Immo partis albedo dici debet poti⁹ q̄ pars albedinis. Nepe si albū corp⁹ plures in partes diuiseris/in singulis partib⁹ eadē restabit albedinis rō. Uis quoqꝫ ⁊ actio sil'is. Nō tñ amplitudo eadē uel equalis. Ideo nō ad qlitatē ꝓprie ꝭz ad corp⁹ rōne quātitatis diuisio pertinet. Ad qualitatē ꝑcipue in exiguū redactaz ꝓtinet actio. Nec utiqꝫ corp⁹ nō est ac maxime cū ad punctū colligit fit icorporea. Quo fit ut icorporalis natura vtute nō ex materia corporꝫ ꝓueniat operatio.

¶ Supra formaz diuisam in corpore extat forma indiuidua. i. anima. Cap^m. 3^m.

Iam igit a corpe ad qualitatē ascendimus. Qualitatē vo more platonico oēm formaz diuisam in corpe appellam⁹. Sz nūquid in ea stoicoꝝ cynicorūqꝫ more sistendus est gradus? Minime. Qualitas forma quedā est. Forme natura simplex/efficax/agilis ad agēdū. Unde forma a physicis act⁹ sepe uocatur. Natura huiusmodi in māe ificit gremio: ex simplici diuisibilis ipuraqꝫ ex actiua passioni obnoxia/ex agili fit inepta. Ideo neqꝫ mera forma hec est/neqꝫ uera/neqꝫ perfecta. Nō pōt hec prima forma eē/si mera nō est. Unumquodqꝫ enim ꝑfus sit saltē fm gen⁹ oportet q̄ inq̄net. ¶ Itē nō pōt eē forma ꝑma si nō est uera. Uñ enim mēs hāc formā arguit nō oīno uerā eē: nisi indeubi ipsa cernit aliquā uerioreē: ad quā cōparata hec deficit: ⁊ falsa quodāmō eē ꝓuicit. Ubi nā mēs uerā ipaz videt formā? pfecto aut extra se: aut int⁹ eā ꝓspicit. Si extra se pspicit certe alicubi in natura est forma quedā uera/supior qualitate. Si in se ipsa mēs itueat eā: nō deest mēti uera forma: nō ergo deest mūdo. Preterea ualidior q̄dē vitas est q̄ falsum: cū vitas eē sine falso possit: falsuz absqꝫ vitate ꝓsistē nequeat. Nō eniz falsuz q̄cq̄ dicit: nisi saltē uerū sit illō eē falsū. Neqꝫ ualet q̄cq̄ nisi ueꝝ sit ipz ualere/neqꝫ ve itelligit eē falsū nisi per vitatē. Neqꝫ falsū dicit nisi qō fallit: neqꝫ fallit nisi per imaginē vitatis. Si igit vitas est falso ualidior/⁊ forma min⁹ uera videlicet qlitas in ordine rerū est aliq̄d: mlto magis uera forma in rerū ordine repit. Presertiz cū quāto itellect⁹ pstātior uerioreqꝫ est q̄ sensus/tāto intelligibilis forma pstātior uerioreqꝫ q̄ forma sensibilis eē debeat. Per hec patuit qlitatē nō posse eē primā formā/tū qz mera nō est/tū qz non uera. ¶ Cōstat idē quoqꝫ qm̄ nō pfecta. Primū eniz in quolibet genere tot⁹ generis est principiū. Nō est alioꝝ principiū/sequentia ꝓtinet. Nihil igit sui generis deest illi/qō est in suo genere primū. Quēadmodū sol si inter lucida primū est nullo caret luminis gradu. Cetera sub eo lucida ut sydera atqꝫ elemēta nō totā capiūt luminis plenitudinē. Ām igit prima forma oēs formarū pfectiones cōplectit: atqꝫ iccirco impfecta eē neq̄t/recte ꝓcludit formā illā que dicit impfecta prima eē nō posse. ¶ Adde ꝙ qualitas qz ita inheret māe: ut cū ea dilatet ⁊ diuidat materialis ut ita dixeriz ꝓrsus euadit. Ac si a materia separet: corrūpit. Quocirca seipsam nō sustinet: sed a materia tanq̄ subiecto sustinet. Quod vo seipm sustinere nō pōt/multo minus ex seipso subsistere. Itaqꝫ cū in alio iaceat/ab alio certe dependet. ¶ Dzit eni qlitas aliqñ cū mutet ⁊ pereat. Nihil aūt aliqñ oritur a seipso. Nō enim genito pstat initiū/generato pcedat/oportet. Nihil aūt sibiipsi pcedit. Qualitas igit cū ab alio oriat: ⁊ nihil oriri nisi a supiori aliquo ualeat: nō pōt eē nature principiū. ¶ Uerū vnde trahit originē? Nunq̄d a materia? Nequaq̄. Quoniā cū materia cōmune ⁊ informe subiectū sit atqꝫ iccirco/quantū in se est/semp ⁊ ubiqꝫ ad oēs formas eque se hēat/vñ nam id prouenit? ut alias ⁊ alibi alijs formis ornet/nisi ab aliquo supiore. Quod eā ⁊ alibi ⁊ alias aliter afficit. Preterea si materia sibiipsi datura sit formā. Queri mus utrū ipsa virtute sua prius hēat eā formā: quā si hi sit pbitura: aut nō hēat. Si nō habet/neqꝫ ꝓcipe qui dē pōt. Sin habet/nō est utiqꝫ materia prima: sz aliq̄d ex materia ⁊ forme virtute cōpositū. Atqꝫ de hac ipa virtute siliter inq̄rem⁹ nūquid eā hēat a seipsa/an ab alio. Nō si habet ab alio/ab alio quoqꝫ habet formā. Sin a se/nunq̄d hāc silit hēt per aliā virtutē/sibi itidē ꝓprīā? atqꝫ ita in infinitū ꝓgrediemur. An potius virtutē illā nō per aliā possidet virtutē/sz per eēntiā? Si ita est eēntia māe idē erit: ac virt⁹ siue substātia effectiua formarū. Et fons erit formarū poti⁹ q̄ subiectū. Immo erit forma poti⁹ q̄ materia/⁊ forma oīuz pstātissima. Forma oīs diuisionis ipatiēs: neqꝫ fluctuabit ut nūc labētiū uarietate formarū/sz per eēntiā sempiternā/formis erit pdita sēpiternis. Ex ijs colligit māz nō hēre suapte natura vim ullā formarū ꝓcreatricez. Quia formare seipz nō pōt iforme subiectū. Cū nihil oīno agē queat: siq̄dē actio a forma ꝓuētura qua ꝓuenit eē. Ac si materia que subest arti/q̄ uis forma nō careat/nō tñ a seipsa/sz ab artis forma ad formaz ducit artificij/certe materia/que nāe subicit/ cū sit informis nō a seipsa sz a natura forme ad formā ducitur nālem. ¶ Unde igitur erit qualitas: forsitan ab alia qualitate puta q̄ ignis alius aliū generet. Neqꝫ id q̄dē. Nā qualitas qz esse neq̄t absqꝫ fomento māe: ideo materie sue nō dñat. Multo minus dñabit aliene. Nō igit pōt corporis alicuius qualitas corp⁹ aliud sola sua potestate formare. Corp⁹ q̄dē naturale/per ipsam molē que soli passioni subicit/ agit nihil. Per qualitatē vo nō agit sufficiēter. Nec enim q̄nquidem nō habet sufficiētiam

existēdi:nō ꝑstat corpori sufficiētiā oſſandi. ¶ Profecto qꝛ ignis prius genit⁹ fuit ab aliquo/q̄ ipse aliud generaret/prius sibi cōuenit ut sit effect⁹/q̄ ut efficiens. Effectui cōditio hec innata est:ut pēdeat aliūde. Quapropter quotiens ignis aliq̄d opat:agit tanq̄ superioris cause instrumētū. Si enim ignis hic aut ille eēt causa generādi ignis prima.i.summa cū a causa alicuius generis prima gen⁹ ꝑfluat vniuersum/totū ubiq̄ ac semper ignē efficeret. Itaq̄ faceret cū seipm tum ignē quē libet qui ante ipm fuit:ꝛ qui post erit. ¶ Cū igit ignis hic aut ille nō sit ꝓma generationis huiusmodi causa querimus cuius sit cause instrumētū. Nunq̄d ignis alterius? Nequaq̄. Primo qꝛ equa est illa causa nō superioꝛ. Deinde qꝛ uel extinct⁹ est iam ignis ille vñ hic ante manauerat/uel remotissimus. An forte instrumētū est alioꝝ elemētoꝝ:neq̄ id q̄dē. Nō est enim in dissimilib⁹ ꝛ cōtrarijs elemētis ulla ignis generādi ratio: cui ignis hic aliū generaturus/ tanq̄ instrumētū subiciat. Num igit instrumētū fit celi? Minime. Nō enim ignis hic remotissimi illius corporis instrumētū fieri pōt aliter q̄ per mediū. Media vo hec corpora sunt inepta. Ac potius inter celū siue ignis sperā atq̄ dissimilia elemēta ad ignē hūc in terra gignēdū interponēdus est ignis aliq̄s hūc ignē generaturus q̄ conuerso. Siliter in singulis rerū naturaliū specieb⁹ argumentabimur. Quāobrez ꝓter oēs huiusmodi formas inesse oportet oibus ꝛ ꝑesse substātiā quādaz incorporalem per corpora penetrātē:cuius instrumēta sint corpoꝛee qualitates. ¶ Quo enim pacto qualitates singule que suapte natura instabiles inordinateq̄ sunt aut stabilē ordinē in generatiōis successione seruarēt/nisi per ordinē altioris cause stabilē regerent:aut ad eosdez effectus statutis tēpoꝝ curriculis semp reuerterētur:nisi vna eadēq̄ causa eēt/que illas quouis tpe ducens statutis tpib⁹ siliter duceret. ¶ Mēs humana quotidie a particularib⁹ formis ad vniuersales absolutasq̄ se ꝑfert. Itē supnaturales formas certis astrictas materijs per mathematicas q̄bus incerta materia sufficit ad methaphysicas:que neq̄ certa neq̄ icerta materia indigēt:ascēdere solet. Preterea a dimēsionib⁹ que tā situ q̄ partib⁹ egēt ad pūctū sine partib⁹:sz quodāmodo circa situ:rursus a pūctis ad numeros qui partib⁹ quidē idigēt/situ vo nequaq̄:demū a numeris ad vnitatē cui neq̄ situ neq̄ ptib⁹ ullis op⁹ est / sese attollit. Atq̄ ultra vnitatē indiuiduā sed accidētalē ad substātialē se vnitatē.i.formā trāsfert indiuiduāq̄ essentiaz/ accidētiū fundamētū/simulatq̄ originē tanq̄ ad fixū quēdā/ꝛ in seipso manēte accidētiū per se mutabiliuz alteriq̄ semp herētiū cardinē. Si tātaz ad ascēsum rōnalē mēs humana potentiā habet:que ꝛ ps quedā est vniuersi ꝛ mens oino corporeis vinculis ipedita multo certe maioꝛē ad idez in seipso possidet vniuersum. Preſertim cū infime mentis ordo ab vniuersi ordine trahat originē. Ubi vo ad agēdū potētia maioꝛ viget ibidē naturaliter ꝛ magis ꝛ citius pdit in actū. ¶ Accedit ad hec q̄ si quelibet rerū genera ad vnū q̄dā in suo genere quodāmodo indiuisibile reducunt / cuius simplicitate ꝓsistūt:ut puta mot⁹ tempusq̄ ad momētū forma nālis ad gradum minimū naturalē. Geometrice dimēsiones ad signum. Numeri ad vnitatē: cur nō etiā substātie genus ad indiuisibilez substātiam redigatur? Ut quēadmodū figure oēs que inequalitatis participes sunt ad circularē oium equalissimā referunt/circularis ad indiuisibile cētruz totius equalitatis initiū ita forme accidētales diuisibilesq̄ ad ſb stātialē diuisibilēq̄ formā. Forma huiusmodi ad ſb stātialē ꝛ indiuisibilē reducat. ¶ Atq̄ ut ultra qualitatē que nō decremēto solū sz etiā remissioni ſbiecta est/substātialis corporalisq̄ forma est que a remissione est libera q̄uis decrescat/ita sup hāc esse debet substātialis forma que neq̄ remittat neq̄ decrescat. Ut ascēsus qui in melius ꝑficit/ꝑficiatur in optimo. Talis erit substātia incorporea:que in primis hoc bēt:ut natura sua minui nequeat. ¶ Quā oportet alicubi ſm ꝓpriā formā in natura subsistē. Indiuidua siq̄dez ꝛ simplicia diuiduis necessario ꝓcedūt atq̄ cōpositis. Unūquodq̄ enim aī sit oportet q̄ ꝓtēdatur ꝛ tumeat. Indigent quoq̄ hec illis non ꝓuerso. Ab illis enim hec sumūt exordiū ꝛ terminant ad illa. Quapropter si hec ſm ꝓpriam formā in reū natura subsistūt:multo magis oportet illoꝝ quoq̄ gen⁹ alicubi ſm formā ꝓpriaz reperiri. ¶ Nēpe ex eo q̄ natura efficaci⁹ meliusq̄ māz suā mouet q̄ ars suā/cōḡcim⁹ p̄ncipalē formā in natura māe sue magis oīari q̄ principalē formā in arte māe sue. Si oīat magis/duo cōcludunt:tū q̄ ꝓpius q̄ ars adest māe ſm situ:tū q̄ magis q̄ ars ſz ſbstātiaz excellit māe sue magisq̄ pōt per se sine illa exi stere. ¶ Mouet aūt ad idē me talis rō plurimū q̄ qualitates oēs qꝛ forme in alio sūt/quotiēs gnānt / formas in alio generāt. Nō enim pnt liberiorē plez q̄ ipe sint gignere. Generāt formas in māe gremio. Mām vo ipaz que in alio minime iacet sola illa facit ꝑfuatq̄ forma que nō iacet in alio. Materia enim neq̄ ex se est/cū impfecta sit/ꝛ nō agat ex se. Neq̄ ex qualitatib⁹/quas añcedit ipsa. Sz ex forma q̄dā que mām añcedit. Talis est penit⁹ icorpea. Intalis forme virtute opationeq̄ fundant qualitatū virtutes opationesq̄. Postq̄ in illi⁹ ope/opa semp fūdātur illarū. ¶ Sz de hoc alias. Nunc aūt meminisse oportet/mām ipaz:ut Mercuri⁹ trismegist⁹ Time usq̄ putāt eē iformē nō nihil nihilo proximum: qō ꝑmo infiniteq̄ sit patiēs. Uñ seq̄ Plotin⁹ existimat ut ꝓpinqua ipsi⁹ māe dispositio.i.dimēsio q̄litasq̄ ꝛ uanissimū q̄dā sit ꝛ quātulūcūq̄ est/totū sit passio quedā. Dimēsiones enim nihil eē aliō q̄ māe ipius extēsiones/q̄litates vo nihil aliō ꝓter eiusdē affectiōes. Affectiones videlicet vmbratiles ꝛ labētes tanq̄ vmbras quasdā eminētiū arboꝝ/in torrente. Demū ꝓcludit neq̄ mām cū sit primū patiēs/neq̄ dimēsiones qualitatesue/cū sint primi patiētis passiones prime/esse prima actionum principia posse. Ita Plotin⁹. Alij vo q̄dā aliter q̄uis ad eūdē finē ita distinguūt. Profecto aiūt māz ipaz agere nihil posse. Quātitatem quoq̄ si est extēsio ipsa passiua māe ꝑficiscēs a causa q̄dā mām extēdēte / agere nihil cū sit ꝑmi patiētis ꝑpetua passio. Sinaūt est q̄si forma quedā/per quam causa māe motrix extēdit mām agere forte nō nihil in mām ꝓpriā/qꝛ sit medium quo causa illa materiā videt extēdere. Sed in materiā alienam nihil penitus opari/quoniaz semper distare cogit agēs a patiēte/qō ipedit actionē. Qualitatem vo in materiā tam alienaz q̄ ꝓpriam ſz pipateticos aliq̄d opari. Qō si a materia que in

neutrā

neutrā agit mām/ad qualitatez / que quodāmodo mouet utrāq;/per mediā quātitatē que solū in alterā.s.,ppriā quodāmodo opat:nos ratio ducit: nunqd a quātitate que nullo modo mouet materiā alienā/absq; medio ullo ad rē illā trāsibim⁹: que oino moueat alienā:nequaq;.Qualitas aūt est proxima quātitati. Itaq; nō est oino sufficiēs qualitas ad extrinsecā actionē.Si ergo claudicat ad agēdū:a substātia supioze dirigit:que oino sit potens. ¶Veri to qualitas claudicat.Quoniā eoipo momēto quo nascit/spargit per materie latitudinē ,pfūditatēq; : z quasi letheo flumine mergitur.Quo fit ut anteq; ipsa agat quicq; a materia quasi inficiēte quodāmodo supet. Nunq; ergo vis eius vincit per se materiaz. Iccirco nunq; per se mouebit:nisi a supioze causa roboret. ¶Roborat ,pfecto:z ducit a vita quadā:que etiā ex luto non viuēte qñ rane generant:z musce vitā gignit/ac sensuz: ex vna deformiq; materia simi uarios speciosissimosq; procreat flores/ per uaria z speciosissima semina/que cū sepe nō inueniant in simo/necessario in vita ipsa sunt. Sparsas quoq; materias cogit in ordinez. Ordo a rōne ,pcedit. Ratio cōsistit in vita. Vita in virtute quadā indiuisibili. Siquidē motz diuisione z resolutione ,ptingit. Rursus ex frigidoz corpoz collisiōe generat ignem. Et qñ reflexio radioz in speculo aut calēs ferrū per qualitatē ignis accidētalem / calefacit lanam:vita illa per vitalia ignis semina substantialem ignis spēm ,pducit in lana. Quid deniq; in nobis putamus eē:Nō nutrimētū haud violēter ,sumit:sed suauiter z ordinate ,pcoquit z digerit:Nō taz mirabiliter ad viuā redigit formā/alimēta non viua:Nō grauia sursum leuia deorsuz absq; manifesta violētia ,pter:imo sup illoz naturaz ,put usus vite postulat/cōtinue trāsfert:Nō pugnātia inter se cōciliat:vincitq; in vnū:certe non simplex calor igne⁹. Nō alia qualitas ulla pugnātiū. Nō natura diuidua. Nō nuda nature ,pprietas. Immo vo superioz quedā z idiuidua z viuifica virt⁹. Sicut au tē in nobis/ita z in vniuerso cōsidera. Atq; ex his oibus collige formas corpozales non habere ex se inuicē generationē sufficiētē. Sed causaz postulare insup aliquā altiozē. Que quidē supioz causa si rursus forma eēt similiter iūcta materie:ab alia iteruz substātia supioze descēderet. Tandē ne fiat in infinitū ,pgressio/ad formā aliquā perueniēdum est:que nullis sit mixta corpozib⁹. Tāta vo est in genere formarū virt⁹ ad id:ut a materia separate eē possint. Ut etiā siqs illas eē qddē ,piūctas ex se dixerit/ueruz ex ipsa mētiū ,ptēplatione seiūgi/hinc saltē fateri cogat mētes ipsas eē seiūctas qñquidē ipse alia separāt. ¶Nō hinc rursus apparet:qz substātia per naturā z dignitatē prioz est quātitate ac reliqs accidētib⁹. Et qz qō prius est pōt eē a posteriore seorsuz / pōt eē substātia quedā sine quantitatis diuisione si pōt utiq; est aliqñ. Ne desit nature ista ,pfectio. Ne frustra sit ista potētia. Nam in his que ad ,pcipuuz vniuersi ordinē ptinēt:uta se res habet: ut qcqd pōt eē/aut iā sit/ut physici opinant/ne cōtingat in eternis mutatio/aut saltez sit aliqñ/ne aliqd sit semper iane. ¶Ac si vita que sola origine naturali⁹ añcedit sensuz/iā nūc per se existit alicubi sine sensu:multo magis substātia que quātitati tam dignitate ,q; origine ,prestat/,sistit nūc in rerū ordine seorsum a quātitate. Presertim cū pfectius sit vniuersum/si substātie que daz sint solute a vinculis quātitatis/,q; ,q sint vite quedam sensus exptes. ¶Auerois ex Aristotelis sententia ,pbat corporeā substātialēq; celi formā carere materia. Quia videlicet ibi nulla sit ad diuersas formas potētia:que ,ppria est natura materie. Ibi tñ dimēsio est:eiusmodi formaz inter naturales formas atq; diuinas esse mediā arbitrat:qz naturales forme cuz materia simul quātitateq; sint:diuine ab utrisq; penit⁹ absolute:celi vo forma utrarūq; media sit. Ne ab extremo ad extremū sine medio trāseat. Quapropter eam cū quātitate quidē esse/sed sine materia cōsentaneū esse censet. Hinc nos hūc immodū argumētamur. Cū substātialis forma soleat in materia potius ,q; in quantitate iacere:atq; habeat ,fm generis nature,q; ordinē/maiorē cum materia ,q; cum quātitate ,pportionē/si alicubi absq; materia pōt eē/multo magis alicubi seorsum a quātitate cōsistere pōt. ¶Preterea ut ,pculo placet tria sunt genera corpoz. Sunt eniz quedā ut eius uerbis utar materialia simul atq; cōposita. Qualia sunt que ex elemētis quatuoz cōponunt. Sunt ulterius elemētoz spere/materiales quidē/sed quodāmodo simplices. Sunt deniq; celestia corpora z simplicia z immaterialia simul. Tria quoq; formaruz genera ponit. Haud aliter ,q; Auerois. Vult enim generalē formarū diffinitionez eiusmodi esse. Forma est id quo aliqd distincte z actu est z agit. In hac aūt diffinitione dimensiones oino nullas includi:subiectuz tñ quodāmodo forte significari:duz videlicet dicit quo aliqd z cetera que sequunt. Unde cōcludit sique forme sine subiecta materia sint sicut celestes.mlto magis z multo plures absq; dimēsione eē posse simul atq; debere. ¶Itē sic ,pculus z sirianus ad idē argumētant. Quod ab alio semp extēditur/necessario dimēsionib⁹ est astrictum. Nō vo extēdit/minime. Materia igit cuz semper ab alio extēdatur/necessario dimēsionibus obnoxia est. Quia tñ vnūquodq; prius in se est quodammodo ,q; extēdat/materia pōt idiuidua cogitari. Quapropter ,principiū illud a quo extēdit/multo magis pōt sine dimēsionib⁹ nō modo cogitari sz eē. ¶Preterea omne diuiduū est qddā totū vnū ex plurib⁹ partib⁹ cōstitutū. Que partes nisi hērēt in se vnū aliqd atq; idē cūctis cōe/nunq; totū illud ,ficerēt. Nō enim fit vnū nisi ab vno. Rursus nisi eēnt participes vnitatis nulla partiū eēt vnū/sz plura in infinitū. Et quelibet pars innumere infinita. Unū illud partib⁹ insitū/nō est diuisum singulatim in singulis. Egeret enim ,pz quoq; alio copulāte. Ergo est idē totūq; in singulis. Tale qddā icorpozale esse necesse est. ¶Itē cū omne corpale sit vnū qddā totū ex partib⁹ qd nam illius vnionis causa est. An totū ,pz vnit partes:uel partes totū vniūt: Uel superius aliqd qō neq; pars sit ullius neq; totū ex partibus partes vnit iuicē z ad totū:totū partes sequit potius ,q; vniat. Ac si admittat ,q; vnit partes/icorporeū erit:Si eniz sit ipm quoq; diuiduum eget alio siliter vniente. Si partes vniūt totum absurduz id quidem. Quod a multitudine vnitati opposita fiat vnio: que fieri debet ab vnitate. Reliquum est ut preter partes singulas / atq; totum adsit aliquid vnum conspirationis illius causa. Quod quidem sit incorporeum:

ne cogat ipsum quoq; copula indigere. Atq; ita abeamus in infinitū. Quapropter nō est putādū formā aliquā diuisam in corpore/apicē eē nature rerūq; principiū. ¶ Presertim cū oporteat principiū reruz vi sua sempiternā fuisse z fore: fuisse quidē semp: nā neq; potuit ex se aliqñ ꝓdijsse. Fuisset enim ipm ante seipsuz: neq; ex alio nihil enim ante primū. Reliqua vo non essent vnq; nisi prius fuisset ꝑmū: fore quoq; semp. Qm extincto principio/corruūt vniuersa. Neq; ipsum ampli⁹: neq; aliud ḋcq; renasci pōt. Habeat ergo necesse est vim infinitā: per quā ex se infinite viuat. hāc nō habebit: si fuerit corporale. Nā si dimensiones habuerit ifinitas: nihil erit in rebus aliud ꝓter ipm. Si finitas/ vim quoq; finitā hēbit. Mitto qd alias oñdem⁹/neq; corp⁹ neq; corpoream formā z idigā z mutabilē/sufficiens motionis principiū eē posse: sz omne corporeum ab alio agitari. Atq; opificē/qui opificio miscet inficiturq; /nō posse opi dñari: opificēq; eē pfectū/primūue mūdani opis architectū. ¶ Ergo formā corpoream trāscēdam⁹/z ꝑsiderem⁹ nūc primā: que deinceps occurrit. Ut sicut a corpore tanq; infimo/ascēdimus ad formā corpoream quasi mediā: q; habet corporis aliqd dū dilatat in corpore. Aliqd vo nō habet siqdē ipa nō est aliqd ex materia z forma cōpositū/ita nūc ab hoc medio ad formā sublimiorē i corpoream. s. pueb amur: que nihil hēat corpis: que corporib⁹ distribuat qualitates. Que qm per se subsistit/uera forma z eēntia noiatur. Tertia inq; eēntia. Quā etiā suo loco rōnalē aiam appellabimus. Quā ita irrōnalis aia comitat: ut corp⁹ umbra. Eēntia illa z uera z immortalis a platonicis ideo iudicat. Quia neq; partib⁹ idiget: in quas aliquā do dissolui possit: z per quas dis ꝑsa virt⁹ debilitetur. Neq; sbiecto astringit: a quo deserta aliqñ euanescat. Neq; contrarie formemiscet: q; infici possit: neq; uel loco claudit: uel tēpori uel motui ob indiuiduā z in se manentem simplicitatem substātie subest.

¶ Alia rōnalis per substātiā immobilis est: per operationem est mobilis. Per virtutem est partiz immobilis/partim mobilis. Cap^m. 4^m.

Tertie huius eēntie naturā qualē eē dicemus: Immobilē ne prius/an potius mobilē: Certe nō oino immobilē/ q; ipsa fons est qualitatuz fluētiū in materiā: que omni q̄ete carēt. Dis aūt causa ſm naturā ꝓpriā agit. Jdeoq; oportet in ope vim aliquā z imaginē cause reseruari. Si essentia illa que est causa qualitatū eēt prius imobilis/q; per naturā suaz oino imobilē ageret/qualitas inde descēdēs imobilē in se naturā aliquā retineret. Cōtra vo cōtingit. Naz tria in qualitate sunt: eēntia: virt⁹: z actio. hec oia v̄santur in motu. Eēntia ei⁹ generat atq; corrūpit. Generatio z corruptio per motū efficiūtur. Virt⁹ quoq; naturę sue intēditur atq; remittit puta calor magis minusue feruet. Dō aūt magis minusue diuersis tpib⁹ calet ꝑculdubio ꝑmutatur. Actio quoq; idez patit. Ignis siqdē actio calefactio est. Aquā nō momēto calefacit: sz tpe. Actio tpalis mot⁹ ab oibus noiatur. Jdeo qualitas omni ex parte subicit motui. ¶ Dō hinc rursus appet pspicue q; affectio corporis que per qualitates efficitur: nō pōt per aliquā tpis morā eadē penit⁹ z similis ꝑmanere. Ac semp tū in aliā atq; aliā graduum ꝓportionē/tum in melius uel deterius ꝑmutat. Nēpe si quis dixerit adultā corporis affectionē ꝑmāsisse per horā platonici ita interrogabūt illū horā finita/nū quid par sit. tūc in illa affectione virt⁹ ac in hore ꝑncipio/si nō sit par virtus certe nō stetit horā: cuz in ea hora sit ſm potētiam permutata. Si par virtus dicat inesse/affectio illa horā rursus aliaz perdurabit. Equales enim vires equalia faciūt. Jgit si per tantā vim permāsit horā per equalez rursus aliam permanebit. Hora secūda expleta similiter de virtute illa ꝛterrogabūt: par ne sit an impar. Si impar nō stetit. Sin par/stabit quoq; tātūdem. Deinceps in infinitū similiter procedēt: monstrabūtq; naturā illam corporis si modo horā aut hore dimidiuz steterit perpetuo permāsurum. Perpetuo vo non viget corporis ſm se ullius cōplexio cuz breui oēs extinguātur z pereāt. Jtaq; vix momētum temporis eedē perseuerāt. ¶ Et q; in eodē momēto incipiūt atq; desinūt in incipiēdo autē z desinēdo integerrimus existēdi habit⁹ minime possidet. Jntegro vo existēdi actu opus est ad agēdum / ideo cōfirmari videt quod in superiori disputatione probauimus / nō esse in qualitatibus sufficiēs agēdi principium.

¶ Sed ut ad questionē hic propositā reuertamur: si est in qualitatibus quātū ad eas attinet motio status ois quodāmodo expers: quo nam pacto ab ea causa gigni ꝓxime pñt que tanto ab ipsis interuallo distet: ut statū habeat ois motionis expertē? Si ab extremo ad extremū oia per media trāseunt: ut ab hieme per uer in estatē ab estate in hiemem per autūnum. Certe inter qualitatē penitus mobilem atq; essentiā prorsus immobilē necessario ponēdū est aliquid/quod partim immobile sit partim etiaz mobile. Jtaq; substātia illa qualitatum ꝓxime genitrix oino immobilis esse non pōt. ¶ Quid ergo dicemus? An istā quoq; substātiam oino mobilē asseremus? Minime. Nam uel esset in genere corporalium qualitatum. Jn eo tñ genere sistere gradū nō possumus. Uel causa que in genere superiore locat/ effectū suum sufficiēti perfectione non excederet si substātia que qualitatis est causa nō minus q; qualitas uacillaret. Quocirca substātia illa partim stat: partim vo mouet. ¶ Tria quidē in se habet z ipsa: essentiā: virtutē: operationez. Quid horū stabit? quid mouebitur? operatio quidē stare non pōt: si duo precedētia permutētur. Neq; moueri essentia/quin sequentia moueātur. Stabit ergo primuz. s. ipsa essentia. Mutabit ultimū: videlicet operatio. Sed mediū utrorūq; virtus quid? Stabit z ipsa partim: partiz quoq; mutabitur.

¶ Sup aiaz mobilē est imobilis angelus. Cap^m 5^m

Hactenus formā quādam supra corporis cōplexionē inuenimus: quā rōnalem aiam appellabimus: cuius essentia semp eadē pmanet/quod significat stabilitas uolūtatis atq; memorie. Operatio autem ex eo mutat quod non simul cogitat omnia/sed gradatim/neq; momento alit/ auget / z generat corpus sed tempore. Naturalis virtus manet: quia naturalis eius vigor viget per hēnis: neq; intenditur neq; remittit. Virtus acquisita mutatur: q; ex potētia in actum / ex actu transit in habituz atq; ecōuerso. ¶ Hucusq; ascendit Heraclitus: Varro atq; Manilius. Ceterū alit⁹ ascēdendū. Siqdē forma hec nō pōt esse totius nature

principium. Perfectior enim est operatio stabilis: que vno momēto perfectissime suū opus absoluit ꝙ que idiget tēpore. Integrior vita que tota simul est vnita secū a seipsa nō distās ꝙ que per diuersa tēpora momēta porrecta secundū actus affectusq; intrinsecos quodāmodo a semetipsa distrahit. Igit sup hanc formā cuius operatio extrinseca uagat per tēpora/cuius vita idest intrinseca operatio quasi quo dā fluxu dispgit: ponēda est alia quedā forma sublimior: cui⁹ operatio stabilis sit: cuius vita/tota simul vnita. Siquidē perfecta semp sunt impfectis añponēda. Propterea qō sicut pfecta in aliquo genere sunt illa: que per suā naturā sunt talia: sic impfecta sunt que per se talia nō sunt: alioquin essent integerrime talia. Si itaq; impfecta nō sunt per seipa/per superiora cogunt esse. ¶ Itē qō mouet ex potētia ꝛ ocio prorūpit in actū ꝛ terminū aliquē sui mot⁹ ac finez expetit/quasi sibi ipsi minus sufficiat/ sed illo egeat/ad qō motione sua se cōfert. At vo sup id qō ex ocio migrat in actū existit aliquid semp: qō act⁹ plenus est atq; perhennis. Sup id qō propter indigētiā trāsmutat: existit aliquid necessario qō qz uel nullius vnq; idigū est: uel iā plenissimū nō mouet. ¶ Presertim cū id qō mouet per appetitū pficiē di mutet: neq; possit aliter ꝙ meliozis pstātioziscq; nature adeptione proficere. Neq; hēat rē illā quaz querit per motionē: sed post motū adipiscat. Non qdē a seipso: qd enim mutari oportuisset: sz ab alio quodā uberiore. ¶ Qō enim sui natura caret termino: ab alio pfectiore terminādū est. Res mobilis ex se caret termino / quia nō quiescit in semetipsa. Ac si res quedā talis sit rerū principiū / qz per operationē suā mutabilē efficiet oīa/ nullus erit status in rebus. Nūc vo usq; adeo necessarius est aliquis in rebus status: ut etiā motus ipe statu nō careat. Nisi enim res que per motū aliter atq; aliter affici dicit maneat in substātia per aliqō tēpus eadem nec mutabit affectiones/nec uariabitur paulatim: sed momēto tota cessabit. Et ipa ordinatissima celoz circa idē cētrū eosdemq; polos reuolutio. Motionum equalitas syderū restitutio/alicuius status est particeps. Atqui quēadmodū qō stat/stat propter vnitatē/ꝛ vnit in statu: qō alias declarabimus/ita qō mouetur/mouet/propter statū/ꝛ stat in motu. Mouetur inq; propter statū idest propter quādā motricis virtutis stabilitatē: que nisi in suo vigore maneret: nō seruaret ordo ullus in motu: imo neq; motus/uel parūper cōtinuaret. Rursus stat in motu idest pseuerat in norma eadē uel equali uel simili motiōis. Multa etiā sunt: que ꝛ si secūdū aliquā speciē motus mouent: tñ secūdū species alias non mouētur. Partim ergo mouētur/partim vo quiescunt. Ad qō ꝙ cū prima rerū materia sit sempiterna/qō per substātialē mutatur formā/interea tamē permanere cogit per materiā. Itaq; multo magis qō pm quātitatē: qualitatē locū mutat/manere pōt immo ꝛ debet interiz per substātiā: quid plura? qō nullo pacto manet/ dum admittit statū/totū simul ꝛ motum amittere cogit. Si itaq; est aliqua in rebus stabilitas non pōt rerum principiū mobile esse. Quare qō mobile est/non est nature principiū. ¶ Igit est aliquid super animā/ ut aia que natura sua ad intelligēduz ꝛ nō intelligēduz est indifferens/ cum vicissim ab altero permutet in alterū / per eius influxū ad intelligendū determinet quod in tali genere semper est actu. Tale est quod est semper itelligēs/ siue semper intelligibile actu: qō est idē. ¶ Preterea quicqd pm partē tale est / per illud quantaxat tale est/ qō tale pm se totū existit: sicut lignū ex parte caliduz per ignē calescit qui ex toto calet. Qz qō tale est per naturā suā puta caliduz sicut totū a natura ppria cō prehēdit/ita totū ab huiusmodi qualitate. Atq; ptra ꝙ per partē est tale/nō est tale per semetipsū. Tertia vo eēntia illa. s. aia nō est pm se totā itelligēs. Habet enim alias quasdā naturas preter intelligētiā/exptes intelligētie. Ergo mēs in aia/pars qdē est aie. Pars quoq; est mētis quodāmodo mētis inq; altioris que tota solaq; mēs est. ¶ Quippe si aia mentē hēret a semetipsa/in aie substātia ratio propagāde mētis inesset. Unde ꝛ tota aia esset mēs/ꝛ mēs quidē tota atq; perfecta. Et oīs aia mentē hēret: qz in qualibet aia ratio aie reperitur. Et sicut mouere corpus/qz per naturā suā aie cōuenit/aiabus singulis ineſt/ita intelligendi facultas aiab⁹ inesset oībus etiā bestiarū/si per naturā suā cōpetent aie. ¶ Ac si sup naturā minime efficacē esse efficatiorē aliquā necesse est/ꝛ mens que est in aia/neq; solo sui actu ullū extra se op⁹ efficit neq; efficaci sue aie potētie impat oportet sup eā/esse mentē suo actu alicuius opis effectricē / ꝛ efficacis potentie dñaz. ¶ Meritc sicut aie caput est mēs hec/pars eius excellentissima: sic mētis huius que nō sui ipsius est sed aie nō absoluta: sed ad aie huius tracta capacitatē: nō clara sed obscura ꝛ quodāmodo dubia hui⁹ inq; mētis caput est mēs quedā que in seipsa est liberaq; ꝛ lucida. In quo sane illud magorꝝ enodat enigma. Est res vndiq; lucida. Est res vndiq; obscura. Est media lucida partim partimq; obscura. In ordine corporꝝ res vndiq; lucida est stella quelibet super lunā. Obscurus vndiq; est aer. Media luna. In ordine vo spirituū. Mēs est lumine plena. Aia irrōnalis uacua. Rōnalis tenet mediū. Partē hēt itellectualis luminis: parte caret. Ac partē quā habet a deo / ceu luna a sole alias aliter accipit: mutatq; figurā. Ideo merito sup eaz est angelus: qui tanq; stella quelibet super lunā ꝛ totus semp ꝛ eodē pacto sui solis luce refulget. Profecto ubi natura superior tāgit inferiorē/ibi ex infimo sui gradu supremū inferioris attingit. Puta infimū ignis aeris attingit supremū. Natura vo intellectualis corporali est natura superior: tāgitq; illam adeo: ut qō inter corpora prestātissimū est: intellectualis sit aie particeps. Inferiora vo/que plurima sunt/ nequaq;. Prestātissima vo corpora sunt apud platonicos celicolarū demonūq; ꝛ hoium. Sz nūquid mētes que corporib⁹ huiusmodi tribute sunt/mētiū altissime sunt: nequaq;. Alioqn natura iferior superioris absq; medio summū cōsequeret. Ergo quēadmoduz sub corporib⁹ mēte preditis ꝙ plurima corpora sunt exptia mētis/ita sup mētes corporibus insitas ꝙ plurime mētes sunt nullis attribute corpibus. Atq; etiaz multo plures sunt ꝙ corporum species. Qm̄ ut alias ostēdemus rōnales aie inter eternitatē tempusq; sunt cōstitute. Eternitatis vo excellentia videt exigere ut plures in ea quodammodo species perfectioesq; ꝙ in tpe sint. Mitto qō alias demōstrabim⁹ interuallū

inter aias primũq; principiũ infinitũ esse. Sed spatiũ inter ipsas atq; materiã esse finitũ: ut nemini mirũ videri debeat/super aias plures admodũ angelor̃ gradus q̃ gradus formarũ infra aias esse posse. ¶ Preterea qñ ex duobus fit vnũ ꝛ alterũ illor̃ qđ minus perfectũ est/reperiẽt alicubi per se manere seorsuz ab altero/ multo magis alterũ illud perfectius ꝛ minus egenũ/eẽ alicubi sine altero poterit. Fit aũt aial vnũ ex itellectuali substãtia idest aia rõnali ꝛ corpe. Corpora multa videmus sine huiusmodi intellectu esse ac viuere. Quid igitur prohibet eẽ mẽtes plurimas corporib⁹ nõ vnitas? Tales qdẽ erũt super aias que sunt vnite corpibus. Proinde mẽtes ꝓiũcte corpib⁹/ quatenus tales sunt/speciẽ aialis sole nõ cõplẽt. Sed cõpositę speciei sunt partes: atq; ut plurimũ ut intelligãt/in ea que sensibilia sunt aspiciũt. Quare ꝛ iperfecte quodãmodo sunt: ꝛ impfecte agũt. Si igitur ab imperfectis in quolibet genere ad perfecta que prora natura sunt/est ascẽdendũ/consequẽs est/ ut super cõiũctas mẽtes ad separatas ratio nos pducat. Que ꝛ species ipse sufficiẽter suas cõpleãt: ꝛ intelligendo ad illa que per se intelligibilia sunt aspiciãt. ¶ Mẽs ipsa q; per intelligẽtiam ꝛ uoluntatẽ non necessario pendet a corpe ꝛ naturaliter formas separat/atq; circa separatas uersat/ꝛ quiete potius q̃ motu proficit: per naturam est a corpe motuq; libera. Iccirco magis nature sue conuenit ut viuat seorsum a corpe motuq; q̃ ut viuat in corpe atq; motu. Multe tñ mẽtes in corpibus mobilẽ vitã ducũt. Quare multo magis ꝛ multo plures imobilẽ vitã agũt absq; corpib⁹. Quis neget incorpee substãtie ꝑm generis sui naturã cõuenire magis ut extra corpus sit q̃ ut in corpore? Ideoq; plures illius speciẽs a corpe seiũctas q̃ cõiũctas esse debere. Nõ enim generi cuilibet naturalius est id in eo existit ut plurimũ. ¶ Tales quidẽ sunt angeli/qui si corpa mũdi mouent/ipsi motis corpibus nullo modo mouẽtur. Aie tñ dũ corpa trãsferũt/ipse quoq; ferũtur. Motor qui vna cũ moto corpe peruagatur/perpetuũ stabilẽq; tenorẽ ꝛ ordinẽ mouẽdi nõ seruat nisi prestit illi motor imobilis. Ideo mũdane reuolutionis perpetuus ordo testat/esse aliquos supaias motores imobiles. Elemẽta qñ exfluitante materia constãt/seq; mutuo semp inficiũt/nullũ ex se ordinẽ obseruarẽt: nisi a lege celestis motus ordinatissima regerẽtur. Cũ vo ꝛ celũ per se sit ꝑpetuo mobile ideoq; indigũ/ordo in suo motu stabilis non ex ipso puenit: sed a supno motore prorsus imobili atq; individuo. Nõ enim in rebus tã diuersis mobilibusq; stabilis vnio perseuerat/nisi a stabilissimo ꝛ vnitissimo cardine: qui tãdẽ ad vnitatẽ ipsam statũq; referẽ. Sane sicut mobile se habet ad mobile/ita motor etiã ad motorẽ. Ergo sicut elementũ qđ mouẽt mobiliter ad celũ qđ mouẽt stabiliter. Sic motor celi mobilis uariusq; ad motorẽ stabilẽ vnitũq;: stabile deniq; ꝛ vnitũ ad statũ ipsum vnitatẽq; reducit. ¶ Profecto motorẽ sequtur actio illa que mouere dicit. Actionẽ hanc sequtur illa passio que moueri: neq; fit cõtra. Nõ enim priora a posterioribus ducũtur sed cõuerso. Põt igit multo magis esse alicubi actio illa que dicit mouere sine passiõe illa que est moueri/q̃ passio huiusmodi seorsum ab actione. Tñ passio talis in corpibus est seorsuz ab actione. Igit alicubi erit actio ꝑcul a passione. Ut sicut corpa mouẽtur quidẽ nõ mouent: sic angeli moueãt nõ moueant. De quib⁹ inqt Zoroaster πωσ εχει κοσμοσ νοερουσ ανοχηασ ακαμπτε ισ. Mũdus habet itellectuales rectores imobiles. Igitur sicut qualitates oino mobiles añcedunt aie partim mobiles partimq; imobiles: sic aias añcedunt oino immobiles angeli. ¶ Angelos esse/atq; eẽ multos Aristoteles in libro xi⁰ diuinor̃ ita probat. Motũ celi cõtinuũ ordinatũ ꝛ quãtũ in se est idefectibilẽ oportet a motore fieri: qui neq; in se neq; per accidẽs moueat. Cũ vo motus huiusmodi in celo sint multi inter se discreti: specieq; ꝛ virtute diuersi/oportet eos a pluribus eiusmodi motoribus fieri: qui videlicet neq; corpa sint: ne cogant dũ mouẽt/ab alio interim ipsi moueri/ atq; ita in infinitũ necessario procedat. Neq; rursus forme in corpe: ne eas vna cũ moto corpe moueri cõtingat. Oportet enim ad motorẽ pfectissimũ. i. imobilẽ puenire: ne in motibus ulla vnq̃ trãsgressio fiat. Motores eiusmodi mentes sunt/siquidẽ in formis a materia oino solutis intelligibile atq; intellect⁹ est idẽ. Hec Aristoteles. Ebrei posteriores q; philosophi mentes illas angelos nũcios q; noiant. Quor̃ ꝑcipuos nõ eẽ pauciores q̃ decẽ alicubi disputat Auicẽna. Alibi vo multo plures significare videt. Aristoteles autẽ haud quaq̃ pauciores eẽ q̃ celestes mot⁹. Eũq; numerũ pbabili se rõne cõputauisse fatetur. Quod aũt necessariũ sit/sapiẽtioribus se dimittere. Quasi qui suspicabat: ne forte mẽtes ille ꝑm actionẽ suã ꝓpriã ꝑcipuãq;. i. intelligentiã potius q̃ ꝑm actionẽ cõmunẽ atq; posteriorẽ. i. motũ eẽnt diuinerãde. ¶ Preterea cũ ille sint motionũ fines/forte uaticinabat nõ esse ad motionũ numerũ numerandas. Atq; posse mẽtes esse q̃ plurimas/que nõ sint mouẽdis corporib⁹ distribute. Quãobrẽ non iniuria angelos eẽ pene innumeros ꝛ supra significauimus: ꝛ in pũtia sic ostẽdimus. Si spẽs rerũ nãlium in materia q̃uis in subiecto angusteq; sint: tñ inter se nõ per subiectũ sed per se distinguunt: atq; in numerũ q̃ plurimũ dilatãtur / multo magis substãtie ipse que sup materiã in seipsis viuũt/per seipsas distincte sunt: atq; mira quadã absoluti generis sui se cũditate in spẽs quasi innumeras prorsus amplificate. Preterea intelligibile genus suapte nã magis multiplicabile q̃ corporeũ esse videt: Siquidẽ numeri: dimensiones: figure: ꝓportiones: raritas corporũ: uelocitas motionũ in ipsis corporib⁹ semper terminata sunt: in mẽte tñ absq; termino pro arbitrio ꝓtendũtur. Rursus que in materia ꝑticularia sunt: in mẽte vniuersalia fiũt. Deniq; intellectus ultra corpa cuncta/ alia pro arbitrio innumera tam incorpea q̃ corpea cogitat. Cũ ergo itelligibile genus magis admodũ q̃ sensibile amplificari possit/ potẽtiaq; tã bona in vniuerso semp inanis esse nõ debeat/ ꝑculdubio iã actu sunt substãtiarũ species sepatarũ multo plures q̃ spẽs corporaliũ. Presertiz cũ potẽtia prestãtior ꝛ magis ꝛ prius in vniuerso actũ sibi suuz asciscat q̃ debilior. Deniq; vniuersi ordo cũ sub infinito bono q̃ optime dispositus sit/ exigere oino videt ut que in ipso sunt meliora/quaten⁹ fieri põt/sup deteriorẽ quãtitatẽ multiplicent. Precipue cũ inferiora superiorẽ gratia sint ꝓstituta.

Nō quidē in ipis mūdi speris manifeste videmus. Quo enim nobilior spera est/eo ⁊ amplior. Adeo ut terra ⁊ aqua si ad supiora ꝓferātur quasi pūctū ad circūferentiā sese hēre putent. Nō aūt in corpibus est oimēsio id in rebus incorpeis numerus eē videt. Quapropter ꝓsentaneū est: ut intellectuales substātie/utpote que optime sunt ac per se existūt: fineſq; sunt corpaliū oīum que illarum gratia sunt ꝓcreata/ lōge plures numero sint q̄ ⁊ sparū motū ⁊ corpa oia. Nō Bionysi⁹ areopagita testat dicēs plures eē intellectualiū spēs separatas q̄ corpaliū. Merito potētissim⁹ vniuersi creator op⁹ sibi suū q̄ similimū reddere ⁊ potuit ⁊ sciuit ⁊ uoluit. Similimū vō in hoc ipo potissimū ꝓcreauit/q̄ absolutas mētes que ipsi oium similime sunt / ultra ꝓiūctas materie formas imēso ut ita dixeriz spatio dilatauit. Hinc illud Danielis ꝓphete. Milia miliū ministrabāt ei: ⁊ decies cētena milia assistebant ei. In distinguēdis aūt ordinibus angelorū Bionysi⁹ ternario nouenarioq; numero in primis/necnō interdum septēnario utit. Quinetiā duodenariū in christianorū mysteriis repim⁹. Idē ⁊ iāblicus prōculusq; platonici post Bionysiū obseruarunt. Supremos enim ⁊ medios angelos ternario ⁊ nouenario diuidūt. Sequentes aūt septēnario. Postremo deniq; duodenario ordinū numero partiunt. Am̄ vō apō platonicos gradus corpoꝝ sūt rōnaliū aiarū vmbre. Aiarū vō gradus sūt imagies angelorū: iccirco nōnulli angelorū ordines ex ordies corpoꝝ simul aiarūq; distinguūt. Sz de his alias.

¶ Super angelū est deus. Quoniā anima est mobilis multitudo. Angelus multitudo immobilis. Deus immobilis vnitas. Cap^m 6^m.

Angelū ꝓsus imobilē eē platonici arbitrātur: essentia: virtute: actione. Am̄ semp sit idē. Eque possit. Intelligat semp oia simul ⁊ uelit eadē: ⁊ quātū in se est/ agat subito quicquid agit. hec platonici. Quid vō dicant alij/alias dicā. Nōdū tn̄ quiescere hic cū Anaxagora ⁊ hermotimo ratio nos permittit. Sz altius iubet ascēdere. Porro aia qr mobilis est/ ab alio ptrāsit in aliud. Igit aliud in se habet ⁊ aliud. Nō hec hēt/habet ⁊ multitudinē. Quapropter aia in seipsa multitudo quedā est/multitudo inq̄ mobilis. Angelus qui ꝓxime hāc añcedit/esse nequit immobilis vnitas: Qr due quedā huiusmodi res: quarū vna sit mobilis multitudo/ ⁊ altera imobilis vnitas longissime inter se distare vident. Unitas siquidē multitudini opponit. Immobile mobili. Am̄ ergo res ille ab oi parte inuicē opponunt: ꝓxime sibi nō succedūt: sed medio quodā indigēt copulāte. Aiam vō ipsaz que est mobilis multitudo / angelus absq; medio añcedit. Ideo nō pōt angelus eē imobilis vnitas: ne duo extrema sine medio ꝓiungant. Immobilis certe est: ut supra ꝓbauimus. Ergo non vnitas. Restat ut sit angelus imobilis multitudo. Ubi cuz aia conuenit in eo qō ipse multitudo est sicut ⁊ illa. Discrepat aūt qr illa est mobilis/hic imobilis. Multitudinē certe aliquā ponere in angelo cogimur. At qualē: Qualis cōuenit intellectui: hoc est: ut eēntiā hēat atq; esse/vim intelligēdi. Intellectionis actuz rerūq; intellectarū spēs plurimas. Cū vō angelus nō sit simplex oīno: sed hēat numerū: supq; numerū aūt vnitas esse debeat: qr vnitas est numeri totius origo: ⁊ vnione nō indiget/multitudo aūt natura sua idiget vnione/necessariū est sup angelū esse aliud quidda: qō nō modo immobile sit: sz vnū penit⁹ atq; simplex. Ille quidē est deus/tāto rerū potētissimus oiuz q̄to est oiuz simplicissimus. Siquidē in simplicitate cōsistit vnio. In vnitate potestas. ¶ Deum nemo dicere audeat ex plurib⁹ esse cōpositū. Quia si modo recte cōposit⁹ fuerit ex aliquo cōstabit: qō erit tanq̄ subiectū/ ⁊ aliquo/qō erit tanq̄ forma. Itaq; nō erit deus vndiq; pfectissimus: cū in eo sit pars altera impfecti or altera: ⁊ quelibet pars impfectior ipso toto. Non erit agēs summū: qr nō per se totū aget quicq̄d aget. Sed per partē alterā. i. formā. Nō erit beatissim⁹: qa nō fruet ubiq; seipso. Nō enim se totū in mēbro quolibet cōplectet. Uidebit aūt in se aliq̄d aliud ꝑter deū Am̄ nō idē ps est ⁊ totū. Beatior certe futurus est: si quicq̄d ipse videbit in se/sit ipse. Nusq̄ sibi desit: sed sibimet tot⁹ occurrat ubiq;. Deniq; pars illa que ponebat in deo quasi subiectū/qr ꝑm se cogitat informis: seipsam formare nō pōt pars insup altera/ que vicez forme gerebat: qr nō constitit in se/multo minus ex se pōt existere: formabit ergo de⁹ iste cōposit⁹ a forma quadā superiore. Atq; illa potius erit deus. Hec aūt est prima discursio: per quā ꝓbamus sup angelū eē deū.

¶ Preterea quēadmodum se habet tuus oculus ad corpus tuū/sic tua mēs ad aiam tuā. Est enim mens tue aie oculus. Rursus quēadmodū se habet lumē solis ad oculū corpis: sic ueritatis lumē ad aie oculum. Itaq; sicut oculus corpis nō est lumē / sed virt⁹ lumīnis capax. Ita mēs que est oculus aie/nō est ueritas/ licet capiat ueritatē. Mens enim tua ueritatē querit. Non tn̄ querit seipsam ueritas: neq; admittit ueritas falsuz: per qō sepe tuus aius fallit. ¶ Finge aio oculū tuū usq; adeo excrescere: ut totū occupet tuuz corp⁹: ⁊ sublata uaria mēbrorū specie / vniuersum corpus/ vnus sit oculus. Si amplus hic oculus videbit q̄cq̄/ nō aliud certe videbit q̄ lumē idē solis qō angustus dū erat/ ꝓspiciebat. Uerū accipiet lumē idē uberius/ ⁊ colores corporum in ipso lumine cōspiciet vndiq;. Uno prospectu simul oēs/neq; uertet huc aut illuc ut videat: sed quiescēdo oēs pariter cōtuebit. Aliud tn̄ adhuc lumē erit/aliud oculus. Si enim visus ad lumē cōprehendēdū est institutus/aliud visus est/aliud lumē. Et lumini nihil est opus visu: cū ipsi lumini nihil sit luminis capiēdum. ¶ Finge iterū mētē tuam usq; adeo sup aiaz inualescere/ut deletis reliquis aie partibus ad phātasiā sensum generationēq; ptinētibus tota aia mēs vna sit atq; sola. Hec mens sola puraq; relicta angelus erit. Hec inq̄ mēs ampla eandē ueritatē intuebit/quā angusta mēs viderat. Sed accipiet illā uberius: atq; in ea res oēs ueras vnico intuitu cōspiciet: ut platonice loquar: neq; modo vnaz aucupabitur modo aliā. Aliud tn̄ adhuc mēs erit/aliud ueritas. Nō sic aperit Zoroaster μανθανε τὸ ΝΟΗΤΟΝ ετ̄ει εξω ΝΟΟΥ υπαρχει. i. Scito intelligibile ipsum esse extra mētē. Quippe si ad ueritatē pcipiēdā instituta mēs est/aliud est mens indiga ueritatis/aliud ueritas. Ne qr ipi ueritati opus est mēte: per quā capiat ueritatē. Atqui si ipsa mēs idē esset atq; ipsa ueritas: mēs quelibet ueridica eēt: ⁊ oē uerū / particeps foret

mẽtis. Nũc aũt ꝛ mẽtes humane fallunt: ꝛ multe res uere sunt quodãmodo: que mẽte carẽt. ¶ Ueritas nõ modo aliud est ꝙ mẽs: sed ꝛ supius aliq̃d. Eget quippe mens ueritate. Ueritas mẽte nõ indiget. Ac latius se fundit ueritatis ꝙ mẽtis imperiũ. Ars enim intellectualis/informis singulis iuenit. In materia vo informi nequaq̃. Uere tñ materia dicit: ꝛ oium nãlium rerum subiectũ. ¶ At vo si ueritas est supra mẽtẽ: ꝛ qõ supius est / nõ caret bonis inferioꝛib⁹/ nõ deest mẽtis pspicacia ueritati. Neq; tñ duo quedaꝫ sunt in ipsa/ pspicacia videlicet atq; ueritas. Sed simplicissima ueritas/seipsam minime latẽs: pinde ac si lumẽ ꝙuis nõ habeat oculũ a se distinctũ/tñ nõ lateat semetip̃z. Est enim deus pspicacissima ueritas/ꝛ uerissima perspicacia/siue perspectio. Lux seipsa videns. Uisus se ipso lucens: intellectualis perspicacie luminisq; fons: cuius lumine ꝛ cuius lumẽ dũtaxat mẽtis pspicacia perspicit. Et sicut lignũ per participationẽ quãdã calidũ dicit: ignis vo pm formã calẽs: sol deniq; excellẽtioꝛi modo pm eminẽtẽ virtutẽ causamq; caloꝛis: sic aĩa mẽtis partẽ: angelus mẽtis formã hẽt. Deus est efficacissima mẽtis oꝛigo. Atq; ut moꝛe plotini loquar deus ipsa intellectio est/ nõ in aliquo intellectu tanq̃ potẽtia /nõ ueritatis uelut obiecti: sed in seipsa suiq; ipsius existẽs. Quẽadmodũ si visio neq; esset in visu aliquo/neq; luminis alieni visio esset: sed in seip̃a maneret/suiq; ipsius visio foꝛet. Ubicũq; enim intellect⁹ quasi itelligẽdi potẽtia ponit etiã si itelligat semetip̃z tñ qua rõne itelligibilis est/ pꝛioꝛ quodãmodo seipso dicit/qua rõne intellectualis cõsideꝛat. Intelligibile enim tanq̃ pꝛius atq; pꝛestãtius intellectualẽ virtutẽ quasi posteꝛioꝛẽ inferioꝛẽq; mouet: ꝛ formaꝛ: ꝛ perficit. Iccirco quidã deũ poti⁹ siue intelligibilis siue intellectionis ꝙ intellectus noie nũcupãt: ꝙ ꝙ hec etiã noia deo haud pꝛopꝛia oino rõne cõueniũt. Sed de his alias. ¶ Accedit ad hec: ꝙ aie opus est/vitalem motũ p̃bere. Siquidẽ ipsa vita quedã est. Mẽtis aũt opus/oꝛdinare per formas. Ipsa enim species quedã est: ꝛ pm species operat: qõ in nostra mẽte ꝓspicim⁹. Uitalis ille motus per oĩa viuẽtia fundit. Reb⁹ carẽtibus vita nõ cõpetit. Oꝛdinatio vo per formas cõuenit rebus etiã nõ viuẽtibus. Ne siq̃dẽ oꝛdine speciesq; nõ carẽt. Tanto interuallo mẽs aĩam supat/quãto latius fundit formarum oꝛdo ꝙ vita. Aĩa vo ultra formarũ oꝛdinẽ/est pꝛima illa informis rerũ materia: in qua latẽt quedã: ut ita loquar: formarũ pululãtium semina/mẽtis mun⁹ qõ terminat formis/ hec informia nõ cõplectit. Ipsa tñ materia/bona est quodãmodo: qꝛ boni. i. forme appetẽs: qꝛ ad bonũ suscipiẽdũ expolita: qꝛ bono necessaria mundo. Semina quoq; sunt bona: qꝛ sunt formarũ bonarũ incohationes. Tanto saltẽ interuallo bonitas mẽtẽ superat/quãto longius boni ꝙ speciei tẽdit largitio. Quo enim res queq; potẽtioꝛ est/eo lõgius opatur. ¶ Accedũt ad hec huius modi rõnes. Oĩa bonũ appetũt. Mẽtẽ vo nõ oĩa: nõ enim assequi mentẽ ꝛ sapientiã oĩa pñt: Ideoq; multa sunt que eã nõ appetũt: ne frustra apperãt. Si oĩa appetẽdo cõuertunt ad bonũ/nõ ad mẽtẽ oĩa: ꝛ quo cõuersio rerũ est/illinc est ꝛ ꝓfectio/ oĩa a bono ꝓcedũt: nõ a mẽte. Quare bonũ potius ꝙ mẽs est causa pꝛima rerũ. Rursus que mẽtem hñt/nõdũ tñ cessant: sed adhuc bonũ querũt. Mẽtis enim ꝓpꝛiũ est/nixus quidã ad intelligendũ. Aut post hũc nixũ deteriꝰ se mẽs habet/aut melius/aut eque. Nõ deteriꝰ: qꝛ opatio ipsa pfectio quedã est. Et ad deteriꝰ nihil nisi aut vi aut insciti⁹ labit. Quoꝫ neutrũ in ipsaz cadit mẽtẽ purã ꝛ liberã: nõ eque. Frustra enim nititur qõ nihil pficit: ꝛ nihil ad id qõ habet annitit. Ergo ut melius se hẽat/conat. Nõ igitur ipsum bonũ est: nihil enim bono melius. Sic mẽs intelligendo haurit bonitatẽ. Aliũde aũt haurit. Si enim in se hẽret/nõ esset nixu opus ut opando pficeret. Illud vnde haurit bonitatẽ/ipsuz bonũ est: qõ ꝛ sup eã extat: cũ in eã perfectionis sue liquoꝛẽ infundat. Quinetiã sapiẽtiam mẽtemq; solo petimus rõnis impulsu. Bonũ vo etiã añ oẽ rõnis incitamẽtum. Diſq; noster appetitus semp est ad bonũ: non ois semp ad mẽtẽ: ꝛ intelligẽtiã rõne boni appetimus: nõ cõuerso. Pluris ergo natura facit bonũ ꝙ mentẽ. Cũ ꝛ pꝛius ꝛ sepius ꝛ potius trahat ad bonuz. Unde nõnulli satis in philosophia hẽre se putãt: si sapiẽtiã videant hẽre: etiã si nõ hẽant. Nõ tñ satis in vita nisi reuera id possideãt qõ sibi pꝛecipue iudicãt esse bonũ. ¶ Si bonũ naturali instinctu p̃cipius mẽte cẽseꝛetur: censet ꝛ eminẽtius. Hinc fit ut id qõ intelligere est/non sufficiat nobis / nisi ꝛ bene ꝛ bonũ intelligamus. Sepe enim ad tẽpus cognitionẽ respuimus: si eã suspicamur nobis malam foꝛe atq; molestã. Bonũ vo ipsum respuere nunq̃ possumus. Sepe etiã rerũ speculatiõi añponimus uoluptatẽ. Ipsi autẽ bono qua ratione bonũ est nihil vnq̃ possumus añteponere. Nihil magis necessariũ est ꝙ incitamẽtũ boni: cũ bonũ ip̃m nullus possit nolle. Nihil magis uolũtariũ est/ꝙ boni incitamentũ. Nã pꝛopter bonũ oĩa: imo bonũ in oibus ubiq; uolumus/tã libẽter tãq; iocunde: ut uelimus insup non posse nolle. Cũ ergo in bono summa necessitas cũ summa libertate cõcurrat/boniq; imperiũ summope necessariuz sit subiectis ꝛ summope uolũtariũ / ꝓstat hinc oĩa tanq̃ a patre oꝛigineducere: atq; huc oĩa tanq̃ ad patriã aspirare.

THEOLOGIAE LIBER SECVNDVS.

¶ Unitas: ueritas: bonitas idem sunt: ꝛ super ea nihil est. Cap^m. p^m.

Tribus iã argumẽtis ostẽdimus esse aliquid sup angelũ. Pꝛimo quidẽ eẽ monstrauimus sup ipsuz/simplicissimã vnitatẽ: secũdo ueritatẽ: tertio bonitatem. Tria hec vnum sunt. Nihil enim aliud est summa vnitas ꝙ summa simplicitas. Pꝛopter hãc vnitatis simplicitatẽ/res quelibet pura ueraq; est. Uerũ quippe vinũ est/qõ purũ est vinũ. Sic ueritas rerũ in simplici illa vnitate cõsistit. Atq; pꝛopter eandẽ simplicẽ purãq; vnitatẽ res quelibet sũt bone. Quodlibet enim tũc se hẽt bene/qñ sibi ipsi atq; pꝛincipio suo vnitũ est: purũq; manet: neq; rebus deteꝛioꝛib⁹ cõmisceꝛ. Ac si in rebus circa idez cõsistit vnitas rerũ ueritasq; ꝛ bonitas/ merito super ipsas idẽ est pꝛimũ ipsum vnũ uerũq; ꝛ bonũ. ¶ Nõ in ỹs sit rerũ pꝛincipiũ/illud argumẽto est/ ꝙ boꝝ uestigia in cũctis reperiuntur/quasi ab his cũcta manauerint/ꝛ oĩa hec cupiũt: utpote que suum pꝛincipiũ repetũt. Singula enim vnitatis/ueritatis/bonitatis/ꝛ participia sunt ꝛ auida. Super

vnitatē nihil est aliud: qz nihil est vnitate potētius. Ñquidē vnio pfectionē cūctis pstat: atqz potetiā Uerū sup eā si vis/sit aliquid. Duo statim sequent absurda. Si enīz vnitas sub aliquo est supioze pn cipio/certe supiozis illius fit particeps. Inferioza enim a supiozibus causis semp aliquid capiūt. Sic nō erit hec vnitas ipsa: sed aliquid ex vnitate qua dā z vi supne accepta cōpositum: eritqz multitudo quedā nō vnitas. Ac etiā qō vnitati preponit/nul lius erit particeps vnitatis. Nā supius principium ab inferiozi quo ad naturā suā suscipit nihil. Igit erit aut nihil aut multitudo oi penitus vnione pri uata. Cuius nulla pars vnū aliquid erit. Neqz to ta multitudo erit vna: neqz ulla ierit cōmunio par tibus: uel ad se inuicē: uel ad totū. ¶ Rursus super ueritatē est nihil. Nā simili rōne hec non esset ueri tas ipa: sed uerū aliquid ex ueritate quadā z supio ris illius portione cōpositū. Et illud qō sup eam lo catur: cū neqz sit ueritas/nec particeps ueritatis/ falsum est penitus/atqz nihil. Neqz esse pōt uerita te pstantius nisi per ueritatis vim uerū ꝓculdubio sit/illud esse pstatius. ¶ Similiter sup bonitatē nō est aliquid. Nā z hec nō pura esset bonitas: sed bo nū aliquid: ac bonitas quedā cōmixtione alterius inquinata. Et illud qō bonitati preponit penit⁹ erit malū. Nō enim bonū erit: cū sit ultra terminos bo nitatis. Neqz melius bonitate: cū nihil nisi per ma iorē bonitatis portionē sit melius. Quomodo aūt malū excedat bonitatē: nō video. Cū excessus atqz impiū ad bonitatē ptineāt. Sunt enim appetibilia tanqz bona. Ergo malū per naturā bonitatis supe rabit bonitatē. Et bonitas malo vim pstabit impe rij. Preterea si est aliud rerū principiū sup ipsam bonitatē/ipm certe aliqō ex se munus rebus impti et: sicut oīs causa solet. Porro bonitas ipa munus suū ipartit oībus. i. vnicuiqz aliquā bonitatē. Que rimus aūt de illo munere/qō a superioze descēdit principio/utrū sit bonitate donata melius/nec ne. Melius quidē eē nequit. Quicqd enim melius di citur/maiozi bonitatis portione/melius appellat. Tñ absurdū est/ supiozis principij mun⁹ nō eē me lius inferiozis cause munere. Accedit qz cū oīa bo nū appetāt: si sit aliud principiū sup ipm bonū/ in terrogamus utrū ipsum appetāt/an nō. Si appete re dicant: sequit qz aliquid expetūt ultra z plus qz bonū. Si negētur illud expetere: stultū id quidē di ctu/qz effectus causam primā qua seruant: nō appe tāt. Quinetiā ipsa bonitas supius principiū cupe cōpellet: licet absurdū id sit. Nā oīs ratio appeten di ipsa claudit bonitate. Nihil igit sup bonitatē ex tat: qō amari queat. Nullū ergo est principiū sup ipam. Quāobrē ipsa vnitas/ueritas/bonitas/quā inuenimus sup angelū/ex mēte Platonis oīuz est prin cipiū: Deus vnus/ueruscz/z bonus.

¶ Non sunt dō plures inter se equales. Cap^m. 2^m.

Profecto dō plures nō sunt: qz nequeūt plu ra eē principia. Uerū sint: si placet: dō gemi ni: duo. s. totius mūdi pncipia: hoc z illud. Querimus nūquid hoc sub illo sit: an sub hoc illō? An equalia utracz? Si alterutrū sub altero sit: qō erit: plane erit principiū: alterū minime. Si equa lia sunt: interrogamus utrū oīno inter se differant. An oīno cōueniāt. An partim differāt: partim vo cō ueniāt. Primū nō cōcedet. Nā saltē in eo cōueniunt: qz utracz sunt/agūtcz: z rerū principia eque dicūtur. Ac si nullo pacto cōgruerēt: nulla eēt in machina mū di cōcordia. Si secūdū illud admittimus/qz oīno cō ueniāt: nō duo sunt iā: sed ut cupimus/vnū. Sin det tertiū qō partim cōgruāt in natura: partim discrepēt tūc sane qz nequeūt per idē ꝓsentire z dissentire: vna quedā inest natura cois utrīscz: per quā conueniunt. Due ꝓterea in duob⁹ illis nature proprie ultra cōem nām per quas discrepāt. Ergo neutrū illoz erit sim plex: sed utrūcz ex cōmuni natura z ꝓprietate cōposi tū. Neutrū erit primū: qz pendet ex illo qui partes in ter se diuersas ꝓciliauit in vnū. Neutrū per se suffici ens: cū z totū egeat partibus/z alia pars egeat alia. Neutrū potētissimū: cū nō sit ꝓsus vnitū. Atqui illa natura cois per quā utrīscz equalē utracz hñt hoc/ut sint eque principia / principiū erit potius qz illa duo. Immo illud erit principiū qō illis iter se diuersis na turā dedit cōmunē. Naz vna hec natura que in alijs iacet/z alioz angustijs circūscribitur/ab ipsa pfluit vnitate: que in seipsa cōsistēs nullo limite coartatur. Sic ergo natura illa cois z vna utrīscz ꝓuenit aliun de/z ab altiozi principio. Quinetiaz nature ille due ꝓprie per quas differūt/extrinsecus illis aduenīunt. Nā preter illas nihil reliquū est in utrīscz nisi natura cois z vna: a qua si absolute nascātur nature ille pro prie que due addiciūtur/nō amplius erūt diuerse: ut metaphysici arbitrātur: sed vna eadēcz erit utriuscz proprietas eadē uena scaturiēs. Scaturiet enim per absolutū mere nature modū z refluet intro. Si itaqz due illis insunt absolute ꝓprietates / necessario acce dūt extrinsecus. Quapropter utrūcz essentie sue pro prietatē accipit aliūde. Et qz ꝓpriā sui naturā aliūde sortit utrūcz/neutrū per se existit: sed fit a principio altioze. ¶ In quolibet rerū genere illud qō est gene ris illius summū/vnū est dūtaxat. Si enim sunt due summe luces: utracz in eo qō summa lux est cōuenit: atqz est vnū. Qō si etiā duo quedā sunt/per aliā natu rā potius qz per lucē differunt. Ergo alia insup adest natura a luce diuersa: cuius contagione lux fiat opa ca: neqz sit summa. Sic z summus caloz est qui frigori aut alijs nō miscet. Qz si miscet: utiqz impeditur: z ue hemētioz fieri pōt: si modo purget. Itaqz summū in quouis genere z vnū est solūmodo: z vnius dūtaxat illius nature. Puta summa lux z vna est/non due lu ces: z sola lux est/nō lux simul z aliud quiddā. Deus summū est rerū oīuz. Unus ergo est deus z simplex. Nēpe vna summa vnitas. Una summa ueritas/atqz bonitas: deus vnus. Unus inqz apud platonicos tri plici rōne. Primo qz summa est vnitas. Nā si quodli bet summū/est vnicū/quid magis vnicū est/qz sūma vnitas. Proprija quelibet rerū inumerabiliū multitu do ad propriā redigit vnitatē: Multitudo inumera biliū hoium ad vnā humanā speciē. Equoz ad vnā equinā: similiter alioz. Accipe deinde oēs proprias vnitates que certo sunt numero terminate. i. rerū spe cies: easqz ad vnā cōmunē collige vnitatē. s. deū prin cipē specierū. Ut sicut multitudines singularū infinite ad finitas vnitates specierū: sic vnitates specierū finite ad vnicā sup species vnitatē referātur. Par est ut sicut ꝓprius quisqz rerū ordo ad ꝓpriū sui principiū

vnū dirigit/sic vniuersus ordo rerū ad vnum refera
tur vniuersale principiū. Et sicut singule materie ad
materiā vnā/oīa mēbra mūdi ad vnū corpus/sic oēs
mūdi nature ad naturā vnā/oēs mūdi vite ad vnam
vitā/oēs motus ad vnū motū/oēs motores ad vnuz
mūdi motorē. ¶ Porro qñ plura quedā ⁊ iter se fm
naturā diuersa ordine quodā vno mutuoqz ꝓspirāt/
necessariū est/ut ordo huiusmodi in illis sit ꝓpter or
dinē: quē ad vnū aliqd hēant: qualis est ordo partiū
exercitus inuicē: qui est propter ordinē totius exerci
tus ad ducē vnū. Nā q aliqua que diuersa iter se sūt/
nāciscātur hoc/ut cōmunione mutua vniant/nō pro
uenit ex proprijs eoz naturis: per quas sunt diuersa.
Nā ex ijs potius diuiungūtur. Neqz etiā ꝓuenit ex di
uersis quibusdā ordinatoribus. Hi sane per naturas
eoz discrepātes ꝓut discrepāt ad vnū ordinē non in
cumbūt. Atqz ita ordo ille plurium mutuus uel casu
obtigit: uel ab vno ac primo ordinatore est institutus
ad vnū finē oīa dirigēte. Dēs vo partes mundi q̄uis
diuerse ordine mutuo cōciliātur: qz vnū cōstituūt cor
pus: mutuāt inuicē naturas/⁊ mutuantur. Inferiora
corpa per superiora mouētur. Superiora per naturaz in
corpalē. Neqz casu cōtingit hic ordo. Qz idē semp ⁊
similis est: qz similē semper retexit telā atqz similiter.
Deus igitur mundi vnius ordinator est vnus. Unus
inq̄ prima platonicoz rōne: qz est vnitas. ¶ Est etiā
vnus secūda eozūdē rōne: qz est ueritas. Sūma enim
ueritas vna est. Nā si due summe ueritates esse dicā
tur: aut vna earū hēt quicqd habet altera: aut nō. Si
primū dat. Una est/nō due. Si scām neutra est sūma.
Deest eniz isti illud veritatis qd in illa est: ⁊ illi qd est
in ista. ¶ Iteruz est vnus deus tertia rōne platonico
rū: qz summa est bonitas. Sūma q̄ppe bonitas q̄cq̄d
boni repiri usq̄ pōt cōplectit. Ergo si duas iduxeris
bonitates summas quicquid boni in vna est / est ⁊ in
altera: alioquin neutra esset summa: ⁊ fm boni ipsius
naturā vnū sunt nō duo. Neqz est aliqd aliud illis ad
mixtū ꝓter bonitatis naturā: qz summe nō essent: sed
inquinate. Unū igitur sunt oīno. ¶ Beniqz si dū duo
sunt/⁊ uterqz pōt eque mundū hūc totū efficere / aut
neuter faciet mūdū/ac frustra erit in utroqz potētia:
neqz usq̄ mūdus erit. Aut alter creabit mūdū: ac fru
stra erit in altero potentia generandi. Aut generabit
uterqz totū. Atqz ita duo erūt mūdi equales oīno iui
cē ⁊ similimi. Quoz alter sufficiet. Superfluus erit al
ter. Sin alter totū ualet/alter vo solūmodo partem/
qui nō ualet totū ꝓficere/nō est deus. Et frustra gene
rabit mūdi partē: quā alter simul cū toto fabricat mū
do. Si aūt uterqz ad dimidiā mūdi partē creādā vim
habet: neuter cūctoz erit principiū. Et qz ille ptes in
vno toto ad vnū finē ꝓcurrūt coione nature / oporte
bit binos illos deos ad deū vnū referri superiorem. Ut
mot⁹ ad vnū/qui fit per duos/ducat ex coione duoz
ab vno quodā superiore deducta. Qđ si qs asserat a di
is geminis duos cōstrui mūdos oīno iter se diuersos
atqz dissimiles/coget fateri tū deos illos tū mundos
nullo mō inter se ꝓuenire. Quo igit pacto aut uterqz
illoz est: atqz est deus vnus: viuit: intelligit: opat: aut
uterqz istoz est mūdus vnus: opus ⁊ corpale: Itaqz
ꝓueniēt mūdi gemini ꝓuicē. At vna natura in qua cō
uenīūt/ab vno tādē principio trahit/nō duob⁹. Rur
sus si dū ambo q̄dē semp finē appetēt/aut alter erit
ab altero. Aut uterqz ab vno superiore. Aut saltem in
vna substātia ambo. Nisi enim ita ꝓgruerēt/ad eū
dē finē minime ꝓspirarēt. Utcūqz sit vnus solus est
deus. Sin opus idē semp alter vult/alter nō vult/
sequit opus illud ⁊ fieri simul ⁊ nō fieri: eē atqz nō
eē. Si modo eque ualet huius dei uelle atqz illi⁹ nol
le. Ille enim solus ēēt deus/cuius semp ꝓualeret af
fect⁹. At si modo cōsentiāt inuicē/modo dissentiāt
⁊ nūc huius nūc illius conat⁹ exupet/est uterqz mu
tabilis. Neqz assentiēdum est maniceis gnosticisqz
philosophis/duos eē deos asseuerātib⁹. Quoz al
ter sit bonoz oiuz auctor. Alter vo maloz. Naz si
cut deus qui bonoz est auctor/summū bonum est:
mali totius expers/ita ꝑius/sūmū malū/oī bono
priuatū. Hic igit neqz aget quicq̄: neqz cognoscet:
neqz viuet: neqz erit omnino. Siquidē esse/viuere/
cognoscere / bona expetendaqz sunt.

¶ Nō sūt dū plures/ali⁹ sup aliū sine fine. Cap. 3m

Eterū cōcedet forsitan nobis aliqs eē qdē
deū sup angelū: ⁊ vnū eē deū ita ut non sint
dū plures equales inuicē: eē tñ deū aliū sup
aliū sine fine. Hoc licet arbitremur ex superioribus cō
futatū: alijs tñ rōnib⁹ clarius refellemus. Si dū sic
innumerabiles sint/erūt rerū cause infinite se grada
tim innumere supantes: siquidē ipsi dū reruz cause
sunt ⁊ innumere alij alijs ꝓponuntur. Si ita/erunt
quoqz effect⁹ in mundo innumerabiles. Quelibet
enim causa suū aliquē in rerū ordinem ꝓducit effe
ctū. Atqz sicut cause se iter se superāt: ita se superāt
⁊ effect⁹. Igit infiniti erūt effect⁹ in descēdēdo: ⁊ in
numere deficiēt sub se deinceps: si cause sunt infini
te/innumere se supantes. Et cū superior causa semp
lōgius virtutē suā in ꝓducēdis effectibus iaciat q̄
inferior/ infinitū erit iact⁹ effectuū: si causarū fuerit
infinit⁹ ascēsus. Hoc q̄ absurdū sit quis nō viderit.
Primo quidē si nō sit in reb⁹ primū aliqd/nō erūt
sequētia ulla. Cūcta enim trahuntur a primo. Qđ
quidē si nusq̄ extet/nō erit/vñ effluxus rerū aliun
de fluētiū vnq̄ exordiat. Deinde videmus in reb⁹
alias eē alijs ꝓfectiores: ꝓfectionisqz virtutē ascēdē
do crescere decrescere descēdēdo. Quo fit ut vis
naturalis rerū descendēdo sensim debilitet. Unde
cogitur alicubi oīno deficere/postq̄ minuit paula
tim. Ideoqz non pōt res alia esse sine fine sub alia.
Itaqz nō erūt effectus inumeri. Nō erūt igitur inu
mere cause. Siquidē eo ipo q ascēdēdo crescit ꝓfe
ctio/ꝑspicue cōstat/illā q̄ntqz ad summū uenturā fo
re. Cur iudicem⁹ aīam corpe meliorē: nisi qz sit sū
me bonitati ꝓpinquior: Si nusq̄ eēt bonitas sum
ma sed in infinitū de bono ascenderet in bonū/per
infinitū interuallū oīno distaret a summa bonitate
corpus. Per infinitū similiter aīa. Infinitū alterū
nō est aut ampli⁹ aut angusti⁹ altero infinito. Neqz
erit usq̄ ratio mēsuraqz idealis: per quā alia alijs
ꝓferant. Quare nihilo uel propinquior uel cōue
nientior esset aīa ipsi bonitati q̄ corpus. Igitur neqz
melior. Neqz angelus melior aīa. ¶ Proinde qc
qd fluit ab alio: natura sua fluitat. Qm ⁊ fm se ni
hil est: ⁊ per fluxū quēdā ꝓdit inesse. Si nō sit in re
bus primū aliquid/res quelibet emanabit ab alia.
Dēs igit fluitabūt. Quapropter nusq̄ erit vnitas:
equalitas: similitudo: status: ordo ⁊ restitutio. Hūc

ſo q; hec rebus inſunt/oportet rerū ab alio manā
tiū fluxū duci ⁊ cohiberi ſtatu cardinis alicui⁹ ab
alio nō manātis:perinde ut interminatū fluxū cor
poꝛ liquidoꝛ terminari neceſſe eſt non alio coꝛpe
liq̄do ſimiliter diffluēte:ſꝫ coꝛpe ſolido. ¶Beniq; ſupioꝛ quilibet gradus in iferioꝛē aliquid opatur:
⁊ a ſupioꝛi accipit aliquid.Si nullus ſit gradus in
rebus primus / nullusq; ſit ultim⁹/quilibet gradus
medius a gradibus infinitis ſupioꝛib⁹ dependebit:
ac rurſus gradus infinitos ꝓducet iferioꝛes.Qua
ꝓpter accipiet a ſupioꝛib⁹ pfectiones inumeras/
cū accipiat a qualibet ſui cauſa boni nō nihil.Et in
finita munera inferioꝛib⁹ exhibebit.Cuiq; enīz ali
quid largiet.Quaꝓpter erit immenſe virtutis:⁊
pfectionū plenus infinitarū.Sic res oēs eque erūt
infinite.Nō erit res alia pſtātioꝛ alia:nō erit cauſa
ſuo ope melioꝛ:Vel foꝛte res quelibet inumere fini
ta erit:q; inumere ab añcedētib⁹ excedet. Rurſus
erit quelibet infinita: q; ſequētia inumerabilia ſupa
bit.Hec erit uſq; ulla uera ſciētia:cū nequeāt infini
te rerū cauſe cōꝓhēdi. Neq; erit in vniuerſo q̄ō
appetitū moueat/aut ſiſtat:ſi nō ſit ꝓncipiū ꝑmū
ultimuſq; finis.Huius enim virtute mouet appeti
tus oīs/atq; firmat. ¶Unū igit oīno ſit rerū ꝓn
cipiū.Uocetur vnitas:q; per excellētiſſimā ſimpli
citatē ſupeminet oīa.Ueritas/q; ꝓducēdo eſſe dat
oībus:bonitas/q; ꝓducta ad ſe reuocando pſtat ⁊
bene eſſe. Atq; ut tradit Joannis apoſtoli theolo
gia/theologoꝛ oīuz diuiniſſimi quem platonicus
Amelius libēter amplectit. Unitatē uocato ꝓnci
piū.Ueritatē ꝓncipiū rōnē.Bonitatē veniq;:ꝓn
cipiū rōnalis amoꝛē.Atq; hec ipſa ſubſtantia.ſ. vni
tas uera bona:Seu ueritas vna bona. Siue boni
tas vna uera/ſit vnus bon⁹ ueruſq; deus. Sed q;
vnitas eſt/ideo ſit ueritas:q; vnitas uera: ideo bo
nitas.In vnitate implicat cuncta.Explicat in ueri
tate.Effundit per bonitatē.Cuncta vo poſtq̄ inde
fluxerūt/refluūt per bonitatē.Reformant per ueri
tatē.Reſtituunt in vnum per vnitatem.

¶Dei virtus eſt infinita. Cap^m. 4^m.

Sicut in ſumma diſpſione eſt ibecilitas infi
nita:ſic in vnitate ſumma ifinita poteſtas.
¶Actus natura ſua terminū nō includit:
Nā ſubici termino paſſio eſt: que actui eſt oppoſi
ta.Actus ergo/nō patit terminū/niſi quātuz ſubie
cto cuidā/ubi aliquid paſſiue potētie eſt innititur.
Actus vo diuinus in ſeipſo ſubſiſtit. ¶Virtus ipa
efficax/quatenus virtus eſt:certū graduū numerū
non includit.Quid enim ꝓhibet in alio numero ſi
cut in alio/virtutē ipſam/ut virtus eſt/⁊ cogitari/
⁊ eſſe:Quaꝓpter non aliūde graduū accipit ter
minū/q̄ uel a paſſiua potētia/cui miſcet:uel a cau
ſa termināte. Diuina vo virt⁹ pura eſt atq; sūma.
¶Eſſe ipſum ꝓut abſolute cōſiderat eſt imēſum:
q; ⁊ infinitis rebus/⁊ inumerabilib⁹ modis cōmu
nicari pōt/⁊ cogitari. Igit ſi alicuius eſſe ſit finitū:
oportet illud eē finiri uel per ipſius cauſaz uel ſub
iectū. Neutrū cōtingit deo. In ipo aūt infinito eē/
ita eſt infinita virt⁹/ſicut in eſſe finito/finita. ¶In
ipſo puro nihilo / nullus eſſendi eſt habit⁹/ſiue ue
rus/ſiue imaginari⁹. Quis enim ſub eſſendi rōne
definat nihilū:Ergo in ipſo eſſe puro nihil eſt uel
ꝓuationis eſſendi/uel potētie ad nō eſſendū aut ue
ra aut imaginaria rōne. Igit neq; pōt uel cogi uel co
gitari nō eē:q̄ō ad eius ſpectat eternitatē:neq; pōt de
eſſe illi virtutis gradus ullus:qui mēte queat effingi.
¶Alioquin mēs que dei effectus eſt/ultra deum ſeſe
poſſet extēdere:que quolibet finito graduz numero
ualet ſemp ampliorē aliquē cogitare. ¶Immo etiaz
fruſtra ad infinitā ꝓgreſſionē eſſet mēs oꝛdinata:niſi
inueniret terminus aliqs infinit⁹. ¶Et q; nihil ueri
boniq; ueritati ipſi deeſt ⁊ bonitati oēs in ea gradus
inſunt/quotcunq; ⁊ intelligi tanq̄ ueri pñt/⁊ appeti
tanq̄ boni:Tales ſunt gradus innumerabiles. ¶Dē
agēs tāto eſt ualidius quāto remotioꝛē ab actu poten
tiā patiēdi ꝓducit in actū:maioꝛe ſiq̄dē virtute opus
eſt ad aquā calefaciēdā q̄ ad aerē. Sed illō q̄ō oīno
nō eſt/infinite diſtat ab actu:nec ullā ad eſſe ipſi⁹ actū
ſuſcipiēdū hēt potētiā:de quo planius in ſequētib⁹ diſ
ſeremus.Siue igit de⁹ aliq̄d creat nup ex nihilo/ſiue
cōtinue materiā primā coꝛpoꝛ atq; eētiā mētiū aio
rūq; ex nullo antiq̄oꝛe ſubiecto edit ⁊ ſeruat/ſemper
ab actu, ꝑmo.i.diuino pēdentē/ꝑculdubio immēſam
poſſidet agēdi virtutem. ¶Quid plura:Motus oꝛ
doq; tam equalis per tot ſecula huius tā ingētis tam
multiplicis machine docet infatigabilē eē:ideoq; infi
nitā in gubernatoꝛe potētiā:finita nāq; potentia tēpo
re infinito:immo etiā lōgo q̄uis finito fatigat ⁊ clau
dicat. ¶Ab infinita igit potētia dei intellect⁹ oēs ac
cipiūt ut ſemp firmiterq; itelligāt. Aie ut ſine fine diſ
currere ualeat. Materia ut interminatā habeat potē
tiā capiēdi. Motus tēpuſq; ut abſq; termino fluere
poſſint. Generatio quoq; rerū ſicut placet phyſicis/
ut alterna ⁊ iterminabili ſucceſſione queat ꝓtinuari.
Actionē enim motionēq; infinitā ab infinita putant
virtute oꝛiginem ducere. Et quecūq; uel potentia uel
quomodocūq; aliter quodāmodo infinita dicunt eē/
per ſummā actuq; exiſtētē infinitatē talia eē atq; iudi
cari. Hinc diuina natura ab Orpheo ατεληστε τε
λευτη.i.infinitus finis cognominatur.

¶Deus eſt ſemper. Cap^m. 5^m.

Si res quelibet tāto eſt diuturnioꝛ quanto vir
tus/per quā permanet ſeruaturq; potentioꝛ
eſt/deus per infinitā virtutē ſuā in infinitū/⁊
ipſe ꝑmanet:⁊ cetera ſeruat. Itē diuina ueritas oē re
rū añcedit initiū:oī rerū fini ſuccedit:nā ⁊ añ cuiuſq;
initiū/uerū erat initiū illud foꝛe:⁊ poſt oēm cuiuſq;
finē uerū erit finē illū fuiſſe:q̄q̄d autē aliq̄n uerū eſt/
eſt ueritate uerū. Si autē ueritas ipſa incepiſſe dicat
aliq̄n/lōge antea/per eandē ueritatē uerū fuerat/ueri
tatē illā aliq̄n inceptura. Ac ſi deſinere fingat/adhuc
poſtea per eandē ueritatē uerū erit / ueritatē illā deſi
uiſſe. Ueritas igit/neq; incipe vnq̄ neq; deſinere co
gitari pōt. Rurſum ſi de⁹ ſup motū tēpuſq; exiſtit oī
no/tpalē mutationē a pioꝛe in poſteri⁹ ꝓz eē atq; nō
eſſe nō ſuſcipit. Accedit q; ſi deus eſt ſumma eſſendi
neceſſitas q̄ō in ſequētibus oſtēdemus:nunq̄ potuit/
poteritue nō eſſe. Beniq; ſi quicquid aliq̄n naſcit:ab
aliquo fit pioꝛe/⁊ quicquid reſoluit in aliquid q̄ō an
tiquius eſt/reſoluit/nō pōt incepiſſe aut deſinere q̄ō
eſt primū. ¶Cogitamus ſepenumero mēte duratio
nē quādā ſimplicē abſq; principio atq; fine: appella
muſq; eā/ut ita loquar/ſempiternitatē:que quidē ipe
eſt deus:etiam ſi minime diſcernamus. Omnis enim

simplex infinitas deus ipse est. Discernere autē tunc prohibet phātasia: que mox sempiternitatē ipsaz simplicē atq; cōsistentē fluxu quodā multiplici induit/ z cōfundit. Itaq; fallit nos nimirū: dū ad accidētale tē poris fluxū trahit qō est substātialis stat⁹ eternitatis. Atq; ita impellit ut qō deus est/tēpus esse putemus. Deus ergo etern⁹ tūc se nobis offert: sed tpe inuolutus. Nemo vo dubitare debet/deū semp eē: qñ deus est ipsum/semp: imo sempiternitas ipsa/est ipe deus. Et que sempiterna dicunt: illa sunt proprie que deus propagat per seipsum: z in seipsum.

¶ Deus est ubiq;. Cap^m. 6^m.

EX superioribus ꝓbare possumus/ubiq; eē deū Quēadmodū corpus tangit illud in quo est/ per quātitatis dimēsiones: ita incorpea substātia per virtutē. Quāobrē sicut si esset in natura dimēsio aliqua corpis infinita/esset ubiq;: ita postq; est aliqua imēsa incorpalis substātie virtus/necessario hec est ubiq;. ¶ Et quēadmodū particularis causa ꝑticulari effectui adest/ceu ignis ignito ligno/ita vniuersalis vniuersali. Ubicūq; igit reperit uel cogitat eē/qō est vniuersalis effectus/ibidē est z deus: qui vniuersalis est causa. ¶ Ubicūq; est opus aliqō: qō per certaz causam solā z sine medio fieri necessariū est. Ibidez eius causa debet esse: est aūt ubiq; aliquid: qō per solū deū/modo quodā cregtiōis pōt subsistere. Id vo est materia prima in corpibus: essentia in spiritibus. ¶ Appetibile est tanq; bonū ubiq; simul adesse/ferme nō min⁹/q; semp esse: primo aūt bono nihil deest boni. ¶ Nō ꝓhibetur deus ab aliquo penetrare per oia: infinite eni puritati virtutiq; resistit nihil. ¶ Nō patit natura dei circa se loci terminū: sicut non patit in se terminū dignitatis. Quia si sūma ipsa infinitas/ nihil finiti patit/fit ut deus ita nō hēat finitā pñtiam spatij/sicuti nō hēt vim/actionē/durationēq; finitaz. ¶ Hec putādū est ipsum bonū minus toti adesse mūdo q; toti corpi aiaz. Minus eniz est mūdus ad deū q; corpus ad aiam: magisq; eget deo mundus q; corpus aia. ¶ Bonū latius est q; vita: qz pluribus cōuenit. Magis quoq; necessariū mūdo q; vita. Vita eni sublata/cessaret mūdus moueri. Sublato bono/esse desineret. Si ergo in vno mūdi corpore viuente/vna quedā vita ubiq; est/qō alias ostēdemus/multo magis vnū ipsuz bonū est ubiq;/etiā extra mūdū. ¶ Si primū patiēs qō est materia z essentia/per oia ꝓpagatur: multo amplius per oia z ultra oia sese propagat primū agens: qō est deus. ¶ Nō decet mētis machinationē ulterius q; boni pñtiā ꝓgredi. Illa vo progredit per imēsum. ¶ Ac decere platonici putāt infinitū bonū per imensum exuberādo ita sese integruz fundere: ut nullā uel imaginariā immensi particulā sine in mūdo sit/siue cogitet extra mūdum/relinquat sua presentia destitutā. Quippe si natura boni est seipsum amplificare/infinitū bonū amplificat infinite seipsum. ¶ Difficile reperit ubi sit deus: qz nusq; est qō nullius uel subiecti uel loci limite cohibet. Difficilius reperit ubi nō sit: qz in oib⁹ est illud in quo sunt/ per qō fiūt/per qō seruant quelibet ubiq;. ¶ Deus ideo est in oibus/qz oia in eo sunt/que nisi eēnt in eo: eēnt nusq;: z oino nō eēnt. ¶ Per deū hoc ipsū/ubi est/dicturq; ubiq;. ¶ Per deū tanq; ducē/z tanq; lucē agit/z querit quodcūq; agit quisq;: z querit alicubi. ¶ Nō desiderat usq; nisi bonū: nō repit usq; nisi ueruz. Deus est oē bonum: deus est oē uerum. ¶ Adde q; deus amplitudo z plenitudo ipsa est/ nō video igit/cur nō amplificet per cūcta seipsum z singula impleat. ¶ Si visibile lumē qō alicuius est: z in aliquo atq; finitū per totū dilatare se mundū pōt/certe lumē inuisibile qō sui ipsius z in seipo infinitū est/per mūdū se amplificat z extra mūdū. lux enim finita sicut ab infinita nāciscit ut luceat/z ut plurimū luceat: ita ut latissime luceat. ¶ Si abñ te ad breuissimū tēpus/siue per eclipsim/siue per noctē solis lumine/tā male se res hñt: q; pessime se res: si deus ab eis semp absit/habituras esse putamus: cur nō potius si absit per momētū/id qō ipm esse est repēte in nihilū ruituras? Sapienter orphe us in Saturni hymno inquit. ΟΣΝΑΙΗΣ ΚΑΤΑ ΠΑΝ ΤΑΜΕΡΗ ΚΟΣΜΟΙΟ ΓΕΝΑΡΧΑ. i. Qui omnes mundi partes habitas generationis princeps. ¶ Cogitamus sepe purissimā quādā capacitatez quā nulli usq; limites capiāt/que capiat quecūq; pōt eē uel fingi. Cū vo pura ipsa infinitas nihil aliud est q; deus/qñ illā cogitamus capacitatē/tūc deū ipsum excogitamus: z si minus aduertimus. Fallit eniz mox suis nos pstigijs phātasia/subito pro diuinis radijs adducēs tractū aliquē linearū in lōgū/latū/ atq; ꝓfundū/atq; ita cōpellēs dimēsionē nobis aliquā uel inane videri qō diuinū est lumen. fallit nos iterū qñ cōsideramus deū oia ꝓsus implere: tunc eniz illa psuadet/eū in rebus quodāmodo collocari. Sed reuera ille sic ubiq; est/ut in eo sit illud qō ubiq; appellat/imo ut ipe sit ipsum ubiq;: qō capit seipsuz z reliqua: z que ꝓter illud dicunt ubiq; eē/ ea sunt proprie/que illud per seipsuz amplificat in seipso. ¶ Ratio dictat id qō ubiq; noīat nihil esse aliud q; vniuersam naturā rerū/eamq; esse deum. Ideoq; qñ dicimus deū ubiq; esse/intelligi debere eū in seipso esse atq; cōuerso. Nusq; ꝓterea abesse deū/si nusq; abest ipsuz qō ubiq; uocat. phantasia vo cū putet naturā rerū eē solū hanc machinā corporalē/clamat id qō noīat ubiq; nihil aliud esse q; totā corpaliū rerū extēsionē. quā cū opinet eē amplissimā/diffidit deū hāc oēm posse replere. Ratio cōtra reclamat corpalē machinā vmbrā quādam exilē z exiguā esse: que innumerabiliter in paruas partes/partiūq; particulas diuidat: habeatq; paruitatē interminabilē magnitudinē terminatā. Magnū aūt reuera asserit eē illud/in quo nihil est paruum/in quo quicqd est/totū est magnūq; eque. Et sicut totū replicat per oē qō est int⁹/sic explicat totū per oē qō extra. ¶ Cōsistēs itaq; deus in se/existit ubiq;. Nec per mūdū deus/sed mūdus per deum quatenus pōt/extēdit. Et sicut vim diuinā/que infinita est/mūdus assequit modo finito/ita pñtiaz eius/que per immēsuz vndiq; fulget/finito quodā situ cōsequit. Nō ꝓgredit per rectā lineā mūdus/ ut attingat deū/qui nusq; abest: sed cōuoluit pro viri⁹ circa illū/immo reuoluit in illo/ibi duntaxat/ ubi dina lege situs ei motusq; pscribit. ¶ Anebon z Abamon: egyptij sacerdotes: Plotinus quoq; iamblicusq; z iulianus platonici/nō deū tm/sed oēz quoq; mētē/siue angelicā siue aialē per immēsuz se integrā fundere uoluerunt. Ita ut huiusmodi spūs absq;

abſq; mutua ꝓfuſione ſibi inuicē inſint ubiq;:quem admodū diuerſi habit⁹ virtutū in aīa.ꝛ diuerſa ſimulachra colo⁹ in aere.Nuo⁹ ſnīa his fundamētis initiat.Forme ſpiritu rōnali inferiores/qꝛ ex certis terminatiſq; materijs oriunt:ꝑſdē neceſſario cohibentur.Spūs aūt rōnales qm̄ nullo pacto pullulāt ex materia/ideo neq; in ſe certā hnt dimēſionē neq; dimēſiōi alicui alligant.Quapꝛopter cū eque qualibet ſpatij cuiuslibet partē reſpiciāt / aut nuſq; ſunt/aut ſunt in vniuerſo:nō eſt dicēdū oīno nuſq; adeſſe:que reuera exiſtūt:nuſq; igit abſūt. ¶Mēs oīs aliquo modo eterna eſt.Nō eternū eſt:q̄uis īdiuiſibile ſit ꝑm tēpus/tm̄ per oēm curſū tpis ſeipz porrigit.Sic rurſus q̄uis indiuiſibile ſit ꝑm ſpatiū: tm̄ per omne ſpatiū dilatat. ¶Et ſicut ſe hēt tēpus ad eternitatē/ita tpale ad eternū.At momenta tpis momētū eternitatis reperiūt ſemp:puncta igit corporis tpalis pūctū ubiq; ſpūs eterni repiūt.Eterna res quēadmodū extra tp̄s eſt ſemp : ita extra locuz eē videt ubiq;. ¶Quocūq; momēta tpis fluūt / in pūctū eternitatis icurrūt.Quacūq; trahit linea pūctū attingit.Quacūq; tēdit ſpatiū/repit rez eternā. ¶Quid eſt potiſſimū/qō pōt ubiq; eſſe:Id certe: cui nō repugnat q̄titatis dimēſio.Quid rurſus qō pōt eē ſemp:Id maxime qō q̄litatis actio nō expugnat.Am̄ vo q̄litas q̄titate admodū efficacior eſt/ ꝺcꝺd nō ꝓhibēte qualitate ſemp eē pōt/ multo magis pōt/nō ꝓhibēte dimēſione ubiq; eē. ¶Localis mot⁹ qui extrinſec⁹ mot⁹ eſt/tāto in re qualibet pfectior appet:quāto ītrinſeca rei natura eſt efficacior Ideo ꝓpagare ſe per oīa/qō motū localez imitat: exigit ut in re ipſa p̄us ſit virt⁹ ipſius ppetuo ꝓſeuatrix:que ꝺdē ītrinſeca pfectio dicit/ꝛ cui hec intrinſeca pfectio cōpetit:ꝓſequēter cōuenit extrinſeca per vniuerſale ſpatiū dilatatio. ¶Preſtāti⁹ eſt ſemp eē/qō eſt tanq̄ ītrinſecū / q̄ ubiq; eē:qō tanq̄ extrinſecū eſt. Iccirco qō pōt eſſe ſemp:multo magis ubiq; eē pōt.Facili⁹ eſt enim pigras dimēſiōes excedere/q̄ motionē qualitatis ꝛ tēporis efficacē. ¶Mēs tam ſibi q̄ alīs pre ceteris ſignificat nām: ꝓſillū:affectū dei. ꝓdit ergo ex deo tanq̄ vbuz:imo tanq̄ uerbi ſignificatio a loquente deo.Am̄ vo ubi cūq; eſt ꝺ loquit/illic ꝛ vbū : ſequit ut ubiq; ſit mēs ſicut ubiq; de⁹. ¶Mēs cogitatione affectuq; īmēſa eſt/ put īmēſa machinat ꝛ vult : perq; īmēſū ſua opatione diſcurrit.Nō pōt aūt ibi lucere opariq;/ ubi nō eſt:neq; pōt opatio talis latior eē q̄ eſſentia. Eſt igit in īmēſo. ¶Finis ignis eſt ultimi celi cōcauum.Ideo flāmula quelibet ſi nihil ꝓhiberet/illuc uſq; euolaret/ꝛ qm̄ cōcauū illud attingeret/ſi dimēſionē hēret ſufficiētē/ſe per totū illud amplificaret: ut toto eo qō ſibi nāle eſt/frueret. Nō ſi eēt idiuiſibilis/conaret eē in quolibet illi⁹ pūcto tota:ut tota frueret ubiq;.Scopos finiſq; mētis eſt ipm uerum bonūq;.i.de⁹.Huc eēntiali quodā iſtinctu ignis in ſtar currit p̄ius q̄ vitali:ꝛ vitali p̄us q̄ itellectuali.Nihil eſt aūt qō obſiſtat q̄n eēntia mētis uſq; ad deū penetret/corp⁹ enim ſpūi non reſiſtit/multoq; min⁹ ſpūs.Ac de⁹ oīa penetrat.Attingit ergo mēs per iſtinctū eēntialē/ſemp deū:adde ꝛ ubiq;:naz ꝛ ad hoc ipm nitit:ꝛ nō habet uel aſſignatā dimēſionē uel ſit⁹ alicuius idigētiā nālē:per quas ubiq; eſſe ꝓhibeat.Et qꝛ ubicūq; eſt aliquid agit / ſequit ut viuat itelligatq; ubiq; ſemp in deo. ¶Quāuis autē ſint mētes quelibet per īmēſum/vident tm̄ alie ad aliā īmēſi regionē manifeſti⁹ actiones qualſdā dirigere/mētes ꝺdē angelice gubernādo/aīales viuificando/pinde ac ſi multe candele in eadē aula accēdant/quarū ſingula lumina totā ipleāt aulā:iūcta ꝺdē inuicez:ſed nō pmixta.pōt enim lumē a lumine ſeparī:lumina hec ꝛ ſi per totā aulā diffundunt ſingula tm̄ ad cādelas ſingulas dirigunt. ¶Fieri vo pōt ut mēs aliqua putet in eo ſe tm̄ corpe eē qō regit/lz ſit ultra corpus ubiq;.Sicut mēs noſtra q̄uis in toto hoc corpe ſit:tm̄ apud multos philoſophos in corde tm̄ eſſe ſe putat.Hec illi de mente. Nos autem reuertamur ad deum.

¶De⁹ oīa agit/ꝛ ſuat/ꝛ in oīb⁹ oīa op̄at.Cap^m 7^m.

Eſſe deū/ꝛ eē vnū/p̄mūq; ꝛ infinitū virtute duratione/ſpatio/per ſupiora mōſtrauimus: ex quib⁹ cōfirmatū eſt illud qō in libro de ueritate ꝛ opinione dixit de deo parmnides pythagore us.ΟΝ ΕΝ ΑΚΙΝΗΤΟΝ ΑΠΕΙΡΟΝ.i.ens vnū imobile īfinituz.Hūc vo deū agere oīa ꝛ ſeruare ꝛ in oīb⁹ oīa operari/deinceps ita ꝓbabimus. Si deus eſt vnitas ſimpliciſſima:atq; hec vna ſola in natura eſt:qꝛ eſt ſūma: ꝺc quid eſt p̄ter deū/multiplex eſt ꝛ cōpoſituz.Multitudo aūt oīs ab vnitate ꝛ oīs cōpoſitio a ſimpliciuz puritate deſcēdit. ¶Si de⁹ eſt ſumma vītas:ꝛ ſine vītate eē pōt nihil:quomodo enim erit ꝺcq̄ /niſi ꝛ reuera ſit id qō eē dicit/ꝛ uerū ſit ipm eē:A deo cūcta ꝓficiſcūtur. ¶Si deus eſt ſūma bonitas/atq; hec per ſui nām ſummope ſeſe coicat/cūctis ſeſe deus īpartit.Ideoq; bonū appetūt oīa:quoniā cū a bono ſint nata/ſuā originē repetūt:ut vñ effecta ſunt/inde ꝓficiant.Res quelibet ſemp aliud agūt:atq; eo tp̄e magis/quo meliores in ſua ſpecie ſunt.Et ille maxime : que in meliori ſunt ſpecie.Et quelibet pro viribus ſibi ſimilia operātur/ ſimilia etiā ſi poſſunt in ſpecie.Et boni gratia operantur.Quapꝛopter a bono per bonū ad bonum fit oīs in rebus quibuslibet actio.Igitur ſumma bonitas/qꝛ bonitas eſt/agit/qꝛ ſumma agit ſemp:qꝛ non eſt in ſpecie aliqua terminata/ſed eque cōmunis eſt oībus ſpecieb⁹/agit in oēs. ¶Preterea quoniā deus nō miſcet alicui/nullius ꝓpꝛius dux/ſed cōmunis exiſtit.Si eſt cōmunis/cōmune ſibi cōpetit munus . Eſſe ipſum rebus oībus eſt cōmune.Eſſe igitur ubicūq; ſit: pendet ex deo.Quod miſtice tetigit Zoroaſter . ΕΙΣΙ ΠΑΝΤΑ ΠΥΡΟΣ ΕΝΟΣ ΕΥΓΕΓΑΩΤΑ.i.oīa ſunt ex vno igne genita. ¶Inſuper inferiora mūdi corpora de non eſſe migrant in eſſe ꝛ de eſſe tranſeūt in nō eſſe. Superiora de alio eſſe mutātur in aliud.Seu de alio eſſendi modo mutātur in alium. Propterea hec oīa eque ſe habent per naturā ſuam ad eſſe atq; nō eſſe.Si nihil aliud ſit ſuper huiuſmodi corpora/uel nō accepiſſent eē vnq̄. Uel ſiquādo accepiſſent/tandudū eſſe oīa deſiniſſent. Non accepiſſent/quoniā ſi eque ſe habēt per naturaz ſuam ad eſſe atq; nō eſſe/ſeipſa ad eſſe nequaq̄ determinant. Jāpridem deſiuiſſent/qꝛ cuz fluāt natura ſua ſi non ab alio ſtabiliore detinerentur / iādudum in nihilum / defluxiſſent. Preeſt ergo mobilibus mundi corporibus ſubſtantia incorporalis ꝛ ſtabilis . Hec ſi eque ſe habet ad eſſe /atq; non eſſe ut corpora/rurſus indiget alio terminante. Tandem vna quedam ſubſtantia ſit oportet:que ſit neceſſario per ſeipſam . hec

simplex erit oino. Quippe si cōponeret ex ptib⁹ non per se eēt q̄dē/sed per partiū cōspirationē/atq; per illū/qui diuersas iter se partes ꝓciliauisset. Immo eque dissolutioni partiū subiecta foret ac fuit subiecta ꝓnexioni. Ideoq; nō eēt ex necessitate/cuz per dissolutionē posset etiā q̄nq; nō eē: Talis est utiq; de⁹/substātia simplex necessario per se subsistēs. Quam ob causam Dyphe⁹ deū appellauit necessitatē. ΔΕΙΝΗ ΓΑΡ ΑΝΑΓΚΗ ΠΑΝΤΑ ΚΡΑΤΥΝΕΙ. i. Fortis necessitas oibus dñat. Si sūma eēndi necessitas de⁹ est: ⁊ qō est sūmū in quolibet genere/vnū est dūtaxat/nulla res p̄ter deuz erit talis eēndi necessitas. Nēpe si talē quoq; esse vis angelū ita ut due sint sūme necessitates/de⁹ ⁊ angelus/declarare cogeris qua in re angelus differt a deo. Non enim in ipsa eēndi necessitate. Nā in hac vnum abstē ponūtur eē. Igitur erit aliq̄d aliud p̄ter ipsam necessitatem in angelo per qō a deo differre queat. Quapro pter nō erit angelus summa necessitas/qñ est nō necessitas pura ⁊ sola/sz mixta. Quicq̄d autē est in aliquo genere sūmū/pura debet hēre generis illi⁹ nām rebus alijs nō imixtā: ne minuat per mixtionē. Cogeris etiā rūdere/vñ hēat angelus illā necessitati additā ꝓprietatē/utrū a suipsi⁹ necessitate an aliūde: Si primū det/eādē ꝓprietatē hēbit de⁹/a sibi suipsi⁹ necessitate ꝓpriētē. Ergo per illā a deo angelus nō distinguitur. Si cōcedat alterū/seq̄tur ut aliūde ꝓpria angeli ipsi⁹ natura nascat: q̄ ab angelo: qz ꝓprietatē per quaz distinguitur/extrinsec⁹ adipiscitur. Nō aliūde pēdet/nō est necessario per seipm. Nō est igit angelus aut aliō qō uis eēndi necessitas. Sed solus de⁹. Si nihil aliud p̄ter deū existit necessario per seipz/a deo cūcta accipiunt eē. Hinc physicoꝝ quorūdā ꝓphana snia cōdē natur: qui mām: mūdū: mētē: nō solū semp fuisse opinātur/uerūetiā nullo mō ex deo fm eēntiā depēdē: q̄uis fm actū ide pēdeat. Moueri eniz oparicq; ad bonuz oia fatētur tanq̄ ad finē: cōsiderare debebāt/q̄cq̄d sibi in opando non pōt sufficere/sed ab extrinseco fine sufficiētiā exigit/multo min⁹ in eēntia sibi posse sufficere utpote qō ab extrinseco principio habet eēntiam. Quippe si eiusdē est pficere/cui⁹ efficere atq; ꝓuerso: sicut oia bono pficiūtur tanq̄ fine/sic ab eodez tanq̄ principio efficiūtur. Et cū eēntia in fonte suo pfectissima sit/si qōlibet illoꝝ triū eēntie sue fons eēt/cuiuslibet illoꝝ substātia eque pfecta eēt tū ad se inuicē tum ad deū/neq; ad deū/sz ad seipsa tanq̄ ad finē pfectionēq; suā cōuerterent. Sicuti se habet ars ad nām: sic ⁊ natura ad deū. Artiū opa eaten⁹ ꝑmanent icorrupta/quaten⁹ vi nāe seruant: ut statua ꝓstat diu per naturalē lapidis aut eris soliditatem. Similiter naturalia queq; eaten⁹ manēt/quaten⁹ dei seruātur influxu. Et sicut natura opib⁹ suis ifert motū sic de⁹ nāe p̄stat eē. Tādiu opa nāe mouent: q̄ diu natura mouet. Tandiu igit existit nā/q̄ diu de⁹ seruat eā in existēdo. Prezterea vniuersum hoc op⁹ dei/uel fuit semp/uel aliqñ icepit eē. Si fuit semp/primū momētū assignari nō potest/in quo pre ceteris eē a deo acceperit. Ergo aut in nullo accepit/qō est falsū. Aut quolibet momēto accipit inde. hoc aūt nihil aliud est/q̄ ab eo cōtinue cōseruari. Si vo eē icepit aliqñ/mlto magis deo eget tanq̄ ꝓseruatore/siq̄dē egeret etiā: si poneret eternū. Dino aūt quod alicui fm nām suā cōuenit/prius cōuenit q̄ quod aduenit aliūde. Sed opi fm se cōuenit non esse. postq̄ nō accedēte causa nō fuisset. per causam vo cōuenit esse. prius igit illi ut nō sit cōuenit/q̄ ut sit. Quapropter prius illi cōpetit ut a causa seruet q̄ ut a seipso. Et qz qō nāle est nunq̄ amittit/semp tale est/ut submota causę virtute/nō pseueret in esse: postq̄ tale fuit ab initio nāliter ut nō ꝑdiret in eē se orsum a causę actione. Causam vo ꝓprie deū uocamus. Qui solus rē quālibet efficit totaz: neq; cogit aut alterius auxilio indigere/aut aliunde mām mutuari. Sed cogit res quelibet inde tota pēdere semper ut a corpore vmbra. Quippe qñ causa effectuz efficit ipsa totū/atq; effect⁹ si ad substātiā causę cōparet/imaginariū q̄dā est ⁊ uanū poti⁹ q̄ substantiale/tūc sane effect⁹ tanq̄ per se uan⁹ cōtinuo causę subsidio indiget. Et causa que fecit totū/ꝓseruat totū. Mūdus aūt si cōparet ad deū/finitus videlicet ad infinitū/uanior est magisq; vmbratilis/q̄ si finiti corporis vmbra finita cōpareat ad corp⁹. Beniq; summa causa rerū sic reb⁹ penitus dñat: si res nō semel modo ab illa manauerint: sz ⁊ assidue pēdeāt/sicut imagines a corporib⁹ fiūt ac seruant in speculo. Quoniā deus agit seruatq; oia/ideo in oibus opatur. i. causę rerū sequētes deū/nihil agūt absq; virtute actioneq; diuina. Si deus angelo eē actūq; largit ⁊ seruat/largitur etiā agēdi virtutem. Largit ⁊ actionē atq; ꝓseruat. Ita quicq̄d angelus naturaliter opatur/dei opatur virtute/tanq̄ instrumētum virtute agit opificis. Ergo deus agit nō angelū solum uerūetiā ipsum angeli op⁹/⁊ multo magis q̄ angelus/opus efficit angeli/cum ipse sit ꝑma actionis origo: Si opus hoc qō est factū ab angelo agitet ipsum aliq̄d/per eādē agit dei virtutem/per quā ⁊ ipsum factū fuit ab angelo. Quāobrē dei virtute fit/quicq̄d ubiq; fit a quocūq; fiat. Preserti m cū oia que aliq̄d agūt esse quodāmodo suo opi prebeant. Esse inq̄ hoc aut illud. Tale uel tale. Ita cūcta que sub deo sunt agētia/ad vnum cōmunem s. eēndi cōcurrūt effectū. Agentia vo plurima ⁊ diuersa in vnū op⁹ qō est eē nō ꝓspirāt/nisi qz ipa sūt vnū/neq; vnū sunt nisi qz sub vno sūt atq; ad vnū. Uni⁹ itaq; dei agētis ꝑmi virtute agētia reliq̄ operant. Nōne fm ordinē effectuū/ordinē causarū disponim⁹? Primū oiuz effectuū est eē: reliq̄ siq̄dē effect⁹: nihil aliud sunt/q̄ quedā ipi⁹ eē determinationes ⁊ ꝓprietates. Pri⁹ eniz est vnūquodq; fm nām. Deinde est hoc aut illud. Tale uel tale. Addeq; ⁊ ultimū qō amittit/est eē/ꝑus eniz amittit eē tale/q̄ simpliciter eē. Quare eē ipm ꝓpri⁹ est illi⁹ agētis effect⁹/qō est principiū finisq; oium. Atq; ad id cetera agētia siq̄d ꝓducūt/primi agētis virtute ꝓducūt. Et ipsa tanq̄ iferiora angustioriq; impij/nihil agūt aliud: nisi q̄ vniuersalē illā dei vim actionēq; ubiq; ad eē vniuersale tēdentez/distinguūt/passim adiuuāte deo/⁊ affectiones quasdā eē ipsi⁹ iducūt potius q̄ eēndi nām. Immo diuina virt⁹ per uaria media seipsaz ad uarios distinguit effect⁹: sicuti solis lumē/qō per se ad quēlibet colorē eque se habet si per duas feneſtras vitreas penetrauerit/quaruz altera rubra sit/altera viridis/duos in pauimento splēdores efficiet: rubrū. s. atq; viridem. Qō quidē uterq; sit splendor/simpliciter habebit a lumine. Quod vo alter rubeus sit/viridis alter/a lumine

rursus hẽbit:sed quãtũ per tale vitrũ penetrãs aut tale/aliter aliterꝙ se formet. ¶Cõcludam⁹ primo qõ causa prima uehemẽtius agit in quouis effectu: q̃ relique cause:qz uestigiũ qõ ab ea imprimitur.s. cẽ/z prius imprimitur z posterius delet q̃ reliquarũ uestigia causarũ:quasi fort⁹ imprimat. Deinde qõ cetere cause sup uestigiũ prime cause sua firmãt uestigia. Que sicut oia sua opa necessario in opere cause prime fundãt/sic virtutes: actionesꝙ suas in illius virtute actioneꝙ stabiliunt.

¶Deus agit per suum esse quicqd agit. Cap^m. 8^m.

Sed ne qs epicureus deũ dicat/si multa egerit/solicitari ꝓsilio:z ope onerari:meminisse oportet deũ qz per suũ eẽ solũ/op⁹ suum põt efficere/cõsilio z electione nõ idigere. Nam si ipm eẽ diuinũ nõ tãti eẽt/ut ualeret per se opari: sz cõsilio quodaz qõ ab ipso eẽ sit differẽs/indigeret: nullius certe rei eẽ per se dq̃ oparetur. Hũc autẽ corpoꝝ qualitates agũt in se inuicẽ absqz consilio. Nunqd sol illuminat mũdũ z ignis calefacit z aia alit corp⁹ per electionẽ potius q̃ per eẽ. Proinde illa etiã que per electionẽ agũt/aliqd etiã per eẽ suum faciũt nãle.i.per virtutẽ ipsi eẽ ĩsitã naturaliter. Quippe hois aia lz multa per electionẽ agat:corpi tñ sine electione ipso eẽ dat vitã. Nõne etiã electio ipsa quodãmodo opus est animi: Atqz huiusmodi opus ab ipo eẽ aie est absqz pcedẽte electione:ne similiter illa pcedẽs electio electione alia ĩdigeat precedẽte:z alia rursus alia. Sic op⁹ qõlibet animi requireret añ se electiones inumeras priusq̃ incipet fieri. Neqz incipet vnq̃ fieri/qm ifinita trãsire nõ licet. Colligam⁹ ita. Si actio que per eẽ ipm naturale pagit/inest oib⁹:nõ aũt actio illa que fit eligẽdo/qz corpa nihil eligũt. Atqz etiã actionẽ ipsaz electionis cõsilꝙz ancedit semp actio que fit per eẽ ipsuz atqz nãm:cõstat plane actionẽ hãc/que ipso esse fit cause vniuersali z prime qui deus est conuenire:ut prima coisqz actio primi sit z coĩs agẽtis. ¶Actio que fit per esse/fit absqz cura atqz labore. Sic sol vno actu facilime illuminat quodãmodo infinita:z gignit illumĩãdo. Ignis plurima facilime calefacit Aia nutrit corp⁹/digeritqz in ipo mlta simul absqz solicitudine atqz labore. Sic deus per eẽ suũ qõ est simplicissimũ quoddã rerũ cẽtrũ/a quo reliq̃ tanq̃ linee deducũtur/facilimo nutu vibrat qcqd inde dependet. Hoc aũt itereſt inter agẽs primũ z agẽtia reliqua. Qõ pmũ agẽs ita per eẽ dicitur opari ut per eẽ purũ agat. reliqua vo per eẽ.i.per virtutẽ aliquã nãlẽ siue ut ita loquar cẽntialẽ. Itaqz opationẽ que a cõsilio pficiscit añcedit opatio que a virtute essentiali pagit. Hãc rursus illa que a puro fit eẽ. Et quãto que virtute fit:facilior est q̃ que fit cõsilio/tanto que puro eẽ explet facilior est q̃ que virtute.

¶De⁹ itelligit seipz pmo ac etiã singula. Cap^m. 9^m.

Intellect⁹ nunq̃ fieret rei itelligẽde capax/nisi eẽt aliqua sibi cũ re ipsa cognatio. Qua propter cũ sit iter itellectũ z rẽ itelligẽdam cognatio/qua via aliqd pficit ad hoc ut itelligibile fiat/eadẽ pficit ut sit itellect⁹. Sz discessus a materia/vnica via est per quã res queqz eũ adipiscit terminũ/ut itelligẽda intelligibilisqz sit.i.talis ut ꝓprie possit itelligi:qz tũc ꝓprie res itelligunt qñ seorsũ a materia ac mãe cõditionib⁹ cogitant. Itaqz per eũdẽ discessum ad id puenire qs põt ut sit itellect⁹. Sane si separari a materia causa est ut forma quelibet vnũ qd dam fiat cum intellectu/multo prius magisqz semotuz esse a materia causa est/ut res aliqua intellectus sit z intelligens. Quia vo nullus a materia remotior est q̃ deus/exactius nullus intelligit. Rursus intelligẽtia appetibilis est tanq̃ bonũ. per eam enim res queqz seipa frui põt ac ceteris oibus. primo aũt bono.i.deo nihil deest boni. Adde q̃ causa oĩs per formã agit. Et quanto amplior causa est/tãto per ampliorez agit formam. Amplissima causa deus est. Amplissima igit forma est in deo. Nusq̃ vo est forma amplior q̃ in mẽte. Deus igit habet mẽtẽ. Quod inde etiã ꝓbatur/qz non decet mentes instrumẽta esse eius motoris/qui mẽte careat. Dẽs autez mentes dei sunt instrumẽta. Ad idem illud quoqz cõfert/q̃ cum in deo idẽ sit eẽntia z opatio/cõsequens est ut eius opatio ex earũ genere sit que in externã materiã non trãseunt:sed in agente manẽt tanq̃ ipsius perfectiones/potius q̃ materie. Talis est cognitio z appetitio. In deo igit saltẽ cognitio est. intelligẽtia.s.uel eminẽtior q̃ ipsa intelligẽtia. Et quoniã intelligentia dei/prima intelligẽtia est: z quicqd est in aliquo genere primũ purũ est z solũ/z in seipso. Ideo idẽ est ibi penitus esse z intelligere:ne si aliud esse sit aliud intelligere/cogamur intelligẽtiaz illã in alio.i.in essentia collocare. Itẽ si ꝑma ibi itelligẽtia est/est utiqz pfectissima. Talis est plane que illi obiecto qõ est per ipsam cõprehendendũ/q̃ proxima est. Sic enim certa est ꝓprius nullius indiga atqz plenissima. Illa vo intelligẽtia rei cognoscẽde est ꝓxima/per quã res intelligẽs intelligit semetipsaz. Propria igitur intelligẽtia dei est/ut seipsum intelligat. Presertim qz si ab externo quodã obiecto intelligẽtia dei pficeret / ab eodẽ pficeret eẽntia dei:que eadẽ est cũ illa:fieretqz deus ab alio. Quis dixerit diuinã mẽtẽ externa sequi ut intelligat:cum externa diuinã mẽtẽ sequi cogãtur/ut sint. Quis ꝓpriuz diuine mẽtis obiectũ posuerit extra deũ: Cũ nulla virtus obiectũ suũ excedere ualeat. De⁹ aũt excedat oĩa in immẽsuz. ¶Cũ deo intellectus z intelligẽtie nomẽ tribuimus/sic accipiẽdũ est/ut huiusmodi appellationes ꝑz causaz poti⁹ q̃ per formã itelligãtur. Proprie nãqz angelũ mẽtẽ esse putam⁹. Deũ vo supra mẽtiũ genus:ita ut mẽs sit mẽtiũ/lumẽqz luminũ. Intelligit vo de⁹ qcqd itelligit modo quodã sup intelligẽtiã: atqz ut ad rẽ nostrã ueniam⁹ itelligit singula. Nã qcqd intellect⁹ agit/sua agit natura: atqz ita agit intelligẽdo. Ergo quecũqz facit itelligit:qõ patet in artibus z ꝓsilijs. Cũ ergo de⁹ per eẽ suũ agat. Idqz eẽ nõ careat intellectu/imo vo eẽ z itelligere ꝓpter summã dei simplicitatẽ idẽ sit/oportet ut opet itelligẽdo. Eaten⁹ vo cognitio ei⁹ extẽdit/quaten⁹ opatio cũ in deo simplicissimo sit uolũtaria cognitio z opatio idẽ. Opatio per oĩa usqz ad res extẽdit minimas. Ergo minimas res oẽs de⁹ intelligit. Eo maxime/q̃ qsqs rerũ minimaruz causas oẽs cognoscit/res intelligit minimas. De⁹ aũt nullas ignorat: cognoscit quippe seipm. Ipse est oĩum causa. Ergo primã z summã causarũ z rerum oĩum causaz noscẽs/noscit oẽs. Noscit inq̃ distincte atqz clarissime. Naz dũ se videt qui angeli causa est/videt clarissime angelũ. Dum angelũ intuetur/per eũ si opus sit/illius opa ut per causam ꝓpriam intuetur. Per illa rursus

oꝑa illoꝝ planissime. Ita rerū infimarū tenet causaꝫ summā causas medias atq; ꝓximas. Ideoq; illas clare dinoscit. Quanq; nō opus est ut extra se deꝰ in causis sequētibus/ultimos intueatur effectꝰ: cū ipse sit prima ipsius esse origo/ꝛ causa eēndi sequētibus oibus. Iccirco duꝫ se inspicit totū esse rerū quarūlibet inspicit. Totū inq; esse plane atq; distincte. Nam si seipsuꝫ perfecte cognoscit/totā suam potētiā cōprehēdit. Potētia sua per singula dilatat. Cognoscit itaq; singula. Itē dum videt eēntiā suam ꝛ bonitatē rebus cōmunicandā/videt quot modis sua illa bonitas possit rebꝰ cōmunicari: res aūt tam uane in natura fiūt q; uariis modis diuina eēntia bonitasq; cōmunicatur. Igit per distinctā bonitatis sue cognitionē distinctas reruꝫ singularum videt ꝓprietates. Nulluꝫ enim deesse debet summe intelligētie genus intelligēdi. Quapropter nō solum intelligētiā deus habet generū specieruq; ut alii qui uoluerūt sed rerū etiā singularū. Cuiusq; eniꝫ rei cognitio appetibilis est/tanq; bonū aliquod: bonū vo nullū deest deo. Adde q virtꝰ supioꝛ debet nosse quicquid inferioꝛ: ꝛ aliquid ultra/qō in ais nostris appet. Que enim singuli quinque sensus accipiūt singulatiꝫ phātasia summatim discernit / ꝛ aliqd excellētius. qō phātasia videt in pluribꝰ imaginibꝰ intellectꝰ in vno videt ꝛ clariꝰ/videt singula que ꝛ phātasia/videt. ipa per rerū rōnes vniuersales/quas illa nescit. Ita deus vnica virtute cognoscit quicqd nos tribꝰ virtutibus. i. sensibꝰ phantasia ꝛ intellectu coḡscimus. Ergo ꝛ vniuersalia intuetur ꝛ singula: intuetur inq; oēs eēndi modos/qui originē videt eēndi ꝛ totā cōprehēdit ipsiꝰ eē naturā. Si ita est/ispicit utiq; singula: que per uarios eēndi modos inuicē distinguūtur. hinc Orpheus. και διοσ ομμα τελειον επειγοσα γιγνεται ηλειν μοιρατε και διοσ οιλε νοοσ δια παντοσ απαντα. i. iouis ꝓfectꝰ oculus. Am quecūq; apō nos fiūt/fatū iouisq; mēs per vniuersuꝫ inspicit oia. Nemo igit epicuro ꝛ aueroi fidē adhibeat dicētibꝰ/reruꝫ vilissimarū notitiā maiestate diuina indignā esse. Deus enim res nō in seipsis: sed in seipso. nō per earū imagines/sed per suā eēntiā intuet. Non distrahit circa plurima: sed cūcta cōspicit tanq; vnū. Non laborat vnq: qꝛ nō querit: sed possidet. Nō diuertit a grauioꝛibꝰ ut ꝓsideret leuioꝛa. Am eodē intuitu hec videt ꝛ illa: instar oculi/qui vno intuitu stellas in celo plurimas cōtuet. An ignoras Aueroꝛs impie bonū ipsum ordinis vniuersi eē cuiuslibet partis qualitate ꝓstātius? Quippe cū ꝛ Aristoteles tuus in libꝛo diuinoꝝ xj° affirmet partes singulas referri ad bonum ordinis qui in toto est tanq; ad finē. Si igit deus aliā ullā cognoscit rē nobilē/qō tu nō negas/maxime ordinem vniuersi cognoscet. Ordo huiusmodi nō aliter intelligi pōt/q; si ꝑcios̄ioꝛa quelibet ꝛ vilioꝛa inter se discernant: in quoꝝ interualliis ꝓportionibusq; totius ordo cōsistit. Demēto aūt hec ipsa que vulgo vilissima nūcupant/singula exactissima quadā arte ꝓstructa fuisse. quēadmodū ꝛ illa que hñtur ꝑciosissima: Rursus que dum sola ꝓsiderant/minus formosa videri solēt/in ordine tñ hoc toto ꝛ in ipso totius ordinatoꝛe/tam sibi q; ceteris aptis sime cōsonare. Totū hoc ita in apollinis hymno cecinit Orpheꝰ. εχεισ λετε πειρατα κοσμου παντοσ σοιλαρχητε τελευτη τεστι μελουσα παντοθα λησ συ λε παντα πολον κιθαρη πολυκρεκτω αρμοσεισ. i. tu hēs mūdi terminos vniuersi: Tibi cure est principiū atq; finis: per te virescūt omnia. Tu speram totam citharа resonāte contemperas.

Cap^m. x^m.

Deus intelligit infinita.

Era nos rō docet/deū nō solū singula ꝛ ifima queq; /uerūetiā ifinita cognoscē. Si deus potētiā suā pfecte cognoscit/nouit distincte oia/ad que potētiā habet. Nā potētie quātitas ſm eoꝝ que pōt quātitatē cōsiderat. Virtꝰ autē dei cū sit infinita ad inumerabilia se extēdit. Innumerabilia igit deus cognoscit. Dei cognitio per oia illa se penitꝰ porrigit/que eē dicunt/ quomodo cūq; sint aut dicant. Itaq; opoꝛtet ut plane intelligat nō mō illa que actu existūt/uerūetiam quecūq; potētia esse dicunt. In rebꝰ aūt nālibꝰ sūt nōnulla / ꝛ si nō actu/saltē potētia infinita. Capacitas videlicet māe. Progressio motꝰ ac tpis generatiōis successio. Diuisio cōtinui. Multiplicatio numeri. Deus igit plane intelligit infinita. Quēadmoduꝫ vnitas/que est pncipiuꝫ numeroꝝ/infinitos videret numeros actu/si eos numeros qui in ea ſm potētiā sunt/videret. Est enim vnitas ſm potētiā numerus oīs. Deus per eēntiā suā quasi quoddā exēplar oia cōspicit. Cū vo in hac eēntia sit pfectio infinita inumerabiles ad eiꝰ silitudinē res exprimi pñt/ita ut per innumerabiles pfectionis gradus in melius paulatim ꝓgrediant: qꝛ neq; vna res quedā īde foꝛ mata/neq; quātalibet finita rerū huiusmodi multitudo infiniti exēplaris itegrā usurpare pōt pfectionem. Atq; ita semp absq; fine ullo nouus supereſt modus/quo aliqd aliud ultra exēplar ipsuꝫ ualeat imitari. Deꝰ igit per inumerabiles ifiniti exēplaris gradus innumerabiles intuet imagines. Esse in deo atq; itelligere idē est oino. Ideoq; sicut eē eiꝰ infinitū est/ita itelligere infinitū. Cū intellectꝰ humanus vim hēat ad ea cognoscēda/que sunt potentia ifinita /pōt in infinitū spēs numeroꝝ multiplicare/ꝛ in alīs multis absq; fine pro arbitrio ꝓgredi. Nō si intellectꝰ diuinus res actu infinitas nō intelligit/sꝫ certū dūtaxat numerū intuet/quero nunqd ulterius itelligere queat: an nequeat: Si pōt/deꝰ nō itelligit illa actu oia: ad que itelligēda viz possidet. si nō pōt intellectꝰ humanꝰ plura cognoscere ualet q; diuinus. Utrūq; absurdū est. Res igit actu infinitas intelligit. Quapropter diuina mēs cū sit ifinita merito noīat ab Orphicis απειρον ομμα. i. oculus infinitus. Ex hīs eoꝝ phoꝝ impius errοꝛ arguitur: qui finita dūtaxat videre deū existimarūt: qꝛ quecūq; videtur ab eo cōprehēdātur: ꝛ que cōprehēdūtur necessario finiātur. His in pñtia rñdemus: idē eē deū ꝛ que in ipso deo videtur ab ipso. Quisq; ergo dicit hec a deo cōprehēdi nihil dicit aliud q; hec cōprehēdi a semetipsis. Absurdū qdez eēt/rē ifinitā ab alio cōprehēdi: Cōprehēdi aūt a se ipsa nō est absurdū. Hoc vo nihil est aliud q; ipsam per se porrigi. Et sibimet penitꝰ adequari. Nō ergo finit se ifinitꝰ deꝰ/cū se mō ifinito ispicit ifinitū. Immo suā pfirmat infinitatē. Neq; absurdū est deum innumerabilia cernere. Nō eniꝫ cernit ea gradatiꝫ enumerando: sed intuēdo summatim. Et sicut plura videt tanq; vnum / dum illa per vnam speciem/ actu vnico speculatur/sic infinitam multitudinem

videt

videt tanꝝ finitam.i.tanꝝ rem quãdã eẽntia oino simplicem/sed quodãmodo ratione multiplicem. Quia formã suã reuera vnã vigore ꝛ respectu quodam cõsiderat oiformẽ. Perinde ac si solis lux/color fons omniuz/que ut ita loquar vnicolor est/se tanꝝ omnicolorem percipiat.

¶Deus uoluntatem habet:perꝙ illam extra se efficit omnia. Capm.xim.

Omnis causa per aliquã agit formaz ꝛ agit effectũ ipsius in forma quodãmodo similẽ Jdeoꝙ oportet effectꝰ formã a causa comprehẽdi. Cũ vo deus sit oium causa/necessariũ est in eo oium formas eẽ. Est ergo deꝰ eẽntia oiformis Unde orphicũ illud ζευσ εἰδοσ πρ̃τ̃ ανπτων.i.iuppiter spẽs oium:quẽadmodum vo in potẽtia pura.i. materia sunt oẽs nãles forme ꝑm cõfusam quãdam potẽtiã/sic oportet in actu puro.i.deo oẽs ꝑm actũ distinctũ formas eẽ. Sz nunqd he forme in deo distincte sunt ꝑm quẽdã nãe modũ. Quẽadmoduz in igne lux:calor:siccitas:leuitas:perꝙ eas agit ductꝰ quadam nãe sue necessitate:nequaꝝ. ¶Prima ratio deꝰ cũ oia faciat/si per formas huiusmodi opaꝛ multo magis multiplex cõpositusꝙ erit/ꝙ queuis alia causa:siue ille forme in eo eẽntiales sint/siue accidẽtales. Oportet tñ illũ eẽ oium simplicissimum. ꝓinde neꝙ eẽntiales eẽ pñt.nulla enim eẽntia usꝝ minꝰ vna in se eẽt ꝙ diuina. Neꝙ rursum accidẽtales. Naz quo pacto põt deus cape qualitates:non aliũde:cum paꝛi aliqd ab aliquo nequeat. Nõ a se ipso. Quippe si a se illas accipit/quãtuz eas dat vicem gerit efficiẽtis:quãtũ capit/gerit subiecti vicẽ. Cõditionẽ vo subiecti subire nõ põt agẽs ꝓmum puruſꝙ actꝰ:cui subiecta sunt oia. Itẽ substãtia nõ depẽdet ab accidẽte:ꝙuis accidens depẽdeat a substantia. Nõ nõ pẽdet ex alio/seorsum ab alio qñꝙ existere ualet. Igit põt substãtia quedã seorsum ab accidẽtiũ cõditionibꝰ limitibusꝙ existere. Quicqd libertatis boniꝙ eẽ põt usꝙ:id totũ per summi ꝑncipis boniꝙ potẽtiã eẽ põt. Quãobrẽ deus iã actu illa ipsa substãtia est/que põt cẽtimo que est/ab accidẽtibꝰ libera. Cõducit ad idẽ ꝙ effectꝰ modo quodã ꝑstãtiore in supioribꝰ causis ꝙ in seipsis eẽ reperiunt:atꝙ iccirco in causa summa modo aliquo prestãtissimo. Cũ vo effectꝰ dei in seipsis substãtie sint: nullo modo in deo tanꝝ accidẽtia eẽ debẽt. Nõ tñ illic multe substãtie sunt. Jtaꝙ sunt illic vna quedã i.ipsamet dei substãtia. Quãquidẽ oportet in deo cũcta modo ꝙ perfectissimo inueniri. Atꝙ vniri illi sibiꝙ iuicẽ pfectissime. Nequeũt aũt modo sublimiore in deo eẽ:atꝙ sublimiꝰ vniri tũ deo tũ sibiꝑis ꝙ si in deo sint ipse deus. Nõ sunt igitur in deo reruz forme ꝑm modũ nãe distincte:per quas nãli quadã necessitate nõ aliter ducatur ad opandum ꝙ ignis ad cõburẽdũ. ¶Secũda ratio. Natura cuiusꝙ est vna quedã forma virtusꝙ ad vnũ quoddã opꝰ certo modo determinata/toto suo impetu faciẽs quicquid facit:ꝛ faciẽs necessario. Natura siqdez ignis calida vnũ quoddã/caloris videlicet opꝰ facit ꝓcipue:atꝙ eodẽ semꝑ calefacit tenore:ꝛ quantũ in se est/oẽs caloris gradus exercet ubiꝙ. Igit ꝙ vno gradu ab ea calefiat materia hec/ꝛ duobꝰ gradibꝰ illa nõ ex agẽtis ordinatione ꝓcedit:sed ex ordine graduũ:qui in ꝓparationibꝰ materiaruz reperiunt. Jtaꝙ ignis toti opi nõ dñat. Non enim auctor est ordinis graduũ:qui sunt in ope. Ac si calores duos generaret extra ſbiecta:qz se toto ageret utrosꝙ:eẽnt equales utriꝙ. Jmmo ꝛ nũc in subiectis oino silibus/similes oino equalesꝙ generat. Põt utiꝙ natura uel per diuersa media/ul ex diuersis materijs diuersa facere. Sublata vo mediorꝫ materiarũꝙ diuersitate/uel vnicum uel simillimuz opaꝛ. Neꝙ põt qñ adest materia: non opari. Deus aũt solus materiã primã corporum ꝛ essentias mẽtium aiorũꝙ ꝙ plurimas absꝙ medio subiectoꝙ procreat. Que quidẽ inter se longe diuerse sunt:multisꝙ perfectionis gradibus inter se discrete. Merito deus qz primuz agẽs est/usꝙ adeo vniuerso ipius opi dñatur/ut ipsemet ꝛ formas ꝛ formaruz ordinem:graduũꝙ distinctionẽ efficere ualeat. Nulluz vo agẽs/effectus ꝛ pauciores ꝛ minus uarios faceret ꝙ deus/immo vnicũ ꝓsus ageret deus/si per solum mere nature modum oparetur:cum diuina natura sit oium simplicissima. Nõ ergo naturali instinctu impellitur ad agẽdum. ¶Tertia ratio. Si intelligẽtia in nobis est efficax:ꝛ in angelis efficacior/oportet intelligẽtiam in deo efficacissimã esse. Jdem in deo est natura eius atꝙ intelligẽtia. Jdez quoꝙ opationis naturalis modus atꝙ opationis intellectualis ubiꝙ esse solet. Siquidẽ tam natura ꝙ intelligẽtia per formã agit:ꝛ simile aliquid opatur in forma. Nõ ergo dicẽdus est deus aut per nudã nãm aut per aduẽtitiã itelligẽtiã opari. Immo per naturã intellectualẽ ꝛ intelligẽtiaz naturalẽ. Deo qz causa prima cõmunisꝙ ꝛ felicissima est opatio cõuenit naturalis/que ceteris prior est/cõmunior ꝛ facilior. Rursus qz causa preciosissima est/cõuenit opatio intellectualis:que prior est dignitate in nobis/ꝙuis non tẽpore. Jdeoꝙ est in rerũ ordine ꝓma. Et tanꝝ preciosa prestantioribus ountaxat congruit speciebꝰ. Propria igit opatio dei/est opatio utraꝙ. Est autẽ apud platonicos vnica diuine essentie prout deus est/ꝓprietas. Est igit utraꝙ in deo eadez operatio. ¶Quarta ratio. Natura nuda bonũ hoc respicit aut illud. Natura intellectualis vniuersale bonũ. Causa igitur que per nudã agit naturã/ita cõparaꝛ ad causam que per naturã agit intellectualez/sicut particularis causa ad vniuersalẽ. Et minister ad architectum. Nũdi itaꝙ architectus per naturã intellectualẽ quãtuz ĩtellectualis est/opatur. ¶Quinta ratio. Illa preceteris opatio deo cõgruit/per quaz deus neꝙ ex suo statu/neꝙ ex sua simplicitate labaꝛ. Talis in ꝑmis est opatio mẽtis. Opatio naturalis ab agẽte quidem incipit:sed desinit in id qõ patitur:sicut calefactio ab igne in lignum. Jntellectualis autẽ utrũꝙ terminũ retinet in agente. Per hãc enim deus dum se speculãdo uersatur secũ/vndiꝙ uersat externa. Atꝙ ut Parmenides pythagoreus inquit/rerũ orbem mobilẽ rotat/dũ se seruat immobilẽ. ¶Oportet preterea deuz esse penitus vniformẽ/qz sup oium formas existit. Jmmo ꝛ omniformẽ:qz formatoꝛ est oium. Quod vniformis simul ꝛ oiformis esse queat/sola intellectualis natura facit:per hãc forma dei seipsaz intuẽdo se ꝙcipit tanꝝ propriam formarum oium rationẽ. Videt enim in se quicqd est cuiꝙ ꝓpriũ:dum cernit quo gradu diuinaz formam/quodlibet imitari queat/quoue deficere. Ut ecce:dum intelligit formam suam per modum vite/nõ

autē cognitionis ut ita loquar/imitabilem/cōcipit fo
mam ideāq; plantarū. Sum vo imitabilē per modu
cognitionis quidē/sed non intelligētie/ꝓpriam aialis
ideam. Atq; ceteras eodē pacto ꝓfecto in oibus que
non casu/sed uel natura uel ꝓposito fiūt/necesse est ef
fectionis finē esse effecti opis formā. Causa vo agens:
actionē ad formas non ob aliud quicq; dirigit/q; per
formā in ipsa manētē. Neq; ad certas dirigit formas
aliter q; uel per certas formas ul' per certas formarū
rationes in seipsa cōceptas. Cum igit mirabilis ordo
mūdi casu ordinis ex parte cōstare non possit: necesse
est in opificis ipsius intelligētia formā esse ad cuius si
militudinē sit effectus. Et quoniā dei ꝓposito vniuer
si ordo potissimus est: principalis penes illū idea est/
idea ordinis vniuersi. Ratio vo ordinis atq; toti⁹ ha
beri nō pōt/nisi rationes ꝓprie partiū oium ex quib⁹
totū cōstituit habeātur. Quēadmodū architect⁹ edi
ficij speciem nō pōt cōcipere/nisi ꝓprias partiuz eius
cōceperit rationes. ꝓprie igitur in deo sunt oiuz ratio
nes: neq; aliunde rerū species habēt/ut distincte sint/
q; vnde habēt ut sint. ¶ Neq; diuina simplicitas ob
idearū multitudinē minus est simplex. Cū per formā
vnaz vnoq; intuitu oēs cōtueatur. Neq; dicitur idea
diuina eēntia/put simpliciter est essentia/sed quātum
huius speciei uel illi⁹ est exēplar. Quocirca quaten⁹
rōnes ex vna essentia plures intelligūtur: taten⁹ plu
res dicūtur idee. Respectusq; huiusmodi/quib⁹ multi
plicātur idee nō a rebus ipsis efficiūtur/immo ab ītel
lectu diuino suā ad res essentiā cōparāte/neq; sunt ut
ita dicā reales respectus huiusmodi/quales illi quib⁹
persone distingui dicūtur/sed potius ītellecti. ¶ Sub
vna idea multa z cognoscūtur z fiūt. Nōnulla etiam
per ideā alioz pspiciūtur: utpote per ideaz boni atq;
habitus malū atq; priuatio: Et ut quidā putāt per ide
am forme materia. ꝓprietates quoq; substātie per ide
am substātie cognoscūtur. Qualitates vo cōes ꝓprijs
designant ideis. Quēadmodū architect⁹ per domus
ipsius formā oia efficit accidētia/que domum a ꝓnci
pio comitant. Sed que domui iam facte cōtingūt/pu
ta picture atq; similia/per alias disponunt ideas. Sz
iam diffusius quā ꝓposuimus de ideis/hic quasi casū
quodā occasionē nacti tractauimus. Hec aūt est/z si
canes quidā aliter latrāt/certissima Platonis nostri
platonicorūq; sententia. Quod z supra tetigimus/z
alias latius declarabimus.

PRobauimus hactenus primā causam uarios
effectus suos per multiplicē sapiētie ordinem
opari pot⁹ q; per nude simpliciscq; nature ne
cessitatē. Probauimus deinceps uolēte deo/nō opa
ri eum externos effectus per merā intelligētiā/nisi ac
cedat uolūtatis assensus. Quod quidē disputationis
huius erat ꝓpositum. ¶ Prima ratio. Causa prima
oia per se/ut in sequētibus ostēdemus/ad finem opti
mum. per vias rectissimas: modo cōgruentissimo diri
git. Hoc facere neq; nisi per intellectū anticipet finez.
Discernat vias: metiat ꝓportionē que inter vias est
ac finē. per uolūtatē rursus finē approbet. Ac viam ta
lem prē ceteris eligat. hinc Plato in timeo: phedone:
philebo: politico illos philosophos detestat/qui natu
raliū rerū causas uel ad fortunā uel ad ipsam siue ma
terie siue nature necessitatē referūt. Ipse vo naturalia
quidē existimat instrumēta quedaz intelligētie potius
q; agētia. singulosq; effect⁹ pcipue ad finalē/efficiē
tem. formalē causam ubiq; reducit. Quāobrē siqs
querat/quā ob causam terra sit rotūda. Rñdet: qz
videlicet rotūditatis idea participat: ad cuius simi
litudinē sapiētia mūdi artifex ītcirco terrā disposu
it: qm iudicauit uoluitq; boni ipsius gratia fore me
lius ita sese hēre. ¶ Secūda ratio. Qd comitat q̄c
quid est/id enti/quātū ens est/cōuenit. Qd tale est:
in eo qd primū ens est/repiat oportet. At q̄cq̄d est
hoc habet/ut z absens bonū appetat: z in ꝑnti bo
no libētissime cōquiescat. ꝓfecto natura: sensus: itel
lectus absens bonuz appetit/ꝑns amplectit⁹. To
tū hoc natura sensus expers per inclinationē quā
dā facit. Sensus per appetitū. Intellect⁹ per uolū
tatē. Ergo cū deus sit/ut peripatetico more loquar
ens primū/quis diuinū intellectuz negabit ꝑns bo
nū suū/qd est omne bonū/per uolūtatē libēter am
plecti: Sicut in sua ueritate videt oia uera que ipa
illumināte fiunt uera/ita in sua bonitate vult bona
oia/que z ipsius ꝓpagatione nascūtur: z ipsa pfici
ente fiūt bona. Dēs aūt quelibet uolēdo facit opa
potius q; vidēdo. Vidēdo enim replicat formas in
tus. Uolēdo eas explicat extra. Vidēdo respicit ue
rum. Cui ꝓpria puritas est. Uolēdo attingit bonū
cui ꝓpria est diffusio. ¶ Tertia ratio. Sensus intel
lectusq; ipsius cognitio qz tanq; imaginariū q̄ddā
in creaturis est/nullū substātialē effectū efficit/nisi
per affectū/qd eēntiale quiddā eē videt/vnde quā
to uehemētius afficit/tāto potētius opat. Qd qui
dē indicat quodāmodo strutij oculus auidissime in
tētus in ouū. Si intelligētia dei in creādo efficacioz
est q; strutij intuit⁹ in fouēdo/immo si īmēse est effi
cacie/qd patet ex eo/q; neq; subiecto neq; istrumē
to: neq; tpe indiget in creādo/ꝓiectari possum⁹ uo
lūtatis affectū esse in diuina itelligētia potētissimū:
Adde z iocūdissimū/si modo itelligētia que pfectis
sima est/queue integerrimo z pfectissimo obiecto
semp z vndiq; fruit/suauissima eē debet. ¶ Quar
ta ratio. Ubi nō est uolūtas/que est inclinatio men
tis ad bonū/ibi nō est mētis uoluptas: que est dila
tatio uolūtatis in bonū: z quies uolūtatis in bono.
Si nō est ibi uoluptas/ubi est ipm bonū/nusq; uo
luptas erit/que ubicūq; est/fit rōne boni. In ipso
igit bono uoluptas est z uolūtas. Affect⁹ huiusmo
di si in creaturis est gnātionis initiuz/certe in crea
tore ipso est creationis origo. ¶ Quinta ratio. Si
agētia oia tam fm naturā q; fm artē opa sua semp
ad finē. i. ad bonū ordināt: z bonitate sua id faciūt:
accipiūt aūt opandi ordinē ab agēte primo/atq; il
lud est ipsum bonū. Cōstat ipsum opa sua ad finez
optimū ordinare. Si eniz bona particularia qz bo
na sunt z qz ordinant a summo bono/ad bonū ali
qd ordināt singula/quāto magis vniuersale bonuz
ordinabit ad bonū cuncta: videlicet ad vniuersale
bonū. Be⁹ igit ad seipz tanq; finē ducit oia. Nullus
enim actiōis diuine finis est extra deū. Qm finis in
eodē ordine locat vna cū eo qd agit ad finez. Estq;
bonū q̄ddā: z causam mouet agētē. Nihil aūt in eo
dē ordine cū deo locat/nisi ipse de⁹. Be⁹ alieno nō
fruit bono. Nunq; eni ꝑticulari bono fruit oē bonū.
Be⁹ isup nō mouet ab aliq. Si dei finis est/ipa sua
bonitas/de⁹ suo mō suā appetit z diligit bonitatē.

Cum

Cum vo ⁊ deus sit intellectualis/⁊ bonitas eius intelligibilis/intellectuali dilectione diligit eam. Dilectio huiusmodi in uoluntate uersat. Deus igitur vult seipsum. Vult inq̄ se tanq̄ finē suiipsi⁹ ⁊ oiuz. Ex uolūtate aūt finis/puenit opatio circa illa que dirigūtur ad finē. ¶Quapropter diuina uoluntas ut Plato in timeo inqt creaturarū oium est initium: Idē apud Mercuriū trismegistrū sepissime legit. Putant enim principiū vniuersi/pfectissimū actionis modū habere debere. i. ut uolūtate sua oino sit effectionis dns/qui oino est dns effectoz: dns inq̄ libera uolūtate disponēs. Naz si necessitate uel natura ul' itelligētie ageret/ageret simul oia atq̄ infinita simul. Singula quoq̄ cogēt ⁊ momēto raptaret ¶Uolūtas dei necessaria simul ⁊ libera est ⁊ agit libere. Cap^m.12^m.

STatis pbatū arbitroz deū nō necessitate nature aut intelligētie/sed uolūtatis imperio singula pcreare. Quēadmodū vo uolūtas ei⁹ necessaria simul ⁊ libera sit/in pntia demōstrādum eē cēseo. ¶Ratio prima. Caueat quisq̄ diligētissime, ne in tam temerariaz impietatē fortuito incidat/ut aliqñ suspicet deū ita esse oparicq̄/ut forte cōtigerit. Si nulli vnq̄ rei forte cōtingit esse operaricq̄ id qō naturaliter est opaturcq̄/puta igni nō cōtigit sorte/sz oportet q̄ calidus sit ⁊ calefaciat. Sūmo aūt enti naturale est ut sit: ⁊ summo actui naturale est ut agat/sequit deū/qui summū ens/ ⁊ plus q̄ ens: ⁊ summus act⁹ existit/nullo modo sm pntigētiam esse uel agere. Si ubi plus est rōnis/ibi sortis est minus in deo qui summa ratio est/uel fons rōnis: nihil pōt cogitari fortuitū. Si fortuna nō efficit rōnē/cum eius p̄ria sit/immo sit priuatio rōnis sine defect⁹/quo nam pacto pducit aut deū aut diuinā aliquā actionē qualibet rōne supioze. Si deus est illa ipsa regula ita rerū oium ordinatrix ut ab eis que prime sequunt eā/oēm pringētiaz auferat/quomodo eū sorte quadā obtigit sic esse uel oparī? ¶Quāobrē deus non ut obtigit/ita existit: ⁊ agit/alioqn nullus usq̄ ordo repiret vnq̄/sed ut decuit. immo ut decet. Decet aūt qz decoz. Ipse vo decoz est ipse deus: a quo ⁊ per quez oia decētia fiūt. Immo vo est agitcq̄/ut necesse est. Necesse est per ipaz necessitatē. Necessitas aūt ipse est deus. per quez ⁊ cetera necessaria sunt/quecūcq̄ sunt necessaria. Igitur ita est deus/ut est. Ita agit ut agit. ¶Et quoniā necessitati nulla p̄est necessitas/ideo ibi est sūma libertas. ¶Libertas est appetibilis tanq̄ bonū. In summa vo bonitate est quicqd usq̄ desiderari pōt tanq̄ bonum. ¶Liber est quicūcq̄ viuit ut vult. Viuit ut vult pre ceteris/ipsa bonitas: cuius vitā vult uoluntas oīs: pter quā nihil aliqua vult uoluntas. ¶Est deus id qō est: ita ut aliud nō potuerit eē: qz est: ut ita dicā: omne ens oīsq̄ potestas. immo neq̄ uoluerit: qz est omne bonū. Posse aūt aut uelle aliter se habere: imbecillitas cēt insipiētiaq̄ in deteri⁹imo in nihilū ruitura. ¶Ratio secūda. Si icitamē tum boni in singulis maxime oium necessariū est: ⁊ maxime oium uolūtariū spontaneūcq̄: certe in ipso bono summa nature necessitas vna cū summa uolūtatis libertate cōcurrit: ut alias probauimus. Atq̄ ibi nature necessitas uolūtatis cōfirmat libertatem: ⁊ libertas necessitati cōsentit: usq̄ adeo ut necessario liber uoluntariusq̄ deus sit: ⁊ uoluntarie necessari⁹. ¶Ratio tertia. Quādiu res aliqua boni ipsius quasi est expers/tamdiu sibi displicet: ⁊ aliud quid dam preter se expetit. Quādo vo sit boni particeps/iam sibiipsi placet/seq̄ vult. ⁊ talis est iā/qualis vult esse: ⁊ quo magis hoc assequit/eo magis sibi placet: magisq̄ talis est/qualē se esse vult ipsa. Quapropter ipsum bonū in primis hoc habet: ut se uelit summopere sibiq̄ placeat. Et tale sit oino quale vult ipsum. ¶Ratio quarta. Si quāto magis aliqua deo ppinquāt/tanto minus seruilia sunt/magisq̄ sui iuris cuadunt. Deus sui iuris est maxime/ut nō modo qualis ipe suapte natura est/talia uelit/uerūetiam qualiter vult/talis sit oino: rursus qualia vult/talia quoq̄ faciat/⁊ cui⁹ gratia: nullū enim agēs usq̄ uel sue actionis liberū princiꝑium erit uel finem sue actioni prescribet: nisi principium finisq̄ vniuersi/⁊ sue actionis sit dns ⁊ finem sue statuerit actioni. Sed ad ppositum redeamus. ¶Ratio quinta. In quibus tria hec. s. esse: intelligere: uelle/re ipsa inter se discrepant/in ꝙs non est absoluta libertas. Quoniaz in rebus huiusmodi modus uolēdi sequitur intelligēdi normā: hec essendi pditionē: esse deniq̄ sequit eum qui dedit esse. At in deo idem est re ipsa esse: intelligere: uelle. Quāobrem ita est per uoluntatem suam intelligētie essentieq̄ sue cōpos/ut nō modo sicut est ⁊ sicut itelligit suapte natura ita quoq̄ uelit/uerūetiā sicuti vult/ita intelligat atq̄ existat. ¶Ob hāc forsitan rationē Zoroastris sectatores tradūt deū quodāmodo agere semetipsū. Quod in hūc ferme modū quem dicā Plotinus exposuit. ¶Deus est actus/nō alterius/non circa alterū: sed suimet ⁊ circa seipsum. Est enim actus intra se manens. Quoniā vo actus est propter naturā infiniti boni: infinite fecūdus: ideo nō caret acto. i. genito: acto. s. infinito. At quoniam ⁊ per actū intimum fit aliqd intimū/⁊ solus deus est infinūtus/quod inde actū. i. genitū est intra deū/est ipsemet deus. ¶Deus est actus peruigil atq̄ perpetuus: ex se in se: circa se penitus. Ergo ut agit ⁊ vigilat/ita ꝑsus existit. ¶Totus nixus diuini actus circa se uertitur. At dum sibi innitit quodāmodo seipsum agit. i. gignit qz si respexerit alio/se perdet. Quapropter esse diuinum/actus est ad seipsum: quādo nō esse diuinū foret actus ad aliud. ¶Deus vult seipsum. Uelle aūt ⁊ agere immo etiā esse idem est oino. Agit se uolēdo se agit i. pducit/immo se iam ponit uel signat in esse. Ex ꝙs cōfici vult Plotinus/deum non ita esse: ut sorte obtigit: uel ut coegit necessitas/sz ut vigilat/agit atq̄ vult ipse. Sed hec deus ipse viderit. A nobis vo id tantuz ubiq̄ affirmari optamus/quod deo sit dignum. Quale est quod ante pposuimus/in deo videlicet cū summa necessitate summā pgredi libertatez. ¶Ratio sexta. Sola diuina bonitas est absolutū diuine mētis obiectum. Nam quelibet vis equari obiecto pōt: excedere minime. Nihil aūt extra deum est quod deus excedere nequeat. Vult autē seipsuz deus absoluta quadā uolūtatis necessitate. Ultimū nāq̄ finem suum necessario uolunt omnia. Diuina bonitas/dei finis est ultimus. cuius gratia vult quicquid vult. Aut ergo fatendum est deum nihil uelle/atq̄ esse gustus omnis expertem. quod est absurdum: aut affirmanduz/siquid vult necessario uelle seipsum: p̄sertim cum in deo

eē ac uelle ſit idē. Uolēdo ſe/vult reliqua oīa: que ꝓo ut in deo ſunt/ſunt ipſe deus: ꝑt ex deo manāt/ſūt oīa uini vult⁹ imagines. Atq; ad diuinā bonitatē referēdā cōꝓobādāq; tanq̄ ad finē ꝑcipuū ordinant. At vo il le diuine uolūtatis act⁹/qui ꝑt diuinā reſpicit bonita tez/abſolute neceſſarius eſt/ille inq̄ ꝑt reſpicit crea turas/a q̄busdā nō abſolute neceſſarius appellat. Nā q̄uis uoluntas finem ipſum neceſſario uelit omnino/ ea tamen que diriguntur ad finem / conditionali qua dam neceſſitate/immo etiā nōnunq̄ nulla neceſſitate vult ſiq̄d ex illis eſt: ſine quo finis poſſideri queat. Di uina aūt bonitas nō indiget creaturis. ¶ Ratio ſepti ma. Cōducit ad hec/q̄ deus uolēdo ꝑpriā bonitatez/ nō ob aliud vult alia bona: niſi tanq̄ ipius imagines. Cum aūt diuina bonitas immēſa ſit inumerabiles ad eius exēplar effingi imagines pñt: innumerabiles inq̄ ꝑter eas inſup que in his ſeculis effingunt. Itaq; ſi ex eo q̄ ꝑpriā vult bonitatē/neceſſario eē uellet ſingula/ que imitari eā pñt/certe uellet infinitas creaturas exi ſtere/infinitis modis diuinā bonitatem repñtātes. Si aūt uellet/utiq; eēnt. Sed hac in re meminiſſe oportet ut placet diuo Thome aq̄nati noſtro/ſplēdori theolo gie/q̄q̄ diuine uolūtatis act⁹ ſm ꝓditionez poſitionē ue quādā dici pōt rem hāc aut illā neceſſario uelle/vi delicet poſtq̄ ſemel eā uoluit/cum ſit diuina uolūtas nō aliter imutabilis q̄ eēntia: ipſum tñ ſuapte natura nō habere eū neceſſitatis abſolute reſpectū ad effect⁹ ſuos quē ad ſeipm habet. ¶ Ratio octaua. Si de⁹ eſt ꝑfecta entis cauſa/atq; ens ꝑpriꝰ eſt effectus dei/eo uſq; ſaltē dei act⁹ amplificare ſe pōt/quouſq; entis po tētia pōt amplificari. Preſertim cū paſſiuā potētiam ab actu ſupioze duci oporteat: at in huiuſmodi poten tia entis cōtinet q̄cq̄d rōni entis nō aduerſat: quemad modū in potētia coꝛporalis nature ſunt/quecūq; nāz non auferūt coꝛporalē. Nihil aūt effingi pōt: qō entis rōni repugnet/niſi eius oppoſitū. Hoc eſt qō dicit nō ens. Cōtradictio ſola rōnē nō entis icludit. Quecūq; igit ꝓdictionē nullā includūt/ut ꝓpatetici putāt/in en tis potētia includūtur. Atq; ea oīa pōt deus efficere: qō inde cōfirmat: qō mēs excluſa ꝓtradictiōe pōt per oēz/imo per imēſaz entis latitudinē ſe porrigere. Nō debet aūt effectrix dei poteſtas min⁹ ampla eē/q̄ mē tis potētia machinatrix. Adde q̄ ſi diuin⁹ intellectus bona innumerabilia intuet: uolūtas aūt eius ad oīa/il la ſe pōt cōuertere/que intellect⁹ offert tanq̄ bona/cō ſequēs eſt: ut uolūtas dei finitis obiectis nō aſtringat. Igit ꝛ poteſtas eius ad infinita ſe porrigit. Quoꝛſum hec? Ut intelligas q̄cq̄d ꝓdictionē nō includit / diuine potētie ſubici. Atq; cū multa nō ſint in natura reruz/ que tñ ſi eēnt/ꝓdictionē nullā iferrēt/qō patet ꝑcipue circa numerū: magnitudinē iteruallaq; ſtellarū/ ſcias plurima ſub diuina potētia cōtineri/que tñ in rerū oꝛ dine nunq̄ repiunt. Et cū deus eoꝛ que pōt/quedam faciat/quedā nō faciat/eū nulla uel nature uel itelligē tie uel uolūtatis neceſſitate: ſz libera uolūtatis electio ne talia opari. ¶ Ratio nona. Nō iniuria de⁹ electiōe ut ita dixerim quadā opari dicēdus eſt. Siq̄dē agētia oīa quecūq; per aliud agūt: ducūturq; ad opandū: re ducēda ſūt ad agēs ꝑmū: qō ita per ſe agat ut ſeipz ad agēdū ducat. Ergo ut in actionē ſuā penit⁹ ſe ꝙuertat. Ergo ut itelligat uelitq; opari aut nō opari: rurſuſq; ita uel aliter opari. Que aūt hoc mō ꝑficiſcunt a deo nullus ignoꝛat electione libera ꝑficiſci. Nullus tñ ſapiēs neſcit: electionē in deo ab eēntia nō differre.

QErum ne putet fortе aliq̄s/diuinā uoluntatē/ſi ad creata reſpexerit/ſingulis vim iſſe re/meminiſſe oportet uolūtatem dei malle vniuerſi bonū/q̄ apparēs alicui⁹ particule cōmodū. Haz in illo bono expreſſioꝛ fulget diuine bonitatis imago: bonū illud in ordine quodā videt cōſiſtere. Exact⁹ oꝛdo reqrit: ut oēs rerū gradus in vniuerſo ꝓtineant: ita ut quedā ſint cauſe ſtabiles: quedam mobiles. Et ille que mobiles ſunt/effect⁹ ꝑducāt inſup magis uagos/ꝛ quodā uariabili modo. Nam effect⁹ ꝑximarū cauſarū modū potius q̄ remotarū imitari vident. Deus autem nō modo res ipas vult eē/uerūetiā eēndi modos/qui ad eas per ꝓſequētiā reqrunt. Cū vo reb⁹ q̄busdaz ſm nāe ſue modū conueniat: ut ſint quodāmodo cōtingentes. Deus eligit aliq̄d/ut theologi q̄dā inquiūt/quodā modo ſm cōtingētiā euenire. Nihil tñ ita ꝑuaricat ut uel oꝛdinē vniuerſi perturbet: uel oꝛdinatoꝛis effugiat ꝓuidentiam.

¶ Deus amat ꝛ ꝓuidet. Cap^m. 13^m.

SI deus ſibi ipſe placet/ſi amat ſeipm/ꝑfecto imagines ſuas ꝛ ſua diligit opa. Diligit faber opa ſua: que ex materia fecit externa Amat multo magis filiū genitoꝛ: quē ex materia intrinſeca generauit: q̄uis eā ꝑus accepit/douz comederet/aliūde. Amat de⁹ ardētius ſua quelibet opa: cū nō accepit aliūde materiā ſz ipſe idez materiam creauerit/qui ꝛ formauit/quo fit ut ꝛ ſolus ꝛ totiꝰ opis cauſa fuerit. Si deus uſq; adeo amat opa ſua bona illis vult: q̄ vo vult cōſequit. Igitur bene illa diſponit: ꝛ ſumma ſui bonitate diſponit q̄optime.

¶ Sicut enim fecunditas ꝓcliuitaſq; ad agendū agentibus oibus ab agentis ꝓimi fecūditate/inge nita eſt/ſic diligētia in cuſtodiendis opibus inſerta eſt ſingulis a diligētia ꝓima agētis ꝓimi omnium tanq̄ filiozum ꝓcuratoꝛis. In quo quāto maioꝛ fecunditas eſt q̄ in ceteris/tāto ꝛ diligētioꝛ ꝓuidētia. ¶ Rurſus deus ſui gratia facit cuncta / q̄ ſi ad alium finē ꝓeter ſeipſum ageret/ab illo fine penderet actio dei. Ergo ꝛ ab eodē agendi uolūtas: Ab eodem quoq; deus: cuz idē ſit deus deiq; uolūtas. Si ad ſui finem facit oīa/atq; ipſe ſummum eſt bonum/ad bonū/ut Plato vult in Timeo/cuncta diſponit: ita ut ſingula ꝓ natura ſua diuinaz capiant bonitatem. ¶ Preterea cum oīa bonum appetant boniq; appetitio bona ſit/ꝛ ideo ab ipſo ſit ꝓimo bono/vnde ſunt bona oīa / ſequit ut a diuina bonitate illecta / diuinaz appetāt bonitatē. Quis igit ne gauerit deū res gubernare: cum ad bonuz dirigat finem. ¶ Elemēta mēbraq; mundi cōtraria/ſua inter ſe natura foꝛme virtutiſue pugnantia / quo pacto coirent in vnū: Ac manerēt tamdiu inuicez copulata: mutuarētq; ſibi viciſſim naturas motuſq;/ ꝛ mutuarētur/niſi ab vna aliqua excellētioꝛi virtute cōnecterentur: Poꝛro ſi mundi gubernatio his membris eius inter ſe contrarijs relinquatur / hec ponderibus librata ſuis locisq; diſiuncta inuicē nō miſcebuntur. Ac ſi miſceantur/nihil aliud agēt / q̄ calida: frigida: ſicca: humida: rara uel denſa: ꝛ reli qua generis eiusdē. Oꝛdinē vo foꝛmaruz: figurarū: reuolutionum

revolutionum nullum ꝓstituent. Siquidē ꝛ in artibus/huiusmodi ordinē nō materia facit:nō instrumēta/sed sola artificis cogitatio. Et si celū quodā modo elemēta regit/nō tñ ita regit/quin ipsuꝫ aliū deregat. Tanta enim in ipso diuersitas formaruꝫ: virtutū:motionū nō ab ipsis celi corpibus suapte natura diuersis mobilibusqꝫ/sed a virtute quadaꝫ supioꝛe/per se vna ꝓsus ꝛ stabili in ordinē vnum stabilēqꝫ dirigit. Denicꝫ naturale agēs siue elementale siue celeste/tū qꝛ mobile est/ideoqꝫ egenū imperfectūqꝫ semp aliūde dependet:tū qꝛ necessitate nature/secꝫ toto agit quicqd agit:ideo mēsurā modūqꝫ agēdi per certos gradus certo fini cōuenientē a rectoꝛe quodā supno soꝛtit. Calidū enim seu fm formā siue fm virtutē/simpliciter ubicꝫ ꝛ oino dissoluit:frigidū vo cōdēsat. Dō igit tā illud utiliter ꝓuniēterqꝫ dissoluat/q̄ hoc simili rōne cōdenset/idqꝫ ꝓtinue ꝛ ordinatissime faciāt/nō a natura simplici/non a casu/sed a causa supna suscipiūt. Et qꝛ spere cōtinuo motu cōtinue a pñti habitu digredientes/in seipis nō quiescūt/ideo ꝛ sunt ꝛ mouent ab alio penes quē sit finis/cuius gratia mouent ꝛ agunt. si quidē finis motiones ad finem intētione quadā necessario añcedit:hinc aristoteles in libꝛis diuinoꝝ ait/sicut ordo partiū exercitus inuicē ꝛ ad totum/ꝓcedit ex ordine totius ad ducē vnū/ita ordo mūdanarū partiū inuicez/ ꝛ ad totū/pēdet ex ordine totius ad deū. Unde cōcludit/sicut exercitus ordo est in duce/ita mūdi totius ordinē esse in deo vnotātū pncipe mūdi. Proinde partes mundi ꝛ coꝛpuscula quelibet ad certū finē per viaꝫ ordinatissimā ꝛ cōmodissimos modos aut semp aut plurimū ita ꝓficiscunt/ut peragāt sepissime opa sua quāto melius effici pñt:pinde ac si artē intus hērent:ꝛ arte quidē absolutissimā. Immo tā mirabili ratione ꝓgrediunt/ut humanā artē rōnemqꝫ exuperēt. Et cū ipsa coꝛpa sui motus ignara sint: ac ꝓpterea finē ad quē nō casu:sed necessario tendūt/sibi ipsa ꝓscribere nesciāt:habeāt tñ ꝓscriptū/alioquin non ad hūc magis finē q̄ ad aliū pergerēt/cōstat eis ab alio quodā finē ꝓscribi quē appetāt:a cuius sapientia ita ducant ad finē/sicuti sagitte ad signuꝫ a prudētia sagittarij dirigunt. ¶Ubi nā hec sapiētia est Si in summo deo/ꝓuidet rebus deus/cū cōciliet inuicē repugnātia/ne se vicissim interimāt. atqꝫ ad fines optimos cūcta ꝓducat. Sin in alia qua vis infra deū angelica mente uel aīa/scito deū oīa que infra se sunt mouere. Quare si angelica mēs aut aīa quedā regit mūdū/ducitqꝫ ad bonū/certe ꝛ ducta a deo ꝛ dei virtute id agit. Quapropter deus primus ac summus est rector:qui ꝓuidere pōt oibus/si pōt per intellectū oīa facere:cū ꝓstantius sit per intelligētiā facere q̄ cōsiderare ꝛ cōseruare iam facta. Scit etiam regere cuncta/si facere nō nesciuit. Uult deniqꝫ gubernare ꝛ custodire/que sua sunt/que fecit ipse quib⁹ nō inuidet bene essendi dona/postq̄ nō inuidit munus essendi. ¶Gubernat aūt quelibet facilitate mirabili. Necꝫ enim alienas tractat materias quas accepit aliunde:sed suas/quas facit ipse. Necꝫ attingit extrinsecus:sꝫ itrinsec⁹ agitat. Ineſt nāqꝫ rerū oīuꝫ penetralibus. Necꝫ laborat circa plurima:sed per ipm eē suū/qui vniuersalis oīuꝫ cardo est/sequētes uersat cardines. i. eēntiaꝫ vitā:mētē:aīam:naturā:materiā. Atqꝫ ut platonicus aliqs diceret/per cardinē quoqꝫ cuiusqꝫ ordinis ꝓo ꝓtiū/ipsum ꝓꝓtiū uersat ordinē. i. per vnā essentiam essentias oēs:per vitā vnā/vitas:per mētē mētes:per vnā siliter aiaꝫ singulas aīas:per naturam/naturas: per materiā vo materias. Necꝫ eius decreto aliquid reluctat:qꝛ immēso iteruallo supat oīa. Diuine de diuina natura ita cecinit Orphe⁹: ἀενάω στροφαλιγγιθοὸν ῥυμα μενουσα. i. ꝓpetuo cardine uelocez impetū uolutās. Cōpertū est esse in aīali neruū quendā circa nucā quē qui trahūt/cūcta simul aīalis membꝛa ita mouēt/ut singula ꝓꝓijs motib⁹ moueant. Simili quodā tractu scribit Aristoteles in libꝛo de mundo a deo mūdi mēbꝛa moueri. Ubi ꝓuidentiā asserit aptissime. Quā in decimo quoqꝫ moꝛaliū significat: ꝛ in phyſicis ubi ꝓbat naturā certū ubicꝫ optimūqꝫ finē respicere:opaqꝫ ipsius/opa esse intelligētie non errātis. Uidimus fiorentie germani opificis tabernaculū/in quo diuersoꝝ aīaliū statue ad pilā vnā cōnexe atqꝫ libꝛate/pile ipsius motu simul diuersis motibus agebant:alie ad dextrā currebāt:alie ad sinistrā: sursum atqꝫ deoꝛsum:alie sedētes assurgebāt:alie stātes inclinabant:he illas coꝛonabāt. ille alias vulnerabāt. Tubarū quoqꝫ ꝛ coꝛnuū sonit⁹ ꝛ auiū cant⁹ audiebātur. Aliaqꝫ illic simul fiebāt: ꝛ similia succedebant q̄ plurima/vno tm vnius pile momēto. Sic de⁹ per ipꝫ esse suū/qō idē re ipsa est/ac intelligere atqꝫ uelle:qō ue est simplicissimū quoddā oium cētrū/ a quo ut alias dixim⁹ reliqua tanq̄ linee deducunt/ facilimo nutu vibꝛat quicquid inde dependet. Taceat igit Lucretius epicureus/qui casu fieri ac ferri vult mūdū. Et cōstantē formosissimi ordinis habitū ex instabili deformiqꝫ ꝓuatione ordinis ꝓficisci existimat. Perinde ac siquis ex insipiētia sapientiā ꝛ ex tenebꝛis nasci lucē arbitraret. An tu lucreti quotiēs casu absqꝫ ꝓsilio ꝛ ꝓpposito fine moueris/totiēs vno quodā recto tramite ad certū eūdēqꝫ terminū ꝓficiscēris: nequaq̄. Sꝫ hac ꝛ illac oberras. An qñ absqꝫ arte ꝛ ꝓscripto fine tractas lapides tūc ordinatissimis: ꝛ cōtextis inuicē parietib⁹ edificiū construis/ꝛ aspectu pulcherrimū ꝛ usui cōmodissimū: nequaq̄. Sed deformē inutilēqꝫ cōgeriē. Cōsidera plātas ꝛ aīalia/quoꝝ singula mēbꝛa ita dispposita sunt:ut alterū alteri⁹ gratia sit locatū. Alterū seruiat alteri. Certe vno sublato:tota ferme cōpago dissoluit. Cuncta deniqꝫ mēbꝛa/totius cōpositi gratia sunt digesta. Et cōpositū ipsum. s. plāta ꝛ aīal cōueniētibus instrumētis instructū ad opa nature ꝓpꝛie necessaria/ oib⁹ alimēta loca tpaqꝫ ꝓuisa:terra ꝛ aqua his alimēta parant. Celum tēperat aquā ac terrā. Tandē partes mūdi cūcte ad vnū quē dā totius mūdi decoꝛē ita cōcurrūt/ut nihil subtrahi possit:nihil addi. An si tu oi cōsilio fuisses arboꝛibus ꝛ aīalibus ꝓuisurus/aliter ꝓuidisses:non aliter:sed neqꝫ tā bene:cōsiliū igit cōsilio tuo melius hec disponit. Alioquin videres quotidie q̄ plurimis tā mēbꝛa quedā sua q̄ instrumenta ubicꝫ deesse. Itē ex equi semine nasci canes:ficus ex malis: ꝛ mēbꝛa hois anneꝛa leonibus:hoibus asinoꝝ:cadere stellas: ascēdere lapides. Hūc vo qꝛ singule mūdi partes certis seminibus oꝛte:distinctis figuris ꝑdite recta via congruis tēpoꝛibus ꝛ oꝛdinibus:pulcherrime ꝛ cōmodissime

certos petūt terminos/atq repetūt/consequēs est ut eodē modo moueant:quo ꝛ illa que arte ꝛ ꝓsilio mouētur humano. Si modo eodē/ergo eadē pene arte eodēq cōsilio:ꝛ tanto prestātioze/quanto pulchrius ꝛ stabilius ordinant. ¶Consilio inq nō ambiguo ꝛ mobili/sed certo penitus atq subito / ꝛ intuitu potius q discursu. Si enīz in ope nō est moza uel trāsgressio usq uel retractatio:nō est ambiguitas in opifice. Intuitū huiusmodi per trāslationē quādā cōsiliū appellamus:nō q ibi alia iuestigent ex alīs:sed qō alia alioꝛ gratia fiāt. Solēt inertes hoies de artificīs cōsultare. At ỽo qui artem perfecte callet/nihil cōsultat amplius. Sed ita habitū facit / sicut natura formis. Quod si est ars alicubi pfectissima/ibi certe est / vnde mirabile hoc opus mūdi disponit. Artē huiusmodi in natura fortasse locabis sensus ois experte. Ego ỽo sensu carere te dicā / si tā fueris alienus a sensu/ut nō sentias si bestiole queq terrene sentiūt / oportere multo magis totū mundū ꝛ artificē oium naturā sensum hēre:sensuz inq rōnalē:si rōnabilius sua opa ordinat q hois ratio. ¶Admirationem minuit diutur na ꝓsuetudo. At si parētes tui te clausa vndiq domo sic ab infantia educauissent/ut mirabilē hūc mūdi decoꝛē añ annū etatis trigesimū nō vidisses / proculdubio nouū deinde harū rerū spectaculū cēs usq adeo admiratus/ut q̄uis ante ambiguus/postea tñ nunq ambigere potuisses/quin cūcta vnius sapiētissimi artificis ꝓuidētia fiāt atq regant. Fateamur igit necessariū est lucreti/q cū partes effectusq mūdi cōstanti ordine ꝓcedāt/nō pōt totus ipse mūdus preter cōstātiam ordinēq uel nūc ꝓcedere uel ab initio pdūsse. fateamur deniq q neq sua spōte mouet mūdus sine vita: neq tādiu tā equaliter uoluit sine potentissima vita:neq tāto ordine sine sapiētissima mente:neq tā optime ꝛ cōmodissime absq summo bono. Sed vita quedā vna regina vnius mūdani coꝛpis potētia:sapiētia:bonitate ꝓcellēs mūdū ꝓuidentissime ꝛ ab initio ꝛ cōtinue ꝓducit ad optimū. Hec uel summus est deus/uel dei summi ꝓdissequa. Si summꝰ est deus: deus ꝓuidet certe. Si dei pedissequa.deus etiā ꝓuidet. Quoniā primū principiuz sui ipsius gratia agit mouetq cūcta. Diuine de ioue dixit Orpheꝰ. ΠΑΝ ΤΟΥ ΕΝΕΘΛΑΡΧΗ ΠΑΝΤΩΝ ΠΑΝΤΩΝΤΕ ΤΕΛΑΤΗ. i. oium genitoꝛ/principiūq ꝛ finis. Ideo si vita mūdi prouidet profecto ducta a deo ad dei prouidet finez. Igit ad dei bonitatē oia deniq dirigunt. ¶Atq hec bonitas cū totius opis sui hēat curā/certe partes negligit nullas. Ex singulis enim cōstat optimus totius cōpositi status ꝛ habitus. Totū hoc Orpheus sic expressit. ΠΑΝΤΕΣΟΡΑΣ ΚΑΙ ΠΑΝΤΕΠΑΚΟΥΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΝΤΑ ΒΡΑΒΕΥΕΙΣ. i. oia intus inspicis:oia intus audis: oiaq distribuis. Quoniaz ỽo tota mūdi cōpago gratia diuine bonitatis referēde est istituta/ꝛ partes mūdi gratia ipsius cōpagis apposite sunt: nō est in toto hoc ope summa prorsus pfectio requirēda/sed quāta sufficit ad sublimioꝛē auctoꝛis pfectionē pro viribus indicādam. Neq exigēda est in quauis mundi parte quelibet partis illius pfectio: sed que ceteris partib⁹ cōcinnat/totiq ꝓducat. Sic licet nōnunq aliqua particule alicuius mūdane cōditio videat per se esse culpāda/si tñ ad totius statū cōpareꝛ/inueniemus non aliter mūdū posse bene disponi q ita. Sane vniuersi cōditoꝛ nō totū ipsum ad partes ullas/sed partes potius ad totū refert. Merito igit que alicubi circa partes uel mala vident uel deformia / veniq in totiꝰ ornamētū bonūq euadūt. Quapropter apō Orpheū deus uocat. ΑΙΔΙΟΣ ΖΩΗ ΗΛΑΘΑΝΑΤΗΤΕ ΠΡΟΝΟΙΑ. i. sempiterna vita imoꝛtalisq ꝓuidētia. Hāc ꝓuidētiā mercurius eē dicit generis humani tutricē. Et Plato in 4.° legū libro inquit deū cōtinere principia:media finesq oiuz:ambire cuncta: ac recte disponere singula. Mitibꝰ religiosisq viris eē propitiū: superbos impiosq punire. ¶Heq tolli putat per diuinaz ꝓuidentiā/nostri arbitrīj libertatē:imo seruari. Quod aperit in xᵒ libro de repu. In libro etiaz de regno ꝛ in critia. Quia deus nō tā sciēdo facit q uolēdo. Alioquin simul cuncta feciſſet/ꝛ faceret:faceret quoq mala. Item sicut in ꝓsciētia dei:futuri scripti sunt rerū euētus:ita ꝛ euētuū cause modiq agendi. Et sicut opa nostra nota sunt deo/ita ꝛ nostra uolūtas/que nostroꝛ est operū causa/ꝛ modus liber agēdi. Sicut enim ꝓuidet te id facturū/ita ꝓuidet te ita.i.uolūtarie libereq facturū. Quare diuina preuisio si cōditionis alicuius positione reddit necessaria nostra opa/reddit necessariū.i.cōfirmat similiter agēdi modū:hoc est nostri iudicij libertatē. Quoniā deus naturarū oium tempatoꝛ cuiq rei cōseruat nō subtrahit naturā quā dederat. Sic dū regit cūcta/singula pro singuloꝛ regit natura:ascēdentibus elemētis ad ascensum ꝓducit/descēdentibus ad descensum. Si regit aialiū motū q̄ ille natura sua ꝓgressiuus est/ꝓfert ad gradiēdū. Si celos ducit/q ob rotunditatē natura uolubiles sunt/ꝓfert ad circuitus ambitū. Si aios pulsat/q illi sursum deoꝛsumq libere uolubiles sunt/pulsat ꝛ libere:ita ut allicia:nō trahat:nō cogat:sed psuadeat. Quod Zoroaster ita testatur. ΠΑΤΗΡ ΟΥΦΟΒΟΝ ΕΝΘΡΩΣΚΕΙ ΠΕΙΘΩ ΔΕΠΙΧΕΕΙ. i. pater nō icutit metū:sed psuasionē iducit. ¶Aīm ỽo motoꝛ primus preualere debet ꝛ dñari:ideo sic aios ut Plato vult/quasi cogit ad bonū ut bonuz ipsum nolle nō possint:Bonū enim necessario uolūt oia:cuius rōne uolūt quicquid uolūt:sicut necessario malū ipsum nolūt:cuius rōne nolūt quicquid nolūt. Mā si adequatū appetitus obiectū est ipsuz bonū/certe bonitas est ratio ipsa appetitui appetēdi quicq̄d appetat: ita ut in oi re quā appetit/non aliter bonū appetat/q visus in oi coloꝛe videat lumē. Ac si appetat ulteriꝰ nihil appetere:hāc quoq appetēdi uacationē eligit tanq bonā. Alius igit necessario fert ad bonū. At q deus debet naturā aio ꝓpriā reseruare. Ideo iudiciū ipi relinquit liberū per qō de agēdis suo more consulteꝛ:atq e multis sibi propositis aliud alio melius iudiceꝛ:ꝛ qō aptius ad bonū cōsequendū cēsuerit/eligat.

THEOLOGIAE LIBER TERTIVS.

¶Descēsus per quinque gradus fit / per quos est factus ascēsus. Qui gradus inuicem congrue comparantur. Capm. ỳm.

Ascendimus hactenus a coꝛpe in qualitatē. Ab hac in aiam: ab aia in angelū. Ab eo in deū/vnū uerū ꝛ bonū/auctoꝛē oium atq rectoꝛē. Coꝛpus appellāt pythagoꝛici multa. Qualitatē multa ꝛ

vnū. Aiam vnū ⁊ multa. Angelū vnū multa. Deū
veniq; vnū: qz corpus ad qualibet speciē idetermi
natū est ⁊ suapte natura sine fine diuiduum: cuius
materiā in infinitū fluxurā inquiūt: nisi forma sistat
⁊ vniat. Qualitas ad materiā specie terminādā cō
fert/⁊ est per se quodāmodo indiuidua. Sed per
amixtionē corpis fit diuisibilis. Aia materiam spe
cie terminat/neq; per se neq; per inquinationē cor
poris est diuisibilis sed mobilis multitudo. Ange
lus receptaculū specierū est ⁊ multitudo immobi
lis. Deus sup spēs imobilis vnitas: deū aiūt per se
ipso idissolubilē eē/qz ipa vnitas statusq; sit. Cor
pora vo ex elementis cōposita/ꝑsus dissolubilia:
qm̄ in eis ⁊ multitudo vnitatē ⁊ motꝰ supat statū.
Sed angelos: aias: spas: ⁊ stellas/dissolubiles qui
dē videri quodāmodo: quatenus partes hñt. eē tm̄
indissolubiles: propterea qꝺ in ipsis vnitas statusq;
multitudinē motūq; exuperāt. Hic aūt est nodus
ille diuinus/quo deus/ut timeus putat/hec per se
solubilia/semp indissoluta cōseruat. Tā potens est
vnitatis ipsius statusq; munus/ut in infimo solum
vniuersi gradu excedi ab oppositis videatur. Sz
tm̄ interim ibi quoq; quodāmodo vincat: siquidem
materiā ipsaz infinite multitudini mutationiq; sub
iectā/semp custodit in vnitate substantie atq; ordi
nis pmanētē. ¶Est utiq; deus vnitas ut pbauimꝰ.
Est ⁊ imobilis: qz neq; ab alio mouet/cū nihil sit il
lo ualidius: neq; a seipso: qz ad melius se trāsferre
nequit: cū sit ipm bonū. Ad deterius aūt nihil sua
spōte se mouet. Ac si deus fluere de alio dicatur in
aliud: queremus nūquid nouū aliquid assequatur:
An nihil. Si nihil assequit nouū/neq; mutatus est
qdē. Si noui aliquid añ nō oia possidebat. Quod
nō possidet oia nō est deꝰ. Deꝰ ex eo qō est ubiq;/
non mutat locū ex eo qō est oium finis/circa aliud
nō mouet. ex eo qō est simplicissimus/etiā in se est
imobilis. Nā si moueat in se/aut partē ipsius alte
rā/ad alterā admouebit: aut saltē noua quedā in se
ipso cū ueteribus cōgregabit. Erit enim per substā
tiā qō erat añ: ac nouā insup induet formā: neq; eē
poterit simplicissimꝰ. Beniq; deus ipsa vnitas est.
Unitas status ipsius est fundamētū. Quia sicut in
multitudinē motus ꝓgredit/sic vnitati status inni
titur. Illud enim in quauis natura stare dicitur: qō
vnū in ea ꝓtinue habitū ita possidet/ut ab eius na
ture vnitate nō discedat. fundamētū vo status ois
quis dixerit esse mutabile: possumus aūt rōnes hu
iusmodi per argumētationē illā numenij pythago
rici ꝓfirmare. Quicqd inquit ꝑm̄ ꝑteritū futurūq;
mutat: priuationē quādā habet admixtā. futurum
enim nōdū est. ꝑteritū nō amplius est. In deo aūt
cū ipse sit primū ens actusq; summus/nulla est pri
uatio. est igit imutabilis. Angelus quoq; imobilis
est: qm̄ a deo totiꝰ bonitatis fonte/bonū per seipm
haurit absq; medio: ⁊ vno eternitatis pūcto ipleꝰ
inde/ac pmanet semp bonitate pleniſſimus. Quo
niā vo ois effectus extra causam suā ꝓductꝰ aliqd
cause seruat/⁊ iferior etiā euadit qꝺ causa: ideo an
gelus prime deo creatus/aliqd dei seruat/ammit
tit ⁊ aliquid. Deus quidē vnitatez hēt ⁊ statū. Reti
nere utrūq; nō pōt angelus. Esset enim deus ipse/
nō angelus. Neq; etiā ammittit utrūq;: ne primū
ac primū deiꝰ/euadat opifici dissimilimū. Quid
ergo: vnitatē ne solā retinebit: an statū: solā vnitatez
nequit sine statu. Unitas enim ipsa est ꝓsus imobilis.
Itaq; retinebit statum: sed a simplici decidet vnitate
ut angelus sit immobilis multitudo. ¶Neq; iniuria
multitudinē angelo assignamus. Quia si sit ꝓfecta ⁊
absolutissima vnitas/erit summa ⁊ iterminata pote
stas. Siquidē virtus in vnitate cōsistit. Interminata
potestas vnus ipse est deus. ¶Porro si corpis ꝓpriuz
est suscipere atq; pati. Nature aūt icorpalis propriū
dare ⁊ agere. In natura corpali dicit esse potētia/po
tētia. s. ut aiūt theologi susceptiua atq; passiua. In na
tura incorpali actus. i. efficacia ad agēdū. Ideo quali
tas qz per se quodāmodo incorpalis est aliquā agēdi
vim hēt. Unde ⁊ actus cognominat. Quia vo in ma
teria suscipit/⁊ diuidit/fitq; ide quodāmodo corpa
lis/hinc nō merus est actus/sed passione corpis iqui
natus. Cōstat igit qualitas ex actu atq; potētia. Aia
licet sit a materia separabilis/atq; ob id actus dicat
⁊ a passione corpis aliena/tm̄ nōdū merus est actus.
Est enim mobilis. Si mouet/aliquid per motū nāci
scit/quo añ caruerat: ut carebat/potētiā illā hēt/quā
susceptiuā ⁊ quodāmodo passiuā potētiam nūcupa
mus. Ut agit mouendo nō nihil/est actus/⁊ dū acqui
rit aliquid/etiā actus efficit. Est ergo aia ex potentia
⁊ actu cōposita. Sed nūquid angelus actꝰ est merus:
minime. Deus plane qz distat penitus a materia/in
qua passiua potētia est/sine ulla agēdi virtute. Ideo
merus esse intelligit vigor agēdi seorsum a suscipiēdi
patiēdiq; natura. Si deus est purus actus/nequit an
gelus eē talis. Quia qō vnū in se est/nunq; fit plura/
nisi per aliene nature additamentū. Unica est ipsius
puri actꝰ natura ⁊ definitio. in deo quidē est ut patet:
Quod si etiā in angelo dicat esse: Interrogabimus
nunquid in angelo sit aliquid aliud ꝑter actū nec ne:
Si nihil/vnus solūmodo restat actus purus. Siqdē
nihil differt actus qui tribuitur angelo/ab actu dei.
Cū nihil insit utriq; ꝑter actuz: ⁊ actus ipse sua rōne
sit vnus. Sin additū est aliqd angelo ꝑter actuz/non
amplius est angelus purus actus: sed infectꝰ pmixtio
ne: ⁊ actꝰ nō absolutꝰ/sed taliꝰ potiꝰ aut taliꝰ. Sicut
nō est pura lux que viridis est uel rubēs: sed est ⁊ lux
simul ⁊ qualitas eleētoꝝ aliqua/per quā rubēs fit
uł viridis. Quapropter angelus quoq; ex actu cōpo
nit ⁊ potētia: atq; hoc est qō in philebo vult Plato/
ubi ait deū eērū oium terminū infiniti exptez. Res
aūt alias ꝓter ipsuz oēs ex termino ⁊ infinito cōpo
ni. Terminū uocat actū: infinitū vo potentiā/que ꝑm̄
se indeterminata terminat ⁊ formaꝝ ab actu. ¶Sed
ut ad rē ueniamꝰ/potētia quidē angeli in essentia sua
est: que prius quodāmodo fit a deo qꝺ ab ipo formet.
in primo nanq; creationis sue momento angelus est
solūmodo. In alio ab auctore illustrat/ut sit itelligēs
atq; formaꝝ. Iccirco essentia illa principio informis
est quodāmodo: ⁊ tanꝺ passiuū subiectū quoddā ex
ponit ad actū intelligēdi/⁊ formarū idearūq; ornatū
suscipiendū de quo Zoroaster ait. πανϯα γαρ εξεϯε
λεσε πατηρ και νω παρεδωκε δευϯερω. i. oia pfi
cit pater. ⁊ mēti ꝓbuit secūde. Est igit angelus multi
tudo/cū ꝓstet ex pluribꝰ. Multitudo inq; imobilis.
In illo certe/deo inferior est/qꝺ non est uera vnitas/
sicut deꝰ. In hoc ꝓpinquat qꝺ est ferme ut ita loquar

sicut deus imobilis. Recte post deū imobilē vnitatē/ ponit angelus imobilis multitudo. ¶Post angelū aīa que longi⁹ etiā distat a deo: qz est mobilis multitudo. ¶Multitudo quidē est: cū nihil post deū/eē queat vnitas simplicissima. Est quodāmodo mobilis: qz longius recedēs a deo/propinqua fit corpoꝝ qualitatib⁹/ que penitus agitant. Si oīno imobilis esset/eēt utiqz angelus. Si oīno mobilis/esset qualitas. ¶Mediū tñ aliqđ inter angelū esse oportet: z corpoꝝ qualitates: ne oīno immobilis angelus/oīno mobili qualitati sit primus. Sit itaqz partim imobilis/partim etiaz mobilis. Stabit eius substantia/neqz in maius minusue aut hoc aut illud mutabit. Fluet aūt opatio/z modo hec modo alia/atqz aliter z aliter opabit. Qualitas autē aīa inferior est/qñquidē per essentiā opationēqz mutat. Qualitate iferius/corpus. Qualitas eniz mouet z mouet: mouet eniz corpa. Corp⁹ mouet quidē/ mouet nihil. ¶Angelus quidē qđ sit vnū qddā/z qđ sit act⁹/nō a seipso habet/sed a deo uere vno actuqz purissimo. Sed qđ sit multiplex per potētiā suscipiēdi z patiēdi hēt ex seipso quātū extra deū pductus a pductoris pfectione degenerat. ¶Multitudo igit naturalis est angelo. Aīa quoqz q vna quedā substātia sit z q sit actus stabilis per essentiam/nō a seipsa/sed a deo sortit/actu vno z stabilissimo. Quod vo multiplex sit z passiua ex seipa possidet/qz sub deo locat. Qđ deniqz mobilis: ex seipsa rursus: qa sub angelo. Sicut igit vnitas naturalis est deo: z angelo multitudo: ita motus naturalis est aīe. Lux dei pducit angelū: sub dei .s. vmbra: lux dei aīam sub vmbra pducit angeli. Angelus a dei vno actu/vnitatē stabilē adipiscit: sub dei vmbra cadit in multitudinē: aīa a dei luce statū nāciscit/sub vmbra dei multitudinē/sub angeli vmbra mutationē. Fons vnitatis deus. Fons multitudinis angelus. Fons motionis est aīa. Be⁹ per seipm vnitas. Angelus per deuz est vnus: per se multiplex. Aīa per deum vna. Per dei vmbrā idest qz sub deo est simul cuz angelo/multiplex per seipsam mobilis. Qualitas per superiora hēt ut moueat aliqđ. Per se hēt: ut materie misceat. Corp⁹ per qualitatē ut agat. Per se solū ut patiat. Qualitas vno gradu excedit corpus/q mouet ipsum. Uno saltē cedit aie/q mouetur ab illa. Aīa saltē vno excedit qualitatem/q ex se ipsa mouet. Uno cedit angelo/q mutat. Angelus anima vno q manet. Deo cedit vno q multiplex. Deus tñ per hoc vnū abit sup oīa in infinitū. Quod ita cecinit Zoroaster: πατὴρ εαυτὸν ηρτασεν ουδε ενεη λυνάμει νόερα κλεισασ ιδιον πυρ. i. pater se ipsum rapuit: neqz in mente quidē que illū sequit propriū inclusit ignē. Quasi dicat nullā hēt cū ceteris cōparationē. ¶Corpus ab alio mouet solū. Nihil eniz natura sua facit. Qualitas mouet aliud z mouet ab alio. Aīa mouet quidē aliud: Sed a seipsa mouetur. Angelus mouet alia idest agit in alia/ipse quidez stabilis: sed nō stabilis per seipsum. Nā per diuinā stat vnitatē. Quid eniz aliud stare est ut diximus: q in nature sue vnitate pseuerare. ¶Mouet quoqz per deuz. Uirtute enim primi actus agūt agentia oīa quicquid agūt. Deus per se mouet agitqz oīa: ipse qdē stabilis per seipm. Sane qz oīa que per aliud talia sunt/reducunt ad primū aliquid qđ est tale per semetipm. iccir co quecunqz stabilia sunt z mouētia per aliud/retulimus ad deū per se stabilē z per se mouētē. Et que cūqz mobilia sunt ab alio puta corpa z qualitates: retulimus ad aīam mobilē per seipsam: per se inq̄ mobilē/qz si a deo descēdas per angelū/tā deus q̄ angelus stare tibi videbit: ¶Primū qđ mobile tibi occurret/est aīa. Quicqd primo tale est in aliquo genere/per se est tale: puta qđ primo lucidū aut calidū per se lucet z calet. Sic aīa qm̄ est primū mobile inter oīa que sunt mobilia/est utiqz per se mobilis. Cuius rei signū est/q corpa que carēt aīa: impulsu solū agitant externo: que aīam hñt/sua sponte mouent z in quamlibet loci partē. Et qm̄ aīa id prestat corpibus ut per se quodāmodo in partem quālibet moueant/sequit ut ipsa sit uere z primo mobilis per seipsam/primūqz mobile. ¶Postq̄ per eius pñtiam apparet in corpe imago aliqua per se mobilis facultatis: fitqz ibi motus in oēz partē/qđ significat aīam esse fontē motus: vnde libera z vniuersalis effluit agitatio. ¶Per hec solutuz arbitror pythagoricū illud enigma a Xenocrate usurpatū. s. aīaz esse numerū se mouētē: numerū idest naturā multiplicē se mouētē idest sua ꝓprietate mutabilē. ¶Talē vo naturā esse alicubi oportere multa nobis ut significauimus iā declarāt. ¶Primū q oē qđ per aliđ tale est/reducit ad aliqđ qđ per se sit tale. Secūdum qz cū sint multa que mouent ab alio/si oīa talia sunt: uel in infinitū uagabimur: uel circulo reuoluemur eodē/ut idē sit prim⁹ motor z ultim⁹: causa idē atqz effectus: neqz in reb⁹ ordo sit ullus. Quocirca ad motorē aliquē deuenire cōpellimur/ qui iā nō moueat ab alio. Sed motor ille qui ꝓxime pcedit corpa que mouent ab alio/nō est primus immobilis: lōgius enim distāt duo hec: qđ ab alio mobile: qđ oīno stabile. ¶Mediuz eoꝝ est qđ ex se ipo mutabile. Tertiū qz si tāto melius res quelibet mouet/quāto est motori ꝓpinquior: z ad optimuz motū pueniendū est: oportet alicubi esse aliquid in quo eadē sit mobilis z motoris essentia. Quartuz qz si mouēdū est aliqđ/oportet uel motorez ad mobile ipsum cōuerti/uel cōtra/uel utrunqz vicissim. Ponant igit in natura angeli/deusqz solū z corpa Illi ad hec non accedēt/qz sunt immutabiles: neqz hec ad illos/qz suapte natura torpent. Ergo nec ullus erit motus in rebus. Sit ergo necesse est natura quedā sua spōte mutabilis/que per se accedens ad corpa/torpētia suscitet: z ipsa puigil vices in se ipsa prius expiat/q̄ edat in corpe: ut sicut a spiritali substātia fit substantia corpalis/sic a spiritali motu corpalis motus efficiat. Quod quidē itellexisse platonē in legibus arbitror/ubi inquit. Si nūc stēt oīa/z paulo post moueri aliqđ debeat/ qđ primo mouebit: ipsum videlicet/qđ per se ipsuz agile est ad motū/tanq̄ mouendi virtuti ꝓpinquius: cuius motū cetera quoqz motui subiecta sequent. Id uocat in phedro fontē z principiū motionis. Fontem qz ex se eā hēt/principiū qz effundit in alia. ¶Sed hic orit dubitatio. Si deus z angelus mouēt aliqđ atqz aīa illis subicit/ab illis utiqz agitat. Quomodo igit a se mouet: Respōdeamus in hūc modum. Cū suspiceret pratū apelles/conatus est ipsum coloribus in tabula pingere. Pratū quidē totū subito se monstrauit. Et subito appetitū apellis accendit.

Demõstratio huiusmodi ⁊ accẽsio/actus quidem dici põt/qñ agit aliqd. Motus vo nequaq̃:qz nõ peragit paulatim. Motus enim est actus per tpis momẽta discurrẽs. Actus vo ꝓsiderãdi atq; pingẽ di qui in apelle fit/motus ideo dicit/qñ trãsigitur paulatim:modo enim aliũ florẽ inspicit modo aliũ/ pingitq; similiter. Preterea ꝓfecto facit ut aia apel lis videat ipsum/⁊ appetat pingere:sed ut subito. Quod aũt per diuersa tpis momenta nunc herba alia nũc alia videat ⁊ similiter exprimat/non ipm efficit pretũ/sed apellis aia / cuius ea natura est ut nõ simul inspiciat uaria referatq;/sed paulatim. Ergo motionis huius que in videdo est atq; pingẽdo initiũ ⁊ finis est pretũ. Inde enim pictoris cepit cõ sideratio. Eodẽ tẽdit ⁊ appetitio. Sed fõs per quẽ talis actus paulatim fit ⁊ tpe:motusq; dicit / est pi ctoris ipius aia. Similiter apud platonicos aia rõ nalis perpetuo quodã lumine deũ quodãmodo ⁊ angelũ cogitat siue augurat/seq; ipsam appetit ad eoꝝ similitudinẽ pingere/tũ speculatiõe tũ moꝛibꝰ atq; actione. Sese paulatim formando/se mouet. Motio hec ex aie ipius natura effluit ꝓxie tanq̃ fonte proprio motionis:opationis.s.tpalis. Incita tur aũt a supnis tanq̃ ab extrinseco initio atq; fine Infusio que a supnis manat in aiam / vna stabilis subita fit ⁊ eterna. Et quãtũ in se est similia quoq; in aia opat idest subita ⁊ stabilia ⁊ eterna. Quod aũt opationes aie/⁊ opa paulatim tpe fiãt atq; mu tẽtur / ex propria aie natura supnis ibecilliore ꝓce dit. ¶Sed rẽ totã hoc accipe exemplo. Sol ex se ipso lumẽ habet. Infundit ipsum momẽto in mercu riũ. Mercurius quoq; momẽto totũ suum accipit lumẽ:manetq; semp deinde plenissimus. Sol idem lumẽ momẽto infundit in lunam. Luna nõ suscipit ipsum momẽto/sed tpe. Nã prout alias aliter in so lẽ uertit/alias aliter accipit lumẽ:⁊ per naturã suã vicissitudine luminis uariat. Sol deũ. Mercurꝰ angelũ. Luna significat aiam. Quod aũt de mercu rio dico/de oibus similiter sup lunã stellis dictũ in tellige. Sicut enim ille ad solem sic ad deũ angeli re ferũtur. Aia vo sola sicut luna ad solẽ ita se hẽt ad deum. Quapropter nihil obstat quin aia a diuinis descẽdat capiatq; diuina:⁊ tñ per naturã propriam moueatur:semperq; moueri possit ⁊ viuere.

¶Aia est mediꝰ rerũ gradus / atq; oẽs gradus tã supioꝛes q̃ inferioꝛes cõnectit in vnũ:dũ ipsa ⁊ ad supos ascẽdit ⁊ descẽdit ad inferos. Capm.2m.

¶Eterũ ut ad id qñq; ueniamus/qd cupimꝰ: in q̃nque gradus iterũ oia colligamꝰ/deum ⁊ angelũ in arce nature ponẽtes/corpus ⁊ qualitatẽ in ifimo. Aiam vo inter illa summa ⁊ hec infima mediã: quã merito essentiã tertiã ac mediã moꝛe platonico noiamus:qñ ⁊ ad oia media est:⁊ vndiq; tertia. Si a deo descẽderis/tertio descẽsus gradu hãc repis. Tertio quoq; ascẽsus gradu/si su pra corpus ascenderis:huiusmodi essentiã in natu ra summope necessariã arbitramur. Quoniã ange lus quidẽ ut platonici dicũt/uere est.i.stat semper. Qualitas fit/idest mouet aliq̃. Ideo qualitas oi no differt ab angelo:tũ qz hec mouetur:ille manet. Tũ qz hec fit aliq̃. Ille est semper. Ergo opus est medio/qd partim cũ angelo / partim cũ qualitate cõueniat. Quid illud:nũquid qd est idest intrinsecus manet aliq̃:nõ. Tale enim aliquid nõ repitur. Nam qd per tẽpus aliqd itrinsecus idest uel ex se uel ex sta tu ꝓxime manet/manet ⁊ semp. Itaq; medius erit il lud/qd semp fit idest mouetur. Quod qz semp est/cũ angelo cõgruit:qz mouet/cũ qualitate. Unde seq̃tur/ eẽ oportere essentiã tertiã hoꝝ mediaz:que semp mo ueatur ⁊ viuat/suoq; motu vitaz diffundat in corpa. Recte dicit a platonicis / sup id qd est in parte tpis/ esse qd est per oẽ tẽpus. Sup illud rursus esse qd est per euũ. Deniq; sup illud euũ existere. Sed inter illa que sunt eterna solũ / atq; illa que solũ sunt tpalia/eẽ aiaz quasi quoddã vinculũ utrorũq;. Cui quidẽ hac in re similes quodãmodo sunt partes corpis munda ni ꝓcipue. Sunt ⁊ qui celũ empyreũ tanq̃ ꝓprius imo bile in eternitate ponãt. Ceteras vo speras in eterni tate simul ⁊ tpe:cõposita deniq; in tẽpore tãtũ. Simi liter quoq; puros itellectus in gradu primo. Sed in tellectus aiales in secũdo. Tandẽ aias corpales in ter tio. Uerũ ut ad ppositũ reuertamur:oẽ opus qd con stat ex pluribus/tũc est pfectissimũ/qñ ita ex suis mẽ bris cõglutinat/ut vnũ fiat vndiq;:sibi cõstet ⁊ conso net:neq; facile dissipet. Quod liquido in quatuoꝛ ele mẽtoꝝ tẽperamẽto coꝛpalis natura demõstrat. Ubi terra ⁊ ignis lõge distãtes per aerẽ copulant ⁊ aquã. Multo magis in vniuerso dei ope/cõnexio partiuz est ponẽda:ut vnius dei vnum quoq; sit opus. Deus ⁊ corpus extrema sunt in natura ⁊ inuicez diuersissi ma. Angelus hec nõ ligat. Nepe in deũ totus erigit/ corpa negligit. Iure pfectissima ⁊ proxima creatura dei/fit tota diuina/trãsitq; in deũ. Qualitas etiã non cõnectit extrema:nã declinat ad corpꝰ:superiora relin quit:relictis incoꝛpeis/fit coꝛpalis:hucusq; extrema sunt oia:seq; inuicẽ supna ⁊ inferna fugiũt:cõpetenti carẽtia vinculo. Uerũ essentia illa tertia interiecta ta lis existit:ut superiora teneat:iferioꝛa nõ deserat. Atq; ita in ea supa cũ iferis colligant. est enim imobilis:est ⁊ mobilis. Illinc cũ superioꝛibus:hinc cũ inferioꝛibus ꝓuenit. Si cũ utrisq; ꝓuenit/appetit utraq;. Quapro pter naturali quodã instinctu ascẽdit ad supa:descen dit ad infera. Et dũ ascẽdit/iferioꝛa nõ deserit. Et dũ descẽdit:sublimia nõ relinqt. Nã si alterutrũ deserat: ad extremũ alterũ declinabit:neq; uera erit ulterius mũdi copula. Profecto idẽ facit/qd aer inter ignem aquãue medius. Qui cũ igne in caloꝛe/cũ aqua cõue nit in humoꝛe. Illic cũ igne calet semp:hic cum aqua humet. Illic tenuat ⁊ clarescit ut ignis: hic vicissim hebescit ut aqua. Immo vo idẽ facit qd solis lumen. Id enim a sole descẽdit in ignẽ:⁊ ignẽ implet:neq; de serit solẽ. Semp soli heret. Semp iplet ⁊ ignẽ. Perfi cit quidẽ aerẽ. Et infecto aere nõ inficitur. Similiter oporꝛet eẽntiã tertiaz ⁊ diuinis simul herere q̃ imple re moꝛtalia. Dũ diuinis heret/qz spiritaliter illis vni tur ⁊ spiritalis vnio gignit cognitionẽ/illa cognoscit: dũ implet coꝛpa/intrinsecus illa mouẽs illa viuificat: est igit diuinoꝝ speculũ. Uita moꝛtaliũ:Utroꝛũq; cõ nexio. ¶Sed quomodo coꝛpibus iũgitur? Nũ forte cũ corpus aliqd igreditur/vnũ quoddã illius corpis tãgit punctũ? Atq; ita dicit vnita coꝛpibus:nequaq̃. Uniretur enim pũcto/nõ coꝛpoꝛi:neq; totũ corpus il lud viuificaret:sed punctũ viueret vnũ/toto coꝛpoꝛe vita carẽte. Immo vo si in vnũ semp collecta punctũ

ita sibi ipsi vnita ꝓseueraret: idē esset qđ angelus: qui lōge distat a corpe. Uel saltem diuinis eo modo hereret quidē: corpa vo relinqueret. Igit nō vni dūtaxat corpis puncto ꝓiūgitur/sed pluribus/atq; ita partes corpis implet. ¶Sed nunqđ ita implet/ut albas carnes albedo: ⁊ oino queuis qualitas materiaz ꝓpriā; minime. Sic enim eēt idē qđ qualitas: atq; relictis diuinis ad corpus penitus declinaret. Albedo ita in tota est carne/ut cū ea equaliter in partes plurimas extēdatur ⁊ diuidat. Et pars albedinis ſm physicos in parte sit carnis. Et in maiori carnis parte/pars maior albedinis: in minore sit minor. Sic albedo facta est corpalis. Idē pateret eēntia illa/quā tertiā eē putamus: si nō aliter q̄ qualitas ista funderet in corpus Atq; ita ad alterū nature extremū tracta esse desineret copula mūdi. Quāobrē cū corpus ingredit/singulis corpis particulis tota fit pñs: neq; diuidit/distra hiturue in partes ullas/ad hoc ut partibus corpis a se inuicē distātibus adstet. Nā per vim indiuiduā tāgit corpus nō per latitudinē quātitatis. Igit integra remanēs atq; simplex/singulis partib⁹ tota ⁊ indiuisa fit pñs. Quēadmodū tota uox significatioq; quodāmodo simul in singulis domus est partibus: cū tota pene simul audiat ⁊ intelligatur in singulis. Neq; impossibile est hāc essentiā / cū sit indiuiduū quidđā in seipso existēs/ample corpis moli sic totā esse pñtē. Immo vo ex eo qđ ⁊ indiuidua est ⁊ nō clauditur loco/pōt tota totū quicquid in loco est/penetrare ⁊ cōprehēdere. Extēsio enim quātitatis ubicūq; repitur talē vim ⁊ pñtiā ꝓhibet/ita ut res extēsa per quātitatē/nequeat tota esse simul in pluribus. Quinetiā res illa que licet indiuidua sit: est tñ alicubi affixa corpis quātitati/sicut punctū qđ tanq̄ linee terminus signat in linea/neq; tota esse simul per partes quaslibet corporis. Sic pūctū qđ est alicubi in linea aliqua circuli designatū/neq; in oibus lineis alīs ineſt/neq; per totā diffundit lineā/aut circulū. Punctū vo qđ circuli cētrū est/nullius linee propriū / in oib⁹ quodāmodo lineis repitur: que inde ad circūferētiā deducūtur. Et cū nullū punctū/qđ in circūferētia designat / totū circulū eque respiciat. Cētrū tñ qđ in nulla circūferētia ꝓprie figitur: vniuersum circulū eque circūspicit. Nō pōt igitur esse tota simul in pluribus res illa que diuidua est: neq; etiā res illa que licet sit indiuidua/certū tñ in re alia diuidua habet sitū. Tertia vo illa eēntia/neq; extēsa est qz esset qualitas: neq; in extēsione sita alicubi/qz nō per se ac libere moueret/si non subsisteret per se ipsam. Quapropter est instar pūcti alicui⁹ in seipo viuētis/⁊ ab oi quātitate ⁊ situ penit⁹ absoluti: Ideo ambit eque oēm corpis situz: ⁊ qñ corpus ingreditur: qz ipa nō est propriū quātitatis alicuius pūctū/nō astringit ad punctū aliqđ corpee quantitatis. Quippe cū sit extra quātitatis genus/nō determinatur ad tangendū pūctū aliqđ quātitatis: sed est ut centrū in lineis oib⁹ ⁊ circulo toto. ¶Hinc etiā illud sequitur: ut hec eēntia ⁊ diuidua sit simul ⁊ indiuidua. Diuidua: qz per diuisionē corpis vitalē sui vmbrā diffūdit/dū diuersis partib⁹ corpis se cōmunicat. Indiuidua: qz integra simul adstat ⁊ simplex. Diuidua inq̄: qz vmbra eius in toto corpe est diuiduo. Indiuidua qz ipsa per modū indiuiduū est in qualibet corporis parte tota. Indiuidua rursus/qm̄ stabilē hēt vnitāq; substātiā. Diuidua: qm̄ per oīationē in plura diuiditur/dum per motū opatur ⁊ tps. Indiuidua tertio: qz suspicit supiora que admodū sunt vnita. Diuidua: qz ad iferiora declinat: que plurimū diuidūtur. ¶Talis quedā natura in ordine mundi videt sūmope necessaria: ut post deū angelūq; qui neq; ſm tēpus neq; ſm dimēsionē diuidui sunt: ac supra corpus ⁊ qualitates que tpe dimēsioneq; dissipantur: sit mediū cōpetēs. Quod tpali qdē discursione quodāmodo diuidat. Nō tñ sit dimēsione diuisū. Neq; rursus in sua quadā natura collectū maneat semper ut illi: neq; in partes discerpat ut ista: sed in diuiduū sit pariter ⁊ diuiduū. Hec illa ipsa eēntia est/quā Timeus locrus / ⁊ Plato in libro de mundo ꝓstare dixerūt ex idiuidua/diuiduaq; natura: hec illa est que seipsam inserit mortalibus/neq; fit ipsa mortalis. Sicut enim seipam iserit integrā nō discerptā/ita ⁊ integrā retrahit/nō dispsam. Et qz duz corpa regit/heret quoq; diuinis/corpor⁹ dña est: nō comes: hoc maximū est in natura miraculū, Reliqua enim sub deo vnū qđđā in se singula sunt; hec oīa simul. Imagines in se possidet diuinor⁹/a quib⁹ ipsa dependet. Inferior⁹ rōnes ⁊ exēplaria/que quodāmodo ⁊ ipsa ꝓducit. Et cū media oium sit/vires possidet oium. Si ita est/trāsit in oīa. Et qz ipsa uera est vniuersor⁹ connexio/dū in alia migrat/nō deserit alia: sed migrat in singula/ac semp cūcta cōseruat: ut merito dici possit centrū nature, Uniuersor⁹ mediū. Mūdi series. Ultus oiuz: nodusq; ⁊ copula mūdi. ¶Qualis sit tertie hui⁹ eēntie natura satis ut arbitror dixim⁹. Quod aūt hec ipsa sit propria rōnalis aie sedes/ facilime inde cōspicit/q̄ huiusmodi est rōnalis aie definitio. Uita ⁊ itelligēs discurrēdo ⁊ corpus viuificās tpe. Hec eadē est eēntie illius ꝓditio. Nā viuit. intelligit: corpori pstat vitā. Quod viuat apparet: qm̄ ea in teris viuere dicim⁹ que sua quadā interiori virtute per oēm partē mouētur: sursum: deorsum: ante: retro. ad dexterā ⁊ sinistrā. Ita plāte mouētur ⁊ alia. Ubi igit est motus intimus ⁊ cōmunis: ibi vita. Uita inq̄ ibi est/vis ipsa interna mouēdi. Uis huiusmodi ibi est pcipue: ubi totius agitationis fons est ⁊ origo: primusq; motus, Maxime eniz est motus intim⁹ atq; cōmunis ubi est primus. Primus autē motus in tertia illa eēntia ponit. Ibi igit vita est: vita inq̄ talis: ut eius participatione corpa viuāt ⁊ moueant. Nā est vita corpib⁹ per naturā q̄ ꝓxima. Illa igit essentia tertia est vita viuificans corpa. Est etiā intelligēs. Quippe si motus alicubi perfect⁹ est/pfectissimus certe est/ubi primus. Nulla enim perfectio in posteriores mot⁹ nisi a primo descēdit. Igit motus est in tertia essentia motionū oium pfectissimus. ꝯs est autē qui a fonte suo discedit q̄ minimū: qui suo fundamēto maxime iungit: qui vn⁹ ⁊ equalis est summope: qui seipso sufficiēs est: qui figurā pfectissimā imitat. Talis autē est circuitus: ut cuiq; ꝓstat: qui etiā solus oium motionū est sempiternus. Alīq; quippe mot⁹ aliquē attingūt terminū/ultra quē non liceat ꝓgredi/cū nullum sit usq̄ spatiū infinitū. Circuitus aūt ut semel eadē repetit/ita bis ac ter ⁊ quater/simili repetit ratione. idemq; in eo finis est atq; principiū. ideo cū finiri

videt/tūc incipit. Circuitus igitur sempiternus est eēntie tertie proprius:ita ut per motū in seipsaz circulo reflectat. Merito si mouet ex se/mouet z in seipsam:ut finis aliquis motionis fiat/ubi aliqō est principiū:siquidē ipse motiōis causa quodāmodo suiipsius gratia edit motū.igit essentia illa a seipsa incipiēs perpetuo in seipam reuoluit.vires suas a summis per medias ad ifimas explicādo. Ac rursus infimas per medias ad summas similiter replicādo.Si ita est/seipsam/z que possidet intus aiad uertit. Si aiaduertit/certe cognoscit. Cognoscit aūt intelligēdo/dū eēntiā suā spiritalē z a materie limitibus absolutā agnoscit.Taliū nanqz cognitio/dicit intellectio.In nobis pfecto videm⁹ cognitionē/nihil esse aliud q̄ spiritalē vnionē ad formā aliquā spiritalē.Visus per suū spiritū spiritali colorz imagini iūctus videt.Jūctus vō materie/nihil cernit:qō patet/siquis sup aciē oculorz solidum aliqō corpus posuerit.mens quoqz nostra spiritali virtute in corpalibus rerū specieb⁹ rōnibusqz vnita res ipsas intelligit.Similiter cū essentia tertia/que quidē spiritalis est/sibiipsi cōiungit/spiritali modo se ipsaz aiaduertēdo cognoscit atqz intelligit.Intelligit etiā diuina:quib⁹ spiritali modo heret q̄ proxime.Intelligit z corpalia/ad que declinat etiaz per naturā.Cognoscit inq̄ tp̄aliter discurrēdo:cū per opationē sit mobilis.Ex oibus his colligitur talis quedā essentie tertie definitio.ſ.vita que corpa per naturā viuificat.Cognoscit quoqz seipaz z diuina z naturalia per discursuz.Quicūqz vo nō viderit eandē esse aie quoqz rōnalis definitionē/ēs aia caret rōnali.Quapropter aia rōnalis in essentia tertia habet sedē.Obtinet nature mediā regionem:z oia cōnectit in vnū. Q VARTVS LIBER.

Tres sunt aiaruz rōnaliū gradus.In primo est aia mundi.In 2° aie sparū.In 3° aie aialiū que in speris singulis cōtinentur. Cap^m. p^m.

Principio quinque gradus accepimus ascēdēdo.Deinde eos descēdēdo inuicē cōparauim⁹.Tertio in eorz medio/rōnalē aiam collocauimus.Deinceps aie huius gradus sicuti solēt mercuriales theologi/pscrutabimur.Generatio principiuz est nutritionis/z augumēti.Nusq̄ enim aut nutriri aut augeri absqz partiū quarūdā generatiōe dcq̄ pōt. Exploratū aūt habemus/ubi generationē nutritio z augumētū sequit:ibi vitā aiamqz iesse.Terrā vō videmus seminib⁹ ꝓprijs generare inumerabiles arbores aianteqz z nutrire z augere. Augere etiam lapides quasi dētes suos/z herbas quasi pilos/q̄ diu radicibus herēt:que si euellant z extirpētur e terra/nō crescūt.Quis femine huius uētrē vita carere dixerit:qui tā multos sponte sua parit fetus z alit:qui sustinet seipsum:cuius dorsum dentes pmit z pilos.Eadē est de aque corpe ratio.Habēt igit aiam aqua z terra. Nisi forte quis dixerit viuētia illa:que nos cū seminibus ꝓprijs carere videant / ab aia terre fieri dicimus aut aque nō ex tali aia nasci/sed ex influxib⁹ celestiū aior. At vō platonici negabūt influxus illos cū sint accidentia quedā a suis vitalib⁹ substātijs lōge seiūcta / posse vitalē hic substantiā generare.Quia nequeat accidēs generare substātiā:nisi tanq̄ instrumētū substātie subiciat:substātie inq̄ ꝓxime.Nā instrumētū secorsuz ab'artifice nō mouet ad artis formā. Sic influxus ille vite celestis ab ipa vita remotus vitalē formā non generabit. Merito celestis instinctus:qz cōmunis est cuilibet elemēto/in quolibet determinat ad vitaz aliquā in ipso elemēto gignēdā a cōmuni toti⁹ elemēti vita:eiqz subdit ut instrumentū.Sed neqz etiā ullo pacto generabit ipse.Cū enim nihil ultra ꝓpriū agat gradū nullo modo pōt accidēs generare substātiam: sed materiā dūtaxat accidētali quadā preparatione disponē. Oportere aūt elemētis hāc vitā ineſſe in tus fabricatricē/ea ratio psuadet:qō z ad substātiam generādā substātia est opus agente/z ad pfectā actionē/opus est perfecta agētis ipsius pntia. Quādo vō substantia corpalis corpali substātie admouet ad aliquā actionem:qō in agēte ipo substātiale est remanet extra:qō penetrat intro/est ꝓprius accidētale. Opus est aūt substātia penetrāte:ut substātia fiat ide:fiatqz perfecte. Substātia talis icorpea est z viuēs. Prereea cause naturales qz per naturā suā agūt/ideo ad certū effectū nō aliter q̄ certa nature sue rōne ferunt Alioqn nō magis ad hunc effectū uergerēt q̄ ad illū. Quo fit ut quatenus opi faciūdo quadrant/eatenus operent:atqz ꝓra.Quapropter herbe aianteqz que sola putrefactione nasci vident in terra / nō minus a proprijs causis oriri debēt q̄ que ꝓpagatione nascūtur.Sed ubi nā sunt he ꝓprie cause:? Proculdubio in terrena vita sunt terrenarū vitarū cause ꝓprie. Nā z si eas celestibus aīs attribueris/oportebit tñ celestes cōmunesqz istinctus ad terrenas particularesqz aias per vniuersalē terre aiam cōtrahi. Ut a celesti cōmuniqz ad oppositū.i.terrenū particulareqz per mediū cōpetēs.i.terrenū cōmuneqz ꝓgrediaris. Rursus si causas illas que proprie dicte sunt in multorz agentiū cōcursu posueris/cogeris deniqz vnā quādā proprij ordinis determinatā causaz assignare/que causas uarias z hinc atqz illinc cōfluētes/ad effectū proprium ordinet atqz determinet. Erūt igitur ille cause in aia terre/que per naturalē ideā rōnēqz vitis vitē:per muscarū rōnem muscas efficiet.Faciet inq̄ talia in materia sic prius aut sic ab aia ipsa dispositā:dū ad eā disponēdā sic aut sic ꝓtrahit mūdanos istinct⁹. Proinde si ars humana nihil est aliud q̄ nature imitatio quedā:atqz hec ars per certas operū rōnes fabricat opa/similiter efficit ipsa natura.Et tāto viuacioze sapiētioreqz arte quāto efficit efficaci⁹ z efficit pulchriora.Ac si ars viuas rōnes habet/que opa facit non viuētia/neqz principales formas inducit neqz integras: quanto magis putādū est/viuas nature rōnes ineſſe: que viuentia generat/formasqz principales ꝓducit z integras. Quid est ars humana? Natura quedaz materiā tractās extrinsecus.Quid natura? Ars itrinsecus materiā tēperās:ac si faber lignarius esset in ligno.Quod si ars humana quāuis sit extra materiaz tñ usqz adeo cōgruit z ꝓpinquat opi faciūdo/ut certa opa certis cōsumet ideis/quāto magis ars id naturalis implebit:Que nō ita materie supficiē per man⁹ aliaue istrumēta exterioza tāgit/ut geometre aia pulueri:qñ figuras describit in terra. Sed pinde ut geometrica mēs materiā itrinsecus phantasticā fabricat. Sicut enim geometre mēs dū figurarū rōnes secum

ipsa uolutat. Formatimaginib⁹ figurarū intrinsecus phantasiā:perq̄ hāc spiritū quoq̄ phantasticū absq̄ labore aliquo uel consilio/ita in naturali arte/diuina quedā sapiētia per rōnes intellectuales vim ipsam vi uificā ⁊ motricē ipsi cōiunctā naturalibus seminibus imbuit:perq̄ hanc materiā quoq̄ facilime formatin trinsecus. ¶Quid artificiū?mēs artificis in materia separata.Quid nature opus?natureēs in cōiuncta materia. Tāto igit huius opis ordo similior est ordi ni qui in arte est naturali/q̄ ordo artificij/hois arti/ quāto ⁊ materia ꝓpinquior est nature q̄ hoi/⁊ natu ra magis q̄ homo materie dñat.Ergo dubitabis cer toꝝ operū certas in natura ponere rōnes? ¶Immo ⁊o sicut ars humana q̄ superficiē tangit materie:⁊ per ꝓtingetes fabricat rōnes/formas similiter solū efficit ꝓtingētes:sic naturalē artē q̄ formas gignit siue eruit substātiales ex materie fundo/cōstat funditus opari per rōnes cētiales atq̄ ppetuas. ¶Plurime aian tes tū in terra tū in aqua/sola putrefactione nascūtur absq̄ ullo semine corpali.Quā plurime ex seminib⁹ procul iactis ab aiali diu postea partim fomēto quo dā extraneo accedēte/partim sine manifesto fomēto pululāt:herbe oēs arboresq̄ q̄q̄ uel serēdo uel plan tādo quotidie ꝓpagant / tñ quotidie multis in locis absq̄ semine uel germine corporali spōte nascunt:ut omittā q̄ multi philosophi post aquarū mirāda diu uia / etiā aialia pfectiora ex terra existimāt ꝓcreari. Oportet tū certa quedā ex certis quibusdā seminib⁹ exoriri:⁊ que ex potētia in actū trāseūt / per causam quādā in actū pduci talē/que ipsa iam in se talem uel equalē/uel pstantiorē habeat actum. Necq̄ sufficere putādū est:si vniuersalis remotaq̄ causa tātū sit pstā tior. Alioqn impfectissime queq̄ apud nos cause pos sent in virtute celestiū pfectissima queq̄ producere. ¶Hec oia significāt adesse ubiq̄ per terrā ⁊ aquā in natura quadaz artificiosa vitaliq̄ spiritalia/⁊ viuifi ca semina oium:que ipsa per se gignāt ubicunq̄ semi na corpalia desunt.Semina rursus derelicta ab aiali bus foueāt.Atq̄ ex putrido vinaceo semine cuius ⁊ vna ⁊ vilis natura est/uariā ordinataz p̄ciosamq̄ ge nerēt vitē/viribus videlicet suis/uarijs rōnalib⁹ p̄cio sis. ¶Eadē natura vitalis substātiales elemētoꝝ for mas/e fundo materie ipsius educit:quo nō penetrāt substātie corpales.Elementales insup qualitates:que per se urerēt solū frigefacerentq̄ ⁊ similia/ad coloꝝ figurarūq̄ speciosissimā ducit uarietatē/vitecq̄ vigo rē. Preterea qñ ex frigidoꝝ corporum collisione fit ignis/ubi nō preerat ignis nisi potētia quadam ⁊ illa quidē remota ab actu / ipsa per rōnē ignis efficacissi mā generat ignē.Et ubicūq̄ sole apparēt qualitates accidētales ad generationē cōferre non nihil / que tñ per se absq̄ substātia quadā effectui cōgrua nequaq̄ sufficiūt/ipa vicē genitricis substātie gerit. Quinetiā corpa mixta/que propter terrenā uel aquaticā crassi tudinē sm se pigra sunt ⁊ vilia/ad mirabiles aliquas actiones extollit.Immo etiā ad aios hoiuz ⁊ fascinā dos ⁊ roborādos.Quod absq̄ virtute ai ⁊ quidem potētioris effici nequit. Virtute enim nature viuacis ⁊ sapiētis:que his ipis est infusa corpibus/herba hie robotanū/ut magi inquiūt / cōfert diuinationib⁹ me dicoꝝ.Acates fouet visum:obtūdit uenenū: prestat vires atq̄ facūdiā:pl̄ens adamas magneti q̄ rapit/ aufert.Corneola sanguinis sistit fluxum:⁊ mitigat iras.Onyx accēdit iras.Terret in somnijs. Coral lus deniq̄ ut testant Metrodorus ⁊ Zoroaster in sanos terrores ammouet:fulgura repellit ⁊ grandi nem.Alis certe nostris tempestatibusq̄ natura illa prestat:cuius virtute talia fiunt.Quā esse oportet infusam corpusculis infimis ut infima secuz preter ipsoꝝ naturas ad supnoꝝ eleuet actiones.Esse vi tā huiusmodi mūdo infusaz.Strato ⁊ chrysippus cōfitebunt:sed ipsam esse summū deū asseuerabūt. Platonici id negabūt.Quia sup eā vitā/que alicu ius est/⁊ in aliquo esse decet eā vitā/que suiipsius ⁊ in seipsa cōsistit.Vita vo mūdane alicuius spere nō minus familiaris est spere sue q̄ humano corpi alius sit humanus. Quapropter vita spere siue ali cuius siue toti⁹:neq̄ prima est vita neq̄ de⁹. ¶Be us enim summus summa est vnitas.A summa vni tate sm platonicos multitudo forsan aliqua statiz pficisci pōt: nō tamen tāta debet diuersitas discor diaq̄ sese inuicē corrūpentiū qualitatū. ¶Rursus summe bonitati pulchritudinisq̄ nihil mali / ⁊ de formis est primū.Mala vo multa deformiaq̄ cō tingūt circa materiā. ¶Preterea si deus est ipsuz esse:nō pōt esse forma materie.talis enim forma nō est eē ipsum:sed essendi principiū. ¶Et q̄ deus est esse ut ita dixerim adeo absolutū/ut nō sit in essen tia aliqua multo minus est in materia.Itē cū deus sit prima efficiēs causa/agit sua oia primo.Forma vo materie nō agit primo oia.Compositū enim pri mo agit pti⁹ q̄ pars cōpositi. ¶Rursus cōpositi partes in potētia quadā sunt ad ipsuz totius actū. In deo aūt nulla est ad ulteriorē actū potētia. Nō ergo ex ipso ⁊ materia fit aial vnū:ut stulte putant almariani. ¶Aial quippe rōnale ex seipso mouet. Unde moueri pōt ⁊ nō moueri:atq̄ tū ueloci⁹ mo ueri/tū tardi⁹.Quod tale est/nō pseuerabit in mo tione perpetua ⁊ equali:nisi lege alicuius superioris qō nullo modo mutet.Deus igit nō est globi alicu ius aia:ne ex seipso ⁊ globo aial vnū cōficiat:coga turq̄ habere supra se ducē. ¶Sed nunquid spere vitā esse angelū cōcedem⁹?naturalesq̄ formas ab ideis mētis angelice pficisci?nequaq̄. Corp⁹ enim sicut per talē aut talē essentiā ad vitā talē aut talez ita per talē vitā ad mentē talē necessario preparat. Ideo Plato in timeo deū inqt:mētē aie aiam cor pori cōiunxisse. Quasi nō possit clara mēs opaco corpi aliter q̄ per aiaz pspicuā copulari:sicut ⁊ lu cidū corpus dēso per diaphanū.i.pspicuū iūgitur: ut qō ⁊ lucē per se habet/⁊ alijs exhibet/ei qō luce caret/⁊ impedit lucē per naturā mediā cōiungat/ que licet per se careat luce:non tñ impedit lucis in gressum. ¶Ac si mētis nostre opatio per quādā a materia separationē pficit/opatio mētis angelice/ que in genere intellectuali pfecta est /longe semota est a materia. Cū vo angelus ipse nihil aliud sit q̄ mēs ⁊ qua rōne mēs est/opando materiam fugiat quo nā pacto angeli substātia materie prime inhe rebit? ¶Decet ut quēadmodū particulares homi nū mentes particularia ipsarū corpa per aias pro prias.i.per aiales vires attingūt ⁊ mouēt/ita com munes sperarū mētes cōmunia corpa per aias cō plectant ⁊ ducāt.Sic enim ⁊ spere ille vitā insitaz

possidebāt

possidebũt/ꝛ mẽtes diuine e sublimi statu nequaq̃ deiẽt. Et sup vitas sparũ que intellectuales sũt simul ꝛ aiales/erũt angelice vite/que solũ itellectuales existũt. Sup has erit de⁹ vita vitarũ. ¶Adde q̃ si mẽs angelica idiuisibilis imutabilisq; est/ꝛ sup locũ tẽpusq; oino nulla rõne quadrabit corpi diuisibili mutabili:loco tpiq; subiecto:aut formas in eo tales efficiet/nisi aia interceſſerit:que qꝛ idiuisibilis est/supq; locũ/formatur ab angelo siue ducit:qꝛ vo mutabilis est ꝛ aliq̃d hẽt tpis/cõgruit cũ materia: ꝛ formas acceptas desup deducit in seipa ad mutabilẽ/tpalẽq; nam:per quã facilime trãseũt in corp⁹ quoq; mutabile:atq; in ipso diuisibiles iã euadunt. ¶Placet ergo platonicis deũ per seipm formare angelos:per angelos aias:per has postremo mãz. Formasq; a summa vita ꝛ actu gradatiz degnãre/ usq; adeo ut in materia iã neq; reuera viue neq; efficaces appareãt. Nẽpe a deo in angelũ ex vna eẽntia trãseunt in multiplices q̃litates. Ab hoc in aiaz ex statu in motũ aliquẽ efficacẽ. Ab hac in corp⁹ ex vitali actiuoq; motu in mutationẽ mortalis nature passiuã. Quãobrẽ si aque terreq; vita ilita est/neq; tñ hec est deus/ne imẽsus act⁹ vilissime potẽtie sit addict⁹/neq; angelus:ne clarissima mẽs obscurissime nãe sit ꝓxima/ꝓsequẽs est ut aqua ꝛ terra aias hẽant:qrũ artificio he spe reb⁹ pciosissimis exornẽtur:quẽadmodũ ꝛ aiule queq; aialiũ aq̃ticoꝝ ꝛ terrenoꝝ videlz duce spe sue aia corpuscula sua per ilita semina gratissime pingũt atq; figurãt. ¶Globo terreno vna aia sufficit:qm̃ ipse vnus est oino: partib⁹ in molẽ vnã ꝓtinuatis. Una quoq; aia orbi sufficit aque. Necesse est tñ geminas eẽ hoꝝ duoꝝ aias/spe iuicẽ differẽtes. Qũ oñdũt ipsoꝝ corpoꝝ nãe:diuerse spe/q̃litatib⁹ ꝛ effectib⁹. Si globi tales ꝓpter crassitudinẽ a sps puritate remoti atq; angusti/ꝓpꝛijs aiabus viuũt:viuũt ꝛ multo magis globi oẽs supiores:ꝛ qui puriores sunt ꝛ ãpliores admodũ.quoꝝ fométo terra ꝛ aqua parturiũt. Aiaz suã hẽat aer:suã ignis:eadẽ rõne qua terra suã ꝛ aqua. Silr octo celoꝝ globi aias octo:tot enim apud ueteres erãt celi. ¶In terra multa sũt aialia:que ꝓpriã hñt aiam a coi aia terre distinctaz/qꝛ mouent loco:qũ terra nõ facit:qꝛ separata cũ sint a terra viuũt/qũ lapides/ꝛ plãte nõ faciũt/que per aiam viuũt terre nõ suã:qꝛ se a terra uel uolatu uel edificijs ꝛ machinis tollũt in altũ. In aqua rursus plurima sunt aialia/viuẽtia ꝓpꝛijs aiab⁹. Si a deo fecũda ꝛ ornata est aqua ꝛ terra/cur nõ aer ꝛ ignis ꝑter cõmunes aias suas etiã aias multas cõtineãt ꝛ aialia ꝓpria: Idẽ de celoꝝ speris argumẽtare. Ubi stellẽ cũ sint iter se quãtitate luce:virtute motuq; diuerse ꝛ singule ꝓpꝛios circuit⁹ pagãt/specie quoq; diuersas aias hñt. Que q̃dẽ stelle ita celos ornãt:ut aquã aquatica/ꝛ terrena aialia terraz. ¶Aialia illa celestia ob maximã lucis copiã clare pspicimus. Terrena quoq; ꝛ aquatica:qꝛ ꝛ ꝓpinqua sũt nobis:ꝛ sua crassitudine oculis sese mostrãt. Aerea vo ꝛ ignea nõ videm⁹:qꝛ neq; etiã ignis ꝛ aeris cernim⁹ elemẽta:cũ neq; lucis igẽtissime bñficio neq; molis crassitudine appeãt oculis terrenoꝝ. ¶Aiam ipsam terre rõnalẽ eẽ necessariũ est:qñquidẽ aialia quedam terre rõne nõ carẽt:psertim/cũ opa terre pulchꝛio ra sint q̃ hoiuz opa. Si aia huius ifimi globi ratione capta non est/neq; etiã supioꝝ globoꝝ aie sunt rõnis exptes. In terra ꝛ aqua talis est distinctio partiuz/q; terrenoꝝ corpoꝝ quedã sunt min⁹ pura/quedã purissima. Illa aias irrõnales hñt. Ista rõnales. Idem in aqua:ubi sunt pisces irrõnales in luteis partib⁹ aque. Sũt etiã demones aquei:quas nereides uocat orphe us.in qbusdã sublimioꝛib⁹ exalationib⁹ aque: quales sint in hoc aere nubiloso. Quoꝝ corpa videnť qñq; acutioꝛib⁹ oculis:psertim in perside ꝛ africa ut existimat Zoroaster. Adiũgit porphyrius illos demones videri solũ/in quoꝝ corpib⁹ ꝑter aque exalationẽ/ignis abũdat. Idq; in oriẽte ꝓtingere atq; meridie. Illos insup tãgi in qb⁹ ꝑterea multũ est terre:quales fuisse tpibus suis apud tuscos indt. Sz in globis oib⁹ sup aquã nõ sunt aiantes/nisi cõpotes rõnis:qm̃ nõ diuiduntur globi illi in ptes crassas ꝛ tenues. Et q̃dq̃d ibi est:aque/ is exalationib⁹ lõge est puri⁹. Sz liceat hic vna cũ pythagoricis parũper ꝓfabulari. ¶Qm̃ vo ois multitudo maxima ad paucũ est numerũ colligẽda:pauc⁹ numerus ad paucas vnitates. Unitates pauce ad vnitatẽ vnã. Idco inumerabilis aiaruz turba in q̃libet spera mũdi viuẽtiũ ad paucas aias in ea ipsa spera pstãtioꝛes/puta ꝓncipes. xỹ. est reducẽda. ¶Sed cur ad xỹ. ꝓncipes maxime:qꝛ sicut vnũ mũdi corp⁹. xỹ. apõ pscos ꝓtinet art⁹:hi vo articlos plurimos:sic vna mũdi aia/aias. xỹ. he plurimas. Sz he ita cõtinẽt plurimas ut. xỹ. primo ꝓtineãt principales:cur: Quia cũ aia cuiusq; spere ex primo duodenario aiarũ numero selecta sit ꝛ accõmodata spere/ꝛ merito recurrit rursus in duodenariũ. Cui⁹ numeri signũ in spera ꝓma hẽm⁹ ꝛ ultima. In prima q̃dẽ per zodiacũ cernim⁹ aialia syderea. xỹ. In quolibet aũt illoꝝ stella quedã est principalis tanq̃ cor aialis illi⁹ celo picti. In quo q̃dẽ corde vitã agit aia toti⁹ syderis principalis: Illic igit aie diuie xỹ. a pythagoricis collocant. In arietis corde pallas. In corde tauri uen⁹. Geminoꝝ phebꝰ pticularis. Cãcri mercuri⁹. Leonis iuppiter pticularis. Uirginis ceres. Libre vulcanus. Scorpionis mars. Diana sagittarij. Capricorni uesta. Aquarij iuno. Pisciũ vo neptunus. ¶In ultima quoq; spera. s. terra. xỹ. vite sunt hominũ. Quippe vitã agũt hoies per rõnẽ cerebro assignatam:per irã cordi:per cõcupiscẽtiaz iecori attributam. Siquis nulla harũ viriũ uti dicať/ne spirabit quidem. Siquis rõne sola nõ amplius erit homo. Immo impossibile est aiam corpori ꝓiũctã sola icedere rõne. Sola quoq; irascẽdi vi uti neq̃t:qꝛ hec semp uel rõni seruit uel cupiditati. Sola etiã cupiditate nõ põt: hec enim roborať semp uel a rõne deprauata uel iracũdia Ergo necessariũ est/aut per oẽs illas vires incedere aut duas. Prima igit humana vita erit que rõne utit magis:ira min⁹:cõcupiscẽtia minime. Scõa/que rõne magis:min⁹ ꝛcupiscẽtia:ira q̃minimũ. Tertia que magis ira:rõne minus:libidine minimũ. Quarta que ira magis:cupiditate min⁹:rõne minime. Quinta que libidine multũ:rõne parũ:ira paululũ. Sexta que multuz libidine:ira parũ:paulũ rõne. Ita ex coi triuz virium usu sex vite cõficiunt. Nascunt sex alie ex usu duarũ. In prima ratio supat irã. In secũda ecõuerso. In tertia rõ supat cõcupiscẽtiã. In quarta ꝓtra. In q̃nta ira dñat ꝛcupiscẽtie. In sexta ecõuerso. ¶Si in spis mũdi duab⁹ extremis duodenarius numerus obseruat

obſeruaꝫ in medijs. Quãobrẽ ſicut icepim⁹ paulo añ plurimas aias in qualibet ſpa viuẽtes ad.xij. principales in eadẽ viuẽtes ſpa per ordinẽ reducam⁹. Accipiamus iterũ.xij. principes in vna quauis ſparum.xij. tot eniꝫ apud p̃ſcos ſunt ſpe mũdi:referam⁹ illas ad.xij. aias illarũ ſparũ cões. Duodecim rurſus ſparũ aias ad vnã ipſius vnius mãe aiam. ¶Qm̃ vo aia eſt mentis particeps/ꝛ ſup nãm participẽ oportet eẽ nãꝫ per ſe plenã: Jdeo aiarũ genus ad mẽtes extollit liberas/ mẽteſqꝫ tãdẽ ad vnã mẽtẽ. Et vna mẽs qꝛ ꝛ mẽs eſt ꝛ vnũ/ad vnũ ſimpliciter eſt erigẽda:qõ nõ ſit vnũ hoc aut vnũ illud:ceu uel vna mẽs uel vna aia:ſꝫ vnũ ipꝫ. Qõ uocat pythagoras vniuerſalẽ apollinẽ. Vult eniꝫ απολλονα dici quaſi απλον qõ ſignificat ſimplicẽ ꝛ quaſi απολλων qõ ſignificat ſemotuꝫ a multitudine. Jdẽ uocat ταγαθον.i.ipm bonum:qm̃ bonitas ꝛ pfectio cuiuſqꝫ in eius vnitate ꝓſiſtit:ut ſi in reb⁹ idez eſt bonitas atqꝫ vnio:ſupra res quoqꝫ idẽ ſit ipſuꝫ pmũ vnũ primũqꝫ bonũ. ¶Quapropter primũ vnum bonũqꝫ pxime vni p̃eſt mẽti. vna mẽs multis mẽtibus primũ/forte.xij. ducib⁹ mẽtibus, duodecimqꝫ ſub illis duodenarijs: plurimiſqꝫ deinceps p̃eſt: deniqꝫ ꝛ aie mũdi vni. Una aia mũdi duodeciꝫ aiab⁹ ſperarũ.xij. Alie.xij. p̃ſunt.xij. duodenarijs aiaruꝫ.cuiuſqꝫ.ſ.ſpere aia p̃eſt aiab⁹.xij. in ſpera ſua p̃ſtantioꝛib⁹. Duodecim deniqꝫ duodenarij p̃ſunt innumerabilib⁹ aiab⁹. Nam in qualibet ſpera duodecim ille principes aie alias illius ſpere ducũt aias. hec aũt muſarũ chorea cantat ſaltatqꝫ ppetuo ut ait Orphe⁹ muſicis modulis ad apollinis ipſius impiũ συδε παντα πολον κιθαρη τo λυκρεκτω αρμοζεισ, i.tu totũ celũ canora cithara tẽperas. Sꝫ ſatis hactenus cũ pythagoricis cõfabulati ſumus, Ad inſtitutũ iã platonicũ ordinem redeamus. Speras mũdi viuere vna rõne ꝓbauimus:pgam⁹ ad aliã. Cũ videamus ſperas mundi moueri:ꝛ motoꝛes aliquos illarũ excogitem⁹:ſciamus p̃terea eẽ nõ poſſe ſperã aliã ſup aliã/aut motoꝛes alios ſup alios abſqꝫ fine/fateri cogimur eẽ aliquã ſperã que moueat ꝑmo. Si primo mouet / principio certe mouet intrinſeco. Nãpe ut ſupra tetigimus/qõ primo calet ꝛ friget calore ꝛ frigoꝛe intrinſeco/calet ꝛ friget. Semp enim qõ per aliud eſt tale ad aliqd diximus reducẽdũ/qõ ſit tale per ſemetipm. Ac ſi minima queqꝫ coꝛpuſcula mundi hñt quodãmodo in ſeipſis ſuoꝝ motuum opumqꝫ virtutes:qõ in partib⁹ elemẽtoꝝ ꝛ herbis appet atqꝫ aiantibus/quãto magis ſpere mundi ampliſſime in ſe ipſis poſſidẽt cõuerſionũ ſuarum principia:principia inq̃ familiariſſima:quib⁹ ſpere cõiũctiones ſint q̃ noſtris aiab⁹ coꝛpa noſtra. Siqdẽ motus tãto nãlioꝛ efficacioꝛqꝫ eſt/quãto mobile eſt motoꝛi cõiũctius. Mobo tus aũt celi ceteris a violẽtia alenioꝛ eſt: nãlioꝛ efficacioꝛ. ¶Sed que nã illa principia ſunt:nuꝫ qualitates aliquet:puta ſicut grauitate ꝛ leuitate partes elemẽtorũ moueri vident/atqꝫ caloꝛe opari ꝛ frigoꝛe/ita mundi ſpere per q̃litates huiuſmodi revoluũtur:nequaq̃. Qualitas eniꝫ qꝛ ſitu ꝛ partib⁹ terminata eſt/atqꝫ vni cuidã eſt addicta mãe. agit etiã terminate:fatigaturqꝫ ut nequeat aut ſemp aut eodeꝫ modo movere:ꝛ queliber qualitas vnicũ opus agit:ꝛ ad vnicũ mouetur terminũ. Quid caloꝛ agit niſi caloꝛẽ:frigus frigiditatez:ꝛ Leuitas ſurſum trahit ſolum / grauitas vo deoꝛſum. Nunq̃ igit qualitas ꝓtrariũ aliquẽ effectũ principalis ſui opis faciet natura ſua:nunq̃ ad locuꝫ vñ diſceſſit/ſpõte redibit:nunq̃ inde diſcedet ſponte quo ſe nãliter cõtulit. Celũ aũt mouet ſemp equaliter / uariosqꝫ ꝛ iter ſe ꝛios ꝓducit effect⁹: atqꝫ ad hãc diuerſitatẽ ꝛijs modis mãz diſponit iferioꝛẽ. Figurationes uarias induit:nec ullũ habet certũ in ſuo circuitu terminũ. Sed quodcũqꝫ ſignaueris pũctũ ſuper celi doꝛſuꝫ/ad illud inumere quelibet celi pars accedet/rurſuſqꝫ recedet facilime nõ per aliquam violẽtiã. Qõ enim eſt violẽtũ/neqꝫ diuturnum eſt/ neqꝫ ſemp idẽ ꝛ ordinatũ. Adde q̃ cuꝫ celũ ꝛijs ſimul motib⁹ revoluat/ſi qualitate duceret certe ꝛii⁹ qualitatib⁹ moueret. Nõ tñ illic eẽ p̃t ꝛie qualitates atqꝫ nãe/ubi nulla eſt pugna/nullus interitus. Jtẽ cũ natura determinata ſit/ideoqꝫ nõ queat ide terminatũ diuerſũqꝫ finẽ/qualis eſt mot⁹ appetere q̃etis gratia tm̃ mouet:mot⁹ aũt circularis ꝑꝫ ſe nõ dirigit ad q̃etez. Ergo neqꝫ a natura agit/neqꝫ ſiqñ q̃eſcat/ſiſtit a natura. ¶Preterea qualitas exteꝛa in coꝛpoꝛe/in ſeipſam reflecti nõ ualet/cuꝫ ſit coꝛpi alligata. Quo naꝫ igit pacto dabit qualitas celo revolutionẽ in ſemetipm que in ſe nõ hẽt ſui ipſius revolutionẽ in ſemetipm que in ſe nõ hẽt ſui ipſius reflectende virtutẽ. ¶Jtem cuꝫ coꝛpus nihil per naturam agat ſuã/ſed per qualitatem/ꝛ qualitas non ſuo ductu vim preſtet coꝛpoꝛi:ſed quatenus ipa aliunde mouet/ ſi qualitas aliqua mouet celum / ipſa interim aliunde mouet. ¶Quid illud quod ipſam mouet:deus ne:minime:nã prima cauſa cũ infinite excedat oĩa/nulli coꝛpi familiaris eſt/ſꝫ eque oib⁹ eſt coĩs:ꝛ ab oib⁹ abſoluta:ſi enim de⁹ eẽt ppri⁹ alicuius coꝛpis agitatoꝛ:nõ eẽt ampli⁹ oium. Jdeo ut ſit oium/nõ eſt rectoꝛ ꝓpriꝰ alicui⁹. Spere tñ familiariſſimos ut dixim⁹ motoꝛes reqrũt. Ac etiam qꝛ diſcrete ſunt iuicẽ:ꝛ diuerſis motib⁹ agitant/alios atqꝫ alios motoꝛes ꝓprios exigũt:qñquidẽ eſſe debet iter motoꝛẽ motũqꝫ ꝓportio. Neqꝫ ꝓbanda eſt eoꝝ ſnia/qui motoꝛes ſpis ita diſtribuũt/ut de⁹ prime accõmodet:reliqs reliq intellect⁹. Nã cuꝫ ꝑꝫ ꝓportionẽ diſtributio fiat/ſicut ſpere in natura ordineqꝫ ꝓueniũt iuicẽ/ita iuicẽ ꝓgruẽt de⁹ ꝛ itellect⁹ Nõ ſupabit deus reliquos itellect⁹ niſi quãtũ prima ſpera ſupat reliquas:nec erit imẽſus. Erit quoqꝫ cõpoſit⁹ ex natura coi qua cũ alijs ꝓgruet:atqꝫ ex propria:per quã diſtinguet. ¶Preterea ſi de⁹ ipſa bonitas eſt/hec aũt rẽ q̃libet mouet tanq̃ appetibile appetitũ/de⁹ celũ mouet tanq̃ finis. Coꝛp⁹ aũt ad finẽ extrinſecũ nõ mouet/niſi per iterioꝛẽ aliquam formã/finis q̃dẽ ipſi⁹ cupidã effectricẽqꝫ motionis. Ergo ineſt celo forma bonitatis prime cupida effectriqꝫ mot⁹. Que q̃dẽ auiditas neqꝫ ceca eſt ut lapidũ:neqꝫ irrõnalis ut beſtiarũ. Quõ eni auiditas ꝑme vitati ſapieqꝫ ꝓpinqua ceca irrõnaliſqꝫ erit: Preſertim cũ maioꝛi ordine moueat ſuũ coꝛp⁹ q̃ noſtra rõ noſtrũ. Nõ igit de⁹ mouet celũ ꝓxime:ſꝫ forma quedã celi ꝓpria vite rõniſqꝫ cõpos ꝛ diuine cupida bonitatis. Ac ſiqs dixerit temperatiõe quadã moueri celos/ſicut enee quõdã archimedis uoluebant ſpere/cõpelleꝫ eã ipſam tẽperationẽ nõ minus ſubſtãtialẽ:vitalẽ:rõnalẽ eſſe fateri q̃ ſit tẽperatio qua terreno ꝝ aialiũ mẽbra mouẽtur: poſtq̃ illa prime ſubſtãtie:vite:rõni ꝓpinquioꝛ eſt:ꝛ appet tũ nã ſua tũ motib⁹ eqbilioꝛ. Sꝫ nunqd illa eſt angelus

nequaq̃.

nequaq̃. vita enīz ipsa celestis/familiarissima est celo/ꝛ vna cū suo coꝛpoꝛe quodāmodo circū currit. Angelus neq̃ familiaris motoꝛ est/neq̃ mouetur. Nēpe sup motoꝛē mobilē eē decet motoꝛē aliū qui sit immobilis. Rursus angelus est penitus stabilis. Ab eo vo qō stabile est oīno/tā repētin⁹ taz uarius mot⁹ nō ꝓuenit. Si angelus stabilis est oīno:celum vo ab alio mobile/aliquo certe medio idigēt:qō sit mobile per seip̄m. Nā rei oīno stabili succedit ꝓxime res per seip̄am mobilis:ꝛ huic succedit res per aliud mobilis. Siqdē res mobilis per seipaz/ex eo q̃ mutat/ꝓuenit cuz re illa que ꝓmutat ab alio. Ex eo aūt q̃ seipsam regit:qz sic in sua natura se sistit/neq̃ e sua sede delabit/ꝓuenit cū re illa que penit⁹ ꝓmanet. ¶Quid tādem est istud per se mobile/qō ꝓxime celū uoluit:nihil est aliud ꝓter animaz. Hec enim est que ꝛ per seipsam est mobilis: ꝛ talis motionis uestigiū ꝑstat coꝛpib⁹. Naz ꝛ si dicat semot⁹ motoꝛ aliq̃s mouere celū/nō ꝓxi⁹ tñ celo dabit motionis actū/q̃ viz motricē celo ꝓiūcta ifuderit. Uis huiūsmodi vna cū celo extēsa esse non debet. Alioquin a seipsa discederet/ideoq̃ celo facultatē ad seipsuz redeūdi ꝑpetuo ꝑstare nō posset. Igit erit indiuisibilis. Nō tñ astricta dimēsionib⁹ sicut pūctū: qz nō posset seipsam ꝛ dimēsiones ab eodē in idem libere uoluere. Est aūt emin toto celo ubiq̃ tota ut moueat effi cacissime totū. Est itaq̃ vis illa ꝓiūcta idiuisibilis:libera ubiq̃:qualis est rōnalis aīa. Illius pūtia viuit celū:cui⁹ mot⁹ viuificus est:cū viuificet oīa. Beniq̃ cū in aīalib⁹ instrumēta illa viuant: per que aīe viuētia gnānt. q̃s dubitabit viuere celū: siqd vite alicui⁹ instrumētū est ad viuētia gnānda. Nōne motus ut ita loquar ſpōtaneus ubicūq̃ est/vite interioris est signū. Talis autē maxime est ubi nālis est circuit⁹. Quid enim magis ſpōte mouet/q̃ qō in seip̄m nāliter recurrit:ꝛ circa nālē cardinē atq̃ intra nālē supficiē se uolutat. Nulli ergo coꝛpi vita magis itrinseca est q̃ mūdi spis. ¶Neq̃ diffidendū est aīal vnū fieri ex spis aīsq̃ diuinis. Quia cū ꝓpriū sit māe q̃dē adsciscere formā. Forme vo cōplecti māz/atq̃ ducere:idq̃ totū ibi fiat magis ubi tā materia q̃ forma ꝑstantioꝛ est. q̃s neget ex aīs illis qui nostris ꝑstātioꝛes sunt/atq̃ ex spis / que nostris coꝛpib⁹ simpliciores diuturnioresq̃ sunt. Cōtinēt quoq̃ nostra trahūtq̃:ꝛ generāt/aīal vnū ꝛ indissolubile cōfici. Nōne coꝛpa illa ꝓpter mirabilez simplicitatē tenuitatēq̃ quasi spiritalia sunt: Ergo pūtib⁹ spiritib⁹ facilius aīant:q̃ pūte igne sulphur accēdit. Sic enīz excellētissima materia excellētissime forme. i. intellectuali ꝓiūgit/usq̃ adeo ut nunq̃ dissoluant. Si coꝛpa mixta quāto magis discedunt ab itēperātia elemētaliū q̄litatū/accedūtq̃ ad celestiū coꝛpoꝛ tēperātiā/tāto magis vite cognitiōisq̃ capacia fiūt: ꝓculdubio celestia coꝛpa vite cognitionisq̃ capacissima sūt. Ben⁹ mētiū sublimi⁹ est q̃ celū:ꝛ celo cognatius est q̃ terre. Ergo cū multe sint mētes terrenis ꝓiūcte coꝛpib⁹ tanq̃ forme / necessariū est mētes ꝛ plures:ꝛ ꝑus:ꝛ magis celestib⁹ coꝛpoꝛib⁹:q̃ terrenis tanq̃ formas eē ꝓiūctas. ¶Nō solū aūt celos:uerūetiaz elemēta viuē platonici arbitrant ut diximꝰ. Nā cū videāt oēs spas mundi ꝛ multa iisq̃ que his annectunt cōpolita/motu itrinseco moueri absq̃ extrinseco impellente/aīas iudicāt illis ineſſe. Ac siqs querat de ascēsu/ꝛ descēsu elementoꝛ atq̃ cōpositoꝛ:rñdebunt platonici illum quoq̃ per aīaz fieri. Per aīaz inq̃ spe sue:que sicut magnes ferrū ita particulas spe sue reuocat ad seipsam. Un̄ fit etiā ut mot⁹ lapidis descēdētis ab alto/quo magis terre ꝓpinquat/eo fiat uelocioꝛ. Et flāme mot⁹ silr ascendētis quo fit celo ꝓpinquoꝛ/eo euadit rapacioꝛ. Quippe cū aīa spe e ꝓpinq̃ rapiat uehemēti⁹:trahit quoq̃ ad idē aīa mūdi. Et quēadmodū si hoies ferri q̃dē ipius motū vidētes/magnetē nō viderēt/ferrū ex seipso moueri putarēt/dū trahit a magnete/ita nunc qui sparū aīas nō intelligūt/coꝛpuscula quelibet credūt ex se moueri. At enīz cū nulla mēs artificis tā recte aut mēbra sua aut instrumēta moueat/q̃ coꝛpuscula illa mouētur in mūdo/necessariū est illa coꝛpuscula nō ab ierti qualitate solūmō/uerūetiaz ab artificiosa natura moueri ꝛ duci. Pozro nālis mot⁹ elemētoꝛ est/qui cācellos nāe nālisq̃ loci nō trāsgredit. i. ꝓpetu⁹ circuitus in suo loco atq̃ spa nāli/figure sue ꝑsilis. Circuit ignis ꝛ aer ut luna:qō crinitarū indicat reuolutio. Circuit aq̃ iugiter refluēdo. Terra si ut uoluit egessias mouereť/in circulū mouereť:ut uolūt plurimi/manet per supficiē. Circuūt ptes ei⁹ mūdi cētrū quodāmō/ꝓut se inuicez circa ip̄m vndiq̃ sempiterno coartāt annixu. Ascēsus autez aut descēsus nō ꝓprie nālis est mot⁹. Sed ad locū motūq̃ nālē subita per rectā lineaz restitutio. Quemq̃ ab alio terminat/pq̃ vnicū semp dirigit tramitē/liq̃do nobis ostēdit elemētoꝛ ptes ex seipis mīme agitari. Nā ꝛ spōte q̃scerēt/neq̃ agerēt viā semp eādez. Et aqua posset iterdū aerē ꝓximū nō frigefacere. Aut in ꝓcipitiū nō defluere. Nā ꝛ si aīe sparū eūdē semp tenoꝛē seruāt:nō tñ putādū est aīulas. i. vires ꝓprias elemētaliū partiū/si tanq̃ motrices illis iſint/talē oꝛdinē seruaturas:q̃quidē aīe nostre nō seruāt. ¶Augūmētum vo plātarū atq̃ saxoꝛ est ab aīa terre. Ideo solū q̃ diu herēt terre crescūt. Coꝛpa bꝛutoꝛ ꝛ hoiuz seiūcta a spis/v iuūt/qz ꝓprias hnt aīas. Qō idicat illoꝛū figura uarijs istrumētis munita/figure sparū penitus dissilib⁹. idicat ꝛ cōplexio a sparū cōplexione alienissima. Sicut se hēt mobile ad mobile/ita motoꝛ ad motoꝛē. Ergo ut coꝛp⁹ ad coꝛp⁹/sic aīa se habet ad aīam. Itaq̃ coꝛpoꝛa seiūcta inter se per situ:nāz:figurā:quātitatē:motūq̃:ꝛ spēm/seiūctā hñt ꝛ aīam. Cōiūcta vo ꝓiūctā. Una tñ est sup singulas mūdi aīa. Unius enim viuētis opificis vnū debet eē op⁹ viuēs. Nō est vnū viuēs/nisi per vitā vnā. Nō habet vnā vitā/nisi vnā habeat aīam. Merito cū lateat ut plerisq̃ disputāt/in oībus spis vna ꝑma ꝛ iformis per se materia vna illius est anima. ¶Quid nā in causa est:q̃ lz ꝑria iter se sint mūdi mēbra/in vnū tñ ꝓspirāt/ꝛ alia alijs vires suas coicāt:nisi qz vna aīa hui⁹ igētis aialis humoꝛes q̃uis diuersos ꝓtēperat. Ac mēbra per situ seiūcta ꝛ q̄litatē vite ꝛ mot⁹ ꝓspiratiōe ꝓtinuat. Un̄ nāe:fit ut iferioꝛa nut⁹ sequant supioꝛes/ꝛ oia mūdi mēbra/ut ita loq̃r cōpatiant inuicē:nisi ab vna coi nā:vna vo nā ab vna fit aīa. Neq̃ min⁹ vnitū eē oporꝛtet diuinū hoc aīal:q̃ sit qō uis aliud aīal:siqdē est oīuz potētissimū. Ergo si inter cetera aīalia qōlibet coꝛp⁹ per vnā q̃ dā sua aīam gubnat multo magis mūdani hui⁹ aīalis mēbra per vnaz aīam vinciunt. Que si ita se hēt ad coꝛp⁹ suū:sicuti nostra ad nostrū/non aliter ipsa in q̄libet mūdi parte est

tota/q̄ aia nostra tota in qualibet nostri coꝛꝑis parte
Alioqn nō posset vniuersum pfecte ꝓnectere:viuifica
re:mouere. Sicuti se hēt natura ad coꝛpus/sic aia ad
nām. Ergo quēadmodū in vniuerso coꝛpe natura vni
uersalis est ubiqꝫ/ita in vniuersa natura ubiqꝫ vniuer
salis est aia. ¶ Ad aūt sparū aie sint rōnales/ostēdit
dispositio motuū mūdanoꝝ semp ad id qđ est melius
ꝛ pulchꝛius pficiscēs. Sicut enim motꝰ tā uelox liber
ꝛ diuturnꝰ ab ītima vita fit/sic tā mirabilis oꝛdo mo
uēdi tāqꝫ artificiosa ꝓgressio a sapiētissima quadā ar
te ipsius vite ꝓcedit. Haꝫ qđ spas ad idē semp per ea
dē dirigit/nō necessitas quedā est vita carēs:ut vulgo
videt:sed ars ītegra/ꝛ sapia felix:que qm̄ nō errat in
ꝓsultādo/quēadmodū moꝛtales solēt/motu ꝛ ope nō
uagat. ¶ Deniqꝫ celū ab ītelligētiꝫ quadā moueri/id
quoqꝫ nobis argumēto est:q̄ celi coꝛpꝰ motibꝰ suis ita
oꝛdinat elemēta disponitqꝫ cōposita / ut aie ītellectua
les cōpositis coꝛpibꝰ ifundant. He vo coꝛpibꝰ celesti
bus ualde pstātioꝛes sunt. Coꝛpea igit natura celi cuꝫ
per se supꝛa spēm suaꝫ/neqꝫ agat q̄cq̄ neqꝫ disponat/
certe in hac ipsa actione dispositioneqꝫ ubi ad speciē
mētis pfecte cōducit/a mēte diuina tanq̄ instrumētuꝫ
ab artifice ducit. Que qđē mēs aie sue inest:qñquidez
pstātissimi coꝛporis aia pstātissima est aiarū. ¶ Tres
sunt p̄cipui ut magi putāt/pꝛincipes sup mūduꝫ:Oꝛo
masis:mitris:arimanis.i.deꝰ:mēs:aia. Dei ꝓpꝛium est
vnitas. Mētis oꝛdo. Aie motꝰ. A solo deo pꝛima ipa
fit in mūdo vnitas partiū ꝛ totiꝰ. A mēte virtute dei
fit oꝛdo partiū vnitarū. Ab aia supioꝝ virtute fit mo
tus operis oꝛdinati. Mouet anima mundū mutabili
ter per seipsam. Mouet oꝛdinate per mentem. Per
seuerat semper in vno hoc officio per vnitatem dei
ipsius eternam. Sic illoꝝ triū pꝛincipum tria hec ut
dixi in mūdo vidētur uestigia. qđ Plato videt in epi
stola ad regē Dionysiū tetigisse. quē locuꝫ in libꝛo de
amoꝛe latiꝰ declarauimus. Mitto q̄ quelibet spēs nā
lis adeo hēt ut sit vnaqꝫ sit. Adeo per mētē oꝛdinē:ab
utroqꝫ ꝓpetuitatē. Sꝫ ab aia celoqꝫ hēt / ut multiplex
per singula sit atqꝫ mutabilis. Mēs enim ꝛ aia q̄n a
causa oīno imobili per ipsiꝰ substātiā pꝛime ꝓcreant
sbstātia imutabiles ꝓpꝛius euadūt. Nāles aūt spēs q̄n
a stabilibus causis.i.deo ꝛ mēte per causas actiōe mo
biles.i.aias celoscꝫ manāt/etiā substātia quodāmodo
sunt mutabiles:q̄uis causarū stabiliū munere per ꝓti
nuā singuloꝝ succession̄e ꝓpetue videātur. Unde eniꝫ
mobiles cause motionis ꝓpetuitatē hñt. Inde harū effe
ctus ꝓtinuā gnātionis succession̄e. ¶ Celestes spas ha
bere aias nō mō platonici / sꝫ oēs etiā pipatetici pfitē
tur. Ad Aristoteles docet libꝛo de celo scđo. Rursus
7° ꝛ 8° nāliū. Scđo de aia. xi°. diuinoꝛuꝫ. Theophꝛa
stus etiā discipulus Aristotelis libꝛo de celo. Ad Aui
cēna ꝛ Algazeles sūmope ꝓfirmarūt. Augustinꝰ aure
lius in libꝛo enchiridion/ꝛ Thomas aquinas in libꝛo
ꝓtra gētiles scđo tradūt/nihil quātū ad xp̄iānā doctri
nā spectat/itereſſe celestia coꝛꝑa aias hēre uł nō hēre.
¶ Spas aūt elemētoꝝ viuere/ꝛ si plane cōstat apud
platonicos/de his tñ pipatetici ueteres nihil disserue
rūt. Recētioꝛes aūt nōnulli ambigūt:qꝛ elemēta videā
tur cōpositoꝝ gratia īstituta fuisse:atqꝫ eē tāto cōposi
tis villioꝛa:quāto sunt ꝓpinqoꝛa māe. Sꝫ ad hec plato
nici rñdebūt/ītegras qđē elemētoꝝ spas totius mūdi
gratia īstitutas fuisse:nō gratia huiꝰ cōpositi uel illius.

Particłas aūt elemētoꝝ que ꝛ segregant ab elemē
ti totiꝰ itegritate/ꝛ miscent in hoc aut illo cōposito
coꝛpe/coꝛpusculi talis causa cōmisceri. Et q̄uis ha
rū ꝑticularū qualitates/sint ꝓme māe ꝓxime/ inte
gra tū elemēta/qꝛ in oꝛdine ꝓncipaliū mūdi mēbꝛo
rū ꝓnumerant/ualde ꝓpinqua sunt/tū mūdi totius
foꝛme:tū sūmi opificis exēplari vniuerso atqꝫ ꝓpo
sito:tū diuinis celestiū mētiū sparūqꝫ ifluxibus:qui
in particulas ꝛ coꝛpuscula mixta nō aliter q̄ per in
tegra defluūt elemēta. Atqꝫ hoc pacto elemētoꝝum
globi digna receptacula fiūt rōnaliū aiarū. ¶ Sūt
p̄terea in igne ꝛ aere ꝓpter situ pspicuitatēqꝫ ipoꝝ
celis ꝓueniētē partes alique quasi e regione syderi
bꝰ rūdētes:que directis qđusdā nobilitate ifluxibꝰ
sufficiēter ꝓparant ad mētes suscipiēdas. Partes
autē seu aque terreqꝫ crassioꝛes / siue ignis aeriscꝫ
in terris diffusi a globis ꝓpꝛiꝭ segregare aios non
merent. qꝛ ꝛ globoꝝ amittūt dignitatē ꝛ ꝓpter ipe
tū coꝛpoꝝ externoꝝ simplicitatē suā puritatēqꝫ nō
seruāt. Ad si diligēti[9] miscent iuicē/quouscꝫ diutur
na qualitatū tēperatione equalitatē quādaꝫ recupe
rēt silem sparū equalitati:pꝛimū qđē mirabiles ope
rationes quasdā ꝓsequunt in mixtis. deinde virā in
plātis:tū sensum:deniqꝫ rōnē. ¶ Sicꝫ aūt diuinoꝝ
aioꝝ noia nosse desideret / sciat Oꝛphei theologiā
sparū aias ita partiri:ut quelibet vim geminā hēat:
vnā in cognoscēdo positā/alterā in spe coꝛpe viuifi
cādo/atqꝫ regēdo. Ergo in elemēto terre illam viꝫ
plutonē Oꝛphe[9] noiat:hāc pserpinā. In aqua ocea
nū illā:hanc thetim. i. aere fulminatoꝛē iouē atqꝫ iu
nonē. In igne phanetā ꝛ auroꝛam. In aia spe luna
ris illā bachū licnitū. hāc thaliā musaꝫ. In aia rur
sus mercurꝰ spe/illā vim bachū silenū. hāc euterpe
ueneris/lysiū ꝛ erato. Solis trietericū ꝛ melpome
nē:martis/bassareū atqꝫ clio. Jouis/sabasiuꝫ ꝛ ter
psichoꝛē. saturni/aphietū polymiāqꝫ. Octaue spe /
picionū ꝛ uraniā. In aia vo mūdi viꝫ ꝓmā/uocat
bachū eriboꝛmū. Scđa musam calliopē. Quapꝛo
pter apud oꝛpheū singulis musis pest bach[9] aliqs:
quo vires illarū/diuine cognitiōis nectare ebꝛie de
signant. Ideo muse nouē cū bachis nouē circa vnū
apollinē. i. circa splēdoꝛē solis iuisibilis debachant.
Sed hec de noib[9] diuinoꝝ aioꝝum dicta sufficiant.
¶ Uerū hāc oēꝫ disputationē hac rōne bꝛeuiter cō
cludam[9]:ut antiquoꝝ moꝛe dicam[9]:eos eē penitus
deridēdos/qui partes elemētoꝝ ipuras ex qb[9] aia
lia ꝓstāt / vitā ꝛ rōnē hēre fatent:tota vo puraqꝫ ele
mēta negāt/quasi pars toto sit meliꝰ:ꝛ mūdū vita
carere uolūt ꝛ sensu:qui tñ vitā dat plātis que non
fiūt ex semine:sensuꝫ dat aialib[9]:que per coitū non
gignunt. Quāobꝛē tres rōnaliū aialiū gradus colli
gimus. In pꝛimo sit aia mūdi vna. In scđo. xꝝ. spa
rum aie. xꝝ. In tertio aie multe/que in spis singulis
ꝓtinent. Hec oīa que ad sparū aias ꝓtinēt/ex plato
nicoꝝ opione narrata/tūc demū affirment:cū chri
stianoꝝ theologoꝝ cōcilio diligēter examinata pla
cuerint. Hā ꝛ Plato in epinomide ubi sub ꝓpria
ꝑsona ipse loquit/de his sub diuisione sic inqt. Im
possibile est terram/celū/stellasqꝫ oēs/ꝛ que ex his
ꝓstāt moles/nisi aia singulis aut adsit/aut insit/tam
exquisita ratione annis mēsibus diebusqꝫ circūuol
ui/nobiscꝫ oibus bona omnia facere.

¶ Aie

¶Alie ſparũ mouẽt ſpas per legẽ fatalẽ ⁊ mouent in circulum q̃ ipſe ſunt circuli. Cap^m.2^m.

Quo nã pacto celeſtes aĩe ſpas ſuas mouẽt: pfecto quẽadmodũ placet platonicis: ſicut co:p^o tuũ aĩa tua per appetituz: qui appetitus illic quoq; a cogitatione excitat. Cogitatio ibi dẽ a fatali illi^o aĩe lege. Jdeo Plato in libro de regno inq̃t. Celũ mouet fatũ ⁊ innata cupiditas. Qđ accepiſſe videt a Zoroaſtre: a quo omnis manauit theologo; uete; ſapia. Jlle enĩ ubi de celo loquit inq̃t αειλιω βουλη φερεται αει τρεχει εργω αν̓α γκησ. i. ſẽpiterna uolũtate fert. Semp neceſſitatis opa currit. Qđ pſpicue itelligemus/ſi ita rerũ ordinẽ cõſiderabim^o. Eſt aliq̃d q̃đ dicit ſup oẽ. Eſt aliquid/q̃đ ſub omni. Qđ dicit ſup oẽ: de^o eſt: qui non põt eẽ ppie oẽ: qm̃ eſt ſimpliciſſima vnitas ſup numerũ. Sb omni/hec co:pa ſingula. Oportet igitur inter id q̃đ eſt ſup oẽ: ⁊ id q̃đ ſub omni eẽ aliq̃d mediũ. Jd aũt eſt oẽ ipm totũq; ⁊ rerũ oiuz cumulus Erit aũt triplex oẽ ſiue totũ triplex. Primũ q̃dem oẽ pxime ab ipſa dei vnitate depẽdet. Jccirco eatenꝰ vnitũ eẽ neceſſariũ eſt, quatenꝰ fieri põt/cuz fiat ipſi vnitati ſimilimũ. eẽ vo põt aliq̃d tribꝰ modis vnitũ: eẽntia pũcto atq; momẽto. eẽntia. ſ. ut vna ſbſtãtia ſit: nõ ex ſubſtãtijs plurib^o cõpoſita. Pũcto ut nõ diſpgat in partes plures: per quas cogatur in plura diſtrahi pũcta loco;. momẽto ut q̃q̃d hẽre põt vnq̃ nutu oculi nãciſcat: neq; per uaria tẽpo; momẽta ſit uariũ. Ergo illo oẽ q̃đ ſtatiz ex deo eſt ipſi ſiliꝰ oib^o his modis eſt vnitũ. Js eſt angelus qui q̃uis put pẽdet ex alio/mutabilis quodãmodo dici poſſit/tñ q; ifinito dei ſtatui pcipue pxim^o pro creat: in ipmq; ꝓuertit ſine medio ſtabilis prorſus euadit. Sequtur ſcõm oẽ q̃đ q; ſcõa quadaz itẽtione pẽdet ab vno/vnũ iã modũ vnitatis ammittit. retinet duos: vnũ q̃dẽ reſtat eẽntia atq; pũcto: ſed momẽtis fit uariũ. Talis eſt aĩa. Tertiũ oẽ eſt materia mũdi que vna ſubſtãtia eſt/ſz nõ ſoluz momẽtis uariat ut aĩa. ſz etiã diffundit per pũcta loco;. ¶Sz cur in hoc deſcẽſu tẽp^o rẽpit priuſq; loc^o: Tũ q; tẽpus ſpiritalis actionis alicui^o comes eſt: loc^o eſt comes corpis: ideoq; tẽpus ad ſpũm efficaciãq; ppius q̃ locus accedit. Tũ q; ab vnitate in multitudinẽ gradatiz eſt deſcẽdẽdũ. Quotiẽs vo rei eẽntia locale multitudinẽ ſubit/totiẽs ⁊ opatio eius tpalẽ patitur numerũ: nõ ecõuerſo. Eẽntia enim opationem vnione ⁊ pfectiõe ſupare põt ꝓtra nequaq̃. ¶Hẽ bra deniq; mũdi quelibet nõ oẽ: ſz ſub omni dicunt eẽ. Quapropter angelus cõtinet in ſe rerũ oium rõnes: oẽs inq̃ habitu ſimul ⁊ actu. Aia rurſus oẽs: ſz habitu q̃dẽ nõ actu. Materia oẽs q̃dẽ potẽtia: non tñ habitu/neq; actu: ſz per ſucceſſionẽ ſuſcipit oẽs. Oportet pfecto aĩam ipſam eẽ quodãmõ oia. Be qua Zoroaſter ait και ισχει κοσμου πολλα πληρωματα κολπων. i. mũdanoꝝ ſinuũ multas plenitudines cõprehẽdit. Nã ſi iter ſublimia ⁊ infima eſt media/neceſſario in ſe ꝓtinet ſublimiũ illoꝝ munera/⁊ imagines. Jnfimoꝝ aũt vires ⁊ exẽplaria. Sz ea parte qua cũ angelica mẽte coĩcat euadit angelo ſilis: alia parte diſſilis. Jgit ſparũ aĩe in mentibus ſuis id eas cũctas ſimul hñt habitu atq; actu. Jn ſuis potẽtijs ifimis motricib^o corpoꝝ cũcta itẽrum hñt gnãndoꝝ ſemina poſſeſſione ⁊ habitu ſimul nõ actu. Media pars illarũ. ſ. rõ ſequit mẽtem: q; corpora illarũ pfectiſſima ac ferme nullius egena ſola aĩe ifima parte regunt ſatis. Jdeo media pars celeſtium aiarũ que ſua natura mobilis eſt/q; ociũ agit ab ope corpali/abſorta a mẽte fit ſtabilis. Jn nobis vo ꝓpter noſtri corpis idigẽtiã/media quoq; pars mouet ut ifima/difficili ⁊ oppoſita nimiũ adminiſtratione corpis ita cogẽte. Appetetiã quodãmõ mot^o ut vult Plotin^o alĩ q̃s in ipſa rõnali celeſtiũ aiarũ pte. Cũ enĩz a deo oiuz vnitate/tũ per vnitatẽ ſuã/que ſue mẽtis eſt caput/tuz per mẽtẽ ſuã/que caput rõnis eſt effluat/refluit quoq; per mẽtẽ vnitatẽq; ſuã/in deũ oium vnitatẽ. Siq̃dem hec deũ ipm primo nãliter appetit. Scõo itelligit. Tertio itellectualiter amat. Quarto amatoria quadã vnione cõſeq̃tur. Actionẽ vo que ad terminũ quẽdã per media trãſit/motũ platonici noiant. Ac ſi tpe trãſit/tẽporalẽ motũ: ſin vo momẽto motũ appellãt eternum. Qualis eſt in aiarũ celeſtiũ rõne. Licet aũt media hec pars illarũ in mẽtem ꝓuerſa/oẽs ſimul videat rõnes/tñ pars illarũ ifima utpote mutabilib^o corpib^o cognatiſſima nõ tãte virtutis eſt/ut ualeat vno actu ferri in ſemina vniuerſa. Cupit tñ ferri actu in oia/ne fruſtra ſint in ei^o potẽtia oia. Fert ergo in illa nixu multiplici ⁊ mõ hec actu pſequtur/mõ illa. Sz prioza amittit actu cũ icurrit in alia. nõ ergo cõplectit ſimul cũcta. Semp aũt ad oia nitit. Currit itaq; ſemp. Huiuſmodi curſus eſt mot^o ꝑm^o. Hui^o aũt curſus iteruallũ tẽp^o ꝑmũ eſt. Ad curſuz illũ currit mũdus. Ad tẽpus illud fluũt tpa mũdi. Hũc ego eẽ arbitror ipm ut eſt apud Orpheuz mutatẽ pthea formas/Cũ vo ſemina illa certo ſint numero terminata/⁊ aĩa currat ſemp/certo tpis ſpatio trãſit oia. Quib^o pactis uel q̃ſcere cogit ut nobis videt/uel recurrere paulatim per oia denuo: atq; eãdez in mũdo telã gnãtionis retexere ut placuit Zoroaſtri Qui ũſdẽ aliqñ cauſis oino redeũtib^o/eoſdẽ ſiliter effect^o reuerti putat. Qua q̃dẽ rõne tã ipſe q̃ alĩ multi ſucceſſores ei^o humanoꝝ corpoꝝ reſurrectionẽ ꝓfir mauerũt. Circuit^o aũt vniuerſi iteruallũ annis ſolarĩ b^o ſex ⁊ triginta milib^o expleri uoluere platonici: quẽ magnũ ac mũdanũ appellãt annũ. Hui^o finẽ Mercurius mũdi ſeniũ uocat. Plato in libro de regno mũdi reſtitutionẽ. ¶Sz ut mouẽdi celi planĩ^o modũ intelligas: exẽpluz accipe. Cogitat Euclides nocte megaris abire athenas Socratẽ audit^o: accipitq; laternam. Totũ illud iter in primis coĩ cogitatione ꝑſcribit. Ex hoc vniuerſali ꝓpoſito nõ fit ꝓprius paſſus aliq̃s niſi particularis cogitatio itercedat primũ paſſuz deſignãs. Ergo laterna primũ oſtẽdit paſſuz: hũc ipm ſtatim cogitat imaginatio. hũc eligit appetit^o. hũc pagũt pedes. Quo pacto laterna paſſum ſcõm mõſtrat: moꝝ illũ cogitat Euclides: appetit: pagit. Siliter tertiũ atq; alios. Eadẽ rõne in aĩa ſpe fieri arbitrant: ubi mẽs rõq; ipi^o coiter ſtatuit totidem in celo figuras: ⁊ in materia formas per celi motũ effingere/quot videt ideas ⁊ cõceptus in angelo per dei ipſius effingi virtutẽ: ut tale ipa pro viribꝰ mũdanũ op^o efficiat/q̃le de^o facit angelicũ Atq; ita ꝑmũ imitet artifice: nõ tñ icipit mouere celũ aut aliq̃d opari/niſi motrix potẽtia que eſt eius ifima ꝑs/quaſi laterna vnũ aliq̃d ſuoꝝ ſeminũ genus ꝓmat pre alĩs ⁊ q̃ſi oculis offerat. Cũ ꝑmũ vis generis alicuius ſeminũ ceteris ſemib^o ꝓualet: Jmaginatio ipa que

ſſime huic potētie annexa eſt:illud cogitat:idē ⁊ appetit:idē explicat in celo.Formaī in elemētis:ſerit in celo parit in elemētis.Eodē mō fit per ſeriē ſucceſſionis in ſeminib⁹ alijs.In hac ſerie ſucceſſionis fatalis cōſiſtit lex:in illa cogitatione cupiditas. Sic celū mouet a fato ⁊ inata cupiditate:eodē quaſi mō quo in nobis ſpirit⁹ ⁊ humores a uehemēti cogitatiōe affectuq; vibrātur atq; formant. Neq; putes tā nouos in mundo effectus tā uarias in celo figuras momētis ſingulis explicari:niſi per nouas uariaſq; aiarū illarū affectiones. A cauſa enim que ſtabilis eſt oīno/ſtabile fit ⁊ opus. ¶Neq; arbitrādum eſt celi aiam fatigari mouēdo ſi noſtra nō fatigat. Motores enīz qui cū mobili extēſi nō ſūt/fatigari nō ſolēt.Videlicet ſi in finito ſtatui motionū oīum fini ſint ꝓxīmi. Preterea quātū ieptū eſt iſſimū terrenūq; cor⁹ ad motū/tātū ſublime cor⁹ eſt agile.Mō ſi ⁊ leuis aura puluerē agitat:⁊ uēt⁹ icluſus terre viſcerib⁹ quaſſat mōtes:miraberis ſublimes animas tenuiſſima corpa nutu leuiſſimo uoluē:. Preſertim cū ea circa nālē cardinē ⁊ in ambitu ꝓprio moueant:atq; ipſa ad motū huiuſmodi nāli iſtinctu magis ꝓducāt/q; terrenū cor⁹ ad deſcēſuz qñ aīa noſtra cor⁹ ſuū per decliuia ducit. Profecto celi cor⁹ ita eque ſe hēt ⁊ facile ad quēlibet ſitū circa cētrū ſicut elemēta lis mā ad q̄libet formā. Immo vō multo magis. Pro ide ſicut aīe ꝓuenit efficacia ad mouēdū/ita corꝑi ꝓcli uitas ad motū. Cor⁹ enī qm̄ ab actu fit:in actu eſt ad actū dirigit:iccirco nām hēt/ut per formas ſuas ſemp exerceat. Qm̄ vō ⁊ ſubſtātiā ⁊ q̄litatē diuiſibilem hēt: cogit ꝺcꝺ aut agit aut patitur ſm modū diuiſibilē.i. ſm motū agere atq; pati. ¶Cōfert aūt celeſtiū mot⁹ eiuſq; uarietas ad gnātionē gnāndarūq; rerū diuerſitatē. Uarijs enīz figuris celū exornat:celeſtes vires uehemēti⁹ in elemēta trāſmittit. Mouet elemēta/cogitq; ut multis inuicē modis cōmiſceant. Eorūq; globū vndiq; viciſſitudine quadā eque illuſtrat ⁊ fouet. Preterea ipſa mūdi materia neq; oēs ſimul in celo figuras neq; formas ſub celo oēs ſimul pōt hēre. Siqdē iter ſe multe ꝺrie ſunt. Ubiq; tñ appetit oēs tanq; nāe ſue pfectiones. Hinc ad ſempiternū motuz ꝓcliuis efficit: ut qō nō pōt ſtatu cōſeq;/ſucceſſione ſaltē quodāmō cōſequat. Uerū cur in circuluz maxime ſpe rotātur:¶Quāuis id modo ſignificauerim:alti⁹ tñ exordiamur. Be⁹ circulus vnus eſt/qm̄ a ſe eſt circuli iſtar ⁊ in ſeipſum ꝓput nō hēt extra ſe principiū ſui uel finē:ſed in ſe incipiēs deſinit in ſeipm. Angelus duplex eſt circulus. Tū q; illuc redit vnde manauit/dū ſuū intelligit ⁊ diligit auctorē:tū q; cōſiderat ſemetipm. Aīa eſt triplex circuit⁹. Quia reſpicit deū:q; ſeipſam cōſiderat. Quia a cauſis rerū ad effect⁹ deſcēdit. Rurſuſq; ab effectibus aſcēdit ad cauſas. Si circuūt tres hi celi motores: ꝺcꝺ obſtat quo minus celū quoq; in circuitum rapiat. Et poſtq; celū imitat cauſas ſupnas in figura ⁊ ſubſtātia ſua/cur non etiā in motu opationeq; imitet:¶Mobili aīe ſubicit celū. Inde ipm mouēri incipit. Ut ſemel cepit mouēri celi pars vna/ꝓpter cōtinuationez trahit aliā ſecū pellitq; aliā:ſeq; inuicē neceſſario reflectūt in girū. Stare neq; celū q̄quidē eius aīa neſcit ꝺeſcere: neq; tñ locū ſui nālem relinquere vult. Ita fit ut circa idē reuoluat/⁊ in eodē.celū ſemp mobile eſt:ſiꝺcꝺ terra que maxime ab eo diſtat eſt ſemp imobilis. Quod monet ſemp neceſſario ad idem reuertit. Nullū enim rectū corꝑaliū ſpatiū infinitū. Preterea Plato in libro de regno inqt. Solis reb⁹ oīuz diuiniſſimis cōuenit ſtat⁹ oīno mutationis expers. Mūdus autē q; cor⁹ eſt/iāq; a diuino⁹ dignitate degenerat:ideo imutabilis ꝓrſus eē nō pōt. Qm̄ vō diuinis ꝓximū eſt:ꝓſentaneū fuit/circulari ipm motione moueri. que cū in eodē circa ꝑz eadē/ſili iugiq; ꝓtinuatione uoluat/q; minime fieri pōt a locali ſtabilitate diſcedit. Hec ille. Adde q; ſicut iter oēs ſpēs motionū ſolus localis mot⁹/q; quaſi extrinſec⁹ eſt ſubiecti ſui ſubſtātiā qualitatēq; nālē mutare nō cogit ſic circuitus iter locales motus/q; ſolus nō mutat locū dici poſſe videt quaſi nō mot⁹. ¶Si ſtare ꝺs celū uelit figat ipm ſaturni celū in cardine qñcūq; lubet. Tūc ſemicirculus ipſi⁹ ſpe alter ſup caput noſtrū ſtat:alter ſup caput antipodū. Cū vō ptes oēs huius ſpe ſine ulla nāe diſcrepātia inter ſe ſimilime ſint:nulla eſt rō per quā alia pars hic ſit magis/illic alia. Ergo iferior ſemicirculus.q; cū loco hoc noſtro eque ꝓuenit ac cū regione antipodū ita nitet hic eē ſicut ibi ⁊ ſuperior ſemicirculus ꝓpter eādē ꝓueniētiaz ad locū illum ꝓtēdet eē illic/ſicut ⁊ hic erat. Ex hoc nixu pars altera pellet alterā/duz. quelibet ps ꝓpter equalē ꝓueniētiā uolet ubiq; pīter eē. Eſt utiq; octaue ſpe ꝓcaua ſupficies loc⁹ nālis ſpe ſaturni. Ibi deuexū ſaturni ſpe ꝓcauū tāgit octaue. Quelibet particula hui⁹ ſpe q; eque ꝓuenit cū q̄libet octaue particula oēs affectat particulas illi⁹ attigere. Si ꝺeſcat ſingule tāgēt ſingulas:nō quelibet cūctas. Currēdo aūt ferme aſſequit qō aſſeq; ꝺeſcēdo nō poterat:tanta eſt hui⁹ ſpe ad illā auiditas. Preterea ſpe ſaturni aīa tota ſimul eſt in ꝺbuſlibet ſpe pūctis. Spera hec aīe fruende cupida. Ideo currit ut per oēs ſui partes ubiq; tota aīa pfruat. Aduolat rapidiſſime ut quoad fieri pōt ubiq; ſit tota ſimul ubicūq; tota ſimul eſt aīa. Et q; nuſq; reppit ſtātē aiam/ꝺeſcit ⁊ ipſa nuſq;. Et ſicut aīa aſſidue circa deū quaſi cētrū ꝓuoluit/ita cor⁹ tractū ab illa ſemp circū aiam reuoluit quaſi cētrū. Stat aūt in eodē cardine celum q; ⁊ aīa ꝓpter mētis ptīcipationē ꝺetis alicuius eſt ptīceps. Id agūt oēs rōnales aie in corꝑib⁹ ſuis. Id oīa corpa agūt ad aias:ſiue de ſparū ac ſyderū aīs loquamur:ſeu demonū atq; hoīum. Mō ſi min⁹ in noſtro hoc craſſo corꝑe appet: ſit tñ in ethereo aie idumēto/de quo diſputabim⁹ alias. Mō uoluit Zoroaſter in nobis aſſidue uolui. Beniq; hanc de motu celi diſputationē hac ſnia cōcludam⁹. Neq; cor⁹ celi mobile:neq; motorē qui ad motū celi mouet eē ꝑcipuū motionis hui⁹ ꝓncipē atq; finē:ne in huiuſmodi motu labor trāſgreſſioq; ꝓringat. Motus enim ad ſtabile ⁊ circa ſtabile efficitur ſemper ⁊ regitur.

QVINTVS LIBER.

¶Dis rōnalis aīa eſt imortalis. Prima ratio: q; per ſe mouetur ⁊ in circulum. Cap^m. ꝑ^m

Has oēs aias in ordine eēntie tertie collocam⁹/atq; hac rōne coi eē uolum⁹ immortales q; primo mouent/⁊ q; mouētur primo mouent in circulū. q; igit primo mouent/mouent ⁊ semp. Ibi enim perpetuus motus eſt ubi primus. Nam ſi fons motus aruerit/nihil ultra mouebit in natura. Item qō primo mouetur / ſibiipſi prebet motum internum.

atq;

atq; externū. Intern⁹ mot⁹ vita est. Itaq; sibimet vitā suppeditat. Et q; nunq; deserit seipm cū in qli bet natura insit amor sui ipsi⁹ ppetu⁹ nunq; desinit viuere. Si enim qō mouetur ab alio q; diu adheret motori/tādiu mouet: multo magis qō a seipso mouetur: q; idē est atq; motor/nunq; a motore dehtuz moueri desinit nunq;. Preterea si fingat interire qnq; aut prius eē desinet q; moueri: aut cōtra aut si mul: nō dat primū q; mot⁹ nō pōt seorsum ab essentia remanere: nō scōm: q; spōtaneus mot⁹ assiduus comes est eius qō motū sibimet exordit̄: nō tertium. Am̄ pnitiosa mutatio nō pōt ipsi ab itrinseco vnq; erūpere/ex quo mot⁹ vitalis viuificusq; exorit̄. Sed neq; ptinget extrinsec⁹. Nō eniz fons motionis aliūde mouet. Hec est utiq; eēntie tertie prio prietas: in qua cū sint aie oēs rōnales ex coī quadā definitione/illis quoq; oīb⁹ eadē cōuenit ppriet̄as. Sūt etiā ex eo imortales q; per nām essentie tertie primiq; mot⁹ circulo agitātur. Nam si mouētur in circulū nunq; desinūt. Circuit⁹ eniz nō effundit vires: sed sua queq; recolligit in seipm: z cū deficere putat̄/se renouat: ut rōnē illā pythagore ad pōs ptereā: que ostēdit nullū eē in spa ꝓncipiū aut finē. Ideoq; illū qui mouet in spam / neq; cepisse moueri vnq; neq; desinē. Esse aūt rōnales aias spas quasdā spiritales: z circuitū in seipsis facere spiritalem: postq; corpa ipsa que illarū vmbre sunt/figurā talē hnt z motū. Ita ut spe circuituscq; visibiles sparuz z circuituū inuisibiliū vmbre sint: ac si vmbre sint ppetue/multo magis substātias illas fore ppetuas que per virtutē termino carētē motiōis actū pagūt sine termino. nec est illis ꝓriū aliq̄d a quo pimant sicut z motui illaruz qui circuitus est/nullus est motus contrarius.

¶ Scōa ratio q; stat per substantiam. Cap^m. 2^m

Atq; ita imortalē eē aiam per motū eius rō supior demōstrauit. Idē quoq; per statum aie demōstrat. Am̄ aiam noiam⁹ rōnaliuz aiarū gen⁹ itelligi uolum⁹. Nā irrōnales vitas non aias ppie appellam⁹/sed idola z simulachra aiarū. Si eēntia illa tertia de qua tā multa diximus lz per opationē moueatur/manet nihilomin⁹ per substātiā sectur ut aia que eadem est qō eēntia illa per substātiā nō mutetur. Nō tale est eē desinit nunq;.

¶ Tertia ratio q; heret diuinis. Cap^m. 3^m.

Et si duo quedā in ifimo nāe gradu locata / materia. s. z quātitas sūt passiua: z duo alia in supmo sunt actiua Be⁹ z angelus: Aia z qualitas que mediā iter passiua z actiua obtinēt regionē quomō se hēbūt: Sic pfecto utraq; pticeps passionis euadit. Sz qualitas q; patiētib⁹ iheret oīno per opationē z eēntiā suscipit passionē. Aia vo que distat lōgi⁹ z si in opandi facultate corpalē aliquā pcipit passionē. In eēntia tn passionis est expers Et sicut corp⁹ ex materia z quātitate passiuū inbrētē sibi qualitatē reddit subiectaz corruptioni/ita deus z angelus actiui aiam sibi ꝓximā z a corpore segregatam diuinitate sua efficiunt immortalez.

¶ Quarta ratio quia materie dnatur. Cap^m. 4^m.

Sed z in hoc maxie imortalitas ei⁹ appet q; oportet primā ip̄arū rerū māz/que mouet z formaī ab aia ppetuā eē. Māz ars imitat Ars opa sua hoc facit ordine/videlicet in sbiectā q̄dā mā formas alias z alias iprimit/quarū nullā sibi ppriaz hēt mā. Nullā eni ppriā uasis alicui⁹ formā hēt lutū sz uarias vicissim capit a figulo: z fractis uasis supest lutū/ex quo alia repent. Ergo z ipsa natura rerū artifex subiectā quādā sibi mām hēt oium exptē formarū ad oēs suscipiēdas pariter pparatā. Quia sicut in gradu rerū sūmo de⁹ est act⁹ pur⁹/nullius idig⁹/formarū oium effector: ita in infimo eē aliq̄d debet/qō sit pura potētia/oium egena: z ipsa per se iformis sit formarū oiuz susceptiua. Sic vniuersali artifici atq; nāe subest vniuersalis materia formarū q̄rūlibet indifferēs susceptaculū. Hec ꝑma uocat̄ materia: que elemētoꝝ aliorūq; corpoꝝ formis eque subicit̄. Et mō hāc a vi nāli accipit mō illā: neq; ulla natura sua hēt ppriā. Nō eni eēt infima si quā hēret pfectionē z agēdi facultatē sibi ex forma ppria nāles: nec eēt ad aliā formā forme sue repugnātē idonea. Nā si frigiditas māe ppria nālisq; sit/quo nā pacto calorē suscipiet: z si humiditas quō siccitatē: Ad aduerte mutuā elemētoꝝ cōmutationē si cupis latētē hāc mām iuenire. Nā q̄n cernim⁹ ubi ꝑus terre spēs fuit. ibi aque postea spēm appere: dicere nō possum⁹ aque formaz que nup aduenit in terre forma recipi. he nāq; oppolite quo dām⁹ sibi iuicē sūt. dppe cū terra siccitatē: humiditatē aqua cōtineat. nō igit̄ forma terre formā suscipit aque. sz accedēte aquea specie abit in chaos. Forma aūt aque sine subiecto eē nō pōt neq; nouū subiectū in aque gnātione accessit. Eadem ergo materia que terrene forme subiecta fuerat aque lā subit formā. Atq; hec est argumētatio. qua Timeus pythagoric⁹ utit̄. Itē q̄n sol radijs suis mare pcutiēdo aquā in fumos extenuat: z ex aqua gnāt aerē/aliquaz certe aquei corpis portiūculaz ex aque elemēto detraxit. Querim⁹ utrū portiūcula ista aque in nihilū ꝑmo redegerit: postea genuerit aerē an seruauerit aque nō nihil. Si aquā in nihil oīno deducēt ad maluz eēt nāe itētio: que tn est semp ad bonū. cū a sūma dei bonitate regat. Atq; eē ipm qō eterni dei peculiare donuz est/ qnq; ex reb⁹ a sequētib⁹ post deū causis subtraheret: qō fieri nō pōt: cū de⁹ semp qō semel dedit suo ꝓseruet ifluxu: cui nulli⁹ agētis opponit violētia. Nā res deo iferiores q; nō hnt eē absolutū oīno sed eē aliquod z tale eē uel tale ideo nō hnt vim ad eē oīno auferēduz. Sz eē hoc mō potius aut illo. Sequeret etiā ut sol nouū illū aerē gnāret ex nihilo: si totā aque ꝑtis portionē in nihilū ꝓsūpsisset. Ex nihilo aliq̄d facere agentia nālia nequeūt. Facili⁹ eni est ex qualibet re existēte aliquid facere q; ex nihilo. Nō pnt aūt ex quolibet semine rē qualibet gnāre. Nunq; ex tritico pira: ex milio ficus: ex hois semine aqlā. Multo min⁹ poterūt ex nihilo aliq̄d gnāre. Hac rōne mōstrat solē nō potuisse portionē illā aque mari detractā in nihilū vrere. Ergo in ea nāe ꝑtis aliq̄d restat. Quid illud: aq̄ certe illa frigida erat z humida. Abscessit frigiditas / humiditas restat ut placet platonicis: que aeri z aque est coīs. Si restat humiditas: restat z mā aliq̄ humiditati subiecta Humiditas eniz nō est forma a corpib⁹ separata. Itaq; mā que pri⁹ sb aque frigore latuerat: iā sb aeris calore eadē detitescit. Cū vo ex aere fit ignis humiditatē q̄q; amittit: z accipit siccitatē. materia huiusmodi que tm extenuata rarefactione in formā ignis ascēdit: vicissiz dēsitate descēdit. turgescit in aerē: postea dēsat in aquā

denicz graueſcit in terrã. Uides mãm vnã oẽs viciſſiz idui formas oũ z aſcẽdit rarefactione z dẽſitate deſcẽ dit. Que ideo vna eſt tũ qz vna vni ſufficit mũdo: tum qz cũ ſit iformis nõ hẽt q̃cz̃ per qõ in ſe diſcerni poſſit in plura. Qõ ſi vniuerſuz in vnũ formabile deſinit: cõ ſentaneũ eſt ab vno quocz incipe formatore: totũcz il li ſubeſſe. Sz de hoc alias z dixim⁹ z dicemus. Ma teria ẏo hec ideo nunq̃ corrũpit qz toti⁹ mãe corpalis eſt fũdamẽtũ: quo diruto ois mũdi machina corruet: neqz in partes diſſoluit vnq̃ qz nõ eſt per mãm ſuã ex partib⁹ ꝓſtituta. Partes eniz per quãtitatẽ fiũt. Ma teria ẏo quãtitati p̃cedit. Eſt enim quantitatis qualita tiſcz ſubiectũ. Subiectũ ẏo ſemp rẽ illã que in ipſo ia cet añcedat oportet. Necz per acceſſum alicuius ẽrie qualitatis iterimet. Nulla q̃ppe ipſi eſt ẽria qualitas: qz eque oẽs ſuſcipit per mãm/atcz nulla forma que idi get mãe ſubſtẽtaculo ipſi repugnat. Sibi nãcz met re pugnaret ſi ſuũ deſtrueret fundamentũ. Necz indiget materia alia quadaz ſede: qua forte ſubtracta decidat in ꝓfundũ. Ipſa enim eſt primũ oium ſubſtẽtaculum: Ac ſiqua violẽtia illã deſtruat: aut eaz deducet in nihi lũ: aut in aliqd aliud trãſmutabit. Primũ fieri nequit. Nã q̃cd agit aliqd ex nãli appetitu pfectionis ꝓprie ꝓpagãde iducit ad agẽdũ/ut aliud q̃ddã ſibi pro viri bus ſile generet: qõ in elemẽtis plãtis aialib⁹ eſt pſpi cuũ. Ubi appet appetitũ nãlẽ ad bonũ videlicet ad vi tã ad eẽ atcz ſilia nõ ad ẽria dirigi. qz a ſũmo bono ut diximus oib⁹ ſequẽtib⁹ eſt inſert⁹. Unde enim ſũt. ide mouẽtur z illuc ferũtur oia. Igit ois oium appetitio opatiocz a bono exoriẽs tẽdit reflectiturcz in bonuz. Quinetiã qui mãm fundit⁹ tollit e medio: neq̃t nouuz op⁹ ſuũ alicubi ſtabilire/ceſſante formarũ oium gene rabiliũ fundamẽto. Ita z pderet illa/z noui nihil ge neraretur. Id enim qõ denuo faciẽdũ eſt: ſi eget mate ria iã fieri nõ poterit illa ſublata ſi nõ eget materia ab ea liberũ eſt: qõ eſt a materia liberum eãcz ſupeminet ab auctore ſuo ſeorſum a materia ꝓcreat. Itacz ipſi⁹ auctor oũ ipm agit/qm̃ fabricat ipm ab illa lõge ſemo tũ/nullã ex hoc illi violẽtiã iferr. Necz in ipſi⁹ genera tione illã ullo modo mouet/qua nõ idiget op⁹ ꝓficien dũ. Igit qõ nouã rez gignit/qualiſcũcz ea ſit ſiue mãe idiga/ſiue aliena ab illa mãm nõ pducit in nihilũ. An forte in aliqd aliud cõmutabit: ita ut pars vna ſupſit mãe: pars vo pierit: Minime. Simplex enim illa eſt: qz necz ex materia z forma cõponit/cũ ſit prima iform iſcz potẽtia: necz certã quãdã partiũ ꝓgriẽ ad ſuaz exiſtẽtiã exigit. cũ nãli origine p̃cedat quãtitatis dime ſiones. Preterea ſi illa ita mutet/ut expleta mutatiõe ſupſit aliqd qd iſtud erit/Materia ne: Si materia nõ dũ in aliud pmutata videt/cũ ſupſit. Si quãtitas aut qualitas abſurdũ id q̃dẽ. qz non pñt hec abſcz illa ma nere. Si forma quedaz ſupſit materiam ſupemines: Quid op⁹ erat mãm pdere: ut forma hec alieniſſima fieret: que nullo modo ex ea fit: z lõge ꝓcul ab illa pro ducit. Immo vo qz oino aliud eſt materia aliõ forma ab ea ſemota/nihil per hoc mãe reliquuz eſt q̃ illa cõ mutata forma ſemota reſtat. ſic igit colligamus. mate ria neq̃t ex eo qõ eſt aliter pmutari q̃ ſi uertaf in nihi lũ. In nihil uerti aliqd natura nõ patit. Materia er go nõ interit. Multo min⁹ iteribit vis ipſa nãlis: que eſt mãe dña. Dña illius eſt vis ea efficiens que format ipſam. Hãc format vis ea que primum mouet. Fons motionis eſt aia rõnalis: cui qualitates ad mouẽdã mãm fuiũt ut inſtrumẽta. Atcz ois aia rõnalis per nãm eẽntie tertie vniuerſe mãe p̃ſidet. Sed de hoc alias. mãz q̃dẽ ꝓducit vnitcz de⁹: firmat ut platoni cis placet z ordinat angelus. mouet formatcz aia. imortalis vnitas de⁹ eſt qui imortali mãe dat vnita tez. imortalis ordo eſt angelus qui immortali mate rie ordinẽ exhibet. immortalis vita eſt aia que mo uendo immortali materie prebet vitam.

¶ Quinta ratio qz eſt a materia libera. Cap^m. 5^m.

Quatuor nãliuz rerũ cauſe a phyſicis nume rant. Efficiẽs: Finis: Materia: Forma. Ef ficiens hois cauſa eſt natura vniuerſalis z homo. Finis hũana felicitas. Materia corp⁹. For ma eſt aia. quotiẽs aliqd per ſe eẽ dicit eẽ itelligit ſi ne cauſa. quotiẽs eẽ per aliud/eẽ per cauſaz. Solus de⁹ ita per ſe exiſtit/ut per nullã ſit cauſã. quocirca oino per ſe eſt: qz quatuor excludit a ſe genera cau ſarũ. Corp⁹ nãle oino per aliud eſt: qz quatuor ſil' in cludit. Infra deum nihil eſſe põt qõ efficiẽte careat atcz fine. q̃ppe de⁹ vn⁹ effector eſt oium atcz finis. quare nihil p̃ter deũ iueniet/qõ ita per ſe eẽ ſit dicẽ dũ. ut efficiẽtẽ cauſam finẽcz nõ hẽat. nõ tñ oia ſub deo ita eẽ decet per aliud ut ſint omnino per aliud. nempe duo hec oino per ſe z oino per aliud inter uallo a ſe inuicẽ diſtãt longiſſimo. quare inter hec aliquo utriſcz ſimiliore opus eſt medio. Luz enim omne agẽs ex ſui agat nã/neceſſe eſt opus ꝓxime ab ipſo factũ/qz ſtatim ex agẽtis nã depromit illi q̃ ſimilimũ appere: ergo qõ ꝓxime z p̃ncipali: ut ita loq̃r: ꝓpoſito ſit adeo deo diſſimilimũ non debet eua dere. ſũt ergo iter deũ z corp⁹ aliq̃ que nõ oino per aliud eẽ dicant. talis appet qualitas que nõ per q̃tu or ut corp⁹ cauſas fit: ſed ex trib⁹ ſolũmodo pẽdet cauſis. Corp⁹ mãm hẽt z formã ut ſui cauſas effici entẽ etiã atcz finẽ. qualitas formã nõ hẽt ut formalẽ cauſam. Ipſa enim forma quedã eſt. Forma vo nul la quãtũ eſt forma formaf. efficit tñ ab aliquo quali tas z ad finẽ quẽdã ab agẽte dirigit. Atcz etiã a ma teria pẽdet ut cauſa ſiqdẽ ex pregnãte materie aliuo talis fetus in lucẽ educit z cum ipſa extẽdit atcz di uidit: quapropter qualitas gradu vno ſuperat cor pus q̃ aliquo modo per ſe dicit: cum nõ formet ab alio. At cur non etiam eſſentia tertia que qualitate ſublimior eſt vno ſaltẽ gradu ſupet qualitatẽ: ſicut qualitas vno ſupat corpus: ſupat certe. Sz quo nõ eo q̃ hec eſſentia efficiẽte careat aut fine/cum hoc deo ſoli cõueniat. Non hoc etiã q̃ eſſentia hec for maz ſui cauſam nõ habet. Idẽ nãcz poſſidet quali tas. Solũ ex eo reſtat ut ſupet quod a materia non depẽdet. qõ minime cõuenit qualitati. Ita oportet a quatuor oppoſitis in quatuor oppoſita per tria z duo gradatim ꝓcedere. Ut ſicut ſup quatuor cor poris cauſas in tres cauſas qualitatis aſcẽdim⁹/ita ſup tres cauſas q̃litatis in duas eẽntie tertie cauſas aſcẽdam⁹. Quapropter eẽntia hec ſolũ efficiẽtez z finalẽ hẽbit cauſaz. Formã vo z mãm nõ hẽbit. Be nicz angelus vno hãc eſſentiã ſupat. Quoniã ange lus necz a mã depẽdet necz ad mãm inclinat: cum a deo ꝓxime occupet. Eſſentia tertia lz a materia non depẽdeat/tñ a deo facta longinquior z propin qua materie ad eam quodãmodo inclinatur. Ob

quaz

quaz inclinationē aīa nūcupaſ. Et licet inclinetur: nō tñ ab ipſa depēdet qō multis rōnib⁹ demōſtramus. Prima eſt quā aſſignauimus. Secūda eſt qz ſi hec eēntia eſſet imenſa materie nunq̄ emergeret in diuina: que ſunt a materia remotiſſima. atqz ita nō eſſet cōpetēs mūdi nodus: qz nō cōnecteret infima cum ſupremis. Tertia eſt. qz cū moueaſ primo neceſſario moueſ per ſe libere in circuituz. Si per ſe mouet: per ſe utiq; opatur. Si hoc eſt: etiā per ſe ipſam: nullis addicta corpib⁹. Si mouet libere/nō eſt alligata materie. Si uoluit in circuitū: in ſeip̄az ſe recipit relicta materia. Quarta eſt. qz ſi materie dñatur mouēdo illā primū atqz formādo materie nō miſceſ. Per hec apparet eēntiā illā que eſt aīe ſedes: quā etiā aiarū paterā Plato noīat in timeo nullā habere originē a corpibus: atqz etiaz neqz ex partibus quātitatis cōſtitui. Partes ſiquidē huiuſmodi ſolis corpibus z qualitatibus inſunt: nō autē in formis a corpe ſeparatis. non igit ob id aīa diſſipabit q̄ in partes aliquas diſſoluatur. Sane nullā habet diſtātiā partiū qñ in corpe nō diuidit: neqz ex eo deficiet vnq̄ q̄ a ſuo aliquo ſubſtētaculo deſeraſ nullo quippe eget corpis fundamēto eſſentia illa que per naturā ſuā eſt dña corpoz. neqz etiam per hoc interibit q̄ cōtrarie atqz inter ſe pugnātes elemētoz vires aliquādo eā turbēt. he ſiquidez in materia pugnāt. Aīa vō eſt a deo ſuper materiā ut eā nō attingat elemētoz ꝓcella z iniquitas certantiū qualitatū. nunq̄ rurſus ex eo inquinabit q̄ alienā aliquā z nature ſue aduerſaz qñqz ſuſcipiat qualitatē que noxiā ipſi inferat paſſionē. Primū nāqz ſubiectū paſſioni expoſitū materia eſt / per quā z quātitas ipſi imerſa z qualitas quātitati coherens exponitur paſſioni. Quocirca eēntia illa que eſt a materia ſeparata. i. potētia ſeparabilis nullā hēt in ſeipſa potētiam per quā alienū quicq̄ z hoſtile ſuſcipiat: vnde paſſioni ſubiciatur.

¶ Sexta ratio qz eſt indiuidua. Cap^m. 6^m.

Preterea cū idiuiſibilis ſit diuiſibiles z corporeas nō ſuſcipit qualitates. Nō enim qō diuiſibile eſt tāgit indiuiſibile. Nā ſi indiuiſibile tangi ab eo qō diuiſibile eſt dicaſ / queremus utrū res hec diuiſibilis pūcto quodā ſui ipſius tangat rē illā indiuiſibilē: an parte quadā ſui diuidua. Si primū admiſeris / tūc punctū eſt ountaxat q̄ rē illā tāgit: atqz ita nō res hec diuidua: ſed indiuiduū aliquid tāgit rē illā indiuiſibilē. Si nautē dixeris q̄ parte quadā ſui diuidua tāgit: tunc ita rōcinamur. Si res hec diuidua tangit illā quā tu indiuiduā uocas per partē ſui aliquā diuiſibilē: neceſſe eſt z illā per partē ſui ſimiliter diuiſibilē tangi. Quomodo eniz hec illā tāgit / niſi z illa tāgaſ: z quomodo per plures ſui partes tangit hec illā / niſi illa quoq; per partes ſui ipſius tangaſ. Siquidē quatenus hec tāgit: eatenus illa tangit. Quapropter res illa quā tu indiuiſibilē affirmabas / tūc primū eſſe cogit diuiſibilis: qñ a re aliqua diuiſibili tāgi cōceditur. Itaqz eēntia illa aīe indiuidua nunq̄ tāgitur ab aliqua diuidua qualitate. Nō tāgitur inq̄ per rectā lineaz / neqz etiā per reflexā: nō per rectā: qz ipſa aīa qualitatē ex aduerſo occurrentē nō excipit: nō per reflexā. qz cū a corpe ſit exēpta / feruētibus in corpe qualitatibus / illarū impetu z furoze non rapit. Ideoqz a nulla corrūpitur. An forte ab aliqua idiuiſibili quā facile ſuſcepit / corrūpetur? minime. Suſceptio nanqz in diuiſibiliū qualitatū pficit illud qō ſuſcipit non corrūpit. Quod patet per eas indiuiſibiles rerū imagines que ab aqua ſpeculis aīa tū per ſenſum tū per rōnem ſuſcipiuntur. Proprie vō nō alia rōne hec res agit in illā / niſi ut hec illi ſuā formā exhibeat. Siqdē oīa propter ſue nature ꝓpagationē ducūtur ad operanduz. Nulla vō res corpea pōt aut nitit formā ſui corpalez in aīe eēntia generare: que ita eſt a materia ſegregata ut in ea nullū hēant forme corpales igreſſuz. Sed nū quid deus z angelus formā nouā inducūt in aīaz per quā aīa pturbetur? Nequaq̄. qz ſi illi aliquā formam creāt per ſe ſubſiſtētē illā ſeorſum creant ab aīa nō ergo per illius creationē aīa pturbatur. Sinaūt viz aliquā infundūt in aīam vis huiuſmodi beneficia eſt cū ab optimis cauſis uenerit aīe ipius cōſeruatricibus. Ergo per ipſam nō interit aīa / ſed ſeruatur.

¶ Septima rō qz eē ſuū hēt in ſua eēntia. Cap^m. 7^m

Aliud eſſentiaz uocamus / aliud eſſe. Eſſentiā quidē dicimus rōnē rei que definitione cōprehēditur. Eſſe vō actū ipſius eſſentie: z quādā eius in rerū natura pñtiā. Exēpluz accipe de crinita. eēntia crinite eſt ratio hec ipſius z definitio. Utputa uapor ſiccus in aere ſummo accēſus ab igni: perqz aerē ordine circuēs. Que qdē definitio hodie uera eſt / etiam ſi nuſq̄ hodie crinita effulgeat. Eſſe vō crinite huiuſmodi qddā dicit. Ut videlicet talis illa natura crinite que per definitionē quotidie deſignaſ iā nunc alicubi luceat. Eſſe hoc abſqz certo loco z tpe nō fit. Nō aliter enim fit illa eſſentia pñs q̄ hic uel ibi / hac hora uel illa. Igit eſſe naturaliū rerū certo loco eget z tpe. Eſſentia ūs non indiget. Vera enim eſſe crinite ratio illa etiā ſi ad pñs crinita nuſq̄ caleat. Immo ſi definitio illa certū includeret tps z locū: puta hodie hic aut cras ibi / in eadez utiqz hora eadēqz aeris plaga in qua vna crinita exiſtit: cūcte ſimul eēnt crinite. In ſingulis enim crinitis ineſt cōmunis crinite eēntia z ratio eadem. Quod ſi ratio hec certo ſit loco tpiqz aſtricta ad eoſdē terminos loci z tpis crinite omnes aſtringerētur. Quēadmodū rōnalis potētia cū in definitione hois includaſ / ſingulis hoīb⁹ conuenit. Eſſentia itaqz z eſſe naturaliū rerū hoc inter ſe differūt: q̄ eſſe certo loco tpiqz aſtringit. Eſſentia vō quātū in ſe eſt / ad oē tēpus ferme oēmqz locū eque ſe habet. Siq̄ dē humanitas ipſa non minus ſeculis alīs q̄ noſtris aut in oriēte minus q̄ occidēte pōt conſiſtere. Plato vō z Socrates hoc aut illo ut ſint z viuāt loco egent z tpe. In ipſa humanitate eēntia deſignaſ in ſingulis iſtis hoībus eſſe cōſpicitur. Igitur eſſentia a ſingulis tpis z loci limitibus eſt excluſa. Quapropter ad ſui conuerſationē per ſui naturā nullo indiget loco: neqz terminos habet tpis / quibus aliqñ excedaſ. qñquidē ab huiuſmodi terminis eſt exēpta. Ubiqz ergo viget z ſemp. Eſſentia igit oīs fm ſeip̄az dicitur imortalis. Talis aūt eſt per naturā ſuā forme cuiuſqz eēntia. Verū cū oium auctor formarū gignit eſſentias atqz illas in eſſe pducit / alias ad tale eſſe determinat ut exiſtāt in corpe. Unde eē talis eēntie ſiue forme talis ad corpozales cōditiones ab agēte cōtrahitur. Quādo eſſe ad corpus cōtrahit / ūſdem quoqz eſſentia limitibus

Siqua tñ videat esse ꝑditio cuius virtute aia sit semꝑ:ea non est per respectū aliquē ad coꝛpoꝛa/quoꝝ adiumento nō eget:sed per respectū ad causam ꝓmā/vnde descēdit. Sed ꝛ respectꝰ huiusmodi qñ per ipam met aie naturā cōplet/nihil ꝓhibet quin aia per se ꝛ absolute ꝛ absq; conditione sit semꝑ. Quod quidē hac rōne inuestigabimus. Aīa ꝓma rerū causa cūcta depēdēt: eatenus singula in suo esse ꝑmanēt:quatenus ad ꝓmā causaz referunt. Respiciūt aūt illā/ut aliquā ipius similitudinē gerūt. Causa illa actus purissimus est/ab oi māe ꝓꝛietate alienissimus. Huic actui res inferioꝛes nō ex sua materia sed ex foꝛma potius/que actꝰ quidā existit/similes iudicātur. Quo fit ut per foꝛmā suā omnia ꝓmā respiciāt causaz. Quare quecūq; ex materia ꝛ foꝛma cōposita sunt/ut elemēta ꝛ mixta nō per se neq; per totā sui nām:sed per partē illā sui dūtaxat que foꝛma dicit causaz ꝓmā respiciūt. Argumētare hūc in modū. Ut ad ꝓmū ꝓncipiū referūtur/ita sunt. Referū tur aūt per aliud. Ergo per aliud sunt. Que sunt per aliud stabilia nō sunt. In seipis enim relicta in nihilū euanescūt. In se ergo sunt nihil que sunt per aliud dc quid existūt. Talia ꝓfecto sunt nālia coꝛpa. Coꝛpa les vo foꝛme quales:certe similes. Foꝛma enim coꝛpoꝛibus insita excellētiā quidē amisit suā/ꝛ coꝛpalis ꝓꝛ sus euasit:siquidē oēs cōditiones coꝛpis iam subiuit. Cōditiones coꝛpis due sunt/ꝑm locū extēsio ꝛ ꝑm tēpus mutatio. Foꝛma vo imersa coꝛpoꝛibus cū latitudine coꝛpis dilataī ꝛ mutaī coꝛpe ꝑmutato. Aīa igitur facta est penitus coꝛpalis ꝓistina excellētia destituta per se quidē minime est ut diximus alias: ꝛ esse nullū hēt ꝓꝛiū. Sed ita cū materia copulaī/ut vnū sit esse totī. Si ergo per se nō est:per se certe nō agit. Ideo si referaī ad ꝓmā causam per aliud aliqd refereꝛ: per illud videlicet per qō est. Est aūt per foꝛmā aliaz sublimioꝛē a materia liberā:a qua etiā pēdet in māmcōtinue quēadmodū a vultu hoīs imago in speculo. Per quā ad ꝓmaz causam assidue quoq; referī. Si oīno per aliud est foꝛma coꝛpea cū etiam ad ꝓmum ꝓncipiuz per aliud referaī/quid nā est illud per qō tā coꝛpus naturale ꝙ eī foꝛma referī ad ꝓmū. Sane est essentia illa tertia quā supꝛa coꝛpoꝛa qualitates iāpridē locauimus. Essentia vo huiusmodi eodē modo ad deū refert coꝛpoꝛa qualitates:quo eas efficit in materia. Efficit aūt opatione sua. Opatio sua est mobilis. Per agitationē igit generat: Per agitationē ꝛ refert. Itaq; refert mutabiliter. Hinc sequtur ut nālia coꝛpa coꝛūq; foꝛme qꝛ per aliud perq; motū referuntur in deū neq; per se sint neq; stabilia: sed uacillent ꝓsus ꝛ pereāt. Essentia vo tertia qꝛ sui ipsius est foꝛma: Immo ipsamet foꝛma est. ꝛ foꝛma a materia libera. Iccirco per se referī in deū. Ut referī ita est. Ergo est etiā per seipsā. Referī aūt per eētiā suā: illa stabilis est. Quapꝛopter ad stabilē deū per stabilē sui ipsiꝰ eētiā relata stabilis ꝑmanet. Hēpe essentia hec relationis sue causa est: Relatio pfectionis. Seipsam vo nunq; deserit: nunq; ergo desinit seipsā referre. nunq; seipsaz pficere referēdo. Deus quidē semꝑ exuberat: illa semꝑ haurit. Igit tū ex parte hausti tū hauriētis semꝑ quidē esse ipsum bibit ac ꝑmanet imoꝛtalis.

¶ Undecima rō. Quia nō cōponitur ex aliqua potētia in quam possit resolui. Capm. xim.

Sicut generatio fit per ꝓiūctionez foꝛme cū materia:ita per separationē foꝛme a materia fit coꝛꝛuptio. Ubi nō est harū rerū coniūctio nō accidit separatio. Talis aūt cōpositio nō est in aīa. Sed rōnē hāc latius ꝓsequamur. In coꝛruptione cuiuscq; rei ꝓditur ipse rei actꝰ. Sed post illū supest aliqd qō suberat illi actui ueluti potētia aliqua susceptiua:ne fiat coꝛꝛuptio in nihilū/sicut nō fit ex nihilo generatio. Res quidē ex foꝛma materiaq; cōposita resoluit in mām. Foꝛma quoq; illa que ex māe fomite educta fuerat reducit in māe fomitem. In aīa vo actus ipsius est ipsum suū esse. Essentia vo ꝛ substātia eius est illa ipa potētia:que eēndi actui subest. Hō enim est in foꝛmis absolutis ferme alia cōpositio ꝙ ex eētia atq; eē aut similis Essentia locū māe ꝛ potētie tenet. Esse vo locū foꝛme ꝛ actus. Si coꝛꝛūpit aīa/ꝓditur eius esse oīno. Sed nūquid etiā eētia:nequaq; . Nulla enim res in nihil resoluitur. Quia res que usq; adeo est simplex/ut non aliter resolui possit ꝙ in nihilū etiā talis est ut sit a deo facta per creationem ex nihilo. Que talis est:soli auctoꝛi suo subest deo. Dei vo influxus vitalis atq; beneficus nihil interimit. Itaq; si aīa destruiī/licet amittat esse eius tamē eētia remanet. Quod etiā inde cōstat/qō quanto nobilioꝛes est/tāto nobilioꝛē hēt mām nobilioꝛē ꝛ foꝛmā. Aie sunt admodū ꝑstātioꝛes coꝛpibus . Igit sub illarū esse tanq; sub foꝛma ꝛ actu latet materia que dā ꝛ potētia siqua latet . Prestantioꝛ ꝙ sub foꝛma ꝛ sub esse coꝛpis cuiuscūq;. Quod aūt tenet in aiabus ꝓme māe potētieq; locū ipsa earū eētia est. Itaq; eētia illarū eminētioꝛ est ꝙ materia coꝛporū. Materia coꝛpoꝛ incoꝛꝛuptibilis est. Ergo qd mirū si eē pōt incoꝛꝛuptibilis illa:Quo fit/ut siqñ aīa eē suū fingaī amittere/supsit necessario adhuc eētia atq; substantia. Hec si supest est certe. Si est adhuc/esse nōdū est amissum: Ita aīa si coꝛꝛūpi dicatur/etiā post coꝛꝛuptionez necessario supest. Immo etiā viuit. Esse nanq; aie nihil aliud est ꝙ viuere. ¶ Sed ne quis dicat ipsum aīe esse resolui in essentiā: atq; essentiā ulterius nō existere qꝛ sit absq; actu ꝙuis potētia forte supersit alicubi/meminisse oportet eētiā illā nō posse in mām potētiāue māe redigi. Quia neq; ex materia ꝓstat tanq; parte sui neq; ex māe potētia pullulat. Rursus non posse resolui in potētiā cause alicuiꝰ agētis/nisi forte in dei virtutē qui solus aīam ꝑcreauit. Hō aūt ob id moritur aius ꝙ in ꝓmā vitā resoluit. Moꝛeret autē si reductus in deū desineret esse aius. Atqui sicut figura cere a sigillo ipꝛessa/qñ sigillo penitꝰ adequat nō destruit:sed in speciē suā redintegraī/sic eētia aiī siqñ idee per quā deus eā in certa essendi specie disposuerat admoueī/in esse pristino cōfirmatur. Maxime enim sequēs actus roboraī a ꝓmo. Nā quomodo deus esse pōt terminꝰ in quē coꝛꝛuptio tēdat/cū sit efficiēs terminꝰ vnde ꝛ a quo oīs creatio generatioq; deducit? Aut quo pacto deus qui actus est purus nascēte aīa ad aie ipsius cōpositionē cōcurrit:ita ut quēadmodum ex māe potētia ꝛ actu potētie addito foꝛma fit coꝛpalis: ꝛ in eā. potētia deniq; actus foꝛme resoluit. Sic ex dei potētia quadā ꝛ adiecto quodā actu fiat aius:qui tandē in

dei potētiā quasi mām resoluat. Nō enī gerit vnq̄ materie vicē qui primus est actus. ¶ Afferet aliqs eēntiā aie neq; in mām neq; in deū resolui: sed ipsā se statim in se recipe esse prioze sublato. Uerū sicut materia corpalis absq; actu corpali esse nequit: ita neq; spiritalis seorsuz a spiritali. Quapropter eēntia que est materia spiritaliū ⁊ ad eē spiritale quasi actū aliquē cōparatur/nunq̄ segregat ab esse: ab esse inq̄ spiritali. Nisi forte quis dicat essentiā aie dū esse aliud exuit aliud induī: ac tales inesse spiritali vices hāc eēntiā uariare/quales in formis suis materia uariat. Absurdū id quidē dictu. Tū qz eēntia spiritaliū stabilioz est q̄ materia corpaliū. Tuz qz eēntia aie cū ppria ipsius aie ratio sit nō esse aliud oīno ⁊ aliud respicit pariter: sed eē solūmodo aiale ſm certā videlicet aie speciē. Materia quidē cōmunis absq; hoc actu uel illo esse pōt. Materia vo ppria absq; ppzio actu nequaq̄. Quapropter eēntia aie que in tali specie aiaruz est nunq̄ actum speciei alterius aiarū suscipiet. Neq; migrabit rursus eēntia in eadē specie de aio hoc in illū ne mobilis eque sit a materia corpalium. Immo si materia celi eadē forma ptēta est semp ut placet q̄ plurimis quid mirū mām ai spiritalē eodez eēndi actu semp esse contentaz. Ea essentia vita est. hoc esse viuere. Semper itaq; viuit:

¶ Duodecima ratio. Quia nō habet in se potētiā ad non esse. Cap^m. 12^m.

Nulla res corrūpit vnq̄: nisi hēat in se potētiā ad nō eē. Si enim neq̄ret nō esse: nunq̄ esse desineret. Aia nullā hēt talē potentiaz. Ām aia nihil aliud est apud Platonicos nisi forma simplex per subsistēs in eēntia quidē sua pfecta ⁊ integra ad speciē quoq; aialis efficiēdā cōducēs. Actus quidē existēdi ibi est/in ipsa. s. forma itegra ⁊ pfecta. Siquidē per forme integritatez est vnumquodq;. Igit ppriū subiectuz ipsius esse ibi est sua forma atq; eēntia. Ubi aūt erit potētia ad nō esse: qō est ipsius esse oppositū: Nūquid in ipso eē. At quomodo vnū repugnās vim hēt ad repugnās alterū capiēdū: An in ipa eēntia: Neq; hic q̄dē. Nā si eēntia ex eo q̄ simplex ⁊ integra forma est ppriū est ipius esse subiectū/quomodo hēt potētiā ad nō esse/qō dicit esse ipsius oppositū: Quo enīz pacto ppria substātia ignis que ppriū calozis talis subiectū est hēt ad frigus suscipiēdū potētiā aliquē: per quā ⁊ frigus accipiat ⁊ maneat ignis: Atqui in ȳs ipis substātȳs corpalibus moztalibusq; non est potētia ad nō esse quātū sunt in specie sua cōplete substātie formaq; p̄dite. ſm hoc enīz existūt: Sed quātū illis subest materia prima: que nunq̄ sub tali aliqua forma quiescit. Hec vo abest ab aia. Nusq̄ igitur potētia ad nō eē in aia reperit. Est igit imortalis. Sed hāc rōnē planius exponamus. In reb^9 ȳs que ex forma ⁊ materia cōponūtur. Id accidit ut materia opus ipsum quodāmodo añcedat. Quis enīz dubitet quin materia prius quodāmodo sit q̄ formet. Accipio mām hāc opi faciundo quodāmodo p̄cedētē. Atq; interrogo utrū opus illud ex natura huius māe fore necessariū sit: an impossibile: An forte possibile: Non necessariū. Quia sic māe vis statim per seipsam opi necessitatē daret: neq; ꝑstātioze aliquo egeret formāte. nūc vo indiget/qz qō est informe formare se nequit. Igit quātū ad mām attinet futurū opus nō est necessariū. Nūquid impossibile: Neq; hoc quidē. Sic enim eēt materia adeo ad opus illud inepta: ut nunq̄ ad illi^9 formā atq; effectū ꝑduceret. Si quātū ad mām spectat op^9 agendū neq; necessariū est neq; etiā impossibile/restat ut sit possibile. Hoc enīz iter duo illa est mediū. Possibile inq̄ eē atq; nō esse. Mā si ex natura māe foret possibile eē solū/foret absq; dubio necessariū. Sin ex natura eius dē foret solū possibile nō esse/foret ⁊ ipossibile. Quapropter cū ex natura māe opus ipum possibile sit eē pariter ⁊ nō esse cōstat q̄ in ipsa materia quātū ad faciendū opus est potētia ad esse pariter atq; non esse. Cū vo simplex materia sit ex naturis pluribus nō cōposita/eadē natura māe est potētia ad eē atq; nō eē. Ām est indifferēs ad utrūq; neq; ex se ad alterutrū terminat. Supiori agēte indiget qō eā formādo ad eē determinet. Accipit ab illo formaz leonis. Uñ fit leo. Et materia ista leonis que añ hēbat in se potentiā ad esse leonē atq; nō esse/iā nūc ad eē leonē determinat. Sed nūquid adhuc restat in materia prima eadē illa indifferēs ad utrūq; potētia: Si nō restaret cessaret ꝑtinus natura māe: neq; quicq̄ ex materia fieret ⁊ cōstaret/si statim cū fit aliqd materia prima natura priuatur sua peritq;. Ergo cū restet leone iā genito: potētia eadē illa ſm speciē in materia non ppinqua leoni secūdaq; sed prima potentia inq̄ ad esse pariter atq; nō esse. Id accidit/ut quēadmodū per illā potētiā eē leo qñq; cepit/cū prius non fuisset/ita per eandē esse qñq; desinat postq̄ fuit. Ām potentia ad extremum utrūq; indifferens/uel ad neutrū uertit: uel eque atq; vicissim uertit ad utrūq;: ⁊ sicut ad esse ex nō esse cōuersa est: ita vicissiz ab eē uertit in nō esse. Atq; hinc sequtur rerū corruptio corpaliū. Ueruz rōnalis aia cū sit forma simplex/vnde motus exoriť in cōpositis nō pōt ex aliqua materia p̄cedēte ⁊ subsequēte forma facta fuisse: ⁊ cū sit forma in se subsistēs nō innixa materie/qz ⁊ supra ⁊ infra mām ꝑgredit iudicādo/nō est cōposita ex aliqua potētia māe uelut aie inchoatiōe/ ⁊ actu potētie addito uelut aie ipsi^9 pfectione. Neq; igit ex materia cōstat neq; extat. Si talis est ex nihilo ꝑcessit in lucē. Eius ergo solus de^9 est auctor ut alias ostēdemus. Atq; hec nisi potuisset fieri nunq̄ ꝑfecto facta fuisset. Quapropter p̄cessit aiam nostrā nascēdi potētia. Ubi nam erat illa potētia: nō in aia que nōdum erat/nō in parte aie que est simplex ⁊ tota simul efficit nō per partes. Nō in materia aliqua. Ām aia a materia nō dep̄edet. Nō in nihilo. Nō enim potētia ipsa eēndi fundat in nihilo. Naz quo pacto alterū oppositū sit oppositi ⁊ ꝺdictoꝝ alterius fundamētū: Esse vo ⁊ nō eē ꝺdictoria sunt. Restat ut illa potētia in solo aie auctore fundet deo. Igit potētia eēndi per quā aia ad eē ꝓducit/ipse solus immortalis stabilisq; est de^9. Potētie vo ꝟz ꝓgruētiā rīdet act^9. Act^9 ergo illi potētie diuine rīdēs est stabilis per eēntiam Talis act^9 est aia. Et quēadmodū in deo eadē potentia est/per quā ⁊ deus pōt facere aiam ⁊ aia fieri: sic in aia idē actus. i. nixus idē per quē ⁊ aia subsistit in natura sua/⁊ deus eam sistit in ipsa. Quo fit ut nō minori desiderio deus aiam in natura aie sistat q̄ subsistat aia in eadē. Que cū soli subiciat deo: si ꝑmenda

est ab aliquo/ab illo est ꝑmẽda: Ab illo vo non põt. Quomodo enim causa alicuius effectrix ⁊ conseruatrix/erit quoq; corruptrix eiusdem? Aut quo pacto ipsum bonũ cuiꝫ ꝓnitiosum est? Aut prima vita ⁊ infinita vita est alicui mortis origo? Dicet aliqs: nõ primit deus aiaz viz nouã aliquã inferẽdo: sed vim añ illi tributã auferẽdo. i. subtrahẽdo influxũ suum: per quẽ aia vixerat. Sicut qui intuitu imaginez suã creat in speculo subtrahẽdo vultũ desinit imaginẽ ꝓcreare Sed ꝓtingere hoc ibi nõ põt ut paulo añ ostẽdimus. Rursus si deus nũc infundit aie vitã: postea nõ infundit/mutatio ibi ꝓuenit ab infundẽdo in nõ infundendũ. Quero utrũ aia desinat haurire vitã/an deus infundere. Nõ desinit aia haurire. Quippe infusio vite in essentiã aie fit. Qm̃ vita est primus actus essentie/cũ primũ accepit esse. Aie essentia est imobilis qm̃ a stabili deo sine medio pẽdet: qz stãdo ⁊ quiescẽdo pficit. Turbat motu. Attingit stabilia. Regit caduca. Si stit mobilia. Colligit dissipata. Cõciliat repugnãtia. Nec est in ea potẽtia illa ad esse pariter atq; nõ esse/qualis est in corꝓibus: que est totiꝰ mutationis initiũ. Nõ igit cessat aie essentia vnq̃ vite actũ accipe. Nõ cessat deus eũdẽ infundere. Solis nanq; illis signifi cauit deus se vim suã aliqñ infundere cessaturũ: qbus ab origine inseruit ꝓcliuitatẽ illã ad nõ essendũ. Preterea deꝰ nature institutor nunq̃ rei cuiꝫ subtrahit qõ rei illius est ꝓpriũ. Propria aie vita est/vita inq̃ ꝓpetua. Quia quãtũ rõnalis est etiã absq; disciplina ⁊ usu per solã eiꝰ nãe virtutẽ quotidie in se parit species absolutas. per quas ꝓxime ad eternas itur ideas. Si naturale est animo rationali ascendere ad ideas: nãle est ipsi quiescere in ideis / ut sicut nãliter illis vixit: ita naturaliter viuat in illis. ⁊ qui opabatur ꝑm nãm assidue ad ꝓpetua: opetur qñq; ꝑm nãm ꝓpetuo in perpetuis. Et qz idea quecq; eterna vita est qui ꝑm nãm suã ideã per idee modũ põt ꝓsequi/põt etiã per modũ eternũ vitã cõsequi sempiternam.

¶ Tertiadecima ratio. Quia esse a deo accipit sine medio: Cap^m. 13^m.

Quanq̃ Plotinus ⁊ Proculus aliq; nonnulli platonicoꝝ aiam fieri arbitrãtur ab angelo. Tñ Dionysius Areopagitã Origenẽ ⁊ Aureliũ Augustinũ platonicos excellẽtissimos sequor libẽtius qui aiam putãt a deo vnico ꝓcreari. Quod equidẽ hac rõne demõstrari posse confido. Aia est forma ita simplex atq; ita libera / ut neq; ex pluribus partibus cõponat: neq; ex mãe viscerib⁹ eruat. Quãdo igitur fit/nõ põt ex rebus ullis prius existẽtibus generari. Nõ enim ex rebus diuersis ꝓcul añ positis deinde coactis in vnũ cõficit/cũ careat partib⁹. Neq; ex materie fomite prius informi deinde formato/cum sit sua ꝓpria materiã. Igit fit ex nihilo. Ex nihilo aũt aliqd facere dei solius est ꝓpriũ. Nam ex ordine opum ordo causarũ inuestigat. Causis enim effect⁹ accõmodant. Quare oportet effectus ꝓprios in ꝓprias causas reducamus: atq; id qõ cõmune in oib⁹ effectib⁹ ꝓprijs reperitur: in cõmunẽ oium causam referam⁹. Ita cũ oibus in rebus ꝑter ꝓprias singularũ cõditiones ipm esse cõmune cũctis inueniat/singularũ cõditionum ⁊ qualitatuz causas singulas afferre debemus. Ipsius aũt eẽ qõ vnũ oibus est cõmune/vnã causam oibusq; cõmunez. Oibus cõmunis causa vnus ipse est deus. Igit eẽndi reuera deꝰ est causa. Eẽndi vo hoc aut illud, Hoc modo uel illo alie quedã ꝑter deũ sunt cause. Ita ut sis a deo solo hẽs. Ut sis homo etiam ab hoie: ut calidus sis/ab igne: deus opibus esse dabit/alie cause inter se diuerse diuersos essendi modos. ⁊ eos quidẽ virtute dei. Esse quidem illud qõ post nihilũ sequitur: esse dicit absolutũ. Statim enim post nihil sequitur esse simpliciter. Post eẽ simpliciter sequit esse hoc aut illud aut tale esse uel tale. puta hoiem esse uel equũ: albũ esse uel nigrũ. Nõ enim põt quicq̃ fieri hoc ⁊ illud ⁊ tale / nisi sit prius qõ hoc ⁊ illud ⁊ tale fiat. Quapropter esse tale ⁊ hoc ⁊ illud haud e uestigio post nihilũ sequit / sed post eẽ ipsum simplex ⁊ absolutũ. Cũ igit dei ꝓpriũ sit eẽ ipm cõmune ⁊ absolutũ cũctis tribuere. Id vo esse añ oẽs essendi modos sequat post nihilũ: Solius dei officiuz erit aliqd ex nihilo in esse producere. Ut primũ qõ dat oibus ipsuz. s. esse a prima sit causa: a sequẽtibus causis munera secunda uel tertia. Profecto qõ nature alicuius est particeps/nõ põt eã nãm producere absolutã. Quia cum id qõ est tale aliquid ꝑm participationẽ/necessario sequat id qõ est absolute tale. Immo etiã sit per illud quicquid ipm est/si hoc illud gigneret/certe qõ est posteriusrẽ seipo prioꝛẽ atq; etiã sui ipius causam gigneret. Ubi gigneret ⁊ seipsuz. Igit Ariston qz nõ absolutus homo fuit/sed hic homo in tali materia ꝓstitutus/humanitatẽ ipsam nõ genuit absolutã/sed hominẽ hũc Platonẽ. s. ⁊ in materia tali. Quoniã vo quãtũ ptinet ad essendi nãm quicq̃ sub deo est esse ipsius est particeps: ⁊ esse nõ hẽt simpliciter/sed tale esse uel tale in quadã eẽntia speciecq; determinatũ/sequit ut res nulla subiecta deo ipsum esse ꝓducat. Sed talẽ quẽdã eẽndi modũ tali cuidã mãe tribuat. Quo fit ut ad opus suũ prioꝛi semp egeat fundameto. Preterea tã ars q̃ natura quicqd agit ex potẽtia quadã ꝓducit in actũ. Sculptor ex lapide ita ꝑparato ad statuã ut quodãmodo hẽat statuaz in potẽtia statuã actu fabricat: homo ex semine: in cuius virtute homo est generat hoiem. Materia illa ex qua ars ⁊ natura aliqd faciũt / interdũ obediẽs multũ ⁊ apta ad opus existit/interdũ ineptior ita ut mãe potentia alias minus alias magis distet ab actu opis fabricãdi. Parũ distat aeris potẽtia ab ignis effectu: lõge vo ab hoc aque potẽtia. Facile itaq; est ex aere: difficile ex aqua ignẽ accẽdere. Unde apparet tãto potẽtioꝛẽ esse oportere eũ qui agit quãto lõgius interuallũ est inter potẽtiã illã ⁊ actũ a qua in quẽ opus suũ est deducturus. Distantia vo inter nihil ⁊ eẽ est infinita tũ qz in nihilo nulla est ꝓportio ad eẽ: tũ qz nulla distãtia maior hac esse aut excogitari põt. Distãtiã vo ꝓportione ⁊ fine carẽtẽ sola illa vis põt trãscendere que nullã habet ad alias vires ꝓportionẽ: nec habet finẽ. Virtꝰ huiusmodi solus est deus. Dia enim alia a dei potentia excedunt. Solus itaq; deus aliqd ex nihilo in esse producit. ¶ Preterea res ois ꝑter ipsum deũ creatura dicit a theologis: ⁊ ex quatuor quibusdã cõponit necessario. Ideo pythagorici nõ solum in corꝓibus uerũetiã in spiritib⁹ quodãmodo ponũt quatuor elemẽta. Quia utraq; ꝓstãt ex essentia eẽ: virtute ⁊ actione. Nẽpe aliud in eis eẽntia est: aliõ

esse. Est enim esse actus entis. Quod si preter hūc actū nō esset illic entia/cui talis actus hereret/eēt actus purus ⁊ infinitus/qz nō circūscriptꝰ ab ullo. Hic aūt solus est deus. Rursus esse ipsum ab oi eēt participatione alterius absolutū. Dē vo tale vnicū est in natura. Soli igit deo ꝓuenit. Merito creatura nō est ipsum esse suū: qz ipse suus actꝰ esse nequit. Cū hēat in se potētie passiue nō nihil immixtū: qz subest deo. Potentia vo opponitur actui. Aīa vo opatio differt ab entia magis q̄ esse ipsuz. Prius enim est essentia q̄ operet. Ideo ubi est essentie ⁊ ipius esse distinctio/multo magis est distincta opatio ab essentia. Opatio quidē ita est virtutis essentialis actꝰ: sicut esse est actus entie. Quia vo creata entia nō est suus actus/ideo nec est opatio sua. Alioqn opatio talis esset per se subsistēs ab oi participātis limite penitꝰ absoluta. Quod tale est/vni cū diximus ⁊ infinitū existere. Sed nunqd opatio differt ab esse sicut ab essentia differre mōstratur? Proculdubio. Duplex enim est opatio: vna effluit extra opantez ut calefactio. Altera manet intus ut cognitio ⁊ uolūtas. Que effluit sine cōtrouersia dicitur ab esse qđ a re ipsa non effluit. Que manet/ob id etiā discrepat qz esse creature certa quadā rerū specie claudit. Opatio talis per genera multa uagatur. Immo vo intelligētia ipsa atq; uolūtas per infinita. Illius enim obiectū est ipsum uerū: huius ipsum bonū. Verū aūt ⁊ bonū saltē tā late patēt q̄ ipsum qđ ens uocat. Opatio vo ab obiecto trahit speciē. Ergo opatio talis oībus rerū oiuz speciebꝰ induit. Sed nū differt opatio a virtute? ⁊ virtꝰ ab essentia atq; esse? Certe. primo enim qz actus potētie semp opponit: opatio que est actus a virtute discrepat ⁊ essentia/que potētie quedā sunt: ⁊ virtus ab esse qđ est actus. Et ab essentia/qz potentie per suos actus distinguunt/cū ꝓpria potētia ꝓpriū respiciat actū. Essentie actus est esse: Virtutis actus est opatio. Igit tāto inter se distāt essentia atq; virtus/quāto esse distat ⁊ opatio. Quorsum hec tā multa? ut intelligas opationem cuiuslibet creature virtuti herere: virtutē ⁊ esse essentie. Ac nullā creaturā per substantiā ꝓxime opari sed per virtutem opatricē/que est qualitas siue accidēs/cū a substātia vndiq; distinguat. Quotiēs ergo aliquid opat/ qualitates quasdā ꝓxime generat. Et eē dat quale habet ipsa. i. herēs alteri semp. Talia vo ꝓcedēte in digēt fundamēto. Que fundamēto idigēt ex nihilo nō creātur. Ergo nulla creatura creat aliqđ: nec iuria. Opatio enim eius ⁊ virtꝰ qz herent alteri: ⁊ quicqd heret/nō restat liberū atq; integrū sed ꝓ facultate suscipiētis accipit/subiecti sui limitibus finiūtur. Creatio vo opatricē virtutē exigit infinitā. Itaq; aīa a solo creat deo. Sed forsitan putabit quispiā aīam ita a deo fieri/ut per angelū tanq̄ medium efficiat. Atq; deus in ea creatione sit opifex: angelus instrumētū. Que quidē opinio ideo videt absurda/qm instrumētū hāc habet naturā/ut ipm ab alio motū moueat aliud. Afficiat subiectū aliquod formāq; ꝓncipalis agētis traducat in subiectū per tpis interuallū. Creatio aūt neq; subiectum exigit: neq; fit motu uel tpe. Rursus si creationis opꝰ virtutē requirit immēsam / quid absurdius q̄ ad id exequēdū virtutē ipsam que in deo imēsa est ꝓrius in angelo cuiꝰ natura terminata est: terminari. Deinde opꝰ illud qđ ad immēsam ⁊utē spectat pagere. Ex supra dictis cōcludit aiam a deo summo sine medio ꝓcreari. Cur nō pfectione pares inter se sunt angelus atq; aia. cū utraq; a deo absq; medio pēdeāt? Qz sub alia idea ⁊ rōne deus angelū ꝓduxit: sub alia aiam. Illuz sub altiori idea: istā inferiori. Quēadmodū ab eodez pictore homo ⁊ equus picti nō eque sūt pulchri. Pulchrior enim bois figura q̄ equi. qz pictor ad pulchriꝰ sue mētis exēplar bois picturā exp̄ssit q̄ equi. Cū finē iā sic rōni huic imponamus. Si aie entia ꝓxime a deo fit/nihil inter eā ⁊ deū ipsius cōseruatorē intercidit mediū qđ ipsam a cōseruāte distūgat. Ac si solo deo eget ut fiat/solo etiā eget ut maneat. Et qz deꝰ per eādē viz seruat creata per quā creauit. Ideo sicut ex infinita dei bonitate aīa ex nihilo ad eē ꝓcessit/ita per eādē in esse pmanet ꝓcul a nihilo. Ut vita deo ꝓxima diuine vite simillima sit. Qđ ita demuz erit/si aīa aut principio ⁊ fine caruerit sicut deus: aut si hūerit principiū finē saltē nullū sit habitura. Timei Platonisq; snia est deū mūdi opificē per ideas. i. exēplares absolutasq; rōnes sua opa ꝓcreare. Proinde quicqd per talē aut talez ꝓxime creat ideā/semp tale pseuerare. Quod vo deinceps nō necessario semp / sed aliqn̄ tale. Oportere enim effectū ꝓximū cause ꝓdire simillimū. Remotiorē vo minꝰ simile: atq; deinceps dissimiliorē semp euadere. Adeo ut idea sit virtus ⁊ in seip̄a simul ⁊ sempiterna. Virtus vo que inde fit ꝓxime nō in se imo in aliquo sit sed semp. Que aūt fit deinceps neq; in se neq; semp per naturā suā uel eadez uel similis pseueret. Cū igit rōnalis quidez aīa per ideā vite absq; medio fiat / tali quadā ꝓxime originis potesta te forma est semp viuēs. Irrationalis aūt cū ide per rōnalē proficiscat ꝑm se aliqn̄ viuēs. Quod enim ab idea sola creat actione fit penitꝰ stabili: stabilēq; inde hēt essentiā. Quod aūt ab idea per aiaz quasi mediā nascit/qm̄ actione mutabili gignit mobilē ꝑm se inde nām ducere cogit. Secūdū se inq̄ qz vitā ab aīa ethereo impressaz uehiculo tanq̄ speculo sempiterno existimāt semp imprimētē aiam comitari. Impressaz vo vitā cōpositō corpi ⁊ caduco nō semp. Nempe arbitrant ab aie substātia semp viuēte ethereū corpus sibi ꝓximū perpetuo aiari. Elementale vo corpus ab ea per illud aliqn̄ vitā accipere. sed de his alias.

Quartadecima rō. Qz est per se vita. Capm. 14m.

Anima est essentia/est ⁊ vita. Superioribꝰ rōnibus ostēdimus eā esse imortalē: qz sit essentia per se existēs. In pntia vo eiusdē imortalitatē ostēdimꝰ: qz sit vita per se viuēs. Porro aia ex ipa sui essentia vita est: qz totū qđ est in ea est vita. Siq; enim esset in ea qđ vita nō esset / illud quidē nō pars esset aie: ⁊ totū ipsum aiatū quidđ potius q̄ aīa diceret. Fateamur igit totā aie essentiā esse vitā. Si tota est vita per se certe ꝑm formā vita dicēda est. Naz qđ per aliud viuit ipsum per se nō viuēs ex duabꝰ cōponit partibꝰ. Ex natura inq̄ sui ꝓpria ꝑm se non viua: atq; ex vita illa aliūde accepta. Ita conclude. Si res illa que per aliud viuit nō tota vita est: sequit ut res que tota est vita per se viuat. Ergo aīa que tota est vita/per se viuit: presertim cū per se moueat: si ita est per se est vita. Est igit aie essentia vita. Cuius rei

signū est/q̄ cuicūq; aduenit p̄stat vitā quasi per se sit hoc ipsum qō tribuit alteri. Unde abeunte illa desinit corpus viuere. Ac dū adest corpi nullū momentū cessat vite opa exercere corp⁹ viuificādo. Quare perēnis aie actus viuificatio est. Perēnis actio ꝓpria est rei actio. Propria igit est aie actio viuificare. Viuificare aūt vite ipius est ꝓpriū: sicut caloris est calefacere. Igit eēntia aie vita est. ¶ Accipe rursus aliam ꝓiecturā: q̄ parato corpe aia statim illud viuificat. Aut ergo suo esse dat vitā/aut appetitu/aut cognitione siue cōsilio. Si aia cognitione ꝛ ꝓsilio corpus viuificaret: scirēt oēs quid quolibet momēto gignat ꝛ alat in viscerib⁹ aia. Qualisq; sit interni opis dispositio. Et nisi cognoscerēt/ista nō fierēt. Sed nūquid appetitu? Neq; hoc q̄dē. Alioquin q̄ diu uellet aius esse in corpore tādiu esset. Et qui odit corpis ꝓsuetudinē: a corpore cōfestim discederet. Restat ut ipso esse. i. nāli virtute viuificet corpus. Si ipo esse viuificat per suā eēntiā est vita aut viuēs. Sicut qō ipsō esse calefacit per essentiā suā virtutēue est calor aut calēs. Cōclude aie essentiā esse quādā vitam. Quod si nō libeat eā uocare vitā per se viuētē quēadmodū soles dicere calorē per se calētē saltē per supiora cogeris cōfiteri aiam eē substātiā ꝓpria vita vitalē: quēadmodū dicis ignem/substātiā ꝓpria caloze calētē. Utrū horꝛ accepis mini me curo. Utrinq; enim sequit idē qō querimus. Sed ego supiozibus rōnibus adducor/ut aiam per se vitā appellē/vitā inq̄ nālē formamq; vitalē. Uite aūt formeq; vitali ꝓpria mors quodāmodo dicit/seu aliqua mortifera qualitas ferme. Sicuti caliditati frigiditas humiditati cōtraria siccitas. Ea vo est ꝓpriarū natura formarū: ut neq; aliqua earū aliā capiat/ut calor non suscipit frigus: neq; substātia cui vna illarū formaruꝫ est ꝓpria/etiā suscipiat aliā formā sue forme ꝓtrariā. Ut ignis cui calor est ꝓprius/frigus non accipit/ut si mul sit ꝛ ignis ꝛ frigidus. Sed abit potius aut pdit tā calor q̄ ignis frigore ueniēte/q̄ aut calor aut ignis fiat frigidus. Est ergo uterq; ut ita loquar infrigescibilis/cū frigoris particeps euadere nequeat. Similiter aia qm̄ aut vita ipa nālis est/aut vitā hēt tanq̄ naturalē sui pedissequā/mortē ut dixi ipius ꝓpriam non admittit. Si nō admittit mortē/ita ferme immortalis est/sicut ignis q; nō suscipit frigus infrigescibilis. Si idē foret infrigescibile qō impdibile/ignis sicut nō frigescit/ita neq; etiā pderet. Nūc aut pditur potius q̄ frigescat. Uerū cū idē sit imortale qō impdibile/aia que nō admittendo mortē dicit imortalis est etiā impdibilis. Ideo abit ueniēte morte non pdit. Tota supior disputatio his uerbis Zoroastris cōprehenditur. ΑΘΑΝΑΤΟΣ ΤΕ.ΜΕΝΕΙ ΚΑΙ ΖΩΗΣ ΔΕΣΠΟΤΗΣ ΕΣΤΙ. i. immortalis manet ac vite dña est. Quasi dicat ideo immortalis manet/q; vitā hēt pedissequā: sicuti sol lucē crinita comaz. Hic pugnabit sic strato uel epicureus aliquis. Sane mortē nō suscipit aia/q; ueniēte morti fera qualitate abit aia ꝛ desinit esse. Si esse desinit/suscipit certe nihil. at nos o epicuree nō ita desipimus: ut ignoremus nō posse mortē ab aliquo suscipi. Tum q; ipa nihil est. Quod vo nō est/nō capit. Tū q; neq; viuētes eā capiūt: neq; defuncti. Illi q; dum viuūt a morte absunt. Isti q; si nō sunt ut ipse putas/nihil suscipiūt. Et si supsunt ut nostri uolūt: etiā absunt a morte. Desistamus ludere uerbis. Audi quid uelimus: qñ dicimus aiam nō suscipe mortē intelligimus eā nō admittere in seipsa ullā mortiferā qualitatem per quā desinat viuere. Profecto cōtrarie qualitates se inuicē nō suscipiūt. Nā se vicissim ꝛ fugāt ꝛ fugiunt. Ideo calor natura sua nō modo nō suscipit frigus: sed neq; loco etiā illi propinquat. Longissime nanq; sese fugāt ꝛ fugiūt: que per nām lōgissimo discrepāt interuallo. Postq̄ natura sua he forme tales sunt/si in mera sui ꝛ sola natura consisterēt: essentq; ita ut modo sunt cōtrarie inuicē/nunq̄ sibi inuicē ꝓpinquarent. Natura enim illas dissociaret: neq; adesset medius aliquis illarū ꝓciliator. Tales ꝓfecto forēt si calor in seipso subsisteret a materia separat⁹: ut nihil pter calorē hēret admixtū. Atq; frigus similiter. Nūc iacet calor in materia que sua pte natura nō minus ad frigus parata q̄ ad calorē aduenieti frigoi sinū pandit suū: quē ingressa frigiditas calorē inde detrudit: qui inde depulsus extinguit: cū ab auctore suo ea lege fuerit ad eē ꝓductus ut tādiu maneret q̄ diu a tali sinu materie foueret. Quapropter forme que a materia sustinentur licet formas sibi cōtrarias nō suscipiāt: illarū tñ impetu ꝛ ꝓpinquatione pdunt. Que vo in seipsis pmanēt ꝛ siqñ māe herere vident/illam sustinent potius q̄ ab illa sustineant: Cōtrariā sibi vim nō pñt admittere. Uerū siqua vis aduenit māe gremio/qualitates ꝛ formas indnat astrictas māe. Formā vo illam que mām superminet non attingit. Talis est aia: aia inq̄ rōnalis: que cū fons motionis sit corporumq; motrix nō pōt a corpibus e suo statu mutari. Cūq; speciei sue ingenitā hēat vitam utpote ꝓpriā/viuit semp absq; labore viuēdi/p̄cipue q̄ diu secū ipa viuit. Propinquans vo corpi irrōnalez ut platonice loquar ex se fundit vitā uelut vmbrā. Ipsa quidez uera est aia aialisq; vite fons: talēq; vitā nō modo ad ips suppeditat corpi: sed multo magis sibi ipsi semp: cū nunq̄ deserat semetipsam. neq; ad se deserendā cōpellat a corpe: cuius qualitas in formā nō trāsit incorpalē. Rursus neq; ad idez cogat ab aiabus: quarū officiū est viuificare nō perdere. Talis ꝓculdubio rōnalis aia iudicat. Irrationalis autē non uera est aia q; neq; essentia uera est neq; uera vita. Nō uera eēntia est q; nō existit per semetip̄az siquidē per se nō opatur: qñquidē nihil agit absq; corpis instrumētis. Nō uera vita est/qm̄ motiōis libertate ꝓiuat. Nō enim ducit a seipsa/sed vi trahitur ab ꝯs rebus que sensibus offerunt: Ideo platonici multi aiūt aiam rōnalē esse ꝛ aiam ꝛ vitam subsistētē atq; ex se corpus viuificātē. Sed irrationalē formā/potius aiationē viuificationēq; corpis esse putāt: quā etiā eē imortalē Xenocrates: Speusippus: Numenius: Plotinus existimāt. Porphyrius aūt ꝛ Proculus ꝛ alij q̄ plurimi negāt. Neq; mirari debemus si aias alias ueras alias falsas eē multi platonici arbitrant. Rerū siquidez uarietas decētibus nectit interuallis. Deus uerū bonus est. Angelus imago quidē est bonitatis. Sed intellect⁹ est uerus: Rōnalis aia imago intellectus: aia uera. Irrōnalis aia imago anime natura uera. Qualitas que diuidit in materia nāe imago est: uerū naturaliū agētiū instrumētū. Sed meminisse oportet eos qui animas nostras iferiores esse sempiternas existimāt/

existimãt/etiã plãtarũ aias secutos eẽ egyptios pythagoreosq; existimãtes aias humanas eẽ mentes delapsas in rõnem atq; sensum. Alias vo bruto; eẽ nostras/in sensum generationẽq; omnino plapsas. Plãtarũ deniq; aias eẽ easdẽ lapsas oino in gnãdi potẽtiã:posseq; oẽs iterũ ad supiora ꝙuerti. Aõ quidẽ Empedocles:Time⁹ locrus:Origenes:Plotinus significasse videntur. Sed hec ipsi viderint. Nos autem ꝓpositum prosequamur.

¶ Quintadecima ratio. Quia vita est prestantior corpore. Cap^m.15^m.

Rationalis aia uera naturalis vita est. Uera vita per se corpis est formatrix ⁊ rectrix. Ideoq; corpore est lõge ꝓstãtior. Corpus ꝙuis in uarias uertat qualitates/aut etiã milies diuidat in partes nunq; tñ desinit eẽ corp⁹. Semper enim restat natura corporis diuisibilis. Cũ diuidãtur partes in particulas sine fine. Ergo multo magis aia rõnalis/que uera est corpis vita/quãtũcũq; mutet/nunq; desinit eẽ vita. Huius argumẽtationis vim in eo potissimuz cõsistere arbitramur ꝙ tertia eẽntia que est sedes rõnaliũ aiaꝝ tres hẽt dotes ex eo ꝙ oĩum mediũ obtinet. Primã ꝙ in ea refulgẽt uere imagines diuinoꝝ. Scõam ꝙ ipa formar cõtinetq; totã machinã corporalẽ. Tertiaz ꝙ diuina ⁊ corpalia ꝓciliat inuicẽ. Oẽs he dotes eẽ ostẽdũt animam sempiternã:prima qz si in genere corpoꝝ aliqua sempiterna sunt:in qb⁹ vmbre sunt diuinorum: multo magis aie rõnales aiarũ omniũ ꝓstãtissime: in quib⁹ sunt diuinoꝝ imagines sempiterne. Prior enim in diuinis vita est ꝙ splẽdor. Cm̃ splẽdor eorum est tuz reflexio tũ effusio vite. Quapropter in de prius manat in aiaz vite immortalis ubertas ꝙ diuinarũ splẽdor imaginuz. Scõa qz si rõnalis anima principiũ est formãdi ⁊ ꝓtinẽdi:neq; formã suã neq; ꝓstãtiã naturalẽ põt amittere. Nẽpe cũ totum aiale genus sit toto genere corporali ꝓstãtius: ⁊ in oibus mũdi mẽbris sint aliqua corporalia sempiterna/ꝓbabile est ut in oibus his sint aie sempiterne. Quis enim negauerit aiarũ gen⁹ caput habere perpetuũ in quo rõnales aie sunt:postq; corpalis mundus mẽbra quedã habet ubiq; ppetua:Tertia qz si aia cõciliationis vniuersalis ⁊ vinculi fons est/distrahi ⁊ dissolui nõ põt:Si enim vniuersoꝝ vinculum resoluat/quid ulterius vinciet? ¶ Platonica hec mysteria ita deinceps aurelĩ Augustini sententia ꝓfirmabim⁹. Si aia rõnalis interiret corpe peũte/necessario mutaret corpe ꝓmutato. Non mutat aũt a corpe. Ipsa enim motionis ꝓncipiũ est. Ideo cũ a corpore mutari videt/tũc ipsa ⁊ corp⁹ mutat: ⁊ seipsaz ducit ut libet. Si aia mouet sepissime corpus imobilis pseuerãs:lõge magis ex eo ꝙ sistit ꝓtinetq; corp⁹/seipsam sistit ⁊ cõtinet. Aõ enim stat plurimũ in mouẽdo alio/stare põt semp insistẽdo se ⁊ ꝓtinẽdo. Quis aũt nesciat qñ corp⁹ uel ꝓpriuz uel alienũ mouet ab aio tam motionẽ ipsam ꝙ rez mota nõ habere sua oia simul/sed labi ꝓprius a futuro in ꝓs atq; ꝓteritũ? In aio aũt tũc eẽ simul ꝓpositũ opis totius imobile. Intẽtionez ꝓntis opis/memoriã ꝓteriti:expectationẽq; futuri. Illic itẽtio animi circa ea que nõ sunt est ipsa. Cũ tã ea que nõdũ sunt ꝙ ea que nõ sunt amplius ipsa cõnectit in vnũ

Circa tpalia est supra tẽpus. Circa mobilia est imobilis. Cur ergo substãtia eius circa mortalia nõ sit immortalis? Immo cur in ppetuis attingẽdis nõ fiat ipa ppetua/qñquidẽ in tractãdis mobilib⁹ manet immobilis? Preterea si nõ tã id qõ in mole est corpis/ꝙ id qõ est in specie facit eẽ corp⁹. Corp⁹ eniz tãto magis est quãto speciosius est atq; pulchrius:tãtoq; minus est quãto fedius atq; deformius:que defectio nõ ꝓcisione molis sed spẽi priuatione ꝓtingit:putãdũ est aĩum illuz a quo tanq; ꝓncipio dat corpi forma per quã est corp⁹ ⁊ ꝓnexio partiũ per quã ꝓsistit:nunq; uel forma ꝓpria uel vnione priuari:per quã est ⁊ pmanet aĩus. Cñquidẽ corp⁹ nunq; omni forma ⁊ vnione per quã est/permanetq; corp⁹ orbat. Neq; tñ trãsire de specie in speciẽ aiam sicut corp⁹. Mutatio enim ab aia descendit in corp⁹:⁊ stabilior est illa ꝙ istud. Ergo si hoc semp in genere corpali pmanet/illa pmanet semp in specie aiali. Neq; in ipsa specie aiali de alia in aliã aiaz commutabit. Nõ enim subest materia:per quaz fiat huius modi cõmutatio. Si nõ accidit mutatio talis neq; animus eẽ nisi viuat/põt:nunq; pfecto aĩus morit. ¶ Aõ si quisq; nõ eũ interitũ dicat formidãdũ aio/quo efficitur ut nihil sit/qõ aliqd est:sed eũ quo dicim⁹ ea mortua/que vita carẽt/attendat ꝙ nulla res seipsa caret. Est aũt aĩus vita quedã. Unde qõ aiatũ est viuere/oẽ aũt inaie/qõ aiari põt/mortuũ idest vita priuatũ itel ligit. Nõ ergo põt aĩus mori. Nã si carere poterit vita/nõ aĩus uer⁹/sed aiatũ aut aliqõ animi simulachꝝ est. Aõ si absurdũ est/multo min⁹ hoc gen⁹ interitus timẽdũ est aio:qõ vite certe nõ est timẽdũ. Naz ꝓsus si tũc morit aĩus/cuz eũ deserit vita/illa ipsa vita que hũc deserit/multo melius uerus intelligit aĩus ut iam nõ sit aĩus/dcqd a vita deserit/sed ea ipsa vita:que deserit. Quicqd enim a vita desertũ mortuũ dicit/id ab aia desertũ intelligit. Hec autẽ vita que deserit ea que moriũtur/qz ipse est aĩus/⁊ seipsam nõ deserit/nõ morit aĩus:nisi forte uerã vitã tẽperationẽ aliquã corpis aut aliqd eã sequẽs ut Aristoxenus ⁊ Bicearcus opinabãtur/debem⁹ credere. Quibus ꝓfecto nunq; hoc visuz eẽt/si ea que uere sunt/⁊ incõmutabilia ꝓmanẽt: eodẽ modo a corpoꝝ cõsuetudine alienato atq; purgato videre ualuissent:Quis enim bene se ispiciẽs nõ exptus est/tãto se aliqd intellexisse sincerius/quãto lõgius remouere atq; subducere itẽtionẽ mẽtis a corpis sensib⁹ potuit? Aõ si ad tẽperationẽ corpis aĩus pertineret/nõ utiq; id posset accidere. Nõ enim ea res quenãm ꝓpriã nõ hẽret/neq; per se subsisteret/sed in subiecto corpe tanq; corporalis forma insepabiliter esset ullo modo se ab eodẽ corpe ad intelligibilia ꝓcipiẽda conaret auertere:⁊ quãtũ id posset/tãtũ illa posset ⁊ intueri:eaq; visione melior ⁊ pstãtior fieri. Nullo qp pe mõ forma talis/uel ipsa etiaz corpis tẽperatio que certa cõmixtione efficit earũ quatuor nãrũ qb⁹idẽ corpus cõsistit/auertere se ab eo põt/in quo subiecto est iseparabiliter. Quinetiã cũ humoꝝ ꝓsonãtia accidẽs qõdã cõpositũ sit/si aia uel ꝓsonãria cẽt/uel ab ipa depẽdẽs nullo modo substãtiarũ rerũq; simpliciũ rõnes cognoscere affectaret ⁊ caperet. ¶ Ad hec ea que intelligit animus cuz se auerterit a corpore/nõ sunt procto corpora: ⁊ tamẽ sunt maxime que sunt. Naz eodem modo sese semper habẽt:nihilq; absurdius dici potest: ꝙ ea esse que oculis videmus: ea non esse que

intelligẽtia cernimus:cũ dubitare demẽtis sit intelligẽ tiam incõparabiliter oculis anteferri. Hec aũt que in telligũtur eodẽ modo sese habẽtia/cum ea intuet ani mus absq; aliquo instrumẽto/satis ostẽdit se illis esse ꝓiũctum miro quodã eodẽq; incõparabili modo. s. nõ ꝑz locũ. Nã aut in illo sunt:aut ipse in illis:aut utrũq; per se subsistit. Si ꝓmũ illud est/nõ est harmonia cor poris aius aut harmonie mãcipatus. Quicquid enim tale est/a corpore tanq̃ subiecto separari non potest. Proptereaq; quicqd in illo est/corpori eque atq; illõ astringit. Mutabile aũt est corpus humanuz. Mutabiles igit erũt rõnes ille rerũ que sunt in aio contẽplãte/si aius mutabili corpori alligat. Mutabiles aũt es se rõnes ille non pñt. Semp enim eodẽ modo uerum est q̃ duo ꝛ quatuor sex cõficiunt/que que cõparatio est duoꝝ ad quatuor/eadem quatuor est ad octo:cete raq; generis huius q̃ plurima. Rõnes huiusmodi inse parabiliter isunt aio:qui semp ꝛ subito ꝙs utit pro ar bitrio. In quib⁹ ars cõsistit rõcinãdi:que ab aio rõna li minime separat. Nam si ab eo ratio illa artificiosa uel ars rõnalis que rõnũ cet⁹ est/separabit:aut nusq̃ erit aut in re aliqua nõ viuẽte/aut in re viuẽte. Nusq̃ esse non est dicẽdũ perpetuas ꝛ imutabiles rationes. Esse quoq; in re nõ viuẽte rõnes ueras ipossibile est: siquidẽ vita rõnis est fundamẽtum. Si aũt artificiosa ratio de vita trãsit in vitã/nunq̃ id facit cõmodius q̃ cum docet quis alios. Cum ꝺo id nõ cõtingat: Nemo enim docẽdo alios obliꝙscit:nõ fit trãsitus. Ars igit inseparabiliter inest aio. Inesset quoq; corpori/si ani mus eẽt corporis harmonia. Quapropter mutabilis esset sicut corpus tã ratio ipsa q̃ aius. Cum ꝺo ratio talis sit immutabilis:ideoq; ꝛ animi eẽntia immutabi lis/cui illa tanq̃ subiecto inest/nõ est aius corporis tẽ peratio. ¶ Atq; ita disputasse sufficiat ex primo illo diuisionis supioris mẽbro:quo ꝓcessum sit: animo ra tiones inesse. Preterea siqs scõm illud mẽbrũ admise rit .s. illis inesse aium/sequit idẽ. Quo enim pacto ani mus est corporis tẽperatio:si in rõne rerũ a corpore se parata est tanq̃ subiecto? Cum nõ possit esse alibi q̃ in corpore corporis tẽperatio. Si tertiũ diuisionis il lius mẽbrũ cõcesseris. s. utrũq; substãtiam per se subsi stentẽ esse tam animum q̃ ipsam rõnẽ rerũ/per se sub sistet aius:neq; tẽperatiõi corporis astringet. Deniq; quodcũq; mẽbrũ diuisionis accepis/vna hec summo pere ratio psuadet aiuz in cõplexione corporis tanq̃ origine nõ iacere:q; nõ tam aiide tam facile tam assi due duz philosophamur mutabili post habito corpo re immutabilib⁹ rõnibus sese miscere. Neq; melius esset cũ est in illis q̃ cũ est in corpe. Est aũt in illis tãto meli⁹ q̃ in corpe quãto pstãtius viuit in illis q̃ in ipo. Tãto aũt viuit pstãtius quãto pfecti⁹ opat. Opat ꝺo in illis pfectius:q; intelligit ueri⁹:desiderat pacatius: fruit dulcius plenius atq; securi⁹. Et cũ sepe ꝓsonante secũ corpe aius ipse dissonet secũ tũ speculatione tum moꝛib⁹. Atq; ꝓtra ꝓsonet dissonãte/qui nõ viderit ani mum nõ ꝓsistere in corpis ꝓsonãtia/is dissonat vitati. ¶ Sed ut reuertamur ad Aurelĩũ:hic forte oboꝛitur nõnulla questio. Utrũ sicut nõ iterit aius:ita nec in de teriorẽ cõmutet eẽntiã. Videri enim cuipiã pot neq; in iuria id effectũ esse rõne hac ut aius ad nihiluz pueni re nõ possit. Cõuerti aũt in corpus forsitan possit. Si enim qõ erat ante aius/corp⁹ fuerit effectũ/non utiq; oino nõ erit. Sed hoc fieri nõ pot / nisi aut ipse id uelit/aut ab alio cogat. Neq; continuo tũ aius siue ipse id appetierit:siue coact⁹ fuerit:poterit corpus eẽ. Illud enim sequit/ut si sit necessario uelit/aut co gatur. At illud non sequitur ut si uelit aut cogatur/ sit. Nunq̃ autẽ uolet. Nam ois eius appetitus ad corp⁹:aut ut id possideat est/aut ut vinificet:aut ut quodãmodo fabricet:aut quolibet pacto ei ꝓsulat. Nihil aũt horꝝ fieri pot/si nõ sit corpe ipse melior. At si erit corp⁹:melior corpore ꝓfecto nõ erit. Nõ igit eẽ corp⁹ uolet:neq; ullũ hui⁹ rei certi⁹ argumẽ tum est q̃ cũ seipm hoc interrogat aius. Ita enim fa cile cõperit appetitũ se nõ habere:nisi agẽdi aliqd: aut sciẽdi:aut sentiẽdi aut ul tãtũmodo viuẽdi quã tũ sua illi potestas est. Si aũt cogit corp⁹ eẽ/a quo tãdẽ cogit? Num a quolibet:certe a potẽtiore. Nõ igit a corpore pot. Nullo enim modo ullo aio ullũ potẽtius corpus. Potẽtior aũt aius nõ cogit in ali quid nisi qõ sue potestati sbditũ est. nec ullo modo aius potestati alterius animi/nisi suis cupiditatib⁹ subdit: Cogit ergo ille aius nõ magis/q̃ quãtũ ei⁹ cupiditates sinũt quẽ cogit. Dictũ est aũt cupidita tẽ nõ posse aium habere ut corp⁹ sit. Illud etiã ma nifestũ est ad nullã sue cupiditatis expletionez pue nire dũ amittit oẽm cupiditatẽ: ꝛ amittit dũ corp⁹ fit. Nõ ergo pot ab eo cogi ut fiat qui potestatẽ co gẽdi nisi per subditas cupiditates nõ habet. Deide qsqs aius alterũ aium pot in potestate/magis eum necesse est uelit in potestate hẽre q̃ corp⁹. Et ei uel bonitate ꝓsulere:uel malitia imparc: Non ergo uo let ut corp⁹ sit. Postremo iste aius cogẽs aut aial est aut caret corpe. Sed si caret corpe/in hoc mũdo nõ est:sed si ita est:summe bon⁹ est. Nec pot uelle al teri tã turpẽ cõmutationẽ. Si autẽ aial est/aut aial etiã est ille quẽ cogit/aut nõ est. Sz si nõ est:nihil co gi/ab alio pot. Nõ enim hẽt potẽtiorẽ qui in sũmo est. i. nõ cogit qui est solutus. Si aũt in corpe est:ab eo rursus qui in corpe est/per corpus cogit/ad qõ cũq; cogit. Quis aũt dubitet nullo mõ per corpus fieri tãtã cõmutationẽ aio? Fieret enim si esset illo corp⁹ potẽti⁹. Quãuis qcqd illud est ad qõ per cor pus cogit/ꝓsus nõ per corp⁹/sed per cupiditates suas cogit: de quib⁹ satis est dictũ. Qõ autẽ rõnali aia melius est oibus ꝓsentiẽtib⁹ diuinũ est. Qõ ꝓfecto ꝓsulit aie. Et ideo nõ ab eo cogi aia pot ut ꝓuertatur in corpus. Si igit nec ꝓpria uolũtate nec alio cogẽte id aia patit: vnde id pati potest? An qz inui tos nos plerũq; oppꝛimit somnus metuẽdum est? Ne quo tali defectu aius cõuertat in corpus? Quasi ꝺo quoniã somno mẽbra nostra marcescũt/iccir co aius fiat ex parte ulla debilioꝛ? Sensibilia tñ nõ sentit. Quia quicqd illud est qõ somnuz facit/e cor pore est: atq; in corpe opat. Corporeos enim sensus sopit ꝛ claudit quodãmodo/ ita tamen ut tali com mutationi corporis cedat aia cum uolũtate: qz fm naturam est talis cõmutatio/que reficit corpus a la boribus. Non tamen hec adimit animo uel sentien di vim uel intelligẽdi. Nam ꝛ imagines sensibiliuz ꝓsto habet/tanta expressione similitudinis: ut eo ipso tempore discerni nequeat ab ꝙs rebus quaruz imagines sunt. Et siquid intelligit eque dormienti/ ac vigilanti uerũ est. Nam vbi gratia:si per somnũ disputare

disputare sibi visus fuerit: ueraſq; rationes secutꝰ in disputãdo didicerit aliq̃d: etiã expgefacto eadez incõmutabilia manẽt: q̃uis falsa repiant cetera/ue luti locus ubi disputatio ꝛ psona cũ qua disputatio fuisse visa erat: ꝛ uerba ipa que ad somnũ attinent: quibꝰ disputari videbaꝛ: ꝛ alia huiuscemodi / que ipsis sensibꝰ sentiunt: agũturq; a vigilãtibus/ptere unt tñ: nec ulla ex parte sempiternã pñtiã uerarum rõnuz assequunt. Ex quo colligit tali cõmutatione coꝛpoꝛis que somnus est. nõ vim ipsius aie sed vitã coꝛpis posse minui. Postremo si q̃uis locuz occu pãti coꝛpoꝛi aia tñ nõ localiter iungit summis illis eternisq; rõnibus que incõmutabiliter manent/nec utiq; ꝓtinent loco/ ꝑ aꝛficit aia q̃ coꝛpꝰ: nec ꝑ tñ/sz etiã magis. Tãto enim ꝑ quãto ꝓpinquoꝛ: ꝛ eadẽ causa: tãto etiã magis/q̃to etiã coꝛpe melioꝛ: nec ista ꝓpinq̃tas loco/sz nãe oꝛdine dicta sit. Hoc aũt oꝛdine intelligit a summa eẽntia spẽm coꝛpoꝛi per aiam tribui/qua est quantũcũq; est. Per aiam ergo coꝛpꝰ subsistit: ꝛ eoipso est/quo aiaꝫ/siue vni uersaliter ut mũdus siue particulariter ut vnũqõq; aial intra mũdũ. Quapꝛopter cõsequẽs erat ut aia per aiaz coꝛpꝰ fieret: nec oino aliter posset. Quod q; nõ fit manẽte q̃ppe aia in eo qõ aia est coꝛpꝰ per illã subsistit/dantẽ spẽz nõ adimẽtẽ cõmutari in coꝛ pus aia nõ põt. Si enim nõ tradit spẽm quã sumit a summo bono/nõ per illã fit coꝛpꝰ. ꝛ si nõ per illam fit: aut nõ fit oino: aut tã ꝓpinque spẽz sumit q̃ aia. Nec etiã fit coꝛpꝰ. Quia si tã ꝓpinque sumeret spe ciẽ/idẽ eẽt qõ aia. Nõne eoipso est aia melioꝛ quo sumit ꝓpinq̃us. Tam ꝓpinque aũt etiã coꝛpꝰ sume ret/si nõ per aiam sumeret. Etenim nullo interposi to tã ꝓpinque utiq; sumeret. Nec inuenit aliq̃d cõ gruẽs mediũ inter summã vitã/que sapiẽtia ꝛ ueri tas est incõmutabilis: ꝛ id qõ ultimũ viuificaꝫ. i. coꝛ pus/nisi viuificãs aia. Qõ si tradit spẽm aia coꝛpi ut sit coꝛpꝰ/q̃ tũ est/nõ utiq; spẽm tradẽdo adimit. Adimit aũt spẽm in coꝛpꝰ aiam trãsmutãdo. Non igit aia/siue per seipsam coꝛpus fit/qõ per eã fit/q; nõ nisi manẽte aia coꝛpꝰ per eã fit: siue per alia: q̃a nõ nisi traditione spẽi fit coꝛpꝰ per aiam: ꝛ adẽptio ne speciei aia in coꝛpꝰ cõuerteret si ꝓuerteret. Hoc ꝛ de irrõnali aia/uel vita/q; nec in eam rõnalis aia ꝓuertit dici põt. Et ipsa enim nisi inferioꝛi oꝛdine rõnali subꝭceretur/eque spẽm sumeret/ꝛ talis eẽt. Tradũt ergo spẽm a summa pulchꝛitudine acceptã potẽtioꝛa infirmioꝛibꝰ nãli oꝛdine. Et utiq; cũ tra dũt/nõ adimũt: eoq; sunt/que infirmioꝛa sunt/quã tum sunt/q; spẽs qua sunt/eis a potẽtioꝛibꝰ tradit. Que quidẽ potẽtioꝛa etiã melioꝛa sunt. Qõ his na turis datũ est/que nõ mole maioꝛe plus pñt mino ribus molibꝰ: sed sine tumoꝛe ullo localis magnitu dinis eadẽ specie potẽtioꝛa sunt/qua melioꝛa. In quo genere est aia coꝛpoꝛe melioꝛ ꝛ potẽtioꝛ. Qua pꝛopter cũ per illã ut dictũ est coꝛpꝰ subsistat/ipsa in coꝛpꝰ ꝓuerti nullo modo põt. Coꝛpꝰ enim nullũ fit nisi accipiẽdo per aiam speciẽ. At aia ut coꝛpus fieret nõ accipiẽdo spẽm sed amittẽdo fieri posset. Et ideo fieri nullo modo potest.

LIBER SEXTVS.

¶ Marsilij Ficini flozẽtini liber sextus theologie de immoꝛtalitate animoꝛum. Reductio opinionuz de anima in quinque capita. Capm. ꝑm.

Hec olim in agro regnano apud Joãnẽ ca ualcãtẽ vnicũ amicũ nostrũ kalẽdis marti is sb lauro disputauerã. Quibꝰ disserẽdis interfuerũt ꝓcipui familiares nostri tres. Chꝛistophoꝛus lãdinꝰ: Bernardus nuhi us: Geoꝛgius Antonius uespucciꝰ: viri ꝓbitate ꝛ do ctrina clarissimi. His aũt Joãnes sũma cũ attẽtiõe au ditis Marsili ficine inq̃t/dici nõ posset quãtũ supioꝛi disputatione fuerim delectatꝰ. Sz hoc insup cupio: ut postq̃ de coi aiarũ rõnaliũ imoꝛtalitate disseruisti: de inceps si placet diligẽtius de aie nostre immoꝛtalitate ꝓpꝛijs rõnibꝰ disseras. Assentioꝛ eq̃dẽ q̃nque eẽ reruz gradus quẽadmodũ supioꝛi disputatione dispositi: atq; hoꝛ mediũ obtinere tertiã illã eẽntiã: que a mate ria soluta sit ac ꝑpetua. Preterea celestes aias in illiꝰ eẽntie gradu collocari nõ dubito. Opinoꝛ etiã ꝓbabi le eẽ ut ibidẽ noster aius collocet. Arbitroꝛ tñ nõ priꝰ id posse penitus affirmari/q̃ oẽs opiniones philoso phoꝝ de hois aia ad q̃nque capita reducant/ꝛ quatu oꝛ cõsutatis ultima teneat. ¶ Aut enim aia coꝛpuscu lum aliq̃ est tenuissimũ/coꝛpoꝛi huic crassioꝛi suffusũ Sive igneũ id sit/ut Democritꝰ: Leucippꝰ: ꝛ Hippar chꝰ existimãt. Sive aereũ/ut Anaximenes: Diogenes Apolloniates ꝛ Critias. Sive aqueũ/ut Hippias. Si ue terreũ/ut Hesiodus ꝛ Pꝛonopides. Sive ex igne cõstet ꝛ aere/ut Boetꝰ ꝛ Epicurus. Sive ex aqua ꝛ terra/ut Xenophãtes. ¶ Aut meliꝰ aliq̃d est anima. i. nõ moles ipsa coꝛpuscoli ꝓpꝛie: sed qualitas illiꝰ aliq̃ per partes coꝛpuscoli sparsa/puta caloꝛ uel cõplexio calida. Qõ uoluisse vident Zeno Cittieus: Cleantes: Antipater Possidonius. ¶ Aut purius aliq̃d/ueluti pũctũ aliq̃ lucidũ qualitatis illius/in quadã ipiꝰ qua litatis ꝛ coꝛpuscoli parte potioꝛi/puta coꝛde uel cere bꝛo assignatũ. Ibi residẽs: inde reliqua mẽbꝛa guber nãs: ut est apud Chꝛysippũ Archilaũ ꝛ Heraclidẽ põ ticũ. ¶ Aut liberius adhuc q̃ddã ceu pũctũ aliq̃ nul li parti affixũ: sed ab omni determinato situ seclusuz. ac totũ parti coꝛpoꝛis cuiq; pñs: sed tale/ut sit ab ipa coꝛpoꝛis natura dependẽs. Dependẽs inq̃ duobꝰ mo dis. s. uel q; coꝛpoꝛis cõplexio ipsum genuerit: uel q̃a sz cõplexio ipm non genuerit: tñ genitoꝛ suus quicũq; sit ille/ipsum ex materie potentia eiusq; viscerib⁹ edu xerit. i. ex aliquo semine siue inchoatione seu ꝓpoꝛtio ne materie ipsi⁹ in lucẽ eruerit: atq; ipsi materie tanq̃ naturali gremio pꝛoꝛsus addixerit. Quam sentẽtiam Xenophanes Colophoniꝰ: Asclepiades: Aristoxenꝰ: Critolausq; sequũtur. Apud quos aia est uel vis que dam coꝛpoꝛis agilis ad mouẽdũ: uel partiũ coꝛpoꝛali um harmonia. ¶ Aut postremo diuinũ quiddam est hois aia. i. aliquid indiuiduum/totum cuiq; parti coꝛ poꝛis adstans ꝛ ab incoꝛpoꝛeo auctoꝛe ita pꝛoductũ/ ut ex agentis virtute solũmodo non ex materie incho atione: aut capacitate: aut fomẽto dependeat/sicut nos docẽt pꝛisci theologi: Zoꝛoaster: Mercurius: Oꝛphe us: Aglaophemus: Pythagoꝛas: Plato. Quoꝝ ue stigia sequitur plurimũ physicus Aristoteles. Preter has quinque opiniones alie nulle inueniuntur. Tu vo tunc demum immoꝛtalitatem ad nos pertinere mon straueris: quãdo repꝛobatis quatuoꝛ superioꝛibꝰ opi nionibus appꝛobaueris ultimam. Sic enim constabit animam nostram in tertie essentie oꝛdine collocari.

Jd vo nō mihi solū videt: sed etiā cū supioꝛib⁹ diebus apud Bernardū Bembū tuū clarissimū equitez atqꝫ hoc tpe Ueneti senat⁹ oratoꝛē ꝓuinio discūberemus/ meministi ut arbitroꝛ idē Antonio Chronico ueneto ac Demetrio attico disputatoꝛib⁹ argutissimis visum fuisse. Mox etiā a Ricciardo angellerio anglariēsi ꝛ ab Oliuerio arduino florētino insignib⁹ pipateticis similiter esse ꝓclusuz. Ubi affuerūt tres amici/ Baldus naldius/ Bartholome⁹ fontius/ Joānes baptista boninsegnius, viri doctissimi. Eādē eē sniaz nosti Petri leonis spoletini: qui platonica pipateticis p̄clarissime iūxit. Hec ille. Uis ergo ita respondi.

¶ Plebei philosophi nō rōne aliqua psuasi: sz praua decepti cōsuetudine coꝛpalē aiaz posuerūt. Cap^m. 2^m.

Principio plebeos philosophos qui coꝛpalez eē aiam arbitrātes opinionez ex illis quatuoꝛ aliquā secuti sunt nō rōne aliqua psuasos: sed longa quadā ꝛ infelicissima cōsuetudine in hāc sententiā cōpulsos existimo. Tria potissimuz aie nostre officia eē videnť. Sidē agit in coꝛpoꝛe: agit per coꝛpus: opať etiā per seipsam. Jn coꝛpoꝛe/ per eam potētiam: quā uegetatricē uocāt peripatetici: Platonici vo nostri naturam: qñ generat coꝛp⁹/ nutritqꝫ ꝛ auget. Per coꝛp⁹ agit, ꝑm sensuz tū exteriorē: quādo videt: audit: olfacit: gustat: ꝛ tāgit. Tum interiorē/ quādo eoꝛ coꝛpoꝛ que sensit extrinsecus imagines quasi reliquias sensuū secuz ipsa reuoluit. Per seipsam agit/ qñ neqꝫ coꝛpoꝛa per sensus exteriores attingit: neqꝫ imagines coꝛpoꝛ per interiorē sensuz recolligit. Sed ipsa mera vis aie incoꝛporeaqꝫ incoꝛporeū aliqd inuestigat ꝛ inuenit. Nō neqꝫ coꝛpus sit/ neqꝫ coꝛporis alicuius imago. Quā quidē actionē intelligētiam noīamus. Habes igiť actionē naturalē: sensum: intelligētiā. Actione naturali utitur aia in ipso fetu statim coꝛp⁹ igressa. Sēsu paulo post/ hoie videlicet statim nato. Intelligētia pura vix tādē adulto iam coꝛpoꝛe. Magna vo pars hominū fere nunq̄ illi p̄sertim qui etiaz trigesimo etatis anno sunt pueri. ¶ Si potētiā illā naturalē / quid aia sit interroges/ coꝛp⁹ esse ꝓculdubio rñdebit. Ea siquidem vis nihil attingit aliud nisi coꝛp⁹. Si sensuz exteriorē rogaueris. coꝛp⁹ siliter rñdebit. Oculi figuram quādā ꝛ coloꝛē aie ascribēt. Aures uocē. Olfať odorem. Saporē gusť. Pondus soliditatēqꝫ ꝛ caloꝛez ꝛ similia tacť. Nō si sensuz interiorē qui reliquīs exteroꝛ sensuū pascit/ de aia fueris percōtať/ ipse quoqꝫ aiam coꝛpoꝛ pinget simulachris. Nihil enim hēt aliud qō adhibeat. Jnfelix adolescentia nostra sub indoctis p̄ceptoꝛib⁹ bis nutrita cogit nos per oēm etatē stulte sentire de aia. Dum eaz opinamur esse coꝛpoꝛeam/ ab his docti magistris/ qui sola sentiūt coꝛpalia. Maxime vo hic erroꝛ ide videt exoꝛ⁹: immo vo potius cōfirmatus: q siquādo tribus his p̄ceptoꝛibus tanq̄ sophistis oīno dimissis ad mētē illā sapiētie magistrā cōfugimus: ꝛ ab ea quid sit aia scisciťamur. Illa talem esse rñdet/ qualē ꝛ ipsa videt. Illa vo heu qualē videt: q̄ fedā: q̄ miserabilē: Profecto nō talē/ qualis olim celo descēderat: sed potētiā illā aie naturalem coꝛporis fabricatricē cernit quatuoꝛ humoꝛ/ in q̄bus ipsa mergiť tabe pollutā ꝛ mēbroꝛ pinguedine suffocatā. Sensus quoqꝫ externos inspicit vndiqꝫ declinātes ad coꝛpoꝛa. Agētes per coꝛp⁹: a coꝛporib⁹ quodā modo patiētes. Sensuz etiā interiorē quē noiant phātasiam uarijs diuersoꝛ coꝛpoꝛ figuris ꝛ qualitatibus quasi per sensus haustis cernit optum. Dū igitur aiam coꝛpoꝛali ueste aspicit inuolutā: ꝛ appetitum eius ꝓcliuem esse ad coꝛpoꝛa aiaduertit/ certe rñdet eam eē coꝛporeā: nō aliter ac si puer aliquis statim nať luto oblit⁹ ita fuisset: ut vndiqꝫ per oēz puritiā lutea testa esset obduct⁹: ac postea rogaret quale tuū est o puer coꝛpusculū: nōne esse luteū responderet: Ablue puer coꝛp⁹. Absterge carnes a glebis. Carneū te videbis nō luteū. ¶ Dimittite ēsus o miseri impios nimiū p̄ceptoꝛes. Piam dūta ꝛat mētem interrogate: eo tñ pacto/ ut aiam illi puram qualē accepistis/ nō coꝛpoꝛi mācipatā: nō vitiorum maculis soꝛdidā ostēdatis. Dēs ꝓtin⁹ respō debit: nō icoꝛporalē eē aiaz solūmodo/ sed diuinā. Magnū q̄dā es o aia/ si te parua nō implēt. Optimū quoqꝫ si displicēt tibi mala. Pulcherrimum si hoꝛres turpia. Sempiternum si tpalia paruipēdis. Postq̄ talis es/ si inuenire te cupis quere obsecro ibi teipsam ubi sunt talia. Magna vo ibi sunt/ solū ubi nullū locus imponit limite finē. Optima/ ubi nihil ꝓtingit aduersi. Pulcherrima/ ubi nihil est dissonū. Sempiterna/ ubi defect⁹ est nullus. Quere te igiť extra mūdum. Uerū ut ꝛ queras te ꝛ inuenias extra: extra uola. Jmmo extra respice. Es enim extra dum mūdū ipsa cōplecteris. Sed esse te putas in infimo loco mūdi/ q̄ teipsam q̄dē nō cernis supethera peruolātē: sed vmbrā tuā coꝛp⁹ vides in infimo. Perinde ac si puer aliq̄s supputeū ꝓstitut⁹ eē se in fundo putei arbitreť: dū in seipm aciē nō puertit: sed suā in fundo p̄spicit vmbrā. Aut si auis in aere uolās credat se in terra uolare: dū vmbrā suā videt in terra. Ergo relictis vmbre hui⁹ angustijs reuertere in teipsam. Sic enim reuerteris in ampliū. Jmmēsaz eē scito in spiritu amplitudinē. Jn coꝛpe vo infinitā/ ut ita loquar/ angustiā. Nō ex hoc licet p̄spicere q̄ numeri qui spiritali nāe ꝓpinquāt/ cum ꝛ situ careāt ꝛ metiant numerētqꝫ ꝑm formā taz in coꝛporea q̄ coꝛporea: ꝛ nihil aliō sint q̄ quedā vnitatis ipi⁹ replicatiōes: vnitas aūt sit icoꝛporea: qz omne coꝛpale sit multiplex: numeri inq̄ qui spiritales sūt sine fine crescūt/ nō tñ sine fine decrescunt. Magnitudo ꝓtra/ terminū q̄dē hēt augumēti: q̄ uis nō hēat terminū decremēti. ¶ Cur tāti facitis sensuuz iudiciū infelices: qui falsis imaginib⁹ ita decipiūtur: ut visus solē qui terra lōge est amplioꝛ vix bicubitum iudicet. Celū qō rapidissime currit q̄escere. Rectū in aqua remū fractū videat ꝛ obliquū. Currere litus dū nauis ipsa mouet. Audit⁹ uocē aliūde q̄ mittatur sepe uenire significet. Dust⁹ sepenumero que dulcia sunt amara ꝛ infinita generis eiusdē. Sēsuuz errata qō corrigit: Rō: nobili⁹ aūt qō emēdat ꝛ pficit q̄ qō pficit. Jccirco diligētioꝛ ꝛ ueraciοꝛ rō est q̄ sensus. Rō iudicat inueniri posse aliqd icoꝛporeū sempqꝫ circa huiusmodi q̄dā ipa uersať. Est ergo uerū per iudiciū rōnis eē alicubi aliqd icoꝛporeū/ sicut uerū est per iudiciū sensuū eē multa in mūdo coꝛporea. hoꝛ tñ iudiciū in eo fallit/ qō nihil affirmat aliud nisi coꝛp⁹. Sic etiā falleret iudiciū rōnis si forte asseueraret nō eē in reb⁹ aliqd coꝛpale. Nūc vo tm̄ abest a falso ut etiam fallacia sensus emēdet. Sentiēdi aūt vires usqꝫ adeo fallaces sūt/ ut nō mō

emendētur

emendẽtur a rõne/uerũetiã a se inuicẽ ipse dãnent. Si visui te soli cõmittas/nihil in mũdo eẽ aliud vi ces q̃ que vident in lumine. Voces aũt ⁊ odores ⁊ reliqua que nõ vident oino nõ esse. Si auribus so lis cõfidas colores eẽ negabis. Si olfatui: solos eẽ in mũdo putabis odores. Atq; ita de alijs est putã dum. Sicut aũt quisq; sensuũ negat/esse alicubi ali ud quicq̃ p̃ter id qõ est suũ: ⁊ tñ per aliũ sensum dãnamus aliũ ⁊ eẽ aliq̃d aliud inuenimus p̃ter id qõ vnius sensus est ꝓpriuz ⁊ recte inuenimus. Ita cũcti sensus vna ꝓspirates negãt esse posse aliquid in natura qõ nõ sit corpus. Nihilominus ratio cũ ctos redarguẽs esse etiã aliq̃d incorporale uaticina tur: ⁊ uere uaticinat: ⁊ multo uerius q̃ sensus: qui ⁊ a se inuicez dãnant: ⁊ redarguũtur ab illa. Quid enim stultius est q̃ cõcedere nos bestijs rõne p̃sta re: atq; ea que sensu p̃cipimus existere aliq̃d cõfite ri: que etiã nõnulle bestie acutius sentiũt. Jd autez qõ rõnis oculo intuemur: nihil eẽ cõtẽdere: Nullũ enim aial eẽt insipiẽtius hoie: si ea vis animi que ho minis ꝓpria est magis q̃ sensus qui cois est bestijs falleretur. Nefas est aũt aialiũ regẽ dicere oiuz de mẽtissimũ. Demẽtissimus aũt is erit solus qui nõ fa tebitur tãto p̃stãtius esse mẽtis obiectũ sensus obie cto/quãto mẽs est sensu p̃stãtior: ac ꝓpterea incor poreas naturas in excellentiore substãtie genere re uera inueniri q̃ corporea. Presertim qz si obiecta mẽtis eã mouẽt/sicut obiecta sensus mouẽt sensuz: oportet ea ipsa mẽtis obiecta aliquã per se habere substãtiã/ut mẽtẽ mouere queãt. Sinaũt dicat intel lectũ a suis obiectis minime agitari/iam satis ꝓba tum erit/saltẽ intellectũ ipsum eẽ nãm incorporalẽ: postq̃ dũ fabricat sua/nõ mouẽt ab alio/⁊ edificia fabricat incorporea. Meminisse vo oportet quem admodũ puer qui nat⁹ est cecus difficile credit co lor uarietatẽ lucẽq; esse/cũ tñ ceteris hoib⁹ nihil sit luce clarius. Sic aium nup tenebris corpis circũ fusum vix adduci ut existimet lucẽ aliquã incorpo ralẽ existere: Cũ tñ nihil sit illa in rerũ ordine ange lis manifestius. Hoc Plato in 7° de re.p.lõge con querit. Hoc Aristoteles in 2° diuinor cõfirmat di cẽs humanũ intellectũ ad ea que sunt per se in ordi ne rerũ manifestissima/nõ aliter se habere q̃ ad so lis lucẽ noctue oculũ. Resipiscãt igit qñq; minu ti philosophi: qui sensuũ indicio freti incorporalez diuinãq; esse aiam cogitare nõ p̃nt. Aiaduertat ali quãdo ex diuturna cũ corpore ꝓsuetudie se factos esse usq; adeo corporales ut merito nihil nouerint nisi corp⁹ aut rem corpore natã. Puri fiãt/⁊ pura p̃cipiẽt. Expiant aliqñ in seipsis. Pñt enim modo uelint qõ iãdiu in vniuerso desiderãt: pcipiũt certe cõposita: pcipiũt ⁊ formas plurimas in cõpositis. Formas insup desiderãt aliquas extra cõposita se gregatas. Ipsi ex aia ⁊ corpore cõpositi sunt. Pñt vitã ab aia corpori traditã. Pñt ⁊ vitã aie ipsius in seipsa vigẽtẽ. Illã ergo despiciãt/hãc aspiciãt vitã intellectualẽ agãt a corpore separatã. Separati sta tim separatas formas attingẽt. Socraticãq; mox sentẽtiã re ipsa ꝓbabũt sup formas que in subiectis formatis iacẽt quoniã impfecte sunt/eẽ formas in se ipis atq; pfectas/vnde informia subiecta formẽt. Atq; vnicã ad incorporea nõ attingẽda solũ sz etiã possidẽda viã eẽ: seipsum videlicet incorporeũ redde re: hoc est mentẽ: a motu: sensu: affectu. Imaginatione corporali pro virib⁹ seuocare. Sic enim experientia ipsa cõstabit. Primo quidẽ qualis sit purus aius. i. ra tio secũ ipsa viuẽs: seq; circa ipsum ueritatis lumẽ aui de uersans. Secũdo qualis angelus. i. intellect⁹ purus infuso iam ueritatis lumine gaudẽs. Tertio qñ anim⁹ ipse tanq̃ angelus pleno vitatis gaudebit lumine/dcũ esse persentiet tum ueritatẽ ipsam seipsa lucẽtem atq; gaudẽtẽ. Tum ipsam lucẽ ueritate gaudẽtẽ ꝓpria: tum ipsum gaudiũ ueritate ꝓpria lucẽs. Esse vo plebeo rum errorẽ a corporea cõsuetudine natũ nosse incipie mus aliquãtũ/si saltẽ ꝓtrariã illius educationẽ aliquã cogitemus/qualẽ in sexto naturaliũ excogitat Auicẽ na. Creet a deo homo aliqs subito inquit Auicẽna in etate pfecta ꝓstitut⁹. Sed ita disposit⁹ ut nihil per ali quẽ quinque sensuũ apphẽdat. Sic affecti hois mens aliq̃d cogitabit: cuz sit in etate adulta in qua corporis fabrica intelligẽtiã nõ pturbat. neq; sit ad opa sensuuz occupat⁹/que mẽtis opationẽ impediũt. Ac etiã adsit aliq̃d qõ possit intelligi. Adest enim ipsa aie substãtia mẽti. Mẽs igit a nullo turbata pñtem sibi aie substãti am cogitabit. At qualẽ cogitabit: Num coloratã: lon gam: aut amplã: Minime. Cecus enim silia non app hendit. Num sonãtẽ uel bene olẽtẽ atq; similia: Neq; ista quidẽ. Nõdũ enim talia quedã per sensus accepit ut possit talez naturã aie assignare. Igit nihil poterit corporale aia illa sibi tribuere. Quid tãdem de seipsa asseuerabit: Profecto id saltẽ qõ sibi primo offeretur intuitu. Est aũt hoc ipsius essentia. Quapropter affir mabit eẽ seipsaz: neq; tñ corporale quicq̃ in seipa per spiciet. Itaq; affirmabit eẽ se prius incorporalẽ. Neq; fingere quidẽ poterit eẽ se corpus sicut plebis aie nũc aliter create atq; educate nequeũt seipsas incorpales ꝓsiderare. Qõ siquis dixerit aiam illã nihil de seipsa affirmare hoz corpoz que per quinque sensus accipi mus/sed aliud quiddã corp⁹ diuerse nature. Uanum hoc nimiũ. Nam si ne nũc q̃dẽ cum tot uaria corpora pcepimus/possumus noui aliq̃d machinari: qõ nõ uel in his insit uel ex his saltẽ aut cõponat aut eliciat: quo modo in eo statu hoz corpoz ignarus posset anim⁹ noui corporis naturã effingere: Ac etiã si possibile es set eã aliqõ sui corporis mẽbrũ excogitare/illud nullo modo putaret ad ꝓpriã substãtiã ptinere. Affirmabit igit aius ille de seipso eẽ: tñ corporeũ aliq̃d nõ affirma bit. Diuersa vo inter se sunt duo hec. Jd qõ affirmat: ⁊ id qõ minime affirmat. Igit eẽntia animi in ea cõsi deratione erit aliquid p̃ter corp⁹: Judiciũ vo consi derationis illius ideo uerũ fore putamus: qz merã pri sus naturã aie sequeret: nõ imagines acceptas extrin secus. Esset ergo iudiciũ naturale admodũ: ideoq; ue rissimum. Itaq; si deinde expgiscatur/ut nos nunc/⁊ sentiat/non erit ut nos ad inquisitionẽ spiritaliũm in eptissimus: sed viam aliquã habebit cõmodiorez per quam ita quãdoq; ad suiipsius cõsiderationẽ se cõpa ret: ut pronũciet se esse aliquid p̃ter corp⁹. Qua qui dem via carẽt nunc anime misere/que per naturam ⁊ sensus corpora tum ꝓpria tum aliena prius attigerũt q̃ seipsas ꝓsiderarẽt. Unde mirabilis ille pfect⁹ est er ror: ut nequeãt seipsas seorsum a labe corporis puide re. Hactenus educationẽ fictam ab Auicẽna narra uisse sufficiat. Deinceps q̃lẽ Plato noster educationẽ

in 7° de re.p. libro describit breuiter perstringamus. Finge inquit quãdã sub terra spelũcam. In ea boies nutritos a puerítia/ita ceruicẽ ꝛ manus a tergo pedesq; colũnis quibusdã alligatos: ut neq; moueri usq;/neq; alia nisi que e ꝓspectu imposita spelũce parte appent aspicere possint: ¶Post tergũ vo supne lãpas accensa sit: atq; iter lãpadẽ ꝛ illos qui ligati sunt/aliꝫ multi de ambulẽt/loquãturq; inuicẽ/ferẽtes manibus uaria ar boꝛ aialiũq; simulachꝛa. Qui igit ita victi sũt/nunq; reuera uel seipsos uel alia eoꝛ que narrauim⁹ ulla vi debũt/sed solas uel sui vmbꝛas uel alioꝛ/que ꝓpter ignẽ a tergo accẽsum tantũ añ suos oculos in aduersã partẽ spelũce resultãt. Quãobrẽ nihil aliud se eẽ q; sui vmbꝛas. aut alia aliõ eẽ q; vmbꝛas illoꝛ existimabũt: aut lumẽ ipm eẽ aliud q; exiguũ illud qõ ibi reflexum appet opinabũtur. ¶Siqs aũt hoꝛ qui vincti sũt foꝛte soluaꝫ/subitoq; lãpadẽ ꝛ alia sub illa que sequũtur a tergo retro vsus intueri cogaꝫ/caligabit protinus ꝛ dolebit: ac ꝓpter splẽdoꝛẽ intueri nõ poterit illa / quorũ vmbꝛas paulo añ cernebat. ¶Multoq; magis id illi malũ cõtinget/si a spelũca sursum ad celeste diurnũq; lumẽ repẽte trahaꝫ. Quare nõ subito sz paulatim ꝓuenientib⁹ gradibus ab vmbꝛis rerũ ad res ipsas: itẽ a luminis imagine ad lumẽ ipz est ꝓducẽdus: ita ut que in spelũca sunt apud illos/ ꝓus illic in aqua videat q; ibi dẽ in seipsis inspiciat. Rursus que extra spelũcã apud nos sunt/primo nocte hic ad lunã in aqua siliter: deinde in seipsis terrena bec: siliterq; in celo celestia nocte itidẽ solũ intueaꝫ. ¶Postera vo die taz solẽ ipm q; que sub sole videtur/ ꝓus in aqua/post in seipsis illa / demũ solẽ in celo suspiciat. Hac potissimuz rõne singula sincere facileq; discernet: atq; existimabit se cecuz deceptũ miserũq; fuisse: qñ sub specu vinct⁹ exiguis rerũ vmbꝛis fuerat occupat⁹. ¶Proinde que cõparatio est spelũce illius ad hũc mũdũ/quez visibilẽ nominamus: eadẽ ferme mũdi huius ad illũ/quẽ inuisibilẽ diuinũq; uocamus. Siqdẽ hic aie misere moribũdi coꝛporis clause tenebꝛis ꝛ carcere ceco/neq; seipsas vnq; neq; alia ulla re uera/neq; uerũ solez imo sui aliozũq; vmbꝛas ꝛ exilẽ quãdã ueri solis imaginẽ intuent. Vere enim mẽtes: uere res queq; uerus sol in mũdo solũ sunt inuisibili: que si absq; ꝓgruis educationis disciplinarũq; gradib⁹ repẽte intueri conemur/caligam⁹ ꝓtinus ꝛ dolemus. Cõueniẽtib⁹ vo tũ moꝫ tuz doctrinarũ tum tpis ꝓducti gradib⁹/sincere discernimus iudicamusq; cecos illos ꝛ miseros/qui falsis mũdi huius vmbꝛis imaginibusq; fallunt/occupant/atq; premunt Verũtñ qñ aius ab imẽso inuisibilis mundi lumine in coꝛpus obscuruz regẽdum mouẽdũq; descẽdit: nouis sueq; nature ꝛrũs obꝛut⁹ tenebꝛis cecutire diu ꝛ titubare cõpellit. Adde ꝛ ꝓpter repẽtinam maximãq; in deterius mutationẽ diu cogit egrotare. atq; ferme sic affici/ut ꝝ qui ꝓpter phrenesim uel somnũ uel ebꝛietatem falsis imaginib⁹ illudũtur. atq; uexant. Aut certe nõ aliter se habere q; sicꝰ a solis lumine in cauernã illam quã descripsimus repẽte ꝑcipitet. Adeo enim nouis tenebꝛis offundet: ut aut nullo modo: aut vix tãdẽ sub exiguo illo cauerne lumine vmbꝛas illas tm quas narrauimus discernere possit. ¶Preterea ob subitaz illam ꝛ in peius mutationẽ in moꝛbos taz sensus q; coꝛporis uarios incidet. Hec a Platone in libro de re.p. 7°. Sz redeamus tãdẽ ad ea que ab initio statueram⁹

Emergite obsecro moꝛtaliũ aie nũc immerse coꝛporibus. Hãm uestrã supza coꝛporis fines statim repietis. Coꝛpus siqdẽ lõgũ est latũ atq; ꝓfunduz. Quoniã vo nullũ coꝛp⁹ est infinitũ. Ideoq; finẽ hẽt profunditatis/finit in superficiẽ nõ ꝓfundã. Habetis iam superficiẽ lõgã quidẽ ꝛ latã sicut coꝛp⁹: sed ꝓfunditate carẽtẽ/atq; ex vna hac parte surgẽtẽ ad incoꝛporea. Superficiei quoq; latitudo finita ad lõgã lineam terminat/neq; ꝓfundã neq; latã. Hẽtis lineã duab⁹ ptib⁹ ad spm accedẽtẽ. Sz hec ipa linee lõgitudo q; finita est/ad pũctũ ducit nõ ꝓfunditate solũ ꝛ latitudine ꝓtiuatũ: sed etiã lõgitudine. Habetis pũctũ tribus partib⁹ ad naturã uergẽs incoꝛporalẽ. Sz hoc qm̃ linee terminus est/ideo certũ habet situz in coꝛpoze: neq; implet totuz/neq; viuificat. Separate si placet ipsum a linea. ¶Pot aũt cogitatione saltẽ a linea separari: qõ est linee terminus/ ꝛ ꝓius in seipo est quodãmodo q; terminet lineã. Qõ aũt ꝓi⁹ est/ licet ab eo qõ est posterius separare. Habetis punctũ quodãmodo. i. cogitatione solutuz a linea quarto iam gradu discedẽs a coꝛpoze. In hac ipsa solutione assequit/ut oẽs partes coꝛporis eque respiciat. Fũdaꝫ per oẽs ꝛ moueat. hic irrõnalis aia sedẽ habet. Et quoniã rõnalis cogitatio nõ fallit ascẽdo: ideo sicut inuenit pũctũ a coꝛpoze cogitatione liberũ: sic reuera iueniet pũctũ. i. indiuiduũ aliquid re ipsa solutũ a coꝛpoze. Qõ nõ modo impleat coꝛpus ꝛ moueat: sed ipsuz libere moueaꝫ ꝛ tollaꝫ ad supa: qõ iam vnitatis noie appellat. Hic aia viget rõnalis/ꝺnto gradu a mole coꝛporis aliena. Si tanto quid impurius est quãto eget patiturq; magis/ coꝛp⁹ impurius est q; superficies. ¶Pluri⁹ enim ad hoc ut sit dimẽsioni⁹ eget/atq; ex partib⁹ diuidit pluribus. Superficies simili rõne cedit linee: linea pũcto: pũctũ deniq; vnitati que neq; dimẽsionibus indiget neq; situ. Si horum pfectissima substantialis vnitas est: ꝛ qz perfectissima/ideo potẽtissima ꝛ uerissima/atq; hec sunt aliqd existuntq;/quis negauerit uere existere vnitatẽ? Ergo quid ꝓhibet animaz esse aliqd? ꝛ id quidẽ virtute magnũ/lz non sit magnum aliquid quãtitate? Agite igneã fozmã que in coꝛpoze uestro tricubito tricubita est: colligite totã in coꝛdis cẽtrum. Hinc tãtum virtute crescat quãtũ creuerit vnione. Non aliter ac solis radij in cõcaui erariꝫq; speculi collecti cẽtro: qui usq; adeo roborãtur/ut inde resiliẽtes durissima queq; accẽdant subito atq; cõsumãt. Subtrahite poꝛtiũculã illaz coꝛdis: qua fozma ignis illa deꝓmit. Restet fozma indiuidua: agilis: calẽs: lucẽs: ꝛ aliter q; ꝓius ꝛ mirabilius. Quia indiuidua agilisq; est ꝝm se totaz coꝛpus totũ eque collustret. Quia feruet icredibiliter vitalis sit atq; viuifica. Quia mirifice fulget: sẽtiat. Intelligat insuper si reflectit in seipsam/sursumq; attollit. ¶Hactenus per ea que tãguntꝫ/pedetentiz progrediẽtes inuenistis animã quãdo a solido coꝛpoze ad quiddã quasi pũctum oino liberum ꝓcessistis. Rursus per ea que cernũtur oculis animã perscrutemini. Cur queso diffiditis esse spiritale aliqd in natura? cum ipsis etiã oculis spirituz quodãmodo videatis? Scitis lumẽ id solis oculo manifestũ/ ideo coꝛp⁹ nõ eẽ: qz momẽto se fundit in oia. Infusum nõ frãgit coꝛpoza/nec ificit. Ecce videtis spũz

Quid

Quid negatis? An forsitã illũ negabitis eẽ: quẽ non cernitis? Si ita est speras aeris ignisq; ⁊ celi aqua ⁊ terra ꝑstãtiores/qꝝ nõ videant/nihil esse dicetis. Itaq; pars maxima ⁊ ꝑstãtissima mũdi qꝝ non sit visibilis/nihil erit. Sed redeamus ad lumẽ. Ita lumen eẽ negabitis in spera ignis/qm̃ oculis nõ ꝓspicit. Sed ⁊ ipse solis fulgor etiã si nõ videret/existeret: qñquidẽ existit nũc: ⁊ non videt a noctuis: atq; ipsius splẽdor alioꝝ mixt⁹ uapor⁹ potius q̃ ipse videt a nobis: sed ipm eẽ alicubi ex hoc eius splendore cõiecimus. Sic etiã inesse lumẽ celestibus aĩs spiritale/ex ipso syderũ lumine qꝺ illius imago est ꝓiectamur. An nescitis lucis actũ nihil eẽ aliud q̃ lucere? Ac tãto clarius rutilare/quãto lõgi⁹ a crassis corpib⁹ separat. Secernite ipsam ab omni materia: mirabilius rutilabit. Viuet ꝺdẽ tũc maxime si qm̃ victura sit. Ubi enim crescit act⁹/auget ⁊ vita. Presertim cũ per eius calorẽ hec oia viuãt. Senti et quoq; ut ita dixeriꝫ/qm̃ per eius radios hec oia sentiũt. Ipsa tñ minime sentiet. Nã ⁊ tenuitate subterfugiet aciez oculoꝝ: ⁊ ubertate fulgoris intelligibilis supabit terreni visus capacitatẽ. ¶ Scitis in speris elemẽtoꝝ ignẽ infimũ usq; adeo ad nãm sup̃mi aeris declinare: aerẽ vo cõtra sup̃mũ ita ad ignẽ illũ attolli/ut ⁊ ignis ille nihil ferme aliõ videat eẽ q̃ tenuis aer/⁊ aer ille crassior ignis. Adeo ut quicũq; aerẽ illũ cernit/vidisse se ignẽ possit absq; mẽdacio affirmare. Eadẽ cõparatio est mẽtis infime qualis est aĩa rõnalis ad sublime corp⁹ qꝺ est celũ. Ergo ⁊ aĩa quodãmodo est tenue celũ: ⁊ celum est crassior anima. Et qui celuꝫ suspicit/ꝓspicit aĩam. ¶ Cogitate pũctũ aliqꝺ geometricũ: q̃ qꝝ eque respicit quãlibet loci partẽ circũdantis ipm/siqñ mouet/per quãlibet mouetur in orbẽ. Uñ qꝺ erat punctũ/circũferẽtia videt euadere. Ubi sane circũferẽtia est pũctũ circũ currẽs euolutũq; foras. Pũctũ vo est circũferentia stabili quodã cardine ꝓuoluta. Cogitate rursus sintillã quãdã luminis inuisibilis que qm̃ sup oẽm existit locũ/eque in partẽ loci quãlibet sese fundat: ac vũ mouet in girũ/flãme⁹ orbis euadat. Orbis iñq̃ oculis manifestus. Ubi sintilla est flãma cõpressa. Flãma est sintilla ꝓfusa. Sintilla huiusmodi aĩa est: Flãma corp⁹ ethereũ. Et quãta est in aĩab⁹ rõnalib⁹ uarietas luminis spiritalis: tãta est in ꝓpriis earũ celestibusq; corpib⁹ visibilis luminis uarietas. Atq; id lumẽ ita lucẽ sequit spiritalẽ/ut lune lucẽ pallidus orbis in nubib⁹. Ea vo est inter rõnales aĩas differẽtia: q̃ aĩe fixarũ stellarum planetarũq; solũ lucido corpe circũdant: cetere corporib⁹ geminis/lucido ⁊ opaco aut certe altero lucidissimo: altero min⁹ lucido. Eadẽ quasi lux eẽ videt: que duꝫ sintilla manet/sentit ꝺdẽ: sed nõ sentit. Cũ vo explicat in flãmã/sentit iã: sed ipsa nil sentit amplius: ⁊ sicut sensu careret ꝺcũq; flãmaꝫ videns sintillã se videre negaret: ita carebit aĩa/qui ɔum globos ethereos suspicit quasi quosdã circuit⁹ aĩaruꝫ aĩas inesse illis quasi cẽtra nõ senserit. Neq; ꝓcesserit aĩas eẽ globos luminũ implicatos. Globos aũt eẽ aĩas explicatas. Sꝺ ita significauit Heraclitus. αυγη ξηρη ψυχη σοφοτατη. i. lux sicca aĩa sapientissima. Hinc efficit ut nihil aio aut gratis⁹ aut mirabilius sit q̃ lumen. Neq; possit alicubi q̃ in lumine spirituũ habitare dũ colit terras. Jam igit ⁊ hic inuenistis aiam eẽ tanq̃ lucẽ inuisibilẽ: viuificã: sentiẽtem: intelligibilẽ: intelligẽtẽ. Et paulo ante tanq̃ punctum a corpore liberũ: agile per seipm: calẽs: viuificũ: sentiẽs: capax supioꝝ: quod substãtialis quedã vnitas appellatur. Atq; hec prima quedaꝫ excursio sit ⁊ quasi ꝑludiũ: quo infelix diffidentia illa tollatur/que lõgissime a spiritalium cõfessione abducit animos plebeorum.

¶ Anima nõ est corp⁹ aut forma diuisa in corpore ut ostẽditur per virtutem anime naturalem. Cap^m. 3^m.

Proposite questionis ordo requirit/ut in prima sequẽtis disputationis parte ostẽdam⁹ per virtutẽ aie nãlẽ bois aiam potissimũ ꝺdẽ non esse corpus: partim etiã nõ esse formã diuisam in corpore. In secũda parte per virtutẽ sentiẽdi mõstremus idez s. aiam eẽ formã indiuisibilẽ: ac insup illud adꝺuciamus eã videlicet nõ alibi corporis mẽbro affigi: sed totam per singula fundi. In tertia vo parte per virtutẽ intelligẽdi eadẽ cõfirmemus. s. eã esse formã impartibilem ubiq; totã: ⁊ illud adꝺuciamus/q̃ nullã trahat originẽ a materia. Sic enim aĩa bois ad tertiã illã eẽntiã que est ꝑpetua ptinebit ⁊ immortalis merito iudicabitur. Jam vo primã disputationis partẽ diuino numine inuocato in hunc modum aggrediamur.

¶ Prima ratio. Quia anima est principiũ nutriendi ⁊ quomodocũq; aliter operandi. Cap^m. 4^m.

Animates ⁊ plãte virentes corpora sunt. Corpa etiã sunt ligna ⁊ saxa ex terra cõuulsa. Corpora illa coalescũt. Nec vo nequaq̃. Quid autez est in illis ꝓncipiũ alimẽti: nõ materia corporalis: qm̃ alia etiã corpora nutrirent: ꝺb⁹ talis materia est coĩs. Cum ergo vis illa per quã adolescũt aliud ꝺdam sit ꝓter materiã corporalẽ: ⁊ illa non sit aliud q̃ aĩa nutritiua: sequit ut talis aĩa nõ sit corp⁹. Siquis aũt obiecerit ita. Immo vo est corp⁹/nõ corpus quodlibet/sꝫ tale quiꝺdã ⁊ sic affectũ: qualis natura plãtis ⁊ animãtibus ꝓpria sit. Saxis vo ⁊ lignis aridis nõ cõmunis. Queremus ab illo de huiusmodi tali certoq; corpore quod uocat aiam/utrũ duo quedã in se contineat/corporalẽ. s. molẽ atq; insup certã quãdam affectionẽ per quam tale uocat: ⁊ certũ sit ꝓpriũq; corpus/an nihil habeat ultra materiã corporib⁹ oibus ubiq; cõmunẽ. Si nihil rñdeatur habere ꝑter cõmunẽ hanc molem: Vana fuerat nimiũ obiectio illa/per quaꝫ dicebatur/nõ quodlibet corpus esse aiam. sed corpus tale ⁊ certo modo disp̃situ. Non enim fit corpus tale ⁊ certo modo disp̃situ/nisi per qualitatẽ ipsam ⁊ ꝓpriã quãdam affectionẽ ipsi corpori supadditam: per quaꝫ nõ modo sit corpus. sed ⁊ tale: per quam etiã a quolibet alio differat corpore. Itaq; si nihil aliud est ibi ꝓter molem solam cõmunẽq; corporis cum illa etiã aridis lignis insit ⁊ saxis/hec quoq; habebũt animã per quã alentur. Quod qꝝ falsum esse cõstat/necessariũ est corpus illud tale/quod aduersarius animaꝫ appellabat/non materiã corporis solam/sed qualitatẽ etiam siue formã aliquã cõtinere. Atq; illud non ꝓpter materiã ipsam corporis aĩa notatur: qꝝ materia oibus etiaꝫ vitа carẽtibus corporibus cõpetit. Restat ut ꝓpter formam. Formam iñq̃ viuificã. Id enim est anime ꝓprium. Formam ipsam viuificam uocabimus animam. Materiam vo illaꝫ cui adiuncta est/quia inde vite fit particeps/neq; animam/neq; aie partem/sed aiatum

quiddã eẽ dicemus. Pñs aũt rõ maxime per eã sniaz ꝓfirmaꝫ: quã induxim⁹ a principio qñ differebamus corp⁹ ex se agere nihil posse. Quippe cũ videam⁹ aiã corporib⁹ accedẽte multas inde opationes proficisci: que ꝛ añ aie accessum ꝛ post eius discessuz minime fiunt. Quapropter aiaz que huiusmodi opationũ principium est/corpus nõ esse concludimus.

¶ Secunda ratio. Neqz corpus animatum est neqz inanimatum. Cap^m. 5^m.

Quale corp⁹ eẽ vis aiam: aiatũ ne: an inanime: Inaie nõ dices qõ alteri vitã tribuit animalẽ. Quomodo enim si aia in aie corpus sit viuificat corpa: Neqz aiatũ corp⁹ eã potes dicere. Quia si aia aiatũ corp⁹ dicaꝫ: certe illud corp⁹ postꝙ aiatũ dicit/per aliquã aiam dicit aiatũ. De illa aia rursus interrogo/corp⁹ ne sit an nõ: Si corp⁹: utrũ aiatũ uel inanime. Si inaie rñdeꝫ: ubsurdũ ꝺdẽ. Si aiatũ: iterũ de aia illa querã: per quã dicit aiatũ. Atqz ꝓcedere coge ris in infinitũ/ꝙ diu corp⁹ eẽ aiaz asseres. Ac semper rñdere cõpelleris absurde. Utraqz enim rñsio delira videꝫ: tum aiam eẽ aiatã tũ inaiem/quẽadmodũ de sapiẽtia: tũ eẽ illã sapiẽtẽ/tũ etiã insipiẽtẽ. Aut de lumine tũ eẽ illud illuminatũ/tũ obscurũ. Sicut enim neqz obscurũ est lumẽ qõ alia illustrat: neqz ab alio illuminatũ qõ ipm est primũ lumẽ: sic aia neqz est inais/qz dat vitã: neqz etiã per aliud aiata: cũ ipsa illud ꝓprie sit per qõ reuera qõlibet aiaꝫ. Ac si ad aliõ illã retuleris per qõ aieꝫ: ego siliter illud aliud rursus ad aliud referaz: aliudqz rursus ad aliud. Neqz cessabo vnq̃: aut si cessabo in eoipso certe ꝺescã: ut dicã aut illud ipm quod primo ponebaꝫ/aut aliꝺ sequẽs neqz aiatũ neqz viuificatũ eẽ ab aliquo: sed ipm ꝓprie per se eẽ qõ aiat aliud atqz viuificat. Tale ꝺddã aiam ꝛ vitã ꝓprie/nõ qõuis aliud appellabo. Tu forsitã ut ifinitũ illũ ꝓgressũ ꝛ rñsiones deliras iã deuites/ꝛ tñ aiam corp⁹ eẽ asseras: inferes eam eẽ corp⁹ nõ ꝺdẽ aiatũ sed corp⁹ aiale nõ viuificatũ sed viuẽs. Si ita est: reuolueris eodẽ. Eꝺ dẽ pcõtabor utrũ illud ea rõne qua corp⁹ est aia sit: an alia quadã rõne noue alicui⁹ additionis: per quã aiale dicaꝫ ꝛ viuẽs. Certe nõ ea rõne qua corp⁹. Dia siꝺdẽ corpora eẽnt aie ac vite opationes pre se ferrẽt. Sequ tur ut alia quedã illic insit natura ꝑter corporis rõnẽ: per quã aiale corpus illud viuẽsqz dicaꝫ. Illã ego vitã proprie ꝛ animam nuncupabo.

¶ Tertia rõ. Neqz crassũ corp⁹ ẽ: neqz ſbtile. Cap. 6^m.

Undꝺ crassum corp⁹ est aia: puta uel aqua ul terra atqz silia: An potius subtile rarũqz: ut ignis ꝛ aer: Primũ dici nõ põt. Qm aie officiuz est/penetrare facilime corpa: implere: mouere. Huic opationi crassa corpora sunt ieptissima. Scõz vo illud eẽ fortasse videbit ꝓbabilius/ut rarũ sit corp⁹ aia ut ignis aut aer. Verũ si ignis dicaꝫ esse/utrũ ignis ille qua rõne ignis aia est: aut quadã alia rõne: Siqua rõne ignis est/eẽ dicaꝫ aia: pfecto ꝺlibet ignis aia erit ꝛ oia ignita viuẽtia. Igit alia rõne. Ita de aere percõtãdum: ꝯcludẽdũqz aiam semp eẽ ultra nam corporis requirẽdã. Neqz adducat ꝺsq̃ ꝺntuz aliqõ tenuissimũqz corpusculũ ꝑter quatuor elemẽta: qõ crassiorib⁹ infusum corporib⁹ illoz sit aia. Eadẽ nãqz redibit questio utrũ corpusculũ illud per materiã suam sit aia: an per vim aliquã materie supadditã. Si primũ det: oia corpora erũt aie: qz oibus subest materia. Si scõm: assecuti erimus iã qõ cupimus ut aia sit ad aliquam vim quodãmodo incorporeã referẽda. Afferunt hic a nõnullis breues quedã psuasiones huiusmodi. Si aia dicaꝫ eẽ diuisibilis: queriꝫ nunꝺ partes eius viuãt ut totũ: nec ne. Si viuũt/tota aia in singulis est suis particulis. Quo fit/ut nõ egeat quãtitate: quan doꝺdẽ per diuisionẽ nõ diminuiꝫ. Si nõ viuunt: ex nõ viuẽtibus vita cõsistet. Qõ est impossibile. Rursus omne corp⁹ alicui ꝺnque sensuũ innotescere potest aia nulli. Omne corp⁹ figura aliqua uel termio circũscribiꝫ: aia minime. Omne corp⁹ opationẽ suam necessario pagit tpis interuallo. Cũ enim diuisibile sit in eẽntia/multo magis in actione. Aia sepe momẽto tpis opaꝫ. Corp⁹ per quãtitatẽ potius ꝙ per eẽntiã est in loco: qz ꝓpter quãtitatẽ implet locũ. Aia per eẽntiã adest corpori. Ut enim adest illi: dat illi eẽ. Esse per eẽntiã ꝺaꝫ sicut per sapiẽtiam sapere. adest igiꝫ per eẽntiã. Corp⁹ ita in alio est ut cõtineaꝫ ab eo in quo ponit: atqz excedaꝫ. Aia in corpore est nõ cõprehẽsa sed cõprehẽdens. Ipsa enim corp⁹ pficit cõtinet atqz ducit. Aia veniqz quolibet corpore ꝛ toto corpore pstantior est. Quare lineis pũctisqz que in corpibus sunt ut in subiecto est pstãtior. Indiuisibile diuisibili excellẽtius est. Aius igitur magis indiuisibilis est ꝙ aut linea aut punctuz.

¶ Quarta ratio. Corpus ex materia ꝛ forma cõponitur. Cap^m. 7^m.

Corpus nãle ex materia ꝛ forma cõponiꝫ. Aial est nãle corp⁹. Materia itaqz in eo est ꝛ forma. Cõstat aũt ex aia atqz corpe. Corpus ꝺdẽ nõ est forma nãlis: qz forma nãlis alicuius est forma ꝛ in aliquo est tanq̃ subiecto quodã atqz formato. Corp⁹ aũt nulli⁹ forma est: neqz in aliquo est subiecto: sed loco: restat ut aia forma sit: ob hoc potissimũ qõ est ꝓprioꝝ internũqz opationũ motionũqz principiũ. Immo etiã eẽndi ꝓncipiũ est aiali. Totũ hoc ad formã spectat. Est igiꝫ aia forma. Qõ si ipsa quoqz eẽt corp⁹: op⁹ eẽt adhuc alia quadam forma tam aie ꝙ corpori/per quã ambo simul vnũ animal uocarent. Quã quidẽ formã aliã ꝓprioꝝ animam uocarem⁹. Nam per animã quasi per formã corp⁹ qõ añ potẽtia quadã est viuẽs: actu fit viuẽs: ꝛ aial actu. Aia igiꝫ solũ est forma. Presertim qz si duas hẽret partes mãm. s. atqz formã: tria sequerentur absurda. Primũ ꝙ nõ fm se totã formaret corpus: qz nõ formaret ipz per ptẽ ei⁹/que est materia. Oporret tñ ꝓprioꝝ formã fm totã sui eẽntiã totã pficere mãm ꝓprioꝝ. Scõm ꝙ pars illa aie que forma dicit duarũ mãrũ rõnis eiusdẽ pfectio foret: qõ natura nõ patiꝫ: sicut neqz patitur formas duas rõnis eiusdẽ eãdẽ formare mãm. Tertiũ qm aia in corpa hec inferiora cõmutaret atqz vicissim si cõem cũ ÿs mãm posside ret. Qõ ideo nefas est: qz si fiat corporũ animarũqz mutua cõmutatio. multo magis fiet quarũlibet aiarũ in quaslibet aias trãsmutatio: rursusqz quorũlibet corpoꝝ in corpa quelibet. Si igiꝫ anima solũ forma. Forma inq̃ non accidẽtalis/sed substãtialis. Nã cũ anima ipsa sit rectrix motrixqz corporis/ita ut cõtineat ipsum / sistat / ꝛ torqueat/ corpore prestatior est. Corpus substãtia est. Nullũ vo accidẽs nobilius est substantia. Rursus motor quãtum est principium motionis non dependet fm esse

esse suū ex eo qđ mouet. Igit anima ipsa que reuera est motrix corpis a corpe nō dependet/quasi pdissequa corpis. Itaq; nō est corpis accidēs. Preterea quicqđ vicissim oppositā suscipit: atq; ipsum interim pmanet idē/substātia est: aia dū pmanet eadē/recipit tū opinionē hāc tū illā inter se ꝓtrarias tū sciētiā/tū ignorantiā/ꝛ repugnātes affectꝰ. Aia igit est substātia. Substātia inq̄/ut forma quedam substātialis. Forma aūt nō est corpus: qz oē corpus forma aliqua designat. Forma vo qua rōne forma est formari nō pōt. Hinc fit ut anima nō sit corpꝰ. Missas facio in pntia rationes quibus ostēdit animaz nostrā accidēs esse non posse: qz si necessitate q̄dā bereret subiecto nō posset illi repugnare: neq; in se vnq̄ reflecteret: neq; sup accidentiū genus ad substātie genus ascenderet: ipsumue propie definiret uel discernere posset ab accidētibus / uel quāto interuallo accidētia superat/rite metiri.

¶ Quinta rō. Corpꝰ nā sua dispsuz est. Capm. 8m.

Corpus natura sua dispsum est penitꝰ. Primo qz distantiā partiū patit/ita ut semp in alio loco sit alia. Secūdo qz ꝓtinue trāsmutatur. Nā si subicit tpi: sicut uaria momenta succedūt in tpe sic affectiones momētis singulis uariantur in corpe. Que quidē uarietas cum fiat in celis/multo magis fit raptu celoz in elemētis. Tertio qz cōtrarijs subicit qualitatibꝰ calori ꝛ frigori ꝛ similibꝰ. Unde fit/ut cōtra nām corpis sit/coire in vnū: manere simile: ꝛ sibi ipsi cōstare. Extēsio nāq; ipa quātitatis partes corpis disiūctas manere cōpellit. Motus perēnis cogit mutare nām: neq; sua simul habere: sed aliud amittere: querere aliud. Qualitatū cōtrarietas impellit/ut altera fugiat alterā: per quā fugā corpus ipsum cōpositū dissipat. Quāuis aūt per hec appareat corpus natura sua nullo modo posse firmiter in vnitate cōsistere/tñ corpus qđlibet aliquo modo in suis partibus nectit: cūctis in vnā totius corpis copulā cōspirātibus. Est igit in corpe aliquid ultra corpis nām: qđ ipm vnit: sistit: ꝛ cōtinet. Unit inq̄ distātiā partiū. Sistit fluxū perēnē. Cōtinet inuicē per suā simplicē cōsonātiā dissonas corpis qualitates. Quid hoc est: corpus ne: Si corpus est: eget similiter alio cōnectente. Quid aliud illud: Nū corpꝰ: Si corpꝰ eget ꝛ alio. Quo circa fatēdū est/nullā eē posse in corpibus vnitatē: nullā ꝓstātiā: nullāue cōcordiā: nisi illis insit vis aliqua incorpea. Ergo si ꝛ aia corpus dicat esse: eget ipsa etiā aliqua copula. Utim aūt huiusmodi copulantē nos aiaz uel virtutē aie potius q̄ illud copulatū assueuerabimus. Cū videamus esse aie ꝓpriū humores cōtrarios mēbraq; diuersa in vnā aialis cōpagē deuincire: qua abeūte diffluūt oia. Igit aia neq; est corpꝰ: sed copula corpis intima uel substātia copulatrix. Neq; forma diuisa per corpus. Talis enim forma ut Platonici putāt simplicitatis ꝛ ꝓstātie nām amittit in corpe. Unde ipsa eque ut corpus eget alio cōtinēte: qđ vnū in seipso cōsistat/ad diuisionē corpis minime dissipatū. ¶ Siquis autē querat vnde saxa ꝛ ligna sortiunt suaruz partium vnionē: respōdebūt Platonici. Illa q̄ diu affigūtur terre/ab aia terre sortiti ꝛ vnionē ꝛ augumētū. Postq̄ vo auulsa sunt: nō augumentum amplius/ sed vnionem.

¶ Sexta rō. Duo corpa nō sūt i eodē loco. Capm. 9m.

Duo corpa in eodē loco penitus inuicē equari nō pnt. Nā si eodē in loco penitus eē debeāt oportet illa primuz in partes diuidi. Deinde partes suas vicissim partibꝰ iūgere. Que qđē partes si indiuisibiles sunt / iā corpa illa in indiuidua resoluta sunt. Et qm̄ ex ꝝ̄sdē cōpositā fuerāt in que dissoluū tur: sequtur ut ex indiuiduis quibusdā corpis magnitudo ꝓcreuerit. Quod ideo fieri nō potuit qz idiuidua cōgregata simul nunq̄ cōficiūt magnitudinē. Sinaūt partes ille diuisibiles fuerint/quelibet per se erit corpus: ac situ ꝓpriū seorsuz hēbit ab alia. Itaq; nō erūt corpa duo in loco vno: immo in multis loculis multa corpuscula. Si ergo corpa duo eodem in loco equari inuicē nequeūt/aia que corpi viuo sese ubiq; infundit ꝛ per oia se porrigit corpis pūcta nō est corpus. Nō aūt ubiq; in corpe sit/ex eo in pntia patet. q̄ nihil magis intrinsecū cētie est q̄ esse. Ideoq; forma per quā esse substātiale tribuit tū corpi toti / tū partibus/toti partibusq; est intima. Et qz sicut res se bēt ad esse/sic ꝛ ad vnuz/aia que per se dat esse per se absq; medio vnit corpi vniuerso. Quod aūt eē substātiale tribuat inde patet/q̄ ea sublata oia mēbra mutāt speciē. Amo ab eētia fluit esse: a vtute opatio: aia que singulis mēbris esse opationēq; largit singulis quoq; essentiā suā virtutēq; cōmunicat. Ita enim eē opationēq; pstat sicut vnit. Quare si illa pstat singulis/vnit ꝛ singulis. Nōne si corpus quodlibet nāle carens aia vnū quiddā est per formā vnā in toto ꝛ partibꝰ existentē: multo magis aiatum corpus vnuz erit per aiam toti partibusq; pntē. Quod si aia in vno solū mēbro sit/illius solius erit forma. Reliquoq; alie erunt forme vnde nō cōficietur ex mēbris oibus nāle corpus reuera vnū/sed ꝓgregatū quiddā tanq̄ domus ex parietibꝰ. Neq; erit in qualibet aialis parte cōsensio ꝛ pcordia ad qualibet/qualis modo est: nisi per vnā aiam uaria mēbra cōglutinent. Sicut neq; ad tractū nerui oēs articuli cōtrahunt/nisi idē sit neruus in oibus. Adde q̄ in quauis quātūcunq; minima corporis portiuncula ineſt vita: ꝛ in plurimis motꝰ ꝛ sensus. He aie vires opationesq; intime sunt. Uis actioq; agēti alicui intima sine agētis substantia non existit. In illis ergo est aia si in illis viget ꝛ agit. Que q̄n suo modo mouet corpus nō dissipat: qz non fit dolor aliqs ex aie motu per corpus. Fieret aūt ꝓpetuus in corpe dolor/si ad motū aie partes eius dissiparent ꝛ turbarētur. Dissiparētur aūt ꝓculdubio/si aia esset corpꝰ: cū ipsa per corpus suo quodā motu ꝓpetuo moueat. Quo nā pacto aia corpus erit: que est ubiq; per corpus: ꝛ sine ulla corpis offensione totuz vndiq; implet ꝛ penetrat: Porro si solidū corpus esset/uel totū corpus nō impleret/neq; viueret inde totū/uł si impleret/penetrādo frāgeret frangereturq; ꝛ dolor in nobis ꝓpetuus ꝓueniret. Sinaūt corpus esset fluxū ꝛ labile aia corpus animātis neq; deuinciret neq; firmiter solidaret: sed ꝛ ipsa alio quodā vinculo ut supra dixim̄ indigeret: cui⁹ stabilitate firmaret. regereturq; ꝛ moueret. Illud vo vinculū libētius aiaz imo virtutē aie appellabimus. Siquidez aie virtus in corpe idē ferme est / qđ uel coaguli virtus in lacte/qđ inde coagulat. Uel vis magnetis in ferro/qđ inde trahitur ꝛ suspēditur.

Uel tēperatio artis in horologio / qō inde ordine mirabili regit: mouetur: ꝛ sonat. Ipa vo aia nō est virt⁹ tēperatione humoꝝ. Sed forma quedā substātialis simplex indiuisibilis: que virtute ꝛ arte naturali spiritus/humores/membraq; temperat.

¶ Septima ratio. Corpus nō est simul totum in pluribus Cap^m. x^m.

Neq; corpa neq; forme diuise per corpora pñt oino esse simul in plurib⁹ partibus aut locis. Uis seminaria tota est in qualibet particula seminis. In quot enim particulas semen diuidit/toti dē aialia oriūtur. qō maxime in pisciū ouis apparet. Si ex quacunq; guttula seminis totū pullulat aial/tota illic delitescit seminaria virt⁹. Hec vo est aie instrumētū generatiōi subseruiēs. Quapropter multo magis tota aia est in qualibet seminis corpiscq; particula Postq; tota est in singulis aie virtus: nōne virtus uegetatrix tota est in quolibet plāte semine: cū plāta integrā ꝓducat ex quolibet. Uegetatiua quoq; aia exigua primū radice uel germine capit: deinde crescente arbore per omnes se fūdit ramos. Siccatis deniq; ramis uel amputatis/rursus sese ꝓtrahit in radicē. Hāc aiam quātitate carere Plotinus Porphyriusq; existimāt: que eque claudit minimis/implet amplissima.

¶ Octaua rō. Aia est vita aut fons vite. Cap^m. xi^m.

Animā esse putam⁹ nām quādā: que aut vita quedā sit: aut vitā ceu comitē hēat ꝛ pedisse quā: Postq; corpa vitam per aiam sortiunt. Corpus necessario in plures partes diuidit. Nā corpus aliud est ex plurib⁹ elemētis cōpositū. Aliud elemētū ex elemētis alīs minime congregatū: sed ex forma ꝛ materia cōstitutū. Si aiam dixeris esse corpus cōstructū ex plurib⁹ elemētis: scisscitabimur nūquid illa elemēta quelibet per se seorsum ab alīs vitā hēant aut nulla/sed cōgregata simul vitā pariāt: aut vnum quiddā illoꝝ possideat vitā. Si quodlibet illoꝝ per se hēt vitā/tot ibi sunt aie/quot elemēta. Neq; ibi est aia vna ex multis cōflata partib⁹: sed aie multe sedez eandē colētes. Si nullū illoꝝ hēt vitā/nunq; cōcursu mutuo vitā creabūt. Ac si in coꝝ ꝓcursu vita nascat/nō quidē ipsoꝝ vi/cū ipsa careāt: sed vi poti⁹ alicuius ꝓcursum illū ordinātis vita illa nascet. Presertim cū sit fatēdū etiā si ꝓcursione multoꝝ vita cōflet, nō tñ quomodocūq; cōcurrāt. Uerū si certa ratione viaq; cōcurrāt/vitā in illis gigni. Ita illius certe concursionis intim⁹ ordinator aia ipsa erit/vitā suo modo cōfluētibus exhibēs. Sin dixeris vnū aliqō e multis elementis hēre vitā/illud solūmodo aia ipsa erit: neq; opus erit ꝑter istud alīs elemētis ut aia generetur. Quāobrē aia nullo modo putanda est eē corpus ex elemētis plurib⁹ cōstitutū. Sed neq; elemētū vnū. Quia elemētū quodlibet ex materia ꝛ forma cōponitur. Si istud viueret/nō per mām viueret: cū iformis materia nequeat vitā aut alicui aut sibi ipsi prebere. Igit talis viueret per formā. Forma igitur esset aia. Quinetiā si aia est corpus: siue elemētū sit siue simile quiddā/ꝛ seu simplex seu cōpositū/certe ita ut dicaz uel similiter erit affectū/scilicet calidū uel frigidū/sic cū uel humidū leue uel graue/rarū uel densum/fluxū solidū/albū nigrū/atq; similia. Si calidū calefaciet solū. Si leue alta petet: ꝛ oino qualecūq; corpus sit/ꝼm nām ꝓpriā opabitur ꝛ effectū nature sue oppositum nunq; aget. Nō enim frigidū calefacit. Est autē cuiuslibet corpis certa ꝛ determinata natura ac forma sicut locus terminat⁹ est/ꝛ certū tēpus ꝛ finita potētia. Igit cuiusq; corpis determinata operatio est ꝛ ad effectus ꝓtrarios nō extēditur. Aia vo ad ꝓtia quelibet vim hēre videtur. Maz ꝛ in diuersis corpib⁹ aialiū ꝛ in eodē multa inter se efficit repugnātia. Sistit: mouet: cōtrahit: extēdit: rarefacit: cōdēsat: acuit: obtūdit: aperit: claudit: fūdit: ꝛ solidat. Contrarios odores: sapores: atq; colores: oppositas vires ꝛ figuras humoribus mēbrisq; tradit: leues spiritus deorsum mouet ad pedes: graues humores sursum ducit ad caput. Quod fit cōtra corpoꝝ nām. Agitat corpus in oēm partē sursum contra grauiū elemētoꝝ pōdera: deorsum cōtra leuiū sublimitatē: in latus ꝛ in circuitū ꝓtra oēm corpis facultatē. Cū ergo oēs ferme effect⁹ inter se contrarios faciat: ꝛ ad repugnātes motus ita sit compos ut ꝑter corpoꝝ ordinē moueat. Quis adeo demēs erit/ut aut corp⁹ aut eius qualitatē siue qualitatis aliqd esse animam fateatur?

¶ Nona rō. Corp⁹ seipm nō mouet. Cap^m. xii^m.

Quod uere ꝛ primo est per seipsum mobile ita ut ipsuz oino idē sit ꝛ fons ꝛ receptaculū motiois ꝼm se totū per se mobile debet eē: sicut in ceteris oibus apparet quecūq; per se: ꝛ primo sic talia quedā dicuntur eē uel talia/sicut qō ita est clarū: ꝼm se totū est clarū. Qō ita bonū totū bonū est. Quod ita intellectū intellectuale est totū. Nā essentia que primo effundit qualitatē aliquā ꝛ amplectit suscipitq; primo: qz pfecte agit utrunq;/efficit utrunq; per totū. Oportet autē in natura alicubi repiri eētiā illo modo per se siue ex se mobilē atq; aiam esse talē ut libris supioribus demōstrauimus. Corpus aūt etiā si fingat per se primoq; esse mobile/nondū tñ ꝼm se totū poterit esse tale. Qm oporteret quālibet eius partem a seipsa moueri: ꝛ partiū partes atq; particulas. Nā si vna particula sit in corpe/que se nō moueat/nō erit corpus illud ꝼm se totū ex se mobile. Atq; ita non uere ꝛ primo erit tale: sed alterius cuiusdā primo talis participatione atq; pñtia. Quare ad hoc ut pfecte per se mobile sit/cōcedēdū esset/quaslibet eius particulas a seipis moueri. Ille diuidunt in infinitū. Unde innumerabiles erūt ille particule que se mouebūt. Qō mouet agit: qō agit existit actu. Erūt igitur infinite partes in actu sese agitātes: ꝛ infiniti in quouis corpore mūdi motores. Immo vo nō erūt partes ille alterius corpis/ex eo ipso q; actu erūt suo: sed quelibet per se tota ꝓsistet/atq; erit infinita quedā multitudo corpusculoꝝ existēs actu. Impossibile autē est talē eē multitudinē in natura. Qm igit nequeūt eē corpis partes actu infinite. Immo vo neq; actu quidē reuera esse oino/qñ nullū hñt eē ꝓpriū: sed sub ipso eē totius cōpositi cōtinētur: sequtur ut partes corpis sese nō moueāt: ne ꝓpter hoc actu cogātur esse: ꝛ actu penitus infinite. Cōcludam⁹ igit corpus nō posse uere primoq; per se mobile eē/cū ipi ꝼm se totū id cōpetere nequeat: qñ partes eius asse qui id nō ualēt/ut se moueāt. ¶ Ad idē rursus alia via ꝓgrediamur. Quādo aliqs corpus asserit mouere seipsum: ex ꝝ quatuoꝛ vnū aliqd potissimum

cõpellitur cõfiteri. Aut partẽ corpis alterã moueri ab altera: aut totũ a parte: aut a toto partez: aut totũ a toto. i. ab oibus partibus partes oẽs. Si ꝓmũ affirmet: cũ aliud quiddã sit pars altera/aliud altera: nõ idẽ mouebit seipsum: sed aliud potius aliud. Neqꝫ ex hoc corpus illud cõpositũ uere mouebit seipm: cũ sit ex aliqbus partibus cõstitutũ/que se nõ mouent: sed duo quedã hẽbit in se distincta inuicẽ: quoꝝ alterũ moueat alterũ. Si scꝫ illõ diuisionis mẽbrũ accepis. s. qꝫ pars mouet totũ. Uel tertiũ s. qꝫ totũ mouet partẽ: nondũ uere cõpositũ illud se se agitat. Aliud nãqꝫ partẽ/aliud totũ esse uolum⁹. Atqꝫ illa pars que mouet totum/mouet utiqꝫ oẽs partes. Ideoqꝫ in numero aliarũ partiũ etiam se ipsam mutat. Similiter si totũ mouere partẽ dicatur/per oẽs partes vnã cõmouet partẽ. Ergo vnã quãdã solũmodo agitat quodãmodo per seipam. Uides in ꝟis duob⁹ diuisionis illius mẽbris nõ posse aliter dici totũ illud mouere seipsum/nisi ꝓpterptez illã sui que sese agitat: per alias minime. Atqꝫ ita non totum illud reuera erit per se mobile: sed pars forsan illa totius: que etiã pars eius non erit: cũ per se aliqd opetur. Quod si quartũ cõcesseris. s. totũ a toto moueri: cũ totũ fortasse nõ sit aliud: qꝫ cũcte simul partes. Fateberis partes oẽs ab oib⁹ ꝓmutari. Ubi cõpositũ illud nõ aliã ob causaz affirmari debet mouere seipsum/nisi qz pars quelibet eius agitat semetipsaz. Quapropter ad partẽ semper ꝓfugere cogeris per se mobile corpus affirmaturus. Quod in primis iccirco dãnamus: qz corp⁹ illud cõpositũ non erit ꝓprie per se mobile: postqꝫ id ab alio. i. a partib⁹ mutuat. Nã rõne partiũ dicitur per se mobile. Licet enim corpus illud quodã modo cũctas simul partes eẽ cõster: tũ motũ huius modi mutuari videt a singulis/sicut z substãtiam suã a singulis accipit. Respõde queso de illa parte uel partib⁹ illis quarũ rõne totũ asserit sese mouere/ex eo qꝫ ille se mouẽt: sunt ne indiuidue: Si sunt ꝓfecto qõ sese mouet/nõ corpus est: sed indiuiduũ quiddã in corpe: cuius impulsu etiã corpus sponte sua ferri videt. Sin diuidue illam similiter partiemur ut z totũ iã secuimus. Atqꝫ eadẽ rõne cõperiemus nullo modo affirmari posse de illis partibus qꝫ per se moueant. nisi rõne particularũ que se mouean. De particulis similiter pscrutabimur. Que qm̃ in ifinitũ distribuunt/nouos semp z plurimos motores inueniem⁹: neqꝫ vnqꝫ pueniemus ad vnũ cũ diuidendo semp plurimos hẽamus. Neqꝫ vnqꝫ ad primos aut primũ cuz diuidamus similiter infinite. Nusqꝫ igit est in substantia corpis vnus ac primus ipsius motor. Quãobrẽ nullã in se hẽt sui motus originẽ / per quã reuera asseri ualeat ex seipso moueri: sed ad impartibile aliquid cõpellimur deuenire: Unde nascat oĩs corpalis agitatiõis origo. Internus aũt corpis agitator est aia: qua pñte corpora sua spõte quodãmodo z in oẽm partẽ ferunt Absente vo aia externo indiget cõmouẽte. Si ista quoqꝫ sit corpus: eget ipsa quoqꝫ mouẽte/mouente inqꝫ intrinseco: siquidẽ absqꝫ impulsu externo viuẽtia queqꝫ mouẽtur. Ille qdẽ motor intim⁹ aia ipsa erit: quã per se oportet moueri: qñquidẽ corpa per aiam vim sese mouẽdi hẽre videtur. Dẽ autẽ tale ad nãm aliquã uere suimet agitatricẽ est reducẽdum. Ita aia ꝓprie per se mouet/si eius participatione facultatẽ cetera nãciscuntur/ut per se quodãmodo mouean. Hec igit nõ est corpus: sed neqꝫ etiã forma in corpore diffipata. Nã hec etiã per rõnes supiores se mouere nõ ualet/ꝟsdẽ subiecta qbus z corpus cõditionibus/ut apparuit. Ubi cauillatio illa excludit: qua nõnulli ꝓtendũt ostẽdere corpus aliqꝺ per se moueri dicẽtes ipsum ex materia z forma uel ex quatuor elemẽtis ita componi: ut alia quedã natura ꝓter mãm z formã z quatuor elemẽta ꝓueniat: que sit totius integritas / que seipsam moueat. qz per formã hẽt hoc ut moueat: per mãm ut moueatur. Talis obiectio aduersus platonicos nihil ualet: tũ qz in alia essentia erit radix per quã mouere: in alia per quã moueri videbit. Oportet tñ ad aliquã eẽntiã puenire que sit z fons z receptaculũ motionis z vite quẽadmodũ ad aliquaz pueniẽ que lucis. z ad aliquaz que caloris radix est simul z fundamẽtũ. Tũ qz natura illa que est toti⁹ integritas/si quãtitate ꝓtendit: nõ magis poterit ex seipa moueri: qꝫ moles ipsa corpea ut supra mõstrauimus. Sinaũt indiuisibilis est: tã ut cupiebam⁹ ad nãm peruenimus incorpeã: in qua sit sui ipsius agitandi potestas. Nõ qꝫ in seipsam agat z patiat. Motio enim in ea nõ transitũ significat ab agẽte in patiẽs: sed nãlem essentie illius vicissitudinẽ/qua suarũ affectionũ uarias at vices: atqꝫ ita per se discurrit non agitante alio: ut per se calet ignis: neqꝫ alio calefaciẽte: neqꝫ parte sui alia in aliã fundẽte calorẽ. Motus igit aialis cum nõ sit a corpe/qõ est sua natura pigrũ: neqꝫ sit a solo cõpositio: in quo nõ erit vis ulla mouẽdi: si ex partibus talibus sit cõflatũ/in quibus nulla vis sit ad motũ: ne cessario est ab aia: que si vim migrãdi ex ocio in actũ tribuit animali: multo magis ꝓtiusqꝫ tribuit ipsa sibi. Quicqd enim boni actusqꝫ vitalis a causa traducitur in effectũ/ꝓt⁹ explicat in causa. Sic enim calor calet feruetqꝫ secũ ipse ꝓtius qꝫ mãm aliã calefaciat. Et aiata corpa turgẽt seminib⁹: fetusqꝫ ꝓcipiũt in seipsis ꝓtius qꝫ part⁹ edãt. Dũ igit aia vitalẽ a potẽtia in actuz ꝓgressionez explicat in seipsa/dicit a seipsa moueri. Motũ quidẽ in aia ꝓprie actionẽ platonici noiant: qm̃ in fonte suo sit/formetqꝫ corpus z agitet. In corpore vo motũ noiant passionẽ. Cunqꝫ molẽ corpeaz etiã vniuersi oporteat moueri ab alio: concludũt vniuersi corpis motũ passionẽ eẽ a motu aie vniuersalis tanqꝫ ab actione quadã illatũ. Et quẽadmodũ in quolibet genere impfecta semp ad ꝓfecta reducũt: ita motũ corpis impfectũ ad aie motũ tanqꝫ ꝓfectum in ipso motionis genere referũt. Proinde cũ queritꝫ quo nã motu ꝑcipue aia moueat/respõdẽt: nõ corpali: est enim incorpea. Nõ imaginabili: caret enim figura. Nõ cognitiuo: ignorat enim seipsam: sed motu ꝼm eẽntiã vitalẽ. Sicut enim essentie actus est esse: atqꝫ intellectus ipsius actus est intelligere: sic vite act⁹ est viuere. Nõ enim aduẽtitiã sed ex seipsa possidet vitã: atqꝫ ut illorũ uerbis utar aia est vita se generãs z ꝓducẽs. Uita vo oĩs est motus. Quare si oẽ viuẽs mouet: etiam qõ per se viuit per se quoqꝫ mouet: atqꝫ qõ viuit semp mouet z semp nõ intellectuali videlicet modo: sed vitali. Quapropter semp mouet z nõ semp. Nã mens quidẽ ꝼm potẽtiã est: vita vo ꝼm actũ. Beniqꝫ eẽntia semp viuit: perpetuumqꝫ intrinsecus exercet motuz.

Quoniã eẽntialis vita semp est mobilis. Uires aũt ⁊ actus que tã circa vitã q̃ circa intellectũ cõtingũt uel intermitti uel aberrare q̃nq̃ p̃nt. Sed regrediamur iã vñ digressi sumus. ¶ Jdẽ nobis tertia hec sequẽs ratio ꝓsuadet. Motus oẽs hi sunt. Alteratio: generatio: corruptio: augumẽtũ: decremẽtũ: cõdensatio: rarefactio: progressio. Nũquid ſm alterationẽ seip̃z mouet corpus: nequaq̃. Si enim se debeat calefacere: calorẽ hẽat oportet/quẽ sibimet tribuat. Oportet etiam ut nõ hẽat: si modo sit accepturum. Nõ enim accipit quisq̃ qõ possidet. Ergo ut calefacit caliduz iã est: ut calefit nõdũ est calidũ. Dictu quidẽ ridiculũ istud. habere aliq̃d simul ⁊ nõ hẽre: nisi forte quis aquã dicat frigiditatẽ quãdã ſm virtutẽ hẽre quã retineat: etiam postq̃ igne fuerit calefacta: per quaz remota ab igne ad frigiditatẽ ſm actũ iterũ reuertat. Huic Platonici respõdebũt. Uel aquã illã ab elemẽtis extrinsecis frigefieri: uel si qualitas eius ſm actũ que aliquãtum ad nãm uergit incorpalem/pullulat ex intrinseca illa virtute qualitatis ꝓductiue: que quidẽ virt⁹ etiã multo magis nature incorpali ꝓpinquat/sequi ut virtus huiusmodi rursus a substãtia quadam scaturiat: que penitus incorpalis existat. Substantia vo huiusmodi erit principiũ motus in corpe. Nullũ igit corpus alteratione seipsum mouet. Sed neq̃ etiã seip̃z generat. qz qõ generat aliq̃d generato dat esse. Habet igit genitor esse qõ tribuit genito. Quod generat aliũde accipit esse qõ ipsum nõ possidet. Nihil igit sibi põt eẽ tribuere. Hẽret enim ipsum simul ⁊ nõ hẽret. Et cum genitor genitũ añcedat: qui sui ipsius ſm finitaz nãm genitor est ⁊ genitus seipso simul prior est atq̃ posterior: qõ in nã finita nemo utiq̃ finxerit. Atq̃ neq̃ corrũpit etiã seipsum corpus. Quippe cũ res queq̃ ꝓpẽ suã ex natura ꝓpria generet: atq̃ ideo sibi cõueniẽtẽ ꝓferat nõ ꝓtrariã: sequtur ut nãlis rei cuiusq̃ instinct⁹: qui ꝓples quedã est eẽntie atq̃ ipsius esse cõtra eẽntiã ⁊ esse nõ surgat. Nulla ergo res instinctu suo ducitur ad nõ esse: nedũ sui: sed neq̃ alterius cuiusq̃. Immo cũ rei cuiusq̃ nixus ad seipsam seruãdã ꝓficiscatur/ in cõtrariũ nõ flectet. Sed neq̃ auget seipsum corp⁹ aut minuit. Nõ enim fieri id sine alteratione cõtingit ac etiã generatiõe quadã ⁊ corruptione. Nã per qualitatũ alterationẽ crescimus ⁊ decrescim⁹. Et vũ crescimus: noue in nobis partes corpis generantur. Vũ decrescimus ueteres corrũpunt. Si ergo incrementũ ⁊ decremẽtũ alteratione generationeq̃ ⁊ corruptiõe indigẽt: corpus qõ per alterationẽ generationẽ corruptionẽ se nõ mouet: neq̃ augẽdo quidẽ mouet seip̃m uel minuẽdo: neq̃ etiã cõdensat seipsuz uel rarefacit: qm̃ sine alteratione ista quoq̃ nõ fiũt. ¶ Dixerit forte quispiã: corpus saltẽ per se loco mutat per transitũ uel circuitũ. Hoc quoq̃ impossibile dictu. Si eniz ad supiores illos mot⁹ qui interni sunt/est impotẽs: multo magis erit impotẽs ad externos. Motus quidez externos uoco circuitũ atq̃ trãsitũ: qui ad terminos remotiores tẽdũt q̃ motus interni. Jtaq̃ si corp⁹ nõ ualet per se moueri ad terminos ꝓprios: quo nã pacto poterit ad terminos alienos. Quãobrẽ sic iã concludamus. Nulli apparẽt in corpibus alĩ mot⁹ ꝑter illos octo iaz numeratos. Per nullũ illoz ex seipsis agunt. ergo nullo modo ex se corpa agitant. ¶ Aduertendũ tn̄ ut cuiq̃ cõstat a natura quadam intrinsecus agitãte etiã sine externis impulsibus. Hãc aiam eẽ platonicus nemo negauerit: quã moueri per se possibile est: qz in ea alĩ quidã ꝑter octo illos alterius nãe motus repiuntur. Quãtũ ad partẽ spectat qua regit corpus: repitur in aia tpalis vicissitudo seminũ alias aliter in ea emergẽtiũ ad corpalia generãda. Quãtũ vo ad partẽ aie ptinet que in cognitiõe uersat/inest ipsa de cognitione affectioneq̃ alia in aliã discursio tpalis. Ab effectibus nãe ultimis in supna principia per causas medias tpalis ascẽsio. Ac vicissim a supnis principiꝫs per medias causas ad ultimos effectus descẽsio. He discursiones motiones quedã sunt ⁊ nãe ai ꝓprie ut alias declarauimus. Nõ enim deo uel angelis congruũt/qui simul oia possidẽt atq̃ vidẽt. Nõ corpibus cõpetũt: que per se nihil agũt: nõ formis corpeis que ad incorpalia nõ mouẽtur. Huiusmodi vo discursiones ad diuina nos ducẽtes supza nãm corpis elenãt. Efferri vo supza nãm suam neq̃ corpus neq̃ aliud quicq̃ per seipsuz ualet. Jgit reuolutiones tales que sunt a corpibus aliene/aio tn̄ insunt/testantur aiam uel corp⁹ uel formã diuisam in corpe eẽ nõ posse. Presertim cũ aia ſm illas per se. i. per nãm ac vim prio prią agitet. Jdeoq̃ per se moueat: qõ nequit corp⁹

¶ Preterea apparẽt in aia motionũ corpaliũ exẽplaria. Generationis qñ diuinis heret. Corruptionis qñ mortalibus. Augumẽti qñ reminiscit. Decremẽti qñ obliuiscit. Alterationis qñ uariat vices affectionũ. Cõdẽsationis ꝓut subito aliq̃d intuet uel sese colligit. Rarefactionis ꝓut discurrit uel circa multa distrahit. Progressionis in rectũ cũ primũ attingit externa. Circuitus aũt cũ uel in reb⁹ ipsis effectũ resoluit in causaz: ⁊ a causa deducit effectũ: uel in seipsaz cõsiderãdã reflectit. Mouerí rursus videt in rectũ: qñ ad corpus sensumq̃ declinat. In obliquũ qñ in se angelũue reflectit. In circulũ qñ in deũ principiũ finẽq̃ suũ. Sursuz ad vniuersalia. Deorsum ad particularia. Ad dexterã quoq̃ atq̃ sinistrã/in oppositas videlicet generis differẽtias. Deniq̃ añ ⁊ retro qñ ad causas nãles effectusue se uertit. Quis neget aiam motionũ fontẽ eẽ cũ in ea propriũ motus sint: ⁊ motionũ corpaliũ exẽplaria: in quib⁹ cõtra corpis nãm ipsa sese generat quodã modo/uel ut ita dixerim / quasi corrũpit auget minuitq̃ ⁊ trãsfert ⁊ reliqua. Merito igit per ei⁹ presentiã corpa viuẽtia facultatẽ hãc adipiscũtur: ut se se alterẽt: nutriãt: augeãt: vũ ex se aliq̃d generant in seipsis. Ac rursus ut ex se gradiãtur quocũq̃ iudicauerint gradiẽdũ. Quoz nihil efficiũt que non viuũt: quasi spõtaneus motus vite sit propius.

¶ Decima ratio. Aia non crescit ad corpis huius augumentum. Cap^m. 13^m.

Si aia corpus est: implet certe corpus istud qõ vides solidũ: ut viuat totũ: ⁊ ipsa tenue atq̃ agile corpus est: qõ ai celeritas indicat. Quare si corp⁹ aialis partiaris in mẽbra/sicut frustra oia corpis corpora sũt: ita corpuscula illa que in mẽbris sectis supsunt sunt aie. Presertim cũ aia vnius sit tota nãe: ut diuersa cõiũgat. Viuẽt igitur mouebũtur: ⁊ sentiẽt ad tps brachia ⁊ crura a corpore separata. ¶ Et aia que in reliquo restat corpore/que sepe brachiꝫs ⁊ crurib⁹ amputatis viuit

ibi decẽniũ/multo erit minor ꝙ antea. Ideo puſillanimis erit:ebes:obliuioſa. Immo etiam ſic argumẽtemur. ¶Si aĩa corpus eſt manifeſti huius corporis magnitudinẽ quãtitate ſua penit⁹ equãs creſcẽte ipo creſcet:decreſcẽte decreſcet. In uaſto corpore magnificẽtior erit ⁊ diuinior aĩus. Atq; in eo dẽ hoie qñ adoleſcẽte corpe adoleſcet ⁊ aĩa/oportebit ut per adiũctionẽ corporis ſibi ſimilis adoleſcat. Alimẽtũ huiuſmodi viuit ne in ſe ãteꝙ ab aĩa capiat:an nõ:Si nõ viuit:quo nam pacto vitã aĩe ꝓſtat ⁊ auget qõ ⁊ vita caret. ⁊ anteꝙ vitã aĩe mutuet oportet ipm vitã ab aĩa mutuari:Si viuit:iaz hẽt aĩam. Moue igit quotidie aĩe a nobis hauriuntur ad noſtre hui⁹ aĩe nutrimẽtũ. Trãſit aũt ſemp alimonia in eius nãm qõ alitur. Itaq; multe quotidie aĩe a natura pdẽtur/ut vna ſeruet aĩa.qõ bonitas nãe non patit. Immo vo neq; prior aĩa noſtra ſeruabitur:ſi ſubſtãtia ſua aſſidue ſubterfugiat:Añ nouas aĩas cogat ſibi ſemper adſciſcere/per quas aĩa iugiter innouet. Verũ quo nã pacto recens aĩa cũ priori conſentit:Quomodo ſi ꝓtinue effluit aliquid ab aĩa noſtra ⁊ influit in aĩam alimentũ ſicut fieri in carne videmus manet uolũtas eadẽ in pleriſq; ſemp. Idẽ mos opinio eadez ⁊ ſciẽtia perpetuaq; eiuſdẽ rei memoria:Quomodo poſt decẽniũ agnoſcim⁹ illa ſtatim viſa que añ decẽniũ videramus:niſi earũdẽ rerũ nobis accepte quõdã incolumes adhuc ſeruẽtur imagines:Quis eas ſeruat niſi idẽ qui acceperat ⁊ iudicauerat aĩus:Quo pacto ſeruat ſi nõ ſeruat:Qua rõne nõ ſtante aĩo ſtabũt imagines ⁊ ſciẽtie:Neq; dicat quiſq; ſtare diu aĩum/ſi corpus fuerit.Quod enĩz corpus ſub celo manere in eodẽ ſtatu põt diu celo ipſo tã celeriter pcurrẽte:ꝙnde ſi corpus aliqõ tale ſit ut maneat aliquãtum:corpa tñ ſubtilia ⁊ agilia minime oĩum ꝓmanebũt. Aĩa vo ſi corpus ſit/tenuiſſimũ ſit oportet ut viſceribus ſuffuſa facilime cuncta viuificet. Ideo ⁊ oſſa ⁊ nerui diutius cõſiſtent ꝙ aĩa:immo etiaz caro:que tñ breui tpe labit/⁊ renouat indies. Erit aũt aĩa flatus alicuius inſtar inſtabilis ꝓſus: ⁊ momẽtis ſingulis euaneſcens. Quapropter neq; die q̃dẽ vnũ ſciẽtias rerũ imagineſq; ſeruabit. Idẽ quoq; patiet ſi aĩa q̃litas ſit ⁊ cõplexio aliqua humor atq; mẽbror. Pariter enim qualitas fluit ⁊ humor. Atq; in ipſa nutritione aĩa effluet refluetq; ſicut corpus:neq; cõſtabit aĩal ſm formã magis ꝙ ſm mãm ꝓpriã. Neq; ſeruabit inumeralis vnitas aĩalis:neq; ꝓtinuatio motionis nutrimẽti aut augumenti. Neq; erit in aĩali vis aliqua horũ motuũ ordinatrix:que ita ſibi ipa ꝓſtet:ut ⁊ ordinẽ ipis progrediẽdi:⁊ terminũ imponat ꝓgreſſioni: quouſq; nutriri oporteat uel augeri. Neceſſe eſt enim rectorem illũ in ſe cõſiſtere qui ordinat ſiſtitq; mobilia. ¶Obꝟciet forte aliqs:ita videm⁹ in corpe noſtro figurã eãdẽ diutiſſime pmanere/licet caro labat ⁊ refluat. Similiter quid ꝓhibet in aĩa eaſdẽ rerũ cognitarũ imagines pmanere:licet aĩe ſubſtãtia ex uetere mutet in nouã. Reſpõdemus:neq; eãdẽ ꝓſus manere figurã:neq; penit⁹ ſimilẽ/ſed priorẽ frequẽter abeũte carne abire ⁊ in carne recẽte nouã priori quodãmodo ſimilẽ reficĩ. Idq; fieri a quodã artifice ſtabiliſſimo interius fabricate:qui cũ maneat ſemp idẽ/habeatq; in ſe mẽbror familiaris corporis diſponẽdor rõnes ⁊ ſemina / põt nouis humoribus quotidie influẽtib⁹ cõplexionẽ ſimilẽ ac priorib⁹ tradere:⁊ recẽti carni ſimilẽ ac ueteri ꝓbere figurã. Nõ aliter ꝙ vultus qui flumẽ ſupne deſpiciẽs fluentes vndas nouaſq; quolibet momẽto nouis imaginibus ſui depingit: ita ut idẽ in uarĩs vndis vultus ꝓſiſtere videat. Intimus autẽ ille faber corpis atq; ſtabilis aĩa eſt.Que ſi ⁊ ipſa fluat/certe neq; ſimiles corpus prae ſe diu feret effigies ⁊ figuras: Neq; aĩa ſcientias ſimiles retinebit.Quia tunc neq; ipſa vi ſua tenebit:neq; aderit illi aliqs qui aut ſtabiliat illas in aĩo: aut ſimiles priorib⁹ alias generet. ¶Nõ enim dicẽdũ eſt qñ aĩa imaginẽ rei poſſidẽs effluit/eandẽ influẽti aĩe imaginẽ ſeipſaz inſinuare qr nequit qualitas ulla in ſubiectũ nouũ de uetere ſubiecto trãſire. Neq; etiã euanescẽs illa prior aĩa imaginẽ aliã ſue ſimilẽ in aĩa veniẽte figurat. Figurare quidẽ cũ ſit actio/pfectũ requirit agentẽ. Illa vo aĩa dũ interit/deficit quidẽ ipſa:neq; põt tũc aĩam nouã pficere. Formare vo ſeipaz aĩa nouã nequit:eo pſertim ipſo momẽto quo naſcit. Quia ipſa etiã tũc eſt imperfecta. Quocirca nullo modo põt aĩa rerũ earũ quas olim nouit imagines ſciẽtiaſq; tenere memoriter / ſi corpis ⁊ qualitatis inſtar effluat paulatim ⁊ influat.

LIBER SEPTIMVS.

¶Aĩa nõ eſt corpus aut forma diuiſa in corpe aut talis forme pũctũ aliqõ:Sed eſt forma in qualibet parte corpis tota:ut oſtẽdit per potẽtiã ſentiẽdi. Prima rõ corp⁹ nõ capit imagines aptas ad ſẽſũ. Cap^m. ꝑ^m.

Deſcio quo pacto in ſuperiori argumẽtatione incidimus in ſecũdã diſputationis huius partẽ:in qua ꝓbaturi ſumus ꝓpoſitũ noſtrũ per potetiã ſentiẽdi. Sic igit hanc partẽ ulterius ꝓſequamur. Corpus ſiqñ ſuſcipit quicq; modo ſuſcipit corꝓali: partes videlicet rei in ſuis partib⁹:neq; põt rẽ maiorẽ ꝙ ſit ipſum capere:quẽadmodũ cera a ſigillo figuram ſuſcipiens nunq; ampliorẽ figurã ꝙ ipſa ſit accipit. Quod ſi haberet cera ſenſum quo figure magnitudinẽ iudicaret tantã plane iudicaret quãtã hẽret. Neq; põt aliã rurſus figurã accipe:niſi uel amittat priorem:uel utraſq; ita in ſe cõfundat:ut vix inuicẽ diſcernãtur. Sic aĩa ſi corp⁹ ſit / per oculũ corpor imagines modo ſuſcipiet corꝓali:ita ut imago Platonis in oculo Socratis nõ maior ſit ꝙ ſocratis oculus. Ita Socratis aĩa nõ maiorẽ putabit eẽ Platonẽ ꝙ ſuus ſit oculus:uel certe non maiorẽ ꝙ ſit cerebrũ:in qõ ab oculo trãſferet imago. Tãdẽ nõ maiorẽ ꝙ ſit ſocratici corpis magnitudo. Aĩa enim Socratis ſi magna eſt/nõ eſt ſuo corpore maior. Ideo ſi in ſe tota Platonis imaginez ſuſcipit/non maiorẽ ſuſcipit ꝙ ſit ipſa. Quapropter nihil vnq; maius exiſtimabit eẽ ſocratico corpe. Quin etiaz qñ Xenophontis ⁊ Alcibiadis ⁊ Phedri imagines accipit tũc uel amittit Platonis imaginem:uel ita habet cũctas deinde cõfuſas:ut aliũ illor ab alio non diſcernat. Cõclude etiã ita. ¶Aĩa uel ſolidũ corpus eſt uel fluxũ. Si ſolidũ vix a corpib⁹ figurat: peritq; docilitas ⁊ acumẽ: Atq; vna vnius rei accepta figura uel alias nõ capit:uel ſi alias poſt alias cepit/cũcte inuicem obfuſcant. Si labile corp⁹ eſt nullas tenet figuras:nullãq; ꝓſus habet memoriã. Preterea nonne cõſtat rem eãdem in ſpecillo paruulo paruam

videri: in maiori maiorẽ: Ceu si vultũ tuũ in mea pupilla ꝓspexeris / deinde in speculo hic exiguũ illic ingentẽ ꝓnũciabis. Ubi pro speculoꝝ ipsoꝝ magnitudine ꝛ paruitate maiora uł minora corpa iudicant. In aia hoīs corpoꝝ pene oiuz lucẽt imagines: per quas aia corpa quãta sunt iudicat. nullũ est tam ingẽs tam ĩmensum corpus qõ ipa uel intueri uel excogitare nõ possit: semperqꝫ aliud corpus ultra excogitato corpe maī. Ex quo apparet nullũ eẽ aie ꝓscriptũ magnitudine terminũ: tũ quo ad illa que cõprehẽsura est: tum quo ad proprią spectat aie ipsius substãtią. Si quam enim hẽret in se proprią magnitudinẽ tãta eẽt ꝓcipue quãta est ꝓpꝛ corpis magnitudo. Unde in tã pusillo aiali speculo nõ possent res tã uarie tã ꝓspicue tã imẽse lucere: cũ pro diuersa speculoꝝ quãtitate maiores minoresue soleãt apparere. ¶Non tñ putare debemus spiritales coloꝝ imagines uel a corpibus fieri uel suscipi in speculis atqꝫ cerebro. Ipse enĩz nihil aliud sunt ꝙ splẽdores luminis corpora uerberãtis. Id aũt visibile lumẽ licet emicet in corpibus: fit tamẽ atqꝫ seruat ab inuisibili lumine celestiũ aioꝝ. Quod ex ingẽti copia exuberat foras euaditqꝫ perspicuuz. Corpibus quidẽ nullis affigit. Põt tñ luci nostri spiritus que a nostra aia pẽdet cõiũgi: eiqꝫ suos splendores offerre. Significationes ꝓterea uocũ ad auditum pueniẽtes que ipse quoqꝫ spiritales sunt: neqꝫ a corpe fiũt/neqꝫ figuntur in corpe: sed ab aia trãsmittũtur in aiam: atqꝫ aiarũ virtute fiũt ꝛ cõseruant. Uerũ supiorẽ disputationẽ hac diuisione breuiter cõcludamus. Si aia sit aliqd corpale uel simulachra corpoꝝ eiꝰ facie attingent sicut speculũ: uel eoꝝ qualitates in ꝓfundã aie substantią penetrabũt/sicut in aquam sapores atqꝫ odores. Si primũ cõtingat corpa forsitan ꝓntia sentiemus. Sed nõ poterimus absentia cogitare. Nã simulachra nõ seruabimꝰ. Sin alterũ fiet sensus gradatiz semper ꝛ cũ corpis passione similiterqꝫ memoria: ꝛ ąlitates sine discretiõis iudicio iuicẽ ꝓfundent.

¶Secũda ratio. Oportet quinque sensus ad vnũ cẽtrum conduci. Capm.2m.

Uisus colores attingit nõ uoces. Auditus uoces dũtaxat. Olfatus odores. Aius colorem uocẽ odorẽ ita inuicẽ cõparat aut aliud colorẽ eẽ ꝙ uocẽ ꝛ alia similiter iudicet. Illa vis per quã ita iudicat aius/cognoscit tũ colores tũ uoces/ꝛ alia que inuicẽ cõparat. Quomodo enim diceret colorez aliud eẽ ꝙ uocẽ: nisi simul utrunqꝫ cognosceret. Que nã ista vis est: Uisus ne: Minime. Non enim uoces agnoscit. Ita neqꝫ audit ꝰ qui coloꝝ ignarus est: neqꝫ vnus aliqs oino quinque sensuũ. Quisqꝫ enim illoꝝ vnũ quidã nũciat solũ: neqꝫ potis est plura inuicẽ cõparare. Uis vna certe illa est iterior aie: ad quã uelut centrũ/a quinque sensuũ instrumẽtis circũpositis vndiqꝫ uaria nũciant. Illa vna oia illoꝝ ąnque sensuuz obiecta ꝛ opationes diiudicat. Neqꝫ dicas duas aut plures eẽ aie vires iternas: per quas aia illa cõparet. Sint si vis gemine vires. Rñde igit quotiẽs aia colorẽ ad uocẽ cõparatura est/utrũ per utrãqꝫ viz apprehẽdat utrũqꝫ colorẽ. s. atqꝫ uocẽ: an per alterã alterũ: Si utraqꝫ vis apprehẽdit utrũqꝫ/quid opus est viribꝰ geminis: Cũ vna sufficiat ad cõparationis opus. Et tantũdẽ faciat vna quãtũ ambe: In necessarijs rebꝰ natura nõ deficit. Supuacuis nõ abũdat. Sin per alterã vim alterũ tantũ noscit per neutrã inuicẽ cõparabit utrũqꝫ. Tñ per vim aliquã cõparat. Est igitur alia queda vis ꝓter geminas illas ante ꝓfictas: per quã aia plura illa cõparat inuicẽ. Utrũ vis illa vna indiuisibilis sit: An corpis istar in plures ptes diuisa: Puta utrũ sit vis illa tanꝙ pũctũ aliqd idiuiduũ: qđ /a/uocet: an linea quedã ab/a/in/b/ ptracta: Si dixeris eam eẽ lineã ab/a/in/b/talem/a/b. Querã abs te hũc in modũ. Quotiẽs aia colorem ad uocẽ per huiusmodi lineã cõparatura est: certũ est ꝙ utrũqꝫ istoꝝ eã tãgit lineã. Utrũ igit color solũ caput linee qđ est/a/attingit ad/b/nõ peruenit: Et uox solũ/b/linee finẽ tãgit: ad/a/nõ transit: An potius ambo tã color ꝙ uox ad ambo simul: taz. s. ad/a/ꝙ ad/b/ueniũt: Si ꝑmũ cõcesseris. s. qđ alterũ tantũ uenit ad terminuz linee alterũ. Profecto duo illi termini due a se inuicẽ erũt distincte vires: quarũ utraqꝫ qđ suũ est/agnoscet: alterũ ignorabit. Ideo per neutrã vim illa aius cõparabit. Sin concesseris ambo illa ad terminos ambos cõcurrere: ita ut vis utriusqꝫ termini ambo ꝓsentiat. Una illa rũ sufficit. Uacat altera: qñquidez nihil plus vires ambe ꝙ alterutra faciũt. Immo vo due vires erũt indiuisibiles ambe. Ita cogimur cõfiteri vim illaz aie vnã per quã plura diiudicat/nõ esse partibilez. Igit vis illa magistra sensuũ/neqꝫ corpus est/neqꝫ qualitas diffusa per corpus. Si talis est aie vis/qđ prohibet aiam esse talẽ: Nisi forte putes substãtie alicuius vim substãtia sua esse nobiliorem.

¶Tertia ratio. Quo angustior sensus est / eo est perspicacior. Capm.3m.

Profecto oportet imaginẽ visibilis corpis ad aliqd imparibile colligi. Qđ ꝛ in ipsis fit pupillis. Alioquin ingẽtia corpa/atqꝫ celũ ipum per tã minimã pupillã nõ cernerem. Qđ si quãtũ ad oculũ spectat ut cernat acutius: amplior re quãtitate opus non est. Immo paruissimi oculi acrius inspiciũt ꝙ amplissimi: ut oculi aquile ꝙ bouis: quasi visum nõ modo nõ iuuet/sed impediat magnitudo. Si inꝙ exterior acies magnitudine ad ꝓcipiendũ minime indiget/qđ de illo interiori visu ꝛ cõmuni sensu dicemus: Qui quãto singulis sensibus est ꝓstãtior/ꝛ acutior/tãto etiã debet sufficientior esse: erit aũt sufficiẽtior: si nulla indigeat corpis quãtitate. Beniqꝫ ꝛ ipsa aie substãtia sensuũ funda mẽtũ/erit oi sensu sufficiẽtior: si quãtitate nõ egeat. Quis eã dixerit quãtitatis dimẽsionibꝰ indigere: Cũ neqꝫ conducat ad ai dotes corpis magnitudo: neqꝫ noceat. Si cõduceret necessario: nõ esset apis oue solertior. Uulpis astutior sue. Simia ingeniosior asino. Leo boue audentior. Sin necessario noceret non eẽt elephas prudẽtior equo. Canis agno sagacior. Quod si ad has aie vires que uersant circa corpoꝝ quãtitatẽ/nihil ualet corpis quantitas/multo minꝰ eã ualere putãdũ est/ad eã vim ai que transcẽdit corpoꝝ quantitatẽ ad rationem. s. quam suo loco tractabimus.

¶Quarta ratio. Si sensus diuiduus sit: in eo imago sensibilis diuidetur. Capm.4m.

Esto si vis/intimus ille visus corpea mole distẽtus. Quid inde sequat/attẽde. Cũ colorꝭ externi capit concipitue imaginẽ suo

modo accipit atq; corpeo. Imago huiusmodi per partes huius visus diuidit: ⁊ alia pars visus aliaz coloris aspicit partez: nec erit in nobis aliqd qđ totū colorē visibilē cōprehēdat. Oportet tn vnā rei vnius cōprehēsionē ab vno fieri cōprehēdēte. Ac si dixeris vnū ipsum cōprehendēs/esse formā quā dā totius cōpositi/cūctis cōmunē partibus quere mus nūquid diuidua sit: vnde questio redibit eadē an indiuidua/vnde cōprehensionē in vi indiuidua collocabimus. Oportet igit sensum esse magnitudi nis corpalis expertē. Presertim qz si magnus sit/ paruis nō cōgruet: neq; sentiet illa totus: sed pars eius ipsa que paruis equat. Si paruus/magna nō capiet: si medius non quadrabit extremis. At tu si vis: sensibilē colorē vna cū sēsu ptiri/quo nā pacto distribues. An equalē equali aptabis: sz nō potes: Nō enim equalis est sensus rei cuilibet sentiēde. In quot aūt partes utrūq; distribues. Nū in quasdaz partes/numero quidem terminatas/⁊ nāli ordine minimas: Qđ si feceris/nō inuenies vnā rei vni⁹ cōprehensionez. Sed more mathematicoꝝ in oēs quas hñt/puto te partiturū. In particulas igit infinitas tā visum q; colorē secabis: ⁊ visus partes sin gule singulas coloris sentiēt portiones. Itaq; innumerabiles ibi erūt visus. Innumerabiles visi colores. Innumerabiles visiones. Atq; ita nunq; poterit color vnus visum incurrere / quin eodē illo mo mēto infiniti visus infinitos colores videāt ifinite: Quod ne fingi quidē pōt. Forsan ut hec mōstra vitemus/subiciem⁹ totū illū visum sentire: partes ei⁹ nequaq;. Sed hoc etiā temerariū. Quo enī modo que sensu carēt: sentiētē substātiā generabūt: nullo. Igit neq; partes ille/sentiēdi expertes sensuz ipm cōstituēt. An dicem⁹ singulas partes visus sentire: sed per eādē totius visus/⁊ integrā visionē: ac sentire specie totā: partesq; cū tota: nō. Primo qz species nō videt: sed color ipse per speciē. Deinde qz opatio que fit ex cōgregatione partiū distinctarū fit quoq; per cōgregationē momētoꝝ: ac transigit paulatim. Sensus aūt fit subito: qđ significat sentiē di viz/esse indiuisibilē. Deniq; si pars queq; visus per se sufficit ad viuēdū: quid opus est plurib⁹: Si nō sufficit ex nō sentiēte/fit sentiēs: Nisi forte partes ille cōgregent in vnū a superiore aliquo sentiēte. At illud erit aīa potius atq; sensus. Quapropter nunq; deliras respōsiones effugiemus q; diu sensū esse partibilē affirmabim⁹. Sit ergo impartibilis sensus. Sit ⁊ aīa talis: que fons est indiuisibilis virtutis atq; subiectum.

¶ Quinta ratio. Aīa sentit ubiq; tota. Cap^m. 5^m.

Ā Ignoras partez corpis alicuius ipsi toti equalē esse nō posse: Atq; ideo formā/que talis est/ut per diuersas partes corpis ptē datur: in qualibet corpis parte totā existere nō ualere: Alioqn toti pars foret equalis. Admitto ista. Quid tū: Nēpe aīa cuilibet parti corpis adest tota qz tota sentit cuiuslibet corpalis particule passionē. Nā si aliquo offensus casu pes doleat: statim illuc aduertit oculus. Admouet e uestigio manus. Os clamat: ⁊ reliqua membra ferme similiter. Qđ certe nunq; fieret/nisi id qđ ipius aīe est partib⁹ corpis oibus/etiā in pede sentiret. Atq; sentire qđ ibi factū est/absēs nō posset. Neq; enīz nūcio aliquo credēdū est id fieri/nō sentiēte qđ nūciat: qz qđ nō sentit/nō nūciat. Neq; passio que fit per cōtinuationem molis semp pōt occurrere/ut ceteras aīe partes/que alibi sunt/latere nō sinat: qz nō semp fit dolor ubiq;. Sed illud tota sentit aīa: qđ fit in pedis particula: ⁊ ibi tātū sentit ubi fit. Tota igit singulis partib⁹ simul adest: que tota simul sētit in singulis. Forme aūt spar se per corpus puta albedini idem in hoc accidit: qđ ⁊ corpi: ut videlicet passio vnius partis non necessario reliquas partes oēs cōmutet. Quid enīz ꝓhibet vnā corpis albedinisq; partē infici ⁊ fedari/reliqs nō pollutis: Ceterū nihil in vna quauis particula aialis accidit/quin id ad totā mox ptineat aīam. Mysterium hoc platonicū Augustinus noster ita confirmat. Aia per totū corpus qđ aīat/nō locali diffusione: sed quadā vitali intēsione porrigit. Nā per oēs particulas tota simul adest. Nec minor in minoribꝰ nec in maioribus maior/sed alicubi intēsius: alicubi remissius: ⁊ in oib⁹ tota ⁊ in singulis tota est. Neq; enim aliter quicquid in corpe etiā nō in toto sentit/tn tota sentit. Naz cū exiguo pūcto in carne vnū aliqd tangit/q; uis loc⁹ ille nō solū toti⁹ corpis nō sit: sed vix in corpe videat aīam tn totā nō later. Neq; id qđ sentit per corpis cūcta discurrit: sed ibi tātū sentit ubi fit. Unde ergo ad totā mox puenit qđ nō in toto fit: Nec ut tota ibi sit/ cetera deserit. Uiuūt etenim illa ea pāte/ubi nihil tale factū est. Quod si fieret utrūq; simul utrunq; totā pariter nō lateret. Hec Aurelius. Uerū dices fortasse aīam quidē ita per vniuersuz corp⁹ porrectā ut pars eius in pede sit: pars in crure: alia in femore: pectore: collo: summa in cerebro. Ubi fiat iudiciū principale. Ac dolorē pedis non ideo iudicari a vi aīe que sedet in cerebro/qz illa vis assit ⁊ pedi: sed qm̄ successione quadā altera pars aīe/alteri ad cerebruz usq; passionē pedis enūciat. Profecto non negabis partes istas aīe inferiores sentire: cū euidēter appareat in mēbris illis pcipi passionē. Si enim pedis passio sit cerebro nūciāda: uel ex eo nūciat/q; gradatiz mēbra interme dia patiunt/uel ex eo q; licet nō patiantur/sentiūt tn dolorē pedis: eūq; cerebro referūt. Certe nō semp totū patit eque: nec est idē in medijs mēbris qui in pede est cruciatus: sed molesta quedā cruciatus illius pssio. In oib⁹ igit molestia quedā inest ⁊ sensus. Quid hic sequat aduerte. pars aīe que in pede est cruciatū sentiet pedis: pars que in crure non pedis sed cruris molestiā sentiet. Ibi enim sentit solū ubi est: ⁊ passionē sentit solūmodo/que in eaz incurrit. Pars que in genu/pūtē similiter tantū pcipiet passionē: cetereq; similiter. Post oēs vis illa iudiciaria cerebri pūtē sibi solū molestiā aīaduertet. Partes aīe a pede ad cerebrū/sicut ⁊ corpis ferme inumerabiles sunt: si ⁊ ipsa sit corpalis. Ergo semel offenso ad lapillū pede nō fiet vnus sentiēdi actus ⁊ subitus: sed multi gradatim: ⁊ innumerabiles pene cōtingēt dolores: sicut pceptiones inumerabiles. Post oēs aūt aīe partes qđ nefas est sentiet illa in qua principalis est sensus. Sentiet etiā nō pedis passionē: sed suā solūmodo. Neq; iudicabit vnq; ubi sit lesio: ubi sit succurrendū. Neq; per eius imperiū mēbra corpis puertent ad pedē. Ut hec absurda vitent/fatēdū est totā vim illā iudiciartā aīe vna cū tota aīe ipsius substantia singulis mēbris esse

pñtẽ:ut quicqd ubiqꝫ ſit ſtatim ſine internuncio tota
pſentiat:tota ſibimet cõpatiat ⁊ pſonet:cũctas aie vi
res: cũctas etiã partes coꝛpis impio ſubito ad mede
lã leſe partis adhibeat. Atqꝫ ita quicqd ⁊ quãtũcũqꝫ
aie eſt in mẽbꝛis ullis ab alio quouis mẽbꝛo nõ abeſt:
qꝛ in quouis ad quodlibet admouet quelibet. Coꝛpꝰ
⁊ foꝛma per ipſum fuſa eiuſue punctũ talia non ſunt/
ut in multis ſint tota ſimul: ⁊ ſecũ ipſis in ſuis partib⁹
abſqꝫ moꝛa ꝓſus cõpatiant: atqꝫ cõcurrãt. Eſt igitur
aia ab ỹs lõge diuerſa. ¶ Neqꝫ nos turbẽt animalia
multa: quoꝝ coꝛpa cũ ſecãtur: utraqꝫ fruſta mouẽtur
⁊ ſentiũt. Quaſi aia ita lõga fuerit ſicut coꝛpꝰ: poſtq̃
dũ coꝛpus ſecat in coꝛpa: aia quoqꝫ ſecari videtur in
aias. Nõ enĩ diuidit aia ꝑmo/ſed interit/cũ ꝑmũ il
la ipſa coꝛpis cõpago reſoluit/cui fuerat attributa. Fi
unt aũt ſubito noue aie a vita mũdi in fruſtis illis ad
aiam ſuſcipiẽdã idoneis. Talis enim illoꝝ natura eſt
qualis fuerat ⁊ totius. Et qꝛ aie tales ita viles ſunt: ut
pauciſſimas vires opationeſqꝫ hẽant: ideoqꝫ pauciſſi
mis egeãt inſtrumẽtis. Factũ eſt/ut coꝛpus illis ſuffici
at: etiã ſi nõ ſit uarijs inſtrumẽtis inſtructa. Quod nõ
ſufficit pfectioꝛibꝰ aiabus: que ob hoc in ſingulis mẽ
bꝛis nõ viuũt. Si lignũ aliqd ſecet in pũcto: punctum
hoc licet indiuiſibile ſit perit tñ: ac in duobus fruſtis
duo extrema vidẽtur pũcta renaſci. Si ſpeculũ frege
ris/in quo tui vultus apparebat imago: nõ cõciditur
imago ꝓmo: ſed abit: ac due a te ꝓo vna imagines
in duobus ſpeculis recreant. Si nomẽ hoc luciſer/in
quo uoꝛ locũ tenet coꝛpis ſignificatio aie in duo mẽ
bꝛa diuiſeris quaſi aial luci ⁊ fer ceſſat ꝓmo illa ſi
gnificatio per quã uenus deſignabat. Nõ tñ diuidit.
Eſt enĩ indiuiſibilis ſignificatio noĩs/ut alias oñde
mus. Adhuc tñ due quedã ſunt in duabꝰ partibus ſi
gnificationes: per quas tanq̃ aias dictiões huiuſmo
di ſupꝛ: viuũt luci per lucis ſignificationẽ/fer per ſigni
ficationẽ aliquã lationis. Quid igiť ꝓhibet quo mínꝰ
reptilia aiam habeãt ſm platonicos indiuiduã q̃uis
membꝛa diuiſa viuant.

¶ Sexta ratio. Anima non neceſſario patitur ſenti
endo. Capm. 6m.

Anima ipſa ut uera philoſophia docet cũ ſit
puriſſima craſſo huic ⁊ terreno coꝛpi ab ea
lõge diſtãti nõ aliť q̃ per tenuiſſimũ quoddã
lucidiſſimũqꝫ coꝛpuſculũ copulať: quẽ ſpiritũ appel
lamꝰ a coꝛdis caloꝛe genitũ ex parte ſanguinis tenuiſ
ſima diffuſuꝫ inde per vniuerſuꝫ coꝛpꝰ. Huic aĩa ſibi
cognatiſſimo facile ſe inſinuãs/ꝓmo quidẽ per hũc
totũ ſe fundit ſpiritũ: deinde hoc medio per coꝛpꝰ pe
nitꝰ vniuerſum vitã ꝓmũ huic ꝓſtat ⁊ motũ/facitqꝫ
vitalẽ: perqꝫ hũc regit mouetqꝫ coꝛpꝰ: ⁊ quicqd a coꝛ
poꝛe in hũc ſpiritũ ꝓmanat. Aĩa ipſi ꝓñs cõtinuo ꝓci
pit. Quã ꝓceptionẽ ſenſum cognominamus. Deinde
hãc ꝓceptionẽ aiaduertit ⁊ iudicat. Quã aiaduerſio
nẽ phãtaſiã eẽ uolumꝰ. Quoꝛſum hec? Quãdo ſecat
medicus cutẽ coꝛpis extimã frangiť caro: diſſoluiť: ⁊
cõtrahiť ſpiritꝰ: Sentit hec oĩa tactus: qui per oĩa mẽ
bꝛa vniuerſalis eſt aie ſẽſus iudicat hec ⁊ ꝓdolet phã
taſia. Quomodo põt diſcindi caro: quin ſpiritus illi
ſuffuſus partim cũ ſoluta carne ſoluať: partim etiã in
ſeiꝑm fugiẽs cõtrahať. Quo etiã pacto ſolutio ⁊ con
tractio ſpiritus latere ſuã aiaꝫ poterit. Ac ſi nõ latet:
cur nõ moleſte ferat aĩa opis ſui ꝓniciẽ? Spiritus qui
dẽ ⁊ coꝛpꝰ opꝰ eſt aie. Opus vo ꝓꝓriũ oĩa diligũt.
In carne quidẽ paſſio: cruciatus in ſpiritu: ſenſus
in tactu: cõpaſſio ⁊ cõdolẽtia/ut ita loquar/in phã
taſia. Cõplectere paucis. Tã in carne q̃ ſpiritu pni
tioſa quedã ſit ſubſtãtieqꝫ coꝛruptrix ſolutio uel cõ
tractio: hãc uocemꝰ noxiã leſionẽ. Nũquid etiã in
aiaꝫ leſio trãſit huiuſmodi? Minime. Hec eni ſub
ſtãtiã pdit. Perdit igiť ſubſtãtie ipſius vtutẽ. Per
dit deinceps virtutis opationẽ. In qualibet igitur
carnis ⁊ ſpiritus uel leuiſſima leſione aie ſubſtãtia
illis pñs ſimiliter lederet. Lederet ⁊ virtus multo
magis. Lederet ⁊ opatio. Sẽſus ⁊ phãtaſia vires
aie ſunt. Sentire ⁊ iudicare per ſenſuꝫ harũ viriũ
actiones. Ergo ſi diſciſſio illa in aie ſubſtãtiã ptrã
ſiret/neqꝫ ſentiremus eã: neqꝫ qualis ſit ⁊ vnde ⁊
quomodo ſuccurrẽdũ iudicaremꝰ. Sed uel lateret
aiam penitus: uel minimũ quid ꝓciperet: ⁊ falſo iu
dicaret ab aĩa. Et cũ aĩa ſit ubiqꝫ tota: ſi ipſa in par
te coꝛpis ſecta patitur: tota patiť. Eadẽ vo tota aĩa
que ibi eſt: eſt ⁊ per totũ coꝛpus. Per totũ igiť coꝛ
pus patiť. Si ubiqꝫ patiť: nõ põt ꝓcipere ⁊ nũciare
paſſionẽ illã in parte vna aĩalis magis q̃ in alia cẽ
Quinetiã cũ aliud ſit paſſio/aliꝺ iudiciũ paſſiõis:
⁊ paſſio ſemꝑ iudicet ab alio: ſi in ipo iudicio inſit
paſſio: opus eſt ulteriꝰ alio quodã iudicio: quo paſ
ſiuũ iudiciũ iudicet: Si illud quoqꝫ ſit paſſiuũ: rur
ſus opus eſt alio. Quapꝛopter ueniẽdũ veniqꝫ eſt
ad iudicẽ quẽdã liberũ paſſione. Hic dum iudicat
coꝛpis paſſiones/ſi accipit inde qualitatẽ aliquam
coꝛpalẽ: ꝓculdubio patiť. Si nõ accipit. nõ foꝛmat
a coꝛpe. Sit ergo opoꝛtet talis iudex ut neqꝫ paſ
ſiones accipiat a coꝛpibꝰ neqꝫ foꝛmas. Nõ poſſet
aũt aĩa talis eſſe: ſi ipſa uel coꝛpus eſſet tenuiſſimũ
in hoc coꝛpe merſum: uel aliqua coꝛpis huius affe
ctio: ſiue pũctũ quoddã affectiõis. Platonica hec
ita Auguſtinus Plotinuſqꝫ cõꝛobãt. Videť mihi
aĩa cũ ſentit in coꝛpe nõ ab illo aliqd patiſed in eiꝰ
paſſionibꝰ attẽtius agere. Et has actiones ſiue faci
les ꝓpter ꝓueniẽtiã/ſiue difficiles ꝓpter incõueniẽ
tiã nõ eã latere. Et hoc totũ eſt qꝺ ſẽtire dicit. Sed
iſte ſenſus qui etiã dũ nihil ſentiť/ineſt tñ quaſi per
inſtrumẽtũ eſt coꝛpale: qꝺ ea tẽperatione agitur ab
aĩa: ut in eo ſit ad paſſiões coꝛpis cũ attẽtione agẽ
das paratioꝛ: ſimilia ſimilibus ut adiungat: repel
latqꝫ qꝺ noxiũ eſt. Agit poꝛro ut opinoꝛ luminoſũ
aliqd in oculis. Aereũ ſereniſſimũ ⁊ mobiliſſimuꝫ
in auribus. Caliginoſũ in naribꝰ. In oꝛe humidũ.
In tactu terreũ ⁊ quaſi lutulẽtũ. Agit autẽ hec oĩa
cũ quiete: ſi illa que ſunt in aĩali in vnitate ualitudi
nis familiari quadã cõſenſione coheſerint. Cũ aũt
adhibent ea que nõnulla/ut ita dicã/alteritate coꝛ
pus afficiũt agit attẽtioꝛes actiones ſuis q̃buſdam
locis aut inſtrumẽtis accõmodatas: ⁊ tũc ſentire di
citur. Quibꝰ actionibus cõgrua libẽter aſſociat ⁊
moleſte obſiſtit icõgruis. Has opationes paſſioni
bus coꝛpis puto aĩam exhibere: cũ ſentit nõ caſdẽ
paſſiones recipe. Cũ aereus auris ſpiritus nerbe
ratur ſono: aĩa que añ ꝓcuſſionẽ huiuſmodi in ſilẽ
tio coꝛpus auriũ uegetabat/uegetat tũc attentius.
Idq̃ facere eſt nõ pati. Attẽtioꝛ operatio nõ latet
aiam opantẽ. Nõ latere ſentire eſt. Summatiꝫ ſen
ſus eſt aut aiaduerſio operationis illius attẽtioꝛis
aut iudiciũ

aut iudiciū corporee passionis ꝛ qualitatis excitatum ab attentione illa anime actione.

¶Septima rō. Rōnes ꝓprie per nālē ꝛ sensitiuam anime vim ꝙ anima non sit forma diuidua/qz qualitatis opus vnum est. Capm.7m.

ET si superiorib⁹ rōnib⁹ nō mō aiam corp⁹ nō eē ꝓbauim⁹:uerūetiā neqz sparsam per corpora formā:tñ ꝓpriis argumētationibus se cūdā hāc partē ostēdendā fore putam⁹. Atqz ut cōmodius hac de re loquamur formā talē ut dixim⁹ alias tū qualitatē tū affectionē corpis platonicorū more uocabim⁹. Si aia eēt qualitas corpalis uel esset simplex q̄litas uel cōplexio uel forma istis astricta:simplex eē nō pōt. Quelibet enim simplex qualitas aut forma illā sequens ut alias declarauimus vnū q̄ddā facit dūtaxat/ad opposita nō extēditur. Aia plurima ꝛ p̄ria. Neqz etiam erit cōplexio aut forma sequēs cōplexionem. Qm̄ in hac semp vna quedā pre ceteris qualitas dñat. Cuius opatio añ alias viget in corpore. Anima nulli qualitati nulli proprio motui est astricta.

¶VIIIª rō. Cōplexio agit ꝓ viz q̄litatū. Capm.8m.

ACtio cōplexionis eiusqz forme semp per q̄litates ex q̄bus ipsa est ꝓflata pagit. Ideoqz nunq̄ aliq̄d tā sublime cōplexio opat:quin ad illud qualitatū se vires extēdat. Caloris op⁹ est penetrare atqz dissoluere. Aie aūt nutritiua potentia per calorē tanq̄ īstrumētū nō dissoluit tm̄ cibos qō ipsi⁹ caloris est ꝓpriū:sed etiā ꝓcoqt digeritqz ꝛ ad formā viue carnis ꝛ figurā humanā pducit:que q̄dē actio caloris excedit potētiam. Augumētū q̄qz aialis a calore puenire nō pōt tanq̄ causa principali. Nō enim fit nisi per nutrimētū:ꝛ cū ad certū terminū magnitudinis pducat certāqz figurā:calor autē si det materia/sine certo termino uel figura se fūdat/cūue oporteat terminū figurāqz opi a principali agēte p̄scribi/ꝓstat principalē augumēti fabrū calorē eē nō posse:imo vo neqz aliā ullā accidētalem formam id posse facere si nō pōt calor qui est oīum pstātissimus. Fit tñ augumētū ab aia. Ex quo ꝓcludit aiaz nō eē formā accidētalē:qō sepissime nobis est pbādū. Cōcludit etiā nō eē eā ex formis accidētalib⁹ ꝓstitutā. Quia nō posset qualitates que absqz certo termino:gradu:ꝓportione:figura uagant:ad hec ipa rōnaliter ordinare. Cōcludit postremo aiam nō eē substātialē aliquā formā elemēti uel mixti. Talis enim forme mot⁹ ad vnicū dirigit terminū/sicut diximus. Augumētum vo in quālibet partem eque porrigitur.

¶IXª rō. Cōplexio est accñtalis forma. Capm.9m.

COmplexio natura quedaz est ex p̄riis quo dāmō qualitatib⁹ ꝓstituta:que iter eas quasi mediū obtinet. Ex quo fit ut forma substātialis eē nō possit:qz nō in se subsistit: sed in eo corpore qō est p̄riarū illarū qualitatū subiectū:que qz iuicē pugnāt/sese inuicē nō suscipiūt. Uerū suscepte a materia:ꝛ inuicē mixte cōplexionē generāt. Hec igit cōplexio tū ex eo qō dixi substātia nō est:tū ex eo ꝙ aliq̄d sibi hēt p̄riū:puta excessum alicui⁹ extranee qualitatis/cōstatione suā dissociātis. Preterea suscipit magis ac min⁹. Intēdit enim ac remittitur natura vis opatioqz cōplexiōis. Substātia vo neqz hēt ꝓpriū sibi p̄riū cū ꝓsistat in alio genere/q̄ substantie ipsa rerū p̄rietas:hoc est in genere qualitatis: neqz in natura sua aut in magis ītēdit:aut in min⁹ remittit: ut nūc magis nūc min⁹ hec aut illa substātia sit/qō est semel substātia:hoc est magis minusue lapis iste q̄ ille. Cū igit cōplexio nō sit substātia:aia si substātia sit/nō est cōplexio. Qō aia sit substātia/hinc etiā patet/quia per eam aial certā aliquā ꝛ substātialē sortit spēi generisqz nām atqz cognomē. Per hāc aiam hoc q̄dam canis est. Per illā illud equus. Per aliā illud homo. Illa q̄dez qualitas que accidēs est/subiecto suo aduenit postq̄ illud in specie sua iā est pfectū. Aia vo suū ipsa sibi fabricat corp⁹:factū seruat/ꝛ dū deficit/reficit/pugnātia elemēta ꝓnectit in vnū. Aia abeūte labit corp⁹: neqz prior cōplexio aut spēs retinet. Talis q̄dez necessario est aia nutritiua. Neqz dicendū est aiam illā que solū nutritiua est corp⁹ ita cōstruere:cui postea tā pfecto aia sensitiua tanq̄ accidēs quoddā aduenīat. Naz corp⁹ aie sensitiue ꝓgruū instrumēta sentiēdi ꝛ pgredi endi oportet hēre. Aia q̄dē nutritiua quātū talis est sola instrumēta faciet nutriēdi. Alia vo īstrumēta faciet aia alia ꝓpter eas vires quarū usui instrumēta sūt seruitura. Neqz sunt in eodē corpe due quedā aie quarū vna instrumēta fabricet alteri. Siq̄dē que nutrit est ea dē ꝛ que sentit. Quippe sensuū pturbationes op⁹ ipe diūt nutriēdi uel augēt. Tristitia enim phātasie illō debilitat:letitia roborat:quasi vna sit aia in hoie: cuius utraqz sint officia. Que ideo substātia est:qz est artifex corporis nō pedissequa. Igitur nō est complexio.

¶Decima ratio. Harmonia cōplexionis nihil agit in corpus. Capm.xm.

NEqz liceat Aristoxeno aut musicis alīs sōnia re aiam eē harmoniā quādā ex ipsa cōplexiōe ꝓgenitā. Sic enim aia siliter cēt nō substantia quedā:ꝛ accidēs:nōne harmonia totā vim suā trahit a fidib⁹:neqz q̄q̄ ipsa per se existit:neqz q̄q̄ ualet oīno in chordis efficē. Quippe nō mouet ipsa chordas: sed ūs aliunde motis nascit harmonia. Aia ergo si sit harmonia humorꝝ certo mō cōpositorꝝ tota pēdebit ex illis:neqz ipsa illos mouebit:ꝛ illis ab alio agitatis aia orietur. Neqz illos reget:sed ipsam illi regent/ꝛ sustinebūt. Nō erūt igit mot⁹ in corpe aliq̄ pter humorꝝ ꝓditionē:nō opa ulla sup illorꝝ impiū. Sicuti mō sunt/ut in superiorib⁹ enarrauimus. Nō figura artificiosa:nō dispositio. Nō repugnabit vnq̄ aīus affectib⁹ corpalib⁹:neqz se uł in se reflectet uł disiūctū a corpeis in corporeis copulabit:neqz per se aliq̄d opabit si nullo mō extiterint per seipm. Sz de hoc alīs dixim⁹ ꝛ dicem⁹.

¶XIª rō. In oi corpe cōposito ē harmōia. Capm.xim.

IN oi corpe ex multis cōpositō est aliq̄ suaruz ptiū harmonia:per quā ꝙspiratiōe mutua cōcinūt. Itaqz si harmonia ipsa sit aia:corpa quelibet cōposita viuēt ꝛ coalescēt. Dices forsitā aiam esse q̄dē harmoniā.i.ꝙcinitatē ꝛ ꝙsonātiā:sz nō q̄libet harmoniā:uerū aliq̄ certo ꝛ ꝓprio mō ꝓtēperatā. Uides nō eādē eē rōnē aie atqz ꝙsonātie. Postq̄ nō ex eo dūtaxat qō res aliqua ꝙsonātia est/est etiā aia:sz ex eo ꝙ certo mō dispositā. Certū huiusmodi dispositiōis modū cōcinnitas ipsa nō ex sui natura haurit/qz esset in q̄libet ꝙcinitate. Igit aliūde ab extrīseco ne pncipio: Immo vo. Ceterū extrinsecū istud nō sufficit. Nō enī mouet ꝛ tēperat assidue ꝛ nāliter harmoniā qō extra

ipsaz est. Latet igit in humoꝝ ꝓsonãtia vis quedã prestãtioꝝ corpalis ꝓsonãtie tẽperatrix: que in viuẽtiũ corporib⁹ suo modo humores ꝓtẽperãs ipsoꝝ ꝓcinnitatẽ reddit certã: ꝛ ab alijs corpib⁹ differẽtẽ: que ꝓpria cõ sonãtia vitalis harmonia est a viuifico spiritu interi⁹ latente progenita.

¶ Duodecima ratio. Harmonia intelligit aut cõpositio ipsa mẽbroꝝ aut aliqua cõpositiõis rõ. Cap^m. 12^m.

Quando aiaz eẽ ꝓsonãtiã asserit aliqs duo que daz posse illũ arbitroꝝ intelligere. Aut cõpositionẽ ipsam humoꝝ mẽbroꝝũqꝫ: aut cõpositionis ipsius aliquã rõnem. Aia ꝓfecto nõ est cõpositio. Quia oporteret quãlibet aie partẽ esse partiũ aliquarũ corpis cõpositionẽ. Qõ plane quomõ fiat assignare nõ possumus. Cõpositio q̃dẽ corpis physicis manifesta est. Aia vo ignora. Et quomodo ex suis viri⁹. s. intellectu: sensu: appetitu: ꝛ relicꝫ cõponat difficile cognitu. Difficilimũ rursus quomodo vires singule cõponant. Preterea compositio nihil est aliud q̃ vnio plurium: plura vo nõ vniunt nisi ab vno. Ab vno inq̃ qõ insit plurib⁹/ut ab intimo coagulo cõglutinent. Illa igit vna vis insita mẽbris a qua vnio fit mẽbroꝝ/ aia ipsa est potius q̃ vnio inde ꝓfecta. Necꝫ etiaz cõpositionis ipsius est rõ. Cũ eniz diuersis corpis membris diuerse insint cõpositionis rõnes atꝫ ꝓportiões/ singula mẽbra singulas aias possideret. Alia q̃ppe animam os: alia neruus: caro alia: siliterꝫ de ceteris. Si quidẽ mẽbra ista sunt diuersa iter se ꝓportione cõpositа. Unius vo animantis vitã vnã assignare nequaq̃ poterimus nisi vnicã illi formaz. Multoẽ vnum atꝫ rectoẽ. i. vnaz animam tribuerimus. Cernimus etiã ꝓsonãtie rõnẽ qualitatib⁹ corpis magis q̃ aie ꝓuenire Sanitas humoꝝ ꝓsonãtia. Robur ꝓsonãtia ossiũ atꝫ neruoꝝ. Pulchritudo quodãmodo mẽbroꝝ atꝫ coloꝝ. Sensus aũt ꝛ intellect⁹ qui act⁹ simplices sunt/ nescio quales ꝛ cui⁹ sint harmonie. Qñ substãtiaz rei cognoscimus/facile inde possumus de accidẽtib⁹ iudicare. Igit qz cognita humoꝝ mẽbroꝝũue ꝓportione facile de his iudicamus: que ad sanitatẽ robur ꝛ pulchritudinẽ attinẽt. Patet tria hec in illoꝝ ꝓportione cõsistere. At vo qz tali quadã ꝓportione inuẽta: nõduz tñ vires: affect⁹: actus: habit⁹ aie clare discernim⁹/ ꝓstat substãtiã aie in ea ꝓportione nequaq̃ cõsistere. Quis enim illa repta statiz sentiẽdi ꝛ intelligẽdi nãm reppe risse ide se iactet: Cognoscit hoꝝ naturã Aristoteles melius q̃ Hippocrates. Illoꝝ vo ꝓportionẽ diligẽtius Hippocrates cõsiderat.

¶ Decimatertia ratio. Harmonia humorum nihil capit absqꝫ materia. Cap^m. 13^m.

Quicqd aliqd efficit/eo qõ ab ipo fit esse debet pstãtius. Quo quid a materia liberius est: eo est ꝛ sublimius. Quare semp debet causa eẽ a materia liberioꝝ q̃ effect⁹. Nullus itaqꝫ effect⁹ põt eẽ a materia q̃ causa sua liberioꝝ. Uis nutriendi a materia admodũ libera est: que plurima ꝛ sup ꝛ pter ordinẽ elemẽtoꝝ opari demõstrata est alias. Uis sentiẽdi etiã magis est a materia libera: qz in ipso suo sentiendi actu formas rerũ accipit absqꝫ rerũ ipsarum materia. Nõ enim visus colorẽ parietis cuz pariete simul accipit: sed coloris attingit imaginẽ spiritalẽ. Multo magis intelligẽtia idem facit/ut in sequentib⁹ apparebit. Qñ igitur he vires animi multũ sunt a materia libere nequeunt ab ea causa ꝓficisci que sit materia uel imersa mãe. Humores oino corpales sunt. Quãob rẽ nullo modo humores põt sua quadaz mixtione uel ꝓsonãtia vires huiusmodi ꝓcreare. Multo minus aiam ipsam virtũ huiusmodi fontẽ. Quippe si aia in humoꝝ qualitatib⁹ substãtiã hẽat q̃q̃d capiet: per humoꝝ affectiões suscipiet. Per eas vo forme solũ corpales suscipiunt. Siq̃dẽ per caliditatez siccitatẽqꝫ nõ ignis imaginẽ spiritalem accipiet: sed ignis substãtiam corporalez. Rursus per frigus siccũqꝫ ipsam accipiet terrã. Ipsa quoqꝫ terra quoniam similiter accipiet atꝫ aia similiter sentiet. Idez faciet lapis ꝛ reliqua.

¶ Decimaquarta ratio. Que magis cõcinit magis est harmonia. Cap^m. 14^m.

Harmonia ita in plurũ ꝓcẽtu cõsistit/ut magis ꝓcinẽtib⁹ fidib⁹ magis sit harmonia: minus ꝓcinẽtib⁹ vo minus. Aia neq̃ssimi hois miníme concinit secũ ipsa. Dissentit a rõne sensus. Pugnãt quoqꝫ inuicẽ appetit⁹. Aia ꝓbi hois cõcinit vndiqꝫ. Si aia sit harmonia/aia ꝓbi viri que cõcinit magis/magis est harmonia. Igit ꝛ anima magis. Aia vita quedaz est. Ergo ꝛ magis vita. Uiuaciorꝝ itaqꝫ audẽtiorꝝ ꝛ robustiorꝝ erit ꝓbi viri aia q̃ latronis. Necꝫ cõcoquet cibũ latronis aia: perinde ut iusti viri. Necꝫ generabit plẽ. Necꝫ corporis mẽbra sustinebit vibrabitqꝫ. Necꝫ acute inueniet. Firmiter reminiscet. Loquet eleganter. Aggredietur audacter. Necꝫ diu spirabit/ꝛ reliqua.

¶ Decimaquinta ratio. Harmonia nihil admittit dissonum. Cap^m. 15^m.

Harmonia uera ut rectius ꝓcedamus nihil admittit dissonũ/dum pmanet harmonia. Si harmonia est ꝓsonat: sin dissonat nõ est harmonia. Aiam vo nostrã nõne videmus assidue dissonãtib⁹ opinionib⁹ ꝛ affectib⁹ distrahi. Et nihilomin⁹ uerã aiam pmanere/atꝫ eque vitalẽ. Necꝫ obꝟcias q̃ affectuũ discordia lz nõ pimat aiam. discordia tñ elemẽtoꝝ humoruũqꝫ pimit. Porro si nõ põt aius ꝓpria ĩtimaqꝫ dissonãtia perire: alia nulla põt. Propria animi humani ꝛ ĩtima dissonantia illa est/que soli ꝛ omni aio ꝓuenit. Idest opionũ affectuũqꝫ dissensio: que corpa vita carẽtia nõ attingit: ꝛ ois mortaliũ pulsat aios. Dissensio talis eos e vite sensusqꝫ statu nõ deꝟcit. Multo igit min⁹ humorũ discordia/que ab aio alienior est/animi ipsi⁹ nãlẽ habitũ dissipabit. Qui certe humorib⁹ uel paulũ dissonãtib⁹ dissipareť/si in eoꝝ ꝓcẽtu cõsisteret. Quãobrẽ nihil obstat q̃n partes animi corporisqꝫ lõge dissonẽt ꝛ aia nihilominus uera: vitalisqꝫ aia pseueret. Id harmonia non patit. Igit errabit qui dixerit aiam harmoniã. OCTAVVS LIBER.

¶ Aia est forma ĩdiuidua ubiqꝫ tota: ꝛ nullam trahit originẽ a materia: ideoqꝫ immortalis est ut ostẽditur per intelligẽdi virtutez. Animus per quatuor gradus ascẽdit ad spiritum. Prima rõ. Cap^m p^m.

Certiã nũc disputatiõis partẽ aggrediemur: que ꝓpositũ nostrũ ostẽdit per intelligendi virtutẽ: si pri⁹ exposuerimus quo pacto animus noster ꝟm Platoni coꝝ sniaz per q̃tuor gradus cogẽscendo a corpore ascẽdit ad spirituz. quoꝝ est postremus intelligẽtia.

intelligẽtia. Aſcẽdit enim per ſenſuz:imaginationẽ: phãtaſiã:intelligẽtiã. Per ſenſuz ꝺdẽ videt Socrates Platonẽ. Ubi icorporale platonis ſimulachrũ abſq; Platonis materia attingit per oculos: Eadẽ cõditione ut oculus Platonẽ nõ videat aliter/ q̃ corpe ipſo Platonis pñte. Deinde etiã abſente Platone per internã imaginationez Platonis cogitat colorẽ figurãq; quã viderat. Item Platonis ſuauẽ illã quã audiuerat uocẽ: ⁊ reliqua que per ꝺn que ſenſus accepat. Surgit huiuſmodi imaginatio ſupra materiã magis q̃ ſenſus: tuz qz ut cogitet corpora/pñtia illoz non indiget: tum qz ipſa vna facit quicꝺ ꝺnque ſenſus oẽs efficiũt. At enim nõ oĩno pura eſt: qz nihil aliud ſapit q̃ qꝺ ſenſus accepit ſiue cõcepit. Senſus ꝺdẽ circa corpa: imaginatio circa imagines corpoz per ſenſus acceptas ſiue cõceptas ſeſe uolutat. Paulo poſt ſocrates per phãtaſiaz de hoc vniuerſo Platonis ſimulachro qꝺ per ꝺnque ſenſus imaginatio ipſa collegerat/ſic incipit iudicare. Quis hic tã ꝓcero corpe: ampla frõte: latis humeris: colore cãdido: glaucis oculis: elato ſupercilio: naſo adlino: ore paruo: uoce ſuaui. Plato hic eſt homo pulcher: bonꝰ: diſcipulus dilectiſſimꝰ. Cernis quãtũ excellat imaginationi Socratis phãtaſia. Imaginatio ipſa talẽ ꝺdez collegit Platonis effigiẽ. Sed quẽ deſignaret/ ⁊ qualẽ effigies illa nõ nouit. Phãtaſia iã diſcernit eã eẽ effigiẽ hois huiꝰ qui Plato uocatur: effigiẽ pulchraz viri boni atq; amici. Ergo in his ſenſum aliquẽ habet iã ſubſtãtie ut ꝺdã putãt ⁊ pulchritudinis. bonitatiſq; ⁊ amicitie. Platonici tñ ſubſtãtiã a phantaſia cognoſci reuera negãt: qm̃ rõnẽ ſubſtãtie non agnoſcãt. Imaginatio neq; ſubſtãtiã rei ſuſpicat ꝺdẽ. Sed rei ſupficiẽ exteriorẽq; picturã. Phãtaſia ſubſtãtiã ſaltem augurat: dũ ꝓnunciat obuius ille homo alioꝝ eſt ⁊ Plato. Atq; etiã res incorpales quodãmodo ſomniare videtur: dũ Platonẽ iudicat pulchrũ: bonuz amicũ diſcipulũ. Pulchritudo enim bonitas: amicitia: diſciplina: incorpalia ſunt. Neq; ſenſibꝰ neq; imaginationi patẽtia. Huiuſmodi ꝺdã ꝓceptꝰ phãtaſie incorpales quodãmodo corpoz itẽtiones uocãtur. Verũ nõduz ſup materiã ꝓſus aĩus euolat: tũ qz phãtaſia intẽtiones huiuſmodi eẽ icorporeas nõ agnoſcit: tũ qz huiuſmodi Socratis phãtaſia inſpicit ꝓprie hoiem hũc Platonẽ. ſ. hoc in loco ⁊ ſitu in hoc tpe: ⁊ hora diei: hãc pulchritudinem: hãc bonitatẽ: ⁊ reliqua eodẽ pacto. Ubi platonẽ ſub eiſdẽ ꝺditionibꝰ in ſeipa depingit/ qbus extat ⁊ in materia. At eniz dũ phãtaſia circa ſingulares hois huius ꝺditiones uagat: intellectꝰ cões cõcipit rõnes: ⁊ uterq; ſimul ſuũ opꝰ exeqtur. Sic enim intelligẽtia rõcinat. Qualis homo eſt Plato / talis ferme Antiſtenes: talis eſt ⁊ Xenophon/ effigie ſiles: pulchri eque ⁊ boni amici diſcipuli eodem modo. Ergo in his tribꝰ vna eſt cois humanitas: per quã eque ſũt hoies vna pulchritudinis natura: vna etiaz bonitatis: per quas eque pulchri ſunt ⁊ eque boni. Humanitas ipſa que his cois eſt innumerabilibus quoq; alĩs qui ſunt fuerũt erũtue quocũq; in tpe ⁊ qcũq; in loco naſcãtur cois exiſtit / ſiliter pulchritudo ⁊ reliq. Sz qꝺ loquor de humanitate/ de reliqs etiaz dictuz puta. Si ergo humanitas ſingulis ꝓſonis locis tpibus ſe eque coĩcat/ nulli eſt aſtricta ꝓſone: nulli loco: nulli etiã tpi. Natura huiuſmodi ſingulas cõditiones corpoz videt trãſcendere. Eſt ergo ſm ſeipſam quodãmodo incorpea: ⁊ qz corpibꝰ ſingulis ſe ĩfundit ex quo ⁊ in alio eſt/ ⁊ in multis: ⁊ ſup id qꝺ in alio eſt eẽ oportet id qꝺ in ſeipſo manet. ⁊ ſup illud vnũ qꝺ eſt in multis eẽ oportet vnũ ipſum qꝺ in ſeipſo ꝓſiſtat: Ic circo ſup corpa oia extat rõ quedã ideaq; humanitatis ipſius: cuius participatione quadã uel ſilitudie homines fiũt ꝺcũq; ſũt hoies. Siqꝺdẽ natura illa que ꝓſonis ſingulis eſt cois/ neq; cõtingit caſu/ qz ſemp ſiliter ordinat: neq; per ſe ſubſiſtit. cuz nequeat in ſe ſubſiſtẽ. Eget enim mãe fundameto. Fit ergo a cauſa quadam nõ tñ fit a materia/ que ſeipſam nõ formaꝝ: nõ a ꝓſona vna: que nõ pot opari in oẽs: quecue ꝺcꝺ agit/ ꝓpriuz agit/ reliqs nõ cõmune. Nõ ab oibꝰ ꝓſonis/ que quãtũ iter ſe differũt/ nõ cõe aliqꝺ faciũt/ ſed diuerſa quãtuz ꝓueniũt per hãc ipaz nam ꝓueniũt: imo per eã ꝓſiſtũt: tãto illis priorẽ quãto eſt ipſa ſimplicior. Quippe ipſi tanq̃ priori ꝓprietates uarie ſupueniũt ad ꝓſonas cõſtituẽdas. Fit tñ ipſa ab vna quadã forma poſtq̃ vna eſt: que forma ſit ſup multitudinem perſonarũ: ne illa quoq; fiat ab alia: atq; alia rurſus ab alia ſine fine. Sic ad diuinã ideã aſcẽdimus: que neceſſario eſt ſup oẽs: ut eque agat in oẽs: ⁊ cõi natura cõciliet. Si apte que ſub toto eſt ad totũ/ ab hoc ad id qꝺ ſup totuz ſurgẽdũ eſt: merito a ſingulis ꝓſonis que in partibus loci tpiſq; ſunt: ad nam illis ſm ſe cõem ſurgimus: que quaſi per oẽm locũ ſit totũq; tẽpus: ab hac ad rõnẽ que ſuper locũ totũ tẽpuſq; exiſtat: quã Plato uocat ideam. Ipſam deinceps diuinã ideã ſuſpicit itellectꝰ ſiue apꝺ ſeipm ſiue in diuino lumine exiſtẽtem. Rõ enim dictat ſpes nãles qz ſempiterne ſunt a cauſa mobili eẽ nõ poſſe. Alioqn per motionẽ facte qñq; deficerẽt. Facte tñ ſunt qz partes ſunt vniuerſi qꝺ eſt aliũde cõpoſituz: ⁊ a cauſa vna oẽs ſunt. Siqꝺdẽ ita ordinate ſunt inuicez/ ut in vna natura in vnũ opꝰ finẽq; ꝓducãt. Hinc itellectus humanꝰ ꝓcludit ſup mũdũ mobilẽ in mẽte imobili motrice mũdi eẽ ſpes ſpẽrũ nãliũ exẽplaria. Non in natura corpea uel aĩali. Mobiles enim foret: ſz intellectuali imo intelligibili itelligibilia enim in ſũmo itelligibili ſunt collocãda. Non tñ talis argumẽtatio neceſſaria eſt: ut intellectꝰ rõnes rerũ cões attingat. Immo ſicut phãtaſia ſuapte natura de rebꝰ iudicat ſingulatim: ita itellectꝰ vi nãli ſtatim abſq; ulla diſcurſione ſimul ac depicta eſt ſingularis imago illa Platonis in phãtaſia: ſubito inq̃ dimiſſo certo hoc hoie humanã illã cõez oibꝰ tũ nam tũ ideã excogitat. Picta illa pulchritudine ⁊ bonitate/ ilico vniuerſalẽ pulchritudinis ⁊ bonitatis cogitat nãz rõnẽq; in nulla certa materia: nullo ꝓprio ſitu/ uel tpe poſitã: ſz uel in omni materia uel abſolutã a materia in ſeipſa ſimpliciter ſubſiſtẽtẽ. Quapropter ſenſus circa corpa uerſat. Imaginatio circa ſimulachra corpoz. Phãtaſia circa ſingulas ſimulachroz itẽtiones. Intellectꝰ circa ſingularũ itẽtionũ nãs cões: ac rõnes penitꝰ icorporeas/ Deminiſſe vo oportet itellectũ nõ vniuerſalẽ mõ nam: ſz particularẽ quoq; cognoſcere: alioqn nõ poſſet utrãq; iuicẽ cõparare: cognoſcere iſup vires ifra ſe oẽs actuſq; ipſarũ/ qñ oẽs cõparat ad ſeipm. Prius tñ vniuerſalẽ q̃ particularẽ nãz ab ipo cogſci pene oẽs ꝓſẽtiũt. Siqꝺdẽ pro nã forme itelligibilis in primis agit. Ea vo cũ abſtractiõe

quadā ꝯcipiatur/absoluta est:vnde naturā in primis refert vniuersalē. Quā q̄dē vim a virtute intellect⁹ in quo ⁊ a quo est/adipiscit:q̄si intellect⁹ ipe sit absolut⁹, A simulachro vo qō in phātasia est particulare soluz repñtatur. Qō q̄dē particulare ab itellectu solū scdo quodā actu atq; reflexo ꝓspici tū platonici tū pipatetici plurimū arbitrātur. Quatenus intellect⁹ postq̄ subito rectaq; via per spēm vniuersale intuit⁹ est. Inde discursu quodā per actū specieq; in simulachrū / quo incitāte spēs ꝓcepta fuerat sese reflectēs particulare iā ꝓspicit. Ideo mot⁹ ad icorporea absolutaq; maxime nālis est mēti:qñquidē primo:subito: recte ad ipsa se cōfert. Ubi apparet intelligēdi virtutez eē ꝓprius incorporalē. Si ergo per opa nutriēdi/atq; itē per opa sentiendi/quoꝝ prima in corpe fiūt:Secūda per corpus ⁊ circa corpa ostēdimus aiam nō esse diuisam in corpe: quāto magis putādū est / idē quoq; per opa itelligēdi patere: Atq; illud insup/aiam.s.neq; ducere originē a materia/neq; eē mortalē. Siq̄dē ipsa per se intelligēdi op⁹ exeq̄tur:in quo materiā relinq̄t oīno:atq; ad icorporales ascēdit ⁊ ꝓpetuas rōnes. Age itaq; videam⁹ qua via possimus qō querimus per opera ⁊ affectus intelligentie inuenire,

¶Anima alitur ueritate. Ratio secunda. Cap^m.2^m.

Alimētū ea rōne assumitur:ut in substātiā eius qō alēdū est trāseat: sicut comeditur panis ut caro efficiatur. Ideo cib⁹ cognat⁹ admodū eē debet illi:qō est alēdū:ut possit in ei⁹ naturā facile pertrāsire. Ita aquatica aqueis alimētis: terrestria terrenis:aerea pascūtur aereis. Similiter corpora corpalibus:incorpea incorpeis nutriūtur. Non enim corpus trāsit in spūz:neq; spūs migrat in corpus. Quia nō subest illis coīs materia per quā ⁊ in qua iuicē se cōmittēt. Cōstat aiaz corpibus nō nutriri. Cōstat incorpeis ali. Cōstat igitur eā eē icorpalē. Si aliq⁹ aia uescere tur corpibus/illis maxime uesceretur:q̄bus ⁊ corpus suū. Nam cū istud maxime aie cōgruat/alimēta etiaz sua iter oīa corpalia ꝓgruēt maxime / dūmodo alimēta illa adeo tenuent atq; purgent:ut corpusculo illi sb tili:qō vulgo aia eē putat:cōueniāt. Erit igit in corpe pingui ualidior aia/q̄ in tenui. Acutior ad inueniēdū: ad reminiscēdū firmior: ꝓmptior ad agēdū. Ad puin cēdas turpes corpis illecebras cōtinentior. Magnanimitas in grādi corpe:in paruo pusillanimitas. Crescēte corpe adolescet aius/etiā si nihil discat/si nullo studio rerū exerceat. Decrescente per etatē corpe ⁊ viribus:eius debilitatis:sapiētia:iudiciū:ꝓstātiaq; pdent. Post epulas ⁊ vina acutius erit igeniū ⁊ sublimius. Dia hec acciderēt:si aius cibis corpalib⁹ coalesceret. Hoꝝ vo nūc ꝓria fiūt. Aius igit corpalib⁹ nō pascitur alimētis. Quid ergo? nullis. Ita erit eternus/si nulla alimonia indigebit/qō nos maxime cupimus. An forte spiritalib⁹ uescit epulis. Immo vo altis nullis oīno qō sapiēti viro nō est dubiuz:qui talib⁹ alit sepenumero. ¶Neq; assentiēdū est epicureis opinātib⁹ animā cum corpe coalescere:qz maiores vires sint in pueris grādiusculis q̄ infantib⁹:atq; inde adolescētes indies viribus prestēt:viriq; siliter/donec rursus senescēte corpore minuant. Siq̄dē ea est aie ad mēbra comparatio que artis ad instrumēta. Ars aūt sepe eadē pmanens/ atq; similis m facili⁹ instrumēta mouet/modo difficili⁹ Quā hec alias aptiora sunt / alias ad motū ineptiora. Sic q̄uis eadē semp vis sit in aia: mēbra tñ ꝓpter nimiā aut mollitiē aut ariditatē neq; constant eque neq; flectunt. Atq; ipa vis que videt in corpe eē:nō tā carnis sequit pōdus / q̄ ꝓportionē mēbroꝝ nālē ꝓformationēq; artificiosam. Que duo ad spūm potius ptinēt q̄ ad molē. Uis etiā que inest aie nō corporis acquirit incremēto:qō patet in ijs qui torpēt ignauia. in quib⁹ crescēte corpore nihil ꝓficit aius. Sed ex ipsa animi industria cōparat ingenio/usu/ affectu. Quis neget tpe vires corporis cōparari? Aio aūt sepe momēto fortitudo pstat:qñ uel ratio aliq̄d monstrat:impatq; magnificū:uel furor arma ministrat. Et sepe pusillus homo supat grandiorē. Et qui non crescit corpe/crescit tñ sepe virtute animi. Immo dū decrescim⁹ corpe/sepe aio crescim⁹. Scientiā magnanimitatēq; sepissime acq̄rit subito aius. Corp⁹ aūt neq; dare q̄q̄ pōt/neq; accipere/ nisi tpe. Deniq; virt⁹ animi est equalitas quedā:ut magi tradūt:per quā aius ⁊ sibimet ⁊ ipsi uero bonoq; ꝓsonat. Siquo pacto quadrāgularis quedam linea circularis efficiat/pfectior euadet:nō tñ q̄ lōgior fiat:sed q̄ equalior. Rursus si tēperet lyra pfectior erit:nō q̄ grādior fiat:sed cōsonātior. Ita cuz adolescēs aliq̄s virtute adolescit/tūc aia nō quantitate crescit:sed spiritali quadā equalitate ⁊ ꝓsonantia ꝓficit. ¶Neq; obūciat quis q̄ ita/qō quādo corpus:neq; grauatur epularuz nimio pōdere:neq; fame languescit:sed mediocriter alitur:tūc animus si militer enutrit:fitq; in eo statu ualidior. Aliter aūt ꝓtra:nam id quidē ueruz est. Aium in eo bois statu ualere q̄ plurimū. Nō tñ hoc inde ꝓuenit. Qō siliter alat ut corp⁹:sed qz aius natura regit corp⁹. Et qñ ipz egrotat grauaturq; aius adeo in eo curādo atq; regēdo occupat:ut ad inq̄rēdam ueritatē non sit intēt⁹. Quieto autē corpore expedite mēs speculatur:⁊ tūc maxime ꝓprijs uescitur alimētis. Esca vo animi quā esse dicemus aliā: Preter illā quam esurit semp ⁊ sitit:qua parta gaudet summopere: qua sumpta crescit/impletur. Dis aius tuz in omni etate tuz cōtinue ueritatē pre ceteris appetit. Quā in omni arte querunt artifices:⁊ in qualibet re/qd de re ipa sit/uerū etiā infantes/interrogāt curiose. Neq; semel aut bis aut ter singulis dieb⁹ ut corporis escā:sed momētis singulis uerū in oībus negociis inuestigāt. Proinde ueritatis acquirēde studio alimoniā corpis pretermittim⁹ sepenumero. Neq; tēpori neq; pecunie parcimus/ neq; laboribus⁹ eneruamus corp⁹: quo eneruato animus fit neruosior. Hanc ueritatē aius ipse cupit nō corpus. Hec enim corpus non auget:sed obest plerūq; illius studium corpori. Quinetiā ꝓpter seipsum expetit illaz aius non ꝓpter corpus. Quid enim corpori conferat? Quod siquādo videatur ueritas ꝓducere corpori: non ꝓpter ipsam ueritatem id euenit:sed ꝓpter aliquod cōmodum corporale:quod cognita ueritate cōtingit. Immo vo aius etiā si nihil inde sequatur utilitatis/ueritatē studiose perquirit/⁊ pleno cibis suis corpore/esurit sititq; adhuc animus ueritatez. Qua iuēta exultat:nō ad tēpus sicuti ꝓpter corpis usus.sz ꝓpetuo gaudet:illuminat: adolescit:euadit magnific⁹:adeo ut illi pre magnitudine sua mima videant illa que solēt esuriēti aiule videri q̄ maxima

Hac

Hac etiã alimonia fit inuictꝰ:tẽperãs:iustꝰ: boium gubernatoꝛ ⁊ dñs:excelsioꝛ celo:par angelis:deo similis. Quis igit ambigat ulteriꝰ/qn ueritas humane mẽtis nãlis sit esca. Eãdẽ escã oẽs appetũt mentes. Eãdẽ queqꝫ mẽs semp. Que q̃dẽ cõsensio stabilis appetẽdi significat mẽtes inter se mirifice ꝓuenire:⁊ quãlibet mẽtez in natura sua stabilẽ ꝑmanere: qñquidẽ appetitꝰ earũ nõ ita uariaꝫ mutaturue/ut appetitio sensuuz. Que ꝓo diuersitate coꝛpoꝛ diuersa est:⁊ ad mutationẽ coꝛpis ꝑmutaꝫ. Quasi sẽsus coꝛpoꝛ mutationẽ sequant. Mẽs diuinoꝛ stabilitatẽ. Odit nãqꝫ coꝛpis alimenta:atqꝫ eodẽ cibo uescit quo celestes ⁊ sempiterne mẽtes. Hic cibꝰ est ueritas. Ueritas aũt nõ est coꝛpea. Alioqn rebꝰ in coꝛpoꝛeis nõ inesset. Nũc aũt inest deo:angelisqꝫ ⁊ numeris:que ⁊ incoꝛpalia sunt ⁊ uera. Et qñ incoꝛpoꝛalia tãto uerioꝛa sunt coꝛpibꝰ: q̃to purioꝛa firmioꝛaqꝫ sunt:fit ut ueritas in illis sit potiꝰ q̃ coꝛporibus. Atqui qõ maius est/nõ est ꝓprie ỽitas in coꝛpoꝛibꝰ. In his enim duo sunt/materia ⁊ forma. Nõ est ỽitas in materia. Nã per eã nihil uere in specie aliqua rerũ est:nõ homo reuera per eã aliqd est nõ equus ⁊ reliqua. Neqꝫ tñ in forma coꝛpis iacet ueritas:cũ uera forma nõ sit:cuius ỽirtꝰ inficit in materia. Testãtur hoc ⁊ mathematici: qui ueras figuras in coꝛpibus nõ reperiũt. Uerus q̃ppe circulus locatus in uero plano assidue uoluit: hoc fieri rõ cogit. cũ circulus ille planũ tãgat in pũcto. In puncto aũt coꝛpꝰ q̃escere nequeat. Nemo hec in coꝛpibus uidit vnq̃. Nõ insunt igit uere figure coꝛpibꝰ:⁊ qꝛ forte neqꝫ uera principia figurarũ saltẽ quãtum spectat ad sensum:qualia sunt puncta/linee/supficies. Rõ quidẽ ostẽdit uerũ pũctũ lõgitudine carere debere:uerã lineã latitudine:supficiẽ uerã ꝓfunditate. Talia ỽo in materia nusq̃ sensu repiunt. Cum ergo alicubi sit ỽitas:⁊ a coꝛpibus sensuqꝫ absit:est ꝑculdubio in spiritibꝰ. Est igit incoꝛpea. Idẽ ex eo patet:qꝛ ibi maxime cõsistit ỽitas ubi scia. Nec ỽo in rõnibꝰ rerũ vniuersalibꝰ reuera uersaꝫ:ceu cum q̃s cognoscit q̃d bonitas ipsa sit:quid iustitia:singulis bonis ⁊ iustis actionibꝰ officiũsqꝫ cois atqꝫ silia Rõnes ỽo huiusmõi icoꝛpales sũt: qm̃ in nullo particulari coꝛpe ꝓcludunt:sed sunt ad multa cõmunes. Rõ coꝛpis uel circuli tota in minimo coꝛpe uel circulo sicut in maximo repit. Rõ lõgitudinis uel latitudinis uel ꝓfunditatis tota in minima linea:supficie:altitudine/sicut in maxima. Deniqꝫ rõ quãtitatis ipsius tota adequaꝫ toti rei cuiuslibet quãtitati. Quaꝛopter rõnes coꝛpis:figure:dimẽsionis:atqꝫ ipius etiã quãtitatis coꝛpales ⁊ extẽse nõ sũt. Multo minus rõnes alie coꝛpales ⁊ extẽse esse pñt. Preterea rõnes rerũ imutabiles sunt:nã aliter se habere nõ pñt. Omia ỽo coꝛpalia mutabilia sũt. Quaꝛopter sciẽtia cuz in his uerset/est incoꝛpoꝛea. Igit ⁊ ỽitas incoꝛpea. Quo fit ut de ipsa ỽitate rerũ q̃d sit qua rõne cõstet inueniaturqꝫ q̃d ipi sit ꝓpinqus/q̃d ue remotius/nõ sensus ullus / imo sola rõ iudicet/ ⁊ tũc potissimum: Añ sese a sensuũ coꝛpoꝛũqꝫ fallacia reuocat. Est ergo ỽitas incoꝛpoꝛea. Talis est aũt maxime ỽitas ⁊ scia diuinoꝛ. Qua pcipue aius oblectaꝫ ⁊ alit. Quo igit modo aius põt coꝛpalis eẽ:qui coꝛpalibꝰ cibis offendit:spiritalibꝰ alit. Añ quidẽ ỽitate omni/ꝑsertim diuinarũ rerũ ueritate delectat:alit:augeꝫ. Aut quo pacto moꝛtalis erit:si ỽitate pascit imoꝛtali? Cũ neqꝫ coꝛꝛuptibilis ueter cibũ icoꝛruptibilẽ cupiat:aut capiat. Neqꝫ cibꝰ incoꝛꝛuptibilis in coꝛpꝰ trãseat coꝛꝛuptibile. Sane si imoꝛtalis est ueritas/atqꝫ est cõtinuus animi cibꝰ:ut certe est/siue ipa ꝓuertat in aium siue aium in seipsam cõuertat/eũ effici imoꝛtalẽ. Añ ỽo duz familiari hoc uescit cibo/ea uoluptate ꝑfundit que neqꝫ molestiã habet admixtaz neqꝫ in fastidiũ uertit uel doloꝛẽ/cõstat mẽtẽ neqꝫ fatigari vnq̃:neqꝫ turbari cõtrarij alicuius occursu:neqꝫ in ꝛiũ aliqd posse coꝛꝛũpi. Rursus qꝛ mẽti nihil natura optabilius est q̃ ỽitas. ueritas aũt per separationẽ quãdã a rebꝰ moꝛtalibꝰ cõparaꝫ/nihil mẽti qua rõne mẽs est/magis est nãle familiareqꝫ q̃ a moꝛtalibꝰ segregari. Ex eo ỽo qõ maxime nãle est nõ remissio vite sequit sed intẽsio. Quaꝛopter tũc viuet mẽs ꝓcipue cũ hinc abierit. Hãc ỽo argumẽtationẽ nostram argumẽtatione quadã Olympiodoꝛi platonici cõfirmare possumus:quã partim pythagoꝛicis / partim platonicis mysterijs a phedone goꝛgiaqꝫ acceptis sic ille cõteꝛuit. Mẽs nãli ueritatis auiditate cõtinue tuz se a coꝛpoꝛe/tũ formas a materia separat:cupitqꝫ ita atqꝫ conaꝫ separata viuere:q̃uis quotidie in ꝓtrariũ coꝛpus sensusqꝫ detoꝛqueãt. Separatã ỽo illã a caduco coꝛpe vitã nãliter appetit tanq̃ nãliter. i. reuera bonã:ꝓeleritim cũ vita sit oino dedita ueritati atqꝫ bonitati. Uita eiusmodi si bona est/ergo ⁊ possibilis est. Nõ enim impossibile est/idẽ quoqꝫ inutile. Bonũ ỽo inutile nõ est dicẽdũ. Jtẽ si impotẽtia ad malũ ptinet/ad bonuz potẽtia ptinet. Ergo bonũ omne natura sua possibile est. Hinc efficit ut nãlis appetitio boni sit possessiõis possibilis appetitio. Ac si etiã qõ apparet bonũ est possibile/certe ⁊ ipsuz reuera bonũ potẽtissimũ est/⁊ uera bona uere beneqꝫ querẽtibus possibilia sunt.

¶ Tertia ratio, Uirtus aie qꝛ idiuisibilis est coꝛpoꝛis qualitas esse nequit. Capm. 3m.

Quod idiuisibile est coꝛpis qualitas eẽ nequit.

Qm̃ si qualitas eiꝰ eẽ ponaꝫ ita ꝛogabimus nunqd tãgat partẽ aliquã diuisibilẽ coꝛpis:an pũctũ aliqõ coꝛpis indiuisibile. Si ꝓcedit primũ/ perfecto qualitas huiusmodi diuisibilis erit:cũ mõ diuisibili tãgat. Atqꝫ ita nõ idiuisibile diuisibilis ipsiꝰ erit qualitas:sed alicuius diuisibilis diuisibile. Si scõz ꝓcedit certe illa qualitas pũcti illiꝰ qõ attingit solũ / qualitas est nõ coꝛpis. Quãobrẽ qõ indiuiduũ est coꝛpis qualitas nunq̃ erit. Indiuidua ỽo virtꝰ aie humane est qualitas. Igit aia nõ est corpus. Sufficiẽs quidẽ putabit huiusmodi demõstratio:si duo illa planius ostenderimus. Videlicet ⁊ virtutẽ eẽ aie qualitatẽ:⁊ hãc ipsam virtutẽ idiuiduã eẽ. Primũ cuiqꝫ est cuidẽtissimũ:qñ quidẽ per virtutis pñtiam talis ac talis aia fit ⁊ dicit sapiẽs:prudẽs:iusta:fortis:⁊ tẽperãs. Atqꝫ ab eẽ virtꝰ ab aia põt aia remanente. Huiusmodi ỽo est conditio qualitatum. Secũdum preterea illud videlicet virtutẽ esse indiuisibilẽ sic ostẽdimus. Virtutũ duo sunt genera. Alie in intellectu. In appetitu ỽo siue rationali sive irrationali alie. Ille speculatiue uocantur. Iste morales. Ille speculatiue qꝛ speculãdo comparãtur:⁊ cõparate uersant in speculãdo. Iste morales/quia moꝛe ⁊ consuetudine acquiruntur:atqꝫ acquisite in moꝛibꝰ ⁊ operum usu consistunt. In eo genere sunt diuinoꝛ

sapiētia:sciētia naturaliū:ciuiliū ꝓudētia:Ars operū humanoꝝ. In hoc sunt iustitia que suū cuiq; tribuit. Fortitudo que ad opa honesta ꝓmptioꝝ abicit a nobis timoris impedimētū. Tēperātia que libidinis mollitiē:qđ alterū honestoꝝ impedimētū est/repellit. Ve quidē sunt apud Platonē virtutuꝫ descriptiones. Si qua eēt in ꝝs virtutib⁹ corporea magnitudo:quo dſq; grādioꝝ est/eo sapientioꝝ iustioꝝq; fieri posset. Neq; posſēt exigui boies grādes virtutib⁹ supare aut equare. Rursus scientia que maximoꝝ corpoꝝ notitia est: amplioꝝ ꝛ clarioꝝ eēt q̄ scientia que minoꝝ. Cognoscimus aūt multa:quoꝝ nō ualemus magnitudinē adeq̄re. Totusq; aius ꝛ eque ꝛ ita rem magnā ꝑcipit sicut paruā. ¶ Summatiꝫ ꝙo quid aliud speculatiua virt⁹ est:nisi claritas itellect⁹? Quid aliud moralis/nisi fer uoꝝ stabilis appetit⁹ ab intellect⁹ claritate succensus? Claritas illa nō paulatim fit:ꝫ ad eā pedetētim peruenīamus. Sicut post lōgā per uestigia multa inuestigationē subito lepus aspicit:ita dſq; in seipso aiaduertit post diuturnā indaginē se mometo quid uerū sit ea de re quam quesiuerit intueri. Subito ueritatis lumē:ut Plato inqt:effulget in aio:nō subito excussum a reb⁹ sed lōga quadā discussione ut ex lapide sepius collisо scintilla. Siliter diuturna cōsuetudine iuuent⁹ ad mores disponit. Donec paululū qđ ad accēdēdū stabilez illū rōnalēq; appetit⁹ ardoꝛē deficit / nōdū sufficiēter accēdit:nōdū virt⁹ moralis habet sepius inspirando/ subito tādē flagrat estus appetitus sufficiens ad virtutē. Quid plura? Uerso ad solem speculo in speculo lumen mometo refulget. Supposita illi speculo lana statim ut parata est/in ipsa ignis accēdit. Quare ꝛ repētinus splēdoꝝ in speculo fit: ꝛ repētinus ignis in lana. Nō aliter subita in intellectu claritas ueritatis:subita inde in appetitu flagrātia. ¶ Resume iterū hoc pacto Uirtus speculatiua est quedā cognitio ꝙitatis. Si gradatim ꝓfleꝛ/pars nunc quidē habebit:pars deficiet ꝛ quereꝛ. Quatenus pars ueritatis habebit/sciem⁹ quidē. Quatenus parū deerit/etiā nesciem⁹. Ita eādē rē ꝛ sciemus simul ꝛ nesciemus. Nō ne ebri⁹ qđez aliqđ somniaret. Quapropter speculatiua virt⁹ non gradatim a parte sui in aliā sui partē ꝓgredit: Sꝫ tota simul e uestigio lucet. Uirtus quoq; moralis est uolūtas quedam cōstans qōcūq; rō dictauerit/eligēdi. Si partes habeat multas fiatq; sensiꝫ pars huius uolūtatis ierit pars adhuc aberit. Quātū pars inest uolumus. Quātū pars abest/etiā nolumus. Sic eandē rem simul per eādez vim aie uolemus pariter atq; nolemus. Nō est mōstro ꝑsimile. Qm igit virt⁹ fit mometo indiuisibili est ipa quoq; indiuisibilis:si modo natura cuiusq; prōpriā originē sequit. Preſertiꝫ cū finē hēat indiuisibilē. Cuius aūt ort⁹ ꝛ finis indiuiduus est cur nō sit ipsum etiā indiuiduū? Quis virtutis finis? Moralis quidez finis aiam a corpore diuisibili purgare atq; seiūgere. Speculatiue aūt incorporeas uniuersaleſq; rerum rōnes a diuiduis corporibus ꝑcul positas cōprehēdere. Cernis finē utriusq; virtutis sicut ꝛ ortū eē indiuiduū aliqđ: Ideoq; virtutes ipsas oportere indiuiduas iudicari ostēdūt utreq; virtutes huiusmodi quādam sui naturā in eo ꝙ maxime q; multe scientie simul in intellectu sunt. Multe virtutes morales simul in appetitu. Neq; sese sua numerositate ꝓfundūt. sed augēt potius ꝛ lucidāt. Atq; vnius sciētie cōceptionem in nobis seorsum ab alia ꝓuidemus:ita ut sine ꝓsideratione alterius possimus alterā cogitare. Proinde tales habem⁹ artificioꝝ ideas in mente:vnitas inq̄ pariter ꝛ distinctas usq; adeo ut possimus ad vni⁹ idee exemplar loqui:ꝛ fabricare aliqđ ipsi ꝓpriū:etiā si nihil ad alterius cōceptionis exēplar agam⁹. Corpa esse nequeūt tales intelligētie. Que ita in eodē manēt aie gremio:ut neq; sese detrudāt pellantq;:neq; se mutua mixtione ꝓfundāt. Eadē est de moralib⁹ virtutib⁹ ratio. Quinetiā cū multe sint in aia sapiētis intelligētie:vnaquaq; illarū tota in singulis inuenit. Profecto qui in geometria siue theologia peritus est ꝓpositionē aliquā habet facultatis illius primā:habet scōaz:tertiāq; ꝛ reliquas. Atq; ex cognitione vnius in alteri⁹ cognitionē ꝓgredit. Si prima docet scōaz.scōa tertiā:ꝛ dſq; docet aliqđ possidet in seipso qđ docet/seqtur ut in qualibet precedēte ꝓpositione sequētes oēs cōtineant. Quinimo ꝛ in qualibet sequēte insunt siliter ꝑcedētes. Quippe solemus sequētiū indicēs ꝑcedētia sepe rimari. Neq; id iniuria. Siqđē in effectib⁹ lucēt imagines causarum. hac rerū serie fit ut vir sapiēs vna quauis prōpositiōe excogitata uelocissime ꝓcurrat in multas. Atq; ita multas/immo oēs in vna ꝙspiciat. Est ergo quelibet itelligētia in qualibet:ꝛ vnaquaq; tota ꝓtinet in singulis. Idē in virtutib⁹ moralib⁹ accidit. Nā acqsita illarū vna/statim oēs hñtur. Quis enī iuste distribuet/si aut timeat minas:aut libidini seruiat. Quis nam met⁹ fortiter supabit/si demolliat libidine? Quis domabit cupiditates: si formidini succubuerit? Beniq; qs honeste vitaꝫ aget/nisi per prudētiā optimū vite finē statuerit? ꝛ vias ad finez elegerit rectioꝝ? Aut qs prudēter inspiciet/si mētis acies caligine vitioꝝ obnubilet? Sunt ergo virtutes iste ita ꝓnexe inuicē ut in vna sint oēs:ꝛ quelibet virt⁹ tota cōprehēdat in singulis. Sicut ꝛ tota geometrie facultas in ꝑcipua eius ꝓpositione/imo in qualibet delitescit/cū per solertis igenij sagacitatē ex qualibet ꝓpositione oēs eliciant. Nō pōt aūt diuisibilis ꝙitas tota simul reb⁹ multis ieſſe. Prorecto in vna sola est.i.corpe vno:ꝛ alias sui partes per alias corpis partes extēdit; neq; tota ei⁹ quātitas singulis corpis partib⁹ iest. Ideo itelligētie ille moreſq; oīno idiuisibiles sunt. Quāobrez aia neq; corp⁹ neq; forma diuisa per corp⁹ eē pōt: siqđē ipa est subiectū indiuisibiliū qualitatū. Ergo sicut deliraꝛ qui aut querit quāta sit scīa uꝫ iustitia:aut putat geometriā corpore geometre eē minoꝛē:ita desipit qui aut iterrogat quāta sit aia:aut eā opinat corpe minoꝛē eē. Qñquidez nullo mō corpalis est: Nō solū enīz icorpalia suscipit:uerūetiā multa in seipa facit icorpalia:oū spēs rerū rōnesq; ꝛ habit⁹ cōcipit: ꝑsertim cū definitiōes icorpaliū fabricat. Quis aūt eā que incorpaliū causa est/eē dixerit corpalez? aut eā mortalē? que subiectū est virtutū? cū virtutū officiū sit repugnare mortalib⁹? siqđē speculatiua virt⁹ illa fugit;moralis fugat. Nō pōt aūt qlitas subiecto ꝓprio repugnare. Immo imortale est illud necessario qō nāle receptaculū est qlitatū earū quarū ꝓpriuz est aduersari/ꝛ impare mortalib⁹. Uis aūt rōnis huius in eo cōsistit maxime:q; aia non modo subiectum est taliū qualitatū/sꝫ ꝛ pncipiū. Ideoq; nām illam

ſſam mortalibus repugnātem ſortiūtur ab anima.
¶Quarta ratio. Species cōceptioq; intelligibilis ſuſcipi non poteſt a corpore. Cap^m. 4^m.

Ita ſentiūt greci oēs platonici. Idē poſſum⁹ ita platonicoꝝ arabum ſentētia cōfirmare. Intellect⁹ rē aliquā puta hoiem nō intelligit niſi formā quādā vniuerſalē hoium ſignificatricem adipiſcat: quā intelligibilē formā ꝛ ſpēm nominat. Hāc adept⁹ qd ſit hois natura ita iudicat: homo eſt aīal rōnale. Judiciū hoc/tum cōcept⁹ ꝛ conceptio mētis uocat: tum rei cognoſcēde rō ꝛ defini tio. Quā etiā ſolem⁹ ſciētiā appellare. Si intellect⁹ a corpis latitudine ꝓtēdat: tam forma intelligibilis q; ꝛceptio latitudini corpis adherebit. In hac ipſa latitudine duo ꝓſiderant pūctū. (. ꝛ extēſio latitudinis. Igit forme illius cōceptionisq; ſedes erit / uel ſolū pūctū aliqō corpis uel extēſio. At vō ſi neutrū ꝓcedi debet ut demōſtrabimus: ſequit ut intellect⁹ in corpore minime ꝓtēdatur. Oſtēdamus ꝓius pūctū ſedē talē eē nō poſſe. Primū quidē aīaduertendum eſt: pūctū nō exiſtere per ſeipm: ſed eē mēſure corporis ſic affixū: ut ſemp eius ſit termin⁹. Si pro natura ſua rez capit/certe nunq; accipit niſi terminū aliquē magnitudinis alicuius que in illa corpis mēſura ſuſcipiat: cuius terminus eſt pūctū. Ita ut ſicut corporalis mēſura ſuſcipit rei aduenientis magnitudinē: ſic talis mēſure termin⁹ terminū ſuſcipiat magnitudinis. Quare dcād pūcto corpis ſuſcipi dicit: nō eſt a magnitudine liberū. Jdeo ſi forme intelligibilis receptaculū ſit pūctū fieri nō poterit dn ea ſpēs diuiſibilis ſit: ꝛ terminū ſuū in pūcto corporis hēat: reliquas vō partes in corporis latitudine. Eā tn indiuiſibilē eē ꝓbabimus in ſequētib⁹. Preterea ſi dicat pūctū ita formā illā cape: ut ſolū ipm ſit ei⁹ ſedes ꝛ fundamētū: atq; illa per hoc maneat a corpis latitudine ſegregata: oportet pūctū quoq; eē diſtinctū a latitudine. Preſertim cū nihil ſit ꝓprium accidētis alicuius ſubiectū: niſi qō ꝓprie exiſtit actu. Pūctū huiuſmodi erit a linea ſeparatū: neq; erit linee aliqd neq; terminus latitudinis. Et linea per aliud quoddā punctū huic ꝓximū terminabit. Rurſus aliō illud pūctū ſimiliter ꝓprio exiſtet actu quo poſſit ꝛ ipm accidētis forme ſedes fieri: eritq; ipm quoq; ſeiūctū a linea. Precipue cū ſit eadē pūctoꝝ oium ratio. Quo efficit ut aut nullū ſit pūctū in linea quo nihil eſt dictu ſtultius. Terminis nāq; careret: aut linee lōgitudo ꝓficiat ex pūctis: qō etiā dictu ridiculū. Quia pūctū pūcto additū nō auget lōgitudinē. Adō ea rōne ꝓſpicit: qm ſi tria pūcta cogitent ſibi inuicē ſuccedētia: interrogabim⁹ nūquid pūctū illoꝝ mediū cogat duo extrema pūcta inter ſe ita diſtare: ut ſe inuicē nō ꝓtingāt: aut nō impediat extremoꝝ ꝓcurſionē. Si diſtare cogat / certe nō eadē ſui parte tāgit eoꝝ vnū qua tāgit alteruz: alioquin nō diſiūgeret iuicē. Adō ſi altera parte ſui vnū extremoꝝ reſpicit: altera alterū: ipm duabus partib⁹ ꝓſtituit: nec eſt pūctū. Siqdē eſt diuiſibile. Quare cogimur ꝓfiteri pūctū mediū nō impedire alioꝝ ꝓcurſionē. Jtaq; erūt in oib⁹ oia: neq; ullā ſuo ꝓcurſu efficiēt lōgitudinē. Añ per pūctū mediū nullum inter alia pūcta noſcit iteruallū. Si nō cōſtat ex pūctis aliqua corpis lōgitudo/nullū repit in ea pūctū: quod per ſe qnq; ita poſſit actu fieri/ut fiat intelligibilis forme ſbiectū. Dixerit forte quiſpiā: pūctū nō actu ſed potētia eē in corpe: ꝛ per eā ipſam potētiā fieri intelligibilis forme ſubiectū. Quāuis id iā fuerit cōfutatū: ſic tn iterū cōfutat. Pūcta huiuſmodi tū qz poten tia ſunt nō actu: tū qz ſunt infinita/nulla rōne ita inuicē diſtinguūtur: ut aliud illoꝝ potius q; aliud formā illā capiat. Dia itaq; illā capiunt. Quocirca intellect⁹ aut infinitas ſimul rei cuiuſq; intelligēde formas accipiet actu: aut infinite ſimul per infinita pūcta rem eādez intelliget. Utrūq; impoſſibile eſt/tū eē formas infinitas actu: tū eē ſimul intelligētias infinitas. ¶Per hec manifeſtū eſt pūctū corpis intelligibilis ſpeciei ſedē eē nō poſſe. Sed nūquid ipſa pūctoꝝ ꝓtinuatio corporiſue extēſio ſedes erit? Nequaq; . Dis enim forma que diuiſibili ſubiecto recipit/fit diuidua/quēadmodū niuis albedo niuis diuiſione diuidit. Jtaq; ſi a corporis latitudine ſpēs illa ſuſcipit: lata fit ꝛ diuidua. Talē vō illā fieri impoſſibile eſt: qō ſic oſtēdā. Si ſpēs ſecat in partes/aut partes ille dicūtur oino ſimiles eē aut diſſimiles. Sed hoꝝ neutrū eſt admittēdū. Nō eſt admittēdū q; ſimiles ſint oino: qz ſi ita ſimiles ſunt ut in quauis parte rō integra ſit ſpēi toti⁹: ſicut in ſingulis aque guttis integra ratio totius aque ſeruat. Certe itellect⁹ in qualibet parte inſpiciet totū: atq; vna ſpēi pars ad totius rei itelligētiā ſatisfaciet: ſupflue erūt cetere. Preterea per talē ſpēm que vndiq; ſibiipſi ꝓſimilis eſt / ꝛ tali ſimilitudine decipit intellectū inde ductū ad cognoſcendū: ꝓfundet ꝓprias iudiciū intellect⁹ in partib⁹ diſcernēdis a toto/tū in qualibet re ex partib⁹ cōſtituta: tuz uel maxime in re illa que ex naturis uarijs eſt cōpoſita. Neq; poterit partes uel a partib⁹ uel a toto diſcernere. Alia tn reuera rō partis eſt/ut pars eſt. Totius alia ut eſt totū: ꝛ hoc ſemp per mētis iudiciū affirmat cū neq; ipm totū pars eſſe ualeat: neq; pars totū. Negandū igit arbitramur ſpeciei partes oino ſimiles eē. Ob eā maxime rōnē/qz cuz mēs rei partes intelligat/ut partes ſunt ꝛ intelligat totū ut eſt totū / ꝛ totū uere diſtinguat a ꝓtib⁹ neq; poſſit uere diſtinguere: niſi aliqua ſit in ipis diſtinctio nālis ſequit ut ptes intelligibilis ſpēi/ſi modo partes habet tā inuicē q; a toto naturali aliqua diſcrepēt uarietate. Accedit ꝛ alia rō. Nē pe partes que inter ſe ꝛ ad totū ſimiles ſunt oino quā do totū aliqō mutuo cōgreſſu cōficiūt: nō aliter perficiūt totū q; per numeri uel magnitudinis augumētuz. Adō in tritici granis ꝛ aque guttis aſpicimus. Ubi enī forma nō uariat: ꝛ tn aliqua ītrinſecus fit mutatio: incremētū ibi quodāmodo fit uel decremētū. Jtaq; illa mētis ſpēs ſi talib⁹ ꝓcreſcit partib⁹/numer⁹ aliqs erit/uel aliqd numeroſuz/aut cumulus/uel cōtinuū aliqd. Ergo per illā numeros ſolū ꝛ numeroſa aut magnitudines quaſdā intelligemus ſiue figuras. Eritq; ſpecies ad imaginationē ꝛ phātaſiā ptinēs potius q; ad mētē.
¶Ex his cōcludit formā intelligibilē in partes iter ſe ſimiles minime diuidi. Nuz forte ſecat in partes diſſimiles: Sicut aialis corpus in oſſa carnes ꝛ neruos? Nullo modo. Nam per hāc formā mens quid rei ſubſtātia ſit cognoſcit ut diximus. Subſtantia rei diffinitiōe maxime cōprehēdit. Definitio genere ꝓſtat ꝛ differentia: ut hois definitio aiali cōſtat ꝛ rationali. Animal genus eſt / per quod homo cum ceteris animalibus communiter ꝓuenit. Rationale differētia per quā

differt ab aialib⁹ carētib⁹ rōne. Quare ſiqua ſit in ea forma diuerſitas partiū hec erit potiſſimū per genus ⁊ differētiā. Sint he due ſi vis intelligibilis forme partes. Sint extēſe per latitudinez corpalē. Quid hinc ſequat audi. Quia partes corpis diuidi pñt in infinitū. Iccirco vna cū illis tā genus q̄ differētia abſq; fine ſe cabit: erūtq; in diffinitione vna innumerabilia genera/ ⁊ innumerabiles differētie. Nec erit reuera definitio: q⁹ nō cōprehēdet ab itellectu ſi infinita fuerit: neq; ſuis finib⁹ terminabit: ⁊ qō abſurdius eſt uel infinite ea dē genera easdēq; differētias replicabim⁹: uel a gene re reſoluēdo aſcēdemus in genus in infinitū: a differē tia ſiliter diuidēdo deſcēdemus in differētiā. Aſcēſus talis atq; deſcēſus impoſſibilis eſt. Quia rō uera tan dē ad prima rerū genera ⁊ ultimas differētias puenit ultra que nō liceat ꝓgredi. Siqdē ſubſtātia ſupremuz genus eſt in hoīe/ qō in gen⁹ aliud non reſoluit. Certa vo diſcurrēdi potētia eſt ultima differētia: quā nō licet in aliā differētiā coarctare. Auget errorē illū hoc pre ceteris q̄ ſi genus ⁊ differētia in re aliqua ſunt infinita talia erūt effectu. Que eniz ad rei eētiā ꝓducūt/ ⁊ ad ordinē ptinēt nālē effectu ac reuera exiſtūt in natura/ nō cogitatione fingūtur humana. Eſſe autē multitudi nē aliquā talē re ipſa ſiue effectu innumerabilē natura nō patit: p̄ſertim in corpe: in quo tñ eēt innumerabilis multitudo: ſi genera innumerabilia ⁊ innumerabiles differētie per partes corpis pariter ſecarētur: totidez nāq; eēnt etiā ipſius corpis portiones. ¶ Rurſus per cōtamur epicureos qui ſpēm diuidūt in intellectu ue lut formā in corpore. Et partē eius vnā in vna mētis parte locāt: uerbi cauſa. Genus in parte dextera men tis differētiā vo ſiniſtra. Cur dextra pars poti⁹ cōgru at generi: differētie vo ſiniſtra: Nonne quelibet pars mētis eque mēs eſt: Ac ex partib⁹ amētib⁹ fiat mens. Quelibet igit particula mētis eque utrūq; taz gen⁹ q̄ differētiā reſpicit. Ideo quelibet capit utrūq;. Dō ſi quelibet ambo ſuſcipit/ ⁊ in utraq; ſunt ambo: fit ut il la nō ſint inuicē ſeparata. Verū ut epicurei uolunt ca ſus efficit/ ut duoꝝ illoꝝ alterū in dexterā cadat: alte rū in ſiniſtrā. Sed rūdeāt nobis illi: utrū ſic deinde di ſtincta pmaneāt: an inuicē miſceātur: Si dent primū/ ſequtur ut inde ſcientia nō naſcat. Nulla enim fit defini tio ex genere ⁊ differētia inuicē ſeparatis. In neutro illoꝝ ſeorſum poſito pfecta habet de re ipſa ſcientia. Miſceātur oportet in vnū ut vna ſciētia de re vna ab vna mēte per diffinitionē vnaz in vno tpe poſſit haberi. Oportet pfecto utrūq; in tota mēte eē ut uere intel ligat. Nā qō in parte mētis eſt nōdū integre intelligit. Actio eniz rei toti⁹ eſt nō partis. Fateātur ergo oportet illa miſceri. Sed vnde miſcētur: nunqd caſu uel mē te: Caſu inquiūt. Nimiū hoc dictu nefas. Naz rariſſi ma fieret mixtio talis: ⁊ qñ fieret: tūc demū cōcederēt illa ſic vnita incorporalia eſſe: qō ipſi uolumus. Cōce dent deniq; illa a mēte miſceri. Ex hac ꝓceſſione duo ſtatim nos inferemus. Primū mētē eſſe incorporalē: ſi acceptas formas ducit ad habitū incorporeū. Que ſentētia epicureis aduerſat. Secūdū mixtionē illam a mēte factā nō aliter fore ueram: niſi in reb⁹ ipſis talis quedā ſit vnio. Dō enim a mēte p̄ter naturā rerum fa bricat: figmētum eſt potius q̄ ſciētia. Dino autē opor tet genera ⁊ differētias natura p̄iūgi inuicē uel diſiūgi nō mētis figmēto uel ſitu. Si enim figmēto mētis id ſi at/ erramus/ nō diſcimus. Si aūt ſitu ita ut gen⁹ in parte mētis dextra ſit: differētia in ſiniſtra: ſane q⁹ licet mēti coia hec reſoluere illa mēs diuidet. Per hāc ipſam diuiſionē modo corporeo ſecabūtur. Et dimidiū generis vnū in parte dimidia dextre par tis reliquet: dimidiū alterū relinquet in altera. Idē accidet differentie. Licebit partiri iterū. Hinc dila niatio ſequet/ nō reſolutio: ⁊ dū coia diſcerpemus/ ſciētiā diſperdem⁹. Dō ſi per diuiſionē nō laceren tur coia illa: ſed genus in quauis ſui parte ſupſit in tegrū: ⁊ ſimiliter differētia. Jam nō erūt amplius corpalia: q⁹ certa quātitate nō indigēt: ac etiaz innu merabilia genera totidēq; differentias qui ita ſeca bit inueniet. Atq; hoꝝ multitudo nō natura cōſta bit: ſed mētis machinatione naſcet. ¶ Forſitan epi curei ut has obiectiones deuitēt/ nō dabūt ampli⁹ ſpēm illā intelligibilē ex genere differētiaq; cōponi ſed partib⁹ aliꝝ. Nos aūt querem⁹ nunqd ſpeciei p̄s qualiſcunq; illa ſit/ a tota ſpecie differat nec ne: Si non differat ſane neq; pars erit illa que a toto nō differt/ ſed erit totū: neq; ſpēs illa erit cōpoſita/ ſi nihilo differt a partib⁹: q⁹ ſic partiū caret diuerſi tate. Ergo differre ſpeciei partē a ſpecie fatebūtur. Nos aūt ab illis quomodo differat ſciſcitabimur. Si nō tanꝝ genus differētiaue a ſpecie ut oſtēdim⁹ num ſaltē tanꝝ a ſpecie ſpēs. Ceu a colore figura: Sed hoc admitti nō pōt. Nō eſt enim ſpēs talis in tra ſpēm. Nō ptinet ſub colore figura. Pars tñ in tra totū eſt ⁊ continet ab illo. ¶ Forſitan ut ſpeciē illam cōceptionēq; mentis habere partes cōuincāt que ſub illa cōtineant/ ad numeros cōfugient: atq; inferēt ſpeciē a ſuis partibus diſcrepare/ ſicut qua tuor a duob⁹/ ab vno duo. Nos aūt hz id ſupra con futauerimus: rurſus tñ ita refellimus. An uolūt par tes illas ſpeciei cōceptioniſq; quā ſciētiā uocant eē ſcias: Si nolūt creabūt ſciētiā ex inſcitijs: ac ſi albe dinē cōſtituerēt ex figuris. Si uolunt ſic eos argui mus. Cōſtat apud philoſophos quālibet ſciētiā ha bere obiectū ſuū in quo uerſat: qō ſcituz uocāt. Be clarēt nobis iſti ſiqdē ſciētie ille que ſunt vnius ſciē tie partes obiecto carere nō debēt: nūquid idez ſit ſcitū ꝓpriū cuiuſq; illarū atq; totius/ an aliud: Si idē eſſe rūdeāt/ tūc nulla illarum pars erit: ſed vna queq; totū/ poſtq̄ equat toti. Ubi enim equant ob iecta ſciētie quoq; equant. Sin aliō fateant: rurſus id ſequet abſurdū: q̄ ſciētia ipſa totius ſciti/ preter partiū ſciētiā erit: neq; ex partiū cognitione cogno ſcet totū: ubi non cōcurrūt ſciētie ſingule in ſciētiaz vniuerſam. ¶ Verum ſic iterū ꝓcedamus. Mens ut plurimū intelligit rationē ipſam rerū ⁊ vnam ⁊ vniuerſalem: utpura bonitatē ipſam multis boniſ eque cōmunem. Ratio huiuſmodi quantum vna ⁊ vniuerſalis eſt/ eſt ⁊ ſimplex. Ratio quoq; dei ſiue angeli quotiēs uere cognoſcit tanꝝ indiuiſibilis iu dicatur. Ide rationes eſſentie intelligibiles appellā tur. Eas noſtra mens nunq̄ cognoſceret: niſi for mas earum haberet in ſe uelut imagines. Nam ſi cognoſcendo agit aliquid/ nec agit niſi ſit actu: nec agit aliter q̄ actu ſit: actu vo fit per formaz. Nunq̄ eſſentias contemplatur: niſi earundem formis or netur. Forme tales licet quādoq; intelligibiles ap pellentur: ꝓprius tamen intellectuales dici debent:

eſſentie

essentie vo intelligibiles. Nec enim est ueteruz pla tonicoꝝ cōsuetudo. Si forma quedā talis/essen tie talis/imago in nostra mente spargatur in ptes: tūc partes ille aut ita se habēt/ut nulla illarum eēn tiam ipsam respiciat: aut alia respiciat quidez: sed nō alia: aut oēs. Si primū detur/tunc forma illa to ta essentiā nullo modo respiciet: cū nullus sit respe ctus in partibus. Sicut enim tota forma cōstat ex partibus: sic totius respectus ex partiū respectib⁹ gregat. Aō si nullo pacto essentiā aspicit: nō erit eius imago: neq; ad eius intelligētiā ꝓferet. Si aūt secūdū: pars que nō respicit eēntiā/nihil attinet ad intellectualē formā: postq; ad essentiā nō spectat in telligibilē. Si aūt tertiū ꝓcedatur/statim interroga bimus/utrū queq; pars eūdē hēat aspectū: an alie potius aliū. Sic eūdē hēre rndeantur / z hēre eun dē nō pnt aliter q; si queq; referat essentiaz totam. Profecto nulla earū pars forme itellectualis erit sed quelibet erit tota. Una ad cognoscēdū sufficiet Supererūt alie: que etiā inumerabiles erūt actu: si coꝝpis diuisione secantur: z ꝓducūt ad actionē. Si aūt aspectū hēant aliū atq; aliū: nec aliter hoc fieri pōt/q; si partes singule forme totidē aspiciāt essen tie partes qnquidē intellectuale itelligibili oportet equari. Sequtur ut eēntia illa sit diuisibilis. Quā tn ratio uera eē simplicē ꝓcludebat. Neq; posset sim plicez iudicare: nisi aspectu simplici eā intueretur. Multiplici aūt aspectu partiū diuersarū multipli cē iudicaret. Opinamur aūt eos in hūc erroꝝē pro pterea incidisse/q; sciētias nonnullas in rebus cōpo sitis uersari cōsiderabant. Qualis est sciētia de ho mine: qui ex aiali rōnaliq; cōponitur/tanq; genere suo z differētia. Qualis est sciētia de septenario z denario numerisq; alijs: qui ex numeris ul' vnitati bus cōgregātur. Nos aūt putam⁹ hoiez quātū ho mo est/vnū q̄d eē z simplex: qz vna eius est forma. Hui⁹ signū est: q; in plures hoies nō diuidit. Siue enim fm speciē diuidas ipsum in genus z differen tiam: neutrū illoꝝ homo est. Siue fm singula in ca put/pectus/z femur: illoꝝ nihil est homo. Coꝝpus quidē secas: qz discerpis in mēbra: que coꝝpa sunt. Nō secas hoiem qz nō secas in hoies. Aō aūt tale q̄dā est in seipso/z in plura talia nō diuidit/illud certe quātū est tale/indiuiduū est z simplex. Dena rius quoq; q̄tū denari⁹ nō diuiditur. Nā vna spe cies est duntaxat/z vna forma: quā in plures dena rios partiri nō possumus. Aō si partiamur: nume rū q̄dē partimur: qz partimur in numeros. Dena riū nō partimur: qz non distribuimus in denarios. Neq; obstat q; in specie genus z differētia videat includi. Nō eniz in ea sunt due forme: sed vna. Nā licet aliud sit in rerū ordine aial eē: aliud eē rōnale: in hoie tn est idē. Et/ut platonice loquar/ipa hois natura rōnalitas quedam est. Rōnalitas aūt nihil est in hoie aliud q; aialitas ipsa in actuz rōnis edu cta. Talis aūt forma simplex eē simplicis fundamē tū species est: que nō dispertit seipsam in singulos hoies: sed totā singulis se cōmunicat per hāc singu li vnū sunt. Differunt aūt per alia que extrinsecus adiacēt ad speciē minime ptinētia. Aō q̄dē speciei simplicitatē significat: que ex eo quoq; non parū si gnificat q; spēs magis minusue non suscipit. Et in quodā certo cōsistit gradu nāe: cui nihil addi pōt/ni hil demi q̄n species ipsa mutet. Testātur hoc species numeroꝝ. Septenari⁹ species quedā est numeri. Ad iūge huic vnū: nouā creabis speciē. s. octonariū. Sub trahe vnū senariū habes: nouā rursus numeri spēm. Nām vo sciētia nō de singulis uel generib⁹ ꝓprie: sed de specieb⁹ hētur. Singula enim qz inumerabilia sūt mutāturq; neq; cōprehēdunt: neq; firma tenent. Ge nera vo ꝓpter cōfusionē in se pfecte nō discernūtur: q̄n inq; de speciebus scientia est. Spēs vo sunt simpli ces: sciētia quoq; illarū est simplex: si modo sciētia ue ritatis adeptio est. Veritas aūt est rerū cū mentibus adequatio / Neq; nos turbet aut multitudo uocabu loꝝ aut cogitationū multipliciū uarietas: ex quib⁹ cō flari sciētia forte videt. Preparationes quidē he sūt ad sciētiā siue pedisseque. Sciētia actus est vnicus si ue habitus. Tactus inq; simplex simplicis forme. In diuiduus indiuidue ueritatis intuitus. Subitū intelli gētie lumē. ¶Sed ex hoc eoꝝ erroꝝ euidenti⁹ redar guitur/q; multe sunt sciētie de rebus ꝓculdubio indi uiduis. Quis enim diuidat vnitatē: Quis itē simpli citatē z puritatē: Quis diuidat esse ipm simpliciter: Porro quicq̄d diuidimus in partes diuidimus toto prioꝝes. Nec vo ex nullis partib⁹ ꝓcedētibus cōponū tur. Noiem quippe in aial z rōnale resoluimus. Aial in coꝝpus z sentiēdi nām. Coꝝpus in substātiā z quā titatē. Substātiā in eē z sufficiētiā subsistēdi. Esse vo ipsum in quas partes resoluamus: ignoro. Nisi forte in vnitatē z multitudinē Plotin⁹ Proculusq; resol uāt. At vo vnitatē ipsam ulterius nō resoluēt. Nemo vnitatē resoluet in numeros. Nemo pūctū in magni tudines. Nemo formā rei ultimā in aliam formā/aut primā materiā in materiā / Nullus deniq; simplices illos mētis nostre cōcept⁹/qui de sciētiarū principijs semp intra nos lucēt/in cōcept⁹ aut notioꝝes referet aut poꝝes. Ubi resolutio cessat/cessat diuisio. Ubi di uisio desinit/pfecta simplicitas possidet. ¶Quāob rem cōcludēdum est primos cōcept⁹ mētis simplices esse: z illa que inde noscunt partim talia eē / ut q̄uis diuidi videātur/ea tn rōne noscātur qua minime di uidūtur. Idcoq; notionē eoꝝ eē indiuisibilē. Partiz eē talia ut penit⁹ simplicia sint: z ꝓpterea simplicē eē eoꝝ pceptionē: Si modo intelligētia reb⁹ intellectis equat. Si cōcept⁹: notio: pceptio: simplices sunt / forme quoq; itelligibiles vnde nascūtur ista/sunt simpli ces. Si ita est/mēs quoq; est simplex: que simplicium est subiectū. Et q̄n quo q̄d simplici⁹ est/eo est magis indissolubile/mēsq; summū simplicitatis attingit gra dum ut diximus in cognoscēdo summū quoq; gradū nāe indissolubilis assequit in viuēdo. Intelligētia eni est vite reflexio in seipsaz. Idco si per intelligētiā que vitā sequit/simplicitatē summaz attingit: que nām añ cedit indissolubilē: multo magis per vitā intelligētia prioꝝē assequit indissolubilē graduz simplicitate ipsa posterioꝝem.

¶Quinta ratio. Si mens est coꝝpus/tangēdo intelli git z currendo. Cap^m. 5^m.

Si mēs est coꝝp⁹ aut forma diffusa per coꝝpis magnitudinē: duo quedā in se habet: ut alias indicauimus: pūctū videlicet z latitudinem. Atq; eisdē ꝓditionib⁹ mācipat/q̄bus z coꝝp⁹. Idco nō aliter res intelligēdas cōprehēdet/q; tāgēdo illas

secꝫ per illas amplificādo: ⁊ instar corꝑis trāscurrendo. Aut igit tāgere dicet: pūcto solū ut intelligat/aut sola latitudine/aut utrisꝫ. Si solo utiq; puncto/⁊ ad cognoscēduꝫ indiget tactu/rerū magnitudines nō cognoscet: quippe per pūctū pūcta attingit/nō magnitudines. Atqui etiā si attingeret: nunq; tū totus/aut totas eas agnosceret. Nā pūcta in eo sunt infinita. Infinita quoꝫ in magnitudine. Illoꝝ oīum cumulus est intellectꝰ: hoꝝ quodāmodo cumulus est magnitudo. Infinita ptrāsire nō licet. Ergo necꝫ mēs ipsa tota intelliget vnq; /necꝫ totā intelliget magnitudinē. Igitur nō solo utiq; pūcto. Nā sola utitur latitudine ad tāgēdū: nequaq;. Sola nancꝫ illa cognosceret: que latitudine ipsa tāgūtur. Hec vo ea sunt tantū que ⁊ ipsa latitudine diſtēdūtur. Nūc autē ꝓter hec alia multa cognoscimꝰ. Cōfugiēt ad hoc nōnulli: ut mētē cōfiteantur ambobus uti ad cognoscēdū: Pūcto qdē ad simplicia: ad alia latitudine. Ueriſimile iſtud apparet: nō tū est uerū. Primo quidē per pūctū simplicia illa attinget solū: que corꝑi applicātur ut pūctū. Formas vo solutas: aut numeros nō attinget. Deinde per latitudinē suā pcurret totā cognoscēdi corꝑis magnitudinē: ut intelligat totū. Nō pōt aūt latitudo aliqua totū aliqꝫ transcurrere spatiū magnitudinis nisi qualibet sui parte in lōgū: quālibet spatij illius pcurrat partē. Ergo mēs singulas ipsius partes cuicꝫ parti corꝑis cognoscēdi discurrēdo per ordinem admouebit. Admouēdo cognoscet. Admouebit aūt partes quodam modo infinitas. Tot enim partes mēs hēbit: si latitudo corꝑalis extiterit. Itaqꝫ breui tpe quasi īnumerabiliter quālibet illius corꝑis portionē intelliget: ⁊ ipꝫ corꝑ ſm particulas pene infinitas innumerabiliter cognitas: infinitis ut ita loquar vicibus innumere apprehēdet. ¶Sed hāc argumētationē nobili quadaꝫ Plotini nostri sentētia breuiter concludamus. Que cūqꝫ intelligūtur aut sua natura simplicia sunt: aut saltē dū per resolutionē simplicia fiūt: intelligunt. Quia vo indiuidua solis indiuiduis capiunt: vis illa in nobis que capit talia est indiuidua. Si ergo mēs esse dicitur corꝑalis: nō tū latitudine sua capiet illa. sed aliquo potius impartibili. Si solo hoc capit: solo intelligit. Solū igit hoc eius impartibile reuera mēs erit. Quid reliqs opus est partibus ut sit intellectus: Aū nō opus est alīs ad intelligendū: postq; vnū illud impartibile sufficit. Unū igit hoc mēs est: hoc retine. Segrega cetera: mētē simplicē es adeptus. Cuius simplicitas etiā hinc apparet/q; accipit sine lōgitudine punctū: sine latitudine lineā: superficiez sine ꝓfunditate. numeros absq; situ. Pulchritudinem sine turpitudinis mixtione. Sic enim seorsum ista discernit ꝓsiderādo: necꝫ cōsiderat aliter q; accipiat. Forma vo corꝑalis nō oīno sic accipit ista seorsum. Si aīum eē simplicē indiuiduūqꝫ illud liquido ostēdit/q; simplicia ⁊ indiuidua cōprehēdit: multo liq̄dius hoc declarat/quod quecunqꝫ ſm se simplicia uel indiuidua forēt: ⁊ tū q; cū alīs iūguntur/cōpoſita diuiduaq; euadūt/aīus segregat ab oppoſitis/redditqꝫ simplicia ꝓſus ⁊ indiuidua. Nō posset aūt illis restituere simplicē indiuiduāqꝫ nāz: nisi ipe eēt simplex ⁊ īdiuiduus. Beniqꝫ si ifectis restituit puritatē/ipse est extra ⁊ sup ifectionē.

¶Sexta ratio. Intellectꝰ accipit ſm se totū quicq̄d capit: qō nō faciet: si fuerit corꝑalis. Capm. 6m.

Nullū corꝑus aliq̄d in se cōtinet/ nisi per eā q̄titatis adequationē per quaꝫ se toto totā rē cōprehendat: ptē vo pte. Atqꝫ maiore sui ꝑte maiorē rei cōtēte partē: mīnore mīnorē. Intellectꝰ nō hoc pacto res ipsas capit. Nā se toto capit/ quicq̄d accipit. Eodē quippe modo capit/quo itelligit. Intelligit aūt se toto quicq̄d intelligit. Nēpe si quis dixerit intellectū duas ptes corꝑales habere: quarū vna quidē capiat rē/⁊ intelligat/alia mīme/ redarguemus eū asseuerātes intellectū reuera esse partē illā: que rē capit atqꝫ intelligit. Si quidē ab intelligēdo dicit intellectꝰ. Illā vo que nō intelligit/intellectū nō eē. Quapropter natura illa que reuera intellectꝰ est/se tota rē quālibet intelligēdam capit: atqꝫ cognoscit. Nū ergo intelligit hoīs corꝑus/itelligit ⁊ corꝑis illius mēbra/se toto cognoscit/totum corꝑus humanū. Se toto cognoscit quodlibet eiꝰ mēbrū. Nā qui mēbrū qōlibet ad qōlibet cōparat/ ⁊ mēbra quelibet ad totū refert/necesse est ut idem tā singula mēbra cognoscat q; corꝑus totuꝫ. Necꝫ duas ponere debes ptes in intellectu: quarum vna vnū cognoscat mēbrū. Altera alterū. Per neutraꝫ enim illarū posset illa cōparatio fieri. Si ut cognoscit/ita ⁊ capit/se certe toto capit tā totū corꝑus q; mēbra corꝑis singula. Nullū vo corꝑ: nullaqꝫ forma corꝑea hoc pacto pōt aliq̄d cape. Necꝫ potest corꝑus vnū oīb; pariter equari corꝑib;. Quō corꝑus canis corꝑi formice: equi: elephātis solis equabit: Mēs aūt corꝑibus oībus/tā maximis q; minimis pariter adequat: cū oīa intelligēdo siliter comprehēdat. Necꝫ q; solū uerūetiā quodāmodo summe se equat equalitati. Dū res oēs minus magisue equales per accessium ad equalitatē sūmā recte metit. Ubi mēs inter res quaslibet equalitatis ipsiꝰ principeps/⁊ ipsam equalitatē se inserit mediā. Quod si summe equalitati ꝓxime adequatur/nulla in equalium qualitatum iniquitate pulsatur.

¶Septima ratio. Intellectus accipiēdo rerū formas nō amittit suā. Corꝑa cōtra. Capm. 7m.

Splēt corꝑa qñ corꝑoꝝ aliorū formas accipiūt suas amittere. Quomodo enim aqua igneā caliditatē induet: nisi frigiditatē suā exuerit: Aō siqñ aliena accepta remanet etiā ꝓpria/fit impfectior: ut qñ remanet dulcedo in vino etiaꝫ aqua illi infusa fit dulcis saporꝫ inde debilior. Mēs aūt rerū oīum accipit formas: oū oēs agnoscit/⁊ cognitas in seipsa uolutat: necꝫ illas accipiēdo formā ꝓpriaꝫ amittit: aut debilitat. Quippe cū ex opatione semp cuiuscq; forme habitus designet: atqꝫ opatio itellectꝰ intelligētia sit: sequtur ut forma intellectꝰ sit ipsa/ut ita dixerim/intellectualitas nālis: que tūc pfecta maxime iudicat/ q̄ opatio eius intelligētia pfectissima est. Hec aūt tāto est pfectior quāto plures rerū formas attingit. Sublimior enim fit/uelocior/⁊ lucidior. Quāobrē intellectꝰ corꝑoꝝ oīum formas accipiēdo/nō modo nō amittit/ aut nō remittit suā: sed qō est ꝓtra nām corꝑis/summopere perficit. Penetrat eoꝝ substātias: ⁊ cūcta in singulis cōspicit/oū in simplicib; per cōpoſitiones videt mixta. in mixtis per resolutionē simplicia intuet. Ergo mēs ita eē videt in oībus/ut in singulis ipa sit cūcta. Rursus est extra ⁊ supra oīa corꝑalia.

Alioquin non posset hec ab incorpeis secernere: ⁊ illa ab ÿs discernere. Si est in oib⁹ corpalibus oia atq; etiã extra oia oibus impat per nãm. Quapro pter nullius corpis violẽtia e suo statu deĵcitur.

¶ Octaua rõ. Forma est in mente vniuersalis: Talis in corpe esse non potest. Cap^m.8^m.

Corpus ⁊ forma per corp⁹ extẽsa adeo/ut ita loquar/mãlia sunt ac particulari situi tpiq; astricta/ut vniuersalez vim nullã habeãt. Quo enim ꝺd corpali mãe ꝓpinquat magis/eo angustius est/quo discedit lõgi⁹ eo fit amplius. Quãobrẽ si intellect⁹ esset corpus uel forma diffusa per ipsum/forme oẽs ab eo suscepte etiã si in se ipsis essent vniuersales/in eo saltẽ particulares oĩno mãlesq; euaderẽt. Nã forme in subiecto qõ est astrictũ mãe passionib⁹ nullã viz retinẽt ad vniuersale quicq; representãdũ. Jta intellectus quicꝺd cogitaret per formã mãlẽ singularibusq; cõditionib⁹ astrictã excogitaret. Cũ vo opatio rei cuiusq; formã rei operãtis sequat/intellectus per talẽ formã opans. i. excogitãs singulariter solũ oparet. Qualis aũt opatio est: tale semp est opus. Jdeo itellect⁹ singulariter cogitãs sola singularia cogitaret: neq; cõmune quicq; ⁊ vniuersale cognosceret. Vnũ quidẽ boiez puta Socratẽ uel Platonẽ in se reuoluere ret. Humanã vo nãm illis eque cõmunem minime. Neq; regulã in mozib⁹ ⁊ artibus ad plura vniuersalẽ statueret: neq; legẽ cõderet vnq; multos boiuz actus respicientẽ. ¶ Si mẽs etiã sine electione ⁊ usu quotidie in seipsa formas parit vniuersales/fit ut ipsa fons earũ nãlis sit ⁊ receptaculũ nãle. Forme huiusmodi ꝓprie alicui mãe minime astringũtur: neq; mens igitur mãe alligatur: neq; corrumpetur vnq;. Corruptio enim ex mãe insidijs prouenit.

¶ Nona ratio. Mentes se inuicẽ complectuntur: corpora nequaq;. Cap^m.9^m.

Duo corpea se inuicẽ mutuis amplexib⁹ cõtinere nõ pñt. Qꝺ enim per quãtitatẽ aliud cõtinet/maius est illo qꝺ cõtinet. Non põt aũt vnũ corpus alio quodã vno corpe amplius eẽ simul atq; angustius. Sic saturni spera iouis spaz ambit: ⁊ ꝓtinet: nõ ecõuerso. Alia vo mẽs aliã cõtinet: ⁊ ab eadẽ pariter cõtinet. Mẽs quidẽ mea tuã cõsiderat: tua meã. Jtaq; nostre mẽtes se inuicẽ cõsiderãdo vicissiz se capiũt. Capiẽdo intelligũt. Cõplectunt intelligẽdo. Et qꝺ maius est: vna mẽs amplectit oẽs: qñ mẽtiũ oiuz natura ꝓsiderat. Quare si queq; mẽs: mẽtẽ quãlibet intuet/qꝺ põt quidẽ/si aduertat quauis mẽte mẽs quelibet claudit. Nõ põt autẽ quodlibet corpus quolibet corpe claudi. Si quelibet rerũ species est imortalis: cõsequẽs est ut singularis substãtia/que speciei sue seipaz equat sit imortalis. Mẽs aũt quelibet quaslibet/si cõtingat/introspicit: ⁊ in singulis cũctarũ cõspicit spẽz. Vbi sue speciei per actũ reflexũ qui cognitio est se equat. Ergo ⁊ per actũ rectũ qui est vita/prius se equauit eidẽ. Si ita est: sequit ut uel quelibet mens semper fuerit futuraue sit sicut ipsa mẽtiũ species uel saltem futura sit semper ut illa.

¶ Decima ratio. Mens per oia corpa operatur ⁊ supra corpora. Cap^m.x^m.

Quoniaz forma opandi principium est/res quecq; ꝑm genus suũ agit: ex quo ioia prolẽ sibi similez modo possint in specie generãt. Ultra vo genus suuz nihil agit: Sed neq; etiã hec inferiora ultra speciem operant. Nunq; enim canis generat ouẽ: ⁊ multo minus aliꝺ supra suã spẽm operant. Nã quo pacto canis hoiem ꝓcreabit: Quo fit ut corpus agẽdi viz suã nec ultra ꝓpriũ genus ⁊ multo minus supra nãm suã possit extẽdere. Nunq; igit attinget: assequet: ꝓducet aut quodlibet corpus: aut incorpalia. Jntellect⁹ si corpus eẽt/certũ quoꝺdã corp⁹ esset in specie aliqua corporz. Ex hoc duo sequerent absurda. Primũ q; multorz corporz formas neq; suscipet/neq; concipet. Corporz quidẽ ipsius similiũ formas non capet: qm̃ iã haberet. Quomodo enim ignis formã alterius ignis accipiat: Dissimiliũ vo corporz formas nequaq; cõcipere: aut pareret. Quelibet enim natura sibi simile parit. Ad hoc aũt q; intelligat/oportet ut rei intelligẽde formã accipiat primũ. Deinde ex illa ꝺefinitionẽ rei rõnẽue cõcipiat. Tũc demũ pficit itellectio. Perpauca igit corpa intellectus cognoscet: si corpus fuerit: cũ nullius corpis similis accipiat formã/nullius dissimilis corpis formã cõcipiat: ⁊ intelligere nequeat: nisi ⁊ accipiat pariter ⁊ cõcipiat. Quod siquo modo fieri possit ut corpalẽ aliquã formã accipiat uel concipiat. ꝓfecto nõ aliter q; ꝑm nãm ꝓpriã hoc efficiet. Si accipiet aliũde formã/in nãm trahet suã. Si cõcipiet ex seipso ꝑm nãm suã parturiet. Ergo per formaz quãlibet ab ipso susceptã uel etiã cõceptã semp certã quandã spẽz corpis sibi cõuenientẽ ⁊ cõgruã apprehẽdet: neq; corporaliũ generũ diuersitatẽ cõsiderabit. Nũc aũt videm⁹ mẽtẽ nõ modo quecũq; corpa sunt aiad uertere: sed alia infinite plura ⁊ uaria ꝓut libet effingere. Secũdũ vo sequeret absurdũ: si intellectus esset corp⁹. Qꝺ videlicet ordinẽ corporz nõ transcẽderet. Sũt corpa ferme nunq; ultra suã spẽz/certe nunq; supra suũ genus aliꝺ operent. Mẽs igit nunq; cognoscet incorpalia. Utrũ horz pstantius arbitraris: Substãtiã ne: an actionẽ: Substãtiã certe que ipsius actionis est causa. Cauẽdũ itaq; ne opationẽ aliqñ substantia sublimiorẽ ꝓfiteamur. Esset aũt mẽtis opatio sublimior q; substãtia: si substãtia quidẽ eius certũ corp⁹ esset solũmodo. Jntelligẽtia vo eius ⁊ corpa queq; ⁊ incorpea cõprehẽderet. Quapropter nõ est corp⁹: qñ quidẽ ultra corpa quelibet apprehẽdit etiã incorpea. Atqui neq; etiaz est forma aliqua mixta corpi: nã forma mixta sicut per corpis diuisionẽ fit diuidua/sic fit qualis per corpis qualitatẽ. Jdeoq; certam quãdam mẽs sibi cõtraheret qualitatẽ a corpe: per quã ipa ad certã spẽm corpaliũ rerũ determinata/certã speciem corpaliũ cognosceret solũ/sicut visus per oculum ad colorez cõtrahit. Et formas similimas nõ caperet ut dixim⁹/neq; etiã dissimilimas. Atq; hec Aristotelis sentẽtia est platonicis cõprobata. Sed addũt platonici q; mens si mixta esset/neq; caperet incorpea: qz qꝺ mixtũ est sincera nõ cõprehẽdit: neq; affectaret attingere aliꝺ a corpe separatuz. Alioqn affectaret a corpore separari atq; dissolui. Neq; aliter cognosceret q; moueat/sicut mãlis potẽtia solet. Nũc aũt nõ ut mouetur: sed ut ipsa sibimet efficit species/sic abstrahit: discurrit: seq; in se quasi absq; fine reflectit. Neq; obstrepat hic nostris auribus epicureus aliquis negãs intellectũ incorpalia capere. Sane ⁊ cupit illa semper:

ꝛ capit ſola ſumma cū uoluptate tanꝯ ipſi ſimilima. Neq; ſolū illa cupit ꝛ capit: ſed etiā ꝓcreat. Quid enim nos aliud modo in his diſputationib⁹ nitimur: niſi rē aliquā mētis noſtre/ut ita loquar/manibus fingere a coꝛpe alieniſſimā: Quā finximus iā ꝛ fingim⁹ atq; ūs ipſis mētis manib⁹ attractam⁹. Et āteqū effingeremus/ꝓſpeximus effingendā. Nēpe cū ꝓtīmū ſtatuimus aiam mōſtrare incoꝛpalē eſſe: videbamus iā aliquē alicubi incoꝛpalis nāe gradū: ad quē ꝓducere aiam uolebam⁹. Quid quotidie facimus diſputādo: quotiēs eē rē aliquā aſſeueram⁹/que exiſtat q̄dē: nullā ṽo habeat longitudinē/latitudinē/ꝓfunditatē/uel qualitatē aliquā/uel figurā. Tūc certe ſpiritū quēdaꝫ mēte creamus ſupꝛa coꝛpus ꝛ coꝛpis paſſiones. Ibi ꝓfecto noſtra mēs eſt/ubi parit: parit inq̄ ꝓplē ſibi pſimilē/nullo modo ſubſtātia ſua ſublimioꝛē. Igit mēs noſtra coꝛpa ꝛ cōditiones coꝛpoꝝ ſupeminet. Quā obꝛē neq; loco claudit: neq; tēpoꝝ limitib⁹ circūſcribitur. Ubiq; igit eſſe pōt ꝛ ſemp. Iccirco nihil pꝛohibet illam foꝛe perpetuam.

¶ Undecima ratio. Mens ſtatu pꝛoficit. Coꝛpus motu. Cap^m. xi^m.

Unq̄ coꝛpus formā nouā accipit: niſi per motū. Nā per alterationē: ut aiūt phyſici/forma inducit in mām. Mēs aūt neq; per motū accipit formas: neq; accipiēdo mouet. Que quāto magis ab oi pturbationū ꝛ negocioꝝ motu quietē agit, tāto magis ꝓficit ſpeculādo. Ubi etiam apparet eius eternitas: q̄ ſuapte natura ſolā ſpeculationeꝫ ueritatis affectat: atq; ideo ſtatū: ſine quo nō ꝓficit ſpeculatio. Pꝛoficit aūt coꝛpus motu: qđ per motū natū eſt. Quod ergo ſtādo pꝛoficit ex ſtatu depēdet. Ideoq; ſtabilem habet ſubſtantiam atq; perpetuam.

¶ Duodecima ratio. Que in materia ſunt contraria non ſunt in mente contraria. Cap^m. 12^m.

Forme ẓrioꝝ elemētoꝝ dū ſunt in materia cōtrarie inter ſe ſunt: q̄ pellūt ſe inuicē/ꝛ interimūt. In mēte nō ſūt ẓrie. Quia ibi nō modo nō pellūt ſe inuicē: ſed ꝛ iuuāt. Simul quidem noſtra mēs habet ẓrioꝝ elemētoꝝ formas/q̄ ſimul elementa conſiderat. Simul quoq; cōꝑehēdit bona ꝛ mala: utilia ꝛ inutilia: pulchꝛa atq; deformia. Lucez ꝛ tenebꝛas. Uocē atq; ſilentiū. Dulce ꝛ amarum: ꝛ reliqua. Atq; ex cognitione alteriꝰ ẓtrarȳ ſincerius iudicat alterū. Nō igit eſt coꝛpea. Neq; etiaꝫ ꝑpꝛie corꝛupti bilis. Quippe qđ corꝛūpit/ut plurimū corꝛūpit a cōtrario. Quid aūt eſſe pōt mēti cōtrariū? Que tantaꝫ habet ſup cōtraria poteſtatē: ut ab ipſis auferat ẓrietatē ꝛ ſua pace ꝓciliet inimica. Neq; rurſus corꝛuptibilis eſt/q̄ a ſuis cōſeruatoꝛibus diſiūgat. Nā ſi aliena ꝛ ẓria alienis cōtrarȳſq; cōciliat: multo magis ſe ſuis tum cauſis tum ſeruatoꝛibus admouet.

¶ Tertiadecima ratio. Mens accipiendo formas non mutatur. Cap^m. 13^m.

Oꝛpis cuiuſq; forma q̄n uere ab alio coꝛpe capit/tale reddit oīno illud qđ ſuſcipit ipſā/quale eſt coꝛp⁹ illud a quo forma tribuit. Ueluti q̄n flāma ignis a ligno ſuſcipit: lignū facit calidū atq; igneum. Flāma ṽo illa in ſpeculo lōge diſtāte reſplēdēs ſpeculū nō reddit calidū aut igneū: q̄ non uere ab illo ſuſcipit: cū ꝑpter diſtātiā ad uerā ignis flāmā nō ſit paratū. Immo ṽo nullo modo flāmula illa i. imago illa flām̄e cū ſpiritalis ſit in ſpeculi coꝛpe figit: ſed in ſpiritali ſolis lumine: qđ ambit ſpeculi ſupficiē. Fiūt aūt huiuſmodi rerū imagines/non a coꝛpibus his quoꝝ imagines ſunt. Coꝛp⁹ enim nō ꝓcreat aliqđ incoꝛpeū: ſed a lumine ſpiritali coꝛpibus circūfuſo. Lumē quoq; ipſum a ſolis globo nō naſcit: ſed a ſolis aia. Cuius lux cū intra ſe ſit inuiſibilis/effuſa lōgius fit inuiſibilis: in qua ipa quoq; aia fit cōſpicua. Nā ut placet oꝛphicis ꝛ heraclito Lumē nihil aliud eſt niſi viſibilis aia. Uñ per hoc oīa reuiuiſcūt. Aia ṽo lux inuiſibilis. Sed ne lōgius digrediamur/forme uel imagines coꝛpoꝝ non uere ſunt in ſpeculis. Mens aūt coꝛpoꝝ accipit oīum formas: qñ de coꝛpibus iudicat. Nū accipit uere? Uere ꝓfecto. Nēpe ut accipit/ita iudicat. Uere iudicat. Uere igit accipit. Accipit inq̄ a ſeipſa/ut platonici opinant/qñ coꝛpoꝝ ſimꝫ achꝛis excitata formas que in mētis aditis latēt ꝓmit in lucē. Accedit q̄ ubi pfectioꝛ forma eſt: ibi eſt uerioꝛ. Quanto ṽo pfectioꝛ ſit forma coꝛpoꝝ in mēte q̄ in ipſis coꝛporibus ꝛ alias declarauimus/declarabimuſq;: ꝛ hinc patet/q̄ humana natura in platone uel ſocrate ſolius platonis eſt/ꝛ ſolius ſocratis ꝓpꝛia. Humana aūt natura illa que mēte cōcipit/qñ ſub vna hoīs definitione hoiuꝫ cōditiones cōſiderat ad ſingulos hoīes habet vim: ſiquidē oēs cōplectit. Pꝛeterea ſi ueritas rei cuiuſq; in pura integritate cōſtit: uel integra puritate: atq; forma in materia vīz ſuā integrā nō retinet ꝓpter paſſionis admixtionē ꝛ extraneis accidētibus circūfunditur/ueꝛioꝛ res queq; inuenit in mēte: ubi rei ipſius idea nāliter inſita notionē rei parit/neceſſaria quidē includētem oīa: ſupuacua uero penit⁹ excludētē. Mens igitur uſq; adeo uere coꝛpoꝝ capit formas: ut ueri⁹ etiaꝫ eas hēat q̄ materia coꝛpoꝝ. Igit ſi ipſa ſit aliquid coꝛpale/talis reddet oīno/qualia coꝛpa. Fiet ergo aqua: cū aquā intelliget: cū ignē intelliget ignis. Et q̄ ſimul intelligit calorē atq; frigus/fiet cōtraria ſimul. Nūc aūt formas accipit oīuꝫ: neq; e ſuo ſtatu deꝛigit: Immo pficitur capiendo. ¶ Hinc apparet intellectū nō eſſe coꝛpeū. Apparet etiā nō eſſe moꝛtalē. Ille ſiquidē eo modo quo eſt/accipit quicq̄d accipit. Eſſe ſuū intellectuale eſt dūtaxat. Non ergo accipit quicq̄ aliter q̄ intelligendo. Per huiuſmodi ſuſceptionē nō modo nō deficit: ſed ꝛ pficit. Nihil ergo ſuſcipit/aliūde qđ ipſum muter ꝛ perdat: ꝛ qđ maius eſt/tātū in oībus formis ſuſcipiendis lucratur: ut lucrari etiaꝫ videatur in malis. Si tāto pfectioꝛ euadit/quanto cognoſcit plura/certe pfectioꝛ eſt/ſi rerū ꝑpatiōes/defect⁹/ꝛ mala diſcernit/q̄ ſi ignoꝛat. Que ergo in ſeipſis mala ſūt ꝛ noxia/in mēte fiunt bona atq; ſalubꝛia. Multū abeſt ut ea natura a malis noxȳſq; rebus interimat: que ita mala cōuertit in bona: ut ipſi bona ſint omnia.

¶ Decimaquarta ratio. Opatio coꝛpis tendit ad rem cōpoſitā: Mentis ad ſimplicia. Cap^m. 14^m.

Operatio cuiuſq; rei eſſe ipſum rei ſequit: ita ut illius ſit opatio cuius eſſe: ꝛ modus opandi idē ſit qui ꝛ eſſendi: ꝛ opus ad qđ terminat opatio ſit ſil'e opanti. In reb⁹ ex materia ꝛ forma coꝛpali cōpoſitis eē nō eſt materie ꝓ ꝓpꝛiū aut forme: ſed totius compoſiti ex utroꝝq;

cõtũctione ꝓfecti. Igitur ꝛ cõpoſiti ipſius ꝓpꝛie opatio eſt. Quare ꝛ modo cõpoſito opatur: ꝛ opꝰ ꝓducit cõpoſitũ: hoc in elemẽtis plãtis/aialibus/ ĩuenimur: que quidẽ opa cõpoſita ſicut ipſa ſunt/ge nerãt. Si intellectus coꝛpꝰ aliq̃ eſſet ex materia ꝛ forma cõpoſitũ: cũ eius opatio intelligẽtia ſit: hec ipa itelligẽtia ſemp ad aliq̃d cõpoſitũ termiaretur Unde nunq̃ aliud ꝑter res cõpoſitas intelligeret. Nũc vo noſtra mẽs uſq; adeo nãlẽ excellit cõpoſi tionẽ: ut coꝛpa cõpoſita in mãz reſoluat ꝛ formã ꝛ cogitet utrũq; ſeoꝛſũ. Utrũq; vo per ſe eſt ſimplex Atq; in hoc maxime excellẽtia eiꝰ aſpicitur q̃ illa que in materia quodãmodo falſa ſunt / tanq̃ uera cõpꝛehẽdit ſicut figuras ꝛ ꝓncipia figurarũ. Que in materia ſunt impura/diſcernit: utputa. Qualita tes eniz que ſunt in materia mixte inuicẽ ꝛ infecte cõtrarũs/ipſa ſm ꝓpꝛias diiudicat rõnes. Que in ſe multa ſunt: cõſpicit tanq̃ vnũ: ceu ſub vna ſpecie hoies infinitos. Que in ſe mobilia ſunt: tanq̃ ſtabi lia ſpeculatur. Quãdo tpis ptes que in ſeipis fluũt ſimul colligit: ꝛ pñti annectit ꝑteritum ꝛ futurum. Que in ſe diſtãtia ſunt: tanq̃ vnita ſepiſſime cõtue tur: qñ totũ oꝛbẽ videt in pũcto. Neq; tẽpoꝛ inter ualla: neq; locoꝛ ſpatia mẽtis ituitũ cohibẽt. Que ut ita loquar/moꝛtua tanq̃ viuentia. Siquidẽ lapi des qui vita carẽt mẽs viuos intra ſe poſſidet: qñ ad ꝓmã a qua facti ſunt cõparat vitam. Que coꝛ ruptilia tanq̃ perpetua: qñ ſingula coꝛpa que loco ſubiciuntur/ꝛ tpi/mẽs intuitu ſuo a locis ꝛ tpibus eximit. Ex oibꝰ his colligitur intellectũ neq; eẽ coꝛ poreũ aliq̃d: cũ lõge aliter q̃ coꝛpa opetur: neq; eẽ impurũ/infectũ/diſpſum/mutabilẽ/ coꝛruptibilez. Quippe cũ illa etiã que talia ſunt/ſua quadã vi ab huiuſmodi liberet paſſionibus.

¶ Decimaqnta ratio. Actio mẽtis finitur in actio ne. Actio coꝛporis in coꝛpoꝛe. Capm. 15m.

Ullius coꝛpis actio in ipſam actionẽ ꝓpꝛie deſinit: ſed in exteriozẽ trãſit mãm. Naz ſi in actionẽ deſineret/actio illa in operante reſtaret: ubi in ſeipſum oparetur: puta ignis ſeipm calefaceret. Qð non põt a coꝛpe fieri. Quia ſi coꝛ pus nõ agit ex ſe/etiã nõ agit in ſe. Rurſus ſi q̃d coꝛpus agit/mouẽdo agit: certe cum mouere ſe ne queat/in ſeipſum agere neq;t. Uidemus aũt mentis opationẽ ipſam. ſ. intelligẽtiã in ſeipſam deſinere: neq; quicq̃ per ſe extrinſecꝰ facere: niſi forte qñq; moueat uolũtatẽ: que motis bꝛachiis opꝰ aliq̃d ex tra ꝓducat quale fuerat cogitatũ. Senſum aũt dici mus quodãmodo extra ſe fluere. Quia aliũde mo uetur: ꝓſpicit aliena: Externi finis gratia opatur. Neq; ſui ipius eſt ꝓſcius. Mẽs ꝓtra: mouetur libe re: ſe ſuaq; inſpicit. Sui gratia opatur. Ideo eſſen tia apud platonẽ ſtatꝰ dicitur: qꝛ ſi ſine vita ſit: coꝛ pet. Uita motus: qꝛ iã exit in actũ. Mens reflexio: qꝛ ſine hac vita in externũ opꝰ efflueret. Sed mẽs ſiſtit vitalẽ eẽntie motũ in ſemetipſo: reflectit ipm in eſſentiã quandã ſui ipſius aiaduerſione. Trahit quoq; cetera oia ad ſeipſam/ put res potiꝰ ut ipſa mẽs eſt/q̃ ut res extra exiſtũt/cõſideraꝛ. Uocatur etiã reflexio ifinita: qꝛ in opationẽ ſuã nõ modo ſe mel mẽs hois terminat: uerũetiã inumerabiliter: cũ ſe aliquid itelligere aiaduertit: ꝛ q̃ aiaduertat/ agſcit. Et cũ aliq̃d uelle ſe vult: ꝛ vult qð uelit ſe uel le: atq; eadẽ rõne deinceps. Ubi uł opatio alia in ifini tũ terminat ad aliã uel eadẽ in ſe replicat innumere.

¶ Hinc patet intellectũ nõ ſolũ eſſe incoꝛpeũ: ſed etiã imoꝛtalẽ. Siquidẽ per ſeipm opatione ſua ſe foꝛmat ſemp/ꝛ pficit/ſemp intelligẽdo atq; uolẽdo. Hoc aũt nihil eſt aliud q̃ ſeipm uel facere/uel ſeruare/uel re nouare cõtinue. Qð quidẽ quotidiane renouationis noie Paulus apoſtolus appellauit. Quo fit ut nunq̃ a ſuo perfectoꝛe uel ſeruatoꝛe deſciſcat ꝛ abſit. Cũ ne queat abeſſe vnq̃ a ſemetipſo: atq; ideo foꝛmet ſem per atq; pficiat. ¶ Quinetiã ſi nãlis generationis fi nis imoꝛtalitas quedã eſt/multo magis intellectualis generationis finis eſt imoꝛtalitas. Sed qꝛ natura ꝓ lẽ extra ſe gignit: imoꝛtalitas eius explet in ſucceſſiõe naſcẽtiũ. Quia vo mẽs generat in ſeipſa/tũ ſe tũ alia quãtũ/ꝛ ſui ꝛ alioꝛ oium cõcipit rõnes: qñ aut ſe in telligit aut alia/ſequit ut imoꝛtalitatis huius virtꝰ in mẽte ipſa genitrice ſeruet. ¶ Hic etiã latet argumẽta tio quedã huiuſmodi. Preſtantius eſt bene eẽ/q̃ ſim pliciter eſſe. Quiſquis igit bene eſſe ſibi ꝑbet/multo magis põt ſibi eẽ ꝑbere. Intellectus ſibi dare bene eẽ videt qñ foꝛmat pficitq; ſeipſum tũ ſpeculatione tuz moꝛibꝰ. Quapꝛopter eẽ quoq; ſibi põt ſm formã ita ꝑſtare: ut nunq̃ deſinat eſſe. ¶ Hitto qð Proculus ait aiam cũ ſit generationis pꝛincipiũ ita ſeipſam gigne re atq; viuificare: ut eẽntiã hẽat a ſeipa. Atq; ſumma tim de oi indiuiſibili ſubſtãtia in ſua eẽntia exiſtẽte af firmat tũ ꝓducere tũ cõtinere ſeipſam. De oi aũt ſub ſtãtia diuiſibili etiã de ipſo celo dicit neceſſario aliũ de ꝓduci atq; contineri. Sed hoc ipſe viderit. ¶ La tet ꝑterea alia quedã talis argumẽtatio. Qñ itellectꝰ opationẽ ſuã pꝛimo atq; inde vim ſuã ꝛ ſubſtãtiã cõ pꝛehẽdit ꝛ amat: tũc ꝓculdubio in ſeipm agit. Igitur ꝛ per ſeipm. Nihil enim inter intellectũ atq; ipſũmet mediũ interponit. Adde q̃ quẽadmodũ coꝛpꝰ qꝛ ex ſe nõ agit: ideo nõ operaꝛ in ſe. Sic intellectus qꝛ in ſe opatur: iccirco ex ſe opari cẽſetur. Si ex ſe in ſe agit: igit ꝛ per ſeipm. Si enim utriq; in eo actionis termi ni ſunt: igit ꝛ mediũ. Quid ergo pꝛohibet intellectũ a coꝛpe ſeparatũ opari ꝛ viuere. Preſertim cũ opatio ipſius que ex ſe in ſeipm per ſe explet/neceſſario fiat ꝛ reſideat in ſeipſo. Sed hoc ita planius explicabit. Si mẽtis opatio ꝓpꝛie in ipſam mẽtẽ finit. Mẽs ipa quodãmodo ſue opationis eſt finis. Idẽ vo eſt rei cu iuſq; finis ac pꝛincipiũ: cũ oia oꝛiginẽ ſuã appetant: ꝛ tanq̃ ſui motus finẽ ſibi illã ꝓponãt. Igit ſubſtantia mẽtis eſt opationis ſue ꝓncipiũ. Per ſe igit opatur. Qð plato noſter appellat per ſe moueri. Ut opatur ita viuit. Uita eniz eſt interioꝛ opatio. Uiuit itaq; per ſeipſam. Ut viuit/ita etiã eſt. Nã vita eſt pꝛimus exi ſtẽtie actus. Eſt ergo ſimiliter per ſeipaz. Quid impe dit eã eſſe ſemp: qñquidẽ ſui ipſius eſt cauſa? Cauſa inq̃ nõ efficiẽs ſed foꝛmalis: cuius virtute eſſe tribui tur ꝛ ſeruat. ¶ Qualitas ꝛ vita cuius opatio oꝛis in alia effluit/neceſſario ſm nãm ſuaz quatuoꝛ ex parti bus deficit. Primo qꝛ effluẽdo uacillat: alieno idiget ſubſtẽtaculo. Secũdo diffluẽdo debilitat. Tertio dũ influit alĩs ab extraneis inq̃natur. Quarto ꝓpter in digẽtiã debilitatẽ inq̃nationẽq; a natura ſua q̃q; de fluere cogit. Si ita eſt/ſeq̃tur ut rationalis vita que relabit in ſeipſaz/ſeipam ſuſtineat: nõ debilitetur: nõ

inq̃netur:nõ defluat. Merito sicut vita que oino p̃o fluere cogit extra seipsam/dũ discedit a vita/tẽdit eõ sumiturq̃ in mor̃tẽ:sic vita que redũdat in semetip̃az adolescit ꝛ ꝓsumat in vitã. Beniq̃ si uberior motus/ vite uberioris indiciũ est/vita rõnalis que vniuersuz motionũ genus exercet:implet ꝛ terminat/vniuersũ quoq̃ gen⁹ implet viuẽdi. Ideoq̃ ipsi neq̃ p̃uatio vite miscet: neq̃ ꝓditio ulla obnoxia mor̃ti. Exercere aũt ip̃am oẽs spẽs motionũ in cor̃pe. Implere motionũ oiuz exẽplaria in seip̃a. Terminare motũ oẽm in seipsaz suũq̃ p̃incipiũ per mentis ipsius reflexiones/alias declarauimus.

¶ Decimasexta ratio. Forma cor̃poralis non habet vim infinitam. Mens habet. Cap^m.16^m.

¶ Constat apud physicos formã cor̃palẽ p̃esertim elemẽtalẽ esse usq̃ adeo terminatã:ut nullo modo vim aliquã ifinitã indefessamq̃ possit hẽre. Mẽs aũt absq̃ termino ꝓuagatur: neq̃ fatigatur vnq̃. Principio in seip̃a quasi est sine termino. Intelligit enim seipsaz. Ideo itellectio eius ꝑfecta ab ip̃a mentis substãtia in eãdẽ reuoluitur. Reuolutio infinitus est mot⁹. Ad nullũ enim terminũ ꝑficiscit̃ur extrinsecus acquirẽdũ/quo parto quiescat:sed p̃opriã ambit substãtiã/sui ipsius auida. Sui vo ipsius auiditas nunq̃ extinguit. Substantia igit̃ que suimet cupiditate cepit semel sibi vndiq̃ fieri obuia: ꝛ circũeundo seipsam vndiq̃ ꝓueri/eadẽ cupiditate perpetuo instigãte semetipsam perpetuo similiter p̃o arbitrio amplecteꝛ. Motus igit̃ intellect⁹/qm̃ orbicularis est: in seipsum circũuolut⁹ quatenus intellectualis est/est utiq̃ sempiternus. ¶ Caret etiã fine:ut dixim⁹:ob eã causam q̃ infinite intelligẽtia replicat. Pot enim qui aut se aut aliud qõ vis intelligit/sicut rẽ ipsam intelligit/sic suã intelligẽtiã intelligere: itẽq̃ aliã ꝛ aliã sine fine dũ ꝛ rẽ cognoscit/ꝛ q̃ cognoscat illã aũaduertit. Rursus q̃ sic aũaduertat:ipsum non latet/ꝛ similiter absq̃ termino. Talẽ intelligẽtie cursum comitat rõnalis appetitio illa:quã nũcupãt uoluntatẽ. Hec sane se ipsam vult aut qõ vis aliud: ꝛ vult se uelle/ꝛ rursus vult qõ uelit. Similiterq̃ deinceps. ¶ Quinetiã cor̃pora diuidit in ptes plurimas partiũq̃ particulas. Numeros auget supra numeros absq̃ fine. Figurarũ modos mutuasq̃ illarũ ꝓportiones:atq̃ etiaz numeroz̃ cõparationes inumerabiles inuenit:lineã supra celũ ultra terminũ vndiq̃ ꝓtẽdit. Tẽpus in ꝑteritũ absq̃ p̃incipio:in futurũ absq̃ fine ꝓducit. Neq̃ soluz ultra oẽ tẽpus aliud anticipus cogitat ꝛ plixius. Uerũ etiã ultra oẽm locuz/aliũ semp cogitat ampliorẽ. Innumeros quoq̃ effingit gradus in singulis qualitatib⁹. ¶ Accedit q̃ nõ vno quodã rer̃ genere mẽs sicuti sensus ꝓtẽta est. Nõ solis coloꝛib⁹ ut visus. Nõ solis uocibus ut auditus. Sed currit per oia:per oia inq̃ nõ modo que sunt:sed que fuerũt/erũtue. Neq̃ id solum: sed per illa etiã que neq̃ sunt/neq̃ fuerunt vnq̃ aut erũt. Multa enim excogitat:que forte cẽ possent:nõ tñ fiũt vnq̃. Et multa que eẽ forsitã nunq̃ p̃nt ipsa fingit. Quanq̃ nõ minus in rerum nã esse videntur:que mẽs per se pingit in seipsa q̃ que per linguaz in aere uel per manũ pingit in pariete. Nouas quoq̃ semp rerũ facies vi ꝓpria ꝛ quodã ordine fabricat:ꝛ rursus inouat alias. Nõne etiã postq̃ gradatim per mũdi speras ascẽdit/gradatim quoq̃ angelos ita cõsiderat:ut aliũ videat semp alio altioꝛẽ. Neq̃ taz sublimẽ repit vnq̃/qn possit aliũ vno sltẽ gradu/ꝛ aliũ rursus alio gradu inuenire maioꝛez:atq̃ id tãdiu facit/q̃ diu finitũ eẽ angelũ quenq̃ p̃nũciꝛ. Ex quo quolibet finito spiritu inuenit aliũ altioꝛẽ. Atq̃ ita sine termino ꝓgrederet: nisi ipsamet sibi modũ imponeret: cõcluderetq̃ esse spiritũ aliquẽ ifinitũ:qui oẽm angelũ/ꝛ qui eẽ ꝛ qui cogitari põt inumeris gradib⁹ supet. Quis infinite ꝓgreditur: Quis infinitum ꝓgressum quodãmodo terminat: Quis terminũ illũ ꝓgrediẽdi infinitũ assequitur: Mẽs certe hec facit. Mẽtis igit̃ quodãmodo infinita virtus. ¶ Que in eo quoq̃ apparet/q̃ nõ modo reperit infinitũ actũ qui deus est: uerũctiaz potẽtiã ifinitã que est materia subdita deo: atq̃ ad innumerabiles formas inde capiendas idoneã:hinc etiã infinitã inuenim⁹ generatiõis vicissitudinẽ:que põt per infinitũ tẽpus ab actu ifinito fundi in potẽtiã ifinitã. ¶ Apparet rursus ex eo q̃ vniuersales rerũ rõnes capit. Sub quolibet aũt vniuersali seu specie siue genẽ innumerabilia ꝓtinent. Innumerabiles sub humana specie hoies successione ppetua itẽq̃ sub alĩs. Infinita indiuidua colligit in vnam speciẽ. Species multas in genus vnũ. Multa genera in vnã essentiã. Essentiã vnã in diuinã vnitatez ueritatẽ:ꝛ bonitatẽ. Uicissim ab hac vna gradatiz descẽdit in multitudinẽ infinitã. Mira ꝑfecto virtus que ifinita reddit vnũ:vnũ reddit ifinita. Huic ferme nõ p̃opriius in natura gradus est ullus quatenus sursum deoꝛsumue penetrat oẽs. Nõ sit⁹ est ꝓpriius quaten⁹ nusq̃ sistit̃. Nõ certa/ut ita dicaz/ꝛ terminata potestas quatenus ad oia equaliter opatur. ¶ Illud quoq̃ mihi videt vim mentis/ut ita loquar/interminatã p̃e ceteris demonstrare q̃ ipsã infinitatez eẽ iuenit quidue sit ꝛ qualis definit. Cũ vo cognitio per quãdã mẽtis cũ rebus equationẽ ꝑficiat/mẽs cognite infinitati equat quodãmodo. Infinitũ vo oportet esse qõ equat infinitati. Ac si tps qõ successione quadã metit motũ infinitũ eẽ oportet/si modo mot⁹ fuerit infinit⁹:quãto magis ifinitã esse oportet mẽtẽ que nõ modo motũ tp̃isq̃ stabili notione sed infinitatez ipsam quoq̃ metit. Cũ necesse sit mensurã ad id qõ ipsa metit habere ꝓportionẽ. Finito vo ad infinitũ fit nulla ꝓportio. Idẽ quoq̃ euidẽter ex eo mõstrat q̃ a nõ esse cõsiderãdo trãsit in esse:atq̃ ecõuerso. Esse aũt ꝛ non esse imẽso inter se discrepãt interuallo. Immẽsam vo oportet eẽ virtutẽ/que spatiũ pcurrrit imẽsuz. Currere aũt illud quis negat:qñ creationẽ que ex nõ esse fit ad eẽ/ꝛ interitũ qui fit cõtra certissimis rõnibus cõprehẽdimus. Atq̃ utriusq̃ extremi nãz describim⁹ ꝛ ipsius esse cõmunis vim intellectu cõsequimur que reb⁹ eius ꝓgressione nascentib⁹ per inumerabiles eẽndi modos cõmunicat. Beniq̃ ut summatim dicã infinitã quodãmodo esse in mente virtutẽ illud nobis testimonio eẽ poterit/q̃ fames corp̃is sitisq̃ ꝛ somnus cito ꝛ re paucula satiãtur. Mẽtis ardor nunq̃ extinguit:siue humana respiciat siue diuina. Si auet humana. ds diuitiaruz cumulus:que imperũ amplitudo hunc terminat: Si diuina: nulla rerũ creatarum finitarũq̃ sciẽtia implet. Merito ꝺescit nunq̃/nisi infinitũ deũ capiat:

qui capacitatē eius ab ipso manantē impleat infinitā. Que si finita esset/aliqua re finita uel impleret uel saltē sitis eius tepesceret. Nunc vo per quozūlibet finitoz adeptionē nō modo non extinguit:sed flagrat ardētius. Ām quo magis plura capiendo deo infinito quadā ꝓparatione ꝓpinquat:eo ardet magis igni suo facta ꝓpinquioz: atq; eo currit rapacius infinito sui motus fini iaz ꝓxima. Quod z ignis elementū facit:qñ in prozriā sperā se recipit. Facit idē lapis etiā manifestiº: qñ descēdit ab alto qui quo terre fit ꝓpinquioz/eo uehemētius deferet in terrā. Quis dixerit mētē elemētale corpus eē uel corpale quicq; si vim possidet ifinitā. Uim inq; tū pseuerādi z capiēdi:tū ambiēdi pcurrēdiq;:siue seipa hāc habeat:siue/ut uerius loquar/quadā amplificatione diuina. Quatenº videlicet absoluta infinitas dei mētibº aiabusq; ꝓxime ab ipsa pendētibus intellectualē vitalēq; infinitatē inserit seruatq; cōtinue: atq; ab infinito prīcipio ad finē reuocat infinitū. Si enim solet ubiq; ab absoluta qualitate manare simīlis aliqua cōmunicata qualitas. Quid mirū ab absoluta infinitate talē quādā alicubi aut talē infinitatē effluere? Imprimis aūt in mentes z aias:per quas platonici putāt in mūdo quoq; tpis generationisq; successionē ꝓcedere infinitā. Quis igit adeo demēs erit:ut uelit mētē habiturā aliquē in ꝓdurationē sua terminū:cū in virtute saltē adeo amplificata z opatione nō hēat: quasi possit hēre extra se terminū/que in seipsa non hēt. Si vita origine añcedit intelligētiā: z intelligētia ꝓcio vitā excedit. Atq; humanus aius tanta est dignitate donatus:ut ꝓcessa sibi fuerit infinita quodāmodo virtº intelligēdi/ac uolēdi multo prius magisq; cōcessa eidem fuisse debet virtus infinita viuendi.

NONVS LIBER.

¶ Probat per rōnalē virtutē aiam nō modo esse formā indiuiduā uerūetiā a corpe non pendere:ut euidētius imortalitas demōstretur. Prima ratio. Quia mens reflectitur in seipam. Capm. ꝑm.

Hactenus ꝓbauimº per virtutē rōnalez aiam esse formā indiuiduā imortalēq;. Beinceps ꝓbandū est eā a corpe nō pēdere: vnde prozrie cōcludit immortalitas. Res diuisibiles in seipsas minime reflectunt: At siquis dixerit rē aliquā diuisibilē in se reuolui:sic statim interrogabimº. Utrū pars huius rei alia uertat in aliā. An pars in totā. An tota in partē. An tota potius in ipsam totā. Si dat primū:nō aliquid idē uertit in seipm:cū inter se diuerse sint partes. Si secūdū cōcedit aut tertiū. Sequit idē. Aliud enim pars est:aliud totū. Solus restare videt modus quartus:idest q totū uertat in totū. Hoc nō aliter q si oēs partes uertant in oēs. Esto Tādē nos cōuersione huiusmodi facta queremus utrū pars aliqua in ea re remaneat extra aliaz uel ab alia discrepans. An nulla. Si remaneat alia ps in hoc erit situ uel modo:in illo alia. Atq; ita in se inuicē cōuerse nōdū erūt. Sin nulla:certe nulla in ea re pars distabit/discrepabitue a parte. Ādē tale est/indiuiduū est oīno. Ita ut neq; ex partibº quātitatis/neq; ex materia z forma constituat. Itaq; aut nō reflectit res aliqua in seipam:aut si reflectit est indiuidua. Aiam in se reuolui modis quatuoz alias diximº. s. per intellectū in naturā suā: qñ querit inuenit:cōsideratq; seipsam. Per uolūtatē in nām eandē qñ se affectat z amat:per intellectū in actū ipm in telligendi. Ām z rē intelligit:z se intelligit intelligere. Per uolūtatē in uolūtatis actū / qñ z vult aliquid z vult se uelle. Atq; has rotas quatuoz Plato aie curruī tribuit:z hūc esse fontez illū quatruplicē arbitroz nāe perpetue:quē Pythagoras inquit aie hoium ab Joue tributū:si nulla res diuidua remeat in seipsaz: profecto nostra hec quadriga rōnalis que per rotas quatuoz in se recurrit. atq; ipse fons intimus qui per quatuoz gurgites refluit in seipm simplex est z ꝓfus indiuisibilis. Huiusmodi vo conuersio nō est a corpe ad corpº:sz ab aia est ad aiaz:que z ex multis alijs supza/z hic ex eo ꝓbata est indiuisibilis eē q in se redeat. Quapropter ꝓuersio talis a corpe libera est / cum neq; exordiat ab ipso neq; in ipm regrediat. Multo magis aie substātia libera est a corpe/si cōuersio que eius est motº:est a corpe libera. Itaq; rōnalis aia nullo modo pēdet ex corpe in cēndo:sicut neq; in mouēdo z opando. Itē si per opationē in se reflectit: reflectit etiā per eēntiā. Ita eēntia aie in se cōuertit. Quo aūt cuiusq; rei ꝓuersio fit/illinc est z ꝓfectio:atq; cōtra. Igit ex se est aia que in se uertit. Ex se inq; tribº ꝑcipue modis. Primo fm formā:qz per formā aliaz nō formatiz:alioquin nō ad se/sed ad illā recurret. Deinde fm fundamētū/qz nō sustinet ab alio. Nō enim innitit alteri forma hec que sibimet innitit:qñ adnititur ad seipsam. Tertio fm simplicitatē:qz nō constat ex ptibus: Ā quo pacto explicat ea forma per partiū superficiē que in suū cētrū penitus replicat. Nō ita est ex se est semp. Ām qō desinit esse. Id aut qz a causa formatrice derelinquit:aut qz a fūdamēto deserit: aut qz dissoluit in partes eē desinit. Nō vo ad seipm cōuertit qz indiuiduū est nō dissoluit:qz sui ipsius est forma a formatrice causa nō relinquitur: qz in seipso manet nunq; a fundamēto deseritur.

¶ Secūda ratio. Mens quo magis separatur a corpore eo melius se habet. Capm. 2m.

Saia originē ullā a corpe traheret: quāto cōiunctius heret corpi:tāto meliº se hēret. Quelibet enim res ab origine sua seruat atq; perficit. Hūc vo cōtra ꝓtingit. Prestātissime aie partes sunt intellectus atq; uolūtas. Ām circa corpalia occupamur/intellectus aut nihil cernit oīno: aut nō sincere discernit sensibus z phātasia deceptus. Voluntas affligit/dū multis inde uexat curis. Contra qñ corpalia despicit/z sopitis sensibº expulsisq; phātasmatiz nubibus aius per se aliqd speculat. Tūc intellectº sincere discernit/claretq; maxime:qō etiaz in his apparet:qui aut per somni q̄tē/aut aliā quāuis alienationem a corpe uaticinant. Ideo nōnulli ut in critone z apologia inquit Plato/prope mortē cū sunt/futura pdicūt. Quasi tūc illa videāt in supnis numinibº prescripta. Quibus suapte natura iungit aius modo nō impediat a corpe. Unde Socrates tractus a falsis accusatoribº in iudiciū/primo pdixit iudicibº futuram penitētiā:accusatoribus ruinā:ciuitati seditionē. Deinde in carcere mortis sue diē psignauit:monstratū sibi a numine per quietē. Itē Theramenes cū esset conjectº in carcerē:biberetq; uenenū:Critie aduersario

ſuo ꝓximā mortē eſt augurat⁹:que breui ꝓſecuta eſt. Rhodius quidā moriēs ut ſcribit Poſſidonius ſtoicus ſex equales noīauit:dixitq; qui primus eoꝝ: qui ſecūdus:qui deinceps moritur⁹ eſſet. Scribit ꝛ Ariſtoteles Eudemū cyprīū familiarē ſuuz cum ueniſſet pheras theſſalie oppidū grauiter egrotaſſe:eiq; viſū in quiete egregia facie iuuenē qui diceret / fore ut breui cōualeſceret. Pauciſq; diēb⁹ Alexāder oppidi illius tyrānus interiret:ipeq; Eudemus ꝺnquēnio poſt domū rediret:paulo poſt cōualuiſſe illū. Tyrānū fuiſſe interēptū:Eudemū pacto quinquēnio obiſſe: atq; ita eius aīam in patriā remeaſſe. Nonne Calanus in dus iāiā moriturus citā Alexādro regi mortē prenū ciauit. Et Pherecides ſyrus moriēs epheſijs victoriā ꝓtra magneſios uaticinat⁹ eſt. Legunt alia multa generis eiuſdē. ¶ Nō ſolū vo intellectus oū ſeorſum a corpis cōtagione viuim⁹/cernit multa pſpicue/ſed ꝛ uolūtas implet: neq; pturbationibus ullis affligit: ſed diuinis gaudet ſummopere tanq; ſibi ſimilimis; Hinc ſeqtur nō eſſe corpus originem aī:ſiquo lōgius aius diſcedit ab illo eo ſe pfectius hēt. Seqtur ꝛ hoc ſi quāto magis mēs in hoc corpus imergit / tāto deficit magis:ꝛ quo diſcedit lōgius eo magis ꝛ pficit/tūc fore pfectiſſimā mētē quāto penit⁹ ab hoc corpe euolauerit. Nō eſt aūt idē interitus vnde ſūma perfectio ſed itegra vita uſq; adeo ut ſit ppetua. Qua eniz mutatione aius vnq; deficiet. Quādo nō perit exeūdo e corpore qua nulla ipſi maior poteſt eſſe mutatio.

¶ Tertia ratio. Mens repugnat corpori. Cap^m. .^m.

Nulla res ſpōte ſua pōt ſue origini repugnare: alioquin ſpōte ad ſui ipſius ferret interitum: qui neceſſario ſeqtur origine pdita. Quinetiā quicqd eſtect⁹ alicꝺ optatur/ſue originis vi ꝛ auxilio facit. Si ergo aduerſus cauſam pugnaret/in ea collu ctatione cauſa illa ſibiipſi aduerſaret. Aia repugnat aduerſaturq; corpi noſtro imo corpibus oibus. Igit a nullo corpe ducit originē. Duo p̄cipua ſunt illi⁹ officia. Speculari ꝛ ꝓſultare. In utroq; repugnat corpibus. Primū videamus quomodo repugnat in ſpeculando. Multis quotidie modis externa corpa uarie diſpoſita noſtri corpis inſtrumēta ſenſibus aſſignata ita mouēt ut ad tps fallāt. Quā fallaciā emēdat ꝛ corrigit ratio ut alias diffuſius enarrauimus. Vbi ratio aliter iudicat q̄ aut externuz corpus annuat: aut corpus ꝓpriū nūciet:ac ſepe iudicat modo ꝛrio. Quia in re tam ſui corpis q̄ alioꝝ dānat affectionez. Mittamus in pntia ceterarū rerū ſpeculatiōes. Accipiam⁹ ſummā ſummi cōtēplationē:ut cognoſcamus quantū in ea mēs näm redarguat corpalē. Phantaſia ſenſus externos ſeqtur. Sēſus corpis ſui alioꝝūq; corporuz diſpoſitionē. Quapropter ſenſuū ꝛ phātaſie iudiciū corpoꝝ diſpoſitioni tribuimus. Dicimuſq; ipſuz ſm affectionē fieri corpalē. Qñ aīus noſter quid deus ſit cupiēs inuenire a magiſtris huiuſmodi ſciſcitat: phātaſia p̄ceptor ꝛ faber nimiū temerari⁹ ſtatuā aliquā machinat ex quinque materijs quas aliarū oīuz pulcherrimas externi ſenſus ipſi obtulerint acceptas a mūdo. Eo tñ pacto ut mäs illas excellētiores reddat quodāmodo q̄ a mūdo per ſenſus acceperit. Offert igit phātaſia nobis lumē adeo clarū / ut nullū aliꝺ videri poſſit fulgētius. Adeo ingēs ut nullū amplius ac ferme per imēſum inane diffuſum:qꝺ inumerabilib⁹ ſit coloribꝰ exornatū: ꝛ in circulū reuoluatur. Ob quā reuolutionē dulciſſimis reſonet modulis tam implētibus q̄ demulcētib⁹ aures. Jocūdiſſimis redoleat odoribꝰ. Saporibus quoq; oibus abūdet: qui poſſint effingi oīuz ſuauiſſimi. Tactu molle mirū in modū:delicatū:lene:ꝛ tēperatū. Hūc eſſe deū p̄dicat phātaſia. Nihil dat nobis pulchrius mūdi corpus. Nihil corpeus ſenſus aut attingit melius: aut nūciat excellēti⁹. Nihil amica ſenſuū phātaſia effingit ſublimius. Sed ratio interim e ſumma mētis ſpecula deſpiciēs phātaſie ludos ita ꝓclamat. Cane animula cane inanis iſti⁹ ſophiſte p̄ſtigias. Deū queris? Accipe lumē tāto clari⁹ lumine ſolis/ quāto lumē ſolis eſt lucidius tenebris. Ad qꝺ ſi ſolis lumē cōparet:etiā ſi milies milieſq; clarius ſit: eſſe videat vmbra. Atq; etiā tāto ſubtilius accipe ut aciez viſus effugiat, Neq; ipm per inane diffundas:ne partib⁹ cōſtet/atq; ita ſuſtentatione indigeat partiū ac loco. Collige totū ſi potes in pūctū:ut ex hac infinita vnione ifinite ſit potēs. Sit deinde ſi lubet ubiq; pñs:nō ſparſum loco: ſed integrū loco:cuilibet adſtās. Neq; colorꝝ multiplici uarietate inficiat. Splēdidius enim eſt lumē purū:q̄ coloratū lumē:neq; uoluat aut ſonet. Nolo eniz moueri illud uel collidi uel frāgi. Et ſtatū eē arbitror motu pfectiorē. Auferas quoq; odores:ſapores:molliciēq; tractabilez:ne craſſiori ſit natura cōpoſitum. Hic fulget qꝺ nō capit locus:hic ſonat qꝺ nō rapit tēpus. Hic olet qꝺ non ſpargit flatus. Hic ſapit qꝺ nō minuit edacitas. Hic heret qꝺ ſacietas nō diuelit. Dei faciē rurſum intueri deſideras? Mūdū cō ſpice vniuerſum ſolis lumine plenū. Lumē ꝓſpice in materia mūdi plenū oīb⁹ rerū oīuz formis atq; uolubile. Subtrahe queſo mām lumini. Relinque cetera. Subito hēs aiam incorpeū videlicet lumē: oiformē: mutabile. Deme rurſus lumini huic aīali mutationē. Es iā intellectū angelicū ꝓſecuta. Jn corpeū. ſ. lumē oiformē:inuariabile. Detrahe hūic eā diuerſitatē:per quā forma quelibet diuerſa eſt a lumine ꝛ aliūde infuſa eſt lumini. Jta ut eadē luminis ꝛ formе cuiuſlibet eēntia ſit. Atq; ipz lumē ſeſe formet:perq; formas ſuas formet oīa. Lumen hoc infinite lucet. Quia natura lucet ſua:neq; alterius mixtione inficit uel cōtrahit. Per oīa eſt qz in nullo. Jn nullo eſt / ut abūde per oīa fulgeat. Viuit ex ſe:ꝛ vitaz p̄ſtat cūctis:qñquidē vmbra eius qualis eſt lux iſta ſolis ſola in corpibus eſt viuifica. Sētit quelibet. ſenſumq; largit:ſi vmbra eius ſenſus oēs oibus excitat. Amat deniq; ſingula/ſi maxime ſua ſunt ſingula. Ergo quid ſolis eſt lumē? vmbra dei. Ergo quid de⁹ eſt? Sol ſolis eſt deus. Solis lumē eſt deus in corpe mūdi. Deus eſt ſol ſup angelicos intellect⁹. Hic tuus eſt o aia. Hic tuus eſt deus. Huius vmbram tibi oſtēderat phātaſia. Talis vmbra dei eſt/ut ſenſibiliū pulcherrima ſit. Qualē eē dei lucē exiſtimas? Si tantū dei lucet vmbra/quātū lux dei fulget? Amas lucez ſolis ubiq; pre ceteris/imo ſolā. Ama deū ſolū/ſolā o aia lucē. Jnfinitā benefici dei lucē infinite ama. Fulgebis iā ꝛ oblectaberis infinite. Quere igit obſecro faciē eius:ꝛ gaudebis in euum. Sed ne moueariſ preco⁹ ut eam tangas: qz ſtabilitas ipſa eſt. Ne diſtraharis per uaria ut

apprehēdas

apprehẽdas qꝛ vnitas ipsa est. Siste motũ. Colligę multitudinẽ. Deũ ꝑtinus assequeris tãdiu te penitꝰ assecutũ. ¶ In hac indagatione prohoꝝ deus imortalis quãtũ repugnat mẽs cũctis corpibꝰ: quãtuꝫ dissidit eoꝝ imagines ꝛ fallacias. Quãtũ dãnat phãtasiaꝫ sensusqꝫ comites corpoꝝ: Profecto ipsa sicut per se est substãtia nullã a corpe ullo ducẽs originẽ: ita per se agit qñqꝫ ꝑpriũ opꝰ absqꝫ ullo corporum amminiculo. Immo vo qõ est mirabilius: ꝓtra quelibet corpoꝝ machinamẽta. Hec certe nunꝙ opando se ab omni secerneret labe corpea: nisi mlto magis in eẽntia ab omni corpea stirpe eẽt alienissima. Et qꝛ nõ põt per vim aliquã corporis vniuerse nãe corpoꝝ repugnare: non enim surgit ꝑticula supra totũ sequit ut per vim ꝑpriã in pñti agat absqꝫ subsidio corpaliũ. Ideoqꝫ multo magis in posterũ id possit efficere. ¶ Quomõ repugnat mẽs corpi speculãdo satis iã dixim⁹. Vicam⁹ deinceps quãtuꝫ in ꝓsultãdo. Sepe esuriẽte stomacho: ul̃ sitiẽte pulmone: sive per somnũ cerebro graveolẽte: sive genitalibꝰ mẽbris semine tumescẽtibꝰ sensus corpis comes ad cibũ: potũ: somnũ iuitat ꝛ coitũ. Incitat inꝙ ul̃ potiꝰ corpis icitamẽta nũciat aio. Rõ vo ꝓtẽplationis honestatisue gratia ab ꝙs iudicat abstinenduꝫ: Et ut iubet sepenumero abstinem⁹. Añ iferꝛ cõtumelia uel iniuria circa ꝑcordia sãguis ad vindictã accẽdit. Tunc vis aie motrix/comes/hospesqꝫ corporis pedes ꝛ manꝰ mouet ad ulciscẽdum. Rõ non nunꝙ pacis ꝛ ocꝫ causa sistere iubet ꝛ cohibet: obiectis sepe piculis corꝛ trepidat. Sꝫ occurrere ꝓlioratio ꝑcipit tutãde patrie causa. Añ inuito etiã corde itur in hostes. Fines autẽ ad quos rõ ita delibat incorꝛei sunt. Veritas. s. ꝛ honestas. Cũ Plato noster vir celestis domãdi corpis gratia achademiaꝫ isalubrẽ attice locũ habitãdã elegit. Nõne aius eiꝰ corpis nãe aduersabat: Quꝫ Xenocrates dilectus Platonis discipulus ꝛ Origenes eoꝝ sectatoꝛ exusserũt sibi virilia: quo libidinis icẽdia ꝓsus extinguerẽt. Nõne inuictꝰ aius bellũ mẽbris corpis indicebat. Añ hos magi persarũ egyptiꝫ sacerdotes pythagorici phi ut uenerẽ eneruarẽt/mero ꝛ carnibꝰ abstinebãt. Mitto priscos illos sacerdotes magne matri consecratos aut Saturno. Illi castrabãt se. Isti se excarnificabãt. Mitto primitias xpianoꝝ: qbꝰ nihil fortiꝰ nihil mirabilius vnꝙ vidit mũdus. Quapropter nemo nobis obiciat/uel paucos olim fuisse: uel eẽ hodie paucissimos qui corpis resistant affectibꝰ. Immo vo resistimus oẽs quotidie: alꝫ sanitatis: alꝫ honoris: alꝫ pacis: alꝫ iustitie: ꝓtẽplationis dei: btitudinis gratia. Ac etiã si nunꝙ corpis impetus frãgeremus: satis tñ eẽt pugna ipsa que est in nobis ꝓtinua ad ostẽdendũ aiaꝫ corpi repugnare. Si nulla in nobis alia eẽt natura ꝙ corpea: statim cũ corpis affectio ad aliqd traheret/ ꝓvereꝛemus ut bruta. Neqꝫ pẽsi dcꝙ hẽremus ꝓsultaremusue/nunquid eẽt illud ad qõ allicit corpꝰ efficiẽdum. Nihil eni secũ pugnat. Semp tñ ferme in nobis est pugna illata nobis a corpe toto. Est igit in nobis aliquid ꝑter ipm ab eiꝰ stirpe semotũ. Semotũ inꝙ tuꝫ ab omni humoꝝ elemẽtorũqꝫ natura: quo cũctis horꝛiclinationibꝰ possit obsistere: easqꝫ cogitatione ꝛ affectu trãscẽdẽ: tũ etiã ab omni natura celesti ab ipo celo humoꝛibꝰ his ifusa: ad eoꝛũqꝫ ꝓducta ꝓpꝛietatẽ. Quo etiã celestibꝰ inclinationibꝰ qñqꝫ ualeat aduersari: qõ astrologi nobis ipsi ꝓcedũt. Atqꝫ substãtiã quandã celo lõge ꝓstãtioꝛẽ excogitare semp ꝛ colere. Mitto q quicqd per corpeã mobilẽqꝫ celi virtutẽ efficit/ ꝛ corpeũ est ꝛ penitꝰ mobile. Neqꝫ põt corporeã mobilẽqꝫ nãm exupare. Quapropter aius tũ ab elementali tuꝫ a celesti natura elemẽtis ifusa seorsum viuere põt. Nõ sicꝫ platonicoꝝ dicat eũ in celesti uehiculo semp eẽ rẽdebim⁹: Nõ aium a uehiculo: sꝫ uehiculũ ab aio depẽdere: sempiternũqꝫ aium apud platonicos sempiternũ uehiculũ semp vivificare. Sꝫ ad istitutũ ordinẽ redeam⁹. Neqꝫ nos turbet q aia sepe obsequit corpi: qꝛ nõ vi obsequit: sed amore: quo corpi per ipsaꝫ viuẽti tanꝙ filio ꝛ suo opi afficit. Mater filiũ tanꝙ suum opꝰ amat. Filius parvulus cibũ ꝑter modũ cupit. Abstinẽ iubet mater. Tacet inde ꝺescitqꝫ puer si bñ fuerit educat⁹. Sin male: clamat: domũqꝫ ꝑturbat. Miseret plãgẽtis filꝭ mater: quẽ amat nimiũ. Nõdũ tñ ut cibuꝫ capiat assentit: nisi secum ipsa ꝓius ꝓsultãdo iudicet/ posse illũ gustare aliqd absqꝫ corpis detrimẽto: aut si qd dãni illatuꝫ fuerit per medicinã facile posse succurri. Tuꝫ demũ cibũ accipit natꝰ. Nõ cogit mater a filio parvulo. Sꝫ opis sui dilectio matreꝫ allicit ut filio obsequat. Obtẽperat tãdẽ ꝓut cẽset obtẽperandũ. Iudicat aũt sepe uere. Añqꝫ fallit: qꝛ obtẽperãdi nimiũ cupida nõ satis diligẽter euẽt⁹ examinat. Eadẽ est aie ad corpꝰ sititudo. Proinde si nãle eẽt aiaꝫ succũbere corporeis aia ac semp sensibꝰ cederet: Añ vo resistit sepenumero ꝓsultãdo siqñ cõsentit/nõ natura/uel violẽtia obseqtur: sed amore. Quo sũma vis aie afficit medie. Media infime. Infima vitali cõplexioni. Vitalis cõplexio corpi. Siqdẽ platonici putant ab aie rõnalis substãtia tanꝙ sole effundi vitã corpis irrõnalẽ tanꝙ lumẽ: illãqꝫ erga hãc affici quasi ꝑlẽ. Ad quã ꝑlẽ suscipiendã corpꝰ ut Timeus docet per celestes aias disponat. Quid vo dicemus ad illud qñ aius aliqs suuꝫ corpus interimit: sive cõsilio/sive indagatione/ seu metu id faciat uel dolore: Quomodo id vnꝙ aggrederetur si corpꝰ animi esset origo. Cum nõ possit appetitꝰ aliquis in natura cõtra ipsammet surgere. Nullũ brutuꝫ spõte seipsum interimit. Quia nõ põt in eoꝝ animã a corpore pullulãtẽ stimulus aliqs contra corpus oriri. Homo aũt lꝫ sit prudẽtius aial tñ id sepe facit. Vaticinãs ut arbitroꝛ se superfore post corpus: ac se potius corporis sarcina exonerare ꝙ perdere.

¶ Quarta ratio. Anima libere operatur. Capm. 4m.

Maxie vo nõ oriri ullo mõ ex corpe hois aiam cognoscem⁹ si ꝙ liberũ sit in ea arbitriũ rõne ꝓpria cõprehẽderim⁹. Nã qõ corpi cuiꝰ nã determinata est alligat: opationẽ hẽre nõ põt liberã ꝛ solutã. Profecto a coi aliqua ꝓsideratione nulla ꝓvenit actio/nisi intercedat aliqua ꝑticularis existimatio: qꝛ motꝰ actionesqꝫ circa ꝑticularia fiũt: ceu cuꝫ qs coiter ꝓsiderat exercitationẽ corpis utilẽ esse. Licet ita ꝓsideret/nõdũ tñ exercet/nisi ꝓsultet prius quot sint exercitationis modi: ꝛ qui magis ꝺducat. Ut qñ vnã quãdaꝫ ꝑticularẽ exercitationẽ pre multis elegerit/tũc opꝰ aggredit. Si deambulationem: deambulat. Si equitationem: equitat. Intellectus natura sua in vniuersaliũ rationũ cõceptione uersat. Quapropter ut ex eius appẽhẽsione aliqua ꝓveniat actio: oportet vniuersalẽ eius

ꝯceptionē ad particularia quedā deduci. Uniuersalis aūt notio vi ſua multa/imo infinita ſingularia ꝓtinet. Ut exercēdi cōe genus modos exercitationis innume rabiles. Igit pōt vniuersalis illa notio ad diuersa pa riter ſingularia deriuari. Deriuationē huiuſmodi ſeq̄ tur iudiciū de agēdis. Diuersum igit ſeq̄ pōt iudiciuz. Itaq̄ iudiciū itellect⁹ de reb⁹ agēdis nō est natura ſua ad aliq̄d vnū determinatū. Est igit liberū. ¶ Judicū ſiq̄dē libertate carēt aliqua: qz nullū hñt iudiciū: ut plā te. Aliqua qz lz hēant: hñt tñ a natura ad vnū aliquid determinatū: ut bruta. Nāli enim exiſtimatione iudi cat ouis lupū ſibi pnitioſum: ac fugit. Neq̄ pōt nō fu gere ꝑpellēre natura: nāli iſtinctu ferūtur hirūdines ad niduz ꝓficiēdum. Apes ad aluearia. Ad telas aranee. Ideo oēs eiuſdē ſpēi aiantes eodē modo ſua fabricāt ſemp: neq̄ diſcūt aliqñ: neq̄ uariāt vnq̄: qz ſpēs nāli qua ducunt ab initio ieſt atq̄ eadē pmanet. Hoies au tē z diſcūt z opa ſua uariāt ſemp. Una tñ ab initio na turā hñt. Nō igit natura trahunt ad agēdū: ſz ipſi ſuo ꝓſilio alias aliter ſeipſos agūt. Uñ eniz ꝓtingere id pu tamus: q̄ arbores beſtieq̄ in ſuis q̄buſdā motib⁹ arti bus electiōibuſq̄ nunq̄ aberrāt. Homo vo ſepiſſime. Nō q̄dē ex eo q̄ intellect⁹ inſit illis pfectior: q̄bus nec itellect⁹ quidē ineſt ullus. Sed qz ab intellectu diuino nunq̄ errāte trahunt. Homo vo a ſuo qui errare pōt ducit. Qui etiā ſiqñ ab actionib⁹ ꝑpꝛijs ociū agit ad tēpus: tūc ipſe quoq̄ deo ducit: neq̄ errat: qō ex uati cinijs z miraculis declarat. Ac ſi ſemp duceret ſicut alia tāto minus erraret q̄ illa/quāto cēt pfectius iſtru mētū. Rurſus ſi alia ſeipſa ducerēt ſicut homo/tanto magis errarēt/quāto min⁹ pfectā ſortita ſūt ſpēm. Cū igit homo iudiciū de reb⁹ agēdis nō hēat a natura/ad vnū determinatū eſt neceſſario liber. Nō aūt iudicet libere ex eo ꝓijcimus/q̄ ſeipz ducit ad iudicādū. Nō ſeipm ducat ex eo q̄ in iudiciū ſuuz ſe reflectit. Nō ſe reflectat ex eo/q̄ ſe iudicare cognoſcit: iudiciūq̄ deſi nit. Quā q̄dē libertatē intellect⁹ ipſius virtute ſortit. Intellectus eniz nō modo hoc aut illud apꝓhēdit bo nū: ſed ipſum cōe bonū. Qm̄ vo intellect⁹ per apꝓhen ſam a ſe formā mouet uolūtatē: atq̄ in oibus motor z mobile ꝓpoꝛtione iuicē ꝓgruūt/uolūtas rōnalis nō eſt a natura determinata niſi ad ipm cōe bonuz. Sub ipſo coi bono bona ſingula ꝓtinētur. Quicq̄d igit uo lūtati offert ut bonū/pōt in illud inclinari uolūtas nul la inclinatione nāli in ꝓziū ꝓhibēte. Nō q̄dē ſignificat per ea que ſupra diximus: q̄ multa eligit cōtra nature corpalis uſuz z uoluptatē. Preſcribit ſibi vite ordinē ſepiſſime corpi noxiū: odit corp⁹ extenuat enecat. Nō nunq̄ beſtie faciūt: quarū ois impet⁹ actioq̄ ſeruit cor poris uſui. Opēpciū eſt ꝓſiderare quedā a ꝓhis neceſ ſaria/quedā ipoſſibilia/quedā media. ſ. poſſibilia nun cupari. Et poſſibilia quedā ut plurimū euenire: quedā rarius: quedā vo equaliter ferme ꝓtingere. Hunc ordi nē vniuerſo ꝓgruere potiſſimum arbitrant. Affirmāt rurſus alia quidē nālia / alia vo uolūtaria eē. Addunt inſup nuſq̄ fore potētiā ullā ad utrūq̄ ꝓtingētiū equa liter ſe hñtē/niſi uolūtarijs agētib⁹ inſit. Nālia eni agē tia poti⁹ eē determiata q̄ uolūtaria. Beniq̄ nālia ſpe ciei cuiuſq̄ officia ꝓbāt uana eē nō poſſe. Officiū aūt hoīs eē ꝓſiliū. Fruſtra tñ illic ad oppoſita ꝓſultari: ubi nequeat alterutrū ꝑput ꝓiectura deſignat/eligi atq̄ tra ctari. ¶ Precipue vo ex hoc iueniet animi noſtri lib tas/ſi plani⁹ quomō mouent beſtiarū aie videam⁹. Qñ aial bꝛutū eſurit/ſi cib⁹ ſu⁹ oculis ei⁹ offert/ei⁹ aia iudicat pabulū tale ſibi fore ꝓueniēs. Appetitus cupit: mouetq̄ ad ipm mēbꝛa. Querim⁹ vñ ſit mo tus ille mēbꝛoꝛ. Proculdubio eſt ab appetitu. Ap petitionis mot⁹ vnde: A iudicio. Ex eo enim q̄ ci bū ꝓuenire ſibi iudicauit: illico cōcupiuit. Uñ iudici um: A forma tali uel tali cibi ipſius oculis apparen te. Et ab interna talis corꝑis egeſtate. Quoties eni tale corp⁹ eſurit/z pomū tale mōſtrat aſpectui: toti ens aia illa cōuenire ſibi illud iudicat atq̄ appetit. Cernis mot⁹ illius pncipiū nō eē in aia ſed in cor pore. In corpe inq̄ pabuli ſic diſpoſiti: z corpe bru ti ſic affecto. Itaq̄ non ꝑprie aia illa ducit corpus: neq̄ ꝑprie ex ſeipſa mouet: ſed tā cibi q̄ ſui corꝑis natura trahit illā. Ad cuius tractū mēbꝛa etiā rapi unt. ¶ Cuius rei ſigna quatuoꝛ afferem⁹. Primuz q̄ tali quodā cibo mōſtrato/z ſic affecto corpe ſta tim ita iudicat z appetit aia. Neq̄ poſtq̄ pabuli fi gurā aſperit/tēp⁹ aliq̄d uel bꝛeuiſſimū differt iudi ciū z cupidinē. Quaſi aia illa pene nihil ex ſua vir tute in mediū afferat: ſz poſita illa iudicij cauſa ſta tim iudicādi ſequat effect⁹. Nec iniuria. Forma eni agēdi pncipiū eſt: ut ignis calor calefaciēdi pnci piū. Formarū vo aliqua eſt a natura impreſſa/ut igni calor z leuitas. Aliqua eſt apꝓhēſa/ut ſpēs cibi per viſum. Appetitio ignis ac mot⁹ forma impreſſaz ſeq tur. Judiciū z appetitio beſtie ſic affecte formaz il lā cibi ſequit apꝓhēſam. Huius ergo mot⁹ pncipi um eſt cib⁹ eiuſq̄ forma. Et ſicut ignis nō per ſe mo uet qz nō pōt nō aſcēdere/cū nihil obſtat: nō pōt nō urere: cū aliq̄d adeſt urēdū. Sic beſtia nō per ſe mo uet: qz nō pōt nō ferri in ea que ſic aut ſic offerūtur. ¶ Scōm ſignū eſt/q̄ irrōnalis aia nunq̄ aliter iu dicat/cupit/ꝑſequit/q̄ ad corꝑis ptineat uſum. In oi ei⁹ actione finis eſt corꝑis cōmodū. Finis aūt in reb⁹ ultim⁹ idē eſt ferme qō z pncipiū. Pncipiū ignis eſt lune ꝓcauū. Lōcauū lune ignei mot⁹ eſt fi nis: qz cauſa queq̄ ad ſui finē agit z mouet. Ergo in bꝛuto pncipiū actionū eſt corꝑis nā ſiue aia. Non aia mea/ſz corꝑalis. z ut fuit toti nāe viteq̄ artifici nāliū: poſtq̄ in nā vitaq̄ corpea ꝑſeruāda eſt finis agēdi. ¶ Tertiū q̄ beſtiam nunq̄ penitet ſic aut ſic egiſſe: neq̄ retractat q̄cq̄ neq̄ emendat. Nō ſignifi cat vnicū ibi eē agēdi pncipiū: poſtq̄ nulla eſt re pugnātia. Corpea certe vita mouet tanq̄ finis ꝑpri us. Ergo nihil aliud ꝑpriū ieſt ibi/ꝑter corpeā vitā qō moueat. ¶ Quartū q̄ ut ſupra diximus in opib⁹ bꝛutoꝝ eiuſdē ſpēi nō eſt diuerſitas. Nō aliter ara nea alia telā texit q̄ alia. Nēs quoq̄ hirundines ni dū ſiliter faciūt: z ſingule ſingulis annis eodē pacto Quēadmodū ois ignis ſiliter calefacit. Ois lapis deſcendit ſiliter. Ois plāta ꝓ ſua ſpecie ſimiliter pullulat. Natura q̄dē rei cuiuſq̄ vna quedā eſt af fixa ſibi forma: z certa vis ab initio iſita. Per quā vnā ſimilēq̄ ſemp/vnuz opus fit ſemp z ſimile. Ic circo beſtiarū aia inſtinctū ſecuta nature tenorem ſeruat ſpeciei ſue familiarē. ¶ Idem z nobis acci dit: quotiens corꝑet ratio/z ad nutū ſenſuū phanta ſieq̄ viuimus. Ueruz expergefacta z intenta ratio ne conſultamus in rebus agendis diu z nutuz phā taſie damnamus: z aliter facimus q̄ uel externoꝝ

corꝑoꝝ

corpoꝝ uel membroꝝ nostroꝝ poscat nã. Ac siqñ ꝯs idulgemus penitet atq; nos emẽdare conamur: domamusq; sepe nãm corpis ꝛ subicimus. Agim⁹ enim nõ mõ per imagines illas obiectu corpoꝝ ac ceptas siue cõceptas: sed etiã per vniuersales rerũ spẽs ꝛ rõnes: que partim insunt aĩo: partim ei⁹ peculiari vi pariũtur. Vbi agẽdi pncipiũ nostra forma est nõ corpis. A nobis parta non accepta a corpore ad animi modũ poti⁹ ꝙ ad modũ corporum ꝓcreata: cois ad infinitos agẽdi modos. Ideo non vni agẽdi mõ astringimur: sed per oẽs libere peruagamur. Hẽm⁹ enim in mẽte cõe quoddã bonoꝝ exẽplar ad qõ singula cõparãtes siue reꝟcim⁹ siue magis minusue ꝓbam⁹ nõ ipsi q̃dẽ tracti a rebus ipis uel corpe ſz trahẽtes res ipas potius ad exẽplar ꝛ corp⁹ ad mẽtẽ. Ideo etiã dũ silis pmanet reruz corporisq; affectio sepe eligim⁹ dissiliter alias. ſ. aliter. Et dũ fit dissilis eligim⁹ sepe siliter: ũmo in eodẽ pene momento ꝓpter uarias ꝓiecturas a rõne ꝓpositas/etiã oũ corpalia/manẽt silia / uarie ꝛiecq; quodãmõ fiũt elections. Cõsultatione nãq; fit ut non aĩam rebus: sed res aie nostre subiciamus: ꝓfecto ut sepe Plotinus ait Proculusq; ꝓfirmat hui⁹ idiciũ hẽm⁹ in sciẽtijs ꝛ moꝛib⁹. In sciẽtijs hoc pacto. Añ sola vitatis speculatione ꝓtẽti sumus/nihil ꝓsus coicãtes cuz corpe: neq; agere aliq̃d extra nos affectãtes. Quis nõ videat ꝓtẽplationẽ illã nostraz eẽ penit⁹ nullo mõ a corpe dependẽtẽ? In moꝛibus iterũ hoc mõ. Cũ oĩa vite studia ad aĩuz nostrũ dirigimus motib⁹ exoꝛnãdũ/q̃s nõ intelligat tũc officioꝝ nostroꝝ finẽ eẽ aĩam. atq; ideo eoꝝdẽ aĩaz esse ꝓncipiũ? Harũ actionũ nõ humoꝛes pncipia sunt: qm̃ humoꝛes nõ iuitãt ad aliq̃d ꝓtra corp⁹ eorũ: ꝛ supra corpa. Nõ celũ: qõ per humoꝛes mouet Corp⁹ q̃ppe celi lõge remotũ neq; ꝓpius mouet q̃tuoꝛ humoꝛes nostros q̃ moueat quatuoꝛ elementa. Neq; mouebit aĩaz nisi humoꝛib⁹ agitatis. Humorũ vo agitationi aĩus aduersat: oũ illoꝝ ipet⁹ speculationis itẽtione ꝓtẽnit: moꝝ studio cohibet: artiuz industria frãgit. Nemo aut Socrate ad amoꝛẽ/aut Alciphone megarico ad libidinẽ ebꝛietatẽq; natura ꝓcliuioꝛ fuit: nemo ijs euasit studio ꝓtinẽtioꝛ: nõne Xenocrates Demosthenes ꝛ Cleãtes nãe ipedimẽta diligẽtia repulerũt. Si humoꝛib⁹ resistim⁹: obsistimus ꝛ elemẽtis ꝛ celo imo etiã si nõ subicimur celo/multo minus ceteris corpib⁹ subdimur. Celo vo nõ subici hoĩs aĩuz hinc appet: q̃ futuros casus ꝓmo scia ꝓuidet. Deinde aut prudentia vitat aut magnanimitate nihilipẽdit: quasi nõ ad ipm hoĩem qui ipse est aĩus ꝓtineãt q̃cq̃. Sz ad animi carcerẽ. Accedit q̃ ꝓspera fortuna ꝓpter tẽperãtia feliciter utit. Aduersa ꝓpter tolerãtia optime: ita ut utraq; sibi eque ad virtutẽ ꝓficiat ꝛ saluẽ. Quo autez pacto aut sequit casus qui ꝓcedit: aut suscipit necessario qui diligẽtia vitat? Aut horret natura qui sepe despicit? Aut bonis vincit qui ad felicitatẽ ꝓpria illa dirigit? Aut supat malis qui mala ꝛuertit in bona? Aut necessitate aliqua cogit: qui duz ꝓpter pietatẽ libẽter cũ diuina uolũtate ꝓsentit: illa etiaz que necessaria sunt terribiliaq; videtur uolũtaria efficit atq; leuia? ¶ Idẽ rursus ita per itellectũ mõstram⁹ ꝛ uolũtatẽ. Primo sic per intellectũ. Celeste corp⁹ formã habet corporalẽ/singularẽ/localẽ/ꝛ tẽporalez. Forma per quã mẽs oĩs itelligit est incorpalis vniuersalis ꝛ absoluta. Hec ergo a celo nõ nascit. Forma enĩ que alicubi claudit/formã non gnãt absolutã. Ideoq; celũ formã aliquã in itellectu nõ generat. Nuz forte in eo gignit intelligẽtia? Nequaq̃. Nec enim formã sequitur itellect⁹. Qõ ergo dare formã neq̃t/nõ dabit intelligẽtiã. Dino vo nullũ corp⁹ per suã formã q̃cq̃ intelligit: Talis enim forma singularis est oĩno. Multo min⁹ in alio intelligẽtiã gnãbit. Añ igit intellect⁹ neq; actionẽ ꝓpriã neq; actionis pncipiũ hẽt a celo: corpi celesti nõ subdit. Presertim qz noster aĩus fm eã viz quaiũgit his que supra celũ eẽ dicunt nõ mõ non subest celo: sed ꝓest. Hic aũt quaten⁹ itelligit vitatẽ/angelis qui ꝓsunt celo ꝓiũgit. Eatenus enim itelligit: quaten⁹ intellectuale lumẽ inde sortit. ¶ Sic ergo cõstat intellectũ celo nõ subici. Sic rursus cõstabit nõ subici uolũtatẽ. Ea ꝓfecto que natura fiunt determinatis medijs pducũtur ad finẽ. Añ semp eodẽ pene mõ ꝓuentũt. Natura enim ad aliq̃d vnũ determinat. Elections aũt hominis diuersis vijs tẽdũt ad finẽ: tam in moꝛib⁹ q̃ artificijs. Preterea que in eadẽ specie sunt in nãlib⁹ actiõibus que sequũtur spẽm ipsaz iter se mínime discrepãt. Sicut enim ois hirũdo ut diximus silíter ꝓstruit nidũ: sic ois intellect⁹ siliter itelligit prima illa artiũ moꝛũq; pncipia: que nota sunt cuiq; per nãm. Et ois uolũtas siliter appetit ipm bonũ: qz bonũ fm nãm uolũtas desiderat. Ea siq̃dẽ hois natura est/ut sicut se intellectus habet ad speculãdi pncipiũ quale est id qõ ubiq; est manifeste uerũ/ita uolũtas ad agendi pncipiũ: quale est ipsum bonũ: ac necessario utriusq; oẽs assentiamur. Electio vo est actio quedã sequẽs humanã spẽz: sicut discursio rõnis. Nec enim duo sunt hoĩs ꝓpria. Sicut ergo si hoĩes nãe instinctu rõcinarent: eadem oĩuz hominũ in singulis rebus eẽt opinio/ita si ducẽte natura eligerẽt/vna oĩuz eẽt electio. Nũc aũt alij modis alijs eligũt alia/sicut ꝛ rõcinãdo iudicãt uarie. Quãobrez celi uolũtatẽ nostrã instinctu nãe nõ mouẽt. Mouẽt tn̄ corp⁹. Corpis motũ sequit siue nũciat sensus. Hinc sepe uolũtas allicit. Nõ est aũt incitamẽtũ hoc electiõis causa necessaria. Quia illi alias assẽtit: alias minime. Neq; tn̄ a celestib⁹ dũtaxat corpib⁹ humanũ corpus sensusue mouet: Nã ꝛ Ptoleme⁹ ipse ꝓcedit pticulares effect⁹ circa mãz/haud quaq̃ absolute seq; celestia que vniuersales remoteq; cause sunt: sz quaten⁹ cause medie tribuũt/ꝛ mobilis dispositio mãe ꝛijs subdite causis alias ꝛ alibi aliter accipit. Nõ q̃dẽ quotidie experiẽtia ipsa ꝓbam⁹/in his ꝓsertim que cũ siĺ nascant nãm poti⁹ spẽi ꝛ ĩdiuidui loci quoq; ꝛ nutrimẽti ꝓsue tudinisq; sequunt: ut diuerso mõ se hẽant / q̃ idẽ nascẽdi momẽtũ: ut se oĩno siliter hẽant. Merito igit ꝓcipit Ptolemeus astrologis: ut cõem poti⁹ atq; possibilez q̃ distinctã necessariãq; sniam ferãt. Addit sapiẽtem astris uel minãtib⁹ repugnare: uel pollicẽtib⁹ posse fauere. Non igit credẽdum est assertoꝛib⁹ fati dicẽtibus singula a determinatis causis ꝓficiscl: causaq; posita/effectum necessario sequi. Primum quidẽ a causa remota q̃uis necessaria effectus nõ necessario prouenit nisi causa insuper media sit necessaria. Quemadmodum in argumentationibus ex maioꝛi propositione necessaria/atq; minoꝛi cõtingenti necessaria cõclusio seq; nõ solet. Sz inter celestes causas atq; terrenos

effectus medie cause sunt virtutes elementales / siue simplices siue mixte/siue actiue siue passiue: que ꝺdez ꝓtingẽtes mutabilesq; sũt: ꝛ ipediri iuicẽ sepissime ꝑnt Deinde nõ est necessariũ posita hac vl illa effect⁹ causa determinata atq; etiã sufficiẽti statim effectũ sequi. Cũ possit ex cõcursu cause alteri⁹ ipediri. Sepe enim sufficiẽs hinc causa est ad bilẽ. Sed inde causa quedaz sufficiẽs ad pituitã: Atq; iuicẽ ipedire se ꝑnt. Postremo nõ oiuz determinatas causas possum⁹ designare. Qꝺ enim sis alb⁹/causaz hẽs ꝓpriã. Itẽ ꝓpriã alterã q; sis grãmatic⁹. Qꝺ aũt albedo grãmaticaq; ꝯcurrãt ꝓpriã nõ hẽs causam. Si eniz duoꝝ que dixi ꝯcursus ex coi quadã determinataq; causa ꝓuenirẽt: aliquem certe ordinẽ iter se hẽrẽt. De quolibet ergo effectu dicemus non necessario apud nos ex sua causa ꝓficisci: qm̃ ipediri poterat ex alia quadã causa per accidens ꝯcurrẽte. Et q̃uis causam ꝯcurrẽtẽ aliqs in causam reduxerit altiorẽ: ipm tñ ꝯcursuz qui ipedit in causã quã dã reducere nemo põt: ut ide ꝓuincat impedimẽtũ huiusmodi ex aliquo celesti principio ꝓficisci. Quapropter si que ad corpus pertinẽt nõ necessario sequũtur astra: multo minus animi eorũq; actiones stellis subiciunt. Neq; audeat ꝺsq; dicere/mẽtes hoiuz a supnis mẽtib⁹ moueri per celũ tanq̃ per instrumẽtuz aliqꝺ atq; mediũ. Magis enim ꝓueniũt mẽtes cũ mentibus q̃ cũ corpib⁹. Ideo iter illas mẽtes ac nostras celũ nõ iterponit. Sed potius iter mẽtes illas ac celũ nostre mẽtes mediũ obtinẽt. Propterea celi a numinibus per mẽtes hoium mouẽdi cẽnt pot⁹ q̃ nostre inde per celos. Dixerit forte ꝺspiã mẽtes nostras a mẽtibus illis absq; medio agitari. agitẽt ergo si placet nos: imo ducãt. Sic eniz diuine erũt hoium mẽtes: si mouẽtur ꝓxime a diuinis. Erũt nãq; illis ꝓxime per nãm: Alioqn per nãm aliã illis ꝓpinquiorẽ quasi per mediuz mouerent. Erũt certe illis ꝓpinquiores q̃ celi globus postq̃ ide mouent sine celo. Qꝺ si celũ putãt fore perpetuũ: cur nõ etiã hois aium sempiternũ eẽ: cũ sit diuinis ꝓpinquor: Proinde ifusio que in mẽtes iferiores a supiorib⁹ angelicisq; trãsit/illuminatio pot⁹ est dicenda q̃ mot⁹. Ille siqꝺẽ suo mõ tradũt: he quoq; suscipiunt suo mõ. Utriq; vo sunt ĩtellect⁹. Ergo ĩtellectuale lumẽ est ꝛ qꝺ ꝺat: ꝛ qꝺ accipit: Abun⁹ huiusmodi nõ ꝓhibet aiuz nostrũ ad lumẽ illud suo mõ ꝯuerti. Pro nã sua uti/ac per illud libere rõcinari atq; eligẽ. Presertim qꝛ noster aius iterdũ ad deteriorẽ partẽ in ꝓsilis sese ꝯfert. Instinct⁹ aũt mẽtiũ diuinarũ traheret semper ad optimũ. Quapropter human⁹ aius inspiratiõnẽ numinũ in nãm suã trahit. Illinc ꝺppe descẽdit stabilis. Ipse mobilẽ reddit: cũ ipse sit mobilis: ac deinde mobiliter agit. Itaq; nihil obstat quo minus libera sit animi actio: cũ nulli ꝓprio mouẽti subiciaꝛ. Plotinus Proculusq; ꝛ Auicẽna disputãt celestes mot⁹ nõ esse iferiorꝝ causas: sed instrumẽta pot⁹ diuinis motoribus uelut artificib⁹ obsequẽtia. Quoꝝ uarias cogitatiões celestib⁹ corpib⁹ figurisq; ꝛ motibus tanq̃ oculis nutibusq; suis indicari nobis ꝛ futura portẽdere. Addunt diuinoꝝ notiões celestib⁹ dispositionib⁹ quasi litteris explicari. Et sicut aues uolatu atq; garritu auspicib⁹ auguribusq; nõ que agãt ipse sed que significẽt/credũtur ostẽdere: ita celos figuris ꝛ motib⁹: que aliũde fiãt quotidie nobis significare. Qꝺ ꝺdẽ ostẽdũt astrologi: qñ in alicui⁹ genesi iudicãda plurima ꝓferunt: que ad patres auosq; ꝛ fratres uxores amicos inimicosq; ptinẽt: quoꝝ fortuna ab alteri⁹ genesi nõ depẽdet: sz tm̃ significaꝛ. Si ergo corpea qꝺ etiã supra probauimus: neq; ꝓprie neq; oino celestib⁹ supioꝝ motoꝝ istrumẽtis subiciũtur/multo min⁹ mens ipsa subicitur. Cui⁹ mores ꝛ artes siqñ ab astrologis ꝺdicunt tanq̃ per signa poti⁹ q̃ per causas ꝓferunt. Siqꝺdẽ supni motores nõ solũ illa quoꝝ ipsi sunt cause: sed etiã quoꝝ mẽtes nostre future cause sunt/ꝛ excogitãt ipsi secum/ꝛ celestib⁹ nutib⁹ sepe demonstrant.

Nõ subici aũt tũc declarat maxime mẽs nostra uolũtasq; qñ usq; adeo effert: ut pene se uelit solaz. Tũc enim se quodãmõ a ceteris liberat creaturis: seq; ipsa ferme ꝓtẽta est. Rursus qñ in suũ actuz circulo se reflectit. Circuit⁹ eniz spiritalis termino nõ fuit extraneo. Preterea qñ nõ mõ ꝓpter aliã cõiecturã vult: ꝓpter aliã nõ vult: sed etiã vult qꝺ possit uelle pariter atq; nolle. Qua in re videt indifferẽs ad uolẽdũ pariter ꝛ nolẽdũ. Ac nulli ꝓsus astricta Itẽ qñ eligit sũmã desiderij cuiusq; uacationẽ. Hã tũc tractũ ꝓpriũ obiecti cuiusq; dissoluit. Potentia hec que actũ oẽz iterimit ꝓprio nulli fuit obiecto. Sed totũ hoc ita plani⁹ explicem⁹. Quotiẽs aliqꝺ nobis bonum ꝓponit: totiẽs põt aius ita rõcinari. Quia maximũ bonũ est libertas/uolo eã in me experiri qñq;. Itaq; malo nũc eligẽdi actuz retinẽdo mei iuris eẽ/q̃ huic uel illi seruire uolẽdo. Eligit tñ libertatẽ tanq̃ bonã. Quã sepe alias ꝓpter alia bona postponit. Nullũ igit bonoꝝ eligim⁹ necessario q̃uis necessario uelimus ipm bonũ. Beniq; aut nusq̃ mot⁹ est liber: aut liber est ubi ꝓxim⁹. Proxim⁹ in aia. Oportet aũt primũ eẽ liberũ: si mõ ꝺcꝺ primo tale est/per se est tale. Quis enim dubitet actionis motũ ide incipe descẽdẽdo/quo questionis motus desinit ascẽdẽdo. Desinit vo in animi ipi⁹ impiũ ceu cuz dico me agere hoc ꝓpter istud ꝓpter illud. Illud/qꝛ uolo. Uelle/qꝛ placet. Placere autez mihi ꝛ insup uelle q̃ placeat. Addo ꝺnetiã q̃ si forte nollẽ/nolle uellẽ. Id sepe appellat Plato per se moueri. i. per se ac libere agere. Hinc effici vult ut liber viuat qui agit ꝛ libere. Ut nulli⁹ particularis siue boni siue mali subiciaꝛ impulsui qui viuit liber Ut nõ pdaꝛ vnq̃ qꝛ violẽtia non pulsatur.

Quinta rõ. Adẽs absq; corpe opaꝛ. Cap^m. 5^m.

Operãdi modus modum sequitur existẽdi. Quare si aia mõ aliquo per corp⁹ existit/nihil sine corpe vnq̃ uel auxilio corpis agit. Nũc aũt ꝛtra ptingit. Nõ igit est per corp⁹. Audiamus primũ Platonis mentẽ/de modo quo cognoscẽdi hois aia opatur. Qm̃ aia multo est prestãtior corpore: Et qꝺ assidue format aliquid/est formato prestãtius: Ideo nulla corpora sive extra nos sint/ sive intra formas uel imagines suas pingũt in aia: sed suis ꝺbusdã qualitatibus siue viribus siue imaginibus uapore illũ pulsant calẽtem/atq; vitalez: qui quodãmodo corporis est nodus ꝛ anime: ꝛ spũs a physicis appellatur. Si enim corpora illa cum spiritu hoc ꝓueniũt in materia/cũ aia vo nõ cõueniũt Rõnalius est spũm ab illis formari q̃ aiam: que tãlõge abest qꝺ formet a corpe: ut ipsa potius reuera sit ꝛ forma corpis ꝛ formatrix. Formatrix ꝺdẽ sui corporis per nãz. Alioꝝ vo partẽ. Aia igit rõnalis

que fons

que fons est corpaliū motionū mouet q̄dē ipsa corpora: a corpib⁹ nō mouet. Mouereť aūt ab illis: si formareť inde. Sz spūs qui est aie curr⁹ a corpib⁹ q̄busq; pulsať. Pulsatio huiusmodi nō laret aiam. Ut talis quedā passio siue agitatio spūs aiam nō lat/sentire dicimur. Statim vo ex hoc subito sentiē di actu vis interior animi ad op⁹ aliud huic psimile excitať. Nā ubi per oculi spūm colores per aurium spūs sonos: pq; alios alia attigit/ipsa sua q̄daz vi per quā pest corpib⁹ eorūq; semina possidet nō min⁹ in cognoscēdi q̄ in alēdi virtute. Mox colorū sonorūq; r reliquor; simulachra penit⁹ spiritalia uel denuo ꝯcipit in seipsa: uel olim ꝯcepta partu rit. colligitq; in vnū. Hanc imaginationē in superioribus nūcupauimus. Posuim⁹ postea phātasiā paulo hac superioꝛ per corpor; imagines ferme sīliter puagātē. Intellectū deniq; lōgo iteruallo eminētiorē: quēadmodū declarauimus. ¶ Nā aia sentit q̄ piā apud platonicos dicit opari per corp⁹: non qz ipa simul r corp⁹ fētiat. Sicut enīz aia fons est viuēdi/ut Plato ait/ita r sentiēdi. Preterea oculis auribusue sepe obiecta sua pūtia sunt. Si tñ aius attētius q̄q; intra se secū agitat/nō prius sentiūtur / q̄ aius ad talia reuertať: quasi nō mēbra hec/sz interior ipa animi nostri nā vim hēat sētiēdi. Que tñ vis sentiēdi nō sentit: nisi duz corpalis spūs a corpibus agitať. Nā per imaginationē uel phātasiā agit/dicitur per corpis auxiliū opari: qz reuoluit per imagines singulas: que singula referunt corpa: r per ipul sum corpalis spūs a corpibus factū ꝯcepte fuerūt. Ac etiā qz tāta est inter has iternas imagines spiritūq; cognatio: ut reuolutionē imaginū factā itrinsecus sequať semp spūs ipsius vibratio: atq; vicissim spūs hui⁹ vibrationē comitet ut plurimū imaginū reuolutio. Nā per intelligentiā aliq̄d speculať r elicit/dicit r sine corpe r sine auxilio corporis opari. Nā etiā absq; ipulsu illo spūs r absq; imaginibus ide collectis aliq̄d videt eligitq; ab illis ꝓsus alienissimū. Hitto in pūtia q; pipatetici vires sentiēdi oēs in aia q̄dē fm originē/in cōposito vo fm formā ponūt. Intelligēdi autem in sola aia collocāt. Atq; hoc pacto illas per corp⁹ agere/hāc vo etiam sine corpe arbitrant. Verūtn nāliter se ad imagines corporalis sensus tādiu ꝙuertere q̄diu aius corp⁹ nāliter habitat. Nō aūt postrema hec opatio qnq; sine corpali sēnsio fiat: r ꝓzes ille semp per corpis auxiliū: hec que subiciā signa nobis oñdēt. ¶ Primū vis ipsa aie que corpe utit quecūq; illa sit instrumētū suū nō pcipit. Quis enīz gustu linguā suā gustat? Quis per imaginationē uel phātasiā cognouit spirituum imaginūq; nām: que vix post diuturnas mētis discussiones agnoscit. Pateret aūt cuiq; r facilime: si per imaginationē r phantasiā cognosceret. ¶ Scōm signū. Vis talis/quā uti dixim⁹ corpore/neq; seipsam nosc it: neq; ꝓpriam actionē. Si visus ꝓprie ex eo q; videt pcipet se videre: semp oū videm⁹ aliq̄d videre aduerterem⁹. Nō minime fit. Sepe nāq; pūtē hoiem patētib⁹ oculis videmus. Nā vo tūc vis interior aie ad aliō itēta est/vidē nos / neq; q̄ aīaduertim⁹. Quasi act⁹ huiusmōi nō a visu sz a vi q̄dā interiori/qñ expedita est/pcipiať. Preterea act⁹ vidēdi ac siles q̄dāmō icorpales sūt. Sēsus aūt illi sola corporalia noscūt. Si actiones suas he vires ignorāt: ignorāt quoq; seipsas. Quid enīz aliō certa quedā vis est: nisi pncipiū certo mō quodā r ꝓprio opandi? Ergo qui opationē nescit: nescit r opandi modū. Nescit quoq; ꝓprium sic opandi principium. Itaq; sensus quinque seipsos ignorant. Sed neq; etiā imaginatio r phātasia se noscūt. Nā cū oēs duabus his animę viribus semp utantur/oēs facilime quā nām hec vires hñt cognoscerēt. Nūc vo vix illi ista nouerūt: qui diuturno mētis examine quesiuere. ¶ Tertiū signum qñ uehemēs aliq̄d virib⁹ ꝙs obꝙcit/qō nos violentius agitet/ita eas occupat/ut res debiliores nō bñ pcipiātur: neq; ipso eodē tpe: neq; postea ad tēpus. Oculus noster aduersis qnq; solis radiis obtur⁹ colores alios neq; tūc neq; postea per aliq̄ō tpis spatiū dispicit. Idē accidit auribus ex strepitu r tonitru uehemēti. Idē q̄q; sensib⁹ ceteris. Idē imaginationi r phātasie/quotiēs horrēdis q̄busdā imaginib⁹ occupant. Nō ostēdit huiusmodi virtū actū: cū spūs vibratione ꝯcurrere atq; ecōuerso quēadmodum sensus: motusq; aranee in media tela mantis: tēsis vndiq; filis r aduolātibus muscis tremorē tele vndiq; seqtur: atq; cōtra tele tremor arance motū. Profecto hoc mōstrat eas vires māe cē ppinquas: cū sepe ab obiecto quasi vincant. Et corpalū passionū reliq̄e in spu remanētes ad tēpus eas ꝓfūdāt. ¶ Quartū signū ab obiecto potētiori nō mō act⁹ discernēdi confundit: sed lesio fit in nobis atq; molestia/q̄si leso spu corpali/his quoq; a virib⁹ ex mutuo quodā usu nōnulla ꝓtingat offensio. ¶ Quintū: qualitatē imaginēq; sibi familiarē nō apphēdūt cādorē suū uel imaginē per quā intuet nō videt oculus. Calorē suum tact⁹ nō iudicat. Ac etiā si calor aliq̄s alienus cuadat ipsi familiaris/non sentit. Nō fieri solet in ꝙs quiethica febre laborāt. Quor; tact⁹ nequaq̄ pstit febrē. Vtz suā r habitū r cōceptas imagines imagiatio q̄q; r phātasia ꝓsus igrāt. Vix enīz rō talia repit. ¶ Sed tū post etatis septimū uel octauū septēnariū qñ cōplexio corpis ad terrestrē qualitatē paulatim icipit declinare/resolutis aut nimiū dēsatis tepefactisq; spiritib⁹ hebescit visus: audit⁹ obtūdit: Olfat⁹ obstruit. Riget gust⁹. Tact⁹ arescit. Imaginationis phātasieq; solita velocitas retardať. ¶ Septimū quāto diuti⁹ laborat/sēsus tāto magis debilitati/sentiūt pei⁹ atq; cōfusius. Si enim per horā aliq̄d fix⁹ ispexeris/caligabis: qz resolutis spiritib⁹ uel obscuratis nō clarēt in eis rerū sēsibiliū q̄litates imagines q; quas sentias. ¶ Octauum. Certū quoddā rerū gen⁹ attingūt: nō oia gnā. Quique sensus sua quisq; ut patet genera q̄litatē. Imaginatio phātasiaq; ꝓprias harū qualitatum ꝓditiones. Hec r huiusmodi alia virib⁹ aie utētib⁹ corpe solēt accidere. Cōtraria vo accidūt itellectui. Ergo intellect⁹ nō utit corpe. ¶ Nō aūt ꝙia mēti ꝓtingāt aiaduerte. Vires ille sciplas ignorāt. Nēs aūt se nouit. Inuenit enim se eē/r in qua rerū specie sit: r quā vim hēat. ¶ Vires ille instrumēta quedā hñt: atq; illa ignorāt. Intellect⁹ instrumētū hēt nullū: r siq̄ō hēret/cog̃sceret: postq̄ r se ipm cog̃scit r alia. Ac iter se r alia istrumētū illud collocaret. Nō siq̄s mētē hēre dixerit istrumētū pcōtabimur: nunq̄d illō corpale sit: an se aliter hēat. Si corpale rūderit / ita per argumētationē pipatetica refelleť. Omne instrumētū corpale in aliqua specie corpor; cōtinet per formā aliq̄ sibi ꝓpriā. Si tali q̄dā instrumēto

intellectus ytat / nō sincere de rebus corpalibus feret sniam. Nā dcdd per tale instrumētū pcipiet qualitate illius infectū nō tale penit⁹ appebit / quale reuera ipm fuerit: sz quale fuerit instrumētū: ut per rubētes oculos appet aer rubēs: per croceos vo croceus. Quo factuz est: ut pupilla omni careat colore: quo possit oēs colores pure suscipe. Sic omni corporea qualitate carere oporteret mētis instrumētū: ut sincere per ipm discerneret oēs. Non tñ careret omni: sī corp⁹ cēt: hēret igit aliquā. Quā vo hēret / nō accipet. Itaqz illius sīles q̄litates per illud mēs nō cognosceret. Quēadmoduz tactus cuius instrumētū certā hēt caliditatē: sīlem oino caliditatē nō sentit. Sz neqz etiā qualitates illius dissimiles pure discerneret: qz ille per illius qualitatē pri⁹ inficerent / q̄ mēs aduerteret. Deniqz per instrumētuz qō eēt corp⁹. Nō eēt in certo aliquo genere corporū: Nō eēt aliqd singulare loco ac tpe circūscriptū nō cognosceret mēs pstātius aliqd q̄ corpa. Neqz illa qdez dia: sed certū qōdā genus rerū corpearuz. Quēadmodū singuli dnque sensus per singula instrumēta singula sentiūt gnā corpaliū. Postremo vniuersale aliqd per singulare instrumētū nō cōprehēderet. Experimur tñ nos per mētē vniuersalia nosse: Nā que diuersa videntur / puenire simul in natura aliqua repim⁹. Nā singula queqz in vnā reducimus spēm. Nā rē singularē ac ppriā cū coi cōparātes differre vniuersale a particulari cēsemus. Cōparare aūt inuicē duo hec non possumus aliter q̄ per virtutē vnā que utraqz cōprehēdat. Quotiēs recta rōne genus qōdā rerū ptissimarū abi corporz genere ita secernimus: ut in illo nihil corpale cernamus / totiēs dcdd dici pōt corpale / reiicim⁹. Nō tñ possumus per corpeū instrumētū cūcta reiicere corporalia: qz ipm saltē instrumētū per ipmmet instrumētū repelli nō pōt. Et qñ abstracta pspicim⁹ spēz: perqz illā vnim⁹ tū nos formis rōnibusqz abstractis / tuz nobis easdē / tūc corpeū instrumētū ijs interpositū impedimēto eēt pot⁹ q̄ adiumēto. Nā z diuersissimū est ab illis / z inferius admodū z distātiaz affert. multoqz magis q̄ vnionē. Cū hec ita se habeāt / mēs uti nō pōt instrumēto aliquo corpali. Sz nunqd alio: Prorsus nullo. Nā siqs illi aliud qōuis instrumētū adiūxerit: scisci tabimur utrū possit absqz ipso intelligere aliqd / an nihil. Si pōt: istrumēto nō eget. Sz dicet aliqs nō posse. Nos ptra: posse asseuerabim⁹. Jā eniz dsqz fatebit intellectū nosse seipm: in qua cognitione nullo utit instrumēto. Nā si aliquo uteret ad se capiēdū illud certe caderet mediū iter mētē z mētis ipsi⁹ eēntiā: que ab ipsa per illud cōprehēderet. Ubi extraneū aliqd / eēt menti ppinqus q̄ mētis eēntia. Et qñ potētia mētis reflectit in potētiā siue act⁹ in actū / nullū ibi interponit instrumētū. Mediū eniz assumi solet ppter pueniētiā cū extremis. Nullū vo instrumētū cū potētia z actu magis q̄ potētia actusqz puenit. Quisqz etiā pfitebit itellectū si hēat instrumētū / ipz nō ignorare. Nā ob id in pmis videmur ipm nō ignorare: q̄ eē ipz asseueram⁹: z tale eē addim⁹: ut itellectui fuiat. Quietiā si itellect⁹ nosci seipz: ac etiā externa obiecta / necesse est / ut istrumētū quoqz nōnunq̄ nouerit per quod a se trāsit in obiecta intelligēdo. Preterea qñ per obiecta laz nota in actū suū se vtit: pqz actū in vtutē atqz substātiā / nōne cogit in hac ipsa regressione etiā in instrumētū suū / siquod hēt / incurrere? Cū illud iter actū mētis z vtutē sit mediū: Ubi istrumētū suū agnscē cogit, Sz utrū mēs agnscit instrumētū suū per instrumētū aliqō: nec ne: Si per aliqō / quero de alio: atqz alio rursus in infinitū. Si per nullū / ergo nō eget istrumēto ad cognoscendū: postq̄ ipz sine istrumēto cognoscit. Ibi sane qō istrumētū dicit / obiectū qddā poti⁹ est q̄ medium. Ac si ab hoc in aliud trāseat cognoscēdo / nō de medio in obiectū: sz de obiecto pori in posteri⁹ currit obiectū. Sz dixerit forte dspiā instrumētū a mente cognosci nō per instrumētū aliqō: sz per ipmmet instrumentū. Ego aūt querā utrū per ipsam eēntiā instrumēti / an per ipsi⁹ imaginē. Nō primū: qz mens semp illud cognosceret: cuz semp ad illud sīliter cōparet. Nō si per imaginē fiat. Jā illud qō instrumētū appellabat / obiectū est poti⁹ qō cognoscit q̄ instrumētū / per qō aliqd cognoscat. Atqz imago ipa cognosci pōt nullo istrumēto itercedēte: cū ipm necessario ancedat: put iter ipz aiamqz est media. Jā igit itellect⁹ ita seipm q̄ qō extra ipm est absqz aliq̄ istrumēto cognoscit. Proinde eoipo q̄ uere simplicia ueraqz simplicitatē excogitam⁹ pcludūt platonici id qō ita in nobis excogitat: neqz ex itellectu z instrumēto pstituit: neqz ex aia corpeqz cōponi: sz mētē simplicē solāqz existere. Per se igit mēs opat: z hoc etiā pacto nuncupat Plato per se moueri. Ergo per se viuit: viuitqz semp. ¶ Pergam⁹ ad signū tertiū. Uires ille a uehemēti obiecto pfūdunt: ut nō discernāt debiliora. Mēs cōtra: qñ magnifica z ardua videt / tū in illis tū post illa clari⁹ z facilius minora z leuiora discernit. Utpote que magna sit / magnisqz pascat z crescat. ¶ Pergam⁹ ad quartuz z reliq̄. Uires alie potēti offendūtur obiecto. Mens nulli⁹ rei uel imēse psideratione offēdit: Quasi certe cuidā humorz cōmēsuratiōi nō sit obnoxia. Lardius qdē maxima repit: qñ alienis iplicata nō idagat. Expedita iuenit oci⁹ / z iuētis tū clarescit mirifice tanq̄ parata prius ad illa: tū icōparabili uolu ptate cōplet / tanq̄ illis q̄ proxima. Quis hic nō videat ifinitā quodāmō eē viz mētis: que nullo finito supet obiecto. ¶ Alie pterea vires q̄litates imagines sibi familiares ignorāt. Mēs aūt qd nā familiariū nesciat: Que z familiaritatē ipsā definit: z semetipsam videt actū suū itelligēdo: ac spēz per quā itelligit z hitū z virtutē. Secuz igit hitat mēs. Sui ergo ipsi⁹ est domiciliū. Res quelibet loco nāli seruat: Ideo fuat a seipsa mēs: manetqz ide semp ico lumis. ¶ Accedit q̄ robustiores quātuz spectat ad opationes nāles semp sensu alesqz sepe alijs se meli⁹ hñt. Quātū vo ad intelligētiā neqz semp neqz sepe. Quasi itelligētia corpis nō sit comes. Adde q̄ sēsuz nāe per senectutē in opatiōe deficiūt. Mētis vo oculus tūc cernit clari⁹ fugatis nebulis iuuenilū vitiorz. Diuine eniz Plato. Nō florescit inqt virt⁹ animi nisi virt⁹ corpis deflorescat. Nō acuit mētis acies: nisi corpis acies hebetet. Tūc diuinarū rerū sapia viget: humanarz prudētia psumat ectas pollet atqz pstātia. Et qō mai⁹ est: neqz vis etiā ipa pprie sētiē di que est in aia senio uel morbo depdit: q̄uis ocloleso act⁹ ei⁹ itermittat. Ex eo q̄ nō satis sinceē repītant oba. Nā z calamo fracto cessat act⁹ scribēdi. Ars vo scribēdi in aio remāet itegra. Nō ars detrimētū ide nīlū suscepit: hic pz q̄ iterī in seipo scribit

z calamo

ꝛ calamo reſtituto arbitratu ſcribit ſuo. Idem fie ret ſi elinguꝫ curaret lingua: ꝛ ſi pes claudo. Idem ſi ceco uel lippo oculus curaret. Quaſi in corpe dā nū fuerit nō in aia. Sepe enīz purgato oculo mox videm⁹. Dō aūt nō fieret/aut iā etiā ſanato corpe/ fieret ſero/ſi ipſa vidēdi vis defeciſſet: que certū reſtitutiōis ſue tēp⁹ exigeret/poſtq̄ corp⁹ exegit ſue. Scite ariſtoteles/ſi p̄ſtes inq̄t ſenī iuuenis oculuz/ videbit penit⁹ ſicut iuuenis. Si ſēſus qui certis partib⁹ corpis adſcribūtur neq̄ leſis ptib⁹ ipis: neq̄ ſenio vim amittūt. Mēs que adſcribit nullis neq̄ leſo toto corpe neq̄ vnq̄ deficiet. Hic ſuccurrit nobis rō illa/quā affert in x° de re.p. Socrates apud Platonē/q̄ per nullū corpis morbū rōnalis aīus morit. Quo enim pacto inq̄t/corpis morbo pibit: qui ꝓprio morbo nō deficit? Corp⁹ ſiq̄dē noſtrum nō alieno pit morbo ſz ſuo. Dō ſi cibi vitio ꝛ aeris putredine interit: non p̄us per hoc pit q̄ ex hoc in ꝓpriū icidat morbū: quo ꝓprie morbo diſſoluitur. Ac ſi morbo ꝓprio nō piret/nunq̄ etiā alieno. Nā ſi nō ledat febrē/inſalubri cibo uel aere nō ledetur. Aīus aūt ꝓpria labe. i. iniq̄tate nō pit. Iniquus enī aīus nō minus eſt aīus ꝛ vitalis q̄ ſit equus. Ergo nō pit corpis morbo. Accedit q̄ corpis morb⁹ aīo nō infert vitiū ipſius animi ꝓpriū. Nā aīus corpe egrotāte nō fit iniq̄or: ſz emēdatur ſepe: ꝛ morū ſtudio ꝓficit. Quapropter morb⁹ corporis nō mō nō pdit: ſz neq̄ vitiat animum. Ac ſi q̄nq̄ egrotāte corpore ledi mēs videat: nō tñ eſt ita. Sciat mēs ibi: forte etiā uel in ſeipſa agit: uel circa humana negociat: nō leditur. Socrates q̄ñ uel ludebat cū liberis uel eos curabat lāguētes phīe ſublimioris/habituz q̄dē nō amittebat: ſz uel nō p̄bꝛet/tūc nullo modo uel nō p̄bꝛet egregie: dū ſcie actū ad vilioꝛa p̄ſideꝛāda diſtraheret. Aīus noſter in corpis oblectamētis ludit cū ipſo ſepe. In ei⁹ lāgoꝛib⁹ tegit ꝛ curat. In utroq̄ ſtatu itermittit uel remittit ſublimis illa rōnis p̄ſideratio: q̄ uel ociat ad tēpus/uel anxie nimiū circa vilioꝛa negociat. Re vo pacata reſurgit. Ita natura cōparatū eſt: ut ad diuerſa ſil' opa/quā tū ad humanas vires attinet/nō ſatis ſufficiamus. Cōuiue epulis itēti nō bene lyre modulos audiūt. Dū aīa multū ꝓcoq̄t cibū in ſtomacho humane cō tēplationis mun⁹ remittit. Ideo tūc bebetari videmur. Dū attēti⁹ ſpeculat/egre eib⁹ ꝓcoquit. Hic ſepe corpe lāguēt: phantes nō lāguēt aīo: ſz itelligētia tātū excellūt/quātū deficiūt corpe. Ergo q̄d mirū ſi corpe febꝛicitāte aīa ſuſtinēdo curādoq̄ egroto itētiſſima ceſſat a ꝓtēplādo: ꝛ in pueri corpe fabꝛicando. In decrepiti quoq̄ corpe ſuſtinēdo occupatiſſima minus utit itellectu. Et cū uapoꝛes atri cerebꝛi ſpūm occupauerint: atq̄ eo vibꝛato mouerint horꝛibiles in phantaſia ſpēs: vñ tetri ſpectaculi nouitate/tota fere vis aīe in phātaſiā intēdit. Mirabere ſi iterim op⁹ itermiſerit ꝓtēplādi. Dō tādē uapoꝛibus reſolutis inſtaurat. Sepe etiā uapoꝛib⁹ feruescētib⁹ rō ipſa puigil imaginū illuſiones redarguit: q̄ō in his accidit: qui cerebꝛi ꝛtiginē patiunt: quoꝝ rō negat celū aut terrā ruē: ſz ſenſus id aſſerat. Rurſus qui ꝓpter morſū canis ꝓcitant rabie/aut furoꝛe demonis iſtigant: nōnunq̄ etiā in ipa furoꝛis icurſiōe iminētē iſaniā aiaduertūt. Et q̄ in ſōnīs terrēt horꝛēdis reclamāt aduerſus phātaſiā ſepe ſe ſōniare dicētes. Ergo mēs nō ſemp idiget iferioꝛib⁹ viribꝫ: que ſepe illis vigētib⁹ ociat. Ociātib⁹ aūt viget. Garritū earū dānat: iubetq̄ ſilere. Siq̄s aūt dixerit mētē illis egere ut excitet. Ideo ſine ipſis nihil penit⁹ opari itendeo. Nā aīa dū corp⁹ habitat ei⁹ ſuſtētationi ſemp eſt occupata. Atq̄ circa plurima a diuinis remota diſtrahit/ideo ad diuinoꝛ ituitū nō ꝓuertit: niſi quātuz exp̄ſſiones aliāq̄ eoꝝ ſilitudines per vires ei⁹ pediſſequas quib⁹ plurimū utit cōprehēdēs excitat ad ipſa. Poſtq̄ vo ſatis ꝓuerſa eſt/ꝛ per crebrā cōuerſionem apte parata diuinoꝛ ifuſioni nō ampli⁹ ad eaz p̄tēplationē illarū obſeq̄o idiget. Immo eas ſopit pro vtib⁹ ne ab ipſis ipediat. Ac ſemp libēs in eo ſtatu pſeueraret: niſi curādi corpis urgeret neceſſitas. Dō ſignificat mētē poſſe per ſe ſpeculationē ꝓtinuare: Et qñ ab hac nō ampli⁹ ꝓpter curā corpis retrahet / libere ſpeculatūrā per ſe ſine aliarū viriū miniſterio/cui ſatis fuerit añ/ab illis mime ipediri. Sz q̄diu corpe claudit/propter illō ſenſuū miniſteriū quo parat ꝓuerſiōi accidit ut leſo corpe ſpūq̄ obnubilato / qꝛ neq̄ ſpicue obiecta repñtant: neq̄ fit clara in ſēſib⁹ ꝛ phataſia pceptio mēs ide ad uerā ſpeculationē nō facile excitet. Fit etiā ut alīq̄ alīs igenioſioꝛes appeāt: ꝓpter ſpirituū diuerſitatē. Quanq̄ differētiā hoiuz in artib⁹ adiſcēdis nō tā ingenīq̄ uolūtatis diuerſitati cēſeo tribuēdaz. Auſilibet enim maxima queq̄ ſi ſtudioſe ꝓtēdit aſſequtur. Fit iſup ut q̄dā dicātur amētes: qꝛ uel nō utātur mente: uel abutantur. Quippe cum ois intētio animi in ꝙs ſit circa uehemētioꝛes phātaſie illuſiones nimiū occupata. Sz uacuata bile uel atra uel crocea: que cauſā p̄bet illuſionis/reſipiſcunt ſubito: utpote qui mētem nō amiſerūt. Mitto q̄ Origenes plotinuſq̄ diſputāt aīas humanas eſſe quodāmō mētes ex ſua puritate delapſas: qñ videlicet ab itētione mētis circa ideas ad intētionē potētie viuifice coꝛpoꝛ plapſe in corpa deciderūt. Et quāto alie magis alīs intēti⁹ pfūdiuſq̄ ad māz ꝓuerſe ſūt: tāto min⁹/ut aiūt/itellectu alis retinēt luminis. Vñ magna in igenīs moꝛibuſq̄ inter aīas diuerſitas ꝓuenit. Ad quā etiā ꝓducūt etherea corpa aiarū diuerſis celi figuris ſyderibuſq̄ accōmodata. Beniq̄ uarietas genioꝝ uarietatē adducit ingenioꝝ. Siq̄s aūt aīas extitiſſe per tp̄s añ tpa nō ꝓceſſerit: uoluerit tñ ex parte quadā platonicos imitari/poterit foꝛſitā dicē aīas ſaltez eoipſo momēto quo creant corpiq̄ iūgūtur: ita ut oꝛigenes plotinuſq̄ diſputāt ferme affici atq̄ diſponi. Profecto mētes angelicas alias ad iferioꝛa ꝓlapſas/ alias mimē: ꝛ earū que ceciderūt alias q̄dē magis/alias vo min⁹. Sz mētes hoiuz tanq̄ ifimas oēs nāli iſtinctu cū p̄mū creant ad nālē ptē ꝛ corpa vgē: aliaſq̄ alis ꝓfūdi⁹ ſeſe in letheū flumē. i. mām mergē. Atq̄ hoc q̄dē pacto Pāphilus Origenē q̄ad potuit/emēdauiſſe videt. Sz de his alꝫ. Iā igit ad ꝓpoſitū reuertamur

Siq̄s pte capitis q̄dā leſa memoriā videat amittē. Rūdebūt pipatetici ꝓfundi rerū imagines que in cerebꝛi ſpu retinētur. Sz ſpēs que in mēte ſūt nō ledi ꝓprie imo/ut ita dixeriz/iocari. Oportē enī mētē q̄diu corp⁹ hītat icoꝛpaliū ſpēs nō ſine coꝛpaliū imagib⁹ ꝓtueri Addēt platonici quatenus aīe itētio circa leſi curatiōnē mēbꝛi uehemētius occupat/eaten⁹ cognitionez memoriāue remitti atq̄ intermitti. Auicēna ꝛ Algāteles dicēt mētē ad iferioꝛa ꝓuerſam a diuina quadā mente

diuerti: vnde oēm intelligētie actū putāt cōtinue depē dere. ¶Am̄ vo Lucretius imortalitati ob eā causam diffidit maxime q̄ iminēte morte vires animi deficere videātur/aiaduertēdū est vitā corpis in humoris z ca loris tēperatione ꝓsistere. Jdeoq̄ mori corpus qñ uel calor resoluit humorē:uel calorem humor extinguit. Am̄ aūt humor caloris pabulū est:calor uehiculū spi rit⁹. Spūs est aie ad corp⁹ cōciliator:fit ut qñ resoluit humor in mēbris corpis paulatim / aia quoq̄ mēbra deserat paulatim. Et q̄ tūc regēdo corpe min⁹ q̄ sole at occupat/in mētē suā se colligit:cernit archana: pre sagitq̄ futura. Absit a nobis lucretiana suspitio/aiam s.cū corpe moriturā:que debilitato corpore roborat. Et cū vnio dissolutioni opposita sit:lōgissime tūc abes se a dissolutione putādus est aius qñ se maxime colli git in seipm. Ac deposita aiali natura surgit in mētez. Atq̄ id in morte que ꝓpter resolutionez fit manifeste cōtingit. Jn morte vo que fit ꝓpter extinctionez/vita lis aie vis humorib⁹ tumoribusq̄ curādis intenta est. Sensus doloribus iudicādis. Phātasia spectādis simu lachris que ab humore uaporib⁹ cōcitantur. Quapro pter rō ad tēpus remittit officiuz:sicut solet in somno nōnunq̄:qō resumat post mortis strepitū:sicuti cōsue uit post ī somnia vigilare. Qō aūt in eoipso tpe vires doteq̄ suas nequaq̄ amittat illō nobis argumēto est qō multi qui diligētia medicor ab iminente morte re uocātur ad vitā corpis ꝺdē vires uel nunq̄ uł sero re cipiūt. Animi vo mox humore purgato/quasi corpis vires extincte fuerint. Animi aūt lumē latuerit potius tanq̄ sub cinerib⁹ ignis q̄ euanuerit. Quis dixerit eū dē fore a vita exitū corpis atq̄ aie:cū nō sit idē redit⁹? Redit enim corpus vix seroq̄. Redit aius facile atq̄ subito. Neq̄ dq̄ eo tpe amisit sui:cū z nāles z acq̄si tas dotes subito rursus edat in lucez nō min⁹ q̄ antea cōsueuerit:utpote qui sua tūc collegerat supellectilia/ non dispserat:patuloq̄ fuerat tanq̄ serpēs ad exuuias exuendas:nō aliter q̄s claustris egressurus in lucez vi uēs z integer q̄ olim materno utero cū est emissus in lucē. Putat aūt sapiēs qñ relinqt corp⁹ se nō parte pri uari sua:sed molestissimo onere liberari. ¶Ac de sex to signo iaz satis. Accipe septimū illud signū. Sensus diuturno ope fatigātur. Mēs vo nunq̄. Quāto diuti us inspexeris eo cernes obtusius. Quāto diutius ida gaueris intellectu:eo intelliges clarius: oē corpis sen susq̄ opus usu defatigat. Mentis vo corroborat. So let tñ diuturna cogitatione grauari caput/z oculus ca ligare:q̄ mētis exercitiū comitātur sepenumero phā tasie motus. Nos aūt vibratio spūs. Hāc lesio cerebri aut oculi. Ipsa vo mentis acies fit leuior z acutior. Que certe sine intermissione ulla sursum directa ma neret:nisi miserata corp⁹/hoc ipsi cōmēdatum eius re creādi gratia opus ꝓpriū intermitteret. Qō in q̄s pla ne ꝓspicit:qui dū speculātur attētius aliq̄d fatigari cor pus egre ferūt. Jn qb⁹ mēs inuita quodāmodo cessat ab ope. Corpus aūt sensusq̄ cessāt q̄libētissime. Qua si nō mēs fatiget opando:sed illa. Qō vo indefessū est est etiā imortale. ¶Octauū signuz est/q̄ vires alie ali cui rerū generi sūt adscripte. Mēs nulli. Quid est eni in eoq̄ numero que cē dicunt:ad quod mētis acies di rigi nequeat? Que ipsius quod dicit ens entia cē/na turam z vim descriptione cōprehendit: Sub q̄s vo ea que sunt/oia ꝓtinent. Repit quoq̄ differētiā inter esse atq̄ nō ee. Jtaq̄ nouit utrūq̄. Et ee diuidit quodā mō in ptes suas atq̄ pticulas:dū quelibet rerū gnā spēsq̄ sub ee disponit. Et qō mai⁹ est/sup ee ipsum ascēdit: z sub ee descēdit. Qñ ipm vnū ipmq̄ bonū statuit sup ee. Et mām siue ꝓpatiōes rerū sub ee lo cat. Nulli rerum generi mēs astringit:si ambit oia. Nihil extra se hēt:a quo pimat:qō ītra se quodam mō claudit oia. Cōcludamus disputationē hoc pa cto. Aius hois si per corp⁹ eēt aliquo mō/nihil age ret vnq̄ sine corpis īstrumēto uel auxilio. Agit aūt sine corpis usu itelligēdo atq̄ uolēdo:ut per octo si gna exposuim⁹. Nō igit est per corp⁹. Ergo est aut per se aut per diuina. Si per se nunq̄ se deserit. Si per diuina:ergo per eternas causas est eternus.

¶Sexta ratio. Aia cōuenit partim cū diuinis par tim vo cum brutis. Cap^m.6^m.

Jaia hois ex mā/quā fluuiū uocāt letheū/ scaturiret nunq̄ cū diuinis que ex eo fluuio nō scaturiūt in opatione ꝓfugeret. Cōgruē vo cū illis in opatione:imo etiā in eēntia z vita sic oñdem⁹. Am̄ videm⁹ oia tūc maxime aliq̄d opari qñ in sua specie adulta sūt atq̄ pfecta cogimur asse rere deū:q̄ est oium pfectissim⁹/nō ociosum eē:sed aliq̄d agere:postq̄ opatio pfectionis est signū: Jm mo vo neq̄ nos aliq̄d agerem⁹:nisi ageret ille:quo mouēte mouemur sicut quo faciēte sum⁹. Et quo af flāte viuim⁹ z spiramus. Sz que nā est opatio dei: nō que aliūde īcipiat aut alio quopiā tēdat ne coga tur de⁹ aliūde pēdē. Est igit opatio dei ppetua que dā in seipz ꝓuersio/per quā seipo fruat z gaudeat. Jtaq̄ ꝓtēplat seipm:se ꝓtēplādo suā videt potētiā. Hāc ituēs quecūq̄ pōt discernit. Ergo z seipm sil zvniuersū op⁹ suū actu vnico speculat. Speculādo in se ꝓcipit cūcta. Cōcipiēdo extra se quecūq̄ vult parit. Sil'is ferme est in scis mistris ei⁹ celestibusq̄ spiritib⁹ opatio. Se nāq̄ ipsos illi quoq̄ z sua opa speculant. Speculant z deū/opaq̄ diuina. Specu latio certe illis sola cōueniēs est:q̄ opationū oium pfectissima. Qō etiā in nob appet. Hec nō externa eget mā ut fabricatio. Neq̄ corpalib⁹ īstrumētis ut sēsus. Neq̄ aliūde mouet/aut alio tēdit ut opatio nes alie. Neq̄ figurat mām alienā:sz colit ornatq̄ mētē. Qñ nō alio termiat: Sz desinit in seipz neq̄ fatigat cito ut alie:sz ꝑmanet indefessa. Neq̄ mole sta est uel idiga:ut sunt ille:sz facilis plenaq̄ z gau dio pfusa icōparabili. Siqua igit ex q̄s opationib⁹ que nobis īsunt/supnis est numib⁹ tribuēda: ꝓtēpla tio certe tribuēda est opationū oiuz felicissima. Ex q̄s patet hois aiaz in ꝓtēplatione cū diuinis ꝓgruē. Cōgruere quoq̄ cū bestijs in nutritione sensuq̄ z corpis affectu nō dubitam⁹. Certe aūt opatiōes ad ꝓuenientia sibi directe obiecta/certas ꝓueniēteq̄ re quirūt virtutes atq̄ substātias. Et que ꝓportio est obiecti vni⁹ ad alterū/eadē opatiōis vni⁹ ad alterā Eadē quoq̄ vtutis est z eēntie ad virtutē z eēntiaz cōparatio. Jtaq̄ sicut in nobis quo ad corpis usuz ptinet est opatio cū brutis cois ad cōe cū illis obie ctū:ita nā cū illis cois appet. Hec est nutriēdi sētiē diq̄ opatio z potētia:atq̄ cōplexio corpis:que in nobis ferme sicut in bestijs sūt caduca. Qpz q̄netiā repiri in nobis potētiā z substātiā cū celestib⁹ illis cōem:ex qua nascat opatio illa quā hēmus cuz illis

cōmunē

cōmunē ad cōmune nobis illisq; obiectū. Quāob rē sicut in nobis quodāmodo caduce sunt nutriēdi sentiēdiq; natura ⁊ cōplexio corpalis: que circa caduca uersant/⁊ cū caducis aialibus sunt cōmunes ita imortalis erit cōtēplandi potestas/que circa immortalia uersat/⁊ cū imortalib⁹ est cōmunis. Nr nō pōt opatio eadē nisi ab eadē natura ⁊ potentia pficisci. Quis aūt dubitet ptēplationē nostrā supnis esse psimilē: cū per eā aīus ut celestes illi seipm ⁊ opa sua cōsideret. Inuestiget quoq; supnas causas earū effectus. Itē ab effectib⁹ inferiorib⁹ per medias causas usq; ad causam suprēmā ascendat: atq; vicissim a suprema causa usq; ad infimos euē tus circulo remeet. Ubi videt vniuersaz diuini operis seriē nō alia virtute q̄ diuina cōplecti: ⁊ tanq̄ deus aliqs circūlustrare. Nō solū vo intelligētiā cū numinib⁹ cōmunē hēt: sed etiā uolūtatē: cū illoz affectet beatitudinē. Habet preterea similē actionē: quatenus agit libere ⁊ suo imperat corpi ferme sicut illa. Ex oibus ūs colligit aīum nostrū cū celestibus eēntia cōuenire. Si eēntiā hēt cū illis cōmunē ⁊ prīmā: ⁊ illa nullā hñt originē a materia/sequtur ut nullaz quoq; aīus noster talē originē hēat. Preterea si numina illa sempiterna sunt qr mūdi spas eodē semp mouēt ordine: neq; fatigant vnq̄: sequitur ut sit mētis eēntia sempiterna. Qm̄ terminata mobilisq; vita nullo modo interminate imobilisq; vite est prima. Tāto aūt magis cōuenit cū illis immortalitate vite q̄ intelligentia ueritatis ⁊ beatitudinis desiderio/quanto vita ipsa prior est q̄ intelligētia uel uolūtas. Ac si uolūtas est nixus intelligentie. Intelligētia vo summū adolescētis vite fastigiū aīus nō aliter dirigit ad uolūtatē rectā q̄ per uerā intelligētiā. Ad hanc q̄q; nō aliter q̄ per uerā adultāq; vitā. Uolūtatem hēt rectā: qr ad primū totūq; bonū sese cōfert. Intelligētiā uerā/tū qr quatenus intelligētia est nō fallit: tū qr ueras oium intus possidet rōnes. Nō alias ostēdemus. Habeat ergo necesse est uerā adultāq; vitā. Talis est que nō est obnoxia morti. Huic nostre argumētationi illa origenis fauet summope: ubi inqt. Oēs nature que eius dez principij participes sunt/inter se sunt similes. Ceu oculi qr oēs lucis participes sunt: cū ad lucez natura sua similiter puertant: oēs sūt similes: Sed tñ pro diuersa lucis participatione alī⁹ alio est acutior. Oēs rōnales substātie dei participes sunt: cū oēs cōuertātur ad deū. Ergo similes sunt/tū inter se tū illi. Itaq; sicut suprēme sunt imortales ut angeli: sic ⁊ inferiores ut aie. Immortales vo sunt oēs: qr deo psimiles imortali. Quā similitudinē ostēdit illa ipsa in deū cōuersio. in quē quidē uelut in solez tanq̄ stelle supiores conuertūtur angeli. Aia vo in eūdē ceu luna: que q̄dis vicissitudine quadā diuini luminis pmutet. Ideoq; mō quodam mutabili capiat inextinguibili tñ percipit rōne. Siquidē ⁊ inextinguibile ipsum esse ⁊ qua rōne sit inextinguibile certis rationibus comprehendit.

¶ Obiectio epicureoꝝ: ⁊ responsio de reruz tēperatione. Cap^m. 7^m.

Eluctabit ūs dicearcus aut epicure⁹ aliqs q̄si mōstro id simile sit. Rē. s. aliquā partim incorruptibilē eē partim corruptioni obnoxiā. At nos affirmabim⁹ nāe ordinē sine hoc seruari nō posse. Sūt aliqua corpa ab oi penit⁹ corruptione semota: ut celi: quoz neq; spera ipa neq; particula ulla corrūpitur. Sūt ⁊ corpa ūs prius opposita. s. oīno caduca puta ligna: lapides: metalla ceteraq; ex quatuor elemētis cōpōsita. Ligni siquidem particule nō nulle qñq; putrescūt. Deinde etiā totū lignū ipm desinit esse lignū: q̄uis quicqd ita cōpositū est/ob id saltē ex incorruptibili pstet ⁊ corruptibili q̄ pmā in se materiā hēt ppetuā: formā vo mortalē. Quapropter cōiūctio mortaliū cū imortalibus neq; impossibilis est neq; rara. Sed redeamus ad ordinē institutū. Sunt etiā corpa media: elemētoz videlicet quatuor spere: partim incorruptibilia prim corruptibilia. Ipsa qdē tota elemēti spera sua speciē/suū situ/suū seruat tenorē. Particule vo eius nōnulle qñq; hinc pdunt: inde instaurant. Cū vo corpa uel a spiritib⁹ uel spirituū gratia fuerint constituta: ordinē corpoz oportet ab ordine spirituū pficisci: aut saltē spirituū ordinē imitari. Sunt ergo spiritus aliq penitus imortales ut angeli: quoz neq; tota ipsa substātia cōmutat: neq; ulla vis: neq; etiā opatio. Sūt alī mortales oīno ut cōmunis fert opinio: brutoz. s. aīe quarū pmutat vis opatioq; pmutat ⁊ tota substantia. Sint insup oportet spiritus utrozūq; medī ut vnus sit absq; intermissione toti⁹ nāe cōtext⁹. Hi per totā substātiā pmanebūt: per particulas aliquas mutabunt. Tales erūt aīe nostre precipue quarū substantias cogit eē perpetuas cōmunis illa cū celestib⁹ cōtēplatio uolūtasq; ⁊ actio. potētias vo aliquas siue opationes qñq; cessaturas idicat nobis illa cōmunis cū brutis mortalibus opatio: cultul mortalis corporis penit⁹ mancipata: Quippe cū naturales affectus in naturis ppīis fundētur: diuersiq; affect⁹ in diuersis naturis: videam⁹ aūt nostras aias affectū ad eterna hēre: affectū quoq; ad tpalia/merito dicimus eas ex naturis duabus eterna videlicet ⁊ tpali cōpositas eē. Quēadmodū si videremus corp⁹ aliquod natura sua quasi equaliter sursum deorsūue moueri: diceremus ipm ferme equaliter ex grauitate ⁊ leuitate cōponi. Tria vidim⁹ corpa: tres quoq; spirit⁹: tres nūc accipiam⁹ species aialiū. Aialia utrinq; tam ex aīa q̄ ex corpe sempiterna: ceu mundi speras stellasq;: ita ut Plato existimat aīatas / ut tā corpus earū q̄ aīa sit procul a morte. Itē aialia utrinq; mortalia ceu bruta. Interponamus hoies ex aīa imortales/mortales ex corpe. Multi vo etiā multos demones heroesq; similes interponunt: neq; seruari aliter ordo nāe pōt nisi celesti aīe ferme penitus imutabili: corp⁹ oīno incorruptibile tribuat. Atq; bruti aīe penitus corruptibili corpus oīno mortale. Aīe aūt hois ⁊ imortali simul ⁊ quadaz ex parte mutabili corpus det utrūq;: ethereū vnū ꝛm Platonē: elemētale alterū. Ut hois aīa ethereo immortaliq; corpe qua parte imortalis est celit⁹ induta descēdat. In terris vo qua parte mutabilis mutabili elemētoz corpe uestiat. Ac merito hois aie licet imortali corpus corruptibile cōgruit: ppter eā sui ptē qua eē mutabilis demonstrat: Nihil igit obstat quin possit aīal vnuz in nāe ordine reperiri ex aīa imortale: ex corpe corruptibile. Idq; manifestius homo sit: ut ⁊ supior ratio demōstrauit: ⁊ Anaxagore sētētia cōprobat quatuor rerū gradus inducēs. Immortalē eternitatē. Immortale tempus.

Mortalē eternitatē. Mortale tēpus. Primū esse arbitror mētē. Secūdū celū. Tertiū rōnalē aiaz. Quartū irrationalē. Ideo de hoie dixit diuinū illud. ΘΝΗΤΟΣ ΑΙΩΝ ΜΕΡΟΣ ΕΧΕΙ ΘΕΟΥ ΤΙΝΟΣ. i. mortalis eternitas dei partē habet. hoiem eternitatē quidē uocat tū propter aie substātiā tū ꝓpter intelligētiā. Mortalez vo tū propter mutabilē aie partē uel actionez tū propter corpus elemētis cōpositū. Necꝫ absurdū eē platonici putāt ut in aīa actionis motio vna cū substātie īmutabilitate cōcurrat: qñquidē ⁊ in celo qō aie fert imaginē. hec duo manifeste ꝓcurrūt. Nihil enīz inter corpea celo mutabilius nihil cōtra stabilius inuenit. Talē quoqꝫ putāt esse primā mūdi mām: que sic naturalibus subest formis quēadmodū mens nostra diuinis. Putāt aūt mutationē rebus ex ipsarū multiplicitate ꝓtingere. Ita ut que eēntiā hñt multiplicē motionē in eēntia sortiant. Que vo virtutē actionēqꝫ solaz in ūs duntaxat mutationē aliquā sustinere. Sed ut capitulū ꝓcludam⁹. Nihil ꝓhibet/quo minus aie q̄is indissolubili corpus dissolubile cōgruat. Presertim cū etiā celi corpus ex eo dissolubile nominēt: ꝙ partibus cōstet extēsis. Propterea ꝙ seipm cōtinere non possit: sed virtute aie cōnectat. Idē cōtigisset ⁊ nobis si aie nostre similiter atqꝫ celestes a diuina vnitate nō recessissent.

DECIMVS LIBER.

¶ Prima rō. Sicut ultimuz in ordine corpoꝝ est in ꝯruptibile: sic ⁊ ultimū in ordine mētiū. Capm. pm.

Quoniā ordo corpoꝝ sub ordine ītellectuum collocat pendetqꝫ inde: ideo corpoꝝ ordo nō aliter ordinez sequit intellectuī q̄ pedis uestigiū ipm pedē: ⁊ vmbra corpus. Itaqꝫ qualē videm⁹ ordinē in corpibus: talē pene debem⁹ in mētibus cōiectari. Videm⁹ in corpoꝝ ordine sublime corpus videlicet supremū celū in natura sua cūctas vires formarū oium efficiēdarū ꝓtinere: per quas utiqꝫ vires tanq̄ actiuas ⁊ efficaces iferioza corpa ad uarias formas suscipiēdas disponit. Quapropter uarīs nāe sue viribꝫ ⁊ uarīs motionis sue cōfigurationibus corpa inferioza uarie mouet ⁊ format. Ut merito dici possit sublime celuz formas corpoꝝ reliquoꝝ uel actu uel actiua virtute cōplecti. Corpa vo sequētia affirmare possumus illi adeo subici ut ipsa quidē in potētia quadā susceptiua ut dicit ⁊ passiua easdē hēant formas: atqꝫ actu ab illo suscipiāt. Uerū talis ordo seruat ut quo sublimius sub illo corpus est/eo magis actiuā potētiaz hēat minusqꝫ passiuā. Quod enīz primo est ꝓximū ab vnico primo suscipit atqꝫ patit: agit in multa. Ad sequenti ponit gradu patit etiaz magis/agit minus. Quoniā a duob⁹ iā primo videlicet ⁊ secūdo patit: in sequentia que accepit effundit. Quousqꝫ ad īfimā quādā materiā ueniat: que cū a supioꝛib⁹ oīb⁹ capiat: ipsa tribuat nulli. Itaqꝫ in potētia passiua habet quidē formas oēs quas per successionē a supioꝛib⁹ suscipit patiēdo. In virtute autē effectiua hēt nullā. Idē in mētib⁹ cogita. Quarū principiū deus oēs intelligibiles species vno ⁊ ꝓprio hēt actu: distribuit oībus: capit a nullo. Sequētes illū mentes inde oēs accipiunt: ⁊ inuicē ita se habēt: ut supioꝛ inferioꝛi ideas illas lumenqꝫ quasi distribuat. Ergo quo altioꝛ mēs est/eo pauciozib⁹ ſ̄ biecta pluribus p̄sidet. A pauciozibus igit patit capiendo. Agit in plures distribuēdo. Infima denīqꝫ mēs talis debet esse/ut primo illarū principio sit opposita: capiat ab oīb⁹: tribuat nulli. Secūdū nām suaz ideas illas in potētia q̄dē hēat passiua: nullas actiua. Postq̄ ideas nō trāf sundit in aliquē ipsi subditū intellectū. Quippe in primo potētia sola actiua est idearū. In sequētibus actiua per ordinē ⁊ passiua. In infima mēte passiua. Ordinē igit primi celi obtinet deus. Uicē sequētiū corpoꝝ medie tenent mētes. Locū māe infime infimus intellect⁹: qui per nām suā successione quadā oēs intelligibiles rōnes accipiat actu/siue videat: neqꝫ oēs actu simul ītueatur. Quēadmodum corpoꝝ formas materia suscipit ab alia in aliā succedendo. Materia hec qꝫ ex nulla añcedēte materia fit/vñ creatoze indiget infinito. Iccirco a solo creat siue manat deo. Par est enim ut potentia simplex a simplici fiat actu. Quiqñ actionē suā ultra agētiū reliquoꝝ actiones ꝓtēdit/solus facit mām: que gradū tenet ultimū in natura. Si solus de⁹ creat mām que est infimū corpaliū: solus creat eā mentē que est infimū intellectuū. Si materia opus est oiuz diuinoꝝ opum a deo remotissimū. Intellectuale vo gen⁹ est ꝓximū: ⁊ illa fit seoꝛsuz a mēte: multo magis pōt mēs seoꝛsuz fieri a materia. Si talem ordinem habet intellectus ultim⁹ in rerū intellectualiū genere: qualē materia in genere nāliū: ⁊ materia a nulla re nāli pōt fieri: sequit ut postremus intellect⁹ a nulla specie intellectus que in eo sit genere possit fieri. Nō si intellect⁹ huiusmodi a nullo generis eiusdē itellectu uel multo ꝓstātioꝛe depēdet: multo minus putandus est a genere naturaliū: multo iusuper minus a materia depēdere. Hinc sequitur. postremam mentem e materia nō educi. Sequit etiam esse incoꝛruptibilem. Mā cū mētiū ordo sit ordine corpali ꝓstātioꝛ: atqꝫ ordo rerū corpaliū tandē descendat in mām sempiternā. Siquidē materia illa nunq̄ coꝛrūpit: qs usqꝫ adeo demēs erit/ut cōcedat mētiū ordinē qui stabilioꝛ est diuinioꝛqꝫ corpibus in mētē postremo desinere coꝛruptibilē. Sit ergo perpetuus oporteat ultimus intellect⁹. Qui ita compat ad intelligibiles formas: quēadmodū ad sēsibiles prima materia. Materia vo neqꝫ per aliquā sensibilez formā corpoꝛali coꝛruptione coꝛrūpit. Per has enim format: neqꝫ per aliquā intelligibilē speciē. ab his enim ꝓficitur. Ergo mēs ultima neqꝫ per aliquā intelligibilē speciē spiritali coꝛruptione destruit: his nāqꝫ ꝓficitur/neqꝫ per aliquā sensibilē formā corpali perit coꝛruptione. Preest enīz mēs nō subest corpalib⁹ speciebus. Neqꝫ trāsit in mentē coꝛruptio corpalis/sicut nō trāsit in mām coꝛruptio spiritalis. Immo vo si nō trāsit in mētē violētia spiritalis: multo min⁹ propter corpoꝝ crassitudinē trāsibit in eā violētia coꝛpoꝛalis. Immo etiā si coꝛruptio corpaliū subiectā illis mām nō attingit. multo minus altioꝛē illis mentē coinq̄nabit. Esto ꝓpetuus intellect⁹ ultim⁹. Sed quis iste: Iste inq̄ est intellectus humanus. Nō intellect⁹ in nobis sit quis dubitat: cū nō possimus nisi per vim intellect⁹ de intellectibus disputare. Et sicut oculus solis lumē nō capit/nisi per ꝓpriū quoddā sui lumē internū: ita aīa nostra diuinos intellectus nec inuestigat nec intueť/nisi per ꝓpriū intellectū. Sed qualis hic noster est intellectus: Hoc

ego nō curo amplī. Qualiscūqꝫ enim sit sempiternus erit. Intellectus nāqꝫ superiores ꝓculdubio perpetui sunt si infimus est ꝑpetuus. Ego vō arbitror nostrā mētē iccirco esse postremā sicut ꝛ pluribus placuit antiquoꝝ: qm̄ nō simul agit sua: sed uersat in se vicissim tanq̄ Protheus formas: atqꝫ intelligit succedēdo. Quēadmodū luna que ultima stellarū est/vicissiz mutat lumē ceteris nō mutātib⁹. Sit ergo nostra mens vltima. Sit etiā sempiterna. Ar sempiterna est semp inhiat sempiternis: ꝛ illa quotiēs a corpe nō turbat/attingit ilico: solisqꝫ gaudet ut suis atqꝫ domesticis. Motus aūt cuiusqꝫ rei ille est nālis/qui fit statim impedimēto subtracto. Fit aūt ad similimū terminū: qr vō est ultima amat corporū nām q̄si ꝓpinquā accedit: viuificat ꝛ gubernat.

¶ Obiectio Epicuri ꝛ responsio de rerum serie. Cap^m. 2^m.

Temere hic rursus epicurus exclamat portētū esse hoc: ut diuina mortalib⁹ hereāt: utpote qui nō videat absqꝫ diuinoruꝫ stabilitumqꝫ cōsortio nō posse cōstare mortalia. Latuisse illū puto oportere rerū seriē ita in suis partibus digeri: ut cū multi uarīqꝫ sint rerū ordines in natura semp superioris cuiusqꝫ ordinis infime partes supremis partib⁹ ordinis inferioris ꝓxime subsequētis quodāmodo copulent. Hoc nos docet etheris cū elemētoꝝ natura cognatio. Siqdē luna pars etheris infima ꝓxima elemētis elemētale nō nihil hēre videt: tū crebra illa mutatione figure/tū ipsa lucidi fusciqꝫ corpis sui uarietate. Rursus ignis altissimū elemētū celū ꝓximū imitat. Cm̄ celi instar mouet ꝛ fulget. Idē ostēdit ꝛ ipsa inter se nālis elemētoꝝ quatuor dispositio. Ubi pars ifima ignis tumidior est/ꝛ quasi tepescit ut aer. Suprema regio aeris tenuat ꝛ quasi feruet/ut ignis. Ibi ignis aereus est. igneus aer. Atqꝫ ita in vnā cōpagē copulant. Idē ifima plaga aeris atqꝫ suprema faciūt. Ubi aer ob nubilatus liquescit ut aqua. Aqua itē extenuata uaporib⁹ exalat/ut aer. Terra rursus altior pinguis ꝛ lubrica fit instar aque. Aque imū turgescit in terrā ꝛ sepe glaciat ut terra. Ultra elementa uapores ipsi crassi fumiqꝫ/corpa iā cōposita sunt: sed proxima elemētis. Postea paulo solidi⁹ glutinat: fiūtqꝫ lapides aliq̄ spongiosi ꝛ rari/ꝓpinqui uaporibus. Postmodū lapides repiunt ouri ferme speciosiqꝫ sicut metalla. Ex metallis ferrū plūbūqꝫ sunt ꝓpinqua lapidib⁹. Argētū ꝛ aurū ꝓpinquiora sunt plātis. Cm̄ horꝫ nitor ꝛ splendor flores referūt candidos ꝛ purpureos. In plātis tuber excedit metalla qr manifestius nutrit ꝛ auget: paulū tī qr nō habet uariū partiū ordinē. Nobilissime arbores propinque sunt brutis. Radices oris loco hnt. Ramos ut crura brachia ꝛ similia. Sexū hnt utrūqꝫ nōnulle arbores: masculinū ꝛ femininum. Unde prope site uberius pullulāt. In brutis ostrea vno tantū superāt plātas ꝙ sensum hnt tactus. Sed fixa terre pene nutriunt ut arbores. Multe quoqꝫ bestiole sine coitu spōte nascūtur/ut herbe. Sunt ꝛ simie canes equi ꝛ elephātes ꝛ alie bestie hoibus in qbusdaz figuris gestibus artificijsqꝫ psimiles. Sūt stolidi homines ꝛ ignaui ut appet: his quoqꝫ ꝙ proximi sūt heroici hoies alioꝝ duces: supnis numinib⁹ cognatissimi/Ē rursus oportet spirit⁹ hoibus familiaritate cōiūctos. Quoꝝ instructione magice artis Plato vult repta fuisse miracula. Quēadmodū ꝛ instructione hoium bestie nōnulle nobis ꝓpinquiores mira sepe supra suaz speciē opant. Atqꝫ hos demones heroes ue ita eē nobis affectu ꝓximos sicut natura atqꝫ situ adeo ut qbusdā pturbationib⁹ afficiant humanis Atqꝫ alīj alīs faueant psonis ꝛ locis. Alīj insup alīs aduersent. Siqdez egyptī quos sequunt Origenes ꝛ Numenius ꝛ Porphyrius multos aiūt eē demones qui ad superiora aios erigūt: multos etiā qui ad inferiora detorquēt: pessimos aūt in occidēte demones esse. In septētrionali etiam plaga malos. Bonos in meridionali. Optimos orientalē colere regionē. Demonibus aūt apud illos inferioribus superiores presunt: his quoqꝫ alīj: quos angelos noiant. Itē angelis archāgelos: archāgelis principatus platonici ꝓferūt: ꝓncipatibus aūt intellectus quosdā/qui dī iā participatione quadā denominētur/sūmo semp deo pleni/diuinoqꝫ nectare ebrij. ¶ Si in oibus rerū generib⁹ cōfitemur infima quecqꝫ añcedētis ordinis cū suprēmis ordinis succedētis eē cōiūcta. ꝛ inuicē quoquo modo ꝓfundi: cur nō fateamur: infimū intellectū cū suprema aiaruz sensitiuarū ita eē cōiunctū: ut cū hec quāuis mortalis imaginē aliquā bēat intellect⁹. qđ est in bestijs sagacissimis manifestū. Intellect⁹ quoqꝫ postremus licet diuin⁹ sit/sensitiuā tī quādā bēat brutāqꝫ nām: per quā cōuenienter ad corpa terrena declinet. Presertim cū deceat nō humanā modo mentē/sed alias quoqꝫ oēs quecunqꝫ impure quodāmodo sunt cū puriorib⁹ corporib⁹ cōspirare: Impure vō mētes aie oēs rōnales sunt/que licet pure aie sint/ideo tī sunt mentes impure/qr mētes sunt aiales. Mētes inq̄ ita mouēdis corporib⁹ dedite: ut uestigia sua vitalia aialiaqꝫ corpib⁹ imprimāt. Pure vō mētes sunt: que mētes sunt solūz: neqꝫ aialia ex se fundūt simulachra regēdis immersa corporibus. Pura vō corpa sunt apud Platonez duodecim ipse mūdi sper: celi octo: ꝛ elemēta sub celo quatuor. Quinetiā ptes quedā in ijs speris singulis ꝓcissime. Aie itaqꝫ rōnales speris oib⁹ insūt gradatiz pro sua dignitate disposite. Sed ipsaz vnā vnius machine aiam Jouē nūcupat Plato. Alias autē duodecim sperarum duodecim/uocat deos Jouis pedisse quos. Speraꝝ partibus puriorib⁹ silr attribuit aias mētis participes: stellis. s. ꝛ planetis/quos etiā uocat deos. Ignis partibus demones heroesqꝫ igneos. Aeris clari aereos. Aeris caligiosi aquaticos demones atqꝫ heroes. Puriorib⁹ postremo terre partib⁹ mentes copulat: que humi habitātes hoies appellant. Interdū etiā demones heroesqꝫ in terra ponunt. Neqꝫ sub luna tātū: sed etiā in celis ultra stellas demonū heroūqꝫ turbas ꝙplurimas collocat. Sed in oibus speris ultra demones heroesqꝫ ꝓncipes aias ponit particulares siue demonicas heroicasqꝫ siue humanas: que nō semp eterna sequant/ut principes illī: sed eterna tpaliaqꝫ vicissiz/ꝛ corpa vitāqꝫ mutēt/tū ascēdendo in melius/tū in deteri⁹ descēdēdo. Proinde quot stelle sunt/totidē subesse demonum heroūm aiarumqꝫ turbas. Sub Saturno saturnias. Sub Joue louias. Martias uero sub Marte. Similiterqꝫ deinceps. Mitto ꝙ oia putat in oib⁹ esse. Sed in terra modo terreno: in aqua aquatico: similiterqꝫ in aere atqꝫ igne

In celo quoq; pro celesti natura. Oia in luna pro natura lunari: in speriscq; alijs eodē pacto. Adeo ut spera quelibet suo modo ⁊ ppria qualitate totus sit mūdus. Sed ut iā ꝓpositū cōcludamus: Sic erūt aliqui spiritus extra corpus atq; ppetui. Itē aliq; ijs oppositi in corpe/atq; mortales. Sint ergo oportet medij: qui uel extra corp⁹ sint/⁊ mortales/qō fieri neqt: uel in corpe qdē: sed imortales. Primi illi sunt supne mētes: quos uocāt purissimos angelos: qui ⁊ gradib⁹ inter se q̄ plurimis distinguūtur. Illis opposite sūt aie bestiarū. Mediuz obtinebūt rōnales aie. que sūt quasi angeli quidā inferiores. Neq; absurdū est esse spiritū in corpe aliquo imortalez: cū etiā reperiat corpus aliqō imortale: qō est celū/⁊ tota ipa quelibet vniuersi spera. Immo decet oibus p̄cipuis mūdi corpibus spiritus adesse ppetuos quasi formas: siquidē oibus/ut plerisq; putāt/ppetua inest materia. Oportet autē a formis quibusdā ubiq; mām supari. Cōducit ad idē egyptioꝝ opinio illa a platonicis qdē oibus p̄sertim a Proculo cōfirmata videlicet ad cōsonātiā mundi pfectā esse oportere nō solū aialia quedā rōnalia immortaliaq;: atq; cōtra aialia irrationalia ⁊ mortalia simul: uerūetiā multa inter hec media rōnalia quidē: sed mortalia nō in terra solū: sed etiā in ceteris elemētis. Nō tantū igit hoies in corpe mortali hēre aios sēpiternos: uerūetiā multos demones ptim ppinquos nobis partim lōge sublimiores: quoꝝ corpa gignant atq; intereant: q̄uis diutius q̄ nostrā gradatim diuti usq; viuāt. Nō enim decere putāt: ut a celestib⁹ aialibus rōnalib⁹ sempiternis felicissimis/ad aialia terrena rōnalia quidē: sed infelicissima vitaq; breuissima subito descēdat. Immo per gradus quosdā aialiū rōnaliū que felicioza quidē sint/⁊ diuturnioza q̄ hoies non tñ sēpiterna corpe uel aio beatissima. Idē quoq; Plutarchus ⁊ familiares eius/Demetrius philosophus Emilianusq; rhetor affirmāt. Testant enim ex multis ꝓdigijs que suis tpib⁹ cōtigerūt/pana magnū demonē aliosq; multos demones eiulasse primū. Deinde etiā obijsse. Itaq; sempiterne mētis cū corpe humano q̄uis caduco ꝓortiū haud ita absurdū est: Ut epicurus lucretiusq; existimāt. Presertim cū nostra mēs ita sit vltima mētiū sicut stellarū est ultima luna. Atq; ut luna ad solē: sic nostra mēs referat ad deum. Luna circa solem ita reuoluit: ut alias luceat: aliter ⁊ uarie figuret. Nunq̄ tota luminis recipiēdi facultate priuet. Habet insup nitidū in se qddā. Habet ⁊ fuscū. Habet deniq; opacū quiddam: Qō impedit ne tota refulgeat. Mēs humana similiter diuini solis radio fulget quidē semp: sed alias aliter mutatq; figuram. Nunq̄ tota resplēdet. Neq; qō in ea splēdet: splēdet equaliter. Preter diuinā eius rōnalēq; virtutē subest pars quedā opaca ⁊ uacua rōne: que tanq̄ lunaris illa opacitas ad elemēta: sic ipa ad nām corpusq; declinās relinqtur luminis expers. Ergo nāli rerū ordini ꝓsentaneū cē videt: mētē ultimā q̄uis sempiterna sit: cū corpe quodā licet caduco posse cōiūgi. Mitto q̄ Zenocrates ⁊ Speusipp⁹: Jamblicus ⁊ Plutarch⁹ putant ab ipsa sempiternitate vim ꝓcedere sempiternam nō solū usq; ad mētes ultimas: que reflectunt in ipsaz: sed etiā usq; ad aias bestiarū. Numenius insup ad plātas usq; ꝓducit. Plotinus deniq; etiā ad nāz. Nos aūt porphyriū ꝓculūq; sequamur eatenus putantes vitā cognitionēq; ꝓcedere sempiternā/quatenus ꝓpria in eādē uersio repitur. Illa eniz quā dā in se eternitatis retinent rōnē: que in ipsaz ipsi⁹ tū rōne tū gratia/nec solū motu alieno atq; cōmuni: sed etiā suo ⁊ ppio reflectunt. Sed nūquid humanū corpus ea est dignitate donatū: ut mētē ppetuaz excipere hospitē mereat. Proculdubio neq; turbari ex hoc debem⁹ q̄ natura uarijs ppugnaculis instruxit corpa bestiarū: ⁊ adiumēta suppedita uit ad victū. Nobis nihil tribuit tale. Nō enim uoluit delicatā equalitatem nostri corpis deformare: Neq; potuit infinitis actionib⁹ hois que infinitaz sequūtur cogitationē inumerabilia uel ꝓpugnacula uel instrumēta suppeditare: Sz ut inqt Aristoteles dū mētē manūq; dedit/artes oēs atq; oia instrumēta cōcessit. Bestias aūt facile finitis munimētis instruxit: qbus determinatas actiones phātasie ad certū quiddā natura directe exequerent. Arbitramur vo corpa nostra esse idonea mētis hospitia: tū ꝓpter figurā erectā nō humi sed supne spectātē/⁊ celū quasi patriā suā ꝓprius agnoscētē: tū propter mēbroꝝ uarioꝝ decorem oīno mirabilē. Tum q: ignis ⁊ aer elemēta purissima in nobis ualēt q̄ plurimū: qō etiā indicat agilitas corpis: ꝓcerus habitus: ⁊ erectus aspectus. Maxime vo ꝓpter cōplexionē tēperatissimā que significat ex delicata: leni: firma ⁊ nitida carnis mollitie: que non fit nisi ex actissima elemētoꝝ tēperatione. Adla visu hoiem supat. Multe aues auditu. Canis olfatu. Nullum vo aialiū gustu uel tactu. Qō plane ꝑspicit ex eo q̄ hoies in epulis: poculis ⁊ uenereis imoderatius pfundunt q̄ bruta: licet rōne nōnunq̄ cohibeātur. Par est enim ut auidius q̄ bestie eas uoluptates adsciscāt quas sentiūt ⁊ acutius. Tres illi sensus superiores tūc expeditissimi sunt: qñ siccū est cerebrū. Nuā siccitatē nō tradidit deus hoi: cuius cerebrū. quiescit nunq̄. Ne forte si esset natura siccū etiā cōtinua agitatione arescēs citius q̄ decet exsiccaret. Gustus nihil aliud est q̄ tactus alicis lingue. Tact⁹ cū vniuersalis sit sensus tū oīs aialis tū corpis vniuersi ubi acutissimus est/declarat optimā ineē corpis complexionē. Ob id potissimū/qō cū fiat in neruis/qui qñ aridiores sunt sentiūt male: ubi acutus est tactus/significat inesse mollitiē: que tēperet neruoꝝ ariditatē. Preterea sensuum instrumēta nunq̄ actu eas qualitates hēre debēt / quas sensus est pcepturus. Pupilla enim coloreb⁹. Auditus sonis. Olfatus odoribus. Caret lingua saporib⁹. Cū vo tact⁹ uerset circa quatuor qualitates ⁊ elemētorū/oportet ut uel careat illis oīno: qō fieri nequit in cōpositō corpe: uel ab earū excessu ꝓcul absit: ita ut in eius instrumēto nulla videat qualitas dominari. Sed quasi quedā expulsis qualitatib⁹ harmonia. Opus fuit tū multū terre ⁊ aque fm molē nobis inesse / ut vim ignis aerisq; lōge uehemētiorē aqua ⁊ terra molis abūdātia tēperaret. Datum quoq; nobis est mai⁹ cerebrū ⁊ cor calidius q̄ ceteris aiantibus. Illud quidē ut per uaria instrumēta speculationi suppediter. Hoc autez ut ⁊ multi ⁊ clari spiritus assint cerebro. Suspēsum etiā caput est: ne graviū humoꝝ sordes descēdāt ad cerebrū: ⁊ inquinēt spirituū puritatē. Uehemēs quoq; tum

cerebri frigiditas humiditasq; tū cordis caliditas atq; siccitas/tā se iuicē q̄ mēbra oia tēperāt. Ideo in hoie videt esse cōplexio oium temperatissima. Que si terrea esset/ut bestiarū fere oium:cornib⁹/dētibus/vnguibus/rostrisq; duriorib⁹. Aspera ꝛ hirsuta pelle squamis essemus obducti. Nūc vo cōtra:ita affectū est corpus humanū: ut neq; caloris ꝛ siccitatis excessu sit asperū:neq; frigore nimio rigidū aut pigrū. Neq; humore superfluo fluxū ꝛ lubricū:sed delicatū pariter atq; soliduz. Dō etiā intelligit ex alimentis:q̄bus assidue vescimur:aereis dulcibus/attritis/tenuatis/liquefactis/cōcoctis/tēperatissimis. Bestie vo cōtrarijs. Qualis aūt complexio est/talia alimēta cupit: ꝛ qualib⁹ utit alimētis/talis euadit. Cōcludamus igit hoiem ad contēplandū eē natū:ut Anaxagoras inquit. Postq̄ ita in eo tā cerebrū q̄ reliquū corpus constitutū est:ut cōtinuo cōtēplationis officio seruiat. Dō ꝛ cerebri requirit mollitiē/ꝛ cōplexionē corpis tēperatā:illā ne speculādo nimiū exsicceī:hāc ne humor tumultu a cōtēplando detorqueat. Cū vo tāta sit ꝛ tā sublimis nostri corpis moderatio:ut celi tēperātiā imitetur: Nihil mirū est si celestis aius hanc ad tēpus edē habitat celo similimā. Neq; tū carni infundit primū. Sed medijs ducit cōpetētib⁹ ut magi pfarū docēt. Primo quidē in ipo descēsu celesti aereoq; inuolui corpe. Deinde spiritu ex corde genito qui in nobis celi instar tēperatissimus est ꝛ lucidissim⁹ Jis medijs corpe claudit crassiore. Atq; ijs oibus eque fit pxim⁹: licet per aliud in aliud se trāsfunderit: Sicut calor ignis aeri ꝛ aque beret pxie: q̄uis per aerē trahat ad aquā. Ac merito imortalis aia per imortale corpus illud etherēū mortalib⁹ corpibus iūgit. Perpetuū q̄dē illud colit semp. Hec ad breue tp̄s mortalia/ut merito appellari aius debeat deus q̄dā siue stella circūfusa nube siue demon/nō incola terre:sed hospes. Hospes nosce teipum. Scito te esse celestis patrie ciuē: Ciuē natū ad celestia ꝓtēplāda. Memēto si finis tuus est cōtēplatio vitā tuā augeri ac pfici cōtēplando. Cū vo ex hoc ipso vita corpis quodāmodo remittat / sequi ut in ipso vite corpee detrimēto atq; interitu:non decrescat tua vita:sed crescat.

¶Secunda ratio. Sicut in rebus naturalib⁹ fit resolutio ad primā māz immortalē: sic ad formā ultimam immortalem. Cap^m. 3^m.

ORdo nāliū corpoꝝ ita est instituꝰ:ut in primā descēdat māz: ꝛ in ultimā ascēdat forma. Et quo magis materia queuis ad māz primaz accedit:eo potior materia sit. i. uerior puriorq; materia. Quo magis aliqua forma ad ultimā formā/eo sit forma pfectior. Materia enim prima māruz materia est. Forma ultima est forma formarū. Accipe hoc exēplo q̄ uolumus. Corpꝰ aialis in mēbra quasi māz suā diuidimus. Mēbrū quodlibet in humores quatuor qui sunt quedaz membri materia. Similiter humorē quēlibet in quatuor elemēta. Elemētū vo in māz simplicē:ad quā deuenire tādē oportet:ne descēdamus in infinitū:neue cōpellamur ecōuerso ascēdere sine fine. Nusq̄ enim erit actꝰ mixtꝰ:si nusq̄ mixta potētia fuerit. Nusq̄ rursus actus purus inueniet:si nusq̄ potētia pura ualeat repiri. Et cū actio ab actu puro exordiū hēat passio a pura potētia actiones passionesq; nusq̄ erūt. Sit ergo oportet materia simplex. Hec utiq; materia simplex:que subiecta est elemēti forme/ p̄ma materia notatur. Cūm ipse nāe artifex in corpibus fabricādis principio hāc māz accipit nudā. Mox elemētoꝝ uestit qualitatib⁹ atq; formis. Cū elemēta in speciē pducit humoꝝ. Deinde humores in formas mēbroꝝ digerit. Mēbris addit speciē nutriēdi:huic sentiēdi forma:huic tandē intelligēdi. Intellectiua vo natura est duplex. Una que adeo est a corpibus aliena: ut nullā illis vitā p̄stet. Hec ideo māe uel corpis forma nō dicitur. Et ordo ille corpoꝝ in hāc mētis nām ceu ꝓpriā formā nō desinit. Hūc gradū apō Platonē sublimes obtinēt angeli. Sed est altera natura mētis:que corpi iūcta quodā quasi federe cū ipo cōspirat:in quā uelut vltimā māe formā ascēdit, pgressio corpoꝝ. Progressionis huius duo sunt termini:materia infimus: mēs ista supremus. Si lōgissime inter se distāt cōditiones inter se oppositas hūt. Ergo sicut materia prima mera materia est. Natura sua expers oino forme. Dib⁹ subiecta formis atq; materijs. Jta ultima illa forma s. mēs mea forma est. s. expers oino materie / formis omnibus earūq; materijs p̄sidens. Jtē sicut materia prima a primo esse distat longissime: atq; est ꝓxima nihilo: Vñ inter esse ꝛ nihil ponit a Platone/ita ultima forma lōgissime distat a nihilo:atq; est p̄mo eē q̄ proxima. Hic tria sequunt. p^m q̄ ultima forma nulla ex pte pullulat a mā. 2^m q̄ a solo fit deo. 3^m q̄ pmanē poterit imortalis. Primū horꝝ cludit ex p̄ma cōparatiōe:quā hic induxim⁹. Secūdū ex secūda. Tertiū ex prima sequit ꝛ secūda. Ex p̄ma sic. Si est expers oino māe corpalis que pnitiose mutationis initiū est: procul est a pntie. Ac si mutabiliuz rerum caput est: neq; mutabilib⁹ rebus succūbit:neq; mutationē susci pit aliquā nisi vitalē. Ex secūda vo sic. Si termin⁹ nihilo ꝓximus nō tēdit in nihilū:quid mirū terminū a nihilo remotissimū/ꝛ primo esse ꝓximū:neq; ab esse extrudi vnq̄:neq; trudi in nihilū. Rursus pfectior est forme q̄ māe natura cū materia a forma pficiat atq; ornet. Ergo quēadmodū de materia in māz descēdētes gradatim ad māz primā corpoꝝ deuenim⁹ sempiternā:ita etiā de forma ascēdētes in formā:paulatiz in ultimā corpoꝝ formā sempiternam ꝓuehimur:ne ascēsus sit impfectior q̄ descēsus. Ac supremus terminus impfectior sit q̄ infimus. Decet eā intellectualez formā ad quā tanq̄ finē totus vniuerse nāe tendit conatus usq; adeo absolutā cōsumatāq; esse/ut sit ꝓcul a morte. Mediās vo formas imortales esse/nō est necessariū. Eas enim parui facere natura videt:cū illas nō tā ꝓpter ipsas q̄ propter ultimā eligat. Jn quo sane vident ꝓparationes quedā māe ad formā ultimaz capiēdā potius q̄ forme/principales existere. Per illas quasi vias trāsit ipe motus impetusq; nāe. Jn illa sistit natura motū. Merito igit ille ab esse in nō eē trāsibūt. Illa quiescet in esse:ut nāe finis maneat sine fine. Dicimus aūt totū vniuerse nāe conatū ad id potissimū dirigi:ut aial itellectuale sit:ex eo q̄ intellectꝰ adsit corpi/ut aūt intellectus ipse in se sit / actionē dū taxat diuinā posse ꝓferre. Et cū ab ipsa dūtaxat eternitate dependeat:eternū foze. De intellectuali aūt aiali quidnā dicemus? Magi nō dubitāt id quoq; in sua

tẽperãtia ꝓmãsurũ fuisse:ut Plato in charmide scribit/si modo aius in sua.i.diuina tẽperãtia ꝓmãsisset. Ab ipso enim oẽm tũ cõsonãtiã/tũ dissonãtiã corpis ꝓficisci. Idẽ prorsus lex mosaica christianaq docet. Uerũ qđ vniuersus ordo ob inordinatũ ai motũ oliz amisit:ipso tãdẽ ordine ꝓualente/rursus in ordinẽ redigẽdũ/nõ Moises solũ/ed Zoroaster/Mercurius Plato cõsentiũt. Sed de his alias. Nunc iã qđ erat ꝓpositũ ꝓcludamus. Sint igit termini corpalis ordinis utriq ꝓpetui ⁊ infimus ⁊ suprem⁹. Supremũ vo terminũ ultimãq formã esse rõnalẽ aiam prisci theologi putauerũt. Quibus cũ Aristoteles cõsentit in libro de diuinis duodecimo. Ubi de causis efficiẽtibus ⁊ formalib⁹ disputãs inqt:causas qdẽ mouẽtes mãm pcedere:formas minime. Si aũt post mãm forma aliqua maneat/esse pscrutãdũ. Nã in qbusdã nihil ꝓfit bere:Ut si est aia tale/nõ ois:sed intellectus. Idẽ in libro de nãlibus secũdo inquit. Philosophi nãlis inuestigationẽ usq ad illã formã ꝓtẽdi que separata quidez sit simul ⁊ in materia. Quã esse hois aiam/ipse ibi significat:⁊ ita pipatetici oẽs exponũt. Nos aũt putamus tũ priscos theologos/tũ Aristotelẽ tali quadaz rõne in hãc sniam cõcurrisse. Qđ sicut cõplexio tẽperata est finis ad quẽ dirigunt oẽs motiones cõplexionesq nãles/ita rõnalis aia cui subest tẽperata cõplexio finis est formarũ oium nãliuz. Rursus illa est ultime forme ꝺditio:ut neq oino sit absoluta: neq oino ĩmersa corpib⁹. Si oino esset libera/neq quicq̃ per corpus oparet corpis forma nõ esset. Si obrueret oino/neq ageret aliqđ absq corpe/nõ esset ultima forma. Esset enim hac ulterior illa:quecũq talis eẽ reperiret ut partim quidẽ iũgeret corpi/partiz nõ iũgeretur. Qualẽ ꝓfecto esse aliquã oportet:ut inter substãtiã illã angelicã a corpe oino seiũctã perq illud nihil agẽtẽ/atq formã aliã oino cõiunctã corpi/perq corpus agẽtẽ oia/qualis est aia bestiarũ/forma quedã sit media/partim iũcta corpi:partiz etiã separata:ut aliquid per corpus efficiat/aliqđ per seipsam. Talis est autẽ rõnalis aia ois q ⁊ regit corpus ⁊ speculat. Humana quoq talis est ꝓculdubio. Que nutriẽdi ⁊ sentiẽdi opa per corpis exequit instrumẽta. Intelligẽdi aũt ⁊ eligẽdi actũ pficit per seipam. Sic angelus tam per substãtiã q̃ per opationẽ est a materia separatus ⁊ in eternitate tor⁹:q totus in statu. Bruto aie per utrũq ꝓiũcte:⁊ tote in tpe:q per utrũq mutant. Rationales aie q partim cõiũcte esse debẽt/partim etiã separate/neq esse possent per aliqđ separate: si cõiũcte per substãtiã essent/necessario sunt per substãtiaz separate:siue separabiles:q.s. nullã hñt originẽ a materia:uel ab agẽtibus instrumẽtisq corpeis. Sũt autẽ cõiuncte per opationes:nõ quidẽ per oẽs opationes: sed infimas:⁊ id quidẽ nõ violẽtia:sed amore. Unde ſm caldeos in ꝓfinio sunt eternitatis ⁊ tpis. Per substantiã quidẽ in eternitate sunt. per opationes in tpe. Siquidẽ illa manet/iste mutant. Decet enim inter id qđ oino est eternũ:atq id qđ penit⁹ tpale:esse aliquid partim eternũ/partiz etiã tpale. Et inter id qđ semp est:atq id qđ fit aliqñ/esse aliquid qđ fiat semp. Tale quidẽ est celũ ⁊ ꝓmanẽs substãtia semper ⁊ mobile. Rursus talis ipsa mũdi materia:atq ipsa etiã/ut ita dixerim/corpeitas. Preterea ferme talis est aia que fluit semp affectu ⁊ actu/q̃uis substãtia maneat. Un de declinat ad corpa que fluũt insup per substãtiã. Talis profecto aia ideo forma est corpis ultima:q format quidẽ regitq corp⁹. Uerũ ita pene excedit nãm corpis:ut in ipso sit limine:ac paulũ quid ꝓtergressa limites corpis sit penitus relictura. Nempe multo magis separata est q̃ cõiuncta. Cõmunicat nanq illi partẽ sui siue potentiã inferiorẽ: quã hẽt cũ brutis plãtisue cõmunẽ. Partẽ vo ꝑcipuã diuinis psimilẽ in qua tota consistit rõnalis aie ratio semotã hẽt a corpe in essentia q etiaz in actione. Et quotiẽs opat per intellectũ primo naturaliq instinctu ad separatas rones sese cõfert:qđ quidẽ oẽs peripatetici cõfitent. Ad singulas vo cõiunctasq formas nõ ꝓmo aut recto:sed secũdo ⁊ obliquo quodã actu se torquet/quatenus ad simulachra / vnde species intelligibiles ꝓcreauit/se reflectit. Quis ergo nõ viderit vim rõnalẽ magis separatã esse q̃ cõiunctã. Siquidẽ ad separata recte ⁊ primo/ad cõiũcta oblique ⁊ actu sequẽti se uertit. Que tũc maxime qđ vult assequitur:qñ longissime discedit a corpore. Cõtra qñ per sensus descẽdit ad corpa:tũc fallitur:⁊ innumeris passionib⁹ pturbat. Nõ põt aũt rerũ mortaliũ esse similis:si illarũ pntia fallit ⁊ turbatur. Immo vo similis est diuinarũ ut in phedone docet Plato:q quo illis heret ꝓpinquus/eo clarescit magis ⁊ gaudet. Quiescit aũt in loco sibi naturali res quelibet. Angitur in alieno. Unde apud platonicos apparet nõ esse in corpibus mortalib⁹ quatenus mortalia sunt nãlẽ intelligẽtie sedẽ. Ergo paululũ quid abest:ut rõnalis aia sit ꝓsus a corpe separata. Est igit forma ultima/cũ sup eã nõ sit forma alia corpis. Infra vo sint multe ita disposite:ut gradatim huic aie propinquantes quasi super materiam eleuentur.

¶ Obiectio epicuri:⁊ responsio de formis deo similimis. Cap^m.4^m.

Omniare nos epicurus inquit:qñ formas excedere ullo modo mãm qua sustinent asserimus. Absorberi eas usq adeo a materia putat:ut impossibile sit aliquã licet excellentissimã formã aliqđ ultra mãm opari. Nos aũt oia nature opa/sicut Plato in phílebo scribit Aristoteles q cõfirmat/a diuina quadã pfici arbitramur intelligẽtia. Que quidẽ celos uelut instrumẽta sua reuoluẽs ⁊ citãs:ut Plato inqt:celestẽ currũ inde inferiorẽ hãc elemẽtoq format mãm. Atq ut in arte opis forma triplicez hẽt gradũ. Est enim primũ in artificis aio. Secũdo instrumentis ab eo agitatis. Tertio in materia inde formata ita forme rerum quas deus per celi motus/uel traducẽtes/uel ꝓparãtes hic generat aut creat. primũ in ipso sunt deo. Deinde in celis:tanq̃ riuulis aut sedib⁹:postremo in hac inferiori materia. Oportet autẽ mãm hanc qñquidẽ a diuina intelligẽtia sic agitat / suscipe apte se ferre exactissimã aliquam diuine intelligẽtie formã. Qđ etiã in natura ⁊ artib⁹ fieri cernim⁹. Ut talis siquidẽ natura aie per calorẽ nãlẽ tanq̃ aliqđ instrumẽtũ mãm agitat alimẽti a nobis sumpti reddituq vitalẽ. Uita hec alimẽto tributa nõ calorisilius imitat formã sed aie. Calor enim ex se vitã nõ generat. Pictor etiã per instrumẽtũ suũ penicilluz formã aliquã signat in pariete nõ penicilli similem:

ſed ai ſui potius qui eā in ſe pius ꝓcebat: ⁊ poſtea parit. Igit tā fm nāz q̄ fm artē opis forma formā refert agētis. At enim in hoc gradū triplicē reperi mus. Aliā formā videmus ꝓpinquiorē māe q̄ agē ti. Aliā agēti ꝓpinquiorē q̄ māe. Media vo nōnul lā. Accipe primū exēplū aliqđ in natura. Aia quip pe per inſtrumētū illud ſuū calorē. ſ. nālē cibo dige ſto triplicē tribuit formā. Mā craſſiorib⁹ cibi parti bus formā tribuit oſſium. oſſa nāq̄ ex illis generat atq̄ nutrit. Tenuiſſimis vo partib⁹ ut plurimū ſpi ritus ipſius adhibet formā: qr ex illis ſpiritū recre at. Medijs deniq̄ forma p̄ſtat carnis atq̄ neruo rū: Hec oia exeq̄tur nālis ille calor nō ſua virtute ſed aie. Ipſe enim urit tātū natura ſua atq̄ diſſol uit: ſed ad huiuſmodi opa per virtutē aie tēperat. Forma oſſiū remotiſſima eſt ab aia ⁊ māe ꝓxima. Nullus enīz fit ſenſus in oſſib⁹. Forma carnis atq̄ neruoꝝ ꝓpinquior eſt aie q̄ oſſiū. Sēſus enīz per hec fiūt. Senſus inq̄ hi quinque/qui nōdū tñ lōgiſ ſime diſcedunt a corpe. Cū nihil vnq̄ niſi p̄ntibus externis corpibus agāt. Forma deniq̄ ſpirituū eſt aie ꝓxima quippe cū hi iā imaginationi ⁊ phanta ſie excellentiorib⁹ aie viribus modo quodā ſubſer uiāt. Exēplū hēs in natura. Accipe inſup exēplū in artibus. Inſtrumenta ꝓfecto q̄bus utunt artifices ſuā quādā dūtaxat hñt nām atq̄ figurā: non tñ hñt ipſam artificis intelligētie pulchritudinē. Verū per hec artificis aius tria quedā exeq̄tur. Nōnulla ſi bi q̄ proxima: remotiſſima alia: alia media. Dia ſa ne artificis opa/Que ad aſpectū ptinēt aut auditū totū pene artificis declarāt igeniū. Que ad ſenſus tres reliquos minime. Mā in odorib⁹ ſaporibuſq̄ cōficiēdis aut ſtratis lauacriſq̄ tēperādis paulum aut vix artificis apparet intētio. In picturis autē edificijſq̄ cōſiliū ⁊ prudētia luget artificis. Diſpo ſitio. Preterea ⁊ quaſi figura quedā ai ipius inſpi citur. Ita enīz ſeipm aius in opibus iſtis exprimit ⁊ figurat ut vultus hoīs intuētis in ſpeculū ſeipm figurat in ſpeculo. Maxime vo in ſimonibus cāti bus atq̄ ſonis artificioſus aius ſe depromit in lu cē. In his enīz tota mētis diſpoſitio ⁊ uolūtas pla niſſime deſignat: ⁊ qualis eſt affectus artificis: talē nobis affectū opa eius ſolent excitare: flebilis uox flere: furioſa furere: laſciua laſciuire ſepe cōpellit. Hec igit opa cū ad viſuz tū ad auditū ſpectātia ar tificis mēti ſunt proxima. Illa vo que ad tres reli quos ptinēt ſenſus/ut diximꝰ remotiſſima. Media autē ille opationes ſunt: que ad corpis exercitatio nes ludicras aut bellicas ptinēt. Unde nā are ⁊ na tura ita ad diſpoſitionē ſuoꝝ operū tēperant: niſi a deo nāe artiūq̄ inſtitutore. Deus itaq̄ opa ſua in corpibus ſimiliter tēperatrita ut etiā ipſe in ma teria ſibi ſubiecta triplicē formarū generet graduz videlicet ſibi ꝓximas formas: remotiſſimas atq̄ medias. Et qm quicđ mouet mām non alia rōne mouet: q̄ ut eā extollat ad ſui vultꝰ imaginē. Nec falli dei ſententia pōt neceſſe eſt alicubi in materia diutius agitata faciē artificis dei expreſſius reluce re: ac ferme tāto expreſſius q̄ in alīs materijs/alio rū mouētiū facies quāto in mouēdo atq̄ trahēdo deus eſt potētior alīs. Ideo dei vultū tā ſimilē de niq̄ in materia effulgere oportet / ut nequeat ſimi lior emicare. Quādiu reſultat mortalis cōſumatā nō implet imaginē. Sane ſimilior foret ſi ſemp eſſet ſimi lis. i. ſi ſurgeret immortalis. Fit ergo aliqua forma in materia imortalis. Siqua talis erit illa erit que eſt ul tima: que ſicut remotiſſima eſt a materia ex eo q̄ ulti ma eſt ita eſt ꝓxima deo. ideoq̄ ſimilima. Talē eē rō nalē aiam nō eſt dubiū. Sed plantꝰ rē ipaz apiamus.

¶ Rūſio planior de formarū gradibus. Capm. 5m.

Principio deus māz primā certo modo ad re rū nāliū ſpecies ꝓducēdas afficit per qualita tes primas atq̄ diſponit. Per raritatē: dēſita tē: leuitatē: grauitatē: caliditatē: frigiditatē: humidita tē: ſiccitatē. Que quidē uocātur qualitates p̄paratio neſq̄ māe potius q̄ forme principales ⁊ ſpēs. Pro pterea q̄ harū quelibet plurib⁹ cōpetit ſpecieb⁹: ⁊ ſe pe itēdunt ⁊ remittunt. Rerū tñ ſpēs/ut placet phyſi cis/nō ita mutant. Sepe accedūt atq̄ recedūt dū ſpe cies pmanent. Quis neget multis arboꝝ ⁊ aialiū ſpe ciebus cōmunē eſſe caliditatē ⁊ frigiditatē. Atq̄ has qualitates in aiantib⁹ fm magis minuſue uariari dū eadē pmanet ſpecies aiantis? Sunt igit māe q̄ ſimili me: cū inſtar māe plurib⁹ ſpēbus ſubiciant: neq̄ ipſe ſua dūtaxat p̄ntia ſpēs rerū inter ſe diſtinguāt. Affe ctiones igit p̄parationeſq̄ māe ad ſuſcipiendas ſpēs nūcupent. Ergo materia per extēſionē quātitatis ſibi familiarē ⁊ ad multa cōmunē qualitatib⁹ huiuſmodi pādit ſinū. Per has vo ad ſuſcipiēdas ſpēs p̄parata ſtatim a mēte diuina mūdi totius opifice formas ſpe cieſq̄ accipit elemētoꝝ. Spēm ignis qñ parata fuerit per caliditatē: ſiccitatē: raritatē: ⁊ leuitatē. Speciē ter re qñ per frigiditatē: ſiccitatē: ſpiſſitudinē: grauitatē. ⁊ reliquas ſua ſingulas rōne. He forme elemētoꝝ eo ſuas illas p̄parationes ſuperant: q̄ illaruz ſunt fines: que ꝓprias diſtinguūt ſpēs / ⁊ pmanēt quodāmodo firmiores. Citius enīz aque frigiditas pmutari videt q̄ ſpecies aque: ſimiliterq̄ in alīs. Sūt tñ māe ꝓſus imerſe: qr nō reſoluūtur in ſpēs alias formaſue prin cipales. Sed moꝝ per qualitates affecta materia idu cūtur de formi māe gremio ꝓxime. Unde ꝓpter nām paſſiuā māe vix vniꝰ ſunt participes actionis. Quid agit aliud ignis niſi q̄ urit? Neq̄ aliq̄d operant niſi quatenus p̄parationes ille māe adiuuāt: qr nihil agūt ultra q̄ poſſit calor: frigus: ſiccū: ⁊ reliqua. Unicū pre terea motū hñt ⁊ vnū ſitū. Eſt tñ ordo aliq̄s inter for mas elemētoꝝ. Mā forma ignis qr a materia liberior eſt q̄ alie ꝓpter mirabilē raritatē efficacior eſt in agē do: ⁊ a paſſionis iſectione remotior. ¶ Cōgregat de inde mēs quatuor elemēta hec in vnū eorūq̄ tēpera tionib⁹ uarijs uarias cōficit lapidū ſpēs ⁊ metalloꝝ: atq̄ ſimiliū que mixta dicūtur. Quoꝝ forme in hoc excellūt. Formas elemētoꝝ q̄ in formas alias quodā modo p̄cipuas reſoluūtur neq̄ in materia niſi diligē tius elaborata fiūt: ⁊ aliq̄d operant ad qđ elemētoꝝ forme ⁊ diſpoſitiones ille māe nō ſufficiūt. Nō enim per elemētoꝝ qualitates iaſpis ꝓuocat partū. Pha taſmata noxia pellit. Zaphyrus cohibet ſudorē con fert ad gratiā. Smaragdus extinguit libidinē. Ameti ſtus ſedeat ebrietatē. Mā ⁊ alia multa que ſimiles ha bēt qualitates idē efficerēt. Faciūt autē hec ex quadaz virtute ſpecieb⁹ talibus ab aīs ſparū tributa. Sed a materia nō lōge abſunt. Cm virtꝰ huiuſmodi corpa lis eſt: atq̄ per corpa ſperarum traducitur. Ac licet

mentem nisi ex seipso ⁊ per seipsum. Capm.7m.

Quo nã pacto inqt epicurus ꝓducit deus hanc aiam in materia nisi etiã ex materia. Nos aũt interrogamus eũ quo nã pacto ꝓducit sol lumẽ in aere/nõ tñ ex aere. Vult⁹ in speculo imaginẽ nõ ex speculo. Mẽs loquẽtis significationẽ uocis in aere nõ tñ ex aere. Proinde sicut sol calorẽ q̃dẽ in aere gignit:ex aere lumẽ tñ nõ ex ipso aere/ lz in ipso. Et mẽs loquẽtis ex aere gignit sonũ:significationẽ vo soni nõ ex ipso aere/sed in ipso:ita deus alias formas ex mãe viscerib⁹ eruit. Intellectũ vo qui forma ultima est sup mãe faciem pãdit/nõ trahit e sinu. Cõsiderare debuit epicurus mãm ipsam nullã hẽre virtutẽ ꝓpriã formatricẽ sui. Nihil enim informe se format. Habere tñ virtutẽ ꝓparationẽq; formabilẽ/quã formarũ uocamus inchoationẽ:⁊ prisci theologi chaos antiquũ. Cui deus ut Timeus docet formatricẽ virtutẽ applicat/non tanꝝ materie ꝓpriã:sed tanꝝ dei ipsius instrumẽtuz aliqͦ ad formãdũ huic virtuti influxũ celestẽ elemẽta lẽq; accõmodat. Forte vo diuinus influxus ex deo manãs/per celos penetrãs/descẽdẽs per elemẽta/in inferiorẽ mãm desinẽs illa ipsa est formatrix virtus:quaz Plato uocat diuine intelligẽtie rõnẽ:per cuius ifusiõnẽ machina mũdi ex necessitate cõstat ⁊ mẽte.i.ex materia corporib⁹ necessaria / ⁊ ex formis pulcherrimo quodã ordine diuinã mẽtẽ bonitatẽq; referẽtib⁹. Hãc virtutẽ pipatetici tũ instrumẽtũ dei uocãt tũ nãm tum potẽtiã seminariaz. Huic formatrici virtuti subest formabilis illa natura mãe. Deus igit per vim huiusmodi formatricẽ per machinã mũdi diffusam formabili ipsius mãe virtuti formas illas accõmodat:quas mãe ꝓximas/⁊ quas medias collocauimus. Hic autem platonicus dsq; ordinẽ quẽdã in quatuor tã formarũ q̃ subiecti gradib⁹ obseruabit. Aie rõnales per soluz purũq; dei radiũ sup purã indiuisibilis mãe faciez accẽdũtur. Aie irrõnales per celestẽ quoq; aialẽq; influxũ radio illi diuino adhibitũ e sinu mãe nodũ extẽso expriműtur in lucẽ. Forme elemẽtoꝝ mixtorũq; familiares/per familiares etiã elemẽtoꝝ qualitates/educũtur ex mãe gremio iã extẽso:extẽso inq̃ per dimẽsiões nõ terminatas. Forme eorũdẽ pegrine:per qualitates insup pegrinas elemẽtoꝝ eruũtur ex aluo mãe extẽso iã per termiatas quasdã dimẽsiones. Has aũt formas ꝑter rõnales aias esse mãe astrictas ideo arbitramur: qz nullã ꝓsus operationẽ hñt ad quã nõ aliquo mõ concurrat corpis uel natura uel instrumẽtũ:⁊ finẽ semp sibi ꝓponũt corpis usum:utpote que ex corpe pẽdeant vũ per instrumẽtũ celeste siue elemẽtale formatiuũ formabili virtuti mãe accõmodant. Cuius rei signũ est: qz nulla illarũ in deũ cõuertit:quasi deus nõ sit illaruz ꝓxima causa:sed potius aliena. ¶ Aiam vo rõnalẽ fieri a deo sine instrumẽtis ullis ex eo potissimũ cõiecturamur:q; in deũ ꝓxime uertit:qͦ in sequẽtib⁹ declarabimus. Cõcurrũt igit instrumẽta nõ ad aie humane productionẽ:sed ad mãm ꝓparandã:quã sit aia hois habitatura. Deus vo per se illaz materia ꝓparata ꝓducit. Vñ Plato in libro de natura docet:ubi vult animaz rõnalem a solo mũdi opifice tribui:irrõnales vo etiaz a ministris eius opi huic fauẽtib⁹. Aristoteles quoq; in hoc secut⁹ magistrum in libro de aialib⁹ 2° inquit. Vñ generat homo itellectũ infundi forinsec⁹: ac solũ eẽ diuinũ:cui⁹ opatio nõ expleat per aliqd corporale. Quasi nõ exprimat ex itimo mãe gremio:sicut alias formas putat exprimi. Ergo hãc sine instrumẽto ipse de⁹ ifundit. Exẽplũ hẽs in solis lumine ⁊ in aia. Lumẽ solis per calorẽ tanꝝ mediũ dissipatis nubibus serenat aerẽ. Serenũ aerẽ illuminat per seipz. Aia per calorẽ nãlẽ coquẽdo cibũ ꝓparat ipz ad vite formã. Cocto ⁊ ꝓparato cibo non per calorẽ:sed ipa per se vite tribuit formã. Anima rursus per linguã tanꝝ instrumẽtũ frãgit aerẽ. Fract⁹ aer sonat. Sonãdo significat. Sonus ille est q̃si qdã aial ꝓfitutũ ex aere fracto tanꝝ corpe atq; ex ipa significatione/tanꝝ aia:que qdẽ significatio instar aie latet in uocib⁹:⁊ q̃si vita quedã est nõ audita uocis audite. Vñ nã dat sono talis significatio:Ab ipa loquentis hois aia. Sz nunqd aia significationẽ dat uoci per linguã:Animine. Lingua eni corp⁹ est:⁊ corpale dat munus solũ atq; sensibile. neq; significationẽ dat per se ullã quotiẽs aio ad rẽ nõ attẽdẽte casu qs loquit. Significatio vo res est incorpalis ⁊ insensibilis. Alioqn qcũq; uocẽ audiret:statim qd significat uoce cognosceret. Quapropter significatio que ilẽ sibile qdã est:fit tanꝝ aia quedã in uoce.i.aere fracto ceu corpe. Fit inq̃ ab aie ipsi⁹ cogitatione sola: nõ per lingue obsequiũ. Atq; ideo vũ platonẽ ꝓnũcias aer ille fract⁹ plures in partes diuidit. Plato nẽ. Que per tria tpis momẽta pcurrũt. Significatio vo nõ per partes diuidit:qz in loquẽtis mẽte idiuisibili anteq; ꝓnũciet momẽto ꝓcipit:⁊ significat sepe res ingẽtissimas:quarũ molẽ nõ põt ipsa per magnitudinẽ adequare. Significat etiã motuz tẽpusq; sepe sine motu uel tpe. Et qñ ꝓnũciat sono soni ipsi⁹ pte ꝓnũciata plurimũ nodũ ab audiente cõprehẽditur:neq; pcipit paulatim:lz oib⁹ syllabis ꝓnũciatis/qd ex illis cũctis significat e uestigio itelligit. Que qdẽ significatio in audiẽtis itellectu ppetua sepe remanet/syllabis pereũtib⁹ sicut in loquẽtis mẽte fuerat anteq; loqueret. Significatio igitur ab aia loquẽte sine medio ꝓducta ĩcorpalis est. Est ⁊ uocis aia simplex/⁊ quodãmõ imortalis. Sonus aũt per linguã mediã fabricat⁹ in ptes dissipat/⁊ interit. Si sol ⁊ aia sine instrumẽtis aliqd efficiũt in mã multo magis de⁹ poterit formã aliquã nullo intercedẽte instrumẽto mãe tradere. Atq; ea maxime erit rõnalis anima:que nõ nihil sine instrumẽto cogitat atq; eligit. Vñ nunq̃ ualeret si eẽt per instrumenti opam fabricata. Si per nullũ mediũ a deo fit nõ fit ab eo nisi per deũ. Deus ipsa eternitas est. Fit ergo per ipsam eternitatẽ. Vñ per eternitatẽ fit/est eternũ. Et qõ sũmo statui ꝓximũ est/ita est stabile/ut a mutatiõe mortali sit remotissimũ. Nec eni est sũma mutatio. Merito sicut in ceteris rerũ generib⁹ prꝛeter id qõ per se tale est/sunt ⁊ alia/que per aliud talia sũt:ita in eternitatis ordine ultra deũ qui per se est etern⁹:multa sunt/que per illũ eterna fiũt. Talia vo eẽ illa Time⁹ docet:que a deo absq; medio ꝓcreantur. Erit igit hois aia:⁊ immortalis ⁊ huic corpi tanꝝ significatio aeri a loquẽte deo inserta. Quã significationẽ sidẽ animaduerterit/dei loquẽtis intelliget mentem.

¶ Obiectio Panetij:⁊ respõsio q; anima sine medio est ex deo. Capm.8m.

Dubit forsitã Panetius nobis posse aliqd a deo in

deo in materia sine materia ꝛ instrumento creari. Sed aiam nostrā ita fieri non concedet:nisi manifestiori aliquo signo hoc iterū ostēdamus. Arbitratur enim tam aiam nascētis ab aia parētum q̄ corpus a corpe generari:q; ꝛ corpore ꝛ ingenio silles genitoriboꝰ filij sepe nascant. Sed ꝓiectura Panetij parū momēti habere videt. Quia sepe dissiles corpore nascūtur:sepissime aio. Et qui mores sequunt paternos ꝓsuetudine eos imbibūt potius q̄ genitura. Et siqui eos usu nō acquirūt:imitant tñ/nō ideo imitant/q; aius nascat ab aio. Sz q; aius a tenera etate blādit ꝓprio corpi:in quo ꝓpter genitoꝝ cōplexionē silia quedā fiūt incitamēta. Sed ꝓcedēte etate arbitratu suo ꝛ in peius ꝛ in melioꝰ mutāt mores. Itaq; abūciēda est ꝓiectura Panetij. ¶ Am̄ vo signū a nobis exposceret:per qō aia a deo uenire clarius ostēdat signū nobis erit huiusmodi. Alia rōnalis quotiēs aliqua sibi res occurrit pscrutatur nō modo q̄d res illa sit/ꝛ qualis:sed etiā que sit eiꝰ origo. Neq; cessat vnq̄ nisi causam eius inuenerit. Neq; tñ in quauis causa sistit gradum/sed indagat semp causę causam:ita ut nō prius q̄escat q̄ supmā causam fuerit ꝓsecuta/Unaquęq; res in ꝓprio sui fine q̄escit. Proprius finis rei est eius causa propria. Ibi eniz pficit.pfectionē vo nālē appetūt oia tanq̄ finē. Nō si cōem finē expetere videant:nō tñ ipsum adsciscūt:nisi quātū ipsis cōgruit ꝛ accōmodat proprius q; euadit. Talis euadit qñ suscipit in causa,proxima sufficiēte supius ordinata. Nō petit aer uenerē aut iouē/Iz etiā inde ducat originē:sz appetit ignis ꝓcauū:ubi principiū eius ꝓprius est/locusq; domesticus. Cetera quoq; siliter nō quālibet sui causam expetūt. Nulle eniz res ꝑus cessarēt q̄ in deū trāsformarent/qui primuz oium est principium. Aut si nunq̄ trāsformarent in deū:frustra ꝛ temere moue rent. Nō igit quālibet querūt causam:sed ꝓpinquā Sufficit enim cuiq; spēm suā incorrupta integrāq; seruare. Hec aūt seruat a causa ꝓpria/que sufficiēs sit ꝛ supius ordinata. Causa vo altissima spēm rei a se remotioris mutaret in naturā sublimioꝛē. Ubi cessaret res illa eē qō erat atq; piret nō autē res id appetūt/sz incolumes in suo statu manere. In quo quatenus ꝑmanēt:eatenus prime quoq; cause similitudinē assequunt. Quorsum hec:ut intelligas rez quālibet solū cū ꝓximā attigerit causam/quiescere ꝓtinus:neq; ultra pquirere. Atq; ideo mētē que in re ulla q̄escit nisi in prima/nullā habere ꝓpriaz causam nisi primā. ¶ Cuius rei signū est q̄ hois mens in deū cōuertit sine medio. Sic enim res ꝙuertūtur in causam ut ꝓcedūt. Que per mediū ꝓcessere/per mediū ꝙuertūtur. Que sine medio ꝓcesserūt/ꝙuertunt etiā sine medio. Aia sine medio in deū reflecti tur:qñ deū neq; in aliqua creatura neq; imagine sēsus ꝛ phātasie:sed sup oia creata absolutū nudūq; suspicit. Suspicit vo talē qñ argumētat deū eē adeo infinitū:ut oia que cadere in cogitationē pñt/infinito supemineat interuallo. Ubi nihil creatū inter deum ꝛ aiam interponit:Quo aūt modo intuitus aie in deū absq; medio figeret:nisi etiā intuēdi virtꝰ ab illo absq; medio ꝓcessisset:Nō si videat aia q̄busdā ad id medijs idigere:ex eo qō per mūdi dispositionē ꝛ ordies angeloꝝ ascēdit ad deū:scito no uti bis medijs aiam/ut deū in his:aut per hec quasi solez in aqua aut per vitrū intueat. Sed quasi q̄busdaz gradibꝰ ut ipsa que infra se olim delapsa est per hos gradus in arcē suā redeat:quo regressa deū absq; medio videt. Porro per mūdi dispositionē inuitat:ut dimisso corporis cultu in suā redeat rōnē:per angeloꝝ idagationē siue inspirationē ammonet:ut dimisso ꝓsueto rōnis discursu ad lumē sibi quōdā diuinitꝰ infusum se recipiat:quo reflexa per ipsum iaz dei lumē suspicit deū:ut ille qui per solis radiū nō colores amplius corporaꝝ:sed ipsum suspicit solez. De quo inqt Zoroaster. ΧΡΗ ΣΕΣΠΕΥΔΕΙΝ ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΑΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΠΑΤΡΟΣ ΑΥΓΑΣ ΕΝΘΕΝ ΕΠΕΜΦΘΗ ΣΟΙ ΨΥΧΗ ΠΟΛΛΑΥΝ ΕΣΣΑΜΕΝΗ ΝΟΥΝ. i. Ascēdēdum tibi est lumē ipsum ꝛ patris radios. Unde infusa est tibi aia multo mētis lumine circūfusa:Nō aūt aius ad hūc qñq; statū ꝓueniat:inde ꝓiicimus q̄ usq; adeo se ab omni rei create cogitatione secernit:ut sup oēm rei cuiusq; creāde cōceptū quātūcūq; sublimē extare diuinū uerticē per infinitū asserat spatiū. Bū vo deū ita describit:pro viribus capit deū. Habet ergo vim aliquā absq; medio dei capacē. Hec aūt a solo tributa est deo. Qui enim formal solus ipse solus disponit. Qui implet ipse amplificat. Sicut ꝛ visus radiū illū intimū ꝛ isitū ab origine:quo solis lumē ꝓxime videt quotidie ab ipso codē lumine solis accepit. Atq; ita vis illa dei capax medio idiget nullo ultra deū ad deū suscipiēdū: Sicut neq; visiuus radius ad radiū solarē accipiēdū ullo indiget medio. Quia ꝛ radiꝰ a radio:ꝛ vis dei capax a deo nullo medio interposito. ¶ Probauimus hactenus ꝓposituz nostrū ꝑcipue per intellectū. Rursus ita ꝓbamus idē ꝑcipue per uolūtatē. Dis appetitꝰ cause sue impletur possessione. Sitim enim appetitionis extinguit pficiēdo reseadē que accēdit efficiēdo. Uolūtas solius infiniti boni possessione pōt impleri. Eousq; enim affectat bonū quousq; ipsi bonū porrigit intellectꝰ. Intellectꝰ cōem boni ipsius rōnem inuenit ab oibꝰ rei participātis angustijs segregatā:que ꝓpter hoc ipm infinita permanet in seipsa. Diffundit quoq; in infinituz:cum possit bonitas rebꝰ innumerabilibꝰ per infinitos modos coicari. Si uolūtas eousq; affectat bonū quousq; itellectus offert. Hic aūt offert infinitū bonū ꝛ infinita bona. Sequit ut totidē uolūtas affectet. Ergo solius infiniti boni implet possessione. Ad hec sicut obiectū itellectꝰ est ens ipsum sub rōne ueri:ita uolūtatis obiectū ens ipsum sub rōne boni. Quia vo vis queq; eo solo cōtēta eē pōt:in quo integra obiecti sui rō repit:sequit ut itellectꝰ ꝛ uolūtas solo deo satiari possint:in quo solo est integra ueritatis bonitatisq; rō. Et q; ille ab alijs ueris semp discurrit ad alia:hec ab alijs bonis ferꝛ in alia:satis ꝓstat q̄etz bis ex eo solo obtigere posse:qō talia cūcta cōplectit. Habitꝰ enim sistit motū: ꝛ motuz quodāmō interminatū habitꝰ infinit. ¶ Postremo legitimꝰ itellectꝰ est ille:qui res itelligit sicuti sūt. Legitima uolūtas illa que res appetit sicuti sūt appetibiles. Sinaūt res:ut ordinant a deo. Appetibiles vo sunt:ut ordinant ad deū. Ergo neq; itellectꝰ neq; uolūtas in rebꝰ ipis q̄escere pōt. Sz ille resoluit in deū hec refert ad deū illi solus deꝰ ꝓspiciēdus nāli istictu ꝓponit. Huic solus deꝰ amādus. Si sola infinita bonitas iplē uolūtatis capacitatē ualet nimirū sola infinita bonitas nām ꝓcreat uolūtatis. Presertim cū ipa quoq; uolūtas in

bonitatē infinitā qñq; se ꝓferat sine medio. Nō tūc facit euidētissime qñ intellect⁹ uolūtati nō ampli⁹ bonū hoc ꝓponit/aut illud:sed aut cūcto⁹q; simul bonorum ostēdit cumulū:aut bonitatis ipsius fomitē:vnde talis cumuli segetes pullularūt. ¶Beniq; nullus effect⁹ ultra suā causam se extēdit. Humanus aīus rē quālibet finitā trāsgredit:qr quodcūq; finitū ueruz bonūue obtuleris intellect⁹ magis intelligere pōt:uolūtas ulteri⁹ affectare. Nulla ergo finita res est animi causa. Nō hinc potissimū cōfirmari videt:qr causa motor⁹q; particularis virtutē inclinationēq; ad vniuersale tēdētem nō pōt efficere. Et qr in intellectu virt⁹ est ad vniuersale uerū in uolūtate inclinatio:ad vniuersale bonū. Cōstat plane intellectū ꝛ uolūtatez a nulla re creata fieri uel mouerī. Quicqd enim creatū est uerū bonūq; est: dūtaxat particulare. ¶Nōne aīus qlibet particulare bonū respuere pōt:ꝯ bonū vniuersale non possit: Quid nam hoc significat: Nisi ipz solius vniuersalis boni actioni ꝛ impio subici. Cōcludamus igit per itellectus ꝛ uolūtatis act⁹ ꝙuersionesq; hois aiam a deo nullo medio interiecto in lucē ex nihilo ꝓdūcī. Atq; eam dei vim infinitā qua ita ꝓducta est ipsi aie ita quodāmodo inseri:ut ipsi quasi ꝓpria ꝛ nāliꝫ euadat:per quā ipsa quotiēs vult in deū se uertit. Nō min⁹ ferme infinita virtute op⁹ eē putāt platonici:ut quis ad deuꝫ se cōferat infinitū. Atq; infinitū eē sub certa rōne infinitatis agnoscat ꝛ amet. Quā ad hoc ut aliqd fiat ex nihilo:infinita virtute sua deus aiam creauit ex nihilo infinita dei virtute aīa dei virtutē eādem infinitā attingit:que ipsaꝫ ex nihilo ꝓcreauit. Que qdē infinita virtus siue semel aīe sit ifusa siue potius iugiter infunda tur seruetur⁹q; a deo demōstrat eā virtutis ifinite participē ꝛ/ut ita loquar/capacē ita eē:ut per hāc ipsam dei attingat infinitatē. Infinitatē dei esse scimus totaꝫ simul ꝛ integrā. Infinitatē tpis qr euanescit continue: ꝯtinue quoq; istaurari. Fluxisse partim:partiꝫ quoq; fluxurā:neq; habere vnq; in pntia nisi momētū. Momentuꝫ ab integra infinitate innumere supat. Quo fit ut infinitas dei infinitatē tpis innumerabiliter per distantiā supet infinitam. Aīa illā attingit. Hāc ergo longissime supemīnet. Quāobrē oēs excedit terminos tēporis:viuitq; ꝓpetua. Nō hinc maxime cōfirmat:qō si deus eam nō facit per angelicas celestesq; virtutes/ multo minus per materialia semina. Jdeoq; pestiferā nō subit mutationē. ¶Si ergo tuū colere parētē desideras/ipsum solūmodo cole bonū. Parentē queris: Non corporis natura parēs est tibi o aīa. Tāto enim melior es/quāto parēti magis obtēperas. Es aūt tāto pstātior/quāto magis corpori aduersaris. Bonū tibi oīno est esse cū patre. Malū tibi quodāmodo est esse cum corpore. Nō aīus alicꝺ te genuit aīa. Animi opatio mobilis est. Si ergo per eā facta fuisses/substātiaꝫ oīno haberes mutabilē. Jdeoq; in ipsa animi mutabilitate sisteres gradū. Neq; stabilē ꝓprius naturā exigeres:neq; quicq; sup aīum cogitares. Nō intellect⁹ aliquis multiplex te creauit. Non enim simplicitatē summā attingeres. Atq; intellect⁹ ipsius tibi sufficeret ꝓsecutio. Nūc aūt ad ipsam vitā:ad ipam eēntiā ad ipm esse absolutū intelligēdo amādoq; ascendis sup quēlibet intellectū neq; satis tibi intelligētia est:nisi ꝛ bene ꝛ bonū intelligas. Bonū vo ipsum tibi satis est absq; dubio. Nō enim alia ratione requiris quodlibet: nisi qua bonū. Bonū igit ipsum ꝓcreator tuus est aīa. Nō bonū corp⁹. Nō bonus aīus. Nō bonus intellectus. sed bonū ipsum bonū inq; quod in seipso cōsistit extra subiecti cuiusq; limites infinitū ifinitāq; tibi tribuit vitā uel ab euo in euū / uel saltem ab initio quodam in sempiternum.

¶Tertia ratio. Quale est obiectum: talis est potētia. Cap^m .9^m.

Quatuor hec:eēntia:virtus:opatio:obiectū: hūc hñt ordinē:ut ab eēntia ꝓfluat virt⁹:ab hac opatio. Opatio obiectū petat. Et talis quedā eēntia per talē quādā virtutē. i. virtutē ꝓpriam certo modo circa obiectū sibi ꝙueniēs operet. Nō est putādū ab eēntia aliā virtutē fluere q; sibi familiarē: Neq; a virtute aliā edi opationē q; naturalē:neq; opationē uersari circa obiectū aliqō nisi simile:cōmodū/ꝛ ꝙueniēs. Nā cur naturalis illa essētie virt⁹ opando appetit obiectū aliqō tale pot⁹ q; tale: Nisi qr tale aliqd ipsi familiarius est/apti⁹ ꝛ cōmodius: Nisi enīz ꝙueniret magis cū tali quodam q; cū alīs:uel appeteret nullū:uel eque oīa peteret. Sic intimus virtutis visiue radius per radiū solis coloratos radios aspicit. Intimus auriū aer per externū aerē/aerē haurit fractū. i. sonos: Olfatus in uapore aeris caliginoso genit⁹ per uaporē talē in aere crasso a pomo diffusum uaporē in pomo odoriferū pcipit. Gustus in saliue humore submersus per liquefactionē cibi in ore sapores uel naturaliqdos/uel ibi iā liquefactos attingit. Tact⁹ terrenis neruis accōmodat⁹/terrena ꝛ solida sentit facile:ꝛ corporales admodū qualitates. Vides obiecta semper cū opationib⁹ ꝛ virtutib⁹ naturalib⁹ cōuenire. Jdē in mēte cogeris ꝓfiteri:ut mēs libera sit a materia:cuius obiectū est a materia liberū. Talis est aūt rei cuiusq; vniuersalis rō ꝛ idea. Obiectū eiusmodi primū platonici uocāt atq; pipatetici:qr ꝑmo rectoq; aspectu se obicit. Obiectū vo adequatū eē totā entis ipsi⁹ latitudinē arbitrant. Quia per vniuersum ens itellect⁹ abstrahēdo:diuidēdo:cōponēdo: definiēdo ꝓcurrit. Ens aūt tā incorporeis oib⁹ q; corporeis est cōe atq; infinitū. Ac ne qs ita fallat:ut dicat intellectū forte in alia qdā re cū vniuersali rōne poti⁹ q; in ipsa sepatione ꝙgruere:cōsiderare debemus in eo ꝙgruere maxime qō necessario ipse facit ad hoc ut itelligat. Quid aūt facit potissimū: Certe ꝛ seipm ꝛ ipsam a māe passionib⁹ segregat. Neq; qcq; magis impedit uel hūc itelligere/uel hāc itelligi q; māe passiue ꝓiūctio. Proinde si non modo talis potētia tale petit obiectū: Sed etiā obiectū tale potētiā suo accessu multo magis efficit talē / quēad modū visus natura lucidus ꝛ lucē petit. Et accedē te luce fit lucidior. Sequit ut mēs non solū ex eo remota sit a materia atq; ampla:qr nāliter assidueq; ad remota ꝛ ampla se ꝓfert:uerūetiā ut multo etiā inde fiat remotior ampliorq; quod que remota amplaq; sunt/illā pulsant/rapiūt/occupāt. Sed quātū pōt a materia segregari: Tātū videlicet ut effugiat materie passiones. Rōnē nāq; ideāq; tū rei cuiusq; tuz entis ab his absolutā naturaliter auet. Pōt autem per eādem naturā ipsam cōsequi:per quā mouet ad ipsaz. Et ipsa deniq; idealis rō que in eternitate est oīno:cū sit in deo mētē sese ad eā pro viribꝰ

elevātē

eleuãtẽ põt oĩno supra limites loci thisq extollere.

VNDECIMVS LIBER

¶ Prima rõ. Mens vnit obiecto ppetuo: 7 spẽs suscipit absolutas rõnesq sẽpiternas. Capm. pm.

Ratio ipsa rei penitꝰ absoluta illud ipm est/qõ actu a nobis pmo rectoq 7 pro prie intelligit. Qõ intelligit actu magis fit vnũ per intellectualẽ spẽm cũ intellectu q̃ qõ videt actu per visibilẽ spẽz cũ visu: 7 tãto magis quãto ex puriorib' arctior puenit copula. Copula hec auget rursus ex eo qõ visibile q̃dẽ est extra visuz: rõ vo ipa intelligibilis que adest 7 omni mũdi mãe ab ipsa formabili: 7 omni loco cũ situ ppriũ nõ respiciat / pculdubio iest mẽtiũ penetralib' ipsi per nãz q̃proximis. Unde 7 ab illo 7 ad illã semp afficiunt. Si ex intellectu itelligẽtie 7 specie illa itellectuali siue rõne per spẽm significata fit vnũ/ac spẽs illa 7 rõ ut talis est/est a loco 7 tpe 7 ceteris mãe passionib' sepata itellectus in hoc ipso actu ab ijsdẽ semotꝰ erit. Actꝰ huiusmodi intellectꝰ ipsius est ppius. Proprius actꝰ eẽntiaz ppriã comitat: atq ecõuerso. Itaq intellectus nõ per actũ modo ppriũ: uerũetiã per eẽntiam ppriã erit ab omni materie ptagione seiũctꝰ. Et sicut rõ illa cois quãtũ in se est vniuersuz locũ tẽpusq ambit q̃uis ut materiã respicit ad locũ tẽpusq declinet: ita mẽs illi per naturã accõmodata quanq̃ ut respicit corpus/sese ad partes loci ac tẽporis cohibet: tñ quantũ in se est quodãmodo totum ambit utrũq. Presertim qz non põt species ẽm significãdi virtutẽ eẽ absoluta/si mẽs que eius tũ subiectũ/tuz fons est/absoluta nõ sit: cũ omne sbiectũ pro natura sua suscipiat qualitates: 7 fons sapozẽ suũ infundat: riuulis inde manãtibꝰ. Hinc duo sequũtur. Unuz qõ substãtia mẽtis nõ edit ex materie latebris. Alterũ qõ est imortalis ex eo q̃ fit vnũ cũ specie illa rõneq vniuersali: que put vniuersalis est/locuz fugit 7 tẽpus. Ad idẽ vo sic rursus argumẽtemur. Ipm itelligibile ppria est intellectꝰ pfectio. Uñ intellectus in actu 7 intelligibile in actu sunt vnũ. Intellectꝰ siquidẽ q̃ diu potẽtia est intellecturus nõdum cuz re potentia intelligẽda cõiũgit: sed quãdo actu intelligẽs est cum re actu iam intellecta. Cõiungit aũt cuz ea: ut uolũt pipatetici: qm̃ rei illius forma inheret mẽti Quoz vo vna forma est ipsa sunt vnũ. Unuz ergo fit ex mẽte intelligẽte ac re intellecta/qñquidem rei huius forma ut talis est: formatmẽtẽ. Qõ ergo cõuenit intelligibili quãtũ intelligibile est: puenit intellectui quantũ intellectꝰ. Quia perfectio 7 qõ pficit vnius sunt generis: 7 semp inuicẽ pportiõe mutua vinciũtur. Intelligibile vo quãtũ tale est/necessarium 7 ppetuũ. Quippe in speculando nullius existimamus corruptibilia. Quia nos scire non arbitramur q̃cq̃ nisi certã rei rõnẽ: 7 necessariã teneamus 7que necessaria sunt: ea pfecte intellectu cõprehendũtur. Cõtingẽtia vo quãtũ huiusmodi imperfecte. Quãdo enim ctingẽtia intellectus affirmat/sepe fallit. Si falli nõ vult ambigit uterq actꝰ impfectꝰ est: 7 falli 7 ambigere. Merito quãdo cõtingẽtia cogitat/dubitare solet ne interiz permutent: 7 aliter de illis atq aliter momẽtis alijs sit iudicãdũ. Momẽtis nanq singulis permutant. Puta oum dicimus Platonẽ sedere: potest enim interim surrexisse. Definitiones autẽ reruz vniuersales perpetue sunt: Ut homo est aial rationale. Proprietates quoq specierum que ppie definiũtur sunt sempiterne: ut omne rõnale põt ratiocinari. Semp enim definitiones, pprietatesq tales eque sunt uere etiam si nullus in terris homo spiret. Has intellectus perspicue cernit: tenetq firmiter/ 7 asserit sine erroze uel dubio. Et siqua cõtingentia intelligit maxime sub his rõnibus vniuersalibus cõprehendit. Ubi corruptibilia cogitat/non ut talia / sed ut eterna. Intellectus ergo perpetuus est: qui rationibꝰ sempiternis vnit/solisq perficit. Si intellectus eas capit: 7 quod capit proportionẽ aliquã habet cuz eo qõ capitur cõgruentiam certe cum his rationibus intellectus habebit: he neq principiũ habẽt neq finem. At si mens habet utrũq/nullam cum his habebit proportionem. Quoniã ab eis oino per conditiones oppositas distinguetur. Quapropter mẽs aut fuit semper 7 erit: ut ipse: aut si esse cepit quãdoq / non tamen desinet vnq̃.

¶ Obiectio epicureoz 7 responsio de vnione mẽtis cuz spẽbus absolutis e rõnibꝰ sempiternis. Capm. 2m.

Nec nos hic obtũdat epicureus aliqs obiciẽs lumen quidẽ solis ab oculo suscipi. Oculuz interire: lumẽ vo solis incolumẽ superesse. Similiter speciẽ illam vniuersalẽ. i. vniuersaliter significatẽ: rationẽq sempiternã capi ab intellectu. Intellectum perire quãdoq: speciẽ uel rationẽ remanere. Respondemus solis lumen ab oculo minime suscipi: quoniam ab eo ne momẽtuz quidẽ tenetur: 7 occidẽte sole visus momẽto lumen amittit. Qui siqd luminis suscepisset/ retineret utiq illius aliqd uel parũper. Sicut aqua calorẽ cõtinet aliquãtisper igne subtracto. Itaq adesse lumen oculis possumus affirmare. Inesse vo 7 suscipi minime. Mens vo speciẽ illã rõnẽq vniuersalẽ hominis 7 alioz / ideo suscipere dicit: qm̃ absente etiã hoie memoriter retinet. Adde q̃ lumẽ hocipsum quod lumẽ est/7 quod visibile ab oculis nõ sortit. Est enim sua pte natura tale: 7 oculi inde ut clarescant 7 videant assequũtur. Species aũt illa hois vniuersalis hocipsum quod vniuersalis est: non ab ipsis singulis hoium habet personis: in quibus quicqd est: particulare est. In mente tamẽ est illa vniuersalis. Igitur ut vniuersalis sit habet a mẽte. Sed quo nam pacto hoc maxime: ut Aristoteli placet. Duas nostra mens habet vires agẽtem vnã: alteram vo capacẽ. Agẽs est que species agit vniuersales. Capax que eas capit ab agẽte cõceptas. Quãdo igitur phãtasia in se hois huius ut Socratis hoc tale simulachrũ cõtuetur/mox lumen virtutis illius agentis simulachrũ istud pulsat non aliter q̃ solis radius aquã. Atq ut radius hic solis ab aqua repercussus in oppositũ parietẽ ibi circulum procreat splẽdidum atq tremulum: Ita lumen ipsum virtutis agẽtis pulsans particulare simulachrũ hominis phantasia cõceptum: Atq ex eo simulachro in vim intellectꝰ capacem reflexũ: in hac ipsa inde speciez quãdam parit: que non amplius Socratem hũc in hoc loco 7 tẽpore posituz refert. Sed hominis naturã singulis personis eque cõmunem a certis loci 7 temporis limitibus absolutam. Ubi 7 species ipsa vniuersalis est: Et natura que per eam refertur vniuersalis. In hoc mirabilis vis intellectꝰ apparet. Nempe qui spẽm creat

a materia loco ⁊ tẽpore absolutã: atq; ideo quodãmodo sempiternã ⁊ creatam recipit in seipso per quã etiam naturã similem apprehẽdit/cur non ⁊ ipse ab ỹsdẽ absolutus sit atq; perpetuus. Beniq; ea que intellect⁹ attingit ita sepata/si natura sua sunt talia: talis quoq; est intellectus: nam cum attingit separata/ibi tunc est/ubi sunt ipsa. Igit ⁊ ipse est separatus. Sinautez natura illis passionibus mãcipata sunt: sed intellectus sua vi illa liberat/multo ꝓius ac magis ipse est liber/ut cetera liberet. Hic age cur forma rei cuiusq; non põt vnũ quiddã fieri cuz intellectu anteq; oino a materia separet. Nisi qz intellect⁹ ipse multo ꝓius magisq; est a materia separat⁹. ¶Quo aũt modo fiat vnũ ex illa specie ⁊ intellectu/docet cõparatio illa quaz de radio induximus atq; aqua. Quippe circulus ille inde nat⁹ splẽdidus ac tremulus parieti nõ satis vnit: qz splẽdoris illius ⁊ parietis est nimiũ diuersa natura. At si in speculũ inciderit arctius vniet. Tãdẽ si in lumen solis idẽ redierit vnde radius ille demissus fuerat: qui splendidũ circulũ ꝓcreauerat cohibit ꝓius in vnũ. Quid aũt illa spẽs est apud pipateticos quã pepit intellect⁹? Nisi scintilla quedã tũ simulachꝛi illius qõ a reb⁹ collegerat phãtasia tũ virtutis illius agẽtis per quã mẽs illã pepit. Quid aũt nostra mẽs est nisi scintilla quedã mẽtis supioris? Ergo spẽs illa ita nostre mẽti infundit ut scintilla reruz scintille mẽtis supioris: ⁊ ut circulus ille splẽdidus solis lumini cuius radio fuerat ꝓcreat⁹ Quapropter ex mẽte atq; specie ita fit vnũ: ut ex duabus scintillis vna ꝓiũctis flãma vna: sine duarũ candelarũ radỹs vnũ lumẽ siue ex circulo illo splẽdido ⁊ lumine solis/fulgor vnus. Qõ aũt per spẽz ita sempiternis vnit: fit sine ꝓtroversia sempiternũ/ea pẽsertim rõne qõ intellect⁹/forsitã intelligẽdo nõ modo cũ re eterna intellecta ꝓiungit: sed ille quoq; res ipsa est eterna que intelligit. Idẽ enim radius est quodãmõ qui ab alto ỹberat aquã qui fulget in aqua qui in aerẽ repcutit. Ubi in seipz refusus si videdi vim nãciscat: videbit statim fulgorẽ illũ suũ: qui redũdauit ab aqua. Idẽ faciet si ab auro resultauerit uel argẽto. Semp enim fulgorẽ suũ videbit: lz uarijs modis affectũ/ꝓ obiecto ꝓ uarietate a qb⁹ fuerit repcussus. Si exẽplũ ꝓueniẽti⁹ de duab⁹ illis virib⁹ intellect⁹: ⁊ hac vnione desideram⁹ Cõsideremus musipule oculũ: in quo pene sicut in mẽte nostra due sunt vires. Est in eo vitrea pspicuitas: est ⁊ scintilla. Illa vix capax/hec agens. Scintilla nocte emicat foras: trahit colorꝛs huius aut illius imaginẽ a corpibus ipsi oppositis. Imprimit eã virtuti pspicue. Que per eã corp⁹ obiectũ pspicit. Immo fortasse non tã corp⁹ oppositũ pspicit q̃ sui ipsius radiũ: qui explicat⁹ fuit ⁊ replicat⁹. Et qñ replicabat resiliuit in oculũ iã pict⁹. Imagine corpis: Ideo lz cernere videat mõ hũc colorẽ mõ illũ: semp tñ seipm cernit quodãmodo: sed uario mõ a uarijs coloribus refulgẽtẽ. Quid ꝓhibet virtutẽ illã agẽtẽ que nostre mẽtis est radius in aliis ⁊ alijs phãtasie simulachꝛis aliter ⁊ aliter emicãtez inde reflecti in semetipsam: seq; videre diuerso mõ affectã ꝓ diuersitate simulachꝛoꝝ? Ubi spẽs illa siue rõ quã intelligim⁹ absolutã atq; ꝑpetuã nihil est forte aliud q̃ radius intellectus reflexus in semetipm. Qui tunc facile seipm aiaduertit qñ in simulachꝛa sese dirigit: sicut vult⁹ se nõ videt: nisi intueat in speculũ. Unde etiam uarius repcutit ꝓ speculoꝝ ipsoꝝ uarietate.

Quẽadmodũ ⁊ mẽtis radius a simulachꝛis ꝓ diuersitate simulachꝛoꝝ diuersus reuerberat in mentẽ: sed de ỹs absolutius in sequentibus.

¶Obiectio epicuri: ⁊ responsio q̃ species innate sunt menti. Cap^m. 3^m.

Egabit forsitã epicurus species illas quas quotidie ꝓcipit intellectus esse ꝑpetuas: qz ⁊ esse incipiant/quãdo pariunt: ⁊ desinant quãdo mãdant obliuioni. Nos autẽ ex Platonis nostri sentẽtia satis in hoc habere putamus/q̃ species ille si nascunt/a rõnibus animi ꝑpetuis pariũtur: ⁊ ideas sup aiuz referũt sempiternas. Rõ ꝓma Profecto sẽtire ⁊ itelligere qz vitales opatiões sũt a ꝓncipio vitali itrinseco q̃ ꝓficiscunt: ꝓncipio in q̃ actiuo. Sũt enim opationes quedã viuẽtib⁹ ⁊ carẽtib⁹ vita cões. Ut gnãtio/alteratio/mutatio loci. Ea que vita carẽt opationes huiusmodi patiunt poti⁹ q̃ agãt. Nõ enim se ullo mõ gnãnt aut alterãt aut mutant loco. Diuentia vo eas in seipsis agunt. Quia sese nutriẽdo augẽdoq; alterãt ⁊ generãt aliquid in seipsis. Et iudicãdo appetendoq; locũ mutãt. Si natura viuẽtia ad ꝓprias actiones meli⁹ instruere debet/q̃ ad cões/melius aũt istructũ est qõ est agẽs q̃ qõ patiẽs/atq; ad cões opatiões eis actiuũ ꝓncipiũ tradidit/multo magis ad ꝓprias actiones/sensũ videlicet itelligẽtiaq;/sic illa disposuit/ut agerẽt per eas magis q̃ paterentur. Quapropter neq; mẽs neq; etiã sensus: ut pluri⁹ placet platonicoꝝ: ut ꝓcipiat q̃cq̃ ab extrinsecis formaꝝ corpib⁹: sz quẽadmodũ pars viuifica per ilsita semia alterat gnãt/nutrit ⁊ auget/ita iterioꝛ sẽsus ⁊ mẽs per formulas inatas q̃dẽ ⁊ ab extrinsecis excitatas oia iudicãt. neq; aliõ q̃cq̃ est hoc iudiciũ q̃ trãsit⁹ formule a potẽtia quadã in actũ. Nõ eniz debet opatio ulla agẽtis trãscẽdere limites. Uitalis igit ⁊ int⁹ pmanẽs opatio nõ est ab extrinseco ꝓncipio vita carẽte: sz ab itrinseco ⁊ vitali. Signũ vo qõ sensus iterioꝛ est admodũ efficax inde capit qõ cõponit/diuidit/discurrit/suoq; affectu uertit corp⁹ in ꝓrias q̃litates. Signũ qõ mẽs sit maxime efficax a Boetio ꝓtra stoicos hinc accipit/qõ ultra illa que facit sensus/ipsa ꝓter obiectoꝝ nãm vniuersales excogitat regl'as: descẽdit cõponẽdo: ascẽdit ⁊ resoluẽdo. Ac sese referẽs sibi ueris falsa redarguit. Beniq; cũ rẽ eãdẽ alie vires aie aliter iudicẽt: aliter enim imaginatio siue phãtasia aliter rõ iudicat cõsentaneũ est: ut iudiciũ ipm iudicãtis formã nãmq; sequat/nõ iudicati. Et qz iudiciũ iudicãtis actus existit ꝓbabile est ut quisq; iudex opam suam nõ ex aliena/sed ex ꝓpria potestate pficiat. Ratio secũda. Sed ut reuertamur ad mẽtem sicut simulachꝛa singulariũ a corpoꝛibus phãtasie nõ inurũtur: ut etiã probauimus alias: ita vniuersaliuz species a simulachꝛis non signantur in mẽte: sed ita mẽs illas per vim suam efficit/sicut phantasia fingit simulachꝛa per seipsam. Quo enim pacto simulachꝛũ quod est phantasma uocat rem aliquã procreabit seipso liberiorẽ ⁊ ampliorẽ? Ipz q̃dẽ singulare est ⁊ materie ꝓditionib⁹ est astrictũ: spẽs vo qz vniuersalis est: ideo liberioꝛ est ⁊ amplioꝛ. Si nõ fit spẽs hec que etiã vniuersale nũcupat a simulachꝛis/multo min⁹ fit a reb⁹ externis: que nõ pñt per aliõ mediũ formare mẽtẽ q̃ per simulachꝛa

per ſimulachra. Rurſus vnius ſpiritaliſq; ſpēi vnā
ē oportet cauſaz ſpiritalē: uel ſaltē vnitā ꝛ ſpiritali
mō ordinatā. Singula vō que extrinſecus ſūt pluri
ma ſunt ꝛ corpea. Atq; nullū illoꝝ per ſe acceptum
cū ꝓprie ſolū corporaliſq; nāe ſit ſpēm ꝓcreabit ico
poreā ꝛ nāe cois ſignificatricē. Sz neq; etiā oia ſin
gularia ſimul iūcta iſtud efficiēt. Sparſa eniz ſunt:
neq; ordinē aliquē talē hñt: ut talia ſibinexa alīs vnā
ſeriē digerāt cauſarū. Iccirco ſicut lapidū ꝯuctiōe
vnū q̄ddā ſimplex nō fit: ſz cumulus: ita per ſingu
lariū turbā fiet forte quedā ſimulachroꝝ confuſio:
potius q̄ vna ſpēs atq; ſimplex: ꝓterea in quolibet
ſingulari tria repiunt: natura ſpēi: accidētia que nō
ſunt neceſſaria ſpēi: ꝛ ipm ex utriſq; cōpoſitū. Ut in
Socrate eſt humanitas: que natura ſpēi uocat: eſt
albedo talis taliſq; figura que forte accidūt ſpēi: ꝛ
aduētitia noiant. Ex utriſq; ſocratis pſona cōponi
tur: nunq̄d ab his pſonis imprimit in mēte ſpēs illa
cois: que eſt oiuz hoium equalis ſilitudo: Certe ex
accidētib⁹ pſonarū nō imprimet. Referret enim ho
minis accidētia nō ſubſtātiā: neq; etiā ex ipſa natu
ra que ſubicit accidētib⁹. Illa enim nō tota pſona
alicuius eſt hois: ſed pars ei⁹. Ideo natura talis de
nullo hoīe enūciat. Quis dixerit. Socrates eſt hu
manitas: Dicim⁹ aūt Socratē ee hoiez. Homo igi
tur enūciat de ſocrate: de ſocrate inq̄ toto/non de
humanitate ſolū/uel accidētib⁹. De Platone toto
ſiliter atq; alīs oibus. Ubi appet hoiem ipm quez
mēs noſtra coiter enūciat de itegris q̄buſq; pſonis
in ſeipſa ꝯceptū multo ampliorē ee hac uel illa pſo
ne cuiuſq; natura. Q̄ō vo cōprehēdit/aliō ꝛ ampli
us eſt/nō fit ab eo q̄ō ꝛ cōprehēdit ꝛ eſt anguſtius
pſertim cū natura illa fiat in ſingulis hoib⁹ ſingula
ris. Q̄ō aūt ſingulare factū eſt/nō creat vniuerſale
¶ Sed nunq̄d ab integris cūctiſq; pſonis ſpēs illa
nobis infert? Nequaq̄. Quippe innumerabiles pſo
nas eque illa ſpēs reſpicit. Innūerabiles vō nuſq̄
inſpeximus: neq; ex q̄buſdā pſonis accepimus eas
que infinitas inſup alias cōprehēdit. Neq; pōt ullus
ſatis tuto a q̄buſdā ſingulariū regulā cōez ꝓſcribe
re: falleret eniz q̄ſq; id tētaret. Perinde ac ſiq̄s cū
ſola terre aialia cōſideraret: atq; illa videret ſpira
re aial omne ſpirare cōcluderet. Cū igit ſpēs neq;
a ſingulariū pſonis/neq; ab earuz ſimulachris ge
neret: reliquū eſt ut fiat ab intellectu. Intellect⁹ eaz
nō generat ex phātaſmate uel in phātaſmate. Phā
taſma eniz qz ꝛ in eēndo ꝛ in ſignificādo ſingulare
eſt/ſi fieret materia locuſue ſpēi/eā redderet ſiliter
ſingularē. ¶ Ceterū dubiū eſt: nū ipſaz generet per
phātaſma tanq̄ per cauſam mediā inter intellectū
ꝛ ſpēm generādā. Q̄ō quidē fieri nō poſſe ex hoc
opinamur q̄ cauſa media ꝛ effectui ꝓxima cū effe
ctu magis q̄ remotior cauſa ꝯuenit. Ut in hois ge
neratione qz ſol per hoiem mediū generat hoiem/
magis homo gnāns cū hoie genito q̄ ipſe ſol ꝯgru
it. Si igit phātaſma eēt ꝓxima cauſa ſpēi/ſpēs phā
taſmati ſimilior q̄ itellectui naſceret: hic duo ſeque
rent abſurda. Unū/q̄ ſpēs huiuſmodi ſtatim nata/
phātaſma ipm ꝛ phātaſiā utpote ſibi ꝓpinquora ad
ſciſceret tanq̄ nālē ſedē poti⁹ q̄ intellectū. Alterum
q̄ ꝛ ſi eā intellect⁹ accipet per talē ſpēm intelligeret
ſingulare aliq̄d ꝛ magis ꝛ prius q̄ vniuerſale. Illa
ſiquidē ſingulare nūciaret in primis: qz eēt phātaſma
ti ſingulari cognatior. ¶ Neq; audiendi ſunt illi qui
phātaſma inter intellectū ꝛ ſpēm quaſi inſtrumētū ali
q̄d interponūt. Nōne virt⁹ mētis agēs cuz capace ma
gis ꝯgruit q̄ phātaſma? Quo igit pacto agēs capacē
per extraneū phātaſma formabit? Cū oporteat inſtru
mētū formationis inter formatorē atq; formabile iter
poni. Phātaſma vō extraneū iter duas illas vires in
uicē germanas nequeat interponi. Quāobrē intellect⁹
q̄ñ formā illā creat/neq; ex ſimulachro/neq; in ſimula
chro neq; per ſimulachrū procreat. Forte vō radium
aliquē ſeu vim iſerit ſimulachro phātaſie: per quā ipz
ſimulachz tanq̄ formator mētis formā huiuſmodi ge
nerat: quā ſpēm uocam⁹ intelligibilē? Sz neq; hoc fie
ri poſſe putamus. Nēpe vis illa ſuſcepta ſimulachro
hiſdē māe ꝯditionib⁹ aſtringet q̄b⁹ ſimulachrū. Itaq;
formā intelligibilē que ab illis ꝯditionib⁹ eſt abſoluta
nō gnābit. Ac ſiquis dixerit formā illam mō abſoluto
capi ab intellectu/q̄uis phātaſma ipſam nō creauerit
abſolutā: ex hoc ipſo nos cōcludem⁹ q̄ō exoptam⁹ in
primis/intellectū nō ſubici phantaſie tanq̄ formabile
formatori: poſtq̄ ꝑſtantiore mō formas hēt q̄ ipſa tri
buere ualeat. Quo fit ut forma intellectualis ſi naſcit
a ſolo intellectu naſcat ꝛ ſine medio. Si enim mēs for
mā illā generat/ꝛ generādo eā in ſe abſq; medio ſuſci
pit: certe per ſe gignit illā: ꝛ gignit alio nullo iterceden
te. ¶ Ex oib⁹ his cōcludit intellectū formare ſeipm: ꝛ
q̄ñ ſi eēt ꝓprius informis/ſeipm formare nō poſſet/ne
ceſſe eſt añ eas formas uel notiones quas per oēz eta
tē pene momētis ſingulis in ſe parit: latere in animi pe
netralib⁹ formas alias aio nāles totidē numero quot
ſunt in mūdo rerū ſpēs creatarū/q̄b⁹ poſſit formas il
larū ſpērū intelligibiles parere. Rō tertia. Certe nāq;
res certis egēt ſeminib⁹. Nō facit natura ex quolibet
quelibet/nō facit ex nihilo aliq̄d. Iccirco nō pōt eſſen
tia aie/que ꝛ vna eſt ac ferme oia reſpicit eque/mīras
ꝛ uarias ſpecie formas ꝓducere ꝛ alias alīs tpib⁹ niſi
per plures formulas inſitas ſpecie differētes. Quibus
alīs tpib⁹ alias poti⁹ q̄ alias ꝓcreet aut ꝓmat. Ratio
quarta. Mas eniz ſepenumero etiā nulla ꝯſultatiōe ul'
uolūtate añcedēte ſolo quodā nāli inſtinctu repēte pro
mit in lucē. Effect⁹ vō qui nāli fiūt ordine/formā prefe
rūt talē/qualē cauſe poſſidēt. Calida enim ab igne fiūt
calēte: Quia cauſa que ex ſuo eē aliq̄d efficit nāliter ta
lē licet iferiori mō effectū facit q̄lis eſt ipſa. Q̄ēs igit
que per ſuū eē nāliter generat vniuerſales rerū omniū
ſpēs in ipſa quoq; ſua eēntia ab origine nacta videtur
vniuerſales ſpēs oium: ut ſilia ſilib⁹ generent. Mā ſi il
larū ſpērū vna eſt efficiēs cauſa. ſ. intellect⁹ ꝛ ſubiectū
vnū intellect⁹. ſ. idē nulla rō aſſignari pōt cur multe ꝛ
differētes fiāt ſm ſpēm/niſi qz intellect⁹ per diuerſas
rōnes ſibi nāles eas promit diuerſas. Mō enim ſufficit
ad hanc uarietatez efficiēdā ſimulachroꝝ diuerſitas:
que nihil ad hāc fabricā aliud afferunt q̄ occaſionem
aliquā opandi: dum per illoꝝ preſentiā mēs ad ꝓmen
das ſpecies excitat: hoc aūt nihil aliud eſt q̄ rōnes il
las ocioſas reddere ꝓmptiores. Ratio quinta. Pro
inde ſi diuina mēs idearū oium plena per eēntiā ſuaz
adeo plenā abſq; medio aiam ꝓcreat/oportet aiaz in
de idearū plenā effluere. Nēpe de⁹ cū in efficiēda aia
a nullo priorſus impediat tam perfectā efficit q̄ perfe
cta in tali genere illa effici pōt. Perfectior certe ꝓdit

si in ꝓuinciã tã difficilẽ notionũ plena descẽdat ꝫ si ua cua. Est aũt notionũ capax ab initio ex ea parte qua cũ angelis ꝓuenit. Sicut enim ex parte sua tpali hẽt ut cõtinue querẽdo discurrat/sic ex eterna ut possederit ab initio. Pzesertim cũ ipsa ꝓpinqor deo sit ꝫ pzima materia: Ideoqꝫ si materia oẽs inde spẽs accipit/ꝛ cũ pzimũ parata est/capit/necesse est aiam quoqꝫ oẽs su scipe. Parata vo est aia ad oẽs suscipiẽdas cũ pzimũ a deo accipit eẽ. Siqdẽ eius eẽntia simplex est stabilis supza tẽpus. Ideoqꝫ nõ põt augeri/aut per tpa parati oz fieri. Dõ ita cecinit Zoroaster. συμβολα πατρικοσ νοοσ εσπειρε ψυχαισ. i. paterna mẽs inseruit aiab⁹ ꝓiecturalia signa. ꝛ Orpheus ita. παντα γαρ πρωτει πρωτη φυσισ εγκατεθηκεν. i. oia enim ꝓo theo pzima natura ididit. Theologia orphica ꝓtheuꝫ appellat eẽntiã tertiã aiarum rõnaliũ sedẽ. Architas quoqꝫ tarẽtinus in libzo de sapia. Hoiem inqt sapiẽtis simũ cũctoꝝ aiantiũ eẽ natũ. Quippe cui deus rerum oiuꝫ ideas ifuderit: per quas mẽte ualeat notiones re rũ nõ aliter ꝓcreare ꝫ oze per linguã rerũ noia finge re. Hec ille. Rõ sexta. Pzofecto/ut platonice loquar/ in materia fozmarũ oiuꝫ suscipiẽdarũ latẽt inchoatio nes. In natura quoqꝫ per quã ad fozmas mouẽt mate ria. Fozmarũ semina delitescũt. Uñ in cõplexione ar bozis nãli claudit semẽ ad arbozẽ sil'em ꝓpagãdã. In semine arboz gnãnda tota cõcludit. Idẽ accidit in cõ plexione nãli ꝛ semine aialis. Igit in ea parte aie que alit corp⁹ ꝛ natura utit uelut instrumẽto ad mouẽdaꝫ fozmãdãqꝫ mãm insunt ꝛ multo qdẽ pstãtius fozmaꝝ oiuꝫ rõnes: ut ex rõne capitis que in aia est exoziat se mẽ illõ capitis qõ est in natura. Ex hoc aũt semie pul lulet fozma hec capitis que conspicit in materia. Atqꝫ idẽ fiat in pectoze/brachijs/mẽbzisqꝫ ceteris. Si pars hec ifima aie fecũda est/formatqꝫ ipa corpa/ꝛ a corpi bus nõ formaf/ꝛ fozmarũ generãdarũ cõtinet rõnes nunqd mẽs que pars est aie sũma sterilis erit: Aut so lũ fozmabit a corpib⁹: Aut carebit rõnib⁹ ad spẽs pro ducendas: Nullo pacto. Immo vo sicut pars infima que singulis corpib⁹ ꝓxima est/per insitas sibi ab ozi gine rõnes singula gignit ꝛ corpalia: ita mẽs que incor poralib⁹ ac penit⁹ absolutis mentib⁹ ꝓxima est rõnes inde iserras hẽt: per quas ꝓducat spẽs illas a corpoꝝ passionib⁹ absolutas. Septima rõ. Sic enim aia inter diuina ꝛ corpalia mediũ obtinebit: si utrozũqꝫ pticeps appebit: hẽbitqꝫ int⁹ utrarũqꝫ fozmarũ ꝛ intelligibiliũ ꝛ sensibiliũ rõnes. Octaua rõ. Decꝫ decet eã corpib⁹ eẽ deteriorẽ. Ergo si corpa añ aduentitias qualitates/ qualitates possidẽt nãles/multo magis aius formulas hẽt in mẽte ꝓpzias anteꝫ excipiat pegrinas. Duplex mãe coitas ꝓuenit: nãlis ꝛ aduẽtitia. Nãlis est natura illa in qua singula sub eadẽ specie inuicẽ ꝓgruũt: sicut humanitas in qua singuli ꝓgruũt hoies: que coitas: ut pleriqꝫ putãt: ꝓpetua est ꝛ singulis quibusqꝫ pstãtioz. Aduẽtitia est notio illa vniuersalis quã de nãli coitate mẽs cogitat singulis dbuscũqꝫ seclusis. Que nõ modo quo ad mãm spectat aduẽtitia est: sꝫ quo ad mentẽ. Si añ hãc aduẽtitiã coitatẽ materia possidet alterã nãlẽ/ mẽs quoqꝫ materia melioz añ hãc alterã sil'iter possi det. Oportet enim cõem fozmã in mẽte aliquã pstãtio rẽ eẽ ꝫ in materia. Est aũt nãlis pfectioz ꝫ cõtingens. Igit oportet ieesse mẽti cões fozmas: añ illas quas coz poralitũ rerũ fingit occursu. Sepe vo vũ ingenitas foz mas inspicim⁹/putam⁹ ꝓpter inscitiã nos aduẽtiti as uel externas ꝓspicere nõ aliter atqꝫ illi qui uel somno uel morbo quodã cerebzi oculoziue affecti arbitrant se videre quedã extra suos oculos huc ꝛ illuc sepe uolãtia: que tñ ꝛ uersant/ꝛ vident intrin sec⁹. Mona rõ. Cur bzuta reb⁹ singulis inspectis cõ munẽ non excogitãt notionẽ. Homo aũt ex natura sua rõnali qua differt a bzutis id agit: Nisi qz ipsa sua natura sigillũ possidet taliũ figurarũ: Si enim fozmas ꝓcreat per nãm spẽmqꝫ ꝓpriã / eas ꝓfecto per nãm ꝓcreat fozmatricẽ. Nãz vo talẽ carere ds vixerit caracterib⁹: Decia rõ. Pzeterea qñ in sci entijs ꝓfectas demõstrationes ꝓtexim⁹ ex pzincipi is qbusdã pstãtiozib⁹ ꝛ latiozib⁹ solemus de spẽb⁹ ꝓpzietates aliquas demõstrare. In illis aũt notiõi bus que denuo fingunt ab aio: que latioz est/ea est remotioz a substãtia: ꝓptereaqꝫ spẽi notio ad sbstã tiã accedit ꝓpinquius ꝫ notio generis. Quo fit ut que in illis minus cois est/ea pstãtioz iudicet. Alie igit notiones sunt in aio ꝓter ístas: que latiozes sũt simul atqꝫ pstãtiozes: ex qb⁹ demõstratio uera cõsi cit. Uñ vo demõstratio nõ ab vniuersalib⁹ tm: sed ab vniuersalib⁹ causis ꝓficiscit/notiones autẽ que mẽti inate sũt nõ sunt demõstrati effect⁹ cause: Rur susqꝫ fozme in corpib⁹ vniuersales eẽ nõ pñt: sequit ut sup fozmas ꝛ que in corpib⁹ ꝛ que in nostris mẽ tib⁹ sunt querẽde sint fozme alie in mente diuina oi um ꝓditrice: que vniuersales oium cause sint: q̃ruꝫ fozmulas humana mẽs hẽt: ut per has tanꝫ causa rũ silitudines ad illas tanꝫ effectuũ causas ꝓclusio nes referat demõstrãdo. Sꝫ alias de ideis. Undeci ma rõ. Atqꝫ hec ipsa demonstratio semꝑ aliq̃ nobis ignotioza ex ꝓpositionib⁹ notiozibus infert. Illas rursus ex alijs quousqꝫ ad pzincipia quedaꝫ menti per se nota ꝓueniat: ne aut irrit⁹ fiat in ifinitũ ꝓgres sus: aut ab eisdẽ ad eadẽ retexaf circulus temerari us. Que vo per se nota sunt mẽti per nãm mẽtis ef fulgẽt mẽtis aspectui. De singulis aũt spẽb⁹ rerũ ex ꝓpzijs earũ ꝓncipijs ꝓpzie fiũt demõstrationes: ꝛ in uarijs facultatib⁹ uarie. Igit ꝫ uarias spẽs ꝛ ua rias facultates assunt mẽti diuersa doctrine pzinci pia ex nãli mẽtis lumine cognita. In ipsis vo pzinci pijs cũcta sequẽtia ꝓtinent. Hinc efficit ut aius per nãz oib⁹ doctrinis abũdet. Duodecima rõ. Ut quẽ admodũ ꝛ arboꝛes ꝛ aiantes earũqꝫ mẽbza ex pzo pzijs seminib⁹ pullulãt, ita scie ex itimis initijs oziã tur: ne mẽs sit sterilioz ꝫ natura: que ex seminib⁹ in situs suos fet⁹ educit: nõ casus effundit impulsibus. Tertiadecima rõ. Añ inter nos uerũ querim⁹ iter rogãdo ꝛ rñdẽdo quomodo posset ad summã pue nire que cõcludit rõ: Nisi aliqd pzius ꝓcederetur: Cõcedi aũt recte qd posset qõ nescirer: Ita ista rõ/ ut Augustin⁹ Aureli⁹ inqt/nisi ueniret in nobis ali quid cognitũ/quo innitẽs ad incognitũ duceret/ni hil oino per illã discerneremus. Inest ergo nobis ante ratiocinationẽ intelligẽtia quedã / vnde ratio cinatio sumat exordiuꝫ. Quartadecima ratio. Nõ ne ratiocinatio nostra mobilis est: ꝛ dum ueritatẽꝫ inquirit/ab alio descẽdit/in aliud: ꝛ quãdo aliquid inuentum examinat in aliud ascẽdit ab alio. Motus vo ois a quiete sine stabili aliquo exoziturr ac tẽdit ad stabile. Motus aũt huiusmodi notionum

cõplexio

cõplexio est. Res vo quelibet principiũ hẽt ppriuz suũq; finẽ. Quapropter ratiocinatio qz notionuz pgressio est/in notiones reducit: qz mobilis in ali quas stabiles notiones / quarũ impulsu querat qõ cupit:indicũq; inueniat/qõ quesiuit:luce examinet/ qõ inuenit:Firmitate quiescat inuentis. Inde ergo cepit querẽdo. In idẽ redit examinãdo. Sũt ergo in mẽte stabiles quedam z ppetue notiones:que z principia sunt z fines rõcinãdi. Quintadecima ra tio. Neq; rõcinãdi solũ/uerũetiã quomodocunq; intelligẽdi. Nã sicut sensus qui per aduentitias foz mas que dicunt accidẽtales cognoscit semp:accidẽ tia quoq; semp attingit:ut plazonici putãt:ita cõuer so mẽs que essentias rerũ definit/per eẽntiales foz mas intelligit. Et qz sensus qui fallacibus pfidit re rũ imaginib9 z subito uanescẽtibus sepe fallit:neq; imaginẽ a re uera discernit:sed opus est ad hoc iu dicio rõnis. Iccirco mẽtẽ opoztet eẽntialib9/ut ita dixerim/rõnibus initi: ne ipsa quoq; fallat: z iudi cio virtutis alicuius supiozis indigeat. Sextadeci ma ratio. Preterea si cognoscimus angelos: neq; eos nosse ualem9 per spẽs a sensibus haustas:que cũ pẽdeãt a corpibus nõ referũt angelicas foz mas que ad corpa nõ declinãt:seqtur ut eos per insitas spẽs cognoscamus. Quo enim pacto iudicam9 ange los esse nãs nõ uergẽtes ad corpa:nisi per species a corpib9 minime depẽdẽtes? Decimaseptima ratio Deniq; iter cognitionẽ diuinã z sensitiuã cognitio intellectualis est media. Ergo z medias habet pdi tiones. Deus cognoscit per eẽntiã suã imobilẽ. Sẽ sus per mobiles qualitates. i. spẽs pegrinas. Qua propter mẽs cognoscet per qualitates immobiles: que spẽs inate uocant. Dzdo deniq; vniuersi requi rit: ut quẽadmodum pure mẽtes in se respiciũt: sen sus aũt in alia solũ: sic aia mẽtis sensusq; particeps nõ modo extra se fozmas: sed in se quoq; respiciat. Cubi aũt Aristotelis moze mẽtẽ dicere solemus nouas spẽs pcreare: possumus etiã ppzius moze platonico dicere inatas spẽs ex mẽtis penetralib9 erui. Germanarũ virtũ ea est natura: ut se mutuo comitent in opando sicut in existẽdo: z se vicissim suscitẽt ad agẽdũ. Germane vires sunt olfat9 z gu stus. Unde sepe aius per odozatũ inuitat ad gustũ Germane cõcupiscẽdi virtus z irascendi natura: Facile igit ex libidine irritamur ad irã. Germani tas etiã oculoz facit ut ambo simul uertant ad idẽ Germanitas sensus z phantasie efficit ut operãte sensu ad aliqd ad idẽ opereť z phantasia ppter si milẽ germanitatẽ qñ phãtasia species suas pfert in actũ: mẽs quoq; suas educit in lucẽ. Nõ generant pprie tũc mẽtis spẽs: sed que angustius coarctabã tur patẽt latius z flozescũt: que tepebãt feruẽt: que in solo mẽtis uertice per se lucebãt rutilãt eminus z in rõne que mẽtẽ seqtur iaz facta serenioze refulgẽt. Itaq; quã Aristoteles creationem uocaret in specieb9 Plato cozuscationẽ cognominabit: per quã expgefactus oculus rõnis spẽbus mẽtis irradi atur. Prima illa in mente cozuscatio intelligentia ipsa est. sequẽs irradiatio / est ipsa rõnis discursio. Per intelligẽtiã essentie rerũ definiunt. Per rõnẽ cõponunt eẽntie definite. z argumẽtatiões pficiunt Ueras aũt definitiões eẽntiaz nõ põt mẽs per accidẽtalia rerũ simulachra fabzicare: sed eas pstruit per infusas ab ozigine rerũ oĩum rõnes. Decimaoctaua ratio. Infusas inq; a rõnibus rerum quas hẽt deus. Que qdẽ in deo sunt ipsa dei eẽntia ab ipso deo sub uarijs rõnibus intellecta. Fozme igit oiuz in deo sũt: ibiq; nihil aliud sunt q eẽntia ipsa dei: atq; oẽs habi tu simul z actu. Oẽs quoq; fozme sunt in angelo. Nõ quidẽ eẽntia ipsa sunt angeli. sed rõnes quedã eẽntia les. i. que semp essentiã comitant. Ubi vigẽt habitu si mul oẽs z actu: quia fm oẽs actu oĩa simul intelligit. Preterea sũt oẽs in hois itellectu. In quo etiã eẽntia les rõnes cognominant: habitu cuncte simul sicut in angelo: non simul actu: qz non simul utitur vniuersis. Propterea intellectus infimus appellat z materie quodãmodo similis. qz tñ est prestantioz q materia ideo effectiuo habitu fozmas habet: qõ mãe nõ cõce dit: qui habit9 appellat vis mẽtis agẽs qz sese confert ad actũ. Uis quoq; capax: qz suscipit act9 pfectionẽ. Postremo oẽs fozme sũt in materia. Ubi etiã rõnes eẽntiales ideo noiant: qz sunt comites siue hitudines quedã siue respect9 ad fozmas eẽntiã materie ppetuo comitãtes. Que quidẽ fozmarũ potẽtie sunt: potẽtie inq; capaces fozmarũ nõ efficaces/z fozme quodam modo ipse sed imfecte. Uñ oẽs quoq; sũt in materia modo ppetuo: fm quidẽ potẽtiã/nõ tñ fm efficacẽ ha bitũ aut actũ. Decimanona rõ. Quis neget aium sta tiz a tenera etate uera bona: honesta: utilia exoptare. Optat aũt intellect9 nullus incognita. Ergo insũt isto rũ alique: etiã anteq; appetat in aĩo notiones per qs ceu fozmas rõnesq; ipsoz ea iudicat appetẽda. Idẽ ab indsitione z inuẽtione pbat. Si in turba hominũ querat socrates alcibiadẽ: sitq; illũ aliqñ inuẽturus: necesse est socratis menti aliquã alcibiadis figurã in esse: ut sciat quẽ hoium querat pre ceteris: atq; inuen tũ in cetu multoz alcibiadez ab alijs discernere uale at. Ita neq; indagaret ea quatuoz aĩus: neq; aliqñ in ueniret: nisi hẽret illoz. i. ueritatis bonitatis: honesta tis/utilitatis aliquã notionẽ: per quã illa quereret in uẽturus ut quotiẽs inuenit: que inuestigauerat agno scat atq; ab eoz discernat ꝓrijs. Neq; solũ ab appeti tu idagatione inuẽtione sed etiã a iudicio id pbam9. Quicũq; enim aliquẽ sibi amicũ iudicat uel inimicũ quid amicitia dđue maliuolẽtia sit nõ ignorat. Quo nã igit pacto multa uera uel falsa bona uel mala ut so lemus quotidie iudicarem9 z recte iudicaremus: nisi esset nobis ueritas quodãmodo bonitasq; ab initio cognita? Quomodo rursus structure musice picture z artiũ ceterarũ opa necnõ inuẽta philosophoz mul ti etiã in ijs artib9 nõ uersati pbarẽt sepenumero re cte z reprobarẽt: nisi illarũ rerũ fozma quedã esset z ratio illis a natura tributa? Cõparatio quoq; idẽ no bis ostẽdit. Quicũq; enim mel vino cõparãs alteruz altero pnũciat dulcius: quis dulcis sit sapoz agnoscit z qui Speusippũ z Zenocratẽ cõferẽs ad Platonẽ: Zenocratẽ cẽset Platonis simlioẽ q Speusippuz: Platonis figurã pculdubio nouit. Eodẽ modo cũ e multis bonis aliud alio melius recte existimemus z maioꝛi minoꝛiue bonitatis ipsius participatione ali ud alio melius deteriusue appeat necesse est bonita tẽ nõ ignorare. Preterea cũ e multis z diuersis phi losophoz aut etiã alioz opinionib9 que ueri sit simi lioꝛ z pbabilioꝛ sepe optime iudicemus opoꝛtet nõ

deesse nobis aliquē ueritatis intuitū ut que sint illius similiora nō nesciam⁹. Quapropter nōnulli in adolescētia/aliq etiā sine ꝓceptore / plericq ex paucissimis doctrine rudimētis a ꝓceptoribꝰ demōstratis doctissimi euasisse traduñt. Dō nunq̄ nisi multū ut dixim⁹ iuuāte natura fieri potuisset. Hoc abunde Socrates Phedoni: Dēnoni: Theetheto adolescētibꝰ demōstrauit: docuitq posse pueros recte in singulis artibꝰ respōdere/siquis ꝓudēter eos interroget: cū a natura sint artiū disciplinarūq oium rōnibus prediti.

¶ Cōfirmatio supioꝝ: atq isup de ideis. Capm. 4m.

Assumus aūt ex tribus illis Platonis libris Phedone: Dēnone: Theetheto: atq insup ex Parmenide timeo: z ꝙiuio sic rursus argumētari. Si capite ppꝛie atq ꝓcipue alter quidē maior: alter vo minor denominet: absurdū id qdez. Primo qm̄ per idē z maior erit z minor. Deinde per aliam spēm in alia specie aliqd collocabit: puta per capitis spēm in maioris minorisue specie. Prestat autē capite capitatū q̄ maius aut minꝰ denominare. Deniq absurdū est per aliquid paruū maius aliqd dicere. Igit si formalis afferēda causa est maioritate maius: minoritate minus cognominabitur. Similiter de nariū numerū nouenario plurē nō vnitate ppꝛie appellabimus: siquidē ab vnitate ppꝛie vnū denoiam⁹: immo pluralitate plurem: z aliū paucitate paucioꝝ esse dicem⁹. Itē dualē numerū fieri asserem⁹ nō oiui sione vnius in duo qz etiā cōiunctionē interdū huius rei atq illius fieri cōtendet. Et oino idem ppꝛie oppositis effici causis nō est dicēdū. Ergo dualē numerū dualitatis ipius participatione fieri ſm formā potius asseremus. Sed hec tanq̄ leuiora mittam⁹ pgamus ad grauiora. Si color uel figura est ipsum pulchrū: quo nā pacto erit color aliquis uel figura deformis? Itē qua nā rōne multa subiecta pulchritudinis vnius tanq̄ cōmunis participarent nisi vna quedam pulchritudinis natura cōmunis z ineſſet singulis z preesset: ut ab ea que ꝑest dependeat z que ineſt. Prio inde aliud est ipsa bonitas q̄ res que bonitatis participatiōe fiūt bone. Aliud pulchritudo q̄ res pulchre similiterq de ceteris spēbus/quas Plato uocat ideas. Corpa enim pulchra multa sunt: ipsa vo pulchritudo vna est. Nā oē primū summūq in aliquo rerū genere vnū est solūmodo. Rursus hec pulchra duas hñt nās: tū māz corpalē que fit particeps pulchritudinis: tū pulchritudinis qualitatē. Ipa vo pulchritudo nihil est aliud q̄ pulchritudo. Dm̄ quicquid est in genere aliquo / primū tale nihil aliud est q̄ tale. Itē corpora hec partim pulchra sunt partiz etiā turpia. Nā ex ipa sua materia que aliud aliqd est q̄ pulchritudo deformia iudicant. Ipsa vo pulchritudo turpitudinē nō admittit. Si modo opposita vicissiz se fugiūt: corpora quoq pulchra mutant: z modo pulchra sunt: modo cōtra. Pulchritudo vo ideo imutabilis est: qz z nihil est aliud q̄ pulchritudo: z quātū pulchritudo est/nō mutat: qz sic neq uertit in ōriū: neq pūatur q̄q fundamēto z sustētaculo: cū seipa sustineat. Adde q corporalia queq alīs pulchra videri pñt: alīs vo nō pulchra. Ipa vo pulchritudo carere pulchritudine cogitari nō pōt. Preterea corpa formosa diuisibilia sunt: pulchritudo aūt indiuisibilis nō parua est: qz magna corpa non formaret: non magna qz paruis corpibus nō congrueret. Deniq nō est corpea: q̄m rebus spiritalibꝰ nō cōpeteret. Nō est etiaz tpalis: qz rebus nō ineſſet eternis. Ineſt aūt multo magis aiabus z mentibus q̄ corpibus: sed neq in illis est pma: tū qz ille ſm se deformes sunt nisi formenť a bono cuius splēdor est pulchritudo: tū qz ille ueritatē appetūt tanq̄ pulchrā. Pulchritudo vo non expetit semetipsam tū deniq qz simpliciter z communiter amabile est nō esse quidē aiale uel intellectuale: sz bene bonūq esse. Cū vo bonū summe alliciat sūma est pulchritudo. Itaq ídea ipa pulchrorū est sup corpa aias mētes. Est vna simplex pura imutabilis indiuisibilis incorpea: z eterna. atq ea dē idearū oium est natura: qō hinc quoq alio exēplo ꝓbamus. Hic homo qñ illū generat hoiem nō ppꝛie specificā humanitatē ipsaz que cōmuniter in utroq cōsiderat gignit. Gigneret enim z seipsum qui per humanitatē extat. Preterea terminata natura nām interminatā generare nō pōt. Non ergo causa est hic homo ut simpliciter humanitas sit: sed ut in illa materia ꝓpaget. Oportet aūt nāe humane coīs eē cōmunē causam: atq etiā per se agētē qō ostēdit ordinatissima eius z stabilis compositio. Quāobrē sup agētia in spēbus particularia extare oportet vniuersale agēs: speciē respiciēs atq dirigens. Dō etiā apparet in ūs/que absq manifestis seminibus generant/ut alias demōstrauimus.

¶ Argumētant rursus multi platonicoꝝ a mentis obiectis hunc in modū. Cū intellectꝰ noster nāliter formas capiat rōneſq intelligat uel sepatas uel serādo seqtur ut cōmunes ipse rerū sepateq a materia rōnes nālia sint eius obiecta. Dm̄ vo obiecta eiusmodi mouēt: formāt: pficiunt intellectū: ideo in pstātioꝝ ueriozq vniuersi gradu sunt cōstitute: lōgissimeq a figmētis absunt: ne mens z ueritatis iudex z sensuū emēdatrix a ueritate remotioꝝ sit q̄ sensus. Quāobrē rōnes ille merito sublimiores ueriores efficaciores nāe existimanť q̄ intellectꝰ qui inde formanť. Sed nūquid ille rursus itellectuales sunt appellāde? Nō quidē ppꝛie. Siquidē rōnales aie ſm participationē itellectuales sunt. Angeli vo itellectuales ſm formā. Rōnes deniq ille atq idee intellectuales quidē ſm causam: itelligibiles vo ſm formā. Intellectuale eniz ad intelligibile ita ferme se hēt: ut appetēs z mobile atq formabile ad appetibilē motorē atq formatorē. Sed ubi nā sunt? Sane ideas minus cōmunes in ideis cōmuniorib⁹ generatiz platonici collocāt. Ac demū oia idearū genera in ipso ente ꝓmo cōmunissimo entiū atq pfectissimo qō summū intelligibile uocāt: intelligibile quidē ſm formā: itellectuale vo ſm causaz: cui ꝓxime subdūt mētes q̄ plurimas intellectuales ſm formā. Intelligibiles vo ſm participationē. His autē rōnales subiciūt aias intellectuales iā participatione quadā: intelligibiles vo nequaq̄. Proinde censent ens ipm ipsumq intelligibile idē esse: q̄m ens sit nāle z adequatū intellectꝰ ipsius qua rōne est intellectus obiectū. Preterea intelligibile ipsum sub primo rerū principio collocāt. Illud enim tale est ut cōprehēdi quodāmodo possit. Hoc vo nequaq̄ Principiū primū appellāt ppꝛie vnitatē ipsā atq bonitatē. Et qz vnitas eminētiā lucemq procul ab

oĩbus ſegregatã refert: intelligibile vo refert lumẽ qõdã iã itellectib⁹ ꝓportione quadã accõmodatũ ideo vnitatẽ ⁊ aliud ⁊ ſupi⁹ q̃ itelligibile eẽ putãt. Rurſus qr mẽtes tã itelligere que intelligibile appe tunt nõ ſimpliciter: ſed ⁊ bñ ⁊ bonũ. Bonũ vo ſim pliciter appetũt. Jccirco hac etiã rõne bonũ. i. deũ ſummũ ipi enti/qõ ⁊ intelligibile eſt ꝓponũt. Mit to q̃ intelligibile reſpicit intellectũ: bonũ vo reſpi cit uolũtatẽ. Jtaq; nõ ſolũ hoc ab illo eſt differens ſed ꝑſtãtius. Quippe cũ ꝑſtãtius ſit qõ uolũtatẽ ra pit q̃ qõ ab itellectu cõprehẽdit. Quapropter ens ipum ab intellectu pro virib⁹ pcipi opinant: bonũ vo per uolũtatẽ poti⁹ ad ſeipm aiam trahere: atq; tractam in ſe quoq; trãſfundere: ⁊ ſiquo pacto ab aĩa iã occupata ſuo modo tãgit/tãgi ꝓprie per vni tatẽ mentis caput quã ab initio nobis deus qui eſt vnitas vniuerſi ꝓnceps inſeruit. Ceterũ ut ad poſitũ reuertamur in ipo q̃dẽ bono ideas per cau ſe modũ eſſe ſolũ relatiuis quibuſdã rõnibus tãtũ inter ſe diſtinctas. Jn ipſo vo itelligibili per formã ꝓprie atq; abſolutis inſup formis inuicẽ differẽtes Jn ſequẽtibus mẽtibus ſiue a corpe ſepatis ſiue cõ iunctis participatione iam quadã ⁊ gradatim ma gis/magiſq; diſtinctas. Jn natura vo ſemina que dã infima formarũ ab ideis infuſa. Jn materia de niq; vmbras. Jpſum quidẽ bonũ Plato in epiſto liis deũ patrẽ noiat: ipm vo intelligibile deũ filium. Plotinus quoq; ⁊ deũ de deo ⁊ de luce lumẽ ⁊ ra tionẽ uerbũq; dei. Rurſus plato in epinomide per rõnẽ huiuſmodi diuinã ſiue uerbũ quẽ mundũ uo cat intelligibilẽ affirmat mũdũ fuiſſe ſenſibilẽ exor natũ. Qm vo idee in primo quidẽ vna forma ſunt. Jn ſecũdo vo multe forme. Nõ eniz putat in ꝑma forma abſolutã diuerſitatẽ eẽ formarũ. Jdeo Pla to cõtẽplatus ⁊ colores in lumine circa lucẽ ⁊ line as in circulo circa centrũ inqt in epiſtolis multifor mes ideas abſolute diſtinctas circa primũ rerum principiũ eẽ potius q̃ in primo. Similiter in libro de republica ſeptimo ideã inqt boni. i. ipm bonũ in cuius forma oẽs idee vna forma ſunt: pulchrarũ eẽ cauſam idearũ videlicet illarũ que in ſequentibus multe forme ſunt abſolute inuicẽ differẽtes. ¶ Su perioribus rõnibus Plotinus ⁊ Proculus ideas cõfirmãt: ⁊ aliter in deo/ut aiũt/primo ponunt ali ter in ſecũdo. Alĩ vo nõnulli ad idẽ ita ꝓcedũt. Jn materia q̃dẽ poſtrema idearũ vmbra reſultat. Su per mãm vo idearũ oiuz lucet facies. Quarũ fons eſt deus rerũ auctor ut Platonis Timeus planiſſi me docet: ac liber de republica decim⁹: ⁊ Parme nides. Si enim mens ⁊ natura plene formaꝝ ſunt: perq; illas agũt qõ in nãlibus artificiꝫq; apparet: merito ⁊ de⁹ qui nãe mẽtiſq; formator eſt informis eſſe nõ debet. Per formas igit agit/quas appella mus ideas. Has Plotinus ⁊ Proculus nõ ſolum exẽplares: ſed etiã eẽntiales formas appellãt. Pu tãt enim opificẽ mũdi nulla in fabricãdo mũdo cõ ſultatione uti. Talẽ enim impfectã operationẽ eſſe. Atq; eũ qui de ope pficiẽdo cõſultat prius in ſe im perfectũ opus quodãmodo cõcepiſſe: deinde de il lius abſolutione ꝙuirere. Nõ a mẽte perfecta eſt alienũ. Jtẽ ſi vniuerſum mutabili ſolũ ꝓuidẽtie diſ curſu diſponeret: nõ eſſet uſq; ſtabile quicq̃: neq; perpetuus eſſet mũdi motus ⁊ ſtabilis. Jgitur deus vniuerſum per eſſe ſuũ facit atq; diſponit. Preſertiz cũ eiuſmodi actio ⁊ ꝑma ⁊ cõmuniſſima ⁊ facilima ſit oium actionũ. Jdeoq; a cauſa quadã prima cõmu niſſima felicisſima ſit ubicũq; ſit: eiq; in primis conue niat. Dis aũt cauſa que ipſo eſſe facit: talẽ ſequẽti gra du facit effectũ/qualis eſt ipſa primo. Cũ igit mũdus ſit cũctarũ cõplexio ſpẽrũ: ſeq̃tur ut mũdi opifex mo do quodã ſupra q̃ cogitari poſſit ꝑſtãtioꝛe ſpecierũ oium cõplexio ſit: ⁊ oium formas habeat exẽplares ſibiq; met ut illoꝝ more loquar eſſentiales. Nõ iterũ ita cõfirmãt. Si ars nãm imitat: perq; operũ rõnes ef ficit opa: ergo ⁊ natura ſuoꝝ operũ poſſidet rõnes. Rurſus natura cũ ex ſeipſa careat rõne ⁊ moueatur pficiaturq; a deo rõnes accipit ab ipſis diuine mẽtis ideis. Et quanto nãe rõnes interiores ipi nãe ſunt q̃ rõnes artis arti tanto ſaltẽ rõnes diuinas interiores oportet eſſe deo q̃ nãe rõnes ipſi nature. Addunt q̃ forme ſenſibiles haud oino uereq; ſunt tales: quales cognominant. Sane equalitas ⁊ ſimilitudo paſſiz in eq̃litatis diſſimilitudiniſq; fit particeps. Formoſitas aũt uera in ſubiecto per ſe deformi informiq; eſſe nõ põt. Bonũ quoq; uerum ubi defectus ⁊ pcliuitas eſt ad malũ eſſe neq̃t. Quinetiã in celeſtib⁹ nolũt eſſe ue rã lineã ſupficiẽq; : uerũ cẽtri polorũq; pũctũ. Siqui dẽ quoꝝ ratio eſt impartibilis/ipſa in re partibili eẽ nõ poſſint. Sed aĩus noſter ueras habet gignitq; for mas: per quas alias falſi redarguit quantũ a ueris di ſtẽt aĩaduertẽs. Quãobrẽ multo magis aĩa vniuerſi ueras formarũ poſſidet rõnes ⁊ gignit. Ubi enim vir tus intelligẽtiaq; ꝑſtãtior ibi expreſſioꝝ formarũ cõ ceptio atq; part⁹. Beniq; mũdi opifex certiores etiã pfectioreſq; formas in ſeipſo gignit: atq; ut Proculi uerbis utar/dũ ſe aiaduertẽdo ſeipſum gignit in ſe ſi mul generat oia. ¶ Accedit ad hec q̃ cũ vniuerſi mẽ bra perpetuo quodã ordine inter ſe cõſpirẽt nõ caſu: ſed rõne cõciliant atq; reguñt. Ratio illa que ordinat oia ſeipſam ignorare nõ põt. Alioqn ratio ſumma fo ret irrationalis/ſi nullã rõnẽ ſui ipſius hẽret. Rõnali or enim ratio eſt/que ſeipſam cognoſcẽdo cõplectit/ q̃ que ignorando ſe deſerit. Illa igit ſe tanq̃ rõnẽ oi um ordinatricẽ intelligit. Quo efficit ut quibus rõni bus modiſq; ſingula diſponant ſemp intelligat. Quã obrẽ in ſumma oium rõne ſunt oiuz rõnes. Utrũ igit qr deus facturus erat oia cũcta cognouit: Nõ certe. Alioquin eẽntialẽ opationẽ ipamq; ad ſeipſum ꝙuer ſionẽ ad externa referret/atq; alĩunde pẽderet. Jgit quẽadmodũ ſol in ſe lucẽdo illuminat oia: ſic deus in telligẽdo atq; uolẽdo ſeipm ⁊ ſcit/⁊ efficit oia. Quis nõ viderit ſi vidẽdo ſe videt facitq; cũcta/ſequi ut in ſubſtãtia ſua ſubales forme ſint/que exemplaria cau ſeq; ſint oiuz: Semp eniz in ipo nãe ordine ita ſe res hẽt/ut ab interiori actione ꝓcedat exterior. Atq; idẽ opus actioni perſimile. Quẽadmodũ a lucere illumi nare: ab illuminatiõe illuminatũ illuminationi luciq; ſimile. Proinde plãte ⁊ aĩalia ex ſeminib⁹ generañt. Oportet aũt in ſemine rõnes eſſe quodãmodo aĩan tis inde rõnaliter ꝓcreati. Non tñ ſunt in ſemine cor poreo niſi potẽtia. Uniforme enim ſemẽ eſt/ac pene informe. Nõ aũt inde gignit multiforme: atq; formo ſuz. Jtẽ ſi ſemen diuidat/plura inde tota que naſcun tur quaſi in ptib⁹ tota lateãt que gignunt. Hinc patet

vim ſeminariã in ſemine ipſo latẽtẽ eſſe quodãmodo incoꝛpeaz. In qua ſit huius motꝰ generationiſqꝫ pꝛincipiũ. Oꝑtet autez multiplicis aiantis rõnes multiplices ſeminare ineſſe virtuti quã uocamus näz. Idẽ enim ꝓut idẽ eſt diuerſitatẽ tãtã ꝓxime generare nõ poſſet. Inſup ineſſe actu neceſſariũ eſt. Nõ enim eſt potẽtia tale tanꝫ impfectũ in aliq̃d actu tale: non aliter ꝙ per aliq̃d qõ actu tale ſit pfectiuſqꝫ ꝓduci põt. Inſunt ergo ſingularũ aiantis partiũ ſpecie differentiũ ſingule rõnes: quibus ſuo ſingula tpe locoqꝫ z oꝛdine ꝓcreent: atqꝫ exciſa ſi fieri põt ſepiſſime recreẽtur. Sed nũquid ſeminarie vires in ſeminibꝰ aiantiũ ſumme cauſe ſunt? Nequaꝫ. Nõ enim ab ulla illarũ fit ſpẽs ipa: ſed quidda potius particulare ſub ſpecie z quelibet illaꝫ ab alio ſub eadẽ ſpecie ducit oꝛiginẽ Ideo ad vniuerſalẽ näm cõfugiẽdũ: in qua vniuerſales ſint ſuarũ ſpẽruz oium rõnes. Ad näm inꝫ terre terrenoꝝ ꝓcreatricẽ. Preſertim cũ ſepe plãtis z aialibus paſſim ſpõte naſcẽtibus ſemina coꝛpalia deſint Quo fit ut ad eoꝝ ꝓductionez ſeminibus incoꝛpeis opus ſit. Atqꝫ ut conuenienti oꝛdine ꝓcedamus: ſingulas terrenoꝝ ſpẽs ad vniuerſalẽ referamꝰ terre näz: ſimiliterqꝫ in ceteris elemẽtis. Deinde quatuoꝛ elemẽtoꝝ näs ꝓxime ad lune näm: in qua ſint elemẽtalium oium rõnes. Näm vo lune ad näm ſpere ſupioꝛis: ſi militerqꝫ deinceps. Cũctas deniqꝫ näs ad ipſam vniuerſi näm: in qua neceſſario ſint tã näliũ ꝙ närũ oiuz rõnes: rõnes inꝫ z exemplares z effectrices: ut naturas oẽs certis regulis ad certa dirigat z ꝓducat. Nõ põt aũt natura eſſe ratio cauſaqꝫ rerũ ſumma: tũ qz per ſe irrationalis eſt: qõ in noſtra natura patet. Nã neqꝫ ſe neqꝫ alia nouit: tũ qz eſt cauſa effectui mixta: pinde ac ſi faber lignis ifuſus tractet ligna. Tali eniz cauſa opus erat: ut que ab alio extrinſecoqꝫ z cõmuni mouent/familiarẽ quãdã intrinſecãqꝫ virtutẽ a ſe parata cauſa poſſideꝛẽt. Quippe cũ z hec non aliter ꝓꝛie/diſtincte/accõmodate ducant: ꝙ per virtutez ipſis ꝓꝛopꝛiã/diſtinctã/accõmodatã: z cauſa tãdẽ excellentiſſima: que pure z abſolute opi dñatura eſt: ab ipſo ope per cẽtiã z eſſe z virtutẽ opoꝛteat eẽ ſecretã. Sicut in aere videmus caloꝛẽ quidez a ſole ſupno miſceri: lumẽ vo nequaꝫ. Oꝑtet autẽ näm z ſi per ſe irrationalis eſt: tn coꝛpaliũ rõnes hẽre ꝺbꝰ poſſint intrinſecus ſingula cõgruis modis ad finẽ ꝓuenientẽ rõnaliter oꝛdinare: mouere: foꝛmare: cũqꝫ per ſe irrationalis ſit: ab eo qõ per ſe rõnale eſt duci debet rõnibuſqꝫ foꝛmari. Nempe irrõnale eſt nature per ſe irrõnali oꝛdinẽ vniuerſi cõmittere. Igit in cauſa ſupioꝛe neceſſe eſt rõnes rerũ adeo rõnaliter cẽ: ut cauſa ipſa ſe ſuaqꝫ aiaduertẽs z ſui z rõnũ ſuarũ certã habeat rõnẽ. Abſurdũ certe foꝛet: cũ nos tũ noſtri tũ noſtrorũ operũ tũ vniuerſi rõnes hẽamus cauſaz vniuerſi: neqꝫ ſui neqꝫ ſuoꝝ rõnes hẽre. Quãobꝛẽ ſi mũdi conditoꝛ oĩa nouit: certe nõ reſpexit in alia ut illa perciperet: ſiquidẽ cognitio eius alia ipſamet cognitione ꝓducta ꝓculdubio añcedit. Quis eniz ignoꝛet externũ opus ſeq̃ intrinſecã actionẽ. Itaqꝫ deus in ſeipm reſpiciẽs nouit oĩa. Quo fit ut in ipſo ſint oium ſpẽs: per quas cũcta cognoſcat z faciat. Atqꝫ/ut ſummatiz dicã/quẽadmodũ in hoc mãli mũdo mãe oẽs in vnã tandẽ intimãqꝫ mãm/ſic z multo magis in mũdo foꝛmali forme oẽs in vnã intimãqꝫ foꝛmã neceſſario reducunt. Nõ hinc rurſus argumẽtari licet. Nõ oĩs vita plẽ ſuã penes ſeipſam ꝓius generat ꝙ ſeoꝛſũ: z quo ꝑſtãtioꝛ vita eſt: eo interioꝛẽ ſibimet generat ꝓolẽ. Sic vita uegetatiua tã in arboꝛibꝰ ꝙ in aialibus ſemẽ quaſi arboꝛẽ z quaſi aial in coꝛpe ꝓꝛio ꝓius generat ꝙ aut iaciat extra/aut arboꝛẽ inde aialue externuz ꝓducat. Sic ſenſitiua vita que eſt uegetatiua ꝑſtãtioꝛ/ per phãtaſiã in ſe ſimulachꝛũ intentionẽqꝫ rerũ parit: ꝓiuſqꝫ in externa materia fabꝛicet. Sed fetus ille phãtaſie ꝓimus qz in ipſa met aia eſt: ideo ꝓpinquioꝛ eſt aĩe ꝙ fetus uegetatiue vite: qui nõ fit in aia/ſed in coꝛpe. Sic vita rõnalis que eſt excellẽtioꝛ ſenſitiua parit in ſeipſa rõnẽ tũ rerũ/tuz ſui ipſius quaſi fetũ ꝓiuſqꝫ uel loquendo uel agẽdo ꝓmat in lucẽ. Primus ille fetus ꝓpinquioꝛ eſt aie ꝙ phãtaſie fetꝰ. Vis enim rõnalis in fetũ ſuũ perqꝫ illũ in ſeipſam reflectit: qõ nõ efficit phãtaſia. Sic angelica vita notiones ſui ipſius z rerũ ꝓmit in ſe anteqꝫ oꝛnamat in mũdi mãm. Proles hec interioꝛ eſt angelo ꝙ rõni ſua: qz neqꝫ ab externis incitata eſt: neqꝫ mutat. Quãobꝛẽ diuina vita eminẽtiſſima z fecũdiſſima oium vniuerſã hãc mũdi machinã tanꝫ plẽ ſuaz in ſe generat ꝓius ꝙ pariat extra. Oꝑtet aũt huiuſmodi ꝓlez quã Oꝛpheus Palladẽ uocat Iouis capite natã/magis intimã/ut ita dixerim/eſſe deo ꝙ angeli notionẽ angelice mẽti. In angelo quippe cũ ſit eſſe aliud ꝙ intelligere: notio que generat intelligẽdo/aliud eſt ꝙ angeli ipſius eẽntia. In deo autẽ qz eſſe z intelligere idẽ ſunt: notio quam deus intelligẽdo ſe ipſum gignit/tanꝫ exactiſſimã ſui ipſius imaginẽ idẽ eſt atqꝫ ipe deꝰ. Nõ vo generationẽ uoluptas comitat/timeus Platonis inqt deũ ope ſuo mirifice delectari. In ꝓle aũt illa dei intima que vniuerſale ſemẽ eſt mũdi/inſunt ꝓpꝛia ſemina mẽboꝛrũ oium que in mũdo hoc ꝓle eiꝰ externa gignũtur. Semina illa eẽntia inter ſe ꝓueniũt: ne deus ſit ſubſtãtia multiplex. Differũt rõne: ne dcq̃d in mundo ſit ſine ulla uarietate ſit vnicũ. Age ſic ultra ꝓcede. Cũ deus vim hẽat infinitã/z res que ſequuntur eũ cũcte finitã ideoqꝫ diuina virtus nõ ſit determinata ad ea ſolũ agẽda quibꝰ finite res põt ſubminiſtrare: ſed queat atqꝫ illis inſuper innumerabilia opera etiã incoꝛpalia facere/an nõ neceſſariũ tibi videt in deo hoꝝ operuz foꝛmas que abſqꝫ inſtrumẽtis certiſqꝫ ſubiectis facere põt ita relatione ſalte diſtinctas eſſe ut ꝓꝛopꝛiã illic hẽant rõnẽ? Nã cũ ab vno quantũ vnũ oino eſt abſqꝫ medio ſubiecto ue certo nõ fiãt multa/nulla eſt ratio ob quã foꝛme tales poſſint ex deo multiplices emanare: niſi multiplex/ut ita dicam/z quodãmodo multifoꝛmis ſapiẽtia dei. Quinetiã quicq̃d reliqꝫ cauſe agunt id oẽ operant tanꝫ ꝓxime cauſe inſtrumẽta: atqꝫ ita agũt ut temperant ab illa/Tẽperantur aũt ducunturqꝫ adeo certis modis ad certas foꝛmas in materia generãdas nõ per aliud ꝙ per certas foꝛmarũ rõnes/que ſunt in deo. Quẽadmodũ inſtrumẽta artis atqꝫ nature per foꝛmas agẽtis diriguntur ad foꝛmas. Atqꝫ ut foꝛme tũ artificioſe tuz nãles ſpicue magis ſunt in agẽte ꝙ in opere uel inſtrumẽtis ita mũdi totiꝰ foꝛme expꝛeſſioꝛes modo ſuo in deo ſunt ꝙ in ſequẽtibus cauſis z materia. Quãobꝛem

Mercurius putat mũdũ eẽ oiformis dei imagine omniformẽ. Et Plato in timeo inqt diuinaz virtutẽ cũ bonitatis sue gratia uellet mũdũ q̃ pulcherrimũ facere decreuisse eũ ad exẽplar illud qõ est oium excellẽtissimũ figurare. Ideoqz mũdum ita ad sui similitudinẽ effecisse ut mũdi partes ad sui ipsi⁹ formarit ideas. Ex ẽ quorũdã canũ rabies condẽnatur latrãtiũ platonẽ ideas extra diuinã intelligẽtiã posuisse. Celũ vnũ syderũ plenũ torrentẽ noctu figurat suoz syderũ imaginibus. Que quidem imagines neqz sunt sydera: licet esse infantibus videant: neqz manẽt: sed iugiter inouant aqua fluẽte: q̃uis manere vulgo putent. Similiter deus vnus idearũ exuberãs plenitudo mãm fluctuantẽ fingit semper simulachris idearũ. Que sane simulachra neqz uere spẽs sunt apud platonicos q̃ q̃ ueras eẽ quidã physici arbitrant: neqz quiescũt vnq̃ ut Heraclitus ait labente materia. Et si q̃scere eas ignorãtes existimãt. Atqz hic est modus per quẽ res tẽporales ut vult Parmenides Pythagoreus eternarũ fiũt participes idearũ. Profecto sicut eternitas que vnũ dũtaxat momẽtũ est manẽs idẽ semp/ z eodẽ modo tẽpus oẽ qõ per inumerabilia diffluit momẽta q̃scẽdo metit. Et sicut cẽtrũ stabile puncta supficiei circũcurrẽtis ita idea quelibet in eternũ vna eadẽqz ꝓsistẽs res eas tpales metit oẽs que in eadẽ inter se specie sunt idee vnius eiusdẽqz participes. Qõ de vna dicã de oibus est ideis intelligẽdũ. Pulchritudo ipsa pulchroz oium est mẽsura. Quia per accessum ad pulchritudinẽ primaz z recessuz ab ipsa res sequẽtes magis minusue pulchre existimantur: z qõ cadit ab oi pulchritudine ab oi cadit essentia. Et qõ totã possidet pulchritudinẽ totã hẽt eẽtiã. Quia prima essentia z prima pulchritudo sunt idẽ: Quecunqz homo in specie aliqua iudicat/iudicat ad spẽm referẽdo: puta qñ iudicat solẽ aut ignẽ esse pulchrũ: tunc duo pulchra refert ad vnã pulchritudinis spẽm absolute. Et qñ solez esse igne pulchriorẽ ꝓnũciat/ad eãdẽ refert ideam/nõ absolute/sed comparãdo. In utraqz relatione pulchrũ solẽ z ignẽ pulchrũ per eãdẽ metit ideã. Sed in prima utrũqz per totã ideã mẽsurat. In secũda per alterũ idee gradũ illoz metit alterũ. Neqz audiẽdi sunt barbari quidã qui res pulchras mẽsurari nõ posse putãt/per accessum ad purũ pulchritudinis actũ: qz ille sit infinitus. Ideoqz nõ possint res alie alijs ꝓpius ad ipsum accedere. Uolũt aũt per recessuz a pura pulchritudinis priuatione mẽsurã talẽ excogitari. Hi enim ob id errare vident/ q̃ si purus actus est infinit⁹ affirmatione/similiter pura priuatio est infinita negatione. Neqz fit pulchroz cõparatio ad diuinã eẽtiã penitus infinitã sed ad pulchritudinis ipsius ideã. Que quodãmodo finita est quãtũ respicit creaturã/qz est determinatio quedã diuine pfectionis/facta quidẽ a mente diuina/cõfirmata vo a uolũtate. Accedũt autẽ ad eã propius que similitudinẽ eius suscipiũt purius. Recedũt vo que cõtra. Merito aũt inde mensura accipit pulchritudinis in reb⁹ pulchris/vnde ipsa suscipit pulchritudo. Hec aũt ab idea capit/non a pura pulchritudinis priuatione. Beniqz dd stulti⁹ q̃ pulchritudinis habitũ per ꝓuationẽ uelle discernere/cũ fieri ecõuerso tã natura q̃ ratio cogat. Qua propter absqz dubio sateamur hũanaz mẽtẽ pulchra referre ad ipsam pulchritudinis rõnẽ. Qm̃ vo qõ mẽsurat pstãtius est q̃ qõ mẽsurat: mẽs humana quãtũ per relationes ad ideas res oẽs tpales metit/que sub ipsis cõtinentur ideis/rebus illis est excellẽtioz. Atqz ideo ideis est ꝓxima/qz metit quecũqz illas sequunt: Utpote que cadit media inter idearũ fontẽ z riuulos inde manãtes. Uerũ licet mẽsuret ad ideas: nõ tñ per ideas ipsas mẽsurat/tanq̃ per ꝓpria quedã z ꝓxima media. Non enim sunt vniuersales idee ꝓpriũ instrumẽtũ huius aut illius mẽtis humane: neqz inter mẽtẽ singularẽ z res alias singulares ullo modo vniuersales idee cadunt medie. Quia vo nõ põt aius singularia vniuersaliuz idearum simulachra aliter metiri q̃ per formulas idearũ aio ꝓprias/z quasi declinantes ad singularia necesse est mẽti idearũ formulas inhere re: per quas ideis simulachra cõferat. Que cõgruunt formulis ꝓbet: reprobet que nõ ꝓgruũt. Sed vnde adueniũt he formule mẽti: nũquid a simulachris: an ab ai fictione: an forsitã ab ideis: Nõ a simulachris. Nã per eas formulas aius mensurat simulachra. Unde formule simulachra añcedũt. z tãto pstãtiores sũt quãto ideis ꝓpinquores. Ac si fierẽt a simulachris nõ uere mẽsurarẽt illa: sed ab eis potius mẽsurarent. mẽsura enim adequatio est. Causa adequat effectũ. Effectus causam nõ adequat. Musq̃ in corpibus pfectas vnitatis bonitatis pulchritudinis rõnes inuenimus. Oportet enim eas suis ẽẽ nõ esse pmixtas. In corpib⁹ aũt vnitas miscet partiũ multitudini: bonitas vitio: pulchritudo deformitati: nusq̃ rectas figurarũ rõnes ispexim⁹ in materia corpoz. eas tñ ipi tenem⁹ Alioqn neqz de ipsis loq possem⁹: neqz per ipsas quasi examẽ defectũ formarũ corpaliũ redarguere. Nõ igit eas a corpib⁹ accepisse videmur: essent eniz illis deteriores. Neqz dicẽdũ est eas esse nusq̃ qz nedt mẽs intelligere per seipm qõ nihil est oino. Hã z priuationes per habit⁹ cogitat: z false opiniones nõ ex eo fiũt in nobis q̃ ipm qõ oino nihil est cogitem⁹: sed q̃ uel cõiũgamus res iuicẽ uel disiũgam⁹ pter ordinẽ nãlẽ. Immo vo si existũt alicubi obiecta sensuũ / sunt z rõnes obiecta mẽtis: si modo z mẽs sensib⁹ est nobilior: z qõ oino nihil est/neqz mouet ai aciem/neqz ptrahit/neqz terminat. Nõ igit fingunt ab aio. Sane figmẽta metiuntur: res ueras nõ metiunt. Figmẽta ai res ipsas sequunt cõfusius etiã q̃ vmbre corpa. Corpora per vmbras nõ discernunt. Quis ergo per fictitium extraneũqz simulachrũ pulchritudinis: odoris: saporis: caloris hoz ipsoz eẽntiales definitiões proprietatesqz latẽtes inspiciet: Preterea figmẽtũ ai est aio ipso deterius. Formule vo ille ideo pstãtiores sũt aio: qz per ipsas aius etiã iudicat corrigitqz seipsum. Nẽpe per rõnes vnitatis bonitatis z pulchritudinis aius de seipso iudicat sepe q̃ sit ipse aut ptib⁹ multiplex/aut affectib⁹ dissidẽs. Itẽ quãtũ uel natura deficiat: uel vitio deprauet. Rursus quãtũ uel natus sit deformis: uel turpis euaserit. Nõne per pulchritudinis sigillũ ꝓnũciat eẽ se corpibus pulchriorẽ. Et hãc partẽ sui illa z hũc habitũ illo pulchriorẽ esse. Immo vo z angelis sublimiores eẽ vident. Quia per sigillũ idẽ angelũ mens nostra designat: qñ angelũ aio pulchriorẽ eẽ affirmat: z alio angelo alĩũ: angelisqz deũ. Non

tñ metit deũ:sed ipm tanꝯ mẽsurã relinqt imẽsurabi lẽ. Sicut enim sapiẽtia nõ fit sapiẽs:z mot⁹ nõ moue tur.ita prima mẽsura nõ mẽsuratur. In eo igit ꝙ ille formule angelos metiuntur tanꝯ regule expresse ab ideis sup angelos existẽtib⁹ certe sublimiores sunt an gelis. Et aius in hoc ipso actu quo metit angelos/ex cellẽtior est ꝙ ea ipsa natura angeli:quã apud seipm metiẽdo designat. Quãuis z angelus aiam metiatur per regulas quodãmodo rectiores:z eo ipo actu ma gis excedit aium ꝙ per actũ ai excedat ab aio. Quo autẽ pacto sigilla huiusmodi quas z formulas appel lamus si sunt aio z angelis altiora finguntur ab aio? Quinimmo sunt in aio añ oẽ cõmentũ ai. Aius eniz sua inuẽta oia ad sigilla talia cõfert. Sicdẽ ueritatis sigillo discernit:que uera inuẽta sint:que uerioza:que falsa. Itẽ qõ per nouos tpales actus ai fabricat mo bile est oino. Qõ enim motu fit nimirũ fit z mobile. Sigilla vo talia sunt imobilia. Herẽt enim aio imobi liter. Añ quicqd singulis momẽtis occurrit aio/uel fit ab aio arbitratu nostro ad illa referimus tanꝯ fir miter inherẽtia. Porro si illa quoqꝫ nutarẽt eẽnt ad alia referẽda:z alia rursus ad alia:neqꝫ esset in nobis principiũ aliqõ iudicãdi. Sigillũ per qõ de statu hu ius rei aut statu illius aut etiã de eternitate sentẽtiam ferimus mobile eẽ neqt. Siquidẽ in sigillo ratio illius exprimit/qõ eo significat. Ratio vo status ipsius eter nitatisqꝫ est a rõne mot⁹ alienissima. Quinetiã stabi le z eternũ nõ aliter ꝙ sub rõnibus stat⁹ eternitatisqꝫ definimus. Rõnes huiusmodi ois sũt mutationis ex pertes. Siquidẽ status añcedit motũ. Qõ vo in natu ra prius est/est a posterioze solutũ. Atqui has rõnes per quas talia definimus/itus hẽmus. Nõ enim per aliena mẽs loqtur. Ac si extra nos eẽnt egeremus ad huc alĩs rõnibus rõnũ / qbus ꝙsi medĩs rõnes illas hauriremus/per quas essemus de statu eternitateqꝫ locuturi. Alie ille rõnes ideo imobiles essent/qz eẽnt rõnes imobiliũ rõnũ. Itaqꝫ quacũqꝫ gradiamur ad imobiles rõnes nobis inatas pueniemus. Scite plotinus qñ de euo disputat inqt. Hec ne de eternitate loq mur quasi de extraneis rebus testificãtes? Ac de alie nis agẽtes? Nequaqꝫ. Nõ eniz intelligimus/nisi tãga mus:neqꝫ extranea tãgimus. Itaqꝫ oportet nos eter nitatis eẽ participes:hec ille:talia ergo sigilla sunt im mobilia. Immo etiã sigillũ motionũ est imobile. Añ eniz de rerũ motibus iudicamus/illos ad eternã mo tus ideã per motionũ sigillũ nobis insitũ cõparamus. Si hoc quoqꝫ foret motus aut mobile / esset per sigil lũ aliud cõparandũ. Nõ eniz motus ad eternitatẽ/ni si per mediũ cõpetẽs religat. Qõ neqꝫ motus sit neqꝫ mobile. Itẽ si foret mobile/nõ recte per illud motio nes iudicarem⁹. Motio nãqꝫ tũc iudicat recte qñ re fert ad terminos z spatia/que pmãserint. Nã ỹs nõ manẽtibus neqꝫ fit motus neqꝫ mot⁹ ꝓgressio cerni tur. Ipm quoqꝫ tps qõ est ꝓprietas quedã z pdura tio motionis/nõ aliter mẽsurat ꝙ si per stabilẽ ferue tur memoriã/z stabili eternitatis momento circũscri bat. Si motionis sigillũ stabile est/multo magis sta bilia sunt sigilla oia reliquoꝫ. Ex ỹs oibus duo pari ter concludunt ꝙ scilicet sigilla talia / z ab ideis aio inserantur: z ipsi hereant immobiliter.

¶ Confirmatio superioꝫ per signa. Cap^m. 5^m.

Huius aũt rei signa multa cõperimus. Primũ ꝙ rustici hoies qui nunꝯ de ideis aliqd cogitaue rũt:z adolescẽtuli qui nihil de ỹs audiuerũt/cũ pri mũ eoꝫ sensib⁹ occurrũt corpa pulchra modo ra tiõe utant ea referũt ad ideas duobus ut diximus modis. Uno qñ affirmãt hoc esse pulchrũ:qõ nõ fa ciũt/nisi ex eo/ꝙ talis corpis figura quadrat sigil lo pulchritudinis itus igenito. Altero qñ affirmãt hoc isto/z istud illo eẽ pulchrius/quãtũ aliud alio accedit ꝓprius ad sigillũ: Tales sigillũ neqꝫ per do ctrinã neqꝫ per inuẽtionẽ prius acqsiuere. Nec neqꝫ cogitauerũt de illo quicꝯ: neqꝫ audiuerunt. Neqꝫ etiã tũc ex singulis pulchris corpib⁹ ipm colligũt. Siquidẽ per ipm minime fallax singuloꝫ fallacia defectũqꝫ redarguũt. Neqꝫ ex natura quadã cõmu ni que est in singulis. Nã qõ in reb⁹ iacet fallacib⁹ ipsum quoqꝫ fallax euadit:fallacemqꝫ ex se ꝓcreat notionẽ. Preterea qñ de illo diligẽtius cogitãt iue niũt ipsum uel esse uel referre aliqd vnũ supra mul ta in seipso ꝓsistẽs. Nã sup nãm illã que vna quodã modo est in multis/oportet esse nãm talẽ: que vna sit ante multa:ut cõmunis sit eque multoꝫ. Tale si gillũ qz nullo modo claudit rerũ singulariuz multi tudine/ab ea multitudine nullo mõ colligit. Neqꝫ etiã cogitationis machinatione cõcipit. Nam per ipm iucnimus sup mobilez multiplicẽqꝫ cuiusqꝫ ai pulchritudinẽ/vnã esse pulchritudinẽ in seipsa ma nẽtẽ. Ergo sigillũ vim suã tollit alti⁹ sup aios. Ma chinamẽta vo ai/nihil ais eminẽtius fabricant. Si ergo cũ primum utimur rõne/res plurimas ad hu iusmodi sigilla referimus/que neqꝫ dicim⁹ añ/neqꝫ tũc colligimus aut fingimus/pfertim cũ cõparatio nis signuz ꝓcedere semp res illas oporteat/que cõ parant/sequtur ut añ oẽm rõnis usũ ea possideam⁹.

¶ Secundũ signum est/qõ subito fiunt relationes utreqꝫ sepe etiã nulla ꝓcedẽte aut intẽtione uolũta tis aut rõnis discursione. Qõ significat nõ esse aio regulã relationũ huiusmodi / nup aut extrinsecus acqrendã:sed iãdiu intrinsecus possideri: qua toti ens uti pro arbitrio põt/quotiẽs se ad eã intẽderit

¶ Tertiũ signũ est/ꝙ oẽs in seipis experiunt/quo tiẽs uolũt alicuius rei definitionẽ z causam inueni re/nihil aliud conant/ꝙ ut oibus sensus z phanta sie submotis obstaculis ꝓfunde mẽtis intima pene trẽt. Quib⁹ tũc primũ clarissime fulget/qõ uenant cũ primũ in archane mentis adyta penetrauerint. Quasi intus sciẽtiarũ thesauri delitescant. Qõ ita Pythagoras cecinit αλλα συ θαρσει επει θειον γενος εστι βροτοισιν οισ ιερα προφερουσα φυσισ δεικνυσιν εκαστα. i. Tu aũt cõfidẽ qñ di uinũ genus est hoibus. Quibus sacra natura /pro ferẽdo in lucẽ oia monstrat. Ergo mirabimur? Homeruz z Didimũ alioſqꝫ pmultos / uel natura uel ab infantia cecos/ita scripsisse / ut pspicue vidisse oia videant. Mirabimur Zoroastrẽ:alioſqꝫ sapiẽ tie inuẽtores diuturna duntaxat solitudine/solaqꝫ ai totius in mẽtẽ solã cõuersione rerũ oium sciẽtiã peperisse.

¶ Quartũ signũ ab approbatione sumi tur. Cõplexio corpis/que abundat sanguine/suos quosdaz postulat:tũ sapores:tũ ceteros rerũ usus. Que bili alios. Alios que pituita. Añ cuiqꝫ cõple xioni qõ suũ est offert/non aliter oblatã rẽ natura tal⁹ asciscit. ꝙ ipse ignis escam sulphuream. Hinc

sanguineus cõmẽdat dulcia. Acuta acriaue chole ricus:acida melãcholicus:mollia flegmaticus ⁊ in sipida. Dõ de sanguineo dicemus/similiter est ad alios trãſ ferẽdũ. Desicit sanguineus quã ob causã dulcia ꝓbet:qz nõ cõmẽdat cõsilio:Sed nãli cõple xionis instinctu.Sane per nãlez instinctũ quinque appetit genera q̃litatum. Rubra ⁊ viridia visu. Au ditu leta.dulcia gustu. Tẽperata tactu atq; olfatu. Si has q̃nque qualitates per cõplexionez affectat ⁊ ꝓbat/necesse est in ipsa cõplexionis conflatione quinque ineẽ fomites harũ q̃nque ꝓbationũ. Sic cat enim illarũ quinque qualitatũ alia inter se / est ⁊ alia ratio/ita a tali cõplexione sub alia ⁊ alia rõ ne ꝓbant. Igit in vno quoq; hoie quinque sunt fo mites nãles ad q̃nque qualitates cõgruas quinque sẽsibus cõꝓrobãdas.Et qz in alĩs hoibus alie sunt cõplexiones humoꝝ/ideo rerũ ꝓcupiscẽtie coꝛpa liũ inter hoies sunt diuerse. Q̃m vo vna humana spes est in oib⁹ cũ sit mẽtis spes vna/iccirco cõmu nis est eoꝝ que ad mentẽ ptinent approbatio. Dis mẽs figurã laudat rotũdã in rebus statim ꝓsidera tam:⁊ cur laudet ignoꝛat. In edificiĩs quoq; simili ter talẽ uel quadraturã ediũ:uel parietũ equalitatẽ lapidũue dispositionẽ:angulorũ oppositionez:fene strarũ figurã atq; occursum.Laudat insup eodem pacto certã quandã siue mẽbroꝝ humanoꝝ ꝓpoꝛ tionẽ/sine numeroꝝ uocũq; cõcoꝛdiã.Cõmendat moꝛales gestus ⁊ habit⁹ tanq̃ decoꝛos. Cõmẽdat sapiẽtie lucẽ ⁊ ueritatis intuitũ.Si quelibet mens hec oĩa semp/⁊ ubiq; asciscit ilico: ⁊ quã ob causã asciscat ignoꝛat: neq; põt non abscisere:instinctu asciscit necessario ꝓsus ⁊ nãli. At qz eoꝝ que hic affectant:diuersa inter se ratio est/oportet ut a mẽ te ex diuersis nãe sue rõnibus tũ quasi fomitib⁹ ap petant/tũ quasi formulis ⁊ regulis approbẽtur ita ut ex eisdẽ regulis illoꝝ q̃dia reprobent.Siquidez q̃dia illoꝝ cũ primũ nobis obiciunt/offendũt natu ra sua etiã si causam nesciamus.Sũt ergo rõnes il loꝝ similiũq; ingenite mẽti. Quintũ signũ a defi nitione artis accipit. Dis ars qz certa rõne ad cer tũ finẽ oꝛdinat opus rõnalis facultas est.Facultas rõnalis si oi nãe irrationali est ingenita/multo ma gis ingenita est oi rõnali. Elementa q̃ artificiose situ repetũt suũ:Quãta geometrice arte rectã line am in ascẽsu seruãt atq; descẽsu:Quãta architectu re industria pluuia se in oꝛbiculares guttulas cohi bet:Quãta aer sagacitate rerũ nãe succurrit:ne q̃d in ea uacuũ relinquat:Cõplexio quoq; plãtarũ ⁊ aliũ q̃ mirabili medicine artis solertia utit in cõ seruãdo habitu nãli:aut recupando: Ipse quoq; bꝛutoꝝ aie singulis in speciebus singulas artes ex ercẽt. Lanea telã insecta sericia lineã aranee:birun dines figulinã:musica olores:apes architecturã:ci uilẽ ciconie:bellicã vo leones: vulpes deniq; uena toꝛiã.Quis aũt dixerit modo ista cõsideret solam nãm rõnalẽ inertẽ fuisse:atq; ex inertia irrationalẽ ab initio ꝓstitutã:Immo vo si debet rõnalis sedes multo prius ⁊ magis artẽ capere rõnalẽ q̃ sedes ir rationalis/oportet oẽs rõnali hoium speciei artes innasci: postq̃ singule innate sunt singulis irratio naliũ speciebus. Dẽs enim ferme in genere bꝛutoꝝ vniuerso cõgregant. Sed alie spẽs artiũ per alias aialiũ spẽs diſpgunt. Dẽs ergo in vnica rõnali hoiuz specie colligunt:licet per singulos diuidant. Dẽs ite rũ in vno speciei angelice singulari: in quo tñ diuidũ tur:ſm formas:Q̃m multiformis est angelus. Cũcte veniq; in vno singulari deo:atq; vna dũtaxat dei foꝛ ma. Quapropter artes diuidunt inuicẽ in bꝛutoꝝ ge nere ſm habitũ atq; actũ. Q̃m nulla mutoꝝ spẽs aut artes oẽs exercet actu:aut oẽs infusas hẽt: sed queli bet eoꝝ spẽs vnica vtit arte ⁊ possidet vnicã. Artes igit diuidãtur opoꝛtet in hoium specie ſm actum/qz alĩ alias meditent:nõ tñ ſz habitũ: qz singuli cũctas possideãt. Siquidẽ in angelo quolibet vniunt cuncte habitu atq; actu. Quilibet enim illoꝝ quaslibet medi tat:sed diuidunt executione:q̃m alĩ aliter gubernant mũdũ. Cũcte in deo modis oib⁹ vniunt. Quia ⁊ ha bet ⁊ videt/⁊ exeq̃tur vniuersas. Dã in oibus operã tibus/ut ingt theologus Paulus oĩa opat. Sextũ signũ ab assecutione artiũ ducit. Quas nõ illi soluz: qui ꝓceptoꝛe carẽt per se assequũtur: sed illi etiã qui magistros uel libꝛos uel hoies habuisse tradunt. Dã ⁊ qui legẽdo discũt nõ a litteris coꝛpalibus vitaq; ca rẽtib⁹ spiritalẽ viuãq; sciẽtiã hauriũt: sed ipsi per lit teras ꝓuocati pariũt in seipsis:⁊ qui discũt audiẽdo nõ prius discũt:q̃ ipsi audita apud se recolãt: exami nẽt:approbẽt. Nõ fit autẽ examinatio approbatioq; ueroꝝ/nisi intus ꝓfulxerit regula ueritatis: ⁊ qui do cere dicunt:neq; sciẽtiã eãdẽ quã ipsi hñt oĩno trans fundũt in aliũ. Dã docẽdo alios ipsi euaderent igno rãtes. Et sciẽtie qualitas de alia mẽte in aliã/quasi de subiecto in subiectũ trãsiret:qõ nõ ꝓuenit qualitatib⁹ Neq; aliã quãdã specie similẽ sciẽtiã/in discipulo ipi per ꝓpriã generat. Talis enim generatio ad qualita tes ptinet coꝛpales. Nõ ad humanã sciẽtiã:cui⁹ actio claudit intus:⁊ operantẽ pficit potius q̃ externa. Ce terũ quonã pacto magister discipulum edocet:Duo sunt artiũ genera. Alie sunt quarũ materia circa quã uersant nullũ hẽt in se prinicipiũ opis effectiuũ: sicut lutũ aut saxũ:ita subesse videtur figulo ⁊ sculptoꝛi:ut manũ dũtaxat expectẽt artificis:ipsa vo suapte natu ra nihil momẽti hẽant ad opus efficiẽdũ. Alie vo ar tes sunt quarũ materia per formã quandã moꝛũ agit ad opus/qõ quidẽ nãle est potius q̃ artificiale dicen dũ. Sic terra subest agricole. Sic medico coꝛpus hu manũ. Quippe fecũditas soli ad segetes ꝓducendas agricole. Et coꝛpis humani cõplexio ad sanitatez re cuperãdã medico cõfert q̃ plurimũ: Usq; adeo ut se pe ager absq; cultura ꝓducat segetes:⁊ cõplexio coꝛ poris nostri sine medẽtis opa pellat moꝛbos. Quod significat ⁊ agro inesse semina segetũ per nãm:⁊ com plexioni semina sanitatis. Ergo in primo artiũ gene re artifex ille dñs mãe uocat atq; magister. In secun do vo excitatoꝛ nãe atq; mister. Artẽ docẽdi ad sc̃z id gen⁹ spectare hoc nobis testimonio eẽ põt q̃ aius qui tanq̃ materia videt subeẽ docẽti nõnunq̃ anteq̃ audiat ꝓsagit audienda: ⁊ postq̃ audiuit audita red dit uberioꝛa ⁊ melioꝛa. Et sepe licet non audiat ex se parit. Quippe qui semina sciẽtiarũ nõ min⁹ q̃ ager segetũ possidet. Unde qui docet minister est poti⁹ q̃ magister. Quapropter Socrates apud Platonẽ in libꝛo de sciẽtia Theetheto ingt se filiũ obstetricis esse ⁊ obstetrici persimilẽ. Utpote qui in erudiẽdis homi nib⁹ nõ inducat sciẽtiã:sed educat. Sicut obstetrices

cõceptos iã fetus educũt. Jdeo qñ doctor aliqs cõtẽ dit ex pluribus argumẽtis audiẽti aliquid demõstra re: qui audit nõ paulatim formaꝫ ut lutũ a figulo: aut saxũ aliqõ a sculptore. Sed post multa indicia ueritatẽ subito intuet: etiã absente magistro/qñ sufficienter fuerit ꝓuocatus. Sicut ager cultus a rustico post diu turnos illius labores suo ipse tpe edit fetus agricola nihil agẽte. Quis oculos videre docuit? Aures quis audire? Oculis nõ ꝓstat visum medicus: sed uel sup ifusas caligines discutit: uel dirigit in obiectũ: ita mẽ ti ꝓceptor scientiã nõ infundit: sed purgat aciẽ: aut di rigit. Nemo canib⁹ sagacitatẽ ꝓstat uenatoriã. Nemo equis currẽdi virtutẽ. Nemo robur bellicũ elephãti b⁹. Sepe tñ hoies eas ipas ỽtutes latẽtes ⁊ dormitã tes in mẽbris usu expgisci cõpellũt. Jdẽ facit in mẽte ꝓceptor ut Plato in septimo libro de re.pu. docet, Nẽs enim virtutẽ suã que est ueritatis intuitus non minus hẽt firmã ⁊ nãlẽ/q̃ sensus ⁊ aialia suã. Eaz sci scitãdo ꝓuocat Socrates docẽdi uiaz. Ipsa recte in terrogata uera respõdet. Respõdere nõ põt uera nisi cognouerit. Qñ ỽo res ipse inuicẽ cõnexe sunt: simi literq̃ rõnes rerũ ꝓiuncte sunt inuicẽ: Unde facile de una trãsit in multas sepe fit ut ex uno quodã uestigio a ꝓceptore mõstrato sagax aius ꝓpriis naribꝰ uenet lõgo ordine plurima. Adde q̃ nõ imbecilliorẽ habet mẽs videde ueritatis aspectũ q̃ pedes ꝓgrediẽdi po tẽtiã. Socrates infantẽ puerecta ducit manu quo gra diat. Adolescẽtẽ quo discat interrogat. Jnfanti non ꝓstat eũdi virtutẽ: sed ⁊ ꝓuocat: ⁊ tuti⁹ pducit ad ter minũ. Adolescẽti nõ largit intelligẽtiã: sed efficit ad effectũ sui opis ꝓpriorẽ. Ipse aũt Socrates scien tiã suã siqñ adeptus dicit tanq̃ nouã aut per inuẽtio nẽ aut per disciplinã est adeptus. Si ipe per se res in uenit nunq̃ rebus inuẽtis fuisset usus/nisi utendi mo dũ antea cognouisset utẽdi modum nõ tenet/qui rei ipsius nõ tenet nãm. Sin ab alio audiuit nõ prius ex auditu cõcepit scientiã q̃ sciret nũquid docẽtis rõnes ueritati cõgruerẽt. Nõ intelligit hoc nisi qui ipam in spicit ueritatẽ. Jgit anteq̃ iueniat quicq̃ aut audiat/ ueritatis est cõpos. Et qui docuit Socratẽ Archela us uel per se iuenit: uel accepit ab Anaxagora. Quic quid fuerit sciuit ⁊ añ. Atqui licet ⁊ Anaxagoras ab anaximene: ⁊ ille ab anaximãdro: ⁊ anaximãder ac ceperit a Thalete: Thales deniq; uel alius quis sacer dos egyptius/aut saltẽ pscus magus caruit ꝓcepto re. Qui hois caret doctrina discit docẽte nã. Jmmo ỽo scit iamdiu docente deo. Quapropter Socrates apud Platonẽ in libro de sapiẽtia inquit theagi. Ne mo vnq̃ didicit a me quicq̃: q̃uis mea cõsuetudine multi euaserint doctiores ⁊ me exhortãte ⁊ bono de mone inspirãte. Tu quoq; breui multũ ꝓficies si de⁹ fauerit. Preterea narrat Socrates ibidẽ/quẽadmo dũ nõnulli dũ eius cõsuetudine uterent/illicq; propin quarẽt: ipso etiã tacẽte acutiores euaderẽt. Receden tes ỽo ebetiores subito redderent. Quasi ad diuinũ quẽdã influxũ a deo per geniũ mẽtemq; Socratis in familiariũ aios penetrãtẽ vis illa ingenñ ptineret. Et Orpheus musas essꝫ dicit Jouis ⁊ memorie filias. Quia videlicet scientie in pfunda memoria lateãt/no bis olim a deo tribute. Quinetiam hec de memoria tradidit. ΠΑΝΤΑ ΝΟΟΝ ΣΥΝΕΧΟΥΣΑ ΒΡΟΤΩΝ ΨΥ ΧΑΙΣΙ ΣΥΝΟΙΚΟΝ ΥΤΟΜΝΗΣΚΟΥΣΑ ΔΕ ΠΑΝΤΑ ΩΝ ΑΝ ΕΚΑΣΤΟΣ ΑΕΙΣΤΕΡΝΟΙΣ ΥΝΩΜΗΝ ΚΑΤΑΘΗ ΤΑΙ ΕΠΕΥΕΙΡΟΥΣΑ ΦΡΕΝΑΠΑΣΙΝ. i. totã mentẽ con tinens humanoz animoz familiaris. Commemo rãs oĩa quoz notionem quisq; semp animi sinib⁹ occulit: mẽte suscitas oĩbus. Cõcludemus iã pre sentẽ disputationez: si prius nos ipsos ammonueri mus: ut qñ audimus artes nobis ineesse natura: nõ intelligamus uel a natura celesti corpaliq; impres sas uel a mera aĩe essentia fluere. Siqdẽ a tali natu ra impressas hñt bestie. Ab essentia autẽ mera ma nãtes solus possidet deus. Sed itelligamus nostris mẽtib⁹ statim ex deo natis infusas fuisse spẽs rerũ ⁊ regulas artiũ: ut in timeo tradit Plato nõ aliter q̃ angelicis mẽtibus infundant. Est aũt differentia triplex iter nos ⁊ bestias quo ad artes ptinet. Pri ma q̃ a deo sine medio nos eas accipimus. Ille na tura celesti intercedẽte. Secũda q̃ quisq; nostrũ ac cipit cunctas. Bestiarũ spẽs singule singulas. Ter tia q̃ bestie necessario quodam impulsu nãe ad sue artis usum certo tpe cõpellunt. Nos aũt libero rõ nis iudicio tũ artis vnius tũ plurimarũ usum eligi mus. Cõuenimus aũt quantũ ad species rerũ ⁊ re gulas artiũ attinet cũ angelis atq; deo: cum in aliis nõnullis/tũ in hoc ul maxie/q̃ nobis insunt per ab solutum pspicuũq; modũ ferme sicut ⁊ illis. Jtaq; diuine idee absolutas atq; distinctas ipsarũ imagi nes nobis: tanq̃ speculis impresse. Hãe aũt corpali umbras quasdã cõfusiores. Quẽadmodũ nos ad lumẽ imaginẽ quidẽ nostri corpis clarã in speculo pingimus: umbrã ỽo reddimus parieti: Ubi autem idea per modũ lucet absolutũ pspicuũq;/nõ modo lucet clara/sed fere tota. Nẽs enim idee ꝓpietates quas in disputatiõis huius principio ex Platonis mẽte narrauimus: in eo ꝓsistũt potissimũ q̃ vniuer salis sit atq; soluta. Qñ aũt non umbre idearũ: sed imagines perspicue nobis insint ex eo patet potissi mũ/q̃ umbras illarũ ab imaginib⁹ earũdem recta rõne distinguimus: q̃ ue formule illarũ nobis insite ipsas nobis pspicue repesentãt: nosq; ad eas puer tũt: ⁊ umbre idearũ in corpib⁹ haud prius eas no bis referũt/q̃ per nostre mẽtis formulas purgent atq; reforment. Deniq; si per distinctas imagines atq; per modũ integrũ splẽdẽt in nostris mẽtibus atq; solutũ: per modũ quoq; fulgẽt penitus imor talẽ. Qñ si imortalis rei nãle subiectũ est imortale Subiecto nãq; soluto: quicqd subiecto herebat dis perdit. Proculdubio mẽs hois est imortalis: que nãliter firmiterq; imortaliũ idearũ spẽs per modũ suscipit immortalem.

¶ Rõ 2ª. Nẽs est subiectũ vitatis eterne. Cap. 6m

Aurelius Augustinus diuino vir ingenio/ quo latinoz nullus platonicã maiestatem tũ sapientia tũ eloquẽtia expressit exactius iactis a Platone supioribus fundamẽtis argumẽ tationes huiusmodi cõstruit. Aliud est uerũ aliud ueritas: quẽadmodum aliud castus aliud castitas: pstantiusq; est uero ueritas: siqdẽ oẽ uerũ ueritate est uerũ. Cũ ỽo aliqd qñ uerũ dicit interit nõ tñ in terit ueritas. Sicut siquis castus intereat: castitas tñ nõ interit. Si manebis semp hic mũdus uerum est semp esse mãsurũ: q̃ si nõ manebit: uerũ est non semp esse mãsurũ. Quid cũ interierit si iteriturus est: nõne

est:nõne tũc id uerũ erit mũdũ iterũm esse:Nã q̃ diu uerũ nõ est occidisse mũdũ/non occidit. Repugnat igit ut mũdus occiderit:ꝛ uerũ nõ sit mũdũ occidisse. Nõ põt aũt aliq̃d eẽ uerũ/ubi ueritas nõ sit. Erit igit vitas/etiã si mũdus itereat. Quid si ipsa vitas occidat:nõne uerũ erit vitatẽ occidisse:Uerũ autẽ nõ puto eẽ si ueritas non sit. Nullo mõ igit occidet ueritas:Hec Augustin⁹. Sz ubi nã est ueritas:non in corpib⁹:mutaret enim corpib⁹ pmutatis. Cũ tñ eterna sit ueritas:hinc sequit paradoxon illõ platonicũ/corpa nõ uere eẽ:qz.s.in illis nõ maneat vitas. Ergo qõ aurũ dicim⁹ si nõ uere est aurũ falsũ aurũ est:Si hoc neqz aurũ q̃dẽ est. Atqz ita de ceteris rerũ corpaliũ spẽb⁹. Preterea affectio corpis duo tẽ poris pũcta nõ pmanet penit⁹ eadẽ ut ostẽdim⁹ alias ꝛ in pñtia in hũc modũ ostẽdim⁹. Sicut stabilis ꝛ simplex eternitas rerũ stabiliũ simpliciũqz mẽsura est/ita fluẽs ꝛ uariũ tps mobiliũ ꝛ multipliciuz est mẽsura. Tpis pũcta nunq̃ pmanẽt eadez:sz sibi iuicẽ surrepũt semp alĩs alia succedẽtia. Corp⁹ mũdi mobile tanq̃ mẽsurã sibi ppriã tps hẽt. Si ita est quadrat utiqz celi dispositio ꝛ mutatio tpis fluxui. Itaqz nõ põt in duob⁹ tpis momẽtis eẽ celi dispositio penit⁹ eadẽ. Nã si eadẽ per duo momẽta maneret/in ea ipa mozula tẽpus q̃dẽ de alio momẽto fluxisset in aliud. Celũ vo q̃euisset in vno. Flux⁹ vo q̃ eti minime pgruit. Sz nõ pgruit nõ metit. Quomõ eniz mot⁹ mẽsurat q̃etẽ:aut res fluẽs per duo rem stãtẽ in vno:Quapropter in ea mozula tẽpus celuz nõ mẽsurasset. Metit aũt reuera tẽpus semp celuz nõ aliter q̃ eternitas ea que sunt supza celũ. Ergo si cut illa in eternitate cõtinue sine ulla mutatione manẽt:ita celũ sub tpe ptinue absqz ulla q̃ete trãscurrit Si celoz pfiguratio nullo mõ pmanet:multo min⁹ corpuscula que sub celo sũt/ꝛ celi rapacitate raptã tur. Necesse est eniz hec per ifluxũ ꝛ effluxũ pdẽsationẽ:rarefactionẽqz:intẽsionẽ:remissionẽue q̃litatũ psonãtiã ꝛ dissonãtiã cõplexionis:ceteroszqz motus ptinue uariari. Sz q̃dẽ abũde Plutarch⁹ ꝛ Proculus demõstrauerũt. Et añ illos Heraclit⁹ inquit. Quẽadmodũ nõ possum⁹ eãdẽ torrẽtis aquã bis intrare:aut eãdẽ rote currẽtis pticulã bis siliter tãgẽ: ita silez oino dispositionẽ coplexionẽqz corpis per duo pũcta pseuerãtẽ asseq nõ ualem⁹. Si nulli⁹ corpis affectio duo momẽta pxius eadẽ ꝛ silis pseuerat in eodẽ momẽto incipit qualitas talis ꝛ desinit. Sz in natura icipit nodũ absolutũ existẽdi uł operãdi actũ possidet:qõ desinit talẽ iã actũ nõ retinet. Igit in eo pũcto in quo eẽ q̃litas illa dicit:dici etiã põt nõ eẽ cũ nõdũ a nõ eẽ oino discesserit:ꝛ iã in nõ eẽ labaf. Et qz celeritas tpis lingue celeritatẽ supat dũ eẽ illã pnũciastẽ pnũciãte subterfugit prius q̃ hocip̃z vbũ est oze pturis. Et ut Time⁹ inqt fallit pnũciãtem:nec vnq̃ uere dcq̃ de hac pnũciat/aut pcipit. Nec eẽ magis q̃ nõ eẽ dici põt:cũ ꝛ sit ꝛ nõ sit pariter dũ pferf. Qñ vo que ptinue pmutãtur/ quaten⁹ mutãtur/eaten⁹ fiũt:que vo fiũt dũ fiũt/reuera nõ sũt:ideo quecũqz ita mutãtur ꝛ fiũt/nõ taz dicunf eẽ q̃ eẽ videri. Quid vo dicemus de tpe:qõ semp falso dicit eẽ/cũ eẽ el⁹/ut ita loquar/sit nõ eẽ. Sane de quolibet pñti momẽto uere dicit/hoc nõ est tẽpus:sz tpis termin⁹. De pterito aũt aut futuro dũtaxat affirmat eẽ tẽpus. Sicdẽ ptinuã succession quãdã tpe significari putam⁹. Preteritũ vo futurũqz nõ est. Igit eẽ tpis quodãmodo in nõ eẽ locam⁹. Momentũ vo qõ est terminus tẽporis/dum eẽ pnũciam⁹ uertit in non esse:atqz pnũciantes mẽtiri cõpellit. Sz aũt de tẽpore demõstramus/de tẽporalibus quoqz est iudicãdum/esse.s.in nõ eẽ/ut ita loquar/habere. Hoc cõsonat pythagoricũ illud. Qui homo dicitur/magis non homo est q̃ homo:qz si innumerabiles eius partes pslderaueris:inumere poteris iudicare/hec pars nõ est homo ꝛ illa similiter. Semel dũtaxat de toto dices hoc est homo. Unde ꝛ de elementis Timeus disserẽs duas eẽ elemẽti partes existimat materiam atqz fozmã:ppter materiã nõ dici ignem aut aquam:sz propter fozmã. Ergo fm partẽ. Hoc igitur solum fm partez ignis dicitur:ꝛ illud aqua. Ac reuera nõ ignis hoc est:sed igneũ. Illud nõ aqua:sed aqueũ. Adde q̃ illud est uerum tale qõ merũ tale est:puta uerũ vinuz quod merũ est vinum. Natura vo cuiusqz speciei quãdo in materia est primo q̃dem admixtã habet potẽtiam ad non esse ut in libro quinto pbauimus. Deinde multa patitur additamẽta/ac sepe cõtraria. Siquidẽ in aere sepe aliquid igneũ est:semp situs aliqs preter aeris rationẽ. In hoie hoc uel illo sepe cõplexio aliqua cõtrariam ei⁹. Semp habit⁹ aliqs uel affect⁹/figura/uel sit⁹/ ultra humane spẽi necessitatẽ:Sil'iter se hũt ꝛ reliquererũ nãliũ spẽs. Qñ vo sup oĩa que per partẽ ꝛ ipure talia sunt eẽ oportet ea que fm se tota ꝛ pure sũt talia. Putat Timeus sup inqnatas ꝛ mãcas mãe fozmas eẽ alias meras:itegras:sepatas: Atqz eius rõnis viribus pfidit maxime:que sic argumentat. Fozme que sunt in alio.s.in materia sũt/ꝛ ab alio. Nõ tñ ab ifozmi natura mãe:ꝛ fozmã eẽ oportet a fozma:ꝛ a fozma tandez per se subsistẽte/atqz vna fozmabilis materia ad vnuz tãdẽ reducitur fozmatorẽ. Haz ꝛ sicqs multos induxerit fozmatozes/nunq̃ multi quaten⁹ diuersi sunt mutuum iter se hẽbũt ozdinẽ:atqz ad vnũ op⁹ finẽqz pducẽt sed quaten⁹ ab vno oĩum fozmatoze ducũtur. Igit necesse est fozmas dari mãe a mente quadã plena fozmarum. Ubi fozme sint ipsa mẽtis eẽntia. Atqz ideo uere sint spẽs. Et qz mẽs illa est eẽ primũ:materia vo est pxima nihilo:ꝛ illa pur⁹ act⁹/hec pura potẽtia/seqtur ut materia innumerabiliter pene sit mẽte deterioz. Quicquid autem ab aliquo capitur in suscipiẽtis trãsit natura:Quare fozme immerse materie usqz adeo sunt speciebus mẽtis deteriozes:ut vmbze quedã sint illarum potius q̃ imagines:ꝛ illarũ denominationẽ ꝛ hãc quidem falsam retineãt potius q̃ naturã. Sicut artificia sunt simulachza naturaliuz / ita naturalia sunt simulachza diuinoz. Propius autẽ accedũt artificia ad naturaliũ ueritatẽ/qz cum illis conueniũt in materia q̃ naturalia ad ueritatez diuinoz. Si ergo pictus equus usqz adeo a naturali equo deficit/ut nõ sit uerus equus multo magis naturalis equus adeo a diuino equo.i.ab idea ueraqz equi ratione deficit/ut dici debeat vmbrã equi ipsius potius q̃ fozmaz repzesentare. Ac si uera hominis ꝛ equi ratio naturaqz idea ipsa est hominis aut equi ꝛ hãc non seruat materia longissime inde distans:pcluditur illud Socratis in phedone ꝛ in re.p. videlicet ueros boies ueroscqz equos in materia nõ reperiri:que idearũ vmbzis ita ignozatũ fallit aiulas/ut somniatiũ instar/oum rerũ uerarũ simulachza videt:

putēt se res ipsas ispicere. Quis ꝓsonat illud ꝓculi no
stri paradoxon. Cōposita ex elemētis neq; sēpiterni
tatē hñt neq; statū. Pure mētes utrūq; possidēt: suaq;
simul oia cōprehēdūt. hoꝝ media sūt: que suā in motu
quodā sēpiternitatē hñt. Alie q̄dē mētib⁹ ꝓxime motū
in opatione dūtaxat admittūt. Alie vo sequētes quodā
mō insup in virtute. Uniuersa deniq; corpoream
mūdi ma
china tanq̄ per eēntiā opatione virtuteq; aiaruz iferi
or/eēntiā quoq; ita mutabilē nacta est/ut tota vndiq;
sit tpalis. Atq; sicut res oino eterna/in vno semp tota
manet/ita mūdi huius machina penit⁹ tpalis in quoli
bet tpis infiniti momēto tota a mundo diuino effluat
semp statimq; diffluat simul ⁊ refluat: nō aliter q̄ q̄dā
putēt a sole lumē per momēta semp effundi simul totū
ac diffūdi repēte uanescēs atq; refundi. Profecto qō
idiuidua eternitas ipsa metit/idiuiduū eē necesse est.
Qō ergo diuisibilē hēt eēntiā tū ex ptib⁹ tū ex naturis
plurib⁹ ꝓstitutā qualis est mūdi machina/cū idiuidua
eternitate nō ꝓgruit. Sz cuz tpe potius diuisibili/quo
mēsurat quocū ppetuo labit. Preterea diuisibilē mo
tu vtutē actionēq; sortit quapropter mūdi moles mo
mētis singulis tota simul ex nō eē icipit eē atq; desinit
iterūq; renascit: quēadmodū in motu ⁊ tpe q̄b⁹ oino
subiecta est momēta ꝓfluūt tota singulatim simul ⁊ re
fluūt. Qō q̄dē ita insup ꝓfirmat. Qō ppetuo celestiuz
motui virtute op⁹ est ifinita. Quā cū terminatū mūdi
corp⁹ neq; ex se hēre/neq; totā simul ab alio possit ac
cipe/oportet ab opifice suo atq; motore paulatim mo
mētis singulis haurire. Haurire inq̄ momētaneā ⁊ su
bito uanescētē. Siq̄dē ⁊ tpalis eēntia oino tpaliter ac
cipit: ⁊ terminata natura capax eternitatis cui⁹ ifinita
totaq; simul potētia est eē nō pōt. Sane ⁊ natura mun
di infinitatē simul nō pōt accipe. Et eternalis infinitas
cū indiuidua totaq; simul ꝓstet a nullo pōt accipi pau
latim. Hic Proculus ita distinguit. Eēntias imobiles
eē q̄dē a deo quodāmō semel: sz a seipsis suamet vtute
fuari. Nā cū sine motu tote simul inde sint/ideo stabi
les per se deinde pseuerare posse quodāmō/suaq; vir
tute iā a q̄busdā potētijs suis in suos act⁹ posse ꝓcedē
Quāobrem tales eēntias per se subsistētes noīat/seq;
quodāmō ꝓducēres affirmat. Machinā vo corporeā
⁊ post aie motū tēpusq; ⁊ vna cuz motu tpeq; corpeo
pfluētē nihil hēre stabile/nullāq; hēre virtutez suimet
fuatricē. Itaq; nō substātialē aut uerā/sz vmbratilem
oino falsāq; quasi manicheoꝝ more cognominat/ppe
tuo dilabētē/ppetuoq; influxu desup instaurāte ꝓsus
egētē/quasi corpis vmbras in aqua uelocissime pfluen
te. Hinc illud Timei mūdū itelligibilē semp q̄dez esse/
nunq̄ vo fieri dicim⁹: sensibilē vo fieri certe semp: esse
nunq̄. Hic proculus addit mūdū illū numero eūdem
semp existere: hūc vo nō ꝓprie vnū eūdēq; numero es
se vnq̄: sz poti⁹ vnū eūdēq; numero cōtinue recreari.
Et quātū corp⁹ est/fieri semp atq; icipe/q̄tuz vo a mē
te diuina dependet/factū eē semp/finēq; subito cōsequi
Sz hui⁹ ꝓdoxon sinē iā hēat. Qm igit tota sensibilis
machina uanitas quedam est/uanitatisq; q̄tidie sēsib⁹
causa/ideo exclamauit Salomon. Uanitas uanitatuz
⁊ oia uanitas. Non est igit in reb⁹ sensibilib⁹ ueritas.
¶ Sz nunq̄d in aia: Forsitā est in aia. Nō tñ ut opina
tus est Protagoras atq; Epicur⁹ in ea parte aie que
sensus est/q; extra se respicit: ⁊ cū passione quadā sen
tire cōpellit: frequētibusq; nugis deluditur sensibiliū.

Propterea Xenophanes: parmenides: zeno: melis
sus: stilpo dixerūt nihil ueri sēsib⁹ cōprehēdi. Idē
ferme anaxagore empedocliq; placuit ⁊ Platoni.
Nā etiā siq̄s dixerit eē aliq̄ sēsibilia eodē mō semp
manentia: ⁊ questionē nobis de sole atq; stellis affe
rat/in q̄b⁹ facile ꝓuinci nō possit: qō cita mutabilita
te nos fallāt/illud certe nemo est qui nō cogat fate
ri: nihil eē sēsibile/qō nō hēat sile falsū: ita ut iterno
sci nō possit. Nā ut alia ꝓtermittaz/ut Augustinus
inqt oia que per corp⁹ sētim⁹/etiā cū ea nō assūt sēsi
b⁹: Imagines tñ eoꝝ patimur tanq̄ ꝓsus assint ul
in sōno uel in furore. Qō cū patimur oino utruz ea
ipsis sensib⁹ sentiam⁹: an imagines sensibiliū sint/di
scernere nō ualem⁹. Si igit sūt imagines sensibiliuz
false: que discerni ipsis sēsib⁹ nequeūt/⁊ nihil pcipi
pōt/nisi qō a falso discernit non est ꝓstitutū iudiciū
vitatis in sensib⁹. Atq; fieri forte pōt ut sēsus aliq̄ ue
re pcipiat: ut Aristoteli placuit. Hunq̄ tñ discernit
uere ne an ꝓtra pcipiat. ⁊ cū vitas reruz nāliū in eo
psistat/ut diuine mētis ꝓgruāt rōnib⁹/quēadmodū
vitas artificioꝝ/ut ꝓgruāt artificiose mētis ideis sē
sus ꝓgruitatē eiusmodi nō agnoscit. Jdeoq; nō hēt
vitatis examē. Rursus cū cognoscētis potētie vitas
tūc oriat/qñ potētia reb⁹ ꝓgruit cognoscēdis: pficia
tur aūt/qñ rerū adequat ideis sensus/qui neq; illaz
ꝓgruētiam neq; adequationē aiaduertit/caret iudi
cio vitatis. Adde q̄ sensus nō cōprehēdit itimā me
rāq; rei substātiā/aut quo ordine in natura res que
libet disponat: qō totū ad rei ipsi⁹ ptinet vitatē. Sz
subito ipulsu allicit qualitatū ad psequēdū ul fugiē
dū: in quo corpis sui cōmoditati idulget poti⁹ q̄ vi
tati rerū cōprehēdēde. Ergo nō est in sēsu vitatis iu
diciū ꝓstitutū. ¶ Cōstitutū est aūt in rone. Nā pua
tiones rerū per habit⁹ cognoscunt. Per lumē tene
bre. Per uoces vo silentiū. Priuatio vitatis est fal
sus. Rō nostra sēsibilia ⁊ sēsus redarguit falsē: qō fa
cere nō pōt nisi pntis vitatis examie. Rursus rō ue
ritatē ipsam ita describit. vitas est nāe cuiusq; pura
integritas: ⁊ integra puritas. Nō definit aūt vitas nisi
sub nāli ueritatis ⁊ ppria rone. In ipa rone vitatis
est ueritas. Est igit ueritas in aio vitatē definiēte: si
cut in aio falsuz redarguēte. Quinetiā est in aio rez
quālibet describēte. Spēi siq̄dē definitio ipaz rei es
sētiā cōplectit/tū integrā tū ab extraneis ꝓtigētib⁹ se
gregatā. Si ergo in ipsis spēb⁹ est vitas reruz: spēs
aūt definitione cōprehēdit: ⁊ definitio mēte: q̄s non
videat eē in mēte hois vitatez? Que si est imortalis
satis declarat mētē cui iheret iseparabiliter/icorrupti
bilē eē. Naz q̄litas que alicui subiecto iheret iseparabi
lis subiecto sublato dispdit. ¶ Inherere aūt vitatē
nobis inseparabiliter illud testimonio eē pōt/q̄ uel as
sidue uel saltē arbitratu nostro subito ⁊ sola mētis
in seipsam collectione tū falsa multa dānam⁹/tū cō
munes naturas aliquas definimus: siue nāliū rerū/
siue moraliū: siue artificioꝝ. Quinetiā ex eo idē cō
cludit quod in supioribus ostēdimus idearum pspi
cuas rones mēti stabiles inherere. In ipsis vo rerū
oium vitates cōprehēdūtur. Pre ceteris aūt decla
rat hoc sūmope vis ipsa rōnalis: que nō minus hoi
nālis est/q̄ auib⁹ sit uolat⁹ canibusue latrat⁹. Per
hāc Socrates homo est: per hāc homo ab alīs aia
liū distinguit spēb⁹. Rōnalē vim uocamus in pntia

ipaz

ipaz rōcinādi virtutē/que ꝓsequētia cernit.i.q̄d ex quoꝯ sequat aīaduertit gradatim ꝛ a ꝑcedētib⁹ oꝛdine ꝑcurrit ad ꝓsequētia. Hec est nālis quedā via lectica.i.ars disserēdi ab oꝛigine hoib⁹ īsita. Per hāc pueri ꝛ impitissimi q̄ꝯ ꝓtes suas q̄buscūꝯ pñt ꝓiecturis assertionibusꝯ tutantur. Atꝯ ois hois ꝑmo totaꝯ vite actio ꝛ ꝓsultatio nihil est aliud q̄ argumētatio quedā. Ac nemo est tā insan⁹ q̄n ex aliis alia iferat argumētādo. Et ita ferme ab imagib⁹ ad imagines argumēteť/sicut sana mēs ad res ipas ꝑcurrit ex reb⁹. Vis ergo rōnalis nunq̄ ab hoie separaī. Nō si ab hac nō sepeī vītas/ab aīa nunq̄ vitas sepabit. In hac disserēdi virtute due isūt necessitates: altera ꝑm subiectū eius: altera ꝑm eius usū. Prima q̄dē necessitas est/qꝛ ipsa disserēdi facultas toti hoium spēi sic īsita est/ut nequeat separi. Scōa vo necessitas que in eius usu ꝓspicit duplex est / absoluta ꝛ relatiua. Absoluta q̄dez necessitas in trib⁹ appet.s.in disципline ꝓncipijs/diffinitionib⁹/ꝓpzietatib⁹. Principia sunt huiusmodi. Quicq̄d est aut per se est aut per aliud. Oia sua se natura repellūt. Oē totū est maius sua pte. Suū cuiq̄ tribuēdum. Hec ꝛ talia plurima/necessario ita se hñt: ut necessario cognoscātur. Quia neq̄ pñt vnq̄ aliter se hē re: neq̄ ab aliquo q̄uis imperitissimo ignozari. Est quoq̄ necessitas in diffinitionib⁹: ut qñ sic circulus diffinīt. Circulus est figura a cuius cētro ad circūfe rētiā oēs linee in rectū ducte sunt equales. Quālis enim uel talis vboꝯ ꝓiūctio in oꝛe uel figuratio talis in puluere sit ꝓtingēs. Veritas tñ illa est necessaria ꝛ sēpiterna/q̄ illa ipsa circuli est natura. Silis in ꝓpzietatib⁹ necessitas est.i.q̄ circulus est capacissimus oiuz figurarū. Atq̄ ut cetera omittā nōne in numeris a necessaria vītate in necessariā ueritatem absq̄ fine trāscurrim⁹: Bis duo quatuoꝛ. Ter tria nouē. Bis quatuoꝛ octo: ꝛ que sequūtur. Idez facimus in cōpositionib⁹ cōparationibusꝯ figuraruz. Nō si diffinitiōes ꝓpzietatesq̄ in ꝓncipijs ꝓfluūt qꝛ effluūt ex ꝓncipijs/ꝓncipia vo necessario isūt semp virtuti rōnali/vñ assidue aliqua de re rōcinetur fit ut he tres necessarie vītates/que oēs absolute uocant/in nāli hoium dialectica cōprehēdātur. ¶ Restat necessitas relatiua: que etiā tres hēt ptes. Alia q̄dē est in positione: in cōditione alia. Alia in demōstratione. Prima est talis. Res nulla pōt non eē dū est. Aial dū viuit necessario viuit ꝛ sīlia: que de pñti tpe affirmant. Ex q̄b⁹ necessitas habet ꝑteriti atq̄ futuri. Nō factū est ifectū eē nō pōt. Nō futurū est nō pōt nō foꝛe. Scōa talis est. Si coꝛpus viuit/est necessario. Si aīal currit mouet. Tertia est huiusmodi. Oīs pars minoꝛ est q̄ totū. Caput humani coꝛpis pars est. Ergo caput illud est humano coꝛpe min⁹. Hec ꝓclusio ideo oīno necessaria est: qꝛ due ꝑcedētes ꝓpōnes necessarie sūt simul iūcte. Nec esse est enī caput eē min⁹ coꝛpe/tū qꝛ ps est minoꝛ toto: tū qꝛ ipm est pars coꝛpis. Quapꝛopter in his quoq̄ trib⁹ positiōe ꝓditione demōstratione / tres sūt necessarie vītates. Ac si tria ipsa in hūana rōne sūt cū disputat/tres q̄ꝯ he vītates necessarie sūt in ipa. Et qꝛ disputat semp etiā dū tacem⁹: ꝛ dū doꝛmim⁹: tota eniz hois vita ꝓpetua quedā rōcinatio est. Iccirco semp sūt ille vītates in rōne. Que semp/ut ita loq̄r/ꝛ ueridica est ꝛ vifica. Veridica in ꝓmis tribus vītatib⁹ que necessarie per se sunt / etiā si rō nihil egerit. Verifica in trib⁹ alijs/qꝛ rō necessitatē quādaz illis iponit/per positiones: ꝓditiones: demōstrationes siue per quoslibet alios argumētādi modos. Cōtingit enim hoc aīal viuere: nō tñ dū viuit ꝓtingit viuere: sed est necessariū. Cōtingit hūc hoiem moueri. Non tñ si curratimo sequit necessario. Cōtingit hoc caput esse hoc coꝛpe min⁹. Sz positis ab aio pꝛioꝛib⁹ illis duab⁹ ꝓpositionib⁹ est necesse. Quālis in ipsa specie capitis ꝛ specie coꝛpis nunq̄ id sit ꝓtingēs. Si rō in alijs necessariā vītatē capit. In alijs ipsa facit: ꝛ capit semp ꝛ facit/q̄s negabit in ea eē ꝓpetuā vītatez. Immo q̄s negabit eā eē necessariā? Postq̄ que per se necessaria sunt ita ut sūt accipit/neq̄ mutat. Que vo nō sunt per se talia ipsa virtute sua efficit necessaria. Et multo magis necessaria est/q̄ oīa que positionib⁹: ꝓditionib⁹: argumētationib⁹ necessaria efficiunt ab ipa. Ipsa igit absolute est necessaria ferme ut ꝓncipia illa disciplinarū diffinitiones ꝓpzietatesq̄ ꝓpetue. Quapꝛopter huma na rō uel necessario fuit semp ꝛ erit ut illa: uel saltē necessario semp erit. Nā q̄d ꝓhibet foꝛe ꝓpetuā rōnem? Cui⁹ pennis actio nihil est aliud q̄ ex absoluta eternitate firmiter ītra manēte relatiuā eternitatez tpalibus q̄buslibet ꝓtingētibusq̄ ꝑstare: atq̄ ex necessarijs ꝛ cōtingētib⁹ seriē vnā digerē necessariā ꝛ ꝓpetuā. Si erit semp/viuet ꝛ semp. Nō enī ē rō nisi viuēs ꝛ in viuēte.

¶ Obiectio scepticoꝯ ꝛ responsio q̄ aliquid certum sciatur. Capm. 7m.

Neq̄ audiēdi sunt sceptici/si negauerint in aīs nostris eē vītatē/qꝛ videant de singulis dubitare. Nō eniz de oib⁹ dubitat aīus ut appuit in oib⁹ necessarijs vītatib⁹ quas narrauim⁹: ꝛ silib⁹. Hoc mihi cādidū videri scio. Hoc mihi iocūde olere scio. Hoc dulciter gustū attingere scio. Quis nesciat sūmū bonū eē/quo nihil ꝑstāti⁹? Et eē uel in hoie uel extra hoiez: ꝛ si in hoie/uel in aīo uel in coꝛpe uel in utroq̄. Quis nō certe sciat deū eē uel nō eē? ꝛ si scit oportere vnū eē uel plures: ꝛ si plures/aut finitos numero aut ifinitos. Oportere deū eē coꝛpeū ul' incoꝛpoꝛeū. Ac si nō sit coꝛpeus/eē necessario incoꝛpoꝛeū: Itē regulas multas astrologie ꝛ medicie certas eē declarat effect⁹ ut arithmeticas ꝛ geometricas ꝑtermittā: q̄b⁹ nihil est certi⁹. Et qō maī⁹ est siqñ aīus de re aliqua dubitat tūc etiā de multis est cert⁹. Nā se tūc dubitare nō dubitat. Ac si certū hēt se esse dubitātē a vītate certa id hēt certū. Quippe qui se dubitātē itelligit uerū itelligit. Et de hac re quā itelligit cert⁹ est: de uero igit est cert⁹. Atq̄ ois qui utrū sit vītas dubitat/in seipso hēt uerū: vñ nō dubitet. Nec ullū uerum nisi vītate ueruz est. Nō igit oportet eū de vītate dubitare qui potuit vndecūq̄ dubitare: ut Augustin⁹ iquit. Presertiz cū nō mō se dubitare itelligat/sz q̄ hoc itelligit aīaduertat: ꝛ q̄ aīaduertit agnoscat: ac deiceps in ifinitū. Discernit ꝑterea dubiū aīuz ab īdubio. Nec eū latet quāto satius foꝛet nō dubitare: ꝛ q̄ ardēter cupiat ueritatē. Certitudinē cū dubio cōparat. Quo fit ut de utrisq̄ sit certus. Est insuper certus se inuestigare/sentire/viuere/esse. Siquidem nihil dubitat qui nō est viuit/sentit/ꝛ inuestigat. Cert⁹ quoq̄ est se nō esse primā ueritatē: q̄ppe cū ipsa de se nō dubitet. Scit eā dubitatione ꝛ erroꝛe nō ipli cari. Scit oportere se in iudicando falli/aut non falli.

Scit siue fallat siue nō fallat dū iudicat se ꝑculdubio viuere. ¶Postremo nō ignorat eē extra aiaz suū aliqd aliud in natura qō ipi inferat dubiū. Tales quedā certe ueritates in ipsa etiā dubitatione pspiciūtur. Quo ammonemur ut Aristonē: ¶Pyrronē: atq; Herillū nō metuamus. qui dū opinant nihil a nobis uerum sciri ipsi ꝑculdubio sciūt opinionē hāc suā oportere aut uerā eē aut falsam. Sciūt si uera est/nō nihil ab hoie uerum intelligi. Sciūt si falsa est/opinionē eis oppositaz esse ueram. s. aliquid ab homine uerum sciri.

¶Obiectio peripateticoꝝ ⁊ rñsio q̄ ueritas animuz familiariter habitat, Capm. 8m.

Sed nunqd metuēdi pipatetici sunt: qui negant familiariter habitare in aio vitatē/ex eo q̄ taz pauci eius piti eē videātur: ⁊ dſqs eaz nouerit tāto ab ifantia tpe fuerit indoctꝰ. Certe nō eē timēdos Augustinus ubi mētē ¶Platonis exponit ita testatur. Aut est aliqd in aio/qō in pñti cogitatione nō est. Aut nō est in musico aio ars musica cū de sola geometria cogitat. hoc aūt falsum est. Illud igit ucrū. Nō autem dcq̄ se hēre aius sentit: nisi qō in cogitationē uenerit. ¶Pōt igit aliqd eē in aio/qō eē in se aius ipse nō sētiat. Id aūt q̄ diu sit/nihil interest. Nā si diutiꝰ fuerit in aliis aius occupatꝰ/q̄uis intētionē suaz in añ cogitata facile possit reflectere/obliuio uel impitia noiat. Sz cū uel nos ipsi nobiscū rōcinātes/uel ab alio bñ iterrogati de qbusdā liberalibꝰ artibꝰ uera pcipimus/ea que inuenimus nō alibi q̄ in aio nostro inuenimus. Naz ob idip̄m oportet aium ad hec inueniēda relictis externis secedē in seip̄m. Necq; idē est inuenire qō facere: aut gignere. Alioqn eterna gigneret aius iuētione tpali. Nā eterna sepe inuenit. Quid enim tā eternū q̄ circuli rō? Vel siqd aliud in huiusmodi artibꝰ neq; nō fuisse aliquādo/neq; nō fore cōprehēdit. Hinc manifestum est imortalē eē aium humanū: ⁊ oēs ueras rōnes in secretis eius eē: q̄uis eas siue ignorantia siue obliuione aut nō hēre/aut amisisse videat: fac te aliqd eē oblitū. Alioſq; te uelle quasi in memoriā reuocare. Dicunt ergo illi: nunqd nā hoc est? Aut illud diuersa uelut silua ꝓferentes. Tu vo nec illud vides qō recordari cupis: ⁊ tñ vides nō hoc esse qō dicit. Nūquid nā tibi cū hoc euenit ītegra videt obliuio? Nequaq̄. Nā ipsa discretio qua nō admittit/qō falso ammoueris pars quedaz recordationis est. Tales ergo nōdū uerū vidēt: falli tñ decipiq; nō pñt: ⁊ dd querūt/satis norūt. At si tibi dſpiā dicat/te post paucos dies risisse/q̄ natꝰ es/nō audes dicere falsum eē. Et si auctor sit cui fides bñda est/nō recordaturꝰ/sed creditur⁹ es. Totū enim tēpus illō ualidissima tibi obliuione occultū est. Nec igit ab illa obliuione plurimū differt: sed illa media est. Nam est alia recordationi reuisendeq; vitati ꝓpior atq; vicinior. Cui si le est/q̄ videmꝰ aliqd: certoq; agnoscimus nos id vidisse aliq̄. Atq; nosse affirmamus. Sed ubi aut q̄ aut quomō aut apud quē nobis in notitiā uenerit/satagimus repetere atq; recolere. At si de hoie nobis ꝓtigerit etiā queram ubi eū nouerimꝰ. Nō cū ille cōmemorauerit repēte tota res memorie q̄si lumen ifundit: nihilq; amplius ut reminiscamur/laboraf. Tales sūt qui bñ disciplinis liberalibꝰ eruditi sunt. Siqd illas sine dubio in se obliuione obrutas eruūt discēdo ⁊ quodāmodo effodiūt. Nō tñ ptēti sūt neq; se ꝓtinēt/donec totā faciē vitatis/cuiꝰ quidaz in illis artibꝰ iam splēdor subrutilat/latissime atq; planissime itueant Sz in ūs qdā falsi colores atq; forme uelut in speculū cogitatiōes effundūt: fallūtq; indrētes sepe/ac decipiūt: putātes illud totū eē qō norūt: uel qd indrūt ipse sūt ille imagines magna cautiōe vitāde/que deprehēdūtur fallaces cū cogitationis uariato quasi speculo uariant cuz illa facies vitatis vna ⁊ imutabilis maneat. Quālis eniz alteriꝰ atq; alterius magnitudinis quadratū sibi cogitatio depingat/ ⁊ q̄si añ oculos ꝓferat/tñ mēs iterior que vult uerū vidē ad illō se potiꝰ ꝓuertit/ꝑz qō iudicat oia illa eē quadrata. Quid si dſpiā nobis dicat fm ideā iudicare qō videre oculis solet? Quare ergo dicit/si tñ uere erudita est/pilam uerā uera planitie pūcto tangi? Quid tale vnq̄ oculis vidit? aut videre pōt? cū ipa imaginatione cogitatiōis fingi dcq̄ huiusmodi nō possit. An nō hoc ꝓbamꝰ? cū etiā minimū circuluz imaginādo aio describimꝰ: ⁊ ab eo lineas ad cētrū ducimꝰ? Nā cū duas duxerimꝰ iter quas quasi acuvix pūgi possit/alias iaz in medio nō possumꝰ ipsa cogitatiōe imaginaria ducere: ut ad cētrū sine ulla cōmixtiōe pueniāt: cū clamet rō inumerabiles posse duci ita ut in oi earū iteruallo scribi etiā circulus possit. Hoc cū illa phantasia iplē nō possit magisq; ipsi oculi deficiāt/siqdē per ipsos est aio ifusa manifestū est ⁊ multū eā differre a vitate ⁊ illā dū hoc videt/nō videri. Idē ꝓtingit qñ rō lineā diuidit in ifinituz: qō neq; cernit sensus neq; assequit phātasia. Ex oibꝰ ūs Augustinus cōfici arbitrat/qō ⁊ Plato in epla ad syracusanos docet/ut vitates ipe rep mētē nostrā familiariter habitēt: ostēdātq; sua illā familiaritate ppetuā. XIIꝰ. LIBER.

¶Rationes multe ⁊ signa. Hōes humana intelligēdo mente diuina formatur. Capm. 9m.

Plato phoꝝ pater in epla ad syracusanos de cōparāda sapia disputās / quinque inqt potissimū ad rei cuiusq; sciam ꝓcurrere oportē. Nomē: descriptionē: idolū: formulā: ⁊ ideā. Exēplū de circulo sicut ipse ponamꝰ: ut idez de ceteris oibꝰ arbitremur. Aius noster ad sciaz circuli cōmonet sepenūero per auditū: qñ audit tū nomē hoc circulus tū circuli descriptionē huiusmodi. Circulus est figura reflexa: que eqs iteruallis vndiq; distat a medio. Admonet quoq; per visū: qñ circulū uel torno factū ex ligno videt uel in piete signatū. Qui nō uerꝰ est circulus/qñ nō pfectꝰ: sz ueri idolū ⁊ similachrū. ¶Per hec tria cōmonitꝰ aius auidus vitatis/eruit in actū ignitā sibi circuli formulā. ¶Per quā uelut caracterē ad ipsaz circuli ideā in mēte diuina vigētē aciem dirigit. Que qdē directio est scia circuli. Vñdit aūt in ea epla ¶Plato aium corpe clausuz/nō posse ad ideā absq; q̄uor illis gradibꝰ surgē. Quia oportet illū iādiu ifra se lapsuz/ p̄mum per illa tria in sere uerti. Deide per formulā/quā in se hēt/supra seip̄m ascēdere ad ideā. Sicut eni forme rerū a mēte diua in māz per ifimā aie virtutē trajiciunt. i. per semina formarū virtuti huic infusa/ita a formarū corporalū ꝓceptione nō sit trāsitus in diuine mētis ideas/nisi per summā aie partem. i. per innatas formulas idearum. Ut a formis corporis que oino tēporales sunt: qz tam essentia q̄ affectione mutant trāscēdat in formas

in formas diuine mētis eternas oīno: q̄ nulla ex ꝓte mutant̄ per mētis humane formas/partiz eternas partim etiā tales: q̄ per eēntiā manēt: per affectiōnē v̄o ex habitu uertunt̄ in actū atq; ꝓtra. Merito eniz faber qui mām formatur⁹ est ipse disponit. Jc circo mēs illa sublimis mētē nostrā per ideas quotidie formatura/ad hāc formationē olim disposuit eā per caracteres idearū. Signauitq; quēadmodū ꝓpheta canit sup nos vult⁹ sui lumē/ut lumē in suo lumine viderem⁹. Videlicet: ut per formulā oportune excitatā/idea nō aliter accēderet in mēte/q̄ aut ignis per sulphur in ligno: aut per nāz pspicuā sere nāq; in aere lumen. Et q̄ sicut natura ad suā se hēt māz/ita pene de⁹ ad suā. Natura v̄o celestē/ut quidā putāt/mām semel cūctis formis ornauit. Elemētalē singulis momētis exornat/ideo ꝓbabile est deum quoq; mām/ut ita loquar/angelicā semel ideis oibus impleuisse. Hīalē implere quotidie. Huic autē platonicoꝝ mysterio silis ex quadā parte videt eē Anicēne Algātelisq; opinio. Opinant̄ eniz mām tū elemētalē tū intellectualē sub luna diuine cuidaz mēti tanq̄ formatrici subesse. Cuius īstrumēta sint ad elemētalē mām disponēdā forme corpee: sz ipsa tādez ꝓparate māe substātiales imprimat formas. Siliter humanā mētē per imagines corpoꝝ per fē sus phātasiāq; acceptas ita sepe disponi/ut in diuinā illā intelligētiā se ꝓuertat. Atq; ab illa quatenus ꝓuertit/eatenus formari quotidie. Neq; aliud dicq̄ eē qđ intelligere dicim⁹/q̄ ab intelligētia diuina formari. Qđ aūt dicimus meminisse id esse/videlicet/habitū iā ꝓxisse quo facile ad diuinā mētē pro arbitrio ꝓuertamur. Sz mittam⁹ arabes in pūtia q̄uis Platoni satis amicos. Ad platonica redeamus. ¶ Qđ aūt res uere cognscere nequeam⁹/nisi formemur ideis/his rōnibus Plato sibi psuasisse videt. Prima. Nomē circuli mutabile est. Pōt eniz usu ligue uariato aliter appellari. Si est ita/descriptio quoq; mutabilis est: que cōponit ex nobis. Jdolū quoq; mutabile. Pōt eniz ligneus circulus destrui z qui pict⁹ est aboleri. Formula quoq; ex eo mutabilis: q̄ ex potētia siue habitu migrat in actū/deq; actu rursus in habitū. Illud aūt qđ per scīam circuli cōprehēdit: est penit⁹ imutabile: qm̄ z vniuersale est: z nō pōt aliter se hēre. Quapropter idea imutabili op⁹ est ad rōnē circuli imutabilē cōprehēdēdā. Scđa. Circulus qui uel torno fit/uel pingit/non est purus: q̄ nō nihil recte figure hēt admixtū. Siliter phātasia que sequit illi⁹ aspectū/purā rōnez circuli nō assequit que est a figura ei⁹ opposita/penitus segregata. Rō quoq; si phantasie auscultauerit fallit. oportet ergo ut ad purā ideaz recurrat qua cernat purū. Tertia. Scia uera circuli in eo consistit/ut qđ sit circulus cognoscat. Quatuor v̄o illa qualitatem poti⁹ significāt q̄ substātia: q̄ z ipa sunt qualitates. Quarta. Ver⁹ pfectusq; cognoscēdi modus modū sequit eēndi. Itaq; sicut tā circulus q̄ relique reruz spēs a mēte diuina per earū ideas cōcipiunt: z pariunt: sic a sequētib⁹ mētib⁹ per easdē cognscēde videtur. Ut oēs scie primā pro viri⁹ scīam imitent. Veritas rei create in hoc uersat/ut idee sue rīdeat vnditq;. Scia v̄o in hoc pcipue: ut mēs cōgruat v̄itati. Nō pōt aūt rei ipsi⁹ v̄itati q̄drare/nisi idee quoq; quadret: in cui⁹ ꝓgruitate sita est v̄itas. Ut ita per ideā que rei causa est/rez cognoscat: siq̄dē uera scia est per causaz. Jdeo Joānis euāgeliste theologia que ideam appellat rōnē diuinā/eā ipsam rōnē uocat ueritatem. Quia per eā res z uere subsistāt: z cognoscant uere. Quinta. Intellect⁹ quelibet creata in ipsoꝝ rōnib⁹ absolutis itelligit z diiudicat. Et sicut plerūq; eadē sensibilia natura sua oib⁹ sentiētib⁹ pōsto adsunt: neq; mutatis istis illa inde mutant̄/ita eedē itelligibiles rationes ubiq; z semp cūctis rōcinātib⁹ sese mōstrāt: manentq; stabiles in seipsis/dū rōcinātiū animi magis minusue ad illas accedūt. Rōnes huiusmodi creatis oib⁹ pōstātiores sunt/nō ob id solum/q̄ per ipsas tanq̄ regulas creata queq; ꝓbant̄ reprobāturue: Sed ob hoc insup q̄ tū ꝓpter amplitudinē tū ꝓpter simplicitatē sunt pores. Quapropter in ipso sunt deo: per quas ipse z discernit singula z disponit. Qñ igit̄ intellect⁹ apphēdit rōnes huiusmodi tūc apphēdit quodāmō tā deum in quo sunt/q̄ res quarū ille sunt exēplaria: prius tn̄ fm nālē originē quādā quodāmō apphēdit deū in quo ille sunt/q̄ res qb⁹ nō isunt/q̄uis assint. Neq; incredibile videri cuiq̄ debet per icorpalia exēplaria corporalia quelibet cognosci: potiq̄ q̄ uerso. Nā per imagines sēsibiliū spiritales siue in sensib⁹ siue in speculis ille sint/sensibilia corpa/nō ꝓtra sentim⁹. Qđ aūt ita hac in re decipiamur/ut dū spiritalia rerū exēplaria ituemur/sepe intueri solū nās rerū corpeas arbitremur/qđ mirū: Cū z isantes qñ in speculis vident simulachra corpoꝝ incorpea/z somniātes qñ cogitāt imagines spiritales/corpa videre se credāt. Sz de hoc planius in sequētib⁹. ¶ Adde his rōnib⁹ signa duo. Alterū per intellectū. Alterū per uolūtatē. per itellectū hoc pacto. Jn spēi nālis ceu pulchritudinis cognitiōe/primo quidē descriptionē pulchritudis aliquaz singulis reb⁹ pulchris cōem excogitamus. Addimus statim ꝓprietates aliquas pulchritudinis a descriptione deductas/has notiones forsitā ꝓcedem⁹ posse per formulā pulchritudinis mēti inatā excogitari. Sed q̄n in hac ipsa cōsideratione diutius imoramur/inuenim⁹ eā nām pulchritudinis: quā definiuimus: q̄ mera sit eē infinitā. Et q̄ infinita sit/eē deū. Nullus aūt sane mentis ꝓcesserit per formulā terminatā z infra deū iteruallo lōgissimo immo icōparabili: existētē apphēdi nām infinitā/ipsūmq; deū. Jgit mēs per formulā suam ex habitu eductā in actū/idee diuine quadā ꝓparatione subnectit. Cui sb nexa supra se surgit. Nulla eni res supra se vnq̄ attollit: nisi a supiore trahat. Quo eni pacto aqua uolat in aerē: Nisi calore aeris eleuet. Facile aūt z nāli quodā īstinctu ipsa formula cū sit idee radi⁹/resilit in ideā: se cūq; attollit mētē/cui est ifusus hic radi⁹: qui cū reducit in ideā/refluit in eā sicut fontē/ceu radi⁹ repcussus in solē/pq; nodū huiusmodi vnū aliq̄d ex mēte z deo pficit. Hinc Paulus diuin⁹ theolog⁹ inqt. Qui adhēret deo/vn⁹ fit spūs. Signū per uolūtatē hoc est. Mēs in clara v̄itatis cognitiōe/tā mirabili uoluptate pfundit/ut oēz humane uoluptatis excedat modū. Talē quoq; vite statū uolūtas ꝓpter seipz appetit solū: alia ꝓpter illū. Quasi status eiusmodi in sūma sit arce nature: ultra quem nihil supsit optādum. ¶ His rōnibus z aliis pene simlibus Plato sibi psuasisse videtur/nihil reuera disci posse/nisi docēte deo. Jdeo in eadem epistola inquit. Diuina mysteria v̄bis doceri non pūt. At

ſiḡs diutiſſime cuꝫ diuinis uerſet ſimilēḡ illis agat ui tā/ſubito tādē tanḡ ab igne ſcintillāte lumē ṽitatis ef fulget in aio/ſeḡ ipm tā alit. Ꝙ ſibi ſcribit accidiſſe. ℳerito qꝛ etiā in epiſtola ad Dionyſiū regez ſcripſe rat oēm ſue mētis curā in diuinoꝝ inueſtigatione uer ſari. Quā ꝺdē iueſtigationē Socrates tādē purgatiōe mētis aſſecuturā ꝺcꝺ cupit exiſtimat: Ideo ꝑtermiſ ſa qñḡ ſolita indſitionis ſolicitudine ad moꝛalez cōfu git phiam: ut mēs eius bñficio coꝛpeis diſcuſſis nubi bꝰ facta ſereniꝛ diuini ſolis lumē ſemꝑ ꝛ ubiḡ lucēs ſubito capet. Ꝙ ꝺdez ꝛ Socrates ipſe ꝑius deinde Plato imitatione Socratis aſſecutꝰ fuiſſe videt. Sz ad inſtitutū oꝛdinē redeam⁹. Plato in 7° libꝛo de re pu. cū deū bonitatē ipſam appellauiſſet/adiunxit vix ꝺdē eā ꝑcipi poſſe. Sz hac ignoꝛata nihil aut uere co gnoſci aut recte agi uel publice uel ꝑiuatim. Ꝙ ꝺdē ab indis philoſophis Socratē ꝛ Platonez ꝺidiciſſe Ariſtoxenus affirmat. Jdḡ Socrates theagi aptiſſi me ꝺeclarauit. Uidelicet a ſolo deo tā hec ꝙ alia diſci quēadmodū in libꝛo ſupioꝛe narrauim⁹. In ſexto aūt de re.p. Plato deū cōparat ſoli: ut in libꝛo de amoꝛe expoſuim⁹: Ut quēadmodū ſummū in genere ſenſibi liū ſe habet ad ſenſus ꝛ ſenſibilia/ita ſummuꝫ in gene re intelligibiliū ſe ad itellect⁹ ꝛ intelligibilia hēat. Sol oculos viſuros ꝛ coloꝛes viſibiles ꝓcreat. Tribuit oculis generationē: viz vidēdi ꝛ vidēdi actū. Quia ſi ne lumine nihil actu videm⁹. Dat rurſus coloꝛib⁹ gnā tionē: ac vim qua oculos poſſint mouere: ꝛ actuꝫ per quē moueāt. Sic deus/ut ſcribit Plato/mētib⁹ eēntiā tribuit. Deinde intelligēdi virtutē. Poſtremo ipſam ifundit itelligētiā. Reb⁹ quoḡ itelligibilib⁹ ꝓeſtat eēn tiā: Uim qua mētē mouere queāt. Et actū per quē mo ueāt. Jtaḡ mētis actū de⁹ cū itelligibiliū actu ꝛiūgit. Sicut ſolis lumen/oculi actū cuꝫ actu coloꝝ. Et ſicut in vidēdo triplex eſt act⁹. ℳot⁹. ſ. coloꝛis. Aſpectus oculi. Fulgoꝛ luminis cōnectēs act⁹ reliquos inuicem. Sic in itelligēdo. Ubi act⁹ itelligibiliū/ueritas a Pla tone uocat. Actus mētis ſciētia. Act⁹ utroꝝūḡ nodus apud Platonē eſt deus: qui efficit/ut ꝛ mēs ſciēter in telligat/ꝛ res uere intelligant: imo facit ut ipſe itelliga tur. ¶ Jccirco Joānes euāgeliſta inḟt dei mētē eē viā Ueritatēḡ ꝛ vitā. Ac neminē ad deū ꝓficiſci/niſi per ipſam. Eſt eniꝫ vitas rerū intelligēdarū. Uita mētis in telligētis. Uia per quā res ipſe mēti influūt. Et in qua mēs reb⁹ ſit obuia. Quare ꝛ alibi ꝺixit eos ſolos ueri tatis ſpūm videre poſſe apud quos ꝛ in ꝙb⁹ eſt deus. Nā ſi res bone ſb bonitatis rōne uolūtatē mouēt atḡ ideo bonitas ipſa uolūtatē mouet per bonitatē ad bo nitatē: neḡ aliud ꝺcꝙ niſi bonitatē ipſaꝫ in ſingulis ex optam⁹: ſequit ut qꝛ res uere ſub rōne vitatis itellectū mouēt/iccirco ueritas ipſa per vitatē ad ipſā vitatem moueat intellectū: neḡ aliud ꝺcꝙ ꝙ vitatē ipſam itel lect⁹ itelligat. Jpſam vo bonitatē ꝛ vitatē eē deū ambi gitnemo. Lucētes oculi luce coī lucētia vident / aures aeree/cōmuni aere aerea audiūt. Ueridice mētes vita te coī uera itelligūt ꝛ ꝓnūciāt. Uolūtates quoḡ bone ipſa bonitate coī afficiunt ad bona. Et ſicut oculus ſo lis lumine illuſtrat⁹ in eo coꝛpoꝝ coloꝛes intuet atḡ fi guras: neḡ aliud ꝺcꝙ reuera niſi lumē ipꝫ videt: licet videat uaria intueri: qꝛ lumē ipſi infuſum uarijs fulget ſplēdoꝛib⁹ / put a uarijs coꝛpoꝛib⁹ in viſum reflectit. Atḡ hoc ꝺdē lumē in coꝛpoꝛib⁹ reflexū oculus ꝑcipit

Ipſaꝫ vo in fonte ſuo lucē minime ſuſtinet: ita mēs noſtra/dei radio illuſtrata in eoipſo itelligit rerum oiuꝫ rōnes: quarū fons eſt deus ꝛ que de⁹ ipſe ſūt. Jdeo ꝛ per dei lumē itelligit. Et ipm diuinuꝫ dōna ꝛat lumen cognoſcit. Diuerſa tū videt cognoſcere. Quia ſb diuerſis rerū ide manātiū ideis ꝛ rōnib⁹ ipꝫ itelligit. Quānis aūt per dei lumē quotidie oia cognoſcam⁹: ꝛ ipꝫ quoḡ lumē ſub tali aut tali rerū figura refulgēs gradatiꝫ ꝑcipiam⁹/purā tū dei lucē ab ideis oib⁹ abſolutā/ꝛ in ſuo fonte penit⁹ ifinitā nō ꝑus videbim⁹ ꝙ eū mētis puriſſime ſtatū adipi ſcamur: in quo lumē ipꝫ vnico ituitu cūctarū ſimul ideaꝝ ſplēdoꝛe refulgēs ꝓtueamur. Tūc ut inḟt ꝑco ille vitatis iſignis Joānes euāgeliſta: Videbim⁹ de um ſicuti eſt/qꝛ deū cognoſcem⁹ ut deū. Nūc enim formati hac idea uel illa videm⁹ eū/ut ſpēm hāc re rū aut illā. Quānis ꝛ in hac vita ſm Joānē theolo gi filij dei ſint. qꝛ per diuinas ideas quotidie refoꝛ mant. Quarū idearuꝫ ſeries ab eo uocat. Rō dei. Uita rerū oium. Lumē mētiū/nō angelicarū mō ſz etiā humanarū. Humanarū inḡ oium: qꝛ ita illumi nat oēm hoiem uenīētē in hūc mūdū ut ꝺcꝺ intel ligit ꝺſcꝙ in ipſo intelligat/ꝛ per ipm/ꝛz tenebꝛoſe mētes ipm nō cōꝑehēdāt: qꝛ nō agnoſcūt ſe oia vi dere per ipſum. Jſte ꝺdē uocē diuini ſpūs ubicūḡ vult ſpirātis audiūt. Neſciūt aūt vñ uoꝝ illa ueniat quoue tendat. Cū hec theologi ꝑiſci cognoſcerent phie ſtudiū ſemꝑ cū religioſa pietate iūxerūt. Ꝑri cipio Zoꝛoaſtris phia ut teſtat Plato nihil erat ali ud ꝙ ſapiens pietas cultuſḡ diuin⁹. ℳercurij ꝺḡ triſmegiſti diſputatiōes oēs a uotis icipiūt: ꝛ in ſa crificia deſinūt. Orphei etiā aglaophemiḡ phia in diuinis laudib⁹ tota vſat. Pythagoꝛas a matutino hymnoꝝ ſacroꝝ cātu phie ſtudia ꝛcohabat. Plato nō in ꝺicēdo ſolū ſz etiā in cogitādo exoꝛdiri a deo ꝑcipiebat in ſingulis atḡ ipe ſemꝑ exoꝛdiebatur a deo. Sz redeo parūper ad Pythagoꝛā. Hic cū iue niſſet laᵗ lōgius triāguli illi⁹ quē rectiāgulū noiant tātū poſſe/quātū duo reliqua ſimul iūcta ecatōben deo ſuppliciter imolauit. Utpote qui itelligebat ni hil uſḡ ueri ſine ſūme vitatis lumine poſſe videri. Hinc deniḡ fingit minerua ſapie dea ſolo iouis ca pite nata. Hinc ꝛ illud. Ab ioue ꝓncipium muſe. Jouis omnia plena.

¶ Queſtio ꝓima de aſcenſu ad deū quomō mens in diuinam eleuatur ideam. Cap^m. 2^m.

Tres hic queſtiones ſuboꝛtūtur. Ꝓria quo pacto mēs in diuinam eleuet ideam. Scōa quā ob cauſam in eo ſtatu deū nos vidē ne quaḡ aiaduertam⁹. Tertia quo pacto hāc ipaz itel ligētiā de⁹ nobis ifūdat aſſidue: qō Plato in ſupioꝛi b⁹ affirmauit. Ad ꝓimā ita in pñtia rñdemus. Aī phantaſia excitata per hois alicui⁹ figurā viſu hau ſtā/ſimulachꝛo foꝛmat humano/tunc humane ſpēi formula que latebat in mētis archanis inſtigata co ruſcat/ꝛ mētis ſiue rōnis aciē actu foꝛmat: quaz foꝛ mauerat habitu. Foꝛmatio talis/uel itelligētia que dam ambigua eſt/uel oꝛtus intelligētie. Poſtḡ ita ſatis formata eſt/hois idea foꝛmatur. i. ratione illa per quam deus hominem generat. Jta vo mens per formulā hominis idee quadrat humane / ſicut cera que ab anulo figurata eſt / quando diligenter

anulo

anulo admonet suo cõgruit exẽplari. Illa ipsa qua dratio uera ⁊ distincta hois intelligentia est. Jdeo Plato in cõuiuio inqt aiam diuine pulchritudinis amatorẽ/qñ diuinas rõnes attingit tũc nõ amplius simulachra rerũ:sed res ueras parere in seipso:par tasq; nutrire familiarẽ deo fieri:ac pre ceteris imor talẽ. Sed nullus hoc archanũ lucidius q̃ Joãnes euãgelista reuelasse videt:qui mẽtẽ hois qñ uerum aliqd attingit/nõ dicit ut solẽt alĩ/videre rẽ aliquã uerã:sed facere ueritatẽ. Quia.s.re ipa assequitur/ ut deus qui ipa ueritas est/quasi forma eius efficia tur. Tũc enim mẽs ideã induta/fit ipsa ueritas rei il lius/que per talẽ est ideã creata. Nõ oẽs faciũt ꝓtẽ plãtes:quos inqt Joãnes de plenitudine diuine rõ nis accipe:qr.s.qsqs uere cõtẽplat spẽm aliquã rerũ accepit iã in se aliquã ex numero idearũ. Quarum plenitudo est ipsa diuina rõ. Cõsumati vo theologi mẽtẽ/aurũ appellat ignitũ/qr sicut aurũ formaz in duit ignis/per quã calefit/rarescit/⁊ fulget: sic illa mẽs iduta diuine mẽtis ideas per illas tũ ueritatis lumine claret:tũ bonitatis fomite flagrat. Paulus quoq; apostolus mẽtẽ diuinor cõtẽplatricem affir mat tũ quotidie renouari:tum in eãdez cũ deo ima ginẽ trãsformari:tũ vnũ cũ ipso spiritum fieri. Tris megist⁹ siliter ait ex mẽte pura ⁊ diuinitate quodã modo vnũ spũm coalescere. Et platonici oẽs ꝓbãt in rõnib⁹ cõtẽplãdis diuinã rõnẽ tactu quodã men tis substãtiali potius q̃ imaginario tãgi:vnitatẽq; mẽtis ꝓpria deo rerũ oiuz vnitati modo quodã iex timabili copulari. Nõ Plato in phedro ⁊ in epi nomide ⁊ alibi sepe cõfirmat. Presertiz qñ in phe dro diuinor ait ꝓtẽplatorem a reliquis segregari. Purgari ꝓrsus:herẽ deor ipleri deo:⁊ in epinomi de aiam ꝓtẽplatione pfectũ penes diuinã vnitatem vnuz ꝓrsus euadere. Jdem in libris de re.p.censet.

¶ Questio secũda. Quã ob causaz in eo statu deũ nos videre nequaq; aiaduertimus. Cap^m.3^m.

HB questionez scõam ita possumus rndere: Sicut oculus per spẽm coloris format⁹ vi det colorẽ. Spẽm vo per quã videt non cer nit:sic forsitã intellect⁹ quodãmodo format⁹ idea/ per hãc statim spẽm ipsam naturalez intelligit/que per talẽ facta fuit ideã. Jdeã tñ ipsaz nõdũ pspicue intuet:immo nõ agnoscit:lz intueat. Forte vo sic ac cidit in ꝓtẽplationis quadrationisq; initio. Sed qñ pgit in cõtẽplando cõgruitq; magis. Ipsam quoq; ideã suspicit clarius agnoscitq;:sed ubi eã suspiciat nõdũ discernit. Sicuti enim pueri dũ figuras suas in eo solis fulgore:qui ambit superficiẽ aque pspiciũt eas nõ in extrinseco lumine:sed in aque fũdo se pu tãt videre/ita mẽs adhuc rudis dũ rõnes rerum in sublimi videt deo/in se aut in reb⁹ alĩs videt se pu tat. Presertim cũ rõ rei nãlis in deo/uerbi causa/ rõ aeris/nõ deũ referat prsus ut deũ:⁊ ut principiũ vniuersi solutũ ac liberũ:sed ut exẽplar aeris: quo fit:ut mẽs qñ rõne ipsa diuini aeris circũfundit/de um itelligat nõ tanq̃ deũ sed tanq̃ aerẽ:deũ nãq; vi det aereũ.i.ad nãm aeris circumscriptũ. Angeli vo qui cũctis simul formant ideis:per ipsam idearum oiũ ꝓgregationẽ/fontẽ vniuerse nãe pspiciũt. Sic enim diuine substãtie non ex quadã ipsius parte ut nos sz toti ferme seipos ifinuãt. Jccirco ubi illas vi deãt aiaduertũt. Jdẽ cõting et ⁊ nobis/qñ in deũ peni t⁹ reformabimur. Nũc vo nõ aliter in hac re pene oẽs decipimur q̃ plebei qui cũ multa nocte ad lunaz vide ant aiũt se in lumine lune videre/cũ tñ illud sit solis lu men quo etiã nocte vidẽt. Sic ingrati hoies in lumine ꝓprio ⁊ nãli uera se affirmant inspicere que in lumine coi diuino inspiciũt. Nõ si glob⁹ ipse solis aut non exoriret/q; occideret/aut a nobis in sua illa figura ne quaq; suspiceret ita nemo sciret vnde lumẽ hoc mitta tur in aerẽ quo cũcta videmus/sicut mõ scit nemo vn de lux demittat in mẽtẽ/qua cũcta discernimus/qr oc cult⁹ est deus vñ illa descẽdit. Descẽdit aũt ita/ut sit in telligẽtie nostre principiũ mediũ atq; finis. Principiũ qr sicut ipsi⁹ oculi visio a lumine externo fit tanq̃ vni uersali causa ac etiã a scintilla quadã iterioze ide accẽ sa tanq̃ causa particulari/ita in nobis act⁹ itelligendi ab ampla dei mẽte pẽdet ⁊ nostra. Medium vo qr in ipsa eternas discernim⁹ rõnes/que in eternitate sũt so lũ. Finis deniq; qr ipsam dũtaxat cognoscimus. Nam eterna cuiusq; rei rõ:in ipsa eternitate nihil est aliõ fz cẽtiã q̃ eternitas. ¶ Hic reuelat diuinũ illud Plato nis nostri mysteriũ. Nõ in 7° de re.p.legit. Inqt enim theologũ idoneis demonstrationis fundamẽtis ⁊ gra dib⁹ ascẽdere usq; ad principiũ vniuersi:tãgere ipsuz atq; tenere. Adherẽtẽ semp hisque adherẽt ꝓncipio Quippe qui nullis sensibiliũ rerũ corpeis gradib⁹ ad id ꝓtẽdat:sed ipsis spẽb⁹ per ipsas ad ipsas pot⁹ inni tat/quousq; ad spẽz finẽ vniuersi pueniat. Breuis ho rũ vboz explanatio erit huiusmodi. Theolog⁹ tũ agẽ do tuz disputãdo purgat a corpeis affectib⁹ aiam. Se gregat rõnẽ a fallacib⁹ rerũ sensibiliũ ꝓiecturis. Inui tat mẽtem ut ad vitatẽ huiusmodi se gradibus ꝓferat. Spẽb⁹.i.insitis ab origine formulis:per spẽs.i.per for mationẽ que nobis puenit ab ideis. Ad spẽs.i.ad ipas ideas ⁊ rerũ nãliũ spẽs ꝓsiderãdas. Quas spẽs adhe rẽ inqt deo vniuersi principio. Ipse enim fons est idea rum. Theologi vo mẽtẽ illis. Adherere.i.illis se formã dã insinuare per quã insinuationẽ inqt/deũ tangere.i. diuina mẽte formari. Adiũxit ⁊ tenere deũ:duabus ut puto de causis. Tum qr mens ubi semel ita cepit/forte nunq̃ talis vite statũ penit⁹ itermittit:tũ qr postq̃ mẽ te diuina multis ex partib⁹ iã mẽs nostra formata est/ diuti⁹ ꝓtẽplãdo:icipit usq; adeo sup hoiem sape/ut se ⁊ per deũ ⁊ deũ ⁊ in deo ꝓtẽplari nõ nesciat. ¶ Vocat aũt hic deũ noib⁹ plurib⁹:principiũ:finẽ:spẽz. Princi piũ qr ab ipso oia. Et qr ab ipso exordiũ sumit itelligẽ tia. Finẽ qr ad ipm ⁊ itelligẽtia ⁊ oia terminant. Spẽz tũ qr ipse est act⁹/qui res oẽs dũ ab ipo tanq̃ ꝓncipio ꝓcedũt/formar ⁊ facit:atq; easdẽ dũ ad eũdez tanq̃ fi nẽ ꝓuertunt/reformat ⁊ pficit. Tũ qr ipso mens queq; formar/dũ itelligit vitatẽ. addidit deo nomẽ quartũ.s. ipz bonũ ul bonitatẽ ipaz. Propriũ boni est/q; se dif fũdat:q; res alliciat:q; pficiat. Be⁹ se diffũdit/res ꝓdu cẽdo:allicit ꝓuertẽdo:pficit formãdo ꝓcedentia:refor mãdo ꝓuersa. Ponit aũt ipz bonũ supra mẽtem ⁊ sup eẽtiã. Sup mẽtẽ.s.eã que est inuisibilis oculus vitatis capax/auidus bonitatis. Nam deus nõ capax ueritatis dicitur/nõ cupidus bonitatis. Sed est ipsa ueritas atq; bonitas. Pot aũt pm excellẽtiorẽ sensum uocari mens/tum qr diuina ueritas sui ipsius non est ignara: tum qr exuberãtia quadam diuine bonitatis mẽtes in de effluũt plurime. Super eẽtiam quoq; eã locat de⁹

que est ipsius eē subiectū. Quinetiaz locat sup eē illud qō est actꝰ eēntie. Talis eniz actꝰ qz potētie passiue mi scet impurus est z finitꝰ. Uocat tñ a peripateticis esse quātū ipse est purus z absolutꝰ actꝰ per quē oēs essen tie actū eēndi suscipiunt. Plotinus aūt z Proculus ipsum vnū bonūqꝫ sup ens his rōnibꝰ collocāt. Unius boniqꝫ ipsius influxus latius sese ꝓpagat q̄ entis iflu xus. Materia siqdē informisqꝫ potētia magis vniꝰ bo niqꝫ particeps est dicēda q̄ entis. Siqdē eē fit per for mā: materia vo est informis: vna tñ materia dicitur z auida boni. Atqꝫ hāc argumētatione a dionysio areo pagita accepisse videtur. Preterea quēadmodum nō idē est multitudo atqꝫ nihilū ita nō est idez ens ipsum atqꝫ vnū. Neqꝫ tñ pariter dispositа sunt/ens quidem hinc z inde vnū: ne duo rerū principia stulte ponātur Neqꝫ rursus ens sup vnū: siqdē vnū particeps fieret entis: neqꝫ amplius vnū/sed duo. i. vnū simul ensqꝫ fo ret. Sequit igit ut sup ens sit vnuz. Beniqꝫ quāto sim plicius qddaz significat vnitas/q̄ ens in quo eēntia z eē claudūtur: tāto magis primo rerū principio ꝯgruit Neqꝫ segregari pmittūt eē alicubi ab eēntia/ne ꝓpriꝰ actꝰ usq̄ a ꝓpria potētia segregeť. Neqꝫ mirū cuiq̄ vi deri uolūt q̄ principiū rerū noient vnitatē. Sic eni di stinguūt. Aut noianduz est vnitas/aut multitudo/aut ex utrisqꝫ cōpositū. Sed nō cōpositū. ne ab illo depen dere cogat/qui diuersa in vnū ꝯciliauit. Non multitu do vnitatis exps/qz z ipm omni virtute/z vniuersuz omni vnione careret. Rursus in principio oiuz ois eē debet potētia. Ergo si ipm multitudo ipsa sit/quaten⁹ in multitudinē quelibet laberent/eaten⁹ potētioza eua derēt. Qm̄ vo quatenus ad vnitatē accedūt/eaten⁹ ua lētioza sunt/atqꝫ ꝓtra: sequtur/ut pncipiū rerū propte sit vnitas appellādū. Beniqꝫ cū vnione quadā ꝓprie singula fiāt seruēturqꝫ/qs nō viderit/vnitatē ipsam eē causam/oia faciētē atqꝫ seruātē. Itē bonū oia simpli citer appetūt. Esse vo nō simpliciter: sz bñ eē dūtaxat. Forte etiā si bñ eē oino nequeāt/eē nō appetēt ut pro bat Olympiodorus. Utpote que eē appetāt gratia bo ni. Bonū igit cū finis sit ultimus: nimirū/primū oium est principiū. Si sup ens existit/multo magis sup vitā atqꝫ mētē. Qm̄ vo vnū bonūqꝫ dicūt/idē semp itelligūt Sicut enim in ordine rerū bñ eē in vnione cōsistit/qm̄ malū dissensione z diuisione ptingit/sic z sup ordinez vniuersi idē est vnū ipm atqꝫ bonū. Cuius splēdor est pulchritudo que nihil est aliud q̄ multarū rōnalis or do formarū in mēte: aīa: natura: materia inde refulgēs Supza quā pulchritudinē eē vnū ꝓbāt/qz illa cōposi ta sit. Rursus sup eā eē bonū qz oia z semp bonū appe tūt. Pulchritudinē vo sola que cognoscūt eā/z postq̄ eā nouerint. Itē pulchritudinez gratia boni desidera mus sperātes videlicet ꝓfuturā. Postremo bonuz re uera habere uolumus. Sepe tñ nobis satis est factū si palā pulchritudinē videamur hēre. ¶ Beati nimium quos vniuersi pulchritudo/boni ipsiꝰ splēdor in ipsuz bonū amore trāsformat. Presertim qz dū trāsformat in bonū/pariter reformat in vnum. Ideoqꝫ ipsi bono ꝓiūgit in vnū. Siqdē ipsum vnū bonūqꝫ tanq̄ idem z per oia z sup z infra pariter dilatātur: pariterqꝫ ab oi bus etiā sine cognitiōe nāli desiderio appetunt. Neqꝫ differre iter se tanq̄ duo quedā equaliter dispositа pñt ne duo rerū principia sint: neqꝫ vnū sup bonuz eē pōt ne qd meliꝰ optabiliusqꝫ bono eē dicat. Neqꝫ rursus bonū sup vnū. ne qō bonū dicit/desinat esse bonū. Unū ergo bonūqꝫ sūt penitꝰ idē. qñ equaliter appe tunt/quēadmodū diuisio atqꝫ malū tanq̄ idē equa liter fugiūtur. Beatꝰ qui bono ꝓprius vnit. Unit aūt nō itellectuali vtute ꝓprie. Hec eniz cū sit multiplex atqꝫ infra itelligibile colloceť/neqꝫ congruit vnitati/ neqꝫ qō itelligibile. i. ens vniuersū supeminet / attin gere pōt. Adde q̄ cū vnū bonūqꝫ instinctu quodaz añcedēte intelligētiā appetat/ꝓsequēs est / ut tactu quodā sup intelligētiā attingat: tactu/ut ita loquar/ vnifico / per vnitatē videlicet nostrā que intelligēti am supat: aiamqꝫ ipsam ipsi rerū oiuz vnitati boni tatiqꝫ nō imaginaria itelligētie copula: sz uera sub stātie ipius vnione cōiūgit. Uñ nō leuis quedā z ex trinseca pticularisqꝫ letitia sequtur/quasi videtis bo nū ul audietis: sed uehemēs intrinseca vniuersalis uoluptas efficit quasi gustꝰ tactusqꝫ intellectu supio ris suauitatē ipsam intelligibili supiorē gustātis iaz penitꝰ atqꝫ tāgētis. Profecto nālis sitis liquorē ap petit ꝓus q̄ sensu sitire nos agnoscam⁹. Ac postq̄ agnouimus rursus appetimus. Appetitꝰ qui sensū sequtur imaginarius est: z a substātia nostra remoti or. Añcedēs vo substātie intimus. Quāobrē cum li quorē gustu ꝓsequmur/nō sequētis ꝓprie/sz añcedē tis appetitꝰ virtute cōplectimur: z in substātiaz no strā pfecte trāsferimus. Similiter nō tam appetitio que mētis actionē sequtur/q̄ que p̄cedit tanq̄ pnci piū motꝰ motionis fine perfruit/oū substātialē con ficit copulā. Ideoqꝫ uotum sola penitus implet.

¶ Questio tertia. Quo pacto deus nobis itelligē tiam infundit assidue. Capm. 4m.

Sed hinc iā ad questionē tertiā descēdam⁹. Hūc eē Platonis nostri sensū arbitror/qñ scribit z itellectui sciaz z itelligibilibꝰ ueri tatē ab ipso bono infundi/qō videlicet bñficus ille z viuificus actꝰ oium qui deus est / ambit opa sua semp/ac se inserit vniuersis. Potissimū vo lucēs in mētis archanis/tū eius aciē purgat/acuit/illustrat accēdit assidue/tū formulas insitas menti viuificat: ita ut quotiēs curis uacui animū ad ueritatis inda ginez applicamus/formule ille deo viuificāte vias ciores effecte promptius palā erūpāt/ ac mētis aci es deo irradiāte succēsa lucidius ardētiusqꝫ inspici at. Ubi ad ipsum intelligēdi actuz deus se hēt tanq̄ agēs primū atqꝫ cōmune. Formula tanq̄ agēs pro priū atqꝫ secūdum. Simulachrū tanq̄ incitamētū. Mēs tenet materie locū. ¶ Sed hāc rē exēplo cō sideremus/ut planius videamus/qua rōne actꝰ in telligēdi in nos descēdit ex deo. Si deus ad creāde mentis ideā in se vigētem mētez nostrā tēperat pro creādo/z secū maxime cōfigurat/atqꝫ ex lyra in ly ram similiter tēperatā motus sonusqꝫ trāsit/qd mi rum sonāte diuina mēte intelligēdo mētez hominis consonare? Efficit faber aliquis specula mille. His factis dispositisqꝫ in ordinē sese obicit. In mille spe culis mille fabri resultant imagines. Mouet quan doqꝫ faber seipsum hūc in modum: ut oculū suum ad relīqua mēbra sua circumspicienda cōuertat: z mēbra pro viribus cōuertat ad oculum. Hos motꝰ imagines in speculis imitātur. Ad motum viuētis oculi: oculi imaginarij cūcti mouētur. Ad motū mē brorꝫ viuentiū imaginaria mēbra. Similiter deus

aias

aias ꝓcreat. Deinde his sese obꝫcit tanꝙ speculis per quam obiectionē in singulis imagines fiūt dei. Que ꝙdē imagines mētes ipse sunt aiarū ita ut mētes tū multe sint qꝝ multe sunt aie in quibus sunt: tū vna cūcte/qꝝ vnus est deus: quē referūt. Mēs aūt quecꝫ per vim intelligēdi/vim dei refert ideas ꝓcipiētē. Per formulas aūt refert ideas. Hinc etiam ꝓpheticū illud qō supra tetigim⁹ aperit. Signatū est sup nos lumē vultus tui dñe: ⁊ in lumine tuo videbimus lumē. ¶ Nēpe deus per vim suā fecūdā/qua ideas cōcipit discernendo/vim p̄stat seruatcꝫ mēti: per quā ideas attingat intelligēdo. Iterū de⁹ per ideas ipsas iā ꝓceptas/⁊ rōne discretas/imprimit ⁊ seruat mēti formulas idearū. Ad dei motū. i. ad actū dei ꝓtinuus fit motus in mētibus. Quo nā pacto: Uis que in deo est/ideas cōcipiēs/ad ipsas ꝙdāmodo se flectit ideas. Idee ad eā vim mutuo se reflectūt. Interea cōcordi quadā tempatione cōtingit/ut vis intelligēdi in hois mēte si expedita sit in deumcꝫ erecta se uertat ad formulas: ⁊ formule ad vim cōuertant intelligēdi. Atcꝫ ita mētis actus mirabili cōsonātia dei actus ꝓpetuo imitant. Qm̄ vo vultus in speculo qñ videt aspicere vultū vnde manat/re uera potius aspicitur ꝙ aspiciat. Ideo Paulus apostolus ait. Cū deū cognoueritis imo cogniti sitis a deo. Sic igit supior aie nostre vult⁹ diuini vultus imitatio a platonicis noīat. ¶ Usqꝫ adeo ut Plotinus Theodorusqꝫ asini⁹ ⁊ Iamblicus cēsuerint illā hois mētē que nō humana est: sed diuina in mūdo intelligibili viuere: ⁊ opari ꝓtinue per cōtinuū intuitū idearū. Mouerunt aūt Plotinū Theodorumqꝫ ⁊ Iamblicū ad hoc due potissimū rōnes. Prima: aie suprema mēs/qꝝ fm se intellectualis essentia est/ideo intelligit per eēntiā: sicut per essentiā ignis calet/⁊ aqua friget. Licet potētia aie mēte inferior/per essentiā nō intelligat. Itaqꝫ sicut ignis semꝑ calet/ita mens semꝑ intelligit. Obiecta vo intelligentie sunt spēs ipse rerū eterne. Ac intellectus intelligēdo nō obiectoꝝ simulachris fallacib⁹ heret: sed ut uere intelligat/ipis vnit obiectis. Ergo mēs semꝑ est eternis specieb⁹ vnita. Quo fit ut sedulo edē colat eternitatis. Huc illud Iamblici tēdit. Intellectus nostri esse nō est aliud ꝙ intellige re numina: puta enim sicut idē actus est/quo ⁊ sol lunā illuminat: ⁊ luna inde illuminat/respicitcꝫ luminis similitudine solē/ita eūdē esse actū/quo ⁊ diuina mēs creat illuminatcꝫ mentē nostrā: ⁊ nostra creat illuminaturcꝫ inde/⁊ intuitu illuc quodā naturali cōuertit. Similiter imago in speculo eodem actu vultū respicit/quo a vultu aspicitur. Et sicut aspiciēdo fit/ita respiciēdo seruat. Eadē est aie ad deū similitudo. Secunda ratio talis: rōnalis aia a mēte diuina fit: ⁊ iūgit corpi. Atcꝫ inter mētē ⁊ corpus obtinet mediū. Si solū hereret mēti/vitaꝫ corpori nō tribueret. Si solū hereret corpi/itelligeret utiqꝫ nihil. Ergo heret mēti simul ⁊ corpi. Sicut linea que cētrū tāgit simul atcꝫ circūferentiā. Sicut solis lumē soli ꝓiūctū est simul/diffusūcꝫ per aerē. Atq ut aia rōnalis se hēt ad corp⁹ sic mēs ad aiam se hēt rōnalē. Sed vita ipa corpalis nihil aliud est/ꝙ actus cōtinuus aie trāffusus in corpis huius cōplexionē: ab aia nō recedēs. Igit itellecualis aie vita/nihil est aliud ꝙ intellect⁹ diuini pennis actus/annexus aie/nō solutus a deo. Et sicut aia vite corpali semina inserit rerū generādarū/ita de⁹ aie cognoscē darū accēdit igniculos. Uita corpalis est aie rōnalis simulachrū. Intellectualis aie vita simulachrū est vite mētiscꝫ diuine. Corpali vite p̄sidet infima pars aie que est potētia nutriēdi. Si hec infima pars que corpori iūgit agit semp: ⁊ ipso suo esse quodāmodo operatur/multo magis suprema potētia que ualidior est qꝝ suo fonti heret: ꝓpinquior: opatur semp/⁊ per esse suū quodāmodo operat. Agit aūt circa mentē/vnde effluit ꝓxime. A mēte enim solū mēs effluit. Mēs autē que supra nos est/qꝝ purus intellectus est/puro intelligibili pascit. i. pura fruit ueritate. Eadem nostra mēs assidue uescit: si epulis supioris mētis accumbit. Nec iniuria intelligētiā in aia essentialē/perpetuācꝫ locamus: qꝝ ex eo est in aia/ꝙ conuenit cū perpetuis eius essentie causis. Et sicut aie ingenit⁹ est appetitus boni ꝓpetuus atcꝫ cētialis/ita ⁊ ipsius ueri nālis essentialisqꝫ intuitus/siue tactus aliqs potius: ut Iamblici uerbis utar. Tact⁹ inꝙ oī cognitione discursuqꝫ prior atcꝫ p̄stātior. Eiusmodi sentētiā hac insup rōne diuinus Iamblicus cōfirmauit: Mō quēadmodū tē poralia cōtingētiacꝫ per tpalē cōtingentēcꝫ cognitionē attingim⁹: ita oportet necessaria ⁊ eterna per eēntialē ⁊ perpetuā attingere notionē: que nō aliter incꝫsitionez nostrā ancedit ꝙ status motū. Tēporalis vo cognitio ita incꝫsitionē sequit/ut cōtingēs effectus motū sequit ac tp̄s. Putāt aūt diuinū ipsum mētis actū qui quodā intuitu ⁊ quasi tactu diuinoꝝ fit propter actiones inferiores nō intermitti ꝙdē in seipso/ꝙuis quoad aiaduersionē ptinet in virib⁹ inferioribus intermittat. Atcꝫ actus intellect⁹ rōnalis uel rōnis itellectualis qui discursione fiūt/ꝓpter opationes inferiores soleāt intermitti atcꝫ cōuerso. Uerū cur nō aiaduertim⁹ tā mirabile nostre illius diuine mētis spectaculū: Forsitā qꝝ ꝓpter cōtinuā spectādi cōsuetudinez ammirari ⁊ aiaduertere desuetim⁹. Aut qꝝ medie vires aie rō videlicet ⁊ phātasia cū sint ut plurimū ad negocia vite ꝓcliuiores/mētis illius opa nō clare p̄sētiūt. Sicut qñ oculus p̄sens aliqd aspicit: phātasia tñ in alīs occupata/qō oculus videat nō agnoscit. Sed qñ medie vires agūt ociū defluunt in eas intellectualis: speculatiōis illius scintille uelut in speculū. Unde ⁊ uera rōcinatio nascit ex intelligētia uera / ⁊ humana intelligētia ex diuina. Necꝫ mirū est aliqd in mēte illa fieri/qō nequaꝙ p̄sentiam⁹. Nihil enim aduertimus nisi qō in medias transit vires. Ideo licet sepe vis ꝓcupiscēdi esuriat atcꝫ sitiat/nō p̄i⁹ hoc aiaduertimus ꝙ in phātasiā trāseat talis passiōis ītētio. Nō ne nutriēdi virt⁹ assidue agit: Assiduā tñ actionē ei⁹ haud quaꝙ ppēdimus. Itaqꝫ necꝫ ꝓpetuā mentis intelligētiā/necꝫ ex hoc est intelligentia illa debilior: ꝙ itelligere nequaꝙ nos agnoscam⁹. Immo est potius uehemētior. Sepe enim dū canim⁹ aut currimus/canere nos ⁊ currere nequaꝙ excogitamus. Atcꝫ ex hoc attētius opamur. Aiaduersio enim actionis intētionē distrahit aie: ac minuit actionē. Tirones in qualibet arte opa eius artis sine attētione nō agūt. Ueterani aūt etiā si nō attēdāt habitu quodā ⁊ quasi natura opant. Quid ꝓhibet talē esse cōtinuā mētis intelligētiā: Quoniā vo lumē lumini iūctū sine confusione

ꝓspirat in vnū. Mā ꝛ ubicꝫ sunt ambo: ꝛ alterū secerni pōt ab altero efficit ut mentes hoium mēti diuine cōiūcte vnū quodāmodo fiāt cū mēte diuina: ꝛ vnuꝫ inuicē: necꝫ tñ inter se cōfundant: nō aliter ac multe linee a circūferētia in cētrū reflexe per pūcta sua medium circuli tāgūt pūctū. Ibicꝫ vnū quodāmodo fit linee cuiuscꝫ pūctum cum pūcto circuli medio. Unum quocꝫ quodāmodo fiūt pūcta inuicē singula. Et que non discernit situs aut tps ratio tñ ipsa discernit. quē admodū plurime notiones in mēte tū inuicē tū mēti abscꝫ ulla cōfusione ꝓiūcte. Profecto sicut spere minores intra maiorē sperā cētris suis cētrū maioris attingūt: ita mētes quasi minores itelligibilis mūdi spere sub bonitate diuina cōprehēse tanꝙ spera maioris: sub ipsacꝫ reuolute ꝓprie per centra sua. i. per vnitates suas intellectibus suis prestātiores vnitati diuine tanꝙ vniuersi cētro se copulāt. Ac si forte disiūgunt circuli/disiūgunt ꝛ cētra: utpote que vnita fuerāt potius ꝙ ꝓfusa. Disiūgi vo nunꝙ vult Plotinus: ne eterne mētiū spere minus vnite pmaneāt cū spera ipsarū summa/ꝙ tpales visibilis mūdi spere/cū spera maiori. Sed hoc ipse viderit. Nos aūt ad institutū ordinē reuertamur. ¶Ex ÿs oib⁹ que ex Platonis ꝛ Plotini fontib⁹ hausimus ꝓcudit hois mētē ad mētē diuinā in ipsa sua itelligētia ita ferme cōparari: quēadmodū materia cōparat ad formā. Sane si mens nostra quotidie formaꝫ diuine mētis ideis/percꝫ illas opus ꝓprium agit/quis nō videat mētē nostrā subire diuinā ceu materia subit formā? Nec aliter se hēre ad diuinas formas ꝙ mām primā ad nāles. Unde nō minus imortalis debeat esse ꝙ illa: ꝑsertim qꝛ quāto mēs purior est ꝛ simplicior corpibus atcꝫ aīs / ꝛ ob hoc magis est vna tāto ex duab⁹ illis mētibus vna cōgrediētibus arctior ꝓuenit copula/ꝙ ꝓuenire soleat: aut ex qbuslibet rebus corpalibus vna mixtis aut exanimis inuicē cōcurrētibus: aut ex aīa cū corpe coeunte. Auget huius copule nodū ꝙ deus ipsa vnitas est ꝛ ipsa bonitas. Et cū per vnitatis vim rerum oīum copula vniaꝫ/per vim quocꝫ bonitatis ubicꝫ attractio fiat ꝛ ꝓpinquatio/ nuscꝙ vnio uerior ꝓuenit ꝙ ubi mens cū diuinitate cōspirat. Itē si deus mēti ab ipso proxime ꝓpetuocꝫ emanāti infinita tū puritatis tenuitate ītus illabit/tū virtutis amplitudine eā penitus iplet/ partescꝫ mētis quasi iūcturas/ipse tanꝙ neruus ꝓnectit intrinsecus inuicē ꝛ ad totaꝫ/totācꝫ essentiā ipse uelut nodus intimus cū esse deuincit/ideocꝫ interior mēti est ꝙ ipsa sibi/qd mirū/deū ipsi in ipsius intelligētia vniri tanꝙ formā? Postꝙ in eēntia ꝛ vita iam vnitus est/plus ꝙ forma. ¶Signū illi⁹ maxime vnionis/hoc est ꝑcipuū: ꝙ per uerā intelligētiā intima substātia rei semp inspicit utpote que in rei ideā ꝓfundius penetrauerit/ꝙ aut visus in colozis speciez: aut in colozis simulachꝫ phātasia: cū sensus ꝛ phātasia rerū superficies dūtaxat attingāt. Ideo Mercurius inqt Ex diuinitatis ꝛ mētis conspiratione vnū spiritū coalescere. Et Joānis theologia docet ꝓtēplatores diuine rōnis in vnū cū ipsa ita cōsumari/sicut ipsa vnita est deo. Nempe si in genere corpaliū tāta est vnio/ut materia que ultimus eoꝝ est terminus: vnū qddā efficiaꝫ nō solū cū medÿs oib⁹/ uerūetiā cū suprēmo generis corpalis/quis negabit equalē/saltē eē in genere intellectualiū vnionē: ut mēs humana: ꝙ uis ultimus illoꝝ terminus fit: cū oībus tñ itellectualib⁹ formis ac etiā cū suprema vnū aliqd fiat: nō fit aūt ex aīa ac deo tertia quedā natura a tertio aliquo cōponēte utrūcꝫ inuicē: ꝛ ad tertiū actū dirigēte utrūcꝫ/sicuti fit in nāliū rerū cōpositione. Sed qꝛ in aīa ꝓtē plāte deus ꝛ primus motor est ꝛ formator ultim⁹: ideo totus actus est deus. quo qdē actu ꝛ ipse semper est deus: ꝛ aīus fit saltez qñcꝫ diuinus. Et sicut natura per nālē motū tradit materie formarum ordinē: sic deus per diuinā imortalēcꝫ vitā tradit mēti perspicuā formarū possessionē. Ut eidem diuina imortalisꝫ cōpetat vita cui diuina imortaliūcꝫ intelligētia ꝓuenit. Atcꝫ ut materia lz sub inferioꝛib⁹ fluat formis. Sub formis tñ sublimib⁹: ut quidā putāt/deficit semper: ita mēs hois ꝙuis per sensibiles imaginariascꝫ perfluat formas: pōt tñ sub diuinis qñcꝫ in eternū deficere. Aō etiā modo facit: ut vult Plotinus ꝛ Jamblicus ꝛ Theodorus. Ut quēad modū māz ꝑficit semp quātitatis īterminata dimēsio/sic mētē diuine amplitudinis virtus īmēsa per huius vim in huius luce ad huius fīnē mēs ꝓtinue eternis formaꝫ ideis. ¶Et qꝛ per cōgruētiā formatio oīs efficit/nō pōt subiectū hoc esse mortale qō formis cōtinue formaꝫ eternis. Incorruptibilis est materia prima in quā forme quedā penetrāt sempiterne: ꝙuis ipa nō penetret in illas: nōne imortalis quocꝫ mens erit? Que nō modo penetrat ab illis/ sed ꝛ penetrat cognoscēdo/ꝛ reflectit in eas agnoscēdo. Preterea ubi prima mēs est/ibi vita prima. Mēs est reflexio vite in eē suū. Ubi vita prima ibi ꝛ eē ꝑmū. Mēs vita est primus ꝛ ītimus ipsius esse motus. Profecto deus ꝓut per se existit: ꝛ uere id qō existit ꝓpetuo pmanet/primū apō multos esse uocaꝫ. Prout non torpet ocio/sed operat assidue secū: vita dicit. Prout act⁹ talis qui nō effluit extra refluit in seipsum mēs appellaꝫ. Mā ea reflexione seipsum aīaduertit. Mēs vo qō est in genere aliquo summū nihil ꝓtrarÿ generis aut īmixtū hēt aut ꝓximū: fit ut necꝫ prima mēs uel in se uel iuxta seipsaz demēs aliqd patiaꝫ. Necꝫ prima vita/mortale quicꝙ: Necꝫ primū eē aliqd in nihilū ruiturū. Necꝫ prima vnitas: aliqd dissolubile: Necꝫ prima bonitas aliquid morbo subiectū. Quare mēs que mēti iūgit ꝑme/sicut in ea ꝓiūctione nihil reseruat dementie: sic mortale nihil admittit aut pdibile aut dissolubile morboue subiectū. Quia per mentē prima prime quocꝫ vite copulaꝫ: ꝛ esse primo similicꝫ vnitati ꝛ bonitati. Quid mirū? Si intellectualis vita ꝓpter cōgressum/cū prima vita imortalis pmaneat? Cū celestia corpa/ut uolunt platonici/per se quidē dissolubilia sint: qꝛ ꝛ mobilia: ꝛ cōposita siue ex naturis pluribus siue partib⁹. Ex eo tñ indissoluta pdurēt/ꝙ nullo alio corpe interiecto: imortali aīe copulant. Que vo per aliud mediū dissoluunt: Qualia sunt corpora ex pluribus elemētis composita: que immortalem animaz/ut magi tradunt per corpus celeste suscipiunt.

¶Confirmatio superioris rationis prima per visum. Cap^m. 5^m.

Animas hoiuz de corpib⁹ in corpa transmigrare: ꝛ ꝓcedentis vite artes in sequētibus recordari: Plato non suo sensu tractauit:

sed ex quorūdā egyptiorꝝ opinione recēsuit. Quo rū opinionē Augustinus aurelius reprobauit. Nō aūt aīa hoīs ab ipo suo formatore formis rerū insi gnita descēdat. Atqꝫ his formis nō sufficiēter rerū substātias cōprehēdat/sed per eas tanꝙ pparatio nes ideis reformata cōprehēdere ualeat/hoc inꝙ ꝛ Plato ex mēte propria sepe affirmasse videt: ꝛ Augustinus summope cōprobasse. Ergo per augu stini uestigia gradiētes ad supiorīs sentētie cōfirma tionē iterū ptēdamus. Procedam⁹ aūt triplici cal le. Uisu: auditu: ꝛ rōne. Uisu primo hunc in modū. Aīa qua viuūt corpa oībus corpibus potior est/qꝛ vitaꝫ dat corpibus. Hac pfecto que sensum hēt ex cellētior est. At vo in aīo humano quiddā pstātius est/nō dico quo sentit sensibilia: sed quo de sensibi libus iudicat. Jā vo illud videre facile est/pstantio rē esse rē iudicātē illa de qua iudicat neqꝫ iudicat. Nō solū aūt rōnalis vita de sensibilib⁹/sed de ipis quoqꝫ sensibus iudicat. Cur in aqua remū fractuꝫ oporteat apparere: cū rect⁹ sit. Et cur ita per ocu los sentiri necesse sit. Nā ipse aspect⁹ oculorꝝ renū ciare id pōt. Judicare aūt nullo modo. Jgiē rōna lis vita sensuali pstat. Jtaqꝫ si ratio fm seipsam iu dicat/iā nulla est natura pstātior. Sed qꝛ clarū est eā esse mutabilē/qñ nunc impita nunc pita inuenit/ tāto aūt melius iudicat/quāto est pitior/ꝛ tanto pi tior/quāto alicuius artis uel disciplīe uel sapiētie est particeps/ipius artis natura querēda est. Neqꝫ nūc artē intelligi uolo/que notat explēdo/sed que rōcinādo indagat. ¶Sed certe querendū est/cur nos offendat/si duab⁹ fenestris nō supra inuicē sed iuxta inuicē locatis/vna earū maior minorue sit/cū equales esse potuerint: si vo sup inuicē fuerint/am beqꝫ dimidio qꝫ is impares/nō ita offendat illa in equalitas. Et cur nō multū curemus quātū sit vna earū aut maior aut minor qꝛ due sunt. Jn trib⁹ aūt sensus ipse videt expetere/ut aut impares non sint aut iter maximā ꝛ minimā ita sit media: ut tāto pre cedat minorē/quāto a maiore pcedit. Jta enīꝫ pri mo quasi natura ipsa ꝯsulitur qđ ꝓbet. Ubi potissi mū notādū est quēadmodū qō solū inspectū/min⁹ displicuit in melioris compatiōe respuat. Jta repi tur nihil esse aliud artē vulgarē/nisi rerū exptarū placitarūqꝫ memoriaꝫ: usu quodā corpis atqꝫ opa tiōis adiūcto: quo si careas iudicare de opib⁹ pos sis/qō multo est excellētius qꝫ is opari artificiosa nō possis. Sed cū in oībus artib⁹ cōueniētia place at/qua vna seruata/pulchra sunt oīa. Jpsa vo pue nientia equalitatē vnitatēqꝫ appetat uel similitudi ne pariū partiū: uel gradatione disparīū: qđ est qui summā equalitatē uel similitudinē in corpibus iue niat: audeatqꝫ dicere: cū diligēter cōsiderauerit: qō libet corpus uere ac simpliciter vnū eē: cū oīa uel de specie in speciē/uel de loco in locū trāsceūdo mu tent: ꝛ partib⁹ pstēt sua loca obtinētib⁹: per que in spatia diuersa diuidūtur. Porro ipsa uera equali tas ac similitudo: atqꝫ ipa uera ꝛ prima vnitas nul lo sensu/sed mēte intellecta ꝓspicit. Unde enīꝫ qua liscūqꝫ appeteret in corpibus equalitas / aut vnde ꝓuinceret lōge plurimū differre a pfecta nisi ea que pfecta est mente videret. Et cū oīa que sensibiliter pulchra sunt/siue natura edita/siue artibus elabo rata / locis ꝛ tpibus pulchra sint ut corpus ꝛ corpis motus/illa equalitas ꝛ vnitas mēti tātūmodo cogni ta/fm quā de corpea pulchritudine sensu internūcio iudicat/nec loco tumida est/nec instabilis tempore. Non enim recte dici potest / fm eam iudicari rotun dus tēplū: ꝛ nō fm eam rotūdū uasculum: aut rotun dū denariū. Similiter in tpibus atqꝫ in motib⁹ corpo rū ridicule dicit fm eā iudicari equales annos: ꝛ nō fm eā equales mēses. Sed siue per hec spatia siue per horas siue per breuiora momēta cōueniēter moueat aliqđ/eadē vna ꝛ incōmutabili equalitate iudicatur. Nō si minora ꝛ maiora spatia figuraruꝫ atqꝫ motio nū per eādē legē parilitatis uel similitudinis uel ꝯgru entie iudicant/ipsa lex maior est ijs oībus/sed poten tia. Ceterū spatio aut loci aut tpis nec maior nec mi nor. Nō si maior esset nō fm totā iudicaremus mino ra: si aūt minor esset/nō fm eā iudicaremus maiora. Nūc vo cū per totā quadrature legē iudicet/ꝛ forꝫ quadratū ꝛ lapis quadrat⁹/rursus si per totā equali tatis legē iudicent cōuenire sibi motus pedū currētis formice/ꝛ per eā gradiētis elephātis: quis eā dubitet locoꝝ interuallis ac tēporū nec maiorē esse nec mino rē: Cū potētia supet oīa. Hec aūt lex oīuꝫ artiū cū sit oīno incōmutabilis / mēs vo humana cui talē legē vi dere cōcessum est mutabilitatē pati possit errorīs/sa tis apparet supra mentē nostrā esse legē/que ueritas dicit. Nec iā illud ambigēdū est incōmutabilē naturā que supra rōnalē aiaꝫ scit deū esse: ꝛ ibi esse primā vi tā ꝛ primā eēntiā/ubi est prima sapientia. Nā hec est illa incōmutabilis ueritas: que lex oīum artiū recte dicit: ꝛ ars oīpotētis artificis. Jtaqꝫ cū se aīa sentiat: nec corpoꝝ speciē motūqꝫ iudicare fm seipsaꝫ/simul oportet agnoscat pstare suam nām ei nāe de qua iudi cat. Prestare aūt sibi eā nāꝫ fm quā iudicat ꝛ de qua iudicare nullo modo pōt. Possum enim dicere/qua re similia sibi ex utraqꝫ parte rīdere mēbra cuiusqꝫ corpis debeāt: qꝛ summa equalitate delector: quā non oculis/sed mēte ꝓtueor. Quapropter tāto meliora eē iudico que oculis cerno/quanto pro sua nā vicīniora sunt ijs que aīo itelligo. Quare aūt illa ita sint/nullus pōt dicere: nec ita eē debere qſqꝫ sobrie dixerit: quasi possint esse nō ita. Quare aūt nobis placeāt/ꝛ cur ea qñ melius sapimus uehemētissime diligamus: nec id quisqꝫ qđeꝫ si ea rite intelligit dicere audebit. Ut enīꝫ nos ꝛ oēs aīe rōnales fm ueritatē dei iferiorib⁹ recte iudicam⁹: sic de nobis qñ eidē coherem⁹/sola ipsa ue ritas iudicat: de ipsa vo nec iudicat pater. Nec enim minus est qꝫ ipse. Et ideo que pater iudicat per ipsaꝫ iudicat. Oīa enim que appetūt vnitatē hāc hñt regu lā uel formā uel exēplū: qm ei⁹ similitudinē sola a quo esse accepit/impleuit. Hēs oīa iudicat qꝛ sup oīa est qñ cū deo est. Cū illo est aūt: qñ purissime intelligit: ꝛ tota charitate qō intelligit diligit. Jta etiā quātū pōt lex ipsa ꝛ ipa fit per quā iudicat oīa: ꝛ de qua iudica re nullus pōt. Sicut in istis tpalib⁹ legib⁹ qꝫ qꝫ de his hoies iudicant qñ eas instituūt/tñ cū fuerint institute atqꝫ firmate/non licebit iudici de ipsis iudicare: sed per ipas. Cōditor tñ legū tpaliū si vir bonus est ꝛ sa piēs/illā ipsam cōsulit eternā: de qua nulli aīe iudica re datuꝫ est: ut per eius incōmutabiles regulas quid sit pro tpe iubēdū uetādūqꝫ discernat. Eternā igit le gē mūdis aīs fas est agnoscere: Judicare non fas est.

Sane ꝑm ipſam de aio ⁊ corꝑe iudicare poſſumus: hic minus actus aut minꝰ uehemẽs eſt: q̃ debuit: hoc minus cãdidũ eſt q̃ debuit. De ipſa vo lege nullo modo quis iudicat. Cũ enim quis dixerit eterna tpalibꝰ eſſe potiora/aut ſeptẽ ⁊ tria eſſe decẽ/nemo dicit ita eſſe debuiſſe. Sed tãtũ ita eſt/agnoſcẽs nõ ut examinator corrigit: ſed tanq̃ iuenies delectat. Sed multis finis eſt humana delectatio: nec uolũt tẽdere ad ſuperiora ut iudicẽt cur iſta ſẽſibilia placeãt. Itaq; ſi quẽ ab artifice / vno arcu cõſtructo cur alterũ parẽ cõtra in alterã partẽ moliat: Reſpõdebit credo. Ut paria paribꝰ edificũ mẽbra reſpõdeãt. Porro ſi pergas querere id ipſum cur eligat: dicet hoc decere: hoc eſſe pulchrũ: hoc delectare cernẽtes: nihil audebit amplius. Inclinatꝰ enim recũbit oculis: ⁊ vnde pẽdeat nõ intelligit. At ego virũ intrinſecus oculatũ ⁊ inuiſibiliter vidẽtẽ nõ deſinã cõmonere: cur iſta placeãt: ut iudex eẽ audiat ipſius delectationis humane. Ita enim ſup ferẽt illi nec ab ea teneẽt/oũ nõ ꝑm ipſam/ſed ipſã iudicat. Et prius querã/utrũ ideo pulchra ſint/qꝛ delectãt / an ideo delectant/qꝛ pulchra ſint. Hic mihi ſine dubitatiõe rñdebit: ideo delectare: qꝛ pulchra ſint Querã ergo deinceps/quare ſint pulchra: Et ſi titubabit/ſubiciã. Utrũ ideo/qꝛ ſimiles ſibi partes ſunt: ⁊ aliqua copulatione ad vnã cõueniẽtiã rediguntur. Nõ cũ ita eſſe cõpererit/interrogabo. Utrũ hãc ipſã vnitatẽ quã cõuincunt appetere ſumme impleãt/aut lõge infra iaceãt: ⁊ eã quodãmodo mẽtiant. Nõ ſi ita eſt. Nã q̃s nõ ammonitꝰ videat neq; ullã ſpem / neq; ullũ oino eſſe corpus/qõ nõ hẽat vnitatis qualecũq; veſtigiũ: Neq; quãtũ vis pulcherrimũ corpus cũ interuallis locoꝝ neceſſario aliud alibi hẽat poſſe aſſe qui eã quã ſequit vnitatẽ: flagitabo ut reſpõdeat ipſe ubi videat vnitatẽ hanc aut vnde videat. Quã ſi nõ videret/vnde cognoſceret: ⁊ q̃d imitareꝰ corpoꝝ ſpecies: ⁊ q̃d implere nõ poſſet: Nunc vo cũ dicit corpibus. Vos q̃dẽ niſi aliqua vnitas ꝓtineret/nihil eſſetis Sed rurſus ſi nos eſſetis ipſa vnitas/ corpa nõ cẽtis recte dicit. Unde igit noſti iſtaz vnitatẽ: ꝑm quã iudicas corpa: Quã niſi videres iudicare nõ poſſes q̃ eã nõ impleant. Si aũt ꝛs corꝑeis oculis eã videres/nõ uere diceres/q̃ q̃ eius veſtigio teneant: lõge tñ ab ea diſtare. Nã ꝛs oculis nõ niſi corꝑalia vides. Mente igit videmus eã. Sed ubi videm⁹: Si hoc loco eſſet ubi corpus noſtrũ eſt/non eã videret/qui hoc modo in oriẽte de corꝑibus iudicat. Nõ ergo iſto cõtinet loco. Et cũ adeſt ubiq; iudicãti nuſq̃ eſt/per ſpatia locoꝝ/⁊ per potẽtiã nuſq̃ nõ eſt. ¶Cũ aĩa multis illuſionibꝰ phãtaſmatũ/hincinde pturbãtiũ ꝓcitaꝰ/⁊ tñ falſa hec eſſe agnoſcit/ubi eſt uerũ qõ mẽte cõſpicit. Illa lux uera eſt: qua hec oĩa nõ eſſe uera cognoſcis: per hãc illud vnũ vides/quo iudicas vnũ eẽ: quicq̃d aliud vides: Nec tñ hoc eẽ/qõ illud eſt: quicq̃d vides mutabile. Preterea quere in corꝑis voluptate quid te delectat nihil aliud inuenies q̃ cõueniẽtiã. Nam ſi reſiſtẽtia uꝰ diſcrepãtia pariũt doloꝛẽ/ꝓueniẽtia pariunt uoluptatẽ. Agnoſce igit que ſit ſumma ꝓueniẽtia Noli foras ire. In teipſum redi. In interiore hoie habitat ueritas. Et ſi tuã nãm mutabilẽ inueneris/trãſcẽde teipm. Sed memẽto cũ te tranſcẽderis rõcinantẽ aĩam te trãſcẽdere. Illuc ergo tẽde/vnde ipm lumẽ rõnis accẽdit. Quo enim ꝓuenit oĩs bonꝰ rõcinator/ niſi ad ueritatẽ: Cũ ad ſeipſa ueritas nõ utiq; rõcinãdo pueniat: ſed qõ rõcinãtes appetũt/ipa ſit. Et cũ diſputãdo ambo videm⁹ uerũ eẽ/qõ dicis: ⁊ ambo videm⁹ uerũ eẽ qõ dico/ubi queſo hoc videm⁹ Hoc utiq;/nec ego in te/nec tu in me: ſed ambo in ipſa que ſup mẽtes noſtras eſt: incõmutabili veritate videmus. Ibi ſane formã ipſam ꝑm quã hec ꝓpalia facta ſunt/viſu mẽtis aſpicim⁹. Atq; inde concepta rerũ ueritatẽ: ⁊ notitiã tanq̃ uerbũ apud nos hẽmus. Uide ibi ꝓueniẽtiã: qua ſupior eẽ nõ poſſit: ⁊ ipſe cõuent cũ ea. Cõfitere te nõ eſſe/qõ ipſa eſt. Siquidẽ ſeipſa nõ querit. Tu aũt querẽdo/ad eam ueniſti: nõ locoꝝ ſpatio: ſed mẽtis affectu: ut interior homo cũ ſuo inhabitatore / ſpiritali uoluptate cõueniat. Aut ſi nõ cernis que dico/⁊ an uera ſint dubitas/cerne ſaltẽ utrũ de ꝛs te dubitare nõ dubites. Et ſi certũ eſt/te eſſe dubitãtem quere vnde ſit certũ. A lumine: qõ illuminat oẽz hoiem uenientẽ in hũc mũdum. Nõ ꝛs oculis videri nõ pot: nec illis quibꝰ phãtaſmata cogitant: ſed illis qbꝰ ipſis phãtaſmatibus dicit: Nõ eſtis uos qõ ego quero: neq; illud eſtis. Unde ego uos oꝛdino. Et qõ mihi inter uos fedũ occurrerit improbo: qõ pulchrũ approbo: cũ pulchriꝰ ſit illud vnde improbo ⁊ approbo. Quare hoc ipm magis approbo: ⁊ nõ ſolũ uobis: ſed illis oibꝰ corꝛibꝰ. Unde uos auſi añpono. Ibi vident hec/ibi eſt lumẽ ſine ſpatio locoꝝ ⁊ tẽpoꝝ. ⁊ ſine ullo ſpatioꝝ taliũ phãtaſmate. Nũquid iſta ex aliqua parte corrũpi pñt: etiã ſi ois rõcinator intereat. Nõ enim rõcinatio talia facit: ſed inuenit: ergo anteq̃ inueniant in ſe manẽt. Et cũ inueniuntur nos inouãt. Ita renaſcit interior homo: ⁊ exterior corrũpit de die in diẽ. Inter mẽtẽ noſtrã qua illũ intelligimus patrẽ/⁊ ueritatẽ. i. lucẽ iteriorẽ/per quã illũ intelligim⁹ nulla interpoſita creatura eſt. Quare ipſam quoq; ueritatẽ nulla ex parte diſſimilẽ in ipſo/⁊ cũ ipſo ueneremur/que forma eſt oĩuz/que ab vno facta ſũt: ⁊ ad vnũ nituntur. Uñ apparet per hãc formã fcã eẽ oĩa que ſola iplet qõ appetũt oĩa.

¶Secunda confirmatio per auditum ꝑm Auguſtinum. Cap^m. 6^m.

Hactenus per ea que aſpectu ꝓcipiunt duce Auguſtino/eo ꝓuenim⁹: ut inueniremus mẽtẽ noſtraz diuina mẽte formari. Deinceps duce eodẽ per ea que audiunt/ad idẽ ꝓficiſcamur: In ſonis ꝓcinnis eſt aliqs numerus: hinc ⁊ in actu ſentiẽdi certus fit numerus. Quia numeroſus ſonꝰ numeroſe ſentit. Eſt ⁊ numerus aliqs in ipſa ſenſus natura. Nõ enim aliter aut mulceret ſonoꝝ cõcinnitate/aut abſurditate offenderet. Id ipm ergo quicq̃d eſt/quo aut annuim⁹/aut abhorremus/nõ rõne ſed natura: cũ aliq̃d ſonet: ipſius ſenſus numerũ uoco. Nõ enim tũc fit in auribꝰ meis: cũ ſonum audio: hec vis approbãdi ⁊ improbãdi. Aures q̃ppe nõ aliter bonis ſonis q̃ malis patẽt. Uide potiꝰ ne iſta duo ſint minime ꝓfundẽda. Nã ſi uerſus quilibet modo corrꝛeptius modo ꝓductius ꝓnũcietur: ſpatiũ tpis nõ idẽ teneat neceſſe eſt: q̃uis eadez pedum rõne ſeruata. Ut ergo ipſo ſuo genere aures mulceat: illa vis facit: qua ꝓcinna adſciſcimus: ⁊ abſurda reſpuimus. Ut aũt breuiore tpe ſentiat: cũ celeriꝰ q̃ cũ tardius ꝓmitur: non intereſt aliq̃d: niſi

q̄ diu aures tangant ſono. Affectio ergo hec auriū cū tangunt ſono: nullo modo talis eſt: ac ſi nō tāgā tur. Ut aūt differt audire ab eo qđ eſt non audire: ita differt hāc uocē audire ab eo qđ eſt alterā audi re. Hec igit affectio nec ultra porrigit: nec infra cohi betur q̄ eſt mēſura eius ſoni qui eā facit. Altera eſt ergo in iambo. Altera in tribacho. ¶ Productior in ꝓductione iambo. Correptior in correptione. nulla in ſilētio. Qđ ſi in numeroſa uoce fit/etiam ipſa nu meroſa ſit neceſſe eſt: neq; eē poſſit cum abeſt effec tor ei⁹ ſonus. Similis eſt enim ueſtigio in aqua im preſſo. Qđ neq; añ format q̄ corpus impreſſeris: neq; remanet cū detraxeris. Mālis aūt illa vis ⁊ iu diciaria que auribus adeſt nō deſinit eē in ſilentio: nec nobis eā ſonus inſerit: ſed ab ea potius ſonus ꝓbādus ſiue improbandus excipit. ¶ Quis nega uerit in aīa eſſe vim numeror⁹? Cū aīa hos nume ros agat/quos in uenarū pulſu iuenim⁹: ⁊ recipro co ſpiritu. Cū aliq̄n correptius ſiue ꝓducti⁹ dū ſer uiā tēpor⁹ legi qua ſimplo ad duplū pedes cōueni unt/uerſuꝫ ꝓnūcio/nulla fraude iudiciū tui ſenſus offendo. Atqui ſonus ille qui correptior⁹ ⁊ quaſi fugatior⁹ ſyllabis edit/ nō pōt plus tpis occupa re: q̄ ſonat. Judiciales aūt illi numeri ſi vinculo tē poris in tāto ſpatio tenerent/quāto iſti ſonātes di geſti ſunt/nō poſſent ad eor⁹ ſonātium/ qui paulo ꝓducti⁹ eadē iābica lege fundunt aſpirare iudiciū. Hos igit mora tēpor⁹ qui iudicādo pſidēt/ illa nō tenet. Sed ſi nulla tenerent/quātolibet ꝓducti⁹ cō petētibus interuallis ⁊ inuicē reſpōdētibus iambi cos ꝓferrē ſonos: nihilominus ad iudicandū adhi berent. Nūc vo ſi ederē vnā ſyllabam quāta mora paguńt ne multū dicā tres paſſus incedētis/ ⁊ aliā duplo: atq; ita deinceps tā lōgos iambos ordinarē ſimpli ⁊ dupli/lex illa nihilominus ſeruaret. Nec tñ nāle illud iudiciū ijs dimēſionib⁹ approbandis adhibere poſſem⁹. Tenent ergo ⁊ ij iudiciales nō nullis finib⁹ tpaliū ſpatior⁹: quos iudicādo excede re nequeūt: ⁊ quicqđ excedit hec ſpatia nō aſſequū tur ut iudicēt. Temperant tñ iſti ſingulas actiones. Qđ enim nos uel ambulātes ab imparib⁹ paſſib⁹: uel pcutiētes ab imparib⁹ interuallis plagarū/uel edētes ab imparib⁹ molarū motibus: ſcalpētes de niq; ab imparib⁹ vnguiū ductib⁹: ⁊ qđ nos in qua libet attētione agēdi aliq̄d per corpis mēbra ab im paribus motibus refrenat ⁊ cohibet: ⁊ quandā pa rilitatē tacite impat/idipm eſt iudiciale neſcio qd: qđ facit ut hoīes ſenſum ac delectū hēant pulchritu dinis: ⁊ decoris magis q̄ beſtie/que ad ſua queli bet incitamēta ſedāde paſſionis corpalis cauſa p̄ci pitant. Nō pulchritudinis gratia auiditateq; allici untur. Unde equi nō formoſiorē deligūt equā quaꝫ amēt/ſed ad quālibet equali furore trahunt. Judi ciale aūt illud ꝓditorē aīalis inſinuat deū. Quē cer te decet credere auctorē oīs cōueniētie atq; cōcor die. Preterea numeri ⁊ qui in ſono ſunt: ⁊ qui fiūt in ſentiēdo inquantū eor⁹ interualla pōt memoria cuſtodire/intātū ijs iudicialib⁹ iudicādi offerūtur atq; iudicātur. Numerus nāq; iſte qui interuallis tēpor⁹ ꝑſtat/niſi adiuuemur/in eo memoria iudica ri a nobis nullo modo pōt. Cuiuſlibet enim breuis ſyllabe cū ⁊ inciplat ⁊ deſinat alio tpe initiū eſt/ ⁊ alio finis ſonat. In audiēda itaq; uel breuiſſima ſylla ba/niſi memoria nos adiuuet/ut eo momēto quo iaz nō initiū ſed finis ſyllabe ſonat/maneat ille motus in aīo qui fact⁹ eſt/cū initiū ipm ſonuit/nihil nos audiſ ſe poſſumus dicere: hinc eſt illud qđ plerunq; alia co gitatione occupati loquētes nihil nobis videmur au diſſe. Quapropter iudiciales illi numeri qui nume ros iteruallis tēpor⁹ ſitos iudicare nō p̄nt/niſi quos eis tanq̄ miniſtra memoria obtulerit/nōne ipſi exiſti mādi ſunt per certū ſpatiū tpis tēdi? Licet enim in ijs ſpatia tēpor⁹ minime videamus/nō tñ adhibent/niſi ad ea iudicāda que in ſpatijs tēpor⁹ fiūt: nec ipſa qui dē oīa: ſed que p̄nt articulari memoriter: Cū uerſus ille canit. Deus creator oīuꝫ. numeros ipſius uerſus per numeros ſentiendi audimus/⁊ per iudiciales nu meros delectamur. Et neſcio q̄bus alijs exiſtimam⁹ de iſta delectatione que quaſi ſentētia eſt iudicialium iſtor⁹: cū per alios ſup hos latētiorē/ ſed certe uerio rē ferre poſſimus ſentētiā. Aliud eſt enim delectari ſē ſu: aliud exiſtimare rōne. Aliud q̄ppe eſt annuere uel renuere motib⁹ numeroſis: qđ fit in delectatione ꝓue niētie: ⁊ offenſione abſurditatis taliū motionū/ ⁊ ali ud eſt exiſtimare utrū recte an ſecus iſta delectent qđ fit rōcinādo. Ac ſi recte nobis uiſum eſt/niſi q̄buſdā numeris eſſet ipſe delectationis ſenſus imbut⁹ nullo modo eū potuiſſe annuere paribus interuallis ⁊ per turbata reſpuere recte etiā videri pōt: ratio que huic delectationi ſup imponit/nullo modo ſine quibuſdā numeris viuacior⁹ de numeris quos infra ſe habet poſſe iudicare. Jā nūc ſi placet illi qui nobis ſurrexe rāt ad principatū obtinēdū ſenſuales nominent: ⁊ iu dicialiū nomē: qm̄ eſt honoratius ij accipiāt qui excel lētiores cōperti ſunt. ¶ Age nūc accipe vim potenti amq; rōnis/quātū ex opibus eius aſpicere poſſum⁹. Ipſa enim ut id potiſſimū dicā qđ ad huius opis ſu ſceptionē attinet/primo quid ſit ipſa bona modulatio cōſideravit. Et eā in quodā motu libero ⁊ ad ſue pul chritudinis finē cōuerſo eſſe pſpexit. Deinde vidit in motibus corpor⁹ aliud eē qđ breuitate ⁊ ꝓductione tpis uariaret: inquātū magis eſſet minuſue diuturnū: aliud localiū ſpatior⁹ pcuſſione in q̄buſdā gradibus celeritatis ⁊ tarditatis. Qua diuiſione facta id qđ in tpis mora eſſet modeſto interuallo ⁊ humano ſenſui accōmodato articulatū uarios efficere numeros/eo rūq; genera ⁊ ordinē uſq; ad modulos uerſuū pſecu ta eſt. Poſtremo attēdit quid in his moderādis: ope rādis: ſentiēdis: retinēdis ageret aīa: cuius caput ipa eſſet: hoſq; oēs aīales numeros a corpalibus ſepauit: ſeq; ipſam hec oīa: neq; aīaduertere neq; diſtingue re/neq; certe numerare ſine q̄buſdā ſuis numeris po tuiſſe cognouit: eoſq; ceteris iferiorib⁹ ordinis iudicia ria quadā eſtimatione ꝓpoſuit ⁊ nūc cū ipſa ſua dele ctatione qua tēpor⁹ momēta ppēdit ⁊ talib⁹ numeris modificādis nut⁹ ſuos exhibet/ſic agit. Quid eſt qđ in ſenſibili numeroſitate diligim⁹? Nū aliq̄d p̄ter pa rilitatē quādā/⁊ equaliter dimēſa interualla? An ille pyrrichius pes/ſiue ſpōdeus/ſiue anapeſtus/ſiue da ctylus/ſiue ꝓceleumaticus/ſiue diſpōdeus nos aliter delectaret. niſi partē ſuā parti alteri/equali diuiſione cōferret. Quid vo iambus/tribachus/ trocheus pul chritudinis hñt? Niſi q̄ minore/ſua parte maiorem ſuā/in tātas duas equaliter diuidant. Jam porro ſex

tēpoꝝ pedes/nū aliūde blādius ſonāt atq; feſtiuius: Niſi q utraq; lege partiunt.ſ.ut in duas equales partes terna tpa poſſidētes/aut in vnā ſimplam ex qualibet parte ⁊ alterā duplā.i.ut maior hēat bis minorē: ⁊ eo modo ab illa diuidat:equaliter duob⁹ tpib⁹ qua tuor tpa in bina dimetiēte atq; ſecāte. Et in reliquis oībus ſimili rōne: Atq; uſq; adeo delectamur equalitate:ut eā nō modo in uocū interuallis:ſed etiā in ſilētioꝝ ſpatijs exigamus. Querit ergo ratio/⁊ carnalē aīe delectationē/que iudiciales partes ſibi uēdicabat interrogat/cū eā in ſpatioꝝ tpaliū numeris equalitas mulceat/utrū due ſyllabe breues quaſcunq; audierit uere ſint equales/an fieri poſſit ut vna earū edat productius/nō uſq; ad lōge ſyllabe modū/ſed infra quātūlibet:quo tñ excedat ſociā ſuā. Nū negari pōt fieri poſſe ut hec delectatio iſta nō ſentiat:⁊ inequalib⁹ ue lut equalibus gaudeat. Quo error ⁊ inequalitate q̄d turpius:Ex quo ammonemur ab his auertē gaudiū que imitant equalitatē/⁊ utrū impleat cōprehendere nō poſſumus:imo q̄ nō impleāt:fortaſſe cōprehendimus:⁊ tñ inquantū imitant / pulchra eſſe in ſuo genere ⁊ ordine ſuo negare nō poſſumus: Equalitatē illā quā in ſenſibilib⁹ numeris nō repiebam⁹ certā ⁊ manētē:ſed tñ adumbratā ⁊ pretereuntē agnoſcebamus nuſq; pfecto appeteret aīus niſi alicubi nota eēt. Hec aūt alicubi nō ſpatijs locoꝝ ⁊ tēpoꝝ/nā illa tumēt:⁊ illa p̄tereūt:nō in corpis formis/quas equales nunq; dicere poſſumus. Aut in tēpoꝝ iterualiis in quib⁹ ſimiliter utrū aliq̄d aliquāto q̄ oporteat ꝓductius uel correptius trāſeat/quid ſenſū fugiat ignoramus. Illā quippe equalitatē quero ubi eē arbitreris. Quā ituētes cupimus equalia eē quedā corpa uel corpoꝝ motus:⁊ diligētius cōſiderātes eis fidere nō audemus. Ibi puto ubi regnat q̄ eſt corpib⁹ excellētius. Sed utrū ipſa aīa:an etiā ſupra aīam queram⁹. Artē iſtaꝫ rhythimā uel metricā qua utunt qui uerſus faciūt putamus hēre aliquos numeros/ſm quos fabricāt uerſus. Quicūq; iſti ſunt numeri nō p̄tereūt cū uerſibus ſed manēt. Cōſentiēdū eſt ergo ab aliq̄bus manētib⁹ numeris p̄tereūtes aliquos fabricari:⁊ hanc artē nō aliud putam⁹ q̄ affectionē quādā aī artificis. Q̄d ſi oīa que ad numeros ptinēt ille interroget / qui nunq; didicit:nōne cēſes hāc artē poſſe cognoſcere: Nō trā ſibūt ꝯ numeri ab eo qui docebit in eū qui diſcet:ſed diſcēs intrinſecus apd mētē ſuā mouebit ſe ad aliq̄d vnde mēti eius ip̄imant hi numeri:⁊ illā faciāt affectionē que ars dicit/⁊ ea que interrogabit uera eē intelliget atq; rādebit. Q̄m vo hi numeri de quibus ita querit incōmutabiles ſunt ideo ſunt eterni:neq; ulla in eis eſt inequalitas. Unde vo credēdū eſt aīe tribui q̄d eternū eſt ⁊ incōmutabile niſi ab vno eterno ⁊ incōmutabili deo:Ergo qui diſcit alio interrogāte ſeſe intus ad deū mouet ut incōmutabile uerū intelligat.

¶ Tertia confirmatio per mentem ſecundum Auguſtinum. Cap^m. 7^m.

Satis per viſus indicia p̄imū deinde per auditus ammonitiones ꝓpoſitū noſtrū inueſtigauimus. Nūc indagemus per indicia rōnis Aliter vnuſquiſq; homo loquēdo enūciat mētē ſuaꝫ quid in ſeipo agat attēdēs. Aliter aūt humanā mētez ſpeciali aut generali cognitiōe definit. Itaq; cū mihi de ſua ꝓpria loq̄tur/utrū intelligat hoc aut illud / an nō intelligat:⁊ utrū uelit/an nolit hoc aut illud ere do. Cū vo de humana ſpāliter aut generaliter uel dicit/agnoſco ⁊ approbo. Uñ manifeſtū eſt aliud vnūquēq; videre in ſe/q̄d ſibi alius dicenti credit/nō tū videt. Aliud aūt in ipa ueritate:q̄d ali⁹ quoq; poſſit intueri:quoꝝ alterū mutat per tpa: Alteruꝫ incōmutabili ſubſiſtit eternitate. Neq; eniꝫ oculis corpeis multas mētes viuēdo per ſimilitudinē colligimus generalē uel ſpecialē mētis humane notitiam:ſed intuemur iuiolabilē ueritatē. Ex qua perfecte quātū poſſum⁹ definiamus nō qualis ſit vnius cuiuſq; hoīs mēs:ſed qualis eſſe ſempiternis rōnibus debeat. Preterea cū impy cogitat eternitatē:⁊ multa recte reprehēdūt:recteq; laudant in hoium moꝝib⁹/q̄bus ea tādē regulis iudicant: Niſi in quibus videt:quēadmodū quiſq; viuere debeat:etiā ſi nec ipſi eodē modo viuant. Ubi eas vident: Neq; enim in ſua natura:cū ꝓculdubio mēte iſta videantur:eoꝝq; mētes cōſtet eē mutabiles. Has vo regulas imutabiles videat: quiſq; in eis ⁊ hoc videre potuerit neq; in habitu ſue mētis cū ille regule ſint iuſtitie. Mētes vo eoꝝ eē cōſtet iniuſtas. Ubi nam ſūt iſte regule ſcripte: Ubi q̄d ſit iuſtū etiā iniuſtus agnoſcit. Ubi cernit habēdū eē q̄d ipſe nō hēt. Ubi ergo ſcripte ſunt. Niſi in libro lucis illius que veritas dicit. Unde oīs lex iuſta deſcribit: ⁊ in cor hoinis qui opatur iuſtitiā nō migrādo ſed tanq; impri mēdo tranſfert. Sicut imago ex anulo ⁊ in ceram tranſit ⁊ anulū nō relinq;t. Qui vo nō opatur/⁊ tñ videt/q̄d opandū ſit/ipſe eſt qui ab illa luce auerti tur:a qua tñ tangit. Qui aūt nec videt quēadmodū ſit viuēdū/excuſabilius q̄dē peccat: q; nō eſt tranſgreſſor legis incognite. Sed etiā ipſe ſplendore ali quotiēs ubi pñtis veritatis attingit/qñ amonit⁹ cōfitet. ¶ Beniq; ſupior hec aureliana diſcurſio qua tuor finibus terminat. Q̄d videlicet mēs ad ſūma nō ſurgit/niſi eius q̄d eſt/ſummū trahat inſtinctu. Q̄d eternis rōnib⁹ nō uteret p̄o arbitrio iudicando/niſi eternitati ſe poſſet equare. Q̄d imutabilia rōne imutabili nō apprehēderet/niſi regulā ipſam imutabilitatis attingeret. Q̄d ai multi eandē nō caperēt veritatē/niſi aut vnus eēt in multis intellect⁹ humanus/q̄d fieri neq̄t: aut ſaltē multi intellectus humani in eūdē ſe fontē veritatis imergerēt. Qua ſi tūc optime aliqui ordinē artificiū ſint cogniturī/qñ rōnē ipſam vnā per quā artifex opus cōſtruxerat penetrauerint. ¶ Hec aūt Auguſtini ſententia duob⁹ modis potiſſimū cōfirmat. Primo per cōmunē virtutē argumentādi. Deinde per cōmunes notiones veritatis/bonitatis/⁊ eſſe. Dis intellect⁹ apprehēdit neceſſariā cōſequētiā in rebus ⁊ p̄tingētibus ⁊ nō exiſtētib⁹. Hec eniꝫ cōſequētia eſt neceſſaria. Si Plato currit: Plato mouet:licet Plato ⁊ curſus ⁊ motus eius cōtingētia ſint. Quinetiam hec eſt neceſſaria. Plato olim dū diſſerebat loquebat: licet neq; Plato neq; diſputatio ſua neq; ſermo ſint in p̄ntia. Taliū itaq; conſequētiarū neceſſitas imutabilis in reb⁹ illis tpalibus nō fundat/que uel nō ſunt ullo modo:uel ſunt cōtingētes:neq; in ſolis cogitationib⁹ aīe. Alioquin nō eēt uera neceſſitas/ſz figmētū imo neq; imutabilis eēt:cū cogitatio noſtra ſit mobilis. Fundat igit in eterna:⁊ neceſſaria

rerū serie: quā diuina mēs oium ordinatrix intra se cōtinet: ubi mutuā rebus habitudinē tribuit. Qua propter oē uere rōcinationis lumē a prima ueritate accēdit: z in eādē reflectit. Postq̄ ois psequētie necessitas in sūma totius nāe necessitate fundatur.

¶ Docēt hoc communes quoq; ueritatis bonitatisq; ipsius intelligentie/quas in supioribus ꝓbauimus inesse mētibus oium: ex eo q̄ uera z bona assidue cōparāt. Nā si ueritas ipa z bonitas deus est: sequit ut deus totiēs mētib⁹ hoium illucescat/quotiēs per deū tanq̄ normā uera z bona diiudicam⁹. Docet idē eē ipsius notio oibus insita. Nā oēs homines iudicāt. Illud quidē nullo modo esse. Istud vo esse/sed imfecto modo: hoc esse modo pfectiori. Talis autē in essendo gradatio neq; fit/neq; cognoscit nisi per accessuz ad eē summū qui deus est: atq; inde recessum. Accessum vo ad ipm: z recessū ab ipo videre nō pōt: nisi qui ipm videt. Videt aūt ipm viri pitiores/alio insup pacto: qñ videlicet oia rerum genera subalterna ad generalissima/z illa usq; ad ipsuz qō dicit ens simplex absolutūq; resoluūt. Tale ens aut figmētū falsum est/aut est deus. Nō pōt aūt ens ipsum falso eē: si modo aliquid in rebus est uere. Si cōparatio illa de rerū gradibus atq; hec resolutio nō fit nisi per ipsam summi z absoluti esse virtutē/utiq; fit per deū. Quo formatus intellectus z cōparat z resoluit. ¶ Accedit ad hec q̄ ipsuz esse usq; adeo pspicue fulget: ut nequeat cogitari nō esse. Sicut enim ipm qō dicit nihil occurrit nobis ut exps oino eēndi/ita esse occurrit/ut ex pers penitus nō eēndi. Itaq; in eē neq; potētia ulla prius apparet ad nō essendū: neq; aliqs defect⁹ essendi. Ex prima parte eternū est. Ex secunda est tota eēndi pfectione plenissimū. Id est de⁹. Hac rōne esse occurrit nobis euidētissime z recte aiaduertētibus occurrit ut deus. Nā duab⁹ pterea rōnib⁹ cōfirmat. Prima q; eē usq; adeo manifestū est/ut in singulis que cognoscunt/semp cognoscant z ipz Qui Platonē affirmat currere: affirmat eū eē currētē. Qui eū uocat hoiem aut albū/esse in hois specie ait z albi. Beniq; in singulis essendi modis per quos res pstāt singule ita esse ipm subintelligit: quē admodū in oibus aialiū specieb⁹ subintelligit aial Secūda ratio/q; per ipm esse certa cognoscuntur Ipsum vo per semetipsum. Siquidē in cognitione que fit per intuitū illud/qō dicit nō ens/per ens cognoscit. Ens in potētia per ens actu. Ens actu per actū noscit existēdi. Talis actus esse ipm existit. Si per esse qō cuiuslibet entis actus est/quodlibet ens agnoscit: sequit ut per eē qō cūctoz existētiū actus origoq; est/existētia cūcta noscant. Ac si ponātur sup esse in potētia z eē in actu/ens ipm simpliciter qō neq; sit potētia neq; actu: ens ipsum aut figmentū erit: aut erit deus: aut quedaz significatio dei: ut placet platonicis. Deus aūt actus est oium auctor existētiū: perq; actionis excessum prius/uehementius/diutius mouet mētē q̄ reliqua que offeruntur Immo eius virtute reliqua mētē mouēt. Ipsuz ergo esse absolutū/ipse. s. purus actus effector oium existētiū qui deus est/primū est/qō mentibus miro quodā pacto sese offert: qō illabit: qō effulget. Nō cetera oia patefacit. Cuius formā z notionē q̄ uis ꝓpetuā quodāmodo in nobis possideam⁹/perq; illā z in illa reliqua cognoscamus/nō tñ istud aiaduertimus: sicut neq; oculus cōsiderat se videre solis lumē cōtinue: ceteraq; per ipm atq; in ipo: neq; ratio aiaduertit se cōtinue rōcinari: cū semp ferme rōcinet. Nā diutius cōsueta aiaduertere nō solemus. Quis enim se spirare cōsiderat. Ubi platonici deū summū uocāt ipsum esse intelligi uolūt nō esse qō in essentia est: sed huius esse principiū/esse videlicet sup esse quodcūq; ꝓpria quadā eēndi rōne cōcipit: z aliqua notione cō prehēdit. Sūmū eniz deū ꝓprie vnitatis bonitatisq;/sequētē vo deū de deo lumēq; de luce/entis noie nuncupāt: a prima vnitate in tria deductū. s. in essentiam vitāq; z mētē. Et q; in quolibet/triū modo suo sunt/z reliqua/tria in nouē usq; ꝓducunt. Unde fiat ut in angelis nouenari⁹ sit numerus obseruādus: similisq; in aiabus felicib⁹ gradus. Mētē vo prēplantē forma ri qdē a deo summo per vnitatē mētis caput: deo vo sequēte per itellectū. Sed hec ipsi viderint nobis aūt sufficit aiam diuinitate formari. ¶ Ex oibus supioribus cōcludit rōnē humanā in ordine rerū cōsiderando: uersari semp circa rōnē diuinā rerū oium ordinatricē/nō minus q̄ mūdi spere circa mediū mūdi punctum. Nā si reuolutio que nāliter z assidue ex seipsa ꝓpetuū ambit cētrū/ꝓpetua est/oportet rōnē nostrā fore ꝓpetuā. Que qm intelligēdo per deū atq; in deo sine medio in deuz reflectit/plane testat se a deo sine medio ꝓcessisse. Quis aūt neget/qō ꝓxime ab eternitate fit eternū fore? Atq; etiā videt in deo spēm sempiternā: ꝓut sempiterna est: dū certa illā rōne sempiternā esse cōcludit. Ita vo videt ut suscipit inde: sequit igit ut per modū suscipiat sempiternū. Et q; suscipit ut est ipsa/siquidē pro natura capit sua/fit ut ipa ꝓpetua sit: postq̄ modo ꝓpetuo suscipit. Ratio aūt hec nostra nihil est aliud q̄ vita intellectualis. Semper go viuet: imo z intelliget semp: si semp erit. ¶ Sed iuuat hic cū Augustino ut sepe solem⁹/paulo lati⁹ peruagari. Qñ rōcinamur: aius id agit. Nō enim id agit nisi qui intelligit: Nec corpus intelligit: nec aius auxiliāte corpe/q; cū intelligere vult a corpe auertit. Nō enim intelligit/eiusdez modi est semp/nihilq; copia eiusdē/modi est semp. Nō igit pōt adiuuare aiuz ad intellectū nitentē/cui nō impedire satis est. Si per se rōcinat aius/ac rōcinādo ueritatem attingit: attingit utiq; per se ueritatez. Quapropter ipsi ueritati/per quā uera sunt quecūq; intelligendo attingunt/ꝓpius heret/q̄ aut reb⁹ sensibilib⁹ aut earum imaginibus/quas nō per se attingit: sed per instrumenta z reliqua media. Nō enim eā posset cōtēplari aius per seipsuz sine maxima cōiūctione cū ipsa. Ea que sensu capiuntur/extra etiā nos esse sentiunt: z locis ptinent. Unde nec pcipi qdē posse affirmant. Ea vo que intelligunt: nō quasi alibi posita intelligunt/q̄ ipse qui intelligit aius. Simul enim etiā intelligunt nō contineri loco. Quare ista cōiūctio intuētis aī/z eius ueri qō intuetur/aut ita est/ut subiectū sit aius. Uerū autē illud in subiecto. Aut cōtra subiectū/uerū: z in subiecto aius Aut est utrūq; substantia. Nox aūt triū/si primū est/tā est imortalis aius q̄ ueritas illa z sūma ratio rerū que inseparabiliter inheret aīo: z ineſſe nisi viuo nō pōt. Eadē necessitas est in secūdo. Nam si uerū illud qō ratio dicit/nihil habet cōmutabile/sicut apparet/

nihil cõmutari põt/qõ in eo tanꝝ in subiecto est. Remanet igit ois pugna de tertio. Nã si aius substantia est/ꝛ substãtia ratio cui ꝓiũgit nõ absurde ds putauerit fieri posse/ut manẽte illa:hic esse desinat. Sed manifestũ est ꝙ ꝝ diu aius a rõne nõ separat:sed ei cohe ret:necessariũ est eum manere atq viuere. Separari aũt qua tãdẽ vi põt: Nũ corpea: Cuius ꝛ potẽtia infirmior:ꝛ ozigo inferior:ꝛ ordo sepatior. Nullo modo. Aiali ergo: Sed etiã id quomodo est: An alter potẽtior aius quisds est/cõtẽplari rõnẽ nõ põt:nisi aterũ inde sepauerit: At neq ratio cuiꝝ ꝓtẽplanti defuerit:si ois cõtẽplent. Et cũ nihil sit ipsa rõne potentius/q nihil est/incõmutabili⁹/nullo pacto erit aius qui nodũ est rõni cõiũctus:eo qui est cõiũctus/potentior. Restat ut aut ipsa ratio a se ipsuz separet:aut ipe aius ab ea uolũtate sepetur. Sed nihil est in illa natura inuidẽtie/quo minus fruẽdã se ais ꝓbeat. Deinde quo magis est/eo ꝺcquid sibi cõiũgit / magis facit ut sit/cui rei cõtrarius est interitus. Uoluntate aũt aiuz separi a ueritate ds dixerit/qui nihil vnꝝ auidi⁹ studet ꝝ ueritati cõiũgi: Quid ergo: Jã ne cõcludendũ est aium esse imortalẽ. An ne etiã si separi nõ põt/extingui põt. At ꝺo si illa vis ueritatis ipsa sua ꝓiũctione afficit aium/neq enim nõ efficere põt / ita ꝓfecto afficit/ut ei eẽ tribuat. Est enim maxime ipsa ueritas Ubi summa etiã incõmutabilitas ꝛtelligit. Jtaq quẽ cũq ex se afficit cogit esse quodãmodo. Nõ ergo extingui aius põt:nisi a rõne sepatus. Separi ꝺo nõ põt Nõ põt igit interire. Qõ ꝺo infert dubitationẽ illud est ꝙ aius stultus separi ab ipsa rõne videt:ꝛ in quodã defectu esse. Et in eẽntia certiore atq plenziore sapiẽs. Sed si qõ memini dubiũ/tũc est aius sapientissimus/cuz ueritatẽ que semp eodẽ modo est intuetur/eiq imobilis inheret diuino amore ꝓiũctus:ꝛ ex illa eẽntia oia sunt / que quoquo modo sunt/que summe maximeq est/aut ab illa est aius inquantũ est/aut per seipsum est. Sed si per seipm est:qm ipse sibi causa existẽdi est/ꝛ nunꝝ se deserit/nunꝝ interit. Si ꝺo ex illa diligẽter opus est querere/quę res ei possit eẽ ꝓtraria/que aio auferat aium esse/qõ illa ꝓbet. Quid est igit: An fortę falsitas: Quia illa ueritas. Sed manifestũ est atq in ꝓpõptu situ/quantũ nocere aio falsitas possit. Nõ enim amplius põt ꝙ fallere. At nisi qui viuit/fallit nemo. Non igit falsitas interimere aium põt. Quod si hec nõ põt que ꝛria ueritati est auferre aio/aium eẽ:qõ ei ueritas dedit. Jta enim est inuictissima ueritas/ꝺd aliud inueniet:qõ auferat aio id qõ est aius: Nihil ꝓfecto. Nã nihil est ꝛrio ualentius ad id auferendũ/qõ fit ab eius ꝛrio. At si ueritati ꝛrium ita queramus/nõ inquãtũ ueritas est / sed inquãtũ sũme maximeq est/ꝙ ꝝ intãtũ est idipsum inquãtũ est ueritas/siquidẽ ueritatẽ eã vicim⁹ qua uera sunt oia quãtũcũq sunt/intãtũ aũt sunt/ inquãtũ uere sunt:tũ nullo modo id defugerim:qõ mihi euidentius suffragat. Nã si nulla essentia inquãtũ eẽntia est / hẽt cõtrariũ aliꝺd:multo minus hẽt cõtrariũ ꝓima illa eẽntia que dicit ueritas/inquãtũ essentia. Primũ aũt uerũ est. Dis enim eẽntia nõ ob aliud eẽntia est/nisi qr est. Esse aũt nõ hẽt ꝛriũ nisi nõ esse. Unde nihil eẽntie est ꝛriũ. Nullo igit modo res ulla eẽ põt ꝓtraria illi substãtie que maxime ac ꝓimit⁹ est. ex qua si hẽt aius id ipsum qõ est:nõ enim aliunde hoc hẽre põt qui ex se nõ hẽt/nisi ab ea re que illo ipo est aio põstãtior:nec hẽt esse aius ab alio ꝙ a ueritate. Siqdẽ ab ea sola sortiꝛ ꝛ bene eẽ:sequtur ut nulla res sit/qua id admittat. Quia nulla res ei rei ꝛria est/qua id hẽt/ꝛ propterea esse nõ desinit. Sapiẽtiã ꝺo qr per cõuersionez hẽt ad id ex quo est/auersione potest amittere. Conuersioni nãq auersio ꝛria est. Illud ꝺo qõ ex eo habet/cui nulla res est cõtraria/nõ est vnde possit amittere. Non potest igitur interire.

LIBER DECIMVSTERTIVS.

¶ Quãtũ aia corpi dñat a multis oñdit signis:ac primũ ab affectibus phãtasie. Cap^m. ꝑ^m.

Tactenus diuinitatẽ aie rõnib⁹ demonstrauim⁹. Deinceps ꝺo signis idẽ pene similiter cõfirmabim⁹. Phantasiã quatuor sequunt affect⁹. Appetitus. Uoluptas. Metus ac doloꝛ. Hi oẽs qñ uehemẽtissimi sunt:subito corpus ꝓpriũ oino/nõnunꝝ etiã alienũ afficiũt. Quãtos ardores uel cupiditas vindicte ciet in corde: Uel libido uoluptatis in ie core. Immo ꝛ in pulsu: Ex cui⁹ mutatione cognouit medicus Erasistratus Antiocũ eẽ amore Stratonice captũ. Rursus cupido nocẽdi frequẽti intuitu ꝙ pnitiose pueros alioscq quoslibet molliores fascinat. Quã manifeste ꝓgnãtis mulieris auiditas tenerũ ferũ inficit rei cogitate nota: Quã uarios filiꝯ suis gestus figuras parẽtes ꝛ quantũ sibi dissimiles imprimũt/ꝓpter uehemẽtẽ rerũ diuersarum imaginationẽ/qua dũ coeũt casu aliquo afficiũtur: Quo fit ut dissimiliores sint admodũ iter se hoies figura gestibusq ꝛ moꝛib⁹ ꝙ queuis inter se in qua uis specie bruta. Quã sepe malefica uoluntas execrationib⁹ suis ꝛ ueneficꝰ vulgo fert nocuisse boibus ꝛ brutis ꝛ plantis: Adde ꝙ glutones nonnulli cpulas quasdã auidius cogitãtes/saliuã suaz simili quodã sapoꝛe inficiũt. Pueri quoq ꝛ grauide mulieres ꝓpter nimiã uetiti cibi uel potus auiditatez liquescũt/difluunt/dilabũtur. ¶ Hec ꝛ similia per multa efficit appetit⁹. Letitia quoq uehemẽs non minoꝛa. Nec pimere subito põt corpus:ꝛ sepe moꝛbo leuare. Nõ ne Sophocles ꝛ Dionysius sicilie tyrãnus obiere repente / uteroq accepto tragice victoꝛie nũcio: Mater viso filio e cannẽsi pugna redeũte subito expirauit. ¶ Quid ꝓtra doloꝛ possit nullus ignoꝛat. Molestia quinetiã tetri cuiusdam spectaculi gustũ inficit ꝛ ꝓuocat nauseaz solo aspectu. Pueri nõnunꝝ ꝛ grandiores cũ amarã potiõnẽ offerri vidẽt alicui statiz sentiũt amarã in oꝛe saliuã:quã uehemẽs mouit imaginatio. Dis nõnunꝝ tali quadam cogitatione aluus quoq laxat. Et qõ mirabile est / nõnullis stupefiũt dẽtes ꝛ aspectu aliquo ꝛ auditu. Quid miserioꝛdia:que doloꝛ quidã est: nõne miserãtis corpus ita nõnunꝝ afficit male ut corpus alteri⁹ videt affectũ. Qõ declarãt ꝙ qui sanguinis humani aspectu statim spiritu deficiente labunt:ꝛ ꝙ ꝺbus dolẽt cubit⁹ dũ vidẽt aut audiunt alterius cubitũ vulneratũ. Quid met⁹: an nõ sepe altis e fenestris in terrã despiciẽtes põtormidine caligam⁹ ꝛ cõtremiscimus: Quinq etiã ruim⁹. Pallẽt repẽte timẽtes. Sicut ꝛ uerecũdi rubẽt. Timoꝛe subito trepidat coꝛ:arrecte stãt come. Uoꝛ faucibus heret. Deficit ꝺq vita:uel moꝛbi diuturni sequunt.

Nõnunꝝ

Nonunq̃ vo morbos qsdã curat met⁹:ut singultũ ꝛ q̃rtanã febrẽ. Añ aũt met⁹ uehemẽtissim⁹ cuz uehemẽtissima auiditate ꝓcurrit /nonunq̃ effect⁹ mirabilis ꝓuenit. Hic ut est apd Herodotũ:cũ Cresũ regẽ qdaz ex psis iterficẽ uellet:fili⁹ Cresi antea mut⁹ ꝓpter ingẽtẽ tũ mortis paterne timorẽ/tũ clamãdi cupiditatẽ/subito soluit liguã: ac magna uoce clamauit. O vir ne iterficias Cresũ. Inde uocalis est fact⁹. ¶Quãobrẽ affect⁹ illi quatuor corpi penit⁹ dñant. Cũ illud vndiq mutẽt. Sũt aũt hi mot⁹ ipius ai. Nã q̃tũ aius bonũ qppiã iudicat/aut maluz tãtũ cupit:gaudet:timet:ꝛ dolet. Añ sequit nãz corpozis aie motib⁹ penit⁹ sbici. Hinc fit ut vult⁹ hũanus tuz iclinationũ ai pspicua signa tũ affectuũ singulox idicia certissima pre se ferat. Illa quidẽ soli physiognomi/hec etiã vulgares itelligũt. Quis nõ facile agnoscat cupiẽtẽ:timẽtẽ:iratũ:gaudẽtẽ aiuz ꝛ merẽtẽ? Hinc accidit rursus ut solus homo rideat: solus ꝛ lachrymet. Ex eo q ai mot⁹ plurimũ in corp⁹ hñt impiuz. Ex hoc aũt q rõnalis aie motib⁹ oĩno corp⁹ subicit duo quedã ꝓcim⁹. Unũ q aia hec forma excellentissima est/ac per se subsistẽs/qz non dñat corpi forma illa que per corp⁹ existit. Alterũ q corp⁹ humanũ aie sue cedit facilime. Nõ cedit facile qõ ꝓpter abũdãtiam terre solidũ est ꝛ durum. Ideo corp⁹ nostrũ si ad cetera aialia cõparet:q̃ minimũ terre/ꝛ illõ qdẽ sbtile possidet. Sblimioz ele mẽtoz q̃ plurimum. Quocirca celestis est aie receptaculũ. Cui qdẽ rei documẽto eẽ põt: ꝓpti ingenios iores sepenumero molles carne sunt:graciles:ualitudinarij:corpusq illoz q̃ mimis ipoz motib⁹ plurimũ uariat. Nõ de Aristotele:de Pirrõe:Speusippo:Carneade:Chrysippo: Plotino legimus. Nõ in Timeo fẽsit Plato/cũ diceret deũ potuisse tã solidũ hois corp⁹ facere/ut ab externis minime lederet. Sz uoluisse mollius facere:quo eẽt speculationi paratius. Quasi nõ ad hãc habitationẽ/sz ad celestẽ speculationẽ sim⁹ ꝓgeniti. Addit etiã animi potẽtissimi motiones ꝓprias corp⁹ ꝛ resoluere ꝛ dissoluere. Nõ nõ in affectu solũ/uerũetiaz in speculationis intẽtione ꝓtingat. Scribit ꝛ in charmide magos illos aie corpisq medicos Zamolxidis Zoroastrisq sectatores arbitrari oia corpis tũ bona tum mala ab aia fluere in ipm corp⁹:quẽadmodũ oculoruz qualitas fluit a cerebro/cerebri qualitas a toto corpe. Atq ut ipossibile est oculos curari/nisi curetur cerebrũ:ꝛ cerebrũ curari/nisi corp⁹ totũ:ita corpus totũ/nisi aia bñ ualeat/nõ posse bñ ualere. Valitudinẽ vo aie curari apollineis incãtationib⁹ dbusdã. i. phicis rõnib⁹. Socrates ꝓterea narrauit vulgatũ eẽ apud thraces eos medicos tali quadã curatione nõnullos hoies seruare imortales ꝓsueuisse. Tãtũ est aie in corp⁹ impiũ/tãta potestas. Magica hec opinio videt cũ illa hebreoz xpianorũq snia ꝓsentire. Ade primi parẽtis aio ꝑus qdẽ sano sana fuisse oia. Deinde vo infirmo infirma oia euasisse. ¶Ceterũ de nostris motib⁹ hoc est diligẽter aiad uertẽdũ/q̃ aliq incipiẽtes a corpe nõ penetrant ad aiam. Alq penetrãt. Aliq incipiẽtes ab aia nõ redũdãt in corpus. Alq vo redũdãt. Primi huiusmodi sunt. Añ tẽperatissim⁹ aer corpi circũfusus lz aliq mõ corp⁹ moueat/tñ neq̃ caloris ꝑbet nobis sẽsuz neq̃ frigoris. Scdi sũt qñ ita mouet/ut aliqd sẽtiam⁹. Tertij sũt/qñ mẽs trãquille aliqd speculat/aut phãtasia leue aliqd modice ituet. Ex iis nãq̃ cogitationib⁹ corp⁹ nõ agitat. Quarti veniq̃ qtiẽs seu mẽs siue phãtasia uehemẽti⁹ sese ꝓfert ad aliquid aut noxiũ ualde/aut utile multũ iocũdũq existimat. Tũc eni corp⁹ aliquid patit. Profecto qñ per al affectũ mot⁹ aliqui in corp⁹ redũdãt nõ per viz corporis/sz per ai impiũ in corp⁹ vident descẽdẽ. Corp⁹ eni viz nõ hẽt agẽdi:atq accipit subito mot⁹ illatos ab aio nulla itercedẽte mora. Naz subito pallescit vult⁹ aio metuẽte:ꝛ per al agitationẽ oũtaxat expallet. Añ vo calefacto nimiuz corpore/aia id egre fert/pturbatio huiusmodi nõ pri⁹ accidit aio/q̃ ꝛ passionẽ corpis sẽserit:ꝛ noxiã iudicauerit. Sẽtire ꝛ iudicare act⁹ est ai. Itaq per suũ actum ꝓprie nõ per corpis violẽtiã aius pturbat. Ideoq se ipm mouet/nõ mouet a corpe. Nõ ex hoc plane ꝓspicit/qz ex uehemẽtiore cogitatiõe ai ꝛ affectu semp agitat ꝛ corp⁹. Neq̃ põt illi corp⁹ obsistere. Ex passione vo ꝛ cruciatu corpis non necessario aius de suo statu deiicit. Diogenes cynic⁹ nudus glaciẽ niuẽq hyeme/estate ardẽtes calcabat harenas:atq iteriz ridebat ꝛ iocabat. Polemon achademich⁹ rabidissimos canũ morsus dũ sẽtiret/ne expalluit qdẽ. Anaxarc⁹ abderites phus a Nicocreõte cypri tyrãno iussus est in saxũ cõcauũ ꝓici/ferreisq malleis cedi. At phus penã corporis negligẽs inqt. Tũde Tũde Anaxarchi uasculũ Anaxarchũ ipz nihil terres. Jussit tyrãn⁹ illi ꝑcidi linguã. Tũc ille ꝑcisam mordicus in tyrãni faciẽ cõspuit. Aliq innumeri maxie oium xpi martyres talia fecisse cõmemorant. Ex qb⁹ appet nõ per corpalẽ nãz sz per aie ipi⁹ iudiciũ passiones corpis posse in aiaz penetrare. Judiciũ vo nõ semp nãm sequit corpis. Uariat qppe iudiciũ ad ꝓiecturarũ uarietatẽ/etiã sili corpis cõplexione manẽte. Sepe etiã manet idẽ cõplexione mutata. Cõstat igit aiuz corpi per se obesse. Ipz vo nisi a seipo ledi nõ posse. Lesio vo que a seipo iferf/ꝓtrouersia quedã est poti⁹ q̃ pnities. Nihil eni a seipo pimit.

¶Signũ 2m ab affectib⁹ rõnis. Capm. 2m. De phis.

Animã nostrã corpis eẽ dñam ab effectib⁹ phãtasie satis narrauim⁹. Cepim⁹ quoq idẽ ptim a rõnis affectib⁹ iudicare. Hãc vo ptẽ diffusi⁹ pseqmur. In hac pte ponim⁹ phantes: poetas:sacerdotes:psagos:ꝛ pphas. Epimenidẽ cretẽsẽ annos qn quaginta dormisse aiũt. i. ut opinor a sẽsibus virisse semotũ. Siliter decẽ latuisse pythagorã Zoroastrẽ vo viginti. Socrates/ut scribit Plato/a solis ortu usq ad solẽ alterũ oriẽtẽ icõuiuẽs:immobilis ipse qdẽ uestigijs/ꝛ ore atq oculis in eũdẽ locũ direptis cogitabundus ꝛ abstract⁹ a corpe stabat. Plato cũ frequẽter ꝓtẽplationis itẽtione/lõge secessisset a corpe/tãdẽ in ea ipsa abstractiõe a corpis vinclis decessit oino. Ei⁹ discipulus Xenocrates singulis die⁹ integrã horã abstrahebat a corpe. Archimedes syracusan⁹ geometricis figuris itẽt⁹ tumultuosum excidiũ peũtis patrie ꝛ iminẽtẽ supra caput hostẽ nõ sẽtiebat. Porphyri⁹ plotini discipulus scribit Plotinũ sepe solitũ solui a corpe mutare vult⁹ Tũc mira quedã inuenire que postea scribẽt. Quater aũt affuisse se asserit ipse plotini miraculis. Seipsuz vo cũ agẽt octauũ ꝛ sexagesimũ etatis annũ a numie corrептũ semel inter ꝓtẽplãdum affirmat. Multis annis añ istos idẽ fecisse Heraclitũ ꝛ Democritum legimus.

Utricꝫ in ſolitudinē ſeceſſerūt. Alter intentione ſtudij ſubtriſtis videbat aſpectu. Alter cū mētē a ſenſib⁹ auo care cepiſſet/ꝛ impediretur ab oculis ſeſe excecauit. Quid multa: Quicūcꝫ magnuz aliqd in quauis arte nobiliori adinuenerunt/id fecere p̄cipue qñ digreſſi a corpe in arcē animi ꝓfugerunt. Hinc Plato ſcribit in phedro/phoꝛ mētes p̄cipue alas qb⁹ ad diuina uolat recupare/qꝛ videlicet ſemp diuinis incūbant. Et alibi qdez diuinos/alibi vo dei filios noīat: qꝛ quodāmō renaſcātur ex deo. Ob id ſcribit Ariſtoteles oēs in qualibet arte viros excellētes/melācholicos extitiſſe ſiue tales nati fuerint/ſiue aſſidua meditatione tales euaſerint. Qō ego ob eam cauſam arbitroꝛ euenire: qm̄ humoris melācholici natura terre ſequit qualitatez/quenunq̄ late ſicut cetera elemēta diffundit. Sz arcti⁹ cōtrahit in ſeipſam. Ita melācholicus humoꝛ aiaz ꝛ inuitat/ꝛ iuuat ut in ſeipſaz ſe colligat. Rurſus aia ſi frequēter ita ipſos in ſe ſpūs colligit/ ꝓpter cōtinuaz agitationē partib⁹ humoꝝ ſubtilib⁹ reſolutis / cōplexionē coꝛpis multo magis terreaz efficit q̄ accepit. Pꝛeſertim cū habitudinē coꝛpis ſe colligēdo reddat compreſſioꝛez. Talis aūt eſt terre natura. Mitto qō talis quocꝫ eſt natura mercurij atcꝫ ſaturni: per quā vū ſpiritus in cētrū colligūt/animi aciē quodāmō ab alienis ad ꝓpria reuocāt: ſiſtūtcꝫ in ꝓtēplādo: ꝛ ad cētra rerū ꝓferunt penetrāda. Necꝫ tñ planete uel humoꝛes eiuſmodi tanq̄ efficiētes cauſe id opant: ſz uel p̄bēt occaſionē/uel impedimēta repellūt. Alius autē ipe ꝛ inuitatus ꝛ expedit⁹ talia pficit. Magnū certe eſt mētis imperiū/que virtute ſua e cōpedib⁹ coꝛpis ſoluit. Ingēs opulētia mētis que quotiēs p̄cioſos dei ꝛ nāe cupit theſauros nō ex terre viſceribus/ſed ex ꝓpꝛio eruit ſinu. Maxime vo in illis appet quātū coꝛpi rō oñatur/qui cū flagitioſam adoleſcētiā egerint: añ ipſaz ſenectutē ſubito uel inſpirāte deo uel hoīe exhoꝛtante ita mores mutāt: ut ex intēperatis tēperati uel ꝓtinentes euadāt. Qō ſtatim feciſſe polemon tradit eodez die/quo audiuit Xenocratē de pudicitia diſputātē: Idez Diogenes cū audiret Antiſtenē diſſerētez de libertate. Solet natura q̄dq̄d lōgo tpe inoleuit nō aliter q̄ lōgo tempoꝛe abolere. Habitū igitur diuturna cōſuetudine roboꝛatum/momēto labefactare non nature coꝛpoꝛalis eſt/ſed excelſioꝛis atcꝫ diuine.

DE POETIS.

Preterea poetas ꝓſidera. Quos Democrit⁹ ꝛ Plato diuino quodam furoꝛe coꝛreptos affirmāt: hoc oſtēdunt: pꝛe ceteris duo Platonis dialogi/Phedrus ꝛ Jon: Quius q̄dē rei tria affert ſigna. Primū q̄ artes ſingulas ſinguli hoīes ſine deo lōgo vix tpe aſſequunt. Legitimi vo poete quales fuiſſe vult Orpheū: Homerū: Heſiodū: Pindarū oium artiū ſuis opib⁹ certa quedā inditia ꝛ argumēta inſeruerūt. Scōm q̄ multa furētes canūt: ꝛ illa q̄dē mirabilia que paulopoſt deferueſcēte furoꝛe/ipſimet nō ſatis intelligūt/quaſi nō ipſi ꝓnūciauerint: ſz de⁹ per eos ceu tubas clamauerit. Tertium q̄ nō p̄udētiſſimi quiq̄ ꝛ ab ineūte etate eruditiſſimi optimi euaſere poete. Ue rū inſani potius aliq̄/qualē fuiſſe cōſtat Homerū atcꝫ Lucretiū aut rudioꝛes/qualē ſe fuiſſe teſtat heſiodus: ꝛ quales extitiſſe Jonē ꝛ Tynnicū calcideum ſcribit Plato. Qui p̄eter artez ſubito in reb⁹ poeticis mirādi ꝓdierint. Addit ineptiſſimos quoſdaz hoies a muſis ideo coꝛripi/qꝛ diuina p̄uidentia declarare vult hoium generi/nō hoīuz inuēta eē p̄clara poemata ſed celeſtia munera. Cui⁹ illud affert ſignuz in phedroꝝ nullus vnq̄ lz diligētiſſim⁹ ꝛ in oib⁹ artibus erudit⁹ excelluit in poeſi/niſi ad hec acceſſerit feruētioꝛ illa animi ꝓcitatio: quā ſentimus/qñ eſt deus in nobis agitāte caleſcimus illo. Impetus ille ſacre ſemina mētis habet. Veniam⁹ ad ſacerdotes.

DE SACERDOTIBVS.

Duū Paulū theologū tres celeſtiū hierarchiarū celos in diuina abſtractione animi ꝓcēdiſſe ſcripta ei⁹: geſta diſcipuli mōſtrāt. Galilei quocꝫ nōnulli olim ſubito inſpirāte deo ex piſcatoꝛib⁹ ſūmi euaſere theologi. Sacerdotes multos añ hoꝛ tpa inſtinctu demonū ſolitos debacchari/ꝛ mirabilia quedā effari oīs teſtat antiq̄tas. Coꝛneliū ſacerdotē caſtiſſimū ſcribit Aulus Gelli⁹ pauci mētе motū fuiſſe/eo tpe quo Ceſar ꝛ Pōpei⁹ in theſſalia ꝓſligebāt: adeo ut ꝛ tēpus ꝛ oꝛdinem ꝛ exitū pugne videret. Plini⁹ quocꝫ tradit Harmonis clazomenij aiam relicto coꝛpe uagari ſolitaz: ꝛ multa ac uera e longinquo nūciare: donec cremato eo inimici ei⁹ qui cātaride uocabant remeāti aie ue lut uaginā ademerūt. Idem facere ꝓſueuiſſe ſcribit maxim⁹ tyrius platonic⁹ ꝛ Herodot⁹ aiaz Ariſtei p̄conenſij. Aurelius Auguſtin⁹ refert ſacerdotē calamēſem ſolitū ſe ſuo arbitratu a coꝛpe auocare: pꝛeſertim cū querula harmonia demulceret. Jacebat inq̄t ſimilim⁹ moꝛtuo / ſine anhelitu: ꝛ cū ureret ꝛ ſecaret/nō ſentiebat. Exꝛect⁹ aūt dicebat ſe nihil p̄ter ipſam melodiā ꝛ uoces loquētiū in ipa abſtractione ſenſiſſe. Qō ſignificat aiam illā nihil tūc opari ſolitā in coꝛpe/cū nullus eēt mot⁹ aut ſenſus tāgēdi aut anhelit⁹. Aliq̄d tñ in ſeipſa agere: cū harmoniā añ auditā excogitaret uoceſcꝫ ꝓcipet. Atqui ꝛ Coꝛneli⁹ ille ꝛ Harmon ꝛ Ariſte⁹ quos ſupꝛa narraui/cū ſe a coꝛpe abſtuliſſent: nihil vidiſſent remotius q̄ antea/niſi aia cū a coꝛpuſculo iſto eximitur: viueret liberioꝛ: ꝛ latius uagaret: nec Calamenſis aia ſe ſua ſpōte abſtuliſſet a coꝛpe ꝛ ſemota egiſſet aliq̄d/ſi coꝛpis ſui pediſſequa fuiſſet oīno. Hec his Platonis uerbis in phedro ꝓfirmari vident. Diuinis inq̄t meditationibus qui recte utit: ꝓfectiſcꝫ myſterijs ſemp imbuit: ꝓfect⁹ reuera ſolus euadit. Ab humanis aūt ſtudijs ſegregat⁹/diuinocꝫ numini ſē per inherēs vulgo capitur/quaſi extra ſe poſit⁹/ſz ipſe deo plenus vulgus latet.

DE FATIDICIS ET PROPHETIS.

Prim⁹ de phīs: poetis: ſacerdotib⁹: Jā de fatidicis ꝓphetiſcꝫ loquamur. Lōgioꝛ eſſe cogar/ſi augures: aruſpices: auſpices: mathematicos: magos cōmemoꝛauero. Hoꝝ q̄dē opa p̄tiſſimas idicāt mētes. Mētes vo diuinas illa pꝛe ceteris p̄ſagia idicāt: ut in phedro vult Plato: que ſine arte ꝛ ꝓſilio fiūt. Qualia ſūt que de diotima uate ꝛ ſocrate ꝛ epimenide Plato refert. Que de ſybillis: Varro vna cū Platone: Que de pythijs oraculis hiſtoꝛici narrāt/ꝛ phī pene oēs ꝓfirmāt. Pꝛeſertiz platonici: Que de ſomnijs expiuntur omnes Que de diuis ꝓphīs tradūt hebꝛei. Hoꝝ oiuz mētes tūc maxime loca plurima circūluſtrabāt: ꝛ tria in vnū tpa cōplectebant/qñ ſe a coꝛpe ſecernebant. Ergo qñ aīus hoīs oīno erit ſeiūct⁹ a coꝛpe oēz ut ē

apud

apud egyptios cõprehẽdet locũ ⁊ omne tẽpus. Im mo vo iã pene est talis aĩus suapte natura ubiq; ⁊ semp: qui ut multa loca ⁊ remotissima circũspiciat Atq; ut totũ recolat ꝑteritũ tẽpus ⁊ futuruz antici pet/non cogit extra se ꝓgredi: sz relicto coꝛpe in se reuersus/id ꝓsus assequit/aut qꝛ natura sua ubiq; est ⁊ semp/ut arbitrant egyptij:aut qꝛ cũ in nãz suã se recipit:statim numini cõiũgit/oẽs ⁊ locoꝝ ⁊ tẽ poꝝ terminos cõprehẽdẽti. ¶Ceterũ qua via ꝑsa giũ cadat in aĩum/si placet/altius repetã. Tres re rũ ordines ad humanã aĩam ptinere vident: puidẽ tia:fatũ:natura. Prouidẽtia est series mẽtiũ. Fatuz series aĩarũ. Natura series coꝛpoꝝ. Principio sẽ deo mẽtes illas oĩno solutas a coꝛpe ponimus ſm Platonez:quos uocat Dionysius angelos:purissi mos.s.intellectꝰ. Addimus inferioꝛẽ mẽtiũ graduz earũ.s.que iã coꝛpib⁹ vniunt:⁊ quasi q̃dã angeli vi dent eẽ:obtinẽtes quodãmodo gradũ infimũ ange loꝝ. Quoꝝ in numero sunt aĩe oẽs rationales siue mũdi/seu mũdanarũ sperarũ syderũ demonũ atq; hoium. Tertio loco sunt globi celoꝝ/elemẽtoꝛum/ humoꝝ. Proinde angeloꝝ caput/deus est/qui ra diũ suũ rerũ oĩuz creãdarũ rõnib⁹ ꝑditũ per ange los oẽs demittẽs/gradatim foꝛmat oẽs:ita ut in sin gulis vniuersam describat mũdi figurã. Neq; solũ sublimes illos itellectꝰ angelosq; purissimos/sic ex oꝛnat/uerũetiam per illos tanq̃ medios in mentes quoq; rõnaliũ aĩarũ/quasi quosdã ifimos angelos radiũ eũdẽ traducit ꝯsdẽ ꝑditũ rõnib⁹:huiusmodi rerũ dispositio/lexq; diuina inscripta mẽtib⁹/,pui dẽtia nũcupat. ¶Sequit fatũ. Aie quippe rõnales nõ modo vim illã hñt intelligẽdi / per quã angelice sunt ⁊ in oꝛdine ,puidẽtie numerant. Uerũetiã vim illã viuificaz rectricẽq; coꝛpis:que alit coꝛpꝰ in coꝛ poꝛe. Sentit coꝛpalia per coꝛpꝰ. ¶Mouet coꝛpꝰ per locũ regitq; in loco/quã vim idolũ.i.simulachꝛum rõnalis aie platonici nũcupãt. In hoc idolo insunt semina motionũ ⁊ qualitatũ oĩum / que in coꝛpoꝛe explicant ab aĩa. Oẽs aie rõnales tũ nostre tũ que supꝛa nos sunt/vires illas hñt intelligẽdi. Habẽt ⁊ has viuificas rectricesq; coꝛpoꝝ facultates. ¶Se quit natura. Nam in quolibet coꝛpe aĩato est certa quedaz eius affectio siue cõplexio efficax atq; vita lis:quã virtꝰ aie sue viuifica coꝛpi tribuit. Hãc uo lunt eẽ platonici nãm coꝛpoꝝ / quasi quoddã uesti giũ aie in coꝛpe/siue vmbrã:quã Proculus eẽ vult vna cũ diuisione coꝛpis diuisibilẽ:seminibusq; ple nã:vitãq; coꝛpis ab aie vita manãtẽ. ¶Resumam⁹ in hũc modũ. Oẽs mẽtes siue sublimes ⁊ sup aĩas sint/siue inferioꝛes ⁊ indite aĩab⁹/ita inuicẽ ꝓnexe sunt/ut ab earũ capite/deo incipiẽtes/lõga ⁊ conti nua serie ꝓcedãt:ac supioꝛes quelibet inferioꝛibus radios suos dispertiãt. Uideam⁹ q̃d hinc oꝛiat. Sñ ds caput summũ recti ligni humi iacẽtis digito pul sat usq; ad alterũ ligni extremũ pulsatio uel leuissi ma resonat. Idẽ in choꝛda fit tẽsa. Cui⁹ si apex tan gat tota tremit ⁊ sonat. Si tẽdas equo iteruallo ou as in lyra fides altera pulsata tremit ⁊ altera. Si duas lyras ad eãdẽ itẽtionẽ fidiũ tẽperes sonãte al tera altera reboat. Quoꝛsũ hec:ut itelligam⁹ hinc ex oĩuz mẽtiũ mutua ⁊ iuicẽ tẽperata ꝓnexione idẽ fieri:ut scitille ꝑmarũ in medias mediarũ in ifimas usq; refulgeãt:⁊ a postremis per medias in sublimes iterũ reflectant. Harũ ꝓnexionẽ hãc mutuam scintilla rũq; infusionẽ a supioꝛib⁹ ad inferioꝛes ꝓtinue vema nãtẽ ,puidẽtiã appellam⁹. Mittamus mẽtes in pñtia. Accipiam⁹ idola.i.simulachꝛa aiarũ. Caput oĩum sit idolũ aie mũdi:huic ꝓnectant idola duodecim/aiarũ duodecim/speras duodecim agitãtiũ: Qm̃ vo in qua libet spera plures sunt aie harũ idola ad vnũ idolum vnius coisq; aie que totã illã regit sperã religent. Atq; ita oĩa aiarũ rõnaliũ idola mutua quadã ꝓspiratione ex vno pẽdẽt idolo sũmo. Ita ut nutꝰ qlibet idoli ꝑmi in media ⁊ medioꝝ in ifima trãseat:⁊ semia rerũ oĩuz coꝛpaliũ a primis idolis/idolis sequẽtib⁹ inserant. Cõ spirationẽ huiusmodi seminũq; traductionẽ fatũ esse arbitrabamur. Eadẽ rõne per coꝛpa ,pcedam⁹. Com plexiones siue affectiones siue nãe duodecim sperarũ duodecim/vni ⁊ sũme nãe ipius mũdane mãe copulẽ tur. Singule vo nãe singuloꝝ coꝛpusculoꝝ spere cuili bet adherẽtiũ ad nãm spere sue vniuersalẽ siliter refe rant. Atq; hec depẽdẽtia/series nãlis cognominatur. In qua naturarũ supioꝝ istinctꝰ in naturas iferioꝛes trãsfundit. Ita oẽs mẽtes tanq̃ lumina/ad vnã mẽtez tanq̃ lumẽ. Oia aiarũ idola ⁊ simulachꝛa ad vnũ vni uersalis aie idolũ. Oẽs nãe coꝛpoꝝ quasi aiarum vm bꝛe/ꝓꝛie ad cõem nãm vniꝰ coꝛpis quasi vmbrã vni us aie reducant. ¶Alia nostra per caput suũ.i.mẽtez supioꝛib⁹ mẽtib⁹ nectit:per vim infimã.i.idolũ quo re git coꝛpꝰ/cũ idolis aiarũ supioꝝ ꝑspirat:per naturaz coꝛpis sui cui idolũ se insinuat:ꝓciliat naturis coꝛpoꝝ mũdanoꝝ. Quas natura huiꝰ coꝛpis sequit. Ergo ꝯs quasi tribꝰ rudẽtib⁹ toti machine colligamur. Mente mẽtib⁹. Idolo idolis. Natura naturis:nõ aliter ac fetꝰ in aluo toti coꝛpi materno per cõtinuata ligamẽta cõ nectit. Unde ⁊ aie materne ⁊ coꝛpis ⁊ spũs materni/ ipse quoq; per aiam suã coꝛpus ⁊ spũm ꝓcipit passio nes. ¶Aia igit per mẽtẽ est supꝛa fatũ/in solo ,puiden tie oꝛdine tanq̃ supna imitãs ⁊ inferioꝛa vna cuz illis gubernãs. Ipsa enim tanq̃ ,puidẽtie particeps/ad vi uine gubernationis exẽplar/regit se domũ ciuitatẽ ar tes ⁊ aialia per idolũ est in oꝛdine fati siliter/nõ sub a to. Sicdẽ aie nostre: Idolũ natura sua cũ supnis ido lis ꝓcurrit ad foꝛmãdũ coꝛpꝰ atq; mouẽdũ. Per nãm ddez coꝛpꝰ est sub fato. Aia in fato nãm mouet. Itaq; mẽs sup fatũ in ,puidẽtia est. Idolũ in fato sup naturã Natura sub fato/supꝛa coꝛpus. Sic aia in ,puidentie: fati:nãe:legib⁹ nõ ut patiẽs modo ponit:sed ut agens. Ideo Plato in libꝛo de re.p.xº. Uirtutẽ animi inquit nõ eẽ seruilẽ demonẽ vite ducẽ:ac rursus vitẽ foꝛtunã eligi a nobis nõ nos a demone uel foꝛtuna. Culpaz eli gẽtis eẽ:nõ dei Zoꝛoaster quoq; ita ꝑcipit. ΜΗ ΣΥΓ ΑΥ ΞΑΝΕΤΗΝΕΙ ΜΑΡΜΕΝΗΝ. i. Ne tu augeas fatũ. Quasi in tuo arbitrio sit/cedere fato atq; non cedere. ¶Cũ vo ex tribus illis partibus astringamur partiz rerũ oꝛdi ni:partim nõ astringamur:ex quarta ꝑcipue soluimur nostriq; sumus oĩno. Hec ratio est quã inter mẽtez ani me caput ⁊ idolũ aie pedẽ mediã collocamus. Mens enim anime ineſt/nõ quãtũ aia ꝓꝛie est/sed quantum angelica:⁊ a supnis mẽtibus occupata. Idolũ quoq; illud aie.i.rectrix potẽtia coꝛpoꝛis / non est anime pu re officium sed anime iam uergẽtis ad coꝛpus. Ueruz ratio interponitur. Alis quedam ueraruz pꝛopꝛia ani marũ per quaz in vniuersali cõceptu a pꝛincipijs rerũ

ad ꝓclusiones tpali successione discurrūt. Effectus resoluūt in causas, Causas iterū in effectꝰ deducūt. Discurrūt etiā ꝓceptu particulari ad discursionis vniuersalis exēplar. Sed in ꝑma ipsa ⁊ vniuersali discursione rō intellectualis uocāda est. Jn discursione particulari/rō cogitatrix/⁊ opinatrix. ¶Bens aūt illa que est aie caput ⁊ auriga/suapte natura angelos imitata: nō successione. sed momēto qō cupit assequit. Jmmo habitu quodā/⁊ ut vult ℙlotinꝰ/actu simul cōtinet oia. Ac merito post mētē hāc aie stabilē angelos imitātem sequit rō mobilis/aie ꝓpria. ¶Huius pedisseque sunt vires ille sentiēdi bzute: que sunt in idolo: phātasia. s. cōfusa que instinctū sequit nālē/imaginatioq; dnque sensuū cōgregatrix. Jdoli pedissequa est natura. ¶Bētez nostrā soli cuidā nostro/rōnē solis huius lumini. Jdolum luminis huiꝰ radio/nām radij reflexioni. i. splēdori: ⁊ ut rectius loquar/vmbze platonici cōparāt: atq; ut ad vim reuertar rōnalē/sepe eā aiūt ita se ad mētez hēre: ut sermonē ad aiam se hēre videmus: ⁊ in motu ppetuo liberoq; vsari. Beniq; facultas illa rationalis que ꝓprie est aie uere natura/nō est ad aliq̄d vnuz determinata. Nā libero motu sursuz deorsumq; uagat. ℙrimus enim motꝰ est: qui in ꝓpria aie natura locat: cū ipsa sit eētia tertia: cuius virtꝰ est per se mobilis. ℙrimꝰ aūt motꝰ/nō hic motꝰ est/aut ille. Nō huc solū ferꝫ/aut illuc: sꝫ cois motꝰ est: ⁊ tanq̄ fons motiōis pfluit liber: paribusq; in oēm partē momentis ꝓlabit. Quāobzē/lꝫ per mētez idolū/nām quodāmō cōmuni rerū ordini subnectamur/per mētē ꝓuidētie: per idolū fato: per nām singularē/vniuerse nāe/tū per rōnem nostri iuris/sumꝰ oino: ⁊ tanq̄ soluti modo has ptes/mō illas sectamur. Quāq; rō mēti coheret: ubi surgit in ꝓuidētiā. Quāq; idolo obsequitur ⁊ nāe. Ubi fatū suo quodā subit amoze: dū sensibꝰ cōfisa huc ⁊ illuc rerum sensibiliuz occursu distrahit. Quāq; omissis alīs in se ipsam se recipit. ubi aut res alias ꝓquirit argumētādo aut indagat semetipsaz. Usq; adeo vis hec media prona ꝓniaq; aie ⁊ libera est/⁊ inqeta. ¶ Et qn̄ aliq̄d in nostra incurrit extrema/puta in mētē. Jdolū uel nām fieri q̄dē pōt ut aia statim illud quoquo mō ꝓcipiat. Nō tn̄ ꝓrius aiaduertit se illud ꝓcipe q̄ in potētiā transeat mediā. Cū enim potētia media sit: per quā nos hoies sumus: immo ⁊ qō ipsi sumꝰ/qō ptinet ad eā euidētissime ad hoies ptinet. ¶Bouēt sepe colozes: aut uoces: oculos: siue aures. Cōfestim visus ⁊ auditꝰ suū explēt officiū. Hic videt: ille audit. Nōdū tn̄ aius ⁊ videre se ⁊ audire aiaduertit: nisi media nostri potentia sese ad hec intēdat. Qō patet in his qui obuios sibi nō cōpzehēdūt: dū aliud q̄ppiā attētius cogitant. Sic mētes superiozes mouēt semp nostrā mētē illis annexā. Jmpulsum tn̄ huiusmodi ideo nō aduertimus: qn̄ vis media per inferiora circūuaga a superiozibꝰ se diuertit. Eadez rōne idola aiarū supioꝝ pulsant/semp idolū nostruz. Hūc nos influxū haud agnoscimꝰ/qn̄ pars illa media aliud q̄q̄ firmiꝰ speculat. Siliter corpoꝝ ampliozuz nāe ptinue lacessūt corpis nostri nām. Hūc instinctū sepissime rōne eadē nequaq̄ aduertimꝰ. Huiꝰ rei exēplū hēmus in corpe. Sepe enim nulla re lacessiti/nobiscū subirascimur. Nullis malis turbati nūcq̄s aut pozentis territi torpescimꝰ meremus ⁊ trepidamꝰ: nullis bonis pmulcti gestimus ipsi nobiscū ⁊ canimus. Hec vnde: Causam certe nouā hñt tā noui effectꝰ. Hec utiq; est/uaria pro uarijs tpibꝰ affectio corpis siue in fel le uel iecore crocea bilis exestuet. Seu bilis feruea: atra in splene. Seu claro sanguine cor abūdet. Hu iusmodi corpis affectiones atq; nāe: qz ꝓxime sunt viuifice potētie que idolo cōtinet/⁊ ptinet ipsas/eā uarijs incitāt pulsibꝰ dū occasionē pbēt: ut illa ⁊ alter ⁊ obnixiꝰ opet in cōplexione corpis viuificāda q̄ soleat. huiusmodi opatio reddita cōcitatioz vim sentiēdi que eodē idolo cōtinet tactū pfertiz titillat sēsim/pūgitue latēter eiusdē idoli phātasiā: ceu pernāe indigētiā pūgit stomachꝰ. ℙūctio illa ⁊ titillatio latēs ad mediā aie ptē nō trāsit / qn̄ illa in aliud inbiat. Trāsit aūt qn̄ uacat. Tūc per rōnē cogitatricem repēte subirascimur quodāmodo: uel meremꝰ uel gaudemꝰ. Rō intellectualis hec aduertit. Undeassentit qn̄q;. Quāq; etiā cōsilijs ⁊ remedijs hec fugit ⁊ fugat. Summatiz his sepe pulsamur affectibꝰ longo ordine a naturis vniuersalibꝰ per prozpiam in nos descēdētibus: ⁊ vnde nobis ingerant penitꝰ ignozamꝰ. Si ita est/cur nō etiā mētes superiozes mēti nostre coniūcte semp eā pulsent: Quē impulsum nos minime aduertamus/qn̄ pars media nostri ita est suis actibꝰ occupata/ut usq; ad eā nō trāseat mētis influxus. Ea vo uacāte/q̄d ꝓhibet angelicā aliquā rōnalibꝰ viribꝰ cogitationē irrepe: Licet vnde surrepat nō videam. Qō indicāt illi qui absq; ꝑceptoze ex sola uacue rōnis intētione: aut etiā tranquilitate sepe multa ⁊ pclarissima etiā dū nō inqrerēt repperūt: quasi sua spōte solis lumē in serenū aerē subito se trāsfūdat. Ac licet dispositio mūdi que tota simul est in mētibꝰ rōnibusq; supnarum aiarum inscripta perēni quadā cōtinuatione tota simul nostre mēti se offerat. Tpalis tn̄ mūdanoꝝ seminuz vicissitudo sicut paulatim in idolis naturisq; illarum aiarū sibiipsi succedit/ita simili quadā successionis cōtinuatione per oiuz aiarū idola oiumq; corpoꝝ naturas descēdit usq; ad idolū aie nostre ⁊ corpis nostri nām. Ut ecce ratio pluuie cras future/hodie regnat in aiarū celestiū idolis celozūq; naturis. Eadem per elemētaliū aiarū idola/elemētozūq; naturas demanat/quousq; idolū aie nostre simulq; naturam pulset humoꝝ. ℙulsatio idoli nostri fit ab idolis: nature nostre pulsatio ab illis naturis ⁊ idolo nostro. Qn̄ mētiū ille influxus rōnē nostrā sortit ociosam siue mēti uacātē ipsi aliq̄d ostēdit eorum/que ad vniuersalē eternarū rerū cognitionē seu mūdi gubernationē pertinēt. Ut uel dei legē ⁊ ordines angeloꝝ: sed seculoꝝ restitutiones: ⁊ regnorum mutationes preuideat. Quādo idoloꝝ naturarūq; instinctus rōnem oino ⁊ phātasiam offendit uacuaz/aliquid sibi portēdit eorum/que ad tempoꝝ vicissitudines elemētozūq; turbationes attinēt. Ut futurā preuideat pluuiam: terremotus atq; similia. Qua via istud: Uis illa supnorum idoloꝝ pluuias inductura ad pluuias prefigurat celorum rotas. Ne aerem humefaciunt. Aer udus pituitā mouet nostrā: humorem. s. aqueū: pituita spīritum: ex ea preserti parte qua ⁊ ipse est aqueus. Siquidem spiritus cū sit uapor sanguinis/⁊ in sanguine quatuor sint humores/in spiritu sunt quatuor humorum elementorūq; virtutes. Jgit virtus illa spīritꝰ aquea a pituita irritata viuificā aie nostre instigat potētiaz ex ea

parte

parte qua aquatico⁹ femina vis viuifica poſſidet: Vis hec ſuſcitat eas imagines/que in uacãte phãta ſia rõnec⁹ ſunt ad pituitã ptinẽtes:ut ſubito cogite mus flumina:imbꝛes:angues:anguillas:piſces atq⁹ ſi'lia. Eodẽ pacto vis ſupnoꝝ calozes ⁊ eſt⁹ ꝓcrea tura ꝓgruis medÿs colerã.i.bilez in nobis ⁊ coleri cũ ſpũz mouet:hic virtutẽ viuificã:hec igneas ima gines in phãtaſia rõnec⁹ latẽtes:ut icẽdia imagine mur:rubeoſq⁹ colozes ⁊ flauos.

¶Septem uacationis genera.

VErũ qñ ita uacam⁹ ut huiuſmodi aduerta mus ifluxus. Septẽ ſũt uacãdi genera. Sõ no:ſincopi:humoꝛe melãcholico:tẽperata cõplexione:ſolitudine:admiratione:caſtitate uaca mus. Qm̃ aĩa opationes ſuas mouẽdi ⁊ ſentiendi in hoc coꝛpe craſſioꝛe per ſpũm ſibi ꝓximũ explet: ideo qñ uel ꝓpter defatigationẽ ſpũs in mẽbꝛis ex terioꝛib⁹ reſoluunt/uel ꝓpter uapoꝛes humoꝛeſq⁹ meat⁹ illi cerebꝛi opplent:per quos huiuſmodi ſpi rit⁹ ad ſenſum motũq⁹ idonei ſolẽt ad mẽbꝛa tranſ mitti:tũc aĩus ſeſe quodãmõ colligit: nec⁹ in ſentiẽ dis coꝛpalib⁹ q̃litatib⁹/nec⁹ in regẽdis mouẽdiſq⁹ mẽbꝛis ſui coꝛpis/nec⁹ in tractãdis externis nego cÿs occupat/qõ facile fit in ſomno. Quãto aũt ma gis exteꝛioꝛ act⁹ remittit:tãto intẽdit magis interi oꝛ. Interioꝛes act⁹ ſũt phãtaſie viſa/rõniſq⁹ diſcur ſiones. Sꝫ plurimũ ita intẽdit phãtaſia / cui⁹ nutu plurimũ agim⁹ vitã:ut imagines ſuas acerrimo in tuitu in ſeipſa uoluter. Reuolute acꝛius imagines il le uſq⁹ ad cõez illũ ſenſũ/quẽ moꝛe platonico uoca mus imaginationẽ relucẽt. Jnde in ſenſus iferioꝛes ⁊ ſpũm. Jmago vo in ſenſib⁹ ÿs ſpũq⁹ relucẽs ſolet pꝛo re uera aſſeueꝛaꝛi. Qñ vigilãtes hoiem ſe vide re aiũt/qñ ad hois imaginẽ in ÿs micãtẽ ſeſe vtunt. Siliter doꝛmiẽtes affirmãt hoiem ſe videre/qñ ei⁹ imago a phãtaſia ipſi⁹ ꝓſeruatrice per imaginatio nẽ in ſenſũ reſplẽdet ⁊ ſpũm. Reſplẽdent aũt imagi nes ille pꝛe ceteris ad quas phãtaſia magis afficit: ſiue cogitatio ſiue ꝑturbatio ꝑterita ſiue tumultus pñs oñantiũ humoꝝ id faciat. Atq⁹ hec inſõnia ua na ſunt ⁊ nihil ꝑferũt uaticinÿ. Qñ aut ex vigiliarũ reliquÿs aut coꝛpis turbatione naſcũtur. Talib⁹ in ſomnÿs hoies illi ſolent illudi qui uoluptuoſe vite dediti ad ea que mouẽt ſenſus uehemẽter afficiunt ⁊ phãtaſiam ad hec uel tanq̃ bona adſciſcẽda/uel tanq̃ mala reÿciẽda affigunt acerrime. Quo fit ut eoꝝ reliq̃e phãtaſiã turbẽt in ſomnis. Accedit q⁹ ni mio grauati cibo uel potu phãtaſiã in ſõno expedi tã hñt nunq̃. Qñ ꝓpter imoderataꝫ humoꝝ uapo rũq⁹ redũdãtiã imagines ille in phãtaſia ſepe mo uẽtur:que terꝛa ſpectacula ꝓferãt. Jn ÿs quoq⁹ pꝛo pter vini caloꝛẽ icitata virtute genitalis ſeminis ex pultrice mouẽtur imagines amate pſone quas fuat phãtaſia. Vñ cogitat amplexus. Ex ÿs rõnib⁹ Pla to in 9° libꝛo de re.p. ꝓcludit rõnẽ ſepe in ſõno uſq⁹ adeo occupari/ut nõ libere influx⁹ ſupioꝛes pſẽtiat Perceptura aũt vitatẽ indq⁹ quotiẽs nõ turbabitur ¶Sũt ⁊ multi uoluptuoſe vite ꝓẽptoꝛes:reruꝫ tñ ciuiliũ ſtudioſi uel impÿ ⁊ glozie cupidi. Jn his doꝛ miẽtib⁹ ꝓſopit interdũ etiã phãtaſia. At rõ tũc ꝑua ta ⁊ publica tractat negocia: ⁊ ÿs plurimũ occupat Sũt nõnulli tã uoluptatũ q̃ humane glozie ꝓẽpto res. ſed idagationi rerũ diuinarũ ⁊ nãliũ dediti. hoꝝ in ſomno ceſſat aliq̃n nõ phãtaſia ſolũ/ſed rõnis etiaꝫ actiue anxia ꝓſultatio. Reſurgit aũt cõſueta illa rõnis ſpeculatricis inueſtigatio/ut ul' metiri celũ videamur uel elemẽta partiri:uel aialiũ ſpẽs numerare. Nullis eoꝝ quos numerauimus coĩter ꝓuenit uaticiniũ/licet poſtremi ÿ phantes uere rõcinent etiã doꝛmiẽtes/im mo ⁊ inueniãt/qñq⁹ que diu queſita nõ inuenerãt vigi lãtes:qꝛ rõ eſt trãquilioꝛ. Tale qddã contigit Galieno qui ſcribit cũ circa diafragma egrotaret/ſe ſõniauiſſe liberatũ iri ſi ſanguinem mitteret ex uena/que eſt iter policẽ ⁊ idicẽ. Qbinuiſſe ſãguinẽ/cõualuiſſe. ¶Nec⁹ deſunt aliq̃ lz ꝓpauci tales repiant/ qui domitis uolu ptatib⁹ ciuilibuſq⁹ reb⁹ neglectis/ita ſuã vitã inſtituãt ut vitatis qdẽ aſſequẽde flagrent cupiditate. Eã tñ hu manis ueſtigÿs qb⁹ ambigua mẽs naturaliũ pꝛoꝝ ple rũq⁹ ſolet ꝓfidere/ueſtigari poſſe diffidãt. Jtaq⁹ deo ſe dedũt. Jpſi molliunt nihil. Aptis ⁊ purgatis oculis qd maxime diuinit⁹ oſtẽdat expectãt. Qd ⁊ p̃cepiſſe dicit Socrates ⁊ feciſſe. Qi pÿ hoies ⁊ religioſi uocã tur:hoꝝ aĩus in vigilia uacat pꝛe ceteris. Uacat in ſõ nis oĩno. Quapꝛopter ſupn⁹ ipulſus ab eo facile aiad uertit. Sꝫ hoꝝ hoiuꝫ duo ſunt genera. Alÿ tẽplũ hoc dei mũdi.ſ. machinã admirãtur frequẽti⁹. Alÿ tẽplum hui⁹ numẽ ipẽſius uenerant. Jlloꝝ aĩo per ſomnũ qe to paſſiões mũdi mõſtrant: ⁊ ille pꝛe ceteris ad aquas magis afficit. Ut pluuiã videat futurã: Belluꝫ: peſtem atq⁹ ſi'lia. Demõſtrationis modũ ⁊ oꝛdinẽ ſupꝛa dixi mus. ¶Ceterũ ſepe difficilis ſõnÿ iterꝑtatio eſt. ſepe etiaꝫ facilis. Difficilis/qñ poſtq̃ pluuia futura exꝑſſa eſt in phãtaſia: vis phãtaſie imaginẽ pluuie nõ ſatis at tẽte cõmẽdat memoꝛie: ſed tanq̃ uelox nimiũ ⁊ uerſa tilis ut ſemel ipulſa eſt/currit lubꝛica per ſi'les ⁊ conſe quẽtes imagines: ut ex pluuia excitet ad uẽtos cogitã dos: ex uẽtis ad altiſſimos mõtes: ex mõtib⁹ ad niues Jta ꝑtergreſſa expgiſcit: atq⁹ experrecta niuis: poſtre mo viſe magis memoꝛ eſt q̃ pluuie. Unde futurã p̃di cit niuẽ nõ pluuiã. Quapꝛopter oportet interꝑtẽ ſom nioꝝ eẽ ſagaciſſimũ uenatoꝛẽ: ut ſciat ex ꝓximo ueſti gio recurrere ad remotũ: ab illo rurſus ad remoti⁹ ali ud: ac videat qd appꝛime ex quoq⁹ ſequat quouſq⁹ ad ꝓximũ pueniat. Qñ ſolem⁹ in quotidianis ſermonib⁹ obſeruare/qñ ex vno ſermone in aliũ rurſuſq⁹ in aliũ trãſgreſſi tãdẽ ſermonẽ pꝛimo ꝓpoſitũ in ꝓmptu non ſatis hẽmus. Tũc nouiſſima uerba cõſideram⁹/e qb⁹ potiſſimũ uerbis ſequi potuerint: ⁊ iterũ ex quibus il la donec pꝛima planiſſime recolamus. Solertia uena toꝛia uelox ⁊ uerſatile requirit ingeniũ/pꝛeſaga facul tas ſi modo ſpicue debeat pꝛeuidere pacatũ atq⁹ de tum. Hec tanq̃ repugnãtia in eodẽ nõ facile ꝓcurrũt. Jdeo plurimũ non ÿdẽ pꝛeſagi ſunt perſpicui ⁊ inter pꝛetes. Et ſepe qui pꝛeſagũt neſciũt quid p̃ſagiant ma xime ⁊ qui interpꝛetãtur uelociter errãt magis in pꝛe uidendo. Qñ in timeo ſignificauit Plato:cũ dixit ali os eẽ uates/alios uatũ interꝑtes. Sed ut ad rẽ redea mus/eoꝝ ſõnia interꝑte idigẽt: qui ꝓpter colericos ⁊ igneos ſpũs curriculo phãtaſie currũt ueloci⁹. Jn qb⁹ vo ꝓpter cõplexionẽ ſpirituũ tẽperatã ul' melãcholicã phãtaſia incedit maturius/puiſe res firmiter inherẽt memoꝛie: nec⁹ nouis ⁊ uarÿs imaginib⁹ cõfundũtur. Propterea hoꝝ p̃ſagia interꝑtatiõe nõ indigẽt. Atq⁹ hec ſunt p̃ſagia ſomnioꝝ que religioſis illis ꝓueniunt:

qui diuinā hāc edē admirant ⁊ stupēt. Qualia sibi ob tigisse tradit Hippocrates: qui cū democritū qui ī sanire vulgo ferebat/curaturus adiret per ḡtē accepit a deo nō Democritū insanire sed vulgus. Eadē ratione Socrates futurā Platonis excellētiā p̄dixit ex sōnio De his satis. ¶ Illis vo religiosis qui tēpli hui⁹ poti⁹ numē adorār/cū per somnū ḡscūt id accidit: ut mens eoꝝ diuine cupida maiestatis pulset numine uehemē ter: ⁊ talis quedam mēti illoꝝ succurrat de deo cogita tio/qualē maxime solet vigilās affectare: puta sedem: opationēq; dei nosse desiderabat. Quiescēti rōni lux infinita inuisibilisq; occurrit: que ubiq; tota ⁊ in seipa sit: secq; ipsam per se sine oculo videat. Hic si phātasia ad motū sit tardior/plana manet ⁊ pspicua notio quā experrect⁹ aius/imaculatā ut accepat hoīb⁹ apit. Sin uelocior sit statim ipsa post rōnē ut solet/suū opus ag gredit. Uolutat ꝓsuetas imagines atq; imitata pro vi rib⁹ rōnē lucē fingit solis immēsam totaꝝ oculis oium ubiq; micātē: ⁊ in seipsam ppetuo se circuitu reuoluē tē. Hic ergo est opus interpte. Qualis Joseph fuit ⁊ Daniel: qui regia somnia iterp̄tabant. Hac diuinatio ne polluit Mercurius trismegist⁹/qō ei⁹ liber de dei potētia ⁊ sapiētia e greca lingua in latinā a nobis trās latus ostēdit. Hec uaticinū spēs religiosis q̄dē ut dixi mus maxime ꝓuenit. Alīs quoq; nonunq̄: siqñ ul ꝓui dētia aliqua/uel casus ꝓsperitate iaceāt sobrīj curisq; uacui. Uñ Alexādro regi dormiēti draco herbā mon strauit/qua Ptolemeū curaret grauiter vulneratuꝝ. ¶ Precipue vo ppe ortū solis sedata paulū uaporū externarūq; curarū turba/id accidit. Quanq̄ qō vul go ferē matutia sōnia cē uerioza/nō ob id solū ꝓuenit q̄ magis sobrīj sum⁹. Sepe eniꝝ sobrīj dormitū accedi mus/neq; tñ tūc fiūt pspicue visiōes: uerūetiā ex eo q̄ ⁊ solis phebiq; uatis accessu uaticiniū roborat: ⁊ san guinei ignei spūs ea horā dñantes claritate sua ad cla ram cōferūt visionē: ⁊ qō videmus/qz statim expergi scimur/turba imaginū consequentiū nō cōfundimus. Que de somno dicta sunt his Orphei vsib⁹ ꝓfirmant αγγελλε μελλοντων θνητοισ χρησμω δε μεγι στε: ησυχια γαρυπνου γλυκερουσι γελοσε π λ θων: προσφωνων ψυχαισ θνητων νοον αυτοσ εγειρεισ. και γνωμασ μακαρων αυτοσ καθυπ νουσ υποπεμπεισ. σιγων σιγοσαισ ψυχαισ μελλοντα προφωνων οισιν επευσε βιησιθεωη νοοσεδλοσ ολευει. i. Nūcie futuroꝝ mortalib⁹ ua ticinator maxime: Accedis ad aias somni q̄dē demul ctas: easq; cōpellās suscitas mētē. Sentētias numinuꝝ beatoꝝ eis per somnū subinseris. Silēs silentibus ani mis uentura prenūcias/his inq̄ animis/quorum mēs diuino cultu rectissime utitur.

Satis de ea uacatione animi que per somnum fit diximus. Sequtur uacatio que fit per synco pā. i. per casuꝝ corpis semiuiui: qñ cordis defe ctu spūs ad mēbra nō mittunt: ⁊ qui in mēbris sunt/re trahunt ad cordis debilitati p̄sidiū. Quo in statu pīn de ut in somno ꝓuenit uaticiniū. Quo excelluisse Her cules dicit/arabesq; pmulti/qui comitiali morbo cor ripiebant. Hinc Plutarchus in libro p° de aia: Enar chus inquit nup egrotās tanq̄ iaz mortuus a medicis fuit relictus/⁊ breui tpe in seipsuꝝ postea reductus di cebat se mortuū fuisse: ⁊ in corp⁹ iterum restitutū: nec eo morbo morituruꝝ: reprehēsosq; aiebat uehemēter a dño suo eos spūs: qui aiam eius duxerūt. Ad Hi chādā enim missos nō ad ipm fuisse. Nichādas au tem coriarius erat: ⁊ in palestris non ignobilis qui eo tpe quo Enarchus reuixit in maximas icidit fe bres: ac repēte mortuus est. Hic aūt viuit: supstesq; est/felicissime nobiscum manens.

Certi⁹ uacationis modus fit ex melācholici humoris ꝓtractione/aiaz ab externis nego cijs seuocātis: ut aia tam uacet hoie vigilan te q̄ solet dormiēte qñq; uacare. Certe quemadmo dū cōmodissimū instrumētuꝝ carere oportet motu ꝓprio: ne forte qñ faber mouere ipsum ad dextraꝝ statuit fabricādo/ipsum interim ferat motu ꝓprio ad sinistrā: sic aium illū quo diuina ꝓuidētia uti ad uaticiniū statuit quasi aliquo instrumēto q̄tum eē necessariū est. Quales sunt melācholici sepe: sed ⁊ hi qñ numine rapiunt/tāto ceteris cōcitatiores fiūt quāto corpa densa si accēdant ferutius urūt q̄ cor pora rara. Hac rōne Socrates quē Aristoteles me lācholicū iudicauit/demonis familiaris inspiratio ne multa p̄sentiebat/cui⁹ rei testes sunt Plato: Xe nophon: Antipater maxim⁹: Apuleius. Siq̄dē Ti marchus cū ab eo ꝓuulo discessisset ubi Socrates discūbebat/Socratis demone ꝓhibēte inde ea per petrauit/quoꝝ causa est occisus. Carmides in ne mea certauit uetāte Socrate: ac certasse penituit. Critoni cōtra socraticū ꝓsiliū rusticāti ramulus ali quis pcussit oculū. Idē etiam Socrates dū fugeret vna cū alīs nōnullis ipetū hostiū ut uētū est/in tri uiū eadē qua ceteri fugē noluit/qz deterrebat a de mone. Tū q̄dē ij qui alia via fugerāt in eq̄tatū hosti um inciderunt. Aristides ⁊ Tucydides alīq; pmul ti q̄ diu Socrati ꝓpinquabāt/etiā Socrate ipo ta cēte in phie studijs ꝓficiebāt q̄ plurimū demonis il lius īstinctu: quāto lōgius recedebāt a Socrate/tā to reddebant ad phiam ineptiores. Idē cuꝝ morti ꝓpinquaret ut scribit Xenophon predixit Anyto filium eius qui tunc modestus videbatur fore flagi tiosissimum: atq; ita euenit.

Est ⁊ quart⁹ a tēperata cōplexione uacādi modus. Siq̄dē talis cōplexio nullū iſert tu multū alicuius supantis humoris: qui ad ul lā imaginē cōmoueat phātasiā. Sūt etiaz huiusmo di viri in affectib⁹ suis ⁊ actib⁹ moderati. Ideo aio adeo trāquillo viuūt/ut etiā vigilātes supnis subici ant influxib⁹. Qō Pherecidi syro Pythagore plo tino dicit ꝓtigisse. Plotinū pre ceteris admiror qui ut narrat discipulus ei⁹ Porphyri⁹ morea hoiuꝝ: errata: euēt⁹ p̄tiebat. Et cū ipse Porphyri⁹ seipz īterficere cogitaret/id ille pspexit diuinit⁹: atq; ꝓhi buit. Ob hāc rōnē ut scribit iunior Plini⁹ Curtio ruffo dum africā obtineret ⁊ iclinato die spatiaret in porticu/oblata est mulieris figura humana gran dior pulchriorq;. Hec p̄dixit eū uēturū romam: ho norescq; gesturū. Atq; etiā cū summo impio in eādē ꝓuinciā reuersurūm: ubiq; moriturū. Facta sunt oia.

Quinta uacatio fieri videt a solitudine. Ubi q aius nullis hūanoꝝ negocioꝝ curis distra ctꝰ paulo uel numinū ul celoꝝ momēto ea dē q̄tidie cogitat/que celestia numina cogitāt facē. Qō q̄dē zoroaster magoꝝ princeps solitudine vi ginti annoꝝ dicit assecut⁹. Ubi de oi diuinādi arte

multa

multa ꝓscripsit ⁊ fecit. Silia oꝫatū fuisse Orpheū in thracie desertis eius scripta museo declarant.

Sexta sit ab admiratiōe uacatio. Sybille ⁊ pythie sacerdotes cū secederēt in iouis aut apollinis antrū/ibi numē ipm adesse credebant/tāto admirationis ueneratioīsq; stupore de maiestate numinis cogitabāt/ut sēsus phātasia rationq; actꝰ suos illico ptermitterēt. Tunc mēs soli exposita numini/siue deus ille fuerit siue demon supnos ꝓsentiebat nutꝰ: eos pīertim qui ad ea negocia ptinebāt/de qbꝰ nup deliberauerāt. Siliter affectū fuisse Cornelium sacerdotē patauīū tradit Aulus gellius. Et tales quosdā inducit Orpheus coribantes. Hac uaticinīū specie pcellebat Albigerius carthaginēsis. Hic pene qcqd egisset dsq; aut cogitauisset afflatu demonū rndebat. Huius diuinatioībꝰ sepe se affuisse Aurelius Augustinus affirmat.

Septima ⁊ oiuꝫ pstātissima ea animi alienatio est/que fit castitate mentis deo deuote. Quēadmodū Orpheus in hymno deorum oīum museū docet. Talis q̄ppe mēs nō ad tēpus ut alie sed ferme semp pacatū est dei tēplū cuiꝰ ostiuꝫ ut Joānes inqt theologus/deus pulsat primū. Qđ statim aptū ingredit/qđ ihabitat sedulo: in quo hominē pascit ambrosia: per hāc ut refert aureliꝰ Augustinus/rusticus qdā suis tpibꝰ secedebat a corpe Et vigilare se sciebat: dū tn videret mira quedā oculis nō corpeis. Per hāc Joānes theologꝰ oīum diuinissimus in pathmo vniuersum vidit ordinē seculoꝝ. Per hāc Ezechiel cāpū ossibꝰ mortuoꝝ ispexit: refertū ⁊ ossa postmodū resurgentia. per hanc Ysaias deū sedētē a seraphin circūdatū. Sz ÿ oēs quēadmodū ⁊ somniātes/quid mēte cernebāt phātasie uelaminibꝰ statim opiebāt. Ita ut visa mentis phātasie vmbraculis obscurata iterpte indigerent. Cōcludamus iā per septē uaticinīū spēs tātā eē humane aie aduersus mām excellētiā: ut ⁊ domito ⁊ sopito ⁊ semiuiuo corpe multo clarius videat multoq; pstātius opet q̄ corpe opante: quasi ad magnifica queuis efficiēda subsidio corpis non indigeat. Ubi appet quāta sit aie cū celestibꝰ cōcordia: quāta cū deo cognatio: que quotiēs in se redit/celestiū arcanoꝝ ⁊ diuine sit ꝓuidentie particeps.

¶ Tertium signuz. Ab artium ⁊ gubernationis industria. Capm. 3m.

Cetera aialia uel absq; arte viuūt/uel singula vna q̄dā arte/ad cuiꝰ usū nō ipa se ꝓferūt sed fatali lege trahunt. Cuiꝰ signū est/q; ad oꝫis fabricādi industriā nihil pficiūt tpe. Cōtra homines artiū inumerabiliū inuētores sunt: quas suo exequunt arbitrio. Qđ significatur ex eo q; singuli multas exercēt artes: mutāt: ⁊ diuturno usu fiunt solertiores. Et qđ mirabile est humane artes fabricāt per seipsas quecūq; fabricat ipsa natura/quasi non fuī simꝰ nāe/sed emuli: Uuas ita pinxit Zeusis: ut aues ad eas aduolarēt. Apelles equā ita pixit ⁊ canē: ut ptereūtes eq hinnirēt: latrarēt canes. Praxiteles in qdā indoꝫ tēplo uenerē marmore adeo uenustā expssit: ut vix a libidinosis trāseuntiū ꝓspectibꝰ tuta ⁊ pudica fuaret. Archita tarētinꝰ colūbā e ligno mathematica disciplia fecit: librauit iflauit spū adeo ut uolaret. Egyptij ut tradit Mercurius deorū statuas ꝓstruebāt tales ut loquerent ⁊ irēt. Archimedes syracusanꝰ eneū celuz fecit: in quo oēs septē planetarū motꝰ uerissime ꝓficiebant ut in celo: ⁊ ipm uolubat ut celū. Mitto egyptioꝝ pyramides/romanoꝝ grecoꝝq; edificia: metalloꝝ officinas ⁊ vitri. Deniq; homo oīa diuine nāe opa imitat ⁊ nāe inferioris opa ꝓficit: corrigit: ⁊ emēdat. Silis ergo ferme vis hoīs est nāe diuine: qñquidē homo per seipm. i. per suū ꝓsiliuz atq; artē regit seipm a corpalis nāe limitibꝰ mīme circūscriptū: ⁊ singula nāe altioris opa emulatur. Et tāto minꝰ q̄ bruta nāe inferioris eget subsidio/quāto pauciora corpis munimēta sortitꝰ est a natura q̄ bruta: sz ipe met illa sua copia cōstruit alimēta: uestes: stramēta: habitacula: supellectilia: arma. Ideo cū ipe sua facultate se fulciat: fulcit uberiꝰ q̄ bestias ipsa natura. Hinc ꝓficiscit inenarrabilis uarietas uoluptatū/hos q̄nque sēsus corpis oblectātiū. Quas ipsimet nobis ꝓpio igenio machinamur. Bruta breuissimis nāe clausulis cōcludunt. Nō solū ad corpis necessitatē noster aius respicit/sicut bestie nāe impio mācipate: sed ad oblectamēta sēsuū uaria: quasi quedā pabula phātasie. Neq; solū per uaria blādimēta ipi phātasie aius adulat/dū quasi per iocū diuersis ludis delinit quotidie phātasiam: uerūetiā agit iterdū cogitatrix rō seriꝰ/⁊ sue ꝓlis ꝓpagāde cupida emicat foras: ⁊ quāto polleat igenio euidēter ostētat: per uariā lanificioꝝ sericiq; texturā/picturas/sculpturas/⁊ edificia. In qbꝰ cōponēdis sepe nullū corpis respicit cōmodū/nullū sēsuū blādimētū/cū aliq̄n spōte ex ÿs incōmodū ⁊ molestiā patiat: sz facū die sue amplificationē/approbationēq; virtutis. In ÿs artificiÿs aiaduertere licet/quēadmodū homo ⁊ oēs ⁊ vndiq; tractat mundi mās/q̄si hoī oēs subiciant. Tractat inq; elemēta: lapides: metalla: plantas: ⁊ aialia. Et in multas traducit formas atq; figuras: qđ nunq; bestie faciūt. Neq; vno est elemēto ꝓtēt aut quibusdā ut bruta: sz utit oibꝰ: q̄si sit oium dns. Terrā calcat. Sulcat aquā. Altissimis turribꝰ ꝓscēdit in aerē/ut pēnas Dedali uel Icari ptermittā. Accēdit ignē: ⁊ foco familiariter utit ⁊ delectat ꝑcipue ipe solus. Aereo celesti elemēto solū celeste aial delectat. Celesti vtute ascēdit celū atq; metit. Sup celesti mēte trāscēdit celū. Nec utit tn elemētis hō: sz ornat: qđ nullū facit bruto. Quā mirabilis per oēz orbē terre cultura? Quā stupēda edificioꝝ structura ⁊ urbiū? Irrigatio āgruz q̄ artificiosa? Uicē gerit dei qui oīa elementa hitat: colitq; oīa. ⁊ terre pīs nō abest ab ethē. Atq; nō mō elemētis uerūetiā elemētoꝝ aialibꝰ utit oibꝰ. Terrenis: aquatilibꝰ: uolatilibꝰ ad escā cōmoditatē ⁊ uoluptatē. Supnis celestibusq; ad doctrinā magicaq; miracula. Nec utit brutis solū/sz impat. Fieri qdē pōt ut armis qbusdā a natura acceptis bruta nōnulla q̄nq; ul'ipetū in hoīez faciāt: uel hoīs effugiāt impetū. Homo aūt acceptis a seipso armis ⁊ vitat ferarū ipetus/⁊ fugat/⁊ domat. Quis vidit vnq̄ hoīes ullos sub bestiaruz imperio detineri. Quēadmodū ubiq; videmꝰ tā imanissimarū ferarū q̄ mitiū armēta per oēm vitā parē hoībus. Nō impat bestijs homo erudeliter tn: sed gubernat etiaz illas: fouet: ⁊ docet. Uniuersalis ꝓuidētia dei qui est vniuersalis causa/ppria est. Homo igit qui vniuersaliter cūctis ⁊ viuētibus ⁊ non viuētibꝰ prouidet/est quidā deus. Deus est proculdubio aialiuz: qui utit oībus. Impat cūctis. Instruit plurima. Deum quoq;

esse cōstitit elemētoꝝ: qui habitat colitq; oīa. Deū de niq; oīum materiarū qui tractat oēs: uertit: ⁊ formāt. Qui tot tātisq; in reb⁹ corpi oñat: ⁊ īmortalis dei gerit vicē/est ꝑculdubio īmortalis. ¶Sz artes huiusmodi lz materiā mūdi figurēt ⁊ aīalib⁹ īmperent: atq; ita deū nature artificē imitent/sunt tñ artib⁹ illis inferiores que regnū imitate diuinū humane gubernationis suscipiūt curā. Singula bruta vix ad sui ipsius uel bene natoꝝ curā sufficiūt: Homo aūt vnus tāta abūdat ꝑfectione/ut sibi ipsi impet primū: qđ bestie nulle faciunt. Gubernet deinde familiā. Administret rez. p. Regat gētes: ⁊ toti impet orbi. Et quasi qui ad regnādum sit nat⁹/est oīno seruitutis impatiēs. Adde q; boni publici gratia subit mortē: qđ bruta nō agūt. Utpote qui singula hec mortalia despicit bona/coīs eternicq; boni firmitati ꝑhīsus. ¶Ceterū ad pñtem vitā artes huius modi ptinere alicui forsitā videbūtur: q; uis nō sit tāta cura ad vitā pñtē necessaria/sed spectet poti⁹ ad diuinitatis ꝓuidētiā imitādā. Cōsideremus igit artes illas que nō mō corpali victui necessarie nō sunt: sed plurimū noxie. Quales sunt oēs scientie liberales: quarū studia corp⁹ eneruāt/⁊ vite impediūt cōmoda. Subtilis cōputatio numeroꝝ: figurarum curiosa descriptio: linearū obscurissimi mot⁹: supstitiosa musice ꝓsonātia: astroꝝ obseruatio diuturna: naturaliuz inq̄sitio causarū: diuturnoꝝ iuestigatio: oratoꝝ facūdia: poetarūq; furores. ¶In ūs oīb⁹ aīus hoīs corpis despicit mini steriū/utpote qui q̄nq; possit ⁊ iā nūc incipiat sine corporis auxilio viuere. ¶Unuz illud est in primis aīad uertēdū q; artificis solertis op⁹ artificiose ꝓstructum nō pōt dlibet qua rōne quoue mō sit cōstructuz discernere: sed solū qui eodē pollet artis igenio. Nemo enim discerneret qua via Archimedes speras ꝓstituit eneas: eisq; mot⁹ motib⁹ celestib⁹ sil'es tradidit/nisi sil'i esset ingenio p̄dit⁹. Et qui ꝓpter ingenū sil'itudinē discernit is certe posset easdē cōstituere postq; agnouit/mō nō deesset materia. Cū igit homo celoꝝ ordinem vñ moueant/quo ꝓgrediant ⁊ qb⁹ mēsuris/q̄due pariant viderit/q̄s neget eū eē ingenio/ut ita loquar/pene eodē quo ⁊ auctor ille celoꝝ: ac posse quodāmō celos facere si instrumēta nact⁹ fuerit/materiāq; celestē. Postq; facit eos nūc/licet ex alia materia tñ ꝓsimiles ordine.

¶Quatuor hominis dotes in artibus.

In humanis artib⁹ quatuor animi nostri emicāt dotes excellētissime. Facilitas ad pcipiēdū uelocissima: memoria amplissima/ac penit⁹ indelebilis: sagacissima p̄dictio futuroꝝ: vboꝝ usus innumerabiliū. ¶Quā diuinū putas in Homero viguisse acumē: Qui ⁊ cecus ⁊ inops tot ⁊ tāta pcepit tā egregie cecinit/ut cūctas in eū tū humanas tuz diuinas artes Plato asserat cōcurrisse. Quā diuinū in Didimo alexādrino: quē scribit Hieronym⁹ a pueritia exceca tū: postea tñ dialecticen phisicen theologiā pre ceteris ebibisse. Et qđ mirū est geometrā euasisse mirabilem: ⁊ geometricas figuras describere solitū/⁊ docē: egregia quoq; theologie opa cōdidisse. Diuinū certe ūs lumē ea nascētib⁹ infudit: ⁊ querētib⁹ renelauit: que ipossibile fuisset humanis studiis iuenire. Et si Plato Aristoteles q; in libris ciuiliū institutionū scribūt/regiones alias alīs eē exercēdo ingenia aptiores: cōpertum tñ hēmus non in oriēte solū atq; meridie/sed etiā in occidēte septētrioneq; ⁊ cōplurimos homines ⁊ frequenter in qualibet arte mirifice claruisse. Si regionū seculoꝝq; diuersitas diuersitatē maximā necessario efficit in corpoꝝ habitu: in īgenijs vo minimam/⁊ hāc ipsam ꝓsilio studioq; corrigimus/quis nō vide at ingeniū hoīs natura sua locis ⁊ tpib⁹ nō eē subiectū. ¶Sequit idelebilis illa memoria qua excelluerūt q̄ plurimi/Mitridates duarū ac viginti gētiuz rex singulis absq; iterp̄te ius dicebat. Cyrus ⁊ Lucius Scipio oīum suoꝝ ciuiū sciebāt noīa. Fabius maxim⁹ ⁊ Lucullus oēs oīum gētium historias memoria tenebāt. Seneca inq̄t se duo milia noīum recitata eodē ordine reddidisse. Bucētos quoq; vsus a discipulis ꝓnunciatos se ordine retrogrado recitasse. Scribit Augustin⁹ fuisse quēdā suis tpib⁹ qui multa legerat: neq; aliq̄d vnq̄ eoꝝ que legerat oblitus fuerat. Fuisse rome aliū qui comediā totā oī recitare mādauit memorie: tot tātarūq; rerū capacitas: tāta in ūs que sūt accepta stabilitas angusto cerebri angulo cōprehēdi/⁊ fluxa ei⁹ labilisq; materia seruari non pōt: sed amplissimo eget stabilissimoq; diuini animi receptaculo. ¶Est ⁊ futuroꝝ p̄dictio illa/qua pollebant chaldei ⁊ egyptij mathematici. Certe illa substātia in futuro nō deficit: cui⁹ p̄saga virt⁹ ita totū futurū anticipat: sicut memor potētia totū p̄teritū recolit. Est aūt substātia hec eterna/que in eternū mometū colligit labilia tēpoꝝ intervalla. ¶Postremo loquēdi usus atq; scribēdi hoi ꝓpri⁹ diuinā quādā idicat nobis inesse mētē/qua careant bestie. Absq; sermone ita nos possem⁹ viuere sicut ⁊ bestie ⁊ hoies muti. Ideo ad excellēti⁹ aliq̄d op⁹ est nobis sermo tribut⁹. Videlicet tanq̄ mētis interpres. Infinitoꝝ iuētoꝝ p̄co ⁊ nūcius ifinit⁹. Neq; somniet epicurus bestias sicut ⁊ nos rōne pollere. Verū deesse illis sermonis ⁊ manuū usum per quē int⁹ latētē extra significēt rōnē. Cū natura in reb⁹ necessarijs nō deficit: supfluis nō abūdat. arborib⁹ nō dedit pedes nō brachia. Terrenū enim illarū corpus solo fixū ubiq; terrea alit alimonia. Brutoruz corpib⁹ tanq̄ min⁹ terrenis nō oīs terreus cib⁹ est ubiq; sufficiēs. Ideo ad querēdū cōmodius alimētū pedib⁹ sūt istructa. Phātasia illoꝝ paucos aliq̄s ⁊ ꝓsos ꝓcept⁹ hēt: ⁊ ad usuz dūtaxat corpis necessarios: qui mugitu: latratu: hinnitu: garritu: gannitu fremitu seu nutibus sufficiēter exprimi pñt. Verum mēs hois ifinitarū distinctarūq; iuētrix rerum usu sermonis inumerabilis suffulta est/quasi quodā digno ei⁹ iterp̄te: manib⁹ quoq; munita tanq̄ aptissimis istrumētis adiuēta mētis inumerabilia fabricāda: que q̄dē instrumēta natura eadē dedisset ⁊ bestiis/si illis iesset artifex idē iterior talib⁹ instrumētis usur⁹. Ergo tot ꝓcipit mēs in seipsa itelligēdo: quot de⁹ itelligēdo facit in mūdo. Totidē loquēdo exprimit ⁊ in aere. Totidē calamo scribit in chartis. Totidē fabricando in materia mūdi figurat. Quapro pter demētē eē illū cōstat qui negauerit aīaz que in artib⁹ ⁊ gubernationib⁹ est emula dei esse diuinā.

¶Quartū signū ab effectu miraculoꝝ. Cap^m 4^m.

Non solū vo in formanda ⁊ figurāda per rōnē artis materia sicut diximus mēs humana ius sibi diuinū uēdicat: uerūetiā in spēb⁹ rerū per impiū trāsmutādis. Qđ q̄dē opus miraculū appellat: nō q; p̄ter naturaz sit nostre aīe/qñ dei fit

istrumētū

ĩstrumẽtũ:ſz qz cũ magnũ q̃ddã ſit ⁊ fiat raro parit admiratiõẽ. Hic admiramur q̃ aie hoium deo dedite ĩperẽt elemẽtis:citẽt uẽtos:nubes cogãt in pluuias:nebulas pellãt:humanoꝝ corpoꝝ curẽt morbos ⁊ reliqua. Que palã facta fuiſſe q̃buſdaz ſeculis apud uarias nationes poete canũt:narrãt hiſtorici:nõ negant excellentiſſimi quiq̃ philoſophi noſtri p̃ſertim platonici: teſtantur theologi ueteres: Mercuri⁹ in p̃mis ⁊ Orphe⁹:poſteriores quoq̃ theologi uerbo ⁊ ope cõprobarũt. Miraberis forſitan ſi miraculoꝝ rõnes exq̃rã. Sed audi. In primo libro diſputatũ eſt eẽntiã tertiã eſſe ſub angelo ⁊ ſup totã mũdi mãm. A numine formari/formare mãm. Accipe q̃dẽ formas ſpiritales a numine. Bare vo mãe corpales. In tertio quoq̃ libro conſtitit eſſentiã tertiã nihil eſſe aliud q̃ rõnales aias tãnoſtras q̃ noſtris ſupiores. Hinc efficit apud platonicos ſectatoreſq̃ Auicẽne/ut ois rõnalis aia per eſſentiã ſuã atq̃ potẽtiã ſup totã ſit mũdi mãm:totaz mouere poſſit atq̃ formare. Videlicet q̃n ad hec dei fit ĩſtrumẽtũ. Verũtamẽ talis eſt ordo rerũ. hñt oẽs aie rõnales ut dixim⁹ intellectuale caput: rõnale mediũ:infimũ vo viuificũ. Media hec vis eſt aie ꝓprietas. Vis aũt intellectualis eſt radi⁹ quidã ſupioris intellectus demiſſus in aiam:⁊ in ſupiorẽ intellectũ iterum ſe reflectẽs. Vis quoq̃ viuifica actus eſt aie redũdãs in corpus: ⁊ inde reſultãs in aiam. Sicut lumẽ ſolis in nube ſm ꝓprietatẽ ſuaz ſplendor eſt:ut ſolẽ reſpicit radius. Ut nubẽ implet eſt pallor. Intellectus intelligibile ſuſpicit:⁊ circa ipſum intelligibile pmanet in ſeipſo. Ratio currit: ſed in ſeipſam. Viuifica vis infra ſe currit uſq̃ ad aliud dũ implet corpus. Qm̃ vo per hãc infimã ſui partẽ ſiue vmbrã aie longiſſime a ſua dignitate diſcedũt corpibus ꝓpinquãtes / factũ eſt ut vires huiſmodi rectrices corpoꝝ remiſſa quodãmõ ul' intermiſſa amplitudine illa vñationis quã aia ſuper vniuerſitatẽ corpoꝝ poſſidet / ſingule ſint ſingulis diſtribute corpibus/quibus aſtricte dũ ſunt: ꝓpriã ſuoꝝ corpoꝝ agũt curã:ac ferme negligunt aliena. Quid eas corpib⁹ alligat: Ut Plato vult amor i. vite exuberãtis affectus ad ꝓxima ſibi viuificanda ꝓcliuior. Diuerſis aũt aialiũ rõnaliũ ſpeciebus ꝓxime ſunt diuerſe corpoꝝ ſpecies. Hinc fieri vult ut alie rõnales aie cũ alijs corpibus cõſpirauerint. Alie cũ ſperis. Alie cũ ſyderibus. Cũ alijs alie. Beniq̃ alie cũ corpibus boiuz. Atq̃ ex certis q̃buſdã ſeminũ intimoꝝ diſpoſitionib⁹ a p̃uidẽtia ꝓſtitutis Alie humane aie alijs humanis corpibus regẽdis magis cõueniũt. Et ut ſũmatim dicã:cuiuſq̃ aie rõnalis vis illa viuifica qm̃ ad tertiaz eſſentiã ptinet/ equã viz hẽt ad corpa quelibet. Sed per amatoriũ quẽdã inſtinctũ corpibus alijs alie ſeſe mouẽdis ac cõmodãt cõferẽte ad hoc videlicet tẽperatione diuina: ⁊ vno quodã inſtinctu ceſſante vis illa viuifica euadit libera:ut nouo affecta inſtinctu corpus aliõ quodãmodo regat ⁊ moueat. Si ps hec iſima naturas oẽs corpoꝝ ſupat:multo magis media atq̃ ſũma. Suprema.i.mẽs uſq̃ adeo ſupeminet/ut nihil vnq̃ ſapiat corpale diuinoꝝ dũtaxat auida. Stabilis natura. Intelligẽtia ſubita. Media.i.rõcinandi facultas eminet quidẽ ⁊ ipſa magis q̃ iſima:⁊ nũc quidẽ ut dixim⁹ alias/aſcẽdit in mẽtez:qñ ſuſceptis a mẽte ꝓncipijs demõſtrãdi vniuerſales rerũ nãliũ rõnes indrit argumẽtãdo. Nũc aũt ad viuificã declinat potẽtiã. Qñ credit phãtaſie:auſcultat ſenſib⁹:blãdit ⁊ corpi. Aſcẽdit aũt in mẽtẽ ſupnoꝝ capiẽdoꝝ amore. Deſcẽdit in potẽtiã infimã amore inferiorũ gubernãdoꝝ. Merito cũ ſit utroꝝũq̃ media diligit atq̃ Et tanq̃ eminẽtior q̃ infima:dũ infima corpus vnuz regit ſolũ ipſa plura mouet atq̃ gubernat. Nã dũ rectrix facultas corpis tuũ ſolũ alit corpus:perq̃ ſenſũ ⁊ cõcupiſcẽtiã ſeruit tui corpis alimonie. Ratio tua ⁊ tui corpis agit curã ⁊ alioꝝ: atq̃ in externa materia fabricat artificia. Hec quoq̃ cũ eque ualeat quaſlibet tractare mãs. Alijs tñ tpibus alias quocunq̃ rapit amor tractãdas aggredit. Deſſante amore per quem hũc ſculpit lapidẽ ſtatuam dimittit ſubito. Trahente amore ad uaſa fictilia aggredit figulinam. Qñ de tractãdis corpibus loq̃mur / mẽtẽ illã corpoꝝ penit⁹ cõtẽptricẽ parump̃ itermittim⁹ de rõne magis ⁊ rectrice potẽtia loquimur. Ne utiq̃ ambe licet ad quelibet mũdi corpa ꝓpter cõmunẽ nãm eſſentie tertie parez vim hẽant:in illud tñ agũt potiſſimũ/in qõ magis afficiunt diuina illa ſeminũ tẽperatione nõ phibẽte. Affectus aioꝝ illoꝝ qui ſupra nos ſunt ſtabiliores ſunt noſtris:atq̃ eũdẽ ſemp retexũt ordinẽ:cõſueto ſemp tenore ꝓgredientes/qm̃ in illis tã ſupꝛema vis q̃ media ſurſũ uergit cõtẽplationi incumbẽs eterne. Sola vis infima opa uariat: ſed viciſſitudines agit/⁊ illas quidẽ ordinatiſſimas:ita ut in ipſa etiã mutatione videat eẽ ſtabilitas:dũ idẽ obſeruat tenor: eadẽq̃ ſimiliter retexunt. Sed utcũq̃ ſit forme rerũ trib⁹ aioꝝ illoꝝ viribus inſite cauſe ſunt formarũ/que in mundanis corpib⁹ exprimũtur. Atq̃ ut ita dicã fatales imaginationes que gradatiz idolis aioꝝ illoꝝ ſuboriunt quaſi p̃gnãtiũ mulierũ affect⁹ uehementiſſimi dequid ſibi fingũt in ſperis ſuis ſequẽtibuſq̃ tanq̃ fetibus exprimũt. Noſtra quoq̃ aia erga corp⁹ hoc affecta ſm ſuoꝝ ſeminũ ordinẽ corpus hoc ex ipſa vi corpis rectrice figurat. Quid huic corpi pſtat certaz quatuor humoꝝ cõplexionẽ. Quid faciei colores ⁊ liniamenta: niſi aia: Alia quoq̃ ꝓtra nãm corpis põderoſi ipz agit ſurſum:⁊ quatuor inuicẽ vincit ꝛia. Neq̃ miraculũ hoc mirat quiſq̃. Quãtũ vo vis eadẽ per phãtaſiã ualeat in formãdo uehemẽtioribus affectib⁹ corpe in ſuperioribus diximus. Siquidẽ per affectuũ diuerſitate diuerſas qualitates pducit in mẽbris. Ira calorẽ rubedinẽ:amarũq̃ ſaporẽ:⁊ alui fluxum. Timore frigus:atq̃ pallorem:merore ſudoris humorem:albedinẽq̃ ceruleã. Anxietate ſiccitatez:atq̃ nigredinẽ. Harũ ꝓfecto qualitatũ ipſi ai affectus auctores ſunt: qz ſepe ad tales aliquas qualitates mouẽt prioꝝ noſtre cõplexioni ꝛias. Atq̃ ut Hippocrates docet ⁊ Galienus inueteratus affectus prioꝝẽ mutat corpis complexionẽ:⁊ in ſuã trahit nãm. Hoc agit phantaſia: Quid autẽ ratio in artibus ⁊ gubernationibus operet alias declarauimus. Proinde quid a rectrice corporis potẽtia in ꝓprio corpe fiat per virtutẽ viuificã ⁊ affectus illi ſeruiẽtes hic explanauim⁹. Fit inſuper ab ea nõ nihil in corpibus alienis que ſibi ꝓpinquant qñ per nãlẽ calorẽ cocoquit cibos:calefaciq̃ tãgẽtes Alia quoq̃ materna in corpus alienũ agit: qñ nutrit fetus in aluo. Aõ q̃dẽ explet ex continuatis vinculis

quibus fetus materno corpi alligat. Neq; ppinquus dūtaxat corpus formatiſq; qñq; remotū. Jacto ſiqdē a viro ſemine in matricē/ & diu poſtea viro abſente: virtus formatrix relicta in ſemine viget ibi: & vicē paterne aie gerit in ſemine: corpuſq; effingit humanum. Ceu cū quis lapidē iacit ꝓcul: virtus expultrix lapidi imiſſa a iaciente q̄ diu regnat in lapidē/tādiu lapidē pellit/ea ſcilicet aeris plaga & ad illud ſignū / quā & ad qđ iactor ille direxerat. Si pars aie regēdo corpori accōmodata per viuificam vim aliqđ operat in corpus alienū atq; remotū: cur nō etiā per vim ſenſitiuā hac eminētiorē? Per affectus. ſ. phātaſie: Ergo phātaſia inſtar virtutis viuifice formatrix ipſa ꝓpriū corpus ut dixim⁹: quotiēs acrioribus affectib⁹ agitat formatetiā faſcinationib⁹ & maleficijs alienū. Neq; mirū eſt aiam facere talia affectib⁹ ſuis/ſi herbe quedā faciūt aut lapides ſuis uaporibus: celeſtib⁹ tū aiis aſpirātibus. Neq; deeſt aie cōtinuatio mediorū/per que in alienū corpus trāſigat actionē. Quippe uenefici hois phātaſia infenſa infantis teneriori corpuſculo febrē affectat puero. Imaginatio febris ſpiritus febriles vibrat. i. colericos. Sicut imaginatio coitus ſeminales ſpirit⁹ & genitalia mēbra. Colericus & febrifer ſpiritus ille pulſus uaporem fetidos atq; febriferos ſiqui in uenefici hois corpe ſunt exſuſcitat. Hi cū primū incitati ſunt/vna cū ſpiritu ꝓruunt illuc tanq̄ ſagitte: quo malefica phātaſia quaſi ad ſignū itēderat. Maxime vo ex oculis emicāt seniorīs: perq; oculos pueri trāſeūt tanq̄ ex vitreis materijs perq; mās vitreas radij/ſpirituſq; inficiunt pueri & humores. Ad hec aūt maleficia illi ſunt oīuz potētiſſimi: qb⁹ naſcētibus Saturni malignus aſpectus ſemēq; parētū terreſtre ac vicin⁹ ſimilis cōplexionē ꝓflarūt fetidis uaporib⁹ abūdātē: & melācholicā. Preterea ſeua Martis potētia bilis igniculos ſubdidit. Hi qñ in ſenio ſūt etate terreſtri & melācholica morioſi ſunt ualde: & cui cunq; cōtigerit acerrime iraſcunt: aioq; infenſiſſimo execrant. Phātaſiā certe ꝓpter humorē terreū ſtabilē efficaciuſq; ſuis uotis affigūt. Hic humor accēſus & urit uehemētiſſime: & extinguit ſero/tanq̄ ignis in craſſioribus lignis & duriori materia. Vapores quoq; nō deſunt maligni: per quos quaſi ſagittas uenenū in aduerſariū iaculent. Miraris corpus vnius ab aio alterius inqnari? At nō miraris aium ledi ab aio: dū per cōſuetudinē vitia aliena cōbibimus. Nō miraris corpus tuū a uapore alterius corpis morboſi facile infici. Nō ptiſis: epidimia: lepra: prurtus: dyſenteria: pleureſis: oculorūq; rubor indicāt. Apud heſperios ethiopas fuiſſe traditur beſtias noīe catoblepas: que ſolo aſpectu hoīes interimerēt. Nō & apud cyrenē faciūt baſilici. Tāta eſt vis in uaporibus oculoꝝ. Cur minus ſubiciat/corpus tuū alterius aio q̄ alteri⁹ corpori? Cur nō magis pot⁹? Cū ſit potētior aius: neq; deſint media/ per que agat. Quod facere cōſueuiſſe hoīes quoſdā illyrijs & triballis legim⁹. qui cū eſſent irati ſi diutius attētiuſq; intuebant hoiem pimebant qui & geminas hēbant pupillas in oculis. Idē quoq; feciſſe feminas nōnullas in ſcythia. Tāta eſt imaginationis potentia. Preſertim qñ affectibus aī uaporem oculoꝝ ſubſeruiūt. Auget enī vim attētio illa mirabilis phātaſie/nō minus q̄ ſtrutij oculus defixus ad quū. Uno ſiquidem affectu feruescēte tepeſcit aliter

Ideo in malefice phātaſie intētione remittit paulū ſper affect⁹ aie nālis per quē ſuo corpi deuincitur. Unde a ſuo corpe facta liberior mām nouā in quā nup afficit quaſi recēs aliqđ ſuū corp⁹ incipit trāſmutare. Si tāta hēt vim malefica phātaſia quantā putas habitura benefica rōnē? ſaltē duplo maiorē. Et qr ratio ſupat phātaſiā: & qr bonitas malū. Jgitur ratio qñ ad beneficiū aliqđ tota aī erga deū intētione defigit/nōnunq̄ corpus illud erga qđ eſt affecta afficit beneficio tā ꝓpriū q̄ alienū, hoc munere excellunt illi/ ut eſt apud platonicos qui diuino quodā beneficio ꝑceteris cōplexione tēperata celeſtiq; ſunt ꝑditi: necnon puris & modicis nutriti cibis: honeſtis ꝑterea diuiniſq; moribus educati. hi medici ſepe ſūt generis humani: Et corpi cui cupiunt bona/ſi directi ꝓprius in deū pijs uotis ardēter exoptāt / illico ꝓſtāt. Preſertim ſi hois beneficium accepturi aius ſit paratus. Hinc Zoroaſter inquit. ΕΚΤΕΙΝΑΣ ΠΥΡΙΝΟΝ ΝΟΥΝ ΕΡΓΟΝ ΕΠΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΨΕΥΣΤΟΝ ΚΑΙ ΣΩΜΑ ΣΑΩΣΕΙΣ. ſ. Si mētē ardētē ad opus pietatis intēderis labile corpus ſeruabis. Talia quedam miracula facta ab Apollonio theaneo philoſopho narrat Philoſtratus. Rurſus a Pythagora Empedocle & Philolao ſimilia quedā geſta pythagorei multi affirmāt. Scribit inſup Jamblicus pythagoricos quotiēs narrarent miracula facile ſolitos credere illa a deo per diuinas aias fieri. Atq; in reb⁹ huiuſmodi hec Lini carmina ſemp habuiſſe in ore. ΕΛΠΙΣ ΣΤΑ. ΧΡΗ ΠΑΝΤΑ ΕΠΕΙ ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ ΟΥΔΕΝ ΑΕΛΠΤΟΝ. ΡΑΔΙΑ ΠΑΝΤΑ ΘΕΟΙ ΤΕΛΕΣΑΙ. ΚΑΙ ΑΝΗΝΥΤΟΝ ΟΥΔΕΝ. i. credenda ſunt oīa. Nihil enim eſt icredibile. Facilia deo oīa ſunt. Nihil eſt impoſſibile. Sed redeam⁹ ad illos iā aios per quos deus quaſi per inſtrumenta miracula pficit. Quid cōfert illis ad hāc excellētiā habitudo corpis tēperata: ut ratio illoꝝ ſit expeditior/ nullo excedētiū humoꝝ turbata tumultu. Quid modicus puruſq; vicin⁹ & ut nō ſit aia corpis ſui ſarcina pgrauata. Quid educatio illa honeſta atq; pia: ut & optet hoib⁹ bona: & tanq̄ deo quodāmodo ſimilis adiuuet adeo imo tanq̄ inſtrumētum a deo ducat. Deniq; cū ratio ſit eminētior phātaſia qñ ipſa dedita deo tota ad vnū hoc opus beneficij cōferēdi dirigit remittit admodū nālis ille prior affectus aī: quo ꝓprio corpi copulat. & ab eo ſoluta agit in alienū. Pōt enim facile ad hec tanq̄ inſtrumentū a deo duci: cū natura ſit ſup corpa oīa q̄ vis affectus olim alios ad vnius gubernationē rapuerit. Nō aliter ac ſi ſapientiſſim⁹ rex potētiſſimuſq; cuius puidētie & ditioni ſubſint oēs pariter ampliſſimi regni partes: reliquas negligat ad tps / partis alicuius amenitate pellect⁹. Sed amore aliqñ partis illius deſeruiſcēte ſe ad alias cōferat gubernandas. Myſteria hec Plato noſter oīa tetigiſſe videt. Tyrānidē ḋdē illā phātaſie: & hoc rurſū pie rōnis imperiuz in timeo: ubi de vi aie in corpus diſſeruit. In phedro aūt mirabilius ḋddā innuit: cū in ḋt oēm aiam vniuerſi corpis curā hēre. Atq; aiaz noſtrā qñ libera eſt totū perrare celū: mūdūq; vnacū celeſtib⁹ aīs gubernare: alias in alijs figuris circūeuntē. Qñ vo ſit talis/ aperuit in epinomide: ubi affirmauit: neceſſitatē mētis atq; aie mēti ꝓiuncte/

neceſſitatē oēm exuḃare/ac tale oē decretū/eſſe fa tale. Quinetiā in decimo de iuſto intellectualē aiaz appellauit neceſſitatē/inter cui⁹ genua ſit fuſus ali quis/circa quē ſpere mūdi uoluant: Quorſuz hec: Ut intelligam⁹ fieri poſſe qñq; ut hois aia/tota rō nis intētione/in mentē caputq; ſuum uertat. Sicut qñq; uertit in phātaſiā/ut dixim⁹ iā ⁊ rōnē. Quis nā aius hec agit: Qui phātaſiā iubet ſilē: ac etiā ſu perni numinis deſiderio flagrās cōſuetis rōnis na turalis diſcurſib⁹ nō cōfidit. Sola viuit mente. eua dit angelus. Et toto capit pectore deū. Hec ſignifi cat Zoroaſter: ubi ſic inqt. ψυχη ητ̄ερο π̄ων θε ον αγξει π̄ωσεσ ξαυτην ουδεν θνητ̄ον εχουσα ολη θεοθεν μεμεθυστ̄αι αρμονι᾽ασ᾽ ᾱυχει γαρ υφη π̄τελε σ̄ωμ᾽α βροτειον. ideſt anima hominū deum quodammodo contrahit in ſeipſam: quan do nihil retinens mortale tota diuinis hauſtibus ebriat. Tūc quoq; exultat in corpis harmoniā. Hu iuſmodi animuz diui Joānis theologia naſci iterū dicit ex deo. Sicq; dē dei ſummi influxus per mētes angelicas uſq; ad aiam hois defluēs inſtigat quoti die aiam corpi merſam. ut exuta carneā textaz po nat potentias opationeſq; aiales: ⁊ pro aia fiat an gelus. Quēadmodum radius ſolis uapores tenu at trahitq; ſurſuz: ⁊ in igneā ꝓuertit nāz. Qui huic inſpirationi totū ſe cōmittit/ceſſat eē aia. Fitq; deo regenerāte dei filius: angelus. Jccirco Plato theo logos appellauit dei filios in timeo. Si aia natura ſua excedit mūdi machinā perq; vires inferiores mira operat/in corpibus etiaz alienis q̄d illā puta mus acturā: qñ in caput ſurrexerit ſuuz/euaſeritq; angelica: Q̄ oportet fieri poſſe qñq; poſtq; blan dimentis ſenſuū fit ſepe brutalis. Et inſpiratio dei eſſe nō debet uanior q; ſenſuū blādimēta. Tūc igit nō vnū quēdā amplius aut tenerū faſcinabit: aut fa nabit hoiez egrotātē: ſed ſperis impabit elemētoz. Quādiu corpi huic addicta eſt parui huius mūdi elementa ideſt humores quatuor agitat. Eiſq; calo rē frigus: humorē: ſiccitatē: colores oēs: ſaporeſq; inducit: ut ſupra patuit tū in actu vitali tū in affecti bus phantaſie. Jdeo qñ ſoluta ab hoc emergit in amplū deo iā plena aīalis huius grandioris humo res ideſt quatuor elemēta maioris mūdi mouet ut ſua. Siq̄dē iā quaſi euaſit aia mūdi. Eius videlicet mundi partis erga quā afficit maxime. Ac ſicut ea dē hois aīa que cubitale infantis corpuſculū rexe rat regit bicubitū eque ⁊ tricubitū: ac deinde qua tuor cubitoz. Et decē rurſus ut dicit de gigātibus: ita ſi uſq; ad centū creuerit ⁊ ducētos eque reget. Q̄ enim nāe ordine ⁊ dignitate oēm molē corpis añcedit/nō minus totā ipſam molē q̄ molis partē implere pōt atq; mouere. Si vim ab ipo deo vide licet habet viuifica vis rōnalis aie in mūdi ſperas: vim quoq; hēt in eas rōnis ac mētis affect⁹. Solo igit affectu citabit uentos deo duce/ac celo nubes iducet ſereno: eaſq; coget in pluuias. Rurſus ſeda bit uentos: ⁊ aerē ſerenabit. Q̄ q̄dē poſſe fieri/fa ctūeſſe/Hippocrates chous: theologi mauri ⁊ arabes cōfitent: mauroꝝ princeps Auicebron: arabū Auicēna. Mitto quot elementoꝝ turbatio nes ꝓcellaſq; tū ex demonū cōflictationibus tū ex caſibus aiarū in corpa ſepe contingere egyptij pla toniciq; arbitrent. Qua quidez de re Plutarchus ⁊ Porphyri⁹ ⁊ Proculus diligētiſſime diſputāt. Pla tonis certe platonicoꝝq; ſentētia eſt a celo ad terraz uſq; in ſperis oibus alias plagas numinibus alijs ab initio diſtributas ita fuiſſe: ut qñ in regione terre cer tis dicata numinibus diſpoſitio ad ipſa numina uel per ſupnos influxus uel per aioꝝ affectiones ꝓcipue auget/miracula ſepe talibus numinib⁹ ꝓgrua uel per ſe uel per aias ibidē ab eiſdē numinib⁹ occupatas ef ficiant. Sed de ijs alias. Magicā quādā in pñtia ſen tentiam referamus. Putāt chaldei poſſe inſup aliud q̄ddā ab aia mirabile fieri. Ut ſcilicet radijs effuſis in corpus ſuū ipm lumine circūfundat: ⁊ radioꝝ leui tate tollat in altū. Q̄ in ſeipſo feciſſe patrē eoꝝ Zo roaſtrē nōnulli referūt. Ego vo ſi qua huius miracu li ratio aſſignari pōt/talē forſitan eē opinor. Prima lux in deo eſt: atq; ibi eſt talis ut ſupemineat itellectū Jdeoq; non pōt lux intelligibilis appellari. Sed lux illa dei cū infundit angelo/fit e veſtigio lux itellectua lis: atq; intelligi pōt. Q̄ñ ifundit aie: fit rōnalis: ac po teſt nō intelligi ſolū: ſed cogitari. Jnde migrat in aie idolū. Ubi fit ſenſitiua: nō dū tñ corpea. Jnde in ethe reū uehiculū idoli. Ubi fit corpalis: nōdū tñ manife ſte ſenſibilis. Deniq; in corp⁹ elemētale ſiue ſimplex aereū q; ſiue cōpoſitū qō eſt etherei uaſculū: in quo euadit manifeſte viſibilis. Atq; ego hāc eē puto cate nā illā aureā: quā vidit Homerus a celo pēdentē: ⁊ in terras uſq; demiſſam: qua apprehenſa hoies ſeſe poſ ſint in celos attollere. Profecto tanta luce diuinitus abūdāt celeſtes aie: ut ingēs inde in corp⁹ earū redū det copia luminis: qō videm⁹ in ſtellis. Si qñ aia ho minis/ita figat aciē ſuā in deū diuinoq; lumine iplea tur rapiaturq; ut ille tunc eque cozuſcat/⁊ in uehicu lū ſuū radios effundit uberrimos: perq; uehiculū ⁊ corpus aereū in corpus hoc oculis manifeſtū. Quod tūc pleniſſima illa copia radioꝝ effulget: rareſcit: at tollit ethereo ad hoc ꝓferēte uehiculo corpeq; aereo quaſi ſtuppa eleuata per flāmaz. Tali quodam igneo curru magi atq; platonici Heliā Paulūq; raptos in celū fuiſſe dicerēt. Ac demū poſt mūdi iudiciū corp⁹ qō noſtri glorificatū noīant ſimiliter raptū iri. Jdeo ſic precipit Zoroaſter. οτι ψυχη π̄υρ δυν᾽αμει τα π̄ροσουσα φαεινον ηγει δ᾽ω ψυχησ βαθοσ᾽α μ βροτ᾽ον ομ᾽ματα λαρ᾽ην π̄αντεκ π̄ετασον ανω μηδε τ̄ο τ̄ησ υλησ σκρυβαλον κρημνω καταλειψησ. i. Quoniaz anima per potētiā patris fit ignis ſplēdidus/oñet in te imortalis ꝓfunditas aīe ⁊ oculos oēs vna tolle in altum. Tunc neq; etiā māle ipm corpus ꝓcipitio derelinquēs. Jgnē appellat lucē ipſam/qua ⁊ exuberat deus per ſe/⁊ aīa per vim pa tris cōuerſa in patrē abūdat. Et qz deus eſt ipſa vni tas: ſup mētē ⁊ cētrū eēntiarū ſup eſſentiā: ideoq; nō vnit illi per mētem ꝓprie/ſed per vnitatē aīe/que eſt mētis caput/cētrūq; totius aīe. Jccirco dicit Zoroa ſter. Ducat te aīe pfunditas imortalis. i. vnitas ipſa: quā imꝓreſſit quēdā deus aīe tanq; vnitas diuine ca racterē: a qua ⁊ ad quā oēs alie vires aīe quaſi a cen tro ⁊ ad cētrū oēs circuli linee pēdēt. Sequant oculi tui oēs. i. oēs vires aīe que in cognoſcēdo uerſantur. Huc tēdit illud attollite portas ꝓncipes veſtras/⁊ ele uamini porte eternales ⁊c. vna. i. in vnā collecte mētē ſiue in vnitatē mētis caput. Tūc eas ſequet corpus tū

celeste tū terrenū. ℙropterea dixit coꝛpꝰ māle.i.terrenū. Tūc nō derelinq̄ ꝓcipitio:qꝛ tūc ipm quoq; tollet̄ in altū:neq; relinquet in infimo loco mūdi: quē locū magi sepe nouant ꝓcipitiū. ℳiraculi huius viz effectūq; describit etiā ℳercurius trismegistus/ubi de regeneratione cū filio suo Tatio disputat. ℬe hoc q̄dē miraculo qō in ꝓꝓio coꝛpe mēs oñdit ex platonicoꝝ opinione satis sit dictuz. ℬe illis vō que in speris mūdi demōstrat/tales quedā apō platonicos mouētur questiones quales dicam:ꝛ soluūtur ut dicam.

¶ Questiōes sex de miraculis:ꝛ solutiōes. Cap̄. 5m.

ℳEns hois qñ coꝛpeas exuit curas/cur passio nes elemēto ꝝ affectat:ℚuia publicū bonuz nō despicit diuinꝰ aīus sūmi cōmunisq; boni filius. Ergo tanq̄ deꝰ aliq̄s ad aīaliū hoiumq; cōmodit atē ꝓuidēter elemēta mouebit. ¶ An pōt adeo supra suū coꝛpus attolli/ut mūdi speras attingat:ℙōt utiq; si ubiq; est/ut quidā putant. Sed nonne etiā lumē crassa laterna inclusuz paulo momēto laterna reclusa emicat eminus:ꝛ remotissima queq; illuminat:ℳecq; tū a laterna discedit. ℂlausa iterum laterna in angulū absq; sui offensione colligit. ℳō oū locū plꝰ ꝛpleret amplissimū/absq; sui dissipatiōe ꝓfundebat; ℳira luminis virtus. In angustissimo q̄scit loco. Implet amplissimū. Id q̄ppe facit/qñ lumen quodā modo est incoꝛpeū. Idē facit aīus:qꝛ diuinū est lumē.

¶ ℳūquid diuinꝰ hic aīus in ꝗs ꝓficiēdis miraculis per oēs sui partes secedit a coꝛpe:ℙihil opus est ut officiū oīno dimittat ℤrioꝝ ꝓciliandoꝝ. Alia utiq; in coꝛpe per idolū suū/quasi crinite comā in uapoꝛe:ꝓmū ℤria in vnū elementa cōciliat. ℬeinde si dissoluit quiq̄/instaurat nutriēdo. Auget etiā:regit coꝛpus ꝛ trāsfert ꝛ reliqua. Uidemꝰ aptissime opus trāsferēdi regēdiq; coꝛpis remitti ꝛ itermitti qñq;/cū aīa uehemētioꝛi coꝛripit phātasia:officiū augēdi nutriendiq; minuit ꝓpter intētissimā rōnis ydaginē. Ideo nō ꝓco quūt cibos philosophātes. Et aīa adulto coꝛpe acutius speculat/q̄ adolescēte minꝰ in augēdo coꝛpe occupata. Et sobꝛiū coꝛpus speculationē ipedit minus. ℬū aīa ad speculādū est oūtaxat intēta. ℚuāobrē cū per mētē tāta aī ꝓtingit abstractio/ut ꝛ phātasia ꝛ ratio nālis intermittant/que solent ipse nutritionē regimenq; mēbꝛoꝝ debilitare/q̄d obstat quo minꝰ cadat coꝛpus:ꝛ nutriat in coꝛpe nihil:ℜestabit foꝛsitā solū cōciliationis officiū/quo aīa nondū sinat dissolui humoꝛes atq; diffugere. Sed nō fiet tūc talis cōciliatio ut fieri solet per idoluz:qō oīno destituit terrenū coꝛpus/qñ aīa nihil sapit terrenū. Tūc enim idolū ita relinq̄t terre nām/sicut ratio terrenoꝝ coꝛpoꝝ relinq̄t imagines. ℴpinoꝛ igit viri oīno abstracti coꝛpus eo ipo in tpe bꝛeuissimo/quo est angelicus aīus/per virtutē idoli antea consuetā/neq; moueri neq; sustineri neq; etiā cōtineri. ℚō si moueat uel sustineat uel ꝓtineat:id fieri arbitroꝛ per illud aīe cētrū:quam paulo añ vnitatē uocauimꝰ aīe a deo tributā. ℙer quā deo oīum cētro ꝛ pure vnitati ꝓciliet. ℙer quā nō modo elemēta coꝛpis huius/sed etiā mūdi cōciliet: per quā solam posse deum attingi sic aperuit Zoꝛoaster. ΕΣΤΙ ΤΙ ΝΟΗΤΟΝ Ο ΧΡΗΣΕ ΝΟΕΙΝ ΝΟΟΥ ΑΝΘΕΙ. Est intelligibile aliquid qō intelligere te oꝛtet mētis floꝛe. Florē mētis appellat Zoꝛoaster ipm aīe cētrū. ℚō ℙlato noīat mētis caput. Sētētiā hāc nostrā illud ℙau

li diuini theologi ꝓfirmare videt:qō inq̄t aīuz deo raptū nec eē euidēter in coꝛpe/nec extra coꝛpꝰ:videlicet qꝛ nō ilsit coꝛpi per idolū:sed assit per cētrū.

¶ Quādiu mirabilia hec aīus opat:ℚuādiu ita mānet abstractꝰ. ℳanet vō parūper:nālī quodaz potētie inferioris affectu ad curā coꝛpis retrahēte Sicut ꝛ paulisp manere in aere lapis dicit sursum iactus inter ascensum atq; descēsuz. ¶ Sed nunq̄d oꝛdinē mūdi aīus ꝓfundit humanꝰ miracula opando:ℕequaq̄. Nā ut platonice loquar in vniuersali rerū lege ꝛ ꝓpetua quadā serie causarū ad idē cōferētiū sunt huiusmodi ꝓscripta miracula. Ad hoc ipm cōducit ꝓuidētia mētiū sub deo usq; ad mētē nostrā cōtinue ꝓspirātiū. Ad idē diuinū fatū aīaliū idoloꝝ a prima aīa ad nostre aīe idolū cōfluentiū. Ad idē diuina quedā nārū oīuz dispositio a prime nāe affectione cōcurrētiū usq; ad nāe nostre cōplexionē. Idē sepe nobis celestia signa prenūciāt:per que ūsi per oculos nutusq; numinū cogitationes significant. celi enarrāt gloriā deī:ꝛ opa manuū eius annūciat firmamētuz. Nō igit qñ aīus ille angelicꝰ optat mirabile aliq̄ opꝰ ꝓficere:puta citare uētos statim supioꝛes cause huic fauēt uoto:ꝛ noua cupiunt:qñ noua aīus affectauit. Sed ꝓtra:qñ celestes idipm decreuerunt iste cupit. Quo nā pacto:Futuroꝝ uētoꝝ stat in supnis numinibus ꝓuidētia. Disposition huiusmodi ut alias diximꝰ:per tres illas series statim ad aīas nostras usq; decurrit:precipue per ꝓuidētiā in mētē: quodāmodo etiā per fatū in idolū:per nām quoq; in coꝛpis nostri cōplexionē. Sed ꝓturbati hoiuz ai hos ipulsus nō capiūt. ℙacatꝰ aūt aīus vndiq; supnos capit impulsus. Unde latēter incipit cogitare eadē que cogitāt supi:eadēq; uelle ac nolle. Cū nāli.i. diuino ꝛ intimo inclinet instinctu. ℍuic cogitationes oēs affectusq; succedūt ad uotū:ꝛ quicq̄d a supis postulat:accipit. ℙempe que illi iā daturi fuerāt/postulat:ꝛ qꝛ daturi erant/ad postulādū ꝓuocauerūt. Sicut mater que pomū manu p̄fert oculis filij: ut hinc inuitatꝰ filius petat pomū. Filius videt:petit:accipit:accipit inq̄ nō solū qꝛ petit:sed petit etiā qꝛ sit acceptur. ℕecq; vult dare mater/postq̄ filius uelit accipe:sed ecōuerso:ℕos q̄dē plurimū nō nālibꝰ diuinisue incedimꝰ desideriis/sed illis quos accēdit quotidie casus: ꝓut enim alia atq; alia sensibꝰ nostris occurrunt/aliter aliterue afficimur. Atq; ita rebꝰ ꝓtingētibꝰ occupati raro ut cupimꝰ assequimur:qꝛ raro ꝛ forte quadā cū supnoꝝ uolūtate ꝓcurrimꝰ. Angelicus aūt aīus ꝛ ꝓsentit cū illis:qꝛ trāquillus viuit:ꝛ impat mūdo qꝛ sua spōte ab hoc coꝛpusculo qō est mundi particula soluit in sui nāz regressus amplissimā. Talē vō foꝛe aīuz ꝓuidit deus:talē inq̄ nō supno auxilio tā tū:sed etiā ꝓꝓia uolūtate. ℚue quidē tūc p̄cipue agit libere/qñ dimissis actionibus in seipsam oꝛigi nēq; ꝛtēplādā amādāq; se flectit. Talē quoq; elegit deus ad mirabilia ppetrāda. Cuius oꝛationes etiā circa publicas mūdi mutationes nō eē uanas Auicenna in methaphisicis ꝛ ℙꝛoculus Jamblicusq; disputāt in timeo. ℙꝛobāt enim uota viri sanctissimi p̄fertim si cū illo populi quoq; uota cōcurrant: aīos mirabiliter ita ꝓiūgere deo:ut vna quodāmō dei aīq; opatio fiat. Sed dei q̄dē uelut artificis:ai

aũt tanq̃ instrumenti diuini. De illis vo miraculis que deus per se absq; instrumẽto facit/que loge maiora sunt: in pntia nõ tractam⁹. ¶ Miracula huius modi nũquid nãlia sunt aio: Sunt nãlia quodãmõ ut opinant platonici atq; iterũ nõ nãlia. Nãlia qdẽ quãtũ recurrit in mẽtẽ: fitq; sũmi dei pedissequus atq; instrumẽtũ. Nõ nãlia quãtũ vnius tãtũ seruit corpis usui: cuius amore capt⁹ ad tps neq; virtutis sue explicat amplitudinẽ: neq; diuine fit particeps Qui quotiẽs z explicat z fit particeps / ostẽdit se nullo ictu corpoq; dissolutuz iri. Nãquidẽ qdãmodo pstat oibus z torquet oia pro arbitrio. Singula vo que de miraculis ex platonicoq; mente disseruimus / ita a nobis affirmata sint ut a christianis theologis approbantur.

DECIMVSQ VARTVS LIBER.

¶ Nõ aia nitat de⁹ fieri ostendimus signis duodecim fm duodecim dei dotes. Capm. pm.

In pncipio disputationis duo iecim⁹ fundamẽta signoq; ad imortalitatẽ aie ptinẽtiũ. In vno tractat quãtũ aia corpor/b⁹ dñat: qõ per quatuor signa transegimus. In altero agitur q aia deus fieri nititur. De quo per duodeciz signa tractabim⁹ fm duodecim dei dotes. In quo apparebit mira ai magnitudo. Cui nõ satis fuerit emulari deũ ijs miris quos diximus modis: nisi etiaz fiat deus. Hinc ita exclamauit Zoroaster. ωτολμηροτατησ φυσεωσ ανθρωπε τεχνασμα. idest o homo nature audẽtissime artificiũ. ¶ Cõstat apud oẽs theologos deũ eẽ primũ ipm uerũ ac bonũ. ¶ Esse cũcta. ¶ Esse auctoreз vniuersoq;. ¶ Sup oia. ¶ In oibus. ¶ Sẽper. ¶ Prouidere cũctis. ¶ Juste administrare. ¶ Fortiter ouz administrat in habitu suo pseuerare. ¶ Tẽperate suauiterq; tractare. ¶ Opulentissime viuere: atq; iocundissime. ¶ Seipm adeo beatũ intueri: mirari: z colere. Has duodecim deo dotes oĩs apud oẽs gẽtes tribuit theologia. ¶ Quic qd ubiq; hoies agũt/ad harũ possessionẽ referunt: neq; aliud qcq̃ expetũt z conant dotes huiusmodi sibi plenissime compare. Plenissimus harũ possesor solus est de⁹. Tot⁹ igit aie nostre conatus est ut de⁹ efficiat. Conat⁹ talis nãlis est hoib⁹ nõ min⁹ q̃ conat⁹ auibus ad uolãdũ. Jnest enim hoibus oib⁹ semp ubiq;. Jdeo nõ cõtingẽtẽ alicui⁹ hois qualitatẽ: sed nãm ipsam sequit speciei. Nãlis aũt mot⁹ ad finẽ aliquẽ direct⁹ nõ aliã ob causam ad hũc finem potius q̃ ad aliũ determinat: nisi ppter quãdã nãe sue affectionẽ: per quã cũ tali fine cõgruit potius q̃ cũ tali. Et ppter cõgruitatẽ amat. Ac ppter eãdẽ assequi põt qõ amat: Quẽadmodũ aer leuitate cũ ignis cõcauo pgruit. Per eãdẽ annitit mouetur; ad illud. Per eandẽ rursus attingere põt ipm: z in eo postq̃ attigerit conquiescere. Põt igit qñq; nixus human⁹ in deũ intẽtus expleri. Naz qs hũc inseruit aĩs nostris nisi idẽ ipse deus/quez petimus: Qui cũ solus sit auctor specierũ/ppriũ specieb⁹ inserit appetitũ. A primo nãq; rerũ principio tanq̃ a primo bono appetibiliq; oĩs nãlis ducit appetitus. Jdẽ primus est motor. Jdẽ z finis est ultimus Siqdẽ ad agẽtiũ ordinẽ ordo sequit z in finib⁹: qz sicut supremũ agẽs sequẽtis mouet agẽtia: ita ad finẽ supremi agẽtis referri oportet fines agentium reliquoq;. Quicqd enim agit primũ ipm agẽs ppter finẽ suũ agit. Ducit aũt agitq; primũ oẽs oium causarum sequẽtiũ actiões/mouẽdo ad suã actionẽ oẽs: ideoq; ad suos fines. Unde sequit agẽtiũ oiuz inferioq; fines ab ipso primo ad finẽ ppriũ ordinari. Primũ agens deus est. Diuine uolũtatis finis est sua bonitas. Qua propter sequẽtia oia in deũ tanq̃ finẽ necessario ordinant. Presertim qz nihil tẽdit in aliqd tanq̃ finẽ/nisi quatenus ipm est bonũ. Quo fit ut bonũ sit finis quarõne bonũ. Nõ ergo summũ est bonũ: est maxime oium finis. Adde q primũ bonũ est causa oibus ut sint bona. Ergo est causa ut appetant. Si aũt ipm est propter qõ oia sunt appetẽda: sequit/ut ipsum sit z maxime oium z ab oibus appetẽdũ. Est igit finis oiuz: eo tñ pacto ut mẽtiũ finis sit fm formã: reliquoq; vo fm vmbraz. Ergo z horum fm formã finis exístit: qñ nihil aliud satis ipsis facit. Jta igit hoies dei formã appetũt/ut a deo tribut⁹ sit huiusmodi appetitus. Neq; minus a deo accẽdit appetit⁹/quo deũ desideramus q̃ a re quauis obiecta sensib⁹ appetitio corpalis alliciat. Immo z tãto magis quãto bonũ sũmũ potẽtius ad trahẽdũ est q̃ minima bona. Profecto quẽadmodũ in libro de amore disserui ipsi⁹ sũmi boni splẽdor fulget in singulis: z ubi fulget accõmodati⁹ ibi pcipue allicit intuẽtẽ: cõcitat psiderãtẽ: rapit: z occupat ppinquãtẽ. cogitq; eũ uenerari splẽdorẽ huiusmodi prece teris tanq̃ numẽ: nihilq; aliud anniti q̃ ut deposita priori natura ipe splẽdor efficiat. Nõ hinc patet: qm aspectu tactuue amati hois nõ est pretus: z clamat sepe. Homo hic nescio qd hẽt qõ me urit: atq; ego quid cupiã nõ intelligo. Ubi pstat aium diuino uri fulgore: qui in formoso hoie micat quasi speculo / atq; ab eo clã raptũ quasi hamo trahi sursum ut de⁹ euadat. Esset aũt de⁹/ut ita loquar/tyrãnus iniquus si ea nobis mãdaret aggrediẽda: que nunq̃ possem⁹ iplere. Nã dat autẽ ut se queram⁹ dũ suis igniculis desideriũ in se inflãmat humanũ. Esset quoq; sagittarius impius ac nimiũ temerari⁹: si desideria nostra uelut sagittas ad se ceu signũ dirigeret: neq; addidisset spiculis pennulas: qbus qñq; signũ attingerẽt. Esset deniq; infortunat⁹ si conat⁹ suus quo nos ad se rapit/nunq̃ finez suũ cõsequeret. Quãobrẽ põt aius noster aliqñ fieri deus: postq̃ ad id nãliter cõtẽdit solicitãte deo. Nõ fit deus/nisi qõ dei induit formã. Sicut neq; fit ignis quicq̃/nisi formã ignis accipiat. Ergo sicut materia aeris que pus erat sub aeris humiditate atq; calore: per ignis vim humorẽ exuit seruat calorẽ: z accepta siccitate formã ignis induit: sic aĩ humani eẽntia que nũc mẽtẽ hẽt viresq; inferiores deo expoliãte inferiores quodãmodo exuit vires: ac mente imo vo capite mẽtis vnitate seruata substãtiã diuinã iduit quasi recẽtẽ formã: per quã pene fit deus: per quã oẽs deinde opationes agit ut deus aliqs poti⁹ q̃ ut aĩa. Hoc impleri posse qñq; necessariũ est. ne frustra ab humana specie querẽte imo ne temere a deo trahẽte tẽtet. Nia tenebroso huius corpis habitaculo circũsepta vires oẽs inferiores aut nunq̃ aut vix z momẽto remittit. Quocirca mirabile op⁹ illud in hoc corpe nõ iplet: z vix vnq̃ gustatur ab vno. Nãlia vo desideria z in multis oportet expleri/z nõ per momẽtaneã qualitatẽ: sed per habitũ stabilẽ qualẽ appetũt. Nõ si mens

quãto altius ad cõtẽplãda ſpiritalia eleuat/tãto lõgius diſcedit a cor̃palib⁹. Supremus aũt terminus quẽ attingere põt intelligẽtia eſt ipſa dei ſubſtantia ſequit ut tũc demũ mẽs diuinã ſubire ſubſtãtiam ualeat qñ fuerit a mor̃talib⁹ ſenſib⁹ penitus aliena. Igit aĩa abhui⁹ cor̃pis vinclis exẽpta puraq; decedẽs certa quadã rõne fit deus. Deus aũt ac dei eternitas idẽ. Igit ratione ſimili fit eternitas: multoq; magis fit eterna. Quẽ q̃dẽ ſtatũ Joãnes theologus appellat deo ſimilẽ fieri. Paulus aũt in dei imaginẽ tranſfor̃mari.

¶ Quintũ immor̃talitatis ſignuz: ab eo qõ aĩa appetit p̃imũ uerũ ⁊ p̃imũ bonũ. Cap^m. .2^m.

Ta demũ ratio ſupior̃ nos de immor̃talitate certiores efficiet. Si duodeciz illas dei dotes ſigillatim p̃currẽtes oſtẽderimus aĩam in his querẽdis nãliter deo ſe quodãmodo equare conari. Aĩus noſter cõmunẽ ueritatis bonitatiſq; cõcipit rõnẽ. Per quã cõmune uerũ querit/⁊ cõmune appetit bonũ. In cõmuni ueritate oĩa uera: in cõmuni bono bona oĩa cõtinent. Hinc fit/ut cũcta uera nãliter querat: cũcta nãliter appetat bona. Qõ ex eo patet: q̃ cognita vna quadã alicuius rei ueritate nõ deſcim⁹: ſed aliã inq̃rimus/rurſuſq; aliã / q̃ diu putam⁹ ueritatez aliquã ſupeſſe noſcẽdã. Idẽ in bonis compandis iſpicit. Dẽ aũt uerũ ⁊ oẽ bonũ deus ipſe eſt: qui p̃imuz uerũ eſt p̃imũq; bonũ. Ergo deũ ipſum appetimus. Sed q̃d in eo potiſſimũ affectam⁹: Illi ſimiles fieri. Dia enim p̃or̃ capacitate nãe in ipm tẽdũt tanq̃ finẽ: ⁊ ipſi ſuo modo cupiũt ſimilia fieri. Cor̃pa vita carẽtia/p̃m eſſe tãtũ. Uiuẽtia p̃m vitã. Sẽſitiua p̃m ſenſuz. Secũdũ intellectũ rõnalia. Nõ poſſum⁹ aũt deo per intellectũ ſimiles effici/niſi deũ intelligẽdo. Quippe cũ q̃buſlibet alĩs reb⁹ itellect⁹ tũc fiat ſimilis: qñ eas itelligẽdo ſe in earũ imagines trãſfigurat. Finis ergo noſter eſt/per itellectũ deũ videre: per uolũtatẽ viſo deo frui: qr ſũmũ bonũ noſtrũ eſt ſumme potentie noſtre obiectũ ſũmũ/ſiue act⁹ p̃fectiſſim⁹ circa ipm. Sũme aũt potẽtie noſtre ſunt mẽs mẽtiſq; caput atq; uolũtas. Sũmũ harũ obiectũ eſt cõmune uerũ/bonũq; cõmune ⁊ itegrũ. Jd eſt aũt de⁹. Neq; obiciat nobis arabũ aliq̃s ſufficere nobis angelo aliquo frui. Nãle q̃ppe deſideriuz nobis ineſt ad cauſam ſemp cuiuſq; effect⁹ iueniẽdã. Neq; ceſſat inq̃ſitio/quouſq; ad cauſam p̃imã p̃ueniat. Qm igit cuiuſq; effectus cogniti optamus cauſaz videre/atq; intellect⁹ noſter eẽ ipm vniuerſale cognoſcit: efficit ut nãliter affectemus eſſe ipſi⁹ cauſaz noſcere: que q̃dẽ ipſe eſt deus. Neq; dicimur finẽ vltimũ aſſecuti/niſi q̃ſcat totũ deſideriũ nãle. Quare in ſola dei ſiue cognitione ſiue poſſeſſione ultim⁹ finis p̃ſiſtit human⁹ que nãlẽ ſola terminat appetitũ. Qõ liq̃do hinc apparet: qr p̃p̃ũ finis adeptio delectat quẽq; ſũmop̃e. Aĩus aũt rei nulli⁹ poſſeſſiõe tã uehemẽter/tã pure/tam firmiter gaudet quãtũ uel exigua qualibet ſpeculationis diuine guſtatione: p̃or̃ qua ſiqñ uere p̃ſentiat ⁊ poſſeſſio oĩs ⁊ mũdus tot⁹ ⁊ vita p̃tẽnit. Quiſq; enim pie nõnunq̃ cũ deo viuit is clamat ſe tũc ſolũ in vita ⁊ a malis vixiſſe ſemotũ: ⁊ boni aliquid guſtauiſſe: quaſi tũc dũtaxat in ſuũ ſe portũ recepit. Huc tendit illud Platonis in libr̃o de ſciẽtia. Mala oĩno deuitari nõ p̃nt. Neceſſe eſt enim ſemp aliq̃d bono p̃riũ eẽ. Apud ſupos aũt mala eſſe ipoſſibile eſt. Sed circa mor̃talẽ nãm locũq; iferiorẽ neceſſario reuoluunt. Quãobr̃ẽ hinc illuc q̃ p̃imũ eſt fugiendũ. Fugere vo hinc illuc/nihil eſt aliud q̃ deo quaten⁹ fieri põt/ſe ſimilẽ reddere. Similẽ vo faciũt iuſtitia ⁊ ſanctitas cũ p̃udẽtia. Hec ille. Merito ita p̃cipit. Ubi enim bonor̃ oĩum viget bonũ/ibi ſolũ inuenit oĩuz medicina malor̃. ¶ Neq; credẽdũ eſt panetio dicẽti optare q̃dẽ nos diuina: ſed nunq̃ ad ſũmũ cõſecuturos: qr plena diuinor̃ poſſeſſio ⁊ vita q̃eta nõ ad aĩos hoĩum p̃tineat: ſed ad angelos. Natura ipſa rerũ cõtra nos docet. Nẽpe elemẽta que nãli cupiditate ſua petũt loca: tãto ferũtur rapaci⁹/quãto magis locis ſuis finibuſq; ꝓpinquãt. Jdeo Ariſtoteles in libr̃o de celo oñdit motũ nãlẽ rectũ nõ poſſe ad ifinitũ uagari: alioq̃n in ſuo p̃greſſu non eẽt modo tardior̃/modo vo uelocior̃. Quapr̃opter qõ tale eſt ut uehemẽti⁹ poſtea q̃ p̃ius tẽdat in aliq̃d nõ oberrat in ifinitũ: ſed ad certũ aliq̃d ſeſe p̃fert. Hoc aũt in ipſo ſciẽdi deſiderio expimur. Quo enim q̃s magis intelligit: eo ardẽti⁹ flagrat ad reliquũ. Igit nãle deſideriũ cognoſcẽdi ad finẽ aliquẽ determinatũ dirigitur. Quis hic finis: Cauſa cauſarũ oĩuz que cõperta nãlẽ oẽm inq̃ſitionẽ terminat cauſarũ. Dedit natura cor̃pib⁹ craſſis appetitionẽ iclinationẽq;: qua loca cupent iferiora Adhibuit illis p̃terea grauitatẽ friguſq; q̃ſi mediũ per qõ ad locũ optatũ deſcẽderẽt. Dedit ſubtiliori b⁹ appetitũ altior̃is loci: adiunxit ⁊ leuitatẽ caliditatẽq;: perq; media optatũ finẽ p̃ſequerent. Dedit brutis cibi ⁊ coit⁹ appetitũ. Addidit mẽbra ad eſũ ⁊ coitũ p̃parata. Dedit nãe dux aĩo vniuerſalis ⁊ toti⁹ueri boniq; uotũ. Qõ q̃dẽ eo nãlius eſt q̃ cibi ⁊ coit⁹ appetit⁹: quo illud eſt magis p̃tinuũ. Comedere q̃dẽ raro cor̃p⁹ exigit. Rarius vo coire. Uerũ aũt bonũq; ſingulis optam⁹ momẽtis. Semp eniz nouarũ rerũ imaginationũq; ⁊ rõnũ cupidi ſum⁹. Semp oculos parefacim⁹ ad quelibet occurrẽtia ⁊ longiſſimo ampliſſimoq; p̃ſpectu nimiũ delectamur. Jmmo ſolo p̃tẽti ſumus imẽſo. Semp arrigimus aures ad quelibet audiẽda. Qõ infantes faciũt ⁊ adulti. Gnari pariter ⁊ ignari. Atq; oẽs in arte q̃libet artifices duce natura. Adde q̃ domari põt coitus libido/edẽdi uor̃acitas minui. Ueri aũt bonitas uolũtas minime: immo vo decreſcũt illa etate hec auget. Adde inſup q̃ illa cor̃palia ꝓpter aliud appetunt: hec aũt gratia ſui. Quãto igit nãlior̃ eſt: ueri bonitas q̃ tibi coituſq; cupiditas / tãto magis a nãe duce p̃uiſũ eſt ut finẽ ſuũ p̃ſus adipiſcat. Jmmo vo ob eã maxime cauſam nãlior̃ eſt: qr eſt ad finẽ acq̃rẽdũ paratior̃. Profecto ſi ſpẽi cuiuſq; p̃or̃ p̃ietas neceſſaria eſt: p̃udẽterq; ab auctor̃e diſpoſita / ſequit ut rõnalis ſpẽi conat⁹ qui ad toti⁹ boni poſſeſſionẽ dirigit quaſi finẽ/aſſeq; ualeat qõ p̃tendit. Nẽpe ſi ipoſſibilis ſit finis ultimi p̃ſecutio/vniuerſa tũ ſpẽs tũ actio ſpẽi p̃tingẽs eſt fortuita ⁊ inanis. Quieſcit qñq; oculus ſpẽi gratioſe conſpectu. Quieſcit auris melodia. Et q̃q; ſenſus qñq; ſuis ſatiat ⁊ implet obiectis. Tãta felicitate ſẽſus natura donauit. Ratio vo iſtor̃ regina que licet angelis inferior̃ ſit: brutis tñ eſt ſupior̃. Tã infelix erit tã ab artifice nãe neglecta: ut oberret ſemp⁊ deſcat nunq̃. Certe in hac vita nunq̃. Neq; audiendus hic eſt arabũ aliquis ſingẽs intellectũ humanũ/qõ hac in

vita neq̄t in singulis/saltē in cūctis hoibus assequi. Primo q̄dē nō est intellect⁹ vnus in oībus inter se penitus repugnātibus:qō alias oñdemus. Deinde neq; in cūctis q̄dē simul hoīb⁹ vnq̄ aius habitū ex optatū ꝓsequit. Ac dū in singulis hoīb⁹ ad diuina cecus est ad eadē ferme similiter in cūctis est cecus Deniq; nō licet fingere nos ipsas diuinarū formarū substātias ex substātijs nālib⁹ ad uotū cōprehēdere posse. De nāq; substātie ad māz declināt. Ille vo nequaq̄. Intellect⁹ aūt humanus quatenꝰ hoc habitat corpus/eatenus cognoscēdo quodāmō ad corpalia uergit. Preterea nāles effectus diuinarū causarū vires substātiasq; equare ꝛ demōstrare nō pñt. Adde q̄ diuine forme a nālib⁹ multo magis distāt q̄ a nālibus nāles. Ergo si per uoces nō cognoscunt colores/qō apparet in cecis/multo mīꝰ per nālia vnq̄ diuina cōprehendunt/ut Plato ad dionysiū scribit syracusanum. Mitto q̄ substātia virtusq; diuina tanq̄ infinita nō pōt a nobis prius ad uotū pcipi q̄ per ipsāmet absolute formemur. Qō q̄dem in aia huic ꝓiūcta corpi sic affecto pfici neq̄t. Verū ut ad ꝓpositā huiꝰ capituli argumentationē regrediamur / rōnis capacitas appetitioq; nō quedā uera aut bona quedā: sed oia integraq; req̄rit. Que hic ideo nunq̄ assequi videt ut Plato inq̄t in epinomide:qꝛ semp est ambiguus intellectus/semp uolūtas est anxia. Nec igit aius exutꝰ corpe ꝓsequetur. Si bonū vniuersuz adipiscet/imortalitate nullo modo carebit:que tātū bonū est/quātū mors est malū:que cūctis priuat bonis. Ac mēs que uera videbit oia nullis gaudebit bonis:si se suspicabit moriturā. Ut ergo secura sit finis adeptio ꝛ trāquilla necesse est mētē de eterna finis possessione certā eē Qō q̄dē ita ꝓfirmat Aurelius Augustinus in libro de trinitate tertiodecimo. Oēs beati eē uolūt:atq; ideo nolūt pire ꝛ cōsumi qō beati sunt. Nec nisi vi uētes beati eē pñt. Nolūt igit perire qō viuūt. Immortales itaq; eē uolūt:q̄cunq; uere beati uel sunt uel esse cupiūt. Nō aut viuit beate cui nō adest qō vult. Nullo modo igit esse poterit vita uere beata nisi fuerit sempiterna. Hec ille. Sed ne panetiani diffidāt ulteriꝰ vitā uere beatā hoī ꝓuenire. ita ꝓcludemꝰ. Cū nāe intellectualis ꝓpriū sit cognitiōe gustare oē bonū/certe eiusdē ꝓpriū est:affectu etiā uesci oi bono:i. itegro. Bti tudo igit nāe itellectualis est ꝓpria. Qualē vo q̄sq; intellectū hēt/talē pōt btitudinē ꝓseq̄. Si uerꝰ formalēq; itellectū uerā quoq; formalēq; felicitatez. Sin vmbratilē/intellectū vmbratilem quoq; felicitatē. Hoīs aia licet imago quedā sit intellectꝰ diuinioris uerā tñ in se mētis formā hēt. Qō tribꝰ ꝓbat signis. Primū est q̄ multa uera fm uerā eoꝝ rōnē intelligit. Secūdū q̄ uerā ueritatis ipsius intelligit rōnē. Tertiū q̄ si aia nostra solā intellectꝰ vmbrā hēret:nō intelligeret definiret ue vnq̄ formā ꝛ substātiā intellectꝰ:sed accidētia tātū ꝓfuse ꝓspiceret. Cū igit aia vim intelligēdi possidet/nō vmbratilē tātū/sicut bestie quedā sagacio res:sed uere etiā expressā atq; formalē:iccirco pōt qñq; vitā ꝓseq̄ uere beatā. Neq; mirū alicui videri debet/me itellectū aliū vmbratilē/aliū formalē ponere. Siq̄dē platonici/ut ꝓculus disputat:oia rerū genera ita distinguūt:atq; in primis vnitatē ꝛ mētē aiam ꝛ nām. ¶Sed missa hec in pūtia faciamus: Ut deamusq; qua rōne Origenes in libris de principijs supiora ꝓfirmat. Cū ꝓsideraret origenes deū rerū artificē in singul' nō necessitati solū utilitatiq; tū ꝓprie tū cōmuni cōsulere/sed etiā neq; id q̄dē minꝰ pulchritudini rerū ammiratiōiq; spectātiū ubiq; studere:cōclusit quēadmodū humanꝰ artifex artificia ꝓstruit q̄ pulcherrima/ut ituētes alliciant ad ingeniū quo ille ꝓstruxit cōsiderādū:atq; admirādū:ita deū artificiosissimū mundi opificiū ꝓstruxisse. Unde effici vult:ut rōnū q̄bus oia ꝓstāt insistio/ab ipsamet rōne dei artificis oium mētibꝰ sit inserta:ꝛ inde quotidie moueat ita ut nō minꝰ eas nostra mens desideret per nām q̄ oculus colores/ꝛ gustus escas. Addit ea nos ꝓditōe a deo eiusmodi desideriū accepisse/qua aliqñ posset expleri:ne frustra a deo sit insitū. Preterea q̄sq; amari huic studio uolūtatis indulserit:etiā si parū ueritatis ꝓsequat in vita/tñ ex hoc affectu pparari ad ueritatis plenitudinē in futuro cōprehēdēdā. Et qm̄ ppatio talis fit per deū/per deū fore qñq; formationē. Siq̄dē agētes cause nō ob aliā rone disponūt māmnisi ut eā formēt qñq; dispositā. Hāc Origenis sniam ita breuiter ꝓfirmamꝰ. Qō videlicet q̄tenus ꝓsiderāmꝰ q̄les effectu vniuersi forme sint:atq; utrū ꝓsint nobis aut obsint/eatenꝰ a natura creata duci videmur/ ꝛ vite corpis obseq̄. Ac uelle formas externas in formā nostrā put usus postulat/trāsformare. At qñ perscrutamur quibus rōnibus singula ita creata ordinataq; sint/qō sane inq̄rimus nāliter tūc ab ipa rerū artifice rōne ad ipsāmet allicimur/viteq; studemꝰ eterne/ꝛ in formā artificis oiformē / aium reformare conamur. Hic Paulus apostolus inq̄t interioꝛē hoiem quotidie renouari inuisibilia nobis eternaq; ꝓtēplantibus. Item nos autem inquit reuelata facie gloriam domini speculantes in eandem imaginem trāsformamur a claritate in claritatē tanq̄ a domini spiritu.

¶Sextū signū. Qꝛ aius conat oia fieri. Capm. 3m.

Ostēsum est aium nostrū in oibꝰ suis actibus ꝓmā illā dei dotē pro viribꝰ cōparare. i. totiꝰ ueri totiusq; boni possessionē. Secundā vo illā querit ne: An conat oia fieri sicut deus est oia: Conat mirū imodū. Uitā siq̄dē agit plāte:quatenus sagināndo idulget corpi. Uitā bruti:quatenus sensibꝰ adulat. Uitā hoīs:put de humanis negocijs rōne ꝓsultat: Uitā heroū quātū nālia iuestigat. Uitā demonū:put mathematica speculat. Uitaq; angelorꝝ: put diuina inquirit mysteria. Uitā dei:quātū dei gratia oia opatur Dis hoīs aia hec in se cūcta quodāmō expitur: licet aliter alie. Atq; ita genus humanū ꝓtēdit oia fieri:cū oium agat vitas. Qō ammiratꝰ Mercurius trismegistus inq̄t. Magnū miraculū eē hoiem aial uenerandū ꝛ adorādū:qui genus demonū nouerit q̄si natura cognatū quiue in deū trāseat:quasi ipse sit deus. Preterea quecūq; sunt quātū sunt/sunt uera. Quantū vo vim aliquā ordinēq; ꝛ usum sortita sunt/sunt ꝛ bona Aium supra mōstrauimꝰ oia uera ꝛ bona oia quere. Res igit oēs querit. Quid autē querit aliud: Nisi ut per intellectū/sciat oēs:per uolūtatē oibus pfruat. Utroq; aūt modo fieri cūcta conat. Sicut sensus puta visus colores:nō cernit:nisi colorꝝ induat formas: fiatq; vnū ex videndi potētia ꝛ forme visibilis actu. Ceu ex aere lumineq; fit vnū. Ita neq; intellectꝰ res

ipas cognoscit nisi uestiat formis rerū cognoscēdarū fiatq; ex intelligēdi potētia ⁊ forme intelligibilis actu vnū. Quoꝝ vnionē vna actio comitat. Una enim intelligendi opatio est utriusq;. Quis itē neget ex materia corpali ⁊ forma illi tributa rē vnaz fieri. Cū ex illo cōpositō vnus ꝓueniat actus vnusq; motus. Adulto aūt magis/ut placet platonicis ⁊ aueroi / vnū ꝺd dā fieri oportet ex potētia intellect⁹ formaq; rei intelligēde: tū qz sepe stabilior ex ijs ꝓuenit cōpositio. Sepe eniz diutius manēt vna q̄ materia corpalis eiusq; forma. Cū etiā qz intellect⁹ ipse forma quedā est: Forma inq̄ inhiās mācinstar ad formā ulteriorē. Ideo magis ꝓuenit cū forma suscipiēda/q̄ cōueniat cū forma ꝓpria materia corpalis. Oēs eniz forme in mūdi mās a supna mēte descēdūt. Quocirca cum mēte nostra multo magis ꝓueniūt q̄ cū materia. Beniq; mēs quāto est pstātior q̄ materia: tāto efficaci⁹ formā quā exoptat/sibi adsciscit ⁊ vnit. Neq; credēdū est aīum sibi min⁹ vnire que capit q̄ corpus. Corpus enim cibos uel diuersissimos in suā uertit substātiā aīa cōcoquēte. Ita ⁊ aīus que accipit/imo cōcipit/in se uertit ⁊ multo magis. Siqdē dimēsiones corpoꝝ mutuā in corpib⁹ impediūt vnionē. Spiritalia vo sunt vnioni admodū aptiora. Itaq; rōnes rerū intellectarū magis in substātiā trāseūt intellect⁹/ut vult plotinus/q̄ in substātiā corpis alimēta. Per hec patet ex mente nostra ⁊ forma rei itelligēde vnū aliqd fieri. Nō aūt ita subit alicuius formā/ut ex ea ⁊ seipso reddat vnū illud ipm ferme euadit/cuius subiuit formā. Quis nesciat māz aeris qn ignis formā suscipit effici ignē aut igneā? Ideo intellect⁹ pene res illa fit / quā intelligit. Fit inq̄ actu res illa. Nā ⁊ potētia ⁊ quodāmō habitu res eadē erat etiā prius q̄ intelligeret: ut Plotin⁹ existimat. Tūc sane intellect⁹ intelligit circulū: qn ipe actu quasi fit ratio circuli. Immo hoc ipm actu fieri ipm intelligere est. Erat aūt intellect⁹ eadē ipsa circuli ratio etiā prius: tū ꝑm potētiam quo ad substātialē ptinet circuli ipsi⁹ ideā: tū ꝑm habitū: quo ad idee formulā nobis familiarē. Ueritas aūt singularū rerū in ipsa firma illarū rōne cōsistit. Atq; ita mēs res quelibet uera fit: qn res ipas intelligit se in earū rōnes perpetuas cōuertēdo. Sed de hoc alias. Sufficit aūt nobis in pntia/q̄ cū intellect⁹ querat res oēs intelligere ⁊ intelligēdo formis earuz penit⁹ uestiat: ꝓsequēs est: ut querat res oēs effici: Unde nitit deus fieri: in quo sunt oīa: dū nitit oīa fieri. ¶ De itellectu satis. Cupit idē ⁊ nostra uolūtas: qz semp affectat bonis oīb⁹ perfrui. Fruēdo aūt reb⁹/seipsam rebus qb⁹ fruit/vnit. Sed interest intellectū inter ⁊ uolūtatē. Utraq; fiunt oīa. Intellect⁹ oīa uera. Uolūtas oīa bona. Sed intellectus res in seipm trāsferēdo/illis vnit. Uolūtas cōtra/in res trāsferēdo seipsaz. Quo nā pacto: sane noster intellect⁹ modo suo poti⁹ res intelligit/q̄ pro natura reruz: formas utiq; corpoꝝ: que sunt particulares: mās imerse diuise/cōfuse/infecte/ac mobiles itelligit modo quodā vniuersali absoluto simplici: distincto: puro ⁊ stabili. Deū vo ⁊ angelos qui stabiles sūt ⁊ simplices/mobili ut plurimū ⁊ multiplici cōprehēdit discursione. Ita intellect⁹ noster tā illa que infra se q̄ que supra existūt: modo quodā pcipit suo: Quā ob causam dicit oīa in suā trāsferre nām. Ex quo etiā platonis illud ꝓfirmari videt: q̄ mēs per innatas formas intelligat. Postq̄ per nāe sue modū intelligit. Uolūtas aūt primo ꝺdē nō sicut intellect⁹ in se pmanet: sed aīaz ⁊ corpus mouet ad opandū/ut ad res desideratas accedāt. Deinde nō eo proprie modo quo res in aīa insunt/affectat/sed quo potius in seipsis. Intellectui aurū cognituro spēs auri illa vniuersalis ⁊ incorrupta sufficit. Uolūtati vo nō sufficit. Nā quātū ad humanā vitā spectat: aurū vult particulare istud ⁊ corpale: quale est in seipso. ¶ Cōcludamus aīaz nostrā per intellectū ⁊ uolūtatē tanq̄ geminas illas platonicas alas. Iccirco uolare ad deū: qn per eas uolat ad oīa: per primā oīa sibi applicat. Per secūdā se applicat oībus. Itaq; aīa cupit: conat: incipit deus fieri: pficitq; quotidie. Motus aūt ois qui ad terminū aliquē directus/incipit ꝺdē ꝑmo. Pergit/deinde intēdit paulatiz ⁊ pficit: pfecto qnq; pficit. Eadē nāq; facultate intēdit: qua cepit. Eadē postea pficit/qua ⁊ intēdebat. Eadem tādē pficit/qua pfecit. Quāobrē aīus noster qnq; fieri poterit quodāmō oīa ac deus quidā euadere. ¶ Septimū signū ⁊ octauū. Qn aīus conat facere omnia: atq; ite omnia supare. Cap^m. 4^m.

Equunt alie dei dotes: tertia q̄ auctor vniuersoꝝ est: quarta q̄ super oīa. Has quoq; aīus noster aucupat. Dixim⁹ alias quēad modū per uarias artes oīa dei opera emulat: atq; ita instar dei efficit oīa. ¶ Dixim⁹ etiā hoiem semper ꝓtēdere ut ⁊ sibiipsi ⁊ ceteris cūctis tū hoibus tū bestijs dñet. Esse seruitutis oīs impatientē. Qui etiam si seruire cogat: odit dñm: utpote qui seruiat cōtra nām. Supare aūt obnixe qualibet in re cōtēdit pudetq; uel in reb⁹ minimis ludisq; leuissimis supari tanq̄ id sit cōtra nālē hois dignitatē/⁊ oīno pudoris uerecūdieq; affect⁹ humano generi ꝓprius/nescio ꝺd augustū latere in nobis significat: qō nefas sit temerari/qōue sit ueneratione dignissimū De hoc alibi. Sed quātū ptinet ad victorie cupiditatē: imēsaz aī nostri magnificētiā ex hoc manifeste licet pspicere: q̄ nō satis illi futurū sit mundi huius impiū/si hoc subacto: aliū rescīuerit supesse mūdū quē nōdū subegerit. Hinc alexāder cū audiret anaxarchū/democritū mūdos eē inumerabiles disputātē: heu me miserū exclamauit: qui ne vno quidez adhuc potit⁹ sum. Ita nec supiorē vult homo neq; parē/neq; patit supesse aliqd ab impio eius exclusum. Solius dei hic stat⁹ est. Statū igit querit diuinū. Nō inde plane possum⁹ ꝓiectari. Nō multi tū philosophi tū ꝓncipes diuinos sibi quesiuerūt honores. Neq; satis illis fuit q̄ boni hoies haberent: nisi haberent diuini. Immo tanq̄ dū uoluerūt coli: qō cū inumerabiles viri tētauerint: inter philosophos Empedocles pcipue/inter principes Alexāder macedo dicit ꝓcupisse. Beniq; oēs idē affectāt ⁊ si successurum sperarēt aggrederentur: quasi iure suo uendicēt sibi diuinitatem.

¶ Nonū signū ⁊ decimum. Quod homo affectat ubiq; esse. Itaq; item esse semper. Cap^m. 5^m.

Deus pterea ubiq; est ⁊ semp: Cupit aūt homo ubiq; eē. Quatuor enim elemētis utit: sicut dixim⁹. Terrā metit ⁊ celū: ac pfūdas tartari latebras pscrutat. Non illi celū videt altissimum: ut mercurij uerbis utar. Nō centrum terre

profundū

profundū. Nō tēpoꝝ locoꝝnue iteralla impediūt: qn per oia pcurrat quecūqꝫ sunt in qbuscūqꝫ tpib⁹ aut locis. Nullus paries eius aut obtūdit aut retūdit intuitū. Nulli fines sibi sunt satis. Ubiqꝫ studet impare: ubiqꝫ laudari. Atqꝫ ita conatur eē/ut deus ubiqꝫ. ¶Conat quoqꝫ eē ꝛ semp ut deus. Duob⁹ aūt id querit modis. Primo q̄ per omne futurum tēpus in hoꝛe hoīum restare cōtēdit. Boletqꝫ neqꝫ potuisse etiā in oīb⁹ pteritis seculis celebꝛari: neqꝫ posse in futuris ab oīb⁹ tum hoīum nationib⁹/tuꝫ brutoꝝ generib⁹ honoꝛari. Jd oēs tā adolescentes q̄ adulti/tā rudes q̄ eruditi omni ope studioqꝫ nituntᵉ. Et tāto affectāt ardēti⁹/quāto magis excellūt ingenio. Nō aūt oēs appetūt hoies. Maxime vo pstātioꝛes/hoc ab illis nāli lege tanq̄ bonū desideratᵉ. Nō igit fruſtra queritᵉ. Siqdē in lege nāe nō est temeritas. Temere aūt quereꝛet ꝛ fruſtra tanq̄ bonū/si nihil eēt querētib⁹ pfuturū. Nō pdest laus/que nō sentitᵉ. Quapꝛopter spēs humana uaticinat se in seculis futuris sensu nō carituꝛā. Cū sepe etiaꝫ pñtē ptēnat vitā/ut a posteris celebꝛet. Posteroꝝ quoqꝫ suoꝝ cū in omni vita tū in vite calce summā habet curā/existimans ad se futura secula ptinere. Nec fieri a bestijs nō videmus: quasi earuꝫ natura uaticineᵗ nihil in se eē/qō aut ueneratiōe sit dignū/aut sensu p̄ditū sempiterno. Uaticiniū vo nāle excellētissimoꝝ pſertiꝫ ingenioꝝ aberrare nō pōt. Quē admodū Plato in epistola scribit ad Dionysium. Ex quo effici vult ut aīa hoīuꝫ sēsus humanarū rerū supsit. Nō etiā in legib⁹ ex ordine diuine ꝓuidētie cōfirmauit. ¶Alter modus quo noster animus optat eē semp: imo ꝛ viuere: siqdē aie idē est esse qō viuere talis appet. Human⁹ aīus/ꝛ is qdē oīs vitā aliquā cogitat sempiternā. Quaꝫ statim cogitatā affectat: sempoꝫ cupit esse. Dino appetit⁹ eēndi nālis est. Oñ reb⁹ statim natis ineſt cūctis atqꝫ cōtinu⁹. Neqꝫ p̄silio aduenit: qꝛ ineſt e uestigio natis. Neqꝫ casu ꝓtingit: qꝛ cūctis/ꝛ qꝛ cōtinuus. Profecto ele mēta per virtutē nāliū qualitatū resistunt reb⁹ coꝛruptionē tētātib⁹/ne eē illis auferaᵗ. Rursus loca sibi ꝓueniētia petunt auidissime/repellūtqꝫ obstātia motui ut eē ꝓseruēt. Hic appetit⁹ essendi ideo dicit nālis: qꝛ nāles eoꝝ sequit qualitates. Plāte quoqꝫ vitalis cōplexionis istinctu humoꝛē sugūt salubꝛioꝛē/radices ad hūc lōgissime dilatātes: quo eē cōseruēt. Jtē vmbꝛas retractis declināt ramusculis: atqꝫ viminib⁹ qbusdā adūcis implicant sustētacula ne eē amittāt. Quē appetitū dicim⁹ nālē/qꝛ nālē sequitur vite cōplexionē. Bꝛuta per cōcupiscētiā nālem ea adsciscūt que eē ꝓseruāt. Repellūt per nālē iracūdiā interimētia. Jtaqꝫ in ꝯs siliter eēndi appetitus est naturalis: qꝛ nō cōsilium aut casum: sed vires sequitur naturales ꝛ insitas. Quoniā vo hoꝛuꝫ nature vim nō habēt ullā: per quā esse sempiternū subiecto suo ꝓꝓie coꝛpoꝛiqꝫ exhibeāt: ideo hoꝝ nulla semper esse in sua ꝓꝓie substātia cupiūt: fruſtra nāqꝫ contēderēt. cupiūt tamen ꝑm naturaꝫ esse sempiternū in specie. Ad quod sufficiēter naturales eorum vires subseruiūt. Hinc similia sibi in specie generāt per quā ꝓpagationes spēs talis reruꝫ perpetua manet in mūdo. Que qdē appetitio nō solū in elemētis ꝛ plātis/sed bꝛutis etiā caret cognitione.

Nempe vis generādi que ad id seruit nullā ꝓsus habet cognitionem. Siqua vo sunt coꝛpa quoꝝ pncipia sufficiāt ad eē in ꝓꝓia substātia sempiternū/illa ꝯ naturā eē appetūt sempiternū: nō in specie solū/uerūetiā in substātia ꝓꝓia. Qualia forte sunt syderū coꝛpoꝛa. ¶Redeamus ad nostra. Appetit noster aīus eē: Sed nunqd nālis est huiusmodi appetit⁹? Est absqꝫ dubio nō minus nālis aīo nostro q̄ ceteris reb⁹ appetit⁹ eēndi. At enim appetit eē semp. Nū hec semp eēndi cupiditas ita naturalis est sicut eēndi? est plane: Neqꝫ nobis epicureus dſq̄ obiciat/q̄ licet aīus eē qdē ipm appetat nāliter/qꝛ etiā si nō nosset/appeteret: tñ eē sempiternū ꝑter nām exoptat: ob id fortasse/q̄ eternitatem illā cognouit qdē ꝓius. postea cōcupiuit. Non obstat cognitio illa/quominus eternitatis auiditas sit nālis. Nā ꝛ nostri sensus cibos cognoscūt: quos tñ ꝑm nām appetūt. Lupus agnū. Canis leporē: postq̄ viderunt/cupiūt: tñ cupiūt nāliter. Quoniam ex naturali cōplexione statim ita cōpelluntᵉ ad appetēdū/ut nō cupere nequeāt. Atqꝫ ut oculis naturale est/talia sibi obiecta ꝑspicere/ita nāle est cōcupiscēdi potētie talia inspecta ꝓtinus affectare: Eadē rōne itellectui naturale est perspicua obiecta cognoscere. Uolūtati que bona iudicata sunt uelle. Quicqd ꝑspicue offertᵉ naturaliter intellectus agnoscit. Quicqd sub boni rōne offertᵉ uoluntas appetit naturaliter. Quare naturale est intellectui esse sempiternū cognoscere. Cognitū vo tanq̄ bonū uolūtati naturale expetere. Et sicut appetitᵉ irrōnalis seqꝫ tur sensum/sic uolūtas que est rōnalis auiditas sequitᵉ intellectū. Ergo sicut appetitio cibi est nālis/qꝛ subita est nō nata cōsilio/sic uolūtas imoꝛtalitatis est naturalis/qꝛ est act⁹ subit⁹ sequēs merā intellect⁹ uolūtatisqꝫ nām. Nam cū primū mēti eē/sempiternū offertᵉ/iudicat appetēdū absqꝫ discursione. Et appetitᵉ/nullo cōsilio ꝓcedēte. Nō si uel casu uel cōsilio affectareᵗ/neqꝫ oēs neqꝫ semp ꝯdē neqꝫ eque semp expeteꝛētᵉ: sꝫ uariaꝛetᵉ istud ꝑm casus ꝓsultātiūqꝫ uarietatē. Nūc aūt oēs ꝛ necessario ꝛ subito id adsciscūt ipellēte natura quē admodū ꝛ bonū ipsum necessario uolumus: hoc autē aut illud nō necessario neqꝫ natura. Jta eē tale aut tale: hic uel ibi nō naturaliter affectamus. Esse aūt ipsuꝫ absolutū cui nulla priuatio miscet eēndi trahēte natura desideramus. Atqꝫ sicut sempiternā vite ꝑuationē impellēte natura semp hoꝛꝛemus: ita sempiternā vitā natura trahēte diligim⁹. Tēperauit aūt nature artifex cū eēntia cognitionē/cū cognitione appetitū/cum appetitu finis adeptionē. Ergo sicut bꝛutū eē tātuꝫ tpale cognoscit pro nature sue capacitate: ac ꝑm naturaꝫ eē appetit temporale: ita noster animus nature sue magnificentia sempiternū esse cognoscit: ꝛ naturaliter appetit. Nam ꝛ esse ipsum est ꝑm naturam appetibile. Et eo quidem modo ꝑm naturaꝫ appetibile quo ꝛ cognoscibile naturaliter. Jtaqꝫ sicut a natura bꝛuti esse cognoscitur tantum ut tēpoꝛale ac pꝛesens: ita ab illa desideratur similiter ꝑm naturam. Ab humana vo natura/sicut cognoscitur esse ipsum tanq̄ perpetuum: ita tanq̄ perpetuum ab ea naturaliter affectatur. Ut quod ꝑm pꝛopꝛiam intellectualem naturaꝫ duntaxat notū est/ꝑm eandem naturaliter appetatur. Quinimo ꝑm eandem quod cupimus cōsequemur. Rationabile enim est/ut per eandē facultatē attingamus in ꝑse quēdo/per quā in cognoscēdo attingimus ꝛ uolēdo:

Ut eidē naturalis sit terminus motionis / cui naturalis est motio. Ergo qui per cognitionē z uoluntatē sē pīternā vitā attingit: nō video cur per vitaz nō attingat: cuius quidē vite vtute tpalia supante taz intelligētia ꝙ uolūtas que inde depēdēt ultra tpanea sese conferūt ad eterna. Preterea cū nō sit frustra desideriuz naturale / cōsequēs est / ut hois aīus esse ppetuū consequat nāliter exoptatū. Esse inq̄ ppetuū nō in spe tātū sed in substātia ppria. Id enim cupit. Merito corpalia qz ppagatione nascunt esse ppetuū ꝟm ppagationē affectāt. Mēs aūt esse ppetuū substantie ppie: dā mēs queq̄ in seipa subsistit. fitq̄ a deo / nō iacet in aliquo gnātionis subiecto neq̄ successione producitur. Quis aūt ꝟm naturā cupit impossibilia? Nam quis aut uolare: aut siccis pedib⁹ flumina ptrāsire? Pōt quidē qñq̄ puer aliq̄s uanus casu quodā per sensum cōmot⁹ taliū sibi miraculoz optare facultatem. Sed neq̄ pueri ipsi sepe talia neq̄ viri vnq̄ cogitant / aut cupiunt. Uitā vo sempiternā oēs cupimus atq̄ semp etiā oū nō aduertimus cupe. Itaq̄ nō est huius assecutio impossibilis. Hoc aūt arbitroz sūmope aduertēdū ꝙ vita est nālioz ꝙ sciētia. Qm̄ vita est prioz ite rioz q̄ / z magis cōtinua substātialisq̄ ꝙ sciētia. Uere igit vite appetit⁹ magis nālis est ꝙ sciētie uere. Uera sciētia est que est oppositi sui. i. ignoratie usq̄ adeo expers: ut neq̄ iā hēat illā actu admixtā per fallaciā in illā per obliuionē vnq̄ cadere possit. Uera quoq̄ vita est que neq̄ ꝟm actū mixta est moztifere qualitati: neq̄ ꝟm ullā pcliuitatē obnoxia morti. Cū igit uere i. sempiterne vite cupiditas multo nālioz sit ꝙ scientie uere: sequit ut longe magis nālis possibilisq̄ sit sempiterne vite ꝙ uere sciētie cōsecutio. Immo vo cū vita multo magis ꝙ intelligētia z uolūtas cū sempiterna vita cōueniat / si intelligēdo atq̄ uolēdo / certe longe magis viuēdo vitā cōsequimur sempiternā. Que qui dē si posterioribus actib⁹ aīe. i. intelligētie uolūtatiq̄ se cōmunicat / nimirū vite iā ipsi que prioz act⁹ est / se ipsam prius cōmunicauit. Alioq̄n nature auctoz non tā uehemēter nos ad huius rei auiditatē quotidie raperet. sicut neq̄ ad alia queuis rapit impossibilia. Diuine enīz ζοzοaster. ου γαρ απο πατρικησ αρχησ ατελεστι προχαζει. i. Nihil a paterno ꝓncipio progredit aut uolutur imperfectum.

¶ Signū xi^m 12^m 13^m 14^m. Quod cupimus quatuoz dei virtutes assequi. Cap^m. 6^m.

Sunt quatuoz quedā alie dei dotes ad vtutes quatuoz ptinētes. Uocauimus nāq̄ illū prouidū: iustū: fortē: z tēperatū. Quis negauerit deum singula circūspicere? Debitis nālibusq̄ ordinib⁹ gubernare. In suo statu ꝑmanere immobilē / duz hec agit: neq̄ defatigari. Trāquillū esse / suauiterq̄ singula z moderate tractare? Hois aīam ispice diuine prudētie emulā. Quā curiose recolit ꝓterita / nō ptiuata solū uel sua: sed publica oia z mūdana. Quā impēse pūtia scīscitat? aliena ētiā z externa? Quaz annixe futuris inhiat? Quā diligēter futura anticipat secula? Qd̄ grauius audire pōt homo cōuitiū ꝙ si insciꝰ z improuidus appellet? Uñ fit ut nemo uelit ultro rei aut artis ullius ignorātiā cōfiteri. Utpote qui mōstrāte natura iudicēt nullius rei ignorātiā ad hoiez pertinere. Sed esse illi rerū omniuz ferme perinde ac deo peritiam naturalem.

Iustitiā quoq̄ diuinā mēs nostra uenatur? Quot legib⁹ suū subicit corp⁹? Familiā gubernat? Tēperat ciuitatē? Moderat z regna? Quot penis seuit in pctōres? Quot bonos afficit ꝑmijs? Quā grauiter scelestissimis idignamur Quā ardēter uel a malis viri ꝓbatissimi diligunt. Quanto deniq̄ ordine ac pene celesti societas humana disponit? Et in omni gubernatione ad vnū senioze prudētioze q̄ tanq̄ tot⁹ mūdus ad deū vnū dirigit? Quinetiā latrones iuste inter se ꝓdā dispti unt. Et iniqui hoies si quā inferūt iniuriā iuste illā inferre putāt / uel acceptas iniurias vindicātes: uel tollētes e medio hoies nocituros: ul furātes ea quibus indigēt ipsi: abūdāt alij. Ac videri uolūt iustissime singula ppetrare. In quib⁹ oibus apparet humanū genus non minoze sibi uelle iustitiā uēdicare ꝙ deus ipse possideat.

Damus quoq̄ opam ut dei fortitudinē adipiscamur. Dei ꝓfecto fortitudo est stat⁹ immobilis. Prudētissimi viri hūc sibi statuz ex eo pzo virib⁹ cōparāt q̄ statuūt animi bonis cōtēti viuere: neq̄ ullius facere corpis z fortune commoda uel incommoda / quasi ad se: qui animi ipsi sunt nihil ptineant. Qui hec mobilia negligūt: imobiles aio pseuerāt. Imprudētiozes aūt eūdē optāt vite statū: sed alia aggrediunt via: putātes eam sibi rē facilius successurā. Quid ergo? Expugnāt z subiugāt pzo viribus oēs qui eos posse q̄q̄ ex sua se de z dignitate depellere videantur.

Duinā ꝑterea tēperātiā ds nō cupiat? Prudētes ita moderari mot⁹ ai studēt ut nulla ex pte dissideāt. Imprudētes z corp⁹ z res suas ita cōponē / ut aīum nō pturbēt. Utriq̄ itegrā expetūt ai sui pcordiā. Prudēti quidē res succedit qñq̄. Imprudēti nequaq̄. Deniq̄ sicut ceteraz rerū oiuz / ita q̄uoz harū vtutū sūme in deo sūt rōnes. Adeo ut sūma prudētia de⁹ sit. Sūma iustitia z reliq̄ sūma. Uiri aūt harū vtutū studiosi sūmā earū expetūt rōnē: oū nihil qd̄ ad ipsarū ꝓsumationē pertineat sibi uolūt deesse. Id oēs optant hoies: alij alia ꝓficiscant via. Dēs igit deū querunt. Querunt aūt illi deū rectissimo calle qui primo per ciuiles virtutes affect⁹ animi scōos amputāt. Deinde per vtutes purgatorias eos extirpant. Tertio loco per virtutes animi iā purgati affect⁹ primos insup moderant. Quib⁹ tēperatis deniq̄ virtutib⁹ exemplarib⁹ / que sunt in deo formant. Formari vo quandoq̄ virtutib⁹ exēplarib⁹ ꝓculdubio possum⁹. Nā ꝑparatio siue affectio formaz bitūq̄ respicit. Atq̄ certa quedā affectio certū bituz. Quapropter causa que subiectū aliq̄d gradatiz magis magisq̄ ꝑparat: ob id ꝑparat / ut formā inducat substātialē atq̄ ꝑcipuā. Et subiectuz illud ꝟm cōem nāe ordinē quē admodū ꝑparationis illius fit particeps / ita z ꝓncipalis forme capax effici pōt. Deus qui virt⁹ ipsa exēplaris est aīe humane spēz afficit ab initio seminibus quibusdā incitamētisq̄ virtutuz / per que humanis virtutibus: ideſt ciuilibus. Purgatoriꝭs purgati animi ad exemplares diuinasq̄ virtutes commode preparamur. Quod tres eiusmodi virtutes humane preparationes sint ad diuinas ex eo conijcimus / ꝙ ex diuinis inferūtur nobis z excitantur.

Qd̄

ō illaruz imagines sunt ita pspicue ut per ipsas agnoscant ille. Quod ad illas gradatim magis magisq; accedūt. Dō ita nos afficiūt ut in his nō quiescam⁹/sed afficiamur ad illas. Ergo ⁊ deus imortali diuine virtutis habitu aie spēm formare qnq; debet: ⁊ aie species formari potest.

¶ Decimū quintū signū. Dō aius summaz expetit opulētiam ⁊ uoluptatem. Cap^m. 7^m.

Accedit q; vitā dei opulētissimā ⁊ iocūdissimā posuim⁹. Nā solus ille sūma est opulētia summaq; uoluptas: qui fons est bonoꝝ oium/nulli⁹ egenus. Si ergo summā opulētiā ⁊ uoluptatē summā oēs expetūt hoies. Dū expetūt fieri. Nō certa quedā rerū aliquarū possessio/aut species aliqua uoluptatis sufficit homini: quēadmodū ceteris aiantib⁹: sed paulū qd in ꝯs adeptū se putat donec restat aliqd uel minimū acqrēdū. Quāobrē prudētes viri existimātes opulētiā dei gaudiūq; in solis intelligētie honestatisq; thesauris reuera cōsistere. Sola hec cupiūt: sed ad summū. Imprudētes aūt hoies opinātes maiestatē diuinā bonis isup corpalib⁹ pflui: appetūt isup corpalia: ⁊ ad sūmū. Cōstat aūt eos neq; necessitatis neq; cōmoditatis corpalis gratia vūtaxat talia inqrere. Nēpe etiā si arbitrent hēre se quātū sufficiat ad viuēdū: ⁊ q̄tū ad viuēdū iocūde ⁊ copiose: nōdū tū cessāt accumulare thesauros: ⁊ oblectamēta exq̄sitissima diligēter inqrere. Dō Mida Sardanapallus Xerses demōstrauerūt. Ille thesauros in īmēsum accumulabat. Hi summa pmia ꝓponebāt illis qui noua quotidie inuenirēt oblectamēta. Nō corpi seruiūt isti sed obsunt. Neq; dāni corpalis ignari. Nō corpi obsequūtur: sed diuine felicitatis inuidi immēsam sibi illius copiā tā rerū q̄ uoluptatū usurpare cōtēdūt. Atq; ut hāc assequant corpus suū pdūt: afflictāt aium vitāq; pturbāt. Tādē neq; prudētes lz accedāt ꝓpius neq; imprudētes hac in vita igētes illos quos cupiunt thesauros cōsequunt. Jdeo hic desciunt nunq̄. Res aūt quelibet in loco suo ac nāli habitu ꝓdescit. Quā obnixe loca sua repetūt elemēta: Quā firmiter illis inherēt: ¶ Plāte cōueniēs sibi solū situq; cōgruū q̄ auide adsciscūt: Quam stabiliter in eo prouirib⁹ pmanēt: Bruta siliter. Talpe enim sin⁹ terre armēta gregesq; terre facilē/pisces aquā ⁊ auidissime petūt: ⁊ in his locis trahūt moras q̄libētissime. Tādē hec oia/ut breui cōplectar/qñ locū habitūq; nāle nacta sunt desciūt. Dō indicat ⁊ corp⁹ nostruz qñ bñ ualet. ¶ Pastū est belle: molliterq; recūbit ad uotū. Tūc neq; cōplexio ei⁹/neq; sensus ei⁹ comes: qui in nobis ipsa est bestia/poscit aliqd ultra. At interiz uel rō intellectualis rerū inqrit causas studiose ⁊ anxie de reb⁹ ꝓsultat agēdis. Vel rō cogitatrix nouas fingit ⁊ postulat uoluptates. Stimulat peniētia: suspitiōe solicitat. Anxietas huiusmodi hois ipsius est ꝓpria. Siqdē a viribus animi homini ppris oriūt: nō elemētoꝝ corpaliū/nō bestie viribus/que in nobis sat hñt ut diximus. Quāobrē homo solus in pñti hoc viuēdi habitu desciit nunq̄. Solus hoc loco nō est ꝓtēt⁹. Solus igit homo in regionib⁹ his pegrinat: ⁊ in ipso itinere nō pōt desciere: dū ad patriā aspirat celestē. Quā petimus oēs/q̄uis ꝓpter uarietatē opinionis atq; cōsilij diuerso calle pficiscamur. Si ergo que nobis inferiora sunt qñq; nālem habitū patriāq; sedez adepta desciūt: nos quoq; necesse est ut diximus alias hec assequi posse qñq; atq; desciere. In vita pñti nō dat. ¶ Merito appetimus enim tanq̄ naturalē habitū finēq; nostrū/bonū illud quod tres pcipue cōditiones habeat/videlicet purū sit: integrū: stabile. In hac aūt vita boni possessio neq; pura est. Quoniā naturalis quidā affect⁹ aie erga corp⁹ primiq; ipsi sensuū mot⁹ mētes virorū uel excellētissimorū distrahūt ⁊ pturbāt. Neq; integra/oportet siqdez omne illud cui naturaliter ineſt ad act⁹ aliquos potentia nixusq; ad eos ipsos puenire oīno: siqñ sit deturū. Cū ergo insit intellectui humano capacitas naturalis atq; conat⁹ ad formas rerū oium pcipiēdas ⁊ possidēdas/tūc demū finē suū naturalē ꝓsecut⁹ erit/cum adeptus fuerit oēs. At qz in hac vita talē nunq̄ habitum adipiscit/bonū hic integruz nunq̄ possidet neq; stabilis. Quippe bonū nostrū in actione quadā cōsistit expedita/secura/cōtinua. Dis aūt hoium in terra viuētiū actio impedimentū aliqō piculū interpellationēq; patit. Quid q; quecūq; lōgiore ad incremētuz indigēt tpe solēt diutius cū sunt adulta pseuerare. Homo vouisq; ad extremā senectutē ptēdit obnixe ad felicitatis habitū acqrēdū: quē tādē ex parte quadā pcipit: eūq; in hac vita ad tēpus q̄ breuissimuz possidet. Quapropter ut habit⁹ qui ex parte est acqsit⁹ impleat qñq; ⁊ qui diutissime creuit / pmaneat diutissime necesse est aiam corpori supesse. Que quoniā hic italiā sequit fugitem/neq; patriū portū attingit solicitat meretq; assidue. ¶ Porro qō mirabile est: quotiēs ocios⁹ sum⁹/totiēs tanq̄ exules incidimus in merorē. Quāuis merozis nostri causam aut nesciamus / aut certe nō cogitemus. Ex quo factū est/ut homo nequeat solus viuere. Nam ceteroꝝ hoium societate ac insup multiplici oblectamētoꝝ uarietate latētē ppetuāq; mestitiam expellere posse putamus. Sed fallimur heu nimiuz. Sane in medīs uoluptatū ludis suspiramus nōnunq̄: ac ludis pactis discedimus tristiores. Jdē accidit nobis qō illis qui exuriēte stomacho dormiētes insōnia comedūt: nec implent: qz nō imaginē cibi: sed ipm cibum stomachus appetebat. Nos quoq; mēti nectar. i. visionis paterne gaudiuz sitiēti offerimus letales lethei fluminis aquas: dū vmbratiles adhibemus ludos corporaliū uoluptatū: que false uoluptates sunt/non solū qz breuissime ac plene solicitudinis: sed qz mixte doloꝝ. Siquidē appetitio idiga doloꝝ quidā est. Voluptates aūt corporis tādiu pcipiunt q̄ diu egestas ⁊ appetitio pmanet. Merito igit oblectamēta terrena nō implēt aium/sed titillāt. Ille siqdem res ueras affectat ⁊ gaudia uera. Res aūt corporales vmbre sunt rerū: earūq; illecebre vmbre sunt gaudiū. Quāobrē si neq; alicuius rei tpalis neq; cūctarū tpaliū rerū pot⁹ sitim mētis extinguit: nō tpalem sitit liquorē sed eternū: ac si sitim superno sole accēsam impleri oportet qñq; / atq; nunq̄ letheo flumine satiatur/aliquādo eterno nectaris haustu satiabitur. Sed iuuat rursus que dicta sūt his que referā pīscoꝝ theologoꝝ mysteriis cōfirmare. Affirmant enim aias in corporibus dormitare: ⁊ quecunq; hic agere patiue videmur/nihil aliud eē q̄ sōnia. Cogitationesq; aiarū separatarū a cogitationibus cōiunctarū multo magis differre q̄ vigilantiū ab insomniis dormientium: similiterq; a uoluptatibus uoluptates.

Quod quidē ita ꝓbat. Exprimur in nobis nō solū quotidie uerūetiā ferme qualibet hora quotiēs pauculus quidā uapor aliquāto crassior & humidior ab inferioribꝰ corpis partibꝰ exalans caput ipm petit cerebriq; meatꝰ opplet statim nos somno grauari: mox etiā in sōnijs imaginibusq; deludi. Exprimur quoq; nōnunq; si uapor alijs bilis atre quā melācholiā greci uocant/ arcē corpis obsederit expugnaueritq; statim reginam inde nostrā/ipsam uidelicet rōnē/ut ita dicaz/ꝺcipitari: ac manifesta hoies insania corripi. Si fumus quidā exiguus tātā in nobis uim habet. Si tā leuis morꝰ nos tm̄ mutat: quāto magis cēsendū est celestē imortalēq; aiū qñ ab initio ab ea puritate qua creat/momento delabit. i. qñ obscuro terreni moribūdiq; corpis carcere claudit/tūc ut est apud Platonicos e suo illo statu mutari: Quippe qui tūc nō uno & ꝓsueto tm̄ humoris alicuius fumo: sed oibꝰ pariter nouisq; humoꝝ oium uaporibꝰ/atq; ipsa insup humoꝝ mēbrorūq; insueta mole grauat. Preterea informi illa materia que a formosissima mētis forma diuersissima est/tanq; flumine letheo submergit. Quāobrē totū id tēpus qō sublimis aīus in infimo agit corpe mētē nostrā uelut egraz ꝓpe tua quadā indetudine hac & illac sursuz deorsumue iactari: necnō dormitare semp & delirare pythagorici & platonici arbitrant/singulasq; mortaliū motiōes actiones passiones nihil eē aliud q̄ uertigines egrotātiuz dormiētiū somnia. Insanoꝝ deliramēta ut nō iniuria Euripides hāc uitā umbrę somniū appellauerit. Prorsus inde cū fallant oēs/ij tm̄ minꝰ falli solēt qui interea quādoq; ita ut interdū fit in somno suspicant/secūq; ipsi dicūt. Forsitā nō sunt uera que nūc nobis apparēt: forsitā in pūtia somniamus. Quicūq; inter somniātes sic est affectꝰ/talis certe est ad alios/qualis apud inferos ab Homero dicit eē Tiresias. Solus inquit iste sapit. Ceteri uo oēs uelut umbre uolitāt: imo umbre uolitāt ¶ Decimūsextū signuz. Quod colimus nos ipsos ac deum. Capm. 8m.

Superest ut de duodecima illa dei dote loquamur/per quā seipm amat & colit. Quā hoies duobꝰ sibi modis uēdicāt. Primo q̄ oēs non modo ut cetera factūt cūcta/se diligūt & tuent: uerūetiam colūt seipsos magnope/& quasi quedā numina uenerant. Id agūt prudētes quatenus externa & corpalia aio tanq; pncipi subigūt. Toti ex mēte pēdēt tanq; ex deo. Augustā quoq; sue mētis maiestatē uelut diuinam statuā uilibꝰ cogitationibꝰ terrenisq; sordibꝰ temerare/nefas existimant. Que ꝺdē notio nālis humano generi pudorē uerecūdiāq; ingenuit: ut non modo alioꝝ hoium ꝓspectū quasi diuinoꝝ/uerūetiaz ꝓprie mētis cōsciētiam qō p̄cepit Pythagoras tanq; dei faciē uereamur: que nos assidue malefactoꝝ penitentia stimulat/etiā si pena nō metuamus. Bene aūt factoꝝ oblectat memoria. Quasi celestis aīus a terrenis uitiorū maculis semp abhorreat. ¶ Idē imprudētes quodāmodo facīūt: sed a prudētioribꝰ in cōsumando hoc ope supant. Idē rursus sed aliter agūt hoies demētissimi. Prout nimiū placēt ipsi sibi: ptinacissime in sua persistūt opinione. Sentētiā suā tanq; diuinū decretū mordicꝰ tenēt. Cūcti denicq; hoies excellētissimos animos atq; optime de humano genere meritos in hac uita ut diuinos honorāt. Solutos a corpibꝰ adorāt ut deos quosdā deo summo charissimos/quos ꝓsci Deos nouerūt. Tāta uo ad se & ad suos reuerētia nō appet in bestijs/ne dū uilioribꝰ/sed neq; etiā in maioribus. Atq; hic primus est modus quo hoies diuinū imitant cultū/uidelicet q̄ seipos ut deos colunt. Est & alter q̄. s. soli nos aiantiū oium colimus deū/soli nos deū: affectu: gestibꝰ: uerbis: delubris sacrificijs honoramus. Ꝺō Plato in ꝓtagora maximū esse uult nostre diuinitatis inditium: q̄ soli nos tanq; sortis diuine participes ob cognationē quandā deū agnoscimus & cupimus tanq; auctorē: inuocamus & amamus ut patrē: ut regez ueneramur: timemus ut dñz. Sicut enim sol sine sole nō cernitur sicut aer sine aere nō auditur: ac plenꝰ lumine oculus uidet lumē: plena aere auris audit aerē resonātez: ita neq; deus sine deo cognoscit. Sed aīus deo plenus tātū in deū dirigit quātuz & diuino lumine illustratꝰ agnoscit deū: & diuino calore accēsus sitit eū dē. Hinc aīus dei tēplū efficit/ut Xistus pythagoricus arbitrat. Dei ꝺo eterni tēpluz nunq; existimaturū. Deum agitat mēs humana quotidie. Deo ardet cor. Deū suspirat pectꝰ. Eūdē cantat lingua. Eūdē caput manusq; adorāt & genua/Eūdez referūt hoium artificia. Si nō audit hec deus forte videt ignorās. Si nō exaudit/forsitā appebit ignaratꝰ: Crudelis quodāmodo si uociferari nos cogit quotidie/quos nō exaudiat. Neq; audeat ds̄q; dicē deum humana despicere tanq; minima. Sane cōmoda habitatio tanq; finis fabrū mouet quasi agētem causam ut certā quādā domꝰ formā excogitet. Ob quā formā rursus certā querat mām. Ubi finis mouet agētē: agēs formā: forma mām. Idē accidit in ciuilibus bellicisq; cōsilijs. Quo fit/ut finis sit causa causarū. Ideoq; oēs causas añcedat. Sūt aūt naturalia queq; certi alicui⁹ finis gratia īstituta: cuz singula ad singulos potissimū usus ꝓducere videant: Puta uimen palmitis quē capreolū uocāt ad hoc natū est ut uitē ꝓxime arbuscule uinciat. Hic uincendi actꝰ causa est ut ortū sit uimē. Quia ꝺo qō nullo mō est/id neq; eē pōt essendi causa effectui cuiq; neq; causas oēs mouere/necessariū est actū huiusmodi & añ uimē & añ reliquas oēs uitis causas extitisse. Nō aūt extitit in corpibꝰ nisi nouissime. Ergo in natura quadā incorpea rectrice corporꝝ extitit lōge prius q̄ in palmite. Que ꝺdez natura uitis artifex gratia talis actꝰ per formā suā uiminis formā in tali quadā materia figurauit. Sz utrū actus huiusmodi in natura illa pfuit ꝼm nāe modū: an ex ꝓpositū uolūtatis: Certe ꝼm utrūq;. At ex illo idē erat qō agētis forma quedā & effectꝰ ipsi⁹ exēplar. Ex hoc erat finis. Ubi aūt artificiose uolūtatis propositū est/ibi mēs. Quapropter pest oibꝰ corpibus diuina mēs: Que corpaliū oium formas itellectuali mō cōplectit & tanq; sagittariꝰ. Singula ad suos dirigit fines. Ad unū denicq; cūcta. Diuinꝰ hic agricola colit pāpinos capreolos & radices. Uñ enim aut pāpini ꝺrunt ad solē umbra uitata: Aut capreoli tanq; manꝰ ad eā ptē p̄cipue ꝓtēdunt: ubi est ppiquius sustētaculū: Aut radices fugiētes ariditatez ad humorē maxime ꝓpagant. Electio que nō errat artificiosi ꝓsilij/imo uissimi itellectꝰ est opus. Non tñ iest uera mēs uitibꝰ. Ergo adest. Adest īsup abiectissimis q̄busq; bestiolis que in suis artificijs semp

eligūt

eligũt potiora. Colit deus arbores: ducitq; ⁊ pascit
beluas: quod ⁊ prisci theologi uoluerunt/nunquid
solos despicit homes: Qui soli in terris diuinã non
despiciũt maiestatẽ. Absit: imo vo si deus nullas oi
no uel minimas mũdi negligit partes ꝑfecto nõ de
spicit genus humanũ: qõ est mũdi pars adeo ꝓcio
sa: ut media sit tpaliũ rerũ: ⁊ eternarũ: quãtũ eterna
capit/ordinat tpalia. Adeo deo ꝓxima: ut sese diui
ne mẽtis arcanis ilsinuãs opus hoc dei/ordinem. s.
mũdi cognoscat. Mũdani ordinis intelligentia eo
ipso ordine est excellẽtior. Sicdẽ ordo huiusmodi
per intelligẽtiã est factꝰ/⁊ regit. Si per cognitionez
aius noster est mũdo ꝓstãtior: per vitã quoq; ꝓstan
tior erit. Cuius virtute a corpe sepabili idipm hẽt:
ut per opationẽ possit a corpe separi: ipsumq; mun
dũ vite/ut ita dixerim/sup mũdane virtute trãscen
dere. Quãtũ vo mũdi ordinẽ intelligẽtia supet/hic
apparet/q; ordo talis dispgit tpe/intelligẽtia totuz
simul ac stabilẽ possidet. Ordo rursus causam suaz
sequit/nõ assequit: intelligẽtia causam assequit ordi
nis: qñ deũ eius artificẽ inuenit. Ubi tã ampla capit
de deo: ut mũdũ deinde uelut vmbrã post habeat.
Rẽ vo tãtã nõ spernit: nisi qui cõcipit ampliora. Si
tam amplus est aius hois / cur negligat a deo rerũ
uel minimarũ ꝓcuratore: Si deũ sẽtit aius/cur nõ
⁊ deus sentiat aium. Presertim cũ deus hãc ipsam
vim actionẽq; sẽtiẽdi aio dederit ⁊ seruet/⁊ ducat.
Hinc dauid interrogat. An qui plãtauit aurẽ nõ au
dit: Et qui finxit oculos/nõ cõsiderat: Preterea si
aius ad deũ ascẽdit/cur nõ descẽdat quodãmõ deꝰ
ad aiuz: Si que iusta sunt a deo mẽs postulat/duz
paternã poscit hereditatẽ cur non exaudiat deus:
Quid postulat a parẽte indulgẽtissimo hic natꝰ of
ficiosissimus: Eternitatẽ. Impetrabit ne: Impetra
bit certe. Põt enim deus eternꝰ eã tribuere: põt ca
pere vita mẽtis eternitatẽ: quaz capit eius cognitio
⁊ uolũtas. Nõ enim vult nisi cognoscat: neq; cogno
scit etiã nisi viuat. Quinetiam dari debet eternitas
mẽti: que ⁊ trãscẽdit tẽpus: ac prio deo eterno despi
cit tpalia. Qz nõ modo religiosiores/uerũetiaz im
pũ quodãmõ faciũt. Haz quos nõ allicit amor dei:
saltẽ terret timor. Quos nõ terret metꝰ: suspitio sal
tẽ solicitat. Itaq; homes/multi oia: oẽs certe q̃ plu
rima vite cõmoda tpalis abiciũt: dei amore uel sus
pitione uel metu. Deus igit debet prio tpalibꝰ eter
na tribuere. Nullũ vo aliũ reliquoꝝ pñtibꝰ absti
net bonis ꝓpter futuroꝝ auiditatẽ. Quo fit ut ho
mo stultissimꝰ sit aialium oium atq; miserrimus/si
neq; pñti fruit vita/neq; futura. Atq; hec eius stul
titia misera ac stulta miseria ex eo proueniet: q⁊ se
deo sapiẽtissimo felicissimoq; crediderit. At eniz si
cut non põt dcq̃ ignis ꝓpinquatione fieri frigidissi
mũ/ita non põt homo q⁊ solus heret deo sapiẽtissi
mo beatissimoq;/stultissimus ex hoc miserrimusq;
euadere. Immo vo ob hociꝫ fit beatissimꝰ/q; bea
tissimo se ꝓiũgit. Jungit se illi/tpalia cõtẽnẽdo/eter
na desiderãdo. Si ꝓtẽnẽdis tpalibꝰ fit beatꝰ/nõ ali
ter talis efficitur/nisi eternarum reruz adeptione.
Preterea si deus prima ⁊ summa est vita / aial
qz ipsi ꝓpius heret/viuit diutius. Nõ aũt viuimus
diutiꝰ corpe. Si deus summa sapiẽtia est/homo
tãto est sapiẽtior ceteris aialibus quãto deo heret
ꝓpinquius. In hac aũt appropinquatione se iudicat
imortalẽ. Quia vo iudiciũ huiusmodi uerũ est / quod
fit ab aio tũc/qñ est aliꝫ aialibꝰ ⁊ hoibꝰ sapiẽtior / ue
rũ est esse aium sempiternũ. Si prima vitas nõ põt
fallere/nõ fallet spes imortalitatis a prima imortalita
te usq; adeo nobis inserta ut iuitis reclamãtibusq; oi
bus inter que uersamur/spem eiusmodi semp retinea
mus. Si ꝑma bonitas nõ est malefica/auiditas pri
mi boni nobis ab illa infusa/nõ priuat nos tpalibꝰ bo
nis: nisi ut tribuat sempiterna. Si opinio queq; eo
uerior est/quo melior: atq; eo melior/quo meliores ef
ficit opinates/opinio imortalitatis oiuz uerissima est:
qz pre ceteris optimos excellentissimos homes ideoq;
felicissimos efficit. Quis ignorat id in natura hois ue
rissimũ eẽ/qõ maxime ad pfectionẽ cõducit humanã.
Si intellectꝰ natura amat deũ tanq̃ ipsum uerũ bo
nũq; ac deus ⁊ amat intellectũ ꝑsertim piũ tanq̃ ipsi
cognatissimũ/⁊ redamat tanq̃ amatẽ/fit ut nãlis que
dã inter eos sit amicitia. Amicitie finis est/vite cõmu
nio. Põt ergo dei vita intellectui coicari/ea videlicet
rõne qua amat ab illo sicdẽ talis est amicitie finis qua
lis est amicitia: atq; ꝓtra. Amat vo desideratumq; per
petua. Qõ inde cõfirmari videt: q⁊ cũ boni ꝓpriũ sit
allicere ad se cũcta/seq; cũctis coicare necesse est ifini
tũ bonũ qui deus est trahere coicareq; infinite. Ideo
coicat cuiq; se ad uotũ: Quia idẽ ipse deus coicat/qui
⁊ traxit. Intellectꝰ aũt nõ minus fm nãm exoptat per
petuã dei vitã q̃ certã illius intelligẽtiã. Veniq; si
deus bñficus/immo ipsa bñficẽtia est / officio gratitu
dinis carere nõ põt. Non põt aũt gratꝰ eẽ erga eũ qui
diuini cultꝰ amore vitã amittit pñtẽ: nisi post hãc vitã.
Religionẽ esse humano generi maxime omniũ prio
priam ⁊ ueridicam. Capm. 9m.

Diem cẽ brutis pstãtiorẽ opa eiꝰ euidẽtissima
testimonio sunt. Qõ ostẽdit 12o libro aialium
Aristoteles. Queramus igit qua hcipue dote
sit pstãtissimus. Videt sane pstare artiũ ⁊ gubernatio
nis ingenio: psertim q⁊ ut alias declarauimus hoies ua
riãt artificia: utpote qui ipsi artifices sint/nõ alterꝰ ar
tificis instrumẽta. Bestie vo nõ uariant: q⁊ artificiose
nature instrumẽta sint potius q̃ artem ipse possideãt.
Verũ lz artis ⁊ gubernationis ingenio ceteris aialibꝰ
ꝑcellamus/coes tñ hec nobis est cuz brutis industria.
Oportet aũt humanaz spẽm postq̃ a brutis distincta
est/distinctã aliquã ꝓpriãq; habere pfectionẽ: cuiꝰ nõ
sint bestie ulle ullo modo participes. Num sermo hic
erit: At nutu clamore ⁊ cantu sermonẽ bestie imitant.
Num rõ: Ratio certe. Nõ ois tñ opatio rõnis. Nã ra
tio quidẽ actiua habet ⁊ in bestijs uestigia quedã/per
artium ⁊ gubernationis inditia. Ratio quoq; rerũ na
turalium speculatrix habere videt nõ nihil in bestijs
imaginariũ. Nam ⁊ ipse morbis suis ciboꝝ remedio
rũq; quorũdam electione medẽtur: ⁊ quasi futurarum
tempestatũ ꝓuide argumẽta preferũt futurorum mu
tantq; loca/ut uẽtura temporꝝ vitẽt discrimina/q̃ uis
ad hoc ducant potius natura q̃ ducãt. Quid ergo re
liquum est quod oino solius sit hois. Contẽplatio di
uinorum. Nullũ enim bruta pre se ferunt religionis in
ditiũ: ut ꝓpria nobis sit mẽtis in deũ celi regẽ erectio
sicut corporis in celũ erectio ꝓpria. Cultusq; diuinus
ita ferme hoibꝰ nãlis/sicut eqs hinnitus: canibus ue la
tratꝰ. At siqs curiosus affirmet/bestias isup nõnullas

celestia venerari/qđ ego minime credo / rñdebũt platonici huiusmodi bestias uel aliud qđ vis tũc facere/ cũ celestia honorare videnť.Uel si forte honorant/tñ nescire đd agãt.Uel si sciũt/eas quoq; itelligẽtie imortalitatisq; participes eẽ.Sed reuera ut ad ꝓpositũ reuertamur pfectissimũ aial ea ꝓprietate maxime tũ pfectione pollet/tũ ab inferioꝝ diſcrepat/qua pfectissimis.i.diuinis ꝓximť.Rursus si homo aialiũ mortaliũ pfectissimus est qua rõne est homo:ex ea ꝑcipue dote est oium pfectissimus/quã inter hec habet ipse ꝓpriaz aialiũ nõ cõem.Ea religio est.Per religionẽ igit est pfectissimus.Si religio cẽt inanis per eã rursus oium foret impfectissimus.Qm per eã ut paulo añ exponebamus demẽtissimꝰ foret atq; miserrimꝰ.Nõ pot aũt per eãdẽ sui partẽ ita ꝛria ppeti:ut per eã tũ sũme pfectꝰ sit tũ summope impfectꝰ.Est igit religio uera /An ignoramus uaticiniũ illud qđ a tota aliqua aialiũ specie sit uerum eẽ.Reptilia multa oriẽte sole e terre sinu surrepũt/aeris caligo portẽdit.Cornicũ plurima turba uespe a certa aeris plaga puolat/uẽti pnũcianť.Cõmuni quoq; hoium uaticinio religio uera est.Omnes nãq;:semp:ubiq; colũt deũ vite future gratia.Uerũ est igit vitã aliã fore.Si mõ pfectissima spẽs aialiũ verissimũ habet iudiciũ illud qđ sibi est maxime oiuz nãle. Talẽ aũt eẽ religionis assertionẽ appet nõ soluz ex eo q; soliꝰ hois est:uerũetiã ex eo q; oẽs hoium opiones: affectꝰ:mores excepta religione mutanť.¶Cum religionẽ dico instinctũ ipm oibus gẽtibꝰ cõem nãlẽq; itelligo.Quo ubiq; z semp ꝓuidẽtia quedã regina mũdi cogitať z colit.Ad quã certe pietatẽ causis ꝑcipue tribus iducimur.Primo đdẽ nãli quadã/ut ita loquar/ sagacitate ab ipsamet ꝓuidẽtia nobis infusa. Deinde phicis rõnibꝰ ex ipso edificij ordine architecti ꝓuidẽtiã cõprobãtibꝰ.Postremo ppheticis vbis atq; miraculis.Qđ vo modo de ppheta dixi opeꝑciuz est deinceps argumẽtis que z Plato in ꝓthagora z Auicẽna adducit in methaphysicis cõfirmare.Homo ut aiunt est aial naturaliter sociabile.Eget enim necessario multis que singuli cõparare nõ pñt. Cũcti vo in vnũ ꝓgregati/mutua sibi vicissim opa subministrãt. Preterea q; sociabile sit/indicat sermo quasi đdã alterius ad alterũ humane mẽtis iterpres.Quẽ natura homini nõ dedisset:nisi fuisset in cetu victurus.Quãobrẽ naturalis est homini cõgregatio.Uerũ si absq; lege cõcurrãt paulo post mutuis disgregabũtur iniurijs : disgregati vo tũ multoꝝ defectu pibũt:tũ uelut inermes laniabũtur a feris.Ut ergo viuãt z bñ viuãt/cõgregari eos necesse est.Sed rursus ut in cetu pmaneãt oino opus est lege.Ea inq; lege cuius tãta sit auctoritas ut nemo uel violẽtia uel dolo ꝓuaricari se posse aut debere ꝓfidat. Talis aũt eẽ nõ pot nisi legis latoꝛ sit existimeturq; diuinus.Beniq; ut talis sit habeaturq;/oportet eum manifestis đbusdã miraculis ad hoies diuina ꝓuidentia mitti.Quẽ sane ꝓphetã humani generis diuinũ ducẽ Plato z Auicẽna cognominãt.Huc tẽdit platonicus illud in libro de regno.Quẽadmodũ bestie nequeũt a bestia feliciter sine hoie duci/ita neq; hoies ab hoie sine deo.Rursus in ꝓtagora ingt non potuisse homines simul viuere absq; lege.Neq; legẽ ad hoc sufficiẽtẽ accipe a ꝓmetheo.i.creata quadã ꝓuidẽtia potuisse.Sz iouẽ ipm oium creatorẽ ad hoies vna cuz lege misisse mercuriũ.i.ꝓphetã aliquẽ z diuine uolũtatis iterꝑtez z legis tã diuine q; humane latorẽ.¶Qđ autẽ deꝰ ꝓphetas certis seculis ad officiũ eiusmodi mittat sic vna cũ Auicẽna ostẽdere possumus. Si deꝰ humano corꝑi nõ solũ in rebꝰ oino necessarijs:sed etiam cõmodis accuratissime ꝓuidet uelut in supcilijs palpebrisq; z plãtarũ cõcauitate / multo magis aio totiq; hoium generi in rebꝰ ꝑcipuis maximeq; ad bonũ nostrũ necessarijs ꝓuidet.Presertim cuz bona minora maioꝝ gratia sint.Ideoq; si minora bona ab initio statim nobis adsunt absq; dubio ad sunt etiã maiora/que z adesse pñt z cause sunt. ut minora nõ desint.Quãobrẽ deus circa legẽ diuinã ꝓphetãq; ꝛditorẽ eius ita ꝓspicit ut de cuius bonitate singula mẽbra corꝑis iure ꝛqueri nequeũt/multo minꝰ aius ipse hoꝝ dñs vniuersumue genus humanũ ulla vnq; rõne cõqueri possit.Probat insup Auicẽna aiam đdẽ ꝓphetica lege virtuteq; imbutã a diuina solũ ꝓuidẽtia mitti.Corꝑ aũt ad animaz ꝓphete suscipiẽdã idoneũ disponi a deo:nõ tñ ꝓximo:sed per aias celoꝝ motrices tanq; per mistros ac etiã per celos ipsos quasi per instrumẽta dei ita ut diuina lex utpote incorꝑea q; quis per celestia corꝑa effici nequeat:tñ quodãmõ possit indicijs qui busdã a celo acceptis significari.Qđ etiã ex multis Plotini disputationibꝰ cõprobať.In đbus ille demonstrat que ad mẽtẽ nostrã ptinẽt a celi corꝑe fieri nunq; posse:sz tñ significari.Siđdẽ mẽtes celoꝝ motrices nostra hec ꝓuidẽt cogitationesq; suas sepe celestibꝰ q̃si oculis nutibusq; suis idicare videnť. ¶Tres obiectiones lucretianorum.Et solutiones. Prima. Capm.xm.

Non est credẽdũ lucretianis dicẽtibꝰ religionẽ nõ a iudicio nãli:sz a cõplexionis corruptione ꝓsilij legibꝰ celi ipetu ꝓuenire.Profecto a cõplexionis corruptione.Iccirco eã ꝓficisci nõ arbitror.Quia nõ est in hoibus cõplexio deteriorq; in bestijs.Presertiz ad vitatis iudiciũ/bonicq; delectũ.Hoies aũt soli ac sedulo religionibus occupanť.Sz neq; etiã inter hoies qui deprauatã habẽt cõplexionẽ/hi sunt ꝓprie/qui colãt deũ.Qđ enim corruptã nõ hñt.Qđ tñ quodãmodo deũ colunt z coluẽ semp:neq; tñ semp fuit hoium deprauata natura.Neq; rudes tm hoies deũ adorãt:sed etiã igenioſi z sapiẽtes.Qđ oñderũt pſarũ magi.Egyptij sacerdotes:ꝓphete hebrei:Orphici: Pythagorici platonici; philosophi:ac prisci theologi xpianoꝝ hi oẽs sine ꝓtroversia mirabili sapiẽtia pollebant: z incõparabili sanctitate .Porphyriꝰ de uoto disputãs iquit pstãtissimos quosq; apud oẽs gẽtes sapiẽtie studio/uotisq; icubuisse.Quales apud idos brachmane : apud pſas magis:silesq; apud grecos chaldeosq; fuerint.Hec ille. Neq; eos simulasse putãdũ:qui tum ꝓpetuis opibus tuz vite periculo/lingue sanctimoniã cõfirmarunt.Fuerũt z alij cõplurimi doctissimi philosophi barbari/greci/atq; latini qui z si nõ tãta excellerẽt castimonia vite/quanta illi quos ante cõmemoraui/honestis tamẽ moribus duxerũt vitam:religionibusq; fauere non dubitauerunt. ¶Fieri quidem potest ut aliqua ex parte horuz aliqui simulauerint. Non tamen omnes credo simulauisse : neq; eos qui simulauerunt / omnis fuisse religionis expertes.Difficile enim est naturam

ꝓsus

ꝓfus exuere. Impios ꝺ̄dē ꝓe ceteris fuisse tradit Diagorā: Bicearcū: Epicurū: Lucretiū: qui etiā natura cogebātur interdū nō nihil religionib⁹ asseti ri. Q̄ō eoꝝ libri testātur. Ac sicut isti nōnulla impune ꝓra religiones in mediū ꝓtulerūt: ita ⁊ alij multi ꝓhi palā impietatis virus euomuissent: si plurimi fuissent impij. Aliud aūt est hūc aut illū religionis cultū nō amittere: qō faciūt multi aliud oēm religionē fundit⁹ tollere: qō tētauerūt q̄ pauciſſimi: ⁊ illi ꝺ̄dē suspicātes pot⁹/ q̄ ꝓfus asseuerātes. ¶ Poꝛro siqui ingeniosi virī ac docti in religione repiant ambigui: nō est mirādū. Suas enim etates Plato scribit eē ualde religiosas: pueritiā ⁊ senectutē. Mā pueri cū lacte religionē sugūt: ⁊ in ijs ꝑmanent que imbiberūt quousq; in adolescētia rō excitetur: que sua natura singularū rerū causas rōnesq; requirit: Si in hac etate/ aut ea studia capessant/ aut in eos ſmones icidāt ꝺ̄b⁹ diligēter rerū cause ꝓquirātur/ icipiūt q̄si nihil uelle asseuerare: nisi cui⁹ ipsi rōnes ꝓspexerint. Tūc ꝑmū religionē magna ex pte post tergū abijciūt: nisi forte legib⁹ seniorūq; ꝓsilio se cōmittāt. Quia diuinoꝝ occultiſſime rōnes lōgo uix tādē tpe exq̄sitiſſima diligētia. Purgata mēte ꝓspiciūtur. Adolescētes illi rōnes huiusmodi nōduꝫ attingūt: ⁊ qz nihil ferme asserūt: cui⁹ nō uideāt rōnes si ꝓprio ꝓfidāt iudicio religionē quodāmō negligūt Nōnulli in hac opinione cōstituti aristipicis uoluptatib⁹ sese dedūt: tādē nihil ampli⁹ de religione ni si tanḡ de anilib⁹ fabulis cogitates. Alij ꝟo pythagoreo ritu purgāt mētē a sēsib⁹ per morales physicas/ mathematicas/ methaphysicas disciplias. Ne tanḡ supiores illi lippos adhuc oculos in diuinuꝫ solē subito dirigētes caligare coganṫ: sed gradatim ꝓgrediētes lumen diuinū in moralib⁹ primo tanḡ in terra ꝓspiciāt. Secūdo in physicis tanḡ aq̄. Tertio in mathematicis tanḡ in luna. Quarto in methaphysicis tanḡ in sole ꝑspicue salubriterq; ꝓspiciāt/ hos appellat Orphe⁹ musarū legitimos sacerdotes. Qui tādē in etate maturiori de religione sentiūt multo melius. Quēadmodū legim⁹ apud Platonē in epistola ad regē Dionysium in phedro. In ꝑ° de re.p. In x° legū. Monet aūt iuuenes Plato ne temere de diuinis sniam ferāt: sed credāt legib⁹: donec etas ipsa doceat ul' per eos disciplinarū gradus/ quos narrauim⁹: uel per expiētiā: uel per quā dā aīe a corpe sepationē: quā moderata senect⁹ ducit: ut aīa in ea etate res a corpib⁹ sepatas quasi e ꝓximo uidēs clarius discernat q̄ cōsueuerit. Qua ꝓpter cū Plato Dionysio adhuc iuueni diuina quedā mysteria sub quodā uelamie tradidisset/ ad iūxit primū ut ea diligēter examinaret. Nullū enim hoc studiū beatius eē posse. Deinde caueret ne in hoium imperitoꝝ aures hec exciderēt: qz nulla sint apud uulgus ꝺ̄dē magis ridicula: apud autē uiros bono ingenio ꝑditos magis mirabilia ⁊ diuina. Addit insup diuina mysteria postq̄ frequētius imo sē per examinata sūt/ uix tādē multo labore tanḡ aurū purgari atq; lucere. Ut etiā multi ⁊ illi ꝺ̄dē acutiſſimi eruditiſſimiq; cū talia in iuuētute atq; etiam in trigesimo etatis anno audiētes tanḡ icredibilia reprobauerint / postea tñ siue maturioris etatis siue diligētioris examinis bñficio siue potius diuina ut alibi dicit reuelatiōe talia tanḡ oium ꝓbabiliſſima manifestiſſimaq; cōcesserint. Cōtraria ꝟo tanḡ falsa dānauerint. Hec Plato. ¶ Accedit ad hec q̄ multi in quauis arte excellētes uiri uel melācholici sunt. Quales Heraclit⁹: Aristoteles: Chrysipp⁹ fuerūt: Uel fiūt. Quales Democrit⁹: Zeno cittieus: Aluēpaces arabs: Auerois euaserūt. Hic humor frigidus est sicc⁹ ⁊ ater Que ꝺ̄dē tres qualitates trib⁹ illis ꝛie sunt in ꝺb⁹ vite ꝓsistit uigor: calori uidelicet ⁊ humori spūiq; plucido. Talis itaq; humor tanḡ uite ꝛius/ aufert spez uitalē ⁊ aīo suspitionē injcit cōtra uitā: quo fit ut de imorta litate animi nōnunḡ ambigāt ⁊ diffidāt. Q̄ō sibi cōtigisse scribit Aluēpaces. Nō ideo diffidūt qz sint excellētes ingenio uel doctrina: sed qz ob humorē terreum suspitiosi ⁊ timidi. Mā rudes hebetesq; homūculi nō nunḡ ipsi quoq; diffidūt: si eodē illo ꝑmant humore. Et uiri egregij sepenumero sperāt q̄ optime si humore eiusmodi nō uexent: quanḡ qui uexant ab ineunte etate si tñ nō puerse oino fuerint educati/ manes suspitiones abiciūt facile: ⁊ nālē sequunt religionis istinctū Tāta est ipius nāe vis. Tāta stabilitas. Q̄ō Pythagoras Socrates ⁊ Plato ⁊ Uarro Apollonius q̄ theaneus sunt pre ceteris assecuti. Quapropter suspitiōes ille nihil ꝑnt mōēti ad aīoꝝ mortē significādam: cuz neq; ab ingenio neq; a sapiētia/ sz a morbo ꝓficiscant Quinetiā illi sepe sunt acutiores/ in quoꝝ ortu Saturnus ⁊ Mercurius pñt q̄ plurimū. Mā he stelle iuitāt ad ꝓtēplādū/ q̄m ad interiora spūs ꝛhūt. Hi planete si directi sunt/ optimeq; dispositi. Ingenium augēt. Religionē nō minuūt. Sin retrogradi: neq; optime dispositi: undiq; hoiem reddūt formidolosum admodū atq; suspitiosum ob terreā ipsoꝝ qualitatē nō sufficienter aspectu alioꝝ syderū tēperatam. Quo fit ut nō in religione solū/ sed in reb⁹ etiā alijs ambigat ⁊ diffidat. Ceterū meminisse oportet eā opinionē siue affectionē nō satis hēre fidei/ que sequit aut ingeniū melācholicuz/ egrū/ ⁊ quodāmō vite ꝛiū aut indecētē ⁊ noxiaz positionē syderū: que etiā cōplexionē puertit humanaz/ ac defectū affert secū nō modo quātū spectat ad vite fiduciā: sed etiā quātū ad humanarū rerū gubernationez. Uñ impij hoies plurimū uel ignauiſſimi sūt: qualis fuisse dicit epicurus: uel flagitiosi qualis Aristippus: uel insani qualis sectatoꝝ eoꝝ Lucreti⁹: qui dū insania propter atrā bilē ꝑcitaret/ aīam suā primo conat⁹ est ꝟbis ꝓdere in libro de natura rerū 3°. Deinde corp⁹ suū gladio perdidit. Ergo sicut de uini sapore nō est egrotāti credēdū/ sed bñualēti. Ita de fine humane uite credēdū est humano sanoq; ingenio potius q̄ insano. Sanā ꝟo ⁊ nālē hois cōplexionē appello sanguineā ac maxime tēperatā. Sanguinea aerea est: in calore ⁊ humore vitali ꝓsistēs. Tēperata celo est silis: neq; ꝟitatis iudiciū iterturbat. Tales sunt plurimū humane cōplexiones ad sanū ingeniū prudētiāq; accōmodate. Que religionē nobis nō afferūt ꝺ̄dē. Est enim hec mēti infusa diuinitus: cum diuinoꝝ gratia negligi cetera iubeat: sed eam nequaq̄ impediūt: neq; uanas aīo suspitiōes inꝺciunt. Quod autē in pluribus perfectioribusq; est/ naturale censetur. Quod in pauciſſimis ⁊ egrotantibus monstruosum: at ꝟo naturale quidez ueridicum. Monstruosum ꝟo fallax esse solet. Judicium autem religioni fauens reperitur in pluribus grauioribusq; hominibus. In pauciſſimis ꝟo leuiſſimisq; cōtrariuz.

Quoꝝ exẽplo alĩ quoq nõnunq̃ inficiunt. Atq in illis pauciſſimis nõ eſt hoc iudiciũ rõnis: ſed morbus animi formidoloſaq ſuſpitio a deprauata cõplexiõe corpis ꝓficiſcẽs. Qõ ex eo patet/q̃ ſepe hoies huiuſmodi rõnes q̃dẽ hñt animi eternitati fauẽtes. Suſpicãtur tñ. Tanq̃ ĩ quoꝝ rõ aut iudicat vinũ nõ eẽ bibẽdũ Palmones nihilomin⁹ ſitiũt. Aut iudicat nihil eẽ in via qõ noceat: horret tñ ſenſus in tenebris. ¶ Neq ſolũ ẽcta uel a parẽtib⁹ uel a ſyderib⁹ inſqua cõplexio/ſed uſu iducta qualitas/ut ſignificauim⁹ ab initio a religione humanũ genus abducit. Solẽt enim hoies in quauis diſciplina nimiũ curioſi ꝓpter nimiaz cerebri agitationẽ ſiccato cerebro quodãmõ inſanire. Qõ in theeteto ſcribit Plato cõtra illos qui nihil in reb⁹ ſtare vnq̃ dicebant. Quos inq̃t uertigine affectos ob frequẽtẽ reuolutionẽ putaſſe oia uerti cũ uerterent ipſi. Itaq nõ mirũ eſt ſi curioſi artiũ viri nõnunq̃ ⁊ in religione ⁊ in reb⁹ alĩs manifeſte delirãt. Quoꝝ iſaniã declarãt tũ mores leuiſſimi/tũ ridicule nimiũ in rebus multis opiniones: opinionũq ipſarũ ẽrietates. Non igit a corruptione cõplexionis religio/ſz impietas naſcit. ¶ Neq ſolũ a deprauata cõplexione/ſz a deprauatis morib⁹ impietatẽ naſci Plato in epiſtolis ad ſyracuſanos aſſerit dicẽs / credẽdum ſemp eẽ priſcis ſacriſq oraculis aſſerẽtib⁹ aiam hois eẽ ĩmortalẽ/iudicesq hẽre ac penas pati maximas: cũ a corpe fuerit ſeparata. Quapropter minus malũ exiſtimandũ ppeti grauiſſimas iniurias q̃ inferre. Que q̃dez auarus homo mẽtiſq inops aut nõ audiat/aut deridere ſoleat/uoluptatibuſq dedit⁹ quaſi cec⁹ nõ cernat q̃ maximũ ſemp malũ viuẽtem ſe impie neceſſario ſequat: ⁊ poſt mortẽ q̃ miſera demigratio ipm maneat: Hec ibi oia. Silia quoq in Gorgia ⁊ in x° de re.p. ⁊ in legib⁹. Ubi addit hãc de aia ſniam neceſſarijs adamãtiniſq rõnibus eẽ ꝓbatã. Qõ uſq adeo Cleõbroto pſuaſum fuit ut ſe hac vita alteri⁹ amore priuauerit. Demoſthenes quoq ait malle honeſte mori q̃ turpiter viuẽ. Poſtq̃ Platonẽ Xenocratẽq de aioꝝ imortalitate diſſerentes audiſſet. ¶ Neq ſilẽtio ptereundũ puto maximã ipietatis cauſaz a platonicis in genus infimoꝝ demonũ referri ſolere/qui tacita quadã pſuaſione ul' ꝓpter ambitionẽ in falſam/uel ꝓpter inuidiã in nullã religionem pro viribus nos impellunt.

¶ Secunda obiectio ⁊ ſolutio.

Onfutauimus obiectionẽ primã lucretianoꝝ qua dicebat dei cultum humane nãe deprauationi ꝓtingere. Ubi appuit lucretianos eẽ potius deprauatos qui nãm hoium ex eo peſſimã iudicãt q̃ deo optimo iũgit. Sz nunq̃d qõ ſcõo afferũt loco/diuinoꝝ ueneratio a cõſilijs hoium naſcit ⁊ ciuilibus inſtitutis. Nequaq̃ dici nõ põt q̃ cito hoium inuẽta mutẽtur/etiã uera/ne dũ falſa ⁊ ſimulata. Qia hoium inſtituta breui tpe in ẽria inſtituta mutant. Cõtrarie q̃q eodẽ in tpe leges diuerſis ſunt gẽtib⁹ ⁊ que alĩs turpia alĩs honeſta cẽſent. Quid autem religione antiquius? Quidue amplius? Neq hãc inuenerũt ꝓditores legũ ad populos cohercendos. Nã añ ciuitates ⁊ domos viguit in orbe religio. Et hoies ipſi atq ſilueſtres deũ colũt: ⁊ idẽ ipſi latores legũ numina timuerũt. Quod q̃dẽ in ꝓthagora Plato cõfirmat/dicẽs hoies etiã anteq̃ ꝓgregarent/uel loquerent/uel artes aliquas exercerẽt/ſtatim ab initio ob nãlẽ cognationẽ deuz adora uiſſe/araſq ⁊ ſacra feciſſe. Proinde tã durum religionis iugũ/tot bonis vite ẽriũ qñq hoies alicubi reiecciſſẽt: ſi ficta eẽt/neq vitatis ſtabilitate ꝓſtaret. At inq̃t forte Prothagoras/nõ eẽ nãlẽ religionez ſz videri: Qm̃ a teneris vnguiculis eã cõbibimus. Nos ita ꝓthagore rñdebim⁹: eũ ab infantia loq ⁊ bibere didiciſſe. Nihilominus tñ nãlẽ eẽ ſermonez atq potũ. Ubiq ⁊ ſemp loquunt hoies atq bibũt qm̃ eſt nãle. Sz alĩs tpib⁹ atq locis alio ordine loquunt ⁊ bibũt: qm̃ opationis ordo opinione cõſtat potius q̃ natura. Siliter apud oẽs gẽtes oib⁹ ſeculis adorat deus/qz nãle aſt/q̃ uis nõ ĩſdẽ ſacris ac modis. Sermo qz nãlis eſt ſuũ attingit finẽ. i. uolũtatem alterius alteri declarare. Pot⁹ quoq ſuum. i. corpis humorẽ inſtaurare. Religio cur ſuũ non nãciſcatur non video. Suus finis eſt frui deo. Suum uotum perpetuo frui.

¶ Tertia obiectio ⁊ ſolutio.

Aferũtur hoies ad religionẽ ſyderib⁹: qõ tertio obiciũt ipĩ. Minime. Nẽpe humoribus corpis ſydera ſuffragant. Religio eſt inimica corpibus. Neq altius deſideriũ infũdere celũ põt: q̃ ſperarũ celeſtiũ. Quas etiaz ſpernit hõ religioſus. Adde q̃ religio fatũ dãnat/⁊ aſſerit libtatẽ. Quonã igit pacto idipſum vt fato repugnet hẽbit a fatis. Preterea ꝯiũctio quedã planetarum fertilitatẽ pſtat. Oppoſita vo penurijs. hec peſtẽ: illa ſalubritatẽ: bellũ ſimiliter atq pacẽ. Videm⁹ dona celorũ q̃ cito in ꝓtraria pmutent. Itaq ſi deuz colere cogit certa quedã poſitio/ſyderũ breui poſitio ꝓtraria e memoria hoium diuinos debebit honores. Nuſq tñ ⁊ nunq̃ religionis facta eſt itermiſſio: lz alias ⁊ alibi aliter deus ſit honoratus. Que etiã varietas humanarũ mẽtiũ eſt ſecuta ꝓſilia: que aſtris nequaq̃ ſubiciũtur. Humana quippe mens natura ſua tanq̃ diuina ad deũ ſentiẽduz colẽdũq ducit ⁊ timẽdũ/ſicut natura ſua ad amãdũ bonum malũq vitãdũ. Verũtñ per liberã ſue cõſultationis electionẽ dei colẽdi variat rit⁹: ſicut etiã ad bonum varijs gradit callibus pro arbitrio. ¶ Supiori diſputatione colligit: cõem ipſam oium gẽtiũ ad deuz vnũ religionẽ eẽ humane ſpẽi admodũ nãlez: virtutẽq hois ꝓpriã: ideoq excellẽtiſſimã. Duo quidez excellẽtiſſimi ſunt actus hoium. Illi. ſ. qui in excellẽtiſſima parte aie ſunt/⁊ circa obiectũ verſant excellẽtiſſimum. Tales ſunt in mẽte noſtra dei cognitio atq amor. In hac vita humanus amor in deuz humane pſtat cognitiõi. Quia deũ nemo vere cognoſcit. Vere aũt amãt illi deũ quoquo modo cognitũ qui ſpernũt oia ꝓpter ipſum. Rurſus ſicut deteri⁹ eſt odiſſe deũ q̃ ignorare. ſic melius amare q̃ noſſe. Adde q̃ perſcrutãdo deum longiſſimo tempore minimũ quid proficimus. Amãdo breuiſſimo plurimum. Ob id enim citius propinquiuſq ⁊ firmius amor q̃ cognitio mẽtem cum diuinitate coniungit: qz vis cognitionis in diſcretione cõſiſtit magis. Amoris aũt magis in vnione. Quinetiam gratius ipſi deo eſt amari q̃ ſpici. Nihil enim deo tribuimus intuẽdo. Amando vo tribuimus quicquid ⁊ ſumus ⁊ poſſidemus. Amantibus ergo deus ſeipz retribuit poti⁹ q̃ ſcrutãtib⁹. Deinde cognitiõe dei male poſſum⁹ uti. ſ. ad ſupbiã. Amore dei male uti nõ poſſumus.

nō possumus. Et amādo deū lōge maiorē q̄ pscrutādo percipim⁹ uoluptatē: ⁊ meliores amādo essicimur q̄ indrendo. Immo sicut nō qui videt bonū sed qui vult fit bonus: ita aīus nō ex eo q̄ deū cōsiderat/sed ex eo q̄ amat fit diuinus. Quēadmodū materia non q⁹ lucē ab igne capiat/sed q⁹ calorem ignis euadit. Hinc illud Porphyrij. Aius deū indrēdo purus efficit: Deū imitādo fit deus. Ō ddē ab ipso Platone acceptū est dicēte. Diuinū lumē nō indsitione paulatim a nobis acq̄ri: sed pfecta vite ꝓiūctione subito tādē diuinit⁹ in nobis accendi. Preterea cognoscēdo deū eius amplitudinē ꝓtrahimus ad mētis nostre cōceptū. Amādo v̄o mentē amplificam⁹ ad latitudinē diuine bonitatis imēsaz Illic in nos deū deūcim⁹: hic attollim⁹ nos in deū. Noscimus enim quātū ipsi capim⁹. Amam⁹ aūt ⁊ quātū intuemur: ⁊ quantū ultra nostrū intuitū uaticinamur bonitatis diuine reliquū supesse. Necq̄ est amor humana cognitione ꝓtētus. Ea sic̄dē creata est atq̄ finita. Uolūtas in solo primo ⁊ imēso quiescit bono. Qm̄ v̄o in hoc ipso amore tota ꝓsistit religio: nihil hīt hoies/ut Plato in epinomide testatur/religione diuini⁹. Que tāto est a falso alienior q̄ cetera hoiuz studia/quāto ꝓpinqus deo summe ueritati nos copulat. Quare pfagiū eius deteri⁹ est q̄ facultatū aliarū sententie. Eius v̄o pfagiū bonis digna premia pollicet. Malis minatur supplicia. Hois sanctissimi ꝓbitati pmiū dignū debet: Probitas per sūmū habitū ꝓfirmata idelebile bonū est Ac si mille annorum milia vixerit/semper similiter aget. Premiū igit ea dignū nullū est: nisi indelebile ⁊ eternū. Prefertiz cū illud sit ꝓueniētissimū pmiū sanctitatis/cui⁹ gratia sanctitas agit singula/q̄ue eius appetitū pōt implere. Tale est illud in quo est tota ratio boni. Est igit eius pmiū imensi boni sempiterna possessio. Uiuet igit semp religiosus aīus/ut dignū suscipiat pmiuz. Uiuet semp ⁊ impius/ut luat supplicia impietatis. Qui infinite peccat: quotiēs pro finitis cōmodis dei obliuiscitur infiniti ⁊ malignū habitū ꝓtrahit indelebilē per quem mille annorum milia sit peccaturus si vixerit. Postq̄ statuit semel tādiu peccare q̄ diu videt. Qui tādiu iaz liq̄t diuine iustitie cui futura secula pñtia sūt / q̄ diu est si vixerit peccaturus. Infinitum huic debet supplicīū iā infinite peccanti. Adde q̄ si uere virtutis pmiū est eternū: deū eniz a quo tanq̄ principio pēdet respicit tanq̄ finē: sequit ut vitiū qō deficit ab eterno/tā virtutis pmio q̄ vite ꝓncipio supplicīū sit sempiternū. Nullū tale est in hoc tpe vite breuissimo. Erit igitur in futuro. Hoc pacto aduersa que in hac vita bonis / ⁊ pspera que malis ꝓtingūt copesanda videtur: ne ⁊ pietas bonis dāno sit. Et ut in phedone legit. Impietas malis sit lucro. Bonū quidē pdesse oportet: obesse malū. Obest in hac vita pietas/que nō solū pñtia bona ꝓtēnere: uerūetiam dei honestiq̄ gratia labores ⁊ mortē subire cōpellit. Contra pdest impietas q̄ plurimū. Igit ne desit iustitie locus alibi est ferēda sentētia. ¶ Necq̄ putādū est hāc iustitie partē que humana respicit ad deū nō ptinere: ad quē ptinet mūdi totius ammistratio. In quo si singula intelligēdo amādoq̄ sacit/ut Plato vult sequit ut faciēdo itelligat ametq̄ singula. Atq̄ in toto curādo partes q̄bus nō curatis nō curat totū/nō negligat. Hec in legib⁹ Plato. Mūdi v̄o pars nō mediocris est hoium spēs amministratrix ⁊ ipsa iustitie. Si ergo diuina iustitia ut orphici canūt hymni elemēta suis queq̄ distribuit locis/si rebus q̄busq̄ nel minimis pro sua cuiusq̄ natura dispartit munuscula: cur nō hoib⁹ etiā pro meritis loca: premia/supplicia q̄ dispartiat. Be⁹ frequēter uel bonos imunes: uel malos relinq̄t impunes: ut his indicīj nobis ostēdat vitā alterā supesse in qua iustitia que falli nō pōt pro meritis impleat. Nōnunq̄ v̄o scelera pcipue grauissima in hac etiā vita punit: ut ob hoc eius prouidētiā cognoscamus. Mitto in presentia multa ꝓuidentie diuine exēpla. Philon iudeus platonicus in libro de prouidentia scribit: legē apud ueteres extitisse: sacrilegos uel cremari: uel pcipitari: uel suffocari. Cunq̄ Philomelus ⁊ Onomarcus ⁊ phaylus templuz spoliauissent: paucis post diebus absq̄ iudicuz opa diuina quadā sorte eos in tria hec supplicia incidisse. Precipit aūt in legib⁹ Plato: ne obid vnq̄ de diuina prouidētia dubitem⁹: q̄ iniusti sepe hoies hinc ipunes videant abire: q̄ppe cū nesciam⁹ qua rōne ⁊ ubi ꝓut ordini vniuersi ꝓducit/singula singulis repēdant. Rursus in ultimo de rep. ꝓbat aiuz per virtutē deo similē ideoq̄ amicū euadere. Atq̄ iccirco a deo curari/vt quecūq̄ ptigūt in bonū deniq̄ ꝓducātur. Et siue in pauptate siue in morbis siue in alia quadā calamitate sit ꝓstitut⁹: Singula ul' in hac vita ul' in futura aliqñ ꝓducāt ad bonū. ¶ Necq̄ ob hoc vicēda est bonitas diuina malefica: q̄ cōmitti peccata permittit: punitq̄ cōmissa. Profecto in regno dei gradū suū obtinet natura rōnalis. Huic mot⁹ ꝓuenit liber. Modo tui tali datum est ut ꝓgredi possit in melius ⁊ nature bono/bonū insup uolūtatis/actionis/adeptiōisq̄ adiungere. Ita ut natura huiusmōi nō mō ab alio facta sit bona tanq̄ patiēs: uerūetiā se ipsā efficiat bonam tanq̄ agēs. Datū ūsup est tali motui ut possit trāsgredi in deteriusː nō q̄ naturam ꝓpriā exuat: sed q̄ induat alienā: ⁊ illā ddē inferiorē: hāc infectionē supplicīū sequit uel noxiū uel purgatoriū. Sequitur inq̄ necessaria quadā diuinaq̄ lege peccantē intrinsecus ad similia pducēte. Et ut in decimo legū inq̄t plato. Motionis principiū in aīa est: quo se pro arbitrio talē efficit aut talē. Postq̄ v̄o talis euaserit/mox non tam arbitrio q̄ fatali quadā dei lege in talē ꝓditionē locumq̄ trāsfertur. Addit quasi diuino vaticidio ore. Siue ad mūdi cētrū penetraueris: siue ad supficiē puolaueris diuinā legē euitare nō poteris. Huc illud in decimo de re. p. tēdit. Cū neq̄ latere neq̄ effugē diuinos oculos manusq̄ possis/caue oīno ne pecces. i. ne deo dissimiliorꝝ vnq̄ euadas. Odit enim aias ab ipsius similitudine lōge degenerantes. Quinimo si ⁊ Gigis anulū ⁊ galeā nactus fueris infernalē/iniustitiā ꝓcul effugito. Sed redeam⁹ ad leges. Inq̄t ibidē. Mūdū partim bonoꝝ partim maloꝝ eē plenū. Deūq̄ nobis deos demōesq̄ quosdā quasi pastores custodiēdis ouibus pfecisse. Quoꝝ ꝓuidētia ⁊ deuitem⁹ mala cōsequamur ⁊ bona. Addit eos qui cū multa iniuste rapuerint/munerib⁹ se deos placare ꝓfidūt/per idē errare/ac siqui dilaniātes oues/putent se mēbris q̄busdā ouis pastori redditis pastorē sibi ꝓciliare. Tandē ubiq̄ Plato repetit ⁊ arbitrio nos peccare / ⁊ post

peccatū neceſſario pati. Sed iā ad inſtitutū ordinem redeamus. Quid ergo: ſi deus ꝛ ꝑmittit ꝛ punit. In ꝑmittēdo mirabilis humani generis excellētia lucet, in puniēdo dei poteſtas bonitaſq; imēſa. Si peccare ꝑmittit aīus/qs nō videat hoiem ſui iuris eē: Ac do minū ſuoq; arbitrio alias aliter agere. Si delicta pu nit deus/in ipſo delictoꝝ malo/iuſtitie pagit bonuz. Que hunc nō hēret locū/niſi delinqueret. Ac deeſſe videret quodāmodo paro aliqua ⁊tutis / ut ita dixe riz/ꝛ iuſtitie regno dei. Cuius hic ꝓfulget poteſtas ꝛ bonitas infinita dñi cōtra mali nām facit ex malis bo na ut tota natura ſit mirabiliter ordinata. In qua tā ta eſt amplitudo boni/ut in bonis ſplendeat ateq; ma lis: ꝛ quātū ualeat in ambob⁹ expliat. Tantaq; quoq; ordinis obſeruātia/ut aīus qui peccando digredi vi deť ab ordine/ꝛ in ipſo liberi motus ordine gradiat/ etiā dñi digrediť/ꝛ in ipm iuſtitie ordinē ſtatim patiē do regrediat/dñi ꝓpter relinquēdi habitū talia patiē qualia habitui ꝯgruūt. Hec habui que de īmortalita te quātū ad ſignoꝝ teſtimonia pertinet/dicerē: opoꝛ tet autem dubitationes deinceps que cogūt immorta litati diffidere diligētiſſime ſoluere.

LIBER DECIMVS QVINTVS.

¶ Sequuntur queſtiones q̄nque de aīa. Prima utrū ſit vnus cūctoꝝ hoium intellect⁹. Dō nō. Cap^m. ꝑ^m.

Multa iā que afferri ſolēt aduerſus aīaz ſu perioribus diſputationib⁹ ꝓfutauimus. Quinque reſtant ut arbitroꝛ dubia decla rāda. Primum eſt/de quo peripateticus Auerois dubitauit. Ne forte vna ſit mēs hoium oīum ꝛ eterna. Multe aūt aīe ateq; mortales: ita ut nihil ꝓfit mētis ipſius eternitas humanis aīs pituris. Secundū de quo dubitāt nōnulli. Cur aī ſi di uini ſunt/terrenis coꝛpib⁹ tā infimis ſint ꝓiūcti. Ter tiū quā ob cauſaz in his adeo ꝓturbenť. Quartū cur inuiti diſcedāt. Quintū qualis aīe ſtat⁹ ſit anteq; ad coꝛp⁹ accedat. Qualis etiā poſt diſceſſū. ¶ Auerois hiſpan⁹ patria/lingua arabs Ariſtotelis doctrine de ditus: grece lingue ignarus/ariſtotelicos libꝛos in lin guā barbarā e greca ꝓuerſos potius q̄ ꝓuerſos legiſ ſe tradiť: ut nō mirū ſit ſi in q̄buſdā rebus reconditis bꝛeuiſſimi ſcriptoꝛis mēs eū latuerit. Dō illi ꝓtigiſſe platonic⁹ Plethon teſtať/a pitiſſimi quiq; grecoꝝ. Et qō maximū eſt aduerſus Aueroē greca Ariſtote lis uerba reclamāt. Aīt ipſe Plethon Ariſtotelē ſine ꝓtrouerſia cēſuiſſe hoium aīos eē multos ꝛ ſempiter nos. Subiūgit nolle ſe Ariſtotelis uerba puertere: ꝛ ſi ariſtoteles Platonis ceteroꝝq; philoſophoꝝ ꝟba puertit. Hec ille. Uideť tñ Alexāder aphꝛodiſeus ari ſtotelis ſenſum de aīa puertiſſe: ubi aīt ariſtotelē moꝛ talē aīuz cēſuiſſe. Themiſtius eq̄us ariſtotelē declara uit/dicēs ab eo mētē quidē agētē /vnicā: capacem ꝟo multiplicē exiſtimari/ꝛ utrāq; ꝑpetuā. Quid ꝟo ipſe ſentiat Alexāder in queſtionib⁹ nālibus declarat ubi inq̄t: Medicina ꝛ ſi ſciētia eſt/tñ in ope ſuo ars appa ret. Quēadmodū aīa/ꝛ ſi eſt īmortalis/tñ in coꝛpus moꝛtale demerſa videť eſſe moꝛtalis. Atq; iteruz aīt Voluiſſe mūdi opificē diuinos celeſteſq; hoiuz aīos coꝛpib⁹ terrenis abſq; ꝯgruo quodā medio colligare Mediuz ꝟo eiuſmodi ſpūm uehiculūq; platonicoꝝ moꝛe cognominat. Proculus ꝟo non modo platoni cos/ſed etiā ariſtotelē affirmat īmoꝛtalē aīam poſuiſ ſe. Et eadez rōne poſuiſſe themiſtius aſſerit/quā ꝛ Plato poſuerat: Atq; poſtq; in libꝛo de anima 3°. ꝓbauit utrūq; intellectū. ſ. agētē atq; capacē/eē per petuū/addidiſſe ſolū hūc. ſ. ex utroq; mixtū / eē ta lē. Paſſiuā ꝟo rōnē. i. phātaſiā minime. quā ob cau ſam ꝯcluſiſſe nos poſt obitū humanarū rerū nō re miniſci: qm̄ harū recoꝛdatio per ꝓuerſionē ad phā taſmata/ac ꝓpter affectū ad coꝛpea fieri ſolet. q̄ er go inq̄t nō reminiſcimur/ideo themiſtius vult eſſe additū/ut indicaret animos poſt obitū viuere/plu reſq; aīos: ſed nihil eē mirū/ſi coꝛpaliū nō remini ſcātur. q̄ ſi pire aīos putauiſſet nulla fuiſſet rō aſſi gnanda ob quā minime recoꝛdentur. Sed ad Aue roem redeamus.

¶ Narratio opinionis auerois.

Auerois cū apud ariſtotelē ſepe legeret: In tellectū ꝓculdubio nihil habere nāe coꝛpa lis moꝛtaliſq; ammixtū/ſic accepit ut inde tria cōcluderet. Primū: intellectū non eē coꝛpus. i. nō cōponi ex materia atq; forma. Secūdū: nō eſſe qualitatē aliquā cū coꝛpe diuiſibilē/aut ullo modo a coꝛpe dependentē. Tertiū nō eē formā talē: ut que at coꝛpus ꝑficere/viuificare/ꝛ regere: Atq; ita he rere coꝛpi: ut ex materia ꝛ intellect⁹ ſubſtātia vnū fiat cōpoſitū: cuius eſſe ſit vnū. Primū ꝛ ſecūdum dam⁹ aueroi. Tertiū ſi pipateticos ueteres ſeq̄mur nullo modo ꝯcedim⁹. Negat ſubſtātiā intellect⁹ eē poſſe formaz ꝑfectricē coꝛpis actūq; viuificū. Pri ma illius argumētatio huiuſmodi eſt. Si intellect⁹ eēt talis coꝛpis act⁹ ex eo ꝛ coꝛpe vnuz naſceret cō poſitū/ꝛ vnū eē cōpoſiti. Non pōt aūt ex eius con greſſu cū coꝛpe vnū fieri: q̄n ipſe euadat coꝛpis par ticeps. Hāc participationē nō admittit mēs: quā eē oñdit ratio a coꝛpibus abſolutā. Secūda ratio. Si mēs forma coꝛpis eēt/eodē pacto queq; ſuſciperet quo ꝛ materia ſuſcipit coꝛpalis. Dō eniz eſt coꝛpo ris forma nihil abſq; ſua materia ſuſcipit. Materia ꝟo quicq̄d ſuſcipit diuiduo ſuſcipit modo. Vñ forme rerū in ea diuiſe ꝑtales particulares euadūt. Tales quoq; capet intellectus. Nunq; igiť per ſuas formas vniuerſalē nām aliquā cōꝛehēderet. Ter tia ratio. Materia formas quas poſſidet: nō agno ſcit. Ita mēs ſi iūcta māe per eius ꝓſoꝛtiū eodē pa cto caperet/quo materia nihil ꝓꝛſus agnoſceret. Quarta ratio. Impoſſibile eſt in coꝛpe infinitā ul la rōne eē virtutē. Mentis aūt ꝟtus eſt quodāmo do infinita. Vnde effici vult ut mēs nullū hēat com merciū cū materia. Cū ꝟo multe ſint in natura ſpēs mētis vnā quādā eius ſpēm vult eē humanā mētē: illā. ſ. que rerū ordinē ſpeculat in nobis. Ñquidē in cūctis hoibus idē eſt ſm ſpēm modus intelligen di/eadēq; aīa ſpecie per quā vna ſm ſpēm eſt in cū ctis hoib⁹ vita eadēq; figura. Qm̄ ꝟo vna eſt huma na mēs ſpecie/vna quoq; ſit numero oporteť. i. vni ca ꝛ ſingularis non diuiſa per ſingulos. Nā forma que in ſe vna eſt ſpecie/nō ſecať in multas: niſi adie ctione māe. At quomodo mens humana vna in ſe exiſtēs diuideť in plures. Cum nulli⁹ ſit māe parti ceps. Preterea ſi alius eēt in me intellect⁹/in te ali us/oporteret ſpēm illā que eſt intelligēde rei ſimili tudo/aliā ſm numerū in me eē/in te aliā. Secundū ſpēm ꝟo eandē. Cū enim rerū intelligēdarū ſpēs in

mẽte sint/quasi subiecto/oportet in alijs mẽtib⁹ alias eẽ spẽs ⁊ distinctas. Distinctas inq̃ numero sicut mẽtes distincte sunt numero. Spẽs aũt aut forme/que multe sunt numero/vnũ specie forme sunt particulares:que ad intelligẽtiã cõferre nõ pũt:qñ vniuersale oportet esse:qõ si uere intelligẽdũ. Accedit q̃ qñ ali⁹ docet aliũ ꝓceptor sciẽtiã suã in discipulũ videt trãsfundere. Aut igit eãdẽ oino quã habebat ipe/tradit discipulo:aut aliã numero speciẽ vo eãdẽ. Si eãdẽ specie tradit/sed numero aliã:eo dẽ pacto sciẽtiã generabit:quo suũ opus generare natura solet. Nẽpe qõ per nãm agit:formã suam gignit in alio ꝙueniẽtẽ plurimũ specie / numero differẽtẽ. Hoc aũt ptinet ad ea que ꝙgruũt inuicẽ in materia. Mẽs vo tũ docẽtis tũ discẽtis est supra mãz. Atq̃ ipsa sciẽtia nõ est qualitas efficax: sicut calor atq̃ similia. Restat itaq̃ ut eãdẽ ꝓprius sciẽtiã numero/quã possidet ipse/docẽdo cõmunicet ⁊ discipulo:qõ fieri neq̃t vnq̃:nisi sit in utriusq̃ vnicus intellectus:ne eadẽ sciẽtie qualitas de subiecto alio in aliud trãseat:neue magister docẽdo sciẽtiam cogatur amittere. Adde q̃ in nostris mẽtibus/si diuerse numero ⁊ ꝙueniẽtes specie fuerint/notiones cognitarũ rerũ specie cõueniẽt differrẽt numero. Que vo ꝓter diuersitatẽ suã in specie aliqua ꝙgruũt ꝓfecto in cõmuni quadã cõgruũt notione. Cõmunẽ huius modi notionẽ tã meus intellect⁹ q̃ tuus videbit ad quã diuersas illas colliget notiones. Sic utriq̃ huiusmodi notionẽ cõcipiem⁹. Ego vnã:tu alterã numero quoq̃ differẽtes/specie congruas. Ideo rursus ad cõmunẽ aliã similiter redigem⁹. Atq̃ ita in infinitũ. Est aũt absurdũ in reb⁹ ordinatis infinitũ ꝓgressum inducere. In spẽbus vo/rerũ ordinẽ eẽ/necessariũ est. ¶ His rõnibus ꝙcludit Auerois humanã mẽtẽ/q; sine materia est/vnicã esse/ac fuisse semp ⁊ fore. Esse vo hãc oium mẽtiũ infimã. Et sicut supiorib⁹ ordibus singulis singulas mẽtes attribuit/ita ordi huic inferiori mẽtẽ vnã:que nõ huius hois ꝓprie uel illius:sed humane spẽi mẽs appelletur:ut spẽi vnice sit vnicus intellect⁹. In hoc ordine inferiori/ut nonulli ipsum interpretant/tot⁹ ubiq̃. Cõstare quippe hũc hoiem quẽ videm⁹ existimat ex corpe hoc ⁊ aĩa sẽsitiua:ut noiat ipse. Intellectiua vo nequaq̃. Sed hãc aiaz sensitiuã eẽ oiuz taliũ aiarũ pfectissimã a brutis specie differẽtẽ. Tot esse aias/quot hoium corpa/oriri ⁊ occidere cũ corporib⁹. Supremã huius aĩe vim appellat virtutez cogitatricẽ:quã greci noiant phãtasiã. Addit aias bestiarũ hẽre extimatricẽ vim aliquã:per quã nãli instinctu/qõ bonũ sibi uel malũ sit/iudicẽt subito: ac prosequant⁹ ⁊ fugiãt. Nostrã vo aĩam hẽre vim illã cogitatricẽ:que nõ nature ductu ferat⁹:sed rõne perquirat:cõsilio quodã deliberet:eligat/ut consuluit. Nihil tñ sentiat vniuersale:sed discurrat soluz per singula. Hãc ideo uocat rõnẽ pticularẽ. Intellectũ vo rõnẽ vniuersalẽ. Rõnẽ hãc particularẽ locat in media cerebri particula: Inter imaginationẽ atq̃ memoriã. Opinat enim in prima particula sensuz esse cõmunẽ:qui opationes quinque sẽsuũ in se colligat. In secũda imaginationẽ/earũ imaginũ cõseruatricẽ:quas cois sensus collegerat. In tertia cogitatricẽ virtutẽ iudicẽ eoq̃ que seruauit imaginatio

In quarta memoriã custodẽ iudicioq̃ que cogitatrix potẽtia ꝓtulit. Igit cogitatrix virt⁹ medie ptis regia pre ceteris reb⁹ inferioribus⁹ est ꝓxima menti:adeo ut mẽs illi assit ubiq̃:⁊ intelligẽtiã suã per eius expleat amminiculũ:dũ simulachra rerũ in cogitatrice vtute lucẽtia mẽtẽ ad intelligẽdũ mouent. Atq̃ hec sola est hois cũ mẽte cõmunio:nõ q; intellect⁹ sit pars aut forma viuifica hois huius:qui ex corpe ⁊ aĩa cogitatrice cõponit. Separat enim intellect⁹ ab hoie/⁊ in eẽntia ⁊ in eẽndo. Sed q; ꝓsens est ubiq̃ intellect⁹ hois hui⁹ cogitationi:Atq̃ ex hac particulari cogitatiõe ille vniuersalẽ haurit spẽm. Occasionẽ ꝓbet homo intellectui ad speculãdũ. Quẽadmodũ coloratũ lumẽ oculo ad videndũ. Neq̃ ex hoie hoc ⁊ mẽte cõficitur vnũ esse:sed opatio vna ꝓtingit. Una. s. intellectio:que tñ nõ in hoie est ullo modo:sed in mẽte sola:in mentẽ inq̃ ab hois cogitatione pulsata. Neq̃ quicq̃ ex illa trãsit in hoiem:sed tota cõplet in mẽte. Nõ intelligit homo per mẽtẽ aliq̃d:sed in hoie mẽs intelligit. Atq̃ in ipsa mẽte artiũ sciẽtiarũq̃ sunt habit⁹. Cogitatrix aĩa vnit puero a prima ei⁹ origine. Mens vo diu postea/cũ simulachra in cogitatione sunt adeo pura/ut moueãt intellectũ. ¶ Affirmãt aueroici duas esse nõ vires solũmodo/sed substãtias / ex q̃bus cõponit intellect⁹. Sane vim agẽtẽ/esse substãtiã vnã:capacem vim/substãtiã alterã. Et illã natura sua lucidã formatricẽq̃ esse. Hãc obscurã penit⁹ atq̃ formabilẽ/harũ eterna copula vnã ꝓstare aiam ꝑm esse:quẽadmodũ ex materia ⁊ forma vnũ ꝑm esse fit in natura cõpositũ. Illã intellectũ uocãt agẽtẽ/hãc intellectũ formabilẽ ⁊ capacẽ. Cẽsent intellectũ agẽtẽ:q; sit actus per se existẽs/per se intelligere seipm semp:ita ut respiciens essentiã suã se videat ac per se mentes quoq̃ supnas Intellectionẽ huiusmodi esse ipsam ei⁹ essentiã. Qm̃ vo essentia eius semp est intellectui capaci ꝓiũcta/seq̃ putãt:ut per hãc eãdẽ intellectualẽ eẽntiã intellectus capax intelligat semp agẽtẽ intellectũ: cui⁹ illamet tã intellectio est q̃ essentia. Intelligat q̃netiã mentes superiores: Hãc intellectionẽ esse in intellectu vniuerso siue aĩa actũ vnũ stabilem ⁊ eternũ. Esse quoq̃ in ipsa parte ei⁹ formabili intelligẽtiã alterã:sempiternã quidẽ/sed uariã: Tẽporalẽ atq̃ multiplicẽ:quã mutuat⁹ a nobis. Et q; heret ꝓpi⁹ agẽti intellectui q̃ phãtasie:ac ꝓpter ꝓiũctionẽ cũ tali phãtasia talẽ sortit⁹ cogniti onẽ:patere putãt id qõ dixim⁹ paulo ante ut. s. ꝓpter ꝓiũctionẽ cũ eterno illo intellectu / eternã intelligẽtiã hẽat/tãto altera clariorẽ/quãto intellectui agẽti familiarior est q̃ phãtasie. In nobis vo dubiã mutabilẽq̃ sciẽtiã singulatiz aucupari existimãt/ita ut viuẽte pythagora per simulachra rerũ in pythagore cogitatione lucẽtia sciẽtiã illã collegerit pythagoricã. Decedẽte vo pythagora/⁊ cessantib⁹ illis simulachris intellect⁹ spẽs inde acceptas scientiãq̃ amiserit. Nã spẽs illas a simulachris fieri atq̃ seruari. Quinetiã viuẽte pythagora totiẽs actũ suũ ptermiserit intellect⁹ apõ pythagorã/quotiẽs suũ pythagore cogitatio: Una accepit: Una oblit⁹ fuerit: Recepit vna. Feciss similiter in platone:⁊ in singulis quotidie eodẽ pacto. Imbui ubiq̃ ac semp:uarijs modis/per uarias hoium aias ⁊ quodãmodo pasci:tot accipe spẽs/quot in nobis simulachra fuerint/tanq̃ speculũ/imagines a corpib⁹: totidẽ act⁹ edere intelligẽdi. habit⁹ quoq̃ diuersos

oiscíplinarū ꝓ humanoꝝ studioꝝ diuersitate. Et q̄ quotidie inumerabilis hoiuꝫ multitudo cognitiōi oium studet/quotidie hinc illū oia discere. Atq̄ per ipas spēs haustas a simulachris nostris intellectū capacē nō modo iferioꝛa: sed deniq̄ tū in cūctis hoib⁹ tū in hoib⁹ sapiētissimis seipm cognoscere. Hinc agē tē intellectū. Inde ⁊ mētes supiores. Opinant in hoc mirabilē rerū ꝓnexionē cōsistere. Esse nanq̄ formas a materia penitus absolutas/ipsos. ſ. angelos: Inter quos nō sint plures in vna angelica specie angeli: sed quot sunt angeli/totidē sint spēs angeloꝝ. Esse insup formas penit⁹ corpales in eadē specie plurimas: puta aialiū aias: ⁊ formas illis inferiores. Interponi cōpositū hoc ex hoie atq̄ ex mēte: ex hoiuꝫ aiab⁹ multis mēte vna: quasi mōstrū quoddā ingēs multis cruri b⁹/⁊ capite vno cōpositū. Ubi ⁊ absoluta forma cū corpeis coit: ⁊ corpea cū ipsa vicissiꝫ. Atq̄ ut par est qđ est absolutū vnicum pmanet in seipso. Qđ est corporale fit multiplex: dū vna mēs inumerabilib⁹ suffi cit aiab⁹. Et illud q̄dē cōpositū ex mēte ⁊ vno quoq̄ nostrū hoiem intellectualē appellāt. Sed vnū quēq̄ nostrū seorsum a mēte hoiem cogitatiuū. Et primum quidē hoiem affirmāt aliq̄d intelligere: q̄ pars ei⁹. i. mēs intelligit. Sicut hoiez solem⁹ simū appellare: q̄ nasus est sim⁹. Alterū vo hoiez nihil penit⁹ itelligere. ¶ Cōfutatio Auerois: q̄ mēs sit forma corporis patet primū ex ordine nature. Cap^m. 2^m.

Magna fuit olim inter pipateticos de mēte homis ꝓtroversia: atq̄ adhuc sub iudice lis est. Bicearcus eā esse formam aiebat tū corpis tū corpalem. Corpis q̄ corp⁹ humanū viuificat. Corporalem q̄ e corpis sinu depromit. Auerois contra neq̄ formā corpeā ē: neq̄ etiā corpis. Auicēna theologoꝝ arabū ꝓnceps ⁊ algātelen mediā viā secuti/ mētē asseruerūt formā q̄dē corpis esse nō/corpalē: ut inter formas que corpis corporalesq̄ sunt/atq̄ formas que neq̄ corpales sunt neq̄ corpis tanq̄ maxime differētes/medie quedā forme sint ptim cū illis ptim cū his quodāmodo ꝓgruētes. Merito inter formas oino diuinas: que ita sepate a mā sūt ut ꝓiūgi nō possint atq̄ nāles oino que ita ꝓiūcte sunt: ut nequeāt separi. Forme iterponunt medie ptim q̄dē nāles/ptiz quoq̄ diuine: que ita sepate sūt: ut ꝓiūgi possint/ita ꝓiūcte ut ualeāt separi. Qđ q̄dē earū virib⁹ actionibusq̄ ostendit: que tali quadā tū ꝓiūctionis tū sepatiōis inter se differētia distinguunt. Deniq̄ nō ab re iter sēsum qui ⁊ in forma corpis est ⁊ indiget īstrumēto: atq̄ intellectū angelicū: qui est utrinq̄ liber: intellect⁹ est humanus: qui in forma q̄dē corpis est: sed nullo indiget corporis īstrumēto. Que q̄dē sentētia ⁊ cōmuni hoium iudicio ꝓbabilior est/⁊ libris Platonis: Aristotelis: theophrasti atq̄ themistij maxime ꝓsona. Bicearcū vna cū epicureis satis iā libris supior⁹ ꝓfutauim⁹. Auroē deinceps pro virib⁹ reprobātes: Auicēne ⁊ algantelis interp̄tationē/imo Platonis aristotelisq̄ sniam cōprobabim⁹. ¶ Siq̄dē ex fūdamētis que alias iecim⁹/ostēdem⁹ ꝓbabile esse ut inter formas que solū intelligūt/ac formas que solū viuificando corpi astringunt/sit forma media: que ⁊ corp⁹ viuificet/⁊ intelligat. Ut diuini vult⁹/imago nō succūbat ubiq̄ māe: sed vincat alicubi. Sunt aūt forme in corpib⁹ nihil aliud q̄ idearū imagines diuinarum: sicut figure que īprimunt in cera/sigilli aurei sūt imagines. Si in oib⁹ ceris ꝓfusa fiat īpressio: inertē dices illū/qui īpressit tā inepte. Ita mēs diuina que in mouēda materia est/sue similitudinis auida/iners forte videbit: si nunq̄ sui uoti cōpos efficiat: fiet autem nunq̄ nisi forme huiusmodi appareant in corporibus: que ita ferme corporibus imperent suis: sicut mūdo deus. Atq̄ ita in se ac deū per intelligētiā reflectant: pinde ut deus se uertit in deū. Quippe diuina mēs per celorum motū agitādo māz dicit aliquid/imo oia generare siue ꝓducere: q̄ uis nō quālibet formā uel pmutationē ꝓducat/uel ex materia ipsa educat. Qm̄ vo primus ipse terminus/vñ gnātio hec uel ꝓductio vniuersalis sumit exordiū/diuina ipsa mēs est/ultimus quoq̄ terminus quo talis gnātio claudit/mēs quedā debet eē diuina. Terminus vo gnātionis ultimus in eo est qō gignit eiusq̄ est forma. Quocirca aliquā eē oportet diuinā mētē que sit materie forma. Nā si gnātio ab igne facta finit in ignis formā. Facta ab hoie/in hois figuram/ cur nō gnātio uel ꝓductio que a diuina mēte dispon it finiat in mētē: Nō finit gnātio nisi in formā que est ꝓpria ⁊ intima gnāti pfectio. Si ars per instrumēta tribuit tādē materie formā forme illi similimā quā mēs artificis ꝓtinet: Si corpis humani natura in gnātione semē mouet/primo ad formā lactis: deinde sanguinis: tertio carnis: deniq̄ hois. Si ignis lignū primo ad tepidū mouet: Ad caliduꝫ deinde. Tertio ad ignituꝫ. Quid obstat/quo minus diuina mēs moueat mūdi materiaꝫ ad formas elemētoꝝ primū: mixtoꝝ secūdo: plantarū tertio: quarto bruto: quinto ad formā sui. i. mētē que sit corpis genīti forma: ut in nobilissimis natis / parētis vult⁹ eluceat. Mouet aūt materiā ad inferiores formas per mutationē ex ipsa materia educēdas. Ad mentem vo per diuinū actū poti⁹ inducēdā. Si enim educeret/mēs esse nō posset. Hoc aūt ad diuinū ordineꝫ ptinet: ut postq̄ forme superiores / aio rōnali neq̄ educunt: neq̄ inducunt. Forme vo inferiores ⁊ inducunt ⁊ educunt: ipse aīus inducat/nō educatur. ¶ Ac si tāti p̄cij est forma mixti: ut vim actionēq̄ habeat elemētoꝝ. Forma rursus plātarū tā ualida ut agat quicq̄d agūt inferiores. Itemq̄ forma brutoꝝ quis neget mētē hēre vim actūq̄ formarū inferioꝝ: ita ut ipsamet ei⁹ essentia dū intelligit sentiat quoq̄ per corp⁹: ⁊ alat corp⁹. Profecto cū natura supior totā vim nāe inferioris ⁊ includat ⁊ superet. idē q̄ opus effectura sit/ qō fit ab inferiori dūmodo īstrumēta eadē ipsi suppeditent: necesse est mentē illā que ītra nos viget/op⁹ alēdi ⁊ sentiendi posse pagere non min⁹ q̄ aiam cogitatricē. Quippe si cōplexiōis nostre spūs sufficiēs īstrumētū mēti est ad itelligētie misteriū: qō sentiunt aueroici/ multo magis ministrabit substātie mētis ad sēsū ⁊ alimoniā. Et q̄ nā supfluis nō abūdat/nō iest nobis: nisi aia formaq̄ vna precipua. sicuti nec corporibus alijs cū superiores forme inferiores cōtineāt. ¶ Mētē humanā eē mētiū oium infimā tū ex eo conjcimus q̄ ex ocio migrat in actū atq̄ ecōuerso/tū ex eo q̄ intelligēdi occasionē accipit a corpib⁹. Sic enim corporib⁹ ꝓxima est: que ex potētia educunt in actuꝫ ꝓpter materiā: atq̄ mouent extrinsec⁹/⁊ occasionē

sumunt extrinsecus operandi. Si mentium ultima est: Ideoq; supremo ꝓiũgit corpi: atq; ob hanc vicinitatẽ ipsa a corpib⁹ haurit ociũ motũq; externũ / necesse est corpus humanũ cõpositoꝝ corpoꝝ nobilissimũ/mẽti cõiunctũ: duo rursus a mẽte suscipe actũ. s. motũq; interiorẽ. Act⁹ a forma suscipit. Ab aia mot⁹ interior. Ergo mẽs infima/corpis supmi forma efficit atq; aia. Quippe sicut materia que ultimus terminus est corpalitũ/nõ est corpus aliquod ita mẽs humana que mentiũ ultimus terminus est/ nõ est mẽs aliqua separata: sed per naturã cõiũgit corpi. Et qz sensibus eget ad intellectionis exordiũ ut per sensus ꝓcipiat corpa / eorũq; quasi hauriat formas: ideo natura instituit ut tanta esset inter sensuz intellectũq; cognatio quãta esse põt/quo huiusmodi haustus facilime ꝛ exquisitissime fieret. Nõ põt autẽ aut maior esse cognatio/aut facilius exqsitiusq; id fieri q̃ si in eadẽ substãtia aie tam mẽs q̃ sensus insit. Et sicut ostrea que oium sensualiũ ultima sunt/ita ꝓpinquãt arboꝛib⁹ que oium sensu carẽtiũ sunt suprema/ut partim terre affigant̃/ut arbores: partim sensu tact⁹ utant̃/ut sensualia: sic intellect⁹ human⁹ infim⁹ inter alios ita ꝓiũgit nãe earũ formarũ que inter corpeas supreme sunt/ut partiz formet corp⁹ ut ille/partim intelligat/ut mentes superiores. Merito sicut inter ignẽ ꝛ aquã maxime inter se distãtes est aer inde calẽs ut ignis inde humẽs ut aqua: sic inter angelos aiasq; bzutas lõgissime differẽtes/rõnalis aia interponit: que ꝛ intelligat ut illi ꝛ corpus formet/ut ille. Ac si forma que mãe ꝓpinquior est/vmbza ei⁹ est que a materia est remotior/ut uegetatiua sensitiue/hec aũt intellectiue sequit̃ intellectiuã aiam per vmbzã suã/ideoq; per suũ actũ viuificũ mãe iũgi. ¶ Principale agens sequẽtia mouet agẽtia. Principalis finis reliquos cogit fines. Materia principalis ceteras mãs sustinet. Principalis itaq; forma reliquas quoad fieri põt formas formaꝛ. Cũ igit̃ in reb⁹ nãlib⁹ mens forma sit p̃ncipalis/oportet ut ipsa formet quodãmodo ceteras formas oiumq; gerat vicẽ. Qd nunq̃ efficiet nisi formet mãm antea per formas iferiores ꝓgrue ꝓparatã. Atq; illis quasi cessantib⁹ illa in seipsa vires sequẽtiũ formarũ expiat̃. ¶ Quinetiã si nãlis mot⁹ finẽ suũ assequit̃/atq; talis est in formarũ genere ascẽsus/ut gradatiz magis magisq; mãz nitant trãscẽdere/neq; transcendãt alie/necesse est saltẽ formã nãliũ ultimã id asseqũ/ac non modo formare mãm: sed etiaz per aliq̃d sui mãm ꝓrsus excedere. Qua parte excedit corpus ac tps spiritibus ꝛ eternitati intelligẽdo ꝓiũgit. Talẽ formã platonici tũ nãlẽ tũ diuinã appellãt: qz est nãliũ formarũ diuinarũue ꝓfiniũ. ¶ Mẽtes celestiũ corpoꝝ guber natrices ita sunt distribute/ut vnaqueq; vnũ ꝓmo moueat corp⁹ ꝛ illud q̃dẽ itrinsecus ꝛ sine medio. Multo magis mens humana vnicũ in primis corpus mouere debet: ꝛ intrinsecus sine medio agitare: cũ sit vicinior corpori. Unde videt cõtra nature ordinẽ esse ut mens illa sublimis corpi sine medio ꝓiũgat̃/infima vo per aiam cogitatricẽ. ¶ Reqrit insup ordo nãe ut sit bonũ purũ ꝛ bonũ intellectuale. Intellect⁹ purus ꝛ intellect⁹ aialis. Aia pura ꝛ aia corpalis. Primũ de⁹ est. Secũdũ angelus. Tertium aia rõnalis. Aia vo irrationalis est quartũ. Igitur nisi alicubi sit forma partim itellectualis partim viuifica/ordo nature cõfundit̃. Qui in eo cõsistit/ut deus purũ bonũ sit. Angelus bonum quidem intellectuale sit/sed intellect⁹ purus. Aia rõnalis sit/intellectus quidẽ aialis/sed aia pura/qz ipsa se sustinet. Aia irrõnalis sit aia ideo impura/qz eget corpis sustentaculo. Sic ergo qz esse in se añcedit esse in alio: ꝛ qõ in se est pfectione sua exuberat quoq; in aliud factũ est/ ut sit bonũ in se: bonũ in mẽte. Mẽs in se: mẽs in aia. Aia in se aia in corpe. Sicut corp⁹ sũmi celi in se. Reliq̃ vo in ipo. ¶ Qõ si totũ aie gen⁹ toto genẽ corpeo pstãtius est/debet ampli⁹ eẽ aie gen⁹ q̃ corpis. Itaq; ifimũ aialis generis sũmuz generis corpalis exupat. Proptereaq; mirũ imodũ summũ generis aialis sũmuz excedit generis corpalis. Quo fit ut rõnalis aia nõ modo corpis pfunda igrediat̃ alẽdo: sed etiã sublimia corpis supgrediat̃ intelligẽdo. ¶ Merito qz qõ excellẽtius est minus oportet ab eo qõ deteri⁹ est pendere q̃ ecõuerso. Sicut ergo aie infime quasi ꝓtinent̃ a corpib⁹ ꝛ medie quodãmodo cõtinẽtur ꝛ cõtinent: ita sublimes oino corpa cõtinẽt. Nõ cõtinẽt corp⁹ oino/nisi ꝛ intrinsecus penetrẽt ꝛ extrinsecus ambiãt. Et sicut ambiẽdo corpis superficiẽ aia vitã intellectuale sumit ab alto/sic intima corpis penetrãdo aialẽ vitã tribuit infimo. Bũ ambit ꝓput a deo est/intellectuz sortit̃ agẽtẽ: ꝓput residet in seipsa capacẽ possidet intellectũ. Bũ penetrat ꝓput sese spiritib⁹ insinuat: sẽtit ꝛ mouet/ ꝓput se immergit humoꝛib⁹/alit ꝛ sustinet. Sz ad vniuersalẽ rerũ ordinẽ reuertamur. Deũ dicere possumus eẽ formã que neq; heret/neq; formaꝛ/neq; formare. Aiam vo irrõnalẽ cõtra/formari/formare/herere. Sed angelũ formari quidem a deo: neq; tñ herere materie/neq; formare materiã. Merito ergo iter angelũ aiamq; irrõnalẽ/aiaz ponem⁹ rõnalẽ tali quadã natura p̃ditã/ut materie nõ inhereat/formet̃ tñ ꝛ formet. Preterea multũ ꝓbãda videt distinctio illa platonica in methaphysicis Auicẽne: videlicet in mũdo intelligibili ꝓcedẽdũ esse ab intelligibili sũmo ad intellect⁹ multos tanq̃ a formatore ad vires inde formabiles. Ac primuz ab absoluto illo ad absolutos / qui nullo modo inde declinẽt. Deinde ad intellectus qui paulũ quid ad sensibilia uergãt. i. solũ extrinsecus gubernãda: ita ut illis quoq; quasi extrinsecus accidere eiusmodi videat̃ officiũ. Tertio ad intellect⁹/qui quãtũ in natura itellectuali fieri põt/nãliter ad sensibilia iã declinẽt. i. intrinsecus per vitã motũq; regẽda. Nõ enim aliter ꝛ sensibilis mũdus cũ itelligibili perfecte cõnectit̃: ꝛ inferiora ad supiorꝝ exẽplar pulcherrime atq; optime disponũtur. Hinc aũt quart⁹ quidã licet vmbratilis sequit̃ gradus: ut q̃dã putãt/quasi nodus mẽtiũ cũ corpib⁹: vitarũ videlicet irrõnaliũ spẽs: que ut putãt platonici/tanq̃ vmbre quedã mẽtes sequuntur per corpa ꝓcedẽtes. Sed ad diuina iterũ reuertamur. Deũ quidẽ esse negat nemo: esse vo ipsuz dei nõ certa quadã specie determinat̃ eẽndi per quã fiat esse tale uel tale. Ne cõpositus sit deus ex cõmuni natura eẽndi: ꝛ ex aliqua addita differẽtia. i. eẽndi ꝓprietate. Igit̃ eẽ ipsuz absolutũ est nullis limitib⁹ circũscriptũ Qõ existit penit⁹ infinitũ. Radix immẽsa oium corꝝ cõtẽtrix ꝛ ꝓcreatrix/que tale hñt esse uel tale. A simplici enim fonte ois cõpositio manat. Igit̃ angeli esse

hñt:sed quisq; illoꝝ tale esse uel tale.i.cũ hac aut illa ꝓprietate in alia atq; alia ſpe angeloꝝ. Quapropter esse angeli nõ est infinitũ/sicut esse diuinũ. Nõ enim cõtinet amplius totius eẽndi integrã plenitudinem / neq; oẽ eẽ existit. Sed vna quadã rerũ specie claudit per quã ad vnicũ eẽndi modũ determinat. Par eniz est ut esse diuinũ qõ ideas.i.ſpẽs antecedit:perq; ſpecies reb⁹ ab ipso manãtib⁹ esse diſpstit/hoc ipſuz esse tradat in ſpẽbus. Jdeoq; diuerſis ſpẽb⁹ modos eẽndi diuerſos. Jtaq; esse angelicũ in angelica ſpecie terminat. Spẽs aũt angelica quã eãdẽ uocamus eẽntiã/que esse talis est fundamẽtũ quodãmodo est infinita nõ quidẽ ut deus:ſed qz ſecũ ipſa ꝓmanet: totãq; ſue ſpeciei ſeruat itegritatẽ:neq; quicq; in ſe accipit ultra ſpẽm z ſpẽi ꝓprietates. Cũ nulli inferiori nature proꝓinquet cuius cõtagione inficiat. At ſi eẽntia hec angelica nõ differret ab eius esse/infinitũ quoq; diceret esse. Añquidẽ in ſeipſo z per ſeipſũ ſubſiſteret:esse vo utriq; infinitũ:ac per ſe exiſtere/dei ſoli⁹ est proꝓriũ. Jtẽ ſi esse eius ab eẽntia non differret/cũ esse ſit act⁹/certe angelus ſolus eẽt act⁹. Cũ vo per potẽtiaz ſolã participatio fiat/nullius alteri⁹ pticiparet angelus:eẽtq; vndiq; ſimpliciſſimus/qõ ſoli deo ꝯgruere põt. Sic deus infinit⁹ est oĩno/qz ſolũ esse exiſtit atq; eẽ totũ z omne. Angelus finit⁹ est ſm eẽ:ſm eẽntiã infinit⁹. Adde z ſm virtutẽ quodãmodo opationemq; Nullius enim deterioris obſtaculo cura ſolicitudine impedit/quo minus totã ſemp ſuã virtutẽ quãtacũq; illa ſit exerceat opando. Forma corꝑis qualis est aia rõnalis/qz incerta quadã exiſtit ſpecie ſicut angelus/esse habet ipſa quoq; finitũ:eẽntiã aũt partim ĩfinitã partim vo finitã. Jnfinitã quidẽ/qm̃ nihil vnq; amittit/qõ ad ſpẽm ſuã ptineat. Eius ſiquidem natura est act⁹ vitalis rõnaliſq;:quẽ actuz nec dimittit vnq; nec intermittit. Finitã vo/qm̃ admittit aliq̃d ultra ſpẽm ſiue pncipia ſpẽi.i.affectionẽ hãc aut illã ad talẽ uł talẽ humani corꝑis habitudinẽ. Per quã fit forma viuifica corꝑis:z ad numerũ corꝑoꝝ numerat. Eſſentia huius aĩe quãtũ infinita est corꝑoris capacitatez exuperat:vitãq; agit itellectualẽ. Quãtũ vo finita est proꝓortionẽ habet cũ corꝑe:cũq; ipso corꝑeam agit vitã. Jbi vis opatioq; infinita viget:hic contra finita. Forma deniq; corꝑea vndiq; est finita ſm esse:eẽntiã:virtutẽ:z actionẽ. Secũdũ esse qz eẽ eius certe ſpẽi limitib⁹ circũſcribit. Secũdũ eẽntiã:tũ qz in ſe accipit accidẽtia plurima ꝓter ſpẽm:tũ qz ꝓprioꝝ vigorem oĩno nõ ſeruat. Nẽpe eius natura est act⁹ efficax uel vitalis. Subit aũt in corꝑe paſſiones atq; interitũ. Secũdũ virtutẽ z actionẽ. Añ virt⁹ eius augeat atq; minuit:z opatio quelibet eouſq; ſe extẽdit/quouſq; inſtrumẽtoꝝ ſubiectorũq; cõducũt affectiones. Tales ſunt oẽs forme aia rõnali inferiores. Oportet hos quatuor rerũ gradus in natura exiſtere:ut paulatim ab eo qõ oĩno infinitũ est per media mixta ad ea que oĩno finita ſunt deſcẽdamus. Que quidẽ gradatio ꝓtinuari nõ poterit/niſi quẽadmodũ in mundo intelligibili infinitũ est ac finitũ:ut deus z angelus/ita in mũdo ſẽſibili due ſint illoꝝ imagines:aliq̃d.ſ.quodãmodo infinitũ:z aliq̃d oĩno finitũ/ut rõnalis aia:z forma que uis inferior. Illa quidẽ forma corꝑis est/non corꝑea. Hec z corꝑis z corꝑea. Rurſus ꝝ gradib⁹ deſcendamus. Be⁹ esse poſſidet a ſe:in ſe:atq; ꝓ ſe. Angelus nõ a ſe:qm̃ a deo:ſz in ſe atq; ꝓ ſe. Forma corꝑoris qualis rõnalis est aia/neq; a ſe habet eẽ: qm̃ fit ab alio:neq; ꝓ ſeipſa tantũ esse ſuuz ſeruat.qa ipſum coicat corꝑi:esse tñ habet in ſe:qz ſuũ esse in eiuſdẽ fundat eẽntia:ſueq; eẽntie act⁹ est ꝓpri⁹. Sicuti ſolis aĩa ſm platonicos in ſe lucet/z illuminat ſolẽ:ita tñ ut lumẽ ꝓprium nõ amittat. Forma vo corꝑoralis esse neq; a ſe neq; ꝓ ſe habet ut etiaz aĩa. Neq; rurſus in ſemetipſa. Jta enim est materie dedicata:ut ex ea z materia tale fiat cõpoſitũ: in quo proꝓrie esse ipſum fundet:z cuius esse ſit act⁹. Forma aũt eius nõ ſit ipſius esse ꝓprium fundamentuz. Hoc ordine carere natura nõ debet. Careret autẽ: niſi eẽt forma quedã corꝑis non corꝑea. Huic ſimilis videt eẽ illa ꝓculi noſtri diſtinctio. Binũ inqt intelligibile ipſũmet est appellãdũ. Jntellect⁹ autẽ purus ſuiipſi⁹ atq; in ſeipſo. Jntellect⁹ deinde aĩalis tũ ſuiipſius/qz esse ſuũ in ſua eẽntia poſſidet: tũ alterius/qm̃ ex ipſa ſua rõnali vita vitã aliã ratiõe carẽtẽ quaſi imaginez diffundit in corꝑus. Natura post hec.i.vitalis cõplexio quaſi vmbza ꝓpter vitã ab aĩa infuſã in corꝑe iam ipſo reſultãs dũtaxat alterius est iudicãda.i.corꝑis/cũ quo extẽdit atq; diuidit. Corꝑus deniq; ob cõditionẽ eius ex ſe diuerſam ac penit⁹ diſſipabilẽ ꝓprie alterũ appellatur. Ubi apparet in ipso rerũ ordine intellectũ aĩalez ſiue aĩam intellectualẽ mediũ obtinere. Similẽ quodãmodo ordinẽ Porꝓhyrius ex mẽte Platonis in cõmẽtarijs in Timeũ afferre videt:in ſex vniuerſum gradus ita diſtinguẽs. Aliqua ſolũ esse:aliqua ſolũ fieri:alia esse ſimul z fieri:alia fieri ſimul z esse ꝓbat. Preterea ꝓponit oibus aliq̃d ſubesse z fieri Supponit quoq; oibus aliq̃d ſubesse atq; fieri collocatũ: Esse quidẽ dicit oẽm mentiũ latitudinẽ:ſiue mẽtes in ſeipſis ſint/ſiue mẽtes in aĩab⁹. Cõtra vo fieri vult latitudinẽ ſenſibiliũ/ſiue elementalia ſiue celeſtia ſint. Esse aũt ſimul z fieri aiarũ gen⁹. Ac vt ciſſim fieri atq; eẽ ipſã vniuerſi nãm vniuerſũ viuificatẽ:que q̃dẽ eoꝝ que fiũt ſumitas est. Atq; ꝗten⁹ per corꝑa diſtribuit fieri dicit. Quaten⁹ vo per ſe minime corꝑea est/dicit eẽ. Beniq; oib⁹ ꝓponit q̃dẽ bonũ/ſubicit vo materiã. Quorſũ hec ut itelligam⁹ nõ poſſe ordinẽ vniuerſi ꝓtinuari/niſi ſint forme intellectuales ſil corꝑoreq; viuifice. Solis enim his ꝙuenire id põt/ut ſemp eẽ ſimul fieriq; dicant. Et ſe quidẽ per ſubſtãtiã ꝓſus indiuiſibilẽ ſubitũq; intelligẽtie ipſius ituitũ. Fieri vo per tpalẽ reliquarũ actionũ diſcurſionẽ. Talẽ quãdã formã eẽ oportere rõ hec pythagorica perſuadet. Jncubat ut Timeo locrenſi placet deus pater mãe matri formas tanq; ꝓles generaturus. Est in patre fecũditas efficax formarũ oĩum. Est in matre fecunditas capax formarũ ꝓcipue corꝑaliuz. Est in patre act⁹ formarũ efficax. Est in matre potẽtia formarum capax. Naſcunt proles matri ſil'es multe forme videlicet/que ex mãe fundo emergũt:z in idẽ deniq; imergũtur. Sicut uaſis aurei figura ex auro atq; in aurũ. Naſcant rurſus oportet ꝓles nõnulle patri ſil'es/ſi modo plus aliq̃d pater q; mater in hoc ualet cõgreſſu. Huiuſmodi erũt forme ex patris actu exilientes in mãe faciẽ:z inde in patris actũ reſilientes. Quẽadmodũ ſplẽdor a ſole in aurũ z in ſolẽ. Ille

q̄dē forme matri similiores p̄ius in māe viscerib⁹ latēt quodāmodo/sicut figura uasis in auro:latent ⁊ in aior̄ corpor̄ūq; mūdanor̄ virtutib⁹/que sunt diuini artificis instrumēta/deus eas per mūdi motus ex māe eruit gremio:⁊ p̄o capacitate materie p̄ducit in eē. Huiusmodi autē esse cuius est p̄prie: Cōpositi illius corp̄is q̄ ex hac gnātione p̄ficitur. Quare: Quia instrumētū per q̄ generātur a deo cōpositū est. Si ergo p̄xima causa est cōposita: ⁊ effect⁹ solet p̄xime cause similim⁹ p̄uenire: sequit/ ut q̄ p̄prie gignit̄ sit id q̄ est cōpositum. Ei v̄o q̄ gignit̄ p̄prie cōuenit eē. Prior̄iū est igit illud eē cōpositi. Nō enim fit a forma uel materia sed cōposito. Accedit q; tales forme māe fm potētiā quodam modo p̄ius herēt q̄ assequant eē. Atq; in māe gremio p̄ducunt. in esse eoipso momēto quo cōplet eē cōpositi. Ām v̄o inherēdo fm virtutē ipsi māe fiūt accipiūtq; eē: ideo adherēdo fm actū eidē materie retinēt eē: ac tādiu sunt q̄ diu herēt. Nō ergo per suum eē sunt/postq̄ ⁊ fiūt ⁊ sunt ⁊ pmanēt inherēdo sed per eē illius cōpositi: cuius ipse partes sunt: q̄ue gnātionis est terminus. Ac merito cū esse nō habeāt p̄priū/neq; vim q̄dē ullā aut opationē p̄priā possidēt. Tales sunt forme que matri similiores vident eē q̄ patri. Que v̄o sunt patri similiores q̄les sunt rōnales aie ex actu mero p̄munt dei. Ideo subito ad actū p̄ducunt cēndi. Quapropter eē quasi in se hñt p̄ius: postea iūgunt māe. Esse hñt anteq̄ hereāt corp̄i: ⁊ añ corp⁹ ordine ipso nāe: eē retinent ⁊ post corp⁹: eē hñt p̄priū in seipsis opationem aliquā hñt p̄priā in seipsis: corp̄i nō cōem. Esse suum quadā ex parte impartiunt corp̄ori/opationes aliquas in corpore edunt atq; per corpus.

¶ Quomodo mēs p̄pinquat corp̄ori. Cap^m. 3^m.

Sed quo nā mō eē suum imptiūt corp̄i: Ubiscēt ne ip̄m: Minime. Perit enim ⁊ cōfundit q̄ miscet. An tangūt corp⁹: Nequaq̄. Tact⁹ enim duor̄ est corpor̄ p̄rius. Nunq̄d claudunt in eo: Neq; istud. Nō enim loco claudit nisi corp⁹. ¶ Quid igit agūt he forme/in corp⁹ q̄n ipsi suū eē coicāt: Penetrāt ip̄m vndiq; entia sua: virtutē entie sue dedicāt illi. Cū v̄o absentia ducat eē ⁊ a virtute p̄fluat opatio p̄iūgēdo entiā imptiunt eē. Dedicādo virtutē opationes coicant. Ita ut ex aie corp̄isq; p̄gressu vnū euadat aialis eē operatio vna. Esse q̄dē hoc/aie ipsi⁹ est per entiā: per ptic̄ipationē fit corp̄is. Nō imergit aia eē p̄priū corpori: sed corp⁹ extollit ad ipsum. Neq; capit corp⁹ totaz illius entie amplitudinē/sed attingit aliq̄d p̄o natura sua/neq; sustinet ea: sz sustinet. ¶ Quo aūt pacto forma nō extēsa molē corp̄is impleat / plane intelliget quisq̄s p̄sideabit etiā extēsam formā plurimū ita se ad corp⁹ hēre: ut quelibet ei⁹ pars eque se ad qualibet partē māe hēat atq; vicissim. Itaq; cogitare possumus qualibet hui⁹ forme partē in singulis māe portionib⁹ eē: easq; ita formare / ut tota pūcto cuilibet adsit. Verū huic forme auferam⁹ extēsionē: atq; interiz formādi corp̄is officiū reliquamus. Possumus enim nā formare ⁊ aliud ⁊ p̄stātius est/q̄ extēdi. Itaq; si materia extēdit q̄dē sz nō format. Pōt aliqua māe forma formare ac nō extēdi. Sic videbim⁹ indiuiduā formā: totāq; simul formare/simul mām totā ⁊ qualibet pariter eius partez. Ac si uerū sit pythagoricū illud videlicet/pūctū motu suo lineā facere: lineā v̄o superficiē: superficiē deniq; simili motu p̄fundū facile cogitare poterim⁹ pūctū idē motu suo seip̄m totū indiuiduūq; per lōgitudinē ⁊ latitudinez p̄funditatēq; diffundere. Hinc fit/ut ubicūq; dividas tāgasue repias punctū. Nō q̄dē si sit accidēs a mole necessario sustinebit. At si substātia fuerit / sicut aia/in se subsistēs moli quidē aderit: atq; a mole seiūctū in se perpetuo permanebit.

¶ Quomodo mens adsit corp̄ori. Cap^m. 4^m.

Anima hec tā excellēs nunq̄d māe informi sine medio iūgit. Semp forma p̄fectior imperfectiores formas intra se cōtinet: quēadmodu⁊ quadrāgulus triāgulū cōprehēdit. Rōnalis aia si intelligēdi vim habet oium p̄stātissimā/habet etiā sentiēdi: alēdi: atq; regēdi. Ideo in aie rōnalis virtute claudit aia sensitiua ⁊ nutritiua. Forma quoq; mixtor̄ vita carētiū. Accedit māe rōnalis aia ijs oib⁹ p̄dita formis: per formā suā seu virtutē que mixtor̄ corpor̄ vita careti um gerit vicē/heret māe informi q̄ proxime. Atq; in ea quatuor elemētor̄ cōflat cōplexionē: dū partes materie deuincit in vnū: ac tēperat elemēta. Per formaz suā que plantarū habet vim heret corp̄i ex materia ⁊ cōplexione cōposito. Illiq; elementor̄ cōplexioni tribuit motū in qualibet loci partē: qui vita uocat. Per formā aialiū p̄priā ijs se accōmodat: spiritūq; p̄creat sensuū instrumētū. Per formā rōnalē reliq̄s imperat. Itaq; per infimā vim suā est forma māe: per secūdam forma est corp̄is mixti: per tertiā plāte: per quartā forma est aialis: imo forma formarū. Ex quo fit ut rationalis aia ⁊ corpa formet magis: q̄ relique forme/quia per plures v̄tutes formar: ⁊ formet purius: q⁊ informē mām per pedē suū tāgit cominus: per caput aūt emin⁹ p̄spicit. Quēadmodū ignis ex quatuor calor̄is p̄priū gradib⁹. Primū gelido ligno infundit. Secūdū ligno iā tepido. Tertiū ligno per duos iam calido. Quartū trib⁹ illis gradib⁹ insup addit per quē fulget superne: sic aie rōnalis entia quatuor q̄busdā referta gradib⁹: mixto vitali/sensuali. Intellectiuo: p̄mū māe applicat sc̄oz adhibet primo. Secūdo tertiū adūcit. Tertio addit quartū. Ubi tam fm totā entiā q̄ fm gradus oēs mām formare videt. Licet fm entiā quidē totam formet eodē modo. Sc̄ōm v̄o oēs gradus alio atq; alio. Primus siq̄dem forma est māe. Sc̄os est forma mixti corp̄is. Terti⁹ forma est forme vitalis. Quart⁹ est corporaliū oium forma formarū: per tres gradus aia particularis euadit: per quartū remanet absoluta: formarū q̄ capax absolutarū. Quid mirū si in hoc eius excellētissimo gradu aliqua appet vis opatioq; diuinis p̄silis: q̄bus ex eo hic gradus fit p̄ximus q̄ fit a materia remotissimus: cū in nōnullis mixtor̄ corpor̄ formis p̄pter tēperationē aliquā celestib⁹ corp̄ib⁹ cōgruam/vis aliqua actioq; resultet/aliena q̄dē ab elemētis q̄b⁹ illius forme subiectū cōponit: cōsentanea v̄o celestib⁹/q̄b⁹ tēperatione fit silis. ¶ Neq; mirū videri debet aiam lz sit forma corp̄is/habere tñ virtutē aliquā corp̄i nō cōem. Ām angeli neq; fm entiā/neq; fz preparationē ad entiā/ex materia eruūtur. Aie v̄o irrōnales per utrūq;. Aiarū rōnaliū/q⁊ medie sunt/media debet eē cōditio. Nequeūt aūt ex materia per entiaz pullulare: Quin fm p̄parationē ex materia pullulent.

Quocirca ſm ꝓparationē ſcaturient quidē. ſm vo eſ ſentiā/minime. Nō ſi virt⁹ eēntiā ſeqtur / nulla virt⁹ angeli corpori eſt coīs. Dis aūt beſtiarū virt⁹ eſt aīe ſimul ꝛ corpis: qz ſimul cū eſſentia trahīt ex materia. Virt⁹ aūt aīe rōnalis in ſola eius eſſentia eſt: cū ea de ſcēdēs ex alto: ꝛ qm̄ huiuſmodi aīa ꝓportionē corporis ſupat: neq; eſt in corpe: ſed corpus in ipſa/corpus oēm ipſius virtutē nō cōprehēdit. Attingit aūt vtutis alicuius nō nihil: ꝓpterea q aīa que ſm ꝓparationez pēdet quodāmodo ex materia/uſq; adeo afficit corpori: ut inferiores vires ſuas illi accōmodet/ꝓportione quadā: perq; illud libenter opet: atq; in illo. Neq; abſurdū putari debet rōnalē ſubſtātiā ꝓiūgi materie. Quia nō pōt aliter ordo nature ſeruari. Eſt enīz ſpirit⁹ aliqs a materia ſepat⁹/rōnalis īcorruptibilis qualis eſt angelus. Eſt ꝛ ſpirit⁹ cōiunct⁹/irrōnalis/corruptibilis qualis eſt aīa beſtiarū. Diſtāt duo hec nimiū Nēpe in genere ipſius ſpūs ſunt atq; inter ſe per tres differētias differūt. Quid ergo inter hec mediuz eſt? ¶ Nō ſpūs aliqs qui ſolū ſit tātū. Dpor tet enim ſpūm talē cōiunctū inſup eſſe uel ſeparatuz. ¶ Nō ſpūs ſolū incorruptibilis. Qm̄ neceſſe eſt ipſū rōnalē ꝓterea eſſe. ¶ Nō ſpūs ſepat⁹ rōnaliſq; tantū Nēpe oportet ipſum etiā incorruptibilē ponē. ¶ Nō ſpūs ſepat⁹ ꝛ incorruptibilis ſolū. Naz ſi duo hec habet/habet ꝛ rōnē: qz cū neq; ſenſum exerceat/neq; alimētū fruſtra erit: niſi opationē habeat rōnis. ¶ Non ſpūs cōiunct⁹ irrōnaliſq; ſolū. Talis nanq; etiam eſt mortalis. ¶ Nō ſpūs cōiunct⁹ immortaliſq; dūtaxat Qui enim cū angelis cōmunē habet immortalē vitā/cōem habet intelligētiā. ¶ Nō ſpūs cōiunct⁹ rōnalis atq; caducus. Quia ſi cōez habet cū angelis intelligētiā que vite ipſius in ſeipſam reflexio quedā eſt/communē habet ꝛ vitā. Sit ergo oportet in corpe ſpūs aliquis medius extremoq;: qui ꝛ rōnalis ꝛ incorruptibilis ſit: Cōueniat cū utriſq; qz ſpūs eſt: Differat ab angelo/qz eſt cōiunct⁹. Differat a beſtia/qz rōnalis. Cōueniat cū angelo ꝓprie: qz imortalis. Cōueniat ꝓprie cū beſtia/qz cōiunct⁹. Immo cū oporteat inter illa extrema eſſe mediū ab utriſq; quodāmodo eque diſtās ꝛ eque particeps utrozūq; neceſſe eſt eſſe ſpūz aliquē qui partim ſepat⁹/rōnalis/ſempiternus ſit: partim cōiunct⁹/irrōnalis atq; caducus. Talis maxime humanus eſt aīus. In cuius ſūmo tres prime ille ꝓditiones ſunt. In infimo tres ſequētes. In medio ſex oēs mixte inuicē ꝛ muſicis ut Plato inqt modulis tempate.

¶ Quomodo mēs inſit corpori. Cap^m. 5^m.

AT quo nā pacto rōnalis aīa ꝓiungit corpori? Nō ut ſolidū corpus ſolido. Nā corpora hec ſolida que ſolo tactu iūgunt: neq; ſimul ſūt oīno/neq; ſimul agūt: ut aīa atq; corpus ſimul oīno ſūt ſimul ꝛ opant. Proinde oīum abſurdiſſimū eē videtur/aīam efficaciſſimā vitalis motionis originē dēſis craſſiſq; corpib⁹ cōparare. Que quāto magis corporee ꝓprietatis dicunt habere/tāto minus nālis actionis vitaliſq; motionis poſſidere vident. Nēpe ſi diuidant remanēt diſſipata: neq; ſicuti puriora ſolēt mox in ſuā redeūt vnionē. Cōtra vo. Que q̄ minimuz corporee craſſitudinis hñt/oū vident a ſolidioribus pcuti ictū facilime vitāt/oum penetrari/ efficaciſſime penetrāt/oū diuidi adeo in vnitatē ſuā uelociter reuertūtur: ut diſceſſiſſe ab ea minime videātur. Igitur ut dicebamus/aīa nō ut ſolidū corpus ſolido iūgit ¶ Rurſus nō ut aqua vino. Corpa enīz hec mollia mutua mixtione vim ꝓriorē amittūt: ac deſinūt eē qō erant. Aīa cū ſit incorporea/neq; materiā cum hoc corpe cōem hēat/nō pōt cū corpis huius qualitate miſceri atq; confundi. ¶ An forte ſicut calor ignis aque: Hoc potius modo. Calor ſiquidem nō eſt corpus. Ideo eſt ſimilior aīe. Sed neq; id ſatiſ facit nobis. Nā pars caloris in aque partē eſt/non tot⁹ in tota. ¶ Forſitan ut uox aeri. Vox enim forſitan vna eadēq; tota eſt in qualibet aule parte: cum tota audiat in qualibet. Mouet aures. Nūciat aliquid intellectui. Quēadmodū aīa tota eſt in qualibet particula corporis. Corpus regit ſimul atq; intelligit. Sz neſcio quid fragile uox habet ꝛ paſſioni ſubiectū. In fractione aeris naſcit: leuiq; retruditur aura. Sed habeo interiz ſimilius aliquid. Vi delicet imaginē coloris in aere ad oculos uenientez. Spiritalis hec eſt. Currit momēto. Attingit pcul. Tota occurrit ubiq;. Uēti nō patit impetū. Pingit aerē. Formatur viſum: Simile admodū eſt id qdem. Sed hoc differt. Nō aerē nō regit: neq; gubernat: ſicut aīa corp⁹. ¶ Sed ecce/gubernat nauē aliquā gubernator. Et eſt in naui. Num ita ꝛ aīa ſe habet ad corp⁹? Nō: qz gubernator nauē nō implet / non adeſt toti/nō per ſe mouet ſolū: ſed per gubernaculū. ¶ At nūc in gubernaculo hoc inueni aīaz: Qm̄ cū per ipſum nauta regat nauez: ars gubernatoris nō modo in nauta eſt: ſed ꝛ trāſit in gubernaculuz. Tota in eo ſit toto regitq; ipm. Hec ipſa eſt aīa gubernaculi: Sed hec nihil nature ſue tribuit ſubſtantie gubernaculi: ſed agitat ſolū ipſa qdē extrinſec⁹ agitata. Aīa vo aliqd tribuit corpi: ꝛ ſuapte natura mouet. ¶ Tolle queſo oculos in celum philoſophe: celeſtē queris aīam in terra uel mari. Suſpice ſolis lumē. Unū hoc ꝛ indiuiduū eſt/ut ita dixeriz/ in qualibet aeris parte totū. Aerē illuminat calefacitq;. Ipſum vo nihil ſumit ab aere: neq; vim alicui bi patit. Neq; ullis ſordib⁹ maculat. Fluitat aer uētis. Manet lumē ut vult Plotinus. A ſole eſt: momēto trāſit in aerē. A ſole iterū nō ſepat reflectit ꝛ in ſolē. Sine ipo aer mortu⁹ eſt: cū ſit frigidus ꝛ obſcurus: forma qualibet deſtitut⁹. Duas habet lumē qualitates fulgorē atq; calorē. Fulgorē quidez exercet in aere: nō tm̄ tribuit aeri: calorem tribuit. Unde occidēte ſole non extinguitur ut Plotinus putat: ſed vna cum ſole ſubito totuz recedit lumen. Caloris ad multam noctem reliquie relinquūtur. Qua ſi aer factus fuerit caloris particeps non fulgoris. Sed preſtet ſi placet fulgorē nō largiat. Eſſe quidē lucis illius qd eſt aliud q̄ lucere: Sine illa nō lucet aer. Sine aere illa lucet. Siqdē uera eſt Plotini ſententia/lumē nō a ꝑſpicuo ullo pacto: ſed a ſolo ſole ꝓtinue depēdere: ipmq; ſemp utpote q̄ ſit act⁹ quidaz ipſius ppetuus comitari. Sed pgamus ad reliqua. Accedit lux aeri: lucet ibi lux ſicut ꝛ ante in ſe ipſa/lucet aer qui non añ: per ſe lux illa lucet. Per lucē aer. Nunqd aliud eſt lucere lucis: ꝛ lucere aeris: Nequaq̄: alioqn remaneret fulgidus aer abeū te luce. Unum igit eſt lucere quo lucet utrūq;. Sed luci

luci per essentiã puenit:per participationez puenit aeri. Unũ igit eẽ quodãmõ utrisqz cõpetit. Nec est lumẽ in aere q̃uis ita vulgo dicat: sed est aer in lumine. Si modo qõ angustiꝰ est passioniqz obnoxiũ ampliori ꝛ ipatibili cõtinet. Siliter hois aia a deo demittit in mãm. Trãsit in eã subito:neqz discedit a deo. Sed utrũqz simul agit. Regit corpꝰ:atqz etiam ueritatem ipsam rerũ oĩum que est ipse deus miro quodã ut disputat Plotinus mõ attingit per itellectũ. Rursus sicut lumẽ in solẽ reflectit:sic ipsa in deum per uolũtatẽ/put semp bonitatẽ rerũ oĩum appetit: que ipse est deꝰ. Implet corpꝰ sine offensione ut aerẽ lumẽ totaqz siliter toti adest:patiente corpe nõ patit:sz sentit ꝛ iudicat passiones. Nõ fluit corpore labẽte:sed cõstat. Duas habet vires ꝓcipuas: Judiciariã ꝛ vitalẽ. Judiciũ nõ tradit corpi:sz ipa pagit. Uitã corpi mutuat uel largit quatenus vim quandã sue vite imaginariã ipsi coicat. Uñ iudicat aia sola non corpꝰ. Uiuit aũt corpꝰ ꝛ aia. Quapro pter aia decedẽte sensus abit ꝓtinꝰ. Uestigia vo vite manere vident ad tẽpus. Calor.s.atqz motꝰ. Aie esse viuere est/qñquidẽ aie eẽtia est vita per quaz formaliter viuit corpꝰ. Esse quoqz aiantis nihil aliud est q̃ viuere. Nõ tñ aliud est viuere ipm aie corpori copulate. Aliud ipius cõpositi viuere. Immo sicut per vnã eãdẽqz vitã.i. aie eẽtiã viuit utrũqz/ sed aia per suã/corpꝰ per alienã:ita ut pleriqz iudicãt per vnũ dũtaxat viuere utraqz sũt dicũturqz viuẽtia:per suũ aia:corpꝰ per alienum. ¶ Atqz ut supra tetigimus aia nõ est in corpe:q̃uis ita appareat illis qui corpꝰ videtes q̃dẽ/aiam vo nõ videtes/ latere aiam in corpe tanq̃ uasculo arbitrant. Qui vo inspiciũt aiam ingrediẽtẽ corpꝰ intrinsecꝰ:extrinsecus supgrediẽtẽ/cõplectentẽqz ꝛ sustinentez atqz mouẽtẽ puluerẽ hũc exiguũ vndiqz ꝓculdubio corpus eẽ in aia cõfitent. Quis dubitet eã eẽ corpore ampliorẽ? Cũ parte sui equet illi quodãmõ.i. vitali potẽtia parte excedat.i. iudiciaria facultate. Itaqz corpꝰ tanq̃ angustiꝰ atqz labile in aia est/ampliori ꝓrsus ꝛ stabili pinde ut id qõ continet in cõtinente Quãuis ergo tota aia assit corpi/non tñ corpꝰ toti adest aie:sed parti ifime solũ.i. vitali. Qõ hinc ꝓfirmari videt: qr cũ aia sit virtute lõge maior corpe/ ꝛ a virtute motꝰ amplificatioqz ꝓueniat/ oportet aiaz nõ mõ toti adesse corpi/ uerũetiã ꝑm pñtiã/ut placet Jãblico/corpꝰ excedere. Et qr est indiuisibilis/ubicũqz est/illicest tota. Corpꝰ aũt sicut nõ toti equat virtuti aie/sic nõ equat toti eiꝰ pñtie. Jd sensit Plato in timeo:qñ dixit mũdi opifice corpus in aia statuisse. Iterũ in libro xᵒ de re.p. Ubi inqt mũdi corpꝰ ĩternecessitatis genua uolui.i. infima celestis aie parte regi atqz moueri. In phedro etiã animas affirmauit supracelũ caput extollere. ¶ Uerũ q̃uis aia ita corpꝰ excedat:nõ tñ impossibile cuiq̃ videri debet/eam usqz adeo ad se mãm trahere:ut vnũ reddat cõpositũ. Cũ enim ꝓriũ sit formarum pficere ꝛ sibi deuincire mãm ꝛ materie partes inuicem copulare/quo pstãtior forma est/ꝛ quo magis mãe dñat eo pfectius hoc efficere põt. Faciũt autez id forme quelibet infime. Quid obstat quo mínꝰ faciãt ꝛ sblimes? Modo id naturaliter cupiãt. Qõ si angelice minime faciũt/id ex eo ꝓuenit q̃ nullaz ꝓrsus inclinationẽ habẽt ad speciẽ aliquã aialis sua ꝓiũctione cõplẽdaz. Fieri vo hoc a mẽtibus platonici oẽs ꝛ peripatetici ueteres uoluerũt. Nullus enim illorum reptus est/qui nõ affirmauerit speras celestes eẽ animis rõnalibꝰ aiatas. Testant id iter platonicos prece ceteris Plotinꝰ: Porphyrius: Jãblicus: Proculus: Inter pipateticos aũt Theophrastus: Auicẽna: ꝛ Alganteles. Qua in re Ptolemeus quoqz ꝛ Albumasar ꝛ Zaeles ꝛ Manilius ceteriqz precipui auctores astronomie nobiscũ sentire vident. Qñ videlicet affirmãt celestia corpa eẽ diuinis aiabus mẽtibusqz pdita: ac tanq̃ aialia quedã diuina ipsi deo oĩum rectori parere. Neqz id quidẽ iniuria. Nẽpe cũ viderẽt nõnulla que ad aios ptinẽt ex stellis pnũciari/nõ aliter id fieri posse putabãt/q̃ si stelle aiate sint videantqz futuras hoĩum actiones/suisqz quodãmodo nutibꝰ indicent. Preterea sicut corporꝫ illaruz radij in corpa nostra/ sic aiorꝫ earũdẽ radij in nostros aios influãt. Qia vo a causis illis ordinatissimis ordinata bonaqz mitti. Posse tñ ex diuersa multarum circa nos causarum cõmixtione materieqz defectu puerti: adeo ut mercurialis prudẽtia in malitiã:martia magnanimitas in ferocitatẽ:uenerea charitas in libidinẽ ꝑuertat. Similiterqz de ceteris. Quẽadmodũ ꝛ radij solis inde quidẽ blãdi mittunt: sed hic sepe recipiunt edaces. Uerum hec iam tanq̃ in presentia supuacua dimittamus.

¶ Qõ mẽs sit forma corporis patet ex opinionibus actionibusqz humanis. Ratio prima qa homo est animal rationale. Capᵐ. 6ᵐ.

Non solũ vo rerũ naturaliũ ordo demõstrat eãdẽ eẽ aiam que in hoie speculat ꝛ sentit: ut in supioribꝰ declarauimus:uerũetiã sapientũ sentẽtie atqz opationes humane. Oẽs philosophãtes in hac sentẽtia cõsenserũt/hoiem eẽ spẽm quãdã rerũ cuius differẽtia ꝓpria per quã a brutis differat/sit ipz rõnale. Oportet aũt differẽtiã ꝓpriã ab intrinseca rei forma semp accipe:nihil enim ab alio differt ꝑm spẽm nisi per naturã interiorẽ. Nõ sumit aũt rõnale ab aia solũ cogitatrice:qr in ea est ratio dũtaxat particularis Homo aũt ad cõmune bonũ decusqz dictis factisqz rationaliter opatur. Eius igit differẽtia ab vniuersali sumitur ratione. Nec aũt in mente est. Mens igit forma illa est per quã quisqz nostruz in humana specie collocatur. Si autez fuerit ꝑm esse ab homine separata/ex ipsa ꝛ homine:hoc species vna nõ fieret. Atqz homo ꝓpter interiorem carnem carneus ꝓprius diceret / q̃ propter rationem exteriorẽ/rationalis. ¶ Neqz dicat Auerois hominẽ esse aliquid cõgregatum ex animali cogitatiuo ac mente. Totũqz ipsum ꝓpter alterã eius partem rationale cognominari:sicut corpus simuz:qr simus est nasus. Primo enim nasus corpori continuꝰ est:mens autem cogitationi nequaq̃. Deinde mẽs huiusmodi species quedã est seorsum ab aiali cogitatiuo ꝛ hoc animal est species per se a mente seorsum. Nõ trãsit aũt de specie in spẽz sepatã differẽtie cognomentũ. Et sicut nõ dicit apud auerroẽ mẽs cogitatiua ꝛ sensualis ꝓpter cogitatricẽ aiam cui ꝓpinqt:sic neqz cogitatrix aia dicet rõnalis siue itellectualis ꝓpter mẽtez. Neqz rursus trãsibit cogmẽtũ differentie:in tertiũ aliqõ qõ ex illis efficiat. Una enim differẽtia vnã quãdã exigit spẽm atqz cõtra. Illa vo vnã spẽz nõ ꝓficiunt qr neqz in vnã essentiã neqz in vnuz esse congrediuntur.

Dino aũt ridiculuz est hoiem accipe differẽtiam per quã est homo a mẽte vnica ⁊ separata. Sic eniz singule ꝓsone vn⁹ homo erũt: aĩalia multa. Et natura ſpẽi remanebit vniuersalis/natura generis iaz facta particulari. Neq; minus ridiculũ est humanaz ſpẽm in eo cumulo collocare. Quia sicut nõ erit simpliciter vnũ sic nõ erit/ut ita loquar/ens simpliciter. Neq; substãtialis aliqua rerũ ſpẽs: sed cõtingẽs aceruus. Eo maxime q; ex duab⁹ reb⁹ que per se ẽm pfectã ſpeciẽ actu existũt nõ fit vnũ per se uerũ: sed falsum vnũ: ⁊ id quidẽ alio vinciẽte. Nõ enim in alteri⁹ se gremiũ iacit qõ per se oino existere põt: neq; admittit näliter intra se alterũ qõ sibi ipsum sufficit. Immo vo cum res queq; per act⁹ suos inuicẽ distinguant. Ideoq; act⁹ sit separationis principiũ: Que actu existũt aduersant cõiunctioni. Mens vo ⁊ aĩal actu subsistũt utraq;: neq; põt ab alio copulari ut in sequẽtib⁹ ostẽdem⁹. ¶Esse aũt rõnẽ vniuersalẽ in aĩa qua sentim⁹ ⁊ viuim⁹: ꝓpterq; illã nos rõnales cognominari docet in libro de moribus Aristoteles. In primo libro inqt mẽtẽ eẽ in aĩa/sicut est in oculo visus. Partes itẽ aĩe duas eẽ: Rõne carẽtẽ/⁊ rõnalẽ. Primã distinguit in duas: In nutritiuã partẽ/que nunq; obtẽperat rõni: ⁊ sensitiuaz que qñq; obtẽperat. Alterã pariter diuidit in actiuã rõnẽ ⁊ speculatricẽ. Uirtutes morales ponit in uolũtate ⁊ appetitu rõni obediẽte. Principia virtutũ moraliũ in actiua rõne. Uirtutes speculatiuas in rõne speculatrice. Idẽ facit in sexto. Ubi etiã afferit rõnalẽ viz eẽ humane aĩe partem. Atq; hãc duo agere. ſ. cognoscere ⁊ gubernare humana per prudẽtiã atq; artẽ. Et nälia diuinaq; per sapiẽtiã ꝓtẽplari: que intelligẽtia ⁊ sciẽtia cõtinet. In ꝓblematũ libro inqt natura parẽs ⁊ auctor oĩum instrumẽta nobis duo inseruit: quoz opa istrumẽtis extraneis uti ualemus. Manũ inq; corpori dedit: aio mẽtẽ. Est enim mẽs quoq; reb⁹ a natura nobis impartitis annumeranda/vicem sane gerens instrumenti. Hec ibi.

¶Rõ secũda. Quia homo intelligit. Cap^m. 7^m.

Aristoteles hoiem eẽ vult aĩal ex corpe ac mẽte cõpositũ. Siquidẽ in libro ꝑmo de morib⁹ statuit de felicitate hois ꝓpria disputare: que in ꝓpria hois opatione ꝓsistat. In decimo opationem hois ꝓpriã eẽ inqt intelligẽtiã: q; scit ẽm mẽtẽ que magis ꝓpria nobis est q; sensus. Que supma pars aĩe sit. Addit nos uel mẽtem eẽ: uel maxime mẽtẽ: cũ tñ uelit nos eẽ cõpositos. Quasi mẽs sit forma hois maxime nälis. In primo libro de aĩa inqt potius dicẽdũ eẽ hominẽ per intellectualẽ aĩam intelligere/q; ipsam aĩam intelligere. Ubi fatet auerois intelligẽtiã ꝓprie sicut ⁊ sensum eẽ totius cõpositi. Unusq;sq; etiã expit in seipo se aliqd intelligere. Neq; id facit nisi per intellectum. Nos quoq; in pñtia quo nã pacto itellect⁹ naturã iuestigaremus/nisi ipsi nos intelligeremus. Et qm̃ intellectu magis pro arbitrio nostro utimur q; phãtasia que sepe cogit aliũde/familiarior naturaliorq; nobis itellect⁹ est q; phãtasia. Si aueroici interrogent quid nã illud sit qõ intelligit ꝓprie: cũ dicit Aristoteles ⁊ Auerois hoiem ꝓprie intelligere. Respondebũt neq; mentem esse istud. Nõ enim apud eos mẽs est homo: neq; aĩal cogitatiuũ: q; nõ habet intelligẽdi virtutem: Sed aceruũ quendã ex mẽte ⁊ huiusmodi aĩali. Et actionẽ mentis que intelligẽtia/est ipsi toti ideo attribui q; soleat actio partis sepe ascribi toti. Stultũ id quidẽ q; Primo q; aceruus talis nõ est in aliqua vna specie aut genere vno: neq; eam habet vnionẽ: per quã in vna opatione qualis intelligẽtia est/conueniat. Deinde q; partis actio tũc toti ascribit: quãdo pars illa uel cõtinuatur cum altera in vnã cẽntiã: sicut hominez videre dicimus: q; videat oculus. Uel inesse vnũ: ceu cuz dicimus ignẽ calefacere: per calefactionem que prouenit a caloze ⁊ forma: que talis pars ignis est: ut materiã alterã ignis partẽ formãdo ad vnum esse producat. Uel in vnũ agitationis effectum Ueluti cum dicimus aĩam vna cum brachio ensem vibrare: q; motio talis ab aĩa in ensem per brachiũ trãseat. Mens aũt apud illos neq; cõtinuat cũ animali in essentiã vnã/neq; in vnũ esse ut cõstat/neq; etiã in vnuz agitationis effectũ. Quia intelligentia nunq; mẽte egredit. Quo possit alteri prꝛeter mẽtez coĩcari/neq; expletur per aliquod instrumẽtũ. Ex quo fateri coguntur cõtra ducẽ eoz Aristotelez/propꝛie dici mẽtem intelligere. Hoiem vo intelligere dici non posse: nisi impꝛopꝛie admodum ⁊ absurde. ¶Neq; adducãt cõsuetum illud exemplũ de celo. Quod celũ nõnunq; dicat mouere seipsuz: q; pars eius altera moueat alterã. Atq; ita homo intellige re q; pars eius intelligat: Exẽpluz nõ cõsonat. Hã mot⁹ a mẽte celi trãsit in celũ. Intelligẽtia vo neq; ab humana mẽte transit in animal / neq; ecõuerso. ¶Sed afferẽt rursus aliud eque ridiculuz: Quod celũ a nõnullis intelligere affirmẽt: cum tñ pars ei⁹ intelligat sola. Quãuis raro id audiat de celo q; intelligat/de hoie uero semp/tñ qcũq; illud dixerit / falso ac stulte loquẽt: nisi forsan existimet mẽtẽ illaz cũ celo in vnã speciẽ conuenire. Proinde quicũq; aiũt oẽs hoies per vnã mẽtẽ ⁊ illã quidez ab hoib⁹ separatã intelligere/non minus delirãt/q; qui dixerint oẽs per eũdẽ oculũ ab oib⁹ semotũ singula cernere. Deniq; qñ interrogant/quare nos opari dicimur/ex eo q; separata mẽs opatur rñdent: q; iz illa nõ sit forma a qua habeamus ut simus/ab ea tñ hẽmus ut opemur. Que q̃dẽ rñsio ideo ridicula est: q; idẽ ꝓbat per idẽ. ¶Afferũt aueroici arctiorem quãdã ut putãt copulã inter mẽtẽ ⁊ aĩalis hui⁹ phãtasiã: per quã fiat homo vnus atq; intelligẽs. Quia mẽs ſpez per quã intelligit haurit a simulachro: qõ sibi per sensus formauerit phantasia. Si enim ſpẽs sit forma mẽtis/simulachrũ vo forma sit phãtasie/ sed opinant/ut quotiẽs ſpẽs cũ simulachro copulatur: totiẽs ⁊ mẽs ꝓspiret cũ phãtasia. Copulari vo totiẽs/quotiẽs dependet ſpẽs a simulachro. Id vo fieri quotiẽs homo aliqd speculat. Nos huiusmodi copulã sufficẽ nõ putam⁹. Quo enim pacto põt ſpẽs intelligibilis eẽ nodus quo phãtasia mẽti deuinciat: que talis est: ut q; diu iheret simulachris phãtasie tanq; in ꝓticularib⁹ fundamẽtis ꝓticularis sit: ⁊ a mẽte seiũcta pmaneat. Et cũ primũ in mẽte sit / facta vniuersalis/iã pcul absit a phãtasie simulachris Nunq; ergo phãtasiam nostrã mẽti ſpẽs alligabit: que nõ põt in ambob⁹ simul existere. Act⁹ q̃dẽ itelligẽdi in sola mẽte est: qõ nemo negat. Mẽs aũt id intelligere solet cuius hẽt ſpẽm ⁊ similitudinẽ in seipsa. Quare ex hoc ipso q; mẽs ſpez per quã itellectura est aliqd a phãtasie simulachris accipit nullo modo

modo id sequit ut phātasia intelligat dcq̄ sz potiº ut ipsa aut eiº simulachza aut obiecta itelligantur. Quisqs igit mētem cū phātasia ꝓiūgēs ꝓfitet se ex ÿs duobº vnū aliqd intelligēs ꝓstituere / nihil plus agit q̄ ut ex intelligēte ac re extra mētem intellecta intelligēs vnū conficiat. Perinde ac si ex visu z re visa vnū dddā efficiat vidēs. ¶ Nisi forte ds uelit sicut ex igne calefaciēte z aere inde calefacto. Unū dddā fit calefaciēs/qñ ignit⁹ aer calefacit manum/ ita ex mēte intelligēte ac phātasia uel intellecta uel quomodocūqs per intelligētiā agitata/vnū edi rursus actū intelligēdi/quo ambo rē extra phātasiam positā intelligāt. Dō si ꝓtingeret/iam mēs illa sōlimis z sepata vim itellectualē phātasie coicauisset: quēadmodū ignis aeri calozē prinsq̄ actū extrinsecus calefaciēdi coicat. Immo etiā magis: Quoniā actº intelligēdi semp claudit intellectu. Neqz transmigrat fozas: quo fit ut nequeat tradi cuiq̄ itelligētia sine mente. Atqz ita mens humano cozpi inesset tanq̄ forma: qō in pntia querimus. Quanq̄ coniūctio illa fieri neqt: Aīm intelligētia nō explet per instrumētū. ¶ Deniqz ut cōuincāt intelligētiā vniuersoꝝ illi aceruo esse cōem / ꝓnexionē talem in mediuz rursus adducēt. Ut qñ phantasia imaginē rerū alicuā ꝓcipit: eadē statiz suscipiat in mēte: atqz in phātasia/phātasma uocet: z pticularis appeat atqz multiplex. In mēte vō uocet intelligibilis spēs/z absoluta penitº videat z vna. Cū tñ vna eadēqz forma sit: Que qñ mētē simul formaz z phātasiā: Unū cōflat ex utrisqz cōpositū: qō appellat homo. Quoniam vō intelligētia spēz intelligibilē sequit. Species aūt est forma cōpositi intelligētia, ppie cōpōsito assignat. Cuius qdē cōnexionis exēplum ostēdent in oculo/in quo spūs est visiuus. Lumen aūt per coloris imaginē colozatū visiuo spūi se insinuat. Ac spiritº vicissim penetrat lumē. Ubi colozis imago que in lumine est/eadē penitº fulget in spiritu. Ideoqz ex lumine z spiritu facit vnū. Nos aūt negabimus fieri posse ut eadem oīno forma in subiecto eterno ꝓximoqz suscipiat simul z cozruptibili. Tā enīz diuersos hñt modos eēndi forme oēs/q̄ diuersa subiecta sunt/qb⁹ suscipiunt. Forma igit eē lōge diuersum hēbit in mēte z phātasia. Ubi autē eē duo sunt multūqz diuersa/due quoqz z diuerse admodū forme sunt que sūt eēndi principia. Quinetiā si cōcesserimus eādē in ambob⁹ eē formā: neqz sic qdē intelligētia coīs erit. Sicqdē ibi solū itelligētia est/ubi prozpria z intrinseca intelligēdi principia sunt. Hec vō sūt duo. Uirtº itellectiua z itelligibilis spēs per modū penitº absolutū. In phātasia vō neqz vis intellectiua est/neqz modus spēi itelligibilis absolutº. Nihil igit nodus ille ꝓducet ad hoc ut homo itelligat Sicut neqz imago colozis lz eadē sit in lumine atqz in spu/efficiet ut aut lumē aut ꝓgregatuz ex lumine ac spu videat. Solus enim videt spūs ille visiuº: in quo solo est z vidēdi virtº z imago colozis ꝙm visiuum modū. Neqz ulteriº nobis obiciāt cōgregatū illud ideo intelligere: qz phātasia offerat intellectui quecūqz sit itellectur⁹. Sic enim aial quoddā similiter cōstituet ex lumine atqz spu: qō uocabit visiuuz aial/totūqz videre affirmabit: qz lumē spūi offert / qō videat. ¶ Resipiscāt igit qñqz aueroici z cū aristotele suo cōsentiāt. Illud quo quid actionē ꝓpziam exercet: formā eē eiº ꝓpziā specieiqz effectricem. Pro pziā vō hois actionē eē intelligētiā per quā specie differat opando a bzutoꝝ actionibus. Ideoqz per itellectū tanq̄ intimā formā specie differre in essendo ab irrōnaliū aiabº. Mōne ex hoc Aristoteles ostēdit aīam eē formā/q̄ per eā aial viuit z sentit: Homo aūt intelligit/ac dūtaxat per intellectū. Itaqz in ea questione/ qua pzincipiū/quo intelligimus indagabat/nāz mētis deniqz tradidit dices intellectiuā aie partē eē illā qua itelligim⁹. Dō aūt plurali utit numero/ostendit nō separatū qddā/sed nos ꝓprie intellegere. Atqz in ipa hominis aia intellectū tū agētē collocat/tū capacē. In secūdo libzo de aīa definitionē omni aie cōem eē hāc inquit. Aia est actº cozpis physici organaci potētia vitā hñtis. Siue aīa est pzincipiū viuēdi/sentiēdi/ꝙm locuz mouēdi/intelligēdi. Rursus aīa est id/quo viuimus z quo sentim⁹ ac itelligim⁹ primo. Ex his aūt duabº descriptionib⁹ cōcludit primā quasi per syllogismū: Cū vō nō debeat syllogismº ex terminis equocis fieri/ꝓse quēs est ut illa dictio actº idez ubiqz significet. i. actum cozpis nālē: qō ipse statim apit/qñ subdit diuisionē sb stātie in māz eiusqz formā: z qō ex ÿs cōponit. Dicitqz aīam oēz eē eā formā/que pars altera sit cōpositi. Interū ubi est itelligēdi potētia sunt etiā sentiēdi z nutriendi potētie. Ac sicut triāgulus est in quadrāgulo sic aīa uegetatiua in sensitiua. Atqz hec in aīa intellectiua. Ex q̄uis intelligēdi vim dicat separi. i. distingui z sepabilē eē ab alīs tanq̄ ppetuū a caduco: tñ dicit insup itellectū distingui ab alīs uel subiecto ut prisci putabant: qui rōnē capiti/iracūdiā pectozi: libidinē iecozi tribuere videbant. Uel distingui potius rōne quadā sicut in eadē supficie cōcauū a cōuexo. Preterea laudat eos pze ceteris qui hois aīam eē qdē icozpeā: sed tñ cozporis aliqd. i. actū talē in tali quodā sbiecto arbitrarent. Hinc in tertio libzo de aīa dicit. Cū intellectº non sit a cozpe sepatº/pscrutādū erit alias/utruz formas a cozpoze sepatas intelligere possit. Euidentissime aūt in libzo naturaliū 2º id apit: ubi vult aīam hois eē formaz naturalē. Et separatā a materia atqz ꝓiūctā. Cōiūctā quidē esse dicit: qz terminus sit generationis humane. Separatā vō eaz arbitroz dicere ꝓpter intelligētiam. Hec vō neqz de aīa cogitatiua neqz de vnica mente recte intelligi pnt. In libzo etiā 12º de diuinis/ubi negat formas materijs suis pcedere: sequi vō post materiā/ eā dūtaxat formā cōcedit: que sit aīa intellectiua manifeste declarat aīam nostrā eē formā cozpozis. Incipe cuz cozpoze: neqz tñ desinere. Neqz intelligi uerba illa pnt de aueroica mēte: que inter mouētes causas numerabit potius q̄ formales: z cozpº antecedit humanū. Neqz cozpozi nostro ab ipsa genitura cōiūgitur. Dō est cōtra ordinē illū quo Aristoteles in 2º libzo aīaliū utitur. Ubi ab ipsa origine nobis adhibet intellectum licet extrinsecus descēdentez Theophrastus quoqz z Themistius intellectū ab initio coniūgi nobis atqz eē aīe nostre insitum cōfitent. ¶ Quod si legit apud Aristotelē qō genitū est fore cozruptioni obnoxium / nihil ad aīam que nō per motū genita est: sed creata momēto. Uerū sit omne qō cepit apud aristotelē cozruptibile / dūmodo natura sua sit tale seruet tñ semp dei virtute quod a deo ꝓcesserit sine medio: qō totū a pythagoza inuētū est: a Platone ꝓbatū. Si fuit semp hoiuz

generatio/extet nūc multitudo aiarū inumerabilis oū mō in eadē specie sint. Spēs vo ifinite esse nō pūt. Res aūt eas que ꝛ spiritales sunt ꝛ eiusdē spēi eē posse inumerabiles ex eo indicant q̄dā pipatetici/q̄ a colore ꝛ lumine inumerabiles imagines in aere ꝓcreant. Sunt tñ pñi nōnulli qui nō semp fuisse generationē hoiuꝫ arbitrent. Mitto nūc pythagoricū illud/generationē. ſ. sempiternā. Sempiternū quoq; certūq; numeruꝫ aiarum corpora cōmutantium.

¶ Rō tertia. Quia homo libe seipꝫ mouet. Capm. 8m.

Platonici ꝛ pipatetici oēs ꝓsentiūt hoiem mouere seipsum: actionesq; humanas ita disponi ut homo ipe qui opaꝛ/suarū opationū sit dñs Agere aūt rōnaliter certo modo rōcinādo anteq; exequaꝛ. Accipe primū vniuersalē regulā. Deinde subiū gere opinionē particularē. Tertio inferre cōclusionē: hoc pacto. Omne bonū eligendū: Cibꝰ ille bonus est. Igit ille cibꝰ est eligēdus. ¶ Prima argumētationis huiusmodi pars solius est mētis. Scōa pōt eē etiā phātasie. Tertiaq; silr. Et sicut in sola mente est vniuersalis regula iudicandi boni: ita in ea sola vniuersalis appetēdi boni uolūtas. In phātasia nō pōt esse nisi particularis opinio appetitioq; ptcularis. ¶ Añ affirmāt hoiem libere mouere seipm: nō solā mētez accipiūt: in qua mouere est ad opa potius q̄ moueri. Nō solū animal in quo moueri est ꝛ cogi ad opꝰ/potius q̄ libere ducere: sed ambo simul accipiūt. Quod si ambo simul spēm quādā ꝛ psonā vnā humanā efficiunt/mens erit forma viuifica corpis. Sin minꝰ/nusq; repiet aliq̄d qō libere moueat semetipm: sed mēs quedā aiali ꝓpiqua aial coget ad motū: sicut violētia lapidi immissa a iaciente lapidē pellit in altū. Atq; ita ꝓfictū erit libertatis nomē: sicut psona hois est cōficta. Vino autem posita vna/ut vult Aueroys mēte/q̄d ad quesita rñderis/aut absurdū erit/aut nobis quidē cōueniēs/aueroi autē minime. Siue enim mēs illa mouet nos natura/certe cōtinue silr q; mouebit sicut intelligētia celū. Nā sic illā nobis sicut celo intelligētiā adhibēt: siue uolūtate. aut per illā coget nos: atq; ita libi nunq; erimꝰ. Nihilq; erit in ordine rerū qō libere moueaꝛ: aut psuadebit. Quo admisso querā quo nā pacto ego. ſ. aial cogitatiuū psuasionē illā pcipio ad quā nō aliter possuꝫ q̄ per intelligētiā puenire. Atq; sic appebit intelligentiā mihi ꝓpriā eē. ¶ Presertim cū oporteat/si libere moueor/eadē substātiam eē que psuadeat moueatq;: ꝛ que psuadeaꝛ atq; moueaꝛ. Aliodn libertatis nomē erit iane. ¶ Sed rursus ad idez diuerso quodā tramite ꝓcedamus. Cū cōpertū habeamꝰ viuū hoc corpꝰ a mēte moueri sepissime in illis ꝑtim opationibus: que precedēte cōsilio ordinatissimis modis ad finē rōnalē cōducūt potius q̄ corporeū: querimꝰ utrū mēs per naturalē ꝓiūctionē substātie sue ad substātiā corpis/ipsum moueat/an solūmodo per impiū. Nō videt per impium solū id facere. Quia nō aliter hoc faciet q̄ psuadēdo aut ꝑcipiēdo phātasie ut ipsa mēbra corpis moueat. Atq; ipsa mouebit/si mō cōsenserit. Nunc aūt sepe numero intellectꝰ agitat corpꝰ cōtra phātasie sensusq; affectū/appetitu sēsuū reluctāte. Mouet itaq; mēbra per nālē quādā substātie sue cōiūctionē/ac per eē potius q̄ per impiū. Proinde si plerūq; cōtra phātasie inclinationē/ipsa phātasia minime psuasa mens tū sistit mēbra/tū mouet: idq; facit intrinsecꝰ ꝛ eodē ordine/ quo solet phātasia mouere/qs nō videat tūc q̄si cessare ab ope aiaꝫ illā cogitatiuā atq; eē supfluā: Cū mēs opa illiꝰ usurpet. Mētē vo per modū nālis forme mouere: Siq̄dē natura est intrinsecū motus statusq; principiū. Et cū pariat motū in mēbris externū/multo magis parere poterit motū intrinsecum in humoribꝰ qui facilius agitant. Humores aūt agitādo qualitates eoꝝ ad nutritionis opa tēperabit. Rursus quāto magis vibrare poterit spūs/qui aura uel leuissima cōmouent. Dū intrinsecꝰ spūꝫ temperabit/sensum exercebit in spiritu. Quid igit opꝰ est nobis geminis aiabꝰ/intellectuali ꝛ cogitatrice Cū vna sufficiat. Nec minus possit mēs ꝛ intellige re ꝛ sentire q̄ cogitatiua sentire ꝛ alere. Immo ꝛ alere pōt mēs: postq; uegetatrix nō alere soluꝫ pōt sed elemētoꝝ quoq; motus actionesq; pagere. Est ꝓfecto in nobis vis aliqua que eē ipꝫ siue ens ꝛ rōnē ipsam ꝓsiderat coiozi quodā cōceptu q̄ sit sensibile uel isensibile: ac pōt pro arbitrio aliqd intelligibile ꝛ sensibile aliqd/imo singula ꝛ cuncta intelligibilia ad singula ꝛ cūcta sēsibilia cōparare. Quo fit ut eadē vis hec oia noscat. Cū vo sensus isensibilia nō attingat/neq; ꝓcipiat q̄q; coius vniuerso sensibiliū genere ꝛ phātasia ignoret vniuersalia / vis illa sola mēs erit. Igit in substātia mentis vis erit oium sensibiliū discretiua sicut in phātasia. Que certe poterit phātasia quedā excellēs sēsusq; itellectualis cognominari. Ubi sentiēdi vis est/fit ꝛ sentiendi actꝰ/modo nō desit spūs in quo siue passiones corporis exprimant/siue imagines qualitatū effulgeāt Spūs aūt lucidus subest mēti sufficiēs ad officium sentiēdi. Ideoq; excellēs illa phātasia que in mētis substātia est/infusa spūi cerebri cogitat: ifusa oculorū spūi videt: dū ex vno fonte multas effūdit vires Nepe si apud aueroē phātasia corpea substātie intellectuali ministeriū ꝓbet ad actū itelligēdi cur nō etiā apud nos spūs qui phātasiā corpeā comitatur eidē mētis substātie seruiat ad exequēdū phātasie illius actū/que comitaꝛ itelligētiā: Ac si mēbra terrestria corpis motū a mēte suscipiūt: atq; ad exteriora trāsmittūt/q̄d abstat quo minus ignei spūs per mētis pñtiā illustrati imagines corpoꝝ occurrētes mētis offerāt phātasie. Quā obrē in eadē mētis substātia vis intelligendi/sentiēdi nutriēdiq; locaꝛ. In qua etiaꝫ tota vis cōsistit libere opandi atq; mouēdi. Añ enim aliqd per rōnē acturi sumus / necessario añcedit in nobis rōcinatio illa quā supra descripsimus. Que si sparsa per multas substantias quasi psonas fuerit/nō exibit in actū. Oportet enī oēm effectū ad vnā causaꝫ ꝓncipalē reducere: in qua tota agēdi facultas ꝛ rō colligaꝛ. Actionis aūt humane rō in illa rōcinatione ꝓsistit. Tota ergo in mētis natura cōcludit. Que q̄dē natura sufficiēs erit humane actionis principiū: tū qz in ea tota rōcinatio est: tū qz illi etiā soli corpis obediūt mēbra. Oculus lingua/manꝰ/pedes tā facile tā cito tā assidue singulos pene mētis nutꝰ ꝑcipiūt ꝛ sequunt: ut incredibile sit mētē nō eē ꝓpriā horꝝ formā familiarēq; rectricē

¶ Ratio quarta. Quia vires aie se vicissim tuz impediunt tum mouent. Capm. 6m.

Quotiēs natura vna duas hñs dissiles vires agēdi/in actū vniꝰ nimis intēdit/ab alteriꝰ actu

actu ferme desistit. Ideo conuiue acute audire / lyram simul ⁊ epulas gustare vix ꝑñ. Nō si intētissima degustatio nō impediret auditu / has vires duas / nō vnius substātie / sed duarū etiā affirmarem⁹ substātiarū. Act⁹ aūt alēdi ⁊ sentiēdi intētissimi humanā intelligētiā impediūt: atq; hec illos. Quod significat intellectū eē ipsi⁹ eiusdē nostre aie vim: cuius est nutriēdi vir⁹ ⁊ sentiēdi. ¶ Rñdebūt ad hec aueroys sectatores sensum ⁊ phātasiā duas esse aie nostre vires / atq; ideo se inuicē impedire. Actu vo phātasie ꝓpter nimiā sensuū intētionez remisso debilitari insup mētis actum: nō q; mēs in eadē sit aia qua phātasia uel sensus: sed q; ad creādas uel vidēdas spēs mēs phātasie indiget ministerio. Quanq; nō ptinet ad aueroicos dicere phātasiā ꝓpter ītentionē sensuū remitti / qui putāt phātasiā eē motū factū a sensib⁹. Neq; etiā visile est phātasiā studio nutriēdi multū debilitari: tñ dimittamus nūc alimoniam atq; sensum. Phātasiā vo accipiam⁹ ⁊ mētez. Ego certe hoc expior in meipso / itēta nimiū phātasia / remitti humanā intelligētiā uel rōnē atq; ꝓtra. Adeo ut uacet mēs siue rō plurimū qñ nimis imperat phātasia: etiā si sana ⁊ sobria phātasia sit: atq; ecouerso. Quēadmodū ⁊ sensus etiā si san⁹ fuerit qñ attētius circa externa uersat distrahit phātasiā Atq; cōtra. Rursus qñ in somniātib⁹ / ebrijs / iratis amātib⁹ / amētib⁹ ⁊ freneticis phātasia tota animi attētione suas in se uolutat imagines nonne omne mētis humane uel rōnis iudiciū ꝓsopit. Añ aūt in ꝓtemplātib⁹ rō diuinis cōsiderādis ardētez figit intuitū. An nō silet maxime phātasia: Et siqd iterpellat: tacere statim a rōne iubet: Neq; pmittit aut affectib⁹ efferri nimiū: aut per ꝓsuetas ambages lati⁹ euagari. Quis ergo negabit mētez ⁊ phātasiā eius dē aie vires eē: cū sua se vicissim itētione debilitēt. ¶ Ceterū cōcedamus Aueroicis tātā eē motionis vicissitudinē iter mētē ⁊ phātasiā / quāta est iter cōmunē sensuz atq; particularē. Et sicut imago rei in oculo lucēs / inde in sensuz relucet cōem / similiterq; ⁊ act⁹ vidēdi ab oculo in cōem redūdat sensuz / ita a phātasia tū simulachra tū act⁹ in mētē cōtinuo refulgere. Quanq; mihi videt etiā maior eē vicissitudo inter mētē ⁊ phātasiā / q; inter iteriorē sēsū atq; exteriorē. Quia a mēte in phātasiā taz simulachra q; act⁹ reuerberant. Ab iteriore aūt cōmuniq; sēsu in oculū quomodo id fiat nō plane video: neq; ipsi declarāt. Añ si ⁊ hoc qñq; fieri in somniātib⁹ asserāt. Esto. Inueniā rursus aliud in quo illarū vicissitudo hor⁊ vicissitudinē supet. Quippe iter mentez ⁊ phātasiā nō spēi actusq; tm̄ / uerūetiā affect⁹ habitusq; mutua sit cōmutatio. Que inter hūc ⁊ illū fit nunq;. Cū igit mēti ad phātasiam multo maior cognatio sit copulaq; insolubilior q; sensui communi ad aliū: ⁊ tñ sensus hic ⁊ ille in eadē aia sint: cur nō mēs quoq; ⁊ phātasia in aia sint eadem? Cur mēs eterna usq; adeo erga tpalē phātasiā ferme semper afficit: ut obsequat ipsi ⁊ blandiat. Ac dolēte illa sive gaudēte cōdoleat / ut ita dixerim / ⁊ cōgaudeat / nisi eiusdē nāe ⁊ substātie fundamētū utriusq; subiciatur. Quo nā pacto vis phātasie finita viz mentis quodāmō infinitā sepe comitat agēdo / ut quouisq; illa speculat / eouisq; hec ipsa cogitet: nisi substantia eadem equet utrasq;. Nunq; fit inter aliqua duo subita: facilis: integra cōmutatio qualitatum / nisi cois illis materia subsit. Quapropter neq; intellect⁹ tā facile fieret vnq; phātastic⁹ / aut phātasia intellectualis euaderet. Neq; ille irrōnalis efficeret aliqñ: aut illa rōnalis: nisi cōe subesset utriusq; subiectū. Sicut enim rota altera mouet alterā q; eidē machine innituntur / sic duo illi appetit⁹ rōnalis, s. ⁊ irrōnalis sese mouēt vicissim facilime tā impetu q; iudicio / q; in eadē aie substātia sunt. Hinc aristotelicū illō in libro de aia 3°. Quēadmodū spera mouet sperā / sic cōcupiscētia uolūtatē. Nō pōt aūt cōcupiscētia uolūtatē mouere nisi sit aut quasi spera supior trahens inferiorē: qō nemo vnq; dixerit: aut spera eidē artificio cui ⁊ mens connexa.

¶ Quinta ratio. Quia separata mēs nō indiget phātasia. Cap^m. x^m.

Q Entis natura apud Aueroē nō hēt eē cōe cuz corpe nō eē ꝓpriū illi coicat. Nō habet ide originē neq; fm̄ eēntiā neq; fm̄ ꝓparationem ad existēdū. Nō cōficit cū ipso spēm aliquā: neq; fz numerū corpoz numerat. Itaq; sicut habet eēndi modum ab hoc aīali penit⁹ separatū / sic cognitionis modum habebit ꝓprius a corpore segregatū. Quapropter nulla rō est que eā cogat spēs a phātasie simulachris haurire: atq; tpali mobilicq; discursu ad ipsam rerū prēsertim eternarū sciam indigere. Profecto erit supnis mētib⁹ q; similima: ⁊ illis multo ꝓpinquor q; corpoz qualitatib⁹. Igit illas earūq; more itelliget magis q; istas. Nō est cōtra ducē Aueroys Aristotelē: qui hāc mētez scribit nihil absq; simulachris itelligere. Simulachra vo corpoz sunt nō mētiū. Vino aūt cū prima familiariaq; humani intellect⁹ obiecta sint cōes ipse naturalium nāe rōnesq; cōiūcte quidē corpib⁹ / sed a corpibus separabiles: iz nobis ex ꝓportione quadā potētie ad obiectū argumētari talē eē hois intellectū / ut ⁊ ꝓiūct⁹ sit / ⁊ possit a corpe separari. Et q; cōiūct⁹ est / iccirco pene semp ad simulachra se cōuertat. Profecto q; cōiunctus est / ideo se ad cōiūcta cōuertit. Et q; modo separabili est cōiūct⁹ / ideo modo sepabili se cōuertit. i. abstrahēdo atq; separādo. Mētes vo que nō soluz separabiles uerūetiā separate sūt / ⁊ separabili modo ⁊ separata pariter intuent. Proinde ut summatim dicaz nihil mihi magis videt humane mētis naturā eē mediam demōstrare / q; nālis eius inclinatio ad utrūq;. Sive enim per intellectū uel incipiat a corpib⁹ / mox ide se ad incorpea trāsfert / uel ab incorpeis interdū exoriat / vicissim ad corpor simulachra labit. Sive per uolūtatē uel optet eterna / iterim ide tpaliū affectu deflectit: uel cōtra cupiat tpalia vicissiz ide sepe eternor reuerētia cohibet. Sed ad questionē iam aueroicā reuertamur. ¶ Respōdebūt aueroici hūc intellectū mētes quidē supnas intelligere absq; simulachris phantasie. Naturas corpor minime. Nos ad hec inferemus In mētib⁹ illis eē spēs corpor incorporeas: per quas de corporib⁹ iudicāt. Proptere a si itellect⁹ hic eas intelligit / ab eis accipit corpor cognitionez. Nihil ergo opus est ut a corporibus eam accipiat. ¶ Tum illi intellectū hūc asserent infimū esse in seipso subsistere. ac nobis herē. Quātuz in se subsistit cōparari ad mētes supiores: ut pspicuū vitreūq; corp⁹ ad lucē: easq; pspicē. Quātū nobis adheret / haurire spēs a simulachris ⁊ corpalia intelligere. Nos ad hec ꝓmū q̄dē dicemus

supuacuū id eē: ut intellect⁹ qui semp inspicit corpa in corpoꝝ causis/ eadē q̄ semp videat in simulachris. Et quē habet in eternitate quotidie mutuet a tpe. Dei de nō q̄ nobis adheret a simulachris accipit spēs: sed q̄ illas hinc capit adheret. Ut eniz arbitrat Aueroys ex eo solū nobis cōiūgit itellect⁹/ q̄ spēb⁹ format a nobis acceptis. Ergo ꝓsiderādus est itellect⁹ ꝓius quasi ꝓparat⁹ per quādā potētiā ad huiusmodi spēs capiendas q̄ nobis adhereat. Nō igitur per hoc q̄ heret nobis est ad huiusmodi spēs ꝓparat⁹: nisi forsitā opinet ipm herere nobis q̄tū ad nāe spectat ꝓpinqtatē. i. itellect⁹ illi⁹ nāz eē gradu quodā nostre aie ꝓximā. Si ita sit: nihil amplius ꝓsequet/ q̄ ut mēs huiusmodi nostrā aiam moueat atq; formet. Dignioz enim gradus quādo ꝓpinquat iferioꝝ/ nō accipit ab eo/ sz tribuit. Spera lune sperā mouet ignis: nō mouet ab illa. Cur ergo mēs hec sciam mutuat ab aia poti⁹ q̄ mutuet? Nēpe si supioz est/ z tāto pstantioz quāto arbitrat Aueroys: debet ipsa q̄dē per se sape solū. Aia vo per ipsā. Presertim cū eodē mō mēs hec ꝓiūcta sit corpi quo z mēs celestis est celo: ut vult Aueroys. Quapropter sicut illa nihil capit a celo ita hec nihil a corpe. ¶ Neq; nobis obiciat aueroici sicut celeste corp⁹ suis formis plenū est/ sic ei⁹ mentez suis esse plenā. Nostrā vo nouas semp formas accipe sicut corp⁹ nostrū formas suas cōtinue uariat. Obiectio hec nihil efficit. Ea siq̄dē artificis actio modū sumit ab ist̄rumētis que per instrumēta trāsigit sicut sectio z sitia. Ea vo que in sola mēte artificis pmanet ut disponēdi opis ꝓsultatio modū ab instrumētis nō accipit. Quare nō decet dare modū itelligētie ex ipso corpe per q̄ itelligētia nō explet. ¶ Interrogabim⁹ deinceps aueroez nunq̄d mēs dū in nob itelligit pfectioꝝ fiat/ an impfectioꝝ/ an neutrū? Si neutrū/ tanis erit ꝓpetua hec agitatio: nihil opando ꝓficiens. Immo nec opabit q̄dē. Nā ad idifferētē terminū nō fit mot⁹. Si pfectioꝝ/ eterne mētis pfectio semp a simulachris tpalib⁹ dependebit. Semp id q̄ est impfectū id q̄ pfecti⁹ est pficiet. Presertim cū non aliter uelint moueri ac formari eā a phātasia nostra q̄ a corpe speculū. Sin impfectioꝝ: quomodo semp mouet ad impfectū? Quo appetitu assidue nitit ad defectū? Et q̄ imbecillius est qua vi semp inficit q̄ pstātius? Nōne aueroys ipse ubi de mētib⁹ disputat sepatis/ inqt eas cum per suā eēntiā eterna cognoscāt: tpalia nulla cognoscere. Alioqn ut inqt ipse: z ut suo utar vbo/ vilescerent. Si ita est sequit ut ex aueroys sīa: tpalis cognitio ibi defectū afferat/ ubi cognitio est eterna. Cū igit intellectus human⁹/ q̄ ipse asserit/ semp eterna cognoscat/ nō mō frustra dicit intelligere tpalia/ qm hinc pfectioꝝ nō euadat: sz etiā q̄ fiat hinc impfectioꝝ. Ego certe imperfectionē foze mētē illā eternoꝝ speculatricem in nobis ob eā causam arbitroꝝ/ q̄ semp hic falsis illuditur imaginib⁹/ curisq; turbat. Atq; hāc ei⁹ intelligētiaz in rerū natura supuacuā eē/ q̄ ꝓferat nihil: nec ulli⁹ finis gratia sit instituta. Alis q̄dē nostris q̄d tribuit sui? Nōne ꝑticularē rōcinationē human⁹ aīus natura hēt sua perq; illā ut putat Aueroys istruit mētez? Immo sepe illudit z turbat? Uniuersalē vo discursuz neq; ex se habet: neq; capit a mēte. Nō enim est capax uniuersaliū eternarūq; rōnū ꝑticularis aīus z mortalis. Si enim eas caperet/ itelligeret sane: atq; itellect⁹ eēt z sēpiternus. Nihil igit ꝓfert nostris aīs huiusmodi copula: nisi forte ꝓducē putas nob ex eo mētis pntiā/ q̄ nos cōtra nām nostrā trahit iuitos: z falsis iplicat fabulis: dū fallaci spe vinoꝝ puat nos pntiū bonoꝝ locūdita te. Sz neq; mēti ꝓdest ut oīxim⁹. Que cū diuina sit nō est ad hūc hoiem tanq̄ ad finē referēda: hoiem inq̄ ab illi⁹ eē seiūctū. Rursus cū per suā eēntiā supnas rerū videat causas/ in q̄b⁹ cause oēs medie z effect⁹ q̄libet ꝓtinent. Ideoq; in illis perq; illas pspiciat corpalia oia/ nihil nostris eget phātasiis z sēsibus ad corpalia discernēda. Presertim qz ineſt illi fm Aueroē agēs ille itellect⁹/ qui cum in eterno sit actu/ per quē nām intelligibilē singulis pōt sensibilibus cōmodare: pōt z magis z pri⁹ capacē itellectū eodē intellectuali splēdoze replere. Atq; in eo tum spēs supnarū rerū sibi igenitas capaci offerre/ tum per efficacissimā virtutē sui vniuersales spēs illas in cōcept⁹ particulares deducere. Nā si pōt ex particularib⁹ ꝓtingētib⁹ vniuersalia fingere pōt/ etiam ex vniuersalib⁹ uel inatis uel inspectis diuinit⁹ particularia queq; cōcipe. Presertim cū eēntia sit capace supioꝝ. Atq; mun⁹ hoc iaz ab euo semp expleuerit. ¶ Neq; rursus dicēdū est tū mētē tū aīal ꝓpter cōpositū ex utrisq; cōiūgi. Non enim ita iūgunt ut uere vnū ex utrisq; cōficiat. Neq; decet ptes ueras ad falsum totū referre quasi finē. ¶ Fortasse dicent ꝓferre copulā illā ad mūdi dec⁹ z ornamentū. Ego vo nō puto mūdū supfluo hoc ornari figmēto: imo poztēto: qō vnicū hēt caput/ z illud q̄dē lz diuinuz sit/ tñ cameleōtis istar colores uariat ꝓ obiectoꝝ uarietate. Crura isup hēt innumerabilia. Caput manet. Crura semp amputantur: rursusq; repullulant. ¶ Neq; tolerabim⁹ eos/ si dixerint mōstrū hoc ad rerū tū supioꝝ tū iferioꝝ cōnexionē cōducē. Quo enim pacto cōnectet cetera/ qō ipm in se nō mō nō est vnū q̄ddā sz neq; cōnexionē suscipit aliquā aliū de. Unā quādā formā eē oportet in mundo/ que superiores formas nectat iferioꝝ⁹. Nā forme vnitatisq; officiū est cōnectere. Atq; in ea cōgredi oportet formarū oium ꝓprietates: ita ut forme supiores remittant quodāmō atq; ad inferiores deꝝciātur. Inferiores aūt intēdant extollāturq; ad supas. In illo aūt aueroico mōstro nec forma iuenit vna cois nec extrema iuicē in se cōmigrāt: sed dū singula qō suū est seruāt: remanēt dissipata. ¶ Deniq; si intellectū eē dicāt ubiq; sub luna frustra ibi ponent/ ubi nulli vnq̄ sunt hoies: ut puta in sūmo aere inauigabili equoze: terraq; inhabitabili. Ibi eniz nihil itellectus vnq̄ ꝓficit: neq; mouet q̄q̄. Peripatetici vo diuinas mētes nusq̄ designāt: nisi ubi accōmodate regūt aliq̄d atq; mouēt. Q̄d si dixerint illic illū esse dūtaxat ubi sunt hoies: duo statiz sequent absurda. Primū q̄ tot⁹ erit in duob⁹ hoib⁹ lōgissimo inter se iteruallo distātib⁹: neq; tñ erit in medio: qō natura nō patit. Alterū q̄ motis hoibus ipe quoq; mouebitur. Moueri tñ uel per se uel per accidens substantiam illam/ que neq; corpus sit neq; forma ꝓpria corporis peripatetica secta nō solet admittere. Proinde qua ratione taz diuina mens homūculū oberrātem rarissimeq; mente utētem quasi pedisse qua passim comitetur quis explicabit? Hunq̄d naturali necessitate? At vo superioꝝ est/ z hoc neq; ad esse neq; ad bene eē suū idigere videtur. Sed neq;

violētia

violẽtia neq; ꝑsilio licet fingere. Neq; licet afferre q̃ ideo mouetur moto hoīe: q; nāliter humane speciei accōmodat. Nō enim aliter illuz huic accōmodāt q̃ celo mētē. Quā tñ vna cū celo moueri nō putāt. Postremo si dixerint mētez moto hoīe nō moueri: fateri cōpellent tū mētē qñq; ꝑcul ab hoīe: tū hoiem procul a mentis pñtia viuere.

¶ Ratio sexta. Quia intellectus uterq; est virt⁹ in anima. Cap^m. xi^m.

Quod aūt intellectū agētē atq; capacē duas eē affirmāt eēntias/ex qb⁹ vnū eē itellectualis aie cōstituit. Id qdē supfluū z absurdū. Supfluū q; vna eēntia sufficit viríb⁹ duab⁹ instructa: ita ut per vnā efficiat spēs/per alteram capiat. Sicut z phātasia intētiones quasdā ex imaginib⁹ haurit/z haustas ipsamet recipit. Et oculi aialium que nocte vidēt/in eadē eēntia vires gemias possidēt. Per vnā imagines colo; eliciūt. Per alteraz capiūt. Ipz quoq; lumē colores quosdā in nubib⁹ aut aqua z facit z suscipit. Quo aūt pacto in eadē eēntia duplex fūdat potētia/effectrix z susceptiua. Ex diuersis videlicet principijs siue relatiōib⁹. Sane lumē put a sole est/colores facit: put quasi in se ipso est extra solē/suscipit. Ita z aia quātū ex deo est actu purissimo/vim sortit ad spēs fabricādas. Quātū vo in seipsa est infra deū/euadit quasi passiua/ac spēs susciplēdo formāt. Quo fit ut figmētum illud aureoicū sit supfluū. Est z absurduz. Nam ex duab⁹ eēntijs que actu utreq; existūt/eē vnū subsistāle nō cōstituit. Duo nāq; existēdi act⁹/duo sūt esse: nō vnū. Intellectū agētē apud illos esse actu substātiā quādā postq̃ agit aliqd/nō est dubium/neq; nos cōtra pugnamus. ¶ Nō aūt adiūgūt capacez quoq; intellectū eē substātiā alterā: ac talē ut mera potētia sit nō aliter q̃ materia prima/nō ꝓbamus. Nā si mēs capax pura potētia sit a materia prima nō distinguet. Et ubicūq; materia erit/erit intelligētia/ita ut z lapides ipsi intelligant. Certū quidē est nām primā eē merā potētiā. Nō pōt aūt mera potētia in natura eē nisi vna: sicut neq; merus act⁹ nisi vnus/atq; ecōuerso. Si enim quecūq; in potētia eē dicunt per vnā rōnem cōem talia sunt. Et quecūq; actu sil'iter necessariū est ad vnicū potētiarū fontē z vnicū actuū puenire. Iterū si prima z cois in rebus distinctio cōpositioue illa est: que per potētiaz sit z actū. Atq; ex vno non fiūt multa/nisi per ordinē quēdā alioz ad alia. Et ex multis sil'iter non fit vnū/nisi per huiusmodi ordinē/in quo aliud ad aliud tanq̃ potētia refert ad actum/sequit/ut multitudo in reb⁹ ab ipsa potētie actusq; commixtione sumat exordiū. Quo fit ut neq; merus act⁹ neq; mera potētia multiplex eē ualeat. Postq̃ neq; potentia nisi per act⁹ mixtionē: neq; act⁹ nisi per mixtiones potētie subit numerū. Ex qb⁹ cōficit ut mēs pura potētia eē nō possit. Ac si dicat mētez quoq; simplicē potētiā eē nō minus q̃ materia sit z ab ea nichilomin⁹ discrepare scisscitabimur/qua rōne a materia differat. Plane nō quātū potētia est tuz qz in hocipso cōueniūt: tum qz per potētiā ꝓfusio regnat z chaos distinctio fit per actū. Adq̃ciet igit mēti aliqd ultra potētiā per qō differat a potētia māe: z id qdē aliqs act⁹ erit. Atq; hic act⁹ si mētis gremio sit ifusus/efficiet ut mēs nō sit mera potētia: postq̃ actū hz admixtū. Sin icūbat extrisec⁹ nō pri⁹ efficiet ut mēs a potētia māe differat q̃tū illa potētia est q̃ per actuz ꝓpriū agēdo in mētē/actū aliquē mēti intimū tribuat: per quē a potētia pura inquātū potētia discrepet. Talis enim discrepātia nō fit nisi per actū aliquē inquātū est actus. Atq; ita rursus mens non erit potētia pura.

¶ Fingēt aueroici mentē ideo differre a materia qm mēs aliū actū respicit. s. absolutū z vniuersalē. Alium vo materia. s. cōcretū atq; pticularē. Quasi vo ipsi respect⁹ nō act⁹ aliq̃ sint. Nepe si respect⁹ mētis nō sit aliud q̃ ipsa mētis potētia differētiā non adhibebit. Sin aliud fuerit/erit act⁹. Preterea si mēs ac materia pri⁹ sunt q̃ respiciāt formas suscipiēdas/z ut sunt in seipsis ita respiciūt/certe ex eo q̃ diuerse iter se sūt/diuersos act⁹ respiciūt nō ecōuerso. Neq; putādū est mētē respicē actū pfectiorē q̃ materia ipsa respiciat/nisi ex eo q̃ mēs est illa pfectior/Si ita est/lōgi⁹ discedit a nichilo/z ꝓpinquus ad actū accedit sūmuz. Uñ est ois pfectio. Nō igit sola potētia est. Proinde si materia iter actū atq; nichilū tenet mediū z qō infra eā cōsiderat/nō est usq̃ qō sup eā/act⁹ existit aut actu. Querim⁹ ubi locemus mētis eēntiā. Profecto si ipsa est aliqd/infra mäz nō locabit. An forte in eodez pfectionis gradu quo z materia cōstituet? Nequaq̃. Nichil enim pstāti⁹ susciperet q̃ materia. Accedit q̃ sicut ea que per quātitatē sunt equalia/per eā sūt z vnū/ita que iter se fz pfectionē equalia sunt/pfectione sūt vnū. Perfectio in forma est: per formā spēs. Que ergo pfectione vnū sunt/sunt vnū forma/z vnū specie. Hinc accidit/ut due quedaz rerū spēs eque pfecte iter se eē nō possint. Quare mēs que est alia spēs q̃ materia in eodē pfectiōis gradu cū materia nō locabit. Ergo in gradu pstantiore. Si sup mām ponit/erit act⁹ aut saltē actu. Et tāto magis actu q̃ forme relique nāles/quāto lōgi⁹ q̃ oēs multis gradibus remota est a materia/z actui diuino ꝓpinqor. Si actu est/neq; in genere sensibiliū collocat certe sup rerū sēsibiliū actū/in genere z in specie itelligibiliū/itellectualē fm certā spēm hēbit actū: siue itelligibilē. Qui etiā in genere rerū actū hēbit vitalē quo viuificet sensibilia. Nō si dicat sic se hēre ad formas itelligibiles/sicut materia se ad sēsibiles hēt. Exēplū qdē hoc erit ut cūq; poterit uerū: nō tñ coget mētis eēntiā eē toti⁹ act⁹ expte. ¶ Opinabit forsan aueroic⁹ aliqs/rōnes supiores ita demū se subterfugere/si ꝓcesserit/ipsam potentie mere nām nō eē ad extremū pūctū coarctata: fz hēre in se aliquā latitudinē/qua itēdat z remittat: ita ut ei⁹ pfectio nālis in mēte sit itēsior: in materia vo remissior. Sz neq; sic qdē subterfugere poterit. Sicut enim mer⁹ act⁹ est act⁹ sūm⁹: sic potētia mera sūma potētia Nō vo in aliquo genere tenet sūmū/id certū/ut ita dixeriz/hēt limitē: ultra quē gen⁹ nō porrigit: citra quez qō est nondū est sūmū: neq; etiā merū. Quippe ālitas nō aliter cadit a sui generis sumitate/q̃ per quādā opposiri generis mixtionē. Preterea si natura potētie in mēte est pfectior q̃ in materia/per aliquā supadditā sibi pfectionē/mēs nō est potētia pura/q̃ si per seipsam tūc potētia ipa itēsior est in mēte: remissior in materia Aut ergo fm magis aut fz meli⁹ est itēsior/si deꝫ ꝓmū materia nō amplius erit extrema potētia/cum sit aliaque magis potētia est. Si secūdū/mēs nō erit potētia mera: qz qō est meli⁹/sūme bōitatis magis est pticeps.

Ea vo summus est act⁹. Cū igit mēs nō sit potētia mera/nō est in ea substātialis/sed accidētalis potentia: z qz potētia actuscz cōgruere debēt / accidētali quidem actui subiecta erit: substantiali nequaq̄. Quapropter ex ipsa z substātiali actu intellect⁹ agētis nō pōt tertia quedā substātia fieri. Potētia enim ſm quid ut inquiunt methaphysici/aliquē simpliciter actū nō suscipit. Putāt aristotelici intellectū capacē vniuersales rationes rerū naturaliū tūc intelligere: qñ earū rerucz formas absolutas intelligibilescz accepit. Quoniā vo in seipsis tales nō sunt: z fieri actu intelligibiles nō aliter pnt q̄ per naturā intellectualē atcz agētē intellectū aliquē efficacē introduxerūt absolutarū formarū ꝓcreatorē. Si natura hec intellect⁹ agētis sit virt⁹ quedā ei dē eētie insita: cui z capax virt⁹ innata est/quid opus est aueroica illa geminarū substātiarū cōgerie. Sinaut alia quedā substātia sit hac excellētioz/que vim intellectualē trāsfūdat per substātiā mētis capacis usq̄ ad simulachra phātasie: atcz ꝫs simulachris pstet vim formarū intelligibiliū efficacē: qō aueroici arbitrantur: multo z prius z magis viz eadē ipsi mētis capacis substantie largiet. Illa substātia modo largiet stabili: hec substātia modo stabili capiet: cū utracz sit eterna. Ipsa igit substātia eadē que capacē vim habet/habebit z efficacē. Necz opus erit ad duo illa mētis officia substātiarū coitu geminarū. Hinc etiā error alexādri conuincit: qui ut ex violēta Aristotelis expositione omnē diuinitatē humano generi auferret/mētes quidē capaces eē in nobis numerocz distinctas asseruit. Agētem vo mētē extra hoies atcz vnicā: in qua sola sit tota mētis diuinitas. Que sit vniuersalis causa intelligibilium spērū. Verū cū in oīb⁹ reb⁹ nālib⁹ sint virtutes quedā suoz motuū effectrices/nefas est substātiam mētis humane nāliū oium pstātissimā efficace virtute priuari. Et qz a virtute opatio ꝓficiscit mēs vniuersalis mēti nostre nō prius tribuit actū intelligēdi q̄ virtutē intelligentie effectricē. Quinetiā si causa vniuersalis particulari effectui ꝓsus opponit/videlicet tū ut causa effectui tū ut vniuersalis particulari necesse est iter duo hec particularē causam tanq̄ mediā interponere. Virtus quidē solis vniuersalis hūc hoiem qui est particularis effect⁹ nō ꝓducit nisi per hoiem aliū tanq̄ particularē causam atcz ꝓpriā. Eadē rōne mens illa agens vniuersalis nō ꝓducet effectū hunc aut illū spēi intelligētiecz in mēte capace sine mēte quadā agēte particulari que intra nos habitet. Sicut enim pro arbitrio nostro utimur ad intelligēdum mēte capace quasi formaquadā familiari: ita ꝓut lubet per efficacē mentē spēs fabricamus/quasi per artē ꝓpriā nobis z insitā. Scite Aristoteles mētē agētem atcz capacē nunc̄ duas eētias appellauit/necz posuit sup aiam: sed uocauit aie partes/dixitcz eas duas eē differētes vires in aīa. Si quis aūt aueroicā mētem appellauerit animam is anime uocabulo abutetur.

Solutio rationum aueroicarum de mente separata. Cap^m. 12^m.

Ex oīb⁹ que contra Aueroē adducta sunt duo ꝑcludimus. Unū/eādē eē in hoie aīaz: que corporalia formaat. Et formaat ab incorpeis. Hoc enim medio solū diuinoz radiꝰ usq̄ ad infima trāsmittunt: si idez qō ab illis illustrat/hec illustrat. Immo z hoc medio ifima ad sublimia reflectunt/si idē regit infima regit a supmis. Cōcludim⁹ z alterū: q̄ humane mētes ad numerū hominuz numerant: ita ut uel specie iuicē distinguant ut opinant magi: aut certe numero/ut posteriores theologi asseuerāt. Quot enim corpa hoium sunt/totidē z vitales cōplexiones. Totidē viuifice aie. Totidē aiarum mētes. Ferme enim sicut ad corpoz distributionē distribuuntur cōplexiones: atcz ad has vite: sic ad viuificarū aiarū numerū mētes distribuunt: que vires sūt aiarū. Nō tñ ex distinctione corpis tanq̄ ex causa substātie virtutisz icorporee distinctio/sed ab ipo formatore incorporeo ꝓuenit. Rōnes vo ille Aueroꝫ quib⁹ ab initio questionis negabat itellectū eē corporis formā/nihil ptra nos ualēt. Id enim efficiunt ut nō sit forma corpalis eē ꝑpio carēs/ac depēdēs a corpe per eētiā. Nos aūt eū eē uolum⁹ nō talem formā: sed in eē ꝑpio subsistētē z materie dominā. Ceterū ut refellant nōnulle insup captiūcule quibus aueroici platonicos captare obnixe student: Meminisse oportet nō esse ꝑter naturā aie humane ut corpi ꝓiūgat. Sed aie huic sempiterne nāle est/ut semp cū sempiterno sit corpe atcz celesti: z cū tpali corpe atcz terreno sit ad tēpus. Sicut z planete cuicz nāle est ut semp in spera sua sit. Ad tēp⁹ aūt sub tali signo uel tali. Postq̄ vo discesserit a corpe nāle est rursus ꝓciliari: ita ut seorsum a corpe maneat cū affectione quadā ad idē corp⁹ iterū reuertēdi sicut z lapis etiā sursum posit⁹ manet iteger: sz interiz pro viribꝰ ad iferiora declinat. Et planeta discedēs a signo nāli ordine ad idez qñcz reuertit. Rediturā vo qñcz aiam in eiusdē corpis habitaculū/ne in sempiternū frustra sit ille nālis affect⁹. Magi z egyptij cū platonicis ꝓsenserūt. Alioqn violētū aliquid eēt eternū. Cum vo per actū dei aīa in se est per qualitates vo cōplexionis est in corpe/z actus dei pmanet sempitern⁹: cōplexio soluit/desinit esse qñcz in corpe: nō tñ eē desinit in seipsa. Subsistit in suo eē/postq̄ seiūcta est a corpe. Subsistebat siliter dum aderat corpori/sz nō coicat eē sicut coicabat. Necz mirabile videri debet aīam que ad tps habitat corp⁹ posse manere seorsum a corpe icorrupta: si mō magis dependet mobile a motore q̄ econuerso. Alius aūt uer⁹/motor uerus est corpis. Ergo si corpora quedā separata ab aīa manēt quodāmō icorrupta ut ossa: vngues: nerui: capilli: que vident tēpus lōgissimū pdurare. Idcz faciūt ligna saxacz. Mixtie vo balsamū: mel: z oleuz: que nunq̄ pene putrescūt: nōne aius rector corpis nāli ordie poterit manere semp absq̄ corruptibili corpe icorrupt⁹? Qui plane ostēdit se in hui⁹ vite ꝓgressione ꝓpter corruptionē talis aut talis corpis nō corrūpi: cū ipse per oēm etatē pmaneat idē: exuatcz mām uterē: iduat nouā: dū corp⁹ ꝓpter effluxū refluxūcz māe ꝓtinue inouat. Sz pgamus ad reliq̄. Cñ aīa accedit ad corp⁹ gignit aīal per gnātionē corpee cōplexionis spūscz vitalis. Cñ discedit soluta cōplexiōe ac spū resoluto dissoluit aīal. Necz ex aliquo ꝓtigēti hoc aīal gignit: sz ex ordinato cōcursu oiuz nāliū causaruz siliterq̄ dissoluit. Hoc tñ dissolutionis malum Plotin⁹ ꝓbat ad aīam iccirco nō ptinere/qz ipsa se corpi nō miscuerit. Sz pmanēs in seipsa nō ex se z corpe sz ex corpe z suo quodā vitali simulachro

vnū

vnū ſub ſe irrōnale aīal cōpoſuerit. Sz hoc ipſe viderit. Siue ꝓpinquat aīa mäe quātitate interceden te nō neceſſario extendit/ſicut neq; ſupficies in coꝛpoze ꝓfundo fit ꝓfunda: neq; linea in latitudine lata: neq; pūctū in lōgitudine longū: neq; ſignificatio uocis coloꝛiſq; imago in amplo aere fiunt ample. ¶Materia enim ipſa potiꝰ q̄ aīa idiget quantitate. Siue añcedit quātitatē aduenīēti quātitati nequaq̄ ſubicit. ¶Quippe cū per potentiā fiat ſuſceptio non per actū/in materia ſuſcipit quātitas nō in anima. ¶Quātitas inq̄ ideterminata primū ꝓpter mäe ipſius ifinitatē. Deide ad certā figurā determinata pꝛopter pñtiam aīe/que certe ſpēi tradit initia. ¶Nemo dubitat mäz näli quodā oꝛdine añcedere quātitatē ¶Cauſe q̄dē näles q: loco tpiq; ſubiecte ſunt/ideo localiter ⁊ tpaliter agūt. Vñ ⁊ paulatim opꝰ träſigūt ptēq; tū tpe tū loco poſt partē. ¶Quapꝛopter opus eiuſmodi nō pñt alibi q̄ in materia iā extēſa pficē. Deꝰ aūt q: oēm tū localē tū tpalē diuiſionē exupat mō agit ꝓpꝛius idiuiſibili: idiuiduāq; pōt fozmā ipſi mäe in eoipſo gradu quo ipſa añcedit quātitatē tribuere. ¶Quā ſicut ⁊ ceteras fozmas determīata quātitas comitet nō in aīa ſed in materia iacēs. ¶Sit vnica in hoīe coꝛis fozma totius atq; p̄cipua. i. rōnalis aīa. Sint quoq; ut placet multis multe ptiū ſpecie diſtinctarū fozme pticulares obedientes aīe. Fozme carnis ⁊ oſſis ⁊ nerui ⁊ reliquoꝝ. Ex q̄bꝰ cōpoſitū quoddā fiat/qō figure coꝛpee diuiſiōiſq; ⁊ paſſionis ſit ſubiectū. Adſit aīa coꝛpi figurato/nō figuret. Aīam vo ipſam nō eē talis figure ſubiectū inde patet q̄ talis figura coꝛpis ⁊ añcedit aīam ⁊ ſuccedit. ¶Cū iterrogat de ipo totiꝰ eē/nōnulli rñdēt/per ipm ſubſtātiale aīe ipſiꝰ eē/fieri eē ſubſtātiale totiꝰ. ¶Ad partiū ꝓiūctione reſultat. Eſſe enim aīe dicūt quo eē totiꝰ exiſtit: quo ⁊ ipſa exiſtit in ſemetipſa. Atq; hec aīa in pede q̄eſcēte nō ſiſtit: ſz ſiſtit in manu mota/mouet ⁊ foꝛſitā nō mouet. Sicut enim in coꝛpe locali nō ſubit locū: ſz ſup locū adeſt/⁊ ineſt loco: ita i moto coꝛpe alienū nō ſubit motū/ſz quo dāmō imobiliter eſt in motu. ac ſi currit cū mēbꝛis currētibus currit träſferēs nō träſlata. Ergo q̄n eo dē tpe mouet manus/pes quieſcit/nō cogit anima que tota eſt in utriſq;/tota moueri ſimul/atq; quieſcere. Sz moueat ſi placet aīa in manu. Rñdet ſcotus. ¶Quid cogit eā interim in pede quieſcere. ¶Nonne pōt in pede manēte ipſa moueri? ¶Quanq̄ ſicut nō eſt impoſſibile eūdē hoīem ſimul totū motibus moueri ꝓtrarijs/dū nauī deferī uerſus oꝛiētē ſolē: At interim uerſus occidētē uel pellī ab alio/ul' ipe currit in nauī: ita nō eēt abſurdū apud aquinatem Thomā aīam ad ſtatū motūq; alterius in diuerſis quieſcere ſimul atq; moueri. ¶Tota aīa eſt in bꝛachio: tota eſt in manu. Amputata manu aīa nō trūcat/neq; reſtat in aere/neq; ſe cōdēſat in bꝛachiuz: neq; refugit tpe. Dēs enim he paſſiones ſūt coꝛporū. Sed tota viuificat bꝛachiū ſolū que ante illō ⁊ manum viuificabat. Deſinit aūt eē ubi erat nō per motū ſed momēto opari deſinit ubi opabat. ¶Quē admodū ſi frāgat poꝛtio aeris exigua in occidente ⁊ euaneſcat lumē q̄ totū eſt in oꝛiēte ut vult Plotinus: totūq; in occidēte cū ea poꝛtione in qua etiā erat totū nō frāgit. Sz illuminare deſinit poꝛtionē quā pꝛius illuminabat: neq; tpali fluxu in ſeipſum ſe cōdenſat: ſicut neq; ab oꝛiēte in occidentē tēpoꝛali fluxu ſeſe rarefaciēdo pꝛotenderat. ¶Momento enim ſe fecerat pꝛeſens. ¶Momento ſe facit ⁊ abſens. ¶Si anima ubiq; tota eſt per coꝛpus: atq; ipſa intelligit ſola/intelligit ⁊ ubiq;. In nullo tñ membꝛo intelligit q: ipſa nō eſt in mēbꝛis: ſed mēbꝛa potius ſunt in aīa. Videt tñ vulgo apud cerebꝝ intelligere. ¶Añ intelligentiā phātaſia plurimū comitat. ¶Hāc vo agitatio eoꝛuz ſpirituū qui ſunt in cerebꝛo ſicut affectꝰ phantaſie comitat agitatio ſpirituū eoꝝ qui ſunt in coꝛde uel iecore affectū q̄dē iracūdie ſpūs ſequunt coꝛdis. Affectū libidinis iecoꝛis ſpūs. ¶Siq; interroget q̄d nā ſētit: quidue intelligit: ¶Homo peripatetici rñdebūt. Sz aliter atq; aliter. Sētire enim cōpoſiti actū eē dicēt / primo q: vis ſentiēdi in ipſo cōpoſito eſt ex materia foꝛmaq; mixti ⁊ aīa. Deinde ⁊ actū aīe: qñ ipſius vrute fit ſenſus. Intelligētiaz q̄q; eē totius cōpoſiti actionē. ¶Quāuis enim in aīa ſola intelligētia ſit: ideoq; poſſit in ſeparata aīa remanere: tñ dū aīa eſt ita fozma compoſiti ut in vnū eſſe cōmune cōcurrat/id totū cuiꝰ eſt id eſſe/ita per fozmā opari dicit ſicut ⁊ eſſe. ¶Huc illō ariſtotelicū tēdit. Intellectꝰ nullius actꝰ eſt oꝛgani. Et merito. ¶Non enim in coꝛpe eſt ſicut ſenſus ſed in aīa. ¶Neq; ſicut putauit Aueroīs/exiſtimādus eſt eſſe ab hoīe ſed ab oꝛgano ſepatꝰ. ¶Neq; rurſus alexādri more ſic eſt exponēdū ut ſenſus quidē ſinguli ſingula foꝛtiti ſint inſtrumēta. Intellectꝰ aūt ipſius coꝛpus totuz ſit inſtrumētū. Videmus enim nobiliſſimas vires nō quouis/ſed nobiliſſimo ſolū inſtrumēto uti. Vñ tactꝰ quaſi quolibet: ¶Phātaſia vnico atq; diſtincto utitur. Nō ergo vniuerſum coꝛpus ſatiſfaciet mēti. ¶Neq; dicēdū eſt ex oīum inſtrumētoꝝ cōſpiratione vnā cōſonātiā cōficī: qua uelut inſtrumēto intellectꝰ utat. ¶Naz ſi ita ſe res habeat: intellectꝰ inſtrumētis oībus idigebit: eritq; maxime viriū oīum oꝛganicus atq; mixtꝰ. ¶Neq; ariſtotelicū illud ſtabit ulterius. Dēſus quidez nō eſt abſq; coꝛpe: intellectꝰ aūt eſt ſepatus atq; imixtus: nullo ꝓpꝛius oꝛgano utēs. Si enim oꝛganis uteret talis aut talis euaderet: neq; oīa ulterius cognoſcere poſſet. ¶Nō tñ ita ſepatus eſt/quin aīe ſubſtātia in qua eſt/coꝛpus viuificet. Alioq̄n nō dicerēt hoīem intelligere. Sepatus eſt enim q: nō eſt in cōpoſito ſicut ſenſus: ſed in ipſa aīe ſubſtātia que eſt a cōpoſito ſeparabilis. ¶Neq; intelligēdo utit inſtrumēto. Dō quidē in libꝛo de ſomno aīalium ⁊ vigilia cōfirmauit dicens. Quoꝝ ſūt actiones eoꝛūdē eſſe agēdi virtutes. Añ vo ſentire quidē per inſtrumētū cōtingit/intelligē aūt minime: iccirco ſentiēdi vim eſſe cōpoſiti: intelligēdi anime pꝛopꝛiā eſſe poſſe.

¶Solutio rōnū aueroicarū de mēte vnica. Cap. 13m

Oluimus iā Aueroīs aueroicoꝛumq; rōnes quibꝰ demōſtrari putabāt mētis ſubſtātiā foꝛmā coꝛpis vitalē eſſe nō poſſe. Soluam⁹ eas deinceps quibꝰ vnicā eſſe mētē Aueroīs conat oſtendere. Ex materia inq̄t ꝓuenit foꝛmarū ſub eadez ſpecie numerꝰ. At mēs caret materia. Quanq̄ hec quorūdā peripateticoꝝ ſentētia eſt. Pythagoꝛeoꝝ tñ platonicoꝝq; plurimi ſpēi naturā vnā in plura indiuidua fundi nō ꝓpter externā materiā arbitrant: ſed ꝓpter inſitos quoſdā ipſi fozme modos in quos actu ꝓducta fozma indiuiduuz hoc aut illud euadat. Eſſe

enim in quolibet angelo angelicā ſpēm ad angelicum indiuiduū abſq; materie mixtione deductā. Uerū ut ſequamur in pñtia partim peripateticos partim nō nullos Platonicoꝝ forte cōcedemus uel ex materia uel ꝓpter materiā/imo ꝓpter cōpoſitū ex materia ⁊ forma formarū numerū ꝓuenire. Forme ſiq̄dē corporales ſicut ex materia quodāmodo trahūt eēntiā: ſic ⁊ numerū ſub eadē ſpecie poſitū. Forme aūt non corporales quidē ſed corpis quales ſunt aie rōnales qa nō hñt originē a materia neq; ab ea numerū habent. Quia ꝙ nō modo ad diuinitatis intuitū/uerūetiam ad gubernacula corpoꝝ diuina ꝓuidētia illas inſtituit ſicut uoluit certū eſſe uarioꝝ corpoꝝ. i. hoiuꝫ cōpoſitoꝝ numerū ad ſui opis ornamētū ita certū ordinat numerū aiarū. ſed ut cum plotino loquamur. Quid nā platonis aiaꝫ diſtinguit a ſocratis aia: Diuinus ille cōceptor: qui viuificā aie platonice vim primo ad talis cuiuſdā tēperauit celeſtis corpis indumētū: perq; hoc ad talē quādā ꝑcipue elemētalis corpis cōplexionē gignendā regendāq; accōmodauit. Ita ⁊ ad ſua quedā ſocratis aiam. Sic ergo viuificas aiaruꝫ vires diſcreuit ꝓpter materiā/imo ꝓpter cōpoſitū ex materia mūdani ornamēti gratia. Uires aūt aiarū earūdē ītellectuales diſcreuit ad aiarū diſtinctionē. Sz quā ob causā: Propter aliū atq; aliū diuinitatis ituitū. Sū uarijs ideis frui poſſumꝰ mēte diuina. Per uaria ueſtigia illā inueſtigare. Uarijs ad hūc finē callibꝰ ꝓficiſci. Uoluit ſane infinita bonitas nō ſolū corpeis ſz etiam ſpiritalibꝰ oculis ſeipſam infinitis/ut ita loq̄r/modis cōmunicare: atq; innumerabilibꝰ pene oculis innumerabiles ſui ipſius vultꝰ oſtēdere. Itaq; uariorum aioꝝ intellectuales oculos ⁊ affectꝰ diuerſis tēperauit modis/ut diuerſo tramite ad diuerſas multiplicitū diuinoꝝ bonoꝝ poſſeſſiones ꝓficiſcamur. ¶ Proculus ex mēte platonis in timeo dicētis deū aias hoiuꝫ alias alijs ducibus ſtelliſq; accōmodaſſe ꝓbat differētias aiarū nō ex corpibꝰ uel inclinationibꝰ ad corpora ꝓuenire: ſed ex ipſa eēntiali accōmodatione a deo facta ad differētes duces atq; ſtellas. Uñ ⁊ differētia inclinationū actionūq; ꝓueniat tū ad eterna vidēda/tū ad tpalia gubernāda. ¶ Proinde quēadmodum Scotꝰ eiuſq; ſectatores diſputāt. Dis natura ꝑter primā que ſola purus eſt actꝰ potētiā quandā quodāmodo ex ſe informē ⁊ aliūde formabilē habet admixtaꝫ Que nō aliter ad plures ſingulareſq; exñdi modos q̄ materia ad plures formas eque ſe habet. Ideoq; ſicut humana ſpēs ⁊ equina ſic ⁊ intellectualis ſpecies quelibet tā angeloꝝ q̄ aiarū in plura pōt indiuidua deriuari. Cōfert aūt mētiuꝫ in eadē ſpecie numerꝰ ad vniuerſi ordinē oino cōplēdū. Siquidē ordo plenus ille eſt: in quo tū ſuperiora ad inferiora/tū hec ad illa viciſſim/tū equalia inter ſe pariter ordinātur. Ordines ꝙ eiuſmodi in rebꝰ corpeis plane ꝓſpicimꝰ. At ſi in corpea pleniorē hñt ordinē in ipſis quoq; ſimilē ordinē. i. triplicē cogitare cōpellimur. Nō aūt pōt eſſe nullus inter equalia ordo: niſi plura ſub eadē ſpecie comprehendant. Cōducit rurſum numerus plurimarum in eadē ſpecie mētiū ad ꝓfectionē ipſarū felicitatem. Nā ille ſeipſas quodāmodo in ſe inuicē cōtuētes eq̄li mutuaq; ut nāliter fieri ſolet/tū agnitione/tū familiaritate cōgratulant. Beniq; lōge pulchrius eſt vniuerſuꝫ ſi ubiq; infra ſpēs quēadmodū ſupra ſpēs ſit multitudo. Supra quidē gnāli ſpecialiq; : infra ꝙ numeroſa quadā uarietate decora. Neq; putant ſingulorū numerū ad id dūtaxat cōducere: ut ſpēs ipſa ſeruet. Quia etiā in corpibꝰ lōge plura indidua ubiq; ſunt q̄ opus ſit ad ſpeciē cōſeruandā. Preterea videmus naturā in ſingulis ſpecieb⁹ multa nō ſalutis oino/ſed ornamēti gratia facere. Nō in coloribꝰ ⁊ figuris liniamētiſq; ⁊ diſpoſitione quadā ordinatiſſima manifeſte videmus. Beniq; finis ꝑcipuus cuius gratia deus oia eſſe vult/haud ꝓprie eſt ut ſint imo potius ut bñ ſint/ac bñ ſe habeāt. Ac ſi huius gratia ſunt ꝑcipue qualiacūq; ſunt: certe eiuſdē gratia ſunt quotcūq; ſūt. Quapropter deus plures in eadē ſpecie mētes nō ideo eſſe uoluit/ut ſpecies ipſa ſit/ſolūq; ſeruet: imo ut bñ ſit/optimeq; ſe hēat. Eiuſmodi ꝙ habitꝰ in ornatu quodā vndiq; uario ⁊ actione uarijs ubiq; modis beata ꝓſiſtit. Siquis aūt humanarū multitudinē aiarū ad ſpēi ſalutē cōferre cōuicerit id nos ita cōcedemus/videlicet nō ad ipſius aie ſpēm ꝓprie/ſed ad hoīs cōpoſiti ſpeciē ſeruādā talē numerū neceſſariū eſſe. Uult enim deus plures homīes eſſe ob id forſitan qꝛ humana ſpēs nō ſeruat in vno. Nequeunt aūt plures hoīes fieri/niſi plures quoq; aie ſint. Neq; tā corpoꝝ q̄ cōpoſitoꝝ numero ſpecieiq; toti imo vniuerſi ordini numerus aiarū ſeruire videt. Neq; putet quiſpiā aias inter ſe iccirco differre/qꝛ differētia reſpiciūt corpa. Prius enim in ſeipſis differētes ſunt q̄ differēti rōne reſpiciāt. Hec illi. Nos iā ad ꝓpoſitū redeamus. Nō aūt ſubiūgit Alueroīs: ſi meus intellectus ac tuus differunt numero/ſpecies rerum cognoſcēdarū ſimiliter differēt: eruntq; particulares Oportet tū que intelligenda ſunt vniuerſalia eſſe. Ita ſoluit. Nō taꝫ ſingularitas eſt que aduerſat intelligētie q̄ corpaliū accidentiū cōgregatio. Siquidem ſinguli intellectꝰ ⁊ ſingule illoꝝ ꝓceptiones cōmodiſſime intelligi pñt. Adde q̄ ſicut imago coloris in oculo nō eſt id qō videt ꝓprie: ſed per qō color ipſe videt. Ita ſpēs ⁊ ſimilitudo rerū in mēte non eſt id qō ꝓprie itelligit: ſed per qō itelliguntꝰ rōnes rerū vniuerſales. Neq; eſt illa ſpēs in mente ita ſingularis/ut impediat vniuerſaliū rōnū itelligētiā. Nā ſi ſtatua quedā que ſingularis eſt ⁊ corporea cōem quodāmō figurā hoīum nobis refert: quāto magis ſpēs illa nāꝫ cōem: Cū ſit in mēte: que eſt ab oībus corpoꝝ paſſionibꝰ abſoluta. Ideoq; ipſa ab ijs libera ſit. Uñ ⁊ referet nobis rē neq; certo loco clauſam neq; tpe. Meminiſſe ꝙ oportet hūc in ſpēbꝰ ordinem a pleriſq; poni ut in angelis vniuerſales ſint tū quo ad referēdū: tū quodāmō quo ad eſſendū ſpectat que in bꝛutis utroq; mō ꝑticulares. In aīs hoiuꝫ ſingulares q̄dē ſint in eēndo: qꝛ ſunt in eſſentijs penitꝰ ſingularibꝰ. Uniuerſales aūt in referēdo: qꝛ ſunt in eēntijs a māe limite abſolutis. Sz hec ipſi viderint. ¶ Afferebat ꝑterea neſcio q̄d de ſcia quaꝫ tradit magiſter diſcipulo/qō ex ijs que alias tractauimꝰ de ſpēbꝰ igenitis facile ſoluit. At eniꝫ illa auerois argumētatio in ipm facile retoꝛquetur. Utpe ſi docētis ſcia nō trāſit in diſcentē: neq; in eo ſciam alia gnāt/e duobꝰ alterū ſequit: Uidelicet q̄ ipſe idem itellectꝰ qui eſt in utroq; uel eūdem in utroq; poſſideat habitū: ul' ex habitu quē apō vnū

possidet alterū habitū generet apō alterū in seipso Neutrū fieri pōt apud auerōē nō primū. Quia cū sua illa mēs quotidie in cūctis hoib⁹ cūctas calleat artes: easq; oēs alij alios doceāt. Perpetua quadā successione docentiū ⁊ discentiū sequit⁹ ut habit⁹ oīum sciarū ītdē oīno sint semp in mēte: q; apte auerois resputt. Nō scōm/ q; scientia erit qualitas efficax. Nō ille negat: atq; innumerabiles qualitates specie inter se similes in subiecto eodē simul erūt: qō etiā ille nequaq; admitteret. Quātū enim ptēr nāe ppositū sit fortuita illa supfluarū qualitatū cōgeries/ in substātia pīsertim eterna atq; diuina/ quisquis non viderit/ is erit ptēr nature ppositū. ¶ Postremo rōcinabat Auerois. Si in duab⁹ mētib⁹ singularibus due sint spēs singulares/ licebit eas ad vniuersalē reducere. Et utraq; mēs ad suā quādā reducet. Et in utraq; rursus mēte utraq; spēs euadet particularis. Quapropter licebit iteruz ad aliā absq; fine utrasq; colligere. Uanū id quidē. Primo q; mētis aspect⁹ excitat plane a specie/ nō tñ terminatur in speciē: ut illā necessario tanq; obiectū inspiciat: sed per eā ispicit rōnē rei vniuersalē. Quā pfecto vnā atq; eandē ⁊ tanq; vnā due mētes per duas spēs intuent. Quēadmodū duoz hoium oculi rē eādez vidēt per duas illius imagines. Nō ergo ad hoc intēdūt mētes ut spēs suas ad alias reducāt spēs: sz ut per eas rerū videāt rōnes. Nō siqñ ad hoc itēdāt/ nō tñ in infinitū pgredient. Cūm vniuersalē viz significationēq; he spēs hñt. Itaq; nō licet eas semper tanq; singulares in alias re ipsa coiozes resoluere. Sed pgrediant absq; fine si placet. Quid enīz prohibet mētē/ que infinitā quodāmodo habet virtutē sine fine uagari: Cūmodo infinitū hūc actu cursuz pagat nunq;. Similis argumētatio fieri pōt de notionib⁹ ⁊ cōceptib⁹: Rīsio quoq; persimilis.

¶ Signa q; non sit mens vna tantū. Cap^m. 14^m.

Postq; rndimus auerois rōnib⁹ reliquū est ut afferamus in mediū que sint ea signa potissimū uel argumēta: que dissuadeāt vnuz esse in cūctis hoib⁹ intellectū. ¶ Signū primū. Si mēs adeo a deo diuina est: ut nullū hēat cōmerciū cū materia: vna sit initio carēs ⁊ fine tota ubiq; sb luna: nō est uerisimile eā ita esse sui ipsius ignaram ut in oīb⁹ pene hoib⁹ ptēr q; in vno aueroe se numero multiplicez esse putauerit semp ⁊ putet. Ego certe nō solū intelligo sed etiā intelligo me intelligere. Atq; similiter me sentire. Unus ergo idēq; sum qui intelligo ⁊ qui sentio. Unus inq; per esse vnum. Alioqn nō tādiu ⁊ a me ⁊ ab oīb⁹ affirmaret / eundē esse prorsus intelligētē atq; sentientē: sed manifeste discerneret itelligēs a sentiēte. Quo enim pacto uerisile est sepatā/ eternā/ diuinā mētē in eternitate oia cognoscētē adeo ignorare seip̄az: Ut semper ⁊ ubiq; putet se nō intelligere solū: sed etiā sentire / ⁊ mouere atq; nutrire: cū talia sicut opinat Auerois nō efficiat. ¶ Signū secūdū: Mēs ueritatis locus est. Ueritas mētis est cib⁹: quo fit ut se vicissim libēter adsciscant. Cum vo aut nunq; / aut vix humana mēs aueroice opinionis capax efficiat: conīcē possumus eā opinionē nō esse uerā. Quinetiā ipse auerois nō libero sue mētis iudicio in opinionē huius modi icidit: sed q; nesciebat aliter aristotelis libros in arabicā linguā puersos interpretari. Neq; sentētiā pfert: sed vires tētat ingenij. Solū hoc affirmat imo talē esse mētē. Esse vo vnā non affirmat: sed opinat ⁊ dubitat. Inqt aūt se conari ⁊ fingere ac posteris occasionē disputādi relinquere: Et siqui eius dubitationi astipulant: nō tā ex animi sniā hoc agūt q; quodā ambitionis studio ut videant paradoxa posse defendē. Merito Scot⁹ inqt hoc paradoxon tantū abesse/ q; cuiq; pbabile fieri vnq; possit: ut neq; etiaz Auerois ipse sibimet psuadere potuerit. Multo vo pbabilius imo uerius dixisset auerois si ul' cū Themistio vnicū intellectū introduxisset illuminātē/ multos vo partiz illuminatos/ partim illuminātes: ul' cū Plotino/ deū posuisset tanq; solē/ huic subdidisset intellectū vnicū ubiq; totū/ quasi soli lumē. Huic insup intellect⁹ q; plurimos quasi lumini radios. His veniq; aias quoq; q; plurimas: quasi radiis oculos. Aut saltē si cū Auicenna multas mētes vni mēti quasi formabiles formatori. Hec enim facile quiuis cape pōt: ⁊ exēplo mox alio quo cōfirmare. Inuētū vo aueroicū ab omni mentis capacitate est penit⁹ alienū. Nō aūt mentes humane inuētū aliquod cape nequeāt/ uel inde ꝓuenit q; super eas illud est atq; diuinū: uel inde q; cōtra eas ⁊ falsū. Inuentū aueroicū/ q; de mēte est/ nō est sup mentez. Est ergo falsum. ¶ Signū tertiū. Quotiēs vnitatem mentis excogitamus/ totiēs eā odisse solemus ac mētis numeruz cupe: si modo cupimus supuluere. Neq; arbitrandū est nos per phātasiā numeruz mētis odisse. Nā siquid est in nobis odij aduersus mentē. Eadē mens vnitatē suā odisse potest que ⁊ nosse. Nō est autē uerisimile rem diuinā ⁊ beatissimā semper sui ipsi⁹ naturā aspernari/ respuere ⁊ odisse.

¶ Rationes q; non sit mens vna. Prima quia septē inde contingunt superflua. Cap^m. 15^m.

Argumentationes aūt erūt huiusmodi. Si itellect⁹ agēs pfecte seipsuz itelligit/ qō aueroici cōfitent/ vim suā ⁊ opationē nālem cōtinuāq; nō nescit. Iccirco aiaduertit se ceu lucē formare continue itellect⁹ capacis pspicuitatē. Nā si capax aduertit sepe se illuminari cur agēs nō aduertat illuminare nō video/ ubi quō itellect⁹ capax moueat a simulachris/ nō ignorat. Inde ⁊ hoies singulos se regere. Illumināre insup simulachra hoium. Hinc ⁊ simulachra ⁊ quicquid per illa significat/ itelligit. Presertiz q; dū descēdit ad sensibilia per vim itellectualē/ trāsit quoq; in illa per vim ipsam itellectiuā. Itaq; intelligit illa: nō q; formet ab ipsis: sed q; ipse se format in ip̄a. Cū formā suā nālē seu formas in: atas/ per lumē suū discretiuū/ discernit in singula. Si capax mō quodā reflexo per speciē quā accipit/ attingit simulachra vñ quasi accepit/ cur nō agens qui spēm facit/ attingat simulachra vñ facit: Attingāt aūt oportet utriq; itellectuali mō: sicqdez natura sua nihil sunt aliud q; intellect⁹: qui vo sic attingit simulachra sensibilia pspicit. Cū igit substātia mētis in parte hac agēte vim hēat ad eterna ⁊ tpalia cognoscēda: quid op⁹ est partē illā capacē illi subiūgere An videlicet ad preparādū ⁊ exequēdū opis hui⁹ effectū: Minime. Agēs enim pparat capacē ac phāta sie simulachra nō ecōuerso. Neq; externa eget materia ad agēdū: cū ⁊ interius/ ⁊ ab iteriozib⁹ ualeat operari. Postq; ergo in agēte est virt⁹ ⁊ efficax ⁊ pparatrix ad intelligēdum sufficiēter: superflua est virtutis

capacis adiūctio ad mētē vnā ex substātijs duab⁹ cō ficiēdā. ¶Sed esto iūgat vis capax agēti/hec rursus agēti subnexa in ea tā eterna cognoscet ꝙ tpalia. Hec quoq; cognitio in vniuersa mente/ex hac pte capace supuacua est: qñquidē nō deest ex altera. ¶Iterū vis ista capax ab humanis formata simulachris in nobis tpalia noscit: que tā nouerat in agente. Quo fit ut tertia hec cognitio similiter sit supflua. Si potētia videndi per sensum quēdā agētē sibi cōiunctū singula semp videret/frustra diceret oculum indigere potētia: per quā ab exterioribꝰ mouear atq; formet. Sicut ex uerbis Auerois in his tribꝰ cognitionibus supfluitas nascit: sic ⁊ in tribꝰ formationibꝰ ozit. Si formatꝰ est intellectꝰ capax agēte semel per essentiā ut ipe putat supfluū est/iterū formari semp eodē per hoiuꝫ cūcto rū simulachra: supfluū quoq; eodē formari quotidie per simulachra virozꝫ sapiētū atq; feliciū. ¶Hec oīa supflua sequunt ex dictis Auerois: que nos ab initio recēsuimus. Nō licdo nobis ostēdit opinionem eius tanꝙ supuacuā/esse reꝓciēdā. Jactet ergo se diuinaꝫ mentē adinuenisse: que cū in seipsa sit sapiēs/semp delirat in nobis. Et qñ quotidie inumerabiles hoies rē eādē cōsiderāt ac sepe fallunt mēs illa singulis momētis eandē rē simul milies milieſq; ꝺsiderat ac sepe decipit. Si supfluitatē hāc fallaciāq; sibi a phātasꝙ inficta mēs ipsa secū aīaduerit nunꝙ: semp suiipsius est insciа. Cuius cōtrariā expimur in nobis: qñ fallacias ꝓpias redarguimus. Si aīaduertit quidē/nō tñ intētionē suā ab ꝙs ambagibꝰ in se diuertit: cū possit/semper est mollis. Semp incōtinēs. Pōt aūt eterna mēs in eternū aciē suā a tpaliū phātasiarū nugis auertere Siquidē tpalis aīa sepe ad tēpus ⁊ sensuum nugis se uocat semetipsaꝫ. Neq; pōt affectꝰ ad singula que sūt infra hoies mētē illā in ꝙs errozibꝰ ⁊ turbinibꝰ remorari: que neq; erga humanā quidē naturā sic afficitur ut cū ipsa cōspiret ad spēm fabricādā. Quo igitur pacto cū hoc aīali ad intimas opationes cōcurret: nisi priꝰ ad esse cōgrediat. Nam ⁊ forma ignis externe materie calefactionē quidē ipsam que externa operatio est/cōmunicat etiā si esse suuꝫ nequaq; cōmunicauerit. Calere aūt per se que est intima opatio/ solum post esse cōmunicat.

¶Secūda. Quia mens species seruat: ac iandiu plena omnium debet esse. Capm. 16m.

Quanq; in libro superiore ex Platonis sniа/ nouas mēti formas nō aduenire pbauim⁹: Declinemus tñ ad peripateticos in pntia. ac nouas fieri formas in mēte capace per vim mētis agentis pntib⁹ similachris cōcedamus: eo videlicet pacto ut similachrū efficacē vim ad spēm creandā nō adhibeat: sed occasionis impulsū. Aliꝰ alias declarauim⁹. Si tota vis spēi vniuersalis efficiēde in agente est: ac tota vis sustinēde eiusdē est in capace virtute/ pfecto ab ꝙs duob⁹ absq; simulachrozꝫ pntia spēs conseruabit. ¶Uerū habeat/si videt/simulachrū efficacē vim ad spēm pcreandā. Dūmodo ipsum instrumēti gerat vicē. Agēs vo intellectꝰ artificis. Propterea itellectꝰ agēs tanꝙ causa principalis in qua tota vis sequētiū causarū cōcludit: postꝙ semel spēm impressit mēti capaci/solus ipse cōseruat. Siquidē species in mente vigēt/etiā dū in ocio torpēt simulachra. Que cuꝫ apud aueroem tanꝙ mouētia extrinseca se ad spēm hēant. nequeunt aliter illā seruare ꝙ agēdo in ipsam atq; mouēdo. Mouēt aūt solū ut actu sunt non habitu. Nō si spēs in sensu interiore manēt diu ꝓdeūtq; in actū etiā si nō seruent excitēturq; ab exterioribus sēsib⁹ quāto magis spēs in mēte absq; simulachris neq; cōparāda mēs est exterioribꝰ sensibꝰ: qui formas absentib⁹ obiectis amittūt. Nō enim formas ueras sed imagines hñt: neq; ipsi vi sua cōducunt ad imagines fabricādas. Mēs aūt ueras possidet rōnes: per quas ueras rerū substātias cōprehēdit. Atq; ipsamet sibi eas effingit. Jdeoq; pōt eadē virtute seruare qua finxit. Atqui si spēs mentis nō aliter a simulachris ꝙ vmbre a corpibus dependerent nihil haberēt in se pstantius ꝙ simulachra. Ac sicd haberēt sublimius/id eēt munus virtutis agentis: quo etiā semotis simulachris seruabunt. Nō autez nō sicut vmbre pdeāt a simulachris: documēto nobis esse pōt/q usq; adeo radicit⁹ infigunt ut impri māt habitū penit⁹ indelebilē. ¶Neq; dicendū est spēs ideo exiguā eēntiā habere qz vniuersalia referāt: ꝓptereaq; egere semp simulachrozꝫ fundamento/tanꝙ conseruatore. Primū quidē qz ⁊ plura ⁊ meliora ⁊ magis ad eēntiā rerū ptinētia cōtinēt referūtq; ꝙ simulachra: ideo nobiliorē ampliorēmq; eēntiā possidēt. Nō sicꝫ cōcept⁹ generis ꝓpter cōfusionē dispersionēq; ⁊ cōcept⁹ singularum ꝓpter vmbratilē illoꝝ naturā paruifaciat/facile concedemus. Spēs aūt honorari iubet Plato. In ꝙs enim cōsistit mūdi pfectio/⁊ scientie ueritas. Ad has ita singula referunt ut partes ad totū: atq; etiā ut ad finē. Deinde etiā si ꝓpter vniuersalē cōditionem idigēt cōseruāte/seruabit eas/potissimum intellectus agēs a quo naturā huiusmodi nāciscunt. Neq; etiam ob hoc egere simulachris hāc spēz arbitramur qz naturā significet in singulis existētē. Qm̄ si naturā tanꝙ absolutā significat/rē potius respicit seorsum a singulis ꝙ in singulis. Rōnē. s. eternā rerum: que fm essentiā in mēte diuina est: fm vo participationes medias in sequētib⁹ deū mētib⁹. Secūdum postremā quādā similitudinē in corpib⁹. Quorum imaginib⁹ cōmonit⁹ intellectꝰ diuinitatis absolute particeps statim/aut ꝓcipit spēm/aut in se ⁊ supra se agnoscit ideā. ¶Sic per ipsam spēi cōditionem cōstat non esse eam quasi vmbram simulachri prior sus instabilem: sed excellentē quandam stabilemq; naturam. Idem quoq; ex natura mentis possum⁹ cōiectari. Profecto cera ⁊ puluis seruat ad tēpus rerū figuras rebus ipsis etiam abeuntib⁹. Cerebꝝ quoq; ut opinat Auerois custodit absentib⁹ corpibus simulachra corporꝝ. Mēs aūt ipsa que ꝓpter eternitatē stabilis est/⁊ sup motū: nō suscipiet priora natura sua spēs stabiliter ⁊ sup motū. Nō seruabit eterne que gremio suscepit eterno? Nōne itellectꝰ est virtꝰ sensu superior? Atq; ideo magis vnita? Ac ꝓptereа solus ipse facere pōt oīa que plures sensuum vires efficiūt. Quocirca sicut phātasia sola cognoscit quecūq; sensus ⁊nque pcipiunt: qz ipsa est illis superior: sic intellectꝰ solus ⁊ iudicabit spēs ⁊ fuabit. Licet forte iudicare simulachra ⁊ seruare nō sit solius phātasie officiū/ut putat Auerois: sed iudicare phantasie: seruare memorie. Distinguunt⁹ duo hec officia in ꝙs iferioribꝰ viribꝰ. Cōiūgāt oportet

in mente q̄ q̄ apud Platonicos phantasia quoq; memoriā ꝓpriā possidet. Nō testat᷑ ꝛ habit᷑ cōfirmatio/ꝛ libera discursio ab imaginib⁹ in imagines que sepe fit reminiscēte studio. ¶ Mētez vo eē memorē illud significat qō cū primū aliqua discimus/difficillime nos ꝛ vix ad illa cōferim⁹. Post vo diuturnū cogitationis usum ꝓmptissime pro arbitrio nostro que olim accepimus/meditamur quasi nostra iā facta fuerint: atq; alta mēte reposita. Postq̄ semel in seipsa mēs nostra formauit definitiones q̄s dā figurarū/seu numeroꝝ/seu virtutū/siue angelorū/sibi inuicē ordine succedētes: vix primā recolere pōt/quin secūdā resumat ꝛ tertiā: ꝛ sicut a principio cū eas inueniret vix eas cōtexuit: ita q̄n rursus incidit in inuētas/vix dissoluit que antea contexerat. Ac multo facilius citiusq; ab alīs specieb⁹ recurrit in alias q̄ soleat sensus interioꝝ/q̄n ꝛ ipse ad priora simulachra gradatim reminiscēdo reuertit. Nō apte declarat ineſſe menti memoriā multo magis q̄ sensui. ¶ Nō siqd dixerit mētē nō taz formatas spēs definitionesq; seruasse/q̄ habitū reformādi: rndebimus vim mētis eādē que ꝛ cōtrahit ꝛ seruat habitū/in eius naturā iā pene cōuersum cōtrahere in itima sua spēm atq; seruare: Siquidem habit⁹ fundat᷑ in specieb⁹/spēs in habitu cōcludun tur. Proinde si habit⁹ fit a mēte. Specie atq; actu ab aliquo istoꝝ stabilitatē suā nāciscit᷑/nō a mente solū. Alioq̄n mēs posset actui quoq; stabilitatez tribuere: non ab actu q̄ nullā habet stabilitatē. A specie igit᷑. Ergo species stabilis ꝑmanet. ¶ Neq; op⁹ est quotiēs eandē rē speculamur totiens nouas ab agēte formas recipe/priorib⁹ subito uanescētibus. Si modo tā agēs virt⁹ illa pro natura sua tradidit formas q̄ virt᷑ capax pro natura sua suscepit easdē. Atq; utriusq; natura mobilitatē corpoꝝ antecedit. Merito imagines noue semp recreant᷑ in visu: que a lumine creant᷑ externo. In mēte aūt spēs permanēt eodē ipso interno lumine vñ primo effluxerāt/firmiter illustrāte. Presertiz q̄ si ex eo create sūt q̄ rei cognoscēde natura secreta est a mutabilis materie passionib⁹/iure ꝑmanēt imobiliter: ut a substātia mētis oīno stabili fiat trāsit⁹ in accidēs ꝓsus instabile: in ipsam. s. intelligētiam per accidēs aliqō stabile. s. spēm. Ubi substātia semp est actu. Spēs ex actu migrat in habitū atq; cōtra. Intelligētia ab eē in nō esse atq; ecōuerso. ¶ Neq; simulachris indigēt spēs ut seruent᷑. Quippe cū ipsi etiā phantasmatū assertores cōfiteant: q̄uis ad intelligēdas cōmunes corpoꝝ naturas simulachris ꝓpriis egeamus: tñ ad formarū intuitū oīnarū nō simulachris vnq̄ proprijs nos uti solere: sed naturis potius ipsis q̄s simulachra comitant᷑. Hinc appet ipsas diuinoruz notiones in mēte nō a simulachris que per accidēs cōfluūt: sed ab ipsa mēte per antecedētē speculatiōnē iā ꝑparata seruari. Preterea q̄n platonicā illaz serie cōnectimus idearū/in qua spēb⁹ ultimis/medias quasdā spēs anteponimus: atq; illis iterum genera subalterna/donec multis gradib⁹ ad latissima genera cōscēdamus: Trāscēdamus quoq; genera/ad eā naturā pueniētes que cūcta genera extrīsec⁹ ambit/tunc sane simulachra dimittere cogimur citra spēs ultimas quagātia. Que ascēsū illū nequeūt comitari: nisi forsitā vniuersalem ordinem in singulis quoq; simulachris disponamus. Nō quidē fieri reuera nequit. Ac si fingat/nō a phātasia fingit᷑ sed a mēte Que interdū notiones innouat ultra notiones/etiaz si libuerit in immēsū/simulachra vo nō inouat. Neq; ꝓhibet q̄cq̄ quo ad mētis nām ptinet in euū ita nudā simulachris puolare. Interdū vo quouisq; āgustiora queq; resoluit in ampliora eouisq; simulachra pingit in phātasia spēb⁹ quodāmodo rndētia. Ubi spēs ipe q̄ p̄cedūt: faciūt ꝛ cōseruāt simulachra: nō ecōuerso. Phātasiā vo formari a mēte ex eo ꝑspicimus q̄ subito in ipsa lucēt cōplurima/qualia nunq̄ aut acceperat a sensib⁹: aut excogitauerat. Diuidit quoq; imagines ꝛ cōponit nō sine aliqua rōne. Et in infinitū fingēdo ꝓgredit᷑. Immo a mēte fingit᷑ absq; fine. Hit⁹ quoq; ac mores accipit rationales. Ac multo magis ipsa formāt a mēte q̄ formet. Nā si ipa mētē format q̄nq; id nō aliter efficit q̄ a sensib⁹ ꝛ a mētis virtute pulsata. Neq; pōt formas inumerabiles tradere. Mēs autez ex se phātasiā formāt/ꝛ absq; fine. Et pōt nōnunq̄ sine affectu suo/siue diuino quodā afflatu ad intelligendū absq; simulachris ꝓuocari. Nō significat qō sepe iā quesiuimus/mentē etiā dū adest corpi/sine corpis auxilio opari nōnunq̄. Ideoq; cū ab eo discesserit/per seipsam multo magis opaturam. Si adduxerint hic aueroīci/eos solere magis itelligētia memoriaq; ualere/qui corporeā cōplexionē talē habeāt aut talē: ꝓpterea q̄ notiones intellectuales a sensib⁹ continue pēdeāt peripatetice rndere poterimus: Certā corpis affectionē iensui per se seruire/mēti vo per accidens: q̄ mēs dū ꝓiūcta est corpori ꝛ per imagines sensuum quodāmodo spēs fabricat suas ꝛ quotiēs in suas species quas fecit seruauitq; ipsa se uoluit/totiēs pene in imagines se reuoluit. Reuoluit inq̄ tū ob quādā inter illas germanitatē/tū ob cōsuetudinē ex cōditione aie corpori copulate cōceptā. Et q̄uis in qualibet cōplexione quotidie acumē ꝛ memoriā videamus/vñ fateri cogimur hec ab altiori principio ꝓficisci/sit tamen si placet sicca natura magis memor: dūmodo siccitas causa per se memorie sit in sensu: in mente vo per accidēs: nō solū q̄ sensus ipsius memoria mēti quodāmodo seruit: ut diximus: sed etiā q̄ spirituuz siccitas ad intima se ꝯhēdo nō impedit animaz quin se colligat. Quo fit ut ꝓpter uehemētē assiduāq; cogitationez ꝛ acuat᷑ intellect⁹/ꝛ memoria cōfirmet᷑. Humiditas vo ꝓtra. ¶ Ad hec aūt platonici dicerēt quot stelle sunt: totidē eē exercit⁹ aiarū: talēq; nāz ide denoiationēq; hēre. Hinc ergo dici saturnias aias iouiasq; ꝛ martias ꝛ solares aliasq; similiter. Variasq; dotes circa acumē/memoriā/uolūtatem/mores/artes/fortunas/ab illis habere: oēs tñ ꝓut inde sunt/bonas: q̄uis hic ex multiplici causarū cōcursu sepe degenerēt. Preterea a suoꝝ syderū aiabus numinibusq; eas tā ducētibus q̄ sequētib⁹ spiritales dotes accipe. A stellarū vo corporib⁹ corpeas atq; sensuales. Quāobrem si saturnie mercuriales ue boiuz aie inde ad acumē atq; memoriam amminicula nāciscunt᷑/simul etiā ab earūdē stellarū corpibus certā sortiunt᷑ affectionez in corpore: que itellectualis muneris nō causa sit: sed comes. Beneq; ex uolūtatis uehemētia attētioneq; assidua magnam acuminis memorieq; excellētiā plurimū ꝓuenire. Sz nō lz hic ulteri⁹ digredi. ¶ Quorsuz hec: ut aueroicā

Illã opinionẽ reiciamus: que absolutas diuine mentis
species a corpeis tpalis phãtasie simulachris tanq̃ a
coꝛpib⁹ vmbꝛas asserit dependere. Platoni vo fidem
adhibeamus dicẽti. Qđ semel reuera fuerit itellectũ
obliuioni oino mãdari nunq̃ posse: sed rei cõprehẽse
spẽz in eterna mẽte uerti in habitũ sempiternũ. Neq;
enim cõtrariũ quicq̃ habet: cuius accessu interimat⁹.
Neq; vnq̃ a subiecto deserit⁹. Quãobꝛem si mens
aueroica singulis mometis per cũctoꝛ boium phan
tasias haurire oium spẽs affirmet. Uñ res oẽs intel
ligat. Atq; si hec mẽs initio caret: semp quoq; fuit ho
minũ generatio/certe ante nos mille annoꝛ milibus
spẽs oẽs habituscq; nõ semel sed inumerabiliter hũit.
Immo nunq̃ ꝓmas spẽs accepit ab aliquo; si nunq̃
fuit homo primus intelligens. Uñ per nullius simula
chꝛa spẽs finxit: sed spẽs eius sunt ipsamet uel ex ipa
eius eẽntia: Qđ aristoteles nõ cõcesserit. Sed accepe
rit spẽs/ac iãdiu oẽs. Seruat aũt quecũq; accipit im
mobiliter: si modo intellectualiter accipit. i. fm rõnez
intellectualẽ. Si olim adepta est singula infinite / ple
naq; est oium z exuberat/quid querit ultra? Quid si
bi vult supflua hec fozmarũ acceptio sine fine? Qua
propter nihil mẽs nũc in nobis intelligit: cum nihil a
nobis accipiat. Fozsitã rñdebit Aueois mentez si
rei alicuius olim puta auri spẽm possidet/nõ aliã rur
sus auri spẽm nup a phãtasia mea de auro cogitante
recipe: sed ipsam auri spẽm que quantũ ad me attinet
quodãmodo dozmiebat in mẽte propter auri simula
chꝛũ expgisci. Atq; ita mẽtẽ nup phantasiã meã respi
cere: z in me intelligere aurũ: sicut ante intelligebat in
alio. Si ita sit/nullas amplius spẽs agẽs intellect⁹ pro
creat. Nullas excipit capax. Qñquidẽ iãdiu oẽs spe
cies possident. Qđ quidẽ repugnat aueroi atq; suis
uolẽtib⁹ nouas quotidie spẽs ꝓcreari z suscipi. Repu
gnat peripatetice secte assuerãti intellectũ cẽ uelut ta
bellã: cui nihil sit inscriptũ: qđ quidẽ aueois duz opi
nionẽ suã tuebit/nõ poterit vnq̃ nisi iepte ridiculeq;
exponere. Nobis aũt nõ dissonat qui duce Platone
existimamus intellectũ nõ cogi totiẽs nouã boꝛis spe
ciẽ generare: quotiẽs uaria uarioꝝ boꝛuz simulachꝛa
nobis obicit phãtasia: sed cõceptã antea spẽz potius
expgisci. Quẽadmodũ neq; socratis phãtasia totiẽs
nouũ alcibiadis simulachꝛũ in se fingit/quotiẽs eodẽ
die obuiũ ꝓspicit alcibiadẽ sed latẽs itrinsec⁹ ꝓducit
in actũ. Atq; idẽ oculi facerẽt: si imagines custodirẽt.
Tertia. Quia quotiens duo rem eãdem intelligũt
totiens omnino sequuntur absurda. Cap^m. 17^m.

Phantasia mea nũc aurũ cogitat. Tua quoq;
aurũ. Qđ ẽs aueroica nostris simulachꝛis ex
citata parturit in se auri spẽm/z intelligit au
rũ: pconctamur utrũ nũc in utriscq; nostrũ vnã capiat
spẽm vnãq; intelligẽtiã auri. An spẽs geminas gemi
nasq; intelligẽtias. An potius spẽm vnã itelligẽtiasq;
geminas/ul' ecõuerso. Nõnulli aueois sectatoꝛes
primã diuisionis huius partẽ sequũtur. Qui rõne hu
iusmodi cõfutant. Quia si nostꝛoꝝ simulachꝛoꝝ di
uersitas nullã facit in mẽte diuersitatẽ temere nimiuz
garriũt/quotiẽs assueratã mẽtẽ illã in me z in te: imo
me z te aurũ intelligere. Sola enim mẽs ipsa itelliget
z in seipsa/cogitatib⁹ nobis/quẽadmodũ z ipse xeno
crates in seipso cõem vnã z utriscq; cõsonã inspicit ue
ritatẽ: dũ speusippũ audit z polemonẽ in disputãdo
per inscitiã uerbis dissentiẽtes. Preterea si mens
eodẽ actu intelligẽdi apud me nũc z apud te intelli
git aurũ cũ primũ apud te desinit ipsum considera
re/apud me cõsiderare pariter desinit. Cuius con
trariũ expimur. Negabũt aũt id sequi. Et sicut
apud nos eadẽ aia brachiũ manũcq; viuificat: atq;
amputata manu desinit hãc viuificare/nõ illud/ita
inquiẽt mẽtẽ cessantẽ in tuo simulachꝛo/in meo so
lũ cõsiderare que ante z in tuo simul cõsider abat.
Exemplũ nõ cõuenit. Qñ act⁹ viuificãdi trãsit in
coꝛpus. Act⁹ intelligẽdi in simulachꝛa nõ descendit
Ideoq; in duob⁹ mẽbꝛis diuersi recipiũtur act⁹ vi
uificãdi. Act⁹ intelligẽdi in mẽte vna pmanet vnus
Sed exẽplũ hoc cõuenit potius: ut sicut aia per
vnã vitã in mẽbꝛis viuebat ambobus. Postea per
eãdẽ viuit in vno ita mẽs per eãdẽ intelligẽtiã apõ
utrũcq; cõsiderabat per quã postea solum in altero
speculat. Sed neq; exẽplũ hoc satis cõgruit. Quo
niã hic z illic viuere recte possumus dicere. Intel
ligere aũt hic aut illic/minime. Siquidez per segre
gationẽ loci intelligẽtia cõsumat. Uerũ nũquid
sicut oculus eodẽ aspectu ptez exigue supficiei dex
traz simul videt atq; sinistrã/ac interim subtracta
sinistra idẽ ipse aspect⁹ oino quo pspiciebat utrãcq;
remanẽt integre: sed solũ terminat in alterã qui pri
us in utrãcq; terminabat/ita idẽ act⁹ intelligẽdi/re
spicit simulachꝛũ vnũ qui duo respexerat. Hoc ꝺcq;
dissonat. Primũ qz nõ ꝓprie oculus videre desinit
dũ visio manet itegra/sed videri desinit poti⁹ po il
la supficiei que frangit. Sed desinat videre. Quid
tum? Nõne aspect⁹ ad locales partes supficiei dirigit: ut nõ ab re dici possit/taz hic videẽ q̃ ibi. Jõcq;
forte hic desinet qñcq; videre: nõ ibi. Intelligẽtia vo
nõ ad localia simulachꝛa se protẽdit: sed ad rõnem
locis excluſã. Quocirca nõ recte dicit/hic perire:
nõ ibi: sed aut nusq̃ aut tota ubicq; desinere. Quid
ergo sibi vult temeraria illa rñsio. Intelligẽtia mõ
duo simulachꝛa respicit: modo vnũ. Nõ q̃ simula
chꝛa ipsa cõtueat. Altius enim suspicit. Nõ q̃ ipsa
moueat. Quia nõ ex hoc ꝓprie mẽs intelligit: sz af
ficit ita simulachꝛa: ut ipsa uel intelligant: uel ad in
telligẽdũ aliud moueant. An forte q̃ mẽs a simula
chꝛis moueat? Si ita est/cur nõ dicebant mẽtẽ a si
mulachꝛis respici potius q̃ respicere? Sed dixe
rint. Quid significat ab ꝗs illam respici? Nuz mẽ
tis species a simulachꝛis uelut vmbꝛas a coꝛpoꝛi
bus dependere? Sane hoc ipsum est magnificum
Aueois ipsius inuentum. Neq; magis ex hoc se
quit: mẽtẽ in simulachꝛis intelligere q̃ aut auditz
in uoce audire/aut olfatum olfacere in odoꝛe. Im
mo qz dimissis simulachꝛis auri ipsa per se in abso
luta atq; vna auri specie vni z absolute se insinuat
auri rõni/fit ut seoꝛsũ a nobis in ipsa idea per actũ
vnicũ intelligat. Ac siqñ desinit itelligere/semel ibi
tota simul desinat z momẽto. Qui autem spẽs eẽ si
mulachꝛoꝝ vmbꝛas affirmãt. Atq; deinde speciez
vnã a duob⁹ simulachꝛis emanare. Ac rursus spe
ciẽ eãdem que a tuo simulachꝛo pri⁹ solo manabat
postea etiã a meo tã tecũ q̃ te desinẽte manare: sili
ter delirãt atq; illi/qui affirmauerit aut vnã a duo
bus coꝛpibus vmbꝛã effluere/aut vnius coꝛpis vm
bꝛã eo sublato ab altero coꝛpe cõseruari. Accedit

ad hec q̄ in eodē momēto vna illa mēs per vnam speciez vnāq̄ intelligētiā de vno auro ita secū ipsa dissentit/q̄ in me iudicat aurū spnendū esse/ asper naturq̄/in te vo p̄ciosum iudicat ⁊ affectat. Tanta in iudicijs ⁊ affectib⁹ repugnātia/neq̄t ab vno prīcipio quatenus vnū est prouenire. Intelligētia speciesq̄ nulla esse diuersitas dicit. Nunquid ergo a simulachro diuersitate? Minime. Nempe simulachroꝝ diuersitas prius in specieb⁹ intelligētijsq̄ q̄ in iudicijs ⁊ affectib⁹ differentiā pareret. Quis ergo cōsenserit actū vnū intelligēdi ad cōtraria iudicia terminari: ⁊ repugnātes affect⁹? Quasi idē motus possit ad cōtrarios terminos ꝓficisci. ¶ Cōfugiūt ad hoc eoꝝ nōnulli/ut duo illa simulachra vnā quidē in mēte spēm faciāt. Que spēs put a duobus simulachris ꝓficiscit/duas parit intelligētias: que ad discrepātes terminos dirigunt. Sed quis dixerit simulachroꝝ uarietatē que spēb⁹ ꝓpinquior est q̄ intelligētijs spēs quidē differētes nō facere:intelligētias vo diuersas. Preterea si spēs illa dat mēti cū diuersis respectib⁹ ad diuersa/nō dat penit⁹ absoluta:neq̄ sufficiēs est itelligēdi principiū. Sin nō dat ut differēs/differētiā intelligētijs nō parturiet. Adde q̄ nullus sane mētis vnq̄ cōcesserit.vnā agēdi siue cognoscēdi virtutē per vnā formā in tēpore vno circa obiectuz idē opationes plures edere numero differētes. Sicut oculus vnus circa rē eādez per vnicā imaginē nō edit duas eodē in tpe visiōes Una enim sufficit. Et differētes esse nequeūt nisi a ꝓncipijs differētib⁹. Uñ si oēs hoies eodē ad videndū oculo uerent per vnā solis imaginē:eodē tēpore vnā tātū visionē solis haberēt. Similiter intellectus vnus per vnā auri spēz momēto vno vnaz auri habet intelligētiā. Neq̄ differētiam huc afferunt duo illa simulachra:que tanq̄ ꝓparationes quedā immo incitamēta ad actū p̄currūt intelligēdi:nō in currūt vnq̄:neq̄ cōcurrūt etiā necessario. Similis quoq̄ sēuū actib⁹ ad phātasiā est cōparatio. Neq̄ defunctos arbitror iter illos qui asserere audeāt a geminis simulachris auri geminas mēti tribui species. Unū tñ inde intelligēdi actū circa ipsum aurū ꝓuenire. Nō ideo reprobabimus q: si simulachrorū diuersitas vim tātā habet ut in spēbus diuersitatē pariat/cū tñ simulachr⁹ atq̄ spēs diuersis substātijs insint/quāto magis differētia specierū differentiā intelligētiarū pariet. Presertim cū in eadez sint mētis cēntia: Nōne etiā apud istos mot⁹ vnus ad cōtrarios terminos agit: Añ per vnā intelligentiā cōtraria iudicia fiūt affectusq̄ cōtrarij: Quinetiaz rñsuri sunt nobis interrogātib⁹/nunquid alterutra spēs seorsū ab altera sumpta possit intelligētiā procreare/nec ne? Si nequit:nō poterit mēs rē aliquā cernere:nisi eius rei in mēte imagines geminentur: quarū semp vna supflua erit:si aūt pōt:utraq̄ suuz actū exequit fiūtq̄ gemini a geminis spēb⁹ act⁹ itelligēdi. ¶ Recētiores aūt aureoici cōfitent a duob⁹ simulachris auri duas in mente eadē formas simul telligibiles fieri: q̄s due sequant intelligētie. Prīcipio liceret in eos cauillari/eadez illa rōne qua in nos cauillabat aureois/ut alias declarauim⁹. Certū est eas formas inter se ꝑm spēm nō differre: quā doquidē cōducūt ad vnā auri spēm cognoscēdam: sunt q̄ ambe intellectuales auri similitudines. Nō si in specie eadē solo differūt numero/in formā aliā cōmuniorē resolui pñt imo ⁊ debēt:si modo per eas intelligētia sit implēda. Resoluant ergo. Querim⁹ utrū coīor illa forma vna sit oīno in mēte apud me ⁊ apō te:an differēs. Si eadē per hāc ipsam solā explebit intellectio. Poteramusq̄ ab initio vnam ponere. Sin differēs:similiter resoluemus. Et q: in infinituz digrederemur/p̄stat vnā in prīcipio ponere. Sed cauillationes huiusmodi dimittamus. Si forme itelligibiles usq̄ adeo sequant simulachra ut fiāt fuēturq̄ ab eis: ac per eadē numerent/fieri nō pōt quin eodez modo singulares sint ad simulachroꝝ singularitatez: quo ⁊ colorū imagines ad singularitatē colorū singulares existūt. Nō enim sic astringit singularib⁹ necessario ꝯditionib⁹ eoꝝ subicit. Neq̄ cōferet illis mēs ut absolute fiāt. Sicut enim nō sufficienter illis p̄stat initiū tpale ac pseuerātiā tpalē:ita nō sufficiēter p̄stabit illis absolutā eterne nature coitatē. Et cum coitas absolutioq̄ in vnitate cōsistat:mēs que vnitatez formis largiri nō pōt cū ipsa sit vna/sed in hoc vincit a simulachris cōmunitatē quoq̄ nō largiet/sed a simulachris singularitatē p̄stātib⁹ supabit. ¶ Proinde ab aueroīs sectatorib⁹ sciscitabimur de duab⁹ hisce formis intelligibilib⁹ auri. Nunqd per seipsas differāt:an per subiectū in quo sunt. An per aliqō aduētitiū:non per seipsas: alioqn ꝯm eoꝝ doctrinam specie discreparēt: nō per subiectū qō vnicū eē ducūt/nō per aliquid peregrinū Nihil enim aliud hoc esse posset q̄ respect⁹ aliqs uel ad auri simulachra/uel ad ipsaz auri rōnē. Profecto per aspectū ptinētē ad auri rōnē nō discrepabūt cum ipsa sit vna. Sz neq̄ etiā per aspectū ad auri ipsius simulachra. Eatenus enim forma itelligētie ꝯfert/q̄ten⁹ ab aspectu simulachroꝝ absoluit. Respicitq̄ nām opposita oīno simulachris a loco videlicet ac tpe liberā Ergo cū primū forma itellectualis effecta est/simulachra respicere desinit. Sed esto:respiciāt forme ille simulachra:ac differāt per aspectuz. Certe nō per aspectū simplicē discrepāt:sed per duplicē. Duo igit erūt in formis duab⁹ aspect⁹. Nō quidē specie differentes qñquidē ad vnā specie naturā auri referunt. Differētes itaq̄ numero. Ceterū per quid differūt:nō per se ipsos. Alioqn specie discrepabūt. Nō per subiectum: In vna enim mēte locant. Neq̄ dici debēt ideo geminari q: in formis geminis collocent. Nā cōcessum est ipsas formas per aspect⁹ potius geminari:nō per aduentitiū aliqd. Añ rursus aspectib⁹ aspect⁹ adiungemus. Ac de posterioribus sicut de prioribus litigaremus. Iterū pcōtamur utrū respect⁹ illi in formis fundent/an in simulachris. Si in simulachris / forme a simulachris respicient potius q̄ respiciāt. Si in formis neq̄ ad formarū ipsarū cēntiā ptinēt/q: differētiā formis ꝑm spēm adhiberēt:cēntijs formarū adjciunt extrinsecus a simulachris/formarū ipsarū fabricatorib⁹ Unde sequit formas huiusmodi cē particulares/propter ipsaz corporaliū singularitatē simulachroꝝ. Nō quātū itelligētie puritatez impediat. nemo sane mentis ignorat:profecto cuz simulachra ad formas tanq̄ agētia extrinseca cōparent/nunq̄ efficiēt ut forma altera distinguat ab altera: nisi singula simulachra formis singulis inde manātib⁹ certas quasdā ꝯditiones adhibeāt:qb⁹ forme inter se nō aliter discrepabūt q̄

ſimulachra inuicē. Itaq; abſolute forme nō erūt dū a ſimulachroꝝ anguſtias cōtrahent. Vino aūt incredi bile eſt duas abſolutas formas in eodē ſubiecto repe riri ſolo numero differētes. Eo enim ipſo q; neq; rō ne eſſentiaq; differēt/neq; ſubiecto/cogent per quali tates peregrinas inuicē diſcrepare. Vñ abſolute non erūt. In duob⁹ aūt ſubiectis eſſe illas nō eſt impoſſi bile. Simul eniz inuicē diſtinguent/qz diſtincta ſubie cta formabūt: z abſolute manebūt. Quoniam a ſubie ctis nō formabūtur: quādo ſubiecta ſimplicia fuerint z ab infectionibus aliena.

¶ Quarta. Quia uel eadē cēt multoꝝ hoium ſciētia uel ſuperflue qualitates in eodē. Cap^m. 18^m.

Qualitates oēs tā a termino q; a cōſeruāte ex terno abſolute que ſunt vnū ſpecie: ſi in idem cōcurrāt ſubiectū/fiūt etiā numero vnū. Nā que ſpecie cōueniūt/ꝓueniūt z forma. Nō ſi materia inſup cōueniāt ꝓpter ſubiectū: oīno ſunt vnum. Qua ꝓpter in vna vini gutta dulcedo eſt ſim' atq; rube do: que due qualitates diuerſe ſunt ſpecie. Nō tñ due dulcedines ibidez ſunt/dueue rubedines. Et ſi imagi nes ſplēdoꝝ eſq; qualitatū pñt in eodē eſſe ꝑz numerū ſolummodo differētes/ceu duoꝝ ouoꝝ imagines in oculo z phātaſia ac etiā duarū cādelaꝝ lumina duo in eodem aere. Qñ ab externis depēdēt aſſidue: z ic circo ſequūtur eoꝝ numerū/quoꝝ uel imagines ſunt uel lumina potius q; ſubiecti. Ille tñ qualitates que z uere ſunt z ſequūtur ſubiecti naturā potius q; obiecti vnū fiūt numero per ſubiectū ſi vnum ſpecie fuerint. Abſoluta mētis forma ideo uera ſtabiliſq; eius quali tas eſt/qz nō eſt peregrinoꝝ accidētiū imago uel vm bra uel ſplēdor. Sed intellectualis ſubſtātie part⁹ ſub ſtātiarū exēplar. Regula ueritatis ab intellectu depē dēs/nō ab externis. Quapropter nō ſunt in mēte for me quedā abſolute ſolo inter ſe numero differentes.

¶ Vbi cōtemnere licet aueroicā illā obiectionez. Si mulachrū inquiūt forme intelligibilis p̄incipium eſt. Quot igit occurrūt ſimulachra ſimul totidē forme fi unt. Quia ſimulachroꝝ quodlibet ſeorſuz ab alio for mā pōt ſufficienter efficere. Nos aūt dicimus ſimula chrū neq; eſſe forme p̄incipiū: ſi modo forma vniuer ſalis ſit: neq; mētis capacis ꝑparationē ad formaz ſu ſcipiēdā: ne p̄ius ſit in mēte q; forma: aut certe mēti ſi milius. Sed eſſe occaſionē quādā ad virtutis agentis incitamētū. Nō etiā efficiet nunq; ſi in alia ſubſtantia ipſum ſit: in alia forma. Si vo in eadē ſint aīa ut certe ſunt quomodo occaſionē ꝑbeat/alias declarauimus Qñ igit ſimulachrū auri ſeſe offert/ſi mēs/formā au ri antea nunq; accepat ipſa ꝓducit/nacta occaſionez ad ꝓducēdū. Si aūt ꝓduxerit alias eāq; poſſidet nō ꝓducit aliā: ſed quā poſſidet educit in actū. Unaz vo dūtaxat p̄oducit atq; educit: etiā ſi mille ſimulachra ſpeciei eiuſdē occurrerint. An nō aīaduertis qñ mille hoies oculis cōſpicis in theatro/z hoꝝ mille poſtea mille ſimulachra recolis ſimul in phātaſia / iteriz mē tē ita cōſiderare. Pulchrum aīal homo eſt: ſocietate gaudēs: ſoleꝛs: religioſum. Hic mēs de nullo illorum mille ita ꝓnūciat: ſed de vna cūctoꝝ cōmuni natura: de cōmuni aīalis rōnalis ſubſtātia: de cōmuni defini tione ſocietatis ipſius ſolertie atq; religionis. Unum hoc iudiciū de vna cūctoꝝ hoium ſeu virtutū natura nō pōt mēs cōmodius q; per vnā ſpēz z ſimilitudinē facere. Ubi apparet eā a mille hoium ſimulachris vnā dūtaxat hois ſpēm hauſiſſe. Idēq; facere ſem per in oībus ſpēi eiuſdez ſimulachris quātūcūq; di uerſis. Ab oībus equoꝝ ſimulachris vna collectis equina ſpēm vnā. Nō aūt a ſimulachris equi z ho minis ſpēm vnā: ſed duas. Hoc in ſeipſo q̄lq; vnq; aliquid intelligit expitur. Quapropter qñ cētū ho mines equm vidēt/cētū colligūt in phantaſiis equi ſimulachra. Mēs vo ſi eſt vna cūctoꝝ a cētū ſimu lachris ꝓuocata vnā equi concipit ſpēm. Quā vna ſequit intellectio. Unus igit erit apud cētū homies actus itelligēdi. Quo nā igit pacto ceſſante vno in telligere/aliis quoq; nō ceſſat: Pñt certe innumera biles hoies ſibi deinceps ſuccedētes/per ipſa eādē intellectionē in ſe manētē intelligere. Hinc ſequetur ut ipſa tpalium ſpeculatio ſit eterna. Nō Auerois nō ꝓcedet. Nō cōſiderat mēs equū ꝓut hic equs eſt: ſed ſimpliciter ſm ſpēi eqne rōnē vniuerſalē. Huiuſ modi rō vna eſt: etiaz ſi mille ſint equoꝝ mille ſimu lachra in aīa hois vna uel plurib⁹. Una igit erit eq̄ ꝓſideratio in multis hoib⁹. Ex tali cōſideratiōe ſci entie habit⁹ in mēte cōtrahit. In mēte inq; non in phātaſia/ſi modo act⁹ intelligēdi diſpoſitio eſt ad habitū: z ubi fit diſpoſitio/ibi fit forma. i. habitus. Habit⁹ vniuerſalis ex vniuerſalib⁹ actib⁹ atq; for mis. In phātaſia vo cū ſm Auerois ſit alligata mā neq; act⁹ neq; habit⁹ ſm modū vniuerſalē eſſe pōt Unus ergo erit z idē ſciētie habit⁹ quātum ad ſpēi eqne ſpectat cōſiderationē in cētum hoib⁹. Immo vo cum intellect⁹ ſpēs habituſq; cōſeruet q̄libet no ſtrū/qui per hūc intellectū intelligit/z cuius intelli gētia eſt ea ipſa mētis intelligētia/tam nūc intelligit oia quecūq; pñtes hoies z preteriti cognouerunt.

¶ Rñdebit Auerois nos per intellectū intelligere: quatenus per ſimulachra noſtra nobis cōiūgit. Et qñ nō ſunt eadē apud oēs ſimulachra/neq; affecta ſimiliter/ideo nō quicquid vn⁹ cognoſcit agnoſcit z alius. Reſpōſio talis nō ſatiſfacit. Quando enim mens iam actu ſpecieb⁹ eſt predita/pōt per ſeipam meditari: quod Ariſtoteles cōfitet. Unde videmus nos illud cuius iam ſciētiam accepimus poſſe quo tiēs uolum⁹ meditari/neq; ſimulachroꝝ abſētia im pediri. Si eniz ſimulachra vie ſunt ad ſpēs/q̄d op⁹ eſt via/poſtq; ad terminū ꝓuenerim⁹: Quid ꝓpa ratione/poſtq; ſumus hitū ꝓſecuti: Qui tātū abeſt q; ſimulachris tanq; cōſeruatoribus egeat / ut neq; etiā ꝓpriis actib⁹ a quib⁹ ꝓxime ꝓprieq; creat⁹ eſt indigere ulterius/qñ cōfirmat⁹ iā eſt/videat. Pro fecto qñ iā adult⁹ eſt tanq; natura ſeipſo viget in in tellectu: neq; dependet ulterius a ſimulachris: neq; ipſa reſpicit. Si ita eſt/habit⁹ qui in aueroico ſunt intellectu iā cōſumari/eque ſunt oīum: qñquidē iaz abſoluti ſūt: neq; huc magis q; illuc extra p̄ſpici unt. Igit eque doct⁹ erat eque bonus Ariſtippus z Socrates. Et qñ diſcit grāmaticā Plato ſimul z Xenophon: habitū grāmatice ſimilimū ſibi cōpa rāt ambo. Grāmatice ſimilime vna eſt ratio. Itaq; habit⁹ eius ubicūq; ſint/eiuſdē ſunt ſpēi. Habit⁹ ta lis in Platone/atq; habit⁹ ſilis in Xenophōte ſpe cie vnū ſunt. Nō ſi intellect⁹ in quo uelut ſubiecto ſunt eſt vnus. Unū quoq; ſunt numero. Haz ſiqua formaruz ex vnitate ſubiecti ſit vna maxime talis

eſt habitus

est habitus:qui trāsit in subiecti nām: imo subiecti nām usurpat ipse sibi:certā pstat ꝓcliuitatē:ꝛ subiectū mouet īmobilis. Si ergo mēs vna sit / aut eadē oīno erit duoꝝ scia. Duo cogitabunt vna:vna desinēt cogitare. Aut qualitates inumerabiles spēi eius dē in subiecto eodē erūt. Et quotidie itellectꝰ qualitates accipiet plurimas specie easdē cū ijs quas habet. Ac si mel singulis momētis aliā atq; aliā dulcedinē accipet sue simillimā. Atq; in hoc Aueroys opinio sibi plurimum aduersabit. Qui in libris de aia ter replicauit iuxta sniaz Aristotelis:omne subiectū nudū eē oportere specie qualitatis illiꝰ quā sit susceptiuū. ¶ Proinde cū in nobis expiamur mētē nō solū itelligere:sz etiā q intelligat aīaduertē:atq; ex alia itelligētia in aliā sepe silem sepe etiā oppositaz facilime se mōēto trāsferre/plurimaq; in vnū cōnectere. Quinetiā multas eiꝰ qui cū disputat notiones per vniꝰ expssionē aucupari/ꝛ qō maiꝰ est / sepe qō aliꝰ hēt in phātasia que remotior est a mente pcipe: pculdubio mirū est aueroicā mētem vnicam eternā idiuisibilē vnifōrmē cūctis eque pītē quod apud te itelligit/nunq; apō me q in te itelligat illō aīaduertere. Nunq; qō in alio ituet / cū his que cōtuet in alio copulare. Nunq; qō apud aliū cogitat/ apud aliū per seipaz augurari/neq; ad simulachra diuersitatē licet ꝓfugere/que ꝛ extra ꝛ ifra mētē sunt. Ac multa certo itelligunt tpe simulachro tunc neq; intercedēte neq; per se ꝛ ppie comitante.

¶ Anita. Quia ꝺictoria in eodē eēnt. Cap^m. 19^m.

Contradictoria tāto magis sibi īuicē aduersant q̄ ꝺria/quāto maior repugnātia est inter eē atq; nō eē / q̄ inter esse tale atq; tale. Quapropter si ꝓtraria in idē subiectū cōgredi neqūt/multo minꝰ pñt ꝺictoria. Quo fit ut quisq; nostrū in seipso expiat mētē suā nunq; rē aliquā affirmare oīno simul atq; negare uelle,ꝑsus ac nolle etiā si plura rei ipsiꝰ simulachra in eiꝰ sint phātasia. Neq; nūc afferāt in mediū aueroici q imago albedinis simul atq; nigredinis in oculo sunt ꝛ phantasia. Ac rursus earū spēs simul in mēte. In qua etiā sint cognitiones simul ꝺrioꝝ. Cm̄ huiusmodi forme que extra aiam ꝺrie sunt/ideo in aia nō sūt ꝺrie qz nām suā amittūt. In qualitatē quā dā aie transferunt/ꝛ illā q̄dē quodāmō imaginariā. Sed assētiri ꝛ nō assentiri uelle ac nolle vim ꝓtradictoriaz retinēt:qz ꝛ eēntialia potiꝰ q̄ imaginaria sūt. ꝛ circa eū dē aie actū siue affectū eē significāt atq; nō eē. Igit q̄uis albedinis nigredisq; spēs in visu nō sint ꝺrie/ tm̄ visio alicuiꝰ obiecti tanq̄ albi ac visio simul eiusdē tanq̄ nigri sic aduersant inuicē:ut ꝓcurrē nequeant:q̄uis visiones ipse a diuersis spēbꝰ obiectisq; ꝓtinue pēdeāt/sic in mēte affirmatio diuine trinitatis simul atq; negatio cōuenire non pñt:etiā si a diuersis simulachris spēbusq; pendere dicant. Sane agētiū diuersitas nihil ꝓhibet quo minꝰ effectꝰ ꝺriꝰ iter se sibi inuicē aduersent:seq; expellāt. Quid ergo facit ut aueroicus intellectꝰ in Platone asserat vnū ipm eē sup eēntiā ꝛ ipm bonū sup mētē:in Aristotele reꝓbet? Certe nō efficit istō uarietas ulla simulachroꝝ. Talis eniz ꝓtēplatio nō aliter q̄ post habitis simulachris recte pagit. Aut q̄d efficit ut intellectꝰ ille apud Platonē affirmet celū esse ignez: Apud Aristotelē simul neget? An duoꝝ simulachroꝝ diuersitas:faceret q̄dē fortasse istud/si mens in simulachris aut per simulachra / aut de simulachris iudicaret. Nūc vo occasione ab illis accepta / statim se in se recipit:ac per cōem spēm iudicat in seipsa de natura cōmuni celi atq; ignis. Ipi vo phātasie relinqt simulachroꝝ ituitū:atq; etiā pexiguū: qui tāto magis debilitat:quāto magis mētis speculatio roborat:atq; cōtra. Ad euidētissimū argumētū est ad id qō in superioribus tractabam?:spēz videlicet neq; fieri a simlachro neq; seruari. Nunq̄d diuerse spēs per occasionē diuersoꝝ simulachroꝝ in mente cōcepte diuersas illas sniās pariūt? Nequaq̄. Una enim mēs accipit spēm a duobus eiusdē celi simulachris. Sed gratia disputationis accipiat duas. Licet iste due sint vie per quas sētētie repugnātes in mētem ꝓficisci posse videnť. Nō tn̄ due quedā sunt in mēte ptes aut vires aut ꝓprie forme in q̄b? possint discordes sniē suscipi. Sz ad vnū ꝛ idiuiduuz cētrū itelligētie colligunť. Unicꝰ ibi ꝛ simplicissimꝰ iudex ꝓfert sentētiā. Unꝰ aūt sibimet nō pōt adeo manifeste in eodē tpe ꝓtradicere. Spērū duplicitas nihil ulteriꝰ pōt q̄ uarie aīum instigare/si mō ipse sint uarie. Sentētiā vo fert itellectꝰ debiliori specie neglecta per aliā:perq; spēi vniꝰ ꝑualētis impiū vnā dūtaxat sentētiā ꝓfert. Sicut ꝛ phātasia q̄uis per uarios sēsus ꝓiecturis uarijs agitet/vnū tn̄ iudiciū parit atq; affectuz. Mētē vo idē facere in uarijs cōiecturis apud seipsuz q̄libet expit. Ad si vna illa mēs per duas spēs in duobus hoibꝰ ambigat:atq; huc ferat ꝛ illuc.qz tn̄ suiipsiꝰ ꝓscia est in seipsa/q̄d illic ambigat nō ignorat cōiecturisq; libratis ad ptē alterā paulo mōēto declinat. Ac si absurdū est dicere in eodē subiecto calorē simul frigusq; suscipi/etiā si a diuersis causis duo hec iferātur/ igne videlicet atq; aqua/nōne etiā ridiculū erit ꝓtrarias in mētē opiniones incidere q̄uis a diuersis causis immittanť. Ad eniz suscipit/ꝓo dispositione subiecti suscipit. Neq; aūt subiectū idē modis simul cōtrarijs eē dispositū ad cōtrarias simpliciter formas accipiendas. Fortior insup erit argumētatio/si de cōtrarijs habitibꝰ argumētemur. Cum enim habitus cōfirmati a simulachris ulteriꝰ nō depēdeāt/iāq; absoluti sint etiam qō maius est a ꝓprijs actionibꝰ/non pñt aueroici dicere cōtrarios habitꝰ ꝓpter cōtraria quedam agentia.i.simulachra posse cōcurrere. Quod autez dicunt mētez duabus speciebus indutā vicē duoꝝ gerere subiectorum quibus repugnātia capiant. Ideo nō admittimus/qz nō pertinet ad eos tātum speciebus confidere qui eas uelut umbras putāt superficiē mentis ambire. Deinde qz species apud illos peregrini ꝛ cōtingentis actus obtinent locum. Mens vo substātie atq; subiecti. Non fiunt autē ꝓpter duas aduētitias formas subiecta duo. Neq; suscipitur aliquid formarum ratione:sed ratione subiecti. Una igitur mens vnum est subiectum:licet duas excipiat species:atq; ratione ipius non specierum suscipitur quicquid aduenit. Quo modo igitur cōtradictoriꝰ pateat aditus/nefingi q̄ libet potest. ¶ Nisi forte addiderint ita se mētem habere ad speciem sicut materiā ipsam ad quantitatem. Igitur sicut materia per quātitatem extēsa cōtrarias suscipit qualitates:ita mēs uestita spēbꝰ sentētias repugnātes. Exēplū minime ꝓuenit:qz quātitatē eē a materia iseparabilē arbitrant. Spēz vo mēti penit? pegrinā.

Preterea materia nō prius per quātitatē formas ꝛi as excipit/ꝙ in diuersas partes extensione secet. Aō si Auerois mētē per ipsas spēs in alias atq; alias men tes secari ꝓcesserit fortsitā admittemus. Ergo sicut ma teria lz per quantitatē ꝑparata sit/nō tn in eodem sui ipsius pūcto qualitates ꝛrias accipit ita mēs nō admit tit ꝯdictoria/etiā si uarijs affecta fuerit spēb⁹. Natura q̄ppe ꝯdictorioꝝ est/ut simul habitare nō possint. Ne queūt aūt eē simul etiā si per mediū aliqō ds illa ꝓcilia re tētauerit. Adde q repugnātia si ꝑparationib⁹ q̄bus dam suscipiēda sunt/ꝑparationes exigūt repugnātes. Si mō ꝑparationes quātū ad certos habit⁹ conferūt atq; cū illis ꝓportione aliqua ꝓgruūt tn habit⁹ diuer sos impediūt/ꝛ ab eoꝝ ꝑparationib⁹ dissonāt. Ac si ꝑparationes ad repugnātia per alias iterū discordes affectiones ab eodē subiecto suscipiunt in infinituz er rabimus. Sinautez affectione nulla intercedēte absur dum id quidē est: ꝛ poterāt habit⁹ repugnātes eque si cut affectiones sine medio suscipi. Quāobrē si mēs no stra sit ad repugnātes ꝯdictorioꝝ act⁹ ꝛ habit⁹ dispo nēda/opus erit prius aduersantib⁹ inuicē spēb⁹ / atq; etiā discursionib⁹ dissonis: que a spēb⁹ discordib⁹ ex citate principia rōcinādi pugnātia sumāt: perq; disso na media ad ꝓclusiones pueniāt ꝯdictorias. Uniuersa hec repugnātia que ad ꝯdictoria distrahit / ita nequit a mēte suscipi sine medio sicut ꝯdictoria nequeunt. Si querat mediū/absq; fine queret. Quēadmodū de cō tradictorijs assensionib⁹ disputauimus/ita de ꝯdicto rijs affectib⁹ licet dissererе: ut ecce qñ mens illa apud Platonē obiectū aliqō vniuersale vult quidē atq; eo dē tpe apud Aristotelem nō vult. Qualis affectus ad phātasias nō ptinet que nō magis attingūt vniuersale aliqd appetēdo ꝙ cogitādo. Cōtrarios quoq; in men te videmus affect⁹ qñ hoies duo/obiecta duo vniuer salia simul uolūt inuicē dissidētia. Et qñ in reb⁹ incor poreis alq; gaudēt: alq; simul dolēt. Beneq; eadē mens ꝑba erit ꝛ improba simul: sapiēs ꝛ ignorans: certa ꝛ am bigua: felix ꝛ misera. Quid dicent ad hoc: Aō ex repugnātib⁹ actibus affectibusq; repugnātes habitus in eadē mēte coalescēt/videlicet ꝛ ꝛrq; ꝛ cōtradictorq; Hoc aūt ideo est oium absurdissimū: qm habitus non imaginariū q̄dā est: sed nālis forme gerit vicē. Natu ralis aūt forma ꝓclinitasq; per aduētum opposite for me ꝓclinitatisq; disperdit. Diutius fortasse ꝙ decu it de mēte cū his disputauimus: qui mēte se prius: qn eā ab humana specie segregāt. Que usq; adeo spēi hu mane familiaris est/ut neq; nos mentē adscisсere sine mēte possim⁹: neq; illi mētē respuere sine mēte. Ar bitramur aūt nos in supiorib⁹ nō Aueroez solū ꝓfuta uisse: uerūetiā mauros illos: qui vnā eē oium aiaz opi nant. Si enim in mētib⁹ distinctio est/multo maior est in aiab⁹ diuersitas. Tū q; mētes humane magis vnite sunt inuicē eo q ꝑstātiores sunt ꝙ aie iuicē: tū q; si suf ficeret aia vna nostris corpib⁹ gubernādis: multo ma gis mēs vna sufficeret vitati cōprehendende. Unde neq; credendū est nōnullis adulterinis platonicis asse rētib⁹ viuētia oia per vnā mūdi aiam viuere: q; nō du ceremur motu libero ꝛ uarietate ꝓsilꝫ sz impetu subi to uelut sagitte ferremur. Et si vna quadam mūdi aia spiraremus oēs/etiā vna quadā sup mūdum mente so lū specularemur. Satis autem diuersitas ipsa ꝛ distin ctio corpoꝝ mūdanoꝝ distinctionē significat nārum. Naturarū distinctio distinctionē sequit aiarū. Aia rū distinctio distinctionē mētiū comitat. Et mentes isite aiab⁹ aiarū retinēt numerū. Ridere quoq; licet barbarū quēdā Dinātē ꝛ manicheos qui dei portiones quasdā eē nostras aias uoluerūt/siue de um. Nā hoc eē nō posse satis ex dnque illis rerum gradibus in primo libro dispositis declarat. Neq; pōt de⁹ aut in aias multas discerpi: cū sūma vnitas diuidi nequeat: aut materia fieri pluriū aiarū ne sit vilior aiab⁹: neue sūm⁹ act⁹ gerat subiecti vicē. Aut ipse in sua forma ꝓsistēs/mutari tā frequēter in no bis cū sit stabile mobiliū cētrū a uero in falsum: bo no in malū: gaudio in doloꝛē. Atq; ꝓtra. Beniq; si de⁹ cūctoꝝ cēt aia/vna mēs eēt in cūctis. Aō est in supioꝛib⁹ ꝓfutatū. Am vo Themisti⁹ asserit vnā fuisse Platonis Aristotelis Theophrasti de mente sniam: si cupim⁹ pipateticā hāc disputationē felici fine ꝓcludere vitatē ipsam platonicaz pipateticāq; per plures dispsam interptes ita colligam⁹ in vnū. Accipiam⁹ ab Aueroe capacē itellectū eē imortalē Accipiam⁹ ab Alexādro capaces itellect⁹ eē vires quasdā aiab⁹ nostris nāliter isitas/totidē numero/ quot sunt aie. Cōcludam⁹ hoīuz aias imortales eē. Atq; hec est ꝓclusio platonicoꝝ xp̄ianoꝝq; ꝛ ara bū theologoꝝ ꝑscis peripateticis maxime ꝓsona.

DECIMVSSEXTVS LIBER.

Sequitur secunda questio. Cur animi terrenis corporibus sunt inclusi. Cap^m p^m.

Postq; prime questioni rndim⁹ ostendi musq; mētis diuinitatē nostris aīs ꝓue nire: Scde rndeam⁹ ostēdamusq; cur animi si diuini sunt terrenis corpoꝛib⁹ tam infimis sint inclusi.

Ratio prima. Ut cognoscant singula.

Essētia dei si mō eēntia noianda est nō vnū quoddā rerū gen⁹ est: Alioqn res tātum sui generis ageret: sicut aq̄ ea que humida sunt nō sicca facit. Ignis ꝓtra sicca nō humida gnāt. Cū vo cūcta rerū gnā per suā eēntiā de⁹ efficiat: ꝛ qō ef ficit/sup oia que fiūt/maneat in nullo rerū genē de us est: lz sup oia gnā. Igit qñ suā ituet eēntiā cūcto rū originē ꝛ exēplar/cūcta rerū genera ꝓtuet. Cun ctas quoq; spēs: atq; singula. Nā eēntia dei ꝑncipi um mediūq; ꝛ finis est nō specialiū tm ꝓncipioꝝ/ sz etiā singulariū sb qualibet specie quagātiū. Pro fecto diuina eēntia cū nihil in se hēat māe sile que obūbrare solet cognitionē. lux est ꝛ pspicacia sūma Iccirco de⁹ per suā eēntiā ꝑprie tanꝫ per lucez ef ficacē discretricēq; singuloꝝ singula perspicit: atq; cū eēntia dei penit⁹ absoluta sit/nō tm ab omni ma teria māeq; ꝑprietate/sz etiā ab omni certa ꝓditio ne respectuq; ad hāc rē creatā aut illā atq; sit infini ta iccirco idifferēter/ut ita dixerim / se hēt ad oia. Igit aut nihil ꝑter se cognoscit: aut oia. Nihil autē cognoscere dictu nefas est: cum ꝛ cognoscētiū ꝛ co gnitoꝝ ꝛ cognitionis sit rō sūma. Neq; obijciat no bis Auerois: vilescere deū si iferioꝛa ꝓsideret. Sa ne q; cognoscit se eē oium que infra se sunt ꝓncipi um/ideo nouit quid sit inferius esse. Igit qua ratio ne deficiant cōprehēdit. At vo dum rationē ipsam defectus ipsius agnoscit/defectuz ipse non patitur. Quod si deus in ipso imperfectionis fundamento

considerādo

cōsiderādo qō ab ipso alienissimum est/ipse non fit impfectior/certe multo min⁹ in alijs ul' impfectissimis cogitādis impfectus euadet. Quid plura: cognitio sui aliorumq; tanq̄ bona optabilis est. Est enim quedā sui ipsi⁹ aliorūq; possessio. Pōt autez aliqs cognoscēdi modus min⁹ q̄ ali⁹ optabilis eē. Siqdē modus quo sensus cognoscit externus / est impfect⁹. Min⁹ aūt impfect⁹ ille quo sensus itern⁹. Minus quoq; quo rō. Minime tādē quo mēs angelica. Itaq; cognitionis ille modus quo de⁹ discernit singula cū sit gradib⁹ infinitis angelico mō pfecti or/impfectionē certe nullā/imo pfectionē oēz penitus cōprehēdit. Talis certe est cognitiōis oīne modus/qui per ipsam pfectionē fit infinitaz. Benigq; sicut nobis finitis pstat finita quedaz scire q̄ ignora re/sic infinito deo cōuenit poti⁹ infinita q̄ uel nulla uel finita videre. Cognoscit vo distincte ubiq; singula:si mō qui causam causarū pfecte tenet:z cunctas z singulas causas pfectissime possidet. Atq; distincta pspectio tanq̄ pfectior admodū q̄ confusa/magis admodū est exoptāda. Sz ne lōgius digrediamur: pgam⁹ ad reliqua. ¶ Angelus quoq; cūcta dei opa z singula cōspicit. Nēpe si nostre mētis obiectū est eē ipsum uerūq; cōe/atq; ideo ad existētia oīa uerag mēs humana/lz paulatim se dirigit/par est ut mēs angeli que nostra pstantior est oīa capiat/z ut uolūt platonici sil' oīa. ¶ Sed quo nā respicit angelus ut oīa videat: Nunqd in corpa aciē dirigit: Ne quaq̄. Quia stabilis est angeli mēs/ cernitq; cūcta simul. Propterea nō pōt ea discere a corpib⁹ que cursu suo sepi⁹ pmutata alias aliter z alia mōstrāt: ac si modus agendi/sequit' essendi modū. Angelus qui in eēndo oīno est a corpe liber/erit quoq; liber itelligēdo. Neq; formabit' a corpib⁹/qui corpib⁹ est excellētior: z cū ipsis cōmerciū habet nullū. An forte in angelicā eēntiā flectet ituitū: Flectet qdē. Sed in angelo solū pspiciet angelū. Nā tātū in angelica natura videbit/quātū ipsa se porrigit. Ipsa in genere solū est angelico. Angelū igit videbit in ipsa. Reliqua rerū genera haud clare discernet. Nempe si materia cognitionē impedit:eēntia vo creata non nihil habet māe sil'e informeq; z fuscuz/sequit' ut nulla creata mēs quaten⁹ in se nudā quasi caliginez aspicit/visionis claritatē adipiscat'. Perinde ac si luna in se respiceret/nondū lumine solis illustris. Ergo sicut oculus colores non cernit nisi per formas ipsas colorr:ita neq; mēs pspicue reruz videt genera nisi per ipsorr formas/siqdē forma est agēdi pncipiū. Essentia angeli soli⁹ est angeli forma:atq; illa qdē quodāmō fusca. Dei vo eēntia imo vitas bonitasq; oīum est forma luxq; purissima radix ratio z exēplar. Per hāc itaq; solā tanq̄ per solē conspici oīa pñt. Nunqd ergo per ipsam dei eēntiā angelus cūcta discernet: Nō qdē per absolutā dei essentiaz absq; medio. Quo enim pacto eēntia infinita potest tanq̄ forma finite mēti nulla pparatione itercedēte pgruere: oportet tñ mētē ipsam aliquā in se formaz hēre: per quā agat itelligēdo. Quapropter angelus formas z exēplaria rerū a dei eēntia suscipit. Atq; ut oculus per solis lumē colorr oīuz effectiuū/colorū eorūdē suscipit formas/videtq; colores/ita mēs angeli per dei lumē rerū oīuz effectiuū/earūdē rez accipit spēs z itelligit. Merito de⁹ prius pleniusq; formar spiritalē mām ipsi primā. i. mētes angelicas q̄ remotissimā ab eo mūdi mām. ¶ Sed multi sūt gradus mētiū/z multo plures q̄ corporr: ut Dionysius tradit areopagita. Voluit enim optim⁹ artifex plures in prestātib⁹ opib⁹ suis gradus statuere q̄ in opibus viliorib⁹. Sic dei ciuitas erit preclarior/si plures sint in ea nobiliū z liberorr gradus q̄ mercēnariorr atq; seruorr. Talis est utiq; mētiū ad corpa cōparatio. Quot autē pcipui sint in angelicis gradib⁹ ordines satis ex Dionysiū mēte tū in libro de religione/tuz in Pauli raptu disseruim⁹. Quo etiā pacto platonici in nouē ordines diuidāt significauim⁹ alias. Am̄ videlicet angeli intellect⁹ qdā sunt/summū ipz itelligibile cōtuētes. In quo eēntiā/vitā/intelligētiā cōtuent'. Sed illic in eēntia tuz vita tū in intelligētia est per eēntie modū. Rursus in vita sunt reliqua duo sil'iter per modū vite. Itē itelligentia duo sil'iter reliqua. i. vita z eēntia per quēdā intelligētie modū. Illic igit' sūmū vnūq; itelligibile in tria dividit. Perq; tria deinde multiplicat' in nouē. Eodem quoq; ordine itellect⁹ ipm cōsiderātes in ordines nouez distribuunt'. Atq; hoc pacto angelos soli deditos pteplationi platonici diuidūt. Eos aūt qui mūdū q̄q; gubernāt qdā duodenario septennarioq; partiunt' in primis fm. xp̄m. Zodiaci signa septēq; planetas. Deinde his alios quosdā angelorr exercit' addūt. Pro stellarū numero in quauis spera mūdi certis officijs incumbētes. Totidē quoq; demonū heroūq; turbas angelis obsequētes. Ac deniq; totidē pticulariū ordies aiarū sese numinib⁹ supnis accōmodātes. Sz mittam⁹ nunc demonicos heroicosq; exercit⁹: satis est itellexisse platonicos mētes supra nos inumeras posuisse in qb⁹ nominādis nō solū angelorr/sed etiā archāgelorr z principatuū noīa a nostris Jāblic⁹ accipit: lumēq; diuinū per oēs quasi per vitra putat ad nos usq; descendere. Quāobrē per inumerabiles pene spirituū mediorum gradus radi⁹ ille diuin⁹ formator mētium ad infimas usq; deuenit mētes. Quales sunt hoium aie. Quatuor vo hic psiderāda vident. Primo qdē radi⁹ ille diuin⁹ Deinde spēs rerū in ipso: quas z rōnes creādarum rerū ideasq; uocam⁹. Tertio mētes. Quarto mētium vires. Radi⁹ put in simplicissima dei vnitate psistit/vn⁹ est prius z simplicissim⁹. Atq; vnicā ideā diuio offert oculo vnā. s. dei eēntiā: Sz illā qdē per multos essendi modos creādis reb⁹ coīcabilē. Qui modi apō Plato nē ille ipse idee sūt rerū que per tales modos sūt pducēde. Una igit eēntia dei vna est idea idearū oīuz vicē gerēs: poq; hāc vnicā de⁹ cūcta circūspicit. Radius ille dū manat ex deo quo lōgius a diuina vnitate procedit/ eo magis fit multiplex/z qui vnicā dei oculo ideaz in primis obtulerat/multas iā ac plures deinceps z plurimas oculis offert angelicis. Quēadmodū linea a centro pducta/que in eo idiuidua erat/quo discedit lōgius/eo in plures ptes extendit'. Immo quēadmodū solis radi⁹ in sole ipso vnicā pfert lucis formā. Multas in igne. Plures in aere atq; aq̄. In terra q̄ plurimas. Sicut se hēt radi⁹ ille diuin⁹/ita z mētes in quas ifundit'. Quo enim ppinquior mēs est vnitati diuine/eo est vnita magis z simplex. Quo remotior contra. Capit autem queq; mens pro natura sua radiuz uenientem. Quapropter simplicius supreme mētes illū capiunt. Relique multiplici⁹. Nā pauce idee a radio in sublimi

mẽte pinguñt. In ſequẽte plures: plurimeq; deinceps. ¶ Qm̃ vo quo ꝺd ſimplici⁹ magiſq; vnitũ eſt/eo eſt ⁊ potẽti⁹: ↄ̃ in altioꝛib⁹ mẽtib⁹ vis itelligẽdi pſpicacioꝛ viget: hebetioꝛ in ſequẽtib⁹. Quo fit ut per illas ipſas pauciores ideas nõ paucioꝛa videãt mentes ſupioꝛes q̃ per plures ideas relique. Sicut medic⁹ pitiſſim⁹ futuros in egrotãte caſus vnico ꝓuidet ſigno. ¶ Plurib⁹ ſignis eget ad iudicãdũ impit⁹. ¶ Plurimis quoq; impitiſſim⁹. Et vnico nutu itelligit ſagax miniſter ꝺd iube at dñs. Tardioꝛes multis idigẽt vbis. Ergo tũ ꝓpter recẽtis radij ſimplicitatẽ/tũ ꝓpter ſublimiũ mẽtiũ vnitatẽ: earũq; ipſarũ mirabilẽ pſpicaciã pauciſſime coiſ ſimeq; in arce angelica ſũt idee plures magiſq; ſpeciales per oꝛdinẽ iſequẽtib⁹. Exẽplũ accipe vitati ut arbitroꝛ ſile. Coiſſimũ oium pipateticis eẽ ipz videt. Hoc in duo vidit. Alterũ eſt per ſe: alteꝝ heret alteri. Subſtãtia illud eſt. Hoc accidẽs. Subſtãtia rurſus. Altera coꝛpalis: incoꝛpalis eſt altera. Siliter accidẽs vnũ eſt qualitas: alterũ quãtitas. Coꝛp⁹ itẽ duplex. Aiatuz in aiatũ. Spũs quoq; alij a coꝛpib⁹ ſepati: alij vo ꝓiuncti Diuidit deiceps vnũquodq; hoꝝ generũ uſq; ad ſpecies ultimas. Deniq; ſpẽs quelibet in ſingula infinita. De⁹ per vnã ipi⁹ eẽ uel boni ideã que ipſa dei natura eſt itelligit oĩa. Prim⁹ angelus exẽpli cauſa duas foꝛte hẽat ideas. Alterã ſubſtãtie: alterã accidẽtis: per q̃s oĩa ſubſtãtiarũ ⁊ accidẽtiũ itelligat gnã: put radi⁹ ille diuin⁹/qui in deo per vnã ipſi⁹ eẽ uel boni ideã forma tus erat/iã in ꝑmo angelo in geminas ſeſe diuidit foꝛmulas: dũ diſcedit ab vno: atq; ideis ſubſtãtie accidẽtiſq; ueſtit. Scõs ãgelus duplicata rurſus radij uarietate quatuoꝛ ide ideas accipiat: duas ad gen⁹ ſubſtantie ꝓtinẽtes: duas ad accidẽtis gen⁹: vnã. ſ. ideã ſubſtãtie coꝛpalis. Incoꝛpalis ſubſtãtie alterã. Rurſus vnaz accidẽtis ei⁹ qõ eſt qualitas. Alterã accidẽtis eius qõ eſt quãtitas. Per has quatuoꝛ ideas oĩa rerũ genera que ſub coiſubſtãtia ⁊ accidẽte cõmuni cõpꝛehẽdunt itelligat. Terti⁹ angelus per duplicatũ rurſus radium multipliciteq; diuiſum octo ideas ſuſcipiat per quas totidẽ itelligat/quot pꝛim⁹ atq; ſcõs. Ubi appet ſublimioꝛib⁹ mẽtib⁹ vniuerſaliores ideas eſſe/ſequẽtibus paulatim min⁹ vniuerſales. Siqdẽ vna idea in illis tãtũ ſub ſe ꝓtinet/tãtũq; ſignificat: quãtũ due in his idee Semp enim deſcẽdẽdo vna geminat in duas. Atq; ita geminet gradatim/quouſq; oꝛdo mẽtiũ ifim⁹/qualis eſt aia rõnalis/tam multiplicẽ radiũ diuinũ accipat/quãtũ ille in ſpiritib⁹ põt fieri multiplex. Põt autẽ in illis uſq; ad ideas rerũ ultimas diuidi: ita ut totidem pꝛe ſe ferat foꝛmulas/quot rerũ a deo creatarũ ſũt ſpecies: ut ſpẽi humane ideã hẽat vnã: vnã eq̃ne: ſiliterq; de alijs. Singuloꝝ vo hoium ⁊ equoꝝ figuras ſingulas radi⁹ ille nõ facile aut cuilibet oſtẽdit exꝑſſas. Nã cũ ſit penit⁹ abſolut⁹/formulas pꝛe ſe fert mõ ꝓcipue abſoluto. Sane platonici mẽtes ſupernas exiſtimãt ſicut ideas rerũ mãliũ in mãles: gnãbiliũ ingnãbiliter cõtinẽt: ita ⁊ ꝓticulariũ rerũ ideas dũtaxat vniuerſales hẽre. ¶ Cogitem⁹ hois aiam nũc primũ ex deo manã tẽ: neq; dũ coꝛp⁹ idutã ut ab occupatiõe coꝛpis libera intẽtionẽ ꝓſus oẽm in mẽtẽ ꝓpꝛiã diꝛigat. Ubi pꝛo natura ſua dũtaxat accipiat radij illi⁹ ꝑpetuo ſibi adſtãtis ⁊ iſpirãtis ifluxũ. Quid per huiuſmodi radiũ nãliter capiet aia: Tot ideas quot ſunt rerũ ſpẽs creatarũ Unã ſpẽi cuiuſq; ideã: per ideã hois ꝺd itelliget: Na turã tm̃ cũctis cõez hoib⁹. Singlos ſb ea hoies nõ videbit. Idẽ per ideaz eꝺ faciet ⁊ reliquoꝝ. Itaq; ꝓfuſa relinquet aie hui⁹ cognitio: cũ ipſaz lateat oĩ ſtincta ꝓgreſſio ſpẽrũ in ſingula. Eritq; nãlis appetit⁹ ei⁹ ianis: ⁊ indet⁹ ſemꝑ/affect⁹/qui nullo vult uero/nllo bono carẽ. Uerũ cur neꝺt hoies aĩa in ultis ideis ſicut ſpẽs: ita ſingula ſpẽb⁹ ſubiecta plane cõſpicere: Quẽadmodũ angeli in ſuis ideis generavi dẽt ſpẽſq; ⁊ ſingula. Quia ut alias diſſeruim⁹. In q̃libet rerũ oꝛdine ita natura cõparatũ eſt/ut actio in ſũmo illi⁹ oꝛdinis ſit paſſionis exꝑs. Paſſio in ĩfimo actione pꝛiuata. In medÿs cõpoſitio media Alias quoq; noſtras eẽ mẽtes infimas ꝓſtitit. Qua pꝛopter quãtũ ad itelligẽtiã ſpectat: deꝝ aget ſoluz: angelus aget ⁊ capiet. Aĩa capiet per nãm ſue mentis ſolũ: nõ aget. De⁹ ſiꝺdẽ ideas effundit alio: non haurit aliũde. Pꝛim⁹ angelus duas ut ita diꝛeriz/capit ideas. i. duo illa rerũ latiſſima genera: ꝺb⁹ ſuſcipiẽdis quodãmõ patit. Mis ſuſceptis ob efficaciaz ꝓpriã illoꝝ generũ viſcera penetrat. Spẽſq; oẽs ſequẽtes in eis pſpicue iſpicit. Fabꝛicatoꝛ ſibi ipi cõcept⁹ ꝓpꝛios quarũlibet ſpẽrũ. Quos etiã deriuat in ſingula. Atq; hec nõ paſſio iã eſt: ſed actio. Idez angelus ſcõs agit: ⁊ alij. Ac ſemper poſterioꝛ angelus. ¶ Plures ideas ſupne accipit patiẽdo. Paucio reſq; cõcept⁹ ſpẽrũ ſibi eſt fabꝛicatur⁹ agẽdo. Pꝛopterea creſcit paſſio ſẽſiz. Actio vo decreſcit. Quo uſq; ad mẽtẽ ifimã uenĩat: que nihil agat. Sed acceptis ideis alaꝛ. Nihil moliat noui. Cui⁹ itelligentia nihil eſt aliud/q̃ ſuſceptio idearũ ſeipſam mime latẽs. Et qm̃ idee vniuerſales ſunt natura/nõ poteſt mẽs aliqua illas abſq; ꝓpria actione ad diſtinctos ſingularũ rerum cõcept⁹ deducere. Ideo hoĩs aĩa que ex ea pte qua mẽs eſt iter mẽtes eſt ultima: itelligitq; ſolũmõ patiẽdo/vniuerſalia in ſingula nõ diſtribuit. Uerũtn̄ qua parte eſt diuina per cẽtrũ ſuũ quaſi dei caracterẽ hẽt aliquã actionez qua ꝓducit ſpẽs uel educit. Diuidit vo nequaq̃. Quinetiã qua pte eſt aĩa qz nõ eſt ultima aiarũ aialis coꝛpoꝛeeq; opationis eſt cõpos. ¶ Ceterũ per diuinã ꝓuidẽtiam in eo gradu locata eſt hoĩs aĩa/ut ſicut ſuccedit ꝓxime mẽtib⁹/ita ꝓxime terrena pcedat coꝛpoꝛa Qua cognatiõe erga iferioꝛa hec afficit: eiſq; amatoꝛio quodã affectu ſe iſerit. Uñ coꝛpibus copulata terrenis terrenoꝝ oium põſtãtiſſimis/regit ꝺdẽ illa: pq; virtutẽ vitalẽ vitales illis affert paſſiones itrinſec⁹. Per ſeſũ aũt iudicat alienas paſſiones illatas illis extrinſec⁹. Coꝛp⁹ humanũ qm̃ cõſtat quatuoꝛ elemẽtis: ⁊ in medio mũdi locat⁹ oium elemẽtoꝛum oiumq; rerũ circũfluẽtiũ impulſus per q̃nque iſtrumẽta ſenſuũ patit. Impulſus huiuſmodi vndiq; a ſingulis rebus illatos ſigillatim aĩa diſcernit per ſẽſus. Eoꝛũq; imagines ipſa aiali virtute in ſeipa fingit per phãtaſiam ſeruatq; memoꝛiter. Quo fit ut bꝛeui tẽpoꝛe phãtaſia ſingularũ ferme rerum ſingulis plena ſit foꝛmis. Hinc ratio pꝛouocata. Pꝛimo quidẽ ſpecies vniuerſales parit: perq; illas intuitu ſimplici cõmunes ꝓcipit notiões. Uꝺox vo ex hoc intuitu recto iam ab actu intelligendi in ſpeciẽ intelligibilẽ: perq; hãc in ſimulachꝛum ſe reflectit⁹ ⁊ per ſimulachꝛũ ꝓſpicit indiuiduũ/pꝛius ꝺdem uagũ in determinatũq;/puta aliqꝺ mel/deide determinatũ

ſcilz mel

scilz mel hoc aut illud. Sed post huiusmodi breuio res actꝰ latꝰ in hūc modū pcurrere ꝓsueuit. Quid nā est corpꝰ hoc dulce ꝛ flauū qđ offert nūc phantasia mihi: Cur dulce: Dulciꝰ ne hoc an vinuz: Tria hic rō querit/que ut platonicis videt phantasiā la tuerāt. Primū rei illius substātiā: qñ qđ hoc est/in terrogat. Scōm qualitatis illiꝰ causaz: qñ cur dulce pquirit. Tertiū ordinē eiꝰ ad alia: qñ sciscitat/nū vi no sit dulcius. Post hec rñdet sibi ipi tria. Primū z Mel hoc est. Scōm: hoc ideo dulce: qm̄ humor eiꝰ pinguis est ꝛ moderate coctꝰ. Tertiū: dulcius vino est: qz dulcedo eius linguā magis diutiusq; delinit. Hę rōnis humane discursiones qñ phātasie sequū tur ipulsum/pticulares sūt/ꝛ per singula puagant. Quinetiaz aggredit alias questiones. Quid mel: Quid dulcedo: Hūc nō magis de melle hoc q̄ de quouis alio rogat. Siliter de dulcedine qualibet. Ac neglecto ꝓprio illo mellis simulachro qđ attu lit phantasia/de cōmuni pscrutat vniuersi mellis ꝛ dulcedis rōne. Uniuersalis hec questio est. Uniuer salis fit ꝛ rñsio. Ita mel est apū succus: gradu scdo calidus: virtute abstergēs: sapore dulcissimꝰ: tactu piguis. Rursus dulcedo est sapor ex moderata bu moris aerei ꝓcoctione ꝓueniēs. Has cōes definitio nes mellis atq; dulcedinis quesiuit rō diu/ꝛ iuenit tādē. Si quesiuit diu nō hēbat ipa. Accepit enī aliū de illud ad qđ discurrēdo puenit. Uñ ergo accepit: Nō a phātasia. Ea enim si illas habuisset/obtulis set plane statiz ut simulachra obtulit. Presertiz cū lux illa cois definitionis quāto est illustrioz diuini orq; simulachris/tāto clariꝰ oculis rōnis ad ipsam accōmodatis refulgē debuerit. Quapropter a men te rō illas accipit. Que qñ mēti q̄ proxima est/eaz ipsam viz adipiscit/per quā neglectis qñq; singula ribꝰ questionibꝰ ad vniuersales se cōferat questio nes. Et qz querit coiter definitiones reportat a mē te cōes. ¶Querebat qđ lucri a corpore ꝓueniret. Plurimuz ꝓculdubio. Hēpe si remanet extra cor pus aia cū pmū nata est vniuersalia cognoscet qđē singula uel virtute ꝓpria uel radio diuino per ipaz cōprehēso nō cernet. Quia mēs eiꝰ ultra ideas ulti mas nō descēdet. Rō vo in mētis despect intuitu. In hoc aūt corpe ꝓpter sensus rō ꝓsuescit per singula currere: singula applicare coibꝰ: coia in singula de riuare. Per singula currit hūc in modum. Hoc est dulce ꝛ flauū: ergo est mel. Singula coibꝰ applicat/ ita hoc est dulce. Omne dulce est humidū modera te coctū. Ergo hoc est humidū ita coctuz. Coia vo sic adhibet singulis. Omne dulce ꝛ flauum est mel. Hoc igit qz tale est/est mel. Sic assuefcā rō qñ aius fuerit sepatꝰ cōes mētis ideas facile in singulas di stribuet notiones. Quia rō sicut hic sua quadā tpa li discursiōe diuinū illō ꝛ efficax aie cētrū caputq; mētis ꝓuocat/ut formulas in mēte latētes paulatiz educat in lucē ꝛ in rōnē usq; traducat/ita illic subi to ꝓtinuoq; affectu per diuturnā cōsuetudinē gene rato formulas iflāmabit/ut per quasdā reruz singu larū scintillas excusse q̄q; ex mēte cozuscēt in rō nē. ¶Quapropter Plato in epistolis atq; legibꝰ/ Plotinꝰ q̄q; in libro de aiaꝝ imortalitate ꝓcedunt ais sepatis ieſſe nostrarū rerū sēsū aliquē atq; curā Nō qđē Plotinꝰ sic accipi vult ut eatenꝰ aiaduer tāt humana/quatenꝰ subest ipsis hitꝰ aliqs uelꝰ affectꝰ ad corpea uergēs. Quo tādē sublato tāta attētione di uinis incūbāt/ut singula que iter nos ꝓtingūt aut non videāt/aut sicuti solēt qui aliqđ itētissime cogitāt/se vi dere talia nō aduertāt. Eadē ferme de reruz humana rū reminiscētia rō est. Hā Plato alibi recordari cōce dit. Alibi lethcū inqt obliuionis flumē iter vite huius atq; alteriꝰ fluere regionē. Recordari enim q̄ diu erga illa que hic senserāt afficiunt. Deide minime. Alias vo que labunt in corpꝰ/eatenus diuinoꝝ obliuiscī/quate nus sese in corpꝰ imergūt. Cū primū emergūt/ꝛ quan tū emergūt/tūc primū atq; tātū reminiscī. ¶Sūt autē aie multe: ut ꝛ priscis ꝛ nostris placet theologis/ que hec aut illa/hic aut ibi nō affectu/sed ꝓuidētia quadā a deo distributa gubernāt. Adde q̄ in re.p. scribit pla to/aias que hic aliq affectu se nouerāt/sese illic agno scere: atq; ferme ad se inuicē siliter affici. Auicēna q̄q; in methaphysicis ait aias tū beatas tū miseras in alte ra vita pseuerāte ad tēpus habitu quodā a sensibilibꝰ cōtracto posse imaginari que hic prius uehementioze affectu imaginabantur. Sed hec nunc tanq̄ minus ne cessaria dimittamus.

¶Ratio secūda. Ut formę singulares cum vniuersali bus formis concilientur. Capm. 2m.

Mirabilis ꝓfecto virtus est hec humana rō: aie rōnalis ꝓpria/per quā sumꝰ hoies. Accipit a phātasia singula a mēte coia ꝛ in vnū congregat utraq; ꝛ sicut in hoie mortalia cū imortalibꝰ copulan tur sic in huiusmodi rōne tpalia simulachra spēbꝰ iun gunt eternis. Nō nisi in mūdo efficeret alicubi/ resta ret formarū series interrupta. Fieri aūt nequit/nisi rō nalis animus terreno corpori coniungatur.

¶Ratio tertia. Ut tam radius diuinus q̄ eius formu le reflectantur in deum. Capm. 3m.

Facit in hoc iterū aliud mirabiliꝰ. Qm̄ diuinꝰ ille radiꝰ idearū plenissimꝰ postq̄ ad aiaz usq; descēdit/trāsit per vitalez aie vim/pq; nām in mūdi mām. In qua fingit extremas q̄sdā atq; vmbra tiles silitudines idearū. Quēadmodū lumē fingit ima gines colorꝝ in speculo. Immo quēadmodū per lumē vmbre corporꝝ designant in terra. Tales autē silitudi nes siue vmbre discedūt ab ipsa diuinitate q̄ plurimū Hā ex puris impure fiūt: dum a rebus inquinant: ex vnitis dissipate. Ex coibꝰ singule. Ex stabilibꝰ ꝓpsus instabi les. Si res queq; suā originē repetūt. Uñ pcutiēs terrā solis radiꝰ in solē ide reflectit: qđ mirū has quoq; vm bratiles silitudines idearū occulto quodā istinctu ꝓsti nā puritatē reqrē: Atq; radiū ipm earū fictorē postq̄ descēdit vicissim ad ascēdēdū ardēter anniti: Frustra ne tātꝰ conatꝰ erit: Minime. Quis succurret: Nō aie bestiarū. Que solis singularibꝰ simulachris ibiāt. Nō mētes ille nostris ꝓstātiores. Que cuz nō hēant corpa oibꝰ oium corporꝝ subiecta pcellis pticulares q̄libet passiones formasq; quorūlibet corporꝝ nō suscipiunt. Sola restat hois aia/que ꝓpter terrenū corpꝰ singulo rū corporꝝ singulis qđāmō pulsata tumultibꝰ. Assumit qđē ipa per sēsū has a mūdi mā infectas silitudines idea rū. Colligit aūt eas per phantasiā. Purgat extollitq; per rōnē. Ligat deide cū vniuersalibꝰ mētis ideis. Ita radiꝰ ille celestis qui ad ima defluxerat/refluit ad sbli mia dū silitudines idearū que fuerant in mā dissipate colligunt in phantasia. Et impure purgant in rōne: ꝛ

singulares tãdẽ in mẽte euadũt vniuersales. Sic hoĩs aia iam labefactatũ restituit mũdũ. Aũ eius munere spiritalis olim mũdus qui iã corpalis est fact⁹ purgat assidue/atq; euadit q̃tidie spiritalis. ¶Radũ ab amplo solis orbe demissi in angustũ foramẽ altissimi pietis conũ faciũt per pyrãmidẽ: z in ipso foramine obliquant: usq; adeo ut trãsuersi traducant ab ipso / z in suppositũ pauimẽtũ cũ decidũt orbẽ fulgidũ ꝓfigurẽt/ tãto ampliorẽ/q̃to remoti⁹ a foramine fuerit pauimẽtũ. Ubi solaris globi latitudinẽ adequaturi videnť / si equali spatio deciderint a foramĩe atq; a sole defluxerãt. Hoc aũt in nostris oculis assequunť. Nã qui in pupilla coacti sunt in angustũ: z ab ipsa traducti in aium in ipso aĩo solis magnitudinẽ implẽt: ubi uere de solis magnitudine iudicať. Ex quo appet tãto aium distare ab oculis/quanto solaris orbis supeminet oculos. Jccirco z in celo ꝟz egyptios z celestis est aius: qui terrenos oculos eque supeminet atq; celũ. Jnfluxꝰ quoq; idearũ a supnis mẽtibꝰ demissi in corpora ex amplissimis angustissimi fiũt/oũ ex vniuersalibꝰ oino ptículares euadũt/a corpibꝰ tãdẽ reflexi in hoĩs aium pristinã recipiũt amplitudinẽ. Uñ euidẽter ostendũt humanã mẽtẽ ita ferme a corpibꝰ eẽ remotã sicut z mẽtes superiores. Jdeoq; cũ eque a mortalibꝰ seiũcta sit ac diuine mẽtes/eque immortalẽ existere. Presertim cum formas ab eternitate ad tẽpus partesq; temporis usq; ꝓlapsas eternitati restituat.

¶Quarta ratio. Ut aĩa fiat beatior. Capm.4m.

Qnfert ꝓterea descẽsus aĩe in corpꝰ ad aĩe ipius beatitudinẽ. Sicꝺ enim hebetior ingenio sit: ac semp corpe ualidus quãti faciẽda sit bona ualitudo corpis ignorabit. Egrotet oportet q̃q: ut ea cõparatione saltẽ ꝑciũ sanitatis agnoscat. z recupata iterũ sanitate suauiꝰ ꝓfruať. Aĩa hoĩs mẽtibꝰ oibꝰ obtusior cõparatione idiget ad plenissimũ rerũ maximarũ iudiciũ. Ergo mũdanis agitata ꝓcellis/q̃ quietꝰ vulcisq; sit in deo portꝰ z hic rectiꝰ uaticinabiť / z illic discernet acutiꝰ. Jntẽtiꝰ adherebit: fruet z dulciꝰ. Quã q̃dẽ rõnẽ Plotinꝰ nõ mediocriter ꝓbare videť. Maxime vo Porphyriꝰ qui aiaz inqt sepiꝰ mala hec exptã tãdẽ oino herere parẽti nunq̃ ad hec ulteriꝰ reditura. Forsitã z ipse deꝰ istituit diuina gaudia superioribus q̃dẽ mẽtiũ gradibꝰ natura obtingere. Ordini vo inferiori laboribꝰ cõparari. Ut eẽnt z qui nascẽdo beati fierẽt Et qui se viuẽdo beatos efficerẽt. Ne aut sblimes spiritꝰ pluris q̃ sint extiment: cũ aliũde beatitudinẽ nãciscanť: aut inferiores spũs ꝓtẽnant: cum ipsimet sibi sint btitudinis auctores. ¶Quid: si angeli utpote qui sunt remotiores a tpe/statim ut orti sunt per subitã quãdã in deũ ꝓuersionẽ momẽto btitudinẽ ꝓmerent: Nos autẽ lõgiori circuitu felicitatẽ similem adipiscimur: Et qõ nãe deest idustrie nostre repẽdiť. Ac dũ honesti pũq; laboris tolerãtia cũ ibecillitate nostre originis cõpẽsať quodãmõ excellentiã equãtes angelicã/equamꝰ z premia. ¶Jta quatuor in bono gradus reptiunť. Deꝰ a se tm̃ bonũ hẽt suuz. Corpea ab alio tm̃. Angelus z aius nõ mõ ab alio qz a deo. Uerũetiã a se: qz sibimet bonũ pstãt. Sz angelus actu eterno/aius tpali. Neq; mirari debemꝰ aium posse nõ mõ ad extremũ digredi malũ: sicut miseri: sz etiã ad sũmũ ꝓgredi bonũ/sicut angeli. Primꝰ enim libq; motꝰ nusq̃ nisi in ifinito hẽt terminũ.

¶Quinta ratio. Ut vires aie inferiores ad effectum ꝓgrediantur. Capm.5m.

Qnducit insup hec hitatio nõ ad rõnez mẽtẽq; solũ sicut exposuimꝰ. Uerũetiã ad tres illas iferiores aie vires: phãtasiã: sẽsũ: z nutriẽdi virtutẽ. Quas aie esse oportet nõ minꝰ q̃ mẽtẽ z rõnẽ: si mõ inter angelos ac bestias obtinet mediũ. Jnanis q̃dẽ z incheta est vis illa que nunq̃ ꝓdit in actũ. Harũ triũ virtũ absq; corpe nõ est actꝰ: aut certe nõ icipit sine corpe/sine corpore inq̃ terreno opationes suas tũ singulas tũ itegras nõ exequunť Adde q Plotinꝰ ait aiaz per actiones pspicue vires suas nãmq; pspicẽ. Ac nisi oẽs edanť se / suaq; pfecte nõ cognituraꝝ. Aũ vo oino mobiles tpalesq; sũt earũ actꝰ atq; effectꝰ / par est ut ad aliq̃ tẽpus agãt: ut ad tẽpꝰ opeť: qõ agit tpaliter tpalia. Jccirco dať eiusmodi corpꝰ ad tẽpꝰ. Sz qm̃ opatio mentis atq; eiꝰ pedisseque rõnis ꝓtinua eẽ põt ad obiecta ppetua merito in ppetuũ opanť tribꝰ aliis viribus q̃q; uacãtibꝰ. ¶At quã ob causã adeo breuis hic est aie hitatio: Rñdet Plotinus. Ut citiꝰ deposita sarcia ꝓficiscať ad meliora. Breuis etas sufficit ad munera hec explẽda q̃rũ huc gratia uenit. ¶Quo aũt mõ ꝓuenies est aio sẽpiterno ut mõ descẽdat in terras: mõ ascẽdat: Et quasi ludẽs mõ in corpe sit: mõ sit extra corpꝰ: Forsitã ut plotinꝰ existiat. Nõ opus est ut ad hec officia moueať/loco ac tpe aius per descẽsũ atq; ascẽsũ. Ut enĩ sup locũ tẽpusq; que sũt corpis passiones natꝰ ex deo est/ita extra loci tpisq; limites pmanet/nõ aliter ex deo pẽdẽs: q̃ ex sole lumen totũ ubiq; per aerẽ. Hoc Plotinũ arbitror ab egyptijs didicisse: qui aiaz opinanť immẽse pñtie dei ꝑm eẽntiã suã ꝓticipẽ eẽ/q̃quidẽ ꝟz virtutẽ opationẽq; fit particeps imẽse itelligẽtie uolũtatisq; diuine per iterminabilẽ interminabilis vitatis stuitũ z bonitatis affectũ. Quare ꝟz eos non eẽt deũ ut mõ hic sedeat: mõ trãseat illuc: sz potius ut nũc det vitã terre: postea nõ det: sicut lumẽ nõ mutatũ loco nũc oculũ aptũ illuminat/post clausũ mime Sz hoc ipsi viderint. ¶Quorsum hic ludus in tribuẽda corpi vita z auferẽda: Satis ut arbitror diximꝰ. Bat enĩz vitã: ut illa expleat munera que narrauimꝰ. Aufert: ne diutiꝰ a melioribꝰ uacet muneribus ꝓpter viliora opum misteria. Atq; ut stelle ad explẽdũ officiũ sibi a deo iniũctũ oriunť oculis nostris z occidũt. Spũs quoq; ꝓmulti fabricatis sepe nouis corpibꝰ mõ oculis se nostris obiciunt/mõ se subtrahũt: sic hoĩz aie alias in corpibꝰ appent: alias delitescũt. ¶Hic triplex ostẽsiõis appet gradus Aie stellarũ oculis hoium sese mõstrant semp atq; cõtinue / lz alias aliis. Aie sequentiũ spirituũ semp nõ tñ ꝓtinue. Sẽper qm̃ oibꝰ seculis id agũt. Nõ cõtinue/qm̃ itermittũt. Aie nostre neq; semp neq; ꝓtinue. Nõ si nõ est ꝓtra nãz ut a sublimibꝰ corpibus aliquid descẽdat momẽtis singulis ad iferiora rursusq; ascẽdat: ut radij syderũ atq; flãme: nõ est etiaz ꝓtra nãm aliquot e sublimibꝰ spiritibꝰ huc quasi descẽdẽ q̃tidie atq; ascẽdere. Jtẽ ꝓsẽtaneũ videť platonicis/ut quẽadmodũ angelice vite semp a corpibꝰ separate sunt: bture vo nunq̃ sepate: sic medie due sint/tũ aie felicio̲res que semp partim sepate ptim ꝓiũcte sint absq; actionis ullius ꝑdimẽto: tũ etiam minus felices que aliquãdo segregate sint/aliq̃n vo

cõiũcte

contũcte inq̃ elemẽtali corpi qđ intellectualem quo dãmõ ipedit actionẽ. Naz ethereũ corpꝰ apud platonicos semp hñt. Apud xpianos aũt tale quoddã corpꝰ tãdẽ semp hẽbũt. ¶Ditto q̃ platonici non nostras solũ/sed multoz quoqz demonuz aias ꝓpria qñqz mutare corpa putãt. ¶Profecto diuinã bonitatẽ tũ effundere se in alia:tũ alia ad se ꝙuertere arbitrant. Inde aias hẽre/ut corpa regãt:inde ut se ad icorpea ꝓferãt:z que ꝓfecte utrũqz simul facere pñt corpora nõ mutare. Que vo aliter sese hñt merito pmutare. Oriẽ hic illa vulgarium diffidẽtia. Quid hoc:Defuncti nõ redeũt:nõ vident:nõ agũt quicq̃ Redire qđẽ sub alijs figuris platonici putãt. Sz reuera qđ opꝰ est redeat ad pugnã ueteranꝰ z emeritus miles. Si ꝑm nãz essetꝰ redit ad pugnã:redirẽt utiqz oẽs. Si est ꝓra nãm/noli alicuiꝰ reditũ querere. Cõtra nãm certe est reditꝰ supuacuus:si fuit ꝑm ꝓuidẽtie leges abire hinc illos qui munꝰ ipleuerãt Accẽdit spera ignis sepe flãmã in aere. Flãma paulo post redit in sperã. Noli querere crebriorẽ illius flãme descẽsum. Nãlis sibi est ppetuꝰ ille cũ spa circuitus. Cõtra nãm est descẽdere rursus. Ac lz aius per nãm eẽntie tertie Jani bifrontis istar utrũqz respiciat corpeũ.s.z icorporeũ/tñ qz sublimioribꝰ mẽtibꝰ amplioz ꝓuidẽtia/inferioribꝰ angustioz ꝓuenit: z aius noster illarũ oium ifimꝰ est:angustissima sibi ꝓuenit ꝓuidẽtia. Uñ z breue regit celeste corpus z ad breue tẽpus terrenũ. Et qñ corporeũ simul incorpeũqz mediocriter respicit:eque exercet utrũqz eẽntie tertie munꝰ. Nõ in hac vita cõtingit. Uñ vo post hãc vitã uel ꝓpter puritatẽ icorpeis icũbit attẽtior. tũc ꝓspicit corporea negligẽtiꝰ:uel ꝓpter impuritatẽ corpibꝰ mergit ifimis:tũc humane gubnationis auctoritate priuat. Quippe cũ humana vita iter diuinã ferinãue sit media aius oũ agit mediaz/extremã quoqz attingit utrãqz. Duz declinat ad alterã extremarũ/qõ qđẽ z nunc incipit facere/z expleri postea cũ decesserit/mediã attingit pauluz:extremarã alterã minime. ¶At cur nõ vident aie defunctoz:Deũ:angelos:aerẽ nõ vides:ob hoc tñ eẽ nõ negas. ¶Cur nõ agũt qcq̃. Agit oia deꝰ. Agũt angeli. Actiones illoz ita nõ aiaduertis:sicut nõ vides illos. Quid ꝓhibet aias a terreno z corporeo vinculis iã solutas mouere corpꝰ ethereũ uel aereum nostris ocalis inuisibile:Quid ꝓhibet eas rõnẽ phãtasiãqz nostrã cogitationibꝰ:visionibus:signis quotidie cõmonere. Nos aũt hec nõnunq̃ vñ ueniant ignorare. Sepe enim inuisibiliũ motiones inuisibiles sunt. Auenzoar Albumaron medicus arabs scribit se a medico nup defũcto per somnũ accepisse optimũ oculo suo egrotãti remediũ. ¶Multa generis eiusdem quotidie nobis eueniũt. ¶Plato in libro legũ 9° tradit eoz qui occisi sunt aias sepe interfectores hostiliter iseq̃. Uñ forte ꝓtingit ut occisi hominis vulnꝰ etiã iacẽte cadauere in eũ qui vulnerauerat/si mõ ille cominꝰ istet vulnꝰ ipm inspiciẽs sanguinẽ rursus eũciat. Nõ qđez euenire nõnunq̃ Lucretiꝰ affirmauit:z iudices obseruarũt. Confirmat platõis sniaz possidoniꝰ stoicꝰ:ex eo q̃ duo qđã archades familiares cũ megarã uenissẽt:alter ad cauponẽ diuertit:alter ad hospitẽ. Qui ut cenati qeuerũt/nocte visus est in sõnis ei qui erat in hospitio: ille alter orare ut sibi ꝓueniret:q̃ sibi a caupone iteritꝰ ꝑaret. Hic primo pterritꝰ sõno surrexit. Deinde cũ se collegisset:idqz visum pro nihilo hñduz eẽ duxisset/recubuit. Tũ ei dormiẽti ille idẽ visus est rogare:ut qm̃ sibi viuo nõ subueniss̃et/mortẽ suã saltẽ ne iultã eẽ patereꝰ se iterfectũ a caupone/in plaustrũ eẽ ꝓiectum:z supra sterc' iniectũ petere ut mane ad portã adesset prius q̃ plaustrũ ex oppido exiret. Hoc ergo in sõno his commotꝰ mane bubulco ꝑto ad portã affuit. Quesiuit ex eo qđ eẽt in plaustro. Ille pterritꝰ fugit, ¶Mortuꝰ erat est. Caupo re patefacta penas dedit. Bñficũ quoqz memores eẽ aias defunctoz ex hoc cõiciũt stoicoruz nõnulli:q̃ Simonides cũ ignotũ quẽdã ꝓiectũ mortuum vidisset/eũqz humauisset:hẽretqz in aio nauẽ ꝓscẽdere/moneri visus est ne id faceret ab eo quẽ sepultura affecerat. Si nauigasset/eũ naufragio periturũ. Redijt Simonides. Ceteri naufragium fecerũt. Hec oia docẽt aliqđ in nos agere aias defunctorum.

¶Ratio sexta. Ut mũdus ornet. colat deꝰ. Capm. 6m.

Sed ut disputationẽ supiorẽ fine cõgruo cõcludam⁹/uoluit diuinꝰ artifex mũdi opꝰ sibi q̃ simillimũ facere. Tale est aũt si ubiqz sit rõne plenissimũ. ¶Profecto ut in ipso rõ est z vniformis simul z oiformis:sic in opificio suo aiam vnã rõnalẽ eẽ voluit:atqz multas vni'.s.spere vnã/multasqz multarũ. Et qz spera quelibet suũ imitat totũ/ideo multas etiaz in spera qualibet collocauit. Ita ut sicut spera sperã: sic aia aias ꝓtineret. Tot vo saltẽ eẽ aias statuit in supmo quot stelle:que cũ sperã imitent suã/singule quoqz circa cẽtrũ ꝓpriũ reuoluunt:ꝓpriorũqz motuuz ꝓprios sũt sortite motores. ¶Probabile enim est illas ultra spere vitã ꝓprias quoqz vitas hẽre/si mõ ꝑstantiora corpora sunt q̃ aialiũ terrenoz/que ꝓprias nacta sunt vitas. ¶Ditto q̃ singule celestiũ aie z ꝓpriũ circa itelligibilia itellectualẽ hñt motũ/z cõem circa corpea aialẽ/vna cũ vniuersali spere aia:geminosqz hos aiarũ motus sequũtur gemini motꝰ in stellis ꝓpriꝰ simul atqz cõmunis. Sic vo spe minores pfecte imitant maiores/q̃ rõnales siliter multas ꝓtinẽt aias:que z cõem in fato z ꝓpriã in seipsis hñt ꝓditionẽ. In omni igit mũdi spera ultra cõem spere cuiusqz aiaz viuẽtia multa instituit rõnalia ut alias disputauim⁹. Quare oportuit in media quoqz mũdi sede talia quedã eẽ/ut esset in mẽbris oibꝰ rõnaliũ turba q̃ plurima. Que hoc ornet colatqz dei tẽplũ:atqz deũ artificẽ canat z laudet. Jd agunt in altioribꝰ speris mẽtes alie. Jd agũt humane mẽtes in terra. Neqz pectꝰ hoc mortale/futuruz est/qđ assidue eternũ dei resonat nomẽ. Nemo vo ob hoc diffidat eẽ multos in planetarũ speris habitatores/q̃ vnicus in qualibet earũ planeta suspiciat. Immo vo qz descẽdendo a sũmo semp ut platonici putãt numeralis hitãtiuz crescit turba/ideo in sũmo celo ipsi stellaruz numero dux vnꝰ. i. ipsa spere aia sufficit. Sz qm̃ in singulis planetarũ circulis habitãt plures q̃ in sũmo atqz inferiores. iccirco pluribꝰ opus est ducibꝰ. Quocirca duos in singulis duces. i. aiam spere z planete aiam illic deꝰ instituit. Habitatores aũt eiusmodi aialia uocãt angelica/demonica/heroica/deiceps atqz humana ex aia rõnali z corpore spere sue ꝙgrue ꝓstituta. Que tamen non videant/qz uel minus lucis uel minus solidi hñt q̃ stelle atqz planete. Neqz id qđẽ mirũ:cuz nec spere etiã in qb⁹ sunt videant. Seq̃ vo eos z natura z motu

ꝛ denomiatione planetā suū sicut planeta spere aiam: ꝛ sicut spera aiam vniuersi. Beniqꝫ cōcludūt / si in extremis utrinqꝫ mūdi speris rōnales sunt multi: merito ꝛ in medīs eē multos. Nos aūt quasi vicissim ꝓcludimus / si deus diuinis mētib⁹ circūfusas oznauit speras ture ꝛ media diuinis mētib⁹ exoznauit. Neqꝫ spernenda est habitatio terre: que medius choꝛ⁹ est tēpli diuini. Que tātarū sperarū stabile fundamētū. Neqꝫ paruifaciēdū est q circa eā cetere uoluunt spere tanꝫ cardinē. Quid: q celestiū oium radij in eā ꝓfluētes miscētur hic: virtutēqꝫ mira vnione mirabilē cōsequuntur. Quid: q facies terre viridis instar celi uaria pspicuis coꝛpib⁹ trib⁹ inuoluit / aqua / aereqꝫ / ꝛ igne. Ac reper cussa syderū radīs eos ꝓgregat in splēdoꝛē. Jdeo si in luna cōstitut⁹ globū hūc inde pspiceres: talis tibi forsi tā videret: qualis tibi nūc a terra luna videt: putaresq eos qui hic habitāt eē celestes / stellāqꝫ aliquaz habitare. Jccirco pythagoꝛici terre globum aq ꝛ aere suoqꝫ igni quasi uelamib⁹ suis circūuolutū sperā mūdi vnaz ac stellā quādā noiauerūt. Et Plato terrā uocat deā antiqssimā deoꝝ oium qui sint intra celū. Addit ingētes terre regiones habitari nostris admodū altioꝛes: ubi lapides: metalla: plāte: aialia sint nostris mirū im modū pstātioꝛa atqꝫ pulchꝛioꝛa. Ubi boies diutissime viuāt: modicisqꝫ alimētis / cum pciosissima sint: odoꝛibusqꝫ feliciter nutriant. Addit qō Diodoꝛus Plinius qꝫ narrāt alicubi boies solo etiā odoꝛe nutriri. Illō certe mirabile qō Olympiodoꝛus platonicus scribit Aristoteleꝫ vidisse boiem: qui doꝛmiret nunq: soloqꝫ aere radīs solis expositō viueret. Nec illis ferme silia q in diuinis boꝛtis quasi cāpis elysijs boies sola arboris vite gustatione imoꝛtales viuere potuissent. Sz ut ad istitutū oꝛdinē reuertamur. Timeus Moysem imitat⁹ inqt: deū in pncipio ignē celū terrāqꝫ creasse quasi pcipua mūdi mēbꝛa: atqꝫ ut duo hec aptiꝰ iter se vinciret aereꝫ moꝛ aquāqꝫ interiecisse quasi nō sui sz illoꝝ gratia sint inuēta. Qō si liceret paulo latius ut sepe solem⁹ cū antiqs nostris cōfabulari / referrē eq̄dē pncipuā ꝓpriāqꝫ nām ignis lucē eē potius q̄ caloꝛē. Primo qꝛ illa diuinioꝛ est. Scō qꝛ illa citius agit. Tertio latius se diffundit. Quarto nō sicut caloꝛ abeūte igne quasi ceteris quoqꝫ coīs quodāmō in calefacto relinq̄tur. Sed tanꝫ igni maxime ꝓpria nulliqꝫ pmixta suū ubiqꝫ sequit ignē. Quīto qꝛ ignis quo magis aliene soliditati miscet: eo feruet magis lucetue minus. Cōtra vo quatenus in puritatē ꝓpriā restituit. eaten⁹ urit minus / lucetue magis. Quoꝛsum hec: ut itelligam⁹ celuz eē ignē: cui⁹ ꝓpriū sit actu q̄dē lucere: virtute vo calere ut nō imerito dici possit celestē ignē eē lumē cui⁹ calefactoꝛia virt⁹ nulli per se noxia sit / sed blanda oīb⁹ atqꝫ salutaris. Un ꝛ ethereus sub luna ignis quodāmō celestē secut⁹ aerē ꝓximū nō ꝓsumit. Qō aūt virt⁹ que in supmo igni tātū salutaris est ꝛ blāda penes ignē inferioꝛē a supioꝛi specie differētē moꝛdax / ut ita loquar / euadat. Hinc efficit ul q aspitati terrene miscet: vñ in solidioꝛi siccioꝛiqꝫ materia uehemētius urit: uel q re reflexione quadā cogit ꝛ quasi vim patiēs vim ꝛ ifert Jdeo in liberioꝛi aere tāgēti ubiqꝫ blādit: sed inter cōcaua pcussa pcutit: atqꝫ speculo ꝓcauo violēti⁹ repcussa violēti⁹ ꝛ ipsa repcutit. Quāuis aūt totū celum per ignē potissimū oescribatur / tñ cetera quoqꝫ elementa sed modo celesti subiūgūt. Jgit in celo ubiqꝫ pꝛeualet ignis. Sz alibi vna cū quadā celestis terre soliditate. Qō patet in manifestioꝛib⁹ stellis: que q̄m soliditate quadā obsistūt radīs oculoꝝ / ideo licet remotissime sint / tñ pspicue discernunt. Alibi vo ignis sb iuncta quadā celestis aque ꝓpꝛietate viget in oꝛbe pcipue lacteo: ideoqꝫ ibi stelle quātū fert aque natura vident. Beniqꝫ passim ignis addita aerea q̄daz pspicuitate regnat. Quo efficit ut in spis plurimuz dū pꝛo sui aerisqꝫ natura nō obsistit oculis nō videatur. Qō aūt quedā elementoꝝ nāe in celo sint oēs astrologi ꝓfitent. Hinc cāpi apud poetas elysij. Hic ꝛ illud beati mites qꝛ ipsi possidebūt terrā. Hinc ꝛ Dauid ꝛ Moyses aquas per celestia fūdūt. Jterū quoꝛsum hec: ut ꝓcludam⁹ si elemēta quodā celesti mō in celo repiunt posse vicissiz in elemētis quoqꝫ elemētali quadā ꝓditiōe celestia siliter repiri. Maxime vo in terre globo / qō alterū pter celū mundi est fundamētū: in quo lz terra pualeat sicut in celo ignis / tñ pinde atqꝫ in celo aqua aer igniscqꝫ adiūgitur: Beniqꝫ sup lunaz ignis: infra vo terra ubiqꝫ regnat. Atqꝫ etiā ꝓpe ipm mūdi cētrū per terrenos hiatus flumina ignis ꝛ aeris ꝛ aque vndiqꝫ fluunt. Quāobrē nemini mirū videri debet ꝛ celestes animas ad terrena demitti: ꝛ vicissim pegrinos habitatoꝛes terre ad celestia q̄qꝫ remitti. Beniqꝫ qualiscūqꝫ terra sit / huiꝰ homo est dns. Est utiqꝫ de in terris. Neqꝫ minus diuin⁹ putādus est boīs animus qꝛ coꝛpe fragili circūdet: sz ideo diuinissimus: q̄m etiā in fece terrena / si mō terra sit vilis / ꝓtra tū loci nām tū coꝛpis sarcinā tā diuina opa pagit / ut dū iferioꝛa gubernat / a supioꝛib⁹ nō discedat. Platonici oēs qb⁹ ꝓsentit Dionysi⁹ areopagita nāle diuinarū mētū officiū eē cēsent: ut maneāt in natura sua: ut ꝓuidēdo agēdoqꝫ ꝓcedant: ut se suāqꝫ oꝛigiē agnoscēdo ꝓuertant ipse / sequētiaqꝫ conuertāt. Jgitur aīa tanꝫ diuina tria hec pꝛo viribꝰ explet.

Atqꝫ ad hāc iferioꝝ gubernationē nō tā amatorio affectu allicit ꝓpter affinitatē / q̄ igenito quodā ꝓuidētie studio / ꝓpter nāe pstātia. Hā pstātissima quecqꝫ itime pfectiōis exuberātia sese latissime ꝓpagāt. Atqꝫ ut Plotin⁹ ait ipm bonū effuso splēdoꝛe ꝓcreat itellectū. Intellect⁹ quoqꝫ dū explicat aiaz exꝓimit rōnalē. Aia ipsa se ꝓpagās vitā efficit foꝛmāqꝫ coꝛpeā: Hinc Dionysi⁹ areopagita. Certe diuina vnitas cūctis vnita / iuicē vnit cūcta: dū ea que iter se sunt equalia ꝓpter qualitatis siliꝫtudinem in vnū ꝓgregat mutua quadā ꝓsēsione: Inferioꝛa vo ꝓpter idigētiā ad supioꝛa ꝓuertit fruēdi cupiditate supioꝛa ꝓpter abūdātiā ad iferioꝛa deflectit studio ꝓuidēdi quo diuinā ꝓuidētiā imitent. Alias aūt rōnales diuinā pꝛouidētiā modis quatuoꝛ imitari platonici disputāt. In pꝛimo quidē gradu aiaz mūdi collocāt: in qua vniuersalis circa mūdū sub deo sit ꝓuidētia / per quā oīb⁹ oia largiat. In scō vo xꝝ. speraꝝ aīas in qb⁹ vniuersalis pticularis ꝓuidētia sit: per quā videlicet mūdanis oībus nōnulla distribuāt. In tertio aīas tū stellarū tuz numinū quo rūlibet in quauis spera mūdi regnātiū. Apud quos eē cēsent ꝓuidētia particularē vniuersalem: qua. s. nōnullis mūdi mēbꝛis que ipsis ꝓgruūt singula tribuāt. In q̄rto deniqꝫ pticulares aīas illas videlicet que ab intelligibili ad sensibile vicissim recurrunt.

Quarū

Quarū eē ꝓuidētiā particularē adeo putāt/ut ali qua iā tātū aliꝯ impartiāt. Preterea multis vita rū cursib⁹ impleāt/que ꝛ supiores pauciorib⁹ ꝓdis agūt/ꝛ prima vnico circuitu cōplet. Sane plotinus Proculusq; diſputāt. Quēadmodū vn⁹ mū di circuit⁹ multos cōplectit: Saturnios: Iouios: Martios: Solares: alioſq; deinceps/ſic vnuꝫ aie mūdane per ſpēs ſuas circuitū intimū/multos aiarū particulariū ꝓtinere. Quippe cū ſublimior aia lōgiorē circa intelligibilia orbē pagat: inferior breuiorem. ¶ In his eꝯdē recitādis ꝓlixior eē uolui: qm̄ platonici per hec potiſſimū tā ea que in hoc capitulo ſunt q̄ que in capitulo p̄cedēte tāgunt explanari cōfirmariq; exiſtimāt. Sed talia quedā ipi viderint. Mihi vo narrauiſſe ſufficiat.

¶ Tertia queſtio. Quā ob cauſam animi ſi diuini ſunt perturbationibus afficiuntur. Cap^m. ꝛ^m.

Querebat tertio: Quā ob cauſaꝫ animi ſi diuini ſunt ꝓturbationib⁹ ſunt ſubiecti. Sꝫ nemo id vnq̄ admiraret: ſi q̄q; conſiderare mus/nulli mēti corp⁹ fuiſſe tributū oneroſi⁹ q̄ humane. Profecto mētes ſperarū ſyderū atq; demonū ſublimior⁹ ſimplicib⁹ p̄ſunt corpibus. Que ſua quadā ſimiliū partiū vnitate uſq; adeo ꝓſtāt/ut nō effluat ſui dēq̄. Ideoq; nec ifluat noui quicq̄ oportet. Mali rurſus agilitate ita uergūt ad motū/ut leuiſſimo illarū mētiū nutu viuāt ꝛ moueant. Cōtra Corp⁹ humanū ex elemētis quatuor pugnātib⁹ eſt cōpoſitū: ꝛ aque terreq; pondē retardat. Quapro pter partiū ſuarū tū diſſenſione pene quolibet mōēto diſſoluit. tū pōdere decidit: fitq; ad vitā ieptus: pigriuſq; ad motū. Propter ipſaꝫ quoq; iterioꝝ diſſēſionē in qua humores iuicē ſe expellūt/effluit aliq̄d ſemp e corpe. Ac rurſus oportet ut influat. Quare ad corp⁹ huiuſmodi ꝓciliādū: mouēduꝫ: inſtaurandū ipēſiſſima op⁹ eſt aie noſtre attentione. Huc tēdit platonicū illō. Sublimia corpa ad ſublimes accedūt aias. Inferiores aie accedūt ad corpa qz videlicet illa illis facilime cedūt. Hec vo his difficilime. Nō ſi ſublimior⁹ illarū mētium aliqua corporis noſtri clauſtris ad decēniū clauderet/foſſitā nō multo min⁹ q̄ noſter aīus fatigaret onere ꝛ cura ſolicitaret: ac illi⁹ diuinitati diffiderem⁹ / ut mō noſtre diffidim⁹. ¶ At dicet aliq̄s mūdi aiaꝫ corp⁹ hēre ex quatuor cōpoſitū elemētis aduerſātib⁹ iuicē: neq; tñ ea cura fatigari: ut noſtro corpe noſtraꝫ. Sic eſt plane. Sꝫ ipſa elemēta que corpis mūdani ſunt mēbra/nō elemēto⁹ alio⁹ ꝓtes ſunt: ſꝫ tota ꝛ itegra elemēta: non ſunt extra loca nālia: ſed in ſuis queq; diſpoſita regionib⁹. Nō ſunt cōfuſa iuicē vndiq;: ſꝫ ꝓprijs ſedib⁹ ſunt diſcreta. Nō ſūt externis ſubiecta corpib⁹. Nullū enim corp⁹ extra mūdum. Cōtra vo corpis noſtri ignis nō totus eſt ignis: ſed pars aliq̄ amplioris. Sic reliqua tria. Iccirco imperfecta ſunt huius corpis elemēta. Sunt etiā extra loca ipſo⁹ ꝓpria: ꝓpterea ignis ꝛ aer qui ſunt in nobis ſemp hinc fugiūt ad ſublimia. Aqua terraq; ad iſima decidūt. Difficillimuꝫ vo eſt imperfecta pficere: ꝓciliare pugnātia. Extra locū nālē corpa detinere. Sūt etiaꝫ in nobis quatuor illa pmixta in qualibet particula corpis. Quo fit ut pugna paſſim ferueat uehemētior: in mūdo aūt alicubi diſcernunt: q̄dam modo pacatiuſq; deſcūt. Multa quoq; ꝛ igētia extra nos ſunt/que nobis vndiq; iminentia corp⁹ affligunt. Quib⁹ oneribꝰ ꝛ laborib⁹ neq; aīa mūdi pmit. Neq; etiā elemēto⁹ aie: quarū corpib⁹ q̄q̄d accedit aut decedit vix atomi vni⁹ momētū hēt. Tēperata quoq; eſt vndiq; reſtitutio: neq; uſq̄ nālis diſſonat harmonia: harmonia inq̄ ſperarū ſaluti ꝓducēs. ¶ Sꝫ neq; ille q̄uis diuiniſſime pñt uſq; adeo ſperarū ipetū cohibere: q̄n ꝛ elemēto⁹ ptes ꝛ cōpoſita corpa ſe iuicē deuorēt atq; pdāt. Et illuuiones ignis ꝛ aque mūdum ſepe turbēt. Atq̄ qualitates eiuſmodi repugnātes nō poſſent a celo aliquo pacto ꝓduci atq; duci / niſi in eo earū virtutes eēnt. Neq; in celo eēnt niſi in motoribꝰ cōditoreq; celo⁹. Sꝫ in deo vna forma ſūt rone oūtaxat diſtincte: in angelis vo formis iſup diſtinguunt. In aiabus motu inſup ac tpe. In celo etiā loco ſimulq; virtute. Sub celo deniq; affectu atq; repugnātia. Quoruſq; hec: ut intelligam⁹ ſperarū elemētaliū aias haud tātā hēre potētiā ut qualitates que in celo inter ſe non pugnāt/ita moderent atq; cōciliēt/ut ſub celo nō pugnēt iuicē ꝛ iterimāt. Sūt qui dicāt celeſtē ſubſtātiā p̄ſtātia ſua illas ꝓciliare. Mām vo que ſub elemētis eſt/deforme is ſtabilis iefficax: neq; illas ſimul cape poſſe neq; ꝓciliare. Utcūq; ſit/appet elemēto⁹ aias ſi aias hñt illas oīno ſimul pacare nō poſſe. Nō neq; etiam mūdi aia pōt. Ut nō mirū ſit/aias noſtras in ꝓtēperādis humoribꝰ adeo laborare. Et in regione diſſonātie diſſonare. Oīno aūt aſſignata ſupioribꝰ aiab⁹ eſt tā facilior q̄ felicior gubernatio. ¶ Nō ſi noſter aīus mundani corpis gubernaculis peſſet ut ille eadē fortaſſe qua ille facilitate diſponeret. Sꝫ erāt etiā in ꝓticulas terre mētes alique mittēde diuine: ne mūdi rex minus in terreſtrib⁹ q̄ in celis elemētiſq; totis celebraret. hoc noſtris obtigit aīs. ¶ Scribit Hippocrates mutationes que ꝛ repētine ſunt ꝛ maxime ad oppoſitū/maximos diuturnoſq; morbos iferre. Plato vo in libro de re. p. 7° aiaꝫ in corp⁹ labētē repēte a ſūma luce in extremas tenebras ruere arbitrat. Ut nō mirū ſit eā diutiſſime cecutire atq; turbari. Auget turbationē eius ut diſputat Proculus in timeo q̄ ab vnitate in multitudinē diſſonantē/a ſtatu in mutationē oīs ferme q̄etis exptē delabit. Uñ diſtrahit ſemp ꝛ quaſi affecta vtigine titubat ꝛ uacillat. Neq; eā pmittit facile a tot fluctib⁹ tantiſq; ꝓcellis emergere ſua illa vitalis vmbra nāliter corpori tradita: erga quā ccu plē amore uehemēter afficitur atq; illa quotidie patiēte/ipſa quoq; ſuo mō cōpatit. Forte vo q̄ diu aīa ſeipſā nequaq̄ aiaduertit/nihil aliud ſe putat eē q̄ vmbrā palā in flumine corpis appentē. Quēadmodū Plato in 7° de re. p. docet. Neq; aliter turbata hac vmbra ipa quoq; ſe turbat/q̄ ſi pueri rudes cū videāt vmbras ſuas in aqua ꝓfundi grauiter lamētent. ¶ Talē vo in aiab⁹ ordinē platonici ponūt. Alias videlicet in gnātionez. i. gnābile corp⁹ nunq̄ deſcēdere. Quales ſint aie uel diuine uel ꝓxime. Alias deſcēdere q̄dē in gnātionē/ꝛ a meliori vita in min⁹ bonā ita tñ ut ide nequaq̄ ifficiant: maluue aliq̄ō ſbeāt. Quales iter demōes heroeſq; ꝓnumerāt. Alias deſcēdere iam ſimul atq; quodāmō vitiari: ſed purgari poſſe iterum: ſeq; rurſus ad meliora trāſferre. Addunt in ſummis aiabus neq; ſm eſſentiā/neq; ſm actionē vitiū reperiri. Sed in infimis animaruꝫ vmbris ſm utrunq;. In noſtris autē vitiari quidē actionē poſſe: eēntiā vo

nequaq̃. ¶ Plerisq; putãt humane vite difficultatem hinc insup augeri: q̃ mor⁹ ꝛ habit⁹ aie quatenus intellectualis rõnalisq; est/circuit⁹ eẽ debeat. Silis quoq; etherei uehiculi mor⁹ atq; figura. In corpe vo cõpositio aia uegetãdo: sentiẽdo: pgrediẽdo rectũ quodãmodo subit motũ dimisso circuitu. Uehiculũ quoq; motũ figurãq; suã mutare cõpellit. Ad ꝛ si ꝑm substãtiã nõ destruit/qz ut quidã putãt materia caret: tñ ꝑm figurã motũq; turbat. Que tũc demũ recipiet/cũ primũ animus in caput suũ. i. mẽtẽ erect⁹ in habitũ suũ ꝓsus restituet. Quẽ tãdiu amisisse videt oino: q̃ diu per intemperãtiã caput. i. mẽtẽ figit humi: pedes aũt. i. inferiores aie vires extollit in altũ. Quo quidẽ habitu nihil aut deformius aut laboriosius põt excogitari. ¶ Sz cur nõ est datũ nobis aereũ corp⁹ aliqñ: in quo terrã colemus: ꝛ liberius specularemur celestia? Am̃ aeri sui adsunt spũs. Defuissent hoc mõ terre. Ac si corpa simplicia rõne nõ carẽt/debẽt aliqua rursus cõpolita terrenaq; corpa rõne pollere. ut mũdus hic corpore⁹ itaq; tot⁹ sit rõnalis/sicut spiritalis ille mũdus/ad cui⁹ exẽplar hic est fact⁹/tot⁹ est rõ. ¶ Uoluit autez pater ille optimus: sacerdotes suos qui in speris supioribꝰ eum cantãt manere ibi semp eosdẽ: qm̃ ꝓpter loci felicitatẽ sine labore illic agunt vitã. In terris vo sacerdotes suos diuturnas moras trahere noluit/qm̃ non debet labor ꝓpetu⁹ aut lõgus ũs qui sedulo deũ laudãt. Ideo demittit huc eos quotidie atq; reuocat. Ut per successionẽ in terris fiat semp: Ad fit per eãdẽ vitã semp in celis. Mitto q̃ multi etiã in aere aias demonuz heroumq; putãt corpa q̃uis tardius/tñ aliqñ in meli⁹ pmutare. ¶ Uerũ hẽat dicet q̃spiã noster aius corp⁹ onerosius q̃ mẽtes alie: atq; ideo solicitet qñq;: ꝛ magis q̃ alie a speculãdo phibeat. Cur aũt fragilius corp⁹ hẽt q̃ bestie: Nõ qz fragilius habet corp⁹/ideo putãdus est minus eẽ diuin⁹. Immo qz est diuinior/corp⁹ hẽre fragilius. Disputauimus alias corp⁹ nostrũ eẽ terreno rũ oium tẽperatissimũ celoq; similimũ. Ut celestis animi munerib⁹ pacati⁹ ministeriũ ꝓbeat. Hãc vo tẽperãtiã necessario sequtur imbecilitas. Cõplexio in qua nimis excedit calor vix a calore ꝛ frigore ledit. Haz calor ingẽs remissiores calores exupat: ut ei⁹ cõparatione vix appareãt. Et frigoris impetũ frãgit. Ac si in aliqua cõplexione frig⁹ excellat/non quelibet frigiditas extrinsec⁹ iniecta pcipit. Et est⁹ facile tolerat. Siliter ubi humiditas aut siccitas ꝑualet. Ubi vo he quatuor qualitates mediocres sunt ꝛ ꝓsona tẽperatione miscẽtur/quecũq; noua qualitas aduenit excedere cogit aliquã ipsaruz quatuor qualitatũ. Qua excedẽte prioris cõplexionis ꝓsonãtia perit: ꝛ nãlis habit⁹ dissipat. Ergo qz necessaria fuit homini cõplexio terrenoꝝ oium tẽperatissima. Hec vo qbuslibet offẽsiũculis ledit/ꝓse quẽs fuit/ut imbecilla cẽt corpis humani natura. Huic tñ imbecillitati subuenit diligens artiũ nostrarũ industria: qua fit/ut tẽperãtia nostra ꝓtra mũdi ꝓcellas diutius pseueret. Sic enim adequauit oia diuin⁹ artifex: ut in bestijs cũ imbecillitate aie viles dotesue corpis. In nobis aũt cũ corpis ibecillitate vires animi cõpensaret. Atq; ita significaret bestiarũ aias morti corpis deputatas eẽ. Nostras aũt vite mentis ꝑpetue dedicatas. ¶ Quas tñ oporteat semp extra patriã laborare Haz tẽperata cõplexio que spẽi humane maxime nãlis est/ut dixim⁹/ob inumerabiles causas tũ ab initio in multis/tũ quotidie in singulis vndiq; dissonare cõpellit. Ideoq; cõtinua ꝛ ipẽsissima attẽtione aie op⁹ est/etiã si minime aduertam⁹/ad tẽperationez ipsaz nãe restituẽdã. Burissim⁹ hic ꝑpetuusq; uegetatricis potẽtie labor nõ solũ ꝛ remittit admodũ ꝛ itermittit mẽtis intẽtionẽ: vñ quasi mẽte nõ utimur: sz etiã multis nos clã ꝓturbationib⁹ afficit: ꝛ q̃si sõniates exagitat. Nẽpe dũ in qualitatib⁹ his aut illis ꝓtẽperãdis obnixi⁹ opat/ipsa iteriz ad hec ꝓgruis suis seminalib⁹ rõnib⁹ utẽs suscitat sensiz in supiore sẽsu imagines affectusq; ad qualitates illas maxie ptinẽtes. Igit in tractãda bile latẽter isurgit ira: uel ad irascẽdum ꝑcliuitas. In agitãdo sãguine letitia uana. In pituita tedium ꝛ pigritia. In atra bile timor ꝛ meror. Sepevo adeo imagines affectusq; huiusmodi ualescũt/ut uacante oino circa talia rõne sequat ilsania. ¶ Preterea in multis dũ crassiores spirit⁹ tenuare molit/hebetissimos arguit. Dũ in alijs laxiores spũs cõgregare studet/ꝓtẽplatiõis assidui tati memoriecq; ieptos ostẽdit. Ad liqñ spirituũ sic citatẽ colligere aiuz dicim⁹/sic accipi uolum⁹ nõ ut agat in aium: sz ut aius in ꝓgregãdis spiritib⁹ nõ labozet. Uñ cogat a ꝓtẽplatione diuerti. Beniq; sicut sẽsus exterior dũ circa molesta vsat/offẽdit. Sic ꝛ interior plurimũ itrinsecas spirituũ offensiões pcipies a uarijs illatas humoribꝰ atq; causis molestas imagines affectionesq; suscitat.

De causis onerose gubernatiõis iã satis. De vitijs aũt animi ꝛ si nõ nihil dixim⁹/aliqd ipsum est dicẽdũ. Aia qm̃ in medio mẽtiũ corporũq; ꝓfinio creata est/nõ solũ diuinis ihiat: uerũ etiã nãli ꝓuidẽtia ꝛ amore mãe iũgit: atq; in ea per ymbratilẽ quãdã vite sue coronẽ aiatũ corp⁹ disponit. Deinde ipm tanq̃ op⁹ suũ ꝛ plẽ ꝓpriã diligit. Amor aiam nãlis corpi iũxit. Amor ea nãlis in corpore detinet. Amor idẽ quotidie ipam ad cultũ corporis ꝓuocat. Mitto q̃ Plato in legibus probat/ Plotinusq; cõprobat aiam cũ añcedat corp⁹/eiq; dñet/nõ tã a corpe corpeũ affectũ hẽre/ q̃ per effectũ eiusmodi suũ sese in corp⁹ imergere. Que ꝺdez snia Zoroastri ꝛ quodãmõ Moysi ꝓuenit dicẽtib⁹ mala corpis a culpis aie ꝑficisci. Sz utcũq; sit aia ꝺdẽ corp⁹ amat. Onerosi aũt ꝛ fragilis natura corporis postulat/ut vitalis aie virt⁹ sũmo nixu sustentet ipz ꝛ moueat. Atq; ut sẽsus ꝛ phãtasia que ꝓ desse corpi pñt/queue obesse assidue circũspiciant. Ac ꝓ corpe quasi aie filio cupiãt: timeãt: leteñ ꝛ doleãt. A prima origine tres eiusmodi vires huiusmodi op⁹ aggrediunt. Tãta ꝺdẽ itẽtione ꝓpter recẽtis corpis fabricã/ut nulla pene sit aie attẽtio ad rõnẽ ꝓus q̃ adulto corpe/ꝛ purgatis sẽsib⁹ remittat opis hui⁹ itẽtio. Uerũ cũ primũ rõ expgiscit sũma cuz difficultate impiũ phãtasie diuturno usu in aia ꝛfirmatũ debilitat. Quippe cũ arduũ sit uel nãe ul habitui repugnare. Hic aũt tã ꝓtra ꝛfirmatũ ultra nãz hitũ q̃ ꝓtra nãlẽ affectũ est pugnãdũ. Id tñ diligẽtiori disciplina tãdẽ assequit. Sz interim ipsa etiam rõ ꝓpter naturalẽ cognationẽ ꝓuidẽtiãq; tres illas inferiores diligit vires quasi germanas aut filias. Ideo sepe illis obsequit. Ille corporis nãliter agũt curam. Igit ꝛ ratio per illas amore declinat ad corpus. Ex diuturna declinatione habitum sibi ipsi

ipsi ꝫbit pclinius iclinādi. Habitū huiusmodi vitiū Immo etiā quedā ut ita dixerim interituꝫ appellamus. Cū sicut in multis fieri solet aialium ꝑnis postꝙ vis iferioꝛ in coꝛpe fabꝛicādo nālib⁹ se circū fillis inuoluerit/sepe vis supioꝛ ceptū opus solidioꝛi paulatim cōtexit tela: atq; sub duriſſima tādem textura se clam icludēs ipa se pdit: nō pꝛius in lucē resurrectura ꝙ textura cōcreta frāgat. Quāobꝛeꝫ nō vitiat⁹ animus diuinus a coꝛpe neq; cogitur: sꝫ ipse amoꝛe aīati coꝛpis qđ ꝛ opus suū ꝛ instrumētū est ad ipsū e suo statu ſpōte se deicit/ut ad se illđ extollat. ¶ Neq; desunt iter platonicos qui dicāt: pſertim Hermias quosdā esse demones gnātionis fautoꝛes: qui inclinationē aie ad coꝛp⁹ nāliter augeant. Certe Plato in libꝛo de pulchꝛo ꝗsi sicut moyses inqt/demonē quēdā ab initio uoluntatem pluribus malis imiscuisse. Mitto ꝙ in Epl'is ait demonē bona publica turbauisse. Sꝫ de his in sequētib⁹ Redeamus interim ad aie ꝓuidētiā. ¶ Cū oīuꝫ diuinarū mētiū ꝓpꝛiū sit/ꝙ supioꝛa intueant/que inferioꝛib⁹ ꝓuideāt: Idē quoq; aie nostre est ꝓpꝛiū. Que nō modo coꝛpus suū: sed etiā terrenoꝛ oīuꝫ ꝛ ipsius terre coꝛpus curat ꝛ colit. Sed hec ꝓuidētia quāto grauioꝛ est: qꝛ res curat fragiliores inepti oꝛesq; ad oꝛdinē obseruādū / tāto magis distrahit a supioꝛib⁹ speculandis. Neq; tñ oīno. In oi enim etate per intellectū oē uerū inqrimus: per uolūtatē oē bonū amamus: per opationes deū/qui oē reuera bonū est colimus. Tria hec honestatis officia significāt aīam etiā in tāta maris huius tēpestate celestia semp suspicere: quib⁹ suspiciēdis uehementioꝛe illoꝛ amoꝛe quotidie capit. Amoꝛe huiusmodi feruescēte deferuet paulatim coꝛpis amoꝛ/per quē vitiat⁹ fuerat aīus: ꝛ vitꝝ macule abolent. Quapꝛopter aīus nunꝙ cogit⁹ aliunde: sed amoꝛe se mergit in coꝛpus: amoꝛe emergit e coꝛpe. ¶ Huc tendit diuinū illud. Qui amat aīam suā in hoc mūdo / pdit eā. Qui hic odit in vita eterna recipit eaꝫ. Qualis aūt in hoc pelago fiat videaturq; sic in ꝛ⁰ de re.p. Socrates expꝛimit. Quēadmoduꝫ siqs marinum glaucū lōgo iā tpe vndis attritū atq; distoꝛtū: pꝛeterea petris: alga: ostreis obsitū viderit: nō marinuꝫ: sed siluestre potius aīal opinabit: sic nos dū animā terrenis affectib⁹ ꝛ habitib⁹ distractā circūfusāq; videmus/terrenū quiddā potius ꝙ celeste nos videre putamus. Uerū si nudauerimus eā ꝓsideraueriusq; purā atq; diuinoꝛ amoꝛe iaꝫ ex hoc pelago emergentē. Proculdubio cognoscemus aīam: ꝓpterea ꝙ diuis eternisq; cognata sit talia quedaꝫ appetere ꝛ cū pꝛimū pura euaserit tāgere: cūq; ꝗs in serena luce uersari: eaq; ꝓsuetudine diuinā pꝛoꝛsus euadere. Hactenus Socrates. Añ igit⁹ vitiari aīaꝫ dicimus/nō tā amittere sua ꝙ aliena. i. inferioꝛa in se admittere itelligi uolumus. Huiusmodi autē vitiū naturā nō pdit/sed occupat. ¶ Sed ne ꝗs nostrū aium ob id esse coꝛpeū opinet ꝙ coꝛpeis ꝗtidie causis inſici videat/opepꝛeciū est audire diuꝫ Paulū apl'm clamātē/nō esse nobis colluctationē aduersus carnē ꝛ sāguinē: sed aduersus multas demonū turbas: que in hoc caliginoso aere inter nos uersant. Hos aūt pꝛisci theologi/qđ Origenes Augustinusq; ꝓfirmāt/aereo coꝛpe indutos: motu agiles: ꝓspicaces sensu: mirabili rerū sciētia ꝓditos arbitrant: aereisq; coꝛpibus suis aereo spiritui nostro penit⁹ illabi. Atq; sicut quilibet hoies per inditia externa quodāmodo ac pitissimi quiq; ꝓcipue intrinsecos augurant affect⁹/ita sagacissimos demones non per externa solū indītia: sed etiā per ipsos nostroꝛ spiritū mot⁹ qui a phātasia sepi⁹ incitant/attētiones quotidie notiones acꝛioꝛesq; affect⁹/vñ pꝛopꝛie spūs ipi mouent aucupari. Hinc ergo fieri/ut qua via quenq; pturbare facilius ualeāt rectissime calleant. Atq; ipsi pturbatione quadā affecti nos quotidie turbēt. Per turbationis hui⁹ motū ita potissimū fieri arbitramur Mouēt sane aereum in nobis spūm aerei demones. Quo quidē quasi vibrato ꝛ humoꝛes mouent in coꝛpoꝛe: ꝛ in phātasia imagines excitant. Sed quo nam pacto? Nēpe in sanguineo coꝛpe sāguinē imagineſq; quodāmodo simules sepi⁹ cōmouētes ad inanes animū uoluptates allicīūt. In colerico vō bile cōuenientibusq; bili imaginib⁹ irritatis iras ꝛ plia suscitant. Sed in flegmatico dū pituitā augēt/cōgruaq; simula chꝛa ignauia ꝛ toꝛpoꝛe nos occupāt. Beniq; cum in melācholicis atrā incitāt bilē: timoꝛē meroꝛēq; incutiunt. Phātasia falsis territāt uerbis. Alium opionib⁹ sepe falsis illudūt. Id totū posse a demonib⁹ fieri/pꝛesertim atre bilis incitamēto. Serapion ꝛ Auicenna ex antiquoꝛ philosophoꝛ sentētia narrant: atq; ipsi nō negāt. Nō enim consentaneum est diuinam mētem a sensibus aliter ꝙ ad idem demonibus cōtēdētibus adeo falli atq; impugnari. Sed eiusmodi inuidoꝛuꝫ ambitioſoꝛūq; demonū violētiā expugnari platonici per phiam ꝛ sacrificia posse putant. Qđ oꝛphici nobis hymni demōstrāt. Chꝛist⁹ aūt uerus medic⁹ aioꝛū ieiunio atq; oꝛatione hoc fieri ꝓcipit. Si dei ipsi⁹ oꝛaculū phice liceret exponere/ieiuniuꝫ interꝑtaret abstinētiā ab his reb⁹ que talē aut talē uel augent humoꝛē/uel imaginē affectūq; mouēt. Oꝛationeꝫ vō exponerē tā uehemēter in deū cōuersionē/ut ꝛ aīus stimulos demonū non aduertat. Et demones expugnare mētē deo deditā se posse diffidāt. Sꝫ disputationē iā ꝓcludam⁹. ¶ Nemo igit⁹ dicat aīam hois ob hoc minus eē diuinā ꝙ in curādo coꝛpe solicitet / ꝙ vitietur. Multo enim duꝛioꝛ mēti nostre ꝓuincia ꝙ reliquis mētib⁹ assignat⁹. Neq; vitiat⁹ a coꝛpe aīa: sed ipa nimiū coꝛp⁹ amādo se vitiat: ipsa se purgat. Neq; putādū est ex eo deesse nobis diuinitatē ꝙ anxÿ multo magis ꝙ bestie viuim⁹. Immo ex hoc maxime diuini sumus/ꝙ pꝛiuati ad tēpus habitatiōe patriaq; celesti. ſ. ꝙ diu dei vicarÿ sum⁹ in terra solicitamur cōtinue/etiā si hoc minime aduertamus celestis patrie desiderio. Neq; ulla terrena oblectamēta ꝓsolari in hoc exilio mētem humanam possunt rerum cupidaꝫ meliorum.

¶ Quarta questio. Quare animi a coꝛporibus inuiti discedunt. Cap^m. 8^m.

Quarta nobis questio aī ꝓposita fuit/ꝗre si celestes animi sunt a terris tā inuiti discedunt? Pꝛimū qđē nō oēs inuiti discedūt. Nā Theramenes: Theodoꝛus Cyreneus: Cleobꝛot⁹: ꝛ omnino oēs Hegesie cyrenaici auditoꝛes ſpōte ac libētissime decedebāt. Gymnosophiste quoq; indoꝛ philosophi ꝛ gethe thꝛacie populi/apud quos lugebātur puerpia: natiq; deflebant: funera quoq; festa erant: ꝛ

ueluti sacra lusu cantuq celebrabant. Mitto inumerabiles alios milites/ciues/phos/religiosos. Mitto primitias xpianoꝝ. Mitto q nō oēs morientes lugēt lugēt autē nascētes oēs. ꝛ quasi inuiti a lacheymis terrenū hoc iter auspicant tanq exiliū. Deinde in ꝭs etiā qui morte horrēt nō tota/ut ita loquar/aia expauescit. Siqdē ea pars nostri que discedēdo pergit in melius/nō modo semel nō decedit inuita/sz etiā quotidie spōte discedit. Quid per philosophiā moralem aliud agimus q ut aiam ab effectu corpis seiūgam? Quid per philosophiā speculatricē aliud q ut rōnē a sensib⁹ seuocemus? Totū hoc philosophie studium ut inqt Plato est meditatio mortis. Siqdez mors est aie a corpe liberatio. Nec terribilis mors est philosophis atq silibus: qm familiaris illis ꝛ domestica est: nec latet eos qualis futurus sit post obitū puri ai hit⁹ Talis enim erit: qualē ferme expiunt quotidie in summo cōtēplationis fastigio. Tranquillus videlicet atq serenus: ꝛ idearū formulis quasi stellarū radijs circū fusus: ꝛ diuini solis splēdore corruscans. Hinc ꝓpheta Daniel. Fulgebūt docti tanq splēdor firmamenti: ꝛ qui multos ad iustitiaz erudierint/tanq stelle in ppetuas eternitates. At ea pars aie abit inuita que corpi dūtaxat alēdo atq tuēdo tributa est. Qm abeūdo nāli quodā officio uacat: ꝛ amicū deserit suū. Quinetiā rō in pleriscq amat nimiū inferiorē hāc aie ptem. Quo fit ut quodāmodo eius doleat detrimēto. Plotin⁹ autē nō partē aie uocat ꝓprie: sed simulachrū quoddaz aie substātialis umbratile. Probat enim hoiem eē ipsam rōnalē aiam: que quidez pmanēs in seipsa sub se generat aial. Neq ex se ꝛ corpe ꝓprie aial cōponit unū: sed potius ex corpe tali atq vitali quodaz sui simulachro mēbris infuso. In quo quidē aiali sensus illi sint qui externa corpa cū quadā passione percipiunt. Phātasia quoq ꝛ cōfusa ꝓrsus ꝛ turbata. In ipsa vo aie rōnalis substātia sit impatibilis vniuersaliscq sensus non ad sensibilia/sed ad imagines passionesq que in sensib⁹ aialis illius sunt/aspiciēs. Sit ꝛ rō que suspicit mētē. Et quatenus ipsa tū in se regit/tū in mētē erigit sepatione ꝓficere atq gaudere. Quaten⁹ autē quodā ꝓuidētie munere ꝛ formar aial ꝛ respicit iā formatū. Cōmercio quodā cuz corpe delectari. Sed pgamus ad reliqua. Nonnulli etiā cruciatū qui in discessu sentit magis metuūt q discessum. Quem uel suauē fore quasi sopōris oppressionē Timeus docet: si resolutione quadā fiat ꝓpter nature maturitatē nō aūt suffocatione ꝓpter incōtinētiā. Plurimi autē hoc dolēt discessu qm nō putāt se suis opib⁹ visionez meruisse diuinā. Un efficit ut diuturnas aut ppetuas mētis tenebras expauescant. Adde q plurimi vite huius blādimēta quib⁹ ab initio irretiunt egre relinquūt. Sūt ꝛ qui ꝓprie diuinitati diffidāt/qz diuinū pure mētis splēdorē inspexere nunq: sed mortalē corporaliū simulachroꝝ caliginē aie per sensus infusam Et qui splēdorē mētis rōnis oculis nōdū philosophia purgatis acriter intuētur/radijs eius reuerberantur hebescūtq ꝛ ambigūt. Nā cū nihil sit oculis rationis magis pōs q ipsa mētis substātia/nō est uerisile eam ꝓpter minimā sui lucē esse nobis ignotā/sed propter maximā. Qui ergo ꝛ purā mētem ꝛ purgatis oculis rōnis inspiciet/is nō modo nō diffidet: sed ipsaz reuerebit tanq numē. Sed licet diffidāt nonnulli plurimi tñ cōfidūt. Et illi ipsi qui vident diffidere spant simul se fore perpetuos. Neq pōt vnq spes huius modi ex aīo nostro penit⁹ extirpari: utpote que sit nobis nāliter insita. Solēt ille spes esse fallaces que aut casu quodā aut usu a sensib⁹ hāt originez. Quale ꝓfecto nō hēt eternitatis opinio. Cū sensus nihil pcipiat nisi caducū: ꝛ cogat nos suspicari qnq / ne forte qui decesserūt e vita nihil sint amplius postq vident nusq. Itaq imortalitatis spes nālez sequit rōnis instinctū. Cū eā speret aius nō modo nō ꝓpe rētib⁹ sensib⁹/sed inuitis. Ego certe nihil magis soleo admirari q ꝙ nostrū id quisq sperer: qnquidē semp inter caduca uersamur. Neq tñ sperare desinimus. Dō quidē significat hāc spem nature firmitate cōstare. Illud quoq cōsiderādū arbitroꝛ ꝙ videlicet nō eēt mirū hoies etiā si euidentiores de imortalitate rōnes hērent q de reliqs oīb⁹ / adhuc tñ magis hac in re rōnib⁹ ipsis diffidere q in ceteris. Dō enīz amam⁹ multū/ei multū metuim⁹. Nihil aūt magis q vitā diligim⁹ sēpiternā / ob eā maxime rōnē qz maxime nālis est nobis. Dino aūt ex ipso mortis metu cōiectari possumus aliquē nobis sēsū supfore post mortē. Nā si aius ideo timet mortē/qz ppetuas odit tenebras: atq a diuersitate nature odiū ꝓficiscit/ppetua lux est aius. Aut saltē tenebras sempiternas non aliter discernit q per lucē aliquā sempiternā: hāc absq imēsa luce cōtueri nō ualet. Si lux aie que mēs eius est ita se habet ad ipsam lucem/sicut aie vita ad ipsam vitā/ꝛ lux aie sup imēsam lucē reflectit. Necessario aie vita vitā cōplectit infinitā. Quinetiā qz vita magis cuz vita cōgruit q lux cū vita/si lux aie suo modo. i. itelligēdo vitā attingit imēsam/multo magis aie vita modo suo. i. viuēdo vitā assequit infinitā. Porro qui tenebras horret/secū ipse cōsultat/nūquid semp victurus sit absq corpe an defuturus. Que quidē cōsultatio significat aīum relicto corpe iā tūc sese recipere in seipsum. Nō enim reflectit in seipsū corp⁹: neq eleuat in vitā a corpore separataz. In ea ipsa cōsultatione diiudicat quāto prestātior sit vita sēpiterna a mortali corpe libera/q aut vita pōs aut vite ꝓuatio: exoptatq liberā ꝛ eternā. Judicare autē ita ꝛ exoptare nō posset/nisi talē vitam in seipso pri⁹ expiref. Si vita libera lōge diuersa est a seruili/ꝛ tñ aius corpe clausus expitur ipsaz exercetq/ quāto magis solut⁹ a corpe eā pōt implere. Prae terea in eadē deliberatiōe disceptat mēs / nū queat aliqd per se depposito corpe agere/nec ne. Ac si quat/nō diffidit seorsuz a corpe se victurā. Ubi iā nūc quis cū corpe ducat vitā/agit tñ sine ipso nō nihil qñ iudicat qd sit/ꝛ quale idipm qō dicit sine corpe opari. Quis enim per corp⁹ aliqō omne corp⁹ abiciat? Quis cū corpe hoc secernat corpora omnia? Quis operādo cū corpore agat opationē illā que fit sine corpe? Agit aūt quodāmō opationē aliquā que est sine corpe/qui eā ipsam excogitat ꝛ effingit Excogitatio enim act⁹ est aie. Dō si dū est in corpe agit aliqd sine corpore/lōge magis poterit sine ipo agere extra ipm. Atq qō mirū est usq adeo inuicti⁹ est aius/ut dcūq eius eternitati bellū inducunt supent ab ipso. Nā siue lucretiani ignaue certēt nō expugnat. Siue alij strenue pugnēt qz eiusdē animi

armis aculeisq; pugnant fortiter: imo aīus ipse pugnat. Ideo aīus ipse qñ videt succūbere/tūc maxime suspat. Excellit enim q̄ maxime. Ac si se ꝓmere videat/videt deniq; se perēptuz. Qui videt quicq̄ adhuc spirat. Ex ḡ patet qua rōne si mortis mera tenebrarū horrore ꝓficiscat in eo ipso ostēdit immortalitas. ¶ Forsitā qui formidat mortē / nō tam horret tenebras/q̄ uel penā uel mestitiaz uaticinat & timet. Nō equidē potius arbitror. Ex quo etiam immortalitas declarat. Sicut enim nemo cupit illa que ꝓfutura nō sperat/neq; ꝓdesse putat / nisi perciptātur. Ita nemo metuit que nocitura nō iudicat neq; arbitrat obesse nisi ꝓcipi possint. Cupido enim uoluptatē in boni adeptione respicit aut vitatione mali. Aliter dolorē in mali p̄ntia/aut absētia boni. Voluptas aūt & dolor absq; cognitione nō fiūt. Ergo qui vite statū cupit ꝓpter uoluptatē qua in tpe vite pfundit/idē quoq; statū post mortē metuit propter dolorē quē sit in eo tpe pcepturus.

THEOLOGIAE LIBER. XVII.

¶ Quinta questio. Qualis sit aīe status anteq̄ ad corp⁹ accedat. Qualis etiā post discessū. Cap^m ꝑ^m.

Sed iā disputationē dntā aggrediamur: per quā questio illa soluat: que interrogabat/qualis sit aīe stat⁹ ꝑ⁹q̄ accedat ad corpus. Qualis etiā cū discesserit. In rebus his que ad theologiā ptinēt sex olim sūmi theologi cōsenserunt. Quoz ꝑmus fuisse traditur Zoroaster magoz caput. Secūdus Mercuri⁹ trismegistus ꝓnceps sacerdotū egyptioz. Mercurio successit Orpheus. Orphei sacris initiatus fuit Aglaophem⁹. Aglaophemo successit in theologia Pythagoras. Pythagore Plato. Qui vniuersaz eoz sapiētiā suis litteris cōprehēdit. auxit: illustrauit. Ām vo ij oēs sacra diuinoz mysteria ne ꝓphanis coīa fierēt/poeticis vmbraculis obtegebant/factū est/ut successores eoz alij aliter theologiā interpretarent. Hinc turba platonicoz interpretū in sex achademias se diuisit. Quarū tres attice fuerunt. Relique pegrine. Atticarū uet⁹ sub Zenocrate floruit. Media sub Archesila. Sub Carneade noua Peregrinarū egyptia sub Ammonio. Romana sb Plotino. Sub Proculo lycia. Verū cū sex fuerint schole: Platonicoz tres ille attice simul atq; egyptia quecūq; de aīarū circuitu scripta sūt a Platone/aliter q̄ vba sonarēt accipiebāt. Due vo sequentes ipsam uerboz facie curios⁹ obseruarūt. Quo aūt modo he due platonica exponāt mysteria diligenter recēseamus.

¶ Expositio Platonis de aīa fm duas achademias ultimas. De cōpositione anime. Cap^m .2^m.

Plato in parmenide q̄dē deū uocat infinitū in philebo vo noīat terminū. Infinitū. s. da nullū aliūde accipit terminū. Terminū aūt qz formis quasi mēsuris passim distributis oīa terminat. Hinc platonici disputāt/quatenus de⁹ tanq̄ infinit⁹ oēm a se excludit terminū / catenus ferme ex eo quasi vmbrā pēdere potētiā quādā quasi materialē/termini cuiuslibet indigā informēq; naturā sua & / ut ita loquar/indefinitā. At vo quatenus de⁹ tanq̄ terminus vmbrā suā respicit tanq̄ speculū: eatenus in vmbra iā uelut imagines resultare: infinitatēq; ipsam. i. materiā cōissimaz formis ordinatissime terminari. Idē rursus ita cōfirmāt. Si in deo semper est vniuersi faciēdi potestas/merito semp extra deum vniuersi/ut ita loquar/fiēdi potētia. Nō enim facere ille semp oīa posset/ut opinantur/nisi semp fieri oīa possent. Potentiā ciusmodi materiā cōmunissimā. i. vim formarū oium equaliter receptricez noīant: que natura sua neq; ad ipsum esse uergat: alioqn superno formatore nō indigeret: neq; ad nō esse: alioquin formatori nō obediret. Sed ad esse pariter atq; nō esse: itē ad formas tales aut tales quasi mediū q̄dā eque se habeat: atq; a formatore determinet. Sit quoq; in oībus vna nō numero nō specie nō genere: sed anologia & ꝓportione quadā potius. s. qm̄ ab vno dependet atq; vni⁹ dei infinitatē/utcūq; pōt/modo quodā vmbratili repñtat. Quēadmodū & act⁹ quodāmō vnus in oīb⁹ noīat: qm̄ ab vno terminatore & vnius terminationē imaginarie refert. Atq; act⁹ huiusmodi potētiā supat: ꝓpterea q̄ a deo manat nō fugiēte ulterius sed iā respiciēte materiā. Huiusmodi potētia in spiritib⁹ nō nihil corpis habere videt: siquidē in mētibus habet corporū rōnes: in aīabus insuper motiones: in utrisq; formabilē facultatē. Rursus in corpib⁹ icorporei nō nihil videt habere: qz & oū antecedit quātitatē indiuisibilis apparet: & semp vires quasdā quodam modo incorpeas sustinet. ¶ Ex hac infinitate / ex hoc termio. i. potētia receptrice formabilisq; atq; actu formali cōstare sub deo oīa putant. Nō maurus Auicebron in libro fontis vite forte significat. Atq; theologi nostri breuiter ita cōfirmāt/si creatura/& quelibet & vniuersa esse sortit⁹ a deo/certe ex se nō est / atq; ab illo destituta iā ultra nō eēt. Quapropter esse potest atq; nō esse. Egit⁹ nō est ipsum esse suū: imo ad ipsum potētia est. Nihil vo ad seipsum est potētia / uel suscipit semetipsū. Semp enim agēs dū agit/q̄ potētia tale est/efficit actu tale. Quāobrē creatura ꝓducit non ex eo q̄ potētie potētia imprimat: alioqn nōduz q̄dq̄ ederet in actū. Neq; ex eo q̄ act⁹ actui infundat/uel idē sibi ipsi cōciliet: alioqn q̄ ꝓducit esset anteq̄ eēt Sed in ipsa ꝓductione ꝓprie act⁹ potētie adhibetur Atq; hec ipa duo in creatura necessario distinguunt Alioqn esse ipsū creature/qz in seipso subsisteret/ eēt penit⁹ infinitū. Cū igit esse ab eēntia differat / nunq̄d fit ab eēntia: Minime. Nihil enim tanq̄ efficiēs pōt sibimet esse tribuere. Itaq; aliūde accipit eē. Hinc ergo prout capit potētia est: q̄ vo capit⁹/act⁹ cognominat. Quare quicq̄d ꝓducit ex potētia & actu. s. eēntia & esse cōponit: eēntiā quidē potētiāq; ad infinitatem: esse vo & actū ad terminū platonici referunt. ¶ Prō inde in sophista & parmenide & in timeo q̄nque rerū numerant genera: ex quib⁹ ꝑter ꝑmū oīa cōponunt. s. essentia. Idē alterū & status & motus. Essentia q̄dē manifeste significat rationem rei cuiusq; formales: innuit quoq; eē tanq̄ actū eēntie ꝓprium. Idē vo dicitur q̄m quodlibet & secū in primis & cū alijs cōgruit. Rursus addit alterū: qz quādā tū itra se tū ad alia differētiā habet. Preterea stat⁹. Quippe cū aliquādiu suaz retineat vnitatē. Deniq; mot⁹ hoc in loco exitū quendā ex potētia in actū siue essendo siue quomodolibet intrinsec⁹ extrinsecusue agēdo significat. Quāobrem diuine infinitati ac diuino termino hinc rerū infinitas: inde rerū terminus subdit. Deinde ad rerū infinitatē

tria potissimũ. s. essentiã ⁊ alterũ motuũq referimus: Ad ipsũ vo rerũ terminũ tria sikiter. s. esse idẽ statum pariter distribuẽdo reducimus. ¶ Oẽ aũt in parmenide quidẽ vnũ ⁊ multa: in timeo vo imptibile ⁊ partibile dicit/sic acciplẽdũ est/ut vnũ ⁊ imptibile ꝺz terminũ. Rursus multitudo ⁊ partibile ꝺm infinitatem per sua passim genera ꝓpagent. Quãuis aũt singula ꝓter primũ ex ẽs quasi seminib⁹ elemẽtisq cõponantur/in corpea tñ cõsonãtiõi seminũ mixtiõe ꝯ corpa cõflari dicũtur. Quã ob causã illa magis indissoluta pmanere putant. ¶ Missam in pñtia faciã ceterarũ rerũ cõmixtionẽ. Ex qua rõne ex his generib⁹ animã pythagorici ⁊ platonici misceat/mox exponã: si ꝓs admonuero / ne forte putemus ⁊ si aiam semp fuisse hoz plericq dicũt/eaz tñ illos oino ex se esse putare. Cũ enim nõ totã opationẽ suã aia per quã semp opatur/simul explicet. Sed paulatim cõstat eã hãc infinitã semp opandi virtutẽ haud totã simul hẽre. Si enim totã simul hẽret: ederet quoq totã siml ⁊ vnicã. His enim ut aiũt potẽtie opatio vna vnius. Igit semp accipit virtutẽ semp agẽdi. Propterea nõ similiter semper/ꝺz alias aliter agit. Ut sũmatim dici possit. Quicquid tpaliter agit siue corpus siue aia/accipe quidez cõtinue paulatim opandi virtutez: nunꝯ vo simul totã penit⁹ possidere. Quãobrẽ aia nõ solũ semp eẽ / ꝺz etiã gigni semp a platonicis iudicat. s. quaten⁹ vim suam haurit paulatim: ⁊ formas intrinsecus alias aliter explicat: atq affect⁹ actionesq continue uariat. Igit quatenus vitalis ipsa sui mot⁹ causa est quodãmodo sibimet eẽntialẽ interminatãq suppeditat vitã. Atq ita eẽ cẽset: quaten⁹ vo infinito id explicat tpe/vimq eiusmodi paulatim a supioꝛib⁹ accipit/nimirũ gigni ꝓpetuo ab alio iudicat. Accedit ad hec ꝙ principiuz rerũ summũ reb⁹ oibus adest/adeo ut singula princi pij pro natura sua ubiq pticipent. Alioqn subito eua nescerẽt. Aia vo nõ adest oibus. Nõ enim oia viuũt. Itẽ primũ oino ipsum vnũ esse oportet. Nã si multitudo quedã eẽt ꝓculdubio sup se causaz sue vnionis haberet. Quippe cũ vnire nõ multitudinis sit/immo vnitatis officiũ. esse vo primũ multitudinẽ sparsã / dictu nefas. Aia tñ ois est multitudo. Rursus primũ super oẽm eẽntiã cogitat. Cũ ois eẽntia in se multitudinẽ patiat: saltẽ qlẽ in supioꝛib⁹ numerauim⁹. Aia vo eẽntia quedã est viralis. s. atq viuifica. Deniq primũ neq usꝯ neq vnꝯ neq ullo pacto cõtaminari põt. Aie tñ pmulte qñq ⁊ alicubi ⁊ certo quodaz modo inficiũtur. Quãobrẽ aia necessario a supioꝛe ꝓncipio suo quodã pacto cõpositã habet eẽntiã. ¶ Ceterũ in reb⁹ sup aiam a deo cõpositis/munera que ad terminũ spectãt lõgissimo interuallo opposita genera superãt. In reb⁹ vo sequẽtib⁹ aiam cõtra ꝓtingit. At vo in aia cõponẽda genera generib⁹ equalius ꝺcinnũt. Cũ enim aia vissimũ oiuz que a deo cõponũtur mediũ sit cõsentaneũ est: eã media quadã equalissimaq quoad fieri põt rõne esse cõpositaz. Igit in ea ut cetera ꝓtermittã partibile imptibili/alterũ codẽ/mot⁹ statu quasi acutũ graui harmonice temperat. Profecto in his que sup aiam sũt/tria potissimũ cogitant/eẽntia/vita intelligẽtia. In his quoq que sunt infra aiam tria vicissim/qualitas/natura/sensus/ut sensus intelligẽtie / natura vite similitudo sit / qualitas deniq eẽntie ultima sit imago. In supioꝛib⁹ quidẽ ꝺm eẽntiã ⁊ vitaz ⁊ intelligẽtiã imptibile partibile supat. Idẽ quoq excedit alterũ/statusq motũ. In inferioꝛib⁹ aũt oino cõtra contingit. In aia vo utpote oium media modus per oia quasi medius obseruat. Proinde siue eã ad extrema mũdi cõferas/inter mẽtes tanꝯ ad moduz imptibiles ⁊ qualitates tanꝯ oino. i. tpe locoq partibiles media iudicat. Siue ad sui ipsi⁹ extrema. s. ad mẽtẽ hinc suã atq inde ad vitã corpoꝛi mersam/similiter inter idiuiduũ ⁊ diuiduũ media pariter esse cẽsẽt. Siue ad ipsũ sui ipsius mediuz. s. rõnẽ deniq cõferas etiã hec ipsa rõ qñ ad itellectũ ⁊ vniuersalia surgit/dicit imptibilis: qñ vo ad sensus singulaq declinat partibilis nũcupat: atq illic idẽtitatẽ/ut ita loquar: statũq ꝓsequit. Hic vo vicissim alteritatẽ subit ⁊ motũ. Ac dũ in eternis cõsiderãdis quodãmodo ipsa discurrit/in diuiduo statui diuisibilẽ pmiscet motũ. Cõtra vo dũ in tpalib⁹ attingẽdis quodãmodo in seipa ꝓsistit/motũ vicissiz diuisibilẽ in diuiduo quodã statu cõtẽperat. Preterea sicut aia mũdi in mouẽdo ꝙdẽ celo qõ a plane i. errraticũ dicit/in eodẽ oñdit alteꝛ: in planetis vo ꝙdãmõ erraticis moderãdis/per ipsuz motiõis ordinẽ/in altero vicissim idẽ seruare videt. Sz hactenus idẽ supat alterũ. Deniq in iferioꝛib⁹ gubernãdis idẽ iaz ab altero supari pmittit. Similiter hois aia circa tria quasi uehicula. s. ethereũ: aereũ: cõpositũ corp⁹ se habere videt. ¶ Jã igit qd sibi Timeus uelit/ubi in aia cõponẽda musicis ꝓportionib⁹ utit/satis intelligi põt. Nihil enim aliud sibi vult ꝯ aiam tũ ex ipsis rerũ generib⁹ tũ ex viribus suis ita cõponi/ut idee sue in primis/deinde sibiipsi/tertio reb⁹ alijs aptissime cõgruat: Solẽt pythagorici in aia figurãda mathematicis tam figuris ꝯ numeris uti. Qm̃ sicut mathematica sic ⁊ aiẽ iter nãles diuinasq formas mediũ obtinẽt. Cõstituũt ergo triangulum: in cuius apice locata sit vnitas: a qua terni utrinq numeri ꝓfluãt. Hinc pares ide siliter impares. hac videlicet rõne ut a pte altera ꝑmũ duo: deinde quatuoꝛ: demũ octo. Altera ex parte primum tria: deinde nouẽ: postremo septẽ atq viginti. His vo censent oẽs anime partes vires officia deligari. Que enim sup aiam sunt vnita poti⁹ ꝯ numerosa putant. Que vo sub aia numerosa ꝙdẽ / ꝺz per se maxime dissona. Verũ aia ꝑmũ numerosa iõ dicit qm̃ cũ ꝓxima sit multiplicitati corpee / tã intelligit tã motionib⁹ ꝯ viribus multiplex eẽ. Deinde vo cũ ordinate motiõis gnãtionisq ꝓximũ sit principiũ ꝓbabili rõne cõcludit / numerositatẽ eius eẽ maxime cõsonãtẽ. A cuius cõsonãtia corpis cõtinuetuz celestis tũ elemẽtalis cõsonãtia nõ aliter pẽdeat ꝯ ab ipsa que in musici mente harmonia est/illa deinceps que in uocib⁹ ⁊ que in fonis harmonia sentiꝛ ⁊ fluere soleat. ¶ Proinde Philolaus cũ deũ vnitatẽ more pythagorico noiasset/mox extẽsaz materiã dualitatẽ cognominauit. Propterea ꝙ quẽadmodũ dualitas ipsa ꝑma iter numeros diuisio est: sic materie dimẽsio causa est in primis/ut forme distracte inter se repugnãtesq euadãt. Itaq aiaz ab vnitate diuina pẽdẽtẽ sese in materiaz quasi in dualitatẽ infundere putãt: nõ aliter ꝯ triangulus ab angulo sũmo in duos similiter desinat angulos. Itaq in corpoꝛe composito distrahi semp ⁊ perturbari.

Merito igit aīa triāgulo figurat. Septē vo deide huic triāgulo numeroz terminos adhibēt. Nepe cū videamus rerū gnātionē septēnario planetaruz numero gubernari/sūmūcz planetarū Saturnū septimo quolibet anno mutationes in vita hoium facere:lunam quocz planetarū infimā septio quouis die/tū in seipsa tū in humoribꝰ mutationē inducē/merito aīam motionis gnātionisqz originē septēnario numero describere iudicant. Sūt etiā qui fetuz in aluo pfici septēnariꝝ: z natū extra aluū per etates duci similiter arbitrent. Afferunt insup utrincz numeros z pares z ipares / ut per pares aīam ex natura diuidua/per impares ex indiuidua cōmixtā esse declarēt. Rursus numeros lineares supficia lesqz z solidos addūt:ut appeat aīam per lōgitudinē/latitudinē/pfunditatē corpis sese facilime fūdere. Eligūt aūt illos dūtaxat numeros quoz ppoztionibꝰ mutuis musica cōsonātia cōstat: ut ostēdant aīaz cōcinne cōpositā pcinne cūcta disponere atcz mouere. Sane inter quatuoz ac tria sexqtertia proportio est. Ex qua nascit harmonia/quaz greci nominat diatessaron. Sed iter tria z duo est ppoztio sexqaltera. Hec pcreat harmoniā/ quam nūcupāt diapētē. Preterea inter quatuoz atcz duo siue quatuoz z octo ppoztio dupla:que diapason pficit cōsonātiā. Inter vnū vo z tria/siue tria inter z nouē siue inter nouē atcz vigintiseptē ppoztio tripla / a qua melodia diapason diapēte cōponit. Proinde inter quatuoz z vnū/siue duo inter z octo quadrupla ppoztio nascitur:que disdiapason generat harmoniā. Benicz inter octo ac nouem fit epogdous/quo cōstat tonus. Sonū vo tono remissioz̄e / hemitonū noīant. Quāobz̄e oēs quas narrauimus proportiones arti musice potissimū necessarie ab illis fiūt numeris qui in figura aīe describūtur. Per ꝙs aīe tū nālis cōpositio/tū motio actiocz nālis maxime oium esse tā cōsonās ꝙ numerosa significetur. Necz desunt qui sperarū quocz celestiuz magnitudines inter se interuallacz z motꝰ/planetarūcz habitꝰ z aspectꝰ/ppoztionibꝰ pene similibꝰ metiant. Spūm quocz vitalē simili qualitatū suaruz tēperatione disponāt. Missa nō abscz rōne facio multa / que multi hac in pte de fictis numeroz figurarūcz virtutibꝰ tā leuiter ꝙ curiose ptractant. Hec est mysterij pythagorei z platonici summa. Mitto ꝙ solēt intelligētiā/qm̄ per simplicē fit intuitum/ sepe vnitatē cognominare. Scientiā vo dualitatē: qm̄ ex pncipio ꝓbat cōclusionē. Sed opinionē trinitatez qz insup cōclusionis oppositū ambiguitate quadaz affert in mediū. Sēsum postremo qua trinitatem: ppterea ꝙ circa cōpositā ex quatuoz elemētis plurimū uersari videt. Mitto rursus ꝙ aīam ideo currū uocāt:qz motꝰ efficit circulares. Quodue in ea lineā ponūt quodāmodo rectā quātū corpa mouet z respicit. Deinde circulū quēdā inferiorē quasi planetarū orbē/qn̄ redit in semetipsam. Circulū quocz supiorē quasi stellarū orbē fixarū quatenus ad supioza cōuertit. Alas duas.s.instinctū intellectꝰ ad ipsum uerū:atcz uolūtatis ad ipsum bonū. Aurigā mentē. caput aurige diuinā vnitatē mēte supiorē. Equos supiozes.s.idē z statū. Equos inferiozes s.alterū atcz motū. Itē equū bonū atcz malū.s.ira scēdi z cōcupiscēdi naturā. Ira enicz ppinquioz rōni ꝙ libido esse videt. Benicz/ut sūmatim dicā/hac rōne pythagorici z platonici oēs rōnales aīas tum nostras/tū nostra supiozes pene similiter eē cōpositas arbitrant. Vñ sequi existimāt/ut z celestes aīe in uoluēdis speris inextimabilē pariāt melodiam: z nostre huiusmodi cōcētibus mirifice delectent. Uerū iter celestes atcz nostras quasi lōge distātes tres gradus medios interponūt medio modo cōpositos. Qui nostras cū diuis quodāmodo vinciāt: atcz hos gradus sm eēntie:vite:intelligētie ppoztionē pcedere opinātur. Angelicas enim aīas ab intelligibili mūdo proxime emicātes/intelligibile lumē sequētibꝰ infundere: per modū eēntie pmanētes. Deinde demonicas aīas per modū interminabilis vite atcz pcessus. Postremo heroicas sm mētis cōuersionisqz modū. Mitto ꝙ angelicas sm itellectualē virtutē a deo pcedere arbitrant. Demonicas sm opificiā atcz puidētē:ideocz fabricare mūdana. Heroicas sm cōuersiuā pcipue facultatē. Iccirco purgādarū aīarū officio fungi. Has oēs harmonice tēperatas z harmonica facere: z harmonicis mirabiliter oblectari. Sed de his aīaruz generibꝰ cōueniētius in sequētibus pertractabimus.

Species z circuitus aīarū sm duas similiter achademias ultimas. Capm.3m.

Quatuoz sunt aīarū genera. sūt aīe diuine.i. aīe sperarū mūdi atcz syderū: que ideo diuine dicunt: qm̄ z deo pxime sunt: z cōem mūdi prouidētiā agūt in regione ppetua. Sūt aīe pphane.i. aīe bestiarū ppie: ois diuinitatis exptes. Sed has in pūtia dimittamus. Sunt inter hec extrema media duo. Aīe.s.semꝑ deū sequētes. Quales sunt aīe demonum heroūcz sublimiū. Que licet ppie diuine nō appellētur: nunꝙ tñ a deo discedūt. In pmo z hoc aīarū genere sic pncipia disposita sunt/ut illic quidē essentia hic vo/ut ita loquar / idētitas cetera pncipia quodā modo supet. Sub ijs sunt aīe que qñcz sequūtur deū/qñcz relinquūt. In his pncipiū qđ ipsum alterū appellat alia quodāmodo supare videt. Tales sunt inferioz demonū heroūcz aīe: sed manifestius hoiuz aīe que cū sint mētiū oium infime nō eā vim hñt: per quā possint duo admodū diuersa pfecte simul implere.i. per humanaz rōnē intueri diuina ac terrena corpoza gubernare. Utrūcz tñ agere eas oportet: postꝙ nate sunt ad utrūcz. Quare vicissim faciūt: qđ eodem tpe nequeūt. Utunt aūt vicissitudine tribꝰ pcipue modis. Primo quidē ab intelligibili mūdo ad sensibilez atcz cōuerso se transferunt. Preterea in ipso intelligibili uarias vicissim contemplationis species peragūt Rursus in sensibili regione diuersas viuendi species mutant. Quas quidem vicissitudines Plato tū sepe alibi:tum in Phedro precipue describit. Atcz ibi manifestius/ubi aīas inqt alias alioz deoruz in celo comites eē atcz in pplādis ideis silem pro viribus cū de suo discursionē mēte pagere tū sup celū circa diuina:tū in celo circa celestia:tū sub celo circa nālia gradatim psideranda. Et quatenꝰ deos imitari pñt/eatenus apd supos pmanere. Itē cū multiplices a causis ad effectꝰ atcz vicissim circuitꝰ repetāt ait aīuz qui intuitꝰ est ideā que caput circuitꝰ est/in circuitu illo qui per ipsam ppie ideā ptinuat/nō cadere. Sz tūc labi cum malus equs.i. cōcupiscendi vis incitata per vim

gnãndi iã suo q̃da tp̃e inualescẽtẽ a ꝓtẽplãdo diuertit ad generãdũ. Deinde vitas dinumerat nouẽ: nõ q̃ tot solũ sint/sed q2 per septẽ planetas ignẽq3 7 aerẽ dela bunt. Demũ trãsmigrationes multas per iferioza/ reditũq3 ad supioza describit. ubi multa ꝓculdubio poetica sũt potius q̃ phica: Igit iã ad ordinẽ magis philosophicum nos ꝓferamus. ¶Profecto platonici multi putãt aliq̃d esse qõ infinitã ex se vitam hẽt: aliq̃d qõ ex alio: aliq̃d qõ ex neutro. Rursus qõ habet ex alio/ aut ad sũmũ/aut ad imũ potius declinare: aut oino medĩũ possidere. Nẽpe deũ infinitatẽ vite manẽtẽ ex se ipo penit9 possidere. Angelũ quoq3 manẽtẽ: sz ex deo susceptã. Alias deinde diuinas nostris supiozes infinitã quidẽ aliũde hẽre vitã/sed currẽtẽ/currẽtẽ tñ certo quodã ordine a spẽb9 in spẽs discurrẽdo defect9 ois 7 obliuionis expertẽ. Alias deniq3 nostras vitã habere similiter infinitã. Sed nõ modo currẽtẽ: uerũetiaz inordinate atq3 a meliozi habitu in peiozẽ/vicissimq3 tũ reminiscẽdo tũ obliuiscẽdo mutabilẽ. Alias vo infra nostras nullo modo esse vite infinite participes. Ubi sectatozes pzoculi suũ illud confirmãt. s. celestes aias etiã intelligẽdo discurrere: q2 ĩter deos qui intelligibilia 7 semp 7 manẽdo suspiciũt/atq3 pticulares aias/ que illa 7 aliq̃ñ suspiciũt 7 currẽdo: ꝓgrue mediũ obtineãt celestes sublimesq3 aie: que semp intuent quidẽ sed de spẽbus in spẽs trãseũdo. Nos aũt alibi sniam hac in re plotini narrauimus. ¶Proinde sic esse uolũt infinitũ vnũ tã virtutẽ q̃ pseuerãtia. Deinde ifinita multa pseuerãtia potius q̃ virtute: pseuerãtia inq̃uel sua oia simul possidẽte/ul de alijs ad alia succedẽte. siue id maiozi siue minozi ordine fiat. Deniq3 multa que neq3 virtute sua neq3 pseuerãtia aliunde accepta sint ifinita. Talẽ in spiritib9 ponũt ordinẽ. In mũdo vo sensibili polus utcũq3 põt primũ ordinis illius gradũ refert. Axis vo secũdũ. Spera celestis tertiuz. Elementalis spera quartũ. Quintũ deniq3 que ex elemẽtis quatuoz cõponunt. ¶Sed digressiõe hac omissa ad nostras aias redeamus. Semp quidẽ erit hoĩs aĩa: qm̃ inhiat sempiternis. Semp 7 fuit ut aiunt/ qm̃ haberet qñq3 finẽ/nisi initio careat. Pythagoze aĩa ante oztũ pythagoze fuit qñq3 a terreno coꝛpe libera. Post inclusa est nascẽte pythagoza. Due hic vite sũt vna libera altera coꝛpalis. Uita illa que fuit libera finẽ accepit in vite coꝛpalis initio. Ergo 7 initiũ aliq̃ñ ꝑus habuerat. Dõ enim cessat incepit. itaq3 non fuit ante pythagozã semp/extra coꝛpus licet quãdoq3. Et postq̃ cepit esse in coꝛpe/nõ erit in ꝝs coꝛpib9 semp/ q2 qõ incipit desinit. Uñ sequit ut innumerabiliter añ pythagozã aĩa eius in coꝛpe terreno fuerit atq3 extra Rursusq3 post pythagozaz extra coꝛpus futura sit vicissim atq3 in coꝛpe. Et sicut oẽs mũdi spere per aias suas uariãt formas: ac tãdẽ recursus ꝓpzios repetũt. Dõ in quatuoz anni tpib9 7 quatuoz lune alternis vicib9 ituemur: sic aie nostre aioꝛ celestiũ siles varias formas coꝛpoꝛ induũtur. certisq3 curriculis tẽpozũ ꝝsdẽ quib9 antea coꝛpib9 inuoluũtur. Quam παλιγγενεσιαν. i. Regenerationẽ Zoroaster appellat. De qua multa ¶Mercurius cũ filio suo Tatio disputat. 7 ¶Plato in libzo de regno resurrectionẽ hãc describit futurã in fine mũdane reuolutionis iubẽte deo: ac demonib9 ministrãtib9. Dõ aũt per vitã vnã explet mũdus/aĩa nostra per multas exequit. Timeus enĩ ¶Platonis tradit deũ mũdi opificẽ fecisse in paterã quãdã cũcta semina rerũ/eaq3 inuicẽ musicis ut supza diximus modulis tẽperauisse. Ex qua tẽperatione rõnales aias trib9 creauerit gradibus distributas ita ut in qualibet aĩa cuncta inserta sint semina. Ut cũ sit ex ipsis oĩum mixta generib9/oĩa per cognationẽ quãdã facile posset agnoscere. ¶Mouere oĩa atq3 viuificare oisozmeq3 vitã facili9 expiri. Quid aliud dei paterã q̃ eẽntiã tertiã intelligimus? inter diuina 7 coꝛpalia mediã scintillis diuinoꝛ micãtẽ coꝛpoꝛaliũ seminib9 grauidam. Ex hoc fonte tres ꝑcipue aiarũ spẽs manauerũt: diuine/deũ sequẽtes semp. Aliq̃ñ sequẽtes deũ. ¶Primis assignãt pythagozei sapiẽtiã. Secũdis opinionẽ rectã. Tertijs opinionẽ ancipitẽ. Uñ colligit qõ sepe iã diximꝰ aiam nostrã esse quodãmodo oĩa. Ideoq3 omniũ viuentiũ ꝓgressus in suis viscerib9 ꝓtinere. Nõ tñ oẽs explicat sigillatim. Plura enim opant aie ꝓme q̃ secũde: he quoq3 plura q̃ tertie. Quãobrẽ lz non ad oẽs/ad multos tñ vitarũ ꝓgressus aĩa hoĩs ĩstituta videt. ¶Neq3 violẽtia q̃da illata extrinsec9/ neq3 discursu ꝓsilij de vita trãsferẽt in vitã: sz tali quodaz nãli instinctu quali in hac vita suo queq3 tpe ꝓdeũt dẽtes: pili: semẽ: 7 reliq̃. Sicut enĩ in ipa vniuersi nã sic in ꝑticulariũ aiarũ naturis eterna q̃dã lege ordinata sũt singula: ꝓdeũtq3 ita in actũ/ut 7 sibi 7 vniuerse nãe est ꝓsentaneũ. Certe vna quedã ex cũctis mũdani aialis mẽbris fit harmonia: per quã singula singulis 7 vniuerso vndiq3 consonãt. Ergo sicut ipa mũdi aĩa certis tpib9 certa ꝓducit/sic 7 ꝑticulares aie semib9 ĩsitis tpe certo ad certas viuẽdi spẽs nãliter iclinant atq3 disponunt. Ac dũ paulatiz ꝑterite vite affect9 actusq3 remittit vicissim vite sequẽtis intẽdit: ꝓferẽte singulis passim vniuersi natura. ¶Meminisse vo oportet quẽadmodũ docet liber de re. p. x9. aie fato descẽdunt. i. q̃ gnãtionẽ appetant/ 7 tali quodã appetãt tpe ex nãli instinctu ꝓuenit ordini vniuersi ꝓiũcto. Sz arbitrio talẽ vitã eligunt aut talẽ. Quãuis enim vitã coꝛpeã ꝑus nãliter concupiuerint q̃ cogitauerint/tñ talẽ aut talẽ vite spẽz ꝓius cogitat q̃ adsciscãt. ¶Plurimuz vo inct eligere ꝑm ꝓpzios vite cõsuetudinẽ 7 affect9. Qui habitus affectusq3 ex liberis quondã actib9 fuerint ꝓcreati. Ideo inct culpa eligẽtis est nõ dei. Nõ uos demon sortit: sed uos demonẽ. Uirt9 enĩz libera est ¶Postq̃ vo qs vitã demonẽq3 elegerit/ virt9 electã vitã disponere 7 cõponere põt potiꝰ q̃ deponere. Oportet enim curricula certa sortis ipleri. Dõ autẽ ibidẽ scribit mũdũ inter necessitatis dee genua uolui alias exposuimus. Necessitas enim aĩa mundi ideo dicit/quoniã fatali ei9 virtute ducit vniuersum. Inter genua inq̃. i. per virtutẽ eius iferiozem uoluẽdis speris accõmodatã. Siq̃dẽ mente rõneq3 diuinis incũbit: 7 si inferioꝛ virt9 eius vniuersalis est vna: tñ quasi triplex cogminat. Lachesis. i. sortitia/q2 sortes singulis singulas inserit. Cloto. i. reuolutrix/q2 inuolutas a ꝓncipio sortes vnicuiq3 suas certis ordinibus tpibusq3 euoluit. Atropos. i. incõuertibilis/q2 in sortib9 euoluẽdis immutabilĩ rõne ꝓcedit. Ad has oẽs deas plato asserit ire aĩam ad iferioza uergẽtẽ eo videlicet ordine ut postq̃ 7 sortib9 in eam lachesis incidẽtibus nãliter elemẽtalem

ꝯcupiuerit vitã/ꝛ ꝓpositis multiplicib⁹ vitarũ exẽ plis ꝓ arbitrio certaꝫ vitã eiusꝙ ducem elegerit dem onẽ/tũc lachesis electionẽ ꝓfirmet. Inde eodẽ demone ad cloton ꝛ atropon necessitatẽꝙ ducat. Quis hic nõ viderit aiam ob solã coꝛpis hui⁹ affectionẽ in oẽm moꝛ fatoꝝ incidere potestatez. Postremo ad letheuz obliuionis flumẽ/in hoc videlz coꝛpus. Uñ diuinoꝝ statim obliuiscat. Proinde significat aiam que plus ex eo flumine biberit. i. que affectu uehementioꝛe sibi coꝛpus adsciuerit/obliuisci magis supioꝝ/atꝙ tardius reminisci. contra vo que cõtra. ¶Sed ad diuersas iã viuẽdi spẽs uenia mus. Agit qñꝙ angelicã vitã in ethere apud eã stellã cui est uel natura uel usu facta ꝓpinquioꝛ: cunꝙ illa simul incerta vniuersi gubernatione consentit/atꝙ cõcurrit. At põt per oẽs speras gradatim sursum deoꝛsũe discurrẽs certũ tẽpus in qualibet vitã gubernationẽ cõtẽplationẽꝙ agere ille spere stellecꝙ cõgruã. Agit qñꝙ demonicã vitã in igne simili ter: tũ heroicã in aere: humanã in terra atꝙ ferinã. Ac sepe dũ hoꝛis vitã ducit/sensim ex eius semib⁹ in nãlẽ instinctũ ꝛ phãtasiã vita scaturit equina uel leonina uel similes. Dõ significant affect⁹ ꝛ moꝛes qui taliũ bestiarũ ꝓpꝛiũ nobis suboꝛiunt. Deposita deniꝙ figura hois eius bestie subit coꝛpus / cui⁹ se moꝛib⁹ simillimã põstitit seu inserat se ferino fetui/fiatꝙ ꝓpꝛia ferini coꝛpis aia/ut Plotinus: Numenius: Harpocratius: Boet⁹ existimãt. Seu aie ferine ipsam iũgat/atꝙ fere sit comes ut placuit hermie syrianoꝙ ꝛ proculo. Ac postꝙ de alia bestia migrauit in aliã: explicuitꝙ oẽs ꝓgressus illos vite ferine/quib⁹ explicãdis ꝓnioꝛ fuerat/ꝓmit iterum ꝓgressus humanos: post heroicos: deinde demonicos: postremo diuinos. Alie vo alibi plus minusue viuunt / quatenus fato uel foꝛtuna uel electione habituꝙ uarie disponũtur. Has trãsmigrationes restitutionesꝙ Plato annis mille trib⁹ milib⁹. x. milibus designauit disputationis exẽplicꝙ gratia poti⁹ ut inqt Hermias: q̃ q̃ certe dinumerari posse putaret. Noꝛ enim numeroꝝ quilibet nõ modo plurimus est/sed etiã certa quadã rõne ꝓfect⁹. Ut oste dat aias ad ꝓfectã purgationẽ lõgo quodã sed certo tpe indigere. Et que uel leuius peccauerunt/ uel potius philosophate sunt eas citius in patriã redituras. ¶Neꝙ tñ intelligẽdũ est aiam coiter in eũ dẽ oino hoiem numero rediturã/nisi fuerit tandẽ tot⁹ mũdi cursus implet⁹ ut scribit in libꝛo de reg: quẽ cursũ ut diximus alias/trigintasex annoꝝ milib⁹ impleri astronomi cõputãt. Interea tñ sepe in idẽ reuerti aia dicit: in eãdẽ. s. vite spẽm similẽꝙ viuẽdi modũ. A diuino videlicet ad diuinum: ab humano ad humanuz: a bꝛuto similiter ad bꝛutalem. Quẽadmodũ ꝛ ipse mũdi circuit⁹ sepe interiz ad similia redit/donec ad eadẽ ꝓrsus deniꝙ reuertat. Ne quis aũt absurdũ putet esse aiam in tam diuersas spẽs se trãsferre/cõsiderare iubent/q̃ diuersos affect⁹ ꝛ habit⁹ in hoc etiã coꝛpe sepe aius induat nõ in alĳs solũ/sed in eodem hoie plãte videlicet ꝛ bꝛuti: hoisue ꝛ angeli. Rursus ne quis miretur: nos eoꝝ que in supioꝛi gessimus vita/in hac minime recoꝛdari/aiaduertere iubẽt nõ solũ q̃ multũ in senectute infantie/sed etiã q̃ facile hodie hesternarũ rerũ obliuiscamur. Hec illi: quib⁹ ꝓphetic ũ illud obicit In circuitu impĳ ambulãt. Quasi dicat illos esse impios iudicãdos qui eiusmõi aiarũ circuit⁹ itroducũt. ¶Dõ Plato rectius exponat moze achademiaruz quatuoꝛ ꝓcedẽtiũ: ꝓsertim ꝓme ꝛ quarte. Cap^m. 4^m.

Achademie vo q̃tuoꝛ ĳs antiq̃oꝛes in hoc ab ĳs discrepabãt inter se cõgruentes: q̃ scripta platonis oino poetica esse arbitrabant. Sed inter se differebãt: q̃ Carneades platonẽ ꝛ putauisse ꝛ tractauisse oia opinabatur scepticoꝛuz moze uelut ambigua: Neꝙ ullũ in reb⁹ ullis habuisse delectum. Archesilas aũt certũ quidẽ nihil habuisse platonem uerisimile tñ aliqd ꝛ ꝓbabile. Zenocrates simul atꝙ Ammonius illũ aliqua nõ modo tanq̃ uerisimilia tenuisse ꝛ ꝓbabilia: uerũetiam tanq̃ uera certaꝙ affirmauisse: eaꝙ esse paucula quedã de ꝓuidẽtia del aiorũꝙ imoꝛtalitate. Nos ergo Zenocrates ꝛ Ammonĳ uestigia sequẽtes Platonẽ affirmauisse quedã de aia nõ negamus: sed multa que de circuitu eius ab ipso tractant tanq̃ poetica aliter intelligimus q̃ uerba videant significare. Presertiz cũ circuit⁹ huiusmodi haud ipse inuenerit: sed narrauerit alienos. Primũ quidẽ ab egyptĳs sacerdotib⁹ sub purgãdarũ aiaruz figura cõfictos: deinde ab oꝛpheo empedocle heraclito poeticis dũtaxat carminib⁹ decãtatos. Mitto qõ pythagoꝛas aiarũ trãsmigrationes cõsuetis illis semper cõfabulationib⁹ suis symbolisꝙ inseruit. Quam obꝛẽ ita ad achademias ultimas rũdebimus. Mituntaũt duob⁹ ꝑcipue fundamẽtis. Rõne ꝓpꝛia ꝛ auctoritate platonica. Que de rerũ generib⁹ musicaꝙ aie cõpositione exponũt/ac rursum / qõ in argumẽtatione assumũt quatuoꝛ eẽ spẽs aiarũ admittimus. Rursus q̃ aia nostra vix efficere queat utrũꝙ simul: diuina. s. videre ꝛ coꝛpa regere/ꝓsertim ineptioꝛa. Id quoꝙ damus. Sed nõ putamus ob hoc necessariũ esse eaz sursum atꝙ deoꝛsum vices innumerabiles agere. Cũ satis utrũꝙ officiũ pagat/si dũ viuit in terris/modo coꝛpalia curet/modo seipsam deũꝙ colat. Et cũ hic abierit/facilius uehiculũ suũ tegat/intẽtiusꝙ diuinis incũbat. Cõcedimus insup aiam esse vitarũ oium semib⁹ grauidã. Ideoꝙ posse earũ oium ꝓgressiões pagere. Eo tñ pacto ut ea semina ꝓm humane aie speciei ꝙ modũ in hac ipsa sint aia/pullulẽtꝙ ex illis affectus habituꝙ ceteris specieb⁹ cõgrui: nunq̃ tñ fiat uera de specie in spẽz trãsmigratio. Siue enim aia ita cõparet ad coꝛp⁹/sicut foꝛma ꝓpꝛia ad ꝓpꝛiã materiam cõparat. Siue ut ars ꝓpꝛia ad ꝓpꝛiũ instrumẽtũ nõ poterit aia quelibet ad coꝛp⁹ quodlibet ingredi. Nã qs audeat dicere lune foꝛmã lapidis foꝛmare materiã/aut musicã artẽ figuli instrumẽta subire: Meritoꝛ diuin⁹ Jablic⁹ trãsmigrationẽ aie ab hoie in bestias repꝛobauit. Repꝛobauit Poꝛphyrius etiã circuitũ ifinitũ: atꝙ in specie humana solum certis seculis perrare ꝓcessit. ac tãdẽ purgatã hoꝛis aiam patri semper herere celesti asseuerauit. Hunq̃ ad hui⁹ vite miseriã redituraz. Quã nõ posset vnq̃ eẽ beata: si aut igꝛaret se huc redituꝛã eẽ: cũ esset huc aliqñ reuersura: ut futura mala ꝓuideret atꝙ metueret. Dõ q̃dẽ inde ꝓfirmat: qꝛ istabile bonũ appetitũ implere nalez neq̃t qui eternũ ifinitũꝙ ꝓpꝛie ꝛ agnoscit ꝛ appetit. Rursus aiam ifinita potẽtia/ueritate/bonitate fruentez/neꝙ violẽtia ide diuellit/neꝙ fallacia dimouet: neꝙ

uolũtas ulla diuertit. ℞ō uolũtas dei cui⁹ ꝓpriuꝫ est ꝙuertere. ℞ō aie que cũ nihil eligat vnꝯ nisi rōne boni/nō habet qō extra ipꝫ eligat: in quo totā boni rōnē prorsus agnoscit. ℞ecꝫ mutatio ulla vite cadit in animā sup tēpus in eternitate viuētē. Beniqꝫ dicere aiaꝫ sine fruētē inde qñqꝫ seiungi pinde se habet/ac siqs dixerit uel terrā ipo cētro uel ignē ipsa luna ꝓxime per fruētē uel ferrū īmēse magnetis moli herētē ide diuerti. ℞is atꝫ silib⁹ ut arbitror rōnib⁹ cōmot⁹ porphyrius erubuit aiam cētro suo semel infixā temere inde diuellere. ℙroculū quoꝫ Syrianūꝫ ⁊ ℍermiaꝫ puduit celestē aiam in corpa bestiarū ꝓcipitare. Atꝫ ut debita supplicia īmanib⁹ repēderēt vitijs / obuersari putarūt sacrilegas aias inter aias bestiarū: nō tñ bruto⁹ corpa regere. Aīm si bruta euaserit aia: nō purgabit inde/sed ꝓrsus insiciet. ℞ō enim purgatio fit nisi ubi regnat quedā cōsciētie reclamatio. ¶℞ō ꝓterea negāt aiam nisi fuerit semp: nō semp esse futurā. ℚuo pacto vānet/alias diximus ⁊ dicemus. ℚuocirca rōnes eoꝝ nobis nō psuadēt/ut infinitis aiarū erroꝛib⁹ ambagibusꝫ ⁊ absurdis specierū cōfusionib⁹ fidem adhibeamus. ¶Sꝫ ne positionez suā auctoritate platonica tueātur: ℳeminisse debemus ℙlatonē ℙythagoricā sapiētiā que a Zoroastre manauerat ab archita: eurytо: philolao didicisse. Et cũ pagrasset orbē aliasꝫ oēs philosophoꝝ opiniones examinauisset: pythagoricā deniqꝫ sectā tanꝯ ueriſimiliorē pre ceteris elegisse/quam suis litteris illustraret: ℙropterea pythagoricos inducit in dialogis suis ꝓcipuis disputātes. Timeū locrū: ℙarmenidē eleatē atꝫ Zenonē. A quib⁹ ſocrates apud platonē discit / que in ceteris platonis dialogis ipse alijs referat. Tria vo pre ceteris signa vidētur euidētissima quibus iudicare possumus eum pythagorica illa nequaꝯ affirmauisse. ℙrimū ꝙ eosdē disputātes inducit qui quondā talia dixerāt. Secūdū ꝙ fingit ſocratē ambiguū que audiuerat referētē/qui nihil aliud scire se ꝓdicabat: ꝙ hoc ipsuꝫ ꝙ nihil sciret. Tertium ꝙ que de reb⁹ huiusmodi scripserat nō cōfirmauit in senecture. Siquidem in libris de legib⁹ quos scripsit in senio/in quib⁹ solis ipsa platonis persona loqtur nihil asseruit tale. Et in epla ad regē dionysiū cū eēt admodū senex inquit/nihil se de reb⁹ diuinis vnꝯ cōposuisse. ℞ecꝫ esse platonis op⁹ de ꝙs ullū/necꝫ vnꝯ fore. ℚuasi nō suā mētē aperuerit/sed narrauerit alienaꝫ. In epistola quoꝫ ad syracusanos quā postea scripsit senior eadē repetiuit. vbi adiūxit neminē extare tūc aut fore in posterū: qui mētē platonis de huiusmodi reb⁹ intelligat. ℳerito ḡa nō scripsit. ℕum ergo nihil de diuinis affirmat plato ℚuedā ꝓculdubio. Deuꝫ. ſ. humana curare atꝫ aie imortali opeꝝ pmia reddere uel supplicia. Aliud vo affirmat nihil. ℙaucula enim hec non in alꝭs mō dialogis asserit/in quib⁹ alie pſone loquūtur: uerūetiā in legib⁹ ⁊ epistolis ubi loqtur ipse. ¶ ℳūdū semp fuisse nō asserit: sed ipsū generat in Timeo: generat inꝯ ab initio rpis ordinati. Eadē ferme rōne qua primuꝫ moyses/deinde mercurius ut exposuerūt seuerus: atticus: plutarchus: ⁊ alij multi ℙlatonicoꝝ. ℍinc ℕumenius pythagoricus exclamauit: nihil aliud esse platonē ꝙ moysem attica uoce loquētē: ꝙuis plotin⁹ porphyrius iāblicus ꝓculus ꝓpetuā mūdi gnātionē ibi a platone accipi uelint. ℞ō si forte illud ita exponēdū est: Timei pythagorici sñia erit potius ꝙ platonis. Siquidē plato ipse in epinomide inqt: astra aut immortalia fore/aut alio longeua ut vita sua illis sufficiat: atꝫ lōgiore nō egeāt. Id illi cōsonat in timeo / videlicet astra per se dissolubilia fore / qr videlicet ab initio cōposita sunt/nisi cōponētis uolūtate seruent. Rursus in libro legū sexto inqt humanū gen⁹ aut fuisse semp: aut multis ante seculis ortū. Ubi videt initiū ꝙ eternitatē eligere maluisse. Aristoteles quoꝫ ubi de questionū natura disputat inquit questionē de eternitate mūdi cē neutrā/quasi dicat nō tā sñiaꝫ demōstrabilē ꝙ opinionē quodāmodo ad utrūꝫ ꝓbabilē. ¶Alias aūt plato in legib⁹ esse añ corpa ita fortasse vult/ut nature dignitati id poti⁹ ꝙ tpi tribuat. ℚuanꝯ per aliquā tpis morulā aias añcedere corpa etiā xp̄ianoꝝ aliq opinant. ¶Animas boium trāsire in bestias in legib⁹ nō cōfirmat. In nono aūt libro inqt ꝑm fabulas sacerdotum ire eas in alios boies. Et in septimo declarat quomodo exponēdū sit/siqñ dicant corpibus alijs se inserere. Ubi tradit eū qui necessarias doctrinas igret nunꝯ fore iter alios boies deū: aut demonē: aut heroeꝫ. ℚuasi per cōparationē ad alios boies ⁊ hec dicant ⁊ illa: que nōnunꝯ de ferinis corpib⁹ fabulatur: ꝙꝙ in phedro nō dicit aiam bois in bestie corpus trāsire/sed in ferinā vitā: ⁊ in timeo in naturaꝫ ferinā/nō in corp⁹ fere. In ultimo de re. p. Tersite aiam nō in simie corpus: sed in simiā. In quib⁹ itel ligit habit⁹ viteꝫ potius ꝙ spēi uel corpis pmutatio. ℙreterea in phedone postꝯ narrauit poetaꝝ more trāslitū aiarū in beluas ꝓpter supplicia peccatoꝝ subiūxit nō esse prudētis viri talia confirmare Sed id solū asseuerari posse prudēter: ꝙ penas aliquas pendunt flagitioꝝ. Addit purgatas per legitimā philosophiā aias apud deū in eternuꝫ sine corpoꝛib⁹ esse victuras. ℞ō quidē in epinomide cōfirmat dicēs: piū aium a corpe sepatū relinquuꝫ tēpus in rerū oium pulcherrimarū cōtēplatione uersari. In gorgia quoꝫ ⁊ theeteto ⁊ decimo libro de Iusto ꝓpetua describit supplicia ipioꝝ ob multa peccata que expiari non possint/taliaqꝫ supplicia iustitie exēpliꝫ poti⁹ ꝙ curationis gratia fuisse asserit īstituta. Ubi reprobat errores illos inexplicabiles aiarū. ℙer hec pꝫ platonē xp̄ianoꝝ more sēpiternū bonū malūe significauisse. ℞ō vo purgatoriū appellāt xp̄iani/ibi ℙlatonē itellexisse ubi purgatur⁹ aiaꝫ sepius per iferiora reuoluit/videlicet nō tā per corpa ꝙ per vitas ⁊ cōmercia bestiaꝝ. Beniqꝫ purgatā celo restituit. In libro 9° de iusto figurat bois aiaꝫ hūc in modū. Est aliꝙ ꝓgeries capitū pluriū beluarū ꝙsi in globū coacta ferinū. Ex hac multiplici capitū ferinoꝝ cōgerie pullulat quasi stipes aliꝭ ex radicib⁹. Qui stipes/hinc leo est: inde draco: huic stipiti homo aliꝭ supponit: clauā manu tenēs: qua bestias vberat seuiētes. Demū corporis humani pellis oia illa circūdat: per quā animal vnū videat eē/qō est multiplex aial. Cōgeriē pluriū bestiarū eē vult īsatiabilē cōcupiscētie partem. Stipitē leone ⁊ draconе cōpositum iracūdie vim. ℚue leo dicit cū suffragat rōni. Draco cū refragatur. ℍomo est rō. ℙost hec iubet ℙlato: ut iterio rē illū boiem nutriamus potius ꝙ bestias illas: ne

. figuras aīe.

propter famē deficiente boie/sole in nobis supsint bestie. Per hec ammonemur ut trāsitū aiarū accipiam⁹ nō in uarias spēs/sed in habitus. Erit itaq; arbor apud Platonē: qui nutritioni dedit⁹ die no cteq; torpebit. Miluus qui raptu viuet per cōcupiscētiā. Leo qui egregie militabit. Braco qui crudeliter in gen⁹ boium seuiet. Homo qui rōne ciuili uiuet. Heros qui nālia pscrutabit⁹. Demō qui mathematica. Angelus qui diuina. Talis enim fit aius: qualem induit habitū. Talis inq̄ in corpe. Talis z extra corp⁹. Eadē in phedro Socrates cōprobat dicēs. Ego itaq; considero utrū ipse sim bestia thyphone multiplicior. Siue diuini⁹ aial. Et postea in libro eodē in aia: Aurigā ponit z geminos equos/bonū atq; malū. Rōnē scilicet/irascēdiq; z cōcupiscēdi potētiā. Ubi apparet in ipsis aic virib⁹ z hominē z beluas eē. Eodē modo Parmenides Pythagoreus in libro de natura aiam figurauerat. Timeus quoq; pythagoreus nobilissim⁹ migrationē in bestias inqt induci falso ad terrorē hoiuz impiorū. Sed rem omnez ita Pythagoras ipse significauit. ΗΝ ΔΑΠΟΛΕΙΨΑΣ ΣΩΜΑ ΕΣΑΙΘΕΡΕ ΛΕΥΘΕΡΟΝ ΕΛΘΗΣ ΕΣΣΕΕ ΑΘΑΝΑΤΟΣ ΘΕΟΣ ΑΜΒΡΟΤΟΣ ΟΥΚΕΤΙ ΘΝΗΤΟΣ. Idest si depositō corpe liberum ascēderis etherē: eris imortalis de⁹. Immortalis nō ultra mortalis. Quasi dicat. Ita de⁹ imortalis efficieris. Ut oino futurus sis pcul a morte: Nunq̄ amplius ad mortalia reuersurus. Orpheus quoq; in ipso Mercurij terrestris hymno de Mercurio inquit. ΚΩΚΥΤΟΥ ΝΑΙΩΝ ΑΝΥ ΠΟΣΤΡΟΦΟΝ ΟΙΜΟΝ ΑΝΑΓΚΗΣ. i. cocyti hītās irremeabilē viā necessitatis. In ꝯs uerbis penas apud iferos ponit eternas: regressumq; illū multiplicē a vita in vitā penitus aufert. Sed neq; etiā oēs egyptij sacerdotes trāsit⁹ aiarū de specie in spēm fieri reuera existimāt. Immo vo de ferino uel heroico aie habitu intelligi uolūt: qñ hoiem fieri bestiā aut heroē asserūt: qm apud eos homo solus est aius. Dō apuit Mercuri⁹ egyptiorū pōtifex maxim⁹. Qui cū talē quādā migrationē ritu poetico descripsisset: Adiūxit legē diuinā non pmittere migrationē aiaꝝ nostraꝝ in corpa beluarū. Penas quoq; sempiternas tribuit impȳs aīs in mūdi hui⁹ infimis elemētis. Atq; manifeste asserit impiaꝝ aias eterno supplicio per imortalē sententiā subiugari. Agit quoq; deo gratias q̄ bonos viros eternitati cōsecrauerit. Itē dicit mētem usq; adeo cōiūgi deo/ut nunq̄ ulteri⁹ implicet⁹ errorib⁹. Beniq; Zoroaster prisce illius inuentor theologie sic inquit. ΣΟΝ ΓΑΡ ΑΓΓΕΙΟΝ ΘΗΡΕΣ ΧΘΟΝΟΣ ΟΙΚΗΣΟΥΣΙΝ. i. tuū uas bestie terre habitār. Dō si intra nos bestie sunt/intra quoq; nō extra de hoie in bestiā/ac de bestia trāsim⁹ in bestiā. Neq; desunt qui trāsmigrationē in bestias sic exponāt/ut aiarū que brutis similē duxerūt vitā/alie inter alias bestiarū turbas uersent. Dō q̄dē Platoni admodū pcienta neū Olympiodorus iudicat. Propterea q̄ Plato aias purgatissimas inter deos uersari cēsuerit. Impuras aūt sepe inter sepulchra reuolui: quare vmbras pterreri aliq̄ soleam⁹. Quippe cū corpei non nihil circa se sicut z in se traxerint. Quo fieri Plato vult ut videri qñq; possint. Simile huic est qđ scribit iunior Plini⁹ infamē athenis fuisse domuz in qua z strepitus audiebat/z simulachrū horridi senis aspiciebat. Atq; athenodorū Tarsensem philosophū cōducta domo vidisse simulachrū illud: eoq; duce cōperisse in area dom⁹ sub terra ossa inserta catenis. Ea sicut mos erat/sepelisse. Domū deinde illaz eo strepitu liberatā. Subdit se plurib⁹ hec affirmātibus credere. Nihil igit mirū est impuras aias si iter hec/similiter quoq; inter bruta uersari. Ex oībus ȳs cōcludim⁹ Platonē ea solū de reb⁹ diuinis affirmauisse/que in epistolis ac legib⁹ cōprobauit. In ȳs aūt circuit⁹ aiarū infiniti nō approbant. Atq; ea que solū in ceteris libris tanq̄ priscoꝝ inuenta recēsuit ꝓbabilia pori⁹ habuisse q̄ certa. Ac sicꝺ ea etiā Platonez affirmare prēderit: nos quoq; affirmare forsitā disputationis gratia pcedem⁹. Verū lōge aliter q̄ uerba de signēt exponēda esse cēsebimus/quēadmodū declarātū est paulo ante tuz Platonis uerbis: tū theologoꝝ ueterū testimonijs.

.XVIII. LIBER.

Dato Plato nō ꝓhibet fidem adhibere theologie hebreoꝝ: christianoꝝ: arabumq; cōmuni mūduz esse creatum.

Cap^m. p^m.

Plato igit nihil ꝓhibere videt fidē adhibere theologie hebreorum: christianoꝝ: arabūq; cōmuni. Cepisse mundū qñq;: angelos ab initio creatos. Aias hoiuz imortales creari quotidie. Ad hec cogimur auctoritate diuina. Ad hec rōnib⁹ huiusmodi ducimur. Mūdi moles per se esse nō pōt/ita ut nō pēdeat aliū de: sed in eē se suo stabiliat: alioqn seipsam quodāmodo faceret. Facere aūt aliq̄d nō ad corp⁹ ptinet/quod quicq̄d agere videt: per virtutē quādā exequit incorpoream in subiecto tacentē. Immo ad eēntiā ipsam spectat penit⁹ incorpeā in seipsa manētē: virtutisq; illius originē. Preterea corpea moles seipsam ptinere non pōt. Sicꝺ cōtinere/nisi aliq̄d agēdo neqt. Presertiz cū cōtinere sine vnione nō ualeat. Unire aūt ad nām diuisibilē: que z ipsa indiget vnione: sed ad vim tādē penit⁹ indiuiduā spectare videt. Rursus moles eadē per se opari moueriq; nō pōt. Quia si neqt sibi eē dare/multo min⁹ pstare poterit actionē. Ac vicissim si posset seipsam agere/posset etiaz agere per seipsam. Dō aūt per se opari nō ualeat/hinc etiam patet q̄ se mouere nō pōt: ut in libro sexto ꝓbauim⁹. Ostēdim⁹ insup alibi ꝓpetuo ordinatissimoq; mūdi motui virtute infinita opus esse: quā finita determinataq; natura corpis ex se hēre nō pōt. Ideoq; mundus tanq̄ ex se erraticus dissolubilisq; aliūde indissolubilē ordinem mutuat. Sed vnde nā mutuat? Profecto si mundus neq; per se subsistere/neq; se ptinere/neq; per se agere moueriue pōt: necessario a causa per se existente/seq; cōtinēte dependet. causa inq̄ ꝓpsus indiuisibili. ne illa similiter uel sit per aliud. s. per partes partium ue cōgregatorē: uel ptineant ab alio. s. ab vnitate partes inuicē ꝓnectēte: uel sit insufficiēs: cū partib⁹ egeat: uel admixtū hēat nō esse. cū cōpositū ex partib⁹ nulla sit partiū. Proinde cū mūdus ex dissimilib⁹ sit compositus: oportet cōpositionis huiusmodi causaz pscrutari. Nō enim seipsum cōponit corpus: qō neq; actionis neq; vnionis principiū est. Neq; dicendū est partes mūdi suo quodā motu in cōpositionē huiusmodi cōfluxisse. Nō enim corpa per se mouent. Neq; tanq̄ ad id z aliūde cōpulsas z inuicē compellētes. Quid

enim est qđ impellit: & qđ impellit primo: Rursus/ne fas est impulsionib⁹ carētibus ordine ordinē cōmitte re tā mirādū. Quo nam pacto ex inordinatis inorna tisq ordo tātus & ornat⁹ efficit: Quippe cum soleat semp agēs causa effectu esse pstātior. Preterea si mū di partes eē cōpositionis hui⁹ māles dixeris causas/ de causa efficiēte querem⁹. Sinaūt efficiētes/iterum pquirem⁹/quo nā pacto ex reb⁹ rōne carētib⁹ rōnale opus efficiat. Quapropter si mūdus neq ex se neq casu cōposit⁹ est/certe cōpositionis causaz hēt certā. Neq afferat quispiā solā hēre finalē causam. Hēt enim ea: cū ad bonū tanq ad finē recte ferat. Cū vo ad id frustra nō moueat/aliqđ certe boni ab illo cōse quit. Accipit aūt sm eēntiā: qñquidē sm eēntiā appe tit atq mouet. Igit ab eodē accipit eē a quo eēntialē accipit bonitatē. Itaq causa illa tam efficiēs est q̄ fi nis. Est & exēplar. Si eniz mūdus certa rōne fert ad bonū/certe deus illū certa rōne tanq exēplari ad bo nū illū ptinue dirigit. At vo cū ad finē ducere bonūq petere sit uolūtatis officiū / nimirū de⁹ uolūtate mo uet mūdū/quē similiter & uolūtate cōposuit. Idez ita insup cōfirmat. Nō fortultū & ptingēs dicit/solet eo qđ ordinatū est determinatisue pstat causis/poste rius eē. Igit nō pōt ordo mūdi prioze casu aliquo cō tigisse. Ac si multas mūdanoz effectuū causas aliqs afferat/nisi oēs sub vna cōciliet/nō poterit/quam ob causam mūdus licet ex diuersis cōstet/sit & vn⁹ & vni tus afferre. Et qua rōne vnū totū sit meli⁹ partibus multis/nisi vnā inueniat causam & cōmunē & pstātio rē causis multis. Cui⁹ virtute oēs in vnū cōgrediant Quāobrē vna est vniuersi vnionisq ipsius causa: ad quā coordinata sunt oia. Si hec eēt rōnis expers hoies qui rōne utunt/seq ipsos cognoscūt/ pma cau sa pstātioz⁹ esset: atq op⁹ humanū ope diuino pfe ctius redderet. Igit de⁹ infinitā bonitatē suā rōnali ter nouit per oia ppagabilē. Unde placuit sua sibi bo nitas per singula ppagāda. Quippe cū boni ppriuz sit ut placeat: ac sūmi boni ut summope placeat. Quo qđē rōnalis uoluntatis affectu rōnaliter atq optime oia tū pcreata sunt: tū ptinue disponunt. Rōne uolū tateq diuina disponi mūdum/in oraculis caldeoz/ que recitat Proculus ijs uerbis significat. Intellect⁹ patris emanās pfecto psilio ideas oiformes intelligit que quidē ab vno fonte oēs pdierunt. A patre enim erat uolūtasq finisq. Distribute vo sunt intellectuali quodā igne/atq in alias quasdā itellectuales deinde diuise. Rex enim multiformi mūdo intellectualē figu rā indeficiētē pposuit. Cui⁹ secūdus mūdus est uesti giū/pperās vna cū forma/& mūdus apparens oifor mib⁹ dotat⁹ ideis. Fons vnus ex quo erūpunt diuise alie inumerabiles circa mūdi corpa pducētes. Que circuitu quodā rite assimilate ferant / vndiq puerse: sed alibi alie itelligētie a fonte paterno tanq ab igne scintille puigili circa pmordiales ideas. Prima eniz a patre idea effluxit/atq fons uolūtarius. Hactenus oraculum in quo de patre: filio: spiritu: ideis: angelis: dispositione uolūtaria mūdi mētio fit. Sed nos iā ad institutum ordinē reuertamur. Elementa & plāte quicqđ agūt/necessaria quadā nāe sue opant affectio ne. Ea vna est dūtaxat. Unū igit qđdā quelibet opan tur. Bruta pterea opant per appetitū: qui prout mo dis per sensuz uarijs lacessit/aggredit uaria. Et sicut elemēta & plāte inata necessitate agūt/ita bruta ne cessitate opant illata. Rōnalis aia per uoluntatem agit: que quidē ad op⁹ mouet nō a rerū formis: ut appetit⁹: sed a notionib⁹ & psilijs intellect⁹. Hec li bera opatio est/merito pfectioni cōueniēs aīali. Ta lis quedā pre ceteris esse debet operatio dei. Qua propter Plato in Timeo inqt. Uolūtatē dei benefi cā originē rerum certissimā extitisse. Mercurius quoq mūdū diuina uolūtate cōstare: quā cūcti co mitent effect⁹. Orpheus ubi de sūmo Ioue loquit sic inquit. παντα γαρ κρυψας αυθις φαος εσ πολυγηθες εξιερησ κραδιησ ανενεγκατο μερ μερα ρεζων. idest: Cū abscōdisset oia deinceps in lumē gratū emisit ex sacro corde opans cogitata & mirabilia. In ijs uerbis Orphe⁹ apte declarat mū dū a uolūtate diuina initiū tēporis hūisse. Natura & appetitio nunq op⁹ aliqđ nouū aggrediūtur: nisi qñ natura uarie afficit: & appetitio uarie lacessit. Intellect⁹ aūt atq uolūtas etiā in hoie nouum op⁹ incohāt sepe absq ppria nouitate. Mane statuit Plato uespere accersire Zenocratem. Stat fu ture uocationis firma sentētia: donec ea hora Ze nocratē uocet. Mutatio quidē fit nō in mēte & uo luntate: sed ore Platonis membrisq Zenocratis. Erat semp in mūdi architecto machina mundana pscripta. Ac momētū incohationis eius in archite cti uolūtate signatū. Eo ipso momēto qđ psignaue rat incohata est machina nulla intercedēte dei mu tatione. Cōpleuerat ab euo de⁹ substātialē mundū intra se totū. Permisit vmbratilē mūdū inde tunc emanare qñ fuit melius. Melius fuit qñ statuit bo nitatis diuine uolūtas per quā bona sunt oia. Nos siquidē res qr bone sunt uolum⁹. Me vo ideo bone sunt/qr vult eas de⁹. Et quo pacto eē & qñ vult fie ri: eo solum pacto & momēto sunt bone. Similiter ideo res intelligim⁹ uere / qm̄ ita ut reuera sunt in telligimus. Contra vo ita reuera sunt ideo/qm̄ eas ita deus intelligit. Sic ergo a diuina intelligētia re rū ueritas/a diuina uolūtate rerū bonitas pficiscit Ubi causa prima rerū/ibi ratio rerū summa. Qua propter ita rōnaliter debeāt fieri/ut itelligebat de⁹ atq videbat. Tēporaliter/idest ab initio tpis ema nare ab ipso debere deus intelligebat atq uolebat hanc vmbrā: cuius natura in motu tpeq uersat. Et vmbre mūdane mot⁹ ab initio tpali ad finē pduci debebat & debet: cui⁹ tēpus momētis singulis in pn cipio simul est atq fine. Neq pquirēdū est: cur illo momēto potius q̄ priori incepit inde hic mun dus effluere. Nā si mille annis añ incepisset/etiam queremus/cur nō prius. Initiū tñ aliqñ hēre debe bat. Adde q phātasie est ista fallacia. Nō sunt ante primū mūdi momētū ulla tpis momēta/quib⁹ ante creari debuerit. Quicqđ cogitat añ mūdū vnicū & stabile est eternitatis pūctū. Dis momētoz tpaliū discursio cū mūdo cepit mūdo currēte. Similiter neq inuestigādū est/quāobrē hic poti⁹ q̄ illic situs sit mūdus. Phātasie est ista fallacia. Nō est corpa lis locus extra mūdū. Tēpus totū cursum totū mū di metit. Totus corpalis locus mūdi amplitudine prius implet. Atq ut Timeus Platonis ostendit par tēpus est cursui. Locus equalis est amplitudi ni. Fallit qui corpeū locuz cogitat extra mundum.

Fallitur

Fallitur qui añ mūdū tēpora fingit/Falletur ⁊ qui crediderit diuine pfectioni accedere aliq̄d uel decedere manāte illinc mūdo uel nō manāte:qui multo mīº est ad deū q̄ ad coꝛpº sit coꝛpis umbꝛa. Coꝛpoꝛi aūt ex umbꝛa neq; accedit aliq̄d vnq̄:neq; decedit. ¶ Profecto ſpiritalis ille mundus mūdi huius exēplar/primūq; dei opº/uita eq̄lis est architecto. Fuit semp cū illo/eritq; semp. Mūdus aūt coꝛporalis qō secūdū est opº dei discedit tā ab opifice ex parte vna:q; nō fuit semp. Retinet alteraz/q; sit semper futurus. Cōpoſita vo coꝛpa que tertia dei opa sunt/oēm partē eternitates amittūt. Rōnabile est mūdū deo nō equari ſm vitā:postq̄ ſm substantiā nō equat. Neq; esse vndiq; infinitū:ut diuine cedat ifinitati. Decet etiā sicut res oēs duos hñt actº internū.ſ.atq; externū:⁊ ille est vita equalis agēti: hic vo posterioꝛ/ita ipm quoq; rerū opificē fetū vita equalē intra ſe ꝓtinere. Partū vo extra se posterioꝛē ꝓducere:ut nō minus eternitas q̄ pfectiones alie deficiat in effectu. Atq; hic mūdus sicut a deo infinito finitº virtute magnitudineq; ꝓducit:sic uerisimile videt/ut ab eterno deo fiat nouus ⁊ initio circūſcriptº. Et sicut mūdo assignat certº sitº q; ita hic est/ut nō per īmēſum sit ſpatiū:ita illi quaſi certū assignet tps:q; ita in hoc est tpe/ut non añ fuerit per īmēſum. Ac ſi deº vniuerſi ſubſtātiā ifinitis pfectionis excedit gradibº/multo magis vniuerſi duratiōnē infinitis gradibº durationis excedat. Preſtātioꝛ enim in re qualibet est ſubſtātia q̄ duratio. ¶ Quiſq; aūt ꝓſideꝛat partes mūdi que sunt ifra lunā/de hoc eē in illud mutari/atq; econuerſo:ac partes eiusdē que ſup lunā sunt/de esse tali in eē tale trāſire viciſſiz. Et q; mutant ubiq; ideo īdignas impfectasq; eē. Rurſuſq; vniuerſuz ipz ex ſubiecto aliquo foꝛmaq; constare/⁊ ſubiectū q; nāliter añcedit foꝛmā posse ⁊ ſubire foꝛmā talem ⁊ nō ſubire. Itē ꝓſtare mūdū nō modo ex partibº quantitatis: ſed ex partibº etiā inter ſe pugnātibus. Deniq; vniuersum coꝛpº nullo modo per ſe esse/ſed oino per aliud:q; per oēm cauſaz.ſ.efficiētē:finē:foꝛmā:māz ideoq; ſm ſe penitº uacillare. Quiſq; inq̄ quatuoꝛ hec cōſideꝛat/is plane ꝓſpicere pōt vniuerſaz mūdi molē natura ſua foꝛe de eē in nō eē mutabilē. Talis nō foꝛet/niſi de nō esſe q̄q; trāſiſſet in eē. ¶ Hinc ferme Democritꝰ cirenaici stoici cynici fateri coacti ſūt mūdū initiū tēpoꝛis habuiſſe. Egyptꝰ ꝑmū mūdi diē ita illuxiſſe aiūt/ut aries in medio eēt celoꝛ:cācer exoꝛiꝛet:luna in cācro:Sol in leone:Mercuriº in virgine:Venus in libꝛa:In ſcoꝛpio Mars Juppiter in ſagittario: Saturnº in capꝛicoꝛno:ſinguloſq; planetas eoꝛ ſignoꝛ dños esse aiūt/in quibus oū nasceꝛet mundus fuiſſe credunt. Caldei naſcēte mūdo ſolē in ariete fuiſſe putāt. Utriq; mūdū natū exiſtimāt fuiſſe aliq̄ñ:⁊ arietē siue q; in eo ſoleēt siue q; ipse mediū pcurreret celū ſignoꝛū caput appellāt. Jdeo ab ingreſſu ſolis in arietē pꝛecipue totius anni foꝛtunam aſtronomi iudicant:quaſi in de pene oia pendeant. Mitto q; egyptꝰ ſolum leonem ſoli:ſolū lune cancrū assignauerunt. Reliquis vo planetis ꝓter illa ſigna quibus tūc inheꝛebāt/reliqua q̄nque ſic adiūxerūt/ut a fine pꝛioꝛis oꝛdinis oꝛdo ſecūdus icipet. Sic eniz aquariº qui capꝛicoꝛno ſuccedit/Saturno qui ultimº fuerat tradit:piſces deinde Jouí qui ſaturno ꝓximº fuerat:Marti aries Veneri taurus:Gemini vo Mercurio. Sz his omiſſis ad ꝓpoſitū reuertamur. ¶ Proculus demōſtrat mūdū qm extēſam ⁊ cōpoſitā hēt eſſentiā/ideoq; ex ſe diſtractā atq; diſſipabilē/iccirco ſolū per īdiuiduā quādā virtutē a diuina vnitate infuſam cōnecti. Rurſus q; nāli appetitu ſemp ad bonū oꝛdinare moueꝛ/ideo nām talis appetitº motuſq; oꝛiginē a diuina mēte bonitateq; accepiſſe. Hāc vo virtutē per quā cōnectit atq; moueꝛ/opoꝛtere ifinitā eē:per quā absq; fine ꝓnecti moueriq; possit. Quā ex ſe cū sit finitº habere nō ualeat/sz ab ifinitate diuina ſemp accipiat: haud ſimul totā:nō enim capit:ſed pꝛo ſua potius tpali natura.ſ.quaſi guttatim momētis ſingulis hauꝛiat. Hāc oſtēdit nō aliter q̄ momēta defluere ſubito/rurſuſq; cū momētis momētaneā ſiliter hauꝛiꝛi:Sempq; hoc pacto ut narrauimº alias mūduz coꝛpalē fluē/fieriq; ſed eē reuera nunq̄:quaſi umbꝛam eminētis arboꝛis in toꝛꝛēte. Que ⁊ cū videaꝛ arboꝛ:nō est arboꝛ:⁊ cuz diu eadē appeat pmanere/tñ ꝓtinue renouatis undis ꝓtinue renouaꝛ. Cui nā igit mirū uideri debeat mundū ab initio ex nō eē ꝓceſſiſſe ſemel in eē:cum apud quoſdā adeo umbꝛatilis iſtabiliſq; sit/ut momentis ſingulis ab eē in nō eē viciſſimq; pertranſeat. Sz hec Proculus ipſe viderit. ¶ Plato in libꝛo de mūdi generatione oſtēdit mūduz diuine bonitatis gratia fuiſſe creatū. Nō aūt ad hoc est opº huiuſmodi ꝓſtitutū ut deū qui ipſa bonitas est/faciat meliοꝛē sz ut diuinā referat bonitatē. Sicut neq; parētes ob aliā cauſam filios generāt/q̄ ut eoꝛ imago videaꝛ in filijs. Pꝛeciꝑue vo mūdus refert dei opificis bonitatē ſi non mō q̄ munifica sit sz etiā q̄ excellēs oſtēdat. Quā munifica sit/oſtēdit ꝓut semp adeo ſeruaꝛ incolumis: qui ſibi ipſi relictº diſſolueꝛet. Ut in Timeo inquit Plato. Quā excellēs teſtaꝛ ꝓut eē cepit aliq̄ñ:per quā ichoatione clare ſpicit q; mūdus nō a ſeipſo/sz a deo est. Ad ifinito iteruallo deº excedit mūdū:qui in ifinitū erat/ut ita diꝛerim/añ mūdū:q; ifinita virtute mūdū ꝓduxit ex nihilo q; libertate uolūtatis agit nō neceſſitate nāe. Talē mūdane gnātionis oꝛiginem planius Triſmegiſtº Mercuriº docuit. Neq; mirū uideri debet hūc talia cognouiſſe. Si homo idē Mercuriº fuit atq; Moyſes. Ad Artapanus hiſtoꝛicus cōiecturis multis oſtendit.

¶ Angelos ⁊ aīos nō semper fuiſſe. Cap^m.2^m.

ORdinē in coꝛpibº poſuimº. ponamº oꝛdinē in ſpiritibº. Est ſpūs ille ſupmº:qui fuit semp ⁊ erit. Is est deº. Sūt ⁊ ſpūs ifimi beſtiarū:qui nec semp fuere:nec erūt. Medij sint opoꝛtet duo q̄dā ſpūs iter extrema adeo diſcrepātia. Qui ptē pꝛimi illius ſpūs hēant:ptē ſpirituū ifimoꝛ. ¶ Quo igit pacto hos medios cōponemº? Nunq̄d dicemº eos fuiſſe semp:sz q̄q; deſinere? Minime. Ad eniz fuit semper id per ifinitā virtutē vixit in ifinitū. Infinita virtº nunq̄ minuit. Quare ſi fuerint semp:sempq; ⁊ erūt Atq; pares in duratiōe sūt deo:nō medij ſpūs. Ergo ut in pſeuerantia medij sint oꝛtet eos cepiſſe q̄q: deſinere nunq̄. Qui ⁊ ſi ex nihilo facti ſūt:nō tñ ꝓtentur in nihilū. Jpm eniz qō dicimº nihilū/in eoꝛ creatione neq; mā neq; effectoꝛ ipſoꝛ est/ex qb̄º fiāt. Sed terminº foꝛsitā vñ fiāt. Neq; etiā terminº est reuera/

sed dicit. Nō ergo cogunt ipsi⁹ nihili sequi nām/per quā in nihilū reuertant:quā ꝺdē nām añ reiecerāt/cū primū in eē ꝓdirēt. Immo nām illā sue cause seruant vnde eēntiā acceperūt. Ut per eādē infinitā virtutē in ipso eē seruent/ꝓcul a nihilo:per quā ex nihilo emer serūt in esse posthabito nihilo. Haud absurdū est qō ab infinito principio atq infinito fine.i. deo ꝓxime pro creat cogitare finē nō habiturū. Cū multa etiam que ab initio ac termino quoda finito ꝓcedūt rite ꝓsidere tur absq fine ꝓcedere. Sic enim ab vnitate numerus Sic a puncto mathematica linea. Sic a pñti momēto futurū tps absq fine nihilo ꝓhibēte ꝓgredi cogitat. Aliqd vo creatū fore semp pſertim aiaz nō religio so lum/sed etiā Auicēna ⁊ Algātales tanꝯ philosophi ꝓbāt. ¶ Itaq āgeli vnū ꝺdē mediū obtinēt iter deū ⁊ beluas. Alterū medium statim post angelos sortite sunt hoium aie:que cū angelo ꝓueniūt/q̄ semp erunt: differūt q̄ nō fuerunt saltez per oē tps ut angeli. Qui ab initio rerū orti nāli ordine añ celi cursum cuius co mes est tps/licet nō fuerint per oēz eternitatē/tñ per oē fuere tps. Aie nostre post tēporis ortū nate cedūt angelis. Neq tñ sūt tpales. Na de⁹ per idipm eterni tatis sue pūctū qō semp est idē ⁊ vniuersū supeminet cōplecturq tpis ambitū:in quo angelos ꝓcreauit/ aias quoq hoium ꝓcreat. Igit supra tpis passiones fiūt hoium aie:q̄uis fiāt post tpis ortū. Aie vo bruto rū ⁊ post ortū tpis/⁊ sub tpis passionib⁹ gnānt. Quia nō fiūt a deo per eternitatē dei ꝓxime:sed per celorū ꝓuersiones aiarūq vtutes. Quo fit ut nō viuāt semp Mā ⁊ mutatiōi tpis sunt obnoxie / que per celi motū sunt facte sub tpe. Et sicꝺ hñt ꝓclari:id totum defluit iugiter ab ipso tertie eēntie fonte:cuius ipse nō riuuli sunt:sed vmbre. Iccirco platonici eas eē putāt idola quedā aie mūdi/uel aie spere illi⁹ quā habitant:medi asq iter eēntiā tertiā disponūt ⁊ corpoꝝ q̄litates. ad hāc tñ eēntiā reducūt eas ut vmbras. Hinc Plotin⁹ indt quēadmodū ab vno vultu mlte per specula mul ta diffundūtur imagines. Sic ab aia spe in corpa bru toꝝ multa aie vni⁹ simulachra multa. Corpa inq̄ bru toꝝ ꝺb⁹ hūane nō isunt aie. Ubi enī he sūt ibi potētia irrōnal'/rōnalē aie nostre subam sequit uelut vmbra.

¶ Anime creantur quotidie. Cap^m. 3^m.

Q Erū cur noue quotidie aie creant a deo? An nō poterat de⁹ mūdo cōstructo creare simul aias cūctas quēadmodū cūctos in mundi ex ordio angelos ꝓcreauit? Nō decuit. Nā si diu a vin culis corpoꝝ solute vixissent sincere iudicauissent/ quāto ꝑciosioꝝ sit vita soluta q̄ alia. Nec igredi vnq̄ corpa uoluissent:videlicet quaten⁹ itellectuales sunt: Neq de⁹ uel angelus uolūt liberā uolūtatē aie coge re. Nō enim aliter mens q̄ psuasione mouet. Immo neq etiaz singula queq corpora aia cognouisset:que posset eligere:cū desit illi añ sensus cognitio singuloꝝ Itaq careret diuinis sacerdotibus sacrisq hymnis ps hec media tēpli diuini. Oportet tñ in singulis hu ius tēpli circulis ꝓprios duci choros sacerdotū deo canētiū. Cōsonat ꝑterea rōni ut sicut sperarū ai siue angeli nō fuerāt per moras aliquas tēpoꝝ añ speras ꝓprias ꝓcreati:sic neq aie nostre añ corpa propria. Itē aia est forma actusq corpis. Act⁹ aūt q̄uis in vni uerso fz nām ordinē prior q̄ potētia sit/in eodē tñ sub iecto fz tps est posterior. Ām a potētia in actum mo t⁹ efficit. Quapropter pri⁹ fuit semē qō est potēcia viuū q̄ aia que vitalis est act⁹. Ad hec cuiq forme nāle hoc est ut māe ꝓprie vniat. Alioqn qō ex mā formaq cōponit eēt cōgeries aliq̄ ꝑter nām. Pri⁹ aūt rei cuiq tribuit: qō ipsi cōuenit fm nām q̄ qō ꝑter nāz. Nō eniz fm nām ꝓuenit/per se iest cuiq. Nō ꝑter nām/aduenit ex aliquo ꝓtingēte. Aie igit qua rōne aia est/pri⁹ cōuenit ut cōiūcta corpi sit q̄ sepata. Quomodo igit vixit añ corpus? Adde q̄ si supior mēs quelibet ut quidā putāt ⁊ vna est in spe cie vna ⁊ imortalis. Forma vo quelibet corpalis ⁊ multiplex fit in eadē specie ⁊ mortalis hois anima que illis mētibus succedit:precedit has formas:sic utrarunq particeps erit ut sit uel vnica aia in vna hoium specie atq mortalis. Uel imortalis ⁊ multi plex. Primū fieri neqt. Si enim aia vnica toti⁹ spe ciei aiarū gerat vicem inumerabiles aias que fieri sub illa specie pñt suis virib⁹ cōplectet. Sic imense quodāmō virtutis erit ⁊ imortalis:pſertiz qz rerū spēs sempiterne sunt: ⁊ qō totā capit spēm/est sem piternū. Rursus qz nullā hēret cū his corpeis reb⁹ cōmunionē eēt ꝓcul admodū ab interitu. Immo si talis eēt merā spēi sue seruaret simplicitatē. Ea spe cies est a caduco corpe segregata. Igit in puritate ꝓpria remaneret a corpib⁹ mortalib⁹ aliena. Neq ꝑstaret his vitā. Ex ijs constat hois aiam nō posse eē vnicā in cūctis hoib⁹. Rursus nō posse eē vnicā simul atq mortalē. Itaq erit immortalis ⁊ multi plex. Immortalitate imitabit mētes. Multitudine formas penit⁹ corpales. ¶ Erit forte id rerū ordini ꝓsentaneū:ut primū gradū teneāt ideales ipse rerū spēs. Secūdū vo que spēs capiunt. Atq ex ijs que capiūt/primū que totā pro facultate creature suaz capiūt spēz atq semp. Secūdū vo que nō totā/sed tñ semp. Tertiū que neq totā neq semper. Quēad modū in sūmo ponimus exēplar luminū. i. solē. In secundo stellas quarum quelibet totum inde suum semperq accipit lumē. In tertio lunā/que semper ꝺdē accipit:sed nō totū: ⁊ si pati videt eclipsim tñ subito recipit:similiter aerē ⁊ aquā. In q̄rto illa ex elemētis cōposita que pspicua quodāmō ⁊ nitida sunt talia cupiūt ꝺdē. Sed neq semp/neq totū. Ut opposita ꝑtermittā:que nullo mō in se lumē admit tūt. ¶ At vna hec aie spēs vnde multiplicē accipit numerū? Forte nō ex eo q̄ imitat mētes. Ex eo igit q̄ formas imitat corpeas. Quales he sūt. Incipiūt cū corpe: ⁊ cū corpe desinunt. Aia nostra si talis sit oio ut icipiat simul ⁊ desinat/nō imitat eas: sed ge neris est eiusdē. Atq ille si neutrū horꝝ hēt/nō imi tat:nō ꝓgruit nō heret illis:nō viuificat. Ergo hēbit alterutrū. Uel icipiet cū corpe tātū: uel tātū cū cor pore desinet. Desinere nō pōt cū corpe mēs que ad imortalē vitatē bonitatēq dirigit tanꝯ finez. Agit eni oia hui⁹ gratia. Sic aūt de rerū initio hēm⁹ ab efficiēte causa ꝓiectura: sic de rerū pseuerātia cōiectura sumē solem⁹ a fine. Sic igit mēs ad sēpiternū finē ꝓprie nāli ꝺdā cognatiōe dirigit: sēpiterne pse uerātie est capax. Propri⁹ enim finis ꝓprio rñdet agēti pseuerātia rei ad finē directe iter utrūq tenet mediū. Mēs igit cū ꝓpriū finē hēat sēpiternū/hēt quoq agēs ꝓpriū sempiternū: atq iccirco utrinq vitam pseuerātiāq ꝓpetuā. Si nō desinit cū corpe:

icipit

scipit saltē cū corpe/ ¶Multiplex ꝓfecto sit aīa hoīs in multis corpib⁹. ¶Nō ꝙdē significat ex opionibus hoīum affectibusq; ōriūs. Talis vo non sit ex specie sua per quā est vna: sed ut ꝙdā putāt quodāmō ex corpib⁹. Immo ex deo aiarū corporūq; pciliatore ¶Nō qz in corpe sit diuisa. Non qz ex materia sit ut corp⁹. ¶Nō qz nascat ex corpe. Unde igit: ¶Nisi qz diuina uolūtate comes fit corpis. ¶Ñ deus simul initiū ꝓbet utrisq;. ¶Nō tñ ꝓbet ꝓncipiū idē. Igit neq; nām eādē neq; exitū similē. Sed initiū ut diximus idē. Unde ⁊ numerū tradit eundē. Hinc affect⁹ aīe ad nām corpis auget. Quia corpis initiū comitat: ¶Atq; in huius creatione mutatio que vna videt est triplex. ¶Mutatio ꝙdē aīe ex nihilo ad esse per deū solū facta creatio est: mutatio vo corpis nō viuētis ad vitā ipsam ab aīa capiēdā/formatio ꝙdez corpis/aialis aūt generatio nuncupat. Creationis termin⁹ ad quē dirigit aīa in seipsa est/diuine solū eternitati respōdēs/que terminus est a quo creatio ꝓuenit. Formationis aūt termin⁹ ad quē fit est aīa nō tam in seipsa pmanēs ꝙ in corpe. Termin⁹ vo a quo fit videt eē natura. Beniq; gnātionis termin⁹ ad quē est aīal ex aīa corpeq; cōpositū. Terminus autē a quo ferme similiter est nā. Natura inq; non particularis tātū: sed etiā vniuersalis: in cui⁹ virtute particularis corp⁹ ad aīam ꝓparat. Uniuersalis vo natura virt⁹ quedā dicit siue istrumētū aie mūdi. Ideo Plato in philebo dixit. Si mūdus aīa careret: vnde nā nos hērem⁹? ¶Nō qz ab aīa mundi sit aīa in seipsa: sed qz per ei⁹ opam sit in corpe. Alias eniz nostras ab eodē deo ⁊ ex eodē fonte quo ⁊ superiores oēs fieri Time⁹ ostēdit. Hinc illud quoq; ostēdit qō Time⁹ inqt/rōnalē videlicet aiaz a solo deo esse/irrōnalē vo vitā sub ea corpi mancipatā a dīs celestib⁹ deo iubēte pēdere. Qz ſ. ⁊ corp⁹ ad ipsaz ꝓparāt/ ⁊ aiaz nostrā ad eā corpi ifundēdā corroborāt. Sed hec tanq; hic supuacua dimittamus.

¶Sint igit dicet aliqs aīe multe. Inciplāt etiā cū corpib⁹: hoc aures nō offendit: hic tamē vn⁹ restat scrupulus. Quo nā pacto ꝓueniat deo singulis momētis ad libidinē ꝓcūbētiū aīas singulas ꝓcreare. ¶Nō malū est cōcubit⁹: qñ ad bonū est nāliter istitut⁹. Sed defect⁹ moderationis in aīs ꝓcubētiū. ¶Nō fit ex priuatione moderationis/ sed ex cōcubitu corpis gnātio. Huic gnātioni de⁹ distribuit aīas: nō ad libidinē coeūtium: sed ad ꝓscriptā ꝓuidētie legē: que ⁊ numerū ⁊ tpa ꝓcūbētiū ab initio rerū videt in euo. In euo tādudū ꝓcipit aīas Cur ergo de⁹ aīas parit quotidie? Quia nō simul/ sed per successionē erāt corpa generanda. Adde ꝙ cōtinue illuminat angelos: ⁊ sicut nunq; desistit mētes supiores formare: ita nunq; cessat mētes ifimas ꝓcreare. Perpetua illi formatio fit: hic perpetua ꝓcreatio. Procreatio inq; tādiu assidua ꝙdiu sol dei vicari⁹ ꝓtinue supiora illuminat corpa ⁊ ꝓtinue generat infima. Decet imēsam dei potētiā ita semp sese potētē ostēdere mētiū oculis/ ut videāt deū in infimo gradu mētiū ꝓpter ultimū mūdi locū continue aliqd ex nihilo ꝓcreātē. Ut hoc effectu ꝓtinuo infinitā oīno dei potētiā clari⁹ agnoscāt in infinitū creatiōis actū ifinite si placuerit pagētē. Uenerētur eā illuminātē in celis. Admirent/ ut ita loq̄r/ in terra creātē. Excellētior sane operatio est creatio ꝙ illustratio. Illa igit magis ꝙ hec ꝓuenit deo. hec cōtinua fit a deo. Illa igit ꝓpo dei arbitrio fit continua. ¶Celos mouēt ministri dei. Hoc motu sequētia gnānt: dū spēs quelibet rerū in terris aliqd agit: ⁊ in agēdo ministra fit celi. An de⁹ ipse solus agit nihil/ ꝙ diu cetera oīa aliqd opant? Absit ut ꝓim⁹ act⁹ agat nihil/ agētibus alīs. At inq̄es: cū agere satis: dū agentia nō deserit reliqua: sed vim illis opandi suppeditat. Nō satis est istō. Nepe hinc ꝓpria causarū aliarū sequunt opa Atq; imagines illarū fiūt in mūdo nō dei: cur nolit ⁊ de⁹ assidue opa ꝓpria ꝓpriasq; imagines facere/ plurima semp sine medio ꝓcreādo. Igit cū creatio ꝓpo ꝓpria dei opatio sit: gnātio autē externa: opatio ꝓpria alioq; nō cessabit de⁹ creare aliqd ꝙdiu alia nō cessabūt aliqd generare. Cētrū mūdi uerū deus est: ut in libro de amore disseruim⁹: qz vn⁹: simplex: stabilis est ⁊ in oīb⁹. Atq; alia quelibet oīno plura: composita: mobilia circa ipm per nālē ipsius appetitū ꝓpetuo revoluunt. Ita cētrū de⁹ est oīum: qz sic est in oībus ut cuiq; rei iterior sit ꝙ ipsamet sibi. Est etiā circūferentia mūdi: qz extra cūcta existēs ita supeminet vniuersa ut cuiusq; rei sūmū apicē dignitate excellat imēsa. Itē quāto est oīum/ si dictu fas est/ minim⁹ quātitate: tāto virtute est maxim⁹ oīum. Ut est cētrū ꝙdē est in oīb⁹. Ut circūferētia vo est extra oīa. In oīb⁹ inq; nō inclusus: qz est ⁊ circūferētia. Extra oīa quoq; nō exclusus: qz est ⁊ cētrū. Quid ergo de⁹ est ut ita dixeriz Circulus spiritalis: cui⁹ cētrū est ubiq; circūferentia nusq;. At eniz si cētrū id diuinū in aliqua mūdi parte imaginariaz aliquā aut pspicuā opationis sedē hēat potissimū in rerū medio dīcit: tanq; rex in medio ciuitatis. Cor ferme in medio corporis. Sol in medio planetarū. In sole igit idest in terra mediaq; rerū est sentia de⁹ posuit tabernaculū suū. Tabernaculū inq; virtutis sue frequēti⁹ demōstrāde. Que sedes familiaris est deo/ non tā ꝙ spēs aīe est/ ꝙ ꝙ diuine ciuitatis est mediū. Erariū publicū: ⁊ consona urbanarū partiū moderatio. Aiam hoīs eē rerū mediū sepe iaz declarauim⁹. In hac igit regione ꝓcipua dei opatio frequēti⁹ ꝓualebit. Talis creatio est. Creat igit assidue aīas hoīum. ¶Profecto qz stabile cētrū est/ creat continue. Quia circūferētia est que mūdi ambit circūferētia/ creat eas/ ut platonici dicerēt quodāmō in circūferētia mūdi. Rursus qz cētrū. Ideo est summa rerū. Quia sūma. Ideo singula fundit: tū sigillatiz singula semel ab initio rerū: tū cūcta sūmatim quotidie: put creando aiam/ que rerū mediū est effundit e sinu ꝓpio vniuersa: que summatim cōfundunt in medio.

¶Unde aīa descendit in corpus. Cap⁹. 4⁹.

¶Unde nā descēdit in corp⁹ aīa? Reuera cū de⁹ extra locū adsit oi loco/ ⁊ aīa non claudat loco mōmētoq; ⁊ creet ⁊ adsit: neq; dicēdū ꝓpie est eā descēdere. Neq; vnde descēdat est querendū. Sic eniz ab ipso deo manās adest corpi/ ut ita dixerim/ sicut a solis lumine radi⁹ oculo. Sed delectat interdū vna cū priscis ꝓfabulari. Igit si Zoroastri ⁊ ¶Mercurio credim⁹ ex amplo demittit ambitu mūdi Atq; ut illorū sentētiā ordine referā. Infima mens supremo corpi primū adheret. Neq; heret solūmodo: sed infundit quo tanq; medio/ crassioribus corpib⁹ copulat. Spūs simplex imortalisq; non aliter cōpositō

mortalicꝫ corpi q̄ per corp⁹ simplex ⁊ imortale ꝓiungit. Necꝫ id ꝺꝺē iniuria: qm aīa per suā essentiā corpi ꝓstat vitā. Essentia eī⁹ vita est sempiterna. Sempiterna vita/cui primū heret: heret in sempiternū. Preseritim qm essentia aīe imutabilis est. Quo fit ut imutabiliter primū sibi corp⁹ viuificet. Siquidē ppetue vite ppius act⁹ est viuificatio sempiterna. Tale quidḋaz opinari poterit aliqs Aristotelez cogitauisse in secundo de generatione aialiū libro. Ubi cū pbauisset intellectualē aiam esse a corpe separabilē: ppterea q cum operatione sua nō cōmunicat opatio corpalis/paulo post subdidit/huic aīe cōuenire corpus aliqō: qō sit a geniture corpe sepabile. Ex quo etiā apparet qō ꝓtra Aueroē in supiorib⁹ querebam⁹. s. intellectualē aīam esse formā corp⁹ viuificātē. Presertiz qz cū Aristoteles ibidē pbauisset ex trib⁹ aiab⁹. s. uegetali: sensuali: intellectuali hāc solā esse ⁊ ab extrinseco ⁊ a corpe separabilē: qz hui⁹ tātū opatio per se absqꝫ instrumēto possit exerceri/subiūxit has oēs scilicet tres aīas pariter esse in semine ꝼm potētiā. At vo siquis hec cōsideret diligēter: iueniet nō posse potētiā ullā his eē communē: per quā corp⁹ pari ad tres aias modo impotētia sit/nisi facultatē quādā qua ab itellectuali aīa similiter atqꝫ ab alīs vitā motūqꝫ accipiat/. Sed iam ad corp⁹ aīe ꝓmū redeam⁹. ¶ Hoc uocant magi uehiculū aīe: ethereū. s. corpusculū acceptū ab ethere: immortale aīe idumētū: nāli quidē figura rotūdū ꝓpter etheris regionē: sed in humanā effigiē sese transferēs/qñ corp⁹ humanū ingredit: atqꝫ in priorē se restituēs cū egredit. Qō ob eā causaz magi necessariū arbitrātur: qm angeli tales sunt/ut ⁊ virtute separabiles/⁊ actu sepati sint a corpib⁹. Irrōnales aīe necꝫ virtute sepabiles necꝫ actu. Ex quo sequit rationales aias tanq̄ medias tales esse debere: ut virtute quidē semp sepabiles sint/qz si illis subtrahant corpa nō peribūr. Actu aūt sint semp ꝓiūcte. qz familiare corp⁹ nāciscētur ex ethere: qō seruēt per imortalitatē ꝓpriaz imortale. Quod Plato currū tuz deoꝝ tū aiarū uocat in phedro. Uehiculū in Timeo. Quo utant aīe sperarū celestesqꝫ purissimo. Demonū aīe min⁹ puro. Nostre quoqꝫ minus ꝓpter terreni corpis mixtionē. Quā ob causaz ita p̄cipit Zoroaster. ΜΗ ΠΝΕΥΜΑ ΜΟΛΥΝΗΣ ΜΗΔΕ ΒΑΘΥΝΗΣ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟΝ. Idest ne fedes spiritū. Necꝫ in profundū exaugeas qō est planū. Spiritū planūqꝫ appellat ipsum uehiculū: nō qz corp⁹ non sit atqꝫ profundū: sed qz propter tenuissimā ⁊ splendidā puritatē sit quasi nō corp⁹. Precipit ergo ne propter nimiū corpis elemētalis affectū cogas ipsuz etiā post hāc vitā sordidū atqꝫ graue supfore/caliginis elementalis adiūctione. Quā aīe umbrā prisci theologi nūcuparūt. ¶ Necꝫ tn uolūt rōnalē aīe partē ꝓxime herere uehiculo. Sed rōnalē ipsam aīam quātū ⁊ rōnalis est ⁊ comes celestiū aiarū/edere actū viuificuz in uehiculū. Qō aīe idolū sepe iā appellauim⁹. Quā speciē aīe mortalē in libro de mūdi generatiōe Plato nūcupat/nō qz moriat aliqn: sed qz subtracto uehiculo rueret/ut q̄ḋaz putant. Sicut enim lune splēdor in nube promit ex seipso pallorē: Sic aīa in corpe celesti emittit idolū quasi crinita comam. Qō euanesceret/si euaneſceret corp⁹ illud: sicut pallor extinguitur nubib⁹ dissipatis. Quia tn nunq̄ uehiculum subtrahetur: Zoroaster inquit. ΕΣΤΙ ΚΑΙ ΕΙΔΩΛΩ ΜΕΡΙΣΘΕΙΣ ΤΟΤΟΝ ΑΦΙΦΑΟΝΤΑ. Idest: Est idolo quoqꝫ locus in regiōe pspicua. Quia. s. cū uehiculo simul ⁊ aia rōnali recurret in celū. Plotin⁹ aūt ipm esse putat simpliciter imortale: etiā si ipi uehiculū subtrahat. Similiterqꝫ ait solis lumē in aere: imo pñs aeri haud extinctū iri/etiaz si aer tollat e medio. Ex solo enim sole pēdere tanq̄ pennē ipsi⁹ actū. Necꝫ esse passionē aeris qualitatēqꝫ aeri proprīā. Siq̄ḋē mo mēto adest atqꝫ abest: necꝫ ipsi⁹ quicq̄ sublato sole restat in aere. Necꝫ solū adest aeri/sed similiter oī pspicuo: etiā si ꝓtrarie inter se nāe pspicua sint: quasi nō a certa nā subiecti dependeat. Necꝫ aliquo modo a pspicuo qua rōne pspicuū est dependet. Sed tā tū illi adest qz nō ipedit illi ad esse sicut ad esse opaco impediri videt. Sol eniz hūc actū emittit semp: nō dimittit: nō imitti t. Sorte vo ꝓtingit sub esse qō capiat: imo qō cape videat. Actus hic solē vicissim ppetuo comitat/. Similiter se habet ⁊ vult⁹ ad speculū/⁊ ad corp⁹ aīa. Hec Plotin⁹. In esse aūt idolo huic opinant phātasiā quāḋaz irrōnalē atqꝫ ꝓfusaz. Sēsus p̄terea tales: ut per totū uehiculū videatur pariter atqꝫ audiat. Quib⁹ sensib⁹ ppie boies q̄ paucissimi utant ⁊ raro. Sentiri vo per illos sepe ꝓcentus celoꝝ mirabiles: uocesqꝫ ⁊ corpa demonū. Quotiens aliqs ad tps terreno corpe derelicto sese in corp⁹ suū celeste recepit. Ideo Tati⁹ Mercurij filius cū esset paternis sacris expiationibusqꝫ purgat⁹: ilico exclamauit: eē se tūc in corp⁹ imortale trāslatū: ac intueri mirabilia ⁊ audire. Qō ⁊ ipe Mercuri⁹ narrat sibi quoqꝫ paulo ante in abstractione aī cōtigisse. Olympiodorus quoqꝫ platonicus tradit Apolloniū theaneū hac rōne solituz ex urbe roma que fiebāt in egypto ꝓspicere. ¶ Abito q platonici multi putāt aīam trib⁹ uti uehiculis Primo quidē in māli ⁊ simplici. i. celesti. Secūdo māli ⁊ simplici. i. aereo. Tertio māli atqꝫ cōpositi. i. ex elemētis quatuor ꝓstituto. Et primo ꝺꝺē vare vitā irrōnalē sed imortalē. Secūdo vo vitā irrōnalē/sed lōgeuam: que videlicet cōpositi corpe aliqn dissoluto ad certū tps supsit in simplici corpe. Tertio deniqꝫ vitā ⁊ irrōnalē ⁊ vna cū dissoluto corpe dissoluendā. Preterea in prima vita coicata uehiculo sēsū eē cōez atqꝫ ipatibilē. In secūda patibilē ⁊ cōez. i. per uehiculū vniuersū sēsū piter vniuersū Deniqꝫ in tertia sensū diuisū pariter atqꝫ patibilē.

¶ Qua pte celi aīe creant: q̄ descēdūt. Cap^m. 5^m

Qua parte celi aīe procreant: q̄q̄ stultū est querere sitū in his que situ aliquo non claudunt. Et sicut ubicūqꝫ sol fulget/ ibi mittit radi⁹/sic ubicūqꝫ de⁹ adest/mittit aīas: delectat tn cū antiqs iterdū poetice ludere. Igit alias inqt Time⁹ apō alias stellas a mūdi opifice seminari. quarum fiāt in vita comites aīe. Qō ita platonici intelligi uolunt/ut non singule anime sed animarum legiones singulis stellis accōmodent. Addit deū animas suis ipositisse uehiculis/ac vniuersi naturā legesqꝫ fatales edocuisse. Qua parte celi descendunt Cancro ꝑcipue ut aiūt platonici: vicissimqꝫ per capricornū cācro oppositū ascēdere putāt. Atqꝫ hinc illam hoium hanc deoꝝ portā appellāt. Nemo vo adeo falli debet/ut descēsum ascēsumue hic accipiat ꝼm sitū. Sz qz luna cācri dna gnātioni ꝓxima est

Saturn⁹

Saturn⁹ vo dñs capricorni remotissim⁹ ideo per cācrū.i.lunarē uegetalēq; īstinctum descēdere aias dicūt.per capricornū vo.i.per saturniū intellectua lēq; īstinctū ascēdere.Saturnū enim prisci mētē uocāt.Qua sola supiora petunt.Accedit ad hec q; capricorni saturniq; sicca virt⁹ dū spūs ad ītima ꝺbit atq; colligit ad ꝓtēplādū assidue ꝓuocat.Lunaris aūt humor spgit atq; dilatat:ꝛ aium circa sēsibilia distrahit.In ipso aūt descēsu aius accipit/ꝛ a saturni numine per se ꝛ a saturni lumine per corp⁹ ethereū atq; idolū ammicula quedā siue incitamēta ad ꝓtēplationē apti⁹ exequēdā.Ab Jouis numie atq; lumine sil'iter ad vite ciuilis gubernationē:a ℳarte sil'iter ad magnanimitatē ꝓpter iniurias ꝓpulsā das:a sole ad phātasie ꝛ sensuū claritatē:a Venere ad charitatē:a ℳercurio ad iterꝓtationē atq; eloquētiā:a Luna ad generāduz.Et q̄uis inde singula dent bona:pñt tñ in mixtione terrena ad maluz degenerare. ¶Descēsus huiusmodi ita ferme subito pōt fieri/ut radij descēsus a sole:qui q̄uis ſbito demittat in terrā.Uarijs tñ in ipso casu nubiuz uestit coloribus.Nōnulli vo putāt aias in qualibet spera ad certū tēpus vitā agere spere illi ꝓueniētē.Sortiri enim a speris singulis uehicula ꝓpria.Ac tādem post multa secula ad elemēta descēdē.Atq; in igni ꝛ aere demonicā/in terra humanā brutaleue vitā agere. Itē similib⁹ gradib⁹ tādez ad supna redire. Hec illi.nos aūt in oib⁹ que scribim⁹ eatenus affirmari a nobis alijsq; uolumus/quatenꝰ xp̄ianorum theologoꝝ ꝓcilio videat.

¶Quando infunditur aia corpori:ꝛ quo dum in corpore viuit ducitur. Cap^m.6^m.

Quando ifundit aia corpi:? Postq; in aluo mulieris ipm semē qđ a toto viri corpore añ defluxerat/traxeratq; secū formatricez vim ab aia viri/per hāc ipsā vim dieb⁹ circiter qn que ꝛ quadragīta sic est affectū/ut sex ꝑmis dieb⁹ lac euaserit.Nouē sequētib⁹ sāguis.Duodeciz alis caro.Decē ꝛ octo reliqs fuerit figuratū:tūc aia creat atq; ifundit.Qui aias añ igressuz vixisse putāt/eas demonē vite ducez nāliter elegisse dicūt in ipso descensus initio ꝓiusq; corp⁹ igrederent.Alij vo postq; electione uti cepit/eligēdo mozes interiz demonē vite ducē latēter eligere. Sepe etiā eūdez demonē a plurib⁹ eligi.Posse enim aias multas genio vno.i.vno ingenij duce demone uti.Qui añ eligere opinant ex illa potissimū turba demonū accipere uolūt/que eidē accōmodet stelle/cui ꝛ aia ab ipso mūdi opifice fuerit assignata.Tot enim eē demonuz heroūq; legiones/quot stelle sunt numero. Atq; ex tali quadā turba illū sortiri pre ceteris qui cū illa electa vita maxime ꝓuenit ꝛ figura celi que eoipso electionis descēsus momēto cōponit. maximāq; his de causis in hoiuz igenijs fortunisq; differētiā ꝓuenire.qui vo post ortū pro diuersitate morū diuersos aias adipisci genios aiūt/ꝑmutari q̄q; duces eiusmodi ꝓcedūt/morib⁹ ꝑmutatis.plusq; cōsilio tribuere q̄ uel fato ul' fortune vident.Uerū ut cūq; sit ꝓpetua idigem⁹ custodia numinū.Qđ qdē Plato cū in symposio ꝓtagora politico critia dicat sic ꝓbat in legib⁹.Videlicet/qm̄ iter falsa bona ꝛ innumerabilia mala uersamur.Uñ ꝓpetua fallacia ꝛ ꝑturbatio nascit.Ideoq; tanq; oues mira diuinor pastor custodia semp egem⁹.Addit cū nos ꝓpriū qdē viriū ꝑdat/ꝓpria vo virt⁹/uelut exigua suare nō possit. Ideo sola supor virtute custodū/quor virtutis imago quedā exigua sit nostra virt⁹ nos posse suari.Presertim cū sicut alibi dicit/Hermia exponēte/malefici demones assidue nos pro viribus ad inferiora detor queant.Sed alij sunt custodes illi qui nos eligunt: alij demones quos nos eligimus.

¶Qua parte corporis aia ingredit:qua egreditur:ꝛ quo duce progreditur. Cap^m.7^m.

Anima qua pte corpis igredit:qua egreditur: Aia que est mediū rerū iussu dei qui est mūdi cētrū in pūctū cordis mediū qđ est cētrum corporis primū ifundit.Inde per vniuersa sui corpis mēbra se fundit:qñ currū suuz nāli iūgit calori.Per calorē spūl corpis.Per hūc spūz imergit humorib⁹.Qđ ē bris iserit per humores.Deniq; per morbū solutis ijs medijs:statim cū suo illo curru se/ut ita dixerim/colligit.Refluitq; in cor:vñ primū effluxerat.Cordis extincto caloze qđ ꝓpriū erat illi⁹ uehiculi susceptaculum: cor deserit tādē suo illā uehiculo comitāte.Sicut oculo clauso lumē solis qđ illi⁹ fluxerat/effluit integruz suo ipm comitāte caloze.Atq; ut ꝓbat Plotin⁹ nō extinguit:sz solē suū ppetuo sequit.Qđ itto in pñtia q̄ egredientes aias genij demonesq; sui ad cōem iudicē oēs ducūt.Sz lata sntia priores abeūt demones/malasq; violentus ꝛ malus demon trahit/bonas aūt deus trāquille perducit.Hec in Phedone.

¶De statu aie pure p̄cipue ꝟz platonicos.Cap^m.8^m.

Qui nā est aia pura decedēs corpore mortuor: Ubi est lumē solis purū oculo clauso. At lumē in solē reflectit.In etherez quoq; reflectit aie curr⁹ ethere⁹/onere terreno deposito.Ad etherē aspirat aia nata quōdā in ethē ut inqt Pythagoras.Principue si viuēdi ꝛ cogitādi habitū ethereis mētib⁹ sil'ez mēte ꝓcepit.Ita enim aius habitu mouet ꝛ agit:sicut natura formis.Qđ qdez patet in his qui postq; artis habitū ꝟxerūt sine cōsilio ꝛ attētione ut natura solet/quasi nāliter opant.Remanere vo in aia sepata habit⁹ tū mor tū disciplinarū tā bonos q̄ malos Plato in phedone gorgiaq; asserit:ꝛ rō illa ꝓbat qua dicit hitū ita in nām ꝓuerti/ut talis ab illo/qualis a natura ꝓueniat iclinatio.Qđ maxime iplet in aiis ab hac mutabilitate seiūctis. ¶Sz cur aie quoq; elementor earūq; curr⁹ ad celestē hitationē nō annituntꝰ.Qm̄ ut platoni cor poti⁹ q̄ mea opione rādeā officiū illis a deo assignatū est/ut ibi sint semp.Aie cedunt uolūtati diuine. Curr⁹ quoq; cedūt desiderio aiarū.Aie ille ex hoc officio p̄stāti⁹ officiū nō amittūt.Curr⁹ orbicularē motū circa suas aias seruāt nō ipeditū.Et sicut celis nāle est illic circa suas aias uerti/ita hic his uehiculis circa suas. At aia nostra rite functa hic munere sibi ad tēpus iniūcto etheris eā plagā sibi pre ceteris eligit cui nascēdo fuerat assignata.Ad illō ꝓfugit astrū atq; numē ut Plato inqt/cui viuēdo se sil'ez reddidit.Sz hec illi viderint. ¶Proide sicut in terris ꝓsiderādo a singulis ad cōes nālium spēs/a spēbus ad rones diuinas tanq; naturaliū causas ꝓcedebat/sic in celo vicissim a rōnibus diuinis.i.ideis ad species naturales perfecte ab his ad singula quodāmodo se cōuertit.Ac q̄ diligēter hic inspiciebat singula/tam ibi eadē ꝓspicit negligēter

Rursus q̄ obscure diuina ꝓspiciebat/tam pspicue ibi pspicit eadē. Et que hic singulatim per instrumenta in externo videbat lumine/illic ꝑm spēz per se in lumine videt intrinseco. Profecto quātū olim ꝓuertebat ad sē sum/tātū ꝓuertit tūc ad mētē. Cui⁹ oculo diuinum fulget lumē. Ad q̄dē z si intrinsecū mētib⁹ dici pōt/tn̄ multo magis ab ipo deo q̄ infusus oculo radius a sole pēdet semp atq; seruat: plenusq; formarū adest sicuti color solis lumē. Formasq; ipas z cūcta per formas eatenus ostēdt mētib⁹ quaten⁹ in ipm pure ardēteq; cōuertūtur. Tot vo saltē ȳs oino ꝓuersis patefacit/ quot rerū spēs facit in mūdo. Nō enim decet min⁹ formare mētē q̄ mūdi mām. Neq; min⁹ tribuere mēti/q̄ naturaliter appetat/optat aūt ordinē vniuersi cōprehēdere/quo z ipsa cōprehēsa est. Quē diuturna iam admiratione quesiuit. In quo z ipsa ꝓuidētie cuiusdā sortis officiū. Singula vo z infima tātū in lumine pspicitur siue p̄terita illa fuerint/siue p̄ntia/siue futura/quātum ad illa uel ꝓuidētia quadā uel affectu dirigitur. Sane quēadmoduz senes puero⁹ ludos: philosophi studia plebeo⁹: vigilātes somnia dormiētiū aut negligūt aut ridēt: nisi aliter nōnunq̄ necessitas postulauerit: ita z multo magis segregate mētes nostra hec singula z cōtingētia negligūt: nisi quātū ab ipso oium patre cui⁹ natura ꝓuidētia ipsa est/cui⁹ agere est ꝓuidere: cui⁹ officiū est oib⁹ ꝓuidere/ꝓuidētia illis quedā fuerit demādata. Tales Plotin⁹ aias tū ex antiquo⁹ sentētia/tū ex ꝓpria rōne ꝓbat curare suos: z sepe publice uaticinȳs ceterisq; bn̄ficȳs generi humano ꝓdesse. Sed cū harū ꝓuidētia uolūtati diuine ꝓsētiat: nō perturbatione ex rebus nostris ulla tangunt: sed facile hec z tranquille gubernant.

Sed ne ds diffidat aiaz sepatā ad tātū posse lumē attolli/ꝓpterea q̄ eā in corpe videam⁹ tanta caligine circūfusam/ cōparare platonici iubēt intellectū q̄dē visui/intelligibile vo visibili. Visus nunq̄ lucē ipsam in ipso sole plenissimā cōprehendit. Illa enim huius semp excedit ꝓportionē. Interdum etiā neq; lumē in colorib⁹ ipedit⁹ cataracta videt. Alidquādo uapore quodā obfusus uel rubro uel croceo z obscure z aliter q̄ sit iudicat. Alias aūt uel ꝓpter contractionē ad iteriorē imaginationē externa non videt aspicere: uel ꝓpter distractionē simul ad obiecta inter se lōge distātia/vix cernit alterutrū. Ac si paulo attētius ad alterū uergit/iteriz remiss⁹ uel nullo mō uergit ad alterū. Si liter itellect⁹ human⁹ imēsam ipsam diuini luminis plenitudinē in absoluta dei natura exuberātē nunq̄ penit⁹ cōprehēdit. Quippe cū illa nimium capacitatē mētis exupet. Preterea idē dei lumē uel in reruz creatarū ideis quasi determinatū uel in angelis iā ꝯctū clare pspicere q̄dē pōt aliq̄ videlicet cuz ferme ita fuerit a corpis cōtagione semot⁹ ut illa. Elemētali vo ut nūc cōiūctus corpi/quasi cataracta quadā adeo ei⁹ ad illa ꝓportio ipedit: ut ideales rōnes angelicasq; substātias lōge admodum a materia segregatas oino cōprehēdere nequeat: Proinde quotiēs pro viribus quasdā earū ꝓpietates excogitat/ totiēs q; phātasie ꝓiūct⁹ est nimirū phātasie simulachris quasi uapor⁹ nebulisq; eas adeo pspicit inuolutas/ut uel obscure admodū/uel aliter q̄ sint videre cogat. Postremo etiā si parūper quoad pōt/phātasie discutiat nubes/iterea tn̄ q; z ad difficile regēdi corpis ministeriū est ꝯct⁹ z ad sensibiliū imaginū ob cursum ꝓtinue impēdētez simul atq; ad itelligibiliū ituitū est distract⁹: iccirco supnos influxus vix q̄dē suspicit: z quasi nec pspicit. Atq; ut platonici opinant/tanq̄ per repētinā quādā cozuscationē subito uanescētē. Quādoquez ne mini mirū videri debet/q̄ hic neq; claritatē diuino rū pcipiam⁹: neq; suauitatē ipsaz que illic gustat ex illis/ipsi vnq̄ uel paulū degustem⁹. Nēpe mēs ob iformē mām z a mēte z a diuinis alienissimā nō aliter q̄ lingua ꝓpter pituitā palitica/diuino⁹ sapo⁹ vītatē uoluptatēq; gustare nō pōt. Sz tūc demū salutarē nectarei liquoris recipiet gustū/cū lethei fluminis letales humores penit⁹ expurgauerit: atq; in sup diuinū fontē non nāli tn̄ siti que ex seipsa molesta est appetierit/sz etiā quodā moralis pieq; sitis habitu ipm pre ceteris imo solū elegerit appetēdū. Quo aūt gustu sapoꝛib⁹ his uescat alibi disputauimus. Huc tendit platonicū illud in phedro: aias que ex lethea emerserint aqua alti⁹ euolare. Ibiq; primo celestē vna cū oȳs celestib⁹/deinde sup celestē cū supcelestib⁹ circuitū agere: eo. s. ordine ut alie cū alȳs ibi numinib⁹ circūuagent: circuitusq; huius modi alternis vicib⁹ repetāt. Hoc aūt nihil aliud sibi vult q̄ solutas ab elemētalib⁹ corꝛpib⁹ aias in celestib⁹ iā uehiculis in figurā ꝓpriā circulārē. s. restitutis celestē colere regionē. Atq; alias vna cuz stellis celicolisq; alȳs/q̄b⁹ uel natura uel habitu magis familiares sūt/tū in certa quadā mūdi gubernatione ꝯgrucre: tū per rerū spēs sil'iter rōne discurrē. Rursus cū oȳs supcelestib⁹. i. angelis in ipso idearū ituitu z quasi quodā circuitu subito cōsentire: z vna cū utrisq; feliciter utrūq; pagere. Addit eisdē vna cuz supis illic alimētis. s. ambrosia z nectare uesci. Ambrosiā q̄dē eē cēset pspicuū suauēq; vītatis intuitū. Nectar vo excellētē facilimāq; ꝓuidētiā. Hinc pādit z uetus illud arcanuz a Platone in libro de regno pre ceteris celebratū: p̄ntē mūdi circuitum ab oriēte ad occidētem eē iouiū atq; fatalē. Verū fore q̄nq; alterū huic oppositū sub Saturno ab occidēte vicissim ad orientē. In quo spōte nascent homines: atq; a senio ꝓcedēt in iuuētutē: alimētaq; illis ultro eterno sub uere ad uotū suppeditabunt. Jouem ut arbitror aiaz mūdi uocāt: cui⁹ lege fatali manifest⁹ hic manifesti mūdi ordo disponit. Preterea vitaz aioꝛ in corpib⁹ elemētalib⁹ iouiā eē vult/sensibus actiōiq; deditā. Saturnū vo supmū iter angelos intellectū: cui⁹ radiȳs illustrent ultra angelos aie/accēdāturq; z ad itellectualē vitā ꝓtinue pro viribus erigant. Que quotiēs ad vitā eiusmodi ꝓuertunt/eatenus sub regno saturnio dicunt viuere/quaten⁹ itelligētia viuūt. Proinde in ea vita ideo spōte dicunt regenerari/q; electione ꝓpria in melius reformant. Rursus indies reiuuenescere. i. indies si modo ibi dies dinumerant/magis magisq; florescere. Hoc illud apostoli pauli. Homo interior renouat indies. Deniq; illis alimēta spōte affatim sub ꝑpetuo uere suppeditari/q; nō per sēsus oposamq; disciplinā/ sed per lumē itimū sūmaq; cū vite tranquilitate atq; uoluptate miris vītatis ipsi⁹ spectaculis pfruuntur. Eiusmodi vite odor quidē mēte pro viribus separata sentit⁹/sapor vo mēte penitus separata gustatur.

Addit his in symposio. purgatas animas que diuinam

diuinam pre ceteris pulchritudinē amauerūt/tādē in ip̄z diuine pulchritudinis pelag⁹ sese ꝓfus imergere/diuinoscz ibi liquores nō tm bibere/sed etiaz in alios iam ex seipsis effundere. ¶Sūmū vo beatitudinis cōcludit in epinomide/ubi ait: aium purgatissimū omni tū mutabilitate firmata tū multiplicitate collecta sese in ꝓpriaz vnitatē itellectu supiorē oīno ꝓferre:percz hāc in vnitatē diuinā itelligibili mūdo supiorē iaz trāsferre/deocz poti⁹ viuere q̄ seipso:cui certe mira quadā sup intelligētiā rōne sit ꝓiūct⁹. Hūc vo nodū effici Plato vult diuina quadam luce:que q̄dē non aliter in mēte refulgeat q̄ si amore dei ꝓfus accēsa trāsformet in deū. Quo fit ut diuinū amorē in phedro oīb⁹ diuini furoris gradib⁹ animicz bonis lōgissime p̄posuerit. ¶Hic vo potissimū platonica latēt mysteria:paucis que subdam a nobis breuiter cōprehensa. Hēpe segregate mētes cū primū in se ꝓuertunt per radiū nālē sibicz ꝓpriū tanq̄ aīalia que nocte vidēt/pauca quedā/z illa q̄dē quasi sub nube vidēt. Quaten⁹.s. earū natura sub determinata specie rerūcz formulis quasi in formib⁹ repñtat. Deinde vo per radiū ꝓpriū in lumē cōe cūctis mētiū sublimiū spēb⁹ sese ꝓuertentes iam per ip̄m quasi per diurnū lumē pspicue cūcta ab ipso luminis hui⁹ auctore creata ꝓspiciūt. Lucē vo ip̄az luminis hui⁹ originē/quā nāliter appetunt ideocz nec frustra desiderant/assecq̄ suspiciēdo non p̄nt. Qui z per externū a deo lumē/quaten⁹ externū est/lucē deo intimaz oīno penetrare/z amplissimū dei angustissimo suo cōprehēdere nequeūt. Si quidē lumen ipsum q̄uis in deo amplum/tñ in mētib⁹ euadit angustū. ¶Uerū lucē lz obscure perspectā/tñ ardēter amādo ipsi⁹ iterim caloze penit⁹ accendunt. Atcz accēse qō amoris est ꝓpriū transformant in lucē. Qua veniczroborate/ob amorē iam ꝓsequunt qō per aspectū vix emin⁹ seq̄ potuerant. Ut lux iam ipsa amore facilime fiāt: quā ꝓsecq̄ oculis añ moliebant. Tāta vis est amoris/tāta facilitas tāta felicitas: imo vo/ut rectiꝰ loquar/tanta vis est lucis amate. Hēs enim amādo lucē nō tā sese accēdit z trāsfert/q̄ a luce blāde alliciēte/uehementer pcutiēte/penit⁹ penetrāte/z accēdit z trāsfert z lucet. Cū vo tota pceptiōis fruitionisqz efficacia que in sensib⁹ est externis sit z multo magis in phātasia rursuscz lōge potētior sit in mēte/expedita p̄sertim ac p̄terea sēsibiliū rerū oblectamētoziūcz rōnes exactissime sint in deo/sequit ut mēs oū expedita potiet deo/sūma quecz z sincerissima oium oblectamēta sensuū suo quodā miracz mō plenissime sentiat. Necz solū imaginaria circa deū delectatiōe qualī vidēdo audiēdocz z odorādo. Hec enim iplere nō pōt/sed etiā substātiali quadā gustui tactuicz persimili uoluptate pmulceat. Gustū vo tactūue inq̄ nō ꝓtigui cuiusdā/ut fit in sensib⁹: sed penetrātis penitus atcz penetrati: penetrati inq̄ a toto imēsocz bono/totū secū immēsumcz gaudiū inferente.

¶Mouem gradus in patria.

Proinde nouē beatoꝝ gradus nō solū apō xp̄ianos/sed etiā apud platonicos tū in angelis tū in aīs disponunt: ob eā/ut arbitror rōnē q̄ nouē p̄cipue modis diuina illic pficit ꝓtem platio. Sane quēadmodū nos ex rex potētia: ordine: cōmoditate: potētiā/sapiētiā/bonitatē dei/qua possumus sagacitate uenamur/sic illi vicissim ex diuina bonitate potētia sapiētia tanq̄ ex finali efficiēte exemplari causa vniuersi/hec tria siliter in reb⁹ agnoscunt/ea videlicet rōne ut alq̄ diuinā bonitatē potissimuz in seipsa cōsiderēt. Alq̄ ad res ipsas p̄cipue referāt. Alq̄ p̄cipue res ad ipsam uelut ad finē. Singuli tñ cūcta cōtueant. Sic ergo triplex diuine bonitatis iplet⁹ ituitus per quē tres primi beatoꝝ ordines distinguunt. Trib⁹ quocz modis siliter potētia/totidēcz sapiētia cogitat. Hinc sex insup ordines beatoꝝ connumerant. ¶His nouē feliciū gradib⁹ apud platonicos octo celoꝝ plage ac nona sup celū excogitata regio ꝓgrue accōmodari vident. Apud orphicos autē octo celi atcz sub luna ethere⁹ ignis. Apud xp̄ianos circuli sub empyreo nouē. Quilibet enim ad illā potissimū regionē hitu quodā simili quasi nāli leuitate ferunt/cui⁹ habitatoribus angelis sese in vita p̄cipue silēs reddiderūt. Similiter quocz xp̄iani reproboꝝ aīos in nouē reproborum domonū gradus/q̄b⁹ se viuēdo fecere silēs/ipsa siliti ne quasi pōdere nāli putāt p̄cipitari. Sz de his alias. ¶Ad vo nouē sint in beatitudine gradus/hec quocz ut arbitror nō cōprobat. Hēpe diuinā potētiā timem⁹ sapiētiā querim⁹/diligim⁹ bonitatē. Solus q̄dē bonitatis amor aīam trāsformat in deū. Iccirco amor absqz inq̄sitione atcz timore aīam patrie reddit. Contra vo nequaq̄. Sz iam gradus ipsos q̄bus in celū ascēdit ordine disponam⁹. In primo sint qui potissimuz bonitatē amāt. Deinde potētiā timēt. Postremo sapientiam querūt. In secūdo qui in ꝑmis diligūt bonitatē: circa vo reliqua duo seꝑiter hñt. In tertio qui siliter ergabonū in primis afficiunt. Deinde sapiētiā pscrutātur: postremo timēt potētiā. In quarto qui circa tria eque se hñt. In q̄nto qui bonū primo amāt: deinde potētiā extimescūt. In sexto qui siliter bonū diligūt: sequenti vo gradu appetūt sapiaz. In septimo qui absolute bonū z simpliciter amāt. In octauo quos potētia primū scdo bonitas/tertio sapia mouet. In nono apō quos sapiētia primo/secūdo bonitas/tertio potētia potest.

¶Mysteriū eiusmodi in euāgelio ibi significatū arbitror/ubi diuinū oraculum sectatores suos nouies beatos appellat/ꝓpterea q̄ nouē gradib⁹ meritoꝝ duce deo celi nouē ad nouē cōtēplationis ordines beate perunt. Sed ecce iam beata euāgelij sancti cōmemoratio nos ammonere videt/ut philosophicis dimissis ambagibus breuiori tramite beatitudinē ea queramus via qua christiani ducūt theologi: ac Thomas aquinas in primis christiane splendor theologie.

¶De statu aīe pure p̄cipue ꝑm xp̄ianos theologos.

Creata mēs quelibet respiciēdo uel in suā essentiā/que ibi differt ab esse/z incerta specie est a deo infinite distāte/uel in lumē sibimet ꝓpriuz uel in quoduis lumen in ea determinatū substātiam diuinā intelligere nequit. Que cuz infinita sit/certe quid ipsa sit per finitum aliquid repsentari non potest. Solum vo per ea que diximus mētes z deum esse cognoscūt z quid nō sit potius q̄ quid sit/z qua ratione uel ipse ad alia uel alia referātur ad ipsum. Id Plato in Parmenide probat. Idez Dionysius areopagita in mystica theologia comprobat concludens mentes in summo naturalis cognitionis gradu coniungi deo ue lut ignoto quasi oculum sub solis lumine caligantem.

In eiusmodi vo cognitione naturale desiderium non iplet. Quicqd enim in specie quadā est impfectū/spēi ipsius optat pfectionē. Talis aūt cognitio in ipa cognitionis specie impfecta cēset. Solemus enīz in nullo cognitionis mō descere priusq; qd sit res ipsa fm substātiā cognouerim⁹. ¶ Preterea rōni nālis est continua per rōnes discursio/quousq; ad summā pueniat rōnē que qn infinita sit ideo sola rōnis discursū ex se absq; fine frustra puagaturū sistere possit. Siqdez ultra finitum quodlibet mēs semp aliqd ulteri⁹ machinat. Ad qdē in numeris z lineis z figuris pportiōibusq; appa ret. Quo fit ut in sola dei substātia que sola infinita est ꝙquiescere ualeat. Idq; inde puenire cēsendū: q; naturalis tū itelligētie pspicacia/tū uolūtatis ardor radi⁹ qdā est ab ipsa diuina luce ꝓxime per ipsi⁹ lumē influes: in eāde q; resilit nāliter: neq; moueri cessat priusq; in suū se solē deniq; restituerit. Proinde quo qd naturali est fini ꝓpinquus/eo uehemēti⁹ aduētat ad finem. Ad in elemētoꝝ motib⁹ est manifestū. Segregate vo mētes per nālē cognitionē ꝓpinquores deo euadunt q; diuncte. Igit cū nostre nālis cognitionis sue terminis cōtēte nō sint certe multo mīn⁹ ille. Am vo nālis spēi cuiuslibet appetit⁹ ab vniuersali natura direct⁹ oino inanis eē nō debet/oportet mētes oēs posse diuinā vidēre substātiā: sine qua nihil pfecte vidēt. ¶ At cuz videre illā in specie aliqua creata nō possint/opus tñ sit forma per quā videāt/forma inq; diuine substātie propria/qua illā nō imaginarie sed ꝓprie cernāt. Necesse est eas diuine substātie adeo copulari/ut ipsam iaz in spiciāt per seipsam. Sile qddā appet in visu/qui colores qdē per ipsoꝝ imagines sub lumine cernit: lumen vo per aliud pcipue q; per lumē videre nō pōt. ¶ Sz ne quis absurdū putet/deum itellectui cōiūgere uelut formā/meminisse oportet pfectionē mētis ꝓsistere circa uerū. Verū aūt z ens z itelligibile idē. Quicqd aūt in hoc ipo genere ex eēntia atq; eē cōponit/tanq; ens uerūq; poti⁹ q; tanq; esse vitasue se hēt. Neq; pōt alio rū in eodē genere eē forma: cū iam forma in se sua ad suā quasi mām sit ꝺcta. Itaq; nulla creata mēs mētiuz reliquarū forma fieri pōt/imo solus de⁹ ad gen⁹ mēti um ubiq; se hēt ut forma qui solus est ipm eē z simplicissima vitas: ut forma inq;/nō tanq; pars cōpositi/sz opandi principiū. Quo mēs poti⁹ ut de⁹ ia q; ut mēs opet. Sicut ignitū aurū ut ignis agit poti⁹ q; ut aurū. Quale apocalypsis Joānis iu bet emendum.

¶ Quo pacto mens deo coniungitur.

Ad hoc aūt ut mēs diuinā iduat substātiā quasi formā/nō ppria virtute ducit: sz diuina trahit actione. Siqdē natura iferioꝝ ppietatem formāq; supioris absq; supioris ipsi⁹ actione ꝓsequi neqt Ad in elemētis est manifestū/in qbus aer nō aliter q; agēte igne ignis euadit. Preterea nihil pōt ad excellētioꝝ actionē aliqñ pduci/nisi pus in eo virt⁹ corroboret. Ad si ad ꝓsuetā actionis spēm/sed tñ aliquāto uehemētioꝝ est pducēdū/satis utiq; erit/si mō solita virtus augeat: utpote si aer qui nāliter vno calefacit gradu/duob⁹ aliqñ sit gradib⁹ calefactur⁹/sufficiet nālis sui calozis aliquātū intēdere qualitatez. Verūtñ si aer actionē specie genereq; supioꝝ sit sibi uēdicaturus: videlicet si illuminatur⁹ fuerit/qō corpis est etherei proprīū/nouā ab ipso ethere formā iam sortiat oportet. Quorsum hec: ut intelligam⁹ mētem nō posse ad diuinā substātiā per ipsāmet pspiciēdā attolli per solū nālis vtutis z lumis augumētū. Cū eiusmodi opatio ab ipsa naturali mētis opatione plus q; genere differat: sed op⁹ eē noua quadā virtute/nouoq; lumine ab altiori principio descēdēte. Ad qdē z gratie z glozie lumen appellāt: quo illuminata mens z multo magis accēsa diuinā iam substātiā cui⁹ calore iam feruet induit uelut flāmā: flāmā inq; nō qualez in crinita siccus uapor a terra sublat⁹ subit ꝓpe ignis sperā/q; uis id admodū simile videat⁹/immo flāmā supceleste/lucēte salubriter/nō urente. ¶ Negabit forte aliq; mētē per quoduis lumē ad pspiciē dum deū posse pduci/qz si nulla est visus ipsi⁹ ad sonum ꝓportio/nimirū neq; mētis neq; luminis a mēte suscepti/ideoq; finiti ulla ad īmēsum deuz ꝓportio est. Nos aūt rndebimus: deū q; uis facultatē intellect⁹ excedat/nō tñ sic alienū eē ab itellectu/sicut sonus est alienus a visu/uel insensibile qddā a sēsu. Cū deus sit ut xp̄ianis placet theologis intelligibile/primū totiusq; itellectualis virtutis z actiōis principiū mediūq; z finis. Est igit quedā inter itellectū deūq; ꝓportio: nō qz sit ulla cōmēsuratio/sed habitudo quedā potius quasi māe intellectualis ad itelligibilē formā z effect⁹ ad causam. ¶ Preterea lumē illud infusum z si terminatū euadit in mente/eatñ virtute p̄ditū a deo infundit/qua eā diuine substātie copulet/nō nāli qdē sed intellectuali poti⁹ copula. Id vo efficere neqt radius nālis: qz iaz ab initio tot⁹ in suscipiētis trāsiuit naturā per se prius informē. Unde z ipse caliginosus euasit z debilis. Neq; mēs cum lōge a diuina simplicitate degeneret/totā pōt suā per idē sortiri pfectionē. Ideoq; aliō in ea radius est nālis/per quē quatenus sue cōuenit spēi nō nihil intelligit: aliud vo lumē infusum diuinitus: quo subleuante ad gradū super se ultra q; cogitari possit eminētissimum mirabiliter eleuatur. ¶ Beniq; infinitas ipsa dei haud priuationē forme significat/qualis infinitas materie cōuenit: cūq; sit ineffica x z informis/merito cognitioni inepta censetur. Sed absolutā significat excellētiam nullo prorsus subiecto cōtractam. Hec autē ceu sol natura sua id habet ut mirū immodū lucēdo atq; illuminādo maxime oium mouere intellectualē visum possit atq; videri. Et qua virtute excedit mētez/eadem possit eādez supra vires proprias eleuare. ¶ Neq; tamē putādum est mētem essentia diuina formatā/q; uis quid ipsa sit intelligat/ipsam tñ penitus cōprehēdere. Nam z virtus ipsius terminata est/z lumen in ea determinatū/z diuinā cum subit essentiam/non per oēm diuinitatis virtutē inde format. Quid ergo? Nūquid partē diuine substātie cernit quidem? partē vo non cernit? Non ita sane dicēdum siqdez deus diuidi nequit. Immo vo putādum est eam aspicere deum/haud tamē penitus comprehēdere. i. sub tot rationibus z tanta certitudine tātaq; perfectiōe pspicere deū sub quot z quāta sibimet perspect⁹ est de⁹. Accedit ad hec q; nō cūcta que de⁹ z videt z pōt/videdo deū pōt ipsa vidē. Videt aūt poteſtq; de⁹ infinita preter illa que in natura ꝓsistūt. qō probauimus aliās. Si enim dei substantiam nō cōprehēdit/certe neq; intelligētiā eius atq; virtutem. Neq; igit cūcta que z itelligit de⁹ z pōt. Alioqn cū

virtus

virtus per ea que põt ſoleat extimari/ſi quecũq; vi det/põtq; penit⁹ cõprehẽderet/cõprehẽderet pari ter viuẽdi faciẽdiq; virtutẽ atq; ſubſtãtiam. Quid plura? Quo altior itellect⁹ eo ⁊ plura uel numero uel rõne itelligere debet. Ex quo cõſentaneũ eſt di uinã mẽtẽ ſeipſam vndiq; ꝓtuẽtem tũ plura tũ plu ribus rõnibus videre q̃ videat quilibet intellect⁹.

¶ Omnes mẽtium ſpẽs pñt coniungi deo.

Nemo vo diffidere debet mentes humanas ꝓpterea q; in ipſo mẽtiũ genere infime ſint ad ipſam diuine ſubſtãtie ꝓtẽplationẽ poſ ſe ꝓduci. Ñquidem neq; ipſe angelice mẽtes illuc virtute quadã pueniũt nãli/ſed diuina poti⁹/⁊/ut ita dicã/ſupnãli trahunt. Op⁹ aũt qõ ſupnãli virtu te pagit ꝓpter nãrũ diuerſitatẽ impediri nõ poteſt. Quippe cũ imẽſe potẽtie dei nihil alicubi reluctet. Tã facile diuina poteſtas totã mouet machinaz q̃ facile minimã mũdi partẽ. Tã facile curat egrotãtẽ grauiter/q̃ facile leuiter egrotãtẽ. Quãobrẽ qua fa cultate infuſa diuinit⁹ mẽtes altiſſime/eadẽ ⁊ iſime ad ſublimia rapiunt. Preterea ſupma mẽtiũ crea tarũ immẽſo quodã adeo ſpatio diſtat. Infima vo ab hac cũ utraq; finita ſit/finito diſcrepat iteruallo Interualli vo huius ad illud nulla eſt ꝓportio iudi cat. Qõ ſi finitũ additũ iſinito nullã ut appet affert uarietatẽ/qd nã ꝓhibet ipſam dei virtutẽ/que ſpa tiũ ad angelũ uſq; ſubito pcurrit imẽſum⁹/mox ide puſillũ iter angelũ aiamq; cõplecti. Ut ſimul tã aia q̃ angelus rapiat. Beniq; ſi mẽtiũ generi qua rõne mẽtes ſunt/nãlis eſt inſtinct⁹ ad ſummũ intelligibi le per vidẽdũ quod in omni intelligibili querendo querũt ⁊ appetũt appetẽdo ſequit ut tã nãlis ſit in ſtinct⁹ eiuſmodi mentib⁹ infimis q̃ ſupremis. Atq; tam he qñq; q̃ ille terminuz ꝓſeq; poſſint nãliter ex optatũ. ¶ Id autẽ nobis appetitio ipſa nãlis oſten dit: que cũ trahat ad infinitum/nõ põt aliũde q̃ ab ipſomet iſinito iſeri ac moueri: atq; deniq; termina ri. Qõ ſi que a natura mouent inferiori nõ fruſtra mouent: multo min⁹ que a ſupma ducunt. Hui⁹ qui dẽ radi⁹ per oẽs ſeſe ordines mẽtiũ trãſferẽs ſingu las ⁊ illuſtrat ut videãt: ⁊ accẽdit ut amẽt. cuz vo ignis atq; ſol lumẽ lati⁹ ꝓpagare ſoleãt q̃ calorez: ꝓſentaneũ eſt/quouſq; diuini ſolis radi⁹ calefacien do ꝓtendit/eouſq; multo magis poſſe illuminãdo ptẽdi. Ergo mẽtes humane ſicut inde accenſe diui nũ quotidie appetunt bonũ/ita ⁊ illic diuinũ qñq; uerum illuminate cõſpiciunt: atq; conſpiciendo ue ro bono feliciter perfruuntur.

¶ Diuerſi in patria gradus: ⁊ q̃ omnes omnia cre ata vident.

Possunt aũt alie mẽtes alijs clari⁹ pleniuſq; diuinã ſubſtãtiã cõtueri/quaten⁹ lumẽ ipm quoad id quaſi mãe pſpicue ꝓparant/ſb di uerſis pfectionis gradib⁹ ide ſuſcipiũt/ſiue pro nãe ſiue pro diſpoſitiõis acqſite diuerſitate aliter atq; aliter ꝓparent. Maxima vo noſtris mẽtib⁹ uarie tas ex diuerſis amoris gradib⁹ ꝓficiſcit. Quibus qdẽ gradib⁹ diuerſi ⁊ viſionis ⁊ multo magis gau dij gradus nõ iniuria cõgruunt. Forte vo lz ſingule cũcta creata videãt/ut ꝓbabimus/alie tñ plura q̃ alie. Ex his que nõ creant attingũt: ⁊ que vidẽt plu rib⁹ rõnib⁹ aſſequunt. Oẽs tñ uera rõne perſpiciũt

Et cũ gaudiũ uelut terminus amori rñdeat/ que ama uerũt ardẽtius he ꝓiũctius ut ſolet amor herẽtes iteri us trãſferunt in bonũ/ſic ipſo amoris habitu cõferẽte ſuauiſq; fruunt. ¶ Proinde ſi mẽtiũ finis eſt ad diui nã ſubſtãtiã pueníre neceſſario illic tanq̃ in fine omne mẽtiũ deſideriũ ꝓprius implet. Nõ impleret aũt niſi or dinẽ illic vniuerſi creatũ vndiq; cõprehẽderẽt. Siqdẽ eiuſmodi eſt ꝓſuetũ ſtudiũ itellect⁹ ut ꝓticularia in vni uerſalia ad coiſſimũ uſq; reſoluat. Atq; ipm ens ſub abſoluta rõne deſcribat/perq; oẽs ei⁹ gradus diſtictiſ ſime diuidat. Quaſi ad id ꝓcipue nat⁹ ſit/ut vniuerſi forma qñq; formet. Quid nã ꝓhibet itellectũ oũ fontẽ ꝓſpicit vniuerſi/vniuerſum effluens inde perſpicere? Preſertim cũ nõ ſicuti ſenſus ex ſũmo ſenſibili ad ſen tiẽda minora impedit ad tẽpus/ſic itellect⁹ ex intelligi bili ſummo impediat ad reliqua/ſed poti⁹ mirifice ro borat. Preterea itelligibile genus amplius eſt genere nãli. Multa enim ultra illa que natura facit intelligi pñt. Igit quecũq; ad eẽ nãle cõplẽdũ neceſſario reqrũ tur/inſup ⁊ multo plura ad cõplẽdũ eẽ itelligibile exi gunt. At vo eẽ itelligibile tũc demũ abſolutũ eſt/cuz in tellect⁹ ſummũ attigerit finẽ. Quẽadmodũ ipſa nãlis eẽ pfectio in ipſa rerũ cũctarũ ꝓſtitutione ꝓſiſtit. Quã obrẽ de⁹ quecũq; ad pfectionẽ vniuerſi ꝓduxit/in itel lectu ſibi iũcto ꝓducit. Rurſus q̃ uis alius pfect⁹ alio deũ videat: ſinguli tñ ita vidẽt/ut capacitas nãlis iple atur ad uotũ. Hec aũt in qualibet mẽte ad oia vniuer ſi genera ſpẽſq; extẽdit. ¶ Adde iſup ⁊ ad ſingula paſ ſim ſubdita ſpẽb⁹. Hec enim inſup exoptamus. Itaq; mẽtes in deo etiam ſingula diſtincte diſcernũt. Profe cto cũ virt⁹ ſupior poſſit qcqd inferior/atq; etiaz emi nẽtius/aie vo cõiũcte corpib⁹ ⁊ vniuerſalia cognoſcãt ⁊ ſingula/ꝓſentaneũ eſt mẽtes ipſi vitati cõiũctas vna virtute vnoq; ituitu utraq; cõprehendere. Preſertim cũ ⁊ ipſe rerũ ſpẽs ampliſſime ſint in illis ⁊ ille virtutẽ ibi efficaciſſimã ꝓſequant: per quã genera ſpẽſq; ad ſin gula uſq; deriuẽt. Sane oppoſito quodã ordine reruz ſpẽs ad itellectũ ꝓiũctũ pueniũt atq; ſepatũ. Hic enim reſolutione quadã a ſingulis mãe cõditionib⁹ ſeparan do. Ibi vo ex ꝓiũctione quadã mẽtis cũ forma diuina oium effectrice ⁊ iudice etiã ſingulo⁹. Que qdem for ma nõ a ſingulis abſtracta eſt/ſed ſingulo⁹ ubiq; crea trix nõ forme tm̃ ſz mãe/in qua ſingularitatis rerũ ꝓſi ſtit origo. Quãobrẽ forme in mẽtẽ ide fluẽtes ultra cõ munia etiã ſingula ꝓiũctis mẽtib⁹ repñtãt. Qõ quidẽ hinc etiã ꝓfirmat⁹/q̃ ſi mẽtes angelice celeſtia corpora per intellectũ mouẽt: neceſſe eſt eas hoc ipſum qõ mo uẽt/ſituſq;/qui motu mutant nõ ignorare. Noſtre vo mẽtes ad angelicã pſertim quãtũ ad motũ ſpectat noti tiam perduci poſſunt. Precipue ſi qõ illic gubernatio nis officium conſequantur.

¶ Status anime apud deum immobilis.

Cum mẽtes illic vnica dei forma rerũ creatarũ videãt formas ꝓpriſſimã eſt/ut oẽs vna videãt viſiõe: que qdẽ ſi pfectiſſima eſt ſtatu poſſidẽt poti⁹ q̃ ſucceſſione querat. Probabile enim eſt mẽtes qetis poti⁹ q̃ motionis auidas. Ubi finẽ ꝓſecute fuerit firmiter ꝓquieſcẽ. Preſertim qz ſi oẽs vniuerſi ſpẽs ibi cognoſcũt ſb qbuſdã vo generib⁹ ſpẽs pcedũt innume re/ceu ſub numero figuraq; ⁊ pportione. Cõſequens eẽ videt/ut ſpẽs quodãmodo videãt infinitas. At vo cũ infinita ptrãſire nõ liceat/nõ ptereũdo dinumerãt/

sed manēdo ꝓspiciūt. ¶ Rursus si ꝓpetua intelligētia ipsi⁹ itelligētis vita queda est/atq; ibi itelligētia ob stabilitatē suā particeps euadit eternitatis/sequit/ut beata mēs in eternā vitā iure trāslata dicat. ¶ Merito q̄dē Nēpe mēs humana inter eterna ⁊ tpalia media collocat. Sicut igit opatio ei⁹ qua cōiūgit tpaneis tpanea euadere cōsueuit. Sic ⁊ illa qua eternis eterna. ¶ Beniq; quo nā pacto visio ipa illic mobilis sit nō video/ubi ⁊ vidēdi virt⁹ tēpus tū ab initio/tuz uel maxime iaz supeminet/⁊ obiectū qō videt ac forma qua videtur stat⁹ ipse est ipsaq; eternitas. ¶ Hinc sequit alias deo semel herētes ide discessuras eē nunq̄. Si modo motū iam trāscēderūt: atq; nāle desideriū ipleuerunt. Qō q̄dē cū ⁊ in sbstātia stabili sit fundatū ⁊ ad stabile obiectū nāliter dirigat/nimirū nō aliā q̄ stabilē deniq; possessionē appetit tanq̄ finē. Quid mirū si sempiterna mēs qō nō ꝓpter aliud: sed ꝓpter se desiderat desiderat ut semꝫ hndū. Preterea ubi nālia sb se nulla ignorat/certe qualis sua illa possessio sit non nescit. Quocirca si defutura est/defuturā puidet ac viuit ifelix: cū possessione tā chara aliqn immo breui se existimet caritura. Adde q̄ dcq̄d nāliter cuida adheret finī nō aliter q̄ vi quada illata ide diuellit. Cū igitur deo mēs tanq̄ fini coniūgat/nāliter pre ceteris exoptato/cōiūctionisq; huiusmodi efficiēs causa ipse sit deus/nullaq; vis maior ex aduerso queat accedere/que violēter qnq; seiūgat qō de⁹ spōte ꝓiūxit/ꝓculdubio mēs a nullo vnq̄ ide recedere cōpellet. Quo aūt pacto ul a certa vitate per fallaciā uel a puro totoq; bono per uolūtatem sese auertat/cogitari nō pōt. ¶ Profecto neq; mētis substātia pmutat: neq; itelligēdi pspicacia sub lumine deficit cōtinue cōfirmāte: Neq; lumē sub trahit vnq̄/qō ab eternitate infundit in eternū. neq; uolūtas uel ob alteri⁹ stimulū a toti⁹ possessione recedit/uel ob tediuz sacietatēue ab eo vnq̄ obiecto se segregat/qō cū penit⁹ cōprehēdi nō possit/nimirum ⁊ semp occurrit in nouū ⁊ cū admiratiōe sūma ideoq; cū desiderio cōtinue possidet. ¶ Beniq; si quanto dd summo dei statui ꝓpinq̄s est/tāto fit imobilius/mētes substātia iam diuina formatas necesse est immobiles prorsus euadere.

¶ Singuli in deo contenti.

Hic vo singuli quecūq; appetunt cōsequuntur. Philosophi vitatis admoduz studiosi/hic ipsa vitate vitatū ꝓcreatrice uera cūcta pspiciunt. Hic viri ciuiles gubernationi ac potētie dediti cū oipotēte gubernatore mūdi potētissimi gubernatores euadūt. Hic victorie glorieq; cupidi oia iam aduersa vicerūt. Nouerūt oēs: beatis noti sunt oib⁹. Hic uoluptatū sectatores/si mō puenerint in ipsa uoluptatum causa tota uoluptate fruent. Nēpe quēadmodū corpa vmbre sunt diuinoꝝ/ita ⁊ sensus oblectamenta diuini vmbre sunt gaudij. Nā mēs efficacior admodū est q̄ sensus/ac uerū totūq; bonū falso quodā bono ⁊ potētius supra q̄ cogitari queat ⁊ suaui⁹ est. Preterea itellect⁹ obiectū suū vndiq; penetrare solet/cū ⁊ intrinseca ab extrinsecis/⁊ ꝓpria secernat ab alienis. Quod nunq̄ efficit sensus. Itē itelligibile ob mirabilē puritatē atq; virtutē itellect⁹ ipi⁹ penetralib⁹ prorsus illabit. Qō q̄dē sensibile sensui nō pōt efficere. Quāobrez puri itellect⁹ uoluptas circa itelligibile sūmū nō mō cōtinua puraq; est qualis nō est in sensib⁹/uerūetiā itima ⁊ integra/simulq; tota comprehēdit. Multoq; magis sēsus supat uoluptatē/q̄ sapoꝝ suauitas illecebras inanes odoꝝ. Solem⁹ cū in habitū ꝓpriuz restituimur/quocūq; id modo fiat uoluptate pfundi. Nulla vo cogitari pōt restitutio maior q̄ ubi aīus qui ab idea imo a seipso degenerauerat/in ideā suam imo seipm vndiq; restituit. Ibi rursus ipsa gaudū gaudet idea. Unoq; in bono bonis fruit vniuersis. Et cū nos ea delectēt/que cupim⁹/cupiam⁹ aūt oia q⁊ bona ibi summa uoluptate pfundimur/ubi cū sit omne bonū/pfecte dcq̄d appeti pōt ꝓsequmur

¶ Varie vo mētes omni q̄dē bono fm eēntiā boni ꝓcipue/boni aūt gradib⁹ fm varias ꝓprie fruunt ideas/quaten⁹ varios in primis toti⁹ boni gradus amātes/uarijs quoq; callib⁹ ad bonū ipm ꝓficiscūtur. Beniq; ut sūmatim dicā vnū est oino quo beati fruunt oēs: ⁊ si alijs alij ꝓcipue modis rōnibusq; fruunt: put uarie ul ex affectu uel ex obiecto aliter aliterq; allicīēte trahit sua quēq; uoluptas. Sic ergo ut Plato inquit liuor oīs abest a choro diuino. Lois eniz in eo choro charitas efficit ut singuli singulos felicitati tanq̄ sue ꝓgratulent. Preterea ubi q̄sq; ⁊ qō amauit ⁊ ea qua potissimū eligit rōne ⁊ quousq; desiderat ad uotum iam ꝓsequit/ibi qlibet absq; iuidia ⁊ pcul a stimulo pētus oīno plenusq; viuit. Illic enim tā nālis q̄ acq̄sita capacitas prius iplet: neq; capacitas ab ullo maior desiderat. Sua enim cuiq; nāliter charissima sunt. Accedit q̄ nihil gratius est beatis diuino prius amore flagrātibus q̄ idipm uelle qō deū uelle cognoscūt: atq; ea tū mēsura qua capiūt tū rōne qua cupiūt/tū modo quo de⁹ ipse se exhibet potiūdū deo amato potiri. Qō vo bonū ibi suum oīno cōprehendi nō posse cognoscūt/⁊ hoc ipo mirifice delectant/suū videlicet thesaurū eligētes infinitū eē potius q̄ finitum.

¶ De corporibus beatorum. Cap^m. 9^m.

Anime pure duplex felicitas ꝓuenit. Altera ex seipsa de qua tractauim⁹. Ex corpe altera. Que apō platonicos est eiusmodi. Prestat enim exēplo quodaz hāc cogitare. Oculus quidem tuus rotūdus est: perspicuus: splēdidus: motu celerrimus: Mirabilis perspicacia. Oculum meū videt: seq; ipsum cernit in meo. Affectus animi tui singulos in seipso figurat: ac traducit in meum: me oscq; affectus per meum mutuo recipit. Tales sunt illi animorum currus ⁊ in seipsis ⁊ inuicē. Quisq; enim illoruz totus est oculus. Atq; in oibus ferme ita se habēt ut oculos ipsos se habere videm⁹. Igitur quasi oculi quidā rotūdi sunt: perspicui: splendidi: motu celerrimi cūcta vndiq; facilime circūspiciunt. Animoꝝ suoꝝ affectus cogitationesq; pre se ferunt: ceterisq; animis quodā quasi nutu facilime indicāt. Accipiūt quoq; ab alijs similiter alienoruz affectuū cogitationūq; inditia. ¶ Neq; solum vndiq; ꝓcul ⁊ acutissime vidēt/sed etiā audiūt. Similiter quoq; stelle oēs ⁊ demones. Uoceſq; faciles facile formāt: ⁊ sicut absq; passione ulla sūt ibi sensus sic ⁊ uoces: alterius certe spēi generisq; q̄ nostre. Hec Plotinus ⁊ Hermias. Platonicaz eiusmodi sniam cōfirmat in metaphysicis Auicēna/probans aiam a ꝓtagione corpis separatā in celo celesti quodā instrumēto uti quasi suo a corpore celi accepto:

perq;

perq; ipsum imaginationis officiuz exercere. Vult enim intellectualē aiam ex Platonis sniа vniuerse moli corpoz näli dignitate impioq; preesse. ¶ Beniq; currus illi exuberāte suarū mētiū splēdoze repleti mirifice fulgēt. Eisq; tanq; radijs quibusdā totū celū est puiū. Atq; ut multis platonicoz placet potissimū in orbe lacteo nō aliter q; stelle cozuscāt Hic antiqui poete dicebāt: qñ felices aie ad supos reuolabāt stellas in celo nouas lucere. Sed hec illi viderint. Accedit ad hec q; Zoroastris ⁊ pythagore Platonisq; sectatores Plotinus Proculusq; pcipue disputāt: ijsdē qñq; oino redeuntib⁹ causis eosdez numero ꝓsus boies redituros. Et Plato in libro de regno scribit: post pñtē fatalēq; mundi cursum boium aias impante deo atq; suscitāte corpora sua/que in hoc cursu amiserunt ideo recepturas: ut quēadmodū sub fato quōdā corpa humana in terrā deciderant/ita sub quidētie diuine impio ex terra resurgāt: atq; reuiuiscant. Hec priscoz mysteria philosophoz haud multū discrepant ab hebreoz christianoruq; mysterijs que etiā a maumethensib⁹ ꝓfirmant. ¶ Cōmunis enim trib⁹ his legibus sentētia est. Motū ipsum ideo finē reuera esse nō posse: qm̄ semp ab alio fluit in aliud. Hoc ipsum vo. s. in aliud tēdere/ab ipsa rōne finis pīsertim ultimi alienissimū est. Itaq; sūmū ultimūq; vniuersi finē quē mūdus qñq; ꝓsequi debet/cū ⁊ singula mundo minoza/qñq; finē ꝓpriū cōsequant/motū nō fore: sed statū. Statū enim motu pfectiozē esse qdisq; gratia moueri singula. Preterea mūdi corp⁹ in eo statu utpote consumatissimo foze pulcherrimum. ¶ Expleto tandē celi cursu quo gignunt oia nihil ulterius generari. Sed singula boium corpa quoz gratia prius generebant oia e terra iubente deo resurrectura: Quā quidē resurrectionē primū auctoritate diuina ꝓfirmāt. Sic enim deū sepe per ꝓphetas ⁊ apostolos pdixisse multos uarijs secl'is mortuos suscitasse. Preterea sanctos hois etiā vita fūctos fecisse miracula/atq; quotidie facere. Mitto reliqua. Innumerabilia enim sunt. Certe nostra etate anno. M. cccclxxvij. decembri atq; ianuario relicte quedā Petri apostoli in urbe uolaterrana repte miracula duodecim ostēderūt: ⁊ ingētia illa quidē ⁊ oi populo manifesta. Hec ⁊ similia potissima sunt resurrectionis inditia adeo ut Auicēna in metaphysicis asserat auctozitati diuine resurrectionē asseuerāti esse credēdū. Et si Auicēna nullā tāte rei rōnē afferre tētat: christianꝰ tñ theologi rōnib⁹ eiusmodi pīuadēt. ¶ Prima ratio qm̄ ex aia ⁊ corpoze humano fit vnū quiddā nāle cōpositū: nāliq; instinctu aia ad corp⁹ afficit. Ideo patet aiam non ex ipso solū vniuersi ordine: uerūetiam ꝑm sue nāe ordinē corpi copulari. Quo efficit ut cōtra ordinē tā vniuerse q; ꝓprie nāe sit/aiam seorsum a corpe pmanere. Permanēt aūt post corpis interitū sempiterne. Cūq; id qd est cōtra nām sempiternū esse nō possit/cōsequēs est: aias qñq; sua corpa recepturas. ¶ Ratio secūda. Singule aie ad corpa singula viuificāda regēdaq; nāliter iclinat. Sic enim fert ⁊ natura ⁊ puidētia vite inter eternitatē tēpusq; locate: iclinationēq; ptim ad eterna hñtis / ptim ad tpanea nālem. Inclinatio vo nālis manet semp manē te natura. Quapropter aie a corpib⁹ sepate ad illa nāliter semp iclinabunt. Nālis aūt iclinatio ꝓcliuitasq; inanis semp esse nō debet. Id enim ab ordine vniuersi alienissimum est. Igit aie sua ipsa corpa ad que ꝑm nām semp afficiunt/quādoq; recipiēt. ¶ Ratio tertia Aia speciei humane pars altera est. Altera vo corp⁹ Ergo seiūcta a corpe/ita ꝓput est aia/est impfecta: quē admodū pars ipsa solet extra totū. Ad qd cōstituendū est instituta. Iccirco nunq; eius appetitio nālis deta erit. Nunq; aia ulla beata: nisi ad totū suū resūpto corpe reducat/spetue reduci. ¶ Ratio quarta. Virtutib⁹ premia/vitijs supplicia digna debent. Hec cū in hac vita nō tribuant/tribuunt in altera. Corp⁹ aūt ⁊ virtutū ⁊ vitioz est vna cū aia particeps. Ut igit premioz quoq; supplicioruue simul sit particeps/tandē aie reddit. ¶ Neq; absurdum videri debet animas postq; a nāli habitu suo discesserint in eundē iterū rediturас. Siquidē planete domicilia sua nālia ⁊ relin quūt ⁊ repetūt. Elemētoruм quoq; particule sepe extra sitū ꝓpriū expulse/diuq; seiūcte interim / cōtinue ad ipsum uergūt/ac deniq; reuertunt. ¶ Neq; difficile est infinite dei virtuti ubiq; pīti: que totū creauit ex nihilo qñq; corpa dissoluta in elemēta ex elemētis vicissim restātib⁹ reuincire. Idem vo corp⁹ ideo rete xet: qm̄ eadē erit forma que quōdā. i. aia: eadē quoq; prima ille materia sempiterna que vna cūctis subest. Eadē deniq; indeterminata dimēsio materie comes. Quinetiā in hac vita idē corp⁹ a pueritia ad senectutē hēre quilibet dicit q; uis effluat iugiter atq; refluat. ¶ Resurget aūt corp⁹ penitus imortale. Nā deus ab initio sic rerū ordinē tēperauit/ut rōnali: aie que est sempiterna vita nāliq; forma corpis mā sua. i. corp⁹ in hoc ipso ꝓgrueret/ut per ipsam semp viuētem semperq; viuificare nāliter appetētē/ipsum similiter semper viuere posset. Potētia eiusmodi bonū qddā est ordini vniuersi maxime ꝓsentaneū. Igit qm̄ deus qui creauit ab initio/ac tale creauit / ut posset semper viuere qñ inq; recreabit/ꝓculdubio id qd ꝓuenientissimū est implebit: ne potētia tā bona tāq; vniuerso congrua sit semp inanis. Preterea recreatio illa per deū facta cessante mūdi motu qui quietis alicuius pfectionis gratia tandē est institut⁹/ad aliqd dūtaxat stabile diriget. Itaq; corp⁹ semp ꝓiūctū aie pmanebit. Rursus. Intētio nāe in generādo ad ppetuitatē saltē spēi dirigit. Idq; ab ipso deo sortita est. In quo ꝑma perpetuitatis viget radix. Quapropter intētio dei in regnando ad ppetuū qddaz multo magis q; nā dirigit. Boiez ergo icorruptibilē recreabit: nō specie tātū: id enim per cōsuetā gnātionē expleri satis poterat: uerū etiā numero sempiternū. Nō ꝑm aiam solū. Nā hoc ⁊ prius hēbat: sed etiā ꝑm corpus. Accedit ad hec q; in gnātione quotidiana corpi iā facto accedit aia. In regnātione illa ꝓtra/aie corpus accedit. Quare sicut vita boīs cōpositi pñs caduci corpis cōditionē sequit ita futura illa vita cōpositi vicissim cōditionē imortalis aie cōsequet. Ut priuatio tādē ꝑm pfectissimā saltē nāliū spēm cesset in habitu. Atq; moz tanq; debilissima ut pphete aiūt absorbeat a vita. Itē corpa iccirco resurgūt ut pmia ⁊ supplicia etiā corpib⁹ ita merentibus sempiterna in ppetuuz psoluant. Ergo sēpiterna resurgēt. Adde q; etiā ideo suscitant: ne aie semp maneāt iperfecte. Cū igit hac in re aie ipsius perfectioni

potissimū cōsulat/tale reddet corpus quale conuenit aie. Sēpiterne vo aie corp⁹ ꝓuenit sempiternū. Qua le etiā ab ipso rerū initio tributū fuisse littere sacre te stant. Nō quidē munus inordinato quodaz motu ad tēpus itermissum deo tādē ita vniuersū ut melius est ordinate restituet. ¶Nō autē nālis hois habitus ab initio talis fuerit/hinc ostēdit ꝙ quāto perfectior ho mo est ꝙ bruta:tāto facilius perfectius sepius finē su um posse cōsequi debet:ꝙ illa suū. In pñti vo habitu cōtra cōtingit. Ex quo patet hoies ob id ꝓpzie ꝙ a prima sua tēperatione discesserint/ad felicitatē suaz maxima cū difficultate ꝓuēdere: facilimeqz eā tūc de mū assecuturos cū in habitū priorē restituti iā fuerint Que q̄dē sentētia Zoroastris: Mercurij: Platonis mysteriis atqz poetis aurea canētib⁹ secula maxime oium cōsentanea esse videt. Sed ad resurrectionē iā reuertamur. ¶Deniqz dei virt⁹ imēsa efficiēs resur rectionis causa est. Ergo qua vite infinitate suscitat mortua / eadē in eternū a morte libera ꝓuenientissime seruat. Tātū enim reuiuiscēdi miraculū vita solū sem piterna in posterū decere videt. Qua in re de⁹ oipo tēs reddit corpa usqz adeo aiarū suarū impio subdi ta:ut vita aie sempiterna sempiterne quoqz exūdet in corp⁹. Nō quidē ⁊ pstātissime forme aduersus mām sibi subiectā nāliter cōuenit ⁊ ordini nāe maxime cō sentaneū est. ¶Ordini vo ut tradūt theologi merito rū. Id quoqz magnope cōgruit:ut corpa nō tātū fm vitā oib⁹ hoium aiabus/que vite quedā sunt/sed pu ris etiā fm qualitates actionesqz penit⁹ cōiungantur: quēadmodū aie ille sunt ꝓiūcte deo. Itaqz intellectus diuino lumine plen⁹ ac uolutans letitia efficaciaqz in cōparabili inde repleta splēdorē efficaciāqz ad motū in corp⁹ mirabilē oino trāsfundūt. Ut quēadmodum aie ille ad celestiū mētiū:ita corpa ad corpoꝛ celestiū claritatē virtutēqz attolant. Neqz mirū videri debet corp⁹ humanū natura celo ꝓpter tēperantiā nō pa rū simile:qñ rursus dono quodā celestē formā quādā induit subito ad celestē regionē penit⁹ eleuari:traben te videlicet aia:infinita dei virtute suffulta. Que ⁊ in terra nūc a deo diuiūcta corp⁹ cōtra elemētoꝛ suoꝛ nām cōnectit:sustinet:eleuat: ⁊ tūc supcelesti ꝓiuncta deo/pōt etiā ad sublimē attollere secū etheris regio nem. Neqz penetratione tūc uel offendit etherem uel offenditur purissimū corpus illud/iamiam virtute fa ctum qualitateqz ethereum.

¶Status anime impure. Cap^m. x^m.

Q" Et aūt intelligam⁹ qualis sit status aie impure post mortē/aiaduertēdū est/quales sint viuē tiū mores ⁊ habit⁹. Quales enim sunt adole scētie mores/tales plurimū sunt habit⁹ senectutis. Ta les quoqz affectiones sunt defunctorum. In vita pñti virt⁹ nascit ac vitiū. Cū virtute orit ꝑmiū:cum vitio vo supplicii. In futura vita virt⁹ cōsumat ⁊ vitium. Illic premiū implet atqz supplicii. Virt⁹ est exoriens ꝑmiū. Premiū est virt⁹ adulta. Vitiū est supplicii na scēs. Supplicii est vitiū cōsumatū. Idez enim est qđ erat semen/⁊ qđ fit seges. Idē quoqz qđ erat seges/⁊ qđ fit pabulū. Qualia igit in hoc autūno serim⁹:talia in illa estate metem⁹. Talib⁹ aut fusca nocte in stygia palude pascemur:aut die serena in campis uescemur elysijs. ¶Quēadmodū natura ꝓuidētie diuine mini stra corpa intrinsecus leuitate sursum mouet:grauita te deorsum:ita ⁊ ꝓuidentia intrinseca lege ⁊ quasi nāli cuidaz inclinationi ꝑsimili oia ducit. Hac lege supne mētes ⁊ aie ipsis insita vniuersuz sub primo gubernatore gubernāt. Hac similiter insita lege mē tes humane sese ad loca sue vite cōueniētia ducūt. Et sicut humores in aiali duo mot⁹ hñt principia/ nāle videlicet atqz aiale. Nāli q̄dē leues sursuz:gra ues deorsum sepi⁹ sese trāsferūt. Aiali vo ad ea po tissimū mēbra/que his maxime indigēt ꝓout vita exigit aiantis. Sic aie duo int⁹ motuum principia possidēt. Alterū quidē uel ipetū ꝓpriū uel iudiciū. Alterū vo diuine ꝓuidētie legē oino penetralibus insitā. Illo quidē in hos aut illos se transferūt mo res. Hac aūt post mores cōtractos ipsemet in loca supplicia munera ꝓgrua morib⁹ intrinseca quadā ⁊ occulta inclinatione ꝓducūt. Hāc Plato senten tiā a priscis acceptā sepissime ꝓbat. Hāc ⁊ platoni ci oēs ubiqz ꝓfirmāt. Eā legē semp bonaz in se atqz diuinā q̄dā tñ ita distinguūt/ ut ⁊ gratiā ⁊ bonū de monē uocēt/qñ bonis meritis reddit bona. Cōtra vo aliqñ ⁊ nemesim ⁊ furiā ⁊ malū demonē appel lēt/qñ peccatores ad supplicia ducit. Ea lex intrin secus more nāe adeoqz leuiter ducit / ut nullus do nec ad terminū ꝓueniat a ꝓuidētia sētiat violētiā. Atqz interea vniuersum qđ ex primo aioꝛ motus principio sepissime dissonaret/per secūdū hoc ꝓn cipiū motionis in suā vndiqz cōsonātiā restituitur dū sua singuli motu ꝓprio gradatim merita sortiū tur. Preterea nō desunt demones boni nobis/qui genij noiantur/ingenij duces assidui: qui nō vi/sed persuadēdo ducāt. Sūt ⁊ mali nō tanꝯ duces nāli ter ordinati:sed aduersarij/ut ita dixerim/pegrini. quos in hac vita per philosophiā sacrificiaqz pro pulsari platonici putāt. Sed improbas aias post vitaz ⁊ Plato ⁊ mercurius ait mutato genio inci dere in mali demonis potestatē. ſ. postꝯ suo genio ducte fuerint ad iudicē qui falli non possit. Preser tim cū oia appareāt in aiis separatis/⁊ que ex natu ra ⁊ que ex affectib⁹ ierāt. Hinc Socrates in Gor gia. Ceteris inqt omissis id cōsidero quēadmodū iudici sanissimū ostēdere aium possim. Summum enim malo⁊ est/aio peccatis referto ad iferos de scēdere. Addit tū ibi tū in theetheto ⁊ re.p. hec nō esse tanꝯ fabulas deridēda. Siquidē quicūqz talia negāt ridicula ipsi in mediū semp inducūt. Igitur ꝓcipit hoc maxime cōtendēdum/ut mores optimi cōparent. Mores enim esse inquit vias uel ad infe ros uel ad supos. ¶Opepreciū fore arbitror repe tere latius que de his in re.pu. ⁊ in libro de scientia scribit. Profecto eos inqt eē penit⁹ deridēdos qui uel iustitiā sectādā uel iniustitiā fugiēdā humanoꝛ uel premioꝛ uel supplicioꝛ gratia putant. Illā vo sentētiā esse uerā que asserit/illa nō eē uera uel pre mia uel supplicia/que aliqñ atqz sorte / sed illa que semp necessarioqz ordine vtutes vitiaqz sequūtur. Addit in libro de scientia deū ipsam iustitiā esse/ni hilqz illi iusto similius/nihil cōtra iniusto dissimili us esse. Verā ꝓterea sapiētiā potētiāqz existimādā que id cognoscat ⁊ cōsequat ad uotū. Cōtrariū vo habitū extremā insciti⁊ imbecilitatēqz eē cēsendā. Proinde duo in vniuerso extrema inter se exem plaria ponit. In summo q̄dē beatissimā diuinitatē

Jn infimo vo oppositū diuinitatis expers atq; mi serrimū. Affirmatq; iniustos ob extremā inscitiaz nunq; aiaduertere se propter iniustitiā beatissimo qdē in dies dissimiliozes / miserrimo vo similiozes euadere. Eiusmodi vo dissimilitudinē similitudinē ue esse ppriā iniustitie penā: sed iustitie pmiū pprie ipsam beatissimi similitudinē/miserrimue dissimilitudinem iudicari. Adis addit iniustos neq; in hac neq; in altera vita ab ipsa beatitudinis patria / ut pote qui sint dissimiles recipi: imo puerso quodaz habitu ad infimū miserie situ/cuius facti sunt similes cōgrue retrahi: semperq; in regione maligna si bi psimili inter malos sibi similes perrare. Subdit deniq;: hec a qbusdā ambitiosis irrideri solere. Ue rū si coganť in his rōnes reddere atq; accipe dili gēter/eos tādē ut supza significauim⁹ reuera conui ctos/tanq; pueros deridēdos abire. ¶Sed iaz re deam⁹ ad mozes: quibus ozdine distributis qua rō ne pmia suppliciaue distribuant intelligem⁹. Ante vo q; distinguamus/meminisse opozтet/mozes bo nos ita demū ad felicitatē pducere/si pcipuo erga deū felicitatis auctozē amoze querunt. Malos aūt eas potissimū aīas in miseriā precipitare solere/in quib⁹ amoz dei ois extinguit. Hinc platonicū illud Sapiēti viro lex de⁹ est. Jnsipiēti vo libido. Item illud. Beat⁹ ille futurus est qui humiliter diuine le gi se subicit. Miser vo qui eā supbe ptēnit. ¶Sūt aūt mozes viuētiū quatuoz. Est homo tēperās: cōti nēs: incōtinēs: intēperās. Tēperās est cui⁹ ratio ue re iudicat: sensualis affect⁹ libenter obtēperat rōni. Cōtinēs cui⁹ ratio iudicat quoq; uere: affect⁹ obtē perat egre. Incōtinens in quo z si nō male iudicat ratio ualet tñ cozpea pturbatio. Intemperans in quo ratio uel cōsopita est uel deprauata affectu ni miū dñante. Ubi ad iperiū phātasie oia fiūt. Neq; affectui ratio aduersať: cū hic tēperātia cōtinētiam ue dicim⁹/intelligim⁹ ritu platonico cōponere uel disponere aīum aduersus oēs pturbationuz spēs/ adeo ut oīum virtutū moraliū in his officia cōpre hendanť. Preterea cū in aīa sepata phātasiā ponimus/intelligim⁹ uel ritu platonico sensuz intimuz/ quē in uehiculo z ethereo z aereo collocāt/sed cū passione ppria in aereo. Uel more pipatetico z/maxime Auicēne affectū habitūq; partis etiā rōnalis quē obsequēdo sensibus in seipsa cōcepit ad passiones cozpeas declinātē/ad materiāq; trahētē. Quo Auicēna dicit aīam quasi natura quadam etiā sine electione meditationeq; z hic z in altera vita ab intelligibili mūdo ad sensibilē detorqueri atq; torqueri. ¶Ut igit ad institutū iā reuertamur. Jn aīo tēperato sola vis nutriēdi curat cozp⁹. Phantasia nō amat ipsum. Ratio odit. Quapropter impleto curādi hui⁹ cozpis ministerio/vis illa viuifica qua si pzēta est uehiculo. Relique vires aīe quecunq; su persunt sicut in hoc ipo hoie tēperato solite fuerāt ueritati rerū oiuz pliderāde sese dedūt. Et tāto seruēti⁹ q; antea/quāto sunt facte liberiozes. Dēs igit repente cōmuni nixu curruq; ethereo recurrūt in etherē. ¶Alius cōtinētis fert qdē in celū ut ille paulo post nō subito. Jn hoc enim appetitio phātasie solita erat vix rōni parere/ ppter cozpis blādimenta uel territamenta. Jdeo cozpea in morte egre re linqt. Qua egritudine occupat parumper aciē rōnis Uerū ratio que illam vincere cōsueuerat: silere iubet. Unde sedata phantasie querimonia atq; expulsa caligine celestis scintilla subzutilat: oibusq; aīe viribꝰ cō sentiētibꝰ patria supna repisit. ¶Incōtinēs aūt sero ex his carceribꝰ liberať. Intēperās vo nunq;. Siqdē hoz aīe passionibꝰ infecte cozpeis in tāta hac in vita insaniā pplapse sunt/ut ipsis bonis bonoz vmbzas temere preposuerint: vmbzas amauerint: vmbzasue timuerint. Atq; post hāc vitā isanire similiter cōpellūtur. Illa qdē diu: hec semp. Quippe incōtinentis insania aliquā repperit medicinā. Quia licet dñari solita fuerit pturbatio phātasie/ratio tñ aduersari qñq; cōsueuit in vita. Similiter z post mozтem reclamat aduersus phātasie cuiusdā furētis insaniā/doletq; se rerū sublimiū possessiōe pziuari. Hec reclamatio penitētiaq; paulatim vim actūq; illi⁹ phantasie debilitat. Pzesertim cū nō assint icitamēta cozpea que eiusmodi nutriāt phātasiā. Et qsq; libēter auscultet medico curaturo tedio diuturni lāgozis affect⁹: fitq; pinde ac in illo qui cū hozrēdis uexať insōnijs. Interiz q; somno nō pmit ppfundissimo secū ipse inqt. Forte tūc dozmire se z curis inanib⁹ cruciari. Unde pauoz laboz minuit. Jdē forsitā apō inferos ptingit incōtinēti. Et quātū delirātis phātasie minuit strepit⁹/tantū auget absolute rōnis impiū. Sic tādē aīus expedit⁹ beatitudinē adipiscit/Jn aīo aūt intēperato z dū hoīs vitaz agebat dozmiebat ratio penit⁹ uel affectui ppsus obsequebať. Unde indelebilē habitū ad cozpea declinātē secū trāsfert quasi nāz. Talis est aī hui⁹ habit⁹/qualem cecinit Orpheus. αρρηκτοιταιλαο πυλαικαι λημοσ ονειρων. i. reserari nequeunt porte Plutonis. Intus est populus sōniozꝫ. Hūc aīum in septimo de re. pu. Plato inqt in hac vita pfunde dozmire. Et anteq; expgiscať decedere. Ac post mortē sōno profūdiozе grauarі: insōnijsq; acriozib⁹ pturbari qō ppрie tartari noīe designat. Ferť ut Plato vult nimio cozporis elemētalis amoze. Terreno igit cozpe dissoluto alterū sibi q; primū ex elementoz retexit uaporibus Solo quasi quodā nutu retexit ex materia facili. Solo haustu reficit quotidie quasi respirādo cozp⁹ illud iugiter euanescēs. Addit eiusmodi aīum circa cozp⁹ elemētalēq; regionē erga que affectus fuerat affectu pseuerāte reuolui / Neq; mirū videri uolūt q; aīa vapozeū cozp⁹ quasi suū fozmet: perq; ipsuz sentiat. Cū id facili⁹ sit aieq; ppinqus. Atq; in hoc cozpe per tale spūm vitā cozpi pstet z sensuz. ¶Si querať qualis sit cozpis illi⁹ figura. Respōdebim⁹ sm magos uaria simulachza diuersoz aialiū ex huiusmodi uapozib⁹ fieri. Qualis enim quelibet aialis vitā mozib⁹ imitata est/talē in primis sese facit/telisq; oīno ei⁹ affectio z dispositio appareret/si sensu aliquo cerneret: talez quoq; figurā quodāmodo in vmbzoso ipsi⁹ cozpe fingit: si modo ex affectu z habitu aīe uehemēti colozari possit leue cozp⁹ z figurari. Et sicut carnis in vita senserat passiones/ita cozpis illi⁹ passiones sentit: z tāto acuti⁹ quāto cozp⁹ est purius. Sed in alio genere sensus illi⁹ sunt: in alio carnis. Atq; ita forte intelligēda est apud ueteres hoīuz in bestias trāsformatio. Quidā vo dicūt/aīam nō ppрie tale cozp⁹ fozmare: perq; ipsum sentire. Jmmo sicut arte magica per certā staturam dispositionez demonib⁹ certis accōmodatam

demones statuis quasi deuinciunt. Qđ Mercurius cõfitet/atq; Plotin⁹: sic lege diuina/alias que se corpozib⁹ dediderũt aque mãcipari uel igni. Atq; id qui dẽ adeo seruiliter/ut ob hoc uehemẽter indignent ꝛ doleãt. ¶Sed utcunq; sit hec passio Thisiphone furia ab Orpheo noiaf/que affligat eã ex corpe. Adhibet alias duas aie furias:que eam cruciẽt ab affectu. Megera q̃dẽ ꝓpter odiũ imaginarĩq; mali timorẽ. Allecto aũt ꝓpter imaginarĩ boni cupiditatẽ. Quas q̃dẽ furias incitari a demonib⁹ ultozib⁹ Plato inqt: Plotinusq; ꝓbat:ꝛ Orphe⁹ ipse magnũ demonẽ ultorẽ ꝓpio hymno describit. Tales sunt enim prime aie huiꝰ pturbationes / quales sunt eoꝝ qui delirant phreneſi ꝓpter febrẽ: aut eoꝝ qui melãcholico terrẽtur humore. Qđ q̃dẽ fieri ꝛ Auicẽna fatet:ꝛ Procu lus cũ dicat cẽ demones quosdã irrõnales/significat nihil mirũ esse si aie miseroꝝ irrõnales euadãt. Qñ enim q̃nque sensuũ actiones cessant/actiones interiores maxime augent. Ac si rõne uti plurimũ ꝓsueueris tũc diligẽtissime specularis. Si phãtasia/tũc imaginaris uehemẽtissime. Id usq; adeo fit in sõno/ut que rerũ imagines sunt:res ueras eẽ putem⁹. Atq; horribilibus visis perterriti trepidem⁹:sudem⁹:uociferemur: atq; surgamus. Multo magis impỹs in morte/atq; post mortẽ fallacia terribiliũ ꝓtingit imaginuz. Tunc enim cessant uaria nutriẽdi officia. Sẽsuũ externoꝝ multiplices actiones:humanarũ actionũ occupationes:rerũq; solatia. Soli⁹ restat/ut platonici putant phãtasie furẽtis uel phãtastice rõnis imperiũ in hoie impio. Que odio quo dixi ꝛ timore cõmota uersat secũ longo ordine tristes imagines. Nunc celũ ruere in caput suspicit. Nũc se terre ꝓfundis hiatib⁹ absorberi. Tũ impetu assumi flãmarũ. Tum uasto aquarũ gurgite mergi. Aut umbris demonum comprehẽdi. Itaq; corp⁹ suũ per infima passim exagitat:quacũq; furẽtis phãtasie depulerit impet⁹. Malusq; demõ ut Mercuri⁹ ait ꝛ Plato:quos q̃dẽ duos esse vult hac in re etiã si nõ aduertant legis diuine ministros. Atq; id ex odio metuq; patit impi⁹ per megerã. ¶Ceterũ per Allecto ex amoris habitu quẽ ad corpea ꝓtraxerat indelebilẽ/tales quedã rursus cogitationes surrepũt ꝛ affect⁹. Videlicet quẽadmodum senes qui vixerãt in iuuẽtute lasciui / duplici pena urunt in senio. s. q; ardẽt uoluptatũ cupiditate:que oĩ spe potiũdi priuant/nisi forte delirẽt. Sic miseri apud iferos ob pristinũ habitũ cupiditatib⁹ humanarũ rerũ alĩ alĩs solicitant:atq; ut plurimũ nõ sperãt se ꝓseq; posse. Quãuis nõnunq; uelut insani sibiipsi videant ꝓpemoduz suas delitias adipisci:sed ad penas acerbiores se statim ab illis arceri. Sardanapallus arcet lõgi⁹ ab amplexu. Mida ab auro. A ꝓuinio Tãtalus. A potẽtie fastigio Sisiphus. Tãta uis phãtasie est:tãtus est impet⁹:qñ uel ipsa impat sola uel solus phãtasticus q̃dã habit⁹ ꝛ affect⁹ ex diuturno ipsi⁹ cõmercio in rõne cõtract⁹. ¶Ordinẽ a nobis in supioꝝib⁹ positũ ꝓfirmat Olympiodorus in cõmẽtarĩs in phedonem/tria ex Platonis sentẽtia vitia ponẽs. Prima quidẽ que facile sanabilia sint:que.s.habitu careãt. Secũda vo difficile curari posse inqt utpote que habitu cõmittant: sed repugnãtiã quãdã penitẽtiaq; comitẽ hẽant. Tertia deniq; sanari nõ posse:que videlicet ꝛ habitu perpetrent/ꝛ repugnãtia penitẽtiaq; penit⁹ careãt. Prima igit acherõti. Secũda pyriphlegetõti atq; cocyto. Tertia tartaro apud platonicos deputant. Unde dicit Plato nullũ vnq; egredi posse. Totidẽ gradus bonis in phedone distribuunt. Ubi asserit animas inocẽtes ꝛ pias/sed exptes philosophie in aere vna cũ aereis corpib⁹ facile viuere. Alias autem philosophia ciuili insup ꝓditas in celo cũ celestib⁹ lucidisq; uehiculis. Deniq; purgatissimas sup celũ absq; corpib⁹ beatissime viuere. Orphe⁹ aũt nouẽ ꝓcipuas aiab⁹ distribuit regiones. Probis quidẽ uel octauã sperã:uel planetas:uel etherẽ sub planetis. Que q̃dẽ spere nouẽ sunt si diligẽti⁹ partiaris nouẽ ꝓtẽplationis gradib⁹ quos alias diximꝰ congrue. Medĩs aũt aerẽ aquãue ꝛ terrã. Reprobis deniq; acherõtẽ:cocytũ:pyriphlegetõtẽ. Ubi nouies insup stix interfusa coercet. Nouenarius aũt numerus inde sumit⁹ q; uel affectione quadam uel habitu mobili uel habitu immobili peccauerũt. Atq; quocunq; horꝝ modo deliquerint/uel cogitatione uel etiã sermone uel insup actione peccarũt. Unde nouẽ gradus culparũ nouẽq; penarũ merito cõputant. ¶Oraculuz vo illud maronis in sexto nullo pacto ꝓtẽnendũ est/quasi poeticũ: in quo partim Mercuriũ partim Platonẽ secut⁹ affectus describit quatuor/qui quatuor sequant humores. Siqdẽ ex ignea bile appetitũ: ex aereo sanguine uoluptatẽ:ex atra bile terrea timorẽ:ex aquea pituita dolorẽ molliciẽq; nasci ꝓsentaneũ esse videt. Deinde subdit ex quatuor his affectib⁹ quatuor tales habitus in aio cõcipi ad corpea declinantes. Quos miseri post obitũ secũ ferãt circa quatuor elemẽta purgãdos. In qua quidẽ purgatione quatuor ꝓcipuas inferis plagas disponit more platonico. Ubi licet acherõtis cocyti flegetõtis tartari strepitum mugitũq; audire:his admodũ ꝓsentaneũ esse videt quatuor vicissim in cãpis elysĩs disponẽ regiones:quatuor videlicet in Zodiaco signorum triplicitates/que quatuor ꝓgruãt virtutũ generib⁹. Quibus quatuor expugnant affect⁹ / vnde serena mẽte lumẽ celeste recipit. ¶Meminisse vo oportet/eos nõ esse iter platonicos admittẽdos/qui aias in planetarũ speris ignecq; ꝛ aere puro viuentes cẽ inter inferos opinant. Quo enim pacto inferis deputant:Si ꝛ apud beatos sunt/ꝛ in corpib⁹ adeo leuib⁹ obedientibusq; impio aioꝝ/ut inde a diuinoꝝ ꝓtẽplatione nõ diuertant. Quãobrẽ solã eã mũdi plagã ubi tumultuaria elemẽtoꝝ ꝓfusio dissonat/inferoꝝ noie platonice nũcupare debem⁹. ¶Deniq; ut priscoꝝ theologoꝝ sentẽtiã de statu aie post mortẽ paucis cõprehẽdã. Sola diuina/ut alias diximꝰ/arbitrantur res ueras existere. Reliqua cẽ rerũ uerarũ imagines atq; umbras. Ideo prudẽtes hories qui diuinis incũbunt pre ceteris vigilare. Imprudẽtes aũt qui sectant alia/insõnũs oino q̃si dormiẽtes illudi. Ac si in hoc sõno priusq; expgefacti fuerint/moriãtur similib⁹ post discessum/ꝛ acriorib⁹ visionibus angi. Et sicut eũ qui in vita ueris incubuit/post mortẽ sũma ueritate potiri:sic eũ qui falsa sectat⁹ est falacia extrema torqueri. Ut ille reb⁹ ueris oblectet: hic falsis uexet simulachris. Propterea christus vite magister sepe ita ꝓcipit. Vigilate inq; vigilate: ne dormiẽtes uos dñs deprehẽdat. Rursus surgite

tã atq; hinc abeam⁹. Quid nã aliud est exꝑgisci q̃ agnoscere se/in sensibus sõniare. Quid vo surgere aliud ⁊ abire: q̃ ad deũ seipa mẽte ꝓferre. ¶ Neq; silẽtio ꝓtereũdã cẽseo causam quandã supplicỹ occultã quidẽ volẽtib⁹/sed potissimã: quam Plato significauit in timeo: gorgia: re. pu. ⁊ interꝓetat⁹ est Origenes. De⁹ aiam certa quadã spiritaliũ partiũ viriũ: motuũ harmonia ab ei⁹ initio tẽperauit. Tẽperatio huiusmodi in hoib⁹ intẽperatis iniustisq; soluit̃ paulatim: ac dissoluit̃ plurimũ in damnatis. Necessariũ est aũt ex solutione ⁊ dissolutione hac nõ mediocrẽ oriri molestiã doloremq; in aio/etiaz si nesciat vnde ⁊ cui⁹ gratia doleat. Quẽadmodũ soluta nãli corpaliũ spirituũ humoꝝ mẽbroꝝ tempie dolor necessario sequit̃/etiã si egrotãs dolozis sui nesciat rõnẽ. ¶ Nõ negabũt hec oino christianoꝝ theologi. Sed addẽt ut arbitror penã aliquã ex uero quodã aie dãnate iudicio. Am cogitabit eẽ se in eternũ diuina visione priuatã. Que ideo maxima pena est/qm̃ de⁹ finis est: cui⁹ gratia nati sum⁹. Cuius gratia oia oẽs appetim⁹ atq; agimus. Ideoq; multo acrior est nãlis sitis que ad ipsum/q̃ que ad potũ ꝓcitat sitibũdũ. Sed quẽadmodũ siq̃s oppio sopozifero fuerit stupefact⁹/q̃uis siti peat/ tñ sitis stimulũ detrimẽtũq; nõ sentiet. Oppio vo resoluto psentiet uehemẽtiusq; uexabit̃. Sic aius qui lethe um mãe flumen ingurgitauit/adeo oium diuersissi mũ stupore circa diuinoꝝ sensum penit⁹ occupat⁹ nãlis erga deũ sitis tormẽta nõ sentit: sed stupore tã dẽ expulso ⁊ acutissime sẽtit/⁊ uehemẽtissime cruciat. Ac si quodãmodo in vita cogitare possimus esse nos ꝓcul a deo/occupati tñ vite solatijs rarius hoc aiaduertim⁹: ⁊ qñ aiaduertim⁹: speram⁹ breui nos redituros ad patrẽ. Ibi neq; solatiũ miseros neq; spes ulla delectat: qõ ⁊ acheron dici põt. Auget penã: q̃ sua se culpa tanto bono priuatos existimãt. ꝓpterea sibiipsis ꝑpetuo indignant: qõ stygis noie significari põt. Accedit tartarea locoꝝ aut vliũ aut teterrimoꝝ habitatio. Ac tãdẽ humani huius corporis cruciatus: Qui in sensu phlegeton/in animo cocytus esse videtur.

¶ De medio animorum statu precipue secundum philosophos. Cap^m. xi^m.

Dlet de aiab⁹ illoꝝ sepe queri qui ante electionis etatem e corpib⁹ decesserũt Plato scribit Herũ Pãphiliũ qui a morte surrexit/de aliorũ statu aiorũ multa ⁊ stupẽda narrasse De his aũt alia quedã nõ multũ memoria digna. Auicẽna vo in metaphysicis eos aios qui nõdum uel bonũ uel malũ habitũ ꝓtraxerũt ex diuine clemẽtie largitate boni aliq̃d reportare. Nos igitur si philosophicis hac in re ꝓiecturis liceret incedere/ forsitan dicerem⁹ ordine rerũ ita currẽte eiusmodi sortẽ illis quodãmodo ꝓter apparẽtẽ ordinẽ contigisse. Sed a diuina sapiẽtia que nihil usq; esse ꝑmittit ordinis tot⁹ expers in ordinẽ quẽdã nobis quidẽ occultũ/supis aũt manifestissimũ redigi. Quid: si de⁹ quẽadmodũ inter oia extrema que inter se longissime distãt plura semp media interponit: ita iter ipas beatissimoꝝ miserrimoꝝue sortes tanq̃ maxime oiuz iter se distãtes gradus q̃ plurimos interiecit: ut nõ pauciores in occultis aiorũ ordinibus/ q̃ in manifestis corporũ gradus existerẽt: eẽntq; hinc beatissimi multi: multi inde miserrimi. Rursus hinc alĩ mi⁹ beati: inde alĩ miseri minus. Dium vo medĩ pariter qui neq; miseri sint ꝓprie neq; beati. Sicdez beat⁹ est qui diuinis in deo sapoꝝib⁹ fruit̃. Miser vo qui nusq̃ diuinũ aliquẽ sentit odoꝝ semperq; exurit Min⁹ aũt inde beat⁹ qui in illo pauciorib⁹ fruit̃. Uicissim min⁹ hinc miser/qui exurit doletq; min⁹. Medius tãdẽ qui in creatura quosdã creatoris sẽtit odores/viuitq; odoꝝ ꝓtetus. Quãobrẽ dicẽt forte philosophi infantũ aias nõ debere de diuina iustitia ꝙqueri. Quia si forte facultate sũmi boni priuate sunt: etiaz extremi mali discrimine liberate. Rursus ꝓbabile est nõ cõqueri. Si modo in pspicuitatẽ aie nullis corpaliũ affectionũ nubibus obfuscatã lumẽ diuini solis nãlia creãs nãliũ formarũ influat plenũ: eiq; ut Timeus inqt ordinẽ vniuersi demõstret atq; simul ordinatorẽ in ordine/ quantũ ordo ipse capit ordinatoris: ⁊ hoc bono iubeat faciatq; eẽ ꝓtẽtã. Itaq; sicut in hoie iter crassum corp⁹ ⁊ aiam spũs est/atq; in affectu doloꝝ inter ⁊ uoluptatẽ est indolẽtia. Itẽ in rõne/inter scitiã ⁊ ignorãtiã opinio recta. Rursus in vniuerso pspicua inter lucidũ ⁊ opacũ: sic in spiritib⁹ segregatis eẽ videnť/qui in celis tã luce q̃ lumine dei beate formẽtur: atq; cõtra quib⁹ circa terrã miserabiliter utrũq; desit. Inter hos aũt in puriore aere medĩ/quib⁹ ⁊ si nõ lux ipsa ꝓprie/tñ lumẽ aspiret. ¶ Deminisse vo oportet/qõ significam⁹ alias. Quẽadmodũ aliud est lux in sole pmanẽs / aliud lumẽ inde manãs perq; cũcta diffusum/aliud radi⁹ quidã oculis ide nãliter insitus: sic aliud eẽ infinitã in deo lucẽ/per quã solã ⁊ de⁹ seipso fruit̃/⁊ beate mẽtes diuina bonitate fruunt̃: aliud cõmune lumẽ inde per oẽs pspicuas mẽtes se abũde diffundẽs: per qõ quasi creatũ externumq; mẽtes singule modo inde nõ diuertant̃/creata cũcta pspiciunt̃: creatorẽ vo ipm ꝓprie in seipso nequaq̃: nisi per lumẽ accẽse trãsferant in lucẽ. Aliud radiũ quẽdã iaz singulis ꝓpriũ/factũq; ab initio mẽtib⁹ nãlẽ: in eisq; restãtẽ quodãmõ etiã inde diuersis atq; discedẽtib⁹. In gradu q̃dẽ primo beati sunt. In secundo vo neq; beati ꝓprie/neq; miseri/modo hoc ipso ꝓtẽti viuant. In tertio deniq; aie sunt humane siue corporib⁹ siue corpeis affectib⁹ alligate/atq; ex hoc ipso pene tã miserе: sola vo spe quasi felices. Miserrimi vo sub hoc ipso gradu sunt/qb⁹ solus restat radius/atq; ille q̃dẽ tã ⁊ caliginosus ⁊ urẽs: lucisq; pure fiducia destitut⁹. Forte vo platonicus aliq̃s ita ꝓñciet. Si deus mentes prime lucis gratia ꝓcreauit/atq; ipse ad eã ꝓsequẽdã tũ diuine bonitatis agnitione tũ uel maxime amore parant̃: q̃ppe cũ agnitio lumine inde formet/ ⁊ amor hinc illuc luce reformet: uerisimile fore diuinã iustitiã uelle nulli oino mẽtiũ agnoscẽdi amãdiq; dei semper facultatẽ oẽm occasionẽq; deesse. Am vo multis añ rõnis usum moriẽtib⁹/rursusq; qbusdã ab initio stolidis utrũq; maligna fati necessitate subtrahit̃/ideo cõsentaneũ fore/facultatem eiusmodi per diuinã ꝓuidẽtiã uel in hac q̃q; miro quodã pacto/uel in altera salte vita repẽdi. Ne q̃s absq; ꝓpria culpa fine spẽi ꝑcipuo careat. Quãobrẽ hoꝝ aias/⁊ si hic nunq̃/tñ a corpib⁹ segregatas/in illo qõ dixim⁹ lumine/dũ creatorẽ in creaturis agnoscũt/tãto gradatim accẽdi creatoris amore/ut ad ꝓsequẽdã lucẽ certo quodã tẽpore

disponant: tpe inq̃. Am̃ sole angelice mẽtes tanq̃ in eternitate tote/momẽto siue pficiãt/siue deficiãt. Alie vo quasi iã näliter quodãmodo ad tpalia declinãtes suã tpe opam pagãt/sed lõgiori quidẽ in corpe: extra vo corp⁹ admodũ breuiori. Momẽto vo dũtaxat/cũ primũ fuerint in angelicã ferme translate näm. ¶Ac si aie in purgatorijs constitute supplicijs q̃uis in deteriori habitu locoq; sint / tñ ad beatitudinẽ usq; resurgũt/nihil mirũ videri debere: illoꝝ aias in regione in dolentie media beatitudiniq; ꝓpinquiore positas ad beatitudinẽ usq; posse ꝓficere. ¶Hec de infantibus maxime philosophi opinarent. Ueruꝝ de his qui ab ipa natura oino stolidi sunt/difficilior admodũ q̃ de infantib⁹ questio esse videt. Si enim si diu vixerint/ aliquẽ circa mãm que est infimũ vniuersi habitũ contrahũt qui a deo qõ est vniuersi sũmũ diuertere solet Hic habit⁹ aiam comitãs etiã sepatã adhuc forte ad mãm uertit/atq; iterim auertit a deo. Beatitudo aũt nullis nisi in deũ ꝓuersis ꝓuenire cẽset. At vo si hi miseri sunt/cũ cõuerti nullo modo ad sũmũ fato ꝓhibẽte potuerint/nulla sua culpa sunt miseri: ac deus frustra cõuerti iussisset eos / qui nõ possent. ¶Respõdebit hic forte pipateticus aliquis/in stultis ob nimiam phãtasie ipsius intẽsionẽ rõnẽ adeo uacauisse/ut non agẽdo habitũ nõ creauerit. Habitũ vo ꝓpriũ phantasie qui nõ tã in aia est q̃ in corpe aiato/cessare statim cõposito dissoluto. Quo efficiat/ut mẽs statim nullo ꝓhibẽte näli radio cõuertat in deũ: et diuinũ lumẽ qõ ubiq; adest/accipiẽs accẽdat. Deinde amet accẽsa: et amãdo uehemẽti⁹ se ꝓuertat: breuiq; tpe nõ nihil pro merẽdo beatitudinẽ ꝓsequat. ¶Platonici vo qui habitũ et in phãtasia quodãmodo remanẽte restare putãt/et in rõnẽ illi ꝓsentiẽtẽ/si modo quicq̃/et tũc q̃dez coacta ꝓsenserit inde trãsfundi respõdebũt oportere pri⁹ habitũ ad oppolita diuertẽtẽ oino deleri/q̃ supius erigat. ¶Sed in hoc delẽdo tũ genij tũ dei virtutẽ mirabiliter opari. Nõ enim sub diuina ꝓuidẽtia min⁹ cõsultũ ꝓuisumq; esse mentib⁹ q̃ corpibus. Igit sicut corpib⁹ egrotãtib⁹ ubi natura morbũ nõ pot expellere/ꝓpriaq; in sanitatẽ virtute redire/arte medicoruꝫ cõfirmata expellere cõsueuit: similiter et in mentibus quib⁹ nãlis facultas corpei habit⁹ expurgãdi reuisen dicq; dei deest/oipotẽt ẽ medicũ uel ꝓpria dũtaxat virtute uel ministroꝝ felicium ministerio feliciter utrũq; pagere: Neq; id quidez ordine carere putabũt. Ut diuina clemẽtia que maxime ꝓbat in pncipe/hic aptissime luceat/dum et nullus absq; culpa ꝓpria ꝓdemnat: et qui extra culpã ad tpis meriti facultate priuat/in facultatẽ q̃q; diuinitus restituit. facultatẽ inq̃ tuã: que et aberrare nõ possit: et breui multũ deo adiuuãte ꝓmereat. Hec illi. ¶Uerũ ne de pueris stultisq; pueriliter stulteq; sentiamus: ita iã ꝓcludẽdũ esse videt. Huc nos ferme ꝓiecturalis philosophoꝝ ducit via. Sed q̃m humana cõiectio circa diuina sepe multũq; fallit/multo sati⁹ tutiusq; censem⁹ nos sanctioribus apud christianos ducibus obedienti humilitate cõmittere.

CONCLVSIO.

Dosq̃ termin⁹ vite nõ idez nobis atq; ceteris aiantib⁹ est a deo tribut⁹: quẽadmodũ primo cõmunib⁹ rõnibus: secũdo argumẽtationibus ꝓpijs. Tertio tũ signis tũ solutionibus questionũ ostendim⁹. Sũma diligẽtia cauendũ arbitror/ne incertũ hoc fugacis vite momẽtũ seculis infinitis anteponam⁹. Deminerim⁹ aũt/si sapim⁹ nõ posse nos in eternũ aut bene eẽ/aut pfecte viure/aut feliciter itelligere/nisi ei⁹ formemur essentia quo creãte ut essem⁹/accepim⁹/eius vita viuamus quo afflãte spiram⁹/atq; mouemur. Eius intelligẽtia intelligam⁹ ipsum/perq; ipsum oia: quo illustrãte quotidie et creata cõsideram⁹ et querimus creatorẽ. Peruenie m⁹ aũt deo duce ad hũc gradũ nãe supremũ/si modo ab ipsa materia que nature gradus est infim⁹/affectũ ai pro virib⁹ segregabimus Ut quantũ ab ea discedimus/tantũ accedamus ad deum: et cui nũc posthabito fallacis huius vite momento: quoad possumus viuimus tãdem eius vita viuamus in euum.

¶Explicit Theologia Platonica Marsilij Ficini Florentini de animoꝝ immortalitate/proprijq; autoris correctionibus accuratissime castigata.

¶Impressum Venetijs per Bernardinũ de Choris de Cremona et Simonẽ de luero impẽsis Andree Torresani de Asula. 13. Augusti. 1491.

Registrum

a	a b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	o	p	q	r	s	t	v
x	y z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	M	N	O	P	Q	R	S
T	U X	Y	Z	AA	BB	CC	DD	EE	FF	GG	HH	Omnes sunt quaterni preter a							
duernus et	p	q	E	F	GG	HH	quinterni / ut patet intuenti subscriptionem cuiusq; charte.												

¶Capitula libroꝝ theologie platonice de immortalitate animoꝝ Marsilij Ficini florentini diui se in libros.xviij. Primus liber ascēdit usqꝫ ad deum. Capitula primi libri.

Cap.1. Si animus nō esset immortalis nullū aīal esset infelicius homine. 338
Cap.2. Corpus nā sua nihil agit. 338
Cap.3. Supra formam diuisam in corpore extat forma indiuidua.i.aīa. 339
Cap.4. Aīa rōnalis per subam īmobilis est: per operationē est mobilis:per virtutē īmobilis partim mobilis. 340
Cap.5. Sup aīaꝫ mobilē ē īmobilis angelus 340
Cap.6. Sup angelū est deus.Ām aīa est mobilis multitudo.Angelus multitudo īmobilis. Deus īmmobilis vnitas. 342
¶Secundus liber disputat de deo iam inuento.
Cap.1. Unitas/ueritas/bonitas/idem sunt:ꝛ sup ea nihil est. 342
Cap.2. Nō sunt duꝫ plures iter se equales. 343
Cap.3. Non sunt duꝫ plures alius super alium sine fine. 343
Cap.4. Dei virtus est infinita. 344
Cap.5. Deus semper est. 344
Cap.6. Deus est ubiqꝫ. 344
Cap.7. Deus omnia agit ꝛ seruat:ꝛ in omnibus omnia operatur. 345
Cap.8. Deus agit per suū esse q̄d agit. 346
Cap.9. Deus intelligit seipsum primo ac etiam singula. 346
Cap.x. Deus intelligit infinita. 346
Cap.xi. Deus uoluntatem habet:perqꝫ illā extra se efficit omnia. 347
Cap.12. Uoluntas dei necessaria simul ꝛ libera est ꝛ agit libere. 348
Cap.13. Deus amat ꝛ prouidet. 348
¶Tertius liber descendit a deo ꝛ comparat inuicē gradus rerū ad mediū gradū ꝛ hūc ad alios.
Cap.1. Descensus per quinque gradus fit: per quos est factus ascēsus:Qui gradus inuicem congrue comparantur. 349
Cap.2. Anima est medius rerū gradus atqꝫ oēs gradus tam superiores q̄ inferiores connectit in vnum:duū ipsa ꝛ ad superos ascēdit ꝛ descendit ad inferos. 351
¶Quartus liber diuidit in species suas graduꝫ rerum medium.i.animam.
Cap.1. Tres sunt aīarū rōnaliū gradus. In p̄mo est aīa mūdi. In scōo aīe sparū. In tertio aīe aīaliū que in spīs singulis p̄tinent. 352
Cap.2. Aīe sperarū mouēt spas per legē fatalē:ꝛ mouēt in circulū:qꝛ ipse sunt circuli. 355
¶Quintus liber Tractat de immortalitate anime per rationes communes.
Cap.1. Dis rōnalis aīa est immortalis. Prima ratio qꝛ per se mouet ꝛ in circulum. 355
Cap.2. Scōa ratio:qꝛ stat per substātiam. 356
Cap.3. Tertia ratio:qꝛ beret diuinis. 356
Cap.4. Quarta ratio:qꝛ materie dominatur. 356
Cap.5. Quinta rō:qꝛ est a materia libera. 356
Cap.6. Sexta ratio:qꝛ est indiuidua. 357
Cap.7. Septia rō:qꝛ eē suū hēt in sua eēntia. 357
Cap.8. Octaua ratio:qꝛ esse p̄priū habet:ꝛ nunq̄ a sua forma discedit. 357
Cap.9. Nona rō:qꝛ sibi per se cōuenit esse. 358
Cap.x. Decima ratio:qꝛ per se refert ad deū. 358
Cap.xi. Undecima ratio:qꝛ nō cōponitur ex aliqua potentia in quam possit resolui. 358
Cap.12. Duodecima ratio:qꝛ nō habet in se potētiaꝫ ad non esse. 359
Cap.13. Tertiadecima ratio:qꝛ esse a deo accipit sine medio. 359
Cap.14. Quartadecima rō:qꝛ est per se vita. 360
Cap.15. Quintadecima ratio: qꝛ vita est p̄stantior corpore. 361
¶Sextus liber Tractat de aīa per rōnes p̄prias q̄ sit indiuisibilis quantum ad partem uegetatiuā.
Cap.1. Reductio opionū de aīa in q̄nque capita. 362
Cap.2. Plebei phi nō rōne aliqua psuasi sed praua decepti psuetudie corpalē aīaꝫ posuerūt. 362
Cap.3. Aīa nō est corpꝰ/aut forma diuisa in corpe: ut ostēdit per virtutē aīe naturalem. 364
Cap.4. Prima rō:qꝛ aīa est p̄ncipiū nutriēdi:ꝛ quo modocūqꝫ aliter operandi. 364
Cap.5. Scōa rō:neqꝫ corpꝰ aīatū est neqꝫ aīatū. 364
Cap.6. Tertia rō:neqꝫ crassū corpꝰ ē neqꝫ subtile 364
Cap.7. Quarta ratio.Corpꝰ ex materia ꝛ forma cōponitur. 364
Cap.8. Quinta rō.Corpꝰ natura sua diuisū est. 365
Cap.9. Sexta rō.Duo corpa nō sūt in codē loco. 365
Cap.x. Septima ratio.Corpus non est simul totuꝫ in pluribus. 365
Cap.xi. Octaua ratio.Aīa est vita aut fons vite. 365
Cap.12. Nona ratio.Corpus seipsum nō mouet. 365
Cap.13. Decima ratio.Anima non crescit ad corporis huius augumentum. 366
¶Septimus liber De anima q̄ sit indiuisibilis quantum ad partem sensitiuam.
Cap.1. Aīa nō est corpus:aut forma diuisa in corpe: aut talis forme p̄ctū aliqꝫ: sed est forma in qualibet parte corporis tota:ut ostendit per potētiam sentiendi. Prima ratio corpus nō capit imagines aptas ad sensum. 367
Cap.2. Secunda ratio. Oportet quinque sensus ad vnum centrum conduci. 367
Cap.3. Tertia ratio.Quo angustior sensus est/eo est perspicacior. 367
Cap.4. Quarta ratio.Si sensus diuiduus sit / in eo imago sensibilis diuidetur. 367
Cap.5. Quinta ratio.Anima sentit ubiqꝫ tota. 368
Cap.6. Sexta ratio. Anima non necessario patitur sentiendo. 368
Cap.7. Septima ratio.Rōnes p̄prie per naturalē ꝛ sensitiuā aīe vim q̄ aīa nō sit forma diuidua qꝛ qualitatis opus vnum est. 369
Cap.8. Octaua rō.Cōplexio agit per vi q̄litatū. 369
Cap.9. Nona rō.Cōplexio est accītalis forma. 369
Cap.x. Decima ratio.Harmonia complexionis nihil agit in corpus. 369
Cap.xi. Undecima ratio.In omni corpore cōpositō est harmonia. 369
Cap.12. Duodecima ratio. Harmonia intelligitur: aut compositio ipsa membrorum:aut aliqua compositionis ratio. 369

Cap.13. Tertiadecima ratio. Harmonia humorũ nihil capit absq; materia. 369
Cap.14. Quartadecima ratio. Que magis concinit/magis est harmonia. 369
Cap.15. Quitadecima ratio. Harmonia nihil admittit dissonum. 369
¶Octauus liber de aia quantũ ad partẽ intellectiuã cum indiuisibilis sit ꝛ ideo immortalis.
Cap.1. Prima rõ. Aia est forma indiuidua ubiq; tota: ꝛ nullã trahit originem a materia/ideoq; immortalis est/ut ostẽdit per itelligẽdi vtutẽ Alius per ꝗtuor gradus ascẽdit ad spũ3. 369
Cap.2. Secũda ratio. Anima alit ueritate. 370
Cap.3. Tertia ratio. Virt⁹ aie q; indiuisibilis est/corporis qualitas esse nequit. 371
Cap.4. Quarta ratio. Spẽs ꝛceptioq; intelligibilis suscipi nõ potest a corpore. 372
Cap.5. Quinta ratio. Si mens est corpus/tãgendo intelligit ꝛ currendo. 373
Cap.6. Sexta rõ. Intellect⁹ accipit ꝑz se totuz dcdd capit: qõ nõ faciet si fuerit corporalis. 373
Cap.7. Septima ratio. Intellect⁹ accipiẽdo rerũ formas nõ amittit suã. Corpora contra. 373
Cap.8. Octaua rõ. Forma est in mente vniuersalis. Talis in corpore esse non potest. 374
Cap.9. Nona ratio. Mentes se inuicẽ complectuntur. Corpora nequaq;. 374
Cap.x. Decima ratio. Mens per oia corpora opat ꝛ supra corpora. 374
Cap.xi. Undecima ratio. Mens statu proficit. Corpus motu. 374
Cap.12. Duodecima ratio. Que in materia sunt ꝓtia non sunt in mente contraria. 374
Cap.13. Tertiadecima ratio. Mens accipiendo formas non mutatur. 374
Cap.14. Quartadecima rõ: opatio corpis tẽdit ad rẽ composita. Mentis ad simplicia. 374
Cap.15. Quintadecima ratio: operatio mẽtis finit in opatione: operatio corporis in opere. 375
Cap.16. Sextadecima ratio: Forma corporalis non habet vim infinitam. Mens habet. 375
¶Nonus liber. Aõ sit immortalis efficacius nõ modo ex eo q; est indiuisibilis: sed etiam ex eo q; a corpore non dependet.
Cap.1. Probat̃ per rõnalẽ virtutẽ. Aiam nõ modo esse formã indiuiduã: Verũetiã a corpe non pẽdere ut cuidẽtius immortalitas demõstret Prima rõ: qz mens reflectit in seipsam. 376
Cap.2. Secũda ratio. Mẽs quo magis sepat̃ a corpore: eo melius se habet. 376
Cap.3. Tertia ratio. Mẽs repugnat corpori. 376
Cap.4. Quarta ratio. Anima libere operatur. 377
Cap.5. Quinta rõ. Mẽs absq; corpe operatur. 378
Cap.6. Sexta ratio. Aia cõuenit partim cũ diuinis partim ỽo cum brutis. 380
Cap.7. Obiectio epicureoꝝ: ꝛ responsio de rerum temperatione. 381
¶Decimus liber. Quod sit immortalis quantum ad ordinem rerum.
Cap.1. Prima ratio. Sicut ultimum in ordine corporum est incorruptibile: sic ꝛ ultimuz in ordine mentium. 381
Cap.2. Obiectio epicuri ꝛ rõsio de rerꝝ serie. 382
Cap.3. Secũda rõ. Sicut in reb⁹ naturalibus fit solutio ad ꝓmã materiã immortalẽ: sic ad formam ultimam immortalem. 383
Cap.4. Obiectio epicuri ꝛ responsio de formis deo similimis. 383
Cap.5. Rõsio planior de formarũ gradibus. 384
Cap.6. Obiectio lucretij: ꝛ responsio q; mẽs põt absq; corpore operari. 384
Cap.7. Obiectio epicuri: ꝛ rõsio q; deus nõ facit mẽtem nisi ex seipso ꝛ per seipsum. 385
Cap.8. Obiectio panetij: ꝛ responsio qõ aia sine medio est ex deo. 385
Cap.9. Tertia ratio: quale est obiectum/talis est potentia. 386
¶Undecimus liber. Aõ sit imortalis iquãtũ vnit cũ obiectis eternis: ꝛ spẽs ide accipit absolutas.
Cap.1. Prima rõ. Mẽs vnit obiecto ꝑpetuo/ꝛ species suscipit absolutas: rationesq; sempiternas. 387
Cap.2. Obiectio ꝛ rõsio de vnione mẽtis cũ speciebus absolutis ꝛ rõnib⁹ sẽpiternis. 387
Cap.3. Obiectio epicurij: ꝛ rõsio q; species inna te sunt menti. 387
Cap.4. Cõfirmatio supioꝝ atq; isuꝑ de ideis 389
Cap.5. Confirmatio supioꝝ per signa. 391
Cap.6. Ratio secunda. Mens est subiectuz ueritatis eterne. 392
Cap.7. Obiectio scepticoꝝ: ꝛ responsio q; aliquid certum sciatur. 394
Cap.8. Obiectio peripateticoruz: ꝛ rõsio q; ueritas animum familiariter habitat. 394
¶Duodecimus liber. Quod sit immortalis: qz formatur diuina mente.
Cap.1. Rationes multe ꝛ signa: Mens humana intelligẽdo mẽte diuina formatur. 394
Cap.2. Questio prima de ascensu ad deuz. i. quo modo mẽs in diuinam eleuatur ideã. 395
Cap.3. Questio scda. Quã ob causam in eo statu deũ nos videre nequaq; aiaduertim⁹. 396
Cap.4. Questio tertia: Quo pacto de⁹ nobis intelligẽtiam infundit assidue. 396
Cap.5. Confirmatio superioris rationis/prima per visum. 397
Cap.6. Secunda confirmatio per auditũ ſm augustinum. 398
Cap.7. Tertia confirmatio per mẽtem ſm augustinum. 399
¶Tertiusdecim⁹ liber. Quod sit immortalis per quatuor signa. s. a phantasie affectibus/rationis effectibus/artibus miraculis.
Cap.1. Quãtũ aia corpori dñat̃ a multis ostẽdit signis: ac primũ ab affectib⁹ phãtasie. 400
Cap.2. Signum secunduz ab effectibus rationis ꝛ uaticinio. 401
Cap.3. Tertium signum: ab artiuz ꝛ gubernationis industria. 404
Cap.4. Signũ ꝗrtuz: ab effectu miraculoꝝ. 404
Cap.5. Questiones sex de miraculis ꝛ solutiones. 406
¶Quartusdecimus liber. Aõ sit immortalis ſm duodecim dei dotes quas anima imitatur.

Cap.i. Dō aīa nitaī deus fieri/ostēdimus signis duodecim ſm duodecim dei dotes. 407
Cap.2. Quintū immortalitatis signū ab eo q aīa appetit primū uerū ⁊ primū bonum. 407
Cap.3. Sextū signū:qz aīus conaī oīa fieri. 408
Cap.4. Septimū signū ⁊ octauū: qm aīus conaī facere oīa:atq; itē omnia superare. 408
Cap.5. Nonū signū ⁊ decimuz:q homo affectat ubiq; eē:atq; item esse semper. 408
Cap.6. Signum.xi.12.13.14.q cupimus quatuor dei virtutes assequi. 409
Cap.7. Decimū quintū signū:q aīus summam expetit opulentiam ⁊ uoluptatem. 410
Cap.8. XVI.signū:q colim⁹ nosip̄os ac deū. 410
Cap.9. Religionē eē humano generi maxime oīum propriam ⁊ ueridicam. 411
Cap.x. Tres obiectiones lucretianoꝝ:⁊ solutiones.prima. 411
¶Quintusdecimus liber.Soluit questiones Aueroīs de intellectu.
Cap.i. Sequunī questiōes q̄nque de aīa.Prima utrū sit vn⁹ cūctoꝝ hoium intellect⁹. 413
Cap.2. Confutatio Aueroīs q mēs sit forma corporis patet primū ex ordine nature. 414
Cap.3. Quomodo mēs ꝓpinquat corpori. 416
Cap.4. Quomodo mens adsit corpori. 416
Cap.5. Quomodo mens insit corpori. 416
Cap.6. Dō mēs sit forma corpis patet ex opinionibus actionibusq; humanis.Ratio ꝓma qz homo est animal rationale. 417
Cap.7. Ratio secūda:qz homo intelligit. 417
Cap.8. Rō tertia:qz homo libe seip̄m mouet. 418
Cap.9. Ratio quarta:qz vires aīe se vicissim tum impediunt tum mouent. 418
Cap.x. Ratio quinta:qz separata mens non indiget phantasia. 419
Cap.xi. Ratio sexta:qz intellectus uterq; est virt⁹ in anima. 420
Cap.12. Solutio rationum aueroicarum de mēte separata. 420
Cap.13. Solutio rationum aueroicarum de mente vnica. 421
Cap.14. Signa q non sit mens vna tantum. 422
Cap.15. Rationes q nō sit mēs vna.Prima qz septem inde ꝓtingunt superflua. 422
Cap.16. Secūda qz mens speciem seruat: ac iādiu plena omnium debet esse. 422
Cap.17. Tertia qz quotiēs duo rem eādē intelligūt totiens omnino sequuntur absurda. 423
Cap.18. Quarta qz uel eadē eēt multoꝝ hoiuz scientia:uel superflue qualitates in eodem. 424
Cap.19. Quinta qz ꝓtradictoria in eodez essent. 425
¶Sextusdecim⁹ liber.Questiones soluit epicureoꝝ.
Cap.i. Sequit secunda questio:Cur animi terrenis corporib⁹ sint inclusi.Ratio prima ut cognoscant singula. 425
Cap.2. Secūda ratio:Ut formę singulares cum vniuersalibus formis concilientur. 427
Cap.3. Tertia ratio:Ut tam radius diuinus q̄ eius formule reflectantur in deum. 427
Cap.4. Quarta ratio:Ut aīa fiat beatior. 427
Cap.5. Quinta ratio: Ut vires aīe inferiores ad effectum progrediantur. 427
Cap.6. Sexta rō.Ut mūdus ornet colaī deus. 428
Cap.7. Tertia questio.Quā ob causam animi si diuini sunt perturbationibus afficiuntur. 429
Cap.8. Quarta questio:Quare animi a corporibus inuiti discedunt. 430
¶Decimusseptimus liber. Soluit questiones platonicas.Quinta questio:Qualis sit aīe status anteq; ad corpus accedat:Qualis ⁊ post discessum.
Cap.i. Ordo sex priscorum theologorū ⁊ sex academiarum. 431
Cap.2. Expositio Platonis de aīa ꝑz duas academias ultimas.De compositione anime. 431.
Cap.3. Species ⁊ circuitus aīarum ſm duas similiter academias ultimas. 432
Cap.4. Dō Plato rectī exponaī more academiarū q̄uor ꝓcedētiū p̄sertim prime ⁊ q̄rte. 433
¶Decimusoctauus liber.Sententiā fert de aīa ex cōmuni theologorum omnium consensu.
Cap.i. Dō Plato nō ꝓhibet fidē adhibere theologie hebreoꝝ/christianoꝝ/arabūq; . 434
Cap.2. Angelos ⁊ aīos non semper fuisse: 435
Cap.3. Anime creantur quotidie. 435
Cap.4. Unde anima descendit in corpus: 436
Cap.5. Qua parte celi anime creantur: Quaue descendunt. 436
Cap.6. Quādo infunditur anima corpori:⁊ quo in corpore viuens ducitur. 437
Cap.7. Qua parte corporis aīa ingrediī:Qua egreditur:Et quo duce progreditur. 437
Cap.8. Ubi est aīa pura ⁊ q̄lis corpe mortuo. 437
Cap.9. Status anime pure. 439
Cap.x. Status anime impure. 440
Cap.xi. Stat⁹ aie medie.i.infantiū atq; similiū. 442
Cap.12. Conclusio exhortatoria. 442

FINIS

ULg - C.I.C.B.
709905753
LIBER